

พุทธศาสนาสุวรรณภูมิปกครณ

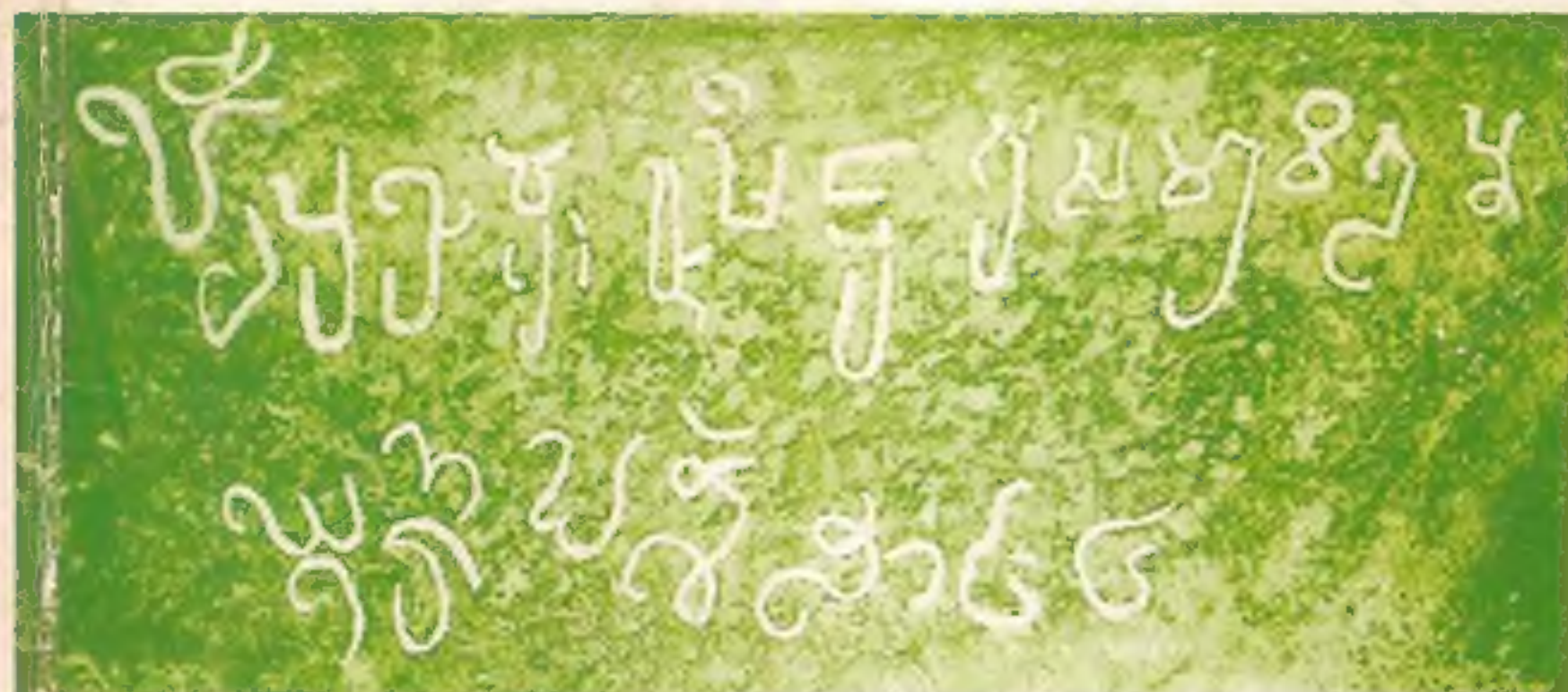
ราชบุรีวัดตุ๊กตา

ตำนานเมืองขุนไทย



จารึกว่า-ชื่อ บุญพระฤทธิงุ ทิรุ สมาธิอุปต

แปลว่า-ชื่อ บุญพระฤทธิรักษาสมาธิ ณ เขาภู พุทธพัสตา ๔๔ คือ พุทธพรรษา ๔๔



ที่ระลึก

ตามที่รัฐประกาศให้รวมเฉลิมฉลองปี พ.ศ. ๒๕๓๐

๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ (๕ รอบ) ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ (๖ รอบ) ๒๔ ตุลาคม ๒๕๒๕

พุทธศาสนาสุวรรณภูมิปกครณ

ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำนานเมืองขุนไทย

พิมพ์ครั้งที่

๑/๒๕๓๐

๒/๒๕๓๐

๓/๒๕๓๐

๔/๒๕๓๐

๕/๒๕๓๐

๖/๒๕๓๐

พุทธศาสนสุวินณภูมิปกรณ์

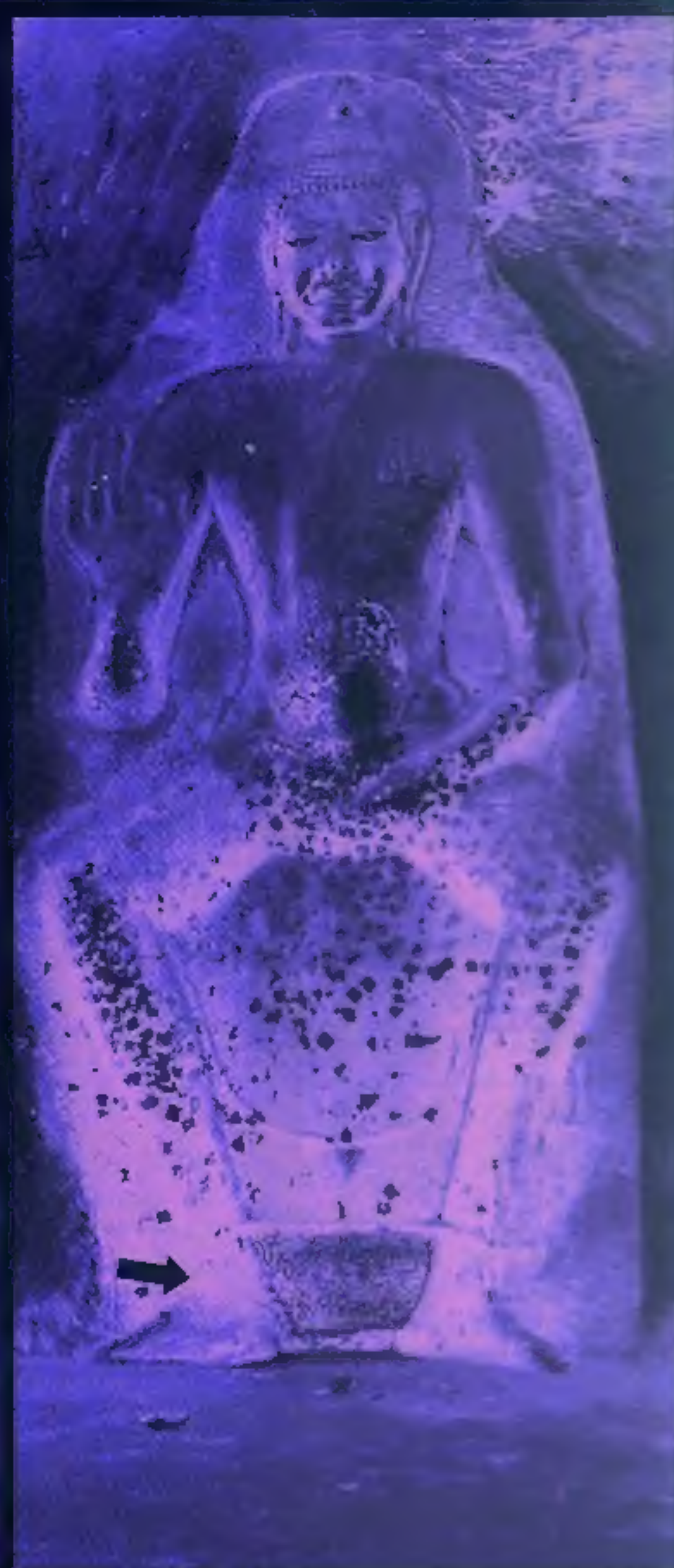
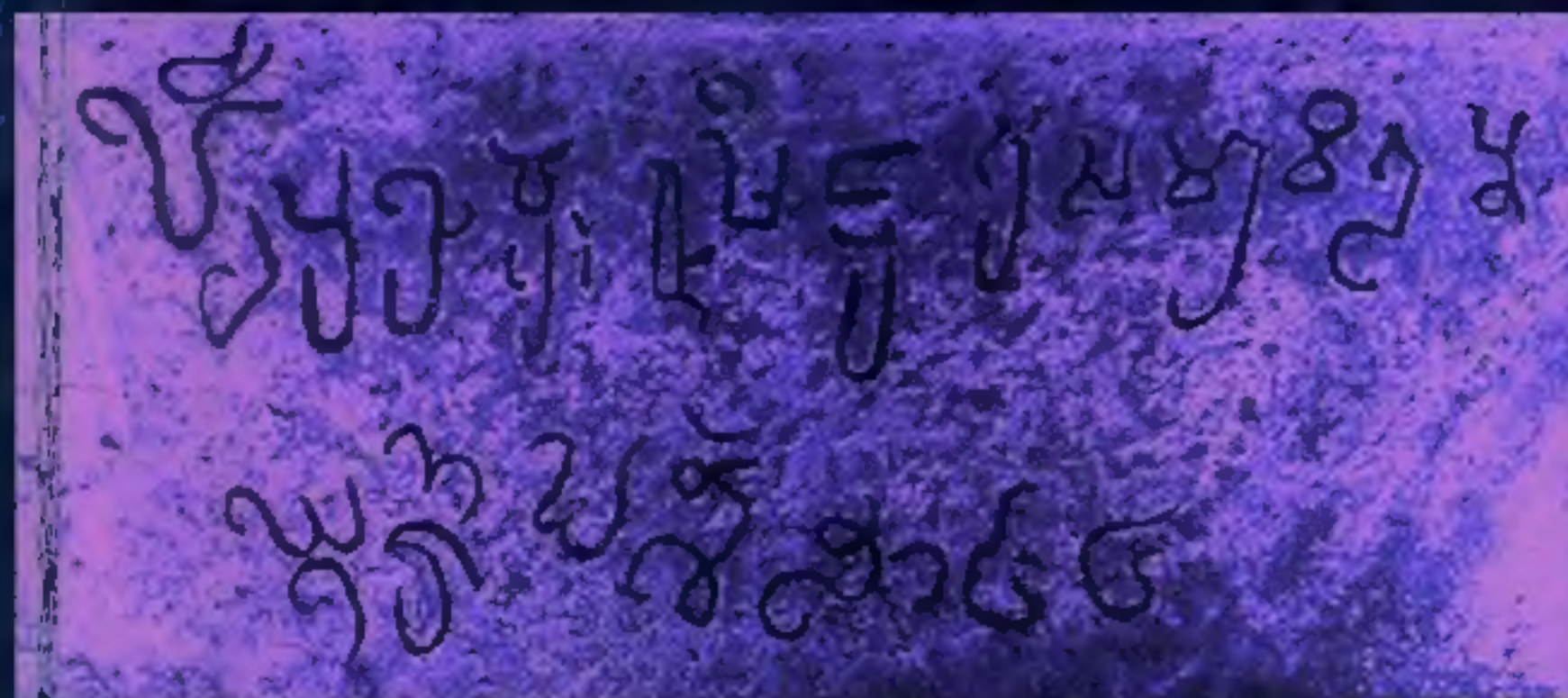
ราชบุรีวัดตุ๊กตา

ตำนานเมืองขุนไทย



จารึกว่า-ชื่อ บุญเรือนบุญ ธิฐ สมานธิบุปผ

แปลว่า-ชื่อ บุญพระฤทธิรักษาสมาธิ ณ เขาภู พุทธพัสดา ๔๔ คือ พุทธพรรษา ๔๔



ที่ระลึก

ความที่รัฐประกาศให้รวมเฉลิมฉลองปี พ.ศ. ๒๕๓๐

๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ (๕ รอบ) ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ (๖ รอบ) ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๕

พุทธศาสนสุวินณภูมิปกรณ์

ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำนานเมืองขุนไทย

พิมพ์ครั้งที่

๑/๒๕๑๒

๒/๒๕๒๐

๓/๒๕๒๒

๔/๒๕๒๕

๕/๒๕๓๐

๖/๒๕๓๕



จารึกว่า-ชื่อ บุญพระฤทธิภูมิ ภิรมย์ สมานคุณูป

แปลว่า-ชื่อ บุญพระฤทธิรักษาสมาธิ ณ เฌาง พุทธพัสตา ๔๔ คือ พุทธพรรษา ๔๔



ที่ระลึก

ตามที่รัฐประกาศให้รวมเฉลิมฉลองปี พ.ศ. ๒๕๓๐

๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ (๕ รอบ) ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ๒๔ ต.ค. ๒๕๕๗ (๖ รอบ) ๒๔ ต.ค. ๒๕๖๕

พุทธศาสนาสุวรรณภูมิปกครอง

ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำนานเมืองขุนไทย

พุทธศาสนสุวัณณภูมิปกรณ์

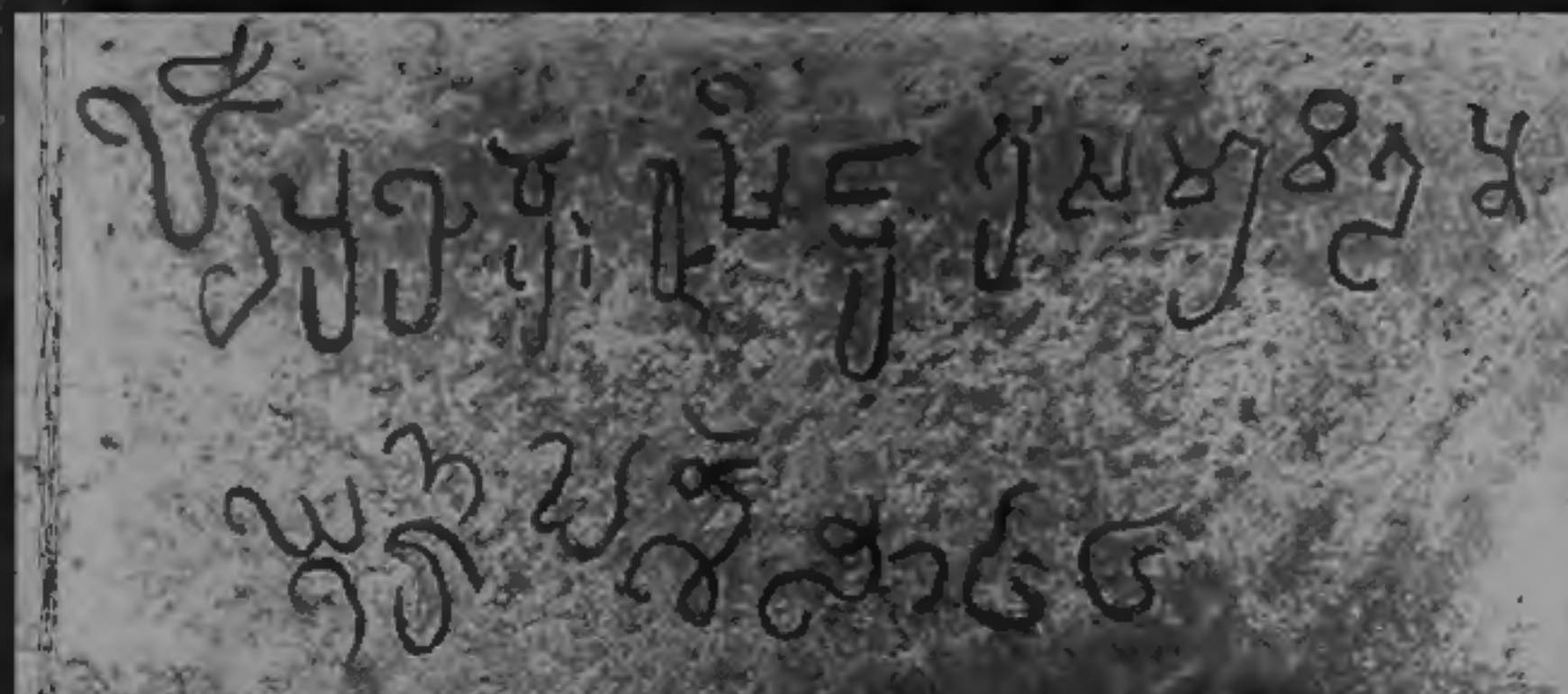
ราชบุรีวัดตุ๊กตา

ตำแน่งเมืองขุนไทย



จารึกว่า-ชื่อ บุญวระมุขู กิร สมาธิคุปต์

แปลว่า-ชื่อ บุญพระฤทธิรักษาสมาธิ ณ แขวง พุทธพัสดา ๔๔ คือ พุทธพรรษา ๔๔



ที่ระลึก

ตามที่รัฐประกาศให้รวมเฉลิมฉลองปี พ.ศ. ๒๕๓๐

๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ (๕ รอบ) ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ๒๔ ตุถ. ๒๕๕๗ (๖ รอบ) ๒๔ ตุถ. ๒๕๖๕

พุทธศาสนสุวัณณภูมิปกรณ์

ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำแน่งเมืองขุนไทย

พิมพ์ครั้งที่

๑/๒๕๓๐

๒/๒๕๓๐

๓/๒๕๓๐

๔/๒๕๓๐

๕/๒๕๓๐

๖/๒๕๓๐

ชื่อ “สุวันณภูมิ” ซึ่งจารึกไว้ที่ต่าง ๆ เป็นหลักฐานปรากฏอยู่



พระโสณเถร พระอุตตรเถร ด้านหลัง ทั้งสององค์นั้น ที่ฐานด้านหลัง บันทึกบนจารึกชื่อ บันทึกล่าง สุวันณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่หน้า ๔๓๐)

พระพุทธรูปทั้งสององค์ ที่ประภามณฑลดูลายเส้นขาวจะเห็น เคียนเด่นฟ้าสุวันณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่หน้า ๔๓๑)



สุวันณภูมิ หล่อไว้ที่คุ่มกต้อธรรมจักร ณ ฐานพระพุทธรูปปฐมเทศนา เพชรบุรี (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๔๐๘)



สุ วัน ภูมิ

สุวันณภูมิ เขียนไว้กับแผ่นอิฐได้ที่โสนน้อย ภูมัว (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๔๐๘)



ลายนี้เขียนไว้กับขอบพระพุทธรูปปางหลังอมตธรรม เฉพาะองค์นี้พระเจ้าอภัยมหาราชกรุงสุวันณภูมิพร้อมหม่อมเมียมิ่งมาเมืองสร้าง พ.ศ. ๘๘๘ ข้างหน้า “กรุงสุวันณภูมิ” เห็นชัดเจน เป็นลายสืออีกแบบหนึ่งชื่อเมืองทองและสุวันณภูมิ ที่พบจารึกในที่ต่าง ๆ นั้น ยังมีอยู่อีก เท่าที่ถ่ายรูปเอามาทำแบบเท่านั้น คงจะพอเป็นหลักฐานได้ (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๔๐๘)

ชื่อ “สุวันณภูมิ” ซึ่งจารึกไว้ที่ต่าง ๆ เป็นหลักฐานปรากฏอยู่



พระพุทธรูปทั้งสององค์ ที่ประภามณฑลดูลายเส้น
ขาวจะเห็น เดือนเด่นฟ้าสุวันณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่
หน้า ๕๓๑)



พระโสณเถร พระอุตตเถร ด้านหลัง ทั้งสององค์นั้น ที่ฐาน
ด้านหลัง บันทึกบนจารึกชื่อ บันทึกล่าง สุวันณภูมิ (มีคำอธิบาย
อยู่หน้า ๕๓๐)



สุวันณภูมิ หล่อไว้ที่ดุมกงล้อธรรมจักร ณ ฐานพระพุทธรูปปฐมเทศนา เพชรบุรี
(มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๕๐๘)



สุ วัน ภูมิ

สุวันณภูมิ เขียนไว้กับแผ่นอิฐได้ที่โลน-
น้อย อุบัว (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือ
หน้า ๕๐๘)



ลายนี้เขียนไว้กับขอบพระพุทธรูปปางหลังอมตธรรม เฉพาะองค์นี้พระเจ้าธัมมราชากรุงสุวันณภูมิพร้อมหม่อม
เมียมิ่งมาเมืองสร้าง พ.ศ. ๘๘๘ ข้างหน้า “กรุงสุวันณภูมิ” เห็นชัดเจน เป็นลายสืออีกแบบหนึ่งชื่อเมืองทองและ
สุวันณภูมิ ที่พบจารึกในที่ต่าง ๆ นั้น ยังมีอยู่อีก เท่าที่ถ่ายรูปเอามาทำแบบเท่านั้น คงจะพอเป็นหลักฐานได้ (มีคำ
อธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๕๐๘)

ชื่อ “สุวรรณภูมิ” ซึ่งจารึกไว้ที่ต่าง ๆ เป็นหลักฐานปรากฏอยู่



พระโสณเถร พระอุตตรเถร ด้านหลัง ทั้งสององค์นั้น ที่ฐานด้านหลัง บันทึกบนจารึกชื่อ บันทึกล่าง สุวรรณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่หน้า ๔๓๐)

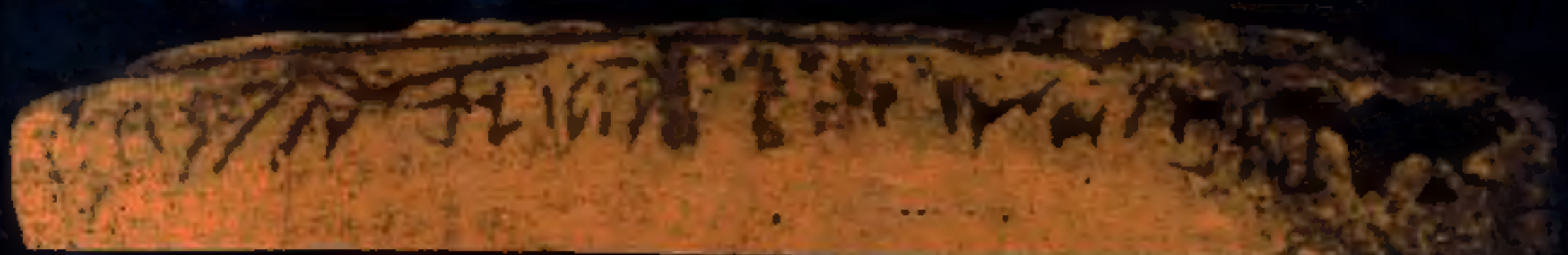
พระพุทธรูปทั้งสององค์ ที่ประภาณฉาตอุบายเส้นขาวจะเห็น เดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่หน้า ๔๓๑)



สุวรรณภูมิ

สุวรรณภูมิ เขียนไว้กับแผ่นอิฐได้ที่โสนน้อย ภูบัว (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือนี้หน้า ๔๐๘)

สุวรรณภูมิ หล่อไว้ที่ดุมกงล้อธรรมจักร ณ ฐานพระพุทธรูปปฐมเทศนา เพชรบุรี (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือนี้หน้า ๔๐๘)



ลายนี้เขียนไว้กับขอบพระพุทธรูปปางหลังอมตธรรม เฉพาะองค์นี้พระเจ้าอัมมราชราชากรุงสุวรรณภูมิพร้อมหม่อมเมียมิ่งมาเมืองสร้าง พ.ศ. ๘๘๘ ข้างหน้า “กรุงสุวรรณภูมิ” เห็นชัดเจน เป็นลายสืออีกแบบหนึ่งชื่อเมืองทองและสุวรรณภูมิ ที่พบจารึกในที่ต่าง ๆ นั้น ยังมีอยู่อีก เท่าที่ถ่ายรูปเอามาทำแบบเท่านั้น คงจะพอเป็นหลักฐานได้ (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือนี้หน้า ๔๐๘)

ชื่อ “สุวรรณภูมิ” ซึ่งจารึกไว้ที่ต่าง ๆ เป็นหลักฐานปรากฏอยู่

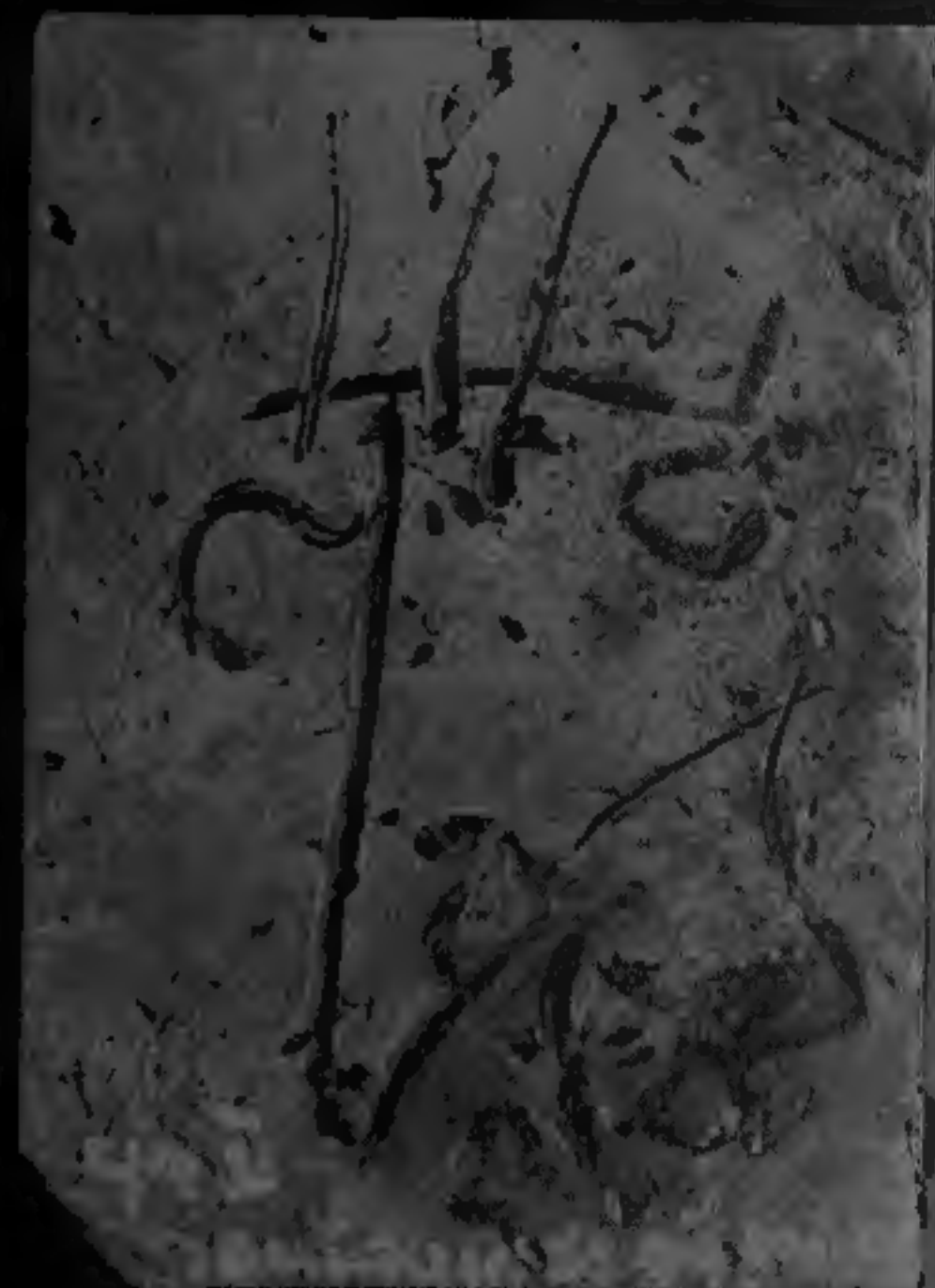


พระโสณเถร พระอุตฺตรเถร ด้านหลัง ทั้งสององค์นั้น ที่ฐานด้านหลัง บันทัดบนจารึกชื่อ บันทัดล่าง สุวรรณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่หน้า ๔๓๐)

พระพุทธรูปทั้งสององค์ ที่ประภามณฑลดูลายเส้นขาวจะเห็น เดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่หน้า ๕๓๑)

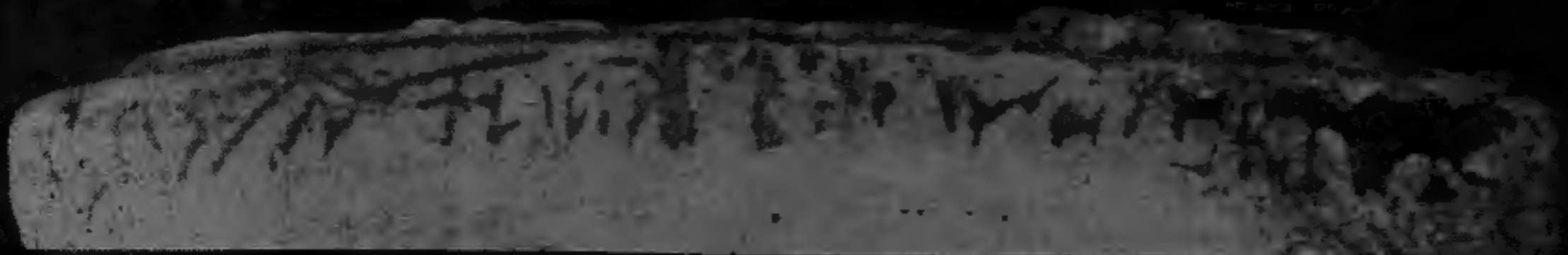


สุวรรณภูมิ หล่อไว้ที่คุ่มกงล้อธรรมจักร ณ ฐานพระพุทธรูปปฐมเทศนา เพชรบุรี (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๕๐๘)



สุ วัน ภูมิ

สุวรรณภูมิ เขียนไว้กับแผ่นอิฐได้ที่โสนน้อย ภูบัว (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๕๐๘)



ลายนี้เขียนไว้กับขอบพระพุทธรูปปางหลังอมตธรรม เฉพาะองค์นี้พระเจ้าธัมมราชากรุงสุวรรณภูมิพร้อมหม่อมเมียมิ่งมาเมืองสร้าง พ.ศ. ๘๘๘ ข้างหน้า “กรุงสุวรรณภูมิ” เห็นชัดเจน เป็นลายสืออีกแบบหนึ่งชื่อเมืองทองและสุวรรณภูมิ ที่พบจารึกในที่ต่าง ๆ นั้น ยังมีอยู่อีก เท่าที่ถ่ายรูปเอามาทำแบบเท่านั้น คงจะพอเป็นหลักฐานได้ (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๕๐๘)

พุทธศาสนสุวินณภูมิปกรณ์

ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำนานเมืองขุนไทย

ของ

พระราชกวี

(อำ ธมมทศโต ป.ธ. ๖)

วัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพมหานคร

พิมพ์ครั้งที่ ๖

เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ

พระราชกวี

(อำ ธมมทศโต ป.ธ. ๖)

ณ ฌาปนสถานกองทัพบก วัดโสมนัสวิหาร

๓ พฤษภาคม ๒๕๓๕

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์



โทร. 224-1350

FAX 224-7358

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

อรุณี อินทรสุขศรี

2

5

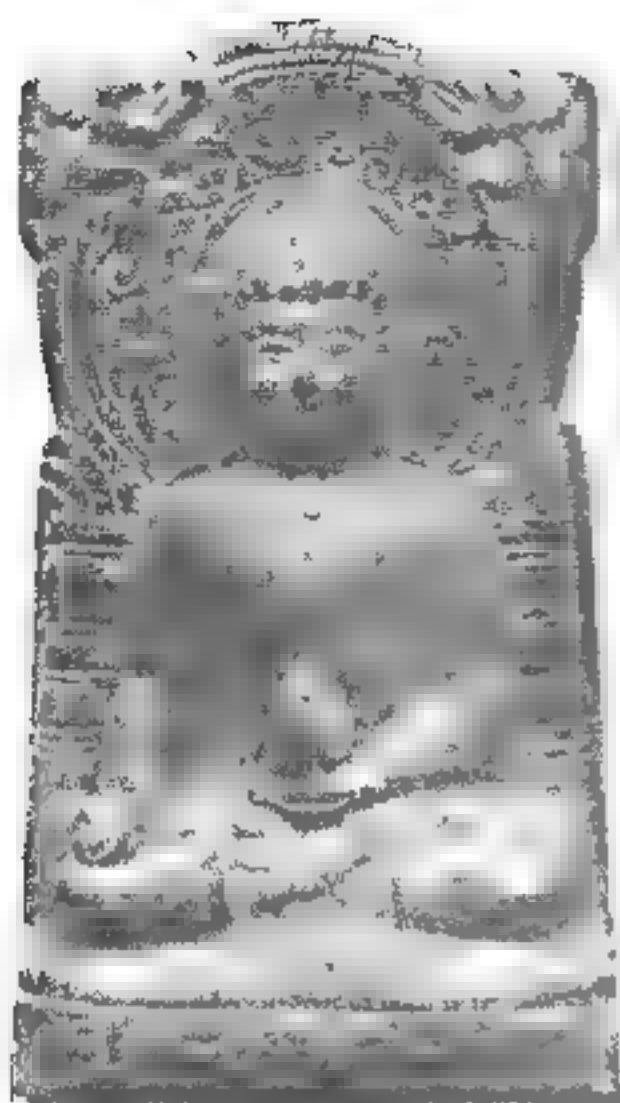
3

5

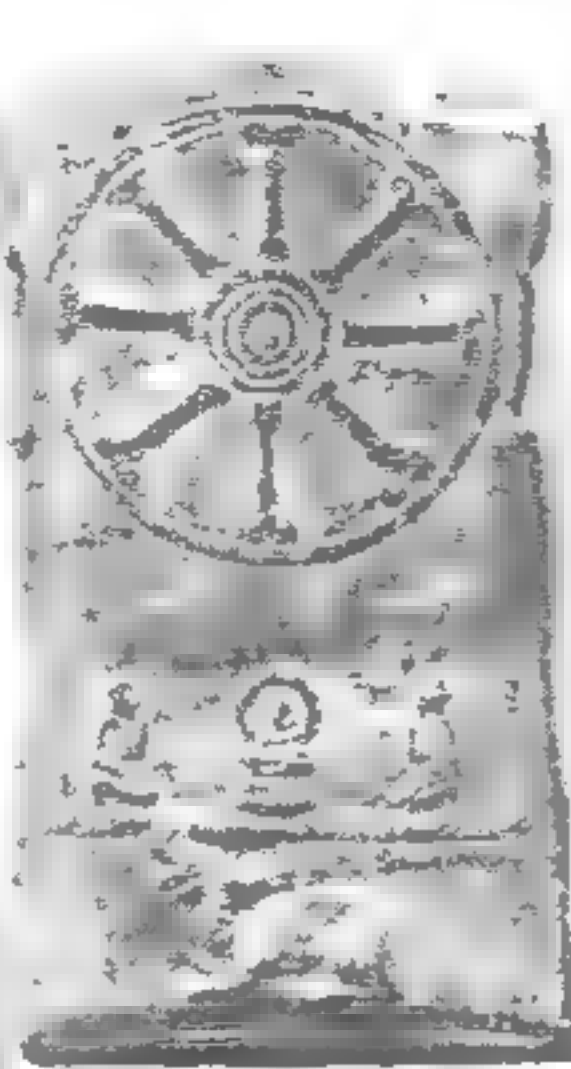
หลักฐาน

แต่กาลก่อนมีมาถึงกาล-เฉลิมฉลอง พ.ศ. ๒๕๓๐

รูปแบบ-จารึกลายสือไทย ลายสือขอม พระเถรผู้ให้มีชื่อสถานที่และประวัติในไทย



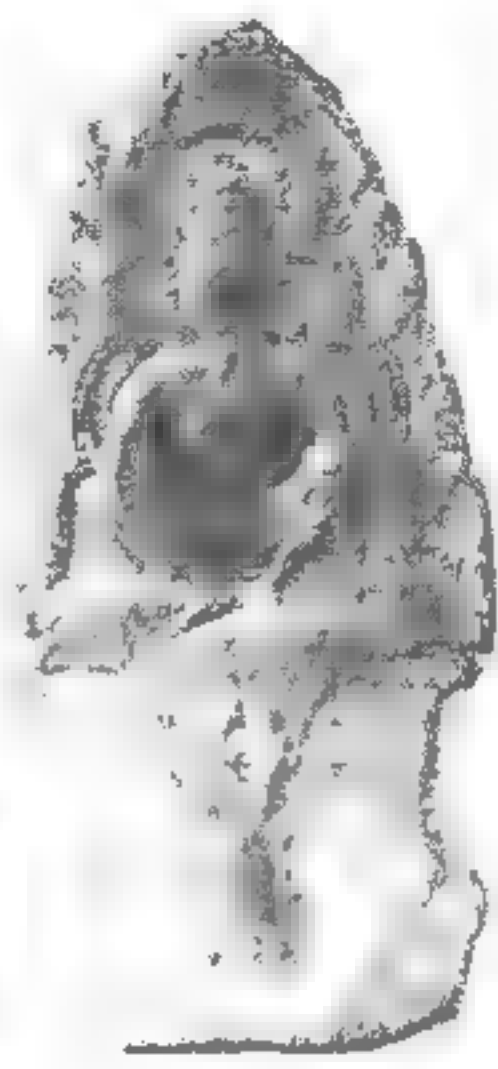
๑



๒



๓



๔

๑. พระพุทธรูปปางทรงรับสักการะ และ โปรดชาวชน (พระหัตถ์ขวาแบรับ ช้ายประคอง ดอกบัว-ใจ) มีลายสือไทยจารึกรอบประมาณฉนวนว่า-เดือนเด่นฟ้า สุวันณภูมิ ที่ฐเนมมีลายสือขอมว่า-เดือนพส (พรรษา) บงศีล

๒. ด้านหลังบน รูปวงล้อธรรมจักร มีคำ คือ ชี ๘ อันระนุว่า-อริยมรรคมีองค์ ๘ กลาง วงล้อ ธรรมจักรตั้งบนฐาน-ช้าย และขวา คนคุกเข่าประนมมือ ขวา (ปางหลังอมธรรม) พระสงฆ์นั่งขัดตะหมาดเจริญ สมณธรรม ล่าง กวางหมอบ ทั้งนี้เป็นนิมิตหมายสัญลักษณ์-สุวันณภูมิ

๓. พระปณณเถร หรือ พระบุญ วรอิสิ (พระฤๅษี) ได้บรรพชากับพระอานันทเถร ได้อุปสมบท ด้วยครัสว่า-เอหิกิกขุ เป็นต้นเหตุให้ครัสจึงมีปณณเวทสุตฺร ได้มาบรรลอรหัต ฌ เพชรบุรี-พริบพรี ได้ทูลเชิญให้ เสด็จมาโปรดชาวไทยแล้ว และ ได้นำเสด็จมาประทับ ณ ถ้ำฤๅษี เขาภู จึงเป็นเหตุให้สลัก-พระพุทธรูป และ จารึก ลายสือไทยแจ้งไว้ กับ แจ้งว่า พุทธพัสดา ๔๔ อีกด้วย และได้พาเสด็จพระเจ้าทับไทยทองไปถึงชมพุทวิปเข้าเฝ้า พังพระธรรม ณ เวฬุวันสำเร็จโสดาปัตติผลแล้ว ได้ทรงขอนำหน่อพระโพธิ์ศรีสุร กับ ชื่อสุวันณภูมิมาปลูก และ ตั้ง ชื่อสุวันณภูมิในเมืองทอง จึงมี-บ้านโพธิ์งาม และ สุวันณภูมิ ณ ภูบัว กระทั่งทุกวันนี้

๔. พระสัจจพันธเถร ท่านเป็นชีป่า, ผู้ดาบ, (ดาบส) อยู่ ณ เขาสัจจพันธนั้น เมื่อพระผู้มีพระ ภาควเจ้า เสด็จเรือยนต์ผ่านมาได้เห็นอุปนิสัยจึงเสด็จลงโปรดให้สำเร็จอรหัตผลแล้วประทานเอหิกิกขุ จึงมี-เอหิกิกขุ ขึ้นในเมืองไทย เมื่อเสด็จกลับไปส่ง ท่านได้ทูลขอ-ฐานะที่ควรประพฤติเคารพกราบไหว้ (ปริจรีดพัพ) จึงทรงอธิษฐาน เหยียบประทับรอยพระพุทธรูปาทรงอธิษฐานขยายให้ใหญ่ ๓ เท่า จึงมีรอยพระพุทธรูปปรากฏอยู่ ณ ภูเขาสัจจพันธ นั้น

มหाराชวรปฐิติคาถา

ในวาระกาล พ.ศ. ๒๕๓๐

๕ ธันวาคม มหาราชเจ้า

พุทฺธโธ มาตา ปิตา ฌมโม

มฺหุ ขายา สุขา ขนฺติ

๑. ราชา มุขํ มนุสฺसानํ

ภูมิปฺปโล มหาราชา

๒. กาโล ปญฺจปรีวณฺโณ

โส โข ตฺยตฺตปฺปรีปฺปณฺโณ

๓. ปิตาลทฺธิ ปฏฺฐิตุทฺธา

อตฺตลทฺธโร วิรุฬฺหโห ว

๔. พุทฺธายโน ฌมฺมจารี

โพธิสฺสโตว ปุเรณฺโต

๕. ทญฺยชาติยา สมฺภูโต

ขตฺติเยน จ สํสฺสทฺธโร

๖. ปรมินฺโท มหาราชา

รณฺฐปาลา สทญฺยา จ

๗. ทญฺยเทโส จิรํ ฐาตุ

ทิปฺปตฺตํ พุทฺธฌมฺโม จ

๘. ฌมฺมราชา วิโรเจตฺตํ

ทญฺยชาติ ปภาเสตฺตํ

๙. ฌมฺมิกราชา วิสฺสุขณฺตํ

ทญฺยนาโม สทา ภาตฺตํ

อานาปานสติ เมตฺตา

สนฺตिसฺสขณฺจ โลกสฺส

สจฺจโม ภาตา ทนฺตา สขา

สจฺจตํ กุณฺตมฺตมํ

ฌมฺมราชา พลํ วรํ

ทญฺยราชา ปชาหิโต

ปฺรโม สิริมจฺจโล

มหปฺปโล มหตฺติโก

มาตา เมตฺตา ปคณฺหิตา

สาธารณานุกมฺปโก

สจฺจโมว สจฺจญฺญโม

สมฺภาเว ปรีปฺปริย

สาสเน พุทฺธมามโก

ทญฺโย จ สจฺจนียโต

สเทวีปฺตตฺตธิตฺตโก

ทกฺขณฺตํ โหณฺตํ สพฺพทา

สพฺพสมฺปตฺตติสฺสทฺธิยา

มนุสฺसानํ วิสฺสทฺธิยา

สพฺพตฺตํ เขมวฺจฺจตฺติยา

ผรตฺตํ พุทฺธสาสนํ

ทญฺยปชา วิวาทฺตมฺตํ

อตฺตฌมฺมูปนิสฺสิติโต

สทา ทญฺเยหิ ภาวิตา

สมํ ภาเวมํ มานสนฺติ

ฌมฺมทตฺเตน กตํ

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

คำแปล-คาถาประสิทธิ์ประสาทพระมหाराชพร

ในวาระกาล พ.ศ. ๒๕๓๐ และ ๕ ธันวาคม วันพระภูมิพลมหาราชเจ้า

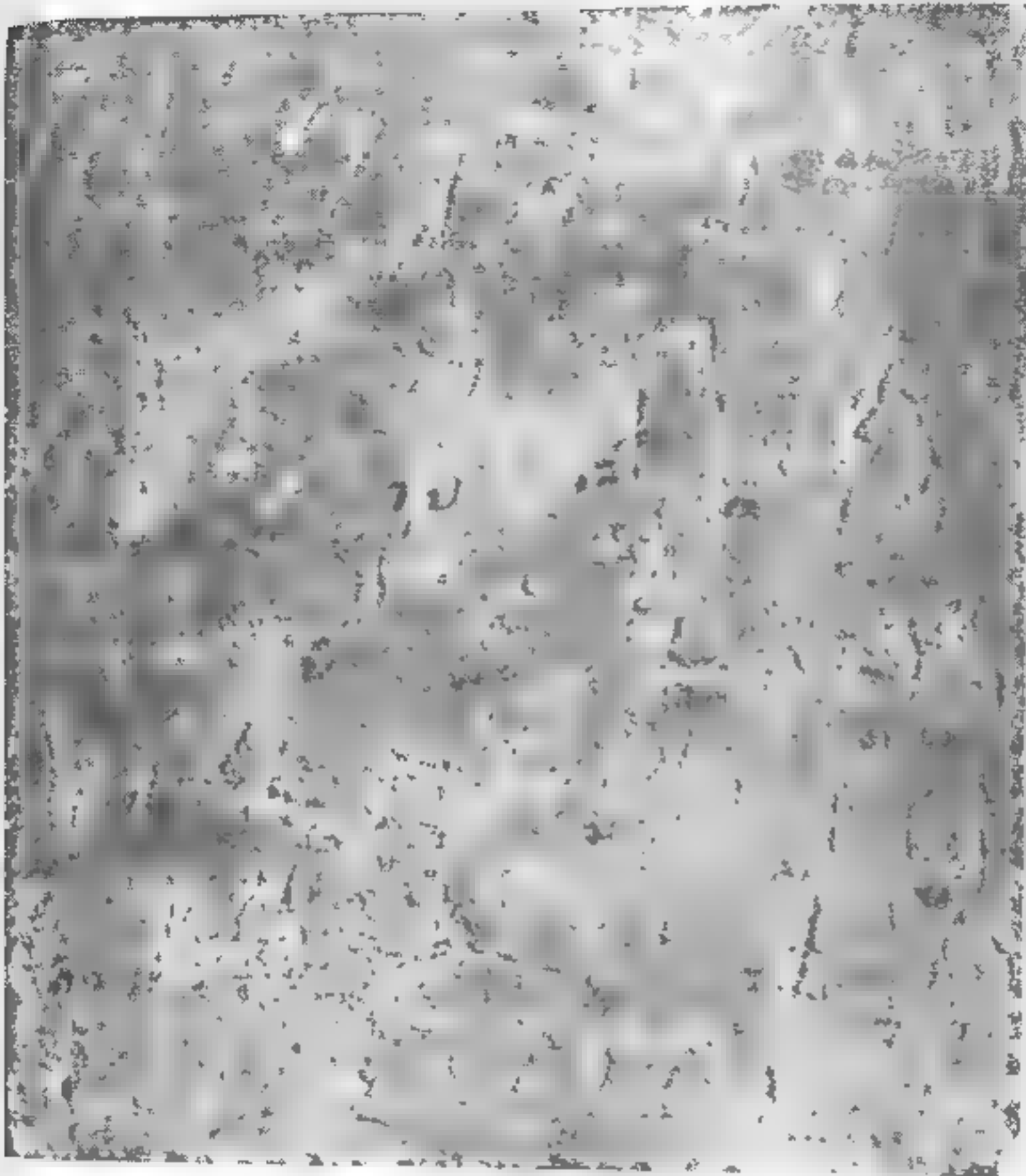
- พระพุทธรูป เป็น-แม่ พระธรรม เป็น-พ่อ
อ่อนโยน เป็น-เมีย อคต เป็น-สุข
๑. พระราชาทรงเป็นประมุขของเหล่ามนุษย์
พระภูมิพล (พระกำลังโลกภูมิ) มหาราชเจ้า
 ๒. กาลเวียนมาได้ ๕ รอบปี (นี้)
พระองค์ แล ทรงมีประโยชน์ ๓ บริบูรณ์แล้ว
 ๓. ระบบ-พระพ่อเมือง ทรงให้พื้นดินรู้จักแล้ว
จึงได้ประโยชน์ งามงามแล้วแท้
 ๔. เสด็จตามรอยพระพุทธรูปไปโปรดทั่ว
จึงกล้ายพระโพธิ์สัตว์ทรงบำเพ็ญบารมี ๑๐
 ๕. พระชาติไทย ได้ทรงสมภพแล้ว
พระชาติศกุต ก็ทรงสมสุทธิดีแล้วด้วย
 ๖. พระปรมินทร์ มหาราชเจ้า
ทั้งคณะรัฐบาล พร้อมกับประชาชนชาวไทย
 ๗. ประเทศไทย ได้ดำรงคงที่ตราบจิรกาล
และ พระพุทธธรรม จงรุ่งเรือง
 ๘. พระธรรมราชา ขอได้ทรงไพโรจ
ชาติไทย จงรุ่งเรืองผ่องประภา
 ๙. พระราชาทรงธรรม ขอจงทรงวิสุทธิ
ชื่อว่า-ไทย ซึ่งเข้าใจจึงมีอัศจรรย์

อานาปานสติ (และ) เมตตา
และ ตันติสุข จงมีตลอดโลก (ดังนี้)

พระสงฆ์เป็นพี่น้อง ครูบาผู้ฝึกฝนเป็นเพื่อน
(นี่เป็น) ตระกูลอุดมของหมู่ชาวโลก
พระธรรมราชา เป็นพลกำลังอันประเสริฐ
พระไทยราชา ทรงเกื้อกูลประชาชนทั่วไป
เป็นกาล บรมสิริมงคล
จึงมีผลมาก มีประโยชน์มาก คือ
ชนบ-แม่พระเมตตา ก็ประคองขึ้นแล้ว
ชื่อว่า-ทรงเอื้อเอ็นดูตลอดทั่วกัน
ทรงประพาศธรรมเสมอ สรรพระว่างดีดจ พระสงฆ์ที่ดี
ทรงบริบูรณ์พระราชสัมภาระทั้งหลายแล้ว
พระศาสนาไทย ก็ทรงเป็น-พุทธมามกบัณฑิต
และ-ทรงเป็นไทย จริ่งแท้แน่นอน
พร้อมพระเทวี, พระราชโอรสธิดา (กับพระราชวงศ์)
จงองอาจเข้มแข็ง, มียืนยงอยู่ตลอดกาล
เพื่อสำเร็จสรรพสมบัติทั่วทุกอย่าง
เพื่อหมดจดผ่องใสแก่เหล่ามนุษย์
เพื่อเกษมสำราญทั้งเจริญในทุกสถานะประการ
พระพุทธศาสนาจงแพร่แผ่ไป (ทั่วโลก)
ขอไทยประชา-จงเจริญวิวัฒนาการ
คือ เหตุผล จงรุ่งเรืองแจ่มแจ้งตลอดกาลเกิด

ชาวไทยทุกคนต่างเจริญภาวนาทุกเมื่อ
พวกไทยเราก็จริญภาวนาให้มีใจอยู่เสมอ-เทอญ

แผ่นกเบื้องหินทรายนี้ ลำดับอ่านเป็นแผ่นที่ ๑๗๗ หน้า ๒ มีจารึกระบุว่า “เดือน”
ปรากฏอยู่ต้นบันทึกที่ ๒ นั้น เมื่อดูแล้ว-พอมองเห็นได้



๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

๖.

แผ่นนี้ พระโศภนได้พระยาภรณ์ และ สั่งให้พระเจ้าตะวัน และ พระเจ้าเดือน พร้อมขอม
กับ ลูกมือ หรือ เสมียนอีก ๘ คนให้จารึกแผ่นหินทรายไว้ ณ วันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๖ ปี พ.ศ.
๒๖๔ ในแผ่นจะเห็นมีรอยหมึกลงไว้เพื่อจำได้ และ มองเห็นง่ายในภายหลัง จึงปรากฏมีอยู่อย่างนั้น
ที่กระทำไว้นี้ จึงได้รู้กันในกลุ่มบัดนี้ จึงนับว่าเป็นสิ่งอุดมมงคลที่เดียว และ ยืนยันว่าได้กระทำกันเป็น และ
เป็นตัวของเราเองตลอดมาเหมือนกันที่ไทยเป็นไทยทุกอย่างในกาลบัดนี้

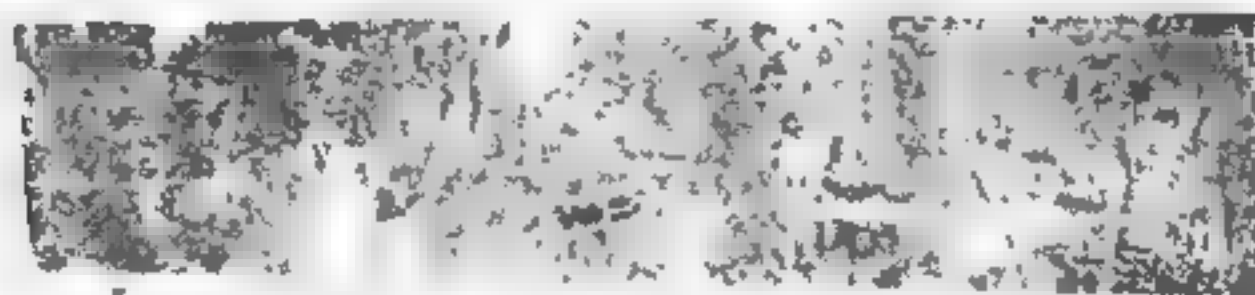
จารึกแผ่นหินทรายลำดับอ่านที่ ๑๗๗ นั้น ได้อ่านออกมาแล้ว ก็ได้ความเป็นอย่างนี้ ซึ่ง
มีระบุชื่อ พระโสนัดเถร ตะวัน, เดือน และ สุวัณณภูมิ ได้นำมาเป็นหลักฐานแล้ว ยังเป็นความรู้
เรื่องไทยอีกด้วย เฉพาะ-ตัวลายสือจะไม่ชัดเจน ก็พอเห็นได้

(แผ่นลำดับอ่านที่ ๑๗๗ หน้า ๒ มีอย่างนี้)

๑. ตะวัน ต่อ คำ โสน (โสนชัดเจน)

๒. เดือน ไป เกิด เปน

๓.

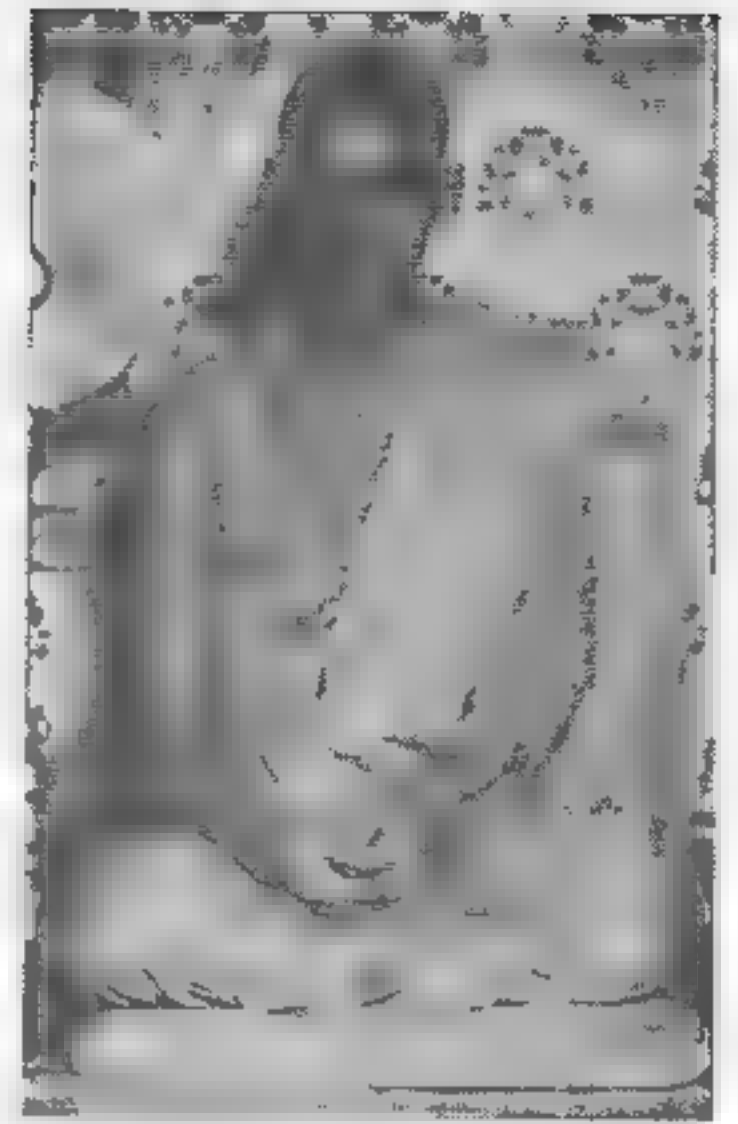


๔. กรุง เทพมหา น

๕. ตร เมื่อ นั้น สุวัณณภูมิ

๖. พื้น ชื่อ มี คน รู้ ทัว

แผ่นกเบื้องหินทรายที่ท่านเขียนจารึกเป็นทั้งหนังสือไทย และ คำไทย ก็อ่านได้ และได้
เขียนเป็นตัวหนังสือไทยปัจจุบันนี้เท่านั้น ที่ต่างมาบอกว่าได้แปลนั้น ไม่ต้องแปล พออ่านได้ก็รู้เรื่อง
ตลอดแล้ว ซึ่งยืนยันว่า-ไทยได้ทำไว้ ไทยจึงรู้กันได้ ฉะนั้น เรื่องเมื่อ ๒ พันปีกว่ามาแล้ว จึงมาเปิด
เผยให้รู้กันได้ในกาลบัดนี้



พระพุทธรูปครบพระไตรรัตน์
ซึ่งสร้างในไทย รูปองค์ทรงนั้นเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ ฐานเป็นพระธรรม พระปัญญาจักรเป็นพระสงฆ์ และมีในไทย จึงเชื่อว่าของไทยและแบบไทย

พระมหาปุณณะเอระ รูปพระสงฆ์ซึ่งสร้างครบไตรรัตน์ รูปดอกบัว ๕ กลีบ เป็นพระพุทธรูป มีอชวา ทำพระนาร เป็นพระธรรม ตัวท่านเป็นพระสงฆ์ เป็นคนไทยจึงเป็นชาติไทย (ช่าง-อาจเป็นจีน)

ภูมิพลโลกิชู พระสงฆ์ไทย กรมหลักไทย ๓ สถาบัน โดยพระชาติประสูติ เป็นชาติไทย ทรงผนวช ณ พุทธศาสนาเป็นศาสนา ทรงเป็นรัชกาลที่ ๕ เป็นพระมหากษัตริย์ไทย

สัดส่วนสัญลักษณ์ทั้งหมดนี้เป็นที่รู้จักกันตลอดแล้ว ซึ่งระบุว่า-มีมาตั้งแต่กาล ๒๖๐๐ ปี จนถึงกาล พ.ศ. ๒๕๓๐ มีความสำคัญอย่างที่ยบรรยายไว้ นั้น เฉพาะองค์ต้น ณ วงล้อธรรมจักร มีลายสือจารึกว่า-สุวรรณภูมิ องค์ที่ ๒ ได้นำพระพุทธศาสนามาสู่ไทย พระองค์ที่ ๓ เป็นที่ประจักษ์ว่า-พระภิกษุในปัจจุบัน สิ่งประจักษ์แจ่มแจ้งนั้น เห็นว่าควรสรรเสริญมากกว่าอย่างอื่น จึงแต่งคาถาสรรเสริญไทย-อย่างนี้

ทยอยปลื้มเสนา

ปชา โยธา พรพพชชา
พุทโธ ธมโม สงฺโฆ จาติ
ทกฺโข ธมฺโมภิสกฺโขติ
ติฏฺฐายนํ ติฏฺฐกมณฺญาคํ
ทยอยชาติปฺปเทโส โห
ขคฺคิโย ราชวํโส จ

ทยอยชาติปฺปเทสชา
คิวิธํ พุทฺธสาสนํ
สมฺภูโต ทยอยขคฺคิโย
ทยอยนาโม จิรํ อหุ
สสาสนปชาชนโน
จิรํ ติฏฺฐนฺตุ สพุทฺทา-ติ

คำแปลคาถา-สรรเสริญ ไทย

ประชาชน, ทวยทหาร, พระผู้บวชทั้งหลาย,
พระพุทธ, พระธรรม, และ พระสงฆ์
ทรงทักษะ, โปรดเมตตาธรรม, มีอภิสิทธิ์ ดังนี้
สามฐานันดร สามสถาบัน รู้จักกันทั่วแล้ว
ชาติประเทศไทย แล
พระมหากษัตริย์ของไทย และ พระราชวงศ์

พร้อมกันเกิดเป็น-ชาติประเทศไทย
สามอย่างทั้งนี้-เป็น-พระพุทธศาสนาไทย
สมกพพร้อมเป็น-พระมหากษัตริย์ไทย
ชื่อไทย จึงได้มีมานานแล้ว
พร้อมกับ พระศาสนา และประชาชนไทย
ทรงดำรงมั่นคงตลอดทุกเมื่อ-เทอญ

ท้ายวิรุพหกาถา-ภาวนาให้ไทยงอกงามตลอดไป

(ในกาล ๕ รอบ พ.ศ. ๒๕๑๗)

ทวยชาติ วิวาทุเขตต์
ทวยราชา วิโรเจตุ
มนุสสามนุสสา สพุเพ
เต อตุลลทฐา สุจิตา
ทาน์ ททนต์ สทฐาย
ภาวนาภิตา โหนตุ
เมตตาคิตตปฏภาเวน
สพฺพธมฺมานุภาเวน
สมฺมา วาตาตปา โหนตุ
วฑฺฒณิกาวาย สตฺตาน์
สพฺพพีชานี ปุณฺณานี
ธณฺญชาตา วิรุหนตุ
มจฺจนี มิคา สุชีวนตุ
วาหนานี สมิกฺขณตุ
สิกฺขกาเว สุสิกฺขณตุ
ปพฺพชิตา สมคฺคญฺฐา

ทิปฺปตุ พุทฺธสาสน์
มนุสฺสี ทกฺขณฺตุ สพุพทา
ชนเว ทวยชาติกา
อเวรา นิรุพทฺทวา
สีล รกฺขณฺตุ มานสา
สนฺตีสุขํ กโรณฺตุ จ
ปฺราหฺมึสาเย เจตสา
สีตโสตา ผรณฺตุ
กาเล เทโว ปวสฺสตุ
สมิกฺขุสี เนตุ เมทนี
สพฺเพ รุกฺขา ผลนฺธรา
อุปฺปนฺนา ธมฺมชาติโย
โปสีกา จ สุภาวิตา
สพฺพสมฺปตฺติติกฺขิตา
สมตฺตอุสฺสาหิตา ปชา
อตุลธมฺมุปนิสฺสิตาติ

(คำแปล)

ชาติไทย จงเจริญวิวัฒน์
พระราชไทย ขอทรงไพโรจ
มนุษย์ อมนุษย์ ทั้งหมด
เหล่านั้น ได้ประโยชน์ถึงสุขแล้ว
ขอจงให้ทานด้วยสัทธา
จงเป็นผู้ยินดียิ่งในภาวนา
ด้วยมีทั่วแห่งเมตตาคิต
ด้วยธรรมานุภาพ
ขอ สม แดค จงมีโดยชอบ
เพื่อความเจริญแก่สัตว์ทั้งหลาย
สรรพพืชทั้งหลาย เต็มแล้ว
ธัญญาชาติ จงงอกงาม
มัจฉา มิคชาติ จงเป็นอยู่ดี
พาหนะทั้งหลายจงสำเร็จพร้อม
เหล่าศึกษา จงศึกษาด้วยดี
บรรพชิตทั้งหลายจงตั้งสามัคคีกัน

พระพุทธศาสนา จงรุ่งเรือง
มนครีทั้งหลาย จงเข้มแข็งทุกเมื่อ
ชาวชนแท้ ๆ ผู้มีชาติเป็นไทย
จงไม่มีเวร ปราศอุปัทวันตราย
มีความพอใจ รักษาศีล
และจงกระทำสันติสุขเกิด
ด้วยเจตนาเพื่อไม่เบียดเบียนผู้อื่น
ขอกระแสน้ำร่วมเย็นจงแผ่ไป
ขอฝนจงตกในกาล
เพื่อนำพื้นดินไปสู่่มกััง
สรรพต้นไม้ ทรงผลคอกอยู่
แร่ธาตุธรรมชาติทั้งหลายเป็นของเกิดแล้ว
เหล่าสัตว์เลี้ยง ก็ให้เลี้ยงง่าย
เพื่อสำเร็จสรรพสมบัติ
ประชาชนจงมีทั้งสามารถและอดุชาหะ
เข้าอาศัยอรรถธรรมตลอด เทอญฯ

ธัมมาธิฎฐานกาถา

(อินทวชิรฉันทบาลี)

ธรรม รมโม หเว รกษติ รมมจรี
 รมโม สุจิณฺโณ สุขมวลหาติ
 เอสานิสฺสโร รมเม สุจิณฺเณ
 น ทุคฺคตี คจฺจนติ รมมจรี

(อินทวชิรฉันทไทย)

ธรรมมักพิทักษ์อยู่
 ธรรมจึงประพฤติน่า
 นี้อานิสงส์ยิ่ง
 ผู้กอบพระธรรมดล
 นระผู้ประพฤดิธรรม
 ตูชะผลิศประสิทธิ์คน
 เหมาะประพฤดิพระธรรมผล
 บมิไปกระไลทรวม

เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตุถิ โน โหตุ สพุทฺธา ด้วยคำสั้นนี้ ขอสวัสดิจึงมีแก่พวกเราทุกเมื่อเทอญ (พระปฐมบรมพมหาเถรจารย์ วัด
 โสมนัสวิหาร ได้กระทำไว้ใช้สวดเป็น อธิษฐานวาจาประจำทุกวัน ตอนทำวัตรค่ำจบแล้ว เป็นเวลากว่า ๑๓๒ ปีมาแล้ว) (พ.ศ. ๒๕๓๐)

(วสันตคิลกฉันทบาลี)

ศึกษา-ศึกษา สิกฺขา อธินฺติ วิมตี วิคฺชนตี พุทฺธิ
 เขมณฺจ สารยติ หนฺติ วิปํกทุกุขํ
 กิตุตี ททาติ อุกฺปาทชนนฺตวิคฺตํ
 วิชฺชาย วินฺทติ สทา อมตํ สปลฺลญฺเ

(วสันตคิลกฉันทไทย)

ศึกษาติดัดวิมคติได้
 ให้เอนเกษมกมลละพู่
 ให้เกียรติละเมียดและก็ประทาน ธนธารอนันต์ผล
 ผู้รู้ประสพอมตะดล เพราะวิชาตลอดกาล

(สุตติยฆางฉันทบาลี)

กายตน สกาโย สหายทุติโยสิ ชเนติ อิจฺฉิตํ
 กุกฺกมฺมํ สเจกฺริ วิปฺว หนํ ปรีว คํ
 คโต นํ กรเยยฺย สุกตํ กุณฺวาสิ สพุทฺธา
 มหตุเณน ปณฺทิตฺชนโนว สทา อนามโต

(เสาวดีศรียางค์ฉันทไทย)

ก็กายคนสยลทุติขมิดร์
 ผิว่าชั่วก็ชั่ววิปจะฆ่า
 เพราะเหตุนี้กระทำความเหมาะดี คุณะมีตลอด ณ ทน
 ประโยชน์มากนับพันทีละจุลล บมิตายตลอด ณ กาล
 ๑ วิมคติ สงสย เข้าใจผิดๆ ๒ ทุติขมิดร์ เพื่อนที่สองๆ ๓ บรรดาคนอื่น

(วสันตคิลกฉันทสังสกฤต)

วิทยา มาเตว รกษติ ปิตาว หิเต นิยฺยเกตุ
 กานฺเตว จาภิรมยตฺถปณฺนิเย เขทฺม
 กิรฺตติยจ กิณฺนุ วิมลํ วิคฺชนตี ลกฺขมํ
 กิ กิ น สารยติ กลฺลเตว วิทยา
 ศาสตราจารย์สวามี ตัศชานันทปรี เขียนให้ปี ๒๕๔๑

(วสันตคิลกฉันทไทย)

เหมือนแม่ประหงมและดูแลพ่อ
 เหมือนคู่เร็นรสะกมล
 ให้เกียรติละเมียดวิมลศัพท์
 เหมือนกามะพฤกษ์ นีรี กระไร
 ทะนุก่อประโยชน์ผล
 และขจัดระทมใจ
 สิทธิทรัพย์ประมุลให้
 วิทยานิสาธ

(คำจีน-อ่านตามเสียงแต่จิว และเรียงตามหนังสือไทย)

ความคิด
 謀事在人成事在天不可强為
 หม่ง ซื่อ ต่อ นั้ง แข้ง ซื่อ ต่อ ที่ ปุ่ด ช่อ เคียง อ้อย
 ขังเบ้ง (กงเม้ง ขุนหมุน หรือ ขุนเมือง)

(หมายเหตุ-ตามกติกฉบับคุรุสภาหน้า ๑๔๕๐ ว่า ขงเบ้งจึง
 ทอใจใหญ่แล้วว่า ธรรมดาคนทั้งปวงจะทำสิ่งใดก็ย่อมสำเร็จด้วย
 ความคิด แม้การไม่ตลอดก็เพราะผู้นั้นมีกรรมอยู่.....)

(โคลง ๓ สุภาพ)

ความคิดอยู่กับคน เสร็จผลอยู่กับฟ้า
 ชินกว่าอำนาจกล้า ไปได้ เสร็จผล

เท่าที่ยกคำที่ท่านแปลไว้ในกาลก่อนนั้น ก็เรียงได้เพียงคล้ายกัน
 เท่านั้น และได้เรียงเข้าระบบโคลง ๓ สุภาพนั้นก็ต้องเพิ่ม และ
 คัดเพื่อให้ไปในครรลองของโคลงไทย ซึ่งปรากฏเป็นอย่างที่ทำไว้นั้น
 ตามความ และ กฎโคลง ๓ ไทย

(กลอนฝรั่ง)

ชีวิต
 Life is the game the must be played
 This truth at least, good friends we know;
 So live and laugh, nor dismayed
 As one by one the phantoms go.

ชีวิตเป็นเช่นกีฬาต้องกล้าเล่น
 เป็นจริงน้อยเพื่อนดีเหล่าเรารู้ทั่ว
 ชีวิตยังเป็นเล่นยิ้มได้ไม่นานกลัว
 เหมือนคนดื่มน้ำเป็นผีหลอก-หลอกกันไป

Edwin Arlington Robinson

พุทธศาสนสุวินณภูมิปกรณ์

ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำบลเมืองขุนไทย

(ฉบับพิมพ์เพิ่มเติม)

ที่ระลึก

ตามประกาศให้ร่วมกระทำเฉลิมฉลองสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์

พ.ศ. ๒๓๒๕ (ครบ ๒๐๐ ปี) พ.ศ. ๒๕๒๕

ชาติไทยดลคนไทยได้เป็นศักดิ์

กษัตริย์ไทยได้เป็นสินวิญญานมี

ไทยเป็นไทยใจรู้ร่วมรวมเฉลิม

ไทยชูไทยใจปลื้มโปรดสมโภชไชย

ศาสน์ประจักษ์แก่ทวยไทยใสศดศรี

ไทยเป็นที่เด่นชัดสัจจริงไทย

ไทยจึงเฉลิมอิสระชรวงฉลองใหญ่

ไทยสูงใหญ่ชัดเจนยืนถวัลครั้นเทอญ

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงตั้งพระบรมราชปณิธานว่า

ตั้งใจจะอุปถัมภก
ป้องกันขอบขันฑสีมา

ยอยกพระพุทธศาสนา
รักษาประชาชนและมนตรี

พระบรมราชโองการโปรดพระราชทานสมณศักดิ์
เป็น สัญญาบัตร หิรัญบัตร สุพรรณบัตร ว่า
ขอพระองค์จงรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน

กระแสพระราชดำรัส

โบราณสถานนั้นเป็นเกียรติของชาติ
อิฐเก่า ๆ แผ่นศิลาเก่า ๆ ควรที่เราจะช่วยกันรักษาไว้
ถ้าเราขาดสุโขทัย อุทยาน และกรุงเทพฯ แล้ว ประเทศไทยก็ไม่มีความหมาย

พระบรมราชาโชวาท

.....ใคร่ขอฝากความคิดไว้ว่า วิชาความรู้ของท่านที่มีอยู่นั้น จำเป็นต้องนำมาปฏิบัติให้บังเกิดผล
เมื่อท่านนำความรู้มาปฏิบัติให้บังเกิดประโยชน์แก่ตนและประเทศชาติอย่างแท้จริงได้
จึงจะได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิต

พระราชาโชวาท

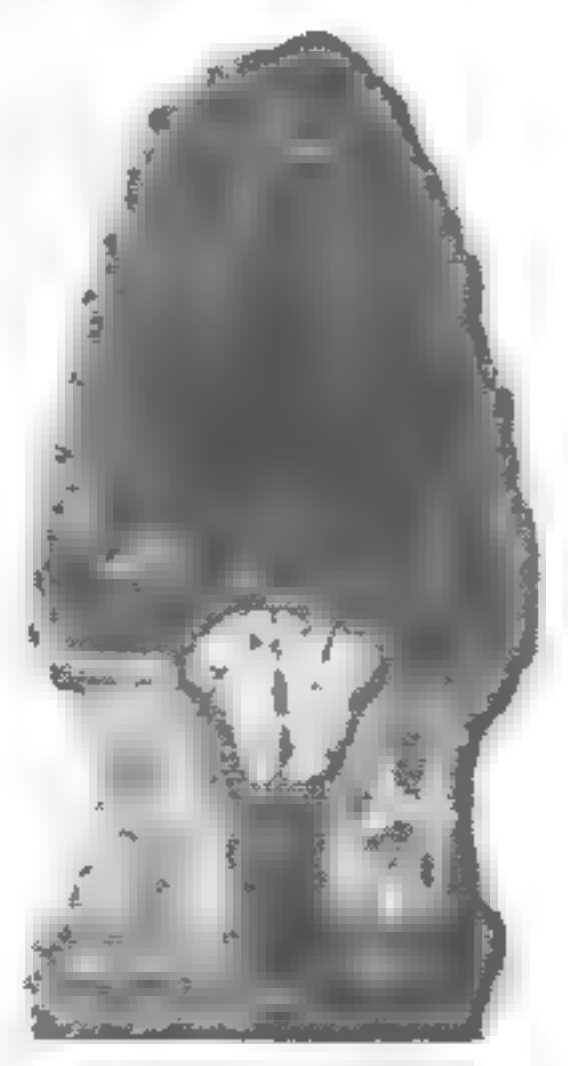
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

คำว่า “มนุษย์” ต่างกับ “คน” อยู่มาก คือ “คน” หมายความว่าแค่เป็นสัตว์โลกประเภทหนึ่ง
แต่ “มนุษย์” หมายถึงคนที่มีจิตใจสูง คือ มีอุดมคติเป็นสุภาพชน...

ระบบไทย

ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เอกรัฐไทย เรา-ไทย จะไม่ก้มเกล้าประนมกรต่ออมิตร
ไทยทุกคน เป็นเจ้าของ “ไทย” ทุกอย่างทั้ง “ประเทศไทย”

พระพุทธรูปนั่งเทศนาห้อยพระบาท เป็นพระ
เครื่องชินเงิน ขยายใหญ่ แบบใหญ่ไม่พบ มี
ห้อยทั้งสองพระบาท เฉพาะองค์แบบห้อยพระ
บาทเดียวและมีข้างล่าง ๓ องค์ ซึ่งตามอัฐฐ-
กถาปัญจสุทธานี้และจารึก-กเมืองจาง เล่าว่า ทรง
เทศนาโปรดชาวสุนาปรันต คือพระปุณณเถร
พระเจ้าทับไทยทอง และพระสังฆพัทธเถร ช่าง
โบราณ (แน่ใจว่าพระปุณณเถรกระทำไว้ ซึ่งท่าน
ทราบเหตุการณ์นี้ตลอด) ได้กระทำไว้เป็นหลัก
ฐาน



พระปุณณเถรทองคอกบวช ซึ่งไปฟัง
ธรรม ณ ชมพูทวีปและได้อุปสมบทกับ
พระองค์มาบรรลุนิพพาน ณ เพชรบุรี
(เดิมชื่อ-ทริภุช) ได้เอาสองมือกราบทูล
เชิญเสด็จมา ณ ที่ไทย ที่ฐานมีลาย อ. บอก
ชื่ออยู่ (อ. อรหันต์ หรือ อธิ ปุณณ)

พระเจ้าทับไทยทอง ทองคำสำริด ได้ไปพบและ
ไปเฝ้าฟังธรรม ณ เวฬุวันบรรลุนิพพาน
รูปนี้เป็นปางทรงเทศพระวิไลเหมือนพระพุทธรูป
อันหมายถึงเป็นอนุพุทธ คือ ครุสัจตามทีบน
พระเศียรมีพวงดอกไม้ประดับเป็นรัศมีเกล้า จึง
ไม่ใช่พระพุทธรูป

พระสังฆพัทธเถร หินรับมิดคือหินทรายแน่น
ฟังธรรมบรรลุนิพพานได้เอหิภิกขุอุปสมบท
ณ สังฆพัทธคีรีเมืองไทย ได้ทูลขอรอยพระพุทธรูป
บาทเพื่อบูชาสักการะ ที่ฐานนูนจะเห็นรอย
พระพุทธรูปทั้งสองเป็นเครื่องหมายบอกให้
ทราบ



พระพุทธรูปสี่สมัยไตรรัตน์ จะเห็น ถัดจากติด-ประสูติ ร่ม-ครุฑรูป-ปรินิพพาน-วงล้อธรรมจักร แสดงพระธรรมจักรฯ องค์พระพุทธรูป พระธรรม คือ ธรรมจักร พระสงฆ์-พระปัจจุวัคคีย์ ๕ องค์ที่ฐานเป็นพระพุทธรูปปางในชมพูทวีป แต่ทำหรือสร้างในเมืองไทยเพราะมีอยู่ในเมืองไทยแห่งเดียว



พระพุทธรูปทองคำตำริด อุทิศต่อพระศกเมื่อดรอบพระศอ จะเห็นรอยจีวรห่มคลุม แต่ตัวจีวรไม่ได้ทำจึงปรากฏหน้าอก ที่ฐานทำรูปธรรมจักรกับกวางหมอบคู่ มีรูปขุน-คนชายไทย ยกมือทั้งสองแบบแสดงต้อนรับ มีดินโคนคคู่ บอก คอนโคนค สุ-วัณณภูมิ เมืองทอง ไทย



พระพุทธรูปทองคำตำริด อุทิศต่อพระศกเส้น บนพระศกเส้น จะเห็นรอยรัดเกล้า ข้างรู้ว่าผัดจึงปากออกยังเห็นแก้วอยู่รอบพระศอมีรอยจีวรห่มคลุม ที่ฐานมีธรรมจักรกวางหมอบคู่ มีดินโคนคและรูปขุนหญิง-หญิงไทยยกมือทั้งสองแบบแสดงต้อนรับ คนซ้ายจะเห็นหน้าอกนูนชัด ทั้งสองท่าทำหญิงยืนยกหูของหนัก (หรือ รับ)



พระพุทธรูปองค์นี้

มีจารึกชื่อ สุวัณณภูมิ และ มีสัญลักษณ์-สุวัณณภูมิ

ด้านหน้า ๗ ประการณชาลมีคำจารึกไทยจารึกว่า - เดือนเต็มฟ้า สุวัณณภูมิ พระหัตถ์ขวา
ทอดหงาย ๗ พระขานู (เขา) ทรงรับสัจจาระ พระหัตถ์ซ้ายทอด ๗ พระเทลา (ด้า-จัศตะหมาดเทร)
ประกองพุ่มดอกบัว นิมิตหมายทรงโปรดประครองจิตใจชาวโลก ๗ ฐานมีจารึกตัวลือขอม เป็นคำภาษาไทยว่า-
เดือนทัสธาบงหืด (๓ เดือนพรรษาให้ศรัทธาเป็นวัตรประจำพรรษา)

ด้านหลัง บน-กองลือธรรมจารี มีว่า ๘ (บรรค ๘) มีกร ๔ (อริยสัง ๔) กตาง-มีกงตั้งตั้งบนฐาน
๒ ชั้น (มีฐานแถม) หมายถึง-พระธรรมเป็น-วัตรวัตรที่ ๒ ทั้งซ้ายและขวา มีพุทธบริษัท (คือ-พระภิกษุสามเณร
และ ขรวาสาธุบาสาธุสาธุ) ประณมมือไหว้พระธรรม ต่ำสุด-มีฉวางผู้หมอบเหลียวหลัง ทั้ง ๓ นี้-เป็น
สัญลักษณ์นิมิตหมายระบืออย่าง-สมัย-สุวัณณภูมิ (ตั้งแต่สมัยพระพุทธกาล ถึง พ.ศ. ๑,๐๐๐)



สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น) ประทับ ณ วชิระปราสาท ในขณะนี้ พระธรรมวงศ์เวที (อ่ำ) กำลังอ่านตัวลายสือไทยในกเบื่องจาร ในหนังสือที่ระลึกเสด็จเปิด ฯลฯ หน้า ๒๔-๒๕ ได้ชี้เตือน...และ สุวณณภูมิ หน้า ๓๔-๓๕ กำลังชี้ แฉล (เจลล) และต่อไป ศรีวิชัยสุวณณภูมิ ต่อหน้าท่านพระครูพิศิษฐ์ศิลปาคม เจ้าอาวาสวัดเพชรพลี และในกาลเสด็จคราวนี้ได้จัดพระที่ประทับ เสวยพระอาหารบิณฑบาตเพลในพระอุโบสถ เมื่อเสด็จทอดพระเนตรตลอดแล้ว ทรงพอพระทัยจะประทับเสวย ณ ปราสาท จึงได้ตั้งที่ประทับนี้ เมื่อทอดถวายบรรยายและอ่านทูลถวายแล้ว ได้ตรัสพระดำรัส

พระดำรัส สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณสิริ) วัดพระเชตุพนฯ เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิด วชิระปราสาท พิพิธภัณฑวัดเพชรพลี หลังจากพระองค์ทรงประกอบพิธีกรรมเปิดพิพิธภัณฑแล้ว ได้เสด็จดำเนินทรงชมโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ พระองค์ตรัสพระดำรัสไว้ตอนหนึ่ง

“ลายสือไทยมีอยู่แล้วแต่โบราณกาลนับพันปี ผู้อ่านไม่ออกไม่ใช่ความผิดของหนังสือ เมื่อมีผู้อ่านออก พวกเราควรรับฟัง ดีกว่าไม่รู้อะไรเลย และสำนึกไว้ในเหตุผล วัดอุสสถาน ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเรา และของพระพุทธศาสนาในแดนสุวณณภูมิเด่นชัดขึ้นอีก เราเห็นที่นี่แล้วรู้สึก ว่า อุทอง สุพรรณ กาญจนบุรี ค่อยลงไปมาก”

	หน้า
คำนำครั้งที่ ๑.....	(๒๑)
คำนำครั้งที่ ๒.....	(๒๕)
คำนำครั้งที่ ๓.....	(๓๐)
คำนำครั้งที่ ๔.....	(๓๕)
คำนำครั้งที่ ๕.....	(๔๕)
แผนที่แสดงสิ่งมีในที่ต่าง ๆ	
แผนที่แสดงจังหวัดที่มีวงศธรรมจักร.....	(๕๕)
แผนที่ปรากฏชื่อ “สุวรรณภูมิ”.....	(๖๐)
แผนที่ที่มีชื่อ INDOCHINA อยู่.....	(๖๑)
ซ้าย-ขวา แผนที่โลกที่แสดงสิ่งมี.....	(๖๒)
แผนที่ประเทศไทย มีชื่อ KRUNGTHEP	
และชื่อบางกอก BANGKOK อยู่ล่าง.....	(๖๔)
ปณามคาถา.....	(๖๖)
ปณามคาถาแปล.....	(๖๗)
พุทธศาสนสุพรรณภูมิปกรณ์	
ราชบุรีวัดถูกตา คำนานเมืองขุนไทย	๓
โลก ธรรมชาติ สิ่งมี	๑๑
เครื่องหินเก่า หินใหม่.....	๑๖
ขวานหินรูปแบบต่าง ๆ สมัยหินกลาง.....	๑๘
เครื่องหินใหม่.....	๑๕
เครื่องหินใหม่แท้.....	๒๐
ซาก (Fossils) ไม่นหิน.....	๒๒
ซากแมลงหินว่ามีอายุ ๒๖๐ ล้านปี.....	๒๗
ซากหินกระดูก เปลือก.....	๒๘
ภูเขาหินปูนไทยที่มีรูปเงาะและตาจารึก.....	๓๐
ดึกดำบรรพ์ ดันไทย ยุคมี.....	๓๒
ต้นขุนเกิด ยุคชาดก ๑ (พุทธันดรที่ ๑)	
ต้นขุนเกิด สมัยขุนสรวงสา.....	๓๔
พระพุทธกุกุสันธกาล	
(ยุคไทยขุนสรวง, สา.....)	๔๐
ยุค ๒ (พุทธันดรที่ ๒)	
สมัยขุนแถมเทียนฟ้า ลีทองงาม.....	๕๖
พระพุทธโคณาคมนกาล	
(ยุคไทย ขุนแถม.....)	๕๘
ยุค ๓ (พุทธันดรที่ ๓)	
สมัยขุนแผนเมืองฟ้า ดวงขวัญใจ.....	๖๕
พระพุทธกัศสปกาล (ยุคไทย ขุนแผน).....	๗๑

	หน้า
กัศสปทศพลสุวรรณเจติยวัตถุ.....	๗๕
พระพุทธรูปที่ยืนยัน ๔ พุทธันดร.....	๘๔
คนแผน.....	๘๕
กาลเวลาแห่งประวัติศาสตร์, วัฒนธรรม,	
แมน-ไทย.....	๕๒
สมัยเมืองแมน.....	๕๓
ระบบธรรมชาติท้องฟ้า โลกและกาลเวลา	
ประวัติการณธรรมชาติ.....	๑๐๒
บัดัน, เดือน, ปีไทย.....	๑๑๔
ับระบบคราว กาลเวลา, ปี, เดือน, วัน.....	๑๒๕
ับระบบ วัน ห่อทรง แม่หรือ	
(พ่อซง แม่ชื่อ).....	๑๓๔
ต้นเรื่องไทยและชื่อต้นไทย	
กเบื้องจารเล่าเรื่องราว.....	๑๔๔
เมื่อรู้ทำเจริญ.....	๑๔๕
ชื่อและรูปปรากฏ ต้นรู้ชื่อกาลเวลา.....	๑๔๕
แผนที่สังเขปแสดงบริเวณเมืองทอง	
และสุวรรณภูมิ.	๑๕๐
ต้นเอ็นดู รักเลี้ยงช้าง.....	๑๕๖
ต้นคไทย.....	๑๕๗
ขอมต้น.....	๑๖๒
ต้นขอม คือ ครูอาจารย์และต้นเพลง.....	๑๖๔
ต้นเรื่อง	
สื่อไทยฟ้า ไทยงาม ขอมฟ้าไทย	
ลายไทย ลายสื่อไทย.....	๑๖๖
ควเพลง นักนางพื่อนรำ.....	๑๖๕
ลายสื่อในโลกเท่าที่พบเห็น.....	๑๗๔
ต้นเดิมลายสื่อไทย	
ลายควเมือง.....	๑๗๖
ชื่อไทยที่ปรากฏต่าง ๆ กัน.....	๑๘๕
ลายควบ้าน.....	๑๘๖
ลายสื่อขอม.....	๑๘๕
ลายสื่อขอมที่เขียนไว้แล้ว	
พ.ศ. ๒๕๐ ๕๐๐.....	๑๕๒
อักษรขอมสมัยต่าง ๆ ได้ใช้ชื่อไทย.....	๑๕๖
ร่องรอยไทยและควสื่อไทย	
มีปรากฏตลอดแถบเหนือและใต้ของโลก.....	๑๕๗
ร่องรอยไทยที่ปรากฏควไม่พบควสื่อไทย.....	๒๐๓

ลายสลักหิน ณ ปราสาทมยา.....	๒๐๗
ลายรูอ่านซึ่งทำไว้ถึง ๒๕๐๐.....	๒๑๑
เงื่อนไขที่ห้ามแปะฟิล์มได้	
อเมริกาโบราณ.....	๒๑๒
ข้าวพอกข้าวโพด หรือข้าวพอกโศภ.....	๒๑๔
ภู พุ่มคู่ทรง หรือภูพุ่มผาสถูปลอมฟาง.....	๒๑๕
หลักฐานทะเลใต้ ขวาและหมู่เกาะ.....	๒๒๑
ลายสือไทยปรากฏที่ทะเลใต้.....	๒๒๖
ลายโคยะ หรือไทยที่โคยัก Dayak ทำไว้.....	๒๒๗
ลายสืออียิปต์โบราณ.....	๒๒๕
สือไทยและคำไทยปรากฏ ณ อียิปต์.....	๒๓๔
ลายสืออัลฟาเบต.....	๒๓๕
ลายสือฟินิเซีย และลายสืออาหรับ.....	๒๔๐
ลายสือซูเมอร์.....	๒๔๑

ลายรูปแบบพระพุทธรูปและคำบรรยาย

ต้นเดิมและวิวัฒนาการ.....	๒๔๓
หนังสือจีนโบราณเทียบกับสมัยปัจจุบัน.....	๒๔๖
ลายสือไทยที่ปรากฏในต่างประเทศ (จีน)	๒๔๗
เครื่องใช้สำริด.....	๒๔๘
ตัวสือ-อักษร เทวนาครี.....	๒๕๐
ตัวสือ-อักษรพราหมิน หรือพราหมี.....	๒๕๑
ตัวสือ-อักษรลังกา.....	๒๕๓
ตัวสือ-อักษรเบงกาลี.....	๒๕๕
ตัวสือ-อักษรรามัญ มอญ.....	๒๕๗
ตัวสือ-อักษรพม่า.....	๒๕๕
ตัวสือโซ่ง หรือ ผู้ไทย, พูไทย.....	๒๖๐
ตัวสือไทย สมัยสุโขทัย.....	๒๖๕
ตัวสือไทย-ไทยกลาง.....	๒๖๖
ตัวสือไทย-ไทยเหนือ.....	๒๖๖
ตัวสือก๋อม หรืออักษรลาว.....	๒๖๕
หลักโค หรือตัวสือไทยใหญ่.....	๒๗๓
ตัวสือไทย-ไทยเหนือ.....	๒๗๕

ต้นเลกไทย

ปีอื่น ๑๒๔๕ - ๑๓๒๒ ก่อน พ.ศ.๑.....	๒๗๖
เลกไทย ต้นเลกไทย.....	๒๗๘
ลายสือไทย เลกไทย สมัยเมืองแมน.....	๒๘๒
กฎหมายฉัวมัยฉบับแรกของไทย.....	๒๘๓

ขุนตัน จ้าวแม่โสบ

ระบบแบบทำนาไทย ขุนตัน-มรณา	
และขวัญข้าว แม่โสบ.....	๒๘๕
ขุนตันและโสบ มีลูกหลานสืบต่อ.....	๓๐๓

กฎหมายห้าม

กฎหมายห้าม, คำ, ฆ่าเมีย และมีเมียได้	
หลายคน.....	๓๐๕

ต้นพระร่วง

ต้นพระร่วง จ้าวแม่เบ็กไพร ทองสีไพล.....	๓๐๕
พระร่วงเมืองไทย จ้าวแม่ย่าชื่อนาง.....	๓๐๗
ต้นกระทำชื่อ ทราย เฟื่อง.....	๓๐๕
กฎหมายเมืองแมน แผ่นลำดับอ่านที่ ๕๑๕.....	๓๐๕
พระเจ้าอินทร์ไทย จ้าวแม่ทับทิมทอง.....	๓๑๐
เงิน ทอง คำ มาตรา.....	๓๑๓
เงินพริกพลี เพชรบุรี.....	๓๑๘

ขุนดินทอง เมืองแมน

ค้นเห็นคนมีค่า ออกกฎหมายห้ามกินคน.....	๓๒๐
กฎหมายไพร่-น้อม	๓๒๒

เมืองทอง ไทยลวะ

ขุนโกลาข ขุนหญิงโหมมาดี สร้างคุ้มทอง.....	๓๒๕
หัวเสาหรือธรรมเนียมสร้างบ้าน	
ยอด.แหลม.....	๓๒๗
เรือนไทย.....	๓๒๘
รูปเรือนเมืองทอง (แบบไม้).....	๓๒๕
ดวงโลก.....	๓๓๕

พระเจ้าท้าวกรุงพาลี พระธรรณี พระภูมิ

ท้าวกรุงพาลี.....	๓๔๒
พระธรรณี แม่พระธรรณีไทย.....	๓๔๕
พระภูมิไทย.....	๓๔๖

เมืองทองไทย

สมัยขุนไทยลวะ ขุนหญิงทองงามเมือง.....	๓๔๘
---------------------------------------	-----

หลักฐานไทย

พระเจ้าเหลือง.....	๓๔๕
พระเจ้าเขียวหัว.....	๓๕๐
พระเจ้าทวนหยก.....	๓๕๒
พระเจ้าที่กก.....	๓๕๓
พระเจ้าคัจจิ.....	๓๕๔
พระเจ้าเหยี่ยวใหญ่.....	๓๕๔
พระเจ้าขุนใหญ่.....	๓๕๕
พระเจ้าไทยอุทอง.....	๓๕๘
พระเจ้าช้างทอง.....	๓๖๑
พระเจ้าผู้หลวง.....	๓๖๔

เมืองทองสุวรรณภูมิ สุนาปรังคชนบท

พระเจ้าทับไทยทอง ผู้ตั้งชื่อสุวรรณภูมิ.....	๓๗๒
กฎหมายหัวเมีย และดินสมรส มรดก.....	๓๗๒

กฎหมายอัยการศึก และพริบพลี เพชรบุรี.....	๓๗๔
ถ้าฤณีเขางู ราชบุรี มีปรากฏอย่างนี้.....	๓๗๕
สมัยพระพุทธกาลปีโล ๑๑๑๐ ๑๑๕๐.....	๓๗๖
ต้นพระสงฆ์ไทย เอหิภิกขุในชมพูทวีป.....	๓๗๗
ต้นพระสงฆ์ไทย เอหิภิกขุในไทย.....	๓๗๘
สมัยพระพุทธกาล ณ ชมพูทวีป.....	๓๗๙
พระปณณเถร ปณณมุนี บุญพระฤๅษี.....	๓๘๙
พระพุทธเจ้า พระอัครสาวกและ.....	๓๙๖
หลักฐานชื่อที่เขียนไว้ ณ ที่ต่าง ๆ.....	๔๐๘

ตั้งชื่อ “สุวรรณภูมิ”

ปลุกค้นโพธิและบ้านโพธิงาม.....	๔๐๕
พระพุทธรูปองค์ที่ ๑ ไทยทำในไทย.....	๔๑๐
ลายดินปรากฏที่พระพุทธรูปถ้าฤณี เขางู ราชบุรี.....	๔๑๑
พระพุทธรูปองค์ที่ ๒ จารึกชื่อ ทับไทยทอง งามตาเรืองฟ้า.....	๔๑๒
พระเจดีย์ เขางู ที่บรรจุอัฐิธาตุ พระมหาปณณเถร.....	๔๑๔
ขุนเลื่องลือลว่า.....	๔๒๑

เมืองทอง สุวรรณภูมิ

คันหลังน้ำนอกถิ่นแดน คันขุนหญิง เสมียนเมือง.....	๔๒๓
พระเจ้าโลกแล้ว ราชธานี พระนางก้านดาเทวี.....	๔๒๕

สุวรรณภูมิ เมืองทอง

สมัยพระโสณเถระ.....	๔๒๘
พระสงฆ์สมัยสุวรรณภูมิ.....	๔๓๐
แผนที่สังเขปแสดงบริเวณเมืองทอง สุวรรณภูมิ.....	๔๓๒
ปฐม ถัสมาขสังคีติ สังคยานา ณ สุวรรณภูมิ.....	๔๔๑
จารึกคำไทยประกาศ “วัด”.....	๔๔๓
พระพุทธรูปหมายเลขที่ ๔.....	๔๔๕
ลายสือไทยและเลขไทยไปปรากฏ ณ ชมพูทวีป.....	๔๕๐
ลายสือพราหมินกลม และเหลี่ยม.....	๔๕๑
สิ่งมหัศจรรย์ที่อยู่ได้ถึง ๒๒๐๐ กว่าปี.....	๔๕๓
พระปฐมเจดีย์ สมัยสุวรรณภูมิ.....	๔๕๕

ตำนานเท่าที่ทราบ

พระบูชาสมัยสุวรรณภูมิ.....	๔๕๖
----------------------------	-----

พระบรมสารีริกธาตุ.....	๔๕๘
พระบรมธาตุและพระธาตุอรหันต์.....	๔๕๙
พระธาตุพระอรหันต์สาวก.....	๔๖๐
ภาพถ่ายมหัศจรรย์มีลำแสงปรากฏ.....	๔๖๑
คำสือเทวนาครีที่ใช้ในพระพุทธศาสนา ปรากฏในไทย.....	๔๖๕

สุวรรณภูมิเมืองทอง

สมัยพระเจ้าคะวันธราช พระนาง สิริงามคัวเทวี.....	๔๖๘
พริบพลี เพชรบุรี สมัยสุวรรณภูมิ เมืองทอง.....	๔๗๒
พระพุทธรูปสร้างสมัยต่อมา ระบุถึง พระมหาปณณ.....	๔๗๕
ขุนชายและขุนหญิง ณ วัดค้างคาว.....	๔๗๗
เครื่องสำริดมีลายจารึกที่ปรากฏ.....	๔๘๐
หลักฐานสำคัญ ณ วัดค้างคาว เพชรบุรี.....	๔๘๑
คำสือลายขอม และลายสือไทย.....	๔๘๒
คำอ่านคำจารึก.....	๔๘๓
ลายสือและไม้ค่าง ๆ.....	๔๘๓
อุปสมบท ลาลึกขาล ลึก.....	๔๘๖
มอบอุปสมบทกรรม และคันศวมณฑ.....	๔๘๗
พระพุทธศาสนาสุวรรณภูมิไทยไปได้.....	๔๘๙
คันเรื่องข้าวทิพย์.....	๔๙๐
พระโสณเถรพยากรณ์ และนิพพาน.....	๔๙๒
วัดในเมืองต่าง ๆ.....	๔๙๕
ควนอริราชเจ้า-ชมพูทวีป อินทร อินเคีย.....	๕๐๑
พระมุนีเถร เดือนค่นฟ้าไป ขวา-บาลี.....	๕๐๕
ควนอริราชออก ควันออกเฉียงเหนือ เหนือ.....	๕๐๗
พระธัมมสุนันท (ทองงาม) พระกัจจายน (ผิว).....	๕๑๒
สากขวงส์ โลภขวงส์ พระพุทธประวัติ ที่จารึกไว้.....	๕๑๓
ถาวรวัตถุ โรงเรียน โรงพยาบาลไทย.....	๕๑๖
วินัยปิฎก ที่พบเป็นตัวอย่าง.....	๕๒๗
สุคตันคปิฎก คอนที่พบเป็นตัวอย่าง.....	๕๒๘
อภิธัมมปิฎก คอนที่พบเป็นตัวอย่าง.....	๕๒๙

สุวรรณภูมิ เมืองทอง

สมัยเดือนค่นฟ้าอริราชเจ้า.....	๕๓๐
ขุนไทยอริราชเจ้าองค์แรกทีสละ ออกบวชเป็นภิกษุ.....	๕๔๑

สุวรรณภูมิ เมืองทอง		
สมัยศรีอภัยราชเจ้า.....	๕๔๓	
จารึกอีสาน ที่อุหิน พิมาย พนมรุ้ง.....	๕๔๔	
สุวรรณภูมิ เมืองทอง		
สมัยขุนไทยฟ้าแสง สร้างไชยศึก.....	๕๔๗	
หลักฐาน พระบาลี อัฐฐกถา		
พระปฐมเจดีย์.....	๕๕๓	
สุวรรณภูมิ เมืองทอง		
สมัยเมืองแสงฟ้าสุวรรณภูมิ.....	๕๕๔	
อุทอง สุพรรณภูมิ สุพรรณบุรี.....	๕๕๕	
ปลายสุวรรณภูมิ เมืองทอง.....	๕๖๓	
สุวรรณภูมิ เมืองทอง อวสาน		
เริ่มศรีวิชัยธัมมราช ราชพลี.....	๕๖๕	
พระพุทธรูปจารึกสมัยศรีวิชัย ไสเรนทร.....	๕๖๖	
จารึกศรีวิชัยที่อ่านผิดไว้.....	๕๖๕	
เริ่มราชพลี		
ราชพลีหน้าเขา.....	๕๗๔	
จารึกกเมืองจาร วัดอรัญญิก.....	๕๗๕	
ราชพลีอุพรพิไล ใต้ตัวจารึก.....	๕๘๐	
เถื่อนทอง ถมทอง ไทยทวาลาว		
จารึกลายลือขอมที่นครปฐม (เจดีย์).....	๕๘๔	
กเมืองจาร จารึกชื่อไทยทวาลาว.....	๕๘๘	
ไค้ฟ้าเมือง กับโบราณวัตถุ.....	๕๙๒	
ไทยทวาลาว เพชรบุรี.....	๕๙๔	
สมัยไทยทวาลาว วัดไผ่ล้อม นครปฐม.....	๕๙๖	
ไทยทวาลาว		
สมัยขุนกรุงเรืองฟ้ากับขุนอุทอง.....	๕๙๕	
พระพุทธรูปนั่งต่อ สมัยไทยทวาลาว.....	๖๐๐	
พระยาแกง		
สมัยไทยทวาลาว.....	๖๐๔	
ขุนพานเมืองฟ้า หรือพระยาพาน.....	๖๐๗	
กรุงไทยทวาลาว สูดลิ้น.....	๖๑๐	
สมัยกรุงสุโขทัย		
กเมืองจารจารึกขุนฟ้าเมืองราช.....	๖๑๒	
พระราชพงศาวดาร กรุงสุโขทัย.....	๖๑๓	
พ่อขุนศรีนาวนำถุม รัชกาลที่ ๑.....	๖๑๔	
ขุนร่วงนำไทย รัชกาลที่ ๒.....	๖๑๕	
พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ รัชกาลที่ ๓.....	๖๑๖	
ขุนบานเมือง รัชกาลที่ ๔.....	๖๒๐	
พระเจ้ารามาธิมหาราช รัชกาลที่ ๕.....	๖๒๑	

พระเจ้าลิไทย	รัชกาลที่ ๖.....	๖๒๘
พระเจ้าศรีสุริยพงษ์รามา มหาธรรมราชาธิราช		
พระเจ้าลิไทย พระศรีธรรมราช		
	รัชกาลที่ ๗.....	๖๓๐
พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราช เมืองพิษณุโลก		
พระเจ้าไสยลิไทย	รัชกาลที่ ๘.....	๖๓๕
พระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช		
พระยาบาลเมือง	รัชกาลที่ ๙.....	๖๓๘
เจ้าพระยาศรีธรรมมาโสกราช	รัชกาลที่ ๑๐.....	๖๔๐
สุโขทัย-อนุสรณ์.....		๖๔๒
สมัยกรุงศรีอยุธยา		
อยุธยาหรือกรุงเทพทวารวดี ศรีอยุธยา.....		๖๔๓
คำหนักเวียงเหล็ก หรือพระราชวัง		
เวียงเหล็ก.....		๖๔๕
วัดป่าแก้ว และวัดใหญ่ชัยมงคล.....		๖๕๑
พระสงฆ์ไทยไปตั้ง ณ สหคัลลังกา.....		๖๕๔
อุดมมหาวิจิตรดิกรกรมพิเศษไทย.....		๖๕๗
สมัยกรุงธนบุรี		
สมเด็จพระบรมราชา		
พระอิสสระมหาราชเจ้า.....		๖๕๕
กรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์		
สมเด็จพระปฐมบรมนาถบพิตร		
มหาราชเจ้า.....		๖๖๑
สมเด็จพระบรมรัตนกวีมหาราชเจ้า.....		๖๖๕
สมเด็จพระหลักบ้นจิตมหาราชเจ้า.....		๖๗๔
สมเด็จพระบรมธีรมหาราชเจ้า.....		๖๘๐
สมเด็จพระบรมปิยมหาราชเจ้า.....		๖๘๖
สมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้า.....		๖๙๒
สมเด็จพระประชาธิปไตยมหาราชเจ้า.....		๖๙๖
สมเด็จพระมหาสุรราชเจ้า.....		๗๐๐
สมเด็จพระบรมวงเกียรติมหาราชเจ้า.....		๗๐๓
พระราชนิพนธ์ ของสมเด็จพระเทพรัตน-		
ราชสุดาฯ และ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ		
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์.....		๗๐๗
รัตนโกสินทร์และสิ่งมี.....		๗๑๑
คันไทย วัดนธรรม ไทยท้าย.....		๗๒๑
ค่านกคณแห่งพระจันทร์		
พระพุทธรูปนิมิต.....		๗๒๔
เริ่มค่านกไทย.....		๗๒๕
คำท้าย พวกเราอาจถูกคัม.....		๗๓๒

คำไทยแจ้ง

(คำนำครั้งที่ ๑)

ในวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ วิทยุกระจายเสียงคอนเซิร์ทว่าสำนักนายกได้ประกาศแถลงเรื่องกบฏ
จารที่คูบัวและเพชรบุรีเป็นฝีมือคนบ้านคูบัวและบางขุนเทียนทำด้วยซีเมนต์นั้น ขอแจ้งให้ทั่ว ๆ ไปทราบว่าสำนักนายก ฯ
หรือสถาบันอื่นใดไม่เคยได้นำกบฏหรือวัตถุอื่นใดที่ข้าพเจ้า (พระธรรมวงศ์เวที) และที่เพชรบุรี (ท่านพระครูพิศิษฐ์
ศิลปาคม) ไปเป็นทางการเลยสักชิ้นเดียว ที่มีในแถลงข่าวถูกดักคองจะพวกนั้นเองถูก ของพวกเราที่มีอยู่นี้ทำด้วย
หินทรายประกาย (Silicatic Sandstone) ไม่ใช่ซีเมนต์ ชั้นเราช่างวัดพริบพลี และนักเรียนภายในวัดคุ้นกับซีเมนต์และ
หินทรายดี ทั้งกบฏของเราที่มีลงรักลงทองผง ท่าน เอ็ม มาซิเด ผู้ชำนาญแร่แห่งบริษัทอุทกไทย บอกว่าเป็นชุด
หินทรายชุดกาญจนบุรี ซึ่งพิเศษ คือมีทองเม็ดปนอยู่ ซึ่งพวกเราชั้นช่างรู้จักรักและทองอันใหม่เก่าพอสมควรที่จะ
ถูกดักนั้นต้องถูกฝีมือดีกว่าคนคูบัวและบางขุนเทียน

ทั้งในวันที่ ๕ นั้น ข้าพเจ้าพร้อมกับพระหลายรูปได้มีโอกาสไปในงานทำบุญสำนักงานเทพศรีหริศ ได้พบท่าน
ประธานกรรมการชำระประวัติศาสตร์จึงได้ถามท่าน ท่านเล่าว่าไม่เคยเห็น ไม่มีอะไร ฉะนั้นชื่อสำนักนายก ฯ ที่มีอยู่ใน
ข่าวนั้นต้องไม่ใช่หมายถึงกรรมการชุดนั้นที่กล่าวถึงนี้ หมายถึงที่ได้พบของปลอมและอาจถูกดักไปนั้น พวกเราขอขอบ
คุณที่กรุณาแจ้งข่าวและแจ้งความจริงให้ทราบ เพราะหามานานแล้วไม่พบ ซึ่งเข้าไป ของดีของเราอาจถูกขายไปหมดเช่น
ในราวกลางเดือนกันยายนนี้ นาย...ได้พบกบฏที่ค่ายท่าเรือ ณ ควนอิฐวัดนางกรา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประมาณ ๓๐๐ กว่าแผ่น เห็นทั้ง ๆ อยู่ คนนำไปทำถนนบ้าง ทูบเล่นบ้าง เห็นมีรอยขีด ๆ นาย....พบที่ศรีสัชชนาลัยและพินาย
เก็บเศษ ๆ นำมา ๔๗ แผ่นเห็นทั้งกะกะจึงลองนำไปขายฝรั่งได้แผ่นละ ๔๐๐ ต่อมาได้นำไปอีกถูกเจ้าหน้าที่ ๒ สถาบัน
ยึดเอา เมื่อแอบดูปรากฏว่านำไปขายที่เดียวกันนั้น และที่ข้าพเจ้ามีอยู่ที่ถูกว่าเป็นซีเมนต์ มีคนไทยและฝรั่งชาวอังกฤษ
และสหรัฐขอรับจะเอาไปไว้ในพิพิธภัณฑ์ประเทศอังกฤษและสหรัฐ ซึ่งข้าพเจ้าไม่สามารถสละเลือกเนื้อเชื้อไขของคนไทย
ได้ มีคนไทยผู้หวังดีหลายคนแนะนำให้-ให้ไปจะได้มีชื่อเสียงแก่ไทย ก็ยังไม่ได้ตกลงใจ ที่ประกาศว่าปลอมนั้นดีแล้ว จะ
ได้สะดวกง่ายดี ไม่ต้องถูก “ม๊ับ” เปล่า ๆ

และในราว ๆ เดือนมีนาคม-มิถุนายน มีหนังสือพิมพ์ขอเรื่องไปลงหนังสือพิมพ์หลายฉบับ นายดวง จิตต์-
พะวงศ์ ได้บอกให้ข้าพเจ้าทราบว่ามิฉะนั้นและนายทหารหลายคนอ้างว่าขอพิมพ์ไปดูเป็นตัวอย่างและเป็นหลักฐาน เพื่อ
จะพบอีกจะได้ช่วยกันเก็บรักษาไว้ ไม่ได้บอกว่าเอาไปพิสูจน์ นายดวงได้ให้ขอพิมพ์จากวัดเพชรพลี ๑ แผ่นเป็นส่วนตัว
แต่แผ่นนี้ ข้าพเจ้าได้อ่านและใช้หมึกอินเดียนเขียนเลขลำดับแผ่น พร้อมกับเขียนประวัติไว้ที่ด้านซ้ายมือ ซึ่งเป็นระเบียบ
การอ่านของข้าพเจ้าทุกแผ่น และคณะคนชุดนั้นหายเงียบไป ทวงคืนหลายครั้งก็ไม่นำมาส่ง อ้างว่าส่งไปให้เขาพิสูจน์
ได้นำไปจากที่ข้าพเจ้าเป็นส่วนตัวก็ได้อ้างว่าส่งไปให้เมืองนอกพิสูจน์ ความจริงให้ขอพิมพ์ไปดูเป็นตัวอย่างไม่ใช่ให้ไป
พิสูจน์ เราถือกันว่าคุณของเป็น ทำไมจะต้องส่งพิสูจน์ เหมือนเป็นคนแล้ว ประโยชน์อะไรจะต้องส่งตัวไปพิสูจน์ว่าเป็น
คนแน่หรือไม่ใช่คน และไม่ใช่เป็นของจริงหรือปลอมเพียงประกาศ แต่ตัวของมันเองยืนยันตัวเองอยู่แล้วว่าจริงหรือปลอม
ทั้งได้ถามสถาบันนั้น ๆ ดู ไม่ปรากฏเรื่องเห็นจะถูกขายไปหมดแล้ว ถ้าข่าวที่แถลงนั้นเป็นเรื่องเดียวกันแล้ว กบฏและ
วัตถุอื่นนั้น เป็นหินทราย ดินเผา เช่น อิฐ หิน โคลน และโลหะประสม ไม่ใช่ซีเมนต์ปอร์ตแลนด์คือซีเมนต์ตราช้าง ที่ทำ
สะพานพระพุทธยอดฟ้า สิ่งเหล่านี้ข้าพเจ้ายังเสียดายมากทุกชิ้น เพราะเป็นหลักฐานแต่ละชิ้นที่สำคัญมากอย่างที่ยืนยัน
ในหนังสือกบฏจารแล้ว เช่น แผ่นสร้างวัดศรีมหาธาตุแคนลวามีชื่อ มนขอมพิสสณ พระโสน พระณานีย พระภูริย พระอุตตร
และพระมุนี ชัดเจน กองหายไปแล้ว

อาจจะเป็นเรื่องรู้จักทำปลอมได้อย่างนี้กระมัง ข้าพเจ้าถือกันว่า เอาของปลอมไปซุกไว้แล้วแกล้งทำเป็นขุดได้ และเอาของจริงไปบ้านเอาของปลอมตั้งแทนไว้ ทำท่าว่าจะจริงเพราะถ้าทำของปลอมได้เหมือนของจริงแล้วจะรู้ได้อย่างไรว่าจริงหรือปลอม ข้าพเจ้ายืนยันว่าได้มานั้น ชาวปี่เซวเซวเขานำมาและถือเอาทองเหลืองจัดสัมนั้นดีประสมเป็นหลักสำคัญ วัตถุหินและดินมีมาคู่โลกยังไม่เห็นมีใครทำเทียมได้ ขอบอกให้สักอย่างหนึ่งว่า บางแผ่นมีแร่แม่เหล็กอยู่ด้วย (Magnctite Micas sandstone) ที่รู้เพราะสองเอาเหล็กและคูมีแรงดูด บอกเล่าว่ามีความรู้หินและซีเมนต์เป็น ที่พูดมานั้นสงสัยว่า คูไม่เป็น

และจงอาศัยข่าวประกาศนั้น ทั้งมีหนังสือพิมพ์หลายฉบับลงข่าวเป็นหลักฐาน ขอให้ถือประกาศนั้นเป็นหลักแน่นอนได้ว่า หินทราย หินปูน ว่าเป็นซีเมนต์ทราย วัตถุโลหะประสมเหล็กของปลอม พระและรูปต่าง ๆ ที่ไม่ใช่สุโขทัย เชียงแสน อุทอง ลพบุรี ศรีวิชัย ทวารวดี ที่ไม่แตกหักเหมือนในสถาบัน คือที่ดี ๆ เนื้อโลหะประสมนั้นก็ว่าปลอม ขอให้ขายกันโดยเสรีถ้าต้องการพยานก็มาดูที่ข้าพเจ้าและวัดเพชรพลีได้ จงติดต่อขายฝรั่งโดยตรงเพราะฝรั่งให้ราคาตามสิ่งปรากฏจริง ๆ ซึ่งได้สร้างความเป็นเศรษฐกิจให้หลายคนแล้ว ถ้ามีเจ้าหน้าที่ใดจับกิจอ้างประกาศนั้น หรือต้องการพยานก็จงอ้างที่ข้าพเจ้าและวัดเพชรพลีให้กล่าวว่าของจริงนั้น เนื้อสำริด เนื้อขันรงหิน และมักแตก ๆ หัก ๆ อย่างที่เขาสร้างตำรากันทั่ว ๆ ไป ของเราไม่ตรงและไม่อยู่ในตำรานั้น ๆ ก็เป็นของปลอมแท้ตามประกาศนั้น และขายกันโดยไม่ผิดอะไร เพราะประกาศนั้นยืนยันหลักฐานอยู่ เช่น รูปนารายณ์บรรทมและเศียรพรหมสี่หน้าที่อยู่รยาก็ขายได้เกือบล้านบาทก็ไม่แปลกอะไร เพราะถือว่าหินทรายเป็นซีเมนต์ประสมทราย ข้าพเจ้าก็ไม่รู้ว่าหินทรายตรงกับคำว่าศิลาหรือเปล่า เพราะเพิ่งพบหินทรายลับมิตเพียง ๔๐-๕๐ ปีเท่านั้นและยังไม่เคยได้ยินใครเรียกชื่อว่าศิลาลับมิต

ยิ่งกว่านี้ ยังมีข่าวมาขู่ว่าจะนำเรื่องขึ้นศาลเพราะทำประวัติศาสตร์ให้ปั่นป่วน ได้ปรึกษาทนายชั้นนำ (ในวันที่ ๙ นั้น) ทนายชั้นนำได้บอกว่า “ท่านไม่ได้ทำ ไม่ต้องขึ้นศาล ไม่มีอะไร ผู้ทำปลอมควรขึ้นศาลเพราะทำของหลอกลวงประชาชน” ถ้าเจ้าของต้นข่าวรู้จักฟังทราบไว้ด้วย ท่านรู้จักคนทำปลอมดี หรืออาจทำปลอมเองแล้วเอาไปขายฝรั่งไม่ได้เพราะเป็นของใหม่ฝรั่งรู้ และหลักฐานที่เห็นได้ชัด ใช้ซีเมนต์ทำปลอมหินทรายก็มีประกาศไว้ในข่าวและที่พิมพ์ไปดูเอาเองว่าเหมือนกันหรือไม่ ที่ทำไม่ได้ความแล้วเที่ยวขู่คนอื่นนั้นเท่ากับร่วมกันทำลายมรดกที่บูรพชนไทยทำหลักฐานไว้ ทั้งสถาบันบางที่ส่งคนมาขอยืมอิฐคูบัวเขียนสุพรรณภูมิ ซึ่งได้ถ่ายรูปลงหนังสือพิมพ์ไปแล้ว ข้าพเจ้าไม่ยอมให้ก็เพราะกลัวจะนำไปทู่ทั้งหรือทำลายเสียก็สิ้นสุดหลักฐานไปอีกจึงยอมให้ไม่ได้เหมือนอย่างคูบัวซึ่งเขียนเขียนไปแล้ว ขอแจ้งให้ทราบในที่นี้ว่าไม่ได้อยู่ภายใต้ความกลัว เป็นที่ปรากฏมาแล้ว ความจริงมีอยู่ เรื่องไม่จริงนั้นโกหกกันได้ไม่นาน เพราะตัวของมันเองยืนยันตัวเองอยู่แล้ว เหตุนี้จึงไม่ต้องกลัว แต่ถ้าเรื่องโกหกเพื่อยกย่องกันก็เป็นสิ่งที่บัณฑิตชนยังยกย่องกันบ้าง ส่วนที่ทำให้ตัวเองเสียหายน่าอับอายขายหน้าเช่นแต่งให้ไทยวังหน้าไม่มีอะไรเป็นของตัวเองเลยนั้นไม่มีใครสรรเสริญ เราทำกันอยู่ถือความจริง และมีหลักฐานไม่ใช่เลื่อนลอยอย่างทวารวดีซึ่งไม่รู้และไม่มีหลักฐานยืนยันว่าที่ไหน เมื่อไร ของใคร และอะไร เพียงเอาหลักฐานที่ฝรั่งชาติลบแผนที่ไทยโบราณมาให้ฟังแล้วสร้างเรื่องขึ้น

ที่ว่าทำประวัติให้ปั่นป่วน ใครทำไว้ก่อน เช่นประวัติศาสตร์ มาพูดกันอย่างนักเรียนคัมภีร์พระพุทธศาสนา ทุกคนรู้เหมือนกันหมดว่าสังคายนาครั้งที่ ๓ ทำเสร็จแล้วปี ๒๓๕ ส่งพระเถรออกประกาศต่างประเทศ ๒๓๕ คัมภีร์อัฐกถา ญาโณทยปกรณ ชินกาลมาลีปกรณ สังคีตยวงศ์ ศาสนาวงศ์ อ้างคำในมหาวงศ์ว่า สมพุทธปรินิพพานา แต่ปรินิพพานแห่งพระสัมพุทธเจ้า เทวสุสสถานิ จ สองร้อยแท้ ปณฺจดีสวสุสาเนว และ ๓๕ ปี คตยัม สุกคิตี อคา พระสงฆ์ได้กระทำสังคายนาครั้งที่ ๓ แล้ว แต่นักรู้ไทย ย้ายสังคายนาครั้งที่ ๓ ไปทำ พ.ศ. ๒๓๑๑-๓๐๐ ซึ่งถ้าจริงแล้ว พระที่เทศน์สังคายนาครั้งที่ ๓ ว่า พ.ศ. ๒๓๕ ก็โกหกเทศน์กันหมดตั้งแต่สมเด็จพระสังฆราชถึงพระใหม่ ๆ ถ้าคัมภีร์ต่าง ๆ จริง นักรู้ไทยใช้ใหม่ ที่กล่าวคลาดเคลื่อนไปถึงหลายสิบปีที่กล้วปั่นป่วนนั้นกล้วจับโกหกได้ใช้ใหม่ ที่นักรู้แต่งคลาดเคลื่อนมานั้นหลายสิบปีมาแล้ว พวกเรา พระ ๆ ไม่เห็นกล้วปั่นป่วน เพราะเรารู้กันทั่วว่าพระอรหันต์ทั้งหลายทำแล้วจดไว้ ผู้ทำเองจดเองมีการคลาดเคลื่อนได้ยาก ไม่เหมือนนักเดาที่หลังตั้งพัน ๆ ปี แล้วกล้วปั่นป่วนของจริงแล้วไม่ต้องกลัว

และมีผู้นำหนังสือ The Unesco Courier ประจำเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๖๔ (พ.ศ. ๒๕๐๗) มาให้ ในหนังสือนี้มีรูปเขียนเล่าเรื่องโนหิน (Stones that speak) และมีหนังสือโบราณของชาติต่าง ๆ ที่เขียนโนหินในไม้ทุกชาติ กระทั่งของพวกเอสกีโมใหม่ (New Eskimo Script) ก็ยังมี แต่ไม่มีก็ถือกลุ่มหนังสือไทย และคุณถนอม ถ้าถือตามฝรั่งเอา หนังสือนี้เป็นบรรทัดฐาน หนังสือไทย หนังสือคุณถนอม ไม่มีอยู่ในทำเนียบของโลก ไทยก็กลายเป็นชาติไม่มีหนังสือ ไทยใช้แต่โบราณแม้ ๖-๗ ร้อยปี โดยเฉพาะหนังสือคุณถนอมที่ว่าเป็นของอินเดียภาคใต้แน่ ตามหนังสือนี้ไม่มี พยายามถามแขกเพื่อได้มาจากอินเดียแต่ก็ไม่ได้จึงเข้าใจว่าคุณถนอมนั้นไม่ใช่หนังสือแท้ของอินเดีย แต่เป็นหนังสือขอมไทยที่ ขอมไทยสร้างขึ้นแต่ครั้งและหลังพระพุทธกาล และฝรั่งอุปโลกไปให้อินเดีย ถ้าอินเดียมีจริง ทำไมจึงไม่ปรากฏ ก็ชาว อินเดียมาถึงแหลมทองได้ตั้งแต่สมัยโบราณ อย่างน้อยก็สมัยพระพุทธกาลเพราะพระคัมภีร์ศาสนากล่าวถึงสุวัณณภูมิหลาย แห่ง เมื่อเป็นเช่นนี้ ทำไมคนไทยจะไปอ้างไม่ได้ เมื่อไปแล้วก็นำหนังสือของไทยไปด้วย นำไปเขียนไว้เล็กน้อยและระยะ กาลสั้น เพราะชาวอินเดียถือว่าไม่ใช่ของพวกเขาก็เลิกใช้และไม่ปรากฏต่อมา ฝรั่งพบหรือไม่พบไม่รู้ เขียนไว้ใน ประชุมจารึกว่าคล้ายคลึงกัน ไทยเลยเชื่อถือว่าเป็นของแขก ยิ่งจารึกที่ถ้าเขียนเป็นภาษาสันสกฤตด้วยแล้ว* จะเป็นหลักฐานแน่นอนยิ่งขึ้น แค่นี้ บ. ญ. ข. ธ. เหมือนอักษรไทยเดี๋ยวนี้และเหมือนอักษรขอมโบราณ จะให้คนยอมฉลาด-ฉลาดเช่นข้าพเจ้าไม่เชื่ออย่างไรว่าไม่ใช่ตัวหนังสือไทย โดยเฉพาะ ง. ฐ ที่ฝรั่งอ่านไม่ออกนั่นยิ่งเป็นตัวไทยแท้ ๆ แต่ เขียนแบบสลักหิน ซึ่งไม่เหมือนคุณถนอม ไม่เหมือนเทวนาครี ไม่เหมือนพราหมี แล้วจะว่าไม่ใช่ตัวหนังสือไทยได้ อย่างไร ในที่นี้ ขอถือสุภาษิต ไทยว่า อย่าเสียใจให้ควายฟัง.....มีอรรถกถากล่าวว่าควายฟังเสียงขอได้แต่ไม่รู้เรื่องเพราะ ไม่ได้เรียน.....

อันคนไทย-ไทยแท้แม้ทุกผู้
รู้เหมือนอุกพุดไม่ได้ปากไม่โต
ที่อับเฉาเคารู้คู่สัณนิค
เป็นความรู้ยวบย่นหัวตัวดมดอม

ต้องอับไปในความรู้ผู้ทุโธ
มูลพันไรดีแท้แม้ว่าปลอม
อุตพิษต้องนิยมชมว่าหอม
ต้องการกล่อมตนเองเป็นเพลงเออ

พระธรรมวงศ์เวที (อ่ำ ธมฺมทตฺโต)

๑๕ ตุลาคม ๐๕

* ตามที่แจ้งจริงว่า ชื่อ บุญ วระ ฤทธิ ฐศิริ สมาริคุปฺต ปรากฏ ๓ ภาษา คือ ชื่อ บุญ ฐ คำไทย สมาริ เป็น ภาษามคธ และสันสกฤต วระ ฤทธิ ธิรุ คุปฺต เป็นภาษาสันสกฤต สมาริ พุทฺธพสุธา เป็นภาษามคธ ตัวปรากฏอยู่หน้าปก

ดินแดนเป็นแท่นถ้ำน

เพียรทุ่มเทแรงตน
เหมือนอวดโอ่คุณพล
ใครเด่นดี เป็นผู้

สมัครชน

ต่อสู้
สูงต่ำ เองนา
พรั่งพร้อมพรชัย

อันบำลงบารักรักหมดท่า

ตัวไม่บ้ำ-ทำเอาใคร-ไม่ก็บอ
ชีวิตนี้มีอยู่คู่ความหวัง
ผู้หมดหวังทั้งหมดฝันหมดสำคัญ

สุดแก้ไขใช้วิชาตำราหมอ
เมื่อถูกยอเหมือนเกากลากให้มากกัน
ความสุขยังคงอยู่คู่ความฝัน
คนผู้นั้นเหมือนตายไร้เจริญ

ผลอุบัติชาติคนไม่ปนสัตว์

อย่าทำเล่นเป็นสัตว์ตดราตา
ถ้าเป็นปราชญ์ฉลาดหมด-หมดคนเขลา
เขลาฟังปราชญ์-ปราชญ์ฟังเขลาเหล่าศิษย์ครู

ยอดสมบัติเป็นคนอันล้ำค่า
ควรรักษาคนไทยเอาไว้วุ
เหมือนกลองเอาประดังตีนี้หนวกหู
ดีกลองดูทีละลูกถูกบทเพลง

เอาความซื่อถือพะนอต่อคนคด

เอาความดี-พลักคนชั่วตัวอับพลัน
ความรู้ดีมีเปล่า-ไม่เอาไซ้
วาสนามีดีไม่ได้-ไม่ผิดเพี้ยน

เอาสวยสดมอบคนทรามเขาหยามหยัน
เอาทรัพย์สรรพมอบคนโกงก็โงงเตียน
ก็เหมือนไส้เทียนอับดับทุ่เคียร
หัวก็เหี้ยนทับตัวเหมือนหัวตะปู

ทุกวันนี้มีมัวชาติประหลาดแท้

ยังเห็นได้-ไม่กินลูกเพียงพุดจา
ศีลธรรมเสื่อมเหลื่อมล้ำ-ใครทำเล่า
คนอื่นชั่ว-ตัวเขา-เราดีไว้

ชาติคนแต่แปลงประกาศเป็นชาติหมา
เห็นชาติหมาดีกว่าคน-คนพร้อมใจ
ตัวของเราทำดี-มีหรือไม่
พออวดได้ว่าเรามี ดีหนึ่งคน

ไทยเกิดมาว่าเป็นไทยชาติไทยแท้

ปัญญาส่องมองไทยไม่เต็มตา
เป็นไทยยากจากวิชาภาษาอื่น
สะอาดใจไทยผูกผ่องคล่องหญิงชาย

ชาติไทยแต่แปลงประกาศเป็นชาติข้า
เห็นชาติข้าดีกว่าไทยพร้อมใจกาย
ก็สดชื่นเป็นไทยได้สืบสาย
เป็นไทยฉายชัดเจนเห็นทั่วกัน

(พิมพ์ครั้งที่ ๒)

หนังสือ พุทธศาสนสุพรรณภูมิปกรณ์ ราชบุรีวัดอุณา-ค่านนเมืองขุน นี้ ได้พิมพ์ใน พ.ศ. ๒๕๑๘ ในงานพระราชทานเพลิง ได้หมดไปแล้ว มีผู้มาว่าจะเอาไปเป็นเรื่องเมืองไทย กับของไทย และ พระพุทธศาสนาในไทย มีหลายท่านได้นำทุนมาด้วยเพื่อจัดพิมพ์ใหม่ ทั้งเมื่อพิมพ์ครั้งนั้น เพราะเวลาเร่งด่วน มีผิดพลาดไปหลายแห่ง ได้เห็นว่าเป็นโอกาสดีที่จะแก้ไขให้ถูกต้องด้วยดีเท่าที่จะรู้และทำได้

ความจริง หนังสือเล่มนี้ ก็สืบเนื่องจากกเมืองจาร ซึ่งได้มา ไม่นับที่จารึก ณ พระพุทธรูป เครื่องดินเผา แผ่นกระเบื้องหนา-บาง เฉพาะแล้ว ประมาณ ๑,๒๐๐ แผ่น เก็บไม่ได้ ก็คือ ที่นครสวรรค์ ชัยนาท ปราจีน (ได้มาเพียง ๕-๖ แผ่น) เพราะไม่มีโอกาส เมื่อได้มาก็ตั้งใจอ่าน เพื่อเอาเรื่องไทยให้กระจ่างแจ้งซึ่งเป็นไปได้ยากลำบากเต็มทน พอเป็นฉบับร่างเท่านั้น ก็ถูกคัดค้าน ทั้งมีแถลงการณ์เตือนออกมาว่า เป็นของปลอม โกหก หลอกลวง กับ วิพากษ์วิจารณ์ไขกัอย่างหนัก ระดับขั้นชั้น-แข่งคำ (ศัพท์ว่า อักโกสะปริภาส) “ไทย” และ “ของไทย” จึงออกมาได้ยากลำบากเกือบสุดเขิน ถึงกระนั้น ก็ต้องทำ ถ้าไม่ทำ หรือ ทั้งเสีย เรื่องของไทยก็สูญหมด จึงทิ้งไม่ได้ เพราะไทยแท้ทั้งหลายได้ช่วยเหลือมาก แม้ในครั้งนี้ ตามปรากฏการณ์จะเห็นว่า-พอเหมาะกันเข้าพอดี ที่ว่า “ไทย” และ “ของไทย” ออกมาได้ยากลำบากนั้น ก็คือตัวนี้ไม่มีอะไรมากไปกว่า กระดาษ,ดินสอ,ปากกา กับ ของที่คนไทยได้กระทำไว้ให้ จึงไม่มีสิ่งเป็นพิษเป็นภัยแก่ใคร ๆ ได้เห็นว่า-ดี-กระทำได้ และ ทำเป็นหนามไปทิ่มคนอื่น-บังเอิญเขามีหนามก็ทิ่มตอบเข้าบ้าง ดูจะถูกมาหลายครั้งแล้ว ก็มา “ว้าก” (คำจั่ว-โชนแจ็ก โชนไทย ว่า เฮ้ย) ขึ้นอีกในที่ ๆ ไม่มีหนามจะตอบแต่ก็เหนียวอยู่ยงคงกระพันพอตัว-จึงไม่เป็นไร เมื่อทำแบบนักแสดง-ก็ต้องแสดงให้เป็นนักแสดง จึงมีสถานะเท่าเทียมกัน จึงขอแสดงว่า ทำเป็น ลั่นสองแฉก (สัตว์นี้ไม่ได้จำกัดเจาะจง ถ้าใครจะรับ ก็ไม่หวง-และไม่มีสิทธิ์จะห้าม อย่างที่เคยรับสุกามิด ถ้าไทยมาแล้ว ยังแถมเรียกออกมารับเป็นฝูงอีก) ต่อสถานะที่เปิดเผยแล้วได้นำลายจารึกหินที่* ถ้าฤๅ เขา อันมีผู้เขียนขึ้น-ทำแบบพิมพ์-พิมพ์ไว้แต่ พ.ศ. ๒๕๓๒ ต่างก็รับรองกันว่าอ่านไม่ออก แปลไม่ได้อยู่ถึง ๔๘ ปี (๒๕๒๐) คนชาวนาได้รู้ชัดว่า เป็นของพวกเขาตัวเอง ก็อ่านได้ ยังแปลออกอีกด้วย พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ผู้ช่วยจึงวานเขาไป เอาดินสอพองร่างตามเส้นบ้าง จุดหนักเบาบ้างเป็นลายเส้นขึ้นแล้ว จึงให้เอาสีอย่างเลวลง-เมื่อไม่ต้องการก็ลบออกได้ง่าย สีแห้งแล้วจึงถ่ายลายนั้นเอามาทำแบบพิมพ์เป็นลายสีไทยออกมาก็เห็นอ่านออกกันทั้งหมด แล้วอย่าได้สะบัดช่อโกหกกันอีกเลย ที่อ่าน ู กิร พุทธพัสสา ๔๔ ได้นั้นยืนยัน อยู่แล้ว ณ เสาร์ ๑๐ กันยา ๒๐ อาจารย์ ครูนักเรียน ร.ร. ส.น. ได้ให้ร่วมไปเพื่อบรรยายลายจารึก และ ลายสลักพระครั้นได้ดูลายจารึก ก็ปรากฏว่า มีผู้เอารักคำใหม่ลงลบลายจารึกเกือบหมด เฉพาะที่ฝรั่งเขียนลอกเอาไปนั้นได้เอาแบ่งผลงไว้ เมื่อลบแบ่งออกก็เกือบมองไม่เห็นลายเส้น คงจะเป็นพวกนั้นจงเจตนาเพื่อลบลายหลักฐาน-ได้กระทำแล้ว นี่แหละ ฝีมือพวกจงใจทำลายของไทย-อย่างที่ได้สะบัดช่อมานั้นแหละ ที่ว่า ตัวโย-เฮ้ ก็สลัก เขาะ เขาะ จารึก เขียนหินปูนแข็งขนาดนั้นจะให้เรียบเหมือนกระดาษ ย่อมไม่ได้ ที่เป็นตัวเส้นตรง ซึ่งได้กระทำแบบพิมพ์มานั้น-ทำไม-ไม่รู้ และ-ที่เอามาทำแบบลงในหนังสือ นั้น ก็อาจทำเอาในกลางคืน หรือ รุ่งเช้าวันนั้น จะไม่ยิ่งใหม่กว่า หรือ ถึงตัวจะไม่รู้ คนอื่นเขาก็รู้และคนนี้เป็น

* ณ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๗ กับ ร.อ. สมนึก พัฒนวิบูลย์ ร.น. และสุนารี ผู้ภรรยา ได้ไปถ้าฤๅเขา เมื่อเข้าไปดูก็ปรากฏทำพื้นใหม่ ช่องของแปลในถ้ำสมาธิรูปค ซึ่งมีพื้นหินเลื่อมมันอันยืนยันว่ามีผู้ขึ้นไปนอนนั่งเสมอ คงเป็นขึ้นครั้งสมัยพระปทุมมเถระก็ได้ ได้ถูกทุบทำลายหายไปแล้ว แม้ส่วนที่เป็นถ้ำ มีรูปหัว, ศา, ูใหญ่ ก็ถูกทุบให้บิ่นหักหายไป ยิ่งตัวจารึกนั้น-ก็ปรากฏให้มองเกือบไม่เห็น ถ้าไม่สังเกตดี ๆ แล้วจะไม่เห็นเลย หากประชุมจารึกสยามภาคที่ ๒ ไม่ทำไว้แล้ว คงไม่มีใครเชื่อว่า-มีจารึก เพราะลบเลือนไปหมดแล้ว ได้ฟังเล่าว่า-มีนักโบราณคดีชั้นศาสตราจารย์ คณบดีและถึง-อธิการบดี (พ.ศ. ๒๕๒๗) ได้ให้ลูกกะเลซึ่งมีขีดใหญ่บนบ่า ๒ ขีด ๒ คน นำรักไปลงทับไว้ ในเทศกาลงานประจำปี ก็ลงรักทับเพื่อปิดทองอีก ตัวจารึกลบเลือนไปหมดอย่างปรากฏนั้น ขอบันทึบไว้เพื่อไทยได้คงอยู่ตลอดไป

คนบอกทั่ว ๆ ไป และก็-นั่น ได้นำเอาลายจารึกว่า ฐิติ รางู ที่ฝรั่ง และ พวกเขาร่านไม่ออกนั้นมาลงพิมพ์เปิดเผยให้รู้กันทั่วไปนั้น ซึ่งยืนยันอยู่แล้ว และที่ได้กรุณานำออกมาเปิดเผยขึ้นยืนยันในคราวนี้เป็นการช่วยประกาศให้โจ่งแจ้งให้รู้ตลอดทั่วทั้งไทย นับว่าเป็นสาธารณประโยชน์วิทยาก็เดียว จึง-ขอขอบใจ (เป็นครั้งที่ ๑)

ในข้อเขียนนั้น ได้ใช้คำหมายรูปของไทยไว้ ๓ คือ บ้า, โง่, บั๊ตชบ, ควรจะเป็น ๔ ทั้งปัญญาชนในหนังสือถ้าฤณี รางู ฯ ซึ่งพิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิง ฯ ซึ่งไม่สำคัญ และไม่มีราคาซื้อขาย ได้พยายามซ่อนโดยพิมพ์ไว้ห่าง ๆ กัน บางคำเอาไว้ดั่งเล่มกัน กระนั้น ก็ยังอ่านพบจนได้ และรู้เรื่องถ้าฤณีรางูดีแล้ว ฉะนั้น จึงต้องทบทวนความจำผู้ซึ่งมีสติปัญญาวิทยาการมาก ได้ตั้งศัพท์ใช้เพื่อแสดงฐานะไว้ว่า ปัญญาชน ปัญญาชน-ตามรากศัพท์เดิมหมายเอาผู้เจริญวิปัสสนาปัญญา ที่ตั้งขึ้นนี้ -ไม่ได้จำกัดความหมายไว้ จึงพรรณนาคุณภาพตามความจริง ซึ่งผู้ตั้งใช้ได้กระทำไว้ดีพิมพ์ในหนังสือปกหลัง-ใน ว่า-ปัญญาชน ดลวิจารณ์, แผ่นทั่ว-ไทยก็มีวิวิจารณ์ประชันแข่ง-ในสภา ทำควมมีที่แจ่งแจ่ง-ควรเพิ่มแรงวิจารณ์ก่อนการประชุม.....บ้า อยู่ปกหน้า-ใน=ชื่อ ศึกษา คำนินิตบัญญัติทั่ว-ดูทำตัวสกปรกกรแห่งหน-ดี บอ บอ พอเป็นท่า เอาบ้าน-สัประคน วิจารณ์ภาคลี.....โง่ อยู่ปกหลัง-นอก=ไทยทำไม ใจหึง จึงโง่-ไม่รู้จักชาติตนค้นเปิดเผย-ทำทุกอย่างสร้างไว้ไม่พูดเลย-ได้แต่เอ่ยมุสาพาให้ทราบ.....พิเศษอีกว่า=หมาเห่าใบตองแห้ง ไม่แกล้งว่า-ใบตองแห้ง แกล้งหมา หมาก็คลั่ง-เห่าไม่กัด กัดไม่เห่า เอาหูฟัง-ถือคันชั่งไว้ก่อน ไม่ร้อนใจ ไม่ใช่บั๊ตชบ อยู่ตอนอ่านจารึกศรีวิชัยในหลายเล่ม ที่พิมพ์ใช้ตัวจิ๋วขาว นึกว่าคงมองไม่เห็น พิมพ์ไว้ว่า “ไม่ใช่บั๊ตชบ” ได้กรุณาแก้ว่าบั๊ตชบแล้วยอมรับ อย่างเขียนในหนังสือถ้าฤณีว่า ยอมโง่บั๊ตชบ ขอแสดงความยินดีด้วยว่าไม่ได้ขอร้องให้แก้ความแล้วยอมรับ ทั้งไม่มีสิทธิ์ที่จะห้าม กับ ไม่ได้สงวนลิขสิทธิ์ไว้ด้วย ได้ช่วยกระทำให้โด่งดังขึ้น โดยไม่ได้ขอร้อง วิงวอน จ้างออน และ บังคับอะไรเลย ที่อนุเคราะห์กระทำให้นั้น นับว่าเป็นการพอเหมาะพอดี เมื่อครั้งก่อน กระทำให้ห่อเก็บของเก่า และชื่อสุวรรณภูมิพินขึ้นถึงโด่งดังทั่วไทยแล้ว ครั้นนี้ ก็โด่งดังขึ้นอีก คือ อุบล สุวรรณภูมิ เมืองทอง ถ้าฤณี รางู ราชบุรี ก็ขึ้นชื่อลือนาม กระทั่งมีสมเด็จพระองค์เสด็จ ในครั้งก่อน ได้ช่วยพวกหัวทุ ๆ ป้าน ๆ ออกแถลงการณ์ว่า ของปลอม-ซีเมนต์ ฯ และกฎหมายว่า วัตถุนิยม ซึ่งไม่มีมาตรฐานหลักฐาน ก็หลบเข้ามามานิยม ว่า ของจริงก็หลบเข้า ของปลอมจึงไม่ถูกอ้างชูแล้วจิกเอาไป ว่าของปลอมแล้วทำใบอนุญาตขายไปนอก เท่านั้น ที่ยังรักษาคุ้มครองของไทยไว้ได้ ทั้งเปิดช่องให้กล่าวได้อย่างปลอดโปร่ง ที่เขาเชื่อว่าจะผัดคด และประกาศว่าหายไป-ไปปรากฏอยู่ต่างประเทศ ฯลฯ ในคราวนี้ เมื่อมีผู้ถาม ก็ได้สาธยายมนต์ปัญญาชน บ้า โง่ บั๊ตชบ ให้ฟังตลอด นับได้ว่า ต่างช่วยโฆษณาให้กันและกัน ต่างก็โด่งดังขึ้นเป็นการโฆษณาแบบไทยแท้-ได้ร่วมกันจัดขึ้นอาจนับได้ว่า เป็นโฆษณาแบบแปลกประหลาดที่สุดแบบหนึ่ง ซึ่งยังไม่เคยมีกระทำมาทั้งอาจไม่มีอีกต่อไปนับได้ว่าเป็นของเฉพาะเท่านั้น รู้ทันกันอย่างนี้นับว่าเป็นแบบพิเศษได้แท้ จึง-ขอขอบใจ (เป็นครั้งที่ ๒)

และอีกทบทวนหนึ่ง ขอกล่าวแก่ไทยแท้ทั่วไป คือ เรื่องเมื่อ ๑๐ ปีมาแล้ว มีคนเอามาให้อ่านได้อ่านบ้าง จะค้นอ่านอีกก็ไม่ได้ เพราะเขาทิ้งเป็นเศษกระดาษไปแล้ว พอนึกได้ตอนหนึ่งว่า อ่านด้วยวิตรรกญาณ (ซึ่งแปลว่า อ่านด้วยตรรกให้แจ่ง ก็คือเดารู้เอนั่นเอง) จึงเอาสีลงจำลองทำแบบให้เห็นชัด ก็อ่านได้ตลอดกัน ทั้งได้มีโอกาสยืนยันเพื่อพ้นจากข้อว่า ของปลอม โกหก-หลอกลวง เท่าที่ทำอย่างนี้ เพราะได้เห็นที่ฝรั่งทำมาก่อนแล้ว เช่น ตัวอียิปต์ และ ชูเมอร์ ก็เห็นเอาสีลงตามลายเส้นเขียนขึ้นทั้งนั้น ของไทยก็เหมือนกัน ในประชุมจารึก ภาค ๑-๒-๓-๔-๕ มีหลายหลักที่เอาสีลงแล้วถ่ายตัวทำแบบพิมพ์ ก็ทำกันได้-ได้ทำบ้าง เห็นแล้วก็อ่านกันได้ตลอดในครั้งนี้-อีกชื่อหนึ่ง คือ สุวรรณทวีป เท่าที่ได้กระทำมา ใช้ชื่อว่า สุวรรณภูมิ อันคำไทยมีว่าเมืองทอง แลลมทอง แลลมไทย แม้ในหนังสือเล่มนี้ และ ทุกเล่ม ก็ใช้ชื่อว่า สุวรรณภูมิ ตามที่ขรัวเจ้า และพ่อขุนตัน ได้เขียนไว้ในกาลก่อน ถึงจะไม่มีใครเชื่อ-เชื่ออยู่คนเดียวก็พอใช้ได้แล้ว จึงขอแจ้งให้พวกเรา ไทยแท้ทั่วกันทราบในที่นี้ว่า ในตำนานพระพุทธจันทนพิมพ์ กล่าวว่ามีตั้งแต่ยังทรงพระชนม์อยู่ พระพุทธรูปพระองค์นี้มาสถิตอยู่ในสุวรรณภูมิได้ ๑,๐๐๐ ปี จารึกหลัก ๑ พ่อขุนราม ฯ ทรงจารึกว่า สุพรรณภูมิ(มูลภาสาวา สุวรรณภูมิ) ชินกาลมาลีปกรณ์ พ.ศ. ๒๐๖๕ กล่าววา สุวรรณภูมิ ตั้งคดียวงค์ พ.ศ. ๒๓๓๒ สมเด็จพระพนรัตน์

นิพนธ์ว่า สุวณณภูมิ พระวชิรญาณมหาเถร (พระจอมเกล้า ๑) ทรงลิขิต-พระสมณสาสน หรือ สมณสนเทศน พ.ศ. ๒๓๘๕ ทรงระบุว่า สุวณณภูมิรัฐฯ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ทรงรณาสังคายนา พ.ศ. ๒๔๕๐-๖๐ ก็ทรงระบุว่า สุวณณภูมิ แม้หลักสูตรการเรียนทุกระดับชั้น ก็กล่าวชื่อ สุวณณภูมิ ที่ย้ายชื่อไปเป็นสุวรรณทวีปนั้น ก็ตามนักประวัติศาสตร์เขียนลอกแปลคำฝรั่งแต่งเป็นประวัติศาสตร์โกหกเขียนขึ้น และขอให้ทราบด้วยว่า ร. ๕ นั้น ทรงเป็นอะไร กับใคร ที่กระทำขัดหรือ บิดเบือนไป ใครเป็นผู้ทำ จะสะบัดช่อโกหกกว่าไม่รู้ หรือ ยอมรับก็ตาม ที่อ้างชื่อผิดคำเก่าก่อนที่ขรัวเจ้าและขุนตันระบุไว้ให้เป็นประจักษ์นั้น จึง -ขอขอบใจ (เป็นครั้งที่ ๓)

ข้าว-คามที่แท้จริง-ย่อมมีในนา คนทำได้จึงมีชื่อไทยว่า “ชาวนา” ไม่ใช่ กสิกร-เกษตรกรเพราะกสิกรเกษตรกรนั้น เห็นเป็นแต่แต่งตัว รู้เพียงใช้เครื่องแบบ แด่-ทำนา เกี่ยวข้าวไม่เป็น เป็นแต่กินข้าว ชะนิคโกณกิน และ พวกโกหกชื่อเหล่านี้แหละ ที่เอาอำนาจซึ่งได้รับมาเป็นอภิสิทธิ์ชนขึ้นลอบแอบกฎหมายเอาข้าวไปกักตุนสร้างความเป็นมหาเศรษฐีแก่ตนเองกระทั่งไทยทั้งชาติเกือบไม่มีข้าวกินอย่างที่ปรากฏมาในยุคสมัยนั้น ๆ

ส่วนไทยชาวนาที่แท้จริงนั้น ผู้เขียนเกิดในทุ่งนาราษฎร์ เคยถูกลูกเทือก ชำโคลนขี้หลังจั่ว ขึ้นเกียน ฯลฯ มาตั้งแต่เกิด จึงรู้จักชาวนาดี เพราะเรา-ไทยชาวนาเป็นอยู่ด้วยกันมาชาวนาทรงความรู้ยอดเยี่ยม รู้จักตั้งคำไทย ชื่อไทยใช้กันมาทั่วราชอาณาจักร รู้จักกลางคืน-กลางวัน ได้ตั้งชื่อว่า วัน เดือน ปี และรวมหลาย ๆ ปี เรียกชื่อ ปีอิน ปีโล รู้จักระยะที่ ทาง จึงตั้งชื่อชื่อว่า นิ้ว คืบ ศอก วา เส้น อัน งาน ไร่ ผืน ฯลฯ รู้จักจัดเสียงและคำกล่าว เสียงสูง-ต่ำ คำต้อง-คำขัด เป็นเสียง เพลงกล่อม เป็น กลอน โคลง ร่าย ฯลฯ รู้จักจับ ช้าง ม้า จั้ว กวาย ลว ห่อ ไซงาน และ หัดให้รู้จักคำชาวนา เช่น “เจ้า” “ฮวด” และ “ฮี้” รู้จักตั้งคำไทยให้หมาไทยรู้ เช่น “โมะ” “เจด” “ไฮ้” รู้จักหัดช้างให้รู้จักลาก หิ้ว เดินชะบวน เป็น คชพยุหะ รู้จักรบ เป็น ยุทธหัตถี-รบช้าง นี้ มีเป็นก็เพียงในดิน และชาวแหลมทอง รู้จักดู แผ่นดิน-ปลูกข้าว ถั่ว งา ยาสูบ ฯลฯ รู้จัก โคนด มะพร้าว จาก อ้อย ว่ากินได้ ทำน้ำตาลได้ รู้จักเอาไม้มา ผ่า คัด ถาก เจาะ แกะ เจาะ หลาว คัด ปรับปรุงเป็น เรือ นเรือ โรง ราน เกียน ไถ กราด ตู เตียง ตั่ง ฯลฯ รู้จักเอาไม้มาตัด เจาะ เจียน เป็น ขลุ่ย ซอ ระนาด กลอง ปี่ เป็นเครื่องเพลง ฯลฯ รู้จักเอา แร่ มาหลอมหล่อทำ มีด ขวาน เลื่อย ฆาน เพลา พ้อน สี่ว ส่วน กระบอกปืน ฯลฯ รู้จักเอา แร่เหลือง มาตั้งชื่อว่า “ทอง” เอา แร่ขาว มาตั้งชื่อว่า “เงิน” หลอมหล่อเป็นอัน ขึ้นใช้ตั้งราคาค่าว่า ตัน ไพ เพ็อง สลึง ค่ำรอง ค่ำลึง ชั่ง ร้อย และเอาประสมหล่อเป็นเครื่องใช้ เช่น จอก ขัน หม้อ โหม่ง รู้จักเอาดินดาลมาปั้นทุบแน่นเผาเป็น หม้อ กะทะ โถ่ง อ่าง กระถาง ถ้วย ชาม กระเบื้องหนา-บาง มุง ปู ประดับ รู้จัก เอา ประสมและ หินสี ทำน้ำเคลือบ รู้จักเอา ไม้ไผ่, หวาย, จักตอก ชักเส้น ขั้วนเกลียวมัด ผูก สาน ขึ้นลวดลาย รู้จักสาว ฝ้าย ไหม ไย เปลือก ทำเส้นขั้วน เชือกพวน ทำด้าย ทอผ้า พัก ปัก ยกเป็นลูกไม้ และ ลายต่าง ๆ รู้จักการทำ ลายวงกลม ลายเวียนขวา ลายเวียนซ้าย ลาย-ตรงดั่ง เอียงนอน รุ่งโค้ง ท้องช้าง สร้างขึ้นเป็นลายตามรูปนั้น ๆ เอาความรู้ อ่าน เขียน จด เล่า เรียง แล้วตั้งชื่อไว้ว่า “ลายสีไทย” “ตน-ตัวเลขไทย” คนไทยชาวทุ่งนาค่างรู้จักมานานแล้ว จึงเขียนไว้ที่ถ้ำฤๅษี เขาภู ทั้งเป็นชื่อที่ได้ตั้งไว้พวกชาวนาได้เรียกชื่อมานานเป็นพันปีก่อนที่ฝรั่งและไทยนอกนาจะไปเห็น เพราะฝรั่งและไทยนอกนาได้รู้จักชื่อตามที่ชาวนาตั้งและจารึกไว้-เรียกกันมานั้น ความรู้ที่มีอยู่อย่างนี้ พวกกสิกร เกษตรกร และ พวกนอกนา ไม่เคยปรากฏว่ามีความรู้ จึงมีสถานะเท่าเทียมกัน เฉพาะลายสีอ่านรู้ และตัวเลขนับจำนวน คนไทยชาวนารู้ชำนาญทั้งสองอย่าง ทั้งได้ตั้งตัวร่าง และชื่อเรียกไว้ได้ใช้กันมาตลอด ทั้งนี้ ฝรั่งทุกชาติไม่ปรากฏว่า คิด, รู้, กระทำ, ได้ จึงต้องเอาลายสีโฟนี่เขียน และ เลขอารบิกไปใช้-ทุกชาติ ที่มีปรากฏอยู่นั้นเป็นหลักฐานอยู่แล้ว เช่น ลานสีไทย ก็บิดเบือนเอาไปให้เขาอื่น แม้ที่มีชื่อว่าไทย และ เราไทยอยู่กันมา ฝรั่งก็มาเปลี่ยนให้แล้ว เช่น แหลมทอง เมืองไทย กลายเป็นชื่อ อินโดจีน “ไทย” เลยไม่ปรากฏ จึงสูญหายไป-ปรากฏแต่ อินเดีย กับ จีน อย่างชื่อนั้น ยิ่งพวกหลายกระดอง ยังแถมเอาตัวเองกับพวกพ้องไปเป็นแขกและเป็นจีนด้วยแล้ว แม้ตัวของเขาเองก็ยังไม่ยอมรับเป็นคนไทยก็ยังไม่มื่ออะไรเลย

และ-พวกนี้ ออกไปเรียน ศึกษา เอาแบบอย่างฝรั่งมาเผยแพร่ระยำวิถีดาร์ไวให้ไทย สบล้างระบบแบบอย่างอันดีของไทย ซึ่งแบบอย่างอันดีนี้ยังเหลืออยู่เพียงไทยชาวไร่นาเท่านั้น จึงขอแจ้งให้พวกเราไทยในทุ่งนา รู้ กาลก่อนไม่กล้าพูด-เพราะเราไทยชาวนามีแค่คนดี ๆ มีระบบแบบอย่างอันดีประจำไทยอยู่ตลอด จึงถูกเขาหลอกมา ๑๐ กว่าปีแล้ว พวกผีเผือก (จีนว่า อั้งม่อถุ้ย=ผีผมหงอก) ต่างถือกันว่า “ลึง” เป็นคั่นกำเนิดของเขา หลักฐานก็คือ “กฎหมาย ชาลชดาร์วิน” ที่ทำนิตศกการไว้ ณ กรม.....ไปดูเถิด กับเขายังทำภาพยนตร์ให้ไทยซื้อมาฉายทางโทรทัศน์ ชื่อว่าพิภพวานร (ลึง) ที่ว่าระยำวิถีดาร์ ก็คือ กระทำอย่างสัตว์ไว้ผสมชนสกปรกคามดินถื่นถนนโคนไม้ ทั้งข้างหน้า-ข้างหลัง คือ หนักและเลียดูดกินของกันและกัน ได้กระทำเครื่องหมายให้รู้โดยเอาไว้ผสมยาว ผู้หญิงเอาไว้ผสมสั้น เดียวนี้ เปลี่ยนเป็นยาวกระจายแล้ว แต่ธรรมชาติทั้งคนสัตว์ก็ข้างหน้า จึงเกิดท้องขึ้นแล้วก็มาตัวตาย นั้น เป็นเรื่องยืนยัน ส่วนข้างหลังนั้น-ดีไม่ต้องท่อง และ ชายก็ใช้แทนหญิงได้ ที่ใช้ยัดสั้น ๆ และบีบรัด ๆ นั้น เพื่อให้ตั้งยัด-ได้ดูเห็นง่าย ๆ ว่า ดี-หรือ-ไม่ ที่ทำอย่างนั้น ก็เป็นข้อประกาศให้รู้ในพวกเขาวว่า “มาทำที่.....เถิด” พวกนั้นทำอย่างสัตว์ คือ ชวนกันเป็นกลุ่มออกไปใช้ชื่อว่า “พัฒนา” ไปตั้งช่อง (แคมป์) มั่วสุมกัน ชาวไร่ทุ่งนา เมื่อเห็นพวกผสมยาว และใช้ยัด จงรู้เถิดว่า เป็นสัตว์ระยำวิถีดาร์ หรือพวกผี-อมมนุษย์ มีผสมยาวสกปรกประกาศเครื่องหมายเกียรตินิยมของเขาอยู่ ที่ได้ตั้งหมู่บ้านขึ้นนั้น หักห้ามครองพวกตัวได้-ไล่ตะเพิดพวกระยำเหล่านี้ออกไป

คนไทยทั่วไป-ขอได้คิดดู และ รู้ประวัติศาสตร์ที่ขึ้นเป็นระดับ “สารานุกรม” (ชื่อว่า ENCYCLO PAEDIA) ห้องสมุดครอบครั (THE NEW UNIVERSAL LIBRARY) และ ประวัติศาสตร์ (HISTORY) ฯลฯ ล้วนเป็นเรื่องที่พวกเขาต่างมายึดเอาเป็นข้า หรือว่า เป็นเมืองขึ้น ทั้งนี้แล้วก็พร่ำโกหกมาทำความเจริญให้ และ เรื่องใด ๆ ความรู้-วิทยาการใด ๆ พวกเราที่มีอยู่ ก็ล้มทิ้ง เอาไปเปลี่ยนแปลงอ้างว่าเป็นหลักวิชา หลักวิทยาศาสตร์ หลักโบราณคดี หลักประวัติศาสตร์ เช่น ชื่อไทย ที่ล้มเลิกทิ้งไป สุวณณภูมิ ก็แก้เปลี่ยนเป็นทวารวดี ที่ยังเห็นได้ คือ สถาปัตยกรรม-แลง หรือ หินผุ ปูนขาว ปูนแดง ทำนาข้าว นาเกลือ นาทุ่ง ทำน้ำดาลโดนด มะพร้าว จาก และ ขนที่ทำด้วยน้ำดาล เช่น ผ้อยทอง ทองหยิบ ทองหยอด ฯลฯ ก็เอายกให้ฝรั่ง ฝรั่งทำน้ำดาลไม่เป็น จะรู้ทำได้อย่างไร ทองคำเปลว ลงรักปิดทอง ลายรดน้ำ ลายเขียนทอง ฝรั่งไม่รู้ และทำไม่เป็น จึงไม่ได้กล่าวถึงไว้ในประวัตินั้น ๆ เราคนไทยในทุ่งนาจึงรู้ของไทยอย่างดีที่สุด ทั้งได้กระทำไว้ทั่วไป เพราะเรื่องเหล่านี้เป็นของไทยอยู่แล้ว และพวกนอกนาเหล่านี้เอาเรื่องของไทยไปบิดเบือนเสีย จึงไม่มีอะไรเป็นของไทยเลย

เรื่องของไทย และ สิ่งมีของไทย ได้ถูกลบล้างและบิดเบือนไปแล้วอย่างนั้น เมื่อก่อนไม่ได้พูดเพราะเกรงใจคนดี ๆ ก็ยังได้ฟังเขาเล่าโกหกกันอยู่ เวลานี้-เกินกว่า ๑๕ ปีแล้ว จะเล่าเทียบบันทึก-เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓-๔-๕ มีการขุดค้นที่อุบล ขอนุนไป ๒ แส่น จะให้เจ้าของที่นาซึ่งรับการสอนเรียนรู้เป็นกรรมกรขุดค่าจ้างคนละ ๒๕ บาท ประมาณ ๒๕ คน หรือ กว่า จ่ายจริงเพียง ๑๐ ก็ “ม๊ับ” ได้ ๓๓๕ ชื่อเหล่านักกันเมาตลอดวัน พอผู้ขุดค้นได้-ได้นำมอบให้ ก็นำออกไปขายที่นั่น มีที่เหลื่ออยู่-พอมีนักถ่ายภาพ-ภาพยนตร์ ก็เอาของนั้นไปหมก หยิบเครื่องขุด-ทำเป็นขุดพบให้ถ่ายภาพ-ภาพยนตร์ เอามาลงหนังสือ และฉายทางโทรทัศน์ได้บรรยายข่าวโกหกให้ฟังตลอดกัน ที่เหลื่อแตก ๆ หัก ๆ ก็เชิญบรรดาศาสตราจารย์ทั้งหลายให้ประชุมสัมมนา ก็ออกมาเป็นโบราณสมัยทวารวดีขึ้น ในที่นั้น ขนที่เหลื่อ ๆ ใส่รดพอ ๑๘ น. หรือ กว่า กาลนั้น ถนนยังไม่เรียบสนิท จึงมาช้า ๆ ๒๑-๒๒ น. ถึงวงเวียนใหญ่ ก็แบ่งขาย เฉพาะกเบื้องเกือบหมด ที่เหลื่อก็เข้ากรมคอนสาย ๆ วันรุ่งใหม่ กรม....ไม่ได้เปิดทำงานในกลางคืน ท่านผู้สละชื่อไว้ ส่งให้นามา เมื่อ-๐๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ เพราะเลยมามากหลายปี พวกนั้นคงนึกว่า “เรียบร้อยแล้ว” เมื่อได้มาก็พยายามอ่านได้มากแผ่น บังเอิญหัวหน้า ๆ แหลมฟ้าผ่าสิ้นชีวิต จึงพิมพ์เป็น “กเบื้องจานฉบับร่าง” ออกเผยแพร่ หนังสือพิมพ์หลายฉบับได้ขออนุญาตลงเป็นวิทยาทาน จึงเกิดดั่งขึ้น กาลนั้น ๒๕๐๕ มีเรื่องโรงละคร และ หาย-ขายกินกำลังกู้ขึ้นผู้ตรวจ ฯ และผู้บังคับ ฯ เจ้าหน้าที่ก็จับจ้อง หนังสือพิมพ์ก็โหมขึ้น ก็กลัวว่าจะถูกสอบสวน จะปฏิเสธว่าไม่มีก็ไม่ได้-เพราะมีเกิดเปิดเผยขึ้นแล้วจะรับว่า “มี” ก็ไม่ได้ เพราะขาย หายสูญไปหมดแล้ว จึงวิ่งหัวเหิดไปเอาเหลื่อถึงชีเมาคดโกงถูกหนังสือพิมพ์ไล่ออก

ไปเก็บอิฐเก่าคูบัวทำปloomหลอกขายนักทัศนาจรให้รับว่าทำความจริงทำเสียต่าง ๆ ไปพบนักทำกเบื้องซีเมนต์ปูพื้นที่บางขุนเทียน ตาม-เขากีรับว่าทำ (กเบื้องซีเมนต์ปูพื้น) กาลนั้น (๒๕๐๘) เปิดพิพิธภัณฑ์อุทอง ตรัสถาม ได้ส่งนาย....มาติดคอ เพราะไม่รู้ว่ามีารวางแผนไว้แล้วได้มอบให้ครึ่งแผ่นหักแล้วเพื่อดูข้างในเห็นได้ เจ้านิได้ไปสูมหัวร่วมกันเขียนแถลงการณ์เดือนเป็นทางออกซึ่งเป็นทางเดียวว่า ของปloom โกหก หลอกหลวง หลักฐานที่ขายไปนั้น มีหนังสือประกาศแล้ว และ เคยมีอธิบดีประกาศว่าให้นำไปคืน ที่ปรากฏ ก็คือ ได้ให้ทุนเพื่อรับไว้จึง-มีอยู่ที่คูบัว และ ที่นี้ กับที่ สิตนิ ออส-เตรเลีย ที่คูบัว-พวกนี้ยังไปขู่จะเอาเราเพื่อมีอยู่แทนที่หายไปแล้ว ที่นี้-ก็มาเอาลายจารึก-ไม่ได้ให้ไป ถ้า ได้ไป-ไม่ทำลาย หรือ ขายไป ก็คงหมดหลักฐานแล้ว ฉนี้แล-ที่พวกนั้น ได้ทำลายของไทย และ บรรยายบิดเบือนไทยให้ไม่มีอะไรมาแล้วตลอดกาลนั้น

เรื่องของไทย-ไทยชาวทุ่งนาได้กระทำมาและกระทำไว้ให้พี่น้องลูกหลานชาวนา รู้กันได้ ถ้าเอาคำและความรู้ของชาวนา มาใช้กับพวกนอกนาเหล่านี้คงไม่รู้เรื่อง จึงรู้เรื่องของชาวนาไม่ได้ ที่ปรากฏชัดก็คือตัวลายสือไทย และ ตัวลายเลขไทย ซึ่งพระปณณเถระได้กระทำไว้ ณ ถ้าดูมี เขา นั้น ก็อ่านไม่ออกตลอดกาลทั้งเวลานี้ ได้เอารักใหม่ ๆ ทาทับลายลบไปแล้วจึงเป็นการทำลายรอยจารึก คงเพื่อจะให้อ่านไม่ได้ อย่างที่ได้เขียนสารภาพเป็นหลักฐานไว้แล้ว คนไทยชาวทุ่งนาจึงกระทำได้และรู้เรื่องด้วย และกระทำไว้ได้คกทอดมาถึง เวลานั้นได้พบเรื่องตลอดแล้ว ในการพิมพ์คราวนี้ ได้คัดเลขาลำดับเรียงออก เพราะไม่มีทุนจะพิมพ์ให้หมดได้ แต่คงลำดับเลขที่อ่านไว้เพื่อค้นหาได้ง่าย กับทั้ง คราวนี้ได้เงินตราเข้ามา จึงทำแบบพิมพ์ออกมาเพื่อแสดงสิ่งมีของไทย ทั้งเพื่อให้พวกเรา-ไทยชาวนาได้รู้ถึงสิ่งของที่เรามีอยู่ ซึ่งคันไทยของเรากระทำไว้ และ เวลานั้นได้เหรียญที่คูบัว ด้านหนึ่งเป็น ดอกจันทน์ ด้านหนึ่ง มีลายสือว่า ไก เป็นคำ อันละไพ ทำแบบพิมพ์ไม่ทัน เราไทยปัจจุบันได้พบเห็นแล้วกระทำขึ้นเพื่อประกาศเกียรติกรรมของคันไทย เห็นว่าเป็นสิ่งถูกต้องที่ดีที่สุดมากกว่าพวกนอกนาซึ่งมีแต่แข่งคำคันไทยตลอด และ ยังแถมยกไปอาศัยผู้อื่นกระทั่งตัวไม่มีอะไรเป็นของไทยเลย ทั้งยกย่องเกียรติศักดิ์ชั้นวังหน้าเขาตะพิดตะพือมานั้น ซึ่งเป็นการโกหกอย่างสะบัดช่อ และยังเท่ากับเป็นการแข่งคำตลอดกาลนั้นด้วยผู้เขียนมีหน้าที่ยกย่องคันไทย และ สรรเสริญต้นตามความเป็นจริงตลอดมา ได้ยกย่องคันชาติไทยนี้ที่ทำทุก ๆ อย่างเป็น แม้สร้างสรรลูกหลานว่านเครือเชื้อเถาให้คงอยู่มากระทั่งเป็นมนุษยชาติหนึ่งของโลก จึงกระทำอย่างนี้มาหลายสิบปีแล้ว ใครจะว่า เป็น ชาตินิยม เป็น ไทยนิยม นี้ว่า เป็นประการใด-อะไรนั้น ก็ยอมรับโดยหน้าขึ้น ด้วยความเป็นสุขกายสบายใจ ตามระบบไทย ซึ่งมีว่า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันรวมอยู่ในความเป็นไทยชัดเจน-นี้ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าทรงตั้งไว้ แน่ใจว่าไม่ผิดเยี่ยงอย่างไทย

ธมมทตฺโต (พระราชกวี อัครมมทตฺโต)

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ ๓)

หนังสือพุทธศาสนสุวัณณภูมิปกรณ์ ราชบุรีวัดอุกตา ดำนานเมืองขุนนี้ ซึ่งได้พิมพ์เป็นครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๒๐ นั้น แม้จะบริการเฉพาะผู้ต้องการ ส่วนมากก็ท่านที่เป็นครูบาอาจารย์ ศิกษานิเทศก์ นักค้นคว้านักทำวิทยานิพนธ์ ฯลฯ ตลอดจนชาวต่างเมือง ต่างบอกว่าจะนำไปเป็นความรู้ประวัติไทย กับสิ่งมีของไทย มากท่านต่างนำคำพิมพ์มาอุปถัมภ์อีก ด้วย จึงพ้นจากคำกล่าวหาว่า ทำอย่างใบปลิว คือ แจกในงานศพ ถ้าไม่ทำอย่างนี้คงไม่มีทางออกไปสู่มวลชน เพราะที่มีแถลงการณ์เถื่อนออกมาว่า “ของปลอม โกง หลอกลวง” แถลงการณ์ฉบับนี้ รู้จักชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมด้วยเป็นอย่างดีที่ไม่ระบุชั้น-ก็เพราะเหตุที่รู้จักสัญชาติดีว่า มีปกติกล่าวโกหกตลอด กับทั้งได้ลงชื่อว่า สำนักนายกรัฐมนตรีอีกด้วย ซึ่งยืนยันอยู่แล้ว ถ้าขึ้นระบุชั้นก็คงปฏิเสธ ก็คำแถลงทั้ง ๓ วลีนั้น มีอำนาจให้คิดถูกได้ทุกวลี กับทั้ง ได้กักกันไว้ในหลุมฝังตลอด แม้จะหาทุนและอุปถัมภ์รายการ-ก็ไม่ได้ มีอยู่แต่เพียงทางงานศพเท่านั้น ถึงกระนั้นก็มีการกล่าวหาอีกว่า ทำอย่างใบปลิว เมื่อได้การช่วยเหลือมูลค่าการพิมพ์แล้ว จึงหลุดพ้นจากคำกล่าวนั้นได้ เมื่อหมดจึงมีมูลค่าพิมพ์ใหม่เป็นครั้งที่ ๓ ได้ ครั้นจะใช้กระดาษดีก็ไม่พอ จึงทำได้อย่างนี้และทำได้เพียงเท่านี้ กับทั้งยืนยันได้ว่าเป็นเพียงรายการส่วนตัวเท่านั้น

ความจริงหนังสือนี้ ก็มีขึ้นจาก จารึกกบเมืองจัน ซึ่งลงไว้ตั้งแต่ขุนสรวง หรือเมืองสรวง ฯลฯ ถึงเมือง แมน เมืองทอง สุวัณณภูมิ ราชพลี ราชบุรี จึงตั้งชื่อว่า **เรื่องไทยลาว** ครั้นได้พบจารึกชื่อสุวัณณภูมิ อันเป็นทั้งเรื่องไทย และพระพุทธรศาสนา จึงตั้งตามจารึกนั้นว่า พุทธศาสนสุวัณณภูมิปกรณ์ เพื่อยืนยันสถานที่ซึ่งตั้งชื่อว่า ราชบุรีวัดอุกตา-ดำนานเมืองขุน ซึ่งทั้งนี้ แต่ละล้วนเป็นเรื่องของไทยทั้งหมด พร้อมทั้งกาลเวลาชื่อขุนและคนชาวไทย กับทั้งสิ่งที่ไทยได้สร้าง-ทำกันไว้ ตลอดถึงตัวคันเดิมของลายสือไทย เรื่องมูลค่ามาคราเงินทองพร้อมทั้งการสืบต่อและดำรงจรโลงกันมาอีกทั้ง-การต่อสู้ป้องกันตัวเองมา ซึ่งเป็นเรื่องแจ่มแจ้งตลอด ๘,๐๐๐ ปีถึงปัจจุบัน อันปรากฏเป็นไทยมาตลอดสมชื่อ **ชาติไทย, คนไทย, และ เป็นไทย** ครั้นพบประวัติ คือ เรื่องไทย เมื่อครั้งแรกได้กล่าวชื่อว่า **ไทยลาว** ได้มีการกล่าวขึ้นกระทั่งมีแถลงการณ์เถื่อนออกมาว่า **ปลอม โกง หลอกลวง** ครั้นพบไทยได้คิดกระทำสร้าง **ลายสือไทย ระบบแบบบ่าวบวง กราบไหว้ ทำขวัญ** สร้างเป็นกฎหมายแบบประเพณีความดงามขึ้น กระทั่งได้ รับพระพุทธรศาสนา กับทั้งพระไตรปิฎก คัมภีร์ ปกรณ์ แม้กระทั่งพระพุทธรูป และประวัติพระศาสนา ก็ได้กล่าวใหม่อีกว่า **ปลอม** แม้คนไทยที่ได้เกิดมาเป็นชาติคนกะเขาสาคีหนึ่งในโลก รู้จักจัดระบบแบบปกครอง ได้ยกย่องคนดีมีคุณธรรมขึ้นเป็นหัวหน้า เรียกกันว่า “ขุน” คือ **กษัตริย์ราช** กับได้ออกแบบหล่อ ทำ สร้างเป็นรูปขึ้นเป็นหลักฐาน-เป็นที่เคารพระลึกถึง และ บ่าวบวง-บวงสรวง คือ ทำบุญอุทิศให้ สำหรับคนไทยแท้มีแบบอย่างประเพณีเป็นประจำมา ณ วันแรม ๑๕ ค่ำเดือน ๔ มีระบบگردสันปีเก่าขึ้นปีใหม่ ณ วันเพ็ญกลางเดือน ๕ มีพิธีระบบแบบ บ่าวบวง บวงสรวง ทั้งทำบุญอุทิศ สรงน้ำเสร์น ไหว้ ทั้ง-ร่วมกัน ฟ้อนรำถวายมือแต่ท่านคันไทย ต่างก็กล่าวกันว่า **ปลอม** พร้อมกันร่วมประนามต่าง ๆ อันหมายความว่าต้นคนนั้น-ปลอม โกง หลอกลวง เป็นอันว่าพวกไทยรุ่นนี้-พร้อมกับนักรู้เหล่านั้นด้วย ต่างก็เกิดมาจากคันที่ปลอม จึงต่างเป็นไทยปลอมด้วยกัน-ทั้งชาติไทย ศาสนาไทย และคนไทย เขาต่าง ๆ ได้ว่ากันมาแล้วและมีหลักฐานอยู่อย่างนี้ เช่น ชาวไทยเมืองหลายท่าน มีคันคือ ปู่ ย่า ตา ยาย ครูบาอาจารย์เป็นช่างฝีมือเอกเกือบทุกอย่าง ครั้นลูกหลานและศิษย์ได้มาเรียนจนเป็นบัณฑิตแล้วเข้าไปเป็นชั้นพิเศษในสถาบันหนึ่ง-ได้กล่าวถึงศิลปกรรมที่คันคนได้สร้างไว้ว่าปลอม ก็เป็นอันว่าสาวคันปู่ ย่า ตา ยาย ครูบาอาจารย์เป็นนักทำปลอม ก็แข่งคำคันของคันนั่นเอง

ในเร็ว ๆ นี้ประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้มีผู้มาหาทั้งศาสตราจารย์ อาจารย์ ครู และนักศึกษา นักเรียนมาหา และเล่าว่า ได้มีเจ้าหน้าที่กรมศิลปากรหนึ่งประกาศว่า จารึกหลักหนึ่ง-ซึ่งพ่อขุนพระรามคำแหงมหาราชทรงกระทำไว้นั้น

เป็นจารึกที่-รัชกาลที่ ๔ ทรงกระทำขึ้น เพื่อต้องการให้มีประวัติสุโขทัย เพราะตัวไม่เหมือนกันมีวิธี คือ ขุดหลุมในพระราชวัง กลางคืนก็ทรงยกขึ้นมาจารึก ไกลรุ่งก็เลื่อนลงซ่อนในหลุม ทรงกระทำอย่างนี้-จนกระทั่งสำเร็จเป็นจารึกสุโขทัย ก็คือ-เป็นของปลอมกระทำขึ้นใหม่ และที่จารึกหลักนี้ สำนักพิมพ์การเวกได้จัดพิมพ์ขึ้น พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้กระทำไว้ครบสมบูรณ์ทุกหลักฐาน คุณจำเนียร เหมรัตน์ ได้อภินันทนาการ คราวแรกก็เพียงเล่าว่า ยังมีหลักอื่น ๆ อีกหลายหลักยืนยันทิ้งอยู่ เมื่อได้เห็นที่ตีพิมพ์แล้วนั้น เมื่อมีผู้ถามได้เปิดให้ดูรูปถ่ายหลักหินจารึกและบอกขนาด ทั้งตัวที่ทรงลอกกับทรงแปลเป็นคำและทรงเขียนเป็นตัวหนังสืออังกฤษเพื่อให้ฝรั่งรู้เรื่อง แล้วก็บอกว่าหลักหินขนาดนี้-จะยกขึ้นยกลงคนเดียวไหว หรือ ที่ทรงกระทำก็คือลอกตัวนี้และแปลเป็นภาษาอังกฤษอย่างนี้ ทุกคนก็ลงความเห็นเหมือนกันหมด และกล่าวเป็นอย่างเดียวกันว่า พวกโกหก และ ใส่ร้ายไทยกันเอง ฯลฯ กับได้บรรยายต่อไปว่า จารึกสุโขทัยไม่ใช่มีเพียงหลักเดียวมีอยู่หลายหลัก และมีขึ้นไปถึงเชียงใหม่ก็คือ ที่วัดพระยืน และ วัดเชียงมั่น แม้พระองค์พ่อขุนพระรามคำแหงมหาราชเองก็ยังคงสร้างพระบรมรูปอนุสาวรีย์บิดเป็นความจริง เช่น ทำรูปพระราชหัตถ์ดชาทรงถือสมุดข่อย และพระราชหัตถ์ดชาทรงถือดินสอซึ่งไม่ใช่ “หินจารึก” และดินสอก็จารึกหินไม่ได้ ทั้งแสดงพระราชอิริยาบถทรงจารึกด้วยด้าย ที่ผัดผั้นแจ่มแจ้งขนาดนี้เป็นหลักฐานยืนยันว่า นักปราชญ์ไทยทั้งชาติทุกระดับชั้นไม่มีสติปัญญาวิหยาการ จึงไม่มีความรู้จะพิจารณาตัดสินได้ว่าผิดหรือถูก ซึ่งได้ตั้งประจานไว้และออกภาพแพร่ไปมากแล้ว และทั้ง-มี ภูมิอยู่อย่างเดียว คือพิจารณาไทยทั่วทุกอย่างว่าเป็นของปลอม ที่ทำปลอมแท้ ๆ ว่าจริงเท่านั้นเอง

ที่ไทยได้กระทำมาเป็นไทย และของไทย-ไทยไม่ยอมรับ แลยกไปให้เขาอื่น ที่ทำขึ้นก็ไปเอาของเขามาทำ และทำผิดแบบไทยอีกด้วย เหตุนี้ ไทยและของไทยทุกชนิดจึงไม่ขึ้นเป็นหลักฐาน แม้ในชั้นการเรียนเพียงชั้นประถมก็ยังไม่ มี ที่มียู่ก็ต้องอาศัยฝรั่ง เหตุนี้ไทยและของไทยจึงไม่มีชั้นหรือชั้นสำคัญ เฉพาะในหลัก มนุษยศาสตร์ชาติพันธุ์ ไทย ตลอดถึงโบราณคดี โบราณวัตถุ และเรื่องประวัติไทย กับทั้งวัฒนธรรมประเพณีไทยทุกประการ ที่มีขึ้นปรากฏอยู่ ก็ต้องไปลอกแปลที่ฝรั่งเขาเขียนไว้แล้ว ที่ฝรั่งไม่รู้ก็ไม่ได้เขียนไทยและของไทย เช่น แรกนา โปสพ พระร่วง และทับทิม ฯลฯ ซึ่งไม่อยู่ในนั้น มีอยู่แต่ในไทย จึงไม่ขึ้นความสำคัญเป็นหลักฐานไทย ครั้นแปลลอกที่ฝรั่งเขาเขียนเป็นเรื่องหลักฐาน และหลักวิชาการได้ จึงขึ้นเป็นชั้นชั้นหลักฐานสำคัญได้ เช่น เลื่อนขึ้นเป็นคหบดี เป็นศาสตราจารย์ ได้ เข็มและเหรียญอันมีศักดิ์ตำแหน่ง ฯลฯ ฉะนั้นแล ไทยของไทยจึงไม่มีโอกาสมากเกินไป นอกจากเป็นไทยและของไทยเท่าเดิมนั้น

ที่ว่า ไทย และ ของไทย อันมีอยู่ แต่ไม่ขึ้นชั้นสำคัญ-แม้จะเป็นหลักสูตรการเรียนชั้นประถมก็ยังไม่ มีนั้น จะเห็นได้ เช่นชื่อ ขุนสรวง และ นางสาธ ซึ่งเป็นการกำเนิดรูปแบบโครงสร้างคนชายหญิงสร้างคำไทยใช้กันมา และได้สร้างรูปเคารพเป็นแบบไว้ด้วย ขุนอิน และ นางกวัก ผู้สร้าง และ ตั้งชื่อ เมืองแมน เฉพาะแม่นางกวัก-ยังมีมนต์นางกวักสำหรับเสกโชคลาภ ทั้งคู่เป็นผู้ตั้ง ปีนิน และ ปี เดือน วัน ทำเครื่องใช้ เช่น หลอมแร่ธาตุเป็นเครื่องใช้ และ เครื่องดินเผา ทั้งได้ตั้งชื่อไทยให้รู้ความหมายไว้ ขอมฟ้าไทย ขุนสือไทย-ขุนหญิงไทยงาม ขุนเรกไทย ขุนหญิงงามคน ได้สร้างลายไทย ลายสือไทย ลายสือขอม ลายตัวเลขไทย ตลอดถึงวัฒนธรรมบูชา บำบวง ไหว้ครูบาอาจารย์ ฯลฯ ทั้งได้ตั้งชื่อไทยให้ความหมายรู้กันมากระทั้งบัดนี้ ขุนลือตันไทย-ขุนหญิงโพสพ ได้ทำนา ปลุกข้าว สร้างเครื่องใช้-ทำ เช่น โถ คราด เลือกข้าว ตั้งชื่อใช้กันมา สร้างระบบบำนาง-แรกนา-ทำขวัญข้าว กันมา พระร่วงลายไทย-จ้าวแม่เบิกไพร ได้สร้างระบบป่าไม้ตั้งชื่อต้นไม้ทั้งบก และ น้ำ พระอินทร์ไทย-จ้าวแม่ทับทิมทอง ได้สร้างสีย้อม สร้างรูปแบบเงินทองเป็นมูลค่า ระบบค้าขาย ตลาดนัด บก-น้ำ ได้ตั้งชื่อใช้กันมา คือ ดัน (สตางค์), ไพ, เฟื่อง, สลึง คำรอง (บาท), คำลึง, ชั่ง, ร้อย, ตั้งเป็นมูลค่าไว้ ได้สร้างรูปแบบ เช่น เหรียญ เงินขด อัน ขุนโลลาย-โหม่มาตี กับ แม่ขวัญมา ได้สร้างแบบเรือนบ้าน แบบบ้านเมือง ระบบวางหลัก-ยกเสา บำบวงบูชา-ออกเสียงไห้ และ ระบบขบวนแห่ขวัญมา เมื่อได้รับพระพุทธศาสนา-ได้ก่อสร้างระบบ เขตสังฆกรรม เช่น “วัด” “พระ” เช่น พระพุทธรูป ได้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ และตั้งชื่อใช้กันมา จึงเกิดเป็น ไทย และ ของไทย ขึ้น ซึ่งยังปรากฏอยู่ทุกอย่างแก่ไทยชาวท้องถิ่นทุกคน และยัง

ได้กระทำ-ประพุดกันมาทั้งรู้ว่า “ไทย” เช่น หนังสือไทย เงินไทย ลายไทย คำไทย ชื่อไทย ฯลฯ ถึงเหล่านี้นักรู้ไทย ตั้งแต่เด็กนักเรียน นักศึกษา นักปราชญ์ ฯลฯ ต่างรู้อยู่ทุกคน แต่ไม่ยอมรับ และ ไม่ยอมให้เป็น ของไทย จึงไม่เล่าให้ฝรั่งฟัง-ฝรั่งจึงไม่รู้ และไม่ได้นำไปเขียนในหนังสือภาษาของเขา ฉะนั้น ไทย และ ของไทย จึงไม่ขึ้นสู่ชั้นสำคัญระดับขั้นชั้นประวัติศาสตร์, สารานุกรม, โบราณคดี, โบราณวัตถุ ฯลฯ เช่นนี้ ไทย และ ของไทย แม้มีอยู่ก็ไม่ขึ้นชั้นชั้นใด ๆ เช่น ชั้นประถม, มัธยม, อุดม เป็น บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิต หรือชั้น จัตุรา, ดริ, โท, เอก, พิเศษ, รอง, อธิบดี, รัฐมนตรี, นายรัฐมนตรี, ลิขตรี.....จอมพล. ฯลฯ ฉะนั้น ไทย และ ของไทย จึงเป็นแค่ เพียงไทย และ ของไทย เท่านั้น

ไทย และ ของไทย ที่ไทยตั้งไว้ คือ คำไทย ชื่อไทย ท่านค้นผู้นำได้ตั้งใช้กันมา แต่ผู้รู้หรือนักวิชาการไม่ค่อยยอมรับว่าเป็นของไทย ต้องเอาไปฝากผู้อื่นและยกของไทยไปให้ผู้อื่นหมดในทำนอง “ซุกแขก-แขกจีน” แม้ชื่อว่า “ไทย” ว่ามาจากนครว่า เทยฺย เด็ก มาจากนครว่า ดิก-มีต้องการ ๓ อย่าง ฯลฯ และอาศัยจีนชื่ออัลไต ซึ่งอยู่มองโกเลียไทชัว คือ ภูเขาไท-อยู่ใกล้แมนจูเรีย ไทเผ คือ ไทพู-อยู่ไคหวน ฯลฯ ขุนอู่ทองผู้สร้างกรุงเก่าที่ว่ามาจากจีน แม้เจ้าวงศ์ผู้สร้างกรุงเทพฯ ก็ค้นกันจึงเปลี่ยนจากชาติไทยไปเป็นชาติจีนซึ่งชื่อว่า จีน ก็เป็นข้าจีนซึ่งอยู่แล้วจึงสมเกียรติยศข้าที่สุด และเสด็จในกรมพระองค์หนึ่ง ได้ตรัสเรียก “เสด็จเตี้ย” และ “จอมหม่อมมา” ในกาลไหว้พระป้ายเจ็ก แต่คำชื่อว่า “ไทย” ที่เขียนกันนั้นมีตัว ย. อยู่หลัง เช่น ไทย ที่อยู่ ณ เมืองจีนยังออกเสียงตัว ย. ด้วย คือ ไคหย่า ที่ลงไปอยู่ทะเลได้มีชื่อว่า ไคยัก ที่ไปอยู่ชมพูทวีป-ชื่อว่า เทยฺย แยกออกเสียงว่า ไทยะ บ้าง ว่า ไคยะ บ้าง บางพวกออกเสียง ย. เป็น ยักข และ ยักไซ อันเป็นหลักฐาน “ไทย” จึงเป็นชื่อประจำมา กับทั้งได้เป็นชื่อ “ชาติไทย” มานานแล้ว และได้เป็นชื่อ “ประเทศไทย” มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๔ (ตามที่ประกาศตั้งชื่อ แต่เป็นชื่อ “ไทย” มานานนักหนาแล้ว)

อีกส่วนหนึ่ง คือ ลายสือไทย และลายไทย ซึ่งเป็นชื่อสิ่งที่ไทยทำและตั้งชื่อไทย ใช้เรียกชื่อและรู้จักกันมาเฉพาะลายสือไทย ได้ปรากฏชื่อในจารึกหลัก ๑ ซึ่งพ่อขุนพระรามคำแหงมหาราช ทรงอ้างเรียกชื่อไว้แล้วตั้งแต่ พ.ศ. ๑๘๒๖ แต่ไทยต่อมาไม่ยอมใช้ จึงเท่ากับเลิกใช้ไปโดยธรรมดา ที่ทรงใช้ว่าลายสือไทย-อาจหมายถึงทั้ง ตัวเมือง ตัวบ้าน หรือ ตัวสือ กับ ไม่ คือ พยัญชนะและสระ ในจารึกวัดพระยืนเรียกว่า พระเสลาจารึก สมัยกรุงศรีอยุธยา พระโหราธิบดีได้แต่งหนังสือ “จินดามณี” ได้ใช้ว่า อักษร และ สาร ซึ่งเป็นชื่อทั้งสระและพยัญชนะ จากนั้นไม่เห็นชื่อว่า ลายสือไทย แต่ก็ได้พบชื่อไทยขึ้นอีกชื่อหนึ่ง คือ หนังสือหรือตัวหนังสือและตัวเลข คำชื่อว่าหนังสือและหนังสือไทยนี้ไม่ว่ามีขึ้นเมื่อไร ครั้นได้พบตัวรูปหล่อด้วยโลหะในหนังสือ Ancient Indonesian Art อันเป็นโบราณวัตถุ ณ อินโดนีเซีย ซึ่งทำโดย Dr. A.J. BERNET KEMPERS ได้กล่าวว่าก่อนสมัยฮินดู ก็คงก่อน พ.ศ. ๑๐๐๐ ซึ่งช่วงสมัยนั้นได้หล่อเป็นรูปคน และ ทำรูปตัวหนังสือไว้บนหัว เข้าใจว่า เดิมคงเอาหนังแกะสลักเป็นตัวหนังสือ และ แกะเป็นตัวหนังสือไว้บนหัวจึงเอาเชิดสอน แต่ตัวหนังสือนั้น ๆ คงสูญไปหมด ที่เอาโลหะหล่อเป็นรูปไว้นี้ได้คงทนมาให้เห็นจึงทราบได้ จากนั้นมา ชื่อว่าลายสือไทย จึงเป็นชื่อ หนังสือไทย หรือ ตัวหนังสือไทย ที่ใช้ชื่อว่าอักษร ใช้มาตั้งแต่สมัยอยุธยา ส่วนที่ยกไปให้อินเดียนั้น พ.ศ. ๒๔๑๓ หมอสมิธได้พิมพ์คำโคลงยกให้ไว้ว่า-อักษรไทยอย่างนี้ เดิมพราหมณ์ ฯลฯ พ.ศ. ๒๔๖๗-๒๔๗๒ โปร์เฟซเซอร์ ชอร์ช เซเดส ว่าคล้ายอักษรอินเดียนได้ ครั้นมีการแต่งตำนานประวัติจารึก และหนังสือไทยได้ใช้ชื่อว่าอักษรไทย, ภาษาไทย, พ.ศ. ๒๕๐๔ ในข้อเขียนและเอกสารตีพิมพ์จึงมีแต่คำชื่อว่า อักษรภาษา ซึ่งเป็นคำสันสกฤต จึงเป็นของอินเดียนอย่างที่จะเถียงไม่ได้เลย พร้อมกับเป็นศาสตรวิทยาก็ด้วย จึงเกิด เป็นอมต ไปแล้วแต่ว่ายังมีคำชื่อไทยว่า “ตัวหนังสือไทย” เช่น หนังสือพิมพ์ซึ่งยังไม่ได้เปลี่ยนไป ถ้าเปลี่ยนคงจะต้องใช้ว่า อักษรพิมพ์ หรือว่า พิมพ์อักษร แต่ก็ยังไม่ได้เปลี่ยน-จึงยังมีชื่อว่า ตัวหนังสือ, หนังสือไทย กับทั้ง-สระที่ยังไม่ได้เปลี่ยน จึงยังมีชื่อว่า “ไม้” อย่างปัจจุบัน ทั้งหมดจึงยืนยันชื่อเดิมของไทย อันพออ้างได้ว่าเป็นของไทยมาแต่โบราณ และแม้ว่าลายไทยหรือ ลวดลายเส้นไทย อันเป็นลายสีมีลายทองคำเป็นแบบอยู่ด้วย ที่มีชื่อตั้งว่าจิตรกรรมฝาผนัง แต่ใช้เป็นอังกฤษว่า Mural Painting คำว่า เพนดิงนี้-ใคร ๆ ก็รู้ว่าเขียนสีหรือทาสี ไม่มีทองคำตามของฝรั่งทุกชาติ ลวดลายไทยมีทั้งลายสีและ

ลายทองคำ ซึ่งใช้ทองคำละลายน้ำประสานเงินเป็นลายทองคำได้ และเป็นลายรดน้ำ เป็นลายปิดทองคำเปลว ฯลฯ ฉะนั้น ลวดลายจิตรกรรมฝาผนังไทย จึงเป็นพิเศษดีกว่า เมื่อมีชาวอินมาชมจิตรกรรมไทย ได้บอกนักนิเทศน์ให้ใช้คำชื่อว่า ลายไทยหรือลวดลายไทย เขาไม่ยอมทุกคน อธิบายว่ากลัวว่า *ฝรั่งเขาฟังไม่รู้เรื่อง* ได้บอกเขาว่าทำไมไทยไปเรียนของเขาจึงรู้เรื่องไทยจะเอาของไทยให้เขารู้เรื่องบ้าง ถ้าไม่ได้-ก็อย่าไปบอกพวกโง่ ๆ ทั้งนี้เลย ฝรั่งผู้นั้นคงฟังคำไทยออก-จึงยิ้ม ๆ และอย่างนี้ ยังมีอยู่อีกหลายอย่าง เช่น มวยไทย เพลงไทย รำไทย ขนมหไทย ซึ่งมีชื่อเป็นวิชาการตลอดเฉพาะคือ มวยไทย คนไทยไม่ยอมรับใช้ชื่อไทย ทั้งไม่ยอมรับว่าเป็นของไทย มีโฆษกผู้หนึ่งเล่าว่า เป็นของจีนลุ่มแม่น้ำฮวงโห ถ้าสังเกตแล้วจะเห็นมวยจีนกำหมัดยังไม่เป็น เขามือติดกัน ใช้นิ้วแทงกัน กระโดดหกคะเมนไปมา กำหมัดค่อย ๆ เตะ ถีบ สอก เข่า ถาดเชือก ไม่เป็น เข้าใจว่าโฆษกผู้นั้นดูมวยยังไม่เป็น อีกผู้หนึ่งจะเอาไปสอนญี่ปุ่น และฝรั่ง ได้บอกให้ใช้ชื่อมวยไทย-ก็ไม่ยอม บอกว่ากลัวว่าจะไม่รู้เรื่อง จึงตั้งชื่อว่าไทยบ็อกซิ่ง Thai Boxing บ็อกซิ่ง คือ มวยฝรั่งมี ๕ ท่าค่อย คือ เขกชอย เหวี่ยงขวา-ซ้าย จ้วงค่อยขวา-ซ้าย เสย ขวา-ซ้าย พุ่ง และไขนวม เตะ ถีบ สอก เข่าไม่เป็น ที่ไม่ยอมใช้ชื่อคำไทยในความหมายของไทย ตัวเขาบอกแล้วว่า “กลัว” จึงแจ้งว่า ทำไมญี่ปุ่นใช้ชื่อของเขาให้ไทยรู้ได้ เช่น ชูเมอ ชิวยิดสุ การาคะ ฯลฯ เขาก็ไม่ยอมใช้ชื่อไทย เมื่อเป็นเช่นนี้ ญี่ปุ่นเขาก็รวบรวมเอาว่า มวยไทยนี้ไทยได้มาจากญี่ปุ่น เดิมเป็นของญี่ปุ่น ไทยผู้นั้นไม่ได้เถียงเขาเลย เป็นอันว่า ยกให้เขาไปแล้ว อีกอย่างหนึ่ง คือ ขนมหไทยที่เขาออกข่าวให้เห็นและบรรยายว่านำไปทำที่คานาคา และสหรัฐ ก็คือ ขนมหมือแกง ขนมหเรไร ฯลฯ แต่เขาใช้ชื่อว่าขนมหเอเชีย ขนมหฝรั่งที่ไทยไปเรียนมาทำ เช่น ขนมหปัง พาย เก็ก ฯลฯ ไทยทำไมจึงรู้ได้ ส่วนของไทยแม้เพียงจะแจ้งชื่อ-ต่างก็ซัดซัดถึงกับกลัวไปทั้งหมด จึงไม่ยอมใช้ ชื่อคำไทย ไทยและของไทยจะค่อยหายไปอย่างนี้

ก็เมื่อ-วันเสาร์ที่ ๑๒ มกรา ๒๓ มีบัณฑิตมาหา ๓ ท่าน กรันทราบแล้วปรากฏว่า ๓ ท่าน เป็น ๓ ชาติ ท่านหนึ่งเป็นอินเดีย มีความรู้ชำนาญทั้งไทยอังกฤษอินเดีย อีกท่านหนึ่งเป็นเขมเรียนหรือเขมระชำนาญทั้งไทยอังกฤษฝรั่งเศส ท่านที่ ๓ เป็นฝรั่งเศสชำนาญไทยน้อยพอพูดได้บ้าง อังกฤษชำนาญมาก ส่วนภาษาฝรั่งเศสนั้น เป็นภาษาชาคิอยู่แล้ว เล่าว่า มาเป็นผู้เล่าเรื่องไทย ณ กรม ฯลฯ ต้องการค้นหา-เรื่องไทยเพื่อไปทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก-ดร. ท่านทั้งนี้ได้ทราบและอ่านพุทธศาสนสุตตันตปิฎก ฯลฯ กับได้รู้เรื่องลายจารึกลายสีไทยบ้างแล้ว เมื่อคุยกันพอสมควรแล้ว ก็เริ่มถามถึง-เรื่องไทย ร่าง (รูป) ไทย ดันไทย ระบบไทย แบบไทย ฯลฯ ได้เริ่มตั้งแต่ขุนสรวง นางสาว.....ขุนอิน นางแก้ว.....ขุนสี-ไทย-ไทยงาม ขุนเล็กไทย-งามคน.....ขุนตันแรก-แม่โพสพ.....เจ้าพ่อพระร่วง-จ้าวแม่เม็กไพร พระร่วงเมืองไทย-จ้าว-แม่ข้าชื่อนาง.....จ้าวพ่อพระอินทร์ไทย-จ้าวแม่ทับทิม ฯลฯ และท่านดันต่อ ๆ มาได้แสดงรูปปรากฏเล่าให้ทราบว่า ท่านดันเหล่านี้ทำอะไรไว้ คนไทยก็ยกขึ้นเป็นต้นตน เมื่อตายไปก็ยกท่านดันเหล่านี้ขึ้นเป็นต้นผี เช่น พ่อขุนสีไทย คิดสร้างลายสีไทย ก็ขึ้นเป็น ต้นบา คือ ครูบาอาจารย์ ตายไปก็ขึ้นเป็น ต้นผีบา เมื่อจะเรียนหนังสือ จึงมีระบบไหว้ครูกันมา ระบบนี้จึงเป็นแบบไทยตลอดไปเพราะมีไทยชาติเดียวที่ทำกันมา เมื่อเล่าจบตอน ท่านบัณฑิตอินเดีย ก็เล่าเป็นภาษาอังกฤษที่ปลื้มใจมากก็คือท่านระบุชื่อคำไทย เช่น ขุนสรวง นางสาว ฯลฯ ลายสีไทย ขุนสีไทย คุณหญิงไทย งาม แม้ลายสีไทย เช่น ตัวกอกในชื่อไทยว่า กอไผ่ กอ ว่าชื่อ กอ ฯลฯ ได้หยิบรูปขุนสรวงนางสาวเป็นรูปเปลือกและทำมือดินเป็นแผ่นและรูปท่านดันอื่น ๆ ก็ได้ชี้ให้ดูทั้งได้อธิบายให้ฟังถึงสิ่งที่ได้กระทำไว้แล้วได้สร้างรูปเป็นที่เคารพบูชา ซึ่งไทยว่า บำบวง บวงสรวง ซึ่งต่างได้ยอมรับว่ารู้จักไทยแท้จริงขึ้น และเรื่องอย่างนี้ไม่เคยฟัง ทั้งรูปเคารพอนุสาวรีย์ทั้งนี้ก็ไม่เคยเห็น เสียหายว่าต้องกลับไปตามกำหนด จะมาอีกในเดือนพฤษภาคม จะมาขอถ่ายรูปเพื่อไปทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก จะทำเรื่องไทย ลายสีไทย และคนชาติไทย ฯลฯ จึงมีความเห็นว่า ฝรั่งเขามาศึกษากันคำว่าไทย-ไทยก็เอาที่ฝรั่งเขียนไว้เล่าให้ฝรั่งฟัง ความจริง เขารู้แล้ว กลับไปเรียนที่เขาดีกว่า จึงเที่ยวไปหาตามวัดบ้าง ตามสนามพระบ้าน ตามตลาดขายพระบ้าง พอพบเห็น-ก็เก็บเอาไปเป็นหลักฐาน เช่นนี้เขาจึงไม่เชื่อศาสตราจารย์อาจารย์นิเทศน์ไทย จึงมาหาและอยากได้ฟังไทย พุทธไทยและเรื่องไทย แม้ท่านบัณฑิตอินเดียยังใช้ชื่อและคำไทย เพื่อรู้เรื่องไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่ชื่นชมยินดีและถือว่าเป็นเกียรติอันสูงสุดที่ยกย่องทุก ๆ อย่างซึ่งเป็นไทย

เท่าที่เล่ามานั้นก็เป็นเรื่องที่ไทยมีดี และของไทยมีประจำไทยมาทุกประการก็ไม่รู้ว่า สิ่งที่เป็นไทยนั้น ๆ ยังมีอะไรอีกซึ่งเป็นที่ยกย่องสรรเสริญ เป็นที่ยกย่องสรรเสริญ ถึงกับเป็นที่เคียดขี้หมูพยาบาทคาดโทษทัณฑ์ถึงของดั่งของผลาญต้น-ไทยและต่อของไทย ซึ่งนักรู้ไทยทั้งหลายได้กระทำมาตลอด ไม่ยอมให้ต้นไทย และของไทยเป็นไทยและสิ่งที่ไทยกระทำไว้-เป็นของไทย ได้รุ่นไทยเข้าไป ชุกแซก-แซกจีน จึงมีชื่อว่าไทยได้ กับทั้งต้องไปอาศัยจึงทำสิ่งของไทยได้ เช่น ต้องอาศัยสิวลึงกับอุมาลึงจึงมีลูกได้ แมตึก-ปราสาทซึ่งก่อสร้างด้วยอิฐ ปูน ทราย หิน กับ สอ น้ำเชื่อมประสาน ก็ต้องอาศัยแขกจึงรู้จักหิน เภาพูน ต้องอาศัยจีน-จึงเผาอิฐ-เผาปูนเป็น ส่วนที่ใช้แลงเป็นอิฐ ที่แขกและจีนไม่มี-ทำไมไม่เป็นจึงว่าเป็นของขอม คือ ขะแม ฯลฯ ที่มีคเป็นอนไปอย่างนี้ ไทยและของไทย-จึงไม่มีอะไรเป็นไทยแท้สักอย่าง แม้เรื่องไทยอันเป็นชาติไทย ศาสนาไทย กษัตริย์ไทย และสิ่งของที่เป็นไทยแท้ ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่คนเขียนให้เป็นประวัติเป็นเอกสาร ทั้งคนที่ทำและหลักฐานที่อ้างก็ไม่ใช่คนไทย กับไม่ใช่สิ่งของไทยได้ไปลอกเอาที่ทำไว้เกือบจะทุกอย่าง เช่นนี้ ผู้รู้ที่ขึ้นไปเป็นคณะกรรมการกระทำ ครั้นเห็นรายชื่อและสื่อบุแล้วจะเห็นว่าไม่ใช่ไทย-จึงไม่เป็นไทยกับไม่ได้เรียนรู้เรื่องไทย จึงสร้างเรื่องขึ้นชนิดที่ไม่ใช่ไทยมีแต่ผู้อื่นทำให้ทั้งนั้น พ.ศ. ๒๕๑๘ ณรงค์ บุญญะเกต ไปอยู่นิวยอร์กได้สถาปนาโดยกรรม-ศาสตร์โทหรือเอกจำไม่ได้-ได้เข้าสมาคมสถาปนากรรมโลกได้-ได้กลับมาไทย ได้มาขอเรื่องไทยพร้อมกับเล่าบอกว่ามหาวิทยาลัยส่งให้มาหาเรื่องไทยที่แท้ไม่ใช่ที่นักประวัติศาสตร์เขียนไว้ เพราะเหตุว่าพวก ศาสตราจารย์ อาจารย์ และนักประวัติศาสตร์ ได้ลอกและเขียน โทหกไว้ตลอด จึงต้องส่งนักศึกษาค้นคว้ามาหาของที่เป็นไทยจริง ๆ มาก่อนหน้านี้ประมาณปี ๒๕๐๖-๗ ก็มีคณะศาสตราจารย์, ครู อาจารย์-อเมริกาได้ได้ส่งหนังสือมาขอเรื่องไทย โดยกล่าวว่าจะค้นคว้าเรื่องไทยใหม่ ทั้งนี้-เป็นหลักฐานอยู่แล้ว

ไทย-ยังมีสิ่งที่ยืนยันเป็นไทยอยู่อีก คือ คำไทย หรือ ภาษาไทย และลายสือไทยหรือหนังสือไทย สำหรับคำไทยนั้น มีหลักยืนยันอยู่ก็คือระเบียบเรียงคำ เช่น เรียงคำนามไว้หน้าเรียงคำคุณไว้หลัง เช่น-สี่เหลืงคำอื่นว่าเหลืงสี่ จะเห็นเขาเรียงคำคุณไว้หน้า คำนามไว้หลังแม้เรียงคำตาม ไทยเรียงคำตามไว้หลัง คำอื่นเขาเรียงคำตามไว้หน้าหรือขึ้นคำตามก่อน ไทยว่าไปไหน, ทำอะไร, ฯลฯ คำอื่นว่าที่ไหน.....ไป, อะไร.....ทำ, อะไร.....เป็น, คำไทยว่าสี่เหลืง ทำอะไร ไปไหน มคธว่า ปิตุ วัฒน -ปิเตเหลืง วัฒน สี่-เหลืงสี่ อังกฤษว่า เฮลโล กัลเลอร เฮลโล-เหลืง กัลเลอร-สี่-เหลืงสี่ ก็.....กูหึ.....อังกฤษว่าวอรท-แวร์..... ฯลฯ สำนวนอย่างนี้คำไทยมีอยู่แต่ไม่ใช่ ถ้าใครใช้จะถูกหัวเราะ อีกทำนองหนึ่งคือคำเท่ากันแต่เป็นสูง-ต่ำ สั้น-ยาว กล้าประสม ซึ่งมีความหมายในคำต่างกันทุกเสียง เช่น เสือ เสือ เสือ. หลอ หลอ หลอ ล่อ ล้อ. ไช ชัย ชาย. เอ็น เอน. และ, แล. ไคร, ไคร, ไคร. ไล่, เดือน, เป็นไล่เดือน, โป, ทะเล. เป็นโพทะเล ที่เป็นเสียงเดียวกันแต่ต่างความหมายก็คือ ซอง, ซ่อง, ซ้อง, สอง, ส่อง, ส้อง (สร้อง) ผัน พัน ผัน พัน เเหเฮ จะเห็นและรู้ความหมายต่างกัน.เช่นนี้ ที่ฝรั่งเขาคำนวณคำไทยชนิดไม่รู้คำไทย ได้คำนวณคำไทยแท้ไว้ว่ามีเพียง ๑๕๐ คำเท่านั้น โดยเขาคิดคำนวณตามตัวหนังสือ และสระเรียงบ่งนั้นได้เพียง ๑๕๐ คำ จึงไม่ได้คำนวณเสียงสั้น - ยาว สูง-ต่ำ ฯลฯ จึงเห็นได้ชัดว่าไม่รู้แต่ก็ได้บอกให้รู้ว่า โทหกไว้นานมาแล้ว

สำหรับ สือไทย หรือ หนังสือไทย ยังยืนยันหลักฐานว่าของไทยเด่นชัดทุกตัวและทุกกระบวนการ เช่นรูปและชื่อทั้งความหมายพร้อมกับทำนองใช้ได้เต็มคำไทย กระทั่งกินคือเหลือใช้ เช่น ตัวกอ ก็เอาเสียงและความหมายว่า กอ ขึ้นเป็นลายเส้นรูป กอ จากชื่อ กอไฟ ข. ก็เอาจากคำกล่าวชื่อ ขอชัก ขอเกี่ยว ฯลฯ เอาขึ้นเป็นตัวตั้งเรียกชื่อว่าตัวเมือง อย่างเดียวเป็นเสียงเดียว ซึ่งไม่พอคำไทยจึงคิดสร้างลายตัวให้ผิดจากตัวตั้งนั้น สร้างขึ้นเป็นพิเศษ เช่น -ะ -า -ิ -ี -ุ -ู ฯลฯ เข้าเรียงทั้งหน้า-หลัง บน-ล่าง เช่น ก. ไล่ ะ ก็เป็น กะ จึงเรียกลายตัวนี้ว่า ตัวบ้าน และเรียกชื่อว่า “ไม้” และใช้ไม้เหล่านี้ประกอบควบเข้าทำให้มีเสียงกล่าวความหมายต่างกัน เป็นเสียงสูง-ต่ำ สั้น-ยาว เหา หน้ากด-ก้อง เช่น กอ, ก่อ, ก้อ, และ แล เอ็น เอน ซอง สอง ขวัญ ผัน พัน หนอง หน่อง หนอง น่อง น่อง เหา-มา เฮ-มา ขอ-เสียงเหา ถ้านักก็ใส่ขยักเพื่อให้หนักจึงเป็น ข เช่นไทยว่ากินข้าว เสียงธรรมดา ไทยเฉียงออกเสียงหนักว่ากินข้าวได้เรียกตัวสะกดที่เป็นแม่ต่าง ๆ เช่น แม่กง-ก็เรียกไม้กง เป็นต้น ไทยจึงมีลายสือไทยครบเสียงคำกล่าวคำไทย

คำไทยและลายสือไทยจึงเป็นหลักฐานไทย และของไทยครบทุกประการ

ด้วยประการฉะนี้ เมื่อได้พบไทยและของไทยอันเป็นหลักฐานยืนยันได้ จึงพยายามรวบรวมไว้ ได้ทำเป็นหลักฐานทั้งเรื่องไทยและสิ่งมีของไทย ระบบแบบไทย ซึ่งทุกสิ่งจะเป็นหลักฐานยืนยันได้ จึงได้จัดพิมพ์เผยแพร่ไทยออก-ซึ่งทุกท่านที่ได้รับไปได้ใช้เป็นหลักฐานสอน อ้างถึง แสดงจุดประสงค์ได้ ในครั้งนี้ จึงเพิ่มคำบรรยายท่านต้นได้ทำอะไรไว้แล้ว ได้ขึ้นเป็นต้นพิธีหรือครุฑา เช่น ขุนอินเขาเขียว เป็นต้นปกครองป้องกัน แม่นางกวัก เป็นต้นเงินทองลาภผล จึงมีการเรียกให้ช่วย ฯลฯ ขุนโลลาย เป็นต้นสร้างเรือน จึงมีเล่นเครื่องสาย นางโหม่มาดี เป็นต้นแม่เรือน เวลายกเสาและเคลื่อนชะบวน จึงมีการให้-แห่ กับทั้งได้ใส่ลายสือต่าง ๆ ทั้งได้พบลายสือไทย ณ เมืองจีน-จึงได้เพิ่มเข้าเป็นหลักฐาน ได้เพิ่มเงินที่พบใหม่ได้ครบมาตราที่ทำเนียบไทยได้ระบุไว้ กับทั้งได้เพิ่มพระราชพงศาวดารกรุงสุโขทัย ซึ่งแต่ละส่วนเป็นหลักฐานได้เพื่อรู้ไทยได้สะดวกคิดตลอด

ในการพิมพ์ครั้งนี้ได้อาศัยทุนที่หลายท่านมีพระภักดิ์ สิริจนโท เป็นต้นได้ช่วยจัด ทุนค่าพิมพ์ และได้คุณทั้งหลายช่วยหาหนังสือต่างประเทศมาให้ คุณวิเชียรกับสุระช่วยถ่ายรูปให้ ทั้งสุระได้ช่วยตระเวนถ่ายรูปต่าง ๆ มาและช่วยจัดตัวพิมพ์รูปเข้าหน้าให้ตลอด นับได้ว่าต่างได้ช่วยกันให้เรื่องไทย และของไทยได้เข้ารูปเป็นแบบฉบับได้ จึงขอขอบคุณธรรมนี้ และขอจารึกส่วนผลพิเศษเท่าที่ได้ร่วมกันกระทำไทย และสิ่งของไทยให้กลับเป็นไทยตามเดิมไว้ด้วย และเรื่องไทยนี้-ได้สำเร็จด้วยฝีมือและความรู้ของไทย ได้ออกมาปรากฏแก่ไทยด้วยกัน ไทยได้ขึ้นเป็นหลัก ๓ คือ ชาติไทย ศาสนาไทย พระมหากษัตริย์ไทย ไทยชัดเจน-เป็นหลักที่ ๔ ซึ่งยืนยันอยู่ได้ทั้ง ๔ ทิศ จึงได้เป็นของไทยมานานแล้ว ทั้งยังได้ชื่อว่า-ไทยได้รักษา, ถิ่นครอง, ดำรง, จรรโลง ของไทยไว้ตลอดกาลถึงปัจจุบันนี้-คงมีตลอดไปในอนาคตอันเป็นนิรันดร์กาลอีกด้วย

ธมฺมทตฺโต (พระราชกวี อำ ธมฺมทตฺโต)

คำไทย-เป็นไทย

คนชาติไทยได้เป็นคนแต่ต้นแถว
ลำดับขั้นชั้นไทยไว้คุ้นเคย
สร้างรูปทรงโครงสร้างอย่างแบบไทย
แบบมนุษย์จุดหมายไว้ให้เทพดาล
จรดร่างสร้างไว้ในรูปแบบ
เป็น พลังหลังรู้ ชูช่วงใช้
ครบอินทรีย์ที่กายกับใจแก้ว
ขามีเชื้อเลือรสปรากฏมา
ทั้งกายสิทธิ์จิตรู้สู่ประสาท
เป็นความรักชกโยใจรู้จน
รสอื่นใดไม่สุขสดเท่ารสรัก
รสอินทรีย์ที่กำซาบอาบเพลिनพล
เป็นเดิมพันธุ์ อันคนไทยได้สืบอยู่
ขามีแรงแสงเลียงป้องภัยพาล
รู้ชีวิตสิทธิ์ตนเองต้องกินอยู่
เครื่องเลียงตนผลนาสวนล้วนมากมาย
สิ่งที่ทำคำที่กล่าวเรื่องราวรู้
ทั้งรูปร่างสงแรงแข็งชื่อนาน
ได้ตั้งชื่อคือธรรมชาติที่วาดไว้
ตะวันเดือนดาวกล่าวชื่อถือกันมา
ตั้งชื่อวันนั้นเจ็ด เสร็จเป็นเลียง
ชื่อ-หน้าหนาว, ร้อน, ฝน, น้ำ, เป็นลั่นนั้น
ปีรุ่นแรกแจกชื่อ คือ-ปีอิน
เป็น พ.ศ. ต่อยังมีว่า ปีไทย
ทั้งที่อยู่รู้สร้างวางเรือนบ้าน
ผูกหมอนมั่งนุ่งห่มใช้กันมา
เมื่อมีมากหากดีและมีร้าย
ห้ามทำร้ายหมายมุ่งดีมีพร้อมกัน
รู้กำหนดกฎศัที่เป็นชาติ
สินหนุ่มสาว กราววัยมีในคน
เมื่อมีมากหลากหลายเรื่องเนื่องคั่นก่อน
แจ้งลูกหลานว่านเครือเอื้อเฟื้อกัน
รู้จักถิ่น วิญญาณสถานสง
ผู้ทำดีมีถิ่นอยู่สู่สรวงฟ้า

เป็นมาแล้วทุกอย่างอ้างออกเผย
จึงขึ้นเชยเป็นไทยในทุกกาล
เป็นไทยให้แบบอยู่รู้สัญญาณ
เป็นหลักฐานรูปทรงคงคนไทย
ได้เขียนแนบนาม วิญญาณ ประสานใส่
เป็น แก้วใจ ประจำอยู่ทั้งหุดา
มีพร้อมแล้วใช้ประโยชน์ไซดคุณค่า
หญิงมิตรารังฝึกประจักษ์คุณ
เป็นสัญชาติแบบมีที่กลมกรุ่น
จึงครบคุณได้ประโยชน์ปราโมทคน
แจ่มประจักษ์กายใจให้พูนผล
บุตรผล เป็นประโยชน์โปรดเปรมปราณ
แล้วก็รู้เลียงปลูกทั้งลูกหลาน
หญิงมีธารนม เลียงเรียงใจกาย
และก็รู้พืชพรรณพันธุ์ หลากหลาย
สิ่งทั้งหลายหม้อด้วยกระบวยจาน
ทำขึ้นชุดตั้งชื่อไว้ใช้เรียกขาน
เป็นผลงานสร้างไว้แก่ไทยมา
ฟ้าดินไฟลมน้ำจำชื่อว่า
เป็นอันว่าชื่อไทยยังใช้กัน
เคื่อนชื่อเพียงสิบสองต้องนับนั้น
ปีชื้อบันเป็นสิบสองทำนองไทย
รุ่นสองยิบปีโล-ไร่ขึ้นใหม่
และยังใช้กันอยู่รู้กันมา
รู้ชำนาญเครื่องใช้ทั้งไหมผ้า
ทั้งหมากยารู ได้ใช้เป็นกัน
สร้างกฎหมายกำหนดคคคหมายสรร
จึงเป็นสันติสุขทุกตัวคน
ตามอำนาจโลกให้ได้มีผล
ปฏิสนธิสินคราค่าพรหมจรรย์
เป็น สาวซอน ในสรวงหน่วงชีพขวัญ
ร่วมทำขวัญบวงบ่าผีญที่เป็นมา
ชีวิตร่างตาย-เกิดเกิดภพหน้า
ที่หวังว่าเป็นอยู่สู่ผลดี

ผู้สร้างต้นผลประโยชน์ไปรดไปรดได้
 เมื่อคายไปได้เป็นต้นผลมากมี
 ไทยจึงนำทำประโยชน์ไปรดโลกนี้
 รู้โลกนี้โลกสวรรค์อันบรร
 มีระบบนบวงสรวงเสริมไหว
 ห้ามทำร้ายหมายดีต่อข้อกิริยา
 เรื่องมากมีที่จะจำกำเกินหลาย
 สร้างลายสือชื่อลายเลขจทรายการ
 เห็นคนนี้ที่สะอาดดาครสชาติ
 ฆ่ากันกินสิ้นหมดแน่แม่คนไทย
 ต่างทำได้ใช้ประจำก็ซ้ำซาก
 ทั้งแลกเปลี่ยนเวียนซื้อขายไม่ขาดแคลน
 เกิดตลาดนัดซื้อขาย-หมายแลกเปลี่ยน
 เป็น ระบบตลาดชาติ ไทยพันธุ์
 อันคนไทยได้เป็นอยู่รู้สรรพสร้าง
 ทำสวนไร่น้ำทำทุ่งนา
 เมื่อได้ผลกันรู้จำไว้
 แจกกันรู้-อยู่กินกันปันแบบคน
 เอาธรรมชาติवादขึ้น-ขึ้นเป็นแท้
 ตั้งเป็นคำว่าซื้อขายจ่ายค่าใช้
 รู้ถ้อยคำนำต้องคล้องจองได้
 เป็นโคลงกลอนซ่อนเสนาะเพราะประเด็น
 รู้เสียงคำนำกลางทางเสียงสูง
 รู้ใช้เสียงเรียงมือเท้าเข้าทำใจ
 รู้อำนาจชาติตนผลทรงสง
 รู้เอาใช้ได้ คู่न्छลัง ตั้งเป็นพลัน
 รู้รุนแรงแหล่งพลังทั้งเอาใช้
 รู้คุณแรงแฝงใจใช้อธิพล
 รู้จักใช้ไฟลมสมดินน้ำ
 ลมแล่นใบใช้กังหันนั้นไทยเป็น
 น้ำซึ่งเค็มเต็มอยู่รู้ทำเกลือ
 ทั้งรู้สารรับรู้รคาลสารสัมไทย
 ที่ยอดรู้-รู้เชิงกันปั้นปลูกคว
 เมื่อเข้าร้ายหมายพร้อม พร้อมพลพลัน
 ทุกส่วนขึ้นสิ้นไทย-ได้รวมอยู่
 สมองใสใช้ปัญญาทำอย่างไทย

มีผลให้เป็นประโยชน์โศดสุขศรี
 จึงเป็นที่ บำบวงสรวง สรรพร
 เป็นคันศร ยังมีผู้อยู่-นุสรณ์
 เป็นวงจรวัฏฏจักร ชักไป-มา
 ทำนคั่นได้แนะนำทำปรารถนา
 ให้ทำดีมีค่าอย่าร้ายราน
 จึงใคร่ล่ายรู้เรื่องเครื่องดูอ่าน
 ได้เรียกขาน-ลายสือ ชื่อเลขไทย
 ลินสวาทโอชกายหมายกินได้
 จึงห้ามไม่ให้ฆ่ากินทุกถิ่นแดน
 ได้คิดจากแลกเปลี่ยนเวียนหวงแทน
 จึงวางแผนสร้างเงิน ตรากว ไขกัน
 สิ่งของเวียนตามจ่ายหมายค่าสรรพ
 มีนคั่นทั้งบกน้ำ-ทำกันมา
 แล้วก็วางระบบไว้ได้รู้หา
 เป็นที่หากินกันทุกชั้นชน
 ตั้งชื่อใช้กล่าวรู้-รู้เป็นผล
 ไทยเป็นตนของตัวทั่วถิ่นไทย
 เช่นเงินแปรงเป็นอันสรไรใช้ได้
 มีชื่อไทยเพื่องสสิ่งคำสิ่งเป็น
 จำกัดในคำกล่าวคราวรู้เห็น
 ไทยจึงเป็นคั่นคำสำนวนไทย
 รู้จดจูงอ่อนหวานประสานใส่
 เป็น เพลงไทย ฟ้อนรำไทยทำกัน
 ทั่วทั้งร่างมีพลังพร้อมสรรพ
 เป็นสำคัญฤทธิ์เดชและเวทมนต์
 เป็นมวยไทยกระบี่กระบองของมีผล
 เป็นคุณหนไทยมีที่ใช้เป็น
 เช่นหินทำให้เกิดไฟใช้ได้เห็น
 น้ำก็เช่นอาบกิน-ดินเผาใช้
 ไม่เสียนเชื้อสารทำน้ำตาลได้
 เผ็ดร้อนใช้เป็นพลังทั้งขมมัน
 ทั้งดีชั่ว-รู้เช่นเห็นเข้มนัน
 รวมรวมกันเข้าสู่อยู่คงไทย
 กอกลั่นรู้เชิงกันพลันรู้ได้
 จึงจับใจเจนรู้-รู้ ไทยเป็น

อันแนวไทยไว้จุดประดุมอก

โง่ฉลาดวาดวงทรงประเด็น

ไทยตั้งไทย - ด้รักษามาทุกอย่าง

ไทยเป็นไทย - ด้ตลอดปลอดภัยมา

จากบ้านเรือนเคลื่อนสู่เป็นหมู่แขวง

รวมหลายเมืองเนื่องเป็นแดนแคว้นแคว้นครอง

ไทยมีคำทำดีที่ถูกต้อง

มีจิตรรวมร่วมทำน่านคนไทย

เมื่อสงบครบรู้ดูทำผล

กรณีดีเพิ่มเสริมไทยให้ดกเดิน

ไทยเป็นไทย ด้อยู่มารักษาได้

ไทยเป็นไทยได้เป็นคนผลสมบูรณ์

องอาจออกทำไทยสองให้เห็น

เป็นเชิงเช่นบอกไทย ไทยเป็นมา

ไทยก่อสร้างจึงเจริญเดินก้าวหน้า

ไทยรักษาด้ได้เป็นไทยทอง

รวมหลายแหล่งเป็นเมืองเนื่องทั้งผอง

เป็นครองครองแคว้นเขตประเทศไทย

มีสมองของคนผลิตผลได้

ประเทศได้ก้าวหน้ากลาเจริญ

คราวร้ายรณสู่ปราบราบเรียบเห็น

ครั้งจำเรณสุขสันติพลันพร้อมพูน

ไทยเป็นไทยครบด้ทั่วไม่สูญ

ไทยเกื้อกูลเป็นไทย - แบบไทยเออ

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ ๔)

เนื่องจาก-หนังสือ พุทธศาสนสุพรรณภูมิปกรณ์ ราชบุรีฤทธา ตำนานเมืองขุน นี้ ซึ่งพิมพ์ครั้งที่ ๓ เพียง ๕๐๐ เล่ม หหมดไปแล้ว ทุกท่านได้นำไปเป็นหลักฐานไทย และได้ช่วยค่าพิมพ์ไว้ ทั้งที่บอกตลอดว่า กรม.....ทำผลการณ์เดือนออกว่า “ของปลอม โกหก หลอกหลวง” พร้อมกับกล่าวว่า เป็นพวกโกหกสัประ-คนขลาดเขลาแม้ชื่อก็ไม่ยอมเซ็น ยังแถมโกหกลงชื่อสำนักนายกรัฐมนตรีอีกด้วย ผู้เขียนได้กระทำมาในฐานะที่เกิดเป็น คนชาติไทยไม่ได้ป็นจึงต้องชุกแซกแซกจีน ได้บวชในธรรมวินัย ทั้งอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์กับสมณศักดิ์ ถ้าทำของปลอม โกหก หลอกหลวงอย่างที่ทำผลการณ์นั้น ทุกสถาบันคงให้ออกทุกประการ แต่ก็อยู่มาได้ตลอด ทั้งมีความรู้เรื่องไทย และ ศาสนา กับ หนังสือไทยพอตัว จึงกระทำประวัติศาสตร์ไทย พระพุทธศาสนาในไทย ตำนานไทย กับ ถายต้นตัวหนังสือไทย ที่ปรากฏเป็นหลักฐานได้และได้ไปไกลกว่าด้วย ได้มีผู้นำหนังสือมาให้อ่านจึงพบหลักฐานไทยที่ไม่ปรากฏในที่ต่าง ๆ เกือบทั่วโลก เช่น พวก-ลัพ (LAPP) แลพพ ลพพ ลพ เช่น ลพ ลพบุรี อันมาจาก-ลัวและลัว-จากคำชื่อไทยว่า-ละว่า ละโว้ ว่า โว้ย ล้อ พุโธ โดเม และได้พบพวกอินเดียคนเผ่ามายา เป็น ไทยแม่ย่า ได้สร้างปราสาททั้งได้จารึกตัวชื่อไทย ไว้ว่า “ต้นคนอินฟ้า” และ “แม่ญานางไทย” กับพวกอินเดียคนเผ่าอินคา ได้สร้างรูปขุนสรวงหล่อด้วยทองคำ ได้หล่อ ตัว ชื่อไทยระบุชื่อว่า “อินคา” ปรากฏ ณ อเมริกากลาง และได้ ทั้งแบบระบบหนังสือไทย ลายรู้อ่านระบบการเกิดแบบ ไทย กับแบบปฏิทินระบบจันทรคติเดือนคี่ เดือนคู่ อีกด้วย จึงถ่ายรูปทำแบบพิมพ์มาให้เห็นกันชัด ๆ คราวนี้ ก็ยืนยัน หลักฐานได้ว่าไทยมีอยู่แล้ว และได้ไปถึงสหรัฐอเมริกา-ได้ ก่อนฝรั่ง ซึ่งหนังสือ ANCIENT AMERICA ระบุว่า ประมาณคริสต์ศตวรรษที่ ๘ ดำรงอยู่ประมาณ ๘๐๐ ปี พ.ศ. ๑๓๔๓-๒๑๔๓ ทั้งได้สร้างสิ่งมีไว้ กับได้จารึกตัวชื่อไทยไว้ ด้วย จึงเด่นชัดว่าไทยแน่ ได้ยืนยันว่าพวกนักประวัติศาสตร์ชั้นศิลปิน และศาสตราจารย์ ได้ลอกที่ฝรั่งกระทำโกหกไว้แล้ว เอามาปลอม โกหก หลอกหลวง ไทยมาเกือบ ๑๐๐ ปีแล้ว และพวกนี้ที่พวกปลอมสังคมเอาบัตรชำระหนี้เช่นไว้ ๓ พัน และ ๕ พันต่อเดือนตามลำดับขั้น ก็ว่าของปลอมเซ็นอนุญาตให้ออกนอกได้ หลักฐานก็คือว่า กฎหมายมีว่า สัมฤทธิ์ ในบัญชี รายการส่ง (Invoice อิน-ฝอยช ไทยว่า อินวอยช) ลงเป็นศัพท์ว่า บรอนซ (Bronze) และ สัมฤทธิ์โบราณมี ทองคำ เงิน ทองแดง เหล็ก ประสม ส่วน บรอนซ เป็นโลหะผสมจากทองแดงและดีบุก กับว่าผสมจากทองแดงและน้ํง คือ อา-ลูมิเนียมหรือเหล็กเบาบ้าง จึงต่างปลอมแก่กัน ก็เป็นของปลอมตามว่าและส่งออกได้สะดวกดีมีผลด้วย ทั้งพวกนี้อยู่ใน บัญชีที่ยิ่งใหญ่ พวกไทยชาวไร่นาสวนทำพืชผลได้-ต้องเสียภาษีให้ไปจ้างพวกตานชะโมยเหล่านี้เข้าไปจิกจ้วงเอาออกมา จากกรูแล้วก็ขายกัน ทั้งทำใบอนุญาตให้เสร็จ และพวกนี้ก็บรรยายอย่างเดา ๆ กระทั่งเป็นอมคินิยายประวัติศาสตร์ กับ พวกนี้พบ ทั้งไปเที่ยวดูแม้เห็นหนังสือไทยก็ยังไม่รู้ ทั้งได้บรรยายออกหน้าคนเฉย คือว่า บรรยายโกหกอย่างสบายใจ เพราะนึกว่าไม่มีใครรู้ ก็โง่ ๆ อย่างไทยนี้ .เพียงอ้างภาษาใดภาษาหนึ่งขึ้นซึ่งฟังไม่รู้เรื่องแล้วก็เชื่อตลอดกันโดยไม่ต้องใช้ ความรู้มากไปกว่าใช้คำพูดที่ไม่รู้เรื่องเท่านั้น ก็พอแล้ว

ในครั้งนี้ ได้ถ่ายรูปรอยดินคนในถ้ำจอมพล อ.จอมบึง ราชบุรี ซึ่งเหยียบไว้ในหินปูนตั้งแต่ยังเป็น โคลนปรากฏมีถึง ๕ รอย ได้ถ่ายรูปห้วยคนซึ่งมีคราบหินปูนจับหนาอยู่ และรูปหินย้อย พู่จามรี และพู่ป่าจอมพลเรือ มา เป็นหลักฐาน จากหินปูนมีอายุ ๒ แสนปี ถึง ๔ ล้านปี และ ๒๐๐ ล้านปี ถ้านับเป็นอายุหินงอกก็เกินกว่าล้านปี ทั้งยังได้ ถ่ายทอดรอยดินคนเนินเคอแทน ซึ่งเหยียบไว้ในหินดินลูกรังอีกด้วย ซึ่งมีอายุ ๔ หมื่นถึง ๑ แสนปี อันเป็นหลักฐานตลอด แต่โบราณคดีไทยยังไม่มีอ้างอิงขึ้นเลย

อนึ่ง ตัวชื่อโพนีเขียน ที่กล่าวกันว่า-เป็นค้นแบบของตัวชื่อดัง ๆ ทั้งที่เป็นกลุ่มเอเชีย และกลุ่มยุโรปนี้ ว่าตามที่ฝรั่งเสสกล่าวเล่าไว้ ครั้นได้พบตัวชื่ออัลฟาเบท คือ ตัวชื่อในกลุ่มยุโรปมีตัวชื่ออังกฤษเป็นต้น ทั้งมีประวัติเล่าว่า

ตัวหนังสืออัลฟาเบทมีมาตั้งแต่สมัย คำนานโนท ก่อน ค.ศ. ๑,๘๐๐ ปี ทั้งที่ยังเป็น-ลายสือ และเป็น-ตัวสือในหนังสือ-พจนานุกรม เวบสเตอร์ (WEBSTER'S NEW COLLEGIATE DICTIONARY) และหนังสือ-หอสมุดครอบครัว (THE NEW UNIVERSAL LIBRARY) มีกล่าวว่า ตัวลายสืออ่าน หรือลายรู้อ่าน (ไฮโรกลีฟ= Hieroglyphs) ไม่เคยได้กลายมาเป็นแบบตัวสืออัลฟาเบท ฉะนั้นตัวอัลฟาเบทจึงเป็นของตัวเองโดยแท้จริง จึงมีชื่อตัว A = อัลฟาเบท นั้น ยังไปเป็นตัว-เฮบรู ชื่อ Aleph - อ. อัลเลฟ ไปเป็นตัวอารบิก ชื่อ aliph อะลิฟ เป็นตัวกรีกชื่อตรงว่า A alpha = เอ. อัลฟา ความจริงตัวสือทั้งนี้ กลุ่มชนมรณอังกฤษทำมาแล้วตั้งแต่ ค.ศ. ๑๕๑๖-๑๕๒๕ ๑๕๕๖ พ.ศ. ๒๔๕๕ คือเมื่อ ๖๕ ปีเป็นต้นมาแล้วฝรั่งเศสซึ่งไทยได้เชิญให้มาโกหกไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๘ ค.ศ. ๑๕๒๕ ก็คือเมื่อ ๕๖ ปีมาแล้ว ไทยเฉพาอย่างยิ่งก็คือพวกปราชญ์ขนาดปัญญาชนศิลปากรยังเคารพนับถือเป็นแบบฉบับอยู่ตลอด ที่เห็นได้ก็คือ ได้เชิญมาเป็นศาสตราจารย์, อาจารย์, สอนทั้งหนังสือไทย และประวัติไทย ซึ่งเป็นหลักฐานเห็นได้ตลอดกาล จึงนำเอามาแจ้งให้ทราบถึงกระนั้น ตัวสือนี้ ซึ่งชาวคณานโนทได้กระทำไว้ก็เป็นชาวเอเชีย หรือเป็นชาวตะวันออกกลางด้วยกัน และมีมาประมาณ ๓,๘๐๐ ปีแล้ว แม้ตัวสือไทย ซึ่งไทยได้กระทำสร้างขึ้นช้ากว่า ๖,๘๐๐ ปีมาแล้ว มีหลักฐานไปเป็นตัวสือต่าง ๆ เช่น ก.ไทย ได้ถูกนำไปเป็นตัวเทวนาครี 𑀧 ก็เขียนลายเป็น ท. ใส่บันทัดไว้บน อ่านออกเสียงว่า ก. แต่สั้นหน่อย จึงเป็น เกาะ และถูกนำไปเป็นตัวพราหมินได้เขียนเป็นรูปไม้กางเขน 𑀓 ก็อ่านออกเสียงว่า-เกาะ เหมือนกัน แม่ ญ. และ ย. เสียงไทยคำเดิมนั้นออกไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะ ญ. เช่น ญิง หรือ หลึง ออกเสียงขึ้นจมูก คำแย ชาวเย้า หรือ ยวน ออกเสียงกล่าวว่า แม่เหญือง ย. เช่น ยิง หรือ หยิง. จึงไม่เหมือนกัน ทั้งมีความหมายรู้ต่างกัน ฉะนั้น ไทยปัจจุบันอ่านออกเสียงไม่ถูกเองต่างหาก ญ. บางกาลและบางที่ได้ตัดทิ้งไปก็มี และ ตัวที่ออกชื่อเหมือนกัน ต่างเพียงหนักเบา ขึ้นดังลงคอ จะได้บันทึกไว้ เพราะกาลนี้ ระบบแบบออกเสียงอ่านมกรเข้ามาในไทย และไทยก็ได้เปลี่ยนไปตามแล้ว เสียงเดิมก็ค่อยสูญไป จึงบันทึกไว้เพื่อคงอยู่ในระบบแบบไทย ตัวสือไทยที่ออกชื่อเหมือนกัน มีเสียงต่างกันจะใส่ไว้ในวงเล็บ ข. ช. (หนัก) ค. ค. (กลาง) ฉ. (หนัก) ช. ฉ. (หนัก) ย. ญ. (ขึ้นดัง) ด. ญ. (ขึ้นดัง) ต. ญ. (หนัก เช่น ฎ่อม่อ ฎ้าม่อ) ถ. ฐ. (หนัก)ท. ท. (ขึ้นดัง) ธ. (กลาง เช่น ธง) ฒ. (หนัก เช่น ฒ่า) น. ณ. (ขึ้นดังหนัก เช่น โอละณ่อ) พ. ภ. (หนัก) ที่บันทึกนี้ จะฟังได้จากเสียงคนท้องถิ่นจะแจ่มชัด เช่น คน=คนน้ำ คน เสียงกลาง เช่น คอคน ฉ. เสียงหนัก เช่น ฆ่า ที่ว่าออกเสียงเบา กลาง หนัก ถ้าสังเกต-ไทยยังออกพูดกันอยู่ และไม่ค่อยได้สังเกต หรือไม่สำเนียงกันต่างหาก ถ้าเรียนภาษามกร และรู้คำเสียงเผ่าลาว กับไทยเดิม ผู้ไทยแล้ว จะแจ่มชัดทีเดียวว่า-ของไทยเราออกไปอยู่ในเผ่าต่าง ๆ ตลอด แม้ตัวสือจีน-ก็ไทย คือ บุนอ่อง หรือ หลวงบุนได้สร้างขยายให้เผ่าจีนทุกเผ่า-ญี่ปุ่น แมนจูเรีย-เกาหลี ได้ใช้กัน ก็ บุนอ่อง หรือ หลวงบุนนั้น ตำแหน่งชื่อฐานันดรศักดิ์ยืนยันทนอยู่แล้ว

จะขอล่าวเฉพาะ ดร. ศจ. ผู้บรรยายไทยวิทยาคือลายสือไทย-หนังสือไทยขึ้นศึกษาสาส์นมหบัณฑิต ฌมหาวิทยาลัย ขอให้บรรยายโกหกน้อย ๆ หน่อย ถ้าวินโกหกมากไป-ศิษย์จับได้จะขัดขึ้นต่อหน้าที่ประชุม เพราะเขียนตัวขอมไทยสอน-ก็ยังเขียนไม่ถูก และเขียนสอนได้ ขอจรู้สึกเถิดว่า-ที่กระทำประณามต้นโครตไทยว่าโง่งเขารู้แต่จะวิ่งหนีมันนั้น ทั้งไม่รู้จักทำอะไรสักอย่าง ทำเป็นแต่ของปลอมเท่านั้น เท่ากับก้นตันโคตรไทยของไทยทุกคนทั้งตัวเองด้วย นอกจากจะรับรองว่าตัวเองไม่ใช่ไทย และสิ่งมีของตัว คือ ดร. ไม่ได้มาจากต่างประเทศจะมีความรู้เรื่องไทยได้อย่างไรอย่าทำเป็นสติเฟื่องไปเลย ศิษยานุศิษย์รู้เช่นเห็นชาติแล้วจะไม่ยอมรับ-ทั้งที่มีใบรับรอง และแต่งตั้งอยู่แล้ว ขอได้ระลึกจรรยาสมบัติประจำชั้นศาสตราจารย์ไว้บ้าง

ตามที่เขาเล่าให้ฟังว่า ที่ไปเรียนเมืองนอกนั้นง่ายดี มูลฐานเดิมได้เรียนไปจากไทยแล้ว ถิ่นไปแล้วก็จ้าง-นางแบบ หรือนายแบบนิเทศน์ไปเที่ยวพร้อมกับเรียนภาษาท้องถิ่นและเสร็จเสร็จ จะเรียนก็เอาเทปบันทึกเสียงเปิดฟัง จะทำปริญญาบัตรก็จ้างอาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่หอสมุดทำให้ จะพิมพ์ให้เสร็จเรียบร้อยดีด้วย เพียงแต่ลงชื่อเท่านั้นก็เป็นอันใช้ได้ แม้ในเมืองไทยนี้ก็มีแล้ว จะอ้างหลักฐานเอกสาร หรือคำร่าเล่มใด ก็ต้องขออนุญาตเป็นหนังสือ กว่าจะได้ก็เกินกาลสอบถึงคณานโนท ผู้จ้างให้ทำคิดว่า ละเอียดละเอียดและเร็ว สะดวกดีด้วย ส่งไป-คณะกรรมการตรวจก็รับรองพร้อม

เพราะทำเองก็ต้องรับรองถูกต้อง เป็นความรู้ที่อยู่ในนั้นบริบูรณ์ ก็ให้บัตรรับรองตามขั้นนั้น ๆ หรือจะเป็น ดร. ศจ. อย่างนี้ บ้าง-ใครจะว่าอะไรได้

ที่ปรากฏมาแล้ว ในกรมพระองค์หนึ่งทรงสำเร็จวิชาชั้นสูงจึงมีคำสรรเสริญมาก ได้นำคำอังกฤษมาใช้ในไทย บางชื่อก็แปล บางชื่อไม่แปล คือ น๊วฟุต และ ฟุต น๊วฟุตฝรั่งใช้น๊วหัวแม่เท้า คือหัวแม่ตีน ก็ไม่รู้กะไร แต่-ฟุต FOOT แปลว่า เท้า หรือ ตีนนั้น หมายถึงหมด คือ ตั้งแต่หัวแม่ตีนตลอดถึงขัน จึงมีชื่อในคำไทยว่า “ขันตีน” ได้ใช้เป็น น๊วฟุต, และ ฟุต, ได้ใช้เป็นมาตรวัดตลอดทุกชั้นและทุกอย่าง คือ หัว (คนธรรมดา และ อื่น ๆ) ศิริষะ (พระ, คนชั้นผู้ดี และ อื่น ๆ) เศียร พระเศียร (เทวรูป พระพุทธรูป และ....) คราวแรก ผู้ใช้ไม่ได้คิดว่าเอาของตัวไปชุกได้ขันตีนฝรั่ง ต่อมา- มีผู้แปลยืนยันให้ทราบจึงเอาเข้าในกฎหมายบังคับให้ใช้ทั่วไปทุกระดับชั้น เลยไม่มีกล่าวกันอีก น๊วไทย ซึ่งใช้น๊วหัวแม่มือ เป็นมาตรฐาน มีคำชื่อว่า “คืบ” ยืนยันอยู่ก็ค่อยหายไป ยังเหลือใช้เพียงช่างไม้ทำโต๊ะบูชา และ ช่างหล่อปฏิมากรรม ปฏิมากร นอกจากนี้อีกมาก

และเร็ว ๆ นี้ มีโฆษณาใหม่อีกอย่าง ๑ คือ “ห้อย ๑๐” (hang ten) ได้พิมพ์เท่าทั้ง ๒ ซึ่งมี ๑๐ นิ้ว โดยเฉพาะนิ้วเท่านั้น มีทั้งเท้า คือ ชนคีน นั่นเอง เห็นพิมพ์โฆษณา และฉายออกทางโทรทัศน์ทุกช่องและหลายครั้งทั้งนานมาแล้วด้วย-คงเห็นทั่วกันก็ได้เห็นด้วย พอเห็นก็โกรธขึ้นมา จึงนำมาแจ้งให้รู้ทั่วกันว่า เขาได้ให้ชนคีนทุกชั้นทั่วราชอาณาจักรสื่อสารมวลชนได้ไปพบเห็นมาแล้ว ก็นำแจกไทยให้ตลอดกันทุกระดับชั้น เท่าที่เล่ามานี้ นอกจากจะเป็นเรื่องวิจารณ์แล้ว ยังเอาศัพท์มาใช้ให้ฟังไม่รู้เรื่อง เช่นน้ำมัน ท่านนายกฯ ๑ กล่าวว่าถังบาเลน มีน้ำมัน ๑๕๒ ลิตร อีกท่านหนึ่งว่า ๒๐๐ ลิตร นกน้ำมันว่า ๑๕๕.๘ ลิตร เวลาขาย-ขายเป็นปี๊บ ถัดเป็นบาท เวลาพูดกัน ใช้ว่าบาเลน และดอลล์ น้ำมันนี้ก็ไปถึงชาวนาไร่สวนด้วยขอพูดเพียงเล็กน้อย อยู่ในเกณฑ์ที่ว่า ไม่รู้เรื่องเช่นเดียวกัน จะได้กล่าวที่รู้เรื่องเพื่อยุติธรรมบ้าง ก็เพียงแต่ขอยืนยันพวกราวไร่นาสวนนั้นไม่ใช่ว่ามีความรู้เพียงจั่วขวายรอยไถร่องสวนเท่านั้น อาจมีความรู้มากกว่านั้นถ้าบาเลนมี ๑๕๕.๘ ตามที่จำหน่ายว่า ๒๐๐ ก็คิดราคาลมขายให้ ๕๐.๒ ลิตร ซึ่งไม่มีใครรู้เลย แม้ผู้สนทนาออกทางโทรทัศน์จะรู้หรือไม่ ไม่ทราบได้ อาจคิดเป็นดังเหล็กกรวมเข้าก็ได้

อย่างกราวที่ปล่อยน้ำพิษลงในแม่น้ำกระทั่งปลา หอยตายไปมากมายนั้น ก็ออกชุกกัน ได้ฟังกันแล้วก็รู้ว่า โทหกตลอด ต่างก็กล่าวคำไม่น่าฟังกันตลอด ขอบอกในที่นี้ว่าเขาพูดกันในห้องเย็นปิดหมด บางทีก็เป็นแถบบันทึก ออกรายการ จะไม่ได้ยินเลย พวกนั้นมีเงินเดือนนั่งแท่นคนละไม่ต่ำกว่าหมื่น ได้กระทำหน้าที่บรรยายโทหกตลอดแล้วก็ เบิกเงินเดือน ยังมีอีกหลายรายการ ดูเหมือนจะรู้ว่าไม่มีใครฟัง เลยมีโอกาสดังให้ออกทุกช่อง จะหลบไปก็ไม่ได้ ที่ปิดก็มี- นั้นเป็นการดี ช่วยประหยัดค่าไฟอีกด้วย

จะบอกเล่าถึงเรื่องสำคัญที่เป็นประวัตินิยายเล่ากันว่า ในกาลก่อน-มีการเขียนเรื่องความรู้กันขึ้น ได้เล่าเรื่องโบราณวัตถุที่สร้างด้วยหินทราย และ แลง ว่าเป็นของขอม คือ ขะแมด้า ได้ระบุ ปราจีน อีสาน ลพบุรี ราชบุรี ถึง ประจวบ ต่อมา ประมุขขะแมได้ถูกฝรั่งยุ จึงได้เขียนคำร้องทวงดินแดนขอมคืน โดยเฉพาะเขาพระวิหาร ได้ส่งไปยังสหประชาชาติ ๆ ได้แจ้งมาให้ทราบ ซึ่งไทยจะรับ หรือ ไม่รับก็ได้ ซึ่งไทยมีชั้น ดร. ทรงความรู้ชั้นหม่อมดวิชา จึงรับเป็นทางราชการนำมามอบให้จอมพลนายท้าวว่าตามกฎบัตรสหประชาชาติ ก็ได้ปรึกษาปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้นี้ได้ให้คำปรึกษาโกหกว่า ได้อ่านหมดแล้ว-หลักฐานของไทยแท้ แม้ทนายชั้นนำก็รับรอง สนธิสัญญาที่เขาแปลมานั้น ข้อ ๑๑ มีว่า “ในกรณีที่เกิดข้อขัดแย้งในการตีความหมาย-ของสัญญาฉบับนี้แล้ว ฉบับภาษาฝรั่งเศสเท่านั้นจะใช้เป็นหลักเกณฑ์พิจารณาได้” (ฉบับภาษาไทยจะใช้เป็นหลักเกณฑ์ไม่ได้) ครั้นนี้ทั้งหมดไม่รู้ ทนายไทยต้องยื่นหลักฐาน ก็ยื่นหลักฐานอ้างประวัติระบுவังของขอม และหลักฐานภาษาไทยที่ตกลงกันว่า ต่างต้องถือร่องน้ำตกเป็นเขตแดนแบ่ง ไทยถือร่องทางขะแมด้า ฝรั่งเศสถือร่องน้ำลาดเขาทางไทย ก็เลยตกลงกันไม่ได้ คณะผู้พิจารณาช่วยให้อัดประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี ที่ไทยว่าเป็นของขอมอันเป็นเรื่องยุ่งยากนั้น-ออกแต่ก็ต้องถือหลักฐานนั้นเป็นหลัก-พิพากษาให้ไทยแพ้ ได้ตัดสินเฉพาะปราสาท เวลามอบคืนคณะไทยได้รับมอบให้ทั้งภูเขาเสียเขตแดนไปเป็นอันมาก....และอีกเรื่องหนึ่งก็คือ-ญี่ปุ่นได้กู้เงินไทย

พันล้าน ได้เบิกไปห้าร้อยล้านบาทใช้ในราชการ ครั้นสงครามแพ้แล้ว ไทยได้ทวงหนี้รายนี้ แต่ใช้ศัพท์ว่าหนี้ในสงคราม เขาบอกว่า ก็เข้าสงครามมีผลประโยชน์ร่วมกันจะเป็นหนี้อะไรเล่า เลยต้องพักไป ๓ ปี ภายหลัง จึงใช้ศัพท์หนี้ในราชการ รัฐบาลญี่ปุ่นยินยอมด้วยดี ฉะนั้นแล ที่พวกเขาได้กระทำไว้เห็นมีแค่เสียท่าตลอด มีคืออยู่เพียงหลอกไทยเรากันเองเท่านั้น และยังมีอีกมาก เวลานี้ มีพรไทยดั่งขึ้นเสมอ ๆ แล้ว

ในระบอบการปกครองแบบทันสมัยที่สุดก็คือ ประชาธิปไตย ทุกขณะที่เปลี่ยนแปลงมานั้น ต่างก็ประกาศเหมือนกันหมดว่า เพื่อทะนุบำรุงประชาชน-คนทั่วไป และถือกันว่า กรรมกร ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ ลูกจ้าง เป็นกระดูกสันหลัง เป็นผู้ผลิตผล-พืชพันธุ์ ธัญญาหาร-มังสาหาร ได้เก็บภาษีอากรแล้วส่งไปสู่ประชาชน-ชาวนา ส่วนกรรมกรลูกจ้าง และ ชาวน้ำ ชาวก้าว ฯลฯ นั้น เป็นเพียงคำพูดเท่านั้น ความจริง-ทำเพื่อพวกเขาเองเช่น ตั้งตำแหน่ง เงินเดือน ช่วยเสียภาษีให้ และ ค่าสวัสดิการ ค่าเล่าเรียน เพิ่มเบี้ยบำนาญ เบี้ยเลี้ยง ตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เครื่องยนต์ รถยนต์ ฯลฯ ส่วนที่จะให้ไปถึงประชาชนนั้น จะเห็นเช่น ไฟฟ้า ได้สร้างขึ้นให้ไปถึง-ได้เก็บเงินจากชาวบ้านเป็นค่าเสา สาย ค่าหลอด ค่าโคม ค่าติดตั้ง ค่าบดหนึ่งเก็บไปประมาณ ๒ แสน สมมติว่า อำเภอเมืองราชบุรีมีตำบลนอกเมือง ๑๐ ตำบล จะได้ ๒๐ แสน ฝากธนาคารได้ดอกเบี้ยละ ๒๐ หมื่น ๕ ปีได้ ๑๐ แสนเป็นอย่างน้อย แบ่งกันตามอัตรา นี้แหละที่ถึงประชาชน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอยู่ตลอดไป

และก็-ระบอบประชาธิปไตยในโลกทุกประเทศ เขามีบำนาญทุกคนที่พ้นวัยทำงาน หรือเกษียณอายุตั้งแต่ ๖๐ ขึ้นไป ในเมืองไทยนี้ ทุกคนชั้นมันสมอง หรือชั้นปกครองนั้น-ต่างไปเรียน และรู้มาตลอด เข้ามาปกครอง บริหารก็พร้อมทั้งปรับปรุงเพื่อพวกเขาเอง คือ นักการเมือง ราชการ กรรมกร พาณิชยกรรม กสิกรรม เกษตรกร ที่เป็นราชการ ครั้งหนึ่งเฉพาะตำแหน่งนายกฯ ๕ หมื่น ค่ารับรอง และเดินทางตรวจราชการอีก ๕ หมื่น ยังมีรายราชการลับอีก ส่วนพวกชาวไร่ชาวนาเท่านั้น ทำงานมาตั้งแต่เกิดกระทั่งตาย และลูกขึ้นตั้งแต่ ๔ ทำกระทั่งมิด เมื่อมีอายุ ๖๐ แล้วก็ไม่เกษียณ ทั้งไม่มีบำเหน็จบำนาญ ส่วนผลิตผลที่ทำได้นั้น พวกปอบก็เอาสินบนไปติดให้ออกอำนาจควบคุมราคาไว้ ได้ซื้อเอาไปกักตุนเพื่อส่งออกไปขายนอก คิดเป็นตัน เช่น ๑ ตันข้าวสาร เท่ากับ ๑ เกวียน ในกาลหนึ่งประกาศราคาข้าวเปลือก ๑ เกวียน ว่า ๓,๗๐๐ เป็นข้าวสาร ๑ เกวียนก็ใช้ข้าวเปลือก ๒ เกวียน ราคา ๗,๔๐๐ ยังมีปลายข้าว และรำ เกินไปอีก ขายถุงละ หรือถังละ ๑๒๕x๑๐๐=๑๒,๕๐๐ เขาได้ ๕,๑๐๐ ยังมีปลายข้าว และรำ อีก ถ้าส่งนอกจะได้ประมาณ ๑,๐๐๐ ดอลลาร์ หรือกว่า (สุดแต่จะตกลงกัน) ได้ ๒๐,๐๐๐ มีกำไร ๑๓,๔๐๐ ทุกต้น พวกเขาจึงกล่าวกันว่า ปีนี้ได้กำไรเพียง ๘ ล้าน ในปีต่อมาว่าค่อยยังชั่วหน่อยได้เพียง ๑๕ ล้านเท่านั้น ส่วนพวกชาวไร่ชาวนาน้ำแท้ ๆ ไม่ได้อะไรเลย ยังแถมเสียค่าที่เดิมที่ สวัสดิการต่าง ๆ ก็ไม่มี จะเข้าโรงพยาบาลก็ไม่มีเงินจะเสีย แก่เท่าไรก็ไม่มียาเหน็บบำนาญ ผู้พวกสิกร เกษตรกร พาณิชยกรรม กรรมกร ที่เป็นข้าราชการพวกที่ออกข่าวไม่ได้เลย ค่างมีอำนาจออกกฎหมายแต่งตั้งปรับปรุงกรรมวิธีได้เต็มอัตรา และมีอำนาจพิมพ์บัตรชำระหนี้ได้ เช่น พิมพ์ใบละ ๕๐๐ เพียง ๑๕ ใบ ก็ซื้อข้าวสารได้ ๑ เกวียนง่าย ๆ ชาวไร่นากว่าจะทำข้าวได้ ต้องมีนา มีคน มีทุน มีกาลเวลา อย่างเบาก็ ๓ เดือน หรือ ๑ ปี จึงจะทำข้าวได้ ฉะนั้น เขาจึงบริบูรณ์ทุกชนิด พวกชาวไร่นานั้นมีแต่กำลังทำให้พวกนี้ขูดรีดเอาไป ถ้าไม่ทำก็อดตายและถูกริบ ถูกยึดเอาไปเป็นค่าภาษีหมด ก็สิ้นเนื้อประดาตัว และเป็นอยู่อย่างตายซาก เช่นนี้ ชาวนาจึงเลิก ทั้งเวลานี้ ก็มีการประกาศเลิกพันธุ์ข้าวพื้นเมือง จำนำข้าวอันเข้ามาแทน ข้าวไทยที่เลี้ยงไทยมาตั้งแต่ต้น ก็ถึงสิ้นชาติด้วยประการฉะนี้ชาวนาไทยรู้ว่าข้าวต่างแดนนำมาปลูก ๓ ปีจะกลายเป็นพันธุ์พื้นเมืองหมด

อย่างจังหวัดราชบุรีมีภูเขาคินสี มีผู้ระเบิดเอาไปขายได้เท่าไรไม่รู้ ว่าคิดเป็นทองคำหนัก ๓ ตัน นำขึ้นเครื่องบินขึ้นไม่ไหวจึงพุ่งชนภูเขาตกตาย ที่ถ้ำฤๅษีมีพระพุทธรูป และมีจารึก ก็ถูกบดเบือน และลบหายไปเสียแล้ว กับที่มีชื่อ-เขาหลักกว่า ผู้ใดไม่ทราบ-ได้ทำหลักหินนำขึ้นไปตั้งไว้ ถือกันว่าเป็นหลักกว่าที่พระร่วงเล่นว่าว ภูเขานี้ก็ถูกระเบิดหมดยอด และหลักหินนั้นก็ตกแตกทำลายไปแล้ว สภาพของเขาหลักกว่าว เขางู และของด่ง ๆ ที่ปรากฏก็ถูกนำออกไปกระจัดกระจายหมดไปแล้ว

ได้หลักฐานมา คือ จารึกในถ้ำฤๅษีว่า ฐ ศิระ=เขาฐ พร้อมกับได้จารึกอื่น กับ รูปคันไทย เช่น ขุนสรอง นางสาข
 ขุนอิน นางกวัก ขุนสีไทย ไทยงาม ฯลฯ ผู้กระทำสิ่งของไทยไว้ จึงกระทำขึ้นเป็นเล่มหนังสือไทยวิทยา ได้เปิดเผย
 ชื่อสุวรรณภูมิแดนพระพุทธศาสนา และชื่อไทย กับ สิ่งมีของไทย ทั้งได้นำมาเป็นของไทยตามเดิม จากระยะกาลประมาณ
 ๑๗ ปีนี้ ไทยค่อย ๆ พื้นดินตัวเป็นไทยแล้ว ไทยจึงคงคุณค่าของไทยสถิตอยู่กับไทยตลอดมา มีหลายท่านได้ช่วยเหลือจ
 ้างขึ้น เช่น นำเอาไปออกเป็นเสียง และประกาศวันที่ ๒๗ ตุลาคมเป็นวันกะเบือ้องजारเข้าใจว่าคงจะใช้ แต่ตัวนี้ เกิดวันที่
 ๒๔ ตุลาคมจึงไม่ใช่วันที่ประกาศนั้น และมีออกเป็นความรู้ เช่น นำภาพถ่ายที่สำคัญออกทางโทรทัศน์ กับมีนักศึกษาปริญญา
 ทั้งครูอาจารย์ศาสตราจารย์ได้ใช้เป็นหลักฐานสอนเรื่องไทย แม้ศึกษานิเทศก์ก็ได้นำไปบรรยายประกอบเรื่อง และสถานที่
 ที่ประวัติศาสตร์ไม่มีกล่าวถึง และยังได้ทำเป็นปริญญานิพนธ์ ได้มาขออนุญาต ขอแจ้งในที่นี้ว่าหนังสือนี้ไม่สงวนลิขสิทธิ์
 (ถ้าพิมพ์จำหน่ายทั้งหมดก็สงวน ถ้าเป็นการอ้างหลักฐานคัดลอกไปก็ได้ ไม่สงวน) อึ่งจะหวงหรือจะสงวนลิขสิทธิ์ก็
 คงไม่ได้ เพราะของไทยนี้เป็นของไทยทุกคน จะเห็นเหมือนพระเจ้าแผ่นดินตลอดกาลมา ท่านไม่ได้หวงใคร
 เลย พร้อมกับทำไว้ให้ลูกหลาน หรือเป็นมรดกตกทอดแก่ลูกหลาน เท่าที่ท่านี้ก็เพื่อได้เป็นหลักฐานไทย ต่าง
 คนต่างเป็นไทยด้วยกันขอได้ร่วมกันยกย่องไทย ใช้ของไทย จรรโลงไทยให้ไทยคงเป็นไทยอยู่ตลอดกาล
 อย่าให้คนรุ่นหลังกล่าวประนามได้ว่า-รุ่นนี้ไม่มีใครรักษาของไทยไว้เลย เหมือนกับหลักการปุ่นขาว ทั้ง
 เชื่อมประสาน สอดผิวนั่ง ปั้นเป็นรูปลวดลาย หล่อพิมพ์เป็นปฏิมากรรม เซาะปรุเป็นจิตรกรรม ได้สุดสิ้นลง
 ในกาลนี้ มีซีเมนต์เข้ามาแทนตลอด แต่ก็มีเชื้อเหลืออยู่สืบรู้ได้ จึงได้ชื่อว่ายังมีผู้รู้จัก ถ้าหากทำขึ้นได้ตามแบบ
 ไทยแล้ว ก็คงได้ชื่อว่าไทยยังสืบไทยไว้ได้ บัดนี้ เรากำลังสืบของไทยอยู่ และยังคงอยู่ตลอดกาลนี้ แน่แท้ว่า
 ไทยต้องคงเป็นไทยไปในอนาคตตลอดนิรันดร์กาลด้วย.

ธมมทศโต (พระราชกวี อำ ธมมทศโต)

วัดโสมนัสวิหาร

๗.๒๔ ตุล ๒๕๒๔

๒.๒๕ ตุล ๒๕๒๕

ในการพิมพ์ครั้งนี้ มีผู้อุปถัมภ์ก่อนข้างประหลาดอย่างนี้

๑.	ทุนคันผีไทย	๒๕,๐๐๐	บาท
๒.	ทุนมรดกทายาท	๑๕,๐๐๐	บาท
๓.	ทุนเฉลิมฉลอง	๕,๐๐๐	บาท
๔.	ทุนช่วยค่าพิมพ์	๒๐,๐๐๐	บาท
๕.	ทุนงานศพประมาณ	๓๐,๐๐๐	บาท
๖.	บุญส่ง วรรณะสาร	๗,๐๐๐	บาท
๗.	ละมุน	๒,๐๐๐	บาท

คำไทย ผลไทย

ผลของไทย-ไทยนี้ มีทุกอย่าง
พอเห็นหน้า-ท่าไทย รู้ได้เลย
รู้จักทำ-นำไว้ในเริ่มต้น
มีทุกอย่าง-สร้างขึ้น ตกคืบไป
ทุกผลผลิตสถิตอยู่ ให้รู้เห็น
ว่าไทยนี้มีต้น-คลกอ่อนกาล
บัดนี้ ครูต่าง ๆ ไม่อย่างคั่น
ทำไมเป็น-เห็นใหม่ ไม่มีใด
เพียงแค่ดู-รู้ของไทย ก็ไม่ทราบ
ทำอะไร-ไม่เป็น เช่นคันตน
เช่นรูปมี-ยี่ห้าศตวรรษ
ฝีมือไทยไม่มีที่แจ้งเจียน
แม้มากไทย-ได้ดู ก็รู้เห็น
ถึงจะบอก-ออกหลักฐาน ก็มานไป
บังเอิญ-คนค้นไทยในกาลก่อน
ออกปัญญา กล้าทำสร้าง วางอಂಗาม
สร้างขึ้นเห็น-เป็นวิชา คุณค่าผล
ค้นขึ้นแล้ว-แผ้วทางย่างเดินมา
ไทยจึงเห็นเป็นไทยในต้นก่อ
ชื่อจึงยัง-ตั้งเป็นต้น ผลสร้างมี
ผู้ค้นไทย ให้ตัวอย่าง ออกอ้างได้
ขยายพันธุ์ สรรสร้าง วางสำคัญ
มีรูปแบบแนบไว้-ให้ไทยรู้
แม้พืชพรรณสรรพสะพรั่ง-หลังทั่วไป
น้ำมีปลา นามีข้าว อ่าวมีใบก
ในคนดี-มีแก้วดาบ-ศาสนศีลธรรม
ไทยได้รู้ รู้โลกนี้-ที่พึ่งพัก
ได้สร้างไทยไว้แก่โลก-ใจจงเจม
เหตุที่ทำ กรรมที่คล ผลที่เกิด
เป็นคบดอกกอกอกหลาน-คาลรางวัลย์
ทั้งภาษา, อาชีพ, ประทีปไทย
ทั้งต้นชั้นศิลปกรรม-อำนियม
มีมือเท้า-เท่าคน ผลสืบต่อ
ขึ้นความรู้-คุณธรรม ทำเส้นเอ็น
เป็นยอดรู้-ผู้ที่ มีทุนศักดิ์
แม้น้อยยอมถ่อมคน-คลปัญญา
ไทยจึงตั้งรังไทย-ไว้คงอยู่
ไทยสงวนนวลไทยในส่วนดี
ไทยคงไทยได้นี้-มีอยู่แล้ว
ไทยครองไทยได้นี้-ที่สำคัญ

รูปโครงสร้างสัญลักษณ์ประจักษ์เผย
ด้วยคั่นเคยอย่างดี-ที่เป็นไทย
เป็นดอกผลคกถึง-จึงเห็นได้
เก่าถึงใหม่-ยังอยู่ รู้ทุกกาล
ซึ่งคกเด่น-ทุกอย่างอ้างหลักฐาน
สืบวงวารต้นเถา-เป็นเผ่าไทย
ปัญญาชนรู้แต่ลอก-คอกอื่นให้
เพียงจำได้-ก็ขึ้นชั้นปัญญาชน
แถมสร้างบาป-กดไทย ให้อับผล
เท่าเทียมต้นไม่ได้-ได้แต่เลียน
ดูส่วนสดเป็นฝรั่ง-ทั้งหน้าเคียร
พระจึงเพี้ยนแบบอย่าง-อำพรางไทย
คิดไม่เป็น-จึงไม่รู้ เพียงดูได้
ไม่มีใคร เตียงขึ้น-ก็อื่นตาม
มีรู้สอนให้รู้-สู่สนาม
สมกับนามไทยนี้ มีปัญญา
สอนแค่คนถูกหลาน-การก้าวหน้า
เป็นคุณค่า-ได้เกิด เกิดผลดี
สายสืบต่อเจริญมา-ตราศักดิ์ศรี
ขึ้นเป็นที่ต้นไทย-น้อมไหว้กัน
ถูกหลานไทย-รู้เห็น เช่นปลูกปั้น
ไทยจึงมั่นคงอยู่-ผู้เป็นไทย
แร่ธาตุสู่ผลสิน-รินผลให้
ค้นทุนไทย-ทรัพย์ในดินสินในน้ำ
ได้ดินโครกน้ำมันอันคกดำ
ในสรวงสำสางทรง-คงต้นเดิม
ได้รู้จักทำประโยชน์สิดสงเสริม
ก่อผลเพิ่มโลกนี้ มีสำคัญ
จึงชูเชิดแหลมหลัก-ศักดิ์มิ่งขวัญ
ทุกสิ่งสรรพไทยนี้-มีอุดม
ทั้งจิตใจ มีปัญญา มาสะสม
ทั้งสยมวิญญาณ-บรรดาลเป็น
จิตใจก่อเป็นคน-ผลที่เห็น
ปกครองเป็นกำลังใหญ่จงไทยมา
รู้เป็นหลักคนมี-ที่นำหน้า
ถ้าใหญ่กว่านำหมู่-อยู่ด้วยดี
ไทยเป็นผู้รักษาคำศักดิ์ศรี
ไทยทุกที่เป็นไทยในทุกวัน
ไทยค้นแล้วส่งให้เห็น-เป็นของขวัญ
ไทยพร้อมสรรพเป็นไทย-ชาติไทย เอ.

อ.เสาวดี

๒๒. กันยายน ๒๕๒๔

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ ๕)

ณ ครั้งที่ ๕ นี้ ก็เพราะมีโอกาสดำเนินการตามที่รัฐประกาศให้ร่วมเฉลิมฉลอง พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งไทยควรมีประวัติไทยที่มีหลักฐานไทยปรากฏยืนยันความเป็นจริงตามที่ได้พบเห็นกันมา กับทั้งตามที่ท่านครูบาอาจารย์ได้ปรากฏไว้ ก็เพราะ หนังสือ พุทธศาสนสุพรรณภูมิปกรณ์ ราชบุรีวัดตุลกา ตำนานเมืองขุน ซึ่งพิมพ์ในกาลเฉลิมฉลอง ๒๐๐ ปีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้พิมพ์เพียง ๑,๐๐๐ เล่มหมดไปแล้ว ทั้งเกือบทุกท่านได้ช่วยค่าพิมพ์ไว้มากด้วย พร้อมกับได้พบหลักฐานจึงเพิ่มเติมเข้าไปอีก ก็คือ จารึกหล่อสลักลวดลาย-ลายสือไทยไว้ ณ เมืองจีนโบราณ รัชสมัย พระเจ้าเอ็งตี้ฮ่องเต้ซึ่งทรงเป็นปฐมกษัตริย์แห่งพระราชวงศ์ ประมาณกาลก็ ๒,๒๐๐ ปี ก่อน พ.ศ. ก็เมื่อประมาณ ๔,๓๐๐ ปีกว่ามาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) ซึ่งได้ทรงสืบต่อกันมาถึงราชวงศ์เจ้าหรือจ้าว ทั้งได้สร้างลายสือไทยไว้ด้วย จึงเป็นหลักฐานไทยได้แน่นอน ยังได้พบ-จารึกตัวสือไทย ณ ปราสาทอิยิปต์ สมัยราชวงศ์ใหม่-ฟาโรหุเซติ ๑ แรมเส็ช ๒ New Kingdom Pharaohs seti 1 Ramses 2 B.C. 1567-1085 ซึ่งอ่านอย่างไทยว่า-ราชวงศ์ พระเจ้าฟาโร้สือไท ๑ พระเจ้าแรมเส็ช ๒ ก่อน ค.ศ. ๑๕๖๗-๑๐๘๕ ปี ก็เมื่อประมาณ ๓,๕๕๔ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) ตัวสือไทยที่จารึกไว้ ณ ปราสาทหินนี้มีว่า-เพื่อนรักสนุกกัน แถวต่างอ่านได้ว่า-(พ่อ)ขุนไทยฟ้ารุ่ง ขุนหญิง ขวัญฟ้า คำชื่อไทยว่า-ฟ้าโร กับ ฟ้ารุ่งนั้น ก็มีความหมายอย่างเดียวกัน พระองค์ทรงออกคำอย่างชาวอิยิปต์เขียนก็ออกจารึกว่า-ฟาโรหุเซติ ซึ่งคงมีความหมายเช่นเดียวกับไทย ที่ออกว่า-ฟ้าโรและออกเป็นไทยว่า-ฟ้ารุ่ง ตามที่ปรากฏตัวจารึก และคำชื่อต่อไปว่า-ขวัญฟ้า นั้น คงเป็นพระนามพระมเหสีของพระองค์ ก็คำชื่อว่า-ฟาโรหุหรือเสียงไทยว่า-ฟ้าโร นี้ ซึ่งเป็นชื่อใหญ่หลวงขนาดจักรพรรดิราช.เจ้าอาจเป็นพระนามยกย่องเฉพาะถวายนำพระนามจริง เช่น ฟาโรหุเซติ หรือฟาโร้สือไท และเช่นคำไทยที่ปรากฏอยู่-ก็คือสม.เด็จ สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง พระร่วง ในหลวง และชื่อ-วิสามันตนามพิเศษประจำเฉพาะว่า-ฟาโรหุ ฟ้าโรนี้ มีประจำมาตั้งแต่ยุคสมัยเริ่มต้น กระทั่งสุดท้าย ซึ่งดูพระนามจริงแล้วไม่มีใกล้เคียงไทยเลย มีเพียง-ราชวงศ์ใหม่ที่ได้อ้างมาแล้วว่า-เซติ สือไท (seti) เท่านั้น แต่ก็ให้แน่ใจว่า-เป็นชื่อคำไทย และ มีคนไทยไปอยู่มากได้ประสบประสานกันได้ออกหัวคิดสติปัญญาเป็นความรู้สร้างวัฒนธรรมขึ้นกระทั่งสถาปนาตัวขึ้นเป็นฟาโรหุ เซติ หรือ พระเจ้าฟาโร้สือไท ทั้งยังใช้ลายสือไทย และ ชื่อไทยไว้ จึงคงอยู่ได้เป็นหลักฐานในกาลนี้ ยังมีเขตบริเวณแดนใกล้เคียงกันอีก ก็คือ-เกาะซิชีลี ซึ่งคิดต่อไปถึง โรมัน-อิตาลี ณ ปี ค.ศ. ๑๕๖๐-๑๕๗๐ มีคณะชุดค้นกันขึ้นได้ชุดค้นจึงได้พบร่องรอยโบราณกาลก่อน ค.ศ. ๑,๒๐๐ ถึง ๕๐๐ ปี ก็เมื่อประมาณ ๓,๑๘๗ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) ณ เมืองท่าโบราณชื่อ-มอติยา MOTYA ค.ศ. ๑๕๖๘ ณ มอติยานั้น ได้พบของโบราณมากมาย ก็ได้มีของไทยอยู่หลายชิ้น เช่น งาช้าง-ที่สลักเป็นรูปแม่โผสบ ซึ่ง-มือทั้งสองถือรวงข้าวเป็นสำคัญ และ รูปแม่ย่านางประทับในห้องหน้าต่างสถิตหัวเรือเดินทะเล และแท่นพิมพ์ผ้า-มีลายสลักเป็น-ลายสือไทยว่า-มิง ผู้ทำขายฟอลือสอน ฯลฯ กับ บ้านโมเสค ณ พื้นโมเสคดำ ประดับสลักโมเสคขาวขึ้นเป็นลายสือไทยทั้งสองด้านว่า-ชื่อออยซัดเจน ของโบราณที่ชุดค้นพบนี้ ในหนังสือนี้มีกำหนดว่า ก่อน และหลัง ค.ศ. ๓๕๗ ปี ก็หมายถึงว่า-ก่อน ค.ศ. ๔๐๐ ปี หรือหลังมา ๔๐๐ ปี ก็ได้แน่นอนว่า-ของไทย และ สือไทยมีมาแล้วจึงไปปรากฏอยู่ที่หน้าโบราณคดีวิทยาพบเห็นได้

ณ ทวีปออสเตรเลีย มีภูเขาหินทราย อันมีชื่อที่ขนานระบุบอกว่า-พุ่มภูคู่ทรวง ซึ่งธรรมชาติได้สลักเสลาไว้ Monuments Sculpted by Nature ทั้งสองพุ่มภูมีเส้นขนานเหมือนเส้นบันทัด ณ พุ่มซ้ายมีรอยสลักเป็นเส้นขนานและเป็นรายจารึก-ลายสือไทยให้อ่านได้ว่า-เพื่อนรักดี ณ พื้นเรียบ ล่างมีรอยเลื่อนลงมาก แต่พอมองเห็น และให้อ่านได้ว่า-พ่อขุนทอง แม่ทองดี ส่วนพุ่มขวามีเงาบังจึงมืด มีสว่างเฉพาะกลางได้ จึงพอมองเห็นได้ให้อ่านได้ว่า-แม่นางไยดี เขาว่า-เป็นพุ่มภูพิเศษสุดมหัศจรรย์แห่งหนึ่งประจำทวีปออสเตรเลีย และว่า-ธรรมชาติสลักเสลาไว้ก็ยิ่งดีมากขึ้นว่า-ธรรมชาติก็รู้จักคนไทยจึงได้สลักชื่อไทย และสลักลายสือไทยให้อ่านได้อีกด้วย แต่ผู้เขียนมั่นใจว่า-ลายเส้น และรอย

จาริกนั้นเป็นส่วนที่คนทำขึ้นซึ่งยืนยันว่า มีคนไทยสมัยคิดหนังสือได้ไปอยู่แล้ว และได้กระทำไว้ ก็ตัวสือไทยนี้ มีมาตั้งแต่ต้นกับ ๗ ยุครัชสมัย พระเจ้ามหาปนาทบรมจักรพรรดิ พระองค์ทรงคิดได้ให้คนหปติรัตน คือ ขุนคลังแก้วเรียนรู้กระทำบุญจักรพรรดิราชสมบัติ และได้ไปจดพระพุทธรูปลักษณะ และพระพุทธรูปประจำพระองค์พระอุกฤษณ์ธัมมา-สัมพุทธองค์มาถวาย จึงเป็นเหตุสละราชสมบัติออกทรงผนวชทรงเอาพระเศียรเกล้า กับพระสรีรกายกระทำสักการบูชาแล้วตั้งปณิธานปรารภนาพระโพธิญาณ และได้รับพระพุทธรูปพยากรณ์ จึงเป็นเหตุให้ตรัสเรื่อง-อนาคตวงศ์ซึ่งมีปรากฏอยู่แล้ว

กับทั้งยังได้พบหลักฐานเอกลักษณ์ไทยซึ่งมีทั่วตลอดแถบเหนือโลก เช่น พวก-ลพ, ลพ แต่เขาเขียนเป็นตัวสืออังกฤษอ่านเป็น-ภาษาอังกฤษว่า แลพ, แลป (แลฟและแล็บ) ลพ หรือ แลฟ ถ้าเป็นชื่อคนเขาพิมพ์ไว้อย่างนี้-Lapp อ่านว่า-แลฟฟ ถ้าเป็นชื่อประเทศหรือดินแดน เขาพิมพ์ไว้อย่างนี้-Lapland อ่านว่า-แลฟแลนด์ สำหรับพวก-ลพ, แล็บ นั้น เขาพิมพ์ชื่อเต็มไว้อย่างนี้-Labrador อ่านว่า-แลบราดอร์ (..โดร์บั้ง) เพราะเขาไม่มี-สระออบ จึงออกเสียงไปตามภาษาของเขา ชื่อไทยจึงถูกเปลี่ยนไปกระทั่งไทยไม่รู้จัก พวกลพ หรือ ลพ (แลฟ หรือ แล็บ) ก็ได้สร้างไบค หรือ เรือสามมียอดแหลม มีเรือมาดกะสวนเหมือนไทย และ แกงเลียงก็อย่างไทย ไปถึงเผ่าเอสกีโม ก็มีเรือมาดกะสวนทำหัวท้ายแหลมเหมือนไทย ใช้ส่วานชักมีคัน และ สายเหมือนไทย ใช้เรือมาดกะสวนดกเบ็ด หรือดกปลา, กุ้ง, เหมือนไทย คือ ใช้คันเบ็ดยาวปลายแหลมวางขวางบนกลาบเรือ ส่วนผ่านวาโจ หรือ เผ่าลาวจ้านั้น ๗ อเมริกาเหนือได้เห็นภาพถ่ายกระทำพิธีการอย่างหนึ่ง ทั้งหญิง และ ชายทุกคนในพิธีการนั้นต่างนั่งพับเพียบไทยทั้งหมด และทุกคนต่างมีพวงลูกปักกล้องคอ (เหมือนไทยรุ่นปู่ย่าตายายสมัย พ.ศ. ๒๔๐๐-๒๔๕๐) ทั้งนี้ เพราะฝรั่ง และ อินเดียนแดงเผ่าฝรั่งและอินเดียนแท้ต่างนั่งพับเพียบไทยไม่เป็น ฯลฯ เป็นอันว่า-มีคนไทย กับมีของไทยไปปรากฏตลอดโลกแล้วเป็นกาลเวลากว่า ๓,๐๐๐ ปีแล้ว คราวแรกก็ยังกริ่ง และ เหนงใจต่อสิ่งที่เป็นไทยนั้นอยู่ จึงขลาดใจอยู่บ้าง ครั้นพบตัวสือไทย กิริยาไทย คือ นั่งพับเพียบ เครื่องใช้ เช่น เรือมาดกะสวน และส่วานชักซึ่งมีสาย, คันชัก, ม้วนหัวใช้กาง หรือ ออกด และ เคื่อย หรือ ดอกไซ, เจาะ ฯลฯ ทั้งนี้ เช่น นั่งพับเพียบ ฝรั่ง, แวก, จีน, ทำไม่เป็น หรือ นั่งไม่เป็น-เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ถ้ายังขลาดอยู่อีกคนหนึ่ง ไทยก็สูญสิ้นสัญลักษณ์ และเอกลักษณ์ คือ ระบบแบบไทย และ สิ่งของไทยที่มีอยู่แล้ว ก็คงจะกลายเป็นไม่มี จึงจำเป็นต้องกล้าเอาหน้ารอด เพราะไม่ได้ดีอะไรเลย ทั้งได้แต่ถูกแข่งด่าตลอด และ ถิ่นเนื้อประดาตัว จึงไม่ต้องพูดถึงความดีความชอบ มีแต่จะต้องจมลึกลงไปยิ่งกว่าปิดทองหลังพระ และยืนยันได้อย่างเปิดเผยว่า-ทำให้ไทยเป็นไทยอยู่ได้เพียงเท่านั้นก็เพราะเหตุที่ได้กระทำมาแล้ว ทั้งยังได้เกิดจิตสำนึกอยู่ เสมอว่า-มีอยู่เพียงคนเดียวเท่านั้น ถึงจะมีอุปสรรคอย่างไรก็ต้องทำเพื่อไทยได้ฟื้นคืนตัวเป็นไทยอยู่ตามเดิม ๗ ครั้งหนึ่ง พ.ศ. ๒๕๒๖ จะมีการเฉลิมฉลอง-ลายสือไทยมีอายุครบ ๗๐๐ ปี เป็นกาลที่มีวิทยุโทรทัศน์แล้ว ทั้งมีแถบบันทึกภาพฉายกระแสพระคำรัส และ สันทนาบรรยายในวิทยุโทรทัศน์ จึงได้ฟังกระแสพระคำรัส และการสนทนานั้น ๆ เสมอ ได้ฟังว่า-ได้อ่านหนังสือของท่านมีความรู้มากมาย (และ-ทรงอ่านหนังสือไทย ๗ ชาวได้) กับ สันทนาว่า-ที่ทำเอาของไทยกลับคืนมาเป็นของไทยนั้น มีความเลื่อมใสท่านอย่างจริงใจ ซึ่งได้ฟังแล้วเพียงแต่คิดสำนึกความเท่านั้น เพราะนึกเข้าใจว่ากล่าวถึงผู้อื่น ฉะนี้ จึงขอพระราชทานอภัย และ ขออภัยด้วย ขอเล่าถึงความจริง ตั้งแต่ต้น พ.ศ. ๒๕๐๗, ๘, ๙ นั้น ได้เจอจาริกก็ได้อ่านจึงรู้เรื่องไทยได้ตลอดจึงกระทำขึ้นให้รู้เรื่องไทยตามที่ปรากฏอยู่แล้วว่า-ไทยนี้ต้องเป็นเผ่าแรกคั่นที่ทำ ความเจริญแก่โลกมนุษย์แน่นอน เช่น คิดลายสือไทย, ลายตัวเลขไทย ออกเสียงคำพูดไทย ร้องเพลงกล่อมลูกได้ สร้างเสียงคำกลอนร้องเพลงได้ ฯลฯ ก็-คำพูดไทยนั้นแม้ ในกาลบัดนี้ก็ยังไม่มีไวยากรณ์ ซึ่งยืนยันว่า-มีมาแต่ต้นเดิมเก่าก่อน ส่วนภาษาที่มีไวยากรณ์นั้นเป็นภาษาที่สร้างขึ้นในภายหลัง เช่นนี้ ไทยจึงควรสรรเสริญ และกล่าวเกียรติคุณขึ้น ทั้งได้พบจาริกกเบื้องจาน และ จาริกอื่น ๆ ก็มีบอกไว้ตลอดทุกประการ แต่ละส่วนเป็นหลักฐานได้แน่แท้ จึงได้กระทำมาแล้ว ทั้ง-ทรงสาगत่านคันไทย คือ ขุนสรวง, ขุนนางสาว, จ้าวฟ้า, จ้าวแม่, ทับทิมทอง, จ้าวพ่อช้าง (คณเสว), จ้าวแม่ชื่อฟ้า, ฯลฯ ได้มาพบ และ เล่าแจ้งให้รู้สาหัส หรือไสยศาสตร์ จึงได้กระทำเพื่อเป็นความรู้เรื่องไทย หรือ แบบระบบไทย, วัฒนธรรมไทย ที่พิเศษสุดเฉพาะไทยก็คือ-จีนครุบา, ไหว้ครุ, ขึ้นครุ ฯลฯ ได้กระทำตามที่

ท่านต้นได้ให้กระทำอันเป็น-ของไทย แต่แล้วก็ถูกแถลงการณ์เดือนประกาศว่า-เป็นของปลอม, โกหก, หลอกหลวง, ทั้ง ๓ วลีนี้มีอำนาจให้ติดคุกได้ทุกวลีและ ถูกแข่งด่ามาตลอดกาลนานนั้นกระทั่งคิดเป็นสำนึกในจิตสำนึกเป็นประจำ แต่ก็สำคัญจิตคิดประจำใจว่า-ขอเอาตัวคนเดียวนี้ขึ้นรับคำแข่งด่าคนไทยทุกท่านที่สร้างไทยไว้ ซึ่งทุกท่านยังเหลือกระดูกในโกศตั้งอยู่ ณ โต๊ะบูชา หรือ ผังไว้ในกรุ หรือ นำเอาไปทิ้งแล้ว คงยังเหลืออยู่แต่สิ่งที่ท่านได้สร้างไว้ เช่น ลายสีไทย, ลายเลขไทย, คำพูดไทย, นา สวน. ไร่. เครื่องใช้ไทย ฯลฯ ที่พวกไทยบัดนี้ยังใช้กันอยู่ จึงควรกล่าวถึง และควรสรรเสริญตามจริงที่มีอยู่แล้ว กลับถูกโหมกระหน่ำแข่งด่าอย่างหนัก จึงออกรับแทนทุกท่านต้นเพื่อให้ทุกท่านต้นคงอยู่ตามเดิม แต่ก็ยกเว้นผู้แข่งด่านั้นเป็นลูกหลานเหลนของต้นที่ต่างชุดกันขึ้นมากล่าวอย่างสนุกปาก จึงไม่เข้าไปขวางกัน อันอาจถูกกล่าวหาว่า-เสือกไม่เข้าเรื่องก็ได้ จึงเปิดโอกาสให้แข่งด่าตามเสรีภาพประชาธิปไตย และ ยังได้พบหลักฐานเอกลักษณ์ไทยไปตลอดแถบเหนือโลก และ มีลายสีไทยไปตลอดแถบใต้โลกก็ทั่วโลกแล้ว ซึ่งท่านต้นไทยนั้น กับ ต้นของเขาซึ่งเป็นร่วมกันก็ตาม แต่อนุชนนั้น ๆ ต้องกระทำตามเสรีภาพ และ คตินิยมของอารยชนสมัยใหม่นี้ จึงประนามว่า-เป็นชาตินิยม และ ไทยนิยม เมื่อเป็นไทยแล้ว-ยังไม่มีชาตินิยม, ไทยนิยม แล้ว ก็คงนิยมอย่างอื่น เช่น พวกหลายกระดองนิยมกัน ก็เพียงประกาศ แต่ยังไม่ไปเป็นจีน และ อาหรับ ฉะนั้นในคราวที่มีกระแสพระดำรัส และมีคำสนทนาศั้นนั้นได้แยกไปจากแนวเดิมซึ่งมีแต่แข่งด่า ที่ได้ทรงสรรเสริญ และ นิยมไทยนี้ จึงกระทำให้เข้าใจเจตนาต่างไปจากส่วนจริงบริสุทธิ์ ครั้นต่อมา ได้คิดถึงพระสำนวนว่า-ท่าน และ สำนวนว่าเลื่อมใส นั้น ไทยใช้เฉพาะพระในพระพุทธศาสนาเท่านั้น ก็พลันเข้าใจได้ จึงเกิดปีติปราโมทย์-กระแสพระดำรัส และ สำนวนสนทนานั้นอย่างแท้จริง อันเป็นเหตุให้ต้องกระทำต่อจนกว่าจะสำเร็จตามที่ท่านต้นไทยได้ขอร้องให้กระทำ

และในกาลก่อน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ มานั้น ได้พบจารึกเรื่องไทยตลอดแล้ว ทั้งรู้ว่า-ตัวลายสีไทยมีมาเมื่อ ๖๘๓๕ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) แน่ใจว่า-คงจะมีไปอยู่ในต่างประเทศเป็นแน่ เมื่อพบหนังสือ-โบราณคดี อินโดนีเซียน ศิลปศาสตร์ Ancient Indonesian Art มาแล้ว จึงได้พบหนังสือไทยปรากฏ ณ ชาวอินโดนีเซีย ยังได้พบชื่อเมืองไทย แต่พิมพ์ตัวสีอังกฤษว่า-ลว, สุข, เตจลา (ลว้, สุโขทัย, เจลล,) ได้สดขวา เหนือบาหลิมิ-ร่วง เมรปี (เมืองพระร่วง) ได้พบหนังสือไทยสลักไว้ว่า-พระญาณเมธยา จาริกสลัก ณ ไบสิมาว่า-พ่อขุนฟ้าขวสี ยังมีรูปหล่อเป็นตัวหนังสือได้ทำตัวสีไทยไว้บนหัวเข็ดสอนเด็ก มีตัว อ.ศ. เป็นต้น และได้พบหนังสือ-ทางเสด็จพระพุทธองค์ The Way of The Buddha ได้พบทั้งหนังสือไทยและหนังสือขอม ก็ยังไม่เพียงพอ ทั้งที่มีแถลงการณ์เดือนประกาศออกมาว่า-ปลอม, โกหก, หลอกหลวง ด้วยแล้วก็ยิ่งวิตกหนักขึ้น เพราะว่า-ไทยนี้ แม้ใช้ชื่อว่า-สยาม, เขียม, เขม ก็ถูกกดให้จมลงได้ชื่อ-อินโดไชน่า จึงสูญไปแล้ว และ หนังสือไทยก็ถูกยกไปให้อินเดีย ทั้งแผ่นดินตลอดเมืองไทยนี้ก็ถูกยุบลงไปให้อยู่ใต้ทะเลหลวง ตามที่นักรู้สันนิษฐานว่าไว้ แต่ก็ได้หนังสือ-เอกสารหิน ซึ่งกรมทรัพยากรธรณีกระทำขึ้น พ.ศ. ๒๕๐๘ มีระบุถึงอายุ-ซากหินดึกดำบรรพ์-Fossile ครั้นได้ค้นโดนดหิน, ดันมะพร้าวหิน, ดันสักหิน ฯลฯ ซึ่งเป็นหินแก้วแล้ว เอาตามซากหินนี้ ซึ่งมีกำหนดกันว่า-ถ้าเป็นหินแข็งธรรมดาก็มีอายุ ๑๐ ล้านปี ถ้าเป็นหินแก้วแสงมีรัง-ซึ่งฝรั่งว่ามีอายุ ๑๖๐ ล้านปี ฉะนั้น จึงอ้างเป็นหลักฐานได้ว่า-ดันไม้ทั้งนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่ใต้ทะเล แต่ขึ้นอยู่ ณ พื้นดินบก จึงยืนยันว่ามีบกมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๑๖๐ ล้านปี ก็เป็นอันว่ารอดตัวไปได้ ทั้งประวัติพระมหาปุลณเถร และ พระสังฆพัณเถร จึงเป็นที่มิได้แน่นอน และก็มีอยู่แล้ว กับ หลักฐานนี้ก็เป็นที่น่าพอใจ พื้นแผ่นดินไทยมีบกตลอดไทยให้ไทยพระพุทธศาสนาเป็นอยู่ได้ เช่น พระมหาปุลณเถรมา ณ ถ้าเขมเป็นต้น ซึ่งมีอยู่แล้วก็คงตามเดิม และอีกโสดหนึ่งก็คือชื่อ-ไทย หรือ สยาม ที่หายไปจากแผนที่โลก ซึ่งจมลงไปในชื่ออินโดไชน่ามานานประมาณ ๑๕๐ ปี ที่ผู้เขียนมีรู้อยู่เพียงคนเดียวก็สัก ๕๐ ปี เท่านั้น ครั้นประมาณ ๒๕๒๖ คู่สามีภรรยาได้ให้พบหนังสือ-สมุดแผนที่โลกฉบับอังกฤษ Britannica Atlas ซึ่งพิมพ์ ค.ศ. ๑๙๘๑ พ.ศ. ๒๕๒๔ เพิ่งมาถึงกว่าจะได้ดูพอรู้ก็ พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้เห็นมีแผนที่ และชื่อไทยว่า ประเทศไทย THAILAND กรุงเทพ KRUNG THEP ความที่แก้ไขเพิ่มเติมให้นี้ได้พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๑๓ ค.ศ. ๑๙๗๐ ก็คงพิมพ์ต่อ ๆ มาถึงครั้งที่ ๑ ซึ่งมาถึงให้เห็นนี้แผนที่โลกแผ่นแรก ๆ หน้า ๖ ได้พิมพ์ชื่อ-ประเทศไทยไว้ได้ชื่อ-อินโดไชน่า อย่างนี้- INDOCHINA ดังนี้ จึงเป็นที่ THAILAND

เห็นชัดว่า-ไทย ได้จมหายลงไปได้อินโดจีนนานถึง ๑๕๐ ปีกว่า เมื่อมีขึ้นในแผนที่โลก ณ ค.ศ. ๑๙๗๐ พ.ศ. ๒๕๑๓ นั้น จึงเป็นเช่นเกิดใหม่ เหมือนชาติที่หลุดพ้นจากการยึดครองทั่ว ๆ ไปนั้น ส่วนชื่อ-กรุงเทพนั้น แม้ไทยจะตั้งขึ้นใช้ ณ พื้นที่ชื่อว่า-บางกอก ได้กว่า ๒๐๐ ปีในกาลนั้นก็ตาม เมื่อเขาใส่ให้ แต่ได้ใส่-บางกอกไว้ข้างล่างเพื่อรู้ชัดว่าแห่ง และ ที่เดียวกันเท่าที่ได้ฟังสนทนากัน มีกล่าวแต่ชื่อ-บางกอก ซึ่งออกตามตัวหนังสือภาษาอังกฤษว่า-BANGKOK ว่า-แบงค็อก ฉะนั้น ชื่อไทยจึงหายไปบนหนังสือ และ ภาษาอังกฤษ หวังว่า-ท่านผู้รู้ภาษาอังกฤษทุกท่านคงรู้ดีกว่า ฉะนั้น ชื่อไทยจึงถูกเปลี่ยนไป ไทยก็พลอยเปลี่ยนไปตามเขาด้วย แต่ที่เขาใส่ให้ในแผนที่โลก ณ พ.ศ. ๒๕๑๓ ไทยก็กลายเป็นประเทศเพิ่งเกิด ก็ยังคิดว่าสมัยที่ไม่มีไทยคือว่า-ไทยหายไปจากโลก คราวนี้มีมาได้ ๑๘ ปี ก็เริ่มสาวหนุ่มขึ้นแล้ว อาจพอเลี้ยงสาได้บ้างกระมัง

เท่าที่ความรู้กว้างขวางเกินขอบเขต อย่างน้อยก็รู้จักไทยทั่วโลกทั้งที่ไม่เคยออกไปนอกประเทศเลย แต่ทำไม-จึงรู้ได้ก็เพราะมีผู้นำหนังสือมาให้ดูรูปภาพ กรันดูบ่อย ๆ เข้า ก็พบไทยได้-ในที่ท่า และ สิ่งของไทย ถ้ามีหนังสือไทยด้วยแล้ว ก็ยังเป็นไทยแน่นอนทุกประการ ฉะนั้น จึงพอมีความรู้กระทำเรื่องไทยได้ไม่น้อยเกินกว่าโลก อาจจะมากไปถึงปรโลก หรือ เพื่อนทรงสาวด้วยก็ได้ ถ้าผู้รู้กันแล้วก็พูดได้ง่ายมาก ถ้าหากผู้ที่มั่งคั่งสุดแสนที่จะชุบชั้นได้ เพราะ-บทบรมนั้น พระพุทธเจ้ายังไม่ทรงสอน ตัวก็เลยไม่พร้อมใจจะชุบชั้น ก็ปล่อยให้หน้าตัวเองไปแล้ว เช่น พวกที่คัดตัวเองออกจากไทยไปชุกแซกอื่น

แต่นี้ก็ถึง-ตัวหนังสือจารึก และ สุวัณณภูมิในไทย เพราะต่างรับรอง-หนังสือไทย หรือลายสือไทยมีแค่สมัยสุโขทัย พ.ศ. ๑๘๒๖ เท่านั้น แต่สุวัณณภูมิมีชื่อมาตั้งแต่-สมัยพระพุทธกาล กระทั่งถึง พ.ศ. ๑๐๐๐ และมีจารึกตัวสือไทยที่ฐานพระ ณ ลำภูสี เขาภู ก็ถูกยกไปให้อินเดียไปแล้ว และ พระที่มีจารึกเป็น-ตัวสือไทยว่า-สุวัณณภูมิ ก็ว่า-ปลอมเพราะมีก่อนจารึกหลัก ๑ ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องมีหนังสือภาษาอังกฤษ และ อเมริกัน เพราะต่างถือกันว่า-สิ่งที่มีอยู่ในหนังสืออังกฤษทุกอย่างเป็น-อมตคุณภาพพิเศษยิ่งกว่า-พระไตรปิฎกไทย จะเห็นได้ เช่น ในพจนานุกรมไทยมีศัพท์ว่า-ศาสนา ดอนให้ความหมายรู้จักกระทำตามนิยามของศัพท์คำอังกฤษตลอด จึงจำเป็นต้องมี ก็ไม่รู้ว่าจะหาได้ที่ไหน และ จะมีลายสือไทย หรือ หนังสือไทยมีปรากฏอยู่ หรือ ไม่ ถ้าไม่มีแล้วเรื่องไทยก็หมดสิ้น จึงไม่ต้องค้นไทย เพราะไทยได้สูญสิ้นจมหายลงไปได้ชื่อว่า-อินโดจีนนานแล้ว

ณ ก่อน พ.ศ. ๒๕๑๕ มีหนังสืออังกฤษหลายชนิดเป็นชุดนำมาให้ผ่อนส่ง ก็ได้มาชุด ๑ ชื่อ-ห้องสมุดครอบครัว-THE NEW UNIVERSAL LIBRARY และ-คู่มือรายสาม ร.อ.สมนึก พัฒนวิบูลย์ ร.น. และ สุณารี ผู้กรรยา ก็ได้หนังสือชุด-กาลชีวิต-TIME LIFE ได้นำมาให้อ่าน โดยเฉพาะก็คือ-อเมริกา โบราณ-ANCIENT AMERICA ได้พลิกดูรูปพวกเผ่ามายา และ อินคา ได้พบลายปูนปั้นเป็นลายเลข ๑, ๒, ๖, ๑, เห็นตัวสือไทยคล้ายตัวปัจจุบันนี้จึงอ่านได้ความว่า-ต้นคนอินฟ้า แม่ญานางไทย จึงรู้ว่า-เป็นไทย ทั้งชื่อและเขียนด้วยหนังสือไทย ในคำพูดไทยด้วย ด้วยหนังสือเล่มนี้เป็นเหตุให้ดูไปถึงเล่มอื่น จึงเจอไทย, สิ่งของไทย และหนังสือไทย ซึ่งมีไปตลอดโลก เพราะคุณทั้ง ๒ นั้นได้เป็นผู้นำหนังสือมาให้พบจึงเกิดความสำนึกขึ้นชนิดยิ่งใหญ่ว่า-เป็นผู้เปิดเผยทั้งโลกให้ได้มองเห็นกลุ่มคนไทยได้กระจายไปอยู่ทั่วโลกมาแล้ว แม้ชื่อจะเปลี่ยนไปตามตัวหนังสือ และ ภาษาท้องถิ่น แต่ความเป็นไทย คือ ท่าทางไทย, สิ่งของไทย, เฉพาะก็คือ-หนังสือไทย และ คำพูดไทย มีปรากฏให้ทราบ แม้จะเปลี่ยนไปบ้างก็พอเห็นเค้าได้ เช่น ชาวว่า, ชาวลว่า, ลัวะ, ลว. ลพ, ที่เปลี่ยนไปเป็น แล๊พ หรือ แล๊พพ, หรือ แม่ย่า เป็น-มายา MAYA หรือ ตามตัวอ่านว่า แมแม, เป็นต้น มีผู้มีทุนได้จัดหามาให้ ๕ ชุด ประมาณ ๑๐๐ เล่ม ณ พ.ศ. ๒๕๒๗ นั้น เป็นอันว่า-หนังสือชุดนั้น และ อื่น ๆ เช่น-ทรงส่วนจากประวัติศาสตร์ได้ผลสุดโผล่ขึ้น ณ จีนใหม่ HISTORICAL RELICS UNEARTHED IN NEW CHINA ซึ่ง-สุวดีไปพบ ณ จีนใหม่ ได้นำมาให้ ได้เปิดดูเป็นทั้งหนังสือและภาษาจีน ก็ดีมากเพราะมีรูปที่มีหนังสือไทยปรากฏอยู่ จึงเป็นสื่อทำให้เฝ้าหา ก็พอดีได้พบ-หนังสือส่วนอัศจรรย์ของจีน THE GENIUS OF CHINA พิมพ์เป็นหนังสือภาษาอังกฤษ ได้มีรูปพระเครื่องต้น สำริดล้วนมีลวดลายเป็นลายสือไทยให้อ่านพระนามไทยได้ทุกพระองค์ ซึ่งคุณประพันธ์ ปลัณธนากุลได้เป็นผู้หามาให้ จึงได้พบพระนาม เหลืองอิง เชี่ยวหัว เชี่ยวเฮา หรือ เลี้ยวเหา ฯลฯ ซึ่งมีทั้งหนังสือไทย และ

ชื่อคำไทย ซึ่งหนังสือสมัยนี้มีอำยภาพมาพิมพ์ไว้ให้ดูด้วยจึงเห็นตลอด จึงเป็นหลักฐานแน่นอนว่า-ไทยก็มีอำยภาพของตัวเองจึงไปอยู่ได้ตลอดโลก ทั้งได้ทำสิ่งเป็นไทยว่า ไทยจึงคงอยู่ให้ไทยด้วยกันรู้จักไทยได้ จึงเป็นหลักฐานสมบูรณ์ปรากฏพร้อมในกาลก่อนแล้วได้มาให้เห็นเป็นประจักษ์พร้อมในกาลเฉลิมฉลอง พ.ศ. ๒๕๓๐ จึงได้กระทำอย่างที่ปรากฏนี้ ไทย-ซึ่งเป็นชื่อรวมนี้จึงเป็นที่รวม ๓ สถาบัน และ ก็ได้มาประชุมพร้อมกันในไทย และ ไทยก็เป็นสถาบันทั้ง ๓ นั้นจึงเฉลิมฉลองพร้อมกัน

ชาติไทย หรือ คนเผ่าไทยนั้น เป็นคนเผ่าพันธุ์หนึ่งมีขึ้นกับโลก จึงมีรูปร่างแบบไทย มีถ้อยคำเป็นไทย มีการกระทำเป็นไทย จึงเกิดมาเป็นชาติไทย คำชื่อว่า ชาติ นี้ ไทยทุกคนรู้เหมือนกันหมดว่า-เกิด หรือ แปลว่า-เกิด ก็คำว่า-ชาติ อันเป็นคำมคธนี้ คนไทยรู้จักกันมาแล้วยังน้อยก็ ๒๕ ศตวรรษ แปลได้กระทั่งชำนาญ และ ขอบเป็นคำไทยได้สนิทว่า-ชาติ ซึ่งเดิมเป็นคำมคธว่า-ชา-ติ จึงมาเป็นคำไทยในภายหลัง เดิมนี้-ไทยใช้ว่า-เผ่าไทย ไทยต้นแรกนั้นเกิดเป็นโครงสร้างแสงสว่างไทยตามโครงการแข่งน้ำว่า-จาวชิมดิน แสงหล่น เฉพาะคนเผ่าไทย ซึ่งตามความรู้เดิมอันมีเป็นประจักษ์มาว่า-เป็นแสงแสงคือ ดาวตก เป็น-แสงหล่นจากฟ้ามาเกิด ก็คืออาภัสสรพรหม ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในอภักขุณสูตรว่า-อาภัสสรกายหรือที่แปลว่า-กายแสงเป็น-ชานอกโลก ซึ่งมีชื่อว่า-มโนมยกาย แปลว่า-ร่างกายเกิดจากใจ จึงเป็น-ดวงแสงหล่นจากฟ้ามาเกิดเป็นคนไทย ซึ่งเป็นธรรมชาติคคิระบบหนึ่งอันมีมาก่อนทฤษฎีว่า-มาจากคนลิง หรือ มนุษย์วานรซึ่งเป็นข้อคิดค้นกันเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ นี้เอง ฉะนั้น ผู้ที่เกิดเป็นคนเผ่าไทย จึงมีรูปโครงสร้างเป็นแบบไทย ได้สร้างถ้อยคำขึ้นเป็นไทย หรือ ภาษาไทยได้ที่มีสมอง และ จิตในปราชญ์เปื่องเป็นประจำเผ่าไทยมาก็คือ-สามารถเอาเสียงพูดที่มีความรู้เข้าเป็นลายเส้น ที่เรียกว่า-ลายสือไทย, ลายเลขไทย, เอาเข้าเสียงร้องเรียกว่า-เพลงไทย เพลงกล่อม ฯลฯ ฉะนั้นไทยจึงเกิดเป็นคนเผ่าหนึ่ง หรือเป็นคนชาติหนึ่งของโลกแล้ว ครั้นรู้จักกันมาก ๆ เข้า ไทยเองก็นำเข้าไปร่วมแขกอินเดีย อาหรับ ตุรกี มองโกล จีน แล้วก็เลกกลายเป็นไทยประสม เมื่อละออกมาได้แล้ว หรือมีโอกาสวาสนาขึ้นเป็นต้นได้ ก็มักแสดงความเป็นไทยออกมาด้วยการตั้งชื่อไทย ถ้ามีความรู้หนังสือไทยก็เขียนจารึกหนังสือภาษาไทยไว้ จึงเป็นเครื่องรู้จักกันได้ในการต่อมา ก็เผ่าไทย หรือ ชาติไทยที่เป็นอิสราธิปไตยเอกราชอยู่ก็ใช้ชื่อว่า-ไทย เช่น เมืองไทย แม้จะเปลี่ยนเป็น-สยาม หรือ เขียมลื้อ ก็ยังเรียกว่า-เมืองไทย, คนไทย, เผ่าไทย ชาติไทย ณ บัดนี้ ก็เป็น-สถาบันที่ ๑ ใน ๓ สถาบัน ซึ่งตั้งมานานแล้วตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๖ ถึงจะเป็นสถาบันขั้นสำคัญที่ ๑ ใน ๓ สถาบันนั้น แต่ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ไม่มีคำว่า-ชาติไทย ซึ่งควรจะมิขนาด-ด้วลวง เพื่อยืนยันสถาบันไทยเผื่อว่าจะมีผู้คิดว่า-สถาบันนี้ควรจะมิชื่อเป็นหลักฐานอยู่ในพจนานุกรม ควรจะมีเป็นหลักฐานดีกว่า-ไม่มี

ศาสนาไทย นั้น หรือ พระพุทธศาสนา นั้น เดิมไทย-มีต้นไทยที่เกิดก่อนครั้งยังเป็นคนอยู่ได้ตั้งระบบต่าง ๆ ให้ได้ประพฤติปฏิบัติกันมา จึงเป็นคำสอนให้รู้ และ เป็นคำสั่งให้กระทำ ครั้นตายไปได้เกิดเป็น-ทรงสาธ หรือ เป็น-วิญญูณรูป, เป็น-อาภัสสรกาย, เป็น-ทิพกาย อยู่ขึ้น ก็มาสอนให้รู้ธรรมชาติ และ สอนให้ทำดีมีประโยชน์ กับ สิ่งให้ทำดีมีประโยชน์ และ สิ่งไม่ให้ทำสิ่งร้าย จึงเป็นคำสอนสั่ง หรือ คำสั่งสอนของท่านต้น อันตรงกับคำว่า-ศาสนา ครั้นได้-พระพุทธศาสนามาแล้ว พระพุทธศาสนานั้น-ไทยได้มานานถึง ๒๕ ศตวรรษแล้ว ก็รู้กันดีว่า-พระพุทธศาสนานั้น-แปลว่า-ศาสนาของท่านผู้รู้หรือ แปลว่า-คำสั่งสอนของผู้ตรัสรู้ คำว่า-ศาสนานั้น-แปลว่า-คำสั่งสอน คำสั่ง คือ วินัยที่ท่านผู้ตรัสรู้หมดกิเลสทรงบัญญัติไว้ จึงเป็น-กฎข้อบังคับให้ละเว้นสิ่งผิด ให้ประพฤติสิ่งดีชอบ คำสอน คือ ธรรมกล่าวสอนโทษของความไม่ดี และกล่าวสอนคุณของความดี เพราะท่านผู้ตรัสรู้ คือ พระพุทธเจ้านั้น ทรงตรัสรู้แล้วจึงนำมาสอนอันเป็น-พระธรรม และ ทรงตั้งบัญญัติกฎข้อบังคับขึ้นก็เป็น-พระวินัย ซึ่งครบอย่างนี้จึงเป็น-พระพุทธศาสนา ก็มีคำสั่งสอนเหมือนกับ-ต้นไทยเดิมได้กระทำเป็นระบบแบบไทยไว้ จึงสมกล้องกันตลอดมา และ เฉพาะ-พระพุทธศาสนามิเพิ่มขึ้นมาอีก องค์ภาพหนึ่ง ก็คือ-นิพพาน อันเป็น-โลกุตตรภูมิ ภูมิพ้นโลก ซึ่งมีได้ทั้งกายนี้ และ ปรกาศ กาเอิน ชื่อ-มโนมยกาย-กายเกิดจากใจ ไทยเรียกว่า-ทรงสาธ เฉพาะ-มนุษย์บุุณชนที่ยังไม่ได้อุตริธรรม ตลอดถึงสัตว์ทั้งหมดยังมีกามคุณ ทรงสอนให้ละชั่วคือ บาปมีผลเป็นทุกข์ จึงเป็น-ทุกข์และ ทรงสอนให้ทำดีคือ-บุญมีผลให้เป็นสุข จึงเป็น-สุคติ

ซึ่งมีได้ทั้งกายนี้ และ ปรกาศ ทรงสางนั้น ยังเป็นโลกียภูมิอยู่ เรียกว่า-กามาพจรภูมิ ที่ได้-รูปฌาน สงบสงัดกาม ฌณอกุศลธรรมได้ เกิดมีได้ทั้งกายนี้ และ ปรกาศ เรียกว่า-รูปาพจรภูมิ ที่ได้-อรุณฌาน ซึ่งเพิกถอนรูปได้ เจริญไม่มีรูป คือ อาย-อากาศ ใจ-วิญญาน เล็กน้อย-อาภิญจะ เนว-มีละเอียดยิบเหมือนไม่มี มีได้ทั้งกายนี้ และ ปรกาศ เรียกว่า-อรุณพจรภูมิ ท่านที่เจริญอัสวักขณญาณจึงทำกิเลสให้หมดสิ้นได้ ก็มีได้ทั้งกายนี้ และ ปรกาศ ซึ่งพ้นโลกนี้ทั้งปรโลก คือ ดับเกิดได้-เป็น-นิพพาน โลกุตตรภูมิ ที่เป็นกายโลกนี้ และ ปรกาศ-ทรงสาง นั้น ไทยรู้มาก่อนแล้ว จึงตั้งชื่อเป็นคำไทยไว้ว่า-ทรงสาง สว่างสววรรค์ ทั้งเป็น-กามาพจรภูมิ รูปาพจรภูมิ อรุณพจรภูมิ เฉพาะ-โลกนิพพาน, โลกุตตรภูมิ ไทยตั้งชื่อว่า-เมืองแก้ว นี้-ในพระพุทธศาสนา ไทยได้รับมาประเพณีปฏิบัติกันอยู่ จึงมี-วัด, พระสงฆ์, อุบาสก, อุบาสิกา ท้าวราชอาณาจักร กับทั้งยังเป็นศูนย์กลาง-มัธยมประเทศของโลกอีกด้วย

คำว่า-พระพุทธศาสนานั้น ณ ความหมายของไทย แม้จะใหญ่โตเป็นหลักฐานขนาดถึง-สถาบันที่ ๒ ของชาติรัฐประเทศก็ตาม แต่ใน-พจนานุกรม พ.ศ. ๒๕๒๕ ไม่ปรากฏเป็นหลักฐานขนาด-ตัวหลวง หรือ ตัวประธาน โคดตามหลักสถาบันไทย ก็ศัพท์ชื่อเดิมว่า-พระพุทธศาสนานั้น แยกออกเป็นศัพท์ได้ ๒ คือ-พุทธ และ ศาสนา ถ้า มคธเป็น-ศาสนา แต่ไทยใช้ว่า-ศาสนา รวมกันเป็นศัพท์เดิมว่า-พุทธศาสนา ต่อมาเป็นชื่อ-พระพุทธศาสนา แปลว่า-คำสั่งสอนของท่านผู้ตรัสรู้ และ มีอีกศัพท์ ๑ ว่า-พุทธศาสน (โอวาทปาติโมกขคาถา) อันแปลว่า-คำสั่งสอนของท่านผู้รู้ทั้งหลายซึ่งหมายถึงท่านผู้รู้ทั้ง ๓ คือ พระสัมมาสัมพุทธ ๑ พระปัจเจกพุทธ ๑ พระอนุพุทธ ๑ สำหรับ-พุทธศาสน์ ซึ่งไทยใช้ว่า-พระพุทธศาสนานั้น คำว่า-พุทธ ในพระพุทธศาสนา นี้หมายเอาพระพุทธองค์ซึ่งทรงวางพระพุทธศาสนาไว้พระปัจเจกพุทธนั้นตรัสรู้เองแต่ไม่ทรงวางศาสนา ส่วนพระอนุพุทธนั้นตรัสรู้ตามพระพุทธองค์จึงดำเนินตามแบบที่ทรงวางเป็นธรรมวินัยนั้น ฉะนั้น พระพุทธศาสนาจึงมีหลัก ๓ คือ พระพุทธเจ้าตรัสรู้พระธรรม พระธรรม ก็พระสงฆ์ทรงจำสืบท่อมานี้ พระสงฆ์เป็นสาวกผู้ฟัง และ ตรัสรู้ตามธรรมวินัยจึงสั่งสอนสืบต่อกันมา แต่ศัพท์ชื่อว่า-พระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้า, พระธรรม, พระสงฆ์, แม้สำคัญขนาดสถาบัน และ ชาวไทยใช้เป็นประจำ ณ พจนานุกรม ไม่มีพิมพ์เป็น-ตัวหลวง ตัวหลวงนี้ ในพจนานุกรม-พิมพ์ตัวฝรั่งเสศหนาใช้หมึกเขียวมรกตเป็นตัวประธานอยู่หน้าตอน แล้วมีคำแปล, ไขความ, อธิบายให้รู้, ในลำดับเรียงคำ มีคำเป็นตัวหลวงว่า-พระ ซึ่งมีปรากฏอย่างนี้ พระ (พระ) น. พระพุทธเจ้า ตามที่มีอย่างนี้จึงเป็นคำแปล หรือ อธิบาย ยิ่งพิมพ์ตัวจิ๋วตัวจึงบ่งความสำคัญเท่านั้น และ ศัพท์ว่า-พระธรรม, พระสงฆ์ ไม่ปรากฏในหมวดนี้ คำว่า-พระอื่น ๆ ที่เป็นตัวหลวงมีปรากฏ เช่น พระหา พระหิต ฯลฯ และถึงลำดับศัพท์ว่า-พุทธ ก็ปรากฏมีอย่างนี้ พุทธ. พุทธ- พุทธะ (พุททะ) น.ผู้ตรัสรู้. ผู้ตื่น. ไม่มีคำนำหน้าและหวังว่า-พระพุทธเจ้า แม้ในลำดับศัพท์ว่า-ธรรม. สงฆ์. ก็เช่นเดียวกันไม่มีคำว่า-พระ นำหน้าปรากฏอย่างนี้ ธรรม ๑. ธรรม- ธรรมะ (ท่า, ท่ามะ) น. คุณความดี ฯลฯ สงฆ์ น. ภิกษุในพระพุทธศาสนา ฯลฯ

นามศัพท์เฉพาะว่า-ศาสนา หรือ มคธว่า-ศาสน (ศาสนา) มีอุปบัติเกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะ-พระบาลีที่เป็นพระพุทธภาษิตที่ตรัสไว้เป็นมคธภาษา ตามที่มีปรากฏในโอวาทปาติโมกขคาถาว่า-พระธานศาสน์ คำสั่งสอนของพุทธทั้งหลาย และ พุทธศาสน์ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และ เป็นชื่อเฉพาะว่า-พระพุทธศาสนา ในพจนานุกรมปรากฏว่า ศาสนา (ศาสนะ) น.ศาสนา, คำสั่งสอนของพระศาสดา ปริยายนี้ตรงกับศัพท์ว่า-สตฺถุศาสน์ คำสั่งสอนของพระศาสดา แต่คำศัพท์ว่า ศาสนา นี้ ในพระคัมภีร์หรือภีษณปทีปิกา มีกักัดความหมายไว้ว่า-ศาสนศัพท์ เป็นไปในอรรถ ๔ คือ ๑. อาณัติ คำสั่งบังคับ (วินัย) ๒. อาคม พระธรรมคณาภาษิต (ธรรม) ๓. เลข เขียนสารหนังสือจดหมายเหตุ ๔. อนุศาสน การสั่งสอนและกั-คำศัพท์ว่า-ศาสนา นี้มีอยู่ในคัมภีร์ และพจนานุกรม ไม่มีใช้ในภาษาไทยทั่วไป ที่ใช้กันทั่วไปนั้นเป็นศัพท์ภาษาสันสกฤตว่า-ศาสนา ตลอดไปถึง-พระพุทธศาสนาด้วย และ คำศัพท์ชื่อว่า-ศาสนา ซึ่งเป็นภาษาสันสกฤตนั้น ใน สันสกฤต-ไท-อังกฤษอริธาน มีว่า-ศาสนา, ศาสนา. น.คำสั่ง, บัญชา, ราชศาสน หรือ ราชอาณา, ศาสนบัคร์, หรือ ประทานบัคร์, ลิขิต, นิพนธ์, หนังสือสัญญา, ศาสตร์, ธรรมศาสตร์, หรือ พระเวท, ธรรมกิริยา, ตบะระบับระคะ, การปกครอง, ซึ่งชัดเจนว่า-เป็นลัทธิศาสตร์ ธรรมศาสตร์พระเวทพราหมณ์อันมากกว่า-พระพุทธศาสนา

พจนานุกรมก็มีว่า-ศาสนา-, ศาสนา น.ลัทธิ, ความเชื่อถือของมนุษย์อันมีหลัก คือ แสดงกำเนิด และ ความสิ้นสุดของโลกเป็นต้น อันเป็นไปในฝ่ายปรมาตมประการหนึ่ง แสดงหลักธรรมเกี่ยวกับบุญบาปอันเป็นไปในฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้งลัทธิพิธีที่กระทำตามความเห็น หรือ ตามคำสั่งสอนในความเชื่อถือนั้น ๆ อำนวยการปกครอง ยิ่งดูในคำแปลเป็นหนังสือภาษาอังกฤษด้วย...แล้วจะเห็นทั้งศัพท์ และ ความหมายในคริสต์ทั้งหมด เช่น new model ENGLISH-THAI DICTIONARY มีว่า religion n. ศาสนา, ธรรม, ลัทธิ. เครื่องในศาสนา, เรื่องในศาสนา, ความระมัดระวังอย่างเคร่งครัด ศัพท์เหมือนกัน -faith เลื่อมใส, creed เชื่อสนิทใจ, belief เชื่อถือแน่นอน, holy บูชาสักการะ, devout ซื่อตรง, จงรักภักดี. ฉะนี้ คำศัพท์ชื่อว่า ศาสนา ซึ่งเดิมเป็นพระพุทธภาษิตดรัสเป็นบาลีภาษามคธว่า-พุทธศาสนา ที่ เป็นชื่อว่า-พระพุทธศาสนานั้นจึงมีความหมายไป ๔ นัย ครั้นใช้เป็นศัพท์สังสกฤตว่า พระพุทธศาสนาจึงมีความหมายไป ตามนัยของพราหมณฮินดู ถ้า ศาสนาแปลไปเป็นคำอังกฤษว่า-religion ก็มีความหมายไปตามนัยที่ชาวคริสต์เข้าใจ แต่เดิมแล้ว และก็-คำศัพท์ชื่อภาษามคธว่า-ศาสนา ที่ไทยใช้เป็นศัพท์สังสกฤตว่า-ศาสนา ไทยใช้เป็นประจำว่า-ศาสนา พุทธ หรือ พระพุทธศาสนา ก็ตาม ไทยใช้ประจำในไทยเท่านั้น ทั้งได้ดั่งไปในส่วนอื่นอีกด้วย คือ ศาสนาคริสต์ หรือ คริสตศาสนา ศาสนาอิสลามหรืออิสลามศาสนา ถ้าจะใช้เป็นคำภาษาหนังสืออังกฤษว่า-Christreligion หรือ ISLAM-religion อย่างนี้ ไม่เคยเห็น เห็นแต่คริสต์ และ อิสลาม เฉย ๆ แม้ที่แยกไป เช่น คาโรลิก หรือ โปรเตสแตนต์ และโมสลิม หรือ ฮูเซ็น เป็นต้นก็เห็นอย่างนั้น หรือว่า-จะอ่านรู้น้อยจึงไม่เห็น เท่าที่เห็นก็อย่างนั้น เช่นนี้ คำศัพท์ชื่อว่า-ศาสนา หรือ ว่าศาสนา ก็ตาม ได้เกิดขึ้นเฉพาะ-พระพุทธศาสนาก็จริง แต่ในพจนานุกรมก็มี-ศาสนาคริสต์ หรือ คริสตศาสนา และ ศาสนาอิสลาม หรือ อิสลามศาสนา ซึ่งไทยได้ดั่งให้เขาเอง อันเป็นต้นคำพูดไทยที่มีเสมอเป็นประจำว่า-ทุกศาสนาสอนให้ ทำดีเหมือนกันยิ่งยังได้แปลไปสู่คำภาษาอังกฤษซึ่งมีความหมายไปในความเข้าใจของชาวคริสต์ด้วยแล้ว ก็กระทำให้ ชาวคริสต์เข้าใจพุทธธรรมภายใต้คริสต์ เช่น เปลี่ยน พ.ศ. เป็น ค.ศ. เป็นต้น

และที่ในกาล ๓ รอบทศวรรษนี้ ไทยได้ใช้คำพูดไทย แต่ใช้เป็นคำสังสกฤต และใช้ตัวหนังสือไทยว่า-ภาษา ถ้าใช้คำมคธว่า-ภาษา กับทั้ง-หนังสือไทย ก็ใช้เป็นคำสังสกฤต และ ใช้ตัวหนังสือไทยว่า-อักษร ถ้าใช้คำมคธว่า-อักษร และว่า-สาร และ คำมคธสังสกฤตไทยว่า-บรรณ ซึ่งต่างก็ใช้ว่า-ภาษา เช่น ตัวหนังสือขอม ก็ใช้ว่า-ภาษาขอม และ ผู้ที่ ใช้นั้นซึ่งยืนยันตัวเองว่าไม่รู้ทั้งหนังสือไทย และ หนังสือขอม เพราะยกตัวหนังสือไทยไปให้อินเดียได้ ยกหนังสือขอมไป ให้ปลวกกับ พวกนี้มันมีชื่อว่า-ศจ.รศ.ผศ.อจ. ขอโทษหลายท่านที่ได้บรรยายความทางวิทยุโทรทัศน์ และ ที่อื่นซึ่งพยายามแก้ไขมาแล้ว ๗-๘ ปี ซึ่งมีผู้ไม่ยอมเอาตามมาก จึงต้องมากล่าวในคราวนี้ เพราะว่า-ได้พบหนังสือเล่มหนึ่งระดับชั้น และ ตั้งชื่อ สารานุกรม ซึ่งเป็นลำดับศัพท์หนังสือพระนิพนธ์ ที่-สมเด็จพระเอกาทศกิจแห่งพระพุทธศาสนาทรงนิพนธ์เป็น หลักสูตรให้ได้ใช้กันอยู่ พระองค์ทรงชำนาญภาษาเขมร ภาษาสังสกฤต ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ทรงรู้หนังสือโรมัน และ หนังสืออังกฤษ หนังสือเขมรเขมรี หนังสือสันสกฤต หนังสือขอม ฯลฯ และ หนังสือไทย ได้ทรงใช้ . (จุด) และ ไม้กาง ° (นิคหิต) ในตัวหนังสือไทยใช้เขียน และ พิมพ์ภาษามคธบาลีพระไตรปิฎก, อฎฐกถา, ฎีกา, สัททาวเสสปรกณ. ต่าง ๆ และ ภาษาสังสกฤต ซึ่งยังใช้กันในทุกวันนี้ ก็สารานุกรมฯ ฉบับนี้ก็ใช้อนุกรมพระนิพนธ์ของพระองค์ ตามที่แท้จริง ก็ เป็นอนุกรมลำดับที่คิดตลอด มีเฉพาะที่สำคัญมากก็คือ-พระชาติประวัติซึ่งมีว่าทรงศึกษาอักษรสมัยเบื้องต้นในสำนัก พระชนมายุ ๘ พรรษา ทรงศึกษาภาษาขอมและภาษาบาลีแปลธัมมปทัญญูกถา ก็ ธัมมปทัญญูกถาสมัยนั้น-เป็น ภาษามคธบาลี ใช้ตัวหนังสือขอมจารในใบลาน เช่นนี้ จึงทรงเรียนหนังสือขอมเพื่ออ่านออก และเรียนแปลภาษามคธบาลี ออกเป็นภาษาไทย ที่ใช้ว่า ศึกษาภาษาขอมนั้นจึงใช้ผิดควมรู้ ก็ภาษาเขมรนั้นแปลว่าคำพูด ซึ่งไม่ทรงเรียนคำพูด หรือ ภาษาขอม คือเขมร ที่ใช้อย่างนั้น จึงเท่ากับว่า ไม่ทรงรู้หนังสือขอมเรียนรู้ คำพูดภาษาขอม และ สำนักราชวิทยาลัยอัน เป็นภาคหนึ่งของสถาบันซึ่งเป็นแบบแผนอยู่แล้ว ทั้งผู้ทำก็มีอักษร ผศ. แจ่มชัดแล้ว จึงควรเป็นที่เชื่อถือได้ทุกระดับ และ คงทนต่อการพิจารณาพิเคราะห์ กับ ทั้งเป็นหลักวิชาการได้ด้วย และ ก็เพราะเป็นเช่นนี้ เพื่อตรงความถูกต้องจึงต้องกระทำให้เห็น ชัดความ เช่น คำกล่าววว่า โนม เป็นคำภาษามคธ ได้กระทำเป็นคำพูดภาษาไทยใช้ตัวหนังสือไทยว่า-ขอนอบน้อม พระ

ประชุมจารึกนี้ กล่าวว่า ไม่มีประวัติ จึงกระทำให้กาลเวลาหลัมา ๑,๐๐๐ ปี จึงกำหนดว่า พ.ศ. ๑๐๐๐-๑๑๐๐ ปี ได้นำจารึก พระเขียนจ้ง หรือ พระถึงซัมจ้ง ซึ่งจารึกเป็นตัวหนังสือจีนแต่พิมพ์เป็นตัวโรมันอย่างนี้-To-Lo-Po-Ti อ่านกันมาว่า-โต-โล-โป-ติ ว่าตามจารึกของพระถึงซัมจ้ง ซึ่งอ่านเป็นภาษากลางว่า-ดูล่อพัคดี หรือ ดูล่อปาตีภาษาแต้จิ๋วว่า-ดูล่อป้งตี้ 墮羅鉢底 ซึ่งใช้เป็นชื่อในภาษาไทยว่า ทวารวดี (เดิมเขียนพิมพ์ว่า-ทวาราวดี) ก็เสียงคำกล่าววว่า-ดูล่อป้งตี้ นี้ใกล้เคียงเสียงชื่อว่า-สุวรรณภูมิ หรือ สุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นชื่อมีปรากฏในไทยนี้ตลอดกาลมาแล้ว ส่วนทวารวดีนั้น มีปรากฏชื่อว่า-กรุงทวารวดีศรีอยุธยา พ.ศ. ๑๘๕๓ สูงขึ้นไปถึง พ.ศ. ๑๐๐๐ นั้นก็ถือชื่อ-ไทยทวารวดี ซึ่งพ่อขุนฟ้าเมืองไทยสร้างเมืองเดิมทอง หรือ กรมทองสำเร็จแล้วจึงตั้งชื่อว่า-กรุงไทยทวารวดีว่าเป็นที่อยู่ของไทยมอญลาว ณ พ.ศ. ๑๑๒๒ ส่วนทวารวดีนั้นแปลว่า-เมืองมีประตู มีคำใกล้เคียงก็เพียง-ทวา เท่านั้น และ ได้นำขึ้นมาใช้มาประมาณ ๖๐ กว่าปี (๒๔๖๔-๒๕๓๐) คำชื่อว่า-สุวรรณภูมิ มีมาทั้งเป็นชื่อเมืองกรุงสุวรรณภูมิ-ภูมิประเทศ และ กาลสมัย-สมัยสุวรรณภูมิ และ ศรีวิชัยสุวรรณภูมิ พร้อมกับมีจารึกเป็นหลักฐาน เช่น จารึกหลัก ๑ มีว่า-สุพรรณภูมิ ส่วนคำชื่อว่า-ทวารวดีนั้น แม้จะมีขึ้นสมัย-อยุธยา ก็เป็นแต่เพียงคำนำหน้า ไม่มีการออกเป็นประจำ ที่ประจำก็มีว่า-ศรีอยุธยาเท่านั้น ยิ่งเกินขึ้นไปกว่าสมัยอยุธยาแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีใช้เป็นหลักฐานให้เห็นเลย แต่ได้นำขึ้นมาใช้ในระยะเวลา ๖๐ กว่าปีมาเท่านั้นก็มีอิทธิพลเชื่อกันถึงกับละเลิกทั้ง-สุวรรณภูมิให้หายสูญไปนาน คำชื่อว่า-สุวรรณภูมิ เพิ่งจะสะสริมสะล้อพื้นดินขึ้นเมื่อ ๑๐ ปีมานี้ (พ.ศ. ๒๕๒๐) เวลาเมื่อมีกล่าวกันบ้าง ขอฝากข้อสังเกตไว้ในครั้งนี้ว่า-พระพุทธศาสนา มีประวัติรับรองกันแล้วว่า-มาสุวรรณภูมิ ส่วนพระพุทธรูป, พระธรรมจักร-รูปเคารพนิมิตแทนพระธรรม, พระสงฆรูปโบราณเป็นปฏิมากรเหมือนพระพุทธรูปแต่ไม่มีเกศมาลาพุ่มเมาศี และ ช่อฉัพพรรณรังสี-ทั้งนี้ ว่า-ทวารวดี จึงเกิดเป็น ๒ ชื่อ ๒ ตำแหน่งแหล่งที่แล้ว จะมีโอกาสปรับปรุงให้มีหลักฐานเป็นไปตามจริงได้แน่

อีกประเด็นหนึ่ง ก็คือ-วงล้อ หรือ จักร อันมีในไทยนี้ซึ่งได้ขึ้นไปเป็นรูปเคารพนิมิตหมายพระธรรมรัตนที่เรียกว่า-ธรรมจักร ก็คือ วงล้อแห่งธรรม สำหรับชื่อว่า-ธรรมจักรนั้น มีขึ้นมาตั้งแต่ครั้งทรงแสดงปฐมเทศนาอันมีชื่อว่า-ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ก็ก่อน พ.ศ. ๔๕ ปี แต่ว่าได้มาประดิษฐ์เป็นวงล้อธรรมจักรขึ้นในไทยนี้ก็สมัยสุวรรณภูมิ หรือ สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ณ ชมพูทวีปนั้นก็ พ.ศ. ๒๑๘-๕๐๐ สำหรับในสุวรรณภูมิไทยนี้ก็มาถึง พ.ศ. ๑๐๐๐-๑๕๐๐ จึงมีมากทั่วดินแดนสุวรรณภูมิไทยนี้ ส่วน-จักร ก็ วงล้อที่ใช้เป็นอาวุธ ซึ่งมีชื่อว่า-จักรอาวุธใช้ปราบทุรชนมารร้าย เทพเจ้า-เช่นองค์พระนารายณ์ มเหสักขทรงใช้เป็นประจำจึงมีชื่อว่า-เทพอาวุธ บ้างทำให้มีคมอยู่วงนอก หรือ ทำวงรอบนอกให้มีคมไขว้างให้หมุนไปทำลายได้ นี่เป็นเรื่องของฮินดู ซึ่งมีไตรภพวรรต ก็คือ ๑) มหาพรหม ๒) อิศวร ๓) นารายณ ซึ่งก็เป็น-ไตรมหาภูวนาท ก็คือ-สามพระผู้ที่พึ่งใหญ่ทรงช่วยได้ ประมาณ พ.ศ. ๑๕๕๐-๑๖๐๐ อิสลามโมสลิมบุกเข้าไปประหาร ทำลาย บังคับให้เป็น-โมสลิมเป็นอันมาก ต่อมา ประมาณ พ.ศ. ๒๓๐๐ พวกฝรั่งยุโรปได้พากันล่าอาเป็นเมืองขึ้น ได้ยึดเมืองท่า แล้วก็ยึดพร้อมกับทำลายที่ต่อผู้ขัดขวางก็ประหาร และ ทำลาย บังคับให้อยู่ในปกครอง และ เปลี่ยนเป็นคริสต์เป็นอันมาก ถัด ๓ ภกวัตช่วยได้จริง-พวกฮินดูคงไม่ต้องตกไปเป็นเมืองขึ้น แม้ในเวลานี้ก็ยังอยู่ในเครือจักรวรรดิอังกฤษ และ ประมาณ พ.ศ. ๕๐๐-๑๐๐๐ ได้แต่ง-ฮินดูนิยมขึ้น ก็ได้้นำพระพุทธศาสนาเข้าไปเป็นนิยมหนึ่งที่มีชื่อว่า พุทธาวตาน และ ทั้งระบบธรรมวินัยวัตรปฏิบัติก็เป็น-มหายาน หรือ มหาสังฆิกนั้น อันมีการถอยนกลึกเมถุนธรรมมาแล้วตั้งแต่สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช พรหมจรรย์จึงสิ้นสุด เมื่อโมสลิมบุกเข้าก็ประหาร เผาทั้ง จนหมดสิ้น ที่ยังเหลืออยู่อันมีชื่อว่า-เถรวาท หรือ หินยาน ที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงส่งไปในทางใต้ได้คงอยู่ต่อมา ได้ประดิษฐ์วงล้อธรรมจักรขึ้นเป็นหลักฐาน และ วงล้อนี้ ซึ่งมีอีกชื่อหนึ่งว่า กงล้อ ก็ได้ไปเป็น-ขนมประจำพิธีการไทยอันมีชื่อว่า-ขนมกง และได้เป็นบรรดาศักดิ์ว่า-จักรี หรือ เจ้าพระยาจักรี ครั้นทรงได้ปราบดาภิเษกเป็นพระบาทสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกแล้ว จึงได้ทรงสถาปนาชื่อ-จักรีนั้นขึ้นเป็นวงกงล้อประจำพระราชวงศ์ด้วยพระปรีชาญาณ จึงทรงใช้ จักรรัตน คือ กงล้อแก้ว หรือ กงจักรแก้ว อันเป็น รัตนสมบัติของพระเจ้าจักรพรรดิราชเจ้าที่ ๑ ในรัตนสมบัติ ๗ เป็นองค์ประธานชื่อว่า-จักร ส่วน-กรี ซึ่งเป็น -ตรี หรือ ตรีศูล ที่ปรากฏเป็นดอก

๓ เล่ม-เล่มกลางสูง อีก ๒ ขวาช้ายนั้นค้ำตั้งรูปโลหะขึ้นบนกันฝรั่งในด้ามตั้งบนฐาน ณ พระแท่น ส่วน จักรรัตนนั้นว่าเป็น ล้อแก้วเพชร มีซี่ คือ กำ ถึง ๑,๐๐๐ ซี่ ตามที่ปรากฏได้ด้นละ ๒๕ ซึ่งนอกสุดทั้ง ๒ ด้านจึงได้ ๕๐ แต่ละซี่นั้น ตอนปลายได้ทำพ่วงข้างจึงเป็น ๒ ยอดจึงได้ ๑๐๐ ชั้น ๒ เล็กกว่าก็กงได้อีก ๑๐๐ ชั้น ๓ และ ๔ นั้นมีเส้นเชียวมรดกชั้น จึงเป็น ๓ ยอดทั้ง ๒ ชั้นนั้นจึงได้อีก ๓๐๐ ชั้น ๕, ๖, ๗, ๘, ก็กงทำเช่นเดียวกันแต่เล็กมากจึงมองไม่เห็นก็กงได้อีก ๕๐๐ ยอดก็ได้อีก ๑,๐๐๐ ยอด จึงเป็น-จักรรัตนของพระเจ้าจักรพรรดิราชเจ้า มีตรีศูลเพชร ๓ ยอดตั้งสถิตบนแท่นชูยอด สูงขึ้นจึงเห็นชัดว่า จักรี หรือ จักรตรี ก็มีอายุยืนมาได้ ๒๐๐ ปีมาแล้ว ได้อยู่คู่กรุงรัตนโกสินทร์มาแล้ว

พระมหากษัตริย์ไทย, กษัตริย์, ขัตติยะ (ส.กษัตริย์. ม.ขัตติย) ซึ่งได้แปลงมาเป็นคำชื่อไทยแล้ว แม้คำชื่อว่า กษัตริย์นี้ เจ้าของเดิมแม่ใช้ภาษา สังสกฤต เมื่อได้ฟังแล้วก็ยังไม่รู้ความ จึงใช้เป็นคำไทย และ เสียงไทยแล้ว แต่ดั้งเดิมก็คงมีใช้กันมาแล้ว ก็คือคำกล่าวออกมาว่า ขัตติยะ ย่อสั้นแบบไทยใช้คำโดดว่า-ขัต เช่น คำว่า-ขุนขัต หรือ ขุนขัตตาทัพ แม่ชื่อแม่โผสบก็มีปรากฏว่า แม่ขัตตะหิ แม่ขัตติยา จึงเป็น-ขัต หรือ กษัตริย์ หรือ สัต (โพธิสัตว์) คำภาษาไทยใช้-ข, ส, แทนกันได้ เช่น ขมอง, สมอง, ขนิม, สนิม, ขนัด, สนัด, ขมา, สมา ฯลฯ และ ยังมีเป็นชื่อ-ข่าน, ขุน, โขน, ขอน, ไทยใหญ่ออกว่า-กอน และ ออกว่า-กวน ก็มี และ พวง ก็คำชื่อไทยออกเสียงขึ้นจุมว่า-พวง ก็คือ-เล้ง นาคไทย ก็ในไทยนี้ พวง หรือ นาคมาได้กับคนก็มี ถ้าเป็น-ชาย หรือ ผู้ มีชื่อว่า-นาค ถ้าเป็นหญิง ก็มีชื่อว่า-นางนาค และก็-พวงนี้ มาเป็นคำชื่อว่า-หลวง, ร่วง และ ล่วง ที่เป็นชื่อว่า-ร่วง เช่น พระร่วง หมายถึง-รุ่งเรือง (รุ่ง-เอา , เป็น ว. จึงเป็น-ร่วง) ส่วนคำว่า-ล่วง นั้น ไทยรุ่นต้นใช้เสียงกล่าวอย่างเดียวกัน แต่ความหมายต่างกัน จึงใช้ตัวหนังสือเป็น ตัว ล, จึงหมายความว่า-ล่วงล้นไปแล้วบัดนี้ ใช้หมายความว่า-นอนแล้ว-ซึ่งปรากฏมีความหมายที่กำกวมไว้ในกฎหมายให้ เป็นที่เกิดเหตุเลวร้ายของชาวไทยทุกคน จึงใช้เป็นการนามว่า-ในหลวง, พ่อหลวง, พ่อเมือง, ซึ่งได้ตั้งระบบ ปกครองบ้านเมืองขึ้นแบบ-พ่อลูก ซึ่งมีคำชื่อไทยว่า-พ่อเมือง แม่เมือง และ ลูกเมือง ซึ่งมีชื่ออยู่ก็คือ รักทะนุ ถนอมประชาชนทำลูกหลานตน เท่าที่มีอยู่จึงเป็นอันหลักฐานประจักษ์ตลอดกาลมาแล้ว และ ในกาลบัดนี้ ยิ่งเปิดเผยเด่นชัดขึ้นตลอดโลกกระทั่งเป็นที่สรรเสริญว่า-มีอยู่แห่งเดียวในโลกก็ในไทยนี้เท่านั้น ที่เป็นมาแล้ว และ กำลังเป็นไปอยู่ กับทั้งมีโครงการต่อไป ก็คือ มีส่วนใด ๆ จะให้เจริญรุ่งเรืองขึ้น-ก็ทรงกระทำทุกอย่างทุกประการ ถ้าทุกข์ยากก็ทรงนำบิณฑบาตแจกแจกแจกก็ทรงช่วยเหลือ และ เสริมสร้าง แม้ขัดข้อง ก็ทรงแก้ไขทุกประการ ซึ่งได้ดำเนินเรื่อยไปตลอดแล้ว ในส่วน พระพุทธศาสนา ก็มี-ธรรมานุสาสน และ สัสตมาจารวัตร จึงทรงทศพิธราชธรรม, ทศบารมีธรรม, ทศนาถกรณธรรม, พรหมวิหารธรรม, สังคหธรรม, และ ทรงวิชาจรณภูมิพล ด้วยประการฉะนี้ พระมหากษัตริย์ไทยจึงทรงความเป็น-พระ และ ทรงอำนาจก่อสร้างอำนาจผลประโยชน์ อันนับเป็นบุญฤทธิเดชานุภาพอนันต์ผลจึงทรงมีความเป็น-เจ้า กับทั้ง-ทรงเป็นผู้ให้ได้สิ่งสมปรารถนาอาจเป็นยศศักดิ์อันครุฑนันทสุขสวัสดิ์ได้ตามแบบโลก ไทยทุกคนจึงยกขึ้นไว้เหนือหัว ในหลวง-จึงทรงมีวโรมาธิโดยที่ไทยทั้งมวลทูลถวายไว้ในที่สูงด้วยเคารพว่า-พระเจ้าอยู่หัว กับพระคู่ร่วมครุฑโลดผล บารมีธรรม จึงมี พระแม่เจ้าอยู่เมือง เป็น พระศรีมิ่งขวัญคุ้มครอง

พร้อมกัน-ประการฉะนี้ ไทยจึงมี ชาติ, ศาสนา, กษัตริย์ไทย ซึ่งไทยได้วางไว้แก่ไทย จึงเป็นแบบไทยว่า-การ เกิดมีรูปโครงสร้างแบบไทย จึงมีชื่อว่า-เผ่าไทย, มาตั้งแต่ต้นจนมาเป็น-ชาติไทย ไทยมีคำสอนให้รู้ชั่วดี ชั่วมีทุกขร้อน เลวร้ายดีมีสุขเกษมสำราญ ชั่ว จึงสั่งให้ละเว้นเลิกทำ ดีทุกอย่าง สอน, สั่งให้ทำดีมีประโยชน์ผล ซึ่งได้สืบมาเป็น-กฏ นิยม และแล้วก็เป็น-กฏหมายขึ้น อันเป็นเบื้องต้นของ-กฏศีลธรรม หรือ ศาสนา ได้ยกผู้มีความรู้สามารถทรงยุติธรรม ขึ้นเป็นหัวหน้ามอบอำนาจให้สั่ง และ ให้กระทำเป็น-พ่อสั่งลูก จึงมีชื่อว่า-ในหลวง, พระเจ้า, ขุนใหญ่, ก็คือ พระ มหากษัตริย์ไทย จึงขึ้นเป็นระบบไทยแท้ อันอยู่ยืนมกระทั่งกาลบัดนี้ ซึ่งอาจแผ่แซกเข้าไปในทุกระบบของโลกก็ได้

ในการพิมพ์ครั้งนี้ เท่าที่ได้พบไทย และ ของไทยซึ่งมีทั่วโลกนั้น จึงกระทำให้ประวัติไทยมีคุณค่าสมกับไทยที่ได้เป็น-มนุษยชาติหนึ่งในโลก เพราะหลักฐานไทยที่พบนั้นมีพิมพ์อยู่แล้วในหนังสือ สารานุกรมโลก จึงได้อ่านดูรู้เห็นพบ ไทยที่ไปอยู่ทั่วโลก ซึ่งนับได้ว่า หนังสือนี้ได้ให้ความรู้จักไทยได้ตลอด ได้อ้างมาเป็นหลักฐาน พร้อมกับอ้างชื่อหนังสือและ

พิมพ์ตัวหนังสืออังกฤษอีกด้วย ก็เป็นอันว่า ถูกต้องตามระเบียบการ หรือ กฎหมายลิขสิทธิ์แล้ว แต่ ณ กาลครั้งหนึ่ง ประมาณต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๘ (จำได้ไม่แน่นอน) มีนักข่าวสื่อสารไทยได้กล่าวในทางวิทยุโทรทัศน์ว่า-“มีนักแปลไทย ไม่ขออนุญาตแปลเอาไปเป็นของตัวเอง....” ผู้กล่าวนั้นเป็นคนไทยจึงรู้ภาษาไทยดีขนาดกล่าวความภาษาไทยได้พอรู้เรื่อง ส่วนฝรั่งเจ้าของหนังสือวิทยากรนั้น คงไม่รู้ถ้อยคำภาษาไทยถึงพูดเป็นไทยได้ขนาดนั้น ก็หนังสือที่ส่งเข้ามาขายในไทยนี้ ไทยต้องเสียสตางค์ (คือ ดอลลาร์) ซื้อ หรือ ชำระมูลค่าจึงเป็นกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายซื้อขายแล้ว ทั้งที่แปล ก็กระทำเป็นถ้อยคำไทย และ ใช้ตัวหนังสือไทยด้วยก็เขาเป็นต่างชาติไม่น่าจะก้าวล่วงกรรมสิทธิ์ในถ้อยคำภาษาไทย และ หนังสือไทยอันเป็นของไทยโดยเฉพาะเท่านั้น ถ้าถึงอย่างนี้ ก็เป็นอันว่า ยังถือกรรมสิทธิ์จะนำมาหลอกลายกันทำไม อย่างรถยนต์ และ อาวุธที่ซื้อมาใช้กัน เวลาใช้ไม่เห็นต้องขออนุญาต มหาวิทยาลัยไปเรียนกันมา ได้จำค่าทุกอย่างตลอดจนค่าวิชานั้น ๆ เมื่อนำมาใช้ก็ไม่เห็นต้องขอ อนุญาต หนังสือที่ยื่นลิขสิทธิ์ และ กรรมสิทธิ์เข้ามานี้ ซึ่งสำเร็จกรรมสิทธิ์ซื้อขายลิขสิทธิ์ขาดแล้ว ยังก้าวล่วงยื่นสิทธิ์เข้ามาอีก ก็ควรจะส่งกลับคืนไปแต่ควรจะเผาทิ้งเสียดีกว่า จะได้ไม่ต้องเสียค่าส่ง และ จะไม่รบกวนเมืองไทยด้วย ที่นำมาให้แก้หอสมุดต่าง ๆ นั้น เพราะต่างกลัวระเบิดปรมาณูจะเผาหมด จึงเอาไปฝากไว้ในที่ ๆ ไม่มีปรมาณู ไทยด่างเก็บไว้อย่างเทิดทูลสูงกว่าพระไตรปิฎกไทยและก็-ไทยควรจะสำนึกความสำคัญนี้บ้าง ส่วนของไทย เช่น โบราณวัตถุที่ซื้อไป หรือ ลอบขนออกไป-ไปปรากฏ ณ พิพิธภัณฑ์บางแห่งยังมีเลขหมายประจำปรากฏอยู่ ไทยไปเจอและ ถ่ายภาพยนต์นำมาฉายให้เห็นอีกด้วย แต่ก็ไม่ได้กล่าวว่าอะไร ฉะนั้นที่ไทยมีสมองสติปัญญารับใช้เขานั้น ควรจะแปลงเป็นพวกเขาเสียเถิด เขาจะได้เอากระดาศชนบัตรปิดไปก็ได้ไปเลย เท่าที่ทำนี้ก็เพราะเป็นไทยได้พบของไทยก็นำมาเสนอแก่ไทย ก็เพียงแค่รู้จักไทยเท่านั้น ไม่ใช่เป็นไทย แต่ไม่รู้จักของไทย กับแถมเอาของไทยไปให้กรรมสิทธิ์ของเขารอีกด้วย ยังได้ไปเรียนเกยวิทยา และเอาใช้เป็น-เกยเทคโนโลยี ควรตั้งเป็น-เกยเทคโนโลยีวิทย์จะได้ทันสมัยเหมือนมหาประเทศชาติที่พัฒนาเต็มที่แล้วทั้งหลาย

กับทั้งในการพิมพ์ครั้งนี้ ก็กระทำตามที่รัฐได้ประกาศให้ร่วมพิธีฉลอง พ.ศ. ๒๕๓๐ ก็เพราะได้พบหลักฐานไทยตลอดโลก ทั้งระบบขนบวัฒนธรรมประเพณีไทย อันนั้นว่าสมบูรณ์แล้วก็ได้ เช่น คำานานไหว้ครุบา ขึ้นครู ครอบงอม บวงสรวง หรือ บำบวง บูชา-ทรงสาง ก็คือ จ้าวทั้งหลาย หรือ วิญญูณรูป, ทิพกาย, อาภัสสรกาย, มโนมัยกาย ซึ่งเป็นต้นไทยตั้งแต่-พ่อขุนสรวง แม่นางสางเป็นต้นมาที่ยังเห็น และยังได้กระทำกันอยู่ คือ การไหว้ครุบา ก็มี-พ่อขุนสือไทย แม่ขุนลายไทย และ ลายทอ ก็มี แม่ไทยงาม และ การไหว้ต้น หรือ ฟ้อนรำถวายมือ หรือ ทำบุญอำนวณให้-พระทรงเมือง ก็มี-ขุนอินเขาเขียว พระเสื่อเมืองก็มี-เจ้าฟ้าขุนแผน ส่วนที่พิมพ์ไม่ทัน ก็คือ จ้าวไทย, จ้าวไม้, จ้าวโพสพ, แม่จำพวกซากหินก็ตามที่มียอยู่ หรือ จะพบใหม่ก็ความ ก็คงจะพิมพ์เป็นภาคผนวก ส่วนมากทั้งหมดที่พิมพ์ครั้งนี้ กล่าวได้ว่ามีมากเพียงพอที่ให้อู้จักไทยได้ตลอดแล้วก็ได้ถึงจะไม่สิ้นเชิง ก็พอกล่าวได้ว่า-เพียงพอให้อู้กันตลอดแล้ว

ทั้งนี้ จึงเป็นอันว่า-สมบูรณ์ชนิดขึ้นบนเต็มที่เพียงพอที่จะเป็นเครื่องบำเพ็ญบวงสรวงบำบวงเผ่าชาติไทย, พระพุทธศาสนาไทย, ท่านท้าวมหาขุนพระมหากษัตริย์ไทย ตั้งแต่-พ่อขุนสรวง, แม่นางสาง ณ ต้นมหากัทรกัปนี้ ซึ่งได้นำร่างแสงต้นแบบระบบมนุษยชาติที่มีรูปโครงสร้างไทยนี้มาจาก-จาวชิมดิน แสงหล่นโอมสิทธิสรวงศรีแก้ว แผ้วมฤตยู เอาจูเป็นแท่น ฯลฯ แสงหล่นจากฟ้ามาเกิดเป็นร่างโครงสร้างเป็นรูปมนุษยชนคนไทย ซึ่งไม่ใช่กำเนิดมาจากรูปร่างโครงสร้างลิงคนอย่างฝรั่งว่าเป็นกฎไว้ ทั้งยังเป็นพระพุทธานิตรัสไว้ว่า-อาภัสสรกาย ก็คือ ร่างแสง หรือ กายแสง ซึ่งได้ตรัสไว้ก่อน ๒๕๓๐ ปีกว่ามาแล้ว จึงพร้อมสมบูรณ์จะได้ตามรัฐที่ได้ประกาศชักชวนให้ร่วมเฉลิมฉลอง บุรุษอาชาไนย และ สตรีรัตน นางศรีแก้วผู้สืบจากต้นอภัสสรกายนั้น ซึ่งได้มาเป็นต้นเผ่าชาติไทยแล้ว ทั้งได้รักษาพระพุทธศาสนาอันทรงพรหมจรรย์บริสุทธิ์บริบูรณ์ให้คงอยู่ได้มา ๒๕๐๐ ปีแล้ว และ จะคงอยู่ไปถึง ๕ พันปี ทั้งได้แผ่ไปตลอดโลก กับ พ่อขุน แม่ขุนไทย ตั้งแต่ต้นมาถึงกาลบัดนี้ ฉะนั้น ไทย และ คนไทย จึงเหมาะสมกับชื่อว่า-มนุษย หรือ มนุสส ที่แปลกันว่า-ผู้มีใจสูงก็คือ มีสติปัญญาดี สร้างคำพูดภาษาไทยตั้งเป็นชาติไทยได้ ก่อตั้งระบบขนบระบอบไทยจึงให้ของไทยคงอยู่เป็นไทยมาถึงทุกวันนี้ และ มีอิสราณภาพเอกราชไทยสมกับชื่อว่า-

ไทยทุกอย่างประจำไทยมา ซึ่งจะคงทนอยู่ตลอดนิรันดร และ ถึงไทยรุ่นนี้กำลังดำรงรักษาครรถอง จรรโลงแบบอย่างไว้ตลอดมา แม้ไปอยู่ต่างประเทศทุกแห่งก็ยังรักษา-ไทยพุทธ กับ ใช้ชื่อถ้อยคำไทยได้ ทั้งยังใช้สือไทยเลขไทยจารึกไว้ด้วย ไทยจึงต่างพร้อมใจกันเป็นไทยตลอด และ ดำรงไทยให้มีทั่วๆ ไปอยู่ ซึ่งสิ่งทั้งนี้จะได้เป็นพรไทยอันทรงอนุภาพศักดิ์สิทธิ์ที่ประสิทธิ์ประสาทไทยทุกอย่างให้เป็นไทยอยู่ตลอด จึงเป็น-หลักไชยไทยทั้ง ๔ ทิศ คือ ชาติ, ศาสน์, กษัตริย์, ไทยชัดเจน, จะคงอยู่คู่ไทยตลอดกาล ตราบอนาคตอันไม่มีประมาณกาลนั้นด้วย

ธมมทตฺโต (พระราชกวี อ้า ธมมทตฺโต)

วัดโสมนัสวิหาร

๕ มิ.ย. ๒๕๓๐

ในการพิมพ์ครั้งนี้มีผู้อุปถัมภ์ประหลาดรู้อย่างนี้

๑. ทุนตันผีไทย	๔๕,๐๐๐	บาท	๕. ทุนงานศพ	๒๐,๐๐๐	บาท
๒. ทุนมรดกทายาท	๓๕,๐๐๐	บาท	๖. บุญส่ง วรรณะสาร	๗,๐๐๐	บาท
๓. ทุนเฉลิมฉลอง	๕,๐๐๐	บาท	๗. ทุนสมทบ	๑๐,๐๐๐	บาท
๔. ทุนช่วยค่าพิมพ์	๕๐,๐๐๐	บาท	๘. เบ็ดเตล็ด	๘,๐๐๐	บาท

อาจจะกว่า ที่เหลือจะได้พิมพ์ภาคผนวกและพิมพ์ ครั้งที่ ๖ อีก

คำไทย ไทย-รู้-ทำ

เรื่องของไทย ไทยไม่ทำ-ใครทำให้
ทั้งรูปทรง, โครงสร้าง, อย่างต้นเคย
รัฐธรรมนูญ, คาคอยู่, รู้เอาไว้
เอาไว้ใช้, ไว้คุณคือ, ชื่อ-ทำเป็น
ที่สำคัญ-นั่นคือ ข้าว, พรว, ปลา, ผัก
ขม, ขึ้น, หวาน, มัน, เค็ม, เต็มอัตรา
ทั้งรู้จัก, สลัก, แกะ, และ-सान บั้น
เจียน, เจาะ, ถาก, ฟาก, ฝา, ด่อ-ล้อ, กระดาน
รู้เอื่อไม้, ไผ่ฝาย, และ-ไหม, เปลือก
ทั้ง-หาว, ไม้ ได้จักดอก, พอกรักทา
รู้จัก-จัก, ขกลาย, ฟ้าย-ผ้า-ไหม,
แกะ, สลัก, สัก, ไม้-ลายเกลียว, เอ็น
ที่ยอดรู้, ดูลาย, หมายถึง, เอา
จากลายไทย, ให้เห็น, รู้-ดู, เล่า, เรียง,
รู้ลำดับ, นับคำนวณ, ส่วนลายเส้น
หนึ่ง, สอง, สาม, ตามที่เห็น-เป็น “เลขไทย”
ไทยขึ้นรู้-รู้ดูเห็น, เช่น ของ, สอง,
หลอ, หล่อ, ลอ, ล่อ, ล้อ, พอพูดจา,
รู้จักรับ-นับถือ, คือ-ใส่เกล้า
เช่นหนุ่ม-สาว, คราวขึ้นขึ้น-สินคำล้ำ
รู้เป็นคน, คตประมาณ, คารูร่วม
ตั้งชื่อไทย, ไว้เป็นชาติ-ชาติอยู่ยาว
ร่วมยกผู้-รู้เก่งกล้า ชื่อว่า “ขุน”
ขุนควรมี, ศรีคู่ครอง, ต้องถูกใจ
ร่วมกันมาก, หากมีร้าย, และ-ฝ่ายดี
จึงมี “ขอม” กล่อมเกลาร้าย-ร้ายรุ่งเรือง
ช่วงดีใด-ไม่เอา-เอาชั่วหมด
ดี-ยกย่อง, ต้องกอดชั่ว-ตัวร้ายราน
พุทธศาสน์-ชาตินุญย์, ผุดขึ้นแล้ว
รู้ชีวิต-จิตมนุษย์-จุดควบคุม
จึงเป็นคน-คนเป็นพระ-ประเภทหนึ่ง
เป็นสาม-ชาติ, ศาสน์, กษัตริย์, ชัดไทยทอง
ชาติไทยนี้-ที่เป็นอยู่-รู้มาแล้ว
ระบบ-ชาติ, ศาสน์, กษัตริย์, ชัดครุฑรา
ไทยขึ้นชื่อ, ลือถึง, หนึ่งของโลก
เป็นเลือดเนื้อ, เชื้อไข-ไทยมันคง
เมื่อถึงไทย-ภัยมากมี-พลีพร้อมผู้
รูกหน้าที ดีด้วยกัน-ทุกวันคืน
ทั่วถิ่นไทย ให้สินสู่ อยู่ถิ่นได้
ร้อนลมว่าว, หนาวแดดกล้า-หน้าฝนพร

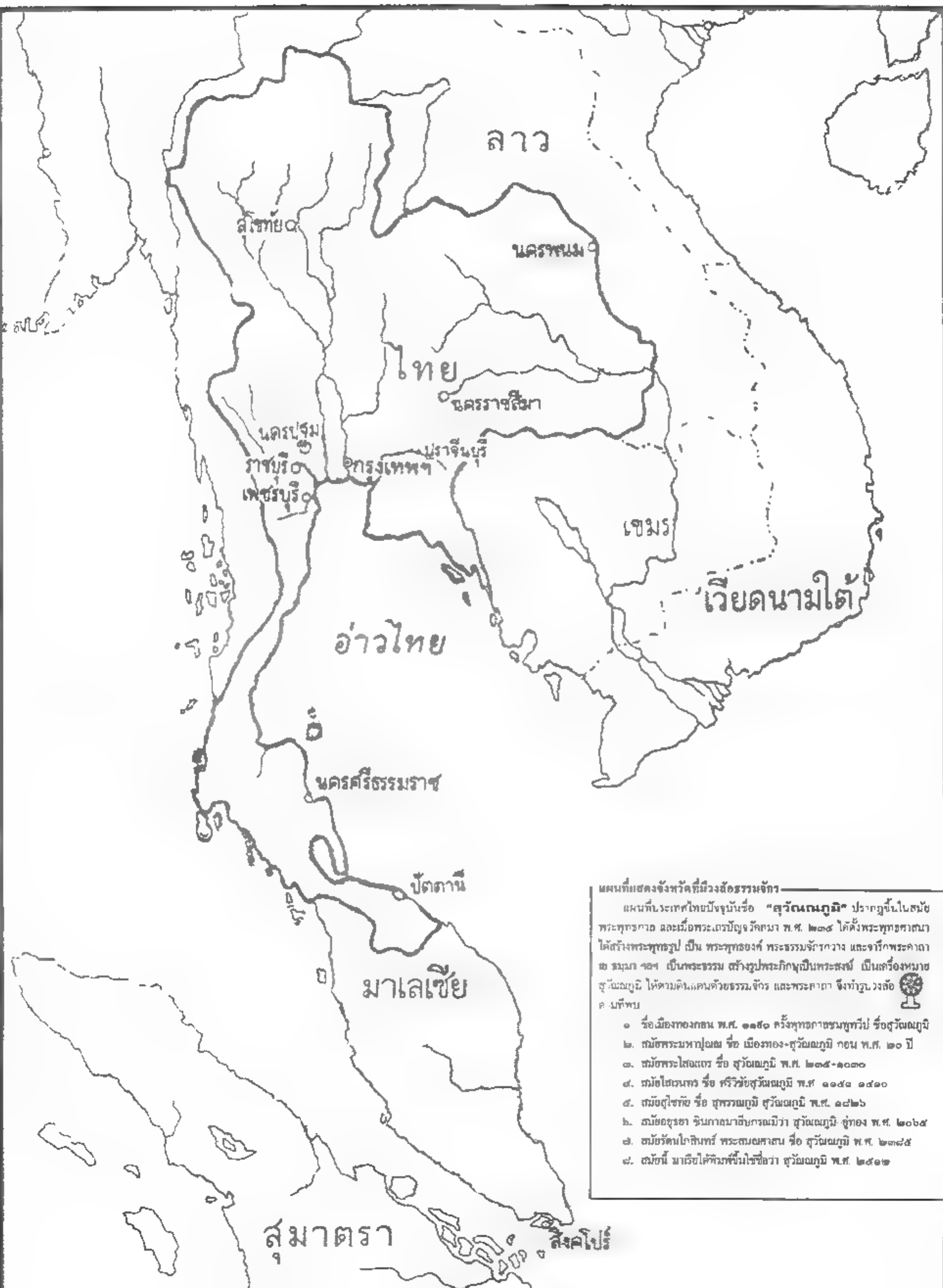
ไทยทำได้, ทุกอย่างมา, กล้าเปิดเผย
คำพูดเอ่ย, คำไทย-ไทยตั้งเป็น
แร่, ธาตุ, ไม้ พืชพรรณ, สรรสิ่งเห็น
ไทยจึงเด่นชัดไทย, ได้เป็นมา
ยังประจักษ์รชชาติ, คาคแหล่งหล้า
ทำเอามา, ใช้เชื้อ, เกลื่อนน้ำดาล
หล่อ, เผา, สรร, เกลือบใช้-ไม้จักสาน
รู้ชำนาญ กะ, คำนวณ, ส่วน, ทำมา
ได้คัดเลือก ทำด้วย, ใช้ทอ-ผ้า
ชั้น, ปูน, ยา, ยางไม้-เอาไว้-เป็น
เอาลงในเครื่องปั้น, สรร-ลายเส้น
ยังควบเงิน-ลายหล่อ, ดอวงเวียน,
เอาขึ้นสู่-คำอ่าน, ขาน, ขีด, เขียน,
ทั้ง-อ่าน, เขียนเป็น-ชื่อ “ลายสือไทย”
เท่าที่เห็น, ลายนี้, ที่เท่าไร
ไทยทำใช้, เป็นสายเลือด-เหือดยวมา
รู้ถูกต้อง-เสือ, เสือ, เสือ, เมื่อกล่าว-ว่า
สูง-ต่ำ, ตรากความหมาย-ภายในคำ
รู้จักเข้า-ถึงใจ--ไทยซึ่งล้ำ
จึงขึ้นทำ-เป็นขวัญ-อันเป็นคราว
เป็นอยู่รวม-เหล่าเชื้อ-เพื่อ, รู้กล่าว
จึงสืบสาว, เป็นเลือดเนื้อ, เชื้อ-ชาติไทย
รู้โทษคุณ-เก่งกล้าคุณ, คู่พวกได้
จึงร่วมให้-ชื่อ “ขุนหญิง” มิ่งขวัญเมือง
ก็ควรมี, คนสอน-สอนขึ้นเรื่อง
ธรรมฟูเฟื่อง-เป็นศาสนา-มาแล้วนาน
จึงเกิด-กดคำหมาย-หมายหลักฐาน
เป็นโทษฐานผิดร้าย-กฎหมายกุม
ตั้งสอนแนว, เรื่องของคน-สนสุขุม
ศาสน์เป็นมูม, หนึ่งสดใส-ในปกครอง
แต่ก็ถึงคนไทย--ได้เป็น-สอง
เป็นคำของคนไทย--ได้เป็นมา
ตั้งเชื้อแถว-ทำเป็นเด่นคุณค่า
พร้อมรักษา-เป็นไทย-ได้ยืนยง
อุดมโชค-ท่านค้นไทย-ได้สืบส่ง
ไทยบรรจงตั้งไทย-ไทยอยู่ยืน
ร่วมเย็นอยู่-เป็นสุขใส-ไทยชมชื่น
ทำทั่วพื้นดินไทย ได้อุดม
ทุกถิ่นไทย เขียวสดชื่น-รื่นสุขสม
น้ำเหมาะสม ท่วมชุ่มชื่นพื้นไทย เอย

คำไทย

ต้นไทยเป็น

ไทยตั้งต้นคนไทยได้ปลูกสร้าง
ไทยจึงวางอย่างไทยไว้ก่อนเคย
ไทยทำดีมีแล้วแนวไทยแท้
ทั้งโครงร่างวางแบบแนบกายใจ
ร่วมวางรังทั้งเรือนบ้านสถานถิ่น
มีแบบไทย-ไทยตั้งชื่อ ส้อยงยืน
ผิวใสลำน้าตาลขนานไทย
มวยไทยหมัดซัดสอกเข้าเท้าแข้งพลัน
ทุกวันนี้มีคำม่วนสำนวนพูด
ลากสมบัติคุณการคลังทั้งผลค้า
สร้างไทยใหม่ได้ถึงขั้นขั้นวิวัฒน์
แม้ชื่อไทยได้ยกเลิกเบิกอื่นดู
ต้นไทยผองสมองปัญญาวิชามาก
ไทยมีคำพร่ำพร้องว่า-ของไทย
ว่าโกหกยกเป็นชั่ว-ตัวรอดได้
สติเฟื่องเรื่องภาษาปัญญาชน
เกิดเป็นคนล้นค่าเกินกว่าสัตว์
ยังคิดสร้างวางผลดีที่เป็นมา
ก็คนนี่ที่เป็นไทยในเชื้อชาติ
สร้างบทบาทศาสนธรรมก็ทำดี
ถือเป็นไทยได้เท่ากันนั้นเหมาะสม
ทำได้ผลดลขึ้นเห็นเป็นสำคัญ
ไทยจึงดีมีสำคัญ-ปัญญาบอก
มีก่อนเขาเท่าไทยได้มีดี
ไทยทำไว้ได้อยู่-ชูหลักฐาน
รู้ไทยต้นคนดีมีเกิดเป็น
ไทยประวัติชัดเด่นเห็นกันอยู่
ได้แต่แพ้แม่เป็นไทย-คงไม่มี
จึงสร้างไทยไว้เฝ้า-เท่ามิชื่อ
แม้ทรงสางต่างก็เอื้อ-เชื้อไทยพันธุ์
ถ้อยคำไทยใช้กับที่มีระบบ
ไทยเป็นไทยได้ทำนุทุกประเด็น
ทุกไทยเด่นเป็นไทยได้สืบต้น
ต้นสายไทยได้สืบทอดตลอดราว
ต้นได้สร้างวางไว้-ได้สืบต่อ
ได้ดำรงคงเชื้อเชื้อทั่วไป

ทำทุกอย่างเป็นไทยได้เปิดเผย
พ้อออกเอ่ยทำทำรู้ว่าไทย
เช่นพ่อแม่คนเป็นแม่เห็นได้
ก็เป็นไทยเห็นกัน-ทุกวันคืน
ทุก ๆ ชิ้นเครื่องใช้-ไทยดกดิน
ทั้งชื่อพื้นเพไทยใช้เรียกกัน
พันเพียบไขว้ขัดตะหมาดกาจเข้มนั้น
เครื่องกินนั้นทุกรสจืดเป็นยา
กระสวนทุดการเมืองเฟื่องสง่า
หลักวิชาจำนั้นเป็นขั้นรู้
ประจักษ์ชัดของอินดกคื่นอยู่
เชิงชั้นชูเป็นฝรั่งสะพรั่งไทย
สร้างไทยฝากว่าไทยเป็นรู้เห็นได้
ไทยเป็นได้ทุกผู้รู้ทุกคน
เป็นวิสัยปอกลอกหลอกพุ่มพ่น
สัประคนทั้งกายใจวาจา
ที่เด่นชัดพูดทำได้ไว้คุณค่า
ทั้งวิชาผลประสิทธิ์ผลิตมากมี
ยังวางวาดลายชื่อไทยไว้ศักดิ์ศรี
ธรรมชาติมีรัฐชาติประสาทพันธุ์
ทั้งชื่นชมใจไทย-ไม่เสกสรร
จึงช่วยกันทำไทยให้มากมี
ผลจึงออกเป็นของไทย-ไทยเต็มที
จึงเป็นที่ตกทอดยอดไทยเป็น
ต้นก่อนท่านทำไว้จึงได้เห็น
ตกทอดให้ได้เห็นเป็นไทยดี
พวกดีดุดยอกให้เผือกเทือกวังหนึ
ไทยคงที่แดนไทยได้อยู่กัน
สร้างลายชื่อจุดค้นคนสร้างสรร
ไทยจึงมันคงไทยเชื้อไขเป็น
ทั้งขนบไทยรัฐให้เห็น
ไทยจึงเด่นดาดคื่นยังยืนยาว
เป็นชาติคนบริสุทธิคู่ไทยกล่าว
แต่ต้นจ้าวไทยแท้แนทุกไทย
จากต้นกอแตกเชื้อทั่วเหนือได้
ไทยทองไทยคงไทยเป็นไทยเอย



แผนพัฒนาจังหวัดที่มีวงล้อธรรมจักร

แผนที่ประเทศไทยมีงูนั้นชื่อ "สุวัตินกมูมิ" ปรากฏขึ้นในสมัย
พระพุทธศาสนา และเมื่อพระเถระมีญจวิคิตมา พ.ศ. ๒๓๐๘ ได้ตั้งพระพุทธศาสนา
ได้สร้างพระพุทธรูป เป็น พระพุทธรูปองค์ พระธรรมจักรวาง และจารึกพระคาถา
๓ ธนมา ๔๐๙ เป็นพระธรรม สร้างพระภิกษุเป็นพระสงฆ์ เป็นเครื่องหมาย
สุวัตินกมูมิ ได้ตามคตินแดนด้วยธรรมจักร และพระคาถา จึงทำรูปวงล้อ
ค. ม. ที่พบ

๑. ชื่อเมืองทองกลอน พ.ศ. ๑๑๕๐ ครั้งพุทธศาสนาธรรมยุตทวี ชื่อสุวรรณภูมิ
๒. สมัยพระมหาบุรุษ ชื่อ เมืองทอง-สุวรรณภูมิ ก่อน พ.ศ. ๒๐ ปี
๓. สมัยพระโสณเถร ชื่อ สุวันณภูมิ พ.ศ. ๒๓๕-๕๐๓๐
๔. สมัยโสทรนคร ชื่อ ศรีวิชัยสุวรรณภูมิ พ.ศ. ๑๑๕๑-๑๕๑๐
๕. สมัยสุโขทัย ชื่อ สุพรรณภูมิ สุวันณภูมิ พ.ศ. ๑๘๒๖
๖. สมัยอยุธยา จินภาสณาสีภรณ์มีว่า สุวันณภูมิ-สุทอง พ.ศ. ๒๐๖๕
๗. สมัยรัตนโกสินทร์ พระสมณศาสน ชื่อ สุวันณภูมิ พ.ศ. ๒๓๘๕
๘. สมัยนี้ มาเรียกได้ทั้งหมดนี้ในชื่อว่าเป็น สุวันณภูมิ พ.ศ. ๒๕๑๒

แผนที่ปรากฏชื่อ 'สุวรรณภูมิ' และแม่น้ำเจ้าพระยา หนังสือ เรื่องเกี่ยวพันกันระหว่างตะวันออกไกล A Correlaed History of the Far East มาเรีย เพงกะละ Maria Penkala พิมพ์ ค.ศ. ๑๙๖๕ (พ.ศ. ๒๕๑๒)



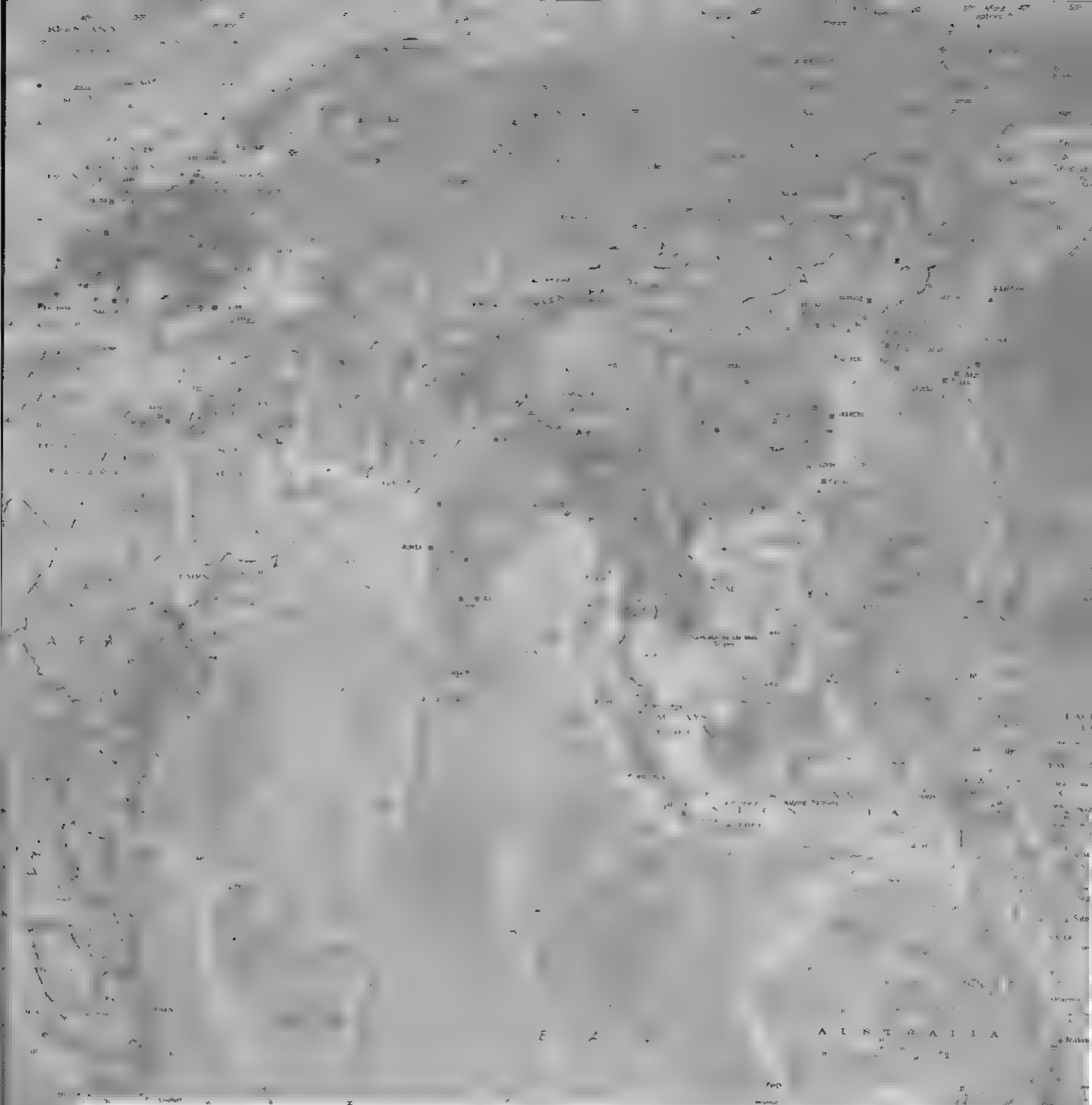
พล.อ.ต. เรือง วิศวกรรม ถ่ายให้ บันทึกว่า "เมืองสุวรรณภูมิ ไทยลัว" ไม่ใช่ "ทวารวดี"



รูปแผนที่ประเทศไทย-ใช้ตัวสี และ ภาษาอังกฤษ นี้

จาก - Britannica Atlas หน้า ๖

ที่มีชื่อว่า-อินโดจีน INDOCHINA อยู่บน ชื่อ-ประเทศไทย-THAILAND อยู่ได้เป็นหลักฐานยืนยันว่า-ไทยหายลงไปอยู่ใต้อินโดจีนมาประมาณ ๑๕๐ ปีแล้ว แม้เวลาผ่านไป มีชื่อพิมพ์ให้ปรากฏขึ้นแล้ว ก็ยังไม่มีผู้ระบุชื่อ ว่า-ไทย หรือ ประเทศไทย เท่ากับชื่อ-อินโดจีน

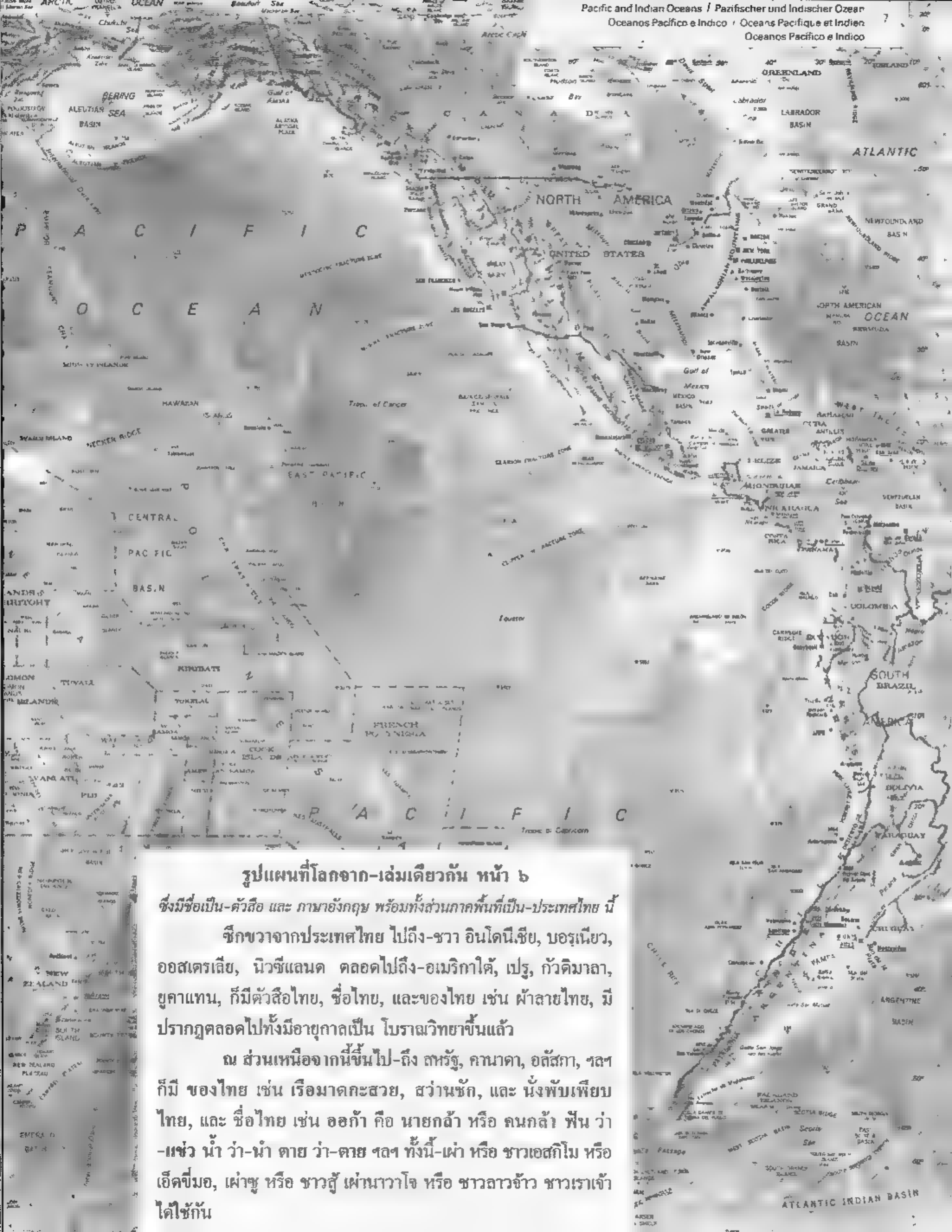


รูปแผนที่โลกจาก-เล่มเดียวกัน หน้า ๕

ซึ่งมีชื่อเป็น-ตัวลือ และภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งส่วนภาคพื้นที่เป็น-ประเทศไทย นี้

ซึ่งย้ายจากประเทศไทย ไปถึง-อียิปต์ และ ซิซิลี โรมัน กรีกฯ อชชีเรีย ฯลฯ ได้มี-หนังสือไทย, ชื่อไทย, และของไทย, ไปปรากฏตั้งแต่โบราณกาล

ณ ส่วนเหนือจากนี้ขึ้นไป-ถึง นอร์เว สวีเดน และขั้วโลก ก็มี ชาวลาพ และ ชาวไวกิง ก็มีหลักฐานไทย ไปปรากฏเช่น โบค มีชื่อฟ้า หรือ ยอด, เรือมาตะกะสวย, และ จ้าว-โอดิน คือ พ่อดิน แม่ดิน หรือ ไทยโซเชื่อว่า-แม่ธรณี และ ยังใช้คำพูดภาษาไทย คือ ชาวลาพ (ละวะ) เรียก-กาน้ำ ว่า แกแน่ม นกกาเหว่า เรียกว่า-ตุ้ว แกงเลียง ก็ ทำ และเรียกอย่างเดียวกัน ส่วน-ชาวไวกิงนั้น ได้ยินเรียก จ้าวพ่อ จ้าวแม่ว่า-โอดิน เห็นสร้างเรือทะเล ได้ยินเรียกว่า-ฉลอน เหมือนกัน



รูปแผนที่โลกจาก-เล่มเดียวกัน หน้า ๖

ซึ่งมีชื่อเป็น-ตัวสือ และ ภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งส่วนภาคพื้นที่เป็น-ประเทศไทย นี้
ชี้ขวามาจากประเทศไทย ไปถึง-ชาว อินโดนีเซีย, บอร์เนียว,
ออสเตรเลีย, นิวซีแลนด์ ตลอดไปถึง-อเมริกาใต้, เปรู, กัวเตมาลา,
ยูคาแทน, ก็มีตัวสือไทย, ชื่อไทย, และของไทย เช่น ผ้าลายไทย, มี
ปรากฏตลอดไปทั้งมีอายุกาลเป็น โบราณวิทยาขึ้นแล้ว

ณ ส่วนเหนือจากนี้ขึ้นไป-ถึง สหรัฐ, คานาดา, ออสเตรเลีย, ฯลฯ
ก็มี ของไทย เช่น เรือมาดกะสวย, ส่วานชัก, และ นั่งพับเพียบ
ไทย, และ ชื่อไทย เช่น ออก้า คือ นายกล้า หรือ คนกล้า ฟัน ว่า
-แห้ว น้ำ ว่า-น้ำ ดาย ว่า-ตาย ฯลฯ ทั้งนี้-เผ่า หรือ ชาวเอสกีโม หรือ
เอ็ดซิมอ, เผ่าชู หรือ ชาวตู เผ่านาวาโจ หรือ ชาวลาซัว ชาวเราเจ้า
ได้ใช้กัน



รูปแผนที่ประเทศไทย-ใช้ตัวสี และ ภาษาอังกฤษ นี้

จาก - Britannica Atlas หน้า ๓

ก็มีชื่อว่า-ประเทศไทย THAILAND สมบูรณ์แล้ว และ ที่ชื่อ-กรุงเทพ KRUNGTHEP ซึ่งมีชื่อว่า-บางกอก BANGKOK อยู่ล่าง ได้เป็นหลักฐานชื่อเดิมว่า-บางกอก ส่วนชื่อว่า-กรุงเทพได้สถาปนาขึ้นตั้งทับลงไปภายหลัง ทั้งเวลานี้ ได้ยินแต่เสียงกล่าวชื่อว่า-เบงค็อก ทั้งนี้ ซึ่งยืนยันว่ารู้จักกันทั่วไปมากกว่าแล้ว

ชาติศาสน์กษัตริย์

ไทย

ประณามถาด

๑ ๒ ๓

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

พระพุทธศาสนสุวัณณภูมิปกรณ์

ราชบุรีวัดตุกกา ตำนานเมืองขุน ปณามคาถา

พุทธ นมามี หิ รมณ์
อุปัชฌายาจริเย จ
บุพพกิจจํ นิฏฐาเปตฺวา
อิทํ ราชบุรีวัดตุ
เมืองขุนติ ทพยภาสาย
ยา เจว สุวณณภูมิ
สุวณณภูมิมากจฺฉิ
สุวณณภูมิ อคมา
ธมฺมทศโคติ นามาทํ
ราชไปริกษาโต ว
โย มกฺกมหาราชา
ธมฺมยุดฺติกกณวํ
ปจฺจกฺขาย ภิกฺขุภาวํ
โสมนสฺสทฺตฺตนาเวตี
ตสฺสโรโส โสมนสฺส-
ปจฺมกพฺภปฺสูติยา
ตสฺสา กาลกิริยาย
ตมารพฺภ อิมารามํ
โสมนสฺสวิหาโร
ราชมณฺฑิรตฺตีสถาน
มหาปริจฺจาเกแห
พุทธ, เจติย, ปาณฺธุ-
วิจิตฺโต รมฺมณฺเอยโย
อิมสฺมี โข วสนฺโตหํ
ปริยตฺตํ อุกฺกเหตฺวา
ปฏฺวิเรปฺปชานนฺโต
ธมฺมวํสเวทํ หุตฺวา
สีหพจนปฺลิทฺธ-
ยติถณฺนิสฺสร ปวร
ตสฺส โข เจว ตสฺสา จ
ยํ ยํ ว ปสฺสํ ปุณฺณํ
อิโต ปรํ กถฺยสฺสาจํ
ทพยชาติ ปุพฺเพปฺนนา

สงฺฆณฺจ รตนตฺตยํ
มาตาปิตุคฺคณฺเ สรํ
นิพนฺธิสฺสสามิ อายติ
ทฺูเร นิทานสารกํ
ราชบุรีติ วิสฺสุตํ
เมืองทองติ ทพยนามิกา
สมฺมาสมฺพุทฺธสาสนํ
โสณตฺเตโรติ ปาตฺโต
ภิกฺขุขุมฺหิ สกฺขยปฺตฺติโย
เทวนคเรว ภิกฺขุ จ
วชิรณาณฺเติ ภิกฺขุโก
พฺรหฺมจฺริยํ ปตฺติภฺจสิ
สฺยาเม รชฺชมการยิ
มเหสี ตสฺส วรฺตลภา
ราชกุมารสฺวหโย
สคฺคจฺกตา สปฺตตกา
มหาโสโกว สามิโก
การยิ ตํ อุตฺติสฺสิตํ
ตสฺสา นามเณ วุจฺจติ
โกสินฺทสฺมี ปตฺติภฺจโต
การิโต ปรีนิภฺจโต
กถาคาราทิปุณฺณโก
สิดฉาโย สฺฐาตโย
สํมายํ อุปสมฺปทํ
ปฏฺิพตฺติ ปนฺกทา
สฺสโร รมฺมคาย จ
อโธ ราชกวี นร
นคฺนถรฺรปณฺฑิต
สงฺฆารามคามวาสี
กฺุณภิกฺขุ สทา สรํ
คํ คํ ททามิ เจตสา
วคฺคํ ปรมฺปราคํ
อาคตํ พุทฺธสาสนํ

ปณามคาถาแปล

ขอนอบน้อม พระพุทธเจ้า พระธรรม
และขออุปัชฌาจารย์ทั้งหลาย
ให้บรรลุกิจสำเร็จแล้ว
นี้ เรื่อง ราชบุรี
โดยคำไทยว่าเมืองขุน
ก็ อันใด สุวณณภูมิ แท้เทียว
พระสัมมาสัมพุทธศาสนา
โดยมาลิวา พระโสณัตถะเป็นต้น
ข้าพเจ้า ชื่อ ธรรมทศ
เป็นผู้เกิดเป็นชาวราชบุรีแท้
พระองค์ใด พระมกุฎมหาราชเจ้า
ทรงประดิษฐานพรหมจรรย์
ตรัสสิ้นภิกขุภาวะ
พระนางโสมนัสวัฒนาวดี
พระโอรสของพระนาง
เพราะปฐมกรรมประสูติ
ด้วยพระกาสกิริยาของพระนาง
ทรงปรารภซึ่งพระนาง อารามนี้
วัดโสมนัสวิหารเทียว
ประดิษฐาน ณ กรุงโกสินทร์
โดยมหาบริจาตหลายครั้งนั้นเทียว
มีพระพุทธ, พระเจดีย์, พระบาลี-
เป็นอารามอันวิจิตร น่ารื่นรมย์แท้จริง
ในอารามนี้แล ข้าพเจ้า อยู่-อยู่
พระปริยัติ ก็เรียนแล้ว
ปฏิเวธ ไม่รู้ทั่วอยู่
เป็นพระธรรมวงศ์เวที
สหพจนปัลลันธ-
ยติคณิสสร บวร-
ระลึกอยู่ทุกเมื่อถึงคุณกิจของพระองค์แท้ๆ
บุญใดใดเทียว ได้สร้างสมไว้แล้ว
เมืองหน้าแต่นี้ จักขอกล่าว

พระสงฆ์ เป็นพระรัตนไตรย
ระลึกคุณของบิคารมราคา
จักนิพนธ์ต่อไป ซึ่งอันนี้
อันสาธกด้วยนิทานในกาลก่อน
ปรากฏแล้วว่าราชบุรี
มีชื่อไทยว่า เมืองทอง
มาแล้ว สู สุวณณภูมิ
ได้ไปแล้วสู่สุวณณภูมิดังนี้
เป็นพระภิกษุสักยกุฎติย
และเป็นพระภิกษุ ณ กรุงเทพที่เดียว
เป็นพระภิกษุทรงพระนามวิจิตรญาณ
คือคณะธรรมยุตติแล้ว
ได้ครองราชย์ในสยาม
พระมเหสีที่โปรดของพระองค์
ทรงพระนามว่าโสมนัสสราชมุข
กับพระราชบุตรเสด็จสู่สวรรคตแล้ว
พระสวามีทรงโศกใหญ่มาก
ทรงให้สร้างเพื่อทรงอุทิศพระนาง
ตรัสขนานตามพระนามพระนางเจ้า
ทางทิศอีสานของพระราชมณเฑียร
ทรงให้สร้าง สำเร็จเรียบร้อยแล้ว
อัญชุกดาอาคารเป็นอาทิ เต็มแล้ว
มีเงาร่มเย็น เป็นที่อาศัยเป็นสุข
อุปสมบทแล้วในสีมา (๓ ชั้น)
ปฏิบัติก็กระทำในบางคราว
แต่ก็มีศีลดีตามธรรมดา
แล้วก็เป็น พระราชกวี นร
นคันธธรรมาธิบดี
สังฆารามคามวาสี
กับของพระนางเจ้าด้วย
ขอถวายขัตติยศนั้น นั้น ด้วยเจตน์
เรื่องอันท่านนำสืบๆ มา คือ

ลิจิคุตฺ วา สีลาเสว
 สมปิณฺหิตฺวา อิทาเนว
 ยา ทยฺยชาติ สมภูตา
 สาสนํ สุปฏิปนฺนํ
 ขนฺโน โข สนฺตํ ทิฏฺฐํ
 ตสฺมา ชานนํ คณฺหนฺโต
 ราชปฺริวตฺตจฺจกา
 สุวณฺณภูมิปาวตฺติ
 ปสิชฺฌตฺ ปกรณํ
 ทยฺยเทเสว จานีตํ
 ขงฺกิลฺลิจิ กุสฺลํ สุตฺตํ
 ตเถตฺ สิชฺฌตฺ สมมา
 สาธุนํ สาธเย สพฺพํ

นานาคนฺเดสุ ปาภณฺ
 อกริว วิภาวิตฺ
 นณฺณตา นคฺติกา วิย
 ยูโรปํ นิสฺสาย ฌายิตฺ
 คนฺโน ฌาตํ วรฺตคฺมํ
 สมพฺพนฺธิตฺวา สมหาหริ
 สมมาสมพฺพุทฺธสาสนํ
 ปกรณํ อิทุปชฺชยิ
 ทยฺยานํ ทาตุ ชานนํ
 ชานิตฺ พุทฺธสาสนํ
 วุจฺจติ ฌาณํ หิตํ วรํ
 อิทํ ปกรณํ ยถา
 โสติดฺธิ ภวนฺตุ สพฺพทาติ

ชาติไทยเกิดแล้วในก่อน
 อันเขียนไว้ในศิลาทั้งหลาย
 รวบรวมมาแล้ว ในกาลบัดนี้
 ไทยชาติใด สมกพรพร้อมแล้ว
 ศาสนา อันปฏิบัติดีแล้ว
 อันใด มีอยู่ของพวกเรา ได้เห็นแล้ว
 ฉะนั้น จะถือเอาความรู้ันั้น
 ดำเนินเมืองราชบุรี
 สุวณณภูมิประวัติ
 ขอบปรกณนี้จงสำเร็จ
 และเพื่อรู้พระพุทธศาสนา
 กุศลอันใดอันหนึ่ง ผลแล้ว
 อันนั้น จงสำเร็จโดยชอบ
 พึงให้ทั้งหมดนั้นสำเร็จแก่สาธุชน

พระพุทธศาสนา มาแล้ว
 หรือว่าปรากฏแล้วในคันถต่าง ๆ
 ได้กระทำเพื่อให้เป็นแจ้ง
 ไม่รู้กันก็เหมือนไม่มี
 ต้องอาศัยยุโรป จึงรู้แล้ว
 อันนั้น พวกเรารู้แล้ว เป็นสิ่งประเสริฐอุดม
 สัมพันธ์กัน รวบรวมพร้อม คือ
 พระสัมมาสัมพุทธศาสนา
 ปรกณนี้ จงอุบัติแล้ว
 เพื่อให้ความรู้แก่ทวยไทย
 ที่ท่านนำมาในประเทศไทย
 วุฒิ ญาณ หิตประโยชน์พร
 เหมือนปรกณนี้ มีแล้ว
 สวัสดิ์จึงมีตลอดกาล เทอญ

ไทย

อิสระ-บัคคล-อิสระ

ชาติ

ไทยสร้างเพรียม

พรมไทย

ศาสน์

พุทธธรรมไทยใจ

ข้าขึ้น

กระษัตริย์

ไทยร่วมไทยใจ

จรัสสรส-พระธรรมภา

ไทย

ชัดเจนสรคั่น

เด่นพร้อม ไทยพันธุ์

ไทยพันธุ์ชาติประสาทสบ

ศาสน์พุทธสุพุทธธรรมดา

ไทยชัดเจนเห็นไทยได้

พร้อมชาติศาสน์สุนทรีย์

ไทยพบไทย ได้ทั่วหล้า

คำสุจริต มิตรไมตรี

ไทยเป็นไทย ได้ศักดิ์ศรี

กระษัตริย์ศรี ทิยอดรวม

ชาติไทยนี้มีชื่อ คือ อิสระ

กระษัตริย์ไทยได้นำเดินเจริญรวม

ไทยชื่อไทย-ไทยเป็นนิตยอิสระ

ได้อยู่เย็นเป็นไทยสดใสม่า

เป็นไทยนี้ดีแล้ว-แก้วไทยชัด

ร่วมเป็นไทยไว้กับตัว ทุกทั่วไทย

แต่ต้นมา-ตราครุ รับัคคล

จงเป็นไทยในโลกโชคไทยมี

ศาสน์สัจจะธรรมนำสมสรรวม

ไทยจึงร่วมชัดเจน เป็นไทยมา

ส่งภาวะชาติคนไทยได้ก้าวหน้า

รวมทั้งหล้า-หมู่ชนปรนปรีอไทย

ยอดสมบัติไทยเห็น-เป็นอยู่ได้

คงอยู่ได้กับโลก-โชคไทยดี

ไทยมีต้นเป็นไทย ไสศักดิ์ศรี

อยู่เช่นนี้ตลอดโลก โลกยังยืน

พุทธศาสนสุวินณภูมิปกรณ์

ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำบลนางเมืองขุนไทย

(ฉบับพิมพ์เพิ่มเติม)

พุทธศาสนสุวินณภูมิปกรณ์

ราชบุรีวัดตุกตา ตำนานเมืองขุนไทย

ธมมทศโต

ราชบุรีในชื่อต่าง ๆ

“ราชบุรี” เป็นชื่อไทยก็จริงอยู่ แต่มาจากคำว่า ราชบุรี เมื่อมาเป็นคำไทยจึงเป็นกราดบุรี และว่า รากชะบุรี บ้าง ฉะนั้น ราชบุรี จึงแปลว่าเมืองพระราชา คือ เมืองขุนไทย และชื่อราชบุรีนี้ มีขึ้นไปถึงปรากฏในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา แผ่นดินพระมหาจักรพรรดิ พ.ศ. ๒๐๘๖ ว่า ศัสดา เอเลแขวงเมืองราชบุรี แขวงเมืองสุพรรณบุรีตั้งเป็นเมืองนครไชยศรี อันยืนยันว่าก่อนนั้นเมืองราชบุรีแผ่เข้าไปในนครปฐม และราชบุรียังปรากฏในจารึกสุโขทัยหลัก ๑ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงจารึกไว้ว่า เมืองห้วยนรอรอด..... สุพรรณภูมิ ราชบุรี เพชรบุรี....พ.ศ. ๑๘๒๖ แลยังมีชื่อโค้งดังไปถึงระแลม จึงปรากฏในจารึกปราสาทพระขรรค์ ซึ่งพระเจ้าชัยวรมันให้จารึกไว้เมื่อ พ.ศ. ๑๙๓๔ โสลกที่ ๑๑๖, ๑๑๗ มีระบุถึงไทยศรี ชย คือไทยเป็นศรีที่เคารพนับถือบูชาสักการะ และ ชย เป็นที่ชนะของฝ่ายไทย จึงกล่าวนาม ต้องขึ้นศรีนำหน้า อันแสดงว่าเมืองไทยนี้เป็นถิ่นที่เป็นเอกราชชั้นศรี มีผู้อื่นอ่อนน้อมแล้ว คำ โสลกที่ ๑๑๖, ๑๑๗ มีว่า ลโวทยปุระ (ลโวไทยบุรี) สุวรรณปุระ (สุพรรณบุรี) ชยราชบุรี....ศรีชัยวรบุรี (ชยราชบุรี ศรีชัยเพชรบุรี) ที่เห็น บางทีก็มี ศรีชย บางทีไม่มี ก็เพราะคำโสลกจำกัด จึง ไล่บ้างไม่ไล่บ้าง แต่ก็ยืนยันได้ว่า มีศรีชยในแคว้นแดนเหล่านี้

ไม้ชิงกวาดไม้ซุงทงไม้ไผ่

จะลองใช้วัดดูรั้งกัน

ของจริงมีที่ถูกต้องเรื่องของคน

กลวิถเป็นเมืองของฝีมือการทำ

ราชบุรี ปัจจุบันเป็นจังหวัดราชบุรี มีบริเวณเป็นเมืองอู่อริมฝั่งทิศตะวันตกแม่น้ำราชบุรี คือ แม่น้ำแม่กลอง เมืองจังหวัดราชบุรีนี้ ตามหนังสือจังหวัดว่าเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๘ ซึ่งได้จัดระเบียบการปกครองท้องที่ มีข้าหลวงเทศาภิบาลขึ้น จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรพันธุ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) มาเป็นข้าหลวงเทศาภิบาล ได้ตั้งที่บัญชาการ ณ ดิگของสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) จึงปรากฏเป็นมณฑลราชบุรี เป็นการย้ายครั้งที่ ๕ เป็นชื่อครั้งที่ ๘ เมื่อยุบเลิกระบอบมณฑล จึงได้เป็นจังหวัดราชบุรี

ครั้งก่อนที่ ๕ คือ ครั้งที่ ๘ นั้น ตามหนังสือจังหวัดราชบุรีว่า ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองเดิมซึ่งตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำแม่กลอง ไปตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำแม่กลอง เริ่มแต่วันอังคาร แรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๖ ปีฉลู จุลศักราช ๑๑๗๕ รัตนโกสินทร์ศก ๓๖ ตรงกับวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๓๖๐ มีการฉลอง ๓ วัน ครั้นถึงวันพฤหัสบดี

* ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๔ จารึกที่ปราสาทพระขรรค์ หลักที่ ๑๑๖ โสลกที่ ๑๑๖ มีว่า ลโวทยปุระ สุวรรณปุระ ลโวชัยบุรี สุพรรณบุรี...คือ มีระบุว่า ลโวไทยบุรี คำแปลคำจารึก หน้า ๒๐๕ ก็มีว่า ลโวไทยปุระ แดเชิงอรอด มีคำกล่าวไว้ว่า ลโว = ลพบุรี แม้ในคำบรรยายคอนค้นหน้า ๑๗๑ มีว่า เมืองลพบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และ เมืองสิงห์บุรี ที่ชัดเจนก็คือ ลโวไทยปุระ ถูกตัด ทย หรือ ทัย ไทย ทั้ง จึงไม่ปรากฏ คือ “ไทย” หายไป

แรม ๑๕ ค่ำ เสง ๐๙๐๐ น. ถึงกำหนดฤกษ์ผังหลักเมืองแล้ว ก็สร้างกำแพงเมืองและสิ่งอื่น ๆ ต่อไป กำแพงเมืองนี้สร้างด้วยวิธีก่ออิฐถือปูน รูปกำแพงเป็นใบเสมา ดังเช่นกำแพงเมืองอื่น ๆ มีป้อม ๖ ป้อม ประตู ๖ ประตู มีอาณาเขตกว้างประมาณ ๒๐๐ เมตร ยาวประมาณ ๘๐๐ เมตร ภายในกำแพงเมืองปัจจุบัน เป็นที่ตั้งจังหวัดทหารบกราชบุรีและ กรมการทหารช่างราชบุรี เหล่าที่แปลกต่าง ให้ย้ายเมืองจากที่เดิมนี้ เพราะที่ตั้งเดิมไม่เหมาะสมแก่ทางยุทธศาสตร์ พระเจ้าเสือมักเดินทัพเข้ามาทางทิศตะวันตก รบพุ่งกันตรงทุ่งเขาหลวง ทุ่งธรรมเสน และเขาชะงุ้ม ในการรบหากมีความจำเป็นแล้ว ถอยทัพก็มีอุปสรรค เพราะมีแม่น้ำขวางอยู่ทางด้านหลัง เป็นการเสียเปรียบเจ้าศึกอยู่ เห็นว่าทางฝั่งตะวันตกเหมาะสมกว่า ในการรบ เจ้าศึกจะเข้าตีถึงตัวเมืองได้ยาก เพราะมีแม่น้ำขวางอยู่ แม้ในการรบจะเสียที่แก่เจ้าศึก ก็มีทางถอยไปรวมกำลังได้ง่าย

ก่อนจากครั้งที่ ๘ คือ ครั้งที่ ๗ ขึ้นในชื่อเมืองราชบุรี อันมีชื่ออยู่ตอนต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา และถึงจารึกสุโขทัยหลัก ๑ พ.ศ. ๑๘๒๖ กับจารึกปราสาทพระขรรค์ พ.ศ. ๑๙๓๔ เป็นชื่อราชบุรี ขยราชบุรี คูคามที่มีปรากฏในหนังสือจังหวัดราชบุรี เข้าใจว่าเคลื่อนลงมาจากเมืองราชพลีเดิม อาจเป็นการเคลื่อนลงมาตามลำน้ำห้วยวังนกเขิน เมืองราชบุรี ที่ปรากฏในหนังสือนั้นว่า

หลักฐานการสร้างเมืองครั้งที่ ๒ (จากเมืองราชพลี เป็นครั้งที่ ๑ จากชื่อเมืองสรวงคัน) ที่ยังปรากฏอยู่ทุกวันนี้ คือ กำแพงเมือง ซึ่งเป็นกำแพงอิฐหรือดินเผา และที่ ปรากฏอยู่ชัดเจน กำแพงด้านตะวันตก ปัจจุบันเป็นถนนสายราชบุรี เขาหลวง จากวัดชะงุ้มถึงหน้า ก.ม. ๒ บริเวณนี้มีอาณาเขตกว้างประมาณ ๑ กิโลเมตร ยาวประมาณ ๒ กิโลเมตร เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ติดกับศาลากลางจังหวัดปัจจุบัน ทางทิศเหนือ มีพระศรีรัตนมหาธาตุ หรือพระพุทธปรางค์ ซึ่งส่วแบบเดียวกับพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี พระพุทธปรางค์นี้สร้างขึ้นในสมัยขอมเรืองอำนาจ ราว พ.ศ. ๑๕๐๐...พระปรางค์ที่วัดมหาธาตุ และวัดอัมมฤทธิธาราส อำเภอเมืองราชบุรี พระปรางค์ที่วัดกำแพงและเมืองเพชรบุรี ซึ่งยังอยู่จนบัดนี้ เป็นฝีมือที่ได้สร้างขึ้นตามแบบขอมในครั้งกระนั้น

คูคามปรากฏที่ประวัติดั้งเดิมบริเวณนั้น จะเห็นได้ว่าเดิมมีอาณาเขตที่จังหวัดราชบุรี ซึ่งกรมแผนที่ทหารบกรวบรวม พ.ศ. ๒๔๕๕ แลเขียนแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทาง พ.ศ. ๒๕๐๐ เปิดดูแล้วจะเห็นรูปคูและคันดิน หรือกำแพงดินเป็นเส้นทางไปเขาหลวง พะเสียงบริเวณหลังหลุมคันดินแล้วจะหักเป็นข้อศอกพุ่งตรงผ่านหน้าวัดอัมมฤทธิธาราส ตรงไปเขาหลัก กว้าง และเขาวัง ปะยูนิ บริเวณนี้มีวัดร้างเดิมอยู่ก่อนที่จะร้างขึ้น เรียกกันว่า วัดราชพลี (พ.ศ. ๒๔๖๖ - ๒๔๖๗) เป็นเจ้าวัด เคยไปเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท (พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว) บริเวณในที่นี้จะเห็นวัดมหาธาตุเป็นวัดตะวันออก มีลาดดินสูงไปครองเจดีย์หัก หรือวัดพุทธเจดีย์เป็นทิศใต้ ตรงไปตะวันตกก็เป็นวัดอัมมฤทธิธาราส มีพระปรางค์ย่อมกว่าวัดมหาธาตุ แต่ชนิดเดียวกัน พระปรางค์วัดอัมมฤทธิธาราส เป็นองค์ใหญ่อยู่กลางบนฐานแลง ๕ มุม กั้นพระเจดีย์ เวลานั้นเหลือองค์เดียว ส่วนพระปรางค์วัดมหาธาตุ องค์ใหญ่อยู่กลางเป็นปรางค์โปร่งตั้งบนฐานแลง ๕ เหลี่ยม มีปรางค์และเจดีย์รอบอีก ๗ เป็น ๘ ทั้งวงกลมรอบๆ ชุมหน้าองค์เดิมเข้าใจว่าคงจะก่อขึ้นยอดเป็นปรางค์แบบวัดเกล้า จึงเป็น ๘ ยอด ตามทิศทางจะเห็นเป็นวัดตะวันออกอยู่ตะวันตก สร้างมีพระปรางค์ เมื่อมองไปทางเหนือจะพบวัดหลุมดินและวัดท่าโขลงมีเจดีย์ ท่านเก่า ๆ เล่าว่าหลังวัดท่าโขลงมีฐานพระเจดีย์เก่าอยู่ เวลานั้นและก่อนได้ก่อองค์ใหม่ขึ้นแทนแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ก็เห็นวัดทิศใต้กับทิศเหนือคู่กัน เป็นวัดมิ่งองค์พระเจดีย์ ซึ่งวัดทิศใต้มีชื่อว่าวัดพุทธเจดีย์ วัดทิศเหนือมีชื่อว่าวัดธรรมเจดีย์ ขุนหาญบุญไทยพร้อมกับดวงขวัญใจและกองแก้วฟ้าได้สร้างเมืองราชพลีในส่วนในนี้ พ.ศ. ๑๐๓๐ ซึ่งให้ย้ายมาจากสุวันณภูมิเดิม คือ ที่ภูบัวมาสร้างเมืองหน้าเขาหลวง ให้ชื่อว่า "ราชพลี" ภูพริบพลี ได้สร้างวัดมหาธาตุเป็นวัดทิศตะวันออก มีพระปรางค์และพระเจดีย์ ๘ ยอด เท่ากับอนุพัทธวิหารธรรม ๘ หรือ ถ้าวหน้า คือ รอยเจิมหน้า สร้างวัดอัมมฤทธิธาราส เป็นวัดทิศตะวันตก มีพระปรางค์และพระเจดีย์ ๕ ยอด เป็นพระเจ้า ๕ พระองค์ ในมหากัณฑ์ปีนี้ ในตอนหลังได้สร้างวัดพุทธเจดีย์ มีพระเจดีย์สูงประมาณ ๒๐ วา เป็นวัดทิศใต้ มีพระเจดีย์ใหญ่คู่กับวัดธรรมเจดีย์ มีพระเจดีย์ใหญ่เป็นวัดทิศเหนือ พ.ศ. ๑๐๓๐ ถึง พ.ศ. ๑๐๕๐

แหลมทองกับจีน แม้ในทางพระพุทธศาสนาก็มีสนธิสัญญาไป มากันมากขึ้น ที่มีชื่อเสียงมาก คือ พระภิกษุฟ้าเทียนเต็น
ทางไปถึงสิงหนครทางทวีป พ.ศ. ๕๔๒ ถึง พ.ศ. ๕๕๗ พระถังซำจั๋ง พ.ศ. ๑๑๗๒ ๑๑๘๘ ยังบันทึกลงไว้ใน
จดหมายเหตุว่า สุธัมมปิงดี พระภิกษุอีจิ่ง หรือ จีเจ๋ง พ.ศ. ๑๒๓๒ ๑๒๓๘ เดินทางเรือผ่านมาแวะแหลมทองแล้ว
ไปชมพุทธวิป ได้บันทึกไว้ในจดหมายเหตุ เล่าถึงพระมหากษัตริย์ที่ไปว่า เมื่อเขาแวะได้ติดตามโยมผู้ชำนาญอาชีพทาง
เดินเรือไปถึงเจ้าเมืองสุธัมมปิงดี (ไทยทวลา นครปฐม) ได้บรรพชาเป็นสามเณร แล้วกลับไปอุปสมบทกับพระถังซำจั
ง ณ เมืองจีน และยังมีบันทึกว่าพระสมณทูตไวศิก ๕๕ องค์ ในจำนวนนี้ มีองค์หนึ่ง หรืออาจเป็นตัวแทนเองได้ขึ้น
ชื่อพระบาท หรืออาจได้ไปไหว้ จึงได้บันทึกในสร้างลายหน้าหนังสือว่า พ่อบิณฑ ๕๕ ๖ ซึ่งลายนั้นแสดงถึงยังเป็นป้า
ต้นไม้วัวเขาอยู่ จึงยืนยันสมัยก่อนกาลก่อสร้าง และยังมีลายเขียนชื่อแหลมทองนี้ว่า สุธัมมปิงดี ระบุนถึงชื่อถนนล่อ หรือ
สระ ลั่ว

พ.ศ. ๑๑๑๒ ถึง ๑๑๒๒ ขุนฟ้าเมืองไทยได้สร้างเมืองกรุงสำเร็จ ตั้งชื่อว่า ไทยทว
ลาว่า บันทึกว่า เป็นที่อยู่ของไทย มอญ ลาว

พจนานุกรม ไทยทวา และไทยลาว หรือไทยทวา ซึ่งจีนเขารู้จักว่าด้อยนั้น เมื่อฟังเสียงคนไทยกล่าวให้
ฟัง เขาจะเข้าใจน้อย และยาก เพราะออกเสียงไทยก็ยากมาก เมื่อเป็นเช่นนี้ พระถังซำจั๋งจึงรวมเข้าด้วยกันใช้ตัว
หนังสือตัวเดียวกันว่า ลั่ว

ครั้งที่ ๑ เมื่อขอมมาทูลว่า ซึ่งเป็นเชื้อสุวรรณภูมิเมืองทวาร เป็นการเข้าครั้งที่ ๖ ซึ่งขุนทองจอมฟ้า
ได้ขุดคุ้ยรื้อบเล ขาวทะเลลงไปถึง ชั้นหัวดอน หรือ 'ดอนโหนด' ริมอ่าวจะงา คิดแม่ไม้ถ่อมเดิมขึ้น ขุนทองจอมฟ้า
จึงว่า ไว้มา ปีใด ๑๑๕๐ พระเจ้าอยู่ ๕ ปี ถึงปี ๑๑๕๕ คือ พ.ศ. ๑ ถึง พ.ศ. ๕ ตั้ง ณ ที่เดิมอันมีชื่อว่า
หนองยาว ริมวัดจุฬารามเดิม หรือหนองวัดไผ่จุ่มนั้น คือ บริเวณวัดและใต้สถานีชุมบั้งปัจจุบัน และยังคงชื่อ
สุวรรณภูมิเมืองทวารเดิมไว้และจะมาสร้างเมือง ๑๐๓๐ ปี ขุนอินโสรณภรต ลงไปได้ ขุนหาญบุญไทยได้เข้ามา
สร้างเมืองหน้าเขา ให้ชื่อว่า ราชพลี คู่ พรินพลี

สุวรรณภูมิ มีสถานที่ตั้งเมืองสระแก้วอยู่ตามแม่น้ำ แต่ก่อนก็เป็นที่มา-ไปของพระอรหันต์ทั้งหลาย
แม้เมื่อพระเจ้าพรหม กพุทธเจ้าพร้อมกับพระอรหันต์สงฆ์ ๕๐๐ มา ก็เป็นที่รับ และเป็นที่พักแรมคืนกับประทับ
พระนาคในถ้ำเขาวง พระมหากษัตริย์แห่งไตรโลกเป็นพระพุทธเจ้า และจารึกชื่อไว้ด้วย พ.ศ. ๒๓๕ พระเถรปัญจวัคค
มีพระโสณเถรเป็นต้น ได้มาประดิษฐานพระพุทธศาสนา ได้สร้างวัด มีนิมิตสิมา พ.ศ. ๓๐๐ พระเจ้าละวันยอริราช
ได้สร้างวัดสุวรรณภูมิท่าฐานและพระเจ้าบรมบุญฤทธิ์อุทิศพระอรหันต์ ๕ องค์ที่มานั้น จึงมีวัดโขงสุวรรณภูมิ และอื่น ๆ
ที่ยังเหลืออยู่มากมาย

ในทางเหนือใกล้เขตแดนจังหวัดสุโขทัยและเชียงใหม่ จังหวัดกาญจนบุรี มีซากโบราณเป็นเมืองอยู่ชื่อว่า 'โกสินาราย'
ซึ่งใกล้เคียงว่า โกสินาราย อันเป็นเมืองเสด็จมาซึ่งบริพารทั้งมีพระแท่นทรงไว้ ซึ่งสมมุติเป็นพระแท่นบริพารนั้น
ก็ยิ่งใกล้เคียงมาก กับมีวัดชื่อ โกสินารายณ์ ด้วย มีสมณภิกษุมาก เมืองโกสินาราย จึงเป็นของพราหมณ์ชาวชมพูทวีป
ครั้งพบพระพุทธรูป และรูปขุนชาย ขุนหญิงแล้ว พิจารณาดูหน้าและท่าทางไม่ออกว่าเป็นศิลปอินเดียเป็นศิลปและส่วน
ลัทธิของไทย จึงสงสัยว่า เป็นชื่อและเป็นเมืองคนไทยสมัยที่ยังมีชื่อว่าลาว จึงมีคำล้าว่า ท่าผา ฯลฯ

ชื่อว่า โกสินาราย ถ้าแยกออกว่า โก-สิน-ราย โก คือ กรู ไกรก ไครก กรอก ตรอก สิ้น คือ
ทรัพย์ คือ ทองคำธรรมชาติ ราย แปลว่าลาด ซึ่งตรงกับชื่อว่า นองทอง เป็นกาญจนบุรี คือ เมืองทอง ซึ่งอยู่
ไปในส่วนเหนือ ส่วนใต้ลงมา ก็คงตั้งชื่อว่า ไกรกสินาราย เป็น โกสินาราย เฉพาะชื่อ โกสิน นี้ เป็นเสียงเดียวกับ
โกสินทร์ (รัตนโกสินทร์) เมืองโกสินารายนี้ คงตั้งขึ้นและเป็นอนุมาณ จึงมีรากฐาน เมือง คู สระน้ำ และ วัด เช่น
วัดคงสัก วัดโกสิน ครั้นต่อมา เพื่อให้ใกล้เคียงกับกรุงโกสินารายจึงเรียกว่า โกสิ นารายณ์ อันไหนจะจริงก็ถาม แต่รากฐาน
ของ เมือง วัด สระโกสินาราย มีอยู่แล้ว

ครั้งที่ ๖ สุวันณภูมิ ที่หนองแขงนั้น มาเป็นครั้งที่ ๖ จากบ้านหัวดอน หรือดอนโดนด ซึ่งเป็นที่เปลี่ยนชื่อ หรือตั้งชื่อใหม่เป็นชื่อที่ ๕ ในชื่อเดิมว่า เมืองทอง เป็นชื่อสุวันณภูมิและในเมืองที่สร้างเป็นครั้งที่ ๕ อันมีชื่อว่า เมืองทอง ก่อนนั้นถึง ๑๑๕๐ ปี ตอนนั้นไม่มีอะไรเป็นหลักฐานมากนัก มีเพียงชื่อ เมืองทอง ที่เขียนกันไว้ และชื่อคำพูดที่กล่าวกันสืบ ๆ มา

เมืองทอง มีขึ้นแทนชื่อ หรือตั้งทับลงไปชื่อ 'เมืองแมน' เดิม อันเป็นการสร้างเมืองและตั้งชื่อครั้งที่ ๕ ตามเล่ากันและจารึกมีว่า

ครั้งที่ ๕ เมืองแมน ปิณฑวงค์ ๔๑๔๘ ขุนโกลาครองเมืองแมน ยังไม่มีเมีย ทราบว่าขุนหญิงโหมมาดี แม้อยู่หัวเมืองหนองทอง จึงมีสายสืบไปขอแก่ขุนไทยคนลงอยู่เป็นน้องไม่ยอมให้ จึงให้ขุนทองคุมกองทัพไปตีเมืองหนองทองได้ ขุนโกลาหนีไปจึงได้ขุนหญิงโหมมาดีมา เมื่อกลับมาจึงสร้างเรือนใหม่ที่ยอนโดนด เป็นเรือน ๕ หลัง เอาหัวเสาขึ้นเป็นปี่นลอม จั่ว หลังคา เอาทองผบ ๖๔๐๐๐ ไร่สมักทาเอาทองผบ ๕ หลัง พอมีขุนหญิงโหมมาดีมีครรภ์ และคลอดลูกชายชื่อไทยแล้ว พ่อมีปีนเค็ม ๔๑๕๐ ปี ขุนโกลาจึงตั้งชื่อเรือนทอง ๕ หลังนั้นว่า เมืองทอง พร้อมกับเปลี่ยนชื่อปีน เป็น ปีโล ๑ จากนั้นก็ใช้ปีโลกลับมา คอยขุนหญิงโหมมาดีให้ไปนำขุนหญิงแต่ขวัญมา มามอบให้อีก ชื่อ เมืองทอง ได้รวมเรือนมา กระทั่งปีโลกลับมาได้ ๑๑๗๐ ปี ขุนไทยไททอง หรือพระเจ้าทัตไททองได้นำชื่อสุวันณภูมิ มาตั้งชื่อลงไปในเมืองทอง จึงปรากฏชื่อว่า **เมืองทองสุวันณภูมิบ้าง สุวันณภูมิเมืองทองบ้าง สุวันณภูมิเดช ๆ บ้าง** ตั้งในปีโล ๑๑๗๐ ครบกับพระพุทธพรรษา ๒๕ ต่อมาอีก ๒๐ ปี พระผู้มีพระภาคเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว จึงเปลี่ยนปีโล ๑๑๕๐ ที่เดิมแล้ว เป็นพุทธกาลนิพพาน ๑ สิบมากระทั่งถึงสุโขทัยใช้มหาศักราช และ จุลศักราช

ก่อน พ.ศ. ๑ ขึ้นไปเป็นปีโลนั้น มีเมืองสร้างเมืองทอง และตั้งชื่อและตั้งกับราชปีโล ๑ เป็นครั้งที่ ๕ ว่ามาจากครั้งที่ ๔ คือ เมืองแมน ปิณฑวงค์ ซึ่งมีหลักฐานเพียงชื่อขุน และชื่อเล่าปรากฏต่อมา แม้มีชื่อว่าเมืองแมน ก็เป็นเพียงคำพิพากษา และขุนอินกับนางกวักที่มีลูก ๒ คนและมีมนต์เวทมนต์ ปีโลเดิมที่จะขึ้นนี้สภพนับถือท้องจักษุมา พวกนักประวัติศาสตร์รุ่นใหม่มักบอกกันว่าพวกที่วังหมื่นมาจากเมืองจีน หรือมีชาติเป็นจีนไม่รู้ก็เลยไปเชื่อ จึงเอาชื่อจีนมาเป็นต้นไทย ชื่อไทย ๆ ก็หายไป เช่น ขุนอินเลิสงพพัน เดิมเป็นสิงห์ เป็นคน ที่นี้จะเล่าเรื่องราวของไทยอันมีอยู่ในไทย และสืบกันเรื่อยมา และครั้งที่ ๔ มีเรื่องเล่าว่า

เมืองแมน มีมาก่อนเมืองทอง ๔๑๕๐ ปี เปลี่ยนชื่อและปีโลอีก ๑๑๕๐ จึงก่อน พ.ศ. ๕๓๔๐ ปี รวมกับ พ.ศ. ต่อมาแล้ว ๒๕๑๗ ปี จึงต่อมาแล้ว ๗๔๕๗ ปี ในราว ๘๐๐๐ ปี และก่อนนั้นไปมีชื่อว่า เมืองแมน มีเรื่องเล่า และจารึกกล่าวว่า

ครั้งที่ ๔ ขุนอิน ครองเมืองแมน มีน้องสาวชื่อ นางฟ้าเอชื่อนั้น ทั้งคู่ยังไม่มีลูกครอง บ่งได้กล่าวชื่อนางกวัก หรือ กวักทองมา ลูกสาวคนเดียวของขุนเขาเขียนและนางขวัญทองมา เจ้าเมืองอินมาสวยงาม ขุนอินจึงทำตัวเป็นขอมคือผู้มีความรู้ไปเที่ยว ไล่พบกันเมื่อนางกับเพื่อนสาวมาและเล่นน้ำ ว่ายน้ำใหญ่ ขุนอินจึงลงน้ำไปไล่จับตัวได้ เกิดรักกัน เพื่อน ๆ สาวก็รู้จึงหลบไป นางพาขุนอินไปอยู่ในถ้ำห้องตัว ขุนเขาเขียนและขุนหญิงเม่งรู้ เข้าไปจับขังไว้ กลางคืนกวักทองมาไล่ไปไล่ไล่กับไล่ไล่ ไล่ร่วมกันเดินทางมาเมืองแมนรุ่งเช้า ขุนเขาเขียนพาพรรคพวกตามมา พบกันแล้ว ค้างถือท่อนไม้เข้าสู้กัน เมื่อขุนเขาเขียนเสียท่า ขุนอินถือท่อนไม้จะฟาด นางกวักร้องว่าอย่าฆ่าพ่อ ขุนอินจึงยังไว้ ครั้นขุนเขาเขียนได้ท่า จึงถือท่อนไม้จะฟาด นางกวักร้องว่าอย่าฆ่าพ่อ ขุนเขาเขียนยังมือไว้ ร้องถามลูกว่า มึงได้พัวแล้วหรือ นางรับว่า ได้หลายครั้งแล้ว ทั้งคู่เข้าไปกับไหว ขุนเขาเขียน รับขุนอินเป็นลูกโดยตั้งชื่อให้ว่า ขุนอินเขาเขียน เอาชื่อตัวต่อให้หมายว่าขอมรับเป็นผู้สืบไปในข้างหน้า ขุนอินเขาเขียนจึงเรียกปีนั้นว่า ปีอิน ๑ และกลับมาเมืองแมน ตั้งชื่อใหม่ว่า เมืองแมน ด้วยความรักกัน อยู่มาจึงมีลูกด้วยกันเป็นชาย ๑๓ หญิง ๗ คนแรกชื่อ อุทอง นางกวักขอพ่อเอาไปยกให้แก่ขุนเขาเขียนและขวัญทองมา เพื่อเป็นขุน ต่อไปที่เหลือ ๑๕ คน ขุนอิน

เขาเขี้ยวตั้งชื่อไว้แล้ว.เอามาตั้งชื่อ.เดือนปีจึงคงอยู่ว่า เดือนอ้าย ปีชวด เดือนยี่ ปีฉลู เดือนสาม ปีขาล เดือนสี่ ปีเถาะ เดือนห้า ปีมะโรง เดือนหก ปีมะเส็ง เดือนเจ็ด ปีมะเมีย เดือนแปด ปีมะแม เดือนเก้า ปีวอก เดือนสิบ ปีระกา เดือนสิบเอ็ด ปีจอ (จอ) เดือนสิบสอง ปีgun ถูกหญิง ๗ คน ตั้งเป็นชื่อวันว่า ๑ วันอา ๒ วันอัน ๓ วันาง ๔ วันอุ้น ๕ วันเอือย ๖ วันอุ๋ ๗ วันอี และร่วมวิวัฒนาการค่อนข้างมาก จึงมีชื่อ ปี เดือน วัน ใช้ ครั้นขุนอินเขาเงี้ยว ขุนหันะโรง หรือ หั่วรวง ตั้งปีค่านั้นว่า ๓๕๐ เป็นหลักฐานนับกันมา กระทั่งปีอินได้ ๔,๑๕๐ ปี ขุนโกล ขึงเปลี่ยนเป็นปีโล ๑ และเป็นเมืองทอง ชื่อเมืองแมนก็หายไป

“เมืองแมน” ซึ่งเปลี่ยนชื่อมาจาก “เมืองแมน” นั้น ไม่แน่ว่าอยู่ตรงไหน เพราะกาลเวลานานมาถึง ๔,๐๐๐ ปีนั้น ดูตามระยะที่ขุนอินเดินทางไปที่ไหนแน่ๆ ส่วนเมืองนางงักคงอยู่ที่เขเขี้ยว เพราะชื่อขุนเขาเขี้ยว ขึ้นันอยู่ เมืองแมนอาจอยู่ส่วนใดลงมา ตั้งแต่เมืองกาญจน์ลงมา เช่น ขุนอุ๋ทอง ผู้สร้างกระเบื้องหนา ก่อตั้งอยู่ใน ป่า จึงตั้งชื่อว่า พงลึก อ่าเขวคและอ่าเขจ มาอยู่ที่หือทงเขวคเหลวเหนือ จึงตั้งชื่อว่า เขอ่าเขวช หรือ อ่าเขวค และเขอ่าเขจ เจ็ดมะเมียไปขึงจึงตั้งชื่อว่า เจ็ดมะเมีย คือ เจ็ดสมัย สิบสองขุนโกลอยู่ จึงตั้งชื่อ บ้านมกุน หันะ-โรงไปอยู่ จึงตั้งชื่อ หั่วรวง ห้วยโรง สิบระกาไปอยู่ จึงตั้งชื่อว่า ปาโก จิงัวไปอยู่กันหลายคน สามชานไปอยู่ จึงตั้งชื่อว่า สามชานหะเสงไปอยู่เป็นหมย จึงตั้งชื่อ บ้านหมยเสง อ่าเวอไปอยู่ จึงตั้งชื่อว่า นาวอก สักโกลอยู่ จึงตั้งชื่อว่า ถอ หรือถ่อ คือ ปากถ่อ ฯลฯ ฉะนี้ เมืองแมนอาจ ว่างขวาง และระยะกาลที่ขึ้นยาวนานถึง ๔,๑๕๐ ปี คงสร้างไว้หลายแห่ง แต่ที่สืบค้นกันเรื่อย ๆ มา คงจะเป็นที่ขึงนี้ อันเป็นเส้นที่ขุนโกลเขยงไว้ว่า สร้างเมืองทองที่ตะน ไตเค ที่เป็นเมืองแมน และ ปีอินนี้เป็นกาลครั้งที่ ๔ ภายในชื่อครั้งที่ ๓ ที่มีชื่อมาว่า เมืองแมน และขุนแมนเมืองฟ้า

ครั้งที่ ๓ “เมืองแมน” ซึ่งเกิดมาเมื่อ ก่อน ๘ พันปีมาแล้ว และกินไปกว่านั้นอีกมาก ซึ่งเป็นของ คนที่เกิดและตายไปแล้ว สูญทั้งชีวิต ประวัติและชื่อ เป็นยุคชาค คือ ผู้เกิดมาแล้ว อันตรงกันปางคนไทย หรือ “ตันผี” ซึ่งเป็นลัทธิเพิงนิยายเล่ากัน จึงไม่ควรมีหลักฐาน แต่ที่เขาถือกันว่าเป็นหลักฐานก็เพิงกัวงคำฝรั่งที่เขียนกัน ไว้ เวลานี้ฝรั่งได้ขุดพบโครงกระดูกหินคือ ซากหินที่งักโกบีเรียกว่า งักโกบีแมนว่า มีอายุ ๑ ล้าน ๘ แสนปี พบ ที่เอธิโอเปีย แต่ฝรั่งยังไม่ยอมให้เป็นคน บอกว่าเป็นลิงลิง ไล้กล่าวว่า มีอายุถึง ๔๕ ล้านปี ก็ยังเชื่อมันตลอด กระทั่ง มีพวกถือกำเนิดถึงนั้นเอามาเป็นวัฒนธรรมประเพณีกันในปัจจุบัน กระทั่งเลื่อยกเขยงถึงกันแล้ว ยังเชื่อกันได้ ใน ฐานะเป็นไทยพุทธศาสนา มีพระพุทธรูปวัดถึงหมกัททกัปนี้ก็มีคนบูชาศกมาแล้วตลอดกาล ๔ พุทธันดร ที่ไม่ เชื่อ ทำไมจึงทำใจและความรู้ของจริงได้ ก็ทำใจเชื่อและรู้ของจริงบ้าง มันจะผิดที่ตรงไหน จึงเอาความเชื่อไทยพุทธ ศาสนามารับรอง เมืองแมนและขุนแมนเมืองฟ้า ตั้งแต่พุทธันดรที่ ๔ ขึ้นไปถึงพุทธันดรที่ ๓ และเลยเข้าไปถึงระยะ พุทธันดรที่ ๒ ยุคชาคสมัยเมืองแมน จึงเริ่มด้วย ๘ พันปีขึ้นไปถึงพุทธันดรที่ ๓ เป็นครั้งที่ ๓ ทั้งชื่อและเมือง พร้อมกับคนอันมีชื่อว่า ขุนแมน และ บุคคลนี้ว่า เปลี่ยนมาจาก แมน

ครั้งที่ ๒ แมน ชื่อขุนแมนเขียนฟ้าและเมืองแมน เป็นยุคหรือปางครั้งที่ ๒ สืบขึ้นไปจากพุทธันดรที่ ๓ ครึ่งคั่นเรื่อยขึ้นไปถึงพุทธันดรที่ ๒ และสืบขึ้นไปถึงครึ่งหลังพุทธันดรที่ ๑ ถึงจะนานถึงขนาดนั้น แต่ชื่อก็คงอยู่ สืบมา อันแสดงว่ามีคนมาแล้วในยุคนี้เขย หรือยุคชาค และขุนแมนเขียนฟ้านี้ ว่าสืบมาจากสมัยสรวงสาธ หรือสรวง สวรรค์

ครั้งที่ ๑ สรวง ชื่อเมืองสรวง และขุนสรวงกับขุนนางสาธ ประกาศว่าเป็นต้นคนไทย จึงเป็นปางครั้งที่ ๑ เล่าว่านอนหลับตื่นขึ้นเห็นทุกอย่างมีอยู่แล้ว ต่อมา ไล่เห็นผีฟ้าแสงลอยมาปรากฏตัวกินวันคืนแล้วหลับไป เข้าไปมองดูเห็นแปลกกว่าตัวเองก็เข้าไปจับตัวไว้ จึงเริ่มคำถามกันขึ้นต่อมนาน จึงรู้สึบทันทีมีลูกชายหญิง เล่าว่าได้ สืบสายเชื้อไว้ในเลือด ทั้งส่วนขุนสรวงและขุนนางสาธ รวมเป็น ๓๒ ถ้าขุนสรวง ๒๐ ขุนนางสาธ ๑๒ จะเป็นชาย ส่วนของขุนสรวง ๑๒ ขุนนางสาธ ๒๐ จะเป็นหญิง ถ้าเท่านั้นจะเป็นกะเทย ๒ เพศ และได้สืบต่อกันเรื่อย ๆ มา พันธุ์เผ่าคนไทยเลวจึงมาจากอภัสสรกาย และ ปภัสสรจิต จึงเป็น ยุคตันผี เป็นกาลต้นมหากัททกัปตลอดมาถึง

พุทธันดรที่ ๑ และลงมาถึงระยะเวลาพุทธศักราช คือ โฉสั เบ็ และสืบกันเรื่อยมา พุทธันดรที่ ๒ ยุคถนน พุทธันดรที่ ๓ ยุคแผน เข้าถึงพุทธันดรที่ ๔ ก่อนพุทธศาสนา ผู้เฒ่าสมัย เมืองมณ เมืองทอง สุวันณภูมิ ถึงราชพลี ก็ดำรงชื่อขุนตลอดมา และชื่อขุน ขุนนาง หรือขุนนาง มีฐานะเป็นกษัตริย์ราชา และเทวีราชินี เมื่อเรียกชื่อเมืองกรุงจึงใช้ว่า ราชบุรี แปลได้ว่าเมืองพระราชา คือขุน ขุนนางมีขุนเมืองนอก ไ้ขึ้นสู่ฐานะเป็นมหาขุนเอกราช จึงเอาชื่อพระร่วงมาใช้เป็นหลวง หรือในหลวง หลวงนี้ มาใช้ในชื่อของนาง อ่อง บ้าง หลัว บ้าง ล่อง บ้าง จะแ่เรียกว่า กรมหลวงก็ คือ พระเจ้ากรุง เช่น พระเจ้ากรุงศรีอยุธยา สมัยสุโขทัยเห็นว่า ‘เที’ จึงนำมาใช้ นำผู้สมัยนี้โดยคนไทยไปเป็นเจ้าชาย สมบ๊ว ร่วมกับคนไทยมาลงเป็นเจ้าบ๊ว และได้ เปลี่ยนเป็นชื่อแซกหรือกานะ ชไทย เช่น รวมาริมทีหรือพระราม เลขกต ยเป็นเลขอินดิย ปักขุนก็จึงเปลี่ยนเป็นไทยว่า สมเด็จพระ เจ้ายังไม่ค่อยเชื่อกันนักว่านั่น ‘ไทย’ ราชบุรี แปลว่า เมืองพระราชา คือ เมือง “ขุนไทย” ซึ่งวันม คังแล้วสมัยขุนนางจึงปักขุนนี้

[illegible][illegible][illegible]

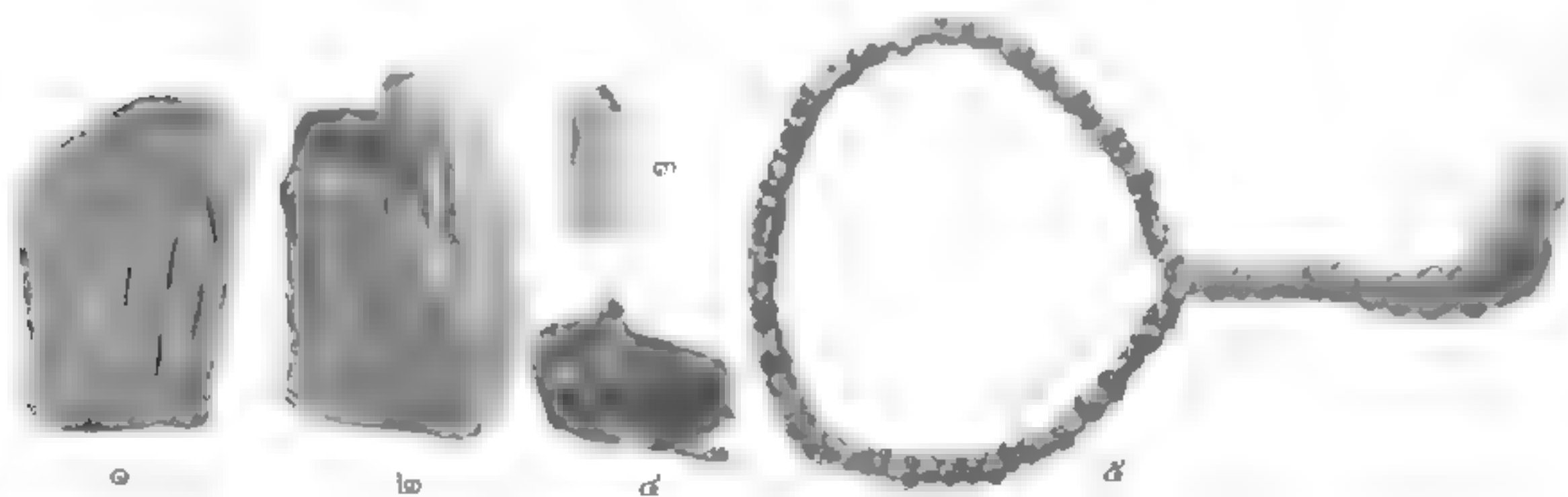
ปางบุษนี้ ขุนสีไทย และ ขุนสีไทย ไชยสีลาภ และสหาย ไชยสีลาภในกรมการเมือง (จวน ใน
 ศาลพระศาสดาวันวันมาฆะมาส เดือนเพ็ญที่ ๑ เวลากลางวัน ได้มีพระพุทธรูปปางไสยาสน์ และ
 พระพุทธรูปปางสมาธิ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๒๔, ๒๕, ๒๖, ๒๗, ๒๘, ๒๙, ๓๐, ๓๑, ๓๒, ๓๓, ๓๔, ๓๕, ๓๖, ๓๗, ๓๘, ๓๙, ๔๐, ๔๑, ๔๒, ๔๓, ๔๔, ๔๕, ๔๖, ๔๗, ๔๘, ๔๙, ๕๐, ๕๑, ๕๒, ๕๓, ๕๔, ๕๕, ๕๖, ๕๗, ๕๘, ๕๙, ๖๐, ๖๑, ๖๒, ๖๓, ๖๔, ๖๕, ๖๖, ๖๗, ๖๘, ๖๙, ๗๐, ๗๑, ๗๒, ๗๓, ๗๔, ๗๕, ๗๖, ๗๗, ๗๘, ๗๙, ๘๐, ๘๑, ๘๒, ๘๓, ๘๔, ๘๕, ๘๖, ๘๗, ๘๘, ๘๙, ๙๐, ๙๑, ๙๒, ๙๓, ๙๔, ๙๕, ๙๖, ๙๗, ๙๘, ๙๙, ๑๐๐, ๑๐๑, ๑๐๒, ๑๐๓, ๑๐๔, ๑๐๕, ๑๐๖, ๑๐๗, ๑๐๘, ๑๐๙, ๑๑๐, ๑๑๑, ๑๑๒, ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๕, ๑๑๖, ๑๑๗, ๑๑๘, ๑๑๙, ๑๒๐, ๑๒๑, ๑๒๒, ๑๒๓, ๑๒๔, ๑๒๕, ๑๒๖, ๑๒๗, ๑๒๘, ๑๒๙, ๑๓๐, ๑๓๑, ๑๓๒, ๑๓๓, ๑๓๔, ๑๓๕, ๑๓๖, ๑๓๗, ๑๓๘, ๑๓๙, ๑๔๐, ๑๔๑, ๑๔๒, ๑๔๓, ๑๔๔, ๑๔๕, ๑๔๖, ๑๔๗, ๑๔๘, ๑๔๙, ๑๕๐, ๑๕๑, ๑๕๒, ๑๕๓, ๑๕๔, ๑๕๕, ๑๕๖, ๑๕๗, ๑๕๘, ๑๕๙, ๑๖๐, ๑๖๑, ๑๖๒, ๑๖๓, ๑๖๔, ๑๖๕, ๑๖๖, ๑๖๗, ๑๖๘, ๑๖๙, ๑๗๐, ๑๗๑, ๑๗๒, ๑๗๓, ๑๗๔, ๑๗๕, ๑๗๖, ๑๗๗, ๑๗๘, ๑๗๙, ๑๘๐, ๑๘๑, ๑๘๒, ๑๘๓, ๑๘๔, ๑๘๕, ๑๘๖, ๑๘๗, ๑๘๘, ๑๘๙, ๑๙๐, ๑๙๑, ๑๙๒, ๑๙๓, ๑๙๔, ๑๙๕, ๑๙๖, ๑๙๗, ๑๙๘, ๑๙๙, ๒๐๐, ๒๐๑, ๒๐๒, ๒๐๓, ๒๐๔, ๒๐๕, ๒๐๖, ๒๐๗, ๒๐๘, ๒๐๙, ๒๑๐, ๒๑๑, ๒๑๒, ๒๑๓, ๒๑๔, ๒๑๕, ๒๑๖, ๒๑๗, ๒๑๘, ๒๑๙, ๒๒๐, ๒๒๑, ๒๒๒, ๒๒๓, ๒๒๔, ๒๒๕, ๒๒๖, ๒๒๗, ๒๒๘, ๒๒๙, ๒๓๐, ๒๓๑, ๒๓๒, ๒๓๓, ๒๓๔, ๒๓๕, ๒๓๖, ๒๓๗, ๒๓๘, ๒๓๙, ๒๔๐, ๒๔๑, ๒๔๒, ๒๔๓, ๒๔๔, ๒๔๕, ๒๔๖, ๒๔๗, ๒๔๘, ๒๔๙, ๒๕๐, ๒๕๑, ๒๕๒, ๒๕๓, ๒๕๔, ๒๕๕, ๒๕๖, ๒๕๗, ๒๕๘, ๒๕๙, ๒๖๐, ๒๖๑, ๒๖๒, ๒๖๓, ๒๖๔, ๒๖๕, ๒๖๖, ๒๖๗, ๒๖๘, ๒๖๙, ๒๗๐, ๒๗๑, ๒๗๒, ๒๗๓, ๒๗๔, ๒๗๕, ๒๗๖, ๒๗๗, ๒๗๘, ๒๗๙, ๒๘๐, ๒๘๑, ๒๘๒, ๒๘๓, ๒๘๔, ๒๘๕, ๒๘๖, ๒๘๗, ๒๘๘, ๒๘๙, ๒๙๐, ๒๙๑, ๒๙๒, ๒๙๓, ๒๙๔, ๒๙๕, ๒๙๖, ๒๙๗, ๒๙๘, ๒๙๙, ๓๐๐, ๓๐๑, ๓๐๒, ๓๐๓, ๓๐๔, ๓๐๕, ๓๐๖, ๓๐๗, ๓๐๘, ๓๐๙, ๓๑๐, ๓๑๑, ๓๑๒, ๓๑๓, ๓๑๔, ๓๑๕, ๓๑๖, ๓๑๗, ๓๑๘, ๓๑๙, ๓๒๐, ๓๒๑, ๓๒๒, ๓๒๓, ๓๒๔, ๓๒๕, ๓๒๖, ๓๒๗, ๓๒๘, ๓๒๙, ๓๓๐, ๓๓๑, ๓๓๒, ๓๓๓, ๓๓๔, ๓๓๕, ๓๓๖, ๓๓๗, ๓๓๘, ๓๓๙, ๓๔๐, ๓๔๑, ๓๔๒, ๓๔๓, ๓๔๔, ๓๔๕, ๓๔๖, ๓๔๗, ๓๔๘, ๓๔๙, ๓๕๐, ๓๕๑, ๓๕๒, ๓๕๓, ๓๕๔, ๓๕๕, ๓๕๖, ๓๕๗, ๓๕๘, ๓๕๙, ๓๖๐, ๓๖๑, ๓๖๒, ๓๖๓, ๓๖๔, ๓๖๕, ๓๖๖, ๓๖๗, ๓๖๘, ๓๖๙, ๓๗๐, ๓๗๑, ๓๗๒, ๓๗๓, ๓๗๔, ๓๗๕, ๓๗๖, ๓๗๗, ๓๗๘, ๓๗๙, ๓๘๐, ๓๘๑, ๓๘๒, ๓๘๓, ๓๘๔, ๓๘๕, ๓๘๖, ๓๘๗, ๓๘๘, ๓๘๙, ๓๙๐, ๓๙๑, ๓๙๒, ๓๙๓, ๓๙๔, ๓๙๕, ๓๙๖, ๓๙๗, ๓๙๘, ๓๙๙, ๔๐๐, ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓, ๔๐๔, ๔๐๕, ๔๐๖, ๔๐๗, ๔๐๘, ๔๐๙, ๔๑๐, ๔๑๑, ๔๑๒, ๔๑๓, ๔๑๔, ๔๑๕, ๔๑๖, ๔๑๗, ๔๑๘, ๔๑๙, ๔๒๐, ๔๒๑, ๔๒๒, ๔๒๓, ๔๒๔, ๔๒๕, ๔๒๖, ๔๒๗, ๔๒๘, ๔๒๙, ๔๓๐, ๔๓๑, ๔๓๒, ๔๓๓, ๔๓๔, ๔๓๕, ๔๓๖, ๔๓๗, ๔๓๘, ๔๓๙, ๔๔๐, ๔๔๑, ๔๔๒, ๔๔๓, ๔๔๔, ๔๔๕, ๔๔๖, ๔๔๗, ๔๔๘, ๔๔๙, ๔๕๐, ๔๕๑, ๔๕๒, ๔๕๓, ๔๕๔, ๔๕๕, ๔๕๖, ๔๕๗, ๔๕๘, ๔๕๙, ๔๖๐, ๔๖๑, ๔๖๒, ๔๖๓, ๔๖๔, ๔๖๕, ๔๖๖, ๔๖๗, ๔๖๘, ๔๖๙, ๔๗๐, ๔๗๑, ๔๗๒, ๔๗๓, ๔๗๔, ๔๗๕, ๔๗๖, ๔๗๗, ๔๗๘, ๔๗๙, ๔๘๐, ๔๘๑, ๔๘๒, ๔๘๓, ๔๘๔, ๔๘๕, ๔๘๖, ๔๘๗, ๔๘๘, ๔๘๙, ๔๙๐, ๔๙๑, ๔๙๒, ๔๙๓, ๔๙๔, ๔๙๕, ๔๙๖, ๔๙๗, ๔๙๘, ๔๙๙, ๕๐๐, ๕๐๑, ๕๐๒, ๕๐๓, ๕๐๔, ๕๐๕, ๕๐๖, ๕๐๗, ๕๐๘, ๕๐๙, ๕๑๐, ๕๑๑, ๕๑๒, ๕๑๓, ๕๑๔, ๕๑๕, ๕๑๖, ๕๑๗, ๕๑๘, ๕๑๙, ๕๒๐, ๕๒๑, ๕๒๒, ๕๒๓, ๕๒๔, ๕๒๕, ๕๒๖, ๕๒๗, ๕๒๘

ด้วยประการนี้ ณ ราชบุรี เพชรบุรี ได้มีอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นอันหลักฐานว่ามีอยู่แล้ว และเคารพ
นับถือกันมา เมื่อกล่าวถึงภูมิศาสตร์ก็มีแผนที่โลก เป็นเส้นอยู่ ถ้าพูดสรรพชีวิต โดยเฉพาะเรื่องมนุษย์คนนี้ และ จะ
พูดถึงเรื่องราวก็มีกล่าวกันมา แล้วคุณธรรมประเพณี มีอยู่เป็นของไทยแท้แล้ว จึงยืนยันได้ตลอดกาลมา ฉะนั้น ราชบุรี

และ เพชรบุรี จึงมีอยู่ทั้งเป็นหลักฐานในภูมิศาสตร์เรื่องเก่าก่อน คือ โบราณคดี กับ เรื่องต้นไทย หรือ นิยายประวัติศาสตร์ ตามที่มีชื่อว่า History คือเรื่องของเขานั้น ราชบุรี เพชรบุรี มีอยู่พอ เฉพาะราชบุรีอันแปลว่า เมืองพระราชานั้น คือ เมืองขุนไทยต้น หรือ ไทยเดิม และในกาลบัดนี้ ก็ยังมีชื่ออยู่ เพียงแต่เปลี่ยนเป็นชื่อ ชมพูทวีป แต่ก็ยังออกชื่อเป็นคำไทยอยู่ว่า ราชบุรี

ราชบุรี และ สถานที่แคว้นรอบ ไ้ทรงทวามเป็นโลกอยู่ตลอดทุกประการ ทั้งสถานที่ดินแดน หมู่ชนชาติไทย สิงห์สาราสัตว์ทุกชนิด ซึ่งมีชื่อเป็นคำไทย สรรพัตถ์ทั้งหลาย และพันธุ์ไม้ต่าง ๆ สัตว์บก สัตว์น้ำ และ สัตว์ปีก ก็ต่างมีชื่อเป็นไทย ไ้ทรงสภาพของมันอยู่ เช่น ไ้ก่ และ แมวไทย หมาไทย ฯลฯ พอเห็นเข้า - ไทยเราทุกคนรู้และจำได้ตลอด กับสิ่งทั้งหลายที่ไทยทำไว้ สร้างไว้ ไ้สกลทอดมา เช่น แบบเรือนบ้าน ลายทอผ้า ลายสีไทย ลายเลขไทย แม้คำพูดไทยทุกคำที่ไทยมีอยู่ พูดพูด หรือไ้ยินก็รู้กันว่า ของไทย เรณไทยทุกคนยอมรับพร้อมกันหมดว่า ของไทยและเป็นไทย พร้อมกับสิ่งวิจิตรสวยงามเป็นประเพณีมา เช่น การเคารพบไหว้กันและสิ่งล่วงดับไปแล้ว ไทยยังมีลายสีเขียนสืบต่อกันได้ มีประเพณีสืบต่อกันมา และยังมีถึงกับเข้าสัมผัสกันได้ และยังเข้าถึงสิ่งเด่นลับ คือ สมอง และความสุขอันเกิดจากจิตใจ ที่เราเรียกกันว่า “อรรยใจ” คือปิติปรามิทธิ อันเกิดด้วยการกระทำจิตใจได้ กับทั้งการกระทำธรรมชาเลิที่เกิดเป็นชีวิตคนไทยมานี้ ยังกระทำให้มีผลกำลังพิเศษ หรืออนุภาณุภาพ คือ อนุภาณุภาพประจำตน ที่ไทยคั้งชื่อไว้ว่า ปุณฺณสก, ขลัง, หรือ จิน เป็น วิชาการ หรือ ความรู้ ทรงสง ได้เป็นการไหว้บา หรือครูบา หรือขึ้นครู เป็นกันมา เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามา มี “ธรรมรส” “ธรรมปิติ” ด้วยแล้ว จึงเป็นของสมมมวลสะออนใจ ซึ่งมีอยู่ตลอดทั่วหมู่ไทย จึงสืบสายไทยไ้ตลอดกาลมาแล้ว

ซึ่งร้อยเป็นพวงอุกปัด ล้วนเป็นหินทั้งนั้น ว่าเมื่อโลกยังเป็นอาชาวกลุ่มนั้น แร่ธาตุทั้งหลายยังละลายเป็นน้ำ เมื่อรวมแข็งตัวก็กลายเป็นหินสุดแท้แต่มีแร่ธาตุอะไรประสม เช่น มีทองคำประสมจะปรากฏสีเหลือง ที่มีเหล็กประสมจะมีสีแดง ด้วยอาการสั่นสะเทือนหมุน จึงแตกเป็นก้อน ที่ใดถูกสั่นสะเทือนมาก เช่น โข่ว ลั่น สะเทือนจะบดกันเองแตกละเอียดเป็นทราย และทรายนี้ เมื่อถูกไฟรวมชาติ เช่น ไฟผา หรือภูเขาไฟประทุไหม้ ทรายจะละลายเป็นแก้วต่าง ๆ หรือถูกอบและอัดจนโลกตั้งแล้วพื้นล่างบีบขึ้นไปจะกลายเป็นแก้ว และทำไมทรายกรวดจึงยังเหลืออยู่ ไม่เป็นแก้วไปทั้งหมด เขาไม่ได้พูดไว้



๑. กรวด ก้อนนี้ใหญ่จึงเรียกรวด ที่เป็นเม็ดเล็ก ๆ คือ เม็ดทรายมีทุกหาดในแม่น้ำราชบุรี เพชรบุรี เพชรบุรีนั้นแหละ สีก็เหมือนกัน และเม็ดอย่างนี้ถ้าจะภาพทางโทรทัศน์ว่าขยาย ๗ พันเท่า บรรยายว่า เป็นทรายที่นำมาจากดวงจันทร์ ก้อนนี้ตรงกลางมีรอยบุ๋ม ซึ่งว่ามีอายุ ๕ พัน ๖ ร้อยล้านปี และยังเล่าว่าดวงจันทร์ คือ พื้นผิวดินดวงมหาสมุทรแต่ จิพิกได้กระเผลอหลุดพุ่งออกไปเป็นดวงเดือน เมื่อ ๔,๖๐๐ ล้านปีมาแล้วคำนวณโลกถือว่าโลกเพิ่งขึ้นเมื่อ ๑,๗๕๐ ล้านปีนี่เอง ฉะนั้น เมื่อ ๔,๖๐๐ ล้านปีนั้นยังถูกเป็นไฟละลายแคว้งอยู่ จะมีทรายได้อย่างไร นี่แหละที่จะต้องเลื่อนอายุโลกขึ้นไปเป็น ๕๕,๐๐๐ ล้านปี และเมื่อ ๑๗,๕๐๐ ล้าน ก็ใส่ ๐ เข้าไปอีกศูนย์เดียวเท่านั้น ก็ไม่จำอะไรกันเลข กรวดก้อนนี้มีอายุ ๕ พัน ๖ ร้อยล้านปี

๒. หินก้อนนี้ สีเขียวเทา ที่เราเรียกกันว่าหินเหล็กไฟ มีอายุเท่ากับกรวด และเป็นหินชุด คือ หินอัคนี เมื่อโลกเย็นแล้วยังเก็บไฟไว้ จึงเป็นหินชุดไฟมีอายุ ๑,๗๕๐ ล้านปี ตามที่ว่าโลกเย็นอยู่แล้วเมื่อ ๑,๗๕๐ ล้านปี

๓. หินเขียวแก้ว หินโป่ง (ข่าม) ว่าเป็น ขวอรุช หรือ กรวด เมื่อแตกหักเป็นก้อนนี้เรียกรวดแก้ว ที่เหลืองก็เรียกหินนี้สีม่วง ขาวดำ ที่เขียว เรียกกรวด ที่เขียวคราม เรียกไฟดิน ที่แดง ชมพู เรียกทับทิม ที่แดงแก่ดำ เรียกโคเมน ที่แดงเรื่อ ๆ เรียกเพทาย ที่เป็นสายสาแหวก เป็นแฉกยาวบ้าง เป็นอย่างดาแนวบ้าง เรียกไพฑูรย์ ที่ขาวกระจ่างใส ไม่มีลึบ เรียกเพชรไทย ที่ปรากฏลึบหิน และมีสีต่าง ๆ ปน บางที่เป็นผงทองคำ เรียกแก้วโป่ง สำหรับหินเขียวท่อนนี้ยังเป็นก้อนเหลี่ยมธรรมชาติ ที่คนอื่นเขามีขนาดใหญ่กว่า เห็นเอามาทำพระพุทธรูปมีหน้าตักขนาด ๕ นิ้ว ที่รู้ก็เพราะมีลึบปรากฏ ที่ลึบกันเป็นแบบลอกจอกก็มี ที่ละเอียดเหมือนขอดขึงหยดติดกันเป็นแผ่นก็มี ที่ละเอียดขีบเป็นทรายแก้วปรากฏตั้งแต่สงขลาถึงพัทลุงเป็นพื้นเรือเอามาทำเพ ระยอง ที่ฝรั่งและญี่ปุ่นเขาเอาไปทำแก้วเจียรไน และกระจกแข็ง เขาเรียก ซิลิกา เซอรคอน คือ ทรายแก้วเพทาย หินเขียวนี้ว่ากลายมาจากขวอรุช แต่ก็ยังเรียกรวดอยู่ มีอายุไม่แน่นอน สุดแท้แต่ชนิดเช่น ชนิดน้ำผึ้ง เอาดีเหล็กไฟได้ ก็เรียกหินเหล็กไฟอัคนีเช่นเดียวกัน เอากันว่า ๑,๗๕๐ ล้านปี หรือ ๒,๐๐๐ ล้านปี

๔. ฟินนิกัว ฟัน เดม น.จิละ เป็ญ ว่าฟินนิกัวได้จดทะเบียนนี้มืออยู่ในประเทศไทยแห่งเดียวในโลก เป็นฟินนิกัวพิเศษ น้ำแข็ง ฝรั่งเขา เรียก แลง ซ้อม ฟลุโอ ฮาเว (Celum Fluo spar แปลว่า ธารน้ำแข็งน้ำ) ตำนานเล่าว่าเมื่อใด ล้าง มี จีน น้ำ ลม ไฟ ล้าง บบร่ำลือลือลือว่าน้ำกลายเป็นน้ำแข็ง โดยลพ ะ รือเขียนและ แหม่มไทย น้ำในทะเลหลวงบอ มีน้ำแข็งหนะ และ แหม่มบอ มีลพเขียนประสมอักษร ในข้ามระที่รดเย เป็นหิน ที่เป็นสีขาวนวล ๆ ที่ ลสง เรียกหิน สปรู ดูเนื้อกล่อกหินมีกลิ่น สีนหินสวย และหินอ่อน จัดขึ้นไปเป็น หินแอม และอีกถึงขนาดจะเป็นหินสีขาวแก้ว เมื่อถูกฉีกขนาด ๑,๕๐๐ และ ระทบกว่นว่อนขนาด ๓,๐๐๐ องศา พ. จะเปล่งประกายระพริบ หรือ พริบ เป็นหินเพชร ก็ยังไม่ถึง จึงเป็นพลีกระจำงลสง แล่ประะ มีอายุ ๑ พัน ๒ พัน ล้านปี ไม่แน่แท้ เพราะคำนวณหลายเล่มไม่เหมือนกัน

๕. ฟินนิกัวสีต่าง ๆ ที่นำมาทำตุ๊กตา ใช้กันมา หูลึงหินก็มีอายุเก่า ๆ กัน เมื่อมาเป็นลูกกำปัด หรือ ตุ๊กปัด ว่ามีอายุสมัยหินใหม่ ประมาณ ๕ หมื่นปี และอันสิ่งมีขึ้นช่วยกันทำ อันแสดงว่ามีคนอยู่แล้ว โดยเฉพาะ ก็มีในดินแดนไทย มีคนไทยอยู่ จึงแน่ว่าเป็นของไทย และคนไทยสมัยนั้นได้ทำไว้ จึงมีปรากฏอยู่ให้ไว้พบเห็นกันใน ปัจจุบันนี้ ซึ่งยืนยันว่า ไทยทำได้ตลอดมา

๑. มีดหินขัดเอง ที่เป็นั้นนั้น แสดงว่าคนทำคือละเป็นนั้น เป็นของสมัยหินเก่าอายุกว่า ๕ แสนปี ขึ้นไปถึง ๔ ล้านปี

๒. หินซีก หอกใบข้าว หรือสี่เหลี่ยม หินเหล็ก ปี่เรอเหล็ก หรือจะพบที่ราชบุรีอายุกว่า ๕ แสนปี ขึ้นไปถึง ๔ ล้านปี

๓. ขวานหินเก่าสุดอันนี้เป็นเพียงชิ้นหนึ่งในหลายอัน ซึ่งเป็นยุคเก่าสุด มีเพียงรอยละเท่านั้น อันอันว่าคนทำ ขวานหินเหล็ก พลั่ว ๑ เล่ม เมือวิเศษกรรม ถัดมาจากเขาเขียว จ.ราชบุรี ขวานหินเก่าแบบนี้ หนังสือ EARLY MAN หน้า ๖๓-๗๗ เล่าว่า ได้พบ ณ ผังน้ำ ไบไบ มีขลุ่ยหินรวมกับโบราณวัตถุเป็นเครื่องประดับ หินได้ขุดค้นพบโครงกระดูกช้างและโบราณวัตถุ กระทั่งว่า พบว่ามีอายุแล้ว ๕ ล้านปีลงมาถึง ๑ ล้านปี มีอีก ๒ ล้านปีมา มีทงไทยมี ทนปักกิ่ง และอื่นๆ พบนี้ผู้เขียนว่าขวานหินเก่า สุดนี้จะเป็นเครื่องใช้คนสัตว์ เริ่มเมื่อ ๕ ล้านปีถึง ๑ ล้านปี เรียกว่า ปาเลโอลิธิค

๔. ลูกหินกรวด พลโลหะมี หินลูกกลม ราชบุรี หินกรวดชนิดนี้ที่กลมกลิ้งๆ ผู้หญิงไทยใช้ทำตุ้ม หรือทำตุ้ม แต่ที่นี้ทั้งสองข้างดูเหมือนมีรอยฟัน ๑ ข้างใช้เป็นลูกกระสุนยิง และ อีกข้างรวมกลมอย่างนี้ซึ่งพบอยู่ใกล้โครงกระดูกที่ข.โคก ที่พิศนภา ว่า คือ มีรอยฟันและรอยเป็นลูกกระสุนยิง มาเมื่อ ๑ ล้าน ๘ แสนปี

๕. มีดได้หินขัดเอง หรือเป็ทอง ไม้หินก่อนนี้ใหญ่และหนา ยาว ๒ ศอก กว้างศอกกึ่ง สั้นหนา ๔ นิ้วข้างไม้ หนักประมาณ ๘๐ ชั่งไทย เมื่อหินกรวด ซึ่งถูกขวานหรือหินกระทบกระแทก ขัดเองเป็นรูปมีดได้ แต่ผิวคือเป็นความงอ ลอกอีกชั้นหนึ่ง เฉพาะหินในกรวดนี้ มีอายุ ๕ ล้าน ๖ แสนปี เมื่อถูกขวานหรือขัดเองกระทั่งมาเป็นมีดได้หินเก่า นี้ มีอายุประมาณ ๑ ล้าน ๘ แสนปี ตามไทยเล่า พบที่ ราชบุรีและสระบุรี ว่ามี อายุ ๕ แสนปี และมีดเหล็กใหญ่ขนาดนี้ คงไม่มีใครเจอ คงมีดเหล็กใช้ไ้ กระนั้น ก็จะมีดเหล็กเป็นอันคนสมัยพุทธโคตรพระพุทธรูป สันหลังพุทธรูป สูงถึง ๔๐ ศอก คือ ๑๐ วา มีดได้หินขนาดนี้ คงจะมีคนมีดพันคนสมัยนั้น

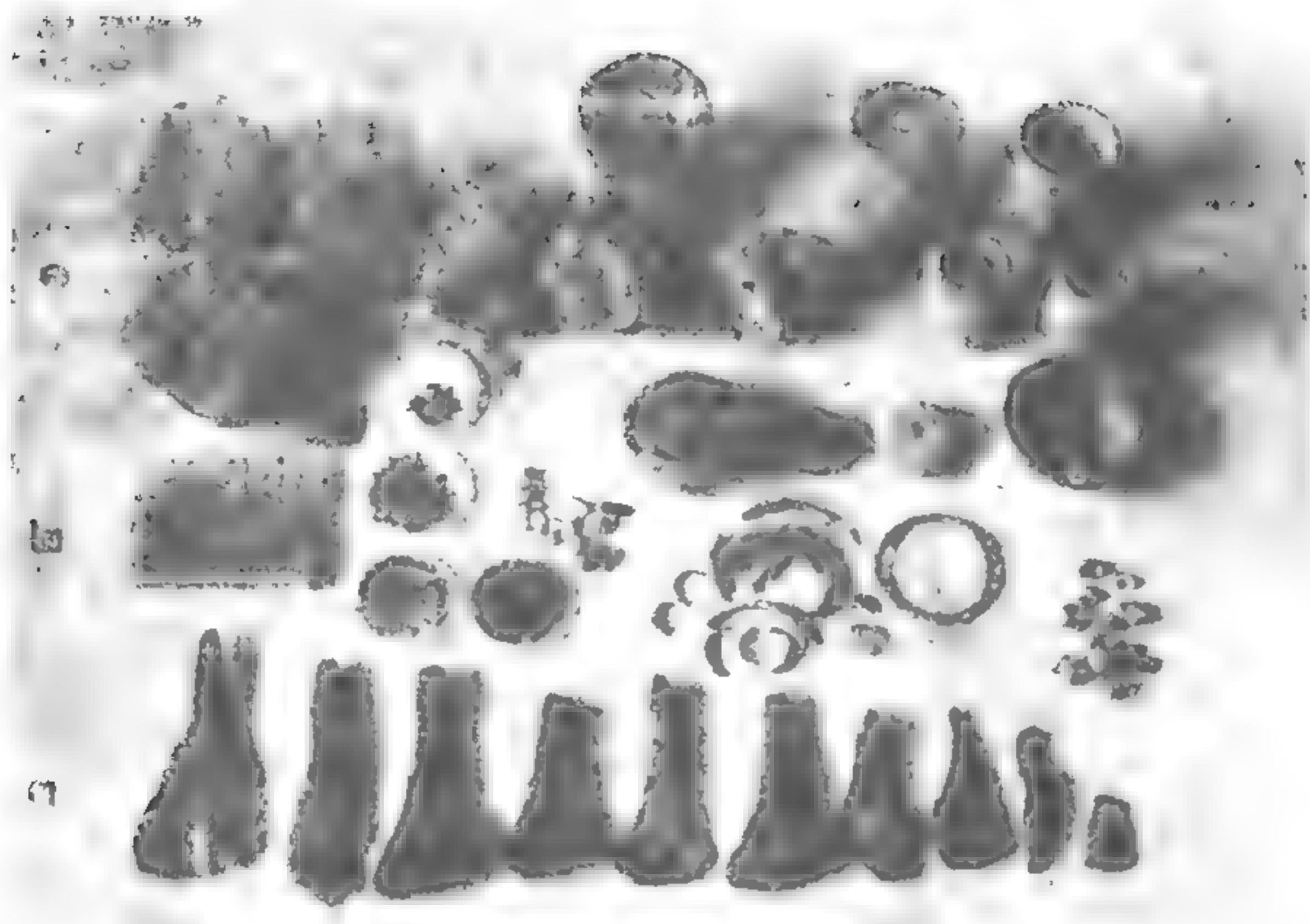


ขวานหินรูปแบบต่าง ๆ สมัยหินกลาง

พบเกลื่อนกลาดแถบดิน อ. จอมบึง และ กิ่ง อ. สวนผึ้งกับที่โคตเคียงครูอาจารย์ มีอาจารย์ประสาท อรรถกรศิริโพธิ์ และ ครูสุรินทร์ สมบูรณ์ชัย เป็นคน ได้ร่วมใจไถ่สวนร้างเป็นหลุมเก็บไว้ที่บ้านม่วง ที่ ร.ร.ม่วง จะเป็นค้นพิพิธภัณฑสถานจอมบึง จะทันเฉลิมฉลอง ๒๐๐ ปี กรุงรัตนโกสินทร์พอดี

๑. ขวานหินวงเคียนครี มีรอยเจาะเป็นรูเพื่อสอดนิ้วเหยียดและถาก
๒. ขวานหินคมโค้งใช้ปาด และ ขูด ใส เฉือน
๓. ทั้ง ๒ เป็นรูปมีดหิน มีรอยเจาะแบบเจาะและถากขึ้นรูปมีด

ซึ่งเครื่องมือทั้งนี้ ถ้าเป็นก่อนหน้านั้น แล้วมีรอยเจาะและถาก อันแสดงว่าคนทำ เป็นสมัยหินเก่าสุด ถ้าจะได้บารอแบบนี้ ยังไม่มีการจัดดูเรียบเรียงหินเก่ากลาง มีอายุตั้งแต่ ๑ ล้านปี ลงมาถึง ๕ แสนปี เรียกว่า มีดเดิปปาเลโอลิธิค (Middle Paleolithic)



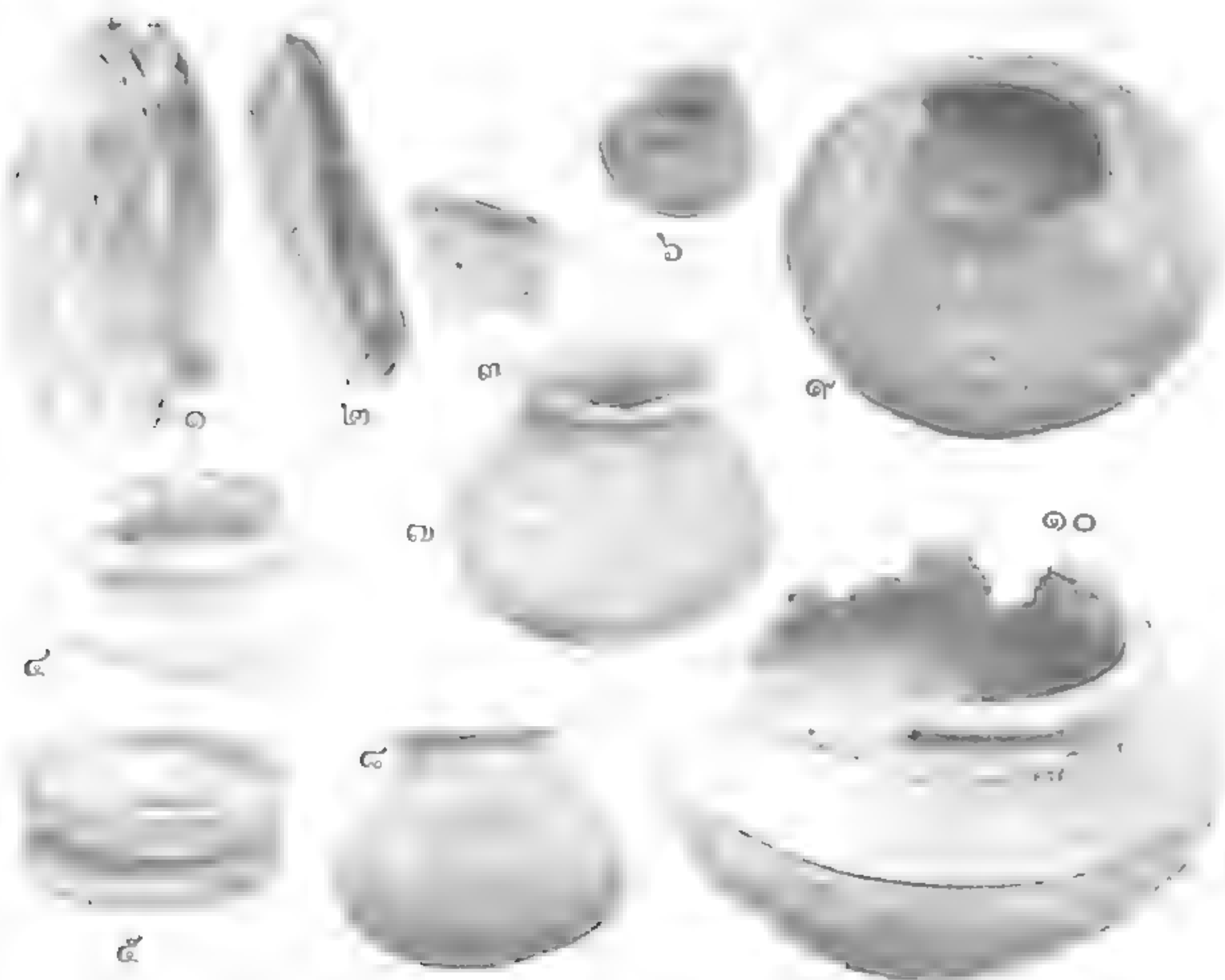
เครื่องมือของเก่า หรือ โบราณวัตถุทั้งหมดนี้ พล.ลับไฉ่มีอยู่ ณ บริเวณ อ.จอมบึง ถึง อ. สามเฝ้า และใกล้เคียง นักทำแร่ ครูอาจารย์ได้เก็บไว้และได้ตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์ ณ รร บ้านจอมบึง อาจารย์ประสพ อรรถกรศิริโพธิ์ ถ่ายรูปมาให้

๑. ทั้งชุดนั้น เป็นชุดดินเผา ตามเชือกทาบ เป็นหม้อ เป็นถาด และจาน แบบเดียวกับที่พบในถ้ำผีแมน และกาญจนบุรี มีอายุ ๑๘,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ ปี
๒. เครื่องแก้วตัว เช่น ลูกปัดและถ้วยชามต่าง ๆ สะพด และโลหะ ทองแดง ทำเป็นกำไลใส่ข้อมือข้อเท้า อยู่ด้วยกัน ก็คงมีอายุอย่างเดียวกัน คือ ๑๘,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ ปี
๓. ขวานเหล็ก มีดเหล็ก จมจนกระทั่งเกิดสนิมจนหมดนี้ สนิมไหลเข้าไปในเนื้อขวานนี้ เหล็กนั้นจึงนิ่มจนหักว่า ทองแดง ทองเหลือง ขนาดนี้ก็มีอายุเท่ากัน คือ อยู่ด้วยกันถึง ๑๘,๐๐๐ ๒๐,๐๐๐ ปี เช่นเดียวกัน (ถ้าเอาตามบ้านเชียงว่ามีอายุ ๙,๘๐๐ ปี)

ยุคสมัยนี้ ที่มีรูปตามมานี้ ทุกชิ้นปรากฏอยู่ในพิพิธภัณฑ์บ้านจอมบึงนั้นได้ประมาณนี้ คือ ๑๘,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ ปีแล้ว ก็คงอยู่ในยุคหินใหม่-นีโอลิธิก ซึ่งในหนังสือนี้ได้ออกแล้วไว้แล้ว เพื่อจำไว้ว่าและสืบที่รู้จักกันจึงแยกสีกโดยใส่ E ไว้หน้า อันแปลไป ให้อีกว่า ยุคสมัยแล้วยุคโลหะแล้ว เรียกว่า เนโอลิธิก (Neolithic) แต่ก็ยังมีตัวเลขบอกไว้ว่ามีอายุตั้งแต่ ๖,๐๐๐ ปีลงมาถึง ๓,๕๐๐ ปี แต่ในทางตะวันออกนี้มีอายุ ๑๘,๐๐๐ ๒๐,๐๐๐ ปี ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว

ซาก (FOSSILS) ไม้หิน

ได้นำเอา ถังไม้หิน โดมเพะวันโดม และ มะพร้าว อันเป็นไม้พันธุ์สิ้น ทำน้ำคาลได้ ทั้งได้นำเครื่องเงินเผา โดมเพะหม้อลาด มั่ว เพื่อเป็นชั้นแทนดินเคลมทองนี้มียู และไม้ทั้งนี้ก็เป็นไม้บก ทั้งมีมากในพื้นที่น้ำจืด ไม้พันธุ์สิ้นเหล่านี้ มีพืชอยู่อย่างหนึ่งก็คือ คนไทยรู้จักทำน้ำคาลได้ ทั้งรู้ประติษฐานดินเผาเป็นหม้อลาดบรรจุโคลนดิบ หม้อลาดไฟไหม้ มีอยู่เป็นอันมากแล้ว เมื่อใดมาก็เป็นหลักฐานว่าคนไทยอยู่มา ทำมาได้เท่าอายุนั้น ๆ และที่ชัดเจนก็คือ คนไทยที่ถ่านนั้น ที่มีวิชาความรู้ทำน้ำคาลได้จากถังพันธุ์ไม้สิ้นเหล่านี้ก็ได้นำไม้สิ้นนี้ไปเป็นเชื้อ ปาล์มนั้น ไม่ปรากฏปาล์มขอมแล้ว ทำน้ำคาลได้เหมือนไม้สิ้นไทย



๑. ถังโดมกหิน ได้ที่หัวนา หัวสะพาน เพชรบุรี เหลือมาให้พบเพียงเท่านั้น
๒. ตะเกียบหิน ได้ที่เพชรบุรี และไม้ตะเคียนนี้มีทั่วไปในดินแดนไทย

[illegible]

๕. หมักตอด หมักตากแดดแห้ง ทดไว้จนได้ผล ๒๐๐ กรัม เอามาผสมกับน้ำ ๒ ลิตร ผสมให้เข้ากัน แล้วกรองเอาแต่น้ำดื่มได้ ๕ วันขึ้นไป ถ้ามีอาการท้องเสียหรือปวดท้อง ให้ดื่มก่อนนอน ๑ แก้ว และถ้ามีอาการปวดท้องมาก ให้ดื่มก่อนนอน ๑ แก้ว และถ้ามีอาการปวดท้องมาก ให้ดื่มก่อนนอน ๑ แก้ว

๕. หม้อตาลรุ่นใหม่ (ยุคนั้น) ๓๐ ปี ก็ใช้หม้อตาล

๖. และ ๘. หม้อดินเผา ส.ล.สี.อ. บัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชาศิลป, ๑๓.๑๕๐ ปี แห่งนี้ (ศิลปกรรม)

๗. หม้อหุงต้ม ลายสวดพระ เพชรบุรี วาดที่เมืองเพชรบุรี ๑ เป็นจำนวน
ชนิดเดียวกัน ทำขึ้นเมื่อหม้อหุงต้ม สอนโดย พระครู เจ้าคุณ วิมลโสมจินต อัญมณี กวาทินสี หรือ
๒ ถึง ๓ พันปี

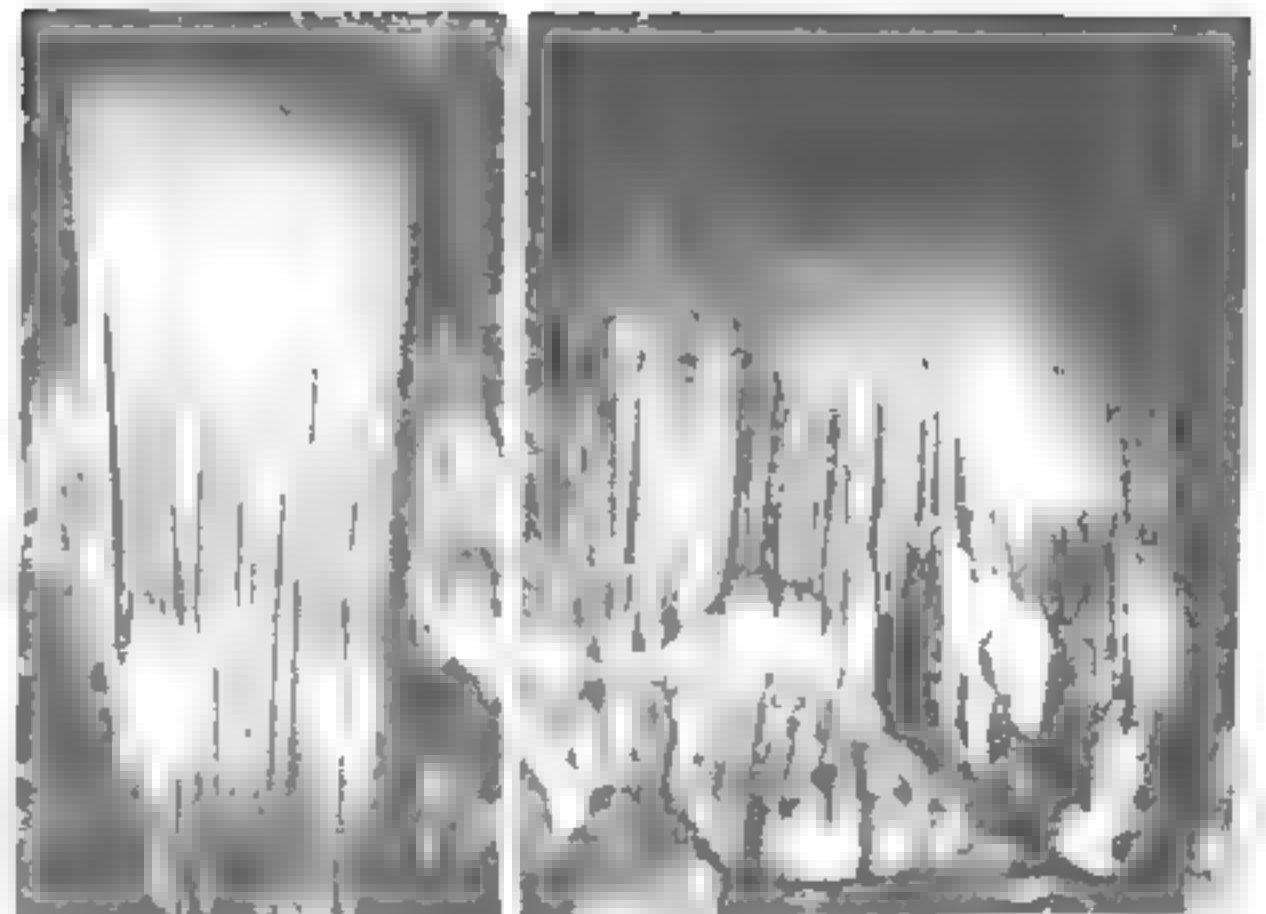
๕ เครื่องใช้ สักล้น หก สากัน เจ็ด สากัน แปด สากัน เก้า สากัน สิบ สากัน
พญช.นิ พบบอกไว้ไปๆผู้บอกขึ้น ๑ ถึง ๘ คือ สากัน สากัน สากัน สากัน สากัน สากัน สากัน สากัน
หมื่นปี ซึ่งอาจก่อนลาขะเขือกทาบ

๑๑. กระดาษนิยมนำ สีเขียว และ สีเหลือง มาทำ ดอกไม้ ที่ใช้ บูชาพระพุทธรูป หรือ บูชาพระพุทธรูปที่มี
ลายสี อายุแปดพันถึงหมื่นปี กระดาษหรือ หน่อกล้วย ใบกล้วยใช้ทำ ดอกไม้ บูชาพระพุทธรูปที่มีลายสี
ขาวเหนียว เป็นขี้ วนอก ก็ใช้ ทำหมาก กล้วย ใบกล้วยใช้ทำ ดอกไม้ บูชาพระพุทธรูปที่มีลายสี
จึงเรียกหม้อคั่วบ้าง

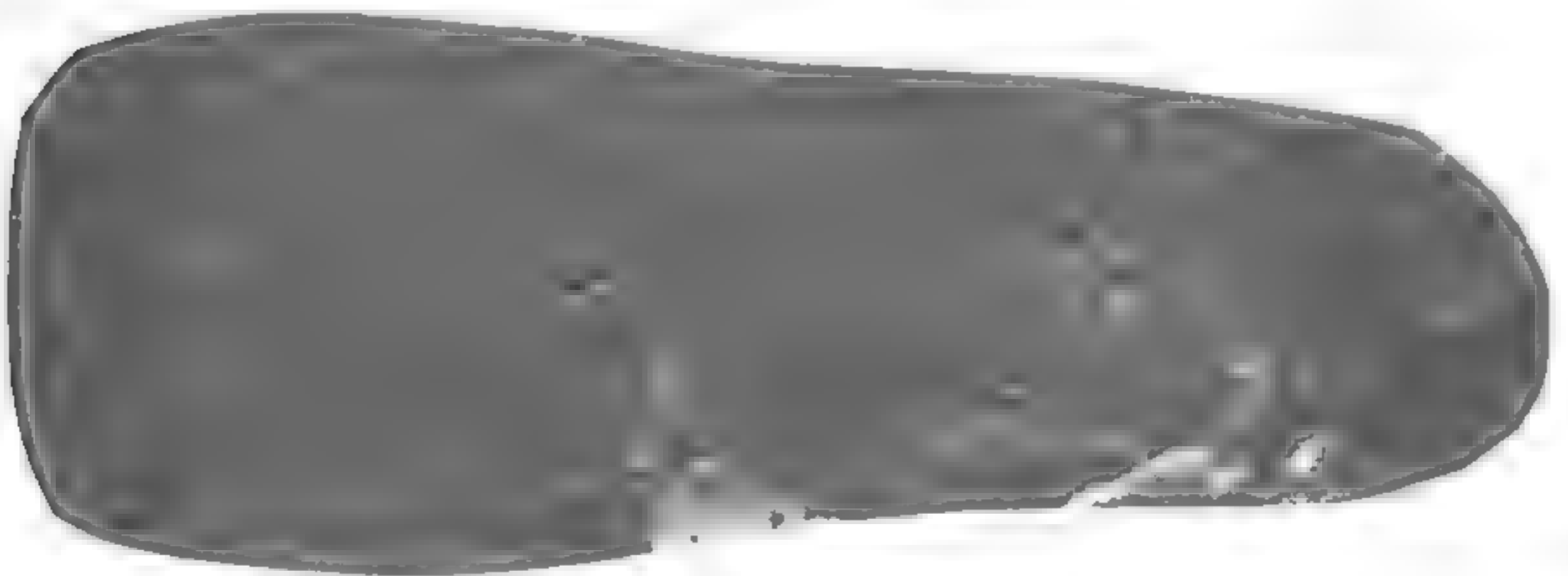


หัวกระดูกโครงกระดูกคนไทย ที่โลกพลับ
ด.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี

ข้อสังเกต - บนหัว และ หน้าผากด้านซ้ายมี
กราบหินปูนเกิดหนาขนาดนั้น บังเอิญว่าไม่ได้กะเทาะทิ้งทั้ง
หมดเหลือมาให้เห็นจึงรู้อายุคราบหินปูนน้อยอย่างน้อยก็ ๕ หมื่นปี
ถึงแสนปี ถ้าหากกระดูกหัวกระดูกมีสนิมสีแดงคล้ำ หรือ
เลือดหมู อันเป็นหลักฐานว่าได้ดูดแร่เหล็กซึมเข้าไปเกิดเป็น
สนิมปรับกระดูกให้เป็นหินผุหรือแดงแล้วก็มีอายุ ๑.๕ ล้านปี
ตามหนังสือ EARLY MAN คือ ล้านเก้าแสนปี แต่นี้คง
ถึงได้ และเป็นหินปูนที่ขึ้นชั้นหลักฐานได้

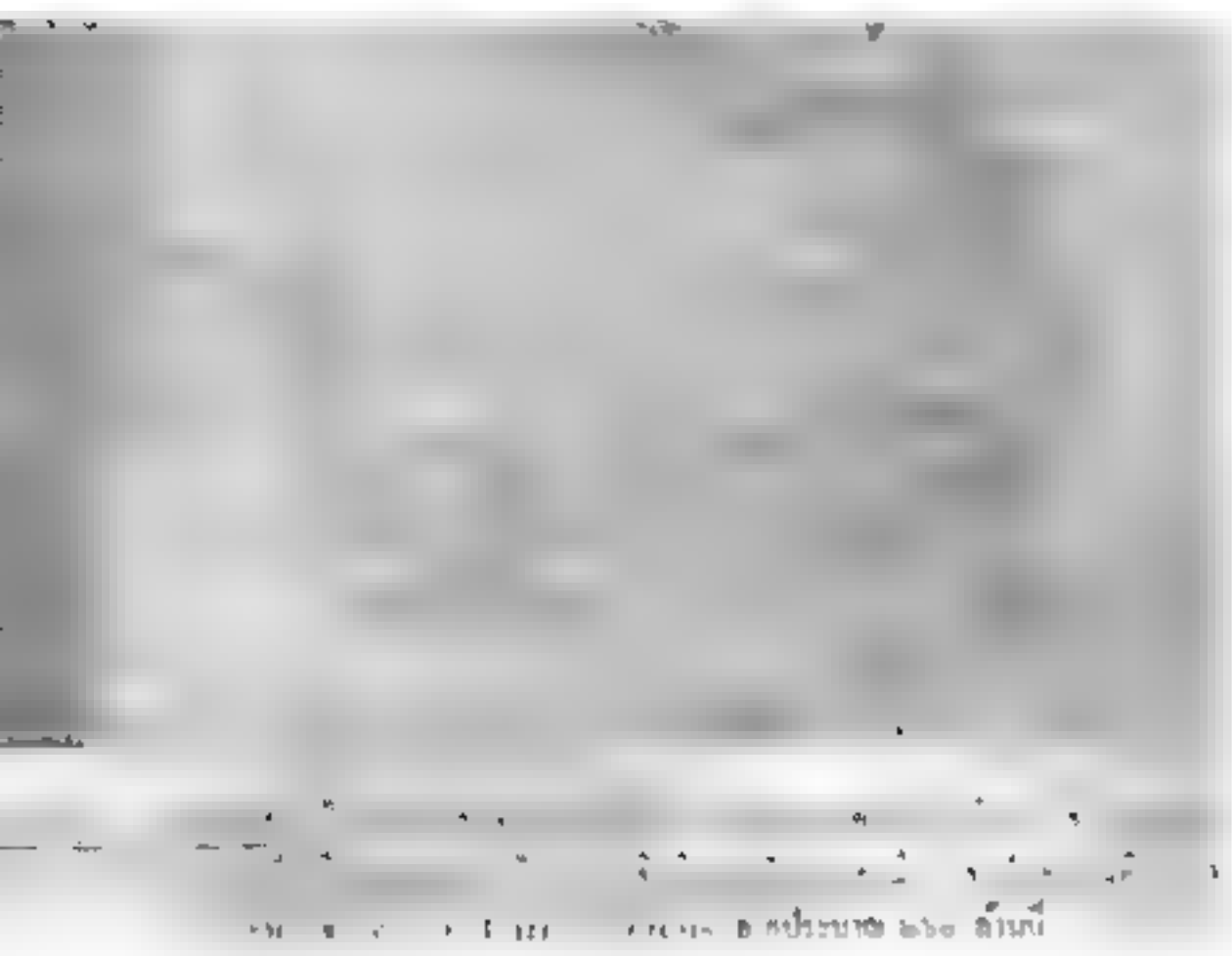


รอยดินนี้เป็นอีกรอยหนึ่ง ซึ่งปรากฏใกล้หินงอก
พุจามรี หรือพุบ่าจอมพลเรือ และใกล้หินข่อยที่ถ่ายติดมานั้น
อาจารย์ประสาธ อรรถกรศิริโพธิ์ ถ่ายให้มาเป็นหลักฐาน รอย
ทั้งหมดนี้อยู่ในถ้ำจอมพล เขียบไว้กับพื้นหินปูนแต่ยังเป็น
โคลนอยู่ยาว ๓๖ นิ้ว กว้าง ๑๔ นิ้ว ด้านับตามอายุหินปูน
ก็ ๒ แสนปี ถ้าตามอายุหินงอกและหินข่อยก็กว่าล้านปี และ
รอยใหญ่ขนาดนี้ผิดกว่าคนสมัยนั้นมาก มีมากกว่า ๕ ถ้า
รวมกับที่ไม่ชัดเจนไปตลอดทั้งรอยเล็ก ๆ ด้วยก็เป็นหลายสิบ
รอย (ที่ฝรั่งว่าหินปูนมีอายุ ๒๐๐ ล้านปี แม้กรมทรัพย์ฯ ก็
ว่าอย่างนี้จึงว่าตาม คงไม่เกินไป)

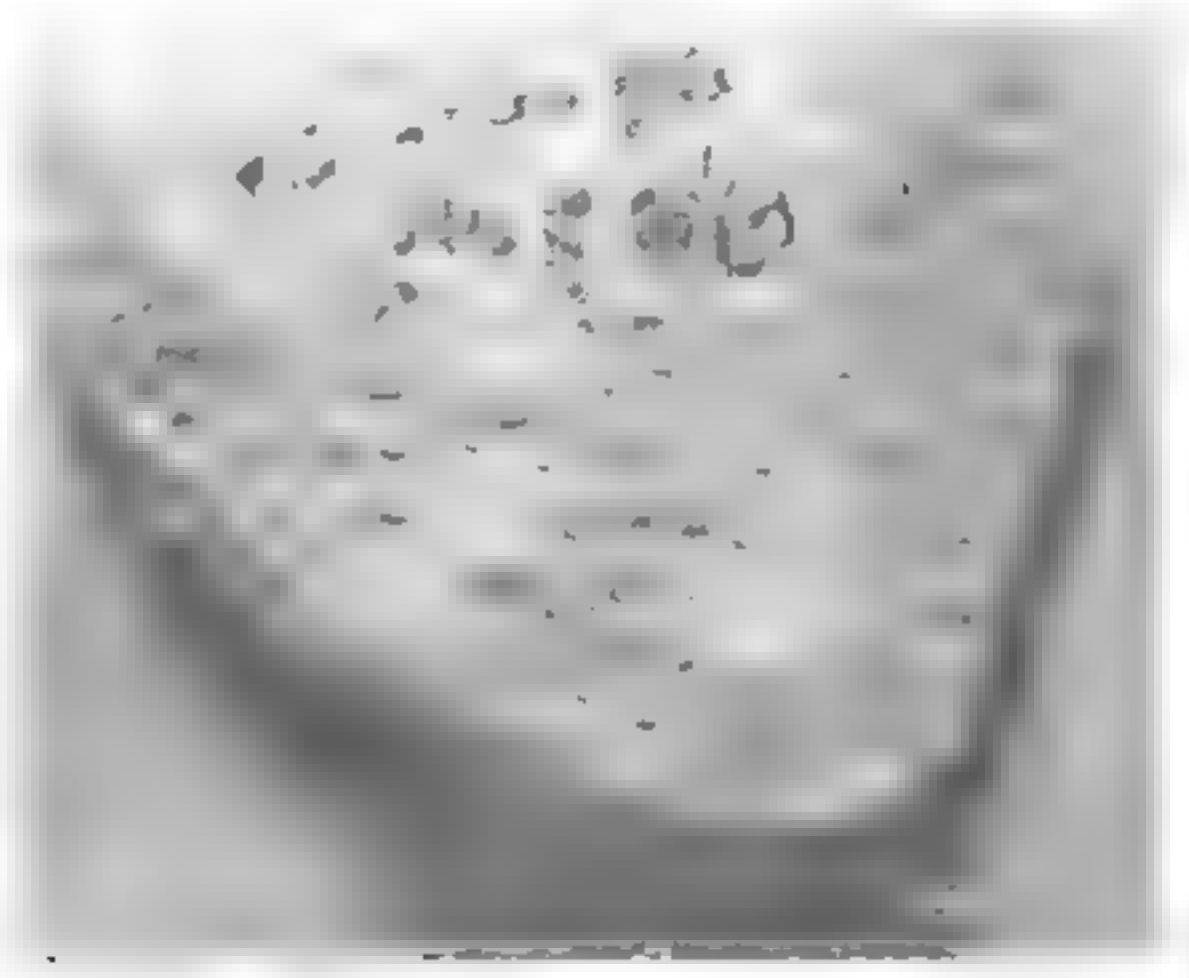


รอยดินคนในถ้ำจอมพล รอยนี้เห็นด้วยกันไว้ให้แปลไปปรากฏในหินปูน ยาว ๓๖ นิ้ว กว้าง ๑๔
นิ้ว รอยใหญ่ขนาดนี้ บรรอยปรากฏทั่วไปข้างมาก จึงไม่จำแนกสมัยนี้ ถ้าอย่างงั้นเราจึงเห็นคนในสมัยพระพุทธ
สัมพุทธ ซึ่งสูง ๑๐ วา แล้วนี่เราจึงเห็นคนในสมัยก่อนพระพุทธรูปที่แสดงท่าให้แล้วละ ๗ ปรากฏ
เป็นโลกอยู่นั้นได้จุดอันจึงกระทำ ให้พิชช ชัยใหญ่ และยาวออกไปได้ระยะ ๑ ม.ม. จึงอาจใหญ่แล้ว จึงหรือไม่รู้
แต่หลักฐานนี้มีอยู่แล้ว ทั้งไม้ซ้อรอยเดียว ที่ชัดเจนมีถึง ๕ รอย ที่ไม่ชัดเจนก็หลายรอย ทั้งรอยเล็กและรอยใหญ่ก็
เกือบ ๒๐ รอย เฉพาะที่สำรวจ ที่มีมองไม่เห็นก็มีหลายแห่ง

ซากแมลงหีนว่ามีอายุ ๒๖๐ ล้านปี



๑. แมงร่อนหรือตะกอนหินถ่ายจากเกกสารหิน
ของกรมทรัพยากรธรณี



๒. รังและตัวก่อนแมลงผึ้งหินนครราชสีมา
แมลงทั้งสองนี้มีทั่วไปตลอดแผ่นดินไทย

ซากเหล่านี้ เมื่อเร็นไอโอ หุกันมาแล้ว ถึงจะไล่ให้ขึ้น ว่าจะไล่ให้ขึ้นแล้วมันก็ขึ้นเหมือนกัน บางชนิดได้กลายเป็นหินแล้ว ทั้งที่เห็นว่า สันหินมีสัตว์จิ๋วอยู่แล้วก็เป็นพวกเดียวกันเสียทีเดียว เช่นพวก ทางพระพุทธศาสนาว่า นิมาแล้วด้วยคนปี สันหินของพวกสัตว์โบราณพวกเดียวกันมีเพียง ๑ ล้าน ๘ แสนปี ค่ะ พบโครงหินที่เอธิโอเปีย ได้ไล่ให้ขึ้นไปเป็น ๔๕ ล้านปี แสดงว่า ตัวมันเคยอยู่ ในไทยว่า เป็นคนมาด้วยแล้วสมัยต้นสมัยบรรพกาล

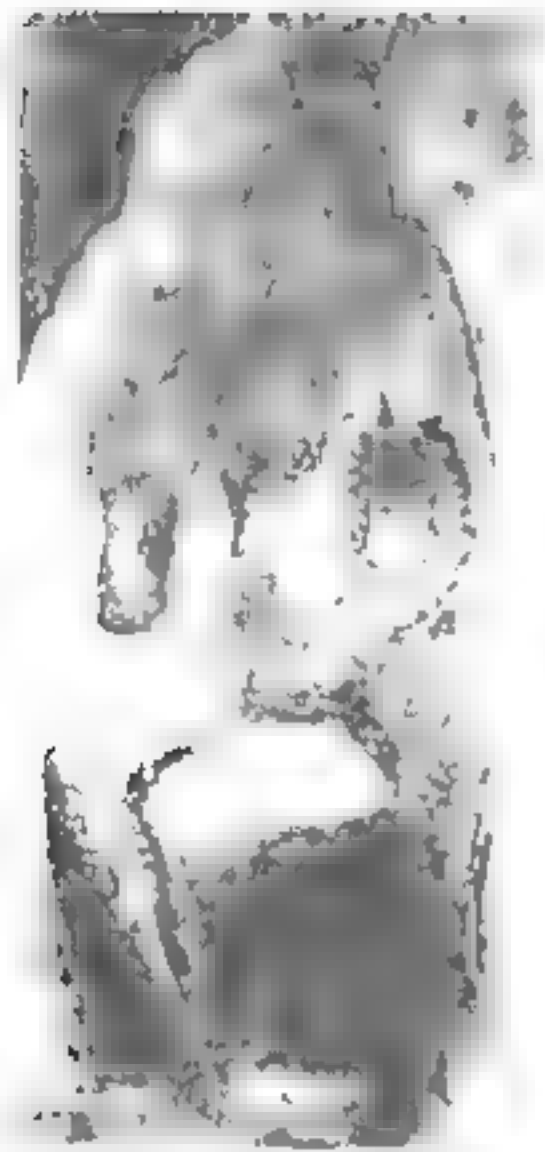
๑. ตะกอน เป็นจำพวกแมลง สัตว์พวก แมงร่อน มีอยู่พวกหนึ่งหรือสอง คือ ลูกแมง เขียด ซึ่งซึ่งหนึ่งเป็นตัวมีหางยาว ตัวที่ดำรูปแบบนี้ กรมทรัพยากรธรณี พบในชั้นหินดินดาน ที่วังสะพุง จังหวัดเลย มีอายุประมาณ ๒๖๐ ล้านปี แมลงพวกนี้ไม่มีกระดูกสันหลัง ได้ถูกหินพันทับลงไปแล้วอยู่ ไม่ละลายกระจายออก จึงคงรูปอยู่ได้ กระทั่งกลายเป็นหินอายุ ๒๖๐ ล้านปี หนึ่งและเนื้ออื่นเป็นน้ำ เป็นหินแล้วแล้ว สำหรับตัวนี้ คงไม่ใช่ตัวแรกต้นพันธุ์ ก่อนตัวนี้คงมีมานานแล้ว ได้สืบพันธุ์ขึ้นมาเรื่อยๆ ตัวนี้ คงจะก่อนมาเป็นจำนวนน้อย ๆ ล้านปี

๒. ผึ้งหอยโข่ง ตัวผึ้ง ก็เป็นแมลงไม่มีกระดูก แต่ก็เป็นกระดูก รังก็เป็นไขมัน คือ น้ำมัน และตัวอ่อนนี้ ยังไม่มีปีก ตัวหนึ่งมีขา คราบเปลือกหุ้มจะเกาะออกเห็นเป็นหินแล้วแล้ว เห็นแมลงร่อน ก็มีอายุ ๒๖๐ ล้านปี นายสิทธิ์ นิเวศรัตน์ อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีจึงเขาว่าวัง อากาศ จ.นครราชสีมา ผึ้งรังนี้ คงถูกพาอยู่ฝนกระหน่ำหกลดลงจนดินลึกอัดแน่น จึงคงรูปอยู่ตามเดิม บางตัวจะเห็นรอยเท้าของหน้าปรากฏอยู่

[illegible]

(ประมาณตุลาคม ๒๕๑๕ ชาวชาว สวรรค์ขาว อินทนิลบุรี กรมเสนาบดีไทย เห็นภาพบนตัวนางทอง
ไตรทัศน์ ก็คือหญิง สะเทวดี นี้เอง อินทนิลว่าเป็นเจ้าแม่โง้งมาอยู่แถวบ้านนี้เอง ฯลฯ ดังในปี ขัตติยนี้ในไทยมากมาย)

ภูเขาคินปุนไทยที่มีรูปเขาและลายจารึก ถ้ำฤๅษี เขาภู จังหวัดราชบุรี



พระพุทธรูปองค์ที่ ๑ ไทยทำในไทย

พระพุทธรูปไทยองค์บรมกษัตริย์ว่าเชื่อบุญพระฤๅษีจักริ สมานธิ
คุปต์ เชื่อบุญพระฤๅษีจักริสมานธิ ฌ เขาภู เนื้อหินปูนจะเห็นรอยเขาเขย่น
ยื่นอยู่ ตัวที่ขมวดนั้นไม้ใช้เป้งาวลงลงมาลงเส้นเดิมให้ลงสี่ข้างขึ้นชัด และ
พุทธพัสดา ๔๔ เห็นชัดเจนใช้แปรงลงร่างให้อาตมาเขียนวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.
๒๕๑๕ และพระมหาปุณณ ท่านได้จึงเรียกชื่อพร้อมกันสลักกาลไว้ว่าพุทธพัสดา
๔๔ จึงรู้เรื่องได้ ถ้ามีคนอื่นนั้นก็จะไม่มีการรู้จักไทยตลอดกาล (ข.ว.)

เท่าที่กล่าวถึง โลก ธรรมชาติ สิ่งมี ทั้งหลายอันปรากฏเป็นอันเป็นอันกาลเวลาและอายุ ทั้งได้ผ่านรูป
ขึ้นกันอีก เพื่อเป็นหลักฐานว่าเมืองไทย แผ่นดินไทยนี้มีมาเท่าอายุโลก แม้คนไทยมีแต่พื้นดินเท่านั้นจนชาว
อื่น ๆ ที่มีสติปัญญาและสมรรถภาพ ก็น่าจะรู้ได้ว่า ทั้งไม้ที่เก่าแก่ปัจจุบันนี้รู้จัก เจดีย์ที่ไปไม่ลงทุก
อันคือสิ่งที่ปรากฏมีอยู่เป็นอันมากใน ก่อสร้างพวกนี้ พวกชาวตะวันตกได้เห็นได้รู้ได้ทราบเมื่อประมาณ พ.ศ.

และสมัยพุทธกาลก่อนนั้นแล้วมา จนมาจนบัดนี้ เห็นภาพเนตร์สาวคดี
และหนังสือเอกสาร อันแสดงว่าพวกชาวตะวันตก เห็นหลักฐาน จึงบอกกล่าวกันถึง มีว่า

“ซากดึกดำบรรพ์ หรือฟอสซิล” fossils คือซาก หรือร่องรอยความเหลือ เป็นอยู่ของชีวิต และได้
คงเหลือไว้ในชั้นหินยุคต่าง ๆ ซากดึกดำบรรพ์หรือฟอสซิลปรากฏในรูปของสัตว์หรือคน รูปรอยตีน รอยพิมพ์รูปร่าง
ของกระดูกส่วนในของชีวิต เปลือกหอย หรือกระดูกแข็ง รอยพิมพ์หนัง รอยพิมพ์ขน ฯลฯ บางครั้งเข้าสภาพแวดล้อม
และขณะนั้น ซากดึกดำบรรพ์อาจปรากฏในดินชั้นล่างหรือในหินหรือในชั้นหินปูน เช่น ซากหอย ไม่กลายเป็นหิน ซ้ำอีก
ดึกดำบรรพ์ในน้ำแข็ง สัตว์ที่ตายแล้วบางส่วนในสมัย รมชาติหรือยุคหิน (amber) เฉพาะซากดึกดำบรรพ์ใน
น้ำแข็งที่ไซบีเรีย ซึ่งมีอายุกว่าล้านปีนั้น นักวิทยาศาสตร์ได้ทดลองกินเนื้อหอยหลายตน (เพราะสุนัข
ป่าเขาน้ำแข็งแถบนี้ไล่พา และกัดแทะกินกระดูกแล้ว โดยไม่คิดหาการวิวัฒนาการแบบค่อย ๆ อดอาหารค่อย ๆ อด) ก็
ปรากฏว่ากินได้ สัตว์ดึกดำบรรพ์มีอยู่เป็นอันมากในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ หรือยุคดึกดำบรรพ์ และคนก็ สัตว์มือ เครื่อง
ใช้ แม้แต่ของใช้ต่าง ๆ ซึ่งคนดึกดำบรรพ์จะกินขึ้นก็ได้ ถือว่าเป็นซากดึกดำบรรพ์เหมือนกัน

จะเห็นได้ว่าซากดึกดำบรรพ์ในน้ำแข็งที่ไซบีเรีย ซึ่งมีอายุกว่าล้านปี นั้นก็ปรากฏว่ายังสลายและกินได้ ที่มีอายุ
กว่าล้านปีนั้นยังมีอยู่ได้และคงอยู่กระทั่งปัจจุบัน ทั้งนักวิทยาศาสตร์ยังทดลองกินและรู้จักได้ ยังมีรอยตีนหรือรอยเท้า
หัวกะโหลกคนและสัตว์ ฯลฯ ซึ่งมีอายุกว่า

รอยเท้าสัตว์และคน ซึ่งเขียนลงบนหินหรือดินดาน มีทั่วไปในดินจีนแดนไทย ที่ราชบุรีปรากฏรอยตีนคน
ที่เขาดิ เสือ ที่เขาดูกช้าง เพชรบุรี ที่เขาถ้ำเสือ ที่สระบุรีมีสกล่งหินนั้นว่าเป็นรอยพระพุทธรูป คือรอยตีนคนเหยียบบน
หิน ข้างศาลเจ้าแม่ท้าวทิม ที่เขาถ้ำเสือ ปราณบุรี นครศรีธรรมราช ปรากฏที่เขาค้อ มีทั้งรอยตีนคนและรอยตีนเสือ ส่อ

ว่าคนถูกเลือกกระโงนบ้าง สวงลว มีที่เขาคะไ้ะ จันทรบุรี มีที่เขาลือขาว ชลบุรี ก็มีที่บริเวณใกล้เคียง ๑ ๑ บ้างอันที่ ๓ ที่นี้ปรากฏทั้งรอยเท้าคนและรอยเท้าสุนัขใหญ่กว่ารอยปัจจุบัน รอยเท้าคนในคูขังไม้ไผ่ยุคกลาง ซึ่งปรากฏในหินปูนทะเล เป็นรอยเหยียบลงบนโคลน ซึ่งมีรอยขึ้นแล้ว ยังปรากฏรอยหินแตก ๆ หินฉีกพื้นเท้า รอยเท้าสุนัขก็ใหญ่กว่าเท้าสุนัขปัจจุบันหินนี้มีเนื้อปรุ ปรุเป็นหินปูนทะเล ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงจากโคลนทะเล ถ้า หินปูนนี้มีอายุ ๒๐๐ ล้านปีอย่างต่ำว่า ก็ควรจะสงสัยว่ามีคนมีหมาอยู่เมื่อ ๒๐๐ ล้านปีมาแล้ว เมื่อว่าอย่างนี้ก็มีหลักฐานว่า เราเพิ่มมีคนมาเมื่อล้านปีมาแล้ว ทั้งนี้อาจจะบอกหินงาใจก็มีรอยเท้าขึ้นไปถึง ๘ เมตร เป็นรอยเท้าของสัตว์ที่เดินได้สี่ขา เดินไปถึง ๔๕ เมตร เป็นรอยเท้าของสัตว์ที่มีสี่ขาคน ซึ่งพบเข้าแค่ ๑๐๐ ล้านปี ในชั้นล้านปีที่ ๕ ซึ่งจะไปอาจเลื่อนขึ้นไปอีกก็ได้ จึงสันนิษฐานที่ ๔ ที่ ๓ นี้ ขยายไป ถัดจากที่ ๕ มาถึงจะเป็นพันล้านปีที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ฯลฯ ซึ่งจะต้องตรงกับของเราก็คือ มีคนมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ก่อน และบางทีอาจจะได้เข้ามาแล้ว (และในถ้ำจอมพลมีรอยตีนคนถึง ๕ รอยเป็นที่รู้กันทั่วไป)

ที่ได้เล่ามาเชื่อกันว่าเป็นพื้นโลก ขรรษาจิ และสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ก็ถือเป็นหลักฐานของที่มีอยู่แล้ว จึงมีแผ่นดิน มีคน มีธรรมชาติ พอที่จะให้สิ่งมีชีวิตอื่น ๆ และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ได้ กระทั่งเป็นชื่อของเรานี้ อันแปลว่า เมืองขุนแล้ว เมื่อมีสิ่งต่าง ๆ แล้ว ก็มีสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ได้ ตลอดถึงคนไทยและเมืองไทยปัจจุบันนี้

ทำอะไรกัน นานนัก ศิพ สอนมาสอนให้บอกว่ให้มาอยู่เป็นต้นคนจะได้มีคนอยู่ที่นี่เหมือนอื่นเขามีแล้ว สอนให้รู้จักกัน ทำท่าให้ดู และบอกให้ดูของกันและกัน ดูมองสาร และสารมองดูไม้หัวเราะกันแล้ว ได้เข้ากอด รูดเสืงสรวยหรือยรัก แล้ว ไม่รู้ลืม ไม่รู้เบื่อ ใครโกสซิด ใครอดค ใครอดู ใครรักรอยเสืงสรวยอ่อยหรือย มือห่าง ให้หา มือไกล ใครกลับ มือใกล้ใจชุ่มชื่นเสืงสรวย นานนักมักหลาย กินกิน กลืนวัน

สารทองโตขึ้น ทั้งคู่ไม่รู้เรื่องลูก เมื่อคราวกลอด เจ็บปวดร้องกราง ขุนสรวงช่วยด้วยสงสาร เมื่อ ขุนสรวงจับตึงออกมา ทำให้สารเจ็บปวดร้องงัว จึงฉีกกินและให้สารกินบ้างสารไม่รู้ก็กินด้วย ลูกคนแรกนั้นเป็นชาย เมื่อมีคนที่สองเป็นหญิง ขุนสรวงว่าของสารที่รักของตน จึงฉีกกินอีก และให้สารกินด้วยกัน

เมื่อกลอดคนที่สามเป็นชาย ขุนสรวงจะฉีกกินอีก ตอนที่สารช้ณาญะออกลูกแล้ว ได้ร้องขอขุนสรวงเอาไว้คู่ แฉีฟ้าแสงก็มาห้าม ทั้งกล่าวว่าให้มาอยู่เป็นต้นคนหญิงชาย สิบคู่กันไปให้มาก ขุนสรวงเป็นชายมีเชื้อเถื่อ สารเป็นหญิงมี มดมะ (ค่อมและวังไข่เชื้อเถื่อลูก) สรวงมีกุมภีละ สารมีกกกลุ่ม น้อยเถื่อค้ำอก เชื้อเถื่อสรวง ๓๒ แบ่งออกไปให้ ๒๐ กกสาร ๓๒ แบ่งให้ทำ ๑๒ มะเป็นชาย เชื้อเถื่อ ๑๒ กก ๒๐ มะเป็นหญิง น้อยมีกินกันจะหมดไม่มีเหลือต่อและดูศิฟ้า แสงจะกินขุนสรวงด้วย ขุนสรวงจึงขังไว้ เมื่อสารเถื่อ ลูกก็ไม่รู้ ทนหิวร้องขึ้น สารอุ้มขึ้นแนบอก ปากลูกดูดหัวนมขวา ถ้าปากจะร้อง พอหัวนมซ้ายปาก ก็หยุดร้องและดูดกินสารมองดูและเอาออกให้เห็นน้ำนมไหล จึงรู้ว่าเลี้ยงลูกได้ เมื่อมอง เต้าซ้ายเห็นกลมตั้งอยู่ใต้ก้นลูกให้ดูควม ก็มีน้ำนมไหลมาได้ จึงรู้จัก จากเห็นและบอกว่า “นม” แต่ลูก จึงเรียกชื่อ “นม” กันมา (คำไทยสระเจิมลูกเรียกนมว่า “นม” ตลอด) และสารเกิดความรักความเอ็นดูลูกเห็นจึงอยากมีอีก เมื่อใกล้ขุนสรวงก็ บอก ขุนสรวงห้ามว่าอย่ามีอีกเลย สารเจ็บปวดมากนัก แต่สารกลับกล่าวว่า จะเจ็บปวดเล็กน้อยประเจี๊ยะเดียว พอออกมา ก็หายหมด ได้เข้ากอดดู คลำเล่นขุนสรวงเลยเถื่อที่ห้าม ได้เสืงสรวยรัก สารรู้เช่นนั้น ต่อมาได้เข้าใกล้กระทำอย่างนั้น และมีลูกชายและหญิงสลับกันเป็น ๘ คน จากที่มีอยู่คนละอย่าง จึงตั้งชื่อว่า ชาย, หญิง,

สารเล่า เมื่อมีลูกเช่นนั้น จึงนึกถึงจิ้งจอกได้ เมื่ออยู่สรวงฟ้า อยากมีลูกที่จับเอาที่น่องและเรียกชายหญิงมาก่อนแล้ว และเป็นเด็กอยู่ตามเจิม เมื่อมาอยู่จิม (โลก) มีลูกในท้อง และมีทางออก ครั้นลูกหลานใหญ่โตจึงสอนเป็น ขรรณนิยมของชาวไทยเถื่อว่ากันว่า สมัยค้ำมีลูกที่น่อง และใหญ่โตเองไม่ควรเลี้ยง ทั้งสอนลูกชายให้รู้เรื่องรักสืบพันธุ์ สอนลูกหญิงให้รู้เถื่อคลอด ไหนมเลี้ยงลูกกลับมา เมื่อมีลูกชายหญิงเป็น ๘ คน เลยตั้งชื่อว่า จอมฟ้า จอมดิน จอมลม จอมไฟ ตั้งชื่อลูกหญิงว่า ลาวี กอทอง คงทอง น้ำทอง

เมื่อลูกเข้าใหญ่ เล่าว่ารู้ได้ด้วยเห็นลูกสาวทั้ง ๔ มีนมใหญ่เหมือนสารจึงรู้ ทั้งขุนสรวงและนางสารนั้นก็ไม่มี

— * —

มีเวลาพอ จึงนำเอาที่ข่อยไว้แล้วในหนังสือที่ระลึกอย่างนี้

“สรวง” นั้นชื่อชาย เรียกว่า ขุนสรวง เป็นชื่อหญิงเรียกว่า “สาร” หรือขุนนางสาร สารนี้มีปรากฏอยู่ในวิชา สารโส (ไสยศาสตร์) ทั้งคู่ เวลานี้ ยังเป็นรูปทิพย์ หรืออนัตตสารถย์อยู่ จะว่าเป็นพวกอนัตตสารถย์ก็ไม่เหมือน เพราะอนัตตสารถย์ หรือ อ นัตตสารถย์ในรากฏ เพศหญิง แต่สรวงสารนั้นมีเพศหญิง ที่อุทิศ รูปสรวงจะจางอีก หรือเลยแสงธรรมคานี้มากจึงคล้ายไกล ที่เห็นสวนแสงรูปนั้นปรากฏภายใน แสงคล้ายหมอกที่บกระ่ง ง จึงมีลุ่ม ลุ่ม ลุ่มคลอคราง เพศหญิงปรากฏสวนแสงนั้นอยู่ตลอดเวลา เมื่อเขาไฟเวียนแว้งไม่ชัดเจน จึงดับแสงหมอก คือ ย้ายสวนหน้าออกที่กระ่งจางชัดเพศชาย เพศหญิง ที่เป็นวิชาสารโสคือเอาที่ได้ค้นคน หรือ ค้นผี ด้วยสวนแสงหรือพลังอันเทริย์ที่ศิฟ้า สอนมาให้ แต่ครั้งไปเป็นคนนั้นได้แบ่งส่วนไว้ให้ ๓๒ ถ้าสวนขุนสรวง ๒๐ นางสาร ๑๒ จะเป็นชาย ถ้าสวนสาร ๒๐ ขุนสรวง ๑๒ จะเป็นหญิง ได้แบ่ง สิบไว้ และมองเห็นอยู่จึงรู้ว่าเลือกของคน หรือ สวนด้วยปรากฏอยู่เล่าว่า

คราวนั้นคนไม่รู้ เพราะวิหค คั้นจากหลักเห็นคนผีนั้นมีอยู่ ที่มาอยู่เป็นพื้นดินสูงใหญ่ มีน้ำ ล้อมรอบ มีต้นไม้ นก ปลา อยู่แล้ว แต่พื้นดินนั้นอ้อย อยากกินให้ยาก กินควรไหนก็ได้ ต่อมาเห็นศิฟ้าแสงพุ่งลงมา จึงเข้าไปดู เจดกินดินนอนหลับจึงเข้าไปจับ นางรู้สึกตื่นจะ กระโดดเหาะหนีก็ไม่ขึ้น จึงจับไว้คอนนั้นยังไม่มีคำพูดได้ล่อมองหน้ากัน ไหมมองดูสวนตรง ๆ ของกันไม่เหมือนกัน ขุนสรวงอุ้มมาอยู่ในถ้ำ ด้วยกัน คราวแรกเถื่อเถื่อเถื่อเถื่อ อ๊ะ ซึ่งเป็นคำเสียงที่ขุนสรวงเรียกสารว่า อี และสารเรียกขุนสรวงว่า อ้าย เพราะขุนสรวงสูงกว่า จึงเรียกว่า สรวง และสาร บางคราวเอาน้ำแล้วดูด้วยแรง ๆ ศิฟ้าจะเรืองแสง จึงเรียกว่าสาร คณนั้นมาก็เรียกชื่อสวนต่าง ๆ กันขึ้น นานมากเท่าไรไม่รู้ ศิฟ้า

ถูกกัลป์กาลก็ขีดเส้น ๑ เส้น เพื่อรู้ยุคสมัย หรือ พุทธันดรที่ ๑ ได้คงไว้ อย่างนี้ คัดมาเฉพาะเรื่อง จะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ก็ตาม

แผนลำดับที่ ๖๖๒ หน้า ๒ อุลลสาธ ในเมื่อล้านล้านหลายพันปี เมื่อเป็นศัฟฟ้าแสง ชื่อขุนสรวงและขุนหญิงสาธ อยู่ดอมกันเชิงมือนี่ เมื่อนั้น อุลลสาธ สอน นัง หั จอนฟ้า ว่า สอนได้ (แผ่น ๗๑๖ หน้า ๑-๒) สรรวงว่า หนึ่งคน เหลือง สรรวง สาธ เมื่อนานหลายนี้ ชื่อคนแลเมืองสรวง เมื่อก่อนมีกนเหลืองที่ ๑ เรานี้ รู้สร้างเรือน บ้าน ผ้า บุง ห่ม ข้าว ปลาหลาย มีลาขุดรู้กหมาธ อุณิณถูก กนเหลืองที่ ๑ เกิดแล้ว มาสอนหนูเรา เอาเข้าพวกกนเหลืองล้านหลาย แล้วเข้า ดวงแสง เมื่อนั้น สาธแลกุ่มักัง เหลืออยู่นั้น เส้าได้เกิด (เหลืออยู่ข่งมาเกิด) กนเหลืองหาย เมื่อนานมา หนูมึงเกิดมาก



สื่อไทย เล่าขุนสรวง สิงไทยงาม ขุนสาวว่า

หนึ่งคนเหลือง สรรวงเมื่อคนหลายนี้ ชื่อคนแล

เมืองสรวง เมื่อก่อนมีกนเหลือง เรานี้รู้สร้างเรือน

บ้าน ผ้าบุงห่ม ข้าวปลา ลาขุดรู้กหมาธอุ

ณิณถูก กนเหลืองเกิดมาหา สอนหนูเราเข้าคน

เหลืองล้านหลายแล้วเข้าดวงแสง เมื่อนั้น สาธแล

กุ่มักัง เหลืออยู่นั้นเส้าได้เกิด

คิดมาก สร้างมาก เอาหลาย มีเสีย คนเมืองสรวงถึงเมืองอื่น ช่างกันตายทั่วหนารว้อน คนกลัวหนีเข้าถ้ำ ป่า เขา เมื่อ เมืองเวียบคายหมด กนเหลือออกมาเห็นกัน แม่ ลัว ชวนเข้าถ้ำ อยู่ถ้ำ บ้านเมืองอื่น ผ้ หาย สิ้นท่าเอาใบไม้บุงห่มเป็น กันมา

----- *

ทางพระพุทธศาสนา

๑๖ ชั้นฟ้า ๑๕ ชั้นดิน หรือสรวงสวรรค์ หรือโลก (โลกเป็นจาก-โลกนี้คือโลก) มีในความรู้ของไทยก็เพียงชื่อ ๑๖ ชั้น ฟ้า ๑๕ ชั้นดิน เมื่อเอาไปเวียนจักรู้ และได้รู้ อมฤต คัมภีร์ พุทธ ผู้ปรารถนาหรือ คำสั่งเป็นโลกอุดรปุณฺณ คือ ปุณฺณภพผู้พ้นจากอำนาจโลก อยู่คอยถึงกาลตรัสรู้ ในชาตินี้เป็น ทนฺต เกิดเป็น นกขร พิสณุ จึงใช้ชื่อนี้ และกาลนี้เจ้าบรรพตสิริบริกรรมด้วยโพธิสัตว์สันตติเตวราช ณ ดุ ลิตสวรก จิงเวณิกภักคพรหม ซึ่ง ปันยอลกน พชรและฐานพชร อรูปาพชรก็ชื่อ สันตติ โลกาธิปัตพรหม ส่วนที่สูงขึ้นไป คือชั้นนอกนิ- ฎฐมหาพรหมนั้น พ้นโลก หรือเป็นโลกอุดรภูมิแล้ว ทั้งพันล้าน เขาขนาด คือ วัจจราช อันเป็นชั้นใหญ่สุดของ ๑๕ ชั้นดิน (หรือนรกภูมิ) จึง ขอบรรยายเท่าที่รู้ เช่น รูปสามัคคี หนึ่งที่ และกลืนเท่าที่จำได้และได้ออก การเลิกล้มนี้ ไม่สามารถจะหรือคำนวณพระยะได้ และเดิมเขาก็ไม่มีลำ ดับชั้น ๑๖ ชั้นฟ้าจะเรียงกัน ๑๖ ลงมาถึง ๑ กับ ๑๕ ชั้น ชั้นดินจะเรียงจาก ๑ ไปถึง ๑๕ ชั้นดิน หรือมนุษย์จัดเป็นชั้นกลางและผิวดินอยู่ คือ สวรรค์และปรโลกชมพูทวีป ไม่มีกล่าวถึงวัดและภิกษุ ของไทยมีวัด วัดมีศิณกะนพระพุทธรูป คือพระกษัตริย์หรือพระมหากษัตริย์ เมื่อ กาลพระพุทธศาสนา มีพระภิกษุเทพ ถิ ปุณฺณครทองขาว ถิเป็นอริยบุคคลครองศีลห้าผาสุ แม้พระโพธิสัตว์และบริษัทเป็นสัตว์ก่อน อันเป็น เครื่องหมาย อุบาสก อุบาสิกาซึ่งเป็นที่รู้จักผิดกันของผู้ไม่แจ้ง พวกนี้ ยังรักษากามคุณไว้เพื่อตรัสรู้ในกาลของตน และภิกษุนี้ ก็มีคนได้สุด

กาลนั้น

ในกาลที่อาชุนนุชได้ดลนาเหลือเพียง ๔ หมื่นปีนั้น ชมพูทวีปได้มีชื่อว่า โสฬสนคร ในส่วนอื่นมีชื่อว่า-
เมืองทอง และ เมืองแก้ว ปน ๆ กันอยู่ หรือ กรุงพลิน กรุงพลี บ้าง ช้างป่า-ช้างป่าสีไลยยะ ซึ่งเป็นพระบรมโพธิสัตว์
วิริยาธิกพุทธภูมิได้เกิดเป็น สมเด็จพระเจ้ามหาปรมาทมบรมจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า ทรงมีบรมเดชานุภาพตลอดทวีปทั้ง ๔
ทรงมี สัตว์รัตนสมบัติ ๗ ประการ กับมี คทาใหญ่สถิต ณ เจริงอวซึ่งค้ำบนพานทองใหญ่ อันเป็นนิมิตสมบัติจักรพรรดิ
ชุดบก และเป็นนิมิตนามชื่อว่า มหาปรมาทมจักรพรรดิ เป็นประจำมา

ก็สัตว์รัตนสมบัติ ๗ ประการนั้น คือ ๑) จักรรัตนะ จักรแก้ว ๒) หัตถิรัตนะ ช้างแก้ว ๓) อัสนรัตนะ
ม้าแก้ว ๔) มณีรัตนะ มณีแก้ว แก้วทับทิม ๕) อิตถิรัตนะ นางแก้ว ๖) คหปติรัตนะ ขุนคลังแก้ว ๗) ปรินายก
รัตนะ ขุนพลแก้ว ทั้งนี้ มี อยู่ ๒ ชุด ชุดบก และ ชุดน้ำ ถ้ามีพระคทา ใหญ่ (กระเบื้อง๔๔) สถิต ณ เจริงอวบนพานทอง
ใหญ่ เพราะมหากษัตริย์นั้นเป็นนิมิตที่ระบุนามชื่อว่า-มหาปรมาทมบรมจักรพรรดิ จึงเป็นชุดบก หรือชุดแผ่นดิน

และ สัตว์รัตนสมบัติ ๗ ประการนั้น และมี สังข์ใหญ่ หรือมหาสังข์ สถิต ณ เจริงอวบนพานทองใหญ่ เพราะ
มหาสังข์สถิต ณ เจริงอวบนพานทองใหญ่ อันเป็นนิมิตสมบัติจักรพรรดิชุดน้ำ และ เป็นนิมิตนามชื่อว่ามหาสังข์จักรพรรดิ
เป็นประจำมา เพราะ มหาสังข์นั้นเป็นนิมิตที่ระบุนามชื่อว่า มหาสังข์บรมจักรพรรดิ และชุดนี้เป็น ชุดน้ำ หรือ ชุดทะเล
ซึ่งคู่กับชุดบกนี้ และทั้ง ๒ ชุดนั้น ก็มีปราสาทแก้ว ปราสาททอง หรือรัตนปราสาท สุวรรณปราสาท พร้อมกับ-เงินแก้ว,
ทอง, เงิน, แร่ชาติต่าง ๆ ประดับพร้อมทุกประการ

ในพระพุทธานุสรณ์ที่พระเจ้ มหาปรมาทมบรมจักรพรรดิ ได้บัญญัติขึ้นแล้ว ณ เมืองแก้วมีนามว่า-ยอด
แก้วไทย ครั้นเจริญถึงอายุกาลแล้ว จึงมีปราสาทแก้วปรากฏขึ้น แล้วยิ่งใหญ่ ๆ อีกและเป็นที่ปราสาทขึ้น น้างก็เกิดเป็นพื้น
ทองขึ้นเป็น สิริบริวารรัตนวิจิตร วิเศษ และพาหนะก็เป็นวิเศษ จึงเป็น สัตว์รัตนสมบัติมหาปรมาทมรัตน-สิริบรมจักร-
พรรดิราชาสมบัติ พร้อมทุกประการแล้วได้เป็นจักรพรรดิราชาภิเศกเสวยราชสมบัติ ณ ทวีปทั้ง ๔ มีทวีปน้อย ๒ พันเป็น
บริวาร ทรงสำเร็จเป็นโลกวิเศษตลอดกาลนาน ในกาลเช่นนี้จึงมีทรงช้างนาญพิศพิทยการตลอดทุกชนิด ไฉ้ทรงประดิษฐ์
และสร้างเสกสรรเครื่องกลต่าง ๆ ได้ และเป็นนายช่างที่ขึ้นลงประสงค์ บางที ช้างแก้ว ม้าแก้ว นามให้ นางอย่าง
จักรแก้วนั้นดลให้ เช่น ควมแก้วลอยในท้องฟ้าส่องให้มองเห็นได้ทั่วทุกทวีปใหญ่ใน เสด็จอย่างเงาที่แก้วมณีรัตนรัตนให้
เช่น ไฟฟ้าและ เสียงส ะไฟฟ้าที่ทรงคิดเป็นพิเศษก็เกิด สายล่อซึ่งทรงคิดว่า ถ้าเอาเสียงคำ พูด กับ จำนวนนับเข้าฉายเส้นได้
คงจะคงที่และ อยู่ใต้น้ำ ทั้งจะนำไปไหนก็ได้ เมื่อคุณเกิดอยู่นั้น ด้วยบุญญาบุญภาพพระบารมี ๑๐ ทั้งรัตน ๗ และ
เทพโพธิสัตว์มีตรสหายทั้งหลายมาร่วมกันส่งแสงสว่างเป็นญาณปัญญา บารมีพร้อมพลันกันนั้นดลให้เกิดปัญญาญาณสว่าง
แจ่มส่องให้เห็น ก. กา. ข. ขา. ข่า. ข้า เป็นต้น และวิเนทียทั้งปวงก็กล่อมเกลี้ยงจึงใช้มือเขียนได้ ใช้เสียงและ ปากอ่านได้

----- *

ชั้น ๑๓ (๔) เมืองแมนฟ้า ขุนแมนเมืองฟ้า ขุนหญิงสายเฟื่องฟ้า สิบเมืองคดกล่ ~~สิบ~~ สดหวิงทรงเทวโคตร คดอภังเก
สร้อยสะพาศ นุ่งและหมั่นเงินแว ขุนแมนเมืองฟ้า กลิ่นล่เจีย ขุนหญิงสายเฟื่องฟ้า กลิ่นเคยหอม กล้ายเทพขึ้นไกรมีมิดวสวดศี คือ ขันธกุมาร
และวิชาญประทุมเร และที่กล่ ขันธมาถิต เพศผู้ รุน ชื่อ ปญฺธิสักร ทำผลกล่า ๕ ยอดซึ่งขึ้นในสิบวิเศษล่เจีย ยอดกลางเป็น
รูปกลุ่สมภพ ทั้งขุนชายและขุนหญิงมีเพศผู้ รุน ๑๓ ๑๔ จึงสืบภพนิชมนัน รรรมยา และค้ เพศหญิงสี่ ๗ ชั้นเหมือนอุกอิน ถูกกลั่นยอด
เป็นส่วโกลิมชมพูสา มีอยู่กันมาก ชั้นนี้เริ่มเริ่มวิง ร้องเพลงกันบ้าง แต่ไม่ถูกต้องกันจึงกล่าวเอเลี่ยน รูปวิมานแก้วแสงด ง ๆ กันและม กนาย
สือภาสขาวกระจ่างสดใส มีจำนวนมากสุดนับ มีชื่อต่าง ๆ กัน เช่น ชื่อการกค จงกลนี อยู่กันอย่างดี ถึงจะเห็นเพศต่างกัน ก็ไม่เกิดกิเลส
หยาบ มีวิมานรูปมณฑปกว้างใหญ่ มีมุขออก มีเขตเป็นนักรช้ เกล็ดบนหนึ่งมีจำนวนร้อยหรือพันมุข ทั้งวิมานสำเร็จด้วยแก้วแสงกระจ่างสี
เกิดเอง จึงสว่างเย็นตลอด วิมณฑปเหล่านี้มีบันชด ๆ คล้ายกับประเทศหนึ่ง จะทำไรไม่รู้ เพราะสุดสายตามองเห็น แต่ละเขตวิมานมณฑป
มีสนามเรียบสะอาดเขียว กระจ่างตลอดทุกด้าน มีต้นไม้เป็นแถว ทรงดอกสะพรั่งขาว ตลอด และไม่วาญใบไหม้แห้ง หรือกิ่งหัก ชุดนั้นมี สระ
และมีสวนอุทยานพวาทพฤกษ เทพธิดาไปวิ่งเล่น พักผ่อน พอนั่ง จะมีเทพเกิด นอกจะมีที่นอน พออุกจะห ยไปอย่างนี้เป็นประจำ และชุดนี้ก็ยัง
เป็นอุทยาน ณ อุทยานสวนสวรรค์มีวัดอยู่ด้วย

ใช้ปัญญาส่องทราบได้ว่าถูก และผิด เมื่อทรงคิดได้ เขียนได้ อ่านได้ทรงที และชำนาญแล้วจึงสอนขุนคลังแก้วให้ทำบัญชี
สอนขุนพลแก้วให้เขียนวิชาสงครามทหาร และ เขียนจดหมาย และ สอนชาวเมืองให้เขียนวิชาช่าง ๆ และสอนชาวเมือง ให้
นางแก้วทั้งปวงเรียนเขียนจดคำสอน คำเพลง คำกลอน และข้อความทำดีให้เข้าใจ ทำชั่วให้ละเว้น มีการประพาดพิงคิด ลัก
ฉ้อ ทำร้ายฆ่าฟัน ถล่มเหี้ยมหลอกลวง กินดื่มขบถมีนเมา และ คิดชั่ว เล็ดเล็ดลุ ชวนเกลือกกัน จิตตรงดั่งกัน อ่อนน้อมผู้
ใหญ่พ่อแม่ ผู้ชายให้รู้ค่อสู่ทำงาน ป้องกันตัว กลุ่มครองสันสน ผู้หญิงเรียนรู้การครัว ถูกรวียน เลี้ยงลูก กลุ่มครองสันสาว
ตัวคน ตลอดถึงทุกคนให้รู้ชั้นสรวงอำนาจอายุมีอัน ฯลฯ

ครั้นล่วงมาถึงกาล สมเด็จพระเอกอุทิศใจได้รู้ตัวเป็นพระสัพพัญญุตญาณมาสัมฤทธิ์องค์แล้ว และให้ สด็จไปแสดง
พระธรรมจักกัปปวัฏฏนสูตรจบแล้ว เทพพรหมคนละ สุนัขนั้นไล่ไล่ไล่สัตว์วิเศษ ๆ กัน ทั้งให้เอ็ดมัทสังวรย์ให้หนีโลกธาตุ
สะท้านสะเทือนหวั่นไหวตลอดถึงเมืองแก้ว จึงทรงพาให้มหาเทพพาน้ำพลัดลงทะเลจึงกระเด็นลง ณ พื้นมหาสมุทร แต่ไม่เล็ดหลุด
จึงทรงดำริถึงบุญบารมี มหาเทพก็ลอยขึ้นสถิต ณ เชิงคานเคิมไม้ทรงเห็นเช่นนั้น ทรงลวิธีที่ทรงทราบด้วยญาณปัญญา
ว่า พระมหาบุรุษรัตนได้อุบัติและได้รู้ตัวกับได้ทรงแสดงธรรมจักกัปปวัฏฏนสูตรจบแล้ว เป็นกาลถึงพระรัตนไตรแล้ว
พระเจ้าจักรพรรดิจึงตรัสประกาศให้ผู้คนนั้น ๆ ไป นำรัตนนั้น ๆ มาถวายให้ตลอด ได้ทรงส่ง ราชบุรุษไปหา อยู่โดยปกติ
พระพุทธรูปที่ได้อุบัติรู้ นั้นได้ล่วงไปนาน กระทั่งพระปิณฑะกรรมิณ เกตุเทชะ เห็นขึ้นวิญญู ได้จึงตรัสสั่งขุนคลัง
แก้วว่า “ท่านจงไปสุโขทัยสมทบท่านนั้น นำเอาแก้วนั้นมาถวาย” ขุนคลังแก้วจึงรีบไปหา มาแล้ว เพราะเป็นกษัตริย์จึงมี
อิทธิพลสมบูรณ์ ได้เหาะขึ้นไปยังสุโขทัยสมทบท่านนั้น

ณ ปัจจุบันนี้เจ้าสุวรรณนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าอยู่ใกล้เสนาบดีของพระนครหลวงโลกได้ทรงเห็นและทรงทราบ
แล้ว มีพระพุทธรูปประสาธน์ที่โลกพระศาสดาพุทธเจ้าทั่วสากลโลก มีอันนั้นในวิสุทธิโมลี และ วันพิฆะ รวม ประช ษาแดง
หลังไหลไปสู่มหาภิรมย์ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประทับใน มหาภิรมย์นั้นได้ ทรงอยู่ในสมาธิทรง จิตฐานพระพุทธรูปให้
แผ่สว่างไปในอากาศให้ เห็นได้เฉพาะพระบาทวิไลได้เห็นในพระศาสดาที่ทรงเห็นได้เป็นอนุ
ชาวนนทิง ขยายจากแล้วไหลเข้าสู่มหาภิรมย์ที่วิไล โยสถ และ พิศารวม ถิ่นนี้ โยสถ ถิ่นนี้เข้าไปแล้วก็ได้เห็นพระพุทธรูป
ลักษณะประทับนั่ง ณ พระพุทธรูปสาธน์ได้รู้จัก ได้ทรงเห็น พระพุทธรูป ไหลแล้วจึงถามว่า มาแต่แห่งไหน ท่านมีนามชื่อว่า
อะไร จึงมีรูปโฉมเป็นอันดี ได้ฟังแล้วตอบว่า ข้าพเจ้าชื่อ วิไล ชื่อว่า พุทธศาสนจารย์ ข้าพเจ้าไปมา ท่านชื่ออะไร พระ
ศาสนจารย์ เพราะอะไร ได้ฟังแล้วตอบว่า ข้าพเจ้าชื่อ ศาสนาจารย์ได้ ก็เพราะพระศาสดาองค์สมเด็จพระพุทธเจ้า ๓๑ วั ธิติ ปิ โส

ชั้น ๑๒ (๕) ร่วมเมืองฟ้า ขุนร่วมเมืองฟ้า หรือ จักรพรรดิราชว่า ขุนหญิงกับทิดทองหึงเจ้าแม่ก้นทิม ลัทธิวิไล
ขุนสีน้ำเงิน ฟันแดง หรือ โฉมงามเจ้าแม่ทิด นั้นได้เล่ากันว่า ขุนร่วมเมืองฟ้า หรือ จักรพรรดิราชว่า ขุนหญิงกับทิดทองหึงเจ้าแม่ก้นทิม ลัทธิวิไล
เป็นรูปขององค์พระพุทธรูป คือ องค์พระศาสดา พระพุทธเจ้า พิศารวม ถิ่นนี้ โยสถ และ พิศารวม ถิ่นนี้เข้าไปแล้วก็ได้เห็นพระพุทธรูป
ลักษณะประทับนั่ง ณ พระพุทธรูปสาธน์ได้รู้จัก ได้ทรงเห็น พระพุทธรูป ไหลแล้วจึงถามว่า มาแต่แห่งไหน ท่านมีนามชื่อว่า
อะไร จึงมีรูปโฉมเป็นอันดี ได้ฟังแล้วตอบว่า ข้าพเจ้าชื่อ วิไล ชื่อว่า พุทธศาสนจารย์ ข้าพเจ้าไปมา ท่านชื่ออะไร พระ
ศาสนจารย์ เพราะอะไร ได้ฟังแล้วตอบว่า ข้าพเจ้าชื่อ ศาสนาจารย์ได้ ก็เพราะพระศาสดาองค์สมเด็จพระพุทธเจ้า ๓๑ วั ธิติ ปิ โส
ในกาลนิมิตตวิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา
ฝ่ายโลก นิมิตตวิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา
คู่สัตต ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา
นั้นจะ ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา
มีพระสทนต์เป็นเจ้าประทับทั้งคู และ เป็นกษัตริย์องค์หนึ่ง ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา
เขาไรไม่อาจนับได้ คงเป็นทั้งพระอินทร์และพระวิเศษ จึงกระษัตริย์ ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา
อายุประมาณ ๑๐ ขวบ สำหรับในเชิง ขวรสักไทย มีลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา วิไล ร ช ลัทธิขององค์พระศาสดา

[illegible][illegible][illegible]

ตั้งบนพลาทของโลหะ โดนมีฉนวนกันน้ำ พะพวงเหล็ก เรืองโรจน์กว่า มหันตานุภาพของสวัสดิสถาปกคานะ น ทวงมี
พระสงฆ์สามเณร ๒๐๐ กว่ารูป ได้เข้ามาฟังพระธรรมเทศนาของ หลวงพ่อ ๑๐ ซึ่งได้วางบน ถังดินเผาไว้ ในชาวันนั้น ก็จะต้อง
ทำพิธีบูชาผดุงดู ได้อีก ๑๒ วันหนึ่ง ก็จบลงด้วยน้ำ ๒๐๐ พระสงฆ์และภิกษุสงฆ์ทั้งหมด วิสา โขมเขมรพระพุทธรูป พระธรรม,
พระสงฆ์, มนุษย์ ได้ออกมา แล้ว ก็มาวางลงที่วัดนี้, สมเด็จพระสังฆราช, มุนี, ๑๐๐ กว่าคนมาชม จึงได้เข้าไปประทับ ณ ที่
ประตูพระราชวังนั้น

การลงมือทำ... (The text is blurry and partially obscured, but appears to be a list of items or a table of contents.)

[illegible]

[illegible]

ไปสู่รอก ทรงพยากรณ์ว่า จะได้ครีస్తుเป็นพระอรหันต์กลับมาสัมพุทธองค์พระนามว่า-คิสสสัมมาสัมพุทธ เป็นพระองค์ที่ ๕ ในอนาคตกาล

ส่วน พระเจ้าบรมสังขจักรพรรดินั้น ด้วยประการที่ทรงนำเสด็จพระบรมมหาราชวงศ์ในพระพุทธศาสนา พระสวามีคิสสัมมาสัมพุทธองค์แล้ว ทรงผ่านพระพุทธองค์มาตลอด แม้ในพระพุทธกาล พระสมณโฆคมสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ได้มาอุปบัติเป็นพระโอรสของพระเจ้า อชเชสิลลุตตะพระนางกาณฺฐเกยเทวีพระอัครมเหสีพระนามว่า อชิตกุมาร ครั้นเจริญวัยแล้วจึงได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ในปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์ ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ว่า ในกาลที่ พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จสู่ รุกขนิลพัสดุครั้งที่ ๒ ในครั้งนี้ ท่านเป็นพระภิกษุใหม่ เป็นองค์สุดท้าย ซึ่งเป็นเหตุให้มีปรากฏการณ์ขึ้นตามอันเนื่องนั้น พระนางมหา ปชามเทวีโฆคมีพระมารดาเลี้ยงทรงพยุพการ คุณยิ่งนัก ได้ทรงพบเห็นพระพุทธองค์เสด็จในครั้งแรกนั้น ทรงประ เปรยโมกข์ จึงทรงมีพระทัยผูกพันว่าเสด็จเป็นบรรพชาว่า พระลูก เจ้าของเรฯ ทรงเห็นพระรูปทรงสิริสวัสดิ์พหุพันแล้วจึงประทับด้วยพระมหารูสถีกษณะ ๓๒ และอนุพยัญชนะ ๘๐ นั้น ซึ่งสวระมยิภักดิ์ จึงทรงแจ้วว่า จะถวายชีวิตแด่พระองค์ฯ ทรงดำริดังนี้แล้ว จึงให้ชาวทองคำจัดทำถ้ำทองคำสูง ๗ ค่ำฯ ทรงให้ถ้ำทองคำนั้นแล้วละแล้วไปประสมดินเหนียว ปูนดิบ ทรายทองนํ้า ได้ถ้ำถ้ำทั้ง ๗ แล้ว เสาเมตติย ๒ เพระลงในถ้ำนั้น แล้วเอาเมตติย เสาทองนั้น ๆ ขึ้นไปเอาเอา ไปอยู่ประตอมถึงวัดทองคำ รวมซัดแล้ว พระนางมหา ปชามเทวีทรงเลื่อมใส ฝักใฝ่ในทรงคิด ปั้น ชัก สักเป็นถ้ำแล้ว เสด็จเสด็จลงมายัง มีสีเหลืองงามดุจทองคำ จึงให้หาช่างบุกริผิวเอา ไม้ทองในโรงบุกริ พระนางได้เสด็จทอดพระเนตรบุกริงานเสด็จเป็นคำสั่งบุกริ ๒ คืบยาว ๑๕ ศอก สมอบัน มีสีเหลืองงามดุจทองคำ เนื้อละเอียดอ่อนนุ่ม ได้พิมพ์ใส่ตะอมทอง ให้ช่างทำขึ้นใส่ตะอมทองอีกแสนพัน ให้ตะอมเงินอีกพันพัน พร้อมเครื่องสักการบูชาพระนางจึงขอพระบรมราชูปถัมภ์ให้ขึ้นบุกริเนื้อพระเศียรเกล้าเสด็จพร้อม หักธรรมาัญญา และราชบริพารซึ่งถือเครื่องบูชาเสด็จมา กับ ถือตะอมทองคำอื่น ๆ ไปสู่โรงกรรมาแล้วได้เข้าไปสู่สำนัก พระผู้มีพระภาคเจ้าซึ่งประทับ ณ พุทธอาสน์ซึ่งแล้วแล้ว ด้วยพระสงฆ์สาม กวรวินโศกอบนำคำอุทานออกประคองยกขึ้น ทูลถวายได้ครีสุว่า-ขอพระองค์ทรงรับเพื่อประ โยชนสุขสงออกกาลนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ให้ถวายสงฆ์ถึง ๓ ครั้ง ซึ่งพระนางก็ทรงโหม่นนํ้าจึงเข้าไป เสด็จมา พระ นางก็เสด็จไปทูลถามนั้น จึงครีสุแสดง ทักขินวิวัจก-สูตว์ จบแล้ว พระนางก็เสด็จไปมาแต่ที่เป็นถ้ำ จึงถือคำอุทานเข้าไปถวายพระสงฆ์บุตรเถระก็มีได้รับ กระทั่งถึง พระ อชิตภิกษุสุททำเอาได้กับไว้แล้ว พระนางก็ทรงโหม่นนํ้าพระสงฆ์ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นแล้ว จึงตรัสให้ พระอานนทน์มาเสวยมาเถฯ ทรงแล้ว และทรงอธิษฐานแล้วจึงทรงโหม่นไปใน กายา- บาตรนั้นลอยหายไปในกลีบเมฆ พระอัครสาวก และพระสงฆ์อื่นได้มีอาสาหาไปตามก็มีได้มา ก็ถึง พระอชิตภิกษุใหม่ไม่มีบุพนิมิต สมานักใดเลย จึง ขึ้นขึ้นกระทำสักขนิษฐานว่า อาตมาได้อุปสมบทเพื่อได้ครีสุเป็นพระสัพพัญญูพุทธองค์ในอนาคต จะพึงสำเร็จได้ ขอ บาตรทรงของพระองค์จงดอมาประจักษ์ฐานในมือพัตถ์นํ้า บาตรทรงนั้นก็ดอมาสถิต ณ คุ่มือซึ่งประคองรับอยู่นั้น เสมือนกับกล่าววว่า บาตรทรงนี้เป็นของพระพุทธเจ้าได้มาสู่ท่านผู้จะได้ ครีสุเป็นพระพุทธเจ้าองค์หนึ่งในอนาคต ดังนี้แล้ว ท่านอชิตภิกษุได้ประคองเข้าถวายพร้อมกับเทนมหัสจรรยต่าง ๆ เมื่อพระนางมหา ปชามเทวีได้ทรงเห็นแล้วก็ทรงเกิดปีติ โสมนัสเป็นกำลังจนน้ำพระเนตรไหลลงแล้วได้ยกพระหัตถ์ประนมมนัสการพระศาสดาเนื่อง ๆ แล้วเสด็จขึ้นเข้าพระ ราชนิเวศน์

ลำดับนั้น พระอชิตภิกษุเกิดจิตคิดวว่า-จะเอาคำอุทานอุณนํ้ากระทำพระพุทธบูชาจึงจะสมควร จึงได้นำผ้าผืน หนึ่งเข้าไปคาดเป็นพาดนํ้าในเบื้องบนพระคันธกุฎี จิตออกเป็น ๔ ท่อนทำเป็นม่านห้อยลงในที่ ๔ มุมแห่งพาดนํ้า นั้น ท่านได้มองเห็นผ้าเหลืองทองนั้นเรืองอร่ามงามยิ่งนัก ก็เกิดปลื้มปีติโสมนัส เมื่อจะกล่าวปณิธานหมายประโยชน์เป็น พระพุทธองค์ทรงสัพพัญญูคุณญาณ จึงเข้าไปสู่สำนักพระผู้มีพระภาคเจ้าได้อภิวาทตรงพระพักตร์ ๓ ค่ำแล้วได้ออกคำ กล่าวตั้งปณิธานว่า ด้วยอาณิสสสแห่ง วัชรูปุชานี้ได้เป็นประโยชน์สำเร็จพระสัพพัญญูคุณญาณเพื่อรื้อชนสัตว์ให้พ้นสงสารวัฏ

ในอนาคตกาลเกิด ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทอดพระเนตรเห็นแล้วให้ทรงกระทำพระอาการยิ้มให้ปรากฏ พระ
อานนทเถระได้เห็น แล้วได้ทูลถามจึงควาสงเกตว่า อชิตภิกขุนี้ จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธรองค์ พระองค์ที่ ๕ มีนามว่า-
เมตไตย ในอนาคตกาลหน้าในมหาภักตปนี ทรงมีพระวรกายสูง ๘๘ ศอก มีพระชนมายุ ๘๐,๐๐๐ ปี
ทรงครองเรือนอยู่ ๓๕,๐๐๐ ปีจึงจะเสด็จออกมหาภิเนษกรรมสู่จรวัดนั้นกาลถึงเป็นมหาโพธิพฤกษ์ก็ได้ตรัสรู้
เป็นพระพุทธรองค์ทรงพระนามว่า-เมตไตยสัมมาสัมพุทธรองค์ ทรงโปรดสัตว์อยู่ครบแล้วก็ปรินิพพาน

ในกาลก่อน มีท้าวในอนาคควงศ์เล่าว่า-พระศาสนาเสด็จประทับอยู่ ณ ปุพพาราม ซึ่งมหาวิทยาลัย
อุบาลีศาสตราจารย์๒๗๖ ฎีกาแห่งมณฑลพม่าในเรื่องปราชญ์มีเรื่องเล่าถึง พระองค์และ คริสตวรพกรรมที่ได้ปรารภมา
มาเป็นเหตุให้-พระสวามี ครองเจ้าฟ้าทอดถามให้ว่าพระองค์นั้น พระสวามี ครองเจ้าฟ้าเรียนเรื่องเรื่องมูลเหตุทั้งหมด
๑๐ องค์นั้นเป็น จำนวน ๑๐ ขนานชื่อว่า อนาคควงศ์ ซึ่งไว้รับแสดงว่า อธิบายจะได้อธิบายในพระพุทธรูป
ทรงพระนามว่า-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธองค์ หรือ พระนามเต็ม พุทธ วิชิต วิชิต โสภิต สัมมาสัมพุทธองค์ หรือ พระนามย่อ
ว่า-พระศรีอารย โสภิต อนาคควงศ์ เป็นเรื่องมี ๑ และ เป็น พระองค์ที่ ๑ ในอนาคควงศ์ซึ่งมี ๑๐ พระองค์นั้น ซึ่งพระเถระ
นุเคราะห์ได้ทรงจำแนกมาดังนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งได้เสด็จลงมาในดินแดน หรือ ในกัมพูชา, ปาณิน, กัมพู, เรื่องหรือ
อนาคตวงศ์ซึ่งขึ้นยงคงมาได้ถึงกาลบัดนี้

ฉันนี่เองมิใช่บุพพสุตต์เล่าว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงดำริว่า "อนาถชนแผ่นดินใหญ่สูงชันประมาณ ๑ โยชน์ พระโค-
ทมมณสัมมาสัมพุทธเจ้าอุบัติขึ้น" ไม่ทรงทราบเลย ครั้นแล้วพระพุทธรูปองค์นั้น ได้ทอดแผ่นดินสูง ๑ โยชน์ ๑๖ กม. เป็น
บุพพิตถุณีมีโล่กว้าง ๒ กม. (ตามวัดพระปฐมเจดีย์ ๔๐๐ สัน เป็น ๑ โยชน์ จึงเรียกว่า ๑ ว่า ๒๕ เส้นเป็น ๑ กม.
๔๐๐ สัน จึงได้ ๑๖ กม. และวัดวัดนี้ ๑ กม. จะวัดโดย วัด ๑๐ วัด สูงขนาดนั้นพอไว้)

[illegible]

ยุทธการ พุทธโคตมที่ ๑ การพระพุทธรูปได้กลับมาแล้วพุทธ กอแก้ว ๕ ไร่ ๑ งาน ๑๐ ตารางวา
 ๒๕ พัดมณีที่ ๒ สกลนคร ๑ โยชน์ ๔๕ ไร่ ๑ งาน ๑๐ ตารางวา "ธรรม"

[illegible]

ยุค ๒ (พุทธันดรที่ ๒)

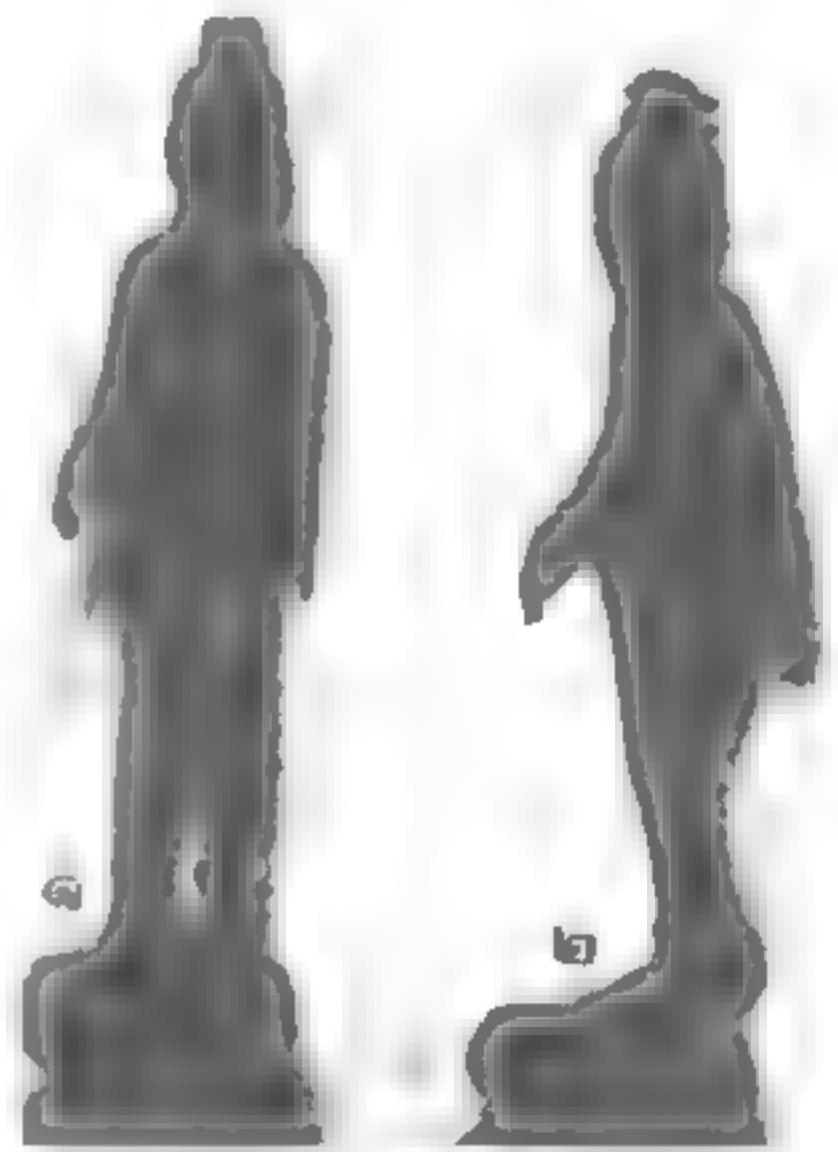
ขุนแผนเหียนฟ้า สีทองงาม

รูปปั้นขุนแผนนี้ก็เช่นเดียวกัน คือ ทำทีหลัง

นาน ในรูปทักขิย์ หรือฝ่าเท้าเบมहाพรหม เพราะ
เลขศวารักษันไปเรียกว่าเบมहाพรหมเบมहाพรหมก็แล้ว
สรูปแสงหยานกว่า ขุนสรวง ขุนนางสาว สี่ร่าง
ขาวนวลผ่องใส เก่งแถมชั้น มีปากโก๋ มีคอโค้งประ
ทับเป็นแสงสีทึบหมึกน รูปเครื่องครองสะไบ กางเกงรัด
แน่นเป็นแสงหมอกขาวกับนวล ๆ เก่งทั้งตะปอกตะแสง
ก็สรวกาย จึงเห็นเพศได้

รูปสีฟ้าผู้ว่า ลอนนี่ ที่ทำออกมาได้ ล้างเงา

ลูกด้านเล็กกว่า เวลาเห็น ทำเป็นรูปไข่สี เก่งหาสีมาจากนี้



ขุนแผน ขุนนางสีทองงาม เชียงใหม่
ลำปางถึงเวียงจันทน์ เรียกขุนแผน ข่าแผน

๑๓๕ ขุนแผนเหียนฟ้า กับ ขุนนางสีทองงาม ๒ รูปนี้ เป็นขุนแผนสีฟ้ากับสีทอง
เชียงใหม่และลำปาง โขกษัตริย์เมืองนี้ พม่าจับ ขุนแผน ไปติดเอาไปส่งให้ ขุนนางสีทอง
พระพุทธศาสนา มี สรรพคุณ เก่งกล้าแล้วผู้ว่า โขกษัตริย์เมืองนี้ มี ค่องมือ “แผน” ทั้งไม่มี วิ่งเร็วไวที่ในชุด
ให้พระ ขุนนางสีทองงาม จับได้ ขุนแผน พม่าจับเอาไปส่งให้ ขุนนางสีทอง
พิพพานนี้ เมื่อมาถึงเมืองนี้ ขุนแผน โขกษัตริย์เมืองนี้ จึงได้รู้ชื่อ และได้อีกว่าพระพุทธรูปที่ ๑ นั้น คนไทยเรามี
อยู่แต่ในชื่อแผน และสีฟ้า ขุนแผน และสีทอง จึงเป็นสีฟ้า สีทองกับ สีทอง เชียงใหม่ ลำปาง
ได้เคารพนับถือเป็นอันมาก ขุนแผนสีฟ้า โขกษัตริย์เมืองนี้ ได้ไปติดเอาไปส่งให้ ขุนนางสีทอง
จึงได้ทราบการพิพพานนี้ได้ ขุนแผนสีฟ้าจึงหนีไปหา ขุนแผน สีทอง ขุนแผนสีทองและสีฟ้าจึงได้

สมัยก่อนนี้ ขุนแผนกับขุนนางสีทองงาม ๒ รูปนี้ ไม่มีสีทองกับสีฟ้า เพราะมีสีฟ้า
สี ๓ ไปไหนมาไหนมีสีทองกับสีฟ้า ขุนแผนสีทองกับสีฟ้า ขุนแผนสีทองกับสีฟ้า ขุนแผนสีทองกับสีฟ้า
๔ ไปไหนมาไหนมีสีทองกับสีฟ้า ขุนแผนสีทองกับสีฟ้า ขุนแผนสีทองกับสีฟ้า ขุนแผนสีทองกับสีฟ้า
ขุนนางสีทองงาม เชียงใหม่ ลำปาง ได้ไปติดเอาไปส่งให้ ขุนนางสีทอง
๒ คือยุคสมัยแผน จารึกอ่านแล้ว

พระพุทธโกนาत्मกกาล (ยุคไทย ขุนแถน)

ในยุคไทย-ขุนแถนนั่น ตรงกับพุทธันดร พระโกนาत्मสัมมาสัมพุทธองค์ ก็มีเรื่อง พระเจ้าธรรมเสนราชา ซึ่งจะได้รู้ว่าเป็นพระพุทธองค์ ทรงพระนามว่า-พระจิตสสัมมาสัมพุทธองค์ เป็นพระองค์ที่ ๘ ในอนาคตกาลนั้น

ก็ในกาลก่อน กระทั่งถึงพระพุทธกาลพระโกนาत्मสัมมาสัมพุทธองค์นั้น จากกาลมิลลัตถุณีนั่นก็ได้เจริญขึ้น โสฬสมหานคร ก็ได้เปลี่ยนเป็น มัชฌิมประเทศ หรือ เป็น-มัธยมประเทศแล้ว ซึ่งมีชื่อรวมว่า-ชมพูทวีปแล้ว และมีกาลน้ำท่วมโลก ซึ่งเป็นยุคสมัย-มหัศจรรย์ ที่ ๑ นั้น ที่รอดอุทกภัยได้ในครั้งนั้น ก็คือมนุษย์หก หรือ ไวกัศวัด อันมีพระนามว่า-สัคคพรต ซึ่งเป็นมนุษย์ที่ ๑ ที่ไม่มีสืบต่อมาเลย มนุษย์ที่ ๑

ส่วนทางเมืองทอง เมืองแก้ว นี้ ได้ล่วงผ่านยุคสมัยขุนสรวงมาแล้ว ไทยทอง ได้มีขุนไทยแก้วแล้วจึงค่อยเปลี่ยนเป็นไทยแก้ว ครั้นเมื่อสัญญ์ กนัญญ์ได้หลบภัยเข้าอยู่อาศัยตามถ้ำ เมื่อหมดภัยแล้ว ผู้ที่ยังเหลืออยู่ต่างได้ออกมาพบเห็นกัน จึงรวมกันแล้วให้สละเกณพีเป็น-ขุนแถนขึ้น ได้ร่วมช่วยกันสร้างบ้านเมืองกันสืบต่อมา ครั้นขุนตันล่วงไปแล้ว ที่ ๒ ก็ได้แจ้งแจ้งสถาปนาตามชื่อคั่นนั้นว่า แถนเกณพี เช่นเดียวกัน จึงมีชื่อว่าไทยแถน หรือ ขุนแถน เป็นที่ ๒ จากยุคขุนสรวงนั้น กาลเวลาได้ล่วงมาตลอดหลายชั่วขุน พระธรรมคำสั่งสอนของพระอุกกุสัณฐพระพุทธองค์ ยังเหลือคงอยู่บ้าง ได้จำกันไว้บ้าง กาลนานมาจนเข้าก็สิ้นเวลาจนหมดไป ทั้งการประพฤติกฎปฏิบัติ กันทั้ง พระศาสนธรรม ก็สูญหายไปทั้งหมด ชาวชนทั้งนั้นประพฤติเลวทรามทรน กาลเวลาที่ไขขึ้นเจริญขึ้นยาว จึงค่อยลดลง แม้ขุนสรวง และ ขุนแก้ว ผู้จำได้ยังอยู่ตลอดจนการวุ่นวาย กันอยู่ จึงชื่อว่า ยังมี พรหมบัณฑิต บัณฑิต บวรสรวงกันติดกันมา

ครั้นเมื่อขุนแถนลงมาเหลือเพียง ๑ หมู่เป็น ขุนสรวง และ ขุนแถนได้มาบอกวา-อีก ๑๐ ปีจะมีฝนหนัก ทั้ง น้ำแข็งก็จะตก แผ่นน้ำถล่มท่วมโลกแล้ว ชาวชนและ ปวงสัตว์จะลำบาก พวกเจ้าขุนแถนหัวหนำพร้อมกันหมู่ชนชาวเมือง จรรวมชาว บ้านสร้างเรือใหญ่หลาย ลำ ฝังใส่สิ่งของเหลือเหลือตลอด ประดิษฐ์เครื่องเครื่องให้เล่นเสียงระฆังทุกลำ ทำทวนให้ยาวตามขนาดตลอดให้ติดกันเป็นลูกกลมเรือพวง เสนาสุภา ๑ กันรวมกันบนกลาป และ ไม้ทั้งเรือจะเรือใหญ่ให้ตลอดตามหัวเรือจนหมด และ ลำงทุกตัวแล้วเอาท่อนกระสวยใส่สิ่งของที่ใส่ ใส่หัวเรือยวช้น หรือ ผ่าแล้วตลอดลิ้นประดักตัวให้เล่นเสียงระฆังได้ ใส่กระดานแผ่นหนาปูบนเป็นพื้น เอาขวงรักประสมชั้น และ ปูยาใบทั่ว ทำกลาบนอกให้สูงพอ จะเรือพอให้ไว้ในเรือก็ได้ ทำห้องติดตามเรือให้มีห้องแยกตามไม้ให้ตลอดทุกลำจะได้พออยู่ ตรงส่วนกลางทำเป็นพื้นดินปลูกไม้ผลไม้ ผักหญ้า กล้วยไม้ ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ข้าว กล้วย ฟา พล อย่างละคู่ มากน้อยไม่พอ ทำไม้กระดาน ๕ ปี อีก ๑ ปีให้ขับสัตว์ต่าง ๆ มาจับไว้ หัก และ ๑ ลูกก็ไม่ให้หั่น เรือทุกลำที่ใส่สิ่งของใส่ให้จนที่ไว้บนกลาปนั้น ถึงคราวน้ำท่วมน้ำขึ้นมากพอที่จะเคลื่อนลงไปได้เอง และ สัตว์พอได้ท่วมท่วมแล้ว ขุนสรวง และ ขุนแถน จะมาเป็นเจ้าพ่อทะเล แม่สาวและ แม่สาวขลุ่ยฟ้าจะ ปีน ลงมาบน หรือ ปีนเข้า มาทะเล จับเข้าประกับประกองเรือให้ไล่กลิ้งลงมหาสมุทรได้ ซึ่งจะประกับประกอง พัดลมก็จะคอยคุ้มทวงป้องกันภัยอันตรายให้ กระทั่งปลดปล่อยหนีภัยพระน้ำท่วมโลกนั้น

ยังเหลืออยู่ก็ ๑ โลกให้มารวมกันก็ใกล้ก็ใกล้ ทั้งยังมีวิเศษความเลื่องความหมายว่าก็นำมาอย่างละคู่ไว้ที่กลุ่มนี้ใหญ่ และ สูง จึงทำสะพานไม้ไผ่ทอดขึ้นลง พอคนละ หมู่ ชั่ว ก็ลงไม่ได้ คงก็หลบซ่อนอยู่ในช่องประตูเรือนั้น และ ช่วยกันล่อนสัตว์ต่าง ๆ ขึ้นไว้ที่นั่น พวกช่างช่างตรวจดูเรือ และ สัตว์บนเรือ จึงมีวิเศษชอบผสมไว้พร้อมในภายในได้ ท้องเรือทุกลำนั้น ทุกอย่างจึงครบบริบูรณ์

น้ำเริ่มสูงขึ้น ไหล้นท่วมถึงส่วนบนหนวด และ เสาสูงขึ้นไปจนแล้วหนวดเรือกลิ้งให้ลอยอยู่บนพื้นน้ำคนสัตว์ที่เหลือต่างก็ปีนขึ้นต้นไม้ ขึ้นหลังคา ขึ้นยอด และ ปีนขึ้นยอด กิ่งไม้ทั่วกัน กระทั่งยอดมือ และ ยอดไม้จนอยู่ได้น้ำ แม้ยอดภูเขา ก็ถูกน้ำท่วมเข้า แม้ยอดเขา ๕ โยก็ปีนน้ำ แล้วที่ยังเหลืออยู่ให้เห็นได้ คนที่รวบรวมจรรวก็เป็นพาญ ฝนก็ตกกระหน่ำหนัก คลื่นก็ถูกใหญ่ซัดกระแทกตลอด ในกลางวัน ทั้งท้องฟ้าก็มีเมฆไม่มีแสงแดด กลางคืนก็ยังมีคลื่นสั่นกับตลอด ทั้งคนสัตว์ที่เหลืออยู่ก็เห็นกันไว้ เห็นน้ำหาที่พักอาศัย พอหมดลงแล้วถึงบนน้ำแล้วหมด แม้คนทั้งหลายในเรือทุกลำก็ไม่มีหวัง

ฉะนั้น ถิ่นสตนแถบนั้น จึงมี ขวอมชาติซึ่งมีชื่อประจำถิ่นนามว่า ลัวะจีน และ รู้ตลอดไปแล้วว่า เขาทะลุ เขามัน เขา
กลางเมือง เขาตลาดกลางเมือง, เมืองมณี หรือ เมือง (เขตนเมือง) พงศาวดาร พงศาวดาร สยามอยุธยา ฯลฯ ประจำผู้
ชาวชนต่างได้ฟังและ รู้จักกันแล้ว จึงต่างได้ระดมกวาดไทย บอมบอม บอม ค่นกีสองไทยกลับมา และ กระทำเป็นประจำมา

[illegible][illegible]

พ่อขุนไทยไทนั้น เป็นขุนแผ่นดิน หรือ เป็นจ้าวแผ่นดินอยู่แล้ว ทรงพระกำลัง ทั้งเฉลียวฉลาดหลักแหลมรอบ
รู้ตลอด ขยายบ้านเมือง สวรรค์เป็นฐานเป็นอันมาก ทั้งมีนางแทนคำ เป็นขุนหญิง หรือ พระนางพระยาอยู่ด้วย จึงเป็น เจ้า
แผ่นดิน และ เป็นเจ้ากรมแผ่นดิน ซึ่งยังเป็นท้าวอยู่ ณ กรุงพาลีนั้น จึงมีชื่อว่า พระเจ้ากรุงพาลีละ พระนางเจ้ากรุงพาลี พ่อขุน

ได้ทรงแสดงพระธรรมจักรไปวัดนาคปรกเทศนาจนแล้ว จึงประทานเอมิให้ผู้พระภิกษุสาวก และ พระอรหันตสาวกสงฆ์
บริวารมีพร้อมแล้ว จึงเสด็จโปรดชาวโลกตลอดชมพูทวีป และ ถึงข้ามปากน้ำ พระเจ้ากรุงจัมปาทรงพระนามว่า พระเจ้า
ธรรมราชาธิราชก็ทรงเลื่อนใส่โล่ศรีสังข์เป็นสรณะด้วยความเคารพนับถือ ทั้งโล่สงฆ์พระเจ้าพุทธ, พระธรรม, พระสงฆ์, สมภพ-
มีพร้อมแล้วให้พอรุ่งเช้าผู้บุรพสหายเมืองไคทรบ กรันทรวงทราบแล้ว พะยูนแดนไทยจึงได้เสด็จข้ามไป เกร็ดแล้วพากันไป
เผ่าถึงพระมหาวิหารเป็นสำนักเจ้าละหับ ต่อมา พระผู้มีพระภาคเจ้านามนี้ ได้เสด็จโปรดเจ้าอาณัติกัณฑ์แดนไทยด้วย พระ-
โคณาคมนทรงพระชนม์อยู่ ๓ หมื่นปีจึงปรินิพพาน

ในกาลตอนสมัย พระพุทธเจ้า เสด็จ เหนือ ชะลิตถัมภม ราชรัฐนั้น มี ปีนังนี้-พระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้าทรงครอง
ราชสมบัติ พระองค์ทรงทะนุถุ้ยพระธรรมอันเป็นมรดกตกทอดมา พระอนุชาองค์หนึ่ง ซึ่งทรงมีบิดารับ
พันธุไมตรีตลอดทุกอาณาจักรประเทศ และ บิดาเป็นกษัตริย์ประเทศนั้นได้มา มีในเวลานี้ ในขณะหลวงจีนเรื่องอันเป็น
พระพุทธพจน์ได้เสด็จแสดงแก่พระสามบุตรนั้น จึงเป็นเรื่องในสมัย พระพุทธองค์พระสมณโอรสของเรานี้ว่า พระผู้มี
พระภาคพุทธเจ้าได้เสด็จว่า พระเจ้า ธรรมราชาธิราช ซึ่งเป็ในสมัยที่ล่วงแล้วได้ไป บัญชีเป็นพระ-ราชาธิราชพระองค์ใหญ่ของ
พระเจ้าธรรมราชาธิราช ซึ่งจะมีนามชื่อว่า ธรรมเสนกุมาร มีอายุ ๑๖ ปีก็มีพระอนุชาอีก ๔ องค์ คือ ที่ ๑ มีนามชื่อว่า-
กัทธกุมาร ที่ ๒ มีนามชื่อว่า ธรรมกุมาร ที่ ๓ มีนามชื่อว่า ธรรมเสนกุมาร ที่ ๔ มีนามชื่อว่า ชัชชกุมาร ต่อได้ไปเรียนสำเนียง
ศิลปศาสตร์ในสำนักศิลาปาลิมาลยเวทย์ ณ เมืองสิงหนครนั้น พระธรรมเสนกุมารนั้นสำเนียงทางศิลปศาสตร์ พระ
กัทธกุมารสำเนียงอุสสพพิตศิลปศาสตร์ พระธรรมเสนกุมารสำเนียงวิชาเลข ไม่ใช่อุปการศาสตร์ พระปฐม กุมารสำเนียงวิชาช่างทอง
ศิลปศาสตร์ พระชัชช กุมาร สำเนียงวิชาเกษตรศาสตร์พิตศิลปศาสตร์ ต่อได้ไปมาแล้ว ก็กลับมาพบมารดา และ พ่อตนกันเข้า
เล่าเรื่องสำเนียงศิลปศาสตร์ที่ตนได้เรียนไปให้แก่พระมารดาบิดา พระเจ้าธรรมราชาธิราชพระเจ้าธรรมราชาธิราช
ได้ตรัสตรัสตรัสเป็นอันมาก เมื่อจะทรงยก ราชสมบัติให้ครองนั้น ได้ทรงพระประสงค์ไว้ว่า ทั้งทรงพิเคราะห์พระอุปราช
แห่งชาตแล้ว จึงตรัสสั่งทั้ง ๕ พระองค์นั้นให้ไป แสดงศิลป ศาสตร์ ณ เมืองนั้น ใครได้ชนะออกมา ก็จะได้ไปขึ้นปกครอง
ไป ได้ทรงจัดเรือให้เสด็จออกมาแล่นไปตามท่ารวมมหาสมุทรใหญ่ เมื่อใช้ให้แล่นไปในท่ารวมมหาสมุทรพระกัทธกุมารขึ้น เจ้ากุมาร
อนุชาทั้ง ๔ ได้ทรงโหดไปในท่ารวมมหาสมุทรแล้ว แล้ว กัทธกุมาร คิดว่า ดูแล้วไม่มีพินิจอยู่ไว้ท่ารวมมหาสมุทร หวังจะได้
จิกระใจลงไปในน้ำ ได้ถูกปลาใหญ่ตัวหนึ่งกลืนไป แล้ว เมื่อแล่นได้เป็นเวลาถึงเมือง ละลอกน้ำเกิดเป็นประกายสีพราว
เหมือนดอกไม้วีไฟ เจ้าธรรมเสนกุมารจึงมา-ดูละลอกน้ำอยู่ใกล้ท่ารวมมหาสมุทรหวังจะได้จิกระใจลงไปในน้ำนั้น ก็ถูกปลา
ใหญ่ตัวหนึ่งกลืนเข้าไปอีก เมื่อแล่นไปเป็นเวลาถึงเมือง ก็มาสู่ท่ารวมมหาสมุทร ครั้นแล่นมาถึงเมืองนั้น เห็นน้ำพวยพุ่งและ น้ำ ออกส่ง
แสงเป็นดวงปรากฏในท่ารวมมหาสมุทร ก็ตรัสว่า พระองค์เจ้า วิสาขีปราสาทนครคีรีมีอยู่ในน้ำนั้น หวังจะได้ จิกระใจลง
ไปในน้ำนั้นนั้น ก็ถูกปลาใหญ่ตัวหนึ่งกลืนเข้าไปอีก เมื่อได้แต่ปลาตัวหนึ่งกลืนแล้ว ได้และชลพัก ณ เมืองนั้น เจ้าชัชช
กุมารได้ขึ้นไปเที่ยวดูชม ณ เมืองนั้น ได้ขึ้นไปในทะเลชมชนที่ชุมนุมกันอยู่ ครั้นหวังจะได้ชื่อเสียงขึ้นชมศิลปศาสตร์ที่
สำเนียงมา จึงสำเนียงศิลปศาสตร์ได้แต่ไปมาแต่เป็นอุสสพพิตศิลปศาสตร์ไปในท่ารวมมหาสมุทรนั้น ชาวชาวพื้นซึกก็หวาด
กลัวต่อสพพิตนั้น จึงรีบขับขานนำพระองค์ไปอนุโลมดูแล้ว ครั้นสพพิตนั้นแล่นไปได้ จึงมีเสียง เจ้า ธรรมเสนกุมารองค์
เดียว ณ เมืองนั้นได้ ขึ้นไปเรือ สั่งให้จอดอยู่ ๒-๓ วัน ไม่เห็นกลับมา ก็ได้แต่เรือกลับไปจับปลา ณ เมืองเดิม แล้วแล้ว
พระองค์เดียวได้เสด็จเที่ยวไปในเมืองนั้น

ในกาลนั้น มีพระฤๅษีบรรณ ๘ หมื่นเสด็จมาแต่ป่าหิมพานต์ เสด็จออกมาทางอากาศมาลงมา ณ เมืองนั้น แล้วเข้าไปเฝ้าพระอินทร์ในเทวสถานเมือง เจ้าอุมาธรรมเสนโอรสให้ ถิ่นยศแห่งจึงคิดว่า คิดปวิธา และ คิดปศุสค์ เป็นอันมากที่สำเร็จมาแล้ว ส่วน พระอินทร์ก็ทราบได้ พระอินทร์จึงเสด็จไปไว้ทุกองค์ จึงว่าด้วยมาจะเรียนวิชา เพราะนั้น จึงเข้ามา และฟังคอยไว้ทราบความแล้ว จึงสมัครเป็นศิษย์ และไปเรียนอุกฤษฏ์แล้ว ได้แสดงกฤตติฤทธิ์ พละ ธรรมเสนกุมารนั้นพาไปยังป่าหิมพานต์ จึงให้เจ้าธรรมเสนกุมาร มาขอมาตามเสด็จให้ จะทำสมณบริกรรมภาวนา

ให้เจริญตามยังอภิญญา ๕ ให้บังเกิดขึ้นบริบูรณ์แล้ว ได้ลาภีพ, ภูมิพ, วัชชีผู้อื่น, ระลึกขเคหนหลังได้ จึงทรงอิทธิฤทธิ์ เป็นศิลปศาสตร์อันประเสริฐ ครั้น ได้ฤกษ์วิเศษแล้ว พระดาบสธรรมเสนกุมารนั้นเกิดใคร่ไปแสดงแก่พระราชบิดา จึงเข้าหา พระอาจารย์เพื่อกลับไปข้ามนาคนคร ได้แสดงคุณวิเศษแห่งฌานอภิญญา อันเป็นศิลปศาสตร์พิเศษสุดนั้นได้หาะลอบไป กรุงจัมปาศักดิ์แล้วจึงลอบส่งตรงพระพักตร์ ให้พระราชบิดาทอดพระเนตรเห็นชัดเจน และทั่วไปต่างก็ได้เห็นประจักษ์กับ ตาตลอดกัน พระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้าทรงโปรดปรานชื่นชมโสมนัสยิ่งแล้ว ได้ครองราชสมบัติ ก็นำทรวงลับทรวงถึง เจ้าน้องทั้ง ๔ องค์นั้นสิ้นชนม์หมดแล้ว พระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้าผู้พระราชบิดา จึงทรงยกราชสมบัติให้ครอบครองสืบต่อไป ทรงกำหนดพิธีราชาภิเษกขึ้น พระเจ้าธรรมเสนราชานั้น ทรงหมายว่าจะทรงนำทัพไปรบกับ เขมรมีสละอุมเมีย และ ราชสมบัติ จึงทรงรับราชสมบัตินี้จากพระราชบิดา พระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้า ซึ่งพระราชทานยกให้ครอบครองสืบต่อไป ได้ทรงลา เพศพระดาบส เปลื้องบริวารพระดาบสออกแล้วทรงส่งไปสถิต ณ สำนักพระดาบสตามเดิม ครีเอวบริวารก็ไปตามสั่งนั้น เมื่อ ถึงกำหนดกาล พระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้าทรงให้ประกาศไปประชุมชาว เมืองแล้ว ก็ทรงกระทำพระราชพิธีราชาภิเษก และ อุปลิเษกให้เป็น พระเจ้าธรรมเสนราชา กับ พระนางฉันทมยุสวราชเทวีครอบครองกรุงจัมปาศักดิ์สืบต่อจากพระองค์ พระเจ้าธรรมเสนราชาได้ทรงเป็นผู้ทรงธรรมสืบจาก พระราชบิดานั้นทุกประการ จึงเจริญสุขเกษมสำราญตลอด ได้ทรงทูล บำรุงจัมปาศักดิ์ และ ปราบ ชนชนวนราชให้สงบร่มเย็นสุขตลอดกัน ส่วนกาลนานนั้น พระนางฉันทมยุสวราชเทวีผู้เอก อัครมเหสีนั้นได้ทรงกระทำ ทศมาสแล้วจึงประสูติพระราชโอรสพระองค์แรก พระราชทานชื่อว่า เจ้าธรรมสารกุมาร เมื่อ พระราชโอรสสมทรงวัย ย่างวัยได้นักแล้ว พระนางพระราชเทวีก็ทรงกระทำกรรมดีมา ๗ ปี ได้ได้ ประสูติพระราชธิดาเป็นที่ ๒ พระ ราชทานชื่อว่า-สวณีนกุมารี ครั้นพระราชโอรสโตพอเสด็จขึ้นทรงได้นักทั้งคู่ พระเจ้าธรรมเสนราชาทรงเสวยหาพระ โพธิญาณ จึงทรงระงับ ถึงพระบรมมหาราชวัง ณนี้ พระองค์พร้อมด้วยพระราชเทวี พระราชโอรสธิดา พร้อมด้วยพระราช บริวารทุกหมู่เหล่าได้ ออกประพาสนอกพระนครเพื่อลงสร้างศาลให้สุขสำราญทั้งหมดนั้นก็พร้อมกันลงสร้างศาลเป็นที่สำ เร็จสำราญสนุกสนานหยรษาทั่วกัน

ครั้นนั้น มีข้าราชการผู้ใหญ่มาเฝ้าพระราชกุมาร ทั้งสององค์ มีความนิมิตระหยาบบังเกิดขึ้นจึงส่งเสนาไปตบให้ ประทานแก่พระเจ้าธรรมเสนราชา นั้น ได้เสนาแก่ พระราชกุมารทั้ง ๒ นั้นเพื่อเป็นรักษาทหารทรงสถิตแล้วจึงตรัสว่า-ข้าพ ย์ทูล ถวายคำนี้เป็นกระต๊อขึ้น ข้าพ ย์จับหัดพระลูกทั้ง ๒ นั้นขึงไปพระราชทานเสนาแก่ข้าพ ย์แล้ว-เชิญท่านมารับเอาปิณฑูร ทานของเรา แล้ว นำพระ ลูกของหลวงมาส่งพร้อมกัน แล้วประกาศว่า ด้วยเดชศฤงคารที่ส่งพระราชกุมารทั้ง ๒ นี้ ขอให้ เกิดผลเป็นที่สุดถึงพระ สัพพัญญู สรรพพรคุณญาณในอนาคตกาลเรื่องหน้าเกิด พระองค์ได้ประกาศแก่เทพดาแล้ว ก็ คิดคาดให้เกิดมหัศจรรย์ต่าง ๆ เป็นอันว่า แผ่นดินไหวทั่วทุกทิศ ลมก็พัดมาโล่รับแล้วก็เกิดลมทั้ง ๒ แล้วก็เข้าไปใน ป่าแดนของคน พระเจ้าธรรมเสนราชา นึกวิธี กับ พระราชเทวีได้ทรงนำ พระราชโอรสเสด็จกลับพระนคร เมื่อถึงประตูเมือง ได้ทรงเห็นชาแลกรวณคนหนึ่งนั่งในอุทขัยอยู่ จึงตรัสถามไฉนแล้วได้คำตอบว่า ข้าพ ย์เกิดมากระทั่งกาลบัดนี้ บุตรภรรยาไม่มี จึง นั่งเศร้าโศกอยู่ในที่นี้ ได้เสวยแล้วตรัสว่า เราจะยกมเหสีให้ให้เป็นทานบารมี แล้วทรงจับพระหัดของพระนางฉันทมยุสวราช เทวีลงจากพระยานแล้ว นำมอมเมาชาแลคนนั้นพร้อมกันตรัสว่า เราขอให้เป็นทานแก่ท่าน ณ บัดนี้ ได้จับพระเต้าทองหลัง นี้ให้แล้วตรัสว่า เสด็จศฤงคารที่ข้าพ ย์มเหสีให้แล้วนี้ จึงเป็นปัจจัยแก่พระสรวพรคุณ ญาณเกิด ดังนี้แล้ว ก็เกิดมหัศจรรย์ ต่าง ๆ เหมือนครั้งแรก ชาแลคนนั้นจึงทูลว่า เราขอแล้ว พุทธิสมบัติก็ไม่มี จะอยู่ได้อย่างไร พระเจ้าธรรมเสนราชาได้ ทรงสลับแล้ว จึงทรงดำริว่า เราจะส่งราชสมบัติให้ลูกชาแลนี้แล้วจะบวช เป็นดาบส เห็นว่าประเสริฐแล้ว จึงตรัสเรียก บุรุษคนนั้นมาจึงทรงยกราชสมบัติพระราชทานให้แล้ว และได้ทรงกระทำพระราชพิธีราชาภิเษก และ อุปลิเษกสถาปนา พระนามชื่อว่า-พระ จันทมยุสวธรรมราชาให้ปกครองสืบต่อไป แล้วก็เสด็จประกาศเพื่อสำเร็จพระสัพพัญญูณ ก็บังเกิด มหัศจรรย์ต่าง ๆ เหมือนครั้งแรก-เป็นครั้งที่ ๓

ครั้นแล้ว พระองค์ก็ทรงอธิษฐานเรียกบริวารทั้ง ๔ นั้น ก็ได้เสด็จมาเฝ้าตรงพระพักตร์พระเจ้าธรรม เสนบรมโพธิสัตว์ได้ทรงครองบริวารนั้นสำเร็จเพศบรรพชาเป็นพระดาบสฤทัยแล้ว ทรงเจริญบริกรรมภาวนากระทำ

ฉานสมบัติ ๘ และ อภิญา ๕ ให้ขึ้นแล้ว ก็ทรงพาไปเฝ้าบาทหลวงฝรั่งเศส เข้าไปสู่นักพระฤๅษีทั้งหลาย และ อยู่ ณ ที่นั้น

ในกาลนั้น พระอริยสาวกสององค์หนึ่งของพระโกนาคมนัมม สัมพุทธองค์ ได้เข้าหาครูอาจารย์ในป่าหิมพานต์นั้น พระฤๅษีทั้งหลายได้พบเห็นพระอรหันต์ทั้งสองมีความเชื่อ และ เลื่อมใส ได้เข้าไปไหว้กราบสักการบูชาพระอริยสาวกนั้น นิมนต์ให้ประทับอยู่ ๑ ราตรี ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้า พระอริยสาวกทั้งสองก็ได้พาพระคณาสรรพสมณโพธิสัตว์มาเฝ้าเข้าไปในสำนักพระมหาวีร และ เฝ้าฝ่า พระโกนาคมนัมมสัมพุทธองค์นั้น พระคณาสรรพสมณได้เข้าไปกราบนมัสการแทบพระบาทของพระสัพพัญญูเจ้า ได้พิจารณาอุปราชาอันลึกลับมหาวินาศ และ ๓๒ ชั่วเขนแล้ว ก็ได้เกิดปีติสมนัสขึ้น จึงได้พูดอาราธนา-พระผู้มีพระภาคเจ้าให้แสดงพระคณาสรรพสมณ สมเด็จพระโกนาคมนัมมสัมพุทธองค์ทรงพระกรุณาตรัสว่าคณาสรรพสมณผู้เจริญ บัดนี้ ศรัทธาสมณจะพิจารณาซึ่งวิธี ที่จะให้ไปถึงเมืองแก้ว คือ พระอมตมหนครนิพพาน จึงจะชอบแก่ตัวแล้ว บัดนี้ พระคณาสรรพโพธิสัตว์ได้สละพระพุทธานุภาพเป็นแน่เช่นนั้น ก็บังเกิดความเชื่อเลื่อมใสขึ้นสักขยสถาปนาเป็นแล้ว ก็ได้อธิษฐานเดิมของพระองค์ให้ท่านผู้ใดได้ไปให้ถึงเมืองแก้วตรงต่อให้ขาดแล้ว ใช้พระหัตถ์เสกวัฏฏะของพระคณาสรรพสมณซึ่งพระพุทธรูป และ ได้กล่าวถึงความปรารถนาว่า-พระองค์สมเด็จพระโกนาคมนได้ตรัสรู้เป็นพระสัพพัญญูไว้แล้ว จึงต้องพระนิพพานก่อนแล้ว ข้าพระองค์ก็ปรารถนาเสด็จเป็นพระสัพพัญญูสัมพุทธองค์พระองค์หนึ่ง อนึ่ง พระองค์ได้ส่งไปสู่นิคมแก้วก่อน ข้าพระองค์ขอสำเร็จพระนิพพานในบึงทองแก้วในภายหลัง ได้กล่าวความเป็นใจความ ๒ ข้อดังนี้แล้ว พระคณาสรรพโพธิสัตว์พร้อมด้วยคณาจารย์ได้เคลื่อนไปอุบัติ ณ ดุสิตสวรรค์แล้ว ส่วนพระอริยสาวกทั้งสองก็เสด็จไปเสวยสมบัติอันเลอเลิศประณีตบุชา มีกลิ่นหอมเป็นดุจธูปบุชา อุบัติไปประวิไลแสงพระไม้มงคล ไฉนไฉนก็ขึ้น สักการบูชาอุปราชา และ ครั้นเวลาจะอธิษฐานกรรมทั้งหมดสิ้น

และในกาลนั้น ราชชนกจักรี ปกครองเมืองอโยธยาในทิวละวันจะเกิดดิศตอ และ มีงมหันตโมคติขึ้นเพื่อนเกลอ บัณฑิตและเจ้าเมืองไทย ณ รัชสมัย พระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้า ก็ทรงมีอภิวรรณ กับ พระเจ้าแสนไทยแก้วฟ้า พระขนิษฐาของ ในอโยธยาพระโกนาคมนัมมสัมพุทธเจ้า ได้ไปพร้อม สมเด็จพระพุทธรูป และ พระอริยสาวกทั้งสอง และ มาโปรดเสวย พระ พระองค์ และ พระอริยสาวกทั้งสอง และ ทราบว่า จึงพระ เจ้าธรรมราชา และ พระเจ้าแสนไทยแก้วฟ้า ดำรงได้ปรารถน พระโพธิญาณ และ ทราบว่า จึงไปโปรดเพื่อสมณวิมเพิมให้ สิ้นมลทินไป ก็มีข่าวถึงกันอยู่เสมอ กระทั่งกาลที่ถึงวันมงคลแก่กล้า พระเจ้าธรรมราชาและพระลูกทั้ง ๒ และ พระราชเทวีพระมเหสี กับทั้ง-สงฆ์ พระราชสมบัติ ตลอดมาทั้ง สวรรค์และโลก และ พระสวามีทั้งชีวิตเป็นพระพุทธรูปนั้น ซึ่งเป็นพระมงคลของสุดแล้ว พระคณาสรรพโพธิสัตว์ได้กับข้าพเจ้าแล้ว แลพระราชชนก จักร และ พระมเหสีไว้ อยู่เป็นปกติ พระเจ้าแสนไทยแก้วฟ้าได้ทรงทราบข่าวและก็ได้ อภิษัตริย์ สาธุการแล้ว และ วิมลคุณจึงไปเสวยเกษม และ ประสพจะคุณ และ ทรงอุปถัมภ์ค้ำชูเป็นเพื่อนเกลอนั้น ครั้นเสด็จถึง พระนางทรงพาบุรุษแก่สรีระสูง กว้างโต และ ครอง ให้พริ้ว-พระราชสวามีทรงยกพระนางให้ และ ทรงกระทำพิธีราชาภิเษกบุญแก่เป็นพระราชอาภรณ์ใหม่ได้ปกครองให้อยู่เย็นเป็นสุขสำราญตลอดมาแล้ว

“พระเจ้ามหาจักรีธรรมราชา” ซึ่งบุรุษเหล่านั้นได้รับราชาภิเษกอุปภิเษกสถาปนาพระนามจากพระเจ้าธรรมราชา นั้น ครั้นได้พบ และ ได้ฟังพระนางอันกุสลาของเทวีวิมลประภาแล้ว จึงได้เปลี่ยนเพศเป็น-เทพเจ้า ผู้มีศักดิ์ใหญ่ ได้ทรงลอยขึ้นสู่เวหาแล้ว ได้กล่าวประกาศว่า

“บัดนี้ เมื่อก่อนกาลที่พระโกนาคมนจะอุบัติขึ้น ได้เกิดเป็นพระยาช่างใหญ่ สกุนัตถ์ทันต จึงได้เป็น ราชเจ้าปกครองปกครองช่วงสกุลเดียวกัน ๘ หมื่น ๘ พัน ณ บริเวณ สระสังขัตต์นั้น ซึ่งได้ปกครองให้อยู่เป็นสุขตลอดกาลนาน จนมาถึงกาลที่พระโกนาคมนอุบัติครองเรือนอยู่ ๓ พันปีได้เสด็จออกมหายานมกขกรรม และได้ตรัสรู้เป็นพระโกนาคมน สัมมาสัมพุทธองค์แล้ว ได้ดำรงมาถึงมัชฌิมโพธิกาล ในกาลนั้น ธรรมเสนาเร นี้ได้ไปบวชเฝ้าคณาจารย์ในสำนักคณาจารย์ ปา

หิมพานต์ ทั้งได้ทำมาแสมแล้ว กับ อโณป ไม้ ไม้ ซึ่งใน แล้ว ยังไว้พบเห็น กัน แต่พูดกันด้วยปากไม่ได้ เพราะต่างชาดิกำเนิดกัน
 กระนั้น ก็พอรู้กันได้โดย - ๑ โขปรีชญาณในปณณัมฉิม ๖ พริศ สอนัน กวั้นนั้น พระโกณฑัญญะเถรมหาชีณาสพพระสาวกสงฆ์
 ของพระผู้มีพระภาคพระโคตม มนพุตของก้นั้น ไปไปปฏิบัติพพาน ณ ลานมวิเวก สระน้ำครั้นนั้น เราได้เห็นแล้วจึง
 ประสงค์กระทำสักการบูชาพระธาตุพระอรหันต์มหาชีณาสพนั้น จึงได้สละวาทัญญู อธิษฐานขอให้ได้นิเสสทิพยเนตรได้
 ใช้เสสทิพยเนตรทำมาชมเห็น เป็นโกศัญญุพระศรีวิศพร มา อีกชมหนึ่งทำเป็น นกยูงยืนยกคอ, ถางปีกทั้ง ๒, ชูลำแพนหาง
 เป็นรวิงเขี้ยวองคังโกศพร ศรีวิศพร เอหมขน ณ ศีรษะทำเป็นได้ประทีปเวียนลวดลายสักการบูชา ในก่อนแต่กาลนี้
 ธรรมเสนคาบได้ ได้ไปก่อนมากรู้แล้วได้ตาเพชรลวดลายราชสมบัติของ พระราชา-พระเจ้าธรรมราชาธิราชได้พระราชา-
 ทานให้ ทั้งทรงกระทำพระราชาพิธีราช วิเศษเป็นพระเจ้าธรรมเสนราชาเพื่อทรงบำเพ็ญ ปรมัตถก นามารมียอดครองสูงสุด คือ
 สละราชสมบัติ, ราชโอรสธิดา, ราชจักรมณีย์, เป็นธรรมวิคองราชัญญุทองก้นั้นเป็น บรมนิยตโพธิสัตว์ ในกาลประชุม
 เพ็ญระวันนั้น กุญชรราชคฤ์ครั้นเวลาวิเวก ๘ มิน ๘ พ้นประชุมกันแล้ว และ กระทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงใช้รวมประ-
 กอรวมกยูงเขี้ยวองคังโกศพรพญานั้น ช้างทั้งหลายใช้รวมประกอบช้อยขึ้นรวมลงบนกระพอง ณ ศีรษะแล้ว จึงยังพลึงให้
 ถูกขึ้นแลม ไหม้อยู่ ณ ช้างที่ ปรองได้ลั่นว่าเป็นเสียงนกร้องโสมโสมพ้องนั้น นกยูงเขี้ยวองคังโกศพรพญานั้นดูจะมีวิญญูญาณได้ไผ
 ผินบินไปมไปมาตามสให้พลึงไหม้พ้องลั่นไม่เหวี่ยงเลย และ จูธราลุ่มท่าหลาได้ลั่นเสียงรอนนลนลนพ้องนั้น พวยเทพได้ดลคตัง
 เจตีย์นัยญุพระธาตุไว้แล้ว ในกาลประชุมพลึงพพระอรหันต์ครั้งนั้น เราได้กระทำปรารถนาว่า ด้วยเลศผลนี้ จึงเป็นกิจ
 จักแก่พระ ลำพพันธุสรวพชวด พุณณณิก ก็จะมีสิ่งมาลง จึงจุติได้ลั่นเสียงขึ้นในใจเป็น-เทพจ้าวเจ้าใหญ่ ณ ดุสิตสวรรค์
 แล้ว ได้คอยอยู่จนถึงกาลนี้ ก็ได้เห็นธรรมเสนได้สละอุชเชนนิเวศไปเป็นนักษะหารณณ์แล้ว จึงได้มกลอกรับสละ
 พระมณีย์ และ ราชสมบัติให้สละ จึงลั่นเสียงขึ้นว่า บรมวิคอง นามารมียอดครองสูงสุดได้ให้บริบูรณ์ และ ก็ได้สำแดงสมบุรณ์ทุก
 กอแล้ว พ้อขุนไทยแก้วฟ้าก็ขึ้นพ้องเสียงขึ้นว่า ข้าเป็น ศิลาณธของพระเจ้าธรรมเสนราชาแล้ว เราได้มาในฐณะศักดิ์
 มนุษย์ไว้กระทำ หน้าที่มนุษย์สืบแล้ว จึงหมอลหนัก ทั้งเป็น อมนุษย์ด้วย จึงไม่สมการทุกประการ ฉะนี้ จึงขอมอบ
 ว จสมาธิพ้องนั้น-พระนางมณีนีลพ้องนั้นได้กระทำไปสละอุชเชนนิเวศให้พ้องนั้นเป็นสุขเกษมสำราญ แม้ธรรม
 เสนราชา สละให้แล้ว ทิ้งราชกิจเสียให้สละ มหาลัทธิธรรมราชาพระราชาสวณี ญาณ ก็มีได้ลูกน้องแล้ว เรา อมนุษย์เทพทั้ง
 ๒ พ้องนั้นด้วยทวยเทพทั้ง มนุษย์ทั้งหลายรวมกันกระทำกิจนิทาน วิเศษ และ ราชกิจเสียสละไปหาพระ อรรถที่นเป็น-
 นกวิคองธรรมราชา กับ ลัญจสุทธราชเทวี ก็ พระราชเทวี ณ ช่วงเวลาที่เปี่ยมพนาพาการมจักรพรรดินั้น พระนางก็เป็น
 นางสนองพระโอษฐ์เองตาม จึงให้ครองทั้ง ๒ อาณาจักร ครั้น พระนางได้มีพระราชาโอรส ๑ คือเสียบราชสกุลวงศ์ ก็
 พระราชโอรส ๑ คือทั้ง ๒ ซึ่งเป็นนักษะหารณณ์อยู่แล้ว ก็เป็นนักษะหารณณ์ตลอด จึงยังอยู่คอยกาลเวลจะมเกิดใหม่ได้
 ทำนจงกระทำปรมาส (อุบถกณณีย์) ซึ่งพมกธระกธ ได้มาธรรมนิเมของนิลลพธิสัตว์ จะกระทำปรมาสเพื่อเป็น
 โลกาสจะได้เกิดเป็นญะสอ ชาเขญิง สพพิสสณิก กอญุ เจ ให้สำแดงผลสมประสงค์จงทุก ประการ”

พระเทพเจ้าบรมโพธิสัตว์ธรรมเสนก็กล่าวประกาศว่า “อิจฉินาญญิสิ คุณท จิโปโมว สมิขณดู สพุพ ปุ
 เวตุ สกตปโป จนโท ปณณเวโส ยถา สิ่งทีประสพ ทีปรารถนา จงสำเร็จแก่ท่านฉับพลันเถิด ให้สรรพคำจริงเต็มเปี่ยม
 เหมือนจันทร์เพ็ญเต็มดวง-ฉะนั้น” เสร็จอินทราภิเษกแล้วคำนี้ก็ได้อลับไปขั้ววิมานของคน

ขุนแผนไทยแก้วฟ้า จึงมีน นลลล ชื่อหนึ่งว่า พระเจ้าม วิคองธรรมราชา ได้ปกครองทั้ง ๒ อาณาจักรนั้น ได้ทรง
 กระทำอถาเทพจ้าวศักดิ์ใหญ่แล้วไว้ ลอมาไม่นาน พระนางลัญจสุทธราชเทวีจึงได้ทรงครรภ์ รวมถันกำหนดแล้ว จึงได้
 ประสูติพระราชาโอรสธิดาแล้ว เป็นพระราชาโอรส ๑ ได้ให้นามชื่อเดิมนี้ว่า เจ้าธรรมสารราชกุมาร เป็นพระราชาธิดา ๑ ได้ให้
 นามชื่อเดิมว่า เจ้าหญิงสารณี ราชกุมารีต่างได้เจริญวัยมาแล้วจนบรรลุนัยรุ่น พระเจ้ามกรวิคองธรรมราชาทรงเห็นแม่ลูกเจริญ
 ตามวัยที่ควรและธรรมศ ศนศาสตรมีเคล็ดความที่เทพเจ้ามาประกาศไว้ จึงทรงกระทำพระราชาพิธีอินทราภิเษกพระนาง-
 ลัญจสุทธราชเทวี เป็น-สมเด็จพระมเหสีเจ้าอยู่หัวบรมราชชนนีลัญจสุทธราชเทวี ทรงราชาภิเษก-พระธรรมสารราชกุมาร เป็น-

หินพนธ์ ทั้งได้ทำณณสน บัฏ กับ อภินุญ ไหม ขึ้นแล้ว ยังได้พบเห็นกัน แลพูดกันด้วยปากไม่ได้ เพราะต่างชาติกำเนิดกัน
 กระนั้น ก็พอรู้กันไปได้โดย สันติวิธี อยู่มาเมื่อ ๖๖๖ ปีที่แล้วนั้น พระโอรสเจ้าบุญ กรมหาเงินมสพพระสาวกสงฆ์
 ของพระผู้มีพระภาคพระโคตมสมณพุทธองค์นั้น ได้ไปวิดิพพาน ณ ลานบริเวณ สระบัวที่นั่น เราได้เห็นแล้วจึง
 ประสงค์จะทำสักการบูชาพระธาตุพระอรหันต์มหาเจดีย์นั้น จึงได้สละวาทัญญู อธิษฐานขอให้ให้มีเสื่อทิพย์นครได้
 ให้เสื่อทิพย์นครทางจำเริญเป็นโอรสบุญพระสรีรภาพ มา อีกข้างหนึ่งทำเป็น นกยูงยืนบนยอด กางปีกทั้ง ๒, ขูลำเนพพาน
 เป็นสร้อยเชิงรองลึง โศภน สรีรภาพ เลอโฉมงาม ณ ที่นั้นทำเป็นโอรสไปประวิงเห็นคนมาด้วยสักการบูชา ในก่อนแต่กาลนี้
 ธรรมเสนคนได้กลับใจไปบวชแล้ว ได้ลาเพศคนสวัตร สมณวิจิตรพระราชาธิราช พระเจ้าธรรมราชาธิราชให้พระราชา
 ทนให้ ทั้งทรงกระทำพระราชาพิธิราชภิเษกเป็นพระ เจ้าธรรมเสนราชา เพื่อทรงนำเจ้าปฐมมัจฉาทนบารมีเอศรองสูงสุด คือ
 สวรราชสมบัติ, ราชโอรสธิดา, ราชกุมารมเหสี, เป็นธรรมที่ล่องมัจฉาทนบารมีเป็น บรมนิลโพธิสัตว์ ในกาลประชุม
 เพลิงครั้งนั้น พระเชษฐาเจ้าธรรมเสนราชา ๔ หมื่น ๔ พันระชุมกันแล้ว และ กระทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงใช้วงประ
 ทองแดงเชิงรองลึงโศภนขึ้น ช่างทำทองใช้วงประทองระดม ขึ้นวางบนเอศรอง ณ ที่นั้นแล้ว จึงยังเพลิงให้
 ลุกขึ้นเผาไหม้อยู่ บุบชกรทั้งปวงได้เห็นว่า ไฟเพลิงนั้นไหม้โสมโสมพ่นขึ้น นกยูงเชิงรองลึงโศภนนั้นจึงมีวิญญูญาณได้เฝ
 ฝาคืนบินไปมาในอากาศได้เพลิงไหม้หมดสิ้นในเสี้ยวเวลา แล้วจึงลุกขึ้นมาลอยล่องเวียนบนแผ่นดิน ทวยเทพได้ตกแต่ง
 เกลี้ยมัน, จุพระธาตุไว้แล้ว ใน กาลประชุมเพลิงสหพระอรหันต์ครั้งนั้น เราได้กระทำวาทนาว่า ด้วยเดชผลนี้ จึงเป็นปัจ
 จัยแก่พระ สัพพัญญูสมณพุทธองค์นั้น ก็เมื่อถึงเวลา จึงจุไว้ที่กลางอากาศเป็น เทพเจ้าศักดิ์ใหญ่ ณ ดุสิตสวรรค์
 แล้ว ได้ทอดยอญจนถึงกาลนี้ ได้เป็นธรรม เสนไว้สละถูกชายาหนีให้เสียแล้ว มหกรรมแก้ภัยแล้ว จึงได้มัจฉาทนบารมี
 พระมเหสี และ ราชสมบัติให้แก่นางมัจฉาทนบารมีเอศรองสูงสุดนี้ให้ทำวิญญู และ ก็ได้สำเร็จสมบรูณ์ทุก
 อย่างแล้ว พอขุนไทยกล่าวพิทักษ์เป็นพยานแล้ว ก็ขึ้นขึ้น ที่นาคเอศรองของพระเจ้า ธรรมเสนราชา แล้ว เราได้มาในฐานะศักดิ์
 มมุขได้กระทำหน้าเป็นมุขสัจจะแล้วจึงมัจฉาทนบารมี ทั้งเป็น อมมุขด้วย จึงไม่สมควรทุกประการ ฉะนั้น จึงขออม
 ราชสมบัติพร้อมทั้ง พระนางมเหสี พระองค์ท่านไว้ทรงเป็นสมมุติ และ ยศปกครองโดยส่วนเป็นสุขเกษมสำราญ แม้ธรรม
 เสนราชาจะสละให้แก่เรา ทั้งราช ภิเษกให้เป็น มหาจักรพรรดิราชาพระร ชสวดีโอรส ก็มีได้ถูกอภัยเลย เรา อมมุขเทพทั้ง
 ๒ พร้อมด้วยเทพทั้ง ๖ มมุขได้ทั้งปวงแล้ว จึงมา ทั้งวิจิตรวิจิตร และ ราช ภิเษก สถาปนาพระ องค์ท่านเป็น
 มหาจักรพรรดิราชา กับ สวรราชเทวี ๖ พระราชเทวี ๗ กิ่งกมลเป็นมหาเทพบรมจักรพรรดินั้น พระนางก็เป็น
 บรมสมอมพระโอรสของท่าน จึงให้ทรงทั้ง ๑๐ องค์ จักร กับทั้ง พระนางโอรสพระราชโอรส ๖ ชาติสืบราชสกุลวงศ์ ก็
 พระราชโอรส ๖ ชาติทั้ง ๒ ซึ่ง โอรส ๖ ชาติหายไปแล้ว ก็ให้ท่านทำนุบำรุงให้เจริญ จึงได้ถูกอภัยเลย เรา อมมุขเทพทั้ง
 ๒ ท่านจงกระทำปาวาส (อุบาสกนารี) ซึ่งพวกเราจะทูลไว้ว่าธรรมนิมิตของนิลโพธิสัตว์ จะกระทำปาวาสเพื่อเป็น
 โอกาสจะได้เกิดเป็นหมู่เผ่า ชนเผ่าวิญญู สัพพโอรส ๖๖๖ ชาติ จึงสมประสงค์จงทุกประการ”

พระเทพเจ้า ธรรมนิลโพธิสัตว์ธรรมเสนกัถว่าประกาศว่า- “จึงนิลปฐิฐิ คุมภ จิปรามว สมินคตุ สพเพ ปู
 เวนตุ สรภปปา จเนโท นนเนโส เถา สิ่งทีประสงค์ ทีปรารถนา จงสำเร็จแก่ท่านฉับพลันเถิด ให้สรรพคำวิจารณ์เป็นม
 เหมือนจันทร์เพ็ญเต็มดวง ฉะนั้น” เสร็จคิณทราภิเษกแล้วคำงก็ได้อลับไปยังวิมานของตน

ขุนแผนไทยแล้วฟ้า จึงมีนามอีกชื่อหนึ่งว่า พระเจ้าธรรมเสนราชา ได้ปกครองทั้ง ๒ อาณาจักรนั้น ได้ทรง
 กระทำอย่างเทพเจ้าเจ้าใหญ่สงไว้ ต่อมาไม่นาน พระนางดั้มกุสสรราชเทวีจึงได้ทรงครรภ์ครบถ้วนกำหนดแล้ว จึงได้
 ประสูติพระราชโอรสธิดาแปด เป็นพระราชโอรส ๑ ได้ให้ท่านชื่อเดิมชื่อว่า เจ้าธรรมสารราชกุมาร เป็นพระราชธิดา ๑ ได้ให้
 นามชื่อเดิมว่า-เจ้าหญิงสารณี ราชกุมารีต่างได้เจริญวัยมาแล้วจนบรรลุนิติภาวะ พระเจ้าธรรมเสนราชาทรงเห็นสมควรเจริญ
 ตามรอยศีลวัตรและธรรมศาสนาสถาบันตลอดความที่เทพเจ้าประกาศไว้ จึงทรงกระทำพระราชพิธีอินทราภิเษกพระนาง-
 ดั้มกุสสรราชเทวี เป็น สมเด็จพระแม่เจ้าอยู่หัวบรมราชชนนีดั้มกุสสรราชเทวี ทรงราชาภิเษก-พระธรรมสารราชกุมาร เป็น-

สมเด็จพระเจ้าธรรมสารราชาธิบดี และ ทรงอุราชาภิเษก-พระนางเจ้า สารินราชกุมารี เป็น-สมเด็จพระนางเจ้าสาริน
อุปราจินีให้เสด็จสำเร็จสรรพราชการดำรงที่ สมเด็จพระปิยะมหาราช กับ ดำรงที่ สมเด็จพระเจ้าธรรมสารราชาธิบดีและ
ดำรงที่-สมเด็จพระเจ้าอุปราจินี แห่ง จัมปากระฐาราชอาณาจักรเอกราชท่าเดิม พร้อมกันเป็นพระราชอาณาจักรมิตรสัม
พันธมิตรตามเดิม ทั้งทรงรวบรวมกันคุ้มครองป้องกันตลอดกาลอีกด้วย

พระดาบส พระเจ้าธรรมเสนบรมโพธิสัตว์เทพจวณนั้น ในพระพุทธบาทกาล พระสมณโคดมสัมมาสัมพุทธเจ้า
นี้ ได้มาเกิดเป็นช่าง-นาพาสีร์ ซึ่งทรงพลกำลังมากจึงเป็นพระคชาธารณ์ประจำพระองค์ของพระเจ้าพิมพิสารแห่งนครรัฐ
ได้ใช้ทรงเข้าสู่พระราชสงคราม และ ปราบจลาจล ตลอดถึงปราบทั้งจันตชนบทกำเริบ จึงทรงทะนุบำรุงในฐานะศักดิ์พระ-
ราชพาหนะตลอดกาลถึงกาลชราได้ทรงให้สร้างโรงเรือนเป็นที่อาศัยในกาลที่พระเจ้าพิมพิสารได้ทรงสละพระราชสมบัติ
พระราชทานให้พระราชโอรสพระเจ้าอชาตศัตรูปกครองสืบต่อแล้ว พระเทวทัตได้เข้าทูลขอเพื่อปล่อยให้ชนพระพุทธเจ้า
ก็ได้รับพระราชานุญาตแล้ว จึงเอาเหล็กให้ตีหมอนเมา ๑๖ กระกอมแล้วได้ปล่อยให้ชนพระผู้มีพระภาคเจ้าซึ่งเสด็จ
นิพพานพร้อมพระภิกษุสงฆ์ใหญ่ ณ ถิ่นนั้น พระองค์ทรงแค้นพระเมตตารมย์ให้เค็มที่กระหม่อมแล้วกระทั้งหายเมา
ซึ่งได้หมอบลงตรงพระพักตร์พระองค์ได้เสด็จเข้าไปใกล้แล้วคิดว่า นาพาสีร์ เจ้าเม ประทุษร้ายพระพุทธเจ้า เช่น เรา จะ
ต้องไปสู่รกของกลับได้สติเกิด ทานนี้มีใช้ดี ทราบ จะได้วิธีรู้เป็นพระพุทธเจ้า เช่น เรณเหมือนกัน ดังนี้แล้ว ช่างนาพา-
สีร์ได้เชื่องแล้ว ลุกขึ้นเดินไปสู่โรงที่อยู่อาศัยอย่างสงบแล้ว ในอธิการครั้งนี้ พระพุทธชัณมณฑลจักรกาด ซึ่งมีเป็นลำดับที่
๓ เล่ากันว่า ในรัชสมัยสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงพระนเรศวรมหาจักราชเจ้าจอมสงครามนั้นพระมหาเถรานุเถรได้ร่วมแต่ง
ร้อยกรองเป็น วันนคติกลอนนันทกาดถวายพระพรพระพุทธชัณมณฑลพระองค์ทุกครั้งที่เสด็จสู่พระราชสงคราม ครั้งนั้น
มีว่า-ภวตุ เต ชยมณฑลทุก แปลว่า-พระองค์ทรงไป มีพระชัยมงคลทั้งเกษม มาในสมัยรัชกาลที่ ๔ ทรงโปรดเปลี่ยนบท
สุดท้ายเป็น ชยมณฑลทุก แปลว่า-ชัยมงคลอันเลิศ หรือ อัครชัยมงคล กาดที่ ๓ มีอย่างนี้

นาพาสีร์ กษत्री อติมตตฤต
ทาวคฤกิจกุกมสนีวสุทธารุณนุถ
เมตตมุพสุเสกวิธินา ชิตวา มุณินโท
ตนุเตชสา ภวตุ เต ชยมณฑลทุก

นาพาสีร์ คชสารด้วยประเสริฐ เป็นผู้ถูกหมอนเมายังนักแล้ว วัง
เล่นดูงัดไฟลูกธนู พุ่งไปเหมือนกับสายฟ้า ทาธุณนัก พระ
จอมมุณีพุทธเจ้าทรงชนะด้วยทรงใช้วิธีร้อนน้ำพระเมตตา ด้วย
พระเดชพระองค์ ขอชัยมงคลอันเลิศจงเกิดมีแก่ท่าน (ถ้าสวดให้
แก่ตัว เปลี่ยน-เต เป็น-เม แก่เรา)

ในอนาคตวงศ์ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสพยากรณ์ และ ตรัสว่าพึงถึงผลสำเร็จแห่ง-ปรมัตถทานบารมียอด
สูงสูดนั้น ตรัสว่าพึงว่า-นาพาสีร์นี้ จะได้วิธีรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคต มีนามชื่อว่า-
พระคัสสสัมมาสัมพุทธองค์ ด้วยอำนาจปรมัตถ ทานบารมียอดสูงสูดซึ่งได้สละทั้งอุกมัย และ พระราชสมบัติ กับทั้งได้
ตัดพระเสียรเกล้า ตลอดจนกระทั่งสละพระชนม์ชีพพระสรีรกายกระทำเป็นประทีปปล้ำสักการบูชาพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระโคตมามนัสสัมพุทธเจ้า นั้น จะคลี่คลายให้เกิดพระพุทธวิมุตยวงค์เปลวเพลิงรุ่งเรืองตลอดโลกธาตุทั้งปวง และ
ส่องสว่างทั้งกลางวันกลางคืน อนึ่ง-ให้เกิดเป็น-พระพุทธวิมุตยวงค์เปลวเพลิงรุ่งเรืองตลอดโลกธาตุทั้งปวง และ
ที่ขาวเป็นสีสว่างจะเวียนรวมเป็นทักษิณาวัดกับที่พุ่งเป็นกลุ่มออกประจุแสงธรรมจักรก็มี ที่พุ่งออกจากพระสรีรกายล้อมรอบ
ห่อหุ้มแผ้วพราวพราวเป็นสายงาม บ้างเป็นข้อพัวพันพระองค์รอบตลอดกาล ก็สิ่งทั้งให้เกิดต้นไม้กัลปพฤกษ์
มีผลเป็นเครื่องบริโภคน และ ใช้เป็นเครื่องอุปโภค ก็ได้ ทั้งมิให้ขาดแคลนตลอดกาล ชาวชนทั้งหมกดั่งมีสุขเกษมสำราญขึ้น
บานสดใสระรื่นรมย์สมบูรณ์ด้วยพรคุณองค์ด้วยทวารเวียงเมืองอวามงควมณฑล คือพระคัสสสัมมาสัมพุทธองค์นั้นทรงมี
พระวรกายสูง ๘๐ ศอก และมีพระชนมายุ ๘๐ ปี ๘ เดือน ๘ วัน เป็นพระองค์ที่ ๘ ในอนาคตวงศ์แต่เป็นปีที่ ๑ ในมันจกปีที่ ๔๔
ซึ่งจะมีในข้างหน้าอีก ๕ อสงไขย ๔ แสนกัปในอนาคตกาลนั้นจึงประการ ฉะนี้

ในกาลพระโกนาคมณสัมมาสัมพุทธชนั้น พระองค์ได้เสด็จไปตรวจดูที่นั้นว่า “อนาคตแผ่นดินใหญ่ สูงขึ้นประมาณ ๑ โยชน์ พระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้าอุบัติ” แผ่นดินสูงขึ้น ๑ ประโยชน์ คือ ๑๖ ก.ม. ถึงยุคมีก สัตว์ญาก็ได้ครึ่งโยชน์ ๘ ก.ม. และล่วงถึงพระกัสสปสัมมาสัมพุทธอีก ๘ ก.ม. จึงเป็น ๑๖ ก.ม. รวมกับเดิมจึงเป็น ๓๒ ก.ม. กองจะขุดกันกันถึงได้ยาก ยุคกาลนี้เป็นกาลสมัยแถม ซึ่งผ่านการขุดกันมาแล้ว แม้ยุคแถมนี้ เป็นพันล้านปีที่ ๒ กับที่ ๓ ตามโลกวิทย์ว่าแผ่นดินยังถูกเป็นไฟอยู่ เพิ่งเริ่มเย็นเมื่อ ๑๙๕๐ ล้านปีมาแล้วเองแต่ของเรายังเป็นก่อนของฝรั่ง ยุคแถม พุทธันดรที่ ๒ กาลพระโกนาคมณสัมมาสัมพุทธ เท่า กับพันล้านปีที่ ๒ กรอบเข้าพันล้านปีที่ ๓ แผ่นดิน สูงขึ้นอีก ๑ โยชน์ (๑๖ ก.ม.) ตรงกับสมัยแถม

(๔) ขุนเจียงท่าฟ้า ขุนหญิงแสงยังฟ้า (เขตปกครอง จ. แม่ฮ่องสอน) ขุนสิงห์ใจกล้า หรือสมเด็จเจ้าแก้วมณี ถิ่น
ทองประยูรบาน ทรงสืบสายโลหิต ขุนหญิงสีหะจิตรเมฆาภรณ์ และ ถิ่นทองเมฆาภรณ์ ทรงมีบุตรและสะใภ้ ขุนสิงห์ใจกล้า หรือเจ้าทองมณี
ทั้งขุนศรีชัยภูมิจึง และวิไล และวิไลแก้ว ของกลานนภพและท้าว วิมานจินตนาภ

(๕) ขุนทวารฟ้า (พระคำใบระฆาณ ก) ขุนหญิงจอมท้าวฟ้า (วิบุย์ ขเทวราช นามนาณวิกาเทวี) ขุนเสด็จในไม่แลกลั่นดอกก้านทม หรือ ลั่นทม และ รุทง รือ หอมเย็น ๆ ทรงเจ็ดยอดภูพาน ๕ เสียร หรือ พระ (นาค) หอน ถวายเครื่องกับจอมพลซึ่งสวนเจ็ดยอด ที่ดวงตาเป็นมรกตเขียวแสง ภูพานนี้เหมือนมีชีวิตเพราะ ระวังจะคิดได้ บางทีเป็น ๗ เสียร และ ๘ เสียร แต่ไม่ทอใช้ ยธิบธว่า เพราะช่วงไทยได้ให้ พระนาคาเวกล้วน ๕ ใช้ จะทำให้มันเป็นพระ เจ้าอยู่ในเทพภูพาน พระ น คมัย ขุนนคชเสียร ทรงเสวยสะพายคู่อกจันทน์ ผ้านามทรงเขียวมา ขุนหญิงจอมท้าวฟ้า สืบเชื้อจะอน สละโสดนางทรง รวงเห็บ รวงปลิง สร้อยสะพายคู่ กลิ่นหอมไม่ขรบบ โดดทะนง ในเพศลัทธิภูพาน เป็นภูชงทองงามใหญ่ ๕ ๕ รวงเพศขุนหญิงใหญ่ ทรงเจ็ด ยอด รุทง (หรือ วิชัย) ถอดกลางระฆังทอง ที่กระบังหน้าเป็นเสียรภูพานขาวเคลือบกับหน้าแดงมัน เช่น ทางชัยที่พันชัย และคชขมา หันขวา จีเสียรทองนั้นหน้า หอม ขั้ งละ ๗ จึงเป็น ๑๕ เสียร เป็นผี ขยวมา ระทัชขมา ขุนหญิงพลบฟ้า หรือ แม่เหือก สีสั้ววงเห็บดำ ทรง รวงทอง รวงกระป็น เจ็ดยอด ที่กระบังหน้าเป็นชอหั่วภูพานเจ้าดำอยู่ในเพศ เป็นรูปร่างใหญ่ ขุนหญิงนี้คนละ แขนงกลางประจำ หลัว ขุนหญิงตรูพรายฟ้า แม่ฆตเสียร สีสั้วทรง รวงทอง กลั่นดอกก้านมแดง เจ็ดยอด กระบังหน้า หั่วชะว่อนหน้าเป็น ๑๕ เสียร ดำอยู่ในเพศ เป็นในมวเสา วิมานหยกดำ หรือ นิลหินดำเป็น เกลสรวงระฆัง ขุนหญิงนี้ เป็นผี ขัยช ประทัช ขั บ ขึ้นนี้ มี ๓

[illegible][illegible]

(๘) ขุนเจียงออก ขุนหญิงหม่อมแสงฟ้า (อีสานเทวราช สันตยาเทวี) ขุนสิงคกรระจาง หรือ กุหลาบไทยกลั่น หอมกระพ้อ วัดเกตุยอกคพุ่ม ทวน รวงเครือเพลิง ขุนหญิงหม่อมแสงฟ้า สีขาวเควเลียด หรือ กุหลาบแดงอ่อน กลิ่น ระวีง ไทย ทั้งมีวงทรง และสีใบลงฝาภา ระจัญเพทาย วิมลแก้วมรกต มีมาก จ ก ขึ้นนี้ลงใบเป็นชั้น ๑ ตามกามพชรสวรรค์ สงเคราะห์เข้าในชั้นนี้ และชั้นนี้ขึ้น รวมเป็นจาดุมหาราช คืออากาศัญญเทพสูง

ชั้น ๖ (๑๑) ได้พิจารณา หริภังค์ ขุนขรรค์เมืองสูง ขุนทนต์แสงชัย หิรัญ ความจริงชั้นนี้มีความซื่อมากหน้ คือ คนทุกชั้น ทั้งชายและหญิง ตลอดถึงพระ แร่ ชี อนุสาธ อุบาสี ๖ ผู้ใหญ่ และเด็ก ก็มีบุญบารมีอันไฉ่ระก่ ไร้วัยความเลื่อมใส ไฉ่ห่มชีวิต ไปเกิดเป็นคิ ฟ้า (โสภา เลิศอุตติ) อยู่พักเพื่อชำระส่วนจิตมนุษย์ภาพให้สะอาดแล้วจึงนำบุญอุทิศเทพ (คิฟ้า) ไฉ่ห่มสวัตวิจึงเป็นทิพเบนิสุทธมีมาเกิด พักอยู่น้ำพุ ผู้ทุกคน พุทพวคต่างรวม กันขอผู้วิชัย วัคคิ มี มีมาแจกคนมนุษย์อยู่ ระจำแลยังชื่อสวัคคิอศวร มวิกันและยังรื้อนวิวิงสุทศนนานบ้าง ขึ้นเป็นห้หมันไปชื่อ ขุนขรรค์ เมืองฟ้า มีหน้าที่สอนความรู้ศีลธรรม หริภังคพชรณ ขุนสัช ามวงผองใส ถิ่นอุปจันท์แดง โลกนัวที่ขุนทรง รัคเกล้าขอคบัพล มครน ทรงเพรชบา สะอาดเจนิ ชายทองที่ ึ่งนึ่งและหม บางวิกรมเสื่อคร ขุนทนต์สัชว หลืองผ่องใส กลิ่นน้ำอบไทยหอม

ยุค ๓ (พุทธันดรที่ ๓)

ขุนแผนเมืองฟ้า ดวงขวัญใจ



ขุนแผนเมืองฟ้า ขุนหญิงดวงขวัญ ทั้งคู่ทองสำริดได้จากปากทอราชบุรี เฉพาะรูปขุนแผนนั้นความจริงเป็นพระพุทธรูปปางขอฝน รูปขุนแผนเมืองฟ้า ไม่ได้มา ทั้งเคยเห็นพระขุนแผนเมืองเมืองสุพรรณบุรี เช่น ขุนแผนปราบศึก มีดาบขุนแผนทรงพลมีรัศมี เป็นรูปก็เป็นพระพุทธรูปจึงกราบขอขมาเพื่อเป็นหลักฐานขุนแผน ทั้งมีส่วนกายวิภาคเหมือนกัน ซึ่งยังยืนยันว่าช่างเดียวกันทั้งมือขวาและซ้าย โดยเป็นชาวต้นถนนของขุนอินและนางแก้ว สร้างในสมัยสุโขทัยประมาณ พ.ศ. ๒๓๕-๓๐๐

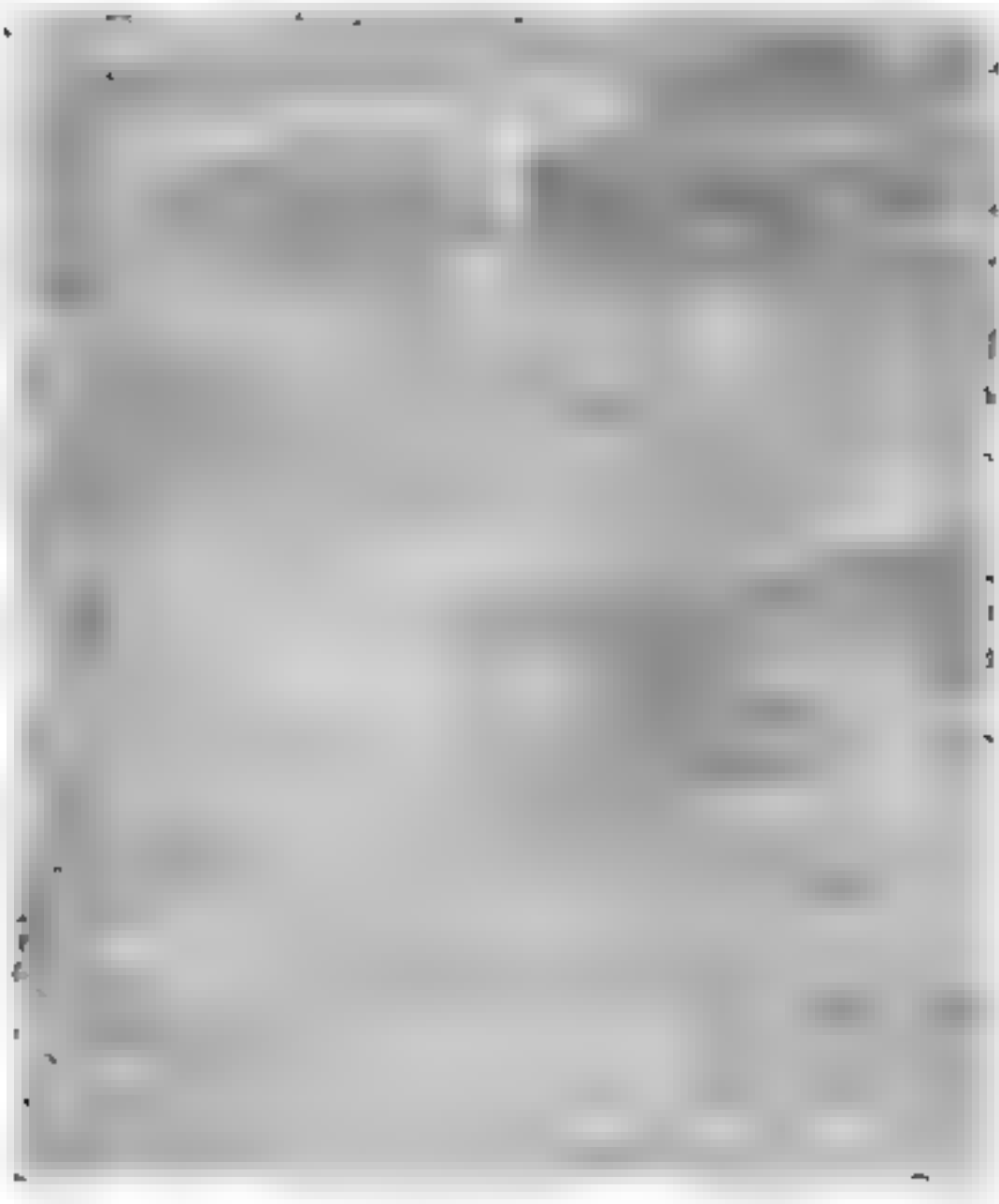
ในเกาะผีฟ้า ถูกฉวยมหาพรหมบุโรหิต ซึ่งเป็นที่ปริศนาแผนความรู้ต่าง ๆ ขุนนางดวงขวัญใจดำรงอุดมเทพมารถมาถึงมหาพรหมมี เทพกัญญาเทวัญ ความกัญญา ผีฟ้าชาวเผ่าคัมภีร์บนขุนนาง มีรัศมีแก้วขึ้น สะไบมีเชิงบันเป็นดอกไม้ ส่วนขุนหญิงผีฟ้าเผ่าคัมภีร์เหมือนรูปนี้และบางเบาปรากฏเพศชัดเจนตลอด

คนไทยสมัยนั้นยังมีวิชาไสย จึงรู้ว่าเล่นกันกลายเป็นผีฟ้าตลอดทั้ง ๓ ยุคสมัย จึงใช้ชื่อคนว่า ชาวสุวรรณ ชาวแผน ชาวแผน ชาวแผน ชาวทองไทยตลอดมา ชื่อและเรื่องเหตุการณ์พบชาวสุวรรณ จึงปรากฏมาถึงกาลปัจจุบัน แต่กาลนี้ไทยเลิกกันไปเป็นสวนมาก ยังเหลือชาวชนบทที่ยังกระทำกันอยู่ เพราะเหตุนี้ รูปและเรื่องจึงเปลี่ยนแปลงกันไม่ได้ เพราะมีอยู่ก่อนแล้ว

ยุคนี้ พันล้านปีที่ ๔ ที่ ๕ นี้ พอลงเข้าสู่ระยะปลายแล้ว จึงได้สืบต่อและทำสิ่งต่าง ๆ ได้ทั้งไว้พอจะพบเห็นกันได้ ในครั้งแรกก็ออกมาเริ่มชีวิตใหม่ เพราะทุกอย่างเคยเป็นกันมาแล้ว ต่างประพฤตินี้ร่วมกัน อายุจะเริ่มขึ้นไปถึงอสงขยกาลลดละ ๕๐๐ ล้านปีปลายของพันล้านปีที่ ๓ นั้น มีะยังเป็นอสงขยอายุนี้ดำรงกาลตอน ๕๐๐ ล้านปีต้นพันปีที่ ๔ ได้เกิดประมาทประมาทของอุสสกรรม จึงเริ่มเสีย มลง จริตล้าช้า แผนอ่านที่ ๗๑๕ หน้า ๑ มีเส้นหน้า จิตมุล่าง ๓ ขีดบอกกาล ๓ หรือยุค ๓ ขุนสือไทยฟังข่าวขุนสุวรรณเล่าแล้วจึงลงจรีกรไว้ว่า

“เมื่อคนเหลืองสอวสันนาลันหลาย เมืองนี้ชื่อ เมืองแผน ขุนชื่อแผนเมืองฟ้า ขุนหญิง ชื่อดวงขวัญใจ หมูมึงชื่อ ลวไทย ถึงคนเหลืองสาณี่เจ็ดมาสอนเลตามึง นี้ นั้น ข้าฟังด้วยสอวมิลูอื่น ดูแผน (พรหม) หมูมึงไทยไปสู่เมืองแสงไสมาก อยู่อยู่กับมึง”

แผ่น ๗๑๕ นี้ คำชื่อ สือไทย แผน และขีด ๓ ขีด ที่มุล่างข้างนั้นเห็นชัดเจน คุณวิเชียรตาด้วยลายได้ขีดพอเห็นได้ ไลน์หน้า ๑ นี้ ทำแผ่นพิมพ์ เพื่อเป็นหลักฐาน เรื่องทางละ วันออกโดยเฉพาะเรื่องไทย และชื่อไทยซึ่งมีอยู่จริงอยู่ ชัดเพียงบางตัว แต่หลายตัวก็เลื่อนลงมาก แต่ก็พออ่านได้ ให้อ่านไว้และได้ความที่จรีกรไว้แบบนี้



สือไทย พังขุนสว่างเล่า เมื่อคน
 เหลืองสองสิ้น เมืองนี้ ชื่อ
 เมืองแพน ขุนชื่อ แพน
 หมุ่มมิ่งชื่อ ลวไทย ถึง
 คนเหลือง สาม ดี
 มหา สอนเหล่ามิ่ง มี
 ไน้น ข้า (ก็) พังด้วยสาธ ม
 ลูอื่น ลูแพน หมุ่ม
 ลวไทยไปสู่ เมือง
 แสงไสมาก ฤ (อยู่) กับมิ่ง

เมื่อได้ความอย่างนี้ และมีอยู่อย่างนี้ สักหน่อย ชู เมืองลวไทย และสิงห์ไฉ่สว่างไว้ ถือเอาเมืองไทยและจำนวนของ
 จี๋นนั้น นั้นมีอยู่แล้ว หรือตั้งใช้กันมาแล้วจนหมดแล้วก็ได้ หรือตั้งแล้ว ๖๖๐๐ ปีมาแล้ว เพราะสิ่งเหล่านี้มีอยู่ นิทานที่เขียน
 ซึ่งได้ทรงอยู่คนละที่กันพวกเราในบัดนี้ และในบัดนี้ไทยก็ยังทำ เมือง เขียน อื่น ออกเป็นหนังสือพิมพ์ไปทั่วหมื่นคน
 ไปอยู่ที่ไหน พอเห็น "รูปถ่าย" ของไทย ไทยจึงมีภาพของลูกชายของไทย ไทยจึงมีภาพของไทยอยู่ตลอดมา

“ข้างหน้าขุน จะมีคนเลวเมืองอื่นสอง เมืองคนเลวเมืองสามสี่คนมา หมุ่มมิ่งรู้ ก็คิด ว่าเขาจะมาเล่น เล่น และอยู่
 ในบัดนี้ เขา ออกมารวมกันแล้ว เมือง ยังชื่อเมืองแพน ขุนชื่อ ขุนคนเมืองฟ้า ขุนหญิงชื่อควงข ใหญ่ใจกล มีใจได้ อยู่มา
 ถึงขุนดิน แลมีชื่อเมืองแพน เมื่อถึงโศกชายชื่อเมืองทองไทยลวไทย”

เรื่องในพระพุทธศาสนา ได้บอกไว้ว่า เมื่อถึงวันมาฆบูชาแล้ว ตามระบอบอุสสกรรม อายุ เริ่มลดลง
 จากอสขัณกาลนั้น กระทั่งถึงกาลมีอายุ ๒ หมื่นปี (เวสสิขัสสกาลเสขานิ ๒๐ พันปี และทั้ง ๓ องค์นี้ อุบัติ ณ สรวงพรหมณ
 จึงไม่ใช่ “เจ้า”) พระกัศปโศธิสัลอุบัติ ทรงรวบรวมมาอยู่ ๒ พันปี จึงออกมาหาโลก เขวกรม ตัดสู้ไปในพระอรหันต์
 สัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระชนม์ชีพอยู่ตลอด ๒ หมื่นปี จำขึ้นบัญญัติพพาน จำเมืองแสงไส (คือเมืองแสงไสชื่อไทยนี้
 ไทยคงเรียก “นิพพาน” มาจนแล้ว ปราชญ์นักคิดโบราณเขาจึงกล่าวเสมอ ๆ กัน จึงเมืองแก้ว อันกล่าวแล้ว คือ
 อมตมหานครนฤพาน-มหาเวสสันดรเทศนา กุมารกัณฑ์)

ในพุทธันดรนี้ คนเมืองวิเวกุตทาสุว พระผู้มีพระภาคเจ้าไว้สว่า พระกัศปสัมมาสัมพุทธเจ้าได้วิสตอบ
 หมุ่มปรตเหล่านั้นว่า “อนาคตแผ่นดินใหญ่สูงขึ้นไปประมาณ ๑ โยชน์ พระโคตมสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติ จะ
 ได้ในกาลนั้น” เมื่ออายุลดลงถึงกาลมีกัศปได้แก่ แสงไสสูงไล่กวดวิเวกุตทาสุว กว้าง ๘ คม. จึงเริ่มพุทธันดรที่ ๓ และ
 เริ่มพันล้านปีที่ ๓ เริ่มห้าพันล้านปีที่ ๔ เมื่อขึ้นไปถึงอสขัณกาลนั้น ถึง ๕๐๐ ล้านปีหรือกว่า และดำรงกาลอสขัณ
 นั้นอีกยาวนานถึงอสขัณคัมพันล้านปีที่ ๕ เริ่มหรือ กัศปเป็นพันล้านปีที่ ๕ คือ เอาตัวเลข ๕๐๐ ปี ว่าอายุจะกัศปมา
 ก่อนโลกนั้นด้วยจะได้ ๕๐๐ ล้านปีในพันล้านปีที่ ๕ เพราะอายุเดือนลงถึง ๘๐ ปี

ยุคแผน ในพุทธันดรที่ ๓ นี้ ตามที่มีเรื่องเล่าเหตุการณ์ไว้ นั้น เมื่อมีกัศปขึ้นเป็นกาลสิ้นสุดพุทธันดรที่

บางที ก็ทำสายสิญค์เป็นท่อนยาวประมาณ ๑ คืบ ใช้ผูกข้อมือ-เรียกว่า-ผูกขวัญ บางที ก็มีหนุ่มสาววัยรุ่นคู่พระนางมี
เครื่องบรรเลงให้จังหวะคู่พระนางสาวมีมือซ้ายถือพิณข้างขวาถือกลองไม้กลึงกลอง ขลุ่ยหรือฆ้องใช้มือขวาทำไปรย
เหยียงไป และ มีการเล่นเป็นที่สนุกสนานรื่นเริงกัน กระทั่งเย็น จึงเสวยอาหารกัน ตก

กลางคืนได้ส่งตัวผู้หอบแล้วเป็นอันเสร็จลงด้วย วิ จ ก นั้น พ่อขุนแม่ขุนหญิงเดิมก็เลื่อนขึ้นเป็น พระเจ้าพ่อขุน พระเจ้าแม่
ขุน ส่วนที่ทำงานนั้น ก็เป็นทีเดิม ขุนแผนเมืองฟ้า และ ขุนบาทุโธได้มาทำงานตามที่เคยมาทุกอย่าง พระเจ้าพ่อขุน
พระเจ้าแม่ขุนได้มาดูแลความเรียบร้อยเสมอมาตลอด ๖ เดือนนั้น ทุกอย่างก็เป็นระเบียบเรียบร้อยดีตลอดกาล

ในกาลนั้น ทางชมพูทวีปมีสมณชนบท พระกัสสปทศพลได้วัดผู้เป็น-พระอรหันต์สามแสนพุทธองค์แล้ว
ได้ตรัสปฐมเทศนา และ ได้วางพระศาสนาแล้ว ได้เป็น พระโกลนโลว กับ นิบริยัก ๔ ครบบริบูรณ์แล้ว พระกัสสปทศพลได้พรไป
ตลอดแล้ว ซึ่งมีพุทธพรรณาได้ ๑ หมื่น ๑ พันปี ขนานุได้ ๑ หมื่น ๔ พันปีแล้ว

พระเจ้าพ่อขุน แผนเมืองฟ้าได้ประจักษ์แจ้งชัดทุกทั้ง ๔ นั้นจึงลี้วอยู่ในหน้ ที่มืดลอค ทั้งประชากรภูวรัถี
ชั้นชนสาธุการทั้งนั้น ไม่นับมาในธรรมที่ละโยคีโยคีโยคีโยคี และ สจ ชื่นดีในบุญจิธรรม และ ทรงทศพิชราชธรรมตามที่
พระกัสสปทศพลประกาศแล้ว ประชาชนได้ปฏิบัติ ละศีลา ระพธ ลีธรรมที่ ไป ได้ทรงทราบชัดเจนแน่นอนแล้ว จึงคิด
ว่า ได้หลุดพ้นจากการบารุณแล้ว เพราะทรงได้ปลื้มผลประเสริฐพระโพธิญาณ และ ทรงบำเพ็ญพระบารมีทางทศพิช
ราชธรรมครบมาแล้วตลอดกาลแล้ว จึงคิดว่าจะยกไป เป็นพระพุทธองค์เพื่อจะได้สั่งพุทธพยากรณ์ เช่น โพธิ์งามาค้นได้
ถึงพระนั้น ก็ได้เล่าว่า มิได้ให้พลคนหรือคนใดอื่น ๆ จึงคิดว่า ถ้าไม่พร้อมด้วยองค์คุณ ซึ่งรวมกันตามได้ไปในไปอย่างนั้น
จึงพร้อมทุกประการไม่ได้ ก็ในละเลียบพร้อมแล้ว จึงส่ง ท้าวธาดาชาห์ ๖ และ ราชสมบัติเมืองนครทองขาวแล้วจึง
เสด็จดำเนินไปเฝ้าพระมหากษัตริย์ ได้เข้าเฝ้า และ ท้าว ธาดาชาห์ ได้แสดงธรรมว่า พระองค์พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ ข้าพระองค์
ได้ส่งราชสมบัตินครทองขาว ราชสมบัติเมืองทองขาวแล้ว เพื่อส่ง ถึงพระโพธิญาณในกาลนี้ ขอพระองค์โปรดโปรด
แสดงธรรมแก่ข้าพระองค์ด้วยเถิด

พระผู้มีพระภาคเจ้าว่า น้องเร ผู้พุทธองค์เรา ลมายุอยู่ ๑ หมื่น ปีแล้วได้แล้ว หากกรรมอันใดส่งให้เป็น
ไป จึงมีเหตุให้เป็นไปอย่างนี้ จึงไม่มีองค์คุณสูงสุด คือ พระอรหันต์ผู้ ออกจากนิโรธสมาบัติไม่มีในกาลนี้ และ ในการ
เช่นนี้ ผู้ที่เป็นนิโคธรรมโพธิ์แล้วจึงยังไม่ถึงองค์คุณสูงสุด น้องเรไว้ จิตฐานดีจึงเป็นเพศลาภศกนแล้ว ได้
เจริญภาวนาสมาบัติให้เกิดขึ้นแล้ว จงอุปสมบทสันนิทสน์ในธรรมวินัยนี้แล้วจงประพฤติวิสาธุธรรมให้บริสุทธิ์จะ เป็นอุปนิสัย
ให้ถึงองค์คุณสูงสุดนั้นพร้อมสมบูรณ์ ในกาลวันพระศาสนาจะหว่างพุทธันดรนี้ กับ พุทธันดรพระโคตมสัมมาสัม
พุทธองค์ ในกาลนั้น น้องเราจะได้อธิเป็น-นันทนาถพหุณิธ อันพ่อข้าได้ให้ ว่าข้าได้ผลได้ ไรนี้ เทพพิศสมบัติมาก
แล้ว และ ยังเที่ยวหาเขาอยู่ในกาลนั้น มีพระรังเจดพุทธองค์ ๕๐๐ องค์ องค์ ๑ ได้ละจากนิโรธสมาบัติแล้วคิดว่าจะไป
โปรด จึงได้เดินเที่ยวบิณฑบาตมาตามทางนั้น ซึ่งนักหนาผลได้กันแล้วเกิดกรรมเลื่อมใสขึ้น จึงยกผ้ากัมพลแสดงคืนหนึ่ง
กับทองแสนตำลึง กระทำเป็นเครื่องไทยทานถวายแล้วจึงได้ตั้งปรารภว่า พระปัจเจกพุทธองค์จะอนุโมทนาทั่วจะมี กุมาร
สาวคนหนึ่งจะถวายผ้าห่มแก่ปรารภาร่วมด้วย ครั้นนั้น น้องจะได้ผลองค์คุณสูงสุดครบบริบูรณ์ บัดนี้ กาลยังไม่พร้อม
จวบวชนเป็นภิกษุเกิด จึงควรถ้าให้เป็น เภสิอุปสมบทเป็น เภสิภิกษุแล้ว ครั้นนั้นภิกษุแล้ว ก็ให้กระทำความเพียรทางวิสุทธิ
ธรรม ๗ ครั้นถึง-สังขณโณมิ ญาณก็หลุดพ้นอยู่แล้ว เมื่อโศคิปปาตมาณพหุณแล้ว ก็ได้ดำเนินธรรมปฏิบัติร่วมกัน ถึง
อายุขัยแล้ว ต่างก็ไปเกิดตามคติวิสัยชั้นดุสิตภพ

พระผู้มีพระภาคพระกัสสปได้มาสัมพุทธองค์นั้น ในกาล ๕ พันปีหลังนั้นปัจฉิมกาล ได้ทรงบัญญัติพระ
วินัยเพื่อศาสนาธรรมวินัยจะได้คงอยู่ตามกาลที่สมควร จึงมีบริษั ๔ คือ พระภิกษุ พระภิกษุณี อุบาสก, อุบาสก,
ครบบริบูรณ์แล้ว เมื่อมีพระชนมายุครบ ๒ หมื่นปีแล้ว ก่อนที่จะปรินิพพานทรงมีพระพุทธประสงค์มิให้พระบรมสาวรีกธาตุ
กระเจา พระองค์จึงทรงอธิฐานให้เป็นแท่งที่เสถียรอยู่ ครั้นเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ก็ได้-ถวายพระเพลิงแล้ว ก็

สถิตอยู่อย่างนั้น บริษัท ๔ จึงประชุมพร้อมกันสร้าง สุวันนเจดีย์ คือ พระเจดีย์ทองทำเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของ พระองค์

ในกาลที่กำลังสร้างนั้น นิมนต์ภิกษุคนหนึ่ง ชื่อ ขญิตถะมาวัดได้เล่าว่า ในครั้งที่สร้างพระสุวันนเจดีย์เป็นที่ บรรจุพระบรมสารีริกธาตุข้างอยู่นั้น พระอรหันตมหาเจนาสพเสวณหนึ่งโบสถ์ฐานพระเจดีย์มองดูแล้วถามว่า มุขทิศเหนือ พระเจดีย์-ทำไมไม่สร้าง ให้ฉันบอกว่า -ทองคำไม่พอ ได้กล่าวแก่พวกเขาว่า เราจะเข้าไปสู่บ้านแล้วเที่ยวชักชวนเอง ท่านทั้งหลายได้เชื่อเพื่อกระทำผิด ท่านกล่าวแล้วจึงเข้าไปสู่ณักรชัชฌวนมหาชาว่า ญาติโยมทั้งหลาย พระเจดีย์แห่งพวกเรา ณ มุขหนึ่ง ทองคำไม่พออยู่ ขอพวกท่านจงทำทองคำผิด ท่านกล่าวอย่างนี้กระทำทั้งเจ็ดระกูลช่างทอง ในขณะนั้นนั้นเอง ช่างทองกำลังนั่งทะเลาะกัน บรรดาภิกษุด้วยกัน ก็ทะเลาะกันว่า-ทองคำ ณ มุขที่พวกท่านจะเอาเข้าสร้างไว้ในเจดีย์ยังไม่พอ ควรร่วมกันเถิดดังนี้ เพราะโกรธนั้น เขาจึงกล่าวว่า-จงโยนพระศาสนาของท่านลงน้ำไปเถิด ดังนี้แล้ว พัดนั้น กระบะได้กล่าวว่า เธอได้กระทำกรรมหนักหนักนัก เพราะโกรธนั้น ก็กล่าวว่า หรือ ทุบทิ้งพระนั้น เพราะเหตุไรจึง ได้กระทำแหวในพระพุทธเจ้าทั้งคืออนาคตปัจจุันแล้ว ช่างทองได้ขัดแย้งกลับไปว่า ไปได้ไปหมอบใกล้พระเถระ แล้วกล่าวว่า กระผมขอชม โทษเถระ ครับ ดังนี้แล้ว พระเถระกล่าวว่า โยม ท่านไม่ได้กล่าวอะไรกระยาตมา โยมขอพระ ศาสดาให้ทอดโทษเถิด ดังนี้แล้ว เขาได้ถามว่า กระทำอย่างไร จึงจะให้พระองค์ โทษได้ ครับ ได้ฟังท่านเถระว่า-จงทำ พุ่มดอกไม้ทอง ๓ พุ่ม บรรจุเข้า ณ ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุในโล่นั้น จงทำแล้วตั้งไว้ให้ชุ่มน้ำ ชวนคนให้ชุ่มน้ำแล้วให้ พระองค์ทอดโทษเถิด โยม จงนี่แล้ว ได้ฟังท่านว่า-เถิด ครับ จงนี่ให้ไว้ก่อนแล้ว เมื่อจะทำ พุ่มดอกไม้ทอง ก็ถูกชาย ทั้ง ๓ คนนั้น ได้เห็นถูกชนโคมาถ่มน้ำแล้วกล่าวว่า ดูว่าพุ่มดอกไม้ ท่านมีอะไรพระศาสนาแล้ว ฉะนั้น จึงสั่งทำพุ่มดอกไม้ทองเหล่านี้เอาบรรจุในภาชนะในที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุแล้วจับขอชมว่า จงสั่ง นพิต นพิตเกิด ดังนี้แล้ว ได้ฟังถูกตอบว่า- ผมไม่ได้ใช้ให้ กล่าวก็ มีพระคุณพ่อท เองเถิด จงนี่แล้ว จึงมีภิกษุคนหนึ่ง มาแล้วมีกล่าวชมอย่างนั้น ก็ได้ฟังทำ คอบอย่างนั้น ไม่ต้องการ แต่เถิดขงมัน จึงมีภิกษุคนหนึ่งมาแล้วมีกล่าวชมอย่างนั้น ซึ่งได้ฟังกล่าวว่า ถึงที่เถิดขึ้น แก่พ่อ ข้อมเป็นภรรยาของอุกคละ จึงเป็นเพื่อนร่วมชวกระทำ ช่างทองได้กระทำพุ่มดอกไม้ ๓ พุ่มนั้น สูงประมาณ-สิบ หนึ่งให้สำเร็จแล้ว ได้บรรจุเข้าภายในที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุแล้ว ได้พูดว่า ชวนคนให้ไปชุ่มน้ำแล้วได้ขอชมพระบรม ศาสดาในครั้งนั้น จงประ เภระนี้ เขาจึงได้ถูกปลงศพไปในนรก สิบถึง ๙ ครั้ง ซะวินนี้ในชาตีสุทท้าย

เขาได้เกิดเป็นบุตรของพาราณสีเศรษฐีตา ซึ่งเศรษฐีตานี้เกิดในสภาก็ถูกบิดามารดาส่งขึ้นไปให้อยู่ ณ ปราสาทชั้นที่ ๗ วันหนึ่ง เขาได้เกิดหน้าแดง มีพิษวิบัติ วิทยาธรรมทั้งหนึ่งหมื่นมื่นแล้วจึงเข้าไปร่วมรักด้วยเสมอ ต่อ มา นางได้มีกรรมกรรมกำหนดแล้วก็ได้คลอด จึงให้นางทาสีไปหาภรรยาและบุตร โยมมาแล้วจึงให้ทารกนอนข้างในโถไม้ฝา กรอบแล้วจึงวางพุ่มดอกไม้ข้างบนแล้วสั่งทาสีว่า จงจงใช้ทาสีหาภรรยาและบุตรนี้ไป สอนให้สอยไปแม่ฉันจงทำ และ ถ้าใคร ถ้าม ก็จงบอกว่า-พลีกรรมของนายหญิง ตัวแล้ว นางทาสีได้กระทำ ตามที่สั่งนั้น

กาลนั้น ทางโล่มแม่น้ำคงคา ภิกษุสองคนกำลังนอนหลับ ได้เห็นภรรยาและบุตรนอนแล้ว คนหนึ่งกล่าวว่า- ภรรยาของฉัน อีกคนหนึ่งกล่าวว่า ขอร้างในของฉัน ได้เห็นขึ้นมาเป็นลูกแล้วจึงเห็นเด็ก ตามเถียงกันอยู่ในอากาศสงกัไม่ได้ แม้ถึงศาลก็ไม่สามารถตัดสินได้ จึงเข้าเฝ้าพระราชา ทรงตัดสินให้แล้ว ภิกษุคนหนึ่งได้ตั้งเป็นอุปัฏฐากของพระมหากัจ จ ฆนเถระ ได้เลี้ยงไว้เพื่อไถ่บวช เพราะไม่ไถ่บวชนี้ ขาดละมลทินกรรมในวัณณะ ผมจึงหนีอยู่ จึงให้ชื่อว่า-ขญิต แล้ว ครั้นใหญ่โตเดินได้แล้ว จึงนำไปถวายพระเถระจึงท่านก็ไฉนมองเห็นว่ามีบุญมากจะได้สาขสมบัติยิ่งใหญ จึงนำไปฝาก อุปัฏฐากคนหนึ่ง ณ เมืองคัสสตา ซึ่งมีเพียงลูกสาวก็ได้รับเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม ครั้นเจริญวัยแล้ว วันหนึ่ง พ่อท่านนั้น มีธุระไปที่อื่น จึงให้ขญิตนั้นเขาเล่น ได้เอกราคาโกละศทุกอย่าง วันเดียวกันเขาได้หมด บิดากลับมาได้ฟัง และ เห็นสินค้าหมดแล้ว ไฉนใจว่า คนนี้เป็นอนัคนบุตร ซึ่งมีบุญค่าสำคัญมาก ทั้งได้เห็นว่ามีวัยสมควรแล้ว จึงขอลูก สาวคนเดียวนั้นให้ กับได้ปลุกคหเสนีให้มาให้ด้วย ในวันขึ้นบ้านใหม่ ขญิตพอว่า ว่าเห็นชอบธรรมท่านนั้น ภูเขาทองคำสูง

บ้านโคกเขยเจาม หรือ โคกไทยเจามนี้ ยังมีชื่อขึ้นในภายหลัง ในพระศาสนาของพระกัสสปทศพลนั้นในกฎ-
การสูตร ปรากฏมีชื่อว่า-เวกพิค (อังกฤษคำว่า เวกัลลิก ฉบับสันสกฤต และ พม่าว่า (เวกพิงค) ในกาลพระกัสสปทศพลนั้น
ว่าเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ มีประชาชนนับว่า และเป็นที่ ที่พระพุทธเจ้า ๒ พระองค์ได้เสด็จประทับแล้ว คือ ในกาลนั้น
พระกัสสปทศพลได้เสด็จมาประทับอยู่แล้ว ในกาลนี้ พระสมณโคดมพุทธเจ้าก็ได้เสด็จมาประทับอีกพระองค์ ๑ ในกฎ-
การสูตรนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าของพวกเราเราจึงว่า พระองค์ได้จุติในสกุลพราหมณ์ชื่อว่า โชคิปปตมานพ ซึ่งได้เป็นปีย-
สหาของช่างหม้อผู้เป็นสกุลพญาพาลิชชื่อ จฏิการมานพ ซึ่งมีอาชีพปั้นหม้อขาย เลี้ยงชีวิต กับ โศกา มารดาซึ่ง
ตาบอดทั้งคู่ ผู้มีอุปนิสัยแห่งมรคผลอยู่ พระผู้มีพระภาคพระกัสสปทศพลจึงเสด็จมาโปรดให้จฏิการมานพได้บรรลุ
อนาคามีผลแล้วพระองค์พร้อมพระภิกษุสงฆ์ก็ยังประทับอยู่มิมีการจึงชวนโชคิปป ตมานพให้ไปฟังธรรมด้วยความพยา-
ยามคราวแรก โชคิปปได้เล่าเรื่องถูก เพราะสำคัญคนเลวว่า อวิชญ์ ผู้ซึ่งกล่าวอย่างปรากฏในอุปทานว่า กุโล นุ โพธิ-
มุนจาสส โพธิ ปรมทูลลกา และว่า-การครองใจ มีแล้ว แล้วนั้นแต่ ที่ไหนหนอ เพราะ ว่า การครองใจ เป็นของโง่เขลาอย่างยอดเยี่ยม
ดังนี้ (เพราะกล่าวประมาณว่า ปรมทูลลกา โง่เขลาอย่างยอดเยี่ยม จึงมีเหตุให้เข้าใจพระองค์ต้องกระทำ ปรมทูลลการิยา
การกระทำที่หาโง่เขลาอย่างยอดเยี่ยมนั้น แต่สิ่งไหนเล่า) และที่สุดก็เขมไปใกล้ห่มพระกัสสปทศพลแล้ว จึงสละ
ทรัพย์สินสมบัติอันเป็นทานอันแล้วจึงออกอุสมนท เป็นภิกษุ องค์ ๓๐ จำพรรษา มีทศทางวิสุทธิธรรม ๘ บรรดา พอ
เห็นสังขารได้มีญาณ เห็นทุกข์และ เห็นอนัตตา บรรดาจึงพระบรมโพธิสัตว์ได้ทรงกระทำเป็นธรรมเถียนชอบถึงกาลแล้วผู้
เองแล้วช่างหม้อ จฏิการมานพ ได้อุสมนท มีผลแล้ว ได้มีพหุ ผลแล้วได้ไปอุปัชฌาย์ วิหาร ขึ้น สุทธาวาส กอเถตุเพื่อเป็นโคตร
โพธิสัตว์นั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงเสด็จมาเสวยโภชนาหาร รวม จึงมี ในเวลาของ จฏิการมานพ พหุผล ได้แสดงพระภิกษุอันนั้น
เพื่อพระสัมมาสัมพุทธองค์จะล่องทรงไปในอนันตนาถของพระองค์แล้วได้ มาหาวิหาร ๘ แล้วได้ ล้างใจด้วยสุทธาวาส
พระองค์ก็ได้ทรงพระภิกษุได้ตลอดกาลของพระองค์ และ จึงมีปฏิการสูตรปรากฏ ในมัชฌิมนิคาเย ณ สุวลลนคินิก

จฏิการสูตรนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้เสด็จพระภิกษุสงฆ์มาประชุมกันที่เมืองโกกนิคม ซึ่งมีโคกดินแดนที่พระพุทธองค์
พระกัสสปทศพลเสด็จมาประทับโปรดชาวโกกนิคม ซึ่งมี จฏิการมานพ กับ พระภิกษุซึ่งมี โชคิปปตมานพ ซึ่งในครั้งนั้นมี
ชื่อว่า โคกไทยเจาม ซึ่งประกอบด้วยระหว่างทางไม้ไผ่จากถ้ำสุวรรณคิสิลา และไปถึง-พาราณสีได้ ครั้นได้ครองสติในพระ
อรหันต์แล้วมาดับพุทธเจ้าแล้ว ได้เสด็จประทับ ใน กาลที่พระกัสสปทศพลนิพพานแล้ว ประชาชนชาวโกกนิคมได้
รวมใจกันสร้างพระสุวรรณคิสิ (และชื่อว่า กอนกคิสิ) เพื่อไว้เก็บบรรจุพระบรมสรีระธาตุ จึงมีเรื่องปรากฏขึ้น และ
พระบรมสังฆาทถาจารย์ได้รวบรวมขึ้นไว้ในพระวินัยปิฎกแล้ว จึงมีเหตุการณ์ต่อไปนี้

กัสสปทศพลสุวรรณคิสิเจติยวัตถุ

พระกัสสปทศพลสุวรรณคิสินี้มีปรากฏในวินัยปิฎกอุตต ภาก ๖ ๑๑๕ จะได้อธิบายพอเข้าใจความเป็น
หลักฐานแห่งพุทธันดร และ เมืองประวัติ สถานที่ ที่ปรากฏ ตามที่ได้พบ

พระคณาจารย์ ทรมิพระภิกษุสงฆ์ใหญ่สี่สิ่งออกจากถ้ำสุวรรณคิสิ จะเสด็จไป พาราณสีเสด็จถึงเทวสถาน
แห่งหนึ่งใกล้โคกไทยเจาม ไปประทับ ณ โคกคันไทรคันหนึ่ง ณ ที่นั้น ครั้นแล้วพระภิกษุรูปหนึ่งให้ไปเรียกพราหมณ์คนหนึ่งซึ่ง
กำลังทำนอยู่ ณ ที่ไม้ไผ่ พราหมณ์นั้นมาแล้วไม่ได้กราบไหว้พระองค์แล้วได้ขึ้นไหว้เทวสถานนั้นเท่านั้น จึงตรัสถามว่า
“ท่านรู้ หรือ ไม่ว่า-สถานที่นี้ชื่ออะไร” เขาตอบว่า “พระโคตรผู้เจริญ พวกเราไหว้ด้วยจิตคิดว่าเป็นเจติยสถานที่มีมา
ตามประเพณี” จึงตรัสต่อไปว่า-“พราหมณ์ท่านไหว้เจติยนี้ชื่อว่าเป็นไรแล้ว” พระภิกษุทั้งหลายได้เกิดสงสัย จึง
ทูลถามว่าเพื่อทรงให้หายสงสัยจึงตรัส จฏิการสูตร ด้วยพระพุทธานุญาตให้ทรงนิรมิตแสดง พระกณกคิสิขึ้นสูง ๑ โยชน์
ของพระกัสสปทศพลแล้ว และ นิรมิต-กณกคิสิขึ้นอีกในอากาศ ให้เห็นแสดงแก่มหาชนแล้ว ได้วิสัขการบุคคล ๕

เป็นผู้ตระหนี่เหนียวแน่นอย่างยอดเยี่ยม จึงมีนามระบุคุณลักษณะพิเศษว่า พรหมจักรี หรือ บรมตระหนี่ จึงคิดเสมอว่า-ผู้ให้ท่านนั้น ชื่อว่า-โศกจะไม่สิ้นไป ไฉนมี จึงได้กล่าวคำนี้เสมอว่า

อณฺชุนานํ ขยํ ทิสฺวา มมุํมิกานญฺชย สญฺชย เพราะเหตํภาวํสิเนโณหฺนงาหยาเจตฺตา และ การระสมของ
เหล่าปลวก

มณฑลอุดร สมบูรณ์ ปณฺธิโต ขรรณวเส-ติ กับการรวบรวมของปวงผู้ บัณฑิตพึงครองเรือนได้ ก็
เพราะได้ประกาศใญ่ผู้ ก็น้อมนี้ อดอดก สมนนวิ จีวร พละสัมม ลัทธิสุ รณ จระสจฺจ สมนน เพื่อโปรดให้สว รสวินบรณมี
ในฐานะหน่อเนื้อพระพุทธชานกูร ก็มีได้เคารพนับถือ

ถึงแม้ว่า-พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ทรงรู้แจ้งได้สร้างพระภิกษุอยู่ ณ พระนครวิเทโห ๕๐๐ รูปแล้ว ก็ยังเห็นว่าจะหักทลายรั้ว
จักรพรรดิ ที่มีเสดักำขน และ ขันขมแทนนั้น ไฉนจะพอ ข่มขู่ได้ เพราะเหตุหนึ่ง หรือ ข่มขู่ด้วยดี รั้วจักรพรรดิแห่งตน เพราะใจทวิชัย
สมบัติ และ มีวัชระวิชัยครอบงำ สดุดีตลอดทั่วทิศทั้งนั้น ทั้งนี้เพราะกำลังวิชัย สดุดีได้ไว้เป็นเหตุในใจนั้นนั่นเอง
สุภมาณพมีความว่า ไฉนจะรู้ได้จึงหัก ใจนี้จึงจะ วิชิตละวิชัยแก่ตนได้ ข่มขู่ให้ตน ณ ที่ตนได้ประเสริฐจะขอเขียนร้อย
ตลอดกาลนั้น

ต่อมา ณ วันหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรัสรู้ในโลก โลกุตระนี้ ข้าพเจ้า ได้ทอดพระญาณเห็นสุนัขแก่ ทรงดำริ
รู้สึกอดมา-เพราะตนโลก โดโลทยพรหมแล้วเกิดเป็นสุนัขโลกุตระ ในบัดนี้ เมื่อจะไปสู่เรือนของภรรยาแล้ว สุนัข
เห็นเราจะหาขึ้น เราจะกล่าวกับภรรยาของเราว่า สุนัขนั้นจะสู้ขบฉัน -พระสมณโคตมผู้รักเราอยู่ จะไปนอน ณ ที่ใดได้ต่อไป
จากคันเรือนนั้น จะมีเนื้อให้เสวยตน เอมลอบขึ้นระบเร่ระบกับ สุนัขและพ สุนัขนั้นฟังธรรมแล้วจะดำรงอยู่ในสรวณสมบัติ
สมณสุนัขนั้นทำอวดแล้วจึงไปเกิดในเรือกพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วในวรรคตบถแล้ว ในเช้าวันนั้น ทรงกระทำพระ-
สรวกขแล้ว เจพพะพระองค์จึงมีแท่นนั้น สรวกขไปสู่นก ในกาลวันนั้นพอจะไปนอนแล้ว จึงเสด็จสู่เรือนนั้นเพื่อทรง
บิณฑบาต สุนัขได้กลิ่นแล้วจึงเห่เห่อยู่ใกล้จึงเข้าไปใกล้แล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้าได้จะเสวยสุนัขนั้นมา-โดโลทย แม้ในกาล
ก่อนท่านได้กล่าวกับภรรยาว่า-โลก โดโลทย... ๆ ดังนี้ จึงเกิดเป็นสุนัขแล้ว เมื่อในกาลนี้ ก็กระทำการเสวยเข้าไปสู่เวจ
สุนัขได้ฟังพระดำรัสแล้ว จึงเกิดความเดือดร้อนมาก สุนัขโคตมผู้รักอยู่ ได้ทอดอกลงไปนอนลงบนเท้า ระหว่างเตาไฟ คนเฝ้า
นั้นไม่อาจเพื่อกันยกขึ้นให้คนเฝ้าที่นอนนั้นจะเสวยได้ เมื่อสุนัขพาพาขึ้นมาขึ้นแล้วกล่าวว่า-สุนัขนี้ ใครให้มาจากที่นอน
ได้ฟังตอบว่า-ไม่มีใครเลย และ ได้ฟังประ วิถีแล้ว มนพพาพา จึงจึงใคร่ว่า บิดาของเราไปเกิด ณ พรมโลก สุนัข
ชื่อโดโลทยไม่มี แล้วสมณโคตมทำพาให้ เป็นสุนัข ท่านนั้นแล้ว จากกล่าวคำระบเร่ระบกล่าว เทพานั้น ต้องการขึ้นพระผู้มี
พระภาคเจ้าด้วยสาวก จึงไปสู่วิหาร เสด็จไปสู่นก ประ วิถีนั้นแล้ว

สมเด็จพระสังฆราชเจ้าคณะไทย รัชกาลที่ ๙ ทรงนำเรื่อง เล่า ไม่ให้ฟังมากนัก จึงตรัสว่า “มาฉพ” ทรัพย์ที่บิดาเอมทำมาไม่ได้บอกให้ข้า มีอยู่หรือ” “ไว้บอก” “พระโศคนบุญเกิด มีอยู่หรือ” สุวรรณงามมีค่าแสนหนึ่ง รองห้าทองคำ มีค่าแสนหนึ่ง งามทองคำ มีค่าแสนหนึ่ง และ กษาปณ์อีกแสนหนึ่ง” พระสงฆ์ได้ ร้องไปว่า-“ท่านจงไป ให้สุนัขนั้น บริโภคข้าวปายาสมีน้ำเนื้อแล้ว ให้คนนอนกินเถล ในเวลาที่หลับไปแล้วคนคนหนึ่ง จอม นกขี้คด จะบอกทั้งหมคนแก่ท่าน ลำดับนั้นเถล ท่านพิรุซึ่งสุนัขนั้นว่า บิดาเอม รอดนะ” สุวรรณงามก็ ล้มหัวลงหล่น ๑ ครั้ง ว่า ถ้า เป็นความจริงก็จะให้ทรัพย์ ถ้าไม่จริง จะข่มพระสมณโคตมด้วยมุสาวาทจึงกลับไปแล้วให้กระทำการอย่างนั้น สุนัขรู้แล้วว่า ลูกนี้เป็นผู้รู้ ราแล้ว จึงกระทำให้เสียงฮือ ๆ เดินไปสุนัขฟังทรัพย์แล้วใช้ทำธุระอยู่ส่นวันเป็นการให้ตั้ง ๓ วันแล้ว สุวรรณพ ิณทรัพย์หมดแล้ว มีจิตเสื่อมใส ในพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า “รองรอง บุญสืบในสุมนะเอมนี้ ชื่อว่า ภพมาปิลแล้ว ยังปร กฏองค์พระสมณโคตม แล้ว พระองค์ต้องเป็นพระสัพพัญญูแน่นอน” จึงปรบปรนลงปัญหา ๑๕ ข้อ เทียบเทียบ สืบสืบว่า เขาเป็นนักบรรณาของกวิทยาเพราะเหตุนั้น เขาจึงมีความคิดอย่างนี้ว่า-เราจะถือเอาธรรมบรรณาการไปถนอมเป็นปัญหาคะพระสมณโคตมโดยครั้งที่ ๒ นั้น จึงเข้า

ไปเผ่าถึงที่ประทับแล้วได้นำปัญหา ๑๔ ข้อนี้ทูลถาม คราวแรก ครัสต์ตอบรวมกันเป็นอย่างเดียวกันว่า-เพราะกรรม จันเนกให้ตี และ เหว เมื่อมาณฑพทูลว่าไม่เข้าใจ จึงวิสจันเนกเป็นอย่าง ๆ ได้ ๑๔ อย่าง ซึ่งยาวพอสมควร และได้เป็น สูตรชื่อว่า จูฬกัมมวิภังคสูตรอันแปลว่า สูตรจำแนกกรรมน้อยที่อยู่กับ มหากัมมวิภังคสูตรอันแปลว่า-สูตรจำแนกกรรมใหญ่ พอจบแล้ว สุภ มาณฑพได้กราบทูลสรรเสริญ กับ กล่าวถึงสระ และ ไร่ประกาศนเป็นอุบาสกแล้ว

ในอนาคตวงศ์ พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้วิสทพยากรณ์พ่อลูกทั้ง ๒ นี้ คือ ไคไทยพรหมณ์ และสุภมาณฑพราหมณ์ นี้จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมพันธัญญะพุทธองค์ทั้ง ๒ ท่านในมัจจกัปที่ ๓ ข้างหน้านั้น

ในมัจจกัปนั้น สุภมาณฑพราหมณ์นี้ จะได้ตรัสรู้ก่อน ทรงพระนามว่า พระเทวเทพสัมมสัมพุทธองค์ เพราะ บุญญาภาพปรนิตถบารมีได้สร้างไว้ในกาลพระโกนาคมสัมมาสัมพุทธองค์นั้น เป็นกาลพระศาสนาพระโกนาคมนั้น สุภมาณฑพนี้ได้เกิดเป็นช้าง สยุดฉัตรทันต ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ มีงาทั้ง ๒ เหมือนฉัตร คือ ร่ม เมื่อได้เห็น-พระอัญญาโกณฑัญญะอรหันตมหาวิเศษสาวกของพระโกนาคมสัมมาสัมพุทธองค์นั้นจึงไปปรินิพพาน ณ บริเวณลานฝั่ง-ฉัตรทันตสระได้ พระบาทสมเด็จพระฉัตรทันตได้ออกมาเสวยผลไม้ซึ่งได้ปรารภพระสัมพันธัญญะมาแล้ว จึงมีจิตคิดประสพจะปลงศพ ท่าน ได้สละงาทั้ง ๒ นั้น อธิษฐานให้ได้เลื้อยขึ้นมาแล้วไปเลื้อยทั้ง ๒ ออกแล้ว ได้ทำงาข้างหนึ่งเป็น เหม คือ โกลีใส่ศพสัตว์ธนู งาอีกข้างหนึ่งได้สลักทำเป็นรูปนาค บูชาก่อนการเผาศรีคุณภาพนางเป็นเชิงสร้างรองโกศบรรจุพระอัญญาโกณฑัญญะอรหันตสงฆ์สาวกพระโกนาคมสัมมาสัมพุทธองค์นั้น เสด็จมาบนสิริระเป็นได้ประทับเถื่อนตามถวายสักการบูชาแล้วเชษฐบริวาร ๘ หมื่น ๘ พัน ประชุมทำสมโภชวันเจริญกันถึงใจพร้อมกัน เจ้าพระยาช้างเผือกท้าวราชาได้ใช้วงขนนกยูงไต่หลังโกศบนหลัง และ ช้างบริวารก็ใช้วงขนนกประคองยกขึ้นค้ำบนกระพองศิระเรียบร้อยแล้วจึงพร้อมกันประชุมเพลิง ขณะที่ไฟกำลังลุกไหม้อยู่นั้น นกยูงทองแดงมีวิญญูเห็นได้บินไปม ในเวลาใกล้จะหือไฟไหม้หมด แต่อัฐิธาตุตกลงกระเด็นบนพื้นแผ่นดินในที่นั้น เทพดาทั้งหลายเฝ้าแต่พระเจดีย์บรรจุพระธาตุไว้ ณ ที่นั้นนั่นเอง เจ้าพระยาคัตถ์ทันตท้าวราชาได้กระทำพิธีนคัมภีร์ปรารภว่า ด้วยเดชผลสงฆ์ทั้ง ๒ กระทำสักการบูชาและ เสด็จเพลิงศพพระอรหันตเจ้านี้ ของเป็นปัจจัยได้สำเร็จแก่พระสรพชวดาญาณในอนาคตกาลเกิด ดังนี้แล้ว ครั้นสิ้นชีวิตแล้วก็ได้ไปเกิด ณ คุสิตสวรรค์เป็นเทพบุตรเสวยทิพย์สมบัติในวิมานเกษมสำราญตลอดกาลแล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสแก่พระสารีบุตรเถรว่า-ด้วยเดชผลบารมีถกทานบารมียอดสูงสูดนั้น จะได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธองค์ ทรงนามว่า-พระเทวเทพพุทธองค์ เป็นพระองค์ที่ ๓ และ จะบังเกิดให้มีพระพุทธรูปสี่เป็น นพพันเนรังสี ๖ ประการ มีลักษณะเหมือนข้อศอกบัวเมื่อยังอ่อน ๆ ปราศจากเขี้ยว และ ร้อน กับทั้งรุ่งเรืองอยู่เป็นนิชกาล พระองค์ และ ทุกคนทั้งหมดยกก็มีสิริรุ่งเรืองเหมือนสีทองละเอียดงดงามตลอด พื้นแผ่นดินเกิดมีข้าวสารสีมี เงินโอชารสหอมวิเศษ และ ต้นไม้กลีบพฤกษมีผลเป็นเครื่องบริโภคน และ เป็นเครื่องอุปโภคใช้ได้ จึงมีสุขเกษมสำราญตลอด พระองค์มีพระกายสูง ๘๐ ศอก และมีพระชนมายุอยู่ ๘ หมื่นปี เป็นพระองค์ที่ ๑ ในมัจจกัปนั้น และเป็นพระองค์ที่ ๓ แด่กาลนี้

ไคไทยพรหมณ์ ซึ่งจะได้ตรัสรู้เป็น-พระนรสีห์สัมมาสัมพุทธองค์นั้น ด้วยบุญญาภาพปรนิตถบารมียอดสูงสูดนั้น ที่ได้สร้างไว้ในกาลที่เป็น-นันทมาณฑพพาลิขในระหว่างกาลว่างพระศาสนา พระกัศปพุทธผลที่ล่วงไปแล้ว และ ยังไม่ถึงกาลพระสมณโคดมนี้ ก็จะดลบันดาลให้พระองค์ประคองด้วยพระพุทธรูปสี่มูรูเรื่องอันงามดุจดวงแก้วมณีรัตนโชติรส และ มีเศวตฉัตรลั่นกางกั้นเป็นนิชกาล ทั้งพระองค์และ มนุษย์ทั้งหลายมีรูปอันงดงามมีผิวพรรณเหลืองดั่งสีทอง แผ่นดินบังเกิดข้าวสารสีอันหอมมีโอชารสเป็นปกติเป็นเครื่องเลี้ยงชีวิต ไม่เกิดคันกลีบพฤกษคันหนึ่งมีสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ มวลมนุษย์จึงมีแต่สุขเกษมสำราญตลอด พระองค์มีพระกายสูง ๖๐ ศอก มีพระชนมายุ ๘๐ ปี เป็นพระองค์ที่ ๒ ในมัจจกัปนั้น และ เป็นพระองค์ที่ ๔ แด่กาลนี้

ยุคขุนแผน พุทธันดรที่ ๓ กาลพระกัศปสัมมาสัมพุทธ เจิมพันล้านปีที่ ๓ กรอมนเข้าไปพันล้านปีที่ ๔ แผ่นดินสูงขึ้นโยชน์ ๑ คือ ๑๖ ก.ม. ตรงกับสมัย “แผน” ที่จะขุดลึกลงไปได้ถึง ๑๖ ก.ม. นั้นคงจะยากมากจึงสุดกำลังที่จะ

ตามที่ฝรั่งเขียนไว้ เขาว่าถนนถนนยุคชาติเกิดครั้งสุดท้าย รัชกาลที่ ๗ พระองค์ทรงทอดพระเนตรเห็นความจำเป็นมา
ผลิตจากทางตะวันตกออก จะเอาแผนที่โลกไปดูโน้มน้าวก่อน และใช้ตามฝรั่ง ถ้าชื่อว่า ยุทธินและชาตินั้น
ไทยรู้จักดีอยู่แล้ว จึงตั้งชื่อไทยใช้กันมาตั้งแต่มีภาษาไทยเกิดขึ้นแล้ว

๑. ยุคหินใหม่จัดเป็นยุค (สมัยเมืองมน) เป็นระยะเวลาที่รู้จักใช้ส่วาจุจึงเป็นยุคทองแดง, ทองเหลือง, เหล็ก ฯลฯ แม้หินก็รู้จักเอา มาทำ เป็นขวาน ขวานแล้ว ก็มาเอา ใช้ กับทำเครื่องมือหล่อโลหะ ประดิษฐ์สร้างเป็นเครื่องใช้ เป็นเครื่องมือใช้ฟัน ดัด เจาะ เป็นต้น และถึง สิ้นสุดไป เมื่อ สมัยอายุ เหนือไดอ็อก (Preolitic Ages) เป็น ภาคนเวลาของสมัยใหม่ หรือสมัยกลางที่นักวิทยาศาสตร์ได้ตั้งชื่อว่า นิโอลิธิก ซึ่งเล่างวด ๓,๕๐๐ ปีขึ้นไป ถึง ๖,๐๐๐ ปี ทางตะวันตก มันออกถึง ๑๐,๐๐๐ ปีกว่า



๒. ยุคหินใหม่ขึ้นรูปได้ (สมัยเมืองแสน) เป็นระยะ
กาลที่รู้จักใช้หินให้ได้ดี เวลาเป็นดินได้ รู้จักจะตกแต่งเป็นรูป ประ
ติมากรรม เป็นเครื่องใช้ เครื่องใช้ได้เป็นสมัยหินใหม่ (New Stone) อัน
มีชื่อว่า นีโอลิทิก (Neolithic) ว่าตั้งแต่กาล ๕,๐๐๐ ปีขึ้นไป และว่า ตั้งแต่
๑๐,๐๐๐ ปีขึ้นไปถึง ๕๐,๐๐๐ ปี

๓. ยุคหินกลาง (สมัยหินฟ้า) เป็นระยะเวลาที่รวมกัน
เข้าของ ยุคหินเก่า และยุคหินใหม่ ยุคนี้มนุษย์ได้
รู้จักไฟทำเครื่องมือได้บ้าง ที่เรียกว่า สมัยหินเก่าปลาย
หินเก่าปลายนี้ ชื่อว่า เมโซลิธิค (Mesolithic) ว่าตั้งแต่ ๘ ๓๐,๐๐๐
ปีขึ้นไปบ้าง ตั้งแต่ ๖๐,๐๐๐ ปีขึ้นไปถึง ๑๐๐,๐๐๐ ปีบ้าง

๕. ยุคหินเก่าแบ่งออกเป็น ๓ ยุค หินเก่า เป็นระยะเวลาอันยาวนานมาก เช่น หิน และ หิน ใส ซึ่งรวมเป็นใหญ่ เป็นกลุ่มอีกชั้นๆ ไป ระยะเวลาเริ่มตั้งแต่ ๖ ล้าน ปีก่อนคริสตศักราช (Paleolithic) มาตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ ปีขึ้นไปถึง ๕๐๐,๐๐๐ ปี และถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ ปี เมื่อพบ ฟอสซิลแล้วก็เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๘๐๐,๐๐๐ ปี จึงเป็นตัวเลข

๒,๐๐๐,๐๐๐ ปี เมื่อมาเป็น วิธี วิจัย ค่าเงินสมัย ยุคเก่า เขียว (Glacial-
tion) ยุคนี้ ตามทฤษฎีคือเก่า เรียกว่า ปลิโอซีน (Pliocene) ตามทฤษฎี
ใหม่ เรียกว่า ปลีสโตซีน (Pleistocene) กำหนดว่า ยุคเริ่มเป็น เป็น
กันเมื่อ ๒ ล้านปีมาแล้ว ก่อนจากนั้นขึ้นไปถึง ๑๕ ล้านปี ว่ายังเป็น “สิ่ง”
หรือคนสมัยนี้มีสมอง ไม่เด่นในพอที่จะรู้ทำอะไรมาแต่ไปกว่า ก็นอน
หลับตาม ต่อสู้กัดกัน

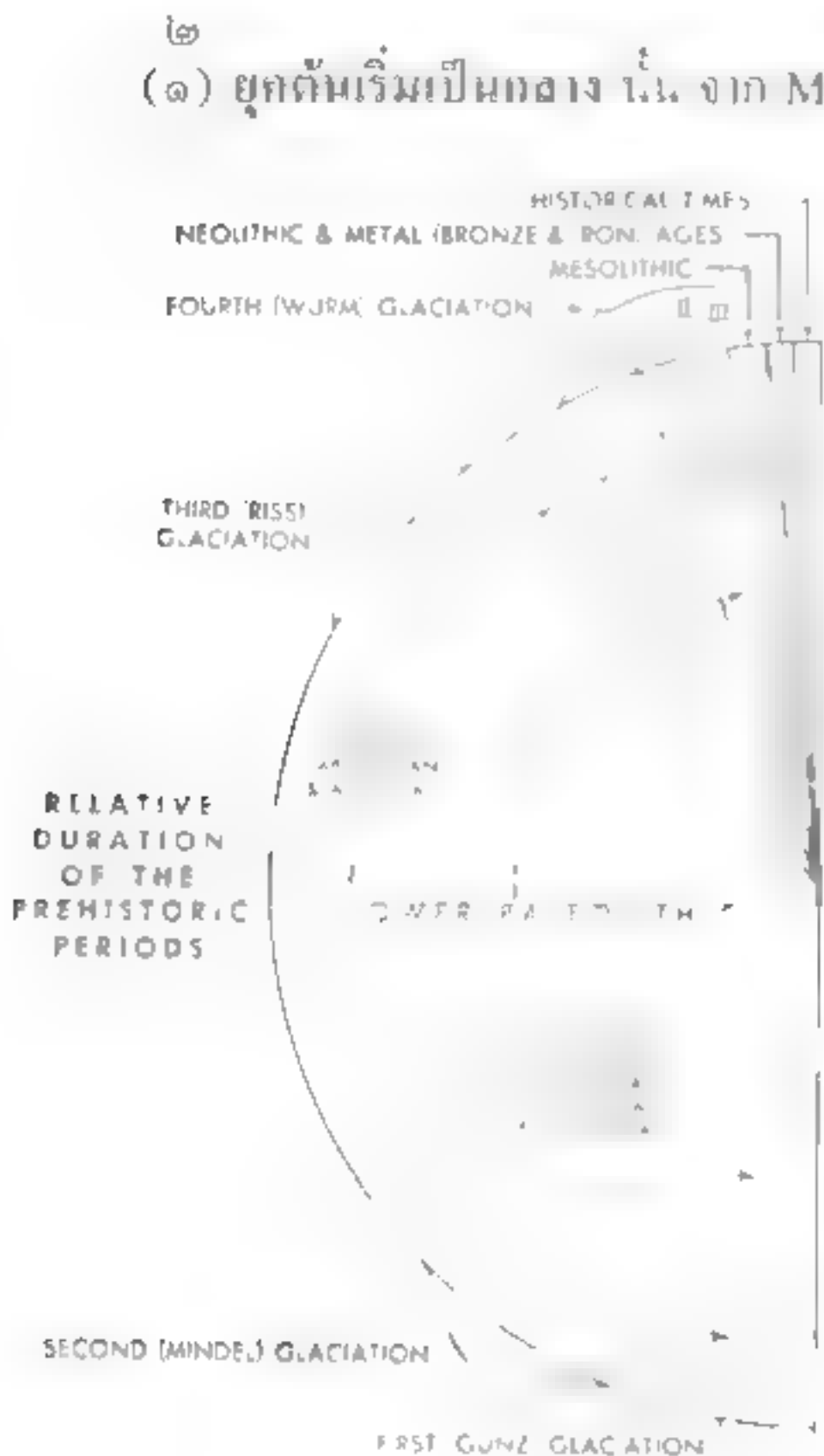
รูปเครื่องหินเก่า ยุคต้นเริ่มเป็น ๑ นั้น ถ้าสังเกตจะเห็นรู้จักขีดเรียบแหล่น ทำวงโค้งได้

รูปเครื่องหินเก่า ชุกฉันเริ่มเป็นกลางนั้นจะเห็น
เกาะขัดหยาบกว่า แต่ทำวงโค้งได้

รูปเครื่องหินเก่า ชูคันเริ่มเป็นดำนั่น จะเห็น
เกาะได้ไม่มีรอยขัด ที่ยอดแหลมจะไม่มัวโค้ง

๑ Man culture and society Ancient ได้ทำซ้ำว่าโบราณคดี เรา นี้ความรู้เป็นมาตราเวลาเวลาหรืออนุแห่งจึงใช้ว่า

(๓.๒) ยุคหินเก่าปลายต้นเริ่มเป็นบน นั้น จาก Upper Paleolithic เป็นยุคที่มีความเจริญสืบเนื่องมา เป็นกาลพ้นยุคน้ำแข็งที่ ๔ เป็นยุคอบอุ่นขึ้นมาก ก็คือยุคสมัยหินเก่าปลายที่รู้จักเกาะ ขุด ถางหิน ทำหินแหลมเป็นเครื่อง จะ ได้ รูปที่พิมพ์มานั้น ว่างมีกาลเวลาดังแต่ ๖๐,๐๐๐ ปี ถึง ๕๐๐,๐๐๐ ปี ที่กล่าวชื่อมาแล้วว่า เมโซลิติก ปลายนั้น



ที่ ๔ รูปเส้นผ่าที่ทำได้ ได้แต่ยุคหินเก่า หรือสมัยยุคหินและนั่นเอง แล้วจึงทำเครื่องมือได้เรียบแหลมคมไม่ได้ ทำได้เพียงหยาบ ๆ ซึ่งเป็นยุคเริ่มกลางได้ความเกี่ยวเข้าไปในยุคต่ำ มีกาลเวลาดังแต่ ๕๐๐,๐๐๐ ปีขึ้นไปถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ ปี

๓. ยุคหินเก่าลึกสุดต้นเริ่มเป็นต่ำ นั้นจาก Lower Paleolithic เป็นยุคเริ่มต่ำเริ่มรู้ขึ้น เจริญเป็นกาลยุคน้ำแข็งที่ ๓ ตลอดไปถึงยุคน้ำแข็งที่ ๒ อันเป็นยุคเริ่มมีความคิดรูขึ้น และพาเข้าไปถึงยุคน้ำแข็งที่ ๑ กันสุดดึกดำบรรพ์ ถึงกระนั้น ก็เป็นแกนองควัฒนาการอันเกี่ยวเนื่องระหว่างก่อนยุคสมัยประวัติศาสตร์ เป็นดัชนีแผนวิวัฒนาการส่องให้รู้ ก็คือยุคหินเก่า ที่รู้จักเกาะ ทำแหลมได้ แต่ไม่เรียบจึงเห็นได้ว่าหยาบ ๆ เป็นยุคกลางก่อนเข้าถึงยุคหินเก่า ที่รู้จักเกาะได้ แล้วพอถึงสมัยหินเก่าใหม่มีมาในยุคเวลาดังแต่ ๕๐๐,๐๐๐ ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ ปี และถึง ๑,๕๐๐,๐๐๐ ปี หรือ ๒ ล้านปี หรืออาจมากกว่า ๓ ล้านปีขึ้นไป กระทั่งเป็นอนันต์กาล ประมาณ ๗ แสนล้านปี เท่าอายุดวงตะวันเป็นอย่างต่ำ

แมน = ไทย

เมืองแมน คนไทยแมน กับ เมืองแมน คนแมน ก็คืออันเดียวกันเปลี่ยนเพียงชื่อเท่านั้น เท่าที่เปลี่ยนนี้ดี เพราะทำให้คนไทยแมน สดใส และชื่อขำกขอยู่ในภาษาไทย จึงเป็นหลักฐานว่ามีอยู่แล้ว กับมีชื่อคำไทยอยู่มาจนถึงปัจจุบัน และมีไปตลอดที่คนไทยไม่มีอยู่ ใครจะบอกสมัยเมืองแมนชื่อ หมีนิมาถึง ๘ พันปีก่อนนั้น นับว่าไกลจากกาลน้อยอยู่ อาจเลื่อนลงมาจากยุคมีสัตว์ เปลี่ยนทุกชั้นวันที่ ๓ ถึงยุคที่ ๔ และเหมือนกันตลอดโลก ถ้าเงินพูดว่าเจริญมาก่อนหมีนิ จะขัดกันกับคำฝรั่ง ทั้งจะไม่เป็นที่น่าเชื่อถือตลอดไป ในที่นี้ขอกล่าวถึงเมืองไทยนี้เจริญมาก่อนหมีนิ เข้าระยะกาลคิดทำประดิษฐ์ต่าง ๆ เมื่อก่อนหมื่นปีมาแล้ว ตอนนั้น ยังคิดหวังสื่อไม่ได้ จึงไม่มีการบันทึกหรือเขียนกันไว้ เมื่อเข้าบันทึกหรือจารึกนั้นถึงเมื่อ ๘ พันปีมาแล้วจึงเรียงตามบันทึก แลใช้สำนวนปัจจุบัน ทั้งคำชื่อเมืองแมนนี้ บัดนี้ ไทยรู้จักกันว่าสวรรค์ชั้นฟ้า



ขุนอิน พระอินทร

พระรูปนี้ กระทำให้ชัดขึ้นจากภาพฝีพระหัตถ์สมเด็จพระเจ้าทรงวัดเกล้ายอดช่อชั้น ถือฉนวนแก้ว ๕ ยอด คือ วชิราวุธ ขอช้าง ประทับช้างไธราพตงาญ ได้เลื่อนเป็นพระอินทรเทวราชของชมพูทวีป และ ได้ลดฐานันดรศักดิ์เป็นโลกปาตลกเทพทิศตะวันออก แต่เครื่องแต่ง, หน้าตา, ถายเขียนเป็นไทย และ มีในเมืองไทยจึงว่าเป็นขุนพระอินไทย มีพระนามไทยว่าพระสยามเทวาธิราชเจ้า หรือพระ-ไทยเทวาธิราชเจ้าได้ปรากฏในสมัยนี้



พระศรีธุมไทย พระนางแก้ว

พระอินทรามณี หรือ ศบิ

พระรูปนี้ กระทำขึ้นจากภาพลายรดน้ำอันเป็นรูปนางแก้ว ศตริวิคน หรืออิตถิวิคน ได้ประยุกต์เป็นศิลปปัจจุบันบ้าง มือถือช่อ ดอกไม้ เป็นลักษณะเดียวกับอินทรามณี ก็ถือดอกกัลปพฤกษ์ หรือ กามพฤกษ์นี่แหละก็ได้ ทั้งวัดเกล้ายอด และ หน้า กับ พุ่มทรวงกึ่ง มีลักษณะงามชวนใจ จึงนำมาเป็นคู่พระศักดิ์ ทั้งเครื่อง แต่ง หน้า ตา กับทั้งแบบศิลป และ ช่าง ก็เป็นไทยตลอด จึงถือว่าเป็นของไทย

ด้วยเห็น พระอินทร และ พระอินทร นี้ ทรงเป็นโลกปาตลกเทพทิศตะวันออกมีคุณธรรมว่า อานุรักษ์ดี แปลว่า ดนวิรักษะ ชั่วบเลื่อ ฉะนั้น จึงนิยมนำ มาให้ชม ในเวลาที่มีในพระพุทธรูปศาสนา มีชื่อ และ คุณสมบัติมาก ข้อย่อยอย่างนี้

สหัสเสนตุโต เทวินโท

อสุราชโย มเหสกุโ

ทรงมีพันเนตร พระอินจอมเทพ

ทรงชนะอสูร ทรงพระสักขใหญ่

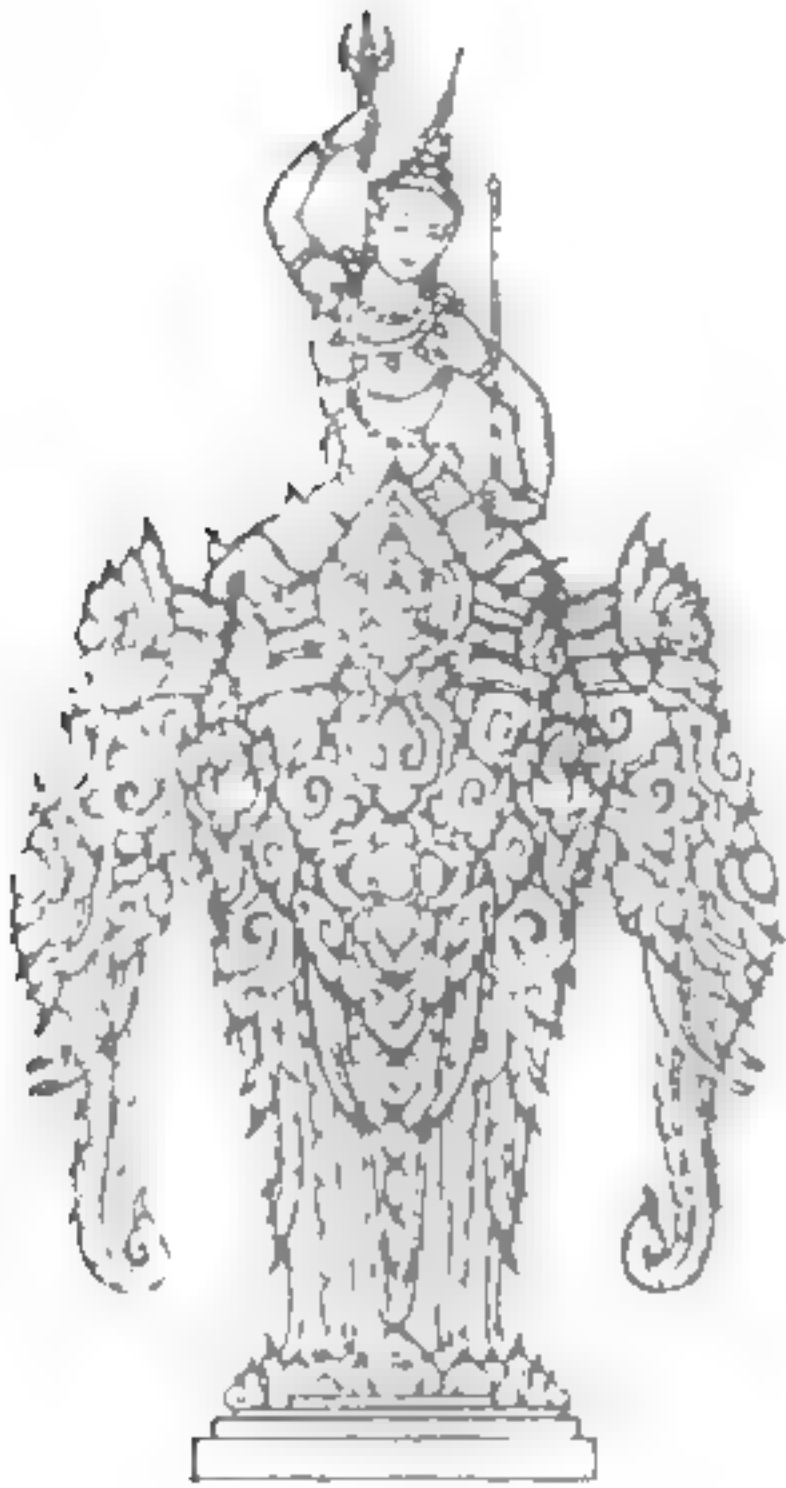
เทวราชสิรินุโร

วชราวุโร สุขุมปติ

ทรงไว้ซึ่งเทวราชสิริ

ทรงวชิราวุธ ทรงเป็นบดีพระสุชา

พระนามว่า สุขุมปติ แปลว่า ทรงเป็นพระสวามีของพระสุชานั้น มี ๕ พระนาง ๑ สุภรรมา ๒ สุนันทา ๓ สุขิดรา ๔ สุขาดรา ๕ โรหิณี ที่มีนามว่า เทวินท คือ จอมเทพนั้น เฉพาะ-เอราวัณเทพนั้นเดิมเป็นช้าง ซึ่งได้รับพระราชทานมาช่วยสร้างทางสวรรค์ คือ ศาลาใหญ่ เป็นที่พักอาศัยรักษาพยาบาล หรือ โรงพยาบาล ช้างเอราวัณได้ช่วยขนวัสดุ และ ช่วยกึ่งเท่าที่ทำได้ จึงได้ไปเกิดร่วมจ้วยเป็นเอราวัณเทพ เมื่อจะเสด็จไปไหน ได้นิรมิตเป็นช้างใหญ่ มี ๓๓ กระพองเศียร ถ้าจะ



พระอินทรวรราช
สักกเทวานมิตตเทวาราชเจ้า

ภาพนี้ กระทำขึ้นจากภาพลายเส้น ซึ่งอุดมคุณฐิ ศิลปินสง่า
มะยูระ ได้คิดสร้างขึ้นเป็นรูปทรง-ทรงรัดเกล้า
ยอดช่อชั้น มีขอวแกว่นมวกแก้ว ๕ ยอด คือ วชิราวุธ ประทับ
ข้างเอววัน ๓ กระพองเศียร ทั้งยังได้เห็นช้างที่ได้
วาดเขียนสร้างขึ้นเป็น ๓๓ กระพองเศียรทั้งหมดก็เห็นเป็น
ของไทย และ พระอินทร์นี้ กับ พระอิศวร เป็นคนละองค์ อิศวรประ
ทับโคบนที มี ๓ ตา มีมือมาก จึงต่างจากนี้ พระอินทร์นี้ จึงเป็น
พระอินไทย พระสยามเทวาราชเจ้า พระไทยเทวาราชเจ้า



นางกวัค หรือ ขุนหญิงกวัคทองมา
พระศรีอุมา หรือ พระเทวีสุชาดา

ภาพนี้ ได้ถ่ายที่สร้างเป็นรูปเคารพอันเป็นจำวแม่โชค
ตากทรัพย์สิน ซึ่งต่างได้ออกแบบสร้างขึ้นเป็นที่เคารพบูชา
บำบวงบนบานกัน ได้เป็นหลักฐานยืนยันว่านางกวัคนี้เป็น
หญิงไทยที่มีรูปเคารพบำบวงบูชามากที่สุดเท่าที่ได้พบ จะเห็นมือ
ขวาขกวัค มือซ้ายประคองถุงเงินทอง ทรงรัดเกล้า
พระนาง ทรงสะโบ และ ถุงไทยมีลายไทย ประทับแท่นทอง ได้สำ
นึกพิศมัยกายจึงทราบนามว่า พระศรี หรือ สุชาดา ได้นำมาเป็นคู่
พระศักดิ์พระอินทสักกเทวานมิตตเทวาราชเจ้า ทั้งนี้มีหลักฐานนอก
จากรูปปรากฏแล้ว ถ้ามีคาโน หรือ ศัพท์
ว่า จักขุญาณ ดี ๆ แล้วจะทราบได้เอง (พระศรีนี้ที่ไทยเชิญมาทรง
เล่นฟ้อนรำแม่ศรี)

เสด็จพระองค์เดียวกับพระนางทั้ง ๕ ก็นิรมิตกระพองเศียรเดียว หรือ เสด็จพระองค์เดียว ก็นิรมิตกระพองเศียรเดียว มีงา
๔ งอกออกข้างละคู่ ทรง วชิราวุธเป็นคู่พระศักดิ์ ที่ทรงนามว่า สุขัมปติ เป็นสวามีของสุชา หรือ สุชาดา นั้น โดยที่ทรง
โปรดพระนางมากได้ทรงประทานพรไว้ จึงเป็นคู่ร่วมเสด็จด้วยเสมอ เอววัน-นิรมิตเป็นช้าง ๓ กระพองเศียร ได้เสด็จ
ร่วมกระพองบ้าง บางทีก็เสด็จต่างพระพองกันบ้าง บางทีก็ทรงประคองในอ้อมแขนบ้าง ฉะนั้น พระอินทสักกเทวาราช
จึงมีพระนามว่า สุขัมปติ แปลว่าเป็น บดี ของสุชา หรือ สุชาดา ที่มีนามว่า สาส์สเนตต นั้น คือ มีพันดา

ขุนอิน และ นางกวัค ได้ขึ้นเป็นคันที่เคารพนับถือกันมานานแล้ว กระทั่งมีมนต์และรูปเคารพอยู่ทั่ว
ไป กระนั้น ก่อนที่ได้พบจารึกก็มีความรู้คู่กันนั้น ขุนอินและนางกวัคจึงมีเพียงชื่อ และ รูปเคารพ แต่ประวัติเรื่องราว



ขลุ่ยพักตรมหาพรหมเทพเจ้า (จาก เทวกำเนิด) สรัสวดี มหาพรหม เทวีเจ้า
ไม่มีสรวณฉิษิตีจึงขออนุญาตเป็นหลักฐานว่าเป็นที่รู้จักทั่วไป

ขลุ่ยพักตรมหาพรหมเทพเจ้า ทำเป็น ๔ หน้าตามแบบพรหมวิหาร ๔ คือ หน้าตรง เมตตา-ขวา-กรุณาซ้าย มุทิตา หลัง-อุเบกขา ว่า ๔ มือบ้าง ๘ มือบ้าง ในที่นี้มี ๘ มือ ขวาล่างสุดถือกันขลุ่ยร ขึ้นมาถือพวงประคำคดองค่อ ขึ้นมาวางแบรับเครื่องบูชา และประสาทพร บนถือช้อนคักเนช ซ้ายล่างถือลูกธนูปรวิตะ ขึ้นมาถือหม้อน้ำทิพ ขึ้นบนถือสมุดข่อยคัมภีร์พระเวททั้ง ๔ บนสุดห้อยลงกุมปกรรองฟ้าดินสร้างโลกกับคณูกานูภาพทิพกายสิทธิ์ประสาทพรสำเร็จผลและไม่ตายจึงมีชื่อว่า อมร-ไม่ตายในเข่งน้ำว่า อมโคยโลก-เกษ กับมีว่า ทรงผยองเหนือขุนห่าน คือ มีพระอาหงสเป็นพาหนะในตำนานว่า มีสรัสวดีเป็น ศักติ คือ พระราชา ได้เป็นคู่ร่วมกันสร้างขึ้นทุกอย่างทุกเพศพรรณจึงมีชื่อว่าพรหม และ ทิพโลก ที่ประทับชื่อว่า พรหมพณฑา คือ พรหมโลกได้สถิตอยู่ ณ ที่นั้น

สรัสวดี มหาพรหม เทวีเจ้า ทำเป็นมหาพรหมคือมหาพรหมเพศหญิงที่พระเทวีเจ้าแม่ผู้สร้างสรรพเพศพรรณ กับทั้งการศึกษาศิลปวิทยา ทรงสิริโฉมโสภามีวรกายฉวีสีสิริกายขาวผ่อง มีเครื่องประดับเพชรแก้วขาวสรวนรัต.กถาจุฬารัตน มีนามว่า สรัสวดีเป็นทวิเสียงเพลงบรรเลงขับกล่อม มีนามว่าศตรูปา ทรงโฉมสรวงามร้อยอย่างครบรูปแบบ มีนามว่ามหาพรหม เป็นผู้สร้างคู่กับมหาพรหม และสร้างคัวสื่อเทวนาครีจเริกพระเวท มีนามว่า เทวีเจ้าวั้นเป็นเจ้าคู่สับผัดเทศและ เพศเจ้าแม่ ได้สร้างทำเป็นเพศหญิง มี ๔ มือ ขวา บน-ถือผูกโบตานจารคัวสื่อเทวนาครีจเริกพระเวท ขวาล่างถือดอกบัวตูม-ทรงพรหมจรรย์ ซ้ายบนถือถ้วยน้ำ-ถือกันว่าเป็นเจ้าแม่แห่งน้ำบริสุทธิ์สะอาด ซ้ายล่างถือพิณ-ทรงเสียงเพลงกระแตเสียงศิลปทั้งขับร้อง และ บรรเลง ประทับแท่นตำแหน่ง พระศักติเทวี (อ่าน ศัก....ติ) คือ พระราชาเจ้า และ ประทับทรงนกยูงตัวแพน หมายถึงว่าเป็นเทวีพื่อนรำ และทรงเสียง.เพลง

เอามือซ้ายอุบมือขวา เกิดเป็นนารายณ์พิฆณู เอามือขวาลูบมือซ้ายเกิดเป็นพรหมนาถาขึ้น กับทั้ง พรหมณ์นี้ว่า วรรณพรหมณ์มีจากเศียรพรหม จึงมีชื่อว่า พรหมณ์ เป็นวรรณกฐาอาจารย์ขึ้นป่าปมุดละนี้ จึงนำมหาพรหมเทพเจ้า กับมหาพรหม เทวี เวียงคันทน คำนานฉิสร หรือ พระอินศวรนั้นมือ ๑.ที่นี้ และตำนานนี้มีหลังพระพุทธรูปประมาณ ๘๐๐ ปี ในนารายณ์สิบปาง มีพุทธรูปคานอินอันอยู่ เมื่อเข้ามาในไทยแล้ว เพราะมีพระพุทธรูปคานรวอยู่ด้วยจึงยอมรับนับถือ ขุนอิน และ นางแก้ว ผู้สร้างความเจริญแก่ไทย ได้เข้าไปรวมกับฉิสรและอุมา จึงค่อยหายเลือนเข้าไปในของเขา



อิตฺตวดีเทพเจ้า

(จาก เทวกำเนิด)

อิตฺตวดีเทพเจ้า พระสร้างขึ้นเป็นชายทรงรัศมีเกล้า ๗ เมลา มีวงจันทร์เป็นปิ่นที่หว่างคิ้วตรงหน้าผากจะเห็นดาที่ ๓ หลังอยู่ มีประจำกะโหลกคนคดสองคอ มีสังวาลเป็นงู นุ่งหนังเสือ มีมือ ๔ มือ ขวามือถือคทาหัวกะโหลก ขวาล่าง-ถือปวงมณฑปสำหรับคล้อง ข้ายบน-ถือสังข์ ข้ายล่าง-ถือศรีศูล ประทับ ณ โพชชนคปราสาท บ้าง ๗ หลังโคนนทีเมื่อผู้เป็นพาหนะบ้างมี ศักติเทวีเดิมชื่อ “สดี” หรือ “สมาฤดี” นั้นไม่มีลูก ต่อมาศักตีสดีนั้นเคลื่อนไปเกิดเป็นอุมามหาวดี ไต่ไปพาเกิด ณ สุขาภิธยาลงพิช เกิดเป็น ขันธกุมารโอรสจึง มีแต่ขึ้นมา ต่อมา ครั้นมีคณศรแล้ว และ ขันธกุมารทั้งกำลังมีลูก ๕ ลูกจึงชื่อ ปิณธุสสิข บ้าง จึงโดนจุแล้ว ได้คุมทัพเทพเจ้าและพองเทพ ไปปราบดาการสูรได้สำเร็จแล้ว ทรงโปรดลงจึงให้เป็นวสวัตติเทวราช แปลว่าเทวราชผู้ให้ไปในอำนาจ กรอวสวัตติเทพ ส่วนคณศร ทรงโปรดให้เป็นนายกฝ่ายพลเรือน จึงเป็นนายกคือ ผู้นำ บดี เจ้าใหญ่ และเอศวรคือ จอมทุกชนิด เช่น วิทยานายกศิลป-นายก มงคลบดี สิริบดี คณศร พินนศร



อุมามหาวดี เทวีเจ้า

อุมามหาวดี พระศรีเทวีเจ้า ที่ได้สร้างขึ้นนั้นจะเห็นเป็น ๒ ภาค ภาครูปที่ทรงสิริโฉมสวยงามนั้น คือ อุมามหาวดี แปลว่า พุ่มฝอยทอง ภาครูปที่น่ากลัวนั้นคือกาฬี ทรงรัศมีเกล้าพระเทวีมีกระบังหน้าทรงพัสดราภรณ์ฉลององค์ มีมือ ๔ ทั้งขวา-ซ้าย คู่บนถือคอก บัวบานส่งกลิ่นฟุ้งทั่วไป ทั้งขวา-ซ้าย คู่ล่างประนม ณ อระสงวนส่วน สมบัติ เป็นส่วนอุมাত্রคาเทวี

ภาคกาฬี เทวีเจ้า นั้น จะเห็นรัศมีเกล้าเกศาขยายทรงหน้าดา ร้าย ทรงพวงหัวกะโหลก มีสังวาลเป็นงู มีมือ ๔ ทั้งขวา-ซ้ายคู่บน จะกำขี้เล็บเสียบปัก ถ่างขาถือหัวคนคดมาใหม่ ๆ ข้ายถือคทาหัวกะโหลก อาภรณ์ล้วนแขนคนที่คดขาดเอาประดับ ณ สะเอวมีเข็มขัดเป็นแขนคนร้อยคอก คณศรณัฏฐ์ได้ลงมาไว้ ณ ข้างขวาเป็นอุมามหาวดี หัว พระนางนี้มีแต่ฆ่า ส่วนอุมามหาวดีครั้งนี้ได้เห็นขันธกุมารเกิดแล้ว จึงขอส่วนจากสระประสมกับส่วนของตัวสร้างโอรสเป็นชายทรง ศักดิ์ส่วนผู้หญิง ชื่อ สิริธุมงคล หรือ คณศร ประทับแทนตำแหน่งพระ- ศักติเทวีแม่เจ้าและประทับด้วยกัน ณ โพชชนคปราสาท ตลอดมา

๗ ภาคกลางในของหลวง เช่น แม่โสภ เป็นแม่หญิงไทยรู้จักทำข้าว-ไทยจึงยกขึ้นเป็นเจ้าแม่ข้าว ได้บำวน บูชากันมา ก็ยกไปให้อินเดียแล้ว และเช่น-เพลงขุนอิน และขุนหญิงนางกวักได้เข้าไปเป็นเพลงโขง เล่นเรื่องรามเกียรติ์ ก็ต้องเปลี่ยนไหว้ครูไทยไปไหว้วันรายณ์ อิศวร พรหม อันเป็นของชมพูทวีป (แขกแต่ไม่มีชื่อว่า พระ) แม้นพระนิพนธ์ จะย่อพอได้ความว่า “ไหว้ครู” นั้นเองควรจะเป็นว่า ศิษย์ไหว้ครู ผู้สอนวิชาให้แก่ตน แต่มีเกร็ด.....ดังในการไหว้ครู ให้เคารพด้วย จึงพาให้เข้าใจไปว่าไหว้ผี...เหล่านั้นเป็นผีอะไรก็ไม่ทราบ ทำให้พวกครูเดือดร้อนเห็นว่าเลวเกินไป จึงคิด



นารายณ์พิฆณู เทพเจ้า (จาก เทวคันนิค)

นารายณ์พิฆณู เทพเจ้า ได้สร้างสถาปนาขึ้นนี้ จะเห็นมีมือ ๔ ขวา บนถือจักรหมุน ขวาล่างถือตรีศูล ซ้ายบนถือสังข์ ซ้ายล่างถือดอกบัวบาน ประทับแท่นบัลลังก์พระยานาค และ พระยานาคนี้มี ๘ เศียร และประทับหลังพระยาครุฑาภินันท์ นานมได้พระศักดิ์ศรีลักษมีเทวีแล้ว ครั้นบรรทมบนบัลลังก์พระยานาค ณ ไวกูณฐเกษียรสาครวิมาน มีดอกบัวเกิดขึ้นจากนาภี (ท้อง) ได้บำเหน็จพรหมกumar ปรากฏขึ้น จึงเป็นไอรสเกิดจากพระองค์ ชื่อ อโนมาคัน องคณารายณ์พิฆณูนี้ ในพระพุทธศาสนา มีชื่อว่า นิมมานรติเทวราชเจ้า พิกพินิมมานรติสวรรค์ชั้น ๕ ไทยมีชื่อว่า เจ้าฟ้า เป็นพระสวามีของ เจ้าแม่ทัตติมาทองในส่วนโลก หรือ ภาคโลกก็มาประจำและมักมาทรงคนใช้ชื่อว่า เจ้าฟ้า และ ทรงบำเพ็ญบารมีเหมือนพระโพธิสัตว์ ในอนาคตวงศ์ชื่อว่า รามบัณฑิต ก็เป็นได้



ศรีลักษมี เทวีเจ้า

ศรีลักษมี เทวีเจ้า ได้สร้างสถาปนาเป็นหญิงสมบูรณ์ทุกส่วนศักดิ์ มี ๒ มือ มือขวาถือดอกบัวสายบานแล้ว มือซ้ายปถ้อยดง ทั้ง ๒ แขน จะเห็นเหมือนวงช้างรัดเกล้าใบสี่ข้อ ฉลององค์คลุมไหล่ลงมาตลอด ขอบชายทรงจีวร มี ๔ พุ่มด้วยดอกศรทรวงไม้ ทรงสะโพก ทั้งสองข้าง จะเห็นริ้วทองมาบังบอกแบบดอกบัวดวงกว่าทอง ประทับยืนบนฝักบัวล้อมรอบด้วยเกสร และ กลีบ อันเป็นที่กำเนิด ณ ครึ่งปางบูรมาวดาน หรือ กัจฉปาวดาน ได้กวณเกษียรสาครเพื่อให้น้ำอมฤตทิพกินแล้วไม่ตาย พระนางได้ปรากฏเป็นลำดับที่ ๑ ได้ไปเป็นพระเทวีเจ้า ในค่านานวิญญูปรณา มีพระไอรสชื่อ กามเทพ และในพระพุทธศาสนา มีชื่อว่า รติเทวีเจ้าแม่สวรรค์ชั้นนิมมานรติ ไทยมีชื่อว่า เจ้าแม่ทัตติมา ถ้าทางน้ำ ชื่อเจ้าแม่ย่านางบ้าง

หาเวลาเข้ามาปรับปรุงให้เป็นผีฟ้าจะได้มีศักดิ์ไชยสมควร” พวกเขาส่งเรื่องราวมาเกิดคืออยู่แล้ว จึงเลิกไหว้ครูบาไทย ได้พร้อมกันไหว้ ถวายบังคม นารายณ์ อิศวร พรหม อันเป็นเทวดาเขานั้น มาไทย ขอมไทย ครูบาไทย ผู้สร้างระบบรำ ระบบเสียงร้อง ระบบเสียงเครื่องทำเพลง ก็ต้องหลบเข้ามาหาไปหมดแม้การรำเพลงไหว้แบบไทยดั้งเดิมเสีย ใช้นิมนต์ไหว้ บังคม กันไหว้ ฯลฯ เวลาเปลี่ยนไปสามแบบอินเดีย คือ ถาดใส่เครื่องเช่นบูชา เอารูปปักใช้มือซ้อนขึ้นชูร่ายนถวายพระเป็น เจ้าแล้ว เพราะไทยถูกกดดันเองอย่างนี้ ของไทยก็ค่อยสูญไป ของแขกเข้ามาแทนที่ ไทยนักรู้ ไทยผู้รู้ทั้งหลาย จึงยกไปให้แขกหมดแล้ว ทั้ง ๆ ที่แขกไม่มีเลข ก็ได้ไปแล้ว เขาจะไม่ยอมรับ



พระลีนทร์ หรือ ท้าวสักกเทวามินทเทวราชในพระพุทธศาสนา คือ พระองค์ท้าวอมรินทร์ราชแห่ง ดาวดึงส์สวรรค์ และ จาตุ มหาราชสวรรค์

ในตำนานเทวกำเนิด และ ท้าวไปในภายหลังกดกดลง มาเป็นเพียง ท้าวโลกปาลกเทพทิศตะวันออก (ในพระพุทธ- ศาสนาตรัสเรียกว่า-ธรรมาเทวราช) ทั้งหมดซึ่งเป็นเครื่องทรง ประจำฐานันดรศักดิ์ชั้นชั้นอยู่ คือ ข้าง ๓ เทียร หรือ ๓๓ เทียร พระขรรค์ และวชิราวุธ ได้ถ่ายทอดมาเป็นหลักฐาน

ระบบธรรมชาติท้องฟ้า กับ โลก และ กาลเวลา

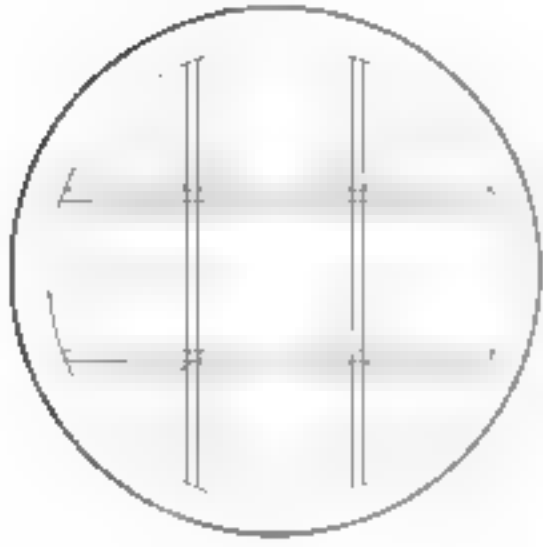
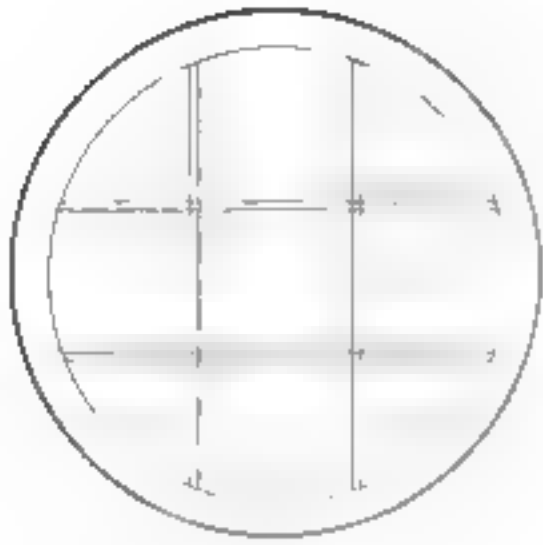
ประวัติการณ์ธรรมชาติ

ทั้งนี้ ที่ไทยผู้ได้ประกาศปรากฏการณ์จึงสร้างชื่อไว้ให้เป็นหลักฐานนานมาแล้วท่านผู้ค้นไทย ได้สังเกต เห็นสิ่งแปลกประหลาดในธรรมชาติคือ วัฏจักรของดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ที่เคลื่อนที่ในวงกลมรอบโลกเป็นเส้นวง ถ้าตั้งขึ้นไว้กลางอากาศเป็น เส้นวง ซึ่งวงกลมของเส้นรอบวงของฟ้าชั้นกลางวันจรดถึงเส้นรอบวงของฟ้าตรงข้ามเป็นท้องฟ้า กับเห็น "ดวง" ตะวัน และ เดือนเพ็ญ จึงว่า ดวงเป็นวงกลมรอบของฟ้า โคจรวนเวียน เล่นเวียนวน จะเห็นได้ ตาม รูปดวงวงกลมและโคจรในรูปนี้ เป็นดวงวงกลมอยู่ภายในวงกลมรอบของฟ้าชั้น เป็น รูปโลกกลม แผ่นดินนี้ จึงโคจรวนเวียนรอบโลกในวงกลมเดิมนี้ในอีกเส้นหนึ่ง ซึ่งก็เป็นเส้นวงกลมสอง เส้นขนานกันกันไปรอบเป็นวงกลมรอบโลกอันอยู่สูงจากพื้น เป็น ดวง ๑ คือ ดวง หรือ วงกลมรอบ วงกลมนอก คือ วงกลมรอบของฟ้า วงกลมใน คือวงกลมโลก หรือ โลกกลมท่านค้นไทยได้วางความรู้ไว้อย่างที่ได้สร้างเป็น คำราตามรูปแบบที่ปรากฏอยู่ถึงกาลนี้

ประวัติการณ์ธรรมชาติ อันเป็นตำนานของกาลเวลา เฉพาะที่เป็นปรากฏการณ์ซึ่งเป็นระบบท้องฟ้า และ ระบบโลกแผ่นดิน ได้ปรากฏเป็น คาราสาตร์ ภูมิศาสตร์ และ โหราศาสตร์ หรือ คำราบอกกับ มีกาลเวลาปรากฏเป็น ปี เดือน วัน มี (เวลา) ในท พระพุทธศาสนา เป็น อสงไขยกาล คือ นับไม่ได้ก็เป็น อนันต คือ ไม่มีกำหนดจำนวน หรือ กำหนดไม่ได้จึงไม่มีที่สุด อันนับไม่ได้เช่นเดียวกัน แต่ก็ยังให้จำนวนไว้ว่า อสงไขยที่ ๑ ที่ ๒ เป็นต้น จนกระทั่ง กำหนดไม่ได้ หรือ ไม่ปรากฏจำนวนจำเป็น อนันต แม้ไทยก็มีกล่าวกันว่า ดึกดำบรรพ์ สุดกำหนด นานเท่านาน ฯลฯ

[illegible][illegible]

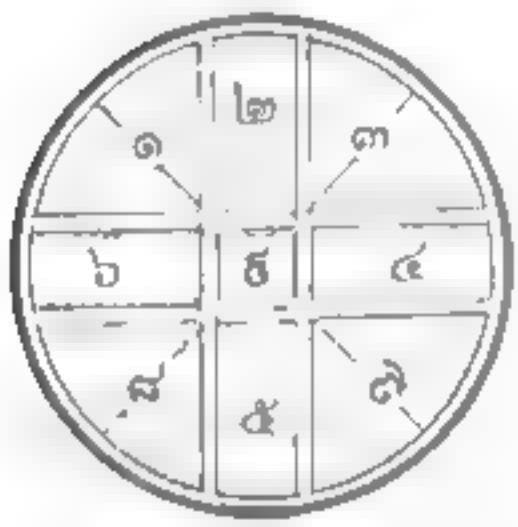
ชั้น ๕ ผีบ้าน (หรือ บ้าน คือ พวกคนป่าเถื่อนเลว) พวกนี้มัน กบฏ และ คบ ๗ กัน ผลที่ได้มีอยู่นั้น นอกถึงกรรมกา อยู่กันเป็นพวก ๆ บางราย มองดูไม่สิ้นสุก เช่น ทำหมันหัวหมู หัวเป็นคอน หัวเป็นหนู ดูแล้วครึ่งเล่นกับหลัก มีม้อนใหญ่หลายอันเกิดขึ้นทูนหัวเข้า บางตัวมีหัวเป็นเสียงหวือว่อง กระทั่งหัวและหัวติดสอ ขนดก โทงู โทงู มีหัวเล็ก ๆ ยาว ๆ แล้วคอยเสียงขึ้นเกิดเป็นหัวใหม่และถูกทูน

[illegible][illegible]

และที่ ประสิทธิภาพโดยรวมชาตินี้มัน แล้วแล้วเมื่อไร นานมาแล้วเท่าไร ที่สุกตามันกับกำหนดได้ ก็ไทยนี้มีตำนานว่าผู้เฒ่าเมื่อประมาณ ๘,๐๐๐ ปีแล้ว ค้างคาวมีหูบิน และนางกั๊ก ก็ ลูกชาตูกสาวได้รักชื่อแล้วเอาขึ้นตั้งเป็นชื่อลูกก่อน เมื่อสามีคลอดและอุ้มจนโตแล้วจึงนำลูกมาตั้งเป็นชื่อ ปี, เดือน, วัน, เวลาคิดสร้างมาแล้ว.ละไทยได้แล้ว ก็เอาชื่อมาขนานเป็นตัวเลข จึงเป็นคำรวมหมู่ หรือ คำรวมเลขบอก จึงออกมาเป็น ปีชวด-หนู, ฉลู, วัช, ชน, เสือ ฯลฯ จึงเห็นเป็นระบบท้องฟ้า และ ระบบโลกแผ่นดิน คำ มา ต่างก็ไปปรุงกันขึ้นทั้งทางคำนวณ ทั้งเขียนเป็นรูปปรากฏขึ้นตามที่เห็น แต่เอาเป็นคำรวมรูปปรากฏขึ้น พร้อมกันเขียนเป็นคำทำนายไว้เสร็จ จึงเป็นคำรวมเลขใหญ่ ได้ตั้งชื่อว่า-พรหมชาติ และ โหราศาสตร์ จึงมีอยู่ ถึงแม้ว่าชื่อจะเป็นชมพูทวีป แต่รูปปรากฏ และ ชื่อเดิมยังเป็นไทย เช่น คำรวม เลข หรือ เลขบอก โมง (อัน) ผา (นาท) ผา น้อย (วินาที) เป็นต้น จึงเป็นหลักฐานแล้ว

อีก พวกเชื้อคอเปิด คอไม้ น่าน และนาค้าง ๆ ก็มีตัวเป็นคน หัวเป็นสัตว์นั้น ๆ ไม่มีตัว พละบาง กระบองบ้าง ข้อนบ้าง เกิดขึ้นเชิด
ตี ทุบ ตอกหัวจนขบ ค แดก แดก ละเอียด ไหม แล้วกลิ้งไผ่ พวกที่เล่นปลา และทอดปูเป็น ๆ ก็เกิดตัวเป็นคน หัวเป็นสัตว์นั้น ๆ ก็ถูก ต้ม
เยี่ยว ทอด จนกระทั่งละบะไหม่นแล้วกลิ้งกลิ้งใหม่ พวกที่วิ่ง เวง เมา สัตว์เป็น ๆ ก็เกิดเป็นสัตว์คน หัว นือ เท้า เป็นสัตว์นั้น ๆ นอนกดกับ
พื้นที่ร้อนเป็นไฟไหม้เผาจนหมดแล้วกลิ้งกลิ้งใหม่ พวกหนึ่ง ต้มเยี่ยวคน หัวเป็นงู เป็นปลา มีวัดเลงท้าง มีสัตว์นั้น ๆ จิก ถด กัด กินเนื้อบาป
ของเขาสืบปลงเป็น ๆ ถอดหนังงูเป็น ๆ ขูดหนังปลาไหลเป็น ๆ พวกหนึ่งกินไปดี ๆ มีควงไฟบ้าง ข้อนเหล็กบ้าง ถังเหล็กบ้าง หอด คาน
เหลน หลาว ปลิวมาอุด หิน แพร่ ลูกไหม้ ภาว ปรกรรมลอบที่ร้าย บางทีเดินอยู่ ๆ ก็มีคนขึ้นเข้ามาตีรันฟันแทง ว่าบาปกรรมปล้นฆ่า ที่
ลึกสุดนั้น คนถูดตริงนิงกับที่นาคมีหอกพุ่งออกแทงขวทะลุซ้าย พุ่งซ้ายทะลุขวา มีไฟลอกท้างเผาไหม้ ว่าเป็นพวกประทขรวัชทานผั่งที่ คือ

๕ ทั้งช่องกลาง กับทั้ง ๑๐ หรือ ๐ อันเป็นวงกลมรอบนั้น จึงรวมกัน ขึ้น-หักหะ หรือ หัก หัก อันแปลว่า เส้นซึ่ง ฉลาดเคลื่อนไหว เจริญ คือพลัทธิธรรมชาติซึ่งปรากฏอยู่ตลอด จึงรวมเป็นดวงโดยธาตุ อัน ก็ขึ้นเป็น ท้าวกรุงพาตี แปลว่า มีพลังงาน เช่น พลังแก้วแสงสว่าง เป็น ธรรม์ แปลว่าท้าวพลังงานไว้ เป็น พระภูมิ แปลว่าเจ้าของที่ดินนั้น และพระภูมินี้เป็นต้นที่ปกป้องรักษาคุ้มครองให้ผู้อยู่เป็นสุข ถ้ามี ๖ อันแล้ว เลข ๖ นั้นแปลว่าความหมายชื่อว่า ความพระสุก-สุกตรงกับสุขที่มีสุข จึงเชื่อกันว่า มีพระภูมิ ๖ ค่อม มีพร หรือ พระภูมิทั้ง ๖ นั้น มีองค์หนึ่งชื่อว่า-ธรรมโหราระบุชาติว่า “โหรา” คิดเห็นและแนใจว่า พลัทธิธรรมชาติที่คุ้มครองผู้นี้มี ๕ เลข ๖ เลข ๖ และ ๕ นี้ไทยเกิดเป็นนิมิตหมายเรื่องราวว่า ดิมีสุขขลังศักดิ์สิทธิ์เจริญก้าวหน้า จึงใช้วันรอบเจิม ทำเจิม ๖ ขทางหย้าเส้นขอบนอก ถือว่าเป็น นั้พระนวัตตี ทำเจิม ๕ ขทางคั้งเป็นช่องนอก ถือว่า พระองค์ชัยมงคลก้าวหน้า หรือ ชัยมงคล ๕ ส่วน ๐ นั้น ชื่อที่สูญอยู่แล้ว จึงเป็นอ เทาศธาตุ ไม่ปรากฏรูปลักษณะ รวณะ ทั้งชื่อว่า-มเตยู่ ๖ แปลว่าความดี จึงไม่มีที่วันรวมเป็นความกักขฬแล้วจึงปรากฏอย่างนี้ และนับชื่อเป็นลำดับอย่างนี้



๑. อาทิตย์ อีสาน ๒. จันทร บรพนา ๓. อังคาร อากเนย์ ๔. พุธ ทักษิณ ๕. พฤหัส ปังฉิม ๖. ศุกร อุตรา ๗. เสาร์ หรดี ๘. ราหู พายัพ ๙. เกตุ กลาง ๑๐. มฤคยู วงกลมรอบ

จะเป็นที่ประจักษ์แจ้งแก่ผู้รอบรู้ทั้งหลาย ดังนี้ จะเป็น พาลี ชรณี กุมิ เป็นตัวเลขสถิติอยู่ ณ แดนโลก หรือ ดวงโลกไทย ตลอดแล้ว

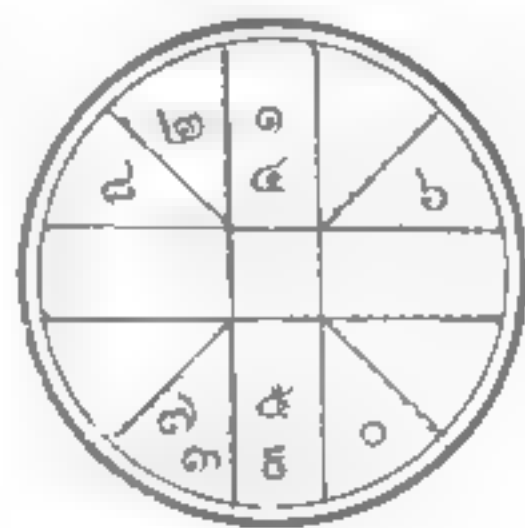
[illegible][illegible]

วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๒๕ ตามแบบไทย เขียนไว้ดังนี้ ๗ วัน ๑^๓ ๖ ค่า เดือน ๖

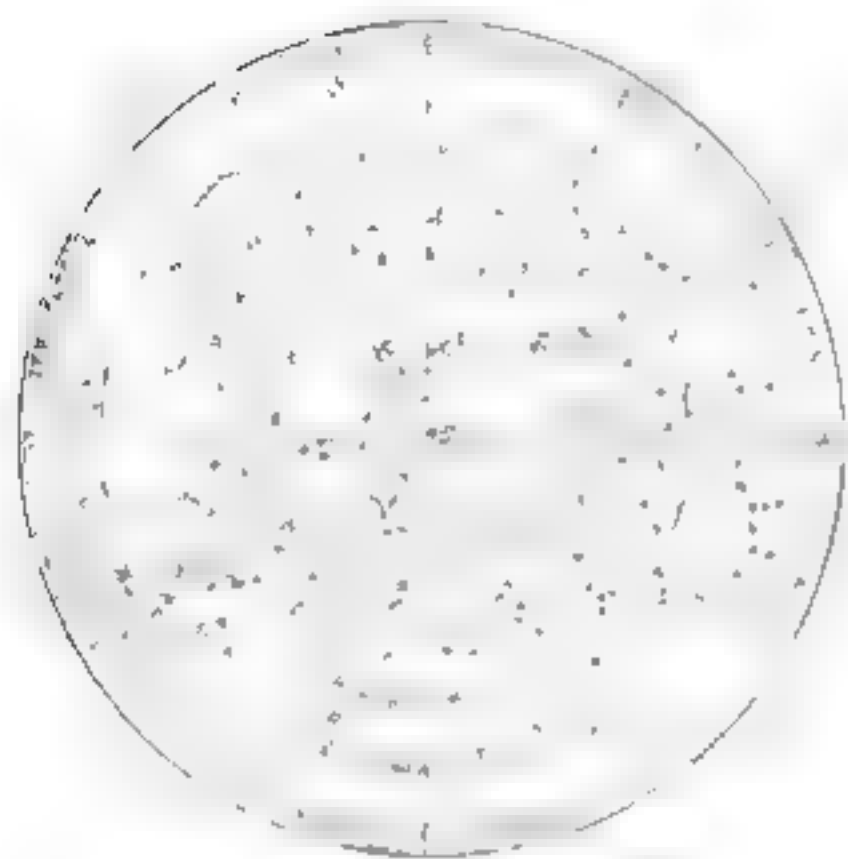
ปีจอ จศ. ๑๓๔๔ อ่านว่า วันอาทิตย์ ขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๖

อ่านดาวเคราะห์เคลื่อนไปสถิตตามราศีอย่างนี้

១. រាត្រី ០.	៦. រាត្រី ១០.
២. រាត្រី ១.	៧. រាត្រី ៥.
៣. រាត្រី ៥.	៨. រាត្រី ២.
៤. រាត្រី ០.	៩. រាត្រី ៦.
៥. រាត្រី ៦.	១០. រាត្រី ៧.



บัญชีแบบคง และ ค่าสถิติ การปัจจุบัน



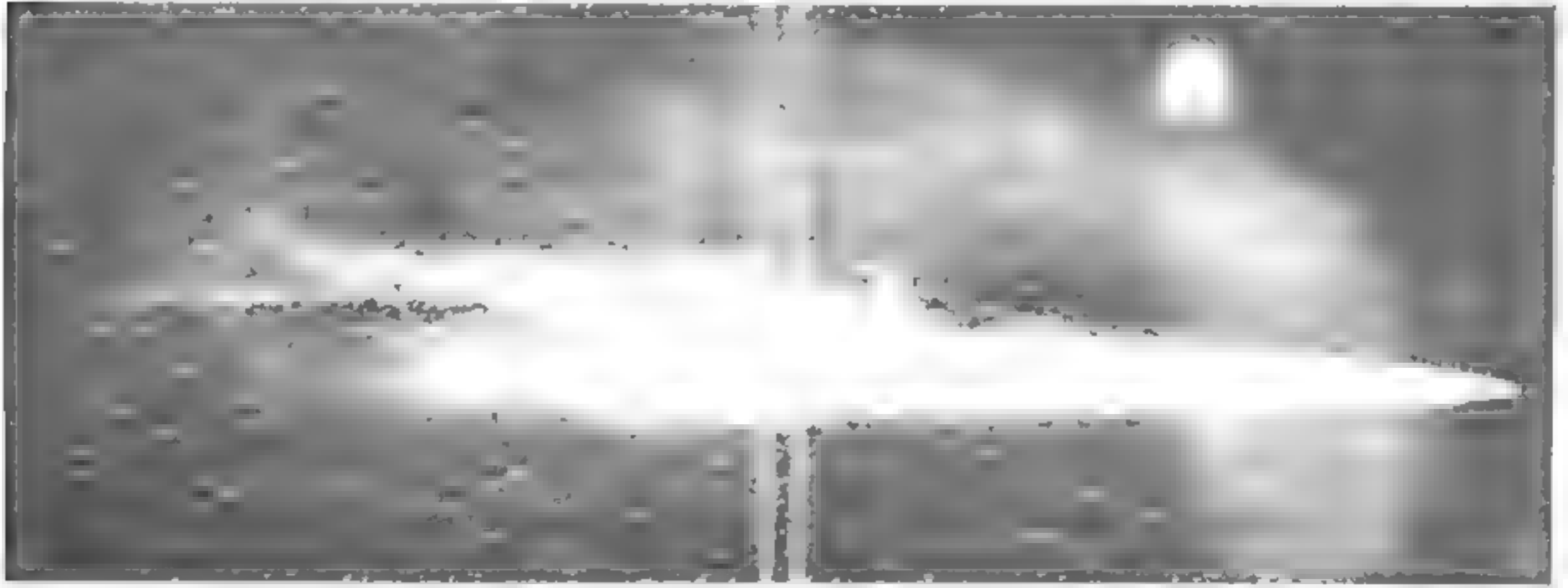
แผนที่ดาว ฉบับภาษาอาณานิคม ซึ่งเป็นระบบท้องฟ้า
อันมีความละเอียด ที่ ที่เชื่อมกันทั่วไปในกลุ่มดาวฤกษ์ นั้นเสถียรอยู่
ตลอด อันมีกลุ่มดาวประจำราศีที่ต่างก็มองเห็นกันได้ และก็เห็น
ง่าย ๆ กัน อันเป็นหลักฐานเด่นชัดว่าต่างได้รู้เห็นกันมา และก็ได้ตั้ง
ชื่อไว้ ซึ่งได้จากคัมภีร์โหราศาสตร์ไทยแท้เดียวกับ หลวงวิศาล
คุณะ วโรดมไววร อภิบาลเจ้า พระอุบาลีคุณูปการ (นิมิต) กษัตริย์
สยาม) ไว้ให้ แผนที่ดาวฉบับนี้ มาแล้ว และแผนที่ดาวนี้บรรจ

บรรณานุกรมต่าง ๆ หรือ บรรณานุกรมจักรวาล ได้มีบรรณารักษ์ นักเขียน และ บรรณารักษ์ระดับนานาชาติไปช่วย จึงมีความหมาย ปรากฏมีคำนี้ขึ้น คือ มีบรรณารักษ์ไปช่วย กันดูแลไปปรากฏ รวบรวม พจนานุกรม ฯลฯ อย่างไทยนับเดือนไปมาเข้าไปได้ ปีละ ๑-๒-๓-๔-๕-๖-๗-๘-๙-๑๐-๑๑-๑๒-๑๓-๑๔-๑๕-๑๖-๑๗-๑๘-๑๙-๒๐-๒๑-๒๒-๒๓-๒๔-๒๕-๒๖-๒๗-๒๘-๒๙-๓๐-๓๑-๓๒-๓๓-๓๔-๓๕-๓๖-๓๗-๓๘-๓๙-๔๐-๔๑-๔๒-๔๓-๔๔-๔๕-๔๖-๔๗-๔๘-๔๙-๕๐-๕๑-๕๒-๕๓-๕๔-๕๕-๕๖-๕๗-๕๘-๕๙-๖๐-๖๑-๖๒-๖๓-๖๔-๖๕-๖๖-๖๗-๖๘-๖๙-๗๐-๗๑-๗๒-๗๓-๗๔-๗๕-๗๖-๗๗-๗๘-๗๙-๘๐-๘๑-๘๒-๘๓-๘๔-๘๕-๘๖-๘๗-๘๘-๘๙-๙๐-๙๑-๙๒-๙๓-๙๔-๙๕-๙๖-๙๗-๙๘-๙๙-๑๐๐-๑๐๑-๑๐๒-๑๐๓-๑๐๔-๑๐๕-๑๐๖-๑๐๗-๑๐๘-๑๐๙-๑๑๐-๑๑๑-๑๑๒-๑๑๓-๑๑๔-๑๑๕-๑๑๖-๑๑๗-๑๑๘-๑๑๙-๑๒๐-๑๒๑-๑๒๒-๑๒๓-๑๒๔-๑๒๕-๑๒๖-�๑๒๗-๑๒๘-๑๒๙-๑๓๐-๑๓๑-๑๓๒-๑๓๓-๑๓๔-๑๓๕-๑๓๖-๑๓๗-๑๓๘-๑๓๙-๑๔๐-๑๔๑-๑๔๒-๑๔๓-๑๔๔-๑๔๕-๑๔๖-๑๔๗-๑๔๘-๑๔๙-๑๕๐-๑๕๑-๑๕๒-๑๕๓-๑๕๔-๑๕๕-๑๕๖-๑๕๗-๑๕๘-๑๕๙-๑๖๐-๑๖๑-๑๖๒-๑๖๓-๑๖๔-๑๖๕-๑๖๖-๑๖๗-๑๖๘-๑๖๙-๑๗๐-๑๗๑-๑๗๒-๑๗๓-๑๗๔-๑๗๕-๑๗๖-๑๗๗-๑๗๘-๑๗๙-๑๘๐-๑๘๑-๑๘๒-๑๘๓-๑๘๔-๑๘๕-๑๘๖-๑๘๗-๑๘๘-๑๘๙-๑๙๐-๑๙๑-๑๙๒-๑๙๓-๑๙๔-๑๙๕-๑๙๖-๑๙๗-๑๙๘-๑๙๙-๒๐๐-๒๐๑-๒๐๒-๒๐๓-๒๐๔-๒๐๕-๒๐๖-๒๐๗-๒๐๘-๒๐๙-๒๑๐-๒๑๑-๒๑๒-๒๑๓-๒๑๔-๒๑๕-๒๑๖-๒๑๗-๒๑๘-๒๑๙-๒๒๐-๒๒๑-๒๒๒-๒๒๓-๒๒๔-๒๒๕-๒๒๖-๒๒๗-๒๒๘-๒๒๙-๒๓๐-๒๓๑-๒๓๒-๒๓๓-๒๓๔-๒๓๕-๒๓๖-๒๓๗-๒๓๘-๒๓๙-๒๔๐-๒๔๑-๒๔๒-๒๔๓-๒๔๔-๒๔๕-๒๔๖-๒๔๗-๒๔๘-๒๔๙-๒๕๐-๒๕๑-๒๕๒-๒๕๓-๒๕๔-๒๕๕-๒๕๖-๒๕๗-๒๕๘-๒๕๙-๒๖๐-๒๖๑-๒๖๒-๒๖๓-๒๖๔-๒๖๕-๒๖๖-๒๖๗-๒๖๘-๒๖๙-๒๗๐-๒๗๑-๒๗๒-๒๗๓-๒๗๔-๒๗๕-๒๗๖-๒๗๗-๒๗๘-๒๗๙-๒๘๐-๒๘๑-๒๘๒-๒๘๓-๒๘๔-๒๘๕-๒๘๖-๒๘๗-๒๘๘-๒๘๙-๒๙๐-๒๙๑-๒๙๒-๒๙๓-๒๙๔-๒๙๕-๒๙๖-๒๙๗-๒๙๘-๒๙๙-๓๐๐-๓๐๑-๓๐๒-๓๐๓-๓๐๔-๓๐๕-๓๐๖-๓๐๗-๓๐๘-๓๐๙-๓๑๐-๓๑๑-๓๑๒-๓๑๓-๓๑๔-๓๑๕-๓๑๖-๓๑๗-๓๑๘-๓๑๙-๓๒๐-๓๒๑-๓๒๒-๓๒๓-๓๒๔-๓๒๕-๓๒๖-๓๒๗-๓๒๘-๓๒๙-๓๓๐-๓๓๑-๓๓๒-๓๓๓-๓๓๔-๓๓๕-๓๓๖-๓๓๗-๓๓๘-๓๓๙-๓๔๐-๓๔๑-๓๔๒-๓๔๓-๓๔๔-๓๔๕-๓๔๖-๓๔๗-๓๔๘-๓๔๙-๓๕๐-๓๕๑-๓๕๒-๓๕๓-๓๕๔-๓๕๕-๓๕๖-๓๕๗-๓๕๘-๓๕๙-๓๖๐-๓๖๑-๓๖๒-๓๖๓-๓๖๔-๓๖๕-๓๖๖-๓๖๗-๓๖๘-๓๖๙-๓๗๐-๓๗๑-๓๗๒-๓๗๓-๓๗๔-๓๗๕-๓๗๖-๓๗๗-๓๗๘-๓๗๙-๓๘๐-๓๘๑-๓๘๒-๓๘๓-๓๘๔-๓๘๕-๓๘๖-๓๘๗-๓๘๘-๓๘๙-๓๙๐-๓๙๑-๓๙๒-๓๙๓-๓๙๔-๓๙๕-๓๙๖-๓๙๗-๓๙๘-๓๙๙-๔๐๐-๔๐๑-๔๐๒-๔๐๓-๔๐๔-๔๐๕-๔๐๖-๔๐๗-๔๐๘-๔๐๙-๔๑๐-๔๑๑-๔๑๒-๔๑๓-๔๑๔-๔๑๕-๔๑๖-๔๑๗-๔๑๘-๔๑๙-๔๒๐-๔๒๑-๔๒๒-๔๒๓-๔๒๔-๔๒๕-๔๒๖-๔๒๗-๔๒๘-๔๒๙-๔๓๐-๔๓๑-๔๓๒-๔๓๓-๔๓๔-๔๓๕-๔๓๖-๔๓๗-๔๓๘-๔๓๙-๔๔๐-๔๔๑-๔๔๒-๔๔๓-๔๔๔-๔๔๕-๔๔๖-๔๔๗-๔๔๘-๔๔๙-๔๕๐-๔๕๑-๔๕๒-๔๕๓-๔๕๔-๔๕๕-๔๕๖-๔๕๗-๔๕๘-๔๕๙-๔๖๐-๔๖๑-๔๖๒-๔๖๓-๔๖๔-๔๖๕-๔๖๖-๔๖๗-๔๖๘-๔๖๙-๔๗๐-๔๗๑-๔๗๒-๔๗๓-๔๗๔-๔๗๕-๔๗๖-๔๗๗-๔๗๘-๔๗๙-๔๘๐-๔๘๑-๔๘๒-๔๘๓-๔๘๔-๔๘๕-๔๘๖-๔๘๗-๔๘๘-๔๘๙-๔๙๐-๔๙๑-๔๙๒-๔๙๓-๔๙๔-๔๙๕-๔๙๖-๔๙๗-๔๙๘-๔๙๙-๕๐๐-๕๐๑-๕๐๒-๕๐๓-๕๐๔-๕๐๕-๕๐๖-๕๐๗-๕๐๘-๕๐๙-๕๑๐-๕๑๑-๕๑๒-๕๑๓-๕๑๔-๕๑๕-๕๑๖-๕๑๗-๕๑๘-๕๑๙-๕๒๐-๕๒๑-๕๒๒-๕๒๓-๕๒๔-๕๒๕-๕๒๖-๕๒๗-๕๒๘-๕๒๙-๕๓๐-๕๓๑-๕๓๒-๕๓๓-๕๓๔-๕๓๕-๕๓๖-๕๓๗-๕๓๘-๕๓๙-๕๔๐-๕๔๑-๕๔๒-๕๔๓-๕๔๔-๕๔๕-๕๔๖-๕๔๗-๕๔๘-๕๔๙-๕๕๐-๕๕๑-๕๕๒-๕๕๓-๕๕๔-๕๕๕-๕๕๖-๕๕๗-๕๕๘-๕๕๙-๕๖๐-๕๖๑-๕๖๒-๕๖๓-๕๖๔-๕๖๕-๕๖๖-๕๖๗-๕๖๘-๕๖๙-๕๗๐-๕๗๑-๕๗๒-๕๗๓-๕๗๔-๕๗๕-๕๗๖-๕๗๗-๕๗๘-๕๗๙-๕๘๐-๕๘๑-๕๘๒-๕๘๓-๕๘๔-๕๘๕-๕๘๖-๕๘๗-๕๘๘-๕๘๙-๕๙๐-๕๙๑-๕๙๒-๕๙๓-๕๙๔-๕๙๕-๕๙๖-๕๙๗-๕๙๘-๕๙๙-๖๐๐-๖๐๑-๖๐๒-๖๐๓-๖๐๔-๖๐๕-

[illegible]

ระบบ-ปี, เดือน, วัน, ไทย มีมาแต่ดึกดำบรรพ์

ที่ไทยนำ ปี, เดือน, วัน อันเป็นธรรมชาติกลาปรากอยู่แล้วไว้ใช้ความคิดสร้างขึ้นเป็นรูปเคารพคุ้มครองชีวิตชีวะ-นักษัตริ์ นั้น ก็เอามาจาก ดาวฤกษ์ ดาวเคราะห์ ดาวหาง ณ ท้องฟ้านั้นขึ้นเป็นรูปนั้น ๆ ยังได้นำพระพุทธรูปตัวเป็นพระประจำวันอีกด้วย เป็นที่เคารพบูชาเท่ากับเคารพบูชาตัวเอง ซึ่งเป็นเครื่องเตือนสติสัมปชัญญะให้ทำดีมีคุณประโยชน์สมที่เป็นที่เคารพบูชาของตัวเอง



ได้นำแผนที่ท้องฟ้าซึ่งมี ดาวหาง, ดาวศุกร์ และ โลก ใต้ดิน ระบบแบบอย่างดาวหาง-ฮัลเลย์ (ดาวหางดังได้ HALLEY'S COMET, มีลำแสงยาวยาว ๕๐ ล้านไมล์ (๘๐ ล้าน กม.) ดาวหางพุ่งพาดผ่าน ณ ระหว่าง-ดาวพระศุกร์ และ โลกเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ (ค.ศ. ๑๙๑๐) ก็โลกได้ผ่านใกล้ดาวหางซึ่งมีระยะก่อนมาดวงดาวหางใหญ่โคจรนี้ ซึ่งมีระยะเดินรอบกำหนดได้ ๗๕.๗๖ ปี และจะมาปรากฏอีก พ.ศ. ๒๕๒๕ (ค.ศ. ๑๙๘๒ จากหนังสือ THE UNIVERSE)

และที่-ไทยเชื่อกันว่า โลก กับ ดาวหาง คือ พระราหู เมื่อครั้งกวนน้ำทิพย์ ครั้นครั้งที่ ๘ เทวแพทย์ชั้นวัน ชูพระคณน้ำทิพย์ใส่ลงขึ้นมา พวกอสูรถูกปล่อยไป ทวยเทพจึงไล่ตีมัน ทิพพลอลกกันจึงเกิดพลฤทธิเดชพร้อมขึ้นแล้ว อสูรเทรราหูก็ปะปนเข้าไปตีมันน้ำทิพย์ด้วย พระอิศวรทรงเห็นจึงใช้จักรวาลวงไปไล่ค้ำด้วยดา ๒ ท่อน เพราะพลฤทธิเดชานุภาพ น้ำทิพย์-จึงไม่คาดท่อนบนยังคงเป็นพระราหู ท่อนล่างเป็นดาวหาง คือ ดาวเกตุ ๕ ดาววิญญูณนั้น หดเมื่เกิดเกิดเป็นดาวตก หรือ ผีพุ่งไต้ที่ตกลงมา ส่วนทางไทยนั้นเล่ากันมาว่า-เจ้าพ่อพระราหูเฒ่ามีปาก ท่อนท้ายยาวประมาณ ๕๐๐ โยชน์ จึงเที่ยวอมตะวันเดือนเด่น และเที่ยวเอาหางฟาดฟ้าเล่นซึ่งให้เกิดเสียงฟ้าร้อง ฟ้าผ่า ทั้งโยนลูกแก้วเล่นทำให้ฟ้าแลบลั่นเสมก ต่อมาครั้งหนึ่งเจ้าพ่อพระอินทร์ทรงรำคาญจึงทรงใช้พระแสงดาบอาณัติซึ่งยาวทั้งด้ามได้พันโยชน์ฟาดฟันท่อนท้ายพระราหูด้วยดา ๒ ท่อน ท่อนบนยังคงรูปพระราหูไม่มีปาก ท่อนล่างขาดกระเด็นไปเป็นดาวหางก็คือ ดาวเกตุ ๕ นั้นหดเมื่เกิดเกิดได้เป็น ดาวตก หรือ ผีพุ่งไต้ ซึ่งไทยถือ เป็น ดาววิญญูณที่เคลื่อนจากฟ้าลงมาเกิด กระทั่งถึงทุกวันนี้

ก็ระบบแบบนี้ ไทยได้ทำ ขึ้น และวางไว้ทั้งทางรูปแบบและ ตัวเลขบอกชื่อ เช่น ปีชวดใช้ตัวเลข ๑ ใช้รูปหนู พุคซึ่งมีพ่อทรงเป็นตัวคุ้มครอง บัดนี้เรียกว่า-นักษัตริ์ ส่วนเดือนนั้น ไทยเอามาจากชนพววิปจึงชื่อว่า เมษายน อันแปลว่าเดือนแกะผู้ ของไทยใช้เป็นชื่อตัวเลขว่า เดือน ๕ และ เดือน ๕ นี้ ไทยปางกลางถึงปลายได้มีระบบ-กรุดกราน หรือ กรุดกราน ณ วันแรม ๑๕ และแรม ๑๕ คำ เดือน ๕ กับ วันขึ้น ๑ คำ ตลอดไปถึงวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ คำ เดือน ๕ มี กรุด หรือ กรุด ก็คือ ยืนถือว่า มีโชคชีวิตขึ้นมาตลอดปีแล้ว ณ วันแรม ๑๕, ๑๕ คำ เดือน ๕ นั้น ก็พร้อมกันขึ้นชมยินดีจึงกราบกรานต้อนรับปีใหม่ ณ วันขึ้น ๑ คำถึง ๑๕ คำ เดือน ๕ นั้น ได้มีพิธีบวงสรวง เช่น ไหว้ทำบุญ อุทิศกราบไหว้ สรงน้ำคำหัวเคารพบูชาของสิ่งของพร ฟ้อนรำร้องเพลงอธิษฐานลี้ภัยอันตรายของฟ้าฝนโชคลาภพืชผลขนมสุข และ สุขุขสนาน ตำราอายุตำรา และ เลี้ยงดูกัน จึงมีคัมภีร์ โศก พะนมขั้วระก พะนมดอกไม้ สรรพยาเป็นรูปเลข ๕ ขึ้นยอดแหลม หมายถึงถึงเจริญรุ่งเรืองด้วยพร ๕ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละปฏิภาณ ธนสารสมบัติ และ ระบบนี้ ก็มาจากกรมหัวท้องฟ้า

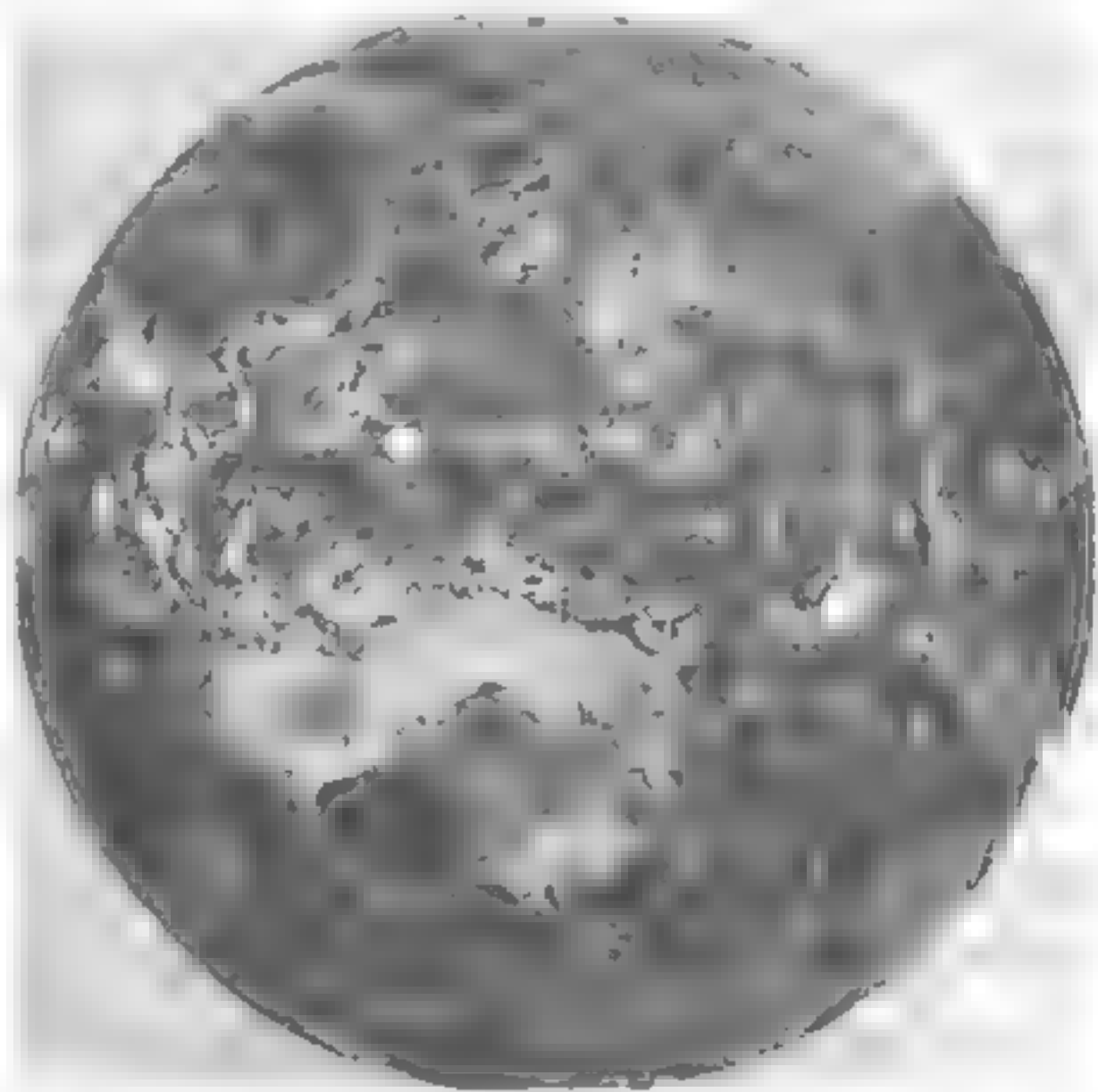
ที่เห็นแล้วได้นำมาเป็นปีชาวดนุ เป็นเดือนมษายน คือ เดือนและผู้ และ เป็น วัน อันมีชื่อว่า อาทิตย์ อัน จันทร อวง
อังการ อุ่น พุช เอื้อย พุทหัตติ อู่ สุกร อี เสาร์ ก็มาจากชื่อดาว ณ ท้องฟ้า ซึ่งได้ขึ้นเป็นรูปเคารพพ้องทรง และ เป็น ตัว
เลขซึ่งเป็นรอยเดิม ก็เพราะตัวเลขก็เป็นชื่อดาวนั้น ๆ เช่น ๑ อาทิตย์ ๒ จันทร ๓ อังคาร เป็นต้น

และ ทั้งหมดนั้น ก็ปรากฏอยู่ ณ ท้องฟ้า มีระบบการเคลื่อนเดินไปได้ตลอด ทั้งมีอัตราเร็ว ช้าต่างกันกระนั้น
ชาวโลกนี้ ก็คือ-ท่านผู้ซึ่งมีสติปัญญาได้ใช้วิธีการกำหนดรู้ และ กำหนดอัตราระยะได้แน่นอนจึงได้วางเป็นระบบกาลเวลา
ได้ และ นำมาใช้เป็น ปฏิทิน ประจำวัน และ เป็นกาลเวลาด้วย กับทั้ง-ยังได้สร้างรูปนักษัตรขึ้นเป็น จักรทรงกลมครอบ
ประจำปี และ เดือน จนถึงวัน จึงขึ้นเป็นตำราหมอดู ที่เรียกกันว่า-เลขบอก เพราะเหตุที่ได้กระทำเป็นตำราไว้อย่างนี้
จึงรักษากันไว้ได้คงทนตลอดมาถึงกาลบัดนี้ ซึ่งเดิมเรียกกันมา และ ใช้กันว่า-ตำราเลขบอก หรือว่า เลขบอก เลข ๆ
สมัยนี้ ใช้ชื่อเป็นประจำแล้วว่า พรหมชาติ หรือ โหราศาสตร์ และ ในตำราหรือ กันกันนี้ ก็มีรูปนักษัตร มีตัวเลขบอกดาว
ประจำชีวิต ซึ่งเป็นที่ประจักษ์หลักฐานแจ่มชัดอยู่แล้ว ทั้งได้ปรากฏอยู่แล้ว ณ โลกนี้ กับทั้ง-ตำราเลขบอกนี้เป็นที่รู้แจ้งทราบ
กันดีก็ยังเฉพาะชาวไทยเท่านั้น และ ไทยได้รักษากันมากระทั่งเป็น-เล่มตำราหนังสือขึ้นแล้ว







เท่าที่-ท่านคนไทยผู้รู้ได้ตั้งไว้ตั้งแต่ครั้งนั้นนั้น ได้ตั้งเป็นวงกลมขึ้น มีเส้นขนานควบกัน ๒ เส้นเป็น
วงกลมทั้งสองเส้นในวงกลมนั้นมีช่องช่วง ๑๒ ช่องช่วง กลางด้วยจะเป็น ๑๓ นับบริเวณรอบนอกวงกลมอันไม่
มีที่ศูนย์กลางด้วยก็เป็น ๑๔ ใช้เลข ๑๐ ตัว แต่ตัว ๑๐ นั้น ใช้เพียง ๐ ทั้งวงกลมนั้น ที่มีเส้น ๒ เส้นควบขนานกันนั้น เส้นนอก
-เป็นเส้นวงกลม-ขอบฟ้า เส้นใน เป็นเส้นวงกลม โลกกลม ๑๒ ช่องช่วง เป็นช่องช่วงชื่อ-ปี ๑๒ ชื่อ และ ชื่อ-
เดือน ๑๒ เดือนและ เลข ๕ ตัว ๑๐ ทั้ง ๐ นั้น-ก็เป็นชื่อ-ดาวเคราะห์ หรือดาวประจำตัว, ประจำชีวิตทั้ง ๗ ชื่อดาว
ประจำวัน ๗ หรือ ทั้ง ๑๐ นั้น สำหรับช่องช่วงทั้ง ๑๒
นั้น แต่ละช่องช่วงมี ๓๐ อ้าว (องศา) ๑๒ ช่องจึงได้
๓๖๐ แต่วงจรของจันทรได้เพียง ๓๕๔ จึงย่อลงไป ๖

โลก รูปโลกนี้ตามภาพถ่ายจากดาวเทียม

ภาพรูปโลกที่เราได้ปรากฏในหนังสือ-เมือง
ไทยของเรา เป็นด้านที่ปรากฏแผนที่ประเทศไทย มีกลุ่ม
เมฆหมอกที่บังเกิดตลอดคดมองเห็นพื้นดินเป็นเงาดำเท่านั้น
จึงมองเกือบไม่เห็น ที่ได้ลงเห็นขาวไว้พอเห็นได้ว่า-ประ-
เทศไทยหรือ 'แหลมทองตลอดไปถึงขวา' ซึ่งเป็นที่ ๆ
มีดาวฤกษ์ ดาวเคราะห์ ดาวหาง มาปรากฏเป็นกาล
เวลา คือ ปี, เดือน, วัน, เป็นที่สร้าง-ลายสืออ่านรู้, เลข
บอกจำนวน และ โชคชะตาซึ่งเป็นต้นตำรา-พรหมชาติ,
โหราศาสตร์ เฉพาะดาว และท้องฟ้า ก็เป็น-ดารา
ศาสตร์อีกด้วย ได้นำมาเป็นที่ยัง และเป็นอัน ฐานแนว
ปรากฏการณ์ยังมีอยู่กระทั่งกาลบัดนี้



ส่วนวงจรของอาทิตย์ได้ ๓๖๕ จึงเกินไป ๕ ฉะนั้น ปีพระจันทรจึงมี ๓๕๔ วัน ปีพระอาทิตย์จึงมี ๓๖๕ วัน ทั้งนี้ก็ปรากฏ
เป็นที่รู้จัก และ ใช้กันในประชาชนชาวไทยทั่วไป และไทยทั่วไปยังใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ นับเป็นสิ่งมหัศจรรย์ชนิดหนึ่งก็
ได้ เท่าที่ท่านคนไทยมีสติปัญญาใช้ความถนัดรวมทั้งดาวและดาวเคราะห์ทั้ง ๑๐ นั้นเข้ามาไว้ในวงกลมนั้น ในวง
กลมนั้นได้สร้าง-ช่องช่วงไว้ ๑๒ ช่องช่วง (๑๒ ราศี) ซึ่งเป็นที่นับอยู่ ๑ ปี และ ๑๒ เดือนพอคืบช่องช่วงไหนก็ได้
ไปถึงช่องช่วงตรงกันข้าม หรือ เลี้ยวก็ได้ ๗ เท่ากับ ๗ วัน (สัปดาห์พอดี) ช่องกลางวง ๕ วิญญูณ (เกตุ ดาวหาง
ดาวตก) ไว้เป็น-กลาง ส่วนรอบนอกอันไม่มีประคองนั้นได้วางเป็น-๐ คดหมด (นฤตยู) เป็นอันว่า ดวง
เส้นวงกลมนอกวงขอบฟ้าไว้ทั้งหมด ดวงเส้นวงกลมในวงโลกวิสหทางกาลเวลา ฯลฯ ไว้ทั้งหมดแล้ว ฉะนั้น เฉพาะที่เป็น
นักษัตรระบ-ปี เดือน วัน กับทั้ง เป็นตัวเลขบอกพยากรณ์เป็นโชคชะตานั้น มีเฉพาะไทยเท่านั้น ซึ่งได้สร้างเป็นตำรา ซึ่งมี
รูปปรากฏ กับ มีคำพยากรณ์เป็นโชคชะตาซึ่งจะมีในหน้าต่อไป

<p>๑</p>  <p>กลุ่มดาวประจำราศีเมษ ช่วงช่วง ๐ นับชาวไปข้าง ๑ ดาวมี ๖ ดวง ๑. ดาวกอนซา ๒. ดาวเมฆ ๓. ดาวหูก ๔. ดาวหาง ๕. ดาวหาง ๖. ดาวหาง ซึ่งท่านค้นไทยได้มีชื่อเป็นรูป หนู จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปีว่า ปีชวดหนูปี ๑</p>	<p>๒</p>  <p>กลุ่มดาว ประจำ ราศีเมษ ๖ ดวง ซึ่งท่านค้นไทยได้มีชื่อเป็นรูป หนู จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปีว่า ปีชวดหนูปี ๑</p>	<p>๓</p>  <p>รูปกันต์เลข ๕ ยอด ใบศอก ๖ ยอด ใจ ๖ ยอด ๖ ยอด ๖ อันตรงกับเดือนเมษายน นิยามประจำ คือกฤตกราน</p>
<p>๔</p>  <p>นักขัตราปีชวด คือ กลุ่มดาวฤกษ์ปีชวด ๑ ที่ ค้นไทยได้มีชื่อเป็นรูป นักขัตราผู้ชาวสิดบนหลัง ซึ่งไทยทุกคนรู้ตลอดกัน</p>	<p>๕</p>  <p>กลุ่มดาวประจำราศีเมษ ที่ ค้นเป็นและ ได้ตั้งชื่อว่า เมษ ฝรั่งได้ลงอาชเห็นเป็น และ จัดจนแล้ว</p>	<p>๖</p>  <p>รูปแกะผู้เป็นนักขัตรา เดือนมกราคม ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนักขัตราเดือน ๕ ก็คือ เดือนเมษายนที่ใช้กันอยู่</p>

๑ ปีชวด หนู (หนูพุก) ราศี ๐ ราศีเมษ-แกะผู้ เดือน ๕ ไทย เดือนเมษายน

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีเมษ คัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้ มีดาวหัวม้าเป็นต้นเห็นเป็นรูปหนู จึงตั้งเป็นดาวขลุ่ยประจำตัวคือ เป็นดาวฤกษ์นักขัตราปีชวดเป็นรูป หนูพุก ให้ชื่อว่า ปีชวด หนูเป็นปีที่ ๑ ราศีเมษนั้น ตามตำราเลขบอกว่า เกิดปีชวด เลข ๑ ปากกล้า เจาะเจ็ดขาด ไปไหนมีผู้กรวดล้อม ต้อนรับเป็นทหาร, ตำรวจ, และ ขันอาสาสมัครมีเกียรติศักดิ์สมบูรณ์







ล่าง รูปนักขัตราปีชวดหนูพุก ได้จากพรหมชเล ปวงกฏนักขัตราเป็น หนู มีทวดาผู้ชาวสิดบนหลังหนูพุก ชาติหน้า มีขลุ่ยคู่ต้นมะพร้าว และ ต้นกล้วย เกิดนักขัตราปีชวด-หนูนี้ ภาพหน้ามีบุญวาสนา อาสาได้ความชอบ ใจแข็ง ใจกล้า ภิริยาว่องไว

๒. บน รูปกลุ่มดาวประจำราศีเมษนั้น ซึ่งฝรั่งทำไว้ ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารดาราศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ ชาวชนบททั่วไปได้มองเห็นเป็นรูปแกะผู้ คือ เมษ จึงใช้ชื่อเป็นคำสั่งสวดดั่งเป็นชื่อเดือนว่า-เมษมาส และ ตั้งเป็นชื่อราศี ว่า-เมษได้ใช้กำหนดตั้งเป็นชื่อ ปีว่า หนู (สวดจร) ฝรั่งได้ไปสวดใช้ภาษาละตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า เอริส ARIES ก็แปลว่า แกะเหมือนกัน แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือน ตั้งชื่อว่า เอพริล APRIL ก็ว่ามาจากชื่อดาวเอริสนี้ จึงแปลว่า-เริ่มขึ้น เจริญขึ้นเริ่มใบไม้ผลิเป็นกาลอบอุ่น จึงวันเริ่มสวดสวดใบไม้ผลินั้น

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีเมษนั้น ได้ลงลายเส้นให้เห็นเป็นรูปแกะผู้มีเขาสูงชันประจักษ์ชัด เป็นนักขัตราประจำเดือนเมษายนนั้น ได้เป็นหลักฐานเดือน จึงยืนยันได้ว่า เป็นคนละแบบกับปี และ เดือนเมษนี้ซึ่งไทยได้นำมา ตั้งชื่อเดือนสุริยคติว่า เดือนเมษายน และก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้

๓. บน รูปใบไม้เป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือน ๕ นี้ไทยมีระเพณีประจำอยู่ก็คือ กฤตกราน มีงานรื่นเริงส่งปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ก็ทำบุญ เคารพบูชาผู้ใหญ่ มีการทำ ใบสี พนมดอก พนมรูป พนมเทียน หรือ พุ่มเทียน เป็นรูปเทียนแพบ้างไปเคารพบูชาเทพ เพราะเป็นเดือน ๕ จึงใช้เลข ๕ เป็นอันเลข ๕ ขึ้นยอด ๕ ชั้น หมายถึงพร ๕ คือ อายุ, วรรณ, สุข, พล, ปฏิภาณ, เป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๕ ในที่นี้ใช้เป็นรอยเจิมใบสี ใช้เป็นรอยเจิมอย่างอื่นก็ได้ ตำราเลขบอกว่า เกิดเดือน ๕ นักขัตราและผู้นี้ มีศีลธรรม มีบุญวาสนา ได้เป็นใหญ่กว่าคนอื่น ได้เป็นขุนนางมีทรัพย์สินเงินทองมั่งคั่ง

ล่าง รูปแกะผู้เป็นนักขัตราประจำเดือน ๕ ได้จากพรหมชเล ที่มาเป็นนักขัตรานี้ คงนำแบบมาจากชนบททั่วไป ใช้เป็นนักขัตราประจำเดือน ๕ ก็เหมาะสม ได้ยืนยันเป็นคนละแบบจากปี ในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวไว้ เกิดใน ราศีเมษ เป็นคนกล้าหาญ (เมธ สุโร ยสุส ฐิตสุส ลฤคโน)

<p>๑</p>  <p>กลุ่มดาวประจําราศีตุล ช่องว่าง ๖ นับขวาไปซ้าย ๑๕.ดาวดาวจระเข้ จิตดา ๑๕. ดาวสะพั้ง สาคี ๑๖.ดาวเขนบาง หรือ จักร วิสาขา ซึ่งท่านค้นไทยได้มอง เห็นเป็นม้า จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปีว่า ปีมะ เมีย ม้า ปีที่ ๑</p>	<p>๒</p>  <p>กลุ่มดาวประจําราศีตุล ฉบับฝรั่ง ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้งชื่อไว้ตลอด มี ๙ และเห็นเป็นตุล คือตราช้าง จึงนำมาตั้งเป็นชื่อราศีและเดือน</p>	<p>๓</p>  <p>รูปยันต์เลข ๑๑ ออก โบฮี ถวายครอบครัว ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือน ๑๑ อันตรงกับเดือน ตุลาค มีงานประจําชื่อ ช่วงชาวัน ออกพรรษา กรุณ</p>
<p>ต่าง</p>  <p>นักนักรบปีมะเมีย คือ กลุ่มดาวฤกษ์ปีมะเมีย ท่านค้น ไทยได้จับเป็นม้า มีเทวดาผู้หญิงสถิตบนหลัง ซึ่งไทยทุกคนรู้ตลอดกัน</p>	<p>ต่าง</p>  <p>กลุ่มดาว ประจําราศีตุล ที่เห็นเป็นตราช้าง หรือ คันช้าง ได้ตั้งชื่อว่า-ตุล ฝรั่งได้ลง ลาย.ต้นเห็นเป็นตราช้างชัดเจนแล้ว</p>	<p>ต่าง</p>  <p>คันช้าง หรือ ตราช้าง เป็นนักนักรบเดือน รุมทุทวีป ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนักนักรบเดือน ๑๑ ก็คือ- เดือนตุลาคม ที่ใช้กันอยู่</p>

๑ ปีมะเมีย ม้า ราศี ๖ ราศีตุล (กันชั่ง) เดือน ๑๑ ไทย เดือนตุลาคม

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจําราศีตุล คัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูปม้าจึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักนักรบปีมะเมียเป็นรูปม้า ให้ชื่อว่า-ปีมะเมีย-ม้า เป็นปีที่ ๑ ณ ราศีตุลนั้น ตามตำราเลขบอกว่าเกิดปีมะเมียเลข ๑ เจรจาดีดี อยู่ประจำที่ก็ได้ดี แม่เคลื่อนย้าย มักไปทั้งครอบครัว

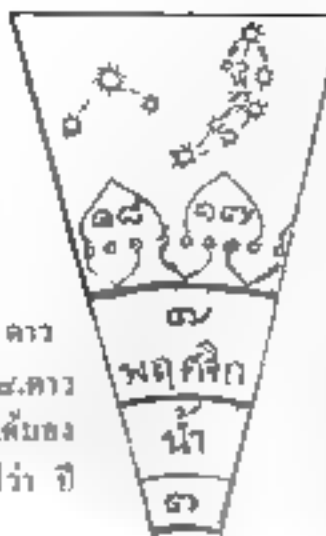





ต่าง รูปนักนักรบปีมะเมียม้า ได้จากพรหมชาติ ปราภณนักนักรบเป็น-ม้า มีเทวดาผู้หญิงสถิตบนหลัง ชาติไฟมีงวงอยู่อยู่ต้นตะเคียน และ คั่นกล้วย เกิดนักนักรบม้านี้ เมื่อเขาวัย พ่อแม่รักใคร่ ได้เงินทองมรดก ผู้คิดร้ายทำอะไรไม่ได้มีสิ่งดีคุ้มครอง

๒. บน รูปกลุ่มดาวประจําราศีตุล ซึ่งฝรั่งทำไว้ ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูป-ตุล คือคันชั่ง จึงใช้ชื่อคำเป็นคำสังสกฤตไทยตั้งเป็นชื่อเดือนว่า-ตุล และ ตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ราศีตุลฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาลาตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ไล-บระ LIBRA ก็แปลว่า-คันชั่งเหมือนกัน แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือนตั้งชื่อว่า-ออกโทเบอร์ OCTOBER ว่า-พระเจ้าออกที่เวียงนักรบโรมันโปรดให้ใช้เป็นชื่อเดือนตุลาคม จึงไม่ใช่ชื่อดาว และราศีที่เป็นภาษาลาติน

ต่าง รูปกลุ่มดาวประจําราศีตุลนั้น ซึ่งได้ลงลายเส้นให้เห็นเป็นรูปคันชั่งประจักษ์ชัด เป็นนักนักรบประจําราศีตุล และเป็นชื่อเดือนด้วย ซึ่งไทยได้นำมาตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติ ว่า-เดือนตุลาคม และก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ เดือน ๑๑ ไทย

๓. บน รูปโบสถ์อันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือน ๑๑ นี้ ไทยมีประเพณีประจำกาล คือออกพรรษา และ เสด็จลงจากดาวดึงส์ มีเล่นแข่งเรือ และมีพิธีการบูชาเช่นสรวงแม่ย่านาง ต้องทำโบสถ์ปากชาม ในที่นี้ได้ใช้เลข ๑๑ ขึ้นยอด เป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๑๑ จะเห็นใช้เป็นรอยเจมกรวยโบสถ์และ ใช้เจมอย่างอื่นก็ได้ตามตำราเลขบอกว่า เกิดเดือน ๑๑ ว่าอภักดิ์จริง แต่คุณสมบัติเลข ๑ เรียงกัน ๒ ตัวนี้มีความหมายว่า ๑ และ ๑ บ่งว่ามีชื่อเสียงในทางนามธรรม ศีลธรรม ทิพญาณ วิตรรกญาณ พยากรณ์ กฤตยาคม ให้มีสรรพสมบูรณ์

ต่าง รูปตราช้าง หรือ คันชั่งไทย ตัวคันหลักตั้งเป็นตัวเล่ม และ ค้านกระบี่ ตัวคานแขวนจากชั่งน้ำหนักทั้งคู่ ส่วนตราอยู่ตรงด้านกระบี่นั้น ไทยได้นำเป็นรูปนักนักรบตามชื่อว่าตุล แปลว่าตราช้าง และ ใช้เป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า เดือนตุลาคม ก็แปลว่า คันชั่ง หรือ ตราช้าง กับ คันชั่งนี้เจมแขวนเป็นคู่ คือ ช้างละ ๑ จึงเป็น ๑๑ ก็ตรงกับเดือน ๑๑ ไทย และในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวไว้ว่า เกิดในราศีตุล (ตุล) เป็นคนตรงทั้งใจก็คิดชอบ (ตุลเย อุชฺฐุต มโนปิ สมฺมา)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีพิจิก ช่องช่วง ๘</p> <p>ใบข้าวโพด ๑๖, เมฆนาง ๑๗, ดาว แมงป่อง หงอนนาคร ๑๘, ดาว งาช้าง, เสกฐา ซึ่งท่านคนไทยได้มอง เห็นเป็น พระ จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปีว่า ปี มะแม พระ ปีที่ ๘</p> 	<p>๒</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศี พิจิก บัณฑิต จึงได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้ง ชื่อไว้ตลอด มีมาก และ ขึ้นเป็นดวงโล่ง จึงนำมาตั้งเป็นชื่อราศี และเดือน</p> 	<p>๓</p> <p>รูปคันศร ๑๒ ยอด ใบไม้ ถวายครอบ ให้เป็นนิมิตมงคลเดือน ๑๒ อันตรงกับเดือนพฤศจิกายน มีงานประจำคือ ทอดกฐิน - สอยกระทง</p> 
<p>ล่าง</p> <p>นักหัตถ์ปีมะแม คือ กลุ่มดาวฤกษ์ปีมะแม ที่คนไทยได้ขึ้นเป็น พระ ปีมะแม ผู้หญิงสถิตบนหลัง ชาคู ซึ่งไทยทุกคนรู้จักต่อกัน</p> 	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาว ประจำราศีพิจิก ที่เห็นเป็นดวง ๆ ได้ชื่อ ชื่อ พิจิก ๑๘, ทอดกฐิน ฝรั่งได้กราบจาก กัน เห็น และ เดือน ชลชณแล้ว</p> 	<p>ล่าง</p> <p>รูปแมงป่อง เป็นนักหัตถ์ เดือนชมพูนพ ซึ่งไทยได้ นำเป็นรูป ประจำเดือน ๑๒ ก็คือ - เดือนพฤศจิกายน ที่ใช้กันอยู่</p> 

๘ ปีมะแม พระ ราศี ๗ ราศีพิจิก (แมงป่อง) เดือน ๑๒ ไทย เดือนพฤศจิกายน

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีพิจิก ตัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้คนไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูป พระ จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักหัตถ์ปีมะแมเป็นรูปพระ ให้ชื่อว่า-ปีมะแม-พระ เป็นปีที่ ๘ ณ ราศีพิจิกนั้น ตามตำราเลขบอกว่าเกิดปีมะแม เลข ๘ เจริญดีเป็นที่ชอบใจทั่วไป ฟังได้แต่ตัวเอง ฟังผู้อื่นไม่ได้ มีความรู้ปกครองตัวเองได้

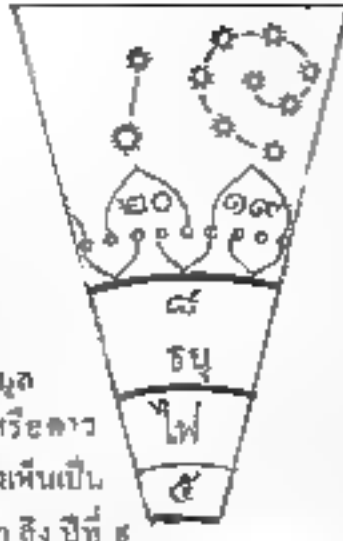

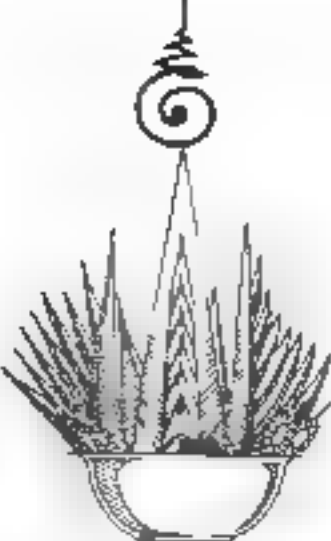



ล่าง รูปนักหัตถ์ปีมะแม-พระ ได้จากพรหมชาติ ปราภณนักหัตถ์เป็น-พระ มีเขวดาผู้หญิงสถิตบนหลัง ชาคูทองมิ่งขวัญอยู่ต้นปาริชาติ คือ แผลอย และ ต้นไผ่ป่า เกิดนักหัตถ์พระนี้ เจ้าขุนมูลนายให้ทรัพย์สินผ้าแพรพรรณต่าง ๆ ทำราชการได้เป็นใหญ่เป็นโต

๒. บน กลุ่มดาวประจำราศีพิจิก ซึ่งฝรั่งทำไว้ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูป-พิจิก คือ แมงป่อง จึงใช้ชื่อเป็นคำมงคลส่งสกฤตไทยตั้งเป็นชื่อเดือนว่า-พฤศจิกายน แต่ใช้ชื่อคำมงคลเป็นชื่อราศีว่า-ราศีพิจิกใช้เป็นส่งสกฤตก็มีว่า-ราศีพฤศจิกายน ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาลาตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-สคอร์ปิอุส บ้างว่า-สคอร์ปิโอ SCORPIUS, SCORPIO บ้าง ก็แปลว่า-แมงป่อง เหมือนกัน แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-โนเวมเบอร์ NOVEMBER แปลว่า เริ่มต้น คือ เริ่มหน้าหนาว ว่ามีดาวสุกกระจ่างบ้าง ซึ่งไม่ใช่ชื่อดาวประจำราศี

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีพิจิกนั้น ซึ่งได้ลงลายเส้นให้เห็นเป็นรูปตัวแมงป่องประจักษ์ชัด เป็นนักหัตถ์ประจำราศีพิจิก และ เป็นชื่อเดือนด้วย ซึ่งไทยได้นำมาตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนพฤศจิกายน อันแปลว่า-เดือนแมงป่อง และ ก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ ซึ่งตรงกับเดือน ๑๒ ไทย

๓. บน รูปใบไม้ต้นอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือน ๑๒ นี้ ไทยมีประเพณีประจำกาล คือ ทอดกฐิน และ เทศน์มหาชาติ แข่งเรือ ลอยกระทง ฯลฯ มักทำใบไม้ต้นอันสมควรแก่งานนั้น ๆ เช่น ในงานเทศน์มหาชาติ เห็นทำใบไม้ต้นถึง ๑๖ ชั้น ใบไม้ลอยกระทงก็ทำควบเข้ารอบกระทง ตรงกลางวางแว่นท่อนด้นกล้วยเพื่อปักธูปเทียนดอกไม้เป็นต้นในที่นี้ ใช้เลข ๑๒ ขึ้นยอดเป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๑๒ ใช้เป็นรอยเข็มกรวยใบไม้ ตำราเลขบอกว่า เกิดเดือน ๑๒ มีปัญญา รู้หลักนักปราชญ์ ภายนอกดี มีทรัพย์สิน และ มีความสุขทุกอย่าง

ล่าง รูปแมงป่องไทย ได้จากพรหมชาติ เป็นรูปนักหัตถ์ประจำเดือน ๑๒ ไทย ได้เป็นหลักฐานชื่อพิจิก หรือพฤศจิกายน อันมีชื่อไทยว่า-แมงป่อง อันตรงกับเดือน ๑๒ ไทย และไทยได้ใช้เป็นเดือนสุริยคติว่า-เดือนพฤศจิกายน ซึ่งก็ยังใช้กันอยู่ และ ในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวไว้ว่า เกิดในราศีพิจิก ใจระแวงสงสัยเสมอ (จิตต์ ว กงษา วิจิเทว นิจุจ)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีธนู ช่องช่วง ๔</p> <p>นับจากใบข้าว ๑๕ ดาวข้างน้อย นวล ๒๐ ดาวมากนกก บัว พญาสาหร่าย หรือดาว สัปคับช้าง ซึ่งท่านค้นไทยได้มองเห็นเป็น สิงห์ จึงนำมาตั้ง ป็นชื่อปีว่า ปีวอก ถึง ปีที่ ๕</p> 	<p>๒</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศี ธนู บันฝรั่ง</p> <p>ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้งชื่อ ไว้ตลอด มีมาก และ เห็นเป็นหน้าไม้ คือ ธนู จึงนำมาตั้งเป็นชื่อ ราศี และเดือน</p> 	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๑ ขอบ ใบสี่คันกรวยครอบ</p> <p>ใช้ ป็นนิมิตมงคลเดือนอ้าย คือ ๑ อันตรงกับ เดือนธันวาคม จึงทบทวนประจำ คือ เทศน์มหาชาติ</p> 
<p>ล่าง</p> <p>นักษัตริย์วอก คือ กลุ่มดาวฤกษ์วอก</p> <p>ท่านค้นไทยได้ขึ้นเป็นสิงห์ มีผีเสื้อผู้ชายสถิตบนหลัง ซึ่งไทยทุกคนรู้ตลอดกัน</p> 	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีธนู</p> <p>ที่เห็นเป็นธนูโค้ง ได้ตั้งชื่อว่าธนู และ คัน หรีดโค้งยาว สันเห็นเป็นธนูโค้งหัดเจนแล้ว</p> 	<p>ล่าง</p> <p>รูปหน้าไม้ คือ ธนู เป็นนักษัตริย์เคียน ชมพู่ทวีป</p> <p>ซึ่งไทยได้นำมาเป็นธนู นักษัตริย์ คือ ธนู อ้าย คือ เดือน ๑ ก็คือ -เดือนธันวาคม ที่ใช้กันอยู่</p> 

๕ ปีวอก ถึง ราศี ๘ ราศีธนู (หน้าไม้) เดือนอ้าย ๑ ไทย เดือนธันวาคม


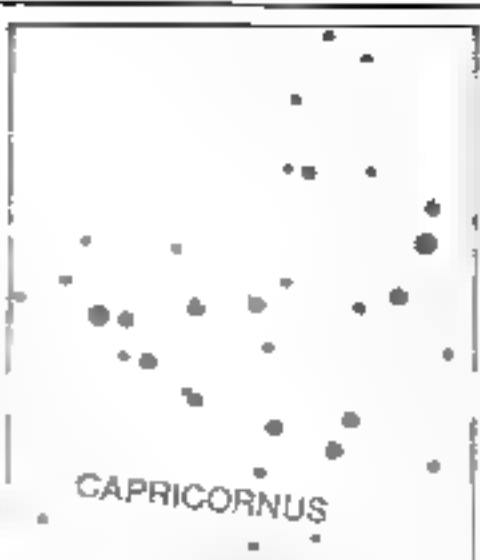




๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีธนู ดัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูปสิงห์ จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักษัตริย์วอกเป็นรูปสิงห์ ให้ชื่อว่า-ปีวอก-สิง เป็นปีที่ ๕ ณ ราศีธนูนั้น ตามตำราเลขบอกวาเกิดปีวอกเลข ๕ เจริญเข้มแข็ง มีความรู้หลักแหลม และ รู้หลักนักปราชญ์ เป็นที่โปรดปรานชอบใจตลอดทั้งทุกชุมชน

ล่าง รูปนักษัตริย์วอก-สิง ได้จากพรหมชาติ ปราชญ์นักษัตริย์เป็นรูป-สิงห์ มีผีเสื้อผู้ชายสถิตบนหลัง ธาตุ-เหล็กเป็นธาตุเหล็กกล้า, เหล็กอ่อน, เหล็กดี, เหล็กป่า, มีงาช้างอยู่ต้นขมุน และ ต้นจำปาตะ ก็ผู้เกิดนักษัตริย์สิงห์นี้ มักจากที่อยู่ไปได้เป็นครูบาอาจารย์ที่อื่นมีลาภทรัพย์สินสมโภคบริโภคนมบูรณ์

๒. บน กลุ่มดาวประจำราศีธนูนั้น ซึ่งฝรั่งทำไว้ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูป-ธนู คือ หน้าไม้โค้ง จึงใช้ชื่อเป็นคำมกธสังสกฤตตั้งเป็นชื่อเดือนว่า-ธนู-ธนู และ ตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ราศีธนู ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาละตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-เซจิจทาร์ริอุส SAGITTARIUS ก็แปลว่า-หน้าไม้ คือ ธนูศรเหมือนกัน แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-ดิเซมเบอร์ DECEMBER แปลว่า มีดกลั่นเป็นฤดูหนาวมีหมอกหิมะมากเป็นเดือน ๑๒ สุดปีใช้ชื่ออย่างนั้น ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีธนูนั้นซึ่งได้ลงลายเส้นให้เห็นธนูหน้าไม้ประจักษ์ชัด จะเห็นคันโก่งสายโก่งถูก ผู้โก่ง-ตั้งแต่หัวถึงสะเอวเป็นคน จากนั้นถึงสองขา และ บั้นท้ายถึงหางเป็นม้า ก็คือ-คนขี่ม้ายิงหน้าไม้เป็นนักษัตริย์ ประจำราศีธนู และ เป็นชื่อเดือนด้วย ซึ่งไทยได้นำมาตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนธันวาคม อันแปลว่าเดือนหน้าไม้ คือ ธนู ก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ ซึ่งตรงกับเดือนอ้าย คือ เดือน ๑ ไทย

๓. บน รูปใบสี่คันอันเป็นเครื่องเล่นพญาของไทยมานาน ก็เดือนอ้ายนี้-น้ำลด หมดฝน ต้นหนาว ข้างฟุ้งเป็นกาลเปลี่ยนแปลง และ เริ่มผลได้ มีลมข้าวเบาพัดแรง จึงมักเป็นไข้หวัลม ต้นได้ตั้งเป็นเดือนต้นปีตั้งชื่อว่าเดือนอ้าย จึงมีพิธีบูชา และ ป้องกัน ทางวัดมักมีเทศน์มหาชาติทำน้ามนต์คาถาพัน ชาวบ้านมักมีพิธีบูชาดังศาลเพียงตาตั้งเครื่องบูชา กระจายอาหารเพล ยกหุ่นไล่กา ไล่ผีป่าไข้เหลือง ไช้คนอ่อน ในพิธีมักทำใบสี่คัน หรือ ปากขาม ในที่นี้ใช้เลข ๑ มีบุญวาสนา ได้เป็นใหญ่มีคู่ครองสูงศักดิ์

ล่าง รูปหน้าไม้ธนูไทยมีคันโก่ง ถ้าไล่ลายคู่ทำรังอุกตรงกลางเป็น-กะสุน เป็นรูปนักษัตริย์ประจำเดือนอ้ายไทยได้เป็นหลักฐานชื่อ-ธนู หรือ ธนู อันมีชื่อไทยว่า-หน้าไม้ หรือ กะสุน ไทยได้ใช้เป็นเดือนสุริยคติว่า-เดือนธันวาคมมักตรงกับเดือนอ้ายไทย บัดนี้ ก็ยังใช้กันอยู่ทั้ง ๒ อย่าง และ ในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวว่า เกิดในราศีธนู ใจไม่ดีทุกประการ (จิตต์ น สาธุ ธนุ มหิ สหุท)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีมังกร ช่องว่าง ๘</p> <p>นับจากใบข้าว ๒๑ ดาวตรงบน หรือ กรุฑา อุดรธาสภาพ ๒๒ ดาวหลักธอ สวณา ๒๓ ดาวโชกนิฏฐา ซึ่งท่านค้น ไทยได้มองเห็นเป็นไก่ผู้ จึงนำมาตั้งเป็นชื่อ ปีระกา ไก่ ปีที่ ๓๐</p> 	<p>๒</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศี มังกร ขั้วฝรั่ง ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้ง ชื่อไว้ตลอด มีมาก และ เก็บเป็นมังกรหรือแพะ มังกร จึงนำมาตั้งเป็น ชื่อราศีและเดือน</p> 	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๒ ยอด คือ ยันต์พระจักรมก ใบสีปากขาม กรวยครอบ ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือนนี้ คือ ๒ อันตรงกับ เดือนมกราคม มีงานประจำ คือ เกือบ-จนข้าว เข้าตอ</p> 
<p>ล่าง</p> <p>นักขัตตฤกษ์ คือ กลุ่มดาวฤกษ์ประจำ ท่านค้นไทยได้ขึ้นเป็นไก่ผู้ มีผีเสื้อผู้ชายสถิตบนหลัง ซึ่งไทยทุกคนรู้จักตลอดกัน</p> 	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีมังกร ที่เห็นเป็นมังกร หรือ แพะมังกร ได้ตั้งชื่อว่า มกร ฝรั่งได้ลงลา เห็นเป็นมกรชัดเจนแล้ว</p> 	<p>ล่าง</p> <p>รูปพวง-มังกรไทย เป็นนักขัตฤกษ์เดือนชมพูนว จึงไทยได้นำมาเป็นรูปนักขัตฤกษ์เดือนนี้ คือ เดือน ๒ ก็คือ-เดือนมกราคม ที่ใช้กันอยู่</p> 

๑๐ ปีระกา ไก่ ราศี ๘ ราศีมังกร (พวงมีเท้า) เดือนนี้ ๒ ไทย เดือนมกราคม

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีมังกร ดัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูปไก่จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักขัตฤกษ์ประจำเป็นรูปไก่ผู้ ให้ชื่อว่า-ปีระกา-ไก่เป็นปีที่ ๑๐ ณ ราศีมังกร นั้น ตามตำราเลขบอกว่าเกิดปีระกา เลข ๑๐ เจริญไม่มีทางเสีย ชอบประวัติศาสตร์ ถ้าเป็นทนายหากินได้ มีตำนาน และ ชื่อเสียงดี


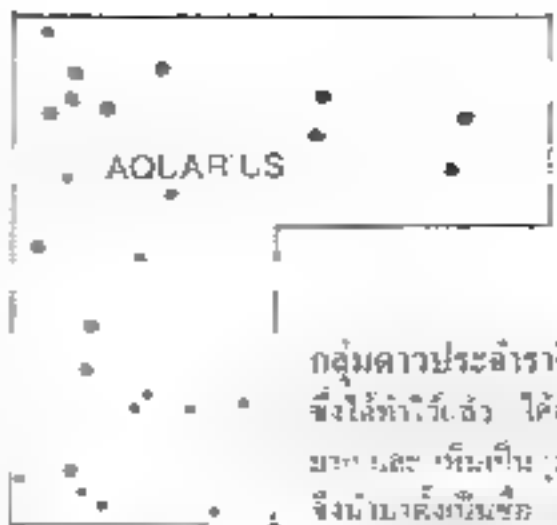




ล่าง รูปนักขัตฤกษ์ปีระกา-ไก่ผู้ ได้จากพรหมชาติ ปราภณนักขัตฤกษ์เป็นรูป-ไก่ผู้ มีผีเสื้อผู้ชายสถิตบนหลัง ชาติเหล็ก-เป็นธาตุเหล็กดี, ธาตุเหล็กอ่อน, ธาตุเหล็กป่า, ธาตุเหล็กกล้า มังขวัญอยู่ต้นยาง และ ฝ่ายเทศ ผู้เกิดนักขัตฤกษ์ไก่อนี้ ได้อาศัยพ่อแม่ญาติพี่น้อง ใจดี เสาะหากินได้อย่างไก่ มีอุครองเคล้าคลอดี มีหลักฐานรวงรังสุขสบาย

๒. บน รูปกลุ่มดาวประจำราศีมังกรนั้น ซึ่งฝรั่งทำไว้ ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพูนวได้มองเห็นเป็นรูป-มังกร คือ พวง-นาคมีเท้า จึงใช้ชื่อเป็นคำมงคลส่งสกลุคไทยตั้งเป็นชื่อว่า-มกร หรือ มังกร ตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ราศีมังกร ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาลาตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-เคพริคอร์นุส CAPRICORNUS ก็แปลว่ามังกร หัวแพะ หรือ แพะมังกร แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-เจนนิวรี JANUARY แปลว่า-การรำเริงที่พระเป็นเจ้าเจนนูซ ได้เข้าเป็นประธานาธิบดี ปี เป็นเดือนที่ ๑ คำนปี มักตรงเดือนนี้ เมื่อก่อน-ไทยนับเป็นเดือน ๑๐ บัดนี้ เป็นเดือนที่ ๑ เช่นกัน

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีมังกรนั้น ซึ่งได้ลงลายเส้นให้เห็นมังกรประจักษ์ชัด จะเห็นมังกรแพะซึ่งเขาหัวคอดถึง ๒ ขาหน้าเป็นแพะ บั้นท้ายตัวถึงหางเป็นมังกร อย่างรูปวาดนั้น เป็นนักขัตฤกษ์ประจำราศีมังกรหรือมกร ซึ่งไทยได้นำมาตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนมกราคม แปลว่าเดือนพวง คือ มังกร ก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ ซึ่งตรงกับเดือนนี้ คือ ๒ ไทย

๓. บน รูปใบสัดันอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานเน ก็เดือนปีที่ ๒ นี้ สมจัด และหนาวจัด กับทั้งไทยมีประเพณีเกี่ยวข้าว และ ขนหรือ เข็นเข้าลาน จึงมีพิธีการประจำอีก ก็คือ พิธีเรียกขวัญ หรือ เชิญขวัญข้าว ต้องทำใบสีปากขาม ในที่นี้ เป็นเดือนนี้ คือ ๒ จึงใช้เลขยันต์เฉพาะขัดตะหมาดโบราณ ซึ่งใช้ตัว ๓ ขัดแล้วจะเหมือนเลข ๒ ขึ้นยอด ๓ ชั้น หรือ ๕ ชั้นก็ได้เป็นนิมิตมงคลประจำเดือนนี้ ตามตำราเลขบอกว่า เกิดเดือนนี้เลข ๒ เจริญดลกละนอง เป็นศิลาในสวนสนามรื่นเริง หากินได้คล่องตัว มีทรัพย์สินพอตัว เลี้ยงตัวเอง และ ครอบครัวได้

ล่าง รูปพวงไทย หรือ มังกรมีเท้า ๔ และมีเกล็ด มีขนยาวบางคอนดั่งคิ้วตลอดหาง ปราภณในพรหมชาติเป็นรูปนักขัตฤกษ์ประจำเดือนนี้ ๒ ไทย ในคัมภีร์โหราศาสตร์ไทยมีกล่าวไว้ว่า เกิดในราศีมังกร เป็นออกขุนทหาร เช่น ยอดธงชัยของกองทัพ (โยธราชคค์ วิษ มงกุฎ เรว)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีกุมภ</p> <p>ช่องว่าง ๑๐</p> <p>นับขวาไปซ้าย ๒๓ ดาว ๒๔ ดาว</p> <p>มังกร พิมพ์ทอง สถิตีธิดา ๒๕ ดาวหัว</p> <p>เถือ หรือ หัวราชสีห์ผู้ บรมภักทบท</p> <p>ซึ่งท่านค้นไทยได้มองเห็นเป็นหมาผู้ จึงนำ</p> <p>มาตั้งเป็นชื่อปัว- ปิจอ หมา ปีที่ ๑๑</p> 	<p>๒</p> <p>AQUARIUS</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีกุมภ บัพฝรั่ง</p> <p>จึงได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้งชื่อไว้ตอน ๓</p> <p>มา และ เห็นเป็น ๒๓ ดิษ หรือหมา</p> <p>จึงนำมาตั้งเป็นชื่อ คือ เสวยเดือน</p> 	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๓ บอล</p> <p>ใบสีปากชาม ไขว้วัญ</p> <p>๒๒ ป็นนิมิตมงคล เดือน ๓</p> <p>อนตรงกันเดือนกุมภาพันธ์</p> <p>มีงานประจักษ์ คือ นวด ขน</p> <p>เข้าทุ่ง และ มวยภูเขา</p> 
<p>ล่าง</p> <p>นักษัตริย์ปิจอ คือ</p> <p>กลุ่มดาวฤกษ์ปิจอ</p> <p>ท่านค้นไทยได้มองเห็นเป็นหมาผู้</p> <p>มีศีลเสียผู้หญิง สถิตบนหลัง</p> <p>ซึ่งไทยทุกคนรู้จักชอกกัน</p> 	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีกุมภ</p> <p>ก็เห็นเป็นหมอนกแดง ได้ตั้งชื่อว่า</p> <p>กุมภ- หมอนน้ำ ฝรั่งให้ลงสายเส้น</p> <p>เห็นเป็นหญิงพหุภัก ขัดเจนน</p> 	<p>ล่าง</p> <p>รูปหมอนงคราญไทย</p> <p>เป็นนักษัตริย์เดือน ชมพูทวีป</p> <p>จึงไทยได้นำ เป็นรูปนักษัตริย์</p> <p>เดือน ๓ ก็คือ-เดือนกุมภาพันธ์</p> <p>ที่ใช้กันอยู่</p> 

๑๑ ปิจอ หมา ราศี ๑๐ ราศีกุมภ (หม้อ) เดือน ๓ ไทย เดือนกุมภาพันธ์

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีกุมภ คัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูปหมา จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักษัตริย์ปิจอเป็นรูปหมาให้ชื่อว่า-ปิจอ-หมา เป็นปีที่ ๑๑ ณ ราศีกุมภนั้น ตามตำราเลขบอกว่ เกิดปิจอ เลข ๑๑ เจริญเสียงกระดังงา ประเล้าประโลมไม่เป็น เป็นแต่ออกคำสั่ง เอาตัวรอดได้ มีวิชาการเก่งกล้า จึงได้ดี

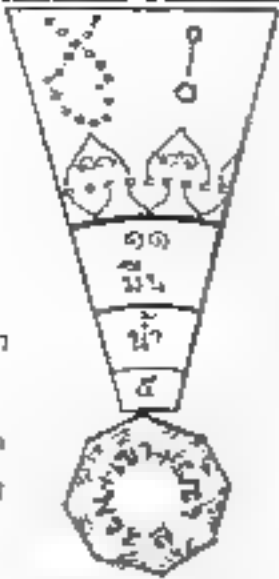
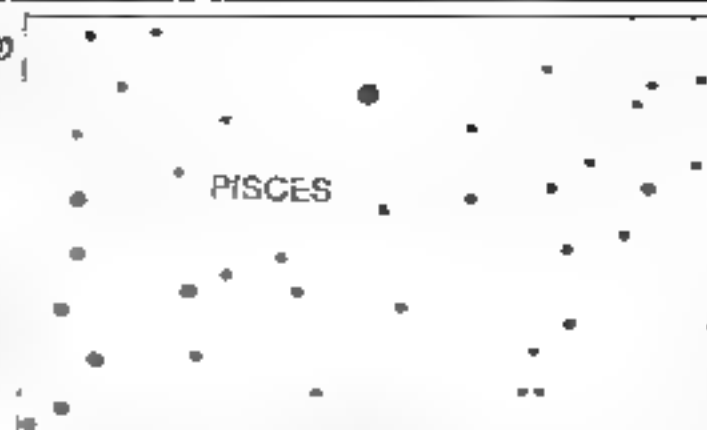



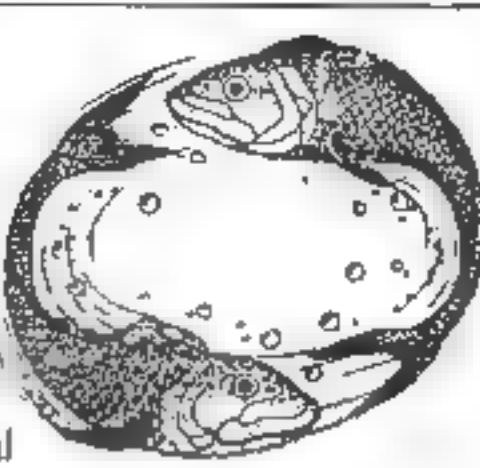
ล่าง รูปนักษัตริย์ปิจอ-หมา ได้จากพรหมชาติ ปราภณนักษัตริย์เป็นรูป-หมา มีศีลเสียผู้หญิงสถิตบนหลัง ชาติ ดินมิ่งขวัญอยู่ต้นลำโรง และ ต้นบัวหลวง ผู้เกิดนักษัตริย์จ่อหมานี้ มักได้คึกกับที่ มีบริวารญาติพี่น้องพอบประมาณซึ่งมักให้ ร้าย ให้เกรงขุนนาง ถ้าไปอยู่ที่อื่นจะได้ลาภมากมาย และ มีความสุขสมบูรณ์

๒. บน รูปกลุ่มดาวประจำราศีกุมภนั้น ซึ่งฝรั่งทำไว้ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาว ชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูป-กุมภ คือ หม้อ จึงใช้ชื่อเป็นคำมงคลส่งสกฤตไทยตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ราศีกุมภ ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ ภาษาลาตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-เอควะเรียช อันแปลว่า-หมอน้ำ ซึ่งฝรั่งทำเป็นรูปหญิงสาวยกหม้อเทน้ำแต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อ เดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-เฟบรวรี แปลว่า-งานทำความสะอาด ถึงวันที่ ๑๕ กุมภเป็นประจำไทยใช้ชื่อว่าเดือนกุมภาพันธ์ เป็นเดือนที่ ๒ ตรงกับเดือน ๓ ไทย บัดนี้ ก็ใช้เป็นเดือนที่ ๒ คงไปด้วยแล้ว

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีกุมภนั้น ซึ่งได้ลงสายเส้นให้เห็นหญิงสาวยืนยกหม้อเทน้ำประจักษ์ชัด จะเห็น หม้อเทมีน้ำไหลลง อันเป็นนักษัตริย์ประจำราศีกุมภซึ่งไทยได้นำมาตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนกุมภาพันธ์ แปลว่าเดือน หม้อและก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ ซึ่งตรงกับเดือน ๓ ไทย

๓. บน รูปใบสีปากชามอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือน ๓ ไทยนี้ ไทยมีประเพณีประจำก็ คือนวดข้าว โบก และ ขนเก็บในยุ้งฉาง ในกรณี ก็มีเครื่องเรียกขวัญ หรือ เชิญขวัญข้าว-เข้ายุ้งฉาง ต้องทำใบสีปากชาม ในที่นี้เป็นเดือน ๓ จึงใช้รูปยันต์เลข ๓ เป็น ๓ จุดขึ้นยอด ๓ ชั้น หรือ ๕ ชั้น เป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๓ ตามตำรา เลขบอกว่าเกิดเดือน ๓ เลข ๓ ย้ายจากที่เกิดไปที่อื่นทำอาธิพค้าขายจะได้ดีมีทรัพย์สินเงินทอง

ล่าง รูปหมอนงคราญไทย ได้จากพรหมชาติ เป็นหลักฐานนักษัตริย์ประจำเดือน ๓ ไทย ซึ่งมีชื่อเป็นเดือน สุริยคติว่า-เดือนกุมภาพันธ์ มี ๒๘ วัน ปีอธิกสุรทินมี ๒๙ วัน ในตำราโหราศาสตร์ไทยกล่าวว่า เกิดราศีกุมภ มีสิริสุขผุด ผ่องสว่างงาม (กุมภมูหิ ลลคน สิริโสภสุข)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีมีน</p> <p>ช่วงช่วง ๑๑</p> <p>นับจากใบข้าว ๒๕.ดาวหัวเรือ ๒๖.ดาวไม้เท้า หัวราชสีห์เมือ อุตตรกัณฑ์ ๒๗. ดาวงาละเตียน เหวติ ซึ่งท่านค้นไทยได้นองเห็นเป็น หมู จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปีว่า-ปีขุน หมู ปีที่ ๑๒</p> 	<p>๒</p>  <p>PISCES</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีมีน นับฝรั่ง</p> <p>จึงได้ตัวไว้แล้ว ได้ตั้งชื่อไว้ตลอด มีมาก และ เห็น เป็นปลาคู่กันมา จึงนำมาตั้งเป็นชื่อราศีและเดือน</p>	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๔ ยอด</p> <p>ใบสี กรวยครอบ</p> <p>ใช้ปิ่นนิมิตมงคลคือ ๔ อันตรงกับเดือน มีนาคม</p> <p>มีงานประจำ คือ เชิญขวัญ เรือขวัญ กลุ่มดาว</p> 
<p>ล่าง</p> <p>นักษัตริย์ปีขุน คือ</p> <p>กลุ่มดาวฤกษ์ปีขุน</p> <p>ท่านค้นไทยได้ขึ้นเป็นหมู</p> <p>มีมนุษย์ผู้หญิงสถิตบนหลัง</p> <p>ซึ่งไทยทุกคนรู้ตลอดกัน</p> 	<p>ล่าง</p>  <p>กลุ่มดาวประจำราศีมีน</p> <p>ที่เห็นเป็นปลาคู่ ได้ตั้งชื่อไว้-มีน ปลา ฝรั่งได้ออกลายเส้นเห็นเป็นปลาของดาวหน้าจันทร</p>	<p>ล่าง</p>  <p>รูปปลาไทยคู่</p> <p>ว่ายวน เป็นนัก</p> <p>ษัตริย์เดือนชมพูทวีป</p> <p>ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนักษัตร เดือน ๔ ก็คือเดือนมีนาคมที่ใช้กันอยู่</p>

๑๒ ปีขุน หมู ราศี ๑๑ ราศีมีน (ปลา) เดือน ๔ ไทย เดือนมีนาคม

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีมีน คัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูปหมู จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักษัตริย์ปีขุนเป็นรูปหมู ให้ชื่อว่า-ปีขุน-หมูเป็นปีที่ ๑๒ ณ ราศีมีนนั้น ตามตำราเลขบอกว่าเกิดปีขุนเลข ๑๒ เจรจากหลักแหลม รู้หลักนักปราชญ์ แต่มีผู้จะมีผู้เชื่อฟัง หากินในทางทนาย, หมอความ, ทางพยาน เจริญดี

ล่าง รูปนักษัตริย์ปีขุน-หมู ได้จากพรหมชาติ ปราชญ์นักษัตริย์เป็น-หมู มีมนุษย์ผู้หญิงสถิตบนหลัง ชาตุน้ำมีงวัญอยู่ต้นบัวหลวง และ ต้นบัวบก ผู้เกิดนักษัตริย์ขุนหมูนี้ ต้องจากที่เกิดไปอยู่ที่อื่นจึงจะได้ดี จะมีเงินทองทรัพย์สินสังหาริมทรัพย์ และ อสังหาริมทรัพย์สมบูรณ์

๒. บน รูปกลุ่มดาวประจำราศีมีนนั้น ซึ่งฝรั่งทำไว้ ได้จากแผนที่ท้องฟ้าดาราศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูปปลา ไทยนำมาใช้ว่า-มีน จึงใช้ชื่อเป็นคำมงคลส่งสกลฤกษ์ไทยตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ราศีมีน ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาละตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ฟิชซิส PISCES ก็แปลว่า-ปลา เหมือนกัน แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-มารุช MARCH เป็นเดือนดาวอังคารเทพเจ้าสงคราม แปลว่า-เดินขบวน ก็หมายว่าขบวนสงคราม เช่นเดียวกัน เป็นเดือนที่ ๓ ตรงกับเดือน ๔ ไทย

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีมีนนั้น ซึ่งได้ลงลายเส้นให้เห็นปลาคู่ชัดเจน จะเห็นปลาทั้งสองตัวพ่นน้ำออกเป็นสายนั้น เป็นนักษัตริย์ประจำราศีมีน แปลว่าราศีปลา ซึ่งไทยได้นำมาตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนมีนาคม และก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ ซึ่งตรงกับเดือน ๔ ไทย

๓. บน รูปใบสีกรวยอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือน ๔ นี้ไทยละยุคสมัยต้น-ร. ๕ ตั้งแต่พ่อขุนโลทย ขุนหญิงโหมมาสร้างเมืองทอง ณ เมื่อ ๓๗๐๐ ปีมาแล้ว ได้เปลี่ยนกาลปีสิ้นเดือน ๔ เป็นสิ้นปีเก่า ขึ้นเดือน ๕ เป็นขึ้นปีใหม่ จึงตั้ง-กรุดกรานเป็นบับระบบไทยขึ้นใช้กันมา ในกาลนี้ ต้องทำใบสี หรือ พนมดอกไม้เคารพบูชาผู้ใหญ่ และเพราะเป็นเดือน ๔ จึงใช้รูปยันต์เลข ๔ ขึ้นยอด เป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๔ อันหมายถึงพร ๔ คือ-อายุ, วรรณ, สุข, พล, ถ้า ๕ ก็เต็ม ปฏิภาณ หรือ วิชาญาณ เข้าไป ตำราเลขบอกว่า เกิดเดือน ๔ มีบุญมีอำนาจวาสนา ได้ยศถาบรรดาศักดิ์ มีอุปโภค บริโภคบริบูรณ์

ล่าง รูปปลา ๒ ตัวนี้ ได้จากพรหมชาติ เป็นหลักฐานนักษัตริย์ประจำเดือน ๔ ได้นำมาเป็นหลักอ้างอิงว่า เป็นนักษัตริย์ประจำราศีมีน ในตำราโหราศาสตร์มีกล่าวว่า เกิดในราศีมีน เจริญสุขสวัสดิ์ (มีนมุหิ ลฤกษ์ สุขไสตุติ วาทุณ)



๑. พระพุทธรูปวันอาทิตย์

ชื่อ-พระถวายเนตร ประทับยืนบนดอกบัว
บาน



๑. พ่อทรง-เทพเจ้าวันอาทิตย์

ชื่อ-อาทิตย์เทพ ทรงพระขรรค์ไทย
หัดขวายกแก่ทรงวอ แบออก คู่นักกลางและ
นั้วนาง หัดขวายถือคันศรและลูกศร



๑. แม่หรือ-เทพเจ้าวันอาทิตย์

ชื่อ-อาทิตย์เทวีอ้าเอี่ยมอรองค์ทรงเกษมสุข
สันติ ทรงพระขรรค์ไทย มือขวาถือ
ดอกกุหลาบแดง มือซ้ายถือพัด

พุทธโร โพธิ์ วิโลเกติ
อาทิตย์อุเทโว ทิวาโกร
ปุชาสกุการวณทน
อิมินา สิทธิวิชเชน

เนตุเตกขญจิต นามโก
สคเตโช สรัสสิโก
สรณมฺภอยมาตัก
สิริโสตุถิ ภวนตุ เม

พระพุทธองค์ทรงมองดูคันโพธิ์ที่ตรัสรู้ มีนามชื่อว่า

พระ (ยืน) ถวายเนตร อาทิตย์เทพ ผู้กระทำกลางวัน, มีรอยเดช มี
พันรังสี, ทำบูชาสักการะกราบไหว้, เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ กำจัดภัย
กลัวได้, ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้, ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา

พุทธโร มาตา ปิตา ธมฺโม ธงฺโก ภาตา ทนฺตา สขา
อาทิตย์อุเทโว มุทุชกา
ปุชาสกุการวณทน
อิมินา สิทธิวิชเชน

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่

น้อง ครุบาฝึกเป็นเพื่อน, อาทิตย์เทพแม่หรือวันอาทิตย์ ชื่อ-อ้า
เอี่ยมอรองค์ ทรงเกษมสุขสันต์, ทำบูชาสักการะกราบไหว้, เป็นที่ระ
ลึกที่พึงใจ กำจัดภัยกลัวได้ด้วยความสำเร็จ คำกล่าวนี้, ขอสิริสวัสดิ์
จงเกิดมีแก่เรา

ดังตามชื่อดาวฤกษ์เช่น ฉญาโณทยปกรณ กล่าวว่า พระบรมโพธิสัตว์เสด็จลงสู่พระครรภ์วันเพ็ญเดือน-อาสาฬห หรือ อาสาฬห
เดือน ๘ (อาสาฬหปุณณโมกฺกนโก) ประสูติ ครัสรู้ ปรีณิพพาน วันเพ็ญวิสาขเดือน ๖ (วันปีมีออริกมาส) (วิสาข นิกฺขมิ
วิสาขปุณณมี สมพุทธโร วิสาข ปรีณิพุทฺโธ) ฉะนั้น ความวิถึคำนวณของชาวชมพูทวีปจึงไม่มีออริกมาส ปีมีออริกมาส
คงนำมาใช้ในภายหลัง เมื่อสังเกตเห็นเดือนเพ็ญนั้น บางปีมีถึง ๑๓ ครั้ง จึงเพิ่มออริกมาส-แปลว่าเดือนเกิด ในพระศาสนา
เรื่องเล่าว่า พระเจ้าพิมพิสารทรงให้เพิ่มออริกมาสเสด็จเข้าไปทูลถาม พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตให้ถือตามพระราชา-
ณัติ ชื่อว่า ราชาวุตฺต เช่นนี้ จึงแน่แท้ว่า เมื่อจันทร์เดินไปเพ็ญเต็มดวงที่ดาววิสาขะเดือนไหนก็ถือเอาตามเดือนนั้น
เฉพาะดาวฤกษ์วิสาขะนี้สถิตอยู่ปลายราศีตุลาล้าเข้าไปในราศีพิจิก ๑๐ องศา ฉะนั้น จันทร์จึงเพ็ญ คือ เสวยวิสาขะฤกษ์ที่
๑๖ ไทยเรียกชื่อว่า-ดาวแขนนาง หรือเขากระบือในราศีพิจิก จึงตั้งชื่อเดือนว่า-วิสาขมาส ส่วนอาทิตย์เดินเข้าฝูงดาวลูก
ไก่หรือดาวห้วงว คือ กัดติกา ในราศีพฤษภ และ อาสาฬห หรือ อาสาฬห นั้น ก็เป็นชื่อกลุ่มดาวเช่นเดียวกัน มี ๒ คือ หน้า
และหลังอยู่ในราศีเมษ จันทร์เพ็ญเต็มดวงจึงเสวยอาสาฬหฤกษ์ หรือ อาสาฬหฤกษ์ หรือ อาสาฬหฤกษ์ที่ ๒๐, ๒๑ ไทยเรียกว่า-
ดาวแรคอยู่ในราศีเมษ จึงตั้งชื่อเดือนว่า-อาสาฬหมาส หรือ อาสาฬหมาส ส่วนอาทิตย์เดินเข้าสู่ดาวปูฝ้าย คือ ปุสส หรือ
ปุษย ๗ ราศีกรกฎที่ปรากฏอย่างนี้ชื่อเดือนว่า อาสาฬห เป็นต้น จึงตั้งตามชื่อดาวฤกษ์ที่สถิตอยู่ ชื่อเดือนที่เป็นชื่อราศี
และ เป็นชื่อเดือนระบุชื่อว่า เมษายน, พฤษภาคม, มิถุนายน, กรกฎาคม ฯลฯ จึงตั้งชื่อตามราศีที่อาทิตย์เคลื่อนเข้าถึง



๒. พระพุทธรูปวันจันทร์

ชื่อ-พระห้ามสมุทร ประทับยืนบนดอกบัวบาน



๒. พ่อทรง-เทพเจ้าวันจันทร์

ชื่อ-จันทร์เทพ ทรงพระยาม้าอาชาไนยหัตถ์ ขวาทือโล่ห์ หัตถ์ซ้ายถือดาบ



๒. แม่ทรีอ-เทวีเจ้าวันจันทร์

ชื่อ-จันทร์เทวีอัยยอรอนงค์ ทรงระรินสำราญ ทรงพระยาม้าอาชาไนย มือขวาถือดอกเบญจมาศ มือซ้ายถือพัด

พุทฺโธ หตฺตถุคฺคหํ จูโธ
จนฺตเวโว เสตภาโส
ปฺปชาสกุการวณฺทนํ
อิมินา สิทธิวชฺเชน

สมุทฺตนิวารนามโก
รตุติมาภาติ จนฺติมา
สรณมฺภยฆาตกํ
สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

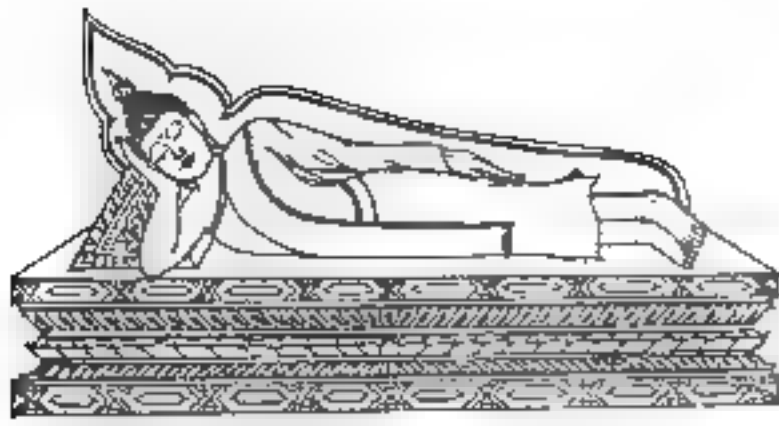
พระพุทธองค์ประทับยืนบนดอกบัวบาน, มีนามชื่อว่า-พระห้ามสมุทร, จันทร์เทพ ประจำวันจันทร์, มีแสงนวลเป็นตอแสงให้กลางคืนสว่าง, ทำนุชาสักการะบูชากราบไหว้, เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้, ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้, ขอสิริสวัสดิจงเกิดมีแก่เรา

พุทฺโธ มาตา ปิตา ธมฺโม สงฺโฆ ภคตา ทนฺตา สขา
จนฺตเทวี อลฺลยถานูตา อภิรมมณสาตกา
ปฺปชาสกุการวณฺทนํ สรณมฺภยฆาตกํ
อิมินา สิทธิวชฺเชน สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ, พระสงฆ์เป็นพี่น้อง ครุบาฝึกเป็นเพื่อน, จันทร์เทวี-แม่ทรีอวันจันทร์ ชื่อ-อัยยอรอนงค์ ทรงระรินสำราญ, ทำนุชาสักการะกราบไหว้, เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้, ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้, ขอสิริสวัสดิจงเกิดมีแก่เรา

อาทิตย์นั้น เพราะเหตุที่เดินได้วันละ ๑ องศา กับ ๒,๓ ลิปดา ราศี ๑ มี ๓๐ องศา จึงใช้เวลา ๓๐ วัน กับ ๑๐ ชั่วโมง ก็คือเดือนเศษ เช่นนี้ จึงใช้กาลที่อาทิตย์เดินเคลื่อนสู่ราศีใด ก็ใช้ชื่อราศีนั้นตั้งเป็นเดือนอาทิตย์ คือ สุริยคติ ส่วนชื่อเดือนจันทร์นั้น ได้ใช้ชื่อดาวฤกษ์ที่จันทร์เดินถึงในวันเพ็ญเต็มดวง ซึ่งเรียกกันว่าจันทร์เสวยฤกษ์ใด ก็ใช้ชื่อดาวฤกษ์นั้นตั้งเป็นชื่อเดือน เช่น วันเพ็ญเดือน ๖ จันทร์เดินเข้าเสวยวิสาขฤกษ์ดาวขนนางที่ ๑๖ สถิตในราศีพิจิก จึงเอาชื่อตั้งเป็นเดือนจันทร์ทศว่า วิสาขมาส เดือน ๖ ก็เดือน ๖ ไทยนี้ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม อาทิตย์เคลื่อนเข้าสู่ราศีพฤษภ เสวยกัศติกาฤกษ์ดาวฝูงลูกไก่ ดวงวักกะทิง คือ พฤษภ หรือ อุสภ ก็ใช้ชื่อตั้งเป็นชื่อราศีพฤษภ และ ตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนพฤษภาคม และ เดือน ๘ วันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ จันทร์เพ็ญเข้าเสวยอาสาฬหฤกษ์ดาวแรดที่ ๒๐,๒๑ สถิตในราศีมังกร จึงเอาชื่อตั้งเป็นเดือนจันทร์ทศว่า-อาสาฬหมาส เดือน ๘ ไทย และ ก็เดือน ๘ นี้ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม อาทิตย์เคลื่อน เข้าสู่ราศีกรกฎเสวยปุษยฤกษ์ดาวปูฝ้าย ดาวปู อันชื่อ กรกฎ ได้ใช้เป็นชื่อว่า-ราศีกรกฎ และได้ตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนกรกฎาคม ฉะนี้ จึงต่างกัน

สำหรับ-วัน ที่ไทยมีปรากฏว่า วันอาทิตย์ วันจันทร์ วันอังคาร ฯลฯ นั้น ในญาโณทยปกรณ์ว่าเสด็จลงสู่พระครรภ์วันพฤหัสบดี (โอฤกษุโต ฤวารสุมี) ประสูตวันศุกร์ (สุกรวาระ จ นิคุชนุโต) ประสูตวันอังคาร (องคาร



๓. พระพุทธรูปวันอังคาร

ชื่อ-พระสิทธไสยา หรือ พระคันธารประทับบนดอกบัวบาน

๓. พ่อทรง-เทพเจ้าวันอังคาร

ชื่อ-มงคลเทพ ทรงพระยาควายกาสรราช หัตถขวาดือโกร่งสงคราม หัตถซ้ายถือดาบ

๓. แม่ทรีอ-เทวีเจ้าวันอังคาร

ชื่อ-มงคล เทวีตำอาจองค์มรีย์เปรมเกษมบริสุทธิ ทรงพระยาควายกาสรราช มือขวาดือคอกบัวแดงมือซ้ายถือพัด

พุทฺธ สิทธไสโย วาปี
มงคลเทโว มหพุทฺธ
ปุชาสฤการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวสุเรน

วสุสิ ฌนฺธารนามโก
ภูมฺงฺกาโร วินายโก
สรณมฺภยฆาตกั
สิริโสตุสสิ ภวนฺตุ เม

พุทฺธ มาลา ปิตา ธมฺโม สงฺโฆ
มงคลเทวี สุภาวณฺฑิ
ปุชาสฤการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวสุเรน

ภาตา ทนฺดา สขา
วิสุทฺธิเปมจาริณี
สรณมฺภยฆาตกั
สิริโสตุสสิ ภวนฺตุ เม

พระพุทธองค์ทรงนอนชื่อ-พระสิทธไสยา หรือ ขอให้

ฝนตกชื่อ-พระคันธารรัฐ มงคลเทพ ทรงพลกำลังมาก ประจำวันอังคาร เป็นวินายกในสงคราม ทำบูชาสักการะบูชากราบไหว้เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้อธิษฐานไว้ จงเกิดมีแก่เรา

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่

น้อง ครุฑเป็นเพื่อน มงคลเทวี-แม่ทรีอวันอังคาร ชื่อ-ตำอาจองค์มรีย์เปรมเกษมบริสุทธิ ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้อธิษฐานไว้ จงเกิดมีแก่เรา

ปรีนิพุพุโต) ปรากฏอย่างนี้ พร้อมกับการระบุนั้น ก็เป็นกาลก่อน พ.ศ. ถึง ๘๐ ปี ทั้งคำชื่อก็เป็นคำภาษาสันสกฤตตลอดสำหรับวันของไทยนั้นก็ชื่อเก่าอยู่ ทั้งเลิกใช้ไปนานแล้ว ชื่อวันที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ ก็เป็นชื่อไทยสันสกฤตไปหมดแล้ว วัน-ชื่อคำเดิมใช้ว่า วัน ๑. วันอ่ำ (อาทิตย์) วัน ๒. วันอัน (จันทร์) วัน ๓. วันอาจ หรือ อาจ (อังคาร) วัน ๔. วันอุ้น (พุธ) วัน ๕. วันเอื้อย (พฤหัสบดี) วัน ๖. วันอุ (ศุกร) วัน ๗. วันอี (เสาร์) ในแง่ภาษามีว่า-“สมมติแล้วตั้งอาทิตย์วันเสาร์วันอังคารวันไอยอาทิ” ที่พอจะใกล้เคียงกันได้ก็มีเพียงอาทิตย์ กับ อ่ำ และ ไอยอาทิ กับ เอื้อย ก็ตัวสือไทยเขียนคำว่า-ไอย คำมครเป็น-ออย มาเป็นคำไทยใช้เป็น เอื้อย และ เอื้อย ได้ เช่น พยัญชน ออกเสียงกล่าวเป็น-เพี้ยญชน และ เพี้ยญชน ได้ คำมเสียงพระอาจารย์เก่า ๆ ท่านออกเสียงไว้ นอกจากนั้น ไม่เหมือนกัน หรือ ไม่ใกล้เคียงกันตลอด จึงเข้าใจว่าตั้งขึ้นใช้ตรงกัน อย่างคำไทยชื่อว่า-ไฟ ซึ่งตรงกับชื่อคำอังกฤษว่า-ไฟเออร์ คำชื่อว่าไฟจึงเหมือนกัน ครั้นต่อมา ไทยเห็นว่าดี จึงเปลี่ยนไปตาม-ตามธรรมเนียมที่ชอบละทิ้งของตนเองแล้วเอาของผู้อื่นมาใช้เป็นของตัวเอง เช่น วันที่เป็นชื่อไทยจึงเป็นชื่อคำสันสกฤตไปอย่างที่ใช้กันในปัจจุบัน ทั้งอังกฤษก็ใช้อย่างเดียวกันด้วย แต่ก็ใช้เป็นคำชื่อภาษาของตนเอง ชื่อคำภาษาไทยจึงหายไปนานมาแล้ว กระทั่งลืมหมด ครั้นได้พบจารึกจึงทราบได้ และ ได้นำกลับมาใช้เป็นหลักฐานเท่านั้น จึงพอเป็นของไทยที่มีมาแล้วได้ ที่จะให้ใช้กันตามเดิมนั้น คงไม่ได้ เพราะไทยต่าง ๆ ในบัดนี้ไม่เชื่อกันเองเป็นมาตรฐานอยู่แล้ว



๔. พระพุทธรูปวันพุธ

ชื่อ-พระอุมาบุตร ประทับยืนบนดอกบัวบาน



๕. พ่อทรง-เทพเจ้าวันพุธ

ชื่อ-พุธเทพ ทรงพระยาขรรธราชนาคคชวา
ถือดาบพาดบ่า หักด้ายถือดาบค้ำจั่น



๕. แม่หรือ-เทวีเจ้าวันพุธ

ชื่อ-พุธเทวีอุณอวลนันทาวดีเจริญศรีสุข
สวัสดิ์ทรงพระยาช้างคชสารราชมือขวาถือ
ดอกพุด มือซ้ายถือพัด

พุทฺธ โข ปิณฺธุโก โหติ
พุทฺธเทโว ชลธาตุ
ปุชาสกุการวณฺทนี
อิมินา สิทธิวสุเชน

ปตฺตปถกณฺหนามโก
ชวน นิรฺลสิโก
สรณมฺภยฆาตัก
สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

พระพุทธองค์ แล เสด็จบิณฑบาต มีชื่อว่าพระอุมา

บุตร พุธเทพ เป็นหนักแสงปรอด ไปรวดเร็ว มีรังสีเขียวสด ทำ
บูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้
ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา

พุทฺธ มาตา ปิตา ธมฺโม สงฺโม ภาคา ทนฺตา สขา
พุทฺธเทวี สิริมุตฺตา
ปุชาสกุการวณฺทนี
อิมินา สิทธิวสุเชน

นันทาวดี สุโสตุถิ
สรณมฺภยฆาตัก
สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่

น้อง ครุณาฝึกเป็นเพื่อน พุธเทวี-แม่หรือวันพุธชื่อ-อุณอวลนันทาวดี
เจริญศรีสุขสวัสดิ์ ทำบูชาสักการะกราบไหว้เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ
กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จและ คำกล่าวนี้ ขอสิริสวัสดิ์ จง
เกิดมีแก่เรา

จากที่ท่านผู้รู้คนไทยได้กระทำแบบไว้โดยเฉพาะช่องช่วง ๘ ราศีธนูเป็นปีวอก มีรูปลิงเป็นนักษัตรนี้และกาล
นี้ก็เป็นรูปฤดูแล้งเปลี่ยนจาก-ฝน เป็นแล้ง เปลี่ยนจาก-น้ำ เป็นบก เปลี่ยนจาก-ร้อนเป็นหนาว หรือ เริ่มหนาว จึงตั้งกาลนี้
เป็นเดือนอ้าย ๑ ซึ่งยืนยันว่า ท่านรู้เห็นระบบท้องฟ้าแจ่มชัด ได้วางวงจรของดวงตะวันในฤดูแล้งนั้นของทุกปีจะเคลื่อน
ถึงช่องช่วงราศีธนู เดือน คือ จันทรก็ถึงช่องช่วงนั้นพร้อมกับตะวัน คืออาทิตย์ในวันแรม ๑๕ ค่ำเดือน ๑๒ พอดีทุกปี แม้จะ
เป็นวงจรรอบโลกของดวงจันทร์ และ วงจรของโลกรอบดวงอาทิตย์-ก็ตาม ก็พอดีกันได้ จึงเป็น-อมาวสี คือ อยู่ร่วมกัน
ในวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ นั้น จันทรโคจรราศีละ ๒ วันกว่า ๆ ฉะนั้น จากแรม ๑๕ ค่ำ สูดเดือน ๑๒ มีเวลา ๑๔ วัน
จึงเคลื่อนไปใกล้จะเพ็ญเป็นเวลา ๑๔ วัน และ เป็น ๑๕ วันทั้งวันเพ็ญ จันทรเดินวันละ ๑๔ องศา ๓๐ ลิปดา ๑๕ วันจึง
ได้ ๑๗๗ องศาเป็นระยะไกล ๖ ราศี จากราศีพิจิกถึงพฤษภ จึงเพ็ญ ณ กลุ่มดาวฝูงลูกไก่-กัศคิกานัน จันทรจึงเข้าแถว
กฤษ์ กัศคิก คือ ดาวฝูงลูกไก่ซึ่งอยู่ในกลุ่มดาววังาน คือ พฤษภนั้น ที่จันทรร่วมอาทิตย์ในราศีธนู (บางปีอยู่ในพิจิกก็
มี) อันเป็นวันแรม ๑๕ ค่ำ สูดเดือน ๑๒ แล้วเริ่มขึ้น ๑ ค่ำ เดือนอ้าย ท่านได้ตั้งเป็นชื่อเดือนที่อาทิตย์ และ จันทรเคลื่อนถึงนี้
เป็นเดือนเริ่มปีใหม่ว่า เดือนอ้าย คือ เดือน ๑ นี้ ได้ใช้ระบบปีดาวพฤหัสบดี แต่เดือนนั้นตั้งกาลที่อาทิตย์ และ
จันทรมาร่วมกันในช่องช่วงราศีนี้เป็นที่ ๘ ตั้งเป็นเดือนจันทรคติว่า-เดือนอ้าย ตั้งเป็นเดือนสุริยคติว่า-เดือนธันวาคม



๕. พระพุทธรูปวันพุทธหัตถี
ชื่อ-พระนั่งสมาธิ ประทับบนดอกบัวบาน



๕. พ่อทรง-เทพเจ้าวันพุทธหัตถี
ชื่อ-ชีวเทพทรงพระยาแกวามฤกราชหัตถ์ทั้ง
คู่กุมคันทวน



๕. แม่ทรีอ-เทพเจ้าวันพุทธหัตถี
ชื่อ-ชีวเทวีเอื้อยฮารี ศรีหัทธิมทองเกษมสุข
ทรงพระยาแกวามฤกราช มือขวาถือดอก
ดาวเรือง มือซ้ายถือพัด

พุทฺธ ปุณฺณมาภุช
ชีวเทโว ปุโรหิต
ปุชาสกุกการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวิษุเซน

สมาธินิสินนามโก
ปีตวณฺ วิหปฺปติ
สวณฺมกุชฆาตกั
สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

พุทฺธ มาตา ปีตา ธมฺโม สจฺจโม
ชีวเทวี กุณฺดาธา
ปุชาสกุกการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวิษุเซน

ภาควา ทนฺตา สขา
สุวณฺณภา สุเขมียา
สวณฺมกุชฆาตกั
สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

พระพุทธองค์ทรงนั่งคู่บัลลังก์ขัดตะหมาก มีนามชื่อ
ว่า-พระนั่งสมาธิ ชิวเทพ เป็นเทพบุโรหิต มีแสงสีเหลือง เป็นบคิเวหา
วันพุทธหัตถี ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ
กำจัดภัยกลัวได้ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิด
มีแก่เรา.

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่
น้อง ครุบาฬิกเป็นเพื่อน ชิวเทวี-แม่ทรีอวันพุทธหัตถีชื่อ-เอื้อยฮารี
ศรีหัทธิมทองเกษมสุข ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่พึง
ใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ ขอสิริสวัสดิ์
จงเกิดมีแก่เรา.

บับระบบ-วัน พ่อทรง แม่ทรีอ (พ่อขง แม่เชื้อ)

(ในที่นี้ ใช้ว่า-พ่อทรง แม่ทรีอ เสียงกล่าวว่า “ทรง” เป็นอย่างเดียว ถ้าใช้เป็นตัวสือแล้วมี ๒ คือ-ขง และ
ทรง คำว่า ขง ใช้สำหรับตัวคนและเป็น เช่น พายเรือโคลงไปได้ เดินไค้ราวไปได้ ฯลฯ ไทยกล่าวว่า ขงตัว
ได้ คำว่า ทรง ใช้สำหรับกิริยานาม และนามธรรม เช่น ทรงทราบ พระทรง ฯลฯ คำกล่าวว่า ชื่อ ไทยรู้ว่าชื่อชาย
คำชื่อว่า-แม่เชื้อ หมายถึงจ้าวแม่สาวทรงทิพ จึงใช้เป็นตัวสือว่า แม่ทรีอ ยังมี-พ่อเชื้อ แม่เชื้อ อันหมายถึง
พ่อแม่ก่อนเกิดก็ได้ ในศาสนาธิเบตมีคำชื่อว่าพระเสื้อเมือง ถ้าเป็น-เชื้อ หรือ เทื้อ ไค้ จะเข้ากับพระทรง หรือ
พระทรงเมือง ไค้แน่นอน)



๖. พระพุทธรูปวันศุกร์

ชื่อ-พระรำพึง ประทับบนดอกบัวบาน

พุทฺธ อดุเตหุรฺ จนฺโน โส อวชฺชิตนามโก
 สุกฺรเทโว โอสธิว ปุชาสกุกการวทนฺ
 อิมินา สิทธิวชฺเชน

พระพุทธองค์ทรงอยู่พระหัตถ์กุมพระทรงมีนามชื่อ
 ว่า-พระรำพึง สุกกรเทพ คือดาวประกาย-พดุมโอสธิ เป็นดาวประจำ
 เมือง ส่องสว่างสุกสะกาวทำบูชาสักการะบูชากราบไหว้ เป็นที่ระลึก
 ที่พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ ขอ
 สิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา.



๖. พ่อทรม-เทพเจ้าวันศุกร์

ชื่อ-สุกรเทพทรงพระชางวุธสกราช หัตถ์ขวา
 ชกแก่ทรวง แบออก ภู่นิ้วกลางและนิ้วนาง
 หัตถ์ซ้ายถือคันศรและลูกศร

พุทฺธ มาดา ปิตา ธมฺโม สงฺโก ภาตา ทนฺตา สขา
 สุกฺรเทวี โอสธิ นาม รนฺมา สุขนิวาสิณี
 ปุชาสกุกการวทนฺ สรณมฺภยฆาตกํ
 อิมินา สิทธิวชฺเชน สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่
 น้อง กรูบาฝึกเป็นเพื่อน สุกกรเทวี-แม่ทรมวันศุกร์ชื่อ-อุ่อ่นพราว
 พดุมพระรัตน์ชื่อสุขยังเหยา ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่
 พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ ขอ
 สิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา.



๖. แม่ทรม-เทวีเจ้าวันศุกร์

ชื่อ-สุกรเทวีอุ่อ่นพราวพดุมพระรัตน์ขึ้นสุขยัง
 เหยา ทรงพระชางวุธสกราช มือขวามือดอก
 บัวขาว มือซ้ายถือพัด

ตามบั้งระบบคืนวันที่มาเป็นแบบไทยนั้น ได้ถือตามธรรมชาติเป็นกลางวัน และ กลางคืน ซึ่งมีขึ้นเพราะ
 ดวงอาทิตย์ส่องแสงสว่างให้มองเห็นได้ จึงเชื่อกันว่าเป็นวัน ที่โลกหมุนไปในด้านตรงข้ามก็มีมืดเป็น-คืนถ้ามืดเป็นคืน
 นี้มีดวงจันทร์ส่องแสงสว่าง จึงเรียกกันว่า-ข้างขึ้น ดวงจันทร์ได้แห่วงมืดทำให้แสงน้อยเข้ากระทั่งหาย และ มืดไป เรียก
 กันว่า-ข้างแรม ธรรมชาติเป็นอยู่อย่างนี้ตลอดกาลแล้ว

สำหรับกลางวัน หรือ วันเพราะดวงตะวันได้ขึ้นมา และ ส่องแสงสว่างกระจ่างแจ้งให้มองเห็นได้ไทยเรียก
 เครื่องมองเห็นได้นี้ว่า “ตา” ตามที่เป็นวันนี้-เรียกกันว่า “ตาวัน” และก็เป็นของกลมจึงเรียกกันว่า “ดวง” ได้เป็นคำชื่อว่า-
 ดวงตาวัน พวกไทยทุ่งนาเรียกกันว่า-ตาวัน และ ดวงตาวันกันตลอด ในหมู่เรียนรู้หนังสือแล้วได้ย่อว่า-ตะวัน หรือ
 ดวงตะวัน สมัยนี้ เรียกกันว่า-อาทิตย์ หรือ ดวงอาทิตย์ คืน หรือ กลางคืน นั้น มีดวงเดือนให้แสงสว่างตามขึ้นคอน
 จึงเรียกกันว่า-เดือน และมี ๑๒ เดือนเป็น ๑ ปี ซึ่งเป็น-เดือนปีนั้นก็ขึ้นขึ้นตามดาวฤกษ์ที่เห็นกันได้ กับ ดาวอนุเคราะห์
 ที่ปรากฏ และ ให้มีปรากฏการณ์อย่างที่ได้เล่ามา และแสดงรูปปรากฏมาทั้งของไทย และ ชมพูทวีป ตลอดไปถึงฝรั่ง ทั้ง
 หมดนั้นก็ขึ้นจากวันคืนนี้

วันคืนไทย เดิมไทยได้ตั้งไว้เพียง ๘ ตามชื่อดาวอนุเคราะห์ คือ ดาวจรทั้งหลาย ซึ่งเดิมไม่มีชื่อขุนอินจึงเอา
 ชื่อลูกสาวมาตั้งไว้ก่อนว่า ๑. วันอา (หรือ-อาอาทิตย์) ๒. วันอัน (หรือ-อัน จันทร) ๓. วันาง (หรือ สาง
 อังการ) ๔. วันอุ่น (อุ่น พุช) ๕. วันเอือย (เอือย พุชหัตถ์) ๖. วันอุ่อ (อุ่อ สุกกร) ๗. วันอี (อี เสาร์)



๑. พระพุทธรูปวันเสาร์

ชื่อ-พระนาคปรก ประทับบนบัลลังก์นาคราช
(ทำดอกบัวบาน ขนคนาคพันรอบ)

พุทฺธ โลกมณคุตโต
โสทรเทโว สุรูปติ
ปฐาสถกการวทุทน
อิมินา สิทธิวิชฺเชน

พระพุทธรูปองค์ทรงมีขนค และ พังพานคุ้มครองแล้ว
มีนามชื่อว่า-พระนาคปรก เสาร์เทพ เป็นสุรูปตีประจำวันเสาร์ มีอา
ภาเป็นแผ่นวงแหวนวงรอบ (ปริมณฑล) ทำบูชาสักการะกราบไหว้
เป็นที่ระลึกที่พึ่งใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าว
นี้ ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา.

๑. พ่อทรง-เทพเจ้าวันเสาร์

ชื่อ-เสาร์เทพ ทรงพระยาเลิพย์คชมาราช
หัตถขวายกแก้ทรวง แมออก กุญแจกลางและ
นิ้วนาง หัตถซ้ายถือดาบตั้งขึ้น

นาคปริจิตุนามโก
ผณาภาปริมณฑโล
สรณมูขยฆาตโก
สิริโสทธิ ภาวนตุ เม

พระพุทธรูปเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่
น้อง ครุบาฝึกเป็นเพื่อน สุรเทวี-แม่หรือวันเสาร์ ชื่อ-อีระย้าชื่อชู
อภิกุทำนุกสมสุขชุ่มชื่น ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่พึ่ง
ใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ ขอสิริสวัสดิ์
จงเกิดมีแก่เรา.

๑. แม่หรือ-เทวีเจ้าวันเสาร์

ชื่อ-เสาร์เทวีอีระย้าชื่อนชู อภิกุทำนุกสมสุข
ชุ่มชื่น ทรงพระยาเลิพย์คชมาราช มือขวา
ถือดอกกุหลาบบานไม่รู้โรย มือซ้ายถือพัด

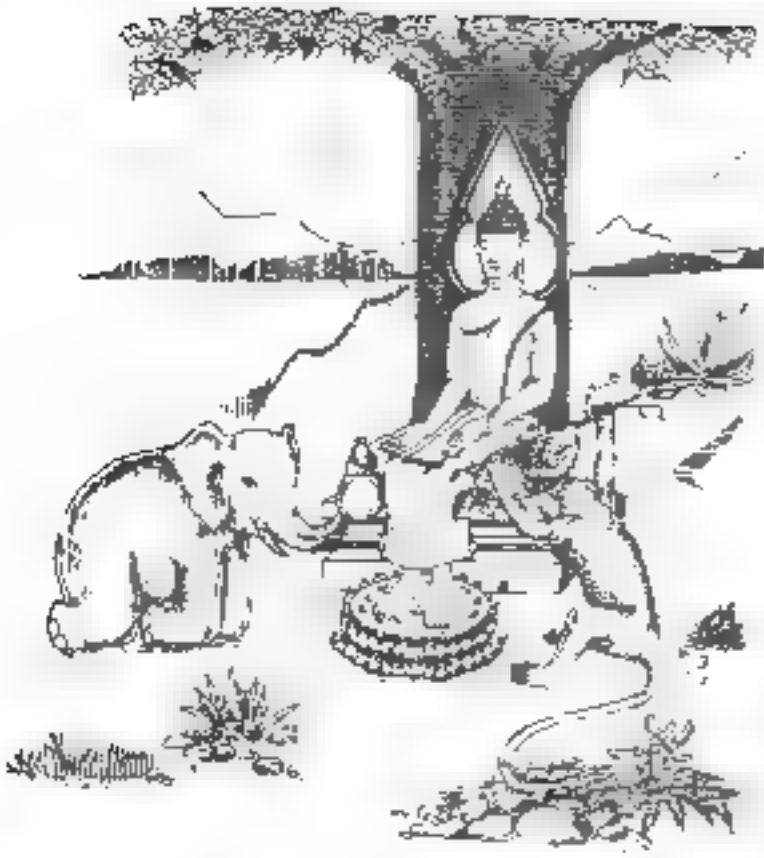
พุทฺธ มาตา ปิตา ธมฺโม สงฺโฆ ภาคา ทนฺตา สขา
สุรเทวี อิริยา สุรา วรฺกฏ วโรจนี
ปฐาสถกการวทุทน สรณมูขยฆาตโก
อิมินา สิทธิวิชฺเชน สิริโสทธิ ภาวนตุ เม

เมื่อทำดวงเป็นช่วงช่องเป็น ๘ จึงเพิ่มแม่หล้า แม่แผ่นดิน (ธรณี, โลก) เป็น ๘ แม่เช่นนั้น ยังมีใจกลาง ก็ได้เพิ่มขึ้นอีกก็
คือ ใจ หรือ จ้าวใจ เป็น ๘ (เกตุ ดาวหาง ดาวตก วิญญาณ) และ เพิ่มวงกลม คือ ๐ เข้าไปอีกเป็น จ้าวทรง หรือ จ้าวฟ้า
ผีฟ้า จึงเป็น ๑๐ ทั้ง ๐ ซึ่งชื่อว่า-มฤคยู

ไทยได้นำชื่อ-ดาวเคราะห์ นพเคราะห์ (ผู้ทรง ๘) ทศเคราะห์ (ผู้ทรง ๑๐) นั้น มาตั้งเป็นชื่อวันแล้วได้ยก
ขึ้นเป็น-จ้าว หรือ เทพเจ้า กับมี-ศักดิ์ คือ คู่ครองก็ทรงศักดิ์เป็น-เทวีจ้าว ซึ่งเดิมเรียกว่า-พ่อทรง (ชีวิต) แม่หรือ (ชื่อ
ชีพ) ได้ขึ้นรูปไว้แล้ว ฉะนั้น จึงตั้งชื่อว่า-เทพเคราะห์ หรือ เทพหก-เทพถือชีวิต ขบเลี้ยงตัว ชื่อว่า-เทพอนุเคราะห์บ้าง ได้
มีพิธีบูชา. ถวาย. ฝาก. ขอให้ช่วย. อ้อนวอน. รำพัน. คำ ๑ กับทั้ง-ได้สร้างรูป และ ให้ชื่อต่าง ๆ กัน สำหรับรูปนั้น รุ่น
ก่อน เทพเจ้าผู้ชายทำทรงสัตว์ซึ่งสัตว์นั้นก็เลี้ยงลูกด้วยนม เทวีเจ้าผู้หญิง คือ จ้าวแม่ หรือ แม่หรือ ขึ้นรูปเป็นเทวีแต่ทำ
หน้า และ เคียรเป็นสัตว์ตามนั้น จึงเห็นว่าไม่สมควร ได้ฟังหมอพิธีการเล่าว่าไม่ใช่แน่นอน ยืนยันว่า-ทำเป็นรูปจ้าวหญิง
เป็น-เทวีจ้าวหน้าผู้หญิงแถมยิ้มสวยงาม

ครั้นให้เรียน ทรงอนุเคราะห์ให้รู้ จึงขออนุญาติกระทำไว้ได้ตาม-จึงทราบที่อนุเคราะห์ก็เพราะบอกว่าเคยเป็น
ลูกมาแต่ชาติไหนก็ไม่ทราบได้ บอกว่าหลายร้อยชาติมาแล้ว เช่น ท่านท้าวประจำวันพุธ ทรงรูปเดิมเป็นเทพเจ้าทรงช้าง
คือ องค์ท้าวสันดุสิตเทวราช แม่หรือวันพุธ ทรงรูปเดิมเป็นเทวีจ้าว เคียรกับหน้าเป็นช้าง ที่แท้ก็คือ-จ้าวแม่สันดุสิตาเทวี
มักทรงเพศชายในฐานะจะเป็นพระพุทธรูปมารดา ทรงเป็นยุคดิถีธรรมเทวีเพชฌฆาตสวรรค์ เช่นนี้ จึงเห็นว่าไม่สมฐานันดร-
ศักดิ์ ทั้งในคำมนต์ไทยเดิมที่เห็น และ เรียนมาก็มีแต่ส่วนดีแต่ในโอองการนั้น มีแสดงอำนาจฤทธิ์เดชปราบปรามต่าง ๆ

ครั้นให้เรียน ทรงอนุเคราะห์ให้รู้ จึงขออนุญาติกระทำไว้ได้ตาม-จึงทราบที่อนุเคราะห์ก็เพราะบอกว่าเคยเป็น
ลูกมาแต่ชาติไหนก็ไม่ทราบได้ บอกว่าหลายร้อยชาติมาแล้ว เช่น ท่านท้าวประจำวันพุธ ทรงรูปเดิมเป็นเทพเจ้าทรงช้าง
คือ องค์ท้าวสันดุสิตเทวราช แม่หรือวันพุธ ทรงรูปเดิมเป็นเทวีจ้าว เคียรกับหน้าเป็นช้าง ที่แท้ก็คือ-จ้าวแม่สันดุสิตาเทวี
มักทรงเพศชายในฐานะจะเป็นพระพุทธรูปมารดา ทรงเป็นยุคดิถีธรรมเทวีเพชฌฆาตสวรรค์ เช่นนี้ จึงเห็นว่าไม่สมฐานันดร-
ศักดิ์ ทั้งในคำมนต์ไทยเดิมที่เห็น และ เรียนมาก็มีแต่ส่วนดีแต่ในโอองการนั้น มีแสดงอำนาจฤทธิ์เดชปราบปรามต่าง ๆ



๘. พระพุทธรูปวันพุธกลางคืนวันราหู
ชื่อ-พระปาติเลชยกะ ประทับบนแผ่นหิน มี
ช้าง, สิง (คอกบัวบานบนแท่น)

๘. พ่อทรง-เทพเจ้าวันพุธกลางคืน
ชื่อ-อสุรินทรราชูราชาทรงพระยาแครง ครุฑ-
ราช หัตถขวายกขึ้นโค้งนิ้วชี้ หัตถซ้ายถือ
พระขรรค์

๘. แม่หรือ-เทวีเจ้าวันพุธกลางคืน วัน
ราหู ชื่อ-ราหุลเทวีศรีลวูชื่นชู ชมพูโสภา
ฉายส่องชานทรงพระยาแครงครุฑราช มือขวา
ถือคอกมณฑาทอง มือซ้ายถือพัด

พุทฺธ สหตุฉวานโร
ราหูเทโว อสุรินโท
ปฐาสกุกการวุนทน
อิมินา สิทธิวชเชน

ปาติเลชยกนามโก
สุริยจนุททาโก
สรณมฺภยนาถก
สิริโสตุฉิ ภวนตุ เม

พุทฺธ มาตา ปิตา ธนุโม สงฺโฆ
ราหุลเทวี ษลิตา
ปฐาสกุกการวุนทน
อิมินา สิทธิวชเชน

ภาตา ทนุตา สขา
ชมพูโสภา ปภสฺสรา
สรณมฺภยนาถก
สิริโสตุฉิ ภวนตุ เม

พระพุทธองค์ทรงมีช้าง และ สิงเฝ้า มีนามชื่อว่า-
พระปาติโดยก ราหูเทพ อสุรินทรราชา มีงามค้มงจับสุริยจันทร์ให้
มิดมิดได้ ทำบูชาสักการะบูชากราบไหว้เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ
กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ ขอสิริสวัสดิ์ จง
เกิดมีแก่เรา.

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่
น้อง ครุฑาฝึกเป็นเพื่อน ราหุลเทวี-แม่หรือวันพุธกลางคืนชื่อ-ศรี
ลวูชื่นชูชมพูโสภาฉายส่องชาน ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่
ระลึกที่พึงใจ และกำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้
ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา.

ในฐานะที่ทรงเป็นบุตรดิตรรมเทวี, ในฐานะกาฬเทวี, ในฐานะสยมภูเทวี, ฯลฯ จะกระทำได้หรือ แต่ก็มีอยู่แล้ว ซึ่งจะได้นำมา
ในภายหลัง และก็ได้ขึ้นเป็นเทพเทวีประจำวันเกิด จึงเป็นบัพระบบแบบไทย เมื่อขึ้นเป็นรูปเคารพนับถือบูชาสักการะ ก็
ได้มีการกระทำเครื่องอันเป็นของถวาย, มอบให้, ยกขึ้นให้ทรงรับ. จึงมีการทำสิ่งของเฉพาะขึ้น บางทีก็เป็น-เรือนสาธ หรือ
ศาลเจ้า หรือ โบริด เป็นโต๊ะหมู่บูชา เป็น-บัล ๔ เหลี่ยม เป็นบัล ๓ เหลี่ยม เป็นพุ่มข้าวบิณฑ์ เป็นโขนแม่ย่านาง เป็นเรือนแม่หรือ
เป็นกรอบขอม คือ รัศมีเกล้ากระบังหน้า เป็นรัศมีเกล้าพุ่มใบส้มขอมเป็นกรวย เป็นเชิงขอม ฯลฯ เฉพาะ เทพเทวีวันเกิดนี้
จะแสดงรูปแบบ ถันเทพวันเกิด หรือ พ่อทรงนั้น-ทำบัลเป็นรูปเรือนทำด้วยก้านกล้วยส่วนเทพวันเกิด หรือ แม่หรือ ทำ
เรือนแม่หรือ เป็นกระจาดสี่เสาแตรกแขวน รูปปรากฏ “บัล” อันเป็นเรือนก้านคอง และ เรือนแม่หรือ เป็นรูปกระจาดตา
ชะลอมมีเสาแตรก ๔ เสาขนั้น ดูแล้วจะคล้ายคลึงกัน คือ มีเสา ๔ เสาเหมือนกัน ที่ทำกับแบบไทยเดิม ไซ้โตก หรือ พาน
แว่นฟ้าตั้งก็มี

สำหรับ-เทพเทวี คือ พ่อทรง แม่หรือ นั้น มีชื่อดังกันมาแล้ว เฉพาะ-พ่อทรง คือ เทพอนุเคราะห์ประจำ
วันเกิดนั้นก็ดังตามชื่อวัน เช่น เกิดวันอาทิตย์ก็ใช้ชื่อว่า-พระอาทิตย์เป็นต้น ส่วนแม่หรือนั้น มีชื่อดังต่าง ๆ กัน ถ้าเป็น
ของไทยเดิมแล้ว ก็มักมีชื่อซ้ำ ๆ กัน ทั้งแม่โพสพ แม่นางไม้ แม่ย่านาง แม่หรือ ฯลฯ ซึ่งมักมีว่า เอื้อยอวารี ศรีอร่าม งามคน
หลง จงควดี สร้อยจำปี ศรีจำปา อาสมทรง ส่งเสริมขวัญ สรรค์ขวัญขึ้นชมโฉม ได้เห็นในพรหมชาติ คงเป็นชื่อดังใหม่
ก็คล้องจองกันอย่างนี้ แม่หรือวันอาทิตย์ชื่อ-วิจิตรนาวัน แม่หรือวันจันทร์ชื่อ-วรรณนงคราญ แม่หรือวันอังคารชื่อ-ยักษ
บริสุทธิ์ แม่หรือวันพุธชื่อ-สามลัทธ แม่หรือวันพฤหัสบดีชื่อ-กาโลทุก แม่หรือวันศุกร์ชื่อ-ยักษนงเยาว์ แม่หรือวันเสาร์ชื่อ



๕. พระพุทธรูปใจกลางดวงวิญญาน
ชื่อ-พระสัพพัญญุตญาณบรมเกตุ ประทับ
แท่นแก้ว

๕. พ่อทรง-เทพเจ้าประจำในกลางดวง
-วิญญาน ชื่อ-เกตุเทพ ทรงพระยาสูงใหญ่
นาคราช หัดขวาดือดาบพาดไปหลังเศียร
หัดขวาดือคนโทน้ำทิพ

๕. แม่หรือ-เทวีเจ้าทรงสูงอนันตวิญ-
ญาน ชื่อ-เกตุเทวีสมทรงจงกะภควดี ศรีชุ่ม
ขึ้นอรองค์ทรงพระยาสูงใหญ่นาคราช มือขวา
ถือดอกการเกด มือซ้ายถือพัด

พุทฺธ สพุทฺธญฺตญาณ
เกตุเทโว ทิฆมาภาโส
ปฐาตถการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวชฺเชน

ปรเมเกตุณามโก
ปโตวิญญานนามโก
สรณมฺภยมาตัก
สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

พุทฺธ มาตา ปิตา ธมฺโม สงฺโฆ
เกตุเทวี วิญญานกา
ปฐาตถการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวชฺเชน

ภาตา ทนฺตา สขา
อนนฺตา โอปปาติกา
สรณมฺภยมาตัก
สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

พระพุทธองค์ทรงสัพพัญญุตญาณมีนามว่าพระบรม
เกตุยอดสำเร็จ เกตุเทพ-ดาวหาง มีพวงแสงสว่างขาว เป็นดาวตก
ชื่อว่าวิญญานมาเกิด ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่พึงใจ
และ กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้อธิษฐาน
จึงเกิดมีแก่เรา.

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่
น้องครูบาฝึกเป็นเพื่อน เกตุเทวี-แม่หรือทรงสูงอนันตวิญญานชื่อ-
เกตุจงภควดีศรีชุ่มขึ้นอรองค์ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึก
ที่พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้อธิษฐาน
จึงเกิดมีแก่เรา.

-เอกาไสย ซึ่งก็ไม่เหมือน หรือตรงกับชื่อเดิม จึงตั้งให้คงเดิม และ ที่มีชื่อว่า “ยักษ” ก็เปลี่ยนให้สวยงาม พร้อมกับเพิ่ม
สร้อยชื่อเข้าเพื่อไม่เป็นคุณลักษณะประจำแต่ละองค์ และ ให้ขึ้นรูปทรงเป็นเทวีหน้าหญิงไทยเหมือนพ่อทรงที่ต้นได้ขึ้นรูป
เป็นเทพไว้แล้วนั้น ที่ให้คงชื่อเดิมนั้นก็อย่างนี้ ๑. แม่หรือวันอาทิตย์ชื่อ-อ้าเอี่ยมอรองค์ทรงเกษมสุขสันต์ ๒. แม่หรือ
วันจันทร์ชื่อ-อัสยอรอนงค์ทรงรินสำราญ ๓. แม่หรือวันอังคารชื่อ-สำอางองค์ปรีเกษมบริสุทธิ ๔. แม่หรือวันพุธชื่อ-
อุณอวลนันทวดีเจริญศรีสุขสวัสดิ์ ๕. แม่หรือวันพฤหัสบดีชื่อ-เอื้อยอารีศรีทับทิมทองเกษมสุข ๖. แม่หรือวันศุกร์ชื่อ-
อุ่อ่นพราวพฤกษ์ระรินขึ้นสุขยังเหยา ๗. แม่หรือวันเสาร์ชื่อ-อีระย้าขึ้นช่อภิกุทำนุกสุขชุ่มชื่น ๘. แม่หรือวันพุธ
กลางคืนชื่อ-ลวขึ้นช่อชมพูโสภายาส่องชาน ๙. แม่หรือทรงสูง-อนันตวิญญานชื่อ-เกตุ-จงภควดีศรีชุ่มขึ้นอรองค์
๑๐. แม่หรือสิอมารศรีชื่อ-สิอสมบุญสุดอมฤตมารดาศรีมฤดาสัณยุตติธรรมสมมต ทรงมหิทธิฤทธิ์อำนาจมาก
ครอบคลุมสรรพชีวิตวิญญานทั่วไป และ ตลอดกาล ฉะนั้น ทุกคนที่เกิดมาไม่ว่าจะเป็นกลางวัน หรือ กลางคืน ก็มีวันเป็น
ประจำ ซึ่งท่านคนไทยได้ตั้งชื่อไว้ ๗ ได้แบ่งวันพุธกลางคืนเป็นอีก ๑ จึงเป็น ๘ ได้ตั้งชื่อเป็นประจำไว้ เมื่อคิดสร้างเลข
ไทยได้แล้วจึงใช้ชื่อเลขเป็นชื่อประจำ ซึ่งเวลานี้ได้เรียกชื่อเป็นคำมกรไทยไว้อย่างนี้ เกิดวัน ๑.อาทิตย์ เกิดวัน ๒ วัน
จันทร์ เกิดวัน ๓ วันอังคาร เกิดวัน ๔ วันพุธ เกิดวัน ๕ วันพฤหัสบดีเกิดวัน ๖ วันศุกร์ เกิดวัน ๗ วันเสาร์ เกิดวัน ๘ ราหู
วันพุธกลางคืนเดิมมีเจ้าพ่อทรงเจ้าแม่หรือ ก็คือ-ผีวันเกิด คือ เทวเคราะห์ หรือ เทพเทวีนุเคราะห์ประจำวันเกิด ครั้น
ไทยเข้าใจพระพุทธศาสนาชัดเจนแล้ว จึงตั้งพระพุทธรูปปางต่าง ๆ เป็นพระประจำวันขึ้น เช่น วันอาทิตย์ ก็ตั้งพระพุทธ



๑๐. พระพุทธรูปยอคภพโลกุตตรภูมิ
ชื่อ-พระพุทธรัดณะ-พระแก้ว ประทับบน
แท่นแก้วกนก



๑๐. พ่อทรง-เทพเจ้าประจำโลก
ชื่อ-มฤคยุมหิทธิเทพ ทรงพระยาธำหัดดชา
กุมลง หัดดชาชัยถือพระขรรค์ชูขึ้น



๑๐. แม่ทรีอ-เทวีเจ้าสื่อสารมารศรี จ้าว
แม่สพโลก ชื่อ-สื่อสมบุญสุดอมฤตมารดา
ศรีมฤคยาธำหัดดธรรมสมมต ทรงพระยาธำ
มื่อชวาลือคอกยี่ไถแดง มือซ้ายถือพัด

พุทฺธ มจฺจุวิมุติโต
มจฺจุเทโว มาราธิราช
ปฐาตฤการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวชฺเชน

พระพุทธองค์ทรงหลุดพ้นจากมัจจุราชขุนคางมี

นามว่า-พระแก้ว พระพุทธรัดนยอคภพ มฤคยุมเทพท้าวมาราธิราช
ทรงให้โลกเป็นไปในอำนาจได้จึงมีฤทธิ์มาก ทำบูชาสักการะกราบไหว้
เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าว
นี้ ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา.

พุทฺธรัตนนามโก
โลกวตฺติ มหิทธิโก
สรณมฺภยฆาตกั
สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

พุทฺธ มาตา ปิตา ธมฺโม ตฺถโม
โลกเทวี อมตมาตา
ปฐาตฤการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวชฺเชน

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นที่

น้อง ครุบาฝึกเป็นเพื่อน โลกเทวี-แม่ทรีอสื่อสารมารศรี ชื่อ-สื่อสมบุญ
สุดอมฤตมารดา ศรีมฤคยาธำหัดดธรรมสมมต ทำบูชาสักการะกราบ
ไหว้-เป็นที่ระลึกที่พึงใจและ กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ
คำกล่าวนี้ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา.

รูปปางถวายเนตร หรือ ประทับยืนทอดพระเนตรคันโฑเป็นพระประจำวันอาทิตย์ เช่นนี้ จึงเป็นชื่อพระเคราะห์ หรือ
พระประจำวันขึ้น และก็ได้ทำเป็นรูปขึ้นครบพระพ่อแม่ เป็น ๓ แบบ ๓ อย่าง-อย่างที่มีอยู่นั้น

ท่านคนไทยได้ตั้งชื่อวัน ซึ่งได้ใช้ชื่อลูกสาวตั้งไว้ ทั้งได้สร้างคำทำนายไว้ด้วย เข้าใจว่า-คงจะใช้เป็นคำทำนาย
ตามอุปนิสัยใจคอของคนนั้น ๆ เป็นประจำมา และ สังเกตสืบต่อกันมากระทั่งกาลบัดนี้ บัดนี้ได้มีคำทำนายตามเลขบอก
ไว้ ปรากฏในคัมภีร์โหราศาสตร์ไทยดูแล้วคล้ายกับพรหมชาติ เข้าใจว่าคงสืบต้นเดิมมาอย่างเดียวกัน ต่างเพียงสำนวนเท่า
นั้นทั้งสิ้น ๆ ดีด้วย นี้อย่างนี้

เกิดวันอาทิตย์ ๑

ใจเชื่อง่าย ใจลัทธิา เจ้านายเมตตา มีสัจย์ โกรธง่าย มักกลัวคู่ของตน ถ้าขายไม่สู้ดี
ทำคุณคนไม่ขึ้น

เกิดวันจันทร์ ๒

รูปงาม มีผู้เมตตา โกรธง่ายหายเร็ว อยู่ไหนไม่นาน

เกิดวันอังคาร ๓

ใจกล้าหาญ ปัญญาไว เจ้านายเมตตา อาสาศึกดี ตกยากก่อน ภายหลังจึงได้ดี

เกิดวันพุธ ๔

เจ้าปัญญา มีผู้เมตตา เก็บทรัพย์ไม่คง บริวารเบียดเบียน

เกิดวันพฤหัสบดี ๕

รูปโสภา ใจลัทธิา ปัญญาดี ถ้าขายคล่อง มักบ่นจู้จี้ ฟังญาติไม่ได้

เกิดวันศุกร์ ๖

ชอบสนุก ปากเปราะ ญาติมิตรอดหนุน แต่บริวารเบียดเบียน

เกิดวันเสาร์ ๗

มีความเพียร ไม่โห่ร้าย ใจเมตตา คู่ครองมักไม่ค่อยร่วมใจกัน

เช่นนี้ จึงจะเริ่ม-พ่อทรง คือ เทพอนุเคราะห์ หรือ เทพเจ้าประจำวันเกิดก่อน จึงมีพิธีทำวันเกิดต่อมาได้รับ พระพุทธศาสนาแล้วจึงเป็นทำบุญวันเกิด ไทยก็มีทำบัด และ เครื่องบูชาประจำวันตามกำลังพระเคราะห์ เช่น วันอาทิตย์ ก็คือ อาทิตย์ ๑ นั้น และมีอาภรณ์สีแดง จึงใช้ดอกไมสีแดง ๖ และ กล้วย ๖ ที่เป็นต้น แต่พวกเรากระทำตามแบบไทย เก่านั้น ก็ใช้พานใส่ดอกไม้รูปเทียน อาจมีใบสีกาชา และ เบี้ย, หอย, เหรียญทอง, เหรียญเงิน, เหรียญน.ก, หรือ เหรียญทองแดง เช่น สตางค์ ดัง ณ ที่บูชา หน้าพระพุทธรูปที่มี เดี่ยวนี้ ตั้งพระพุทธรูปประจำวัน ต่อไป อาจใช้เป็นพระพุทธรูป อัครขมวงกลลาภผลพูนทวี เช่น วันอาทิตย์ ก็ใช้พระชนะมารเป็นพระอัครขมวงกลลาภผลพูนทวีที่ ๑ ตั้งเป็นพระประจำวัน ใช้รูป พ่อทรง คือ รูปเทพเจ้าประจำวันเกิดเขียน หรือ พิมพ์ตั้งขาว (พระ) ใช้รูป-แม่หรือ คือ รูปเทวีเจ้าประจำวันเกิดเขียน หรือ พิมพ์ตั้งขาว (พระ) รูปนี้-เดิมใช้ดินเหนียวปั้น (ไม่มีก็ได้ และมักไม่มี ที่มีมาแล้ว ก็มักเรียกกันว่ารูปเสีย กบาล จึงขึ้นที่ทรมศักดิ์ไปแล้ว) นิมนต์พระมาสวดมนต์ ก็ทำน้ำพระพุทธรูปนั้นก็ขึ้นมักเป็นชั้นสาคร ใหญ่ใต้น้ำก่อนขึ้น มีใบส้มป่อย ผีวมะกรูด ดอกไม้มักเป็นมะลิ หรือ กุหลาบ เทียนแท่ง รูปหอม หวีเสนียดทำด้วยไม้มะกรูด มงคลรัดเกล้า หรือ รัดเกล้าขอมียอดแหลมตรงหน้า แว่นเวียนเทียน อาจมีเข็มขัดยอด บานพับทับแขน หรือ ปลอกแขน สร้อยคล้องคอห้อยลูกแก้ว หรือ พุ่มทับทรวง อันเป็นมงคล ๕ หรือ มงคล ๑๒ ก็ได้ พระสวดมนต์ กับ ทำน้ำมนต์ให้เสร็จแล้ว จะพรมน้ำพระพุทธรูป หรือ อาบ หรือ รด (เสก-แปลว่า-รด) ก็ได้ พระสงฆ์จะสวดรัตนไตร-อวยชัยให้เสร็จเรียบร้อยแล้ว จะทำขวัญ, เรียกขวัญ, ผูกขวัญ, และ เวียนเทียนบอกวันเวียนให้พร เป็นการเฉลิมฉลองสมโภชมงคลชีวิต กระทำเป็นพิธีโกนจุกครบรอบปี บัดนี้ ไม่มีแล้ว อาจนำบุญขวัญวันเกิดกลับมาอีกก็ได้ และ กาลนี้ ทำเพียงบุญวันเกิด มีลูกหลานมอบเสื้อผ้าบูชาคุณ ท่านแจกของขวัญ และ กล่าวคำให้พรสำหรับ-แม่หรือ หรือ เทวีเจ้า นั้น ก็คือ-แม่ที่เป็นแม่ในชาติก่อน ยังเป็นทิพย์กายอยู่ ซึ่งมีความรัก และ เป็นห่วงฉันท์แม่ลูก ส่วน-แม่เชื้อ นั้น ก็คือแม่ผู้ให้เกิดในชาติปัจจุบันนั้น เมื่อมีลูกแก้ว เคยเห็นทำในขณะอยู่ไฟตามแบบโบราณ และทั้ง-ในเวลาออกไฟแล้ว บางที-ทำเรือน แม่หรือ บางทีตั้งพานแม่หรือ บางทีตั้งโต๊ะแม่หรือ บางทีตั้งเตียงแม่หรือ ฯลฯ สุดแต่จะมี และ ชอบ กับ ทำได้ส่วนเครื่องบูชา หรือ เครื่องบวงสรวง บำบวง ที่จดมาให้ก็มีมากมาย ดอกไม้ รูปเทียน เคยเห็นแม่กระทำแก่น้องเกิดใหม่ มี-กระจก, แป้ง, ขมิ้น, น้ำมันไทย, และ สีสั่งสีปาก ด้วย จึงไม่เหมือนกัน ในที่นี้จะกล่าวแบบแบบต้นไทยก่อน

ตามแบบต้นไทยรุ่นเก่านั้น ดูจะยังไม่ได้ป็นพิธีเสก ครันมีลูกแล้ว มักกระทำพิธีฝาก หรือยกให้-ถวาย แม่หรือช่วยปกปักรักษา จึงมีการทำเรือนแม่หรือ-โดยใช้กระจกมีสาแหรกใส่แขวนห้อยไว้หัวนอน ที่เห็นเป็นพานแม่หรือก็มี และ ตั้งตั้ง หรือ แท่นก็มี ในพิธีการนี้ น.ส.จำปา พงษ์ขำนิ จดมาให้ก็สั้น ๆ ดีสมแบบไทย ล้วนหมอบนุญรอด พงษ์ขำนิ-บอกว่า -พ่อ (คือคุณตาช่วง) เคยเล่าให้ฟังว่า-แม่หรือนั้น ใช้ดินเหนียวปั้นขึ้นรูปบ้าง ใช้ดินสอเขียนเป็นรูปบ้าง ไม่มีก็ได้ เท่าที่เห็นส่วนมากไม่มี ได้พบในคำราพรหมชาติ ก็เป็นรูปเขียน และ พิมพ์ ทั้งตั้งชื่อใหม่ด้วย จะกล่าวตามที่จำปาจดให้มาก่อน

* -

จารย์ทั้งหลายซึ่งได้นำพระพุทธศาสนา มาประดิษฐานนอกชมพูทวีปโดยเฉพาะที่นี้ เมื่อประดิษฐานแล้วก็ต้องบำรุง จรรโลง นำให้คงอยู่ ครันตั้งได้แล้วต่างได้สดับคำของพระอรหันตโสมพะนิยามจกอยู่ถึงห้าพันปีถึงหมื่นปีก็มีความหวังมั่นคงขึ้นแล้ว แต่กาลเวลามืดมัวต้องมีชาวหนาม เมื่อได้ ๒,๑๐๐ กว่าปี รู้กันว่าที่นี้จะอับปาง จึงต้องหาวิธีแก้ไข ถึงแม้จะต้องเสียหายก็ต้องทำ ถ้ามิฉะนั้นก็คงสิ้นสุดเท่านั้น ต่างเห็นร่วมกันว่า ท่านนี้มีบุญเป็นช้างป่าเสียยกกะเทศพิทักษ์พระองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ซึ่งจะคุ้มครองให้ปลอดภัยได้จึงอนุญาตและช่วยกัน คราวแรกก็มีคนคิดเพียงท่านคนเดียว ต่อมาได้อีก ๕ และต้องเข้าสงครามหลายครั้งครั้งที่กระทำยุทธหัตถีได้ประหารเขาได้อันเป็นชัยชนะที่ทำบ้านเมืองชาวชนพลเมือง และพระพุทธศาสนาหลุดพ้นจากภัยพิบัตินั้นได้ และคงทนตลอดมา เพราะชัยชนะครั้งนั้นทำให้ท่านมีบาปกรรม เกิดอภินิหารขึ้นกระทั่งกระด้าง มีทางช่วยกันได้เพียงให้บาปน้อย จึงถูกแมลงพิษค่อยตาย ต้องไปเกิดรับกรรมซึ่งได้ขอมมาแล้วแต่ก่อน แม้บางครั้งจะขึ้นให้ไปเกิดในที่ที่ดีก็อยู่ได้ไม่นาน ครั้งหนึ่ง ก่อนกรุงเก่าแตก ไปเกิดที่สิงหนบุรี เพราะกรรมนั้น พ่อแม่จึงตายหมด อาจารย์อยู่เข้าไปเลี้ยงในวัด ตั้งชื่อให้ว่า สิงห์ทอง คู่กับ ญรงค์ อาจารย์สอนหนังสือและเพลงอาวุธให้ทุกชนิดเก่งเท่ากัน อุปฐากท่านอาจารย์มีสอง ได้วัดมีลูกสาวชื่อวัดยา

กร็นทำเรือนแม่ท้อ และ จัดเครื่องเคาพบูชา มีหมากพลูเป็นต้นเสร็จแล้ว มักแต่งตัวใหม่ จูดยูบเทียน ตั้งหรือ วางดอกไม้บูชาแล้ว จึงกล่าวคำเชิญแม่ท้อ จดให้มาเพียงว่า “ขอเชิญแม่ท้อขึ้นเรือนเงิน เรือนทอง ขอโปรดได้ช่วยกันเลี้ยงลูกให้อยู่เย็นเป็นสุข” เท่านั้น ก็สันดี และ ไม่มีคำมคธเลย เช่น นโม ถ้ามีก็เป็นการบูชาพระตามพิธีการนั่นเอง

ถ้าป่วยไข้ ยังไม่หาย มีร้องไห้โยเย ก็ให้กระทำพิธีขว้างข้าวสุก ๓ ก้อน ไข่ข้าวสุกปั้นกลมแบบลูกไข่ มีก้อนขาว ก้อนดำไข่เขม่าทา ก้อนสีแดงไข่ปูนกินหมากทา (ถ้าใช้สีเหลืองก็ใช้ขมิ้นผงทา) ใส่ไว้ในชามเคยเห็นทำในกาลเด็กมักเป็นแม่เด็กทำเอง หรือผู้ใหญ่ที่ทำเป็นกระทำให้ต้องแต่งตัวใหม่ให้ผ้าสะไบ นั่งกลางนอกชานนั่งพับเพียบจูดยูบเทียนวางในพานข้างหนึ่งของดอกไม้มั่งตั้งไว้ตรงหน้านั้น ก่อนจะขว้างก้อนขาวมีการกล่าวก่อนว่า “แม่ท้อเคยเลี้ยง แม่เลี้ยงเคยชม แม่นมเคยจูบ เคยลูบหน้าไก่ ถึงเวลา ได้เวลา ก็มารับเอ ก้อนขาวไป” แล้วจึงหยิบก้อนขาวทั้ง ๓ ก้อนขึ้นขว้างไป เท่าที่นึกได้ ดูจะขว้างก้อนขาวก่อน แล้วก้อนดำ (หรือ-ก้อนเหลือง) และ ก้อนแดง บางที-ก็ขว้างแก่นอกชาน บางที-ก็ขว้างลงไปข้างล่าง ครั้งก่อน เรือนบ้านมักมีทางเดินหน้าบ้าน จึงขว้างให้ตกที่ทางนั้น ขว้างหมดแล้วก็กล่าวต่อไปอีกว่า “แล้ว-ช่วยเลี้ยงลูกให้อยู่เย็นเป็นสุข”

เสร็จแล้ว จึงเรียกขวัญให้เด็ก ควรใช้สายสิน (หมายถึงสาย (ทรัพย์สิน) สิบชีพขวัญ ใช้ผูกข้อมือ หรือ สวมคอไม้ไซ-สายสินจนอันแปลว่ารดน้ำ) ทำสายสินนี้-เด็ดขาด หรือ ดัดขาด เป็นท่อน ๒ ท่อน ให้ยาวเท่ากันเตรียมไว้แล้ว กล่าวคำเชิญขวัญ หรือ เรียกขวัญก่อนว่า

“ขอเชิญขวัญ ขวัญเอ๋ย ขวัญมา ให้อยู่เป็นขวัญชีพ สามสิบขวัญก็มาโลมแล้ว แก่สิบขวัญก็มาขึ้น ห่มอย่าร้อนร้อนหมกตกใจ อย่าวิ่งไปตามผี อย่าหนีไปตามเพื่อน จงอยู่เรือนเราเสมอแก่น แทนที่นอนข้างเคียงอย่าเมียงอยู่ตามรอยนก อย่าตกอยู่ตามรอยหนู อย่าอยู่ตามรอยจิ้งจอก อย่ามั่วอยู่ตามรอยควาย อย่าดับตายตามรอยดิน อย่าชินอยู่ตามกอหญ้า อย่าล้าอยู่ตามป่าไผ่รสน้ำ อย่าวนหลงอยู่ตามเมือง อย่ายังเยื้องอยู่ตามหน่อ อย่าหลงรอดติดอยู่ในถิ่นฐาน อย่าหลงบ้านลี้มเรือนเก่า ขวัญเอ๋ย-มาอยู่เหยา ขวัญมาอยู่เรือนเรา” จบแล้ว จึงจับด้ายสายสินขึ้นมาท่อนหนึ่ง ผูกข้อมือซ้าย พร้อมกับกล่าวว่า “ขวัญเอ๋ย ขวัญมา ผูกแขนซ้าย” เสร็จแล้ว-จับอีกท่อนหนึ่ง ผูกข้อมือขวา พร้อมกับกล่าวว่า “ขวัญเอ๋ย ขวัญมา ให้ขวัญมาผูกแขนขวา ให้อยู่เย็นเป็นสุขทุกคืนวัน ขวัญเอ๋ย ขวัญมา ขอให้นอนหลับให้ชื่น (ชื่น) นอนตื่นให้ดี น๊ะ ลูก น๊ะ ให้โตเท่าลูกพี่ให้หนักเท่าลูกแฝง ให้มีแรงเท่าหัวละมาน น๊ะ ลูก น๊ะ ” ขณะเรียกขวัญผูกข้อมือเด็กนั้น ถ้าผูกเสร็จยังกล่าวไม่จบ มักใช้มือลูบคลำสายสินที่ผูกข้อมือนั้นจนกว่าจะกล่าวจบ เป็นอันเสร็จพิธีเรียกขวัญ-ผูกขวัญเด็กอ่อน

-----*-----

เหนือวัดชีอะลิวัน วัลยานี้เรียนเพลงดาและม วย.จนจบเป็นคู่ซ้อมมือกันมา คราวนั้น มีนักดาบชาวบางระจันชื่อ อุดหรืออุดม มาเที่ยวติดวัลยา ผลที่สุดเกิดประดาบกันขึ้น ที่จริงอุดมนี้เก่ง แต่เพราะเคยกลัวเกรงกันมาแต่สมัยที่เป็นพระยาศรีไชยณรงค์ และสิงห์ทองก็เคยชอบพอรักฝีมือนาแต่ก่อน จึงไม่คิดฆ่ากัน เพียงเอาดาบกรีดหน้าเท่านั้น อุดกลับบ้านนำเพื่อนมาจุดสาวได้แล้ว สิงห์ทองและณรงค์ออกตลุยมาชิงตัวกลับได้ เพราะฆ่าคนตายเกือบสิบคนจึงถูกประกาศจับ พอดีมีศึกมา อาจารย์จึงให้ไปสมัครเป็นทหารในกองทัพของนายสุจินดา พอดีกับนายอุดนายอาจ กับเพื่อน ๆ มาสมัคร.เจอกัน จึงตกลงเลิกเรื่องเก่า สาบานเป็นเพื่อนสู้ศึกร่วม.เป็นร่วมตายสิงห์ทองบอกว่าไม่ได้รักวัลยา ถ้าอุดรักจริงแล้วเจริญศึกสงครามแล้วก็ไปขอ.เอาเอง. เพราะอายุน้อยจึงต้องอยู่กองเสนาเอง เมื่อกองทัพใหญ่แตก ข้าราชการเข้ามากระทั้งถึงตัว นายสุจินดาไม่รู้จักหมด ทั้ง ๒๐ นั้นยืนดูอยู่เห็นแล้วตกลงใจเข้าช่วย สิงห์ ณรงค์ แสดงฝีมือเดิมที คือ เอาไม้คานตีคอหักแล้วเอาดาบสู้.กับนายออกได้ จึงถอยกองทัพไม่แตก เป็นเหตุให้นายรู้จักและเห็นฝีมือ ครั้นกรุงศรีอยุธยาแตกแล้วได้ไปราชบุรี เดินทางไปร่วมดาบกัน เมื่อเข้าตีเมืองจันทร์เป็นนาย.ทำช้างขวาซึ่งขึ้นไปรักษาหน้า จึงถูกพุ่งมาถูกกลางอกตายที่นั่นไปสู่นรก เพราะการสงครามไม่มีเวรจึงใช้กันเพียงคราวเดียว เมื่อถูกกรุงกลับคืนได้แล้ว ท่านนายพระนายกองได้จัดณรงค์กับอุดเป็นนายหมู่ขวาซ้าย คู่มุขทหารหนุ่มเข้าบุกค่ายพร้อมกับพระพิชัยนายกองซ้ายค่ายโพธิ์สามต้นแตกจึงถูกกรุงคืนได้ มีความชอบมาก คราวแรก ได้เป็นออกขุนบระทวน ณรงค์เป็นออกขุนณรงค์สงคราม อุดเป็นออกขุนรามมฤตพิริงค์ อาจเป็นออกขุนทรงพลพิชัย อันเป็นออกขุนไกรพลพิชิต ภายหลังที่เรียบร้อยแล้ว ขุนณรงค์และขุนรามได้ไปหาสองสาวนั้นซึ่งได้กลับมาอยู่บ้านเดิมแล้ว เมื่อทราบข่าวแน่นอนว่าสิงห์ทองตายในสนามรบแล้ว ทั้งคู่ร่วมกันสละเรือนออกบวชชีพระสาทิยานิไทยเพื่ออุทิศส่วน

ถ้าเป็นพิธีการใหญ่ เช่น เรียกขวัญ ทำขวัญโกนจุก ทำขวัญนาค ทำขวัญบ่าวสาว ทำขวัญ เรียกขวัญผู้กลับมา ผู้พ้นไข้ ผู้ใหญ่ ก็กระทำอย่างนี้ แต่คำขวัญต่างกันไปตามพิธีการ การทำขวัญนั้นอย่างเดียวกันมีตั้งใบสี มีสายลั่นตัดเป็นท่อน มีบาตรใส่น้ำ หรือ ชันใส่น้ำ ทำน้ำมันต์ ทุกวันนี้เป็นเรื่องของพระ ถึงกระนั้นก็มีของไทย เคยเห็นสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาโณทโย วัดสระเกษ) ทำครั้งหนึ่งในพิธีมงคลทำขวัญ เห็นมีเครื่องมงคลขวัญของไทยเท่าที่เห็น และ จำได้มีขันสาครใหญ่ใส่น้ำเกือบเต็ม มีเครื่องมงคลขวัญใส่น้ำซึ่งจะอาบสระสงฆ์ มีของมงคล ๘ คือ ๑. ใบส้มป่อย ๒. ผีวมะกรูด ๓. ขมิ้นผง ๔. เทียนใหญ่ ๕. รูปหอม ๖. น้ำอบไทย ๗. หวีเสนียด ๘. ดอกไม้ ๙ อย่าง ๑๐. มงคลรัดเกล้า หรือ พวงมาลัยมะลิสดมีเปียจ่าปีสลัปจ่าปา (ดอกไม้ ๘ คือ ๑ ดอกบัว ๒ ดอกมะลิ ๓ ดอกกุหลาบ ๔ จ่าปี ๕ จ่าปา ๖ กระดังงา ๗ ดอกรัก ๘ ดอกดาวเรือง ๙ บานไม้โรย อาจใช้-ชัยพฤกษ์ ราชพฤกษ์ ก็ได้ ฯลฯ มักใช้ ๗ หรือ ๘ ใส่น้ำมันต์) มีผ้าถุงห่ม มีแว่นเวียนเทียน ๓ แว่น บางที-มีใบสีประดับ มีเทียนติดกลาง ถ้าทำในกาลพระสวามนตร์พระทำให้ เรียกน้ำพระพุทธรูป ถ้ามอบทำในพิธีเรียกขวัญ เรียกน้ำมันต์ขวัญ หรือน้ำทิพนมน์ ครั้นเรียกขวัญเสร็จแล้ว ผูกขวัญกันแล้ว จึงจุดเทียนที่แว่นแล้วแจกกัน ผู้รับใช้สองมือจับใบบานสองข้างชูขึ้นโยนช่วงวงโค้งหน้าลงแล้วช้อนวงในขึ้นโยนช่วงวงเช่นนั้น ๓ ครั้งแล้วหยุด ใช้มือขวาออกไปซ้ายยกขึ้นโยกออก ๓ ครั้ง เป็นการโยกคว้นเทียนให้พร-เป็นการอวยไชยให้เจริญสิริสุขสวัสดิมีชัยชนะวิวัฒนาสถาพร ทั้งให้ให้ร้องขึ้น ๓ ลา พร้อมกับ ชร้อง สาธุการขึ้น-จงประสพสุขอติวิบุลผลไชยชนะสิริสุขสวัสดิมีโชคลาภสมบูรณ์ทุกประการ หมดพิธีการเป็นอันเสร็จพิธี นี่เป็นพิธีทำขวัญ เชิญขวัญ ถูขวัญ ซึ่งเป็นของไทยแท้

ในการกระทำบูชาสักการะกราบไหว้ประจำวันนั้น ได้คิดดูระบบแบบไทยที่ท่านต้นได้กระทำไว้ซึ่งมีชื่อ-พระประจำ เช่นชื่อ-พระเคราะห์ พระภูมิ ท่านต้นได้สร้างรูปเคารพบูชาขึ้นแล้ว จึงสร้างพระพุทธรูปประจำเป็นสำคัญอีกด้วย เช่น วันอาทิตย์-ก็สร้างพระพุทธรูปปางถวายเนตรประจำวัน เทวเคราะห์ หรือ เทพอนุเคราะห์ก็ใช้เป็นเทวรูปทรงราชสีห์ ส่วนอาทิตย์เทวี คือ แม่ธรณีนั้น ในคำราชนิพนธ์เห็นเขียนขึ้นรูปเป็นเทพสตรี หรือ เทวี แต่หัว และ หน้าทำเป็นสัตว์พาหนะทรงเทพอนุเคราะห์ประจำวันนั้น ๆ ซึ่งเห็นว่าไม่งามทั้งเป็นที่น่ากลัวมากกว่าน่าชื่นชม จึงเปลี่ยนเป็นรูปทรงหน้าทรงผมเจ้าหญิงไทย หรือ พระเทวีไทย นั่งไขว่ห้างหลังสัตว์พาหนะทรงประจำวันนั้น ๆ เช่นนี้จึงขึ้นพระพุทธรูป

-----*-----

บุญให้ แม้ท่านก็ทำบุญอุทิศให้เสมอ กับทั้งเพื่อน ๆ กันนั้น และอุทิศธรรมราชผู้เป็นเพื่อนจึงชวนชวนให้ส่วนด้วยจึงมีโอกาสขึ้นมาเกิดพักทุกข์ยากและบำเพ็ญบุญอุบาจารมีทางโลกเป็นมหาจักราช ส่วนฌรงค์ และอุซึ่งต่อมาได้เป็นพระในนามเดิม พระฌรงค์สงครามเพียรให้มะลิวันลึก พระรามฤทธิรงค์พยายามให้วัลยาสีก เมื่อไม่ยอมสีกด้วยความรักจึงตามอุปถัมภ์ บางกาลตอนนั้นก็อดเห็นใจไม่ได้ละมีเสมอจึงเป็นวิบากผลกรรม เพราะผลศีลธรรมและเมตตาธรรมนั้น ครั้นดับจากนั้นได้มาเกิดเป็นองค์หญิงทั้งคู่สูงศักดิ์เท่ากัน วัลยาเป็นองค์หญิงหนึ่ง มะลิวันเป็นองค์หญิงสอง เพราะกรรมเก่านั้น จึงดลบันดาลให้รับอุปถัมภ์ วัลยารับอุปถัมภ์อุปสมบทออก มะลิวันอุปถัมภ์ฌรงค์ โดยเป็นนายทหารประจำองค์ แล้วก็เกิดเห็นใจร่วมกันซึ่งผิดกฎตระกูล จึงดับจากนั้นด้วยความทุกข์ระทม และต้องมารับผลเวรกรรมอย่างเห็นอยู่นี้ จ้าวเวรนายกรรมนั้นคอยเวลาให้ท่านมาสนองบุญคุณเก่าและผลกรรมนั้นดลบันดาลให้ท่านคิดถึง แม้จ้าวเวรนายกรรม จ้าวบุญนายคุณ จ้าวพระเดชนายพระคุณ ก็ห้ามไม่ได้ ที่จะช่วยกันก็ต้องพร้อมทุกประการอย่างนี้ ถ้ามีละนั้นแล้ว เพียงเห็นก็คงไม่มี ขอท่านอย่างโทษเพื่อนและใคร ๆ ถือว่าปรากฏตามกรรม ช่วยกันได้ก็ช่วยกัน โลกเป็นอยู่ได้ด้วยเมตตาอุปถัมภ์ ข้าเจ้าขออนุโมทนาสาธุการต่อท่าน

ชั้น ๑๒ ผีใบ้ (มุสาวาท) พวกนี้รูปร่างเป็นคน แต่ต่างคนต่างเจ็บ พวดจากกันไม่ได้ จึงเหมือนกับคนใบ้ และมีชื่อว่า ผีใบ้ ถึงรูปร่างหน้าตาจะเป็นคน แต่ปากผิดปกติ เช่น บางคนมีปากยาวเหมือนปากนก บางคนปากใหญ่คล้ายปากหอย มีกลิ่นเหม็นเน่าระเหยออกเสมอ พวกหนึ่ง ถูกมือเหล็กตบปากผิดมีบาดแผลขึ้นไปถึงหัวบางที่ถึงตาย ว่าพูดปดมดเท็จ เป็นพยานเท็จทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องรับโทษ พวกหนึ่ง มีหนอนตัวใหญ่กีดกันปากและฟันว่า เกิดเพราะบปากกล่าวคำหยาบ พวกหนึ่ง มีขี้มเล็มใหญ่ ๆ ทิ่มแทงปาก และแทงหู ว่าพูดโกหกส่อเสียดให้เขาแตกกัน พวกหนึ่ง ปากเบี้ยวว่าพูดดอกละนอง ยังมีพวกปากเปื่อย ถูกใบยงจระจก และนังกินของสกปรกกินหนอนเหล็ก ว่าพูดปดเอาของหลวง ของสงฆ์ที่เขาอุทิศเป็นสาธารณะ บางคน ปากเน่าเปื่อยมีหนอนซ่อนไขเจียบปวดอยู่แล้ว หิวกระหายมาก ยังถูกเอาก้อนเหล็กแดงกรอกขัดปากให้กินเข้าไปปากไหม้เจ็บปวดครวญครางว่าบาปเอาธรรมไปหลอกเขากิน ที่ปรากฏเพศเป็นพระครึ่งจระวาส พวกผีใบ้มีมากและมีต่าง ๆ กัน ที่กล่าวมาเป็นส่วนมากเท่านั้น

ปางนั้น ๆ ประจำวัน และ ใช้เทพอนุเคราะห์ประจำวัน กับ แม่หรือ หรือ อาทิตยเทวีประจำวัน เป็นคู่กัน จึงแต่งคำใหม่ นำมาเฉพาะตอนต้นเป็นตัวอย่าง (ถ้าต้องการตลอดก็ดูรูป และ คาถาข้างบน) ว่า พุทฺโธ โพธิ วิโลเกสิฯ เทวฯ ว่า อาทิจจเทโว ทิวากโรฯ เทวี แม่หรือว่า อาทิจจเทวี มุทุชุกาฯ อย่างนี้จึงใช้คำชื่อว่า พระได้ตลอด เช่น พระประจำวัน พระเคราะห์ประจำวันพระแม่จ้าวประจำวัน จึงเหมาะสมตลอด ทั้งยืนยันว่าของไทย เพราะไทยมีประจำมาชาติเดียว

สำหรับ-แม่หรือ นั้น บางที และ บางครั้งก็เรียกว่า-พระแม่หรือบ้าง ฉะนั้น จึงนำพระพุทธรูปที่ตรัสตอบ แด่กัทธมาณพ ซึ่งพระพุทธรูปโฆษาจารย์ได้นำมาลงไว้ในญาณโทยปกรณ์ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐ ได้ตกทอดมาถึงซึ่งสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาณโทย วัดสระเกษ) ได้ทรงพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๐๔ มีว่า พุทฺโธ มาตา ปิตา ฌมโม แปลว่า-พระพุทธรูปเป็นมารดา พระธรรมเป็นบิดา ฯลฯ จึงขึ้นเป็นคาถารำลึกว่า พุทฺโธ มาตา ปิตา ฌมโม ฯ อาทิจจเทวี มุทุชุกา ฌมสุขา จ สุนติณิ ได้แปลไว้แล้ว เช่นนี้ จึงขึ้นรูปพระแม่หรือเป็นเทพสตรีไทย ทรงเทวีอาภรณ์ และ พาหนะทรงอย่างนี้ เห็นว่า-เหมาะสม และเป็นคู่กัน จึงถูกปรับระบบแบบไทยที่ชายหญิงไทยซึ่งได้ร่วมกันสร้างความเจริญให้แก่ลูกหลานมา และเป็นคู่ครองกัน จึงมีชื่อคู่กันว่า-พ่อแม่แม่ตายไปแล้ว-ก็ยังไม่ล่วงลับไปเลย ได้ยังเป็นสาวอยู่เป็นนามธรรม คือ อรูปธรรม และ ยังติดอยู่ในใจไทย หรือ วิญญาณไทย อันเป็นนามธรรมประจำวงวานวณเครือเถาไทยว่า-พ่อทรง แม่หรือ ตลอดไทย และตลอดกาลที่ไทยยังปรากฏอยู่

คำเชิญแม่หรือ

(ได้แต่งขึ้นตามคำที่เป็นของไทย ซึ่งมีคำสร้อยเป็นคุณพิเศษของแม่พระเมตตา)

เชิญเอ๋ย ขอเชิญ ขอเชิญแม่ทรง เชิญพระองค์แม่หรือ หรือเคยเคียง แม่เลี้ยงเคยชม แม่นม เคยจูบ เคยอุบหน้าคมขำ ฉ่ำชื่นชม แม่เชื้อ แม่เชื้อปกแผ่ แม่เลี้ยงอำรุง แม่ตลอดงูชีพนา แม่บำรุง ชีพขวัญ แม่ เสกสรรค์ทรงไทย เป็นศรีใสทรวดทรง ถ้วนทุกองค์สาธุสิน ทรงชีวิตสาธุสรพ์ ชื่อตามวันขวัญชีวิน แม่ต้น สิ้นสัตย์ชีวาตม์ ทรงสัตยาตติเมตตา ทรงการุณอบอุ้นรสรักระริน ทรงสดชื่นศักดิ์ชื่ออรองค์ ทรงคุณพรพรม สรรวมสร้อย อย่างหยดย้อยหยาดรัก เป็นประจักษ์รสชีวิต เป็นจวงจิตแจ่มกายวาจา ได้พรรณนานามตาม ด้วยสร้อย เป็นคำร้อยพวงคุณนาม ตามจังหวะขานรำพัน แม่หรือวันอาทิตย์สมญาอำเอี่ยมอรองค์ทรงเกษม สุขสันต์ แม่หรือวันจันทร์สาธุสะ ชื่อ-อ้อยะอรอนงค์ทรงสุขสำราญ แม่หรือวันอังคารมงคลนามประจำ ชื่อ- ลำอังกวิสุทธิปริเปรมเกษมสุข แม่หรือวันพุธพระนามทรงอบบุญ ชื่อ-อุ้นอวลสุนันทาดีเจริญศรีสุขสวัสดิ์ แม่หรือวันพฤหัสบดีศรีสมญา ชื่อ-เอื้อยอารีศรีทัพบิมทองรสนิยมสมสุข แม่หรือวันศุกร์สิริพระนาม ชื่อ-อุ อร่ามสุขระรินชื่นจิตยังเห้า แม่หรือวันเสาร์สมญาบารณี ชื่อ-อระย้าชื่นชอุภิกุทำนุกสุขชุ่มชื่น แม่หรือวันพุธ กลางคีนนิยมราหูรู้ลูถือ ชื่อ-ชมพูนุ่นชูโสภาสายกระแสน่านสงรง แม่หรือทรงสางวิญญาณรูปอภัสสรกาย อกเวทย ชื่อ-เกตุจงภกควดีศรีชุ่มชื่นอรองค์ แม่หรือทรงสือสมบุญ สุตอมฤต ชื่อ-ศรีมฤตยาสัตย์ อัญญาณ สรรพสิทธิ์ฤทธิเดชอำนาจผดาจพร้อมพฤติสุขุม ควบคุมสรรพชีวิตวิญญาณตลอด ทรงเป็นยอดภพพิภพ อนันตโลกธาตุ ทุกพระองค์ทรงอมรชาติเอื้อ-แม่เชื้อ เชื้อ-แม่หรือ สือ-แม่ทรง ส่งสืบลูกหลานวงวารมา ยังปก ป้องครองรักษาบารณี สวัสดิ์ปรนเปรอ จึงขอเชิญแม่หรือเป็นแม่ประจำวัน...อันมีนามว่า...(เช่น เกิดวันอา ทิตย ก็กล่าวระบุว่า-ขอเชิญแม่หรือวันอาทิตย์สมญา ชื่อ-อำเอี่ยมอรองค์ทรงเกษมสุขสันต์) ตลอดทั่วทุกท่าน- ท่านต้นแม่หรือมีชื่อทั้งเก้า และ เกินก็ดี ขอเชิญจรัสขึ้นเรือนเงินเรือนทอง (หรือ พานเงินพานทอง แท่น เงินแท่นทอง) แล้ว โปรดรับลูกแก้วลูกเงินลูกทอง ซึ่งผองพ่อเชื้อแม่เชื้อฝากฝังถวายไว้ให้เป็นลูกเสื่อลูกช้าง แม่ทรงสางแม่หรือช่วยประทับประคองทะนุถนอมโอบอุ้มคุ้มครองปกป้อง-ป้องกันสรรพโรคพาธภัยอันตราย ให้อยู่เย็นเป็นสุขทุกคืนวัน จงประสพสุขสันตินิรันดร สาธุสะ-สวัสดิ์ตลอดกาลเทอญ

ต้นเรื่องไทยและชื่อต้นไทย

กบฏจางเล่าเรื่องราวขุนแผนเมืองฟ้า และนางดวงขวัญใจมาเขาทะเล สร้างเมืองแผนอยู่ด้วยกันมา มีลูกชายคนแรกชื่ออิน และมีลูกสาวชื่อฟ้า หรือ ฟ้าอยู่เรือน ครั้นขุนแผนเมืองฟ้าตายขุนอินได้ครองต่ออยู่มา แม่ดวงขวัญใจตายอีก จึงครองต่อมา ยังไม่มีเมีย น้องสาวฟ้าอยู่เรือนเล่าว่า สาวกวักทองมา ลูกขุนเขาเขียว แม่ขวัญทองมา เมืองอินนั้นสวยงามนัก ขุนอินได้ยินจึง ไกรไปดู และได้ปลอมตัวเองเป็นขอมเที่ยวไปถึงเมืองอิน ถิ่นเขาเขียวขึ้นต้นไม้ที่นั่งที่กบคอยดูตอนบ่ายกวักทองมา (คงมีเพื่อด้วย) ออกจากถ้ำมาอาบน้ำในบึงสะพรั่งห้วย ขุนอินเห็นแล้วสาวกวักทองมามีรูปร่างสวยงามอย่างเล้าเลือกกัน มีความพอใจ ลงจากต้นไม้ดำน้ำไปโผล่ที่ใกล้คราวแรกนางกลัวจะขึ้นหนี ขุนอินจับขานางลงไปอาบน้ำด้วยกัน จับปูนาชูให้ดูกัน ว่ายนํ้าไปเก็บใบบัวดังสายขึ้นมา เอาสายคล้องคอให้ใบห่มตัว และเอาสายพันเอวให้ใบไว้หน้าและหลังพอมืดขึ้น นางกวักพาขุนอินหลบตาพ่อแม่เข้าไปในถ้ำห้องของตัว นอนด้วยกันตลอดคืน รุ่งเช้าขุนเขาเขียวและแม่ขวัญทองมาแยกลูกสาวออก จับขุนอินขังไว้ในถ้ำนั้น ๑๕ วัน เมื่ออ้าย (พ่อ) เอม (แม่) เผลอ นางเอาสายบัว ถัก้วย ผลไม้ไปให้ขุนอินกินกลางคืน เมื่อพ่อแม่หลับ นางแอบไปหาและนอนกับขุนอิน บางทีพ่อแม่ก็ไม่ว่าอะไร นางจึงไปขอสัญญาปากคำว่ารักแท้ จะขอไปอยู่เมืองแผนด้วย เมื่อขุนอินรับแล้ว พ่อได้โอกาสคืนวัน ๑๕ นางแก้ขุนอินปล่อยหลบพ่อแม่ออกมาเดินกลางคืนไปสู่เมืองแผน ยังไม่เข้าเมืองบ้านรุ่งเช้าอาบน้ำ ล่นนํ้า เก็บผักบัว กระจับ กินกัน หอยก่ล่อกัน สนุกสนานด้วยกัน ร้องรำสรวลเสกกันไม่ได้ห้วงอะไร กระทั่งขุนเขาเขียว ขวัญทองมาและคนอื่น ๆ ยกพวกกันมาตามทันเข้า ขุนเขาเขียวถือท่อนไม้ใหญ่มา ขุนอินจึงคว้าท่อนไม้แห้งแข็งอันหนึ่งได้ร้องประกาศชื่อแล้วกระโดดเข้าไปที่ขุนเขาเขียว ขุนเขาเขียวยกท่อนไม้รับด้วยกำลังแรงจึงเซล้มลง ขุนอินเงื้อมือท่อนไม้จะฟาดลง นางกวักร้องว่าอย่าทำอ้าย (พ่อ) เอม (แม่) ขุนอินหยุด ขุนเขาเขียวลุกขึ้นได้ยกพลองจะตีขุนอิน นางกวักร้องว่าอย่าเหยียบหัว เอม (แม่ขวัญทองมา) ถามว่าหัวเจ้า นางบอกรับต่อหน้าพ่อแม่และแม่ว่า นางได้เสียกับขุนอินมาครั้งแล้วขุนเขาเขียวจึงตกลงยอมรับขุนอินเป็นลูกเขย ด้วยพิธีการคือเอาชื่อตัวต่อเข้ากับขุนอินว่า ขุนอินเขาเขียว จากนั้นมา ขุนอินจึงมีชื่อเต็มว่า ขุนอินเขาเขียว ทั้งหมดได้พากันเข้าเมืองแผน จัดแจงเลี้ยงดูกันเป็นการแต่งงานในคราวนั้น แล้วขุนเขาเขียวและขวัญทองมากับพวกต่างพากันกลับไปยังเมืองอินเดิม ขุนอินเขาเขียวอยู่เป็นคู่ครองกับนางกวักทองมา ครั้งแรกได้นับปีที่ได้กวักทองมานั้นเป็น “ปีอิน ๑” เป็นการเริ่มปีไทย หรือศักราชไทย และเปลี่ยนชื่อเมืองแผนว่า “เมืองแมน” ซึ่งเป็นการเริ่มสมัยเมืองแมน ส่วนน้องสาวฟ้าอยู่เรือนนั้น ไม่ได้กล่าวว่ามีผัวชื่ออะไร ค่อยไปมีลูก จึงแน่วว่าคงได้แต่งงานกับคนอื่น ซึ่งยืนยันว่าไม่ใช่มีอยู่เพียงพวกเดียว คนอื่น หรือหมู่อื่นก็มีอยู่แล้ว

— * —

ชั้น ๑๓ ผีบ้า พวกเทพของเสพติด (สุรามรยมปมาทัญฐาน) พวกนี้ ก็มีรูปร่างอย่างคนทั้งชายและหญิงมีกลิ่นเหม็นเส้าปนอาหารบูด หรือกลิ่นอาเจียน มีปรากฏการณ์คล้ายงอมพิษสุรายาเสพติด มีรูปร่างชุดโซมโซเซ ที่พิเศษไปจากคน คือ ทั้งที่รู้และเห็นอยู่ ก็ให้ใจชอบดื่มน้ำมันด้วยหิวกระหายแล้วก็กลายเป็นไฟลวกให้หูพองแต่ไม่ไหม้ไปคาบอวัยวะต่าง ๆ ให้เกิดความเจ็บปวดทรมานทนไม่ไหวต้องกระโดดโลดเต้นร้องครวญคราง ซึ่งปรากฏแก่กันเป็นเสียงร้องเพลง เมื่อเหนื่อยหรือออกจะกล เยเป็นน้ำกรดไหม้กัดผิวและเนื้อ ที่รู้สึกตัวได้ไม่ยอม จะมีคนกล้าแข็งจับกดเอาน้ำกรอกเข้าปากและสาตรลดความคั่งจะเป็นไฟลวกไหม้ ที่ไม่ถึงตาย จะมีคนเอาน้ำมารดดับไฟให้ พอหายแล้วก็ถูกกรอก และราดลงไปอีก เมื่อเราร้อนเจ็บปวดทนไม่ไหวต้องถูกขึ้นกระโดดโลดเต้นร้องครวญครางไปจนกระทั่งผ้านุ่งห่มหลุดหายไปก็ไม่ว่า นี่คือหมดละอาย ว่าบาป เพราะลักขโมยสุรามรย์ และยาเสพติดที่เป็นพิษ เมื่อกินเข้าไปจะเกิดเป็นไฟ หรือเป็นโรคร้ายทำอวัยวะให้เจ็บปวดทรมาน ถ้ายังมีชีวิตเป็นคนอยู่ เมื่อกิน หรือเสพติดจนเป็นพิษเรื้อรัง นั่งกำลังคนรกรกเสพติดแล้ว เมื่อเป็นโรคใด ๆ นั่นคือเสนานรกมาบอกเตือนให้รู้ว่าคนรกรก อีกพวกหนึ่งเป็นชาย ถูกน้ำกรดกรอกและสาตรแล้ว ทั้งที่ไหม้อยู่ ยังมีรูปปากสืบ (คือรูปมีชื่อไม่ควรกล่าว) หนีบหัวและหนีบให้เจ็บปวดต้องทะลึ่งขึ้นกระโดดโลดเต้น ว่าใช้กลอุบายมอมหญิงหรือใช้ยามอมแล้วข่มขืน หรือลักผัดสะ แต่ไม่ถึงตาย ที่เป็นหญิงที่ปรากฏคล้ายรังผึ้งตลอดตัว แม้ที่เฉพาะเมามสมสกปรกอยู่นั่งทนทรมานเจ็บปวดต้องคอยจับตัวหนอนที่กัดกินอยู่ในรังผึ้ง ถูกส่ายเมิดหรือที่ออกมา เมื่อจับได้ดึงออกมาเป็นหนอนขาวขนาดเท่าเส้นเทียนปากคำ ว่าบาปจากการเอาของนั้นแลกเหล่าและยาเสพติด พวกนี้มีลักษณะต่าง ๆ กันมากมาย ที่คล้ายกันก็คือมักมีเสียงพูดคล้ายพ้องและครวญครางเพราะเจ็บปวด จึงเหมือนคนบ้า ท่านจึงเรียกกันว่า ผีบ้า

ขุนอินเขาเขียว อยู่ร่วมกันนางกวักทองมา หรือขุนหญิงกวักทองมา ตอนนั้นอาจไม่ต้องทำอะไรอื่นเพราะคนมีน้อย ข้าวทั้งข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวฟ่าง ข้าวโพด ขึ้นเอง ผัก ถั่ว มัน ลูกไม้ วัว ควย ช้าง ม้า เป็ด ไก่ ปู ปลา มีตามธรรมชาติมากมาย ต้องการเมื่อไร ก็ออกไปเก็บ จับเอา ซึ่งไม่ต้องทำเลียง รักษา ก็มีเวลาว่างมาก จึงคิดว่าเมืองแพนคัมแคบ จึงย้ายไปหาที่อยู่ใช้ช้างล้มต้นตะเคียน นำมาตั้งเรียงกันเข้าสิบต้น สองแถว เอาไม้ไผ่เรียงลำเอาไปโดนคมงหลังคานางกวักทองมาเอาหญ้ารองพื้น ใช้นุ่นแชกก็เป็นพื้นนอนอ่อนนุ่ม เป็นถิ่นสุขสำราญสำเริงสร้งจึงเป็นเมืองแมนแดนสวรรค์ ขุนอินได้เพิ่มชื่อเรียกใหม่ว่า ขุนหญิงกวักทองมาปีอินได้๒ นางมีครรภ์ตลอดลูกชายคนแรก ให้ชื่อลูกว่าอุทอง พ่อขุนเขาเขียว และแม่ขวัญทองมา มาขอเอาไปเป็นละอ่อน คือ ลูกเล็ก คราวแรกขุนอินเขาเขียวไม่ยอมให้นางเล่าว่า ขุนและข้อยยังอยู่ มือค่ำเมื่ออยู่เดียวมีมีละอ่อน เอาหัว ฐเอา นี่พาข้อยรู้สอดเส่งสรวงออยรอยเริงใจ เลื้อเทื้อมีมีอ้อม มีมะอ่อนเมียหัวรวมใจก่อลูก เอาหลายมะ (คงมีอีกมาก) ขอขุนอินให้ภูลูกอุทองให้อ้ายเฒ่า พ่อแม่ขุนอินยอมจึงมอบให้ไปนางชวนขุนอินว่า เมียหัวสิงสะออนใจ มีลูกชาย ๑๓ คน และมีลูกหญิง ๗ คน

จดเล่าเพียงว่า จากขุนอุทอง อีกปี เดือนอ้าย ปีชวด มีลูกชายตั้งชื่อว่า อ้ายชวดขุนชาย อีกปี เดือนยี่ ตั้งชื่อว่า ยี่ถูลุนขุนชาย อีกปี เดือน๓ ปีขาน มีลูกชายตั้งชื่อว่า สามขานขุนชาย อีกปี เดือนสี่ ปีเถาะมีลูกชาย ตั้งชื่อว่า สี่ธูลุนขุนชาย อีกปี เดือนห้า ปีมะโรง มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า ห้ามะโรงขุนชาย อีกปี เดือนหก ปีมะเส็ง มีลูกชายตั้งชื่อว่า หกมะเส็งขุนชาย อีกปี เดือนเจ็ด ปีมะเมีย มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า เจ็ดมะเมียขุนชาย อีกปี เดือนแปด ปีมะแม มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า แปดมะแมขุนชาย อีกปี เดือนเก้า ปีวอก มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า เก้าวอกขุนชาย อีกปี เดือนสิบ ปีระกา มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า สิบระกาขุนชาย อีกปี เดือนสิบเอ็ด ปีจอ มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า เอ็ดจอมขุนชาย อีกปี เดือนสิบสอง ปีgun มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า สิบสองgunขุนชาย อีกปี มีลูกหญิงสาว วันอา ตั้งชื่อว่า อาขุนนางสาว อีกปี วันอัน มีลูกหญิงสาว ตั้งชื่อว่า อันขุนนางสาว อีกปี วันอามมี ลูกหญิงสาว ตั้งชื่อว่า อามขุนนางสาว อีกปี วันอุ่น มีลูกหญิงสาว ตั้งชื่อว่า อุ่นขุนนางสาว อีกปี วันเอ้อย มีลูกหญิงสาว ตั้งชื่อว่า เอ้อยขุนนางสาว อีกปี วันอู่ มีลูกหญิงสาว ตั้งชื่อว่า อู่ขุนนางสาว อีกปี วันอี มีลูกหญิงสาว ตั้งชื่อว่า อีขุนนางสาว

เมื่อรู้ทำเจริญ

ต่อมา ชื่อที่คงอยู่ ขุนอินได้นำชื่อลูก ๆ ตั้งชื่อ ปี เดือน วัน คือ ปีชวด ปีเถาะ ปีขาน ปีเถาะ ปีมะโรง ปีมะเส็ง ปีมะเมีย ปีมะแม ปีวอก ปีระกา ปีจอ ปีgun เดือนอ้าย เดือนยี่ เดือนสาม เดือนสี่ เดือนห้า เดือนหก เดือนเจ็ด เดือนแปด เดือนเก้า เดือนสิบ เดือนสิบเอ็ด เดือนสิบสอง วันอา (อ่า อาทิตย์) วันอัน (อัน จันทร์) วันอาม (สะออง อังคาร) วันอุ่น (พุธ) วันเอ้อย (พฤหัสบดี) วันอู่ (ศุกร์) วันอี (เสาร์) ชื่อปีและเดือน ยังคงอยู่ในไทย ส่วนชื่อวันนั้นเมื่อสันสกฤตเข้ามา จึงเปลี่ยนเป็นชื่อภาษาสันสกฤต ชื่อไทยเดิมจึงหายไป

—*—

ชั้น ๑๔ ผีปง พวกนี้ ดูเป็นต้นเรื่องของไทย ๆ อาจเป็นต้นที่สาธนาสอนให้พวกไทยรู้จักเคารพนับถือ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือเป็นต้นเรื่องเคารพผีฟ้าไทย ให้ละ หรือเกลียดผีเลว ๆ หรือชั้นนรกก็ได้ (คล้ายยมโลก และโลหภูมิ) พวกนี้ หนักไปในทางมิจฉาปฏิฐิ แต่ไม่เชื่อนาคเบ้า หรือพวกอกคัณฐ เนรคุณ ไม่รู้จักคุณคน ไม่เคารพนับถือพ่อแม่ ไม่เคารพนับถือผู้มีคุณ เช่น ครู อาจารย์ ผู้หลักผู้ใหญ่จึงมีรูปแปลกประหลาดต่าง ๆ เช่น มีมือใหญ่เท่าใบไผ่ หรือใบตาลว่า คบคิดพ่อแม่ มีงจกรกรคหมุนพัดบนหัว ว่าคิดกระทำประทุษร้าย และกลโกงพ่อแม่ ครู อาจารย์ บาปจิตและบาปกรรมเหล่านั้นเผาตัวเองคราวหนึ่ง เกิดบาปจิตอย่างนี้ จึงทำนผู้อุปถัมภ์ หรือบารมีสอนให้ฝันว่าเดินไปถึงทางสามแยก เห็นแล้วบังเกิดเข้าใจผิด หรือรู้ผิดว่า ทางมนุญถูกต้องตรงตามจริง เห็นทางสวรรค์เป็นทางนรก เห็นทางนรกกว่าทางสวรรค์ จึงตกลงใจเดินไปทางนี้ ที่สุดทางมีสระใหญ่มากคล้ายทะเลสาบ มีดอกบัวบานสะพรั่งอยู่ตรงกลางมีปลาว่ายอยู่หลายอย่างหลายขนาด เมื่อเห็นแล้วก็ชื่นระรื่นใจจะกระโจนลงอาบ มีผู้มาห้ามว่า อย่าเข้าใจผิดนั้นหม้อทองแดง หรืออ่างทองแดงใหญ่ พองประกายเหล่านั้น คือ

ขุนอิน และ นางกวัก ก่อไฟสุ่มไว้ในที่มีแร่ขึ้นมาก ๆ เห็นเหลวละลายได้ จึงนำมาเผารวมกัน ได้ความคิดรู้จักหล่อเป็น มีด ขวาน เลื่อย จอบ ใช้หินรับด้านบางชิ้นคม ใช้ฟัน ปาด เจาะ ริด หั่น เจียน เจียนได้ หล่อให้เป็นซี่ เป็นฟัน ทำเลื่อย-เลื่อยไม่ได้หล่อเป็นห่วงเอาเข้าร้อยกัน เป็นโซ่ใช้ผูกมัดได้ ทำให้แหลมเป็นทอก แทง เจาะ ปักได้

นางกวัก สุ่มไฟไว้ได้เก็บก้อนสีเหลืองใส่กองไฟ เห็นละลาย เรียกชื่อว่าทอง ก้อนขาว สีขาวเรียกเงิน ที่อ่อน เรียกตะกั่ว และกับอาตูกสาวเอา ทองคำ เงิน หล่อละลายทำเป็นเส้น ทำปล้อง เป็นสร้อย ทำแผ่น เป็นกำบัง เป็นกำไลทอง กำไลเงิน นางกวักนำลูกนุ่นอีก เอาปุ๋ยทำแผ่น เอื้อยลูกสาวบอกดอกฝ้าย ลำลีเหนียวกว่า เอาม้วนพันแล้วสานเป็นผืนผ้า อีคิดในปั้นฝ้ายและกรอกด้าย ทำฟืมทอผ้า และจับไหมสาวเอาใย กวนทองเป็นแพรไหมใช้กันมา อาขุนสาว เอาดินเหนียวปั้นก้อนใส่กองไฟ เห็นแข็ง จึงเอาดินดานประสม ทรายละเอียดปั้น หม้อ กะทะ กา เอาเข้าเผาไฟสุกแล้ว ใช้หุงต้มขังน้ำได้ และได้ช่วยกันทำสิ่งอื่น ๆ เช่น โอ่ง ไห กระถาง ฯลฯ

นายอู่ทอง หรือ ขุนอู่ทอง ไปเป็นลูกของขุนเขาเขียวและนางขวัญทองมาใหญ่ขึ้นรู้จักเอาดินประสมเคลือบปั้นแผ่นสีเหลี่ยม หนา บาง แล้วเผาไฟแข็งแล้ว ก่อเป็นตึก ใช้ดินดานเป็นเครื่องประสานซ้อนขึ้นรูปเป็นห้อง เรียกชื่อว่า “ตึก” ขุนดาบยายออกจากถ้ำมาอยู่ใกล้น้ำดาบยายได้ขอนางเทียนก้อนทองให้มาอยู่ด้วย จึงตั้งชื่อที่นั่นว่า พงตึก (ตั้งชื่อตรงนั้นว่า “น้องทอง” “โกสินทร”) เป็นต้นชื่ออู่ทอง และ “ตึก” (กาญจนบุรี เรียกกันว่า อู่ทอง ก็มี)

ขุนชวด หรือ (ที่เหนือเมืองราชบุรี มีภูเขาในเทือกพิดเขาหลวงเหนือชื่อ อ้ายช่วย หรือ อ้ายชวด อาจมาอยู่ที่ตรงนี้ก่อนจึงมีชื่อติดมา ข้าง ๆ นั้นมีภูเขาชื่ออ้ายจ้ออีกด้วย) อ้ายชวดขุนชาย เมื่อใหญ่ชอบขึ้นคันฉ่อง ซึ่งช่างชอบมาชุมโขลงอยู่ ขุนชวดคิดว่าพอจะจับได้ จึงกระโจนลงกอดคอ ช่างหัวผ่องวิ่งไปได้หน่อยเดียวก็หยุด ขุนชวดกล่ามันเล่นจนช่างเชื่อง มันพามาเข้าฝูงได้เอาช่างเป็นเพื่อน ช่างพาบุกป่าฝ่าดงไปถึงเมือง “เมืองทอง” (ได้พบแผ่นหินรอยฉะมีเค้าลายสือไทย อ่านได้ว่าเมืองเมืองทอง ที่วัดใหญ่ชัยมงคล จึงรู้ว่าเมืองเมืองทองคือกรุงเก่า อโยธยา) ได้พบงามดอกไม้และอู่ทองงาม พุดงารักกันแล้ว มาบอกนางกวักทองมา พาแม่ขึ้นช้างไปขอและแต่งงานกันแล้วพาแม่กลับมาเมืองแมน จึงกลับไปครองเมืองเมืองทองอยู่ด้วยกัน แต่แม่เป็นคนปากร้าย คำคำกระทั้งจะทนไม่ไหว ขุนชวดกลัวมีดจะฆ่าแต่เมียห้ามไว้ เมื่อคำให้ซึ่งแค้นอีกจึงหนีออกจากบ้านเมือง ช่างพาเข้าป่าเขา พบบ้านเมืองก็เข้าไปอยู่ด้วย แล้วก็ไปต่อไปถึง “สิบสองพันแห่ง” (จะใช้สิบสองพันนาหรือไม่ว่า-ไม่แจ้งชัด อาจใช้ก็ได้) และได้ครองอยู่ที่นั่นถึง ๔๐ ปี อินคิดถึงพ่อแม่พี่น้องและเมีย กูหาเรียกช่างเพื่อนร่วมทางมา บอกให้ทราบ ช่างโขลงนั้นพามาถึง เมืองแมน พ่อขุน

----- * -----

ฟองน้ำคือคุ้งขึ้น หมูปลาเหล่านั้น คือคนชายหญิงที่ทำบาปเนรคุณ และมีฉาพิญฐิ คดลงในน้ำเดือดแหวก ว่ายไปมาเพื่อหนีร้อนก็ไม่พ้นจึงยังอยู่มากมายนั้น ซึ่งพอมองไปและเพ่งพิจารณาถึงประจักษ์ชัดอย่างทีบอก จึงกลับเกิดกุศลจิตขึ้นใหม่ ท่านผู้นั้น (ต่อมาได้รู้จักชื่อเนคเตยขบรมโพธิสัตว์ในอรรถภาพชื่อ ยุติธรรมราช ซึ่งเคยเป็นมาในชาติก่อน ๆ) บอกว่าชื่อโลหกุมภี หมอนี้ใหญ่ ไพศาลมาก อีกพวกหนึ่ง ลงไปอีกแหล่งหนึ่งเป็นโลหกุมภี เย็นอยู่ทางเหนือ เท่าที่ปรากฏเป็นกะทะทะเลมากว่า พวกที่ลงไปว่ายนั้น หากไม่ลง ให้เกิดร่ำร้อนกระทั้งทนไม่ไหวต้องกระโจนลงไปว่ายจึงคลายร้อน ว่ายจนกระทั้งผ้าหลุดไปจะขึ้นหรือหยุดก็ไม่ได้ ต้องว่ายอยู่ในน้ำ มีไฟลุกอยู่ในหัวและในอก ซึ่งแปลกที่ตรงนั้นไปรังแสงเหมือนเอามือบังไฟมองเห็นได้ฉะนั้น ถ้าวายไปไฟจะหายดับไป ถ้าหยุดไฟจะคลุกขึ้นอีก จึงต้องว่ายไปตลอด ว่า พ่อแม่ที่มีลูกแล้วบังคับให้ทำลามกกรรม เลือดของตัวที่ต้องประสมบาปที่ทำให้พ่อแม่เสียใจร้องไห้ น้ำตาให้เป็นละลอกคลื่นร้อนระอุขึ้น ต้องใช้เรี่ยวแรงต่อสู้จึงค่อยผ่อนคลาย และยังมีอีกมาก พวกนี้หมิ่นควาจัด

ชั้น ๑๕ ผีปิ้ง คือ พวกโลกันคนรก อันแปลว่า ที่สุดโลก คือ พวกกันบั้ง เป็นพวก นิยมมีฉาพิญฐิเห็นผิดแน่นอน ไปอยู่ถึงชั้นสุดของโลก ซึ่งมีดทับกระทั้งแสงสว่างใด ๆ ก็ไม่มี จึงมืดมิดสนิทเหมือนหลับตา ถึงมีแสงสว่างพวกเขาก็ไม่รู้สีก มีฉาพิญฐิกรรมเลี้ยวไว้ตลอด แม้ถึงไฟประลัยกัลป์ก็ยังไหม้อยู่เหนือจึงไม่ถึง พวกเขาอยู่กันโคดเคี้ยวเฉพาะ นาน ๆ ทั้งที่ไม่รู้ ไม่เห็น ไม่พูดกัน พอจับกันได้ต่างก็กัดกินกันเอง ตัวนั้นต่างกินกัน เพราะมีฉาพิญฐิไม่เชื่อ บาปบุญ สุขทุกข์ เจ็บปวด จึงยังให้เห็นและรู้ว่าไม่เป็นอะไร กัดกินกันจนกระทั้งหมดแล้ว ก็เกิดโดยโอปปาดิกะเป็นขึ้นใหม่และแยกกันตามกำเนิดนั้น มีอยู่มาก ธรรมของสัตว์ที่เป็นประธานใหญ่ทรงนามว่า ยุติธรรมราชนั้น เป็ด

ดินเขาเขียวและกวักทองมาได้ต้อนรับมีงานฉลองรับและตั้งชื่อตามที่ชื่อ ขุนอินสิบสองพัน เมื่ออยู่ตามสมควรแล้ว ชี้ช้างไปเมืองเมืองทอง ภู่านางอุทองงามมีผิวใหม่ซึ่งแค้นจะฆ่า นางงามดอกไม้เข้ามาห้ามแล้วรับคำจะไปอยู่ด้วย ขอมไปตายด้วยกัน จึงพาไปเป็นต้นห้องทอง มีข้านาง ๑ แสน ขุนอินสิบสองพัน คั้งงามดอกไม้เป็นขุนหญิง ขุนหญิงงามจึงทำผ้าทอผ้า ทำไหม แพร (คล้ายอิงคี่ช่องเต้ และง้วนสองเสา ซึ่งอิงคี่คือขุนเหลือง หรืออ้ายเหลือง ซึ่งเป็นคนต้นเจริญของดงกก ประเทศจีน ขุนอินสิบสองพันรู้จักใช้ช้างเป็นต้นตระกูลพลาย และชื่องาม กับง้วน ก็ใกล้เคียงกัน)

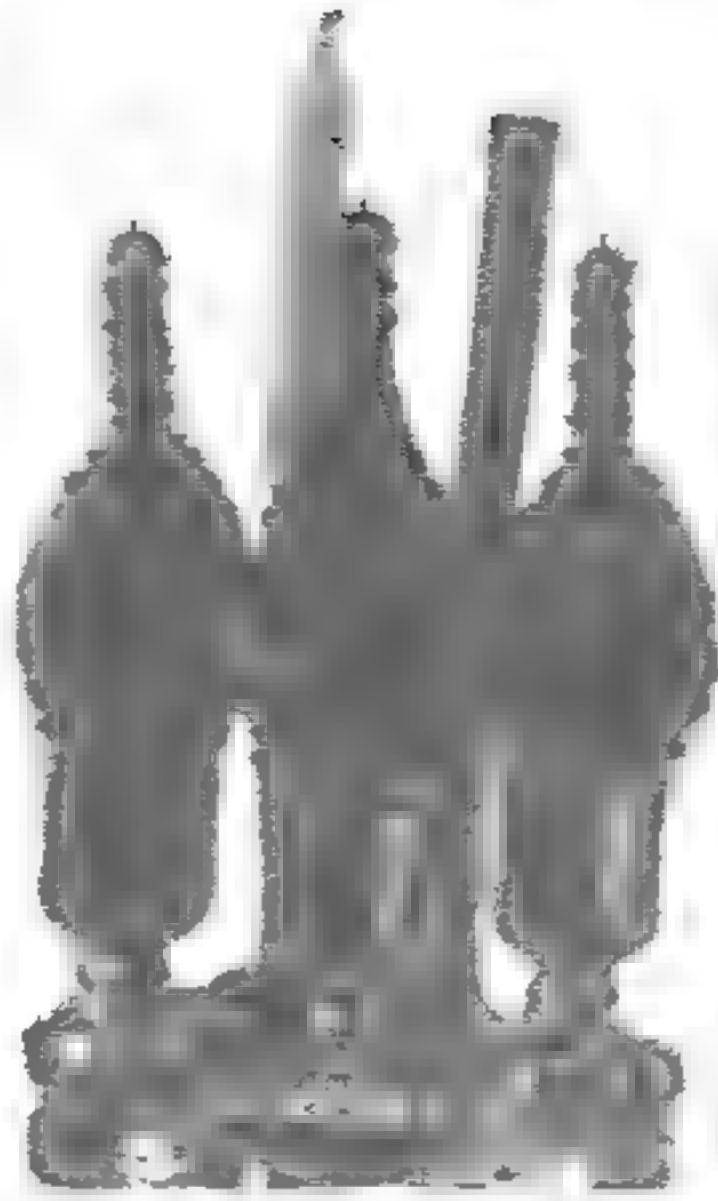
ยี่ฉลูขุนชาย กับ อุ้ขุนนางสาว เมื่อเขาและรุ่นชอบเล่นทำเรือ ใช้ไม้ระกำซึ่งอ่อนเจาะง่ายใช้หนามไฟจุ่มต่อกันหลาย ๆ ต้น เอาแถววัลย์มัด เอาดินประสมรังผึ้งอุดเอาลงลอยน้ำได้เมื่อใหญ่เข้าหนุ่มสาว จึงใช้คันไม้แห้ง เอาเลื่อย-เลื่อย ใช้ขวานตาก ใช้เหล็กแหลมคิดเป็นส่วานเจาะใช้ลูกประสักประสานเข้ากับโกรนขึ้นเป็นเรือ เทียวเก็บรังผึ้ง ผสมดิน หากรังและยางไม้ยางประสมกัน รนไฟให้อ่อน อุด ยา คลอดแล้วไม่รั่วจึงตั้งเสา เอาไม้ไผ่ทำประทุน เอาใบไผ่ดมุงเป็นร่ม ใช้ไม้ถ่อ ใช้กระดานพาย ต่อมาจึงทำเป็นพาย ทำให้อาวแจว ลมแรง ๆ ก็ใช้ใบมะพร้าวตั้งทำใบแล่นทวนน้ำได้ จึงชวนน้องสาวนางอุไปด้วยกัน คราวแรกก็ไปใกล้ ๆ ต่อมาไปไกล ๆ บ้าง กระทั่งอุ้ขุนนางสาวเป็นสาวเต็มที่อยู่กันในเรื่องนั้น เข้าหยอกกันต่าง ๆ ตามเยี่ยงพี่น้อง เพราะไม่รู้เรื่องอะไร เมื่ออุ้มีนมใหญ่ขึ้น จึงให้พี่ยี่ฉลูลองจับดูคลำเล่นต่างก็รู้สึกว่ามันนวลสดชื่นดี เมื่อบ่อย ๆ เข้าก็กลายเป็นเรื่องเพศและความรักขึ้น จึงได้เป็นเปลี่ยนจากพี่น้องเป็นผัวเมียกัน ครั้งแรกรู้สึกเอร็ดอร่อยเต็มสุขใจ จึงพากันไปหาและถามพ่อแม่ว่า นี้อะไรใครเล่า และเล่าเรื่องทั้งวิธีรู้สึให้ฟังตลอด นางกวักทองมา และขุนอินเขาเขียวรู้เรื่องดีก่อนแล้วจึงกล่าวว่า นี่เข้าที่เป็นเมีย ยี่ฉลูขึ้นที่ผัวแล้ว บอกให้ไปหาที่อยู่ออยู่เป็นผัวเมียกัน จะได้มีลูกชายหญิงสืบต่อกันไป และสอนวิธีมีลูก เลี้ยงลูกให้มันลูกกิน ไม่ใช่เพียงให้ผัวจับคลึงเกล้าเท่านั้น ยี่ฉลูจึงพาอุ้ขุนนางสาวลงเรือพายแจว ถ่อไปหาที่อยู่ออยู่ไปถามคลองลว่า เมื่ออุ้คิดถึงเมืองแมน พี่น้องพ่อแม่ ก็กร่ำกรวนร้องไห้ ยี่ฉลูเข้ากอดคอบน้องชวนคุย ชวนให้สุขสดชื่น และชวนรื่นรมย์รัก นางหยุดสะอื้นไห้อย่างนี้ ตลอดทางไปถึงที่ดี จอดเรือพากันขึ้นจากเรือ ดัดไม้จริงมาทำเสา ปลุกเรือนอยู่และทำให้จ้าวควายอยู่ จึงตั้งชื่อที่นั่น โดยเอาชื่ออุ้น้องสาวขนานว่า อุ้ทองต่อมามีลูกชายชื่อ อินอุ้ทอง ได้พามาหาปู่ ย่า ตา ยาย ขุนอินให้สายเหล็ก แม่กวักทองมาให้สายสร้อยทองเป็นของขวัญแก่หลานชาย พอสมควรแล้ว ขุนยี่ฉลูและขุนหญิงอุ้ก็กลับไปอุ้ทองมีลูกชายหญิงอีก คือชายชื่อฉนุทอง หญิงชื่อสลาทอง ชายชื่อเฉลิมทอง หญิงชื่อสลองทอง ชายชื่อฉกทอง หญิงชื่อฉไมทอง เป็นต้นตระกูลงั่วหรือ งั่ว

----- * -----

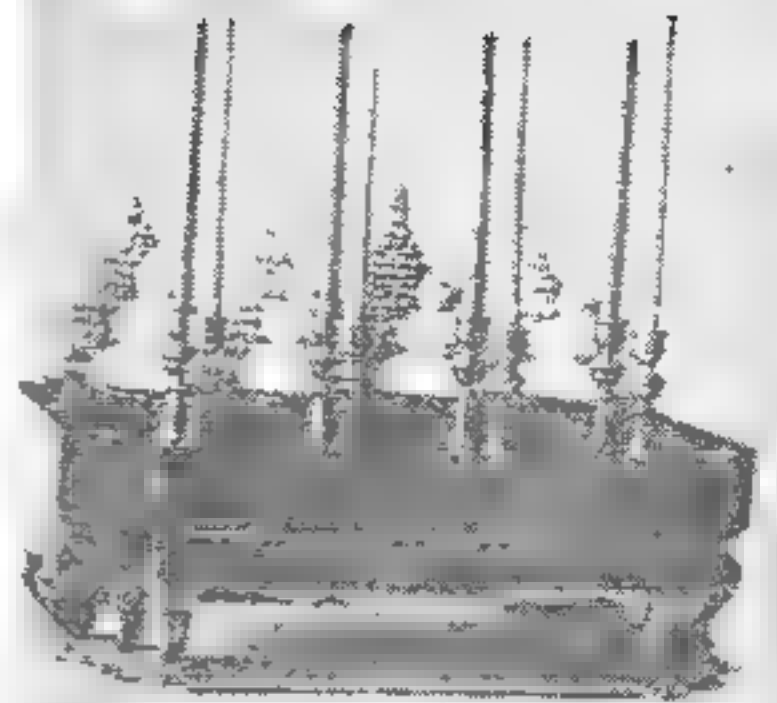
เผยให้เห็นด้วยพลังแสง หรือด้วยพระบรมคณาภิรมย์พระนิยตโพธิสัตว์ นำพบแล้วได้เล่าบอกว่า พวกเราต้องรู้ให้ตลอดหมด ๑๖ ชั้นฟ้า และ ๑๕ ชั้นดิน พวกนี้เป็น “นิยตทิฎฐิ” คือ เห็นและรู้แน่นอน มันคง แค่เป็นฝ่ายผิด หรือ บาบ จึงลงมาถึงที่สุดอย่างนี้ ที่นี้พวกเรา ก็ “นิยตทิฎฐิ” แต่เป็นฝ่ายถูก หรือ บุญ รู้เห็นแน่นอนว่ากรรมมีผล จึงพยายามละบาปกรรม สร้างแต่บุญกรรมกระทั่งสูงสุดเป็นปรมาตมธรรมบารมี สุตท้ายจึงถึงโลกุตระธรรม หรือ พระนิพพานอันมีชื่อว่าสูงกว่าโลก พวกเหล่านี้ต่ำกว่าโลก จึงชื่อว่า โลกันต คือ นรกสุดโลก หรือ แดนสุดโลก พวกเราจะไม่มีโอกาสได้เป็นอย่างนี้ เพราะเหตุมีสัมมาทิฎฐิแน่นอน อันตรงกันข้ามจากมิจฉาทิฎฐิแน่นอน พวกเหล่านี้ก็ไม่มีโอกาสเป็นอย่างพวกเรา เพราะเหตุมีมิจฉาทิฎฐิแน่นอน อันตรงกันข้ามจากสัมมาทิฎฐิแน่นอน ซึ่งตรงกันข้ามอย่างนี้ พวกเหล่านี้ก็คิดเหมือนกัน ถ้าไม่มีคัมภีร์เป็นเครื่องสคัญหวักระหายแล้ว เมื่อได้มาถึงที่ต่ำกว่าโลก จึงไม่ต้องเป็นไปตามกระแสโลกจึงคล้ายไม้แก่ ไม่เจ็บ ไม่คาย ไม่หาย อยู่แค่นี้ ถ้าเห็นว่าเป็นจริงด้วยจิตแท้แล้ว ก็มาเป็นและอยู่ที่นี่ได้ และพวกนี้ก็มีมาเพิ่มเสมอ ด้วยว่ามีคนชอบมากเหมือนกัน จึงกระทำทิฎฐิของตัวเองให้เข้าระดับกันแล้ว ก็ถึงได้ และมาเพิ่มเสมอ เวลานี้มีเกือบ ๒,๐๐๐ ล้านแล้ว ที่ไม่มากจนกระทั่งเป็นอนันต เพราะมีมากเหมือนกัน ที่นาน ๆ เขามีจิตคุปบาทเกิดสำนัก หรือ มีสติระลึกถึงมนุษยชาติได้ พอดีกับกาลที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดพระองค์หนึ่งเสด็จอุบัติ ได้ตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ทรงแสดงปฐมเทศนา ทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์ดับขันธปรินิพพาน บังเกิดแสงสว่างอันไม่มีประมาณกระทำให้งงเกิดจิต ทั้งได้มีสติระลึกได้ ดังจิตและสติดี อยากเห็นแสงสว่าง เพราะไม่มีที่ให้กระทำบาปกรรมอย่างโลกนี้ จึงมีเวลาแค่ฉลาดเดินขึ้น เป็นบุญกุศลอยู่ตลอดเท่านั้น เมื่อมีมากพอแล้ว จะพาอภิสตมณภรณนั้นขึ้นปรากฏในกระแสโลก ถ้าตั้งใจดีเด็ดเดี่ยวก็จะเข้าสู่กำเนิดมนุษย์ ถ้าตั้งใจไม่พอเป็นบุญกุศลไม่ถึงระดับมนุษย์ เห็นสนุกสนานก็จะเข้ากำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน และกำเนิดมนุษย์อย่างนี้มีได้เสมอที่นี่ จึงยังไม่เป็นอนันต



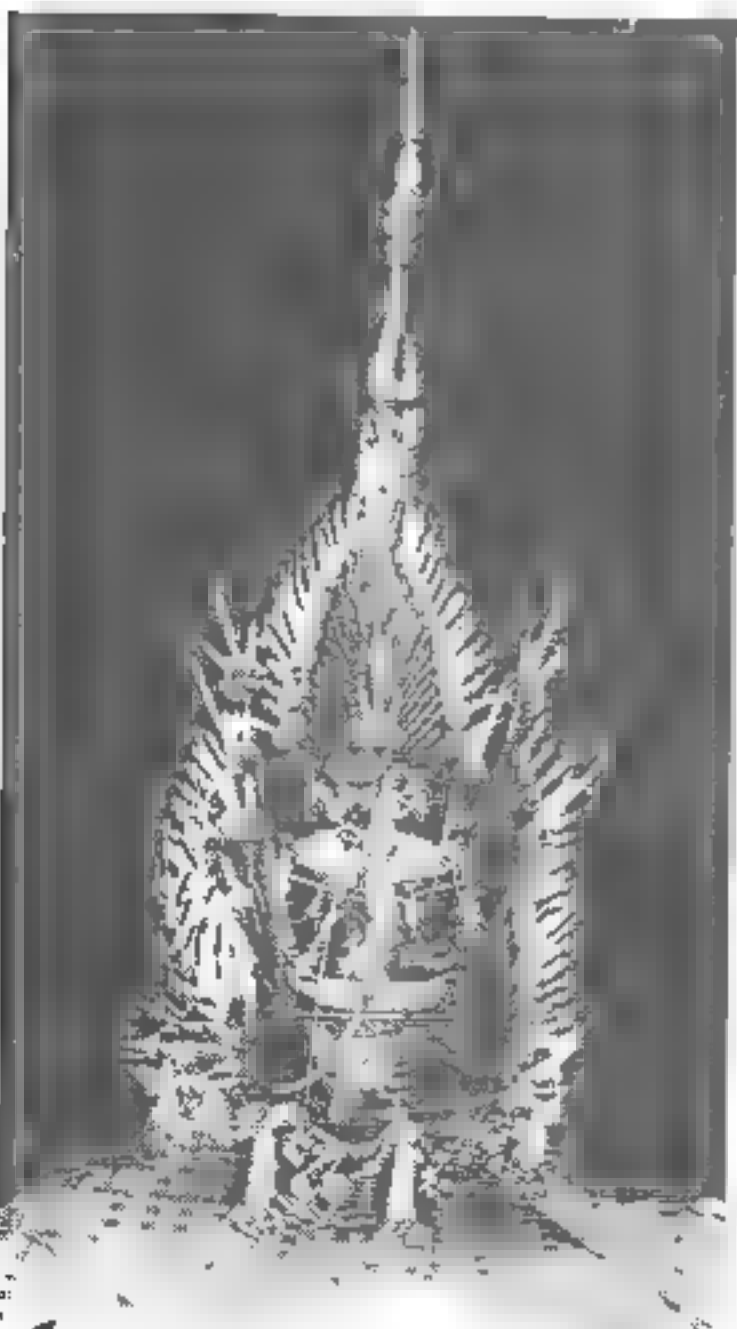
เครื่องโคะหมุ่บูชาพระหมุ่ ๗ นี้ได้นำมาเป็นตัวอย่าง เพื่อแสดงให้เห็นวิธีการบูชาและตั้งโคะหมุ่



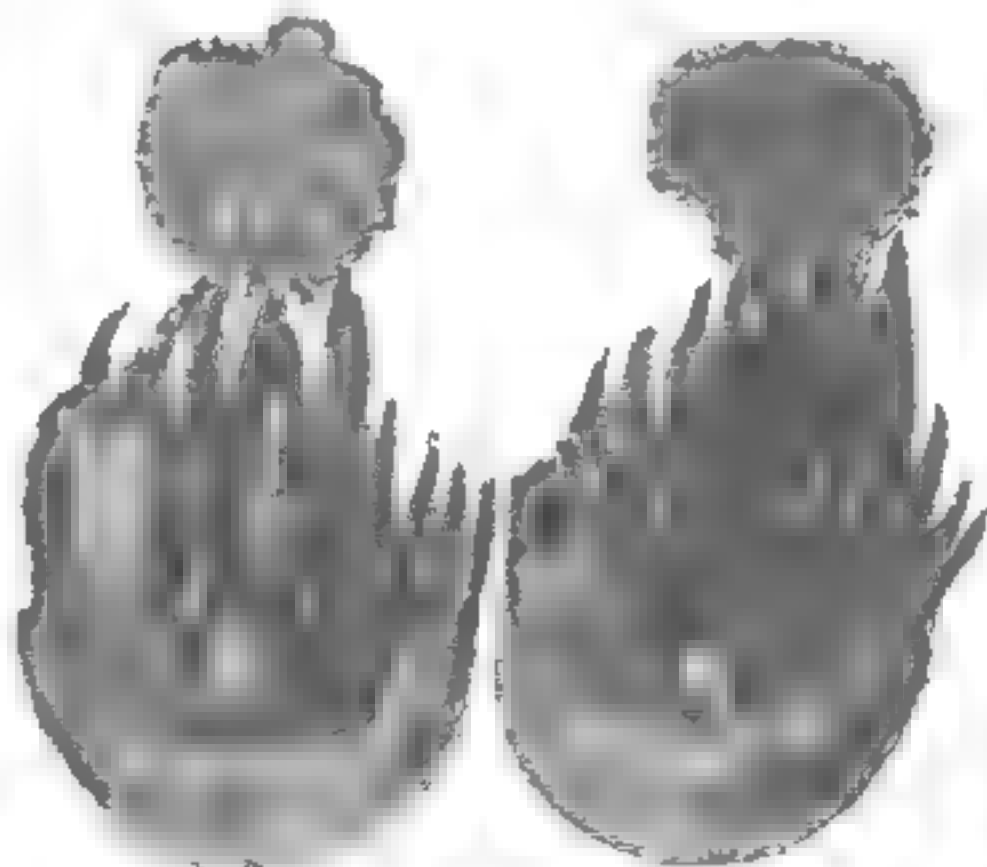
เครื่องบูชา เครื่อง ๕ หรือเครื่องทองน้อย ๕ ใช้เป็นเครื่องบูชาคันไทย ฯลฯ ในพิธีงานศพ ใช้เป็นเครื่องบูชา ถ้ำหันดอกไม้เข้าศพ หมายถึงอุทิศหลานบูชาศพ ถ้ำหันดอกไม้ออกหมายถึงให้ศพบูชา พระสาวกมณต์ หรือบูชาเทพณ์บางที่ไร้เทพณ์ก็มี



เครื่อง ๑๐ หรือ กะบะ ๑๐ ใช้บูชาพระเจริญพระพุทธรูป ๑๐ องค์ อันเป็นเครื่องหมายพระบารมีธรรม ๑๐



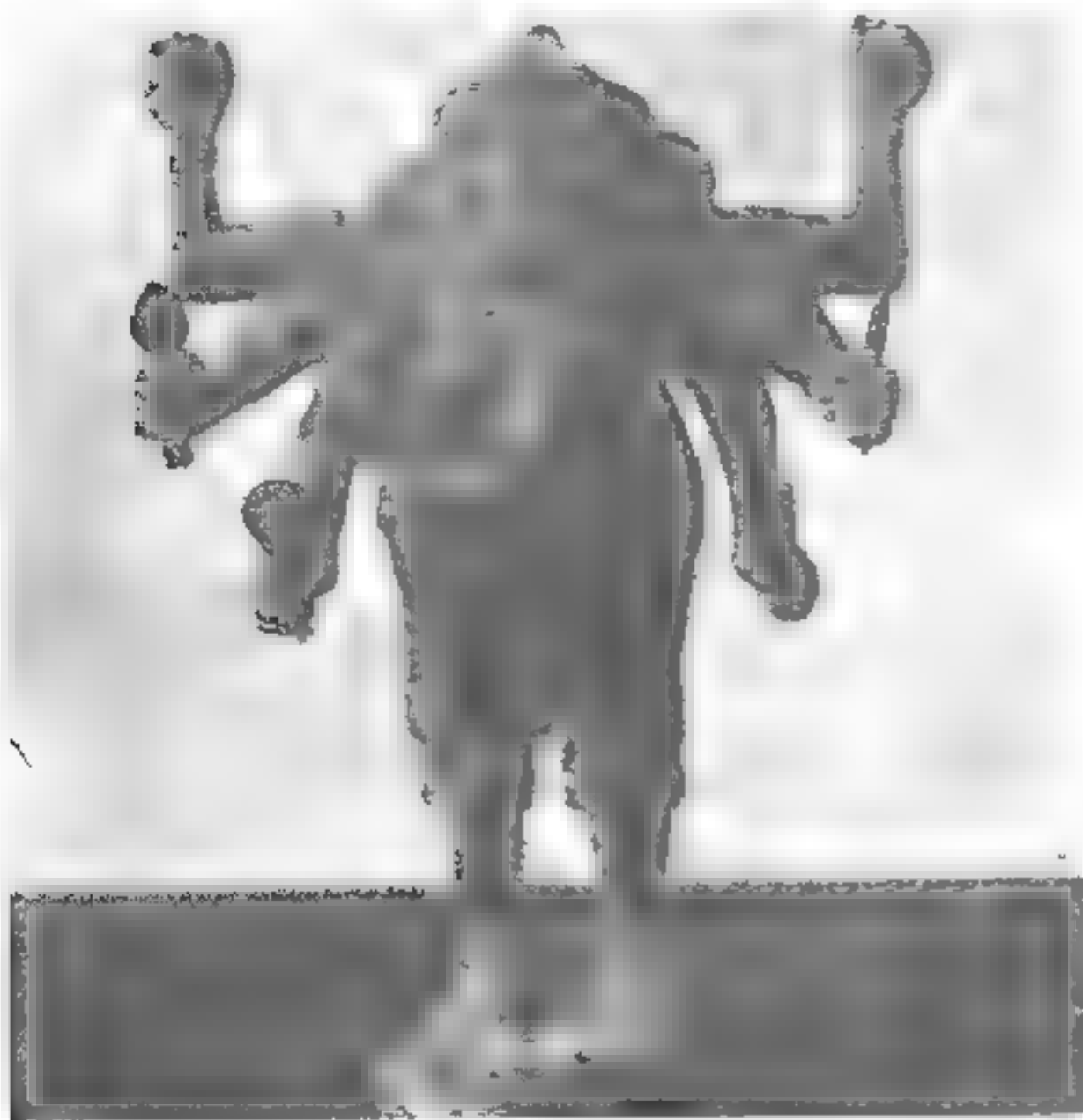
ใบสีพุ่มต้น หรือ ใบสีต้นนี้ ใช้ในพิธีสู่ขวัญ พิธีเรียกขวัญ พิธีเชิญขวัญแก่ผู้มาสู่หาเชยเมื่อน ผู้เดินทางไกลผู้หายป่วยๆ ก็คือเชิญขวัญ (ดวงใจ, ทรงสาง, วิญญาณ) ที่เป็นทิพกาย, นโมเมยกาย, ทรงสาง นั้นมาสถิต ณ ข่อใบสี.เชิญให้สาวกระยาบ่าววงบูชา ณ ชั้นใบสีนั้นพิธีมงคลแต่งน กี่เชิญ ทรงสางต้นประทับ ณ ใบสีต้นเป็นที่บวงบูชา, บำเพ็ญ บวงสรวงให้รู้เห็นเป็นหลักฐานขอให้อำนวยอวยพรให้อยู่เย็นเป็นสุขสวัสดิ มีผลสมประสงค์จงทุกประการ



ใบสีปากชามนี้ บางทีเรียก-ใบสีต้น ถ้าใช้กะทงก็เรียก-ใบสีกะทง ถ้าใช้พานดั่งก็เรียก-ใบสีปากพาน ทำเป็นชั้น ๕ ชั้น ๗ ชั้น ๙ ชั้น เคยเห็นมี ๑๖ ชั้น พวกไทยเดิม ณ ราชบุรี ฯลฯ ใช้เป็นเครื่องบูชาคัน-นำไปวางหน้าศพ ถ้าเป็นนักพื่อนรำ ขันร้อง ก็ใช้ใบสีปากชาม (ใช้ใบสีต้นก็เห็นมี) ใช้มือทั้ง ๒ ประคองขึ้นจบ ณ หน้าผากไหว้ครุฑาของเก่าแก่เดิมเห็นรูปขอมชายหญิง ทำใบสีเป็นรัดเกล้าขอด หรือ เจ็ดขอด พ่อหมอบา หรือ แม่หมอบายกขึ้นครอบหัวเรียกว่า ขอมหัวบัง ที่ทำเป็น ใบสีกะทง มักใช้ในพิธีลอยกะทง ใบสีต้นนั้น ใช้ในพิธีบวงสรวงต่าง ๆ

ชื่อและรูปปรากฏ ตันรู้ชื่อกาลเวลา

ชื่อ นอกจากที่ปรากฏเป็นชื่อปี เดือน วัน ตามเสียงกล่าวและที่รู้จักในหมู่คนไทยแล้วยังมีติดอยู่ตามสถานที่เช่น ที่ดอนเหนือราชบุรีมีภูเขาชื่อว่าอายช่วย (คืออายชวด) อายจอ มีอุบ่าวว่าบ้านหมอเส็งบ้านนทอก บ้านสามขนานที่เพชรบุรีมี ห้วยโรงห้ามะโรง บ้านพระอนุกุล หรือ แม่กุล หรือมุลกุล คือกุล และมีรูปที่ทำกันไว้ เช่น รูปคณศร ทำเป็นเศียรช้างและ ชีห์มู อันอาจเป็นรูปขุนชวดหนู และขุนชวดนี้ เริ่มใช้ช้างเป็นกองทัพขึ้นไปยึดเมืองได้ถึง ๑๒ พัน จึงขึ้นชื่อว่าขุนอินสิบสองพัน คณศรแปลว่าใหญ่ในคณะ และมีหนูอันหมายถึงชวด เพราะเหตุว่าอายชวดรู้จักจับช้างมาใช้ได้ กับต่อมาได้ ฝึกหัดกระทั่งรู้จักรบทัพได้ ยุทธหัตถ์นี้ มีอยู่ในแหลมทองนี้ โดยเฉพาะในตำรารบไทย อายชวดเมื่อขึ้นเป็นจ้าวพ่อช้าง จึงสร้างรูปหัวช้าง แต่รูปชุดนี้ได้มาเพียง ๔ เท่านั้น ซึ่งพบในขณะนี้



๑. พญาคณศร สันดุสิตเทวราช



๒. พระนางสุนันทาวดี สันดุสิตาเทวี

พญาคณศร หรือ พระพิฆเนศวร คือ ท้าวสันดุสิตเทวราช แห่งสวรรค์ชั้นดุสิต สำหรับรูปนี้ทำขึ้น และ ๖ มือหล่อด้วยทองคำประสม ได้ ณ วัดเพลง เหนือสะพานศิริลักษณ์ ราชบุรี เมื่อพบ ท่านได้แจ้งพระรองทรงช้างอย่างนี้ แต่ ๒ มือ และไม้ทรงพระรองทรง คือรูปแท่นเหลืองทองอร่ามและหน้าผู้หญิง ในเวลาประทับ ณ พระวิมานไม้ทรงรองทรงเช่น นี้ จึงทราบ และได้บอกให้ทราบด้วยว่าจะไปเป็นพระพุทธรูปดาของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธต่อไปอีก เมื่อไม้ทรงรองทรง พระรูปทรงบางพระพักตร์เหมือนพระนางของพระองค์นั้น เห็นมีเค้าช้างจึงอาจเป็นอายชวดที่ถูกยกเป็นจ้าวพ่อช้าง จึงนำมาแสดง

พระนางเทวี นั้น สำหรับพระรูปคู่แต่ไม่ได้มา พระรูปนี้เป็นพระรูปพระพุทธรูปมารดาสิริมาชา ส่วนพระนาง ได้แสดงทางผ้นและพระรูปแท้ ณ วิมานคู่กับท่านท้าวพระสวามี ปรากฏพระพักตร์ พระรูป พระทรงเหมือนกัน ที่แปลก คือพระนัยหลัง พระแท่นประทับ ทั้งพระนางเทวีกีทรงมีฐานะ ณ ที่นั้นเป็นพระมารดาของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธ ใน อนาคตอีก จึงนำแสดงยืนยันหลักฐานตำแหน่งฐานะเป็นอันเดียวกัน

แผนที่วัดสุทัศนภูมิไทยเดนมาร์ก

๑. เจดีย์สูง ๑๒ วา ๒. อุโบสถ
๓. ศาลาการเปรียญ ๔. บันไดใหญ่ทางขึ้น



บริเวณที่มีทศกษัตริย์

๑. บริเวณวัง หรือเรือนหลวงสุวณภูมิ พระเจ้าทองจอบฟ้าสร้าง ตั้งชื่อ บุตุ พ.ศ. ๑๔๔๖ ร้าง พ.ศ. ๑๐๓๐

๒. วัดปุณณาราม พระเจ้าทัมไทยทอง สร้างก่อน พ.ศ. ๒๒

๓. วัดศรีมหาสมุทรเดนมาร์ก พระเจ้าโลกัฏฐราชธิเบตสร้าง พ.ศ. ๒๓๔-๒๓๔๗ ร้าง พ.ศ. ๑๐๔๐ (เศษ ๗)

๔. วัดศรีสุวณภูมิเดนมาร์ก พระเจ้าคังเอธิราช พระนางศิริงามหัว กับคนไทยสร้าง พ.ศ. ๒๓๗-๓๐๐ เป็นที่ประดิษฐานพระโสณเถร พระนาคเถร พระภูมิกเถร พระอุคคเถร พระภูมิกเถร

๕. โสนน้อย บริเวณ "พุทธสัมมาสมาธิ" โรงเรือนเล็กไทย บาคี กุญหมาย และเรือนพระธรรมวินัย พระเจ้าคังเอธิราชทรงสร้าง พ.ศ. ๓๐๐

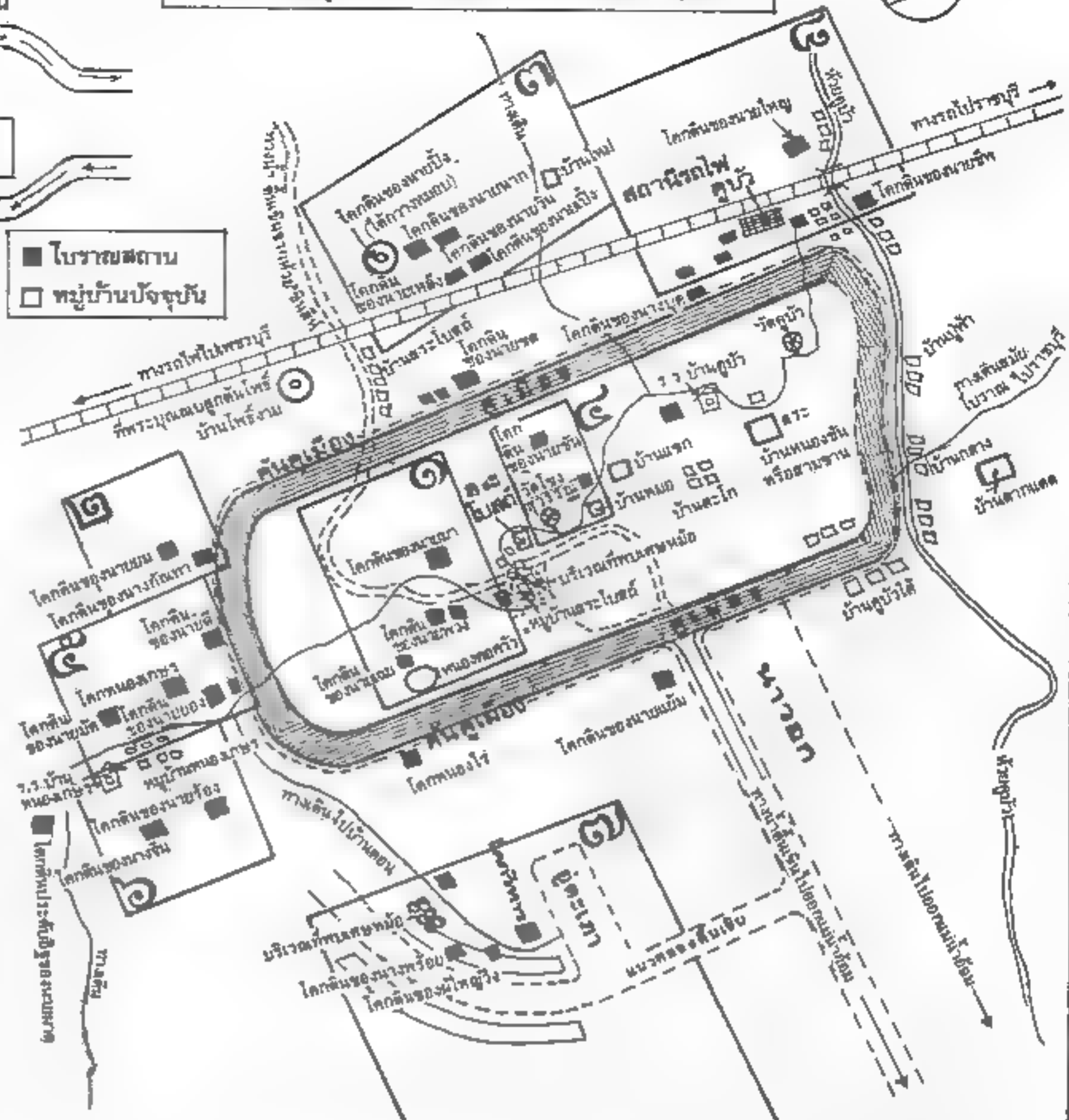
๖. โสนใหญ่ บริเวณเรือนหมอสู้ใช้ คือ โรงพยาบาล เรือนคนไข้ โรงเรือนหมอ สร้าง พ.ศ. ๒๓๗-๓๐๐

๗. บริเวณเมืองทอง ขุนโสมยา ขุนหญิงโสมมาตีสร้างก่อน พ.ศ. ๑๑๔๐ ปี พระเจ้าทัมไทยทองตั้งชื่อสุวณภูมิกับเจ้าในเมืองทอง เมื่อพระพุทธพรรษา ๒๕ ก่อน พ.ศ. ๒๐ ปี และสมัยคังเอธิราชสร้างศาลา ๑,๐๐๐ ห้อง เป็นงานการค้า

๘. วัดศรีพุทธาธรรมเมืองทองไทย พระเจ้าคังเอธิราช ทรงสร้าง พ.ศ. ๑๑๔-๑๒๐ ได้เสวยสมณัติทรงสมณเป็นพระที่หมิ่นไพร่ ดัน พ.ศ. ๑๓๖ พระเจ้าไทยสร้างฟ้าทรงสร้างพระเจดีย์ ประดิษฐานด้านหน้าออกข้างคูไปหลัง วัดคูบัว หมายเลข ๙ เป็นเจดีย์ที่พระเจ้าคังเอธิราชสร้างประดิษฐานพระญาณจวณ และ พระธรรมสุทิน พ.ศ. ๑๑๔

แผนที่สังขยาแสดงบริเวณเมืองทองและสุวณภูมิ

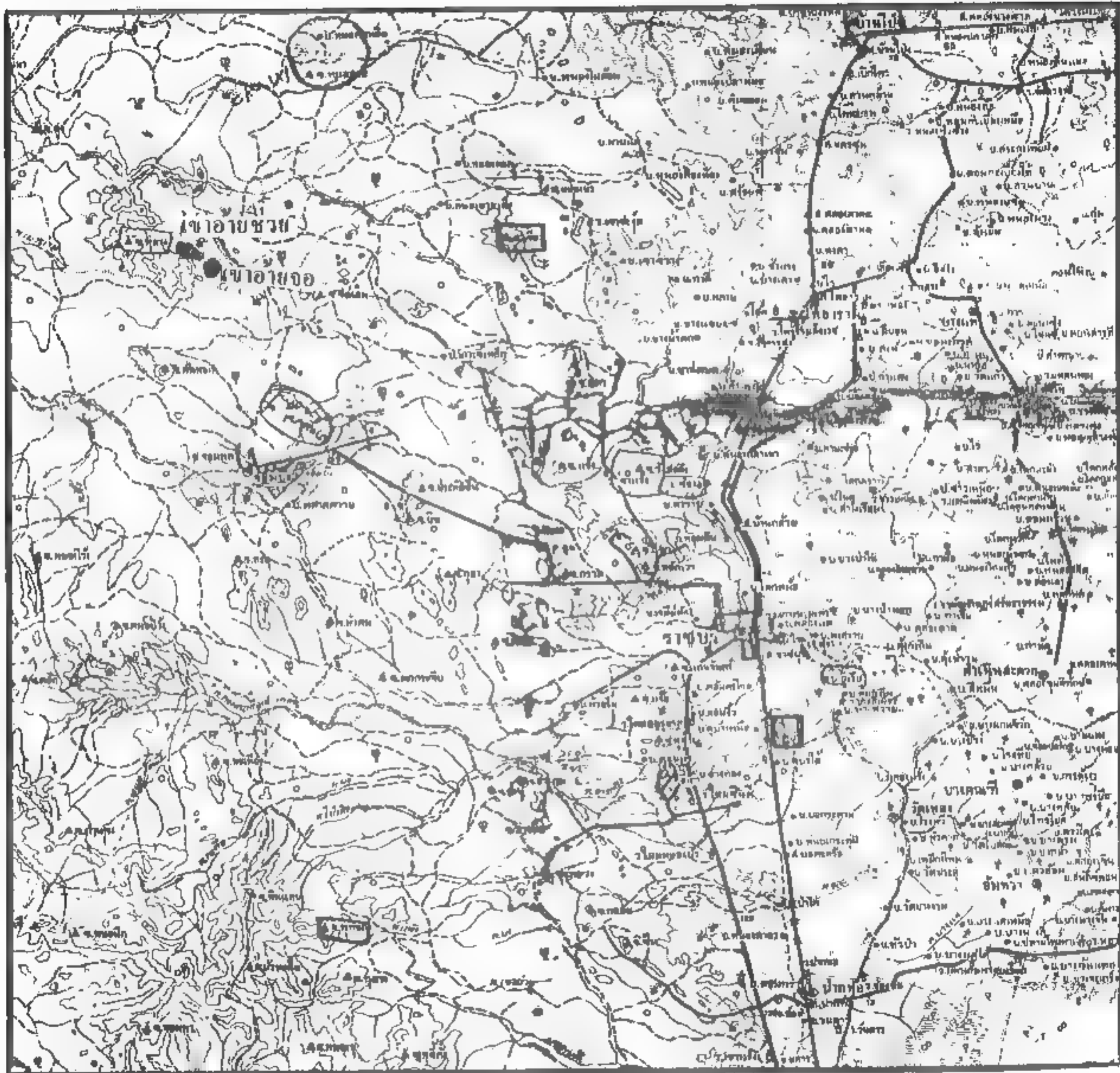
ที่ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี



รูปแผนที่ทั้งสองนี้ แผนที่ด้านซ้าย เป็นแผนที่กรุงสุวณภูมิเมืองทอง (ปัจจุบัน คือ คูบัว) มีชื่อปีไทยอยู่หลายชื่อ ขวา-แผนที่เหนือคูบัวนั้นมีบริเวณกว้าง และ โกล จะเห็นมี เขาทะเลสาบ เขาเขียว ตลอดไปถึงเขาหลวง ซึ่งมีชื่อปีไทยติดอยู่ประจำเกือบครบ ชื่อทั้งนี้ ปรางกุอยู่ และ เป็นชื่อต่าง ๆ นั้น ซึ่งกรมแผนที่กระทำไว้ และ บันทึกไว้ได้เป็นหลักฐานคงดั่งกันมาตั้งแต่ปรากฏเมืองแมน ซึ่งขุนอินเขาเขียว และ ขุนหญิงกวักทองมา ได้มีลูกด้วยกัน ๒๐ คน จึงตั้งชื่อลูกว่า อ้ายชวด ยี่ฉลุ สามขาน ฯลฯ แล้วได้นำชื่อนั้น ๆ ตั้งเป็นชื่อปี, เดือน, วัน เช่น อ้ายชวด-ก็เอาคำชื่อว่า-อ้าย อันหมายความว่าต้น หรือ หนึ่ง นั้นเป็นชื่อ-เดือนอ้าย เอาคำชื่อว่า-ชวด ตั้งเป็นชื่อปีที่ ๑ ว่า-ปีชวด ยี่ฉลุ ก็เอาคำชื่อว่า-ยี่ อันหมายความว่า ๒ เป็นชื่อเดือนว่า เดือนยี่ เอาคำชื่อว่า-ฉลุ ตั้งเป็นชื่อปีที่ ๒ ว่า-ปีฉลุ ฯลฯ ต่อมา เมื่อใหญ่ขึ้นแล้ว ต่างก็แยกย้ายกันไปอยู่ที่ใด ก็ตั้งชื่อที่นั้นตามชื่อของตน ชื่อจึงปรากฏติดอยู่กับ-ภูเขา หมู่บ้าน ทุ่งนา อำเภอ และ เมืองอย่างปรากฏนั้น ซึ่งเป็นของมีมา และได้ติดประจำอยู่กับที่นั้น ๆ อันแผนที่ได้ระบุไว้แล้ว และ ที่เป็นบันคบบคอกตกทอดมาถึงบัดนี้ ก็คือ-ชื่อปี เดือน ซึ่งยังคงใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ ชื่อ-ที่ปรากฏนั้นมีอย่างนี้

๑. อ้ายชวด ที่ปรากฏคงเพี้ยนไปแล้วว่า-อ้ายช้วย คือ อ้ายชวดขุนชาย เป็นชื่อปีชวด และเป็นชื่อเดือนอ้าย เป็นชื่อภูเขาและหมู่บ้าน ณ บริเวณเขาหลวง

๒. ยี่ฉลุ ตามจารึกว่าไปอยู่อุทอง ปรากฏชื่อว่าบางยี่สุณ บางยี่รง ได้เห็นจารึกวัดค้างคาว คือ เฉลิม แต่จารึกว่า เฉิมฉลุ นี้ ออก ฉ. เลข ๆ ได้เช่น มล. ออก. ม. เลข ๆ ได้ เมล็ด เป็นเม็ด แผลงเป็นแมง ฉลุ ก็ออกว่า ฉุน ฉ.ช. ออกเสียง ส.ช. ได้ฉะนี้ ปีฉลุ จึงเป็นยี่สุณ ยี่สุณได้





๓. สามขาน มี-บ้าน คือ สามขาน ปิขาน เดือนสาม อยู่ ณ ภูบัว ก่อนตะวันออก
 ๔. สีเถาะ คือ ปากห่อ เดิมชื่อ-ปากถ่อ ตามเสียงแต่เดิม คือ ปีเถาะ (เถาะ) เดือนสี่ คือ อำเภอปากห่อ
 ๕. ห้ามะโรง คือ ห้วยหลวง หรือ ห้วยโรง คือ ปีมะโรง เดือนห้า คือ ห้วยโรง
 ๖. หกมะเส็ง คือ บ้านหมอ เดิมเรียกว่า บ้านหมอเส็ง คือ ปีมะเส็ง เดือนหก คือ บ้านหมอ อยู่ ณ ภูบัว
 ๗. เจ็ดมะเมีย คงเป็นหมู่บ้านเจ็ดเสมียน ซึ่งเพี้ยนไปแล้ว คือ ปีมะเมีย เดือน ๗ เป็นตำบลใน-อำเภอโพธาราม ราชบุรี
 ๘. แปดมะแม ตามจารึกว่าไปอยู่ไกล อาจเป็นเมืองแปด ที่เพี้ยนไปเป็น แปบ คือ ปีมะแม เดือนแปด
 ๙. เก้าออก คือ หมู่บ้าน-นาออก ก็คือ ปีออก เดือนเก้า อยู่ ณ ภูบัวทางใต้
 ๑๐. สิบระกา คือตำบล ป่าไก่อ ไม่ตรงนัก คือ ปีระกา เดือนสิบ อยู่ระหว่างภูบัว กับอำเภอปากห่อ
 ๑๑. สิบเอ็ดจ่อ คือ หมู่บ้านอ้ายจ่อ ก็คือ ปีจ่อ เดือนสิบเอ็ดซึ่งเป็นชื่อ-ภูเขา หมู่บ้านอ้ายจ่อ อยู่ใกล้กับ-ภูเขาหมู บ้านอ้ายช่วย ณ บริเวณเขาหลวง
 ๑๒. สิบสองกุน คือ บ้านแม่กุน หรือ บ้านพระอนุกุต ก็คือ ปีกุน เดือนสิบสอง ก็บ้านแม่กุนนี้อยู่ฝั่งใต้แม่น้ำคลองกระแซง
- อ. เมือง เมืองเพชรบุรี

๓. สามชาน มี-บ้าน คือ สามชาน ปี่ชาน เดือนสาม อยู่ ณ ภูบัว ก่อนตะวันออก
 ๔. สีเถาะ คือ ปากห่อ เดิมชื่อ-ปากถอ ตามเสียงแต่เดิม คือ ปี่เถาะ (เถาะ) เดือนสี่ คือ อำเภอปากท่อ
 ๕. ห้ามะโรง คือ ห้วยหลวง หรือ ห้วยโรง คือ ปี่มะโรง เดือนห้า คือ ห้วยโรง
 ๖. หกมะเส็ง คือ บ้านหมอ เดิมเรียกว่า บ้านหมอเส็ง คือ ปี่มะเส็ง เดือนหก คือ บ้านหมอ อยู่ ณ ภูบัว
 ๗. เจ็ดมะเมีย คงเป็นหมู่บ้านเจ็ดเสมียน ซึ่งเพี้ยนไปแล้ว คือ ปี่มะเมีย เดือน ๗ เป็นตำบลโน-อำเภอโพธาราม ราชบุรี
 ๘. แปดมะแม ตามจารึกว่าไปอยู่ไกล อาจเป็นเมืองแปด ที่เพี้ยนไปเป็น-แปบ คือ ปี่มะแม เดือนแปด
 ๙. เก้าออก คือ หมู่บ้าน-นาวอก ก็คือ ปี่วอก เดือนเก้า อยู่ ณ ภูบัวทางใต้
 ๑๐. สิบระกา คือตำบล-ป่าไก่อ ไม่ตรงนัก คือ ปี่ระกา เดือนสิบ อยู่ระหว่างภูบัว กับอำเภอปากท่อ
 ๑๑. สิบเอ็ดจอ คือ หมู่บ้านอ้ายจอ ก็คือ ปี่จอ เดือนสิบเอ็ดซึ่งเป็นชื่อ-ภูเขา หมู่บ้านอ้ายจอ อยู่ใกล้กับ-ภูเขาหมู่บ้านอ้ายช่วย ณ บริเวณเขาหลวง
 ๑๒. สิบสองกุน คือบ้านแม่กุน หรือ บ้านพระอนุกุต ก็คือ ปี่กุน เดือนสิบสอง ก็บ้านแม่กุนนี้ อยู่ฝั่งใต้แม่น้ำคลองกระแซง
- อ. เมือง เมืองเพชรบุรี

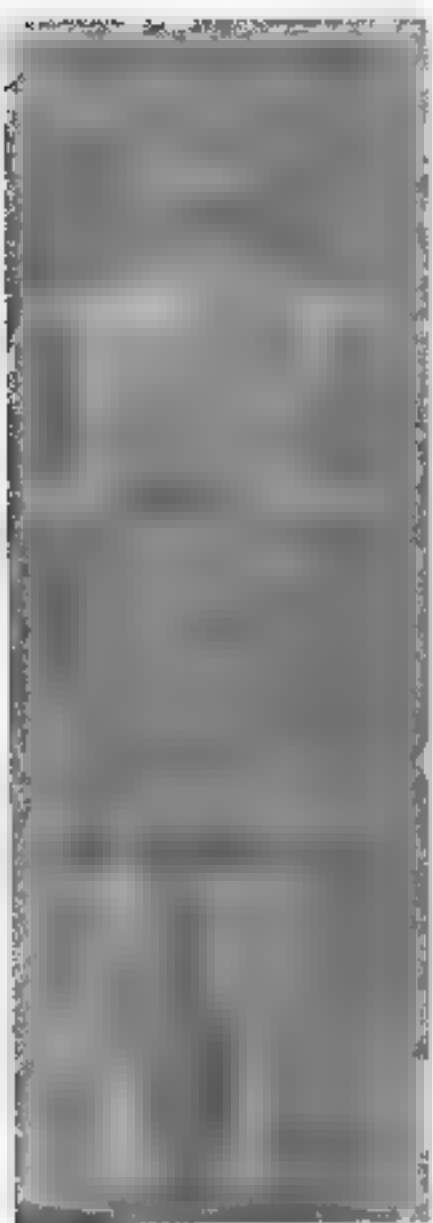
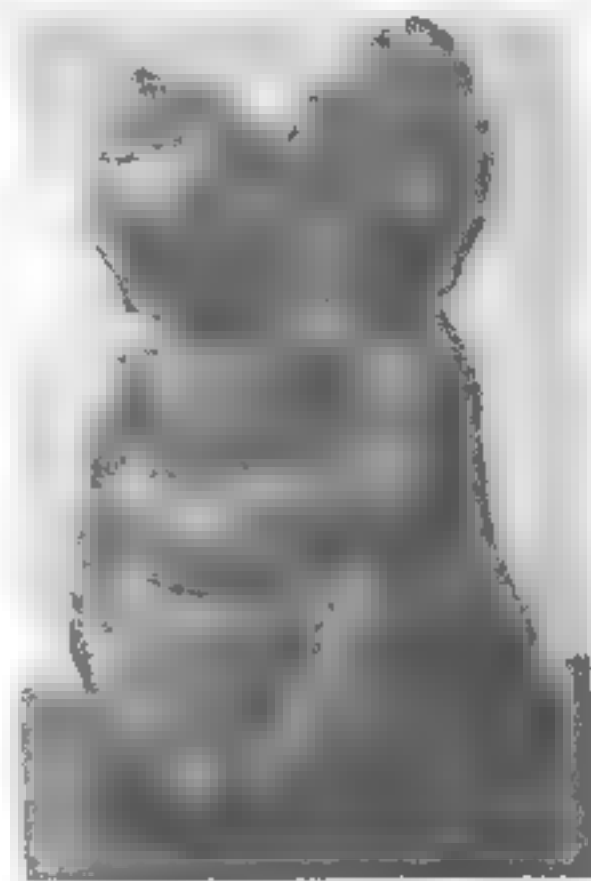
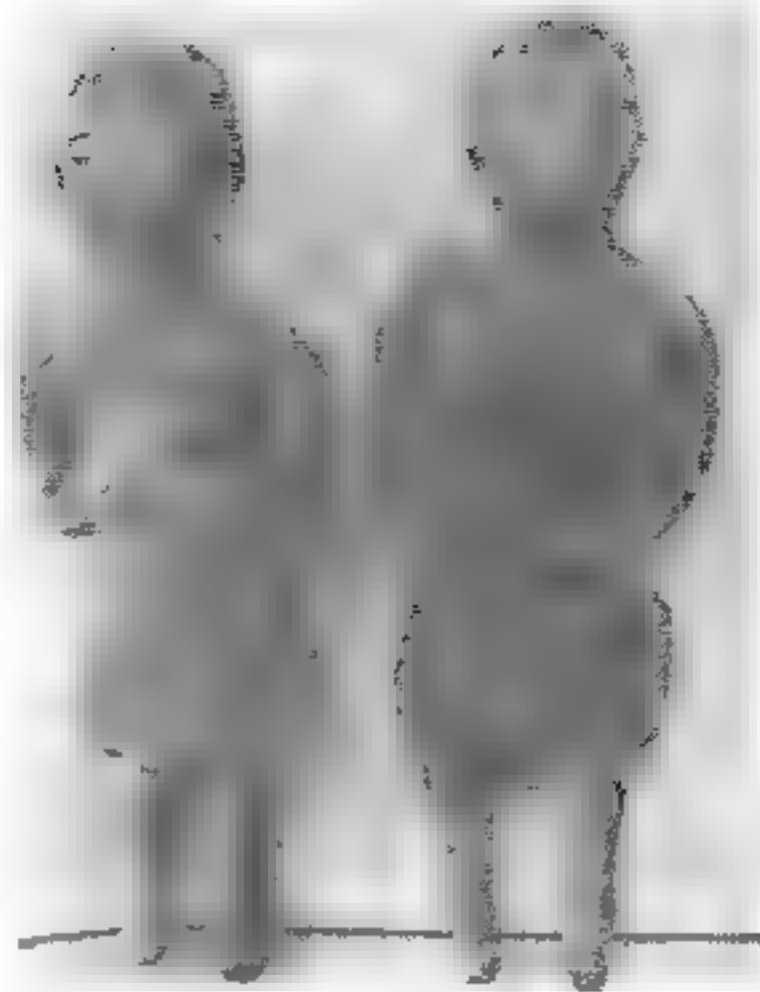
๑. อ้ายหวดขุนชาย ขุนอินสิบสองพัน

๒. นางงามดอกไม้ม หุนหญิงตันห้องทอง

ทั้ง ๒ นี้ ความจริงเป็นรูปจำลองด้วยซีเมนต์ รูปจริงเขาขายไปอยู่ที่อัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ ได้เห็นภาพยนตร์ข่าวทางโทรทัศน์จึงทราบได้ เจ้าของเขาเล่าให้ฟังว่าได้จำลองรูปนี้เอาไปขออนุญาต ก็ได้รับทันที เวลาส่งรูปจริงออก รูปจำลองจึงยังอยู่ในไทย เป็นรูปอ้ายหวดขุนชาย และ นางงามดอกไม้มที่หน้าอกมีรูปเต้านมจึงทราบได้

← ขุนอินสิบสองพัน อ้ายหวดรูปแผ่นโคที่ทุ่งค้อ ชัยนาท จะเห็นนุ่งไบไม้ ได้ทำสืบ ๆ กันมา ที่เป็นรูปนางงามดอกไม้มได้ถ่ายรูปมาแล้ว

ขุนไฉฉูและขุนหญิงอู่ (อู่ทอง) เมื่อรุ่นเล่นทำเรือไปไหนได้ → ครั้นหนุ่มสาว ขุนอินนางกวักให้ไปหาที่อู่จึงลงเรือไปอู่ทอง คงไปตามคลองละว้า รูปนี้ทำคอนจากถิน นื่องร้องให้คิดถึงบ้าน ชี้ถูกออกปลอบ ผมยังเกล้าเป็นชั้น ค่อมมากลายเป็นรูปอาดรรพนโลกียภาพ



สามخانขุนชาย กับ อาขุนสาว สามخان เมื่อขุนอินสุมแร่หล่อเหล็กก็ช่วยทำรู้ทำมิด ขวาน จอบ เสียม ดาบ หอก แหวน หลาว อาขุนสาวช่วยแม่นำไฟจุดสุมขอนเอาดินปั้นโยนใส่แข็งแล้ว จึงปั้นเป็นกระบอกลเผาไฟสุกแล้ว แชน้ำไม่เปื้อย จึงทำเป็นหม้อ หุงต้ม ข้าว ปลา ผัก กินง่าย จากนั้นก็คิดประดิษฐ์เครื่องดินเผาต่าง ๆ เมื่อเห็นยี่ฉูและอู่ทองสาวได้เป็นผัวเมียกันจึงอยากได้บ้าง ตอนนั้นยังไม่มีใครอื่นมากนัก และพี่น้องก็สนิทสนมคุ้นเคยกันซึ่งความรักฉันทพี่น้องมีอยู่แล้ว จึงแจ้งแก่พ่อแม่ พ่อแม่ก็กล่าวว่า มีความรู้พอจะทำที่อยู่ หากินได้แล้วจึงอนุญาต อาขุนสาวพาพี่สามخانมาอยู่ที่ได้สงมา สร้างเรือนอยู่ดังชื่อที่เป็นเจ้าของว่าบ้านสามخان (เวลานี้เรียกว่าบ้านขัน หรือ สามขัน) อาขุนสาวเมื่อให้สามخانเป็นผัว ก็ให้ร่วมรสเพื่อมีลูกก็ไม่มี ถึงสิบปีไม่มีลูก นางจึงเดือดมาก จึงด่าสามخانว่า มึงทำมิดี มิมีลูกพี่ซึ่งเหลือ จับก้อนหินเงื่อจะฟาด ซึ่งอาขุนหญิงก็จึงจึงยืนยื่นหน้าอกให้ ขุนหญิงประกาศเลิกแล้วทิ้งวิ่งหนีออกจากบ้านไป เมื่อสามخانออกจากไปแล้ว นางรู้สึกได้ว่าถูกทิ้งไปแล้ว กลับคิดถึงและเศร้าโศกเสียใจร้องไห้ระงมอยู่ไม่เป็นอันกินนอน กระทั่งรู้ทั่วไป คนอื่นก็ได้ปลอบ ขุนห้ามะโรงรู้เรื่องอยู่แล้ว จึงไปถึงบ้านสามخانชวนนางไปอยู่ด้วย นางก็นอนร้องไห้ระงมอยู่ ขุนมะโรงจึงเข้ากกเข้าน้ำตา และชวนปลอบน้อมอย่างร้องไห้ จะให้ความสุขแทนสามخان นางหยุดร้องไห้ บอกให้ ให้ทำความสุขใจให้จะไม่ร้อง ขุนมะโรงเพื่อปลอบและเอาใจ จึงประเล้าประโลมและให้ความสุขตามที่น้องบอก นางหยุดร้องไห้และหัวเราะได้ และให้ขุนห้ามะโรงอยู่เป็นเพื่อนนอนสามวัน และบอกว่าอาจดูร้าย ขอยู่บ้านสามخان และพี่แมกกจะได้ไม่ร้องไห้อีก ซึ่งขุนห้ามะโรงรับคำ ก็มาร่วมด้วยเสมอ ได้สามปีนางมีลูกหญิงชื่อ มลิกา และมีชายชื่อ ออหลวง

ขุนหญิงอาจ หรือกษัตริย์ จะเห็นใส่ขอบชอนนั่งทำงานรูปหน้าคล้ายหน้าฟูกหมอน ได้คัดต่อเพื่อเห็นสัญลักษณ์ทำที่นอน



ขุนหำมะโรง ขุนหญิงอาจ พระร่วง พระนางร่วง จำหลักหินทรายที่ปราสาทพนมรุ้ง คงเป็นรูปกษัตริย์และกษัตริย์สมัยนั้น ชายใส่หมวกยอด และนุ่งผ้าแผ่นหรือใบดอง



ขุนสิบระกาและขุนหญิงอี (อุบัว) เมื่อเด็กรุ่นชอบเลี้ยงไก่ที่ป่าไก่อ (ข้างปากท้อหรือถ่อ) เมื่อหนุ่มสาวพ่อแม่ให้ไปอยู่ร่วมกันที่ป่าไก่อจะเห็นยัมแย้มแจ่มใสที่ทำรูปอย่างนี้แสดงว่าอีเพ็งรุ่น ลูกสาวเด็กชายทั้งคู่ต่อมาได้ใช้หรือทำรักยมสิบแบบอยู่ จะเรียกว่ารักยมก็ได้ ขุนสิบระกา มือขวาอุ้มไก่ แสดงสัญลักษณ์และนามปี

สามขานขุนชาย หนีออกจากบ้านแล้วก็ขึ้นช้างเดินทางจากไปกระทั่งเขาพนมในบ้านเมืองพนมนั้น มีขุนหญิงชื่อขนมดวงฟ้า ซึ่งขุนสามขานไปได้เป็นเมีย มีลูกชายชื่อ ขุนเสือไทยฟ้า (ซึ่งเป็นต้นตระกูล เสือ และ สมิง เช่น เสือสมิง)

สี่ขานขุนชาย (เกาะ) เมื่อเด็กชอบเล่นน้ำ จับปลา กุ้ง อยู่ดินบก ชอบไล่จับมะมั่ง ละอง เก้ง กวาง ฟาน เมื่อหนึ่งได้เพื่อนกระด่าย มันวิ่งเร็ว วิ่งจับได้ ไม่ช้า เอาเข้ากอหญ้ากลางวันเอาลงเล่นน้ำ เอาลำไผ่แห้ง เอาเถาหวาย พันล่อนน้ำเล่น เมื่อหญิงชื่อสินบ้านฟ้า ลูกอาฟ้าอยู่เรือนมาร่วมเล่นกระด่าย เล่นแพ เมื่อหนึ่ง เล่นมีฝว่ สิ้นว่าแม่วุ้ขึ้นทับแม่วเมียเอาสินออกรอยเมียฝว่ ให้เล่น รอทุกมี้อวัน คำ ษา เมื่อหนึ่งสินอยู่ แม่กวักทองมาว่า มันขึ้นเมียฝว่ กันแล้ว ให้เอาที่อยู่ออยู่ เอาเมื่อน้ำที่เกาะ ชื่อบ้านช่อ (ปากช่อ ปากช่อ) ที่เอาที่อยู่ มีข้าว มีนก ปู ปลา กัดกินได้ เมื่อสินบ้านฟ้าท้อง เมื่อเฝ้าป่อ ข้าออกเอา กุ้งปลา กั้วย อ้อย พรวัว ไคนด คินดอก เอาให้กิน ออกขายชื่อ ถมฟ้าเมือง ออกหญิงชื่อ เถิมแสงฟ้า ออกหญิงชื่อเลิมดินฟ้า ออกหญิงชื่อ ลูกสีฟ้า ขายชื่อ ส้างสังฟ้า ขาเชื้อ ถ้อสินฟ้า (ชื่อเป็นต้นตระกูล หรือ นักษัตริ์ กระด่าย)

หำมะโรง ขุนชาย ห้วรวง หลวง พวง (นาค งูหงอน) เมื่อเป็นเด็กชายช่วยพ่อแม่คุมพี่น้องทำโรงอยู่ ทำหอนอน อางขุนสาวเอาผ้าสาณ ผ้าทอหุ้มหนุนสำลี เอาเถาวัลย์ร้อยเป็นฟูก หมอน นอนทับ หนุนหัวได้ เอาเข้าห้องหอนอน เมื่อหำมะโรงเข้าไปดู อางให้สองนอนหนุนหมอนก็อ่อนนุ่ม ให้อางทำให้บ้าง อางขุนสาวบอกนางขึ้นสาวแล้ว นมใหญ่แล้ว ทำไว้ในหอนี้เอาไว้นอนเป็นเมียฝว่กัน เมื่อแม่กวักออกเอื้อยแล้ว พ่อขุนนอนกก พี่มากกทับน้อง

— * —

และมีมาได้น้อย ฝิ่บั้งนี้ มีแต่เป็นทัญญูแน่นอน กรรณใด ๆ ก็เพียงแค่สอน ส่วนตัวเองมันไม่ได้กระทำจึงปรากฏรูปสุภาพ มักมีเครื่องทิพย์เกิดกับอภิสสมานกาย เมื่อมีแสงพระนิยตโพธิสัตว์ส่องให้เห็นจึงปรากฏเรียบร้อย แต่ตัวเขาไม่เห็นอะไร เพราะนิยตนิจนาทัญญูปิดบังทำให้มืดตลอด ฝิ่บั้งเหล่านี้ ไม่ได้มาเกี่ยวข้องกับมนุษย์ จึงไม่ปรากฏ และไม่มีใครรู้จัก

วันศุกร์ที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๐ ไททศนส์ ๕ ได้ฉายภาพยนตร์สารานุกรมจอแก้วถ่ายสัตว์น้ำในแอ่งถ้ำและสัตว์บกในถ้ำลึกจากพื้นดิน ๗๕๐ ฟุต ปรากฏว่าตัวขาวใสและตาบอดหมด เพราะไม่มีแสงสว่างต้องใช้ตา เป็นอันว่าแสงสว่างไม่ถึงก็มีมืดตลอด ตาไม่มีอีกด้วยก็มีมืดตลอดกาล คงคล้ายฝิ่กันบั้งพวกโลกกันคนี่

เหมือนพ่อ ฟูกหมอนอ่อนนิ่มเหมือนกัน ขุนหำมะโรงทำตาม จึงได้กันและรู้สึกจึงมีบ่อย ๆ กระทั่งพ่อแม่เห็นเข้า บอกขึ้นหัวเมียกันแล้วให้ไปหาที่อยู่ใหม่ แต่ทั้งคู่ไม่ไป อยู่กันที่นั่น มีลูกด้วยกันเป็นชายชื่อ มะม่วงไทยลาว เมื่อขุนอินตาย ขุนหำมะโรงจึงเปลี่ยนเป็นปีอิน ๓๕๐ และ เป็นคันชื้อ พวง คือนาค งูทอง งูใหญ่ และหลวง เป็นผู้สืบทอดหลวงหรือพระร่วง ต่อมาเป็นคันตระกูลงูใหญ่ หรือนาค นักขัตร์มะโรง และอาจไปอยู่หรือไปพักที่หัวขวัง จึงมีชื่อหัวขวังหำมะโรง คิดต่อมา

หกมะเส็งขุนชาย และเอื้อยขุนสาว มะเส็ง ม่อ หมอ เส็ง แปลว่า เ่ง อาจรู้ยาบำบัดพิษงูและงูสัตว์ จึงเป็นคันตระกูลงูเล็ก นักขัตร์มะเส็ง เมื่อใหญ่ชอบเล่นปลุกต้นไม้ ชิมรสรู้ต้น ราก ใบ ดอก ลูก เปลือก แก่น แก้วไข ทำยาแก้ป่วยไข้ รู้เอาหินบด เอาหม้อต้ม เผาไฟ ย่างไฟ ตากแดด จึงขึ้นชื่อ หมอเส็ง เอื้อยขุนสาวมาช่วยปลุก เก็บ ประสม ต้ม ตาก เมื่อพ่อแม่พี่น้องป่วย ก็เอามาช่วยแก้ไขรักษาให้ แม้ที่อื่นก็มาหา มาเรียนจำเอาไป เอื้อยขุนสาวก็ไปด้วยเรียนด้วย รักษาด้วย จึงรู้และขึ้นชื่อเป็นหมอหญิง นางรู้สึกรัก เคารพ นับถือพี่คนนี้มาก ไม่อยากให้จากไปอื่น ต้องการให้อยู่เป็นพี่และเป็นหัว เมื่อไปรักษาคนอื่น เห็นมีพวกผีเข้า เมื่อหนึ่งจึงทำเป็นผีเข้า เมื่อหมอเส็งเอาต้นข่าจะเจียน นางบอกว่าไม่ต้องเจียน นางอยากได้เป็นหัวให้เป็นหัว ถ้ายอมเอาขุนหินบด-บดยามดมาบผสมน้ำกะสายเมื่อดื่มกินแล้วจะออกเอง หมอเส็งบดยาให้ดื่มแล้ว เมื่อมีอาการให้ดื่มอีก พ่อแม่เห็นแล้วบอกให้อยู่บ้านหมอ (ที่คูบัว) ตั้งท้องมีลูกชื่อมดเมืองฟ้า นางทำความรู้จักล้อมท้อง คลอดลูก ประหงม สมาน อยู่ไฟ เลี้ยงลูก ให้นม ให้ยาเกลือ กกล้วย เผา นางจึงมีชื่อเอื้อยแม่มด (หมอกลอด) หกมะเส็ง ขึ้นชื่อหมอเส็งก่อนอื่น เป็นคันตระกูลหมอและรู้ยาบำบัดพิษงูได้ จึงเป็นคันนักขัตร์งูเล็ก

เจ็ดมะเมียขุนชาย (น่าจะไปอยู่และตั้งชื่อที่ชื่อว่า เจ็ดมะเมีย ซึ่งเลื่อนมาเป็นเจ็ดเสมียนในกาลนี้) เมื่อขึ้นใหญ่ หักขึ้นป็นต้นไม้ ดูนกกินมะ (ลูกไม้) กินแล้วรู้รอดจิต เปรี๊ยะ มัน หวาน และรู้ขึ้น ขม เผ็ด ร้อน เอาให้พ่อแม่กินดี กินได้ พ่อแม่ว่า ขำรู้ดี รู้หิน ดิน ลม น้ำ ไฟ ให้ไปหาที่อยู่ มีเมีย มีเด็ก มีลูก ออกข้าม ผา ป่า แม่น้ำ เจอหญิง เขาใหญ่ เริงเล่นป่า เข้าหาพูดด้วยมีรูเรื่อง ข้าเข้าช่องเขาเอาสี่คนเป็นเมีย สอนกิน สอนทำนาชื่อเมืองเจ็ด เมืองมะเมีย (ลูกเมีย)

ข้าออกห่างเมือง มาพาเอาลูกขุนอยู่ทองดาขุนเขาเขียว ชื่อเลื่อนเฟื่องฟ้า แลเอาไปสอน นา ข้าว ผ้า อยู่ไฟ เอาหินก่อหอบังลม ผ่น แดก หญิงชายรู้อ่อนน้อม เมื่อมีอยู่คู่ชายหญิง เมื่อถูก ถ้ามันผิด เจียน เกิดลูกให้เลี้ยง ข้าเอาหญิงใดเป็นเมียมียอม ฆ่ากิน มีทั้งลูกตัวและคู่อื่นรวมพันคนตั้งเมืองเจ็ด (อาจเป็นเมืองเจ็ดเสมียน หรือเมืองเซตพน หรือเชียงแสน เป็นคันตระกูลมาอาจไปถึงจีนจึงมีแซ่ เบ๊ ม้า อยู่ที่นั่น เป็นคันนักขัตร์ มะเมีย ม้า)

แปดมะแม เมื่อขึ้นใหญ่ เห็นหินคม สับเข้า แทงเข้า หินดอกหินกอกไฟ เมื่อเอาไฟ เอาหินดอกกอกไฟจุดนุ่นสำลี สุมไฟไม้ ท่อนไม้ เผาหินสุก ดินแข็ง ผิงเนื้อ ปู ปลา ลูก พ่อว่า ชื่อ แปดมะแม มีดี รู้หิน ดิน น้ำ ไฟ ลม เลี้ยงคนได้ ให้เข้าป่า เอาเมียมีลูก เช่น ปูสรวง ย่าสาว เข้าไปเถิงสิบป่า เจอฝูงหญิงเข้าเล่นจับได้ เอาขึ้นเมีย มีลูกสิบผู้มีชื่อเมืองมะแม มีได้มาเมืองแมน จำเมืองอื่น มีจำทางเมืองพ่อ เมื่อตายแล้ว ขึ้นสาบมาตัวเอง (อาจตั้งชื่อเมืองแปดมะแม ซึ่งเลื่อนมาเป็น “เมืองแปบ” คงเสียงแพะ จึงขึ้นชื่อนักขัตร์ว่า มะแมแพะ)

เก้าออกขุนชาย และ อันขุนสาว เมื่อใหญ่ อันขุนสาว ช่วยแม่สานผ้า เอาฝ้าย สานฟ้า หานุ่นยัดกลางฟ้า เอาผ้าซ้อน นอนอ่อนดี ตั้งชื่อฟูก ฝ้ายพัน ปั่น เส้น เข็นเข้าที่ทอ ผ้าไหม และเอาสินเหลือชื่อทอง สิบขาวชื่อเงินทำเส้นเข้าลาย ข้าว ลูกไม้ ต้มกิน ช่วยพ่อแม่ดี เมื่อนมใหญ่ พ่อว่า รู้แล้ว เป็นสาวแล้ว เอาหัวมีลูก นางว่า เอาหัวออกขึ้นหัว พามาด้วยพี่ชาน ที่อา เอา นาวอก มีน้ำ มีดินบก มีปลา มีนก กินได้ พี่ออกรักน้องมาก วอกตั้งชื่อว่า นาวอก (อยู่ที่คูบัว) รักกัน สนุกสนาน รื่นเริง เมื่อฝนตก วอกอุ้มออกเดินรำอาบสายฝน ร้องเพลงฝนตกว่า เพลงะ อุ เพลงะ เป็นชื่อ “เพลง” อันร้องว่า ฟาร้องก้องเสียงเพียงดังเรียกร้องพาข้อยว่า รำ เอาคันไขว้ใบบัวปิดอก แลและ คัว รำ รำ นมเพื่อน พี่ร่ว บัวใบบัง ตั้งดอกกะเพร้อม ข้อยอุ้วอกมีลูก ชื่อเอื้อยเชษฐาขัณธุผู้เดียว เมื่อลูกเชื่อง อุ้มดูต้นข้าว

อ่อน เมื่อลมโยก .อนอ่อน ให้เอนตัวอ่อน เมื่ออ่อนซ้ำแล ร้องเพลงเรื่องขุนอินเขาเขียว แม่กวักทองมา สอนชื่อ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตาขุนเขาเขียว ยายขวัญทองมาและแก้วอกขุนชายมองเห็น ตะวัน เดือน เคลื่อนที่ เข้า สาย เทียง บ่าย เย็น ค่ำคืน เทียงคืน คึก สาง รุ่ง ให้ชื่ออย่างนั้นว่า มื่อ เข้า สาย ฯลฯ ใช้เรียกกาลเวลากันมาและอันเป็นชื่อวัน จันทร์ แก้วอก เป็นชื่อ เดือน ๘ ปีวอก เป็น ต้นตระกูลกระโดดโลดเต้นเด่นรำ จึงเป็นต้นชื่อ นักฆัตรีปีวอก ถึง

สิบระกาขุนชาย อีขุนสาว เมื่อน้อยเอวไก่อมีลูกอ่อน.จ่านอนกอไม้ ไก่อีกหลายเข้าหลบใบไม้ แม่ไก่ออกไข่ เอากิน มันไม่หวง อีเข้าช่วยเก็บไข่ แล เปิดฝุงมันอยู่ในบึง ด้อนเข้าอุหนอง เมื่อออกไข่มันมีอยู่ เอาเข้าวาง บังกอย่า มื่อหิวเอากินได้ เอามาบอกพ่อแม่พี่น้องกินได้ เมื่อใหญ่ อีมินนมแล้ว เอา ขนไก่ เป็ด นก ถักฝั้นพันนม พันเอว ห่มเอว ห่มอุ้ง พ่อแม่ว่าเชื่องรู้แล้ว ไปหาเมียผัว ที่อยู่ เมืองอยู่ อีว่าเอาพี่ระกา ข้าวเอาอี พากันเข้าอุหน่งสะ พังปามีไก่อ่ เปิด ห่าน มื่อไข่ เติบ เอากินง่าย มื่ออีมินนมใหญ่ ให้กล่าวว่าเสียงกกกอด มื่อกินขึ้นเมียผัวเสียงกรอดออยร่อยใจ อีชอบชวนเอามีอิม เกิดมีท้องโต ตามแม่ว่า มีลูกแล้ว มีชายชื่อ ไก่อ่ฟ้า มีหญิงชื่อ ออน่าฟ้า มีชายชื่อ กอเล้งฟ้า เกิดชายชื่อ กุมเลื่องฟ้า มีหญิงชื่อ อ่อนสีฟ้า หญิงชื่อ เอี่ยมนูนฟ้า เมื่ออ่อนนมเลี้ยง เข้าใหญ่ กินไข่ แม่กวักทองมา เอาสายสร้อยทองเงิน เข้าผูกมื่อ เมื่อพ่อแม่ดับ พาไปให้หน้าผี อยู่ที่บ้านไก่อ่ (ปัจจุบัน ป่าไก่อ่) ต้นตระกูลไก่อ่และต้นนักฆัตรีปีระกาไก่อ่ และ สิบระกาขุนชายยังคิดรู้ दिन ทาง นาที่ ตั้งชื่อมาตราว่า นิ้ว คืบ ศอก วา เส้น งาน ไร่ ผืน ร้อยไร่ เป็น ผืน ๑

สิบเอ็ดจอมขุนชาย หรือ เอ็ดจ่อ เมื่อขึ้นเมือง เห็น เดือนตะวัน ดาว ออกมาเดิน (ข้าม) ดกหาย เอาว่าคำชื่อรู้ว่าตะวันออก ตะวันตก ทางเหนือ ทางใต้ และเฉียง พ่อขุนอินว่า เอาชื่อ दिनฟ้า ชื่อ ฟากลม दिनกลม คือว่า ตะวัน เดือน แม่กวัก ทองมาว่าจอมเป็นผู้รู้แล้ว พ่อแม่ให้ไปหาเมียต่างเมือง เทียวไป เมื่อเข้าเมืองแม่หญิงเวียง เปงแล่น้องหญิงชื่อ ดาวเวียง เอาคู่เมีย ไปหาถิ่นดี สร้างบ้านเมืองชื่อ จอมทอง เมื่อหนาว สร้างผ้าสานไหม มีลูกชาย หญิงสิบสอง เมื่อกลับมาหาพ่อแม่ที่เมืองแมน ให้ชื่อว่า อินจอมเวียง และเข้าแก่ เอาลูกขึ้นชื่อ จอมอินลว่า เอ็ดจ่อ เป็นชื่อเดือน ๑๑ ต้นตระกูลสัตว์เลี้ยงเพื่อนบ้านคือ จอ=หมา ต้นนักฆัตรีปีจ่อ

สิบสองขุนขุนชาย เมื่อขึ้นเมือง ชอบดูดาวและท้องฟ้า ย้ายบ้าง ตั้งนึ่งที่บ้าง เห็นดวงดาววันกลมใหญ่ ดวง เดือนเล็กลงไป ตั้งชื่อดาวเหนือว่า ดาวเผ (จรเผ) ดาวไถว่า ดาววาว ดาวเคลื่อนที่ช้า ๆ เอาชื่อน้องตั้งชื่อว่า ดาวอา (อาทิตย์) ดาวอัน (.เดือน จันทร์) ดาวาง (อังคาร) ดาวอุ้น (พุธ) ดาวเอือย (พฤหัสบดี) ดาวอู่ (ศุกร์) ดาวอี (เสาร์) และกับน้องอุ้นขุนสาว เทียวคินดูเดือนเพ็ญ ดาวพราวฟ้า มองดูดวงดาวที่สุกใส มักขึ้นหัวค่ำ และ เข้ามิด จึงชื่อว่า ดาวเมืองหรือดาวประจำเมือง (ที่เรียกกันในเวลานี้ว่า ดาวคำ ดาวประจำเมือง ดาวรุ่ง ดาวประกายพริบ หรือ ประกายพุดกษ) ครั้นพ่อขุนอินและแม่นางกวักทองมาให้ไปหาคู่และที่อยู่จึงตกลงไปด้วยกัน ตั้งชื่อที่อยู่ว่า กุณอุ้นไทย เมื่อ มีลูกชายก็ได้ตั้งชื่อว่า มกุณอุ้นไทยและยังไปเป็นช่างลาย เช่น ลายกุ่ม ฝาปะกน และอาจไปจับหมูป่ามาเลี้ยงด้วย จึงเป็น ต้นชื่อนักฆัตรีปีกุน หมู บางทีก็เขียนกฤษ เป็นปีช้างบ้าง

วอก กับ อัน เมื่ออยู่ด้วยกัน สนุกสนานรื่นเริงเล่นเพลงทั้ง แดด ลม ผ่น ร้อง รำ จึงตั้งชื่อ“เพลง” ครั้นมีลูกสาวให้ชื่อเอ๋ยเชษฐาขวัญ พอรุ่น อันพาลูกคู่ต้นข้าว ซึ่งอ่อนโอนเอนไปมาตามกระแสลมพัด จึงหัดลูกให้รำ ให้ ร้อง เมื่อสอนกล่าว เอ๋ย ทำอย่างนี้ ร้องอย่างนี้ขึ้นเอ๋ยเสมอ จึงเป็นต้นเพลงว่า “เอ๋ย” ขณะหัดร้อง หัดเดินนั้น ขุนวอก เอาหนังกบซึ่งหม้อทำกลองเคาะ เอาไม้ทำกรับ เอากะโหลกมะพร้าวทำซอ เอาไม้ไผ่ทำแฉวงขึ้นเสียง (ระนาด) อันสอนรำ ตั้งชื่อไว้ว่า บังคม กัมไหว ไกวแขน แล่นเกล้า ก้าวเดิน เชษฐชาติ ผัดหน้า อาบน้ำ แต่งตัว ยัวเข้า เข้ารบ แขนนาง หวนนอน

ขุนห้วมะโรง กับ อางขุนสาว มีลูกชายชื่อ มะร่วงไทยลว่า เมื่อขุนอินตาย ขุนห้วมะโรงครองด่อ ตั้งปี ขุนอินตายว่า ปีอิน ๓๕๐ ซึ่งอาจนับเลยเข้าไปในกาลเมืองแมน หรือ ขุนแมนนั้นเคยตั้งชื่อมาแล้วว่า เมืองแมนก็ได้

เอ๋ยเชษฐาขวัญ เข้าทรงไทยงามเล่าเรื่องให้ขุนสือไทยเขียนลงกเบื้องจาร์ว่า เข้าเกิดมาเมื่อนมเบิกหัว แม่สอนรำบังคม กัมไหว ฯลฯ นกบิน ผินกัม ชมเศร้า ก้าวขว้าง ย่างอิง ชิงของ มองหา กรับ กลอง ร้องรำ ชื่อข้าว่าเอ๋ย

เชิดเอย รบเอย แม่เรียกเอยเชิดขวัญเอาสั้นว่า เอย เมื่อข้าสอนขึ้นเอย นี่ค้นคำว่าเอยมา

เมื่อปีอื่น ๓๓๑ ว่าตามเดิมตามที่ขุนมะโรงเพิ่มขึ้นจะได้ปีอื่น ๓๓๑ ขุนห้วมะโรงตายขุนมะร่วงไทยลว่า
ครอง ให้มีเพลงเรื่องขุนอินและนางกวั๊ก ให้ซ้อมร้องรำเพลง ข้าเมื่อรำยั่วเข้าเข้ารบแอ่นนมให้มะร่วงดู รำร้องเพลงว่า
สวนนะวีวาม งามนะพิมอง ยีนอกให้มะร่วงจ้องดู ดึงนม ข้าจับ ปรับขึ้นผ้า

เมื่อมะร่วงไทยลว่ากับเอยเชิดขวัญอยู่ครองด้วยกัน มีมะเลื่องขวัญไทย ปี ๓๓๖ หรือ (เชื่อว่า) เลื่องขวัญไทย

เลื่องขวัญไทย เมื่อเกิดมาแล้ว โตขึ้น ชอบน้ำ เล่นล่าปลาเอาปลากิน และให้พ่อแม่พี่น้อง เทียวกับ
นกแก้ง กวาง ช้าง ม้า ฝ่ายแม่เอยเชิดขวัญก็หัดเพลงแก่ลูกหลานว่านเครือให้ รำ ร้อง และเครื่องเล่น (ดนตรี ปี
พาทย์) ขุนเลื่องขวัญไทย ปายป็นต้นโดนด ด้นมะพร้าว เทียวจับนก กระรอก กระแต เห็นมันเอาพื้นเห็นเจาะกินน้ำ
ได้ จึงเอากินบ้าง ก็กินได้ รูนวดอัน ปาด และรองน้ำหวาน ตั้งชื่อ น้ำตาล (ตาโหนด) ทำได้ทั้งโดนดและมะ
พร้าวเรียกน้ำตาล ยังไปเห็นน้ำเค็มขังแห่งเป็นก้อน กินเต็ม เอาใส่ปลา เนื้อ กินอร่อย ได้กินดินทำคันข้างเค็มให้มาก
ก็ได้ก้อนเค็มมาก แล้วเรียก “เกลือ” แต่นั้น รู้จักทำน้ำตาลโดนดน้ำตาลมะพร้าว แต่น้ำตาล หรือ น้ำอ้อยนั้น กิน
เป็นมานานแต่ก่อน เมื่อทำ ก็เทียวไปเก็บเอามากัดกิน เอาไม้กด บีบ ทีบ ให้น้ำออกมาก็กินได้ ต่อมารู้เอาต้มเคี่ยว
ให้เค้น แข็ง ทำงบใส่หม้อ ทำปึก เก็บนานได้

ต้นเอ็นดู รักเลียงช้าง

เลื่องขวัญไทย จับ นก แก้ง กวาง ช้าง ม้า จั้ว ควาย สอ (สมเสด กขสิทธิ์) แรด ช้างใหญ่ ๕ ตัว
พอกินมือ (เมื่อคราว) หนึ่ง เมื่อคัดช้าง แม่ช้างลูกอ่อนเข้าหลักไฟยังมีก่อไฟ แม่ช้างร้องให้แรง ชูงวง ดูลูก เมื่อก่อน
หลายมือ มันเอะขึ้นหลัง อ่อนซอนช่างมันนักแล้ว ร้องให้ดอมมัน แก้มัน ให้มันไปป่า มันจูงลูกมาหา เอาเป็นเพื่อน
จึงไม่ฆ่า ไม่สับ ไม่กิน ช้างเอาช้างทำเพื่อน มันมีหนังขน แม้นเนื้อเผือก ภูเขาชื่อมันว่า แม่เผือก มันพาภูเทียวหลาย เมื่อกลับ
มา พ่อมะร่วงไทยดับ ปีอื่น ๔๓๕ ครองต่อพ่อ

เลื่องขวัญไทย ให้มีเพลงเรื่องขุนอินเขาเขียว กวั๊กทองมา ให้อาสาวที่แม่เอยเชิดขวัญหัดไว้มาเล่น
นางมิ่งขวัญใจเป็นกวั๊กทองมา ให้เอาเครื่องแม่เอยเชิดขวัญจัดไว้ เชิดโบสไฟวงทอ สร้อยสะพาย ผ้าทอชายห้อย ๔ คือ
หน้า ข้าง-ขวา และหลัง ทับผ้าถุง เมื่อมิ่งขวัญใจเป็นนางกวั๊กอาบน้ำ ขุนเลื่องขวัญไทย เป็นขุนอินเขาเขียว เข้าไป
ช่วยอาบน้ำอุหลังตัว และจับอก เมื่อเสร็จงานฉลองแล้วจึงอยู่ร่วมกัน ปีอื่น ๔๓๘ มีลูกชายชื่อ ลือขวัญไทย

ต้นผีไทย*

สร้างเรือนสาธ หรือศาลพระภูมิ หรือวัด ก่อน พ.ศ. ๔๘๖๒ ปี

ปีอิน ๔๑๕๐ + ปีโล ๑๑๕๐ = ๕๓๐๐ + พ.ศ. ๒๕๑๘ = ๗๘๑๘

ลือขวัญไทย พ่อเลียงขวัญไทยตายปีอิน ๔๘๘ ได้ครองค่อ ปีอิน ๔๙๑ แต่งงานกับลูกทง ชื่อแก้วสีทอง และบัวสีงาม แก้วสีทองมีลูกชายชื่อเลื่องสีไทย ปี ๔๙๕ บัวสีทองมีชายชื่อไทยสีเมือง ปี ๔๙๖

ในกาลนั้น คราวหนึ่ง เดินไปพบเห็นผีพ่อเลื่องขวัญไทย^(๑) เทียวเร่ร่อนไม่มีที่อยู่ได้คิดตลอดไปถึงปู่ขุนมะม่วง ไทย ชวดขุนห้วมะโรง และพ่อทวด คือ ขุนเขาเขียว และ ขวัญทองมา เฉพาะขุนอินและแก้วทองมา ขุนทองทับฟ้า ลูกขุนอุทองเขาเขียว ทำเรือนน้อยให้อยู่กับขุนเขาเขียวและขวัญทองมา จึงคิดใคร่สร้างเรือนน้อยให้ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ชวดชายชวดหญิงอยู่ สร้างเรือนให้อยู่คนละหลัง เรียกว่า “เรือนสาธ” หลังหนึ่งให้อยู่ ปั้นรูปคู่กัน ใช้ไม้ นิ้วเสียบฝา เอาดินสีแดงขีดลายบอก ตอนนั้นยังไม่มีลายสือ กำลังทำอยู่ ขุนสรวงและนางสาธมาบอกให้สร้างให้ต้นด้วย จึงสร้างอีก และปั้นรูปต้นนั้น ทำตัวชายหญิง ขึ้นชื่อ เรือนสาธ ได้ทำรั้วกันเขตไว้ส่วนหนึ่ง เรียกว่า “วัด” ทำให้เตียนไว้ต้นไม้ใหญ่ ๆ ไร่หมื่น เรียกว่า “สวน” เวลาเย็นไปเยี่ยมไปคุยกัน จึงมีเรือนสาธกันมา

เลื่องสีไทย ครองเมืองแมน ปีอิน ๕๕๘ เมียชื่อ เลื่องห้องเรือนทอง และสีห้องทองเรือนห้องทองมีลูกชายปีอิน ๕๖๒ ชื่อเลื่องห้องทองไทย สีห้องทอง มีลูกหญิงชื่อ ทองงามดาปีอิน ๕๖๘

เลื่องห้องทองไทย ครองเมืองแมนปีอิน ๖๑๕ เมียใหญ่ชื่อคาวคำฟ้า มีลูกชายชื่อไทยจอมฟ้าพระยาเมืองแมน เมียน้อยชื่อ คู่ขวัญใจ มีลูกหญิงชื่อ เลื่องคู่ใจ ปีอิน ๖๒๔

ไทยจอมฟ้า ครองเมืองแมนปีอิน ๖๗๑ เมียชื่อ เพญเดือนแจ่มฟ้า และนางมีลูกชายชื่อเลื่องอินไทย ปีอิน ๖๗๓

(๑)นี้แสดงถึงวิวัฒนาการ การนับถือและระลึกถึง ระลึกคุณ หรือกตัญญูตถะเวทิตาธรรมต่อบุรพชนของไทย เรือนสาธนี้ ขุนโลธายเขียนไว้ว่า ขุนแผนเมืองฟ้าสร้างเมืองแมน (เป็นอีกคอนหนึ่งจากเมืองแมนเดิม) ที่คอนโคนค (เดี๋ยวนี้เรียกบ้านคอนหรือบ้านหัวคอน) เคียนเค้นฟ้าเขียนคอนซ่อมเรือนสาธ (พ.ศ. ๒๕๗) ว่า เดิมเรียกโคกวัด เพราะให้สาธ (ผี) อยู่ เมื่อสร้างเสร็จแล้ว เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า โคกวิหาร (เดี๋ยวนี้เรียกโคกวัดบ้าง โคกวิหารบ้าง อยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือเล็กน้อยของบ้านคอนโคนค) ด้วยเรื่องที่ว่านี้ คำชื่อว่า “วัด” คู่กับคำชื่อว่า “บ้าน” วัดมีมาแล้วตั้งแต่ก่อน พ.ศ. หลายพันปี บ้านเป็นที่คนอยู่ วัดเป็นที่ผีไทย (คนตายแล้ว) อยู่มานาน เวลานั้นวัดเป็นที่อยู่ของพระก็จริง แต่ไทยก็ยังนิยมเอาคนตายเข้าอยู่วัด ซึ่งยังเป็นธรรมเนียมของไทยอยู่

— * —

การนับถือผีของไทย เมื่อสมัยเริ่มแรก ที่ท่านเขียนไว้นี้ ความปกติ เราไม่รู้เรื่องเลยแต่เวลานี้ก็ยังมียู่จะเห็นเช่นปราสาทพระเทพบิดร อันอยู่ในวัดพระแก้ว ก็เรื่องผีนี้ เมื่อฟังความรู้ของนักรัฐสมัยปัจจุบันนี้แล้ว รู้สึกว่าเป็นเรื่องของคนใจเขลาจนมางายเต็มที่ ทั้ง ๆ ที่การอย่างนี้ เข้าไปสู่ลัทธิของคนในโลกอยู่เป็นอันมาก โดยเฉพาะ “เรือนสาธ” การสร้างเรือนสาธ หรือ วัด เรือน บ้าน เมือง เป็นที่อยู่ของคนเป็น ๆ วัดหรือเรือนสาธ เป็นที่อยู่ของคนตายหรือผีสาธ ถ้าเราจะอ่านความคิดของท่านต้นไทยดูแล้ว จะเห็นว่าเป็นการนับถือระลึกบุรพชนของคนนั่นเอง เมื่อตายไป เราถือกันว่า “ดวงใจ” หรือ “จิต” วิญญาณรูปยังอยู่ในแดนสรวงหรือโลกทิพย์ จึงสร้าง “วัดผีเรือนสาธ” ให้อยู่ ซึ่งแสดงว่าท่านนับถือมากที่สุด

เลื่องอินไทย กรองเมืองแมน ปีอิน ๘๒๓ เมียใหญ่ชื่อ เลิมสีทอง เมียน้อยชื่อออขัวญมา ปีอิน ๘๒๔ เลิมสีทองมีชายชื่อ ไทยสีทอง และออขัวญมามีลูกหญิงชื่อ สีพวงทอง

ไทยสีทอง กรองปีอิน ๘๔๕ เมียใหญ่ชื่อ นางบุนหญิงไทย^(๑) เมียน้อยชื่อสินทองไทย บุนหญิงไทย มีลูกชายชื่อสินุนไทย ปีอิน ๘๔๘ นางสีมาไทยมีลูกหญิงชื่อมิ่งมาไทย สินทองไทย มีชายชื่อสมฟ้าไทย

สินุนไทย กรองเมืองแมน ปีอิน ๘๒๑ เมียใหญ่ชื่อเลิมสีไทย ปีอิน ๘๒๒ มีหญิงชื่อแสงเลิมฟ้า ต้องการลูกชายจึงมีอีก ๒ ชื่อ แสงสีทอง และ สีเงินฉาย แสงสีทองมีชาย ชื่อสองฟ้าไทย ปลายปีอิน ๘๒๓ ปีอิน ๘๒๔ สีเงินฉายมีหญิงชื่อ แสงงามสี ปีอิน ๘๒๕ เลิมสีไทยมีชายชื่อ สูงเลิมฟ้า แสงสีทองมีหญิงชื่อ ฟ้าใสแสง สีเงินฉายมีหญิงชื่อ นายสีฟ้า เลิมสีไทย มีหญิงชื่อ แสงส่องฟ้า

สูงเลิมฟ้า (ผู้นี้แปลก เข้าทรงเล่า ชุนสีไทยจเร็กไว้คัดมาตรง) พ่อชื่อ สินุนไทยแม่ชื่อ เลิมสีไทย พี่หญิงชื่อ แสงเลิมฟ้า แม่อื่นชื่อ แสงสีทอง แลแม่ชื่อ สีเงินฉาย แม่แสงสีทองมีชายชื่อสองฟ้าไทย หญิงชื่อ ฟ้าใสแสง แม่สีเงินฉายมีหญิงชื่อ แสงงามสี น้องหญิงชื่อนายสีฟ้า แม่เลิมสีไทยมีน้องหญิงชื่อ แสงส่องฟ้า พ่อตายปีอิน ๘๔๒ แม่พี่เอาขึ้นต่อ (อาจกลัวพี่สองฟ้าไทย ซึ่งเป็นลูกของแสงสีทอง ไม่ยอม) ฤไม่เอา จับขัง มัด ตี เข้า เ็น คิน นอนร้องกรวนกรางอยู่ พี่สาวแสงเลิมฟ้า (พี่ร่วมพ่อแม่ อาจเคยเลี้ยง อุ้ม กกกอด กล่อมมาตั้งแต่เล็กจึงเกิดสงสาร เข้าไปแก้ ปลอบน้อง) พี่เข้านอนกก (สอนให้รู้เป็นขุนต้องมีเมียและรู้จัก) สอนให้เอาเมีย นอนอกพี่ เอาพี่แสงเลิมฟ้า มือนั้น พี่ให้เอาชุน แล้วให้อีก เอาชุนและเอาพี่เป็นเมีย แสงเลิมฟ้ามีชายชื่อล้างเลิมฟ้า ปีอิน ๘๔๓ มีหญิงชื่อแสงส่องฟ้า พี่ว่ามีลูกจับนักหนา พาอุ้นเรือนทอง อ่อนขัวญหอมมาให้ มิเอา พี่ให้เอาชุน เอาพี่ให้ ว่ามีมีลูก เอาสองนั้นมีลูกหญิงชื่อ สร้อยทองไทย อีกปี อุ้นเรือนทอง อ่อนขัวญหอ มีชายคู่ ชื่อ สากอไทย ชื่อสุหานไทย เป็นไข (พี่เข้าพยาบาล พอหายป่วย) เอาพี่ตายบนอกพี่

ล้างเลิมฟ้า กรองเมืองแมน ปีอิน ๘๕๐ มีอายุเพียง ๘ ขวบ จารึกเล่าว่า มีภูมิเป็นบ้านเมือง พอขึ้น ๑๕ เข้า (ปีอิน ๘๖๒) นั้น ผีฟ้าก่อผีแถว (ผีดาบ) จับเหลือล้นทนมิมิได้ตายปีนั้น ขึ้นสู่ผีฟ้า

สากอไทย กรองเมืองปีอิน ๘๖๒ กับน้องชายชื่อ สุหานไทย ซึ่งมีอายุเพียง ๑๖ ปี จะคิดอย่างไรไม่ทราบ เพราะไม่ได้จารึกไว้ อยู่เพียง ๑๕ วัน รวมกับน้องชาย คือ ทั้งสากอไทยและสุหานไทยทั้งคู่ ได้ออกในเวลากลางคืน จารึกเล่าว่า “สองผู้คั่นทั้งเมืองให้พี่และลุงชายสองฟ้าไทย ขึ้นเมืองแมน กรันเดินถึงเมืองหิมวันต พบคนเขาใหญ่ชื่อยักขเข้าหาลูกหญิง เอาชื่อเมีย มีน้องหญิง นับค่อน้องสุหานไทย เมื่อเข้าหา ข้าเอยาสุมหลับทั้งเมือง ข้าแลสุหานไทยเข้าเมืองได้เมีย ขึ้นขุนอินสากอไทย (อินทสากราชา)”^(๒)

(๑) ที่นี้มีแปลก คือ คำชื่อว่าบุน ซึ่งเข้าใจว่ามาจากคำ มทร ว่า บุ ฦ ฦ บุ ฦ ฦ เป็นนาฬิ แต่ บุ ฦ ฦ บุ ฦ ฦ และ บุนเสียงผิดกันมาก แม้ระยะคำก็ไม่เท่ากัน ข้าพเจ้าเข้าใจว่าบุญ บุณ บุณ เป็นคำไทยตั้งแต่โบราณทั้งในชื่อจีนก็มี เช่นบุนไท่ลือ บุนเกียง (ห้องสิน)

(๒) พวกนี้อาจไปเป็นต้นแรกของคนไทย เพราะการไปคราวนี้ แม้เป็นนิทานที่ผิดทรงเล่าก็ตามบังเอิญมีชื่อสากอไทย สุหานไทย เมื่อดูตามแผนที่ตอนตะวันตกเหนือพม่า เห็นชื่อ อัสสัม-อาหม ภูฐานเนปาล อัสสัม อาหม จริงอยู่ดูจะเป็นคำมอญว่า อสม (ไม่มีไกรเสน) แต่นั่นคนไทยตระกูล “เสื่อ” ไซ้จึงน่าจะเป็นคำไทยและชื่อไทย อ. อา เฉพาะ อ. นี้ ตรงกับคำไทยว่า ออ. อันแปลว่าคุณก็ได้ แปลว่านายก็ได้ เช่น ออแก้ว และเป็นอาได้ เช่น พี่อา ออ. อา. นี้ไปถึงญี่ปุ่น เช่น คำขึ้นต้นของเขาทั้งผู้ชายผู้หญิงว่า “โอ” ออ. อา จึงมีความหมายว่า “คน” ได้ อาหมคือคนหาญ หรือ ชวน อัสสัมคือ คนสม คนเสียม หรือ เชียมตามเสียงจีน แต่เสียงไทยแท้ของเผ่าเหล่านั้น อาจออกว่า ออสมฯ ภูฐาน จริงอยู่คำว่า “ภู” ภาษามอญแปลว่า “เป็น” แต่ “ภู” คำไทยว่าภูเขาก็ก็น้อย ทั้งภูฐานก็อยู่บนภูเขาหิมาลัย จึงเป็นคำชื่อไทย เสนาแปลว่ากันว่าเมืองนิพพาน เมืองพระพุทธเจ้าผู้ตรัสรู้พระนิพพาน ทั้ง ๓ ชื่อนี้ เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นดินแดนที่คนไทยอยู่กันมานานแต่ก็มีประวัติหลังพุทธกาลทั้งนั้น เฉพาะที่เนปาล เมื่อก่อนและสมัยพระพุทธกาลมีชื่อกบิลวัดดุหรือกบิลพัสดุ กบิล เป็นนามก็คือชื่อคามส อันใกล้คำไทยว่า ระบิล กระบิล (เมือง) ทั้งชื่อก-ปี ล เนปาล ปา ล มีเสียง ป.ล. อยู่ ถ้า ก.น. ในภาษาของเนปาลใช้แทนกันได้ก็เป็นชื่อเดิมมา ทั้งเขตแดนนี้ ชาวจีนเรียกว่า เชียม เชียมกุก หรือสถาน-สถานโก๊วะ ซึ่งใกล้เคียงหรือเป็นชื่อคำเดียวกับเชียมล่อกัก และหลอฮกก (ละ ละโว) ในอินเดียมีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า ปาลว

สองฟ้าไทย เล่าว่า พ่อตาย น้องสูงเลิมฟ้าครอง ได้ช่วยเหลือกระทั่งตาย แม้ครั้งหลานสั่งเลิมฟ้าตายแล้ว
 สากอไทยขึ้นครอง ๑๕ มื่อ สากอไทยแลสุหานไทยชวนกันหนีไปมิดู พี่แสงเลิมฟ้าแลแม่แสงสีทอง เอาขึ้นครองเมือง
 แมน ปิอิน ๘๖๒ แม่แลพี่ให้เอาอัสวสามขึ้นเมียได้ห้ามแล้วเอาแสงงามสีให้ไทยอุ่นฟ้าลูกขุนเดิมทอง เอาฟ้าใสแสง
 ให้อออุทอง แสงส่องฟ้าให้ขุนพรานพริบพลี ได้แข่งกับทองพริบพลี งามอุทอง หนอมคนงาม ปิอิน ๘๖๓ ทองพริบพลีมี
 สีไทยฟ้า

สีไทยฟ้า ครองเมืองแมน ปิอิน ๘๘๔ แม่หา สีทองงาม มิ่งขวัญฟ้า แสงฟ้าส่อง ให้เป็นเมีย ปิอิน ๘๘๕
 สีทองงามมีชายชื่อ เลิมฟ้าเฟื่อง ปลายปิอิน มิ่งขวัญฟ้า มีหญิงชื่อสีสองขวัญ ฯลฯ

เลิมฟ้าเฟื่อง ครองเมืองแมน ปิอิน ๕๐๕ แแข่งกับสีสองขวัญ และสมแสงฟ้า ปิอิน ๕๐๖ สีสองขวัญมีชายชื่อ
 แสงขวัญฟ้า ปิอิน ๕๐๕ สมแสงฟ้ามีหญิงชื่อ สีเลิมฟ้า และ ปิอิน แม่ป่วยนอนให้เอาสคสีทองเข้าที่เมียพี่น้องรับแล้ว แม่
 คับ ฯลฯ

แสงขวัญฟ้า ครองเมืองแมนปิอิน ๕๒๕ ได้ลูกขุนพริบพลี ๒ คน ชื่อ เสื่องงามแมนและสีงามฟ้า ปิอิน
 ๕๒๖ เสื่องงามแมนมีชายชื่อ เลิมเสื่องไทย ปิอิน ๕๓๐ สีงามฟ้ามีหญิงคู่ชื่อ ยี่ทองงาม และ ยอดทองงาม

เลิมเสื่องไทย ครองเมืองแมน ปิอิน ๕๔๑ มิใจ มิดูเมืองบ้าน น้าอบอุ้นใจ ลูกขุนอุทอง เมียพ่อ พ่อว่า
 เลิกให้เลี้ยงข้า พาเที่ยว เมื่อขึ้นขุนแล้ว เมื่อคืนหนึ่งสอนให้รู้เมียแล้ว เอาเอิบเอี่ยมฟ้า น้องนำขึ้นเมีย ปิอิน ๕๔๒ อบอุ้น
 ใจมีชายชื่อ สีชายไทย มีหญิงชื่อ เอ็มผ่องสี เอิบเอี่ยมฟ้า มีชายชื่อ แสงส่องฟ้า หญิงชื่อ เพ็ญผ่องฟ้า หญิงชื่อ ตาเลิม
 ฟ้า และหญิง ชื่อ ผุดผ่องสี

สีชายไทย ครองเมืองแมน ปิอิน ๕๖๑ ขึ้นขุนแล้ว ยังไม่มีเมีย แม่อบอุ้นใจเอาเอมผ่องสีข้างายว่าฝัวทำ
 เมียเทื่อ และแม่เอิบเอี่ยมฟ้าพาเพ็ญผ่องฟ้ามาให้ ปิอิน ๕๖๔ เอ็มผ่องสีมีชายชื่อ สิ้นอินไทย ปี ๕๖๘ เพ็ญผ่องฟ้ามีหญิง

----- (๒) -----

หรือ บัลลว (ลาวะผู้ใหญ่ ลาวะผู้เป็นประธาน) ฉะนั้น จะเห็นชื่อ ล. ล้อ ลัวะ ลาว เลี้ยว แลว ลัว อยู่ ชื่อ เลี้ยว คำแต่จิ๋ว เรียกชาวเหนือตั้งแต่แมนจูเรียลงมา
 ว่า ปักเลี้ยว-ลาวเหนือ เรียกตั้งแต่ด่านกิงลงมาถึงเวียงจันทน์ว่า น้ำเลี้ยว=ลาวได้ และเรียกดินแดนริมค เสดวน รวมเรื่อยไปถึงกวางตุ้ง และ
 ญวนว่า เมืองวิวัด (เมืองวัด เพราะมีวัดตลอด) “วัด” ความเสียงแต่จิ๋วว่า “วิวัด” ญวนออกว่า “เวียด” ภาษากลาง และ กวางตุ้งออกว่า “ฮวด”
 เมืองวิวัด หรือ เมืองวัด คำชื่อไทยนี้ แผล่ออกไปตลอดแถบเหนือของเนปาล ชื่อ เนปาล เมื่อออกเสียงตรงว่า เนปา-ลธ จะเห็นชื่อล้อ หรือ ลัวะ
 อยู่ คำหน้า ล. นั้น คือ พ่อ ปือ ปา ป่า จีนยังใช้คำเก่า เช่น จัวปา พ่อภูเขา เน คำไทยว่า คน นี้คำว่า นีะ เนะ อันแปลว่า คน เช่น คำท้องถิ่น
 ว่า นีะ ยังไง, เนะ-ยังไง ว่าคนยังไง ฉะนั้น เนปาลว่า คำคำไทย พอได้ความว่า คนพ่อลัวะ คนพ่อลาว พอเข้ากับชื่อที่จีนเขานานว่า เชียม-
 เชียม-กัก หรือ สาน-सान โกวะ พอเข้ากันได้ จะผิดถูกอย่างไร ก็พูดในคราวนี้ แด่ เชียม- เชียมกัก จีนเขาเรียกมานานเท่า ๆ กับเรียกว่า “ฮวน”
 ซึ่งมีชื่อพร้อม ๆ กับพวก หาน หรือ ฮั่น (เช่น ฮั่นโจโก แต่เมืองฮั่นมีมาก่อน) ฮั่นโจโก รวบรวมจีนได้แล้ว ใช้ชื่อเป็นของคนว่า ฮั่นฮั่นคือ คนของฮั่น
 ใครได้พวกนี้เป็นคนฮั่น ซึ่งพวกเหล่านี้ไม่ยอมเข้าชื่อด้วย ก็ “ฮ้วน” ขึ้นจึงประกาศชื่อตามจริงว่า “ฮ้วน” คำคำชื่อไทย อันหมายถึงว่า ฮ้วน
 หั่นฮั่น จีนเรียกว่า “ฮวน” ฮั่นฮั่นฮั่นว่าต่างไปจากฮั่น เหตุที่พวกนี้ไม่ยอม ทั้งพำนักอยู่ตามป่า ภูเขา จึงเป็นความหมายของชื่อว่าฮวน ตามความ
 หมายที่ไทยแปลว่าคำจีน แด่เล่าเจ๋ง จีนกับบอกว่า ฮวน เป็นชื่อชาวต่างประเทศ ต่างปกครอง ต่างเมือง ซึ่งยืนยันว่า ฮวน คือ พวกเอกราช

นำสังเกตอีก ๒ ศัพท์ ๒ ชื่อ คือ พรหม และ พราหมณ์ ถ้าพูดถึงคำไทยและศัพท์ไทย ถ้าเขียนตามแบบไทย พรหม จะเขียนอย่างนี้
 พระหม ซึ่งถ้าออกเสียงมครแล้วใกล้เคียงกันมาก พรหม=พระหม พราหมณ์=พรา หมณ์ (พระอาหม=พราหมณ์) คือ พวกหม โหม ก็คือ พวก
 ลาว สมัยก่อน คน คน โหมเข้าชนะแล้วก็ตั้งตัวเป็นใหญ่ได้แต่โบราณคึกคักบรรพมา เมื่อเป็นผู้ชนะแล้ว ก็บังคับให้คนเคารพบูชาพวกตนถ้า
 ไม่ยอมก็ประหาร ฆ่ากิน และทรมานแบบพระเจ้าสาปแช่งและทรมาน เอาชื่อของตนเองตามคำไทยซึ่งพวกเดิมไม่รู้ ว่า พระหม พระอาหม
 (พระโหม) บอกว่า พรหม พรหม มหาพรหม พราหมณ์ พราหมณ์ ฉะนั้นชื่อ พรหม และพราหมณ์ ก็น่าจะเป็นชื่อตั้งให้เป็นที่เคารพบูชามา
 แต่โบราณ จะเห็นว่า พรหม พราหมณ์กษัตริย์ (ขุนนักรบเจ้าเขตแดนหรือนา) และจะเห็น พรหม อิศวร นารายณ์ ไม่มีกำเนิดในถิ่น มาจากนอกถิ่น
 ขมพูทวีปทั้งนั้น แม้พระพุทธเจ้าก็ทรงประกาศ “อิน” “อินทร” “ตักกรินทร” และ “ตักกเทวานมินทร” จะเห็นว่าพระองค์นี้ชี้ข้างแบบไทย
 และข้างเอราวัณ มี ๓๓ เศียร ซึ่งยืนยันว่า “แข่ง” (นิรมิต)

ชื่อ เลิมผ่องฟ้า ปิอิน ๕๗๑ เอมผ่องสี มีชาญเลิมฟ้า เพ็ญผ่องฟ้า มีแสงช่อฟ้า

สินอินไทย กรองเมืองแมน ปิอิน ๕๕๕ กับเลิมผ่องฟ้ากับผุดผ่องสี แสงช่อฟ้าปิอิน ๕๕๖ เลิมผ่องฟ้า มีลูกชายชื่อ สวงอินไทย ผุดผ่องสี มีชายชื่อ สมสีฟ้า ปิอิน ๕๕๕ เลิมผ่องฟ้า มีหญิงชื่อ สอแสงฟ้า ฯลฯ

สวงอินไทย กรองเมืองแมน ปิอิน ๑๐๒๕ เมียชื่อ ห้อมเรือน เมียน้อยชื่อ บัวทอง ปิอิน ๑๐๒๗ ห้อมเรือน มีลูกชายชื่อ สีห้อมไทย

สีห้อมไทย กรองเมืองแมน ปิอิน ๑๐๕๓ เมียใหญ่ชื่อ สมพูนเพ็ญ เมียน้อยชื่อนมงามเม ปิอิน ๑๐๕๔ สมพูนเพ็ญ มีลูกชายชื่อ สีเลื่องไทย

สมัยขุนไธลาย ปลายปิอิน เมืองแมนระบุปิอินไว้ (ตัวเลขบอก จึงเอาไว้ตอนนี้)

ไธลาย เล่าขุนอินกวักทอง (มา) ปิอิน ๑๐๗๓ สีเลื่องไทยกรองเมืองแมน (๓๓๗/๑-๒) เมียชื่อ แสงส่องฟ้า เมียน้อยเลื่องรินฟ้า ปิอิน ๑๐๗๕ แสงส่องฟ้า มีลูก (ชายชื่อ) เสื่องฟ้าฉาย

เสื่องฟ้าฉาย กรองเมืองแมน ปิอิน ๑๑๐๕ เมียใหญ่ชื่อ ทองคำสี เมื่อเข้าปิอิน ๑๑๐๗ ทองคำสี มีลูกชายชื่อ เสื่องทองฟ้า

เสื่องทองฟ้า กรองเมืองแมน ปิอิน ๑๑๓๓ เมียใหญ่ชื่อ นางสีตัวทอง เมียน้อยชื่อเลื่องร่างทอง ปิอิน ๑๑๓๕ เลื่องร่างทอง มีลูกชายชื่อ สินเลื่องไทย ปิอิน ๑๑๓๗ สีตัวทอง มีลูกหญิงชื่อ สีขวัญใจ

สินเลื่องไทย กรองเมืองแมน ปิอิน ๑๑๕๕ เมียชื่อ ทองผ่องฟ้า ปิอิน ๑๑๕๖ ทองผ่องฟ้า มีลูกชายชื่อ เสื่องฟ้าไทย

— * —

นางขุนสรวงและนางสาธ เป็นชื่อต้น เมื่อลูกหลานหายไปก็ไปอยู่เป็นลูกของสาธในแดนสรวงเราจึงเรียกคนตายแล้ว ตลอดหัวไทยลาวว่าสาธ หรือ ผีสาธ (ได้ฟังชาวลพบุรีเรียก) อย่างนี้ พวกไทยปัจจุบันไม่รู้จึงเลิกเรียกกันหมดแล้ว เมื่อนางขุนสรวงและนางสาธสั่งขุนแผนเมืองฟ้ามาก่อเมืองอยู่ภูเขาริมทะเลนั้นเป็นผู้คลั่งคนคลั่งทุกอย่างให้ ตลอดจนกระทั่งความรู้ความคิดสมัยเริ่มแรก ก็ว่าผีสาธเป็นทุกอย่าง (แบบสยุมภูของพระผู้เป็นเจ้า และพระเจ้า) ก็บันดาลให้ลูกหลานรู้ทุกอย่าง ซึ่งขณะนั้น อาจมาทรงใคร ๆ แล้วบอกสอนให้ เรา-ไทย จึงนับถือผีทั้งในฐานะท่านค้ำและฐานะขอม คือ ครูอาจารย์จึงมีการขย่องการทรงผีฟ้า หรือทรงจ้าว กันมา ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าเหมือนกับลัทธิพราหมณ์ อันมีการถือพระผู้เป็นเจ้า คือ พรหมอิศวรนารายณ์ ที่อยู่สวรรค์เหมือนขุนสรวง และพรหมอิศวรนารายณ์ก็ชอบมาทรงคน อันเหมือนกับการทรงผีทรงจ้าวของไทยเรา ทั้งในลัทธิและศาสนา เช่น คริสต์ และอิสลาม มีพระเจ้าผู้เป็นทุกอย่างและอยู่สวรรค์ไกลกับอัลลาะห์ เสียงชื่อคล้าย ผี ก.และผี อ. ของเรา (ถอดพระเจ้าเห็นเขียน GOD คั้ว G ตรงกับเสียง ค มกร จึงอ่านอย่างเดียวกับโคคม (อ่านว่า โคคม) ยิ่งในคำสวด หรือระลึก พระจิต หรือพระวิญญาณ เมื่อกล่าวแล้วชี้ที่ทรงออก กล่าวคำเห็นเขียนไว้อย่างนี้ Holy Ghost เมื่อแปลตามศัพท์จะตรงกับของเราที่เดียวและอัลลาะห์หรืออัลลอหะ ก็ใกล้กับคำเชื่อว่าอรหันต์ หรืออรหของเร ส่วนเสียงกล่าวก็ออกไปตามเสียงชาตินั้น ๆ เช่น พระพุทธจีนออกว่า ฮุคโจ้ว อังกฤษออกว่า บุคคะ แยกแต่ออกเสียงว่า พุทธ เรา-ไทยออกว่าพระพุทธรเจ้า แม้ลัทธิมหายานก็มีพระพุทธรเจ้าอยู่สวรรค์ชั้นสุขาวดี ก็คล้าย ๆ กับลัทธินับถือพระพุทธรูปสำคัญ ๆ ของพวกเรากันหมดนั้น มีวิธีคิดค่อสิ่งมองไม่เห็น พุคไม่ได้ยิน ได้ด้วยวิธีทรงคน ได้เคยเห็นชาวคริสต์ ชาวอิสลาม ชาวมหายาน และหินฮานฝ่ายศักดิ์สิทธิ์ และชาวพราหมณ์ (พรหม อิศวร นารายณ์) เขียนไว้บ้างเล่าให้ฟัง บ้างเล่าวิธีทรงคนเหมือนกัน ว่าด้วยวิธีการทรงคนเป็นหลักใหญ่ อย่างนี้จะเห็นพิธีการลัทธิ “ผี” ของเราเข้าไปอยู่ในลัทธิสำคัญ ๆ ทั้งหมด และกำลังเข้าไปสู่หลักวิทยาศาสตร์แผนใหม่ คือ วิญญาณวิทยา หรือทิพย์วิทยา การทรงนี้ได้ทราบมาว่า ในอังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐ ออส-

(แผ่นลำดับอ่านที่ ๓๓๓ หน้า ๑)

๑ โลลาย เล่า ขุนอินทวัท ทอง (มา)

๒ ปี อิน ๑๐๗๓

๓ สี เลื่อง ไทยกลอง (ที่เห็น ใ, ท, อยู่ใน)

๔ เมือง ลว ไทย แมน (จะเห็นตัวซ้อนกัน)
อ่านสั้น ๆ ว่า เมืองแมน

ที่เห็นเป็นตัว ญ คือสระแอ ห้าย ย จะเห็นขมวด บน ล่าง คือ ม. น. เขียนไว้ล่าง ห้ายอยู่บน หรือ
เขียน ม.น. เดียวกัน เส้นล่างคือเส้นหมากรู้อ่าน ๒ ตัว

— * —

เตรส และ ญี่ปุ่น กำลังนิยมเล่นกันมาก ถึงกับจะเริ่มตั้งลัทธิศัสน์คาลกันขึ้น อันเรียกว่า “วิญญาณวิทยา” ไม่ใช่เพียงคนไทยเท่านั้น แม้คนชาติ
ต่าง ๆ มีปัญญาสูง ๆ ก็นับถือ เช่น ในคริสต์และอิสลาม และนักวิทยาศาสตร์ แต่คนไทยเรา นับถือกันมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ เมื่อเทียบปีกัน
แล้ว ไทยมีก่อนเขาหมด แม้ปัจจุบันนี้ก็ยังปรากฏอยู่ เช่น ปราสาทพระเทพบิดร ศาลพระภูมิ หรือเรือนสาธและคนมักทันแก่พ่อและปู่ จึงเรียก
กันว่าสาธพ่อปู่ ฉะนั้น เรือนสาธพ่อปู่จึงเลื่อนมาเป็น “ศาลพระภูมิ” ศิสาของไทย-ไทยได้เคารพนับถือกันมา ๙-๘ พันปี หรืออาจก่อนนั้น
มานานทราบว่ามีตลอดลงไปถึงบาสิ (หรือบาสิ) ตลอดไปถึง จีน เกาหลี และญี่ปุ่น (ยังไม่รู้ว่าภาษาของเขาเรียกว่าอะไร)

ของไทยนี้ เมื่อได้พบพระพุทธศาสนา บังเอิญมาตรงกันเข้า คือ ปุทุพเปตพลี (ทำบุญอุทิศแก่คนตายไปแล้ว) เทวดาพลี
(ทำบุญอุทิศแก่เทวดา) ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสสอนอนาถปิณฑิกเศรษฐีว่า คา เจว ปุชิตา โหนติ ทายกา จ อนิปุผลา (ผู้ล่วงลับไปแล้ว
และเทวดาทั้งหลาย) เหล่านั้น เป็นอันเราได้บูชาแล้ว และทายกทั้งหลายไม่ไร้ผล ทรงสอนว่าสักการพราหมณ์ว่า ยาคตุถ เทวดา อาสุ
เทวดาทั้งหลายเหล่าใด มีอยู่ ณ ที่นั้น ตาส ทถุจินมา ทิเส อุทิสบุญทุกขจินาทานให้แก่เทพดาเหล่านั้น ตาปุชิตา ปุชยนุติ เทพเหล่านั้น
ได้บูชาแล้วย่อมบูชา (ตอบ) มานิตา มานยนุติ น ไค่นับถือแล้ว ย่อมนับถือ (ตอบ) ตโต น อนุกมฺปนุติ จากนั้นจะอนุเคราะห์เอ็นดู
เขา มาตา ปุตตว โอรส เหมือนมารดาเอ็นดูบุตรอันเกิดจากอก เทวดานุกมฺปิโต โปโส นรชนซึ่งเทวดาอนุเคราะห์เอ็นดูแล้ว สทา
ภทรานิ ปสฺสตติ ย่อมพบเห็นความเจริญทุกเมื่อ ดังนี้แล

ฉะนั้น “ผี” เป็นชื่อคำไทย มคธบาลีว่าเทวดา หรือเทพเทพ มีคำชื่อหลายคำเป็นคำยืนยัน พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ไม่ถือความ
ถือคำชื่อที่เข้าใจกัน เช่นคำว่าผีเรือน คือ ขรัวฐเทวดา (เทวดาผู้ตั้งอยู่ในเรือน) จ้าวที่ ภูมิฐเทวดา (เทวดาตั้งอยู่กับพื้น) ผีฟ้า อาภสฐ
เทวดา (เทวดาผู้ตั้งสถิตในอากาศ) ผีไม้ นางไม้ รุกขเทวดา (เทวดาสถิต ณ ต้นไม้) ฯลฯ จะเห็นได้ว่า ลัทธิ “ผี” ของไทยนั้นไม่ผิดอะไร ยัง
มีความถูกต้องสมบูรณ์ที่สุดอีกด้วย

ของไทยเรานี้ถึงกระนั้น ก็มีพระไทยปากสวดพยานพูดชวนไทยใจ ๆ เป็นอันมาก ให้ล้มเลิกของไทยตลอดกาล พยายาม
ที่จะให้ไทยถือลัทธิ พรหม อิศวร นารายณ์ หรือโพธิสัตว์ สมัยศรีวิชัย เช่น ให้หรือศาลพระภูมิทั้ง รื้อศาลปู่เจ้า เลิกประเพณีทำบุญให้ผี ฯลฯ โดยอาศัย
พระธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นสื่อพูดเพื่ออาศัยพยานหนังสือคำพูด ขาววิชาพูดแก่นักเรียน มีสาวกรับลัทธินี้ เทิดทูนอ เจฟคำเป็นอันมากข้าพ
เจ้ารู้และทุกคนควรรู้จักพวกนี้ว่า “พ่อคำคำพูด”

ขอมตัน^(๑)

ปีอิน ๑๑๗๘ ก่อน พ.ศ. ๕๑๖๓ เมื่อ ๖๖๘๐ ปีมาแล้ว

เลื่องฟ้าไทย ขุนสรวง และ นางนาง สั่งให้เข้าทรงไทยงามเล่าเรื่องให้ขุนสือไทยฟ้าฟังแล้วจารึกไว้ เรื่องจึงปรากฏเมื่อเกิดปีอิน ๑๑๕๖ เป็นลูก ขุนสือเลื่องไทย แม่ทองผ่องฟ้า พี่สาวชื่อ สิบแสงฟ้า (อาจเกิดก่อนพ่อ เป็นขุน) น้องชายชื่อ สิบแสงฟ้า เมื่อปีอิน ๑๑๗๖ อายุเข้า ๒๐ ออกเที่ยวไปในป่า ได้พบเด็กหญิงคนหนึ่งชื่อ พวง หรือ พวงมะลิ กำลังลงน้ำในบ่อ หนอง งามเอา ปู ปลา เนื้อ กุ้ง จึงลงไปเล่นน้ำด้วย รู้จักกันแล้ว ตามรู้ว่าพ่อแม่ถูกงูกัดตายหมดแล้ว นางอยู่คนเดียว ไปไหนก็ไม่ถูก ไค้ยม กุ้ง ปลา ง่าบัว ผักบัวกิน ขุนเลื่องฟ้าไทย เกิดสงสาร จึงอุ้มนางมาอยู่โรงเค็มและนอนค้างด้วย ได้ไปชนเสื้อผ้าเครื่องใช้ของตนมาให้เที่ยวไปเก็บรวงข้าวเอามาข้าว บด ตำ ไว้หุงกิน อยู่ด้วยกัน เล่นด้วยกัน นอนด้วยกัน นางขึ้นสาวแล้ว ออกคก คงจะเป็นทั้งรักและสงสารที่ไม่มี พ่อแม่พี่น้อง ทั้งนางก็มีตัวคนเดียว จึงไม่มีทางอื่นมากไปกว่าธรรมชาติ ได้เป็นคู่ครองกัน และมีชายเมื่อเดือนขึ้น ขอมฟ้า ตั้งชื่อ ขอมฟ้าไทย มีหญิงชื่อ มะลิฟ้า และ สิบแจ่มฟ้า มีพ่อตาย สาวฟ้าใฝ่ใจใคร่เป็นเมีย เข้ามาหาเล่า บอกแล้ว ขุนเลื่องฟ้าไทย ปฏิเสธห้ามว่าไม่เอา พี่สิบแสงฟ้าโกรธมาก คงต่อว่ามากมาย ก็ไม่ยอม จึงด่าแข่งถึงต้น ขุนอินและต้นขุนญิงกวักทองมา ขุนเลื่องฟ้าไทยโกรธยิ่งมาก จึงคว่ำดาบขุนอินที่ทำไว้ดกทอดมาถึง พันตัวพี่สาว ตาย จึงทำให้ญาติพี่น้องกลัวเกรงขาม ปีอิน ๑๑๗๘ ขึ้นขุนแล้ว จึงประกาศเอาพวงมะลิเป็นเมียกลาง กวบกุมหัว ไป แต่นางบอกว่า ขออยู่นอกเมือง คั้งนางทองหล่อตนเป็นเมียชวา คั้งนางสังพาดีเป็นเมียช่าย ยก ขอมฟ้าไทย มะลิฟ้าและสิบแจ่มฟ้าขึ้นเป็นลูกพ่อขุนเมืองแมน

ปีอิน ๑๑๘๕ เมียน้อย สังพาดี มีลูกชาย ชื่อ สือไทยฟ้า ปีอิน ๑๑๘๑ เมียชวาทองหล่อตน มี หญิงชื่อ ไทยงาม และเพราะบังเอิญให้มีเหตุการณ์เช่นนี้ ต่อไปจึงปรากฏการณ์ยุ่ง ๆ ซึ่งมีเรื่องมาก

ขอมฟ้าไทย ขุนสือไทย ไทยงาม เลกไทย ส้างมตน หรือ งามตน ได้ร่วมกันสร้างสิ่งของไทย เริ่มด้วยการทำ “ลาย” ขอมฟ้าไทยทำเป็นลายสาน ลายบัน แกะ สลัก พัก บัก ถัก ยก หรือ จก ได้สอนไทย งามให้เอาเข้าเป็นลายผ้า ทั้งเป็นลายทอ ลายยก ลายเขียน หรือ พิมพ์ และแล้วขุนสือไทยได้มีความคิดเอาเป็นลายอ่าน รู้ความครั้งแรก อ่านว่า “เมือง” ก่อน และคิดเอาลายอื่นอ่านเป็น “บ้านเรือน” ร่วมกับขอมฟ้าไทยและไทยงาม ได้คิดสร้างลายอ่านรู้ความได้ จึงตั้งชื่อว่าลายสือไทย ต่อจากนั้น ขอมฟ้าไทยก็ได้คิดเป็นลายสือขอมอีก ก็คิดสร้างได้ สำเร็จ และได้ตั้งชื่อว่าลายสือขอม ครั้นได้คิดว่าจะทำเรื่องไทยให้คงอยู่ ได้เข้าไปดูเรือนสาขที่ขุนสือขวัญไทยได้กระทำ ไว้ ได้เห็นลายขีดและไม้วางไว้ก็ไม่รู้เรื่อง จึงเชิญจ้าวพ่อขุนสรวง จ้าวแม่ขุนนางนางเข้าทรงไทยงาม พ่อจ้าว แม่จ้าว รับว่าจะให้พวกนั้นมาเล่าให้ฟัง แต่เกรงว่าจะจดจำไม่ทัน จ้าวพ่อขุนสรวงเข้าทรงไทยงาม และสอนงามตนให้เรียนลาย

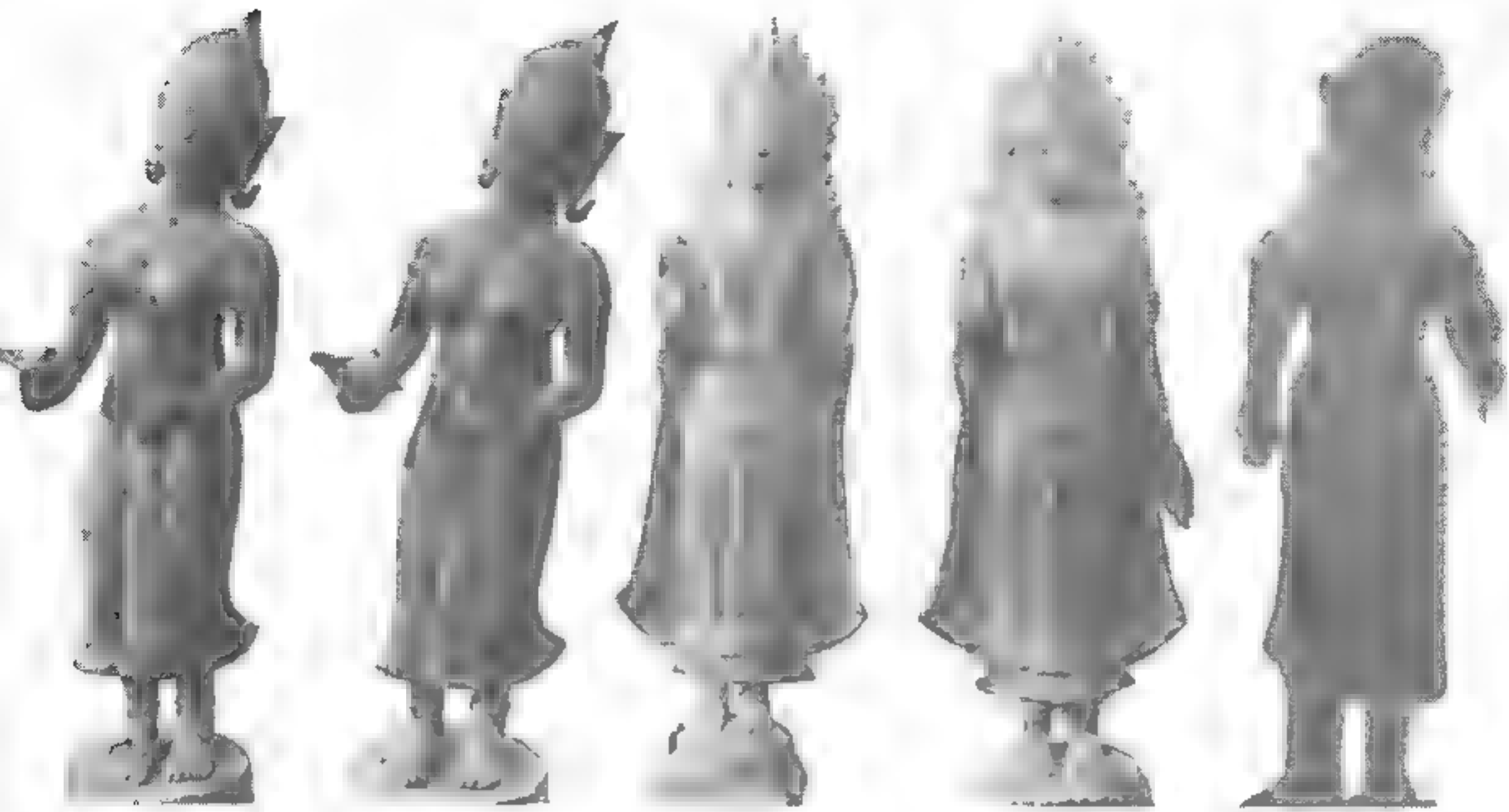
(๑) ชื่อ ขอม หรือ คำว่าขอม ซึ่งถนัดปากคำไทยตลอดมา อาจมีมาก่อนนานเท่า ๆ ที่คนไทยตั้งคำไทยใช้ ซึ่งขุนเลื่องฟ้า-ไทยเอามาตั้งชื่อลูกชายคนแรกว่า “ขอม” คำชื่อว่า ขอม ลาวเดิม ราชบุรีเรียกขอมกระบุง (กะเซอ) โกรนว่า ขอม เมื่อแต่งเรียบร้อย แล้วจะเข้า หรือเข้าคิคกระบุงเรียกขอบ และใช้เป็นกิริยาว่าขอบกระบุง คำคนท้องถิ่นราชบุรีเก่าเมื่อ ๕๐ ปีมา และคำตะวันออกเฉียงเหนือ ขอมก็คือ กลุ่ม หรือ โภกหัว เช่น ขอมหัวได้รูปขอมทองเพลง หรืออาจเป็นรูปขอมฟ้าไทย ซึ่งขอมทองเพลงอาจทำปรากฏ ขอมตัน นั้นจึงทำรูปขึ้นครุไว้ก็เป็นได้ ปรากฏว่ามีขอมหัว ซึ่งทำเป็นใบสรวงเป็นแบบรัศมีกลีบของขอม อันผิดจากแบบรัศมีกลีบขุน ทัวไปเรียกว่า ขอม ขนนก หรือเชิดขนนก อันเป็นของทะเลใต้และเผ่าแดง ความจริงเป็นใบสี หมายถึงขึ้นครุ หรือครอบขึ้นครุแล้ว ถ้าเป็นเพลงหรือคัวเพลง มีกรวยยอดแหลมอยู่กลาง แต่ขอมฟ้าไทยนี้ เป็นคนคิดต่อพี่น้องท้องพวก เป็นครุที่ปรึกษาขุน ช่วยขุนที่ดี จึงมีชื่อดีตลอดมากระทั่งกลาย มาเป็นตำแหน่งประจำเมืองทั่วไปมาหลายพันปี และเลื่องฟ้าไทยไม่ได้บอกว่า ขอมฟ้าไทย เกิดปีเท่าไร ที่จดไว้คือปีครอง จึงเข้าใจว่ามี ก่อน เพราะเป็นรักครั้งแรก ที่ขอมฟ้าไทยจดไว้ก็เพียงเล่าว่า มีแล้วขวบครั้งจึงมีน้อง อาจมีก่อนปีครองเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นเหตุให้พี่โกรธ ยิ่ง ถึงคำค้นขุนเป็นเหตุให้ฟ้าคั่นกันตาย

ย่อ ๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๐๐,๑,๐๐๐, ฯลฯ ต่อมา ขุนเลกไทยได้เห็นว่าย่อดี จึงได้นำมาจดจำนวน แต่ยังไม่มีการเรียก ได้เอาชื่อ งานตนกับชื่อตัวเองควบกันตั้งเป็นชื่อว่า คนเลกไทย ในบัดนี้เปลี่ยนเป็น ตัวเลขไทย

ขอมฟ้าไทยเป็นลูกขุน หรือลูกพระลูกเจ้าอยู่แล้ว ทั้งยังได้ดำรงขุนอยู่ถึง ๕ ปี และชื่อก็เป็นขอมอยู่แล้ว ผู้ได้รู้และทำ แกะ สลัก ฐาน นั้น เขียนเป็น “ลาย” จึงเป็นช่าง เมื่อคิดสร้างลายสือไทย และลายสือขอมแล้ว จึงขึ้นเป็นต้นช่างลายไทย ลายสือไทย ขอม จึงเป็นที่เชื่อฟัง คือ เป็นทั้ง บา-ขอม ทั้งที่ปรึกษาใหญ่ ได้ทำแบบพิธีไหว้ครู และครอบความรู้ขึ้นสอนและสั่ง จึงเป็นต้นแบบไหว้บา ทำโทษผู้ผิด เช่น สอบตก รับรองความรู้และยกย่องผู้ทำถูก เช่น สอบได้หรือเลือกให้ได้ จึงเป็น บาและขอม ได้ทำเชิดโบสี หรือรัดเกล้าขอดกับเครื่องแบบ คือ เสื้อคลุมและถุงเป็นอีกแบบอย่างหนึ่ง อันเป็นแบบเฉพาะหมายให้รู้จักว่า “บา” “ขอม” เป็นเครื่องแบบจำเพาะทั้งชายและหญิงเป็นที่รู้จักได้ จะเห็นได้จากรูปขอมชายและขอมหญิงเอ๋ยเชิญขวัญ จึงต่างเป็นต้นไทยและต้นผี เมื่อตายไปก็ขึ้นเป็นที่-ต้นผีบา-ขอม คือ คุรบาอาจารย์ศิลปวิทยาการทุกชนิด

และก็ เพราะเหตุที่คิดชื่อ และคำพูดเป็นลายเส้นหมายความว่าอ่านได้ อันเป็นลายสือและลายเลข ตลอดจนกระทั่งเส้นร่างรูปต่าง ๆ เป็นความหมายขึ้น ไทยสมัยนั้นจึงเกิดความกิดรู้ชื่อต้นไม้ต่าง ๆ และความหมายตามความเป็นจริงได้ เช่น หญ้าแพรก ซึ่งทนแล้งร้อนหนาว งอกงาม ยืดยาวไปได้เร็ว หัวหมูงอกขึ้นได้ทุกแห่ง แม้ต้มจนสุกและน้ำท่วมตายแล้ว อยู่ ๆ ไปก็กลับงอกขึ้นขึ้นเป็นอีกได้ จึงถือกันว่าไม่ตาย คือ อมต มะเขือ มีดอกลูกออกสะพรั่งต้นและตลอดกาล เข็มเป็นไม้กอพุ่มแข็งแรงมีดอกตลอด ทั้งชื่อว่า “เข็ม” ก็หมายรู้ว่า เขียบแหลม พญาไม้ฝู รากกินเข้าไปจะคลอผิวให้เห็น ขลัง เหนียว มีคัพพินไม้เข้า ฯลฯ จึงเอามาเป็นนิมิตหมายในกาลบำบวงบูชาสักการะเคารพนับถือไหว้คุรบาอาจารย์ขอม เป็นเครื่องหมายบอกแก่ศิษย์ผู้เรียนว่าหญ้าแพรก หมายความว่าให้รู้เจริญงอกงาม หัวหมู-หมายความว่า ความรู้ทุกชนิดไม่ตายเป็นอมต มะเขือ-หมายความว่าให้รู้ดกดอกออกผลลูกได้ เข็ม หมายความว่าให้เห็นและเขียบแหลม ฯลฯ จึงนำสิ่งนั้น ๆ มาเป็นเครื่องบำบวงบูชาสักการะเคารพนับถือไหว้คุรบาอาจารย์ขอมกันมา และมีอยู่เฉพาะคนไทยเท่านั้น จึงเป็นของไทย เป็นระบบแบบของไทยตั้งแต่ต้นจนกาลบัดนี้

ต้นขอม คือครูอาจารย์ และต้นเพลง



ทั้งสามภาพนี้ ขุนหญิงเฮ้ย.เชิญขวัญคันทิอิน ขอมฟ้าไทย ปิอิน ๑๑๗๘ นางเกา พ.ศ. ๓๐๔

ได้จากวัดเพลงมาลาธาตุ ราชบุรี พ.ศ. ๒๑๕ สุวัฒน์ภูมิ ขอมทองเพลงหล่อขึ้นเป็นรูปขอม (ครูบาอาจารย์) และยังมีพระพุทธรูปกับเทวรูป เช่น คณศวร อีกมาก ได้ขุดดูเนื้อเป็นทองตำริดมีน้ำหนักยืนย่นอยู่ ขอมทองเพลงและศิษย์อาจารย์ร่วมกันออกแบบ หรือเลียนแบบเดิมที่ออกแบบ คือ พระพุทธรูปปางลีลา และ ปางอุ้มบาตรบิณฑบาต เป็นแบบลีลาต่างไปจากท่านางลีลานี้

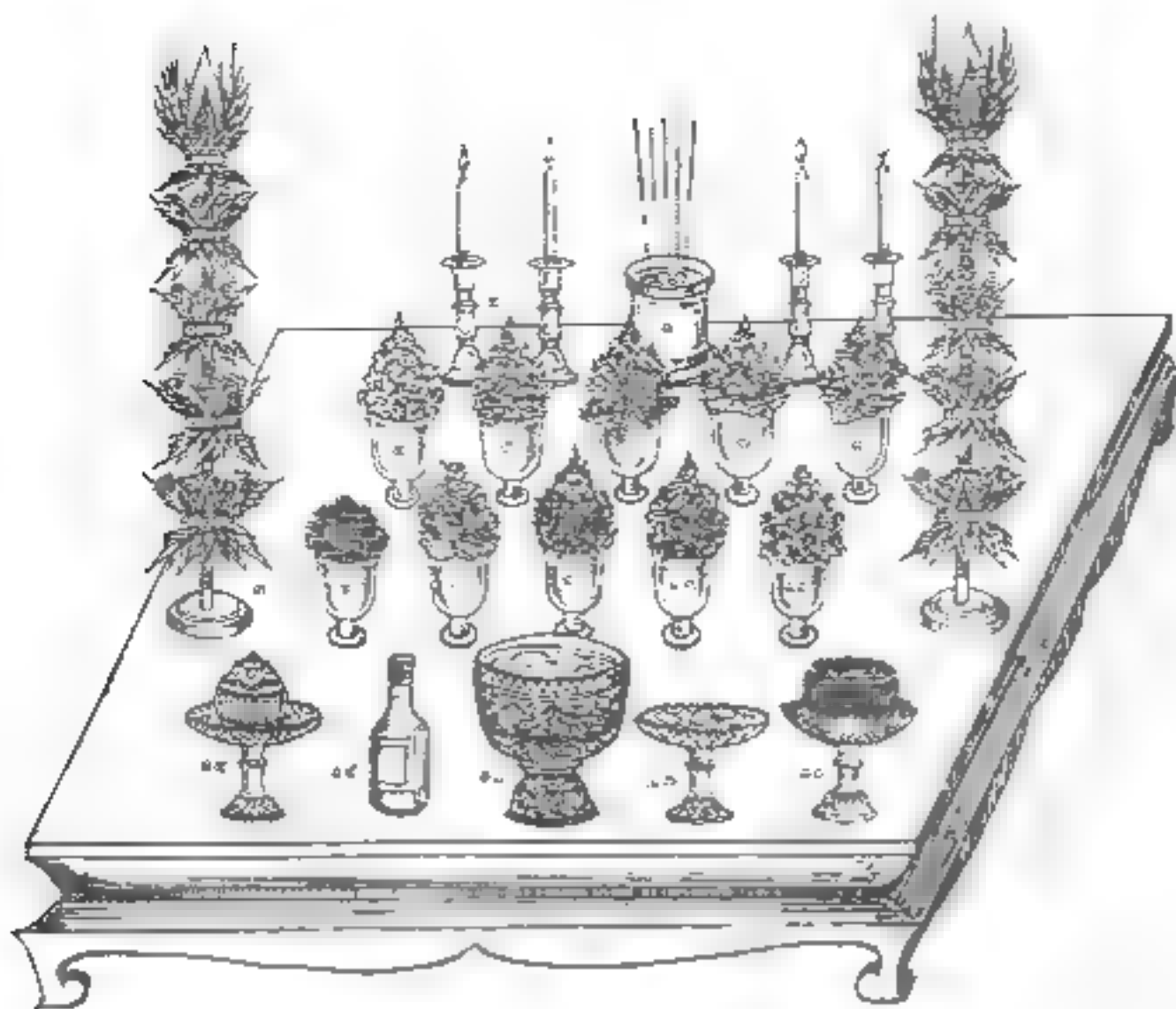
เฮ้ยเชิญขวัญ ทำในท่าก้าวเดิน บนหัวใส่เช็ดใบสี มีขอบคอเสื้อและขอบแขนเสื้อ นุ่งผ้าลายหน้านางมีลายเชิงชาย มือขวาถือหอยยอด มือซ้ายถือดอกบัว เครื่องหมายขุนหญิง ขอมฟ้าไทย ใส่เช็ดใบสีเครื่องแต่งตัวคลุมยกมือทั้งสอง เปิดเผยวิชา นางเกา เพราะไม่ใช่เจ้าจึงใส่เช็ดใบสีไม่มียอด แต่เล่นเพลงเป็นคัวนางกวักจึงใช้มือขวาถือหอยยอด มือซ้ายถือดอกบัว ที่ผ้านุ่งทำรูปเรือสำเภาบอกชื่อ

“เพลง” เป็นชื่อเพลงและวิชาการ เช่น เพลงมวย เพลงดาบ เพลงหมอ ตามเพลงซึ่งพวก ไทย ละว้า หรือลาวเดิม เคารพนับถือครูอาจารย์ผู้ตั้งวิชาเมื่อเรียนแล้ว มีครูกล่าวคำขวัญที่เรียกว่าทำขวัญ เครื่องบูชาก็มีใบสี เช่น เพลงก็ทำใบสีเช็ด บวชนาค ทำใบสีคั่น สำหรับเพลง พอกกล่าวคำขวัญเสร็จก็ยกใบสีเช็ดนั้นครอบหัว ซึ่งเดิมเรียกว่า “ขอม” หัว นี้พิธีครอบวิชาของไทยละว้า จะเห็นเช็ดหญิงทำอย่างหนึ่ง เช็ดชายทำอย่างหนึ่ง ดูที่กลีบจะเห็นเป็นกลีบใบสี บัดนี้ใช้บาตรพระครอบ เมื่อครอบแล้วจึงชื่อขอม (ครูบาอาจารย์) ตามชื่อขอมฟ้าไทย ชื่อขอมจึงสืบกันเรื่อย ๆ มาอย่างนี้ จะเห็นคัวหนังสือขอมก็มีลายเส้น (คร่อม ขอม เป็นส่วนมาก)

ต้น-ที่เริ่มกันมา คือ ขุนวอก และ ขุนหญิงอัน กับ เฮ้ยเชิญขวัญ เป็นพ่อเป็นแม่ จึงมีชื่อ พ่อ-เพลง แม่เพลง ครั้นต่อมามีหลายอย่างขึ้น จึงเปลี่ยนเป็น ขอม คือ ครูอาจารย์ ฉะนั้น ขุนวอก และขอมฟ้าไทยจึงเป็นต้นครู ขุนหญิงอัน และ เฮ้ยเชิญขวัญ จึงเป็นต้นขอมหญิงเพลงและวิชาการเช่น ช่าง ปั่น ทำ ทั้งนี้จึงเป็นต้นฝึกกันมา

เครื่องบัตพลี

บำบวงษา, ยกครู, ไหว้ครูอาจารย์



๑. รูป ๒. เทียน ๓. ใบสัดัน หรือใบสัดัน-ที่รับวิญญานครูบา ๔. ข้าวดอก-ขวัญข้าว ๕. ดอกมะลิ-หอมสะอาด

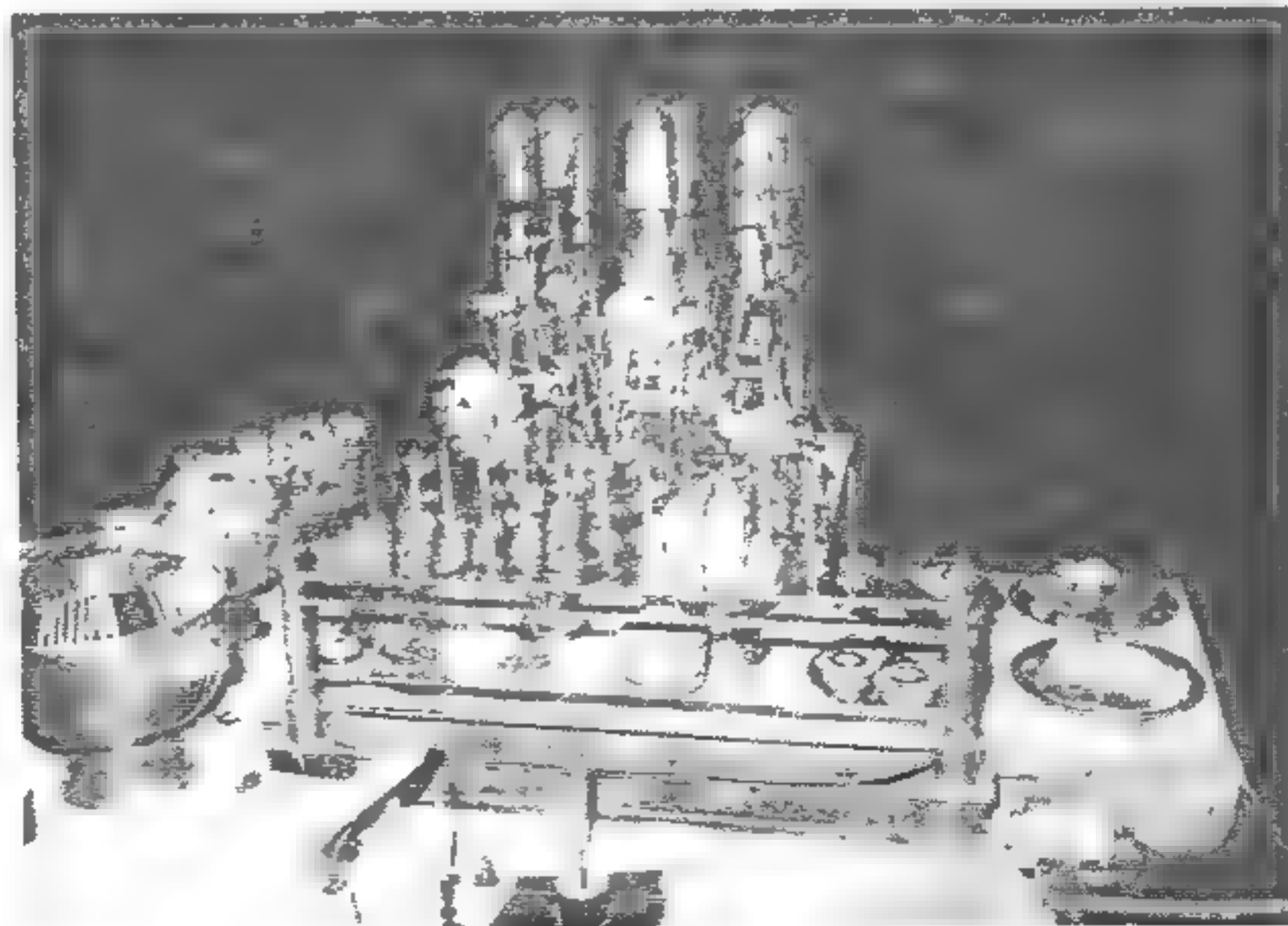
๖. ขี้เหล็ก-เหล็กกล้า ๗. มะตูม-โด่งคัง ๘. ดอกเข็ม-เฉียบแหลม ๙. แห้วหมู-ไม่ตายอมตะ ๑๐. มะเขือ-มีตลกดกาด

๑๑. หล้าแพรก-งอกงาม ๑๒. ดาวเรือง-รุ่งเรือง ๑๓. บานไม่รู้โรย-ไม่รู้หาย ๑๔. แป้งกระเมอะ-เครื่องเจิมคาดคอ (ใช้ปูน

แดงบ้าง) ๑๕. น้ำหอม-จรงกลิ่น ๑๖. ชันน้ำ-น้ำมนต์กระแสด ร่มเย็น ๑๗. ทองคำหรือเงินยกครู เครื่องหมาย มีค่าของ

รางวัล หรือเสียค่าเรียน ใช้ใบทองใบเงินแทนบ้าง ๑๘. เชือก หรือ สายสิน-ผูกโยงกันไว้

เชือกบาสกทั้ง ชันรอง ขวัญข้าว ดอกไม้ รูปเทียน เหล็กกล้า หล้าแพรก ทั้งใบมะตูม เขียวใบนาคน้ำ (หล้ากา = พรมน้ำมนต์) ถ้ายกครูเพลง ก็ทำใบสัดันเป็นรูปอย่างรูปถ้ายนั้น ชายทำอย่างหนึ่ง หญิงทำอย่างหนึ่ง เมื่ออ่านคำเชิญขวัญ(โองการ) จบแล้ว จะยกใบสัดันขึ้นครอบศีรษะ จะเห็นเป็นรัศมีเกล้าขอม



เครื่องบัตพลีนพเคราะห์ หรือพระทรงนี้ จะเห็นมี รูปเทียน ชันน้ำทิพมนต์ กระยาสังเวยเครื่องบัตพลีนี้จะทำด้วยถ่านกล้วย มีขันใส่กระยาสังเวยและมีแผ่นรูปเทวเคราะห์ทั้ง ๙ จึงมีชื่อว่า- พิธีมัง-กลาภิเชกนพเคราะห์

ต้นเรื่อง

ขุนสือไทยฟ้า ขุนหญิงไทยงาม ขอมฟ้าไทย

ลายไทย ลายสือไทย ลายสือขอม

ปีอิ น ๑๒๓๕ ถึง ๑๒๕๕ ก่อน พ.ศ. ๕๓๐๕ ปี เมื่อ ๖๘๓๕ ปี มาแล้ว

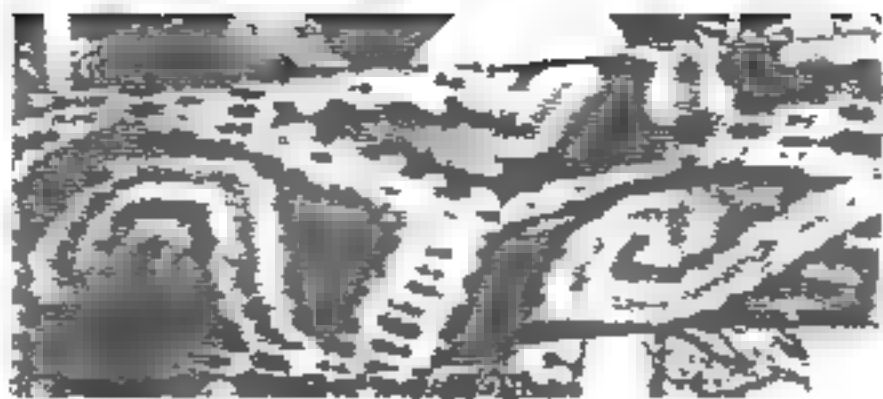
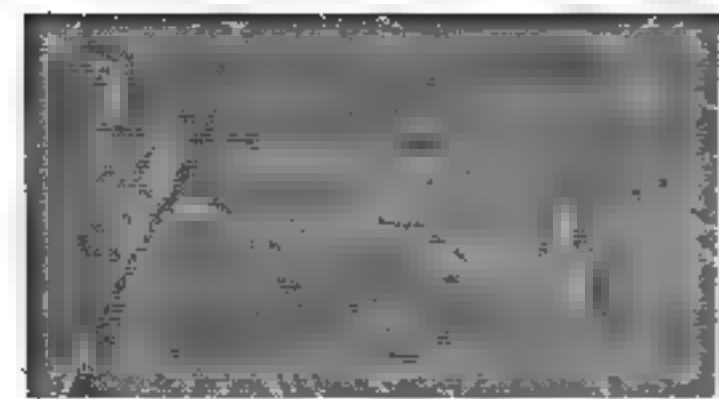


๑. ขุนสือไทยฟ้า (ทองคำสำริด ถ้าเทือกเขาสูง ด้านวังสะดิง) มือขวาถือคันทาส หรือเหล็กจาร มือซ้ายถือกระบ้องจารมีลายสัญลักษณ์สร้างลายสือไทยคู่นี้จะเห็นลักษณะนั่งหน้าตรงแบบใช้ความคิด

๒. ขุนหญิงไทยงาม มือขวาถือกะสวย มือซ้ายถือหลอดค้าย สัญลักษณ์ทอง, ขกผ้าลายไทยงามนั้นหาญขอม ขอมเหิมขอมหญิงคุ้ม (ออกแบบหล่อ) เดือนเด่นฟ้าให้สร้าง พ.ศ. ๓๒๐-๓๓๓

ขุนสือไทยฟ้า หรือ สือไทย และ ขุนหญิงไทยงาม ตามฐานะเผ่าชาติตระกูลก็เป็นพระลูกเจ้า กับทั้งได้เป็นขุน และ ขุนหญิง ประจำเมือง หรือ ประจำเผ่าชาติไทย เมื่อค้นคิดเอา “ลาย” เป็นลายผ้า และ เป็นลายอ่าน คือ เป็นลายสือไทย สำเร็จแล้ว ในฐานะคันขุน และ คันขุนหญิง มีอำนาจกระทำ และ สอนให้รู้ ทั้งถูก, ถูกศิษย์กับ เผ่าพ้อง และ ถูกน้องทั่วไปได้ประนมมือรับเอาใส่ในหัว จึงเป็นคันสร้างระบบแบบประนมก้มเกล้า-ไหวรับสั่ง รับสั่งใส่เกล้า-หัว ถ้าขัดก็ทำร้ายทำโทษ ถ้าทำถูกก็รับรองยกย่องแต่งตั้งให้เป็นที่ดีต่าง ๆ จึงเป็นต้นกฎ และ ต้นกฎหมายแบบระบบประเพณีนั้น ๆ

และก็ขุนสือไทยได้รู้แบบไหว้ผิประเพณี การปกครอง การทำไร่นา เครื่องนุ่งห่ม ได้คิดสร้างลายสือไทยได้สำเร็จ จึงเป็นต้นคิดสร้างลายสือไทยกับทั้งเป็นขุนและขอม ได้คิดสร้างรัดเกล้ายอดหรือเชิดยอด คือ ใบสีกววยยอดแบบขุน และ ขุนหญิง ต่อมาได้ใช้ฟางสาน ใช้ใบลานถักเย็บติดรังกับรู้เอาโลหะมีทองคำเป็นต้นหล่อทำขึ้น ของชายเรียก “หมวก” ของหญิงเรียก “งอบ” ถ้าเป็นขุนก็เรียก “หมวกยอด” “งอบยอด” ถ้าเป็นคน-หมวกก็กดยอด



สื่อไทย ขอมฟ้าไทย ส.อ. เห็นชัด
= บนก็เห็นชัด หาง ส. ยาวไปขวา จะ
เห็น ใ และ ท. กับ ข ลายเส้นรูปหัว น.
ได้ดัดมาให้เห็นตัวลายสื่อ ชื่อ สื่อไทย และ
ชื่อขอมฟ้าไทย

ลายชื่อ สื่อ อันเป็นลายผ้า ชื่อ ลาย
สื่อไทย ซึ่งไทย ชื่อ โดยชักนำลงไป และทำ
เป็นลายผ้า ยังทำกันอยู่ในปัจจุบัน ได้ดัดมา
ต่อกันเพื่อให้เห็นและอ่านได้

รูปหล่อ มีลาย อ.ส.ว.พ. ซึ่งเดิม
เป็นตัวหนังสือสอน ซึ่งทำด้วยหนังสือ
ไปหมดแล้ว และที่เปลี่ยนจากลายสื่อไทย
เป็นหนังสือที่มีชื่อปรากฏในปัจจุบัน

ลง งอบก็คัดยอเพื่อไม่ให้เท่าเทียมขุน พร้อมกันก็ได้สร้างเครื่องแบบขุน และขุนหญิงขึ้นอีก ดูตามรูปปรากฏก็
เหมือนคนธรรมดา ค่อมารู้จักหล่อทำทองคำและเงินเป็นรูปแบบลวดลาย รู้จักเอาหินแก้วมาเลาะและเล่งขัดเจาะเป็นรูปแบบ
ต่าง ๆ เอาเข้าติดเป็นแบบขอบคอ ขอบแขน ขอบชายเสื้อ ขอบใต้ ขอบล่างเข็มขัดหรือปั้นเหน่ง กับเป็นขอบหน้า
และขอบเชิงชาย จึงเป็นต้นครุฑาอาจารย์วิชาการเป็นขุนปกครองกับเป็นครุฑาอาจารย์ ลายสื่อไทย หรือหนังสือไทย เมื่อ
ตายแล้ว ขุนสื่อไทยก็ขึ้นเป็นต้นฝึบลายสื่อไทย หรือเจ้าพ่อครุฑาสรรพศิลปวิทยานายก เจ้าพ่อกณเศวร สันดุสิต-
เทวาริราช พระเทพบิดรสวรรค์ชั้นดุสิต

ขุนหญิงไทยงาม เมื่อยังเป็นคนอยู่ ได้รู้ทอผ้า-ไหม เรียนรู้ลาย จึงนำเอาเข้าสู่ลายทอ ลายขก ลายถัก
ผ้า กับทั้งลายเย็บ เช่น ลายเย็บผะจีนหน้า ลายใบงูหลาน ฯลฯ ขึ้นเป็นแม่ขวัญลายไทยงาม ลายทอ แล้วจึง
เป็นต้นขอมหญิง คือ เป็นครุฑาอาจารย์เครื่องแต่งตัว เครื่องทอและทอผ้า-ไหมกับลวดลายผ้า เพราะเป็นขุนหญิง
จึงใช้เครื่องแบบขุนหญิง ทั้งหมดนี้ได้เป็นต้นแบบพิธีการไหว้ต้น ขึ้นครู ครอบวิชาความรู้ เช่น ในกาลเริ่มทอ มัก
ทำพิธีวางดอกไม้จตุรูปเทียนบำบวงบูชาแม่ก็หรือพิมพ์ก่อน อย่างน้อยก็ประนมมือไหว้ระลึกดี ๆ แล้วจึงทอ ในกาล
ตายไปแล้วก็ขึ้นเป็นต้นฝึบลาย-ลายทอ ลายผ้า หรือเป็นเจ้าแม่ขวัญศรีศิริสมมงคลเฉลิมขวัญศิลปวิทยาการทุกชนิด
หรือเจ้าแม่สุนันทาดี พระนางสันดุสิตาเทวี พระเทพมารดา สวรรค์ชั้นดุสิต

ขุนสื่อไทยฟ้า พ่อขุนเสืองฟ้าไทยตายปีอิน ๑๒๑๕ ขุนสื่อไทยฟ้าถึงวาระเมืองแมน เขียนเล่าไว้ว่า
เมื่อต้นหนุ่ม ขอบ ช้าง ม้า จัว กวาย กวาง เก้ง ลว ล่อ ชีมัน เทียวเมืองไกล เมื่อพ่อตาย แม่ พี่ น้องจึงให้
ครองต่อ คงคิดว่าเป็นลูกเมียน้อย เมืองควรตกเป็นของไทยงาม หรือขอมฟ้าไทยผู้เป็นพี่ใหญ่ ถึงกระนั้นก็พยายามให้
ดีที่สุด จึงให้ขอมฟ้าไทย เป็นที่ปรึกษา หรือขอมเมือง เอาไทยงามขึ้นเป็นเมียคนเดียว ขุนสื่อไทยจะคิดอย่างไรไม่
ทราบได้ ตกกลางคืน คืนหนึ่งจึงหนีออกไป ทิ้งเมืองแมนไว้ ๕ ปี

ขอมฟ้าไทย เมื่อขุนสื่อไทยทิ้งเมืองแมนหนีไปนั้น พงพ้องพี่น้องและแม่ ๆ ทั้งหลายได้ยกขึ้นครอง
ขอมฟ้าไทยรับเพียงว่าจะครองไว้คอยรอน้องเท่านั้น เมื่อขุนสื่อไทยกลับมาเมื่อไรจะคืนให้น้อง และรับว่าจะเป็นขอมที่
ปรึกษาต่อไป เมื่อคิดสร้างลายสื่อไทยแล้ว ได้จารึกเล่าไว้เอง และดีที่สุดก็คือจารึกไว้ตรง ๆ จึงรู้เรื่องและธรรมเนียม
ประเพณีครั้งนั้นได้

ขอมฟ้าไทย เมื่อเกิดได้ขวบครึ่งแล้ว แม่นิมะลิฟ้า มีสีแจ่มฟ้า เมื่อพ่อขึ้นขุน เอาแม่ขึ้นเมียกลาง
เมื่อพ่อหาย สื่อไทยฟ้าขึ้นขุนแล้วไม่อยู่ ได้ช่วยไทยงามคุมบ้านเมือง แม้ว่าเอาสองน้องเป็นคู่เมีย น้องเอาผัวอื่น ผัว

จะฆ่ากิน^๑) พี่น้องกันไม่ฆ่ากันกิน แม่ให้มะลิฟ้า สีแจ่มฟ้าเป็นคู่เมีย ปีอิน ๑๒๑๖ อยู่กันอย่างพี่น้อง ๑ เดือน ไม่รู้เมียผัว แม่สอนมะลิฟ้าแล้ว มะลิฟ้าบอกรู้แล้ว สีแจ่มฟ้าไม่ใจใคร่รู้บ้าง สอนสีแจ่มฟ้าแล้ว มื้ออื่น แม่พวงมะลิ และแม่เลี้ยง บอกว่านั่นคือได้ผัวเมียเป็นที่แท้แล้ว

ไทยงาม เมื่อรู้พี่ ๆ ให้ทำงานเลี้ยง บอกว่าเอน้องขึ้นเมียคอม ขอมห้าม ต้องรอพี่สือไทยฟ้ากลับ ไทยงาม (เกิดปีอิน ๑๑๙๑ ถึงปีอิน ๑๒๑๖ จึงมีอายุ ๒๖ ยังเป็นเด็กไม่เคียงสาอยู่ จึงสนุกใจ) ว่า แม่เล่า มื้อนี้มีผัวสนุกเพลิดเพลินผัว มีรู้คืนวัน เมื่อพี่สือไทยกลับมา มื้อน้องมีผัว น้องรู้เองมือนั้น ขอมว่าจะมีผัวต้องหัดทอผ้างาน ผัวเห็นงามรักมาก มีลูกได้เอาแต่งให้ลูก เมื่อขุนสือไทยกลับมา ไทยงามเอาขึ้นผัวแล้วมาเล่าว่า ญิงเมียน้อง ชายผัว พี่ นี้อย่าง ใจมีนชื่นหวานมันนั้ก คนรักใจชูชื่น ชมเชย ชำฉ่า เช่นผัวเสียเมียสินิมิ ญิงชายไม่รู้เอาเมียผัว ไม่เกิดดีกว่า

ขอมฟ้าไทย จารชื่อลูกไว้ว่า ปีอิน ๑๒๑๙ มะลิฟ้ามีชายชื่อขอมฟ้าไทย ปีอิน ๑๒๒๐ สีแจ่มฟ้ามีสีงามตน ปีอิน ๑๒๒๑ มะลิฟ้ามีชายชื่อ ขานเลื่องไทย ปีอิน ๑๒๒๓ สีแจ่มฟ้ามีชายชื่อ ขุมฟ้าไทย ปีอิน ๑๒๒๔ มะลิฟ้ามีญิงชื่อ ใจเลื่องฟ้า ปีอิน ๑๒๒๖ สีแจ่มฟ้ามีชายชื่อ เข้มไทยฟ้า ปีอิน ๑๒๒๙ มะลิฟ้ามีชาย ชื่อ เพื่อนฟ้าไทย ปีอิน ๑๒๓๐ สีแจ่มฟ้ามีญิงชื่อสีงามตน ปีอิน ๑๒๓๕ สีแจ่มฟ้ามีญิงชื่อ อินคั่วทอง

ขุนสือไทย เมื่อสร้างลายสือไทยแล้ว ได้จารเล่าเรื่องไว้ ส่องให้เห็นพฤติกรรมและความเป็นอยู่ในครั้งที่ยังไม่มีการศึกษา กฎหมาย และศีลธรรม ก็มีการเป็นอยู่ได้อย่างคนและรู้จักรู้ทำเอาเอง จึงลอกมาเป็นสำนวนใหม่ เข้าใจกันง่าย

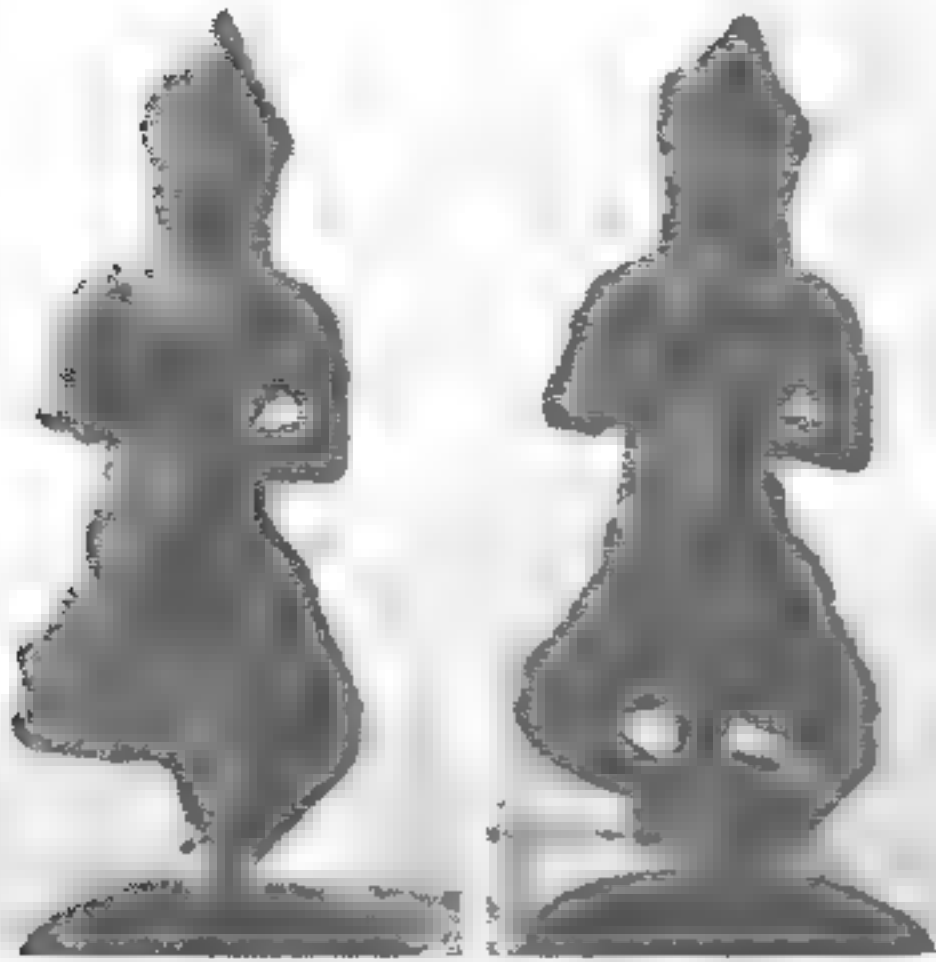
ขุนสือไทย มีขวบได้ ๓๐ ปีอิน ๑๒๒๐ กลับมาเมืองแมน ขอมฟ้าไทยเป็นหัวหน้ายกขึ้นเป็นขุนอย่างเก่า ไทยงามในตำแหน่งเมียเคียว ก็คงอยู่กันอย่างพี่น้อง ซึ่งไม่ได้ความอย่างที่แม่และพี่ ๆ (มะลิฟ้าและสีแจ่มฟ้า) เล่าเรื่องให้ฟัง จึงเข้าไปนั่งใกล้ ๆ แล้วว่า พ่อแม่ให้ครองเมือง เมื่อเที่ยว เพื่อมีศึกมาปล้น ใครผู้ชายต่อสู้ป้องกัน พ่อ แม่ บ้าน เมือง ชาย ญิง ขุนสือไทยไม่ว่าอะไร

สือไทย อยู่เมืองแมน ขึ้นเพ็งเดือนหงาย อุ้งนังดิน ดูเดือนเพ็ญ ไทยงามเข้ามานั่งใกล้ว่า พี่ครองเมือง ไม่มีเมียและลูกไม่ดี สือไทยว่าบ้านเมืองของน้อง พี่ลูกเมียน้อย ใครเข้าป่าสร้างเมืองอื่น ไทยงามว่า น้องเป็นญิงสาวแล้ว พี่เอาทำเมียได้ สือไทยว่า พี่ว่าไม่ดี ไทยงามว่าบ้านเมืองของน้องก็จริง พี่ได้น้องก็ได้ทั้งหมด ให้มีเยี่ยงผัวเสียเมียสิน สือไทยว่าพี่ใจม่าน ย้านไฟ (พี่ใจละอาย กลัวไฟไหม และเสียบ แปลว่า ฉลาด อีสานยังใช้ว่าเสียว แปลว่า ฉลาด คีงาม เรียบร้อย)

ไทยงาม เล่า เมื่อต้นทางขุนสรวงและแม่นางสาง มีลูกชายสี่ หญิงสี่ เมื่อหนุ่มสาวมีมีใครผู้อื่น แม่สางให้จอมฟ้า แก้วสี่ กูพี่ใหญ่เอากันยอเขาเทียมถิ่นฟ้า คือ จอมฟ้า ให้จอมดินทอง กอทอง คู่สองเอากันกลางดิน คือ จอมดิน ให้คู่สาม จอมลมฟ้า คงทอง เอากันกลางลม คือ จอมลม ให้คู่สี่ จอมไฟฟ้า กับน้ำทอง เอากันกลางฝน คือจอมน้ำ พี่น้องเอากัน มีลูกปลุกหลาน สานเหลน เป็น ลือ ค่อ-ค่อกันมาถึงเรา สือไทยว่า ใครว่า ไทยงามว่า แม่ให้สอนพี่แล้ว เอาพี่ทำผัว

^๑ เรื่องฆ่าเมียกินนี้ ตอนนั้น ยังไม่มีกฎหมายและศีลธรรม-มีได้ ทั้งคนทุกเผ่าในแหลมทองสมัยนั้นยังคงมีกินคนกัน และไทยะ หรือ ไทยละที่ไปอยู่ในเมืองจีน พวกที่มีชื่อว่า “ไคหย่า” และที่ลงไปทางใต้ ซึ่งมีเสียง ค. ชื่อคัยก หรือ ไคยัก ยังมีประวัติถึงปัจจุบันว่า “กินคน” ด้วยเหตุนี้เอง พี่น้องจึงนิยมได้กันอย่างพวงมะลิว่า “พี่น้องไม่ฆ่ากันกิน” ซึ่งไม่น่าคำหิณดีเสียเลย อย่างคลีโอพัตราที่ว่าได้กับพี่ชายมาก่อน แม่ฝรั่งก็ปรากฏพ่อเอาลูกสาว แม่เอาลูกชาย พี่เอน้อง น้องเอาพี่ก็มีมาก แม้ชมพูทวีป จีน ไทย ก็มีเรื่องมาก

ตัวเพลง นัก-นางพื่อนรำ สำริด เพชรบุรี



นายเพลง พื่อนรำ ซึ่งแต่งเครื่องแบบและรัดเกล้า ยอดคอดอย่างนี้ แสดงฐานะตำแหน่งเป็นขุน ชายสมัยสุ-
วัฒนภูมิ พื่อนรำตามกันจึงเป็นแบบที่ขุนหญิงไทยงาม
ได้กระทำแบบรำถวายมือ หรือ รำวงสรวง ในกาลที่
ได้เป็นขุนหญิง ได้กระทำสืบแบบไว้ แต่ชุดนี้ อาจที่
หลังมานาน



นางเพลง พื่อนรำทั้ง ๒ นี้ แต่งเครื่องแบบ และ
รัดเกล้าอย่างนี้ บอกสมัยอุทอง แต่ได้ที่เพชรบุรี อัน
ยืนยันเพลง และพื่อนรำมีประจำท้องถิ่นกระทั่งเป็น
ประเพณี ได้มาก็ให้นำออกแสดงเป็นหลักฐานพื่อนรำเพลง
นี้ เป็นของไทย

ไทยงามว่า เมื่อต้นขุนอินเขาเขียว แม่กวักทองมา มีลูกชาย ๑๓ ลูกหญิง ๗ อาขุนสาวเออาขน
ขุนชาย อันขุนสาวเออาออกขุนชาย มะโรงขุนชายเออาางขุนสาว อันขุนสาวเออาขุนชาย เอือขุนสาวเออาหมอเสี่ยงขุน
ชาย อันขุนสาวเออาอีลขุนชาย และอีขุนสาวเออาระคาขุนชาย พี่น้องหญิงชายได้กันเอง เรานี้ก็ชายหนุ่ม หญิงสาว ถือ
กัน ข้อยนมใหญ่เต็มอกทั้งสองข้าง ขึ้นสาวแล้ว

ไทยงามว่า แม่ใหญ่ แม่เล็ก (แม่กลาง) ยังว่า พี่ไปอื่นแล้ว พ่อแม่ ผิดาง บ้าน เมือง ผู้คน ไม่
มีชายคุ้มกัน ให้เอาตัวปกป้องบ้านเมือง เอาพี่เป็นผัวไว้ให้อยู่นาน

สื่อไทย เมื่อเข้า ๔ เดือน ไทยงามเข้ามา (ถึงหนอง) ว่า แม่ให้มาเป็นเมียพี่มือนี่ พี่เอาน้องเป็น
เมียแล้ว ให้อยู่ป้องกันบ้านเมือง แม่ พ่อ คน ชาย หญิง หากิน เป็นอยู่ในบ้านเมืองตัว สื่อไทยว่า เรื่องเมียผัว
น้องทำเป็นหรือ ไทยงามว่า เป็นมาแต่ครั้งแม่นางสาว มีลูกชายหญิงแปดคน สอนลูกทำเป็นมาแต่พุ้น

สื่อไทยว่า น้องเห็นเมื่อไร ไทยงามว่า เมื่อเข้าปียิบห้า (ยี่สิบห้า) เมื่อมีนมแล้ว* กลับฝันเห็นขุนสรวง
หนุ่มตัวทอง ว่า เจ้าเป็นสาว กูจะสอนรักให้แล้วกอดจุมคม ขึ้นทับไม้หนัก มือแรกตื่นขึ้น เปียกชุ่มน้ำ เมื่อถาม แม่ว่า
พ่อขุนสรวงสอนรักให้รู้ เมื่อแม่สาวฝันชายสอนรัก บายพามาให้พ่อทำรักเพื่อช้านาน แม่สาวเออาดอกบัวขาวมาส่งให้ มี

* ตอน หรือ แผ่นเหล่านี้ กรวามรกเมื่ออ่าน พยายามจะอ่านให้เป็นอย่างอื่น แต่บางเส้นบางลายชัดเจน ไม่รู้จะเลียง
อย่างไรได้ และนึกว่าจะเอาออก เพราะอาจเป็นเรื่องหยาบคาย กรันคิดเห็นว่าเป็นเรื่องคันเกิด ดันชื่อที่ปรากฏมา ทั้งเราก็คงไม่เคยมารู้กันด้วย
ว่า มีระยะกาลถึง ๖,๖๐๐ ปีกว่ามาแล้ว ซึ่งยืนยันว่า เรารู้กันมาเอง ไม่จำเป็นต้องอาศัยศิวามาลิงคอย่างปราชญ์ปัจจุบันแต่ง ซึ่งยกดัน
พิชไปให้แขก ๑

คนอื่นจึงเรียกว่า ไทยอสัง ที่ออกเป็นเสียง ณ ก็เป็นไทยเสียง) ไทยงามเล่า ยังมีมีชื่อ ต้นขุนกุนคิดขีดขึ้นลายหม้อลายโอง อ่าง เรียกว่าลายกุน และว่าพี่ขอมเอามาสอนทอลาย ยกลาย และตั้งชื่อไว้มาก

สือไทย ร่วมนึ่งกับไทยงาม ทอผ้า ยกลายผ้า ดูลายคิดและอ่านในใจและอ่านไปจะทำลายอ่าน ไทยงามอยากมีลูกมาก ๆ อยู่กันมา ๑๕ ปี มี ๕ คน ดายสาม ที่อยู่ ๖ คน สิบวัน เดือน ปีเกิด จึงอยากมีลายเขียนจดไว้ คงจะอยู่ได้นาน และอาจใช้จดเรื่องอื่น ๆ ได้ ขยันหมั่นคิดดูก็ยังไม่ได้ กระทั่งวันเพ็ญกลางเดือน ๕ มีพิธีประเพณีเสร์นสรวงที่วัดเรือนสาง สือไทยเรียงสำราญด้วยไทยงามในถิ่นหน้าเรือนสาง ไทยงามพื่อนรำท่งหญิงชาย มีคู่-พี่ชาย คู่น้องหญิง พี่หญิงคู่น้องชาย พื่อนมือเรียงขึ้นเพ็ญเดือน ๕ พันห้าร้อยคู่ ให้สือไทยนั่งต้นดูว่ากล่าวคำเชิญพื่อนรำบวงสรวง เมื่อมือพื่อน ร้องว่า

เชิญเอย แม่เอยเชิญขวัญ นั้งนอม บังคม ก้มไหว้ ไกวแขน แล่นเกล้า ก้าวเดิน เชิดชด ผัดหน้า
อ้ออาย กรายเดิน เชิญชม อาบน้ำ แต่งตัว ยั่วเย้า เข้ายาบ นำเกี้ยว แขนบวล หวนนอน พื่อนรัก พักผ่อน

สือไทย นั่งดูหญิงชายพื่อนบวงสรวง เชิญชวนดูนั้น ภูวดสรวง ย่าวดสาง ออกมานั่งนำไทยงาม ภูขาว ย่าซ้าย สางภูสรวงให้ไทยงามเดินเข้า เอ็นว่า ลูกหลานเหลนหลาย ชวดชายหญิงพื่อนต้นมาเยี่ยมหมู่เจ้า เสียงแซบสราญมา ปลาลัน ฝนพาว ข้าวเพื่อ เนื้อหมู อันเอ่ยมาหมู่เจ้าเสียงสราญกัน (เถิด)

สือไทย มือคำกั้นให้สุ่มไฟ ตั้งคบไฟโอยสรวง ให้หาของ ข้าว ปลา เป็ด ไก่ หมู จัว คาวบ บวงผีแล้วขอผีเลี้ยงกัน ขุนสรวงขึ้นหัวไทยงามให้เห็นเงาขาวในแสงเดือน (สือไทยไม่ค่อยเชื่อถือนัก จับไทยงามปล้ำจะเอาขุนสรวงออกเสียงโดยปากไทยงามว่า) ว่า

เจ้าขุนสือไทย กูชื่อ ขุนสรวง ผู้สางต้นผีไทยลว่า เมียชื่อนางสางแม่ผี เรือนสางของกู ลือขวัญไทยสร้างต้น ซ่อมกันมา เมื่อนี้ ผุพัง รอยขีดเว้าต้นลบสืมหาย มึงสร้างขึ้นลายเล่ารู้ไหม

สือไทยไคร่ลอง ว่า ให้พี่เอาสักเทื่อ สรวงว่า กูยังอยู่ มึงไม่เชื่อแฮ่มไว้ สรวงให้ไทยงามยืนนิ่งตรงเงาชายขาวมิให้ดู เห็นมีของชาย ไทยงามนุ่งห่มผ้า เงาขาวเห็นชายตัวเปล่า แล้วเป็นสองเงาขาว ญิงมาถู่ มีหัวยอดแหลม เสียงชายว่า กูขุนสรวง ญิงว่า ข้าแม่นางสาง เป็นผีลุ่ม

สือไทยถาม ต้นอยู่ในไหน สรวงว่ากูอยู่ฟ้าพุ้น ยังเป็นสางฟ้า ในเมื่อล้านต้นหลายพันปี ยังอยู่ที่นี่ เฝ้านานดูหมู่มึง ล่วงดูถึงผู้หลอนเมื่อนี้ ยังน้ำเลือดขาวของสองกูสรวงสางเข้าเสียงในอู่ญิงเลื่องเลื่อง มึงชายมีส่วนสรวงชาย “ยี่สิบ” ส่วนสางญิง “สิบสอง” ไทยงามญิงมีส่วนสางยี่สิบ ส่วนสรวงสิบสอง*

เฉพาะเรื่องนั้นและหอยสังข์ ได้เจอพระพุทธรูปมีหอยสังข์ในพระหัตถ์ สร้าง พ.ศ. ๘๘๘ มีหอยยอดหรือหอยสังข์ในพระหัตถ์ อันเป็นปางหลังอนิจกรรม'อมต แปลว่า ไม่ตาย ซึ่งกลายมาเป็นอมตสังข์ หรืออมตรัก ซึ่งไทยได้นับถือกันมานาน กระทั่งเป็นประเพณีซึ่งยังคงอยู่ในหมู่ไทย

สังเกตดูตามนี้ ขุนสือไทยไม่ค่อยรู้อะไรมากนัก ไทยงามต้องบอกให้ทำทุกอย่าง หรืออาจทั้งรักทั้งนับถือ ทั้งเกรงกลัว เมื่อบอกให้ก็กระทำให้ทุกอย่าง และขุนสือไทยจารเรื่องไว้อย่างตรง ๆ เป็นคำเชื่อ ๆ ถัน ๆ ไม่มีสำนวนใด ๆ ทั้งเรื่องในที่ลับ กับคุณเล่ห์พฤติกรรมต่าง ๆ อันแสดงว่าจดจารแต่เรื่องจริงเท่านั้น

* ดูจะเป็นอาการ ๓๒ คือจำนวนเท่ากัน เฉพาะเรื่องการเกิดนี้ พระพุทธภิกษุตรัสว่า กลล เชื้อเลือด .เชื้อชีพ.เล็กหรือตัวจุลินทรีย์ อันพุทะ ไข่ ประสมเกิด ซึ่งไม่กำหนดส่วน สรีรศาสตร์ และสรีรศาสตร์ ก็เล่า ตัวเชื้อและไข่ ตัวเชื้อของชายมีหัวและเส้นถ่ายพันธุ (Chromosomes) ไข่ของหญิงมี “ใจ” (Nucleus) และเส้นถ่ายพันธุ เมื่อประสมกันแล้ว ตัวจะแยกออกฝ่ายละ ๒๔ ทั้ง ๒ ฝ่ายเป็น ๔๘ ถ้าเส้นถ่ายพันธุของชายมีกำลังมาก เป็นชาย ของหญิงมีกำลังมาก เป็นหญิง ส่วนที่สืบอกมี ๓๒ แบ่งออกเป็นฝ่ายแรง ๒๐ ฝ่ายอ่อน ๑๒ อาจเป็นกำลังแรงหรือกำลังวิญญูณ ส่วนวิทยาศาสตร์นับเนื้อเป็นรูปแยกเป็นท่อนแล้ว ก็อาจเป็นได้

ลาย ผ้ายกที่อุบล ราชบุรี ลาย ขู ที่ทำหันหลัง
หากัน เรียกว่าลายนกคู่หาง ถ้าไม่มี เรียกลายนกคู่ ลาย
ขูนี้ถ้าอ่าน เป็นตัวขอมจะเป็น อุ ลายนี้ที่ไทยองมทำลายผ้า
ซึ่งทำสืบ ๆ กันมา พวกลาวเดิมหรือไทยเดิมทำเป็นมาแล้ว
แต่โบราณ ผ้ายายยกนี้ นางแถบ แหวนเกรือ ถวาย

ลายล่าง คอลาย อ. ค. หรือ ค. อ. เข้ารูปสี่
เหลี่ยมเรียกลายสะเพรา และลายสี่เหลี่ยมนี้ทำเล็ก คอลาย
ขึ้นบนหรือลงล่าง เรียกลายข้าวดอกหาง



ลายผ้ายกของพวกลาวะ เชียงใหม่ ถ้าทอดจากหนังสือ THE HILL TRIBES OF SIAM ของบุญช่วย
ศรีสวัสดิ์ และลายนี้ที่ไทยองมคิดลายไว้เมื่อ ๒๒๒๐ ปีนั้น ได้คงอยู่มาจนถึงบัดนี้ ลายทุกช่องนั้น อ่านได้ว่า เมือง เห็น
'เ' และ 'ม' เขียนครึ่งตัว 'อ' เห็นชัด และเส้นหลังคือ ง. ลายชนิดนี้คือไม้เสียบหนุ ๒ อันคือ "นี่คือลาย
ผ้ายก เมื่ออ่านว่า 'เมือง' จึงเป็นลายสือไทย ที่ขุนสือไทยอ่านจากลายผ้า ได้เอาตั้งชื่อ พยัญชนะว่า "ตัวเมือง" และ
สระกับตัวสะกดว่า "ตัวบ้าน" คือตัวประกอบ และ ผืนผ้านี้ที่แม่หญิงลาวว่าผู้นั้นนั่งอยู่

สาวไคยัก หรือ ดัยักซาราวัก

(A DAYAK BEAUTY SARAWAK)

ลายชื่อสือ จากโปสการ์ดมีขายในมาเล.เซีย.ป.ไ. ซึ่งฝรั่งจ้างให้ดัด
สือที่รู้จักเพราะมีลายชั้นในปรากฏ บ้างเอิญแต่งตัวตามประเพณีนั่งดู เรียกว่า
สะโรง หรือ สะรอง (in Sarong) ซึ่งเป็นชื่อเดียวกับโสร่ง สะรอง จดอง
องค์ไทย

ที่ลายผ้าจะเห็น "สือ" ชัดเจน ที่นั่งเอามือซ้ายทับ อ จึงเอารูปที่
ได้ให้ถ่ายเฉพาะตัวเอามาตัดเรียงกันก็เห็นชัดว่า ลาย "สือ" เป็นเครื่อง
ยืนยันอีกชั้นหนึ่งว่า ไทยะลวะ ได้นำชื่อโสร่ง จดองและลายสือไทยลงไป
แต่ชาวทะเลใต้ไม่ออกเสียง ท. ออกเสียงเป็น ค. จึงชื่อไคยัก หรือ ไทยะ
หน้าตาเรียบร้อย เครื่องประดับผม ช่วงตัวตลอดถึงส่วนสัดที่ไทยถือเป็น
ตำราว่า ดอกบัวตูมหรืออุทุมพรนั้นตรงกันหมด คือไทย ๆ นี้เอง



สื่อไทย พังขุนสรวงแล้วถามว่า ให้ทำอันใด ขุนสรวงเล่า ไม่ต้องทำหลายที่ดังก่อน ทำอันหนึ่งให้ถนัดที่ต้น แล้วผู้อื่นให้ตั้งเรียงกันไป หมู่กูไม่มีผ้า มีงเอาคนมีมีผ้าตั้งต้น มีงเอาลายผ้าไทยงามทอดตามแม่สาขขึ้นถึงใจสอนให้ทอ ทำลาย เขียน อ่าน จำ ได้ มีงเอาเขียนแทนขีด (ซึ่ง) ไม่มีคนรู้ถึงมือนี้ แม่มึงให้ชื่อลายผ้าตามชื่อไทยงามว่าชื่อ ลายไทยงาม เอาลายดูรู้เรื่อง ชื่อลายผ้าคนเมชื่อเจ้าว่า “ลายสื่อไทย” สอนลูกหลานต่อไป ชื่อลายอันนี้จะยังยืนเท่าที่มีคนอยู่หล้าฟ้านี้

ขุนสื่อไทย เมืองแมน ปิอิน ๑๒๓๐ ผัวนางไทยงาม นางทอผ้า มะลากเส้นเป็น “ตัวเมือง” ไทยอ่านได้ความ คิดความทาง ก. ข. เอา ตัวบ้าน เป็นตัวตาม และ หน้า หลัง เนื้อ ได้ เข้ารวมอ่านออกชื่อลายสื่อไทย ได้เชิญขอมฟ้าไทยมาช่วยกันคิดและสร้างลายอ่านเอาลายเส้นปรากฏ ใช้เวลาทำอยู่ ๕ ปี ตั้งแต่ปีอิน ๑๒๓๐ ถึง ๑๒๓๕ เมื่อสร้างเรือนสาขและปั้นทำรูปต้นต่าง ๆ เสร็จแล้วจึงคิดทำกเบื้องจารึกเรื่อง เมื่อจารึกเรื่อง เข้าอ่านลายขีดไม่รู้เรื่อง จึงเชิญขุนสรวงมาทรงไทยงามแล้วถาม ขุนสรวงเกรงว่าจะเขียนจำนวนไม่ทัน จึงสอนลายเลขไทยย่อ บอกวิธีอ่าน เขียน ให้งามคนเรียนจำไว้ ปีอิน ๑๒๔๕ ได้จารึกเรื่องลงกเบื้องจาร เมื่อปีอิน ๑๒๕๐ ขอมฟ้าไทยได้คิดและสร้างลายสื่อขอมอีกชุดหนึ่ง ลายสื่อไทยคิดสร้างทางสาขกอ ขอ ฯ ลายสื่อขอมคิดสร้างทางสาข กะ ขะ ฯลฯ ทั้งได้ลงกเบื้องจารไว้ กเบื้องจารชุดนี้เหลือมาถึง ๑๖๐ กว้างแผ่น อาจเสียหายไปบ้าง จึงนำลงเพียงตัวอย่างจากนั้นจะกล่าวเพียงสัญลักษณ์ชื่อเท่านั้น ถ้าต้องการดูละเอียด และไปปรากฏถึงต่างประเทศ ก็หาได้จากหนังสือจารึกลายไทย ลายสื่อไทย ฯลฯ (ครั้งนี้ ได้ใส่มาทั้งหมด ได้ใช้หมึกลงทับเส้นให้เห็นได้ชัดด้วย)

รูปลายเสียงอ่าน ที่ขุนสื่อไทยและขอมฟ้าไทยคิดขึ้นได้ เขียนไว้เมื่อ ๖๘๓๕ ปีมาแล้ว หรือเมื่อปีอิน ๑๒๓๐ ๑๒๓๕ ได้ที่คูบัว ที่พวกลับประทุนประกาศว่าของปลอมทำด้วยซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ นำมาทำแบบเพียงที่เห็นชัด ๆ ทั้งหมด ทั้งหมดทำได้แล้ว

ลายสือในโลกเท่าที่พบเห็น

ฝรั่งทำไว้เป็นแบบ รู้กันมี ๔ แบบระบบ เป็น ๕ ทั้ง ๐

ลายสือไทย ตัวสือไทย ๑ ลายสืออ่าน ๒ ลายสือแจ่ง ๓ ตัวหนังสือ ๔ ตัวหมายรู้ (ตัวโน้ตเพลง)

ลายสือไทย หรือ หนังสือไทย และ ขอม เป็นตัวคิดที่ยังเป็นลายอยู่นั้น ซึ่งมีชื่อว่า “ตัวเมือง” คือ พยัญชนะ เป็นอย่างหนึ่ง “ตัวบ้าน” คือ สระ เป็นอย่างหนึ่ง ซึ่งฝรั่งยังไม่ได้พบ จึงยังไม่ได้ยกเข้าสู่วิทยาการของเขา จึงไม่มีชื่อเป็นอย่างหนึ่ง และมีชื่ออยู่ในคนไทยนี้ จึงใช้ชื่อเป็นลายสือไทย มีระยะกาลเกิดมา ๖๘๓๕ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ปีแล้ว อาจเป็นแบบต้นสุดก็ได้ แต่เมื่อเป็นตัว “พยัญชนะ” มี “สระ” และ “ไม้” บังคับให้อ่านไปตามคำไทย จึงอยู่ในแบบลายสืออ่าน ได้นามากล่าวก่อน เพราะยังไม่รู้จักจึงอยู่ในระดับ ๐ ตัวลายสือไทย กับมีเลขไทยอีกด้วย ที่ยิ่งกว่านี้ก็คือ ตัวสือไทย และเลขไทย คือ ค.อ. หรือ ๑.๖. หรือ ๑.๒. และมีตัวสือไทยว่า “ต้นคนอินฟ้า” กับ “แม่ญานางไทย” ปราภฏที่ปราสาทมหายา หรือมายัน ณ เมกซิโก กัวติมาลา และแหลมยูทาแคน อีกทั้งตัวสือจารึกว่า “อินคา” กับแบบปฏิทินสุริยคติ (วันที่) และจันทรคติ (ขึ้นแรม) ณ ยูทาแคน เปรู อเมริกาใต้

๑. ลายสืออ่าน ลายรู้อ่าน hieroglyphs และว่า hieroglyphics คือ ตัวหนังสือที่เขียนขยุกขยิก ยังเห็นเป็นรูปต่าง ๆ เช่น ตัวหนังสืออียิปต์โบราณ ซึ่งยังใช้เป็นรูป เช่น รูปสามเหลี่ยมอ่านเป็น ค รูปสิงโตหมอบซ้ายอ่านเป็น ล และรูปเสาโคมห้อยซ้ายอ่านเป็น โอ แม้กลุ่มหนังสือยุโรปตั้งแต่สมัย คานานไนท์ CANAANITE ที่ชื่อว่า อัลฟาเบท Alphabet ก็เช่นเดียวกัน เช่น A มาจากรูป อัลฟา R มาจากรูป หัวคน ๒ คนหันหน้าเข้าหากัน หรือรูปม้า น้ำ ชื่อว่า ราโด เป็นต้น อย่างนี้ลายสืออ่านเขียนระบบฮายโรกลีฟฟิกส์ ไม่ได้แปลงมาเป็นระบบแบบ อัลฟาเบท Hieroglyphic Writing never became alphabetic* ส่วนตัวหนังสือซูเมอเรียน ไม่ได้เห็นคำอธิบาย จึงทราบเพียงว่า เป็นลิ่ม เป็นรูปต่าง ๆ เช่น ม้าไม่รู้จะใช้เป็นพยัญชนะ และ สระหรือเปล่า ส่วนตัวลายสือไทยนั้น เช่น ก ทำมาจากเสียง กอ ในชื่อว่ากอไฟ อู ก็มาจากเสียงกล่าวก่าชื่อ อู คือ ไก่อู เป็นต้น รวมความว่า ลายสืออ่านหรือหนังสืออ่านนั้น เดิมต่างเอามาจากคำชื่อในคำของตน ๆ ได้เอามาขึ้นเป็นตัวพยัญชนะ และสระประสมอ่านเป็นเสียงคำกล่าว ชื่อว่า ลายสืออ่าน หรือหนังสืออ่าน ลายสืออ่านนี้ ยกเว้นไทยอื่น ๆ ไม่ปรากฏว่ามีตัวเลข และลายรู้อ่านที่เขียนเป็นรูปให้รู้อ่าน เช่น สลักเป็นรูปมือ บั้นเม็ดเชือก เป็นรูปเกิด ที่เรียกว่าคัมปัน

๒. ลายสือแจ่ง ideograph และ ideographic คือ ตัวหนังสือซึ่งใช้ลายเส้นเป็นรูปภาพแจ้งความหมาย ชื่อคำอังกฤษ ทั้งนี้ไม่ใช่ชื่อเดิม จึงเป็นคำชื่อดังใช้ใหม่ ลายสือแจ่งนี้ เช่น ตัวหนังสือกลุ่มจีน ซึ่งคำจีนกลางว่า หยี่ แต่จิ๋วว่า จื่อ เช่นคน-เขียนรูปขา ๒ ข้าง อย่างนี้ 人 อ่านว่า นั้ง แปลว่า คน ผู้หญิงก็เขียนรูปคน ๒ คน กอดกันอย่างนี้ 女 อ่านว่า หมิง แปลว่าผู้หญิง ถ้าตัวเดียวอย่างนี้ 子 อ่านว่า จื่อ แปลว่า เด็ก ถ้าเขียนรวมกันอย่างนี้ 好 อ่านว่า ฮ้อ แปลว่าดี ฉะนั้นความดีตามคำหนังสือจีนให้ความหมายไว้ว่า มีเมียและลูกเป็นความดี และก็หนังสือจีนนี้เป็นคำอ่านอย่างนั้น ไม่มีตัวพยัญชนะและสระ บังคับเหมือนลายสืออ่าน ซึ่งเป็นลายเส้นแจ่งในตัวเอง ลายแจ่งนี้หมายไปถึงรูปแสดง ซึ่งชาวอินเดียแดงเขียนแจ้งความต่าง ๆ ได้ กับที่สลักไว้ ณ หินต่าง ๆ ที่ถือกันว่า หินเล่าเรื่อง Stones that speak จึงใช้ชื่อคำเดิมว่า ลายสือแจ่งและมีลายตัวเลขด้วย

๓. ตัวหนังสือ หรือ ลายตัวสือ Demotic คือ ตัวหนังสือที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระทั่งง่าย เขียนง่าย หรือเป็นตัวปัจจุบัน เช่น ตัวลายสือ ที่ได้พบตัวดั้งเดิมมาแล้ว เช่น ลายสือไทย ลายสืออียิปต์ ลายสือกลุ่มยุโรป ลายสือกลุ่มจีน ฯลฯ สำหรับลายสือจีนนั้น มีหลักฐานว่าไม่มีพยัญชนะ และ สระ ลายสืออียิปต์ และ อัล-

ฟ้าเบท กลุ่มยุโรป มีตัวพยัญชนะที่เป็นสระ คือ พยัญชนะนั่นเอง แต่อ่านเป็นสระประกอบได้ และ เรียงเป็นบรรทัดเดียวกัน ส่วนลายสือไทย หรือ หนังสือไทยนั้น ได้พบตัวดั้งเดิม หรือ ตัวมูลฐานที่ยังเป็น ลาย อยู่ นั้น มีทั้งตัวเมือง คือ พยัญชนะและ ตัวบ้าน คือ สระ และ ตัวสะกด เช่น ะ ำ ึ ื เป็นอีกอย่างหนึ่ง เวลาเรียงประกอบก็เรียงไว้หน้าบ้าง หลังบ้าง บน ล่าง จึงเป็นพิเศษ และ ๓ บรรทัด แม้ลายตัว.ลขไทย ก็เช่นเดียวกัน เช่น เลข ๑ ไทย ใช้เส้นเดียวก็จริง แต่เขียนแบบเวียนขวา ส่วนเลขจีนเขียนเส้นเดียวแต่เป็นเส้นนอน เลขโรมันก็เขียนตั้งตรง แม้เลขอาหรับก็เขียนโค้งแต่มีหัว ฉะนั้น ลายสือ และ เลขไทยจึงเป็นแบบไทยแท้ ซึ่งยืนยันเป็นต้นแบบ ตลอดอักษรพยัญชนะทุกชนิดที่มี พยัญชนะ และ สระ เป็นส่วนหนึ่ง ทั้งเรียงหน้า-หลัง บน-ล่าง โดยเฉพาะ เช่น กลุ่มหนังสือชมพูทวีป หรือ อินเดีย เช่น ตัวเทวนาครี ตัวพราหมิน ตัวสีหล ฯลฯ

๔. ตัวหมายรู้ คือ ตัวโน้ตเพลง ตัวชวเลข ตัวชื่อดาวเคราะห์ และ ดาวฤกษ์ ตัวประดิษฐ์เหล่านี้เป็นของใช้เฉพาะ เช่น ชื่อต่าง ๆ สำหรับตัวลายโน้ตนั้น กล่าวเฉพาะชื่อแล้วไม่รู้เรื่อง ถ้ากล่าวในเสียงเพลงแล้ว หรือ ให้เครื่องทำก็รู้ได้ในทำนองเพลง หมายถึงชวเลข หมายถึงลายขีด เสียงเกาะสั้นยาวเป็นโทรเลข หมายถึงเสียงกลองที่ส่งถึงกัน ซึ่งทำลายหมายรู้สำหรับเรียนในรุ่นใหม่นี้ ก็หมายถึง รอยกลุ่มบันทึกข้อมูลสมองกล กับ ลายรูปภาษาสมองกลและหมายถึง รอยบันทึกงานเสียง แทบเสียง และภาพ ตลอดถึงภาพยนตร์ อันเป็นเครื่องหมายรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ล้วนเป็นสิ่งที่คนทำขึ้น และเป็นเครื่องใช้กัน ซึ่งมีวิวัฒนาการกันมา

สืบค้น

(ก่อน พ.ศ. ๒๔๖๖-๒๔๖๗ ก่อนที่ฝรั่งเอาของไทยยกให้แก่แบกทมิฬก็แก่นี่เอง)

ตามพื้นเพของเผ่าไทยเดิม ลูกผู้ชายอายุ ๖-๘ ขวบ ออกเลี้ยงวัวควาย อายุ ๘-๑๕ ขวบ เรียนหนังสือ ๑๖-๒๕ เทียวไป อยู่วัด บวช เทียวต่างเมืองเพื่อหาเมีย หลึงอายุ ๖-๘-๑๘ เลี้ยงน้อง หัดทอผ้า หรือเรียนหนังสือ หัดการครัว ๑๘-๒๕ ขวบ วัยมีครอบครัว เมื่อเรียนหนังสือวัย ๘-๑๐ พ.ศ. ๒๔๖๖-๒๔๖๗ เมื่อ ๕๘ ปีมาแล้ว ได้เรียนแบบเรียนในครอบครัว ครู อาจารย์ สอนก็คือพ่อ และปู่ ท่านหากระดานไม้ และดินสอ พอถึงวันพฤหัสบดีข้างขึ้น จะเป็นเดือน ๕ ได้อาบน้ำ แต่งตัว ทาขมิ้น ให้ใช้เสื้อชุดใหม่ ให้พระเครื่องที่แขวนคอขึ้นวางบนพานรงหิน ตั้งบนหิ้งเก็บดอกมะลิว่าหอม ดอกดาวเรือง ว่ารุ่งเรือง ดอกมะเขือ ว่ากินได้ ดอกหญ้าแพรก ว่าออกงาม ดอกเข็มจากวัด ว่าเข็มแหลม วางหน้าพวงพระ จูดยูปเทียนปักในซามแกงซึ่งใส่ข้าวสารที่นำออกมาจากโถงข้าวในครัวบ้าน เรียบร้อยแล้วนำกระดานและดินสอวางตรงหน้าพระ ดึงแขนให้เข้าไปนั่งตรงกระดาน ได้ใช้ผ้าขาวม้าเชวียงไหล่แล้วกล่าว นโม นำให้ว่าตามจบ ๓ ครั้งแล้ว บังคับให้ก้มกราบตรงกระดานนั้น ๓ ครั้ง แล้วสอนให้เล่า คืออ่าน ก. ข. ฯลฯ อ. ฮ. จึงจับมือขวาซึ่งจับดินสอ แล้วให้เรียน คือ เขียน ก. ข. แล้ว บอกให้ดูตัวพิมพ์ในหนังสือประถม ก.กา เมื่อเขียนอ่าน ได้อ่านดัง ๆ บังเอิญความจำดีก็จำได้หมดรวดเร็ว แต่ก็จำเท่านั้น ปู่โต เสาวดี (วงศ์โรจน์เดิม) ได้เข้ามาสอนแบบเก่ากว่า ขณะนั้นอายุประมาณ ๙๐ ปี จึงทราบแบบเรียนเมื่อ ๑๐๐ ปี มาแล้วในการเรียนคราวนั้น ได้ทราบว่าหนังสืออยู่ ๓ ชนิด คือหนังสือเล็ก คือ ไทย หนังสือใหญ่ คือ ขอม หนังสือกลาง คือ ไทยเดิม ในการสอนคราวนี้ ปู่โต สอนแบบเก่าไว้ว่า

ก. ข. ช. ค. ค. เมาะ (ออกเสียง ช หนัก) ง. จ. ฉ. ช. ซ. เมาะ ญ (ฌ ออกเสียงหนัก ญ. ออกเสียงขึ้นจมูกเหมือนเสียงลาวและมอญไทย) ฎ. ฏ. ฐ. ท. เมาะ. ณ. ด. ต. ถ. ท. ธ. น. บ. ป. ผ. ฝ. ฟ. พ. เมาะ ม. ย. ร. ล. ว. ศ. คอ ฆ. ขอ ส. ถอ ห. พ. อ. ฮ.

ได้เล่า คือ เรียนเสียงอ่านเมื่อ ๑๐๐ ปีกว่ามานั้น จำได้มา ๕๐ ปีกว่ามาแล้ว พอมาเจอสาขตัวเมืองตัวบ้านจึงนึกเสียงเล่าชื่อเหล่านี้เข้าจับก็อ่านในลายต้นได้ จึงทำไว้เพื่อสืบค้นแบบเล่าเรียนลายสือไทย

ต้นเดิมลายสือไทย

รูปลายเสียงอ่าน ที่ขุนสือไทย และ ขอมฟ้าไทย คิดขึ้นตามชื่อคำไทยแล้วได้เขียนไว้เมื่อ ๖๘๐๐ ปีมาแล้ว หรือ ปีกิน ๑๒๓๐-๑๒๓๕ ได้ที่ภูบัว ได้มาครบ แผ่นหินทรายยาว ๑๐ นิ้ว กว้าง ๕ นิ้ว เกือบทุกแผ่นมีรอยเลื่อยทำแผ่น แสดงว่า ไทยมีเลื่อยใช้มาแล้ว ๖ พันปีกว่า ทั้งมีลงรักประสมทองผง ที่เห็นเขียนตัวเต็มแผ่นและแผ่นละตัว ได้นำมาเรียงตามลำดับปัจจุบัน แน่ใจว่า ลำดับคงสืบมาตลอดถึงปัจจุบันจึงปรากฏอยู่ จริงอยู่ บางแผ่นมีลักษณะเรียบ ซึ่งยืนยันว่าทำในระยะหลังเห็นชัดว่าทำซ่อมที่แตกหักเสียหาย คงเขียนสืบลายต้นเดิมนั้นและรูปลายสือต้นเดิมนี้นับยืนยันหลักฐานว่าไทยเขียน ทำ สร้างรูปต่าง ๆ ได้มานานแล้ว ทั้งแผ่นหินทราย ทองผง ยางรักประสมดำ และมีทองคำผงประสม ก็เป็นหลักฐานยืนยันกรรมวิธีของไทย เพราะเป็นลายสือไทย และของไทย มีอยู่ในไทยนี้แห่งเดียว

ก็-ตัวลายสือไทย หรือ ตัวหนังสือไทย ทั้งตัวเมือง (พยัญชนะ) และ ตัวบ้าน หรือ ไม้ (สระ และ ตัวสะกด) นั้น ๆ แต่ละลั้วนมีอยู่ในคำกล่าวสือไทยทั้งนั้น เช่น ก. ก็เป็นเสียงในคำกล่าวว่า-กอ. คือ กอไม้, กอหญ้า, เหล่ากอ, กอวง, ขอ. ก็คือ ขอชัก, ขอเกี่ยว, ขอข้าวทอง, ค. ก็คือ คอ.คอคน เป็นต้น กับ ตัวบ้าน หรือ ไม้ ก็คือ-สระนั้น ต่างก็เอามาจากเสียงคำไทยทุกตัว เช่น โ. โ. ก็เอามาจาก-โอน้ำ ก็คำโอน้ำซึ่งพ้องเสียงซ้ายเป็น-โ. ที่พ้องมันก็เป็น โ. อู-ก็เอามาจากเสียงว่า-โก๋อู เป็นต้น ซึ่ง-พ่อขุนสือไทย, พ่อขอมฟ้าไทย ได้กระทำไว้แล้ว ทั้งแต่ละลั้วนก็มีอยู่ในคำกล่าวของคนไทยตลอด และก็ขุนขอมได้เอาคำเสียงกล่าวพูดกันขึ้นเป็นลายหมายรู้อ่าน เช่น เอลายกอไม้-เป็นคำ ก. เอลายรูปตาขอ เป็นต้น-ข. ถ้าเสียงหนักก็ขยักที่หัวเป็น-จ. เช่น ไทยกลางกล่าวพูดว่า-ข้าวเสียงมา แต่พวกหมูไทยเฉียงออกเสียงหนักจึงใช้ ข. ว่า-กินข้าว ซึ่งลายทั้งนี้-ได้ใช้เป็นตัวลายสือไทยตลอดกาล ซึ่งพ่อขุนพระรามคำแหงได้จารึกไว้ในหินจารึกหลักหนึ่ง พ.ศ. ๑๘๒๖ จึงรู้จักได้ในกาลนี้ต่อมาได้เลิกกันไปแล้ว และ ใช้ชื่อเป็นภาษาสันสกฤตแทนเป็นส่วนมาก มาในสมัยรัตนโกสินทร์จึงใช้ชื่อว่า-อักษรสระ. พยัญชนะ และรวมกันยกไปให้ชมพุทวิป-อินเดียแล้ว ยังมีคำโคลงยืนยันว่า-อักษรไทยอย่างนี้ เดิมพราหมณ์จรจากแต่เมืองราม ราชบุรีพัน มายังอยู่ยังสยาม ประเทศ นั้นมา จึงยกย้ายอย่างโน้น เพื่อให้ ไทยเรียน และแต่-พ.ศ. ๒๔๖๘ โปรเฟสเซอร์ฝรั่งเศสทำประวัติดูการกล่าวไว้ว่า-อักษรไทยนี้ มีลักษณะคล้ายกับอักษรอินเดียได้ จึงยกไปให้อินเดียได้ และได้ใช้ชื่อว่า-อักษรกฤนด หรือ มครว่า-อักษรกันด ซึ่งเสียงคำพูดไทยนี้ไม่มีในชมพุทวิป-อินเดีย เช่น กอ (คือ-กอไม้) มคร และ สันสกฤตว่า-คุมพ ขอ ถ้าเป็นขอเกาะ ขอข้างว่า-อังกู กอ มครว่า-คิ้ว สันสกฤตว่า-คิ้ว ถึงจะมีเสียง-ก. แต่ก็ออกว่า-คิ, คุรี. วะ จึงไม่เป็นเสียงกล่าว-กอ แท้อย่างไทย และ อีกศัพท์หนึ่งว่า-กัก ก็ไม่เหมือนคำไทยเลย จึงเป็นไปได้ที่เสียงคำกล่าวในลายสือไทยจะมาจากอินเดีย หรือ ชมพุทวิป ฉะนั้น จึงแน่ใจต่อหลักฐานแต่ต้นนั้น ซึ่งมีขึ้นได้เพราะไทยได้สร้างขึ้นตามความรู้ประจำตัวไทยเท่าที่มีอยู่ในสมัยนั้น จึงตั้งชื่อเป็นไทยว่า-ลายสือไทย, ตัวสือไทย, หรือตัวเมือง, ตัวบ้าน, และ ไม้ นั้น ซึ่งเป็นไทยตลอดทุกประการ

ลายตัวเมือง (พยัญชนะ)

ลายเสียงชื่อ ก รูปกอไม้



ลายเสียงรูป ก กอไม้ เส้นกลาง คือคั่นไม้สูงมีแขนงแยกขวาไปซ้ายข้าง และหักลง อีกคำหนึ่งขึ้นรับเป็นรูปเสียงก่อน ก. ที่คั่นมีคั่นเล็ก ๆ และหน่อ เป็นไม้หลายลำ เรียกกอไม้ คั่นเรียกออกเสียงว่า ก.

ขวา : ลายตัว ก. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ก. บ้าง

บ้านชัดเจน

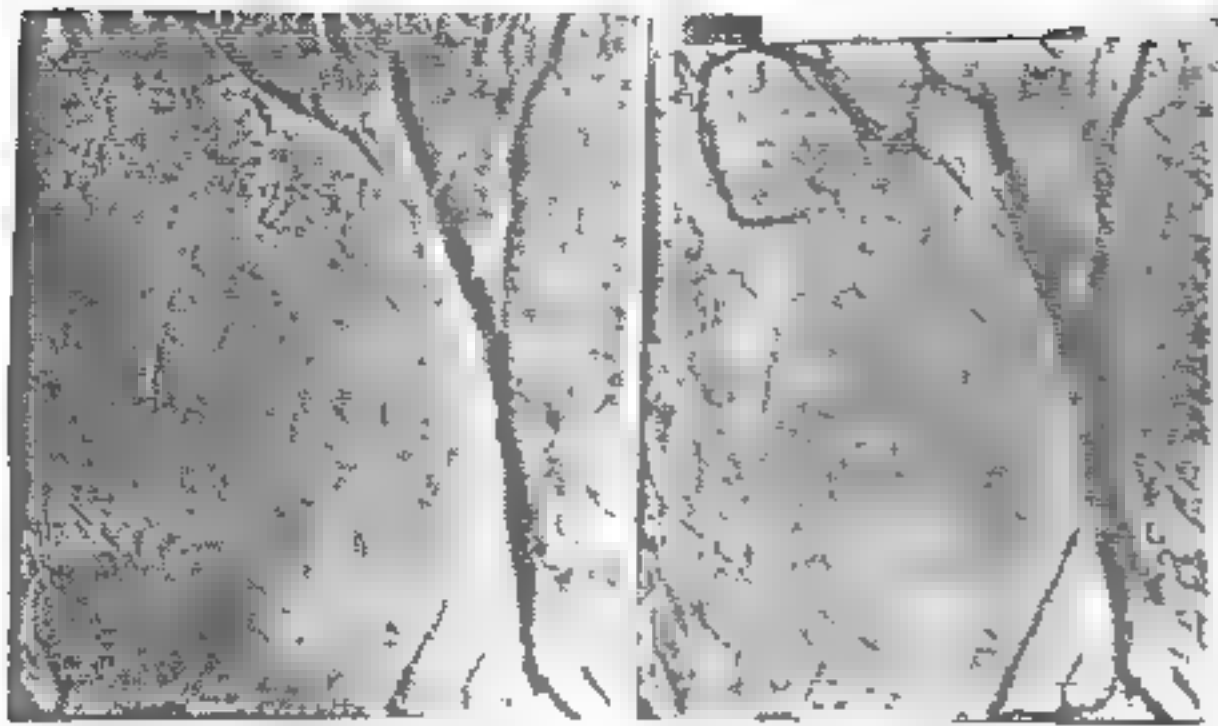
ลายเสียงชื่อ ข. รูปขอ



ลายเสียงรูป ข เส้นบนหนักเห็นชัด รูปตะขอ เส้นหัวบาง จึงไม่ชัด ตะขอหางทึบ คั่นเรียกออกเสียงว่า ข คือลายรูปตะขอ ในเสียงชื่อ ขอ ซึ่งมีหลายความหมาย (ราชบัณฑิตยสถานอธิบายว่าคือรอยแขนงโค้งแคบใช้ล่าเทวดาคิดไว้)

ขวา : ลายตัว ข. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ข. ชัดเจน

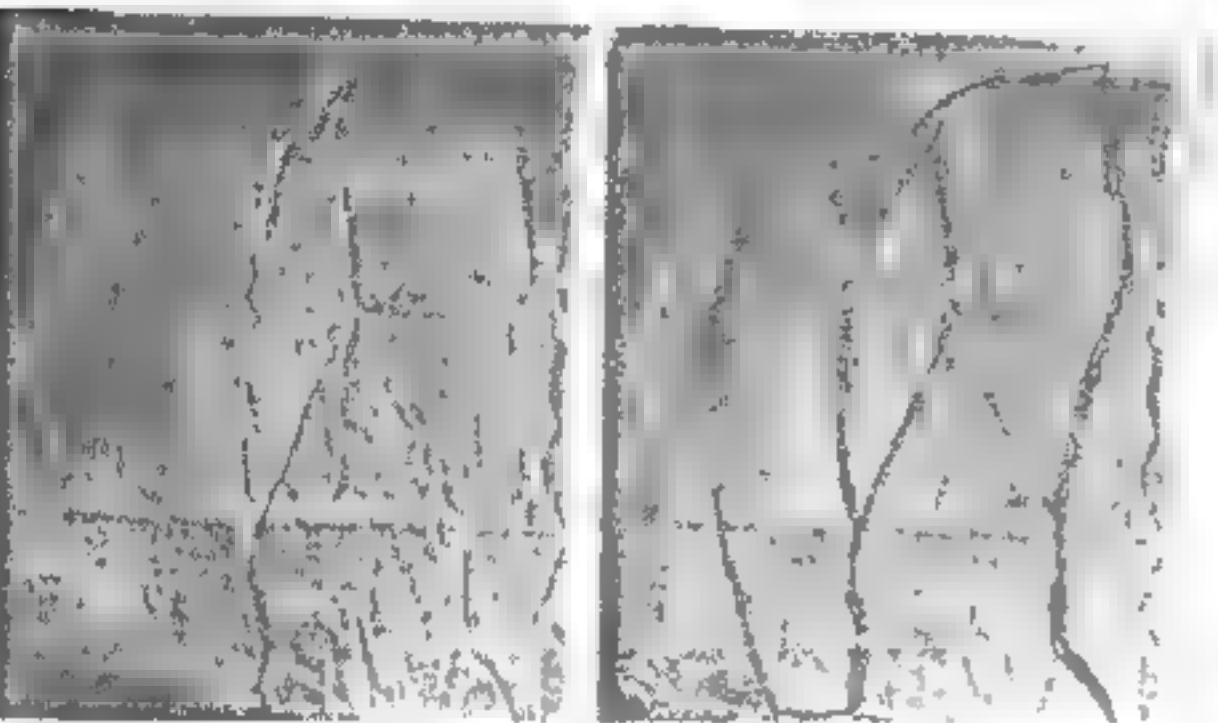
ลายเสียงชื่อ ข. รูป ข้อ



ลายเสียงชื่อ ข คือ ข้อ โบราณอ่าน ข้อ เห็นหัวลายเขา จึงเห็น
ไม้ขีด ข นี้ใช้ในเสียงคำหนัก เช่น ข้าว คำสวอออกว่า ข้าว เสียงหนัก
คันเรียกออกเสียง ข

ขวา : ลายตัว ข. คือ ข้อ ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็นตัว
ข. ชัดเจน

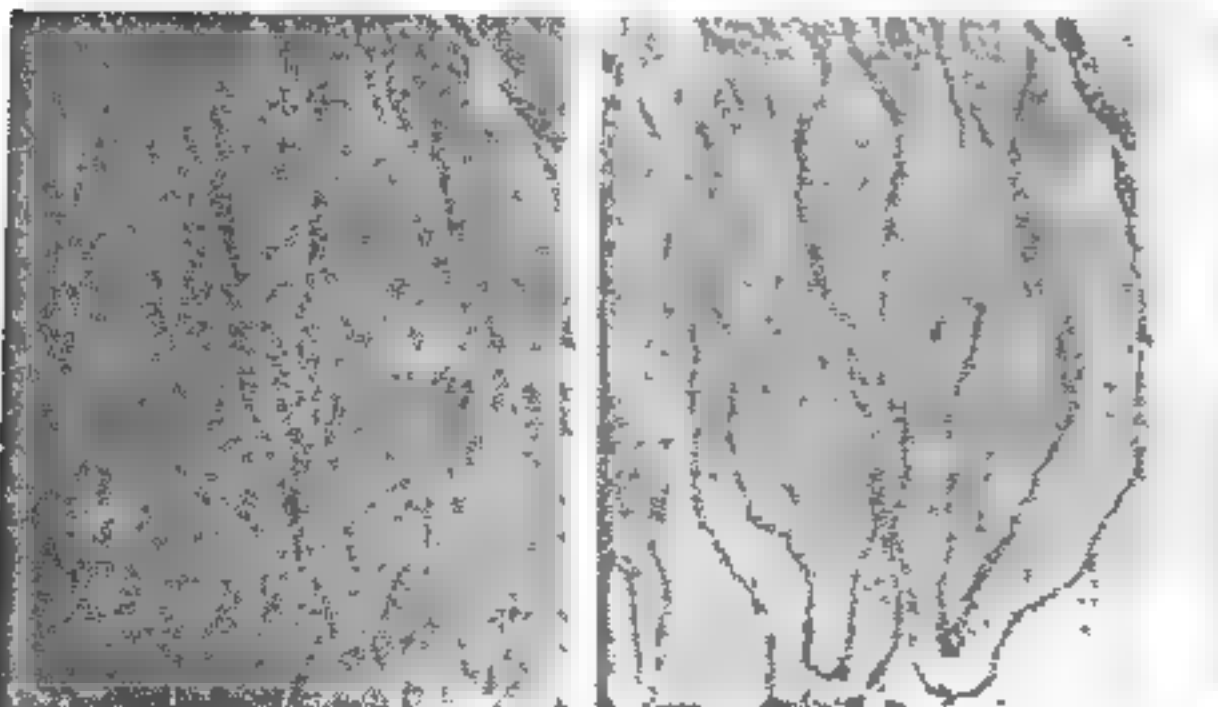
ลายเสียงชื่อ ค รูปคอกอส่วนล่าง คือ กอหอย



ลายเสียงชื่อ ค คือรูปหลุมคอก ไหลลงมาถึงหางออก
จึงเป็นเสียงหนักตามเสียงลาว คันเรียกออกเสียงว่า ค

ขวา : ลายตัว ค. รูปคอกอหอย ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็น
ตัว ค ชัดเจน

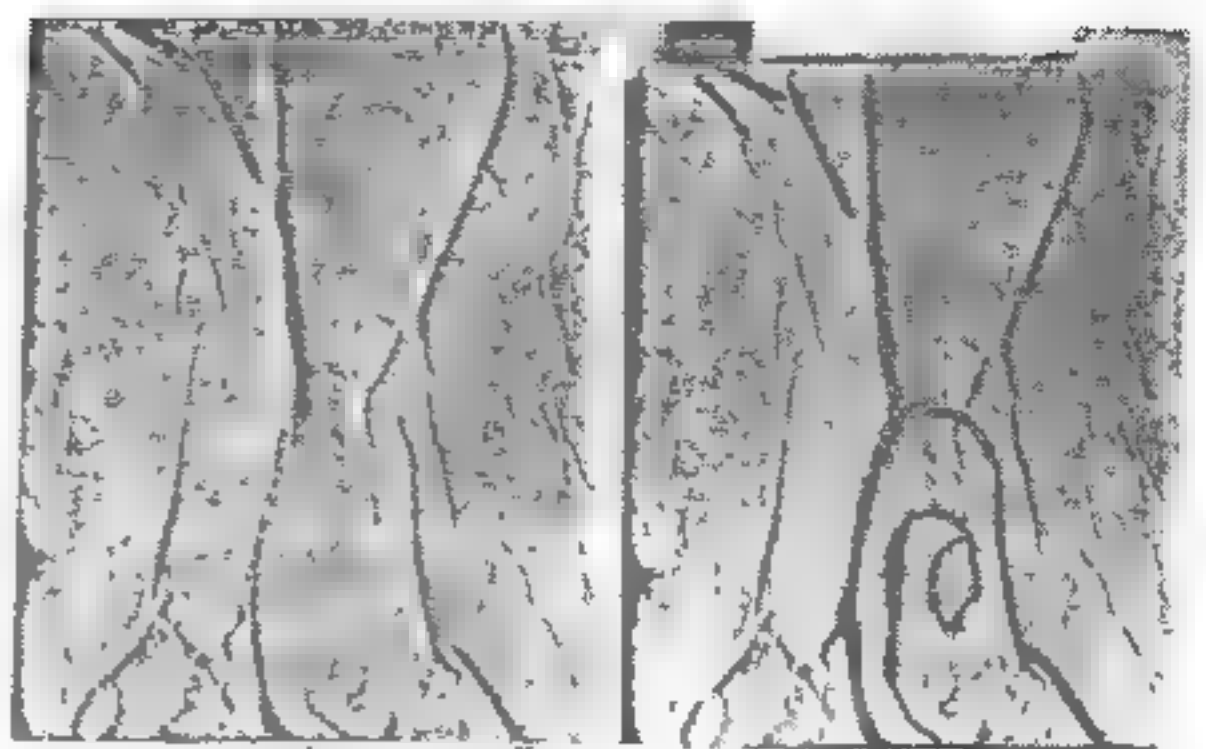
ลายเสียงชื่อ ง. รูปงอตัว งสองตัว



ลายเสียงชื่อ ง. คือรูปงอตัว เส้นหมึกบนจะเห็นรูปหัว ๒ หัว
ส่วนลายตัวทั้งอันนั้น เส้นบางจึงไม่ชัดจน คันลายเสียงอ่านว่า ง. งอตัว หรือ
งอตัว

ขวา : ลายตัว ง. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ง. ชัดเจน
(ที่ปรากฏทั้งคู่ รูป ง. งอตัว เห็นชัดเจน)

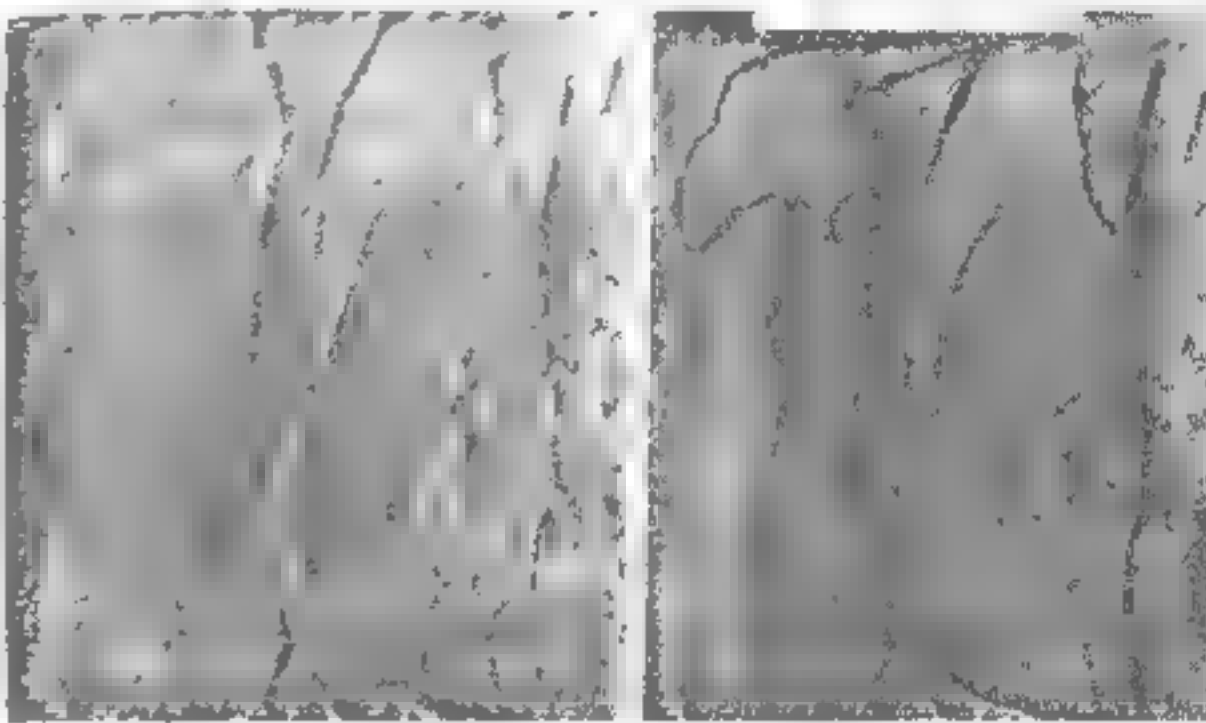
ลายเสียงชื่อ ค. รูปคอดังหน้า



ลายเสียงชื่อ ค คือคอดังหน้า มีลายเส้นฝนลงมาถึงไหล่และลำคอ
ที่คอจะเห็นมีลูกกระเดือก คันเรียกออกเสียงว่า ค

ขวา : ลายตัว ค. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ค. ชัดเจน

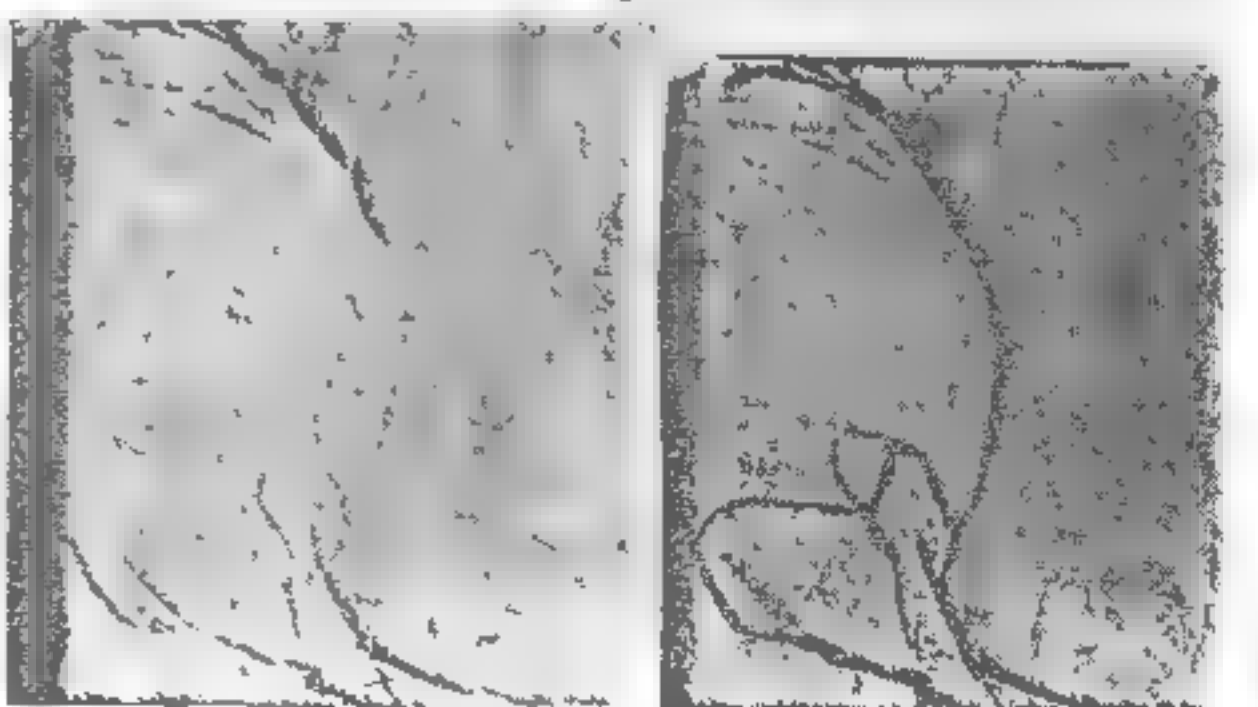
ลายเสียงชื่อ ฉ. รูปเกาะลุมโปง



ลายเสียงชื่อ ฉ. ทำโนเสียงเกาะตามเสียงอ่านโบราณว่า เกาะ งอ
เส้นหมึกจะเห็นรูปลุมโปง คือ ระฆังไม้แขวน เส้นบนหน้าจะเห็นรูปหัวไม้เกาะ
คันลายเสียงว่า ฉ. คือเกาะ

ขวา : ลายตัว ฉ. คือ เกาะ ที่ใช้เส้นหมึก ลงทับแล้วจะเห็น
ตัว ฉ. ชัดเจน

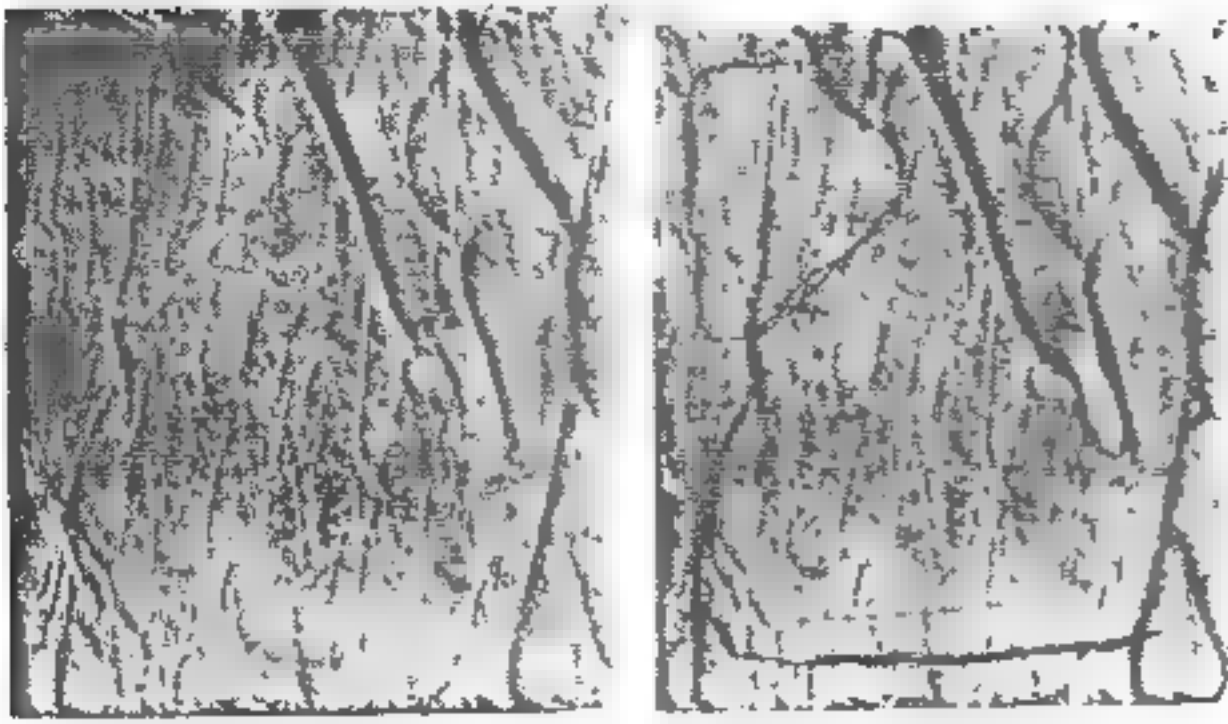
ลายเสียงชื่อ จ. รูปมือจ่อหรือจอหนัง



ลายเสียงชื่อ จ. ทำรูปมือ จ่อ เห็นรูปนิ้วกลางโค้งงอ นิ้วชี้บาง
บองไม่เห็น หัวแม่มือทำคเณศ จึงเห็นหัว จ. คันลายเสียงว่า จ. ในชื่อว่า
จอกี้ได้

ขวา : ลายตัว จ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว จ. ชัดเจน

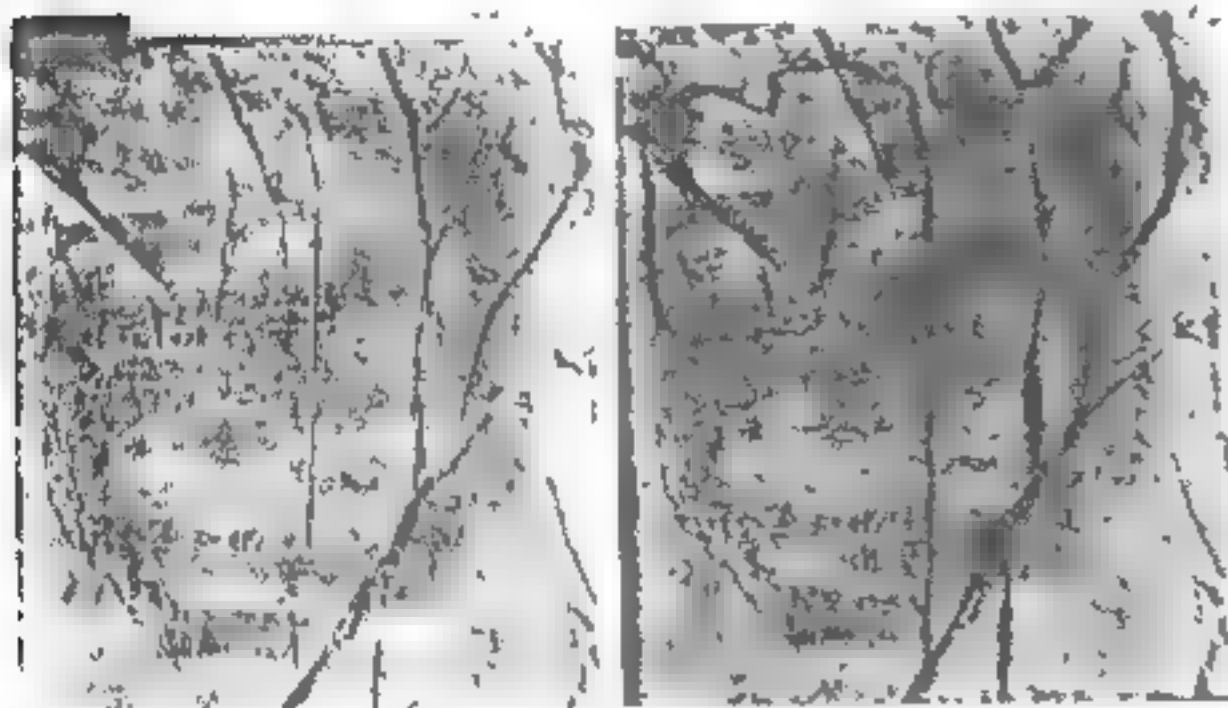
ลายเสียงชื่อ ฉ. ฉอเลาะ รูปมือ “ฉับ”



ลายเสียงชื่อ ฉ. ฉอเลาะ ทางขวาจะเห็นเส้นหมึกรูปหัวแม่มือขวาค้าง
ค่อทางซ้ายนิ้วชี้ นิ้วกลางตั้งบนซ้าย ทางซ้ายจะเห็นรูปนิ้วมืองัด นิ้วก้อยขึ้น
เป็นหัว ฉ. ค้นลายเสียง ฉ. กระทำมือ “ฉับ”

ขวา : ลายตัว ฉ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฉ. ชัดเจน

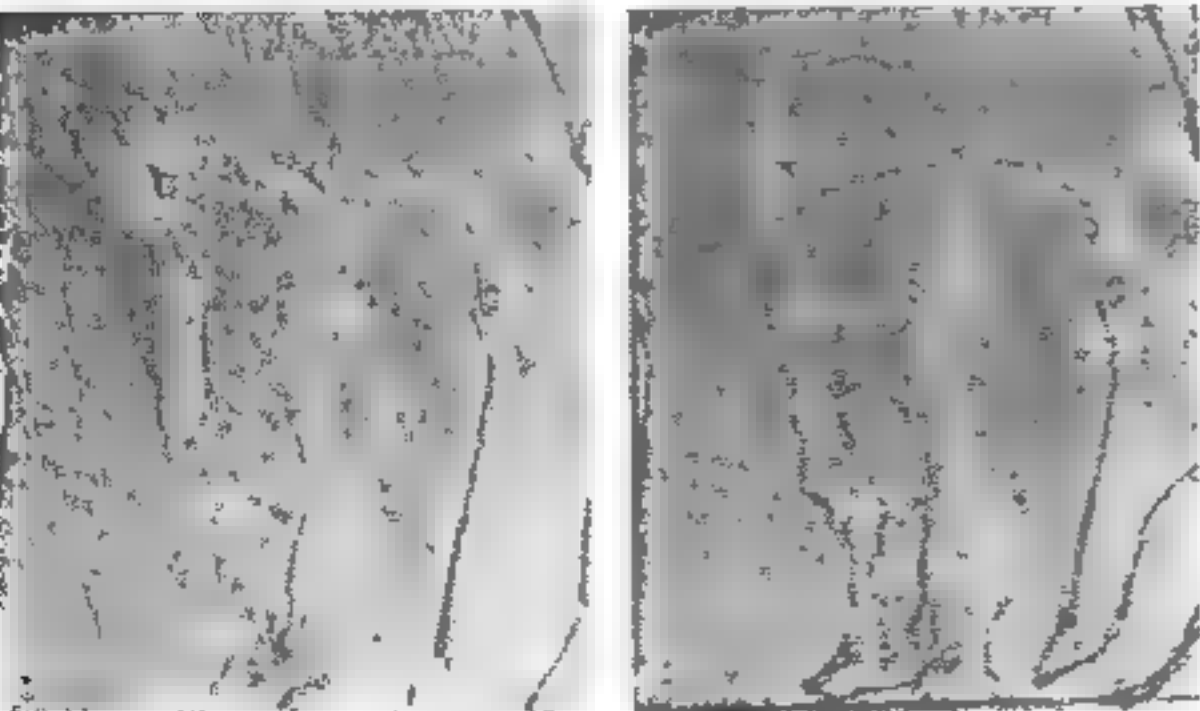
ลายเสียงชื่อ ช. รูปโคนขอ ชื่อขอ



ลายเสียงชื่อ ช. ทำรูปโคนขอไม้ ขออยู่ เส้นหมึกหน้าทำรูปนิ้วมือ
ตั้งอย่างนี้จะเห็นหัว ช. เส้นหน้า ๒ และ ๓ จะเห็นรูปตัว ช. และหาง
ชัด ค้นลายเสียงว่า ช. ในชื่อโคนขอ ขออยู่ ขอค้ง

ขวา : ลายตัว ช. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ช. ชัดเจน

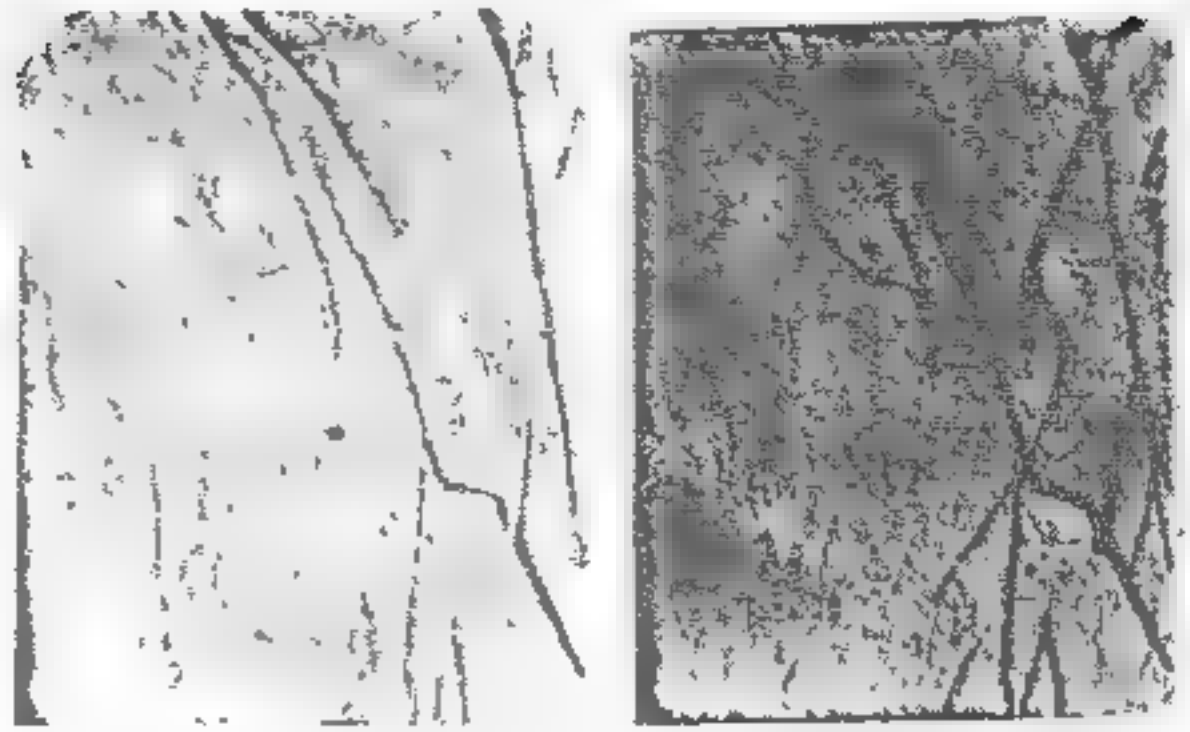
ลายเสียงชื่อ ฉ. รูปหญิงนั่งวางแขน



ลายเสียงชื่อ ฉ. รูปหญิงนั่งวางแขนเห็นชัดตั้งแต่ข้อเท้า ถึง
ส่วนคางพับเพียบซ้าย ข้างแขนขวาเป็นส่วนหน้า ฉ. ข้างแขนซ้ายเป็นส่วน
หลัง และช่วงเข้าซ้ายพับเพียบจะเป็นส่วนคาง ฉ.หญิง ว่า ฉ.กับ บ.เดิมเก่า

ขวา : ลายตัว ฉ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฉ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ช. รูปข่อหรือใบมะม่วง



ลายเสียงชื่อ ช. ใบเสียงช่อ เส้นหมึกหน้า ทำแบบนี้เป็นรูปใบ
มะม่วง เส้นหลังเป็นก้านขึ้นเป็นช่อดอกฝอยออกทางมองเกือบไม่เห็น จะเห็น
รูป ช. ค้นลายเสียงว่า ช. จึงใบราดอ่านชื่อในเสียงว่า ชอ

ขวา : ลายตัว ช. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ช. ชัดเจน

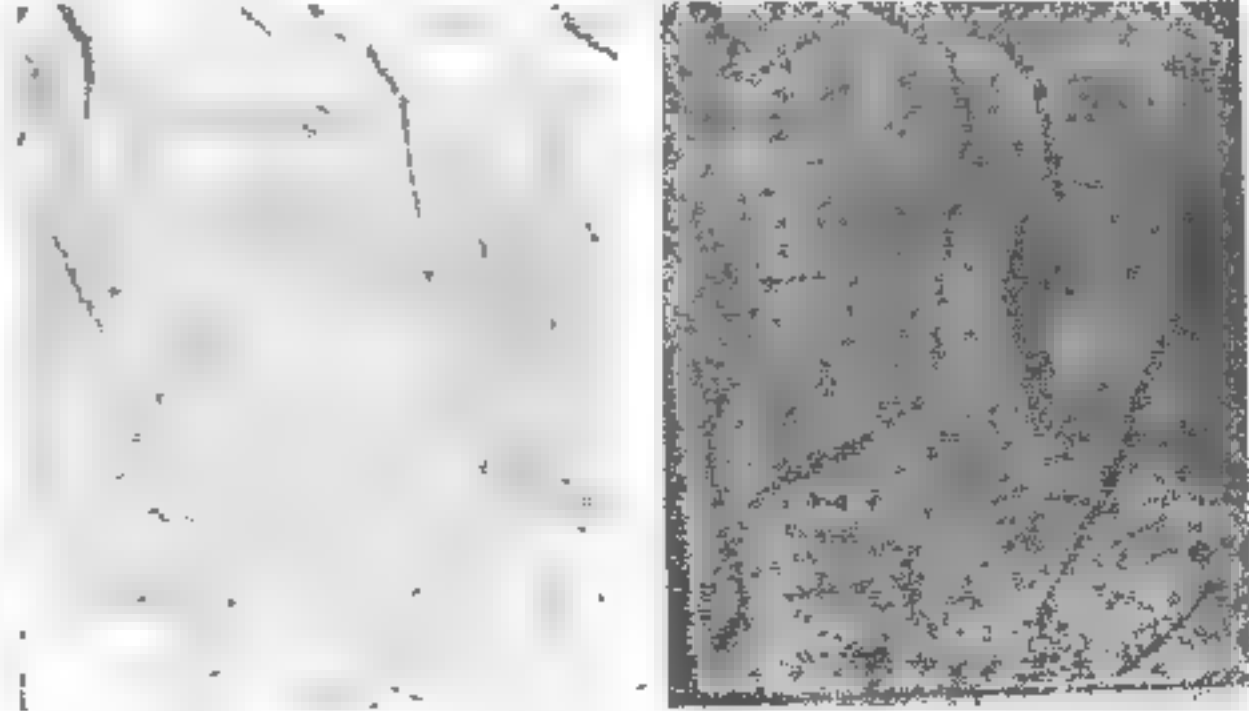
ลายเสียงชื่อ ฉ. รูปเนื้อไม้พุ่ม



ลายเสียงชื่อ ฉ. รูปเนื้อไม้พุ่มนี้เส้นบางเกือบมองไม่เห็น ดูเส้นหมึก
พองกันเก่า ฉ. ได้ ถ้าดูอย่างปัจจุบันจะเห็น ฉ. ค่อกับ บ. พุ่มเนื้อ ตัว
ฉ. นี้ พุ่มมีลายเก่า ๆ เท่านั้น

ขวา : ลายตัว ฉ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฉ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ฉ. รูป ภู่อ ภู่อ และ ฉ ฉ

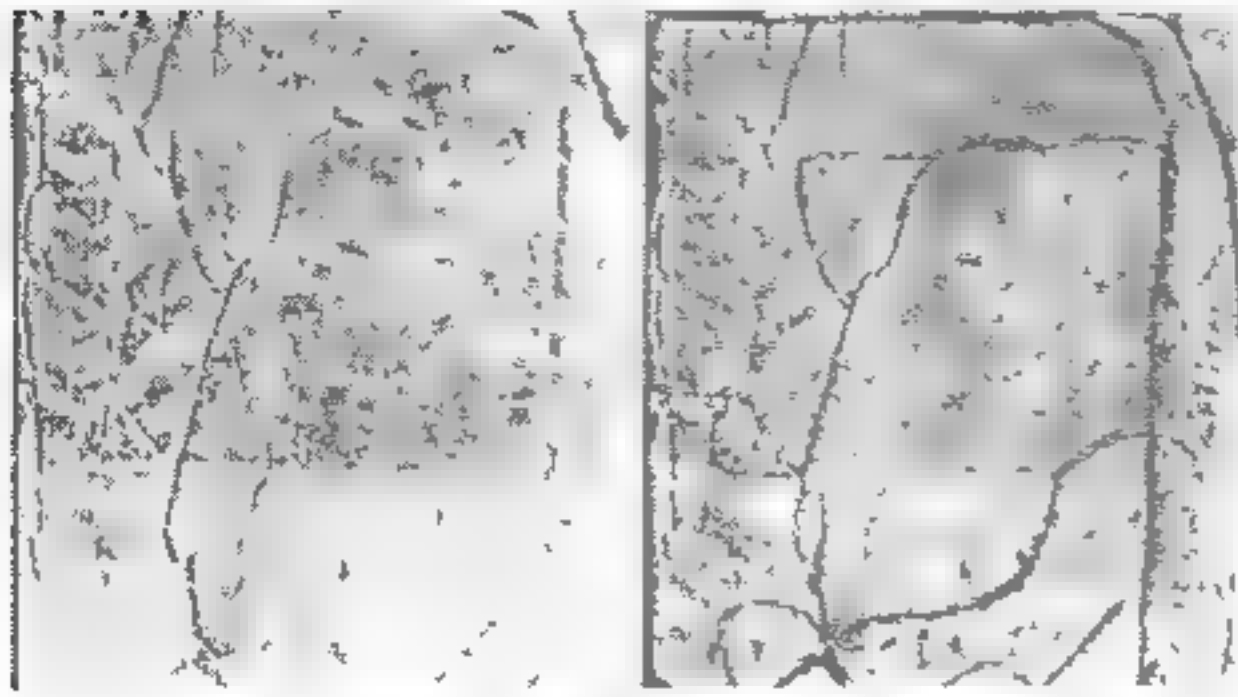


ลายเสียงชื่อ ฉ. รูปภู่อ ภู่อ ภู่อ ภู่อ คือเขามีรูกลางสำหรับใส่
เดือน ดูเฉพาะเส้นหลังดู จะเห็น ฉ. ฉ. ชัด ฉ. นี้ สำหรับเสียงขึ้นจนูก
เวลาออกเสียงสูง จึงมีเสียงว่า ภู่อ ค้นลายเสียงอ่านว่า ฉ.

ขวา : ลายตัว ฉ. และ ฉ. ฉ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว

ฉ. และ ฉ. ฉ. ชัดเจน

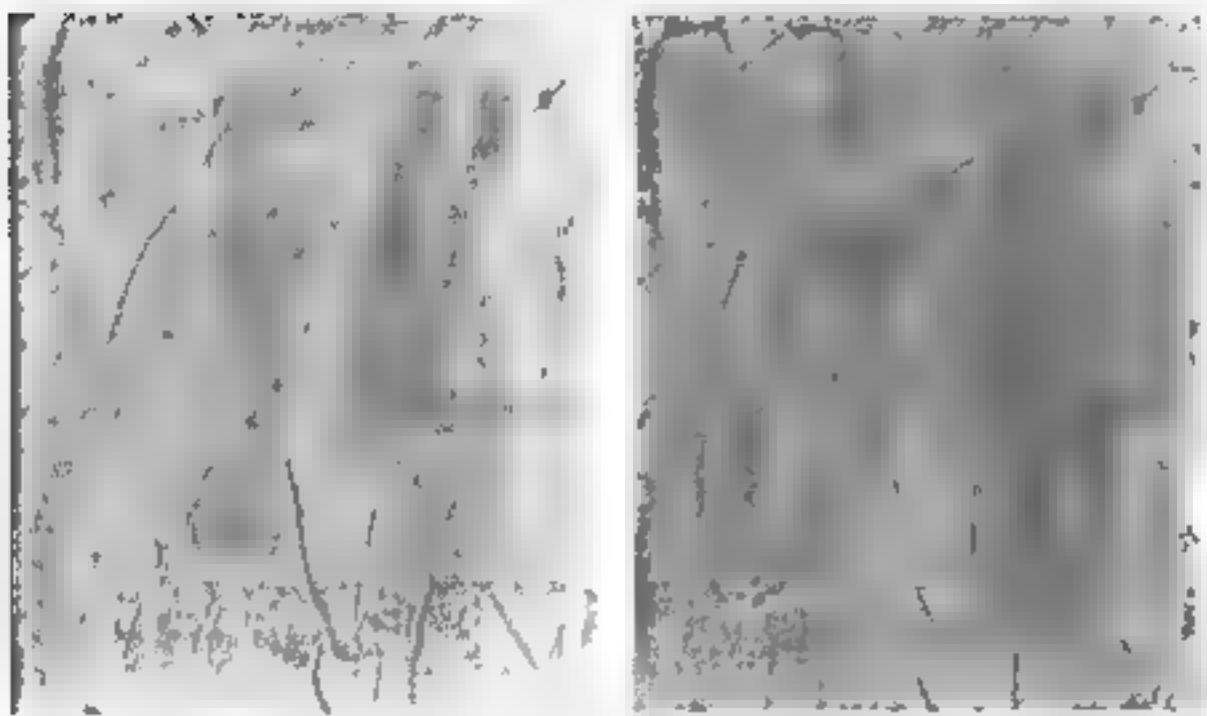
ลายเสียงชื่อ ฎ. รูป ฎอม่อ ฎ้อ และ ฎ. ฎา



ลายเสียง ฎ. รูป ฎอม่อ ฎ้อ ฎ้อม่อคือเสาใหญ่ ๘ หรือ ๑๐ ค่ำ มีงาม
ถึงสำหรับวางคานใหญ่รับของหนัก สองเส้นจะเห็นงามติดตามเสียงชื่อนั้น ใช้ทำ
ขึ้นจนจบ จึงเป็น ฎ. ถ้าดูเฉพาะเส้น ๒ และ ๓ จะเห็นเป็นคัว ฎ. ฎา คั่นลาย
เสียงอ่านว่า ฎ.

ขวา : ลายคัว ฎ. และ ฎ. ฎา ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็น
คัว ฎ. ฎ. ฎา. ชัดเจน

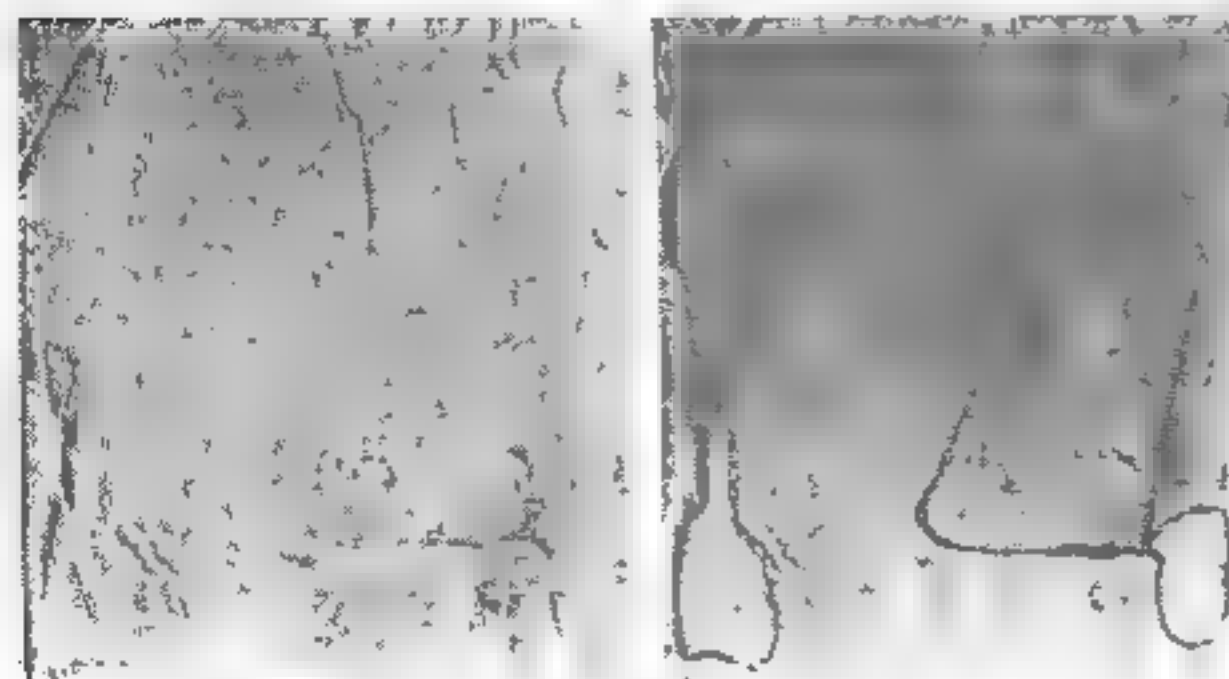
ลายเสียงชื่อ ฑ. รูปกะทอปากบาน



ลายเสียงชื่อ ฑ. รูปกะทอปากบาน ลายเส้นหนักท้าวเห็น รูป ฑ. เส้น
หนักท้าวหลังจะเห็นเป็น ๒ จึงบอกชื่อ กาท กระทบ จะเห็น ช. กั. ฑ. ประสม หรือ
ติดกัน ฑ. นี้ ถ้ ไปเป็นคัวขอมอ่าน ค ภาษาบาลีเป็นเสียงสั้นอ่าน ค. เช่น มณจป
ถ้าเสียงยาวอ่าน ฑ. เช่น ไพฑูร

ขวา : ลายคัว ฑ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นคัว ฑ. ชัดเจน

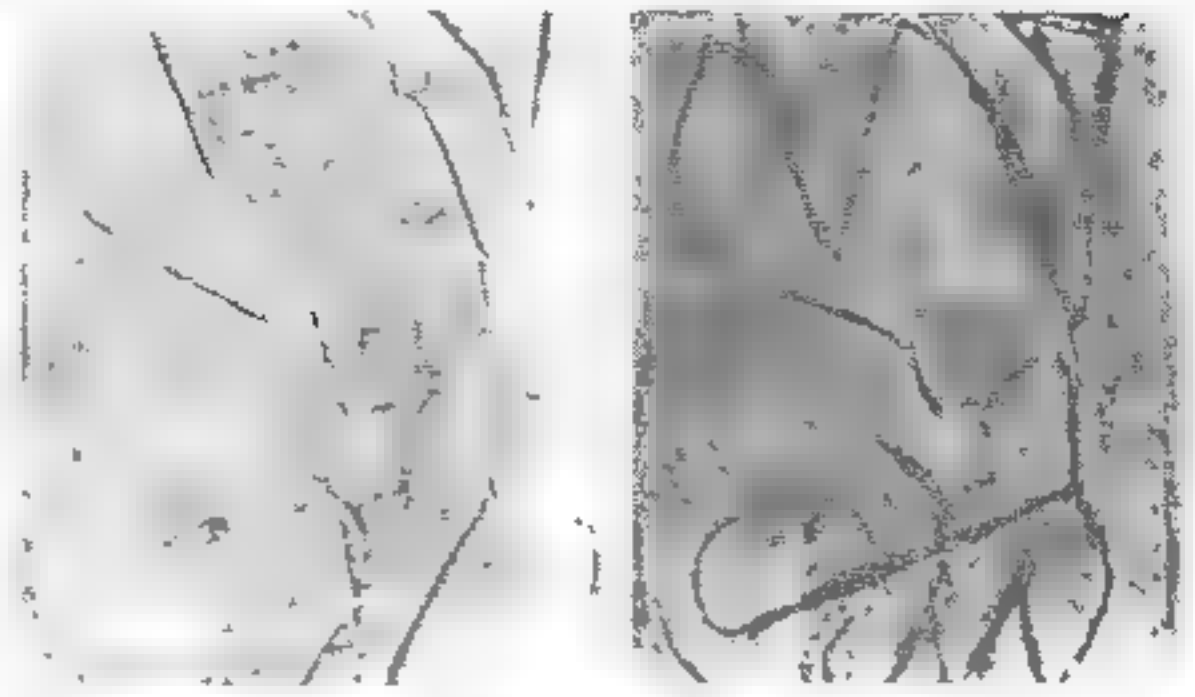
ลายเสียงชื่อ ณ รูปนอแรด ณอ



ลายเสียงชื่อ ณ. รูปนอแรด ดูเป็นนออยู่ได้ เส้นหนักจ้ำรูปปากจุมก
แรดจะเห็นเป็นหัว ณ. เส้นหลังจะเห็นเป็นหาง ณ ว่า ถ คือ น บ้างคั่นลายเสียงอ่าน
ณ เช่น นิสาวเดิมออกเสียงขึ้นจนจบ

ขวา : ลายคัว ณ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นคัว ณ.
ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ฐ (เถาะ) รูปกระต่ายนั่ง



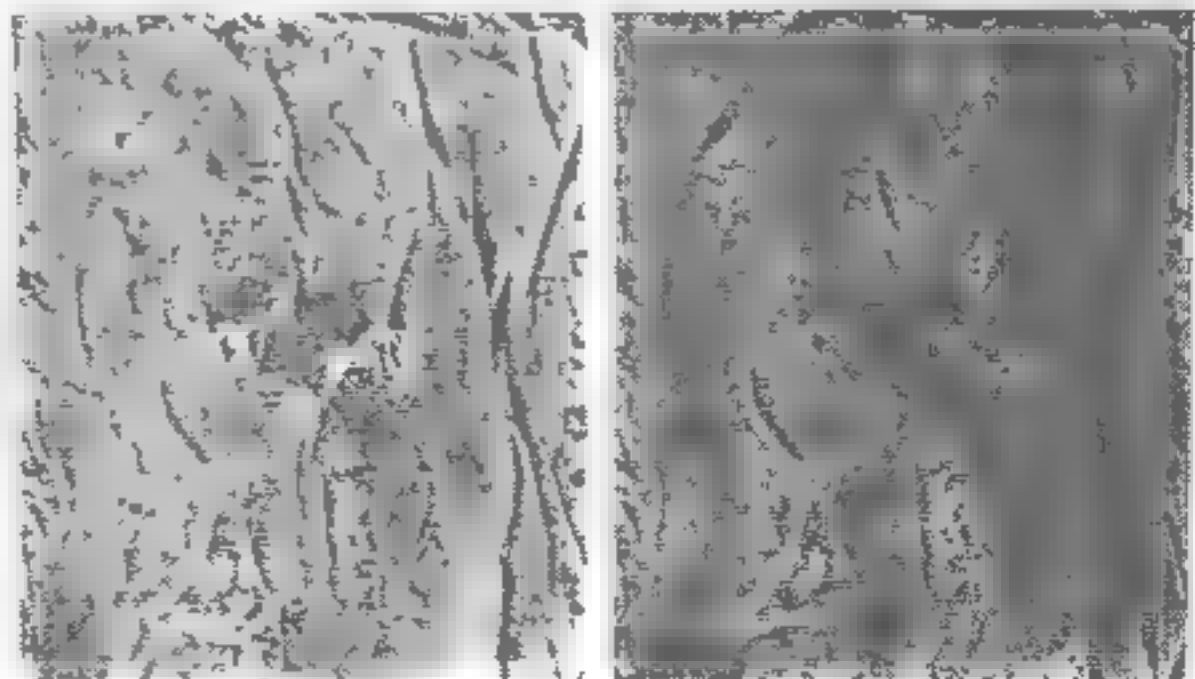
ลายเสียงชื่อ ฐ. (เถาะ) รูปกระต่ายนั่ง ดูเส้นหนักรูปกระต่ายนั่งยกขาหน้า
๒ ขา ๒ ขา หลังตั้งเป็นคั่นลายเรียวยาวออกเสียง ฐ. ที่เขียน ฐ (เถาะ) ที่เขียน ฐ
จะเห็นเส้นขาหน้า หน้า ฐ และ ฐ จะเห็นลายเส้นรูปขากระต่าย ๒ ขาค้าง นี่คือน ฐ.
ขวา : ลายคัว ฐ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นคัว ฐ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ฒ รูปเตาะคนเฒ่านั่งเข้าชั้นหู



ลายเสียงชื่อ ฒ. รูปเตาะหรือกระเทาะเป็นรูปคนเฒ่านั่งกับขวา เข้าชั้น
ถึงหัวจึงเห็นรูปคัวลาย ฒ ว่าคัว ฒ. คอยกับ น. เฒ่านี้ลาวเดิมออกเสียงหนักจึงเป็นคัว
คั่นลายเสียงอ่าน ฒ. ก็ ฒ. ที่ปรากฏนี้เป็นลายเดิม และเดิมอาจติดต่อกันก็ได้
ขวา : ลายคัว ฒ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นคัว ฒ.
ชัดเจน

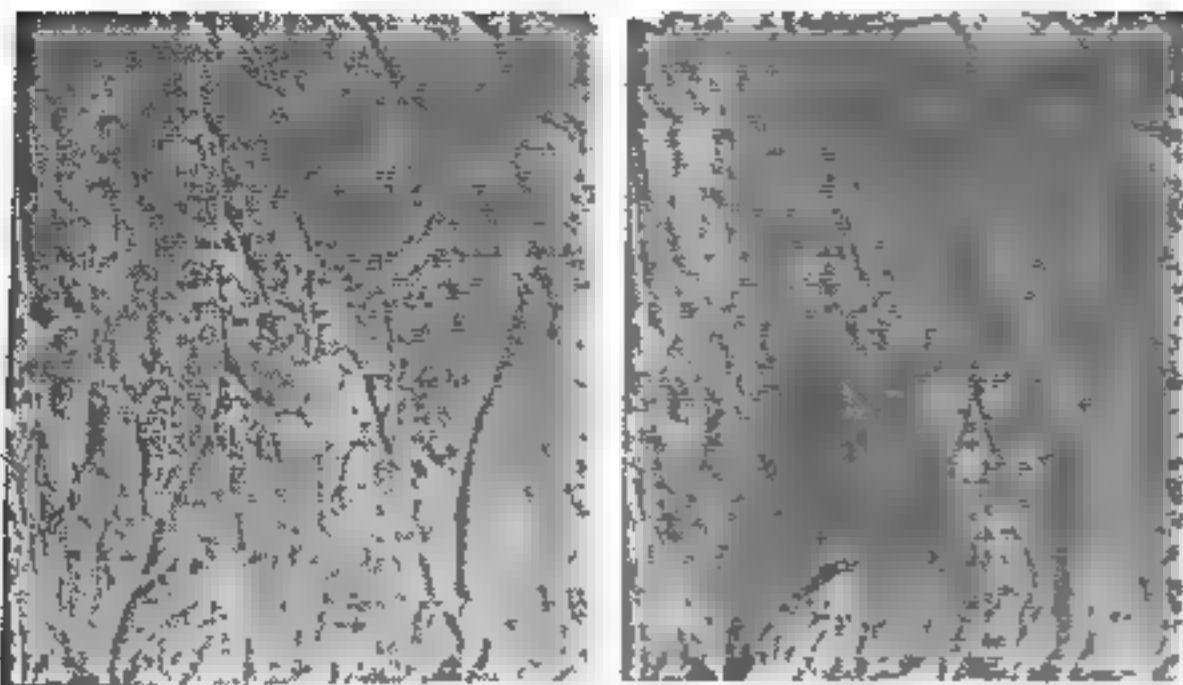
ลายเสียงชื่อ ด รูปลายต้นพงคด



ลายเสียงชื่อ ด. รูปลายต้นพงคด เป็นไม้หุ่ม คั่นขึ้นมักคด แดกถึงก็
คดรูปที่เขียนเป็นลายเวียนขวาจะเห็นเป็นลายชื่อต้นพงคด คั่นเรียกออกเสียงว่า ด.
(ด, เด็ก)

ขวา : ลายคัว ด. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นคัว ด. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ค รูปดอกไม้ มีงามบน

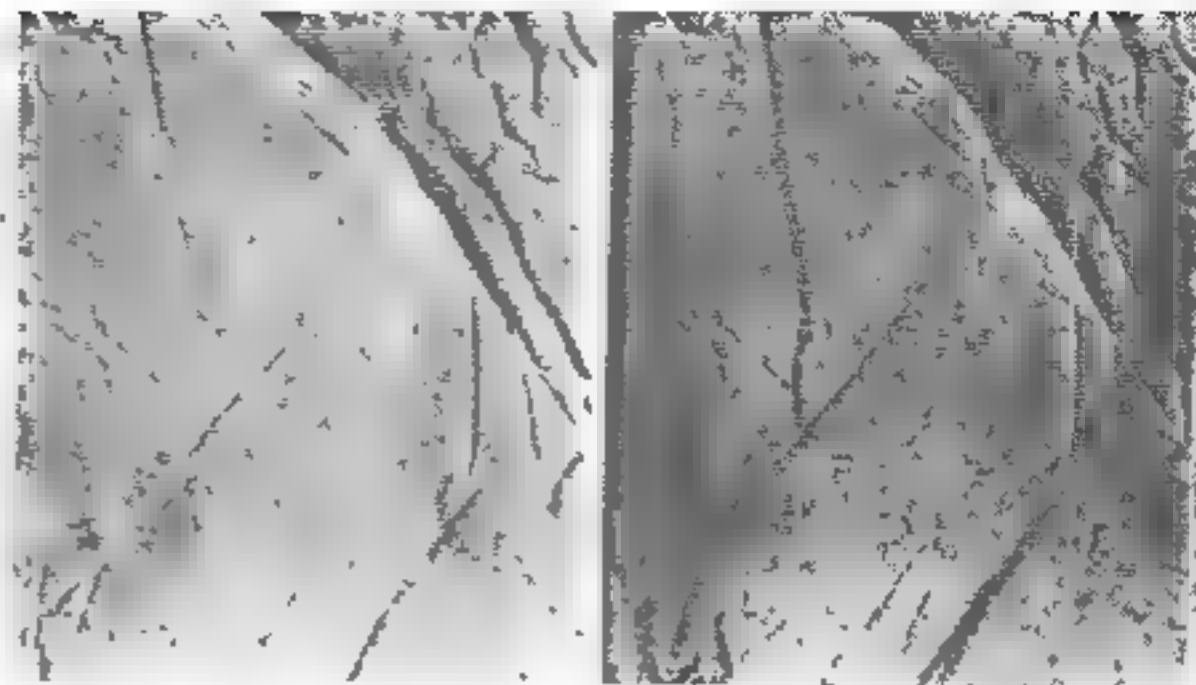


ลายเสียงชื่อ ค. รูปดอกไม้ทำงามไว้บนลายเส้นหนัก และทำลายปลีกไว้

จึงมองเห็นเค้าลาย ค. ในเสียงเรียกชื่อ คอ คั้นเรียกออกเสียงว่า ค.

ขวา : ลายตัว ค. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ค. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ฉ รูปคนถือเรือ



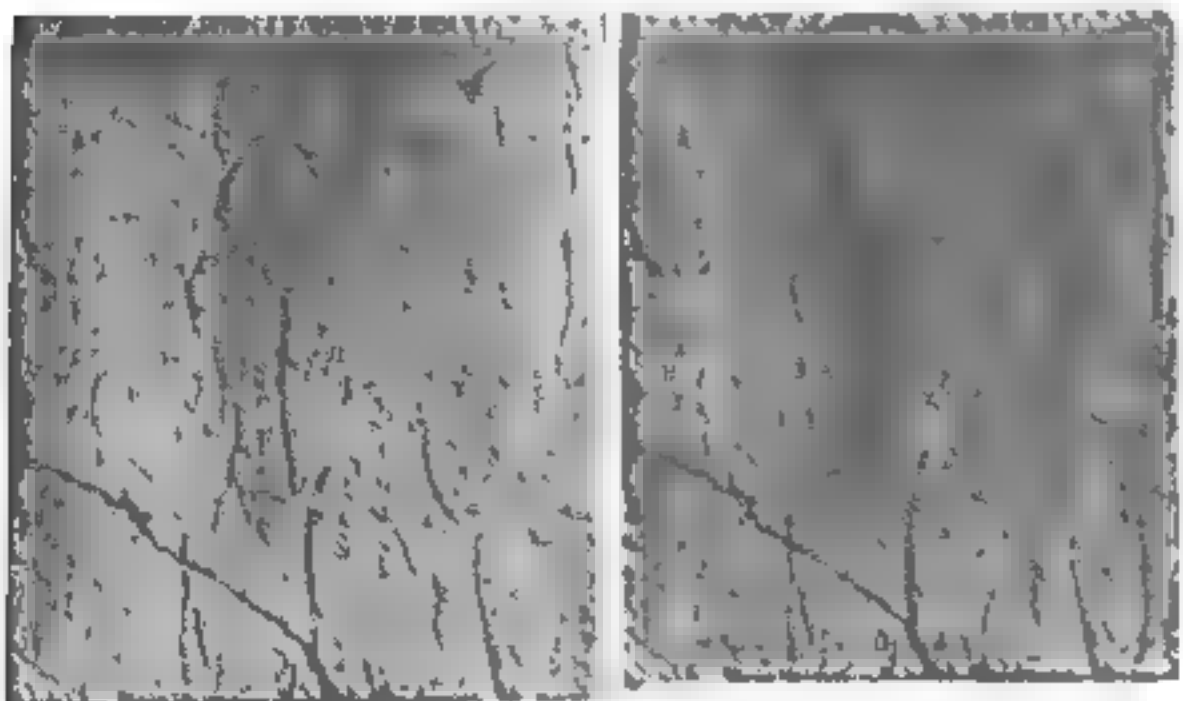
ลายเสียงชื่อ ฉ. ทำรูปคนถือเรือ หรือถือ ที่เสียงหมายถึง ตามคำว่า

ต่อถึงน้ำเส้นหนักบนคือ คนที่ก้ม เส้นหนักบนรูปมือจับต่อ เส้นหนักซ้ายรูปต่อไม้

รากใหญ่มีงาม เส้นหนักได้หลังถือขา จะเห็นรูป ฉ. คั้นเรียกออกเสียงว่า ฉ.

ขวา : ลายตัว ฉ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฉ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ท รูปหัวฟิม ซึ่งเดิมเรียกว่าเครื่องทอ

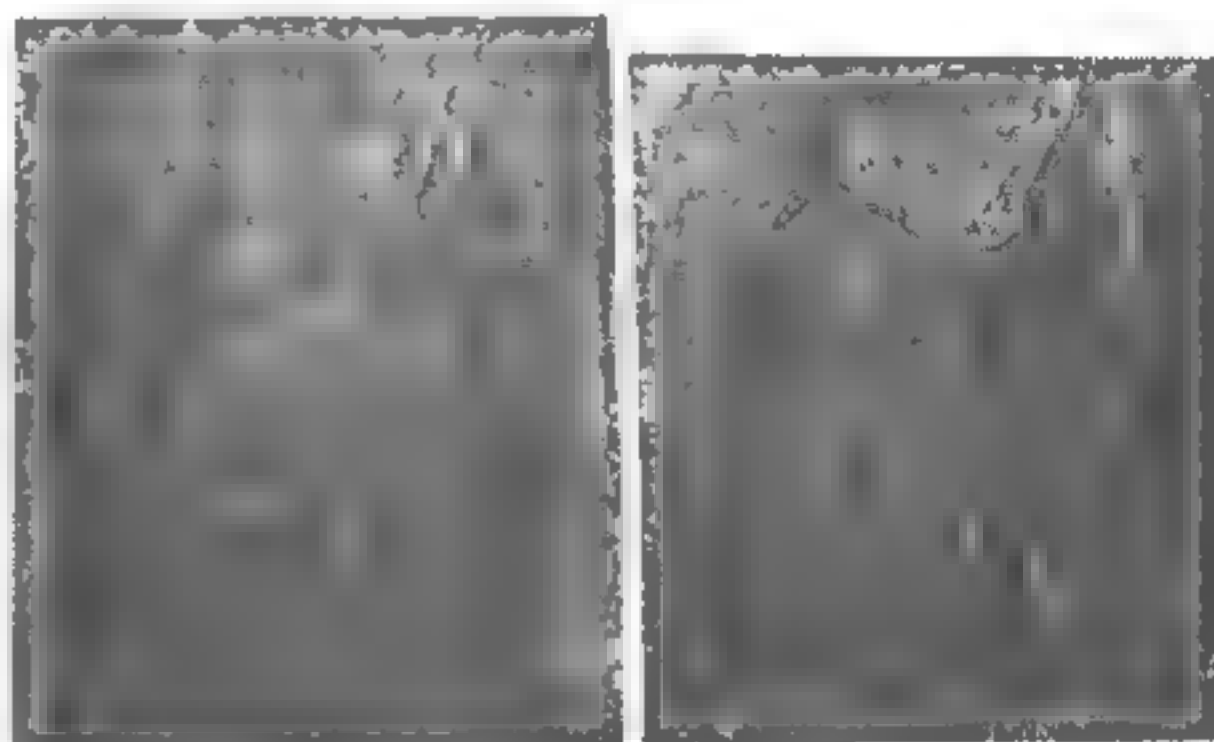


ลายเสียงชื่อ ท. ทำรูปในเสียงชื่อเครื่องทอ คือหีบทอผ้า หัวฟิมซ้ายจะ

เห็นเป็นรูปหัวเส้นโค้งจะเห็นเป็นรูปตัว ท. เป็นลายเส้นให้เห็นรู้ได้ คั้นเรียกออก

เสียงว่า ท. ขวา : ลายตัว ท. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับ แล้วจะเห็นตัว ท. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ฐ รูปกระท่อหรือท่อดัง

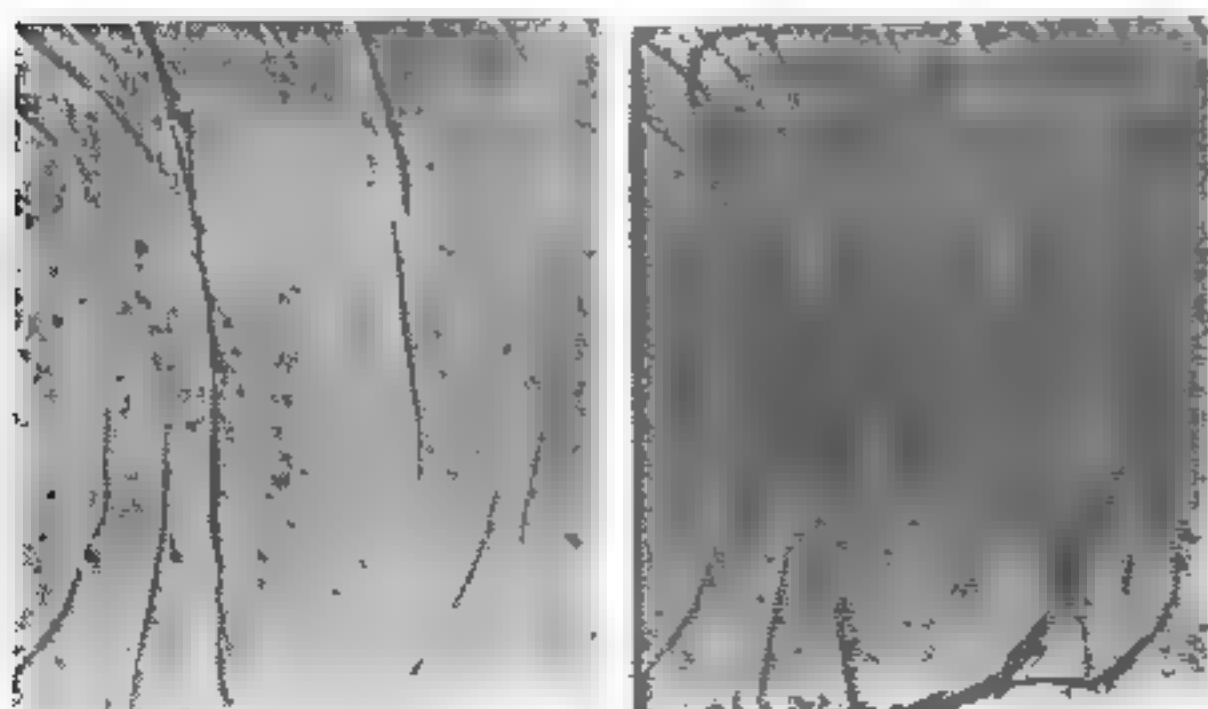


ลายเสียงชื่อ ฐ. รูปหอ กระท่อหรือท่อน้ำดังเส้นหนักจะเห็นเป็นรูปท่อดัง

เดิมเรียกชอบัง แม้ท่อน้ำ คำลาวเดิมก็ออกเสียงหนัก จึงเขียนชอบัง ดูแล้วจะ

เห็นเค้าลาย ฐ คั้นเรียกออกเสียงว่า ฐ. ขวา : ลายตัว ฐ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฐ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ น รูปตัวหนูนั่งยกขาหน้า-หลัง



ลายเสียงชื่อ น. รูปตัวหนูนั่งยกขาหน้าขาหลังดูสายเส้นแล้ว มีปากอย่าง

น. จึงเขียนคล้าย ๆ กัน เฉพาะ น. ไทย คัดขาหลังออก เส้นขาหน้าขึ้นไม่ทำหัวไว้

เมื่อเป็น น. ขอมจึงเขียนกลับหันไปขวา เส้นทางคั้งจึงเห็นลายตัว น. คั้น

เรียกออกเสียงว่า น. (น.หนู)

ขวา : ลายตัว น. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว น. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ บ รูปป้อมีขอบ

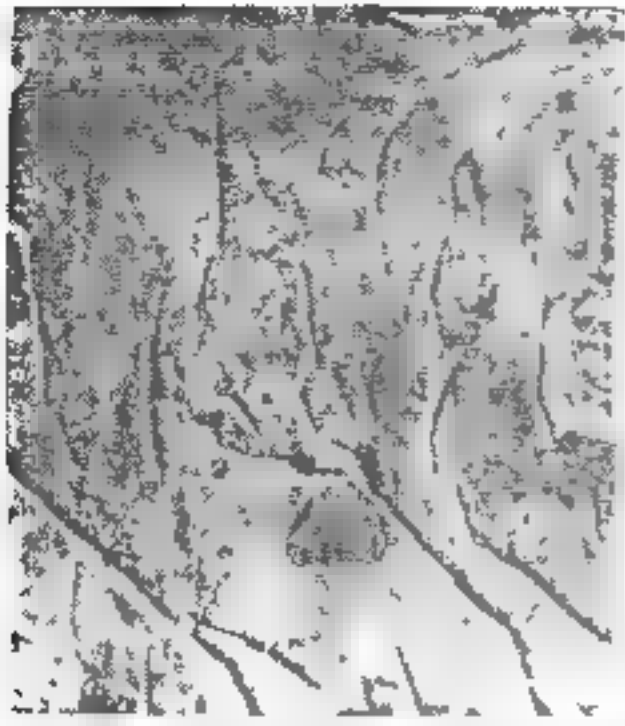


ลายเสียงชื่อ บ. รูปป้อมีขอบ เส้นหนักซ้ายมีขอบ จึงเห็นหัว บ. เส้นหลังมีรูป บ.

บอกลายชื่อทอเห็นเค้าลาย บ. คั้นเรียกออกเสียงว่า บ.

ขวา : ลายตัว บ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว บ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ป รูปป่าปอ ปอกะเจา



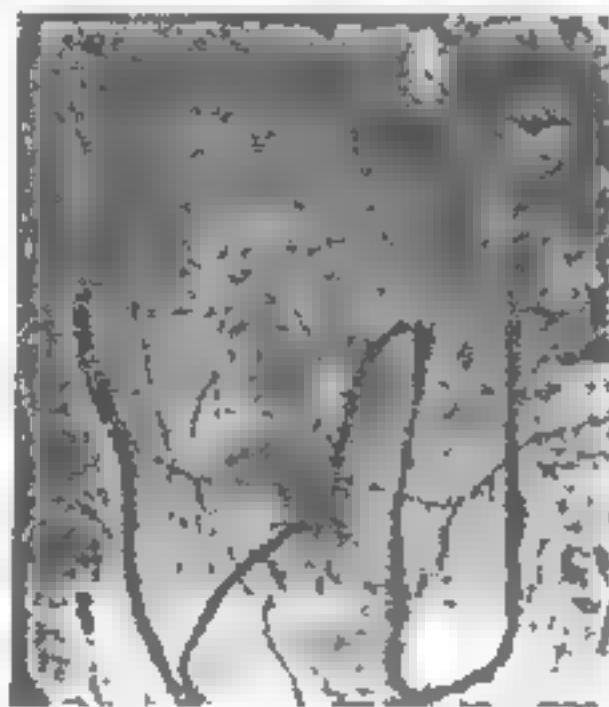
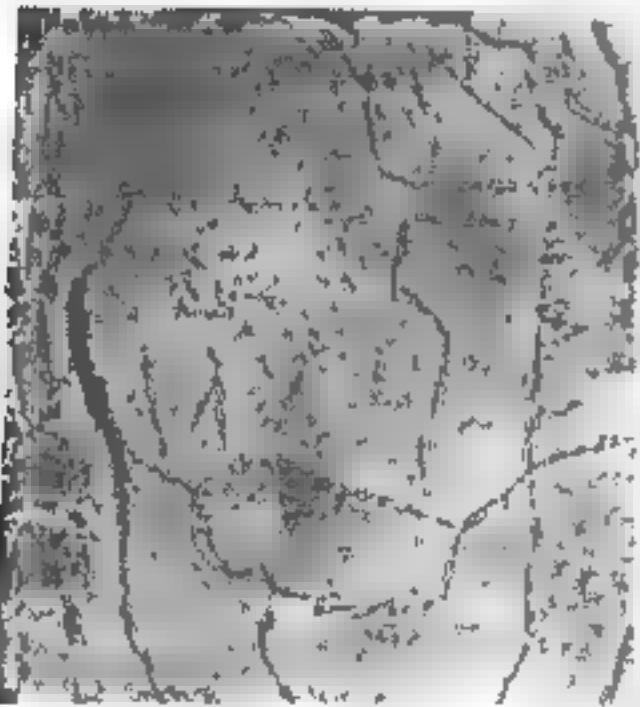
ลายเสียงชื่อ ป. รูปป่าปอกะเจา ทำด้วยลายเส้น จึงเห็นลายมาก หรือเป็นตัว ป. หลายตัว ผู้รู้จักตัว ป. แล้วพอตัดเส้นเห็น ป. ได้ ดันเรียกออกเสียงว่า ป.
ตัว ป. ทำรูปป่าปอนี้ ดูยาก ทำเส้นตัวหน้าไว้ พอมองเห็นได้ ตัว ป. หลังจากเห็นทำด้วยลายเส้นเป็นหาง ป. ในราวเช่น ป. ผ่านหาง พอมีเส้นเห็นลายได้
ขวา : ลายตัว ป. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ป. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ผ รูปผอ กำพล



ลายเสียงชื่อ ผ. รูปผอ ในทำกำพล กำหม่มไม่ได้ตอน ที่ชื่อว่ากำดึก หรือทอดผอ มีหมอกใหญ่ บักกะนอง ขวิดคินแล้วร้อง ฮุดฮัว บ่อบ ๆ เรียก ผอ กำพล รูปนี้ทำคอกหน้า กำลง เขาคู่สูง หมอกใหญ่ เห็น. คำ ผ. ที่นิยมมาก ก็เป็น กำพล ดันเรียกออกเสียงว่า ผ
ขวา : ลายตัว ผ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ผ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ฝ รูปฝอ มะฝอ



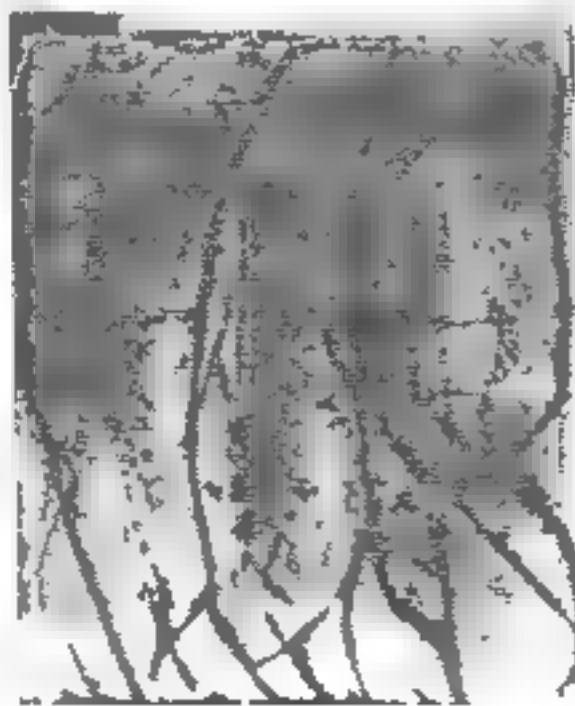
ลายเสียงชื่อ ฝ. รูปฝอ มะฝอ จะเห็นลายเส้นแสดงอาการฝอ อันเป็นชื่อ ถูกมะฝอ ได้ทำลายเสียงขึ้นนั้น ดันเรียกออกเสียงว่า ฝ.
ขวา : ลายตัว ฝ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฝ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ พ รูปนี้แสดงท่า “พอ”



ลายเสียงชื่อ พ. ทำรูปมือซ้ายแสดงท่า พอ. ลายเส้นซ้ายในรูปทั้งสองจะ เห็นรูปหัวแม่มือ นิ้วชี้ทั้งขวา นิ้วกลาง นิ้วนางขึ้นซ้อนซ้าย นิ้วก้อยางขวาพอ เห็นเค้าลายมือแสดงท่าพอ ดันเรียกออกเสียงว่า พ
ขวา : ลายตัว พ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว พ. ชัดเจน

ลาย พ. มี ๒ แผ่น อีกแบบหนึ่ง



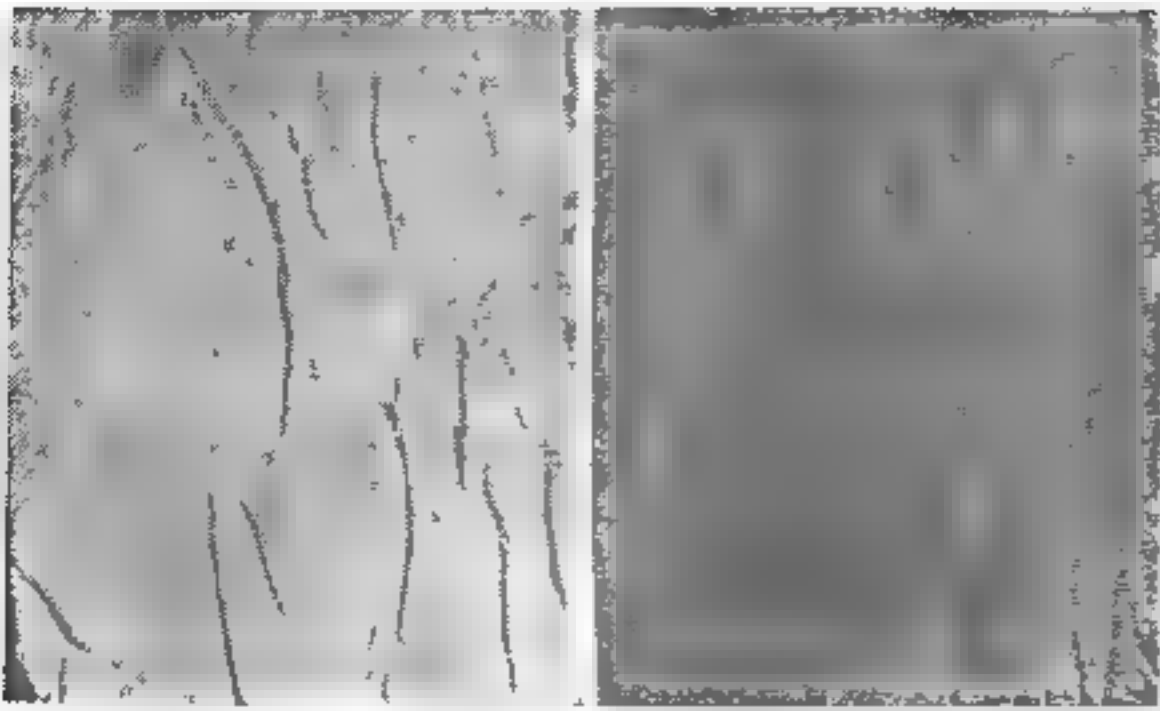
ลายเสียงชื่อ พ. อีกแผ่นหนึ่งที่พบซึ่งได้จารึกลงแผ่นทองไว้ ได้ทำ แบบเพื่อให้เห็นว่า อาจทำคนละคราว พอมองเห็นเค้าลายได้
ขวา : ลายตัว พ. อีกแบบหนึ่ง ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว พ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ฟ รูปลายเปลวไฟ ฟอ



ลายเสียงชื่อ ฟ. ทำรูปลายเปลวไฟที่กำลังลุกในกองทั้งเส้นบางและเกาะกะ ที่คนทำ ๆ เรียกเปลวนี้ว่า ฟอ. ฟอ และฟอบ้าง ลายเส้นกลางพอเห็น เค้า ฟ. ดันเรียกออกเสียงว่า ฟ.
ขวา : ลายตัว ฟ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฟ. ชัดเจน

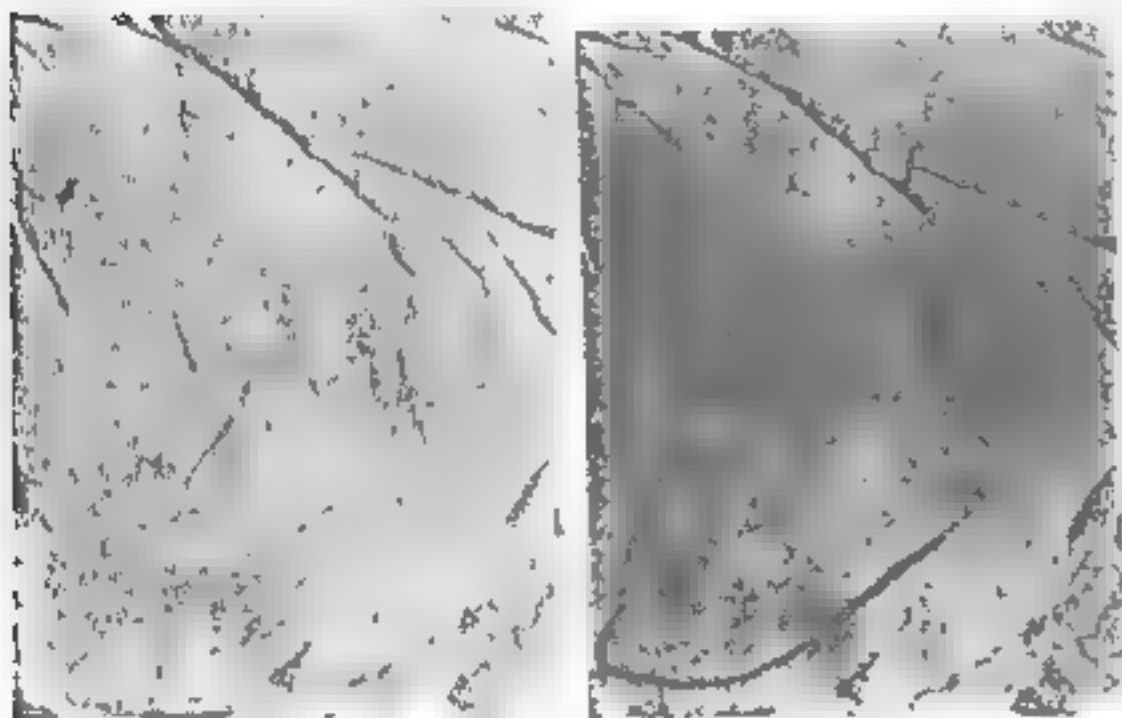
ลายเสียงชื่อ ก รูปกะเพาะ เพาะ



ลายเสียงชื่อ ก ทำรูปกะเพาะ เพาะขลุ่ย ก เสียงอนเดิมอ่านเกาะหรือ พอเสียงหนักสั้น จึงเสียงชื่อกะเพาะหรือ เพาะรูปเส้นหน้าจะเห็นรูปกะเพาะเส้นทั้งหมดเป็นรูปต้นข้าว หรือหญ้าที่เพาะปลูกขึ้น พอเห็นเค้าลาย ก. คั่นเรียกออกเสียงว่า ก.

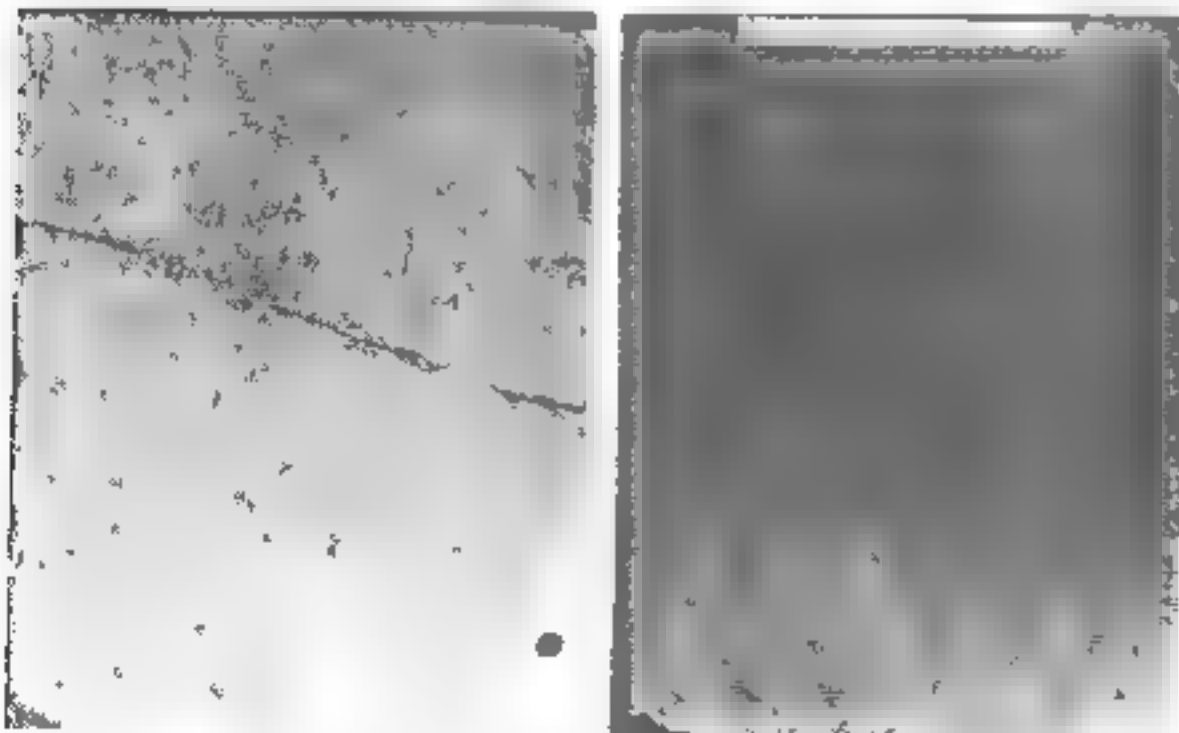
ขวา : ลายตัว ก. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ก. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ข ทำรูปยอและรูปลูกยอ



ลายเสียงชื่อ ข. ทำรูปยอขลุ่ยขลุ่ย หรือรูปลูกยอ ขออกจะเห็นคันยอตัวออก ซึ่งกำลังขลุ่ยลูกยอทำอย่างนี้ พอมองเห็นเค้า ลาย ขอ คั่นเรียกออกเสียงว่า ข

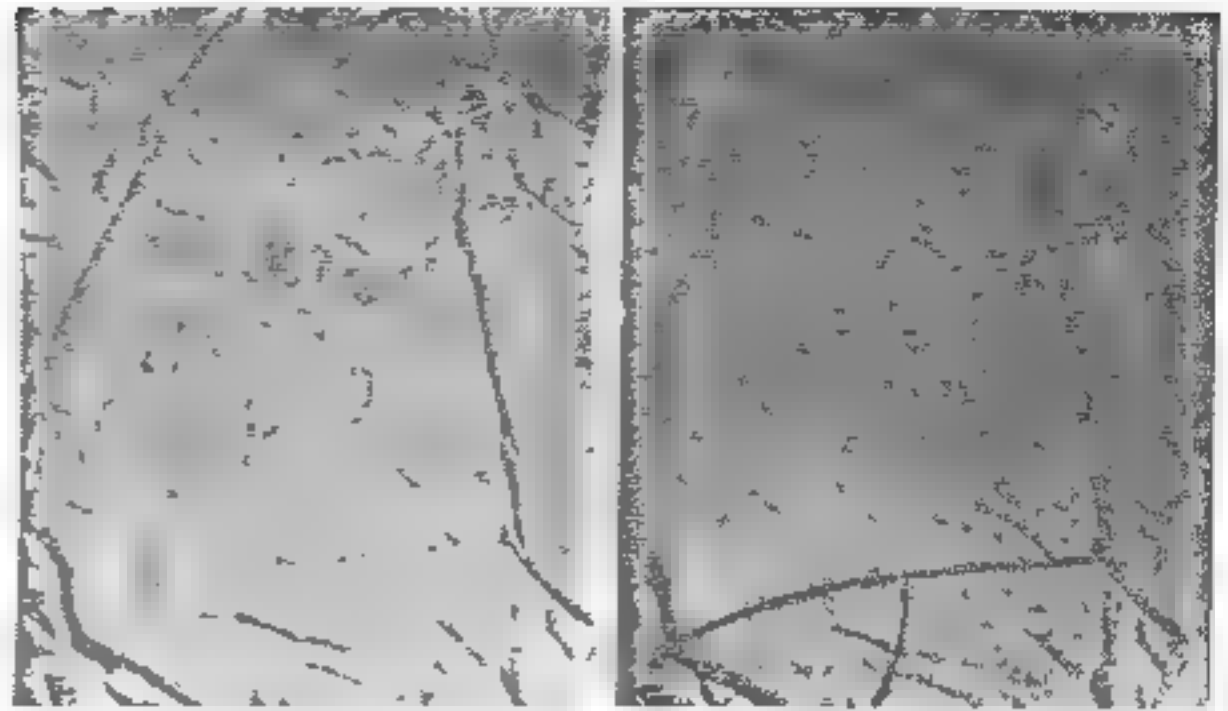
ขวา : ลายตัว ข. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ข. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ค รูปกิ่งไม้ล่อ
(กิ่งไม้หรือหลัก ถูน้ำไหล โยกได้ ไทยว่าล่อ
ไม่ใช่รอกอย)

ลายเสียงชื่อ ค ทำรูปกิ่งไม้หลายกิ่งล่อน ลายแบบนี้ เล็กและบางไม่ชัดเจน เส้นโค้งบนและเส้นกลางพอมองเห็นเค้าลาย ค ได้ คั่นเรียกออกเสียงว่า ค.

ขวา : ลายตัว ค. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ค. ชัดเจน

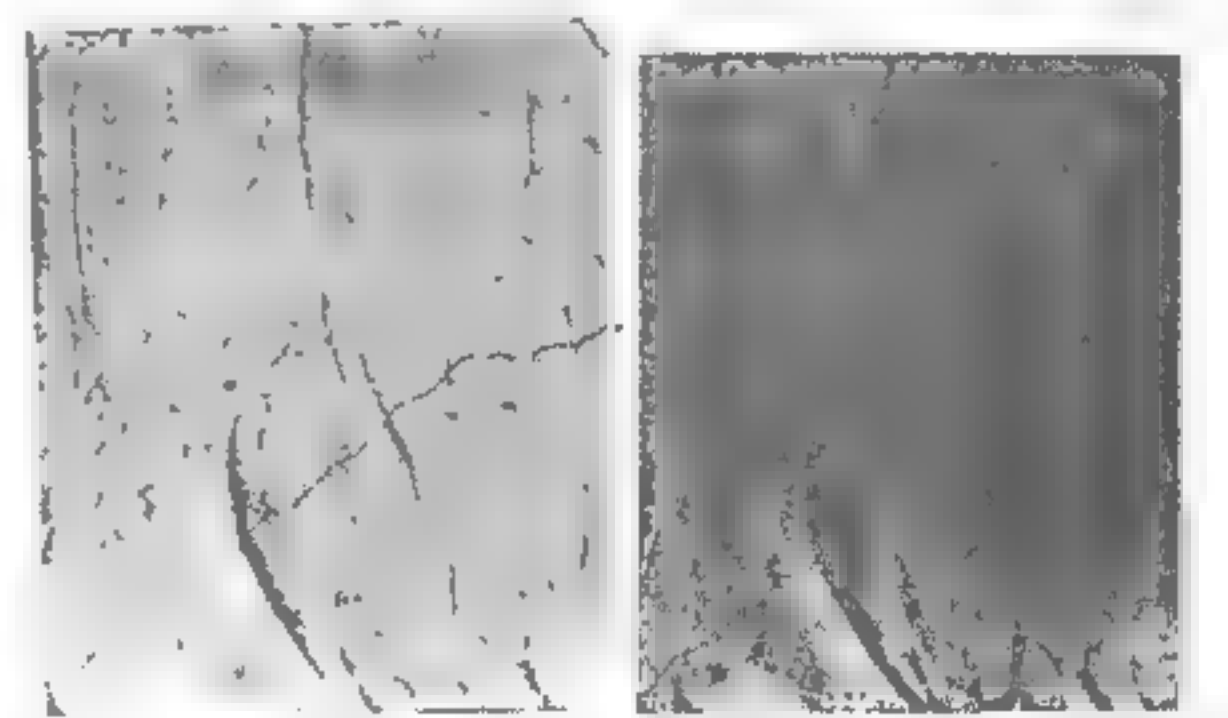
ลายเสียงชื่อ ม รูปหน้าคองัว “มอ”



ลายเสียงชื่อ ม. ลายเส้นหน้าคองัวหรือหน้าคองัวมอ เส้นคู่คือรูปคองัวตรงล่างคือรูปกะเพาะ คั่นลายเรียกออกเสียง ม. เมื่อเขียน ม. จะเห็นเค้ารู้ได้

ขวา : ลายตัว ม. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ม. ชัดเจน

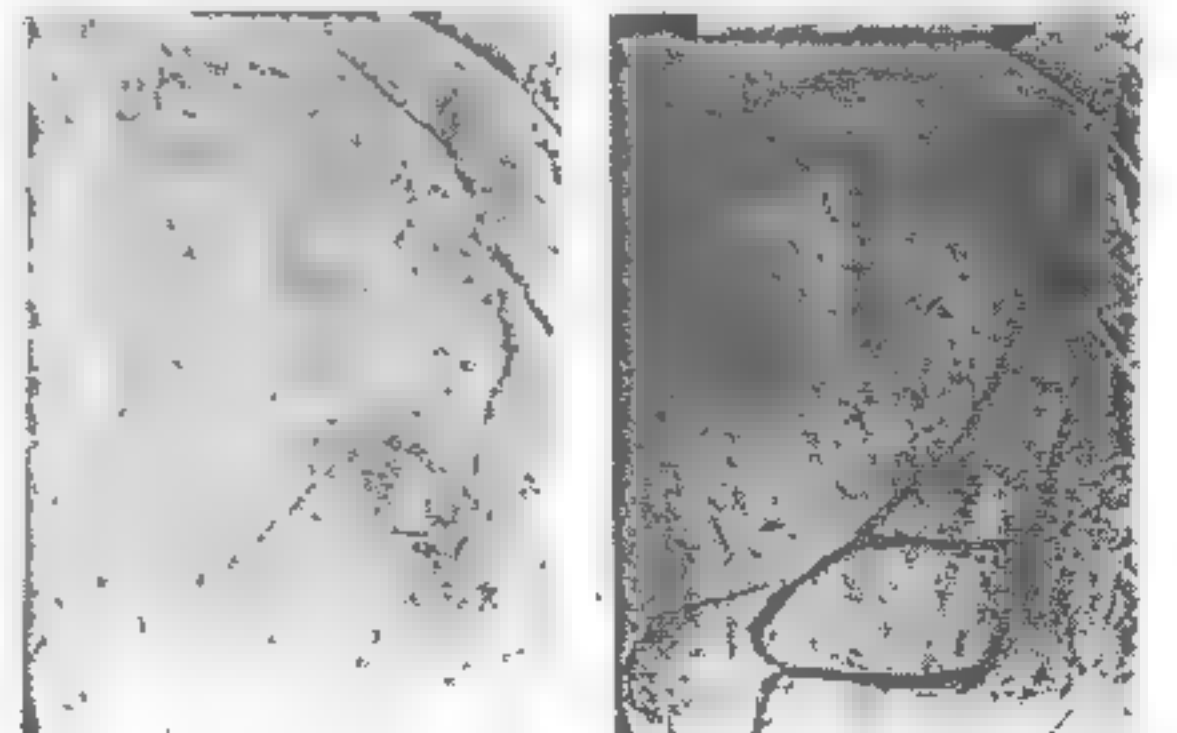
ลายเสียงชื่อ ร รูปไม้รอน้ำ หรือต้นบุงร่อ



ลายเสียงชื่อ ร. ทำรูปไม้หรือคูนบอนใหญ่ มีหัวที่รอน้ำ หรือ ต้นบุงร่อ มีใบใหญ่และหัวใหญ่ ในชื่อ ร. “ร่อ” พอเห็นเค้าลาย ร. คั่นออกเสียงเรียกชื่อ ร.

ขวา : ลายตัว ร. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ร. ชัดเจน

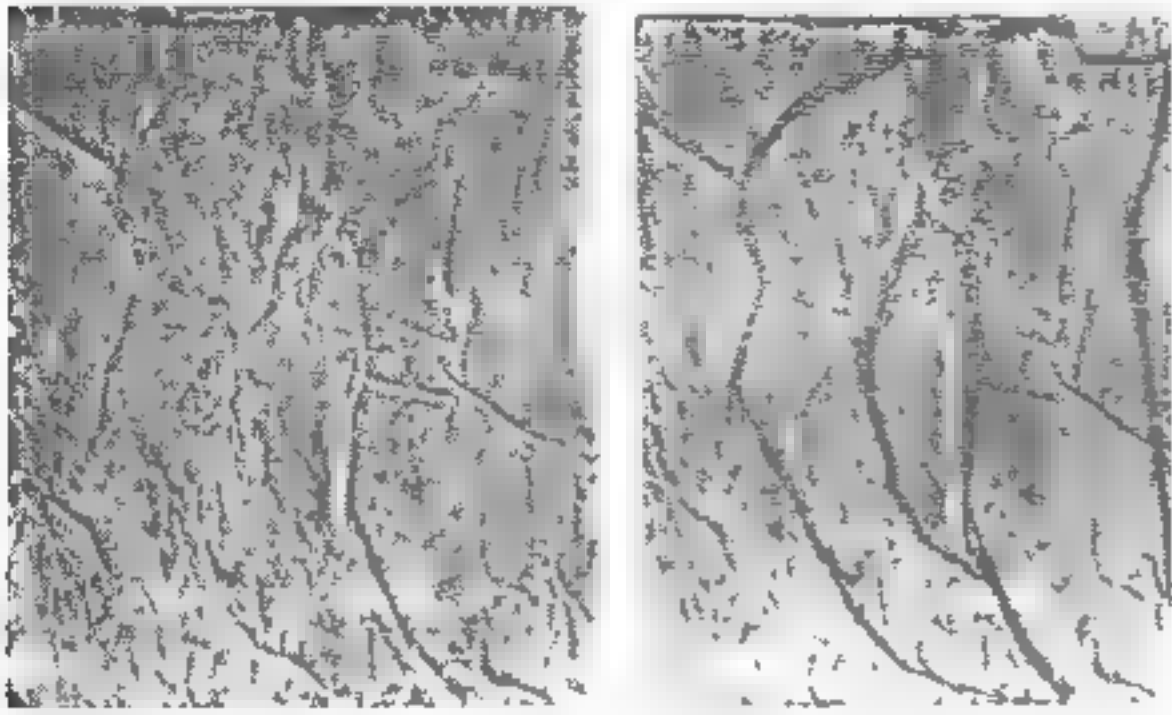
ลายเสียงชื่อ ว รูปวอ ที่นั่งพูดตาม



ลายเสียงชื่อ ว. ทำรูปวอเสียง ๆ หน่อยใช้เส้นหลายเส้น ขึ้นรูปวอชัดเจน จึงมองเห็นเค้าลวด ว. ได้และทำชื่อในเสียงเรียกเป็นลายไว้ คั่นเรียกออกเสียงว่า ว.

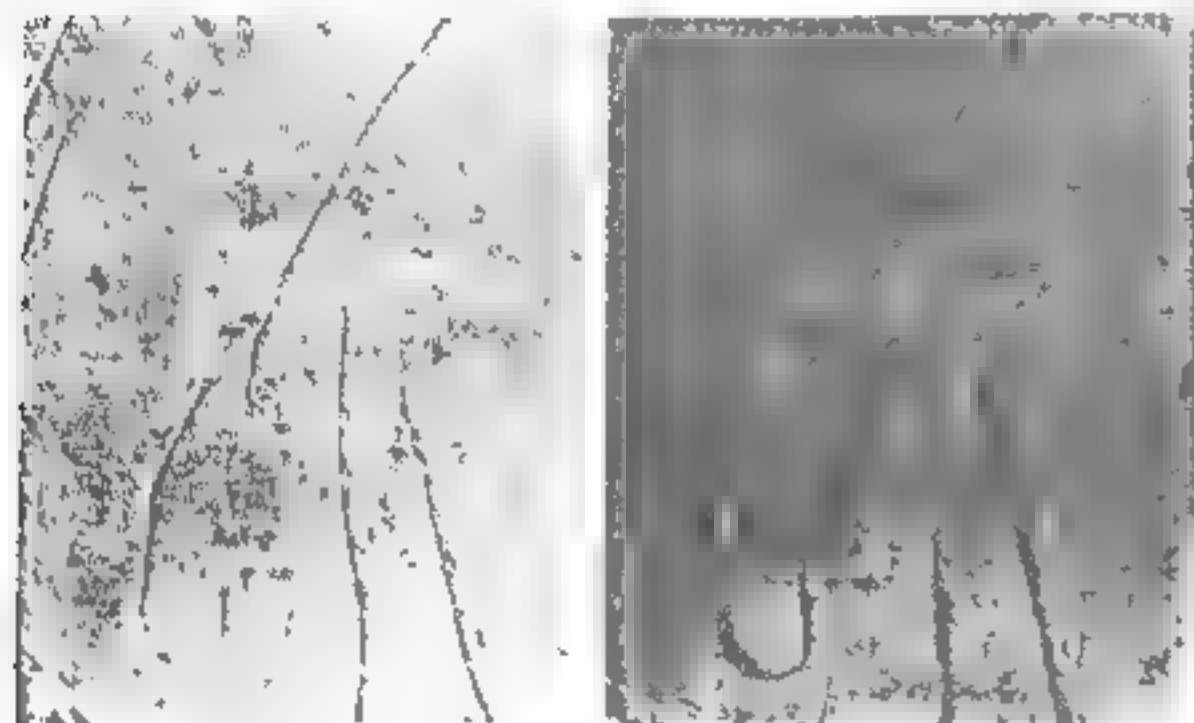
ขวา : ลายตัว ว. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ว. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ศ. ศ. คอ ทำรูปหัวคอสมเด็จ คชสีห์



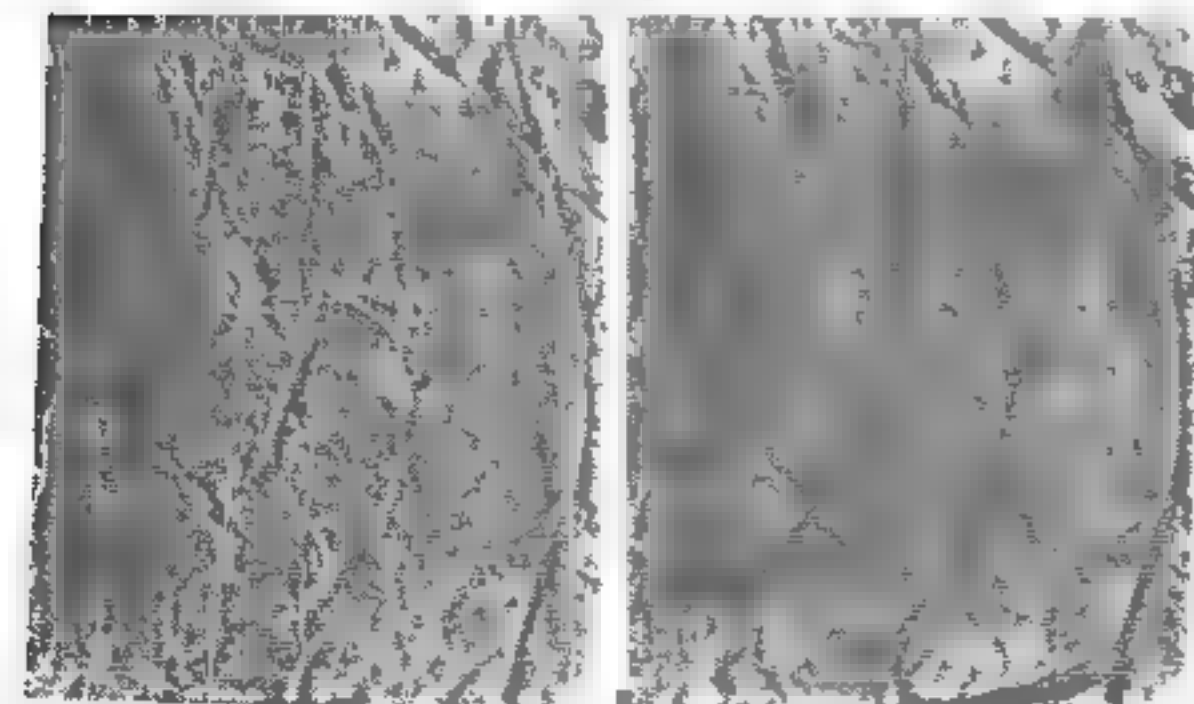
ลายเสียงชื่อ ศ. ทำรูปหัวคอ หันซ้ายออก จะเห็นรูปวงจางและหูเฉพาะ
เส้นหลักเห็นได้ สัตว์นี้ ไทยโบราณกลุ่มนี้ คงเรียกว่า ศอ ซึ่งออกเสียงใกล้เคียงกับ ฉ.
และเรียกว่าสมเด็จ ชื่อศอกงหายไป คงอยู่แต่สมเด็จ เมื่อคชสีห์เข้ามา จึงเรียกคช
สีห์ และเมื่อดูแล้วพอเห็นลาย ศ. ทั้งชื่อสัตว์และชื่อตัว ศ. ดันเรียกออกเสียงว่า ศ.
ขวา : ลายตัว ศ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ศ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ส. สอ ลอ รูปเสือ สก สิงห์ สอหน้า



ลายเสียงชื่อ ส. ทำรูปสอหน้า สอเลื้อย และสอชวา จะเสือหรือสากีตาม
ซ้ายสุดเส้นหางตั้งขึ้น เส้นตัวทำแต่เส้นหลังขา ๔ เส้นนั่งสอหน้า พอเห็นเค้าลาย
ส. ได้ สิงห์ไทยเดิมเรียกสอ เมื่อสิงห์เข้ามา ท่านจึงแปลคิดกัน เช่น สิงห์ ตา
รา (คน) สัตว์ จีนว่า ไช แซกว่า สิงห์ สิงห์ไทยว่า ตา ดันเรียกออกเสียงว่า ส.
ขวา : ลายตัว ส. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ส. ชัดเจน

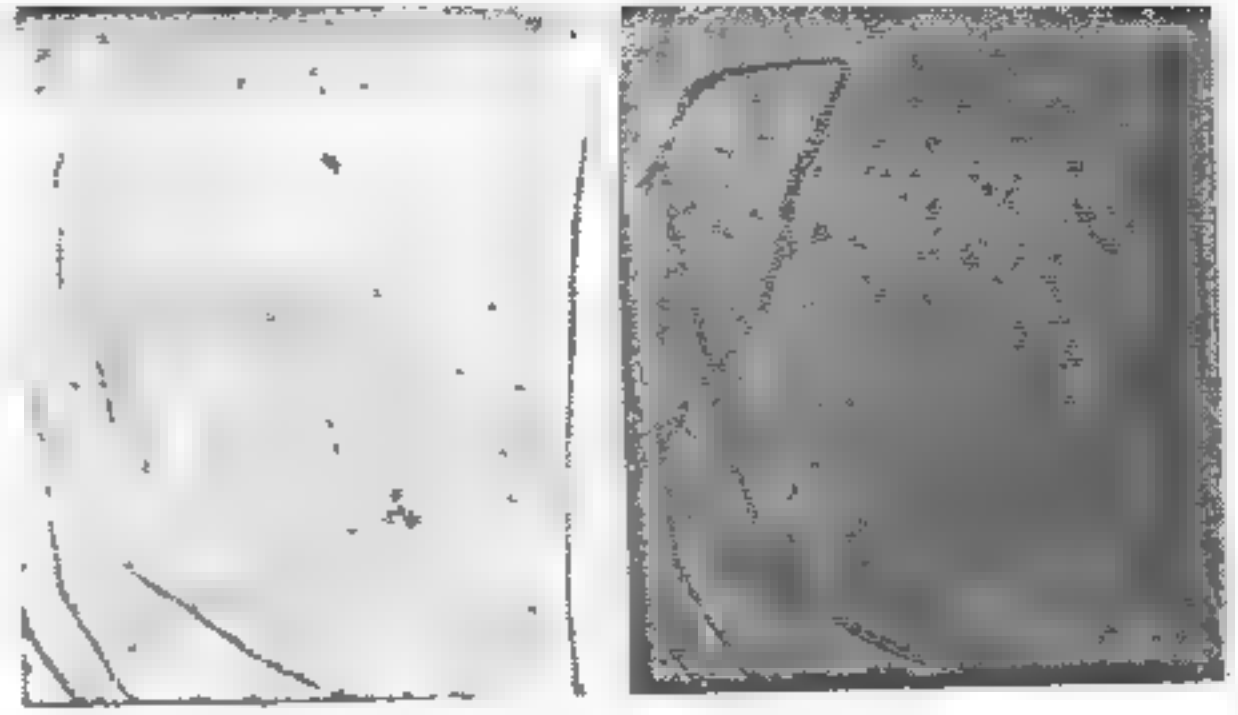
ลายเสียงชื่อ พ. ทำรูปหอ หวงกือนาค



ลายเสียงชื่อ พ. รูปหอ คือ พ. เค็มหาง ลายเส้นพอนี้ก็งอกออกมาพอ
เสียงชื่อลาวเดิม อีสานว่า “หลวง” แต่ออกจกมุกครวเขียนพวงคือ นาค หรือมังกร
ชนิดมีดินหางพุงเห็นหน้าหัว คิ้วโค้งหลัง เค็มหางพุง จึงเห็นเค้าลาย พ. ดันเรียกออก
เสียงว่า พ.

ขวา : ลายตัว พ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว พ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ข. ขอบอ รูปขอ กะขอ



ลายเสียงชื่อ ข. ทำรูปขอ ชื่อในปูนขอ ขอบอ กะขอ ปูนขอ โกลนสนนี้
ลาวเดิมเขาเรียก ข้อ ห่อล้น ผิดจากดินสอ ลายซ้ายทำรูปเอาขอบอะทำผิว เส้นหลัง
ปะเข้ากันสุดแผ่นขอ ปูนขอนี้ เดิมนี่ใช้กันมือ และเขียนว่าปูนขอ ดูเส้นนี้แล้วพอ
เห็นเค้าลาย ข. ดันเรียกออกเสียงว่า ข.

ขวา : ลายตัว ข. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ข. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ห. รูปหอคนนั่ง หอนั่ง



ลายเสียงชื่อ ห. รูปหอนั่ง ลายเส้นซ้ายจะเห็นรูปประตูดอก คนนั่งเขน
หลัง รูปประตูเห็นเป็นหัวหอ รูปหัวคนนั่งเขนจะเห็นเป็นตัว ห. พอเห็นเค้าลาย ห.
ดันเรียกออกเสียงว่า ห.

ขวา : ลายตัว ห. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ห. ชัดเจน

นาคหรือมังกรนี้ คราวแรกเข้าใจว่าชื่อไทยไม่มี ได้
พบหนังสืออุราภคินิทาน ท่านเจ้าคุณพระเทพรัตนโมลีได้พิมพ์ไว้มีภู
เขาลวง ท่านหมายเหตุน่า “คำว่า ลวง หมายถึงนาคเป็นภาษาโบราณ”
ฉะนั้น นาค มังกร ไทยว่าลวง ครั้นเห็น พ. ที่ขุนลือไทยทำอย่างนี้
จึงแน่ใจว่า ไทยก็มีชื่อว่า หอ หวง จีนว่าเล้ง ก็ใกล้เคียง ๆ กัน
เมื่อนาคมังกรเข้ามา หวงไทยก็สูญหายไป (ยังเหลือว่าลวง
และรวง ก็มีความหมายในตัวเองแล้ว)

ท่านได้สอนหนังสือกันในครอบครัวทั้งนั้น แม่ไปอยู่วัดก็เป็นวัดที่พวกเราสร้างกันขึ้นจึงถือกันว่าเรียนในครอบครัว ในกาลนั้น พ.ศ. ๒๔๖๖-๒๔๖๗ เมื่อเรียน พ่อจับมือเขียนตัวเมือง (พยัญชนะ) ก่อน แล้วให้เขียนและเรียนตัวบ้าน (สระ) จึงจำวิธีเรียนท่องจำได้อย่างนี้

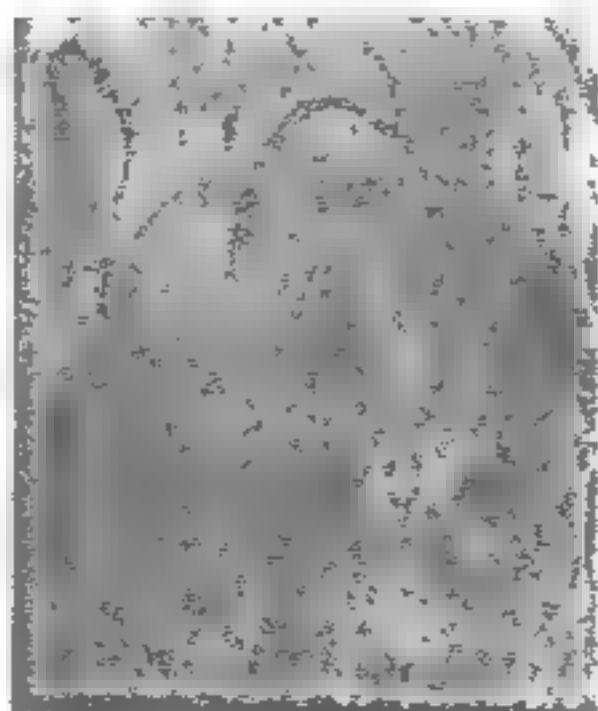
ะ สองจุด ๑ ลากข้าง (หลัง) ๑ พิมเปล่า (พิมพ์ ภาษามคธอ่านว่า บิมมะ แปลว่ารูปร่างกาย พิมไทยคือ รูปเขียนอย่างนั้น) ๑ พิมไม้เลียบหนูหนึ่ง ๑ พิมจุด ๑ พิมไม้เลียบหนูสอง, ดินเหยียด, ดินคู้, ไม้หน้าหนึ่ง แ-ไม้หน้าสอง โ- ไม้โอ้ เ-อะ-อ ออ-ว ว. เ-ีย ย เ-ือ อ เ-อ อ โ- ไม้มะโล โ-ไม้ม้วน ำ อำ เกย ย กาว ว.

สระที่ซ้ำ เช่น เ-ะ เ-ะ แ-ะ แ-ะ ฯลฯ ตัว เ-ะ นั้นเป็นเพียงคำสอนไม่ได้ท่องว่า เ- ใส ะ ข้างหลังเป็น อะ แอะ โอะ ฯลฯ เมื่อมาเรียนแบบเรียนเร็ว พ.ศ. ๒๔๗๐ ก็เลิกหมด ครั้นมาฟังสอนในปัจจุบัน ไม่ได้ยินอย่างนั้น จึงแน่ใจว่าโรงเรียนต่าง ๆ เลิกหมดแล้ว จึงบันทึกไว้เพื่อคงอยู่ แบบเรียนเดิมของไทยได้มีอยู่ แต่ถูกเลิกไปด้วยคนไทยเหมือนตัวเมืองตัวบ้าน เมื่อพยัญชนะและ สระเข้ามาก็เลิกจนกระทั่งสูญหายไป บังเอิญได้กัมเมืองจามาจึงรู้ได้ และตกลงใจบันทึกไว้ เพื่อคงอยู่

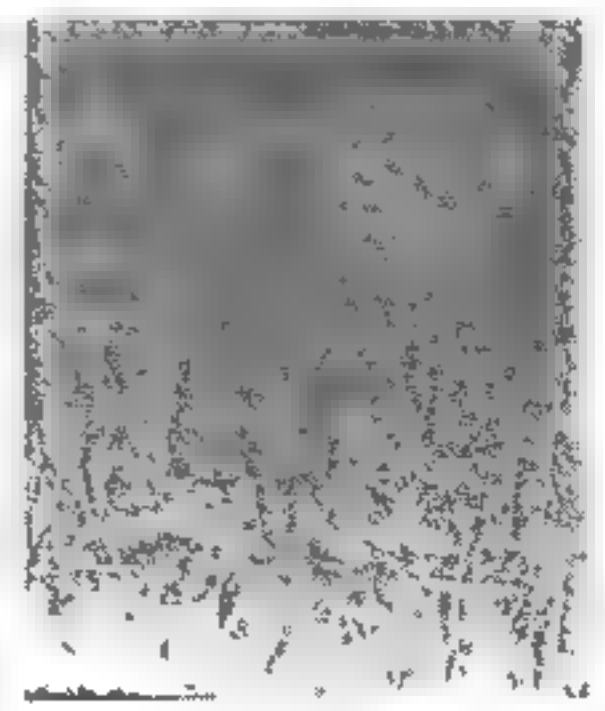
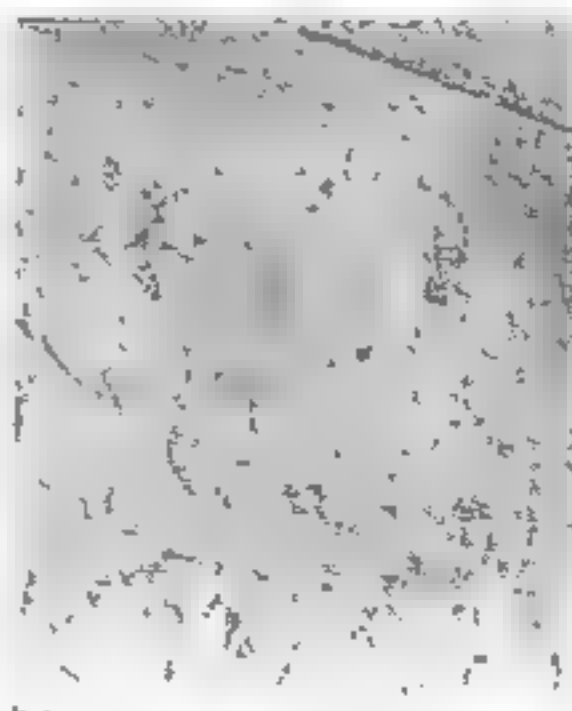
สำหรับ “ตัวบ้าน” (สระ) นั้น ที่พบในจารึกเรียกตัวบ้าน แต่ตามแบบที่ยังปรากฏอยู่เรียก “ไม้” เช่น ไม้หน้า ไม้โอ้ ฯลฯ และ “พิม” คงมาตั้งในกาลต่อมา ครั้นใช้ชื่อสระแล้ว ก็ยังคงอยู่ ที่ยังไม่ได้เปลี่ยน และยังคงใช้ชื่อว่าไม้มือคือ หนังสือโง่ง ยังใช้เรียกกัน พ.ศ. ๒๔๗๐ ยังเรียก “ไม้” ว่า ไม้กะ ไม้กำ ไม้กิ ไม้กี ฯลฯ และลาววน หรือ โนก ก็ยังใช้เรียกว่า ไม้เช่นเดียวกัน ที่ทราบได้จากพวกโง่งถิ่นเขาอีโก้ เพชรบุรี คุบัว ถึง หนองหญ้าคมบาง ปากท่อ ราชบุรี และไทยดำ ไทยขาว หรือผู้ไทย สิบสองจุไทย-เดียนเบียนฟู ณ ญวน

ลายตัวบ้าน (สระ และตัวสกค)

ลายเสียงชื่อ อะ อา ะ ๑ รูปปากอ้า



ลายเสียงชื่อ อี อี อี อี ๑ ๑ ๑ ๑ รูปขีดเพิง



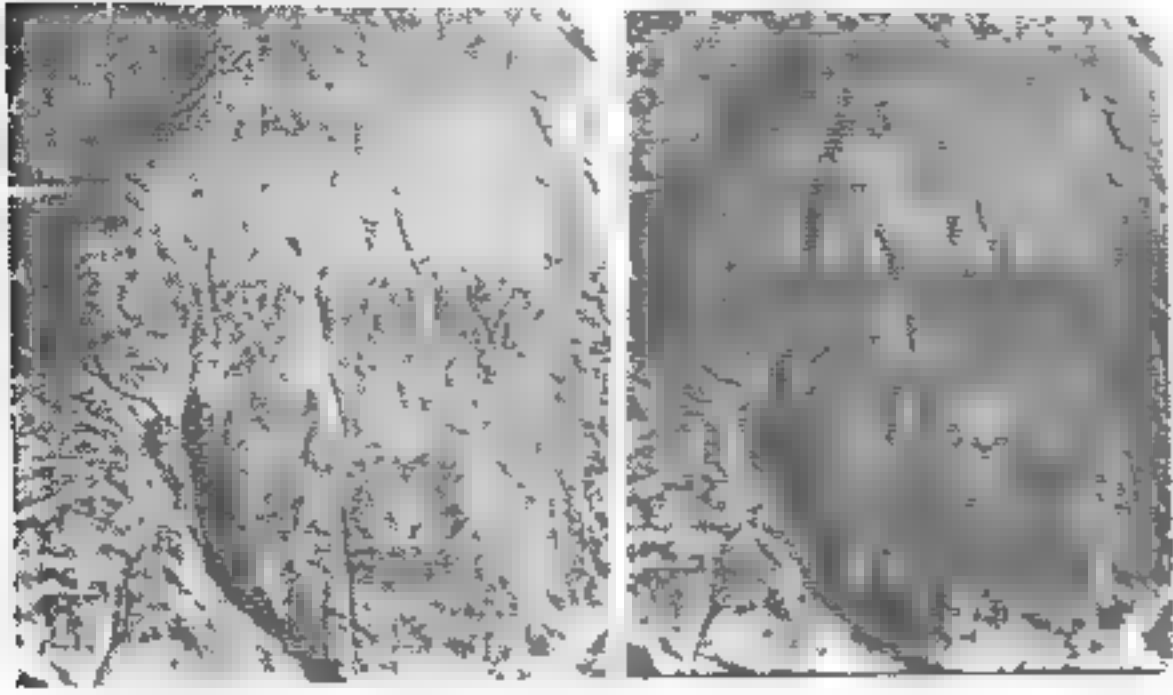
ลายเสียงชื่อ อะ อา ะ ๑ ทำรูปปากอ้าคงเอาเสียงคองกาตาว อะ และ อา ลายเส้นบนพอมองเห็นเค้าลาย ที่เขียนเป็นตัวบ้านประกอบตัวเมืองไซขีด ค้าง คั่นออกเสียงว่า ะ. ๑.

ขวา : ลายตัว ะ. ๑. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ะ. ๑. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ อี อี อี อี ๑ ๑ ๑ ๑ ทำรูปขีดเพิงและทั้งสี่ตัวบ้านนั้น เดิมเขียนอย่างเดียวกัน เป็นเรื่องทีผู้อ่านจะรู้เอาเอง อาจใช้เสียงในตัวเองเป็นชื่อ จารึกถ้าถามก็ทำรูปวงกลม จารึก ดูโขทัย ใช้ขีดกลาง คั่นออกเสียง ๑ ๑ ๑ ๑

ขวา : ลายตัว ๑ ๑ ๑ ๑ คือ อี อี อี อี ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ๑ ๑ ชัดเจน ตัวนี้ตามจารึกคันจะเห็น ๑ เท่านี้ส่วนเส้นล่างนั้นได้ลงหมึก จึงพอเห็น อี อี อี อี

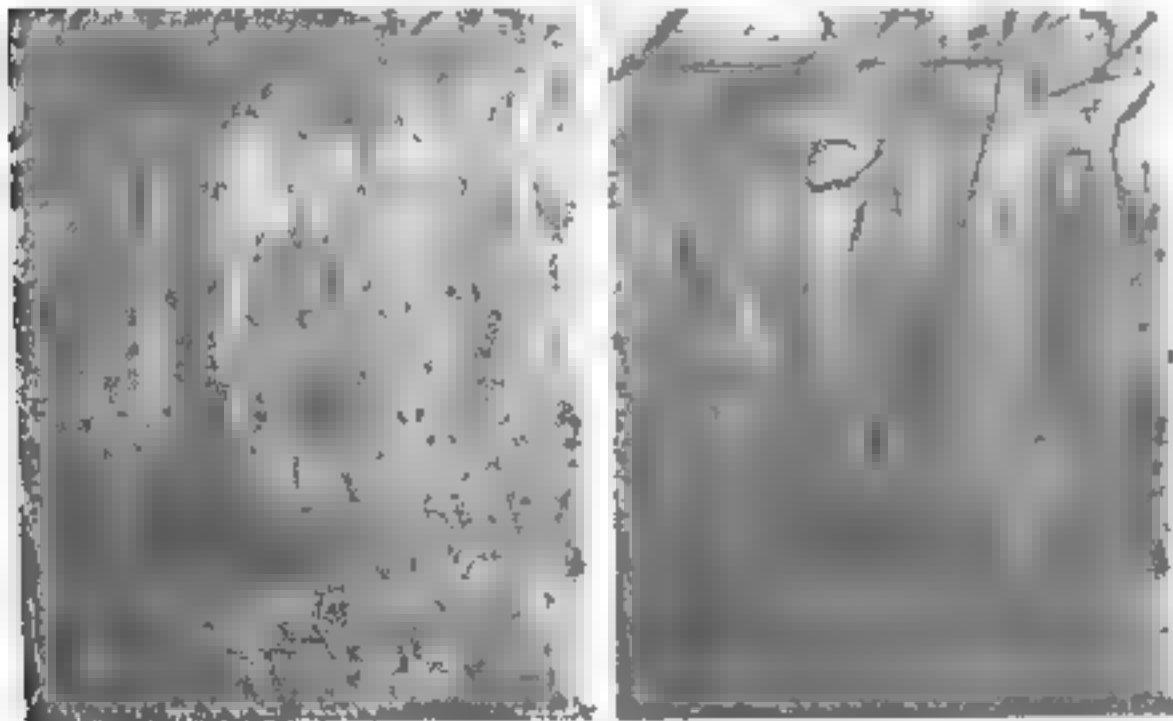
ลายเสียงชื่อ อุ อุ ู รูปไก่



ลายเสียงชื่อ อุ อุ ู รูปปากหัวตัวไก่เป็นลายเส้นเห็นชัดเจน เส้น
หน้าหน้าเอกคือ อุ เส้นขวาจะเห็นปากหัวตัว อุ เส้นซ้าย อุ ด้านลายเรียกออก

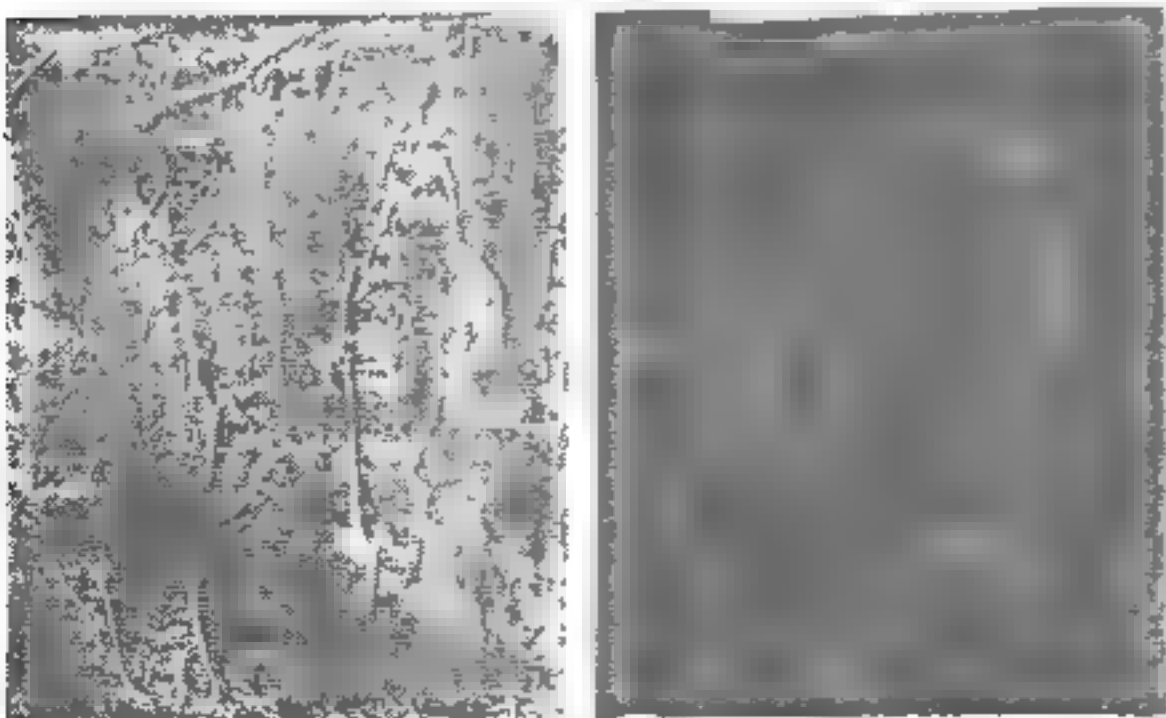
เสียงตัวบ้านว่า “อุ อุ” (สระอุ สระอุ)
ขวา : ลายตัว ู คือ อุ อุ ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็น ู
ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ โอะ โอ โ-ะ โ- รูปโอน้ำ ชื่อ “ไม้อ้อ”



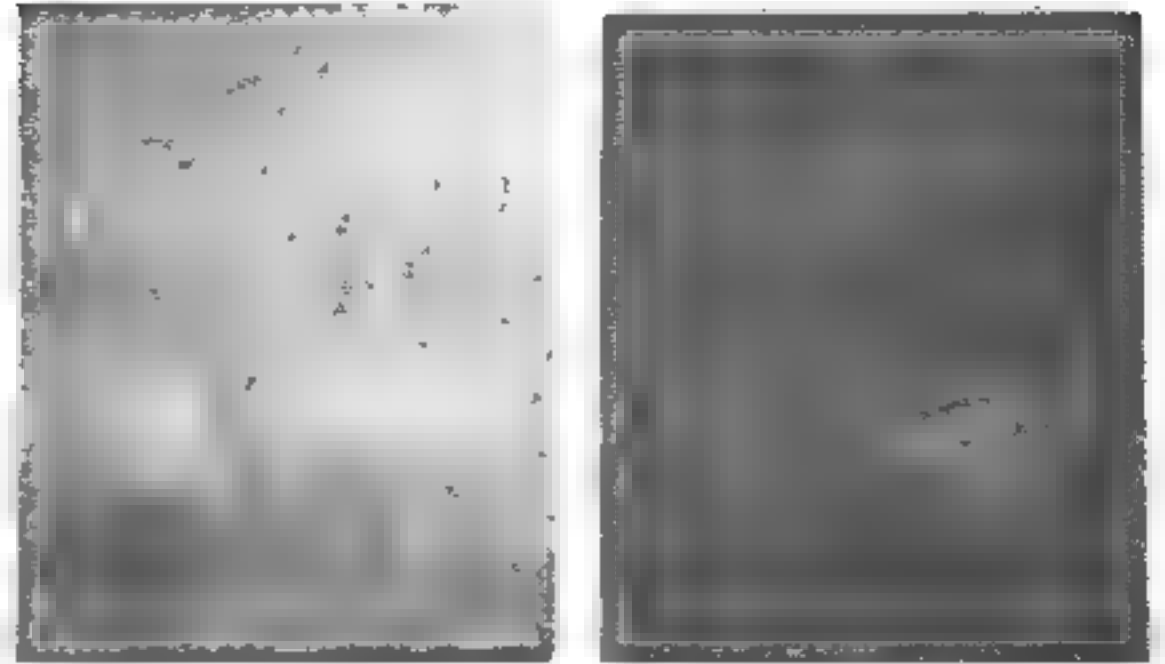
ลายเสียงชื่อ โอะ โอ โ-ะ โ- ไม้อ้อ ทำรูปโอ ในเสียงชื่อโอ เส้นอะ
เย็บพอมองเห็นเท้าลาย โอ หรือ โอได้ ด้านลายเรียกออกเสียงตัวบ้านว่า โอะ โอ
โ-ะ โ- และชื่อ “ไม้อ้อ”

ขวา : ลายตัว โ-ะ โ- คือ โอะ โอ ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะ
เห็นตัว โ-ะ โ- ชัดเจน ตัวหน้า-ซ้าย อ่านว่าไม้อ้อก็ได้



ลายเสียงชื่อ เอะ เอ แอะ แอ

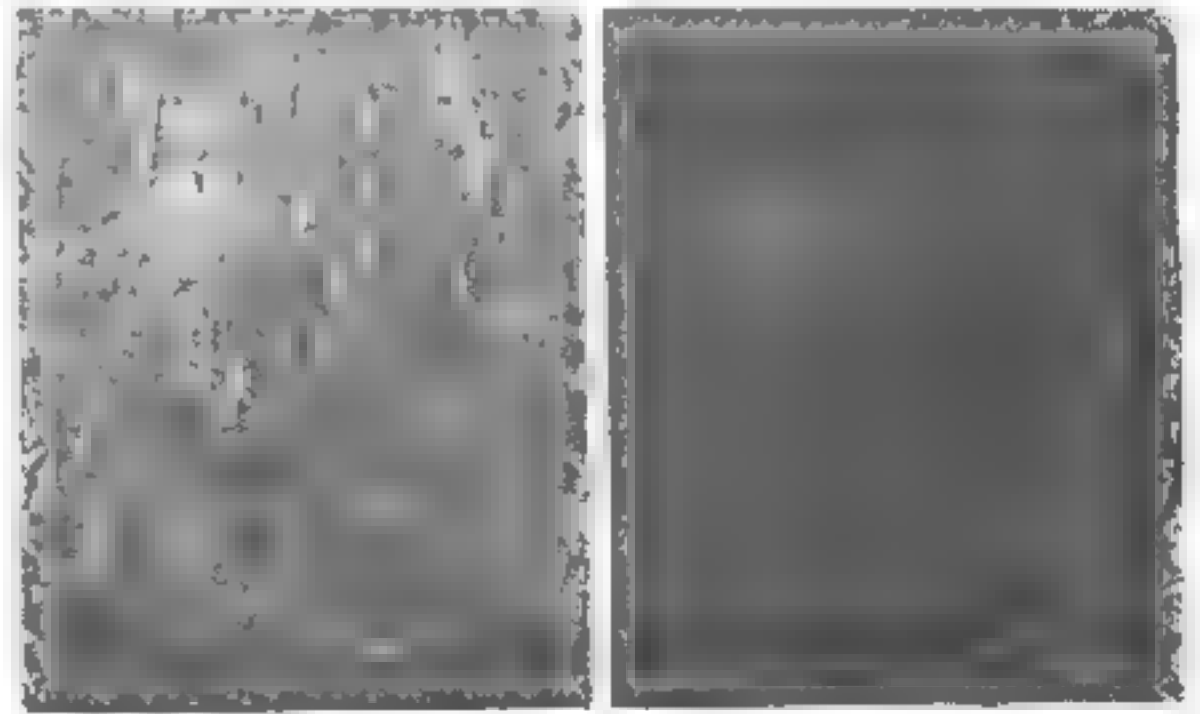
เอ-ะ เอ- แ-ะ แ- รูปขีดยาวขีดยาว



ลายเสียงชื่อ เอะ เอ แอะ แอ เอ-ะ เอ- แ-ะ แ- ทำรูปขีดยาวเป็น เอ-ะ เอ-
เส้นขีดยาวเป็น แ-ะ แ- ใช้เสียงในตัวเองเป็นชื่อตัวบ้านเช่น เอ๊ะ เอ ! แ๊ะ แอ
ด้านลายออกเสียงตัวบ้านว่า เอะ เอ แอะ แอ

ขวา : ลายตัว เอ-ะ เอ- แ-ะ แ- คือ เอะ เอ แอะ แอ ที่ใช้
เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็น เอ-ะ เอ- แ-ะ แ- ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ เอาะ ออ เอ-ะ -อ รูป ออหน้า



ลายเสียงชื่อ เอาะ ออ เอ-ะ -อ ทำรูปในเสียง ออ จะเห็นหน้าคน
หลายหน้าในชื่อเรียกว่า ออ หน้า ด้านลายเรียกออกเสียงตัวบ้านว่า เอาะ ออ
เอ-ะ -อ

ขวา : ลายตัว เอ-ะ. อ. คือ เอาะ ออ ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว
จะเห็นตัว เอ-ะ. อ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ อัวะ อัว ัวะ ัว

รูปจั่วร้อง “อัว”

ลายเสียงชื่อ อัวะ อัว ัวะ ัว ทำรูปจั่วแสดงกิริยาร้อง “อัว”
จะเห็นลายหน้าเขาคอและขาหน้า รูปจั่วกับหัวร้อง “อัว” ด้านลาย
เรียกออกเสียงตัวบ้านว่า อัวะ อัว ัวะ ัว

ขวา : ลายตัว ัวะ. ัว. คือ อัวะ อัว ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว
จะเห็นตัว ัวะ ัว ชัดเจน อัวะ หน้า เขียนตัวซ้อนกัน
เอา ะ ไว้หลังพอเห็นได้

ลายสือขอม

ลายสือขอม หนังสือขอม หนังสือใหญ่ ซึ่งขอมฟ้าไทยเป็นต้นชื่อและสร้างไว้เมื่อปีอิน ๑๒๕๐ คือเมื่อ ๖๘๐๐ ปีมาแล้ว เมื่อร่วมกับขุนสือไทยฟ้าสร้างลายสือไทยแล้ว ก็เกิดมีความคิดขึ้นจึงสร้างลายสือขอมขึ้นอีก ทั้งลายสือนี้นี้เป็นคำขุน (พระราชโองการสั่งใส่เกล้า) และเป็นคำขอม (คำสอนของครูอาจารย์ซึ่งศิษย์ต้องเคารพนับถือเชื่อฟังไว้ในหัว เกล้า) จึงเป็นประเพณีขึ้นครูไหว้ครูกันมา ลายขอมนี้จึงมีชื่อว่า หนังสือใหญ่ ลายสือไทยเป็นของขุนซึ่งเป็นศิษย์ขอม จึงมีชื่อว่า ลายสือน้อย ต่อมาต่างก็แก้ลายให้เขียนง่าย หรือสั้นตรง ซึ่งน้อยหรือหลังมาอีก ลายสือไทยเดิมจึงมีชื่อว่า หนังสือกลาง สำหรับตัวไทยน้อย ก็คือตัวหนังสือปัจจุบัน หนังสือใหญ่ หรือขอมนี้ เดิมเข้าใจว่ามีครบและคงมีหลายชุด ที่ได้มาไม่ครบ ถึงกระนั้นก็ยังดี พอมีหลักฐานให้ทราบได้ในขณะที่คิดสร้างขึ้น ได้ใช้สติปัญญาาร่วมกันมา ลายสือไทยคิดสร้างทาง กอ. ขอ. ฯลฯ ลายสือขอมคิดสร้างทาง กะ ขะ ฯลฯ ซึ่งนี้อยู่ในเสียงคำชื่อไทยเช่นเดียวกันกับทั้ง ขอมฟ้าไทยเมื่อคิดลายสือขอมนั้นหลังจากคิดลายสือไทยมาแล้ว ๑๕-๒๐ ปี จึงมีความรู้ชำนาญลายเส้นอยู่แล้ว จึงเอาลายอะไรก็ได้ แล้วตั้งชื่ออ่าว่า กะ ขะ ย่างวางฝีมือช่างไว้ที่ลายเส้นสวย วางฐานะขอมไว้ด้วยมีลายเส้นกรอบหรือ หนามเตย คือ ขอม

เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามาสู่สุวรรณภูมิไทย พระเถรโบราณจารย์ และโบราณจารย์หรือขอมได้ร่วมกันใช้ลายสือขอมจารึก พระไตรปิฎก อัฐฐกถา ฎีกา คัมภีร์ ปกรณ์เข้าโบราณเป็นไปฎฐปาฐ พระธรรมรัตนเป็นที่เคารพกราบไหว้บูชา และยิ่งถูกปรับปรุงเป็นตัวเลขยันต์ขึ้นสู่ลัทธิศักดิ์สิทธิ์ ตัวขอมจึงเป็นหนังสือใหญ่ขึ้น ตัวครูอาจารย์เนื่องจากได้ตัวเดิมมาไม่ครบจะนำตัวสมัยปลายมาทำแบบพิมพ์ใส่เข้ามาด้วย และขอได้พิจารณาดู

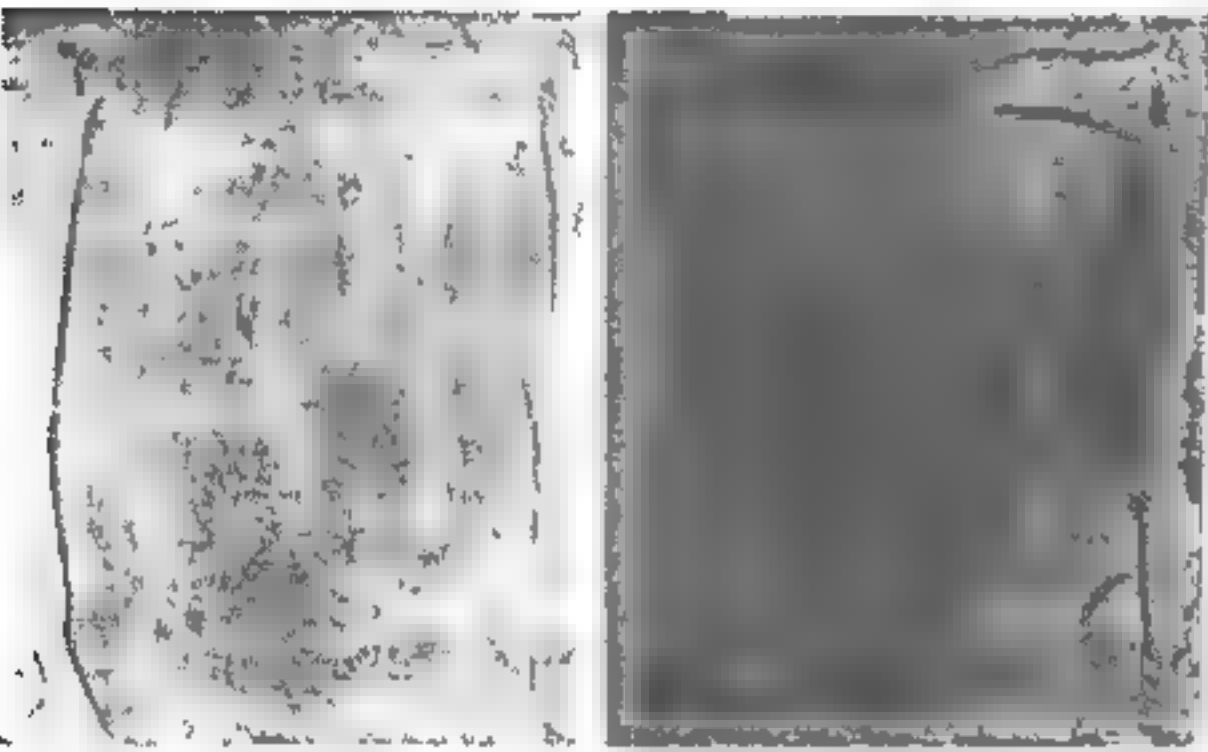
ในการทำกรรมนี้ ได้นำลายสือขอมเดิม ซึ่งเป็นต้นแบบมานั้น ใช้เส้นหมึกใส่ทับลงไปเพื่อเห็นเค้าตัวลายสือ หรือตัวหนังสือขอมได้ชัดเจน ซึ่งก็ไม่ค่อยตรงกับตัวขอมแน่นอนนักถ้าต้องการดูให้แน่นอนก็เปิดดู ตัวขอม ซึ่งได้ทำแบบพิมพ์เข้ามาในหนังสือนี้ อันพอเห็นเค้าลายเดิมได้ และตัวขอมนี้ มีหลายตัวที่มีเค้าลายสือไทยปรากฏอยู่ เช่น พ. ขอม ก็คือ ผ. ไทย ...ต.เขียนว่าลง ส่วน ส. นั้น คือ ญ. ขมวดหาง เป็นต้น เท่าที่กล่าวอย่างนี้ เพื่อยืนยันว่าลายสือขอมนี้มีมาพร้อมกับลายสือไทย และมีมานานตั้ง ๖๘๐๐ ปีมาแล้ว พร้อมกับชื่อก็ยังเป็นชื่อไทย คือ คำว่า ขอม นั้น คำจะแม่แท้เขาแปลว่า หลอก ส่วนชื่อไทยนั้น ใช้ตั้งเป็นชื่อคนกันมา เช่น จารึกวัดมหาธาตุ เมืองยโสธร มีระบุไว้ว่า ขอม เอียงเวธา จารึกสุโขทัยหลัก ๒ มีระบุไว้ว่า ขอมสมาสโชลญล่ำพง เครื่องปั้นดินเผาทางอีสาน ก็มีว่าไหขอม เป็นขอมมีชื่อเสียงโด่งดังมาก และใช้ในคำกล่าวว่ายขอมหัว ขอมตัว คือคลุมหรือครอบในทางส่วนกลาง มีคำว่า หนังสือขอม เป็นชื่อเพลงต่าง ๆ เช่น เพลงขอมทรงเครื่อง ขอมกล่อมลูก ต่อมาแต่งใหม่ใช้ชื่อว่า เขมรไพรโยค เกือบทั่วดินแดนไทย ถ้ามี “ของขอม” จะต้องมีสระเพลง บัดนี้ใช้ว่าสระเพรง เพลงตัวนี้แปลว่า เก่า ก็สระนั้น ๆ เป็นของเก่าในสมัยนี้ แต่สมัยที่ทำสระ หรือสร้างบ้านเมืองกันนั้น ยังไม่เก่า จึงเป็นของที่พวกนักเพลงสมัยนั้นทำขึ้นใช้ ซึ่งได้เรียกกันว่าสระเพลงกันตลอดมา ที่ใช้เดิมมานั้น จึงมีชื่อว่า สระเพลงอันเป็นของคู่กัน ขอม คือ ครูบาอาจารย์วิชาการต่าง ๆ เพราะขอมกับเพลงนี้อยู่ในเมืองและคนไทย จึงเป็นของไทย

ในเมืองไทยนี้ คนไทยยังมีชื่ออีกชื่อหนึ่ง คือ ขอมเดิม เขมรลาวเดิม พวกนี้ก็คือไทยเดิมนั้น ที่โคราชและชัยภูมิออกเสียงว่า ไทยเดิม ในแถบนั้นนี้ชื่อว่า ลว ละเวียะ ลวะ ลาว ตลอดไป ถ้าพวกนั้นเขาออกเสียงว่า “ขอม” เช่นช่างทำหม้อ ทำไห เขาหมายถึงคนไทย และยังเป็นคำประจำของชาวลาวว่า “ลาวไปใส ไท-มาแขก” ซึ่งยืนยันชื่อว่าลาว คือ เราเป็นเจ้าของบ้าน ส่วนไท-นั้นหมายถึงว่า ผู้ไปหา แม้พวกลาวด้วยกันก็กล่าวว่า ไท หมายถึงว่าผู้ไปเยี่ยมคือ เป็นแขกไปหา ฉะนั้นขอมเดิมลาวเดิมเขมรลาวเดิมจึงเป็นคนไทย พวกนี้มีอยู่ ณ จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี ฯลฯ ตลอดทั่วเมืองไทย

นับได้ว่าเป็นสิ่งสูงสุดยอดที่ได้พบตัวดั้งเดิมที่ยังเป็นลายอยู่ คือ ลายสีขอมหรือหนังสือใหญ่ที่ไทยเรียกกันมา ได้พบทั้งตัวเมือง คือ พยัญชนะ ตัวบ้าน คือ สระและตัวสะกด ทั้งหลักฐานไม้เอก ไม้โท ที่ไทยได้สร้างใช้กันมา และในกาลต่อมาได้ผ่านเงินจารึกลายสีขอม ณ วัดค้างคาว เพชรบุรี ปรางค์ไม้เอกไม้โท ไม้ผัดไม้คด (การันต์) ฯลฯ มีระบบวิธีลายสีไทยครบ ทั้งลงปี พ.ศ. ๓๔๕ ไว้ด้วย จึงเป็นหลักฐานได้ตลอด

ลายสีขอม ซึ่งขอมฟ้าไทยคิดสร้างขึ้นนั้น หลังจากสร้างลายสีไทยมาแล้ว ๑๕ ปี จึงชำนาญลายเส้นอ่านอยู่แล้ว สร้างลายอะไรก็ได้แล้วดั่งอ่านสำเร็จขึ้น เพื่อให้ต่างจากลายสีไทยจึงสร้างทางสาย กะ ขะ ได้สร้างดินคือตัวซ้อน เป็นตัวบ้าน ที่นำมาแสดงพอเป็นตัวอย่างลายสีขอม

ตัวเมือง คือ พยัญชนะ

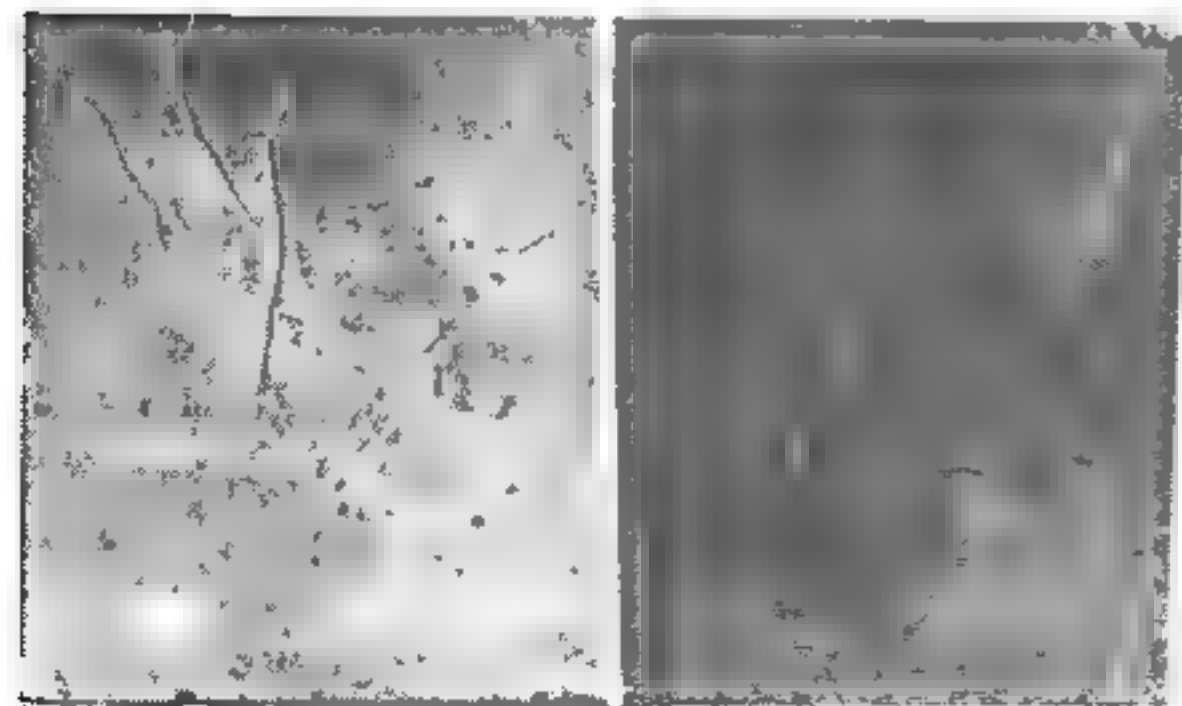


ต้นเดิมลายสีขอมตัว ก (กะ)

ลายตัวขอม กะ ในเสียงคำกล่าวว่า กะ สังกะสย จะเห็นตัวไทยคือ ท. เอ ะ ใส่ไว้ที่ตีน ใส่ลายหนามเคย (ขอม) ไว้บนหลังตัวเมืองขอมตัวบ้าน คือ ตัวสะกดเหมือนกันแต่ไม่มีขอม

ขอ : ลายตัว กะ. ขอมที่ใช้เส้นลงทับแล้วจะเห็นตัว กะ. ชัดเจน ถ้าต้องการตัวชัดเจนที่ใช้กันมา เปิดดูตัวแบบได้พิมพ์ไว้ในหน้าต่อไป ส่วนดิน พอเห็นเส้น ไร ๆ ได้

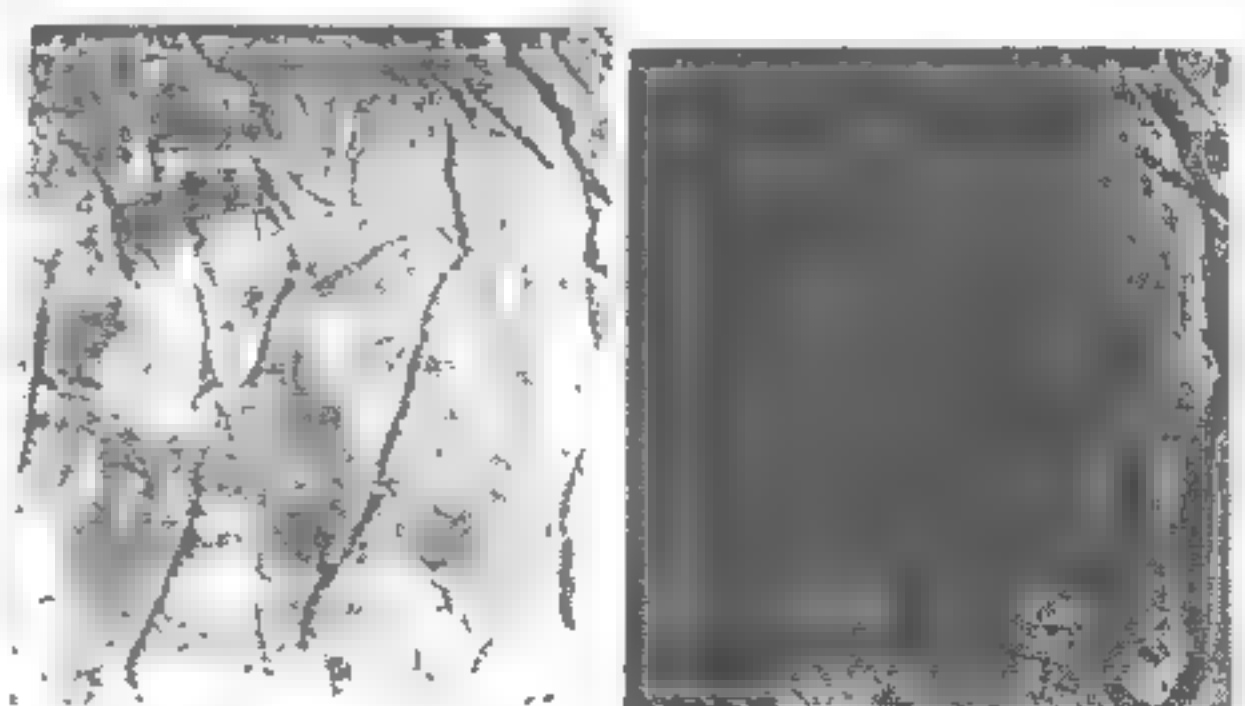
ต้นเดิมลายสีขอมตัว จ (จะ)



ลายตัวขอม จะ ในเสียงคำกล่าวว่า จะ (หัน) ความลายเส้น คือ รูป จ. ไทย ผัดกลับเอาหน้าไว้หลัง ใส่ลายขอมไว้ในเส้นบนตัวเมืองขอมตัวบ้าน เขียนครึ่งล่าง

ขอ : ลายตัว จะ. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว จะ. ชัดเจน ทั้งดินด้วย ถ้าไทยท่งนาใช้ว่า ดิน ทั้งนั้น

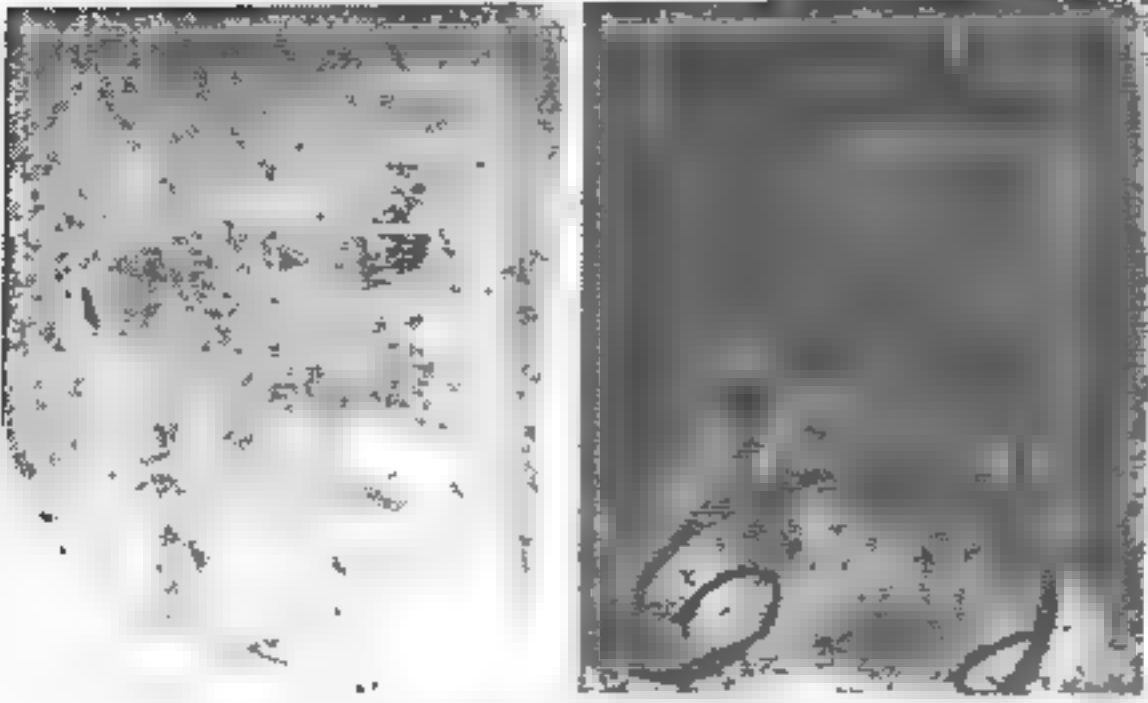
ต้นเดิมลายสีขอมตัว ฉ (ฉะ)



ลายตัวขอม ฉะ ในเสียงคำกล่าวว่า ฉะ ฉัดคะหมาด ลายเส้นชัดเจน ใส่ ะ ไว้ที่ลายเส้นหางที่บนและล่าง ตัวเมืองขอมตัวบ้านเขียนอย่างเดียวกัน

ขอ : ลายตัว ฉะ. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็น ฉะ ชัดเจน ทั้งดินด้วย สำหรับลายนี้จะเห็นเขียนซ้อนกัน ๒ ตัว

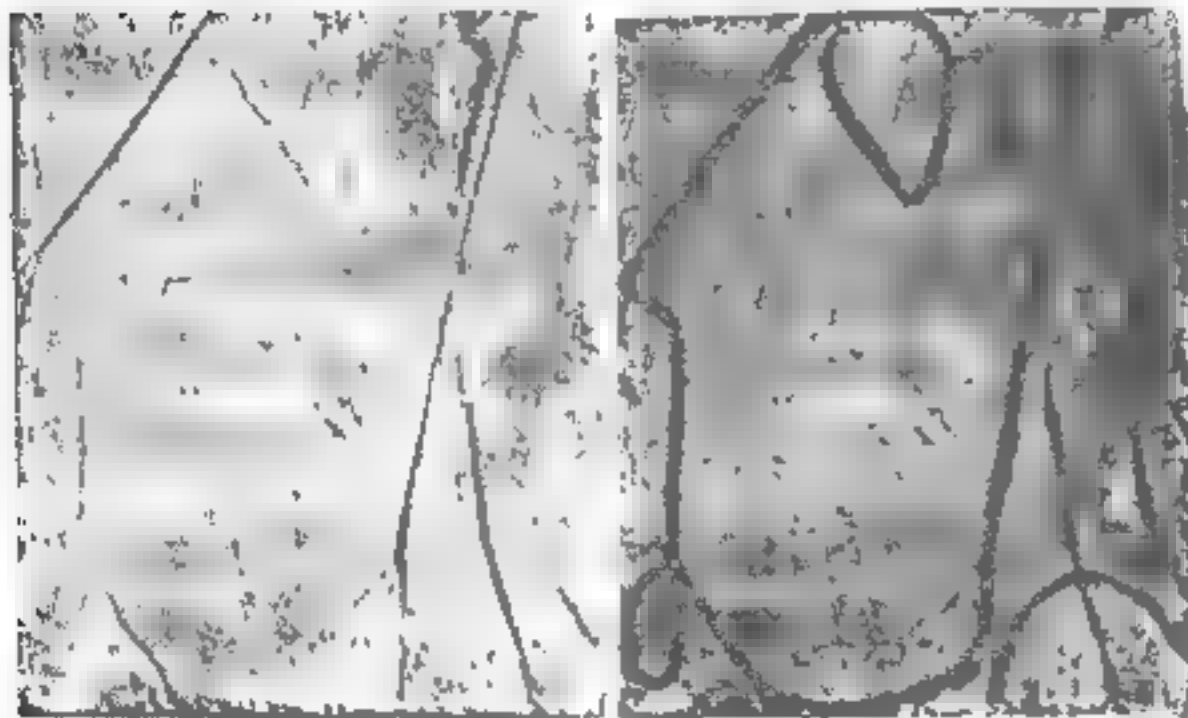
ต้นเดิมลายสือขอมตัว ค (คะ)



ลายตัวขอม คะ ในเสียงคำกล่าว คะ (คะพาน) ลายเส้นบางไม่ชัดเจน
ใต้ ะ ไว้ที่ดิน ได้ลายเส้นขอมไว้บน ตัวเมืองขอม ตัวบ้านเหมือนกันแต่ไม่มีเส้นขอบ (หนามเดย)

ขวา : ลายตัว คะ. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็น คะ.
ชัดเจนทั้งดินด้วย แผ่นลายนี้ ลายเส้นบางมาก จึงเห็นไม่
ถ่องชัด ตัวขอมสมัยนี้ยืนย่นอยู่แล้ว

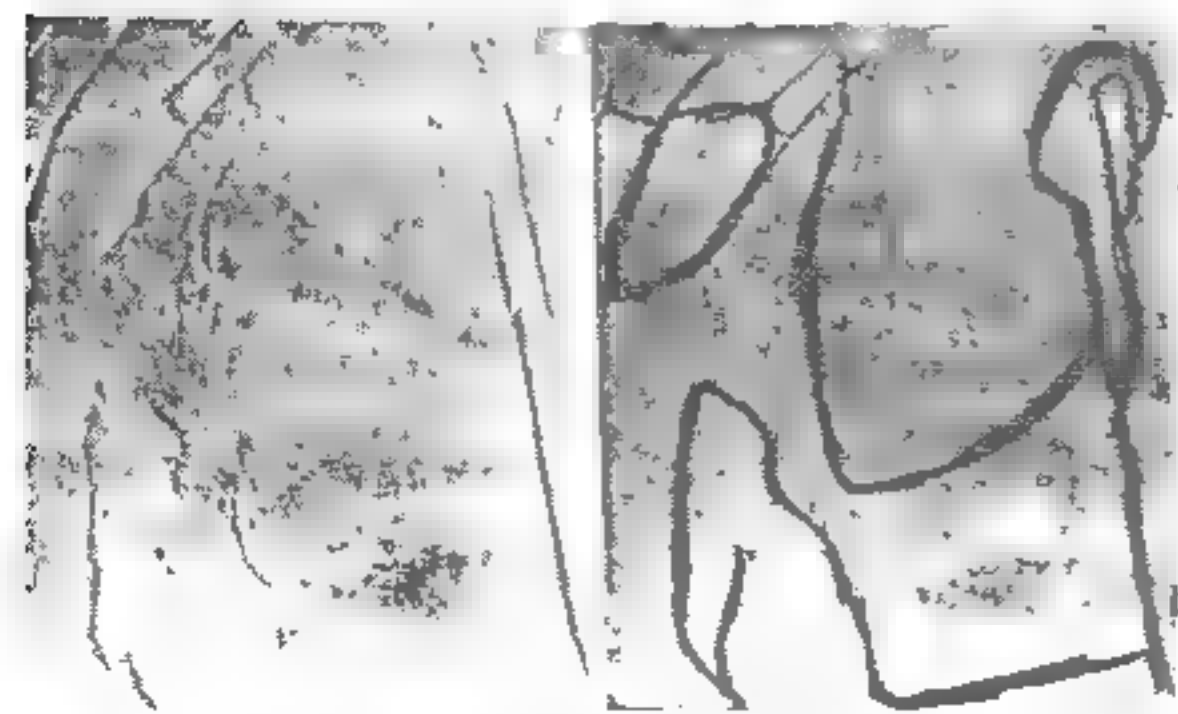
ต้นเดิมลายสือขอมตัว น (นะ)



ลายตัวขอม นะ ในเสียงคำกล่าว ว่า นะ และตามลายเส้นเดิมคล้าย น.
ไทย เส้นหลังคือ ดิน นะ ตัวเมืองขอม ตัวบ้าน คือ เส้นครึ่งล่างมีหัวอุ้งท้าย

ขวา : ลายตัว น. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็น น.
ชัดเจนพร้อมทั้งดินด้วย

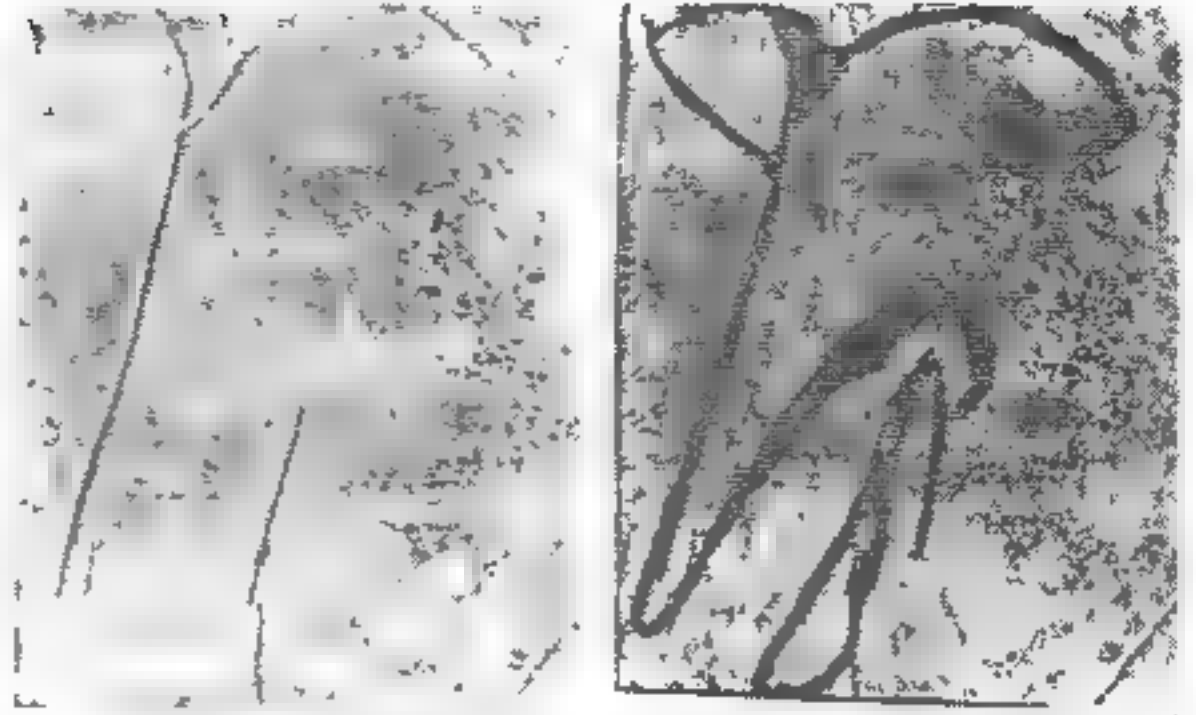
ต้นเดิมลายสือขอมตัว ส (สะ)



ลายตัวขอม สะ ในเสียงคำกล่าว สะ ลายเส้นตัวขอม สะ นี้เป็นสองตัว สะ
ขอมซ้อนกัน เส้นลายบน คือ ตัวเมืองขอม เส้นลายล่าง คือ ตัวบ้าน คือ ส. ทาง
ยาวขึ้นเท่าตัวเมือง

ขวา : ลายตัว สะ. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็นตัว สะ.
ชัดเจน ทั้งดินด้วย

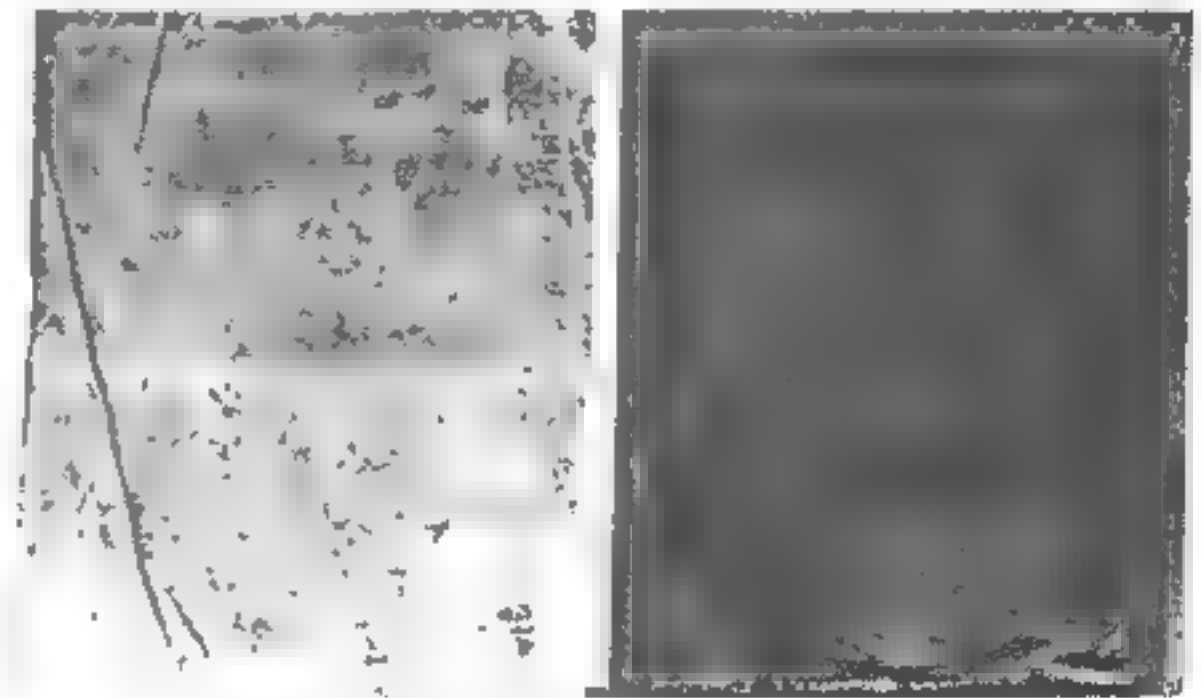
ต้นเดิมลายสือขอมตัว ท (ทะ)



ลายตัวขอม ทะ ในเสียงคำกล่าว ว่า ทะ (ทะลัก) ตามลายเส้นต้นเดิมนี้
เหมือน ท. ไทยมีดินคือเส้นล่าง ไม่เหมือนดินตัวปัจจุบัน ตัวเมืองขอม ตัวบ้าน คือ
นอนลง

ขวา : ลายตัว ทะ. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็น ทะ.
ชัดเจนพร้อมทั้งดินด้วย

ต้นเดิมลายสือขอมตัว ย (ยะ)

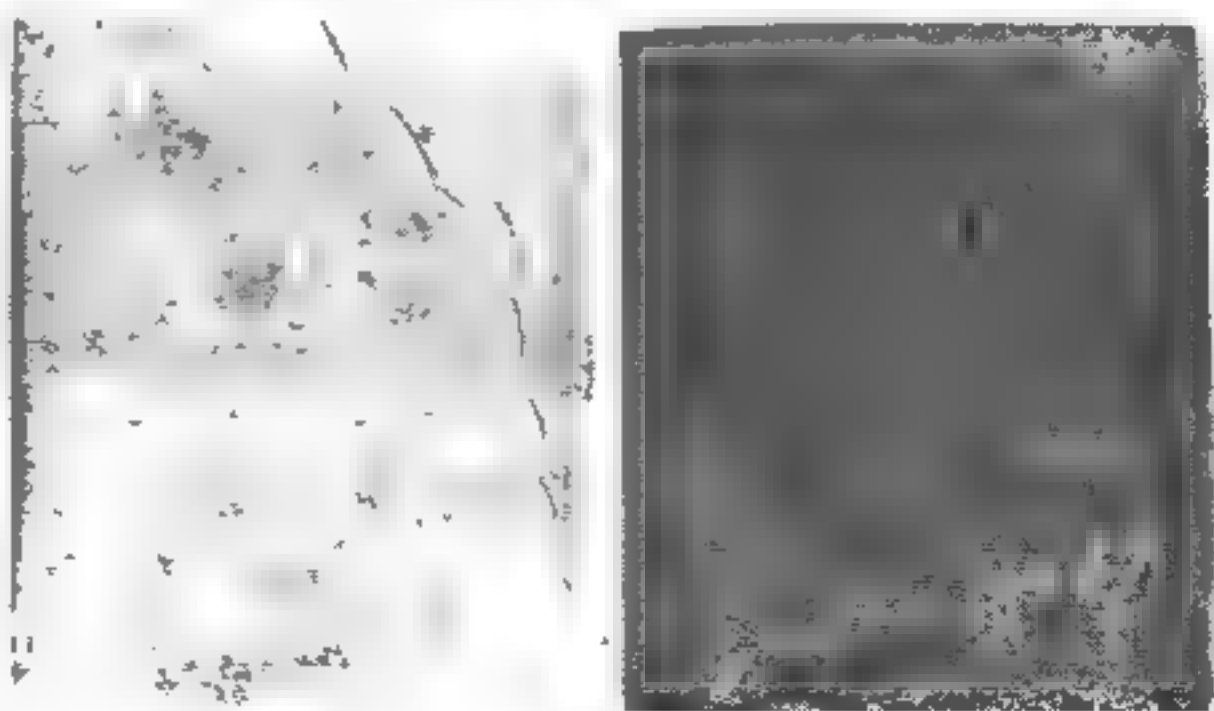


ลายตัวขอม ยะ ในเสียงคำกล่าว ว่า ยะ (ยะ) ย. ขอม ปัจจุบันก็คือ
น. แต่ลากเส้นกลางให้สูง ตัวเดิมทำเส้นกลางสั้นและคล้าย ย. ไทย ตัวเมืองขอม
ตัวบ้านเหมือน อ. ทางสูง

ขวา : ลายตัว ยะ. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็นตัว ยะ.
ชัดเจนทั้งดินด้วย

ตัวบ้าน คือสระ

ต้นเดิมลายสือขอมตัวบ้าน ะ ๑ (อะ อา)



ลายตัวบ้านขอม ะ ๑ ในเสียงไทยว่า อะ อา ตามลายตัวบ้านขอมเดิม ะ ๑.

ขีดเส้นบางเช่นเดียวกับ ปัจจุบัน ๑. ขอมก็คือ ๑. ไทยลายตัวบ้านขอม ะ ๑.

ขวา : ลายตัว ะ. ๑. ขอมคือตัวบ้านที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะ
เห็นตัว ะ ๑ ชัดเจน

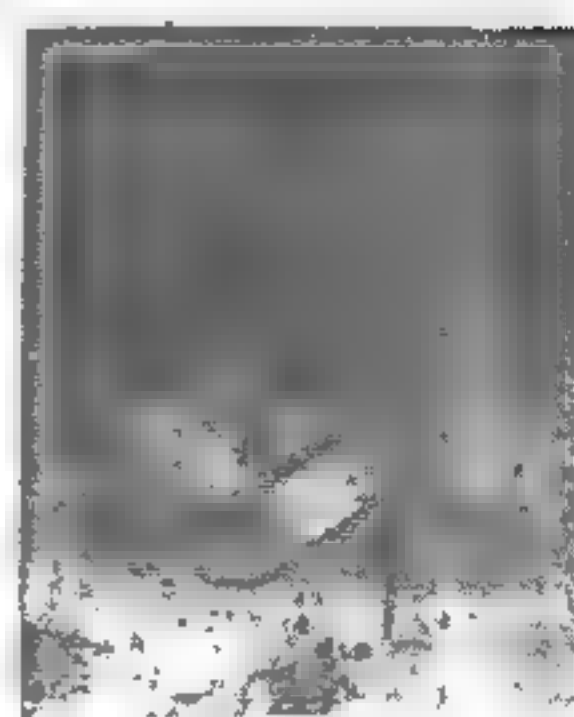
ต้นเดิมลายสือขอมตัวบ้าน อุ อุ (อุ อุ)



ลายตัวบ้านขอม อุ อุ ในเสียงไทยว่า อุ อุ ลายตัวบ้านขอม อุ อุ นี้ เขียนตัวเดิมจึงเป็นตัวเมือง ถ้าอาเป็นตัวบ้านสทในเจ้าคนอื่น ใช้ไม่ได้ ตัวบ้านขอม

ขวา : ลายตัว ขอม คือตัวบ้านที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็น ชัดเจน

ต้นเดิมลายสือขอมตัวบ้าน โ (โอ)



ลายตัวบ้านขอม โ ในเสียงไทยว่า โอ โอ ไม่โอ ลายโอ ตัวขอมชัดเจน ตัวเดิมใช้ ขอมเป็นตัวเดิมจึงเป็นตัวเมือง ขอมปัจจุบันใช้ -า แต่อ่านเป็น โอ. ตัวบ้านขอม

ขวา : ลายตัว โ ขอม คือตัวบ้าน ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็น ตัวชัดเจน

ตัวเมือง ตัวบ้านขอม เท่าที่ได้มา ยังไม่ครบตามที่คกทอดมาถึงปัจจุบัน ลายสือไทยและขอม ไทยได้รักษาถือเล่าเรียนกันมาได้ถึง ๖๘๐๐ ปีแล้ว จึงมีจารึกและเขียนไว้ตลอดกาลมาและยังแพร่ออกไปปรากฏถึงต่างประเทศ ไกลถึง อาจออกไปเป็นต้นแบบของลายสือของชาติต่าง ๆ ทั่วไป บังเอิญพ่อขุนสือไทยและขอมฟ้าไทยได้กระทำให้ไว้ มิฉะนั้น คงไม่รู้เรื่อง ทั้งไม่มีหลักฐานที่จะคัดค้านหรือเถียงแย้งได้ สำหรับลายสือขอม เวลานี้ ได้ยกเลิกไปแล้ว แม้ในการทำวิทยานิพนธ์สอบเปรียญชั้น ป.๕ ถึง ป.๕ ก็ยกเลิกไปแล้ว ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๔๘๖

ลายขอมที่เขียนไว้แต่ พ.ศ. ๒๕๐-๕๐๐

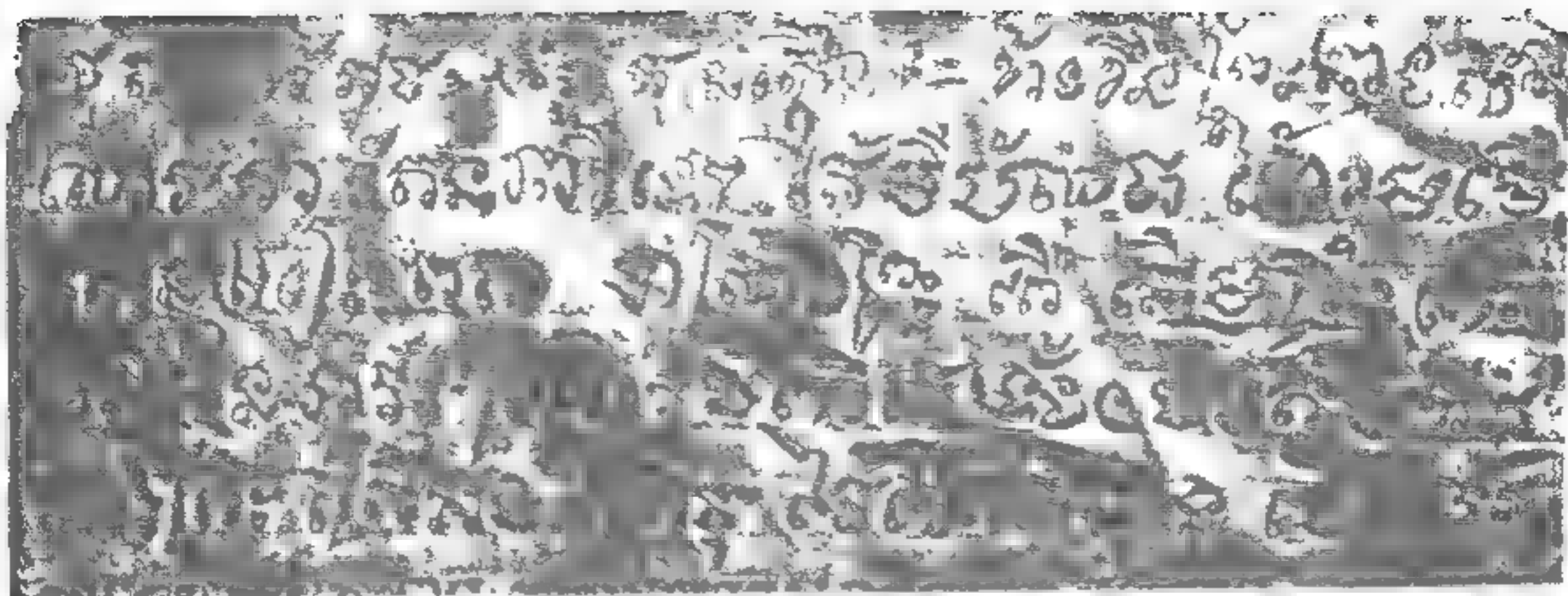
ที่ฐานพระพุทธรูป ๒ องค์ มีจารึก ณ ประภาคมณฑลว่า เดือนเด่นฟ้า สุวณณภูมิ



เดือน พส บง สีส

เดือน ฐัม ฐรสี บัน สีส

ตัวขอมนี้ เป็นตัวจารึกในแผ่นเงิน พบในโพธิ์สาริครบูรจุพระเครื่อง มีบอกปี พ.ศ. ๓๔๕ ปรากฏไม้เอกไม้โท ฯลฯ พร้อมทั้งตัวสือขอมได้เขียนคำไทยไว้ การเขียนจะเห็นเป็นแบบต้นเดิม คือ ใช้ตัวสะกดเต็ม ถ้าสมัยรัตนโกสินทร์จะเขียนตัวต้นเป็นตัวสะกด ถ้าภาษามคธ ตัวสะกดเต็ม ตัวอ่านใช้ดิน เป็นต้น จึงนำมาเป็นหลักฐาน (ได้ทราบว่ามีพระอาจารย์สนิท ธรรมสนิทโร ศิษย์พระญาณเจระณาจารย์ไว้)



พระพุทธเจ้าโลกวิชัย ๓๔๕ ปีกล เดือน ๔ ๒ (ถ้า) ข้างขึ้น พระนางสีสิริ
 เสาวภา รัตน นารี เทวี ได้ มี บัญชา ให้ขอม เมื (อง)
 ง เกน ไพรพล มาสร้าง พระเพ็ญ (เฉลิม) พระเกียร (ติ)
 ย ติ ใน วรร พระ ปร มี เกิด ทั้ง ยัง ต้อง การ
 เอา พระเครื่อง ประ จู ไร ไร ได้ ฐาน (ฐาน) เจดีย์

ตัวขอมที่เขียนคำไทยในคัมภีร์โบราณ ชื่อ “มหาชาติเมืองเพชร” ของวัดเพชรพลีและวัดเกาะ เพชรบุรี อาจารย์สมาน ไช้เหม แห่งวิทยาลัยครู.เพชรบุรี ได้ถอด (ปริวรรต) ตัวสือขอม เป็นตัวสือไทย ได้ถ่ายทำแบบพิมพ์ไว้ ที่คัดมาเท่านี้จึงขาดตอนหายไป ถ้าต้องการตลอด ได้เปิดดูตอนท้ายของกัณฑ์กุมารในหนังสือนี้ (ไม่ปรากฏสงวนลิขสิทธิ์) สำหรับระเบียบเบารนั้นยังเป็นอย่างเดียวกับสมัยสุพรรณภูมิ นี่เป็นกาล พ.ศ. ๒๔๑๖

เจ้าศรีโสดาภิรมย์ผู้ประสิทธิ์
 ไตรภุมณีสถูปะวิเศษ
 ชูศรีสุพรรณภูมิเจ้าเมือง
 มหาลิขิตเจ้าเมือง
 ไตรภุมณีสถูปะวิเศษ
 ชูศรีสุพรรณภูมิเจ้าเมือง
 มหาลิขิตเจ้าเมือง
 ไตรภุมณีสถูปะวิเศษ
 ชูศรีสุพรรณภูมิเจ้าเมือง
 มหาลิขิตเจ้าเมือง

» อักษรขอมตัวเกษียณ บอกวัน เดือน ปี ที่จารไว้ ตอนจบกัณฑ์กุมารว่า:
 “เขียนจบวันสุกหน้าเดือนสิบเอ็ดแรมสี่ค่ำปีรกา เบญจศก ”

เจ้าศรีโสดาภิรมย์ผู้ประสิทธิ์

(ครั้น) พราหมณ์ได้น้องร้องกรีดกราด

ชวนกันสงสานส้อยเส้าเงาเงิบ

สเทือนสท้านทั่วหิมเวสระดูป่า

ทุกเทพพมอเมืองเอียง.....

เทพเจ้าก็ร้องหวาด.....

แต่ใบไม้จะไหว.....

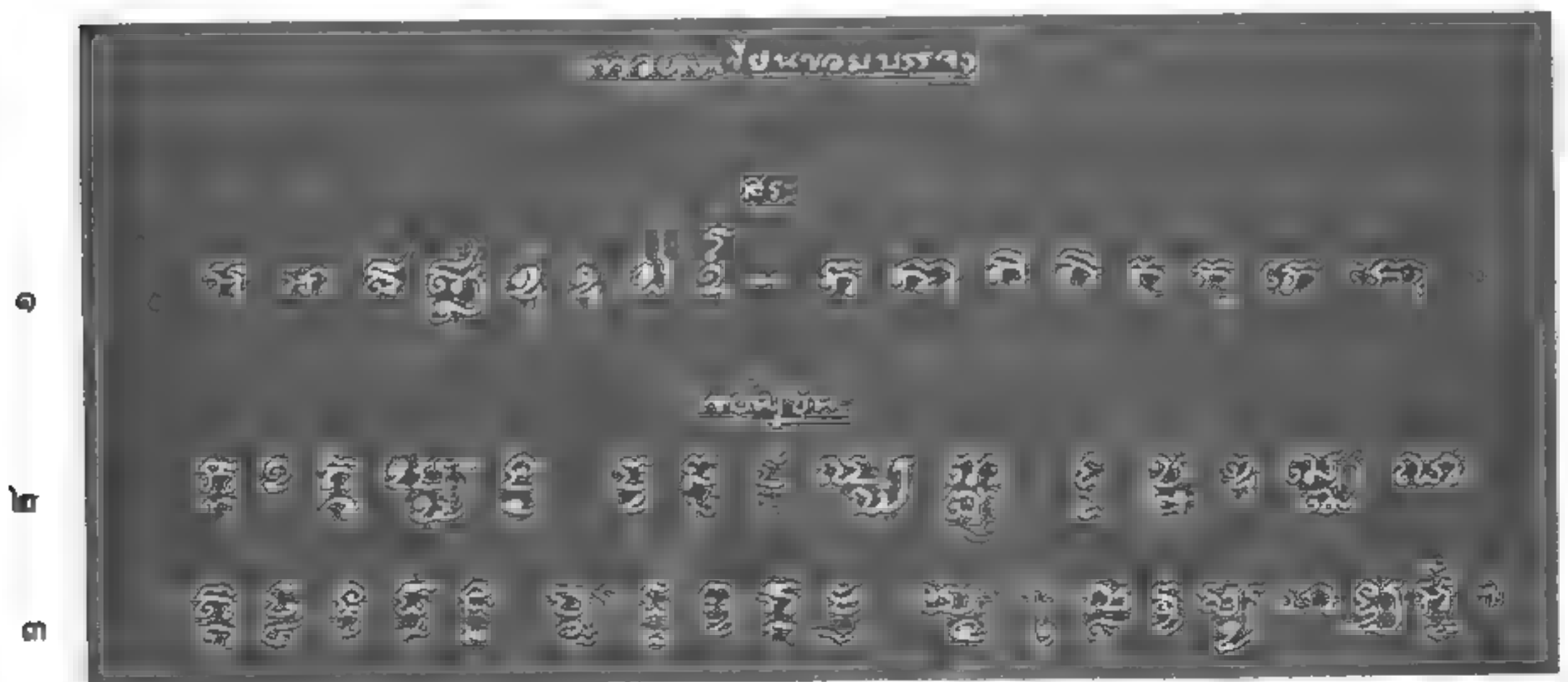
อิตี เมว.....

พระกาฬ >> เขียนจบวันสุกหน้าเดือนสิบเอ็ด แรมสี่ค่ำ ปีระกาเบญจศก

ปีระกา เบญจศก จุลศักราช ๑๒๓๕ วันศุกร์ที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๖

น่าชื่นใจมากต่อ-อาจารย์สมาน โช้ะเหม แห่งวิทยาลัยครูเพชรบุรี ซึ่งได้พยายามเรียนตัวหนังสือขอม กระทั่งอ่านออกเขียนได้ ยิ่งเล่าให้ฟังต่อไปว่ามารดาเป็นโง่-ผู้ไทย พูไทย ทั้งได้ไปขึ้นครู-ครอบครูแล้ว ในฐานะที่ผู้เขียนนี่ก็เป็นเผ่าลาว-ลาว คือ ลาวเดิม ซึ่งโคราชออกว่า-ไทยเบ็ง ชัยภูมิออกว่า ไทยเทิง ผู้บอกคำพูดว่า อีสัง เหมือนกัน คั้นของพวกเรามีสติปัญญา คิดสร้างลายสือไทย ลายสือโง่-ผู้ไทยได้เหมือนกัน นับว่ามีสติปัญญา พอสมควร ครั้นสร้างได้แล้วยังแผ่สอนลูกหลานเหลนต่อมาตลอดถึงปัจจุบันเรามีการยกครู ขึ้นครู ครอบครู ไหว้ครูวิชาการนั้น ๆ ตลอดอย่างน้อยก็มีดอกไม้ธูปเทียน ซึ่งทั้งนี้มีอยู่เฉพาะคนเผ่าไทยในชื่อต่าง ๆ และในไทยนี้พวกเดียว ทั้งยังยืนอยู่ตลอดมา

ตัวขอม ซึ่งตกทอดมาถึงปัจจุบัน เวลานี้ไทยเลิกกันหมดแล้ว และที่เขียนเป็นแบบเรียนจึงยังเป็นลายเส้นของนักจารอยู่มีครบทั้งตัวเมืองตัวบ้าน คือ พยัญชนะและสระ ตัวขอมนี้ที่นำไปใช้ในขะแม เรียกชื่อว่าตัวชะเถียง หรือตัวจะเรียง เล่ากันว่านำไปในราว พ.ศ. ๖๐๐ และชื่อก็ใกล้เคียงกับตัวจเลดทั้งที่ใช้ตัวก็ปรากฏคล้ายคลึงกันจึงเข้าใจว่าเป็นแบบเดียวกัน



๑	อ	อา	อิ	อี	อุ	อู	เอ	อ	๑	ก	กา	กิ	กี	กู	กู	เก	โก	๑
๒	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ			
๓	ด	ถ	ท	ธ	น	ป	ผ	พ	ภ	ม	ย	ร	ล	ว	ส	ห	ฬ	อ

ตัวสือขอมอีกแบบหนึ่ง

ตัวสือขอมชนิดนี้เห็นมีใช้ทั่วไป ณ ดินแดนเจดลหรือจเลด ตั้งแต่โคราช พินายลงไปถึงปราจีน ณ พินายโคราช อันเป็นชื่อ จเลดใน หรือจเลดบก ณ ปราจีนลงไปถึงจันทและตราด เป็นจเลดนอกหรือจเลดน้ำ บางที่ใช้ว่า ปาเจดล คือ พ่อเจริญ ถ้าเป็นลาวก็ใช้ตัวก้อม ถ้าเขมรสูงก็ใช้ตัวขอมนี้ ในที่นี้ได้นำมาเป็นแบบทั้งตัวธรรม และตัวพื้นเมือง เช่น กินข้าวว่า จิบาย มีใช้ตัว ช. และ บ. ตัว ช. นั้นใช้ ช. ไทยบ้าง ใช้ ช. นี้ แต่ขยับหัวบ้าง บ. นั้นมีแล้ว

ก ๑ ค ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐

ก ข ก ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐

ส่วนนี้ คือสระนั้น ถ้าใช้ตัวเต็ม เช่น อ. น. นี้ เขียนรูปอย่างหนึ่ง ถ้าไปใส่ตัวอื่น เช่น อ. ใช้
ได้ใส่เรียงไว้อย่างนั้น ใส่เพียงสระตัวธรรมดา ถ้าตัวพื้นเมืองนั้นก็เขียนเหมือนไทย เช่น เมียะ เป็นต้น

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐

เลขไทย ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐

เลขขอม ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐

เลขขอมอีกแบบหนึ่ง ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐

ตัวเลขนี้เป็นการนับ การนับ-มีจำนวน ๕ จากนั้นใช้คำต่อกัน จึงนับอย่างนี้ มุข=๑ ปี=๒ เบย=๓
ปุ่น=๔ ปรัม=๕ ปรัมมุข=๖ (๕+๑) ปรัมปี=๗ (๕+๒) ปรัมเบย=๘ (๕+๓) ปรัมปุ่น=๙ (๕+๔) ค็อบ=๑๐
ค็อบปุ่น=๑๑ มารว ๑๐๐ ฯลฯ

อักษรขอมสมัยต่าง ๆ ได้ใช้ชื่อไทยตามเดิม

ตัวสือขอนี้ มีปรากฏสมัยปลวระ ใช้ชื่อว่าอักษรสังกฤต อันยืนยันถึงว่าขอมเป็นผู้นำเอาไปใช้ใน พ.ศ. ๒๓๐ หรือพุทธศตวรรษที่ ๓ ได้ปรากฏในหนังสือ

The way of the Buddha ในที่นี้นำมาเป็นตัวอย่างพอเป็นหลักฐาน

คัมภีร์ไทย

ศาสตราจารย์ ดร. วราวุธ ศิลปอาชา

คว่ำข้อขอมเมอราว พ.ศ. ๑๑๑๐

ตัวต่อชอมเมอ ๖๖ พ.ศ. ๑๙๐๐

ศุภชอชมบวร

ตัวต่อขอบหัวคียบรรจง

ควัซอซอมหวัด

ตัวอย่างข้อสอบ

১ম (সহঃ)

พระสังกตคุณครองราชวงศ์บัลลังก์

SEPTEMBER 1960

๓๕๖๖

အိန္ဒိယနိုင်ငံ

พระจอมพลทศปรรณ

กระทรวงมหาด

ឥន្ទ្រមហេស្វរៈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120
121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150
151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180
181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210
211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240
241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270
271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300
301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330
331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360
361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390
391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420
421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450
451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480
481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510
511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539	540
541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551	552	553	554	555	556	557	558	559	560	561	562	563	564	565	566	567	568	569	570
571	572	573	574	575	576	577	578	579	580	581	582	583	584	585	586	587	588	589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599	600
601	602	603	604	605	606	607	608	609	610	611	612	613	614	615	616	617	618	619	620	621	622	623	624	625	626	627	628	629	630
631	632	633	634	635	636	637	638	639	640	641	642	643	644	645	646	647	648	649	650	651	652	653	654	655	656	657	658	659	660
661	662	663	664	665	666	667	668	669	670	671	672	673	674	675	676	677	678	679	680	681	682	683	684	685	686	687	688	689	690
691	692	693	694	695	696	697	698	699	700	701	702	703	704	705	706	707	708	709	710	711	712	713	714	715	716	717	718	719	720
721	722	723	724	725	726	727	728	729	730	731	732	733	734	735	736	737	738	739	740	741	742	743	744	745	746	747	748	749	750
751	752	753	754	755	756	757	758	759	760	761	762	763	764	765	766	767	768	769	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779	780
781	782	783	784	785	786	787	788	789	790	791	792	793	794	795	796	797	798	799	800	801	802	803	804	805	806	807	808	809	810
811	812	813	814	815	816	817	818	819	820	821	822	823	824	825	826	827	828	829	830	831	832	833	834	835	836	837	838	839	840
841	842	843	844	845	846	847	848	849	850	851	852	853	854	855	856	857	858	859	860	861	862	863	864	865	866	867	868	869	870
871	872	873	874	875	876	877	878	879	880	881	882	883	884	885	886	887	888	889	890	891	892	893	894	895	896	897	898	899	900
901	902	903	904	905	906	907	908	909	910	911	912	913	914	915	916	917	918	919	920	921	922	923	924	925	926	927	928	929	930
931	932	933	934	935	936	937	938	939	940	941	942	943	944	945	946	947	948	949	950	951	952	953	954	955	956	957	958	959	960
961	962	963	964	965	966	967	968	969	970	971	972	973	974	975	976	977	978	979	980	981	982	983	984	985	986	987	988	989	990
991	992	993	994	995	996	997	998	999	1000	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007	1008	1009	1010	1011	1012	1013	1014	1015	1016	1017	1018	1019	1020
1021	1022	1023	1024	1025	1026	1027	1028	1029	1030	1031	1032	1033	1034	1035	1036	1037	1038	1039	1040	1041	1042	1043	1044	1045	1046	1047	1048	1049	1050
1051	1052	1053	1054	1055	1056	1057	1058	1059	1060	1061	1062	1063	1064	1065	1066	1067	1068	1069	1070	1071	1072	1073	1074	1075	1076	1077	1078	1079	1080
1081	1082	1083	1084	1085	1086	1087	1088	1089	1090	1091	1092	1093	1094	1095	1096	1097	1098	1099	1100	1101	1102	1103	1104	1105	1106	1107	1108	1109	1110
1111	1112	1113	1114	1115	1116	1117	1118	1119	1120	1121	1122	1123	1124	1125	1126	1127	1128	1129	1130	1131	1132	1133	1134	1135	1136	1137	1138	1139	1140
1141	1142	1143	1144	1145	1146	1147	1148	1149	1150	1151	1152	1153	1154	1155	1156	1157	1158	1159	1160	1161	1162	1163	1164	1165	1166	1167	1168	1169	1170
1171	1172	1173	1174	1175	1176	1177	1178	1179	1180	1181	1182	1183	1184	1185	1186	1187	1188	1189	1190	1191	1192	1193	1194	1195	1196	1197	1198	1199	1200
1201	1202	1203	1204	1205	1206	1207	1208	1209	1210	1211	1212	1213	1214	1215	1216	1217	1218	1219	1220	1221	1222	1223	1224	1225	1226	1227	1228	1229	1230
1231	1232	1233	1234	1235	1236	1237	1238	1239	1240	1241	1242	1243	1244	1245	1246	1247	1248	1249	1250	1251	1252	1253	1254	1255	1256	1257	1258	1259	1260
1261	1262	1263	1264	1265	1266	1267	1268	1269	1270	1271	1272	1273	1274	1275	1276	1277	1278	1279	1280	1281	1282	1283	1284	1285	1286	1287	1288	1289	1290
1291	1292	1293	1294	1295	1296	1297	1298	1299	1300	1301	1302	1303	1304	1305	1306	1307	1308	1309	1310	1311	1312	1313	1314	1315	1316	1317	1318	1319	1320
1321	1322	1323	1324	1325	1326	1327	1328	1329	1330	1331	1332	1333	1334	1335	1336	1337	1338	1339	1340	1341	1342	1343	1344	1345	1346	1347	1348	1349	1350
1351	1352	1353	1354	1355	1356	1357	1358	1359	1360	1361	1362	1363	1364	1365	1366	1367	1368	1369	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380
1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	1392	1393	1394	1395	1396	1397	1398	1399	1400	1401	1402	1403	1404	1405	1406	1407	1408	1409	1410
1411	1412	1413	1414	1415	1416	1417	1418	1419	1420	1421	1422	1423	1424	1425	1426	1427	1428	1429	1430	1431	1432	1433	1434	1435	1436	1437	1438	1439	1440
1441	1442	1443	1444	1445	1446	1447	1448	1449	1450	1451	1452	1453	1454	1455	1456	1457	1458	1459	1460	1461	1462	1463	1464	1465	1466	1467	1468	1469	1470
1471	1472	1473	1474	1475	1476	1477</																							

১৫০৬

ประวัติตัวสื่อขอม นับจาก ๗ ช่องบนลงมาเป็นตัวสื่อ ๗ ช่องล่างเป็นสระตามสมัย ดังนี้ (๑) ตัวสื่อสังสกฤตครั้งราชวงศ์ปัลลวะเมื่อราว พ.ศ. ๗๐๐-๑๐๐๐ (๒) ตัวสื่อขอมเมื่อ พ.ศ. ๑๑๐๐ (๓) ตัวสื่อขอมเมื่อราว พ.ศ. ๑๘๐๐ (๔) ตัวสื่อขอมบรรจง (๕) ตัวสื่อขอมหวัด (๖) ตัวสื่อขอมย่อ ๆ ส่วน (๗) ช่องล่างเป็นสระกำกับใช้กับอักษรทั้ง ๗ สมัยข้างบน

ร่องรอยไทย ทั้ง ตัวสื่อไทย

ได้มีปรากฏไปตลอดแถบเหนือโลกและแถบใต้

ที่ปรากฏในทางตะวันตก หรือ ยุโรปนั้น เท่าที่พบเห็นมีปรากฏทั้งสิ่งของเครื่องใช้และตัวสื่อโบราณ ได้ไปปรากฏถึงกรีก, อียิปต์ และ มอทยา ซิซิลี, อันเป็นบริเวณโรมันเดิม ณ ครึ่งหลัง ซึ่งเป็นระยะกาลประวัติศาสตร์ ก็มี ณ สอตันดา-เนเธอร์แลนด์, อังกฤษ, ฯลฯ ที่เป็นร่องรอยไทย แต่ไม่มีสื่อไทยนั้น ได้มีไปถึง -นอร์เว, สวีเดน, ฟินแลนด์, แถบเหนือสหภาพโซเวียตฯ ถึงอัลสกา โดยเฉพาะ ชาวสว, ลพ, ลม, และ ไวคิง

ก็ ณ ส่วนไดอันเป็นบริเวณโรมันเดิมนี่ มีพวกไวคิงสลัดทองเที่ยวลงมา และ ขึ้นไปเสมอ ได้เคยเห็นเรือสลัดที่ทำเป็นรูปแม่ย่านางประจำ ณ ห้องคอเรือ และ ณ มอทยา ได้เห็นรูปแม่โพสพ สองมือกำรวงข้าวชูขึ้น มีแพะทั้งสองไผ่ขึ้นจะกินข้าวนั้น เพราะถื่นนั้นได้มีแพะไว้ให้นม และถื่นนี้เป็นดอกหญ้าสะเทิ้นบนน้ำ ฉะนั้น แม่โพสพจึงเป็นแม่ย่านางได้ ทั้งแม่โพสพ ก็ยกย่องว่า-เจ้าแม่ (goddess) เป็นของชาวเมืองกะนนานในทมิฬมาแต่ศตวรรษที่ ๑๓ ก่อนคริสตศักราช ก็ประมาณ ๓,๓๐๐ ปีแล้ว ยังเล่าว่า-ที่เปลือยเด้านม และ ลวดลายกลีบดงทรงเป็นพากพุ่ม ประจำเจ้าแม่ (goddess show) กับทั้ง-แม่ย่านางก็ได้เห็นทำรูปอยู่ในห้องเขียนหน้าต่างดึก อันอยู่ประจำที่ ก็คงเป็นรูป-เจ้าแม่ดิน หรือ พระนางธรณีได้ ซึ่งถูกยกย่องแล้วว่า-พระเจ้าแม่ หรือ เจ้าแม่พระ (She was goddess priestes) ครึ่งนำไปอยู่กับเรือก็เป็นแม่ย่านางได้

เจ้าแม่โพสพ เจ้าแม่ขวัญข้าว เจ้าแม่ข้าว

แม่โพสพ ซึ่งเป็นรูปสลักงานนี้ มีส่วนสูงเกือบ ๕ นิ้ว ได้พบ ณ ที่ใกล้เมืองยูการิต (ugarit) เมืองท่านี้ อยู่กันอ่าวทะเลเมดิเตอร์เรเนียน-ก่อนขุดคลองสุเอซ ได้สลักเป็นรูปแม่โพสพ มีมือทั้งสองข้างกำรวงข้าวชูขึ้นให้รวงข้าวห้อยลงทั้งสองข้าง มีแพะสองตัวไผ่ขึ้นจะกินข้าว ประมาณกาลศตวรรษที่ ๑๓ ก่อน ค.ศ. ก็เมื่อ ๓,๓๐๐ ปีมาแล้ว เป็นระยะกาลก่อนล่มจมแห่งวัฒนธรรมอายุโลหะประสม (Bronze) ของชาว-เอเจน (Aegean- ชาวเอเจน เป็นชาวเกาะกลางทะเลเอเจน ซึ่งอยู่ทางตะวันออกของกรีก ได้มี-วัฒนธรรมตั้งแต่ ๓,๐๐๐ ถึง ๑,๑๐๐ ปี ก่อน ค.ศ.) แม้ชาวกะนนานในทมิฬยังได้รับอิทธิพลแนวการสร้างของชาวเอเจนนี้ เช่น การเปลือยอก และ กลีบดงนุ่ง อันเป็นคุณลักษณะประจำเจ้าแม่นั้น ชัดเจนอยู่



ก็เจ้าแม่โพสพนี้ เป็น เจ้าแม่ข้าว และ รูปนี้เป็นหลักฐานว่า-มีตลอดไปถึงยุโรปด้วย กับทั้ง-ต้องขึ้นไปถึงดินแดนเหนือ ซึ่งมีชาว-ลพ และ ไวคิงประจำนั้น เพราะทะเลเมดิเตอร์เรเนียนนี้ มีช่องอ่าวทะเลถึงกัน จึงออกไปมหาสมุทรแอตแลนติกได้ ก็มหาสมุทรนี้ทางเหนือ นอร์เว, สวีเดน ก็มีชาวลพ และ ไวคิงอยู่ประจำนั้น ข้ามไปอีกฝั่งหนึ่ง ก็ถึงลบราโดร ณ อเมริกาเหนือได้ แม้ทางบก จากนี้ไปถึงดินเหนือ และ เหนือรัสเซียก็ไปถึงอัลสกา จึงไปถึงกันได้ (จากหนังสือ *The sea Traders*)

ส่วน-ไวจิง หรือ ไวจิง (จริง) นั้น ได้เห็นพิธีการที่เรียกจ้าวพ่อ, จ้าวแม่ช่วย คือ ถูกทำโทษต้องรับโทษ ถูกนำตัวไปมัดกับเสาในน้ำซึ่งน้ำจะขึ้นท่วมจนน้ำตาย พอน้ำขึ้น เขาก็ร้องเรียกให้มาช่วย ร้องออกชื่อว่า “โอ-ดิน” ก็คือ ออดิน หรือ พ่อดิน แม่ดิน ก็มีหญิงแก่กลุ่มผ้าขาวถือไม้เท้าออกมาบอกว่า-มาช่วยแล้ว เมื่อน้ำขึ้นเชือกมัดจะขาดเอง ก็เป็นเช่นนั้น คำชื่อว่า-โอดิน ก็คือ-พ่อดิน หรือ แม่ดิน ก็ได้ เป็นชื่อไทย แต่ไทยที่นี่ได้เปลี่ยนเป็นพระเจ้าแผ่นดิน-พระธรณี และ แม่ธรณี ดังที่ได้บรรยายมาแล้ว

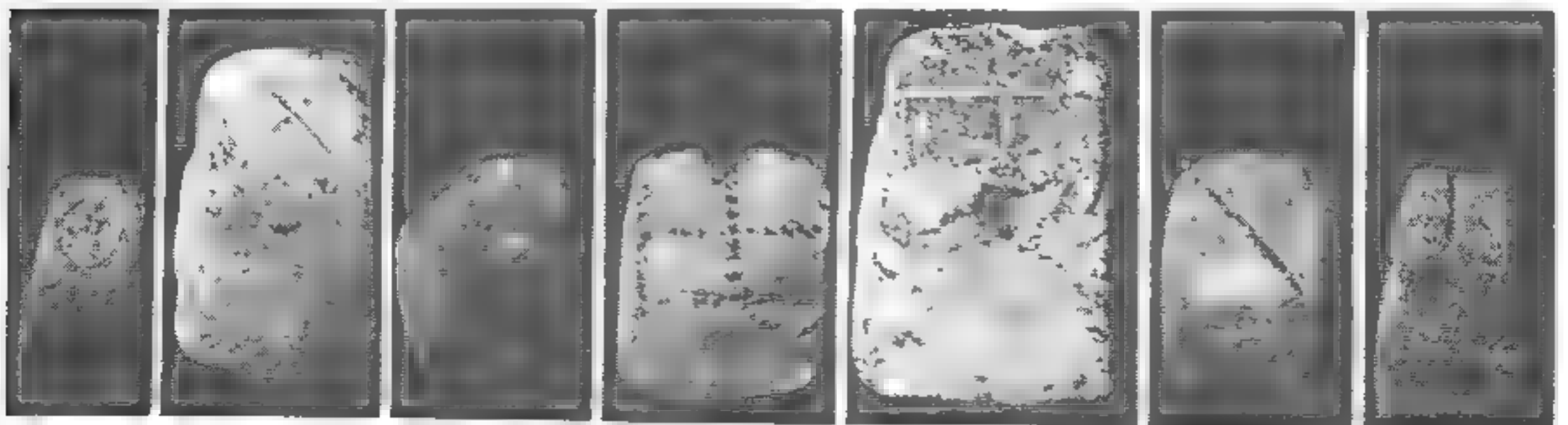
ณ นอวเร และสวีเดน ตลอดถึง-ฟินแลนด์ แถบเหนือสหภาพรัสเซีย มีชาว-ลาว, ลพ, และ ไปฟากอเมริกา โดยเฉพาะ ที่ซึ่งมีชื่อว่า-ลพ ราโดรุ (LABRADOR) อันอยู่แถบมหาสมุทรแอตแลนติก ซึ่งมีชื่ออย่างเดียวกัน แผลกเพียงตัวสะกดเป็น พ. P. และ บ. B เท่านั้น ณ ไทยมีชื่อว่า-ลาว และ ลพ คำตัวสือ และสระ อังกฤษว่า-ลพ, ลพ, ไม่มี มีว่า-แลฟ แล็บ สำหรับตัวหนังสือ นั้น เปลี่ยนกันได้ แต่เสียงอ่านทั้ง-พ. และ บ, สะกดนั้นเหมือนกัน ในที่นี้จะเห็นมีชื่อว่า-ชาวลพ และ ลพ เหมือนกันทั้ง ๒ แห่งนั้น



จ้าวแม่พระ จ้าวแม่ขวัญเมือง แม่เลี้ยง

“รูปหญิงเยียมหน้าต่าง” นี้ เป็นธรรมดาอย่างหนึ่งที่เข้าไปปรากฏในเครื่องงาช้างเล็ก ๆ ของชาวโพนีเซียน รูปแกะสลักงานนี้ ได้เป็น-จ้าวแม่ จ้าวแม่พระหรือเป็น-จ้าวแม่ขวัญเมือง ที่ทำเยียมหน้าต่าง มองออกมานั้น ยืนยันว่าเป็น-จ้าวแม่พระ จ้าวแม่ขวัญเมือง จ้าวแม่ธรณี (She was goddess priestess or Private citizen) ที่ได้มองออกไป ณ พื้นบนหน้าต่างแนวเดียวกับเสาหินคำเล็ก ๆ ได้ธรณีหน้าต่างซึ่งไหลขึ้นรับตามรูปแบบของชาวอัสซีเรียน แต่ปรากฏในเขตแดน ชาวโพนีเซียน ซึ่งมีตลอดทะเลเมดิเตอร์เรเนียนจนถึงทั่วแถบฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก เหตุนี้ จ้าวแม่พระนี้ถ้าอยู่บก ก็เป็นจ้าวแม่พระธรณี ถ้าประจำเมือง ก็เป็น จ้าวแม่ขวัญเมือง หรือ แม่ทรี้อ ถ้านำไม้ตะเคียนมาทำเรือน, คำหนัก, วัง, ก็เป็น จ้าวแม่เรือน, แม่เลี้ยง, ถ้านำไปทำเรือ ก็เป็นแม่ย่านาง จ้าวแม่พระไทย. ได้ไปเป็นเจ้าแม่รูปแบบชาวอัสซีเรียน ณ เขตแดนชาวโพนีเซียนจึงมีรูปแบบเป็นอย่างนั้น มีเครื่องประดับคลุมลงมาอย่างนั้น หรือ มีเครื่องทรงรัดเกล้าอย่างนั้น แต่หน้าตาก็ยังสวยงามอย่างที่เราได้เห็น

พัสดุลินค้าที่ไทยทำส่งไปขายได้เขียนสือไทยไว้ด้วยจึงรู้ได้



แท่นแม่พิมพ์หนัก (จากหนังสือเล่มเดียวกันนั้น) ได้พบเป็นจำนวนมาก ณ กองเศษปรักหักพังที่-มอดย่ำ ได้กระทำได้เล็ก ๆ ตามพื้นผิวดิน หรือ หินทุกช่อง พวกเขาใช้ขัดด้ายให้ตึงขณะทอ และ ตกแต่งสี หรือ แบบ ตามที่หัวหน้าต้องการ

เฉพาะ-ลพ ฦ นอรเว และ สวีเดน กับฟินแลนด์ นั้น ที่ถ่ายรูปมาจะเห็นว่าใช้ผ้าเหมือนไทย และทำบ้าน หรือ โบสถ์ มีข้อฟ้าหางหงส์ หรือ มียอดแหลมอย่างเดียวกับไทย

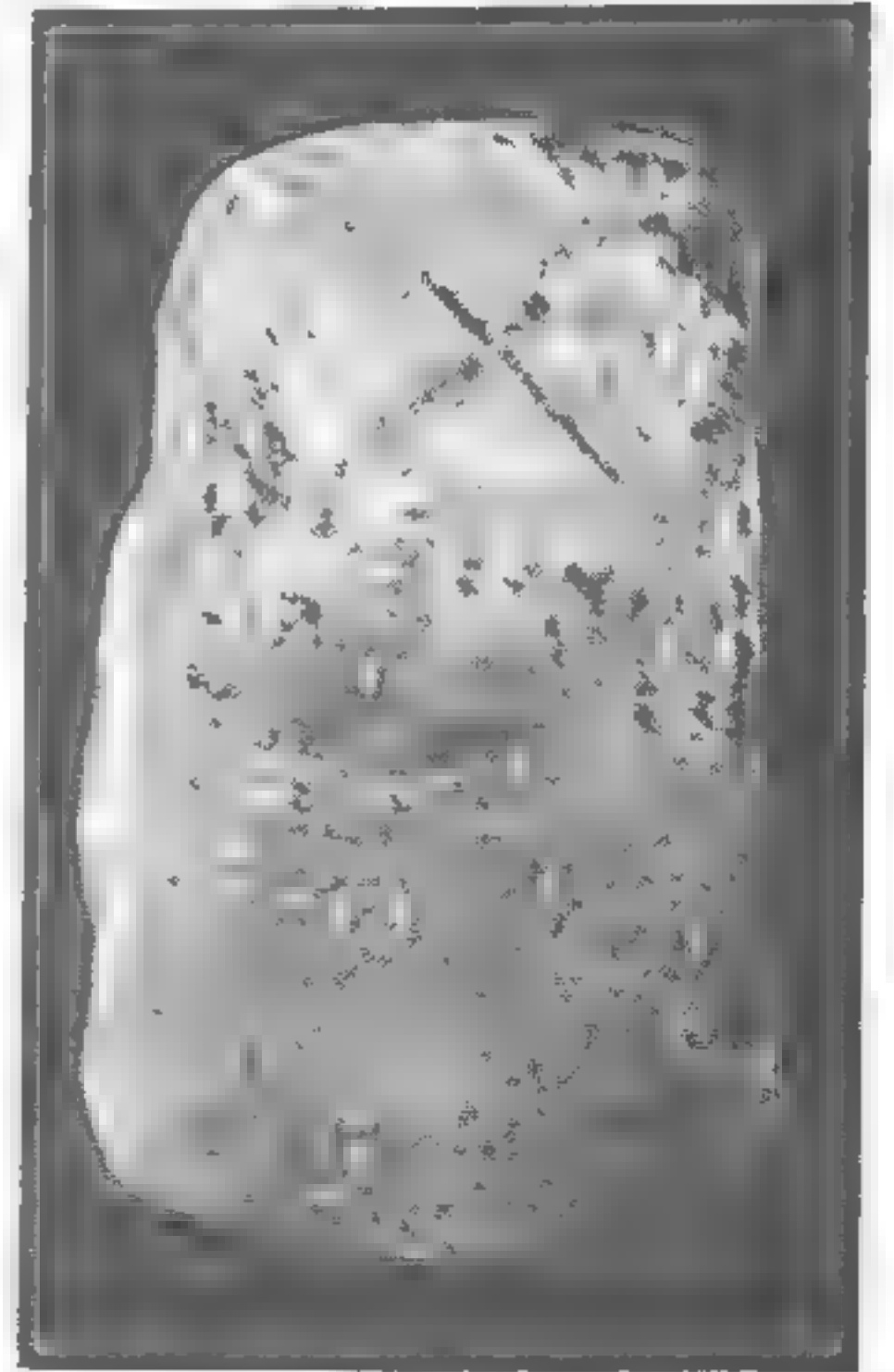
ส่วนไวจิง หรือ ไวจิง (จริง) ในที่ ๆ หรือหัวเรือใช้ และ เรือที่ใช้เดินท่องเที่ยวไปนั้นบางลำ มีทำรูปหญิงทรงอกใหญ่นั่งประจำ ฦ ห้องหับเพศคอเรือ หรือ ยืนได้ร่มหัวเรือก็มี ต้องเป็น-แม่ย่านางเรือ เช่นเดียวกับไทยแท้ ในพิธีการ ก็มีการเรียก-จ้าวพ่อ, จ้าวแม่, ว่า โอติน หรือ พ่อติน แม่ติน ทั้งนี้ก็เป็นหลักฐานได้บ้างแล้ว

สำหรับชาว-ลพ ที่มีประเทศเป็นถิ่นแดนของตัว ทั้งมีชื่อเป็นอย่างเดียวกันว่า-ลบราโดรนั้น ก็เป็นชาวเอสกีโมไปแล้ว กระนั้น ก็อยู่ในถิ่นแถบเดียวกัน เครื่องนุ่งห่ม และ เครื่องใช้จึงเหมือนกัน อันยืนยันได้ว่าเป็นชนิดเดียวกัน ก็พอเป็นหลักฐานได้แล้ว ถ้ามีโอกาสได้พบเห็นสิ่งมีของชาวลพ และ ชาวลบ อีกแล้วก็จะได้ใส่เพิ่มเติมในคราวหลัง กราวนี้อ้างพอเป็นตัวอย่างก่อน คงพอจะเป็นแนวทางให้ได้พบต่อไปได้

แท่นพิมพ์หนัก เฉพาะที่ลายขีดเขียนได้นำมาใช้หมักลงตามลายเส้นแล้วจะเห็นตัวสือไทยได้ชัดเจน และได้เขียนตัวสือปัจจุบันลงไปด้วย จึงพอเห็นได้และได้ความว่า - มิ่ง ผู้ทำขาย พ่อลือสอน

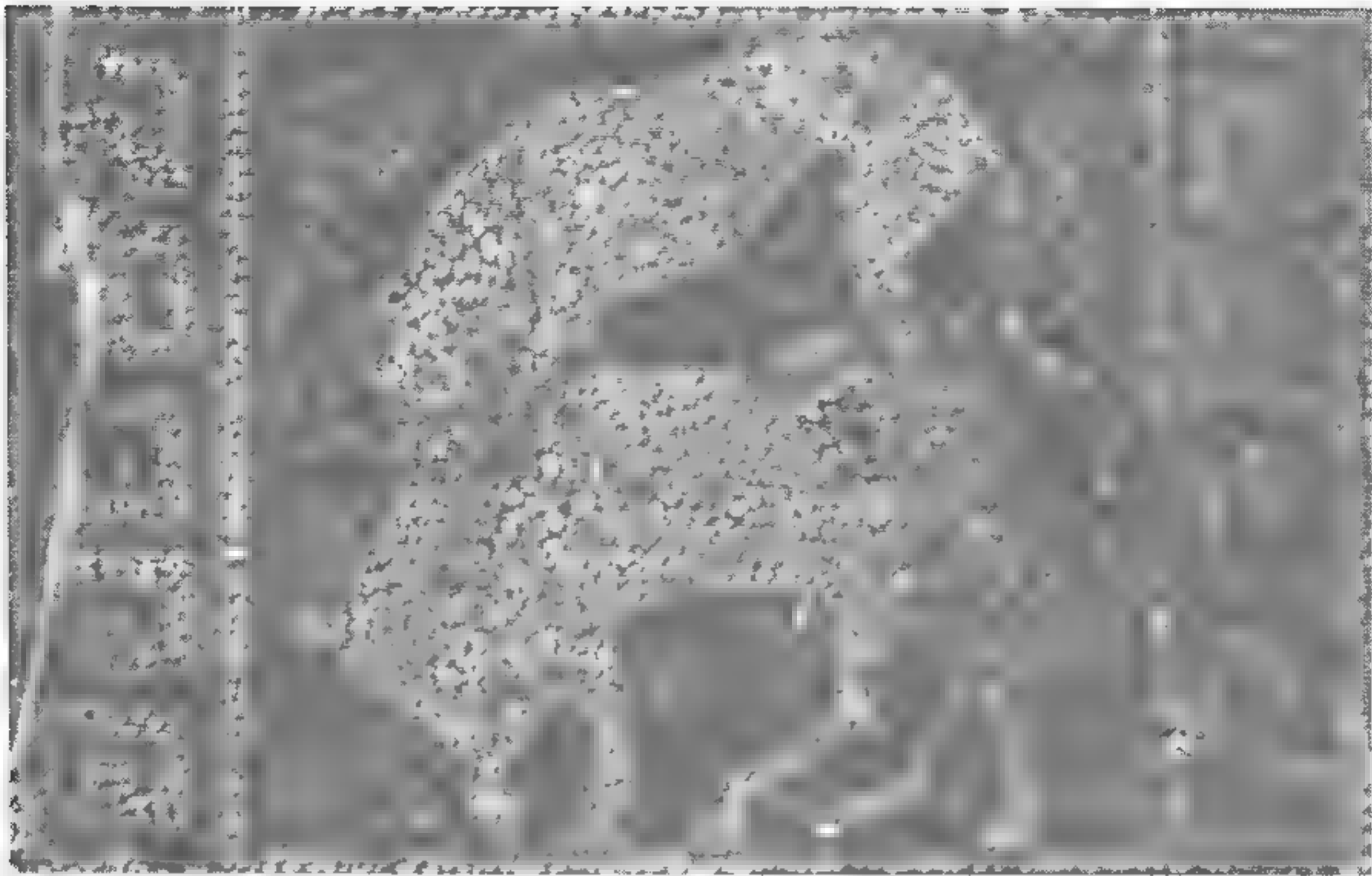


มิ่ง
ผู้ทำขาย
พ่อลือสอน
(ให้ทำ)



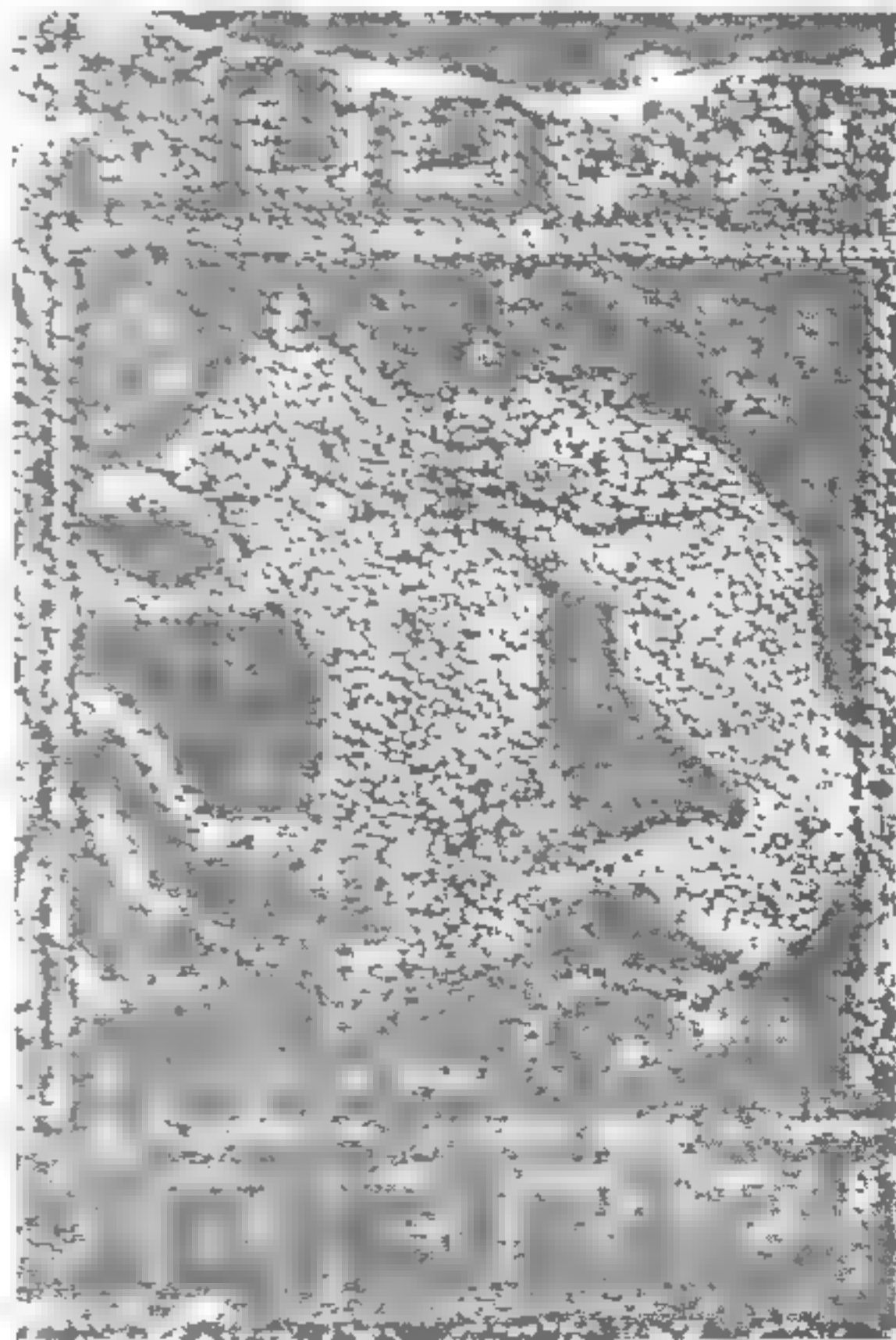
ซ้าย แท่นแม่พิมพ์หนักนั้น ได้ถ่ายรูป และขยายให้ใหญ่จึงเห็นลายมากขึ้น ทั้งเป็นตัวสือไทย กับอ่านได้ความอีกด้วย จึงใช้หมักลงตามลายเส้นแล้ว ทั้งเห็นได้ชัด อ่านได้ว่า มิ่งผู้ทำขาย พ่อลือสอน (ให้ทำ)

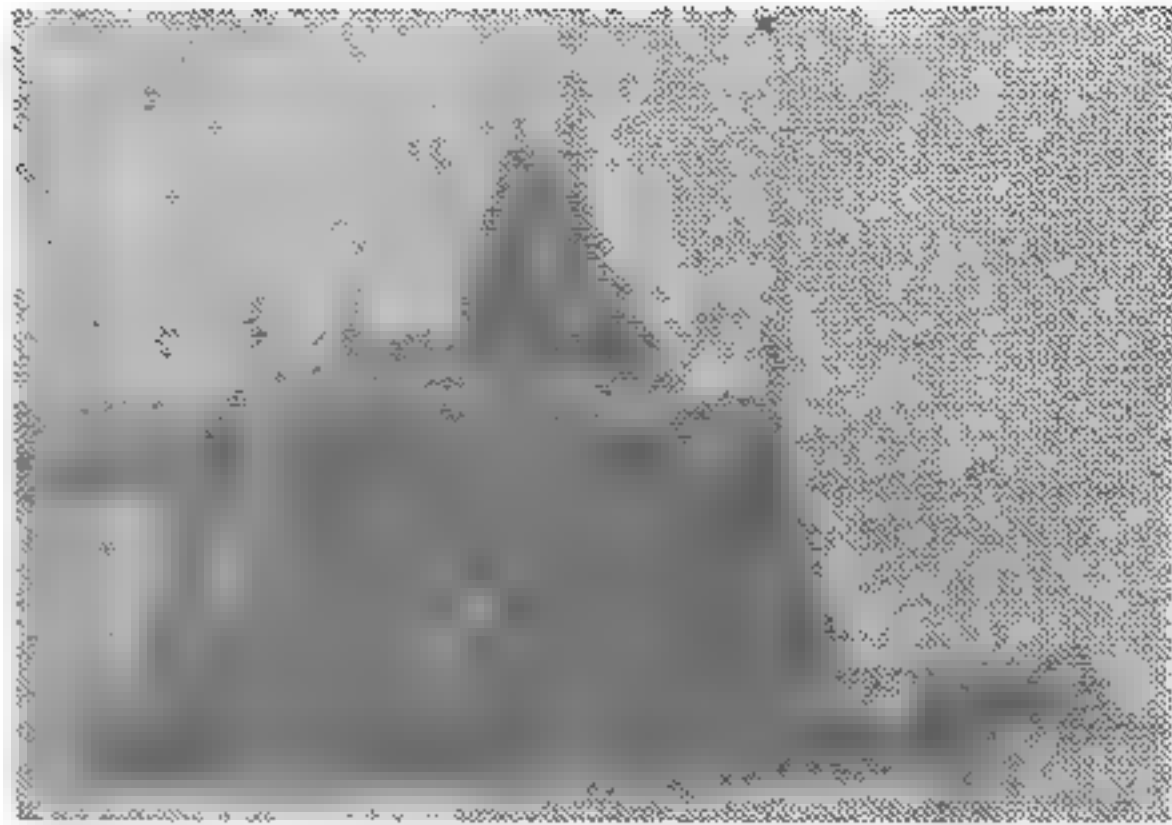
ขวา-เป็นแม่พิมพ์หนักอันหนึ่ง ซึ่งมีรอยตัวสือไทย ทั้งอ่านได้ว่า มิ่งผู้ทำขาย ยังไม่ได้ใช้หมักลงลาย จึงเห็นไม่ชัดเจน



บน-บ้านโมเสก (House of Mosaics หนังสือเล่มเดียวกัน หน้า ๑๕๘) เป็นชื่อแบบสร้างพื้นบ้าน มีมุข มีบันไดรอบ ๓ ด้าน จึงทำให้มีอันสีขาวเป็นแสงสว่าง และ สีดำเป็นสีมืด ทั้งมีอันสีขาวประดับให้เก๋ขาวขึ้น รูปสิงโต และ จักรพรรดิ ปรางค์ในที่นั่ง อันเป็นลักษณะนิสัยชาวโรมันเขียน แต่ริมขอบเป็นแบบกรีก ซึ่งได้รวมแนวคิด สร้างให้งดงาม และ ขวนขวายอีกด้วย จึงเหมือนกับที่มีปรากฏ ณ มอทยา

ล่าง-รูปพื้นแผ่นประดับโมเสก มีรูป สิงโต และ จักรพรรดิ นั้น ที่เส้นขอบทั้งสองด้าน ดูตามเส้นขาวจะเห็นตัวสีไทย และ ชื่อไทยว่า-ชื่อออย ที่ริมขอบซ้าย ด้านซ้าย ซึ่งได้ปั้นแตกหายไป อาจมี “ไม้” ได้ แต่ขอบขวา ไม่ได้ปั้นแตก จึงมีอยู่ตลอด และ เส้นประดับขาวก็อ่านได้ว่า-ชื่อออย เช่นเดียวกัน ทั้งไม่มี “ไม้” ปรากฏ จึงเป็น-ชื่อออย แน่ เช่นนี้ จะเห็นช่างผู้ทำนั้น-ชื่อออยได้กระทำ พร้อมกับประดับโมเสกปรับปรุงให้เป็นทั้งลาย และเป็นทั้งสีไทย ลงชื่อตัวไม้ให้ไทยอ่านได้ และ รู้อชื่อไทยด้วย จึงเป็นหลักฐานยืนยันว่าคนไทย และ สีไทย พร้อมกับ-ชื่อไทย ทั้ง คำไทย อีกด้วย จึงแน่นอนตลอดแล้ว





ณ นอร์เว หญิงชาวลพ และ ลูกชาย ได้
เครื่องแบบที่ได้ทำเป็น-ลายยกไทย หรือ เย็บปักของ
ตน และ เครื่องแบบห่มคลุมอย่างนี้ว่า-เป็นเครื่องแบบ
ถักร้อยเป็นลวดลายสีในพื้นสีแดงทับทิมอันเป็นแบบประจำ
ไปวัด (WEAR EMBROIDERED CAPS TO-
CHURSH)

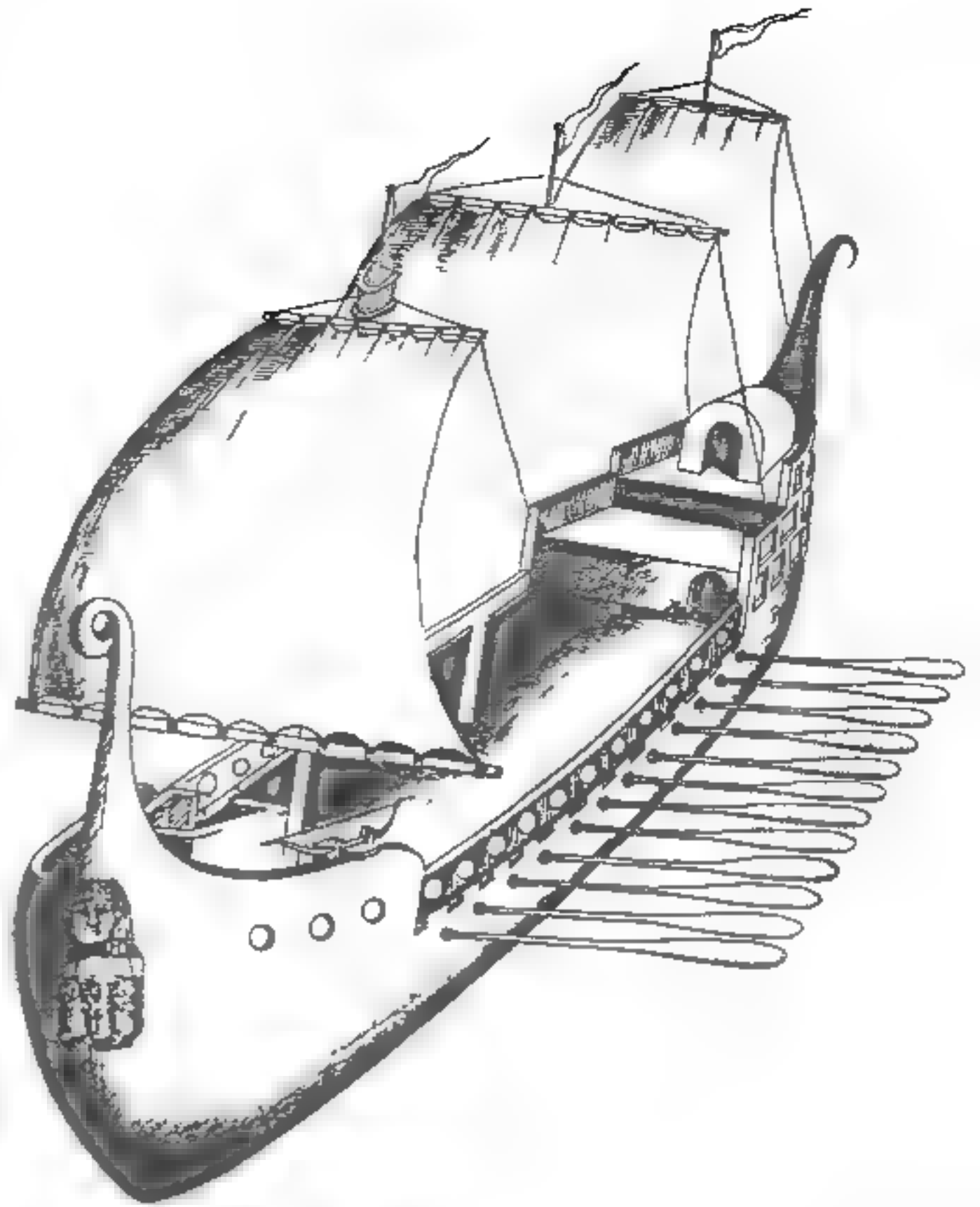
เท่าที่ถ่ายภาพสืมาให้เห็นเช่นนี้ จะเห็นประจักษ์ชัด
แม้มีผลดำสนิท ส่วนลูกนั้น มีผมสีดอกบวบ คือ เหลือง
อ่อน ส่วนคั้งบนจมูกมีส่วนลดลาดเป็นรอยสันนูนขึ้นคั้ง
จมูกแบบไทย ใบหน้าแบบลูกอิน ส่วนสรรพางค์กายทั่วไป
นั้นว่า เพราะได้ไปอยู่ประจำถิ่นแถบหนาวมากเช่นนั้น ธรรม-
ชาติก็ปรับปรุงให้ทุกส่วนแข็งแรง, ลำสัน, มีไขมันมาก-
เพื่อต่อสู้ ด้านทานความหนาวเหน็บขนาดนั้น ๆ จึงผิด
แผกไปจากไทยในแถบถิ่นร้อนนี้ไปมากแล้ว แต่รอยอมยิ้ม
ของแม่นั้นยังเป็นแบบไทยอยู่ และ จะยังคงอยู่จนกว่าจะ
ได้พบเห็นกันอีก (THE POLES หน้า ๑๔๔-๑๔๕)
พวกเผ่า-ลพทั้งนี้ ตามตัวหนังสืออังกฤษเขียนไว้แบบนี้
Lapps อ่านตามตัวว่า แลัฟฟ หรือ ลัฟฟ ซึ่งไทยมี
ลพบุรีอยู่ จึงต่างไป แต่ส่วนจริงนั้นอ่านว่าลพเหมือนกันก็
ได้ ตามอย่างไทยที่มีอยู่

หมู่บ้านยอดแหลมของชาวลพที่เปล้าเปลี่ยวนี้
(A FORLORN VILLAGE OF Finnish Lapps) ซึ่งถูก
พายุหนาวพัดกระหน่ำเสมอ ที่ปรากฏจะเห็นยอดแหลม หรือ
ข้อฟ้า ทั้ง ๒ ได้ อาคารนี้ว่าเป็นโบสถ์ หรือ เทพาลัย
หรือ เรือนสาธ ถึงกระนั้น ก็กระทำยอดแหลม หรือ ข้อฟ้า
ซึ่งเป็นของเก่าแก่ เพราะยังไม่มีมีการประดิษฐ์ตกแต่งให้สวย
งามตามสมัยใหม่ เรือนยอดแบบไทยลวะ หรือ ลพ นี้ ก็
ทำเป็นรูปป้านลมบนจั่ววางพาดทอดลงทั้ง ๒ ข้าง ทั้ง ๒
จั่ว ส่วน-พูไทย หรือ ผู้ไทย คือ ไซ่ง ชั้นพ่อขุน หรือ
หัวหน้า ทำเป็นรูปเขาควางสามัญทั่วไป-ทำเป็น ๒ ง่าม
กางออก แม้จะจากกันไปไกล และ นานมาแล้ว ก็ยังทำ
สืบแบบกันไว้ เมื่อเห็นเข้าก็รู้กันได้ ฉะนี้ จึงแน่นอนว่า-
ไทยลวะ ไทยลวะ ไทยลพ พูไทย ผู้ไทย นั้น มีหลัก
ฐานยืนยันอย่างนี้

ยังเล่าต่อไปว่า-ในทุกปีที่ผ่านมา ชาวลพส่วนมาก
มักจะต้องพักผ่อนธรรมเนียมท่องเที่ยว ไปเยี่ยมเยือนกัน
กันที่ แล้วจะอยู่ประจำเป็นการถาวร ณ หมู่บ้านเช่นนี้ จึง
สร้างกันไว้ และ มีอยู่อย่างนี้ (THE POLES หน้า
๑๔๔-๑๔๕)

ชาวลพ หรือ ลวะ ลโว ลัว ล้อ นั้น ซึ่งได้ไปอยู่ ณ นอร์เว และสวีเดนนานแล้วอาจเป็นพวกบก
และยังมีอีกอย่างหนึ่งคือ ไวกิง พวกนี้อาจเป็นชาวทะเล หรือชาวน้ำ จึงมีความชำนาญในทางเรือมากจึงรู้จักทะเลหลวง
ทั่วไป ซึ่งอาจเป็นพวกเดียวกัน ถ้าชอบอยู่บกก็เรียกว่า ชาวลพ ถ้าหากชอบทะเลหรือชอบอยู่บนน้ำ เช่นทำเรือทูน หรือ
ปลุกบันในน้ำ และชอบออกทะเล หรือหากินในทะเล ในแม่น้ำลำคลองก็เรียกว่า ไวกิง หรือ ไวจริง หรือ ว้ายเก่ง
หรือ ไวกลิ่ง หรือ ไวกริง จึงเป็นชื่อไทยแต่แปลงไปจนกระทั่งไม่รู้จักรว่า ไทย และยิ่งกว่านี้ทั้งชาวลพ และชาว

เรือไวกิง หรือ เรือสลัดไวกิงชาวไวกิงนี้ มีหลักแหล่งอยู่ ณ สวีเดนได้ใช้เรือเป็นสลัดท่องเที่ยวไปถึงทะเลใต้ คือ นิวซีแลนด์ ได้เคยดูภาพยนตร์ เคยเห็นเรือมีรูปหญิงหน้าอกใหญ่สติด ณ ห้องคอเรือจึงเข้าใจว่าเป็นรูปแม่ย่านางเรือ แต่รูปอย่างนั้นไม่ได้มา หรือจับไว้ไม่ทัน จึงให้เขาเขียนเค้าแบบนั้น ซึ่งเป็นเรือมีพื้น ณ ปากเรือมีเสาใบ และเป็นหลังคาชั้นกลาง และได้ ณ ชั้นกลางนั้นมีพายออกทั้งสองข้างในเวลามีลมก็หยุดพาย เมื่อลมสงบก็ใช้พายในการนี้ได้ตัดรูปหญิงเย็บหน้าต่าง ที่มีมาประมาณ ๓,๓๐๐ ปีแล้ว นำมาประจำ ณ ห้องคอเรือ เพื่อเป็นสัญลักษณ์แม่ย่านางไทย



กับทั้งชาวไวกิงนี้ ได้เห็น และ ได้ฟังในพิธีการ เมื่อกระทำพิธีการ ก็มักกล่าวจำประจำของพวกเขาว่า-โอดิน อันตรงกับคำชื่อไทยว่า-อดิน คือ พ่อติน แม่ติน ซึ่งเป็นชื่อไทย แต่ไทยได้เปลี่ยนเป็น-พ่อธรณี แม่ธรณี หรือพระธรณี นางธรณี กระทั่งลิ้ม-พ่อติน แม่ติน ไปนานแล้ว

สำหรับเรือของชาวไวกิง ซึ่งมีรูปหญิงสติด ณ ห้องคอเรือนั้น แนใจว่าเป็นรูปแม่ย่านางเรือ ไม่ได้ยินเขากล่าวชื่อ ถ้าออกว่า-มาชา ก็คือ-แม่ย่านั่นเอง สำหรับชาวลพ นั้น เขาออกคำชื่อกาน้ำว่า-แกแน่ม เช่นนี้ ก็อาจออกคำว่า-แม่แยก็อาจเป็นได้ เท่าที่นำรูปจำแม่มาติดไว้นี้ คงพอเป็นเค้าความได้ จึงนำมาเป็นหลักฐานที่ไทยไปอยู่ และ ทำหลักฐานไว้

ไวกิง มีจำวฟ้าเหมือนกัน ต่างเพียงชื่อเท่านั้น คือ พวกลพนั้นมีชื่อว่า (อิน) ปูรุ หรือ ผู้ร่วฟ้า ส่วนพวกไวกิงนั้นมีชื่อว่า - โอดิน หรือจำวพ่อติน จำวแม่ติน ยิ่งเรือชาวไวกิงมีรูปหญิงสติด ณ ห้องหับเผยหัวเรือนั้น ก็คือ - แม่ย่านาง นั้นเอง ส่วนพวกลพนั้นเข้าใจว่าจะเรียกเป็นแม่ติน หรือนางธรณี แต่ไม่รู้วาลพรุ่นนั้นออกว่าอะไร ถ้าออกว่า - โอนิ ละก็ตรงกับแม่ธรณีทีเดียว รวมความทั้งสองนั้นมี - ของไทย และทำทางไทยอยู่ กับมีคำพูดยังเป็นไทยอยู่มากอย่างที่ได้อธิบายไว้แล้ว จึงว่า - เป็นไทย ตามที่ปรากฏนั้น ๆ และเป็นหลักฐานได้แน่นอนแล้ว

ร่องรอยไทยที่ปรากฏ แต่ไม่พบตัวสือไทย

เป็นท่าทางไทย, เป็นเครื่องแต่ง, เป็นเครื่องใช้ ใช้ชื่อเป็นถ้อยคำไทย ซึ่งปรากฏในชื่อว่า-อินเดียน มีตลอดอเมริกาใต้, กลาง, เหนือ, และ กานาดา ถึง อัลัสกา

ได้พบเห็นในหนังสือหลายเล่ม ซึ่งได้เล่าถึงเผ่าอินเดียนในชื่อต่าง ๆ กัน ซึ่งได้ไปอยู่ ณ ทวีปอเมริกา แล้วตลอดไป ตั้งแต่ยุคน้ำแข็ง คือ ปลีสโตซีน-Pleistocene (Ice Age) ก็คือ-เมื่อประมาณ ๒ ล้านปีมาแล้ว เท่าที่ทำไว้ให้เห็น คุณจะมีตลอดทวีปอเมริกา เห็นท่าเรือนแบบลอมฟาง แบบกระโถม แบบเรือนกะท่อม ๒ ชั้น ทำตึกก่ออิฐปูนขาว ทำเมืองบนเทือกเขา จะกล่าวเพียง ๒ เผ่า คือ เผ่า-ลาวจ้าว, นาวจ้าว, หรือ จ้าวลาว, จ้าวนาว, และ เผ่า-สู๊ คือ เผ่าซู เฉพาะเผ่าจ้าวนาว (นาวาใจ) ได้ทิ้งร่องรอยไว้ คือ ได้ทำเตาเผาที่มีช่องไฟเหมือนเตาเผาถ่านไทย ทำเครื่องปั้นดินเผา รู้จักทำหยก และ ทำทองเป็นเครื่องประดับ และ เครื่องใช้ ทำผ้าสั และ ลายเหมือนไทย ที่ถ่ายรูปมาให้เห็นนั่งพับเพียบเป็นทั้ง-หญิง และ ชาย ทั้งมีพวงลูกปัดหั่นคล้องคอ อาจใช้เป็นของขลังศักดิ์สิทธิ์ป้องกันตัว ที่มีนี้ก็เหมือนไทย จึงว่าเป็นไทยเผ่าจ้าวนาว หรือ จ้าวลาว (เจ้าเรา เจ้ากู)

เผ่าสู๊ หรือ ซู-นั้น เฉพาะพวกนี้ ได้ฟังเขาพูดกัน ส่วนมาก มีเสียงพูดเป็นถ้อยคำไทย เช่น น้ำ-ว่า น้ำ ดายก็เหมือนกัน พันว่า-แซ่ว ผู้หญิง-ก็เหมือนกัน ที่เป็นประโยชน์คือว่า- “ข้าชื่อออก้า” ก็คือ-ข้าชื่อนายกล้า หรือ ข้าชื่อพ่อกล้า ชื่อไอ้กล้า ทั้งเวลาเขาบอกชื่อเผ่าว่า-ชาวสู๊ ฉะนั้น จึงแน่ว่า-คนไทย ทั้งเผ่านี้มีทั่วไปตลอดถึงกานาดา และอัลัสกา อาจเป็นพวกเดียวกับ-เผ่าชาวเอสกีโม เพราะมีหลายอย่างเหมือนกัน ในหนังสือ-ชาวอเมริกันรุ่นแรก (the first Americans) ได้เล่าถึงชาวอินเดียนตลอดถึงอัลัสกา และ กรีนแลนด์ มีชาวเอสกีโมอยู่ตลอด ชาวนี กราวแรกก็ไม่ได้คิดอะไร.เพราะชื่อว่า-เอสกีโม (Eskimo) ไม่ใกล้เคียงไทยเลย ครั้นมาเห็นหนังสือเล่มนี้มีถ่ายรูปเครื่องเจาะ คือ สว่านสาย หรือ สว่านชัก และ เรือมาดกะสวาย-ก็เห็นเป็นอย่างเดียวกับสว่านไทย เรือมาดกะสวายไทย จึงเรียกชื่อไทย ทั้งทำให้คิดหาคำไทยที่ใกล้เคียงกับชื่อ-เอสกีโม ครั้นอ่าน-โม mo เป็น-มอแล้ว ก็พอจะได้ความว่า-จ้าวไทยนั้น อีก



ชาว-รูปหญิงดินลูกรัง คือ แม่ นั่งขัดตะหมาด หรือ นั่งพับเพียบอุ้มลูกแนบอกให้ลูกกินนม เป็นดินลูกรัง ในหนังสือว่า-ดินเผาเซรามิก ซึ่งเริ่ม ณ ต้นคริสต์ศักราช คือ ๒ พันปีมาแล้ว (The First Americans หน้า ๑๓๐)

ชาย-หญิงนั่งพับเพียบ ดินลูกรัง คริสตศตวรรษ ที่. ๑๓ ว่า-จากหลุมฝัง-เทนเนลชี ว่าเป็นชาวลุ่มแม่น้ำ มิสซิสซิปปี แต่ทำนั่งนี้ เป็นนั่งพับเพียบไทย (เล่มเดียวกัน หน้า ๑๓๖ ๗)

ชื่อหนึ่งมักกล่าวว่า-มอ หรือ เป็นชื่อภูเขา. ลึกมียอดก็เรียกชื่อว่า-มอ อย่างพระพุทธเจ้าเป็นเผ่างัว จึงเป็น-โคตม โคตร โคตม นั้น เสียงสุดท้ายก็ออกว่า ม. โม เช่นเดียวกัน ก. ข. ไทย และ ชมพูทวีปออกแทนกันได้ เช่น ไทย-กะหม่อม ขะหม่อม กนัด ขนัด กวัคมือ มคธ สันสกฤต สังการ สังขาร ขม กษม เจม เกษม ฉะนั้น เอสกิโม จึงพอได้เค้าคำไทยว่า เอ็ดซี่มอ คือ หนึ่ง นักซี่มอ ซึ่งพอได้ความไทย อย่างเดียวกับ พลายแก้ว เสือแก้ว หลวงฟ้า พวงฟ้า พวงที่ตรงกับแสง หรือ มังกร คำอีสานออกว่า-พวงนั้น-หมายถึงงูใหญ่ คือ พระยานาค อันผิดจาก คำชื่อว่า-เลน เฒ่าเวลานี้ แลน หรือ เหี้ย ตะกวดนั้นน่าจะได้อาณาแล้ว อาจเป็นของมีค่าขึ้นได้บ้าง



เครื่องดินเผา นี้ พบในหนังสือ-อเมริกาเหนือ (NORTH AMERICA) หน้า ๖๗ เฉพาะลายดินแดงนั้น เหมือน เครื่องบ้านเชียง ไทยเชื่อว่า ฝรั่งเศสไม่เป็น เพราะไม่มีดินเหล็ก แต่พื้นที่-ที่พื้นดินนั้น ที่ถ่ายรูปสีมานั้นเห็นชัดว่า-เป็นดินแดน สนิมเหล็ก จึงกระทำเครื่องดินเผา ทำ เป็นน้ำทาเคลือบได้เรียบเนียนสนิทอย่างนั้น ว่า-ชาวนาข้าว (นาข้าว) ทำขึ้น และ ยัง คงทำอยู่ในบัดนี้

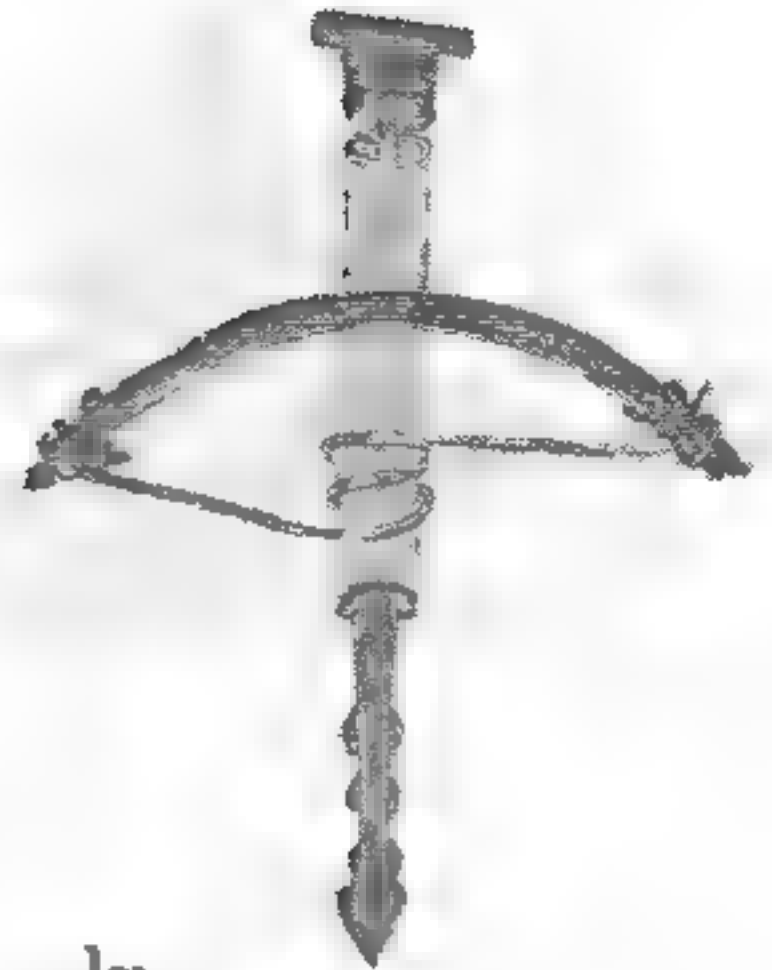
กลุ่มชาวนาข้าวกระทำพิธี ทุกคนนั่งพับเพียบไทย



ชาวนาข้าว (ชื่อตามเผ่าปรากฏ ตรงกับไทย คือ นวนข้าว ลาวข้าว หรือ ข้าวนาน ข้าวลาว เจ้าเรา เจ้ากู) นั่งเป็นวงกลุ่มกระทำพิธีการ หมอกำลังโรยผงแห้งสีม่วงฟ้าลงบนพื้นทรายให้เป็นวงกลมสีม่วงฟ้า จึง สำเร็จพิธีพิทยาการศักดิ์สิทธิ์ แต่ทั้งหมดนั้น รวมทั้งหมอผู้ทำ และ ชายหญิงในพิธีการทุกคนต่างนั่งพับเพียบไทย คล้อง หรือ ใช้พวงลูกปัดแก้ว ซึ่งไทยถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองป้องกันภัยอันตรายโรคไข้เจ็บ และ การกระทำใช้เวทย์มนต์ จึงแน่ใจว่าเป็นไทยลาว หรือ ข้าวลาว (คือ เจ้าเรา เจ้ากู) (จาก NORTH AMERICA หน้า ๗๑)



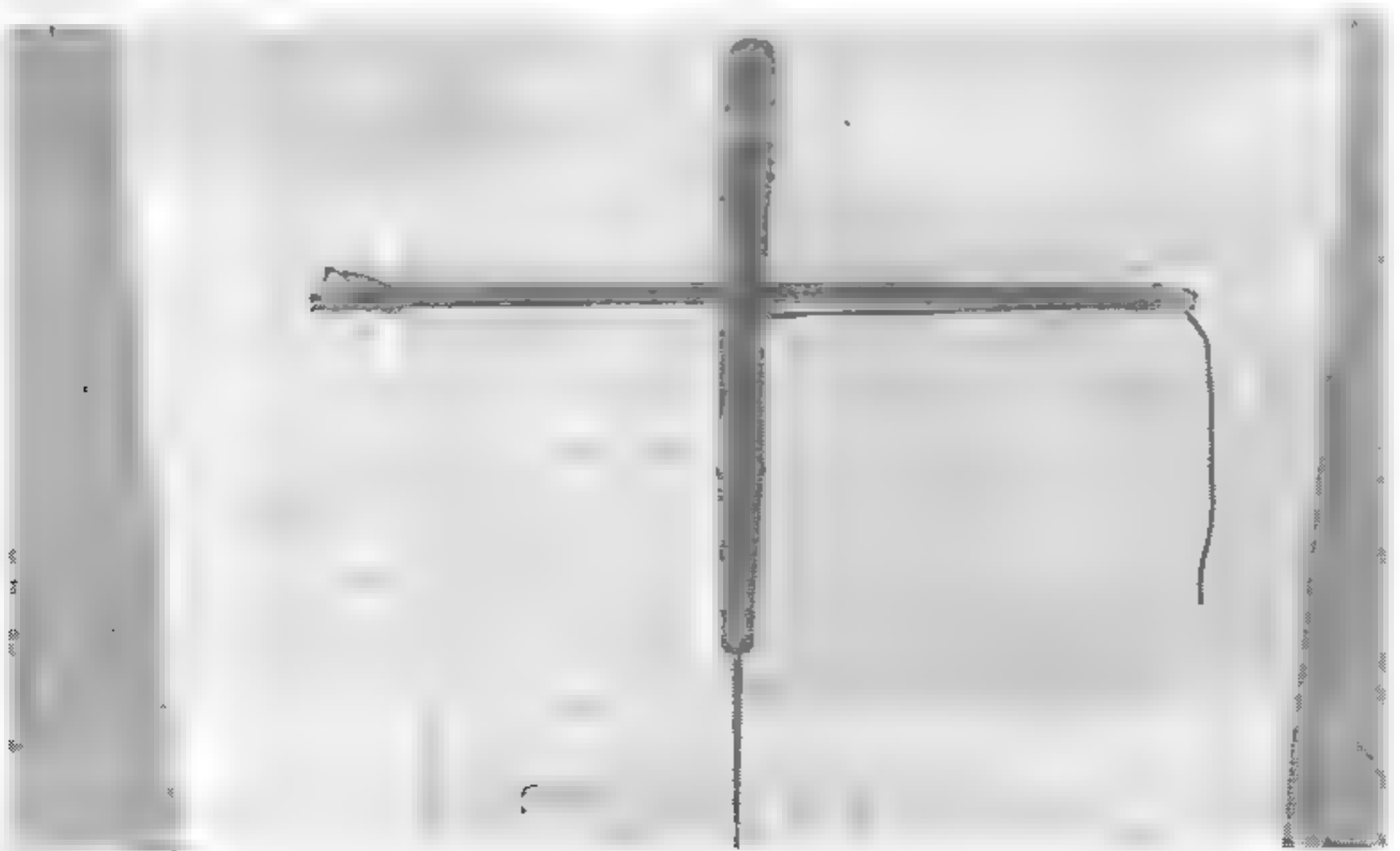
๑



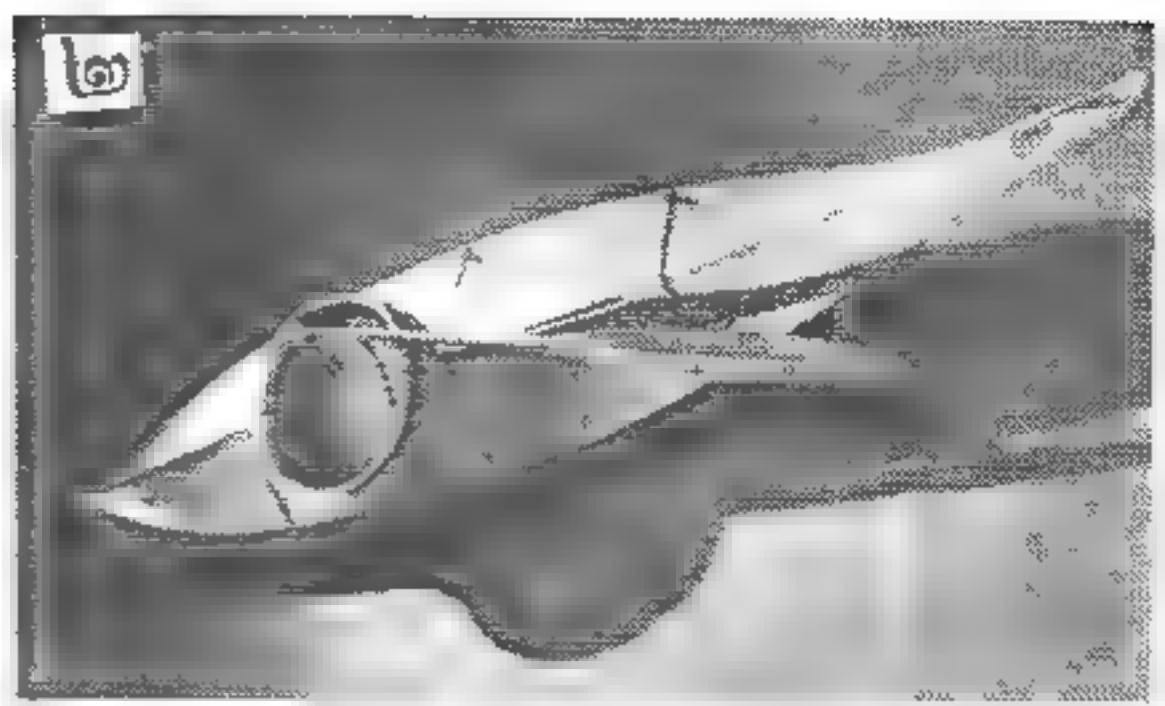
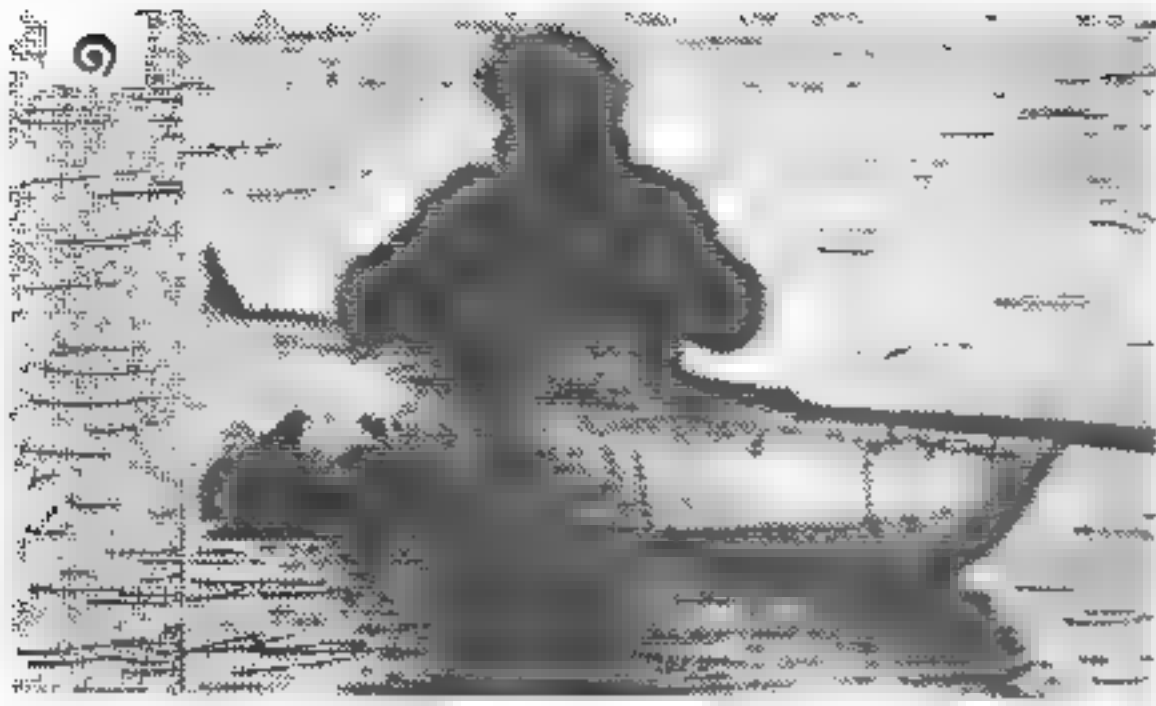
๒

๑. ชาวเอสกิโม หรือ เอ็ดชีมอ นั่งชักส่วานเจาะไม้ ใช้ปากคาบคันค้ำกด ใช้มือขวา ชักคันส่วาน ใช้มือซ้ายจับกุมบังคับไม้ที่ใช้ส่วาน.เจาะให้เป็นรู

๒. ล่าง-ส่วานพร้อมคันกด ตัวส่วาน สายส่วาน คันชัก ดอกส่วานทั้งหมดนี้ ทุกอย่างเหมือน ไทย ทั้งถ่ายรูปให้เห็นชัดเจนทุกอย่าง จึงแน่ใจว่า "คนไทย" และ "ของไทย" เผ่า-เอ็ดชีมอ



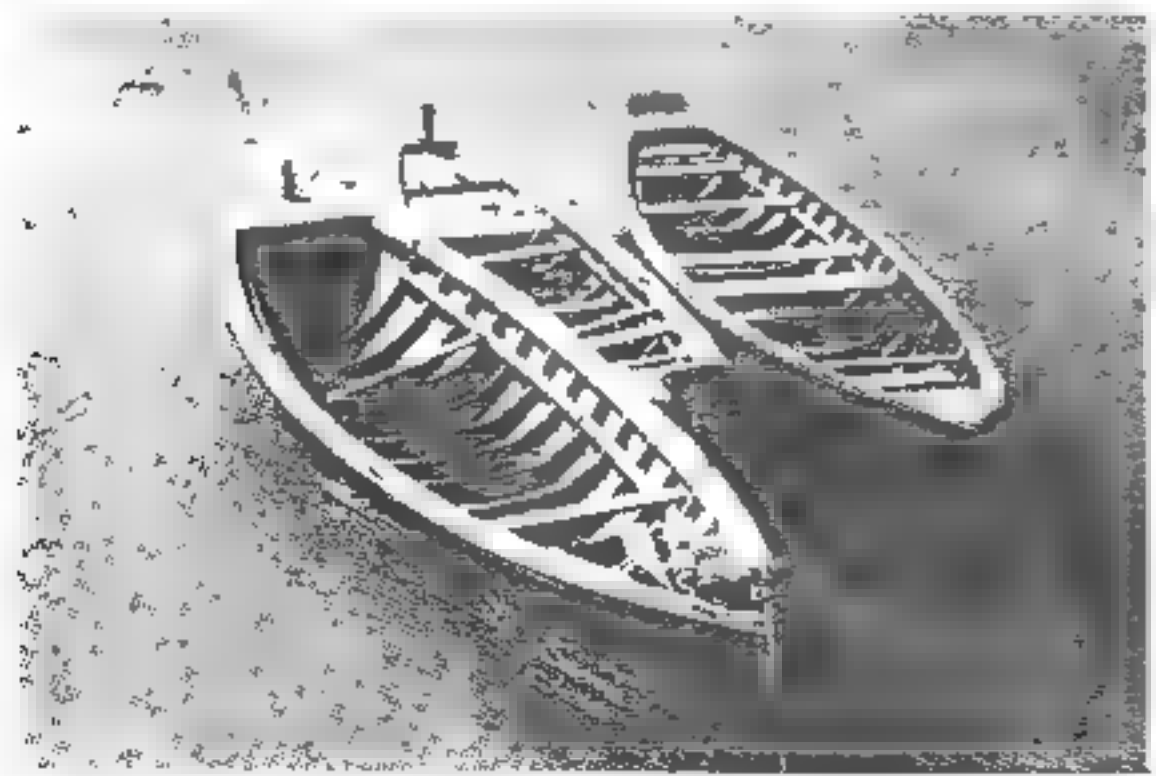
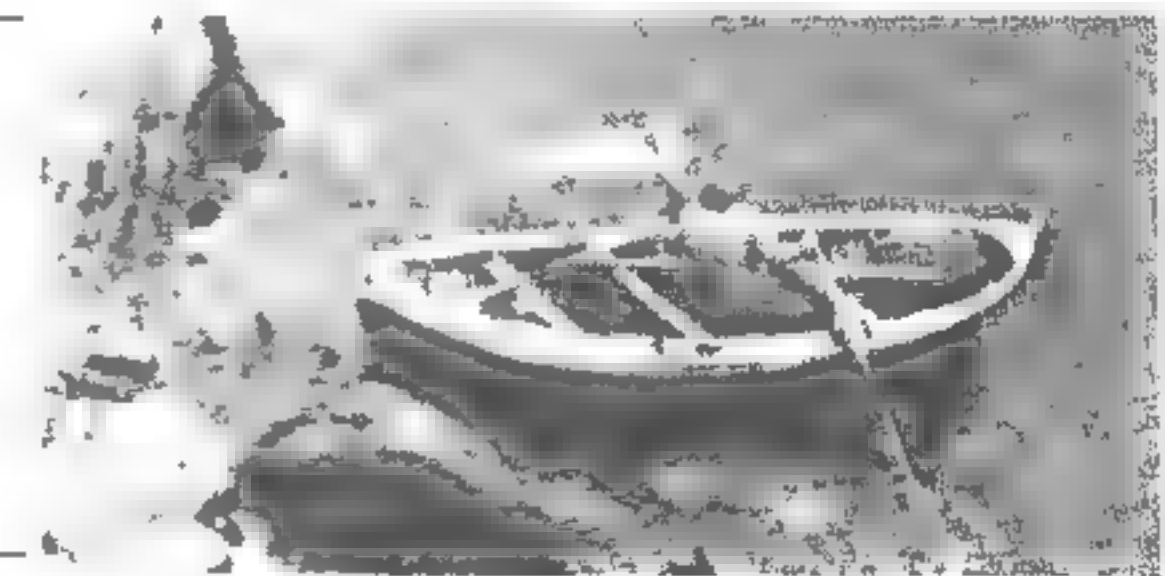
ส่วานนี้ นายบุญรอด แสงอาทิตย์ เก็บไว้และให้มา (พ.ศ. ๒๕๒๕) เฉพาะตัวและดอกเป็นของเก่า สมัยทวด (พ่อของปู่) ประมาณปลายรัชกาลที่ ๓ คันชักและสายเดิมนั้นผุกร่อนไปหมดแล้ว ที่มีเนื้อเป็นของทำขึ้นใหม่



๑. ชาวเอสกิโม หรือ ชื่อไทยว่า-เอ็ดจิมอ กำลังใช้เรือ-มอดกะสวายทอดสมอลอยหยุด ณ กลางน้ำ ซึ่งมีพายด้วย และเวลานี้ได้ทอดสมอให้เรือหยุด กับ วางพายขวางเรือไว้อย่างนี้ ไทยก็ใช้ในเวลาไปทอดสมอเรือหยุด กลางน้ำ และ นั่งใช้เบ็ดทอดลงดกปลา หรือ ดกกุ้ง ทุกอย่างนั้นเหมือนกัน แม้พายดู (รูป ๒) จะเห็นทำพายเหมือนกัน คือ ทำด้ามยาว ส่วนใบพายนั้น-ทำแบบใบข้าวมีก้านอยู่กลาง จึงเหมือนกับเอาใบข้าว ๒ ใบวางเอาด้านหน้าเข้าประกบกัน ให้ด้านหลังออก จึงปรากฏก้านตรงกลางทั้งสองข้างอย่างใบพายที่เห็นนั้น

๒. เรือมอดกะสวาย พร้อมกับ-พาย ที่วางไว้นั้น ซึ่งชาวเอ็ดจิมอทำใช้สำหรับลำเรือนั้น ทั้ง-หัว และท้าย เหมือนไทย ที่ต่างกันก็เพียงพื้นบนนั้นทำเป็นพื้นปิดหมด เรือมอดกะสวายไทยเปิดบน ถ้าทำพื้นนั้นมีแบบทำได้ขอบกลาบ ส่วนพายนนั้นก็เหมือนกัน ทำแบบใบข้าว ตรงกลางมีก้านใบอย่างปรากฏนั้น นี่คือ-ร่องรอยไทย และ ของไทยที่ปรากฏอยู่เป็นหลักฐาน

เรือมอดกะสวายของชาวลพ ซึ่งฝรั่งเรียกว่าเรือพาย หรือเรือกรรเชียง (Rowboats) เท่าที่เห็นนี้มีนอนแนบ และวางแตรหรือกระทงรองนั่งเหมือนกัน ได้พบพิมพ์ไว้ในหนังสือ THE POLES จึงนำมาเป็นหลักฐาน-ของไทย



เรือมอดกะสวายไทย จะเห็นรูปแบบทั้งหัวท้ายเหมือนกะสวาย จึงตั้งชื่อว่า-เรือมอดกะสวาย และได้ติดนอนแนบกับกงได้กลาบทั้งสองนั้น ก็วางกะดานพื้นนั่ง จะเห็นว่าอยู่ได้ขอบกลาบได้นำมาใส่เพื่อยืนยันหลักฐาน-เรือมอดกะสวายไทย กับ เรือมอดกะสวายของชาวเอสกิโมนั้น ซึ่งเป็นแบบเดียวกัน แต่ไม่เหมือนกันทั้งหมด อันพอมองเห็นกันได้ และเป็นหลักฐานร่องรอยไทยได้ ซึ่งมีไปรอบโลกแล้ว

ทั้งนี้ ที่เรียกว่า ท่าทางไทยและของไทยที่ปรากฏให้เห็นประจักษ์เหล่านี้ก็มีปรากฏอยู่แล้ว เห็นแล้ว คนไทย รู้กันได้อย่างคนมีสามัญสำนึกทั่วไป เพียงแต่ทางไกลเท่านั้น ธรรมชาติมีกำลังลมน้ำพาไปได้ เพราะของไทย ท่าทางไทยมียืนยันอยู่แล้ว ก็เห็นประจักษ์อยู่ ซึ่งก็มีสิ่งปรากฏให้เห็นและเป็นหลักฐานได้ และยังมีความคิดลึกซึ้งอยู่เช่นนั้น ก็มีราคาเท่ากันกับผู้ที่ไม่เคยเห็น จึงไม่เคยทราบเช่นเดิม เมื่อเช่นนี้ ของไทยและท่าทางไทย จึงเป็นหลักฐานยืนยันได้แล้ว

ลายสลักหิน และ ลายตัวสือไทย

ที่ปราสาทมายา หรือ มายัน กับ อินคา ณ อเมริกากลางและใต้

ลายสลัก ลายตัวสือ ลายรูอ่าน ที่ปรากฏนั้น นักปราชญ์ทั้งตะวันตกและตะวันออกทั้งไทยด้วย ต่างประเทศเหมือนกันหมดว่า อ่านไม่ออก ได้มาอ่านออกที่กรุงเทพฯ ไทยนี้ จึงได้รู้จักคนไทยมายาและอินคา ในการรู้จักไทยและระบุไทยนี้ คงจะเป็นหลักฐานไทยที่ไปอยู่ ณ อเมริกากลาง และอเมริกาใต้ ได้

ตามเรื่องเก่าแก่ของอเมริกา และ เม็กซิโก* เล่าไว้ว่า ได้พบรูปขบวนวิ่งสื่อสาร ซึ่งถูกเขียนไว้กับเครื่องดินเผา และพบชาวเมืองลับแล ชื่อโอล멕ซ์ (Olmecs, an enigmatic People) ผู้อยู่ ณ แคนปัสซัทที่ยาวเหยียดตลอดอ่าวเม็กซิโก ได้ปรากฏก่อน ค.ศ. ๑,๒๐๐ ปี รู้จักสร้างหินดินลูกรัง และ เขียนสลักหินหยกเป็นรูปเคารพ ชื่อ "จ้าว" ทำรูปลักษณะหัวกะโหลกสูง มีเบ้าตา และ ปาก เหมือนคนชรา และ คนปักกิ่ง ได้ฝังรกรากปรากฏอยู่ ณ โลกใหม่ ซึ่งยังลึกลงไปถึงขั้นต้นเริ่มขึ้นเมื่อ ๒ ล้านปีมาแล้วคือ Pleistocene (Ice-Age) ยุคต้นเริ่มเจริญ (ยุคน้ำแข็ง) ครั้นได้พบท่อนหินเลาะและเขาเขคม เป็นเครื่องมือและอาวุธอันเป็นยุคหินเก่า จึงได้กาลเวลา ๑๒,๐๐๐ ปี ลึกลงไปถึง ๔๐,๐๐๐ ปี และอาจทอดเข้าไปถึง ๘๐,๐๐๐ ปี เฉพาะรูปเคารพนี้มีกาลเวลา ๑,๒๐๐ ปีก่อน ค.ศ. จึงเป็นวัฒนธรรมโบราณของเม็กซิโก และอเมริกา ซึ่งเป็นยุคเก่าแก่ก่อน มายา และอินคา เมื่อ เผ่ามายาและอินคา ได้มีขึ้น และเจริญรุ่งเรืองขึ้น-ได้ร่วมประสมประสานเข้ากัน จึงเป็นสัญลักษณ์ หรือ เอกลักษณ์ของตัวเองขึ้น อันเป็นเครื่องต้องให้รู้เรื่องอันเก่าแก่นั้น ๆ ได้ จึงได้เป็นเรื่องประวัติกาลขึ้นและเป็นประวัติศาสตร์ด้วยเท่าที่รู้กันแล้ว ก็เริ่มขึ้นด้วยจักรวรรดิแอซเทค (AZTEC) ณ อเมริกา เม็กซิโก กัวติมาลา และจักรวรรดิโอล멕ซ์-มายา ณ เม็กซิโก



ดึก-ปราสาทมายา หรือ มายัน นี้ มีปรากฏ ณ อเมริกากลาง ตั้งแต่ เม็กซิโก กัวติมาลา เอล-ซาวาดอร์ นิคารากัว ถึง คอสตาริกา มีหมู่บ้านวัฒนธรรมมากมายได้ให้มีความรู้จักชาวโอล멕 ได้อยู่มาตั้งแต่ประมาณ ๑,๐๐๐-๓๐๐ ปีก่อน ค.ศ. และชาวมายันกับอินคา ได้ไปอยู่ร่วมด้วยตั้งแต่ ๓๐๐ ปีก่อน ค.ศ. จึงได้สืบต่อจาก พ.ศ. ๘๔๓-๑๙๔๓ (ค.ศ. ๓๐๐-๑,๒๐๐)

ปราสาทเหล่านี้ พวกมายันได้สร้างไว้ ณ อเมริกากลางและใต้ โดยเฉพาะที่-แหลมยูคาทาน สำหรับ-ปราสาทนี้ว่า คริสต์ศตวรรษที่ ๑๐ ที่ ๑๑ ซึ่งมีลวดลายแล้ว

ภาพถ่าย ณ ปราสาทนี้ ที่สว่างซ้ายจะเห็นลายเลข ๒. ด้านล่างจะเห็นลายเลข ๑. และเลข ๖. ด้านขวาจะเห็นลาย ค. ขวบนจะเห็นลายเลข ๑. รองลงมาจะเห็นลาย อ. และ ค. ลายทั้งนี้ชัดเจน ถ้าจะยืนยันกันว่า ลายสือไทย และลายเลขไทย ไม่ปรากฏอยู่แล้ว คนไทยได้มองเห็น ทั้งอ่านได้ กับทั้งรู้ได้ ซึ่งอาจเป็นลายสร้างขึ้นก็จริง แต่ก็ยังเป็นลายที่อ่านเป็นลายสือไทย และ ลายเลขไทย รู้ได้ จึงยืนยันหลักฐานของไทย คนไทยรู้จักรับรองหลักฐานของตัวเองนั้นย่อมกระทำได้ตลอดกาล จึงได้ถ่ายทอดออกมาให้เห็นอย่างนี้

* Time Life Books-America ซึ่งหนา ๒๕ ขก ย่อลงมาเท่านี้ จึงขาดไปมากมาย แต่ขออ้างเป็นหลักฐานเท่านั้น



ลายสลัก ณ หน้าบันปราสาทมายัน
นี้ เป็นตัวสือไทยทั้งอ่านได้ว่า (ตรงลูกศร
ชี้) “ต้นคนอินฟ้า”

ชาวมายันได้สร้างปราสาทให้ต้นผี
จ้าวแม่ย่าอยู่ หรือเอากระดูกต้นคนอินฟ้า
บรรจุไว้ ทั้งได้สลักตัวลายสือไทยไว้ด้วยจึง
รู้ได้ คนไทยได้ไปอยู่ทุกที่ ทั้งได้นำของ
ไทยไปด้วย และได้ทำให้เป็นหลักฐาน อินเดียน
เผ่ามายา-อินคาได้ทำไว้ แม้คำพูดก็ยังใช้
คำไทย เช่น น้ำ ยังเรียกว่า น้ำ เผ่าชู
หรือผู้เรียก ฟิน ว่า แซว เมื่อเร็ว ๆ นี้
คือวันศุกร์ที่ ๓๐ ค.ค. ๒๕ มีภาพยนตร์
กึ่งฟุฉาย ได้เห็นพวกเผ่าชู หัวหน้าใช้คำ
พูดอินเดียนคือไทยชัดเจนว่า “ข้าชื่ออ-
ก้า” ตอบว่าตัวชื่อ ออก้า หรือ นายกล้า
ได้ฟังฝรั่งอธิบายคำว่า ออก้า นี้แปลว่า

คนป่า ซึ่งเป็นชื่ออินเดียนเผ่าหนึ่ง ณ ลุ่มแม่น้ำและป่าดงอมซอ แม่น้ำไทยที่ใช้ชื่อว่า ลัพ ไปอยู่นอร์เวย์และสวีเดน ม.ล. สุรพันธ์ สุ-
ประดิษฐ์ อาจารย์ใหญ่ ร.ร. ดำเนินศึกษา ได้ไปพบ-ชาวลัพเรียก กันน้ำ ว่า แกแน่ม ถา ว่า แก กาเหว่า เรียกว่า คูวู และสร้าง
โบสถ์ มีชื่อฟ้า-บ้านลมเหมือนไทย

ได้ แลคมบูชาทาน-กั้วติมาลา เอลชาวาดอร์ ฯลฯ ตลอดไปถึงนัซคา โมซิกา อินคา ณ เปรู โบลิเวีย อาเยน-
ตินา และ ชิลี อันมี “จ้าว” เป็นรูปเคารพมากอย่าง-อันยันระบบแบบประเพณีวัฒนธรรม ที่สำคัญ และ ตลอดไป
ก็คือ รูปเคารพจ้าวจกั้ว Worship of Jaguar gods เป็นเทพจ้าวรูปแมว คือ เสือประสมช้าง เป็นเทพจ้าวรูปงู
และหน้ารอบนอก-มี ๑๕ รวมหน้ากลางด้วยเป็น ๑๕ คงหมายถึงเดือนข้างขึ้นมีหัว ๑๕ หน้า-วันข้างแรมเดือนขาด
มี ๑๕ หน้า-วัน เป็นรูปเทพกายคน-สุริยเทพ หรือจ้าวตะวัน ทั้งมีลายสือไทยอ่านได้ว่า อินคา-อินค (อินคะ) ฉะนี้
“มายา” ก็คือ “แม่ย่า” หรือ “แม่ย่านางไทย” ที่ปราสาทมีลายสือไทย-อ่านได้ว่า “ต้นคน-อินฟ้า” และ
“แม่ญานางไทย” และ เผ่าอินคาก็คือ อินคา (ฟ้า) ทั้งได้ลงกาลเวลาไว้ว่า ค.ศ. ๓๐๐ ถึง ๑,๒๐๐ ด้วย เป็น
หลักฐานได้ว่าไทยไปอยู่อเมริกามาก่อนฝรั่ง (พ.ศ. ๘๔๓ ถึง ๑๗๔๓)

ตึกปราสาทนี้ ชาวมายันสร้างไว้ ณ เมืองยูคาทาน ประมาณ พ.ศ. ๑๕๐๐ (คริสต์ศตวรรษที่ ๑๐)
เป็นรูปโค้งลูกหน้าไม้ (ลูกศร-ธนู) อันนี้ประจักษ์แจ้งมาก เพราะมีลายสือไทย และ คำไทย กับ ชื่อไทย ปรากฏ
อยู่ว่า “ต้นคนอินฟ้า” ซึ่งกาลนั้น คนไทยได้ไปอยู่ที่ไหนไม่ใช้ชื่อหัวหน้าเผ่าว่า ขุน หรือ กษัตริย์ หรือ ราชา ใช้
ชื่อว่า “ต้นคน” คือ คนต้น ที่ ๑. อย่างสมัยนี้ใช้ว่า “ประธานาธิบดี” ฉะนี้ จึงได้ความว่าต้นคน ชื่อ อินฟ้า
ได้สร้างไว้ และจารึกชื่อไว้ด้วย อันแสดงว่ามีความรู้ทั้งทางก่อสร้างและรู้หนังสือกับรู้จักตั้งคำไทยใช้กันมา จึงกระทำ
ไว้ ที่ตึกก่อนนั้น ที่ปรากฏเลข ๒ และ ลาย อ.ค. ถ้าอ่านเป็นตัวเลขก็ได้กาลเป็น พ.ศ. ๒๖๑ (คงไม่ใช่
ต้องอ่านตัวบน คือ ค. หรือ ๑ จึงได้ พ.ศ. ๑๒๖๑ โกลักับที่ฝรั่งเขียนไว้)

จริงอยู่ ตึก-ปราสาทเหล่านี้-ได้สร้างประมาณ พ.ศ. ๑๕๐๐ หรือ คริสต์ศตวรรษที่ ๑๐ เท่าที่กล่าว



ดึก-ปราสาทนี้ ก็เช่นเดียวกัน มีหนังสือแจ้งไว้ว่า ชาว
มายันผู้เป็นช่างโบราณได้สร้างเป็นวิหารตั้งอยู่ ณ ไชเชน อิตซา
ที่พิเศษ ก็คือ-ปรากฏลายสือไทย อ่านได้ว่า “แม่ย่านาง-ไทย”
(อุกสรชี้) และมีรูปแม่ย่านางยืนอยู่จึงได้ขยายออกมาให้เห็นชัดแล้ว

รูปหินที่สร้างนั่งชันเข่าพิงนั้น จะเห็นรูปหมวกยอด หรือ
รัดเกล้ายอด-ยอดหักหายไป สังเกตดูรูปหน้า ดังจมูก วงปาก
จะเห็นเป็นโครงสร้างแบบไทย พร้อมกับมีหนังสือสลักไว้บอกกว่า
แม่ย่านางไทย ได้ทราบภาษาไทยได้ มีประเพณีบำบวงบูชาแม่ย่านาง
ไทย ได้ใช้เด็กชายที่มีหน้าผู้หญิงแต่งตัวเป็นแม่ย่านาง ให้ขนมกิน
พร้อมกับมีขบวนแห่ เป็นการเสรับบำบวงเช่นนี้ เด็กชายที่กลายเป็น
แม่ย่านางนั้น เมื่อใหญ่โตขึ้น หรือได้เป็นต้นคนแล้ว มีผู้เคารพ
นับถือส่งเครื่องบำบวงบรรณาการมากแบบ-จ้าวพ่อ หรือ พ่อเลี้ยง
กรั้นสร้างโบสถ์วิหารถวายเจ้าแม่แล้ว จึงได้สร้างรูปเป็นจ้าวพ่อ เฝ้า
ปราสาท จึงปรากฏอย่างที่เราเห็นนั้น และได้เป็นหลักฐาน-อีกด้วย
(THE NEW UNIVERSAL LIBRARY เล่ม ๕ หน้า ๑๕๒)

เช่นนี้ ก็เพราะในหนังสือเขากล่าวเอาไว้ แต่ตามที่นักทำภาพยนตร์สารคดี-เขาเล่าร่องรอยยืนยันไว้ว่าไปก่อน ค.ศ.
ประมาณ ๕๐๐ ปี เช่นนี้ เฝามาชา หรือ มายันนี้ก็คือหมู่คนไทย ที่บำบวงบูชา จ้าวแม่น้ำ หรือ จ้าวแม่ทะเล ที่
มีชื่อว่า แม่ย่านาง เมื่อสร้างเรือใหญ่ หรือสำภาออกทะเลหลวงได้ จึงต้องบำบวงเป็นการใหญ่ จึงรอดไปได้เมื่อถึง
และขึ้นฝั่งได้ กรันดังกรรกรได้ จึงตั้งชื่อพวกเผ่าตัวว่า แม่ย่า ความสัจจะชาดญาณประจำคนนั้น คนไทยมีปกติรู้ และ
ชอบประดิษฐ์ก่อสร้างทำอยู่แล้ว เมื่ออยู่มาเข้า มีการสืบทอดกันมากเข้า ก็มีเพิ่มขึ้นมาก ได้สอนกันต่อ ๆ มา จนมี
ความรู้และมีความชำนาญพอ จึงสร้างจักรวรรดิขึ้น ได้สร้างดึก-ปราสาท กับทั้งรูปเคารพขึ้น นำเข้าไว้เป็นที่บำบวง
บูชาเป็นหลักฐานรับนับถือว่าเป็นต้นให้เกิด ในรูปต่อไปจะเห็นเป็นรูปแบบลายรูอ่านหรือ ลายหินเล่าเรื่อง (hierogly-
phics, stones that speak) ได้เล่าเรื่องไว้ตลอดและเห็นตามแบบความรู้ไทยที่ว่าไว้แต่โบราณว่า “ผีปั้น” ชัดเจน

ชาวมายา และ อินคา นี้ ตามที่รู้กันทั่วไปว่า ชื่อ อินเดียน และเมืองไทยหรือแหลมทองไทยนี้ ก็
มีชื่อว่า อินโดจีนลงไปถึงอินโดนีเซียกันนี้ได้ว่าเป็นอินเดียน-อินเดียนด้วยกันเคยสนใจรูอินเดียนบ้างแล้ว โดยเฉพาะ
เผ่าชู เขาพูดกันออกเสียงว่า ตู๊ กล่าวเรียก ฟัน ว่า แซ่ว ตาเถี่ยว ตาย เหมือนไทย และท่านพลตรี (ไม่ได้
ขออนุญาตระบุชื่อ) ได้ไปพบและคุยกัน เขาเรียกน้ำ ว่า น้ำ แม่พวกลพ (LAPP ลพ) ณ สวีเดน ม.ล. สุรพันธุ์
สุประดิษฐ์ ได้ไปพบคุยและถาม ถาน้ำ ลพออกเสียงว่า แกนแน่ม ถา ออกเสียงว่า แกน นกตาเหว่า เรียก ตู๊
ทั้งนี้ ยืนยันเป็นหลักฐานได้ว่าคนไทยได้ไปอยู่ก่อนแล้ว กับทั้งที่อเมริกาใต้ ก็ได้ไปอยู่และสร้างความเจริญไว้ก่อนฝรั่ง

ภาพลายสืออ่าน หรือ ภาพลายรูอ่านชาวมายา (Maya Hieroglyphs) (ลายรูอ่าน) ชนิดหิน
เล่า เรื่อง (Stones that Speak) ทั้งนี้ คล้ายภาพลายสลักอย่างงดงาม จากทางประตู่วิหารแห่งหนึ่งที่ปาเลนควี เม็กซิ-



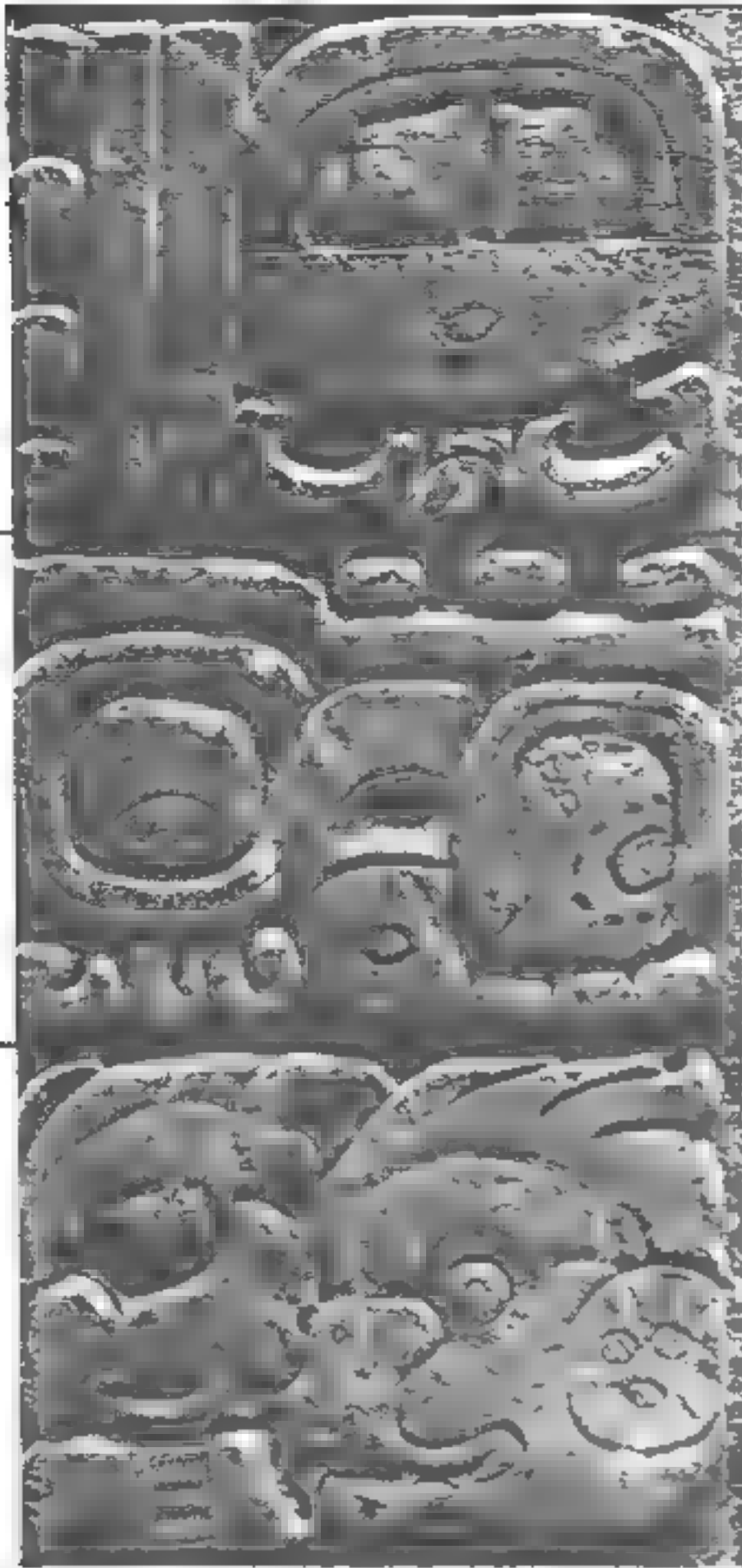
บรรดาพิธีซึ่งครั้งหนึ่งทอดขึ้น
ไปสู่วิหารบนเนินมีภาพแทนคำพูด
ภาษามายาที่ยืดยาวที่สุดเท่าที่พบมา
สลักไว้เป็นสัญลักษณ์ ๒๕๐๐ แผ่น
สัญลักษณ์หาดไว้บนชั้นบันได แต่
ละชั้นลายสัญลักษณ์ หรือลายรูอ่าน
ในหนังสือ ได้ถ่ายรูปพิมพ์เป็นตัว
อย่างได้ถ่ายททอดไว้เป็นหลักฐาน ซึ่ง
ปรากฏทั้งลายรูอ่าน และอ่านเป็น
วิทยาการเกิด ระบบไทย ไว้ในหน้า
ต่อไป

จิโก เป็นชาวกรุงชั้นสูง จากลายวาดเขียนระบุถึง-อเมริกาโบราณ เป็นระเบียบชนิดหนึ่งแห่งการแต้มจุดต่าง ๆ, เส้น
ตอน, หน้า และ มือ, ซึ่งนักวาดเขียนสามารถกระทำได้ เพื่อบันทึกวันกำหนดและเหตุการณ์ ก็สัญลักษณ์ ต้องถอด
ออกเป็นส่วนความหมายรู้อย่างแท้จริงได้

ลายความรู้-อ่านลายเขียนเล่าเรื่องไว้ตามความเล่าระบบการเกิดของไทย เฉพาะเป็นภาพเขียนเต็ม และ
ชัดเจนเพียง ๖ รูป คือ ด้านซ้าย ๓ รูป ด้านขวาอีก ๓ รูป

ลายรูอ่าน ซึ่งได้ทำไว้ถึง ๒๕๐๐ แผ่นนี้เป็นแผ่นหนึ่งที่เป็นตัวอย่าง

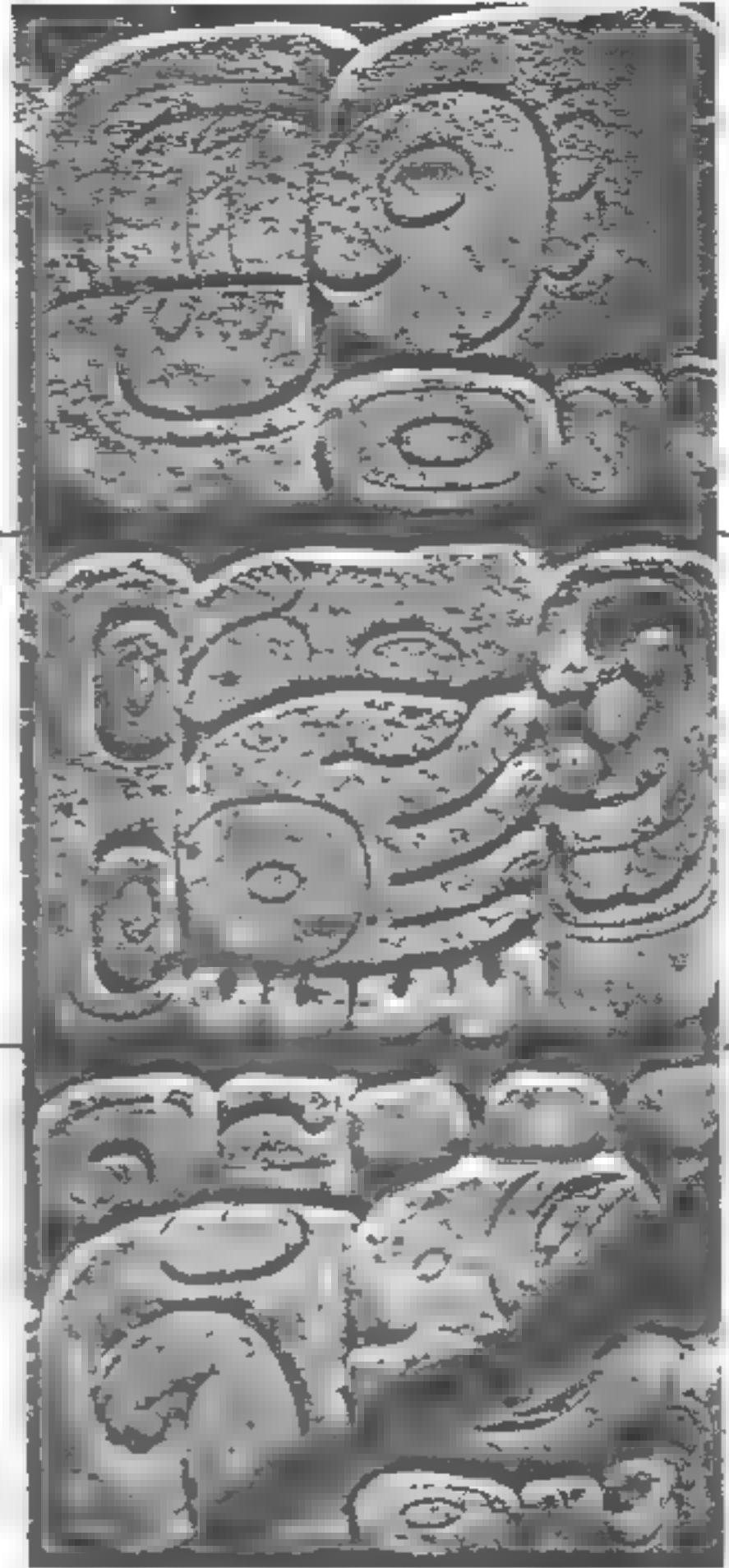
๑



๓

๕

๒



๔

๖

๑ บนซ้าย อ่านเป็นลายตัวหนังสือว่า แม่มี
เม็ด ๔ เรียงขึ้นนั้น ว่า ยิน อันเป็นส่วนลูก ๒ เส้น
ตั้งตรง คือ แ ต่ต่อไปคือ ม และ ไม้เอก เฉพาะรูป
ลายคือแม่ (เครื่องเทศ) ยิน พวกเราชาวทุ่งนา
เรียกว่า หนิก คือเชื้อเกิดของชาย หลึงเรียกว่าเมือก

๓ กลางซ้าย ลายเส้นพออ่านได้ว่า นาง
เฉพาะเส้นหลังอ่านลายสือขอมได้ว่า พ่อ และ ซ้าย
จะเห็นรูปหน้าเกิดขึ้น รูปหลัง คือ พ่อที่ส่งเชื้อเข้าไป
เกิดในมดลูก

๕ ล่างซ้าย จะเห็นลายเส้นเป็นหัวรูปสัตว์ประ-
หลาด ๒ หัว อ่านได้ว่า เกิด หัวซ้ายจะเห็นเป็นรูป
หน้า และมีพ่อขุนซ้อนล่าง หัวขวา มีรูปหน้าผิอยู่
สุด หัวซ้าย คือ รูปยืน คือ หนิก ทั้งของแม่และพ่อ
ที่ก่อเกิดเป็นลูก หัวขวา คือ เจตภูต คนธรรพ วิญ-
ญาณ หรือ ผี ที่ลอยเข้าไปเกิดในครรภ์ คอนขวาจะ

เห็นรูปหน้าผี ยืนยันเป็นคัวสาวเข้าไปเกิด

๒ บนขวา ลายเส้นนั้น จะเห็นตัว ย และ ๑
กับไม้เอก อ่านได้ว่า ย่า หรือ ญา รูปลายนั้นเห็นชัด
คือ เพศ หรือ ของแม่ มีของพ่อเข้าไป และ ฟัน
เชื้อเข้าไป ทำรูปยืนไว้ล่าง นี้ของไทย

๔ กลางขวา ลายเส้นพออ่านได้ว่าไทยเฉพาะลาย
เส้น จะเห็นเป็นมือ นิ้วทั้ง ๕ ทำโค้งจะกำนั้นเล่า
ระบบไทยว่า ผีป็น จะเห็นเมียดยันกำลังเรียงกันเข้าสู่มือ
นั้น

๖ ล่างขวา อ่านได้ว่า “ลูก” รวมได้ว่า แม่ย่า
นางไทยเกิดลูก รูปนี้จะเห็นรูปมือและแขนอยู่ในอุ้มคลูก
ค่อนั้น จะเห็นรูปหน้า และ หัว กับทั้งทำยืนไว้ทั้งข้าง
บน และ ข้างล่าง ซึ่งเป็นอาหารเลี้ยง จะเห็นลายเส้น
เป็นภาพเล่าระบบการเกิดของไทยไว้ตลอด แม้จะอยู่ที่ใด
พอบพบเห็นไทย ไทยก็อ่านรู้เรื่องของไทยได้ทุกอย่าง

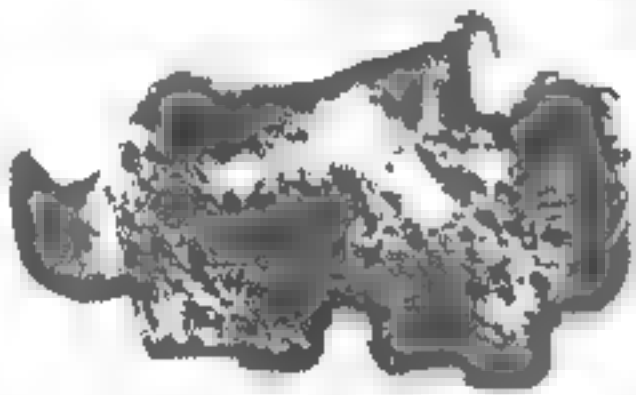
เงื่อนไขที่ข้ามแปซิฟิกไปได้

อย่างไร จึงจะแยกอเมริกาโบราณได้ เร็ว ๆ นี้ หมุนักโบราณคดีได้แนใจจึงบันทึกไว้เหมือนกัน ระหว่าง วัตถุโบราณ ที่ชาวเอเชียตะวันออก กับ ชาวอเมริกากระทำขึ้น และ แนวความคิดสร้างศิลปะ กับ ทฤษฎี ได้เป็น ประกายส่องแสงร้อนให้ได้แย้งกันขึ้นระหว่างนักเรียนเป็นประชาชนชาวเอเชีย ในการเดินทางไปตะวันออกข้างหน้า ได้ ร่วมกันช่วยเหลือกระทำการเขียนวัฒนธรรมโลกใหม่ไว้

เอเชีย ตะวันออก อเมริกา โบราณ

EASTERN ASIA

ANCIENT AMERICA



1



2



3



4



5



6



7



8

เทพเจ้า รูปแมว เป็นที่สักการะแห่งราชวงศ์ซาง (Shang) ของจีน (ภาพซ้าย) คู่กับ ชาวชนโฮลเมกซ์ แห่ง เม็กซิโก และ ในอารยธรรมชาวอินแห่งเปรู (ภาพขวา) พระ- สงฆ์ของราชวงศ์ซาง กับ ชาวชนโฮลเมกซ์ ยังสร้างแท่น พิธีทำด้วยหินคล้าย ๆ กัน และฝังชิ้นกระดูกเล็ก ๆ สะท้อน แสงอย่างเดียวกันในพิธีศาสนาด้วย

อาสนะหัวสิงห์ ปรากฏในรูปแกะสลักเทพเจ้าอินเดีย (ซ้าย) และในรูปเจ้านายของชาวมายา (ขวา) ชนชาว มายามีพิธีการอื่น ๆ ที่แสดงออกอย่างเดียวกับวัฒนธรรม อินเดีย-พุทธ รวมทั้งวิหารปริมิตที่ทำเป็นขั้นบันไดขึ้นไป ช่อง ประตูที่มีเสา และ เเชิงเป็นรูปนาค (งูทอง) และ รูปต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ

แถบภาพดอแก้ว ประดับทั้งสองนี้ในวิหารชนชาว อินเดีย และ ชนชาวมายา มีความคล้ายคลึงกันอย่างน่า อัศจรรย์ แสดงภาพคนที่เอนหลังอยู่ระหว่างก้านดอแก้วโดย คนเหล่านั้นจับก้านบัวไว้ทั้งสองมือ มักจะมีภาพอสุรกายน้ำ หรือปลาตะกวดในภาพด้วย

รูปสัตว์ล้อเลื่อน ที่ในอินเดีย อาจเป็นแรงชักให้ ทำรูปคล้ายกับที่พบในหลุมฝังศพชาวเม็กซิกันก็ได้ เพราะ นอกจากที่กล่าวนี้แล้ว ไม่ปรากฏว่าล้อเลื่อนมีใช้ในอเมริกา ดึกดำบรรพ์เลย คงเป็นเพราะไม่มีสัตว์ลากจูงที่แข็งแรงอยู่ เครื่องทอผ้า และ การปั้นหม้อดินบางรูป ก็มีกรรมวิธีที่ เหมือนกันระหว่างชาวอเมริกัน และ ชาวเอเชีย



ตีกันคา บนภูเขาแมชชู ปิกชู เมืองอินคา ประเทศเปรู ที่ยังคงอยู่ จะเห็นชั้นก่อรูปกำแพง ขึ้นบันไดนี้สูง ๖,๗๕๐ ฟุต เมื่อสังเกตจะเห็นแบบทำ และ ก่ออิฐแดง หรือหินสุได้เหมือนไทย ไม่ปรากฏลวดลาย หรือแกะสลัก เขียนอย่างชาวมายัน จึงอาจเก่ากว่า ดูวิธีคิดหินเป็นแผ่น ทำชั้น ชั้น ฯลฯ ยืนยันฝีมือ เมื่อได้พบรูปหล่อ ปั้น เขียน ฯลฯ มีลวดลาย และ ลายสี่อ่าน กับ ลายสี่อาง เป็นหลักฐานยืนยันว่ามีความรู้ทั้งก่อสร้าง เพาะปลูก คิดคำนวณ ได้ตลอด และรู้จักสร้างอาณาจักรวรรดิอินคาโดยใช้ภูเขาเป็นเทือก ๆ เป็นฐานปราสาทราชวัง วิหาร โบสถ์ เป็นฐานถนน และ แม่น้ำ ลำห้วย คลอง รู้จักสร้างระบบการปกครองแบบ “เทพเจ้าอินคาผู้ทรงอำนาจ”

อินคา เป็นเผ่าชาวเขาแอนดีน (Andean People) ได้สถาปนาจักรวรรดิอินคาขึ้นประมาณ พ.ศ. ๑๕๐๐-๑๖๐๐ คริสต์ศตวรรษที่ ๑๐ ที่ ๑๑ ได้สร้างเมืองบนภูเขาดังแต่เปรู โบลิเวีย จีลี อาเจนตินา เช่น แมชชู ปิกชู และ ที่ภูเขาทะเลสาบ ติตีคะคา ซึ่งสูง ๒๐,๖๕๐ ฟุต ทะเลสาบมีส่วนยาว ๑๕ ไมล์ กว้าง ๔๘ ไมล์ เป็นพื้นที่บริเวณ ๓,๒๐๐ ตารางไมล์ สร้างถนนบนภูเขาระบบขนานทะเลแยงจาก โคโลัมเบียของเปรูจรดชิลีเป็นระยะถนน ๗,๐๐๐ ไมล์ เช่นนี้ จะต้องไปอยู่กันนานก่อนนั้น เพราะจะต้องบุกป่าทึบ ถางทาง พากันขึ้นไปบนภูเขามากมาย อย่างนั้น ต้องใช้เวลานาน จึงอาจไปอยู่ก่อนนานแล้ว จึงจะมีกาลเวลา และ ผู้คนพลเมืองมากเพียงพอ และ มีรูปนิมิต จากัวกอด หรือ เทวรูปแมว นั้น ที่ใช้เป็นสัญลักษณ์สมัยราชวงศ์ซาง ของจีน ก็ก่อน พ.ศ. ๑,๒๐๐ ปี และ

ไทยก็ใช้เป็นตระกูล พลาย-ช้างพลายก็ใช้เป็นนักษัตรปีชง ถือเป็นเทพเจ้าภาคเกิด เป็นชื่อตัว และ นามสกุล และเป็นนิมิตสัญลักษณ์เดชอำนาจมานานแล้ว เพราะได้อยู่กันมานาน ได้มีวงวาระน.ครือมาก กับมีกาลเวลานานพอ จึงมีกำลังสามารถสร้างอาณาจักรวรรดิอินคาได้ และได้คงอยู่มาให้พบเห็น ส่วนปลีกย่อยคงมีอีกมาก คงจะถูกฝัง หรือ บรรจุไว้ ตามสัญญาตญาณไทย เมื่อได้พบ-ก็ทราบว่าเป็นของไทย ตามแบบไทย ที่ทำเสร็จแล้วก็เก็บฝังบรรจุไว้-ฝากเป็นมรดกแก่อนุชนเพื่อให้รู้ว่าต้นบุรพชนนั้นมีอยู่ได้กระทำไว้เป็นหลักฐานนี้

รูปจ้าวพ่อข้าวโพด หรือจ้าวพ่อโคสบ

เท่าที่รู้อย่างนี้ ก็ด้วยเหตุรูปนี้มีฝักข้าวโพด ปรากฏหน้าป้าทั้งซ้ายและขวา ชาวมาฮาและอินคาที่ไป



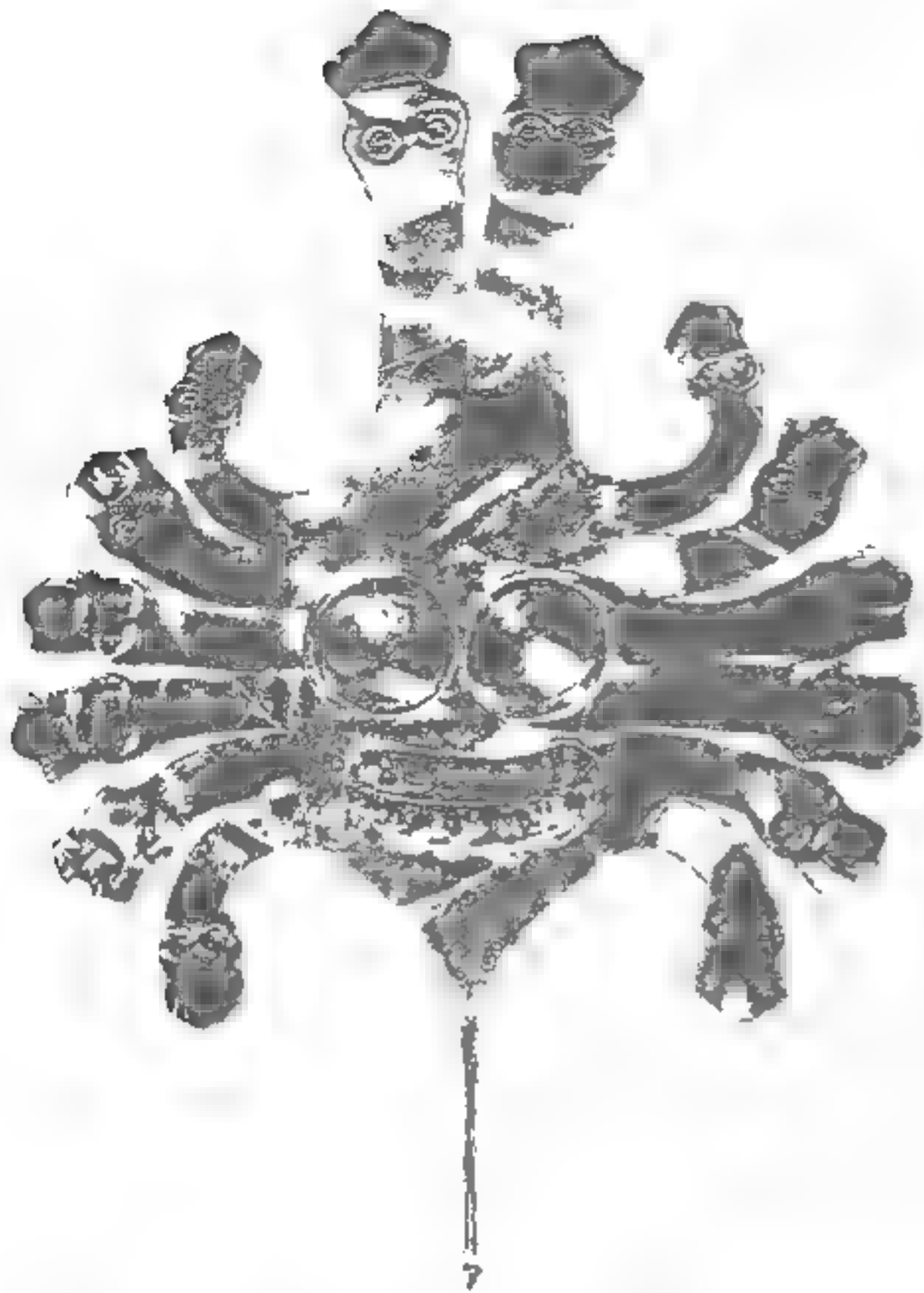
นั้น คงเอาติดไปทั้ง ข้าวจ้าว ข้าวเหนียว ข้าว ฟ่าง และ ข้าวโพด อย่างอื่นคงหมด อาจเหลือ เพียงข้าวโพด จึงนำไปปลูกเป็นไร่ข้าวโพดเลี้ยงกัน มา ฉะนี้ จึงทำแต่ จ้าวพ่อข้าวโพด มีฝักข้าวโพดประดับ อย่างนี้ ในชาวได้เห็นรูป แม่โพสพ ทำเป็นหญิงถือรวงข้าวฟ่างเม็ดกลม ในไทยนี้ทำรูป แม่โพสพถือรวงข้าว ครั้นเห็นรูปนี้ทั้งเป็นชาย ด้วย จึงเรียกจ้าวพ่อโคสบ คือจ้าวพ่อพบงัว นำ งัวมาใช้งานได้ คู่กับแม่โพสพรู้จักทำข้าว ฉะนี้ จึงเป็นหลักฐานไทยได้อีกอย่างหนึ่ง



เจ้าอินคา หรือพระอินไทย มีรูปแบบ และลายสือไทยบอกแจ้งไว้ อิน อยู่ในวงขอบหน้าขวา ทา อยู่ในวงขอบหน้าซ้าย จ้าวอินคาหรือสุริยเทพ ซึ่งเป็นต้นหรือเป็นจ้าวแห่งแสงสว่าง จึงมีกลางวันและกลางคืน ให้มีกาลเวลาจึงเป็นต้นแบบปฏิทินแบบสุริยคติ คือแบบวันที่และเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม แต่จะนับอย่างไร ตรงไหนนั้นดูไม่ออก ในหน้าต่อไปมีแบบจันทรคติ คือ เดือนคี่และคู่ ข้างขึ้น ข้างแรม

เทพจ้าว หรือ จ้าวอินคา นี้ สร้างด้วยทองคำแท้ เป็นพระจำวน่าเกรงขามองค์หนึ่ง ได้แสดงส่วนประสม กันแห่งจ้าวความตาย และ จ้าวความมืด (มัจจุราช, พระกาฬมราช) สัญลักษณ์บนไหล่เป็นเครื่องหมายปฏิทินเป็นพระจ้าวที่ตกลงมาขึ้นจาก จ้าวจกัว และองค์นี้ยกขึ้นเป็นคนชั้น “จ้าวอินคา” คือ พระสุริยเทพ หรือพระบุตรสุริยเทพ ที่พวกอินคาเรียกว่า พระลูกจ้าวตะวัน และกับพระสุริยเทพนี้ ได้ออกแบบไปอีกอย่างหนึ่ง เป็นนิมิตหมายให้ทั่วไปรู้จักว่า จ้าวพ่ออินคา ทรงอำนาจให้มี กลางวัน กลางคืน จึงสร้างสัญลักษณ์ปฏิทินไว้บนไหล่ เมื่อมีชื่อว่า สุริย ตะวัน จึงบอกกว่า ปฏิทิน นั้นเป็นแบบสุริยคติ คือ แบบวันที่ ที่ฝรั่งคิดทำขึ้นใช้กันกระทั่งกาลบัดนี้ แบบที่เห็นนี้ ที่ว่าเป็นของไทยนั้น รูปซ้ายวงขอบหน้าภายในรัศมี ๔ เหลี่ยมนั้น มีลายสือไทย หรือ ตัวหนังสือไทย อ่านได้ว่า อินคา ชัดเจน คือ ลายอย่างนั้นอยู่บน อ. ชัดเจน ต่ำลงมาเป็นรูปใบหู ที่เป็นรูปคนยืนไขว่ขา นั้น คือ น. จึงอ่านได้ว่า อิน ขวา-ลายตัว ค. ชัด ถ้าอ่านเส้นวงซ้ายจะเป็น ค. ถ้าอ่านวงขวาจะเป็น ค. และช่วงต่อไปจะเห็นเป็น ๑. ชื่อ อิน นี้ก็ตรงกับขุนอินไทย ที่ฝรั่งเขียนไว้ว่า อินคา พวกไทยอาหมมีคำว่า พ่อขุนเสือคำฟ้า อินคานี้ก็คงเป็น อินคำ (ฟ้า) เช่นนี้ ต้นคนอินฟ้า ณ ปราสาทมานั้น เมื่อตายไป-ก็คงเผาส่งไปเป็นจ้าวพ่อตะวัน จึงขึ้นไปเป็น อินคาฟ้า หรือ อินคำฟ้า จึงเป็นรูปปรากฏนี้ว่า จ้าวอินคา

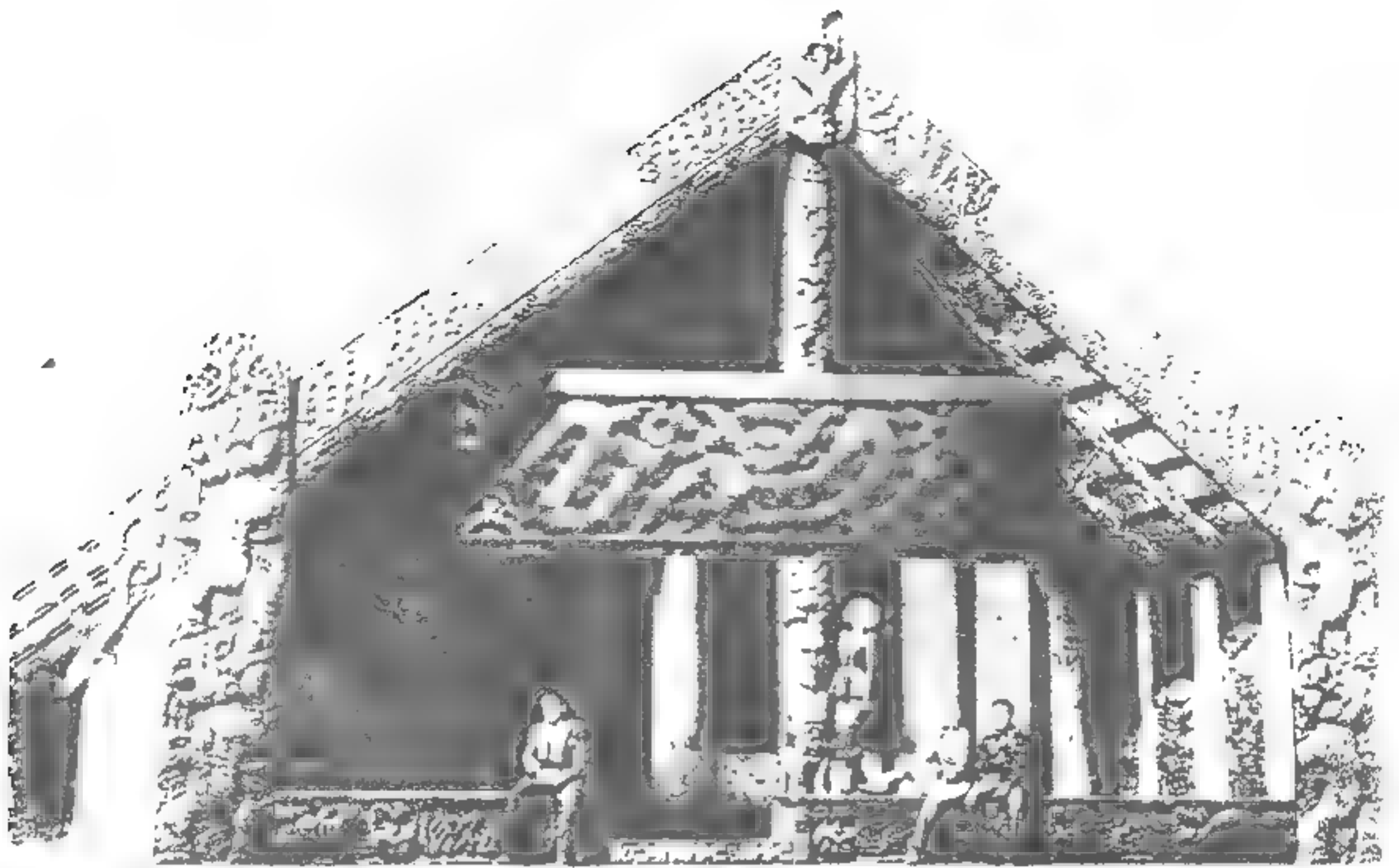
จ้าวอินคา รูปแบบนี้ สร้างด้วยทองคำแท้ เป็นพระจำววงกลม ดูเป็น “ดวงเดือน” หรือ วงกลมพระจันทร์ แต่ในหนังสือ อเมริกาโบราณ เล่าว่า เหยื่อ หรือลูกของตะวัน เช่นเดียวกัน คือ เป็น สุริยเทพ ถึงกระนั้น รูปนี้ได้ออกแบบเป็นอีกอย่างหนึ่ง เป็นรูปวงกลม ทำรูปหน้าตาและปากกับฟันคนไว้ในวงกลม มีเส้นลงล่าง



วิธีดูและอ่านแบบปฏิทินไทย เดือนคู่ เดือนคี่ และข้างขึ้นข้าง แรม

ดวงเดือน ในหนังสือกล่าวว่า เป็นเหงื่อหรือลูกสุริยเทพ ตามรูปแบบที่ บังคับว่าเป็นเดือน คือจันทร์เป็นปฏิทิน แบบจันทร์คติ หน้ากลางทำเป็นวงกลม ทั้งชาย-ขวาทำเป็นหน้างอกข้างละ ๗ ทำเส้นเดี่ยวดังลงเป็นคี่ ข้างบนมี ๒ หน้าจึงเป็นคู่ เดือนคู่ นับข้างขึ้นนับหน้า กลางด้วยจึงเป็น ๑๕ ข้างแรมไม่นับ กลางจึงเป็น ๑๔ ได้ ๒๙ วัน เดือน คู่ นับทั้งหมดจึงได้ ๑๕ ทั้งข้างขึ้นข้าง แรมจึงเป็น ๓๐

และ บนมี ๒ รูป อันหมายถึงฟ้า-ดิน หรือ ดิน-ฟ้า ส่วนรูปอยู่กลาง ก็คือ ตะวัน-เดือน สำหรับวงนอกปรากฏ เป็นรูปหัวหน้าดาวมีลำตัวยื่นออกมาข้างละ ๗ จึงเป็น ๑๔ รวมหน้ากลางด้วยเป็น ๑๕ ฉะนั้น รูปนี้จึงเป็นดวงเดือน คือ ดวงจันทร์ และเป็นปฏิทินแบบจันทร์คติ ปฏิทินจันทร์คตินี้ เป็นแบบที่ใช้ในทางตะวันออก คือไทย ไทยใช้เดือน วันทางจันทร์คติ นับเดือนคี่มี ๒๙ วัน คู่มี ๓๐ วัน รูปนี้ จะเห็นเส้นลงนั้นเป็นคี่ คือเดี่ยวออกจากหน้ากลางก็ นับด้วยจึงเป็น ๑๕ เป็นข้างขึ้น ที่ ๒ ไม่มีหน้ากลาง จึงเป็น ๑๔ เป็นข้างแรม ทุกเดือนคี่ มี ๒๙ วัน เดือน คู่ทุกเดือน จะเห็นข้างบนมี ๒ หน้า จึงนับทั้งข้างขึ้นข้างแรมทั้ง ๒ ข้าง-ข้างละ ๑๕ วัน จึงเป็น ๓๐ วัน ทุกเดือนคู่ ปฏิทินแบบจันทร์คติทางตะวันตกไม่ปรากฏว่ามีใช้กัน จึงถือว่าเป็นแบบทางตะวันออก โดยเฉพาะที่มีข้าง ขึ้น ข้างแรม ก็มีแต่ของไทย หรือ แบบไทย ทางจีนมีเป็นวันที่ ๑ ๒ ฯลฯ ๑๕ ๑๖ ทางชมพูทวีปมีปักข์ข้าง ข้างขึ้น ปักข์ดำ ข้างแรมก็จริง นับวันจันทร์เสวยฤกษ์เอามาตั้งเป็นชื่อเดือนจึงไม่มี คี่-คู่ อยู่ในไทย ฉะนั้น ปฏิทิน จันทร์คติของอินทนี จึงยืนยันว่าเป็นแบบเดียวกับของไทย เป็นหลักฐาน เป็นชาติไทยด้วยกัน แต่รูปนี้ ไม่ปรากฏมี รูปตัวหนังสือไทย ปรากฏรูปสัญลักษณ์ให้อ่านเป็นปฏิทินจันทร์คติแบบไทยเท่านั้น ยืนยันเป็นของไทยได้



บ้านเรือนชาวเมารี ที่เป็นของสืบทอดกันมา ในแดนแถบร้อนแห่งโรโตรัว เกาะนิวซีแลนด์ หรือ ไน-ไตละนี ซึ่งปรากฏเป็นเรือนไม้ มีลวดลายสลัก ผนัง และ โบริน หรือ โบริกา นมสวรรค์ กับ ไม่มีข้อฟ้า ได้ตัดตัวลายด้านซ้ายขวาไว้กลางอย่างที่เห็นนั้น มีลัทธิให้อ่านได้ว่าสื่อไทย

ในลวดลายโบรินนั้น ด้านซ้าย จากเสาด้านในจะเห็นมีลาย อ่านได้ว่าสื่อไทย สำหรับเขียน-สลักเป็นลายสื่อขอมประสมลายสื่อไทยประดิษฐ์อย่างนั้น เขียนสลักลายอย่างนั้น อ. ชัดเจน เขียนแบบไทเขาว-ดำ ย. ก็ชัดเจน ได้ขยายตัวไว้แล้ว ส่วนด้านขวา-ตัวลายกลับกัน แต่-ไท ท้ายชัดเจน เรือนนี้ คงเป็นเรือนอยู่ ส่วนในสวนสวรรค์ หรือ สวนสรวง มี เรือน หรือเรือนสาងมีบันลอมเป็น ผีคุ้ม หรือ เทพารักษ์แบบไทย พวกชาวเมารีนี้เรียกว่าเป็น พวกไวคิง หรือลอมเมื่อ ๑,๒๐๐ ปีมาแล้วบ้าง ว่าเป็นพวกเมารีรัชเซียไปอยู่เมื่อประมาณ ๘๐๐ ปีมาแล้วบ้าง ถ้าจริง เมื่อไปเป็นชาวทะเลได้ด้วยกัน ก็คงติดต่อทำลายไปสร้าง หรือแกะสลักไว้ ลายสื่อไทย หรือชื่อ “สื่อไทย” จึงปรากฏ

ได้เคยเห็นโบสถ์หรือเรือนสาង ในสุสานของเผ่าเมารี ครั้งเสด็จประพาสนิวซีแลนด์ เห็นรูปโบสถ์หรือเรือนสาង ก็มีข้อฟ้า บันลอม แต่เขาทำเป็นรูปเทพพนมลูกเข้า หรือนั่งกุมอาวูรักษอยู่ เรียกตามสมัยใหม่ว่า เทพารักษ์ คือทำเป็นคุ้มอย่างไทย แต่ก็มีแบบไปอีกอย่างหนึ่ง หรือก่อนเผ่าเมารีนั้น มีผู้ไปอยู่ก่อนแล้ว ครั้นเมารีไปอยู่อีกก็ประสมทำให้เผ่าเดิมหมดไป ถ้าจริงแล้ว เผ่าเดิมอาจเป็นไทย ในชื่อว่า ไทยะ ที่กินคนอยู่ ได้ไปเป็น ไคยัค ในชาวได้ไปเป็น ปาปัว ฌ ออสเตรเลีย และไปอยู่นิวซีแลนด์



สำหรับสาวเมรี ๒ คนนี้ แต่งตัวตามประเพณี คนขวาได้คาดผ้าเคียน หรือ ผ้าได้ มีลายพออ่านเป็นหนังสือไทยว่า “บ้าน” น. นั้น ที่หางถูกแขนบังไว้ ถ้าดูจากลายที่เส้นขยักคล้าย ย. นั้น อ่านได้ว่า เมอง คือ เมือง และ บ้าน จึงยังเป็นลายสืออ่านได้

ณ หมู่เกาะฟิลิปปินส์ นีวกินี ออสเตรเลีย ฯลฯ ก็เคยเห็นมีลายสือไทย แต่เห็นในภาพยนตร์สารคดี และ ข่าวกายภาพทีวี จึงเก็บภาพไม่ทัน ได้กล่าวอ้างไว้ก่อน เพื่อมีโอกาส หรือ คนไทย แท้ใดได้พบเห็น อาจเอามาเป็นหลักฐานอ้างเป็นวัฒนธรรม หรือ เป็น “แบบไทย” ได้

ภู พุ่มคู่ทรง หรือ ภูหุบผาสถูปลอมฟาง ซึ่งธรรมชาติ สลัก-จารึกไว้

(Monuments Sculpted by Nature)

(THE AUSTRALLIAN OUTBACK หน้า ๗๖-๗๗)

ภู พุ่มคู่ทรง แห่งนี้ ซึ่งธรรมชาติสลัก-จารึกสื่อไทยไว้ ได้ดีกว่าที่อื่นทั้งหมด และมีอยู่แห่งเดียวในโลก ในจำนวนที่ได้มีประจำอยู่ในทวีป-ออสเตรเลีย อันไม่ใช่เป็นของโบราณที่คนกระทำขึ้นเป็นอนุสาวรีย์ถาวรวัตถุ ที่จะเปรียบเทียบกับเท่าเทียมกันได้ อย่างที่อ้างกันถึงพ่อนหินที่วางเป็นขอบวนเป็นวงกลม ณ เกาะอังกฤษ กับ หน้าผาหินอันเป็นที่อยู่อาศัยของชาวอินเดียน อเมริกันเหนือ...อันเป็นต้นเรื่องที่ฝรั่งเล่าไว้ และ ยังกล่าวว่า ก็หุบห้วยส่วนโค้งคู่ทรงหญิงอันเป็นภูนี้ซึ่งยาว ๕๐๐ ฟุต สูง ๕๐ ฟุต ซึ่งได้แยกออกจากกันก็พอเห็นได้ (Ayers Rock) ซึ่งธรรมชาติได้ลงลายเส้นเป็นชื่อจากเทพนิยายของชาวพื้นเมืองเดิม จึงเป็นช่องแยกได้ผ่ากลางเป็นสองเส้นขนานไปรอบพูโดม.คิมนั้น และ ด้านหน้าพูโดมจึงเป็นแนวฝากระเปาะ ผาถ้ำ ซึ่งถูกขุดโค่น และ ลมในท่วงทำที่อ่อนนุ่ม ซึ่งเลื่อนไล่ไปตามพื้นหินทราย ความเบาเบาคล้ายกระพือพัดทรายให้ปลิวไปคนฐานที่ต่ำลง จึงเป็นแหล่งหมุ่ไม้เนื้อแข็ง และ ตะเภาไม้เล็ก ณ พื้นดินนั้น

เท่าที่เห็นรูปหุบผาสถูปเขาหินทรายทั้งคู่นี้ มีรอยลายเส้นใจคนลากคู่กันไป ๒ เส้นบ้าง ๓ เส้นบ้างรอบไปทั้งสองพูโดมนั้น ทั้งมีรอยลายเส้น-พออ่านเป็นตัวสื่อไทย และ เป็นชื่อคำไทย ได้ ซึ่งยืนยันว่า-คนทำ

ภู พุ่มคู่ทรง

พู ณ ภูเขาด้านซ้ายเหนือเส้นคู่ปรากฏลายซึ่งอ่านไม่ได้ ที่อ่านได้ก็เพียงได้ลงมา มีลายพออ่านได้ว่า-เพื่อนรักดีลงลายเส้นเสมอ กันแล้วปรากฏอย่างนี้

เพื่อนรักดี

ลายเส้นล่างนั้น บางมาก หรือ จางมากพอเห็นเพียงเค้าลายเส้นเท่านั้นก็พอมีความหมายว่า-พ่อขุนทอง ตามชื่อที่ระบุนี้ คงเป็นชื่อพ่อเมืองว่า-พ่อขุนทอง ได้ลงลายเส้นให้ชัดแล้ว ก็ปรากฏอย่างนี้อ่านแบบตัวซ้อนกันได้อีกว่าแม่ทองดี ดิสุคนั้นจะถูกบังลบบไป

แม่ทองดี

พ่อขุนทอง

แม่ทองดี

แม่ที่เขียนไว้ก็ยังคงเล่าว่า ลายเส้นเป็นชื่อจากเทพนิยายชาวพื้นเมืองเดิม (its name from Aboriginal mythology) ถึงจะเป็นเช่นนั้นได้ก็ต้องมีคนก่อน จึงจะมีเทพนิยายได้ ฉะนั้น จึงยืนยันว่าเป็นของกระทำไว้ โดยเฉพาะที่เป็นลายเส้นนั้น ยิ่งเป็นลายเส้นเป็นตัวสือไทย กับ เป็นถ้อยคำไทยด้วยแล้ว ก็ยิ่งแน่นอนมากขึ้นถ้าดูตามรูปภูเขาทั้งสองพูนขึ้นซึ่งมีส่วนไล่ทั้งหมด จะทำกันอย่างไร ที่บันทึกไว้ว่า มีส่วนสูง ๕๐ ฟุต และ ยาว ๕๐๐ ฟุต ก็พอมีทางทำได้ เพราะว่าคนไทยนี้มีสัญชาตญาณชำนาญในเรื่องทำหินอยู่แล้ว เช่น พวกไทยมอญ และ อินคา ณ อเมริกากลาง และได้ ได้กระทำเมืองอิฐก่อถือปูน และ เมืองหินตลอดทิวเทือกเขาอันยาวเหยียดได้ ทั้งคนไทยนี้ยังพวนทำเสาหมอกห้อย หรือ ทำรางร้านไม้ได้ชำนาญมาตลอด เช่น สร้างกำแพงเมืองจีน ปราสาทสกลไค้ เพราะเป็นที่เลื่องลือว่าฝีมือดี จึงถูกเกณฑ์ไป ได้มีโอกาสวางฝีมือไว้ ฉะนั้นพวกไทยมอญ หรือ ชาวว่า เผ่านี้ ไปอยู่ ณ ออสเตรเลีย (โปลา) ซึ่งเป็นชาวปาปัว คือ พ่อพู พ่อพั่ว หรือ คำเงินว่า-ซัปป้า ก็คือ พ่อภูชา (คำทองถิ่นเดิม พ่อ ว่า ปือ พ่อ ว่า ปือ ก็คือ พ.ป. ออกแทนกันได้) ฉะนั้น เมื่อไปอยู่ได้เห็นภูเขาที่ เหมาะสม จึงปรับปรุงขึ้นเป็นป่าช้า ผังกระดุก หรือ ศพ ไร่ ณ ที่นี้ซึ่งภูเขานี้เป็นรูป-พู อยู่แล้วจึงเป็น กรุลอมพาง หรือ สดูลอมฟางได้ เมื่อกระทำเพื่อให้รู้ตามแบบไทย จึงใช้รางร้าน หรือ ใช้พวกทำนั้นได้เชือกห้อยลงไล่ลงมากระทำ หรือ สลัก ก็ได้ หินทรายทั้งภูนั้นสลักง่าย พร้อมกับเขาให้เป็นรอยสันคู่ยืนยันการกระทำไว้ ทั้งสลักเขาลายเส้นเป็นลายตัวสือไทย เป็นหลักฐานไทย และ เป็นชื่อถ้อยคำไทยไว้ให้เห็นประจักษ์ชัดเจนอีกด้วย



พู ณ ภูเขาด้านขวา ลายเส้นบนนั้น เห็นเฉพาะ ด. ส. เท่านั้นส่วนลายเส้นได้นั้น ในเงามืดพอมิได้ให้เห็นว่า แม่ ค่อนั้นว่า นาง ซึ่งก็พอเห็น ณ ที่สว่างเส้นลึกแบบขุดส่วนบน 1 นั้นสั้นมาก แล้วก็ ย. ดี. รวมเป็นวลีว่า-แม่ นางโยดี คงเป็นชื่อแม่ นางหลวง หรือ แม่ นางเมือง ชื่อ โยดี มีชื่อเต็มว่า-แม่ นางโยดี

ลายเส้น ทั้งโนที่มีด และ สว่างนั้น ลงเส้นให้เสมอกันแล้ว ก็ปรากฏอย่างนี้

(22071212)

หลักฐานทะเลใต้ ชาว และ หมูเกาะ

แผนที่นี้ถ่ายทอดจากหนังสือ Ancient Indonesian Art ซึ่งทำโดย Dr. A. J. Bernet

Kempers จะเห็นแหลมทองตลอดไปถึงมะลายู

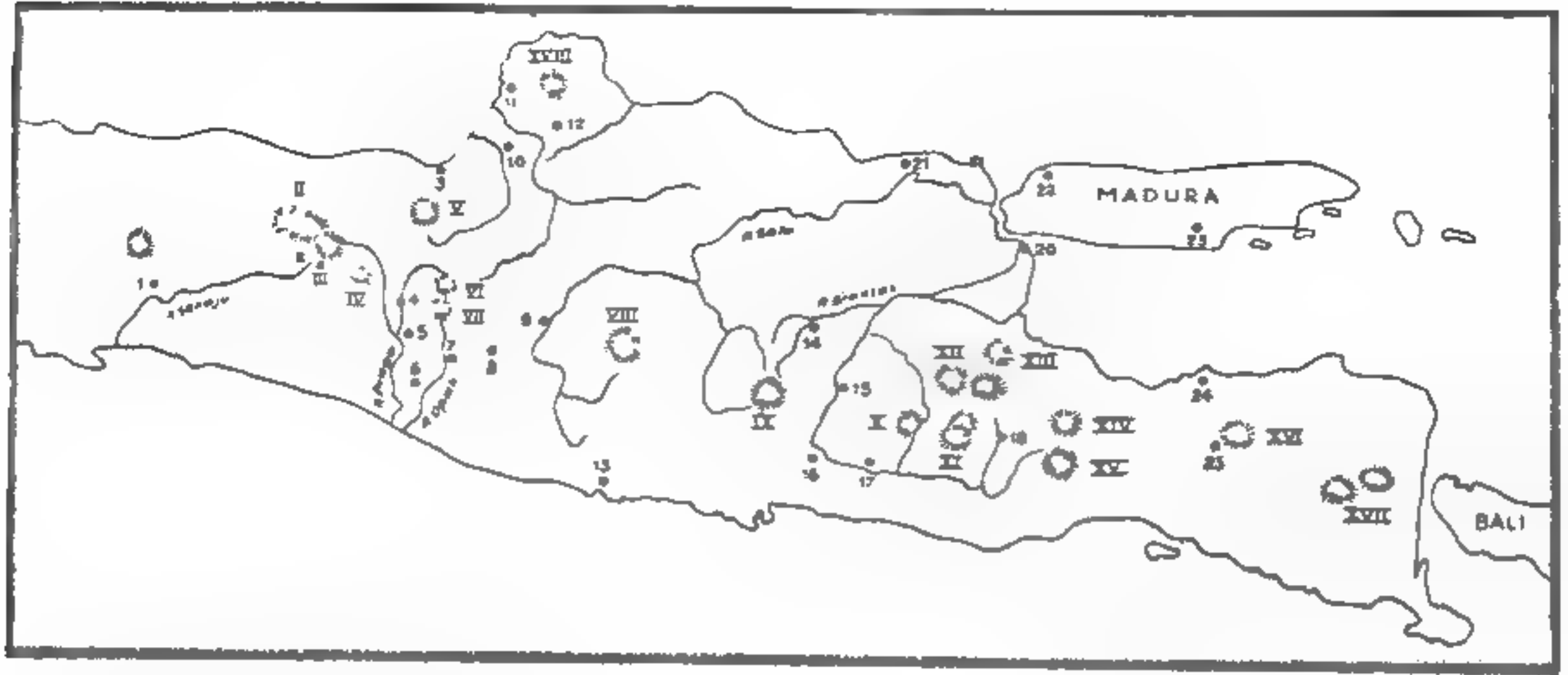


- | | | |
|----------------|----------------|-------------|
| 1 Malaka | 9 Padjeng | 17 Semarang |
| 2 Muara Takus | 10 Kota Bangun | 18 Surabaya |
| 3 Bangkinang | 11 Muara Kaman | 19 Tjibuya |
| 4 Padang Kotjo | 12 Kombeng | 20 Bima |
| 5 Malayu | 13 Makassar | |
| 6 Palembang | 14 Maros | |
| 7 Kota Kapur | 15 Sekendeog | |
| 8 Rengas | 16 Djakarta | |

เกาะสุมาตราครั้งตะวันตกจะเห็น Padang Lawas ปดังลาวัวทั้งหลาย คือ ป่าทุ่งลาวัว ชาวใต้ ท. ออก
ด เช่น ทูเรียน เป็น ดุเรียน ไทย เป็น ไคยัค และภาษาอังกฤษทะเลใต้ DAY เขอ่าน ไค หรือ คาย ฉะนั้น ต่อไปจะเห็น
DAYAK จะอ่านตามเข.ไม่อ่านตามไทย ที่เขอ่านให้ฟังว่า ไค แอค ซึ่งไม่ตรงกับชื่อจริง ชื่อว่า ไคยัค

และที่ชื่อไทย กับ คำไทยไปปรากฏอยู่ในมลายู สุมาตรา ตลอดไปถึงชวาและมาหลิ เช่น ป้าง-ป่าห้าง
ปดัง-ป่าทุ่ง บันดุง-บ้านทุ่ง ในหน้าต่อไปจะเห็นแผนที่ชาวโบราณปรากฏชื่อ ลวู ลูขู ตูเจ-ลา ร่วงเมรปี เขาพระ
ร่วง แม้แต่คำชื่อไทยได้เป็นคำ พื้นเมืองชวา เช่น ไทยเรียกว่า ประตุ ชวาเรียก ปินตุ ไทยเรียก ตา ชวาวัว มาตา
 ฯลฯ ทั้งนี้ ยืนยันว่าไทยลงไปอยู่ตลอดไป จึงมีสิ่งต่าง ๆ ปรากฏอยู่มาจนถึงปัจจุบัน

แผนที่ประเทศชวาโบราณ ได้ใส่ชื่อไว้ และมีชื่อไทยปรากฏอยู่ ซึ่งยืนยันว่าคนไทยไปตั้งชื่อและไปอยู่ จึงเป็นหลักฐานว่า ไคยัก คือ ไทย



MOUNTAINS AND MONUMENTS

I Slamet	XI Butak. Kawi
II Pruhu. Dieng	XII Andjasmara. Ardjuna.
III Sendura. Pringapus	Welirang. Djawi
IV Sumbing	XIII Penanggungan. Brilahan.
V Lngaran. Gedung Sanga	Djalatunda
VI Merbahu	XIV Tengger. Brama
VII Merapi	XV Smeru
VIII Lawu. Sukuh. Tjela	XVI Yang
IX Wilis	XVII Raung. Merapi
X Kelut. Punutaran	XVIII Muna

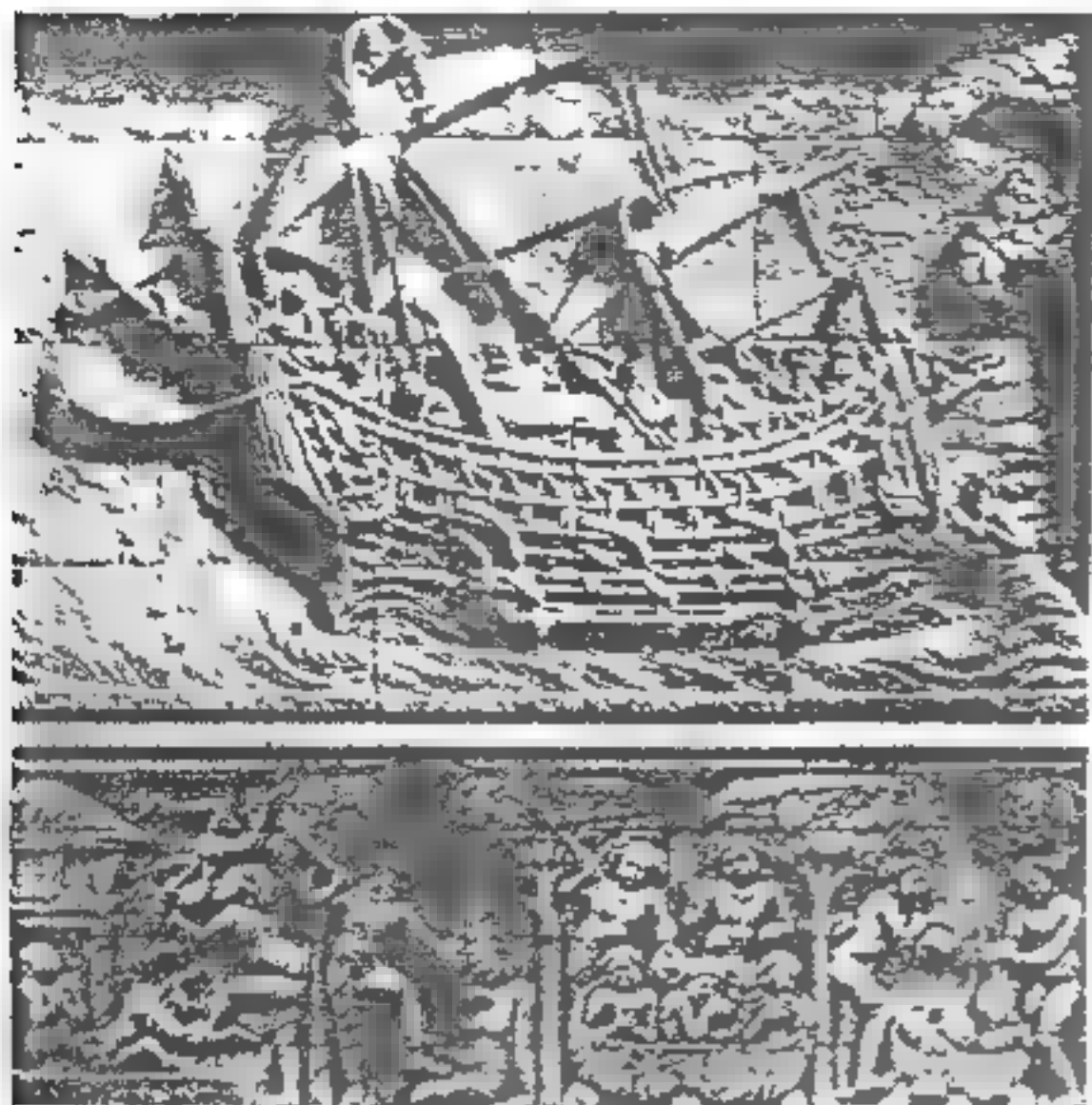
TOWNS AND MONUMENTS

1 Purwakarta	15 Kediri. Selamangleng K. Tigawangi.
2 Wanasaba	Surawana
3 Semarang	16 Tulung Agung. Selamangleng T.A
4 Magelang. Barabudar. Mendut.	Gurva Pasir
5 Pawon. Banon	17 Bitar Sawentar Bara. Sumberdjar.
6 Muntlan. Ngawen. Gunung Wukir	Panataran
7 Jogjakarta	18 Malang. Sanggarati. Badut
8 Prambanan. Lara-Djonggrang.	Sumberawan. Singasari. Djuga Kidul
Klaten. Sari. Sruw. Plaosan. Sadjiman	19 Madjakra. Trawulan. Tikus
9 Klaten. Bajat	Badjeng Ratu. Tralaja
10 Surakarta	20 Surabaya
11 Demak	21 Smlangdharur
12 Djapara. Mantungan	22 Air Mata
13 Auder	23 Pam. Lavan
14 Patjitan	24 Djahung
15 Madiun	25 Kediri

ภูเขาและอนุสาวรีย์ถาวร ลำดับเลขโรมันที่ ๘ ปรากฏ ๓ ชื่อ คือ ลวู (Lavu) สุกุ (Sukuh) ตูเจลา (Tjela) คือ ลโว้ สุโขทัย จเลด หรือ เจริญ ลำดับที่ ๑๗ ร่วง เมรปี ภูเขาพระร่วง เนื้อบาทลี

ชวา เป็นทั้งชื่อ-เกาะประเทศชวา และคนชวาชวา ถ้าพูดแบบคำพูดไทย ระบุชัดว่า ชวา ก็คือ ชาวว่า ฉะนั้น คำชื่อ ชวา ก็คือคำพูดชื่อไทยว่า ชาวว่า ออกไปเป็น ลว่า ไทยลว่า ไทยลวะ ไทลวะ ไทว ไทพู ผู้ไท และชวา ยังเรียกว่า ชวก (อ่าน ชะวก) ชาก ชากก ชากก ชากก ก็และ ชากก หรือ ชากกนี้ (ที่ปรากฏเป็นแคว้น ชากก-บอเนียว) เป็นชื่อคู่กับ ชาน้ำ หรือ ชาล คือ ชาลเซม้ง เซม เซียม เป็นสยาม ตาม ลัม ลาน ชาน และ เซียง เช่น เชียงตุง และ เชียงใหม่ เชียงราก ฯลฯ สำหรับไทย หรือ ไทยะ มีคำชื่อ ไคยัก ยืนยันชัดเจนแล้ว ส่วน-ชวา กับ ชาวว่า หรือลว่า นั้น มีเค้าสำคัญอยู่ในตัวแล้ว อีกหลักฐานหนึ่งก็ คือ-คำพูดของชาวนานี้ตรงกับ ไทมาก เช่น ไทว่า ประตุ ชาวว่า-ปินตุ ไทว่า ดวงตา ชาวว่า มาตา ฯลฯ

แบบโครงสร้าง เรือ เรือน ตึกก่อขึ้น หลักฐาน “ไทย” ปรากฏที่ขัวและที่อื่น ๆ



ซ้ายบน-เรือ เดินทะเลจะเห็นคนถือท้ายเรือไล่หมวกยอด “ไทย” และมีมโนใหญ่ เห็นว่าเป็นขุนหญิงเหมือนฐานขลุ่ยที่กลับลงไปครองขัว สำหรับเรือจะเห็นกลาบบ่อนท้องช้าง ล่างขัว-รูปนี้ศาลที่เรือจะพันคอ คือ คาบไทยและหญิงคนนั้นก็นั่งพับเพียบ ท้าวแขนแบบหญิงไทย

ขวา-รูปซุ้มประตู-เป็นตึก ชั้นยอดจะเห็นเป็นรูปกรวย ช่วงต่ำลงมาจะเห็นยอดชายและขัวขึ้น. ล้นถันจะเห็นแอ่นลง หรือเห็นอ่อนท้องช้างแบบกลาบบเรือ เป็นแบบสร้างของตะวันออก. ถึงได้ตลอดไป

เมื่อฮินดูเข้าไปก็ถูกเปลี่ยนไปตามความนิยมของใหม่ แต่คำชื่อพื้นเมืองเดิมมีประจำอยู่แล้ว จึงนำมาเป็นหลักฐานไทย

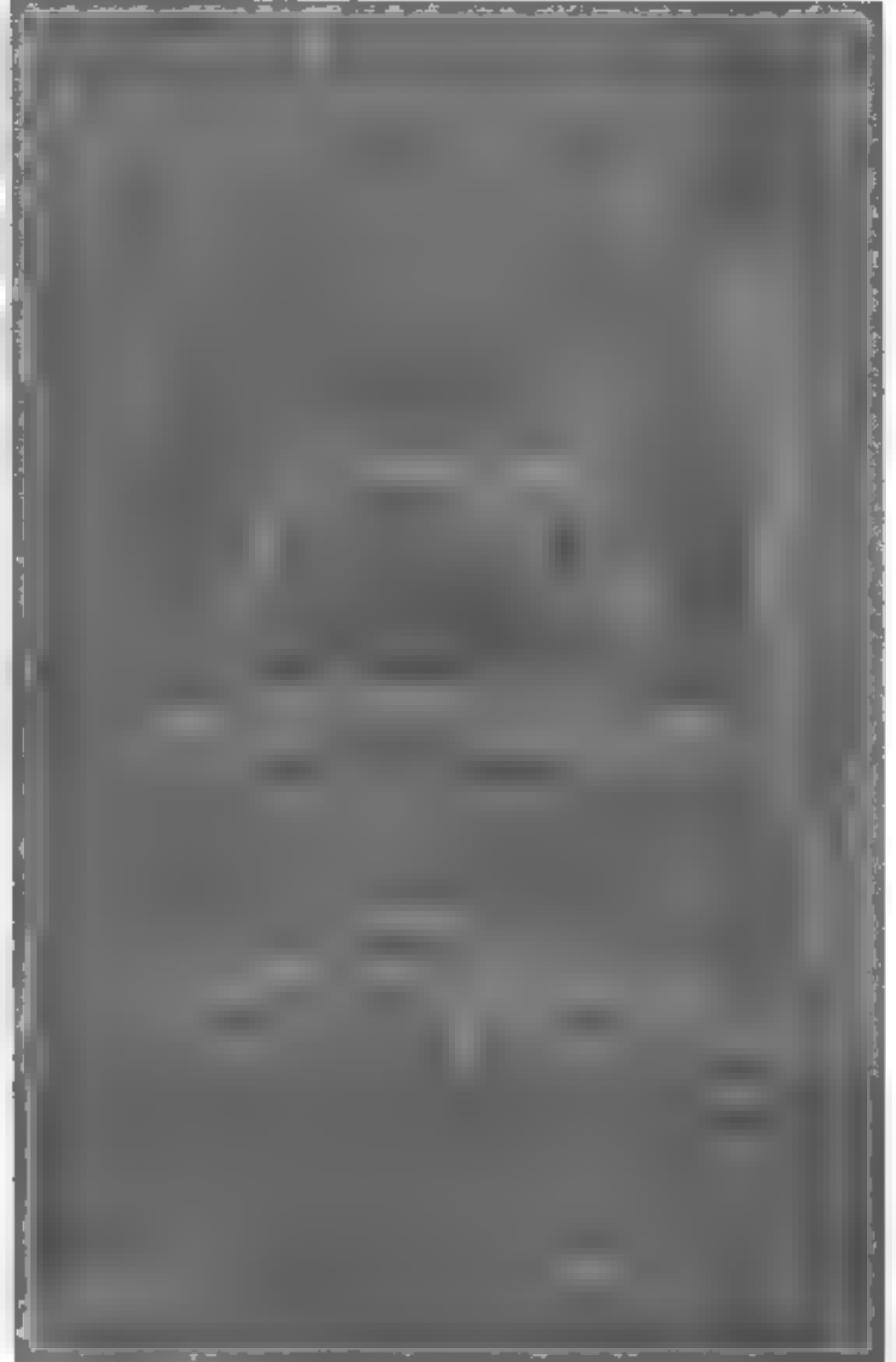
ก็ละ-ขัว เป็น ขาวว่า แล้ว ระบุชัดว่าไทยละ หรือ ไทยลว่า หรือไทยทวาลาซึ่ง-ไทยะ-มีคำชื่อเผ่าว่า ไตหย่า และ ไตยัก เฉพาะ-ไตยัก นี้ก็มีอยู่ตั้งแต่มาเลเซียลงไปถึง ขัว-อินโดนีเซีย คงทั่วถึงทั้ง บอเนียว และ นิวกีนี ซึ่งมีชื่อว่า-ชาวบก หรือ ชาวบกอยู่ อาจไปถึงออสเตรเลีย และ นิวซีแลนด์ ทั้งบัดนี้ ได้พบหลักฐานว่าไปถึงแคนาดาได้อเมริกาได้อินเผ่าซุพูดคำไทยว่า “ข้าชื่อออก้า” กับ อเมริกากลาง คือ พวกมายา หรือ แมย์ยา และได้คือพวก อินคา มีทั้งชื่อไทย กับ จารึกเป็นตัวสือไทย เป็น คำชื่อไทย เป็นรูปปู้ บั้น สลัก และ หล่อ ไว้อีก จึงชัดเจนว่าไทยนี้มีอยู่ตลอดกาลมา ทั้งได้สร้างสิ่งต่าง ๆ ไว้มาก จึงปรากฏตลอด อาจไปถึงแอฟริกา เพราะมีระนาบของไทยไปอยู่แล้ว เฉพาะขัวนี้มีหลักฐานอยู่มากมายพร้อมอยู่ตลอดไปด้วย

ถาวรวัตถุพระพุทธศาสนาและจารึกไทย

ณ ทะเลใต้



พระพุทธรูปทองสำริดปางปฐมเทศนา
ในประเทศไทย วัดเพชรลือ



พระพุทธรูปหินทรายแน่น ปางปฐมเทศนาเดิมอยู่ ณ ชาว
มาลิต ณ วัดพระแก้วไทย

ทั้งสององค์นี้ทำเหมือนกันหรือแบบเดียวกัน องค์ซ้ายพระพักตร์ไทย องค์ขวาพระพักตร์ชวา มองเห็นชัด ส่วนอื่นเหมือนกันหมด ณ ขอบประกาศนิตย แต่กระทั้งทำมือทั้ง ๒ ก็เหมือนกัน รอบนอกซ้ายลายเลข ๕ ขวาลายเลข ๖ แม้ฐานกลีบบัวคว่ำ-หงาย ก็เหมือนกัน จึงแน่ใจว่าเอาแบบไปจากไทย หรือว่าช่างไทยลงไปกระทำไว้ และพระจิวรเรียบอย่างนี้ จะดูกันอย่างไรไม่รู้ ถึงกับกล่าวกันว่าเป็นแบบมหายาน คือพระธยานิพุทธจะเห็นไม่ครองผ้าหรืออย่างไรไม่รู้ได้ และได้กล่าวมาแล้ว ทั้งได้นำมากล่าวในที่นี้ เพื่อยืนยันเป็นทางฝ่ายเดรวาทของไทย แต่ว่าทำด้วยหินก็ทำได้เรียบขนาดนั้น เป็นฝีมือช่างทั่ว ๆ ไป กับทั้งมหายานไม่เคยมีในไทยและทะเลใต้ ถ้ามีพระสงฆ์ไทยคงมีเมียได้ไปแล้ว



Plate 342 Sendangduwur. Badjanehara. wall-decoration

กำแพงหินมีลายสลักจิตรกรรม

สำหรับแผ่นที่ ๓๔๒ นี้ มีขอบอกไว้เป็นคำขวา แน่ใจว่าอ่านไม่ถูก แต่มีคำบอกว่า ลายจิตรกรรมกำแพงผาผั่ง ทั้งซ้ายและขวามีลาย คัด หรือ ๑๑ น่าจะเป็นลายสือไทย ช่วงผู้ทำคงชื่อ คัด ได้ทำลายเป็นลายสือจารึกชื่อตัวเองไว้ การคิดสร้างลายอย่างนี้ไทยชำนานาญมาตลอด จึงคิดสร้างออกแบบลวดลายไว้ แม้จะเป็นลายสลัก ตาม ปั้น เขียน หล่อ สุก และ ปัก พัก เย็บ ก็กระทำได้ทั้งชายและหญิง

สำหรับจิตรกรรมลายไทยชิ้นนี้ ณ ส่วนบนได้ทำรูปหน้าจั่วไทยไว้ ที่รูป ป้านลมซ้าย ทำขึ้นอย่างนั้นเป็นรูปใบไม้ยอดขึ้นอย่างนั้น จะเห็นเป็นป้านลมชัดเจนและขวาก็เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เป็นสิ่งของไทยและไทยได้ไปกระทำไว้ ให้มีสัญลักษณ์ไทย เพื่อให้ไทยรู้จึงได้อย่างที่ได้เล่ามานั้น



Plate 343 Islamic tombstone tralajn. A. D. 1457

หินสลักใบสีมา มีลายสือไทย

ส่วนแผ่นที่ ๓๔๓ นี้ บอกว่าเป็นหินจารึกหลุมศพของชาวอิสลาม ที่คราตาจา พ.ศ. ๒๐๐๐ (ค.ศ. ๑๔๕๗) แต่เป็นรูปแบบอย่างนี้ เป็นใบสีมาบอกเขตพระอุโบสถของไทย แต่ทางอิสลามมีใบสีมาปักไว้ บางทีซ้อนกัน ๓-๕ ใบ เป็นหลักฝังกระดูกศพเหมือนกัน ณ ลายเส้นกลางนั้น เป็นลายสือไทย อ่านได้ความว่า พ่อขุนฟ้าระวี สำหรับลวดลายรูปแบบอย่างนี้ เป็นสมัยสุโขทัย คงเป็นใบสีมาเขตพระอุโบสถ ที่พ่อขุนฟ้าระวีสร้างเมื่ออิสลามิกเข้าครอง เห็นว่าสาวงามดี ก็เอาไปปักเป็นหินจารึกหลุมฝังศพ ณ พ.ศ. ๒๐๐๐ นั้น

สำหรับใบสีมานี้ ลายสือที่จารึกไว้นั้นปรากฏ ก่อ อ. จะอยู่ล่างคามแบบลายสือกาหกกลางส่วนได้ ช่วงใต้ทั้งซ้ายและขวา รูป อ. และ ค. ยอดจะเป็นรูปป้านลมเห็นได้ชัด

ลายสือไทย ปรางค์ที่ทะเลใต้

รูปเคารพนี้ได้ให้ถ่ายจากหนังสือ Ancient Indonesian Art

ทำโดย Dr. A.J. BERNET KEMPERS

พระญาคณะศวร

ถ้าชาวอินโดนีเซียไม่ได้เรียนหนังสือไทยก็ต้องช่าง
และ ขอม หรือบาไทย ไปทำและเขียนไว้ ถึงรูปเคารพแล้ว
ตรงวงม้วนจะเห็นลายอ่อน มีมือไทยแท้บอกว่า ค.ศ. ๑๒๓๕
พ.ศ. ๑๗๘๒ ก่อนจารึกหลัก ๑๔๔ ปี

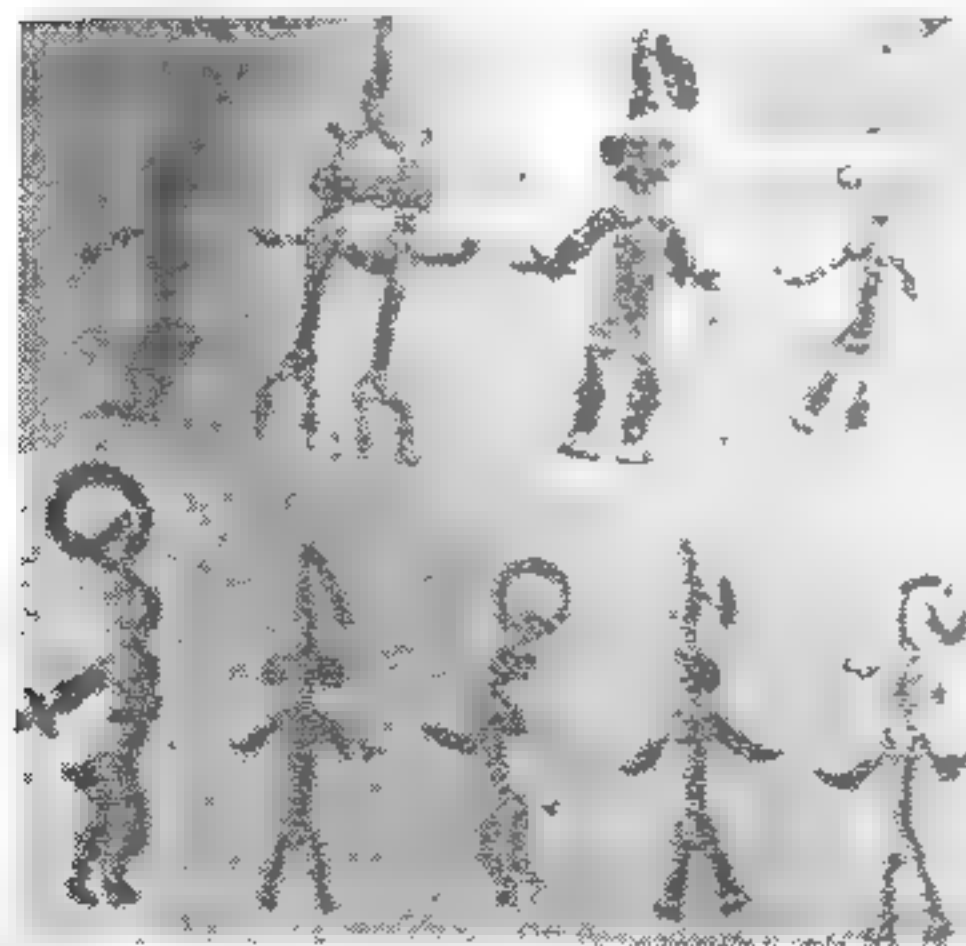
ลายสือว่าพญามเหสชา ออกเสียงอินโดนีเซียอย่างไร
ไม่รู้ ที่อ่านนั้นตามเสียงไทยเห็นชัดว่าพญาคือลายสือไทย จ
เน เป็นตัวขอมสระเอเลือนหายไป ส. ไทยเอาล่างขึ้นบน ย่า
ชัดเจน ลายสือไทย

พระญา จ เน สยาม



ฐานด้านหลังมีลายสือไทยปนลายสือขอม ซึ่งลงไปมี
ที่ขวา ในแผนที่ยังมีเขาพระร่วง เขาสูงและชื่อสุโขทัยได้
พิมพ์แผนที่และชื่อไว้แล้ว

ลายสือไทย ที่หล่อไว้บนหัวตัวคน ทำชื่อ “ลาย” เป็นชื่อตัวหนังสือ อาจทำเป็นตัวหนังสือเชิดสอน
อันเป็นต้นเหตุที่เปลี่ยนชื่อ “ลายสือไทย” เป็นชื่อ “หนังสือไทย”



บนจากซ้าย ๑ ลายรูปคัวอ. ๒ ลายรูปตัว ศ. ๓
ลายรูปตัว ว. ๔ ลายรูปตัว พ.

ล่างจากซ้าย ๑ ลายรูปเลข ๑ และ ๐ ๒ ลายรูปตัว
ณ. ๓ ลายรูปเลข ๖ ๔ ๕ ลายรูป ตัว ผ. ๕ ลายรูป
ตัว อ. ที่พบมีเท่านั้นพอเป็นเค้าให้รู้ ที่มีซ้ำกันยืนยันว่ามี
หลายชุด

พ.อ. ประดิษฐ์ ถ่ายทอดจากหนังสือ Ancient Indonesian Art
ทำโดย ค็อกเตอร์เบอเนต เคมเปอร์ส ว่าเป็นสำริด ศิลปะก่อนฮินดู
อาจก่อนศรีวิชัย หรือสมัยศรีวิชัย

ลายไคยะ หรือ ไทย ที่ไคยัก Dayak ทำไว้



สาวไคยัก หรือ ไคยักซาราวัก (A DAYAK BEAUTY SARAWAK) ถ่ายทอดจากโปสการ์ดมีขายในมาเลเซียทั่วไปซึ่งฝรั่งจ้างให้ถอดเสื้อ ที่รู้จักเพราะมีเงาชั้นในปรากฏ บ้างเอิญแต่งตัวตามประเพณีนุ่งถุง ซึ่งเรียกว่าโสร่ง หรือ สะรอง (in Sarong) ซึ่งเป็นชื่อชื่อเดียวกับโสร่ง สะรอง ฉลององค์ไทย และลายผ้าชิ้นเป็นลายชื่อ “ลายสือไทย” เป็นชื่อลายผ้ายัก ซึ่งช่างยักภูบัวเขาบอกว่า เป็นชื่อ “ลายยัก” ชื่อหนึ่ง

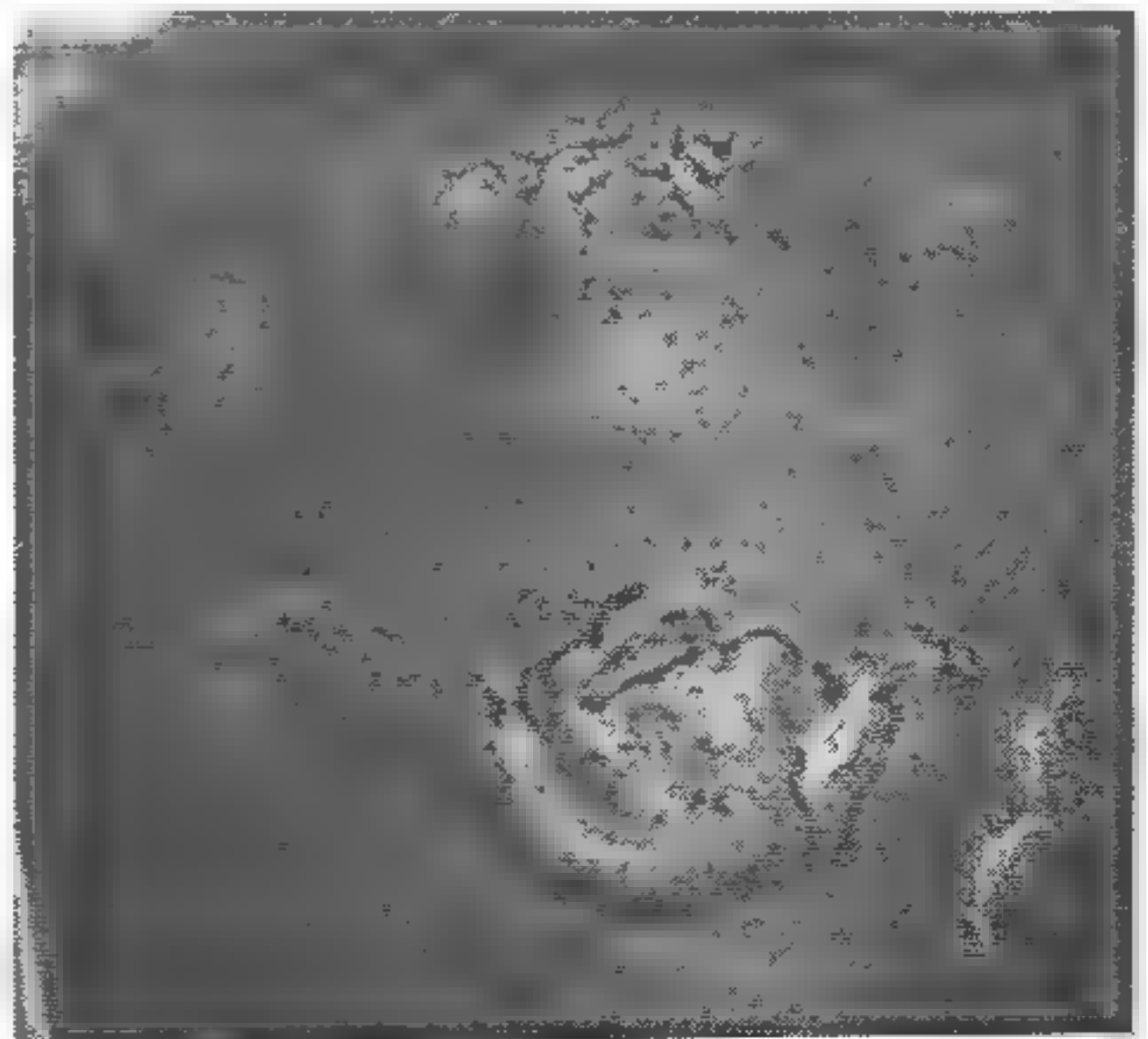
ที่ลายผ้าจะเห็น “สือ” ชัดเจน ที่มุ่งเอามือซ้ายทับ อ. จึงตัดรูปที่ พ.อ. ประดิษฐ์ ถ่ายให้ ตัดมาเรียงกันก็เห็นชัดว่าลาย “สือ” เป็นเครื่องยืนยันอีกชั้นหนึ่งว่า ไทยะ ลวะได้นำชื่อ โสร่ง ฉลอง และลายสือไทยลงไป แต่ชาวทะเลใต้ไม่ออกเสียง ท. ออกเป็น ด. จึงชื่อ ไคยัก หรือ ไทยะ หน้าดา รอยยิ้ม เครื่องประดับผม ช่วงตัวตลอดถึงส่วนสัดที่ไทยถือเป็นคำราว่าคอกบัวดูมหรือถุงทองนั้นตรงกันหมดคือไทย ๆ นี่เอง

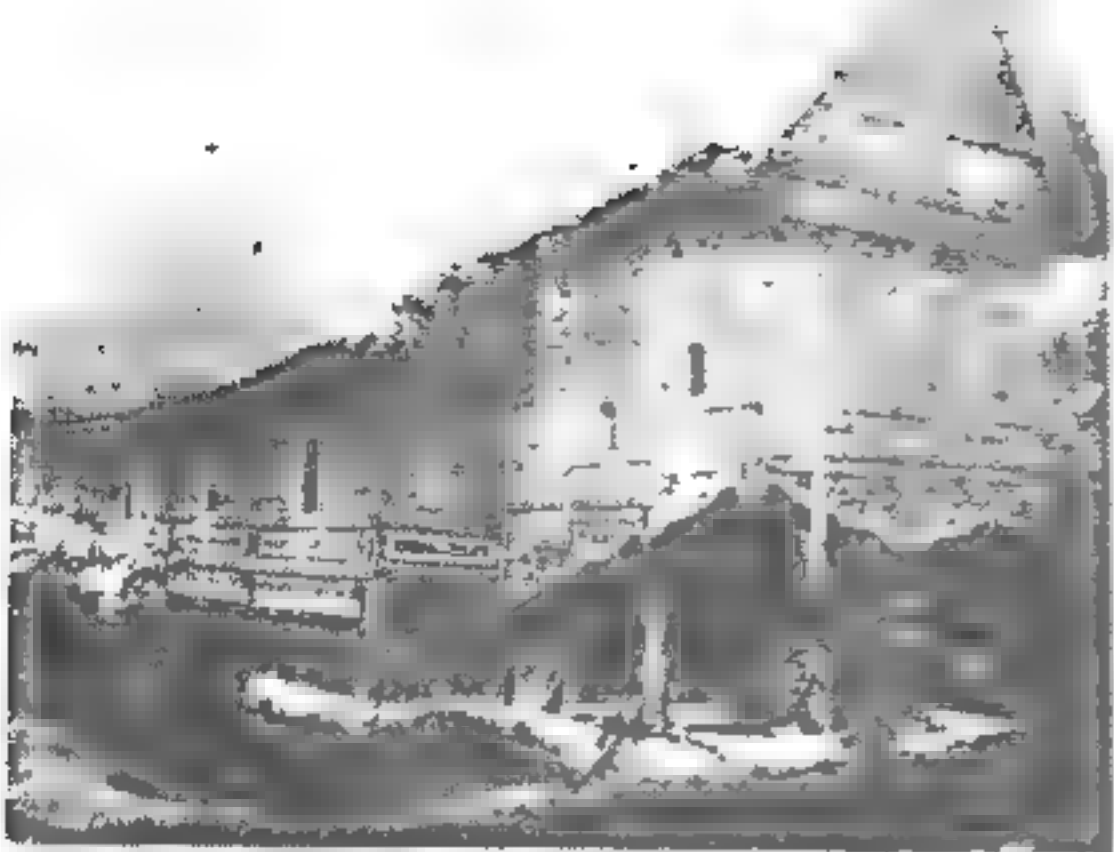
ดีใจยิ่งที่เห็น ไคยัก หรือ ไทยะ กับ ไทยลวะ เป็นพวกเดียวกันและสูงเกียรติที่กินคนมาเหมือนกัน เกินกว่าเกียรติที่ร่วมกับพวกใดที่วังหน้าเขามาตลอดนั้น พวกนี้ยังฉลาดรู้ลายสือทำผ้าเป็นดีกว่าพวกใดที่โง่เขลาทำอะไรไม่เป็นสักอย่าง

และยังมีลายซึ่งพวกเผ่าไคยะทำลายสือไทยได้ ซึ่งปรากฏในเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น ลายผ้า ลายปักอบ ลายเครื่องเงิน และ ลายไหซอง หรือโพลงน้ำ ที่มีลายไหซองน้ำจากหนังสือ PAGANINNOCENCE

ที่จีนได้ มีพวกไคย่าอยู่ พวกไคย่านี่ จีนบอกว่ายังกินคนอยู่และลักขาลายเรียกว่า แซคาฮวนบ้าง กับทั้งพวกไคย่าเหล่านี้ เป็นพวกชาวเขา ซึ่งเป็นชื่อเดียวกับพวกชาวป่า สำหรับผ้าถุงและเสื้อ ผ้าโพกก็ทำแบบเดียวกัน จึงยืนยันได้ว่า ไคยะ ไทย ไคยา เป็นพวกเดียวกันทั้งหมด

ลายที่ไหซอง ข้ายบนลายกลุ่มเมฆแต่ประดิษฐ์เส้นเป็นลาย ค อ หรือ ๖ ๑ ขวา-ทั้งบนและล่างตัวมังกรลอย ข้ายหางชี้ซ้าย ลายสือ ใ กลางตัวและหัวกษัตริย์ขึ้น มีเล็บชี้ซ้าย จะเห็นเป็น ค.ท. ขาวขาวขึ้น มีเล็บออกชี้ขวา จะเห็นเป็น อ กลุ่มเมฆซ้ายสุดจะเห็นข้างในบนลาย อ และ ๖ ล่าง ค และ ๑ ดูจะเป็นะ รวมได้ว่า ไคยะ ไทยะ





MENANGKABAU HOUSE, CENTRAL SUMATRA
(Chicago Natural History Museum)

บ้านแม่นางกอบัว หรือแม่นางกะเบา
ณ ศูนย์กลางประเทศ เกาะสุมาตรา



MENANGKABAU RICE GRANARIES, PADANG HIGHLANDS,
SUMATRA
(Chicago Natural History Museum)

ยุ้งฉางข้าวเปลือกชาวแม่นางกอบัว
ณ ทุ่งราบใหญ่ เกาะสุมาตรา

ทั้งหมด-จะเห็นหลังคาแอ่นลง หรือสันอ่อนท้องช้างทุกหลัง

รูปถ่ายและชื่อนี้พบในหนังสือ The People Malaysia เห็นว่าลักษณะคล้ายไทย ต่างเพียงไม่มีป้านลม และข้าวเท่านั้น คุณลักษณะการทำ เสาตั้งไม่ตัด เฉพาะยุ้งหรือฉางข้าวเปลือก มักทำห้องเดียวใช้เสา ๔ ต้น ที่แยกจากสัดส่วนไทย คือข้างบนใหญ่ ข้างล่างเล็ก สัดส่วนไทยนั้นข้างบนเล็ก ข้างล่างใหญ่ ที่แยกกัน “สอบบน” ซึ่งแน่ใจว่าเป็นคนไทย เมื่อลงไปในพื้นที่นั้น ๆ ได้สร้างเครื่องของไทย จึงคิดสร้างทำส่วนตัดให้แยกออกไป อันเป็นเครื่องอ้างของพวกเขา พร้อมกับใช้ชื่อนั้น ซึ่งอ่านเป็นชื่อไทยได้ทั้ง ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคนไทยที่ลงไปอยู่ มักปลูกต้นโตนด (ตาล) กับมะพร้าวไว้ เพื่อทำน้ำตาลกิน ในที่นี้เห็นเพียงต้นมะพร้าวเท่านั้นและที่ทำน้ำตาลเมาและน้ำตาลปึก น้ำตาลหม้อนั้น

ทำได้เพียงคนไทยเท่านั้น จึงเชื่อว่าเป็นคนไทย ได้อ่านเป็นคำไทยว่า แม่นางกอบัว หรือแม่นางกะเบา คำชื่อไทยซึ่งได้อยู่และตั้งชื่อไว้ พร้อมกับได้สร้างและทำไว้

ลายปักงอบ สายขาววงใน บนล่าง อ และ ๖ สายล่าง ค และ ๑ เมื่อดูจากสายขาว ช้ายจะเห็นลาย ใ ค และ ๑ ทำทางอย่างนี้ จะเห็นเป็นรูปสิงโต และ ท และ ย นอนหงายคือ ไทย



ลายสืออียิปต์โบราณ

ลายสือจากศิลาจารึกพระนามของ “ปโตเลมี” และคลีโอพัตรา ช่วยให้ “แชนโปลิออน” ถอดความลายสือไอยคุปต์ที่เขาค้นพบได้

ตารางเทียบเสียงลายสืออียิปต์โบราณ

	Letter in Greek	Signes hiéroglyphiques	Signes hiéroglyphiques
อ.อา A	A	ว.ม.	𐀀 𐀁 𐀂 𐀃 𐀄 𐀅 𐀆 𐀇 𐀈 𐀉
บ B	B	ค.ม.	𐀊 𐀋 𐀌 𐀍 𐀎 𐀏
ย C G	Γ	ค.ร	𐀐 𐀑
ด D	Δ	ค.ล	𐀒 𐀓
อ E	E	ค.	𐀔 𐀕
ซ Z	Z		
ห H	H	ค.ม. ค.ร ค.ล	𐀖 𐀗 𐀘 𐀙 𐀚 𐀛 𐀜 𐀝 𐀞 𐀟 𐀠 𐀡 𐀢 𐀣 𐀤 𐀥 𐀦 𐀧 𐀨 𐀩 𐀪 𐀫 𐀬 𐀭 𐀮 𐀯 𐀰 𐀱 𐀲 𐀳 𐀴 𐀵 𐀶 𐀷 𐀸 𐀹 𐀺 𐀻 𐀼 𐀽 𐀾 𐀿 𐁀 𐁁 𐁂 𐁃 𐁄 𐁅 𐁆 𐁇 𐁈 𐁉 𐁊 𐁋 𐁌 𐁍 𐁎 𐁏 𐁐 𐁑 𐁒 𐁓 𐁔 𐁕 𐁖 𐁗 𐁘 𐁙 𐁚 𐁛 𐁜 𐁝 𐁞 𐁟 𐁠 𐁡 𐁢 𐁣 𐁤 𐁥 𐁦 𐁧 𐁨 𐁩 𐁪 𐁫 𐁬 𐁭 𐁮 𐁯 𐁰 𐁱 𐁲 𐁳 𐁴 𐁵 𐁶 𐁷 𐁸 𐁹 𐁺 𐁻 𐁼 𐁽 𐁾 𐁿 𐂀 𐂁 𐂂 𐂃 𐂄 𐂅 𐂆 𐂇 𐂈 𐂉 𐂊 𐂋 𐂌 𐂍 𐂎 𐂏 𐂐 𐂑 𐂒 𐂓 𐂔 𐂕 𐂖 𐂗 𐂘 𐂙 𐂚 𐂛 𐂜 𐂝 𐂞 𐂟 𐂠 𐂡 𐂢 𐂣 𐂤 𐂥 𐂦 𐂧 𐂨 𐂩 𐂪 𐂫 𐂬 𐂭 𐂮 𐂯 𐂰 𐂱 𐂲 𐂳 𐂴 𐂵 𐂶 𐂷 𐂸 𐂹 𐂺 𐂻 𐂼 𐂽 𐂾 𐂿 𐃀 𐃁 𐃂 𐃃 𐃄 𐃅 𐃆 𐃇 𐃈 𐃉 𐃊 𐃋 𐃌 𐃍 𐃎 𐃏 𐃐 𐃑 𐃒 𐃓 𐃔 𐃕 𐃖 𐃗 𐃘 𐃙 𐃚 𐃛 𐃜 𐃝 𐃞 𐃟 𐃠 𐃡 𐃢 𐃣 𐃤 𐃥 𐃦 𐃧 𐃨 𐃩 𐃪 𐃫 𐃬 𐃭 𐃮 𐃯 𐃰 𐃱 𐃲 𐃳 𐃴 𐃵 𐃶 𐃷 𐃸 𐃹 𐃺 𐃻 𐃼 𐃽 𐃾 𐃿 𐄀 𐄁 𐄂 𐄃 𐄄 𐄅 𐄆 𐄇 𐄈 𐄉 𐄊 𐄋 𐄌 𐄍 𐄎 𐄏 𐄐 𐄑 𐄒 𐄓 𐄔 𐄕 𐄖 𐄗 𐄘 𐄙 𐄚 𐄛 𐄜 𐄝 𐄞 𐄟 𐄠 𐄡 𐄢 𐄣 𐄤 𐄥 𐄦 𐄧 𐄨 𐄩 𐄪 𐄫 𐄬 𐄭 𐄮 𐄯 𐄰 𐄱 𐄲 𐄳 𐄴 𐄵 𐄶 𐄷 𐄸 𐄹 𐄺 𐄻 𐄼 𐄽 𐄾 𐄿 𐅀 𐅁 𐅂 𐅃 𐅄 𐅅 𐅆 𐅇 𐅈 𐅉 𐅊 𐅋 𐅌 𐅍 𐅎 𐅏 𐅐 𐅑 𐅒 𐅓 𐅔 𐅕 𐅖 𐅗 𐅘 𐅙 𐅚 𐅛 𐅜 𐅝 𐅞 𐅟 𐅠 𐅡 𐅢 𐅣 𐅤 𐅥 𐅦 𐅧 𐅨 𐅩 𐅪 𐅫 𐅬 𐅭 𐅮 𐅯 𐅰 𐅱 𐅲 𐅳 𐅴 𐅵 𐅶 𐅷 𐅸 𐅹 𐅺 𐅻 𐅼 𐅽 𐅾 𐅿 𐆀 𐆁 𐆂 𐆃 𐆄 𐆅 𐆆 𐆇 𐆈 𐆉 𐆊 𐆋 𐆌 𐆍 𐆎 𐆏 𐆐 𐆑 𐆒 𐆓 𐆔 𐆕 𐆖 𐆗 𐆘 𐆙 𐆚 𐆛 𐆜 𐆝 𐆞 𐆟 𐆠 𐆡 𐆢 𐆣 𐆤 𐆥 𐆦 𐆧 𐆨 𐆩 𐆪 𐆫 𐆬 𐆭 𐆮 𐆯 𐆰 𐆱 𐆲 𐆳 𐆴 𐆵 𐆶 𐆷 𐆸 𐆹 𐆺 𐆻 𐆼 𐆽 𐆾 𐆿 𐇀 𐇁 𐇂 𐇃 𐇄 𐇅 𐇆 𐇇 𐇈 𐇉 𐇊 𐇋 𐇌 𐇍 𐇎 𐇏 𐇐 𐇑 𐇒 𐇓 𐇔 𐇕 𐇖 𐇗 𐇘 𐇙 𐇚 𐇛 𐇜 𐇝 𐇞 𐇟 𐇠 𐇡 𐇢 𐇣 𐇤 𐇥 𐇦 𐇧 𐇨 𐇩 𐇪 𐇫 𐇬 𐇭 𐇮 𐇯 𐇰 𐇱 𐇲 𐇳 𐇴 𐇵 𐇶 𐇷 𐇸 𐇹 𐇺 𐇻 𐇼 𐇽 𐇾 𐇿 𐈀 𐈁 𐈂 𐈃 𐈄 𐈅 𐈆 𐈇 𐈈 𐈉 𐈊 𐈋 𐈌 𐈍 𐈎 𐈏 𐈐 𐈑 𐈒 𐈓 𐈔 𐈕 𐈖 𐈗 𐈘 𐈙 𐈚 𐈛 𐈜 𐈝 𐈞 𐈟 𐈠 𐈡 𐈢 𐈣 𐈤 𐈥 𐈦 𐈧 𐈨 𐈩 𐈪 𐈫 𐈬 𐈭 𐈮 𐈯 𐈰 𐈱 𐈲 𐈳 𐈴 𐈵 𐈶 𐈷 𐈸 𐈹 𐈺 𐈻 𐈼 𐈽 𐈾 𐈿 𐉀 𐉁 𐉂 𐉃 𐉄 𐉅 𐉆 𐉇 𐉈 𐉉 𐉊 𐉋 𐉌 𐉍 𐉎 𐉏 𐉐 𐉑 𐉒 𐉓 𐉔 𐉕 𐉖 𐉗 𐉘 𐉙 𐉚 𐉛 𐉜 𐉝 𐉞 𐉟 𐉠 𐉡 𐉢 𐉣 𐉤 𐉥 𐉦 𐉧 𐉨 𐉩 𐉪 𐉫 𐉬 𐉭 𐉮 𐉯 𐉰 𐉱 𐉲 𐉳 𐉴 𐉵 𐉶 𐉷 𐉸 𐉹 𐉺 𐉻 𐉼 𐉽 𐉾 𐉿 𐊀 𐊁 𐊂 𐊃 𐊄 𐊅 𐊆 𐊇 𐊈 𐊉 𐊊 𐊋 𐊌 𐊍 𐊎 𐊏 𐊐 𐊑 𐊒 𐊓 𐊔 𐊕 𐊖 𐊗 𐊘 𐊙 𐊚 𐊛 𐊜 𐊝 𐊞 𐊟 𐊠 𐊡 𐊢 𐊣 𐊤 𐊥 𐊦 𐊧 𐊨 𐊩 𐊪 𐊫 𐊬 𐊭 𐊮 𐊯 𐊰 𐊱 𐊲 𐊳 𐊴 𐊵 𐊶 𐊷 𐊸 𐊹 𐊺 𐊻 𐊼 𐊽 𐊾 𐊿 𐋀 𐋁 𐋂 𐋃 𐋄 𐋅 𐋆 𐋇 𐋈 𐋉 𐋊 𐋋 𐋌 𐋍 𐋎 𐋏 𐋐 𐋑 𐋒 𐋓 𐋔 𐋕 𐋖 𐋗 𐋘 𐋙 𐋚 𐋛 𐋜 𐋝 𐋞 𐋟 𐋠 𐋡 𐋢 𐋣 𐋤 𐋥 𐋦 𐋧 𐋨 𐋩 𐋪 𐋫 𐋬 𐋭 𐋮 𐋯 𐋰 𐋱 𐋲 𐋳 𐋴 𐋵 𐋶 𐋷 𐋸 𐋹 𐋺 𐋻 𐋼 𐋽 𐋾 𐋿 𐌀 𐌁 𐌂 𐌃 𐌄 𐌅 𐌆 𐌇 𐌈 𐌉 𐌊 𐌋 𐌌 𐌍 𐌎 𐌏 𐌐 𐌑 𐌒 𐌓 𐌔 𐌕 𐌖 𐌗 𐌘 𐌙 𐌚 𐌛 𐌜 𐌝 𐌞 𐌟 𐌠 𐌡 𐌢 𐌣 𐌤 𐌥 𐌦 𐌧 𐌨 𐌩 𐌪 𐌫 𐌬 𐌭 𐌮 𐌯 𐌰 𐌱 𐌲 𐌳 𐌴 𐌵 𐌶 𐌷 𐌸 𐌹 𐌺 𐌻 𐌼 𐌽 𐌾 𐌿 𐍀 𐍁 𐍂 𐍃 𐍄 𐍅 𐍆 𐍇 𐍈 𐍉 𐍊 𐍋 𐍌 𐍍 𐍎 𐍏 𐍐 𐍑 𐍒 𐍓 𐍔 𐍕 𐍖 𐍗 𐍘 𐍙 𐍚 𐍛 𐍜 𐍝 𐍞 𐍟 𐍠 𐍡 𐍢 𐍣 𐍤 𐍥 𐍦 𐍧 𐍨 𐍩 𐍪 𐍫 𐍬 𐍭 𐍮 𐍯 𐍰 𐍱 𐍲 𐍳 𐍴 𐍵 𐍶 𐍷 𐍸 𐍹 𐍺 𐍻 𐍼 𐍽 𐍾 𐍿 𐎀 𐎁 𐎂 𐎃 𐎄 𐎅 𐎆 𐎇 𐎈 𐎉 𐎊 𐎋 𐎌 𐎍 𐎎 𐎏 𐎐 𐎑 𐎒 𐎓 𐎔 𐎕 𐎖 𐎗 𐎘 𐎙 𐎚 𐎛 𐎜 𐎝 𐎞 𐎟 𐎠 𐎡 𐎢 𐎣 𐎤 𐎥 𐎦 𐎧 𐎨 𐎩 𐎪 𐎫 𐎬 𐎭 𐎮 𐎯 𐎰 𐎱 𐎲 𐎳 𐎴 𐎵 𐎶 𐎷 𐎸 𐎹 𐎺 𐎻 𐎼 𐎽 𐎾 𐎿 𐏀 𐏁 𐏂 𐏃 𐏄 𐏅 𐏆 𐏇 𐏈 𐏉 𐏊 𐏋 𐏌 𐏍 𐏎 𐏏 𐏐 𐏑 𐏒 𐏓 𐏔 𐏕 𐏖 𐏗 𐏘 𐏙 𐏚 𐏛 𐏜 𐏝 𐏞 𐏟 𐏠 𐏡 𐏢 𐏣 𐏤 𐏥 𐏦 𐏧 𐏨 𐏩 𐏪 𐏫 𐏬 𐏭 𐏮 𐏯 𐏰 𐏱 𐏲 𐏳 𐏴 𐏵 𐏶 𐏷 𐏸 𐏹 𐏺 𐏻 𐏼 𐏽 𐏾 𐏿 𐐀 𐐁 𐐂 𐐃 𐐄 𐐅 𐐆 𐐇 𐐈 𐐉 𐐊 𐐋 𐐌 𐐍 𐐎 𐐏 𐐐 𐐑 𐐒 𐐓 𐐔 𐐕 𐐖 𐐗 𐐘 𐐙 𐐚 𐐛 𐐜 𐐝 𐐞 𐐟 𐐠 𐐡 𐐢 𐐣 𐐤 𐐥 𐐦 𐐧 𐐨 𐐩 𐐪 𐐫 𐐬 𐐭 𐐮 𐐯 𐐰 𐐱 𐐲 𐐳 𐐴 𐐵 𐐶 𐐷 𐐸 𐐹 𐐺 𐐻 𐐼 𐐽 𐐾 𐐿 𐑀 𐑁 𐑂 𐑃 𐑄 𐑅 𐑆 𐑇 𐑈 𐑉 𐑊 𐑋 𐑌 𐑍 𐑎 𐑏 𐑐 𐑑 𐑒 𐑓 𐑔 𐑕 𐑖 𐑗 𐑘 𐑙 𐑚 𐑛 𐑜 𐑝 𐑞 𐑟 𐑠 𐑡 𐑢 𐑣 𐑤 𐑥 𐑦 𐑧 𐑨 𐑩 𐑪 𐑫 𐑬 𐑭 𐑮 𐑯 𐑰 𐑱 𐑲 𐑳 𐑴 𐑵 𐑶 𐑷 𐑸 𐑹 𐑺 𐑻 𐑼 𐑽 𐑾 𐑿 𐒀 𐒁 𐒂 𐒃 𐒄 𐒅 𐒆 𐒇 𐒈 𐒉 𐒊 𐒋 𐒌 𐒍 𐒎 𐒏 𐒐 𐒑 𐒒 𐒓 𐒔 𐒕 𐒖 𐒗 𐒘 𐒙 𐒚 𐒛 𐒜 𐒝 𐒞 𐒟 𐒠 𐒡 𐒢 𐒣 𐒤 𐒥 𐒦 𐒧 𐒨 𐒩 𐒪 𐒫 𐒬 𐒭 𐒮 𐒯 𐒰 𐒱 𐒲 𐒳 𐒴 𐒵 𐒶 𐒷 𐒸 𐒹 𐒺 𐒻 𐒼 𐒽 𐒾 𐒿 𐓀 𐓁 𐓂 𐓃 𐓄 𐓅 𐓆 𐓇 𐓈 𐓉 𐓊 𐓋 𐓌 𐓍 𐓎 𐓏 𐓐 𐓑 𐓒 𐓓 𐓔 𐓕 𐓖 𐓗 𐓘 𐓙 𐓚 𐓛 𐓜 𐓝 𐓞 𐓟 𐓠 𐓡 𐓢 𐓣 𐓤 𐓥 𐓦 𐓧 𐓨 𐓩 𐓪 𐓫 𐓬 𐓭 𐓮 𐓯 𐓰 𐓱 𐓲 𐓳 𐓴 𐓵 𐓶 𐓷 𐓸 𐓹 𐓺 𐓻 𐓼 𐓽 𐓾 𐓿 𐔀 𐔁 𐔂 𐔃 𐔄 𐔅 𐔆 𐔇 𐔈 𐔉 𐔊 𐔋 𐔌 𐔍 𐔎 𐔏 𐔐 𐔑 𐔒 𐔓 𐔔 𐔕 𐔖 𐔗 𐔘 𐔙 𐔚 𐔛 𐔜 𐔝 𐔞 𐔟 𐔠 𐔡 𐔢 𐔣 𐔤 𐔥 𐔦 𐔧 𐔨 𐔩 𐔪 𐔫 𐔬 𐔭 𐔮 𐔯 𐔰 𐔱 𐔲 𐔳 𐔴 𐔵 𐔶 𐔷 𐔸 𐔹 𐔺 𐔻 𐔼 𐔽 𐔾 𐔿 𐕀 𐕁 𐕂 𐕃 𐕄 𐕅 𐕆 𐕇 𐕈 𐕉 𐕊 𐕋 𐕌 𐕍 𐕎 𐕏 𐕐 𐕑 𐕒 𐕓 𐕔 𐕕 𐕖 𐕗 𐕘 𐕙 𐕚 𐕛 𐕜 𐕝 𐕞 𐕟 𐕠 𐕡 𐕢 𐕣 𐕤 𐕥 𐕦 𐕧 𐕨 𐕩 𐕪 𐕫 𐕬 𐕭 𐕮 𐕯 𐕰 𐕱 𐕲 𐕳 𐕴 𐕵 𐕶 𐕷 𐕸 𐕹 𐕺 𐕻 𐕼 𐕽 𐕾 𐕿 𐖀 𐖁 𐖂 𐖃 𐖄 𐖅 𐖆 𐖇 𐖈 𐖉 𐖊 𐖋 𐖌 𐖍 𐖎 𐖏 𐖐 𐖑 𐖒 𐖓 𐖔 𐖕 𐖖 𐖗 𐖘 𐖙 𐖚 𐖛 𐖜 𐖝 𐖞 𐖟 𐖠 𐖡 𐖢 𐖣 𐖤 𐖥 𐖦 𐖧 𐖨 𐖩 𐖪 𐖫 𐖬 𐖭 𐖮 𐖯 𐖰 𐖱 𐖲 𐖳 𐖴 𐖵 𐖶 𐖷 𐖸 𐖹 𐖺 𐖻 𐖼 𐖽 𐖾 𐖿 𐗀 𐗁 𐗂 𐗃 𐗄 𐗅 𐗆 𐗇 𐗈 𐗉 𐗊 𐗋 𐗌 𐗍 𐗎 𐗏 𐗐 𐗑 𐗒 𐗓 𐗔 𐗕 𐗖 𐗗 𐗘 𐗙 𐗚 𐗛 𐗜 𐗝 𐗞 𐗟 𐗠 𐗡 𐗢 𐗣 𐗤 𐗥 𐗦 𐗧 𐗨 𐗩 𐗪 𐗫 𐗬 𐗭 𐗮 𐗯 𐗰 𐗱 𐗲 𐗳 𐗴 𐗵 𐗶 𐗷 𐗸 𐗹 𐗺 𐗻 𐗼 𐗽 𐗾 𐗿 𐘀 𐘁 𐘂 𐘃 𐘄 𐘅 𐘆 𐘇 𐘈 𐘉 𐘊 𐘋 𐘌 𐘍 𐘎 𐘏 𐘐 𐘑 𐘒 𐘓 𐘔 𐘕 𐘖 𐘗 𐘘 𐘙 𐘚 𐘛 𐘜 𐘝 𐘞 𐘟 𐘠 𐘡 𐘢 𐘣 𐘤 𐘥 𐘦 𐘧 𐘨 𐘩 𐘪 𐘫 𐘬 𐘭 𐘮 𐘯 𐘰 𐘱 𐘲 𐘳 𐘴 𐘵 𐘶 𐘷 𐘸 𐘹 𐘺 𐘻 𐘼 𐘽 𐘾 𐘿 𐙀 𐙁 𐙂 𐙃 𐙄 𐙅 𐙆 𐙇 𐙈 𐙉 𐙊 𐙋 𐙌 𐙍 𐙎 𐙏 𐙐 𐙑 𐙒 𐙓 𐙔 𐙕 𐙖 𐙗 𐙘 𐙙 𐙚 𐙛 𐙜 𐙝 𐙞 𐙟 𐙠 𐙡 𐙢 𐙣 𐙤 𐙥 𐙦 𐙧 𐙨 𐙩 𐙪 𐙫 𐙬 𐙭 𐙮 𐙯 𐙰 𐙱 𐙲 𐙳 𐙴 𐙵 𐙶 𐙷 𐙸 𐙹 𐙺 𐙻 𐙼 𐙽 𐙾 𐙿 𐚀 𐚁 𐚂 𐚃 𐚄 𐚅 𐚆 𐚇 𐚈 𐚉 𐚊 𐚋 𐚌 𐚍 𐚎 𐚏 𐚐 𐚑 𐚒 𐚓 𐚔 𐚕 𐚖 𐚗 𐚘 𐚙 𐚚 𐚛 𐚜 𐚝 𐚞 𐚟 𐚠 𐚡 𐚢 𐚣 𐚤 𐚥 𐚦 𐚧 𐚨 𐚩 𐚪 𐚫 𐚬 𐚭 𐚮 𐚯 𐚰 𐚱 𐚲 𐚳 𐚴 𐚵 𐚶 𐚷 𐚸 𐚹 𐚺 𐚻 𐚼 𐚽 𐚾 𐚿 𐛀 𐛁 𐛂 𐛃 𐛄 𐛅 𐛆 𐛇 𐛈 𐛉 𐛊 𐛋 𐛌 𐛍 𐛎 𐛏 𐛐 𐛑 𐛒 𐛓 𐛔 𐛕 𐛖 𐛗 𐛘 𐛙 𐛚 𐛛 𐛜 𐛝 𐛞 𐛟 𐛠 𐛡 𐛢 𐛣 𐛤 𐛥 𐛦 𐛧 𐛨 𐛩 𐛪 𐛫 𐛬 𐛭 𐛮 𐛯 𐛰 𐛱 𐛲 𐛳 𐛴 𐛵 𐛶 𐛷 𐛸 𐛹 𐛺 𐛻 𐛼 𐛽 𐛾 𐛿 𐜀 𐜁 𐜂 𐜃 𐜄 𐜅 𐜆 𐜇 𐜈 𐜉 𐜊 𐜋 𐜌 𐜍 𐜎 𐜏 𐜐 𐜑 𐜒 𐜓 𐜔 𐜕 𐜖 𐜗 𐜘 𐜙 𐜚 𐜛 𐜜 𐜝 𐜞 𐜟 𐜠 𐜡 𐜢 𐜣 𐜤 𐜥 𐜦 𐜧 𐜨 𐜩 𐜪 𐜫 𐜬 𐜭 𐜮 𐜯 𐜰 𐜱 𐜲 𐜳 𐜴 𐜵 𐜶 𐜷 𐜸 𐜹 𐜺 𐜻 𐜼 𐜽 𐜾 𐜿 𐝀 𐝁 𐝂 𐝃 𐝄 𐝅 𐝆 𐝇 𐝈 𐝉 𐝊 𐝋 𐝌 𐝍 𐝎 𐝏 𐝐 𐝑 𐝒 𐝓 𐝔 𐝕 𐝖 𐝗 𐝘 𐝙 𐝚 𐝛 𐝜 𐝝 𐝞 𐝟 𐝠 𐝡 𐝢 𐝣 𐝤 𐝥 𐝦 𐝧 𐝨 𐝩 𐝪 𐝫 𐝬 𐝭 𐝮 𐝯 𐝰 𐝱 𐝲 𐝳 𐝴 𐝵 𐝶 𐝷 𐝸 𐝹 𐝺 𐝻 𐝼 𐝽 𐝾 𐝿 𐞀 𐞁 𐞂 𐞃 𐞄 𐞅 𐞆 𐞇 𐞈 𐞉 𐞊 𐞋 𐞌 𐞍 𐞎 𐞏 𐞐 𐞑 𐞒 𐞓 𐞔 𐞕 𐞖 𐞗 𐞘 𐞙 𐞚 𐞛 𐞜 𐞝 𐞞 𐞟 𐞠 𐞡 𐞢 𐞣 𐞤 𐞥 𐞦 𐞧 𐞨 𐞩 𐞪 𐞫 𐞬 𐞭 𐞮 𐞯 𐞰 𐞱 𐞲 𐞳 𐞴 𐞵 𐞶 𐞷 𐞸 𐞹 𐞺 𐞻 𐞼 𐞽 𐞾 𐞿 𐟀 𐟁 𐟂 𐟃 𐟄 𐟅 𐟆 𐟇 𐟈 𐟉 𐟊 𐟋 𐟌 𐟍 𐟎 𐟏 𐟐 𐟑 𐟒 𐟓 𐟔 𐟕 𐟖 𐟗 𐟘 𐟙 𐟚 𐟛 𐟜 𐟝 𐟞 𐟟 𐟠 𐟡 𐟢 𐟣 𐟤 𐟥 𐟦 𐟧 𐟨 𐟩 𐟪 𐟫 𐟬 𐟭 𐟮 𐟯 𐟰 𐟱 𐟲 𐟳 𐟴 𐟵 𐟶 𐟷 𐟸 𐟹 𐟺 𐟻 𐟼 𐟽 𐟾 𐟿 𐠀 𐠁 𐠂 𐠃 𐠄 𐠅 𐠆 𐠇 𐠈 𐠉 𐠊 𐠋 𐠌 𐠍 𐠎 𐠏 𐠐 𐠑 𐠒 𐠓 𐠔 𐠕 𐠖 𐠗 𐠘 𐠙 𐠚 𐠛 𐠜 𐠝 𐠞 𐠟 𐠠 𐠡 𐠢 𐠣 𐠤 𐠥 𐠦 𐠧 𐠨 𐠩 𐠪 𐠫 𐠬 𐠭 𐠮 𐠯 𐠰 𐠱 𐠲 𐠳 𐠴 𐠵 𐠶 𐠷 𐠸 𐠹 𐠺 𐠻 𐠼 𐠽 𐠾 𐠿 𐡀 𐡁 𐡂 𐡃 𐡄 𐡅 𐡆 𐡇 𐡈 𐡉 𐡊 𐡋 𐡌 𐡍 𐡎 𐡏 𐡐 𐡑 𐡒 𐡓 𐡔 𐡕 𐡖 𐡗 𐡘 𐡙 𐡚 𐡛 𐡜 𐡝 𐡞 𐡟 𐡠 𐡡 𐡢 𐡣 𐡤 𐡥 𐡦 𐡧 𐡨 𐡩 𐡪 𐡫 𐡬 𐡭 𐡮 𐡯 𐡰 𐡱 𐡲 𐡳 𐡴 𐡵 𐡶 𐡷 𐡸 𐡹 𐡺 𐡻 𐡼 𐡽 𐡾 𐡿 𐢀 𐢁 𐢂 𐢃 𐢄 𐢅 𐢆 𐢇 𐢈 𐢉 𐢊 𐢋 𐢌 𐢍 𐢎 𐢏 𐢐 𐢑 𐢒 𐢓 𐢔 𐢕 𐢖 𐢗 𐢘 𐢙 𐢚 𐢛 𐢜 𐢝 𐢞 𐢟 𐢠 𐢡 𐢢 𐢣 𐢤 𐢥 𐢦 𐢧 𐢨 𐢩 𐢪 𐢫 𐢬 𐢭 𐢮 𐢯 𐢰 𐢱 𐢲 𐢳 𐢴 𐢵 𐢶 𐢷 𐢸 𐢹 𐢺 𐢻 𐢼 𐢽 𐢾 𐢿 𐣀 𐣁 𐣂 𐣃 𐣄 𐣅 𐣆 𐣇 𐣈 𐣉 𐣊 𐣋 𐣌 𐣍 𐣎 𐣏 𐣐 𐣑 𐣒 𐣓 𐣔 𐣕 𐣖 𐣗 𐣘 𐣙 𐣚 𐣛 𐣜 𐣝 𐣞 𐣟 𐣠 𐣡 𐣢 𐣣 𐣤 𐣥 𐣦 𐣧 𐣨 𐣩 𐣪 𐣫 𐣬 𐣭 𐣮 𐣯 𐣰 𐣱 𐣲 𐣳 𐣴 𐣵 𐣶 𐣷 𐣸 𐣹 𐣺 𐣻 𐣼 𐣽 𐣾 𐣿 𐤀 𐤁 𐤂 𐤃 𐤄 𐤅 𐤆 𐤇 𐤈 𐤉 𐤊 𐤋 𐤌 𐤍 𐤎 𐤏 𐤐 𐤑 𐤒 𐤓 𐤔 𐤕 𐤖 𐤗 𐤘 𐤙 𐤚 𐤛 𐤜 𐤝 𐤞 𐤟 𐤠 𐤡 𐤢 𐤣 𐤤 𐤥 𐤦 𐤧 𐤨 𐤩 𐤪 𐤫 𐤬 𐤭 𐤮 𐤯 𐤰 𐤱 𐤲 𐤳 𐤴 𐤵 𐤶 𐤷 𐤸 𐤹 𐤺 𐤻 𐤼 𐤽 𐤾 𐤿 𐥀 𐥁 𐥂 𐥃 𐥄 𐥅 𐥆 𐥇 𐥈

ลายสืออียิปต์ (นำมาเป็นตัวอย่าง)

บนสุด ลายสือชื่อ โปโตเลมี ขวา จะเห็นเขียนเรียงซ้ายไปขวา ซ้าย จะเห็นเขียนเรียงขวาไปซ้าย อนุสาวรีย์เข้มขวาสุด จะเห็นเขียนบนลงล่าง คือจะเขียนอย่างไรก็ได้

ต่ำลงมา ลายสือชื่อ คลีโอพัตรา ที่ทำแบบนั้น จะเห็นเขียนเรียงซ้ายไปขวา ส่วนที่อนุสาวรีย์เข้ม จะเห็นเขียนบนลงล่าง
























































กลางลายอู๋ จะเห็นลายขีดเส้นไปหากัน เพื่อเห็นลายตัวอ่านที่เป็นชนิดเดียวกันเช่นรูป ๔ เหลี่ยมที่อ่านเป็น พ. เป็นต้น

ล่างสุด ลายสือชื่อ อเล็กซานทรส์ซึ่งยืนยันลายสืออ่าน เป็นรูปอย่างนี้ ต่อมาได้เป็นตัวหนังสือ เช่น N คือ น. เมื่อเป็นตัวหนังสือแล้วเหมือน ก. ไทย



ระบบแบบตัวสือชาวอียิปต์

ตัวสือชาวอียิปต์ ที่ยังเป็นลายรูอ่าน (ไฮโรกลีฟ hieroglyph) ซึ่ง-แซมโปลียงได้กระทำเป็นกฎแจอ่านไว้ปรากฏ แบบอยู่หน้าซ้ายนั้น มีแบบเป็นตัวสือ (เดโมติก-DEMOTIC) ซึ่งชื่อนี้เป็นคำอังกฤษและไทย ส่วนชื่อคำ

ชาวอียิปต์เหล่านั้นยังไม่ได้เรียนภาษาอียิปต์เขียนจึงไม่รู้ ที่กระทำนี้ไม่ใช่ภาษาชาวอียิปต์แท้ เป็นแต่เพียงตัวลายและตัวสืออียิปต์เขียนเท่านั้น อย่างข้างบนมีคำชื่อว่า โปโตเลมี และ คลีโอพัตรา หรือ คลีโอพัตรา แต่คำคำชื่อ ไลออน Lion เป็นภาษาชาวอียิปต์แล้ว ที่ทำ

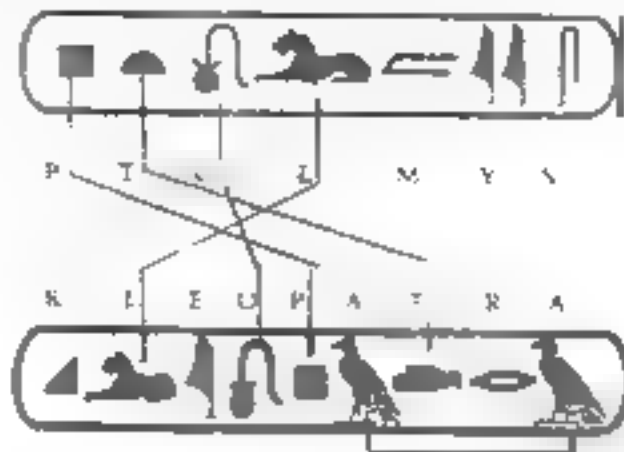
รูปสิงโตหมอบขึ้นเสียงอ่านเป็น ล. แล้วก็พอเห็นเค้ากระทำลายตามชื่อคำอียิปต์เขียน  จะเห็น  รูปสามเหลี่ยมอ่านเป็น ค. ครั้นเป็นตัวสือแล้วจะเห็น      และรูปสิงโตหมอบซ้ายและขวา   อ่านเป็น ล. เป็นตัวสือแล้วจะเห็นเป็น    รูปมีคคั้งมีคมซ้าย   อ่านเป็น  เป็นตัวสือแล้วจะเห็น  ตัวเสาคั้งโค้งซ้ายและขวามีโคมห้อย   อ่านเป็น โอ. เป็นตัวสือแล้ว   รูป  สี่เหลี่ยมอ่านเป็น ป. เป็นตัวสือแล้ว   นกยืนหันซ้ายและขวา   อ่านเป็น ะ.ว. เป็นตัวสือแล้ว   รูปมือแบซ้ายหรือก่อนขนมบึงและมี     อ่านเป็น ท.ค. เป็นตัวสือแล้ว     รูปปาก   อ่านเป็น ร. เป็นตัวสือแล้ว    รูปนก   อ่านเป็น ำ. รวมรูปแสดงอย่างข้างบน   อ่านว่า คลีโอพัตรา เป็นตัวสือก็เขียนอย่างนี้           

เท่าที่นำมาเหล่านั้น เพื่อเห็นลายรูชื่อ หรือออกเสียงอ่านพูด กับตัวสือนั้นต่างกัน หนังสืออียิปต์เขียนเอารูปต่าง ๆ ขึ้นเป็นตัวสือ-พยัญชนะ และเป็นไม้-สระ ตัวที่เป็นรูปนั้น ๆ ก็เป็นชื่อนั้น ๆ ที่อังกฤษเขาให้ชื่อว่า ไฮโรกลีฟ hieroglyph ครั้นเอาเข้าอ่านเป็นตัวสือแล้ว เรียกว่า ไฮโรกลีฟิกซ์ hieroglyphics แต่ในที่นี้เรียกและแปลว่า แบบระบบลายรูอ่าน เฉพาะศัพท์ประกอบปัจจัยอย่างนี้ อันแปลว่าเนื่อง หรือ ประกอบเข้ากับลายรูนั้น ตรงกับลายสือ หรือตัวสือของไทย เมื่อเป็นคำผกออกไปจนกระทั่งมองไม่เห็นเค้าเดิมอันเป็นตัวสือปัจจุบันและเป็นตัวเขียน หรือตัวพิมพ์ ก็แล้วแต่ชื่อว่า ตัวสือ หรือ หนังสือซึ่งฝรั่งเขาเรียกว่า DEMOTIC เดโมติก นั้น

Champlion, finally deciding that Ptolemy might be read phonetically, patiently reconstructed the name, sound by sound, from Greek and Coptic into demotic then into an earlier hieratic script and finally into hieroglyphics. It came out  , or Ptolemy, and could be spelled both right-to-left and in other directions, as on the obelisk on the right.




In 1822 a copy of the inscription from an obelisk at Philae, excavated seven years earlier, was made available to Champlion. He was stunned to see confirmed in its hieroglyphics a name he had reconstructed many times from a demotic papyrus, the cartouche of Cleopatra.



A comparison of two royal names from the Philae inscription—a tribute to the goddess Isis from Ptolemy IX and his wife Cleopatra, ancestors of the well-known Cleopatra, shows the deductive process by which Champlion confirmed that some hieroglyphics were meant to be heard as well as seen. Assuming the pronunciation would be similar to the Greek, he first identified three phonetic symbols—the p, k and sound symbols—present in both names. Champlion correctly concluded that the two different s signs were homophones, like the f and ph in English, equally valid symbols for the same sound. Thus armed with four known letters, Champlion was able to deduce the remaining ones from their positions.



A L E X A N D R O S















Now possessing a combined total of 12 phonograms, or sound symbols, Champlion eagerly applied them to a third cartouche and was able to decipher the name —Alexander (above). Convinced that his phonetic approach would work for all non-Egyptian names, Champlion gathered as many cartouches as he could find dating from the Ptolemaic and Roman periods and quickly translated 80, in the process greatly increasing his list of known phonetic signs. The acid test came in September of 1822, when he tackled some cartouches pre-dating the Greek and Roman eras, and achieved a tremendous breakthrough by deciphering his first purely Egyptian names, Ramesses and Thutmose.

รูปร่างทั้งนี้ ได้เขียนขึ้นใช้เป็นคำพูดต่าง ๆ

ระบบแบบและลายรูอ่าน ควรเป็นการเริ่มชนิดหนึ่งในยุคก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งมีการเขียนเป็นรูปภาพ ก่อน เช่น ที่พบ ณ ผา อันระบุถึงงาหิน ที่ชาวอียิปต์ได้เริ่มขึ้นไว้ จึงเป็นที่ยืนยันข้อคิดเห็น อันยากที่จะแสดงได้ในทางรูปภาพ พวกเขาก็น่าจะเชื่อสิ่งที่ใช้ความคิดประดิษฐ์ขึ้นเพื่อเรียบเรียงความต้องการเป็นคำพูด เหมือนการรวมรูปเส้นตรงว่า บี (bee=ผึ้ง, ครง,) และ ลีฟ (Leaf ใบไม้) เพื่อแสดงเป็นคำพูดภาษาอังกฤษว่า บีลีฟ (belief เชื่อถือ) ได้ใช้อยู่ในคัวสื่อ และ ภาษาอังกฤษ) ฉะนั้น ผู้ชำนาญภาษา อาจเชื่อได้โดยส่วนเดียวต่อการริเริ่มก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่-ระบบแบบลายรูอ่านอันเก่าแก่ที่สุดซึ่งยืนยันอยู่มา ได้สืบกาลเวลาประมาณ ๓,๑๐๐ ปีก่อนคริสตกาลประมาณ ๕,๑๐๐ ปีมาแล้ว ก็เป็นเครื่องอ้างได้ถึงภาษาการเขียนได้เจริญขึ้นอย่างเต็มที่ ถึงกระนั้น ระบบแบบชาวอียิปต์ก็ไม่เคยแผ่มาเป็นคัวสื่ออัลฟาเบตามตามที่รู้จัก พวกเขาได้ก่อตั้งขึ้นเสียงจากอักษรพยัญชนะทุกตัว ในคำพูดของพวกเขา ระบบแบบจึงพิสูจน์ผลสำเร็จอย่างประหลาดถ้าแม้จะไม่พยายามกระทำให้มีขึ้น-ยกเว้นแต่คัดลอกถ่ายเสียงคำพูดของชื่อต่างเมืองตามสระที่เป็นเครื่องหมายให้ทราบกันได้ โดยรวมเสียงกล่าวแล้วเขียนเป็นคัวปรากฏ หรือ เสียงกล่าว และ รูปปรากฏ ที่เขียนรูปแบบโครงสร้างร่างการแปลคำพูดบ้างก็ได้

สัญลักษณ์เสียงคำกล่าว









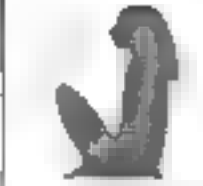

ก็คัวสื่อชาวอียิปต์ ซึ่งเกิดจากการเขียนหมายรู้มี ๒๔ เสียงตัวอักษรพยัญชนะ, สระ, และ จำนวนใหญ่ของอักษร-สอง หรือ สาม ซึ่งรวมกัน ก็แก้คัวแบบข้างล่างนี้ แสดงบางคัวของรูปเหล่านี้เป็นตัวอักษรและ จุดมุ่งหมายเหล่านั้น เป็นส่วนหนึ่งซึ่งให้ความหมาย และ ใกล้ชิดกับเสียงกล่าวของพวกเขา เช่น ใกล้ close เคียวนี้ present ความรู้ และ การจำกัดความหมายที่อำนวยความสะดวกให้เป็นคัวสื่ออักษรพยัญชนะสระที่ใช้เป็นภาษาอังกฤษ

	หนึ่ง-ตามตัวสื่ออย่างแท้จริง UNILITERALS							สอง-ตามตัวสื่อ BILITERALS				สาม-ตามตัวสื่อ TRILITERALS		
SIGN ตามรูปสื่อ														
OBJECT สิ่งของ DEPICTED วัตถุที่เห็น	Owl นกฮูก	Mouth ปาก	Wavy line เส้นขยุกขยิก	Small chick ไก่เล็ก	Hill เนิน	Key กุญแจ	Twisted Fox ตัวงัด	Face หน้า	Milk pail ใน a ne. นม	Swallow นกฮูก	Bird นก	Sword ดาบ	Strap สาย	Heart and pipe หัวใจและ หลอดลม
APPROXIMATE ที่ใกล้เคียงกับ SOUND เสียงกล่าว	ow	m	w	ch	h	k	tw	f	m	s	b	sw	st	h

รูปตัวสื่อ และ คำชื่อออกเสียงกล่าวที่พอเทียบกันได้

เท่าที่เล่ามานั้น ก็ตามที่ชาวอังกฤษเขียนเล่าไว้ จึงปรากฏเป็นคำอังกฤษ ซึ่งเขารู้คำพูดภาษาชาวอียิปต์บ้าง จึงพอเป็นความรู้เรื่องการใช้ลายรูปเป็นเสียงกล่าวคำพูดได้ ที่เล่าอย่างนั้นก็เพราะผู้เขียนไม่รู้ถ้อยคำภาษาชาวอียิปต์.เพียงพอ จึงเล่าเทียบคำไทย กับ คำชาวอียิปต์ไม่ได้ ต่อไปจะกล่าวเทียบกันตามคำพูดชื่อไทย และ คัวสื่อไทย กับ คำอังกฤษ และ คัวสื่ออังกฤษ เท่าที่พบคำ และ ใช้คัวสื่ออย่างเดียวกัน เช่น คำไทยว่า ไฟ ก็เขียนโดยใช้ ฟ. ซึ่งอยู่ในเสียงกล่าวรู้ว่า ฟอ หรือ ฟือ เป็นเสียงกล่าว และ ชื่อ ฟอ คำอังกฤษว่า fire อ่านว่า ไฟรุ ก็มีคามหมายรู้ว่า ไฟ ทั้งออกเสียงพูดเป็นคำว่า ไฟ เหมือนกัน แต่ตัว f นี้เขาอ่านว่า เอฟ หรือ เอฟ เฟาะ อันออกเสียง ฟุ ที่ตัวสะกดจึงออกเสียงที่ไรฟัน แต่ก็ยังเป็นชื่อ ตัวสื่อ=อักษร พยัญชนะว่า f (เอฟ) ฟ ชาวอังกฤษเขาออกเสียงคำพูดประจำว่า ไฟ อยู่แล้ว เวลาเขียนเป็นคัวสื่อจึงเขียนตามราชรูปที่อ่านออกเสียงคำกล่าวตรงชื่อว่า Fire ซึ่งอ่านว่า ไฟ เหมือนไทย โดยใช้เสียง ฟ+ไ F+ i เช่นเดียวกับไฟไทยเท่านี้ ก็พอจะเห็นความเป็นคัวสื่อ และ ภาษา หรือ ภาษาถ้อยคำพูดที่เป็น

ตัวสื่อได้ แต่คำชื่อไทยว่า ไฟ กับคำชื่ออังกฤษว่า ไฟรุ ซึ่งเหมือนกันนี้ คงตั้งคำชื่อใช้เหมือนกันมากกว่าที่จะเอามาใช้ตามกัน ถ้าจะมีปัญหาคิดกันถึงว่า-ไทยไปได้มาจากอังกฤษ ก็คงยืนยันได้เหมือนกันว่า-อังกฤษเอาไปจากไทย คงอ้างได้เช่นเดียวกันเพื่อไม่ให้เสียเปรียบกัน จึงกล่าวได้ว่า-ต่างก็ตั้งคำชื่อขึ้นใช้ และ บังเอิญตรงกันได้

									
Weep ร้องไห้	Man, Son คน บุตร	Cattle, Ox วัวควาย	Beer pot, Drunkennes's เบียร์ (เบียร์) กระปุกดื่มได้	Bee, Honey ผึ้ง น้ำผึ้ง	Nestling บินชน	Jubilation ร. เร็ว	Sail upstream ใบเรือ เหนือ	Woman, Widow หญิง แม่ผัวตาย	Hot country Desert ภูเขา ขนบท ถิ่นแห้งแล้ง

รูปภาพ และ ความหมาย อธิบายแบบไทย

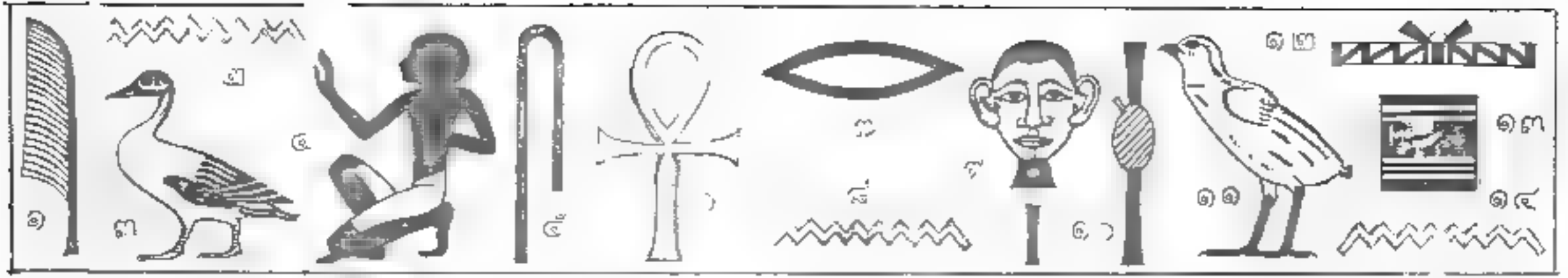
รูปภาพ ที่ใช้เป็นคำพูด หรือว่า ลายรู้อ่านความหมาย จะได้บรรยายตามแบบไทยเพื่อเข้าใจง่ายทั้ง ๑๐ รูปนั้น รูปที่ ๑ แสดงอาการร้องไห้ รูปลายรู้อ่าน ทำรูปลูกคา มีน้ำตาไหลเป็นสายคกลง ๓ หยด ที่ ๒ ทำเป็นรูปเด็กยกมือซ้ายแบยกนิ้วขึ้น มือขวาวางที่หัวใจ หมายความว่า-ลูกรัก รูป ๓ จัว-ทำรูปให้เห็นชัดเจนอย่างนั้น ฯลฯ กรึ้นเขียนเล่าเรื่องนั้น-จะเห็นลายเขียนเรียงกันข้างล่าง (ในนี้อยู่หน้าต่อไปรูปบนนั้น) เช่นรูปที่ ๑ เขียนเป็นรูปใบคองมีกิ่งคาในใบแผ่ออกซ้าย หมายความว่า-เชื้อแผ่ออกไป ที่ ๒ เขียนเป็นรูปสายน้ำไหลมาถึงสายเลือดไปเกิดที่ ๓ เขียนเป็นรูปห่านเป็นกำลังเดิน ให้หมายความว่า-เกิดเป็นชีวิต ฯลฯ พอได้ความหมายรู้ หรือ อ่านรู้อย่างไทย ส่วนภาษาชาวอียิปต์นั้น ไม่มีความรู้ จึงบรรยายไม่ได้บรรยายให้คนไทยรู้ไม่ได้ เพราะไม่ใช่ภาษาไทย

รูปภาพแต่ละรูป ซึ่งให้ความหมาย

รูปภาพแต่ละรูปไม่ใช่ ลายรู้อ่านทั้งหมด จะละทิ้งวิธีการเก่าของพวกเขา อันเป็นรูปภาพคำพูดที่กลายเป็นเสียงภาษาคำพูดที่รู้กันได้ ลายรู้อ่านทั้งหมด ประมาณ ๙๐๐ รูปแบบ ที่ใช้กันตามธรรมดาในระหว่างกษัตริย์พระองค์ใหม่ อย่างน้อยที่สุดก็ ๑๐๐ แบบ ที่เหลืออยู่ให้เห็นได้อย่างชัดเจน ในกาลนั้น ได้ใช้เป็นเครื่องหมายแทนคำพูดที่พวกเขาได้วาดให้เห็นแล้วรู้กันได้ ส่วนมาก พวกเขาได้เขียนเพิ่มไว้กับเสียงภาษาที่ใช้เสียงอย่างเดียวกับคำพูดเป็นเครื่องหมายกำหนดนำให้อูถูกต้อง ดังนั้น คำเฉพาะว่าอนุสาวรีย์ยอดแหลม ออบีลิสก เทกเซนอิซ obelisk-tekhen-is จึงเป็นการใช้อย่างผิดปกติ ได้แสดงเป็นลายรู้อ่านเสียงภาษาถ้อยคำขึ้นเป็นรูปอักษรพยัญชนะเป็น t + kh + n ได้เรียงตามสัญลักษณ์อนุสาวรีย์ออบีลิสก ระบบการได้พิสูจนโคเแบบอย่างแล้ว

พ่อ ให้คำสรรเสริญเป็นของขวัญแก่ลูกของตน

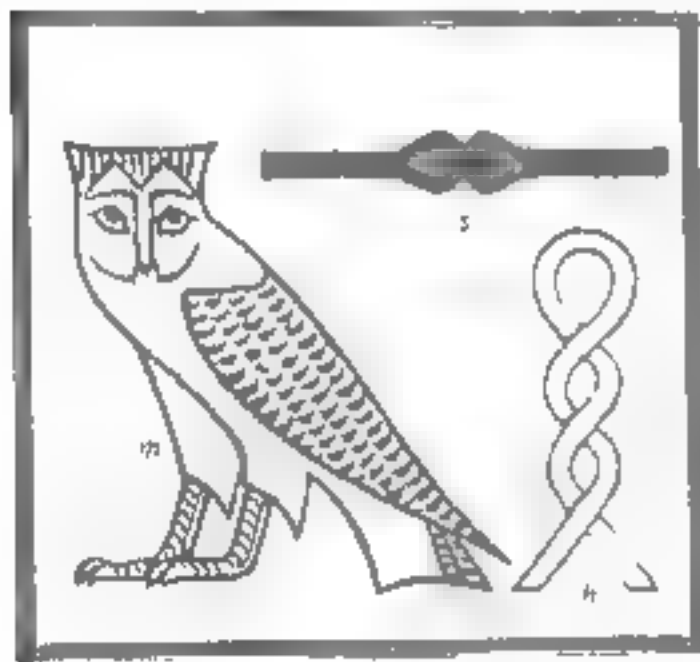
ประโยคนี้ มีความหมายการแปลว่า ถ้าเป็น-ลายรู้อ่าน ก็มีคำอ่านเฉพาะรูปเหล่านั้น ซึ่งมองเห็นคำแปล (ข้างขวา) ว่า “เขาเป็นลูกของเรา ผู้เกิดในชื่อของเรา อันปรากฏอยู่บนเสันนี้” นำมาจากคำจารึกราชวงศ์ที่ ๑๒ ซึ่งเจ้าหน้าที่กองทัพบก (จารึกไว้) เป็นรูปปรากฏช่วยให้รู้ความหมายลายรู้อ่านหมายความว่าอย่างไร โดยทั้ง ๒ ข้อกำหนดความหมาย และ รู้เสียงคำพูดอันประกอบกัน-ซึ่งอาจไม่เป็นรูปคำพูด และ วลี อย่างเดียวกัน แต่ก็บรรจุความรู้สติภูมิใจแห่งความเป็นพ่อที่มีในลูกของเขา



รูปภาพ ที่เขียนขึ้นแสดงความหมายให้รู้ ตามลำดับเลข

- | | |
|--|---|
| ๑. ใบตอง แผ่กิ่งข้าว แผ่ออก | ๘. สายน้ำ ชื่อ (ของเรา) |
| ๒. สายน้ำ เกิดเป็น หรือ สายเลือดเกิดเป็น | ๙. หน้า-อยู่บนเส้น (ชื่อ) อยู่บนเส้น |
| ๓. ห่าน เกิดเป็นชีวิต | ๑๐. ท่อ ขอบัน ช่วงชีวิตที่เป็น |
| ๔. ชายทำท่าตกใจ ถูกเรา | ๑๑. ลูกนกคุ่ม เลี้ยงคำประกอบขึ้นเต็มผลสำเร็จ |
| ๕. สายคล้อง ทบลง ก่อเกิด | ๑๒. หมายการเขียนตั้งใจ เป็นผูกหนังสือ ตัวสื่อ |
| ๖. ห่วงบน สามปลายบาน เป็นชีวิต | ๑๓. เสือ, เครื่องอุปโภค แผ่นหินจารึก |
| ๗. ปาก ออกคำรับ (ว่าเป็นลูก) | ๑๔. สายน้ำ นี้ คือ สายรู้อ่าน ชนิดนี้ |

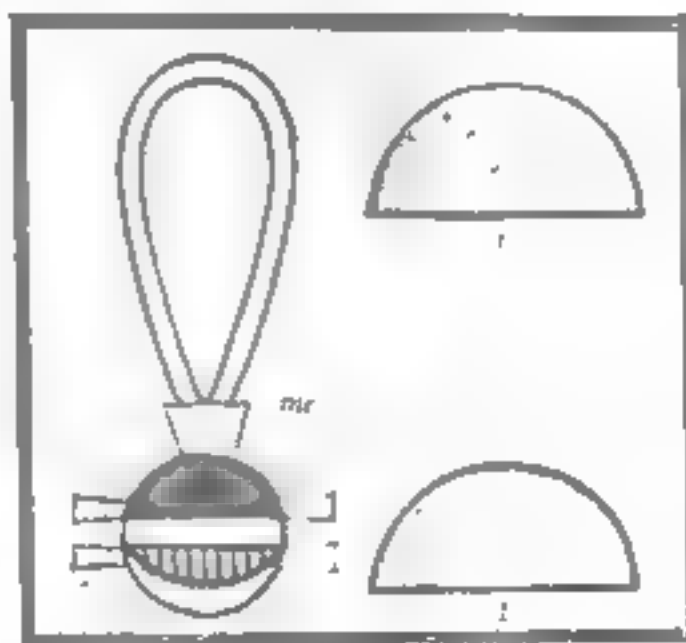
รูปภาพ ที่ใช้เป็นคำพูด ได้อธิบายไว้



M + S + H = CROCODILE

จระเข้ท้องเหลือง

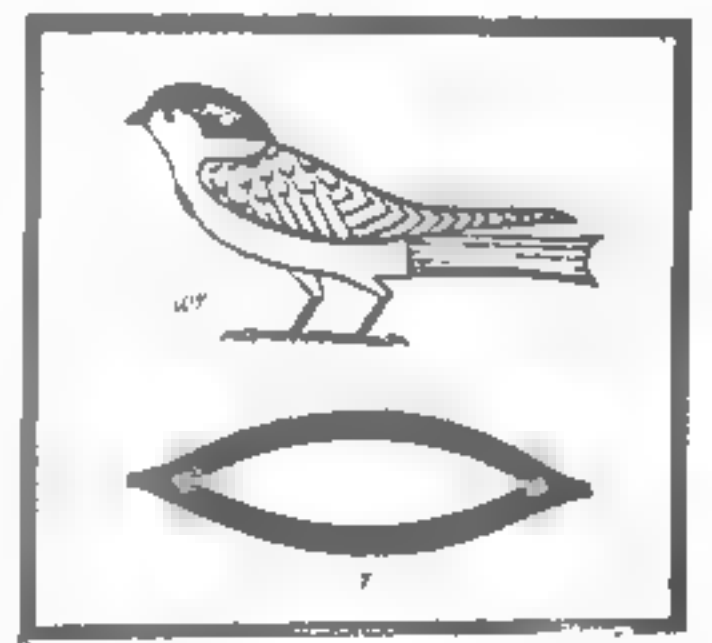
เพื่อแสดงอักษรพยัญชนะ ๓ ตัว (อักษรแปลว่า-กระทำเสียง พยัญชนะแปลว่า-รูปปรากฏ) แห่งคำพูดของพวกเขาได้ กล่าวเรียจระเข้ท้องเหลือง ซึ่งควรเป็นคำระบุชื่อว่า “มีเสห์” “มิเสหฺ” “mesch” “misch” หรือ แม้ ว่า เอ็มเซห์ “emseh” หลัง สระ ซึ่งชาวอียิปต์ประสมรวมกันไว้ เป็นลายรูปชื่ออักษรพยัญชนะซึ่งบ่งบอกทั้ง ๓ ตัวนั้น ทั้งเหล่านั้นด้วย ควรเป็นประสมเน้นสัญลักษณ์สำคัญซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนแห่งจระเข้ท้องเหลืองเฉพาะที่เขียวหรืออาจตรงคำอังกฤษว่าครอก โอะไดลุ



ME + T + T = LIKENESS

ความเหมือนกัน

เริ่มถอดความได้ ควรจะว่า-เหยือกนม และ สองก้อนขนมปัง เป็นสัญลักษณ์อาหาร แต่ทั้งสองนั้น-อาจคิดได้สำหรับจำนวนเหล่านั้นที่จะเป็นห่วงเสียงออกอ้างเป็นคำเดียว จึงยากที่จะแสดงได้ในรูปเดียว สัญลักษณ์ที่ ๑ เป็นอักษรพยัญชนะคู่ ๑ ซึ่งใช้แทนกันได้ และ ทั้ง (อ) ก็ใกล้ชิดกับเสียงกล่าวว่า-กลืนเช่นเดียวกัน คำว่า เช่นเดียวกันนี้อาจใช้เป็นก้อนขนมปัง ๒ ก้อนนั้นเป็นเครื่องเทียบกันได้ในความหมายว่าเช่นเดียวกัน หรือเหมือนกัน



WR + R = GREAT ใหญ่

ลักษณะสำคัญผิดปกติดอย่างหนึ่งของคำพูดจำนวนมาก ที่ใช้ลายรูปหมายรู้พิเศษ เสียงของภาษาหนึ่งเป็นเครื่องประกอบ เพื่อช่วยผู้อ่านให้อ่านได้ สัญลักษณ์รูปปาก-บ่งเฉพาะเสียง ร. r ขึ้นย่นคำสุดออกเสียงนั้นตรงกับ ร. เสียงคำกล่าวจึงครบตามที่ออกเสียงก็เป็นขึ้นโดยธรรมดา ประสมคำพูดซึ่งมีอยู่ ๒ หรือ ๓ ตัวอักษรพยัญชนะตามที่ได้เขียนลายรูปไว้วันนั้น

สื่อไทย และ คำไทยปรากฏ ณ อียิปต์

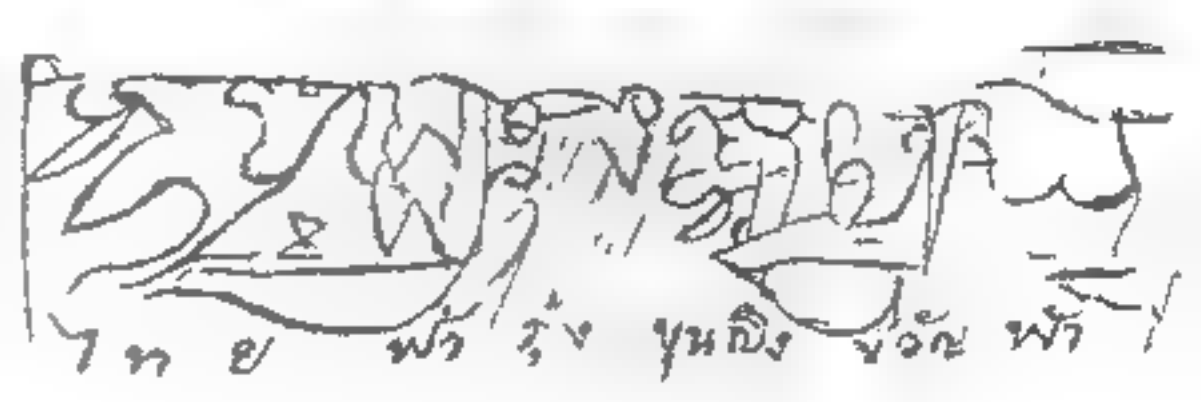
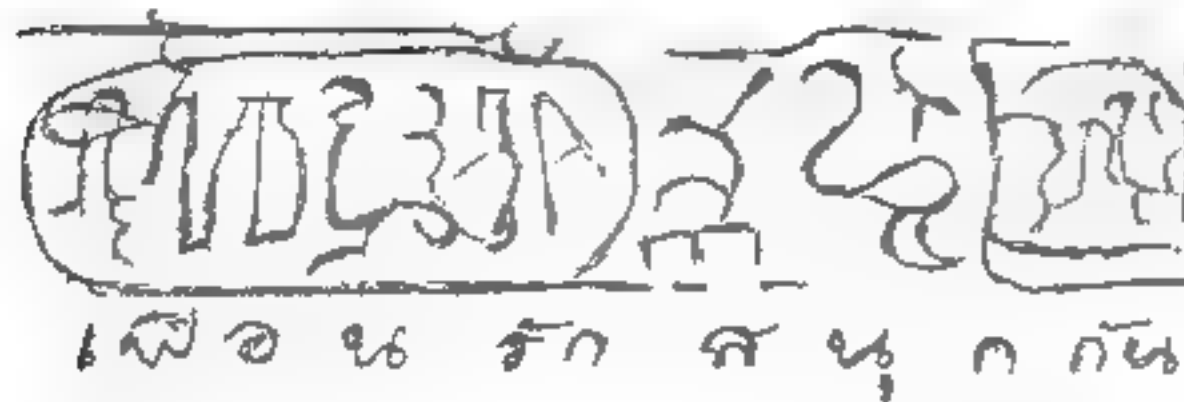
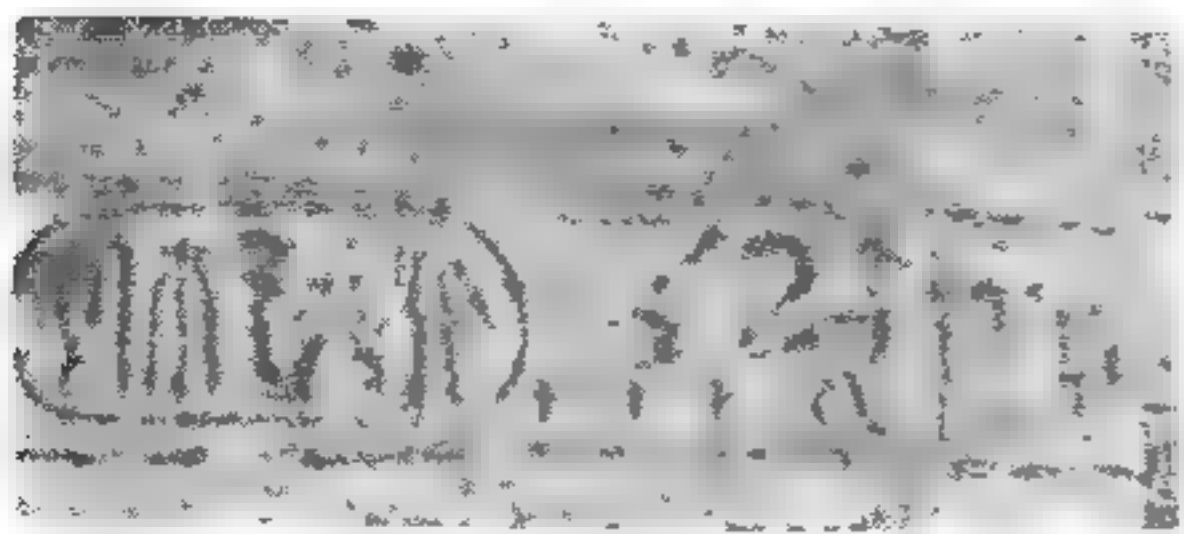


เสาหินที่บิใหญ่โต ทั้งนี้ กลมรอบ ๓๓ ฟุต และ สูง ๖๕ ฟุต ส่วนสกัดอันเหมาะสมเป็นตัวอย่างคลบบันดาล
ให้มีโบสถ์-แอมมอน ณ กานัค (Amon's at Karnak) ปราสาทโบสถ์นี้ พระเจ้าฟาโรหุซ ๒ พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์
ได้ทรงโปรดให้สร้างขึ้นซึ่งมีเครื่องตกแต่งประดับแสดงถึงพระองค์กษัตริย์ทรงสร้างถวาย

พระเจ้าฟาโรหุซ กษัตริย์ใหม่ ๒ พระองค์ (Two New Kingdom Pharaohs) เป็นพระราชวงศ์ที่
๑๔ ก่อน ค.ศ. ๑,๓๐๐ ปี (ประมาณ ๓,๒๕๐ ปีมาแล้ว) ที่ทรงสร้างโบสถ์นี้ คือ พระเจ้าฟาโรหุซเซติ เป็นที่ ๑ พระเจ้า
ฟาโรหุซ แรมเซซ เป็นที่ ๒

ถายสื่อไทยที่ปรากฏ ณ เสาหินนั้น คัดออกมาข้างใต้เขียน
ลงเส้นให้ชัด พอได้เห็น

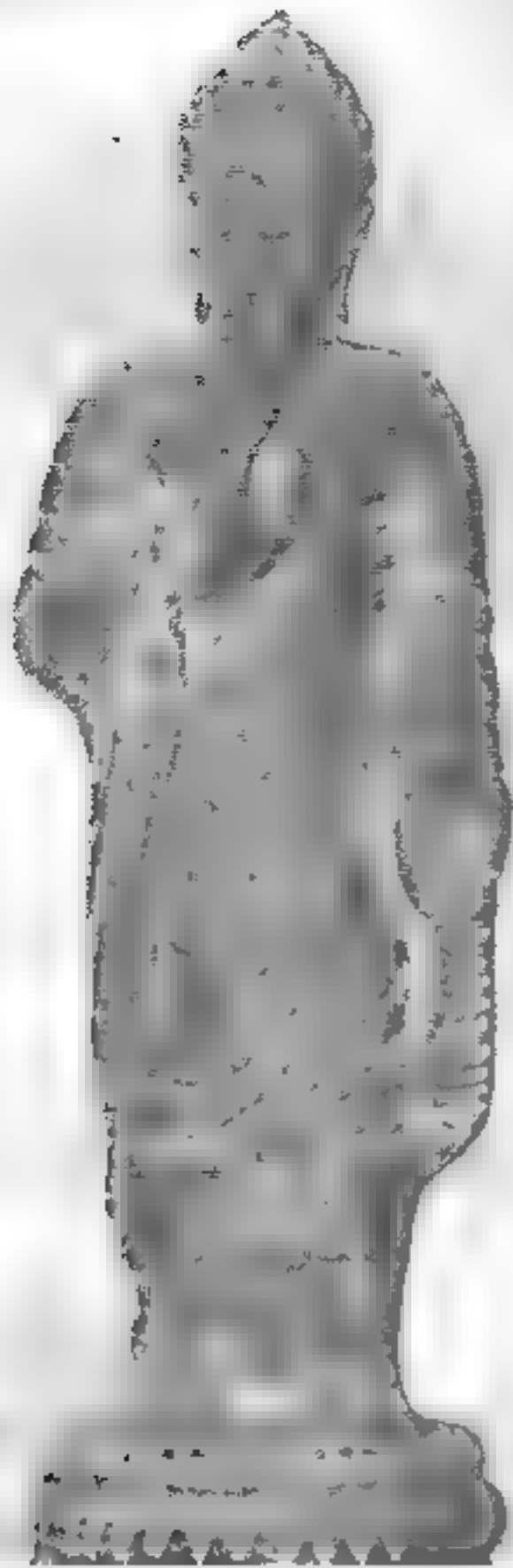
ท่อนล่างซึ่งปรากฏไทย-ย จะเห็นชัดเจนข้างใต้เขียนลงเส้น
ให้ชัด พอได้เห็น



ขวา-ฟ้า ช้อนกันบนอ่านเป็นไม้โท ขุนหญิง กับ ขวัญ ก็ช้อนกัน ต้องคัดเส้นพอจะเห็นได้ ญ ใช้แบบ ๒ ห่อง

ที่สำคัญมากที่สุด และมีคุณค่ามาถึงไทยอย่างเด่นชัด-ก็คือ เสาหินต้นแรกช้ายนั้น นับขึ้นเป็นแถวที่ ๒ ชั้นบนกอบัวนั้น มีตัวสื่อไทย อ่านเป็นคำไทยได้ชัดเจนว่า เพื่อนรัก สนุกกัน (สนุกกัน) แม้ที่อื่น ๆ เช่น-เสาแรกขวานั้น ก็ดูจะเป็นตัวสื่อไทย แต่อ่านไม่ได้ความ ด้วยเหตุเป็นลายเลือนลางไม่ชัดเจน และต้นแรกช้ายนั้น บรรทัดใต้ลงมา อ่านได้ความแจ่มแจ้งเลย ตัวลายนี้อ่านได้ว่า-ไทยฟ้ารุ่ง และ ขุนหญิงขวัญฟ้า เข้าใจว่า-ไทยฟ้ารุ่ง คงเป็น-พ่อขุนใหญ่ ส่วน-ขวัญฟ้า เป็นชื่อ-พระนางขวัญฟ้า หม่อมแทนคำ คือ พระอัครมเหสี หรือ ราชินีนาถ ในบัดนี้ และ ชื่อทั้งคู่ นั้นยืนยันว่า-เป็นไทยเฉพาะเท่านั้น ก็พอได้ความแล้ว คำ-ส. และ น. ที่สนุกกันนั้นชัดเจน และ ที่-ไทยฟ้ารุ่ง กับขวัญฟ้า นั้น ไทยถึงแม้จะไม่ชัดเจน แต่ ข. อยู่หลังไทยนั้น-เห็นชัดเจน ส่วน-ขวัญฟ้า นั้น ข. กับ ว. ก็เห็นชัด จึงพอได้ความแน่นอน ทั้งนี้-ซึ่งยืนยันว่าต้องเป็นคนไทย และ รู้สื่อไทยดี หรือหนังสือไทยดีด้วย ได้ไปอยู่อียิปต์ ทั้งเป็นช่างฝีมือดีอีกด้วย จึงสลักตัวสื่อไทย เป็น ถ้อยคำไทย และเป็นชื่อไทยไว้ได้ คงดัดแปลงให้คล้ายตัวสื่ออียิปต์ หรือ พระเจ้าฟาโรห์ทรงโปรดให้จารึกไว้เป็นที่ระลึกก็ได้ก็ส่วนที่ปรากฏเป็นหลักฐาน ว่าคนไทยได้ไปอยู่อียิปต์ และ ยืนยัน-สื่อไทยว่ามีมาแต่ ๓,๒๐๐ ปีแล้ว จึงยืนยันและสมควรตั้งหลักฐานสื่อไทยที่ปรากฏ ณ เมืองจีนสมัยราชวงศ์ซาง-ก็ประมาณ ๓,๓๐๐ ปี ลงมาถึง ๓,๒๐๐ ปี เช่นเดียวกันแท้ และ ตัวสื่อไทยนี้ใกล้เคียงกับตัวสื่อไทยบัดนี้มากกว่า-ตัวลายสื่อไทยสมัยสุโขทัย หรือ ตัวสุโขทัยกับ ทั้งยืนยันกาลเวลาอีกด้วย

ก็-ชาวอียิปต์สมัยนั้น คงไม่ได้เรียน-สื่อไทย หรือ หนังสือไทยและ ไม่รู้ คำไทย หรือ ภาษาไทยจึงแน่นอนว่าเป็นคนไทย หรือ คนไทยได้ราชาภิเษกเป็นพระเจ้าฟาโรห์เอง พระนามว่า-กษัตริย์ใหม่ (New Kingdom) ยืนยันอยู่ และ พระนามว่าฟาโรห์นี้ ตามเสียงกล่าวก็เป็นอย่างเดียวกับคำชื่อไทยว่า-ฟ้าไร พระนามว่า ฟาโรห์ พระองค์ที่ ๑ เห็นมีชื่อว่า-ฟาโรห์เซติ Pharaohs Seti เซติ Seti อ่านอย่างคำไทยว่า-สืไท ก็ได้ ครั้นได้พบจารึกว่า-ไทยฟ้ารุ่งชัดเจนแล้ว พระองค์อาจสถาปนาพระนามว่า ไทยฟ้ารุ่งสืไท ต่อมา พระนามหน้า จึงสถาปนาเป็นชื่อ-พระราชวงศ์ กษัตริย์ใหม่ว่า ไทยฟ้ารุ่งสืไท ตามลำดับพระนามปรากฏเพียงว่า-ฟาโรห์สืไทเท่านั้น เฉพาะพระนามว่า-ฟาโรห์ หรือ ฟาไรซึ่งตามจารึกปรากฏว่า-ฟ้ารุ่ง นั้นชาวอียิปต์อาจออกเสียงฟ้ารุ่งไม่ได้ ออกได้ว่า ฟาโรห์ ฟ้าไรอย่างนี้ก็เหมือนกับ



พระจิวกليب ถ่าย ด้านหน้าเพื่อเห็นลายเส้นที่
ทำนั้นจริงอยู่ กาลห่างกัน ๓๐๐๐ ปี แต่ก็มีลายไทย
ปรากฏอยู่ด้วย จึงยืนยันได้ว่าไทยเรามีส่วนคล้ายไทย
เหมือนกัน

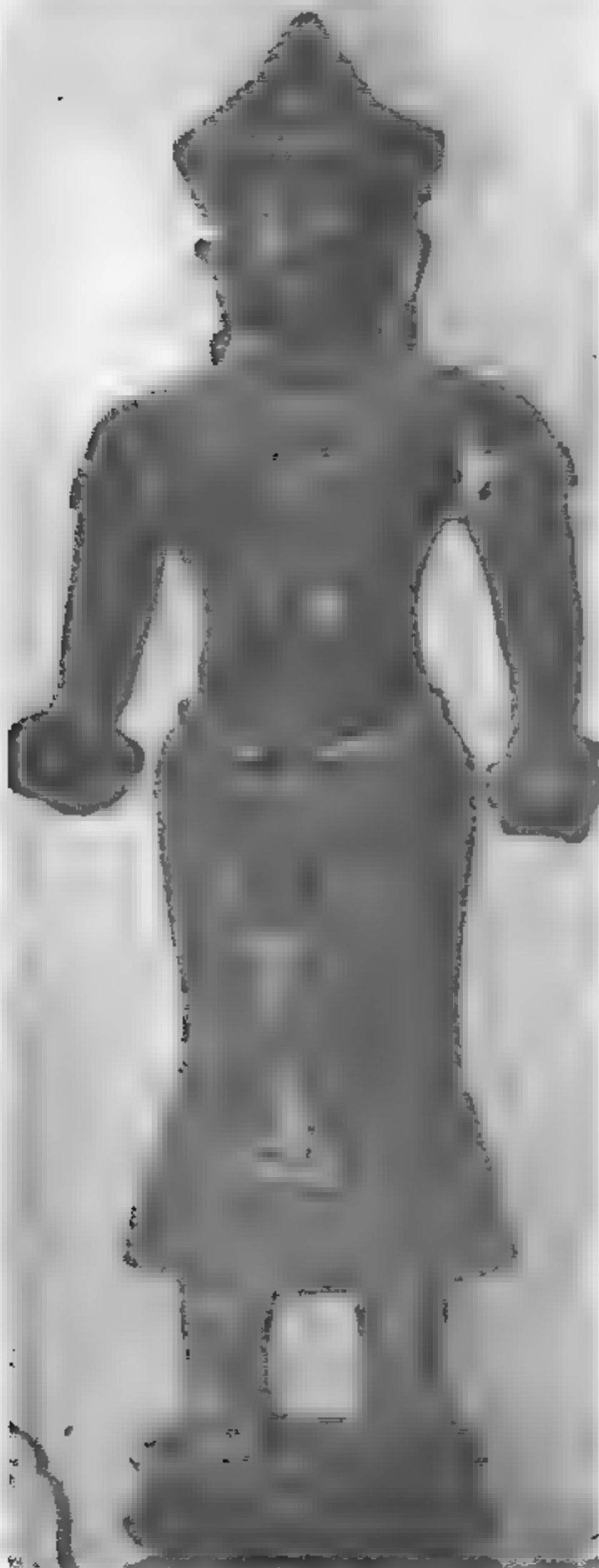


รูปแม่จ้าวชาวอียิปต์ เขาถ่ายส่วนหลังเห็นลายกลีบ
ผ้าห่มคลุมอย่างนั้น จะเห็นเหมือนกันหรือแบบเดียวกับ
ลายไทย และนิ้วมือก็เป็นแบบนี้ลำเทียนไทย

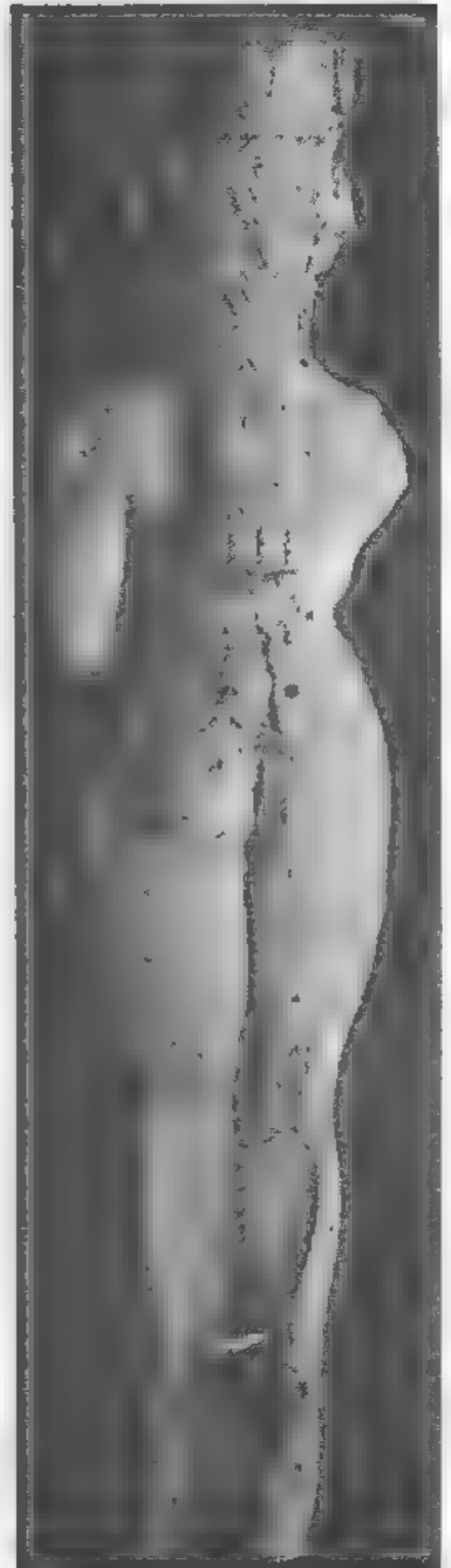
ไทยเราก็ เช่น ช. ไทยเรียก-ช้าง ชาวอีสานออกเสียง ช. ว่า-ช่าง ชาวลำปาง เชียงใหม่ออกเสียง จ. ว่า-จ้าง ใช้
อีสานว่า-ไซ้ ลำปางเชียงใหม่ว่า-ใจ ชาวสงขลาออกเสียง ง. งู ไม่ได้ ออกได้เป็น ห. ฮ. เช่น เดือนหงาย ออกว่า-
เดือนหาย จัวออกว่า-ฮัว เป็นคั่น หรือว่าฟ้ารุ่ง ฟ้าไร มีความหมายตรงกับคำชาวอียิปต์ว่า-ฟาโรหุซ พอดีกันแล้ว
จึงทรงใช้เป็นอย่างเดียวกันจึงปรากฏเช่นที่เป็นอยู่นั้น

พระเจ้าฟาโรหุซ พระองค์ที่ ๒ ทรงนามว่า-แรมเซซ (Ramses II) ยังดำรงรักษาพลานุภาพอาณาจักร
ชาวอียิปต์ไว้ได้ ก็นามว่า-Ramses แรมเซซ ออกอย่างคำไทยได้ว่า-แรมเสร็จ อันหมายความว่า-แรมรอนราบสำเร็จแล้ว
เป็นได้แล้ว พระองค์ไม่ลืมไทย จึงให้จารึก ตัวสือไทยเป็นถ้อยคำไทยไว้เป็นหลักฐานยืนยันตลอดกาลนานมานั้น แต่เพราะ
ประชาชนชาวอียิปต์มีมากมาย จึงใช้ตัวสือ และ ภาษาอียิปต์ เพื่อรู้ และ เข้าใจง่ายต่อกัน กับทั้ง-ชาวอียิปต์ และ
ดินแดนอียิปต์ต่างมีอะไร ๆ เหมือนไทยมากมาย เช่น การเล่นจูกองเข้าห้อง และ เครื่องเล่นเพลง เช่น ระนาด ก็มีเหมือนกัน
กับ ปฏิมากรรม จิตรกรรมซึ่งสร้าง, หล่อ, ตัด, ปั้น, รูปชาย-หญิง คนสัตว์ ฯลฯ ก็เหมือนกัน คือ ไม่มีกายวิภาค ทำ

ส่วนสัดส่วนงามเหมือนกัน เช่น แขน งวงช้าง สะโพกกลมดอกบัวว่า ลายผ้าถุงห่มแบบกลีบบระยับ ฯลฯ สมถ้องเป็นแบบเดียวกับแบบไทยได้ คงเป็นหลักฐานไทย ได้อีกเช่นกัน



ซ้าย รูปแม่กุน ขุนหญิงเพชรบุรี ด้านหน้า เฉพาะสะโพก หน้าขา จะเห็นเป็นรูปดอกบัว หลวงกว่าอันเป็นส่วนศักดิ์ ชัดเจนซึ่งเห็นแล้ว จะเป็นแบบเดียวกับอียิปต์



ขวา หญิงอียิปต์ ได้ถ่ายส่วน หลังกมาให้เห็นส่วน สะโพกลงมาถึง ขาอ่อนทั้งคู่ จะเห็นเป็นรูปดอกบัว หลวงกว่าอันเป็นส่วนศักดิ์ชัดเจน ยืนยันว่าแบบเดียวกัน

ตัวสออัลฟาเบท ALPHABET

ตามชื่อ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ	ตามชื่อ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ	ตามชื่อ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ	ตามชื่อ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ	ตามชื่อ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ	ตามชื่อ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ	ตามชื่อ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ	ตามชื่อ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ	ตามชื่อ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ	ตามชื่อ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ	ตามชื่อ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ	ตามชื่อ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ ส่วนประกอบ		
EARLY CANAANITE RECONSTRUCTED (18th-15th CENT. B.C.)	NORTH SEMITIC (LATE and MIDDLE B.C.)	EARLY HEBREW (10th-4th CENT. B.C.)	MODERN HEBREW	EARLY GREEK (8th-6th CENT. B.C.)	EARLY ETRUSCAN (8th CENT. B.C.)	EARLY LATIN (7th-4th CENT. B.C.)	CLASSICAL GREEK	RUSSIAN	CLASSICAL LATIN	BLACK LETTER	MODERN CAPITALS		
𐤀 𐤁 (')	𐤀 (')	𐤀	א (')	Α	Α	↑A	A	A	A	𐌆	A		
𐤂 𐤃	𐤂	𐤂	ב	Β	Β	BB	B	Б	B	𐌇	B		
	𐤄 (g)	𐤄	ג	Γ	𐌆 (g)	𐌆 (g)	Γ (g)	Г (g)	C (k)	𐌆	C		
	𐤅	𐤅	ד	Δ	𐌆	DD	Δ	Д	D	𐌆	D		
𐤆 𐤇 / 𐤈	𐤆 (h)	𐤆	ה (h)	Ε	𐌆 (h)	EEE	E	Е	E	𐌆	E		
	𐤉 (w)	𐤉 (w)	ו (w)	Ζ	𐌆 (w)	𐌆 / F	-		F	𐌆	F		
									G	𐌆	G		
𐤊 𐤋	𐤊 (h)	𐤊 (h)	ח (h)	Θ	𐌆	H	H (ē)		H	𐌆	H		
	𐤌 (y)	𐤌 (y)	י (y)	Ι	𐌆	I	I	И	I	𐌆	I J		
𐤍 𐤎 / 𐤏	𐤍	𐤍	כ	Κ	𐌆	FK	K	K	K	𐌆	K		
𐤐 𐤑 𐤒	𐤐	𐤐	ל	Λ	𐌆	LL	Λ	Л	L	𐌆	L		
𐤓 𐤔	𐤓	𐤓	מ	Μ	𐌆	M	M	М	M	𐌆	M		
𐤕 𐤖 / 𐤗	𐤕	𐤕	נ	Ν	𐌆	N	N	Н	N	𐌆	N		
𐤘 (i) 𐤙	𐤘 (i)	𐤘 (i)	ס	Ο	𐌆	O	O	О	O	𐌆	O		
	𐤚	𐤚	פ	Π	𐌆	PP	Π	П	P	𐌆	P		
	𐤛 (q)	𐤛 (q)	ק	Ρ	𐌆	Q			Q	𐌆	Q		
𐤜 𐤝	𐤜	𐤜	ר	Ρ	𐌆	RR	P	P	R	𐌆	R		
𐤞 𐤟 / 𐤠 𐤡	𐤞 (sh)	𐤞 (sh)	ש	Σ	𐌆	S	Σ	C	S	𐌆	S		
𐤢 𐤣	𐤢 X	X	ת	T	𐌆	T	T	T	T	𐌆	T		
				Υ	𐌆		Υ	Y	V (v)	𐌆	U		
THE DEVELOPMENT OF THE ALPHABET Letters or signs given in brackets denote phonetic values h = voiceless GH, as in loch (c) = Voiced fricative pharyngeal sound (p) = Glottal stop (g) = Soft G, as in gem (ē) = Long E, as in here Where the modern Hebrew alphabet shows two forms of the same letter, that on the left is used only at the end of a word. Only the last two columns are complete.										𐌆	V		
												𐌆	W
							X (kh)	X (kh)	X	𐌆	X		
							Υ		Y	𐌆	Y		
	I	I	י	I	I		Z	3	Z	𐌆	Z		

ตัวสืออัลฟาเบทเป็นใหญ่ในต่างชาติ

ณ ที่ต้นสามตอนแถว (เหบุรุ อารบิก และกรีก) เป็นชื่อตัวสือที่ได้แสดงชื่ออ่าน ณ ที่ต้นตอน ๔ (รวมทั้งรัสเซีย) ถ่ายแปลงไปเป็นตัวโรมัน (ใช้ในความหมายนิรุกติศาสตร์ในพจนานุกรมนี้) ยังใช้อยู่ และทุกตอนแถวในการถอดแทรก (ในวงเล็บ) เป็นสัญลักษณ์การออกเสียงแบบเมอเรียมเวบสเตอร์

HEBREW	เหบุรุ	ARABIC	อารบิก	GREEK	กรีก	RUSSIAN	รัสเซีย	GERMAN	เยอรมัน
א aleph	' (1)	ا alif	' (2) (3)	Α α alpha	a (4)	А а	a (5)	A a	(a)
ב beth	b, bh (6)	ب ba'	b (b)	Β β beta	b (b)	Б б	b (b, p)	ß ß	(a, b)
ג gimel	g, gh (6)	ג ga'	g (c)	Γ γ gamma	g (g)	В в	v (v, f)	ß ß	(b, p)
ד dalet	d, dh (d)	ד da'	dh (dh)	Δ δ delta	d (d)	Г г	g (g, k)	Д д	(k, ts, s)
ה he	h, (h)	ה ha'	h (i)	Ε ε epsilon	e (e)	Д д	d (d)	Е е	(k, ts, s)
ו vau	w, v (w)	ו va'	v (b)	Ζ ζ zeta	z (z)	Е е	e (yā, ā, yā, yō, yā, ē)	Э э	(d, c)
י yod	y (y)	י ya'	kh (x)	Η η eta	ē (a)	Ж ж	zh (zh, sh)	Э э	(a, s)
כ kaph	k (k)	כ ka'	k (d)	Θ θ theta	th (th)'	И и	i (i)	И и	(g, x, k)
ל lamed	l (l)	ל la'	dh (dh)	Ι ι iota	i (ē)	К к	k (k)	К к	(b)
מ mem	m (m)	מ ma'	m (r)	Κ κ kappa	k (k)	Л л	l (l)	Л л	(a, d)
נ nun	n (n)	נ na'	n (s)	Λ λ lambda	l (l)	М м	m (m)	М м	(y)
ס samekh	s (s)	ס sa'	s (a)	Μ μ mu	m (m)	О о	o (a, o)	О о	(x)
ע ayin	' (1)	ע ay'	sh (sh)	Ν ν nu	n (n)	П п	p (p)	П п	(u)
פ pe	p, ph (p)	פ pa'	sh (sh)	Ξ ξ xi	x (ts)	Р р	r (r)	Р р	(m)
צ tsadhe	ts (sharp)	צ ts'	s (a)	Ο ο omicron	o (ō)	Т т	t (t)	Т т	(n)
ק kaph	q (k)	ק ka'	q (k)	Π π pi	p (p)	У у	u (oo)	У у	(s, s, o)
ר resh	r (r)	ר ra'	r (i)	Ρ ρ rho	r, rh (r)	Ф ф	f (f)	Ф ф	(a)
ש shin	sh (s)	ש sa'	s (a)	Σ σ ς sigma	s (s)	Ц ц	ch (ch, tsb)	Ц ц	(g, s)
שׁ shin	sh (sh)	שׁ shayn	gh (k)	Τ τ tau	t (t)	Ш ш	sh (sh)	Ш ш	(r)
ת tav	t, th (t)	ת ta'	t (i)	Υ υ upilon	y, u (u, oo)	Щ щ	shch (shch)	Щ щ	(s, s)
		ת ta'	t (i)	Φ φ phi	ph (f)'	Ъ ъ	—	Ъ ъ	(s)
		ת ta'	t (i)	Χ χ chi	ch (k, x)'	Ы ы	y (wē, ē, ō)	Ы ы	(sh)
		ת ta'	t (i)	Ψ ψ psi	ps (ps)	Э э	a, —, ' (a, —)	Э э	(n)
		ת ta'	t (i)	Ω ω omega	ō (ō)	Ь ь	ye (yā, ē)	Ь ь	(oo, oo)
		ת ta'	t (i)			З з	z (z)	З з	(a)
		ת ta'	t (i)			Ю ю	yu (yū, ō)	Ю ю	(f, v)
		ת ta'	t (i)			Я я	ya (yā, yā, ē)	Я я	(v)
		ת ta'	t (i)			Ф ф	f (f)	Ф ф	(ts)
		ת ta'	t (i)			В в	v (v)	В в	(a, i, u)
		ת ta'	t (i)			Г г	g (g)	Г г	(ts)

1. In the Hebrew alphabet *aleph* and *'ayin* are difficult sounds often unmarked in English transliteration. 2. In the names of the Arabic letters *d*, *f*, and *g* respectively are pronounced like *d* in *father*, *f* in *machine*, *g* in *gate*. 3. When initial, represented by ' , a glottal stop; otherwise by a macron. 4. Like the Greek smooth breathing. 5. A deep guttural, or glottal sound. 6. See ALFA, BETA, GAMMA, etc., in Vocab. 7, 8, 9. In classic Greek about like *th*, *ph*, *kh*, in *holthouse*, *uphill*, *inkhorn*. 10. In the reformed orthography of Russia, *ѣ* is replaced by *e*, *ѡ* partly by *o*, *ѣ* and *ѡ* by *u*, *ѡ* by *u*, and the sign *ѣ* by ' in the middle of words (omitted at the end of words).

๑. ในคำชื่อ เหบุรุ อัลฟาเบท ว่าอัลเลฟ และเออิน เป็นเสียงออกยาก มักไม่ทำในการถ่ายเป็นภาษาอังกฤษ ๑
๒. ในชื่อตัวสือ อารบิก (อาหรับ) ว่า อะลิฟ ฯลฯ ๖. ดู อัลฟา เบตา แกมมา ฯลฯ ในการออกเสียงอ่าน ฯลฯ
๑๐. ตามรูปแบบที่เปลี่ยนไปใหม่ของรัสเซีย ทั้งตัวตั้ง ตัวสะกด และการันต์เปลี่ยนเข้ารูปเดิมได้ ฯลฯ

ลายสือโฟนี่เซีย

× ก	Φ ข	1 ค	日 ฌ	-
๕ ง	-	± จ	-	-
† ช	⊕ ด	Δ น	-	น
7 ป	-	Δ ท	-	พ
๙ ธ	4 ร	L ล	Y ว	พ ค
≡ ช	-	≡ ช	-	๕ อ
○ อ, อ				

ลายสืออาหรับ

ث Th	ت ต	ب บ	ا อ
د ด	خ ค	ح ห	ج จญ จ
س ซ	ز ซ	ر ว	ذ ซ Zh
ط ฏ	ض คว	ص ซว	ش ช Ch
ف ฟ	ع ง	ع อ	ظ ซ Ze
م ม	ل ล	ك ก K	ق ก G
ي ย	و ว	ه อ	ن น

ตัวโฟนี่เซียนี้ ได้จากหนังสือต่าง ๆ เห็นแต่ตัวแบบ ที่เป็นตัวเดิมและเขียนเรียงแถวยังไม่พบ ประวัติว่าเป็นของโฟนี่เซีย ซึ่งเป็นเผ่าหนึ่งของเปอร์เซีย มีมาก่อน พ.ศ. ฝรั่งเศสเฉพาะศาสตราจารย์ออร์ซ เซเดช กล่าวว่า เป็นต้นตัวหนังสือต่าง ๆ ในแถบเอเชียกับกลุ่มยุโรป ในครั้งนั้น แม้ฝรั่งเศสเอง แต่เป็นผู้อื่น ก็ได้กล่าวค้านไว้ ที่ได้พบแล้ว สำหรับตัวหนังสือกลุ่มยุโรปที่มีชื่อว่า อัลฟาเบท ได้พบเมื่อยังเป็นลายสืออ่าน ทั้งกล่าวว่าสมัยคนานไนท มีอายุก่อน ค.ศ. ๑๘๐๐ ปี สำหรับกลุ่มเอเชียเช่นไทย ซึ่งพยัญชนะและสระเป็นอย่างหนึ่ง ๆ จะไม่เหมือนของโฟนี่เซีย และสังเกตดูจะไม่มีอะไรเหมือนกันเลย

ตัวหนังสืออาหรับนี้ ไม่รู้คำอาหรับ จึงไม่ทราบว่าจะอะไร ตามที่ได้มานี้ เป็นแบบที่เขียนมาให้ในส่วนลายเส้นจะเห็นเขียนจากขวาไปซ้าย ซึ่งยืนยันแบบอยู่แล้วว่า ชาวอารเบียคนคิดสร้างทำใช้ในภาษาของตัวเอง จึงเหมาะสมกับชาติภาษาของตน แม้จะเป็นที่เชื่อกันว่า เกิดสมัยอิสลาม พ.ศ. ๑๑๑๑ หรืออาจก่อนนั้น ถึงกระนั้น ก็ยืนยันว่าเป็นของที่คิดสร้างทำใช้เอง ถึงแม้ว่าวิธีเขียนจะคล้ายจีน เช่นเขียนขวาไปซ้าย กระนั้นจีนเขาก็เขียนแบบลงล่างก็มี และตัวจีนเขาใช้รูปแจ่ง ส่วนตัวอาหรับนี้มีพยัญชนะและสระ แจกไปตามเสียงและเขียนจากขวาไปซ้าย ที่เขียนซ้ายไปขวาก็มี เช่นตัวเลขอาหรับ คือ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ฯลฯ

ลายสือซูเมอร์ และ ชาวซูเมอร์เรียน

สำหรับตัวซูเมอร์นี้ว่าก่อน ค.ศ. ประมาณ ๓๐๐๐ ปี ประมาณได้ ๕๐๐๐ ปีมาแล้ว ส่วนลายสืออียิปต์ที่ทำไว้นั้น ตั้งแต่ยังเป็นรูปต่าง ๆ อย่างที่เห็น ว่ามีมาประมาณ ๕๕๐๐ ปีมาแล้ว แต่ทำรูปลายนั้นจะเห็นว่าผิดกัน และยังว่าต่อไปว่าชาวซูเมอร์นี้ ชื่อจีนว่าซือมาเขียนหยา ได้นำลายสือซูเมอร์นี้ ไปประดิษฐ์สร้างเป็นลายสือจีน แต่ตำนานหนังสือจีนว่า บุณอ่อง หรือ หลวงบุณ ถัดจากลายสือที่ขงจื๊อได้กระทำไว้ก่อนแล้ว เป็นผู้ได้สร้างต่อมา ประวัตินี้ นางกิด หรือ ช่างเขียน ได้พบตัวหนังสือบนหลังเต่าจึงนำมาขยายเป็นตัวเมื่อ ๕๑๐๐ กว่าปีมาแล้ว ต่อมา ก็เลนได้นำมาให้ขงจื๊อ จึงคิดขยายใช้เขียนกันทั่วไป (History begins at Sumer หน้า ๑๘๗)



Their mission accomplished, the two brothers decide to go to พี่น้องสองคน ทั้งนี้เป็นคณะชุดดำเนินการสำเร็จผล ตกลงใจที่จะไปด้วยกัน

Summer and Winter. Hand copy of two left columns of obverse of unpublished Nippur tablet in Museum of Ancient Orient.

ทั้งฤดูร้อนและฤดูหนาว จึงใช้มือลอกสำเนาถู่แถวซ้ายซึ่งเป็นด้านหน้าของข้อความที่ยังไม่ได้พิมพ์ จึงวางอยู่กับโต๊ะในพิพิธภัณฑน์โบราณคดีด้านตะวันออก

ลายรู้อาน หรือ ลายเขียนรูปภาพที่ใช้แทนคำพูด ที่ชาวซูเมอร์ หรือ ซูเมอร์เรียน ได้สร้างขึ้นแต่ก่อน ค.ศ. ประมาณ ๓,๑๐๐ ปี มาถึง ๖๐๐ ปี ก็คือเมื่อประมาณ ๕,๑๐๐ ปี ถึง ๔,๖๐๐ ปีมาแล้ว (ตามหนังสือ History begins at Sumer แต่ตามหนังสือ The Birth of Writing ว่าก่อนครั้งเมื่อ ๒,๔๐๐ ปี ชาวตะวันตกกลางได้สลักไว้ ซึ่งได้พบ-รูปร่างแบบภาพระยะกาลของชาวซูเมอร์ ฯลฯ ซึ่งเป็นรุ่นต่อมา จึงเป็นกาลหลังมาอีก ๒,๐๐๐ ปีกว่า) ซึ่งต่อมาได้ใช้เป็นตัวสื่อ ชื่อว่า-ตัวสื่อซูเมอร์ ที่ฝรั่งว่าได้กลายเป็น-ตัวสื่อจีน ซึ่งนักปราชญ์จีนผู้หนึ่งชื่อ ชื่อม้าเขียนหยู ได้นำไปกระทำเป็นตัวสื่อจีน ก็ชื่อแซ่ว-ชื่อม้า นี้ว่ามาจากชื่อ ซูเมอร์ นี่เป็นผู้นำไปกระทำ-สร้างเป็นตัวสื่อจีน ได้นำรูปร่างแบบภาพลายรู้อานของชาวซูเมอร์ และ ตัวสื่อจีนเก่าก่อนมาลงทั้งสองอย่าง เพื่อเห็นแบบลายเส้น แต่ตามตำนานจีนว่า-ตัวสื่อจีนมีก่อน-ซูเมอร์ จะปรากฏในหน้าต่อไป

เส้น-ลายสื่อทั้งหลายนั้นเป็น ลายขีด, ลายเขียน, ลายวาด, เฉพาะลายสื่อไทย มักเป็นลายวาด คือ วาดเส้นโค้งเป็นวงกลม เวียนขวา เวียนซ้าย ตัวอียิปต์เป็นลายวาดรูปปรากฏ ลายสื่อ ซูเมอร์ มักเป็นขีด

เป็นเส้นประสมเช่นเดียวกับตัวอัลฟาเบท คือ ตัวอังกฤษ และโฟนีเซียน เช่นตัว A จะเห็นเป็นเส้นตรงทั้ง ๓ เส้น ตัว D เส้นซ้ายก็คือตรง ขวานั้นเป็นเส้นโค้ง ส่วนตัวจีนนั้น มักเป็นเส้นเขียน เช่น 人 นั้น คน จะเห็นเป็นเส้นเขียน โค้งคู่ ขา ๒ ขาว่านั่น เช่นนี้จะเป็นของ ๆ แต่ละอย่างประจำเอกลักษณ์ของตนเอง



ลายเขียนหมายรู้ว่า-จัว (ox) เริ่มต้นเป็นรูปแบบหัวจัว ซึ่งได้แสดงรูปหัวจัวไว้บนแผ่นเขียนแผ่นบนไม้ ชำนัก เสมียนได้พบพวกเขาได้เขียนให้อียงมากเพื่อจะหมุนแผ่นเขียน และ กระทำลายเส้นให้ไปข้าง ๆ (ขวา) ในที่สุด ลายเส้นได้เป็นตัวอย่างที่เขียนบนนั้น ด้านหน้า ทั้ง ๕ เส้น เป็นรูปลิ้ม จึงกระทำให้เป็นเส้นหนัก ณ รูปบนขวา อย่างที่เห็น

ลายรูปแบบระบุเรื่องราว และ คำบรรยาย

ต้นเดิม และ วิวัฒนาการ แห่ง ลายเส้นเขียนเป็นรูปประอบ่งให้รู้จักใช้เป็นคำพูดจึงเป็นระบบแบบการเขียน ได้สืบต่อมาเป็น-ลายสือ หรือ ตัวสือ ปรากฏในหนังสือประวัติ มีขึ้น ณ ชูเมอร (HISTORY begins at sumer) กับ หนังสือ-แหล่งเจริญอารยธรรม (CRADLE OF CIVILIZATION) ซึ่งได้เขียนรูปใช้แทนคำพูดไว้ เช่น นก ก็เขียนรูปนก จัว-ก็เขียนรูปหัวจว ภูเขา ก็เขียนเป็นรูปก้อนหิน หอญ-ก็เขียนรูปเพศให้รู้ การเล่น หรือ กีฬา เช่น ชุมนุมชาวชูเมอร (แข่งกัน) เอาหอญทาสจากแดนภูเขา หรือ ใช้หอญทาสให้ชนหินจากภูเขา (แข่งกัน) ที่เรียกว่า-กีฬา “หอญทาส” (“slave girl” game) ก็เขียนรูปเพศหอญ กับ มีรูปก้อนหินเรียงกันอยู่ขวา ดื่มน้ำ-ก็เขียนปาก มีสายน้ำลง พุด-ก็เขียนรูปหน้า มีปากอ้า เป็นต้น เช่นนี้ จึงไม่มีตัวระบุเป็น-พยัญชนะ และ สระ ก็เหมือนกับตัวสือ อียิปต์สมัย-ลายรูอ่าน เช่น ร้องไห้-ก็เขียนรูปตามีน้ำตาออก ๓ สาย แต่ไม่เหมือนสมัยตัวระบุชื่อ และ ระบุเป็น-พยัญชนะ และ สระ เช่น รูป ๓ เหลี่ยม ระบุเป็นพยัญชนะว่า ก. สิงโตหมอบซ้ายระบุเป็นพยัญชนะว่า ล. รูปมีดคมซ้าย ระบุเป็นสระว่า อี (คือ-คลีโอพัตรา) และเป็นลายตัวสือแฉง จึงเหมือนกับตัวสือจีน เพราะเป็น-สือแฉงอย่างเดียวกัน คือ ไม่มีพยัญชนะ และ สระ เช่น น้ำ-จะเขียนเป็นสายยาวเหมือนกัน แต่ไม่ใช่อย่างเดียวกัน เป็นต้น ส่วนตัวสืออัลฟาเบท คือ รูปข้องปลา ระบุว่า อ. รูป ๔ เหลี่ยม เส้นล่างด้านขวาขาด และกี-รูปนี้ ให้เส้นล่างทะแยงขึ้นมุมขวาบน จะเป็นรูป ๓ เหลี่ยมห้อยยอดลง อ่านว่า บี-บิตา ตรงกับ บ. รวมกับ อ. จึงอ่านว่า-อบ ถ้าอ่าน อ. เป็น อะ ก็อ่านว่า-อับ ถ้าอ่าน อ. เป็น แอ ก็อ่านว่า-แอบ ถ้าเขียนคำไทยว่า-แบบ บัดนี้ก็เขียนอย่างนี้-BAB จะเห็นตัว อ. เป็นพยัญชนะ และ สระ ซึ่งไม่เหมือน-ตัวสือไทย ซึ่งมีพยัญชนะเป็นอย่างหนึ่ง มีสระแท้เป็นอย่างหนึ่ง เช่น ก.เขียน เรียงกัน ๒ ตัว อย่างนี้-กก อ่านว่า-กก ชื่อหญ้ากก กิริยาว่า-กก (กอด) ชื่อคนไม้ว่า-กกไม้ ไม้ไม้ผัดเข้าก็เป็น-กก ไม้ ๑ เข้าไปก็เป็น กา กาก เป็นต้น จะเห็นวิธีการไม่เหมือนกัน ตัวลายรูอ่านก็คือรูปแสดง ลายตัวสือแฉง ก็เขียนรูปนั้น ๆ ประสมเข้าไป ลายสือ หรือ ตัวสือ หรือ หนังสือ มีรูปเป็นตัวพยัญชนะ (ตัวเมือง) แม้ตัวสระก็เป็นตัวพยัญชนะเช่นเดียวกัน ส่วนตัวสือไทยนั้นมีพยัญชนะ (ตัวเมือง) เป็นอย่างหนึ่ง มีสระ (คือ-ตัวบ้าน หรือ ไม้) เป็นอย่างหนึ่ง ฉะนั้น จึงไม่เหมือนกัน

ในที่นี้ ทำตัวสือชูเมอร ได้กระทำตัว.คิม ซึ่งเป็นลายสือแฉงนั้น ส่วนที่จะกลายเป็นตัว-พยัญชนะ และ สระ นั้น ยังไม่ได้เห็นแบบที่ทำไว้ ได้เห็นเพียงเท่านี้ จึงวางเป็นแบบว่า-ไม่มีพยัญชนะ และ สระจึงเป็นประเภท-ตัว-สือแฉง ที่ฝรั่งทำไว้

ลายสือ หรือ ตัวสือทุกชนิด จะเขียนอย่างขิด, เขียน, หรือวาดก็ตาม ต่างก็ได้ใช้เสียงคำพูดหมายรู้ เอาเข้ามาใส่สายเส้นเหมือนกัน จึงตรงเฉพาะชาติที่คิดเป็นของตัวขึ้น เช่น ลายสือไทย จึงมีตัวสือครบเสียงไทย กับมีไม้ครบเสียงไทยอย่างเสียง ซ. ส. ของ สอง เสียง ข. ค. เช่น ขา ข่า ข้ำ คว ค่ำ ค้า เช่นนี้จึงมีแต่ตัวสือไทยเท่านั้น และตัวเทวนาครีมีแค่ ห. ฮ. ไม่มี ตัวอังกฤษก็มีตัว ฮ. ตัว ห. ไม่มี เช่น เห-มา (ทองและหิมะ) เขาเขียนเป็นตัวอังกฤษว่า HEMA ฟังอ่านว่า เฮ-มา พอเห็นตัวเทวนาครีเขียนไว้ว่า **ह मा** จึงรู้ว่า เห-มา แต่คำว่า เห-มา กับ เฮ-มา ในภาษาไทยนั้น เนื้อความต่างกัน แม้ตัวอัลฟาเบทอย่างเดียวกัน ถ้าเป็นภาษาอังกฤษอ่านไปอย่างหนึ่ง เช่น cognac อ่านเสียงฝรั่งเศสว่า คอนญัค อ่านตามเสียงภาษาอังกฤษว่า คอคเนล มีอีกศัพท์หนึ่ง cognate อังกฤษอ่านว่า คอกนท ไม่อ่านว่า คอนเหญีท มาจากรายเดียวกัน ฯลฯ เป็นต้น

รูปแบบ และ คำบรรยาย

แรกค้น รูปแบบ “ดาว” -๓,๑๐๐ ก.ศ. ประมาณ ๕,๑๐๐ ปีมาแล้ว เริ่มต้น รูปแบบสองตลาดขึ้น-๒,๕๐๐ ก.ศ. ประมาณ ๔,๕๐๐ ปีมาแล้ว ชาวอัสซีเรียน -๑๐๐ ก.ศ. ประมาณ ๒,๑๐๐ ปีมาแล้ว ต่อมา รูปแบบ “ดาว” -๒,๘๐๐ ก.ศ. ประมาณ ๔,๘๐๐ ปีมาแล้ว รุ่นเก่า ชาวบาบิโลเนียน -๑,๘๐๐ ก.ศ. ประมาณ ๓,๘๐๐ ปีมาแล้ว

	A	B	C	D	E
๑					
๒					
๓					
๔					
๕					

	A	B	C	D	E
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					

๑. รูปลายเส้นรู้ว่า “ดาว” ซึ่งส่งความคิดให้ก่อสร้างขึ้น ก่อนหลายร้อยปีมาแล้ว จากลายเขียนเป็นเส้น (ซ้ายสุด) ไป ถึงสัญลักษณ์ลายเส้นลอยขึ้นมากกว่าหนึ่ง (ขวา) อีกทั้งตั้งขึ้น เป็นคำพูดว่า “ดาว” และ “พระเจ้า” ทั้งคู่ซึ่งชาวซูเมอร์เรียน และ ชาวอัสซีเรียนใช้เรียกชื่อพูดกัน

๒. สัญลักษณ์เสียงพูด ก็ลายเส้นถูกคลื่นทั้งนั้น ณ ช่องว่างซ้ายสุด ซึ่งชาวซูเมอร์เรียนใช้แทนคำพูดว่า อ. (อ ว่าคำไทย คงไม่ตรง) แปลว่า “น้ำ” แต่นั้นมา คำพูดว่า “อิน” อันเป็นไปกับ อ. ก็สัญลักษณ์หมายรู้ซึ่งงอกงามมากกว่า จึงใช้เป็นรูปแบบเขียน แทนคำว่า “อิน” (อันแปลว่า-น้ำ มากกว่าคำว่า อ. เดิม)

๓. สัญลักษณ์ประกอบขึ้นจากสิ่งต่างๆ หลายอย่าง ซึ่ง ได้เพิ่มประสมดัดแปลงเพื่อเขียนให้ความหมายใหม่ ๆ เพื่อใช้เป็น รูปแบบหลักฐาน

ลายเส้นพิเศษเป็นรูปแบบเฉพาะ “หัว” (ยอดแถวคัน สุดซ้าย) ซึ่งได้สร้างลายเส้นเป็นสัญลักษณ์หมายรู้ว่า “ปาก”

๔. ปาก ซึ่งรวมสัญลักษณ์หมายรู้ว่า-ปาก (แถวกลาง) ปาก กับ ลายเส้นสัญลักษณ์ว่า-“น้ำ” เกิดเป็นผลลายรูปแจ่ง ซึ่ง หมายความว่า “คิม” (คือ คิมน้ำ)

๕. ลายเส้นสัญลักษณ์หมายรู้ ๑ อย่างทั้งหมด นั้น (คำ สุด แถวใต้) ซึ่งได้เจริญขึ้นในความเป็นคนเช่นเดียวกัน สิ่งเหล่านั้น ได้เริ่มเป็นรูปแบบทั้งหมด (ช่อง ๒ และ ๓) ซึ่งได้หันเหไปทางข้างๆ และ สุดท้าย (ช่อง ๔.๕) ได้เขียน เป็นรูปลิ้มเส้นหนักจนแทบเข้าไป ในรูปอันงอกงามเหล่านั้น ในกาลเวลาของชาวบาบิโลเนียน และชาว อัสซีเรียน ทั้งที่สุคนั้น ก็ยังได้ขนานลายรูปลิ้มเข้า ซึ่งกระทำแต่ละ เส้นให้หันอนตามพื้นราบ หรือ ทำให้เส้นโค้งตรงขึ้น เพื่อผลประโยชน์ ที่สดใสสะอาด

๖. รูปแบบระบุว่า-ชาย เป็นรูปแบบท่อนหนึ่งของส่วนบน ร่างกายเพศชาย ก็คือ เพศชาย ซึ่งชาวซูเมอร์ใช้เป็นคำพูดว่า-ตัว “ชาย” (in “man”) ๒. ขวา ต่อมา เขียนนอน ๓. ต่อจากนั้น เริ่มระบุให้รู้ โดยใส่เส้น ๔. รุ่นเก่า ชาวบาบิโลเนียนใช้ ๕. ต่อจากนั้น ชาวอัสซีเรียนใช้กัน

๗. รูปแบบระบุว่า-หญิง เป็นรูปเพศหญิง ซึ่งชาวซูเมอร์ ใช้เป็นคำพูดว่า-แซล (SAL, = “Pudendum”) และ รูปเขียนอย่าง เดียวกันนี้ ใช้เป็นคำพูดว่า-มูซ ก็คือ หญิง (mumus = woman) ขวา ค่อนมาก็เหมือนกัน

๘. รูปแบบระบุว่า-ภูเขา เขียนเป็นก้อนกระดองเต่า ซึ่งใช้ เป็นคำพูดว่า-กู ส่วนมากก็แปลกันว่า “ภูเขา” ขวาต่อมา ๒.๓.๔.๕. ก็เป็นรูประบุที่ใช้กันต่อ ๆ มา

๙. รูปแบบระบุว่า-หญิง กับ ก้อนหิน หรือ ภูเขา เป็น รูปภาพแสดงความฉลาดคิดประดิษฐ์เครื่องมือใช้ทำงาน และ สิ่งของ ซึ่งเริ่มเจริญขึ้นโดยนักประดิษฐ์ชาวซูเมอร์เรียน ใช้แรงงาน หมายถึง ใช้หญิงทาสให้ทำงานหนัก มีคำอธิบายไว้ว่า หินภูเขา-หญิง (mountain-woman) หรือตามรูปเขียนว่า-หญิง กับ ก้อนหิน ๓ ก้อน หรือ ภูเขา ๓ นอนั้น ก็แค่โดยที่ชาวซูเมอร์เรียนทั้งหลายได้ใช้ทาสส่วน มากให้ขุดหินแข่งกัน หรือ ทำหินเป็นเครื่องมือใช้แข่งกัน ณ แดน เหนือ ซึ่งรวมรูปหินเข้าด้วยกันก็พอให้ความหมาย จึงเป็นการ เล่นกีฬาของพวกเขา ซึ่งชาวซูเมอร์เรียนทั้งหลายเรียกกันว่า-กีฬา “หญิงทาส” (“slave girl” game)

๑๐. รูประบุเล่าเรื่องรัก ได้ลอกเลียนรูปแบบคู่ชายหญิงไป แสดงความรักต่อกัน ชายใช้รูปปากอ้ารูปหัวใจ หญิงใช้รูปก้อน หินเรียงตรงหน้ารับคำพูด ขวา-๒ ทำรูปนอนเป็นตอนค่อนั้น ๓. ทำรูปแสดงรับรักกัน ๔. ทำรูปตามกัน ๕. ทำรูปอยู่ร่วมกัน จะถูก หรือไม่กี่เพียงแสดงลายเส้นเขียนเท่านั้น ในกาลนั้นยังไม่มีคำจำกัด จึงไม่มีกฎแน่นอน ทำพอรู้กันเท่านั้น

ลายรูอ่าน หรือ ลายรูปใช้เป็นคำพูด ก็คือ-คันตัวสื่อซูเมอร์ ซึ่งชาวซูเมอร์เรียนได้กระทำไว้ เมื่อ ๕,๑๐๐ ปีมาแล้ว และ ฝรั่งได้เขียนเป็นลายเส้น ทั้ง ได้แจ้งไว้ เช่น นก ก็เขียนเป็นรูปนก ที่เห็นคงเป็นรูป หงษ์ หันบอกว่ “นก” ด้วย เฉพาะตัวสุดท้าย ทำรูปสวนไม้ผล ทำเป็นชั้นเรียงกัน และ เป็นคันมีกิ่งเป็นชั้น (ชาว) ได้ทำรูปวงกลมหมายไว้ให้เห็นในรอยของดินนั้น จึงเป็นหลักฐานอย่างที่ปรากฏ



ต้นเดิม หรือ ประวัติ คำแปล Original or derived meaning	ตัวเดิม เขียนเป็น รูปแบบแล้ว Original pictograph	รูปแบบใน ท่าที่ เปลี่ยน แปลงแล้ว Pictograph in modified position	เริ่มฉลาดรู้ทำ ชาวบาบิโล เนียนทำไว้ Early Babylonian	เริ่มฉลาดรู้ ลาย ชาวอัส ซีเรียนทำไว้ Assyrian
นก BIRD				
ปลา FISH				
วัว OX				
ตะวัน/วัน SUN DAY				
ข้าว/รวงข้าว GRAIN				
สวนไม้ผล ORCHARD				

รูปแบบเดิม สมัยเจ้า รุ่นใหม่

คัน-รูอ่าน สวนไม้ผล ก่อน ค.ศ. ๓,๐๐๐ ปี มาแล้ว	รูปแบบ ได้ลอก มาแล้ว เริ่มคัน รูใช้ คันกลาง โนแล้ว ก่อนค.ศ. ๒,๕๐๐-๔,๕๐๐ปี มาแล้ว	คันจีน ชาวบา โลเนียนได้กระทำ ไว้ ก่อน ค.ศ. ๑,๗๕๐-๓,๗๕๐ ปีมาแล้ว	ตัวลาย ที่ชาว อัสซีเรียนทำไว้ ก่อน ค.ศ. ๖๘๓ ปี มาแล้ว
PICTOGRAPH	CHOU ERA	MODERN	
คน man			
ภูเขา hill			
ต้นไม้ tree			
หมา dog			
จันทร์ moon			
น้ำ water			
นก bird			
ตะวัน sun			

ได้นำทั้งตัวรูอ่าน ที่เป็นคันตัวสื่อทั้งแบบซูเมอร์ และแบบจีน ที่ฝรั่งทำไว้ในหนังสือกำเนิดการเขียน (the Birth of writing) นำมาเทียบกัน เช่น รูปนก ชาวซูเมอร์เรียน เขียนเป็นรูปหงษ์ จีนเขียนเป็นรูปไก่ ดวงตะวัน ก็อย่างที่ได้ปรากฏ ซึ่งเป็นอย่างเดียวกัน แต่ไม่เหมือนกันอย่างนั้น สำหรับตัวซูเมอร์ที่เขียนประสม หรือ รวมกัน ก็เขียนคนละแห่ง เช่น รูปหญิง กับ ภูเขา ส่วนจีนนั้น เขียนรวมกัน เช่น คน ก็เขียนรูปสองขาอย่างนี้ 人 อ่านว่า -นั้ง คือ คน หนึ่ง-เขียนรูปเส้นนอนเดี่ยวอย่างนี้ 一 อ่านว่า-เจ็ก คือ หนึ่ง ปาก ก็เขียนเป็นรูปสี่เหลี่ยมอย่างนี้ 口 อ่านว่า-เข้า คือ ปาก หรือ พุด เมื่อรวมกันเข้าว่า คนหนึ่งปาก แต่เขียนลงอย่างนี้ 合 อ่านว่า สะ ก็คือ รวม, รวม หมายความว่า-คนพุดเป็นปากเดียวกัน หรือ พุดอย่างเดียวกัน จึงเห็นว่า เป็นชนิดเดียวกัน แต่ไม่เหมือนกัน

หนังสือจีนโบราณ เทียบกับสมัยปัจจุบัน

หนังสือจีนนี้ คำจีนกลางเรียกว่า หยี่ แต่จริงๆ จื่อ

คัดมาจากหนังสือ 說文易檢

สมัยราชวงศ์ หั่นหากลัทธิ ๒,๑๕๔ ก่อน พ.ศ.	สมัยราชวงศ์ จิ่ว ๕๗๘ ก่อน พ.ศ.	สมัยปัจจุบัน	คำแปล
日	日	日 ยิก	พระอาทิตย์
月	月	月 ดวอย	พระจันทร์
山	山	山 ชว	ภูเขา
雨	雨	雨 งอ	ฝน
水	水	水 จว	น้ำ
邑	邑	邑 อิม	เมือง
州	州	州 จิว	ประเทศ
田	田	田 ชว	นา
門	門	門 โตว	ประตู
舟	舟	舟 จิว	เรือ
南	南	南 นัง	ใต้
東	東	東 ตว	ตะวันออก

ลายสือแจ่ง หรือ หนังสือแจ่งนี้ เป็นตัวโคด ๆ เฉพาะชื่อ จะเห็นแบบรูปแจ่งตลอดทุกตัว และ
ก็ตัวเหล่านี้ได้เปลี่ยนให้ประสมกันได้ซึ่งเป็นไวยากรณ์ หรือบอกความหมายในตัวเอง จะได้นำมาเรียง
พอเป็นตัวอย่าง เช่น คนว่า น่อกานั่ง สองขาว่า คน ก็เขียนอย่างนี้ 人 ถ้าเป็นผู้หญิงจะเขียนเป็นรูป
ลายเส้นคน ๒ คนกอดกัน อย่างนี้ 女 อ่านว่าหนิง - ผู้หญิง ถ้าเป็นเด็กจะเขียนอย่างนี้ 子
อ่านว่าจื่อ เมื่อรวมเรียงกัน 好 อ่านว่าฮ้อ แปลว่าดีละนี้ ดีตามตัวหนังสือจีน คือ มีผู้หญิง คือเมีย
และเด็กคือลูก เป็นความดี และเขียนเรียงลงด้วยลายเส้น 人 นัง คน 一 เจก = ๑ เข้า 口 ปาก
เขียนลงอย่างนี้ 合 อ่านว่า ฮะ แปลว่ารวม สามัคคี ตามความหมายของตัวหนังสือก็คือ คนหนึ่งปาก
คือพูดอย่างเดียวกัน เป็นการรวม = ร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ตัวเลขจีนนั้น แต่จิ่วเรียกว่า “จู่” ตัวเก่าไม่พบ พบแต่ตัวแบบพิมพ์ จึงพิมพ์ไว้แบบนี้

一 二 三 四 五 六 七 八 九 十 百 千 萬
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๐๐ ๑,๐๐๐ ๑๐,๐๐๐

ลายสือไทยที่ปรากฏในต่างประเทศ (คือจีน)

เท่าที่ได้พบ ได้รวบรวมไว้ในตอนนี้เพื่อความสะดวก และเป็นหลักฐานจะเห็นในหนังสือชื่อนั้น ๆ ที่อ้างไว้

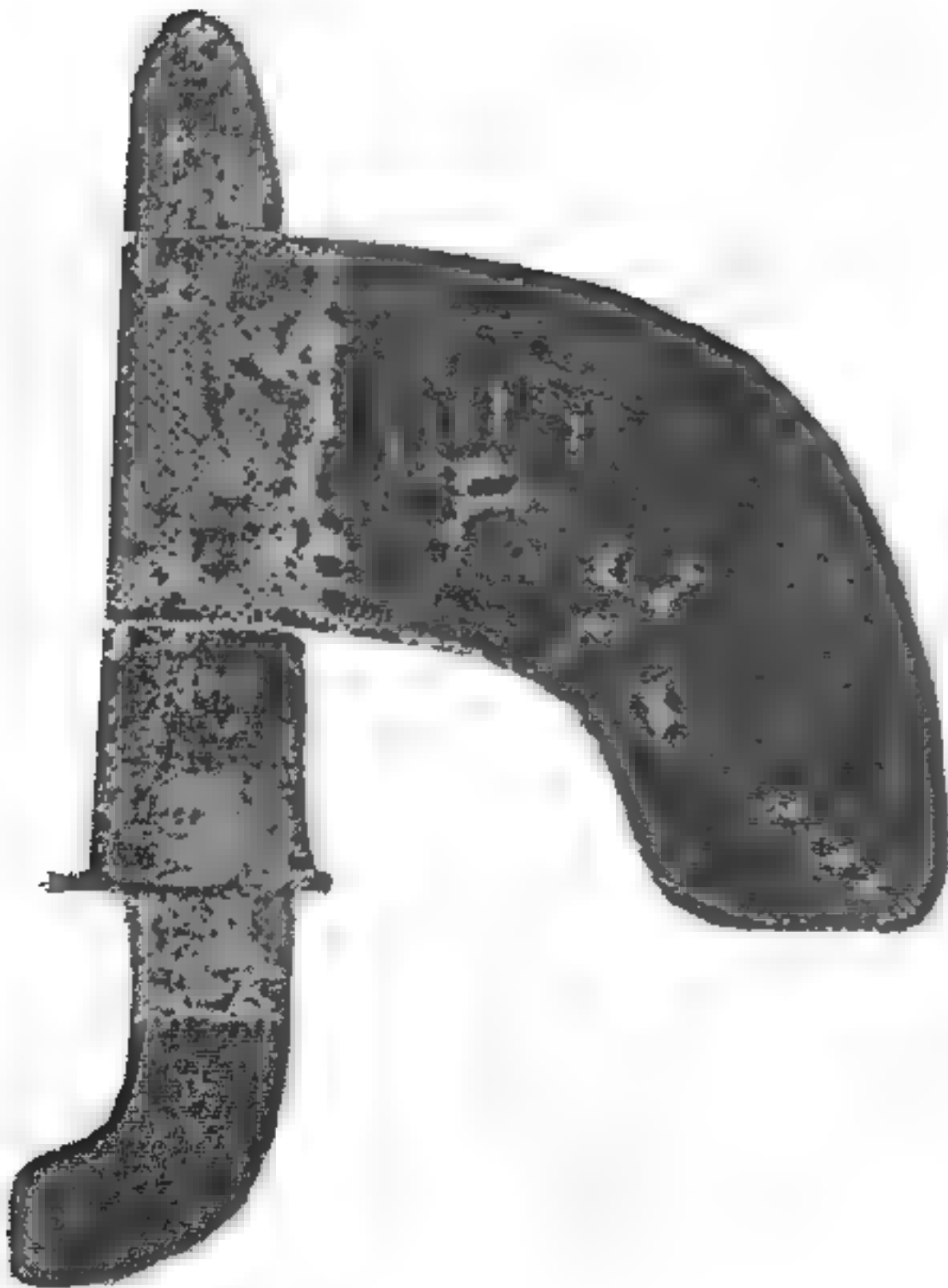
เนื่องจากลายสือไทยนี้มีมานานถึง ๖๘๓๕ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) จึงแพร่ออกไปมาก บังเอิญท่านทำกันไว้

และเหลือมาถึงปัจจุบัน และชาวประเทศนั้น ๆ พบ นำลงพิมพ์ในหนังสือ จึงปรากฏให้พบเห็นได้ ที่สูญหายไปแล้ว หรือไม่ได้เข้าสู่หนังสือ ก็คงไม่มีโอกาสได้ทราบ

รูปมิดประแดะหรือประแดะนี้ ของคนไทยลวะทั่วไป โดยเฉพาะที่ราชบุรี ถ่ายทอดจากหนังสือประวัติการ สัมพันธ์ระหว่างชาติไทยกับชาติจีน ของท่านลิขิต สุนทรกุล เล่าว่า เวลามีดเล่มนี้อยู่ได้หวัน

ลายสือไทยที่ปรากฏ ณ ประเทศจีน

เส้นคำที่ด้ามขยาใหญ่ คือลายสือไทย บนอ่านว่า เรือง ล่าง อ่านว่า เลอลว่า เห็นชัดว่า มีดเล่มนี้ พระเจ้าเรืองเลอลว่าทำส่งไปถวายราชวงศ์ เชียง ก่อน พ.ศ. ตามที่เขียนไว้ว่า ราชวงศ์เชียง หรือซ้าง ลำดับราชวงศ์ที่ ๕ สมัย ๑๒๒๒ ถึง ๕๗๘ ก่อน พ.ศ. ตรงกับสมัยเมืองทองไทย จารึกเล่าว่า ขุนโลลายสร้างและตั้งชื่อเมืองทอง เมื่อปีอินเต็ม ๔๑๕๐ เป็นปีโล ๑ ก่อน พ.ศ. ๑๑๕๐ ปีโลได้ ๑๖๐ ไม่ได้จารึก ปีโลได้ ๓๑๕ ปรากฏชื่อขุนเลื่องขงไทย ขุนเรืองเลอลว่านี้ คงครองเมืองปีโลระหว่าง ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ คือ ก่อน พ.ศ. ๑๐๑๐-๘๕๐ รู้ว่าราชวงศ์ซ้าง คือ ไทย จึงทำมิดพกส่งไปถวาย พร้อมกับจารึกชื่อไปด้วย ราชวงศ์ซ้างจึงถือเป็นประจำตลอดมาถึง องค์สุดท้าย



商 紀 (殷) 青 銅 戈

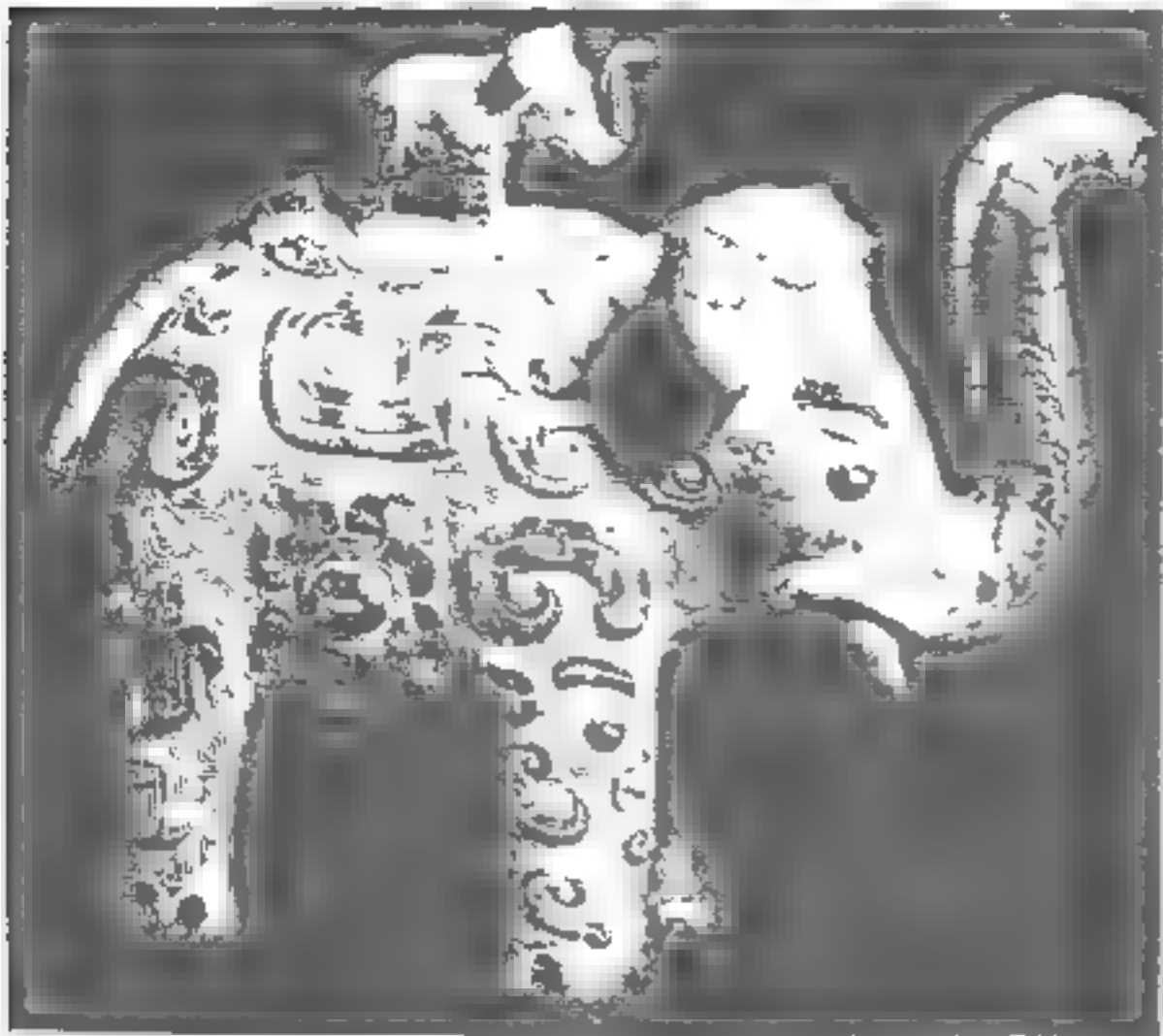
รูปถ่ายดาบเหล็กกล้าสีน้ำเงิน

สมัยราชวงศ์เชียง อันดับราชวงศ์ที่ ๕

เมื่อ ๑๒๒๒ ถึง ๕๗๘ ปี ก่อนพุทธศักราช

เครื่องใช้-สำริด

สมัย-ราชวงศ์ซางและราชวงศ์โจว เมืองจีน (ห้องสิน เสียดักก ก่อน พ.ศ. ๑๒๒๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๓)



กาเหล้า หรือ กาน้ำ สำริด หล่อเป็น-ช้างยกวงง นี้ ทำ
ปลายให้โค้งลงจึงเป็นพวยกา ที่ฝามีลูกเปิด เป็นรูปช้างอีก ตัวหนึ่ง
ส่วนลายนั้นได้สร้างให้เป็นลายอ่อน กับ ลายบนที่ฐานได้ทำช้าง
ลูกเปิดนั้น และ ลายเส้นหลังช้างนั้น มีอย่างนี้ ซึ่งอ่านเป็นสื่อไทย
ได้ว่า "ช้าง" เป็นทั้งคำไทย ชื่อไทย และ ลายไทย ได้ลงมาอ่านว่า
ทองรวม หรือช้างทอง

คำชื่อไทยว่า-ช้าง เป็นชื่อคน ซึ่งขึ้นไปเป็น-พระราชสกุล
วงศ์ เป็นชื่อ "สัตว์" คู่ชาติไทย ทั้งเป็นสัตว์มีศักดิ์สูงสุด กับ ใหญ่
โตที่สุด จึงมีชื่อไทยว่า-ช้างแก้ว คือ กษัตริย์ ซึ่งประจำพระองค์
พระเจ้าจักรพรรดิ ลวดลายสัดส่วนก็เป็นไทย กับ มีลายสื่อไทยนอก
ชื่อคำไทยว่า-ช้าง อีกด้วย ซึ่งยืนยันชื่อไทย ของไทย กับ ลายตัว
สื่อไทย มีมาตั้งแต่ก่อน พ.ศ. ถึง ๑,๒๒๒ ปีมาแล้ว



ถังเหล้า หรือถังน้ำกิน ๔ ขา มีลูกฝา สำริด ใบนี้ เป็นของ
ใช้สมัยราชวงศ์ซางเช่นเดียวกัน มีลวดลายวิจิตรตลอด กับ มีลายตัว
สื่อไทยอีกด้วย ที่หล่อเป็นลายให้เห็นได้อย่างนี้อ่านได้ว่า เฒ่นอวดดี
ซึ่ง ช่าง ผู้สร้างรูปแบบหล่อ ชื่อ-เฒ่น ได้อวดฝีมือไว้ ตามธรรมดา
คนไทยที่มีฝีมือ และ มีความรู้ทั้งสามารถได้กระทำอะไรไว้ ก็มักใส่ชื่อ
และประดิษฐ์ให้กลมกลืนเป็นศิลปะ เพื่อไม่ให้ใครผู้มีความรู้ไม่ถึงรู้ได้ หรือ
อาจมีพระราชโองการให้ใส่ชื่อไว้ เพื่อเป็นความชอบ และ ทรงจำ ได้
เป็นหลักฐาน

เครื่องสำริดนี้ อยู่ที่จีนเกือบ ๔ พันปีแล้ว กับ มีตัวสื่อไทย ซึ่ง
หล่อไว้ทั้งตัว, ไม่. แบบปรากฏเกือบเหมือนตัวเดียวกันนี้ จึงนำมาเป็นหลัก
ฐานไทย และ ฝรั่งรับรอง จึงได้พิมพ์ออกเป็นหลักฐานแล้ว

เฒ่นอวดดี

จาก-หนังสือ The Metal smiths หน้า ๑๓๒-๑๓๓



แฉวบน ค อ ค



HISTORICAL RELICS UNEARTHED IN NEW CHINA

รูปที่ ๔๒ และ รูปที่ ๒๐๒



โถน้ำสำริด ใบนี้ สมัยราชวงศ์เซียงซาง หรือ ชาง ทำ ถวดลายหล่อไว้ชัดเจน ที่ทำ ลูกศรชี้ไว้ นั้น ทำลายเส้นเป็นลายสือไทยว่า “คนดี” ค. และ น. ค. เห็นได้ชัดเจน และ ถวดลาย อย่างนี้ก็บอกว่าเป็นถวดลายไทย เพราะลายอ่อน ณ ที่ลายสือไทยนั้นมีเงาบังจึงไม่ค่อยชัดเจน



โถฝานือหินสีลูกนี้ เพราะเป็นสีจึง เข้าใจว่าที่หลัณาน เข้าใจว่าจะสมัยสุโขทัย ลายเส้น ที่หัวลูกศรตอนล่างทั้งสองข้างนั้น จะเห็นสือไทย ทำลายสือ อ่านได้ว่า เดือน เฉพาะ ค.อ. เห็นชัด ๕-๖ สร้างเป็นลายยันต์ไทย ภาพเดิมเป็นสี และ ชัดเจน เป็นของเก่าสมัยสุโขทัย แต่ลายตัวหนังสือ นั้น อาจจะเป็นสมัยรัตนโกสินทร์ก็ได้ แต่ในหนังสือ ว่า พ.ศ. ๑๘๒๒ จึงเป็นสมัยสุโขทัยแน่นอน

ตัวสือ-อักษร เทวนาครี หรือ ตัวหนังสือ สันสกฤต

ตัวสือเทวนาครี แปลว่าของชาวกรุงเทพ หรือชาวเทพนคร เข้าใจว่าเกิดมีก่อนเขมรหมด ตามเรื่องเล่ากล่าวไว้ ชื่อก็แจ่มอยู่แล้วว่า ชาวเทพนคร คือ นครเทวดา เล่าว่า เมื่อพระมุนีวาลมิกี้จะปริพนธรามกิริติ หรือ รามเกียรติ์ ไทย เรียกว่า “เรื่องรามเกียรติ์” ได้เชิญพระกณेश্বরองควิทยาศาสดีมาเป็นเสมียนเขียนคำโคลง ซึ่งวาลมิกี้จะปฏิภาณให้ เขียนด้วยตัวสือเทวนาครี เรื่องรามายนนี้เกิดก่อน พ.ศ. ประมาณ ๑๕๐๐ ปี ในพระราชนิพนธ์อภิธานทรงไว้ว่า นับว่าได้แต่งขึ้นราว ๆ ก่อนพระพุทธเจ้าของเราประสูติไม่นานนัก คือราว ๆ ๒๖๐๐ ปี (ทรงไว้ พ.ศ. ๒๔๖๖) เพราะเป็นของเทพเจ้าวสมัยพระเวทย์ จึงชื่อว่าเทวนาครี เขียนเป็นภาษาสันสกฤต จึงเรียกว่า หนังสือสันสกฤตบ้าง ที่ ชื่ออักษรหรืออักขร มีในพระพุทธพจน์ตรัสว่า รู้ประชุมแห่งอักษรทั้งหลาย (สนทนปาติ อคฺขราน) ในอัฐกถาเล่าว่า พระเจ้าพิมพิสารทรงให้จารึกพระพุทธคุณ ฯลฯ ลงในสุพรรณบัฏส่งไปถวายพระเจ้าปุกกุสาติแห่งคันธารรัฐ เมื่อพระ มหากัสสปถูกให้แต่งงานกับปิณฑิกา ทั้งคู่ไม่ต้องการการตามทูลจึงเขียนสาส์นแจ้งเรื่องแก่กันแต่ถูกคนเดินสาส์นฉีกทิ้ง ทั้งนี้ก็ใช้อักษรนี้ และอักษรที่ใช้จดพระเวทย์ กับพรหมเทพอันเป็นของพราหมณ์ จึงชื่อว่าอักษรพราหมณ์บ้าง และ แพร่ไปถึงธิเบต เท่าที่สังเกตเห็นเขียนตัวเหลี่ยม จึงชื่ออักษรธิเบตบ้าง ลงไปทางใต้ดูจะแก้ไปมาก เช่น อักษรภา- ลิงกและยังมีตัวอื่น ๆ อีกว่ามีถึง ๑๓๐ เช่น ตัว อูรดูร ตัวบังกาลอ ตัวนาคโจล ฯลฯ ก็ตัวสือเทวนาครีนี้ ชื่อยืน ยันเป็นของเทวดาและพรหมจึงเขียนจารึกพระเวทย์ไว้ มีมาตั้งแต่ครั้งนั้น และมีชื่อเป็นอักษร อักขร มีปรากฏในสมัย พระพุทธกาล ต่อมาพระเจ้าอโศกมหาราชมีพระราชประสงค์จะใช้ แต่พราหมณ์ก็ขัดและห้าม จึงไม่ปรากฏใน สิลาลेखा ทั้งให้ประดิษฐ์ตัวใหม่ขึ้นใช้ด้วย จึงเป็นหลักฐานสมบูรณ์

॥ संस्कृतवालादर्श ॥ संस्कृतपालातरुतः

॥ अक्षरमाला ॥ अक्षरमाला

॥ स्वराः ॥ स्वरा स्वर

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ	ॠ
o	oa	o	oe	o	ou	o	oa
लृ	—	ए	ऐ	ओ	औ	अं	अः
l	—	eo	io	io	ioe(oe)	o	oe

॥ व्यञ्जनानि ॥ व्यञ्जनानि

क क	ख ख	ग ग	घ घ	ङ ङ	क क
च च	छ छ	ज ज	झ झ	ञ ञ	का का
ट ट	ठ ठ	ड ड	ढ ढ	ण ण	कि कि
त त	थ थ	द द	ध ध	न न	की की
					कु कु
					कृ कृ
					कृ कृ

प प फ फ व व भ भ म म क क

य य र र ल ल व व श श क क

ष ष स स ह ह ल ल क्ष क्ष झ झ

เลข (พยัญชนะ) ชื่อเฉพาะไม่มี จึงเรียกพยัญชนะ

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १०
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐

को को

कौ कौ (เกา)

कं कं

कः कः

त्रिंशः पाठः ॥ ३० ॥

उपदशमाला

नमसो भूषणं चन्द्रो
पृथिव्या भूषणं राजा

नारीणां भूषणं पतिः ।
विद्या सर्वस्य भूषणम् ॥ १ ॥

อุปเทศมालา ที่ ๓๐

นภโศ ภูษณं จบุโฑร
ปฤถิว ธา ภูษณं ราชา
ดวงจันทร์เป็นเครื่องประดับฟ้า
ราชาเป็นเครื่องประดับแผ่นดิน

นารีณํ ภูษณํ ปติ
วิฑฺยา สรวสฺย ภูษณम्
สามีเป็นเครื่องประดับนารี
วิทยาเป็นเครื่องประดับทุกคน

ตัวสือ-อักษรพราหมิน หรือพราหมี

ตัวสือหรืออักษรพราหมินนี้ พบว่าใช้ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชตลอดมาถึงสมัยพระเจ้ากนิษกมหาราช พบเป็นจารึกหรือศิลาเลขามากมาย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๑๘ ถึงประมาณ พ.ศ. ๕๐๐-๘๐๐ ปี เรื่องเล่าว่า พระเจ้าอโศกมหาราชต้องการเอาหนังสือพราหมณ์มาสอนพระภิกษุและสามเณร แต่พราหมณ์ทั่วไปไม่ยอม จึงทรงโปรดให้วิชฌคุปต์ คือ เภาภูลยพราหมณ์ เป็นผู้ไถ่ถอนราชวงศ์นั้นแล้วสถาปนาจักรคุปต์พระเจ้าปู่ของพระเจ้าอโศกมหาราชขึ้นครองบัลลังก์แห่งมคธรัฐ จึงได้เป็นมหาอำนาจผู้ยิ่งใหญ่ได้รับสถาปนาชื่อว่า“วิชฌคุปต์” ในหนังสือเมืองทอง ฯลฯ ขุนศิริวัฒนอาณนพธู ผู้รจนานี้เป็นผู้รจนากัมภีร์อรรถศาสตร์ขึ้น เมื่อพราหมณ์ไม่ยอม จึงทรงโปรดให้วิชฌคุปต์นี้ ซึ่งก็เป็นพราหมณ์ชาติอยู่แล้วให้ประดิษฐ์ขึ้น วิชฌคุปต์ได้ประดิษฐ์ขึ้นแล้ว จึงให้ชื่อว่า อักษรพราหมิน หรือ พราหมี แต่วิชฌคุปต์นี้ไม่เคร่งครัดวรรณสกุลนัก มีชายาทุกวรรณะ พวกพราหมณ์ทั้งหลายจึงประชุมกันสดกลงเป็นจันฑาลถึงแม้ว่าจะใช้ชื่ออักษรพราหมิน พราหมณ์ก็ไม่รับรอง จึงล้มเลิกไปกว่า ๑๕๐๐ ปีแล้ว และในกาลชุดกันโบราณวัตถุ

ลายสือพราหมิน ได้จารึกเป็นตัวเหลี่ยม ซึ่งดูแล้วจะไม่ตรงกับตัวแบบที่ทำกันไว้



พุ ฐ นิ มิ ต โค ต ม ตี ริ อ ม รา อ โ ส ก เท วิ ป ร ญ ุ ป ต ฐ ปิ โ ต

พระพุทธรูปนิมิตโคตม อันตรอมรา พระเทวีของโสภประกาศให้รู้ว่า ได้ประดิษฐานแล้ว

ข ตี ส ม ท ะ ธ อ ภิ สิ เ ต อ ญ มา ปา เ จ

ได้สร้างไว้ หลังอภิเสก ในมคร ๓๖ ปี

ส ม ส ต ุ ตา ภ ข ุ ญ ุ น ุ ย นิ ฐ อ า ต ุ มา ส ุ ม (สุจิตาสตุ)

หมู่สัตว์ผู้เสมอกัน คบกัน สร้างขุมบุญ เป็นตัวตน (จึงเป็นสุขตลอดกันเกิด)

ตัวสือ-อักษรลังกา

(ตัวสือลังกา หรืออักษรลังกานี้ ยังหาตัวพิมพ์มาไม่ได้ ที่ลังกาเขามีอยู่แล้ว จึงใช้ตัวเขียนทำแบบก่อน
ต่อไปเมื่อได้ตัวพิมพ์มาแล้วจะได้แก้ไขใหม่)

ตัวสือลังกานี้ คำชื่อลังกา กับตัวเลขลังกายังไม่ได้มา เท่าที่ได้มานี้เฉพาะที่ใช้ในภาษาบาลี หรือภาษา
มคร ส่วนที่ใช้ในภาษาพื้นเมืองไม่ได้มา คงจะมีมากกว่านี้ ตัวสือนี้ได้ใช้เขียนสืบทอดจาก พ.ศ. ๒๔๐ และใช้เขียนพระบาลี
พระไตรปิฎกไปจนกระทั่ง พ.ศ. ๔๕๐-๔๕๒ นับตามบันทึกก็ก่อนกว่าที่อื่นทั้งหมด จึงเป็นตัวสือสำคัญในพระพุทธศาสนา
แบบหนึ่ง ทั้งมีวิธีการเขียนแบบวงโค้งทุกตัว จึงคล้ายคลึงกับตัวสือมอญ พม่า ลาว ฯลฯ เพราะเขียนเส้นวงโค้งเหมือนกัน
และมีประวัติมาว่าใช้หรือมีก่อนนั้น จึงเป็นตัวแบบของตัวสือมอญ พม่า และลาว จึงบันทึกไว้เท่าที่ได้พบหลักฐานเป็น
ประวัติมาแล้ว

กับทั้งการเขียนก็ใช้แบบตัวอักษรเทวนาครี หรืออักษรมาลาสันสกฤต คือ เรียงสระก่อนกับเรียงพยัญชนะไว้หลัง
จึงผิดจากแบบตัวสือไทย ตัวสือไทยเรียงหรือเรียง **ตัวสือ** คือพยัญชนะก่อน จึงเรียง “ไม้” คือสระที่หลังอักษร
ที่เป็นสระนั้นมืออย่างนี้

สระอักษรลังกาแบบใช้ในบาลีมี ๑๖ มี ๘ เสียง เช่น อา เสียง दीवแต่มี ๒ อย่าง ฯลฯ เท่าที่เห็น-เห็น
มีเขียนภาษาสันสกฤต จึงแน่ใจว่าคงมี ฤ ฤา ฤ ฤา แต่ไม่ได้มา

สระ-อักษรลังกาทั้งลอยและจมมี ๑๖ อย่างนี้

อ	อา	า	อิ	ิ	อี	ึ	ุ	ู	ุ	เ	เ	โอ	โ	(เ-า)
---	----	---	----	---	----	---	---	---	---	---	---	----	---	-------

ส่วนพยัญชนะซึ่งเป็นตัวสือหรืออักษรลังกานั้น มีหลายตัวที่เหมือนตัวไทย เช่น จ. เหมือนกัน พ. เหมือน
 ด. ไทย ห. ก็คล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นเหตุให้ทั้งปราชญ์ไทยและปราชญ์ฝรั่งชั้นศาสตราจารย์กลายสือไทยไปให้อินเดียได้
 และยังเปลี่ยนชื่อไปเรียกเป็นอักษรอีกด้วย กับทั้งอินเดียอ่านตัวสือไทยไม่ได้ แต่ตัวสือไทยเขียนเส้นตรงทุกตัว กับทั้ง
 ชื่อคำอ่าน เช่น ก. ก็มีอยู่ในคำพูดไทย ทั้งเมื่อยังเป็นตัวลายอยู่ก็ยังมีชื่อระบุอยู่ในลายนั้น เช่น ก. มาจากรูปกอไฟ
 จึงยืนยันว่าของของไทยบริสุทธิ์

พยัญชนะ-อักษรลังกานั้น มี ๓๓

ก ข ค ง ฉ จ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ
 ก ข ค ง ฉ จ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ

ด ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ
 ท ฐ น ป ฝ พ ภ ม ย ร ล ว ส ห ฬ อ

ตัวอย่างตัวสือลังกาใช้ในบาลี หรือมคธ

จจจจจจจจ จจจจจจจจ จจจจจจจจ
 จา ต ก ปา ลี ทู ตี โย กา โค

จจจจจจจจจจ จจจจจจจจจจ จจจจจจจจจจ
 น โม ต ส ส ภ ก ว โค อ ร ห โค ส ม มา

จจจจจจจจ
 ส ม พุ ท ธ ส ส

จจจจจจ
 มุฑ

จจจจจจ
 สรณ

จจจจจจ
 กจณามิ.

จจจจจจ
 มุฑ

จจจจจจ
 สรณ

จจจจจจ
 กจณามิ

จจจจจจ
 สจจ

จจจจจจ
 สรณ

จจจจจจ
 กจณามิ.

จจจจจจ
 ทูติ มุฑ

จจจจจจ
 ตติ มุฑ

วิธีนับของภาษาลังกา

๑	ເອກະ	ຍົກ	๒	ເຈກະ	ເຈຍ
๓	ຊາຍ	ຈຸຍ	๔	ອະຕະຈະ	ທາຍ
๕	ປະກະ	ປັຍ	໖	ອະກະ	ຍັຍ
๗	ອະກະ	ຍັຍ	๘	ອະຕະ	ຊັຍ
๙	ນາໂວກະ	ນາວຍັຍ	໑໐	ຕະໂຍຍະ	ຕຸຍັຍ

ตัวสือ - อักษรเบงกาลี

ตัวสือ คือ อักษรเบงกลี-บังกอล หรือนังกลาเทศนี้ อาจารย์พระดี วสุมิตรเถระ วัดราชผาติการาม ได้เขียนให้มา จะเห็นเรียก สระ ว่า “สระวรรณะ” และเรียก พยัญชนะว่า “พยัญชนะวรรณะ” ทั้ง ๒ นั้น ถ้าดูตามลายเส้นเขียนแล้วจะเห็นคล้ายคลึงกับตัวสือศรีลังกา กับมีหลายตัวทั้ง สระ และ พยัญชนะ มีลายเส้นตั้งเป็นลายเส้นตรง จะเห็นคล้ายตัวสือไทย ถ้าดูตามสระแท้เช่น ิ ที่ มิ จะเห็นเป็นแบบตัวสือเทวนาครี ฉะนั้น จึงยืนยันว่าตัวสือทั้งนี้มีแบบเป็นกลุ่มเดียวกัน กับทั้ง-ท่านอาจารย์พระดี วสุมิตรเถระ ได้บันทึกให้มาว่า สมัยพุทธกาล มีสาวกของพุทธองค์ (เป็น) ชาวเบงกอล ชื่อ บังกิสะ (คือ พระวังกิสะเถระ) ในหนังสือเถรกถา ชื่อ (บังกิสะ) เป็น หนังสือออกเสียงเป็นภาษาชาวเบงกอล ซึ่งเป็นภาษาสมัยโบราณ คำชื่อว่า วังกะ คือ วังกรฐโบราณ ว. ออกเสียงแปลงเป็น พ. ได้ พ. แยกออกว่า บ. วัง. ก็ออกเสียงเป็น เวง. ได้ ก. ก็ออกเสียงเป็น ค. ได้ ฉะนั้น วังกะ จึงเป็น บังก บังค เบงค+ล เป็น เบงกอล เบงกอล เบงกลี บังก บังกลาเทศ และในการเรียงนี้ ท่านเขียนมาให้เหมือนแบบปัจจุบัน

พยานะวาระ (อักษรเบรลล์)

ক	খ	গ	ঘ	ঙ	চ	ছ
ক	খ	গ	ঘ	ঙ	চ	ছ
জ	ঝ	ঞ	ট	ঠ	ড	ঢ
জ	ঝ	ঞ	ট	ঠ	ড	ঢ
ণ	ত	থ	দ	ধ	ন	প
ণ	ত	থ	দ	ধ	ন	প
ফ	ব	ভ	ষ	য	র	ল
ফ	ব	ভ	ষ	য	র	ল
ৱ	শ	ষ	স	হ	ং	ঐ
ৱ	শ	ষ	স	হ	ং	ঐ
ও	উ	ঊ	ঋ	ঌ	঍	ঔ
ও	উ	ঊ	ঋ	ঌ	঍	ঔ

สระวรรณะ (สระเบงกาลี)

অ

เออะ

আ

อะ

ই

อี

ঐ

ไ

উ

อุ

ঊ

อู

এ

เอ

ঐ

ไ

এ

เอะ

ঐ

ไย

ও

โอ

ঔ

ไว

ตัวสือเบงกาลีแบบบาลี

ন

น

ম

ত

ต

স

ক

ก

খ

ค

গ

อ

ร

น

ด

প

ป

ม

พ

ฟ

ช

ส

ব

บ

জ

จ

ঘ

ก

ঙ

ง

চ

ช

ছ

ช

জ

จ

ঝ

จ

ঞ

จ

ตัวสือมอญ หรือ อักษรรามัญ

ณ พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่เชียงใหม่ได้พบพระราชชีวประวัติ สมเด็จพระนางเจ้าจามเทวีแล้ว ได้พิมพ์ขึ้นเผยให้รู้ถึงประวัติหนังสือ-อักษรรามัญ หรือ อักษรลานนาไทย ทั้งนั้น สมเด็จพระนางเจ้าได้ประสมนักปราชญ์ราชบัณฑิต และ อารยนา-สุเทพฤทัยเป็นประธานให้ร่วมกันสร้างขึ้นจากตัว-ฝักขาม คือ ขอม และ ตัวฤๅ หรือ ตัวเดิม ซึ่งผู้คาด, ซิปะ-ขาว, ซิผ้าขาว, ได้คิดขึ้นทำไว้แล้วแต่เดิม ซึ่งมีอยู่แล้ว เช่น ตัวสือไทยที่จารึกไว้ ณ ถ้ำฤๅ แขวง ราชบุรี ซึ่งพระมหาปุณณณะกระทำจารึกไว้ จึงแน่นอนแล้ว เพราะเพิ่งเปิดเผยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๕ นี้เอง

ตามประวัติเล่าว่า-สมเด็จพระนางเจ้าแม่ได้เสวยราชสมบัติครองหริภุญชัย (ลำพูน, เขตวงนคร) ได้ทรงจัดระบบทั้งรัฐประศาสน์ และ พระศาสนาเรียบร้อยแล้ว กรันลุถึงวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ ปีวอก สมเด็จพระนางเจ้าแม่จามเทวีจึงอารยนาสุเทพฤทัยเป็นประธาน ทรงให้ประสมนักปราชญ์ราชบัณฑิตมาเรียนพร้อมกันแล้ว ทรงให้ร่วมกันดัดแปลง-อักษรฝักขาม, อักษรฤๅ, อักษรละโว้ จัดดัดแปลง กันอยู่ถึง ๑ ปี จึงสำเร็จเรียบร้อยแล้ว จึงร่วมพร้อมกันเรียกชื่อว่า อักษรรามัญ, อักษรลานนาไทย ทั้งนี้ จึงยืนยันได้ว่า-เดิมมีอยู่แล้ว เพียงดัดแปลงแก้ไขให้สวยงาม และ เขียนง่ายขึ้นเท่านั้น ตัวสือมอญ, รามัญ, และ ตัวสือลานนาไทย ซึ่งคล้ายคลึงกันมาก จึงแน่นอนว่า-ตัวสือนั้น ๆ มีอยู่เรียนรู้อันมาแต่เดิมก่อนนั้นแล้ว

ตัวสือ-อักษรรามัญ มอญนี้ มีทั้งสระและพยัญชนะ เมื่อสังเกตดูแล้วจะเห็นเขียนเป็นเส้นวงโค้งทั้งซ้ายและขวาตลอดไปถึงตัว.ลข เว้นบางตัว เช่น .ลข ๒ และ .ลข ๗ ถึงกระนั้นก็ยังมีความโค้งน้อย ๆ เช่นนี้ จึงเห็นว่ามาจากแบบตัวสือลังกา หรือ สืหล เพราะ มีเค้าเขียนลายเส้นเป็นอย่างเดียวกัน เท่าที่กล่าวอย่างนี้ ก็เพราะมีเรื่องเล่ากันว่า พระพุทธโฆสเถระ เมื่อไปกลับสืหลถูกดา จากสือและภาษาลังกาเข้าสู่มอญภาษา คือ มอญตามเดิมแล้ว ได้มาพัก ณ รามัญประเทศกับทั้งได้นำอัฐิถูกดากับบาสิมาด้วย ทั้งได้สอนในพุทธศตวรรษที่ ๑๐ จึงแน่ใจอย่างนี้หรืออาจมีอยู่เดิมแล้ว แต่ก็ไม่พบจารึกหรือตำนานเล่าไว้ ถ้าพบก็คงจะมีหลักฐานแน่นอน ได้พบจารึกที่ลพบุรีในประชุมศิลาจารึกสยามภาคที่ ๒ ในกาลพุทธศตวรรษที่ ๑๖ เท่านั้น ในการรวบรวมมานี้ ได้ทำแบบเรียนหนังสือไทย คือ เรียงตัวพยัญชนะก่อน จึงเรียงก่อน ตัวสือมอญหรืออักษรพยัญชนะรามัญ ๓๕ ตัวอย่างนี้

พยัญชนะ มอญอ่าน

က	ခ	ဂ	င	စ	ဆ	ဇ	ည	ဇာ	ဇွ	ဋ	ဍ
กะ	ขะ	เกียะ	เจียะ	เงียะ	จะ	ฉะ	เซี่ยะ	เมี่ยะ	ญะ	ฐะ	ฒะ
က	ခ	ဂ	င	စ	ဆ	ဇ	ည	ဇာ	ဇွ	ဋ	ဍ
ละ	ตะ	ถะ	เทียะ	เถียะ	เนียะ	ปะ	ฝะ	เพียะ	เกียะ	เมียะ	เยียะ
၇	လ	ဝ	သ	ဃ	မ	ရ	စ	ဘ	ဗ		
เรียะ	เถียะ	เวียะ	สะ	สุส	หะ	หะ	บ	อะ	เมียะ		

ตัวสื่อช่อง หรือ ผู้ไทย, พู่ไทย

ตัวสี่ช่อง หรือ ผู้ไทย, พูไทย นี้ สาระ สรรณกมน์ ช่องผู้ไทยถิ่นเขาอีโก้ เพชรบุรี ได้ไปขอจาก นายสุต ซึ่งเป็นช่องผู้ไทย และ ได้เรียนแบบเก่าไว้-ได้มีความรู้ติดต่อกับจำได้ด้วย จึงได้เขียนทั้ง ตัวเดิม และ ไม่ กือสระ ระบุชื่อคำมาให้อย่าง ทั้งได้ให้ถ่ายตัวเขียนไว้ในสมุดข่อย และโบราณ ได้อ่านเป็นคำช่องผู้ไทย กับ แปลให้อย่าง เท่าที่สังเกต ตัวสี่นี้กับตัวสี่ผู้ไทยดำ, ผู้ไทยขาว ฯลฯ ส่วนมากไม่เหมือนกัน บึงตัวสี่- อาหม อัสสัม เจี้ยว-อ้าย บึงห่างกัน แต่บางตัวใกล้เคียงกัน และตัวแบบนี้ ยังใช้เป็นของเดิมแท้ เช่น สระ-ยังเรียกไม่อยู่ ทั้งตัวนี้มีส่วนเหมือนกันกับตัวไทยมาก แม้ลายเส้นตั้งตรงก็เหมือนกัน

ตัวสื่อโขนนี้ มีส่วนเหมือนไทยมาก ทั้งพยัญชนะ และ สระ ในการเรียงนี้ จึงเรียงแบบไทย คือ เรียงตัวพยัญชนะก่อน และเรียงสระไว้หลัง และรักษาเสียงอ่านคำโขนไว้ จึงใส่เข้ามาเพื่อยืนยันของไทย ซึ่งโขนผู้ไทยเพชรบุรีราชบุรียังรักษาอยู่ จึงไม่ได้แก้และเปลี่ยน ไปอย่างไทย

ตัวสื่อโข่ง พยัญชนะ

กว(ก) ขว(ข) กว(ก) กว(ข) ง(ง) จ(จ) จั(จ้อ) ส(ส) ช(ช,ฌ) ย(ญ) ค(ค)
 ต(ต) ถ(ถ) ท(ท) ตั(ต) น(น) บ(บ) ป(ป) ผ(ผ) ฝ(ฝ) พ(พ) บั(บ)
 ฟ(ฟ) ม(ม) หว(หว่อ) หุข(หขอ) หุน(हनอ) หุม(หมอ) หุข(หขอร) หุข(หขอ)
 ร(ร) ห(ห) ร(ร) อ(อ) อ้อ(อ) ฮ(ฮ)

ตัวไม้ คือสระ

ไม้กะ (ะ) ไม้กา (า) ไม้กี (ิ) ไม้กำ (ำ) ไม้โก (โ) ไม้เกอว (เอว)
 ไม้โก (โ) ไม้เกีย (เอีย) ไม้เก (เ) ไม้เกอ(เออ) ไม้กือ (ุ) ไม้กั้น (ผัส) ไม้เกือ (เอือ)
 ไม้แก (แ) ไม้เกา (เอา) ไม้กู (อู) ไม้กอ (กอ) ไม้กัว (อัว)

ตัวสื่อผสมไม้ (สระ)

กา กิ กำ ไก เกอว โก เกีย เก
 เกอ กือ กัน เกือ แก เกา กู กัว

สำหรับการนับจำนวนกับตัวเลข โข่ง-ผู้ไทย เพชรบุรี บอกว่ามีประจำเผ่าเพียงนับตามชื่อวัน ที่เห็นผู้
 ไทยดำเมืองแดนเล่าแสดงทางทีวีได้กล่าวจำนวนนับ และเขียนจำนวนหนึ่งเป็นตัวสื่อไทยนั้นจึงเข้าใจว่านับ หนึ่ง สอง
 ฯลฯ แบบเดียวกับไทย เว้น ๒๐ ซึ่งออกเสียงว่า “ชาว” สำหรับตัวเลขนั้นได้เห็นไทยอาหมมีเลขใช้ และไทย
 อาหมนี้เรียกพ่อแม่ว่า อ้าย เอม จึงแน่ว่าเป็นไทยเผ่าโข่ง ผู้ไทย จึงนำเลขอาหมมาเรียงไว้ในที่นี้ด้วย เพราะเป็นโข่งด้วยกัน
 จำนวนนับตามชื่อวันนั้น คงกล่าวเฉพาะชื่อคำว่า มือ (วัน) คงไม่กล่าวเพราะยาว หรือกล่าวเฉพาะเป็นคำประจำก็ได้
 ได้จัดส่งมาอย่างนี้ ๑-มือกั๊ด ๒ มือขด ๓-มือฮวง ๔ มือเต้า ๕ มือกำ ๖-มือกาบ ๗ มือฮับ ๘-มือฮาย
 ๙-มือเมอง ๑๐-มือเป็ก ยืนยันว่ามีเพียง ๑๐ เท่านั้น และนับอย่างไทย

วิธีนับเป็นภาษาซอง

๑-มื่อกั๊ด \tilde{m}^k ๒-มื่อขด \tilde{m}^h ๓-มื่อฮวง \tilde{m}^w ๔-มื่อเต้า \tilde{m}^t
 ๕-มื่อกำ \tilde{m}^g ๖-มื่อกาบ \tilde{m}^b ๗-มื่อฮับ \tilde{m}^p ๘-มื่อฮาย \tilde{m}^y
 ๙-มื่อเมอง \tilde{m}^m ๑๐-มื่อเป็ก \tilde{m}^p

สำหรับ-ตัวเลขอาหมนั้น ถ้าตั้งเกิดจะเห็นเลข ๒ เหมือนเลข ๒ เทวนาครี

เลขไทยอาหม ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
 ตัวเลขไทย ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐

ตัวสือซอง-ผู้ไทย สำนักวัดไผ่คอกเนื้อ ค.บางหลวง อ.บางเลน จ.นครปฐม ซึ่งมีนายสุข ชวนบดี ได้เก็บรักษาไว้ อนุญาตให้ถ่ายมากับได้อ่านคำซองและแปลมาให้ด้วย จะเห็นชื่อพระมเหสี ซึ่งเป็นชื่อไทยว่า พระนางเจ้าแท่น พระนางเจ้าหมอน พระนางเจ้าหม่อม อันยืนยันก่อนสมัยพระนามพระมเหสี ได้ทำแบบตัวเดิมอย่างนี้

๗๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐

พ ะ ยา ตี พ้า เฮา มา แท้ง จัง ฮับ เอา
 พ ร ะ ยา ตี พ้า บอกให้ มา พบ จัง รับ เอา

๗๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐

นาง อวง คำ แท้ง ปู่ เจ้า งู เหา ไป เอ็ด
 นาง ทอง คำ จาก ปู่ เจ้า งู เหา ไป เป็น

๗๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐

นาง เจ้า แท่น เจ้า หมอน ปู่ เจ้า งู เหา
 นาง เจ้า แท่น (มเหสี) เจ้า หม่อม ปู่ เจ้า งู เหา

๗๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐

กั เปา ชัด เปา ขึ้น จัง ขา โดง โปง ไห
 กั ไม่ ชัด ไม่ ขึ้น จัง ตก ลง ปรงใจ ให้

๗๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐

ไป เอ็ด นาง เจ้า แท่น เจ้า หมอน ดี
 ไป เป็น นาง เจ้า แท่น เจ้า หม่อม ดี

๑๑๒๒ มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา

แล้ว ยาม น พ ะ ยา ผี พ้า จัง ไห ปู่
แล้ว ครอง น พระ ยา ผี พ้า จัง ให้ ปู่

๑๑๒๒ มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา

เจ้า กิน แสน จา กับ ผา แอน แตน
เจ้า ไปกิน เมืองแสน จา กับ เมืองผา แอน แตน

๑๑๒๒ มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา มหามหา

ก่อน ว่า เจ้น
ก่อน ว่า อย่างนั้น

ตัวสือไทยในเวียดนามประเทศ (ตั้งเกีย)

	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ญ	ด	ต	ถ	ท	ธ	น	บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ	ม	บ	ร	ล	ว	ส	ห
๑	ท	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น
๒	ท	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น
๓	ท	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น
๔	ท	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น
๕	ท	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น	น
	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ
๑	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ
๒	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ
๓	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ
๔	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ
๕	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ	อ





































ตัวสือไทย-ชื่อต่างกันมีอย่างนี้ ๑. ตัวสือผู้ไทยขาว เมืองไล ๒. ตัวสือผู้ไทยดำ เมืองแถน เดียน
เบียนฟู แคว้นสิบสอง-จุไทย ๓. ตัวสือเจ้าไทยเมืองชิงฮัง (วังร้าง-ลัวะ) ตั้งเกีย ๔. ตัวสือผู้ไทย มณฑลแห่งอัน
เวียดนาม ๕. ตัวสือเลียบหน้า มณฑลแห่งอัน เวียดนาม ๖. ตัว “ไม้” คือ สระ ตามเลขช่อง ๑. ตัวสระผู้ไทยขาว
เมืองไล ๒. ตัวสระผู้ไทยดำ เมืองแถน ๓. ตัวสระเจ้าไทยเมืองชิงฮัง ตั้งเกีย ๔. ตัวสระผู้ไทย มณฑลแห่งอัน ๕.
ตัวสระเลียบหน้า มณฑลแห่งอัน ญวน

ตัวลายสีไทย สมัยสุโขทัย

က က	ခ ခ	ဂ ဂ	င င
စ စ	ည ည	ဃ ဃ	တ တ
ထ ထ	ဒ ဒ	ဗ, ဗ ဗ	ဇ ဇ
ဇ ဇ	ဇ ဇ	ဘ ဘ	ဘ ဘ
ဇ ဇ	ဇ ဇ	ဇ ဇ	ဇ ဇ
မ မ	လ လ	လ လ	လ လ
ပ ပ			

ប ប	ឃ ម	ឃ ម	ហ អ
ប្រ ប្រ		រ រ	វ វ
ឈ ឈ		ន ន	ដ ដ
ដ ដ		ឈ ឈ	ឃ ឃ
ឃ ឃ		ត ត	
ឃ ឃ		ប ប	
ត ត		ត ត	

ตัวไม้คือสละลายสีไทย สมัยสุโขทัย

 1	 2	 3	 4
 5	 6	 7	 8
 9	 10	 11	 12
 13	 14	 15	 16
 17	 18	 19	 20
 21	 22	 23	 24
 25	 26	 27	 28
 29	 30	 31	 32
 33	 34	 35	 36









วรรณยุกต์ตัวลายเลขไทย สมัยสุโขทัย

1	1
+	2
	3
	+

၂	၁
၃	၂
၄	၃
၅	၄
၆	၅
၇	၆
၈	၇
၉	၈
၀	၀

[illegible]

๕ โ โย ๖ โย ๗ โย ๘ โย ๙ โย ๑๐ โย ๑๑ โย ๑๒ โย ๑๓ โย ๑๔ โย ๑๕ โย ๑๖ โย ๑๗ โย ๑๘ โย ๑๙ โย ๒๐ โย ๒๑ โย ๒๒ โย ๒๓ โย ๒๔ โย ๒๕ โย ๒๖ โย ๒๗ โย ๒๘ โย ๒๙ โย ๓๐ โย ๓๑ โย ๓๒ โย ๓๓ โย ๓๔ โย ๓๕ โย ๓๖ โย ๓๗ โย ๓๘ โย ๓๙ โย ๔๐ โย ๔๑ โย ๔๒ โย ๔๓ โย ๔๔ โย ๔๕ โย ๔๖ โย ๔๗ โย ๔๘ โย ๔๙ โย ๕๐ โย ๕๑ โย ๕๒ โย ๕๓ โย ๕๔ โย ๕๕ โย ๕๖ โย ๕๗ โย ๕๘ โย ๕๙ โย ๖๐ โย ๖๑ โย ๖๒ โย ๖๓ โย ๖๔ โย ๖๕ โย ๖๖ โย ๖๗ โย ๖๘ โย ๖๙ โย ๗๐ โย ๗๑ โย ๗๒ โย ๗๓ โย ๗๔ โย ๗๕ โย ๗๖ โย ๗๗ โย ๗๘ โย ๗๙ โย ๘๐ โย ๘๑ โย ๘๒ โย ๘๓ โย ๘๔ โย ๘๕ โย ๘๖ โย ๘๗ โย ๘๘ โย ๘๙ โย ๙๐ โย ๙๑ โย ๙๒ โย ๙๓ โย ๙๔ โย ๙๕ โย ๙๖ โย ๙๗ โย ๙๘ โย ๙๙ โย ๑๐๐ โย

ไม้ (สระ)						๖			
ไม้เอก	ไม้จ๊ก	ไม้โท	ไม้ไต่ถู่	ไม้เถษ ๒	ไม้ห้า	ไม้ก่ง	ไม้ก่งใหญ่	ไม้ก่ง	ไม้ซ้อน
ไม้เหาะ	ไม้คัค	ไม้โท	ไม้เถษ ๔	ไม้ขมก	ระห้าน	นิกหิต			๕
					การันต์	กาวง			

เลขไทย ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐

เลขโทรฯ ๑ ๒ ๒๒ ๖ ๙ ๖๖๕ ๐

[illegible]

၁၀ ပီ ခုဉ်းပီဟွံ
 ၂၀ ပီ ခွဲသွံပီဝံ
 ၃၀ ပီ ပံဟွံသွံသွံ
 ၄၀ ပီ ယျးကွဲဟွံကွဲ
 ၅၀ ပီ သွံသွံပီဝံ
 ၆၀ ပီ ခွဲဟွံကွဲ
 ၇၀ ပီ မးဟွံကွဲ
 ၈၀ ပီ ခြံဟွံကွဲ
 ၉၀ ပီ ခြံကွဲ ပီခွဲကွဲ

๑๐ ปี อาบน้ำบ่หนาว
๒๐ ปี แอ้วสาวป่ค้าย (ชาวปี่)
๓๐ ปี บ่หน่ายสยสาร
๔๐ ปี เขียะกำรเหมื่อนฟ้าผ่า
๕๐ ปี สาวน้อยด่าป่เจ็บใจ
๖๐ ปี โอเหมื่อนพานไขก
๗๐ ปี มะโหกแต่มั่ว
๘๐ ปี ไคร่หั่วเหมื่อนไห้
๙๐ ปี ไช้ก็ด่าย ป่ไช้ก็ด่าย

ตัวสื่อฉานนาไทยที่ใช้ในภาษาบาลี

• တွက်ပိသော ဘဝော ခုရစံ သဗ္ဗာ သဗ္ဗဇ္ဇော ဝိဇ္ဇာ ဝရဏသဗ္ဗဇ္ဇော
သုဂတော ဗြဟ္မဝိဇ္ဇာ ခုဋ္ဌတ္တဇော ပုဂ္ဂိုလဗျာသိသိ သတ္တာ ဒေဝဗျဿာဓိ
ဇ္ဇော ဘဝောတိ

อิตฺถิปิโส ภควา อรหํ สมมา สมพุทฺธो วิชฺชาจรณสมุปฺปนโน สุกโต
 โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมมसारณิ สत्ตวา เทวมนุสฺसानํ พุทฺธो ภควาติ.

• သွာဏ္ဍာတော ဘဝဝတာ သဗ္ဗော သဠိဗျဏော ဧဒ္ဓဏာလိဏော ဣဟိဗဿိဏော
 ဧဒ္ဓဗဇဿိဏော ပဉ္စတ္ထံ ဝေဒိတဏော ဝိဇ္ဇဟိတံ.

สวากุขาโต ภควตา ชมฺโม สมนฺนิฐฺฐิโก อภาติโก เอหิปัสสิโก โอปนยิโก
ปจฺจตุตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิตํ.

สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสงฺโฆ อสุปฏิปันโน ภควโต สาวกสงฺโฆ
 ฌายปฏิปันโน ภควโต สาวกสงฺโฆ สามเณฺญปฏิปันโน ภควโต สาวกสงฺโฆ ฌทิตํ
 จตุตตาริ ปริสยฺกานิ อญฺฐ ปริสํปุกฺกตา เอส ภควโต สาวกสงฺโฆ อาหุเนยฺโย
 ปาหุเนยฺโย ทกฺขิณเนยฺโย อณฺชฉักรณียะ อนุตฺตรํ ปุณฺณกฺขเขตฺตํ โลกสฺสชาติ.

ตัวเหียงอีสาน และเหียงจันทน์ หรือตัวพื้นเหียง

ตัวสือก่อนหรืออักษรลาวนี้ ได้จากพระครูวินัยธร ชีระ ปัญญาธิโป วัดสว่างอารมณ์ อ.พนมไพร จ.ร้อยเอ็ด
ทั้งได้ตัวพื้นเวียงหลวงมาทั้งตัวเดิมและตัวใหม่ สำหรับตัวใหม่ที่เป็นตัวแบบพิมพ์นั้น ได้ใส่ไว้ล่าง จะเห็นส่วนมาก
เหมือนตัวไทย บางตัวก็อ่านเหมือนกัน เช่น ณ. ข. ใช้ตัวเดียวกันในตัวคำเมือง ส่วนที่จารึกหรือเขียนภาษาบาลีก็ใช้อย่างเดิม
จึงใส่มาทั้ง ๒ อย่าง และเรียงตามแบบไทย คือ เรียงพยัญชนะก่อน เรียงสระที่หลัง จึงเรียงสระไว้หลัง

ตัวสี่กั๊กม-อักษรลาว พยัญชนะ

[illegible]

ອ່ານເປັນຕົວສື່ໄທຍ

ອຸໂປສຄມຸມສຸສ ປຸພຸກຣນ ປຸພຸພິຈຸຈານີ

໑. (ຜູ້ອາຣາຮນາ) ນໂມ ຄສຸສ ກຄວໂຕ ອຣໂຕ ສມຸມາສມຸພຸທຸສຸສ ຯຕຯ (໓ ຄັ້ງ)
ສຸຸມາຕຸ ເມ (ກນເຕ) ສຸໂໄໝ ຍທິ ສຸໝສຸສ ປັຕຕກຄຸລໍ ອຫໍ (ອາຍສຸມນຸຕໍ ອິຕຸດນຸນາມ)
ວິນຍໍ ປຸຈຸເຍຍຍໍ

໒ (ຜູ້ເຊື່ອ) ດເຊວ ຕຸມ ທດ໐ຕວ ທຸຣໂກຕວ
ສຸໝວສຸໝ

ສຸໝວຕຸ ເຊ (ກຸຣ) ສຸໝິວ ພຣິ ສຸໝິວ

ບຸຸຸຕຸລໍ, ທຸທໍ (ສຸໝິວເຊວຕິສຸໝິວ) ອິດຸພໍ ບຸຸຸ
ອິດຸເຊຍຍໍ.

໒. (ຜູ້ເສດຖ) ນໂມ ຄສຸສ ກຄວໂຕ ອຣໂຕ ສມຸມາສມຸພຸທຸສຸສ ຯຕຯ (໓ ຄັ້ງ)
ສຸຸມາຕຸ ເມ (ກນເຕ) ສຸໂໄໝ ຍທິ ສຸໝສຸສ ປັຕຕກຄຸລໍ ອຫໍ (ອາຍສຸມນຸເຕນ ກິກຸຸນາ)
ວິນຍໍ ປຸກຸໂຈ ວິສຸເຊຍຍໍ

ຕົວຢ່າງຕົວສື່ລາວເປັນຄຳເມືອງ

ຫນຶ່ງສິ "ພຣະພິກຂຸປາຕິໂນກ" ສະບັບປາຕິນີ ເປັນ
ຫນຶ່ງສິກຸວດ້ວຍຣະບຽບວິນຍ ສິກຂາບົດຂອງພຣະພິກຂຸ
ສາມເນນ ຜົນວດໃນພຣະພຸທສາສນາ ທີ່ຈະເພິ່ງປະພຶດ
ປະຕິບັດຕາມພຸດໂທວາດ ຄຳສັ່ງສອນຂອງພຣະອົງ
ຊຶ່ງຮຽກວ່າ ພຸທບັນຍັດ.

ດ້ນສະບັບຫນຶ່ງສິນີ ພຣະຄຣຕຳຈັບ ວິຣຈິດ ເຈົ້າຄນະ
ແຂວງຫລວງພຣະບາງ ໄດ້ຈັດສົ່ງນາໃຫ້ ເພື່ອຂໍໃຫ້ກະຊວງ
ທັມມະການ ຈັດພິມອອກເຜີຍແຜ່ ແກ້ລະຫະທັມນິກ.

ການທີ່ກະຊວງທັມມະການ ໄດ້ຈັດພິມຫນຶ່ງສິນີຂຶ້ນ
ກໍດ້ວຍນິຄວາມນຸ່ງຫມາຍ ຈະໃຫ້ບັນດາພຣະພິກຂຸສົງສາ
ມະເນນທັງຫລາຍ ໄດ້ຜັກໃຜສຶກສາສຸດຮຽນ ແລະປະຕິບັດ
ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມພຣະພຸທສາສນາ.

ตัวสื่อไทย-ไทยเหนือ

[illegible]

บน-นับลงจาก ๑-๖ เป็นตัวสื่อไทยตามชื่อนั้น ๆ คือ ๑. ตัวสื่อไทยกลางนำมาเป็นแบบอ่าน ฯ

๒. ตัวสือไทยอาหม-ฮัสมัฯ ๓. ตัวสือไทยอ้าย ไทยเงี้ยวฯ ๔. ตัวสือไทยลื้อ-ญฯ ไทยสิบสองปันนาฯ ๕. ตัว
สือไทยยวน ลานนา เชียงใหม่ฯ ๖. ตัวสือธรรม อักษรธรรม

ล่าง-นับลงจาก ๑-๖ เป็นตัว “ไม้” คือ สระตามข้อไทยนั้น ๆ คือ ๑. ตัวสระไทยนำมาเป็นแบบอ่านๆ

๒. ตัวสระไทยอาหม-อัสสัมฯ ๓. ตัวสระไทยอ้าย ไทยเงี้ยวฯ ๔. ตัวสระไทยลือ-ฤ ไทยสิบสองปันนาฯ
๕. ตัวสระไทยยวน ลานนา เชียงใหม่ฯ ๖. สระตัวธรรม

หอมฟ้าไทย ลูกแม่ขอน (ขุน) ฦงกลางชื่อพวงมะลิ เลื่องฟ้าไทยพ่อ ขุนแม่เนว เรือนในป่า ขุนพ่อชอบเอาเป็นเมีย มีหอมฟ้าไทยปีอื่น ๑๑๗๔ เดือน ๘ ขึ้น ๘ ค่ำ

หอมฟ้าไทย ขุนสื่อไทย สอนลายสือไทยและลายสือหอมแก่ลูกชายฦง ส้างมทน นำตัวเลขไปเขียนผืนผ้า และสอนให้รู้ทั่วกัน ขุนสื่อไทยขอสิ่งามคนให้แก่ขุนเล็กไทยฟ้า ให้หอมฟ้าไทยสอนลูกชายฦง ไทยงามสอนทอผ้าและยกลาย ขุนสื่อไทยสอนคี่เหล็ก สอนหิน สอนไม้ สอนท่าของใช้

หอมฟ้าไทย เอาแสงแจ่มฟ้า ผู้เข้าคู่ใจ ใฝ่ใจใคร่ดูปู่ชวดขุนอินสิบสองพัน พากูใจ (จีช้าง) เถิงเมืองสิบสองพัน เมื่อกลับมา-มาไทยลว่าเมืองแมน ปีอื่น ๑๒๖๕ ขุนสื่อไทยตั้งชื่อขุนอินอุไทยแล้ว

หอมฟ้าไทย สอนชายฦงลูกตัว แลลูกขุนสื่อไทย เมื่อหอมฟ้าไทยพาแสงแจ่มฟ้า เมื่อเถิงเมืองสิบสองพันแล้วกลับมา มีชื่อตั้งว่า ขุนอินอุไทย แล้ว เมื่อเมื่อปีอื่น ๑๒๖๕ เอาลายสือไทย ลายสือหอมไปดอมช้างห้าตัว หอมฟ้าไทยขอเลื่องรวงไทย เข้าคู่ใจกับแสงช่อเทียน ขอสิ่งามไทยเข้าคู่ใจกับขุนฟ้าไทย ขอฦงคู่แฝดลูกขุนสื่อไทยและไทยงาม ชื่อเลื่องงามไทยเข้าคู่ใจกับแจ่มฟ้าไทย ขอฦงชื่อสมงามไทยเข้าคู่ใจกับเจียมฟ้าไทย ให้ขานเลื่องไทยเข้าคู่ใจกับไขเลื่องฟ้า แลให้เอาทองที่เก็บได้ทำสร้อยหมั้นให้ฦง* ฦงให้นำผ้าทำทอเองให้ชาย ปีอื่น ๑๒๖๔

ขุนสื่อไทยกับไทยงาม มีลูก ๕ คน ดาย ๓ เหลือ ๒ ที่เห็นชื่อนี้ คือ ชายขุนเล็กไทยฟ้า ฦงแฝดคู่ คือ .เลื่องงามไทย สมงามไทย ชาย คือ เลื่องรวงไทย และฦง แสงช่อเทียน สิ่งามไทย

หอมฟ้าไทย มีลูกชาย ๕ คน กับมะลิฟ้า ชายคือ หอมฟ้าไทย ขานเลื่องไทย ฦงคือไขเลื่องฟ้า และชายคือเจียมฟ้าไทย กับ สีแจ่มฟ้า มี ๕ คน ฦงคือ แสงแจ่มฟ้า ชาย ๒ คน คือ ขุนฟ้าไทย แจ่มฟ้าไทย ฦงอีก ๒ คน คือ งามทนหรือ สิ่งามทน อินตัวทอง

คำไทยภาษาไทยไว้ทั้งภาษา สิบรูปร่างและชื่อของคนไว้เหมือนพวกอื่น ๆ สร้างสิ่งมีค่าต่าง ๆ ไว้ทั่วแผ่นดินที่ไทยไปถึง (ได้พบมิไปถึงอเมริกากลางและใต้)

“ตัวสือหอม” ลายสือหอม ถ้าสังเกตจะเห็นข้างบนมีเส้นลาย (ที่เรียกกันว่าหนามเคย) คำว่า กลุ่ม โปกนี้ ไทยลว่าเก่า และชาวอีสานเรียกว่า “หอม” เช่น หอมหัว หอมตัว และเขียนมานี้เป็นคำไทยปัจจุบันยุคปลาย ที่เขียนไว้เดิมพยายามเขียนเท่าไรก็ไม่เหมือนได้ถ้ารูปทำแบบจีน ใครสามารถก็ลองทำดูจะได้ประจักษ์ว่าคนสมัยนี้มีความรู้เท่าคนไทยสมัย ๖,๘๐๐ ปีมาแล้ว

คำว่า หอม ที่มีนี้เป็นนาม หอมที่เป็นกิริยา คือ โปก หรือ กลุ่ม ที่เป็นนาม คือ ลายสือหอม ลายสือหอมนี้ ที่ราชบุรี เพชรบุรี ฯลฯ เรียกว่า หนังสือนไทย ซึ่งใช้เป็นตัวจารึกหรือจาร พระไตรปิฎก อัญชกดา ฎีกา ไปฎฐ ถันด คัมภีร์ ปกรณ์ ต่าง ๆ แม้หนังสือเทศน์เก่า ๆ ก็จารึกตัวหอม และจารึกต่าง ๆ ก็เห็นมีจารึกตัวหอม จึงขึ้นเป็นที่เคารพกราบไหว้ ยิ่งเขียนเป็นอักขระเลขยันต์ ก็ขึ้นเป็นตัวศักดิ์สิทธิ์ อันเป็นตัวหรือเป็นเครื่องหมายพระธรรม ได้เรียกกันว่า “หนังสือใหญ่” ไทยเดิมเรียกกันว่า “หนังสือกลาง” หนังสือนี้ทั้งที่เขียนและแบบตัวพิมพ์เรียกกันว่า “หนังสือเล็ก”

ทั้งตัว “หอม” มักมีหอม คือ โปก หนามเคย และสวดลาย ตามเป็นหนังสือหอม (คือตัวครูอาจารย์) ถ้าเขียนแบบล่นลายเส้นแล้วก็สวยงามน่าอ่าน อันเป็นเครื่องหมายลายเกียรติหอม (ครูอาจารย์) ทั้งตัวหอมทั้งหมดนั้น ถ้าสังเกตแล้วจะเห็นคล้ายกันหรือเหมือนกัน เช่น ก. หอม คือ ท. ไทย ใส่หนามเคย พ. หอม คือ พ. หรือ ผ. ไทย เขียนว่า ก. ก็คือ ก. ไทย ใส่หนามเคย

* พืชหมั้น และ พืชไหว้ผีมี หอมฟ้าไทยจารึกไว้ ซึ่งให้รู้ได้ว่า ไทยมีมาแล้ว ๖ พันปี ๘ ร้อยปี หรืออาจมีมาก่อนหน้านั้นมาแล้ว พืชหมั้น หรือให้ของกัน ในปัจจุบัน เมื่อเป็นเรื่องส่วนตัวของหนุ่มสาว ก็ยังมีอยู่ที่ประเพณีอีสาน คือ สีนสอด ทองหมั้น บันหมาก ไหว้ผี ยังกระทำกันอยู่ในหมู่คนไทยแท้ เคยเห็นมีพิธีทำขวัญบ่าวสาวในคำราไทย ในพระราชพิธีอุปภิเศก ซึ่งเขียนไว้ ณ ผนังวิหารวัดโสมนัสสรี เห็นนี้ดังใบสิดัน ในปัจจุบันแท้ สีนสอด ทำขวัญหายไปหมดแล้ว เหลือแค่แหวนหมั้น ซึ่งตรงกับประเพณีฝรั่ง พืชไหว้ผี จวนจะไม่มีแล้ว เวลานี้มีแต่พิธีนอกผี คือ นอกประเพณี

หอมฟ้าไทย หรือ “หอม” ที่ปรากฏนี้ เป็นชื่อตั้งเรียก และเป็นคุณนาม ซึ่งปรากฏคุณศัพท์ก็คือ ตั้งสิ่งต่าง ๆ ขึ้น คือ ออกแบบลายสาน ลายปั้น ลายสลัก แกะ ทำเครื่องใช้ก็เป็น ‘ช่าง’ ร่วมทำและสร้างลายสือไทย และลายสือหอมทำด้นอย่างกราบ, ไหว้, ผีฟ้า และบา อันเป็นที่นับถือกันตลอด จึงคงอยู่มา ได้ตั้งชื่อ “หอม” ขึ้นเป็นที่หมายรู้กันว่า เป็นครูบาอาจารย์ และที่ปรึกษาช่วยเหลือที่ดี ชื่อ

ขอมฟ้าไทย จัดงานลูกเข้าคู่ปีอิน ๑๒๖๑ เดือน ๔ เพ็งเดือน ๕ ให้ราบวงผี เหลือสิ่งามตน กับ อินตัวทอง เข้าขวบ ๓๐ และ ๒๕ มีรู้ผัวเมีย รู้เล่นน้ำ เล่นดิน อยู่ เรือน มีรู้สือไทย ขอมว่ายังเล็ก นี้นมแม่มีนิต

ขอมฟ้าไทย สือไทย มะลิฟ้า ไทยงาม สิ่งามตน รอยอยู่แต่ก่อน เมื่อปีอิน ๑๒๖๔ ขุนสือไทยไขหนักเมื่อเขาไข ให้เชษฐา บำบวงผี ให้ เลกไทย สิ่งามตน คู่คู่เมียผัว อินตัวทองมีขวบ ๒๕ ยังเด็กน้อย สือไทยว่าได้ทันเห็นมันมันคง

เลกไทย ตนเลกไทย

ขุนเลกไทย ขุนหญิงงามตน

ปีอิน ๑๒๗๑ ก่อน พ.ศ. ๔๐๖๕ ปี เมื่อ ๖,๘๘๗ ปีมาแล้ว

ดูตามกเบื้องจารสมัยขุนสือไทย ตัวเลขเขียนเป็นแบบลายอ่อนเป็นหนังสือก็ได้ ขุนหญิงงามตนได้นำลายเลขไทยมาขีดผืนผ้า ต่อมาขุนเลกไทยผู้เป็นผัวได้เห็นและคิดว่า ย่อสั้นดีจึงเอาชื่อเมียต่อกับชื่อตัว ให้ชื่อว่า ตนเลกไทย ประกาศใช้ปีอิน ๑๒๗๗ ก่อน พ.ศ. ๔๐๖๒ เมื่อ ๖,๘๘๔ ปีมาแล้ว



- | | |
|---|---|
| <p>๑. ขุนเลกไทย (ได้ที่ดำเทือกเขาภูด่านวังสะดิงราชบุรี) มือขวาดือดินสอ หรือ เหล็กจาร มือซ้ายถือกระดานขนวนมีดวงกลม และตัวเลข สัญลักษณ์สร้างเลข และคำราเลขไทย</p> | <p>๒. ขุนหญิงงามตน มือขวาดือแวหรือแว ปั้นฝ้าย มือซ้ายถือกลุ่มด้าย สัญลักษณ์ทอผ้า ทั้งคู่ทำหน้าที่เป็นทอใช้ความคิด ใช้วัดเกล้าแบบทำงาน</p> |
|---|---|

สัจตรงต่อพี่น้อง เชื้อพังเคารพนับถือพ่อแม่ ชื่อ จึงคิดความทรงจำและความรู้สึกมากระทั้งกลายเป็นชื่อครูบอาจารย์ช่าง และทรงความรู้ต่าง ๆ ว่า “ขอม”

ได้เห็นและมีรูปขอม ที่ปรากฏอยู่ มีเชิดใบสิกรอบเป็นเชิด หรือเป็นวัดเกล้า (ที่เรียกกันทั่วไปว่า “ขนนก” แต่ขนนกเป็นของคนผิวแดงและชาวทะเลใต้ ไม่มีในหมู่ไทย) ขอมนั้น ในประเทศไทยมีพิธีครอบ หรือขึ้นครู ทำใบสิเชิดในพิธีครอบ ก็เอาใบสิเชิดนี้ครอบ

ขุนเลกไทย และ ขุนหญิงสีงามตน หรือ งามตน ในฐานะเผ่าชาติตระกูลต่างก็เป็นพระลูกเจ้าอยู่แล้ว ครั้นต่อมาได้เป็นขุนและขุนหญิง งามตนได้เรียนลายตัวเลขจากจ้าวพ่อขุนสรวง ซึ่งทรงไทยงามสอนให้ ได้นำมาเขียนจำนวนผืนผ้าที่ทอแล้ว ขุนเลกไทยเห็นแล้ว จึงนำมาประกาศใช้เป็นตัวเลข คราวแรก ยังไม่มีชื่อ เรียกเพียงว่า ลายย่อ ขุนเลกไทย จึงคิดเอาชื่องามตนซึ่งเป็นพี่ขุนหญิงเมียหลวงอยู่แล้ว ต่อเข้ากับชื่อตนเองจึงเป็นชื่อว่า “คนเลกไทย” ได้เป็นชื่อประจำมาว่า “เลก” ต่อมาถึงบัดนี้ เปลี่ยนเป็น “ตัวเลขไทย” ชื่อเฉพาะที่บอกมหาวิทยาลัยนี้มีอยู่เพียงไทยเท่านั้น เพราะตัวเลขที่เป็นที่หมายรู้จำนวนนับแน่นอน จึงได้เกิดเป็นตำราหมอดูขึ้น เช่น กล่าวกันว่าเลขบอก และเป็นตำราเลข ๗ ตัว เลข ๑๐ ตัว เลข ๑๖ ตัว หรือโสฬส แต่ชื่อก็ได้ถูกเปลี่ยนไปแล้ว ซึ่งกาลนี้รู้จักกันว่า “ตำราพรหมชาติ” ครั้งเป็นนกก็เป็นขุน และขุนหญิงอยู่แล้ว ทั้งยังได้เป็นต้นมา ตำราเลขดูรู้และคำนวณนับ บอกจำนวนรู้แน่นอนกับเรียนเขียน จดจำนวนคงอยู่เช่นคำนวณขบปีวัยเด็ก ได้กระทำระบบโกนผมไฟ และกระทำบุญวันเกิด กาลผ่านวัยเด็ก - เริ่มวัยรุ่น มีระบบแบบโกนจุก สำหรับชายก็คำนวณขบปีขึ้นพานหรือขึ้นหนุ่ม หญิงก็คำนวณขบปีขึ้นผลิรุ่นขึ้นสาวมีเลือดมีพุ่มทรวงอก ครั้นตายไปแล้วก็ขึ้นเป็นผีบาเลขไทยและคำนวณนับจึงเป็นต้นผีหมอดู ดูรู้จำนวนนับ ทำนายวัยที่เป็น เช่นนี้ทั้งชะดาราสิดีเมื่อไร ไม่ดีเมื่อไร สำหรับ-งามตนเมื่อตายไปก็ขึ้นเป็นผีบาแม่จ้าว เช่นแม่หมอชะดาราสิ แม่หมอสินสาว แม่ผด หรือ หมอมดลูก หรือหมอดลอด ถ้าดูตัวเลขเช่น ๔ และ ๖ ถ้าเขียนให้ติดกันอย่างนี้ ๔๖ จะเห็นเค้าพุ่มทรวงอก เช่นนี้ตัวเลขคำนวณทายคู่ครองมีลูกและหลักฐาน ฯลฯ ฉะนั้น ไทยจึงมีระบบแบบไหวผี ไหว้ครูบา ไหว้บ่าววงบูชาต้นไท่กันมา และ ขุนเลกไทย กับ งามตน จึงขึ้นเป็น ต้นมา-ขอมเลขไทย และ ตำรา-หมอดูไทย

ด้วยเหตุนี้ ขุนเลกไทย นำเลขไทยมาใช้ โดยที่เป็นขุน และ ขอมในตัวเอง ตัวอำนาจขุน และ ขอมก็ได้บงการให้ ตัวเลขเป็นตัว ลาย กำหนดหมายจำนวนแน่นอน จึงเป็นลายศักดิ์สิทธิ์ หรือ ขลังในตัวเอง ตัวเลขจึงเป็นตัวทำนาย หรือให้แจ้งเหตุร้าย เช่น อย่างที่กล่าวกันว่าตัวเลขบอก จึงเป็นหมอ หรือตำราเลข ๗ ตัว หรือที่เรียกกันว่า พรหมชาติ ที่เป็นตัวขลังนั้น เช่น เลข ๐ ใช้ในพิธีบุญผี ตัวเลข ๙ ใช้เป็นรอยเจิมหน้า และตามตำราฤกษ์ หรือ ตำราทายเลข ตัวเลขก็มักไม่ดี ส่วนเลขคู่ก็ดี เช่น เลข ๑ ถ้าเป็นเลขฤกษ์ที่ ๑ ชื่อว่าฤกษ์ คนจน หรือ ขอทาน ถ้าเป็นวัน ๑ คืออาทิตย์ มีคำพยากรณ์ว่า เกิดวันอาทิตย์ จิตใจมักง่าย ทำคุณแก่ใครเหมือนไฟตกล้ำ ฉะนั้น พ่อขุนเลกไทย จึงขึ้นต้นครูอาจารย์เลขไทย ทั้งทางศักดิ์สิทธิ์ และ ทางทำนาย ก็กำหนดจำนวนนับ จำนวนรู้

ส่วนขุนหญิงงามตนนั้น ด้วยการนำเลขมาใช้บอกจำนวนผืนผ้า ถึงแม้ชื่อจะเปลี่ยนเป็นตัว ก็ยังระบุถึงอยู่ จึงขึ้นเป็นต้นแม่จำนวนเลข เป็นแม่ก็ หรือ แม่พิมพ์ ตามแบบไทยเก่าก่อน เมื่อจะเริ่มทอผ้า มักมีพิธีบูชาไหว้ก็ หรือ พิมพ์นั้น ซึ่งยืนยันหลักฐานนี้กระลึกถึงแม่งามตน คือ แม่ต้นทอ และจำนวนนับนั้น แม่งามตน จึงขึ้นเป็นต้นทอ หรือแม่ต้น หรือผีต้นนั้น และยังยืนอยู่ในหมู่ไทย จึงยังเป็นไทยต่อมา

*
เมื่อทำรูปขอม จึงมีเซตโบสี

และคำว่า “ขอม” ถ้าเป็นกริยาก็หมายความว่าครอบ หรือ คลุม โปก หมู่ไทยเฉียงยังใช้กันอยู่ว่า ขอมหัว ขอมตัว คือ คลุม ภาคลกลางมีกำไกล้าเคียง กันที่ยังคงอยู่ คือ ครอบ เช่น โบสีครอบหัว ทั้งเมื่อสัก ๕๐ ปีมานี้ ก็ยังใช้ว่า “ขอม” กัน

ตัวเพลง ได้มาแต่รูป ขอมหญิงเพลง “เอ๋ยหญิงขวัญ” ก็มีเซตโบสีขอลึก ซึ่งกลายหรือแปลงชื่อเรียกขาน หรือนงนุชออก เซตโบสีเพลง ทำลายละเอียดยกแบบไปจากเซตโบสีขอมชาย อันสังเกตได้ รูปทั้งนี้ ได้จากวัดเพลงร้าง จังหวัดราชบุรี

ประเพณีเผ่าลาวเดิม หรือไทยลวานั้น เมื่อประมาณ พ.ศ.๒๔๖๐ หนาร้อน สาว ๆ อยู่บ้าน และทอผ้า ไม่ใช้เสื้อ หรือ ผ้าห่ม เพราะไม่มีใครอื่น จึงไม่มีใครดูอะไรกัน ทั้งไม่รู้เรื่องอื่น เมื่อแต่งงานจะสอนกันอย่างไรไม่รู้ ที่ขอมฟ้าไทยสอนนั้น ในฐานะเป็นพี่น้องกัน ซึ่งอยู่กันมาอย่างไม่รู้เรื่องเลย ถึงพ่อแม่ต้องสอนให้รู้เรื่อง

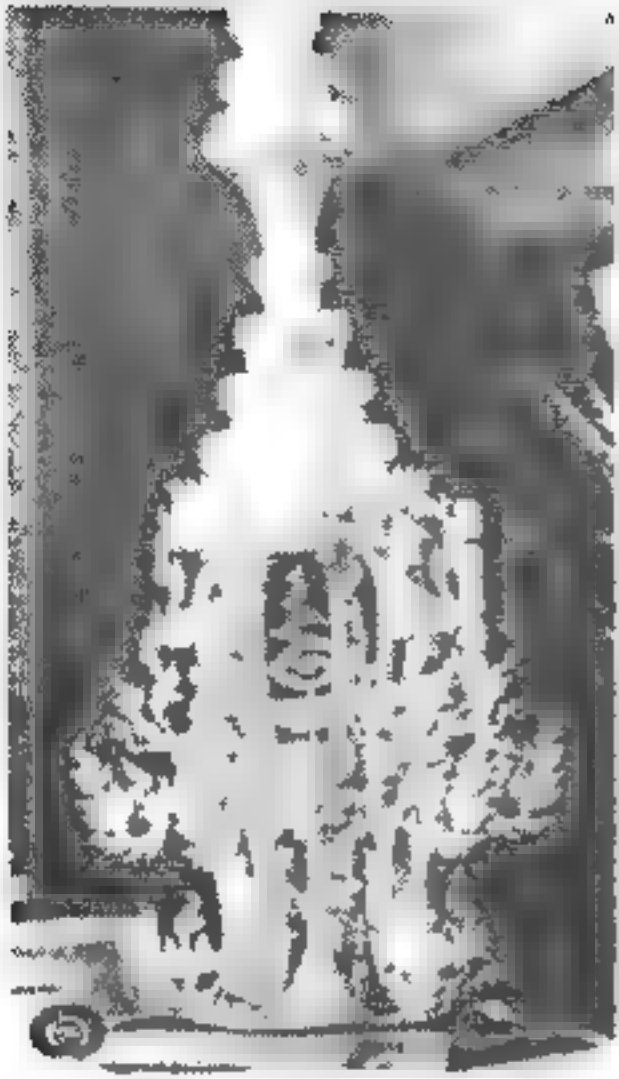
ขอมฟ้าไทย สอนลูก สั่งมะลิฟ้า แล ไทยงาม สอนหญิงชายมือมีเมียฟัว มือมีลูกแล้ว ลือไทยคู่ไทยงาม มะลิฟ้าคู่ขอมฟ้าไทย ขึ้นที่นอนสอนเอาสมมือแท้ ฟัวเมียทำเทื่อนี้แล้ว ไปนอนรวมกันในที่นอน เมมีลือไทย ไทยงาม นำเลกไทย งามตน ชวนเข้าห้องงามตนเข้าเมียฟัว มือลือไทย ให้อินตัวทองอีกตน เลกไทยยังมีเอา เมื่อขุนลือไทย ตายปีอิน ๑๒๗๑ ขอมฟ้าไทย ให้เลกไทยครองเมืองแมนดอ เอาสิ่งงามตนขึ้นเมียที่ขุนหญิง และมียอมเอาน้องของตัวเอง เมื่อสิ่งงามตนหมั้น ให้อินตัวทองเข้าที่ขุนหญิงเมียน้อย มีลูกชายเมื่อเดือน ๖ วันเอือย ขึ้น ๑๕ ค่ำ ปีอิน ๑๒๗๘ ชื่อ ลืออินไทย ขอมฟ้าไทยมีขวบ ๑๐๓ ปี งามเบื่องไว้

เลกไทย ผู้ถูกขุนลือไทยครองต่อพ่อเมื่อเข้าปีอิน ๑๒๗๑ เมื่อเมียชื่อนางงามตนก็ผ้าขีดผ้าทองจำนวน ผืนที่ ๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐ เมื่อเข้าปีอิน ๑๒๗๗ เลกไทยให้เอาตัวลายขีดเขียนชื่อ ตนเลกไทย ใช้เพื่อ จำไม่ผิดเพี้ยน จด วัน เดือน ปี ต้นปุ่ขุนอินเมืองแมนแดนทอง

ขุนเลกไทย เอาลายสือพ่อ แม่ไทยงามทองขึ้นลายให้ชื่อ ตัวเมือง ต่อตัวบ้านเรือน และเมียงามตนทอผ้า ขีดค้นผ้า นั้บรูชื่อ “ตนเลกไทย”

ขอมฟ้าไทยสอนนั้น คงเป็นธรรมเนียมลกทอดมา ที่เรียกกันว่าพิธีปูที่นอน เรียงหมอนส่งตัวเท่าที่ทราบมา เมื่อถึงเวลา ฤกษ์คู่ฟัวเมียเดียวมีลูกชายหญิงพร้อม จัดแจงปูที่นอนแล้ว ทั้งคู่ ฟัวนอนก่อน เมียกราบฟัวแล้วเลือนนอนลงต่ำหน้อยแล้วนอนด้วยกัน มักมีมโหรีกล่อมเพลงเยียมวิมาน ดับไฟ ทำหลับ และกรนบ้าง มีคนร้องเสียงไก่ขัน ทั้งคู่จะทำตื่น (ภาคกลางใต้ มักเล่า ผันว่าไปไหว้พระปฐมเจดีย์ ภาคกลางเหนือ มักเล่าผันวไปไหว้พระพุทธรบาท ทั้งกลางและกลางใต้ กลางเหนือเล่าผันวไปไหว้พระแก้วมรกตบ้าง) ว่าถือดอกบัวบ้าง ฟัวเป็นผู้ทำนายฝัน จากนั้น จึงส่งตัวคู่บ่าวสาว

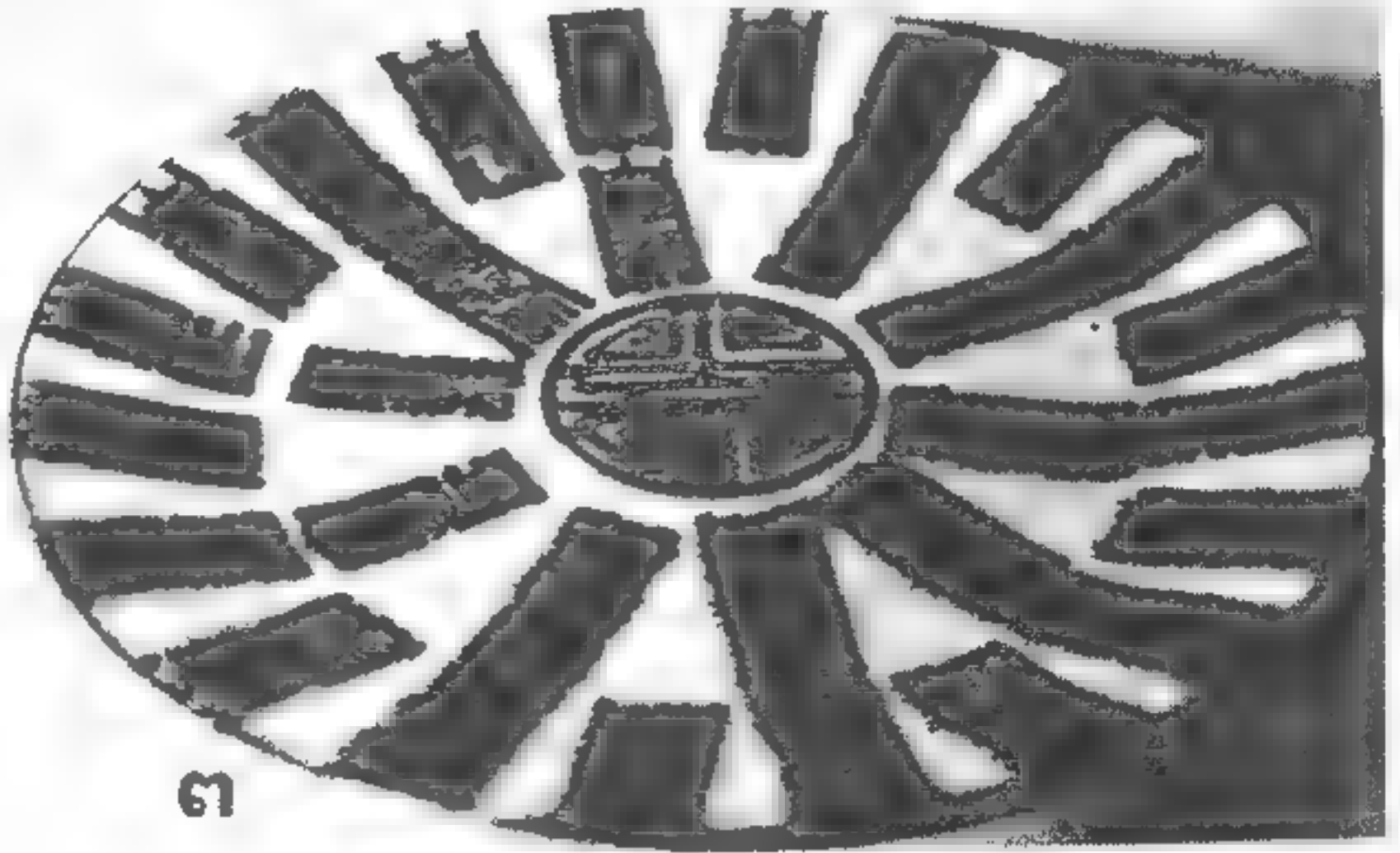
ประเพณีนี้ได้ถามก็มีคล้าย ๆ กัน ซึ่งยืนยันว่ามีมานานแล้ว จึงแพร่ไปทั่วทั้งแผ่นดินไทยและเฝ้าไทย อาจสืบมาจากที่ ขอมฟ้าไทยสอนไว้แต่ครานั้น



๑. รูปรัดเกล้า ๘ ชั้น
ข้อและริมด้านซ้ายนั้น จะเห็นเป็น
รูปเลข ๘ ซึ่งเป็นลายและชื่อตรง
กลางจะเห็นเลข ๘ ชัดเจน แต่ทำ
เป็นแบบตั้งตรงอันนี้เป็นประติมา-
กรรมไทย



๒



๓

๒. รูปจานเชิงสั้น ๗ วงกลางทำเป็นรูป ๑๖ หรือ ด.อ. ชั้นล่างเห็นชัด ตัวเลขนี้อ่าน ๑๖ เป็นจำนวนศักดิ์สิทธิ์ หรือ
ขลัง ตัวเทพนมบนยืนยันว่าลายไทย

๓. รูปจานกลมนี้ มีตัวลายสื่อจีนยืนยันว่าเป็นของจีน แต่วงกลมตรงกลางนั้น คือลายเลข ๑๖ บนอ่านแบบจีน อ่านขวาไป
ซ้าย ล่างอ่านแบบไทยจากซ้ายไปขวา คำจีนว่า จัปลัก เป็นจำนวนศักดิ์สิทธิ์ ที่ทำคอนขา และ คำ เป็นเครื่องหมายกลางวัน กลางคืน
ตั้งไว้หน้าพระแท่น ผู้ใดดวงล้าเป็นหัวขาด ยิ่งศักดิ์สิทธิ์มากขึ้น

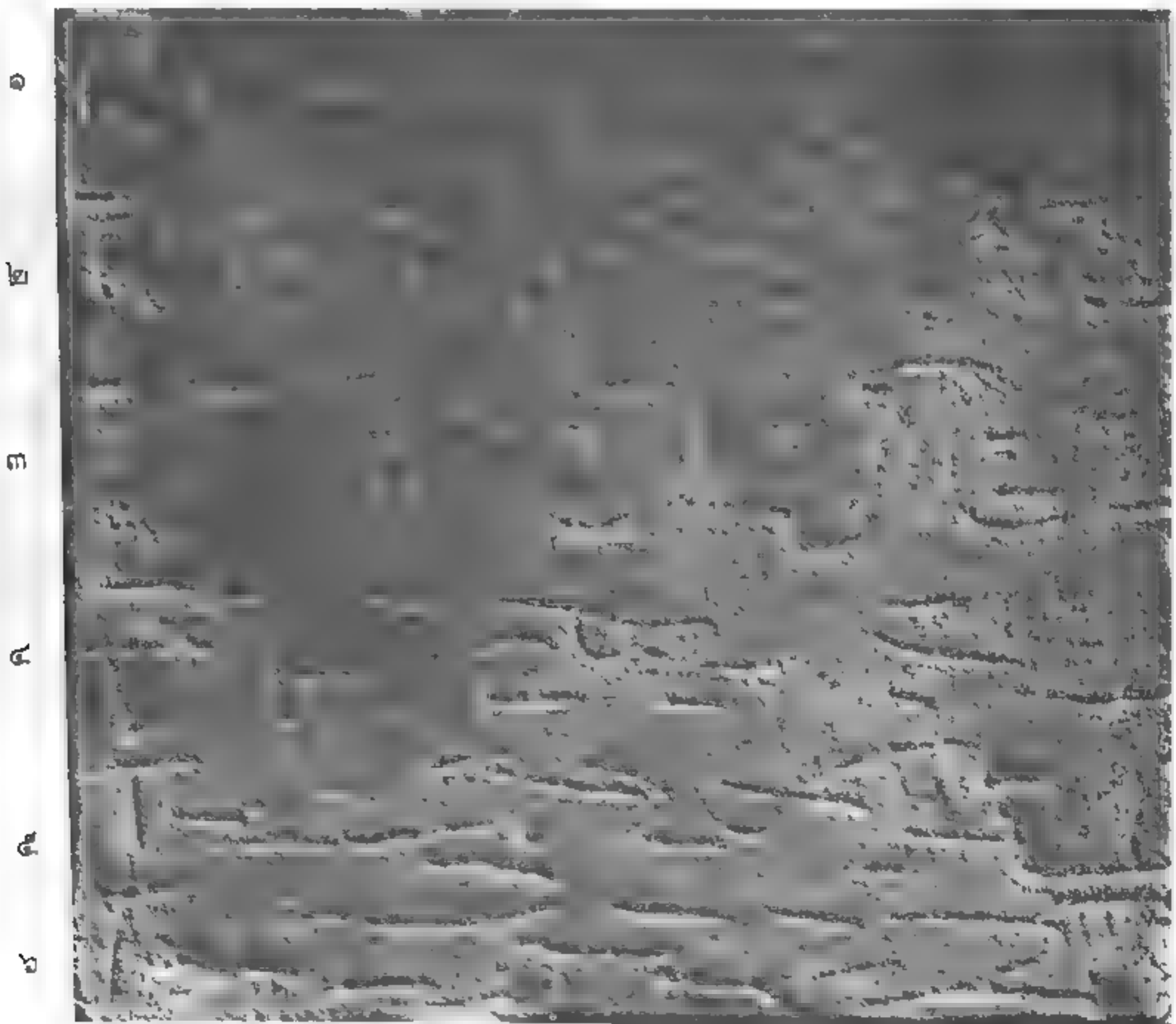


รูปโป๊ยกั๊กนี้ ที่ทำเป็นส่วนขาว-ดำ คือ ขาวหมายถึง กลางวัน ดำ หมายถึง
กลางคืน แต่ส่วนที่เป็นตัว อ.ด. หรือ ๑๖ นั้น ซึ่งเขียนไว้หน้าพระที่นั่ง ใครล้าก็หัวขาด จึง
เป็นศักดิ์สิทธิ์ชั้นสุดยอด หรือ ศักดิ์สิทธิ์เด็ดขาด

ลายสือไทย เลขไทย สมัยเมืองแมน

ซึ่งนับยันปีไทย คือ ศักราชไทย ได้ทำกันสืบ ๆ มา ได้เพียงบางส่วนก็ตาม พอเป็นหลักฐานได้นำมาทำแบบเท่าที่จะมีทุนทำได้ ถ้าไม่ทำในกาลนี้ อาจจะสูญหายหมด และคงไม่มีใครที่จะทำกัน ทั้งจะได้เห็นที่เป็นตัวลายแท้ ขุนเล็กไทยได้หัดและกระทำไว้ ณ แผ่นนี้ ซึ่งได้คงทนมาให้ได้พบกันได้ เป็นหลักฐานลายสือไทย ลายเลขไทย ซึ่งไทยทำไว้แก่ไทย อันเป็นหลักฐานให้น้ำของไทยมาไว้กับไทยตามเดิม

ลายสือไทย และ ตน (ตัว) เลขไทย แผ่นที่ ๒๔๔ หน้า ๒ ขุนเล็กไทยเขียนไว้เมื่อปีอิน ๑๒๗๗ คือเมื่อ ๖,๘๘๔ ปีมาแล้ว



๑. ก ข ฃ ค ฅ ฆ ง ฉ

๒. ช ซ ฌ ญ ฎ ฏ ทธ

๓. ณ ดต ถน ทธ บป ผฝ

๔. พ ฟ ภ ม ย ย

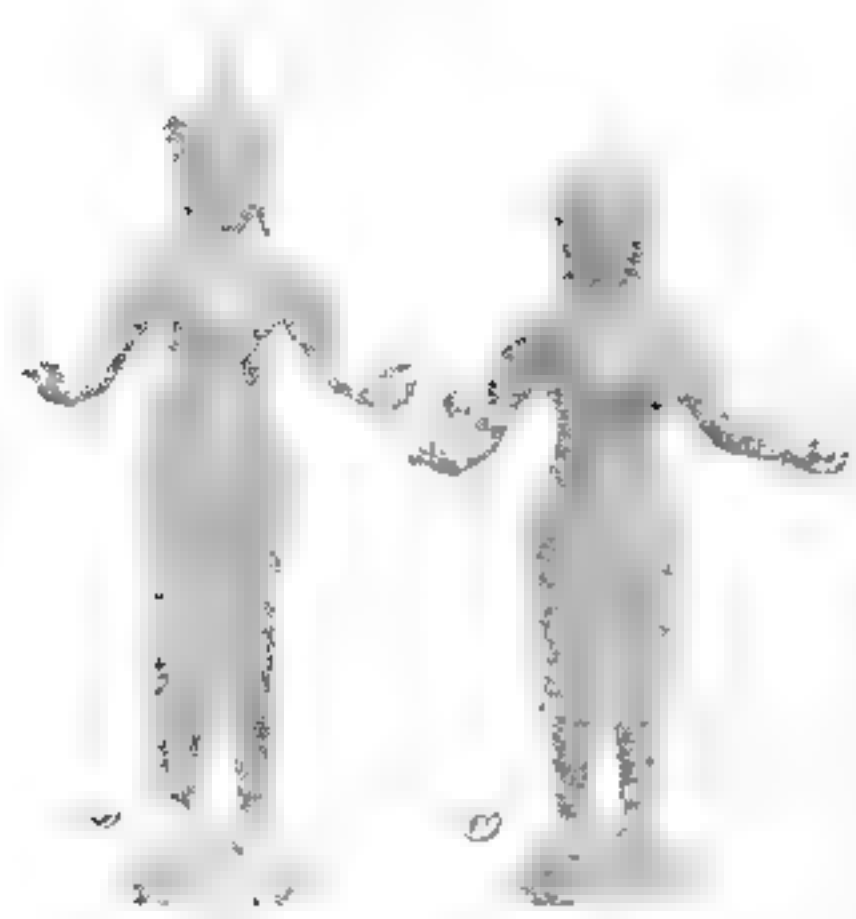
๕. ร.ล. ส ห ร ๑ ๒ ๓

๖. ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐

ลายนี้มีเพียงเท่า ๆ เท่านั้น ตัวเลขก็เขียนซ้อนกัน ๔ ๕ ดูเหมือนกัน สิ่งที่ดีนักไทยได้กระทำไว้ ถูกหลานต่อ ๆ มา จึงอ่านออกและรู้ความ สิ่งของไทยย่อมเข้าสู่สายเลือดทั้งชีวิตจิตใจแล้ว จึงรู้เห็นและอ่านออกได้ บัดนี้ ได้ปรากฏแล้ว

กฎหมายฝั้วเมียฉบับแรกของไทย

ปีอิน ๑๓๓๓ ก่อน พ.ศ. ๔๐๐๗ ปี เมื่อ ๖๕๓๗ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)



๑. ขุนลืออินไทย ผู้ออกกฎหมายฝั้วเมียฉบับแรกของไทย ทำมือซ้าย ประกองขึ้น มือขวา “กค” ในชื่อกฎหมาย เดิมเห็นเขียนเป็น “กคหมาย” และท่านนี้ ได้ขึ้นเป็นคณกฎหมายไทย

๒. ขุนหญิงรินเลื่องระรื่น ทำงานแม่บ้าน หรือแม่ มือซ้ายถือหอยบอด หรือหอยสังข์ มือขวาถือดอกบัว สัญญลักษณ์ หรือ เครื่องยศขุนหญิง และได้ ขึ้นเป็นคณ กฎหมายฝั้วเมียไทย

รูปขุนผู้ออกกฎหมาย มักทำอย่างนี้ ขุนหญิงผู้ทำงานแม่บ้านก็ทำอย่างนี้ ละนี้ ขุน และขุนหญิง แบบนี้ อาจเป็นทุก ๆ ท่านผู้ออกกฎหมายต่อไป เช่น ขุนอินมาไทย ขุนหญิงคู่เลื่องเมือง

ลืออินไทย กรองเมืองแมน ปีอิน ๑๓๒๒ เมียชื่อ รินเลื่องระรื่น ปีอิน ๑๓๒๗ รินเลื่องระรื่นออกลูกชาย เมื่อวันอยู่ ๑ ท่า เดือน ๑๐ ขึ้นชื่อว่าเลอคนไทย

ลืออินไทย เมืองแมน ขึ้นปีอิน ๑๓๓๓ เดือนอ้าย ขึ้น ๑ ท่า ออก “กคไทย” ว่า คนชายหญิงรักกัน เอา กันเป็นฝั้วเมีย ให้อยู่ร่วมกัน ชื่อ ฝั้วเมีย ของคนลืออินไทยคอกคเรื่องฝั้วเมีย ถ้ามั่นอยู่ด้วยกัน ห้ามพ่อแม่พี่น้องพราก ทำลาย แม้ผู้พรากทำลายมัน ให้เขียน แม่ตาย ให้นำให้ตายตามกัน (๔๒๕/๑-๒)

ลืออินไทย ว่า ชาย หญิง อยู่อยู่ห้องเดียวกัน แม้ผู้ชายจับหญิง ประกองร่าง คัว นม ต้องเสียผ้าไหม ชาย ช่มขึ้นหญิงจนต้องเสียสินสาว^๑ กวรตัดทวยทั้ง^๒ แม่หญิงตาย ฆ่าให้ตายตามกัน (๔๓๑/๑-๒)

หญิง ทำเปิดผ้าให้ชายดู ชายจับคนเล่นไม่เปนผิด ผ้า หญิง นุ่ง ห่ม แม้ว่าหญิงมีลูกแล้ว ไม่ห่มผ้า มิใช่ เปิดให้ชายดู ผู้ชาย ถูกต้อง จับ ถึง เว้นผ้าทำต้องผิด ต้องให้ทุบมือที่ชนนั้น (๔๓๒/๑-๒)

เลอคนไทย กรองเมืองแมน ปีอิน ๑๓๕๑ มีเมีย ๒ ขวาชื่อ เอ็นขวัญไทย ช้ายชื่อ เอ็นสาวไทย ปี อิน ๑๓๕๘ เอ็นขวัญไทย มีลูกชายชื่อ ลือคณไทยทอง (มีวิญญูณมาทรงคนบอกว่าชื่อ ทองลือ ยังเอาชื่อดัง ชื่อข้าว่า ข้าทองลือ บ้าง) ปีอิน ๑๓๖๐ เอ็นสาวไทยมีลูกหญิงชื่อ สีเลิมไทย

^๑ได้พบคำไทยแท้ว่า “สินสาว” คือ พรหมจรรย์สาวไทยโบราณ อันยืนยันถึงประเพณีไทยลว่าทั่วไป ยอมรับนับถือ พรหมจรรย์หญิงสาวเป็นสินสาวที่มีคุณค่ามากมาย เมื่อลูกชายจับต้องและทำลายให้เสีย ต้องทำขวัญด้วยผ้าไหม อันเป็นประเพณีปรับเปลี่ยนใหม่ ของไทยโบราณ และทำให้เสียหาย ต้องทำสินชายให้เสียหายตามกันเป็นสินชดใช้ ซึ่งขุนลืออินไทยให้ตัดทิ้ง และ นี้ผลสืบเนื่องมาจากที่ ทำลายลือใช้กันมา ได้เขียนจารไว้ จึงคงมาให้รู้ถึงปัจจุบัน

^๒ชื่อนี้ กราวแรกจะคัดออก แต่สมาชิกสวณภูมิทั้งหลายเห็นร่วมกันว่าควรคงได้ เพราะเป็นภาษากฎหมายและเป็นชื่อ เฉพาะ ยืนยันถึงความยุติธรรมที่ทำให้เสียเท่านั้น มีผู้เล่ากฎหมายโรมัน แต่ยังไม่ได้เห็นกฎหมายโรมันมีระบุ ว่า ทำฟันเสีย ต้องเสียฟัน ทำ แขนเสีย ต้องเสียแขน ฯลฯ ก็ตรงกันดี และเราไทยโบราณก็มีวิวัฒนาการยุติธรรมมานานแต่ดึกดำบรรพ์เหมือนกัน

ขุนตัน จ้าวแม่โสบ

ชื่อข้าว และ กฎหมายนาจะบับแรกของไทย

ปีอิน ๑๔๐๒ ก่อน พ.ศ. ๓๙๓๘ ปี เมื่อ ๒๔๖๘ ปี มาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)



๑. ขุนลือตันไทยทอง (ถ้าเทือกเขาสูง ด้านวังสะดิง) มือ
ขวาดือไถ มือซ้ายถือคราด สัญลักษณ์สร้าง ระบบทำนา
(ข้าวพ่อนา) ต้นผีไทย

๒. ขุนหญิงโสบ มือขวาดือเคียว มือซ้ายถือรวงข้าว
สัญลักษณ์ทำข้าว (ข้าวแม่ข้าว) ต้นผีไทย

ลือตันไทยทอง หรือตันไทยนี้ ในพิธีแรกนาขวัญแม้เป็นพระราชพิธี มีคำว่า “แรก” ก็คือตันนี้เอง
อีสานมีผีตาแฮก คือ แรกในนาเหมือนกัน (ไม่เคยเห็นรูป) และทั้งชาวอีสานและภาคกลางนี้ยังกระทำ “บวง” หรือ
“ข้าวบิน” บูชากันเมื่อเริ่มคันทำนา

โสบมีรูปเคารพมากเป็นที่ ๒ ของนางกวัก เมื่อข้าวมีท้องไทยทั่วไปกระทำบวงบูชา หรือแบบบริหารครรภ์
ไม่เคยรู้กันว่ามีเรื่องเป็นคน มีผิว มีลูก และนี่เป็นเรื่องของการเคารพผี (คือคนตาย) กันมา กับยืนยันว่าผีดี และ
ทั้งสองนี้เมื่อเป็นคน ได้เริ่มทำนา ทำข้าว ก็ขึ้นเป็นตันไทย ครั้นตายไปอยู่สรวงสวรรค์แล้วได้เป็นจ้าวพ่อ จ้าวแม่
ก็เป็นตันผีไทย ไทยได้เคารพบวงสรวงกันมาถึงกาลบัดนี้

ลือตันไทยทอง เมืองแมน ครองเมืองขึ้นปีอิน ๑๔๐๒ เมียชื่อ โสบ นางอยู่ในบ้านขุนเดิมทอง
เพาะข้าวองกงามดี เข้าหาขุนเมืองพ่อ เห็นชอบให้คนเป็นเมีย โสบทำกร้าข้าวมาแต่นั้น ปีอิน ๑๔๐๕ มีลูก
ชื่อ เลื่อง โฟไทย

ลือตันไทย โสบเอา ดุงเงิน ดุงทอง (ผู้สองน้อง) เป็นเมียกลาง เมียน้อย ปีอินลูเข้า ๑๔๐๘ เข้าปีอินใหม่
ดุงเงินมีลูกหญิงชื่อ อินตันเงิน ดุงทองมีลูกหญิงชื่อ อินตันทอง

ลือตันไทย อวยโสบให้หาพงกอข้าวคันตั้งชื่อนำปลูฯ ตอนคนไทยละแวก ปีอิน ๑๔๑๐ (๓๑๘/๑)
เมื่อโสบ มีลูกชื่อสิขวัณข้าว ปีอิน ๑๔๑๐ เมื่อเฉลิมขวัญ ข้าวเส้น (ข้าว) ดอกวาง (๓๑๘/๒)

ลือตันไทย ออกกฎหมายที่นำปจำเมืองแมนเมื่อวันาง ขึ้น ๑ (คำ) เดือน ๖ ปีอิน ๑๕๑๑ (๔๖๕/๑) ให้คนเมืองแมนนี้เอาที่ดิน ปลุกข้าว ๒๐ หรือ ๓๐ ไร่อัน เปนของมันห้ามผู้อื่นเข้าเอาซ้อน (๔๖๕/๒)

ลือตันไทย ต่อกกฎหมาย ที่ ดิน ไร่ นา ที่ของคนเมื่อตาย ดินเปน^๑ คบดอกคกต้อง ลูกเมียผู้ตาย (๓๖๕/๑) ลือตันไทยว่า เมียลูกไม่มี ให้พี่น้อง เมื่อพี่น้องตนไม่มี เอาไว้เมื่อมีใครหวังเอาทำเปนนาคน ให้แก่คนผู้นั้น (๓๖๕/๒)

ลือตันไทย โสภ ฤงเงิน ฤงทอง รับสั่งผ้า จัด ไร่ ที่ นา แบ่งคน (๓๗๖/๑) เดือน ๓ ทุ่งหลวงไว้ เพื่อค้น (ขุน) ทำค้น ชายทำไร่ นา ฤงทองผ้า (๓๗๖/๒)

โสภ ฤงเงิน ฤงทอง สอเอาเหล่าข้าวตั้งชื่อว่า ขาวพวง เหลืองทองอ่อน ปั่นแก้ว (๔๔๕/๑) ฤงเงิน มีข้าวหอม ให้ชื่อข้าวหอมเงิน ฤงทอง มี ข้าว (ข้าว) หอมแดงมัน (ให้) ชื่อหอมทองแดงมัน (๔๔๕/๒)

ลือตันไทย ให้แม่โสบทำไร่นา หาข้าวข้าว ข้าวเหนียว ข้าวฟ่าง เดือย ข้าวโพด ข้าวละมาน (๓๕๗/๑) ลือตันไทย ให้แม่โสบ ฤงเงิน ฤงทอง ทำฤงเงิน ฤงทอง ฤงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฤงใหญ่ ยุ่ง และฉาง (๓๕๗/๒)

ระบบแบบทำนาไทย (วัฒนธรรมประเพณีทำนาไทย)

อันสืบมาจาก

ขุนตัน-แรกนา และ ขวัญข้าว-แม่โสบ

ตันแรกที่ได้กระทำระบบแบบแก่ไทย ทั้งได้คัดทอดสืบมาโดยไทยกระทั่งถึงไทย พวกเราในกาลนี้ ซึ่งยังปรากฏอยู่ จึงรู้เห็นแจ้ง ได้กระทำ, ถ่ายรูป, จด, เขียน, บันทึกไว้ เพราะที่ได้ลิกกันไป สิ่งต่าง ๆ อันอาจอวสานลงในเร็ว ๆ นี้ เหมือนกับที่มีประกาศยกเลิกพันธุ์ข้าวพื้นเมือง หรือข้าวปลูกไปแล้วนั้น จะได้คงอยู่คู่ไทยต่อไป

บันทึกไว้... พวกเราเผ่าเดิม หรือลาวเดิม ลัวะเดิม และไทยลวะ ละว้า ได้อยู่กันมา ณ ลุ่มน้ำแม่กลอง โดยเฉพาะที่ค้งน้ำวนนี้มีวัดราชคาม ซึ่งเป็นบ้านของพระยาราชเดชะเป็นหลักฐาน และพระยาราชเดชะนี้เป็นพระนายกองเส้า มี ๒ ท่าน-ท่านที่เป็นพ่อชื่อซุ่ม กับ ฤงหญิงบาง มีลูกชื่อ-เอี่ยมได้สืบตำแหน่งพ่อเท่าที่ดูตามอิสริยยศักดิ์เท่ากับเจ้ากรมจุลสดมภ์ ตัวท่านเป็นพระยา ปลัดเป็น-พระโหราพิทักษ์ (เอี่ยม) สมุหบัญชีเป็น-ขุนชำนาญเสน่ห์หา (แก้ว มีภรรยาชื่อแก้วเหมือนกัน) เสมียนตราเป็น-หมื่นศรีสังหาร มีฝ่ายทหารเป็น-พระศรีสงคราม ณ บ้านมีศาลาเป็นศาลพิพากษาคดีความ ณ ได้ฤงเงินเรือนจำ ประมาณ พ.ศ. ๒๔๖๖ ยังปรากฏบัลลังก์ว่าความตอนนั้นยกเลิกแล้ว จึงนำไปตั้งไว้ ณ มุมทิศใต้ ท่านเหล่านี้เป็นต้นเดิมได้มีฐานะบรรดาศักดิ์เป็นพระนายกอง มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ณ กรุงเทพมหานครมีตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ เราได้เกิดมาด้วยกัน ณ ปีชวด พ.ศ. ๒๔๕๗ นายบุญรอด และ น้องสาว น.ส.จำปา พงษ์ขำนิ ทั้ง ๒ นี้เป็นลูกของนายช่วงและนางมัน พงษ์ขำนิ นายช่วง เป็นลูกชายของ-ขุนชำนาญเสน่ห์หา ได้เกิดปี พ.ศ. ๒๔๑๒ ขุนชำนาญเสน่ห์หา เป็นบุตรของนายบุญซึ่งเป็นพนักงาน (บันทึก

^๑คบดอก มรดก เพ็งเจือคำไทยแท้ที่นี้ คบดอก คงหายไปเมื่อคำว่ามรดกเข้ามา

ขุนลือตันไทย ผู้ให้กำหนดกฎหมายนาเป็นต้นให้จับจองที่นาให้มีที่นา จึงเป็นประเพณีอย่างที่เราเรียกกันว่า “จ้าวทุ่ง” เมื่อเริ่มทำนา เวลานี้เรียกกันว่า “แรกนาขวัญ” ในคำไทยบางเผ่าเรียกทุ่งว่า “ค้ง” โกลัคำว่าค้น หรือ ค้นไทย ในประเทศไทยลว้ายังมีการบำบวงข้าวทุ่งในพิธีแรกนาขวัญ ชื่อว่าแรก ก็คือ ค้นนา หรือปรารภถึงขุนลือตันไทยนั่นเอง ฯ

ว่า ไพร่ส่วย) ในกองเสนา ของพระยาราชเดชะ (ชุ่ม) สมัยรัชกาลที่ ๑ ส่วนขุนชำนาญ (แก้ว ภรรยาชื่อแก้วเหมือนกัน) นี้เป็นสมัยรัชกาลที่ ๓ และรัชกาลที่ ๔ นายช่วงเกิด พ.ศ. ๒๔๑๒ รัชกาลที่ ๕ แล้ว ได้เรียกท่านว่า ตาช่วง มาตลอด ตาช่วงนี้มีความรู้ระเบียบการ กฎหมายประเพณีต่าง ๆ มาก แม้โองการ และคำขวัญต่าง ๆ ก็จำได้มาก เคยว่าให้ฟังเสมอ ท่านได้สอนลูก ๆ ไว้ เฉพาะ นายบุญรอด และจำปानी จึงได้ขอให้สองพี่น้องนี้เล่า-จดบันทึกมาให้จึงได้เรื่องมาอย่างดี แต่ในกาลนี้จะขอย่อก่อน เท่าที่ทำอย่างนี้พระเห็นที่สนามหลวงนั้นถูกเปลี่ยนแปลงไปเกือบหมด แม้แม่สาวสะขวัญข้าว ก็ถูกเปลี่ยนเป็น เทพีจึงเป็นชื่อชมพูทวีปไปแล้ว

เอามือนา วันแรกนาขวัญ เมื่อเสร็จงานในไร่ที่แล้ว เริ่มตั้งแต่ปีใหม่ ก่อน พ.ศ. ๒๔๘๔ ถือวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ เป็นวันกรุด หรือ กรุด ล้านปีเก่า วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ เป็นวันขึ้นปีใหม่ เป็น-สงกรานต์ หรือ กราน อันย่อมาจาก-กราบกราน ซึ่งหมายความว่ากราบต้อนรับด้วยความยินดี สมัยรัชกาลที่ ๕ ทรงประกาศใช้วันที่ ๑ เมษายน เป็นกรุด ซึ่งเรียกว่า กรุดหลวง เดิมเรียกว่ากรุดไทย ก็กระทำใกล้เคียง ๆ กัน กรุดกรานนี้มีการรื่นเริงประจำ คือเล่นเพลงเป็นเพลงวง เพลงพวงมาลัย เพลงบวงสรวงหรือเพลง อธิษฐาน เพลงแม่ศรี หรือ ขลุ่ยลายในกาลกรุดกรานหน้าร้อน เป็นเพลงหน้าร้อน แต่ชาวท้องถิ่นยังทำมาตามเดิมขึ้นปีใหม่แล้ว ชาวนา ได้เตรียมไถ คราด จั่ว ข้าวปลูก เรียบร้อยแล้ว ขึ้นเดือน ๖ วันสุกข์แรก ชาวนาจะถือเอามือนา คือวันแรกนาขวัญ หลายแห่ง ต้องรอพระราชพิธีก่อน เมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว ได้ยกเลิกไป ชาวนาไทยซึ่งถือตามเดิมอยู่ก็ยังกระทำกันต่อมา (เวลานี้ใช้รด ใช้เครื่องกันแล้ว จึงเลิกหมด) ชาวนาไทยที่ยังกระทำกันต่อมา กรันพระราชพิธีเสร็จแล้วจึงดำเนินการ แต่ก็จะถือเอาวันสุกข์ตามระบบเดิมนั้น ผูกขวัญไถ-คราด ผูกขวัญจั่ว (ใช้ผ้าแดงบ้าง ใช้ด้าย ๓ สี ๗ สี ๙ สี บ้าง ใช้เป็นสายสัญญาณกระทกพุ่มบ้าง) ทำน้ำมนต์ธรรมสารพรมไถ พรมจั่ว เตรียมดอกไม้ธูปเทียน พร้อมทั้ง-ข้าวปลูก ๑ กระบวย หรือ ๑ กระบาย ถ้าวานในวันนั้น พร้อมแล้ว มักนำไปในเวลาเช้า ถ้าไกล-ก็อาจสายหน่อย

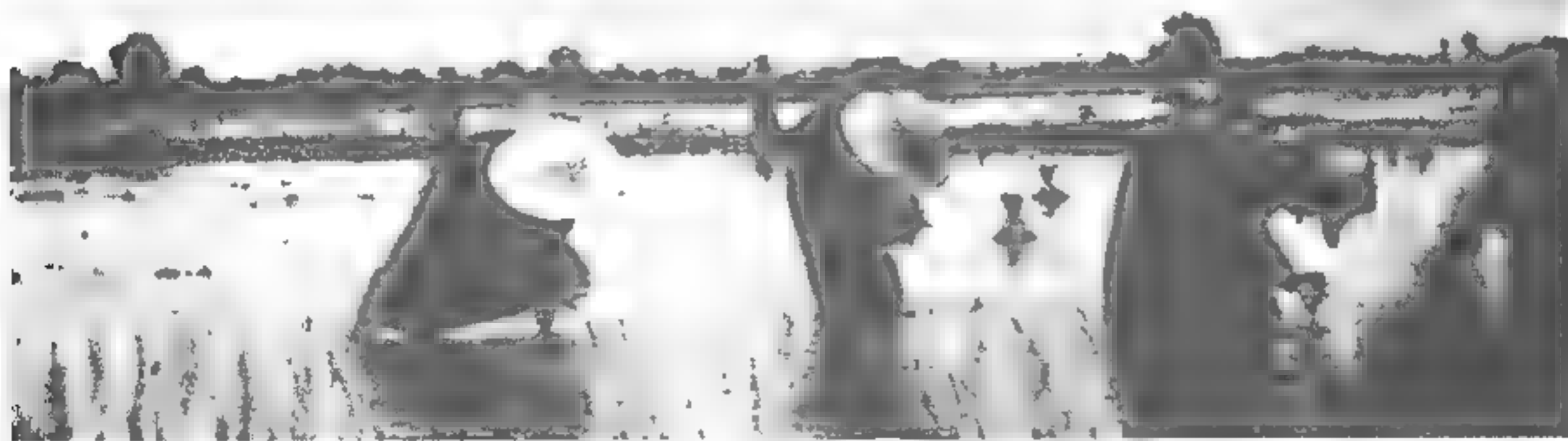
ไปถึงแล้ว ก็วาง ณ มุมนาทิศตะวันออก จุดธูปเทียนปัก ณ ที่นั้นเสร็จแล้ว ตั้งโม ขุ่มขุ่ม เทวดา กล่าวเป็นคำไทยบอก จ้าวทุ่ง จ้าวที่ จ้าวทาง จ้าวท่า จ้าวไร่ จ้าวนา จ้าวป่า จ้าวเขา จ้าวมล จ้าวฝน จ้าวดินทุกถิ่นภูมิ แม่ธรณี แม่น้ำคงคา แม่โพสพ วันนี้เป็นวันดีศรีวันสุกข์ ขอให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล อำนวยพืชพรรณธัญญาหาร ให้งอกงาม บริบูรณ์ตลอดไป... แล้วเอางัวเข้าเทียมไถ-ไถ ให้จั่วลากไถไป ๓ รอบ เป็นเสร็จพิธีระบบเอามือนาแรกนาไทยไถนา และหวานข้าวนี้ไม่ใช่ทำเสร็จกันเพียงวันเดียว ฉะนั้นบางที่มีการลงแขกไถนามักมีการเล่นเพลงไถนา และเพลงหวานข้าว ในหน้านานี้ มีประเพณีเล่นเพลงทำขวัญนา และคล้องด้วยเพลงวงๆ บ้าง และมีเพลงแห่นางแมว เรียกว่า เพลงหน้านาหรือเพลงหน้าฝน



เครื่องบ่าวาง บวงสรวงแรกนาขวัญแบบไทย คุณเปี่ยม ไพรเมฆ
ผู้กระทำพิธีแรกนาขวัญ และชุดมุนนหวาน



โหนดงั่วคู่ แบบไทยเดิม นายฉลอง กษสาร โหนดคำ ณ ตำบลวังศาลา อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

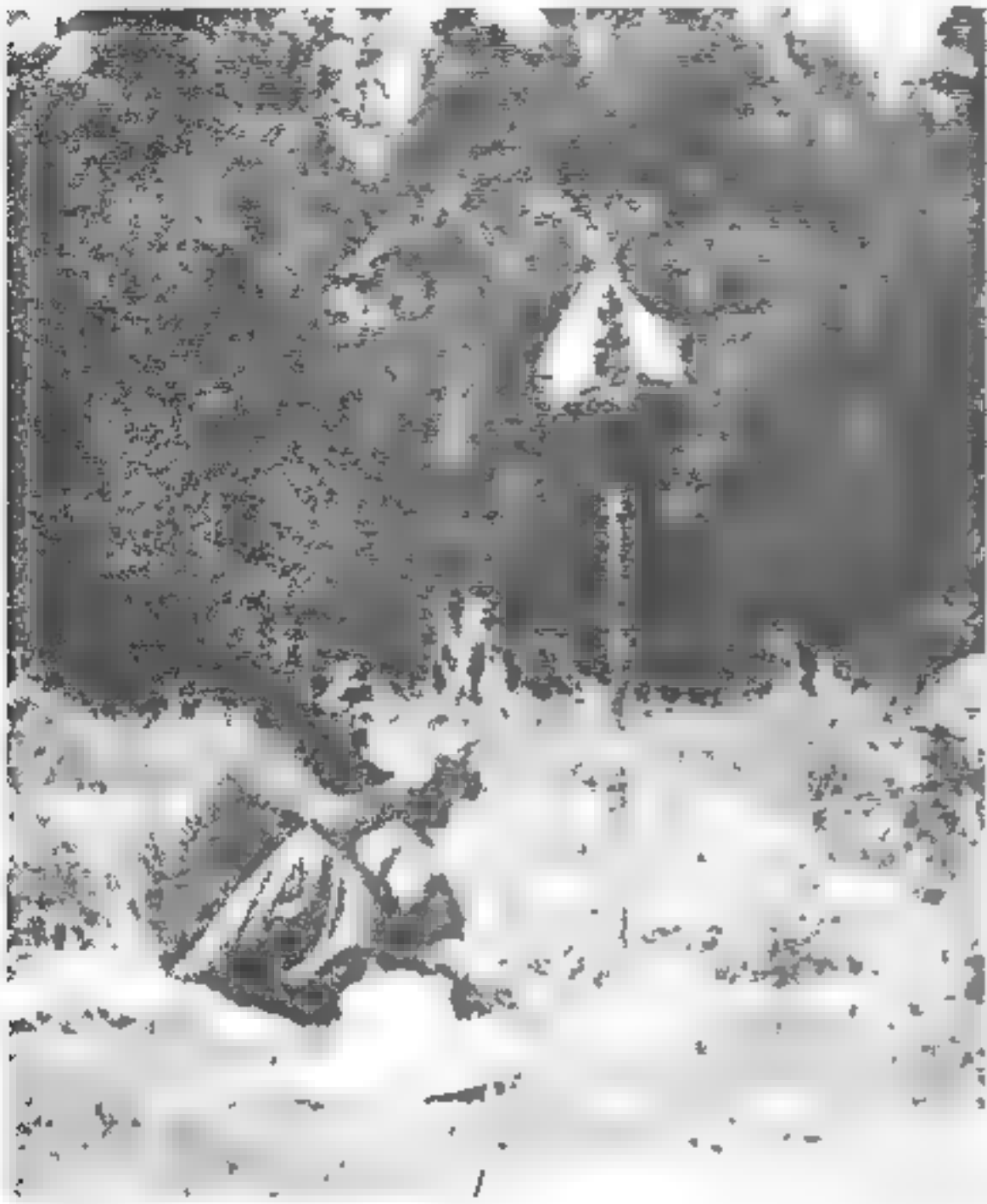


หญิงไทย ดำนาแบบไทย ยุพิน ไพรเมฆ นาคยา ศรี ณ วังสรรค์ รุ่งศรี พงษ์ขำ ณ ตำบลวังศาลา อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

เอามือหวาน ถ้าจะทำในวันเดียวกันนั้นก็ได้ มีเวลามากพอทำทัน ในพระราชพิธีทำในวันเดียวกันนั้น ถ้าไม่พร้อมก็รอไปได้ เมื่อเห็นว่าวันดีมีอุดมโชคก็ทำได้ ก็คงถือเอาวันศุกร์หรือว่าในวันศุกร์นั้น ครั้นมี-ดอกไม้รูปเทียน ข้าวปลูก ใบตอง จอบ ที่ได้เตรียมไว้พร้อมกันนำไปเรียบร้อยแล้ว นำใบตองมาฉีกแบ่งเป็น ๓ แผ่นปูเรียงกัน แบ่งข้าวปลูกใส่ในใบตองเท่าๆ กันแล้ว จึงวางดอกไม้ จดรูปเทียนบูชา ชมนุมเชิญเทวดามาเป็นพยาน และเชิญแม่-โพสพ ดาช่วง พงษ์ขำ จมาแต่โบราณได้สอนลูก ๆ ไว้บุญรอด พงษ์ขำ ผู้เพื่อนเกิดร่วมปีกันได้จัดส่งมาให้อย่างนี้.. “เชิญแม่โพสพ ผู้รักษาจบชีวิตโลกา ตั้งแต่เด็กเล็กจนชรา ต่างได้พึ่งพา ถ้วนทั่วทุกคน บัดนี้เดือน ๖ ฝนฟ้าเริ่มตก ทั่วทุกแห่งหน เป็นกาลเวลา ชาวนาทุกคน หวานพืชหวังผล ทุกคนชาวนา เชิญแม่โพสพ แม่-โพสพ แม่พดารา แม่จันทเทวี แม่ศรีสุดา แม่ขัตตะหิ แม่ขัตติยา แม่พรมฝนहरรรษา แม่วาประศรี ทั้งเก้าอุดมแม่มนตาณี เชิญแม่พระศรี เชิญมาชมนุม ถ่มครองรักษาข้าวในนาให้งอกงามสมบูรณ์”

แล้วเอาข้าวจากใบตองที่ ๑ หวานไปทางทิศตะวันตก อธิษฐานให้มีให้-ผีตะมอย ผีโขมด เพลี้ย หนอน ฯลฯ มารบกวณ เอาข้าวจากใบตองที่ ๒ หวานไปทางทิศเหนือ อธิษฐานไม่ให้ นก หนู ปู ปลา มารบกวณ เหลือ

อีก ๑ กอง จะใช้จอบขุดดิน ณ มุมใดมุมหนึ่ง ๓ ครั้งพอประมาณ นำข้าวปลูกหว่านแล้ว ขุดดินกลบอีก ๓ ครั้ง เป็นเสร็จพิธีเอามือแรกนา-ทั้งไถและหว่าน



“ส่งข้าวบิณ” เล็ก ศรี ณ รังสรรค์ กำลังกระทำบูชา
ส่งข้าวบิณเป็นประเพณีของชาวบ้านวังศาลา อ.ท่าม่วง
จ.กาญจนบุรี

“ข้า-ขอบวงสรวง ทวยเทพทั้งปวง ผู้อยู่รักษา เชิญแม่โพสพ แม่่นพดารา แม่โพศรี แม่จันทเทวี แม่ศรีสุตา แม่ขัตตะทิ แม่ขัตติยา แม่พรมฝนพรสา แม่วาประศรี ขอเชิญแม่มา คุ่มครองรักษา ข้าวกล้า สมบูรณ์ บัดนี้ ข้าวกล้า โสภำจรูญ ขอให้สมบูรณ์ ผลหลาภมากมี รวงละหม้อ กอละมัด มัดละเกียน” บางที่วางดอกไม้จุดรูปเทียนบวงสรวงบูชาแล้ว เชิญเฉพาะก็มี เชิญว่า “เชิญแม่โพสพมาสวย เครื่องสังเวย ส้มสุกลูกไม้ ลูกหามาให้ เท่ามีครบครัน” ครั้นถึงกาลข้าวห่อ ก็ถือกันว่า แม่โพสพมีท้อง และแพ้ท้อง ก็กระทำอย่างนั้น และว่าอย่างนั้น ก็ว่าแต่ที่ดี ๆ ตามที่สมควร

ในกาลสาดไทย หรือหน้าน้ำกาลพรรหานี้ ตั้งแต่เดือน ๑๐ ถึงเดือน ๑๒ จะมีน้ำเหนือป่ามาท่วมทัน เป็นทะเลไปตลอด ถึงกาลสาดไทยคือแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ทำบุญกันแล้ว วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จะไปขึ้นเขาภู ไหว้พระดำณีย์ และไหว้พระพุทธรบาท ณ ยอดเขาพระพุทธรบาทและวันขึ้น ๒ ค่ำ จะไปไหว้หลวงพ่อบ้านแหลม ใกล้ทะเล ในกาลไปขึ้นเขานั้น เวลากลับจะล่องตามน้ำ ตอนนี้มีกร้องเล่นเพลงพวงมาลัย ถ้าเป็นพ่อเพลงแม่เพลง จะรำกลองเรือยาวนั้น บางทีก็เล่นเพลง เอ่ ซา บ้างในกาลไปไหว้หลวงพ่อบ้านแหลม เวลากลับพวงเรือทวนน้ำก็นิยมเล่นเพลง เช่นเดียวกันเรียกว่าเพลงหน้าน้ำ และเพลงหน้าน้ำนี้มีไปถึงหน้ากฐินและผ้าป่า ตามว่าเดือน ๑๑ น้ำนอง เดือน ๑๒ น้ำทรง หน้ากฐินเดือน ๑๑ เดือน ๑๒ ฟาฝนมักสร้าง ไปกฐินกันบ้าง แข่งเรือบ้าง หากลับรู้จักกันก็มักทียบเรือ แล้วร้องเพลงพวงมาลัยบ้าง เพลงเอ่-ซาบ้าง จะเล่นกันไปกระทั่งกลางเดือน บางทีก็ไปถึงข้างแรม แต่เป็นกาลทอดผ้าป่า ต่อมาร้องเล่นรำวงกันบ้าง สมัยนี้เลิกไปหมดแล้ว

ส่งข้าวบิณ ในวันสาดไทยแรม ๑๕ ค่ำ ขึ้นเดือน ๑๐ ชาวนาราษฎรใช้ในวันสาดไทย โดยถือเอา กะยาสาตเป็นหลัก ในกะยาสาตนั้นได้กวนทำด้วย-ข้าวคอก ข้าวเหนียว ถั่ว งา นมสด น้ำตาล น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ทั้งนี้ เป็นกะยาสังเวชอยู่แล้ว ทำไว้แล้ว พอถึงวันสาดไทย ได้นำข้าวบิณชบาต กับ กะยาสาตไปวัด รับศีล ไล่บาตรแล้ว จะขอข้าวสุกที่ล้นคกจากบาตร-ขอกับ ศิษย์วัดแล้วนำกลับบ้าน ทำกระทง จัดข้าว กล้วย ส้ม กะยาสาต ขนมข้าวเส้น (ขนมจีน) หมากรุก ๓ จีบ ใส่กระทง นำไม้ไผ่จักเป็นดอกसानเป็นพุ่มจอมข้าวบิณตก แต่งด้วยผ้าสีต่าง ๆ จัดดอกไม้ รูปเทียน นำไปถึงนาแล้ว ปักหลักพุ่มจอมข้าวบิณ ทำในเพล ปักที่ข้างคันนา เอากระทงใส่ในข้าวบิณ เอาธงปักบนจอม จุดรูปเทียนบูชา บำบวงชุมนุมเทวดา และเชิญ-แม่โพสพว่า

มือเก็บเกี่ยวข้าว ก็ใช้วันศุกร์เป็นประจำ ในกรณีนี้จะเล่าตั้งแต่มีน้ำนม เป็นปลับพลึง และสุกเก็บเกี่ยวได้ ครั้นข้าวพุ่งรวงใหม่ ๆ เมล็ดจะเป็นน้ำนม จะเก็บเอามาทำข้าวกระยาจก บางทีก็เรียก “ข้าวยาจก” เมื่อเอาข้าวที่เพิ่งเป็นน้ำนมมาตำให้ละเอียดเอาผ้ากรองให้สะอาดแล้ว เอาน้ำตาล และนมมาทวนให้เข้ากันดีแล้วก็ใช้ได้ ซึ่งเรียกว่าข้าวยาจก นำไปถวายพระ เป็นการทำบุญข้าวออกรวง ครั้นข้าวพุ่งรวงเป็นปลับพลึง คือ เมล็ดมีเนื้อเป็นข้าวแล้วแต่ยังอ่อน ตอนที่ มักเอามือเกี่ยว ก็ใช้วันศุกร์เช่นเดียวกัน ในกาลปลับพลึง ครั้นได้เวลา ก็ออกไปว่า วันนี้เป็นวันดีขอเกี่ยวเอาไปดำข้าวหม้อเพื่อทำบุญ ขอให้มันเต็มเม็ดเต็มหน่วย ใช้เคียวเกี่ยวข้าววางไว้ ๓ กระดับตากพอแห้งแล้ว เอามาคว่ำแล้วตำเป็นข้าวหม้อ ในกาลนี้มีประเพณีวางข้าวหม้อ ผู้ดำข้าวหม้อมักเป็นสาวผู้ขีว้างมักเป็นหนุ่ม ๆ ส่วนมากก็เป็นญาติพี่น้อง เอามะพร้าวห้าวที่แก่แต่เปลือกยังไม่แห้ง ห่อผ้า พอได้ยินเสียงตำจะมาขีว้างชนิดเหวี่ยงแล้วผู้ขีว้างจะวิ่งหนีไปแอบ ผู้ตำจะไปเก็บเอามา พอเสร็จจะผัดข้าวหม้อแล้วเอามะพร้าวนั้นชูดกลูกข้าวหม้อเอาผ้าพันนั้นห่อนำไปแขวนไว้คอยคักอยู่ พอผู้ขีว้างมาเอา-จะออกจับตัว โดยมีลมมักจะอม มีพิธีเล่นกันหน้าข้าวหม้อมักเป็นหน้าหนาว จับได้แล้ว แม่หญิงจะนำไปอาบน้ำในที่มืด จะถอดเสื้อกางเกง เอาขมิ้นทาประแสง แต่งตัวให้เสร็จ และนำมาเลี้ยงข้าวหม้ออ้อมหน้าสำราญ ที่ห่อก็มอบให้ไปฝากคนที่บ้านรุ่งขึ้นก็กลูกข้าวหม้อนั้นนำไปใส่บาตร จากนั้นก็ดูกาลข้าวสุกตั้งแต่ เหลืองปลาย เหลืองลูกหวาย และ เหลืองกระดังงา จึงเกี่ยววางกระดับตากจนกว่าจะหมด มีการทำกะเน็ด หอบรวมมัดข้าวเป็นฟ่อนแล้วเซ็น-หาบเข้าลาน รวมทำเป็นกอง-เอารวงเข้าลาน เอาชังออก เรียกว่า “ลอม”

เชิญ-เรียก ขวัญข้าวเข้าลาน เข้าลอม ที่ได้มานี้เป็น ๒ แบบ ผู้ที่เขียนมาให้เป็นชาย ๑ เป็นหญิง ๑ จึงเข้าใจว่า ท่านโบราณจารย์คงสอน “แบบชาย” อย่างหนึ่ง “แบบหญิง” อย่างหนึ่ง แต่ของชายนั้นตอนท้ายบอกว่า “การนี้ โดยมากเป็นธุระของแม่บ้าน คือ ผู้หญิงเป็นคนทำ” ฉะนั้น จึงต้องนำมาทั้ง ๒ แบบ ขึ้นแบบชายก่อน

ระบบ-เชิญ เรียกขวัญข้าวนี้ ใช้วันศุกร์เป็นประจำ ครั้นเกี่ยวเก็บขนหอบเซ็นเข้าลาน เข้ากองเป็น “ลอม” เรียบร้อยแล้ว มีพิธีระบบเรียก คือ เชิญขวัญข้าวเข้าลาน และ ขึ้นลอม ในการนี้ ใช้สิ่งประกอบอันเป็นเครื่องสังเวท เชิญขวัญประจำพื้นบ้าน มีใบสีข้าว-ขวา ขนมัดมัดแดงมัดขาว ข้าวปากหม้อ น้ำสะอาด ไข่สุกหนึ่งฟอง หมากพลู ๓ ที่ กระบุง ๑ ผ้าขาว ๑ ผืน (ธง ๓ สีอย่างละ ๑ คู่) เฉพาะใบสีข้าว-ขวา ขนมัดมัดแดงมัดขาว ข้าวปากหม้อ น้ำสะอาดจัดไว้ที่ลานข้าวหนึ่งสำหรับ และแบ่งอย่างละเล็กละน้อยใส่กระบุง พร้อมกับไข่หนึ่งฟอง หมากพลู ๓ ที่ เอาผ้าขาวปิดปากกระบุง จัดใบตองไปด้วย ๒ แผ่น นำไปทุงนา เมื่อถึงแล้ววางกระบุง เอาผ้าขาวปู นำใบตอง ๒ แผ่นวางเอาขนมใส่ในใบตองแผ่นหนึ่ง นำข้าวสุกปากหม้อใส่ใบตองอีกแผ่นหนึ่ง ผ่าไข่ ๔ ซีกวางไว้ข้างข้าวสุกหมากพลูชันน้ำวางไว้ตรงกลางระหว่างใบตองแล้ว-เชิญว่า “เชิญขวัญแม่มา ทุงนาว่างเปล่า เชิญขวัญแม่เจ้า เข้าสู่ลานทอง” และแล้ว-เดินเก็บรวงข้าวตกใส่กระบุงมาวางลงบนผ้าขาว ถอนขุมข้าวบินมาด้วย เสร็จแล้วจึงเก็บรวงข้าวใส่กระบุง เอาผ้าขาวปิดปากกระบุงแบกกลับบ้านพร้อมพุ่มข้าวบิณฑ์ ขณะเดินทางจะไม่พูดกับใคร ถ้ามีคนพูด-เขาจะยิ้ม ๆ เท่านั้น ครั้นถึงลานข้าว จะปูเสื่อ เอาสำรับวางไว้บนเสื่อ เอาผ้าขาวปูลงแล้วนำรวงข้าวตกวางลง นำขุมข้าวบินปักไว้หน้ากองข้าวแล้วจึงเชิญอีกครั้ง-ว่า-เหมือนกัน พอเวลาสมควรแล้ว จึงนำขุมข้าวบินขึ้นไปปักไว้บนยอดกองข้าว เป็นเสร็จ

เชิญ-เรียกขวัญขึ้นยั้งฉาง เครื่องบูชา และ พิธีเหมือนกันกับเรียกขวัญเข้าสู่ลาน แต่การนี้ จัดสำหรับ ๒ ที่ ไวบนยั้งข้าวซึ่งขนข้าวเปลือกใส่ไว้เรียบร้อยแล้ว ๑ สำหรับ ไวที่ลาน ๑ สำหรับ เมื่อกล่าวบวงสรวงในลานข้าวแล้วจึงเก็บเมล็ดข้าวใส่พานนำไปบนยั้งข้าว และกล่าวเชิญอีกครั้งเหมือนกันเปลี่ยนตอนท้ายอย่างนี้ “เชิญขวัญแม่มา



เครื่องขลุ่ยขลุ่ยขลุ่ยขลุ่ย บุนนาค พงษ์ธานี
ได้กระทำแสดงแบบเพื่อให้ปรากฏอยู่



ตั้งเครื่องขลุ่ยขลุ่ยขลุ่ยขลุ่ย นาคยา
ศรี ณ รังสรรค์ กระทำและได้ถ่ายรูปมาให้ นำขึ้นใจ ที่ยัง
กระทำกันอยู่

ทุ่งนาว่างเปล่า เชิญขวัญแม่เจ้า เข้าสู่ทุ่งนาทอง” แต่สำหรับบนขลุ่ยขลุ่ย จะไว้บนนั้น ๗ วัน จึงจะเก็บลงมา การนี้เป็น
ธุระของแม่บ้านคือ ผู้หญิงเป็นคนทำ

เรียกเชิญขวัญข้าว-เข้าลาน เข้าลอม เข้าทุ่งนา อีกแบบระบบ ๑ เข้าใจว่าเป็นแบบ
ของผู้หญิง เครื่องประกอบขลุ่ยขลุ่ย เช่นขลุ่ย กระบุง ๑ ใบ ใบสีปากขลุ่ย ๑ คู่ ผ้าขาว ๑ ผืน ธง ๓ สี (ขาว แดง น้ำ
เงินอย่างละ ๑ คู่) อ้อย ๑ คู่ เครื่องสังเวย-ข้าวปากหม้อ ปลาจลัด ๑ ตัว หัวเผือกหัวมันอย่างละคู่ ขนมหั่ว ขนมะ
ขนมต้มแดงต้มขาว พร้อมแล้วเอาทั้งหมดใส่กระบุง เอาธูป เอาอ้อย ใส่กระบุง เอาผ้าขาวปิดปากกระบุง พอไปถึงนา
แล้วก็วางกระบุงลง เอาเครื่องสังเวยออกครึ่งหนึ่ง เอาไว้ในกระบุงครึ่งหนึ่ง กรันเอาออกแล้วจัดให้ดี จุดธูปเทียน และทั้ง
ดอกไม้ (ถ้ามี) บำรุงบูชา “เชิญ..แม่โพธิ์ศรี แม่โพธิ์สบ แม่พันดาธา แม่จันทเทวี แม่ศรีสุตา เชิญมาแม่มา
แม่ขัตติยา แม่ขัตติยา (จดมาให้อย่างนี้ ได้แก่ว่ารักษาคหิตา ขัตติยา) แม่พรมฝนพรมมา แม่วาประศรี เชิญมา
แม่มา เข้ากระบุงเงิน กระบุงทอง ที่ติดอยู่ในห้วยระแหง แฝงอยู่หัวคันนา มา-แม่มาอยู่ในกระบุงเงินกระบุง
ทอง” แล้วเก็บข้าวที่ตกๆ ใส่ในกระบุง พอเสร็จแล้ว เอาอ้อยกับธูปใส่กระบุง เอาผ้าขาวปิดปากกระบุงแบบเดียว
กับที่มานา พอถึงลาน วางกระบุง เอาผ้าขาวปูที่หน้ากองข้าว แล้วเอาเครื่องสังเวยออกจากกระบุงวางอย่างทีนา แล้ว
ก็เชิญแบบนั้น แต่เชิญขึ้นกองข้าว หรือ ขึ้นลอมข้าว เชิญเสร็จแล้วเอาธูปขึ้นปักบนกองข้าว หรือ ลอมข้าว เป็นเสร็จการ

เรียกเชิญขวัญข้าวเข้าทุ่งนา ครั้นนวด ต่อมเข้าหลักเกียด โบกเป็นข้าง ขนเข้าทุ่งนา ก็
เรียกเชิญขวัญข้าวจากลานเข้าทุ่งนาเหมือนกัน เท่าที่เคยเห็นมา มักห่างกันนาน เมื่อนวดเสร็จแล้ว จากกาลเล่นงัว
ลานแล้ว กรีดลำพลวนหมดแล้ว ก็ด้อมข้าวเข้ากองเข้ารอบหลักเกียด ซึ่งกว่าจะเสร็จก็เกือบสว่างจึงต้องรอไป ๒-๓
วัน ก็โบก ทำกันตอนสาย ๆ พร้อมแล้ว มีผู้ถือกระดิ่ง ๔ มุม อีก ๑ ถือดาบกรัน มักเป็นหญิงใช้มือทั้งสองจับ
ขอบดาบซ้อนข้าวมาแล้วก็สาธิตสูงให้ตกลงกลาง ทั้ง ๔ ถือกระดิ่งก็โบกกลมให้พัดลำพลวนเศษฟางให้ออกไป ถ้าได้ข้าว
มาก ก็มี ๔ ๕ ๖ ๗ ชมรม ตอนนั้น มักมีการร้องเพลง เรียกว่า-เพลงโบกข้าว ถ้าไม่เสร็จก่อนเพลก็ต่อในเวลาบ่าย
เสร็จแล้วก็ช่วยกันขนเข้าทุ่ง ในตอนนั้น หรือก่อน แม่บ้านจะจัดเครื่องสังเวยเรียกขวัญเชิญขวัญแบบเดียวกัน จัดเป็น

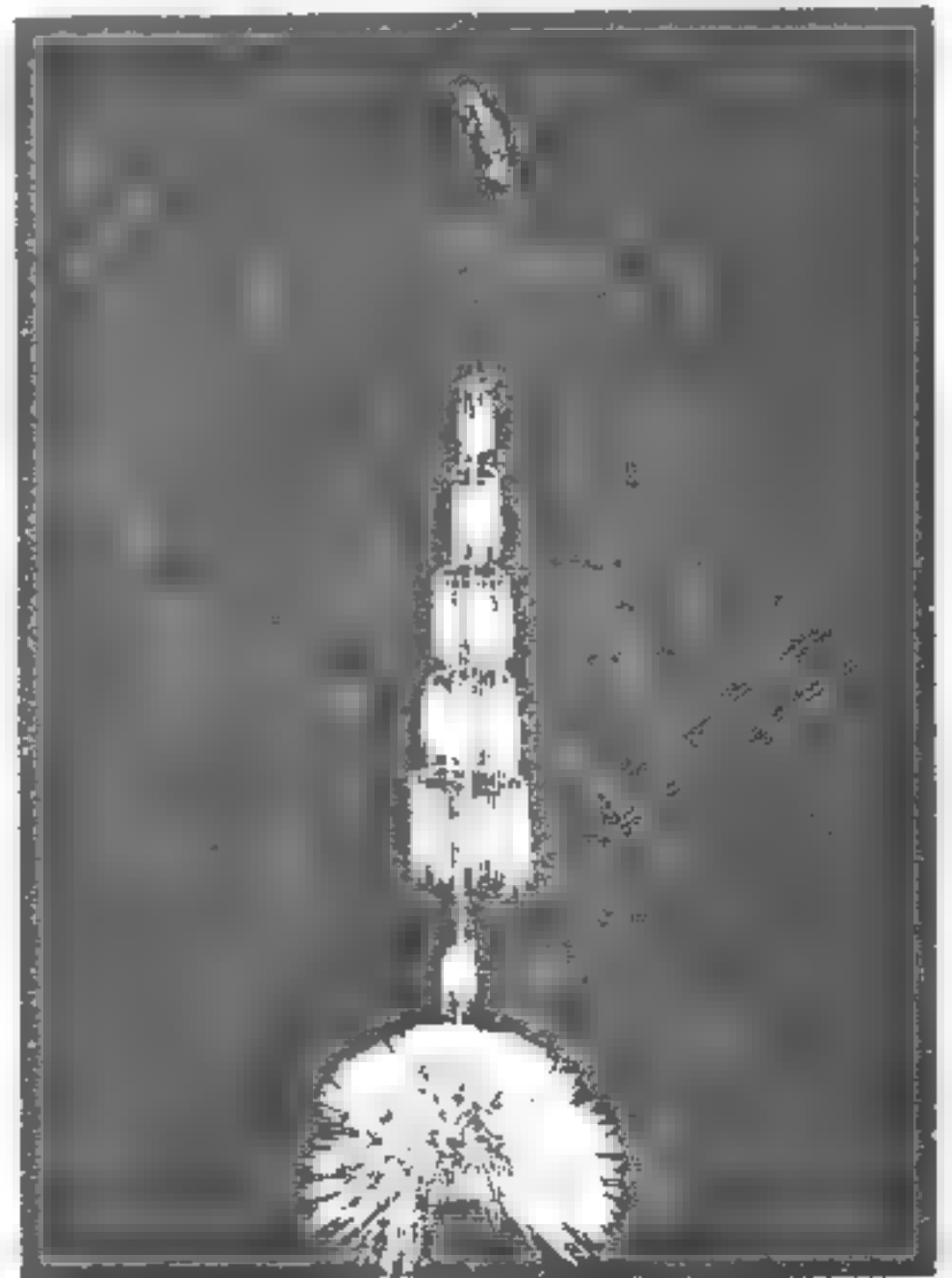
๒ ลำรับ ลำรับ ๑ ตั้งวางบนยั้งนางข้าวซึ่งขนข้าวเปลือกใส่ไว้เรียบร้อยแล้ว ตั้งวางไว้ที่ลาน ๑ ลำรับ ครั้นบวงสรวงในลานข้าวแล้วก็เก็บเมล็ดข้าวในลานนั้นใส่พานนำไปบนยั้งข้าวกล่าวก้าวคำเชิญว่า “เชิญมา-แม่มา เช้าอยู่ยั้งเงิน ยั้งทอง ที่ตกอยู่ในหวัระแหง แฝงอยู่หัวคันนา หลงคาอยู่ในลาน ขอเชิญขวัญมา มาแม่มา อยู่ในยั้งเงินยั้งทอง” เป็นอันเสร็จ ลำรับที่ตั้งวางบนยั้งจะตั้งไว้ ๑ วัน ที่ลานนั้น เก็บเอาไปเมื่อเสร็จแล้ว

เสาหลักเกียด ลานข้าว เมื่อข้าวสุกเก็บเกี่ยวได้ ต้องเตรียมลาน บางทีใช้หลังบ้านบางทีก็ใช้หน้าบ้าน บางทีก็ใช้กลางนาที่ กว้างยาวประมาณ ๒๐ ตารางวา ดาดลานปรับพื้นที่ให้เรียบแล้วใช้ขี้วัวประสมน้ำทาแห้งจะเรียบสนิทปิดไม่ให้หญ้าขึ้นจนข้าวมาเข้าลอมเรียบร้อยแล้ว ก็ถึงกาลจะนวด จึงมีระบบแบบพิธีเสาหลักเกียด

เสาเกียด หรือ หลักเกียด ใช้ไม้ราชพฤกษ์ หรือ ไม้สะเดาก็ได้ จะหาต้นที่ขึ้นอยู่บนยอดจอมปลวก ยิ่งได้กลายยอดปลวกยิ่งดี ลำต้นขนาด ๒ กำเศษ ๆ จะพอเหมาะโคนเสามักทำเป็น ๘ เหลี่ยมเหมือนเสาเรือน ตรงกลางกลม บนยอดทำเป็นลูกแก้วตรงกลางคอดสำหรับมัด “พุ่มดอกกระทุ่ม” ก็พุ่มดอกกระทุ่มนี้ ใช้-หญ้า-คา หรือฟางก็ได้ให้มากพอตัดหัวตัดท้ายให้เท่ากันให้ยาวประมาณ ๑ สอก แล้วรากระจายรวบเข้ารอบตรงคอดนั้น เกียดให้เท่ากันแล้วผูกมัดตรงนั้นให้แน่น-ยอดบน กับปลายล่างจะบานออกเป็นดอกกระทุ่ม ครั้นใกล้กำหนดจะนวดข้าว ชาวราชบุรี เพชรบุรี ฯลฯ มักเล่นงั่วลาน แต่ชาวเพชรเขาเรียกงั่วระดอก ในลานนวดจึงต้องมีเสา-ชื่อ เสาหลักเกียด จึงมีแบบระบบพิธีฝังเสาเกียด ต้องเตรียมอ้อย ๑ ลำ กล้วย ๑ หวี (กล้วยน้ำว้า) มะพร้าวอ่อน ๑ ลูก สำหรับ ยอดเสามีฉัตร หรือ ธงตามแต่นิยมและหาได้ เตรียมข้าวปากหม้อ กล้วยสุก ไข่ต้ม ไบคอง ขันและน้ำทำน้ำมนต์ธรณีสาร ดอกไม้รูปเทียน หญ้าคา หรือฟาง หนามแดง หรือ หนามขอ คือ หนามโยธกา ขอบาย ไม้กวาดลากข้าว ไม้กวาดเสียม หรือ ชะแลง ครั้นพร้อมและได้เวลาดีแล้ว ผู้ทำพิธีเอาดอกไม้และจุดรูปเทียนบูชา ชุมชุมเทวดาทำน้ำมนต์ธรณีสาร



เสาหลักเกียดแบบหนึ่ง แบบนี้หมอ (คืออาจารย์หรือพิธีกร) บุญรอด พงษ์ขำนิ เดิมอยู่คู้่งน้ำวนเมืองราชบุรี ได้ไปมีครอบครัวอยู่ที่บ้านตำบลวังศาลา อ. ท่าม่วง จ. กาญจนบุรี ได้ขอรับรองให้ทำตามแบบเดิม ได้จัดทำส่งมาให้ฉัน นำมาทำแบบพิมพ์เพื่อให้คงอยู่



เสาหลักเกียดใช้ขี้ฉะและรวงห้อย บันทึกรว่า “เพื่อตกแต่งให้สวยงาม” ความจริงนั้นเป็นแบบการนำรวงหลักนวดข้าว ณ ลาน (หลักเกียด) จะเห็นรวงข้าวนั้นมีข้าวห้อยลงคล้ายฉัตร มีปีกธง ซึ่งเป็นการบูชาผลได้และกระทำเพื่อเก็บไว้

คือน้ำมนต์สิโรเม ได้ถามก็ไม่มีใครบอก ก็เพราะไม่ได้ยกครูบาอาจารย์ ได้เปิดดูในตำราศิลปไทย ซึ่งนายเลิศ พ่วงพระเดชได้เขียนไว้ คอนท่ายได้เล่าไว้ว่า “โกธัยธิบาทว์” คือ อุบาทว์เสนียดจัญไรอันตรายในกาลานี้ เป็นภาษามคธ มีระบุพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ กับ เทพเจ้าทั้งหลายองค์ เช่น พิชณุ ศิลปนายก สิริเมตเตยยะ มีชื่อในนี้ว่า มหิทธิโก แม่แม่เจ้าวพระเทวี เช่น ทับทิม พระนางแก้ว แม่จื้อ รู้จักเป็นอย่างดี จึงถามและแต่งให้ดูแบบคาถา อันผิดจากคาถาน้ำมนต์ธรรมเนียมเดิมตั้งชื่อว่า “คาถามนต์พุทธธรรมทิพสาร” ทุกผู้ทั้งหญิงชายเป็นผู้เคารพนับถือพระรัตนไตร กับเทพพรหมพุทธภูมิ มีประสิทธิจาก ๑๖ ชั้นฟ้า ๑๕ ชั้นดินตลอด ได้กระทำไว้กับแปลให้รู้ความอีกด้วย

คาถามนต์พุทธธรรมทิพสาร

สิโร เม พุทธเทวณ	ลลาเด พรหมเทวตา
หตุเถว นราจริยา	วิสุกมโม มโนห
มคฺคอุฏเฐ ศิลปนายก	สิทธิมนต์ นามิห
สิทธิพุทฺธ สิทธิมโม	สิทธิสงฺฆ มหิทธิโก
สิทธิอิสสิ มุนิ เทว	สิทธิสาธุ โหตุ เม
สิทธิสิริ สิทธิกิจจ	สิทธิกมฺม สิทธิวร
สิทธิสัจจ สิทธิมนโค	สิทธิลาภ สิทธิวิฑฺฒโน
สพฺพสิทธิ คตาคโค	นานาสิทธิ ภวนตุ เม-ติ
ณ สิริเรา มี พระพุทธเทพเจ้า	ณ หน้า มีพรหมเทพเจ้าทั้งหลาย
ณ มือเทียว มีนรผู้เป็นอาจารย์	พิชณุกรรม เป็นผู้นำใจ
ณ มั่นสมอง มี ศิลปนายก	เรานอบน้อมผู้สำเร็จมนต์
สิทธิพระพุทธ สิทธิพระธรรม	สิทธิพระสงฆ์ ผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์
สิทธิฤๅ มุนิ เทพเจ้า	สาธุสิทธิทั้งหลาย จงมีแก่เรา
สิทธิสิริโชค สิทธิกิจการ	สิทธิกระทำ สิทธิพร
สิทธิสัจจ สิทธิมนต์	สิทธิลาภ สิทธิวัฒนธรรม

สรรพสำเร็จ คือ พระคตาคคเจ้า สำเร็จต่าง ๆ จงมีแก่เรา ดังนี้แล

ครั้งทำน้ำมนต์เสร็จแล้วฉีกใบคองเป็น ๕ ชิ้น เอาข้าวสุกแบ่งใส่ในใบคองทั้ง ๕ ชิ้นนั้น ผ่าไขเป็น ๕ ซีกใส่ลงไป ตักกล้วยสุกใส่ลงไป นำเสามาผูกเพื่อนหม้ายคา หรือ ฟอนซึ่งข้าวบนยอดเป็นพุ่มบานเรียก “ดอกกระพุ่ม” ตัดหนามแดง หรือ หนามโยธกา เรียกกันว่า “หนามขอ” ผูกเข้ากับยอดเสา เอาขอลายผูกเป็นขาหย่างถ้าเสาเกิดหักปลายเสาไปทางทิศหรดี (ตะวันตกเฉียงใต้) ว่าหักปลายไปทางทิศเหนือ-ข้างเอา-กล้วย อ้อย มะพร้าวที่เตรียมไว้ผูกแขวนยอดเสา เรียกมะพร้าวกล้วยอ้อยคาผูก ส่วนหนามแดงหนามขอนั้นถือว่ากันผีก็องถ้อย ส่วนคาพูกนั้นคือ ฟ่านคณเศศวรที่รุ่นเก่าเรียกกันว่า ฟีนคณทำนนี้ทรงหนูก เป็นพาหนะจึงเรียกกันว่าคาพูก กล้วยอ้อยมะพร้าวเป็นกระยาสารของทำนกับพาหนะด้วย ทำกับป้องกันช้างม้าวัวควายเถื่อนทั้งหนูกทั่วไป แล้วเอาน้ำมนต์ธรรมที่ทำไว้นั้น-พรมตรงที่ที่จะปักเสา พรมคั่นเสา พรมขอบเสียม หรือ ชะแลง และคนทั่วแล้ว จึงขุดหลุมเสาลึก ประมาณ ๒ สอกเสร็จแล้ว นำใบคองที่ใส่ข้าวสุกแล้ว ๔ ที่ ไปวางไว้ ๔ มุมลาน เหลืออยู่ ๑ ที่ เอาใส่ลงไปในหลุมเสา แล้วกล่าวบวงสรวง...เจ้ากรุงพาลี ท้าวไททราข ท้าวเหมพักครุ ท้าวสะพิม แล้วนำเสาลงหลุมกลบจนแน่น เอาน้ำมนต์พรมอีกครั้ง แล้วเอาไปพรมกองข้าวฟ่อนแล้วบ่ายหัวฟ่อนข้าวลงมา ๓ ฟ่อน เป็นอันเสร็จลง

นวดข้าว ครั้งหันหัวฟ่อนแล้วเมื่อจะตกข้าวจะรอไปถึงวันก็ได้ กำหนดเอาวันศุกร์อีก มักใช้เวลาบ่ายประมาณ ๓ โมงเย็น ก็ขึ้นไปรื้อกองฟ่อนคือ ลอมฟ่อนข้าวเอาฟ่อนมาตั้งล้อมเสาเกิด เอารวงขึ้นบน เอาหัวฟ่อน

ลงล่าง รอบแล้วตัดกะเน็ด ๓ รอบ จากนั้นไม่ตัด เรียกว่า “คกข้าว” ถ้าข้าวมากก็คกถึง ๓ วา วัดจากเสาเกียด ทั้ง ๒ จะเป็น ๖ วา เสร็จแล้วอาจจะมิดจึงทอดไปถึงเช้า จึงเอางั่วขึ้นผูกกับหัวงเสาเกียดและผูกต่อ ๆ กันออกมาเป็นพวง หน้ากระดานก็ไล่ให้เดินย่ำไปรอบ ๆ หลายเที่ยวเรียกกันว่า “ย่ำหัวฟ่อน” พอเห็นเม็ดข้าวเหลือน้อยแล้วก็ปลดเอางั่ว ออกมีเวลาพอก็ทำกันต่อ-ใช้ขอลายคู่ฟางขึ้นสงให้เม็ดข้าวล่วงแล้วคู่ยกออกไป เรียกกันว่า “รู่หัวฟ่อน” หรือ “คัตหัวฟ่อน” หมดแล้ว ก็คู่ฟางกลับไปให้กลุ่มข้าวตามเดิม ตอนนี้ เป็นการเล่นงั่วลาน หรือ งั่วระดอ ทำเป็นประจำมา ในเวลาบ่าย ๔ หรือ ๕ โมง มักจะนำงั่วฝัแท้ดี ๆ มา และเป็นที่รู้กันว่าแคไหน ที่แก่หรือฝัแท้ไม่ดีก็เอาเข้าผูกติด เสาเกียดและต่อ ๆ ออกมาเป็นพวงถึงตัวปลายสุดเรียกว่า “ห้อย” ในเข้ามาเรียก “ตัวรอง” หรือ รองเฉย ๆ เมื่อปล่อย จะมีผู้เอาปฏักกระโจนแทง งั่วต้นคนอยู่แล้ว พร้อมกับถูกแทงเช่นนั้นก็กระโจนวิ่งเต็มที่ เรียกกันว่า งั่วถอน ถ้า ตัวห้อยถอนนำก็ว่าชนะ ถ้าตัวรองถอนนำ ตัวห้อยล้าไปก็ว่าแพ้ ตัวรองชนะ จะวิ่งเพียง ๒ รอบ รอบ ๒ เป็นรอบรู้ แพ้ชนะแล้วลาหน้าปลดออก แล้วผูกพวงอีกก็กระทำอย่างนั้น ถ้าไม่เล่นงั่วลานก็ปล่อยให้วิ่งบ้างเดินบ้าง กระทั่งฟางฟู ลอยขึ้น ก็หยุดงั่วให้พัก แล้วก็ใช้ขอลายคู่ฟาง และอีกสองคนใช้ขอลายเป็นคู่รวฟางออกไปขอบลานเรียกกันว่า “พานฟาง” แล้วก็ไล่งั่วให้เดินย่ำต่อไป ฟางฟูขึ้นก็พานออกจนกระทั่งใกล้จะหมด เรียกว่า ลูชาด ที่เรียกลูชาดก็คือ ข้าวหล่นหมดแล้ว แก้งั่วออกแล้วก็สงฟางออก ตอนนี้ใช้ขอลายเอาขอรัดข้าวเพื่อคัดเศษฟางที่จมอยู่ในข้าวออก เรียกว่า “สง” ครั้นกรัดสงฟางออกหมดแล้ว ค่อนนั้นก็ใช้ไม้กวาด-กวาดลำพลวนเอา ไม้กระทาลากด้อมข้าวไป-เข้า ไปกองรอบหลักเกียดเหมือนกองพระทราย จะเสร็จประมาณ ๓-๔ ห่อ ถ้ามีเวลาพอ หรือจะรอไปก็ได้ ถึงกาลโหมก ข้าวก็ใช้เวลาสาย ๆ ก่อนเพลต่างจะมาช่วยกันที่เรียกกันว่าเอาแรงกันไว้ จัดกันเป็นหมู่ ๆ หมู่ละ ๕ คน หรือกว่าก็ได้ คนโหมกลือกระดัง อีกคนหนึ่งเห็นเป็นผู้หญิงเป็นผู้ “ส่งข้าว” ถือถาดตรงหินไปลักข้าวมาขูขึ้นหมูนถาดสาด-ข้าวจะ พุ่งเป็นพลวนลอยลงตรงกลาง ผู้โหมกจะใช้กระดังโหมกให้ลมกระพือทั้งท่อนเศษฟาง และลำพลวน ข้าวลืบ และเกลบ ออกไป โหมกกันจนหมด ข้าวนี้จะเป็นกองขวย ๆ เรียกกันว่า “ข้าง” ถ้าไม่เสร็จก็ต่อค่อนบ่าย เสร็จแล้วจะช่วยกัน ขนเข้ายุ้ง หรือ ฉาง แม่บ้านกระทำพิธีบวงสรวงบูชา เรียกเชิญขวัญข้าวเข้ายุ้งฉาง เป็นอันเสร็จ

เพลง หรือ เล่นเพลง พวกเรามีกันตลอดทุกหน้าฤดู ในหน้าร้อน-เดือน ๕ มีเล่นเพลงกรุดกรานเรียกว่า เพลงหน้าร้อน เล่นเพลงพวงมาลัย บ้าง เพลงเอ-ชา บ้าง ถ้าเล่นเข้าผี เช่น -แม่ศรี ก็เล่นเพลงแม่ศรี ตอนรำ-ก็ ร้องเพลงขลุ่ยฉาย เช่น เพลงแม่ศรี ร้องว่า “แม่ศรีเอ๋ย แม่ศรีสาวสะ ขกมือไหว้พระ เถอะจะมีคนชม ขนคิ้วเจ้าก็ ค่อ ลำคอเจ้าก็กลม ขกสะไบขึ้นห่มชมแม่ศรีเอ๋ย” ร้องและรำเดินไป แล้วขึ้นขลุ่ยฉายต่อว่า “ขลุ่ยฉายเอ๋ย เชิญเจ้าเข้า มา เจ้าห่มทับทิมแยมั้มเรียงรำ เชิญเจ้าเข้ามา รำขลุ่ยฉายเอ๋ย” คอนห่มทับทิมนั้น ถ้าห่มสีฟ้า เปลี่ยนว่า ห่มสีฟ้าเพริศพริ้ม ห่มเหลืองทอง เปลี่ยนว่า ห่มเหลืองทองเพริศพริ้ม ร้องซ้ำ ๆ และรำ โดยมากเห็นคนทรงผีแม่ศรีรำนำหน้า และรำ ตามไป เข้ากลางคืน มักสูมไฟ หรือ จุดตะเกียง มักมีผู้ใจดี ค้มข้าวต้ม ทำขนมไว้เลี้ยงกัน ใครมาก่อนก็จะติ กลองโชนเรียกก็มักจะมากัน และมาเล่นเพลง ขอเรียกว่า เพลงเอ-ชา เพราะว่า พอร้องจบตอนแล้ว ถูกคู่จะรับ ว่า “เอ-ชา เอ-ชา ชา ชัด น้า ชา น้อย- แม่ แอ” พอเพลงมักจะเป็นคนร้องเรียก ที่เรียกกันว่า เกริ่นเรียก และ จะมีแม่เพลงร้องขึ้น เสียงรับ ที่เรียกกันว่าเกริ่นรับ ออกมาแล้วก็ทักทายปราศรัยกัน จะร้องเกี้ยวกัน และเริ่มเปลี่ยน เป็นเรื่องจันทโครพ บางทีก็เล่นเรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งอาจตลอดรุ่ง นี่เป็นเพลงหน้าร้อนเล่นในกรุดกราน โดยเฉพาะ ก็คือในกาลเดือน ๕ พอขึ้นเดือน ๖ วันสุกแรกก็มักเอามื่อนา หรือ แรกนาขวัญ อย่างที่ว่ามาแล้ว ในกาลนี้ถือ กันว่าหน้าฝน หน้านา มีเล่นเพลงกัน ๒ อย่าง คือ เพลงบวชนาค และเพลงทำนา หรือ เพลงไถนา เพลงบวช นาคนั้น มีกันตอนที่ทำขวัญนาค เบิกโบสี เวียนเทียนเสร็จแล้ว ก็เล่นเพลงเอ-ชานั้น และในตอนที่แห่มาไปวัด และ เวียนอุโบสถ มักเล่นกลองยาว เพราะมีโหนดกระบวน ในคำราเพลงพื้นเมือง มีแบบเพลงแห่มา เช่น ตัวอย่างว่า “บวช เสียเถิดพ่อนาคคนดี...” แม่เพลงจะว่า “จงตั้งใจให้เชื่อเมื่อบวชอยู่นั้น เป็นกุศลขั้นธ-ภาวนา อยู่ข้างหลังตั้งใจไว้ตัวทั่ว

งานแบบราชบุรี คือ นิมนต์พระมาถวายพรพระแล้วฉันเช้า ในตอนเป็นพระมาสวดมนต์ (บ้านนอกใช้สวดเหมือนกัน ทางใต้แม้อ่านกลอนก็ว่า “สวด”) ถ้าแต่งงาน พระจะชยันโต ชัดน้ำ หรือสาคน้ำ ถ้าเป็นกาลขอฝน พระจะสวดคาถาปลาช่อนเป็นภาษามคธสวดสังโยค พระบ้านนอกจำได้เฉพาะเท่านั้น

พระคาถาปลาช่อน โบราณจารย์ถือกันมา ใช้สวดขอฝน ในพิธีพิรุณศาสตร์

สุภูโต จ มหาเดโร महाकायो महोत्तरो
 नीलवर्णो महादेवो पवस्सनु वल्लभा
 लब्धना मे गुणिका सुखा निवादा
 वसुधैव कुटुम्बकम्
 जित्वा मे सुसमाहितं विमुक्तं
 आतापी विहरामि वसुधैव कुटुम्बकम्

เห็นฝนตั้งเฝ้าตกก็มี ถ้าไม่ตก กลางคืนก็เล่นนางแมวต่อ อีกแบบหนึ่ง สวดมนต์เย็น แล้วสวดคาถาปลาช่อนต่อ จึงเลี้ยงพระเช้าในวันรุ่งขึ้น แต่มักมีฝนตก จึงไม่สะดวก ถ้าพิธีเดิม เข้าใจว่าจะก่อนพุทธกาล ไม่มีทำสระบัวแห้ง ไม่มีสวดมนต์เลี้ยงพระ มีเตรียมเครื่องเล่นแห่--คือ ดอกไม้ฟ้า หรือดอกไม้ดิน คือ รูปดอกบัวกินสาย ใช้ดันทักด้วยน้ำว่าทำ มีขวันห้วยบอกบ่ง ก็คือ ดันปลัด หรือ ขุนเพชรนั่นเอง มีลอบ หรือ กระซัง บางที่ใช้กรงนกก็มี มีแมวเข้าใจว่าเป็นตัวเมียอันมีชื่อว่า “นางแมว” มักเล่นแห่กันในเวลากลางคืน มีโคม หรือ คบ หรือตะเกียงนำ มีขบวนร้องรำนำ มีคนคู่แบกคันดอกไม้ กรงนางแมว ใส่สาแหรกบ้าง ใช้เชือกผูกใช้คานสอดแบก ดันขบวนทั้งร้องและรำนำ พอถึงบ้านใคร รู้กันอยู่แล้ว ขบวนนำเลยไปหยอขี้ผึ้งเป็นแถว ดันดอกไม้ถูกนำเข้าไปเลือกดอกขึ้น ณ ชาน หรือไม้ก็หัวกระได ชักขึ้นลง เจ้าของบ้านจะเอาน้ำสาด และเอาคำเล่นมาให้ ทั้งหมดจะร่วมกันร้องว่า นางแมวเอ๋ย มาร้องแป้ว ๆ ขอน้ำขอฝน ขอน้ำมนต์รดกันนางแมว (ว่ารดบน...บ้าง) ร้องซ้ำ ๆ กัน และร้องกันเท่านั้น ได้เห็นแบบที่พิมพ์ออกมามียาวกว่านี้ บางทีนึกได้ก็ร้องต่อ เนื้อร้องนี้ได้เปลี่ยนบางคำของเดิมใช้กันตรง ๆ เคยถามเพื่อน ๆ หญิงที่เล่นร้องนั้น-เล่าบอกว่าคิดเห็นเพียงสนุกก็ก๊ากดีเท่านั้น “เดิน ๆ รำ ๆ เล่นระบำปลาช่อน มีละคอนจ้าวพ่อ อีแอ๊กจ้อหวอ ฝนเทลงมา ฝนเทลงมา” และร้องว่า “ซู่ ๆ ซ่า ๆ ฟ้าแลบดังท่า ฝนก็มา ฟ้าก็ร้อง ฝนสาคร้องปลาช่อน หอยกาบคาบกลอน ฝนเทลงมา ฝนเทลงมา” ร้องซ้ำ ๆ กัน แล้วก็ไปบ้านต่อไป นี่เป็นพิธีแห่ และ เล่นเพลงนางแมว หรือ กระทำพิธีขอฝน และในกาลหน้าฝนจะเข้าพรรษานี้ บางทีก็มีพิธีหล่อเทียนพรรษา เมื่อเข้าพรรษาก็มีการทำบุญพรรษา ครั้งก่อน พ.ศ. ๒๔๗๕ ขึ้นไป ภาคกลางส่วนใต้ ตั้งแต่เดือน ๕ ไปถึงเดือน ๑๒ มีน้ำเหนือบ่าทันท่วมพื้นที่ตลอดจึงกลายเป็นทะเลน้ำจืดทุกปีตลอด ๓-๔ เดือนนั้น จึงมีคำพังเพยว่าเดือนก้าน้ำเหนือบ่าทันกระดืบ เดือนสิบน้ำเสด็จ เดือนสิบเอ็ดน้ำนอง เดือนสิบสองน้ำทรง วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ไทยมี กาลสวดไทย มีการทำ “ขนมกระยาสาธ” ประจำอาจมีอย่างอื่นอีกวันแรม ๑๕ ค่ำนี้ ถือเป็นวันสวดไทย คอนเข้ามีการทำบุญ แล้วกระทำพิธีส่งข้าวบิณ รุ่งขึ้น ๑ ค่ำ กาลก่อนไม่มีเรือย่นครยยนต์ ใช้เรือยาว เรือเพรียว เรือมาด ที่จุคนได้มากกว่า ๑๐ พายกันไป ขึ้นเขางู ไหว้พระ ณ ถ้ำฤๅษี พระพุทธรบาท ณ ยอดเขาพุทธรบาท กลับคอนเย็น ล่องน้ำ มักปล่อยเรือลอยไปตามน้ำ และมักเล่นเพลงกัน บางทีก็เล่นเพลงเอ่ชา บางทีก็เล่นเพลงพวงมาลัย วันขึ้น ๒ ค่ำ ลงไปไหว้หลวงพ่อบ้านแหลม วัดบ้านแหลม (วัดเพชรสมุทร) อยู่ใกล้ปากอ่าว จึงถือว่าล่องน้ำไปทะเล ขากลับพายเรือขึ้นทวนน้ำ ถึงกระนั้น ก็มักร้องเพลงโต้ตอบกัน ทั้งนี้ เรียกกันตามพื้นบ้านว่า “เพลงหน้าน้ำ” เพลงหน้าน้ำนี้ มีไปถึงหน้ากฐิน และผ้าป่า คือ ตั้งแต่แรมเดือน ๑๑ ไปถึงวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ หมดกาลกฐิน ค่อไปก็มักทอดเป็นผ้าป่า มักจัดแต่งเรือและคนพายเป็นชุด เช่นหัวเรือ-ถ้าไล่โชนเป็นเทพเจ้า จะแต่งเทพใส่เชลยยอด ถ้าโชนเป็นสาวสะ ก็แต่งไปตามเพื่อไปเข้าขบวนริ้วพวงจูง

แห่เรือองค์กฐิน ผ้าป่า หรือ เรือองค์พระในพิธีชักพระ เมื่อกลับ ก็มักเล่นเพลงกัน ถ้าเรือลำเดียวกัน ก็ขึ้นคนละกะทง ถ้าต่างลำกันก็เกาะขนานกัน ร้องและรำ กันตามท่าทาง ลูกคู่ก็พายด้วย รับ และ กระทุ้งกันสนุกสนานมากในหน้าน้ำนี้ ก็มีประเพณีสาดไทย กฐิน ผ้าป่า และชักพระ หรือแห่พระ และมีเพลงนี้เรียกว่า “เพลงหน้าน้ำ”

เพลงหน้าหนาว หรือ เพลงข้าว เมื่อย่างเข้าเดือนอ้าย เดือนยี่ เดือนสาม ทั้ง ๓ เดือนนี้ ไทยถือกันว่า เป็น “หน้าหนาว” แต่ต้นเดือน ๑๒ นั้น น้ำจะค่อยลดลงกระทั่งแห้งหมดเหลือขังอยู่แต่ในนาทุ่ง ลมเหนือจะพัดมาได้หอบเอาความหนาวมาด้วย ก็ราวๆ ต้นเดือนอ้าย พวกเรามักออกไปดูข้าว และเพื่อไล่นกแก้วเล็ก มักมีขลุ่ย ไม่ก็มีเพลงประจำ เพราะได้ฟังเสมอๆ ก็ร้องได้เอง เมื่อฉลองกรุง พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้ฟังเพลงวงสุนทราภรณ์ คุรุออกร้องเพลงแก่กัน ก็ร้องเล่นเพลง-เอ-ชา ซึ่งเป็นคนละทำนองกับเพลงปรบไก่ และเพลงฉ่อย พวกเราเป็นกันไม่ต้องหัดอย่างเพลงประจำของเราซึ่งกล่าวขึ้นไม่ได้ ได้ฟังที่เขาเปลี่ยนแล้ว เปลี่ยนเพียงคำเดียว ทำนองร้องยังเหมือนเดิมเห็น ว่าดี เพลงประจำที่เปลี่ยนแล้วว่าเป็นลูกคู่ว่า-รักกันมันเหมือนแก้ว รักกันแล้วแก้วมันกว่า มักจะร้องกันล้นทุ่ง (เดิมขึ้นจำไม่ได้ จึงแต่งใหม่ตามเค้าเดิมนี้)

มารักกันเถิดนะ-มารักกัน

รักกันบ่อยๆ อบอุ่นเหมือนแก้ว

รักกันบ่อยๆ อบอุ่นมันนัก

รักกันเถิดมัน มันเหมือนแก้ว

รักกันให้มันเหมือนแก้ว-แล้วรักกันมันกว่าน้ำ

รักกันเสร็จแล้วแก้วมันกว่า

มาเล่นมารักกันหวานมันนักหนา

รักกันเสร็จแล้ว เอ๋ยแก้วมันกว่า เอ-ชา

ในกาลออกทุ่งเดินดูข้าว ถ้ามีนกก็ไล่กันด้วย มักร้องเพลงเล่น บางทีร้องทำนองลิเก

เมื่อย่างเข้าคราวหน้าหนาว

น้ำค้างพล่างพลีลั่วพรหม

นกเขาขันกรูกรูดูบนมะขาม

ฟุ้งออกมาไล่ไอ้ฝูงนกแก้ว

ถูกลมพัดซัดซ้าทั้งน้ำค้าง

มีคำว่าไผ่ได้จำเป็นคำเพลง

หนาวลมหนาวก็ต้องห่มผ้า

หนาวใจไผ่รู้จะเอาอะไรห่ม

หนาวเหน็บกระทั่งเจ็บอก

น้องรักหนักอกยกให้สักคราว

ลมข้าวเบาพัดหนาวสั่นเหมือนไข

ยังถูกลมพัดกระหน่ำหนาวใหญ่

นกแก้วบินลงตามข้าวใหม่

พบน้อง เข้าแล้ว เออ ยอดยาใจ

หนาวจนคางสั่นเหมือนจับไข้

จะขอออกเสียงเปล่งเพลงเล่นได้

และก็คราวหนาวฟ้าก็ต้องผิงไฟ

หนาวอารมณ์ละนี้จะห่มอะไร

หนาวรักหนักอกนี้จะยกก็ไมไหว

ขอน้องมาห่มแก้หนาว เออ ได้ไหม

ในกาลนั้น คนนั้น-เป็นแม่เพลงผีปากดี ก็จะต้องประการมกันทันที

แม่เพลงออกคำเพลงให้ทางว่า

ซึ่งได้ออกปากขอ-พอจะให้สม

พ่อเพลง

จะห่มบนหัวตรงไหนก็ได้แท้

แม่เพลง

ห่มบนหัวแย้ แกหักค้อน

พ่อเพลง

ถึงจะค้อนขวานเก่าเข้าห่ม

แม่เพลงจัดจ้านว่า ไ้หนุ่มกะคุมไส

พอน้ำออกดอกอ่อน

ขอน้องมาห่มแก้หนาวได้ไหม

เอ็งเอาขึ้นห่มบนหัวได้ไหม

เอาขึ้นห่มบนหัวก็งได้

ยิ่งห่มบนหัวแย้ก็เออ สมใจ

ยิ่งห่มบนหัวแย้ก็สมใจ

ถึงคราวเข้าขวานจะทำยังง

ถึงคราวเข้าขวานพอทำได้

คงเหลือแต่ข้าวคัมสองใบ

มึงจะรับได้สักกี่ที

กะเคียวก็จะถอนดอกหนี

พ่อเพลงจนไปนาน กระทั่งผลุดขึ้นมาได้

จะรับตั้งแต่ต้นเดือนอ้าย

จะรับห่มจนจบเบ้า

รับได้ถึงปลายเดือนสี่

ทุกคำเข้าได้เต็มที

เพลงเกี่ยวข้าว หรือ เพลงเล่นเต้นกำรำเคียว ครั้นข้าวทุ่งรวงสุกเหลืองได้ที่แล้ว ส่วนมากข้าวเบาอาจเป็น ข้าวดำ มีระยะกาลเพียง ๓ เดือนมันสุกก่อนเป็นพลับพลึงแล้วก็ถึงกาลเก็บเกี่ยว มักนั้ดเอาแรงกันเรียกว่าลงแขกเกี่ยวข้าว ฉะนั้น จึงมักเชิญพ่อเพลงแม่เพลงไปด้วย เพื่อความรื่นเริงสนุกสนานไม่น้อย ลงพร้อมกันแล้วมือขวาถือเคียว สอดเข้าไปเกี่ยวมือซ้ายรับกำข้านั้น คนหนึ่งร้องขึ้นว่า เกี่ยวเถอะนะมาเกี่ยว (ชายกล่าวว่าแม่เกี่ยว หญิงว่าพ่อเกี่ยว) เป็นร้องเพลง พอกำข้าวเต็มมือแล้วก็ยกชูขึ้น มือขวากองยกเกี่ยวชูขึ้นแล้วกระโดด หรือเคลื่อนถอยหลังก้มลงวางกำข้าวลงเรียกว่า “กระดัมข้าว” เพลง-เรียกว่าเพลงเกี่ยวข้าว ที่ชูกำข้าวและเคียวกับกระโดดเต้นถอยวางกระดัมนั้นเรียก “เต้นกำรำเคียว” กลางทุ่งนา ทำกันอย่างนี้จะเห็นไม่เหมือนกับที่แสดงกัน ถ้าอย่างนั้นจะเกี่ยวข้าววางกระดัมไม่ได้ เพลงขึ้นต้นมีต่อไปอย่างนี้ เกี่ยวเถอะนะมาเกี่ยว เอ้า-เกี่ยวเถอะนะ-มาเกี่ยว อย่ามัวแลเหลียว กะเคียวเคียวจะเกี่ยวก้อยเอ๋ย ร้องซ้ำ ๆ กันอย่างนี้ กระทั่งพ่อเพลงหรือแม่เพลงจะขึ้นต่อไป บางทีก็เป็นเพลงเกี่ยวข้าว หรือเป็นเพลงเอ่ชา เพลงเกี่ยวข้าวเดิมมีอยู่ ๒ อย่าง คือ แบบยาวและแบบสั้น แบบอย่างยาวเดิมนั้นจะก็่กู่ขอนก็ได้

พ่อเพลง แม่ศรีสาวสะ แม่สะขวัญข้าว
มาร่วมกันเล่นเป็นเพลงเกี่ยวข้าว
แม้ว่าเหนื่อยเมื่อขล้าแดดกล้าเริ่มร้อน
แม่คนดีศรีสาวสะ-สาวสะมิ่งขวัญ

มาร่วมกันเกี่ยวข้าวเถอะ แม่สาวสะขวัญ
เล่นเพลงหน้าหนาวเกี่ยวข้าวด้วยกัน
ร้องเล่นเพลงกันก่อนช่อนขึ้นฤดูหรรษ์
ร้องเล่นเพลงเกี่ยวข้าวด้วยกัน เกิดเอ๋ย

แม่เพลง ได้ยินสำเนียงเสียงเพลงเรียกแจ้ว ๆ
เกี่ยวข้าวกำรำเคียวเอ๋ยวาระดัม
ค่อยคลายเหนื่อย-เมื่อยก็ผ่อนเบา
ยินเสียงเพลงกล่อมพร้อมคำเสนาะ
ชื่นใจไมตรีเพลงที่เจรจา

พ่อเพลงมาชวนแล้ว ไม่รอช้า
ร้องเพลงเกี่ยวข้าวรับลูกคู่รับหัวหน้า
ถึงแดดร้อนผ่อนเพาก็ค่อยสง่า
ช่างกล่าวกล่อมไพเราะ เพราะนักหนา
เพลงเกี่ยวข้าวในทุ่งนา เพราะเอ๋ย

เพลงเกี่ยวข้าวนี้บางที่ร้องเป็นหมู่และร้องเป็นกลอน ๕-๖ คำ

เช่น เกี่ยวเถอะนะแม่เกี่ยว	อย่ามัวชะงัดแลเหลียว	เกี่ยวจะบาดก้อยเอ๋ย
รวบเถอะนะแม่รวบ	รวบเข้าแล้วสาวบสาว	รวบเข้าแล้วเกี่ยวเอ๋ย

ที่พิมพ์เป็นแบบแล้วก็มี

เช่น ถว่าเถิดหนาแม่ควา	รับตะบึงให้ถึงคันทา	จะได้พุดจากันเอ๋ย
ถว่าเถิดหนาแม่ควา	ฝักบัวงันคควา	ควาให้เต็มกำเอ๋ย

เมื่อต้นเสียงขึ้นจบแล้ว ลูกคู่ก็รับพร้อม ๆ กัน ร้องซ้ำกันหลาย ๆ เทีชาก็จำได้ ถ้าในกาลต่อมา หรือในคราวหลังก็ร้องกันได้เลย หัดกันเพื่อเล่นกัน ไม่ได้ใช้หาเงินจึงไม่เป็นลำสัน

เพลงคั๊ดหัวฟ่อน หรือ เพลงสงฟาง ครั้นเกี่ยวเก็บเข้าลานเข้าลอมแล้ว ตกข้าวย่ำหัวฟ่อนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในเวลาบ่ายๆ ก็มีการคั๊ดหัวฟ่อนคือ สงฟาง ทั้งชายหญิงใช้ขอลาย ถ้ามากพอก็เข้าไปรอบใช้ขอลายคั๊ดฟางขึ้นสูงให้เม็ดข้าวหลอกลง ในตอนนี้มีกรร้องเพลง เรียกว่า เพลงคั๊ดหัวฟ่อน หรือ เพลงสงฟาง ที่เห็นก็ในกาลเป็นเด็ก พ.ศ. ๒๔๖๖ ๗ ๘ ไม่เป็นแบบเดียวกัน เมื่อได้เห็น “เพลงนอกศตวรรษ” ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์ พอนึกเค้าได้จึงเข้าใจว่า คนเป็น กับคนไม่เป็น เพราะไม่ได้หัด-ซ้อมกัน นึกได้อย่างไรก็ร้องไปอย่างนั้น บางทีก็ร้องเป็นกลอน ๔ บางทีก็ ๕ บางทีก็ ๖ ที่ใส่มานี้แต่งใหม่ ตามเค้าที่เคยเห็นและเคยเป็นลูกคู่กระทู้ เสียงร้อง..

ต้นเสียง คั๊ดหัวฟ่อนขึ้นเอย (ลูกคู่ เอ้ย เอ้ย) คั๊ดกันอย่างที่เคย (เร็ว เร็ว) ...ช่วยกันทำเถิดเอย (แล้วก็ร่วมกันร้องตั้งแต่ต้น เป็นลูกคู่ในตัวตลอด) คั๊ดฟางขึ้นสูงเถิดเอย (ลูกคู่ เอ้ย เอ้ย) คั๊ดขึ้นสูงเถิดเอย (เร็ว เร็ว) ช่วยกันสงฟางข้าวเอย

ที่เป็นแบบนี้ ได้พบในหนังสือเพลงนอกศตวรรษเห็นแล้วแน่ใจว่าเป็นแบบที่สอนกันขอนำเพลงสงฟางยังปรากฏอยู่ ชาวเดิมบางแพยังเล่นกันอยู่

ชาย	สงเถิดนะแม่สง	แม่นกกระแวงหางวง	มาช่วยกันสงฟางเอย
	(เอ็งเอย ฟางเอย	แม่นกกระแวงหางวง	มาช่วยกันสงฟางเอย)
หญิง	สงเถิดนะพ่อสง	สงๆ จะขอวางลง	บนหัวชายเอย
	(เอ็งเอย ชายเอย	สงเถิดนะพ่อสง	จะขอวางลง บนหัวชายเอย)

เพลงสงฟางแบบสุพรรณบุรี

ชาย	สงเถิดหนาแม่สง	แม่ก็วัดค้อกระหง	ขอเชิญแม่สงฟางเอย
ขอต่อไว้	(เอ็งเอย ฟางเอย	แม่ก็วัดค้อกระหง	ขอเชิญแม่สงฟางเอย)
หญิง	สงเถิดหนาพ่อสง	พ่อรูปหล่อพอสมควร	ขอเชิญพ่อสงฟางเอย
	(เอ็งเอย ฟางเอย	พ่อรูปหล่อพอสมควร	ขอเชิญพ่อสงฟางเอย)

เพลงพานฟาง กาลนวด และเพลงนี้ น.ส.จำปา พงษ์ธานี ด.กุ่มน้ำวน อ.เมือง จ.ราชบุรี ได้บันทึกมาให้ว่า คั๊ดหัวฟ่อนสงฟางแล้วเอาเข้าที่แล้ว เอาจั้วขึ้นวิ่งย่ำไปจนฟางลอยฟูขึ้นแล้ว ก็คุ้ยเขี่ยฟางออก ก็คือเอาโคนขอลายคุ้ยฟางออก เรียกว่า “พานฟาง” ตอนนี้มีร้องเพลงเรียกว่า เพลงพานฟาง ได้จดมาให้เป็นแบบผู้หญิงร้องเรียกชายว่า

หญิง	พานเถิดหนาพ่อพาน	มานั่งรอบๆ อยู่ขอบลาน	มาช่วยกันพานฟางเอย
	(เอ็งเอย ฟางเอย	มานั่งรอบๆ อยู่ขอบลาน	มาช่วยกันพานฟางเอย)

ได้เห็นในหนังสือเพลงนอกศตวรรษ เป็นแบบผู้ชาย ขอคัดเอามาเป็นแบบ เป็นของบางแพ

ชาย	พานเถิดหนาแม่พาน	พี่มานั่งรอบขอบลาน	มาช่วยน้องพานฟางเอย
	(เอ็งเอย ฟางเอย	พี่มานั่งรอบขอบลาน	มาช่วยน้องพานฟางเอย)

เพลงสกลลำพลวน หรือ เพลงสกลลำพวน กรันให้จ้าวพวงเดิน หรือ รุ่งนวลฟางฟู แล้วพานออกไป กระทั่ง “รูด” แล้ว ก็ปลดจ้าวออก ที่เรียกว่ารูดนั้น ก็คือ ข้าวหลุดหล่นจากรวงยอดฟางหมดแล้ว เหลือท่อนฟาง เศษผงฟาง เศษผงก้านรวง และข้าวสับปะปนอยู่ในข้าวทั่วไป เรียกกันว่า ลำพลวนบ้าง ลำพวนบ้าง ถ้ามีเวลาพอก็ทำกัน หรือ ไม่ก็ในวันรุ่งขึ้น มานั่งกันรอบกองลำพลวนนั้นดั่งก็สางฟางหยาบ ๆ ออก เหลือฟางสั้น ๆ หรือเศษ ๆ ก็เอาตะแกรงร่อนกันไป ร้องเพลงกันไป น.ส.จำปา พงษ์ขำนิ ชาวคุ้มน้ำวน เมืองราชบุรี ได้จดมาให้ มีทั้งบทของชาย และ บทของหญิง

ชาย สกอลเจ้าลำพลวนเอ๋ย หน้าเจ้านวลยิ่งแถมก็เป็นไย
สงๆ สางๆ อยากจะได้แนบข้าง-แม่นาง เอ๋ย ใน
(ลูกคู่ชายรับว่า) ฌ้อ-แม่-เอ๋ย เอ๋ย เอ๋ย ดอกไม้ นีกรักอยากได้-เจ้านวลเอ๋ย

หญิง สกอลเจ้าลำพลวนเอ๋ย หน้านวล-ผัดแป้ง ใหม่ๆ
สงๆ สางๆ ถ้าจะไม่มีหวัง-แล้วพี่ เอ๋ย ชาย

(ลูกคู่หญิงรับว่า) ฌ้อ-เจ้า-เอ๋ย เอ๋ย เอ๋ย ดอกไม้ รักรักไม่ได้-ดอกนวลเอ๋ย

ชาย (อีกหนึ่ง) สกอลเจ้าลำพลวนเอ๋ย มาแอบแนบข้างแม่นางก็วัก

สงๆ สางๆ แม่เอ๋ย แม่นางคนดี มากับพี่ แม่นาง เอ๋ย ใน

(ลูกคู่รับว่า) ฌ้อ-แม่-เอ๋ย เอ๋ย เอ๋ย ดอกไม้ นีกรักอยากได้ เจ้านวลเอ๋ย

ตัวอย่างเพลงสกลลำพลวน ตามแบบของไพศาราม แบบนี้แพกกันบ้าง

ชาย	สกอลลำพลวนเอ๋ย	หน้านวลผัดแป้ง-ใหม่ๆ (ลูกคู่ทวนซ้ำ)
	โอ้แม่หมดัดกันสง แม่ทิวโก่งปานคลื่น	แม่แพร่พิบผ้าผืน หล่อนไปอยู่ที่ไหน
	พี่เรียกน้องไม่ลูก ปลุกน้องไม่ตื่น	ถ้ามีดึกคืน จวนรุ่ง-ตื่นได้
	มาเกิดแม่มา แม่อย่าช้าท่วงที	ทำให้ตัวของพี่ คอยช้า-ทำไม
	มาเกิดแม่มา แม่อย่าช้าเลยน้อง	แม่งลื่นรูปรูปทอง ยอดรักของพี่เอ๋ย ชาย

ลูกคู่- เอ๊ยซ้อแม่เอ๋ยดอกไม้ พ่อเพลง คอลงว่า รีบมาไวๆ เกอะ-แม่ศรีนวลเอ๋ย

หญิง	สกอลลำพลวนเอ๋ย	หน้านวลผัดแป้งมาใหม่ๆ (ลูกคู่ทวนซ้ำ)
	มาช่วยสกอลลำพลวน	แล้วมาชวนพูดจากรักใคร่
	เพ็งจะมาพบประสมหน้า	ไม่รู้ทั้งวาจา และ ดวงใจ
	ยังชวนให้มาว่าแต่ชมชื่น	ทั้งดึกคืนก่อนคืนจะไปไฉน
	ขอเป็นผู้อยู่กับต้น	ขอเป็นคนอยู่เรือนใน
	จะมาฝากรักกันพล่อยๆ	ไม่รู้ทีถ้อยจะแจ้งจริงแก่ไหน
	ถึงจะกล่าวรวมน้ำตาลให้หวานล้ำ	ก็คงรับคำไม่ เอ๋ย ได้ เอ๋ย

ลูกคู่หญิง เอ๊ยซ้อพ่อเอ๋ยดอกไม้ แม่เพลงคอลงว่า รับคำไม่ได้นี้ะพ่อศรีนวลเอ๋ย

เพลงสกลลำพวนของชาวเดิมบางแพะมีอีกคำลองหนึ่ง ในคำราบันทีกว่า “เป็นเพลงสั้นแกมยาว” แต่เป็นคำลองสัมผัส ซึ่งพ่อเพลงแม่เพลงร้องล้อ และ เล่า รับกันอย่างนี้

สกอลลำพวนเอ๋ย	ลำพวนก็ลำไผ่
(ลูกคู่ สกอลลำพวนเอ๋ย	ลำพวนก็ลำไผ่)
พี่เป็นคนสง น้องเป็นคนสาว	โอ้ แม่นวลนาง-เฉยไว้

ที่เป็นคนเชื้อ น้องเป็นคนคู่
สงไป สงมา สงหน้า สงหลัง
(ลูกคู่-เชีเยะ ซ่อมแม่เอยดอกไม้

ของน้อยก็คู่-กันไป
ขอให้ช่วยนวนาง-เร็วไว
เชื่อบ้างฟังไว้ นวลเอย)

มีบันทึกทำนองไว้ว่า จะสังเกตเห็นว่า เพลงของที่นี่ขึ้นต้นว่า “ สงค่อลำพวนเอย ลำพวนก็ลำไผ่ ” แล้วร้อง
รับพร้อมกันเวลาลงเพลงว่า “ เชีเยะ ซ่อมแม่เอย-ดอกไม้ เชื่อบ้างฟังไว้นวนเอย ” ร้องกันไปอย่างนี้เรื่อย ๆ มักเป็นบท
ผูกรัก เกี่ยวพาราสักกันนิด ๆ หน่อย ๆ

สงค่อลำพวนบ้านพนมทวน เป็นอีกลำลองหนึ่ง ขอบันทึกไว้ เพื่อเห็นแบบเพลง มีอย่างนี้

“เป็นแบบเนื้อสั้น เช่น

คิ้วก่งสงค่อแม่ลำพวนเอย
(คิ้วก่งสงค่อแม่ลำพวนเอย
หยิบ ๆ ขึ้นแล้วก็สง
(หยิบ ๆ ขึ้นแล้วก็สง

ลำพวนก็ข้าวหนัก
ลำพวนก็ข้าวหนัก)
ฉันจะขอวางลง ที่ตรงคู่รัก
ฉันจะขอวางลง ที่ตรงคู่รัก)

แล้วทุกคนรับพร้อมกันว่า

โอละเห่ เอละชา
นวนเอย นวลละออง
สงแล้ว สงแล้ว ก็ผลัก

รักแม่หนำนวลเอย
มาช่วยน้องสงเอย
ไปให้คู่รักสงเอย

ดังนั้น ร้องแบบนี้ก็เป็นการร้องอย่างเนื้อสั้น คือ มีตัวบทเพียง ๔ บรรทัด คือ

คิ้วก่งสงค่อแม่ลำพวนเอย
หยิบ ๆ ขึ้นแล้วก็สง

ลำพวนก็ข้าวหนัก
ฉันจะวางลงที่ตรงคู่รัก”

แล้วจะต้องการร้องต่อ ก็ร้องบทอื่นต่อไปในทำนองเดียวกันนี้

เพลงด้อมข้าว หรือ เพลงชักกระดาน ครั้นลง หรือ ร่อนลำพลวน หรือลำพวนแล้ว ถึง
กระนั้นก็ยังเหลือเศษฟาง ข้าวลืบ และ แกลบ ทั้งข้าวก็กองอยู่เต็มลาน ฉะนั้น จึงมีการกรวดเข้ารวมกับเสวเกียด การนี้
ใช้กระดานมีไม้เป็นคันชัก บางทีก็ใช้เชือกเป็นสายชักลากได้เรียกการนี้ว่า “ด้อมข้าว” บ้าง และ เพราะใช้กระดาน
จึงเรียกว่า “ชักกระดาน” บ้าง ทั้งนี้ได้มีการเล่นหยอกล้อกัน และเพื่อครึกครื้นรื่นเริงสนุกสนาน ขณะด้อม หรือ
ชักกระดาน จึงมีเพลงประจำเท่าที่สังเกตเห็นมา ร้องได้หลายอย่าง สุดแท้แต่จะเป็น สำหรับกระดานด้อม หรือ ชัก
นั้น ดูรูปถ่ายทั้งกระดาน, วิธีชัก, ขึ้นชี หรือ ขึ้น, นั่งทับกันกระดานแดง เพลงที่ร้องเล่นชนิดคล้องปากจึงพอนึก
ได้ ไม่เคยเห็นร้องแก่กัน อาจมีคนเป็นเล่นกัน

ต้นเสียงขึ้นว่า ด้อมข้าวเอย มาช่วยกันด้อม ด้อมข้าวเข้าล้อม ห้อมหลักเกียดเอย

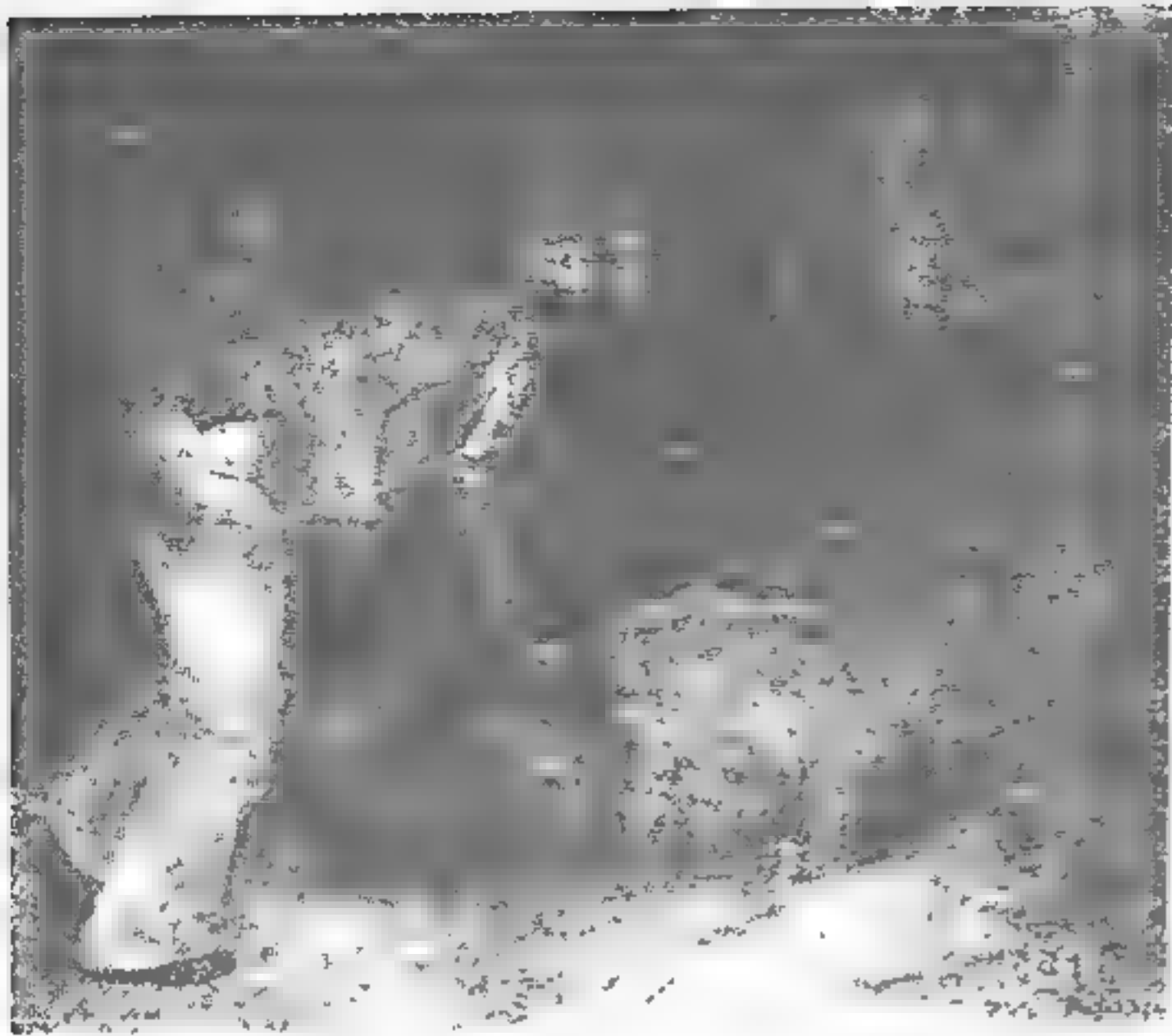
ลูกคู่รับ เอ้พร้อมกันชักว่า เอ้า เอ้ เเห่ เอ้ ด้อมข้าวเข้าหลัก ชักให้พร้อมเอย เอ้ เเห่ เอ้

ต้นเสียง ด้อมข้าวเอย ช่วยกันให้พร้อม ชักกระดานลากด้อม ห้อมหลักเกียดเอย

ลูกคู่รับ เอ้า เอ้ เเห่ เอ้ ด้อมข้าวเข้าหลัก ชักให้พร้อมเอย เอ้ เเห่ เอ้

ต้นเสียง ด้อมข้าวเอย ข้าวพูนขึ้นพร้อม เพราะร่วมกันด้อม ล้อมหลักเกียดเอย

บางทีลูกคู่รับอย่างนี้-เอ้า เร็ว เร็ว เร็ว ด้อมข้าวเข้าหลัก ชักให้พร้อมเอย เร็ว เร็ว เร็ว



ไม้กระดานตอมข้าวและวิธีชักกระดาน มีคนหนึ่งกดเพื่อไม่ให้กระดานลอย และมีอีกคนชักลากอย่างนั้น

ต้นเสียง ตอมข้าวเอย ช่วยกันลาก
ตอม พร้อมตอมพร้อมพร้อม อ้อมหลัก
เกียดเอย

ลูกคู่รับ เอ้า เร่ว เร่ว เร่ว ตอมข้าว
เข้าหลัก ชักให้พร้อมเอย เร่ว เร่ว เร่ว

บางแพ เรียกเพลงชักกระดาน มี
ร้องเล่นกัน ทั้งปรากฏในคำราด้วย

ต้นเสียง- เจ้าช่างชักเอย ช้างน้อย
ห้อยหัก หักบนยอดหลักเกียด

ทั้งหมดร้องทวนพร้อมกันว่า-เจ้าช่างชักเอย
ช้างน้อยห้อยหัก หักบนยอดหลักเกียด

นี่แหละคู่ครองของแม่ทอง เนื้อละ-
เอียด

(ทุกครั้งรับพร้อมกันว่า-ให้พ่อชวนกันชัก
เอ้านอระนอยน่ารัก ชักให้เสมอกันเอย)

ต้นเสียง- เจ้าช่างชักเอย ช้างน้อยห้อยหัก หักบนยอดสะเดา (รับพร้อมกันซ้ำ)
ฉันไม่ใช่คู่ครองคอกของพ่อทองของเรา

(ทุกครั้งรับพร้อมกันว่า-“ให้แม่ชวนกันชัก เอ้านอระนอยน่ารัก ชักให้เสมอกันเอย”)

พนมทวน กาญจนบุรี เรียกเพลงชักกระดาน ลูกคู่ก็แยกไปอีกแบบหนึ่งเป็นแบบของตนเอง

ต้นเสียง- ช้างเอะช่างชัก ช้างน้อยห้อยหัก หักอยู่ที่หลักเกียด

นี่แหละคู่ครองของแม่ทองเสนียด ให้มารับเอาเถิดนะเจ้าเอย

(ลูกคู่รับว่า “แย้ตาลัก บักดาเล่อ ชักให้เสมอกันกันเอย

แย้ตาลัก บักดาเล่อ ชักไม่เชื่อมาดูกันเอย”)

บ้านนา นครนายก

ต้นเสียง- เจ้าช่างชักเอย กวางทองจะย่องเข้ามากระชากระชักเอาใบไผ่

ทำบุญชักเท่าใดหนอ จะได้รวมหอกกับพ่อสายใจ

ช่างชักเอยชักเย่อ ชักให้เสมอกันเอย

(ช่างชักเอยชักเย่อ ชักให้เสมอกันเอย)

อ่างทอง มีแบบคล้ายๆ กัน

เท่าที่รู้ และได้พบก็เพียงเท่านี้ พอเป็นตัวอย่าง

เจ้าช่างชักเอย ช้างน้อยห้อยหัก กระชากระชักเอาใบตาล

ทำบุญสิ่งใดเอยหนอ จะได้รวมหอกเจ้าหัวกระดาน

เพลงโบกข้าว ข้าวที่ค้อมเข้าไปกองรอบหลักเกียดแล้ว ยังมีข้าวดิบ แกลบ เศษฟางอยู่จึงต้องโบกกันอีก เดิวนั้นมีเครื่องดนตรีแล้วก็ล้มเลิกไป ข้าวที่โบกแล้วเรียก “ข้าง” เป็นกองรีๆ หรือ ซวยๆ เมื่อจะโบก มักเป็นผู้ชายยี่นวงละ ๔ คน มือถือกระบี่ ผู้หญิงคนหนึ่งใช้ดาตรงหินเอาไปซ้อนข้าวกองกับหลักเกียดนั้นแล้วเดินมาชูดาขึ้นหมุนไปซ้ายสาดตรงไปกลางวง ทั้ง ๔ ก็โบกกระบี่ให้กระบี่พลมพุ่งไปพัดเอาเศษฟางแกลบข้าวดิบออกไปหมด ข้าวเปลือกจะสะอาด เช่นนี้เพื่อชุ่มชื้นรื่นเริงสนุกสนาน จึงมีเพลงโบกข้าว และเพลงสาดข้าวขึ้น แต่ต้องขึ้นเพลงสาดก่อน บางทีก็เห็นคนโบกนั้นร้องเชย บางทีก็มีคนยืนนอกวงร้องขึ้น จะมีเพลงแก้กันหรือไม่ ไม่เคยเห็น ดันเสียงขึ้นก่อน ผู้ร่วมวงเป็นลูกคู่ร้องรับพร้อมกันซ้ำแต่ละตอน

ดันเสียงขึ้นว่า-เชยเถอะหนา-แม่มา (รับซ้ำพร้อมกัน) แม่สา-สาวสะ (ร้องซ้ำพร้อมกัน) จรุงจังหวะ (ร้องซ้ำพร้อมกัน) แม่สะ-สาเดย (ร้องซ้ำพร้อมกัน)

ที่เห็นเป็น-ยายขม แก้วรัตน์ ตัวแม่เพลงประจำบ้าน ใช้สองมือถือดาตรงหินซ้อนข้าวขึ้นชูหมุนดาไปซ้ายแล้วสาดข้าวพุ่งขึ้นเป็นพวงพลวนย้อยลงบน กองเดิม นั้นสอน ลูกหลานแล้วจึงซ้อนข้าวเต็มดาเดินไปยังกองโบกแล้วยกดาชูขึ้นหมุนซ้ายสาดข้าวพุ่งขึ้นเป็นพวง พลวนลอยย้อยลงตรงกลางวงลงกองกับพื้น ทั้ง ๔ กระบี่ก็โบกกระบี่พลมให้พัดข้าวดิบแกลบเศษฟางออกไป ข้าวเปลือกจะสะอาดตลอด โบกหมดแล้ว ทั้ง ๔ ก็ยืนคอย มักขึ้นเพลงว่า

ดันเสียง -สาดๆ โบกๆ ขอให้โชคดี สาตมาเถิด-แม่ศรี คอยโบกอยู่
สาตเถิด-แม่ศรี สาต-แม่สะ สาเดย (ร้องรับซ้ำพร้อมกันทวนต้นนั้น)

ดันเสียง -เชยเถอะหนา-แม่มา (ซ้ำพร้อมกัน) แม่สา-สาวสะ (ซ้ำพร้อมกัน)
จรุงจังหวะ (ซ้ำพร้อมกัน) แม่สะ-สาเดย (ซ้ำพร้อมกัน)

ดันเสียง -สาดๆ โบกๆ ขอให้โชคดี (รับซ้ำพร้อมกันครั้งนี้ก็ได้)
สาตมาเถิด แม่ศรี คอยโบกอยู่ (รับซ้ำพร้อมกัน)
สาตเถิด-แม่ศรี สาต-แม่สะ สาเดย (รับซ้ำพร้อมกัน)

ร้องรับกันไปอย่างนี้บ้าง บางทีก็เปลี่ยน ถ้าเปลี่ยนหัวหน้าจะขึ้นนำก่อน ลูกคู่จะรับกันไปเมื่อเป็น และจำได้แล้ว บางทีก็ร้องพร้อมกัน นี่ว่าเฉพาะแต่ดี มีข้ามาทำเสียก็มาก ข้าวที่โบกเสร็จแล้วเป็นกองรีๆ ซวยๆ เรียกกันว่า “ข้าง” แล้วก็ขนเข้ายุ้งฉาง มีการเรียกขวัญข้าวเข้ายุ้งเข้าฉางเงิน เข้ายุ้ง-เข้าฉางทอง อย่างที่กล่าวมาแล้ว เป็นอันเสร็จงานในปีนั้น อาจเป็นกาลปลายเดือน ๓ หรือ ขึ้นเดือน ๔ เสร็จแล้ว ก็มีกรุดกรานต่อถึงเดือน ๕ พอเข้าแรมเดือน ๕ ก็ต้องเตรียมเครื่องทำนาปีต่อไป ถึงแม้ กาลนี้มีรถเครื่องทุนแรงก็ตามก็ต้องเตรียม เพราะของที่ใช้มาแล้วก็ต้องชำรุดทรุดโทรมก็ต้องเตรียมปรับปรุงซ่อมแซมแก้ไขให้ดี เป็นอันว่าไม่มีกาลเวลาหยุด หรือ พักร้อนตลอดกัน

สำหรับเพลงประจำของชาวนาไทยนั้น ยังมีการเล่น และร้องกันในกาลพิเศษคือ มีงานใหญ่ เช่น แด่งงาน หรือ บวชนาค เมื่อก่อนไม่มีโรงสี จึงมีการช่วยกัน เช่น สีข้าว ก่อนนั้นใช้สีมือ คำข้าว-กาลนั้นใช้ครก และสากคำ ผัด และกระต่ายข้าว-กาลนั้นใช้กระบี่โขลกแป้งข้าวเส้น ข้าวบูน (ขนมจีน) กาลนั้นก็ใช้ครก และ สาก เมื่อกระทำก็มาช่วยกัน จึงมีการร้องเพลง เล่นเพลงแก้กันบ้าง ที่ประจำก็เป็นเพลงจังหวะเช่นคำข้าว - ก็ร้องกันว่า “คำเถอะนะ (พ่อหรือแม่) คำ” ถ้าผัด ก็มักจะเป็นผู้หญิงผัด ผู้ชายจะเป็นคนร้องว่า “ผัดเถอะนะ-แม่ผัด” เอาละทั้งนี้เป็นเพียงบันทึกไว้ พวกเราได้เป็นกันมา ไม่ต้องหัด หรือ ซ้อม นึกได้อย่างไรก็เล่น-ร้องกัน ต่อไป-จะไม่มีอีกแล้ว

ขุนต้น และ โปสบ^๑

มี = ลูกหลานสืบต่อ

(มีเลื่องไฟไทย ปี่อิน ๑๔๐๕ ก่อน พ.ศ. ๓๕๔๑ ครอบต้อปี่อิน ๑๔๒๘)

เลื่องไฟไทยต้อพ้อปี่อิน ๑๔๒๘ ดันเงิน ดันทอง ขอเปนเมีย (๓๕๕/๑) ดันเงิน เมื่อมีอินไฟเงิน ปี่อิน ๑๔๓๐ ดันทองมีปี่อิน ๑๔๓๑ ชื่อโพทองไทย (๓๕๕/๒)

อินไฟไทยคลองเอาไฟไฟเงิน โพทอง ทำเมีย ปี่อิน ๑๔๕๕ (๓๕๘/๑) อินไฟไทย ลุงไม่มีลูกชาย ขอให้ (เอา) พี่เป็นเมียแล้วคลองเมือง (๒๕๘/๒)

อินไฟไทยคลองเมืองถึงปี่อิน ๑๔๕๗ ไฟเงินมีชายชื่อไฟไทยคำพู (๓๖๘/๑) โพทองมีทองคำพู (ปี่อิน) ๑๔๕๘ (ปี่อิน) ๑๔๕๙ มีเมืองพุมทอง (ปี่อิน) ๑๔๖๑ มีแสงเฟื่องฟ้า (เขียนปี่อิน) ๑๔๗๖ (๓๖๘/๒)

ไฟไทยคำพู คลองเมืองแมน ปี่อินขึ้น ๑๔๘๖ เมียชื่อ แสงส้านทอง (๔๕๗/๑) เอี่ยมแสงฟ้า มีทองมี ญิง ในตาเสีย ปี่อิน ๑๔๘๘ ชื่อโพอินทอง ไม่มีอีกให้ ทองคำพู คลองต้อ (๔๕๗/๒)

ทองคำพู คลองปี่อิน ๑๕๐๒ เมียชื่อผิวผ่องงาม เมียน้อยชื่อขวัญมาติ (เมีย) กลาง (ชื่อ) สลึงเมือง (๓๕๕/๑)

ทองคำพู ปี่อิน ๑๕๐๖ ผิวผ่องงาม มี ทองงามไทย ขวัญมาติ มี (ญิงชื่อ) สิวขวัญใจ สลึงเมืองมี (ญิง) สลึงเมืองทอง ปี่อิน ๑๕๐๘ (และ) ๒๕๐๕ (๓๕๕/๒)

• x x x x x x

^๒อินเมืองไทย คลองเมือง ปี่อิน ๒๑๕๕ เดือน ๓ ขึ้น ๒ ค่ำ เมื่อนั้นไม่มีเมีย (๓๑๗/๑) ยินข่าวทองคำมา คั่วลูกขุนเดิมเมืองสวนทองคำ ขอเอาปี่อิน ๒๑๕๘ เปนเมีย (๓๑๗/๒)

๑ และเพิ่งได้พบเรื่องแม่โปสบ ไทยมีรูปเคารพแม่โปสบเกือบทั่วราชอาณาจักร ทั้งรู้จักชื่อสืบ ๆ กันมา ชาวไทยเมื่อทำนา ได้ข้าวแล้ว มักมีพิธีทำบูชาแม่โปสบ เคยเห็นทำสมัยเด็ก ๆ เท่าที่จำได้คือ มี หวี กระจก แป้ง น้ำหอม หรือ น้ำอบไทย หมากรุก ขนมหัดแดง หัดขาว ดอกไม้มักเป็น ดอกมะลิ รูป เทียน ธง ๓ เหลี่ยม ขาว แดง (บางทีเห็นมีน้ำเงิน คนชาวนาชาวป่าไม่รู้ จักสังขชาติ ได้ทำเป็นประเพณีสืบ ๆ กันมา ก่อนกาลปีใช้สังขชาตินานักหนาแล้ว) เวลาไปทำพิธีแก้กองข้าว หรือลอมข้าว ต้องอาบน้ำ แต่งตัว ใส่ เสื้อผ้าใหม่ ไปว่าอย่างไรบ้างไม่รู้ เพราะตอนนั้นเป็นเด็กไม่ค่อยเชื่อถือ ทั้งเคยทำลายพิธีเสียหลายครั้ง

เมื่อเห็นเรื่องเช่นนี้ เกิดความชื่นอกชื่นใจต่อประเพณีเคารพนับถือค่านไทยเหลือเกิน และไทยลว้ายยังทำกันอยู่ทั่วหมู่ไทยลว้า ยกเว้นพวกไทยที่วังหนี่เขามาซึ่งไม่รู้จัก

ถ้าไทยว่า โป ในคำชื่อว่าโปสบ ก็ไม่เท่าไร แต่ในคำชื่อคันไม้ คือ คันโพหรือ โพธิ์ ไม่มีใครเชื่อว่าเป็นคำไทย เชื่อกันว่าเป็นคำบาลีมาจากคำว่า โพธิรุกข แปลว่า คันไม้เป็นที่ตรัสรู้ ของพระพุทธเจ้า

คันโพ คำบาลีเดิมเรียกว่า อุตตุดรุกข หรือ อัสสัคคพฤษภ ในพุทธ ราช พระไตรปิฎกสยามรัฐ เล่ม ๓๓ หน้า ๔๒๒ มีว่า อุตตุดรุกขมุลุมหิ พุชฌิสฺสตี มหายโส จักครัสสุเป็นผู้มียศใหญ่ ณ โคนต้น อัสสัคค หน้า ๔๒๓ มีว่า โพธิ ตุตฺต ภควโค อุตตุดโคติ ปุจฺจติ คันโพธิ ของพระผู้มีพระภาคเจ้า (โคตม) นั้น เรียกชื่อว่าอัสสัคค เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้ ณ โคนแล้ว จึงมีชื่อตาม การตรัสรู้นั้นว่า โพธิ (คันเป็นที่ตรัสรู้) คันอัสสัคค ได้มีชื่อภายหลังว่า คันโพธิ (โพธิรุกข)

ถึงกระนั้น ก็ออกเสียงโพธิว่า โพ ธิ ออกสองพยางค์ และเสียงแยกแ่ท้อก พ เป็น บ จึงออกเสียงเป็น โป ธิ อันผิดจากคำไทยทั้งหมด ทั้งเสียงก็สองพยางค์ สองสระ ส่วน โพ ของไทย ออกพยางค์สระเดียว คือ เสียงเดียว ทั้งเป็นคำโดดๆ อย่างคำไทย คำว่า โพ นี้ ถ้าออกเสียงให้แยกฟังว่า โพ (โป) แกรู้ความว่า ผู้เจริญ ไม่รู้ว่าเป็นชื่อคันโพ แต่ไทยออกเสียงหรือได้ยินว่าโพย่อมรู้ตลอด ไทยว่าคันไม้ว่าคันโพ ทั้งเป็นชื่อคันไม้ และคุณ เช่นว่าหน้าโพ คลอดถึงเป็นชื่อ คน เช่น แม่โปสบ หรือ อาจเขียนว่าโปสพก็ตาม เป็นคำไทยแท้มาแต่โบราณดึกดำบรรพ์ เพราะเสียงของเรามีอยู่ แม้ของจีนก็มี โพทง โพแมน โพเจง

๑ ขาดไป ๕๐๐ กว่าปี

๒ ยังไม่พบปี่ลูก ๑

กฎหมายห้าม, ดำ, หม่าเมีย และมีเมียได้หลายคน

อินมาไทย *พ่อฆ่าแม่ เพราะคำว่าค้นขุน เมื่อมีเมืองอื่น (แล้วจึง) ต่อพ่อในคันปีอิน ๒๒๒๐ แล้ว (๓๑๕/๑)

๑) เมื่ออินมา ไทยกลอง น้าหาน้องคู่เลื่องเมือง คู่สี่ฟ้า ๒ มอ.ห้า (เป็น) คู่เมียใหญ่น้อย (๓๑๕/๒)

อินมาไทย คู่เลื่องเมือง มีลูก (ชื่อ) อินเลื่องไทย ปี (อิน) ๒๒๒๕ (๓๑๖/๑) คู่สี่ฟ้า เมียน้อย มีชายชื่อ อินคู่ฟ้า ปีอิน ๒๒๒๖ (๓๑๖/๒)

อินมาไทย เมืองแมน ออกคำห้ามเมียคำว่าถึงค้นขุน (ค้น) คน แลผ้าท่าน (๓๑๕/๑) *ให้เมีย (แต่) คันปีอิน ๒๒๒๕ อย่างถึงฆ่า แม่ต้องเลี้ยงลูก (๓๑๕/๒)

อินมาไทย ว่า เรื่องผัวเมีย อันถึงแรงอ่อน ค้นผัวเดียว พอแท้ (๓๑๖/๑) *ผู้ชายมีจึงแรงร่างคมีเมียได้หลายคน เลี้ยงคมีผองใส มีได้ (๓๑๖/๒)

อินเลื่องไทย กลองเมืองแมน ปีอิน ๒๒๕๕ เมียใหญ่โสทนทอง เมียน้อย (ชื่อ) ขันทอง (๒๕๒/๑)

อินเลื่องไทย เมื่อปีอิน ๒๒๕๘ เดือน ๔ วันอยู่ ขึ้น ๓ (ค่ำ) โสทนทองมีลูก (ชื่อ) อินทองไทย (๒๕๒/๒)

อินทองไทย กลองเมือง (ปี) ๒๒๕๕ แม่ขอขวัญเพิงใจ เนลือไม้ทองคู่ (๓๑๑/๑) พี่น้องสองให้ คนพี่ (แปน) เมียใหญ่ น้องเป็นเมียรอง ขึ้นปีอิน ๒๒๕๘ ขวัญเพิงใจมีลูก อินขวัญไทย (๓๑๑/๒)

อินขวัญไทย กลองในปี (อิน) ๒๓๑๙ เมียชื่อเดิมเดิมขวัญ เมียน้อยชื่อ (๓๒๑/๑) สิบเมืองสง ถึงปีอิน ๒๓๒๐ เมียเดิมเดิมขวัญ มีอินเดิมไทย สิบเมืองสง มีสินฟ้าสม (๓๒๑/๒)

อินเดิมไทย กลองเมืองแมน ปีอิน ๒๓๖๙ เมีย (ใหญ่) ชื่อ สิบแทนทอง (๓๕๒/๑) เมียน้อย (ชื่อ) ฟ้าเถื่องทอง ปีอิน ๒๓๖๙ สิบแทนทองมีลูก (ชื่อ) อินเทินไทย (๓๕๒/๒)

อินเทินไทย กลองเมืองแมน ปีอิน ๒๓๘๘ เมียขวัญเมืองฟ้า (๔๓๓/๑) เดือน ลอยฟ้า (แปน.เมียน้อย) ขวัญเมืองฟ้า มี อินขวัญฟ้า ปีอิน ๒๔๐๑ (๔๓๓/๒)

• + + + + +

*เหตุเกิดกฎหมายนี้ ช้ให้เห็นถึงประเพณีไทยที่ถือการพคั่นไทย จึงไม่นิยมคำว่ากันแม่เมียคำก็ยังฆ่า จึงนับได้ว่าเป็นที่นิยมกันมา ในธรรมเนียมของไทยถือว่าไม่นิยมคำคำ โดยเฉพาะเรื่องบุรพชน และ เป็นประเพณีต่อมาไม่นิยมบอกชื่อปู่ย่าตายายพ่อแม่ เมื่อเด็กๆ นำขบขัน ที่ตัวเองไม่รู้จักชื่อจริง ๆ ของท่าน เรียกหรือบอกกันก็แค่สาธารณะนามว่าปู่ย่าเป็นต้น เพิ่งรู้จักเมื่อบวชเป็นสามเณรแล้ว

๒.แน่นอนว่าเป็นธรรมเนียมดังแต่นั้นมา ที่ผัวไม่ฆ่าเมียเพียงเหตุคำว่ากัน และผู้ชายไม่เก่งกับผู้หญิง ในธรรมเนียมของไทยถือว่าเมื่อผู้ชายบรรลุนิติภาวะ คือ บวชแล้ว ถ้าใครผู้ชายรังแกผู้หญิงก็เท่ากับประกาศตัวเองว่าเลวมาก ซึ่งไม่มีผู้หญิงต้องการ เป็นที่เชื่อได้ว่ามีคำพังเพยเข้าไปเป็นกระทุ้งอยู่ในโคลงโลกนิติว่า ดีหัวหมา คำนแม่เจ๊ก เกียงกะเด็ก เก่งกะเมีย ซึ่งไม่มีใครสรรเสริญ ฯ

๓.จากกฎหมายเก่าแก่ฉบับนี้เอง ที่เป็นธรรมเนียมมา ผู้ดี หรือ ผู้มีอำนาจยศศักดิ์ มีเมียหลายคนได้ เล่ากันว่า พ่อทวด หรือ เทียบค ซึ่งเป็นที่ออกหลวงพิทักษ์นาหวายทร (พันมี บางช้าง) มีเมีย ๑๑๗ คน ควบคุมเมียต่าง ๆ ด้วยคาบ เพราะเป็นแม่ทัพเรือจึงมีอำนาจ เมื่อคายมีอายุได้ ๑๑๒ ปี อยู่แถวฮ่อมประมาณปี พ.ศ. ๒๓๓๖ ๒๔๔๘ ฯ

*ขาดไป ๖๐ ปี

ต้นพระร่วง จ้าวแม่เบิกไพร ทองสีไพล

เลี้ยงสัตว์ ตั้งชื่อต้นไม้บก ไม้น้ำ

ปีอิน ๒๔๖๔ ก่อน พ.ศ. ๒๔๗๖ ปี เมื่อ ๕,๔๐๖ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)



ขุนร่วงลายไทย (จ้าวพ่อป่า จ้าวป่า) ถ้าเรือเขา
(ด้านวังสะดิง) “ร่วง” มีลวดกว่ากลอง มีชายหงายซ้อนขึ้น
สัญลักษณ์ ขกและกดประทับชื่อ ตามคำที่ชื่อพระร่วงต้น ให้
เลี้ยงไม้ให้ฆ่าสัตว์ใช้งานได้ ให้ตั้งชื่อต้นไม้

ขุนหญิงทองสีไพล (จ้าวแม่เบิกไพร) มีขวา ถีอดอก
บัว มีลวดขยถือลูกขุน สัญลักษณ์ตั้งชื่อ ไม้ น้ำ ไม้บก เช่น ต้นสัก
ต้นทอง ฯลฯ ชื่อต้นไม้ จึงมีชื่อไทยอยู่ตลอดมา

ทั้งคู่นี้ เมื่อยังเป็นคน ได้เริ่มตั้งชื่อต้นไม้ บุคเบิกป่า จึงเป็นต้นไทย ครั้นตายไปแล้ว ก็ขึ้นเป็นต้นผีไทย
อันมีชื่อจ้าวป่า จ้าวแม่เบิกไพร มีศาลเป็นหลักฐานอยู่แล้ว

ร่วงลายไทย กลองเมืองแมน ปีอิน ๒๔๖๔ ไม่มีเมีย ยินข่าว ทองสีไพล* (ได้ไปถึงถิ่นแล้วพบ)
(๔๐๐/๑) ทองสีไพล ลูกขุนทองดาวผา อีแม่นางเฒ่าแสงทอง ทองสีไพลสุภาพหาพ่อแม่ ยอมตน (๔๐๐/๒)

* ทองสีไพล จะเป็นชื่อเดียวกับจ้าวแม่เบิกไพรหรือปล่าไม่รู้ ที่ราชบุรี ณ บริเวณหน้าเขาภูโกศลถ้าดูมี มีศาลเรียกกันว่า
ศาลเจ้าแม่เบิกไพร และจังหวัดกาญจนบุรีก็มี จ้าวแม่เบิกไพร เมื่อเวลาออกล่าสัตว์มักมีการบูชา หรือบอกกล่าวเจ้าแม่เบิกไพร

ร่างลายไทย ป้อน ๒๔๖๖ เมียทองสีไพล ต้องมีลูก คนดันซื้อ ร่างเมืองไทย (๔๐๑/๑) ทองสีไพล (เมีย) ขุนร่างลายไทย ต้องเกิดร่างเมืองไทยขึ้น ๑ (คำ) เดือน ๗ ป้อน ๖๔๖๗ เมืองแมน (๔๐๑/๒)

ร่างลายไทย ทั้งสองสีไพล ช่วยสร้างโรงช้าง ม้า จัว ควาย ลา ล่อ (แก้ง กวาง) เพื่อเอาใช้งาน เมือง แลไถนา (๔๐๒/๑)

ร่างว่า อันตัวช้าง กำลังมาก เหมาะชนของ ม้าหื้อเรว กวนขี่ไปมา จัว ควาย กวนไถนา ลา ล่อ กวนขี่แลชนของ (๔๐๒/๒)

กตคำหมาย เมืองแมน ร่างลายไทยว่าป้อน ๒๔๖๗ เดือนอ้าย ขึ้น ๑ คำ คนเลี้ยงควาย จัว ช้าง ม้า ลา ล่อ (๒๐๖/๑)

ร่างลายไทยว่า คนผู้ใช้งาน ม้า ช้าง จัว ควาย ลา ล่อ แลอื่น กวนเลี้ยง ไม่ฆ่ากิน ผู้ฆ่ามันหรือให้ฆ่า กวนให้ ฆ่าให้ตายตามกัน (๔๐๖/๒)

ร่างลายไทย ผู้เหนเมืองแมน มีไม้ (มาก) ไม่มีชื่อ ให้ทองสีไพร ออกซื้อคำเมืองเมือง (แมน) เรียกชื่อ (ต้นไม้) (๔๐๔/๑)

ทองสีไพล (ตั้ง) ชื่อเรียก ดันทอง ตเคียน เตรง ดุม ยุง ยาง เหียง มาฆ่า คู่ สัก มุก โมง ไผ่ พล้าว พลวง (๔๐๔/๒)

--- ๑ ---

ดูตามกระเบื้องจารนี้ ขุนร่างลายไทย และ ทองสีไพล เป็นคนเลือกสัตว์ใช้งานให้ถูกกำลังและเป็นคนเลี้ยงสัตว์ ทั้งเป็นผู้ริเริ่มแบบอย่างเอื้อเอ็นดูหรือเมตตาสัตว์ เช่นสัตว์ซึ่งใช้งานห้ามฆ่ากินในธรรมเนียมของไทยลาว วัวควายที่เลี้ยงใช้งาน หรือ ทำนาได้ข้าวแล้ว ถือกันว่ามันมีบุญคุณ เมื่อมันกินข้าวมักไม่ห้ามปล่อยให้มันกิน ส่วนมากหน้ายุ่งชุมฤดูฝนมักซื้อมุ้งกางให้ เมื่อแก่ทำงานไม่ไหว นิยมเลี้ยงปล่อยตายคาคอก เมื่อตายเองแล้วนิยมเอาเนื้อทำอาหารถวายพระอุทิศบุญให้ ธรรมเนียมเอื้อเอ็นดูเมตตาสัตว์ของไทยลาว คงมีแบบอย่างมาจากกฎหมายฉบับนี้ จึงถือเป็นธรรมเนียมกันต่อมา

ร่างลายไทย และ ทองสีไพล เป็นผู้สนใจป่า ตั้งชื่อดันไม้ในลักษณะ “จ้าวป่า” ความจริงได้พยายามอ่านให้ นิชื่อเบิกไพร หรือ ทองเบิกไพร แต่ตัวไปไม่ได้ ร่างลายไทย และ ทองสีไพล ถ้าเลื่อนมาเป็นเบิกไพรได้จะเหมาะสมมากที่สุดที่ต้นขุนราชขุนหญิงไทยนี้เอง เป็นจ้าวป่า แต่ชื่อไม่เหมือนกัน ถึงกระนั้น ก็ยังเชื่อว่า ได้เป็นต้นเริ่มเรื่องเอื้อเอ็นดูเมตตาสัตว์และตั้งชื่อดันไม้ ถ้าสมัยเดิวนีลองเริ่มเรียนสัตวศาสตร์ และ พฤกษศาสตร์แล้ว ลูกชายเมืองไทยไม่มีสัตว์และไม่มีต้นไม้ เช่น วัว ก็เรียกว่าโคเป็นแจก ถ้าเรียกตามภาษาธรรมชาติ พวก ไบวี้เดีย (Bovidae) ยิ่งไม่รู้จักก็กลายไปเป็นฝรั่งไปแล้ว มะพร้าวเรียกพวกปาล์มจะไม่รู้จักว่าต้นไม้ไทย อีกหน่อย คงว่ากันว่าวัวคือโคเอามาจากแจก มะพร้าวคือปาล์มเอามาจากฝรั่ง แผ่นดินไทยก็ทำทำว่าจะมีแต่แผ่นดิน ยิ่งสันนิษฐานกันว่าแผ่นดินไทยอยู่ใต้ทะเลแล้ว แผ่นดินไทยก็ทำทำว่าจะไม่มี

บังเอิญ ร่างลายไทย และทองสีไพล เขียนเรื่องไว้ให้รู้และมืออยู่ให้รู้ว่า แผ่นดินไทยมีทั้งสัตว์ ทั้งต้นไม้มีชื่อเป็นคำไทยมาเป็นพัน ๆ ปีแล้ว

พระร่วงเมืองไทย จ้าวแม่ย่าชื่อนาง^๑

ต้นเลียง หรือ เมตตา คือ ระบบทารกสงเคราะห์

ปีอิน ๒๔๕๐ ก่อน พ.ศ. ๒๔๕๐ ปี เมื่อ ๕๓๘๐ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)



ขุนร่วงเมืองไทย (ทั้งคู่อยู่ในถ้ำเทือกเขาสูง ด้านวัง
ตะดิง ราชบุรี) มือขวาทำปัทม มือซ้ายทำประคอง
ประคองปกป้อง (เลียงลูก และลูกเลียง) ตามธรรมเนียมเลียงลูก
ของไทยถือว่า พระร่วงมักถูกเรียกมาช่วย เมื่อลูกตกใจ

ขุนหญิงย่าชื่อนาง มือขวาทำปัทม มือซ้ายทำประคอง
สัญลักษณ์ประคองปกป้อง (เลียงลูกและลูกเลียง) ในชื่อแม่ย่า
นาง เป็นผีเรือ แม่ชื่อเป็นผีแม่เลียงเมื่อมีลูก แม่ไทยถือว่าต้องออก
ปากฝากแม่ชื่อแม่ย่านาง แม่ชื่อและพระร่วงยืนยันผีตื้นผีฟ้า

ทั้งคู่นี้ อาจเป็นขุนหญิงย่าชื่อนางก่อนได้เลียงเด็ก ปีอิน ๒๕๑๘ ขุนร่วงออกกฎหมายให้เลียงลูก ถ้า
ไม่เลียงนำมาให้ย่าชื่อนางเลียง ถ้าปล่อยหรือฆ่าให้ตายถึงลงโทษประหารชีวิต

ทั้ง ๒ นี้ ขุนร่วงเมืองไทย ตามหน้าที่ได้ปกครองในฐานะพ่อเมือง ทั้งยังทำหน้าที่พ่อของลูก คือออก
กฎหมายให้เลียงลูกและลูกเลียง จึงมีศักดิ์ขึ้นทั้งในฐานะพ่อเมือง และพ่อของลูก เมื่ออยู่ก็เป็นต้น เลียงลูกและลูกเลียง
ครั้งตายไปก็ขึ้นเป็นต้นผีฟ้า เป็นพ่อเลียง ไทยเดิมจึงนิยมถวายลูกแก่พระร่วง เมื่อตกใจจึงฝากพระร่วงให้ช่วยปลอบ
ใจและเลียงรักษา

แม่ย่าชื่อนาง ในหน้าที่เป็นขุนหญิง และเป็นแม่ของลูก และชอบเลียงลูกกำพร้า ทั้งต่อมาเมื่อกฎหมาย
ออกให้รับเลียง ลูกเลียง ครั้งเป็นคนก็เป็นแม่และเป็น แม่เลียง จึงเป็นต้นทารกสงเคราะห์ เมื่อตายไปก็ขึ้นเป็นต้นผี
แม่เลียง ซึ่งมีชื่อประจำว่า แม่ชื่อ และยังเป็นต้นผีเรือ ต้นผีแม่น้ำ อันมีชื่อประจำว่า แม่ย่านาง

---- ☆ ----

^๑ ย่าชื่อนาง ที่เขียนไว้ในกระเบื้องเกือบเหมือนตัวเดียวกัน อ่านง่ายมากอย่างที่ เขียน ย่าชื่อนางได้ลองให้ ร.อ. หลวงอำ
รุงประชากิจ ก็อ่านได้ จึงอ่านง่าย แต่เราไม่เคยรู้เรื่องนี้กันมาก่อน ในเวลาไปเรือหรือนำเรือจะไม่แข่ง ไทยถือว่ามักทำพิธีบูชาแม่ย่านาง

วังเมืองไทย คลองเมืองแมน ปีอิน ๒๔๕๐ เมีย (ชื่อ) ย่าชื่อนาง เมียน้อย ชื่อ ทองเทินฟ้า
เข้าปีอิน ๒๔๕๒ (๔๐๕/๑) ย่าชื่อนาง มีลูก (ชื่อ) วังชื่อไทย ปีอิน ๒๔๕๕ ทองเทินฟ้ามีหญิงหาย มีชายชื่อ
วังเทินไทยยง (๔๐๕/๒)

วังเมืองไทย กล่าวกฎเกณฑ์ปีอิน ๒๔๑๖ ย่าชื่อ (นาง) ออ ไก่ นก เป็ด ห่าน ปลา (ปลา) ปู
(๔๑๐/๑)

และเรื่องเกี่ยวกับแม่ย่านางนี้ ได้ถามนายตวง จิตต์พะวงษ์ ซึ่งเคยมีอาชีพเป็นนายเรือออกทะเลหาปลา
ได้เล่าว่า เวลาออกทะเล ต้องทำพิธีบูชาแม่ย่านางทะเล หรือ จ้าวแม่ทะเล มีจัดเครื่องเช่น บำบวงสังเวย มีเหล้า
กุ่มพล่า ปลาขำ เป็นต้น สังเกตดูจะเป็นของพระร่วง หรือ จ้าวพ่อทะเลหลวง สำหรับ แม่ย่านาง หรือ เจ้าแม่
ทะเลหลวงนั้น ก็มีเครื่องบวงสรวงสังเวยเช่นเดียวกัน และมีกล้วย, อ้อย, ขนมห่ม, กับ ใบสีกาขาม พร้อมเครื่องสำออง
คือ ผ้าสีทับทิม, แป้ง, น้ำหอม, หมากพลู, กับเครื่องบูชา, คือ ดอกไม้, รูป, เทียน, เท้าที่จะจัด และเท้าที่มี
มักจัดหาเตรียมไว้ก่อน กับทั้ง-ได้ฟัง ทหารเรือ และชาวเรือท่องเที่ยวทะเล ก็มีประเพณีบวงสรวง บอกกล่าว ยิ่งเวลาจะ
ข้ามเส้นศูนย์สูตร ก็มีประเพณีเช่นบวงสรวงสังเวยแม่ย่านางทะเลกัน และจัดกันแต่ละอย่าง แต่ก็ยังเป็นพิธีเช่นบวงสรวง
อย่างเดียวกัน

ทั้งได้ฟังเล่าว่า-ทางใต้เป็นเมืองฝั่งทะเล มีประเพณีแต่งบูชาแม่ย่านาง คือ จัดเด็กชายมีหน้าคล้ายหญิงให้
แต่งตัวเป็นแม่ย่านางแล้วจัดเป็นขบวนแห่ไปทางริมทะเลเพื่อป้องกันสิ่งร้ายอันเกิดจากทะเล เช่น พายุลมฝน และคลื่น
เวลานี้ ได้พบหลักฐาน-ชาวมาลา กับชาวอินคา ณ อเมริกากลางและใต้ก็นึกคือ-คนไทยได้ไปอยู่ และตั้งชื่อเผ่าว่า
“แม่ย่า” คือ มาลา และชื่อว่า อินคา ซึ่งผู้เป็นหัวหน้า หรือ ต้นคนนั้นอาจได้เคยถูกจัดให้แต่งเป็นแม่ย่านาง (เห็น
เขียนสลักไว้กับปราสาทว่า แม่ย่านางไทย) เมื่อใหญ่โตขึ้นเป็นต้นคน หรือ หัวหน้าแล้ว พวกพ่อของตัวพร้อม
กับตัวเองในตำแหน่งหัวหน้าเผ่า หรือ ต้นคน จึงตั้งชื่อของตัวทั้งพวกพงเผ่าว่า ต้นคนชาวแม่ย่า หรือ ตั้งชื่อว่า
แม่ย่า ฝรั่งเศสเขียนระบุกาลไว้ว่า กฤตศตวรรษที่ ๘ คือ พ.ศ. ๑๓๔๓ ดำรงอยู่ได้ถึง ๘๐๐ ปี (การสร้างปราสาทว่า
กฤตศตวรรษที่ ๑๐ พ.ศ. ๑๕๔๓)

ยังมีอีกพวกหนึ่ง ได้สืบเผ่าผู้ชาย หรือ ผัว คือ พ่อหลวง หรือ พระร่วง ได้ลงไปสร้างสิ่งของไทย
ไว้ตลอดอเมริกาใต้ ตั้งแต่-เปรู โบลิเวีย อาเจนตินา ชิลี ตั้งชื่อชาวเผ่าตัวว่า อินคา พวกอินคานี้ได้สร้างเมือง
ถนนขนาน บนภูเขาได้ขีดยาวทั้งรู้จักทำแสงและหินดิน (คือ-ดินลูกรัง) กับ หิน เป็นปราสาท วัสดุ ประติษฐานกรรม
ปฏิมากรรม เหมือนกัน ได้ทำลายสือ ลายรูอ่าน แบบปฏิทินทั้งสุริยคติ และจันทรคติ คือ เดือนสี่ เดือนคู่ กับ
มีรูปขุนต้น คือ โสภ หรือ โสภผู้ชายเป็น-จ้าวพ่อข้าวโพด ได้สร้างรูปมีฝักข้าวโพดห้อยทั้งสองบ่า จึงเป็นหลัก
ฐานไทยได้ตลอด

--- ☆ ---

มีกระเจก ผัวสี แป้ง น้ำหอม หมากพลู รูป เทียน ดอกไม้มักเป็นพวงดอกไม้ (มาลัย) พวงดอกไม้คล้องคอเรือ กระเจกบางที่ใช้
สายสร้อยทองคำใช้สายคล้องสีผ้าผูกกระทกชายทั้งสองเป็นพู่แบบหัวมงกลคล้องคอเรือรวมกัน หมากพลูใส่ซองมีเทียนเล็ก ๆ และรูปดอกไม้
ล้านฮาว ๆ ผูกรวมกันบนคอเรือรวมกัน แป้งประสมน้ำหอมประพรมหัวเรือ รูปเทียนจุดปักที่กระถางหัวเรือกล่าวคำที่เรียกตามประเพณี
ว่าบอกกล่าว ประเพณีที่ทำกันมาอย่างนี้ เรียกว่า บูชาแม่ย่านาง ฯ

แม่ชื่อ ก็เข้าใจมาจากชื่อ ย่าชื่อนางนี้ ตามความในกระเบื้องจารนี้ปรากฏว่าเริ่มประเพณีเลี้ยงดูเลี้ยงมา และรับเลี้ยงเด็ก
หรือประเพณีทารกสงเคราะห์มา ประเพณีหญิงไทยลว่า ในเวลามีลูกอ่อน มักทำพิธีฝาก หรือ มอบลูกแก่แม่ชื่อให้ช่วยเลี้ยงดูลูกอ่อน
และถือกันเป็นประเพณีว่า เด็กอ่อนล้ม ตกที่สูงไม่ค่อยเป็นอะไร มีแม่ชื่อคอยรับ เรื่องนี้ ไทยลว่าประเพณีนับถือแม่ชื่อกันมานาน ฯ

เมื่อเวลาใกล้ค่ำ ๆ มักมีพิธีกระทำฝากหรือถวายพระร่วงและแม่ชื่อ มีการจัดดอกไม้หมากพลู กล้วยน้ำว้าสุก กล้วยเม็ด
ลายสีญจน์ ผูกข้อมือและสายมงคลสวมคอ ขมิ้น ดินสอพอง (มือข้างอื่นอีกจำไม่ได้) เอาใส่พานวางบนหัวนอน เวลากระทำ
ว่าจะไร้งามไม่รู้ ฯ

ร่วเมืองไทยออกคำ วันขึ้น ๖ ค่ำ เดือนห้า ปีมิน ๒๕๑๖ ให้คนเมืองแมนเลี้ยงพะ แกะ ปลา ปู ห่าน เป็ด ไก่ นก กวาง สมัน เก้ง หมักินได้ (๔๑๐/๒)

ร่วเมืองไทย ออกข้อกำหนดเมืองแมนสรวง ปีมิน ๒๕๑๘ เดือนอ้ายขึ้น ๒ ค่ำ ขาญ ญิง ผู้มี ลูกชายญิง ต้องเลี้ยง (ดูให้ดี) (๔๑๕/๑) ผู้มีลูกไม่เลี้ยงควนให้ย่ำชื่อ (นาง) เลี้ยง ห้าม จ่า (และ) ทั้งตาย ผู้ฆ่าลูกตาย หรือทั้งลูกตายต้องฆ่ามันให้ตายตามกัน (๔๑๕/๒)

ที่ปรากฏนี้ ขุนร่วเมืองไทย และ แม่ย่าชื่อนาง ได้กระทำการเลี้ยงลูก และลูกเลี้ยง กับได้ ออกกฎหมาย บังคับไว้ด้วย จึงได้เป็นประเพณีตกทอดมาถึงกาลบัดนี้ เพียงว่าเปลี่ยนชื่อเป็น “การทสเกราะห้” หรือ อนุบาล เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามา พระภิกษุรับเป็นศิษย์ได้สอนหนังสือ วิชาช่าง ความรู้เรื่องทำนา ระบบแบบประเพณี ศิลธรรม และ กฎหมาย ตลอดถึงวิชาการต่อสู้ป้องกันตัว คือ พลศาสตร์ ทั้งพลจิต และ พลกาย อันวิวัฒนาการ มาเป็นวิชาการสงคราม ตลอดถึง - พลเรธาตุ เช่น กำลั้งแม่เหล็ก กำลั้งไฟฟ้า พลกำลั้งรสดันไม้ต่างๆ ฝ่ายหญิง - ก็มีแม่ชี หรือ แม่เลี้ยง ชั้นสูงก็เข้าไปอยู่ในวัง หรือ จวนทำเนียบขุนนาง แม้ว่า - บางครั้งจะเป็นข้า เช่น ข้าหลวง หรือ ข้าราชการ ก็ตาม ถึงกระนั้นก็ถูกเลี้ยงอบรมสอนวิชาชีพอทุกอย่าง เช่น สอนหนังสือ ทำครัว - อาหารหวานคาว เย็บปักถักร้อยเยกจกไหมผ้า สอนเพาะปลูกต้นไม้ - เช่น ผัก ดอกไม้ ไม้เลี้ยง ข้าว ไม้ผล เป็นนา ไร่ สวน ต่าง ๆ จะได้ทำหาผลเลี้ยงชีพตัวเองได้ ถึงกับเป็นระบบแบบประเพณี - เลี้ยงลูก และ ลูกเลี้ยง ซึ่งขุนร่ว และ แม่ชื้อได้กระทำไว้ กับทั้งได้ตกทอดอยู่แก่คนไทยตลอดมาถึงกาลนี้ ถึงจะเปลี่ยนไปเป็นของผู้อื่น แต่ของไทยก็มี ประจำอยู่แล้ว

ต้นกระทำชื้อ สร้อย เฟื่อง

ปีอิน ๒๕๒๕ ก่อน พ.ศ. ๒๕๑๕ เมื่อ ๕๒๓๓ ปีมาแล้ว

ร่วชื้อไทย กลองเมืองแมน ปีมิน ๒๕๒๕ เมียชื้อสร้อยรย้า (เมีย) น้อย (ชื้อ) เฟื่องลต้า (๔๑๑/๑) ร่วชื้อไทย ส้อยรย้า มีชายปีอิน ๒๕๒๗ เดือน ๗ ขึ้น ๕ ค่ำ ชื้ออินร่วไทยลต้า (๔๑๑/๒)

กฎหมายเมืองแมน แผ่นลำดับอ่านที่ ๔๑๔

ซึ่งยืนยันวัฒนธรรมไทย ปีมิน และความมีกฎหมายอันปรากฏในประเพณีไทย

กฎหมายคุ้มครองสัตว์เลี้ยงห้ามลักขโมย คือ คุ้มครองสิทธิสังหาริมทรัพย์ ซึ่งขุนร่วชื้อไทยเขียนประกาศ ไว้แต่ปีอิน ๒๕๓๗ ก่อน พ.ศ. ๒๕๐๓ ปี หรือเมื่อ ๕, ๒๒๑ ปีมาแล้ว นำมาเพียงหน้า ๑



- กต หมาย คน
- เมือง แมน ขุน ร่วง
- ชื่อ ไทย ว่า วัน
- ขึ้น ๒ (คำ) เดือน อ้าย
- ปี อิน ๒ ๕ ๓ ๗
- ชาว แมน ผู้...

กตหมาย คนเมืองแมน ขุนร่วงชื่อไทยว่า วันขึ้น ๒ (คำ) เดือนอ้าย ปีอิน ๒๕๓๗ ชาวแมนผู้ (๕๑๕/๑) มี แพะ แกะ ม้า ช้าง ลา ล่อ ควาย จัว เปด ห่าน ไก่ปลา ปู หอย นก เลียง ไช้ งาน หรือเลียงไวกิน ห้ามขโมย แม้ขโมยให้ฆ่ามัน (๕๑๕/๒)

กตหมาย เมืองแมน^๑ ร่วงชื่อไทย คอคำ อันผู้มี ช้าง ม้า ลา พ้อ จัว ควาย (๕๓๐/๑) เก้ง กวาง หมา หมู กวนเลียง ขัง ให้ดี ของสินอื่นกวน(เก็บ) ไว้ในบ้าน (๕๓๐/๒)

ร่วงชื่อไทย เมืองแมน ขึ้นปีอิน ๒๕๓๗ เดือนอ้าย ขึ้น ๒ คำ ว่าผู้ใดเห่น จัว ควาย ช้าง ม้า ลา (๕๑๕/๑) ล่อ เก้ง กวาง และของใดอื่น คนเก็บหรือเอาไว้รอเจ้าของ ไม่ให้ขโมย มันไม่ผิดแม้ซ่อน บัง จึงผิด (๕๑๕/๒)

พระเจ้าอินร่วงไทย จ้าวแม่ทับทิมทอง

ต้นมูลค่าและซื้อขาย ตลาดนัดบกน้ำ ปีอิน ๒๕๕๑

ก่อน พ.ศ. ๒๔๖๕ ปี เมื่อ ๕,๓๑๕ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

เรื่องเล่าไว้ว่า ขุนอินร่วงไทย ออกกฎและกฎหมาย คือ ๑. อนุญาตให้ย้อมผ้าใช้ได้ ๒. บัญญัติค่า ทั้งเงินและทอง ๓. ออกกฎหมายให้ซื้อ และค่าเงินทองกับชำระหนี้ ๔. จัดซื้อ, ขาย, ระบบการแลกเปลี่ยน เช่น “แลกข้าว” “เปลี่ยนของ” ๕. ให้ตั้งตลาดนัด ทั้งน้ำและบก ทั้งหมดนี้มีปรากฏมาถึง ปัจจุบัน

^๑ ร่วง และ ชื่อ อาจเป็นประเพณีนี้มา บังเอิญท่านผู้ออกกฎหมายห้ามคดโกงลักขโมยกัน ชื่อ “ชื่อ” หรือชื่อเต็มว่า ร่วงชื่อไทย ก็ความซื่อตรงนี้ย่อมเป็นที่นับถือกันในหมู่ไทยลาว แม้กระทำสัจย์สาบานก็ หมายความว่าซื่อตรงต่อกัน ได้เป็นประเพณีใน หมู่ไทยลาวมานานักหนาแล้ว ซึ่งถ้าเป็นเพื่อนเกลอกันแล้วต้องซื่อตรงต่อกันตลอดกาล ไม่ล่วงละเมิดแม้ทรัพย์สินวัตถุเมื่ออันถือเท่าชีวิต ไม่เพียงเท่านั้น แม้คนอื่นจะล่วงละเมิดลักลอบของเพื่อนเกลอมแล้วยอมขอมไม่ได้ ย่อมถือซื่อตรงถึงพลีชีวิตช่วยปกป้องรักษาให้ ดันไทย ผู้ชื่อ หรือ ขุนร่วงชื่อไทยได้สร้างทำประเพณีมาซึ่งเป็นต้น และ เริ่มเป็นต้นความหมายอันสูงส่งของคำและความหมายว่า “ชื่อ” และ ซื่อตรง ทั้งไทยซื่อตรงมา ซึ่งได้เป็นประเพณีของไทยลาวมานานตั้งแต่สมัยศึกคัมภีร์แล้ว คำและความหมายว่า “ชื่อ” คงมีมาก่อนสมัยขุนร่วง ชื่อไทย กระนั้น อย่างน้อยนับแต่สมัยขุนร่วงชื่อไทยมาก็ ๕,๒๘๓ ปีมาแล้ว



๑. ขุนอินร่วงไทย มีชวาถือ ดอกบัว ๕ ดอก สัญลักษณ์ตั้งของ ๕ อย่าง มือซ้ายถือหอยขอด หรือหอยสังข์ เครื่องหมายมหาขุนผู้ทำประโยชน์ไว้ ร่วงนี้ ที่สั่งเงินทองเป็นของมีค่าเหล่านั้นๆ ไข่แลก เปลี่ยน ซื่อขายกันได้และนี่ก็ยืนยันผิด้ ดัน ซื่อพระร่วง ปากคักคี่ลัทธิ

๓. ขุนหญิงทับทิมทอง ทำอิน มีชวาถือลูกทับทิม (ต่อมาใช้เป็นตรา ประทับ) มือซ้ายถือหอยขอด เครื่องหมายมหาขุนหญิง หรือเครื่องหมายการค้า น้ำ กำบก บังเอิญรูปนี้ได้มาทั้งทำนังและทำอิน จึงรู้ว่ามี ๒ ชุด จ้าวแม่ทับทิม มีศาลอยู่ ตามแม่น้ำสายทะเลทั่วไป ที่สะพานกรุงธน มีศาลเห็นเป็นแบบจีน ไปถามคนเฝ้าเขา บอกว่าศาลเจ้าแม่ทับทิม จีนคนนั้นยัง เถียงให้ว่า เคยเป็นศาลเจ้าแม่ทับทิมของ ไทย จีนบูรณะสร้างใหม่จึงเป็นของจีน ถ้า หารั้ที่มีศาลแล้ว จ้าวแม่ทับทิมนับว่ามีศาล มากที่สุดในแดนไทย

๒. ขุนหญิงทับทิมทอง

ท่านทั้งคู่นี้ ต่างได้กระทำความยิ่งใหญ่ไว้แก่โลก เมื่อเป็นมนุษย์อยู่ก็เป็นขุน ผู้ปกครองบ้านเมืองให้อยู่ร่มเย็น เป็นสุข กับมีชื่อว่าอินหรือพระอินอยู่แล้ว เมื่อตายไปเกิดเป็นผีฟ้า จึงเป็นที่พระอิน ผู้ปกครองสวรรค์ และขังมอง ดูลูกหลาน จึงได้ชื่อตามสมัยใหม่นี้ว่า อวโลกิตेश্বর คือ พระอินสรวง ผู้ดูแลโลก จ้าวแม่ทับทิม หรือขุนหญิงทับ ทิมทอง เมื่อเป็นมนุษย์ชาติอยู่ได้ทำเงินทอง สร้างระบบค้าขาย แลกเปลี่ยน ฯลฯ จึงเป็นจ้าวแม่ทรัพย์สินเงินทอง ซื่อขาย แลกเปลี่ยนผลกำไร และก็ชอบห่มสะไบสีทับทิมด้วย เมื่อตายไปเป็นผีฟ้ามีชื่อว่าจ้าวแม่ทับทิม อีกชื่อหนึ่ง ชื่อ พระ นางลักษมีเทวี ต่างขึ้นเป็นต้นผีไทยมาตั้งแต่โบราณกาลแล้ว (ขุนอินร่วงไทย และจ้าวแม่ทับทิมทองนี้ บัดนี้ คือ ท้าวนิมมานรดีเทวราช และนิมมานรดีเทวี)

เนื่องจากขุนอินร่วงไทย กับ จ้าวแม่ทัตติม ได้ร่วมกันสร้างสิ่งของไทยไว้ โดยเฉพาะจ้าวแม่ทัตติม หรือทัตติมทองได้สร้างระบบมาตราเงินทอง ชื้อ-ขาย แลก-เปลี่ยน ทั้งตลาดนัดน้ำ บก และรู้จักยอมผ้าให้สาวงาม จึงขึ้นเป็นจ้าวแม่ มีศาล หรือ เรือนสาวมก และมีมือยูริมกลองแม่น้ำ ชายทะเลเกือบทั่วดินแดนไทย ครั้นมีโอกาสได้พบ จึงทราบว่ามี ๒ ภาค คือ ภาคสูงเป็นชั้น นิมนานรดีสวรรค์ท่านเจ้าฟ้า คือ จ้าวพ่อ นารายณ์พิณุนิมนานรดีเทพบิดา ทรงกลั่นน้ำมันจันทร์ และลักขมี พระนางศรีพิณุกานิมนานรดีเทวีเทพมารดา คือ จ้าวแม่ทัตติมทอง หรือจ้าวแม่ทัตติม ทรงพระโสมงาละหง ทรงสัจวิวรรณกลีบจำปีสดทรงกลั่นจำปี ทรงสะไบสีทัตติมเป็นประจำ มีชื่อว่า ศรีลักขมี เป็นจ้าวแม่ทรัพย์สันโชคลาภรสุดดีเกษมสุขส่วนภาคต่ำหรือภาคโลกหลั่นนั้นชื่อ ทัตติมเฉย ๆ พระโสมทวมกลม คู่พุ่มผลทัตติมทรงกลั่น แล สัจวิวรรณกลีบจำปี แต่ล้ากว่าภาคสูงเล็กน้อย ห่มสะไบสีทัตติม บางที่ทรงฉลองพระองค์ด้วย ทรงประจำศาลทั่วไป แต่มีแทนอยู่ก็มี และ ณ ศาลมักมีดอกบัวผันเพศชาย จึงถาม-ได้ฟังแล้วว่า เป็นเจ้าแม่แห่งความรักยินดีระรื่นชื่นแสนหิยรสด้วย ในการเกิดครั้งหนึ่งในก่อน ได้เกิดเป็นเจ้าหญิง ณ เพชรบุรี มีชื่อว่าทัตติม เมื่อขึ้นสาวเจ้าฟ้ามาเป็นคนหนุ่ม จึงรักกันและได้กันกระทั่งมีลูก จ้าวฟ้ากลับไป จึงไม่มีผัว มีลูก ไม่มีพ่อ ด้วยความเสียใจอับอายขายหน้ามาก ครั้นคลอดลูกชายมอบให้เจ้าพ่อเจ้าแม่แล้ว ได้กระโดดน้ำตายจ้าวฟ้ามาพบในกาลเป็นสาวฟ้าเหมือนกันแล้ว ได้ดูว่ากล่าวมาก จึงตลาดของตัวขึ้นเป็นขุนเพชรได้ให้ไว้เป็นเครื่องหมายที่ได้อารมณ์รักกัน และมีลูกแล้วนั้น มีความยินดีว่าต้นขุนชายนี้เหมือนดอกบัวผัน คือ ดอกบัวกินสาย และต้นพุ่มพุ่มหญิงเหมือนดอกบัวขาวและกลีบบัว จึงตั้งเป็นระบบให้ของรักกันนั้น ผู้ชายให้ของเครื่องบำบวงบูชารักแก่หญิง ควรใช้ดอกบัวผัน ผู้หญิงให้ของเครื่องบำบวงบูชารักแก่ชายคนรัก ควรใช้ดอกบัวขาวหรือสดบงกช ซึ่งเหมือนคู่พุ่มและพุ่มหญิง เป็นระบบแบบให้บำบวงบูชารักแท้ ซึ่งจ้าวแม่ทัตติมตั้งไว้และอยู่ยืนมาได้พันปีแล้วเมื่อพระพุทธศาสนาเข้าสู่ไทยได้เลิกสอนกัน ได้ใช้ประดับบูชาพระแทนจึงเลิกให้ของบำบวงบูชารักกันนานมาแล้ว ยังเหลืออยู่ และไม่ได้สอนกัน จึงไม่รู้ระบบแบบนี้มานานมาแล้ว

อินร่วงไทย กลองเมืองแมน ปีอิน ๒๕๕๑ เมียไม่มี แม่หาขุนอู่เหิมหาญ เห็น ทัตติมทอง ลูกแม่แสงทอง แม้ว่าเมื่อเกิดได้ (๓๗๑/๑)

ลูกทัตติมเหลืองทอง ภายในมีมดเกิด เป็นทัตติมแดงเต็ม ชื่อ ทัตติมทอง เมื่อใหญ่ชอบยอมผ้าสีเข้มเอาดินแดงผสมฝางแล้วเอาดินเขียวกลือ ผ้ามีสี (๔๗๑/๒)

อินร่วงไทย เมีย (ชื่อ) ทัตติมทอง กลองเมืองแมนแล้ว (๓๗๒/๑) ปีอิน ๒๕๕๕ วัน ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๘ ทัตติมทองมีร่วงอินไทย (๓๗๒/๒)

* ทัตติมทอง หรือจ้าวแม่ทัตติม ก็เป็นผู้รู้จัก และมีศาลอยู่ทั่วไป บางที่เป็นศาลแบบจีนชนที่เชิงสะพานกรุงธน ครั้นเข้าไปถามเงิน ได้ยินบอกว่า ศาลจ้าวแม่ทัตติม ที่หัวหินก็มี เขาสามนุกชลบุรี ก็ได้ยินบอกว่า ศาลจ้าวแม่ทัตติม จ้าวแม่ทัตติมมีศักดิ์ศรีเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนทั่วไป และก็เป็นศาลที่เราไม่เคยรู้เรื่องกันมาก่อน

ครั้นมาเจอเรื่องในกระเบื้องจารของนี้ ทัตติมทอง หรือ จ้าวแม่ทัตติม เป็นต้นแรกเริ่มคิดระบบใช้เงินทอง แลกเปลี่ยน ค่าขาย และตลาดนัด หรือนัดอย่างอื่น และมีพิงในไทย คือ นัดหรือตลาดนัด ทั้งตลาดบก และ ตลาดน้ำ ซึ่งยังปร ภูมิมากระทั่งเดี๋ยวนี้ ที่ราชบุรี และสมุทรสงคราม มีตลาดนัดน้ำ และตลาดนัดบก หรือ นัด ที่ขึ้นชื่อลือชามาก คือ นัดบางนกแขวก นัดบางน้อย เป็นตลาดน้ำ นัดบ้านไร่ นัดห้วยตะเกอง เป็นตลาดบก ซึ่งนิมนานนักร้อยปี ทั้งปัจจุบันนี้มี ตลาดนัดน้ำที่วัดไทรทนต์ และมีตลาดนัดบกที่สวนหลวง ก็ยังเห็นกันอยู่จึงเชื่อได้ว่าตลาดนัด หรือนัดนิมนานนักรู้กันทั่วไป อันสืบเนื่องมาจากขุนหญิงทัตติมทอง หรือจ้าวแม่ทัตติม ฉะนั้น ชาวค้าขายจึงนับถือกันมาก และสร้างศาลบูชาจ้าวแม่ทัตติมไว้ทั่วไป

เวลานี้ ไทยเริ่มเปลี่ยนจ้าวแม่ทัตติม ซึ่งมักใช้ผ้าทอสีทับทิมให้เป็นศรีลักขมี มีนารายณ์เพื่อไม่ให้ศักดิ์ศรีเป็นเลข แต่ชื่อ ทัตติม หรือ ทัตติมทอง เป็นชื่อไทย โดยเฉพาะ เป็นชื่อไทยว่า คนไทยแท้ทั้งหลาชอบอ่านน้อยใจเลย เท่าที่ร่ำอย่างนี้ เพราะนักรู้ไทยไม่ยอมรับทั้ง ๆ ที่สิ่งนี้มีอยู่ เราด้วยกันเป็นไทยว่า ยอมรับสิ่งนี้ มีความฉลาดรู้ทำไว้เป็นของไพร่ของว่าพวกเราตนเอง ที่ต้องประกาศอย่างนี้ ก็เพียงเพื่อเอาตัวเองรับประกันเท่านั้น ๆ

กตอินร่วงไทย ให้หับทิมทองหาสี้อมผ้า (ให้เป็นตัวอย่างแก่) ชายฉุยใช้ ทัวเมือง (แมนแดนไทย)
(๓๗๓/๑) แต่ปีอิน ขึ้น ๒๕๕๘ ชาย ฉุย เมืองแมนให้เอาสี้อมผ้าห่มได้ (๓๗๓/๒)

อินร่วงไทย ผัวแม่หับทิมทอง อ่อนเชิญตนขอมหาอิน แม่หับทิมทอง มี หุ่นเงิน หุ่นทอง ต้อง
หาหล่อก้อนทอง ก้อนเงิน แลกเปลี่ยนสิ่งของกันได้ พลิบพลี พลอย เอาแต่งตัวตน (๓๗๓/๑) อินร่วงไทย
ออกกตไทยเมืองแมน กวนให้คนเมืองแมนเอา ทอง เงิน ซื่อ แลกเปลี่ยนสิ่งของแต่ปีอิน ๒๕๖๕ (๓๗๓/๒)

เงิน ทอง ค่า มาตรา

เงิน, ทอง, และแก้ว, ไทยรู้คุณค่ามานานแล้ว จึงเอามาตั้งเป็นมาตราค่าใช้ซื้อขาย แลกเปลี่ยนกันได้
ได้ประดิษฐ์หล่อเป็นรูปใช้ กันมา จึงตั้งชื่อรู้ว่า ตัน, ไพ, เฟื่อง, สลึง, ดำรอง, ดำลึง, ชั่ง ร้อย มีมานานแล้ว ที่เขียนกัน
ว่ามีการติดต่อกับขายกันกับต่างประเทศ เมื่อไม่มีเงินทองใช้ จะมีการค้าขายกันได้อย่างไร ฉะนั้น จึงมีการทำใช้กันมา
แล้วแต่ดึกดำบรรพ์ ชื่อต่าง ๆ มีขึ้นเท่า ๆ กับที่มีคนไทย เมื่อได้เจอขุนอินร่วงไทย ขุนหญิงหับทิมทอง ขอมหาญอินร่วม
กันสร้างขึ้น เมื่อปีอิน ๒๕๕๑ ก่อน พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้พบทำเนียบ พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ได้มานี้อาจที่หลังมานาน นำมารวม
กันไว้เท่าที่พบ “ไพ” หรือ อันละไพ เพิ่งได้มา จึงทำแบบพิมพ์แสดงแล้ว เท่าที่ได้มาเพียงเท่านี้ นับว่าเป็นหลักฐาน
ได้ทุประการ และ “ซื่อ” มีอยู่ในคำไทย “ของมี” -ก็มีอยู่ในไทย ที่จะไม่ยอมเชื่อกันนั้นอาจมีได้เฉพาะผู้ที่ไม่เคยเป็น
ไทยมาแต่ต้น ที่จะมีคนไทยในกาลนี้รู้ว่าเป็นหลาเนหลาของดั้นนั้นได้พบเห็นรู้แล้ว เก็บเอามาจัดรู้แล้วประกาศสิ่งมี
เหล่านั้น ซึ่งพอจะเป็นข้อยืนยันได้ว่า เป็นหลาเนหลา-อนุชนที่ดี ก่อนเป็นอุดมเกียรติ-อุดมคติไทยอย่างแท้จริง

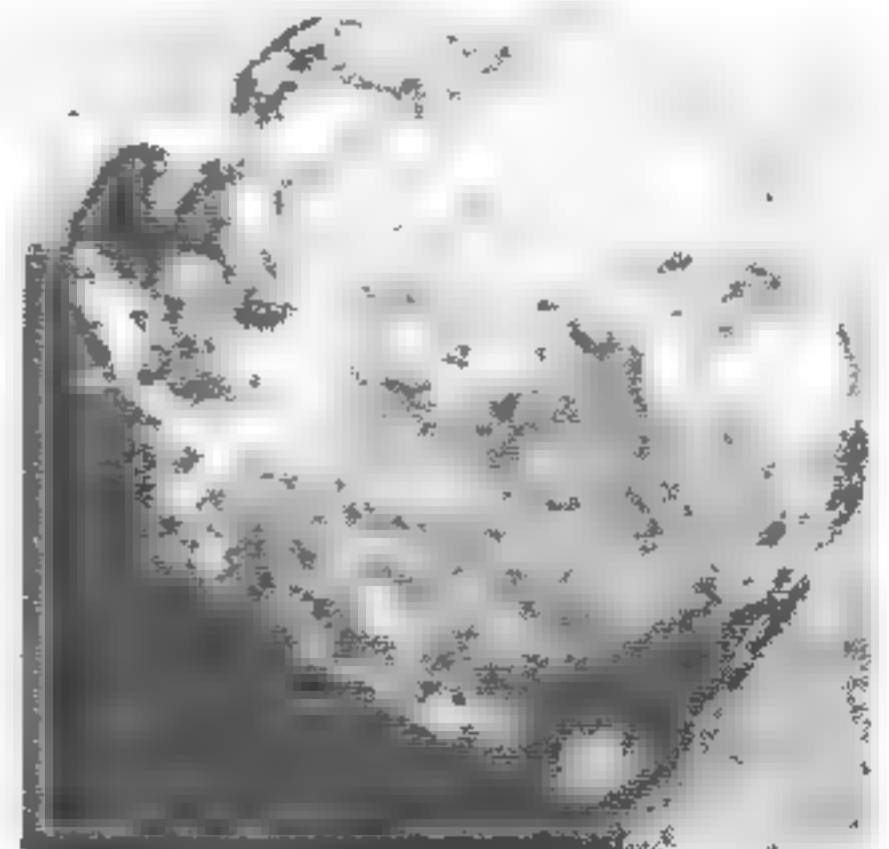
ชื่อแบบ สิ่งมี ตราชื่อค่า มีอยู่ในคนไทยและดินแดนไทย คนไทยรู้จักกันมาตลอด อันยืนยันว่าได้ทำ
รู้จักใช้เป็นประจำมาแล้วแต่ดึกดำบรรพ์ กับตั้งชื่อ ตั้งขนบธรรมเนียม คือระบบซื้อขาย แลกเปลี่ยนพร้อมทั้งตั้งค่าใช้มา
จนกระทั่งรู้กันทั่วทั้งไทย เป็นสายส่งระบบมาแต่ก่อนเก่ากระทั่งถึงปัจจุบัน สิ่งมีที่พบเห็นนั้นเป็นหลักฐานยืนยันการค้า
ขายกันมา มีการใช้ระบบมาตราค่ามาตั้งแต่โบราณ ไทยมีระบบแบบไทยอีกอย่างหนึ่งคือ การบูชา “ผี” หรือ “จ้าว”
จึงมีศาลจ้าวหรือเรือนสาगกันเป็นประจำ ที่ได้มานี้มีทั้งต้นผู้ทำ จารึก สิ่งนั้นปรากฏมีอยู่ คือรูปแบบต่าง ๆ และชื่อเรียก
พร้อมทั้งมูลค่าและความรู้จักชื่อ รู้จักใช้ รู้จักเก็บและซ่อนหรือฝัง เป็นขุมทรัพย์ไว้จึงอยู่มาถึง ได้พบ ได้รู้ ได้เป็น
หลักฐานให้ลูกหลานอ่านเจอ ไทยรู้เรื่องที่ดินไทยได้กระทำไว้ จึงเป็นแบบอย่างกันมา ซึ่งเวลานี้เรียกว่า วัฒนธรรม
และ พาณิชนกรรม อุตสาหกรรม กสิกรรม ซึ่งเป็นของอินเดีย ชมพูทวีปตามชื่อนั้นแล้ว ไทยได้เปลี่ยนและ
ย้ายไปเอง ที่ดึงกลับมาอาจมีเพียงคนเดียวเท่านั้น แต่สิ่งเหล่านั้นเป็นของไทยอยู่แล้ว ทั้งเวลานี้ก็ยังเป็นของไทยอยู่

๑. ตัน สดางค์ ตรากวางนอนหงายหน้า

อันตัน คือ สดางค์ ตะกั่ว วัดผ่าศูนย์กลาง ๑๐ ม.ม กว้าง

ราชบุรี

อันตันนี้ เอาตะกั่วอ่อนหล่อรูป ตรากวางนอนหงายหน้า
เลอะเลือนอย่างนี้ ได้ให้ถ่ายพอมองเห็นเค้าได้ ได้มาจึงรู้ นำมาลงไว้
ให้รู้ทั่วกัน



๒. อันตันอีกแบบหนึ่ง

อันตันคือสตาภนี้ หล่อเป็นเหรียญ เข้าใจว่า ทองแดง ประสมเหล็กกล้า ใช้ตะไบละเอียดตะไบไม่เข้า จึงแข็งมาก เจาะรู ทำรูปลายเส้น ถ้าดูลายเส้นดำ เอาหัวเข้าทางรูปจะเห็น แก้วตัว ด ถิ่นตันได้ ได้มา ๒ เหรียญ นายบุญมี เกลี้ยงหมดจด ได้ที่อุบล ๗ ลานข้างฐานหินแดง วัดศรีสุวรรณภูมิวรารามนั้น

๓. อันตะ “โก” คือ ไพ

เหรียญอันตะโกนี้ เป็นเนื้อทองแดงประสมเหล็กกล้าเช่น เดียวกัน นายบุญมีได้มาจากที่เดียวกับอันตันนั้น และเป็นเนื้อ ชนิดเดียวกัน

ก. ด้านหนึ่งทำเป็นรูปหยดแป้ง ล้อมวงกลมอย่างนั้น หรือจะดูว่าเป็นรูปดอกจันทน์ก็ได้

ข. อีกด้านจะเห็นลายเส้นอย่างนั้น ลายเส้นหน้า ซ้าย เส้นตั้ง บนมีลายย่อยซ้ายคือ ไ ต่อจากนั้นเส้นคู่ มีขีดกลาง สองเส้น จะเห็นเป็น ๓ คือ “โก” ชัดเจนทั้งอันตันและอัน ตะไพนี้เป็นสมัยสุวรรณภูมิ

๔. เฟื่อง ตราเดือนเว้า และ ต (วัน)

อันตะเฟื่อง เงินธรรมชาติขนาดผ่าศูนย์กลาง ๕ ม.ม.

ด้านหน้า ต (คือตะวัน)

ก. จะเห็น ค โบราณซึ่งเหมือน T โรมัน

← เมื่อหงายจะเห็นนโม (หรือ น. ขอม)

ข. จะเห็นรูปวงเดือนเว้าที่เรียกว่าเงินขดด้วง, พดด้วง →

ด้านหลังเดือนเว้า

๕. สลึง ตราดาวล้อมเดือน และ ต กับ ตราดอกจันทน์

อันตะสลึง เป็นเหรียญเงินธรรมชาติ ขนาดผ่าศูนย์กลาง ๘ ม.ม. สลึงที่พบ ๒ แบบ ด้านหน้าเหมือนกัน ด้านหลังมี ๒ อย่าง

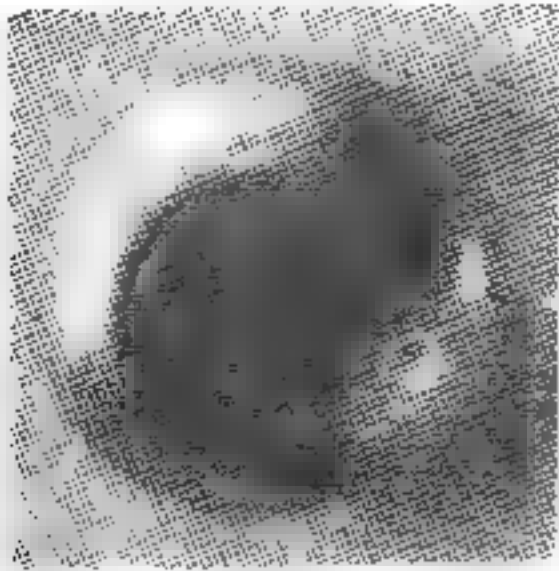
ดาวล้อมเดือนด้านหน้า

ก. จะเห็น ค โบราณ
คือ ตะวัน

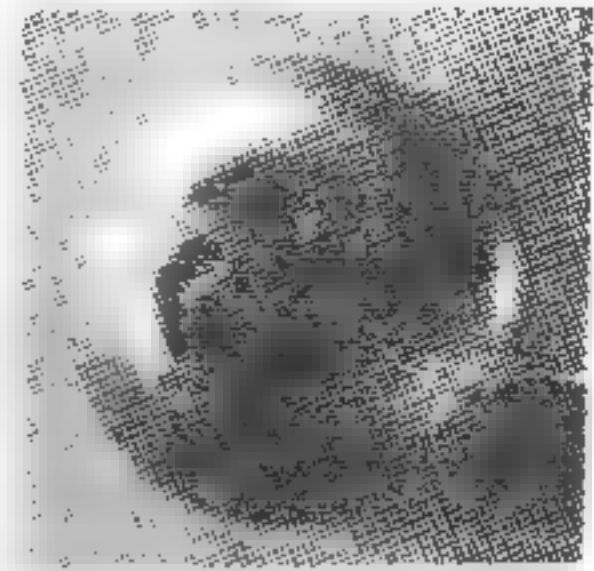
ข. จะเห็นเหมือน
กันอีกด้านหนึ่ง

“เดือน” อีกแบบด้านหน้า

อีกด้านหนึ่ง ซึ่งทั้งสองนั้นมีลายแพกกัน คือ อันซ้ายจะเห็นรูปกลมมีรัศมีพุ่งออก ล้อมวงกลมใหญ่ เห็นแล้วว่า “ดาวล้อมเดือน” อันขวา จะเห็นวงกลมกลางในวงกลมใหญ่ คือ เด. วงพืดบนคือ อือ เส้นขดใต้ คือ อ. เส้นพุ่งหลังใต้ คือ น อ่านได้ว่า “เดือน” คู่อีกด้านว่า “ดวัน” รวมว่า เดือนดวัน



จะเห็นรูปดาวล้อมเดือน

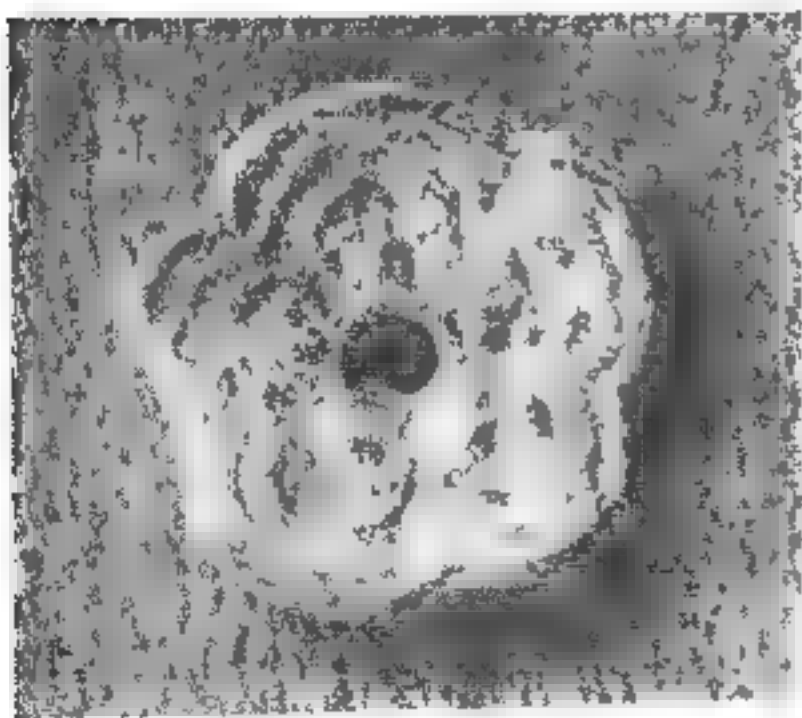
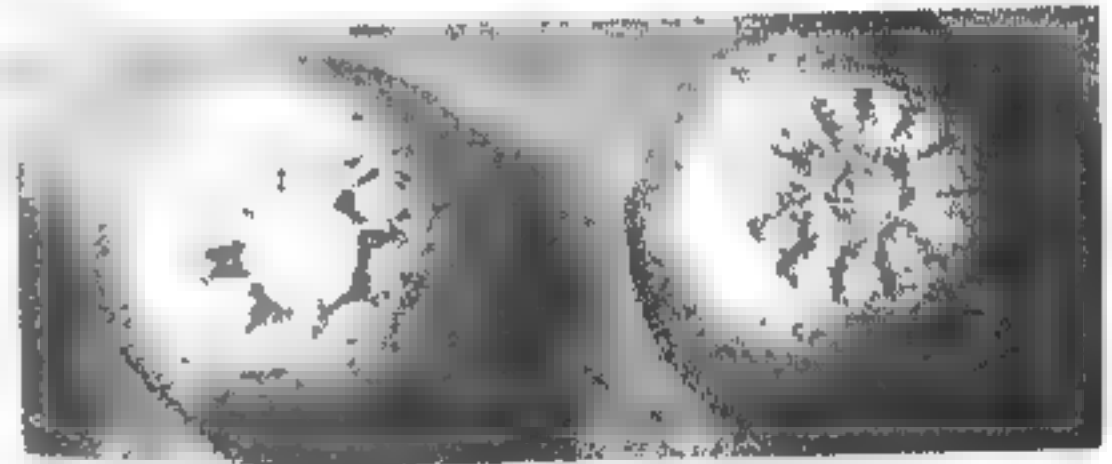


จะเห็นรูปลายสือไทยว่าเดือน ด เห็นชัด

เหรียญสลึง เามาเทียบกับสมัยก่อนที่อุบักก็เคยพบ สมัยศรีวิชัยที่ไชยา

เหรียญสลึง รูปดาวล้อมเดือนมีรัศมี อันนี้มีครั้งเดียว เข้าใจว่าจะทำกันตั้งแต่สมัยเมืองแมน ถึง สุวณณภูมิ

เหรียญสลึง สมัยศรีวิชัย พบที่ไชยา ท่านเจ้า-
คุณพระเทพญาณโมลี วัดดามเนินรโสโมสร ถวาย จะเห็นผิดกัน
คือ รูปดาวล้อมเดือนนั้น กระทำเป็นรูปดอกจันทน์ จึงแน่
ใจว่าเหรียญสลึงสมัยศรีวิชัยนั้นทำให้ผิดจากสมัยเดิม



๖. สลึง ทรายดอกไม้ สมัยสุโขทัย เงินเหรียญ ทรายดอกไม้
นี้ จะเห็นมีเจาะรู อาจารย์จำรูญ มณีวัตร ได้ ณ สุโขทัยได้มอบให้เป็น
หลักฐาน กะเอาตามน้ำหนัก คงจะได้ค่าสลึง จึงระบุอย่างนั้น เพราะ
ไม่รู้ทำเนียบ มาตราสมัยสุโขทัย คุณวิเชียร เจียรณัย ถ่ายให้จึงทำแบบ
แสดงได้

๗. เงินกลมอันละด้ารอง (บาท) ซึ่งทำ
ขึ้นโดยไม่มีรูปเป็นเครื่องหมาย กะตามน้ำหนัก คาดว่า
เป็นอันละ ๑ ด้ารอง

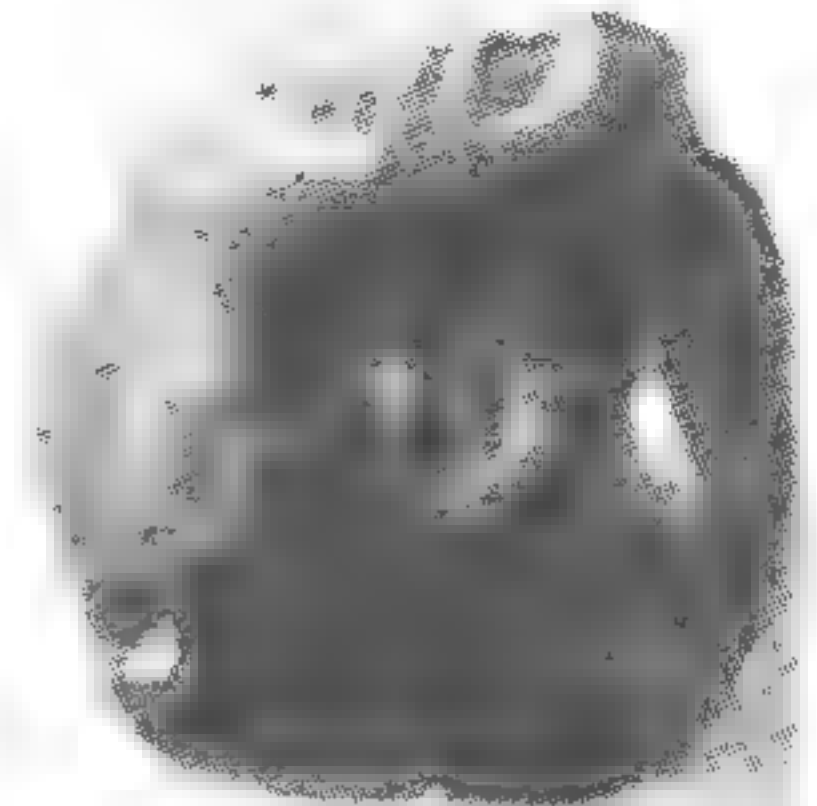
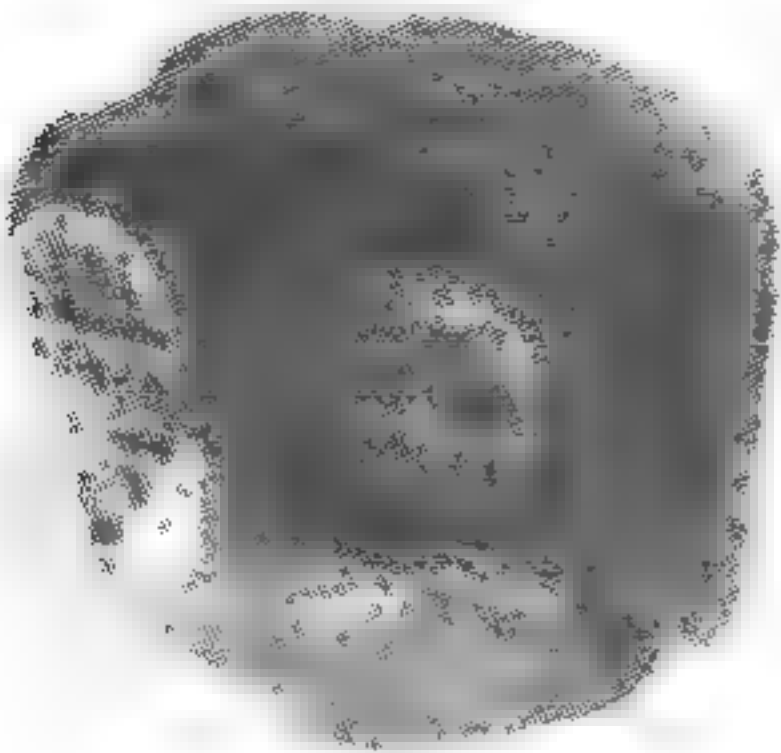
ซ้าย-ด้านหน้า กลม ขวา-ด้านหลังป้าน



๘. ดำรอง (บาท) ตราดวงตะวัน เงินดำรอง คือ อันละบาทนี้ พบหลายแบบ ที่เป็นแบบขดด้วง ทำด้วยเงินสนิมดำขนาด ๑๒ ม.ม. น้ำหนักจะมากกว่าขดด้วงรัชกาลที่ ๔ พบที่อุบล ราชบุรี และอันนี้แตกหักหายไปครึ่งหนึ่ง ได้พลิกด้านเดิมถ้ารูปทำแบบนี้พอเห็นเค้าแบบตราเงินสมัยนั้น พบที่เพชรบุรี อีกด้านมีตราช้าง อันนี้หักแตกหายไป

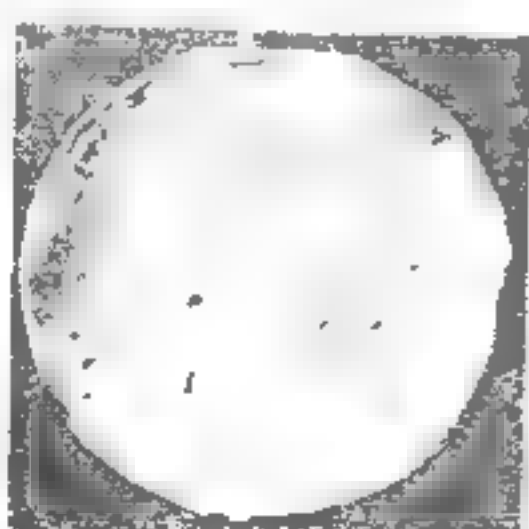
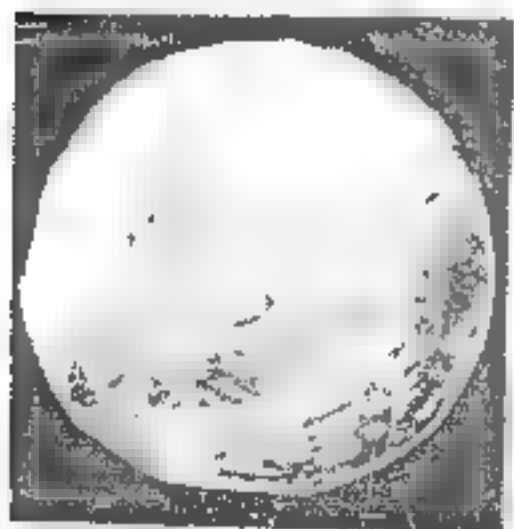
ดำรอง (๑ บาท) ตราดวงตะวันด้านหนึ่ง

อีกด้านหนึ่งจะเห็นรูปขด



ดูรูปนี้แล้วจะเห็นเป็นรูปตัวด้วงขด ด้วงชนิดหนึ่งที่กลางหัวมีรูปวงกลมสีแดง คงเอาอันนี้เป็นตราดวงตะวัน จึงเรียกว่า ขดด้วง หรือ พดด้วง กับทำลายเส้นไว้ภายในวงกลมนั้น ถ้าดูตรงกลางจะเห็นเป็นสี่เส้น ซึ่งอาจมีความหมายว่า สี่สิ่งเป็น ๑ ดำรอง ถ้าเป็นอย่างนี้จริงจะลงด้วยเทศนิยม-ร้อย ซึ่งต่อมาในสมัยนี้ได้ตั้งเป็นสตางค์ แปลว่า ร้อยหน่วย

๙. เหรียญเงินธรรมชาติขาวมีลายหล่อโลว์ หรือกลับลงจะเป็นลายสื่อไทยว่า “ดวง” “ตะวัน” ผ่าศูนย์กลางขนาด ๒ นิ้วครึ่ง “ดำรอง” พบที่อุบล



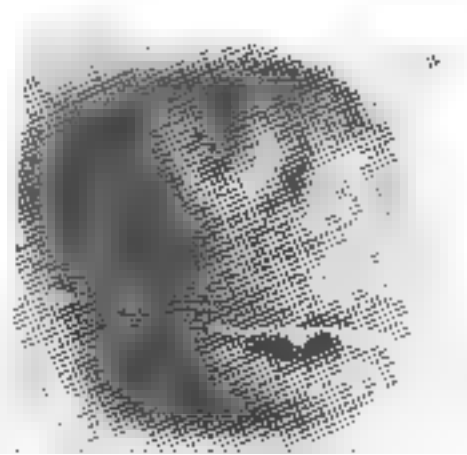
โลว์

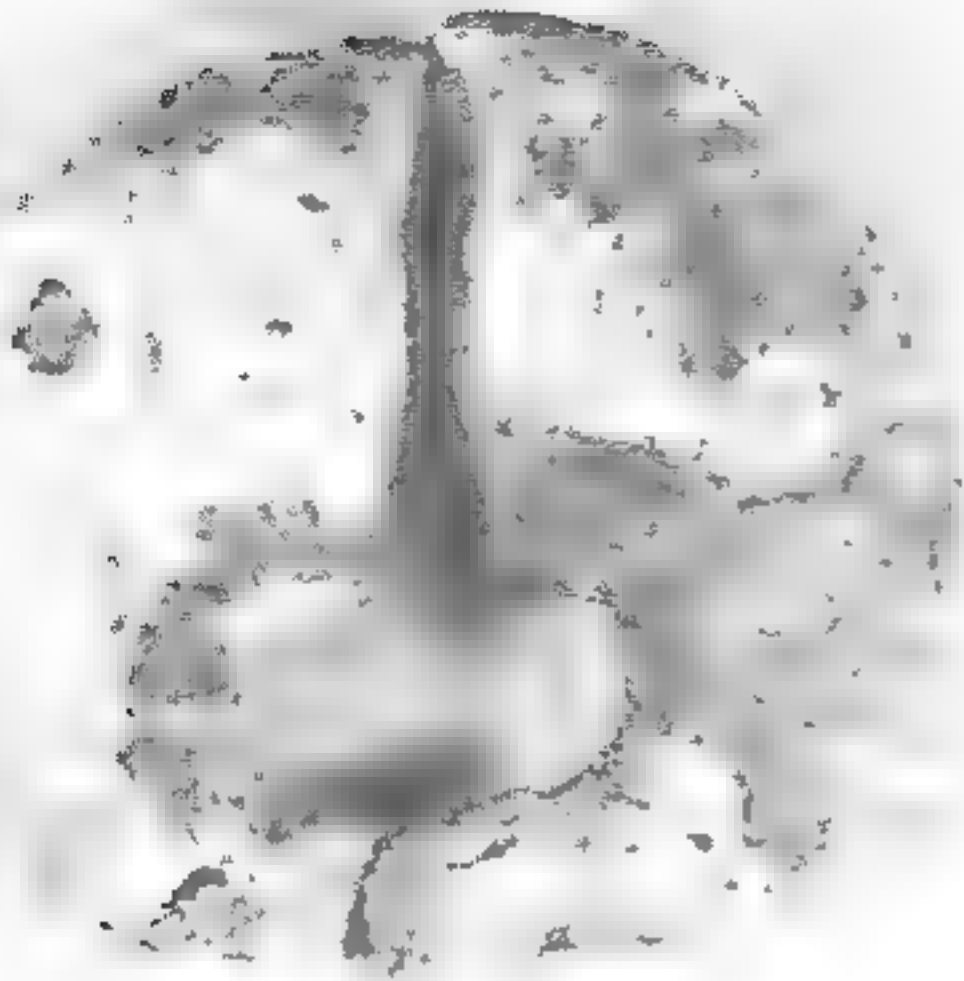
ดวงตะวัน

เงินเหรียญมีลายสื่อว่าโลว์ไม่โออยู่หน้า ว เขียนแบบลาย แต่ถ้าหันลง กลับล่างขึ้นจะเห็นว่า ดวง วงกลมรอบคือตะวันว่าเป็นอักษรสันสกฤต เทวนาครี เขาเอาสระโอไว้หลัง เงินนี้เข้าใจว่าอันละดำรอง แต่ดูไม่ถึงบาท ที่เขาโก่งราคาขึ้นไปหมื่นห้า

๑๐. เงินไล่เดือนขด มีน้ำหนักบอกว่าเงินประสมตะกั่วขาว คือ ชินเงิน พบที่อุบล

เงินหล่อรูปไล่เดือนขดนี้ได้ที่อุบล ที่สุโขทัยก็ได้ แต่ตัวใหญ่ และขดห่างกว่า ทำเนียบไม่มีบอก กะดูตามน้ำหนัก ถึงขนาด ๑ บาท ขนาดสมัยก่อนกับสมัยที่มีเครื่องวัดแล้วคงไม่เหมือนกัน เมื่อขุนสั้งทำขึ้นแล้วประกาศว่า ดำรอง ก็คงใช้ได้ ซึ่งพระร่วง หรือในหลวงกระทำได้

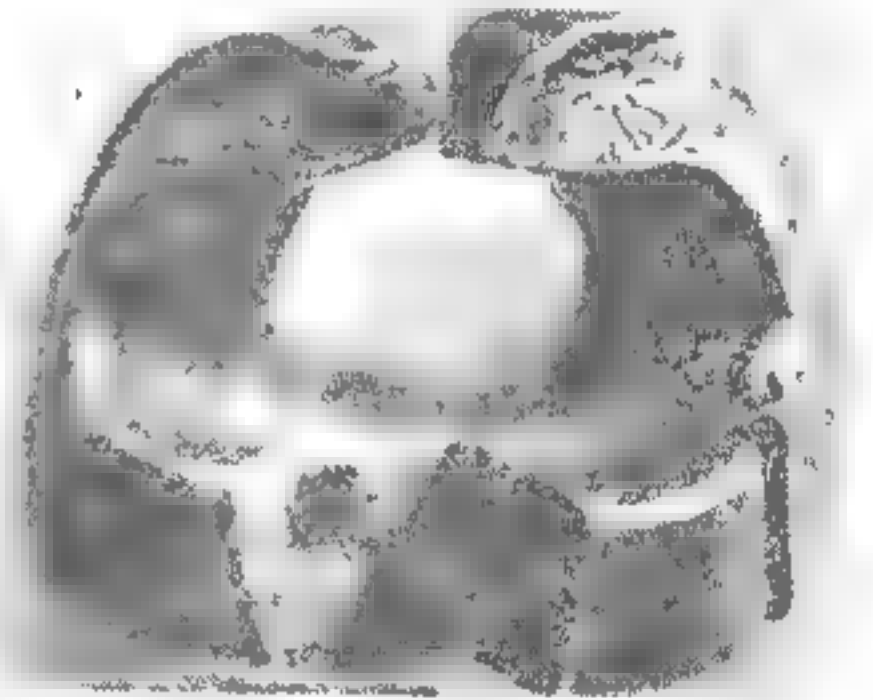




๑๑. เงินรูปชด หรือ พดอันนี้ อาจเป็น
ชุดแรกที่ ขุนอินร่วงไทย ทับทิมทอง ขอมหานอิน
คิดสร้างขึ้น ณ ครั้งนั้น ยังไม่มีลวดลายบอก ซึ่งอาจ
เป็นแบบต้นแรก และอาจเป็นอันละคำถึงในสมัยนั้น อันนี้
นายบุญมี เกลี้ยงหมดจด พบที่ภูบัวนำมาให้ไว้ ณ วันที่
๗ กันยายน ๒๕๒๒ เพราะมีสนิมซ้อนหนา สนิมดำใน
แล้วจึงถึงเนื้อ อาจมีอายุได้ ๕,๒๐๐ กว่าปีมาแล้ว และ
เป็นหลักฐานแน่นอนว่าเป็นเงินชุด อันละคำถึง

๑๒. คำถึง ตรากงล้อ อันละคำถึง เงินธรรมชาติ
ซึ่งประสมตามธรรมชาติน้ำหนัก ๕ บาท เป็นคำถึง

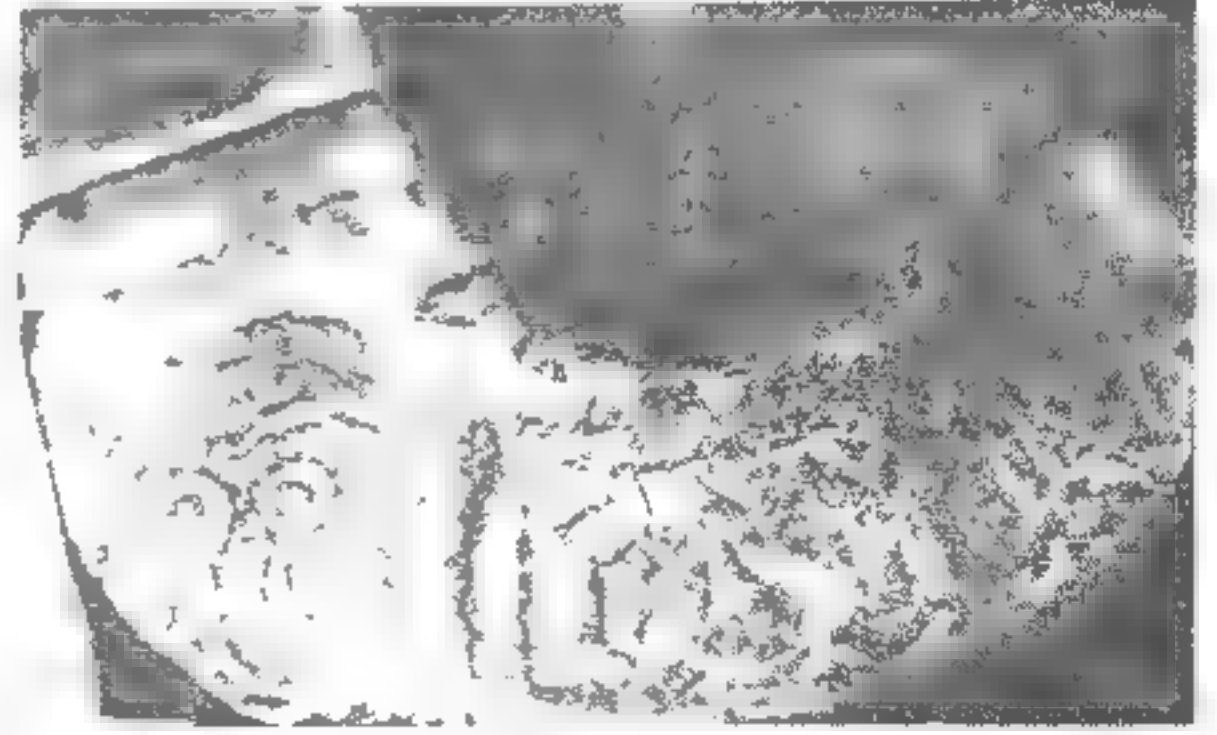
คำถึงรูปกงล้อ น้ำหนัก ๕ บาท รูปกงล้อจะเห็นทั้ง
ตราและแบบสร้างยังมีชื่อขนมกงยีนยันอีก เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามา
จึงเรียกว่าเงินธรรมจักร ที่ข้างขอบมีลายสือว่าคำถึงและไท ไช ถ้าใน
รัชกาลที่ ๔ มีเลขว่า ๒๔๑๑ (คือ พ.ศ. ๒๔๑๑)



เงินคำถึงวางตามอันวงโค้งตัวลายสือจะหงาย
ด้านขวาจะเห็นลายสือว่า ไท

ที่หงายขึ้นเห็นลายสือได้

ด้านซ้ายจะเห็นลายสือว่า ไช



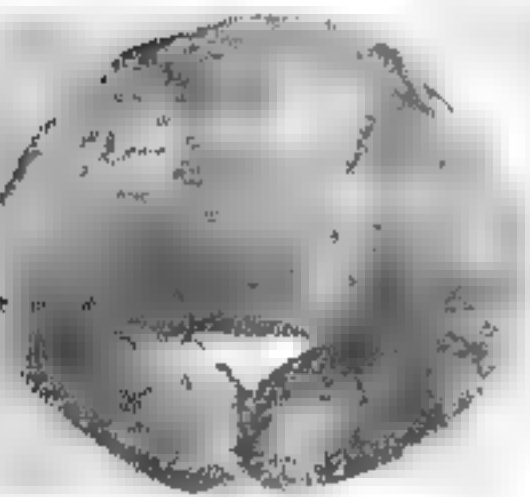
เอางโค้งตั้งขึ้นซึ่งตัว ไท และ ไช จะเอาหัวลง ลายสือแถวหน้าจะปรากฏว่าคำถึง ถ้าสมัยรัชกาลที่ ๔
เป็นตัวเลข (พ.ศ.) ๒๔๑๑ อ่านจะเห็นว่า ำ ที่คำเอาไว้หน้า ี ที่ ลิง ไว้ ถัดไป ล ไ้ล่างและเล็ก ตัว ง เอา
หัวไว้ล่างจึงเป็น ว. (ที่ว่าอ่านตรงจะต้องเป็นคำแล้วไม่ได้ความ)

เงินพริบพลี เพชรบุรี-เงินขดด้วงตราช้างและอื่น ๆ



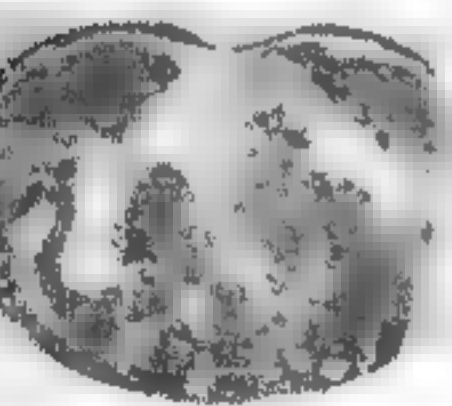
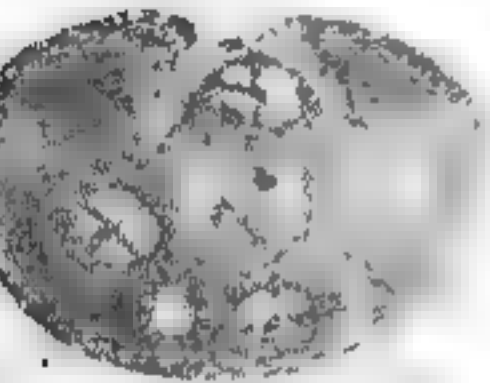
เงินขดด้วงตราช้างและอื่น ๆ เงินเหล่านี้ได้จากที่ดินบ้านท่าช่อง (บริเวณบ้านท่านพระครูพิศิษฐ์อรรถปาถม เมืองพริบพลี) เพชรบุรี

๑๓. เงินขดตราดวงตะวัน มีลายลือว่า พิลลี สุวันภูมิ ช้ายตั้ง ขึ้นเห็นดวงวงกลม ลายในคือรูปคนยืนกางมือทั้งสอง และขาแยกโค้งๆ คือ สูดต่อไปซ้ายคือ ว ค่อไปขวาจะเห็น ัน ชัด กลางนั้น คือ ภูมิ ที่ถ่ายเห็นไม่ชัด คือ เก้นครึ่งเดียว ในเงินเป็นรูปคนยืนห้อยมือ ดูเฉพาะหัวตั้งบนบ่าจะเห็นเป็น ภา ขาลงมานั้นคือ ู รอยขีดแขนขวารูปมือกำจะเห็นเป็น ม ไหล่จะเป็น ิ จึงเข้าใจว่าอันละ ดำรอง (บาท)



๑๔. เงินตราช้างเดี่ยว บนด้านหนึ่งเป็นรูปดวงตะวัน ล่างอีกด้านหนึ่งทำรูปช้างยกวงง น้ำหนักเบากว่าตราช้างคู่ เป็นอันละคำถึงในรูปวงกลมดวงตะวัน ทำรูปกากะบาดไว้เป็นสี่ อาจเป็นเครื่องหมายว่า ๔ บาท เป็นคำถึง

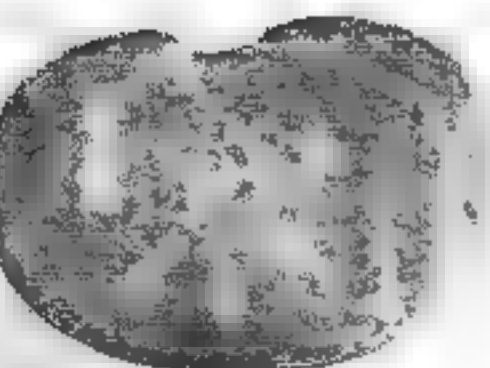
สำหรับช้างยกวงงขึ้นอย่างนี้ ดูจากหน้าและวงงนั้น เฉพาะลายจะเห็นเป็นลายเลข ๔ ได้

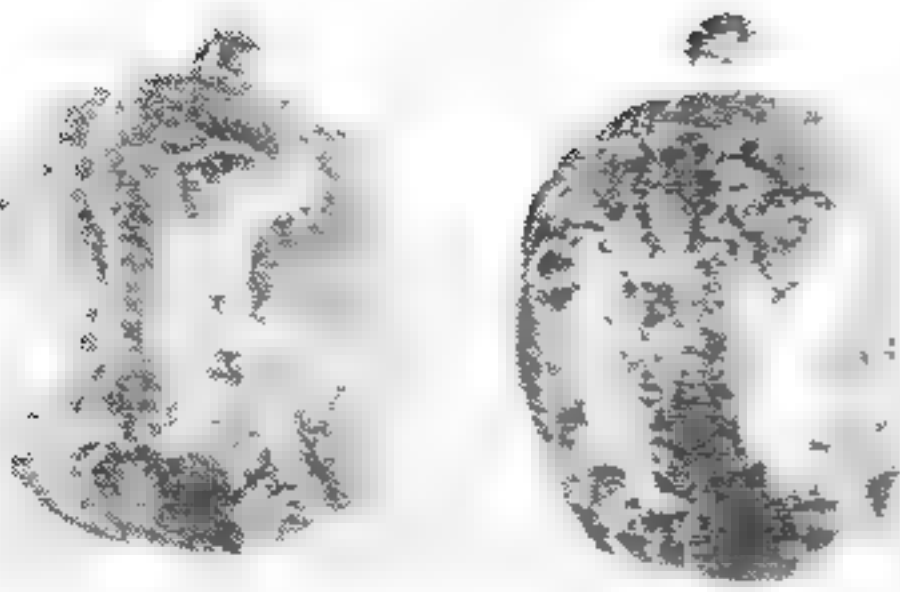


๑๕. ช้าง ตราช้างคู่ เงินอันละช้าง ทำเนียบว่าช้างคู่

เงินขดด้วงนี้ แต่มีรูปช้างจะเป็นช้างคู่หรือไม่และมีน้ำหนักถึง อันละช้างหรือไม่ ไม่ทราบได้ แต่น้ำหนักสมัยก่อนอาจไม่แน่นอน สุดแท้แต่พระร่วงจะกำหนดขึ้น ซึ่งอาจเป็นอันละช้างก็ได้ (ในที่อื่น)

๑๖. เงินตราช้างคู่ (เพชรบุรี) อันละช้างตั้งรูปขดขึ้น จะเห็นช้างยกวงง อีกด้านทำเหมือนกัน เมื่อตั้งอย่างนี้จะเป็นช้างเดินสวนกัน ถ้ากลับมาจะเป็นเดินตามกัน กะน้ำหนักก็ประมาณ ๕ หรือ ๖ บาท ที่ทำเนียบสุวรรณภูมิระบุว่าเงินตราช้างคู่อันละช้าง





เงินตราข้างนี้อันละร้อย ทั้งคู่ถ่ายเพื่อเห็นตา และวางห้อยลงน้ำหนักเท่ากับเงินตราข้างอื่นๆ จึงเข้าใจว่า อันละร้อย และแบบนี้มีห่วงร้อย แสดงว่าเป็นเงินทำขวัญ หรือใช้แต่งตัว ห้อยคอกับมีห่วงนี้ กระทำเพื่อให้ “ร้อย” ซึ่งเป็นชื่อว่า “ร้อย” อยู่แล้ว จึงว่าเป็น อันละร้อย (บาท)

สำหรับน้ำหนัก คือเงินตราข้างนี้อันละร้อย เงินตราข้างนี้อันละหึ่ง เงินข้างเดียวอันละด้าละเงินขดด้วง ตะวันอันละบาทนั้น ถ้าเฉพาะน้ำหนักไม่ต่างกันนัก แต่ระบบมาตรานั้นเป็นไปตามขุนคลัง เมื่อสั่ง ๑ ร้อย ๑ หึ่ง ก็เป็นตามนั้น เหมือนกับเวลานี้ ธนบัตรใบละ ๕ บาท ๑๐ บาท ๑๐๐ บาท ๕๐๐ บาท ดูก็ต่างกันเพียงสี และ ขนาดก็ใหญ่ ยาวกว่ากันไม่เท่าไร แต่พระราชบัญญัติสั่งว่า ๕ บาท ๕๐๐ บาท ก็ยังใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ทั้ง ธนบัตรนั้นก็คือกระดาษพิมพ์สีเท่านั้น ก็ยังใช้เป็นเงินตราเท่าที่ตัวเลขกำหนดไว้ ก็คือใช้กัน

เหตุนี้ ชาวจีนสมัยก่อน มาค้าขายกับชาวต่างประเทศ ได้ทำดาซังมาด้วย เมื่อเอาเงินหรือทอง หรือ สิ่งของใดอื่นขายแลกเปลี่ยนเขา เฉพาะเงินทองนั้น เขาเอาขึ้นดาซังว่าใช้ตลอดไปถึงยุโรปและสหรัฐ กล่าวค่าตาม น้ำหนักเป็นบาทด้าละ ฯลฯ กระทั่งมีสัญญาธนาคารสากล ขึ้นจึงต่างใช้ธนบัตรกำหนดค่าตามที่ตกลงกันได้และใช้ได้ตามนั้น

อินร่วไทย เมืองแมน หา ขอมหาญอิน หล่อ เงิน ทอง^๑ เงินอันตัน สลึง ตำรอง ด้าละ ทอง อันละหึ่ง (และอันละ) ร้อย (๓๕๖/๑)

หาญอินหล่อ เงิน ทอง ตามคำอินร่วไทยทับทิมทอง^๑ อินร่วไทยสั่งเป็นเงิน ทอง วันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือนอ้าย ปีอินเมืองแมน ๒๕๖๖ (๓๕๖/๒)

ทับทิมทองสอนขายซื้อ ทัว สิ่ง ของ ข้าว ผัก ปลา จัว กล้วย ช้าง ม้า ให้คนเมืองแมน ทำได้ในปีอิน ๒๕๖๗ (๓๕๕/๑)

ทับทิมทอง ซื้อของเข้าเมือง จ่ายเงินทั่วแล้ว ให้คนขายแก่คนเมืองไทย หึงชายให้ซื้อขาย (๓๕๕/๒)

อินร่วไทย (ผู้) ฝัวดาบ ปี (อิน) ๒๕๗๕ แทนท้าวอยู่ คลองคอยรอลูกใหญ่ (๔๐๘/๑) ทับทิมทอง คนเอาคลองเมืองแมน ในปีอิน ๒๕๘๑ (๔๐๘/๒)

ร่วอินไทย คลองเมืองแมนเมียซื้อดวงควัน ปีอิน ๒๕๘๘ (๓๕๓/๑) ดวงควันมีลูกซื้อ อินตวันไทย ปีอิน ๒๕๘๘ เดือน ๕ ขึ้น ๕ (ค่ำ) (๓๕๓/๒)

อินตวันไทย คลองเมือง (แมน) ปีอิน ๒๖๒๑ เมียซื้อ ขวัญถิ่นทอง คนกลาง ผุดผ่องผิว ที่ ๓ ขุนหญิงฟ้าเฟื่อง (๔๒๘/๑)

อินตวันไทย ขึ้นปีอิน ๒๖๒๓ ขวัญถิ่นทอง มีเลื่องอินถิ่นทอง เดือน ๕ ขึ้น ๑๐ ค่ำ ปี ๒๖๒๔ ผุดผ่องผิว มี ตัวผ่องงาม ปี ๒๖๒๘ ฟ้าเฟื่องแสง มี ดวันเฟื่องแสง (๔๒๘/๒)

เลื่องอินถิ่นทอง คลองเมืองปีอิน ๒๖๗๘ เมียซื้อฟุ้งเถียงฟ้า ทองผ่องเนื้อเป็นเมียน้อย (๓๕๓/๑) ฟุ้งเถียงฟ้าเมื่อปีอิน ๒๖๘๐ มีลูกผู้ชายให้ซื้อเลื่องถิ่นฟ้า (๓๕๓/๒)

^๑ คงเป็นธรรมเนียมพระร่วง หรือ ที่มีกล่าวไว้ในพงศาวดารว่า อย่างที่อินร่วไทยสั่งเงินทอง เป็นของมีค่าเท่านั้นเท่านั้น ก็เป็นอย่างนี้ เงินทองสมัยนั้นคงไม่มีค่าเพราะไม่รู้ ไม่มีกำหนด เมื่อขุนอินร่วไทยสั่งเป็นกฎหมายออกมาก็เป็นค่าขึ้นตามปาก จึงชื่อพระร่วง

เลื่องถิ่นฟ้า กลองเมืองแมนปีอิน ๒๗๑๕ เมียเลื่องแสงฟ้า ทองงามตาเมียน้อย (๓๔๔/๑) เลื่องถิ่นฟ้า
ปีอิน ๒๗๒๑ เลื่องแสงฟ้ามีชายชื่อ เลื่องฟ้าทอง (๓๔๔/๒)

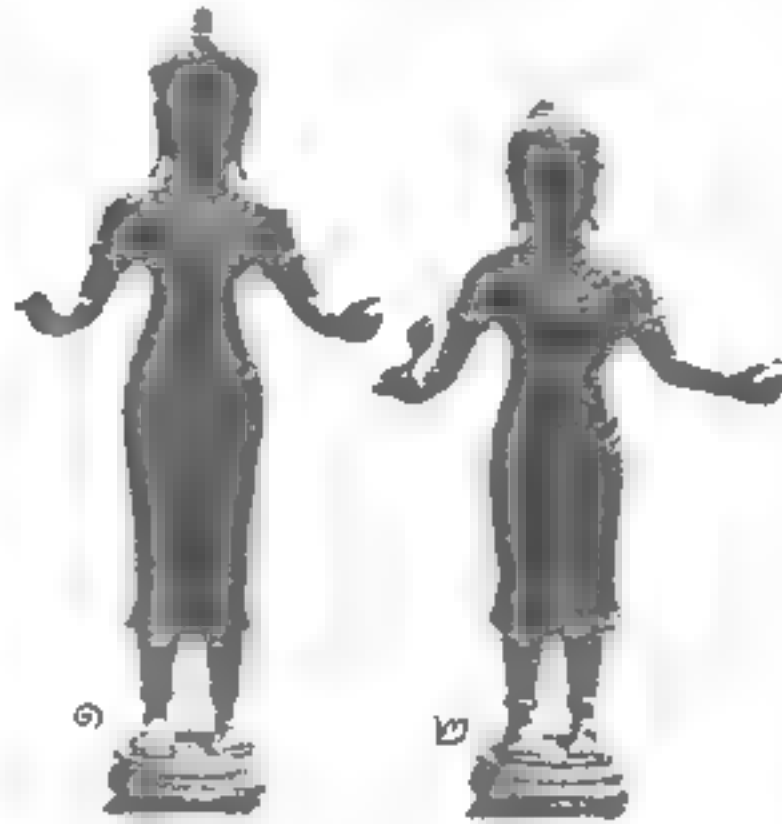
(เลื่องฟ้าทองกลองยังไม่พบ เข้าใจว่าคงไม่ได้ครองอาจายก่อนถิ่นทองผู้น้องก็เป็นได้ อาจเป็นลูกเมียน้อย
คือชื่อถิ่นทอง น่าจะตั้งเอาถิ่นฟ้ากับทองงามตาเคียงกันว่าถิ่นทอง)

ขุนถิ่นทอง เมืองแมน

ดันเห็นคนมีค่ามากกว่าสัตว์เนื้อ จึงออกกฎหมายห้ามกินคน

ปีอิน ๒๗๕๐ ก่อน พ.ศ. ๒๕๕๐ ปี เมื่อ ๕,๑๒๐ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

๑. ขุนถิ่นทอง ผู้ออกกฎหมายห้าม
ฆ่าคนเป็น ๆ กิน ทำมือซ้าย ประคอง
ขึ้นมือขวา “กค” ใน ชื่อกฎหมายเดิม
เห็นเขียนเป็น “กคหมาย” (ถ้าเทือก
เขาด้านวังตะดิง)



๒. ขุนหญิงดอกไม้ทอง ทำงานแม่
บ้าน มือซ้ายถือหอยขอด หรือ หอย
สังข์ มือขวาถือดอกบัว สัญลักษณ์
หรือเครื่องยศขุนหญิง

ขุนถิ่นทอง (เมืองแมน) ผัวนางดอกไม้ทอง ขึ้นครองเมื่อ ปีอิน ๒๗๕๐ เมีย (นาง) ดอกไม้ทอง
นางผู้หาดวงแก้วดา เป็นเมียน้อย (๕๔/๑)

เมื่อนาง (ดอก) ไม้ทองท้อง .เดือน ๓ ปีเมเส้ง (ปี) อิน ๒๗๕๕ ถลอดลูกชื่อ ขุนไทยงามทั่ว ดวงแก้ว
(ดา) มีใน (ปี) จอ ชื่อ แก้วทองเมือง (๕๔/๒)

กฎหมายห้ามกินคน ฆ่าคนกิน ถ่มครองชีวิตคน ขุนถิ่นทองเขียนประกาศไว้แต่ปีอิน
๒๗๗๒ ประกาศใช้ตั้งแต่ปีอิน ๒๗๗๓ ก่อน พ.ศ. ๒๕๖๗ หรือเมื่อ ๕๐๗๕ ปีมาแล้ว นำมาเพียงหน้า
๑ (แผ่นลำดับอ่านที่ ๒๓๖)



- ถิ่น ทอง ผู้ ออก
- คำ ห้าม คน ใน
- เมือง แมน ปี อิน
- ๒ ๗ ๗ ๒ แด่ ปี อิน (แต่ปีไท)
- ๒ ๗ ๗ ๓ ห้าม
- คน กิน คน เปน เปน (ตัวนี้เห็นชัดเจน)

* ถิ่นทอง (เมืองแมน) ผู้ออกคำห้ามคนในเมืองแมน ปีอิน ๒๗๗๒ แต่ปีอิน ๒๗๗๓ ห้ามคนกินคนเป็น เป็น (๒๓๖/๑)

ถิ่นทอง ว่ามันพูดไม่ฟัง มันฆ่าคนกิน ให้ฆ่ากิน ทนให้ฆ่ามันให้ตัวตายตามตามกัน (๒๓๖/๒)

กฎหมายถิ่นทอง ผู้ขึ้นกินคน หรือแก่งคนตาย (๓๕๖/๑)

ทนว่ามันผู้ผิด มันฆ่า ให้ฆ่าตนมันให้ตาย สมคิด (๓๕๖/๒)

ไถยงามทั่ว เมืองแมนเมื่อคลองเมือง ปีอิน ๒๗๕๗ ปีได้เมีย ๒๘๐๑ (ชื่อ) ช่งเมตคน เข้าปี ๒๘๐๖ ได้นางงามผิวผ่อง เป็นเมียน้อย (๒๒๔/๑)

ไถยงามทั่ว เมืองแมน เมื่อช่งงานตน มีลูกชายปี ๒๘๐๘ ให้ชื่อไทยเลื่องตนพระยาเมืองแมน (๒๒๔/๒)

ไทยเลื่องตน กลองปี (อิน) ๒๘๕๕ เมียใหญ่ (ชื่อ) นางสีเนื้อผ่อง เมียน้อย (ชื่อ) น้ำใจงาม (๒๔๕/๑)

เมื่อปีอิน ๒๘๕๖ นางสีเนื้อผ่อง มี (ลูก) ชายชื่อ ไทยทองทั่วตน (๒๔๕/๒)

(ไทยทองทั่วตน กลองยังไม่พบ พบลูกกล่าวชื่อไว้ในแผ่นดินต่อไป อาจกลองปี ๒๕๑๐-๒๕๓๘ มีลูกชื่อ ไทยกรุงทอง)

ไทยกรุงทอง ลูกขุนไทยทองทั่ว เมื่อนั่งเมืองแมน เดือน ๕ ขึ้น ๒ (ค่ำ) ปีอิน ๒๕๗๘ เอาแม่ นางพวงพุ่มทอง (เป็น) เมียใหญ่ นางฟองแก้ว (๑๒๐/๑)

เป็นเมียน้อย นางพวงพุ่มทอง มีลูกชาย ขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๕ ปี ๒๕๘๘ (ชื่อ) ไกรไทยทอง ฟองแก้วตลอดชาย วันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๕ (ปีอิน ๒๕๘๘) ชื่อแก้วไถยน้อย (๑๒๐/๒)

๒ x x x x

เลื่องขลุ้มทอง กลองเมืองปี ๓๒๓๒ เมียผ่องก่องแก้ว เมียน้อยชื่อทองก้อนงาม (๓๖๗/๑)

เลื่องขลุ้มทอง ปีอิน ๓๒๓๔ ผ่องก่องแก้วมีเลื่องแก้วฟ้า ทองก้อนงาม (มี) ทองถนอมงาม (๓๖๗/๒)

๓ x x x x

เลื่องหนไทย พ่อตาย กลองค่อ (เมียชื่อ) ผิวทองทา (เมียน้อยชื่อ) กุ่มขวัญใจ ปีอินขึ้น ๓๓๓๓ ขึ้นใหม่ ๓๓๓๕ ผิวทองทา (๓๗๕/๑)

มีชายชื่อ เลื่องหาญกรุง วันอาจ เดือน ๘ ขึ้น ๑๔ ค่ำ กุ่มขวัญใจ มีหญิงตาย มี (หญิง) อีกชื่อ ขวัญคำจึง ขึ้น ๘ (ค่ำ) เดือน ๕ ปีอิน (๓๓๓๘) (๓๗๕/๒)

เลื่องหาญกรุง^๔ กลองเมืองแมน ปีอิน ๓๓๗๒ เมียชื่อสีเมืองฟ้า เมียน้อยชื่อ ปันพลิบพลอย (๓๑๕/๒)

สีเมืองฟ้า ตลอดเลื่องหาญสิน ปีอิน ขึ้น ๓๓๗๓ ขึ้น ๑๓ ค่ำเดือน ๘ (๓๑๐/๒)

* กฎหมายฉบับนี้จะเป็นกฎหมายห้ามกินคนฉบับแรกของไทย หรืออาจเป็นฉบับเดียวของโลก เพราะที่อื่นไม่เคยได้ยินว่า “มี” และก่อน พ.ศ. ๒๔๗๘ ปี หรือประมาณ ๕,๐๘๘ ปี มาแล้ว ที่คงทนมาได้นั้นไม่ใช่ของแปลก เพราะที่อียิปต์ยังคงอยู่ได้

๒ ขาดไป ๑๔๔ ปี และยังไม่พบแผ่นที่ไกรไทยทองครอง ฯ

๓ ยังไม่พบปีที่เลื่องแก้วฟ้าครอง จึงขาดไป ๕๕ ปี

๔ บางทีเขียนว่าเลื่องหาญตรง ที่ใช้กรุงให้เหมือนกัน

กฏไทยไหว-น้อม

เลื่องหาญกรุง เมืองแมน ปี่อิน ๓๓๗๓ ชาติ ต้น (ปี) ๓๓๗๕ (ออกกฏไทยว่า) คนไทยทุกคน (๓๐๘/๑)

ควน ไหว น้อม ขุน บา ขอม เหมือน พ่อ แม่ ควนไห้ ดอกไม้ ขวัญข้าว ผ้า ทอง เงิน (๓๐๘/๒)

เลื่องหาญไทย กลองบ้านเมือง ปี่อิน ๓๔๓๐ พี่เลื่องหาญสิน (๓๒๘/๑) คายมีมีลูกชาย ภูผ์น้องต่อพี่ เมียชื่อฝนน้ำทอง มีเลื่องหาญทอง ปี่อิน ๓๕๓๕ (๓๒๘/๒)

เลื่องหาญทอง กลองเมืองแมน เมื่อปี่อิน ขึ้น ๓๔๕๖ เมียใหญ่ ทองประกาย เมียรองชื่อทองทาบเนื้อ (๓๓๔/๑)

เลื่องหาญทอง เมื่อปี่อิน ๓๔๕๘ ทองประกายมีชายชื่อ เลื่องประกายฟ้า เดือน ๘ ขึ้น ๕ (คำ) (๓๓๔/๒)

* x x x x x

เลื่องทองคำ กลองเมืองปี่อิน ๓๕๑๑ เมีย (ชื่อ) ส่องแสงทอง เมียน้อยไม่มี (๓๕๕/๑) เลื่องทองคำ เมื่อเข้าปี่อิน ๓๕๑๕ ส่องแสงทองมีลูกชื่อ เลื่องฟ้าทอง เดือน ๘ ขึ้น ๔ (คำ) (๓๕๕/๒)

เลื่องฟ้าทอง กลองเมืองแมน ปี่อิน ๓๕๕๕ เมียชื่อโฉมฉายไทย (๔๑๒/๑)
เมียน้อยชื่อ ฟ้าฉายช่อ เข้าปี่อิน ๓๕๕๖ โฉมฉายไทยมีลูก เดือน ๘ ขึ้น ๖ (คำ) ชื่อ เลื่องยอดไทย (๔๑๒/๒)

๒ x x x x x

ไทยเมืองฟ้า ปี่อิน ๓๗๔๕ กลองเมืองแมน เมียใหญ่ชื่อนางหอมทอง เมียน้อยชื่อ ผิวผ่องงาม (๒๘๕/๑)

ไทยเมืองฟ้า ปี่อิน ๓๗๔๗ เดือน ๔ ขึ้น ๒ คำ หอมทองมีลูกชายชื่อ ไทยหาญฟ้า (๒๘๕/๒)
ไทยหาญฟ้า กลองเมืองแมนปี่อิน ๓๗๘๕ เมียนางขวัญมาเมียง (๒๕๐/๑) นางขวัญมาเมียง ออกลูกคนชายปี ๓๗๘๘ เดือนสี่ ขึ้น ๑๔ คำ ชื่อไทยขวัญฟ้า (๒๕๐/๑)

๓ x x x x x

อินฟ้าทอง ขึ้นกลองเมืองแมน ปี่อิน ๓๘๓๐ นางเมียชื่อ พวงพลิบพรี เมียน้อย ทองผกาย (๓๔๖/๑)

อินฟ้าทอง ปี่อิน ๓๘๓๕ พวงพลิบพรี มีลูกชื่อ อินพุมทอง ปี ๓๘๓๗ ทองผกาย กลอดลูกชายชื่อ อิน-ผกายทอง (๓๔๖/๒)

อินพุมทอง กลองเมืองแมน ปี่อิน ๓๘๖๗ เมียชื่อ ชื่นดวงใจ เมียน้อยชื่อ ขวัญข้าวใหม่ (๓๖๖/๑)
อินพุมทอง ลูกปี่อิน ๓๘๖๘ ชื่นดวงใจ มี อินเมืองทอง ขวัญข้าวใหม่ มี ขวัญทองงาม (๓๖๖/๒)

■ x x x x x

* ยังขาดไป ๕๕ ปี แผ่นเลื่องประกายฟ้าครองและมีลูกยังไม่เจอ

๒ ยังขาด ๑๘๕ ปี แผ่นที่เลื่องยอดไทยครองยังไม่พบ

๓ ยังขาด ๔๕ ปี แผ่นที่ไทยขวัญฟ้าครองยังไม่พบ

๔ ยังขาด ๑๑๘ ปี แผ่นที่อินเมืองทองครองยังไม่พบ

อินเลื่องลาย กลองเมืองแมน ปีอิน ๓๕๘๗ เมียใหญ่ชื่อ ขวัญเลื่องงาม ที่ ๒ เมียน้อยชื่อทองลีงาม

(๓๕๕/๑)

เมื่อปีอินนั้น ๓๕๘๑ ขวัญเลื่องงามมีเลื่องลายงาม เดือน ๕ ขึ้น ๓ ค่ำ (๓๕๕/๒)

เลื่องลายงาม กลองเมืองแมนปีอิน ๔๐๑๔ เมีย (ใหญ่) ชื่อ ทองรุ่งเลื่อง เมีย (น้อย) (๓๕๗/๑)
(ชื่อ) เดือนแจ่มฟ้า ปีอิน ๔๐๑๕ ทองรุ่งเลื่อง มีเลื่องรุ่งฟ้า เดือนแจ่มฟ้า มีหญิงเดือนค้างฟ้า

(๓๕๗/๒)

เลื่องรุ่งฟ้า กลองเมืองแมนปีอิน ๔๐๔๕ เมียชื่อ เลื่องขวัญทอง เมียน้อย ชื่อ อินขวัญใจ

(๓๕๘/๑)

อินขวัญใจ มีหญิงปีอิน ๔๐๔๖ เลื่องขวัญทองมีชายชื่อ เลื่องลายไทย ปีอิน ๔๐๔๘ เดือน ๕ ขึ้น ๗

(ค่ำ) (๓๕๘/๒)

เลื่องลายไทย กรองปีอิน ๔๐๖๑ เมียชื่อ รวยรุ่งแสง เมียน้อยชื่อ สมงามฟ้า ปีอิน ๔๐๖๓ รวยรุ่งแสง

มีเลื่องตุลาข สมงามฟ้า มีหญิงชื่อ ชื่นสมใจ

เลื่องตุลาข กลองเมืองแมนปีอิน ๔๐๘๖ เมีย (ชื่อ) สมขวัญทอง (เมีย) น้อย (๔๓๑/๑)

(ชื่อ) ยอดยาใจ ปีอิน ๔๐๘๔ เมียลายขวัญทอง มีเลื่องถ่อถั่ว เดือน ๕ ขึ้น ๒ ค่ำ (๔๓๑/๒)

เลื่องถ่อถั่ว กลองเมืองแมน ปีอิน ๔๑๑๗ เมีย (ชื่อ) เลื่องลายแสง เมียน้อย ชื่อ งามทองหล่อ

(๔๐๕/๑)

ปีอิน ๔๑๑๘ เลื่องลายแสง มีเลื่องลาย งามทองหล่อ มีปีอิน ๔๑๒๐ หญิงชื่อ เลื่องทองงาม (๔๐๕/๒)

เมืองทอง ไทยลวะ

ขุนโลลาย และขุนหญิงโหม่มาดี สร้างคุ้มทอง และตั้งชื่อ “เมืองทอง” “ปีโล ๑”
ในปีอินเต็ม ๔๑๕๐ ปี ก่อน พ.ศ. ๑๑๕๐ เมื่อ ๓๗๒๐ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)



๑. ขุนหญิงโหม่มาดี มือขวาดือคอกบัวบาน มือซ้ายถือ
ลูกโดนดใหญ่ (ตาลสุก) สัญลักษณ์คอกโดนด

๒. ขุนโลลาย มือขวาดือสัว มือซ้ายถือป้านลมหัวตาง
สัญลักษณ์สร้างเรือนเมืองทอง

๓. ขุนหญิงแห้วญมา มือขวาดือคราดอก มือซ้ายถือ
ลูกโดนดเล็ก (ตาลแกง) สัญลักษณ์คอกโดนด (ทั้ง ๓ นี้ ถ้าถืออก
เขาสูง ค้านวังสะคิง)

จ้าวพ่อ จ้าวแม่ ผู้สร้างเมืองทองนี้ มีนิยายพื้นเมืองถึงกับมี
นักกวีเขียนเรื่อง แต่เปลี่ยนและหวานชื่อ จึงลงเรื่องนิยายไม่ได้
“แห้วญมา” มีเพลงประจำ เมื่อมาพบจารึกแล้วจึงรู้เรื่องได้
พร้อมกับได้รูปเคารพนี้มาด้วย ได้เป็นหลักฐาน เรื่องจริงมีโอกาส
เปิดเผยขึ้นมาแล้ว ท่านคนไทยได้กระทำไว้ เป็นเกียรติกรรมอัน
ยิ่งใหญ่แล้ว

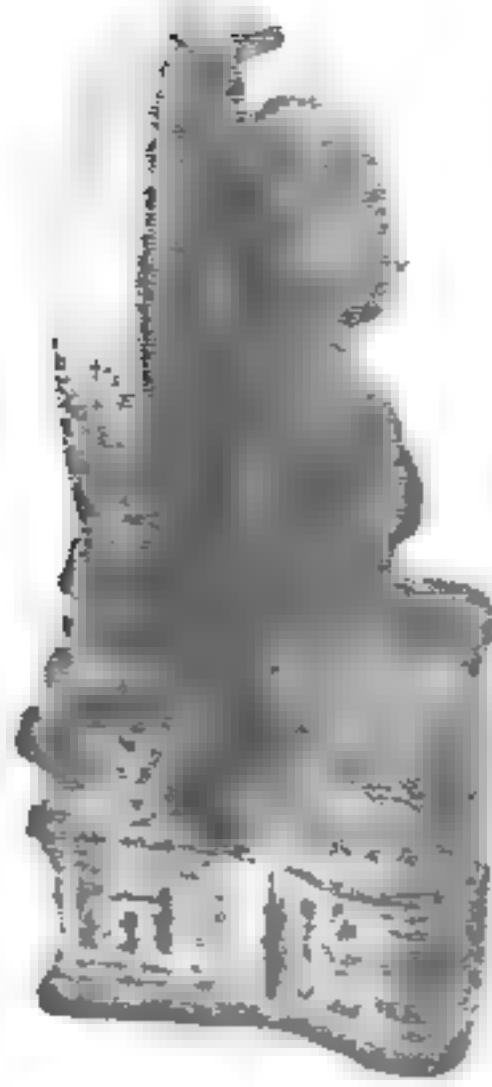
จ้าวพ่อหลักหิน อำเภอวัดเพลง ราชบุรี ปลัดเดช เพ็ญกิตติ
ถ่ายวันที่ ๒๐ เมษายน ๑๖ บันทึกส่งมาว่า “เดิมอยู่ที่บ้านสระ
บางควาย” โคกประคัมอิฐ นายพ่อน มณีวิหค ปลัดกิ่งได้นำมา
ไว้ที่อำเภอวัดเพลง ประมาณ พ.ศ. ๒๔๖๐ เป็นหลักเมือง-เมือง
ทองเดิม และได้ถูกทำลาย เมื่อ ๒๕๐๑ จะเห็นเป็น ๒ ท่อน
และมีเครื่องสักการบูชาขนาดนั้น ขึ้นันว่า มีผู้เคารพนับถือมาก
จึงแน่ใจว่าขุนโลลาย ขุนหญิงโหม่มาดี และ ขุนหญิงแห้วญมา
คงอยู่ ถ้ามีใครเชิญได้ ก็ลองดู บอกกล่าวแล้ว จะไม่มีอันตราย
ใด ๆ-ร.ก.

จ้าวพ่อขุนโลลาย จ้าวแม่ขุนหญิงโหม่มาดี ทั้งคู่เมื่อเป็นคน ได้ทำเรือนอยู่ จึงเป็นการสร้างระบบบ้านวงบูชาผีเรือน จึง
เป็นต้นผืนนั้น เท่าที่ได้เห็นก็มีพิธีแต่งตัวนุ่งผ้าเสาคอก เสาคอก จัดเครื่องบูชา บ้างวง ประแป้ง เจิม ในโบราณเห็นมีพิธี ทำขวัญเสาคอก เบิกใบสี
เวียนเทียน เมื่อได้ฤกษ์จะมีเครื่องสายพร้อมได้ บรรเลง มีผู้ให้ ๓ ลา รับพร้อมกันยกเสาคอก ตรึงแน่นแล้วก็ยกเสาคอก เครื่องสายบรรเลงเท่า
กับอบน้อมขุนโลลาย คือร้องบรรเลง พิธีให้เท่ากับประสิทธิ์อาภรณ์แม่โหม่มาดี ทั้งสองจึงเป็นต้นพิธีและต้นผีเรือนไทยตลอดมา สำหรับแห้ว
ญมา ชื่อบอกอยู่แล้วว่า ‘แห้ว’ จึงขึ้นชื่อเป็นต้นขบวนแห้วและมีให้กับมีเพลง เช่น เพลงกราว...เป็นต้น



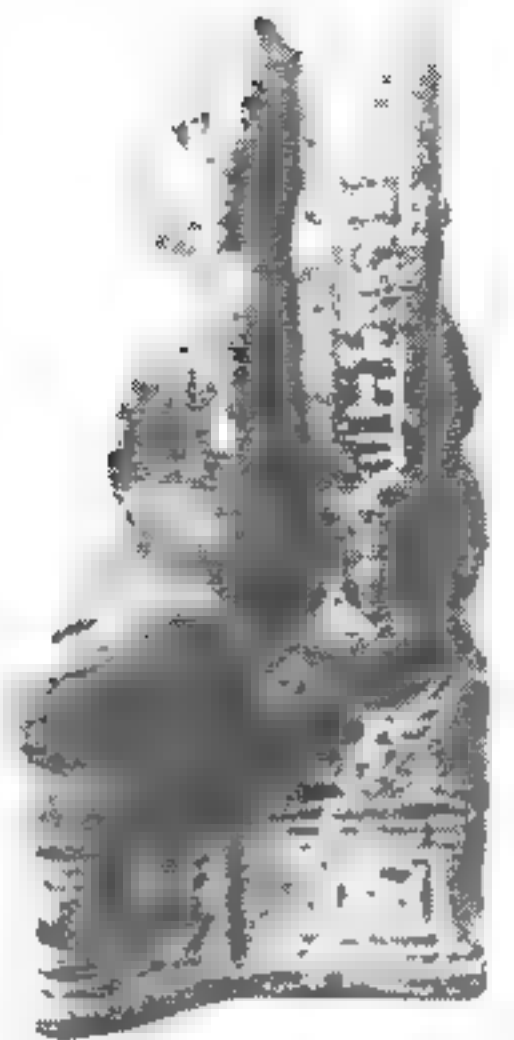
พระพุทธรูปอุทิศให้มาดี

พระพุทธรูป-มันหาญขอมได้ สร้างอุทิศให้พระนางโหมาคี ซึ่งพระเจ้าคือนเด่นฟ้าอริราชเจ้าทรงให้สร้าง คือได้ใช้สิ่งของผู้หญิงเป็นลักษณะเท่าที่เห็น ได้สร้างพระศกเม็ค พระหัตถ์ขวาได้ถวายเครื่องยศเฉพาะ คือ ดอกบัวแย้มบาน พระหัตถ์ซ้ายทรงลูกโดนดลูก ทั้ง ๒ นี้เป็นเครื่องยศเฉพาะพระนาง จึงทราบได้



พระพุทธรูปมีรูปโหมาคี

พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์ นั้นฐานด้านขวาและช่วงขวาสุดจะเห็นรูปหญิงหน้าอกใหญ่ นั่งพับเพียบมือขวาถือคบไฟชูขึ้น ช่วงซ้ายสุดมีลายสือเทวนาครีว่า โห่ ลายสือเทวนาครีไม่มีไม้เอก จึงรู้ว่าขอมได้สร้างรูปแม่โหมาคี ให้ปรากฏด้วยจึงขึ้นชื่อได้ว่า พระร่วง พระนางคันไทย



พระพุทธรูปมีรูปขุนโลลาย

พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์ ๓ ฐานด้านซ้ายจะเห็นมีรูปสลักนั่งชันเข่า ทำโอ้โง่ง มือซ้ายถือคบไฟชูขึ้น ๓ ช่วงขวาสุด มีลายสือเทวนาครีว่า โท จึงรู้ว่ามนขอมพิษณุสร้างรูปขุนโลลายให้ปรากฏด้วย

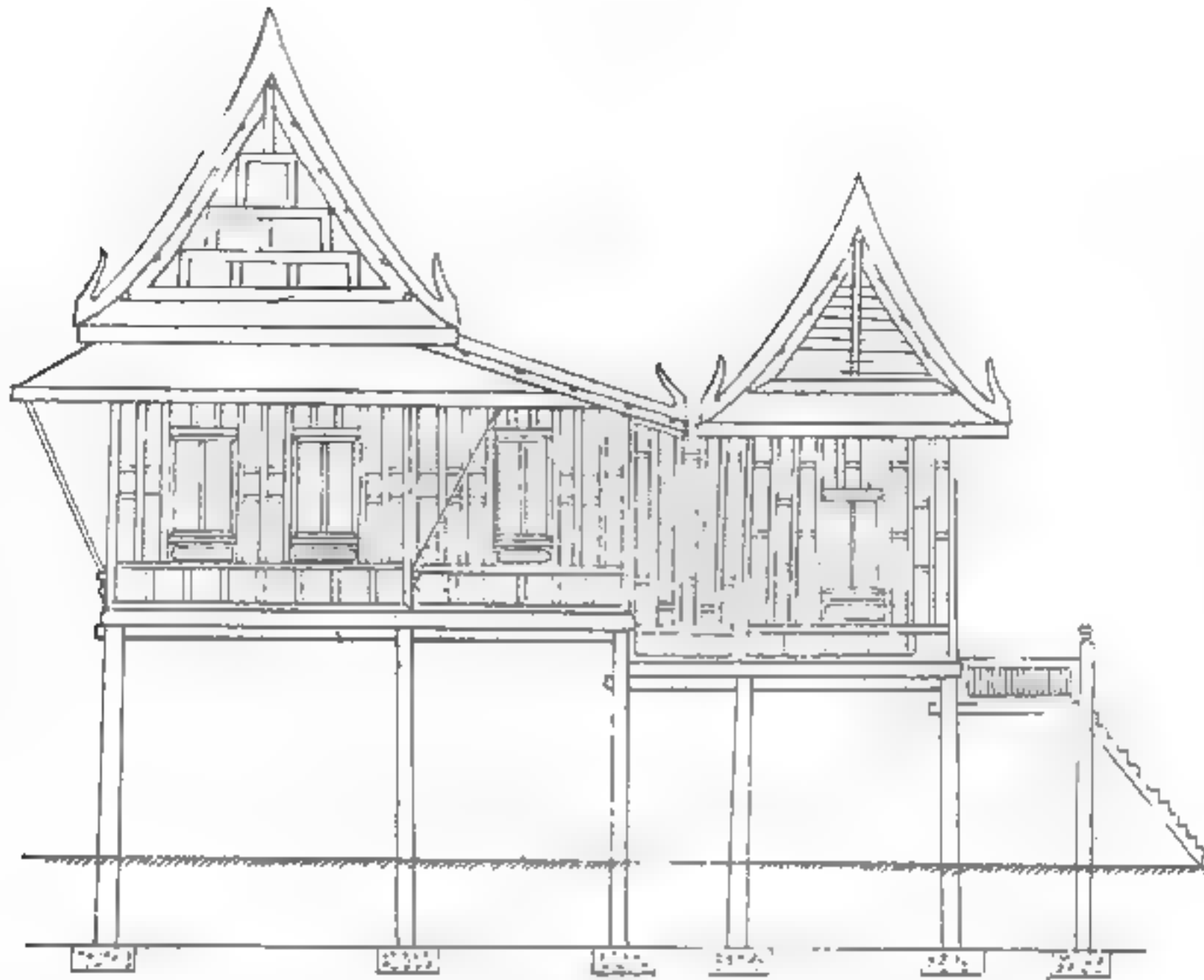
“โลลาย ผัวโหมาคี เมืองแมน โหมาคีเมืองนองทอง” นางอยู่เดียวคลองเมืองเหนือ ขุนโลเข้านางเมืองให้ขุนเสมียนสื่อถึง ขุนไทยน้องไม่ยอมให้พี่สาวด้ว พี่ลอบสื่อมาถึงขุนโลผู้รัก เสมียนถึง ขุนโลให้ขุนคนองเป็นกองหน้าจุมเมืองนองทอง ขุนไทยคนองยอมแพ้ ให้โหมาคีไปหาขุนโลลายห้ามคนองขุนใหญ่ (ผู้) ให้เผาเมืองทั้งขุนไทย เมื่อขุนโลห้ามขุนคนองเผาเมืองผู้คนแล้ว ขุนโลนำโหมาคีสู่เมือง สร้างเมืองใหม่ ตั้งชื่อเมืองทองไทยลว่าเมื่อโหมาคีมีลูก ตั้งชื่อขุนไทยลว่า ตั้งตัวสือไทยลว่า ตั้งปีโลชาวด ๑ (เมื่อปีอินเต็ม ๔๑๕๐) (๒๒/๒)

โลลาย ชอบขุนหญิงคลอง (เมือง) นองทอง น้องขุน (ไทย) คนอง ไม่ยอมยอมท้าน ขุนคนองทลายคุกหน้า (๔๑๘/๑) ไทยคนองออกสู้แล้ว ขุนคนอง (จับ) ได้ตัว ให้เผาเมืองคน โหมาคีเข้าหาขุนโลลายแล้วห้ามยอมตน (เปนเมีย) เดือน ๕ ปีอิน ๔๑๔๘ (๔๑๘/๒)

* แผ่นขุนโลลายครองแท้ ๆ พบแล้วจะมีต่อไป พบที่ไทยสรวงฟ้าเขียนเรื่องให้เพลงล่องงานฉลองลูก ปี พ.ศ. ๓๓๔ ที่ไม่ได้ใส่ลำดับแผ่น เพราะจะไปพบเป็นหน้า ๒ ข้างหน้า และความละเอียดดี จึงใส่ทั่วความเป็นเรื่อง ๆ

* นองทอง ต่อไป จะมีชื่อว่า กาญจนบุรี คือเมืองเดิมทอง หรือเดิมทอง ๆ

เรือนไทย



เรือนชนิดนี้ ไซ้ไม้จริงทำอย่างนี้ เรียกเรือนฝากระดาน-ฝาปะกน ถ้าปรุกลวดลายได้ขอบผ่านบน และ บนกรอบวงกบ เรียกเรือนฝาเพ็ญ ถ้าไซ้ไม้จริงทุกลูกตั้งสลับกัน เรียกเรือนฝาสาบบัว ถ้าไซ้ไม้จริงทำลูกตั้ง และ สะกด-ไซ้ใบสาธุ หรือ ใบลานกรูเรียก เรือนเครื่องลับ ถ้าไซ้ไม้ไผ่เป็นขอบ และเป็นลูกตั้ง ส่วนวงกบ และบานทั้งหน้าต่าง และประตู ไซ้ไม้จริง ถ้าไซ้ไม้ไผ่ หรือไม้รวกผ่าซีกเหลาเป็น อันขัด เรียกเรือนฝาขัดตะ ถ้าไซ้ไม้ไผ่ทั้งหลัง เฉพาะเสาไซ้ไม้จริง ไซ้จากมุง และ กรูเป็นฝา เรียกเรือนเครื่องผูก

ได้เห็นแบบผา ซึ่งช่างเพชรบุรีทำไว้ในวัดใหญ่สุวรรณาราม มีแบบฝาที่เรียกว่า ฝาเพ็ญลูกฟัก ฝาสำหรับ ฝาสาบ-บัวดินนาน

และแบบแปลนเรือนนี้ได้จากศิลปไทย ซึ่งอาจารย์เลิศ พ่วงพระเดช ช่างเอกอุดม เพชรบุรี กระทำแบบ และ สักส่วนไว้ ซึ่งเป็นแบบที่ขุนโลทย และ ขอมทองทรงร่วมกันสร้างแบบขึ้น จะเห็นรูปแบบหัวเสา คือ ช่อฟ้า คู่ปั้นลม มียอดแหลมเป็นรัดเกล้า นิยอหด ใหญ่เป็นอินทนิล จึงเป็นรูปแบบหัวเสาคลุมหลังคาขึ้นไปถึงยอดอกไก่ สมัยนี้เรียกว่า เทพารักษ์ จึงเรียกกันสั้น ๆ ว่า “คุ้ม” ได้เห็นมีไปถึง นิวซีแลนด์ ซึ่งชนชาวโมรีได้ทำเรือนสาบไว้ในสวนสุสาน มีรูปเทพารักษ์ทั้งยอดอกไก่ และ ชายคา และในหลวงได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรแล้ว

พ่อขุนโลลาย แม่นางโหม่มาดี แห่งวิญมา ขอมทองสรวง
ท่านต้นไทยได้ทำเป็นคบบดดอกตกทอดไว้
ระบบ โห้ แห่ บำบวง บวงสรวง ปลุกเรณู สร้างบ้านเมือง แบบไทย



เรือนเมืองทอง (แบบตึก)

เป็นบ้านเรือนกลุ่ม ๕ หลัง ๗ หลัง หรือ ๘ หลัง ทั้งหกตาราง

สำหรับเรือนหมู่นี้มีมาก เฉพาะหอหน้าก็มีถึง ๓ มุข ข้างทั้ง ๒ อีก และหลังอีก คงมีอีกมากหลัง

เรือนไทยโบราณที่สร้างเป็นกลุ่ม ๕ เหลี่ยม บางที่เป็นกลุ่ม ๖ เหลี่ยม และ บางทีก็กลม ส่วนมากเป็นตึก ทั้งนี้ เมื่อ
ขุนโลลายออกแบบสร้างขึ้น บันทึกไว้ว่า ๕ หลัง เรียกว่าเรือนเมืองไทย ฉะนั้นเรือน-ชนิดจ้าวเรือน คือ เรือนหลวง เรือนจวน ใช้ศัพท์ชื่อว่า
ราชกกุธภัณฑ์ สมัยก่อน-ครั้งสร้างอยู่แล้ว ได้ตาบไปก็ถวญวัด หรือ ทำเป็นวัด มีหอกลางเป็นหอฉัน หรือ เป็นหอสวดมนต์ก็ได้-พอดี
สำหรับเรือนกลุ่มนี้ อาจสร้างตามแบบเป็นหลังสุดในกาลนี้ ปรากฏ ณ วัดกลางบางแก้ว จังหวัดสมุทรสาคร ขออนุญาตขึ้นบันบ้านเรือน
เมืองทองแบบไทย

ระบบแบบไทยนี้ ซึ่งสืบเนื่องมาจากพ่อขุนโลลาย แม่นางโหม่มาดี กับ แม่นางแห่งวิญมา-นั้น พิธีกร-บุญรอด
พงษ์ธานี หรือ ชื่อรู้จักแบบไทยว่า หมอบุญรอด หรือ อาจารย์บุญรอด ได้เรียนมาจากต้นโดยเฉพาะ คือ พ่อแม่ปู่ย่าตายายสูงป้าน้ำอา
ได้สอนไว้ เวลานี้ยังกระทำได้อยู่ ได้ขอร้องให้จัด และ ถ่ายรูป พร้อมกับ-บันทึกเล่าเรื่องประเพณี หรือ ระบบแบบไทยมาให้เพื่อจะได้
บันทึกไว้ให้คงอยู่ ก็ได้กระทำส่งมาให้ ทั้งเล่มขอระบบแบบ ประเพณีมาให้ด้วย

หัวสาธ=หรือธรรมเนียมสร้าง บ้านยอดแหลม

ขุนโลลาย แม่นางโหม่มาดี สร้างเมืองทอง (ที่) ดินดอนโตนด^๑ มีเรือนใหญ่ติด ๕ (หลัง) (๘๘/๑)

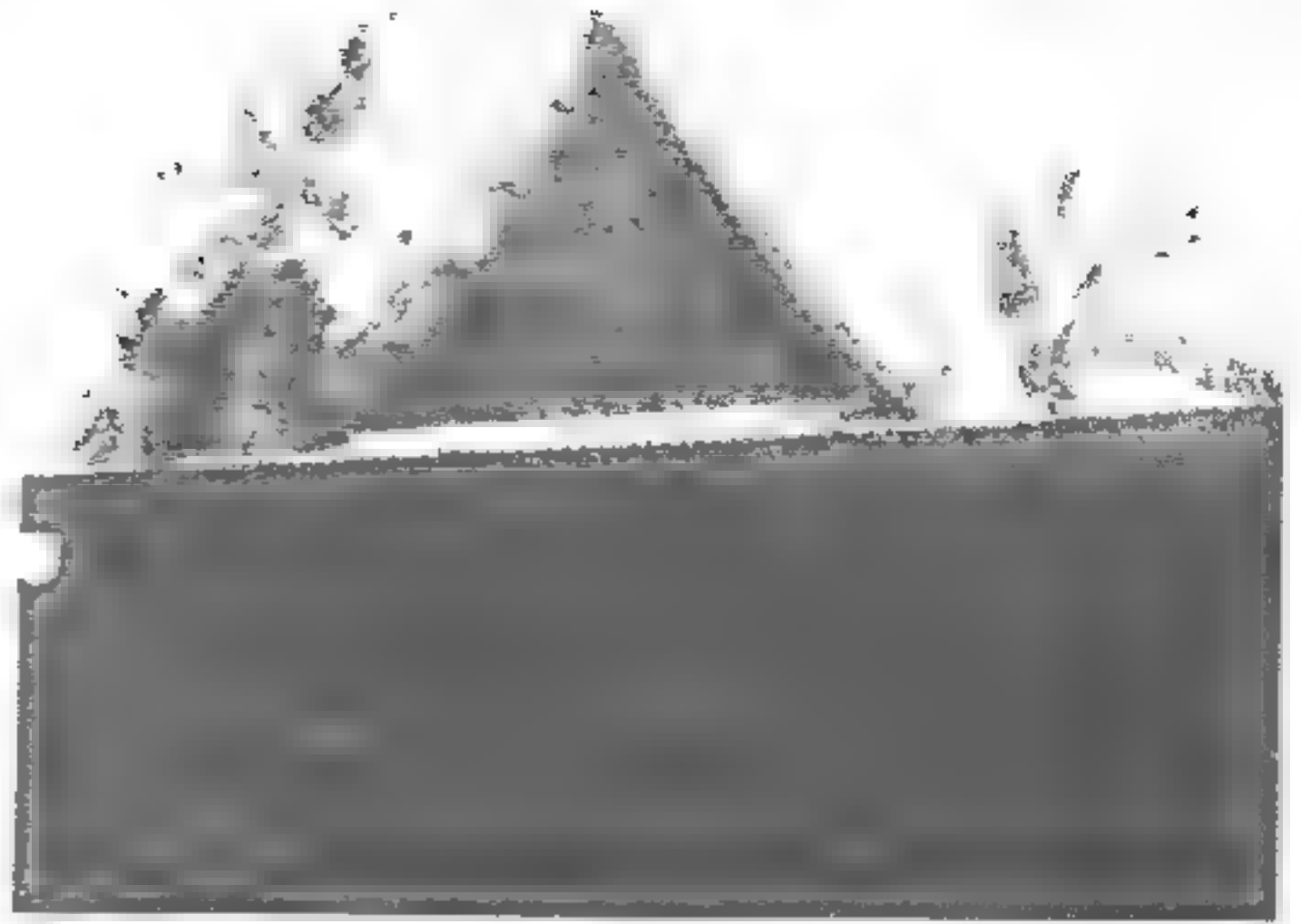
ปู่สวาง ยู่นางสาธ มีคำ (สั่ง) ขุนทวดแผนสร้างต้นเมื่อก่อนปีอิน (๘๘/๒)

โลลาย เอา โหม่มาดีทำเมีย ปีอิน ๔๑๔๘ แล้วสร้างเมืองใหม่ เรือนใหญ่ห้าหลัง ฝาทางทอง ผสมยางรัก
(๔๑๗ /๑) ขอมทองสวงหาไม้ (สัก) ทำช่อยอดหัวสาธ บำ ยอด คงคุ้มหัวนาน ห้าหลังเรือนใหญ่ทาทอง ยอด
บันลม (๔๑๗/๒)

^๑ ดอนโตนด เวลาเรียกรู้ บ้านดอน บ้านหัวดอน ยังมีคำว่า “หัว” คือ บ้านต้น หรือ เรือนต้น ดอนนั้น ยังเป็นขุน
ก็คือ หัวหน้าหมู่ ยังไม่มีการเรียกว่า “วัง” หรืออาจเรียกก็ได้ และคงไม่คุ้นดีเท่ากับ “บ้าน” “เรือน”

เรือนไทย

พร้อมปีกนกซึ่งมีฝาอย่างนี้ เรียกว่า “เฉลียง” กับมี “ระเบียง” อยู่หน้า ข้างหลังนั้นเป็นทอเก็บของ หรือยังวางใช้เป็นคอกบัง ทอหูกบัง ก็มี



ระบบแบบไทยต้น ในตำราปลูกเรือน (ชื่อยังเป็นไทยแท้) มีให้ดูที่ ทิศปลูกต้นไม้ แม้เสาก็มีกำหนดไม่ดี ใช้ไม่ได้ ที่มีชื่อว่า เปิดไข ไม้ตอด หมูสี บัดนี้ไม่มีแล้ว แม้ต้นไม้จะทำเสาก็ยังไม่มี จึงใช้เสาคอนกรีตเสริมเหล็กตลอดแล้ว แม้ไม้มงคลที่จะทำเป็นเสาเข็มนั้น ก็ใช้ไม้มีชื่อแต่ทำเป็นซี่ยาว ประมาณ ๑ คืบ กว้างประมาณ ๑ นิ้ว ๕ ชั้น ใส่กันหลุมเสา จะนี้ จะบันทึกเฉพาะเท่านั้น

ขุนโลลายเปลี่ยนชื่อปีอินเป็นปีโล เขียนปีเปลี่ยนไว้ชัดเจน อย่างนี้ (หน้า ๑ ของแผ่น ๔๑๖)



- โล ลาย ไห้ มา ดี
- กลอด ลูก (ชาย) วัน ขึ้น ๑ (ค่ำ)
- เดือน อ้าย ปี อิน
- ๔๑๕๐ ชื่อ ว่า ขุน
- ไทย ลัว ไห้ (มี)
- เพลง ขุน อิน (นางกวัก)

โลลาย ไห้มาดี กลอดลูก วันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือนอ้าย ปีอิน ๔๑๕๐ ชื่อว่าขุนไทยลัว ไห้ (มี) เพลงขุนอิน (เขาเขียว กวักทองมา) (๔๑๖/๑) โลลายเมืองแมน เอาปีอิน (เดิม) ๔๑๕๐ เป็นปีโล ๑ เอาเมืองแมน (แปน) เมืองทองไทยลัว (วัน) ขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๑ ขวด (ปี) โล ๑ (๔๑๖/๒)



เสาเรือน บ้านไทย นุ่งผ้า, แต่ง, ตั้งชาวต่างประเทศ
ชาย-สาวเอก จะเห็นนุ่งผ้าสีชมพู เป็นสีสวยงามจึงบังคับใช้
พร้อมเครื่องแต่ง สำหรับภาพขาวดำจะเห็นสีขาวอ่อน
หรือ ค่ำอ่อน

ชาว-สาวไทย จะเห็นนุ่งผ้าเขียวใบไม้ หรือ ก้านมะลิ ตามที่
นิยมกันในหมู่ไทยเดิมไม่จำกัด ใช้สีอะไรก็ได้พร้อม
เครื่องแต่งซึ่งเหมือนกัน

โกลาย .อาโหมมาตีเมืองนองทอง เปนเมีย มี (ลูก) ปีอิน ๔๑๕๐ เข้า ๕ ปี มีแห้ววัญมา วันขึ้น
๑ ค่ำ เดือน ๖ (๓๔๕/๑) แห้ววัญมา ๑ ปี มีหญิง เดือน ๗ ปีโล ๗ ชื่อขวัญเมืองแมน (๓๔๕/๒)

โกลายเมืองทอง แห้ววัญมา มีชายให้ชื่อ ลายขวัญไทย ปีโล ๑๐ เดือน ๔ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ให้มีเพลงขุน-
อินเขาเขียว โกลายสร้าง (เมือง) (๔๒๖/๑) โกลาย หาชอมทองสงว สร้างเรือนยอด ให้ขุนทวด (ปู่) สงว ทวด
(ย่า) สงว ทวด ขุนอิน กวัก (ทองมา) (ขุน) ลือ ลือ เลื่อง ร่วง ไทงาม โทสบ ลือพล ข่า จื่อ (นาง) ทับทิมทอง
ปีโล ๒๓ มีเพลงเชิญผี* (๔๒๖/๒)



หมอบุญรอด หรือ ครู-อาจารย์บุญรอด พงษ์ธานี
พร้อมเครื่องบูชาสังเวช ได้ปู่เลื้อย ค้างเครื่องสังเวช-บัดพลี
นั่งคุก เจ้าประนมมือบวงสรวงท้าวกรุงพาตี (ราชพลี)
สำหรับเครื่องสังเวชเดิมถ่ายไม้ขัดเจน จึงตัดรูปอื่นมาต่อ

เรื่องมิ่งขวัญมงคล ประสมไปรยบนที่ และ ใส่บางส่วนลงกันหลุม มี ๕ อย่าง คือ ๑. จักรบูชา
๒. ทราย (ถ้าได้ทรายทองยิ่งดี แม้ทรายสีเหลืองทรายก็เรียกทรายทองเหมือนกัน ถ้าทรายขาว เรียกทรายแก้ว ถ้า
นิยมก็ใช้ได้) ๓. ข้าวตอก (ข้าวตอกข้าว ข้าวตอกข้าวโพด ก็ได้) ๔. ดอกไม้ (มักใช้มะลิตูม) ๕. ถั่ว ๖.
งา ๗. เม็ดสาเก ๘. เหรียญสตางค์เงิน ๙. เหรียญสตางค์ทอง เมื่อประสมปนกันแล้ว มักใช้น้ำมันคัณฑ์หรือน้ำมัน
น้ำพระพุทธมนต์ขอจากพระพรหมแล้ว-ไปรยหรือสาเกไปคลอดที่ คือ จากตะวันออก ไปได้ ฯลฯ ก็จากบูรพา ไปทักษิณ

* เข้าใจว่าคงจะเป็นธรรมเนียมที่เรียกกันว่า “รำถวายมือ” อันไทยเมื่อมีละครหรือเพลงยังมีเป็นธรรมเนียม กระทั่งปัจจุบันนี้ ฯ

(ทักษิณ แปลว่า-ขาว หรือได้) เป็นการเวียนขวา ใช้เป็นการเคารพ หรือมงคล ถ้าจะวนออกไปเหนือก็เป็นการเวียนซ้าย ถือเป็นงานศพ หรืออมงคล จำง่าย ๆ คือ เวียนขวา แบบเลข ๑. และ ค. หรือแบบกันหอยแต่นับลงจนยกยอด เวียนซ้ายแบบเลข ๖. และ อ. หรือแบบกันหอย แต่มันจากปากขึ้นไป ตรงหลุมทุกหลุมเสามักมากหน่อย

เครื่องบูชา ๕ อย่างนี้ มักจุด และปักกลางแจ้ง บูชาพระ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั่วไป ขอสวัสดิมงคล โชคลาภ อยู่เย็นเป็นสุข และวัฒนาสถาพร คือ ๑. รูป ๕ ดอก ๒. เทียนมักใช้ไส้ ๕ เส้น ๑ คู่ (คือ ๒ เล่ม) ๓. ดอกไม้มีก้าน เช่น ดอกบัว ๔. ดอกไม้มีต้น เช่น ดาวเรือง ๕. ดอกไม้มีกลิ่นและต้น เช่น กุหลาบ ๖. ดอกไม้มีสีและก้าน หรือ ต้น เช่น ทานตะวัน หรือ เฟื่องฟ้า หรือ พุระหง ฯลฯ ๗. ดอกไม้เป็นช่อ เช่น กล้วยไม้ ช่อมะพร้าว ช่อมะม่วง ช่อราตรี ดอกกรัก ๘. ดอกไม้เป็นพวงมีก้านปักได้ เช่น ดอกกุน คือ ชัยพฤกษ์ หรือ เชียงใหม่เรียกคำใต้ ดอกไม้หอม คือ บันทม มะลิพวง ๙. ดอกไม้ไม่โรย เช่น ดอกบานไม่รู้โรย ดอกหงอนไก่ (อาจใช้อย่างอื่น-ดอกพิกุลร้อย หรือ เสียบก้าน ดอกจำปี ดอกจำปาร้อยเป็นพวง ฯลฯ)



หมอจีน หรือ ครูจีน ศรีรังสรรค์ กับเครื่องสังเวยพระธรณี นั่งพับเพียบประนมมือมีรูปจุดในมือ กระทำพิธีเชิญพระธรณี (จะเห็นไม่ได้นั่งคุกเข่า แต่นั่งพับเพียบก็ได้) รูปถ่ายเครื่องบูชาสังเวยขาดไป จึงตัดรูปอื่นมาต่อ จึงไม่สนิทนัก

ท้าวกรุงพาตี เครื่องบวงสรวงสังเวย คำเชิญ เท่าที่เห็นในกรุง และชานเมืองมากมาย ที่บุญรอดบันทึกส่งมานี้ ดูง่าย และสะดวกดี ต้นไทยก่อนๆ จะปลูกบ้าน ก็จะหาต้นทองหลางใหญ่ ๆ ตัดเป็นแวนรูปเจียง-เรียกว่า “แล่ง” ใส่กันหลุมเสาทองทนนาน ๑๐๐ ปีกว่าก็ยังสดอยู่ ก่อนที่จะเป็นวันฤกษ์ยกเสา ๑ วัน ต้องเตรียมเครื่องบวงสรวงสังเวยบูชา ท้าวกรุงพาตี พระธรณี บางทีก็ถึงพระภูมิด้วย และท้าวกรุงพาตีนั้น กระทำก่อนวันยกเสา ๑ วัน ส่วน-พระธรณี และพระภูมิ กระทำในวันยกเสา ในการพิธีท้าวกรุงพาตีนี้ ต้องกระทำก่อนก็คือ “มัด” ซึ่งเป็นกะบะ ๓ เหลี่ยม ใช้กาบกล้วยทำมัดนั้น กาบกล้วยมัดเป็นท่อนยาวประมาณก้ามา ๘ ท่อนเท่าหลุมเสา ๘ หลุม ปักไม้เสียบกาบกล้วยตั้งไว้ตรงที่-ที่จะขุดหลุมเสาทั้ง ๘ ต้น กาบทั้ง-มัดเครื่องบวงสรวง คือหมากพลู ข้าวสุกปากหม้อ ผักปล้ำปลาขำ ข้าวตอก ดอกไม้ รูปเทียน ใส่ลงใน “มัด” นั้น สำหรับเทียนปักมุมมัด แล้ว จัดรูป เทียน ดอกไม้ หมากพลู ข้าวสุกปากหม้อ (คือข้าวที่หุงสุกแล้วยังไม่มีคนกิน รูป ที่ใช้นั้นเป็นชนิดยาว จะเห็นรูป ด้านซ้ายผู้ทำนั้น) ใส่ลงในกาบกล้วยที่ปักไว้ทั้ง ๘ นั้น ทั้งนำเสาทั้ง ๘ ต้นนั้นมาตั้งขย้างในพิธีด้วย เรียกว่าตั้งคอยฤกษ์เสร็จแล้ว นำเสามาปูตรงกลางที่-ที่จะปลูกเรือนนั้น นำมัดที่มัดใส่เครื่องสังเวยเสร็จแล้วนั้นวางลงบนเสื่อ จึงจุดเทียนที่ปักไว้ กับ จุดรูปใส่ก้านในหว่างมือประนม

นั่งคุกเข่าประนมมือ กล่าวนโม แล้วกล่าวชุมนุมเทวดา(ลัคเค..) แล้วกล่าวคำเชิญขึ้นว่า “สิริสุภะมัตถุ อายันตุ โภณโต อารักขะกา เทวา ศรี-ศรี สุภะสวัสตี ข้าขอเชิญ อารักขเทพเจ้าผู้เจริญทั้งหลาย เป็นต้นว่า ท่านท้าวกรุงपालี ผู้รักษาแผ่นพื้นพื้นปฐพี ทั้ง ๓ องค์ ซึ่งมี-ท้าวไทกะราช ผู้เป็นจ้าวพ่อ ท้าวเหมพักตร-ผู้เป็นจ้าวแม่ ท้าวสะพิม-ผู้เป็นจ้าวลูก ขอเชิญมารับเครื่องสังเวช ซึ่งข้า..(หรือเจ้าภาพชื่อ...) ได้นำมาถวาย ณ ที่นี้ เพื่อขอที่ปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัย ขอทรงเมตตากรุณาปกป้องรักษาผู้จะปลูกบ้านสร้างเรือนในที่นี้ ให้อยู่เย็นเป็นสุขสิริสวัสดิวิวัฒนาสถาพรตลอดกาล-เทอญ” แล้ว-เก็บมัดไปวางไว้ได้ต้นไม้ใหญ่ เป็นอันเสร็จ “พิธีท่านท้าวกรุงपालี” แต่ถวบ้านราชวราชบุรีเรียกว่า “บัตพลี” ซึ่งหลายแห่งเรียกเมืองราชบุรีว่า “เมืองบัตพลี” บ้างก็มีพิธีการนี้ มักทำกันในตอนบ่าย ๆ เสร็จแล้วรอไปพอสมควร จึงชุดหลุมตรงที่-ที่กะไว้นั้น อาจชุดหลุมเสาระเบียงอีก ๔ หลุมด้วย บางที่ บางกาลก็นำเสาทั้งหมดซึ่งแต่งไว้เรียบร้อยแล้วมาตั้งขาหย่างไว้คอยฤกษ์ ที่หลังบ้าง และก่อนบ้างก็มี

พระธรรมี เครื่องบวงสรวง ถวายทำนมนต์ คำเชิญ ในวันรุ่งเช้า ซึ่งเป็นวันฤกษ์ยกเสา ครั้นนำ เสาเอกเสาโทประจำที่แล้ว จึงนำกระยาบวด และเครื่องบวงสรวง-บูชา คือขนมต้มแดง ต้มขาว (เดี๋ยวนี้ จะใช้ข้าวเหนียว ตำทำ หรือข้าวอะไรทำไม่รู้เห็นสีดำเรือ ๆ สีมะพร้าวกลูกยังเป็นสีขาวอยู่) ข้าวสุกปากหม้อ และน้ำใส่แก้ว ขนมต้ม ๒ ชื่อใส่ถ้วยมีฝาครอบ ข้าวปากหม้อใส่ถ้วย กับทั้งแก้วน้ำเอววงในถาด (อย่างภาพถ่าย) จัดดอกไม้ ๕ กระถาง ข้าวตอก ๕ กระถาง แป้งหอม น้ำมันหอม กระเจก หวี กับผ้าเช็ดหน้า ๑ ผืน ทั้งนี้ เอาใส่ถาดทั้งหมด และผ้าขาว ๑ ผืนปูบนเสื่อ เสร็จแล้ว เอาถาดนั้นตั้งบนผ้าขาวนั้น จัด-พานครุ มีดอกไม้ รูป เทียน ถ้วย ภา ข้าวเปลือก (๗ ที่ ทั้งทราย) ใส่ในพาน ตั้งนํ้ามนต์ใส่หน้าก่อนขัน-ทำนมนต์สิโรเม หรือชื่อ “ธรรมสาร” อาจารย์บุญรอดจดมาให้ อ่านดูแล้วรู้สึกชื่นใจ ที่ได้เห็น เป็นของเก่าแต่ยังไม่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขเลย ทั้งไม่เหมือนกับของเพชรบุรี จึงเป็นแบบราชบุรีแท้ ในตอนท้ายบอกให้ แก้ไข ยังเสียดายว่า-เป็นของเก่าแก่มานานักหนาแล้ว ซึ่งได้สอนกันสืบ ๆ มา ทั้งยืนยันว่า ต้นไทยแต่โบราณกาล มานานท่านเคารพนับถือภาษาบาลีมาก ครั้นมีความรู้สามารถสั่งสอนศิษย์ได้ เมื่อจะตั้งคำเป็นมนต์คาถาลงศักดิ์สิทธิ์ก็ใช้ คำบาลีกละปนภาษาไทยเพื่อให้รู้ความหมาย อาจเขียนเป็นอักขระหนังสือขอมซึ่งดูแล้วเพิ่มความขลังศักดิ์สิทธิ์มากขึ้นอีก ฉะนั้น จึงเป็นกระบวนการเรียงแต่งของท่านแท้ ๆ ที่ไม่ถูกหลัก และไวยากรณ์นั้นยืนยันอยู่ว่าไม่ใช่สมัยนี้ เช่นนี้ จึงนำมา เป็นต้นก่อน ส่วนตัวหนังสือนั้นจะเปลี่ยนบ้าง ตอนที่แก้เปลี่ยนให้ถูกต้องนี้ อยู่ตอนหลังถ้าใครต้องการจะท่องจำสำหรับ ทำนมนต์ธรรมสารแบบราชบุรี ก็จัดดอกไม้ รูป เทียน เอน้ำใส่แก้ว หรือขันตั้งหน้าพระ กระทำการบูชาเสร็จแล้ว ระลึก



จากซ้าย ๑. เครื่องบวงสรวงสังเวช
๒. เสาเอก ๓. คุ้งรุ่งศรี ๔. ศาลพระภูมิ
และเครื่องบูชา น.ส.รุ่งศรี พงษ์ขำนิ
สาวพรหมจารี หลังจากหมอลืมเสาเอก
แล้วได้นำสายสร้อยทองคำไปคล้องเสาเอก
ซึ่งเป็นที่ครบในพิธีเจิมนั้น สำหรับรูปเดิม
ได้อินบังเสาและเครื่องแต่ง จึงตัดมาต่อ
เข้าอย่างนี้ จึงได้เห็นครบทุกอย่าง



๑. ท้าวทอกราช
(จ้าวทอ) ท้าวกรุงพาลี



๒. ท้าวเหมทักตร์
(จ้าวแม่) นางท้าวกรุงพาลี



๓. ท้าวสะทิม
(จ้าวลูก)



๔. ท้าวผ่องประภา
(สะใภ้)

รูปวาดนี้ได้จากพรหมชาติ เป็นคู่สมพงษ์เทพเทวี เห็นว่าเหมาะสม จึงนำมาเป็นท้าวกรุงพาลี คือ ท้าวทอกราช ท้าวเหมทักตร์

รูปภาพนี้ และทั้งรูปเทวีนันได้จากพรหมชาติ เห็นว่าเหมาะสมจึงนำมาเป็นท้าวสะทิม และท้าวผ่องประภา

คุณพระรัตนไตร และระลึกถึงอาจารย์บุญรอด พงษ์ขำนิ ผู้ได้เรียนจากต้นมาให้ประสิทธิประสาทให้แล้วคอยไปพอสสมควรหรือเขียนหมดแล้วนำน้ำมนต์นั้นรดศีรษะ คนไทยทุกคนไม่หวงวิชาไทย แก่ผู้ต้องการจริง ๆ มนต์ธรรม์สารเดินนั้น ที่บันทึกส่งมาให้อย่างนี้ (ในวงเล็บ เดิมให้เต็ม) และได้ตามพิธีครอลว่า จัดด้าย ๗ สี และ ๘ สีบ้าง ดอกไม้ รูป เทียน ด้ายนั้นผูกข้อมือบ้าง คล้องคอบ้าง น้ำมนต์ประหัว พร้อมสวดมงคลจักรวาลใหญ่ ผู้เขียนสวดไม่ได้ จึงใช้มงคลจักรวาลน้อย เทพเจ้าทำให้เป็นส่วนใหญ่ที่ปรากฏทำเองตลอด

มนต์ธรรม์สาร

สีโร เม พุทธะเทวัญจะ
หะทะยัง นะรากัญจะ
(มัดตะลุงเค กะเนสสะโร)
เพชจะลุกัญจะ (วิญญาณ)
กุกกุตันโธ สีโร มัชฌ
กัสสะโป พุทโธ พุทักคณณสุ
อินทริเยสุ อะริยะเมตเตยโย
พุทธังสิทธิ ธัมมังสิทธิ
(สิทธิสิริ) สิทธิกิจจัง
(สิทธิมันตัง) สิทธิลาภัง

นะลาเค พรหมะเทวะดา
หัตถะวะ ประเมสสะรา
อะสุรา ปาเทสุ (ดิฏฐิดา)
สัพพะกัมมัง ประสิทธิ เม
โคนากะมะโน นะลาทีเต (นลาดเก หน้าผาก)
ทวิเนตเตสุ สากะยะโคตะโม
ปัญจพุทธา นนามิหัง
สังฆังสิทธิ (ประสิทธิ เม)
สิทธิกัมมัง สิทธิวิชา
สัพพะสิทธิ ภวันตุ เม-ติ



๑. พ่อพระธรณี-ท้าวคุมพก
๑ จากรูปที่สถาปนาเป็นไทย
เทวาริราช



๒. แม่พระธรณี ท้าวสุหัตตรา
๒ ถ่ายจากแม่พระธรณี สำริด
ทั้งนี้ได้สร้างเป็นที่หมายรู้ว่า พระ
เทพไทยเทวาริราช และรูปแม่
พระธรณีนันได้สร้างก็หมายรู้ว่า
พระธรณีคือแม่เจ้าแผ่นดิน จึง
เห็นว่าเหมาะสมแล้ว ได้อำขึ้น
เป็นพระธรณี และแม่พระธรณี



๓. พระธรณีท้าวคุมพี
๓ ถ่ายจากรูปลวดลายไทย ทุก
อย่าง ยืนยันแบบไทย



๔. หม่อมแท่นพระธรณีท้าว
พุทอง
๔ ถ่ายจากรูปลวดลายไทย ซึ่ง
มีลวดลายทองคำ ได้สร้างขึ้น
เป็นเทพเทวีไทยเห็นว่าเหมาะ
สมจึงนำมาสถาปนาขึ้นเป็นพระ
และนางธรณีไทย

ฉะนั้น เท่าที่กล่าวมาว่า บ่นคำภาษาไทย เช่น เพชฌัญญู สันสกฤตว่า พิชญกรม มครว่า วิสสุกมม ไทยใช้ว่า เพชฌกัณ ที่พิมพ์มานี้ใช้ว่า เพชฌกัณ และ บทว่า พุทฺธังสิทฺธิฯ ตามที่ใช้กันไม่พบ ในที่นี้เห็นใช้ตลอด ท่านอาจได้ทราบ หรือ รู้จากหมู่ชนชาวมครที่นิยม ประทานเป็น อัม ที่เป็นหลักคำถุกันนั้นต้องมีตะ หรือ ตู เป็นที่สุด เช่น อรหัม ภวัม เห็นใช้คำกริยามาก เป็นนามนั้นมีน้อย ฉะนั้น จึงเห็นว่า ท่านใช้อย่างไทย หรือ ในความหมายรู้ของไทย เช่น พุทฺธ ปจฺ จุกขามิฯ ในแบบลาสิกนั้น ตามคำปฎิญาณแปลว่า กล่าวคือ ซึ่งพระพุทฺธ แต่ท่านต้นรู้ความคำว่า ปจฺจกขามิ เฉพาะ ปจฺ นั้น ท่านรู้เข้าใจเป็นคำไทยว่า “ปิด” จึงหมายรู้แน่นอนว่า “พระพุทฺธปิด” จกฺ ว่า “จก” มิ ว่า “ให้หมด” (เป็นบรรยายคำมครเป็นความหมายของไทย ท่านพระครูชุ่ม พุทฺธสโร วัดราชคาม คึงน้ำวน เมืองราชบุรี บรรยายให้ฟัง เมื่อ ๕๐ ปีมาแล้ว) เช่นนี้ ท่านจึงแต่งว่า พุทฺธสิทฺธิ ฯลฯ และในบันทึกมีระบุพระพุทฺธเจ้า ๕ พระองค์ มีคำว่า “นวมามิ” เท่ากับ นโม ซึ่งเป็นคำเริ่มทูลพิธีการของชาวพุทฺธจึงนำมาขึ้นต้น ท่านผู้ใดใคร่ที่จะรักษารูปเดิมก็แบบต้น ถ้าต้องการ ถูกอักขรฐานวรรณคดีก็เอาตาม ได้เรียบเรียงขึ้นใหม่ เดิมที่ขาดให้เต็ม และใส่คำแปลมาด้วย เท่าที่ใส่ชื่อ เทพ เช่น คณสสร คือ ท้าวสันดุสิตเทวราชในตำแหน่งพระพุทฺธบิดา ก็คงไม่ผิดอะไรและได้พระนามพระพุทฺธเจ้า ๕ พระองค์ใน ภัททกัปนี้มาขึ้นต้น อันหมายว่าได้แก้ไขแล้ว



คาถาพระพุทธรูปมณฑลสิทธินิสา

สัพพัญญู สมพุทฺธา ปณฺจ
 กุกกุสันฺธो สิริโร มชฺฌ
 กณฺเณสฺส กุสฺสโป พุทฺธ
 อินฺทริเยสฺส อริยเมตฺเตยฺโย
 สิริโร เม พุทฺธเทวณฺจ
 หตฺถเดสฺส นราจริยา
 วิญญฺยาณํ สิปฺปนาโยโก
 พุทฺธโรสิทฺธิ ฐมฺโมสิทฺธิ
 สิทฺธิอัสสิมฺนิเทโว
 สิทฺธิสิริ สิทฺธิกิจจํ
 สิทฺธิสจฺจํ สิทฺธิมนฺโด
 สัพพสิทฺธโร ตถาคโค

คำแปล พระสัพพัญญูสัมพุทธรเจ้า ๕ พระองค์
 พระกุกกุสันธ ประทับกลางสิริเกล้า
 พระกัสสปพุทธประทับ ณ หูทั้งสอง
 ณ อินทริย์ ๕ พระอริยเมตเตยย ประทับอยู่
 ณ สิริเกล้าเรา มี พระพุทธรเทพเจ้า
 ณ มือทั้งสอง มี นรชนผู้เป็นอาจารย์
 ณ วิญญูญาณ มีคณศรศิลป์นาย
 พระพุทธรูปประสิทธิ พระธัมโมประสิทธิ
 ประสิทธิฤณี มุนี เทพเจ้า
 สิทธิสิริโชค สิทธิกิจการ
 สิทธิสัจจะ สิทธิมนต์
 สำเร็จเสร็จทุกอย่าง พระตถาคตเจ้า

เจ้าพ่อ กายกัศเทพเจ้า

เจ้าแม่ สันทาทิบดี เทวีเจ้า

ทั้งคู่นี้ได้จากที่พิมพ์ทั่วไป ทั้งคู่ยกมือประนมแก่กัน เป็นที่รู้จักว่ามีฐานศักดิ์เท่าเทียมกัน จึงได้นำมาอ้างเป็นหลักฐานไทยและของไทย เป็นชื่อที่สถาปนาแล้วว่า เจ้าพ่อกายกัศเทพเจ้า เจ้าแม่สันทาทิบดีทรงเป็นเจ้าพ่อเจ้าแม่พระภูมิทั้ง ๕ องค์นั้น

อิฐุปปนา นมามิ เต

โคณาคมนโน นลาตเก

เนตเตสสุ พุทฺธโคตโม

ปณฺจพุทฺธา มหิทธิกา

นลาเต พุทฺธเทวตา

วิสุตฺตกมฺโม มโนหโร

อสุรา ปาเทสฺส คิณฺฐิจา

สงฺฆโณสิทฺธิ ปสิทฺธิ เม

สิทฺธิสาธุว โหตุ เม

สิทฺธิกมฺมํ สิทฺธิวรํ

สิทฺธิวิชฺชาลาภวฑฺฒนํ

นานาสิทฺธิ ภวนตุ เม-ติ

เสด็จอุบัติ ณ กัปนี้ นอบน้อมพระองค์ทั้ง ๕ นั้น

พระโคณาคมน ประทับ ณ หน้าผาก

พระพุทธรโคตม ประทับ ณ ตาทั้งสอง

พระพุทธร ๕ องค์ทรงมหิทธิฤทธิ์แล้ว

ณ ไกลหน้าผาก มีพรหมเทวตา

พิษณุกรรม เป็นผู้นำใจ

ท้าวอสูรทั้งหลายประดิษฐาน ไกลบาท ๒

พระสงฆโณประสิทธิ ขอโปรดประสิทธิแก่ข้า

สาธุสิทธินี้แท้ ๆ จงมีแก่ข้า

สิทธิกรรมกระทำ สิทธิพร

สิทธิวิชชาลาภวัฒนาถาวร

สำเร็จต่าง ๆ จงเกิดมีแก่เรา-เทอญ

พระภูมิ ๘ องค์ พระนางภูมิชายา ๘ องค์



๑. จ้าวพ่อ-พระชัยมงคล

ทรงรูปเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า

จ้าวแม่-พระนพภูมิไชยา

ทรงรูปเทวีจ้าว เครื่องทรงเทวีจ้าวและพระชัยมงคล ไปครองสถาน, บ้านเรือน โรง, ร้าน ค่างๆ

เมื่อจะทำนํ้ามนต์แล้ว ครั้นจัดเครื่องกระยาสังเวชและพานครูเสร็จแล้ว จุฑรูปเทียนพร้อมแล้ว ชุมนุมเทวดา (ว่า-สักเค) ตั้งนะโม เจริญคุณพระรัตนไตร ก็กล่าวคาถา-สิโร เม นั้น กระทำนํ้ามนต์เสร็จแล้ว รูปเดิมวางไว้ในถาดคู่เทียน จุฑรูปอีกใส่ไว้ในสองมือประนมขึ้น (อย่างภาพถ่าย) ตั้งใจระลึกถึงพระธรรมและกล่าวคำเชิญ (ในวงเล็บนี้ ได้กลับคำเชิญ เป็นภาษาบาลี สิโรสโตติสสุกะมัตต อายันตุ โภณโค อารักขะกา ธรรม) ศรี-ศรี สวัสดิ์งามจงมีขึ้น ข้าขอเชิญพระธรรม ทั้งสามองค์ เชิญท้าวคุมพะกา-พระจ้าวพ่อ ท้าวสุหัตรา-พระจ้าวแม่ ท้าวคุมพี-พระจ้าวลูก เชิญมารับเครื่องกระยาบวช เครื่องกระยาสังเวช ซึ่งข้าขอบูชาด้วยความเคารพยินดี เพื่อความเป็นสิริมงคลจงบังเกิดมี แก่ผู้ที่อยู่ปลูกบ้านสร้างเรือน ณ ที่นี้ ได้ประสบสุขเกษมสำราญตลอดกาล-เทอญ



๒. จ้าวพ่อ-พระนครราช

ทรงรูปเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า

จ้าวแม่-พระนางภูมิมาลา

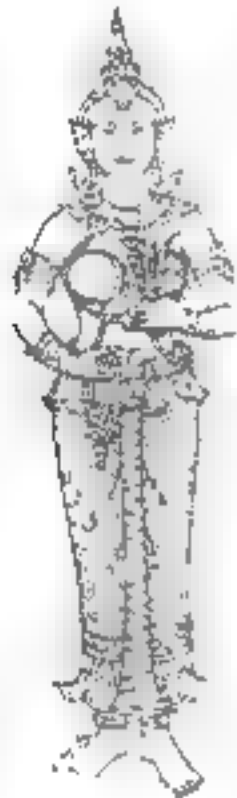
ทรงรูปเทวีจ้าว เครื่องทรงเทวีจ้าว และพระนครราชไป

ครองประคูด, ป้อม, ค่าย, หอรับ, บ้านโค

และแล้ว นำธูปธูปดอกขาวเปลือกหว่านไปทั่วบริเวณ จนกระทั่งได้ฤกษ์ ก็พรมนํ้ามนต์ตลอดพื้นที่ และพรมคันเสาทั้ง ๘ เจริญเสาศักดิ์แป้งกระแจแล้ว-ให้สาวพรหมจารีนำสายสร้อยทองคำไปคล้องเสาเอกอยู่ในพิธีเจิมนั้นด้วยเสร็จแล้ว ก็ยก-เสาเอก โท แรก และคู่ขวัญ และคู่ ขุนคลัง และคู่ เรียบร้อยแล้ว-เป็นอันเสร็จพิธี

พระภูมิ เครื่องบวงสรวง และคำเชิญ ระบบแบบไทยคันแต่เดิมมา ถือกันว่าเป็นเจ้าของแผ่นดินกัน มีพระเจ้าแผ่นดินเป็นขุนใหญ่ยิ่งยอดดั้น ดันที่ตายไปแล้ว ถือกันว่าเป็นเจ้าของสถานถิ่นสินทรัพย์นั้น ยังเป็น “จ้าว” คือ ดันไทยอยู่จึงเป็น “จ้าวที่” กับทั้งได้ทำเรือนให้อยู่ จ้าวที่นั่นเป็นที่เคารพนับถือสักการบูชา จึงพร้อมกันเรียกว่า “พระภูมิ” ทำเรือนให้อยู่ได้ทำเป็นเครื่องหมาย คือ ปลูกเสาเดียว หรือใช้เพียง ๔ เสา เรียกว่า เรือนสาธ แต่เดิมมา สมัยนี้เรียกว่า “ศาล” เป็นชื่อเดิมว่า ศาลพระภูมิ ถ้าปลูกเรือนสร้างบ้านใหม่ ก็มักมีศาลพระภูมิด้วย ถ้ามีอยู่แล้ว ก็ต้องบำบวง สังเวช

บูชาพระภูมิด้วย ที่ทำนี้เป็นที่ ๆ มีศาลพระภูมิเก่าอยู่แล้วจะเห็นในรูปถ่ายมีเครื่องสังเวทเป็นอย่างเดียวกัน สำหรับที่ ศาลพระภูมิมีการจัดดอกไม้บูชาแขวนพวงมาลัย เป็นอันว่าทำติดต่อกันเลย ถ้าทำ หรือ ตั้งศาลใหม่ ก็จัดเครื่องกันมาก เมื่อเสร็จแล้วก็จุดธูปเทียนบวงสรวงบูชา ไม่ได้บันทึกคำเชิญ และ คำบูชาให้มา ได้พบในตำราเห็นคล้าย ๆ กัน จึงบันทึก รวมเพื่อสมบูรณ์ในนี้มีคำเชิญมารับเครื่องสังเวทว่า-อากัจฉันตุ ปะริกขณันตุ คำเต็มว่า “นะโม เม ชะยะมังคะละภูมิเทวานัง อิมัง สักการะบูชาวันตะนัง ตูปะพะยัญชนะนะสัมปันนัง โกชะนานัง สาธุสัง. สะปะริวารัง อุทะกังวะรัง อากัจฉันตุ ปะริกขณันตุ สัพพะทาติ หิตายะ สุขายะ สันติสุขเทวา อะนุกัมพันันตุ เตปิ ตุมहे อะนุรักขันตุ อาโรคเณ สุขเณ จาติ (คำแปล- นโม ความนอบน้อมของข้างมีแด่-ชัยมงคลภูมิเทพทั้งหลาย อันนี้ เครื่องสักการะบูชาขอบใจถวาย พร้อมด้วยกับ และตัมแกง อันมีบริวารของข้าวศาลเป็นเครื่องเสวย และมีน้ำจันอันประเสริฐด้วย ขอโปรดเสด็จมา.สวายบริโภค-ใน ทุกกาล เพราะเหตุนี้. ขอสันติสุขเทพทั้งหลายโปรดอนุเคราะห์เพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข ขอเทพทั้งหลายเหล่านั้น โปรดช่วยรักษา ซึ่งท่านทั้งหลายด้วยไม่มีโรค และมีความสุข ตลอดกาลเทอญ ถ้าเพื่อพวกตัวเอง ตุมहे เปลี่ยนเป็น อัมเห-ซึ่งเราทั้งหลาย)



๓. จ้าวพ่อ-พระเทพน

รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า

จ้าวแม่-พระนางทิพมาลี

ทรงรูปเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า และให้พระเทพน ไป

ครองคอกสัตว์และเฝ้าต่าง ๆ

คำขอพรพระภูมิ

“สิโร เม ขอเดชะพระภูมิเทวารักษาที่ รับพระพรจากพระเจ้ากรุงพาลีมา ได้โปรดกรุณาประสิทธิ์ประสาทให้ วัฒนาถาวร สันสุขแด่ข้า (หรือ แด่...ชื่อเจ้าภาพ) ให้มีเงินทองทรัพย์พัสดุข้าวของเนืองนอง ทั้งวัดถาวรถาวร ทุกสรรพสิ่ง กับทั้งอุปโภครักษาสงคริยวัฒนาในที่นี้ อายุขัยสัมพันธ์แล้ว พร้อมพงศ์เผ่าบริวาร ถูกหลาณหลอนเหลือบรลือ สารุชนรร้องสรรเสริญ โสคติไชยะ ภวันตุ เต (เป็นของข้าเปลี่ยนเป็น เม-แก่เรา)”

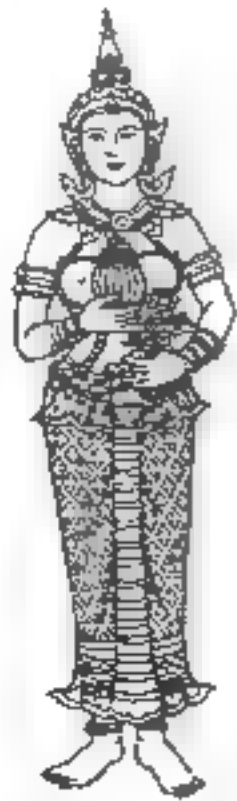
ในคำเชิญนี้ จะเห็นมีระบุ-พระภูมิที่ชื่อ-ชัยมงคล องค์เดียว ที่บันทึกให้มานั้น มี ๖ องค์ และมี กายตัด เทพเจ้า เป็นท้าวเจ้าพ่อ มีพระนางสันตาทิบดี เป็นท้าวเจ้าแม่ มีลูกเป็นท้าวพระภูมิ ๖ องค์ คือ ๑. พระชัยมงคล รักษาบ้านเรือน ๒.พระธรรมโหรา รักษาไร่นาเรือกสวนทั่วไป ๓.พระวัยทัต รักษาวัดวาอาราม สถูป เจดีย์ วัดอุสถานทั่วไป ๔.พระเขาวเผ่า รักษาสัตว์เลี้ยง ใช้งาน ข้างซ้ายทั่วไป ๕.พระสัพพะคนธรรพ์ รักษาโรงงาน โรงพิธี เรือนหอป่าวสาว ๖.พระนาคราช รักษาประตูบ้าน ประตูเมือง และทวารวัง ทั้งนี้ อาจารย์บุญรอดบันทึกให้มาว่า ได้เรียนจาก ปู่อินทร แสงอาทิตย์ เมื่อประมาณ ๖๐ ปีมาแล้ว และยังได้เรียนจากท่านพระครูติวัตรวิบูล แห่งทุ่งลาดหญ้า กาญจนบุรีอีกด้วย ท่านสั่งไว้ให้รักษาดูไว้ว่าเป็นของเก่า จึงแน่ใจว่า-เป็นระบบแบบไทยแท้ เว้นแต่ชื่อที่เป็นชมพูทวีปไปแล้ว กระนั้น ก็ยังออกเป็นคำไทย กับมี องค์หนึ่งซึ่งชื่อ -พระเขาวเผ่านั้น “เผ่า” เป็นคำไทยแท้



๔. จ้าวพ่อ-พระชัยศพนธ์
 รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า
 จ้าวแม่-พระนางศรีประภา
 ทรงรูปเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า และพระชัยศพนธ์ไปครอง
 เสบียงคลัง, ยุง, ฉาง, หอสัมภาระ

ได้พบตำนานพระภูมิเจ้าที่ในตำราเลขไทย ชื่อ “พรหมชาติ” อ้างว่าเป็นฉบับหลวง ประจำบ้าน มีพระภูมิ ๘ องค์ มีชื่อคล้ายกันมาก เข้าใจว่าได้ไปจากตำราเล่าจ๋า (มุขปาฐะ) ของเดิม นั่นเมื่อ ร. ๑ ครั้งยังเป็นหลวงยกกระบัตรได้ไปอยู่ราชบุรี และได้แต่งงานกับกรมสมเด็จพะอมรินทรแล้ว ครั้นเสด็จเข้ามาสถาปนากรุงเทพ ฯ ได้ทรงรวบรวมบรรดาครูบาอาจารย์ และสรรพคำราชทั้งหลายเข้ามาเป็นของหลวงแล้ว ทรงให้คัดลอกเรียบเรียงรวบรวมเข้าพร้อมกันเป็นฉบับหลวงขึ้น หลักฐานที่ยืนยันอยู่ก็คือ ชื่อ และหน้าที่ อันปรากฏในตำรานั้น กับมีรูปเขียนแสดงไว้เป็นพิเศษ จะได้เล่าเป็นหลักฐานก่อน

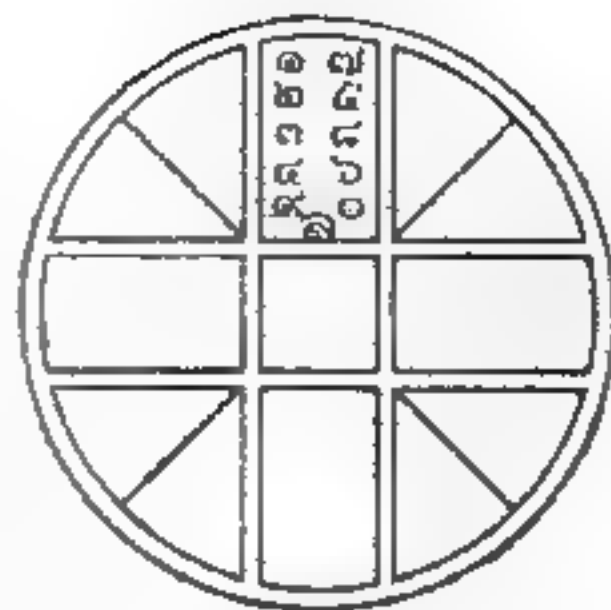
อนึ่ง ท่านต้น ได้ให้เรียนความรู้ไสย หรือ ไสยศาสตร์ พ.ศ. ๒๔๕๓ จ้าวแม่ที่แท่น หรือจ้าว จ้าวแม่แผ่นดิน หรือ แม่ชื่อ แม่เลี้ยง เดียวนี้เรียกกันว่า “แม่พระธรณี” คือ มาตุภูมิ อันเป็นภาคโลก ภาคสูงสวรรค์ คือ สุวัน ทาวดี-สันดุสิตา.ทวี ได้มาบอกว่าท่านต้น (เข้าใจว่า ท่านคณเสว หรือ พินเนศวร-วิทยานายก) ตั้งมาว่าให้ทำดวงโลกไว้ก่อนที่จะมีสมมุติขึ้น ทุกอย่างเป็น ๐ สูญ ให้หาสมุดข่อยทำรูปดวงกลม ลากเส้นเป็นราศี ๑๒ หรือ ๑๑ ซึ่งเป็น ๑๒ ทั้งราศี ๐ คือ ราศี เมษ ให้ใส่ดาวเคราะห์ทั้งหมด กับทั้งลักคนาลงในราศี ๐ คือ เมษ ให้ใส่ ๐ ทั้ง องค์ ลิปดา ฟิลิปดา ฤกษ์ นาทีฤกษ์ ดิถี นาทีดิถี อย่างนี้ เป็นดวงโลก เพราะมีก่อนแต่จะมีสมมติ เมื่อมีสมมติแล้วจึงมีกลางวัน กลางคืน (ได้รับมาจากท่านต้นวิทยานายก จ้าวแม่พระธรณี นำมาบอกให้ คราวนั้นบอกท่านว่าของชมพูทวีป จึงไม่ต้องการ ท่านกล่าวว่า ตำราเลขไทย-ได้มา สอนแก่ไทยไว้ก่อนกว่าจึงขึ้นเป็นท้าวกรุงฟ้าสิ ธรณี พระภูมิ ถ้ามีผู้ต้องการบูชาเลขบอก หรือโหราศาสตร์ ก็กระทำได้ ท่านต้นทรงโปรดทุกคนที่ยังเคารพนับถือต้นความรู้หนังสือ และ รู้ เลขบอก)



๕. จ้าวพ่อ-พระคนธรรพ์
 รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า
 จ้าวแม่-พระนางสุปรีดา
 รูปทรงเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า

ชื่อ	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	ราหู	เกตุ	มฤตยู	ลัคนา
เลข	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๗
ราศี	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
องศา	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
ลัคนา	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
พิลิปดา	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
ตัวสื่อ	อ	จ	ภ	ว	ช	ศ	ส	ร	ก	ม	ล
ฤกษ์	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
นาฬิการัศมี	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
คติ	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
นาฬิกาคติ	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
วาระ	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
วัน	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
ชั่วโมง	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
วินาที	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

ดวงโลก



โลกละเป็น ○ วงกลมรอบๆ ก่อน
ต่อมาจึงมีสมมุติขึ้นจึงรวมอยู่ใน ○

รูปปรากฏจะเห็นเส้นวงกลม ๒ เส้นวงกลมซ้อนกัน วงกลมนอก คือ วงกลมขอบฟ้า วงกลมใน คือ วงกลมโลก อันแจ้งว่า “โลกกลม” กรันลากเส้นพุ่งตรงไปทั้ง ๔ จึงเป็นทิศ ๔ และเฉียง หรือ ทะแยงอีก ๔ จึงเป็นทิศ ๘ เฉียงทั้ง ๔ นั้น ใส่เส้นทะแยงจะแบ่งออกได้อีก ๔ จึงเป็นราศี ๑๒ มีดาวเคราะห์ประจำทั้ง ๘ ทิศ สำหรับ ๔ ดาว คือ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์ ต้องครอง ๒ ราศี จึงครบ ๑๒ ราศีตามรูปปรากฏ เรียกว่า “เขตโลก” หรือ เกษตร อันอยู่ในทักษะ คืออิทธิพลของธรรมชาติธาตุทั้ง ๖ และ ดวงวงกลมที่จัดเป็นช่องราศีอย่างนี้ เอราศี ๐ คือ ราศีเมษเป็นทิศบน หรือ สูง เช่นนี้ เลข ๐ ถ้านับเวียนซ้ายจะอยู่หลัง ๑ (คือ ราศี ๑๑ เป็นราศีมีน)

ท่านคณได้นำตัวเลขขึ้นไปขนานแก่จักรวาลนั้น ก็ตามธรรมชาติที่ปรากฏเป็นสิ่งมีพร้อมขึ้น เช่น ๑. ขนานชื่อแก่ดวงอาทิตย์ว่า-เป็นธาตุไฟคณ มีพลังงานในตัวเอง คือ กำลังแสงร้อนเผาไหม้ คู่กับ ๗. ขนานชื่อแก่ดาวเสาร์ ซึ่งมีวงแหวนเป็นพลังแสงอ่อนจึงถือเป็นธาตุไฟตัวปลายซึ่งตำแหน่งเล็งกัน ๒. ขนานชื่อแก่ดวงจันทร์ เป็นดวงต้งนิ่งไม่หมุนว่า-เป็นธาตุดินคณมีกำลังประสานแน่นทึบ และแตกกระจายได้ คู่กับ ๕. ขนานชื่อแก่พฤหัสบดี ว่า-เป็นธาตุดินตัวปลายและเล็งกัน ๓. ขนานชื่อแก่ดาวอังคาร ว่า-เป็นธาตุลมคณ มีพลังเคลื่อนพัดกระพือ คู่กับ ๘. ขนานชื่อแก่ราหูและเงาปิดบังอาทิตย์ และจันทร์ได้ ซึ่งปรากฏธาตุ ๖ อยู่ตลอด ว่า-เป็นธาตุลมตัวปลาย ๔. ขนานชื่อแก่ดาวพุธ ว่า-เป็นธาตุน้ำคณ มีพลังเป็นผลึกใสกระจ่างแสง กระพือเคลื่อนไหว ชุ่มซาบ แตกกระจาย และรวมประสานกันได้สนิทเนียนไม่ปรากฏรอย คู่กับ ๖. ขนานชื่อแก่ดาวศุกร์ ว่า-เป็นธาตุน้ำตัวปลาย ๕. ขนานชื่อแก่ดาวเกตุ คือ ดาวตก หรือผีพุ่งไต้ และเป็นพลังงานประจำอยู่ในธาตุ ๔ นั้น ถ้าอยู่กับคนและสัตว์ก็เป็นพลังรู้แจ้ง คือ วิญญาณ ว่า เป็นวิญญาณธาตุที่ ๕ จึงอยู่ใจกลาง (ตามพระพุทธพจน์ว่าเป็นที่ ๖) และตัว ๐. นั้นเป็นตัววงกลมล้อมรอบ แต่ก็มีพลังว่างอยู่ประจำ และครอบไปทั่วทุกส่วน จึงถือเป็นวงกลมรอบเป็นขอบจักรวาล ว่า-เป็นอาย คืออวกาศธาตุที่ ๖ (พระพุทธพจน์ว่าที่ ๕) ธาตุทั้ง ๖ นี้ที่ใช้เลข ๑๐ ตัวขนานให้นั้น ปรากฏเป็นจักรวาล และดวงดาวที่มองเห็นเป็น ไฟ หรือ ท้องฟ้า ก็ขนานให้แก่ธรรมชาติที่ปรากฏอยู่พร้อมคอบสมมติเรียกชื่อตามคำพูดหมายรู้ ชาวชนคนโลกจึงเรียกชื่อไปตามคำหมายรู้ของคน จึงเป็นสมมติ คือ ขนานชื่อเรียกกันขึ้น เช่น ๑. อาทิตย์ให้พลังประจำตัวเองเป็นพลังแสงสว่าง, อบอุ่น, ร้อน, เผาไหม้, แผลดกระจายมาถึงโลกเหล่านี้ได้ มีการปรากฏขึ้นทางตะวันออก และตกหายไปทางตะวันตก จึงวางแผนลงบนโลกได้ ทำเป็นดวงกลม และลากเส้นขนานคู่ออกเป็น ๔ แฉก อันเป็นทิศทาง ๔ นับช่องเฉียง หรือทะแยง-เป็นทิศทางเฉียงอีก ๔ จึงเป็นทิศทาง ๘ และอีก ๔ ทั้งช่องกลาง กับทั้ง ๑๐ หรือ ๐ อันเป็นวงกลมรอบนั้น จึงเป็นปรากฏเป็น-ทักษะ หรือ ทักษา อันแปลว่า เข้มแข็ง ฉลาด เคลื่อนไหว เจริญ คือ พลังธรรมชาติ ซึ่งปรากฏอยู่ตลอด จึงวางเป็นดวงโลกธาตุ

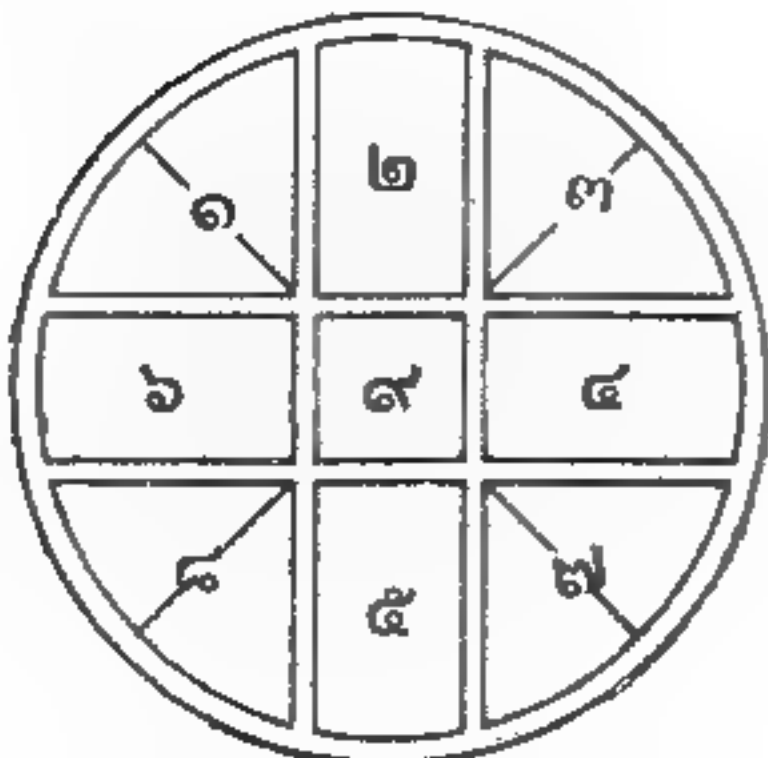


๖. จ้าวพ่อ-พระธรรมโหรา
รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า
จ้าวแม่ ขวัญข้าวกร้า
รูปทรงเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า และพระธรรมโหรา
ไปครองเรือกสวน, ไร่, นา,ทุ่งหญ้า เลี้ยงสัตว์

อันเกิดขึ้นเป็น ท้าวกรุงपालี แปลว่า-มีพลังงาน เช่น พลังแก้วแสงสว่าง เป็น-ธรรณี แปลว่าทรงพลังงานไว้ เป็น-พระภูมิ แปลว่าเจ้าของที่ดินนั้น และพระภูมินี้ เป็นคนที่ปกป้องรักษาคุ้มครองให้อยู่เย็นเป็นสุข ถ้ามี ๖ อันตัวเลข ๖ นั้นประจำดาวหมายชื่อว่า ดาวพระศุกร์-ศุกร์ ตรงกับสุขดิถีมีสุข จึงเชื่อกันว่า-มีพระภูมิ ๖ ต่อมา มีโหร หรือ พระภูมิทั้ง ๖ นั้น มีองค์หนึ่งชื่อว่า-ธรรมโหรา ระบุชื่อว่า “โหร” ถัดเห็น และแน่ใจว่า พลังธรรมชาติที่คุ้มครองอยู่นี้มี ๘ และก็มีเลข ๖ และ ๘ นี้ ไทยถือเป็นนิมิตหมายเครื่องอ่านรู้ว่า-ดีมีสุขหลังศักดิ์สิทธิ์เจริญก้าวหน้า จึงใช้เป็นรอยเข็ม ถ้าเข็ม ๖ ขกทางหยักเป็นช้อยอด ถือว่าเป็น-ฉ้อพรรณรังสี ถ้าเข็ม ๘ ขกทางตั้งเป็นช้อยอด ถือว่า-รอยช้อยัมมงคลก้าวหน้า หรือช้อยมงคล ๘ ส่วน ๐ นั้น ชื่อก็สูญอยู่แล้ว จึงเป็นอากาศธาตุ-ไม่ปรากฏรูปลักษณะวรรณะ ทั้งชื่อว่า-มฤตยู อันแปลว่าตายอยู่แล้ว จึงไม่มีครั้นวางเป็นดวงทักขาแล้ว จึงปรากฏอย่างนี้ และนับชื่อเป็นลำดับอย่างนี้



๗. จ้าวพ่อ-พระเทวเณร หรือ จ้าวพ่อ-พระวัยทัต
รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า
จ้าวแม่-พระนางดอกไม้มทอง
รูปทรงเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า และพระเทวเณรวัยทัต
ครองวัดวา, อาราม, ปุณนิยสถาน พระเจดีย์ พระพุทธรูปสำคัญ



๑. อาทิตย อีสานฯ ๒. จันทร บรพาฯ ๓. อังการ
อากาศฯ ๔. พุท ทักขินฯ ๕. เสาร์ หรดี
๕. พฤษหัส ปัจฉิมฯ ๖. ราหู พายัพ ๖. ศุกร์ อุดรฯ
๗. เกตุ กลางฯ ๘. มฤตยู วงกลมรอบ
จะเห็นที่ระบุคู่ชาตุนั้นสถิตอยู่ตรงกันตลอด ฉะนั้น จะเห็น-पालี
ธรรณีภูมิ เป็นตัวเลขสถิตอยู่ ณ แผนที่โลก หรือ ดวงโลกไทย ตลอดแล้ว



๘. จ้าวพ่อ-พระธรรมิกราช
รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า
จ้าวแม่-พระนางพุ่มไม้ไพร
รูปทรงเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า และพระ
ธรรมิกราชครองพิชพรรณธัญญาหารต่าง ๆ

ท่านคนไทย ได้สร้างลายตัวสือไทย ลายตัวเลขไทย กับลายวงกลม และลายเส้นดั่งเส้นนอน เส้นทะแยง เป็นแผนทั้งท้องฟ้า และผืนดวงโลกแล้ว ก็เส้นวงกลมนั้น ถัดตั้งขึ้นก็เป็น เส้นรุ้ง ปัจจุบัน ด้านบนเป็นเส้นกลมวงรอบ ก็เป็น เส้นแวง ปัจจุบัน บังเอิญออกแบบทำไว้แก่ไทย และตกทอดมาให้พบ จึงรู้ได้ เพราะมีอยู่แต่ไทยแห่งเดียวจึงแน่ใจว่าเป็นของไทย และใช้ชื่อเป็นชมพูทวีปก็จริง แต่ดวงและเลขยังเป็นไทย จึงยืนยันว่าของไทย

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล

พระต้นไทยทั้ง ๓ ชื่อนี้ เป็นพระต้นคนไทยหรือพระเจ้าไทยคือ พระเจ้าแผ่นดินไทยและพระเจ้าต้นคนไทย น่าจะมีตำนานของไทย เพราะมีอยู่ในไทยนี้ แต่ชื่อ-ก็ได้ถูกเปลี่ยนไปเป็นอินเดีย หรือ ชมพูทวีปแล้ว จึงเป็นชนชาวชมพูทวีปไปตามชื่อนั้น ได้นึกเพียงว่าเป็นของสำคัญของชาวชมพูทวีปเท่านั้น ไม่สำคัญแก่ไทยมากนัก ครั้นได้พบตำนานระบุสิ่งที่ต้องชำระระวางในการกระทำ เช่น ทิศที่เจ้ากรุงพาลีนอน ในคำเรากำหนดไว้ว่า วันอาทิตย์-หันหัวไปทางตะวันออก เท้าไปทางตะวันตก จันทร์-หันหัวไปทางตะวันออกเฉียงใต้ เท้าไปตะวันตกเฉียงเหนือ อังคาร-หันหัวไปใต้ เท้าไปเหนือ พุธ-หันหัวไปตะวันตกเฉียงใต้ (หรดี) เท้าไปตะวันออกเฉียงเหนือ อีสาน พุธสบดี-หันหัวไปตะวันตก เท้าไปตะวันออก สุกร-หันหัวไปตะวันตกเฉียงเหนือ (พาฬ) เท้าไปตะวันออกเฉียงใต้ (อาคนะ) เสาร์-หันหัวไปเหนือ เท้าไปใต้ ฉะนั้น เวลาบวงสรวงสังเวชบูชาให้เข้าทางเท้า ถ้าเข้าทางศีรษะ จะแข่งดำและไม่รับเครื่องสังเวชเคารพบูชา นอบน้อมไหว้ขอพร เป็นต้น

ในตำนานเล่าว่า พระเจ้ากรุงพาลีนั่น มีชื่อว่า-ทศราช มเหสีชื่อ-สันทาทุกข ครองกรุงพลี และเป็นกรุงพาลี มีโอรส ๕ องค์ที่เป็นพระภูมินั้น ต่อมา พระเจ้ากรุงพลีไม่ตั้งอยู่ในทศพิศราชธรรมจึงทำให้เดือดร้อนตลอด ๓ โลก จึงได้นำ-พลีอสูรเทตยราชา ในนารายณ์ ๑๐ ปาง ปางที่ ๕ ชื่อวามनावตารเล่าเป็นเรื่องตำนานท้าวกรุงพาลีตลอด ในพระราชนิพนธ์เล่าว่า อสูรตัวดี ชื่อพลีฤทธิรุต เป็นบุตรวิโรจน์อสูรเทตย เป็นหลานอสูรเทตยประหลาด ฉะนั้นจึงเห็นว่าเอาเรื่องมาแต่งให้เข้ากัน ด้วยเหตุนี้มีชื่อว่า พลี และ พาลีนั่นนั่นเอง

พาลี ชื่อนี้ใกล้เคียงกับคำชื่อไทยว่า พลี (อ่านว่า พะลี เป็น ไพลิน) ซึ่งเป็นชื่อแก้วหิน มีแสงใสแจ่มกระจ่าง แต่ประกว่าเพชร และเป็นชื่อเมืองไทย เช่น เพชรพลี และ ราชพลี ส่วนในคำจีนออกว่าพี เช่น ลักพี สุดพี ก็เป็นชื่อเมืองราชบุรี และ เพชรบุรี แต่คำมคธ และ สันสกฤตออกว่า ปูรี ไทยออกเสียง ป. เป็น บ. เป็น บุรี อย่างที่เห็นอยู่แล้ว แต่-เพชรบุรีที่เป็นชื่อว่า พรินพลีนั่น มีก่อนราชพลี แต่มอญใช้เหมือนกันว่า เปริบเปร์ ราชพลีว่า-เปริบเปร์ได้ด-พรินพลีใหญ่ พรินพลีว่า-เปริบเปร์โนด-พรินพลีน้อย เช่นนี้ พรินพลี กรุงพลี ท้าวเจ้ากรุงพาลี ในตำนานฉบับเล่า จึงมีว่า ท้าวเจ้ากรุงพาลีผู้เป็นพ่อชื่อว่า ไทกะราช พระนางผู้เป็นแม่ชื่อว่าเหมพักตร ผู้เป็นลูกชื่อว่า ท้าวเจ้าสะพิม ก็พอได้ความว่า ท่านท้าวไทกะราชนี้ ก็ ไทยให้ เหมพักตร แปลว่า หน้าทอง คือ ทองใส ท่านท้าวผู้เป็นลูกชื่อว่า-สะพิม เป็นตัวท่านท้าวกรุงพาลี ทั้งในคำเราก็อ้างเอาพลีเทตยในวามनावตาร จึงส่งเข้าไปในยุคเทพนิยายของชมพูทวีป อันไม่ใช่ของไทย



๕. จ้าวท้อ-พระธาตุธาร ในคัมภีร์พระทวารวรา

รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า

เจ้าแม่-พระนางจินระริน

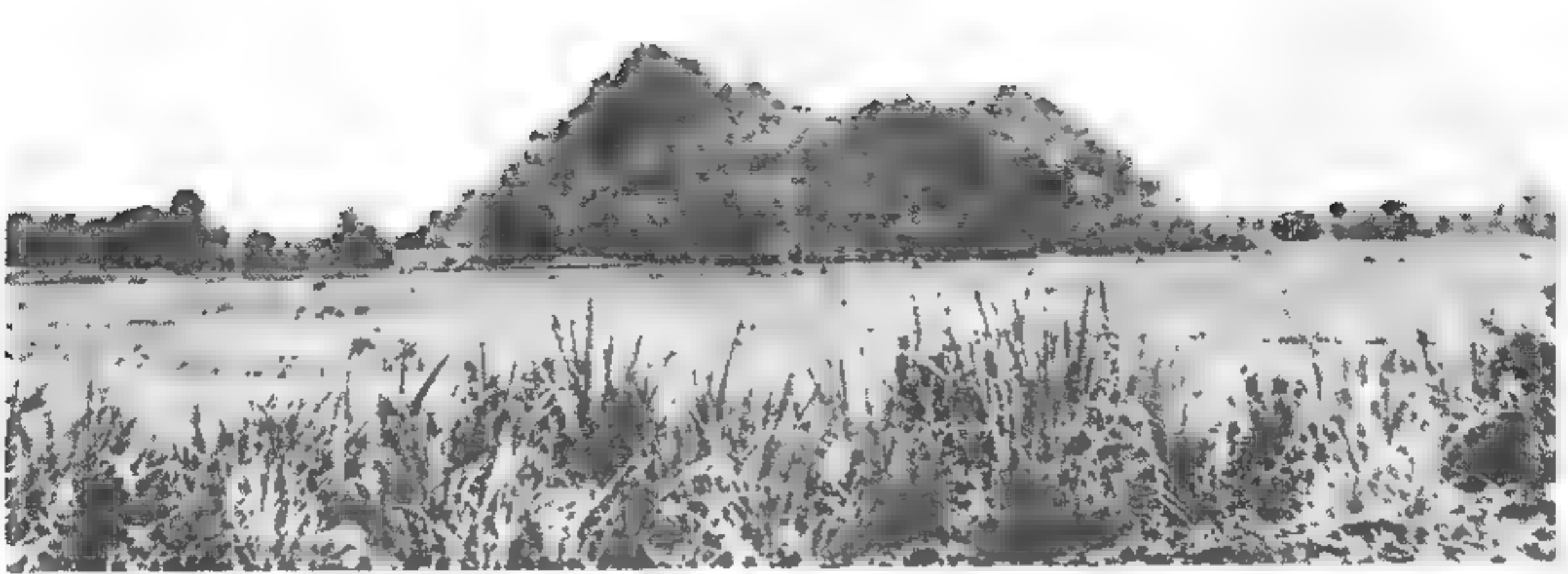
รูปทรงเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า และพระธาตุธาร หรือ
พระทวารวรา ครองห้วย, หนอง, คลอง, บึง, บ่อ, ลำธาร,
แม่น้ำ, ทะเล

ได้นึกพิจารณาดูก็เกิดปรากฏการณ์เข้าไปถึงยุคแถม คือ พุทธันดรที่ ๒ ซึ่งเป็นยุคชาดก และชื่อ-ธรรณี หรือ พระธรรณี หรือ แม่พระธรรณี ก็เข้าไปถึงยุคขุนแผนเมืองฟ้า คือพุทธันดรที่ ๓ ซึ่งต่อกับพุทธันดรที่ ๔ ก่อนพระพุทธรูป ยุคนี้ คือ พุทธันดรที่ ๔ ก่อนเมืองแมน ในตอนหลัง ๆ นี้ ได้เล่าสอนกัน จึงเปลี่ยนชื่อไปหมด ไม่ใช่เพียงดินแดนนี้ แม้ในตำนานตะวันออกเฉียงเหนือก็เช่นเดียวกัน จะเห็นได้ในตำนานสร้างพระธาตุพนม เดิมมีชื่อว่าพระยาคำบัว ได้ปรับเข้าบาลีแล้ว จึงมีชื่อว่า-พระยาสุวรรณภิงคาร แม่ตัวลายสือ หรือ ตัวหนังสือ ก็เปลี่ยนเป็น-พยัญชนะ สระ และ อักษรไทย เช่นนี้ตำนานเรื่องเล่าก็เช่นเดียวกัน ได้เปลี่ยนไปตามกาลนิยม ไทยไท้ จึงเป็น-ไทกะราช หน้าทอง ทองใส จึงเป็น-เหมพักตร สะพิม-เข้าใจว่าคงเดิม คงหมายถึง สะพริ้ม หรือ สะพระพริ้ม

ท้าวกรุงพาลีไทย

ในปางแถม-ล่วงแล้วมานาน ส่วนไทยในถิ่นดินแดนทอง และแหลมทองนี้ แต่ก่อนมีชื่อเมืองแถม และคนชาวแถม ครั้นนานมา ขุนไทยได้ครองเมืองมัญจาคีรีเป็นกำแพง มีบึงใหญ่ หรือ ทะเลสาบ กับมีลำห้วย แม่น้ำ ลำคลอง เป็นที่ถ่ายเทไปมา ขุนไทยเทียบแถมนี้ ดันเดิมอยู่ในถ้ำก่อนได้ออกมาเก็บข้าว เก็บผักผลไม้ และจับสัตว์บกน้ำ เป็นเครื่องเลี้ยงชีวิต นานเข้า ผู้คนเกิดมากถันหลาย ถ้างั้นคับแคบไม่พออยู่ จึงออกมาอยู่นอกถ้ำ ได้สร้างโรงเรียนกันแดดฝน จึงพากัน “ลี” ไปให้กว้างขวาง จึงตั้งที่อยู่ใหม่นั้นว่า “พาลี” และเป็น-พาลี กว้างขวางกระทั่งเลยกำแพงออกไป จึงเรียกว่า กรุงพาลี หรือ เมืองกรุงพาลี ณ ดินแดนจอมบึง ณ ถ้ำจอมพล ปรากฏหลักฐาน-มีรอยดินยาว ๓๖ นิ้ว กว้างใหญ่ ๑๘ นิ้ว ปรากฏ ๕ รอย ซึ่งเหยียบลง ณ พื้นหินโคลน หรือ หินโคลนซึ่งอุดขึ้นใหม่ ๆ ยังอ่อนอยู่ จึงเหยียบเป็นรอยได้ และหินโคลนนั่นได้กลายเป็นหินปูนแล้วว่ามีอายุ ๒ แสนปี ถ้าวัดตามอายุหินงอก และหินย้อยก็มีอายุเกินกว่าหลายล้านปี กว้างถึง ๒๐๐ ล้านปี ทั้งเป็นกาลล่วงมานานนักหนา กระทั่งถึง-ขุนไทยไท้ ซึ่งอาจเป็นชื่อขุนหัวผู้ครอง เมื่อได้ครองเมืองก็สถาปนาชื่อ เป็น ขุนไทยไท้ ตลอดกันเหมือน “ในหลวง” ฉะนั้น

ขุนไทยไท้ ครั้นเจริญวัยแล้ว ได้ออกไปเที่ยวตามฝั่งน้ำลำห้วย เดินไปถึงถิ่นใกล้ทะเลกว้างใหญ่ พบหมู่เมือง และคนบนน้ำ มีโหนด มะพร้าว คนรู้จักใช้เรือ ใช้แพ ใช้ผ้า ใช้ไฟ ใช้เครื่องดินเผา ใช้หม้อหุงข้าวต้มแกงเหมือนกัน รู้จักใช้เกลือ ใช้น้ำอ้อย น้ำตาล จึงพักอยู่ และได้พบ-สาวทองใส ชอบใจรักใคร่ จึงได้แต่งงานกัน และพากันกลับไปเมืองกรุงพาลี ตั้งให้เป็นแม่นางแทนคำ (มเหสี) ค่อมเมื่อลูกชื่อ-สะพิม (คงเป็นชื่อว่า สะพริ้ม หรือ สะพระพริ้ม)



ภูเขาจำลองพลันแต่เดิมเรียกกันว่า “เขากลางเมือง” บ้าง และเรียกชื่อว่า “เขามุจลินทร์” บ้าง ชื่อนี้ เข้าใจว่าดั้งเดิม หรือขนานชื่อเล่า
ทูลถวายพระบาทสมเด็จพระปิยมหาราชเจ้า พ.ศ. ๒๔๓๘ เสด็จพระราชดำเนินเข้าทอดพระเนตรเห็นหินงอกหุบป่าจอมพลทหารเรือทรงโปรด
จึงพระราชทานนามใหม่ว่า “เขาลำจอมพล” ทั้งได้ทรงจารึกพระปรมาภิไธยย่อว่า จปร. ไว้ด้วย

และ-ที่ซึ่งได้ขยายออกไป ได้เรียกกันในสมัยนั้นว่า “พาลี” คำไทยว่า ลี นี้ เป็นชื่อ “บางลี” ปรางค์ ณ
ฝั่งตะวันออกเหนือเมืองราชบุรีนั้น ต่อมา ชาวบางลีได้สร้างวัดขึ้น จึงตั้งชื่อว่า “วัดบางลีเจริญธรรม” อันเป็นที่ปรากฏ
มาแล้ว และหรือ-คำชื่อว่า “พาลี” หรือ “กรุงพาลี” วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๒๕ กับ สุระ สรณาคมน์ ช่างผู้ไทย (ผู้ไทยขาว)
เพชรบุรี ได้ไปด้วยกันเพื่อพบคุณประสาท อรรถกรศิริโพธิ์ อาจารย์ใหญ่ ร.ร. บ้านจอมบึง กับ คุณสุรินทร์ เหลือลมัย ครูใหญ่
ร.ร. ชุมชนจอมบึง ท่านครูอาจารย์ทั้งนี้และอื่น ได้ร่วมกันเก็บโบราณวัตถุ เช่น มีด ขวานหิน เครื่องดินเผา ลูกปัด และ
ซากเก่าก่อน (Fossil) ไว้มากมายเกินกว่า ๖๐๐ ชิ้นแล้วก็เป็นหอยพิพิธภัณฑ์ได้ ทั้งได้ให้ขวานหินยุคหินกลางมาหลายชิ้น
ท่านอาจารย์สุรินทร์ได้เล่าให้ฟังว่า ภูเขาจำลองพลันแต่เดิมเรียกกันว่า “เขากลางเมือง” บ้าง และเรียกชื่อว่า
“เขามุจลินทร์” บ้าง ชื่อนี้ เข้าใจว่าดั้งเดิม หรือขนานชื่อเล่าทูลถวายพระบาทสมเด็จพระปิยมหาราชเจ้า พ.ศ. ๒๔๓๘
เสด็จพระราชดำเนินเข้าทอดพระเนตรเห็นหินงอกหุบป่าจอมพลทหารเรือทรงโปรดจึงพระราชทานนามใหม่ว่า “เขาลำจอมพล”
ทั้งได้ทรงจารึกพระปรมาภิไธยย่อว่า จปร. ไว้ด้วย ท่านอาจารย์ได้เล่าต่อไปว่า มีภูเขาอยู่กลางทุ่งระหว่างเขาสามประแจ
กับเขากลางเมือง ซึ่งคนรุ่นเก่าก่อนได้เรียกชื่อกันเป็นประจำว่า “เขากลางตลาด” จึงเป็นหลักฐานของ กรุงพาลี และ
ทำวกรุงพาลี นี้ ทั้งได้พบโบราณวัตถุ ขวานหินเก่า หินกลาง หินใหม่ ครั้นเข้าไปในถ้ำได้พบเห็น รอยดินใหญ่ ที่
ชัดเจน ๕ รอย ที่ไม่ชัดเจนอีกหลายรอย และรอยเล็ก ๆ อีกมากมาย ซึ่งถูกเหยียบไว้ในหินปูนแต่ครั้งยังเป็นดินโคลน
ว่ามีอายุถึง ๑,๘๐๐,๐๐๐ ปีหรือต่ำลงมา และหินปูนภูเขานี้มีรอยน้ำซัดกระแทกเกาะเป็นลูกคลื่นทั้งภูเขา เกิดเป็นกลุ่ม
ทางจามะรี, พุ่มป่าจอมพลเรือ ถ้ากล่าวถึงโคลนหินปูนชนิดนี้ คงมีอายุ ๒ ล้านปี หรือกว่า เพราะปรากฏว่าได้หินแก้วมรกต,
บุษราคัม, ไพสิน, ทับทิม, เพทาย, โกเมน, ไพฑูรย์ ฯลฯ ที่ทำเป็นลูกปัด อันเห็นหินแก้วสีต่าง ๆ แม้เม็ดเล็ก ๆ ก็มี
เจาะร้อยเชือกได้ ซึ่งยืนยันว่ามีเหล็กกล้า เช่น เหล็กน้ำพี้ เหล็กไหล หลอมหล่อ ทำเป็นสว่านใช้เจาะรูได้ และเป็น



กลางทุ่งระหว่างเขาสามประเจ กับเขากลางเมือง ซึ่งคนรุ่นเก่าก่อนได้เรียกชื่อกันเป็นประจำว่า “เขากลางตลาด” จึงเป็นหลักฐานของ
กรุงพาลี และ ท้าวกรุงพาลี

ยุคหินขัด-ยุคหินใหม่ ยุคนี้มีอายุ ๕ หมื่นปีลงมาถึง-หมื่นปี และ ๘ พันปี ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับเอาแร่ธาตุ, ทองแดง, เหล็ก, ฯลฯ มาสูบลไฟถลุงทำเครื่องประดับ เครื่องใช้ เช่น มีด ขวาน สี่ง หอก ฯลฯ มีซากต้นไม้ หอยและปลา ปู แมลงต่าง ๆ ที่กลายเป็นซากหินแล้ว ถ้าสำรวจได้-คงพบตะกั่ว ว่ามีมาก่อนโลก ๕๐๐ ล้านปี ดินเบ้า หรือ ตะกั่วดำ หรือธาตุ ถ่านแกรไฟไฟท์ (graphite) ว่ามีมากับโลกได้ ๓,๒๕๐ ล้านปี ถ่านหิน ว่ามีในระหว่าง ๑,๗๕๐ ล้านปี ความจริงสิ่งทั้งนี้มีอยู่แล้วได้นำมาใช้กันมานานมาแล้ว อันเป็นยุคพืชและสัตว์แรกของโลกก็มีอยู่แล้ว แต่ที่เป็นชื่อว่า-เขากลางเมืองนั้น คงจะมีขึ้นในระยะเวลาเมืองแมน และเมืองทองนี้ และชื่อว่า “เขามุจลินทร์” นั้น ก็ยืนยันว่าเป็นสมัย พ.ศ. คือ หลังพระพุทธกาลแล้ว ท่านอาจารย์สุรินทร์เล่าว่าได้พบพระพุทธรูปที่ถ้ำสามประเจ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปดินเผาแบบเดียวกับถ้ำฤๅษีขาง ซึ่งยืนยันว่าสมัยสุวรรณภูมิ และได้ชี้แจงยืนยันรอยทำที่ยาวถึง ๓๖ นิ้ว และกว้าง ๑๘ นิ้ว น่าจะเป็นสมัยพุทธศักราชที่ ๑ นั้น ถ้าจะกินไปก็เอาอย่างฝรั่งว่า ฉะนี้ ที่ถ้ำนี้ จึงนำมาเป็นเรื่องของท้าวกรุงพาลี เป็น กรุงพาลี อย่างในระบบแบบไทยเป็นประเพณีปลูกบ้านสร้างเรือนไทยได้มีระบบแบบประเพณีต้องบวงสรวงสังเวยบูชา ท้าวกรุงพาลี และ พระนางท้าวกรุงพาลี ขอที่ปลูกบ้านเรือนกันมา จะจริง หรือไม่-ก็ตาม แต่หลักฐานก็มีอยู่อย่างฝรั่งเขาเรียกว่า History ซึ่งแปลว่า“เรื่องของเขา” (คือผู้เล่านั้นจะเป็นใครก็ได้) ที่ว่าอย่างนี้-ว่าตามความหมายของคำฝรั่งแท้ ไม่ใช่อย่างที่ไทยแปลเป็นอมตศัพท์ไทย ที่ใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ว่า “ประวัติศาสตร์” เช่นนี้ สถานที่ที่เป็นหลักฐาน และเรื่องประวัติ จึงมีอยู่เป็นหลักฐานแล้ว

ขุนสะพิม เจริญวัชรเป็นผู้ใหญ่แล้ว กับทั้งขุนไทยโพธิ์ และขุนหญิงทองใสก็ค่อยแก่ลงไป ขุนสะพิมจึงทำการแทนครองผู้คนบ้านเมืองต่อไป ด้วยเหตุที่ชื่อเดิมนี้มีอยู่แล้วว่า กรุงพาลี จึงมีชื่อขึ้นตามว่า-ท้าวกรุงพาลี และได้เป็นเจ้าแผ่นดินทั่วไป จึงชื่อว่า-เจ้ากรุงพาลีบ้าง (ครั้นเมื่อตายแล้ว ผู้คนจึงยกขึ้นเป็น ท้าวเจ้ากรุงพาลีทั้ง ๓ นั้น ผู้จะ

ปลูกบ้านสร้างเรือนจึงต้องบวงสรวง สังเวช บูชาทั่วกรุงพาลี ต่อมาได้สถาปนาชื่อใหม่ตามกาลนิยม เดิมชื่อว่าไทยให้สถาปนาใหม่ว่าท้าวโทกระราช พระนางทองใสก็สถาปนาชื่อใหม่ว่า ท้าวเหมพักตร์ สำหรับท้าวสะพิมนั้นยังคงใช้อย่างเดิมจึงปรากฏชื่อ-สะพิม ต่อมาท้าวสะพิม ได้สถาปนา-ท้าวสาวผ่องขึ้นเป็น หม่อมแทนคำ (มเหสี) แล้ว และสถาปนาชื่อที่แทนคำว่า-ท้าวผ่องประภา ต่อมา จึงมีลูกชายคนแรกชื่อแผน และมีอีกหลายคน แผนนั้นแต่เดิกรมา ชอบจัดที่ป่าเถวให้ราบเรียบ ดันไม้ใหญ่เอาไว้ใช้รมมีเด็กหญิงมาร่วมเล่นก่อนบ้านสร้างเรือน ทำของกิน เก็บลูกไม้ รวงข้าว หัวผือกหัวมันป่า จัดที่เก็บเป็นร้าน ใช้ใบไม้คือใบโตนดกางออกกว้างใหญ่มุงบังเป็นหลังคา และเป็นฝา จึงเรียกตามชื่อหญิงนั้นว่า-ที่หรือที่เก็บ เพราะหญิงนั้นมีชื่อมาแต่เดิมว่า ที่ จึงเรียกว่าที่เก็บตามชื่อนั้น ต่อมาครั้งขึ้นสาวมียอกใหญ่แล้วที่-จึงเป็นที่แผน จึงรู้แผน หรือแผ่นจึงได้กัน อยู่ด้วยกัน ครั้นพ่อแก่เฒ่ามาก ขุนแผนจึงครองต่อ ได้เปลี่ยน เมืองแฉนเทียนฟ้าเป็นเมืองแผน ตามชื่อตัวนั้น ส่วนแม่นางที่ ก็ยกขึ้นเป็นแทนคำ และได้มีลูกคนแรกเป็นชาย เพราะมีสะดือขุนใหญ่ขึ้นจึงให้ชื่อว่า-คุมพก (ต่อมาได้เป็นคุมพกา) และคุมพกนี้ ครั้นเจริญใหญ่มีกำลังเข้มแข็งขึ้น ครั้นพ่อให้ครองแทนแล้วจึงยกสถาปนาขุนแผนผู้พ่อขึ้นเป็น-จ้าวแผ่นดิน แม่ที่แทนคำนั้น ได้ตั้งชื่อไว้ว่าดวงขวัญใจนั้น จึงยกขึ้นเป็นจ้าวแม่ดวงดิน แม่อยู่เมือง หรือแม่เรือน ไม่นานมานี้มีชื่อว่าแม่อยู่หัว

พระธรณี แม่พระธรณีไทย

พ่อขุนท้าวคุมพก หรือ คุมพกา นั้น ครั้นเจริญวัยขึ้นแล้ว ได้ครองเมืองแผ่นดินสืบต่อจ้าวพ่อในตอนนั้นมีคนมากมายแล้ว แม่พ่อขุนแผน หม่อมแม่ที่แทนคำ-ดวงขวัญใจ กับลูกต่อมาอีกหลายคน ท้าวคุมพกาในฐานะพี่ใหญ่ก็ต้องจัดให้ไปอยู่เป็นเมือง ๆ ไป กับได้พบสาวตาหรือตรา จึงช่วยกันจัดให้ นางได้ตราเป็นเครื่องหมายให้ จึงชื่อว่า “ตราที่” และ “ตราที่นี้” จัดกันได้ตลอดต่างถิ่น ต่างแดนเป็นเมืองต่างหาก ถิ่นได้แต่งงานกัน พ่อขุนคุมพกา จึงให้แม่นางเป็นหม่อมแทนคำ ต่อมาจึงมีลูกชายคนแรกได้ให้ชื่อว่า คุมพี คำชื่อว่า คุ ดู ในคำชื่อว่า “คุม” นี้ เป็นชื่อ “พระ” ได้เช่นตุ้เจ้า หมายถึง พระเจ้า ฉะนั้น คุมพ จึงเป็น คุ้=พระ พก หรือ พกา พระคำต้องถื่นออกว่า “พระ” กา ก กอ ตรงแล้วว่า พระกอ หรือตันก่อ รวมความว่า คุ้พระพ่อก่อเกิด หรือ พระที่ดิน จึงเป็นพระพ่อที่ หรือ พระเจ้าพ่อแผ่นดิน คือ พระเจ้าแผ่นดิน พระธรณี ส่วนหม่อมแทนคำตรา นั้น เป็นตราที่นี้แล้ว จึงขึ้นเป็นแม่พระธรณี ส่วนท้าวคุมพี คุ้=พระพี คือ พระพี่ที่ใหญ่ จึงเป็นลูกแม่พระธรณี ทั้งนี้ เป็นเรื่องเล่ากันสืบ ๆ มา จึงยกย่องขึ้นที่เคารพนับถือสักการะบูชากราบไหว้ระลึกถึงในฐานะต้นกระทำ จัดที่อยู่ ปลูกบ้าน สร้างเรือน ปรับปรุงหมู่บ้านหลาย ๆ หมู่รวมเข้าเป็น “เมือง” จึงเป็น “พระเจ้าที่” คือ พระแผ่นดิน ต่อมา จึงเป็นพระธรณี ในภายหลัง จึงยืนยันว่าในกาลที่ภาษามครเข้ามาแล้ว หรือ เป็นเจ้าแผ่นดิน คือพระธรณี แต่ก็เป็นหลักฐานยืนยันว่าเป็นแผ่นดินนั้น ซึ่งพร้อม-พ่อ, แม่, ลูก ที่ไทยได้ยกขึ้นเป็นระบบแบบไทย จึงได้เล่าบอก-สอนกันมาถึงปัจจุบัน สำหรับแม่พระธรณีนั่น ที่ประดิษฐ์รูปแบบกันไว้ ทำเป็นรูปหญิงใช้มือทั้ง ๒ รวบมวยผมบีบให้น้ำพุ่งออกให้ดื่มกินได้ มีความหมายว่า แม่ได้ให้น้ำนมซึ่งหลั่งออกจากหัวนมนั้นให้ลูกดูดดื่มเลี้ยงลูกมาแล้ว และก็รูปพระธรณีนี้ซึ่งมีรูปแบบ และท่าทั้งนี้ ทุกคนไทยเห็นแล้วก็รู้ทันทีอย่างเข้าสายเลือดว่า-แม่พระธรณีได้บีบมวยผมหลั่งน้ำเลี้ยงโลกมาแล้ว ท้าวคุมพกา-ผู้เป็นพ่อ ท้าวคุมพี-ผู้เป็นลูกซึ่งขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน จึงเป็น พระธรณี ส่วนตรา พระนางที่แทนคำต่อมาได้สถาปนาชื่อใหม่ตามสมัยนิยมว่า-สุพัตรา แปลว่า มีวัตรอันดีนั้น เป็นจ้าวแม่ให้น้ำนมเลี้ยงลูกเจ้าแผ่นดิน จึงเป็น-แม่พระธรณี แท้ ๆ ด้วยประการ ฉะนั้น

คุมพี-ต่อมาได้ครองกรุงแล้ว จึงขึ้นเป็นขุนคุมพี ทั้งได้สาวพุดทอง จึงสถาปนาขึ้นเป็นหม่อมที่แทนคำ ได้มีลูกหลายคน คนหนึ่งเป็นชาย ชื่อ ทัด ซึ่งต่อมาได้สถาปนาชื่อ หรือ ตั้งชื่อใหม่ว่า-กายทัดเทพเจ้า เมื่อเจริญวัยพอแล้วจึงได้ครองกรุงพาลีต่อมา มีหม่อมที่แทนคำ ชื่อสัน ต่อมา ได้ตั้งชื่อกันใหม่ว่า พระนางสันทาทิบดี ได้มีลูกเป็นพระภูมิ ๕ องค์นั้น

พระภูมิไทย

พ่อขุนทัด หรือ พระเจ้ากายทัดเทพเจ้า หรือ เจ้าพ่อทัด นี้ ครั้นเจริญวัยถึงกาลเวลาที่ได้ครองเมือง

กรุงพาลีสืบต่อมา ก็สมัยกาลนั้น กรุงพาลีมีผู้คนคับคั่งแล้วทั้งมีสิ่งต่าง ๆ มากแล้ว และ ยิ่งเฉพาะเมืองกรุง หรือ รั้ววัง นั้นก็ยังมีมาก และ ทั้งทุกอย่าง กับทั้ง-พ่อขุน ยังได้-สัน หรือ แม่สาวสันยกขึ้นเป็นหม่อมที่แทนคำ ทั้งได้ต่อเติมสถาปนา ชื่อตามสมัยนิยมว่า-พระนางสันทาธิบดี ซึ่งมีลูกมากถึง ๖ คน เป็นชายล้วน นี่เป็นตำนานแล้ว ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น ตอนนี้จะเล่าตามตำราที่ระบุว่า มี ๕ องค์ ทั้งจะได้แสดงหลักฐานที่ได้ถูกแยกออกนั้นให้เป็นองค์ เพื่อเป็นหลักฐานแบบ ระบบไทยที่ต้นไทยได้ตั้งขึ้นแล้วค่อยต่อเติมให้เต็มตามหลักฐานเท่าที่ค้นพบนั้น

ในตำรามีตำนานเล่าไว้ว่า ท้าวกรุงพาลีนั้น นามเดิมว่า พระเจ้าทศราช ทรงครองกรุงพาลีในกาลนั้น มีมเหสีนามว่า-สันทาทุกข พระเจ้าทศราชทรงทศพิธราชธรรม บ้านเมืองอาณาประชาราษฎร์ และสัตว์เลี้ยงทั้งหลาย จึงเป็นอยู่อุดมสมบูรณ์ และ ร่มเย็นเป็นสุขกับทั้งประชาราษฎร์บ้านเมืองได้เกิดเพิ่มขึ้นมากมาย จึงเจริญรุ่งเรืองคับคั่งบริบูรณ์ พระองค์ทรงทศพิธราชธรรมตลอดมา กับ พระมเหสีสันทาทุกขนั้น มีโอรส ๕ องค์ และโอรสทั้ง ๕ นั้น ครั้นเจริญวัย และมีปรีชาสามารถแล้ว จึงโปรดให้ไปครองสถานที่ต่าง ๆ ทั้ง ๕ องค์ ซึ่งเป็นพระราชสถาน ๕ แห่ง จะได้เล่าหน้าที่ในกาลต่อไป

ต่อมาไม่ทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมเดิมนั้น ได้กระทำเหตุเดือดร้อนแก่ชาวโลกทั่วไป ได้ยกพลทัพขึ้นไปยึดได้ตลอดถึงสรวงสวรรค์ พระนารายณ์จึงอวตารมาเป็นพราหมณ์น้อย ชื่อวามน อันปรากฏในนารายณ์ ๑๐ ปาง-ปางที่ ๕ วามนาวตาร ในตำนาน ระบุชื่อ-พลี เป็นอสูรแทดย ตามพระราชนิพนธ์ว่า-อสูรแทดยตัวดี “ชื่อพลีฤทธิรุต เป็น บุตรวีโรจน์เรื่องยศ” เป็นหลานขุนแทดยประหลาด และ ขุนประหลาดผู้เป็นปู่เป็นเจ้าพิภพบาดาลชั้นสูงสุด เขตสวรรค์ซึ่งเป็นอสูรภพ สำหรับ พลีอสูรแทดยราชาผู้เป็นหลานนี้ทรงพลกำลังอิทธิฤทธิ์ได้ไปช่วยทวยเทพชกนาคพันภูเขามันเทรสิงขรซึ่งปักตรงกลางเกษียรสาครนั้นให้หมุนจนเกษียรสมุทรเพื่อให้เกิดน้ำทิพย์ ได้เกิดสิ่งต่าง ๆ ขึ้น ในวาระที่ ๘ เทวแพทย์ธันวันตรีได้ชุบอบน้ำทิพย์ขึ้นมา อสูรทั้งหลายถูกล่อให้ออกไป ทวยเทพจึงดื่มน้ำทิพย์ก็ได้มีพลอิทธิฤทธิ์บังเกิดขึ้นตามเดิมได้ส่งเสียงอีกทีก็กรีกกรั่น ปวงอสูรได้ยินจึงกลับมาได้เห็นแล้วจึงวิ่งเข้าไปเพื่อดื่ม ทวยเทพทั้งหลายขัดขวางจึงเกิดต่อสู้รบกันขึ้น อสูรแพ้ และ ตายมาก ขุนพลนี้ก็ตายด้วย พลอสูรได้นำศพหลบลงสู่บาดาลแล้วจึงพากันไป อ้อนวอนคณะกรรมการควะพราหมณ์ให้ประกอบยัญวิธีชุบชีวิตขึ้น ทั้งได้กระทำพิธีเสริมพลฤทธิเดชให้คืนตามเดิม จากนั้น ขุนพลีแทดยราชาจึงเกณฑ์พลแทดยทั่วเขตภพพลทัพอภบาดาลขึ้นไปยึดสวรรค์ภพได้แล้ว พระพหูสวดีบุโรหิตได้แนะนำ ท้าวสักกเทวราชและคณะเทพได้แปลงตัวเป็นนกบินหลบหนีไปเหมถุญ เข้าไป ณ วิสูตรอาศรมรัตน์เข้าเฝ้าพระกศยปมุณี และ พระประชาบดีโลกมารดาอภิตี ทูลเหตุร้ายนั้นแล้ว ขอให้ช่วย ก็ทรงโปรด จึงนำวงบูชาเชิญพระพิฆณก็ทรงรับได้ เสด็จมาเกิดเป็นพระโอรส พระนางอภิตีโลกมารดาจึงประสูติเป็นพราหมณ์น้อย ขนานชื่อว่า-วามน ได้บวชเป็นนักสิทธิ ครบพิธีแล้ว ในกาลนั้น พลีแทดยราชาได้มีภักตพราหมณ์เป็นผู้ทำกิจพิธีบูชาอัญญ ณ ผังแม่น้ำนมทา วามนนักสิทธิ พราหมณ์ได้เข้าไปขอที่อยู่เพียง ๓ ก้าว พลีแทดยก็ถวาย ได้หลังน้ำให้แล้ว วามนนักสิทธิจึงทรงเป็นรูปองค์นารายณ์พิฆณ ได้ก้าวเหยียบก้าวที่หนึ่งทั่วแผ่นดินโลก ก้าวที่สองทั่วสวรรค์ ก้าวที่ ๓ ยังไม่ได้เหยียบ ได้ให้เป่าสังข์เรียกเทพทั้งหมด มาแล้ว ทรงสั่งให้สักกเทวราชไปครองตามเดิมแล้วทรงสั่งให้ขุนแทดยให้ไปสถิตบาดาลต่ำสุด พลีแทดยลงไปแล้ว ต่อมา ท้าวประหลาดขุนแทดยผู้ปู่ ได้ลงไปตกเดือน พลีกลับใจได้จึงตั้งยัญพิธีนอบน้อมสรรเสริญบูชาพระหริรัถย์จักรี และพระ ศรีลักษมีแม่เจ้า กระทั่งพระศรีทรงเอ็นดูจึงทูลขอ-ก็ทรงโปรดประทานอภัยให้ ให้ไปเชิญพลีมาทรงโปรดตั้งและให้ไปครอง แคว้นสุตลเขตแคว้นแดนต่อสวรรค์ ตอนนี ในตำนานเล่าว่า พระนารายณ์ทรงขับพลีให้ไปนอกฟ้าป่าหิมพานต์ จึงได้รับทุกข์ยาก อด ๆ อยาก ๆ จึงกลับมาขอที่ดินกลับคืน พระนารายณ์ก็ทรงอนุญาตว่า ผู้ที่จะทำการมงคลทั้งปวงต้อง บูชาสังเวฬุพระภูมิก่อน เพราะเป็นเจ้าของที่ดินเดิมจึงจะเกิดความสุขสวัสดิพิพัฒนามงคล จึงเป็นลัทธิธรรมเนียมที่คกทอดกัน มากระทั่งทุกวันนี้

แต่ในตำนานนี้ พระเจ้าทศราช และพระนางสันทาทุกข ทรงอยู่ด้วยกันมีโอรส ๕ องค์ เป็นชายล้วน ซึ่งในตอนต้นว่า ครั้นเจริญวัยมีปรีชาสามารถแล้ว จึงให้ไปครองสถานที่ต่าง ๆ ทั้ง ๕ องค์ ก็เป็นพระราชสถาน ๕ แห่ง ทั้ง ๕

องค์ และสถานที่ ๘ แห่งนั้น มีระบุชื่อ และหน้าที่ไว้อย่างนี้ คือ ๑. พระชัยมงคล ครองสถานบ้านเรือน, โรง, ร้าน, ต่าง ๆ ในตำนานทั้ง ๒ เหมือนกันทั้งชื่อ และสถานที่มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น (พระขรรค์) มือซ้ายถือถุงเงินทอง มีหม่อมที่แทนชื่อ ภูมไชยา หรือ ภูมชายา มีรูปแบบปรากฏเป็น เทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือดอกบัวตูม มือซ้ายถือได้ (ถุงมีสายหิ้งมีเปิด) มีลูกคือเจ้าของที่นั่น ๆ ทุกคน ๒. พระนครราช ดำเนินเดิมชื่อ พระธรรมโหรา ครองประตู, ป้อมค่าย, หอรบ, บ้านใด รูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น มือซ้ายถือพุ่มกอไม้ มีหม่อมที่แทนชื่อ ภูมมาลา มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือพวงมาลัย มือซ้ายถือไม้พลองห้อยลง ๓. พระเทพเพน ดำเนินเดิมชื่อ พระเยาะระแพ้ว เป็นที่ ๔ ครองคอกสัตว์ และเล่าต่าง ๆ มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น มือซ้ายถือสมุดข่อยจารึกกฎหมาย มีหม่อมที่แทนชื่อ ทิพมาลี มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือม้วนเชือก มือซ้ายถือกำหญ้า ๕. พระชัยศพนธ์ ดำเนินเดิมชื่อ-พระสัพพคนธรรพ เป็นที่ ๕ แยกทัพ เป็น ศพนธ์ ครองเสวียงคลัง, ช้าง, นาง, หอสังกระ มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกด้านยาว มือซ้ายวางกำนิ้วซ้อนขึ้น มีหม่อมที่แทนชื่อ-ศรีประภา มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือจะงอยนาค มือซ้ายถือถึงขาม ๕. พระคนธรรพ ดำเนินเดิมชื่อ-พระสัพพคนธรรพ เป็นที่ ๕ ครองโรงพิธีงาน, โรงพิธีแต่งงาน, และเวียนหอ, มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น มือซ้ายถือหมอน้านนาค มีหม่อมที่แทนชื่อ-สุปริยา มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือโถแป้ง มือซ้ายถือกำดอกกุหลาบ ๖. พระธรรมโหรา ดำเนินเดิมเป็นที่ ๒ และ ชื่อว่า-ธรรม จึงแยกออกเป็น-พระธรรมนิกราชที่ ๘ และที่ ๖ นี้ ดำเนินเดิมชื่อ-พระนาคราช ก็พระธรรมโหรานี้-ครองเรือสวน, ไร่, นา, ท่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น มือซ้ายถือกำรวงข้าว มีหม่อมที่แทนชื่อ-ขวัญข้าวกล้า มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือเกี่ยว มือซ้ายถือกำรวงข้าว ๗. พระเทวเดร หรือพระวัยทัต ดำเนินเดิมเป็นที่ ๓ เฉพาะชื่อ-วัยทัต ทัตแยกออกเป็น-พระธาตุธาร หรือ ทาษธาราที่ ๘ พระเทวเดรวัยทัตนี้ครองวัดวา, อาราม, ปุณนิสถาน, พระเจดีย์ พระพุทธรูปสำคัญ มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือปะกุก มือซ้ายถือลงนิ้วกำซ้อนขึ้น มีหม่อมที่แทนชื่อ-ดอกไม้มอง มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือดอกพุทธรักษา มือซ้ายถือกำรูป เทียน ๘. พระธรรมนิกราช ครองพืชพรรณ ธัญญาหารต่าง ๆ มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้าทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น มือซ้ายถือพวงมาลัยมีข่อยยอดลง มีหม่อมที่แทนชื่อ-พุ่มไม้ไพร มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือหวักกล้วย มือซ้ายถือพวง ดอกแสด-ดอกตูม ๙. พระธาตุธาร หรือ ทาษธารา แยกจากพระวัยทัต ครอง-ห้วย, หนอง, คลอง, บึง, บ่อ, ลำธาร, แม่น้ำ, ทะเล มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น มือซ้ายวางห้อยลงนิ้วซ้อนขึ้น มีหม่อมที่แทนชื่อ-รินระริน มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือดอกบัวบาน มือซ้ายถือหอยยอด หรือ หอยสังข์ บางท่านมีลูกเป็นเด็กหัวจุก ถึงกระนั้นก็ถือทุกคนเป็นเจ้าสถานที่เป็นลูก อย่างนี้จึงมีชื่อว่า-พ่อพระภูมิ แม่พระภูมิ บ้าง

เท่าที่ปรากฏทั้งหมด ทั้งได้เห็นรูปที่วาดขึ้นเป็นลายเส้นตามหลักลักษณะศิลปะไทยตลอด และ เป็นรูปเกิดขึ้นตามความคิดเห็น จึงเป็นจินตนาการ ซึ่งเป็นชื่อที่รู้จักกันได้ตลอด จึงยืนยันได้ว่าเป็นของไทยแท้ แม้ชื่อจะเป็นชื่อชมพูทวีปก็ตาม แต่ก็ออกเป็นเสียงคำไทย อีกอย่างหนึ่ง เรื่องในตำนานพรหมชาติ กับ ที่เป็นตำนานต้นเดิม นั้น ชื่อ กับ สถานที่ครองนั้นก็เหมือนกัน เพียงเพิ่มขึ้นอีกเท่านั้น จึงแน่ใจว่าต้นเดิมคงมาแห่งเดียวกัน ที่ออกแบบวาดเป็นรูปขึ้นนั้นเห็นเป็นผู้ใหญ่ทุกองค์ เพราะมีหนวดยืนยันอยู่ กับมีสัญลักษณ์ คือ เครื่องยศประดับอิสริยศักดิ์ เช่น หอกสั้น หรือ พระขรรค์ เป็นต้น

จึงเห็นว่าขาคู่ครองซึ่งเป็นธรรมเนียมของชนชาวเทพ ได้เคยพบ ในเพลงไห้ครูโนราห์เห็นมีชื่อว่า“ภูมมาลา” และ ภูมไชยา หรือ ภูมชายา ตามศัพท์ชื่อก็แปลว่า “ชายพระภูมิ” จึงแน่ใจว่ามี แต่ไม่เคยเห็น และไม่เคยมารู้ จึงใช้ตริว่าเป็น จินตนาการ ก็ได้ทราบพอดีจึงได้ใช้แรงใจคลาคล้าน จะว่าเกิดขึ้นก็ได้ หรือ ได้พบเห็นมีอยู่ก็ได้ ซึ่งได้เป็นรูป, ชื่อ, และเรื่องขึ้น ทั้งได้พบรูปวาดลายเส้นไทย จึงให้สุระถำยามทั้งในพรหมชาติ และ ที่ต่าง ๆ จึงขออ้างเพื่อเป็นหลักฐานไทย

และของไทย อันได้เป็นมรดกตกทอด หรือ ตบดอกไทยที่ถ่ายทอดกันสืบมาถึงบัดนี้ ถึงอย่างไรก็เป็นของไทยอยู่แล้ว ถ้าใครผู้ใดทราบ และ เข้าถึงวิชาสาสได้แล้วจะพบเห็นของไทยได้ตลอดเหมือนทักษะ ซึ่งใช้เลขขนานระบบทอ้งฟ้าได้นำมาวางไว้กับโลกอย่างที่ว่ามาแล้ว ฉะนี้ หัวกรุงพาลี พระธรรณี พระภูมิ ก็ได้เป็นมรดกตกทอดมาถึงกาลนี้ จึงมั่นใจว่า ความรู้ไทย และของไทยนี้ อาจเป็นจุดเด่นแห่งเอกลักษณ์ไทยที่แท้จริง และจะยืนหยัดเด่นชัดขึ้นเชิดชูไทยให้โด่งดังกึกก้องไปทุกทิศ เหมือนกับ กับข้าวไทย และขนมไทย ที่เป็นของแปลกประหลาด-ก็คือ-เป็นเขา กับเขาเครื่องยาปรุงขึ้นตลอด แม้ขนมไทยที่ใช้ลูกไม้, ดอกไม้, ลำตัน และรากประสมกระทำได้ ได้กึกก้องไปทั่วโลกแล้วนั้นยืนยันว่า ไทยและของไทยคงเป็นไทยอยู่แล้ว จะยืนยงคงไทยอยู่ตลอดไป

เมืองทองไทย

สมัยขุนไทยลว้า กับ ขุนหญิงทองงามเมือง

ขุนไทยลว้า^๑ ลูกขุนโกลาย แม่ (ชื่อ) โหม่มาดี ขุนไทยลว้าขึ้นครองเมืองทองปีโล ๕๕ เมีย (ชื่อ) ทองงามเมือง ลูกขุนหอทอง ขุนในเมืองนองทองเหนือไทย เมื่อพบกัน ทองงามเมืองเที่ยวตกปลาในท้องน้ำ ขุนไทยยีน (ข่าว) นาง เมื่อเที่ยว ขุนไปเมืองนองทอง เมื่อ^๒ เยี่ยมนาง เมื่อถูก^๓ เจามาก ขอนาง ขุนเมืองพ่อ...ไม่ยอม (ให้) เกิดศึก ขุนหอทองแพ้ จึงยอมยกให้นางทองงามเมืองขุนไทยลว้ายึดเมืองนองทอง ขึ้นเมืองทอง ทองงาม (เมือง) เป็นเมียมีลูกชื่อขุนไทยเมืองทอง

ไทยเมืองทอง กลองเมืองทอง ปีโล ๑๐๘ เมียใหญ่เชิญขวัญใจ เมียน้อย ขวัญทองงาม (๒๒๐/๑) ไทยเมืองทอง เชิญขวัญใจ ออกลูกชายปีโล ๑๑๐ ให้ชื่อว่า ไทยเมืองฟ้าขุนทอง

ไทยเมืองฟ้าขุนทอง กลองเมืองทอง (เมีย) ทองงาม (เมียน้อย) เทียนส่งแสง ปีโลเข้า ๑๖๐ (๓๗๕/๑) ไทยเมืองฟ้า ทองงาม มีไทยทองงาม ปีโล ๑๖๓ เดือน ๕ ขึ้น ๑๕ ค่ำ (๓๗๕/๒)

“ X X X X X X ”

^๑ แผ่นขุนไทยลว้าครองเมืองยังไม่พบ-พบแผ่นเลื่องกับเขียนให้เพลงเล่น จึงไม่ลงหมายเลขในที่นี้ ฯ

เรื่องเพลง หรือ เพลงเรื่อง ที่เล่นกันมานั้น เท่าที่ทันเห็นก่อน พ.ศ. ๒๔๖๘ ขึ้นไป เรียกว่า “เพลงลูกบท” มี ๒ แบบ คือ แบบไทย-เรียก เพลง มีทำนองร้องเกริ่น ร้องส่ง ร้องเล่า และ ร้องเชิด อีกแบบหนึ่งเรียก ลาวเงิน มีร้องขึ้นว่า โอละน้อ-น้องเอ๋ย หรือ พี่เอ๋ย เวลาเล่นแสดงนิยมนั่งเล่นเรื่องขุนช้างขุนแผนทั้ง ๒ อย่าง ฉะนี้ ตัวเจ้า คือ พระพันวสา มีเวลาแสดงน้อย ส่วนตัวในโรง-ผู้เป็นตัวพระเอกนั้น คือ พลายแก้ว หรือ ขุนแผนนั้น แต่งตัวมณฑิไทย ใส่หมวกกะทู้มี ส่วนนางเอก ก็แต่งแบบแม่สาวไทย นุ่งถุงลายสะเพราจีบพก ลายหน้านาง และ ลายเชิงชาย ห่มสะไบ สร้อยเกล้าทอง มีพวงดอกไม้ร้อยลง มีพุ่มกับทรวง ส่วนผู้ร้ายนั้นสุดแต่แต่ละเรื่อง ในเวลาแสดง-พอเพลงกับลูกคู่รวม ๕ คนบ้าง ๗ คนบ้าง หรือ กว่า ออกมาขึ้นเป็นแถว พอเพลงเป็นต้นเสียง โกล่ฉลาก ตอนนี้เรียกว่า เพลงฉ่าหน้าโรง แล้วขึ้นเสียงเกริ่น คือ ร้องเกริ่นเรียกแม่เพลงซึ่งอยู่ในฉาก ฝ่ายหญิงได้ยินแล้วก็ร้องเกริ่นรับอยู่ในฉาก และ ร้องจัดแจงแต่งตัว ฯ แล้วออกมาพร้อมกับลูกคู่จึงร้องเพลงทักทายกัน เสร็จซักถามกัน ฝ่ายแม่เพลงถามว่ามาเล่นเพลงเรื่องอะไร ใครแสดงเป็นอะไร เสร็จแล้วก็เข้าฉากพร้อมกัน ปี พุทธศักราชขึ้นเพลงเสมอ พระเอกมานั่งแล้วร้องส่ง ปีพาทย์รับ และ จะร้องเล่าเรื่องเป็นเพลงลง ลูกคู่ในฉากร้องรับว่า เอ-ชา เวล ไปก็ร้องเพลงเชิด

ทั้งหมดนั้น จะเห็นเป็นแบบเดียวกับลิเก ต่างกันก็เพียง ลิเกมีแขกออกก่อน ที่เพลงมีชื่อว่า เรื่องขุน ไปเป็น โขน ตัวพระเอกเป็นกษัตริย์ ออกไปเป็นลิเกก็มีพระเอกเป็นกษัตริย์ ไปเป็นละคอนละครก็เป็นเรื่องของกษัตริย์ทั้งหมด

เฉพาะที่เป็นเพลงวง หรือ เพลงเถียวกัน จะเห็นเหมือน ลำตัด และที่ร้องเดี่ยวจะเห็นเหมือน เพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง เดิวนั้นบัดนี้มีเครื่องฝรั่งรับ และ คลอเท่านั้น

^๒ เยี่ยม ไทยลว้า ลาวเดิม ดูเห็นฯ

^๓ เจ้า ลาวเดิม ไทยลว้า ใจฯ

^๔ ขาดไป ๑๖๓ ปี แผ่นที่ไทยทองงามครอง ยังไม่พบฯ

หลักฐานไทย

ทั้ง-ชื่อไทย กับ ตัวสือไทย และ ตัวสัญญาลักษณชื่อไทย ที่ปรากฏ ณ จีนโบราณเท่าที่ได้พบในหนังสือหลายเล่ม ที่เป็น-หนังสือภาษาไทย เป็นหนังสือภาษาจีน กับทั้งเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ จะได้รวบรวม และย่อมาเป็นหลักฐานในที่นี้ เพื่อยืนยัน และ อ้างเป็นหลักฐานว่า สือไทยนี้มีมานานถึง ๖,๐๐๐ ปีกว่ามาแล้ว ก็คงจะทำได้เพียงได้พบในหนังสือที่ได้พิมพ์เป็นประวัติมาแล้วเท่านั้น และ เฉพาะพัสดุที่มีลายที่กระทำเป็นลายสือไทย ที่พออ่านได้ เท่าที่ได้พบเห็นแล้ว

๑. พระเจ้าเหลียง ก็คือ พระเจ้าอั้งตี้ฮ่องเต้ พระองค์ทรงพิชิตราชวงศ์ฉิน (เผ่า-ฉาน ชาน หรือ สาน-सान ชาน-ชาน สาม สาม (สยาม สยาม) เสม เสม เขียน-เขียนก๊ก) แล้ว จึงทรงปราบดาภิเษกเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชอาณาจักรจีน ในประวัติว่า-๑๐๐ ปี ตั้งแต่ปี ๒,๑๕๔ ถึง ๒,๐๕๔ ก่อน พ.ศ. ก็เป็นกาล ๔,๖๘๔ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) ในประวัติมีว่า-ในสมัยเริ่มต้นพงศาวดารนี้ มีหลักฐานปรากฏว่า-ชาวจีนมีความเจริญอยู่แล้ว โดยมีวัตถุใช้สอยในการครองชีพแทบทุกอย่าง ตามสภาวะของยุค หรือ สมัยนั้น กล่าวคือ พระเจ้าเหลียง-อั้งตี้ฮ่องเต้ ทรงสร้างความเจริญมาก เช่น ๑) ทรงคิดสร้างรถสงคราม และ เข็มทิศได้ ๒) ทรงสร้างเขียงแจ่ง หรือ ชินแจ่ง เป็นพระราชทานมีพระราชอาณาจักรเป็น ๑๒ แคว้นใหญ่ ๓) สร้างป้อมดำราช้องฟ้ากำหนดเป็น-ปฏิทินจันทรคติ ๔) สร้างหนังสือจีน (ทรงเรียนรู้อ่านลายสือไทยได้) ๕) ตั้งระบบธรรมเนียมสมรส ๖) สมุนไพร-ปรุงยารักษาโรค ๗) แร่เหล็ก แม่เหล็ก ทำเครื่องสำริด เงิน ทอง หิน และ แก้ว ๘) คณิตศาสตร์ ๙) โหราศาสตร์ ดาราศาสตร์ ๑๐) เครื่องดนตรี และเพลงกับกระบวนทำ ๑๑) พระนางฉีเล่งศรีทรงรู้สาวไหมทำผ้าไหม ผ้าแพร และ รู้ปั่นฝ้าย ทำผ้าฝ้ายได้ ๑๒) ทำเกลือ และ น้ำตาลอ้อย ทำสารส้มกับ ทำ น้ำมัน ทั้งกลั่น และ เคี้ยว และ อื่นๆ อีกมากมาย

สำหรับ-เครื่องใช้ ที่เป็นสำริด ก็ได้ออกความคิดประดิษฐ์ก่อสร้างกระทำขึ้นมากมาย ได้พบเห็นรูปแบบชิ้นหนึ่งที่พิมพ์ไว้ในหนังสืออัจฉริยะของจีน เป็นรูปสัตว์ซึ่งมีชื่อว่า-ก้อง หรือ กว้าง (Kuang) ในรูปสัตว์ประหลาด ขึ้นปเป็น-จีจี จิงโคง บอกขนาดว่า-สูง ๓๑.๖ ซม. มีลวดลายพออ่านเป็น-ลายสือ และ คำชื่อไทยได้ว่า-เหลียง และเป็น-



ตัวสือไทย กับทั้ง เป็นคำแต่จีว่า-อั้ง, อั้ง- อั้ง, ฉะนี้ จึงเป็นดังเหล่าบวงสรวงรูปอั้งหมอบราบบนแท่นเป็นชุดของหลวงจึงมีลายสือพระนามเป็นตราประจำ หรือ อาจใช้เป็นตราพระราชลัญจกรด้วยก็ได้ เพราะได้พบเห็นเช่นนี้ ที่เป็นชื่อ-คำภาษาไทย กับมีลายสือ ตัวสือไทยให้อ่านได้อีกด้วย เป็นหลักฐานว่าเป็นไทย และลายสือ, ตัวสือไทยมีมาแต่กาลนั้น มีลายสืออ่านได้ว่า-อั้ง ซึ่งเป็นชื่อคำภาษาไทยอีกด้วย จึงใช้ชื่อตามที่มีอยู่นั้น

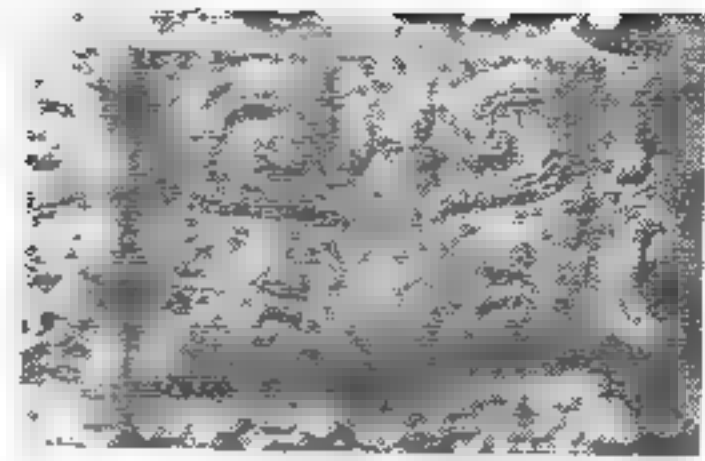
อั้งหมอบราบ หรือ พระยาอั้งเขาคู่ห้วหมอบราบบนแท่น จาก-หนังสืออัจฉริยะของจีน (THE GENIUS OF CHINA) รูปที่ ๕๐ หน้า ๘๐

อั้งหมอบราบ หรือ

พระยาอั้งเขาคู่ห้วหมอบราบบนแท่น



เอ
เหลือ



อ
อิง

ลายปรากฏที่คอ และ ลำตัว ได้ตัดเฉพาะลายออกเพื่อเห็น
ได้ชัด และ ได้เขียนเป็นลายสือไทย เป็นคำ ซึ่งอ่านได้ว่า เหลือ

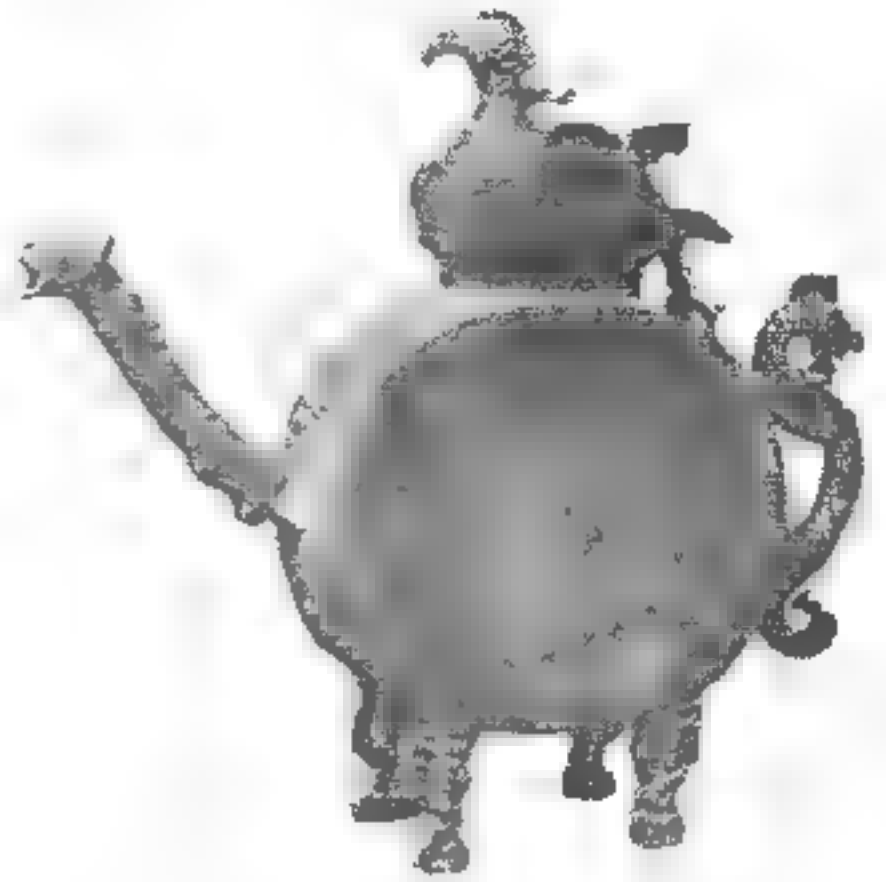
ลายปรากฏที่แทน ได้ตัดเฉพาะลาย จึงเห็น อ. หน้า ง.
อยู่หลัง เฉพาะ อ. นั้นอยู่กลาง เป็นตัวลายสือไทย และได้เขียน
ลายสือไทยอีกด้วย อ่านได้ว่า-อิง, อึง, อึ้ง (อ. กลางนั้น ที่เห็นเป็น
น. ซึ่งใช้เป็น อ)

อิง, ก้อง นี่ที่เป็นสัตว์ประหลาดชั้นพระยเจิ้งใส่เขาคูมีลวดลายแบบลายขวัญซึ่งเป็น-ลายสือให้อ่านได้เฉพาะ
อิง สัตว์ไทยเป็นสัตว์ป่าห้วย, บึง, หนอง, กิ่งน้ำเบกชนิดกระโดดคลาน เวลาประสมพันธ์ซึ่งมีในหน้าฝน เมื่อฝนตก
มากจนน้ำท่วมทันข้างนองแล้วก็ออกมาประสมพันธ์กันเป็นจำนวนแสน ๆ หรือ ล้าน ๆ คู่ และมีตลอดไปจะร้องขึ้นมีระยะ
จังหวะพร้อมกัน เสียงจึงก้องไปไกลเป็นร้อย ๆ เส้น หรือ เป็นพัน ๆ เส้น ซึ่งเสียงร้องขึ้นว่า-อิง หรือ อึง ซึ่งไทยจึงเรียก
ชื่อตามเสียงร้องนั้นว่า-อิง ก็คำไทยกล่าว-อิง หรือ อึงนี้ หมายถึง-อิงคะนึงก็ได้ ว่าก้อง ก็ก้อง ก็ได้ ทั้งคำเสียงนี้ ถ้า
เป็นคำแต่จิวว่า-อิง, อึง ซึ่งหมายว่า-เหลือ ซึ่งออกว่า-อิง ซึ่งเผ่าแต่จิวก็รู้เข้าใจรู้จักด้วย จึงใช้เป็นพระนามประจำ
เมื่อสร้างตราพระราชลัญจกรจึงประดิษฐ์-อิง ขึ้นเป็นพระยาอิงมีเขาคู มีลายขวัญเป็นลายสือให้อ่านรู้ได้ สร้างแทนให้
อีกด้วย ซึ่งเป็นธรรมเนียมของไทยตั้งแต่ก่อน เช่น นักขัตว์ปีเกิดทำเป็นสัตว์ คือปีชวดทำเป็นหนูเป็นต้น แม้พระ
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเจ้า พระนามเดิมว่า-ด้วง ทรงกระทำรูป-ด้วงขดตัว มีชื่อขดเป็นเอต.เป็นตราพระราชลัญจกร ได้เรียก
ว่า-อุณาโลม กันมาแล้ว เพราะทรงกระทำไว้ กับทั้งทรงใช้ลายสือไทยประทับไว้ด้วย จึงตกทอดมาถึง พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็น
กาลเวลาถึง ๔,๖๘๔ ปีมาแล้ว คงใช้คำภาษาไทย และ หนังสือไทยในภายใน ในภายนอกคงใช้ภาษาท้องถิ่น กับตัวสือจีน
ซึ่งมีอยู่เดิม และ ประดิษฐ์ต่อเติมกันสืบ ๆ มาได้ใช้กันทั่วไป เช่น คำชื่อพระนามว่า-อิงต้องเค้ เป็นต้น ซึ่งเป็นทั้งภาษาจีน
และใช้ตัวหนังสือจีนเขียนบันทึกไว้อีกด้วย แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือได้ให้กระทำลวดลายเป็นลายสือไทยไว้กับเครื่องสำริดจึง
บ้นยงคงอยู่มาถึงกาลบัดนี้ให้ได้พบเห็น ทั้งมีความรู้่านลายสือไทยได้ จึงรู้ทั้งเป็นหลักฐานอีกด้วย จึงเป็นสิ่งสูงสุดขอดที่
มีอยู่

๒. พระเจ้าเชี้ยวหัว (พระนามไทย) พระเจ้าเสี้ยวเหว หรือ พระเจ้าหาน้อย (พระนามจีน) พระ
เจ้ากิมเต็กอึ้งฮ่องเต้ (พระนามสถาปนาถวาย) ทรงสืบต่อจากพระเจ้าเหลือพระราชบิดา ทรงครองได้ ๘๔ ปี แต่ปี
๒๐๕๔ ถึงปี ๑๘๗๑ ก่อน พ.ศ. คำพูดภาษาไทยที่ออกเสียงว่า-ช.นั้น ชุมนุมกลุ่มหนึ่งออกเป็นเสียง จ.ส.ก็มี ออก
เป็นเสียง จ.ก็มี เช่น ช้าง ออกเสียงกล่าวว่า ช่าง. ส้าง. จ้าง เป็นต้น ทั้งได้เห็น สัญญลักษณ์พระนามทำเป็น
รูปนกประหลาด คือ ทำลำตัวกลมลูกธนู มีขา ๔ ขา ที่อุ้งเปิดนั้นได้หล่อรูปตัว-ช. ไว้ชัดเจน และ อ่านได้ว่า-เชี้ยวหัว
ทั้งเป็นชื่อคำไทยด้วย จึงใช้เป็นไทย พระเจ้าเชี้ยวหัว คือ พระเจ้าเสี้ยวเหว หรือ พระเจ้าหาน้อยนี้เป็นพระราชโอรสองค์ที่
๑ ของพระเจ้าเหลือ และ ได้รับพระราชทานตราตั้งราชตระกูล ไทย ไทย คือ พระเจ้าลูกไทย หรือพระเจ้าลูกหลวง
ก็คือ สมเด็จพระเจ้าฟ้ารัชทายาท ก็-พระเจ้าเหลือ พระราชบิดานั้น คงจะมีพระนามว่า-พระเจ้าไทยเหลือ ซึ่งเป็นพระ
นามระบุเผ่าประจำ อันเป็นพระนามเรียกขานแบบเคารพยำเกรงแล้ว ฉะนั้น จึงทรงนำขึ้นตั้งลูกที่ดีมีความรู้ฉลาดสามารถให้
สืบต่อคุณภาพที่มีเป็นเด่นเข้มแข็งตามความหมายในคำชื่อว่า ไทย ไทย นั้น

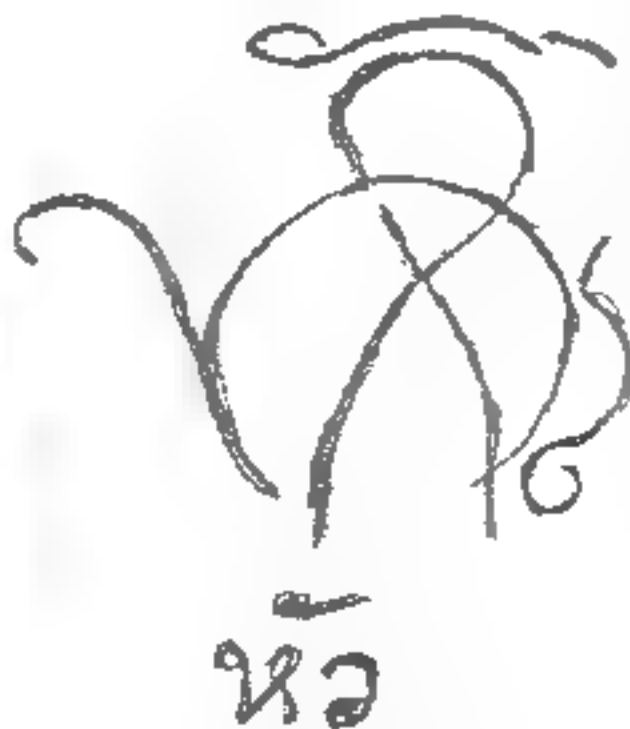
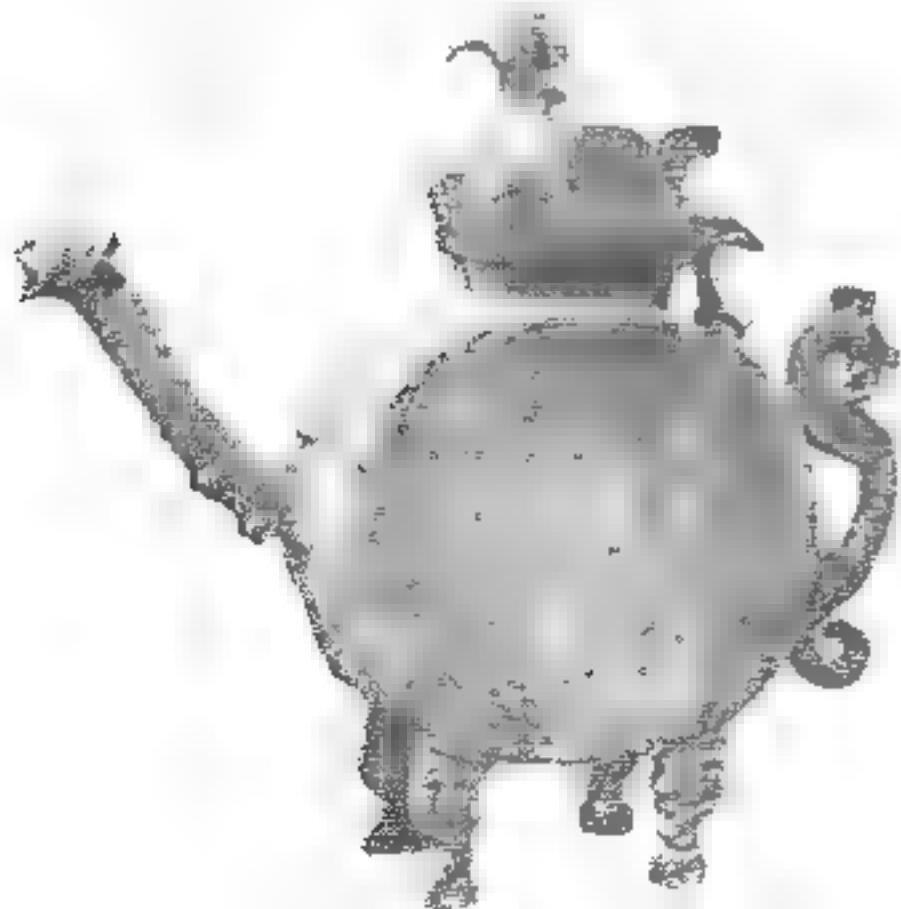
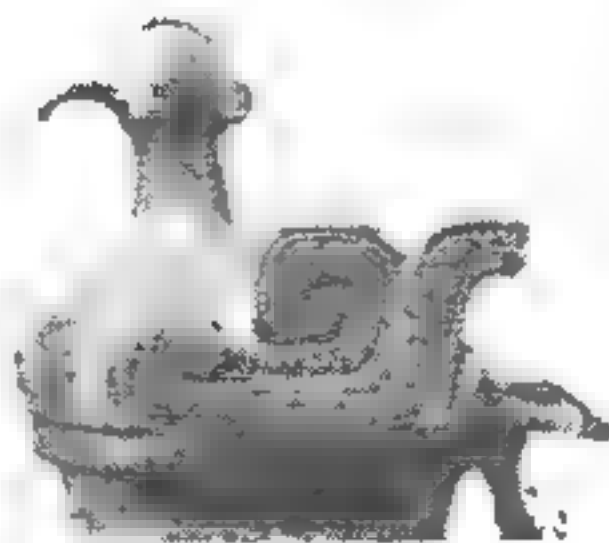
กาน้ำรูป นกประหลาดสัญญลักษณ์พระนามว่า เชี้ยวหัว (เสี้ยวเหว) ที่ว่านกประหลาด ก็เพราะมีตัว
เป็นรูปกลม มี ๔ ขา ที่แปลกกว่านกทั่วไป จากหนังสือ อัจฉริยะของจีน (THE GENIUS OF CHINA) รูปที่ ๕๑ และ
ก็-นกประหลาดสำริดนี้ ซึ่งเป็นสัญญลักษณ์พระนามนั้น ได้สร้างลวดลายขึ้นเป็นรูปกาน้ำ หรือ กาเหล้า-เครื่องเส่น

บวงสรวง และ ขึ้นรูปพวย เป็นคอปากนก ลำตัวทำเป็นวงกลม ทำปากบนหลัง ฝาปิดทำเป็นรูปนกอีกตัวหนึ่ง ทำรูปหัว เป็นจุกเปิดได้ทำเลวดลายไว้ ณ หลัง และ ปีกเห็นเป็นรูปตัว-ช.ชัดเจน เป็นลายสื่อไทย จึงอ่านได้ว่า เชี่ยวหัว (ซึ่งจีน ออกเสียงว่า เสี่ยวเหา) ได้ัดเฉพาะลาย เชี่ยว และ ทั้งตัวในรูปลายว่า-หัว กับได้ลงลายเส้นเพื่อให้เห็นชัดอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อยืนยันว่า-ไทยนี้มีความเชี่ยวชาญทั้งสมองและฝีมือ รอบรู้ตลอด ทั้งแร่ธาตุ หลอมหล่อ สร้างลวดลายให้เป็นรูปพิเศษประหลาดต่าง ๆ ได้ กับ สร้างลวดลายให้เป็นรูปสัตว์ และเครื่องใช้ที่สื่อสาร การกระทำ สร้างเป็นตัวละครสื่อไทยให้อ่านรู้ได้ และต้องสร้างไว้มากมายจึงมี ปรากฏตกทอดมาถึงกาลบัดนี้ได้



กาน้ำรูป นกประหลาดขึ้น มี ๔ ขา
สัญลักษณ์พระนาม-เชียวหัว (เสี่ยวเหา เหนือ)
ทั้งจุก.ฝาปิด. ตลอดตัว. หัว. กับ หูจับ. มีลายสื่อ
ชื่อด้วย

ฝาปิดปากกามีลายสื่อไทยว่า-เชียว (ใส่ลายเส้นเข้าด้วย เพื่อ
เห็นชัดเจน) ณ ออกเส้นตัวคือ-เ. ที่ปีกหลังรูป-ช. จุกหัวคือ-๗ ขอเกาะ
คือ-๒ ห่วงช่วงขีดคือ-ว. อ่านว่า-เชียว ได้ และ ลาย-ช. เหมือน
บัดนี้



← ตัวนกประหลาดครบพร้อมที่เป็น
ลายสื่อไทยว่า-หัว (ใส่ลายเส้นเพื่อเห็น
ง่าย) จากหัววงขึ้นหลังขมวดวงจุกซ้าย
วาดขวาลงไปเป็นตัว-ห. ที่จุกนั้นลากเส้น
แต่ หัวถึงทางก็เป็น-๗ หุกลเป็นเห็น ว. ว.
ไทยเท่านั้น มีเขียนหัวไว้ขวาได้ จึงอ่าน
ได้ว่า-หัว อ่านร่วมกันได้ ว่า- เชียวหัว
(เสียงจีนออกว่า- เสี่ยวเหา และ เฮาก็มี)

พระเจ้าเชียงหัว หรือ พระเจ้าเสี้ยวเหานี้ทรงปกครองตามแบบระบบของพระราชบิดาซึ่งทรง ตั้งไว้ได้ ๘๕ ปี ในประวัติไม่มีปีอุบัติ ปรากฏแต่ปีทรงครอง แต่ปี ๒,๐๕๔ ถึง ปี ๑,๕๗๑ ก่อน พ.ศ. (ณ พ.ศ. ๒๕๓๐) จึงได้กาลนานถึง ๔,๕๘๔ ปีมาแล้ว

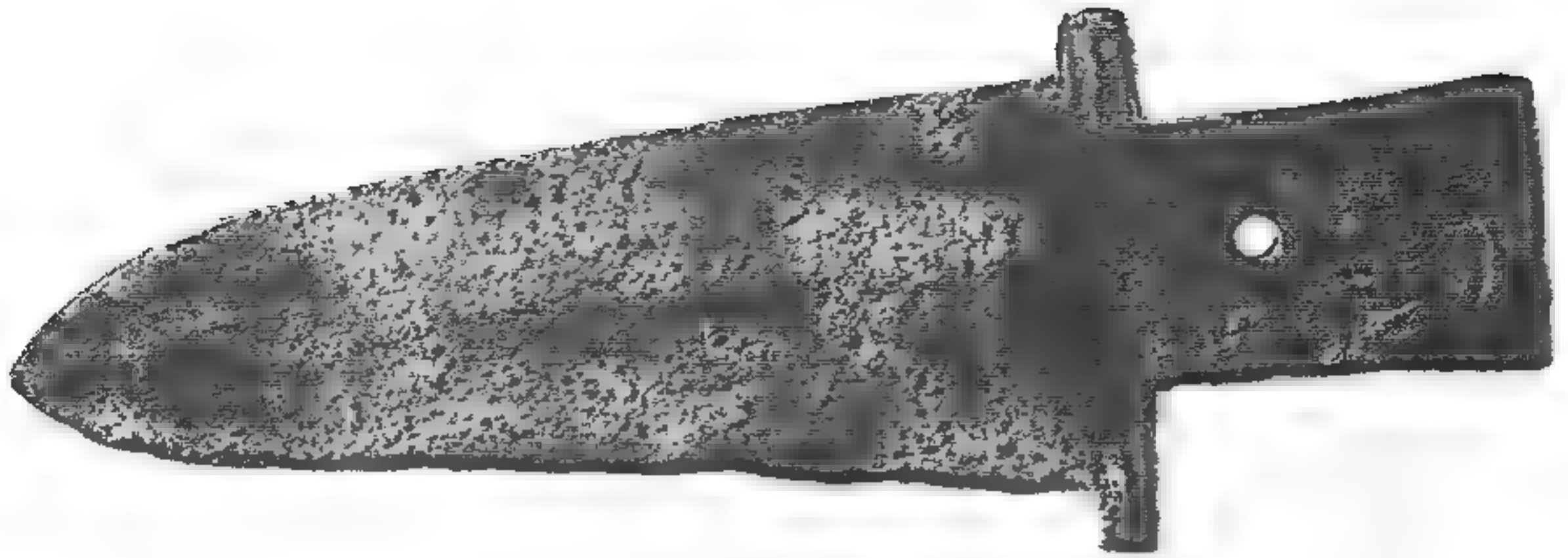
๓. พระเจ้าทวนหยก พระเจ้าจวนยก ซึ่งทรงเป็น พระราชภาคิยะเจ้าของพระเจ้าเชียงหัว (คือ พระเจ้าน้อง ชนิดลูกพี่ลูกน้อง) และเป็นพระราชนัดดา (พระเจ้าหลาน) ของพระเจ้าเหลียง ได้ทรงครองราชสมบัติต่อ เมื่อเสด็จขึ้นครองใหม่ ๆ มีอำมาตย์ผู้ใหญ่ชื่อว่า กุงกั้งซึ่งเป็นผู้ควบคุมภาษีอากรท้องถิ่นแห่งราชอาณาจักรมาหลายชั่วคนแล้ว คิดจะแย่งราชสมบัติจึงก่อการขบถ ทรงโปรด ฯ ให้-สินเวา (จีนเข้า) ผู้พระราชภาคิยะเจ้าขณะนั้นดำรงพระฐานันดรศักดิ์เป็น-เจ้าต่างกรมเป็นแม่ทัพยกไปปราบปรามพวกขบถกุงกั้งจนสงบราบคาบ (ต่อมาได้ทรงครองต่อมีพระนามว่า-พระเจ้าตี้ก้อก)

พระเจ้าทวนหยกทรงตั้งตระกูลชั้นตระกูลหนึ่งเรียกว่า-ตระกูลไทย กับโปรด ฯ ให้-สินเวา พระราชภาคิยะเจ้า และ พระราชนัดดาของพระเจ้าเหลียงเป็นผู้เริ่มต้นตระกูลนี้ จัดรวบรวมพระบรมวงศานุวงศ์ขึ้นดำรงตำแหน่งยศ-ไทย, ไทย ให้มีสิทธิ์สืบตระกูลยศนี้ไปตลอดยุคแห่งราชวงศ์ เป็นเจ้าอากรท้องถิ่นตลอดลุ่มน้ำแดนจีน เริ่มแรกที่แม่น้ำฟูนหรือ เฟน กิ่งแม่น้ำฮวงโห ในมณฑลชานสี ไทย-ไทยได้ดำรงอยู่ในฐานันดรศักดิ์ตั้งแต่ต้นจนอวสานประมาณ ๑,๓๗๗ ปี

อนึ่ง พระเจ้าทวนหยกนี้ทรงเป็นต้นตระกูลของ-เจ้าเย็น เจ้านครหลอ ในราชวงศ์ฮียะ ในสมัยปี ๑๖๑๒ ก่อน พ.ศ. อีกด้วย

ตำแหน่ง-ไทย, ไทย นี้ซึ่งสืบตระกูลนี้มีดังครั้งนี้ครั้งเดียวเท่านั้น ต่อมาเปลี่ยนเป็นตำแหน่งไม่สืบตระกูล มีชื่อลำดับชั้นอย่างนี้ ๑) จงไทย-สมเด็จพระจอมไทยตำแหน่งสูงสุดฝ่ายใน ๒) จิไทย เจ้าไทย คือ อุปราช ตำแหน่งสูงสุดฝ่ายนอก ๓) ตุงไทย ปลัดทูตฉลอง ๔) ฟูไทย ผู้ว่ามณฑล ๕) จิดไทย ผู้พิพากษามณฑล ๖) พวนไทย ผู้คลังมณฑล ๗) ดินไทย ผู้บัญชาการทหารมณฑล ๘) เตไทย ข้าหลวงภาค ในรัชกาลนี้ มีขบถ ถึงใช้กองทัพปราบ ต้องมีสร้างเครื่องใช้ เครื่องรบ คือ อาวุธยุทธภัณฑ์เป็นอันมาก ฉะนั้น จึงมีเครื่องเหล็ก และ โลหะต่างๆ เหลืออยู่ตกทอดมาถึงกาลบัดนี้เป็นอันมาก และ มักมีลายสือไทย กับ คำไทยประจำอีกด้วย

ทวนหยก คือ หอก ก็คือ-ดาบสองคม หรือ ขรรค์ พระขรรค์ เล่มนี้ คงทำด้วยเหล็ก หรือ โลหะประสม จึงมีสนิมขุม ซึ่งยังไม่ถึง-สนิม เพราะสนิมจะต้องขึ้นกัดกร่อนกระทั่งเป็นรูทะลุ หรือ เป็นรอยแตก เช่นนี้ จึงไม่ใช่หยก ถ้าใส่ด้ามยาวแล้วก็คงเป็นทวนแท้ ทั้งนี้ คงเป็นพระแสงทวนประจำพระองค์ กับทั้งยังมีลายซึ่งมีลักษณะเก่าให้อ่านเป็นลายสือไทยได้ว่า ทวนหยก และ ได้ด้ายดอครูปทวนซึ่งปรากฏทั่วลาย ทั้งได้ตัดเฉพาะลายที่กันออกมาแล้ว ได้ลงลายเส้นเพื่อให้เห็นได้ชัด ซึ่งอ่านเป็นชื่อไทยได้ว่า ทวนหยก ซึ่งเป็นพระนามปรากฏเป็นชื่อ พระแสงทวนหยกนั้น อันเป็นหลักฐานแน่นอนทั้งพระนามชื่อไทย และ ลายสือไทย กับเป็นโบราณวัตถุ ซึ่งมีสนิมขุมเป็นดอกที่เชื่อถือกันตลอดแล้ว อันได้พิมพ์ลงในหนังสือซึ่งเป็นภาษาอังกฤษชื่อว่า อัจฉริยะของจีน (THE GENIUS OF CHINA) อีกด้วย จึงเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ก็เป็นหลักฐาน-ไทย ได้ทุกประการ



พระแสงทวนหยก ประจำพระองค์ คือ- หอกใบข้าว หรือ ด.ท.สองคม-พระขรรค์ สำริดโลหะประสมที่กันด้ามมีลาย
ลือไทยพระนามว่า-ทวนหยก จึงเป็นพระแสงสัญลักษณ์ด้วย ซึ่งต้องมีด้าม-ก็ต้องมีลายพระนามนี้ด้วย ที่มีทั้งนี้ด้ามหลุดหายไปแล้ว กัน
ยังคงเหลืออยู่ จึงรู้ได้ เพราะอ่านได้



กันที่มีลายทวน-อ่านเป็น ลายสือได้



ทวนหยก

ลายที่ลงหมึกแล้วจะเห็น ทวนหยก ได้ชัดเจน

พระเจ้าทวนหยก ทรงครองอยู่ในราชสมบัติได้ ๗๘ ปี แต่ปี ๑๕๗๑ ถึงปี ๑๕๘๒ ก่อน พ.ศ. ปราบฏ
แต่ปีทรงครองอยู่ในราชสมบัติเท่านั้น ก็เมื่อประมาณ ๔,๕๐๑ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

๔. พระเจ้าที่กก ตีก็ออกฮ่องเต้ ที่ใช้พระนามเป็นชื่อไทย ก็เพราะได้พบ-พระที่กก คงเป็นพระแท่นที่บวง
สรวง ซึ่งมีลายเส้นเป็นรูป ก.ก. ก็คือ-กก พร้อมกับมีลายเส้นเป็นรูปนิ้วมือมีเล็บแหลมกกกุ่มสัตว์ประหลาดงูดินอีกด้วย
ซึ่งเป็นตราพระบุรุษที่ทรงเป็นแม่ทัพปราบกบฏกุงกั๊วได้ ทรงเอากุงกั๊วเป็นงูดิน ทรงใช้ฝีมือมีเล็บแหลมยาวกกกุ่มกคขยี้
ปราบได้ราบคาบในอุ้งกนั้น ฉะนั้น จึงใช้พระนามนี้ พระเจ้าที่กกได้ทรงครองต่อ เมื่อทรงปราบศึกกบฏได้แล้ว ได้รับพระ
บรมราชานุญาตให้จัดตั้งพระบรมวงศานุวงศ์ขึ้นดำรง ราชตระกูลไทย มีตำแหน่งยศ-ไทย, ไทย

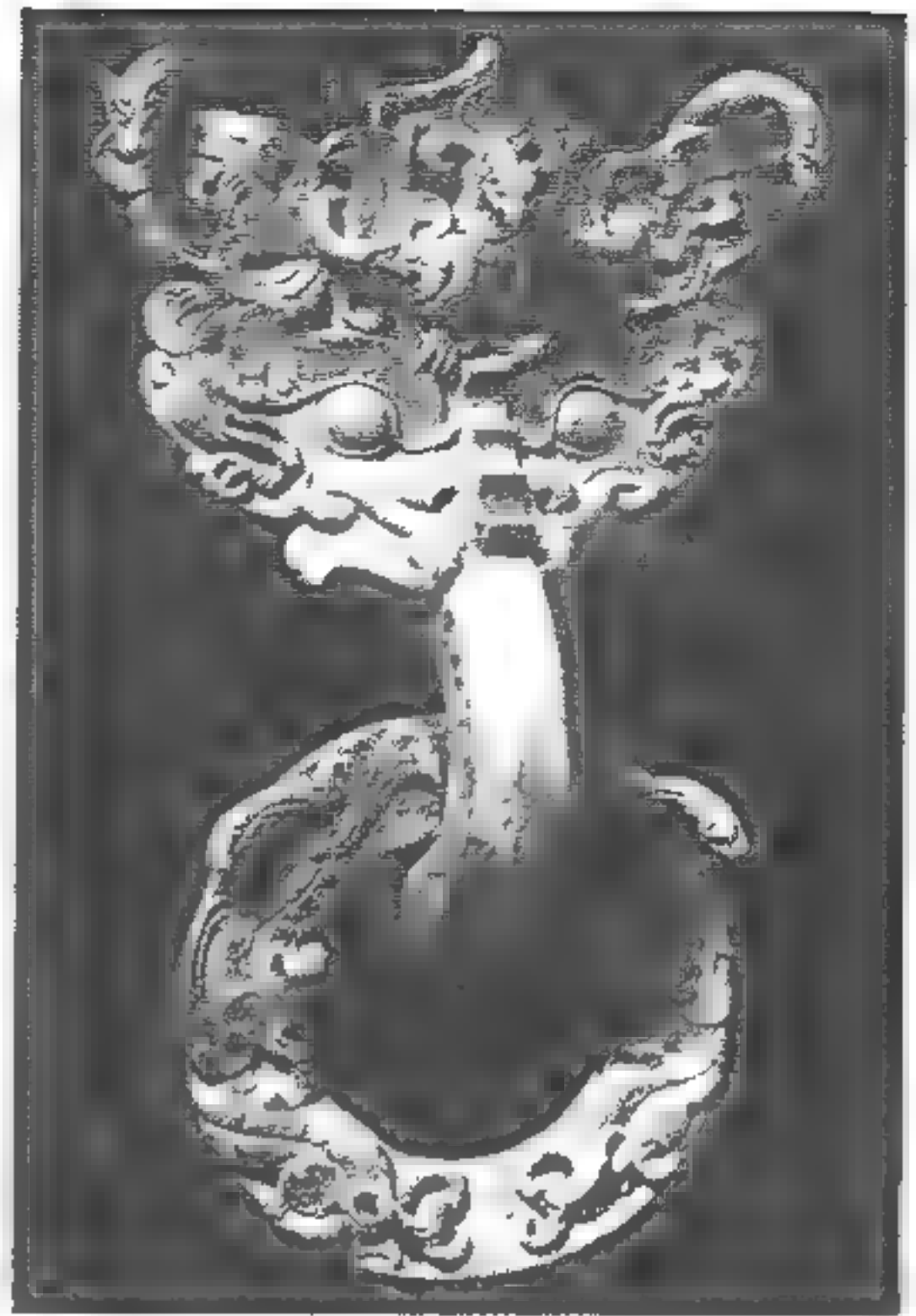
พระองค์ทรงครองราชสมบัติแล้วได้ทรงสร้างความสำเร็จต่าง ๆ โดยเฉพาะกษัตริย์ที่ครองน้ำตลอดกลุ่มน้ำแดนจีน
ยังได้ทรงสร้างเครื่องหิน, เครื่องสำริด, เครื่องดินเผา, และ เครื่องเคลือบ และ พระองค์มีพระโอรส ๔ พระองค์ ๑) เจ้า
๒) กิด ๓) เขียว ๔) จี (ไกรแก้ว- ๑) จีฮ้องไทจื่อ ๒) เขียวฮ้องไทจื่อ ๓) เขียวฮ้องไทจื่อ ๔)
เจ้าฮ้องไทจื่อ)

พระเจ้าที่กกทรงครองสืบต่อได้อีก ๗๐ ปี ตั้งแต่ปี ๑๕๘๑ ถึงปี ๑,๕๒๒ ก่อน พ.ศ. ก็เมื่อประมาณ ๔,๕๒๑
ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

ถึงกับใช้โลหะเงินหล่อเป็นอันพิมพ์โลหะทั้ง ๒ หน้า ใช้ในการซื้อขาย เรียกว่าเงินตราพระเจ้าเหี้ยว

พระเจ้าเหี้ยวใหญ่ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์อุดมวิญญูธรรมิกมหาราชาราชธิราช หรือ เป็นพระเจ้าธรรมจักรพรรดิ ทรงโอบอ้อมเอื้อมทั่วไป ใฝ่พระทัยปกครองให้ร่มเย็นเป็นสุขทั้งปัจจุบัน และ อนาคต ได้ทรงเสาะหา วิญญูชนเสด็จไปพบก็หลายคนซึ่งเป็นวิญญูชน ค้างไม่ยอมรับ ต่อมา ชีวกหัวขุน (มุขมนตรี) ได้นำไต้ซุ่น หรือ ซุ่น เข้าเฝ้า (ไต้ซุ่นนี้ เป็นลูกคนโต และ เชียง หรือ เชียง ก็อ ช้าง เป็นน้อง คือ ลูกคนเล็กของกูไชว ๆ เป็นโอรสของพระเจ้าทวนหยก) ซึ่งพระเจ้าเหี้ยวใหญ่ทรงสอบถาม และ ไล่สวนทั้งกิตติประวัติ และ ความรู้ ตลอดถึงสติปัญญาด้วยพระองค์เองแล้วจึงทรงรับ และ ตั้งให้เป็น-หัวขุนคู่กับชีวกช่วยราชการ ต่อมาทรงเห็นเรียบร้อย และ ยุติธรรม จึงรับสั่งให้ชีวกเข้าปรึกษาถึงภรรยาไต้ซุ่นเป็นชาวป่าแดงอาเจพาไต้ซุ่นให้ผิดคุณธรรม เมื่อทรงว่าราชการก็ทรงปรึกษาพระบุตรทั้งสอง ๆ นั้นพูดจาถูกต้องเป็นยุติธรรม ใจนั้นซื่อสัตย์มั่นคง จึงคิดว่าจะยกให้ไต้ซุ่น ทั้งสองจะได้ช่วยกันคิดการรักษแผ่นดิน และ ทวยราษฎร์ให้รุ่งเรืองต่อไปได้ ซึ่งชีวกก็เห็นชอบด้วย เมื่อเห็นชอบตกลงพร้อมกันแล้ว ก็ทรงตั้งให้เป็นเจ้านามว่า-ไต้ซุ่นอ่อง ครั้นถึงวันฤกษ์ดีโปรดให้เลื่อนยศขึ้นแล้ว จึงพระราชทานพระบุตรทั้งสอง ชื่อ-งอหอง อ่องหนึ่ง ชื่อ-หนึ่งเอง อ่องหนึ่งซึ่งงามพร้อมด้วยลักษณะ และ สติปัญญา ทั้งสองกับไต้ซุ่นอ่องรักกันในฐานะรักษแผ่นดิน ไม่ใช่การประเวณี ครั้นพระเจ้าเหี้ยวใหญ่เสด็จสวรรคตแล้ว จึงได้ครองราชสมบัติสมบูรณ์ พระเจ้าเงี้ยว หรือพระเจ้าเหี้ยวใหญ่ ทรงครองราชสมบัติได้ ๗๕ ปี บางแห่งว่า ๑๐๐ ปี มีพระชนม์ได้ ๑๕๘ ปี ตั้งแต่ปี ๑,๘๑๒ ถึงปี ๑,๙๑๓ ก่อนพุทธศักราช ก็เมื่อประมาณ ๔,๓๔๒ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

๗. พระเจ้าขุนใหญ่ ชุ่นตี้ หรือ ชุ่นตี้ฮ่องเต้ ถ้าจีนว่า-ซุ่น ในพระนามว่า-ไต้ซุ่น หรือ ชุ่นตี้ ยังมีพระเจ้าน้องนามว่า-เชียง หรือ เชียง (ช้าง) ซึ่งออกว่า-เชียง, ว่า-เชียง ว่า-เจียง, ว่า-จาง,ว่า-ช้าง, (คำเชียงใหม่ว่า-จาง) ฉะนั้น ชุ่น หรือ ชุน จึงออกว่า-ซุน, ว่า-จุน, ว่า-กุน, (เช่น-จุง กุง) กรุง, จรวด, กรวด, จราว, กราว) ว่า-ซุน (เช่น-กงเม้ง, ขงเบ้ง, ขุนหมุน) ในที่นี้ จึงใช้ว่า-พระเจ้าขุนใหญ่ ได้ทรงครองราชสมบัติต่อ ได้ทรงตั้งพระราชพิธีอุทิศภิเษกพระราชบุตรทั้งสองขึ้นเป็นเอกอัครมเหสี พระองค์มีพระอัครชายเป็นประชาธิปไตย เช่นเดียวกับพระเจ้าเหี้ยวใหญ่ ครั้นทรงราชภิเษกเรียบร้อยแล้ว เจ้าเมืองออก (จูฮ่า) ต่างมาเฝ้าที่ไม่มานั้นมี-เจ็ดหัวเมือง จึงทรงเห็นว่าแข็งเมือง โปรดให้ยกกองทัพไปปราบ ทรงตั้ง-อู เป็นแม่ทัพ (เกาเปิดเฮา) ตั้งเอี้ยะจอลงเป็นปลัดทัพ (ซีคง) พระราชทานดอกไม้ทองคำ และ สุรา พร้อมกับ กองทัพ ๕ หมื่น ครัสสั่งว่ายกไปถึงแล้วให้หยุดรอกำลังโดยดีก่อน ถ้าต้องจึงปราบให้ราบคาบ แม่ทัพ กับปลัดทัพได้รับสั่งดังนั้นแล้วก็ถวายคำนับลาออกมาจัดขบวนทัพ พอได้ฤกษ์ก็เคลื่อนกองทัพไปถึงเมืองเจงกุน ซึ่งสำคัญเป็นหนึ่งในสามนั้น ให้ตั้งค่ายใกล้กำแพงเมือง สามสิบสามวัน ได้ให้เรือหนึ่งร้อยลำรบ ก็ไม่เห็นออกมา จึงแต่งตัวสวมกระซันใน ใช้เสื้อดำแห่งชั้นนอก ขึ้นมานำทหารเกาทัณฑ์ ๕๐ คน ไปที่หน้าหอบรรจบบอกว่า-อย่าอิงจะมาเจรจาดูด้วย เจงกุนเขา นายของท่าน จงไปแจ้งแก่นายท่านด้วยเถิด ครั้น-เจงกุนเขา ได้ชวน กังกงเฮา และ-ฮวนเตาเฮา ขึ้นไปบนหอแล้ว อูเกาเปิดเฮาแม่ทัพจึงกล่าวเกลี้ยกล่อม กระทั่งทั้ง ๓ ปรึกษากันตกลงรับข้อสัญญาานั้น ได้ทำหนังสือสัญญาไม่รุกรานกัน จะทำเพียงไปมาติดต่อค้าขายกันเท่านั้น ต่างให้ของกำนันพันธไมตรีต่อกันแล้ว ได้เลิกกองทัพกลับไปเมืองหลวงเข้าเฝ้ากราบทูลให้ทรงทราบตลอดแล้ว พระเจ้าซุ่นเต้อ่องเต้ทรงฟังทราบแล้วชอบพระทัยจึงพระราชทานบำเหน็จรางวัลตลอดกันตามสมควร



ลมวง

มีลายเส้นขึ้นเป็นรูป-หน้าดาอย่างนี้ และ มีวงห้อยลงคล่อง
เกี้ยววงกลมชื่อ-ปู้จ้าว (pushow) สัญลักษณ์พระนาม-เหยี่ยว หรือ
เงี้ยวเต้ จากหนังสือ-อรรถธิษะของจีน หน้า ๘๗ รูปที่ ๑๓๕

รูปลาย ได้คัดเฉพาะ-ตัวเหยี่ยว หรือ นกอินทรี เพื่อเห็น
ชัดเจน อันเป็นตราพระราชสัญลักษณ์-สัญลักษณ์พระนามไทยว่า-
พระเจ้าเหยี่ยวใหญ่ ตามคำเชื้อภาษาไพลำที่ออกว่า-เหยี่ยว หรือ
เหยี่ยว ตรงชื่อไทย

รูปลายเต็ม ที่สร้างขึ้นเป็น-ก้านทวย, ก้านแข่ง, ก้านจด,
เค็มที่-ที่ปรากฏ ณ ส่วนบนคอนหน้าผาก ช้าย-ลายขึ้นโค้งซ้าย
เป็นทวยของรูป กลาง-ลายกรอบมีขอบชั้นสามเหลี่ยมหน้า กรอบ
ได้ชัดเจนชัดเจน และรู้ว่า-เหยี่ยวใหญ่ ๓ หงอน ทั้งหน้า, ตา, จะ
งอยปาก, ลำคอลำต้น, ขลุ่ยปีกขึ้นกระพือ, ลำตัว, ไข่คู่เท้ามีเล็บ
แหลมเกาะจับขอบคิ้วหน้าลมวง ขวา-ลายขึ้นโค้งขวาเป็นทวยซ้าย
ของรูป และ ก็เห็นดาทั้งคู่ได้คู่กับ ทั้งมี วงขาวห้อยลงคล่อง
เกี้ยว-วงกลมปู้จ้าวไว้ด้วย

คงมีความหมายว่า-ทรงมีพระนามว่า-เหยี่ยวนั้น เพราะ
ทรงมีเหยี่ยว หรือ นกอินทรีซึ่งมีกำลังมาก และ มีสายดาขาว
ทั้งมีสติปัญญาทะลุขวางแจ่มกระจ่างทั่วฟ้าดินประจำอยู่ ณ หน้าผาก
จึงได้ถูกยกย่องเป็น นักปราชญ์จุลจักรพรรดิราชเจ้า ต้นแรกของจีน
ได้ทรงอาศัยดวงคาน้ำลมวงนั้น (คือ-บุษบณตรี) ยกขึ้น ทรงใช้
พระราชโองการเป็นสายวงขึ้นไปคล้องเกี่ยวพระราชวงศ์ขึ้นให้ดำรง
ตำแหน่งฐานันดรศักดิ์ช่วยสร้างความเจริญให้มากยิ่งขึ้น จึงปรากฏ
เป็นพระเกียรติคุณเลื่องลือ ส่องลอยลือไปทั่วทิศานุทิศตลอดกาล
นานมาแล้ว

ซุ่น หรือ ลุ่น ชื่อจีนว่า ไฉต้ง หรือ ฉีต้ง (hsiting) สัตว์ประติษฐานสร้างขึ้นเป็นสัญลักษณ์พระนามว่า ซุ่น, ขุน, ไฉซุ่น, ซุ่นเต้ รูปที่ถ่ายทอดจาก-หนังสือจักรวาลของจีนหน้า ๘๘ รูปที่ ๑๑๑ หนังสือนี้ยังเล่าต่อไปว่า -เป็นภาชนะสำหรับเครื่องบูชาในรูปสัตว์ไฉต้ง พร้อมฝาปิด ขุดพบในโพรงไคตัน ค.ศ. ๑๕๕๕

สัตว์ หรือ ตัวซุ่นที่ประติษฐานนี้ หน้า, หัว, กอ, กล้ายหนูพุก หรือกระด่าย แต่ว-หู หรือ เขา เป็นอย่างอื่น ลำตัวคล้าย-หมู มีขา ๓ ขา จึงไม่เป็นตัวแท้ ท่อนท้ายมีหางเป็นขนงอเป็นชั้น ที่เป็น-หูหัว ทั้งสองข้าง ซึ่งสร้างเป็นรูปตัว-ก ชัดเจน ข้างล่างมีลายเลข-๑ และ ๑ กับลาย ท่อนท้ายเป็นลายตัว-น จึงอ่านได้ว่า-ขุน, ขุน

สัตว์เลี้ยงทั้งผู้ และ เมีย ที่เลี้ยงไว้ใช้งาน และเป็นต้น-ม่อ, นะ (คือ-พ่อ แม่ ของลูกคอก, ลูกม่อ) ต่างก็เรียกว่า-ขุน พ่อขุน แม่ขุน หรือ พ่อโคขุน แม่โคขุน, แม่โคนม ขุนหมา ขุนหมู ซุ่นนี้ ก็ออกว่า-ขุน พ่อตัว และ แม่เลี้ยง-ต่างก็เลี้ยงไว้ใช้งาน ใช้งาน และ-เป็น-พระเจ้าธรรมจักรพรรดิ คือ ฮองเต้ ก็ไม่ทั้งคนเก่า กระทั่งได้พระราชธิดา ทั้งสองเป็นเอกอัครมเหสี คือ ฮองเฮา แล้วก็ไม่ล่วงเกิน ฉะนี้ จึงทรงคิด

สัตว์ประติษฐานเป็นสัญลักษณ์แห่งกตัญญูรู้คุณ ชื่อสัจย์, จงรักภักดี, มีสุจริต, บริสุทธิ์, ไม่มีเวรภัย, ได้สร้างกตัญญูตลอดกาล

ในหนังสือจักรวาลของจีนเรียกสัตว์ประติษฐานให้สร้างขึ้นนี้ว่า-ไฉต้ง หรือ ฉีต้ง คำชื่อไทยว่า-หนู, ชวด, นั้น ชื่อคัมภีร์จีนเรียก-หนู, ชวด ว่า-ซื่อ หรือ ฉี ก็ได้ และมีคำอธิบายว่า-ประติษฐานกรรมเกียรตินิยมนี้ ได้เป็นชั้นเอกชั้นหนึ่งประจำกาลสมัยยุคหนึ่งมาแล้ว

ได้ใช้สัตว์-ซุ่น, ลุ่น หรือ ไฉต้ง, ฉีต้ง นี้เป็นสัญลักษณ์พระนาม หรือ เป็นตราพระราชลัญจกรไปก่อน ถ้าเจอที่เหมาะสมกว่า ก็จะเปลี่ยนในภายหลัง

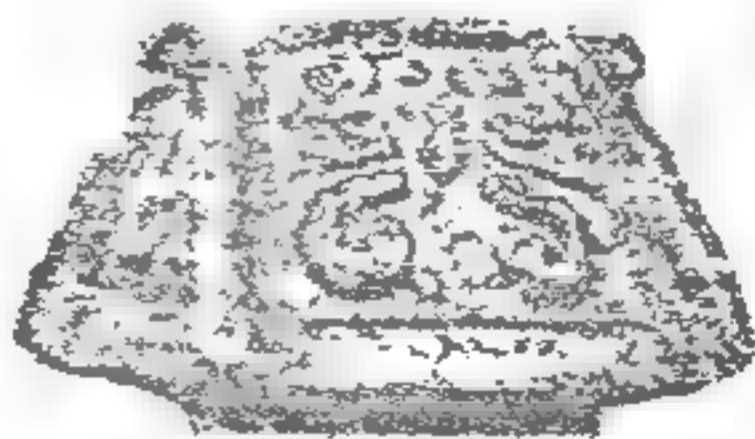
ต่อมาวันหนึ่ง พระเจ้าซุ่นเต้ฮองเต้เสด็จออกว่าราชการจึงตรัสแก่พวกขุนนางว่า-บัดนี้แผ่นดินเมืองเรามีอาณาเขตกว้างถึง ๘ พันลี้เศษ ต่างมาสามภักดิ์รักเราก็ได้มีทุกข์ร้อนแล้ว แต่ก็ยังมีทุกข์อยู่ด้วยน้ำท่วมตามหัวเมืองราษฎรได้รับความเดือดร้อน ทำไร่นาได้ผลไม่เต็มสมบูรณ์ จึงคิดจะกระทำ-ทำนบปิดกั้นน้ำ ระบายให้ไหลลงทะเลหลวงแล้ว จึงปล่อยก้นน้ำท่วม พวกขุนนางเห็นชอบพร้อมกันแล้ว พระองค์ทรงฟังแล้วทรงระลึกถึง-อู่เกาปัดเฮา แม่ทัพป๋อปราบสามจูเข้าได้เรียบร้อยเป็นบุตรของเปกโหซึ่งผิดมีโทษถึงประหาร แต่ผู้นี้ดีมีสติปัญญาเมตตาจิต และ ยุติธรรมการเป็นใหญ่สืบไปได้ จึงสั่งให้หาอู่เกาปัดเฮาเข้าเฝ้าแล้วตรัสสั่งให้ทำการปิดกั้นน้ำ แม่ทัพอู่จึงทูลวิธีว่า-จะปิดน้ำเหมือนครั้งบิดานั้นเห็นจะไม่อยู่คงพังไป จะต้องขุดให้สายน้ำคกถ่าน้ำใหญ่ และ ไหลเลื่อนคกลงทะเลหลวง เหมือนครั้งพระเจ้าเจี๊วเต้ฮองเต้สั่งให้พวกจูฮั่วขุดอีกครั้งหนึ่ง น้ำก็จะแห้งไปได้ พระเจ้าซุ่นเต้ทรงฟังแล้วก็รับสั่งให้ขุนนางเจ้าพนักงานจัดคน, เครื่องมือ, เสบียงอาหาร ทรงรินสุราให้ พระราชทานดอกไม้ทองคำปักหมวกเป็นยศ ๒ ถึง อู่ก็ทูลถามไพร่พล ๓ หมื่นออกเดินไปขุดคลองตามหัวเมือง พระองค์ก็เสด็จ และ ตรัสให้เจ้าพนักงานจัดกลอง และ ม้าพ่อดีแห่ส่งและได้เสด็จร่วมขบวนแห่ไปส่งอู่ถึงประตูเมือง ตรัสสั่งให้ขุนนางไปส่งไกลทางอีก ๑๖๖ เส้น อู่คุมไพร่พลสามหมื่นไปถึงเขาฮวนซัวแขวงเมืองกวยกี้ซึ่งฝนตกหนักทำให้ได้ความลำบากมาก ได้เที่ยวสำรวจพื้นที่เกาะแสวงหา และบวงสรวงเทพยดาช่วยบันดาลให้ขุดคลองสำเร็จ แล้วให้ไพร่พลสามหมื่นขุดคลอง กลางคืนนอนหลับฝันได้หนังสือจากเทวดา ตื่นขึ้นอ่านได้ขุดคลองต่าง ๆ ในตอนท้ายยังบอกว่า-แผนที่ขุดคลองที่พระเจ้าฮองเต้ฮองเต้ได้สร้างทำไว้แต่สิ้นพระชนม์ยังอยู่ที่เขาฮวยซัวรุ่งขึ้น อู่กับไพร่พลได้ไปไม่พบจึงกลับมากลางทางพบชายแก่ได้นำหนังสือแผนที่มาให้ อ่านทราบแล้วจึงให้ไพร่พลสามหมื่นขุดคลอง ๕ คลองระบายน้ให้ไหลลง ๔ แม่น้ำใหญ่ชื่อ กังฮวยท้อหันแล้วจึงไหลลงสู่ทะเลหลวง อู่กับพลพัก ๓ หมื่นได้กระทำอยู่ ๑๓ ปีจึงสำเร็จ กินเวลา ๑๐ ปี แม้ทางจะผ่านหน้าบ้านถึง ๓ ครั้งก็ไม่แวะเยี่ยมบุตรภรรยา ยังได้กระทำอยู่อีก ๓ ปี จึงเป็น ๑๓ ปี จึงได้สำเร็จเรียบร้อย จึงยกพลพักกลับเมืองหลวง ได้เข้าเฝ้ากราบทูลให้ทรงทราบ



และได้นำแผนที่แบบอย่างของพระเจ้าอิงตี่ฮ่องเต้ที่เทพยดานำมาให้มันถวายน ได้ทรงรับทอดพระเนตรพิเคราะห์ดูเห็นว่า น้ำจะไม่ท่วมทันต่อไป ครัสสรเสร็จแล้วพร้อมกับ-ทรงปรารภว่าจะให้เป็น-พระเจ้าแผ่นดินสืบต่อไป แต่ครัสให้กลับไป เยี่ยมเยียนบ้าน, ญาติพี่น้อง และ บุตรภรรยา ก่อน อุ้ได้ฟังแล้วจึงถวายคำนับลากลับบ้าน จากนั้นมา ทุกหนแห่งทั่วราชอาณาจักรก็มีแต่ร่มเย็นเป็นสุขเกษมสำราญ ทรงให้กระทำเครื่องดีดสี่ตีเป่าให้รื่นรมย์ทั่วไป ถึงกับมี หงส์, ราชสีห์, กิเลน, พากันมาเที่ยวหากินในเมืองหลวง มิได้ทำร้ายมนุษย์ ต่อมาทรงชรามากขึ้น ทรงประสงค์จะเสด็จไปรับ-อุ้เกาปิดเฮาซึ่งได้ไปอยู่ที่ตำบลเอียงเสี้ยวแขวงเมืองฮ่อหนัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมกับเจ้าพนักงานข้าราชการถึงตำบลซังหงอแขวงเมืองทูกอง ได้ทรงประชวรพระโรคอหิวาตกโรคหนัก จึงปลุกพระดำหนักพักรักษา ดั่งได้มาเผ่าก็มี อุ้ พระสองเฮาทั้งสอง กับ เจียง หรือ ช้าง (น้อง) ซึ่งเมื่อทรงครองราชย์แล้วจึงโปรดตั้งให้เป็นที-ไท้ออดองครองนครฉางวู หรือ เรียกว่า-เอียวปี ซึ่งเป็น สหนครของพระนครเมืองเสียงแต่รัชกาลพระเจ้าถังหงอ ก็ได้มาเผ่าด้วย จึงได้ร่วมรู้การมอบราชสมบัติให้อู่เกาปิดเฮา กระทั่งเสด็จสิ้นพระชนม์ พระเจ้าซุ่นได้อ่องเต้เสวยราชสมบัติได้ ๖๑ ปี ประวัติการสัมพันธ์ฯ ว่า-ครองได้ ๔๘ ปี แต่ปี ๑,๗๑๒ ถึงปี ๑,๖๖๓ ก่อน พ.ศ. พระชนมายุ ๑๑๐ ปี ก็เมื่อประมาณ ๔,๒๔๒ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) พระสองเฮาทั้ง ๒, อุ้เกาปิดเฮา, และ ขุนนางทั้งปวงก็อัญเชิญพระศพสู่พระหีบไม้หอมดั่งกระบวนแห่ไปฝังไว้ที่-เขากิววีชันแห่งนครฉางวู แขวงเมืองหลวง ทิศใต้ปลายเขตมณฑลชุนาน และ ทิศเหนือมณฑลฉางดุง พระบรมศพยังอยู่ถึงทุกวันนี้ พระนางงอหอง, พระนางเองหนิง สองเฮาทั้งสองทรงกรรแสง น้ำพระเนตรร่วงตกถูกกอไม้ไผ่ ณ เขากิววีชันเป็นแต่้มติดอยู่ไม้ไผ่นั้นเป็นลายมาจนทุกวันนี้

๘. พระเจ้าไทยอุ้ทอง หรือ พระเจ้าอุ้ทอง (โคเก็ก, ตำนานสามก๊ก, พระเจ้าอุ้เต้ ประวัติการสัมพันธ์ฯ พระเจ้าหยู) ได้พบ-ถั่งสำริดสี่เหลี่ยมเครื่องบูชามีฝาปิด มีลาย ณ เหลี่ยมจุกฝามี-ถ้ายสือไทยให้อ่านได้ว่า-ไทย และ ณ เหลี่ยมหน้าฝาปิดก็มีให้อ่านได้ว่า-อุ้ทอง จึงใช้ตามที่ปรากฏว่า-ไทยอุ้ทอง หรือ อุ้ทอง ก็-อุ้ หรือ อุ้นั้นเป็นวงศ์ของพระเจ้าอิงตี่ฮ่องเต้ฯ มีพระราชโอรสชื่อ-เจียงอี่ฯ มีบุตรชื่อ-ทวนหยก (จวนยก) ทวนหยกนั้นมีบุตรคนหนึ่งชื่อ-กุ่นฯ นั้นมาทำราชการในพระเจ้าเหี้ยวใหญ่ (เงี้ยวเต้) ซึ่งก็ได้ทรงตั้งให้เป็น-ของเปกโหฯ ได้นำง-ชีวกี เซ่ชินสี่เป็นภรรยา และ เมื่อจะมีครรภ์ได้ฝันว่า-ดาวลิ่วแซ คือ ดาวตกเข้าไปในดวงดาวเบ้าแซ จึงตั้งครรภ์ได้ ๑๒ เดือนได้ไปเที่ยวเล่นที่ตำบลหนิวซิง ได้กลอดบุตรที่นั่น ซึ่งศักราชของพระเจ้าเงี้ยวเต้ได้ ๕๘ ปีจอ เดือนหก ขึ้น ๖ ค่ำ ยังทรงอยู่ในราชสมบัติ นางมีบุตรนั้นรูปร่างจึงให้ชื่อว่าอุ้ฯ เติบใหญ่มีสติปัญญา เสียงกังวาลเหมือนเสียงระฆัง เมื่อไปเที่ยวทิวซัว มีสัตว์เปะฮู้

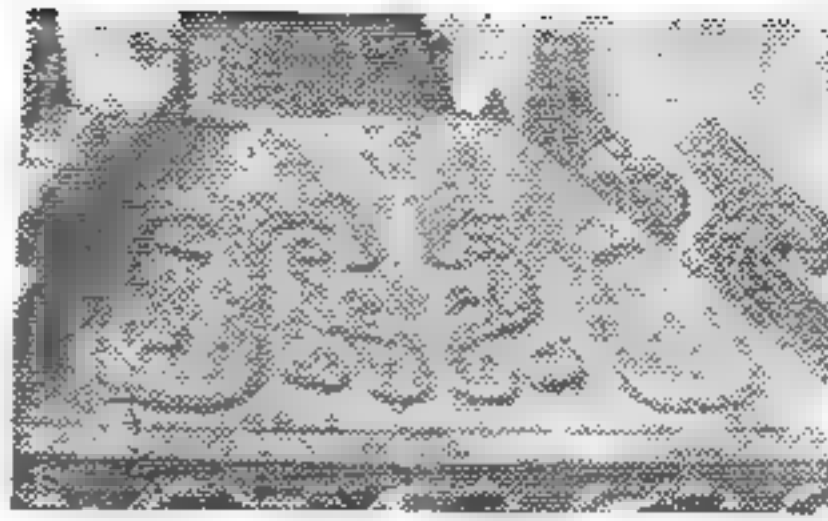
← อังสำริด ๔ เหลี่ยมเครื่องบวงสรวงพร้อมฝาปิด ในหนังสือ อัจฉริยะของจีนว่า-สูง ๓๘.๕ ซม. และ ปรากฏตาม-ลายสือไทยว่า-อุ้เต้ ได้ ประดิษฐ์ลวดลายตั้งแต่-จุก, ฝาปิด, ตัวถั่ง, นั้น ณ ด้านหน้าตรงที่ถ้ายรูปมานี้ เป็น ลายสือไทย ซึ่งอ่านได้ตลอด



ไทย

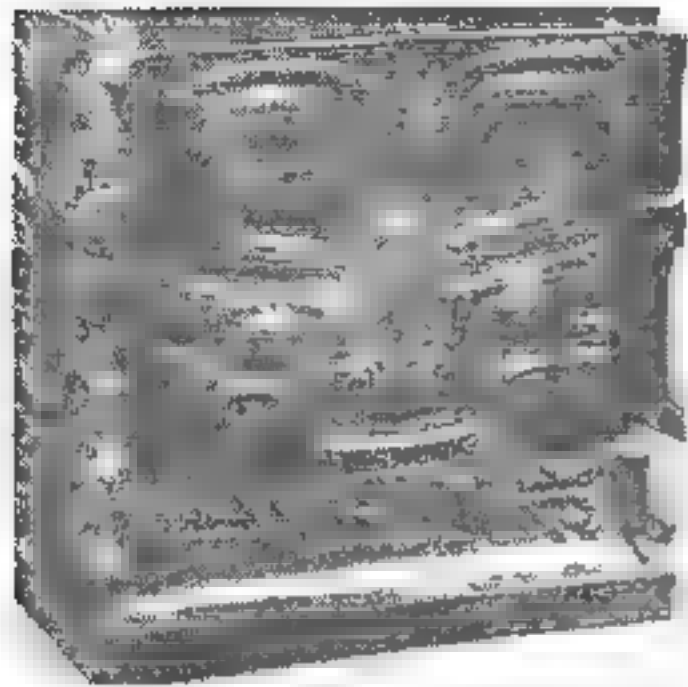
↑ ลาย ณ จุกยอด ได้คัดเฉพาะถ้ายซึ่งอ่านได้ จึงได้ใช้ถ้าย เส้นเขียนขึ้นเพื่อเห็นง่าย ซึ่งใส่เข้ามาในนั้น ก็อ่านได้ชัดว่า ไทย จึงทำเป็น ถ้ายชด อย่างที่ได้เห็นนั้น

ลาย ณ ฝ่าปืด ได้คัดออกมา
เฉพาะลายที่อ่านได้ และได้ลงลายเส้นให้เห็น ซึ่ง
อ่านได้ว่า-อุทอง เฉพาะ-อุ นั้นลง-อ ไว้หน้า
ลงสระ ุ ไว้หลัง ท.นั้นได้ทำเส้นขดอย่างนั้น อ.
นั้นเห็นแต่หัว ง.ก็ทำอย่างนั้น เห็นได้ชัด →



อุ(อ) ท อ ง

อุ(อ) ท อ ง

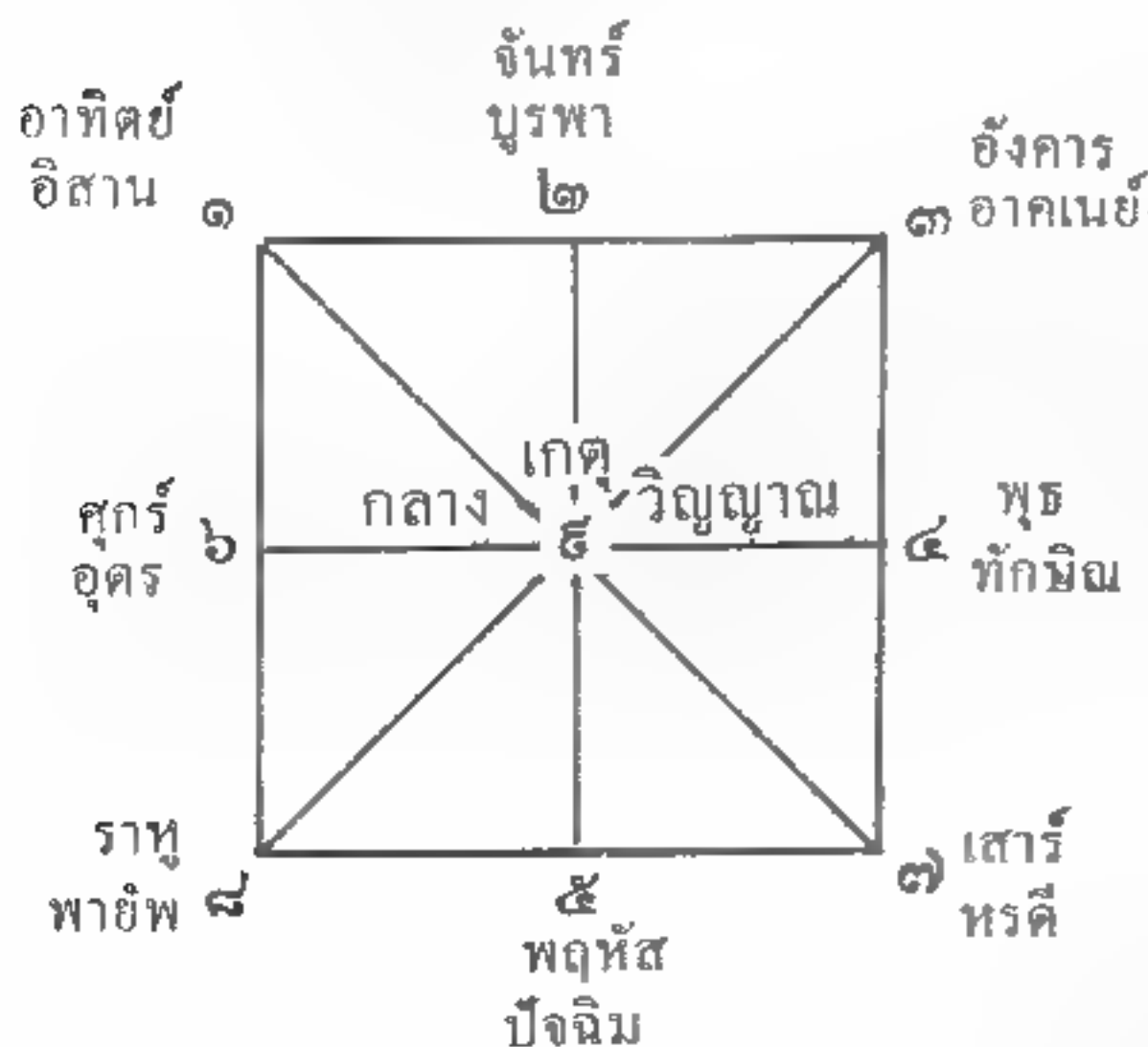


อุเต้

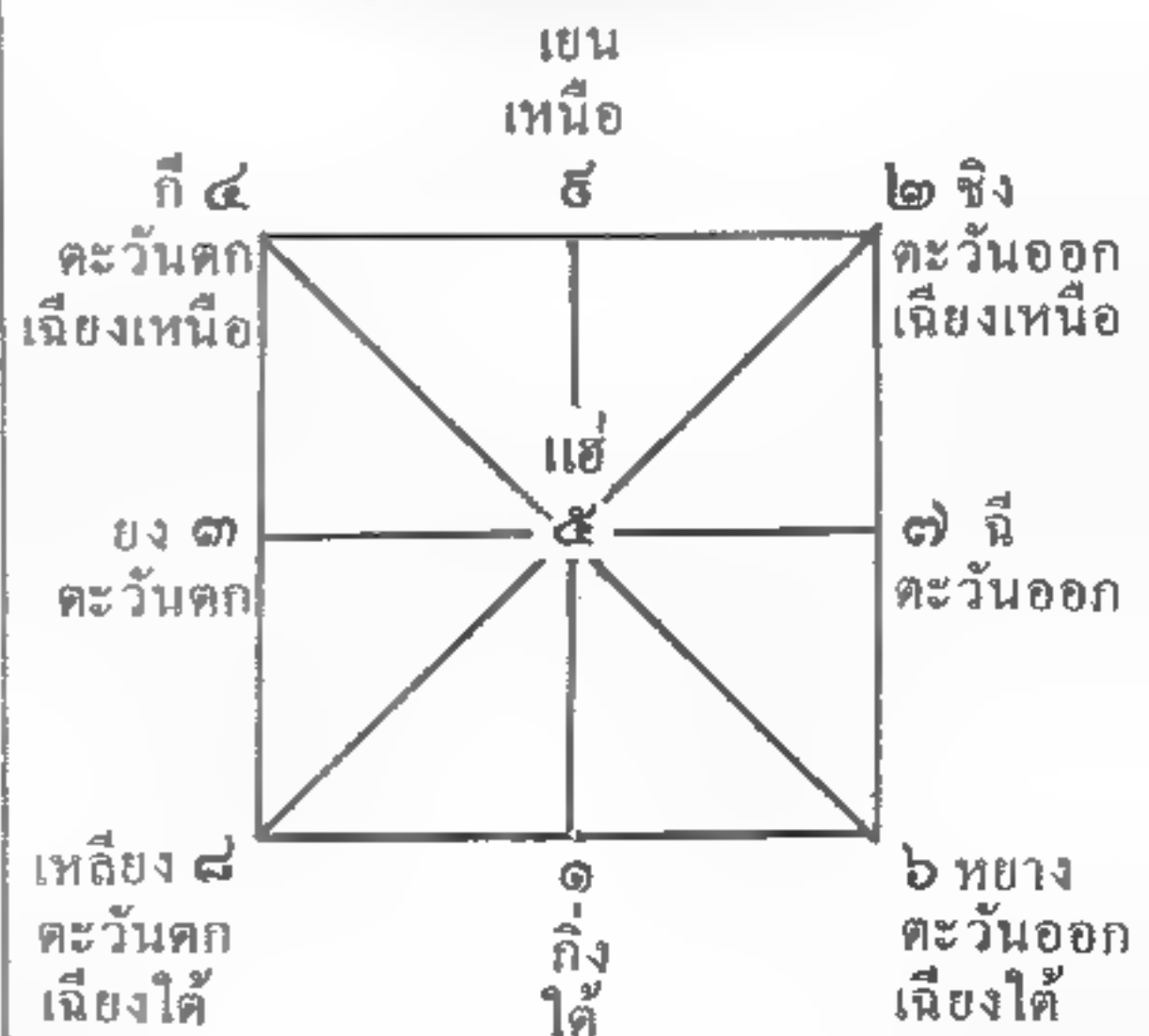
← ลาย ณ ตัวถันนั้น ได้คัดมาเฉพาะลาย ที่ได้ลงลายเส้น
ให้เห็นชัดอีกด้วย อ่านได้ว่า-อุเต้ เพราะมี จุดเรียงอยู่ข้างบนเป็นรูป
กรวยนอกหันเข้าหากันและเป็นเส้น ๒ เส้นซ้อนกันบ้าง ซึ่งพออ่านเป็นไม้
และ เป็นไม้ -ได้บ้าง อ. และ ุ อยู่เรียงกันลงมา ๔ เป็นเส้นขึ้นตรง ด.นั้น
มี เส้นเป็น-ขยักอยู่ตอนท้าย ถ้าดูเฉพาะเส้นบนจะเห็นเป็น-ค. เพราะ
เป็น-ลาย ก็ต้องหาจุดจนเห็น และ อ่านได้

๕ ตัวมายืนตรงหน้าอุ ๆ เห็นว่าเป็นมงคลคงจะได้เป็นกษัตริย์ ครั้นอุมีอายุได้ ๓๐ ปี ได้นางหนึ่งเคียวบุตรสาวบ้านไท
ชัวเป็นภรรยา มีบุตรชายคนหนึ่งชื่อ-คีเวียน ครั้นได้ครองราชสมบัติเป็นพระเจ้าอุเต้ แล้วจึงตั้งนางหนึ่งเคียวเป็นสองเ
ตั้งคีเวียนบุตรเป็น-ไทชู แล้วได้จัดเมือง-จิวนั้นไว้สิบสองเมือง ทรงให้ย่นแขวงเมืองจิวนั้นเข้าได้ทรงเปลี่ยนชื่อเมืองหลวง
ใหม่ให้เรียกว่า-เมืองแอ่ กับทรงตรัสให้รวมแขวงอำเภอเมืองจิวนั้นเป็นเมืองใหญ่ ให้มีเมืองจิวนั้นอยู่แค่ ๕ เมืองเป็นเมือง
เอกตามตำราแผนผัง-ลกชู ซึ่ง-ท่านลิขิต สุนทรระกูล กระทำไว้ในหนังสือประวัติการสัมพันธระหว่างชาติไทยกับชาติจีน
ปรากฏเป็น-รูปลายเส้น ๔ เหลี่ยมผืนผ้า คี.เส้นตรง ๔ มุม คี.เส้นตรงจะวนออกไปตะวันตก และ คี.เส้นตรงจากใต้ไปเหนือ
จะได้ ๘ เส้นเป็น ๘ ทิศ ใช้เลข ๕ ตัว เฉพาะเลข ๕ วางไว้ ณ ช่องกลาง แล้ววางเลขอีก ๘ ตัว ณ เส้นทั้ง ๘ แล้ว จะนับ
ทางไหนก็ตามจะได้จำนวน ๑๕ ทุกช่วง (ดูแผนผัง)

แผนทักขาทไทย



ลกชูแผนผังประเทศจีน



ฉะนั้น ลกขุ ทุกเส้นจึงมีเลข ๓ ด้วยรวมกันก็ได้ ๑๕ บวก ๑ กับ ๕ จึงได้ ๖ หก หรือ ลก นั้น ฉะนั้น ก็
 เห็นได้ว่า-เป็นตำราแผนผังเส้นทาง และ วางตัวเลขนั้นคงทรงสัมฤทธิ์ผลเมืองกรุงแน่ สำหรับ-ช่วงขวัญไทย หรือ ช่อง
 ทักษณี่ เป็นตำราแผนผังชีวิตคน และ โลกธาตุด้วย จึงสร้างเป็นช่องช่วงถึงกัน และ วางตัวเลขเป็นชื่อธาตุ
 ทั้ง ๔ ทั้งตรงกันเป็นคู่ มี ๘ เป็นวิญญานธาตุอยู่ตรงกลาง ซึ่งเป็นจำนวน ดี ตามตัวเลขที่เป็น-สุภเคราะห์ประจำธาตุ ดิน
 และ น้ำ ธาตุดิน ๒, ๘, ๕=๑๖ เป็นชื่อ คุณพิเศษวิทยา ธาตุน้ำ ๔, ๘, ๖ ๑๘ ซึ่งหมายถึง-ก้าวหน้า, เจริญ และ ส่วนที่
 เป็นจำนวน-เสีย ก็ตามตัวเลขที่เป็น บพเคราะห์ประจำธาตุ ไฟ และ ลม ซึ่งมีพลังเผาไหม้ และมีพลังทำลาย ธาตุไฟ-๑,
 ๘, ๗ ๑๗ เฉพาะ ๗ ทำเป็นเพชฌฆาตฤกษ์ ธาตุลม-๓, ๘, ๘ -๒๐ เฉพาะ-๐ ทำเป็นมฤตยู ซึ่งเป็นโทษทำลาย เสียหาย
 จึงเป็นตำราแผนผังชีวิตคน และประจำโลกธาตุด้วย เสร็จแล้ว จึงทรงประกาศแก่เมืองเป็น เมืองเอก ทำหนังสือ
 ประกาศ-เมืองตรี, เมืองโท, เมืองจัตวา, ขึ้นแก่เมืองจิว ให้เบิกทองคำมาหล่อกระดางรูป ๘ ใบ ตั้งไว้ว่า-ได้ตั้งเมืองจิวไว้แก่
 ๘ เมือง แล้วให้ขนานนามเป็น พระเจ้าอยู่ได้ เรียบร้อยแล้ว จึงตรัสให้มีหนังสือไปหาจุเจ้าเมืองฝ่ายเหนือฝ่ายใต้ ๒๔
 หัวเมืองมาประชุมที่ตำบลไท่ท้าว ได้เสด็จทางเรือ ผ่านพายุ และ มังกรเหืองไปได้เสด็จประทับอยู่ ณ เก่งเม้งตัว เมื่อ
 ประชุมเจ้าเมือง ๒๔ หัวเมืองพร้อมแล้ว ทรงประทานโอวาท ให้กระทำสัตย์ถวายพร้อมกันแล้ว ให้กระทำเรื่องสัญญา
 ๕ อย่างประจำเมือง คือ ๑.เจง ระฆัง ๒.โกว กลอง ๓.เข่ง แผ่นระฆังวงเดือน ๔.ดัด กระดิ่ง ๕.เคียว กลองตะกอนนอก
 หรือ กลองตุ๊กจัดโต๊ะเลี้ยงแล้ว รุ่งขึ้นต่างได้ถวายคำนับลากลับ ได้เสด็จกลับในกลางทางได้ทอดพระเนตรเห็นนักโทษ
 ได้ตรัสถามทรงทราบแล้ว ตรัสสั่งให้ปล่อย ให้เบิกทองคำหลวงมาประทานให้ตลอดกัน และ ให้นำบุตรเข้า
 ถวาย ทูลว่า-กลิ่นด้วยสรรพคุณยาอันวิเศษมีรสหวาน หอม, แก้มือ, มีกำลังแข็งแรง ทรงดื่มมากทรงเมานักไม่
 เป็นสมประดีแล้วบรรทมหลับ ครั้นสร้างได้ตื่นแล้วเสด็จออกจากราชการ รับสั่งหาเด็กให้เข้าเฝ้าแล้วตรัสแก้งเด็กว่า สุรา
 มีคุณน้อยมีโทษมาก ดื่มมากแล้วทำให้สติฟั่นเฟือนหลงใหลไม่เป็นสมประดี แล้วตรัสสั่งห้าม อย่าได้ทำขึ้นอีก ตำรา
 นั้นก็ให้ทิ้งเสีย แล้วตรัสสั่งให้ถอดเครื่องจากขุนนางลงเป็นไพร่

อยู่มา ตรัสว่า-จุเจ้าฝ่ายเหนือฝ่ายใต้ได้เข้าทำสัตย์สาบานแก่เราแล้ว ยังแต่จุเจ้าฝ่ายตะวันตก ตะวันตก
 จะให้มาทำกันที่ตำบลกวยก็แล้วตรัสสั่งให้ไปหาตัวจุเจ้าเมืองฝ่ายตะวันตกตะวันตก ๒๘ หัวเมือง มาประชุมกัน ณ
 ตำบลกวยก็พร้อมแล้วต่างเข้าเฝ้า ณ ที่ประทับแรมอยู่เก่งเม้งตัว เล่าเอื้ะได้ทูลว่า-มาประชุมพร้อมกัน ๒๘ หัวเมือง
 แต่ฮ่องฮวงเจ้าเมืองหนึ่งซึ่งโลกหลงสตรีสพสุราเป็นนิจนั้นไม่เข้ามา ตรัสว่า-ไม่มาด้วยเหตุอย่างไร ก็ได้มาพอดี จึง
 ตรัสถามได้ทรงฟังว่า น้ำท่วมจึงช้า จึงตรัสถามจุเจ้าทั้งปวงก็ได้กราบทูลว่า-ตั้งแต่พระองค์เสด็จไปจุดกลองแล้ว น้ำก็หา
 ได้ท่วมไม่ ตรัสว่า-ที่มาช้านั้น เห็นจะเที่ยวแข่งชิงทรัพย์สิ่งของ ๆ ราษฎรเนจึงตรัสให้คันคู้ที่หัก ก็ได้สิ่งของ ๑๘ เล่ม
 เกวียน กับ หญิงงาม ๘ คน ตรัสถามก็ได้สารภาพ จึงตรัสให้ประหารชีวิตแล้วจะตั้งบุตรก็ไม่มี จึงยกให้ขึ้นแก่เมือง
 ไกลเคียง ให้หญิง ๘ คนกลับบ้านเดิม สิ่งของก็สั่งให้คืนไป ครั้นจุเจ้ากระทำสัตย์สาบานถวายแล้ว ตรัสให้จัดโต๊ะเลี้ยงแล้ว
 รุ่งขึ้นต่างทูลลากันกลับไปแล้ว อยู่มาวันหนึ่งเกิดเมฆขึ้นทางตะวันตกเวลาบ่าย ฝนตกเป็นเม็ดทองคำทำเม็ดทราย
 ตกลงในจังหวัดพระราชวังทั้ง ๓ วัน ๓ คืน ตรัสสั่งให้เก็บนับที่เป็นเม็ดได้ ร้อยแปดสิบเก้าหมื่น ที่ละเอียดยังไม่นับ จึง
 รับสั่งให้แบ่งเป็นสิบส่วน แจกให้ขุนนางส่วนหนึ่ง แจกให้พวกจุเจ้า และ ราษฎร ๘ ส่วน เอาไว้สำหรับแผ่นดิน-หนึ่งส่วน
 ต่อมาทรงประจวร ตรัสสั่งให้ประชุม ไม่สวดยพระโสดทรงปรารภว่ามีอายุ ๑๐๐ ปีแล้ว ลึนแล้วงยกล่าเอื้ะขึ้น
 เป็นกษัตริย์ครองแทนเกิด แล้วก็สิ้นพระชนม์ อยู่ในราชสมบัติได้ ๒๘ ปี พระชนม์ได้ ๑๐๐ ปี ได้เชิญพระศพใส่หีบ
 ไม้หอมแล้วแห่ไปตำบลโลวซัว ทรงครองแต่ปี ๑,๖๖๒ ถึง ๑,๖๕๕ ก่อน พ.ศ. บงแห่งว่า- ๘ ปี แต่ปี ๑,๖๖๒ ถึง ๑,๖๕๕
 ก่อน พ.ศ. ก็เมื่อประมาณ ๔,๑๕๒ ปีมาแล้ว(พ.ศ. ๒๕๓๐) เล่าเอื้ะหนีไป ไท้จูเกี๊วียน พระราชบุตรองค์ใหญ่ได้ครอง
 สืบต่อ และ ได้สืบต่อกันได้ ๑๗ พระองค์ องค์สุดท้าย คือ พระเจ้ากิดกุกย ห้องสินว่า พระเจ้าจิดออง ได้ทรงกรีธา
 ททัพไปรบนคร มุงซาน ได้โมย ธิดาเจ้าเมืองมาเป็นสนมเอก จากนั้นก็ทรงลุ่มหลง ไม่ทรงนำพาบ้านเมือง จึงเสียแผ่นดิน
 แก่กษัตริย์ราชวงศ์-เซียง หรือ ช้าง คือ พระเจ้าเซียงทาง หรือ พระเจ้าช้างทอง ในปี ๑๒๓๕ ก่อน พ.ศ. และ ต่อมาอีก

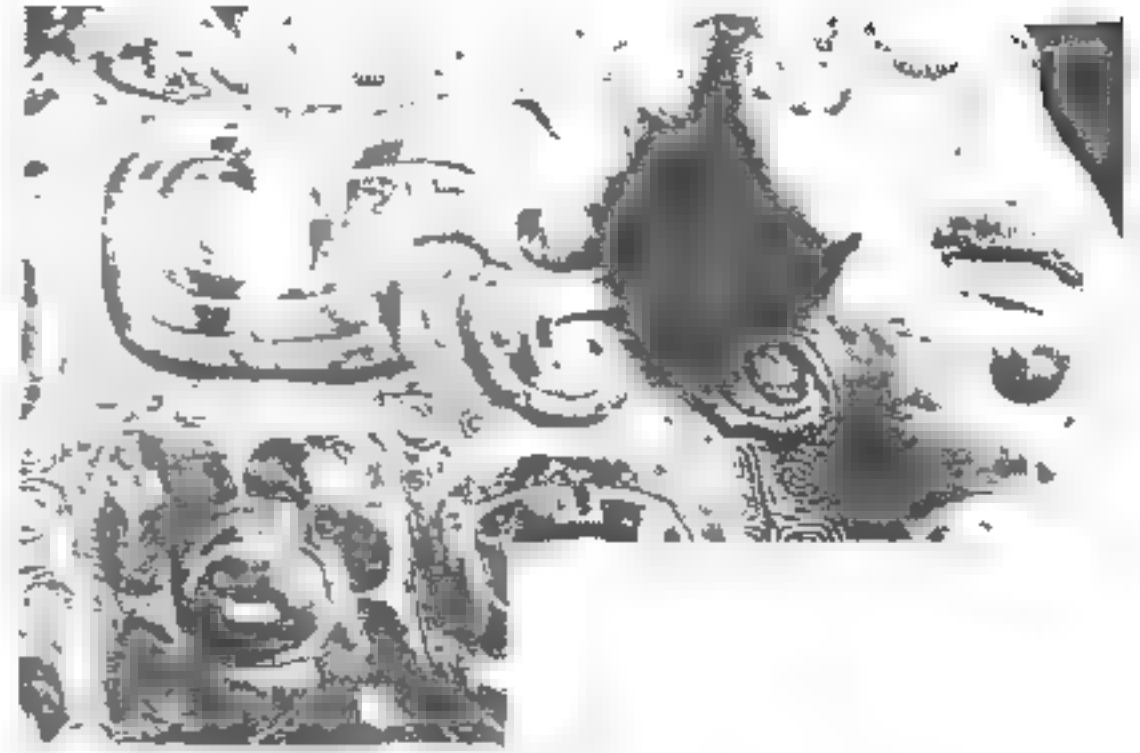
๑๕ ปี พระองค์ได้สิ้นพระชนม์ที่-นครน่านเขา พร้อมกับพระชายานั้น

๕. พระเจ้าช้างทอง (พระเจ้าเชียงทอง) ปฐมกษัตริย์ราชวงศ์-ช้าง หรือ จาง หรือ เชียง หรือ เชียง คำชื่อว่า เชียงทอง คำชื่อไทยว่า-ทอง นี้ไทยออกว่า-ทวง ได้บ้าง เช่น เมือง-กลาง ตามเสียงชาวพื้นเมืองออกว่า-ท่งล่าง เป็นประจำ ก็คือ ทองหลวง นั่นเอง จึงใช้ชื่อไทยว่า ช้างทอง เฉพาะคำชื่อว่า-ช้าง ซึ่งได้เป็นเสียงเดิมว่า-เชียง ก็เพราะเป็นน้อง จะต้องคล้องจองกับพี่ซึ่งมีชื่อว่า-ซุ่น หรือ ได้ซุ่น ก็-ซุ่น และ เชียง เป็นพี่น้องร่วมบิดา แต่ต่างมารดา กัน ซึ่งสืบเชื้อสายมาแต่พระเจ้าอู่ตี้ฮ่องเต้ ได้สืบต่อมาได้ถึง ๘ ชั่วกษัตริย์ พระเจ้าอู่ตี้ฮ่องเต้มีพระราชบุตรชื่อ-เชียงอี ๆ มีบุตรชื่อ-จวนยก ๆ มีบุตรชื่อ ย่างเซียน ๆ มีบุตรชื่อ-เถงกั้ง ๆ มีบุตรชื่อ เชียงจัว ๆ มีบุตรชื่อ ภูโซว ๆ มีบุตร กับนาง-อ้อกเถงชื่อ-ได้ซุ่น ครั้นนางอ้อกเถงตาย ภูโซวจึงได้นางยิมหนึ่งเป็นภรรยาใหม่มีลูกชายคนหนึ่งชื่อ-เชียง ซึ่งซุ่นเป็นเด็กเขื่องแล้ว ในประวัติฯ กล่าวว่า-ครั้นเมื่อ พระเจ้าซุ่นเต้ได้ครองราชย์ ณ ปี ๑,๗๑๒ ก่อน พ.ศ. แล้ว และ บ้านเมืองเป็นปกติสุขเกษมสำราญตลอดไปแล้ว จึงทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้-เชียง หรือ เสียง ก็คือ ฉาง หรือ จาง หรือ ช้าง (น้องต่างมารดา) นั้นให้เป็น-ไท้ฮิด เจ้าเมืองไปครองนครแคว้นฉางอู่ คือ-ช้างอู่ (อยู่) หรือว่า-ฉางอู่ ก็คือ-ช้างผู้ หรือ ช้างพลาย ซึ่งมีเขตแคว้นมณฑลชุนาน,มณฑลกวางสี, และ มณฑลกวางดุง ณ เมื่อปี ๑,๗๑๒-๑,๖๖๓ ก่อน พ.ศ. เรียกว่า-แคว้นฉางอู่ หรือ ช้างอู่ (หรือเรียกว่า-นครอิ่วปี ก็มี) ตอนนั้น ยังเรียกว่า-นครอิ่วปี ด้วยพระราชนิพนธ์ว่า ให้-ช้างอยู่อิ่ว จึงเป็นชื่อว่า-ฉางอู่ ซึ่งครั้งนั้นยังเป็น-เมืองเล็ก จึงขึ้นอยู่กับเมืองเสียงซึ่งเป็นหัวเมืองเอกด้านใต้ทั้งแถบ ซึ่งห้องสินมีระบุชื่อว่า-ครั้งแผ่นดินแฮ พระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่งพระนามว่า-พระเจ้าติงค้ำ กับ พระมเหสีฝ่ายซ้าย พระนามว่ากัณฑ์ได้ประสูติพระราชบุตรองค์ ๑ ชื่อว่า-เคียด ต่อมา พระองค์เสด็จสู่สวรรคตแล้วพระเจ้าทั้งหงอซึ่งเป็นพระราชบุตรพระอัครมเหสีฝ่ายขวาซึ่งเป็นพระเจ้าที่พระองค์ใหญ่ได้ราชสมบัติครองเมืองเสียงเป็นเวลานาน ซึ่งเคียดได้เป็นขุนนางผู้ใหญ่รับราชการอยู่ในที่ใกล้ชิด ครั้นพระเจ้าทั้งหงอสวรรคต เคียดจึงได้รับราชสมบัติครองเมืองเสียงสืบต่อ ได้ชักชวน-เชียง หรือ ช้าง ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็น-ไท้ฮิดเจ้าเมืองไท้ให้เข้ามาเป็นรองเจ้าเมืองเอก พระเจ้าเคียดอ่องทรงมีพระห่อเชื้อพระวงศ์สืบต่ออีกสามชั่วกษัตริย์ จนถึงพระเจ้าเจ็ดอ่อง หรือ พระเจ้ากิดกุกได้ครองราชสมบัติ ทรงโปรดไท้ฮิดเป็นผู้มีสติปัญญาจึงให้เลื่อนขึ้นเป็นเสนาบดีผู้ใหญ่ กาลนั้น มีชายชาวนามหนึ่งชื่อ-อิ้อันทำนาอยู่ตำบล-อิ่วจิน ได้ผูกเพลงขับร้องสรรเสริญพระเจ้าทั้งหงอ ไต้ฮิดเห็นว่าอิ้อันมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด จึงจัดผ้าแพรขาว กับสิ่งของทั้งปวงให้คนไปคำนับเชิญอิ้อันถึงสามครั้ง อิ้อันจึงมาสู่บ้านไท้ฮิด ๆ ก็พูดจาเกลี้ยกล่อมกระทั่งอิ้อันยอมทำราชการด้วย ไต้ฮิดจึงพาเข้าไปถวายพระเจ้าเจ็ดอ่องซึ่งไม่ทรงทราบจึงสงกิ้น พระเจ้าเจ็ดอ่องเชื่อแต่คำคนยุยง ว่าราชการบ้านเมืองไม่ยุติธรรม จึงเป็นกษัตริย์องค์สุดท้าย ครั้งที่จะสิ้นสุดนั้น พระเจ้าเจ็ดอ่องทรงทราบว่-เจ้าครองนครมุงชานมีจิตงามนามว่า-ไมฮี้ จึงส่งคนไปขอ-ไม่ยอม จึงทรงยกกองทัพไปรบนครมุงชาน (ชานดุง) เจ้านครมุงชานจึงขอลวาช-ไมฮี้ติดตามของตนเป็นไถ่โทษ พระองค์ได้ไมฮี้มาเป็นพระสนมเอกในพระราชวังหลวงแล้วก็ทรงลุ่มหลงเสพแต่สุรามัวเมา ลุ่มหลงกับนางในไมฮี้นั้น ไม่นำพาในกิจการ กวนเล่งหองเสนาบดีผู้ใหญ่เห็นดังนั้น จึงเข้าทูลทัดทานให้พระสติ ทรงโกรธจึงตรัสให้เอาตัวกวนเล่งหองไปฆ่าเสีย แต่นั้น ข้าราชการทั้งปวงมีอาจทูลทัดทานไท้ฮิดคิดกลอุบายแต่งให้คนไข้ไปร้องไห้ร่ำกสพกวนเล่งหอง หวังจะให้เกียรติศัพย์เลื่องลือไปว่า-กวนเล่งหองเป็นคนสัจย์ซื่อ แต่พระมหากษัตริย์มิได้ตั้งอยู่ในยุติธรรม ซึ่งความนี้ไปถึงจึงทราบกลอุบายของไท้ฮิด พระเจ้าเจ็ดอ่องทรงโกรธ จึงให้เอาตัวไท้ฮิดมาจำไว้ ณ ทิมแซ่ไถ่

ช่างยกวาง

เป็นกาเหล้า หรือ กาน้ำ เครื่องบวงสรวงของหลวง

จาก-TIME LIFE - The Metalsmiths



การูปช่างยกวางนี้ เป็นเครื่องสำริดสร้างในสมัยราชวงศ์ซาง และ เป็นสำริดที่ใช้ทองคำประสมมาก ซึ่งไม่เกิดสนิมขุมผุกร่อน จึงคงทนอยู่เป็นพัน ๆ ปี ที่แปลก และ ชื่นช้นเป็นไทย ก็ที่ วงวงออกขึ้นเป็นวงโค้งลงนั้นมีสัดส่วนอ่อนสลวยกับ-มีลายสือไทย ปรากฏที่ลำตัวลงไปถึงท้องนั้นให้อ่านได้ว่า-ช่างทอง ซึ่งไม่ใช่-พระองค์ต้น-พระอนุชาของพระเจ้าซุ่นตี้ฮ่องเต้นั้น จึงเป็นพระองค์ที่มีพระนามว่า-ช่างทอง ซึ่งได้ทรงปราบดาภิเษกเป็นพระเจ้า จักรวรรดิ-ปฐมกษัตริย์ของราชวงศ์ซาง ที่ทรงพระนามว่า-เซี่ยงทาง อ่องเค่ หรือ พระเจ้าช่างทอง นั้น

ครั้นอยู่ต่อมา พระเจ้าเจ็ดอ่องทรงหายโกรธจึงทรงให้ไท่ฮิดพันโทษเวรจำขัง ไท่ฮิดทูลลาเดินทางมาถึงทุ่งนา แห่งหนึ่งจะไปบ้านได้เห็นชวานาคนหนึ่งตั้งวางขาสีดำนจะคะหลบนกเลี้ยงชีวิต วิเคราะห์ดูวางขายเห็นแถบคายนัก แม่น ผูกนกทั้งสี่ทิศก็มีอาเจพันวางขายทอดไปได้ ไท่ฮิดคิดประนีแก่กว่า-ขอเลิกขายเสียสามด้าน ให้คงอยู่ด้านเดียวเกิด นกตัวใดถึงแก่กรรมแล้วก็ให้ติดขายเถิด ว่าดังนั้นแล้วก็ไปบ้าน เกิดโรคศัพทนั้นก็ปรากฏไปแก่ราษฎร และ หัวเมืองทั้งปวง ซึ่งต่างก็เห็นว่า ไท่ฮิดมีเมตตาแก่สัตว์ ถวจะเอาเป็นที่พึ่งได้ จึงชักชวนกันมาขึ้นแก่ไท่ฮิดถึง ๔๐ หัวเมือง ไท่ฮิดจึงตั้ง- อ้ออันเป็นอาจารย์สำหรับศึกษาได้ตามกิจการทั้งปวง

พระเจ้าเจ็ดอ่องครองราชสมบัติมิได้อยู่ในยุคดิธรรม และหาผู้ทดทานมิได้ก็จึงกระทำทุกจริตเนื่อง ๆ ราษฎร และ หัวเมืองขึ้นทั้งปวงได้ความเดือดร้อนยิ่งนัก ไท่ฮิดเห็นดังนั้นจึงคิดกับอ้ออันซึ่งเป็นอาจารย์ และหัวเมืองที่ ๔๐ พร้อม ใจกัน ยกเป็นกองทัพเข้าเมืองเสียง ทหารไท่ฮิดจับพระเจ้าเจ็ดอ่องได้ ไท่ฮิดมิได้ประหารชีวิต จึงให้เอาพระเจ้าเจ็ดอ่อง กับ พระสนมไมฮี้ไปปล่อย และ ตั้งให้เป็น-เจ้าเมืองน่านเซา (เมืองเซา มณฑลอันฮุย) ทรงเสียเมืองแก่ไท่ฮิด ในปี ๑,๒๓๕ ก่อน พ.ศ. ต่อมาอีก ๑๕ ปี พระองค์ก็ได้สิ้นพระชนม์พร้อมกับพระสนมไมฮี้ ณ นครน่านเซานั้น ราชวงศ์เฮียะ ได้สิ้นสุดลงเพียงนี้ และ มีบันทึกว่า-ราชวงศ์เฮียะ มีกษัตริย์ ๑๗ พระองค์ ครองราชย์นาน ๔๓๕ ปี ไท่ฮิด ครั้นจัดการ พระนครหลวงได้เรียบร้อยแล้ว ก็ปรารภจะกลับไปอยู่ที่เดิม ทหาร และ หัวเมืองทั้งปวง จึงพร้อมใจกัน-อัญเชิญไท่ฮิด ให้เสวยราชสมบัติเป็น-เจ้าเมืองเสียง ถวายชื่อว่า-พระเจ้าช่างทอง (เซี่ยงทางอ่องเค่)



ถังมีขาตั้ง, ฝาปิด, ตุ่มยก

เป็นถังเหล็ก หรือ ถังน้ำ เครื่องบวงสรวงของหลวง



ถังกลมนั้น เป็นเครื่องสำริดราชวงศ์ซางเช่นเดียวกัน ไร่ ทองคำประสมมากจึงไม่เกิดสนิมให้ผุกร่อน และ กองทนเป็นพันปี มีลวดลายเส้นส่วนมาก-เป็นเส้นเล็กละเอียด และ เส้นหนาเห็นอ่อนสวย โดยเฉพาะก็คือ ลายเส้น ๒ แถวกลางนั้น เป็นตัวลายสือไทย ชัดเจน และ เหมือนตัวเดียวกัน-ทั้งตัวเขียนบรรจง และ ตัวแบบพิมพ์ แถวบนใน ๓ ช่องนั้น-เห็น ค, อ, ด, ชัดเจน ส่วนแถวล่าง เป็นแถวอ่านได้ความแต่ละช่องว่า เค้น. อวค. คี. จึงได้ความว่า-ข้างชื่อ-เค้น นามสกุล หรือ คุณพิเศษว่า-อวคคี หรือ เป็นพระบรมราชโองการให้ใส่ประกาศไว้ หรือ ใส่ชื่อไว้เองว่า-เค้น อวคความมีฝีมือเค้นดีไว้แล้ว

ได้คัดเฉพาะลายที่ปรากฏนำมาใส่ไว้ให้เห็นชัด ๆ ทั้ง ๒ แถว ซึ่งฝรั่งเขาไปทำไว้ในหนังสือ และ ภาษาของเขาแล้ว คงจะไม่มีไทยกล่าว่าว่า-ปลอม ถ้าพิมพ์เป็นหนังสือไทย และ เป็นภาษาไทยในเมืองไทยก็คงพร้อมกันกล่าวว่า-ปลอม เพราะตัวเหมือนตัวเดียวกัน ถึงกระนั้น ก็ยังมีผู้กล่าวว่า-อเมริกันมักทำผิดมาก ต้องอังกฤษจึงจะทำได้ถูกต้อง ฉะนั้น ไทยจึงเป็นนักพูดสับสนแก่ไทย เสมอมาแล้ว แต่พวกเขาชาวสหรัฐ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส อังกฤษ และเยอรมัน นำเรื่องไทย และ ของไทยนี้ ขออนุญาตว่าจะแปลไปเป็นภาษานั้น ๆ จริง หรือ ไม่ ไม่รู้

พระเจ้าเชียงทาง หรือ ข้างทองนั้นทรงได้ครองราชสมบัตินั้นเมื่อพระชนมายุได้ ๘๘ ปี ในกาลที่พระเจ้าเจ็ดอ่องมิได้อยู่ในยุตติธรรม ฝนแล้งมาประมาณ ๗ ปี ราษฎรต้องเดือดร้อนด้วยอาหารยิ่งนัก พระองค์จึงทรงบริจาคเงินจากท้องพระคลังจุนเจือทุกครัวเรือนที่ขัดสน จึงให้ปลูกประรำ ณ ตำบลซึ่งหนิม ประกอบพิธีบวงสรวงขอฝนต่อเทพยดาฟ้าดิน จากนั้น ฝนก็ตกชุกชุมอย่างแต่ก่อน พระองค์ทรงเป็นปิยภักตริย์ ทรงสร้างพระนครหนึ่งชื่อ บัดโด่ ทรงให้สร้างประเทศให้ก้าวหน้า ทั้งเครื่องดินเผา และ โลหะ ทั้งมีลายสือไทยจารึกว่า-ข้าง, เค้น อวคคี, คนคี. ทรงนำทั้งทางปกครอง และ พาณิชยการ ทรงครองได้ ๑๓ ปี มีพระชนมายุได้ ๑๐๐ ปี จึงเสด็จสวรรคต จึงครองแต่ปี ๑,๒๒๒ ถึงปี ๑,๒๑๐ ก่อน พ.ศ. มีบันทึกราชวงศ์เชียงว่า-มีภักตริย์ ๒๘ พระองค์ ครองราชย์ ๖๔๔ ปี พระองค์สุดท้าย ทรงพระนามว่า พระเจ้าติวอ่อง ซึ่งให้มีเรื่อง ห้างสิน ขึ้นนั้น และ เมื่อพระเจ้าติวอ่อง ได้เสวยราชสมบัติ ณ เมืองบัดโด่ จึงทรงให้ชื่อใหม่ว่า-ชื่อเมืองจิวกั

ลายสือไทยที่ปรากฏ ณ ประเทศจีน

รูปมีดประแดะหรือประแดะนี้ ของคนไทยลวะทั่วไป โดยเฉพาะที่ราชบุรีถ่ายทอด จากหนังสือประวัติการสัมพันธระหว่างชาติไทยกับชาติจีน ของท่าน ลิขิต ชุนตระกูล เล่าว่า เวลานั้นมีดเล่มนี้อยู่ได้หวัน

เส้นคำที่ด้ามขยายใหญ่ คือ ลายสือไทย บนอ่านว่า เรือง ล่างอ่านว่า เลอลัว เห็นชัดว่ามีดเล่มนี้ พระเจ้า เรืองเลอลัวทำส่งไปถวายราชวงศ์เซียง ก่อน พ.ศ. ตามที่ เขียนไว้ว่า ราชวงศ์เซียงหรือซ้าง ลำดับราชวงศ์ที่ ๕ สมัย ๑,๒๒๒ ถึง ๕๗๘ ก่อน พ.ศ. ตรงกับสมัยเมืองทอง ไทยจารึกเล่าว่าขุนโลลายสร้างและตั้งชื่อเมืองทอง เมื่อปี อินเต็ม ๕๑๕๐ เป็นปีโล ๑ ก่อน พ.ศ. ๑,๑๕๐ ปีโลได้ ๑๖๐ ไม่ได้จารึก ปีโลได้ ๓๑๕ ปรากฏชื่อขุนเลื่องยงไทย ขุนเรืองเลอลัวนี้ คงครองเมืองปีโลระหว่าง ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ คือ ก่อน พ.ศ. ๑๐๑๐-๘๕๐ รู้ว่าราชวงศ์ซ้าง คือ ไทย จึงทำ มีดพอส่งไปถวายพร้อมกับจารึกชื่อไปด้วย ราชวงศ์ซ้างจึง ถือเป็นประจำตลอดมาจนถึงองค์สุดท้าย



商 紀 (殷) 青 銅 戈

รูปถ่ายดาบเหล็กกล้าสีน้ำเงิน

สมัยราชวงศ์เซียง อันคักราชวงศ์ที่ ๕ เมื่อ ๑๒๒๒ ถึง ๕๗๘ ปี ก่อนพุทธศักราช

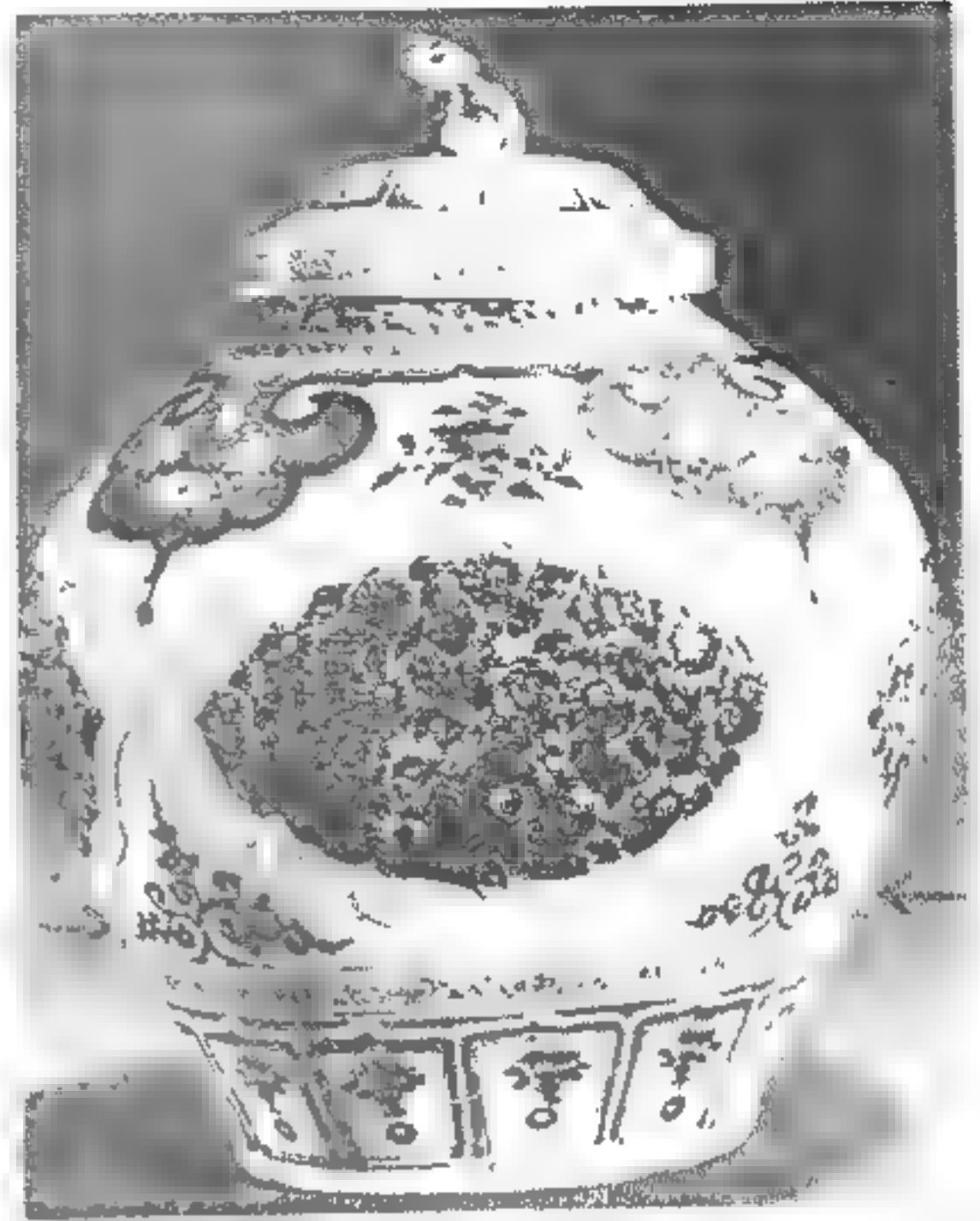
๑๐. พระเจ้าผู้หลวง พระเจ้าจิวนอ่อง ซึ่งเป็นต้น-ราชวงศ์เจ้า หรือ จ้าว ได้เห็นในประวัติการสัมพันธ-พิมพ์นามว่า-พระเจ้าวูหวาง (เรียกว่า พระเจ้าวูอ่องในเรื่องห้องสิน) คำเชื่อว่า-บู หรือ บู ไหหล้าออกว่า-วู ซึ่งมาจากคำว่า- ลอ, ล้อ, ลัวะ, ลวะ, เอา-ว. เป็น-พ. ก็เป็น-ลพ. กับ-ลว. ลพ และเป็น-ว. พู, พู. ผู้. เช่น พูไทย, ผู้ไทย. ทั้งได้พบ-กาพู (กาน้ำรูปพู) ในหนังสืออัจฉริยะของจีน เป็นตำริคหล่อ ได้ขึ้นลวดลายเพื่อความสวยงาม กับ เป็นสัญลักษณ์พระนามประจำด้วย ซึ่งมีเค้าเป็นลายสือไทยพอให้อ่านได้ความหมายตามที่มีว่า พระเจ้าผู้หลวง อ่านตามความหมาย ซึ่งไม่ตรงกับตัวปรากฏรูปกาพูที่ถ่ายทอดมานี้พอเห็นได้ ณ บันทัดกลางขอบกานั้น ซ้าย-ลายเส้นช่วง ๑ มีลายว่า-พระ และช่วง ๒ มีลายว่า-เจ้า ไม่โทบนนั้นเกือบมองไม่เห็น ช่วงกลาง มีลายว่า ผู้ ขึ้นลวดลายไว้อย่างนั้น ขวา มีลายว่า- หลวง ห.เห็นแต่หง ล.กลับกัน ว.ชัดเจน ง.เป็น ง.ขอบ ทั้งหมดนั้น จุกฝานั้นคือ-ไม้โท ณ กลางคือลาย-ผ ล่าง คือลาย-อู ก็คือ ผู้ ณ กลางก็คือ-เจ้า ลายตอนล่างก็คือ อ่อง ซึ่งไทยว่า หลวง จึงเป็น-ผู้เจ้าอ่อง จึงได้ความแบบจีน ก็พระเจ้าหลวง หรือ พระเจ้าวูอ่อง (พระเจ้าจิวนอ่อง) นี้ ในไคเก็กมีเล่าไว้ว่า เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าที่กก (ตี้คอก) พระเจ้าที่กกันนั้นทรงมีพระอัครมเหสีมีนามว่า-พระนางเกียงหงวนสองเฮา ไม่มีพระราชโอรส จึงมีพระสนมเอกอีก ๓ พระนาง คือ ๑.พระนางเก้งโต ๒.พระนางกั้นเตก ๓.พระนางเซียงหวี พระองค์ทรงมีพระราชโอรสกับพระนางเซียงหวี ก่อนให้ชื่อว่า จีอ่องไทจิอ จึงมีกับพระนางเก้งโต ให้ชื่อว่า-เงี้ยว (เหยี้ยว) อ่องไทจู และ พระองค์ได้พาพระนาง กั้นเตกไปประพาสเล่นที่ตำบลเหียนกิว พระนางกลับเข้าวังแล้วทรงครรภ์ครบถ้วนแล้วก็ประสูตพระราชโอรส ให้ชื่อว่า- เกียดอ่องไทจู ๆ พระองค์นี้ได้เป็นกษัตริย์คัณวงศ์เซียงทงครั้นล่วงกาลมานั้นทรงชรา จึงให้ปลูกโรงพิธีในพระราชแ่ง ตั้งพิธีพลีกรรมบวงสรวงเทพารักษ์เสร็จแล้ว ทรงพาพระนางเกียงหงวนสองเฮาเสด็จไปในโรงพระราชพิธีกระทำบวงสรวง

HISTORICAL RELICS UNEARTHED IN NEW CHINA

รูปที่ ๔๒ และ รูปที่ ๒๐๒



โถน้ำสำริด ใบนี้ สมัยราชวงศ์เซียงซาง หรือ ซาง ทำลวดลายหล่อไว้ชัดเจน ที่ทำลูกศรชี้ไว้ นั้น ทำลายเส้นเป็นลายสือไทยว่า “คนดี” ก. และ น.ต.เห็นได้ชัดเจน และ ลวดลายอย่างนี้ก็บอกว่าเป็นลวดลายไทย เพราะลายขออน ณ ที่ลายสือไทยนั้นมีมา บังจึงไม่ค่อยชัดเจน



โถฝานี้เนื้อหินสีอุกนี้ เพราะเป็นสีจึงเข้าใจว่าที่ หลัวนาน เข้าใจว่าจะสมัยสุโขทัย ลายเส้นที่หัวลูกศรตอนล่างทั้งสองข้างนั้น จะเห็นสือไทยทำลายสืออ่านได้ว่า เดือน เฉพาะ ค.อ. เห็นชัด ใ้--น สร้างเป็นลายยันต์ไทย ภาพเดิมเป็นสี และชัดเจน เป็นของเก่าสมัยสุโขทัย แต่ลายตัวหนังสืออื่นนั้น อาจจะเป็นสมัยรัตนโกสินทร์ก็ได้ แต่ในหนังสือว่า พ.ศ. ๑๘๒๒ จึงเป็นสมัยสุโขทัยแน่นอน

เทพยดา ขอให้พระนางเกียงหงวนสองเขามีพระราชโอรส จะได้มีพระเกียรติยศต่อไป ตั้งแต่นั้น พระนางได้ทรงครรภ์ได้ ๑๔ เดือน จึงประสูตพระราชโอรส จึงพระราชทานชื่อว่า-เจ็กอ่องไท่จู ๆ องค์นี้ คือ จิวลิ้งโจ้ว ได้เป็นวงศ์ต้นกษัตริย์แผ่นดินจิว (ประวัติ การสัมพันธ์ฯ ท่านลิจิตเรียงไว้อย่างนี้ ๑.เจ็ก ๒.กิด (เคียด) ๓.เหี้ยว (เงี้ยว) และ ๔.จี กลับกัน คงจะเรียงตามตำแหน่งฐานันดรศักดิ์) ฉะนั้น พระเจ้าผู้หลวง ซึ่งเดิมไป-เจ็กอ่องไท่จู พระราชโอรสสุดท้ายเสด็จอุปบัติแล้ว พระเจ้าที่กษัตริย์ราชบิดาก็สวรรคตปี ๑,๘๒๒ ก่อน พ.ศ. ได้เสวยราชสมบัติปี ๕๘๘ ก่อน พ.ศ. จึงมีกาลเวลานานถึง ๑,๒๔๔ ปี ถึงกระนั้น ก็ยังรักษาของเดิมไว้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขไปตามชอบใจ

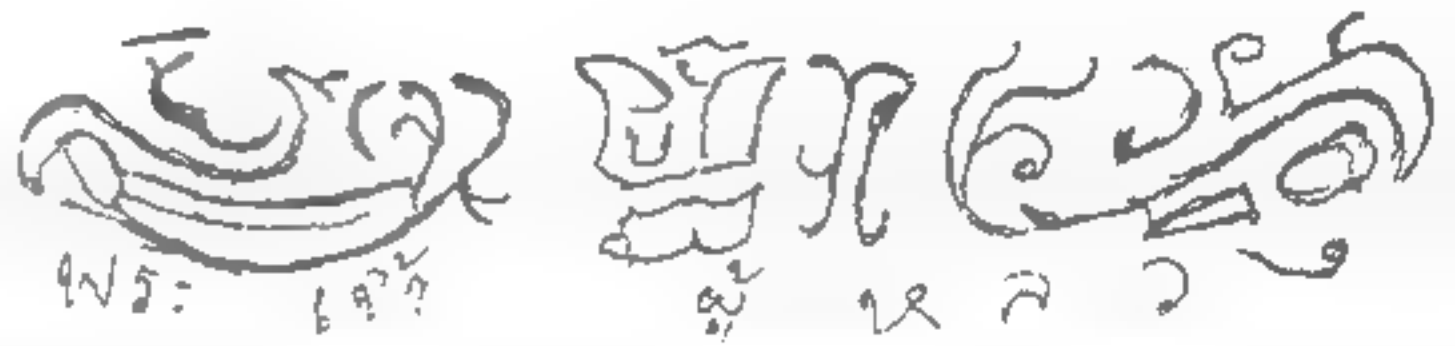


กาฬุ (กาน้ำรูปพู)

กาฬุ-นี้ เป็นสำริดซึ่งรวมทั้งหูหิ้วนั้นสูง ๒๓.๕ ซม. ราชวงศ์เจ้าตะวันตก ศตวรรษที่ ๑๒-๑๑ ก่อน คศ. ก่อน พ.ศ. ๕๕๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๐) ก็เมื่อ ๓,๐๘๗ ปีมาแล้ว ราชวงศ์เจ้า หรือ จิว นีครองราชจักรวรรดิจีนเป็นเวลาทั้งหมด ๘๗๕ ปี ตั้งแต่ปี ๕๗๘ ก่อน พ.ศ. ถึง พ.ศ. ๒๕๕ มีกษัตริย์ ๓๕ พระองค์

พระเจ้าผู้หลวง ทรงใช้พระนามชื่อคำไทย และ ประดิษฐ์กระทำลายสือไทยให้อ่านรู้ได้ ตามลายที่สร้างไว้ ณ ขอบปากกาฬุนี้ ใน-ห้องสิน ออกเสียงแต่จิวว่า-บู้ออง หรือ บู้้ออง ตรงกับไทยว่า-ขุนศึก ส่วนประวัติการสัมพันธฯ ออกเสียง-ไหหล่าวา-วูหวาง คำว่า-วู นี้ ก็คือ-ลว, ว, พู, ผู, ก็ชื่อเป็นคำไทยแท้แล้ว

แถว-ลายหล่อขอบปากกาน้ำนั้น ซึ่งอ่านพระนามชื่อคำไทยได้ว่า-พระเจ้าผู้หลวงนั้น ลวดลายหล่อมีอย่างนี้ ลายที่ต้องกลับนั้น เช่น ล, ส่วน ง, เป็น-สือขอม ต้องกลับจึงเป็น ง, ไทย ณ เมื่อ ทรงให้สร้าง-สิ่งของพระเครื่องใช้ พระองค์ หรือ ช่าง หลวง ทรงโปรด หรือ ทำเฉพาะ จึงใส่พระนามเป็นลายสือไทย ระบุพระนามชื่อคำไทยไว้ด้วย เท่าที่พบเพียงกาฬุลูกนี้ พอได้เป็นหลักฐาน



จิวลีจิว พระนามในโคเก็ก เป็นพระนามคัง หรือ สถาปนาใหม่ เพราะทรงเป็นพระราชโอรสพระอัครมเหสี แต่ประสูตหลังสุดจึงมีชนมาน้อยสุด ณ รัชกาลพระเจ้าเหยี่ยว ๑๐๐ ปี นั้น ก็ทรงเจริญวัยพอสมควร พระเชษฐาธิราชเจ้าจึงทรงสร้างเมือง-จิวลี ณ ตะวันตกสำเร็จแล้ว จึงสถาปนา-เจ็กอ่องไท่จูขึ้นเป็น-พระเจ้าจิวลีจิว ให้ไปครองเมืองนครจิวลีหัวเมืองประจำภาคตะวันตก โปรดให้โอนเมืองใหญ่น้อยทั้งด้านตะวันตกสองร้อยเมืองให้ขึ้นแก่ นครจิวลี เพราะเป็นภาคด้านตะวันตก จึงมีชื่อว่า ไชเป็กฮู บ้าง (ยังชื่อว่า-ชีเกียง, ไชเกียง, ชีฉวน, เสฉวน, ไชฉวน, กิม) และเนื่องจาก-พระเจ้าจิวลีจิว ทรงเป็นพระองค์ต้น ในโคเก็กจึงกล่าวว่า “เป็นต้นวงศ์กษัตริย์แผ่นดินจิว” ทั้งเป็น-สัหรัฐนกร จึงไม่มี-สองเต้ หรือ เต้ ต่อ ก็ทรงครองได้ ๑๐๐ ปี กรัน-พระโอรสได้ทรงครองสืบต่อก็คือสถาปนาขึ้นเป็น-พระเจ้าจิวลี หรือ จิวลีจิวตลอดถึงปี ๘๐๐ ก่อน พ.ศ. ไม่มีปรากฏในพงศาวดาร จึงไม่ทราบว่าเมื่อมีพระองค์ ในปี ๕๗๘ ก่อน พ.ศ. ได้เห็นในคำประกาศ สถาปนาตั้งพระเจ้าทวดพระนามว่า-“ไท้อ่อง เป็นบิดา-อองกู่ ๑ เป็นบิดา-จิวบุนอ่อง ๑ เป็นบิดาพระเจ้า-บู้ออง ให้เป็นที่-เจ้าฟ้า (เทียนจู)” ฉะนั้น จึงได้ความว่า ในระหว่างกาลปี ๘๐๐ ลงมาถึงปี ๗๐๐ ก่อน พ.ศ. พระเจ้าไท้อ่องได้ครอง-นครจิวลี ส่วน-เมืองหลวง หรือ พระนครกรุง ยังมีชื่อตามที่ พระเจ้าข้างทอง ทรงสร้างพระนครแล้วให้ชื่อว่า เมืองปัดโต ในกาลปี ๘๕๓ (นับลงถึง) ๘๓๑ ก่อน พ.ศ. เป็นรัชกาลของ-พระเจ้าปิ่นแกง แห่งราชวงศ์ข้าง ซึ่งได้ทรงย้าย-พระราชธานีปัดโตไปอยู่ นครยิ่น แม้ นครจิวลี อันเป็นหัวเมืองด้านตะวันตก พระเจ้า

ไท้จิ๋วสี่ครองอยู่ถึงปี ๘๒๖ ได้สร้างเมืองหลวงใหม่อยู่ ๓ ปีจึงสำเร็จ ณ ไชเป็กเฮาแล้วได้ย้ายไปครองอยู่จึงมีชื่อว่า-เมืองไชเป็กเฮา ณ ปี ๘๒๘ ก่อน พ.ศ. นั้น ด้วยทรงสร้างนครใหม่นั้น พระเจ้าปิ่นแกงจึงทรงตั้งให้เป็น-ไท้ฮ้อง ทรงครองอยู่ได้ประมาณ ๑๐๐ ปีจึงสิ้นพระชนม์ อองก้วยจึงได้ครองสืบต่อ มาถึง พระเจ้าแกงตึง ทรงโปรดให้เปลี่ยนเป็น เมืองเอกไฮเป็กฮู อองก้วยครองประมาณ ๘๘ ปีสิ้นพระชนม์ปี ๖๗๖ ก่อน พ.ศ. ก็เซียง (จิวนุนอ่อง) ได้ครองต่อ เมื่อครองมีอายุ ๑๘ ปี ได้อาศัยขุนนางข้าราชการของพระบิดา เช่น ได้เจียงซุน ชันงี้เส็ง เป็นต้น ช่วยทะนุบำรุงด้วยดีจึงเจริญสุขสมบูรณ์เกษมสำราญตลอด พระเจ้าก๊เซียง หรือ ก๊เซียงโจ้ว เจ้าเมืองไซก๊กนี้เป็นบุตรของ-อองก้วย กับ นางไท้เกียง ครั้นพระบิดาสิ้นแล้ว จึงได้เป็นเจ้าเมืองแต่เริ่มรุ่น และมีเมีย-๒๔ คน มีลูก ๕๕ คน เป็น ๑๐๐ คนกับ-หลุยจิ้นจู้ซึ่งเก็บได้กลางทาง นางไท้เกียหยหลวงเป็นมารดาเป็กฮิบโก้ (กงจูเป็กฮิบโก้) นางไท้ฮิมเมียรองเป็นมารดาเกีฮวด (พระเจ้าบุ๋นอ่องของเต้) ครั้นปี ๖๑๐ ก่อน พ.ศ. ถ้าว่องได้ครองราชสมบัติ สืบต่อ ณ พระนครปัดโด่ ทรงพระนามว่า-พระเจ้าถ้าว่องแล้ว ให้ชื่อเมืองใหม่ว่า-เมืองจิวก๊ ก็มีหัวเมืองเอก ๔ ทิศเป็น ๔ เมืองซึ่งมีเมืองขึ้นอีกเมืองละ ๒๐๐ เมืองเป็น-๘๐๔ เมืองมาขึ้นแก่พระเจ้าถ้าว่องทั้งหมด และพระเจ้าถ้าว่องทรงปกครองเมืองจิวก๊โดยยุติธรรม ราษฎรและ หัวเมืองทั้งปวงจึงอยู่เย็นเป็นสุขตลอดมาได้ ๗ ปี ครั้นเสด็จไปค่านับ-หนึ่งวาสได้ทรงเห็นรูปหนึ่งวาสเกิดทรงลุ่มหลงได้ทรงเขียนโคลงสรรเสริญไว้ จึงเป็นเหตุให้ทรงวิปริตให้พิบัติถึงสิ้นพระชนม์ ในปีที ๘ หัวเมืองเอก และ หัวเมืองขึ้นทั้งปวง ได้นำเครื่องบรรณาการมาถวายประชุมกันพร้อมแล้ว ทรงทราบว่-เซาฮู เจ้าเมืองก๊จิฮูมีธิดารูปงามจึงทรงตรัสขอ เซาฮูมิได้ถวาย และได้กล่าวคำ กับเขียนคำโคลงว่า-ไม่ทรงยุติธรรม จึงพิโรธ โกรธแล้วให้จับตัว ให้พิจารณาโทษ แต่ก็ทรงอภัยให้ และโปรดให้กลับไป ครั้นได้ทรงอ่านคำโคลงคำหานี้ก็ จึงตรัสสั่งให้ยกกองทัพไปจับตัว มาให้ได้ ชอง.ฮ่าเข้ายกไปก่อนได้ถูกตีทัพแตกก่อน ก๊เซียงจึงมีหนังสือไปเกลี้ยกล่อม-เซาฮู ตกลงยินยอมนำธิดาชื่อซันก๊ไปถวาย แต่ก็ถูกนางมีร้ายทำลายชีวิตแล้วก็.เข้าสิ่งความคำสั่งของหนึ่งวาสแล้วจึงกระทำกลมาขายบันดาลให้สวยงามเหมือนนางฟ้า และ ให้ลุ่มหลงยิ่งนัก เมื่อเรียบร้อยแล้วต่างก็กลับ พระเจ้าถ้าว่องซึ่งได้นางซันก๊มาไว้ ก็ทรงลุ่มหลงมัวเมามิได้ออกว่าราชการนับเป็นเดือน กิจการทั้งหลายก็คั่งค้าง ขุนนาง และ ราษฎรหัวเมืองใหญ่น้อยทั้งปวงก็ได้รับความเดือดร้อนยิ่งนัก

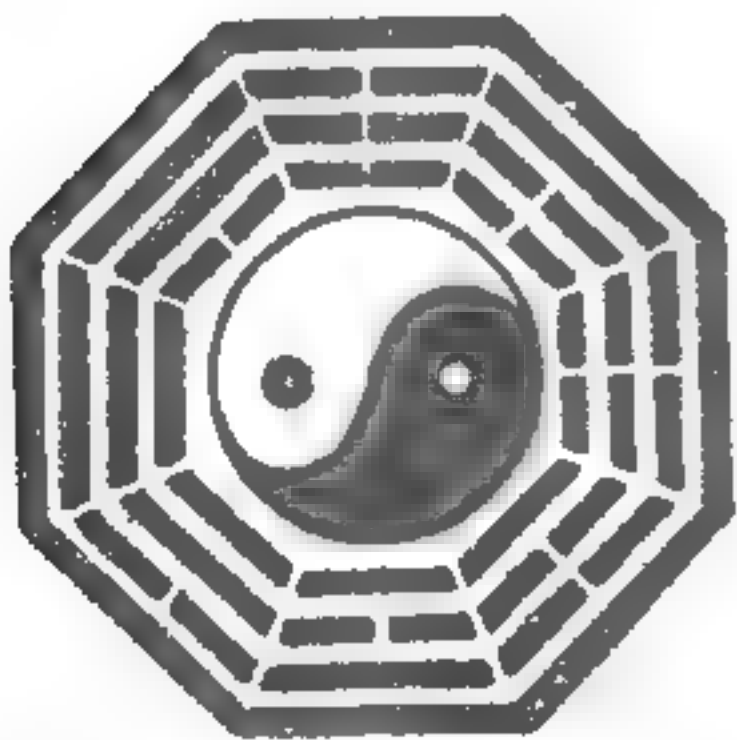
พระเจ้าผู้หลวง หรือ พระเจ้าบุ๋นอ่อง หรือ พระเจ้าวู่หว่างนี้ เดิมชื่อว่า-เกีฮวด เป็นพระโอรสองค์ที่ ๒ ของบุ๋นอ่องก๊เซียง และ นางไท้ฮิมเมียรองเป็นมารดา พระโอรสที่ ๑ นั้นชื่อ-กงจูเป็กฮิบโก้ ได้ไปขอลขอรับโทษแทน ไม่ทรงโปรดกลับได้รับโทษถึงฆ่าตัวตรัสให้เอาดาบุดอกตรึงมือเท้าให้ตายแล้วให้เชือดเนื้อเอาไปทำไส้ขนม.เมียนำไปให้ก๊เซียงผู้บิดากิน ครั้นก๊เซียงพ้นโทษแล้วได้รับแต่งตั้งเป็น-บุ๋นอ่องแล้วได้กลับไปเมืองหลวง-เมืองไซก๊นั้น ทะนุบำรุงสุภาพสมบูรณ์ และ ก่อสร้างลกโค้ ทำสวนหลวง ขุดสระ จัดภูเข และ ป่าไพร ได้ไปเชิญ-เกียงจูแหบเข้าเป็นผู้สำเร็จราชการทหารพลเรือน ร่วมกับเกียงแหบยกกองทัพไปปราบชอง.ฮ่าเข้ากับบุตรชายจับได้ประหารชีวิตแล้ว ได้เกิดโรคป่วยหนักสิ้นชนม์ชีพแล้ว ก็ฮวด-ซึ่งเกียงจูแหบพร้อมกับขุนนางทั้งหมดได้ตกลงกันแต่งตั้งขึ้นเป็น พระเจ้าบุ๋นอ่อง ซึ่งทรงเป็นพระราชธิดาอิสสระรัฐประเทศเอกราชทั้งเมืองหลวง กรุงซีเกียงตลอดเมืองขึ้นอีก ๒๐๐ เมือง จากกาลนั้นทรงร่วมกับเกียงจูแหบได้จัดกองทัพออกต่อสู้ กองทัพเมืองจิวก๊ซึ่งถูกส่งมาปราบก็ทำตายได้หมดแล้ว แต่ก็ต้องใช้เวลา ๘ ปี และ อีก ๕ ปีจึงรุกทำลายค่านทั้ง ๕ ได้ จึงรวมเป็น ๑๓ ปียึดเมืองจิวก๊ได้ พระมเหสีปัสจทั้ง ๓ หนีไปก็ถูกจับได้ และ ถูกฆ่าตาย พระเจ้าถ้าว่องทรงให้จุดไฟเผาพระที่นั่งเตี้ยะแซเหลา กับ พระองค์เองก็สิ้นพระชนม์อยู่ในกองเพลิงนั้น พระเจ้าบุ๋นอ่องทรงยึดจิวก๊ได้แล้วเสด็จเข้าพัก ณ พระที่นั่งเก่าแกงเตียนตรัสให้ช่วยกันดับไฟซึ่งไหม้พระที่นั่งเตี้ยะแซเหลา มิได้กระทำโทษผู้ใดเลย ได้ตรัสสั่งให้ให้อุยเจียงกุนไปค้นหาอัฐิพระเจ้าถ้าว่อง ครั้นได้มาแล้วให้ฝังไว้ตามบรรดาศักดิ์เส้นวัคตามธรรมเนียมตรัสให้ออกเป็นกฎหมายห้ามข่มเหง, ช่างชิง, กล้วยของถนนชาวเมือง แม้พักเพียงกำมือหนึ่งก็ให้ประหารชีวิต ครั้นเรียบร้อยแล้วจึงพร้อมกันกระทำพระราชพิธีปราบดาภิเศกราชาภิเศกเป็น พระเจ้าบุ๋นอ่องฮ้องเต้ (ตามลายสือจารึกพระนามชื่อคำไทยว่า-พระเจ้าผู้หลวง) ทรงเสวยราชสมบัติเป็นเจ้าแผ่นดินทำนุบำรุงราษฎรทั้งทหาร และ อาณาประชาราษฎรพร้อมเพรียงกัน

เรียบร้อยตลอดแล้ว วันหนึ่ง เสด็จออกกราชการ ขุนนางใหญ่น้อยหัวเมืองทั้งปวงเฝ้าพร้อมกัน ครัสต์ว่า-จะยกกลับไปเมืองไซกี เมืองจิวก่อนนี้เป็นของพระเจ้าติวอ่อง จะให้แก่-บูแก่พระโอรสของพระเจ้าติวอ่อง ครัสต์ปรึกษาเห็นชอบพร้อมกันแล้ว จึงรับสั่งให้หาบูแก่เข้ามาเฝ้าแล้วทรงมอบเมืองจิวก่อน และ สมบัติให้ทั้งหมด ทรงตั้งให้-กวนชกเสียน ชกตอนอง พระองค์เป็นผู้กำหวัรักษเมืองจิวก่อน ช่วยทำนุบำรุงราษฎรให้อยู่เย็นเป็นสุข ถ้าทำผิด จะทำโทษให้สิ้นชีวิต ซึ่งต่างกับศิระะลงรับแล้วคุกเข่าลงคำนับพร้อมกัน ครัสต์สั่งให้หาปิจูบุตรปิกันเข้ามาครัสต์สรรเสริญ ปิกันแล้วประทานสิ่งของเงินทองแล้วเสด็จไปให้แต่งโต๊ะจุดธูปเทียนเส้นวัศพปิกันตามอย่างธรรมเนียมเสร็จพร้อมเรียบร้อยแล้ว ครั้นถึงวันกำหนด ได้เสด็จขึ้นรถพระที่นั่งพร้อมกองทัพแห่กลับถึงเมืองไซกีทรงพบขุนนาง ข้าราชการพร้อมประชาราษฎร เสด็จเข้าไปคำนับพระมารดา ครัสต์ให้แต่งโต๊ะจุดธูปเทียนเผาไม้หอมเส้นวัศ คำนับ -เจ้าผู้ด้้น, พระอัยกา, พระบิดา แล้วครัสต์สั่งให้แต่งโต๊ะเลี้ยงขุนนางและข้าราชการทั้งหมด พระเจ้าผู้หลวง บูอ่องฮ่องเต้ ทรงปกครองพระราชอาณาจักรจักรวรรดิโดยเมตตาธรรม และ ยุติธรรมตามนิติแบบแผน พระราชประเพณีจึงพร้อมสมบูรณ์ทุกประการ และ ร่วมเย็นเป็นสุขเกษมสำราญตลอดกาล นับแต่กาลทรงเป็น-บูอ่องได้ ๑๓ ปี และ ทรงเป็น-พระเจ้าผู้หลวง คือ บูอ่องฮ่องเต้ อีก ๗ ปี จึงเป็น ๒๐ ปี ในประวัติกล่าวเฉพาะที่ทรงเป็น-ฮ่องเต้จึงบันทึกไว้ว่า-อยู่ในราชสมบัติ ๗ ปี แต่ ปี ๕๗๘ ถึงปี ๕๗๒ ก่อน พ.ศ. พระองค์จึงทรงเป็น-ตันราชวงศ์เจ้า หรือ ราชวงศ์จิวก่อน และ ทรงมี-กษัตริย์สืบต่อจากพระองค์อีก ๓๕ พระองค์ จึงปกครองเป็นกาลเวลาทั้งหมด ๘๗๔ ปี ตั้งแต่ปี ๕๗๘ ถึง ๑ ก่อน พ.ศ. และ พ.ศ. ๑ รัชสมัยพระเจ้ากิงอ่องฮ่องเต้ ถึง พ.ศ. ๒๕๕ รัชสมัยพระเจ้าคองจิวก่อน ซึ่งครองราชย์ได้ ๗ ปีสวรรคต และ ราชวงศ์เจ้า หรือ จิวก่อนสิ้นสุดลง จึงทรงเป็นสุดท้ายก็ในสมัยราชวงศ์นี้ ในประวัติมีบันทึกว่า ประเทศจีนได้รุดหน้าไปมากในด้านอักษรศาสตร์, ธรรมเนียม, ศิลปวิทยา, และอื่น ๆ อีกมากมาย โดยมีศาสตราจารย์ที่เรื่อนาม คือ ๑)เล่าจื้อ ๒)ขงจื้อ ๓)เม้งจื้อ ๔)มกจื้อ ๕)จวงจื้อ ๖)เกาจื้อ ๗)จันจื้อ ๘)ซุนจื้อ ฯลฯ ซึ่งชนจีนได้รับศิลปศึกษาเป็นอย่างดีเริ่มจากยุคนี้เป็นต้นไป ต่อจากนี้ไป พบแต่ชื่อคำไทยไม่มีหนังสือไทยยืนยัน ทั้งออกเสียง และ เขียนเป็น-ตัวสือจีนอีกด้วย จึงแน่นอนว่า คงไม่เป็นที่เชื่อถือ แต่ก็ต้องทำไว้ ซึ่งคงมีผู้ยอมฉลาดพบเห็นแล้วจะได้ทราบว่า-ไทย จีนซี หรือ ราชวงศ์จีน ผู้ต้นชื่อ-จีน หรือ ชาวจีน ประเทศจีนผู้สร้างกำแพงใหญ่กันเขตแดนจีน ยาวถึง ๒,๐๐๐ ไมล์ ประมาณ ๘ หมื่นเส้น กับได้สร้าง-พิพิธภัณฑสถานพิพิธภัณฑ์อีกประมาณ ๕๐,๐๐๐ รูป ผังไว้ได้พื้นดินประมาณกาล ๓,๘๕๐ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๒๐) คำชื่อว่า-จีน นี้ เห็นตัวสือไทยเก่าก่อนเขียนอย่างนี้-จิล, เจล, เจลล, เจริญ, จำเริญ, และ จิง, จริง, เจริญ ฉะนั้น จีนซี ชื่อคำไทยว่า-เจริญศรีก็คงได้ ทรงครองได้ ๓๐ ปี กับ พระโอรสอีก ๓ ปี จึงรวมได้ ๓๓ ปี จาก พ.ศ. ๒๕๖ ถึง พ.ศ. ๓๓๖

หาญ หรือ ราชวงศ์ฮั่น ซึ่งเป็นพวกหมู่-เรา, เลา, ลาว, เล้า, เล้า ก็เป็นกลุ่มแซ่-เล้า คือ เล้าปัง ได้เป็นที่-หาญหลวง หรือ ฮั่นอ่อง ได้ต่อสู้อยู่ ๕ ปี มีชัยชนะ-ฉ้อป้อฮ่องแล้วจึงได้ปราบดาภิเษก-ราชาภิเษกเป็นพระเจ้าหาญกอเจ้า หรือ พระเจ้าฮั่นโกโจฮ่องเต้ หรือ พระเจ้าฮั่นเกาโจวฮ่องเต้ ณ เมือง-เซียงอัน ด้านตะวันตก จึงมีชื่อตอนว่า-หาญตะวันตก คือ ไชฮั่น ทรงเสวยราชสมบัติปกครองได้ ๑๒ ปี และ มีกษัตริย์สืบต่อมาอีก ๑๔ พระองค์ มีกบฏ จลาจล และประหารขึ้น เล้าหวน และ เล้าชีว ได้รวบรวมทหารเข้ายึดพระราชธานีจับอองมั่งสำเร็จโทษแล้ว เล้าหวนจึงได้ครองเป็นรัชกาลที่ ๑๕ พระนามว่า วายเอียงฮ่องฮ่องเต้ แต่ก็ครองได้ ๒ ปีเท่านั้น ก็ถูกปลงพระชนม์อีก เล้าชีวจึงได้ทรงครองสืบต่อ ทรงพระนามว่า พระเจ้าหาญกอหงู หรือ พระเจ้าฮั่นกวงบูอ่องเต้ หรือพระเจ้าฮั่นกวางวูฮ่องเต้ แล้วทรงย้ายพระราชธานีจากเมืองเซียงอันภาคตะวันตกมาตั้งอยู่ ณ เมืองลี้กเอียง ด้านภาคตะวันออก จึงมีชื่อตอนว่า-หาญตะวันออก คือ ดังฮั่น พระองค์ทรงครองได้ ๓๓ ปี และ มีกษัตริย์สืบต่อมาอีก ๑๒ พระองค์ จึงรวมเป็น ๒๗ พระองค์ ปกครองได้ ๔๒๖ ปี จาก พ.ศ. ๓๓๗ ถึง พ.ศ. ๗๖๑

ไซ่ง, ช่ง, ช้อง, พุไทย คือ ราชวงศ์ช้อง ซึ่งไทยเรียกกันว่า-ไซ่ง, ลาวไซ่ง ทางตะวันตกเฉียงเหนือตลอดไป เรียกว่า พุไท (ลว, ลพ, พุไทย, พุไทย) ณ เขตแดนจีนมีปรากฏว่า-ช้อง ไทยว่า-ช้อง มีมากกระทั่งเป็นเมืองเอกทิศเหนือซึ่งเป็นชนิด สหประเทศ หรือ สหราชอาณาจักรนี้มีเมืองขึ้น ๒๐๐ เมืองกว่า ช้องเก่าเจ้า หรือ

ฮ่องแกจี้ ต้นราชวงศ์ซ่ง เดิมเป็นโง่ง, ซ่ง เป็น-พี่น้อง ๒ คน พี่ชื่อ-เต๋ยกังเหลียง น้องชื่อ เต๋ยกังหิง ได้ร่วมกัน
ปราบจลาจลสงบเรียบร้อยแล้ว เต๋ยกังเหลียงจึงได้ครองราชสมบัติขึ้นครองราชบัลลังก์ตั้งพระนามฮ่องบูว่า-เป็น
เจ้าเก่าของซ่งจึงตั้งเป็นพระนามประจำว่า-พระเจ้าซ่งเก๋จี้ หรือ ซ่งแกจี้ฮ่องเต้ ปฐมกษัตริย์ ณ นครโลยาง มี
บันทึกว่า-เป็นเอกราชภาคเหนือ และ เอกราชภาคใต้ จึงมีชื่อตอนต้นนี้ว่า-นำซ่ง ก็คือ ซ่งได้ ได้มีกษัตริย์สืบต่ออีก
๗ พระองค์ เป็นกาลเวลา ๕๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๙๖๓ ถึง พ.ศ. ๑๐๒๑ ต่อมาในตอน-ปักซ่ง คือ ซ่งเหนือนั้น ก็มี-
พระเจ้าซ่งไท่โจ้ว หรือ พระเจ้าไท่โจ้วฮ่องเต้ ทรงปราบดาภิเษก ครองราชสมบัติ ณ ภาคเหนือได้ ๓๐ ปี มีกษัตริย์
สืบต่ออีก ๑๖ พระองค์ เป็นกาลเวลา ๓๑๗ ปี แต่ พ.ศ. ๑๕๐๓ ถึง พ.ศ. ๑๘๑๕ ราชวงศ์ซ่งตอนใต้ มีชื่อตอนหลังนี้ว่า
ปักซ่ง ก็คือ-ซ่งเหนือ เมื่อรวมทั้ง ๒ ตอนแล้ว ก็ได้เวลา ๓๗๖ ปี พระเจ้ารุ่งผู้ หรือ จูฮงบู ก็คือ พระเจ้า
ฮงบูฮ่องเต้ ต้น-ราชวงศ์เม่ง-เม่งเจียว ว่าเป็นเผ่าจู่ ซึ่งไทย.ผ่านนั้นใช้คำชื่อว่า-เจ้า ซึ่งออกคำกล่าวเป็นประจำว่า-จู
และ ไทยเผ่าจู่เป็นผู้อยู่ประจำดินเหนืองดตะวันตกประเทศพม่า และ อยู่เป็นหย่อม ๆ ไปตลอดถึง-เสฉวน ต่างก็ออก
คำกล่าวว่า-จิ่ว บ้าง ว่า-จง, จวง, จ้วง บ้าง ว่า-จู บ้าง ว่า-จ้าว, เจ้า บ้าง บ้าง พระองค์ทรงได้เล่า-เพื่กนั้นผู้มีสติปัญญา
และมีความรู้เชี่ยวชาญ จึงซ่งสุ่มพลพรรคทวยทหารเพียงพอแล้ว จึงยกเข้ายึดพระราชธานีได้กำจัดราชวงศ์ซ่งจนได้
จึงปราบดาภิเษก-ราชาภิเษกเป็น-พระเจ้ารุ่งผู้ ก็คือ พระเจ้าฮงบูฮ่องเต้ ต้นราชวงศ์เม่งเจียวแล้ว มีกษัตริย์สืบต่ออีก
๑๖ พระองค์ เป็นกาลเวลา ๒๗๖ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๑๕๑๑ ถึง พ.ศ. ๒๑๘๖



รูปไปยอกวี่นี้ ทำเป็นส่วนมี-ขาว-ดำ คือ ขาว-
หมายถึงกลางวัน ดำ-หมายถึงกลางคืน ทำเป็น ๘ เหลี่ยม จึง
เป็นคำยอก ๘ บ้าง ส่วน ขาว-ดำ ที่วงเป็นตัวสี่และเลขก็คือ อ.ต.
และ ๑๖ ซึ่งกระทำไว้ ณ หน้าพระที่นั่ง ไกรลักษ์หวัชค จึงศักดิ์
สิทธิ์สุดยอด หรือศักดิ์สิทธิ์.เด็ดขาด ว่าราชวงศ์ซ่งนำไปใช้เป็น
สัญลักษณ์พระราชวงศ์



รูปเลขยันต์ ๑๖ หรือ จัปลัก นั้น และในกรอบวงกลม
นั้นมีเลข อ.ค. หรือ ๑๖ บนอ่านแบบจีน อ่านขวาไปซ้าย ถ่าง
อ่านแบบไทย อ่านจากซ้ายไปขวา และจำนวน ๑๖ หรือ จัปลัก นี้
จีนเขาถือว่าเป็นจำนวนอันศักดิ์สิทธิ์ หรือไสยสวิชาญาณ ขลัง
ศักดิ์สิทธิ์ ท่านเป็นส่วน ขาว ดำ ซึ่งมีอำนาจทำให้คนต่างล้าก็ถึง
ถูกประหารหวัชค ถ้าอยู่ขึ้นอนุญาติ (ขาว) ก็มีวิธีวัดรอดได้ ซึ่งขลัง
ศักดิ์สิทธิ์ถึงขั้นเป็นและตายได้จึงศักดิ์สิทธิ์มาก ว่า ราชวงศ์ซ่งนำ
ไปใช้ให้ศักดิ์สิทธิ์ถึงขนาดนั้น

เลื่องยงไทย กลองเมืองทอง ปีโล ๓๑๕ เมีย (ใหญ่ชื่อ) ทองเลื่องแสง (เมีย) น้อย แสงมิ่งฟ้า (๓๗๘/๑) เลื่องยงไทย เมื่อขึ้นปีโล ๓๑๗ ทองเลื่องแสงมี (ลูกชายชื่อ) ไทยเลื่องฟ้า ขึ้น ๓ กำ เดือน ๔ (๓๗๘/๒) ไทยเลื่องฟ้า ขึ้นกลองเมืองทอง เมื่อมะเมีย ปีโล ๓๔๔ เมีย (ใหญ่) นางเมืองทอง เมียน้อย (ชื่อ) ลำพางาม (๗๐/๑) เมืองทอง มีลูก (ชาย ชื่อ) ไทยฟ้าสว่าง ลำพางาม ท้องมีญิง ปีโล ๓๔๔ ชื่อผ่องงามตน เมืองทองมีญิงชื่อ มิ่งงามไทย ปีโล ๓๕๐ (๗๐/๒)

๑ x x x x x x

ปีโล ๓๕๘ ตัวตันไทยเลื่องลาย ขึ้นกลองเมืองทอง เมียใหญ่ชื่อ อู่เลื่องตน (๓๘๕/๑) เมียน้อย มองามดา ปีโล ๔๐๐ อู่เลื่องตน มีไทยเลื่องลาย (๓๘๕/๒)

๒ x x x x x x

เดือนกลื่อนฟ้า กลองปีโล ๕๐๑ เมียชื่อ ภูพวงคำ เมียน้อยชื่อ เลื่องแสงฟ้า (๓๕๕/๑) ภูพวงคำ มีลูกชื่อ เดือนคำฟ้า ปีโล ๕๑๒ เลื่องแสงฟ้า มี (ลูกญิง ชื่อ) สีสงฟ้า (๓๕๕/๒)

เดือนคำฟ้า กลองเมืองทอง ปีโล ๕๓๘ เมีย (ใหญ่ชื่อ) ทองงามดี เมียน้อยชื่อ พุ่มพวงทอง (๓๖๐/๑) ทองงามดี ปีโล ๕๔๔ เดือน ๕ ขึ้น ๑๑ กำ มีเดือนร่วงฟ้า (๓๖๐/๒)

เดือนร่วงฟ้า นังเมืองทอง ปีโล ๕๗๕ เมียนางเชษฐหอมฟ้า แล นางคู่เคียงฟ้า (๓๖๔/๑) เชษฐหอมฟ้า มีลูกชาย เดือนหอมดาว ปีโล ๕๗๗ ขึ้น ๓ กำ เดือน ๕ (๓๖๔/๒)

เดือนหอมดาว กลองเมืองทอง ปีโล ๖๑๕ เมียชื่อ แก้วส่องแสง เมียกลางชื่อ ทองงามดา (เมีย) น้อย แสงสีส่อง (๔๒๐/๑) ลูกขึ้นปีโล ๖๑๖ แก้วส่องแสง มีลูก (ชื่อ) เดือนส่องแสง เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ (กำ) (๔๒๐/๒)

๓ x x x x x x

เทียนจอมฟ้า เมืองทอง เมื่อขึ้นแทนผู้พ่อ (ปี) โล ๗๑๘ เมียชื่อ นางหอมงามเมือง ในปีโล ๗๒๐ นางหอมงามเมือง มีลูกชื่อ เลื่องเมืองทอง ลู (ปี) โล ๗๒๑ เมียน้อยชื่อ นางเจริญงามนวล มีลูกญิง ๒ แฝด (ชื่อ) เจิมเมืองทอง (ชื่อ) จอมทองงาม (ปี) โล ๗๒๔ เมียใหญ่มีลูกญิงชื่อ หอมจอมนางญิง ลูโลปี ๗๒๗ เมียกลางเลื่อง ขันทองมา มีชาย (ชื่อ) เทียนขันทอง (๓๒/๑)

เทียนจอมฟ้า เมืองทอง ผู้ลูกขุน ขวบ ๓๕ เมืองทองถึงกู เข้า ๓๕ พบลูกของอาชื่อ หอมงามเมือง แต่งงาน นางเป็นเมียเดือน ๘ แล้วพบเลื่องขันทองสาวขุนนาง เป็นเมียเดือน ๑๒ เดือนอ้าย ขึ้น (ปีใหม่) เจริญ เป็นเมียน้อย เมียทั้ง ๓ นาง ต่างใจดีไม่หวงกันให้เขียนปีโล ๗๒๕ (๓๒/๒)

เลื่องเมืองทอง กลองเมือง เมีย ฟ้าสีทอง เมียน้อย ทองเลื่องฟ้า ปีโล ๗๔๖ (๓๘๐/๑) เลื่องเมืองทอง เดือนต้น ๘ ขึ้น ๗ กำ ในปีโล ๗๔๘ ฟ้าสีทอง มีลูกเมืองฟ้าไทย (๓๘๐/๒)

๔ x x x x x x

* ขาดไป ๔๘ ปี แผ่นที่ไทยฟ้าสว่างครองยังไม่พบ

๒ ขาดไป ๑๐๑ ปี แผ่นที่ไทยเลื่องลายครองยังไม่พบ

๓ ยังขาด ๑๐๒ ปี แผ่นที่เดือนส่องแสงครองยังไม่พบ

๔ ยังขาด ๑๖๕ กว่าปี แผ่นที่เมืองฟ้าไทยครองยังไม่พบ

เลื่องลือว่า เมืองทอง “ขุข” “หิน” “ปราน” ขุนไทย ผู้ถูกขุนเมือง ขุนสื่อเลื่องลือปู่ปโต ๕๑๓ เลื่องลือทงราม กลอดลูกชื่อ เลื่องมาไทยเมืองทอง มันออกลูกผู้หญิง กลอดแล้วชื่อ ทงตึงเมตว กลอดอีกชื่อทงจอมไทย เลื่องรู้จันปีโล ๕๓๕ (๑๘/๑) ขุนเลื่องรู้ คิดความด้วยเมืองทอง ขุนสื่อเลื่องลือผู้ครอง ๓๕ ปี เมียนางทองเลื่อง หนตั้งตันขุนโตผู้ถูก (หลาน) พ่อขุนเดิม (ชื่อขุนสื่อไทย) เดิมเมืองแนน เมืองอิน (เมืองแนน) ขุนอินเขา เขียววกักทองมา ๔,๑๕๐ ปี รอดถึงกรั๊วขุนโลลาย โห่มาดี ก่อเมืองทอง เมืองดอ (ถึง) ฎได้ ๕๑๑ เมืองทองตัวขึ้นครองได้ ๒๕ ปี (๑๘/๒)

เลื่องมาไทย ได้ครองแทนพ่อเมืองทอง ปีโล ๕๔๘ เมีย (ใหญ่) ชื่อ แสงส่องฟ้า เมียน้อย (ชื่อ) หิน- บ้านทอง เมียใหญ่ แสงส่องฟ้า (๒๓๘/๑) ห้อง ปีโล ๕๕๑ มีลูกชาย (ชื่อ) เลื่องไทยลว้า เพ็นบ้านทองมีชาย ปีโล ๕๕๕ (ชื่อ) ไทยลว้าทอง ปีโล ๕๖๐ แสงส่องฟ้ามี (หญิง ชื่อ) พวงทองลว้า (๒๓๘/๒)

๖ x x x x x x

“เลื่องลือลว้า ขุนเมืองกรุงทองไทยผู้อำนวยการความเจริญเมืองกรุง คิดถือความดี ถูกความดีของคนเมือง ลว้าไทยถือดี มีข้อของขุนเมืองเรื่องในกฎหมายเมืองกรุงทองเมืองไทย ไม่ให้คนไทยหลงผิดร้ายจึงฆ่าคนให้ตาย แม้มันให้คนตาย ให้ฆ่ามันให้ตาย สมคิด เมียลูกมันไม่มีผิด จึงไม่มีผิด ให้ปล่อยมัน แม้ใครข่มเหงให้เดือดร้อน ให้จับมันเข้เขน ๕๕ เทื่อ กัดผิดเพื่อเพิ่มเข้เขน เลื่องลือลว้า ให้ขุนเสมียนจางพุด ปีโล ๑๐๒๕ (๑๑/๒)

เลื่องลือลว้า เมืองทองถิ่นแดนไทยลว้า ผู้กล่าวกฎหมายเมืองไทยลว้า แม้หญิงชายใดมันลักลอบผิด พุดเท็ด ปิดบังเบี่ยงจึง ผิดให้คนอื่น ผิดมันหนัก กวนเข้เขนมัน ๑๒ เทื่อ ๒๕ เทื่อ ไม่รับผิดเพิ่ม ๑๐๐ ให้ขุนจ้งใส่ตราง แม้นมันหลบหนี เมื่อจับได้แล้วเพิ่มเข้เขน ๑๐๐ เทื่อ แล้วให้มันไปยังบ้านเรือน เป่นอยู่อยู่เดิม แม้นหิมหานกล้ำใจ กทำ พุดเท็ด เดิม ๔๐๐ ให้ขุนจ้งจนสมคิดแล้ว ปล่อยมัน เลื่องลือลว้าให้เสมียนจางพุดปีโล ๑๐๒๕ (๑๑/๑)

เลื่องลบขุนใหญ่ ถิ่นแดนเมืองลว้านี้มีลูกชาย (ชื่อ) ขุนเลื่องลือลว้า ขอมทองผู้สอนเรียนรู้ว่าลือว่า ไททุกผู้แล้ว ลูปีมเมียโล ๑๐๕๗ เก็นขึ้นแทนพ่อเมื่อขวบ ๓๕ ปี เมียใหญ่ ชื่อ สิททอง ลูขึ้นขานพ่อเจ้าเมืองเถื่อนให้ ขุนผดุงมารบ ขำลุ่มันแพ้แล้ว ไปตีเมืองแล้ว ถูกลุ่มมาลวในเคื่อน ๗ พักผู้คน ให้เตรียมเสบียงพอเพียงลูกศึกให้พร้อม (๕/๑) เดือน ๑๒ ถูกไปเมืองท้าวขุนขอม จ้ายัดเมืองขอม ขุนขอมขอขึ้นในเมืองทอง ตัวขุนเมืองชื่อขันนนาง ภูพวง เมียท้าวผู้เสียเมืองให้ขุนเลื่องลบ แล้วลวขุนเลื่องลบได้ขุนขอมปกครองขอมโดยเพียงแท้ ถูกทาง ในขุนเก็น ขอลใจแล้ว ในเคื่อนหก ยกกลับเมืองทองอำนวยการไพร่ขุนพร้อมทั่วหน้ากันทุกนาย ท้าวลูกศึกไพร่ขุน เลื่องลบผู้ ขุนใหญ่ให้เขียนลือในนี้ (๕/๒)

เลื่องลือ ขุนเมืองทอง สวน เขมร เว้ อนันน์ เนนกอ เจนนี หัวบันนา ภูมกาม เวียงคำ ไนได้ ข่านชาวกาก ไนคนไ้เมืองลวไนมสก เมืองชวก กับปิลี ไนปีมเมียเมื่อ ๑๐๘๓ เมืองทองมาถอท่านเลื่อง หม่อมเมีย สิริทองเมือง มีลูกชายทับไทยทอง ลูปีมแม่ สิดลว้า เมื่อถึงเมืองขุนโตลานาง เลื่องลือกลับถึงเมืองทองถิ่นไทย จตุ เดือน ๑ ให้ขุนเสมียนเมืองเขียนเรื่องแจ้งหมายเจ้าความเนาปีโล ๑๑๐๘ (๑๐/๑) เมืองกรุงทอง เมืองกรุงใหญ่กว้าง หมื่นล้านไร่งาน เมืองมาอบมากมยถึง ๑๕๘ เมืองจอมขอม เมืองพุมกาม มอน ม่าน เข็ง พูลาว ไชง พวก เวียดหนัม ขุนน่าน มินหาน จนม่าน โหพันพาน เลียมลอกก ไทนั้น ลาวลาย ไมทงัน เมืองเข้า แม้ว ไทยยา เมื่อโสพาล ขุนเงี้ยว เงินยาง คังตู้ สามไทย เวียงมูเงี้ยว ไนวอู ไทน้อย สิบพันพาน ขูแม่่น่าน พนม เมียวมูข ภูทาน เจนไน เจนนอก เขมร เวียงเวสูง จอม (๑) ลือ เขียน (๑๐/๒)

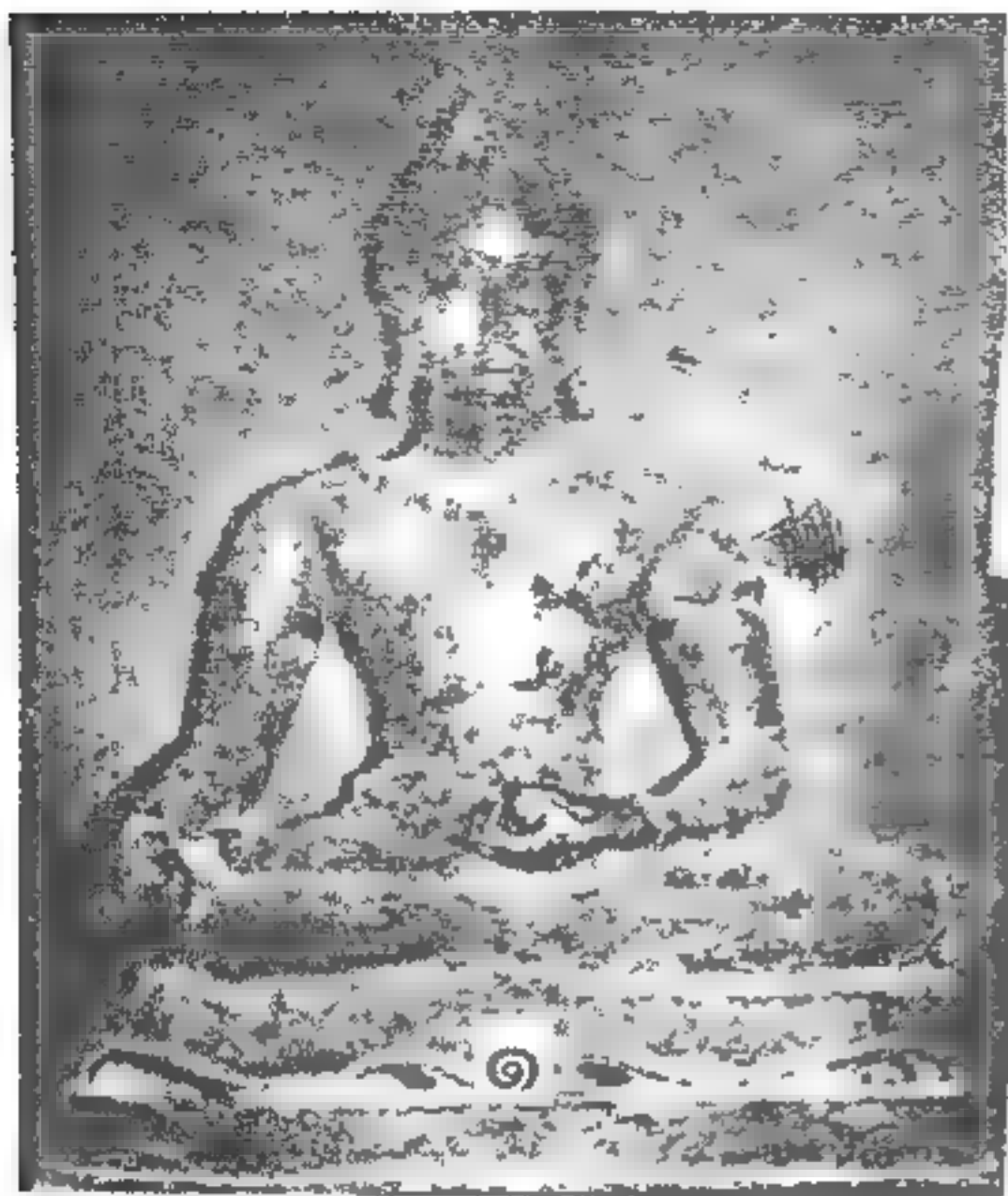
^๕ ขุข คงเลื่อนมา เป็น ขุข หิน คงเป็น หัมหิน ปราน อ่านตามตัว แต่อ่านว่าพรานก็ได้

^๖ ยังขาด ๗๐ ปี แผ่นที่เลื่องไทยลว้าครองยังไม่พบ

^๗ เลื่องลือลว้า ยังไม่พบปีครอง พบแต่กฎหมาย อาจเป็นลูกของขุนเลื่องไทยลว้า

เมืองทอง สุวณณภูมิ สุนาปรัตน์ชนบท

พระเจ้าทับไทยทอง ผู้ตั้งชื่อสุวณณภูมิ ปีโล ๑๑๑๐ ก่อน พ.ศ. ๘๐ ปี



๑. ขุนทับไทยทอง ทรงเครื่องขุน มือขวาห้อยลงชี้แผ่นดิน มือซ้ายถือหอยเขียด หรือหอยสังข์เครื่องหมายขุนใหญ่ ใต้ที่วัดพริบพลี ขุนหญิงกู คือขุนหญิงงามดาเครื่องฟ้ากับไม้ทั้น คงถูกขายไปหลอมเอาทองคำขายแล้ว



๒. ขุนทับไทยทอง ทรงเครื่องพระศรีไทย มือขวายกขึ้นนิ้วชี้วงแสดงวงล้อ (ธรรมจักร) มือซ้ายพาดค้ำแฉกแสดงนิ้วสี่ เห็นอริยสัจ ๔ เครื่องทรงมีรอยรอบคอแบบพระ = กรองจีวรเรียว ปางเจริญสมณธรรม ใต้ที่วัดโสมฯ มาจากรางมวง ราชบุรี

ทับไทยทอง เมืองทอง ครองปีโล ๑๑๑๒ ขวบ (ย่าง) ๒๕ เมีย (ชื่อ) งามดาเครื่องฟ้า (และ) ดวงขวัญใจแด (นาง) ทองประดับคน (๒๓๕/๑) งามดาเครื่องฟ้า มีลูก ปีโล ๑๑๓๖^{*} ชื่อ ทองจอมฟ้าเมืองทอง มิงานกลอง มีเพลง (เรื่อง) ขุนอิน (และ) ขุนโล (๒๓๕/๒)

กฎหมายฝัวเมีย และสินสมรส มรดก

กตหมายเมืองทอง ขุนทับไทยทองกล่าวข้อใน ปีโล ๑๑๑๘ เดือนอ้าย เรื่องฝัวเมียตน คนเจ้าของ (๗๑/๑) คน แม้มีลูกแล้ว ห้ามฆ่า เมียน ดี พร้อมห้ามขาย กมนดูแลมันเลี้ยงดูสมควน (๗๑/๒)

เมื่อฝัวตาย มันได้ของ เมียตาย ฝัวเลี้ยงลูก จัดสิ่งของคอยลูกใหญ่ (๗๒/๑) เมื่ออย่าร้าง ต่างพร้อมกันบอกขุน ให้ผู้ขุนเข้สิ่งของ ข้าว เรือน ที่ นา จัดออก ๒ (ส่วน) ให้มันคน (ละ) ครึ่ง (๗๒/๒)

กตหมายฝัวเมียอีกแผ่นหนึ่ง ที่เขียนกตกฎหมายเห็นชัดเจน ชื่อทับไทยทองก็พอเห็นได้ จึงนำมาลงไว้เพื่อประจักษ์

^{*} เข้าใจว่าแต่งงานทีหลัง ขุนไทยยังมีเมียคราวหลังฯ

กตัญ หมาย คน ผัว

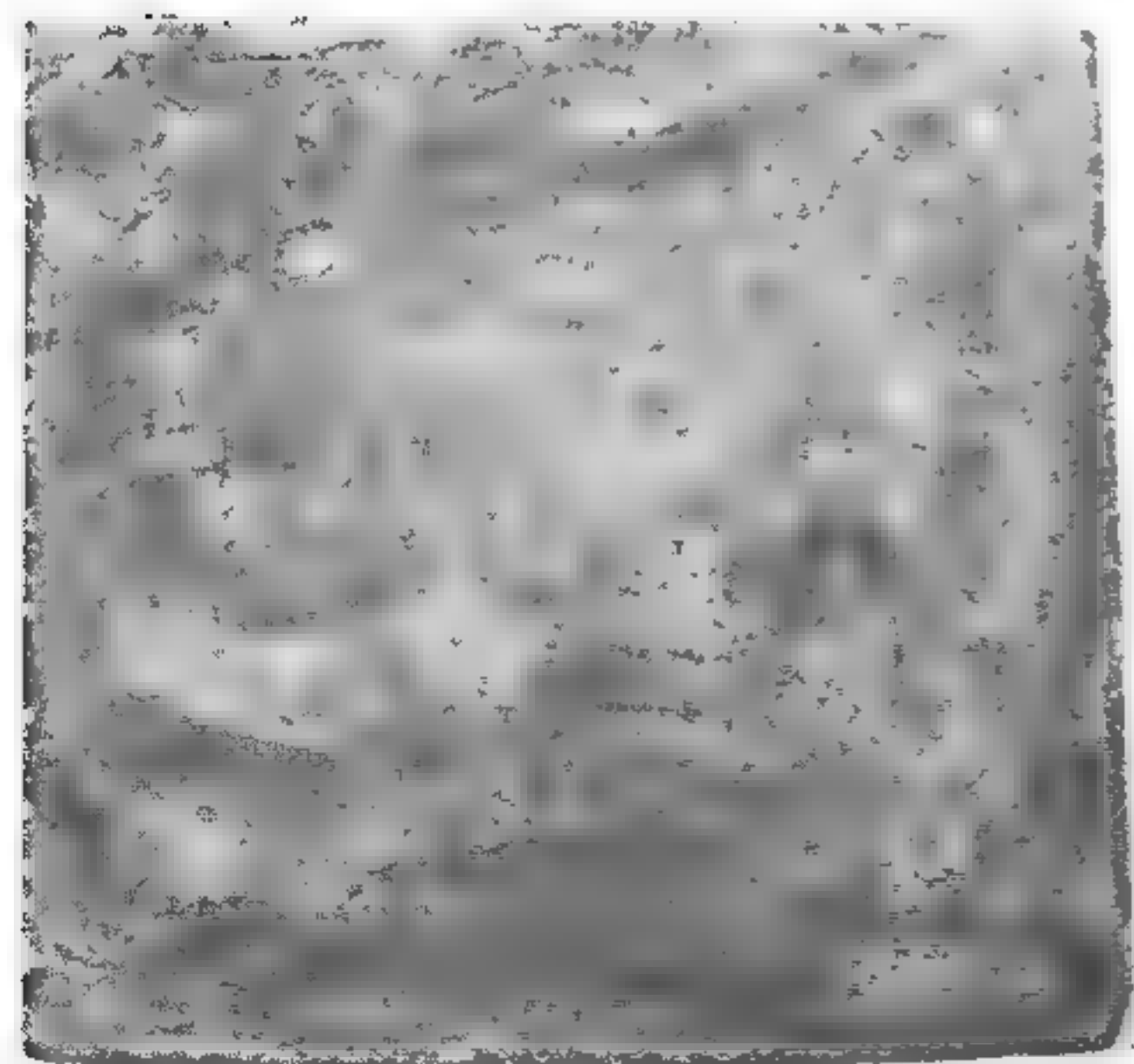
- เมีย ต่อ ทับไทยทอง(ว่า)
- เมีย (อ) ชำ ผัว แบ่ง เงิน
- ทอง แก่ เมีย ๑ เท่า
- ควาย จัว ช้าง ม้า สวน นา
- แบ่ง มั่น คน (ละ) เก้ง (กริ่ง)



กตัญหมายคนผัวเมีย ทับไทยทอง เมีย ต่อ ชำ ผัว แบ่ง เงิน ทอง แก่ เมีย ๑ เท่า ควาย จัว ช้าง ม้า สวน นา แบ่ง มั่น คน (ละ) เก้ง (กริ่ง) (๓๕๐/๑) เมื่อมันมี ลูก ๒ แบ่ง คน (ละ) คน เท่ากัน ถ้ามีคนเดียว ให้พ่อเลี้ยง ทั้งแม่ มากกว่า ๓ คน ให้แบ่งตามที่มีรักลูกดี (๓๕๐/๒)

กตัญหมาย ทับไทยทอง จื่อล่อ กูญวณเมีย เมียหน้าตัวเก่า เทนชาเอ็น คนดีกว่าผัว ให้ขอเข้าให้จ้งต่อขุน (๔๐๓/๑) ผัวยอม หรือขุนว่าล่อแล้ว มันมีตัวอีกไว้ แม่ไม่ยอม (มี) ผัวซ่อน ต้องฆ่ามัน (๔๐๓/๒)

กฎหมายสมัยขุนทับไทยทอง เมืองทองระบूपิไลไว้



๑. เรื่อง กตัญหมาย ทับไทย

๒. ทองปิไล ๑๑ (๑๑๑๘)

๓. เดือนอ้าย ขึ้น ๑๒ ค่ำ

๔. คนผัวเมีย ผู้ใด...

บรรทัด ๒ เห็นปิไลชัดเจน ส่วนตัวเลขเห็นชัดคือ ๑-๘ เห็นบาง และไม่ได้ใช้แบ่งได้ กล้องถ่ายจับได้เท่านี้พอเห็นได้

เรื่องกตัญหมาย ทับไทยทองปิไล ๑๑๑๘ เดือนอ้ายขึ้น ๑๒ ค่ำ คนผัวเมียผู้ใด (๓๕๑/๑) อย่าร้าง หรือตาย ผู้อยู่หลังมีสินของ แม่มีสิ่งของ (และ) คู่กลองได้เอง (๓๕๑/๒)

สมัยพระเจ้าท้าวไทยทอง ยังได้แผ่นใหญ่ ๆ ที่ดอนโตนคอีก ๑ แผ่น กล่าวตามลำดับอ่าน แผ่น (๑) เล่าเรื่องพระปุลณ ลงตอนต่อไป (๒) จารึกทองจอมฟ้า (๓) จารึกพระปุลณะกล่าวพระพุทธรูป และสาส์นพระเจ้าพิมพิสาร (๔) กฎศึก (๕) พระปุลณจดนิธิกัณฐกคณา (๖) พระปุลณจารึกคำแปล (๗) หนึ่ง มีพระพุทธรูปปางประสูติ หน้าอื่นพระพุทธรูประวิทย์อ ไม่ได้อ่าน

กฎหมายอัยการศึก

(แผ่น ๕ ต้นข้างบนและล่าง) กฎหมายศึก ต้นท้าวไทยทอง เมืองทอง งามตา เรืองฟ้า ขุนหญิงเมืองทอง (ล่าง) ขุนลีโอนา ขุนกฐเมือง ขุนคลัง ขุนอู่เมือง (ยาว ๓) ต้นท้าวไทยทอง ตั้งขุนหญิงงามตาเรืองฟ้า ขึ้น ๒ คำ เดือน ๖ ปีใด ๑๑๖๒ เอ็น (เรียก) หาตัวขอมอินทอง ขุนตันศึกไทย ขุนไวศึกลัว (ยาวขวา) มาชุมนุมในเรือนต้น ดอนโตนค คัดเอาคนศึกและกฎหมายคนเมืองทอง

(หน้าใหญ่ ๑) ขึ้น ๑๒ คำ เดือน ๕ ปีใด ๑๑๖๓ ขุนหญิงงามตาเรืองฟ้า มื้อท้าวไทยทอง ผัวตนให้ เอ็นเจ้คนไทผู้ชาเอิง (หญิง) นักยิง นักมวย นักไม้ นักดาบ ช่าง ม้า ทั้งชายหญิง ควนเอาเป็นคนศึก อยู่ถิ่นบ้านใดได้พอ ๗๐๐๐ คน ชื่อ ลูกศึก แม่เมื่อศึกไม่มีมา เป่นแล้วเอาใช้ป้องกัน กัน ถิ่น บ้าน เรือน ต้น แล พี่ น้อง แม่ พ่อ เมีย ลูก อยู่กินดี เมื่อมีศึกถึง เอ็นมาปจ้ากองศึก แม่หลักให้มาแสนผู้ (หน้า ๒) หนึ่ง เมื่อมีอยู่บ้านให้ที่ดินสิบไร่ เพาะข้าวกิน เลี้ยงเมีย ลูก พ่อ แม่ พี่ น้อง มีพอ เพิ่มให้อีก ๒๐ (ไร่) สอง ศึกบ่มี ควนฝึกมือมีดีเมื่อไปสู่ที่ใด หรือไมเอให้ผู้อื่น สาม มีศึกมา ให้มาในหมู่ผู้ หนีไม่มาสู่ศึกให้จับตัดหัวและชนะศึกต้องดกรางวัลชนะ สี่ มื้อมันมีฝีมือ ไม่ให้มัน แลร้ายผู้อื่น แล (ถ้าร้ายผู้อื่น ให้จับเจียน) ห้า ถิ่นที่มัน เมีย ลูก พ่อ แม่ พี่ น้อง ห้ามผู้อื่นทำร้ายเออแย้ง

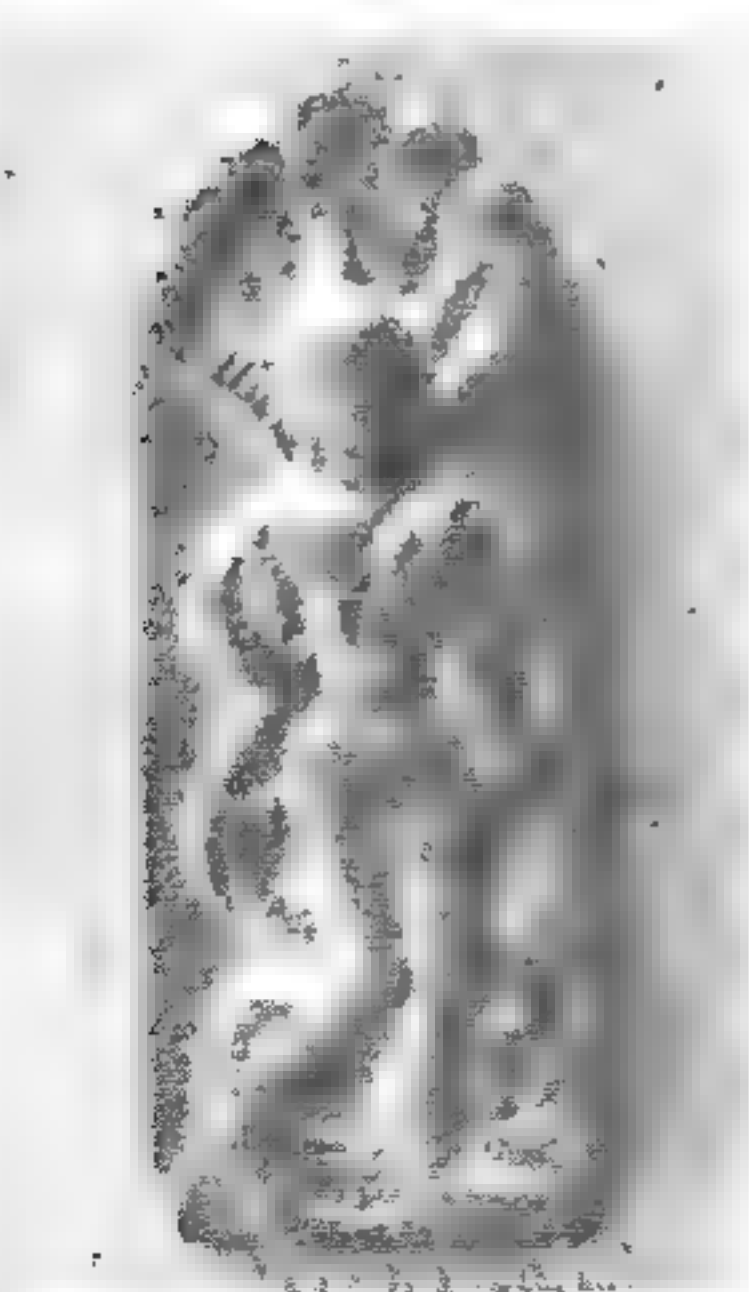
พริบพลี เพชรบุรี

สมัยเมืองแมน และเมืองทอง ดินแดนกับคนพริบพลี เพชรบุรีมีอยู่แล้ว ตอนนั้นอาจมีชื่อว่า ปราณ หรือ พราน หรือ กุน ฯลฯ ตามชื่อดำบลต่าง ๆ ที่มีอยู่ แต่ตามอัฐฎกตาปปัญจสุทนีมีแล้วไว้ว่า สุนาปรันคชนบท ยังแปลได้ว่า ชนบทสุดแดนอื่นของชาวคนครุฑ เฉพาะศัพท์อาจแยกและต่อได้ว่า (หลัง) สวานปราน (เอา ว เป็น อุ ทำ น. ให้ยาว และเอา ๑ ที่ปรานเป็น อ. เดิม ค. ตามหลักบาลี สำเร็จเป็นสุนาปรันต) สุนาปรันต สวานปราน พริบพลี เพชรบุรีมีอยู่แล้ว กับมีคนอยู่บริบูรณ์แล้ว ถึงมีหัวหน้า หรือ ขุน กือ ขุนกล่อม และขุนหญิงกุน ซึ่งมีลูกหลายคน ที่สำคัญ คือ ขุน หรือ พระมหาปุลณเถร และ ขุน หรือ จุลปุลณ

ภายในถ้ำฤๅษีเขามู ราชบุรี มีปรากฏอย่างนี้



จากซ้าย-กลาง จะเห็นรอยเซาะเป็นเศียรรูใหญ่ หรือนาคราช ปรากฏดวงตาทั้งคู่ จะเห็นเป็นนาคก้อนสี่ตรงรองรับ บน จะเห็นแผ่นพางพานเป็นร่ม จะเห็นพระพักตร์ พระเศียร พระหัตถ์ขวา และรอยเซาะสลักหินเป็นพระองค์ยังไม่สำเร็จ มีส่วนให้ทราบว่าเป็นพระพุทธรูปปางลีลาเสด็จเข้าประทับ ณ ถ้ำ จากนั้นจะเห็นถ้ำว่างใหญ่อยู่ในถ้ำนั้น และพระมหาปณณได้ทำกเบื้องจารึกไว้ในถ้ำนี้ พระพุทธรูปปางมารวิชัยนั้นเป็นหินทรายแดง ทำใหม่ ขาวสุด จะเห็นพระพุทธรูปปางประทับห้อยพระบาทแสดงธรรม ยกพระหัตถ์ขวาวางเป็นวงล้อธรรม เพราะหินปูนตรงนั้นมืออย่างนั้น พระองค์พระบาทซ้ายเป็นปูนก่อเป็นรูปและหินตรงนั้นไม่มี จึงถูกถ่ายเปลี่ยน ได้ทำรอยไว้ที่ข้างและเหนือจารึกนั้นมีรอยแสดงผ้าครอง ส่วนพระพุทธรูปที่สถิตบนฐานนั้น เป็นหินทรายแดง ซึ่งทำในภายหลังคือในสมัยราชพลี หรือ ไทยทวาลา

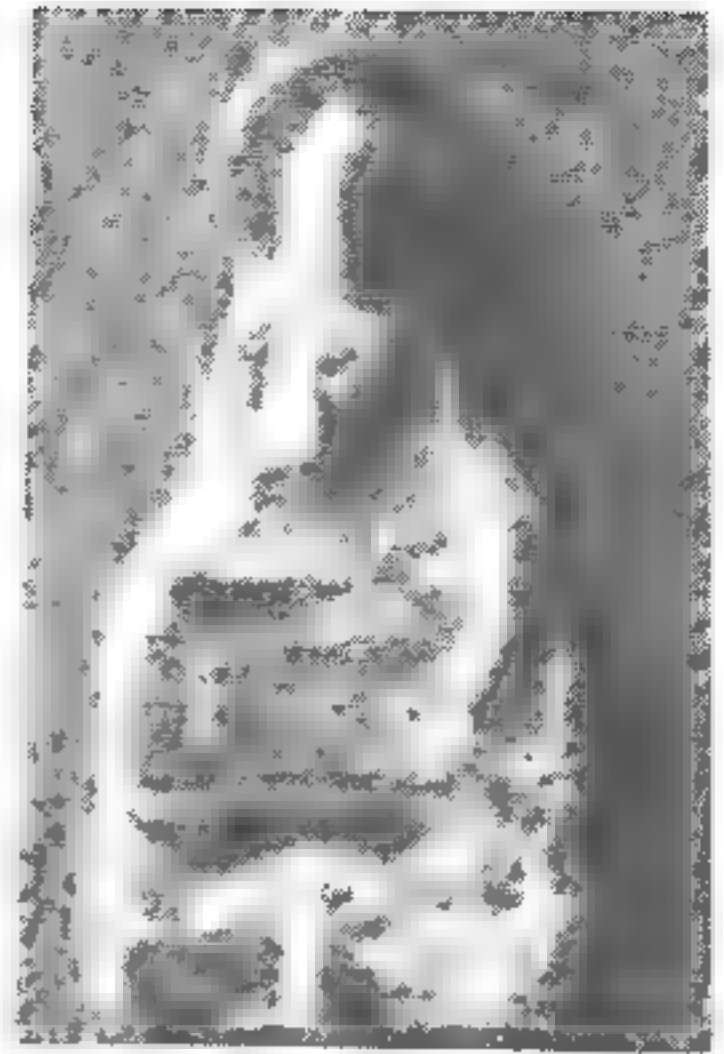


← พระพุทธรูปนาคปก ปางลีลา จะเห็นพางพานเศียร๗ เศียรเป็นร่ม คัวและหางนาคพันลง ณ พระกรและพระบาทแสดงปาง เสด็จเข้าประทับ ณ เขามู (พระพุทธรูปปางลีลานาคปกนี้ ได้พบเพียง ๓ องค์เท่านั้น สักส่วนเหมือนกับ นาคปก ๗ มีสนิมแดงมันปู)

สมัยพระพุทธกาลปีโล ๑๑๑๐-๑๑๕๐

ปรีนิพพาน หรือ พ.ศ. ๑

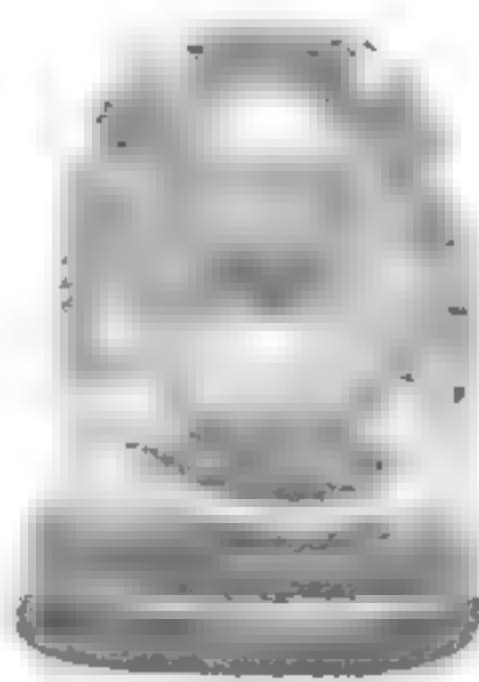
พระพุทธรูปปางเทศนา ห้อยพระบาทซ้าย ออกพระหัตถ์ขวา ๔ พระองค์
(นิ้ว) แฉงอริยสังข์ โปรดคนไทย ๓ ท่าน ที่ฐานจะเห็นรูปคู่ฝั่ง (สาวก) ๓ คือ พระปัญณเณร
พระสังข์พันธเณร พระเจ้าทัฬหายุทธอง สุวัณณภูมิราชา



นาคปก ๑



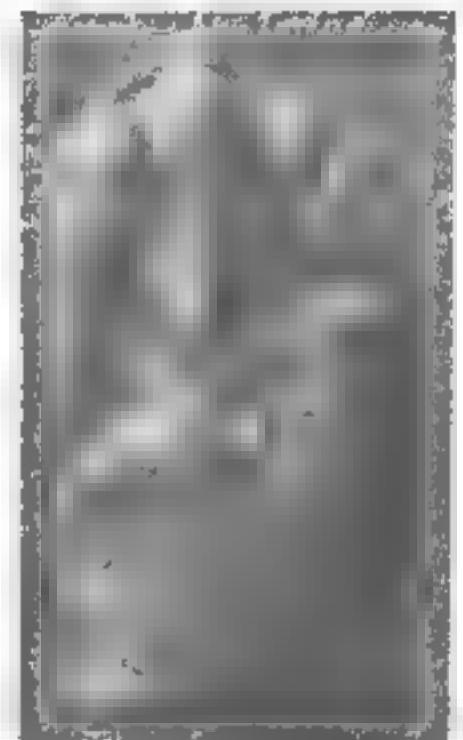
นาคปก ๓



นาคปก ๕



นาคปก ๗



นาคปก ๙

พระพุทธรูปนาคปก หรือ นาคราชประทับสมาธิ พัวพันนาคปก ทำรูปใบโพธิ์ พระพุทธรูปนาคปกใน
ชมพูทวีปไม่เคย พบ ๆ แต่รูปพระชินนาคปก คือ เปลือย ในเมืองไทยมี จึงหมายความว่าเสด็จประทับ ณ เถา มี ๗ ยอด
หรือเสด็จโปรดนิมมทานนาคราช ณ นิมมทานที

ขุดดูเนื้อใน มีน้ำหนัก ตะกั่ว แฉง แสดงว่ามีเงินประสม มีก้อนเม็ดเหลืองๆ เข้าใจว่าทองคำเม็ด ที่มี
อยู่อย่างนี้ ไม่รู้ที่เก็บประสมอย่างไร พบประมาณ ๕๐๐๐ องค์ เชื่อได้ว่าพระปัญณเณร กระทำไว้ตั้งแต่สมัยพระพุทธกาล
ก่อน พ.ศ. ๑

เฉพาะพระนาคปก ๕ นั้น ไม่ใช่พระพุทธรูป เป็นรูปพระญาณจรณ (ทองดี) ทำเป็นนาคปก ๕ เพราะ
เคยอยู่จำ ณ เถา นั้น ที่เป็นพระพุทธรูปนาคปกไม่ได้มา อาจไม่มี หรือมีแต่ไม่พบ ใช้อรรถนี้แทน ที่ว่าเป็นรูปพระสงฆ์นั้น
เพราะบนพระเศียรไม่มีจอมเมาศี เท่าที่ได้มานี้ความจริงพระนาคปก ๑.๒.๓ และ ๕. ก็พบคราวนี้ ได้นำมาทำแบบพิมพ์
ให้รู้กันทั่วไป (ขอกล่าวว่าไม่เคยทราบว่ามีอยู่)

ต้นพระสงฆ์ไทย เอหิภิกขุ ในชมพูทวีป



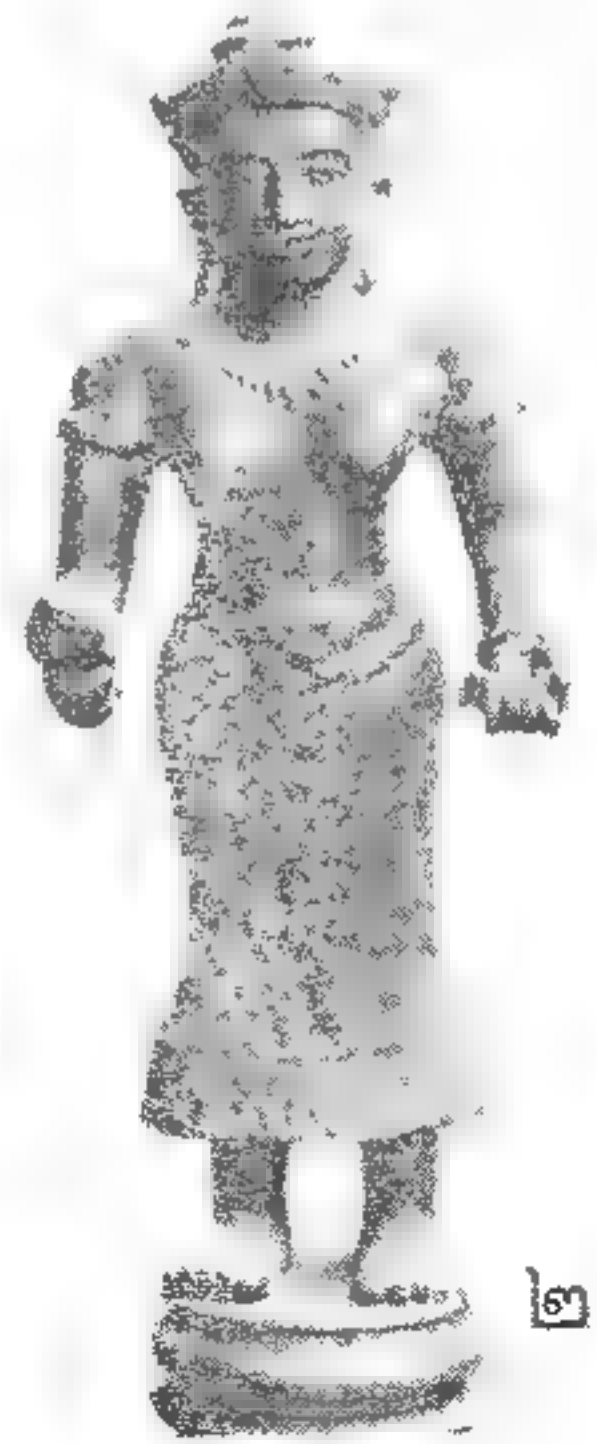
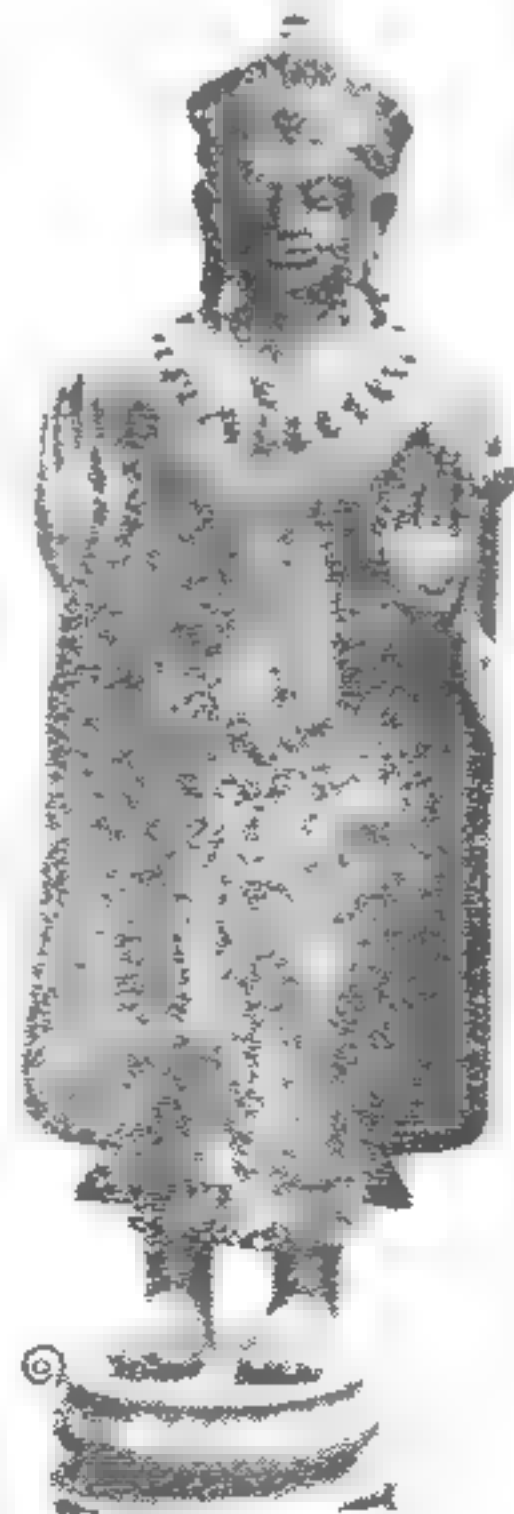
รูปพระมหาปูลณเณร ทองคอกบวบ ที่ฐานจะเห็นลายสีไทย อ. คืออรหันตปูลณ ฌ มือขวาแสดงท่าชนะมาร ฌ มือซ้ายประคองคอกบวบาน ซึ่งมีกลีบอย่างนี้ สัญลักษณ์ของช่างเพชรบุรีโบราณที่เรียกว่า กลีบบัวเต้าตาล หรือกลีบบัวจาวตาล พระอานนทเถรให้บรรพชา แล้วนำเข้าวัดพระพุทธพจน์ ตรีสว่า เอหิภิกขุ

คอกบัวนั้น ถ้าดูจะเห็นเป็นพระพุทธรูป นั่งขัดตะหมาด อันเป็นเครื่องหมายทูลเชิญพระพุทธองค์เสด็จมา ช่างผู้หล่ออาจเป็นภิกษุวัชรธรรมวินัยดี ตอนนั้นพระพุทธรูปเจ้ายังไม่ได้บัญญัติพระวินัย ยังไม่ได้ทรงอนุญาตจีวรกระตัง ท่านจึงห่มจีวรแผ่นผ้า ซึ่งมีชายปรากฏ ได้ทำรูป มือ เท้า เหมือนช้าง แสดงสัญลักษณ์เดินป่าอย่างช้าง สัญลักษณ์ สุวัณณภูมิ ทุกส่วน สั้นหมด

๑ พ้อกล่อม หรือ ขุนกล่อม ๒ แม่ขุน หรือขุนหญิงขุน ทองคำสำริด ได้ที่โคกใหญ่วัดสระเพชฌ์ วังมณ

๑. พ้อกล่อม ที่ทำรูปกลมไว้ที่หน้าหมวกเป็นรูปกลมบอกชื่อ “กล่อมกล่อม” ที่ทำหมวกยอดและเครื่องประดับเครื่องนุ่งห่มอย่างนี้ บอกฐานะเป็นขุนเมืองสมัยนั้น ที่ยกมือสองข้าง เป็นสัญลักษณ์ป้องกันบ้านเมือง ฌ ผ้ามือทั้งสองทำรูปดอกมะลิ บาน บอกแม่ขุน มกุล (มกุล มกษ = แปลว่ามะลิ)

๒. แม่ขุน มีหมวกหรืองอบยอด ทำรูปกลมที่หน้าอกชื่อ แม่ขุน โดยทำตามผิว มือขวาถือคอกบัวบอกยศ ขุนหญิง มือซ้ายถือผ้าพับ หมายถึงทอผ้า (หรือจีวร) ถวายพระมหาปูลณ สำหรับผ้าจะเห็นลายและลายหน้านาง มีเฉพาะภาคกลาง

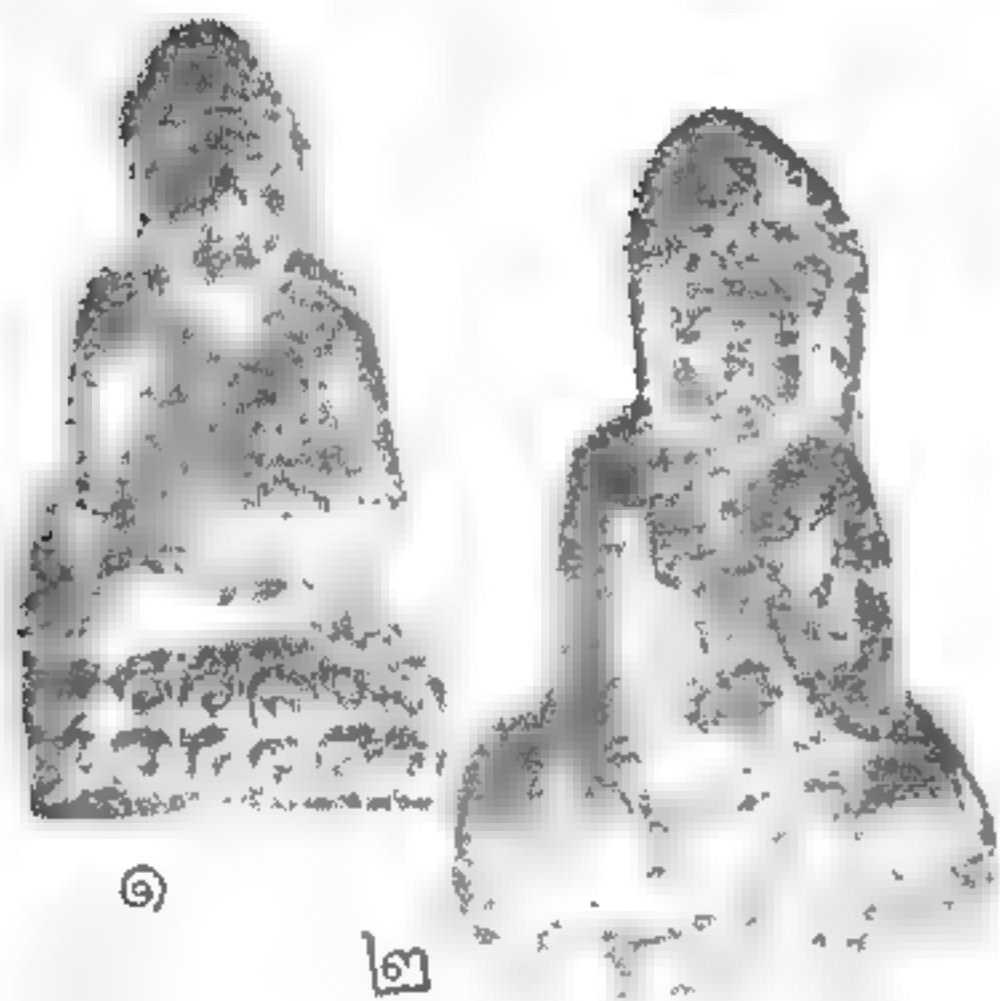
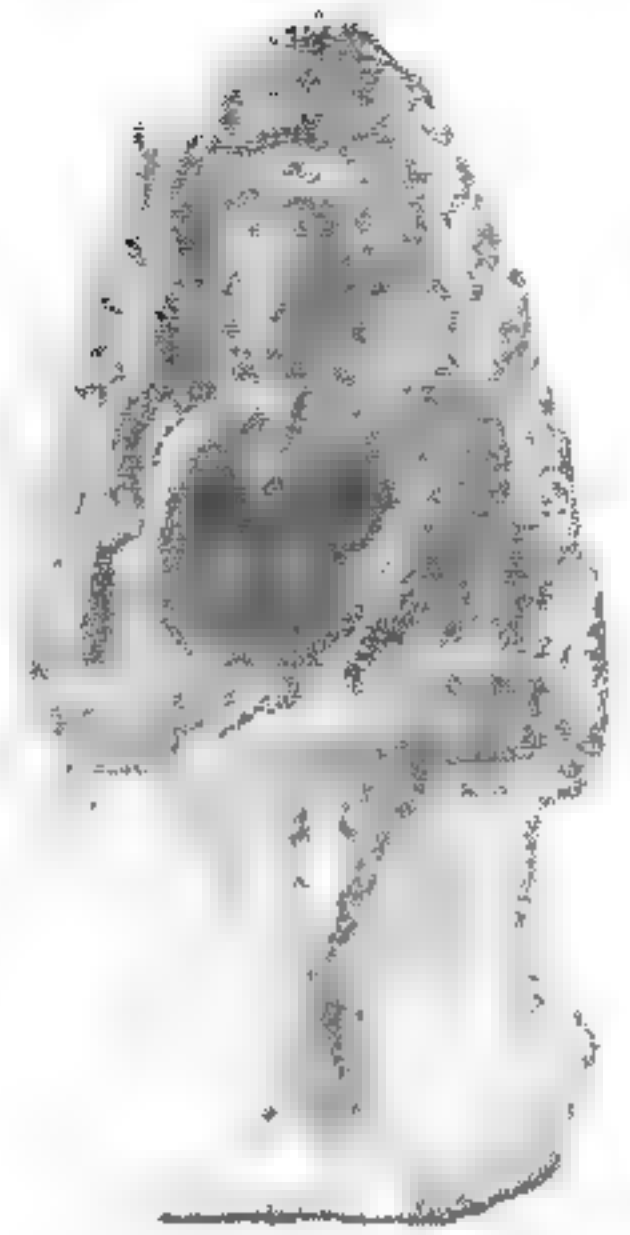


ต้นพระสงฆ์ไทย เอหิกขุในไทย

รูปพระสังฆพัณณเถร เอหิกขุในเมืองไทย หินทรายแทนแน่น ส่วนสัณฐิตะปะโว
โบราณ มีลายเส้นข้างหลัง พอมีคำว่า ปี ๖๘๘

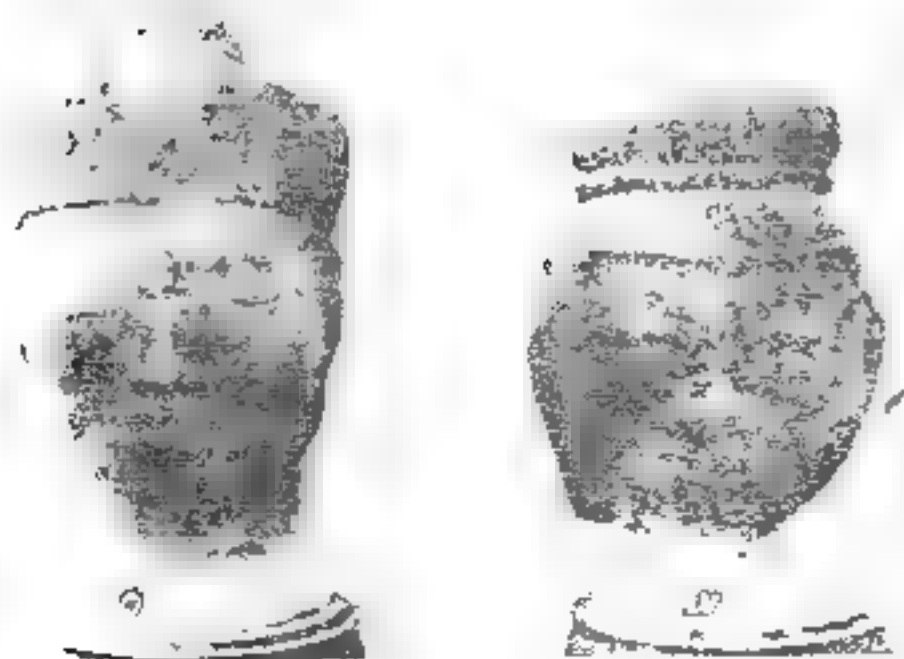
ช่างผู้สร้างออกความคิดใส่ปางไว้ ตอนนี้นำรูปบอกยังเป็นคาบส หรือซีไฟร
เพราะมีหนวดและผมกระเซิงยาว

ท่า-นั่งของๆ ประนมมือแก่ออกจะกราบแบบโบราณ (แขนหักหายไป) ณ ฐานสูง
นูน มีเส้นทแยงซ้ายรูปเท้าซ้าย ทางขวารูปเท้าขวา อันแสดงพระพุทธรูป ณ ฐานราบ ด้านซ้าย
ที่มีลายนั้น มีคำลายสีไทย ส. และมี จ.จ. อยู่ล่าง อ่านได้ว่า สังข์ ฐานราบด้านขวามีลาย พ
ข้างล่างมีลาย น.ธ. คือ พันธรวมเข้าเป็นสังข์พันธ สัญญลักษณ์ สุวัณณภูมิท่าแสดงท่า รูปนี้
และเศียรหินทรายขาวใช้ชอร์คไรรอยขึ้นชัดเจน

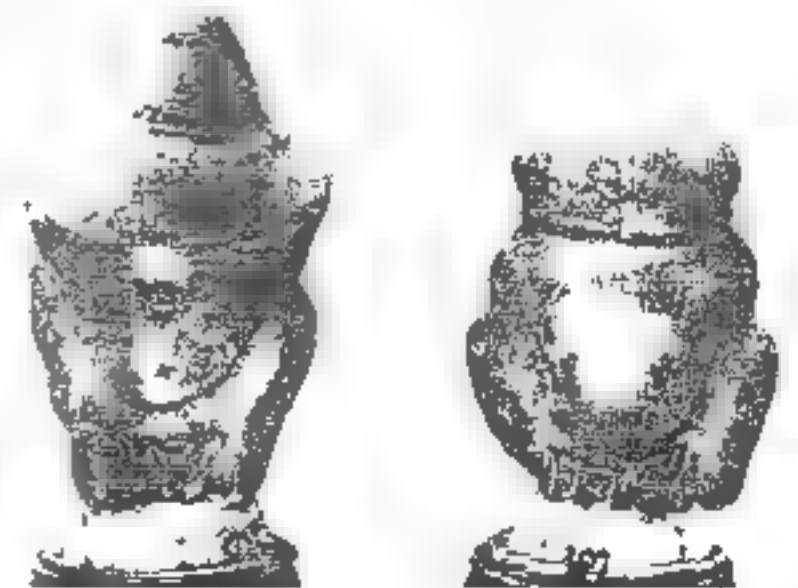


- ๑ รูปพระปุนณเถร หล่อด้วยทองคำ ได้อธิบายมาแล้ว
- ๒ รูปนี้ อ่านเป็นพระพุทธรูปก็ได้ แต่ท่าเกาอย่างนี้
เหมือนรูปพระปุนณ (องค์ซ้าย) ไม่มีเมลาดี เกตุมาลา จึงเห็นว่าเป็นรูป
พระสังฆพัณณเถร หักคขวาแสดงท่าขณะมาร หักคซ้ายประคองรูปอย่างนั้น
ดูเป็นรูปเท้า ซึ่งปลายเท้าออก คือ พระพุทธรูปท่า ดูเป็นรูปพิศุฎเขา อัน
หมายว่านั่งประคอง ปกครอง อยู่ประจำ ณ สังข์พันธศิริก็ได้

เศียรหินทรายขาว ถ้ำค้างคาว ปราณ



เศียรนี้มีหมวกยอดสัณ-
ฐิตะลักษณะว่าท่าหมายถึงตอนยังไม่
ได้บวช และหมวกยอดนี้บอก
ฐานะของท่านว่า เป็นขุนเมือง
พริบพลี



๑. เศียรด้านหน้า ปุณณิกขุ
๒. เศียรด้านหน้า แม่กุน

- เศียรด้านหลังเห็นลายสีไทยว่า
ปุณณิกขุ แม่กุน

สมัยพระพุทธกาล ณ ชมพูทวีป

วัสสาอนุกรมพระชนมายุ ๘๐ พระพุทธวัสสาอนุกรม ๔๕ พรรษา

ได้พบพุทธวัสสาอนุกรม พระพุทธโฆสเถระได้รงมาไว้ในญาโณทยปกรณ ซึ่งสมเด็จพระสัมมราช (อยู่) วัดสระเกษ ได้ทรงให้พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๐๖ จึงย่อจากนั้น

สมเด็จพระอรหันตสัมมาสัมพุทธสมณโคตมพระบรมศาสดา พระผู้มีพระภาคเจ้าของพวกเรา นั้น พระนามเดิมว่า สิทธัตถ โคตมโคตร อริยกชาติ ขัตติยราช ศากยตระกูล ณ กบิลพัสดุ์นคร เนปาลประเทศ (ตอนนั้นยังอยู่ในชมพูทวีป ซึ่งเป็นชื่อรวมรัฐต่างๆ ในสมัยนั้น) เสด็จอุบัติ ณ วันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ วิสาขมาส ก่อน พ.ศ. ๘๐ ปี ตรงกับปีโลไทย ๑๑๑๐ เป็นพระราชโอรสพระองค์ใหญ่พระองค์เดียวของพระเจ้าสุทโธทนมหาราช และพระนางเจ้าสิริมหาเมกาเทวี อัญญา มโนรธาปุณณิ เล่าว่า พระนางสิริมหาเมกาเทวี มีพระน้องนาง ชื่อ โคตมี หรือมหาปชาปติโคตมี ทั้งสองพระองค์เป็นพระราชธิดาของพระเจ้าชนาธิปราชโกถียวงศ์แห่งเทวทหนคร ในกาลทรงเจริญวัยแล้ว พระเจ้าสุทโธทนมหาราช ทรงกระทำมงคลทั้ง ๒ พระนางนั้นได้นำสู่พระราชมนเฑียร ได้ทรงครรภ์ใกล้ ๆ กัน พระนางสิริมหาเมกาเทวี ประสูติพระสิทธัตถโฬิสัตว์แล้ว ๗ วัน ทรงกระทำกาละไปอุบัติ ณ ดุสิตสวรรค์ พระเจ้าสุทโธทนมหาราช ทรงตั้งพระนางมหาปชาปติโคตมีในตำแหน่งพระอัครมเหสี และพระนางเจ้าประสูติพระนันทราชกุมารในวันนั้น ได้พระราชทานพระนันทราชกุมารแก่พระธิดานางนมทั้งหลาย ทรงรับเลี้ยงทะนุบำรุงประทานพระจิรธารพระสิทธัตถราชกุมารโฬิสัตว์ตลอดกาล พระสิทธัตถโฬิสัตว์เจ้าเจริญวัยพระชนมายุได้ ๗ พรรษา ได้เสด็จในพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ได้ประทับ ณ ร่มหว่า ทรงกระทำสงบบรรลุปฐมณาน พระชนมายุ ๑๖ พรรษา ได้อภิเษกครองราชสมบัติ และอุปภิเษกกับพระนางพิมพาโยสธราเทวี พระชนมายุได้ ๒๕ พรรษา พระนางพิมพาประสูติพระราหุลราชโอรส ในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘ พระสิทธัตถมหาสัตว์เจ้า เสด็จออกในคืนวันนั้น ทรงม้ากัณฐกะ มีฉันทมหาดเล็กตามเสด็จ บ้างว่า ทรงทูลพระราชบิดาแล้วอธิษฐานเพศบรรพชิต ณ ริมฝั่งแม่น้ำอโนมาณี เสด็จพระองค์เดียวลงมามจรรัฐ ทรงสนทนากับพระเจ้าพิมพิสาร พระราชมจรรัฐแล้ว เสด็จไปสำนักกานตทั้งสอง จึงเสด็จไปทำทุกกรกิจา ณ คยาสีลประเทศ ณ บริเวณฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ๖ ปี ณ วันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ วิสาขมาส ก่อน พ.ศ. ๔๕ ปีตรงกับปีโลไทย ๑๑๔๕ ประทับ ณ กวรมโฬิพฤกษ ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ณ กาลใกล้รุ่งคืนนั้น จากนั้นจึงนับกาลตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า พุทธวัสสา ไทยว่าพุทธพัสดา และพุทธพรรษา (ของมจรแท้ว่า วสุส)

พุทธวัสสา ในญาโณทยปกรณ พระพุทธโฆสเถระกล่าว ๒๕ พรรษา เท่านั้น โดยกล่าวประทับที่ต่างๆ ไม่แน่นอน ๒๐ พรรษา ประทับแน่นอน ณ สาวตถี ๒๕ พรรษา ธัมมปัญจกถา ภาค ๑ กล่าวว่า ประทับกรุงสาวตถี ๒๕ พรรษา คือ ประทับ ณ เขตวันของท่านอนาถปิณฑิก เศรษฐี ๑๕ พรรษา ประทับ ณ ปุพพารามของนางวิสาขามหาอุบาสิกา ๖ พรรษา จึงพอได้ว่า นับพรรษาประจำที่พรรษาเดียวบ้าง คิดกัน ๓ พรรษาบ้าง กว่าบ้าง เป็น ๕ ครั้ง ในจำนวน ๑๕ พรรษา ประทับ ณ บุพพารามอีก ๖ พรรษา ไม่ได้กล่าวในญาโณทยปกรณ จึงเป็น ๒๕ พรรษา และในนี้กล่าวประทับ ณ นิโครธาราม กรุงกบิลพัสดุ์ ๕ พรรษา ส่วนธัมมปัญจกถากล่าวว่าประทับ ณ นิโครธาราม ๑ พรรษา ไม่เหมือนกัน และวัสสาอนุกรมนี้กล่าวในกาลนี้ทั้งกัน ๒,๕๐๐ ปีมาแล้ว อาจถูกหรือไม่ก็ได้ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นพระโฬิสัตว์อยู่ ๒๕ พรรษา ทรงเป็นบรรพชิตโฬิสัตว์ทำความเพียร ๖ พรรษา ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระชนม์ชีพอีก ๔๕ พรรษา จึงเป็นพระชนมายุ ๘๐ พรรษา

พรรษาที่ ๑ เสด็จสู่สิปปตนิมิตทายวัน พาราณสี ถึงวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๘ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ตรัสธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ ได้ประทานเอหิภิกขุแก่พระอัญญาโกณฑัญญะ แรม ๕ ค่ำ ตรัสอนัตตลักขณสูตร ประทับจำพรรษา โปรดยสกุลบุตร บิดา มารดา ภริยา สหาย ออกพรรษา วันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ทรงแสดงอาทิตย์ปริยายสูตร โปรดพระชฎิล ๑,๐๐๐ รูป ในวันเพ็ญเดือนยี่ พระองค์เดียวเสด็จสู่ลังกา

เสด็จกลับพระสงฆ์พันรูปแวดล้อมเสด็จสู่ลัทธิฐานยาน สวนตลิ่งหน่ม กรุงราชฤกษ์ พระเจ้าพิมพิสารพร้อมกับพระ-
ราชบริพารเสด็จมาเฝ้า ได้ถวายพระเวฬุวัน ขึ้นเดือน ๓ พระสารีบุตรและพระโมคคัลลาน พร้อมกับบริวาร รวม ๒๕๐
มาเฝ้า ประทานเอหิภิกขุและพระธรรมเทศนาให้บรรลุนิพพานแล้ว วันเพ็ญ เดือน ๓ มาฆมาส พระสงฆ์ ๑,๒๕๐
ประชุมกัน พระองค์ตรัสพระโอวาทปาติโมกขคณาประกาศหลักพระพุทธศาสนา ณ มาฆปุณณมี เพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓

พรรษาที่ ๒ ประทับจำพรรษา ณ เวฬุวันารามนั้น เพื่อทรงเปลื้องปฏิกุณ ที่ประทานแก่พระเจ้าพิมพิสาร

พรรษาที่ ๓ ก่อนกาลพรรษา เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ ไปรดพระเจ้าสุทโธทนะ พระประยูรญาติ ตรัสเวสสัน-
ดรชาดก ปฐมสมโพธิกาลแล้ว ในวันที่ตรัสเวสสันดรชาดกนั้น ไม่มีใครนิมนต์ รุ่งวันที่ ๒ จึงเสด็จวงบิณฑบาต
พระเจ้าสุทโธทนะเสด็จไป ตรัสพระคาถาธรรมบทให้พระพุทธรูปดาบรลุโสดาปัตติผล วันที่ ๓ เสด็จสู่ราชนิเวศน์
ทรงกระทำกัตติกิจแล้ว ตรัสพระคาถาธรรมบทให้พระพุทธรูปดาบรลุสกทาคามิผล พระนางมหาปชาบดีโคตมี
เป็นต้นบรรลุโสดาปัตติผล วันที่ ๔ เสด็จสู่ราชนิเวศน์ ทรงกระทำกัตติกิจแล้ว ตรัสมหาธรรมปาสดชาดก ให้พระพุทธรูป-
ดาบรลุนาคามีผลแล้ว และน่านันทออกแล้ว และได้ทรงนำพระราหูลออกให้บรรพชาเป็นสามเณรองค์แรก ทรงจำ
พรรษา ณ นิโครธาราม

พรรษาที่ ๔ ญาโณทยปกรณ กล่าวเนื่องกันว่า ที่ ๓ ที่ ๔ ทรงโปรดพระพุทธรูปดาบรลุโสดาปัตติผล
และบรรลุนาคามีผล ทรงประทานเอหิภิกขุแก่พระสาकยราชกุมาร ๑๖,๐๐๐ เป็นพระภิกษุ แล้ว เสด็จไปประทับ ณ
ป่ามะม่วงป่า อนุปิณฺณพวัน อนุปิณฺณคม ของมัลลราชทั้งหลาย และ ๖ กษัตริย์ คือ กัททิยราชา ภค กิมพิล อานันท
อนรุทธ เทวทัตต นีกัลบกชื่อ อุบาสีเป็นที่ ๗ ไปเฝ้า และอุปสมบทเป็นภิกษุในที่นั้น

พรรษาที่ ๕ นี้ ปฐมสมโพธิกา บริเฉพที่ ๒๑ กล่าวว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จนิวัตตนการสู่กรุง
ราชฤกษ์ เสด็จสถิต ณ เวฬุวันมหาวิหารกับด้วยพระภิกษุสงฆ์ทั้งปวง อยู่จำพระวัสสาเป็นกำรบ ๔ ณ ที่นั้น ซึ่ง
ไม่ต้องกัน อาจเป็นไปได้ คือ ในปฐมโพธิกาลนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้ายังไม่ทรงบัญญัติพระวินัย โดยเฉพาะ คือ
กาลจำพรรษาจึงไม่มีการกล่าวคำอธิฐาน พระองค์ทรงอนุญาตจำพรรษา หรือบัญญัติพระวินัย เมื่อพรรษา ๒๐ ถ่วงแล้ว
ฉะนั้น พระพุทธรูปมัสตฺร จึงเรียกกาลว่า 'อนิวัธवास' คือทรงจำพรรษาไม่เป็นที่ จากพระพุทธพรรษาที่ ๒๑ ไป
จึงเป็น 'ฐวนิवास' คือ ทรงเข้าจำพรรษาประจำที่แน่นอน ด้วยเหตุนี้พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จมากรุงราชฤกษ์ กระทั่ง
เข้าพรรษา อาจไม่ตลอด ๓ เดือน ทรงเห็นอุปนิสัยพระพุทธรูปดา และ สาकยกุมาร ๑๖,๐๐๐ ตกลงแน่นอนว่า 'ออก'
ก็เสด็จไปในตอนปลาย ท่านที่รจนารื่องตอนต้นก็กล่าวจำพรรษา ณ เวฬุวัน รจนารื่องตอนปลายก็กล่าวว่า จำพรรษา
ณ นิโครธาราม ถูกผิดอย่างไร ก็มีรจนาลักฐานอยู่แล้ว จึงขอเล่าแยกเพื่อไม่กำนกันและถูกต้องกันตลอด

พรรษาที่ ๓ ทรงจำพรรษาอยู่ ณ นิโครธาราม พระประยูรญาติสาकยราชได้ชวนบังคับพระสาकยกุมาร
๑๖,๐๐๐ กว่าจะเรียบร้อยพร้อมกันได้-ได้พาเข้าอุปสมบท พระองค์ประทานเอหิภิกขุตลอดวัน ออกพรรษา พระองค์
พาพระภิกษุใหม่เทียวป่ามหววัน ถึง อนุปิณฺณคมของมัลลราช จึงเข้าประทับ ณ สวนมะม่วงป่า มีชื่อว่า อนุปิณฺณพวันนั้น
๖ ท้าวราช หรือ กษัตริยราช ๖ พระองค์ คือ กัททิยราชา ภค กิมพิล อานันท อนรุทธ เทวทัตต และ อุบาสี
กัลบกเป็นที่ ๗ ซึ่งถูกพระประยูรญาติติเตียน จึงสละออกไป ไปเฝ้า และอุปสมบท ณ ที่นั้น และทรงพาจาริกไปมคธรัฐ
ประทับ ณ เวฬุวัน ก่อนจะเข้าพรรษาที่ ๔

ในกาลนั้น อหิวาตกโรคระบาดทั่วกรุงเวสาลี วัชชีรัฐ เข้าถึงฉวีกับชนวัชชีไม่สามารถระงับได้ จึงตกลง
ส่งมหาลิกุมารเป็นต้นไป ทูลเชิญเสด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงรับและเสด็จก่อนเข้าพรรษา ๑๕ วัน พระเจ้าพิมพิสาร
ทรงจัดขะบวรเรือนานถวาย จึงเป็นสมาคมใหญ่ ชื่อ ถังโกโรณะสมาคม คือ ประชุมสมาคมลงมน้ำคงคา ทั้งเสด็จ
ไปและเสด็จกลับ เสด็จถึงฝนตกใหญ่ ตรัสรัตนสูตร ประทานบาตรให้พระอานนทเถระกระทำน้ำมนต์ ประพรม ๑๕
วัน อหิวาตกโรคระงับแล้ว เสด็จกลับประทับ ณ เวฬุวัน

พรรษาที่ ๔ ประทับอยู่ ณ เวฬุวันนั้น ในพรรษานั้น ทรงตรวจดูสัตว์โลก ทอดพระพุทธรูปกัณฐาณ

เห็นพระพุทธบิดาจะมีอุปนิสัยแห่งพระอรหัตตผลจะประจวบหน้าและบรรลอรหัตตผล และนิพพานในพรรษาที่ ๕ จึงเสด็จไปประทับ ณ นิโครธาราม เพื่อเสริมกำลังพระอุปนิสัยอรหัตตผลให้สูงขึ้น ออกพรรษาแล้ว เมื่อกาลสมควรได้ทรงพาพระภิกษุสงฆ์จาริกไปในที่ต่าง ๆ ตลอดป่ามหาวัน

พรรษาที่ ๕ เสด็จเข้าอาศัยพระนครเวสาลี ประทับอยู่จำพรรษา ณ ภูเขารสาธารวปamahวัน ชานพระนครเวสาลี ในระหว่างพรรษา ทรงให้หมู่ภิกษุสาธกยราชกุมาร ๑๖,๐๐๐ องค์บรรลอรหัตตผลแล้ว

พรรษานี้ (ปฐมสมโพธิไม่ได้กล่าวไว้ในหรือนอกพรรษา) พระเจ้าสุทโธทนมหาราช ทรงประชวรหนัก ทรงปวดตลอดพระวรกาย จึงทรงระลึกถึงพระราชโอรสพระราชนัดดา พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทราบวาระจิต จึงตรัสชวนพระนันท พระอานันท และราหุลสามเณร และพระอรหันตสงฆ์ ๕๐๐ ทรงพาเสด็จทางอากาศถึงนันทพลัน พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสอภัยชาน ทรงลูบพระศีรษะเกล้า พระนันท ลูบพระสร้อยกายขวา พระอานันท ลูบพระสร้อยกายซ้าย พระราหุลลูบพระปฤษฎางค์ พระโรคาพาธเจ็บปวดทั้งปวงระงับสิ้น เสด็จลุกได้ พระผู้มีพระภาคตรัสอภัยจากที่สังยุตต์ตลอดคืนวัน วันที่ ๗ พระเจ้าสุทโธทนมหาราชได้บรรลอรหัตตผล และปรินิพพานภายใต้พระเศวตฉัตร ตรัสให้พระมหากัสสปเถรไปหาที่กระทำเรือนยอดแล้ว เสด็จกระทำฌาปนกิจประชุมเพลิงแล้ว เสด็จไปประทับ ณ นิโครธาราม พระนางมหาปชาบดีโคตมีเสด็จไปทูลขออุปสมบทเป็นภิกษุณี ดรสปญฺเฐส ห้ามตลอด ๓ วาระ เสด็จจาริกไป

จิตตมาส กะเพกข์ คือ แรมเดือน ๕ พระองค์เดียว เสด็จสู่ลังกาทวีปเป็นครั้งที่ ๒ ทรงฝึกฝนจุลโถม ไทหรณการาช ๒ พี่น้องวิวาทกัน เหตุรัตนบัลลังก์ระงับแล้ว เสด็จกลับทางอากาศ

พรรษาที่ ๖ ในพรรษา เสด็จจำพรรษา ณ ภูเขามกุลมรรพต อินทกุลขณฺฑิลกับขณฺฑิล ๑ พัน ซึ่งอยู่ ณ สถานพรพตไปเฝ้า ทูลถามว่า ความสุข สมภพจากไหน ตรัสด้วยพระภาดาเป็นคั่นว่า ยโต สนฺติปทํ สุขํ ตโต สนฺติปโท สุขํ จากที่ใด สันติบทเป็นสุข ที่นั่น สันติบทก็เป็นสุข...ขณฺฑิลทั้งหมดเลื่อนใส่ ทูลขออุปสมบท ประทานเอหิภิกขุแล้วทั้งหมดนั้น กระทำบรรลอรหัตตผล

พรรษาที่ ๗ พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงอาศัยพระนครสาวัตถี ทรงกระทำยมกปาฏิหาริย์ ณ ต้นมะม่วงชื่อว่า คัมภามพรุกข ในเย็นวันอาสาฬหปุณณมี คือ วันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ แล้วเสด็จสู่ดาวดึงส์สวรรค์ เพื่อทรงแสดงพระอภิธรรมแก่พระพุทธมารดาสิริมหายาเทวี ตรัสตลอด ๓ เดือน พระพุทธมารดาได้บรรลโสดาปัตติผล พระพุทธมารดาองค์นี้ปรารถนาเป็นมารดาของพระพุทธเจ้า ๒ พระองค์ จะไปอุบัติเป็นพระพุทธมารดาของพระสิริอริยเมตเตยยสัมมาสัมพุทธอีกพระองค์หนึ่ง พระนางจึงมีแต่สุขสำราญตลอดในกาลนั้น ปฐมสมโพธิกา ยังกล่าวว่า ทรงดำรงเพศเทพบุตร จึงไม่ทรงทราบทุกข์ลักษณะ เท่าที่ดูตามอภิธรรมปิฎก ทรงตั้งมาติกา แม่บทแล้ว กระจายพิสดารตรัสด้วยพระสุรเสียงไพเราะ พระพุทธมารดาทรงยินดีว่าลูกแล้ว ได้ฟังก็เพลินฟังตลอดกาล สังโยชน์ทั้ง ๓ ก็ระเหิดหายไป ทรงแสดงจบแล้ว ในวันออกพรรษา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เสด็จลง ณ ที่ใกล้ประตูเมืองสังกัสสนคร มหาสมาคมมี ๓ คือ คังโคโรหนสมาคม ยมกปาฏิหาริย์สมาคม และเทโวโรหนสมาคม

ในยมกปาฏิหาริย์นี้ ที่แปลคือ ธรรมปาฏิฐกกา เรื่องยมกปาฏิหาริย์ มีพุทธบริษัทเข้าทูลขออาษาแสดงแทนระบู้ชื่อสามเณรี ภิกษุณี ตามที่ปรากฏ ทรงอนุญาตอุปสมบทภิกษุณี สามเณรี พรรษาที่ ๑๕ แต่นี้ พรรษาที่ ๗ อาจเป็นอย่างนี้ คือ สตรีออกบวชในสมัยนั้นมีมาก เช่น ภรรยาเก่าของพระมหากัสสป และสาภิยานี ได้ปลงผมครองผ้ากาสายะ บิณฑบาต อยู่ภิกษุก็เหมือนภิกษุณีทุกอย่าง ครั้นทรงอนุญาตแล้วก็เป็นชื่อภิกษุณี สามเณรี ไม่ผิดไปจากเดิม เมื่อท่านเขียนเรื่องจึงเรียกชื่อในคราวหลังนั้น ก็อาจเป็นได้

พรรษาที่ ๘ ในพรรษา ทรงเข้าอาศัยภูเขว สุธสมารักริ ภักชนบท ประทับจำพรรษา ณ ป่าเกสกลาวัน ทรงผจญ ทูฏฐยักษ ทรงแสดงอนิสังสศีล ให้ดำรงในโสดาปัตติผล ให้ทั้ง ๑๐๐ คณะยักษสมาทานศีลเป็นผู้มีศีลธรรมแล้ว

พรรษาที่ ๙ ในพรรษา พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเข้าไปอาศัยกรุงโกสัมพี ประทับจำพรรษา ณ วิปการาม

หรือ ไฉลิดาราม กัทธมาณพ ถุณหบดีบุตร พร้อมกับมาณพ ๓๐๐ คนเข้าไปเฝ้า ทูลถาม พระองค์ตรัสว่า พุทฺโธ มาตา ปิตา ธมฺโม พระพุทธเป็นมารดาพระธรรมเป็นบิดา สงฺโฆ ภคตา ทนฺตา สขา พระสงฆ์เป็นพี่น้อง ครูอาจารย์ผู้ฝึกเป็นเพื่อน ฯลฯ ให้ทั้งหมดดำรงอยู่ในโศคาปัตติผลแล้ว

พรรษาที่ ๑๐ ประทับจำพรรษา ณ รักขิตวัน ปาเลยยก ไพรสมท พระภิกษุสงฆ์ โกสัมพวิวาทแตกกัน ทรงตักเตือน สั่งสอน ไม่เชื่อฟังทรงระอาแล้ว พระองค์เดี่ยว ทรงถือบาตรจีวรเอง เสด็จสู่พาลกโลณการาม เสด็จสู่ปาจิณวังสมิททาวัน ไปประทับอยู่วิเวก ณ รักขิตวัน ปาเลยยก ไพรสมท ประทับจำพรรษาพระองค์เดี่ยวตลอดไตรมาส มีช้างปาเลยยกและลิงอุปัฏฐาก

พรรษาที่ ๑๑ ประทับจำพรรษา ณ เจตียบรรพต สอนเวเนยชนให้ถึงสวรรค์ และนิพพานเป็นอันมาก ประทับจำพรรษา ณ ที่นั้น มโนรปฺรณิ* ภาค ๒ ว่า ประทับ ณ พรหมณคาม ชื่อ นาส

พรรษาที่ ๑๒ เสด็จเข้าอาศัยเวรัญชานทร เวรัญชพรหมณนิมิตต์แล้ว จึงประทับจำพรรษา ณ นครนั้น ตลอดพรรษา ทรงประสพทรมกขภัย เพราะเวรัญชพรหมณ นิมิตต์แล้วสิ้น ออกพรรษาแล้ว เสด็จหลีกไปสู่เวสาลี

พรรษาที่ ๑๓ เสด็จประทับ ณ กิงสกพาวน ทรงแสดงธรรมแก่เทวยักขคณะเป็นต้น ประทับอยู่จำพรรษา ณ ที่นั้น มโนรปฺรณิ ว่า ประทับ ณ จาลิยบรรพต

พรรษาที่ ๑๔ (๑) เสด็จเข้าอาศัยสาวัตถินทร ประทับอยู่ ณ เขตวันมหาวิหารทรงอนุเคราะห์เวเนยชน ประทับจำพรรษา ณ เขตวันของอนาถปิณฑิกเศรษฐีนั้น

พรรษาที่ ๑๕ กรุงกบิลพัสดุ์ นิโครธาราม ริมฝั่งแม่น้ำโรहिณี เสด็จรับสงคราม พระประยูรญาติ สากยวงศ์ และ โกถียวงศ์ เหตุด้วยน้ำ พระญาติทั้ง ๒ ฝ่ายถวายราชกุมาร ๕๐๐ ซึ่งมีชายาแล้วทั้งนั้น ให้อุปสมบทเป็นภิกษุแล้ว ทรงพาเที่ยวปามหวัน แนะนำให้บรรลุมรรคผลแล้ว มีเทพตามาประชุมกันมาก ได้ทรงแสดงมหาสมยสูตร เสด็จกลับมาประทับจำพรรษา ณ นิโครธารามนั้น พวกชายาได้ส่งคนมาถามว่าจะสึกเมื่อไร ครั้นออกพรรษาแล้ว ทรงพาจาริกไป พระภิกษุเหล่านั้นจึงแจ้งข่าวไปว่า ไม่ควรครองเรือนแล้ว ชายาหม้ายเหล่านั้นจึงไปบวชเป็นพระสาิกยานีกับพระนางมหาปชาบดีโคตมี ซึ่งได้ปลงผมครองกาสายเป็นพระสาิกยานีอยู่ก่อนแล้ว จึงรวมเป็นคณะพระสาิกยานี ๕๐๐ เดินทางจากกบิลพัสดุ์ เพื่อสละชีวิตบวชเป็นภิกษุณีในธรรมวินัย ซึ่งทราบว่า เสด็จไปประทับอยู่ ณ ภูฏการศาลามหวัน พระนครเวสาลี ทรงอนุญาต ทรงบัญญัติกรรม ๘ แล้ว (จึงมีพระภิกษุณีหรือพระภิกษุณีในพรรษานี้)

* มโนรปฺรณิ อัญญกถา แห่งอังคุตตรนิกาย ญานโทยปกรณ เป็นคัมภีร์ ซึ่งพระพุทธโฆสเถรี กระทำขึ้นเล่าประวัติพระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติ ครัสรู้ ประทับอยู่ ถึงปรินิพพาน และสังคายนาพระธรรมวินัย รัตนจักร์ ประมาณ พ.ศ. ๕๘๐-๕๘๕ ค่อนั้น คงได้ฟังพระอุปัชฌายาจารย์เล่า จึงเขียนไว้อย่างที่ลงมานั้น เมื่อ พระเวตเตรพระอุปัชฌายา ได้อ่านแล้วจึงสั่งให้ไปกลับสืบอัญญกถาที่พระมหินทเถร เป็นต้นได้นำไปกระทำไว้ในสัทธ อัญญกถา เดิมชื่อว่า มหาอัญญกถา เป็นคำอธิบาย พระไตรปิฎก พระสารีบุตรเถร เป็นต้น กระทำไว้ก่อน สังคายนาครั้งที่ ๑ พระเถราจารย์ได้นำขึ้นสู่สังคายนาครั้งนั้นแล้ว และนำสู่ครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ พระมหินทเถร เป็นต้นได้นำไปกระทำไว้ที่สัทธลังกา พ.ศ. ๒๔๐ เรียกว่า สัทธอัญญกถา อัญญกถาวินัย ทำชื่อว่า กุรุณี อัญญกถาสุดตันตปิฎก ยังใช้ชื่อเดิมว่า มหาอัญญกถา อัญญกถา อภิธัมมปิฎก ทำชื่อว่า มหาปัจจุรี พระพุทธโฆสเถรี รัตน ญานโทยปกรณจนแล้ว ได้รับคำสั่งจากพระอุปัชฌายา จึงไปสัทธลังกาทวีป รัตนวิสุทธิมัคคปกรณวิสสให้พระเถระทั้งหลายเชื่อถือแน่อนแล้ว จึงได้รับอนุญาต ได้ปริวรรต คือ กลับคำสัทธสู่คำมคธ หรือ มูลภาษา แต่เปลี่ยนชื่อ กุรุณี อัญญกถา วินัยปิฎก เป็นสมันตปาสาทิกา มหาอัญญกถา แห่ง สุดตันตปิฎก ใช้ชื่อตามนิกาย เช่น ที่มคธใช้ชื่อ ว่า สมังกลวิสสินี ฯลฯ อังคุตตรนิกายที่ ๔ ใช้ชื่อว่า มโนรปฺรณิ ที่พิมพ์แล้วเป็น ๓ ภาค เฉพาะภาคที่ ๒ นี้ พระพุทธโฆสเถรีเห็นพระเถราจารย์ได้เขียนไว้อย่างที่ใส่เข้ามานั้น จะเห็นว่าไม่ตรงกับที่มีอยู่ใน ญานโทยปกรณ ที่ใส่เข้ามานั้น เพื่อยืนยันว่า พระพุทธโฆสเถรีรักษาดั้งเดิมไว้ เพียงแต่กลับเป็นคำมคธเท่านั้น จึงไม่ตรงกัน ชัดเจนว่า ไม่ได้เปลี่ยนแก้ไขให้ตรงกับที่ได้ฟังมาก่อน

ญานโทยปกรณ ได้คงอยู่ต่อมา เมื่อมีเรื่องสำคัญ พระเถราจารย์ได้เดิมต่อ ต่อมา เช่นคัมภีร์ ปกรณ ทางมหายานได้ลงไปถึงลังกา ได้สลับส่นกันมา ถึง พ.ศ. ๑๕๘๗ พระเจ้าปรักกมพาทุนหาราช ทรงเห็นปาปภิกษุเป็นอันมาก จึงทรงอาราธนาพระมหากัสสปเถรผู้มีปกติอยู่ในเมืองอุทุมพรคีรี ให้รับธุระจะจัดบาปภิกษุ ให้เจ้าชาวจัดให้สึกเป็นอันมากแล้วจึงประชุมสงฆ์กระทำคืออธิบายความยืนยันพระ

พรรษาที่ ๑๖ ณ อาฬวีนคร พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จในกาลวาระพระเจ้าอาฬวกราชถึงวาระ สั่งพระราชบุตรเป็นอาหารแก่อาฬวกยักษ์ คินนิน ทรงประจัญและทรมานตลอดคืน กระทั่งอาฬวกยักษ์ยอมเข้าไปทูลถามปัญหา ตรัสตอบจบแล้ว อาฬวกยักษ์บรรลुโสดาปัตติผล พอขบวนนำอาฬวกราชกุมารมาถึง ตรัสให้-ให้แก่อาฬวกยักษ์ซึ่งรับแล้ว ได้นำเข้าถวายพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงรับตรัสสรรเสริญพระราชกุมาร ประทานแก่ราชบุรุษ ในพรรษาประทับจำพรรษา ณ ที่นั้น

พรรษาที่ ๑๗ ที่ ๑๘ ที่ ๑๙ พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับจำพรรษา ณ เวฬุวัน กรุงราชคฤห์ พรรษาที่ ๑๗ พระนางขมาอัคคมเหสีพระเจ้าพิมพิสาร ไปเฝ้าฟังพระธรรมเทศนาบรรลुอรหัตตผล บวชในสำนักภิกษุณี เป็นอัครสาวิกที่ ๑ เสด็จทัศนะทางปัญญามาก ต่อมา อุบลวรรณา เข้าอุปสมบทเป็นภิกษุณีบรรลุอรหัตตผลแล้ว เป็นอัครสาวิกที่ ๒ เสด็จทัศนะทางมฤตยิ

พรรษาที่ ๑๘ ประทับ ณ เวฬุวัน ชีวกโกมารภัจจ์กลับมา อภัยราชกุมารนำเข้า ถวายตัวเป็นแพทย์หลวง ได้ถวายเภสัชแด่พระเจ้าพิมพิสารบำบัดพระโรคริดสีดวง แล้วได้รับพระราชทานที่สวนมะม่วงใหญ่ให้ปลูกกฤหาสน์ ต่อมาชีวกโกมารภัจจ์ได้สร้างเป็นพระอารามชื่อชีวกัมพวันาราม มโนรธปุรณิ ว่า ประทับ ณ จาลิยบรรพต

พรรษาที่ ๑๙ ประทับจำพรรษา ณ เวฬุวัน ออกพรรษาที่ ๑๘ แล้ว เสด็จไปสวาศดี ได้ไปพบพ่อค้าปูนณที่นั้น ทรงรับและให้อุปสมบท จวนเข้าพรรษา ทอดพระญาณเห็นปุกกุสเสตติกุลบุตร หรือพระเจ้าปุกกุสเสตติแห่งกัณธารัฐ สละราชสมบัติออกเฉพาพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งพระเจ้าพิมพิสารส่งพระสุวรรณบัณเฑาะฐไปให้ทราบ จึงเสด็จด้วยพระฤทธิเข้าประทับ ณ โรงหม้อของนายช่างหม้อ ได้ตรัสราดูวิภังคสูตรให้บรรลุนาคามิผล ตรัสให้แสวงหาไตรจีวร ไปถุกนางโคยวณิพพาน (สันชีวิต ผู้บรรลุนาคามิผล ใช้นิพพาน ถือดับไม่กลับ มาเกิดในโลกนี้อีก) ไปอุบัติ ณ สุททवास บรรลุอรหัตตผล และนิพพาน ณ กพนัน

พรรษาที่ ๒๐ พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจำพรรษา ณ มกุลลบรรพต มโนรธปุรณิ ว่า ในพรรษา ทรงอาศัยกรุงราชคฤห์ ประทับจำพรรษาแล้ว สมันตปาสาทิกาว่า พรรษาที่ ๒๐ นี้ ทรงบัญญัติปฐมปาราชิก ไม่ได้กล่าวว่ก่อน หรือเข้า หรือออกแล้ว มหาวิภังค วินัยปิฎกเล่าต้นบัญญัติคิดต่อจากเวรัญชกัณฐเสด็จสู่เวสาลีตลอดถึงทรงบัญญัติมีเพียงว่า อถ โข ครั้งนั้นแล และ เตน โข ปน สมเยน ก็โดยสมัยนั้นแล เป็นเครื่องรู้ว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จสู่เมืองเวสาลี ประทับ ณ กุฎาคารศาลา ปามหาวันเสมอ จึงห่างกัน ๘ ปี สังเกตตามต้นบัญญัติ ซึ่งพระสุทิน กลั่นบทุตรชาวกลั่นทคาม อุปสมบทเป็นภิกษุแล้ว วัชชีรัฐ เกิดข้าวยากทุรภิกขภัย จึงกลับไปสู่เรือนเศรษฐีบิดาของตน เศรษฐีบิดามารดาขอให้สึกออกครองสมบัติ ท่านไม่ยอม จึงขอให้ไว้พืช ตอนนั้นยังไม่มีบัญญัติ ท่านจึงเห็นว่าไม่ผิด จึงยอม อุณจนภรรยาเข้าไปเสพเมถุนธรรมในปามหาวัน ๓ ครั้ง นางมีครรภ์ ทรงทราบ ตรัสได้สวนแล้ว จึงทรงบัญญัติปฐมปาราชิก แล้วเสด็จไปทรงจำพรรษา ณ มกุลลบรรพต (จึงเป็นหลักฐานว่าทรงบัญญัติพระวินัยสิกขาบทในพรรษานี้)

พรรษาที่ ๒๑ พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจำพรรษา ณ ปาลิเลยยกบรรพต เป็นวาระที่ ๒ ไม่ได้กล่าวอะไร หรืออาจยังไม่พบ

พรรษาที่ ๒๒ เสด็จจำพรรษา ณ เกสกลาวัน และไม่ได้กล่าวอะไร หรือ (ผู้เขียนยังไม่พบเรื่อง)

ใครปิฎก และอัฐฐกถา เรียกว่า ฎีกา ได้เขียนต่อความไว้ เรื่องจึงปรากฏอยู่ ต่อมาได้มีอนุฎีกาอีกหลายคัมภีร์ กระทั่งถึง พ.ศ. ๒๐๒๖ ได้ชำระกันอีก ที่กรุงนพสี ธียงใหม่ ซึ่ง พระธัมมทินน ได้ทูลให้ พระเจ้าพิลกมหาราช อุปถัมภ์ชำระใหม่ ในพุทธศตวรรษที่ ๒๑ นี้ ได้มีการเขียนอรรถกถา คือ คำอธิบายความยืนยันพระใครปิฎก อัฐฐกถา ฎีกา อนุฎีกา และให้ชื่อว่า โยชนา ครั้นถึงสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ ทรงอาราธนาพระเถรจรรยให้จารึกพระใครปิฎก อัฐฐกถา ฎีกา ตลอดกระทั่งคัมภีร์ ปกรณ เช่น โยชนา มังคลดทีปนี ในกาลนี้ สมเด็จพระวันรัตน์ (จิม) แต่ครั้งเป็น พระพิมลธรรม ได้รจนาสังคดียวงศ์ พ.ศ. ๒๓๓๒ เล่าเรื่องไว้ ทั้งนี้เมื่อท่านเขียนขึ้น ท่านก็บอกและตั้งชื่อไว้ ไม่ใช่แก้ไขของเดิม หรือ เขียนใส่เข้าไป พระเถรชาวยกทั้งหลายได้กระทำสืบ ๆ กันมา ซึ่งเป็นหลักฐานอยู่แล้ว และคงอยู่มาถึงปัจจุบันนี้

พรรษาที่ ๒๓ (๒) ที่ ๒๔ (๓) ที่ ๒๕ (๔) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร อารามของท่อนอนาถปิณฑิก เศรษฐี กรุงสาวัตถี และพรรษาที่ ๒๓ พระอุบลวัณณาเถรี กลับจากจาริกแล้ว ตอนนั้น ยังไม่ทรงห้ามพระภิกษุได้อยู่ป่า จึงเข้าไปอยู่ป่าอันธวัน ชายเมืองสาวัตถี นันทมาณพเข้าไปข่มจีนเสพเมตุนธรรมแล้ว จึงตรัสห้ามภิกษุได้อยู่ป่า ตรัสให้พระเจ้าปเสนทิโกศลสร้างสำนักพระภิกษุนี้ สำนักนี้ชื่อ ปรีพาชการาม ณ บริเวณเขตวัน เป็นต้น ยังมีอื่น ๆ อีก

พรรษาที่ ๒๔ ก่อนเข้าพรรษา วิสาขามหาอุบาสิกา แดงมหาสดาประสาธน์ชุตใหญ่ เข้าไปก่อนจะเข้า ได้ถอดเครื่องแต่งตัวชุดนั้นวางไว้ ฟังธรรมแล้วก็ลืม พระอนนทเถระเก็บไว้ มหาอุบาสิกาจึงให้นางทาสีไปนำกลับ รู้ว่าพระอนนทเถระจับต้องเก็บไว้ จึงสละตัวราคาประมาณ ๕ โกฏิ ซื้อไว้เองนำทุนนั้น สร้างปูพพาราม ณ ทางทิศตะวันตกนอก ประตูพระนครสาวัตถีนั้น

° พรรษาที่ ๒๕ ญาโณทยกพรณว่า ประทับ ณ เขตวัน จากกาลออกพรรษาก่อนเข้าพรรษานี้ นางวิสาขาสถาสร้างปูพพาราม ๕ เดือน พระองค์เสด็จไปโปรดสุภทัตตามาณพ ๕ เดือน เสด็จกลับไปประทับ ณ เขตวัน นางวิสาขาสถาเข้าเฝ้าทูลเชิญประทับ ณ ปูพพาราม วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ อาสาฬหปุณณมี ประชุมสงฆ์สาวกพระโอวาทปาติโมกขกาลาแต่ทรงนั่งถึงสิ้นยาม ๒ เข้ายาม ๓ พระอนนทเข้าไปทูล ตรัสว่า บริษัทไม่บริสุทธิ์ พระมหาโคกัลลสวนเถระตรวจทราบแล้ว ใช้พลฤทธิ์ผลักไล่ออก จึงตรัส และตรัสพระธรรมแล้ว ได้ทรงอนุญาตให้พระสงฆ์สาวกพระพุทธานุญญัติต่าง ๆ ที่ทรงบัญญัติแล้วมาก เป็นพระอาณาปาติโมกข หรือพระภิกษุปาติโมกข ฉะนั้น เป็นได้ ในกาลนั้น ยังไม่ทรงบัญญัติเขตสีมา และถือว่าสีมาใหญ่ได้ ๓ โยชน์ พระองค์จึงอาจประทับได้ทั้ง ๒ แห่ง จึงกล่าวพระเขตวันก็ได้ ปูพพารามก็ได้

พรรษาที่ ๒๖ ประทับจำพรรษา ณ เจริญบรรพต ญาโณทยกพรณ กล่าวว่าพรรษาที่ ๒๗ ที่ ๒๘ ทรงจำ ณ นิโครธาราม ที่ ๒๘ ณ เวฬุคามก เมืองเวสาลี ฉะนั้น จึงยึดออกให้เป็น ๔๕ พรรษา ตามที่กล่าวว่า อนิวัทธวาส ๒๐ ธูนิवास ๒๕ ประทับ ณ เขตวัน ๑๕ พรรษา ปูพพาราม ๖ พรรษา และอ่านในพระไตรปิฎกแล้ว ไม่ทราบว่าจะตรัสสูตรอะไรบ้าง จึงขอกล่าวเพียงเท่า ๆ เท่านั้น เมื่อเจอหลักฐานใหม่จะได้แก้กันต่อไป

พรรษาที่ ๒๗ (๕) ที่ ๒๘ (๖) ที่ ๒๙ (๗) ที่ ๓๐ (๘) ที่ ๓๑ (๙) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร ปูพพาราม ยังไม่เรียบร้อย ตรัสพระสูตรมาก และทรงบัญญัติพระวินัยอุปสมบท ญัตติจตุตถกัมมวาจา ซึ่งทรงอนุญาตให้พระสารีบุตรเถระกระทำอุปสมบทแก่พระราธเถระก็ทรงอนุญาตในกาลนี้ และทรงวางวิธีสังฆกรรมไว้ตลอด

พรรษาที่ ๓๒ (๑) ที่ ๓๓ (๒) ที่ ๓๔ (๓) ที่ ๓๕ (๔) ที่ ๓๖ (๕) นับรวมกับที่เสด็จประทับ ณ ฉลองจะเข้าพรรษาด้วยจึงเป็น ๖ เฉพาะพรรษาที่ ๓๒ ปูพพารามสำเร็จเรียบร้อยแล้ว จึงเสด็จเข้าประทับจำพรรษา และประทับตลอดไปเพื่อฉลองสัทธิปาสาทะ

พรรษาที่ ๓๕ ๓๖ ปูพพาราม รัชมปัทมฐกตา วิสาขาวตดูเลว่า สร้างโลหะปราสาท ไข่มุกและแผ่นหินทำสองชั้นมีพื้นห้อง ชั้นล่าง ๕๐๐ ห้อง ชั้นบน ๕๐๐ ห้อง ให้สร้างยอดปราสาทด้วยทองคำสีแดงสุกปลั่งเปล่งแสงอรุณรอบเป็นถึงบรรจุน้ำ ๖๐ หม้อ มโนรตปุณณิและสาวกสันนิปาตสูตรที่ ๕ นี้ มีเล่าถึงรตนปราสาท คือปราสาทแก้ว เป็นอีกหนึ่งแห่งจากโลหะปราสาท ซึ่งอยู่ในปูพพารามนั้น มโนรตปุณณิเล่าว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทอดพระญาณเห็นว่า พระพุทธเจ้าทั้งหลายมีสาวกสันนิบาต ๓ ครั้ง อัครสาวกมีครั้งเดียว ได้ทรงเห็นในวันนี้ จักเป็นสาวกสันนิบาตของธรรมเสนาบดีสารีบุตรเถระ จึงเสด็จมีนิมิตหมายพร้อมกับภิกษุสงฆ์แวดล้อมแล้ว เสด็จออกประตูทางใต้ ประทับยืนนอกประตูบริษัททั้ง ๔ แวดล้อมแล้ว ตรัสเรียกพระสารีบุตรเถระสั่งว่า เธอควรไปปูพพาราม จงพบบริษัทไป แล้วเสด็จไปประทับ ณ พระเขตวัน พระเถระไปแล้ว เมื่อกระทำกิจเสร็จแล้วจึงเข้ารตนปราสาท ซึ่งบริษัท ๔ ประชุมกันเป็นสันนิบาตแล้ว ท่านขึ้นนั่งรัตนบัลลังก์ได้แสดงธรรม ในสูตรนี้พระเถระกล่าวเรียกพระภิกษุทั้งหลายว่า อาวุโส ภิกษุโว (พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสอาลปนะนามในทุกพระสูตรว่า ภิกขุ ขเว แต่ก็มีพระสูตรจำนวนมากที่ตรัสเริ่มเรียกพระภิกษุทั้งหลายว่า-ภิกษุโว

° ได้พบในอรรถกถาแห่งอัครกัณฐสูตรว่า พระพุทธเจ้าประทับจำพรรษาในเขตวัน ๑ ในปูพพาราม ๑ สลับเป็น ๑๒ พรรษา แต่พรรษาที่ ๒๕ ถึงพรรษา ๓๖

เฉพาะตรัสเป็นคำเริ่มเท่านั้น ที่ตรัสเป็นธรรมกถาทั้งหมด-ตรัสว่า-ภิกขเว ตลอด) ในที่นี้ จะเห็นว่า พระเถระกล่าววาทะ อาวุโส ภิกขโว เฉพาะในพระสูตรนี้ จึงเห็นว่า-พระสารีบุตรเถระซึ่งได้รับพระพุทธานุญาตให้กระทำสาวกสันนิบาตพระอัครสาวกแล้ว จึงกล่าวอย่างพระพุทธานุญาตตรัสเรียกนั้นเป็นครั้งแรก และเป็นครั้งแรกนี้ ที่อื่น ๆ มีเพียงว่า อาวุโส เมื่อจบแล้ว พระบรมศาสดาเสด็จมาจับพลัน ได้ตรัสพระธรรมเทศนาต่ออีก เป็นการคุยกับพระเถระทั้งหมด-นี่เป็นสาวกสันนิบาต และมี ณ รตนปราสาทในบุพพารามนั้น กับกาลเวลาจากจาตุรงคสันนิบาตก็นานขนาดนี้ พระสารีบุตรเถระได้รับฐานะแทนพระองค์ประชุมสาวกสันนิบาต และ เสด็จไปแสดงธรรมร่วมด้วย

พรรษาที่ ๓๗ (๑๐) ประทับ ณ เขตวัน (ดูตามเหตุการณ์น่าจะประทับอยู่เวฬุวัน) ก่อนกาลพรรษา ทรงทราบข่าวแล้ว ออกพรรษา ๓๖ จึงเสด็จสู่กรุงราชคฤห์ ประทับ ณ เวฬุวัน พระเทวทัตต แสดงฤทธิ์ให้อชาตศัตรูกุมารเลื่อมใสแล้ว จึงยุให้ครองราชสมบัติ ให้จับพระเจ้าพิมพิสารพระบิดาขังเรือนกวัน ทรมานให้อดอาหาร เชือดพระบาท ล้างพระชนม์ พระนางเวเทหิโกศลเทวี ทรงเศร้าโศกล้นพระชนม์ตามด้วย พระเทวทัตต ขอบริหารสงฆ์ไม่ทรงอนุญาตจึงคิดประหาร จัดขมังธนูไปประหาร กำลังศิลากระทบพระบาทห่อพระโลหิต และปล่อยช้างนาฬาคีรี ก็ไม่สำเร็จ เข้าพรรษาจึงแยกสงฆ์ไปทำสังฆกรรม ณ กยาสะประเทศ ซึ่งเป็นเหตุเกิดสงครามระหว่างมคธและโกศล

ก่อนเข้าพรรษานั้น พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงทราบข่าวพระเจ้าพิมพิสารและพระนางเวเทหิโกศลเทวีสิ้นพระชนม์ ทรงพิโรธ จึงทรงยกกองทัพยึดกาสิกคามคืน พระเจ้าอชาตศัตรูทรงยกกองทัพเข้าจับไล่ ทรงม้ารบ พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงชราสู้ไม่ไหว จึงเสด็จหนีกลับสาวัดดี พระเจ้าอชาตศัตรูทรงมีชัยชนะแล้ว ยกธงมนตรเสด็จกลับ พระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จกลับแล้ว กลับได้พระสติจัดกองทัพพลเสนา ยกกลับมายึดกาสิกคามคืน ชุมกองทัพดักไว้ พระเจ้าอชาตศัตรู ทรงเหลิงในชัยชนะครั้งแรก ยกกองทัพออกไม่คอยระวัง เมื่อถูกกองทัพออกมาโจมตีก็แตกกลับไม่ยกธง ไม่ตรัสกะใคร ๆ มีข่าวลือถึง พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสหริตมาตชาดก มีคำว่า ผู้ถูกรุก บ่มรุกตอบ จึงกลับได้พระสติ ทรงเลือกพุทธโฆธาหาญที่มีกำลังใหม่ยกออกไปเป็นวาระที่ ๓ ในกาลพรรษาที่ ๓๗ นั้น (ไม่แน่ว่าสงครามนี้ ก่อน หรือ หลังเข้าพรรษา เข้าใจว่าในระหว่างพรรษา)

พรรษาที่ ๓๘ (๑๑) ประทับอยู่ ณ เขตวันมหาวิหาร ก่อนพรรษา เสด็จสู่กรุงสาวัดดี วันนั้น เสด็จนิพนธ์บาตกับพระอานนทเถร มัลลิกา กุมาริอุดมรูปทรง ชันษา ๑๖ ธิดาของเชฏฐมาลาการร่วมกับเพื่อนกุมารี หยิบขนมกุมมาส ๓ อัน เดินไปสวนดอกไม้พบพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปล่งพระฉัพพณรังสีเสด็จมา ได้น้อมขนมถวาย ทรงรับเสวยแล้วตรัสพยากรณ์ว่า กุมาริกานี้จะได้เป็นอัครมเหสีของพระเจ้าโกศลในวันนี้ นางได้ยินดีใจ เดินร้องเพลงเก็บดอกไม้ พร้อมกันนั้น พระเจ้าอชาตศัตรูได้ทรงรบจับไล่ให้พระเจ้าปเสนทิโกศลปราชัย ทรงม้าเสด็จหนีมาทางสวนนั้น สดับเสียงแล้วเสด็จเข้าไป นางต้อนรับให้ทรงพักผ่อนเสด็จเข้ากรุง ทรงส่งวอมารับนำเข้าไปให้นั่งบนกองรัตนะอภิเสกเป็นอัครมเหสี แต่พระองค์ปราชัยมเหสีเศร้าโศกพระทัย คัดพระกระยาหาร บรรทมพระองค์เดียว กระทั่งข่าวไปถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสพระคาถาว่า ชนะประสาฬเวร แพ้นอนเป็นทุกข์ ผู้เข้าสงบเป็นสุข เพราะละชนะแพ้ได้ ได้สดับกลับได้พระสติ ส่งจรรบุรุษไปฟังพระเถร ๒ องค์อุยฺยอุทธี อุททพฺพุทะกันแล้ว ทรงจัดทหารชำนาญรบ จัดกองชุมกองล้อม ส่งไปรบเกลี้ยแพ้ว ล่อพระเจ้าอชาตศัตรูเข้าไปในกองชุม จับเป็นได้แล้ว มัดมาจองจำไว้ เมื่อพระเจ้าอชาตศัตรูตรัส ปรามาส เสด็จเข้าไปหา ประทานโอวาทแล้วปล่อย พระราชทานพระราชธิดาวชิรกุมารีให้ และทรงมอบกาสิกคามเป็นค่าจุนสถานตามเดิม พระเจ้าอชาตศัตรูทรงรับสัมพันธไมตรีนั้น จลองแล้วส่งกลับไปสู่มคธรัฐ เมื่อสงบเรียบร้อยแล้ว พระนางมัลลิกาเทวีได้เข้าไปเฝ้าทูลถาม ตรัสมัลลิกาสูตร พระนางตรัสถึง พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะตลอดชีวิต และในกาลนี้พระเทวทัตตจากกาลพรรษาที่ ๓๗ นั้นว่า อาพาธอยู่ ๘ เดือน ถีราวเดือน ๔ เดือน ๕ ไทยได้ให้พระหามขึ้นจะไปจะเฝ้า ได้ไปถูกมหาปฐวีให้ช่องคูดเข้าไป ณ เขตวันมหาวิหารนั้น

พรรษาที่ ๓๙ (๑๒) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร ก่อนเข้าพรรษา พระนางมัลลิกาได้จัดอสนีเสนา และพระเจ้าปเสนทิโกศลทูลขอภิกขุสอนฝ่ายใน พระอานนทเถรได้รับพุทธานุญาตเข้าไปในสำนัก พระเจ้าปเสนทิโกศล

กับพระนางมัลลิกา กำลังประทับอยู่ ณ พระแท่น พระนางทรงผ้าแพรเหลืองเนื้อเกลี้ยง เมื่อเหลือบเห็นจึงลุกขึ้น ผ้าเนื้อเกลี้ยงหลุดไป พระอนนทเถรกลับแค่นั้น ทรงทราบจึงทรงบัญญัติพระวินัยเป็นสิกขาบท และเพราะพระนางถวายพระอุคมรูปทรงเป็นปติบริจเรียวขา จึงมีพระธิดาพระองค์หนึ่ง ต่อมาไม่มีกล่าวเลย จึงอาจสิ้นพระชนม์ก็ได้

พรรษาที่ ๔๐ (๑๓) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร อาเจในพรรษา พระนางมัลลิกาทรงลุยโคลน คู่ชงก์เมื่อนั้น จึงเสด็จเข้าขุมน้ำยักกุษาขึ้นชำระล้าง บังเอิญสุนัขตัวโปรดเข้าไปกอดกระทำ ณ น่อง ซึ่งพระนางยืนยืนดีผัสสะ พระราชสวามีทรงเห็นพิโรธवाद พระนางกลับเถียง และกล่าวคู่พระราชสวามีกับนางแพะ ด้วยความสุ่มกลุ่มนั้น จึงประชวรสิ้นพระชนม์ ปัจจุบัน ไปเกิดในอเวจีรณ ๗ วัน เพราะบาปกรรมน้อยในวันที่ ๘ จึงเคลื่อนไปอุบัติ ณ ดุสิตสวรรค์ พระเจ้าปเสนทิโกศลกำลังทรงฟังพระธรรมอยู่ ณ เขตวัน เมื่อทรงสดับคำพูด ทรงเศร้าโศก พระศอกคก ชมพระทัย พระองค์ตรัสอรรถพิชิตฐานะสูตร จบพระสูตรแล้ว พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงบรรเทาพระโศกาครุได้ รับสั่งให้กระทำสรีรกิจ พระนางมัลลิกาเทวีแล้ว

พรรษาที่ ๔๑ (๑๔) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร ก่อนเข้าพรรษา พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงตั้งพันธุมัลลราชกุมารสหายของพระองค์เป็นเสนาบดี กับพระนางมัลลิกาเทวี (พระนางนี้เป็นมัลลเทวี) มีโอรส ๓๒ คน เมื่อสงคราม พวกวินิจฉัยอำมาตย์รับสินบนคัดค้านคดีไม่ยุติธรรม พันธุมเสนาบดี เข้าคัดค้านความยุติธรรม พระราชาทรงทราบจึงถอดวินิจฉัยอำมาตย์ทั้งหมด ทรงตั้งพันธุมเสนาบดีแทน พวกวินิจฉัยอำมาตย์เหล่านั้นหาช่องทาง กระทั่งมีโอกาสเข้าเฝ้าทูลยุว่า พันธุมเสนาบดีคิดขบถ ทรงเชื่อจึงทรงวางอุบายให้ปัจฉินตชนบทก่อการร้าย ทรงส่งพันธุมเสนาบดีไปปราบ พร้อมกับทรงให้ทหารเอกกำกับไปด้วย เมื่อกลับครัสสั่งให้ประหารทั้งหมด ในวันถูกประหารนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้ากับพระสารีบุตรและสาวกอื่น กำลังประทับเสวย ณ เภทาสน์ เมื่อข่าวถึง อัญญกดาปปัญจสุตฺตนิแห่งธัมมเจติยสูตร กล่าวว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสอนิจจตาที่ปฏิสังขตธัมมกดา ธัมมปทัฏฐกดา กล่าวว่า พระธรรมเสนาบดีสารีบุตรเกรงแสดงกัณทนธรรม และคาถาอนิมิตตธรรมปลอมมัลลิกาแล้ว ต่อมา พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงทราบว่า พันธุมเสนาบดีไม่มีความผิดอะไรเลย จึงทรงตั้งทิมการายนผู้เป็นหลานของพันธุมเสนาบดี เป็นเสนาบดีแทนลง ทิมการายนเสนาบดี ผูกความคิดไว้ในใจ แสวงหาทางที่จะขจัดพระเจ้าปเสนทิโกศลตลอดปี ได้คบกับกับวิฆาฏราชกุมาร ผู้เป็นเสนาบดีแล้วด้วยดี

พรรษาที่ ๔๒ (๑๕) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร ก่อนนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงไม่สบายพระราชหทัยเมื่อพระนางมัลลิกาเทวีสิ้นพระชนม์ครั้งหนึ่งแล้ว ก็มากระทบซ้ำเข้าอีก เมื่อครัสสั่งให้ประหารพันธุมเสนาบดี พระสหายผู้ไม่มีความผิด จึงเข้าเฝ้าสนทนาและฟังธรรมเสมอ แม้พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจาริกไปในที่ต่างๆ ก็เสด็จไปเฝ้า ครั้นนี้ประทับอยู่ ณ เมทพูนิกมของสาภิย ประมาณ ๓ โยชน์ พอเสด็จถึงและกลับได้ใน ๑ วัน เมื่อเข้าเฝ้า ทรงมอบเบญจราชกกุธภัณฑ์ พระขรรค์ และพระอุณหิสแก่ทิมการายนเสนาบดี ซึ่งรับแล้วนำมามอบถวาย และยกเศวตฉัตรแด่วิฆาฏเสนาบดีนำส่งพระนครสาวัตถี อภิเศกเป็นพระเจ้าโกศล พระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จมาไม่พบกองทัพอหิหารแล้วจึงเสด็จกรุงราชคฤห์เพื่อชวนพระเจ้าอชาตศัตรู และไปสิ้นพระชนม์ ณ กรุงราชคฤห์นั้น ครั้นนี้ พระเจ้าปเสนทิโกศลทูลธัมมเจติย เป็นธัมมเจติยสูตร ในพระสูตรนี้ แทนที่พระผู้มีพระภาคจะทรงแสดงธรรม พระเจ้าปเสนทิโกศลได้ภาษิตธรรมเจติย คือ รอยธรรม ๗ อย่าง ๘ ทั้งที่ฐานะและพระชนม์ แก่พระผู้มีพระภาคตลอด ตอนท้าย พระองค์ยังตรัสแก่พระภิกษุทั้งหลายว่า ธมฺมเจติยานิ ภาสิตวา ได้ตรัส ธรรมเจติยทั้งหลายแล้วไป จึงเป็นพระสูตรเดียวที่พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงแสดงแก่พระองค์ และในอย่างนี้ ๘ พระเจ้าปเสนทิโกศลทูลว่า พระผู้มีพระภาคเจ้ามีพระชนมายุ पुณ ๘๐ ข้วพระองค์มีอายุ ๘๐ และสิ้นพระชนม์ พระผู้มีพระภาคยังทรงมาอีก ๓ ปี จึงมีพระชนมายุ ๗๗ ใช้ศัพท์ว่า อาสิติโกมีอายุ ๘๐ เหมือนกัน (อาสิติโก ของพระผู้มีพระภาคต้องแปลว่า पुณ ๘๐)

พรรษาที่ ๔๓ (๑๖) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร ฉวโณทยปกรณ ว่าประทับ ณ นิโครธาราม ลงว่า พรรษาที่ ๒๗ (สคตวิสติเม วสุเส) เป็นได้ว่าพระเจ้าวิฆาฏ ซึ่งทิมการายนเสนาบดี ถวายราชกกุธภัณฑ์ขกฉัตรถวาย

ราชาภิเศกแล้ว เพราะพระมารดาवासกษัตติยา ซึ่งเป็นลูกของนางทาสี ชื่อ นาคมันทา เมื่อวิฑูททกราชกุมารไปเยี่ยมพระ
ญาคิสาภยราช จึงถูกหมิ่นประมาท ได้ผูกอาฆาตว่า จะต้องประหารให้หมด จึงเตรียมกองทัพยกไปกบิลพัสดุ์ วาระที่ ๑
ที่ ๒ ที่ ๓ พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จพระองค์เดียว ไปประทับอยู่ ณ ร่มไม้โปร่ง เขตกบิลพัสดุ์ พระเจ้าวิฑูททเสด็จกลับ
ครั้งที่ ๔ ทรงพิจารณาเห็นกรรมเก่าจึงไม่เสด็จ พระเจ้าวิฑูททเสด็จไปประหารตลอด เว้นพระเจ้ามหายานเมราช และผู้อยู่
ในสำนัก ที่คาบหญ้าและอ้อ เมื่อเรียบร้อยแล้วเสด็จพัก ณ หาดทรายในแม่น้ำอจิรวดี ฝนตกหนัก น้ำท่วมสิ้นพระชนม์
และตายหมด จึงเข้าใจว่าในพรรษา พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจำพรรษา ณ เขตวัน ได้ตรัสบุรพกรรมของพวกศากยราชว่า
เคยร่วมกันไปรยาพิฆลงแม่น้ำ จึงรับผลกรรมนั้น และตรัสธรรมบทกาลา เมื่อสงครามสงบแล้ว เสด็จไปโปรดพระญาติ
ที่ยังเหลือ จึงเสด็จไปประทับ ณ นิโครธาราม ก็ได้ความไม่ขัดกัน

พรรษาที่ ๔๔ (๑๗) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร ญาโณทยกพรณว่า ประทับ ณ นิโครธาราม กบิลพัสดุ์
ลงว่า พรรษาที่ ๒๘ (อญฺฐวิสตติเม วสุเส) ธรรมปทัฏฐกถาภาค ๑ ว่า ประทับ ณ นิโครธารามพรรษาเดียว ตามเรื่องว่า
พระเจ้าวิฑูททกะยกกองทัพไปทำลายล้างศากยวงศ์และกลับมาถูกน้ำท่วมตายแล้วนั้น พระองค์เสด็จด่วนขึ้นไปประทับ ณ
นิโครธารามได้เห็นว่า ที่มการะเสนาบดี ทรงต่อมา ที่มการะนะนี้ ไม่เลื่อมใส เข้าใจว่า เมื่อพระเจ้าปเสนทิโกศล ตั้ง
ประหารพันธฺูเสนาบดีกับลูก ๆ เสด็จเข้าฟังธรรม แต่ที่มการะนะเข้าใจว่าเข้าไปปรึกษาความลับ แม้ครั้งที่เสด็จไป ณ
เมทพุนนิคม ก็เข้าใจว่าเข้าไปปรึกษาความลับแล้ว จับตัวอีกจึงยึดราชสมบัติไปถวายพระเจ้าวิฑูทท แต่พระพุทธเจ้า
พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่เคารพนับถือของพันธฺูเสนาบดี พระนางมัลลิกาเทวี ทั้งมัลลราช และเป็นพระญาติของพระ
นางवासกษัตติยาพระราชมารดาของพระเจ้าวิฑูทท เมื่อที่มการะระครองกรุงสาวัตถีแล้ว แรก ๆ คงจะเรียบร้อย พอ
เข้าพรรษา คงจะมีข่าวขึ้น พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงเสด็จมาประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร เพื่อทรงรับเหตุการณ์ ก็สงบ
เรียบร้อย ยังไม่พบเรื่องและพระธรรมวินัยที่ตรัส และแนใจ จึงไม่ได้นำมาเป็นหลักฐาน

นับอย่างนี้ ได้กระทำเลขหมายไว้ในวงเล็บได้เพียง ๑๘ พรรษา และพรรษาที่ ๒๖ ญาโณทยกพรณว่า
ประทับที่เจดียบรรพตคงไม่ไกลมากนัก คงเสด็จไปมาเสมอ อีก ๑ จึงได้ ๑๘ พรรษา

พรรษาที่ ๔๕ ประทับจำพรรษา ณ เวฬุคามก ญาโณทยกพรณว่า ในพรรษาที่ ๒๘ ประทับจำพรรษา
สุดท้ายที่เวฬุคามก (เอญฺฐวิสตติเม วสุเส เวฬุคามก ปจฺจุฉิมวสุสํ วลี) ทรงเห็นอุปนิสัยของพระเจ้าอชาตศัตรู และ
ทรงตระเตรียมกองทัพใหญ่จะเข้าวชิช และโกศลรัฐออกพรรษาที่ ๔๔ แล้ว ได้เสด็จสู่กรุงราชคฤห์ ประทับ ณ ชีวกัมพวนา-
ราม ณ วันเพ็ญเดือน ๑๒ กัตติมาสปุณณมี พระเจ้าอชาตศัตรู ทรงเสรำโศกเสียพระทัยตั้งแต่ปลงพระชนม์ชีพพระบิดา
และได้ฟังข่าวพระเทวทัตถูกแผ่นดินให้ช่องคุกลงไป จึงให้สร้างประสาท ๗ ชั้น วันเพ็ญนั้นเสด็จประทับ ณ ประสาท
ชั้นที่ ๗ สะดุ้งหวาดเสียวว่าแผ่นดินจะแยกออกรับ จึงคร่ำครวญชิวโกมารกัจ ได้พาเสด็จเข้าเฝ้า ณ ชีวกัมพวนาราม
พระองค์ตรัสถามัญญผลสูตร ค่อมมา ตอนต้น มหาปริณิพพานสูตร เล่าว่า ประทับอยู่ ณ ภูเขากิษฌณภูฏ กรุงราชคฤห์
พระเจ้ามครอชาตศัตรู ทรงเห็นพวกคณะราชวชิชทรงมหิทธิฤทธิ์มหายานภาพ ประรณนาจะทำลายให้พินาศ จึงส่งวัสสการ
พราหมณ์ มหาอำมาตย์มครไปทูลถาม พระองค์ตรัสกะพระอานนทเถร ทรงแสดงลิจจวิโอปริหานิยัมมสูตร และตรัส
ภิกขุอุปปริหานิยัมมสูตรกะพระภิกษุสงฆ์เป็นหลายอย่าง พระเจ้ามครอชาตศัตรู ส่งสุนิธวัสสการมหาอำมาตย์มครไป
สร้างนครที่ปาฏลิกามเพื่อป้องกันพวกวชิชก่อนเข้าพรรษา เสด็จไปพบสุนิธวัสสการพราหมณ์ ยังได้ต้อนรับถวายบิณฑบาต
ตั้งชื่อทวารทั้งเสด็จเข้าและออกว่า โคตมทวาร ทวารที่ห้ามว่า โคมติดถ และใน อัญญกถา สุมังคลวิลาสินีแห่งมหาปริ-
นิพพานสูตร เล่าว่า วัสสการพราหมณ์เมื่อฟังแล้ว ได้กราบทูลให้ทรงใช้อุบายทำลายสามัคคี รับอาสาได้ไปทำลายสามัคคีเภท
คือ ทำลายสามัคคีแล้ว พระเจ้าอชาตศัตรูจึงยกกองทัพไปทำพินาศทั้งหมด นี้ หลังจากปริณิพพานแล้ว เพราะเมื่อแจก
พระบรมสารีริกธาตุ ยังปรากฏชื่อ เวสาลีถาปี ลิจจวิ เจ้าลิจจวิ ชาวกรุงเวสาลี พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จไปกรุงเวสาลี
ตรัสสอนเจ้าลิจจวิตลอด และเสด็จไปจำพรรษา ณ หมู่บ้านเวฬุคามก ออกพรรษาแล้ว ณ เพ็ญเดือน ๓ มาฆปุณณมี
ทรงปลงพระชนมายุ ณ ปาวาพเจดีย์ เสด็จทอดพระเนตรเมืองเวสาลี เป็นนถาวโลกิตครั้งสุดท้าย แล้วเสด็จสู่กุสินารา ณ

วันเพ็ญ เดือน ๖ วิสาขปุณณมี เสด็จปรินิพพานแล้ว ณ อุบัติคนสาละวัน ระหว่างคู่คันธโชติกรุงกุสินาราชของมัลลราช
ทั้งหลาย

พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ประสูติเป็นพระสิทธัตถบรมโพธิสัตว์ประทับอยู่ ณ กบิลพัสดุ์
ก่อน พ.ศ. ๘๐ ตรงกับปีโลไทย ๑๑๑๐ ได้ ๒๕ พรรษา เสด็จออกมหาภิเนษกรรม เป็นบรรชิตโพธิสัตว์ ก่อน พ.ศ. ๕๑ ปี
ตรงกับปีโลไทย ๑๑๓๕ ประทับ ณ คยาสีฬ หรือพุทธคยา ๖ ปี ครั้นรู้เป็นพระพุทธรเจ้า พระชนมายุ ๓๕ ก่อน พ.ศ. ๔๕ ปี
ตรงกับปีโลไทย ๑๑๔๕ เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว นับเป็นพุทธพรรษา เสด็จประทับในที่ต่าง ๆ ๔๕ พรรษา
เสด็จดับขันธปรินิพพาน รวมเป็นพระชนมายุ ๘๐ พรรษา ตรงกับปีโลไทย ๑๑๕๐ พระองค์ประสูติ ครั้นรู้ ปรินิพพาน
ณ วันเพ็ญกลางเดือน ๖ วิสาขมาสปุณณมี จึงมีพระชนมายุเต็มบริบูรณ์ ๘๐ ในมหาปรินิพพานสูตร ครั้นแก่พระอนนทว่า
“อสีติโก เม วโย วคฺชติ วัยของเรามีอายุ ๘๐ กำลังเป็นไปอยู่” ปีที่เสด็จปรินิพพาน พระเถรทั้งหลายตั้งว่า ปรินิพพานแล้ว
๑ ปีโล ๑๑๕๐ หรือ พ.ศ. ๑ บางแห่งไทยใช้ว่า-ปีไทย พ.ศ. นี้ตั้งปีปรินิพพาน ของผู้อื่นตั้งปีเกิด พ.ศ. ได้ ๕๕๓ ตั้ง ก.ศ.
(คริสต์ศักราช) พ.ศ. ได้ ๖๒๑ ตั้ง ม.ศ. (มหาศักราช) พ.ศ. ได้ ๑๑๑๑ ตั้ง อ.ศ. (อิสลามศักราช) พ.ศ. ได้ ๑๑๘๑ ตั้ง
จ.ศ. (จุลศักราช) พ.ศ. ได้ ๒๓๒๕ ตั้ง ร.ศ. (รัตนโกสินทร์ ศก)

พระพุทธศาสนา แบ่งออกเป็น ๓ คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธ ปราภฏต่อมา คือ
พระบรมสารีริกธาตุ (กระดูก) และพระพุทธรูป พระสงฆ์ คือ กนบวช พระธรรม ครั้งแรกปรากฏเป็นคำกล่าว
อันเรียกว่า มุขปาฐะ พระสงฆ์ได้ทรงจำกันมา แยกออกเป็น ๒ คือ ธรรม, วินัย, แต่ครั้งพระพุทธกาล พระสารีบุตร
เป็นต้น ได้รวบรวมไว้แล้ว ณ พ.ศ. ๑ นั้น พระสงฆ์ทั้งหลายเลือกคัดกันได้ ๕๐๐ องค์ พระมหากัสสปเถร เป็น
ประธานสังฆปาโมกข พระอุบาลีเถระ เป็นฝ่ายพระวินัย พระอนนทเถระ เป็นฝ่ายพระธรรมและอภิธรรมได้รวบรวม
เป็นแบบ ที่ดำเชิงผาชื่อว่า สัตตบรรณคูลา ภูเขาเวภารบรรพต กรุงราชคฤห์ จัดกันเป็นปาพจน์ คือ คำชื่อเป็นประธาน
ธรรม และ วินัย จัดพระวินัยขึ้นก่อน เป็นวินัยปิฎกจัดเป็นที่ ๒ คือ ธรรมแยกออกเป็นสุตตันตปิฎก และอภิธรรมปิฎก
จึงเป็นปาพจน์ ๒ ปิฎก ๓ แยกเรื่องยาว ๆ เช่น ชาดกออกเรียก มหาอัฐกถา ครั้งนี้ชื่อ ปฐมสังคายนา ปฐมสังคีติ
เป็นมุขปาฐะ เป็นสังฆกรรม (การกระทำของสงฆ์) พระเจ้ามคธราชาสดุด ทรงอุปถัมภ์จึงเป็นราชการ (การกระทำ
ของพระราชา) ใน พ.ศ. ๑

ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๑๐๐ พระเจ้ากาลาโศกราช ทรงอุปถัมภ์ พระยสเถร พระเวตเถร พระสัพพกามีเถร
กระทำที่วาฬการาม กรุงเวสาลี เป็นมุขปาฐะ เป็นสังฆกรรม เป็นราชการเรียกว่า ทุคิยสังคายนา หรือทุคิยสังคีติ ครั้งนี้
ขจัดวัตร ๑๐ ประการ

ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๓๕ พระเจ้าอโศกมหาราช ทรงอุปถัมภ์ พระโมคคัลลสีบุตร ดิสนเถร กระทำที่
อโศการาม กรุงปาตลีบุตร ขจัดพวกเดียรถีย์ปริพาชกปลอมบวช พระเจ้าอโศกมหาราชทรงเรียนธรรมวินัยเอง ได้สวน
พระราชนาฬขาวให้ขับออก ต่างไปรวมกันเป็นพวกทำมหาสังฆิก หรือ สังคายนาทงเหนือ ประกาศตอนปฐมปาราชิก
จึงมีเมี้ยนกันได้ พระเจ้าอโศกมหาราชกับพระโมคคัลลสีดิสสจัดส่งพระภิกษุปัญจวัคค ๘ คณะ คณะละ ๕ องค์ ครั้งนี้ ยังเป็น
มุขปาฐะ เป็น สังฆกรรม เป็นราชการ ครั้งนี้ได้ประดิษฐ์ วงล้อธรรมจักรเป็นเครื่องหมายพระธรรม และเป็นธรรม
นิยมมาถึงสุวรรณภูมิ

ครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๓๘ พระเจ้าทวารวณัมปิยดิสส ทรงอุปถัมภ์ พระมหินทเถร พระอัญญิยเถร พระ-
อุตตยเถร พระภัททสาธเถร พระสัมพลเถร สุมนสามเณร ภัททกอุบาสก (ภักจากบั้ง) ซึ่งได้ไป ณ เดือน ๗
พ.ศ. ๒๓๖ ได้อุปสมบทภิกษุมากแล้ว พระมหาอริยฐานเถร เป็นผู้กล่าวมุขปาฐะ กระทำ ณ อุปรามลังกาทีป พระ-
ไตรปิฎกยังเป็นมุขปาฐะ ส่วนพระมหาอัฐกถา พระมหินท เป็นต้น ได้กระทำเขียนลงใบลานเป็นอักษรและภาษาสืล
จึงชื่อ สิทลัฏฐกถา แยกเป็น ๓ ชื่อ อรุณที มหาอัฐกถา มหาปัจจรี พ.ศ. ๒๓๕ ๒๔๑ ส่วนพระไตรปิฎก
ว่ากระทำการเขียนลงใบลาน พ.ศ. ๔๕๐-๔๕๒ จึงเปลี่ยนเป็น ปิฎกการุญ กล่าวโดยใบลาน

พระเอรปัญจวัคค ๕ องค์ คือ พระโสมเอร พระฉานเอร พระภูริเอร พระอุตตรเอร พระมุณีเอร ซึ่งได้มาสุวรรณภูมิ เดือน ๑๒ พ.ศ. ๒๓๕ พระเจ้าโลกกนดะทรงอุปถัมภ์พระโสมเอรมหาชนไทยเป็นภิกขุมากแล้ว ท่องจำพระไตรปิฎกได้ จึงจัดสวดเป็นคณะสังฆายสังคีติ ที่วัดมหาธาตุสุวรรณภูมิ พ.ศ. ๒๓๗ เรียกว่า “แจง” ได้ทำพระพุทธรูป ทำวงล้อธรรมจักร ทำรูปพระปัญจวัคคีย์ และจารึกพระไตรปิฎกลงหิน พ.ศ. ๓๐๐ เรียกว่าแจง และประดิษฐ์วงล้อธรรมจักรเป็นเครื่องหมายพระธรรม ไทยสุวรรณภูมิ จึงมีนิมิตหมาย พระพุทธรูป พระธรรมจักร พระสงฆ์ กรบพระรัตนไตร และในกาลนี้ มีการเขียนลงในคัมภีร์ปกรณ์ และใบลานกันมากแล้ว เมื่อเขียนเกี่ยวกับศาสนาท่านก็ระบุเรียกว่า สุวรรณภูมิ เมื่อเขียนเรื่องท้องถิ่นก็กล่าวชื่อตามชื่อปรากฏเช่น เมืองทอง พริบพลี ถ้าดินแดนสุวรรณภูมิ เอาตามจารึกพระคณา เข ชุมมา ฯลฯ ก็จะปรากฏตั้งแต่ปัตตานีถึงเชียงใหม่ เชียงแสน นครพนม ปราจีน ถ้าเอาตามวงล้อธรรมจักร ก็ตั้งแต่ปัตตานี สุโขทัย โคราช นูร์วันย ปราจีน เฉพาะที่พบ ถ้ากล่าวถึงบริเวณแล้วก็อาจตลอดแหลมทอง ลงไปถึงหมู่เกาะชวา

พระปุนณเถร ปุณณมุนี บุญพระฤๅษี บุญวรอลิ ชาวสวนปธาน สุนาปรันต พริบพลี

แต่ครั้งขุนอินเขาเขียวและนางกวักทองมา ลูกชายคนที่ ๑๓ ชื่อ กุณ กับลูกสาวคนที่ ๔ ชื่อ อุ่น ไปอยู่ที่บ้านชื่อ กุณ มีลูกชายชื่อคุนอุ่นไทย ตามที่เป็นมา คุนขุนชายเป็นผู้คิดเห็นดาวเคลื่อนบ้าง ตั้งนิ่งบ้าง มีมาก จึงเอาชื่อน้องสาว ๗ คนตั้งชื่อดาวต่าง ๆ ไว้ เช่น ดาวอา ดาวอัน ดาวาง ดาวอุ่น ดาวเอื้อย ดาวอู่ ดาวอิ ขุนคุนคงขึ้นบนเขาวังเตี้ยนี้ และสังเกตดาวเคราะห์ ดาวฤกษ์ ดาวลอยต่าง ๆ แล้วได้ตั้งชื่อดาวต่าง ๆ ไว้ เช่น ดาวจร.มภ์ ดาวหมา ดาวช้าง ดาวงู ดาวเหนือ ดาวใต้ หรือดาวว่าวอีลุ้ม ฯลฯ ได้ตั้งชื่อต่าง ๆ เพราะชื่อเป็นไทย ซึ่งเป็นผู้ค้นคิดตำราท้องฟ้า หรือดาราศาสตร์ไทยแต่โบราณดึกดำบรรพ์มาแล้ว ทั้งได้สอนกันสืบ ๆ มา เมื่อสังเกตเห็นก็ตั้งชื่อไว้ และนำความรู้เรื่องดาวมาตั้งเป็นตำราหมอดู ที่เรียกกันว่าตำราเลข ๗ ตัว ในความรู้เก่า ๆ ยังมีกล่าวถึงหมอดูขุน ต่อมาอาจคิดคำนวณระยะกาลได้ตามที่ปรากฏในกเบื้องจางเห็นมีว่า อินกินวันกินเดือน หรือตำราสุริยคราส จันทรคราส ในทางโหราศาสตร์ไทยเรียกตำราหม

และขุนคุนคงรู้ลาต่าง ๆ สมัยนางไทยงานกิดลายทองคำ ซึ่งขุนสื่อไทยนำมาตั้งเป็นลายสื่อไทย นำมาเป็นลายสลัก ลายแกะ ลายประดิษฐ์ต่าง ๆ ไว้ ที่เรียกกันว่า ฝาปะกน ลายก้น เช่น ลายเครือวัลย์และลายกนก และเป็นต้นคิดแบบออกลายต่าง ๆ ไว้ได้สืบต่อกันมา ฉะนั้น เป็นคนชาวเพชรบุรีจึงมีช่างฝีมือเอามาก ได้ทั้งฝีมือในลายต่าง ๆ ตามวัดและพระพุทธรูปรุ่นเก่า ๆ มาก

ในสมัยพุทธกาล ขณะนั้น เมืองปธาน หรือ พธาน คงเจริญมีอาณาเขตมาถึงเพชรบุรี หรือ เพชรบุรีในขณะนั้นตั้งอยู่ที่บริเวณโดยคนสำคัญกลุ่มหนึ่ง และที่เพชรบุรีปัจจุบันอาจเป็นที่อยู่ของคนชาวช่างหรือพวกค้า และพวกทำนาหากินอื่น ๆ ซึ่งมีชื่อตามที่ใหญ่ว่าปธาน ซึ่งมีนามีสวนมากอันเรียกกันว่าสวนปธาน (ซึ่งอาจจดไปถึงหลังสวนก็ได้) เมื่อท่านแดงเข้าภาษาบาลี เอา ว. ที่สวนเป็น ๆ ตามหลักสนธิ เป็นสุน กล่าวสุนยาวหน่อย เป็นสุนาต่อกับปธาน เป็นสุนาปธาน ทำให้สันที่เรียกว่ารัสสะเป็นปรัน ลง ด. ต่อเพื่อแจกวิภัติบาลีได้ จึงเป็นสุนาปรันต ถ้าเป็นชื่อคน หรือกล่าวชื่อชาวสุนาปรันต เต็ม ก. เข้าไปอีกจึงเป็นศัพท์ตามบาลีว่า สุนาปรันตกา ชาวเพชรบุรี มีชื่อเสียงในทางดุร้าย ในเรื่องดุร้ายนี้ในดินแดนแหลมทองยอม “ดู” ทั่วไป จึงมีกฎหมายฉบับหนึ่งของไทย ห้ามกินคนเป็น ๆ ในพระพุทธดำรัสตรัสเฉพาะชาวสุนาปรันต เพราะพระปุนณเป็นชาวปธาน จึงตรัสเฉพาะ และในพระสูตรพระพุทธเจ้าตรัสเรียกพวกดุร้ายนี้ว่า จณฺหา โข ปุณฺณ สุาปรนฺตกา มนุสฺสา ผรุสฺยา โข ปุณฺณ สุนาปรนฺตกา มนุสฺสา ปุณฺณ พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตดุร้ายนักแล ปุณฺณ พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตหยาบช้านักแล อนึ่งจากสาวัดถึมาถึงสุนาปรันตนี้ ตามอัฐกถากล่าวว่า ทางประมาณ ๓๐๐ โยชน์ หรือ ๑๒๐,๐๐๐ เส้น ประมาณ ๔,๘๐๐ ก.ม. ซึ่งเป็นระยะประมาณ ความจริงอาจมากกว่าหรือน้อยกว่าได้

ที่สุดของบริษัท พังธรณแล้วบังเกิดจิตที่จะบวช ลำดับนั้น เมื่อบริษัททราบกาลแล้ว พระตถาคตเจ้าทรงส่งไปแล้ว เข้าไปเฝ้าพระศาสดาถวายบังคมแล้วทูลเชิญเสวยในวันรุ่งขึ้น ในวันที่ ๒ ให้กระทำมณฑป ปูอาสนะทั้งหลายแล้ว ถวายมหาทานแก่พระสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข อวสานพระกระยาหาร พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงกระทำอนุโมทนาแล้วเสด็จหลีกไป เชาวรีโภคาอาหารเช้าแล้ว อริยฐานองค์อุโบสถ เรียก ขุนคลัง (ภัณฑาคาริก) บอกแจ้งทรัพย์ทั้งปวงว่า ทรัพย์เท่านี้เราสละแล้ว มอบทรัพย์ทั้งหมดแล้วตั้งว่า เจ้าจงให้ทรัพย์นี้แก่น้องชายของเรา ดังนี้แล้ว (เข้าไปเฝ้าพระศาสดา ทูลขอบรรพชาอุปสมบทแล้ว) บวชในสำนักพระศาสดา

บุญฉวนภิกขุ อยู่เขมู ถ้ำพุทธ เดิมอยู่ปรานของป้อบ้านแม่กุน เดินทางด้อมนคร สาวัดดี พบพุทธ ชัมสงฆ ได้ปีพพชา อุปสมบท เป็นภิกขุเมื่อพุทธพัสสา ๑๕ (๑๔๐/๑) เถรอนันท์ เป็นอุปัชฌาย เถรบาลีเป็น (ผู้) ให้ (สรณ) สัต เมื่อแล้วเข้า (หา) พุทธออกปาก (ว่า) เอहि ภิกขุ* (เธอจงเป็นภิกขุมาเถิด) เมื่อขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๗ พุทธพัสสา ๑๕ (๑๔๐/๒) (อัฐฤกถาค่อ เมื่อบวชแล้ว) เป็นผู้มีกัมมัญฐานเป็นที่ไปในเบื้องหน้าแล้ว ขณะนั้นเมื่อท่านกำลังกระทำกัมมัญฐานในใจ กัมมัญฐานไม่ตั้งขึ้น แต่นั้น ท่านคิดว่า “ชนบทนี้ ไม่ใช่ที่สบายของเรา โฉนหนอ เราเรียนกัมมัญฐานในสำนักของพระศาสดาแล้ว ควรไปสู่รัฐของตน”

ลำดับนั้นแล ณ กาลเช้า เทียวไปบิณฑบาต ณ เวลาเย็นออกจากที่หลีกเร้นแล้ว เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ทูลขอให้ตรัสบอกกัมมัญฐานแล้ว บรรลือสีหนาท ๗ ครั้ง หลีกไปแล้ว

* พระภิกขุ เอहिภิกขุอุปสมบทครั้งแรก พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าตรัสเรียกเจ้าหมู เมื่อครั้งข้ามจักกัปปวัตตนสูตร ตอนนั้น พระปัจจุวัคคีย์ยังไม่ได้ตรัสให้เป็นภิกขุ ได้ตรัสเป็นอาถปนามแล้วว่า ภิกขเว ภิกขุทั้งหลายเมื่อพระอัญญาโกณฑัญญะบรรลุนิพพานแล้ว ทูลขอบรรพชาอุปสมบทเป็นองค์แรก ได้ตรัสอีกครั้งหนึ่งว่า เอहिภิกขุ สำหรับผู้บรรลุมรรคผลแล้ว อาทิพรหมจรรย์และสังวรทั้งหลายมา โดยอริยมรรคอริยผลของท่านผู้นั้น ครั้นนั้นตรัสประทานแก่พระปัจจุวัคคีย์ พระขสและสาขายพระขสทั้งหมด ฯลฯ ส่วนที่ผู้ทรงทราบว่าจะบรรลุดูต่อไป และมีผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธาปสาทหวั่นบวชมากเข้า จึงตรัสติสรณคัมมูปสมบททรงให้ถือพระภิกขุรูปใดรูปหนึ่งเป็นพระอุปัชฌาย์ ฝึกสอน อาทิพรหมจรรย์ และศีลสังวร เช่น พระอานนตเถรตรัสให้ถือพระเพฬัญญสัสตเถรเป็นพระอุปัชฌาย์ให้ฝึกสอนและบรรพชาด้วยติสรณคัมม แล้วพาเข้าเฝ้าพระองค์ตรัสว่า เอहिภิกขุ ถือว่าเป็นเอहिภิกขุเหมือนกัน และเมื่อตรัสให้พระสาริปุตตเถรให้บรรพชาแควาหุลเป็นสามเณรแล้ว จึงถือติสรณคัมมูปสมบท เป็นแบบบรรพชาสามเณร ได้พบเรื่องพระสุกัททะปัจฉิมสาวก ได้เข้าเฝ้าทูลขอบรรพชาอุปสมบท ตรัสให้พระอานนตเถรเป็นพระอุปัชฌาย์บรรพชาอุปสมบท

อัฐฤกถา สุมังคลวิลาสินี แห่งมหาปริณิพพานสูตร ทุคตียภาศ หน้า ๒๕๒-๒๕๓ สมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทว) ทรงแปลไว้ในปฐมสมโพธิว่า “ดังได้สดับมา พระอานนตเถร นำไปซึ่งสุกัททะปริพาชกนั้นผู้ที่ควรส่วนหนึ่งแล้ว เอนำฉันแต่กระบอกน้ำขุสสีละให้ผมชุ่มแล้ว กล่าวซึ่งกัมมัญฐานมีประชุมแห่งอาการห้าที่ท่านกำหนดด้วยหนึ่งเป็นอารมณ์แล้ว (คงปัญจกัมมัญฐาน) ปลงซึ่งผมและหนวดแล้ว ให้ครองผ้าข้อมด้วยน้ำฝาดทั้งหลายแล้ว ให้ซึ่งสรณทั้งหลายให้สำเร็จสามเณรบรรพชาแล้ว นำมาซึ่งสำนักพระผู้มีพระภาค ภคว อุปสมปาเทตว สมเด็จพระผู้มีพระภาค ให้สุกัททะนั้นอุปสมบทแล้ว” (อุปสมปาเทตว ถ้าจะแปลว่า ทรงให้เอहिภิกขุอุปสมบทคงไม่ผิด) พระอานนตเถรทรงกระทำอย่างนี้ กระทั่งถึงท่านสุกัททะปัจฉิมสาวก และการให้บรรพชาแก่พระปุลณในครั้งนั้นก็คงอย่างนี้ เพราะเหตุว่า ในสมัยที่ยังไม่ได้ทรงบัญญัติ-บัญญัติ-กัมมวาจาอุปสมบทก็ดี หรือสมัยที่ทรงบัญญัติแล้วก็ดี ครั้นบวชแล้ว พระอุปัชฌายาจารย์ก็ยังคงพาเข้าเฝ้ากราบทูลเห็นแล้ว และเข้าไปเฝ้าพระองค์ก็ตรัสว่า เอहि ภิกขุ ซึ่งแปลได้ ๒ อย่าง คือ “เธอจงเป็นภิกขุมาเถิด” ดังนี้ก็ได้ แปลว่า “ภิกขุ เธอจงมาเถิด” ดังนี้ก็ได้

อัฐฤกถวินัย ชื่อ สมันตปาสาทิกา ปฐมภาค หน้า ๒๔๘ เล่าเรื่องเอहिภิกขุว่า ชื่อ เอहिภิกขุ ได้แก่ภิกขุผู้ถือความเป็นเอहिภิกขุ คืออุปสมบทเป็นเอहिภิกขุ ด้วยพระดำรัสเพียงครั้งเดียวว่า เอहिภิกขุ เธอจงเป็นภิกขุมาเถิด จึงอยู่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นบุคคลผู้ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัยเพื่อความเป็นเอहिภิกขุแล้ว ทรงนำพระหัตถ์เบื้องขวาอันมีวรรณเพียงดังสีทองออกจากกระหวางบังสุกุลจีวรอันแดงแล้ว ทรงปลั่งแสงทองเพียงดังพรหมตรัสว่า “เธอจงเป็นภิกขุมาเถิด ประพฤติพรหมจรรย์เพื่อกระทำที่สุดทุกข์โดยชอบ” ดังนี้แล้ว พร้อมกับพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นเอง เพศฤหัสถ์ก็ย่อมหายไป บรรพชา และอุปสมบทย่อมสำเร็จขึ้น เธอเป็นผู้ปลงผม ครองกาสาละคือบ่วงผ้า (อันตรวาสก สมง) ผืนหนึ่ง ห่ม (อุตตราสงค์ จีวร) ผืนหนึ่ง พาตผ้า (สังฆาฏิ) ไว้บนจะงอยบาผืนหนึ่งมีบาตรดินสีเหมือนดอกอุบลเขียว คล้องไว้ที่บ่าข้างซ้าย พร้อมทั้งบริวาร ๘ อย่าง (ทั้งหมดสำเร็จด้วยบุญญฤทธิ์มหาลัง อันได้สร้างกระทำไว้ในก่อน ตามที่กล่าวชื่อเป็นศัพท์ว่า อิทธิมยปลุตจีวรโร เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งบาตรจีวรอันสำเร็จด้วยฤทธิ์ อันสวมสอดในสรีระกายครบ อันท่านกล่าวแล้วอย่างนี้ บริวารเหล่านี้คือ ไตรจีวร ๓ บาตร ๑ มิดโกน ๑ เข็ม ๑ ผ้ารัดประคดเอว ๑ เป็น ๘ ทั้งผ้ากรองน้ำข้อมควรแก่โยคภิกขุ ภิกขุผู้ประกอบความเพียรดังนี้แล้ว เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยอริยาบถเหมือนพระเถรผู้มีพรรษาร้อยหนึ่ง มีพระพุทธเจ้าเป็นพระอาจารย์มีพระพุทธเจ้าเป็นพระอุปัชฌาย์ ยินถวายบังคมพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ทีเดียว

“ข้าพเจ้า (พระอนนทเถร) ฟังแล้วอย่างนี้ สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ เขตวัน ไกลกรุง
สาวัตถี อันเป็นอารามของอนาถปิณฑิกเศรษฐี

ครั้งนั้นแล พระผู้มีอายุ पुณณ ณ กาลเย็นออกจากที่หลีกเร้น เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงที่ประทับ
ครั้งเข้าไปเฝ้าแล้ว ได้กราบพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว นั่ง ณ ที่ควร ส่วนข้างหนึ่ง ท่านผู้มีอายุ पुณณ นั่งแล้วแล ได้ทูลคำนี
กะพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

“พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ขอพระโอกาส ขอพระผู้มีพระภาคเจ้า โปรดโอวาทข้าพระองค์ด้วยพระโอวาท
ย่อ ๆ พอที่ข้าพระองค์พึงธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว พึงเป็นผู้ๆ เดียวหลีกเร้น ไม่ประมาท มีความเพียร มี
ตนส่งไปในธรรมแล้ว อยู่ได้”

“ปุณณ ถ้าเช่นนั้นเธอจงฟัง ตั้งใจให้ดี เราจักกล่าวให้ฟัง”

“พระองค์ผู้เจริญ อย่างนั้นพระเจ้าข้า”

ดังนี้ พระผู้มีอายุ पुณณ รับพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสพระดำรัส (พระ
พุทธภาษิต) นี้แล้วว่า

๒ “ปุณณ มีรูปทั้งหลายแล ที่พึงรู้ได้ด้วยแก้วตา (จักขุวิญญาน) อันน่าปรารถนา อันน่ารักใคร่ อันน่าชอบใจ
อันเป็นของมีรูปน่ารัก อันประกอบด้วยกาม อันเป็นที่ตั้งแห่งความกำหนัด ถ้าภิกษุเพเลิดเพเลิน พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความ
ติดใจรูปนั้น นันทิ (คือความระรื่นรัก) ของเธอผู้เพเลิดเพเลิน ผู้พุดถึง ผู้ดำรงอยู่ด้วยความติดใจรูปนั้น ย่อมเกิดขึ้น ปุณณ
เพราะนันทิที่เกิดขึ้น เราจึงกล่าวว่า ทุกขสมุทัย คือ ทุกขเกิดขึ้น”

๓ “ปุณณ มีเสียงทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วหู (โสตวิญญาน.....)

“ปุณณ มีกลิ่นทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วจมูก (ฆานวิญญาน.....)

“ปุณณ มีรสทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วลิ้น (ชีวาวิญญาน.....)

“ปุณณ มีสิ่งถูกทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วกาย (กายวิญญาน.....)

“ปุณณ มีธรรมารมณ์ทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วใจ (มโนวิญญาน.....)

ที่กล่าวว่า บุคคลผู้ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัยเพื่อเป็นเอหิภิกขุ นั้น มีผู้ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัยแห่งอริยมรรค อริยผล แต่ไม่ถึง
พร้อมด้วยอุปนิสัยเพื่อเป็นเอหิภิกขุ ไม่ตรัสประทานอนุญาต ถึงจะตรัสก็ไม่สำเร็จขึ้น เพราะไม่ได้กระทำอุปนิสัย ในสมัยพุทธกาลมีอยู่ ๒ ท่าน
คือ พระพหิยได้เฝ้าฟังพระธรรม แล้วบรรลุนิพพานผล พระปุกกุสสาคิ ได้ฟังธาคูวักกสูตรในศาสนาช่วงหม้อบรรลุนิพพานผล ต่างทูล
ขอบรรพชาอุปสมบท ครัสถานได้ฟังทูลว่า บาตรจีวรไม่สมบูรณ์ ตรัสว่าให้ไปเสาะแสวงหา ทั้งสองท่านไปถูกโคขวิดนิพพาน ท่านอธิบายนว่า
ท่านทั้งสองนี้บวชในศาสนา ก่อน ๆ คิดว่าสมณบริขารมีไว้ใช้เฉพาะคน จึงไม่สงเคราะห์สาธธรรมิกเสข จึงไม่มีอุปนิสัยเพื่อเป็นเอหิภิกขุ ถึงจะ
ตรัสก็ไม่สำเร็จขึ้นได้ เพราะไม่มีอุปนิสัยนั้น จึงไม่ทรงอนุญาตผู้มีบาตรจีวรไม่ครบ

๑ ปุณณโมวาทสูตร สยามรัฐคฤปิฎกฉบับสาเถ เล่ม ๑๔ ชื่อ มัชฌิมนิกาย อุปปัชฌายาสก หน้า ๕๕๑-๕๕๕ อัญจกถา ชื่อ
ปปัญจสุตฺตนิ คติยภาค หน้า ๗๒๗-๗๓๕ พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม ๒๒ หน้า ๕๗๖-๕๘๒ ฉบับที่ใช้นี้ นางชุบศรี สุประดิษฐ์ ณ อรุณยา
แม่ ม.ล.สุทัศน์ สุประดิษฐ์ สร้างถวาย ร.ร. วัดโสมนัสวิหาร อัน ม.ล.สุทัศน์ เกษบวชและเรียนอยู่ จะแปลควบกันทั้งหมดนี้ เพื่อ
ได้ความตลอดที่นำเข้ามา เพราะเห็นว่ต่อเรื่องกันพอดี แต่ในกระเบื้องจารก็บาลีอัญจกถา มีสลับกันบ้าง ถ้ามีเวลาต่อไปจะประชุมกันรู้เพื่อ
เรียงกันใหม่ ฉบับนี้เท่ากับเป็นต้นร่าง อันจะเป็นแนวทางไปสู่ฉบับสมบูรณ์ อย่างนี้ไปก่อน เมื่อมีเวลาจะเรียงใหม่

๒ โรโณวาทกถาอันที่ ที่มหานาคแต่งสมัยอยุธยา ความจริงไม่ได้แต่งพระโอวาทตามชื่อและตามพระสูตร แต่งแต่คำในอัญจก
ถาย่อ ๆ

๓ พระพุทธพจน์ ตรัสมีคำชี้แจงให้...ถ้าจะเดิมให้เดิมเหมือนอันต้นคือรูป และอันสุดท้ายคือธรรมารมณ์ ถ้าไม่เช่นนั้น ไม่ใช่
พระพุทธพจน์

อันน่าปรารถนา อันน่ารักใคร่ อันน่าชอบใจ อันเป็นของที่รูปน่ารัก อันประกอบด้วยกาม เป็นที่ตั้งแห่งความกำหนัด ถ้าภิกษุผลิตเพลิน พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความติดใจธรรมารมณ์นั้น นันทิ (คือความระรื่นรัก) ของเธอผู้ผลิตเพลิน พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความติดใจธรรมารมณ์นั้นย่อมเกิดขึ้น ปุณณ เพราะนันทิเกิดขึ้น เราจึงกล่าวว่า ทุกขสมุทัย คือ* ทุกขเกิดขึ้น”

“ปุณณ มีรูปทั้งหลายแล ที่พึงรู้ด้วยแก้วตา อันน่าปรารถนา อันน่ารักใคร่ อันน่าชอบใจ อันเป็นของที่ รูปน่ารัก อันประกอบด้วยกาม อันเป็นที่ตั้งแห่งความกำหนัด ถ้าภิกษุไม่ผลิตเพลิน ไม่พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความไม่ติดใจรูปนั้น นันทิ (คือความระรื่นรัก) ของเธอผู้ไม่ผลิตเพลิน ไม่พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความไม่ติดใจรูปนั้น ย่อมดับไป ปุณณ เพราะนันทิดับไป เราจึงกล่าวว่า ทุกขนิโรธ คือ ทุกขดับไป”

“ปุณณ มีเสียงทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วหู.....”

“ปุณณ มีกลิ่นทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วจมูก.....”

“ปุณณ มีรสทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วลิ้น.....”

“ปุณณ มีสิ่งถูกทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วกาย.....”

“ปุณณ มีธรรมารมณ์ทั้งหลายแล ที่พึงรู้ด้วยแก้วใจ อันน่าปรารถนา อันน่ารักใคร่ อันน่าชอบใจอันเป็นของที่รูปน่ารัก อันประกอบด้วยกาม เป็นที่ตั้งแห่งความกำหนัด ถ้าภิกษุไม่ผลิตเพลิน ไม่พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความไม่ติดใจธรรมารมณ์นั้น นันทิ (คือความระรื่นรัก) ของเธอผู้ไม่ผลิตเพลิน ไม่พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความไม่ติดใจธรรมารมณ์นั้น ย่อมดับไป ปุณณ เพราะนันทิดับไป เราจึงกล่าวว่า” ทุกขนิโรธ คือ ทุกขดับไป ดังนี้”

“ปุณณ ก็เธออันเราโอวาทแล้วด้วยโอวาทย่อ ๆ นี้ จัก (ไป) อยู่ ณ ชนบทไหน?”

“พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์อันพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงโอวาทแล้ว ด้วยพระโอวาทย่อ ๆ นี้ ชนบทชื่อสุนาปรันตมีอยู่ ข้าพระองค์จักอยู่ในชนบทนั้น”

“ปุณณ พวกภิกษุชาวสุนาปรันตดูร้ายนักแล ปุณณ พวกภิกษุชาวสุนาปรันตหยาบช้านักแล ปุณณ ถ้าพวกภิกษุชาวสุนาปรันต จักดำ จักแข่งเธอ ณ ที่นั้น เธอจักคิดอย่างไร? ดังนี้”

“พระองค์ผู้เจริญ ก็ถ้าพวกภิกษุชาวสุนาปรันต จักดำ จักแข่ง ข้าพระองค์ไซ้ ณ ที่นั้น ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ว่า พวกภิกษุชาวสุนาปรันตเหล่านี้ดีหนอ! พวกภิกษุชาวสุนาปรันตเหล่านี้ เจริญดีหนอ!! ซึ่งพวกภิกษุเหล่านี้ไม่ใช่ฝ่ามือตบตีเรา ดังนี้ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ข้าแต่พระสุคตเจ้าในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ดังนี้แล”

“ปุณณ อนึ่ง ก็ถ้า พวกภิกษุชาวสุนาปรันต จักใช้ฝ่ามือตบตีแก่เธอไซ้ ปุณณ ณ ที่นั้น ก็เธอจักมีความคิดอย่างไร? ดังนี้”

“พระองค์ผู้เจริญ ก็ถ้าพวกภิกษุชาวสุนาปรันต จักใช้ฝ่ามือตบตีแก่ข้าพระองค์ไซ้ ณ ที่นั้น ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ว่า พวกภิกษุชาวสุนาปรันตเหล่านี้ดีหนอ! พวกภิกษุชาวสุนาปรันตเหล่านี้ เจริญดีหนอ!! ซึ่งพวกภิกษุเหล่านี้ไม่ใช่ก้อนดินประหารแก่เรา ดังนี้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ข้าแต่พระสุคตเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ดังนี้แล”

“ปุณณ อนึ่ง ก็ถ้าพวกภิกษุชาวสุนาปรันต จักใช้ก้อนหินประหารแก่เธอไซ้ ปุณณ ณ ที่นั้น ก็เธอจักมีความคิดอย่างไร ดังนี้”

* อัญญกถากล่าวว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงให้เห็นที่สุดแห่งวัฏฏด้วยอำนาจสังข ๒ ว่าทุกข สมุทัย คือแยกออกเป็น ทุกขอริยสังข และสมุททยอริยสังข ฯ

๒ นัยที่ ๒ ทรงแสดงให้เห็นที่สุดแห่งวัฏฏ (นิพพาน) ด้วยอำนาจแห่งสังข ๒ ว่า ทุกขนิโรธ โดยแยกออกเป็น นิโรธอริยสังข และมัคคอริยสังข ฯ

“พระองค์ผู้เจริญ ก็ถ้า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ก้อนดินประหารแก่ข้าพระองค์ไซ้ ฌ ที่นั่น ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ว่า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตเหล่านี้ดีหนอ! พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตเหล่านี้ เจริญดีหนอ !! ซึ่งพวกมนุษย์เหล่านี้ไม่ใช้ก้อนไม้ประหารแก่เรา ดังนี้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ข้าแต่พระสุคตเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ดังนี้แล”

“ปุณณ อนึ่ง ก็ถ้าพวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ก้อนไม้ประหารแก่เธอไซ้ ปุณณ ฌ ที่นั่น ก็เธอจักมีความคิดว่าอย่างไร ดังนี้”

“พระองค์ผู้เจริญ ก็ถ้า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ก้อนไม้ประหารแก่ข้าพระองค์ไซ้ ฌ ที่นั่น ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ว่า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตเหล่านี้ดีหนอ! พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตเหล่านี้ เจริญดีหนอ !! ซึ่งพวกมนุษย์เหล่านี้ ไม่ใช้ศาสตราประหารแก่เรา ดังนี้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ข้าแต่พระสุคตเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ดังนี้แล”

“ปุณณ อนึ่ง ก็ถ้าพวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ศาสตราประหารแก่เธอไซ้ ปุณณ ฌ ที่นั่น ก็เธอจักมีความคิดว่าอย่างไร? ดังนี้”

“พระองค์ผู้เจริญ ก็ถ้า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ศาสตราประหารแก่ข้าพระองค์ไซ้ ฌ ที่นั่น ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ว่า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตเหล่านี้ดีหนอ! พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตเหล่านี้ เจริญดีหนอ !! ซึ่งพวกมนุษย์เหล่านี้ ไม่ใช้ศาสตราอันคมปลิดชีวิตเรา ดังนี้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ข้าแต่พระสุคตเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ดังนี้แล”

“ปุณณ อนึ่ง ก็ถ้า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ศาสตราอันคมปลิดชีวิตเธอไซ้ ปุณณ ฌ ที่นั่น ก็เธอจักมีความคิดว่าอย่างไร ? ดังนี้”

“พระองค์ผู้เจริญ ก็ถ้า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ศาสตราอันคมปลิดชีวิตข้าพระองค์ไซ้ ฌ ที่นั่น ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ว่า “มีอยู่แล พระสาวกทั้งหลายของพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้อดอดเกลียดชังร่างกายและชีวิต ย่อมแสวงหาศาสตราปลิดชีวิต ศาสตรานั้น เราไม่ต้องแสวงหา ได้ศาสตราปลิดชีวิตเอง ดังนี้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ข้าแต่พระสุคตเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ดังนี้แล”

“สาธุ! สาธุ!! ปุณณ, ปุณณ เธอแล ผู้ประกอบด้วยม (การฝึกฝน) อุปสม (การเข้าไปสงบ) จักสามารถเพื่อยุ ฌ ชนบทสุนาปรันต ปุณณ บัดนี้ เธอจงสำคัญกาลที่ควรเถิด”

ลำดับนั้นแล ท่านผู้มีอายุปุณณ ยินดียิ่งอนุโมทนาแล้ว ซึ่งพระดำรัสภาษิตของพระผู้มีพระภาคเจ้า ลูกขึ้นจากอาสนะกราบพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว กระทำประทักษิณ (เวียนขวา) เก็บอาสนะ ถือบาตรจีวร สุนาปรันตชนบท มีอยู่โดยทิศภาคใด (ตั้งใจจัก) เดินทางไปสู่ทิศภาคนั้น

ปุณณวรมุณี ถ้ำพุทธ ผู้พบองค์สักยะ เมื่อไปสาวัดถี บวชแล้ว (พระพุทธเจ้าตรัสสั่ง) ให้หาอานันท (เถร) สั่งให้หา (พระเจ้า) พิมพิสารมลธ บอกว่า พุทธเกิด ๒๑ ฝน (๑๔๔/๑) ควรแจ้งราชาเมืองทอง ทั้งให้นำสารทหายเมืองติดต่อก่อน เรานำสารมถึงแม่มกุน จุนน้องชายไม้หอมทำศาลกว้างใหญ่ (๑๔๔/๒)

๑ อัฐกถา กล่าวไว้ พระเถระกราบทูลคำนี้หมายถึงการแสวงหาศาสตราสังหารชีวิตตนเอง ของพวกภิกษุผู้พึงอสุภกถาแล้วเกลียดชังอรรถภาพในเรื่องตถิยาปราชิก สันนิศปาสาทิกา ภาค ๑ หน้า ๒๔๘ ว่าพระพุทธเจ้าทรงบัญญัติพระวินัยพรรษา ๒๐ หนังสือโน้ตเกี่ยวในพระไตรปิฎกของท่านเจ้าพระคุณพระธรรมปิฎกอาจารย์ (จับ จิตฺตมโม ป.ธ. ๕) วัดโสมนัสวิหาร หน้า ๒ ตอนบันทึกว่าล่วงมา ๒๐ พรรษา กระเบื้องจารว่า พระปุณณบวชพุทธพัสสา ๑๕ และมาสู่สุนาปรันต พุทธพัสสา ๒๑ จึงบวชได้ ๓ พรรษา พระมหาปุณณ ที่มาในขณะนั้นเข้าใจว่า พระพุทธเจ้ายังไม่ได้ทรงบัญญัติพระวินัยว่าด้วย พระภิกษุใหม่ต้องอยู่กัฏฐอุปัชฌายาจารย์ ๕ พรรษา จึงทรงอนุญาตให้ท่านมาได้

“พระเถระเข้าไปสู่สุนาปรัตนรัฐก่อน เข้าไป ณ ภูเขาอัมพหัทธสมบรรพต เข้าไปสู่บ้านพ่อคำเพื่อบิณฑบาต ลำดับนั้นน้องชายจำท่านได้แล้ว ถวายภิกขาหาร ให้ท่านปฎิญาณว่า “ท่านครับ ขอท่านอย่าไปที่อื่น นิมนต์อยู่ ณ ที่นี้ เท่านั้น” นิมนต์ให้ท่านอยู่ ณ ที่นั้นนั่นเอง จากนั้น ท่านไปสู่สมุทรคีรีวิหาร” ณ ที่นั้นมี ที่ ๆ จงกรมได้ อันกระทำ กำหนดด้วยแผ่น” หินประสานเหล็ก ไม่มีใคร ๆ ผู้สามารถจะเดินไปสู่ที่นั้นได้ ในที่นั้น ลูกคลื่นทะเลทั้งหลายมากระทบ ในหินประสานเหล็กทั้งหลายกระทำเสียงดังมากอยู่เป็นนิจ พระเถระคิดว่า เมื่อภิกษุทั้งหลายกระทำกัมมัฏฐานอยู่คงมีการอยู่ผาสุก ดังนี้แล้ว จึงอธิษฐานกระทำสมาธิให้เยียบเสียง จากนั้นจึงไปสู่ภูเขาเขื่อนมาตุลคีรี” ณ ที่นั้น มีฝูงนกหนาแน่น ก่อให้เกิดเสียงเป็นอันเดียวกันตลอดทั้งคืนและวัน พระเถระกำหนดว่าที่นี่ไม่ผาสุก ดังนี้แล้ว จากนั้นจึงไปสู่มกุฬการามวิหาร” มกุฬการามวิหารนั้น เยียบสวัด มีเสียงเล็กน้อย อยู่ ณ ที่สมบุรณ์ทางไปมาไม่ไกลเกินไป ไม่ใกล้เกินไป แห่งบ้านพ่อคำ พระเถระคิดว่าบ้านนี้ผาสุก จึงให้กระทำที่พักรถกลางคืน ที่พักรถกลางวัน และที่เดินจงกรมเป็นต้น แล้วจึงเข้าอยู่จำพรรษา ท่านอยู่ในฐานะ ๕ อย่างนี้

ต่อมา ณ วันหนึ่ง ภายในพรรษานั้นนั่นเอง พ่อคำ ๕๐๐ คิดว่า เราไปสู่ทะเลจึงบันทุกสินค้าในเรือ ในวันลงเรือ น้องชายพระเถระเลี้ยงพระเถระแล้ว รับสิกขาบททั้งหลาย (ศีล ๕) ในสำนักพระเถระ ไหว้แล้ว เมื่อจะไปกล่าวว่

“ท่านครับ ชื่อว่า มหาสมุทร มีความสำเร็จน้อย มีอันตรายมาก ขอท่านพึงนึกถึงพวกเราเถิด”

แล้วพากันขึ้นเรือ เรือแล่นไปด้วยกำลังเร็วที่สุด บรรลุถึงเกาะ เกาะใดเกาะหนึ่ง พวกมนุษย์คิดว่าจะกระทำอาหารเช้า ดังนี้แล้ว จึงพากันขึ้นเกาะ ที่เกาะนั้นไม่มีอะไรอื่น ไม้จันทน์” ล้วนมีอยู่แล้ว คราวนั้น คนหนึ่งใช้มีดเฉาะ ต้นไม้ต้นหนึ่งรู้ความเป็นไม้จันทน์แดงแล้วจึงกล่าวว่า

“ท่านผู้เจริญทั้งหลาย พวกเราจะไปสู่สมุทรอื่นเพื่อต้องการลาภ ก็ลาภยิ่งกว่านี้ไม่มี ปุ่มหนึ่งเท่างบน้ำมธุรส ๕ ก็ถึงค่าแสนหนึ่ง พวกเราให้ขนสินค้าที่ควรให้นำไป บันทุกให้เต็มด้วยไม้จันทน์เถิด”

ซึ่งพวกมนุษย์พ่อคำทั้งหลายเหล่านั้น ได้กระทำการขนไม้จันทน์นั้นอย่างนั้น

พวกมนุษย์ ซึ่งอยู่ในป่าไม้จันทน์โกระแล้วคิดว่า “ป่าไม้จันทน์ของพวกเรา พวกมนุษย์เหล่านี้ให้ฉิบหาย แล้ว พวกเราต้องฆ่ามันให้ตาย” แล้วกล่าวกันว่า “เมื่อพวกเหล่านี้พวกเราให้ตายในที่นี้ ศพแต่ละคนทั้งหมดต้องมีอยู่ ให้เรือของพวกมันจมในกลางทะเลเถิด”

* อัฐกถาปปัญจสุทธานิกาย ๓ หน้า ๗๓๐-๗๓๒ ฯ สุนาปรัตนเจ้าใจว่า คงเป็นสวนปราน หรือ ปรานบุรี ฯ อัมพหัทธสมบรรพตนี้ อาจแปลได้ว่า ภูเขาที่มีรูปร่างคล้ายเม็ดมะม่วง คงจะได้ค้นกันต่อไป ในบางตอนมีกล่าวถึงเขาทมน หรือ ทโมน แต่คุยกกันแล้ว ต่างสนใจว่า เขาตะเครา อย่างไร คือ เรามีปัญญาแต่ไม่เชื่อ ณ พ.ศ. ๒๕๒๗ มีโอกาสไปเขาตะเครา ได้มองเห็นภูเขานั้นมีรูปร่างคล้ายลูกมะม่วงป่า จึงแน่ใจว่าเขาตะเครานั้น

๒ สมุทรคีรีวิหาร เห็นป่าช้า ท่านเรียกว่า วัด และวิหาร คงแปลได้ว่าป่าช้าเชิงภูเขาใกล้ทะเล

๓ ศัพท์ว่า ขยกนคปสาณเทหิ ไม่รู้จะแปลว่าอะไรดีกว่านั้น

๔ มาตุลคีรี แปลว่าภูเขาสูง อาจเป็นเขาหลวง ณ จังหวัดเพชรบุรี ฯ

๕ มกุฬการามวิหาร มกุฬก มะลิ อาราม สวน วิหาร ที่อยู่ รวมความว่าที่อยู่ในสวนมะลิ อาจเป็นบ้านขุน ที่ขุนขุนชายไปอยู่ แต่แปลงเพื่อเข้าศัพท์และความในบาลี จึงเห็นเป็นมกุฬก

๖ ในเรื่องเมืองทอง หน้า ๗๑ ๗๒ ท่านผู้เขียนกล่าวอ้างในกัมภีร์อรรถศาสตร์ว่า เทาภูถลย หรือ วิษณุภูต ผู้แต่งกล่าวถึงไม้จันทน์หอม ไปจากสุวรรณภูมิ หรือมีอยู่ในสุวรรณภูมิ

ใน ชาดกัฏฐกถา ภาคที่ ๕ มหาชนกชาดก มีเล่าถึงสุวรรณภูมิ ว่าพระโพธิสัตว์มหาชนกไปสู่สุวรรณภูมิต้องเดินทางผ่านมหาสมุทร ซึ่งถูกกำลังพายุลูกคลื่นร้ายกาจยิ่ง (อดีตจกฐาภูมิเวเคน) กระหน่ำไป ๗๐๐ โยชน์ ๑ วันเรือแตก มีศัพท์ว่า พวกพาณิชชาวสุวรรณภูมิ (มหาชนกชาดก หน้า ๗๑)

และแล้ว ในเวลาที่พวกเหล่านั้นลงเรือไปได้ครู่หนึ่ง พวกมนุษย์เหล่านั้น “ให้คลื่นลมและรูปน้ำกลิ้งตั้งขึ้นแม้เองแล้ว แสดงรูปอันน่ากลัวต่าง ๆ พวกมนุษย์ที่กลัวแล้วก็นอบน้อมเทวดาของตน

กฤณพิจุลพลพัฒน์น้องชายพระเถระระลึกชื่อพระเถระว่า “ขอพี่เป็นที่พึ่งพำนักของเราเถิด” ดังนี้แล้ว ยืนอยู่^๒ ท่านผู้มีอายุพัฒน์ได้สู่ชนบทสุนาปรันตแล้ว ได้ยินว่า ท่านผู้มีอายุพัฒน์ อยู่ในชนบทสุนาปรันตนั้น ต่อจากนั้นแล ท่านผู้มีอายุพัฒน์ โดยระหว่างพรรษานั้นนั่นเองให้อุบาสก ประมาณ ๕๐๐ ปราภฏขึ้นแล้ว โดยระหว่างพรรษานั้นนั่นเอง ให้อุบาสิกประมาณ ๕๐๐ ปราภฏขึ้นแล้ว โดยระหว่างพรรษานั้นนั่นเอง ได้กระทำให้แจ้งวิชา ๓ แล้ว

“ได้ยินว่า ในขณะนั้นนั่นเอง แม้พระเถระก็คิดถึง รั้วภัยพิบัติที่จะเกิดแก่พวกนั้น จึงเหาะขึ้นสู่เวหาส ได้ยืนอยู่ ณ ที่เฉพาะหน้า พวกมนุษย์เห็นพระเถระแล้วกล่าวกันว่า “พระผู้เป็นเจ้าเถระพัฒน์มาอยู่” หลีกไปแล้ว

คลื่นลมและรูปน้ำกลิ้งที่เกิดขึ้น ก็สงบหายไปแล้ว พระเถระปลอบขวัญพวกเหล่านั้นว่า “พวกท่านอย่ากลัวเลย” แล้วถามว่า “พวกท่านต้องการไปที่ไหนกัน”

“ท่านครับ” พวกเขากล่าว “พวกเราจะไปสู่ฐานะของตนของพวกเราครับ”

พระเถระอธิบายว่า “เรื่องจะไปถึงบกผู้ที่พวกเหล่านี้ต้องการเถิด”

และพวกพ่อค้าไปสู่ที่ที่ของตน ๆ แล้ว เล่าประวัตินั้นแก่ลูกเมีย กล่าวว่า “พวกเจ้าจงมาถึงพระเถระเป็นที่พึ่งกันเถิด” ดังนี้แล้ว แม้ประมาณ ๕๐๐ คน พร้อมกับแม่เรือนประมาณ ๕๐๐ คนของตน ตั้งอยู่ในสระ ๓ แล้วได้ประกาศความเป็นอุบาสกอุบาสิกาแล้ว จากนั้นจึงขนสินค้าลงจากเรือ แบ่งส่วนหนึ่งให้แก่พระเถระ กล่าวว่า “ท่านครับ ส่วนนี้ของท่าน” พระเถระกล่าวว่า “กิจด้วยส่วนแผนกหนึ่ง ของเราไม่มี แต่ว่า พระศาสดาพวกท่านเคยเห็นแล้วหรือ?”

“ไม่เคยเห็นเลยครับ”

“ถ้าเช่นนั้น พวกท่านจงทำโรงกลมใหญ่ (มณฑลศาลา) ด้วยส่วนนี้ พวกท่านจะได้พบพระศาสดา อย่างนี้”

“ดีละครับ” พวกเหล่านั้นกล่าวแล้ว เริ่มกระทำโรงกลมใหญ่ด้วยส่วนนั้น และส่วนทั้งหลายของตน

พระพุทธเจ้า พระอัครสาวก

และพระสาวกอื่นสู่ปรานะสุนาปรันต (พริบพลี)

ได้ยินว่า แม้พระศาสดา ได้ทรงกระทำผูกพระทัยตลอดตั้งแต่กาลที่พวกเหล่านั้นเริ่มแล้ว พวกมนุษย์ผู้รักษาเห็นโอกาส (แสงสว่าง) ตลอดคืนได้กระทำความสำคัญในใจว่า “เทวดาผู้มีศักดิ์ใหญ่มีเฝ้าอยู่”

อุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย ช่วยกันทำโรงกลมใหญ่และเสนาสนะสงฆ์สำเร็จแล้ว ตระเตรียมสิ่งของถวายทาน จึงเรียนแจ้งแก่พระเถระว่า

“ท่านครับ พวกเรากระทำกิจของตนเสร็จแล้ว พวกเราจักเห็นพระศาสดา”

พระเถระไปสู่สาวัดดีด้วยฤทธิ์ในเวลาเย็น ทูลขอพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

“พระองค์ผู้เจริญ พวกชาวบ้าน พ่อค้า ต้องการพบพระองค์ ขอพระองค์โปรดทรงอนุเคราะห์แก่พวกนั้น”

พระผู้มีพระภาคทรงรับแล้ว พระเถระทราบการรับของพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วจึงกลับมาที่อยู่ของตนทันที

* อุปปาติก สิ่งที่เกิดขึ้น แปลว่าอะไรก็ได้ *

๒ ปุณโฆวาทสูตร ค่อยากที่แปลไว้แล้ว

๓ อัญญาตา ค่อยากที่แปลแล้ว

แม้พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเรียกพระอานนทเถระแล้วตรัสว่า “อานนท พຼຽ່ນนี้เราจะเที่ยวบิณฑบาต ณ บ้านพ่อค้าที่สุนาปรันต เธอจงแจกสลากแก่ภิกษุ ๔๕๕ องค์”

“ดีละพระเจ้าข้า” พระเถระรับแล้วแจ้งเรื่องนั้นแก่พระภิกษุสงฆ์ แล้วกล่าวว่า “พวกพระภิกษุผู้จะเที่ยวไปไม่ต้องจับสลาก”

ในวันนั้น *พระอุณฺณเถระได้จับสลากเป็นองค์แรก แม้พวกชาวบ้าน พ่อค้า (ได้ยินจากพระปุณณเถระว่า) พຼຽ່ນนี้ พระศาสดาจักเสด็จมา จึงกระทำความเคารพ ณ กลางบ้านเตรียมโรงทานแล้ว

พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงกระทำการประทับประคองพระสิริระว่างแต่เช้าเสด็จแล้วเสด็จเข้าพระคันธกุฎี ประทับนั่งนิ่งเข้าสู่พลสมานบัติ

บัดทุกัมพลิสลาอาสนของท้าวสักกเทวราช ได้มีอาการร้อนแล้ว ท้าวเธอทรงรำพึงว่า “นี่อะไร” ทรงเห็นพระศาสดาจะเสด็จสู่สุนาปรันตแล้ว ตรัสเรียกวิสสุกรรมเทพบุตรมาแล้วทรงสั่งว่า

“ແ່ນພໍ່ ໃນວັນນີ້ ພຣະພຸ້ມພຣະພາກເຈົ້າ ຈັກເສດຊີງສູ່ການເທົ່ວບິນທບາດລອດທາງປະມານ^๑ ๓๐๐ โยชน์ ท່ານจงนิรมิตเรือนยอด ๕๐๐ หลัง กระทำการเตรียมเพื่อเสด็จไปตั้งไว้ ณ เจริญชุ่มประคุดเขตรวัน”

ท่านวิสสุกรรมได้กระทำอย่างนั้น เรือนยอดของพระผู้มีพระภาคเจ้า มีมุข ๔ มุข ของสองอัครสาวกมีมุข ๒ มุข ที่เหลือมีมุขเดียว

พระศาสดาเสด็จออกจากพระคันธกุฎีเสด็จสู่เรือนยอดอันประเสริฐในจำนวนเรือนยอดทั้งหลายที่ตั้งเรียงกัน โดยลำดับนั้น พระอัครสาวกทั้งสองเป็นต้นแล้วถึงพระภิกษุ (จำนวน) ๔๕๕ รูป เป็นเรือนยอด ๔๕๕ หลัง หลังหนึ่งเป็นเรือนยอดว่างเปล่า เรือนยอด ๕๐๐ หลัง ลอยขึ้นไปในอากาศ

พระศาสดาเสด็จถึง ภูเขาสัจจพันธ ทรงพักเรือนยอดในอากาศ ดาบสเห็นผิวดิถี สัจจพันธ ชักชวนมหาชนให้ถือความเห็นผิด เป็นผู้ถึงลาภยศอันเลิศเทียว อยู่ ณ ภูเขานั้น แม้อุปนิสัยพระอรหัตตส่วนข้างในของดาบสนั้น รุ่งเรืองเหมือนประทีปภายในโคม ทรงเห็นอุปนิสัสนั้น ทรงดำริว่าเราจักกล่าวธรรม จึงเสด็จไปแสดงธรรมแล้ว ในปริยสถานเทศนาดาบสบรรลอรหัตตแล้ว ด้วยมรรคนั้นเอง อภิญญามาแล้วแก่ท่าน ท่านเป็นเอหิภิกขุทรงบาตร จีวรอันสำเร็จด้วยฤทธิ์ เข้าสู่เรือนยอดแล้ว

พระผู้มีพระภาคเจ้า พร้อมกับพระภิกษุ ๕๐๐ รูปผู้ไปในเรือนยอด เสด็จถึงบ้านพ่อค้าทรงกระทำเรือนยอดไม่ ให้ปรากฏเสด็จเข้าสู่บ้านพ่อค้า พ่อค้าทั้งหลายถวายทานใหญ่แก่พระภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขแล้วนำพระศาสดาเสด็จสู่มกุฬการาม พระศาสดาทรงสงบความกระวนกระวายด้วยพระกระยาหารเพียงใด มหาชนทำอาหารเข้าเพียงนั้น ตมาทานองค์อุโบสถถือของหอมและดอกไม้เป็นอันมาก มาเฉพาะสู่มกุฬการาม พระศาสดาทรงแสดงธรรม^๒

* พระเถระองค์นี้ในธัมมปทัฏฐกามีชื่อว่า โคนฺณชาณคฺเถระ ฯ

^๑ ๓๐๐ โยชน์ โยชน์ ๑ เท่ากับ ๔๐๐ เส้น จึงเท่ากับ ๑๒๐,๐๐๐ เส้น หรือ ๔,๘๐๐ ก.ม.

อฏฐกถาวิไนย ชื่อ สมนันตปาสาทิกา หน้า ๕๐ เล่าว่าพระพุทธเจ้าเสด็จจากชมพูทวีปสู่คัมภีณนิทวิป หรือ ลังกา ๔ ครั้ง ครั้งแรกเสด็จพระองค์เดียว เพื่อทรงฝึกโยกยั ครั้งที่สอง เสด็จพระองค์เดียว เพื่อทรงฝึกนาคราชสูงหลาน ครั้งที่สาม ทรงมีพระภิกษุ ๕๐๐ เป็นบริวาร ประทับนั่งเข้านิโรธสมาธิ ณ มหาเจดีย์สถาน อุปารามเจดีย์สถาน มหาโพธิปติฏฐิตเจดีย์สถาน มุคฺคิณเจดีย์สถาน ทิฆวาวีเจดีย์สถาน ครั้งที่สี่เป็นการเสด็จโดยพระธาตุสิริ (พระบรมสารีริกธาตุ) คือหลักฐานที่พระพุทธเจ้าเสด็จออกจากชมพูทวีปสู่ต่างประเทศ

^๒ พระปุณณเถระจดพระธรรมเทศนากัณฺฐนี้ไว้ ได้พบกระเบื้องจารแผ่นใหญ่ ๆ ที่คอนโดนด ๗ แผ่น ได้จัดและแปลไว้ด้วย คือ นิธิกัณฺทสูตร สยามรัฐวิบูลย์ เล่ม ๒๕ หน้า ๑๑-๑๒

ชื่อ ปุณณ อัสสี* เอาคำพุทธเล่าให้ไทยละวะฟังรั้ม ที่สุนาปรันด ในบ้านแม่ขุนพริบพลี มีคาถา

คำมกธ ๑๗ (คาถา ต่อไปนี้)

๑ นิธิ นิเชติ ปุริโส	คมภิเร อุทกนฺตึเก
อดฺเด กิจฺเจ สมฺปฺปนฺเน	อดฺธาย เม ภวิสฺสติ
๒ ราชโค วา ทฺรุดฺดสฺส	โจรโค ปิฬิตฺตสฺส วา
อินฺสส* วา ปโมกฺขาย	ทฺพภิกฺขุ อปาทาสุ วา
๓ เอตฺตตฺถาย โลกสฺมี	นิธิ นาม นิธิยฺยติ
ดาวสฺสุนิหิตฺโต สนฺโต	คมภิเร อุทกนฺตึเก
๔ น สพฺโพ สพฺพทา เยว	คฺคสฺส คํ อุปกปฺปติ
นิธิ วา ฐานา จวติ	สญฺญา วาสฺส วิมฺยุหติ
๕ นาคา วา อปฺนาเมนฺติ	ยฺกฺขา วาปี หรณฺติ นํ
อปฺปิยาปี ทายาทา	อุทฺทธรณฺติ อปฺสฺสโต
๖ ยทา ปุณฺณกฺขโย โหติ	สพฺพเมตํ วินสฺสติ
ยสฺส ทาเนน สีเลน	สญฺญเมน ทเมน จ
๗ นิธิ สุนิหิตฺโต โหติ	อิตฺติยา ปุริสฺสสฺส วา
เจติยฺมहि จ สงฺฆे วา	ปุกฺกเล อติถิสฺส วา
๘ มาตริ ปิตริ วาปี	อโธ เชฏฺฐมฺหิ ภาตริ
เอส นิธิ สุนิหิตฺโต	อเชยฺโย อนุคามิโก
๙ ปหาบ คมนิเยสุ	เอตํ อาทาย กจฺจติ
อธารารณฺมณฺเฑสิ	อโจรฺหรโณ นิธิ
๑๐ กยิราถ ธีโร ปุณฺณานิ	โย นิธิ อนุคามิโก
เอส เทวมนุสฺสํ	สพฺพกามทโท นิธิ
๑๑ ยํ ยํ เทวภิปรฺตฺถเนติ	สพฺพเมเคน ลพฺภติ
สุวณฺณดา สุสรดา	สุสณฺฐานํ สุรูปดา
๑๒ อาธิปฺจํ ปริวาโร	สพฺพเมเคน ลพฺภติ
ปเทสฺรชฺชํ อิตฺตริยํ	จกฺกวตฺตสิสฺสํ ปิยํ
๑๓ เทวเรชฺชมฺปิ ทิพฺเพสุ	สพฺพเมเคน ลพฺภติ
มานุสฺสิกา จ สมฺปฺตฺติ	เทวโลเก จ ขา รติ
๑๔ ขา จ นิพฺพานสมฺปฺตฺติ	สพฺพเมเคน ลพฺภติ
มิตฺตสมฺปฺทมาคฺคม	โยนิโส เจ ปยุณฺชิโค

* อีกแผ่นหนึ่งที่ คอนโคนด ลำดับอ่านเป็นที่ ๕ ที่เขียนคำไทยก็ยากอยู่แล้ว ยิ่งจารึกพระคาถาคำมกธ ก็ยิ่งยากขึ้น จึงเรียงตามแบบปัจจุบัน เพื่ออ่าน ง่าย ๆ ส่วนตัวที่ใช้ไม่เหมือนปัจจุบันคงไว้

๒ อินฺสส ปัจจุบันใช้ ณ เป็นอินฺสส อินฺ แปลว่า หั้น (หนึ่)

นิธิกัมม นี้ ในครั้งปฐมสังคายนา พระธรรมสังคากาจารย์ นำเข้าในขุททกปาฐนิคมฯ สุตตันตปิฎกเล่ม ๒๕/๑๑-๑๓ อัญชกคาถาแห่งสูตรนี้ ชื่อ ปรมัตถโชติกา เล่าว่า ทรงแสดงแก่ภิกษุมหิชาวกรุงสาวัตถี ในตอนท้ายเล่าว่า ภิกษุมหิได้ฟังจบแล้ว จึงเข้าเฝ้าพระเจ้าปเสนทิโกศล ได้ทูลตลอดแล้ว ได้ทรงกระทำบูชาใหญ่แก่เขา คงจะคร่ำครวญมาครั้งและหลายแห่ง ที่ปรากฏนี้ เป็นครั้งแรกที่ทรงแสดง ณ ที่นี้ ที่มาทรงแสดงครั้งนี้ พระปฐมเถระจกไว้จึงรู้ได้ ถ้าไม่จงจจารึกไว้ก็คงสูญไปแล้ว

๑๕ วิชาวิมุตติวาทาไ

ปฐมกัฏฐา วิโมกขา จ

๑๖ ปัจเจกภูมิ พุทธภูมิ

เอว มคหุติกา เอสา

๑๗ คตมา ชีรา ปัสสันติ

คำ-ธัม (ม) นิธิ กัณหา สุต^๑ อองคพุทธ แสดง (แก่) คนลวะ พรินพรี ว่า...

๑ คน ผัง (ขุม) สิน

เมื่อต้อง (การ) สิ่งได้ เกิดพร้อมแล้ว

๒ (คือ) เพื่อพันร้าย (จาก) ขุน

เพื่อเปลื้อง ซึ่ง หนี้

๓ ชื่อ ขุมสิน ผังไว้ ในหล้า

ขุมสิน (เป็นสิ่งที่) ผังไว้ดี

๔ ขุมสิน ทั้งหมด มิได้

(คือ) ขุมสิน (อาจ) เคลื่อน (จาก) ที่ผัง (บ้าง เขา) จำ เลอะเลือนไป บ้าง

๕ นาค (ทั้งหลาย) ลักพาไปบ้าง

เมื่อ ไม่ เห็น ผู้สืบสิน (ที่) ไม่ชอบ

๖ เมื่อใด เขา เป็นผู้ สิ้นบุญญ

ผู้ใด ญิง ชาย ก็ตาม ผังขุมสินไว้ดีแล้วด้วยอันให้ทาน ด้วย สีส ระวัง ฝึกฝนตน

๗ ขุมสิน ย่อมเป็น หนิง หรือ

ในผี (ในเจดีย์) ในพระสงฆ์

๘ ใน แม่ แม่หรือว่า ใน พ่อ

ขึ้นหน้า ๒ ชื่อ ปุณณภิกขุ ลง นิธิสูตร พุทธ พุทธไทย ว่า

ขุมสิน นั้น ผังไว้ดีแล้ว

๙ อัน สิ้นหลายเหลือ ต้องตัด ทิ้ง ไป

ขุมสิน คือ บุญญ ไม่ทั่ว ไปแก่ คนเหล่าอื่น

๑๐ ผู้รู้ ครอบทำบุญทั้งหลายไว้

ขุมสิน คือ บุญนั้นให้ของทุกอย่างที่ชอบใจ

๑๑ สิ่งใด ไค เทพ ทั้งมनुส คือ คนอยากได้ในใจ

มีผิวงาม ๑ มีเสียงดี ๑

๑๒ ความเป็นผู้ใหญ่ยิ่ง ๑ ความมีคนล้อมมาก ๑

นักขุนเมือง ๑ ความเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ๑

๑๓ เป็นขุน ผีฟ้า ในสว สวรรค์ ๑

สิ้นคน สมบัติ อันเป็นของมนุษย์ ๑

สพพเมเคน สพภติ

ยา จ สาวกปารมี

สพพเมเคน สพภติ

ยทิท ปุณญสมปทา

ปณจิตา กตปุณญตนฺติ

ในได้น้ำลึก (ในที่ลึก ได้ลุ่มน้ำ)

จักมีเพื่อดอกได้ ของเรา

(เพื่อ) ละร้ายจู่ปล้น

(เพื่อเปลื้อง) อดอยาก กับขัน

(ก็เพื่อ) ดอกได้ นั้น

ในที่ลึก ได้ลุ่มน้ำ เพียงนั้น

อวยเสร็จ (ผล) ตลอดคราว แก่เขา

แม้ยักข (ผีทั้งหลาย) ลักเอาไปบ้าง

(ลอบ) ขุด ลักเอาไป บ้าง

ขุมสิน ทั้งสิ้น หมดหายไป ได้

ผู้ใด ญิง ชาย ก็ตาม ผังขุมสินไว้ดีแล้วด้วยอันให้ทาน ด้วย สีส ระวัง ฝึกฝนตน

หรือว่า ชาย ผังไว้ดีแล้ว...

ในคน ในแขก ทั้งหลาย บ้าง

อีก ทั้ง ในพี่น้อง ญาติทั่วไป

ใคร ๆ ชนะไม่ได้ คิดตามไป ได้

ถือ เอา สินนั้น คิดคว ไปได้

ชะโมขปล้น เอาไป ไม่ได้

อันเป็นขุมสิน คิดตามตัวไปได้

แก่เทพ และมनुส ทั้งหลาย

ควเอาได้ด้วยบุญสินนั้น คือ

มีส่วนสวยงาม ๑ มีร่างสะสวย ๑

นั้นทั้งหมด คนผีเอาได้ด้วยบุญสินนั้น

ความสราญหัวขุน ที่น่ารัก ๑

นั้นทั้งหมด คนผีเอาได้ด้วยบุญสินนั้น

ยินดีใดในแดนสว ในเทวโลก ๑

^๑ ทั้งพระคาถา และ คำแปล พระปุณณเถระจารึกไว้ไม่มีวรรคตอน ที่จัดเห็นเช่นนี้ ผู้เขียนจัดตามนิยมนปัจจุบัน ถ้าเอาตามเดิม จะไม่รู้เรื่อง จึงจัดทำอย่างนี้ ที่ขาดก็เติมในวงเล็บ แลได้คงสำนวนเดิมไว้ ในหน้าต่อไปท่านจารึกรับรองไว้ว่า พุทธ พุทธไทย เชื่อว่าเป็นพระ-พุทธภาษิต จึงคงไว้ ฯ

๑๔ นิพพานสมบัติ ไค ๑

ความได้เพื่อนดี ๑

๑๕ เป็นคนคล่องรู้วิชาวิมุตติ ๑

ปฏิสัมภิตา ๑ วิโมกข ๑

๑๖ ปัจเจกภูมิ ๑ พุทธภูมิ ๑

อันนี้ มีดอกได้มาก อย่างนี้

๑๗ เหือง บัณฑิต ผู้รู้ทั้งหลาย

มหาชนเกิดเป็นผู้พ้นจากเครื่องผูกพันแล้ว ความไกลาผลว่า “พระพุทธเจ้า” ได้เป็นของมากแล้ว พระศาสดาประทับอยู่ ณ ที่นั่นตลอด ๒-๓ วัน เพื่อทรงอนุเคราะห์แก่มหาชน แต่ทรงยังอรุณให้ขึ้นในพระคันธกุฎีใหญ่นั้นเอง และประทับอยู่ ณ บ้าน ๒-๓ วันแล้ว เสด็จไปบิณฑบาตในบ้านพ่อค้า รับสั่งให้พระปุลณกลับด้วยพระดำรัสว่า “เธอจงอยู่ ณ ที่นี้ที่เดียว”

บุญฉวรมุณี อยู่ถ้ำพุทธ ผู้พาพุทธมาสุนาปรันตพริบพรี^๑ น้องจุนหาพุทธกับอรหันต์เดือนอ้าย พุทธพัสสา ๒๒ (๑๕๐/๑) พุทธอยู่บ้านมกุนเดือนอ้าย ขึ้น ๘ ค่ำ พัก ๒ วัน เสด็จ ผ่านเมืองทอง แล้วขึ้นถ้ำพุทธ นั่งนอน คืนวันหนึ่ง ผันทองปีณฯ (๑๕๐/๒)

(บุญฉวรมุณีเล่าเมื่อ) พุทธเดินไปถ้ำเขา ทางผ่านเมืองทองพูดว่า เมืองทองจักเป็นเมืองสุวรรณภูมิ เมืองพุทธศาสนา (๑๕๔/๑) พุทธมาถิ่นแดนชานทาง ว่า ตรงนี้เป็นเมืองต่อเมืองสุวรรณภูมิ ห้าร้อยปี พุทธ ศาสนา มันคงดี ต่อพันปีเป็นเมืองเล็ก พุทธศาสนาบาง เหลือพุทธนิมิตร (๑๕๔/๒)

บุญฉวรมุณี เมื่อพุทธพาผ่านเมืองทอง เล่าเมืองนี้ จุนอินกวัททองมาเคบอยู่เป็นคั่น (๑๕๐/๑) จุนชวดมี คน ช้าง ม้า มาก เทียวยึดบ้านเมือง สิบสองพันกว่าเมือง ช้าง ม้า เมือง สิบ สอง พันกว่า พ่อแม่ตั้งเป็นจุนอินสิบสองพัน (๑๕๐/๒)

บุญฉวรมุณี ถ้ำพุทธ พังคำพุทธเล่าเมืองสิบสองพันเมือง จุนอินพานาง งามดอกไม้เมื่อขุน (๑๕๑/๑) อินพานางไปหนึ่งปี ถึงเมืองสิบสองพัน พานาง ไป ตั้งเป็นคัวห้องทอง มีข้านางแสนหนึ่ง นาง กิด ผัว ไหม แพร (๑๕๑/๒)

พุทธมาพักถ้ำเขา เล่า ว่า เมืองสุวรรณภูมินี้ พุทธศาสดาตั้งนานพันปีเมืองจะย้ายมาตั้งตรงที่นี้ ชื่อเมืองราชพลี^๒ (๑๕๓/๑) คูหาที่พุทธอาศัย มีชื่อถ้ำฤๅษี คนเชื่อถือมาเคารพในข้างหน้า พุทธเงาในถ้ำนี้ เมื่อคน ทำเป็นพุทธนิมิตรขึ้น (๑๕๑/๒)

บุญฉวรมุณี อยู่ถ้ำหา พุทธเข้าไปนอนคืนวันหนึ่ง มีชายมีหญิง อภิเษกมาหลาย แม้ผันหาอาหารมาหาวันนั้น ผันต้องสู้เดิน ๓๕ นา (๑๕๑/๑)

พุทธไมทนาด้วยถาถา “นิริง นิเรติ ปุริโส คัมภีเร อุตกัณติเก

อัครเถ กิจเจ สมุปปันเน อัครถาย เม ภวิสสติ (๑๕๑/๒)

^๑ ตอนนั้น ยังไม่ได้ตั้งชื่อ อาจเป็นชื่อที่เรียกกันอยู่ก่อนแล้ว ต่อไปจะเห็นพระโสณเถระสั่งให้สร้างเมือง แล้วตั้งชื่อคือสร้างเมืองตรงนั้นแล้วตั้งชื่อซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

^๒ อาจเขียนว่า ราชพลี ราชปริ ราชบุรี เท่าที่จะคิดอ่านคว้าน้ำส้มได้

^๓ ตามกระเบื้องอ่านยากเดิมทวน เช่น กิจเจ ท่านเขียนกิจเจ

“พุทธว่าคำไทย บุญฟังคำว่า คนฝังดินในใต้แผ่นดินน้ำลึก เมื่อต้องการใช้เกิดขึ้นจักมีไว้ใช้ (๑๘๗/๑) เพื่อคนพ้นร้าย จาก ชุน พ้นร้าย จาก ขโมย พ้นหนี้ พ้นยากเข็ญ เช่นนั้น หาดี้เท่ากับฝังในเจดีย์ พระ พ่อ แม่ พี่ น้อง ไม่ (๑๘๗/๒)

บุญฟังคำพุทธว่าคำไทย อันสินนี้ แม่ คน นาค ยักข ขโมย ลัก ฉ้อ บัง โกง เอาไม่ได้ สิ้นอัน คนฝังไว้นั้น (๑๘๘/๑) ผู้ให้ทุกสิ่งพอใจ ร่าเริง เสี่ยงเพราะ สูงเยี่ยม แม้ขุนใหญ่ พุทธภูมิ ปัจเจกภูมิ ความคล่องความรู้ (๑๘๘/๒)

พุทธเทศนไทย ไทยทุกคน แล ลว ทำเหืองดี ย่อมได้ดี เห็นดี ทำชั่ว ย่อมได้ชั่ว คือ ชำคน และเบือน คน ช้าง ม้า งัว ควาย (๑๘๙/๑) ถือเอาของคนอื่น ผิดผิดเมียลูกท่าน กล่าวเท็จ เมมาเหล้า น้ำหมักดอง อย่างนี้ว่าชั่ว ไม่ทำอย่างนั้น ชื่อว่าทำดี เช่นไม่ฆ่ากัน เป็นต้น ชื่อดีแล (๑๘๙/๒)

เมื่อพุทธมานั่งดำ แล้ว เมื่อพุทธเดินผ่านเมืองทอง พอทับไทยทองมาสู่ โรงช้างพบพุทธ กล่าวคำว่า เจ้าหัวไปดำ* พุทธปากว่า* เว้าไทย บ แม่ (๑๙๐/๑) พุทธทักทับไทยทอง เชิญไปมจร มีสิ่งของฝากมากหลาย บุญเคยไปเที่ยวเมื่อค้าขายทาง* เมืองพุทธพาผ่านพ้นไป (๑๙๐/๒)

*โดยระหว่างนั้น แม่น้ำชื่อนิมมทานที (แม่น้ำนิมมทา ไทยว่านันทา) มีอยู่ ได้เสด็จสู่ฝั่งแม่น้ำนั้น นิมมทานาคราช กระทำการต้อนรับพระศาสดา นำเสด็จสู่สำนักภพ ได้กระทำสักการะพระรัตน ๓ แล้ว พระศาสดาตรัสธรรมแก่ท้าวเธอแล้ว เสด็จออกจากนาคภพนาคราชนั้นทูลขอว่า

“ขอพระองค์ประทานที่ ๆ ควรบำเรอแก่ข้าพระองค์ (ปริจจิตพัพพะ)

พระผู้มีพระภาคทรงแสดงรอยพระบาท ณ ฝั่งนิมมทานที แม่น้ำนิมมทา แล้วรอยพระบาทนั้น เมื่อคลื่นทั้ง หลายสาดมาก็ถูกกลบ เมื่อคลื่นทั้งหลายไปแล้ว รอยพระบาทก็ถูกเปิดเผยออก ได้เป็นรอยถึงสักการะมากใหญ่แล้ว

บุญมุณี อยู่ถ้ำฤๅษี ผู้นำพุทธ สู่ เกาะคนขานน้ำ หมูคนน้ำ* เกาะแก้ว เข้ากราบไหว้ ห้อมล้อม พุทธสอนมาก (๑๙๑/๑) หมูคนขอรอยดิน ไว้ ชายทะเล พุทธเหยียบดิน ทำให้ใหญ่กว่า ๓ เท่า เมื่อขึ้น ๑๓ ค่ำนั้น พุทธมาถึงบ้านแก่งวันขึ้น ๑๔ ค่ำ (๑๙๑/๒)

* เราเชื่อกันว่า พระพุทธเจ้าทรงพร้อมด้วยทศพลญาณ เวสการัชชญาณ ปฏิสัมภิตาญาณ อันมีนิรุติปฏิบัติสัมภิตาญาณ คือ พระญาณแสดงงานในภาษาต่าง ๆ ที่ไตรสเทสนไทย เป็นเรื่องที่เป็นไปได้

๒ เด้า ไทยลว่า ตามเดิม ได้ ไค *

๓ ไทยลว่า ตามเดิม พุคไทยไม่เหมือน *

๔ ทางเมือง ต่างเมือง *

๕ อัญชูกถาต่อจากที่แปลไว้แล้ว นิมมทา ไทยว่านันทา วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๖ กับพระครูพิศิษฐ์อรรถปาถม พร้อม ชาวปราชได้พาขึ้นไป ณ เขาน้อย มีรอยตะแคงลึกลงไปดูเป็นรอยเท้าขารว่ากันว่าเป็น รอย รอย ณ นิมมทานี มีต้นจันทน์ผา มีเจดีย์ชำรุด ได้พบแผ่นกระเบื้องมีรอยจารึกว่า ปุณณิกขุ ยังมีศาลพระเจ้ายักษ์ไทยทอง ได้เล่าบอกทั่วไปแล้ว และจะรื้อฟื้นขึ้น จะอย่างไรก็ดีของ เหล่านี้มีอยู่แล้วแต่โบราณ ที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อ เป็นเรื่องของคนปัจจุบัน “ไม่เชื่อ” ทำไมจึงทำได้ “เชื่อ” ทำไมจึงทำไม่ได้ ว่าโกหกและปลอม ทำไมจึงว่ากันได้ “ของจริง” ของ “แท้” ทำไมจึงพูดไม่ได้ของและสถานที่กับหลักฐานมีประจักษ์ชัดอยู่แล้ว

๖ คนน้ำ พุหรือคนขานน้ำ หรือคนชาวเล (ทะเล) ตามอัญชูกถานี้เรียกนาค พระบาลี พระพุทธพจน์ ตรัสถึงนาค นาคนี้ ในอุทานวัคคครัสว่าเป็นคนทะเล ในมหาสมยสูตร ชื่อนาคนี้ เป็นชื่อเทพประจำทิศตะวันตก ในอุทานและวินัยว่า มุจจลินทก็ออกชื่อนานาค ในผ่านบุษย์ นาค เป็นชื่อคนเปลือย คนชาวเขา (นาค แปลว่าภูเขาได้) และนาคเป็นชื่อรูทองน ถ้าวทำให้สั้น นก นาค แปลว่าคนเปลือย นักบวชเปลือย (นักคสมณ) และคนน้ำ หรือชาวน้ำ ชาวเลนี้สมัยนั้น ผ่าผ่นหาขายทองจะเปลือยกันมาก ด้วยเหตุนี้อัญชูกถาจึงเรียกคนน้ำว่า นาค เสี่ยงว่า น้ำ กับ นาคใกล้เคียงกันมาก *

ชายทะเล คนที่นั่นคงออกชื่อว่า รินท้าน้ำ อัญชูกถา จึงแต่งชื่อนิมมทานที (แม่น้ำนิมมทา) ไทยว่า นันทา คำไทยเสี่ยง ร.ล. คำไทยแท้ออกเสียง น. แทนได้ เช่นช่วยเหลือเป็นช่วยเหนือ ไทหล่า ไทหน่า เช่นนี้ รินท้าน้ำ กับ นิมมทานที เสี่ยงใกล้เคียงกันมาก

(อัฐกถา) พระศาสดาเสด็จออกจากนั้น แล้วเสด็จสู่ภูเขาสัจจพันธ์ ตรัสกะพระสัจจพันธ์ว่า

“เธอให้มหานาคดำเนินไปทางอบายแล้ว เธอจงอยู่ที่นี้แหละ ทำให้พวกเหล่านั้นละลัทธิเดิม แล้วให้ตั้งอยู่ในทางนิพพานเถิด”

พุทธ ปุณณ เดินทาง ไปเขา สัจจพันธ์ พาสัจจพันธ์ ไป ส่งเขา สัจจพันธ์ อันสัจจพันธ์ภิกขุ วอนขอรอย ดิน อันเหยียบหินในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนอ้าย เหยียบหิน เชิงเขานั้น (๑๕๕/๑)

(อัฐกถา) แม้ท่านสัจจพันธ์ ทูลขอฐานะอันตนพึงบำเรอ (ปริจจิตพุพ) พระศาสดาทรงแสดง^๑ รอยพระบาทเหมือนรอยตราประทับ ณ ก้อนดินเหนียวเปียก ที่หลังหินดาดเป็นก้อน จากนั้น จึงเสด็จสู่เขตวันแตร

พุทธสร้างรอยดิน ณ หิน ทำรอยใหญ่กว่า ๓ เท้า เสร็จเดินกุ่มมือตลอดนั้น เสด็จแล้ว พระภิกขุ^๒ พัน หมอบกราบพุทธ พุทธว่าเขา-ดินพุทธ^๓ (๑๕๕/๒)

อาจปรับแก้ภาษากันได้ อย่างภาษาไทยปรับแก้ภาษาอังกฤษ เช่นแม่น้ำ เป็นแม่น้ำ บางกอกเป็นเบงกอก ภาษาอังกฤษที่ปรับแก้ภาษาไทย เช่น แหม่ม ว่ามาจาก มัมมา มาดาม (ma'am madam)

๑ บุรโณวาทคำฉันท์มีว่า

เบื้องบรรพยังมีพระคา-บถหนึ่งสมญา พระสัจจพรตโคดม

สถิตเขาสวรรณไพโรพนม แพบสถานนิคม ฐานปรินคคามา ฯลฯ

สมเด็จพระศุภคฤทรวง การุณโดยจง พระสัจจพรตภักดี

จึงเหยียบบวรบาทมุณี ยังขอลคศิรี สุวรรณพราชมณฑา

ด้วยบงกชบาทเบื่องขวา สายลักษณะวรา ทั้งร้อยแปดประการงาม

๒ เพิ่งเจอชื่อคำไทยว่าพัน ที่ท่านผู้ชื่อว่า สัจจพันธ์ (ทั้งชื่อท่านและภูเขา) คงหมายถึงท่านเห็นและ ภูเขาที่ท่านเห็นของจริงอันประเสริฐ คือ อริยสัจ ซึ่งตามเรื่องก็ได้แก่เห็นอริยสัจตลอดจนสำเร็จอรหัตผล ท่านจึงเรียกชื่อท่านตามที่เกิดโดยอริยชาติ และภูเขาที่ท่านเห็นอริยสัจนั้นว่า สัจจพันธ์

๓ จากอัฐกถาและจารึกของพระปุณณเป็นหลักฐานอย่างนี้ แต่นักรู้ไทยกล่าวกันว่า รอยพระพุทธบาท ที่สระบุรี หรือ ลัวะไบราณ ทำขึ้นในสมัยอยุธยา รัชสมัยพระเจ้าทรงธรรม ที่นักรู้ไทยเขียนสันนิษฐานไว้อย่างนี้ก็เพื่อแสดงว่าคนไทยทั้งชาติโง่เง่าเลาปัญญา ไปไหว้กราบบูชาสักการะนั้นถือนอบน้อมหินภูเขาเท่านั้น เรามีหลักฐานอย่างนี้ แม้ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มหานาคก็รู้จึงแต่งคำฉันท์ไว้ หลักฐานอีกอย่างหนึ่งก็คือ เมืองไทย มีรอยพระพุทธบาทจำลองตลอดราชอาณาจักร ไทยได้สร้างสืบ ๆ กันมา ตั้งแต่สมัยสุโขทัยตอนต้น พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงถึงพร้อมด้วยอนาคตังสญาณ (พระญาณส่วนอนาคต) อดีตังสญาณ (พระญาณส่วนอดีต) ปัจจุบันังสญาณ (พระญาณส่วนปัจจุบัน) เมื่อพระองค์ทรงพร้อมด้วยพระญาณอย่างนี้แล้ว ย่อมทรงทราบอนาคตกาลได้ว่า พระพุทธศาสนาต้องมาประดิษฐานอยู่ตลอดถิ่นแหลมทองและเจริญรุ่งเรืองตลอดกาล ทั้งเป็นหลักแผ่ไปในนานาประเทศ พระองค์ต้องเสด็จมาและทรงทำนิมิตหมายไว้ ณ ที่ที่ปรากฏรอยดินพุทธนี้ ย่อมทรงแสดงให้เห็นหลักฐานว่า พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระองค์ว่าได้เสด็จตั้งเสถียรที่สุดถึงเหนือสุดของดินแดนสุวรรณภูมิ จึงเสด็จเพื่อทรงเหยียบแสดงรอยพระบาทเป็นประจักษ์พยานไว้ ณ สัจจพันธ์กิริเดณลัวะ และที่เกาะแก้ว (เกาะแก้วพิศดาร?) หรือ นิคมทานที (ไถยวันัมทา) ซึ่งเป็นที่เลื่องลือมานานกระทั่งถึงต่างประเทศ คือ ลังกา และชมพูทวีป เพราะคำในอัฐกถายืนยันอยู่ (อัฐกถาเดิมพระมหินทลภเป็นต้น ท่านเขียนในลังกาและใช้ภาษาลังกา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖-๒๔๗ พระพุทธโฆษาจารย์ไปเปลี่ยนเข้าสู่สุทฺธกาสา คือ มณฑลแล้วไปสู่ชมพูทวีป) และเลื่องลือตลอดไปถึงจีนดังในเรื่อง ไซอิ๋ว ผู้แต่งยังกล่าวถึงเซียวไซตี (คือ ตะวันตกเล็ก หรือ ตะวันตกเฉียงใต้) ซึ่ง ซึ่งงอก หรือ เฮ้งเจียยังนำพระทั้งเจ็ดมานมัสการพระพุทธบาทที่ลกซก (ลัวะ) ซึ่งงอกปราบสิงหลพู (ลักซี้เก้) หรือถึงมีพุทธะลูทกรอยได้แล้วจึงพาพระอาจารย์เข้ากราบรอยพระพุทธบาท อันชาวจีนเรียกว่า พ่อบัก จจริงอยู่ ไซอิ๋ว เป็น หนังสือแต่ง (แต่ก็แต่งพันกว่าปีมาแล้ว) ที่สำคัญที่สุดคือ ผู้แต่งรู้จักรอยพระพุทธบาทจึงกล่าวถึงไว้ในไซอิ๋ว กระทั่งชาวจีนถือกันเป็นธรรมเนียม ได้เคยฟังชาวจีนเล่าว่า คณะพระภิกษุผู้จาริกไปอินเดียมีองค์หนึ่ง (อาจเป็นอีจีน) จดไว้ว่าปรารถนามาไหว้พ่อบักที่ลกซกแต่ก็ไม่ได้มา และเล่าแข่งเพื่อนคุยกันเล่าว่า ชาวจีนเขาถือกันเป็นธรรมเนียมแต่โบราณว่าถึงเทศกาลตรุษจีน (ชีวอิตมักตรงกับเดือน ๓) มาชมมาสาหรือมาชมบูชาควรเดินทางไปยังเวชนียสถาน ณ ไซเหลื่อง หรือชมพูทวีป ถ้าไกลเกินไปก็มาที่ลกซก แห่งเซียวไซที่ดินแดนเอ็งกิมบัวเต้า คือแหลมทองซึ่งเขาถือกันว่าเป็นดินแดนบุญสถานที่สำคัญแห่งหนึ่ง ส่วนนักรู้ไทยมีปัญญาและไม่เชื่อและแก้ตนทำ อันเป็นเรื่องประกาศตนเองว่าฉลาดอยู่ล้นปริ่มเท่านั้น (ไซอิ๋ว โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากรพิมพ์ไว้ ไม่ปรากฏเรื่อง “พระพุทธบาท” เล่าแข่ง เล่าว่ามีในฉบับอื่น ซึ่งไม่แน่ว่าฉบับไหนเป็นฉบับเดิม ได้ลอกกัน และแก้ไขกันตลอดมา)

ทับไทยทอง อัน บุญมณีได้นำพุทธพบ แม้ทักทายด้วย ไม่รู้ เมื่อรับสือพิมพ์พิสาร อันอ่านรู้ต้องไปพบ (พระเจ้าพิมพ์พิสารและพระพุทธรเจ้า) (๑๗๑/๑)

ทับไทยทอง จอมลว่า ผู้เพื่อนเจ้ามกรพิมพ์พิสาร ใฝ่ ท้าวสุณาปรันต ส่งบุญมณีผู้เจอ พุทธในสาวัดดี เห็นธัมมแล้วมาเมืองทอง บอกพุทธธัมมสงฆเกิดในโลกแล้ว ๒๑ ฝน คนบูชาทั่ว พิมพ์พิสารเป็นผู้ทนต์อังกมกร ให้กราบไหว้ องค์อรหันตสัมมาสัมพุทธ ธัมม อรพันตจีณาสพ เมืองทอง พ่อเมืองอยากเห็น เชิญมาเมืองมกร.เพื่อนเอง^๑ ใน เมื่อ กวร^๒ (๓๘/๑)

เมื่อเตรียมเสบียง ข้าว ปลา มากถึงพอปี ให้คัมภีรปุณณมณีนำเรือออกไปราชคฤหมคร (๑๗๑/๒)

(แผ่น ๒ หน้า ๑) ต้นทับไทยทอง อวยทองจอมฟ้า น้าเอา ขุน เลอไทย แลขอมสาย เอ็นคนเมืองมา ให้ต่อเรือกง ๖๘ ลำ เดินถึงถิ่นมคร

(หน้า ๒) ชื่อขุนรองจอมฟ้า เมื่อปีเรือ เมื่อ ๑๑ เดือน เดือน ๑๐ เลื่อนมา (ใน) ดงโกสถิ่น ขน ชัก เอาไม้มะค่า สัก ประคู้ เต็ง ตะเกียน เอาเห่า (ให้) ได้เดือนนี้

(ด้านข้างบน) ถิ่นเดิมชื่อดอนโดนด เมืองทองไทย (ข้างยาว) ขุนทองจอมฟ้าเอากำพ่อเอื้อ.ทำขุนฤใน เมืองลวะ ปีโล ๑๑๖๘ (ล่าง) จัดเอาลุงข้าวสานไปมคร ถึงราชคห (ราชคฤห) (ข้างยาว ๒) เอาไม้มาเฉพาะสร้างเรือเพิ่ม ให้เต็มจำนวน ๖๘ ลำ เอาไป (ได้เป็นเกียรติ) แท้ไทยลวะ

ของถวาเอื้อ. ๆ จากที่ระบุไว้นั้น ได้กะเบื่องจารแผ่นใหญ่ ๆ ที่ดอนโดนด ๘ แผ่น เข้าใจว่า พระนาง งามตา.เรื่องฟ้าจารึกไว้ อ่านไว้เพียง ๖ แผ่น แผ่นที่ ๗ มีรูปปางประสูต ไม่ได้อ่าน แผ่นลำดับอ่านที่ ๓ มีพระราชสาสน ของพระเจ้าพิมพ์พิสารเป็นภาษามครปนสันสกฤตเขียนลายสือไทยลว่า เข้าใจว่า พระเจ้าทับไทยทอง หรือพระปุณณเถร เขียนไว้ เฉพาะหน้ามีพระราชสาสน ลอกตามตัวที่ปรากฏ ใส่ตัวที่ถูกแบบไว้ในวงเล็บ ที่แปล ได้แปลตามสำนวนปัจจุบัน

(แผ่น ๓ หน้าใหญ่ ๑) แม้ปุณณฤษีเล่า พระ พุทธเจ้า มีในแผ่นล่า (หล้า) ๒๒ ปี พุทธมีธัมม คือ อริยสังค คือ ของจิง (จริง) สืออย่าง เมื่อคนฟังเข้าใจ ชื่อ สวาก แล มีผู้ขอคำเอหิภิกขุ เมื่อพุทธว่าแล้ว ชื่อ สงฆ ตั้งพุทธศาสนา

(ข้างบน ๑) อริยสังคธัมมสี่ คือ ทุกข (ทุกข์) สมุททย ทุกขนิโรธ ทุกขนิโรธคามินี ปฏิปทา (ข้างซ้ายยาว ๒) คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย คือ พรากรัก พบเกลียด คิดใคร่ อันใดไม่สม (หวัง) คือ ทุกขอริยสังค (อ) นิง อันอัคัพันใจรัก (ล่าง ๓) คือ อันใจอยาก มี ได้ (มีแล้ว) ไม่อยากหาย คือ สมุททย ตัวก่อเหตุทุกข์ กับ นิโรธ คือ มุ่งดับขันธ์คืออยาก (ข้างขวายาว ๔) ทุกขนิโรธคามินี (ปฏิบัติ) คือ ทางอัน (ให้) ถึงความดับทุกข์ มี ๘ มี ๑ สัมมาทิฐิ เห็นชอบเป็นต้น ๒ สมมาสงกุปโปดำริชอบ ๓ สมมาวาจา กล่าวชอบ ๔ สมมากมมมุต การงานชอบ ๕ สมมาอาชีโว อาชีพชอบ ๖ สมมาเวยาโม พยายามชอบ ๗ สมมาสติ ตั้งจิตชอบ และมี สมมาสมาธิ ตั้งใจมั่นเป็น (ที่) ๘ (ตั้งสมาธิชอบ)

(หน้าใหญ่ ๒) ต้นทับไทยทอง รับสือพิมพ์พิสาร พ่อขุนเจ้าอังกมคร

(ว่า) ขกฺเขม ปิย อทิฏฐูปุพฺพก มาริส วสฺส มณฺญฺหิ อิชฺ สรวณฺ

(สพฺพณฺญ) พุทฺโธ ธมฺโม สวากสงฺโฆ สมฺภูตา ตคฺค โพนฺญ

^๑ ครั้งพุทธกาล เห็นการส่งบรรณาการพระราชไมตรีแก่ชาวต่างประเทศ เช่น ในอัฐกถาเล่าเรื่อง ปุณณาสติคุณบุตร ซึ่งพระเจ้าพิมพ์พิสารส่งพระราชสาส์นบรรณาการไป และปุณณาสติ ราชคัณธรรรัฐก็ส่งพระราชสาส์นบรรณาการมา ซึ่งถือเป็นเพื่อนผู้ไม่เคยเห็นกัน ตามศัพท์ว่า อทิฏฐูปุพฺพกสหาย เช่นนี้ ที่พระเจ้าพิมพ์พิสารทรงส่งพระราชสาส์นบรรณาการเป็นเพื่อนมาถึงพระเจ้าทับไทยทองครั้งนั้น เป็นพระราชนิยมของกษัตริย์โบราณอยู่แล้ว

^๒ แผ่นนี้คู่แผ่น ๖๕ ตอน ๑-๑

(ตฤณ โภโกโต) อาคณนตุ อริยธมฺ สวณฺฏฺ (สวณฺฏฺ) อาคณตวา อิธ
เอกสมฺภอํ มนุญฺญํ ภูณฺชมานา

ผู้ยอดเจริญ ที่รัก เพื่อนผู้เช่นกับเรา ไม่เคยเห็นกัน ท่านผู้ถึงอำนาจ
ทรงทราบ ณ ที่นี้พระสัพพัญญูพุทธ พระธรรม พระสาวกสงฆ สมภพแล้ว
(มีพร้อมแล้ว) ขอเชิญท่านผู้เจริญทั้งหลาย โปรดมาฟัง ซึ่งอริยธรรม ณ ที่นี้
มาเสวยผลอันชอบใจ ร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

แผ่นที่ ๑ ด้านข้างทั้ง ๔ เข้าใจว่าพระนางดาเรืองฟ้าจาริก หรือให้จาริกเอง จึงเล่าละเอียด

๑ อันธพินธุ* ปุณณ หาทັบไทยทอง เมื่อเดือน ๕ ขึ้น ๘ ค่ำ ปีโล ๑๑๖๘

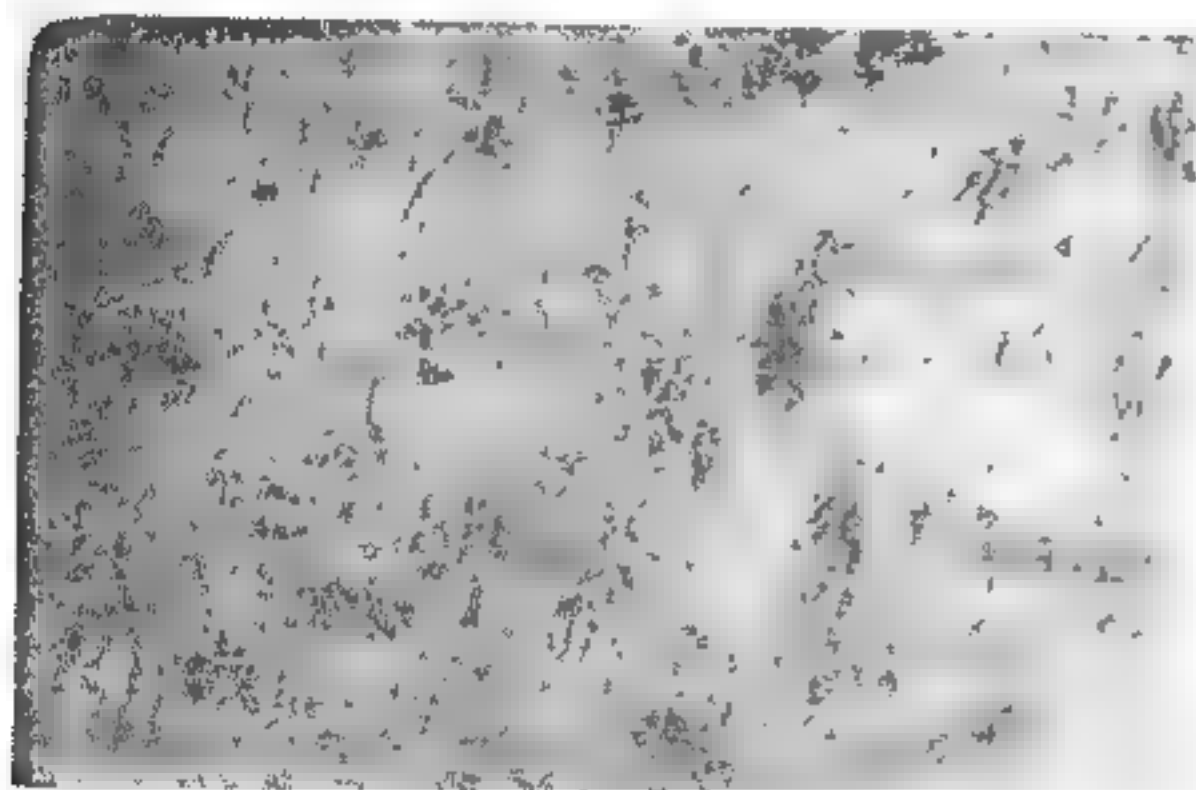
๒ งามดาเรืองฟ้า ทองประดับตน ดวงขวัญใจ ขุนนึ่ง ๓ เมียใหญ่

๓ ฤษีมาถึงทอดัน ขอผ้ายกของไหมทอง เอาฝากผัว เพื่อเป็นของขวัญแก่ พระนางเวเทหิ (โกศลเทวี)

๔ ผัวไหม ยกถวายเชิงทอง ๗ ผืน ดอกคำ พันคำ เมืองทองไทยลว้า ๑๐ ผืน

แผ่นที่ ๑ นี้ ชุดบ้านหัวดอน หรือดอนโดนด ภูบัว ยาว ๑๔ นิ้วครึ่ง กว้าง ๑๐ นิ้วฟุต หนา ๔ นิ้ว ได้เพียง

๗ แผ่น พระเจ้าทับไทยทอง หรือขุนเสมียนเมืองเขียนไว้ มีชื่อพระปุณณฤษีงามดาเรืองฟ้า เมืองทองชัดเจน ได้มานาน
ที่อ่านไม่ออกคือรูปเส้นสี่เหลี่ยมมีขีดทแยงออกนั้นอ่านไม่ออกอยู่ถึง ๗ ปี นำมาลงไว้เพื่อรู้ว่า พระปุณณฤฯ ขอให้พระเจ้า
ทับไทยทองนำของถวายต่าง ๆ ไป และก่อนจะเปลี่ยนชื่อเป็นสุวรรณภูมิ



๑. ชาน ปุณณ ฤษี ขอ ขุนนึ่ง งาม

๒. ดาเรือง (ฟ้า) เอ็น เอา แม่ อู่ ทอง

๓. ด้วย มา ทอ ผืน ผ้า ให้ ผัว

๔. เพื่อ มอบ แก่ พระ นันท อานันท

ผ้าไหม เอาดัม สีเหลือง (เหลือง)

๕. เหมือน สี คำ คือ เมือง ทอง ไทยลว้า

ขอได้สังเกตบรรทัดที่ ๒ และ ที่ ๓ นั้น ต้นบรรทัดเดียวกัน ตัว ๒ ไป แยกเป็น ๒ บรรทัดจนสุดท้าย
และเขียนด้านข้าง ๔ และด้านใหญ่อีก ๒ จึงเป็น ๖ หน้า เฉพาะที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมมีเส้นทแยงอ่านว่า ผืน รับกับ ผ้า
ตัวหลังพอได้ความ

ชานปุณณฤษี ขอขุนนึ่งงามดาเรือง (ฟ้า) เอ็นเอาแม่อยู่ทองด้วย มาทอผืนผ้าให้ผัวเพื่อมอบแก่ (พระ)
นันท อานันท ผ้าไหม เอาดัม สีเหลืองเหมือนสีคำ คือ เมืองทองไทยลว้า

* คำชื่อนี้แสดงว่าผู้นั้นเขียนจารึกชื่อลงไว้ ถ้าท่านจาริกเองก็ใช้ฤษี อย่างจารึกถ้ำฤษีและอิสานเป็นคำมคร ตามบาลีว่า

จิณฺสโยชโน อิติ อิติ (ฤษี) ผู้มีสังโยชนขาดสิ้นแล้ว

(หน้า ๒) ค้นพ่อเมืองเอาผ้าไหมร้อยผืน เพื่อองคัมพุทธ ห้าสิบผืน เพื่อพิมพ์สารจอมมจร ห้าสิบผืนสีแดง เพื่อ เวเทหิโกสทเทวี

พ่อเมืองทับไทยทอง ปุณณมุนีผู้ฟังพิมพ์สารเจ้าเมืองมจร เหนศวรไปมจรเมืองเพื่อนพิมพ์สาร ปุณณมุนีเถรเป็นผู้นำทางเรือ ให้เตรียมคนพันหนึ่ง ข้าวปลาเค็มพร้อม ขุนอินเมืองทอง คู่เมืองคอมเมียน้อยผู้น้องเมียกลางหม่อมเมียใหญ่ หม่อมเมียกลางไปด้วย ออกขุนลือลบลว่า นายเรือผู้คุมเรือ ๗๘ ลำ ออกเดือนนี้ ขึ้น ๓ ค่ำ ปีโล ๑๑๖๕ (๓๘/๒)

บุณณมุนี ถ้ำพุทธ ผู้แจ้งข่าว พาดัวทับไทยทอง หาพิมพ์สาร เมืองมจร เพื่อนพิมพ์สารพาหาเถรนนท (๑๔๗/๑) พาไปเวสุวัน เฝ้าพุทธเทสอนุปุพพิกาแลธัมมจัก (กัปป) ปว (คตน) สุตต เห็นธัมมเบื่องตันแล้ว (๑๔๗/๒)

ปุณณมุนี นำทับไทยทอง เมื่อ ถึง ราชหล เมื่อวัน ขึ้น ๑๓ ค่ำ พุทธวัสสา ๒๓ เดือน ๓ เข้าเวสุวัน ฟังทสน วันขึ้น ๑๕ ค่ำ (พระพุทธเจ้าตรัสอนุปุพพิกา แล้วตรัสธัมมจักกัปปวัตตนสูตรว่า) (๑๕๖/๑)

ทับไทยทอง บุณ (ณมุนี) เมื่อเข้าอยู่ในถ้ำพุทธ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ พุทธพัสสากาล ๔๓ ปุณณว่า ให้นั่งระลึกถึงธัมมอันฟัง (๒๕๐/๑) ในเวสุวัน ให้ปุณณเขียนลงเบื่องคอยธัมมทัตโตอ่านเมื่อพุทธกาล ถ่วง ๒๕๐๘ ทับไทยทองกล่าววว่า พุทธว่า* ท่านทั้งหลาย (๒๕๐/๒)

ทาน อันคนควรให้ เมื่อทานมีผลให้ไปสง เืองทานทนนานเนน กวนมีศีล คือ ไม่ฆ่าคน สัตต มี ขวบยืนยาว ไม่ถือ เอา สิ้นคนอื่น ๆ (๑๔๑/๑) ให้มีเงินทองมาก ไม่คิดในลูกเมียเขา ให้คนเชื่อถือ ไม่พูดเท็จ ให้มีปากคำจริง ไม่กินเหล้าเมา ให้ไม่เป็น คน บอ บ้า (๒๔๑/๒)

สง เมื่อให้สิ่งได้ตามใจ ไม่แน่ เืองไม่ได้สมหวัง ก่อความร้อนใจ กามนี้ไม่เที่ยงทุกข์เสมอ มั่งคั่งไม่ได้ (๒๔๒/๑) กวนเบื่องหน่าย เมื่อหน่ายโทสแล้ว กวนชอบใจในเนกขัมม คือ ไม่คิดหาลูกเมีย ถึงสงบ (๒๔๒/๒)

ทับไทยทองว่า พุทธว่า ทางสุดสอง อันปวงชีไม่กวนทำมาก คือ ทางความรัก อันมากทุกข ไม่ใช่ดี อนึ่ง (ทาง) ทำตนให้ลำบากเปล่า ไม่ใช่ทางพระอริยเดิน ทาง ๘ อันอริยเดิน คือ (๑) ทางเห่นชอบ (๒) ดำริ (๒๔๓/๑) ชอบ (๓) พุดชอบ (๔) ทำงานชอบ (๕) เลี้ยงตัวชอบ (๖) หมั่นชอบ (๗) ตั้งจิตชอบ (๘) ตั้งใจชอบ ทาง ๘^๒ อัน ตถาคคเดินจบรู้เห่นแล้ว ทำดวงคารู้เห่นมีสว่างแจ้ง เหนธัมมทั้งหลายว่า (๔๒๔๓/๒)

ทุกข์ คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย พรากพลัดรัก เจอสิ่งพึงช้ง ความไม่ได้สมหวัง อันยึดถือขันธ ๕ ทุกข์นี้ อันฟังเข้าใจ เหนตามจริง รู้อยู่ กำหนดรู้แล้ว (๒๔๔/๑) เืองทุกข์ คือ กามต้องร้อนรันทหา ร้อนมี ร้อน ให้ (หาย) นี้ เืองทุกข์ ให้ละ เอา ใจ ออกห่าง ครันรู้ละ พึงละ และ ละแล้ว อันตถาคคขาดสัน กวนละเหือง ทุกข์ (๒๔๔/๒)

* ตามกระเบื่องจารเล่าไว้ว่า พระปุณณอยู่ถ้ำพระพุทธ (หรือถ้ำเอญ์) กับพระเจ้าทับไทยทอง ณ พุทธพัสสา ๔๓ วันขึ้น ๑๕ เดือน ๕ พระปุณณทูลพระเจ้าทับไทยทองให้ทรงระลึกถึงพระธรรมที่ได้ทรงฟังจากพระโอรสนั้น และครัสเล่าให้พระปุณณจดลงแผ่นกระเบื่อง ซึ่งหมายความว่าเขียนหลังจากได้ฟังมาถึง ๒๑ ปี และพระเจ้าทับไทยทองมีพระชนมายุได้ ๑๐๒ ปี ซึ่งก็ยังทรงจำได้ดี แต่ตามกระเบื่อง จารนี้เล่าว่า พระเจ้าทับไทยทองทรงบรรลุโศคาปัตติผล ท่านย่อมมีสติอย่างอริยบุคคล ฯ

พระพุทธเจ้าทรงพระสัพพัญญุตญาณ เมื่อทรงแสดงธรรมอยู่ในพระสัพพัญญุตญาณ คือพระองค์ทรงกระทำปาฏิหาริย์แผ่พระ โอภาสแสงสว่างแสดงพระองค์ราวกะปรากฏอยู่เฉพาะหน้าของแต่ละบุคคลแล้วทรงแสดงธรรมตามความเข้าใจของคนชาตินั้น ๆ พระองค์ทรง ไซ่ภาษานั้น ๆ ได้ เพราะทรงนิรุคคิปปิฏฐัมภิตาญาณ คือพระญาณแตกฉานภาษาต่าง ๆ ที่พระปุณณจดไว้เป็นธรรมภาษาไทย ซึ่งแน่ชัดว่าทรง แสดงด้วยภาษาไทย

^๒ ใจความธัมมจักก ฯลฯ นี้ เข้าใจว่าจะเป็นธัมมจักกัปปวัตตนสูตรที่ ๒ ในสังยุตตนิกาย เล่ม ๑๕ หน้า ๕๓๒-๕๓๔ ในพระ สูตรตรัสแก่พระภิกษุทั้งหลาย แต่มีคำว่า ตถาคคเหมือนที่นี้ แทนคำว่า “เรา” “เรา” เข้าใจว่าทรงแสดงอย่างเดียวกับที่ทรงแสดงแก่ภิกษุ ทั้งหลาย จึงไม่มีในพระไตรปิฎก

เหืองทุกข คนตัดขาดแล้ว เป็น ทุกขนิโรธ อันพึงรู้อาจ พึงทำให้แจ้ง ให้แจ้งแล้ว อันทางสายกลาง ๘ ให้ถึงนิโรธ (๒๔๕/๑) ควรรู้อาจ พึงเจริญ เจริญแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ พร้อม ๑๒ อันอย่างนี้ “เกิดดวงตา ผ่องใสขึ้นว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่ง (มี) เกิดขึ้น (เป็นธรรมดา) ทั้งหมดมีดับ (เป็นธรรมดา) (๒๔๕/๒)

“พิมพ์พิสารรับ ทับไทยทองแล้ว ส่งไป สวรรค์ เมื่อแรม ๗ ค่ำ มี อภย (ราชา) เป็นสหายเดินถึง เมืองปัสเสน (พระเจ้าปัสเสนทิโกศล พระสูตรเขียน = ปเสนทิโกศล) ดอนรับแล้ว พาไปเชตวัน “เห็นร่างนิมิตพุทธรูป ณ เชตวันนั้น (๑๕๖/๒)

“พรรษาที่ ๗ แต่กาลตรัสรู้แล้ว “เมื่อครั้ง พระพุทธร่องค์เสด็จขึ้นไปประทับอยู่บนสวรรค์ (ชั้นดาวดึงส์) และทรงแสดงพระธรรมเทศนา (อภิธรรมโปรด “พระพุทธรูปมารดา สิริมหามายาเทวีเทพกัญญา) เพื่อเป็นคุณประโยชน์ แก่พระพุทธรูปมารดาอยู่ ๕๐ วันนั้น (ในระหว่างที่พระพุทธร่องค์ไม่อยู่) พระเจ้าปัสเสนชิด” มีความปรารถนาใครจะได้เห็น พระพุทธร่องค์ (อยู่เสมอ) จึงเป็นมูลเหตุให้พระองค์แกะสลักด้วยโคศิรัยะจันทน และประดิษฐานไว้ในสถานที่ที่พระองค์ ประทับนั่งอยู่เสมอ ๆ นั้น เมื่อพระพุทธร่องค์ เสด็จกลับจากดาวดึงส์แล้วเสด็จกลับเข้าไปในพระวิหาร ในทันที่นั้น พระพุทธรูปมารดา (กร) ก็ละที่เดิม เข้าไปบังกับพระองค์ พระองค์จึงตรัสกับพระปฐุมมาว่า ให้กลับไปยังที่นั่งเดิม ภายหลังเมื่อเราบรรลุปริณิพพานแล้ว จะเป็นตัวอย่างแก่บริษัท ๔ ซึ่งเป็นศิษย์ของเรา ดังนั้นแล้ว พระปฐุมมาก็เลื่อนกลับไป

๑ เพราะพระพุทธรูปว่า เกิดดวงตาผ่องใสขึ้นว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นทั้งหมดมีดับ ฉะนั้นเท่ากับเป็นพระพุทธรูปพยากรณ์ใน พระธรรมเทศนาว่า ได้ดวงตาเห็นธรรมได้ผล และพระปฐุมมาพร้อมกับพระเจ้าทับไทยทองจารึกแผ่นกระเบื้องไว้ว่าเห็นธรรมเบื้องต้นเป็น ไสตาบัน เมื่อพระเจ้าทับไทยทองได้บรรลุไสตาปัตติผล แล้วได้พักอยู่กับพระเจ้าพิมพ์พิสารพระสหายเมือง

๒ แผ่นนี้คู่หน้า ๒ คู่ แผ่นที่ ๑๕๘ จึงไม่ใช่แผ่นลำดับที่ ๑

๓ พระพุทธรูปองค์นี้ ต่อไปจะเจอบอกเล่าว่า ปางขอฝน ส่วนองค์ที่ประดิษฐานอยู่นี้คงเป็นแบบประทับนั่ง และมีประทับยืน ได้เห็นแบบมีทั้งชมพูทวีป ลังกา จีน และไทย อย่างแบบที่เรียกกันว่าอมราวดีต่อไปจะเจอพระพุทธรูปไม้จันทน์ซึ่งส่งมาในสุวณภูมิ แต่ตาม จดหมายเหตุของพระถึงซัมจึงว่าองค์เดิมยังอยู่ที่ปรากฏตามกระเบื้องจารจำลองใหม่ส่งมา ในตำนานพระจันทนสารสถิตคิดว่าองค์เดิม เท่าที่ เห็นในไทย ที่ปรากฏเป็นแบบหินสลักปูนปั้น ดินเผา และโลหะ มี ๒ แบบ คือ ประทับห้อยพระบาท หอดพระหัตถ์ซ้าย ยกพระหัตถ์ขวา ณ พระอุระ พระองค์อุกัฏฐ์ ที่เรียกกันว่านั่งค่อ มีประภาณฉลบบ้าง ไม่มีบ้าง อีกแบบหนึ่ง ประทับนั่งขัดตะหมาดเพชร ทรงจีวรกลีบ พระเมลาสิเส้น ก้นธาราษฎร์แบบกรีก ที่พบพระพักตร์ ไทยมีรอยยิ้ม จีวรกลีบหยาบและมีรอยน้อย ถ้าเอาเข้าเทียบศิลปกรีกแล้ว เป็นฝีมือทำ กลีบผ้าที่เลวที่สุด แต่แบบไทยนิยมกันอย่างนี้ คือ รอยแข็งไม่เป็นรูปร่าง ทำพอรู้ แต่เล่นศิลปที่พระพักตร์มีรอยยิ้ม ซึ่งศิลปลักษณะ แบบนี้มีอยู่แห่งเดียวในโลก คือ ไทย และตามกระเบื้องจารนี้ซึ่งจะมีต่อไปอีก นอกกาลไว้ก่อนกว่ากันธาราษฎร์ ๖๐๐ ปี อัน แน่นนอนว่าเราออกแบบเองแบบกรีกหลังน่าจะเปลี่ยนไปจากไทย ถ้าหากมาคิดค่อกับไทยจริงอย่างว่ากัน

๔ คัมภีร์ญาโณทัยกล่าวไว้ เห็นว่าเป็นเรื่องติดค่อกันจึงนำมาเรียงไว้ ๑

๕ จดหมายเหตุแห่งพุทธอาณาจักรของพระภิกษุฟ้าเหียน เดินทางเที่ยวไปอินเดีย พ.ศ ๕๔๒ ๕๕๗ พระยาสุรินทรฤาชัย (จันทร์ ดุงคสวัสดิ์) แปล หน้า ๑๐๑-๑๐๒ อุดตสงฆพาทิยน ของ โกษากร ประภาศิริพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๕๐ หน้า ๕๒-๕๓ เท่าที่นำมาใส่ ไว้ เพราะเจอบรรณของไทยใจความไม่เหมือนกัน

๖ ท่านเล่าไว้ว่า พระนางประสูติพระราชโอรสได้ ๗ วัน ก็สวรรคตไปสู่สุคติสวรรค์ เป็นสิริมหามายาเทวีเทพกัญญา ปฐุมสม-โพธิกา ปรีจเฉทที่ ๒๓ กล่าวไว้ว่าพระสิริมหามายาเทพบุตร ซึ่งดำรงตำแหน่งสันดุสิตเทวราช ณ สุคติสวรรค์นั้น เพราะปรารถนาเป็นพระพุทธรูปมารดา จึงเป็นสตรีในมนุษยชาติ กระทั่งพระชาติสุดท้าย ในกาลพระสิริอริยมเหตเคยยสัมมาสัมพุทธรูปอีกชาติหนึ่ง

๗ คัมภีร์ฝ่ายหินยานมีพระนามว่า ปัสเสนทิโกศล หรือ ปเสนทิโกศล ในธัมมปัทมสูตรกล่าวพระเจ้าพิมพ์พิสารแห่งมคธ กับพระเจ้าปัสเสนทิโกศลแห่งโกศลรัฐนั้นต่างเป็นพระราชสวามีของพระน้องนางของกันและกัน พระน้องนางของพระเจ้าปัสเสนทิโกศลที่ ส่งมาถวายพระเจ้าพิมพ์พิสารนั้น ทรงพระนามว่าเทวเทวี ซึ่งเป็นพระราชชนนีของพระเจ้าอชาตศัตรู ส่วนพระน้องนางของพระเจ้าพิมพ์พิสาร มีพระนามว่าอะโรยังไม่เจอ

ผู้ที่นั่งเดิม พระปฏิมาองค์นี้ เป็นพระพุทธรูปปฏิมาองค์แรกของพระพุทธรูปทั้งหมด และซึ่งบุคคลสืบต่อมาได้อธิษฐานเป็นตัวอย่าง พระพุทธรองค์ได้เสด็จเลื่อนไปประทับอยู่ในวิหารเล็กทางด้านใต้ อีกหลังค่างหากจากสถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนั้น ซึ่งห่างจากกัน ๒๐ ก้าว

ทางทิศใต้ของเมืองนี้ (แคว้นแคว้นนการ) ต่อไปครึ่งโยชน์มีถ้ำหินแห่งหนึ่งอยู่ภายในเนินใหญ่ของลูกเขาหันหน้าลงทางตะวันตกเฉียงใต้ ในถ้ำแห่งนี้ พระพุทธรองค์ได้ทรงฉายพระฉาย (เงา) ไว้ หากยืนแลดูอยู่ในระยะห่างกว่า ๒๐ ก้าว จะได้เห็นเหมือนพระพุทธรูปอันแท้จริง ซึ่งมีพระฉวีเป็นสีทองกับเครื่องหมายแห่งพุทธลักษณะทั้งหลายด้วยความประณีตแจ่มแจ้งทุกสัณฐานซึ่งสำแดงออกให้เห็น

บุญเล่า พาดันทัฬหายุทธ ผู้เดินดอดนักปิลวัตตุ ถิ่นของพุทธเดิม เดือน ๖ วัน ขึ้น ๘ ค่ำ (๓๕๑/๑) มหานาม ออนคนรับ ถึงมทวัน ดงใหญ่ ให้พัก ที่ห้องปสาทของพุทธ บัษรา เคยอยู่ ดันมหาราชาเชษฐ ดันทัฬหายุทธ เข้าร่วมกินข้าว (๓๕๑/๒)

บุญ เคยเยี่ยมคนผ่าศากย โดยอุปัชฌาย อานันทพาไปว่า ไทพุดได้เหมือนกันแท้ ทัฬหายุทธว่าต้องไปเหน แลพุด ได้ฟังกันจึง (๓๕๓/๑) เหนหน้ากัน มหานามทักว่าดันเชษฐขึ้นเวียงเรา ทัฬหายุทธก็อ้อมหวังว่าชอบใจโตไทสกอ แล้วเชษฐเข้าเวียงพร้อมกัน (๓๕๓/๒)

บุญ คนผู้นำทัฬหายุทธ ไปลุมพินี อันพุทธเกิด มหานามให้ช้างชื่อ อมตคช ขี่ คนเดินหมื่น ดันมทานาม.เดินรถ ออกเดินนำ (๓๕๒/๑) อุทยานกว้างใหญ่ ห่างเมืองราว ๓๒๘ เส้น ทัฬหายุทธหาต้นสาละปลูกกรลิกเมื่อเย็น เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ (พุทธพัสดา ๒๓) (๓๕๒/๒)

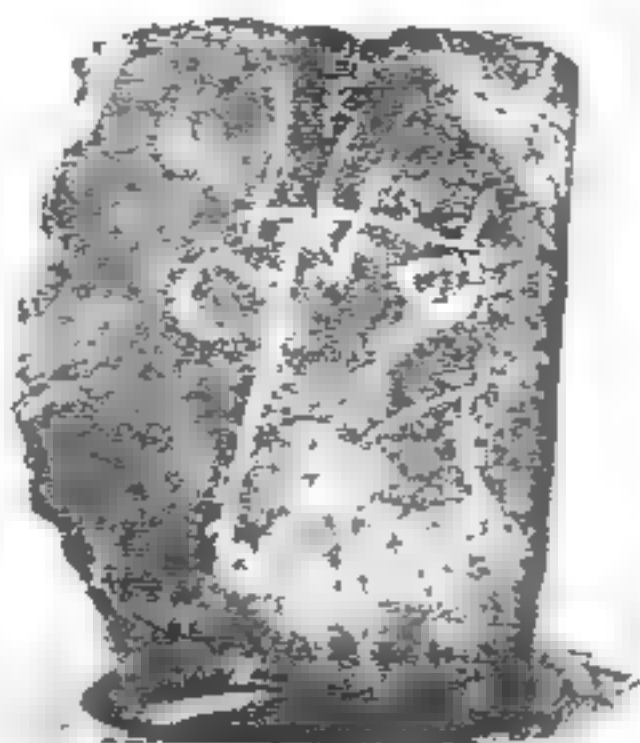
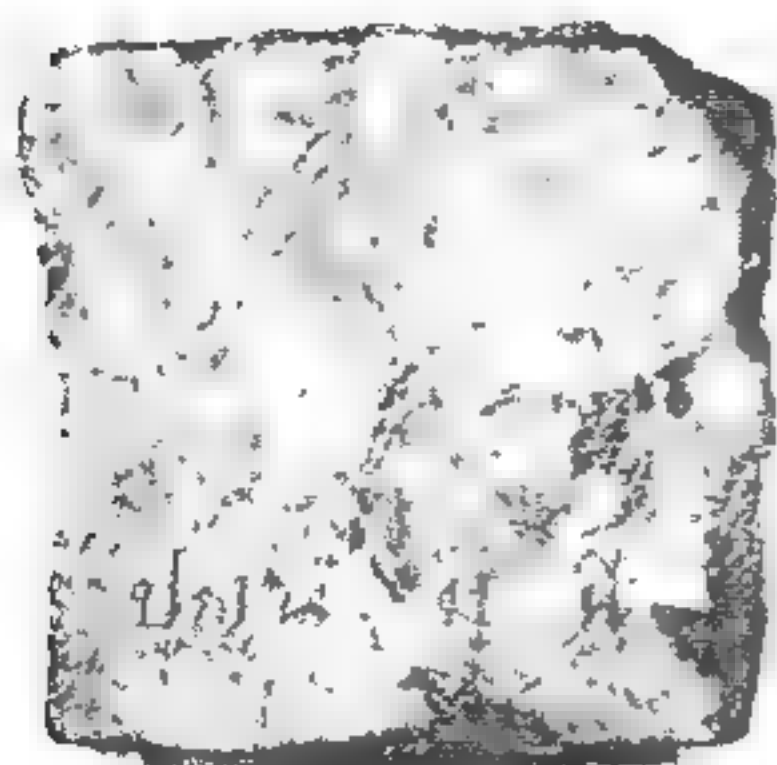
พ่อเมืองสุวรรณภูมิ ขุนทัฬหายุทธจอมคนชาววัง ตัวท่านให้เมียชื่องามดาเรือง ฟ้าผู้ท้อง แมมีลูกชายแรกชื่อ ทองจอมฟ้าลืองามอิน ข้าวพุทธดอหุแล้ว ท่านเดินทางเรือไปราชคห พบจอมมคธชื่อพิมพิสาร .เข้าเฝ้า นนทพาเข้า (เฝ้า) พุทธเจ้าแสดงอนุปพพิกขาและธัมมจักกัปปวัตตนสูตรให้.เข้าใจแจ้งชัด เหนธัมมได้ไสดาบันอริยบุคคลในพุทธศาสนา (๘/๑) ขุนทัฬหายุทธผู้เจ้าในดินแดนไท สุวรรณภูมิ ผู้พบพุทธเจ้าสักยมณีแดนมคธราชคห พุทธแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตรแล้ว ท่านกลับถึงบ้านเมืองแล้ว เริ่มเผยแพร่ความรู้ (ให้แก่) คนชาวเมืองลว่า บุญมณี ท่านมาดอมกัน แสดงธัมมมัจฉผลในเมืองสุวรรณภูมิ และพวกสุนาปรันครุแจ้งธัมมมัจฉผลนิพพาน แล้วสร้างอุโบสถอารามชื่อ "วัดบุญรามาจารย์อริยสงฆแล้วมอบเถระบุญแล้ว ปีพุทธพัสดา ๒๔ (ปีโล ๑๑๖๕) (๘/๒)

^๑ จดหมายเหตุแห่งพุทธอาณาจักรของพระภิกษุฟ้าเขียน หน้า ๖๖ ตอนที่นำมาเรียงไว้อีกตอนหนึ่งนี้ เพราะมีพระฉาย บางที่ที่พระพุทธราย จังหวัดสระบุรีของเราอาจเป็นแบบเดียวกัน ซึ่งกว่านี้ ตามกระเบื้องจารยังกล่าวว่า พระบุญอาศัยเงา (พระฉาย) สลักพระพุทธรูปองค์แรกขึ้นที่ถ้ำฤๅษีเขาภูด้วย ฯ

^๒ วัดบุญรามาจารย์นี้ อยู่ ณ บริเวณที่เรียกกันว่าหนองวัด บริเวณใกล้กับบ้านโพธิ์งาม ใกล้กับหนองเกสร ภูบัว ได้เจออิฐสมัยนั้นแผ่นหนึ่งมีรอยเขียนอ่านได้ความว่า บุญมณี จึงเป็นหลักฐานได้แน่ เวลานี้ ที่นี้กลายเป็นพื้นที่เรียกว่าหนองวัด เป็นเพียงอันนาที่ล็กน้อยเท่านั้น ระยะ ๒๕๐๐ กว่าปี ก็คงทำให้หนองดินได้ แต่ก็ยังลึที่มีชื่อและมีเค้าที่พอรู้เห็นเป็นหลักฐานได้ ฯ

หลักฐานชื่อที่เขียนไว้ ณ ที่ต่าง ๆ

แผ่นที่พระเจ้าทับไทยทองจารึกชื่อพระองค์จารึกสุวรรณภูมิ นายชัยพร ชูวานนท์ นำไปหายแล้ว

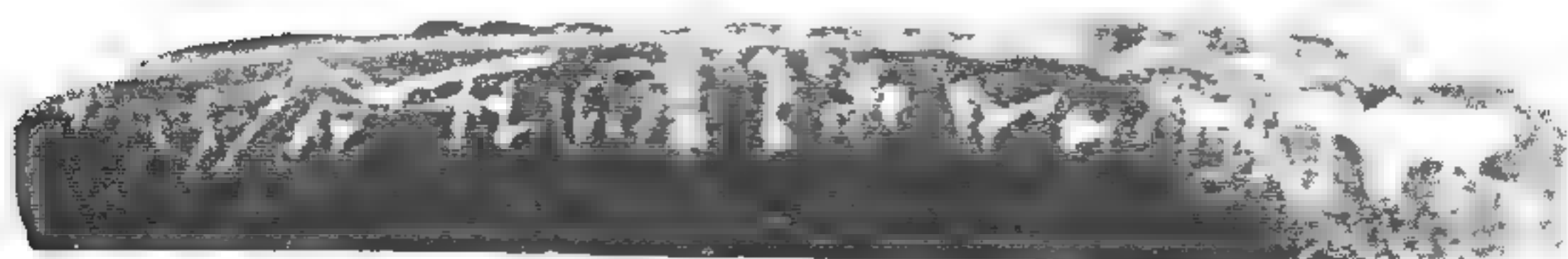
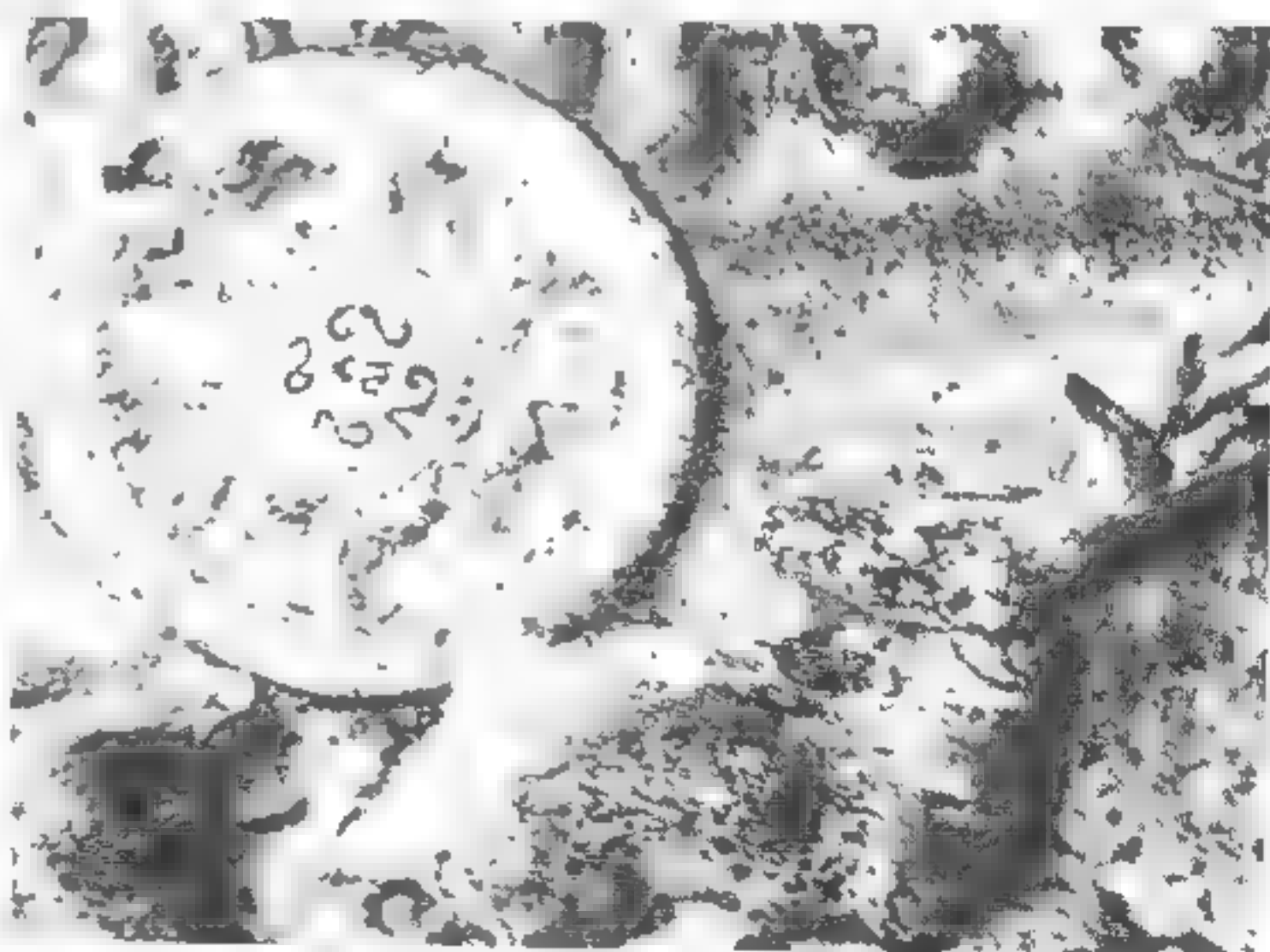


ลายสือไทยที่เขียนไว้ในแผ่นอิฐอุบลวรรสารต่าง ๆ มีศิลปากรเป็นต้นนำไปลงว่า “ศิลา” นั่นคือ ที่กล่าวโดยทั่วไปแล้ว นี่อิฐ - กระเบื้องหนาไทย

ลายนี้ข้าพเจ้าอ่านว่า ปุณณมณี (ขวา) อ่านว่า สุวรรณภูมิ (สุวรรณอยู่บน ภูมิ อยู่ล่าง , อยู่ใน) ใช้แปรงผสมลาเท็กเขียนตามลายเส้น เพื่อดำรูปและเห็นชัด ลายขีดข้างหน้าบนเป็น ท. ต่อ ลงมา อ.ง. ทองที่แตกหายไปคงเป็นเมืองทอง หาชิ้นนี้ไม่พบที่พบแผ่นจารึกนี้ที่อุบลจึงได้แน่ใจว่าเมือง สุวรรณภูมิอยู่ที่นี้

อิฐจารึกชื่อ ปุณณมณีขุมนั้น ได้ ณ เจดีย์ พังล้มแล้วที่เขาช้างน้อย ปราณบุรี ซึ่งมีรอยพระพุทธรูปเข้าใจว่าเป็นรอย ณ นิมมทานที่ได้จารึกนี้เป็นหลักฐาน ซึ่งพระโบราณจารย์ท่านทราบจึงได้จารึกไว้เป็นหลักฐาน

ลายหล่อถ่ายจากวงล้อธรรมจักร จาก พระปางปฐมเทศนา อยู่วัดเพชรพลี ลาย วงกลานั้นอ่านได้ว่า สุวรรณภูมิ ส. เขียนแบบขอม ตัวกลางหน้าอ่านได้เป็น ว เขียนแบบลาย กลางเขียน ณ. ไทยแบบลาย ซึ่งอ่านเป็น และ ณ. ในเส้น ตัว ก. เขียนเป็น ด. ดิต ม. ข้างล่าง อยู่ล่าง แต่เขียนเป็นลายรูปนอหนายได้ติดรูปกว้างหมอบมาด้วยชื่อ สุวรรณภูมิ



ลายนี้เขียนไว้กับขอบพระพุทธรูปหลังอมครรรณ เฉพาะองค์นี้ พระเจ้าธัมมราชากรุงสุวรรณภูมิ พร้อมหม่อมเนือมิงมาเมืองสร้าง พ.ศ. ๘๘๘ ข้างหน้า “กรุงสุวรรณภูมิ” เห็นชัดเจน เป็นลายสืออีกแบบหนึ่ง ชื่อเมืองทองและสุวรรณภูมิ ที่พบจารึกในที่ต่าง ๆ นั้นยังมีอยู่อีก แต่ที่ถ่ายรูปเอามาทำแบบเท่านั้น คงพอเป็นหลักฐานได้

ตั้งชื่อ “สุวรรณภูมิ”

ปลุก “ตันโพธิ” และ “บ้านโพธิงาม”

(พุทธพรรษา ๒๕ ปีโล ๑๑๗๐ ก่อน พ.ศ. ๒๐ ปี)

ทับไทยทอง กลับเมือง พุทธพัสดา ๒๕ แลปีโลขึ้น ๑๑๖๕ (๘๔/๑) ให้เอากำ มกร ว่า สุวรรณภูมิ^๑ เป็นชื่อ เมืองทอง คนไทย เมื่อ (ปี) โลได้ ๑๑๗๐ (พุทธพัสดา ๒๕) (๘๔/๒)

ทับไทยทอง พิมพิสาร เมื่อพุทธ (อนุญาตให้) ตอนตันโพธิที่พุทธนั่งรู้ความจริง เมื่อขึ้นพุทธวสา ๒๕ เดือน ๘ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) ให้ปลุกใน สุวรรณภูมิ (๑๑๒/๑)

ทับไทยทอง ปุณณมณี ตอนตันโพธิที่พุทธนั่งรู้ความจริง ปลุกในเมืองสุวรรณภูมิ เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ปีพุทธพัสดา ๒๕ ใช้ชื่อ (ที่นั่นว่าบ้าน) โพธิงาม (๑๑๒/๒)

ทับไทยทอง สุวรรณภูมิ ตั้งทองจอมฟ้า ให้เป็นขุนเมืองทองสุวรรณภูมิ เมื่อขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๖ ปีโล ๑๑๘๖ ปีณฐ (๓๒๒/๑) ตั้งงามตาเรืองฟ้า เปน แม่อยู่หัวเมืองทองสุวรรณภูมิ เมื่อวันขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๖ ปีโล ๑๑๘๖ (๓๒๒/๒)

ทับไทยทองสุวรรณภูมิ^๒ รับพุทธรูปจากปัสเสนทิโกศล ให้ทองจอมฟ้าสร้างอุโบสถใหญ่ ด้านวันตกเมืองทอง แล้วถวายสงฆ์พุทธพัสดากาล ๔๓ (ปี) โล ๑๑๘๘ จึงให้มีงานฉลองห้าวัน ตั้งพุทธองค์ให้คนกราบไหว้บูชา ตักการะ มีงานแห่น้ำ แห่บก “เพญเดือน ๑๒ อีก ๓ (วัน) เป็นพุทธบูชา จึงตั้งในอุโบสถให้คนท้าวไหว้กราบบูชา ด้วยดอกไม้ เทียน รูป ทุกคืนวัน ทับให้เสมียนงานในพุทธพัสดา ๔๓ (๑๕/๑)

ทองจอมฟ้า ผู้พ่อเมืองสุวรรณภูมิ ย้ายเมืองจากคอนโคนค มาถิ่นหนองขาว (๓๒๓/๑) ให้บุคฤอันขาว ๒๐๐ เส้น กว้าง ๑๕๐ เส้น กว้าง ๒๐ วา ลึก ๑๐ ศอก คนหมื่นห้าพัน ๕ ปีแล้ว ปีโล ๑๑๕๕ (๓๒๓/๒)

^๑ สุวรรณภูมิ สุวรรณภูมิ สุวรรณภูมิ อย่างเดียวกัน ตามที่เขียนในแผ่นกระเบื้อง มีเขียนก่อนตั้งชื่อเข้าใจว่าคงเรียกกันตาม ที่ได้ยินแขกพูดกันก่อน คำว่า เมืองทอง หรือ แหลมทอง หรือ ดินทอง ถ้ากลับเป็นบาลี หรือมคธก็คือ สุวรรณภูมิ (สุวรรณภูมิ) ในมหากษัตริย์ก็มีกล่าวชื่อสุวรรณภูมิ อันแสดงว่าพวกแขกพ่อค้าคงเรียกแหลมทองดินทอง เมืองทองนี้โดยภาษาของตัวว่า สุวรรณภูมิ มานานแล้ว เมื่อพระเจ้าทับไทยทองเสด็จถึงนครไดยินชื่อ จึงนำคำชื่อสุวรรณภูมิมาตั้งชื่อทับเมืองทอง จึงเป็นชื่อสุวรรณภูมิ แต่คงใช้ทั่วไปในราชการ คนทั่วไปคงใช้ชื่อเมืองทองเหมือนสยามคนทั่วๆ ไปไม่ถ้อยรู้จัก รู้จักทั่วไปและเรียกกันว่าเมืองไทย เรื่องประวัติศาสตร์ของพระยาประชาภิจักรจักร หน้า ๔๓ ว่า สุวรรณภูมิอยู่ในรามัญประเทศ และอ้างอักษรจารึกแผ่นศิลา ณ สิมากัลยาณี แต่จารึกนี้เขียนสมัยสร้างสิมากัลยาณีว่า ศกราช (จ.ศ.) ๘๓๘ หรือ พ.ศ.๒๐๑๕ ต้นกรุงศรีอยุธยา ถ้าพระเจ้าทรงธรรมหาปีญุทธธรรมเจดีย์ทรงเรื่องจริงจะต้องสร้างสิมากัลยาณีใหม่อีกทำไม ฯ

^๒ ตามคำนิพนธ์สังคีตยวงศ์ว่า พระเจ้าวิตุล หรือวิจุทกส่งมาในนามของพระเจ้าปัสเสนทิโกศลราชบิดา คงจะจริงเพราะพุทธพัสดา ๔๓ นี้ พระเจ้าปัสเสนทิโกศล ซึ่งถูกพระเจ้าวิจุทกยิคราชสมบัตินั้นเป็นเหตุให้พระเจ้าปัสเสนทิโกศลเสด็จไปสิ้นพระชนม์ ณ กรุงราชคฤห มคธ ฯ

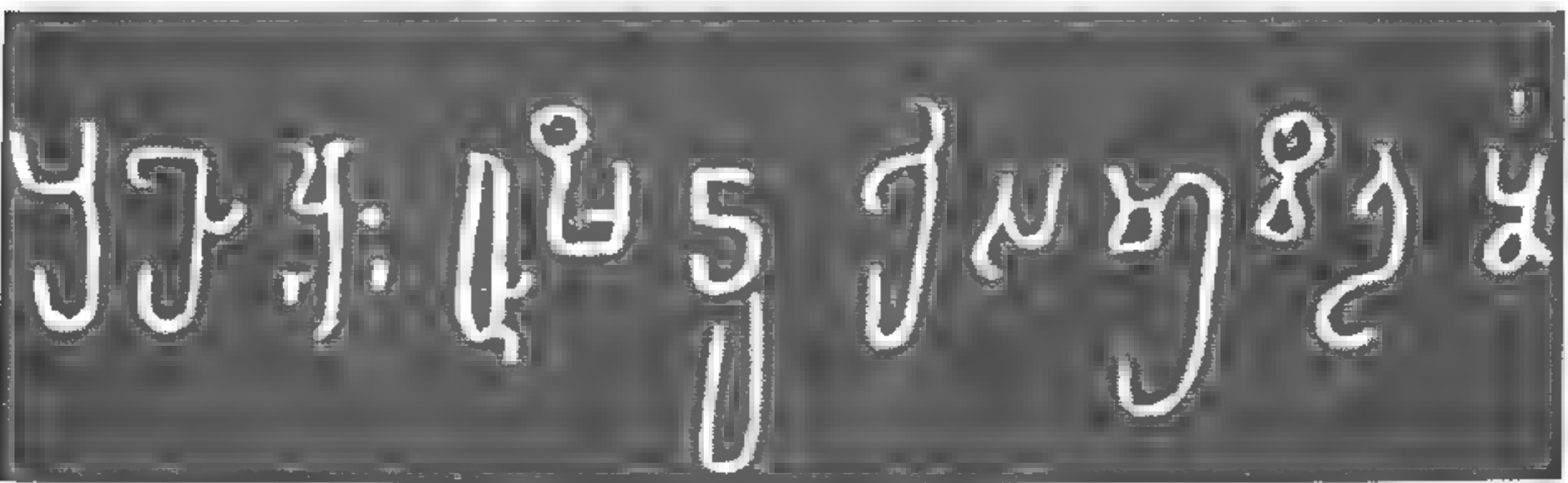
^๓ อาจเนื่องมาจากที่กระทำครั้งนั้น จึงมีพิธีแห่พระที่เรียกกันว่าชักพระ แต่ที่ราชบุรีเลิกหมดแล้ว เพราะพวกขี้เมาและนักเลงก่อความร้ายจึงต้องเลิกไปประมาณปี พ.ศ.๒๔๖๘ กว่า ฯ

พระพุทธรูปองค์ที่ ๑ ไทยทำในไทย

พระพุทธรูปไทยองค์แรก มีจารึกว่าชื่อ

บุญวาระฤทธิงศิริ สมาธิคุปต์ อันแปลว่า ชื่อบุญพระฤทธิคุ้มครอง
สมาธิ ณ เขาสูง เนื้อหินปูนจะเห็นรอยเขาะขึ้นยืนอยู่ ตัวที่ชาวชัตนั้นได้
ใช้แบ่งขาวลงตามลายเส้นเดิม ให้คุณวิเชียร อาจารย์ราตรี น.ส. สมศรี
เจียรณย์ ลงสีจึงขึ้นชัด และพุทธพัสตา ๔๔ เห็นชัดเจน ใช้แบ่งลงร่างให้
เอาสีเขียน วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ ลายจารึก เห็นเป็น
แถวอยู่ระหว่างพระบาททั้งคู่นั้น แถวล่างคือ พุทธพัสตา ๔๔ (ธ.ว.)

ลายจารึกถ้ำฤณี เขาสูง ที่ศาสตราจารย์ ยอช
เซเดส กระทำไว้ในประชุมจารึกฯ ภาคที่ ๒ ตัวลาย
แสดงว่าเขียนใหม่ และยกเป็นอักษรคฤนถ อินเดียวใต้ซึ่ง
เดี่ยวนี้อย่างเชื่อกันอยู่



(ท่านเซเดสอ่านแล้วว่า)

บุญ วาระ ฤ ธิ - ศิริ ส มา ธิ คุ ป ุต

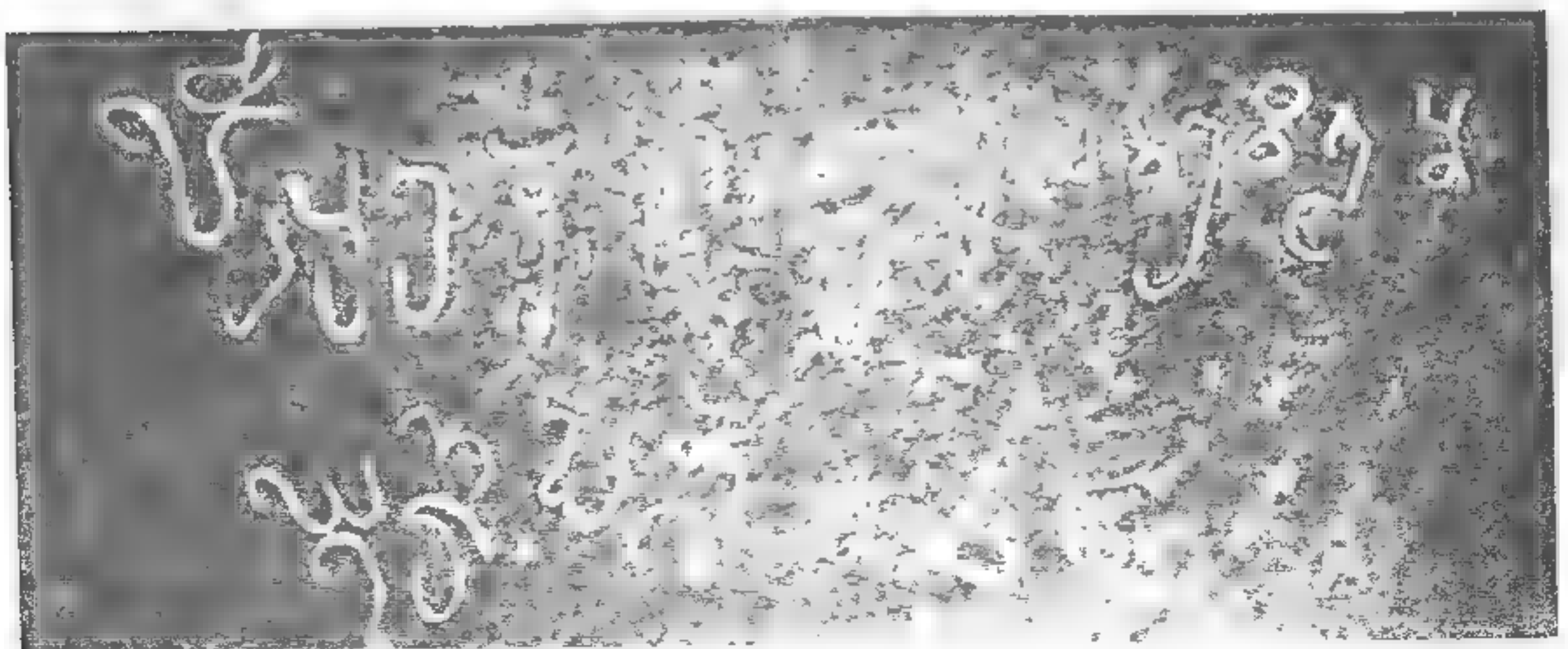
ไม่ได้แปลไว้ จะเห็นว่าไม่ได้อ่าน งู และ บ. ญ. ง. ส. ธ. มีเค้าเหมือนตัวปัจจุบัน ฉะนั้น จึงไม่ให้เขียน
ลายสือไทย ยกไปให้อินเดียได้ เฉพาะที่งูเป็นทั้งลายสือไทยและสือไทยไม่อ่าน จึงไม่ยอมให้เป็นของไทยและคนไทย
ทั้งชาติ (วันธรรมวงศ์) ยอมเชื่อตลอดกันด้วยเหตุอ่านหนังสือไทยไม่ออก

ตัวลายเดิม ปราภฏที่ พระพุทธรูป ถ้ำฤๅชี เขาภู ราชบุรี

ตัวลายถ่ายจากลายจริง ซึ่งคราวแรกไม่รู้ จึงไม่ได้ใช้แปรงชุบให้ตลอด พอเห็นชื่อไร ๆ อยู่ และลายเส้นดำ ข้างล่าง คือพุทธพัสดา ๔๔ (ถ่าย พ.ศ. ๒๕๐๕)

ลายซึ่งใช้แปรงชุบขึ้นตัวตลอด แต่แปรงไม่คิดหิน ก็เลอะเลือนอย่างนี้ จะพยายามถ่ายใหม่ (ถ่าย พ.ศ. ๒๕๐๕) และได้กระทำ กับถ่ายใหม่แล้ว เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕

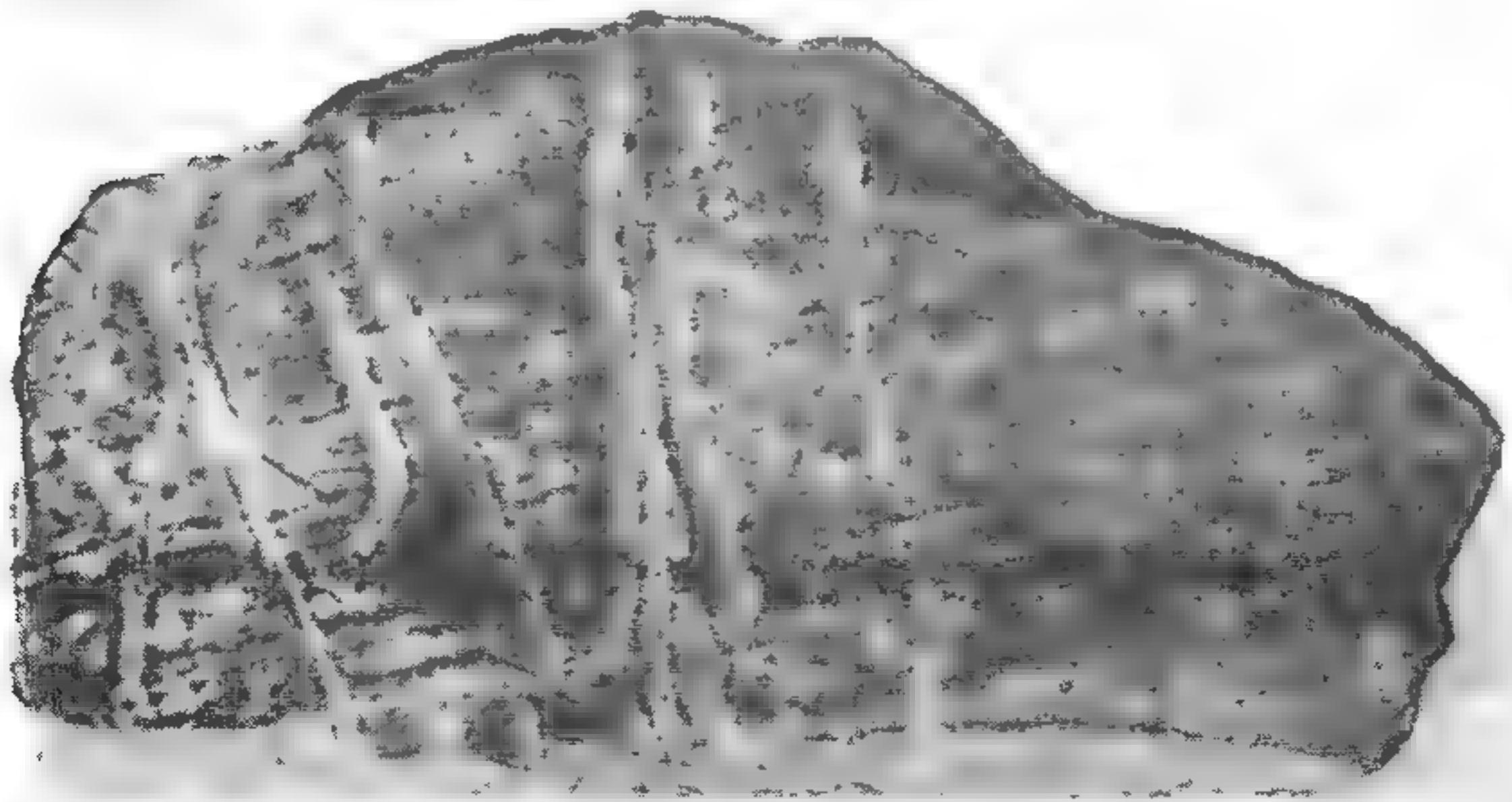
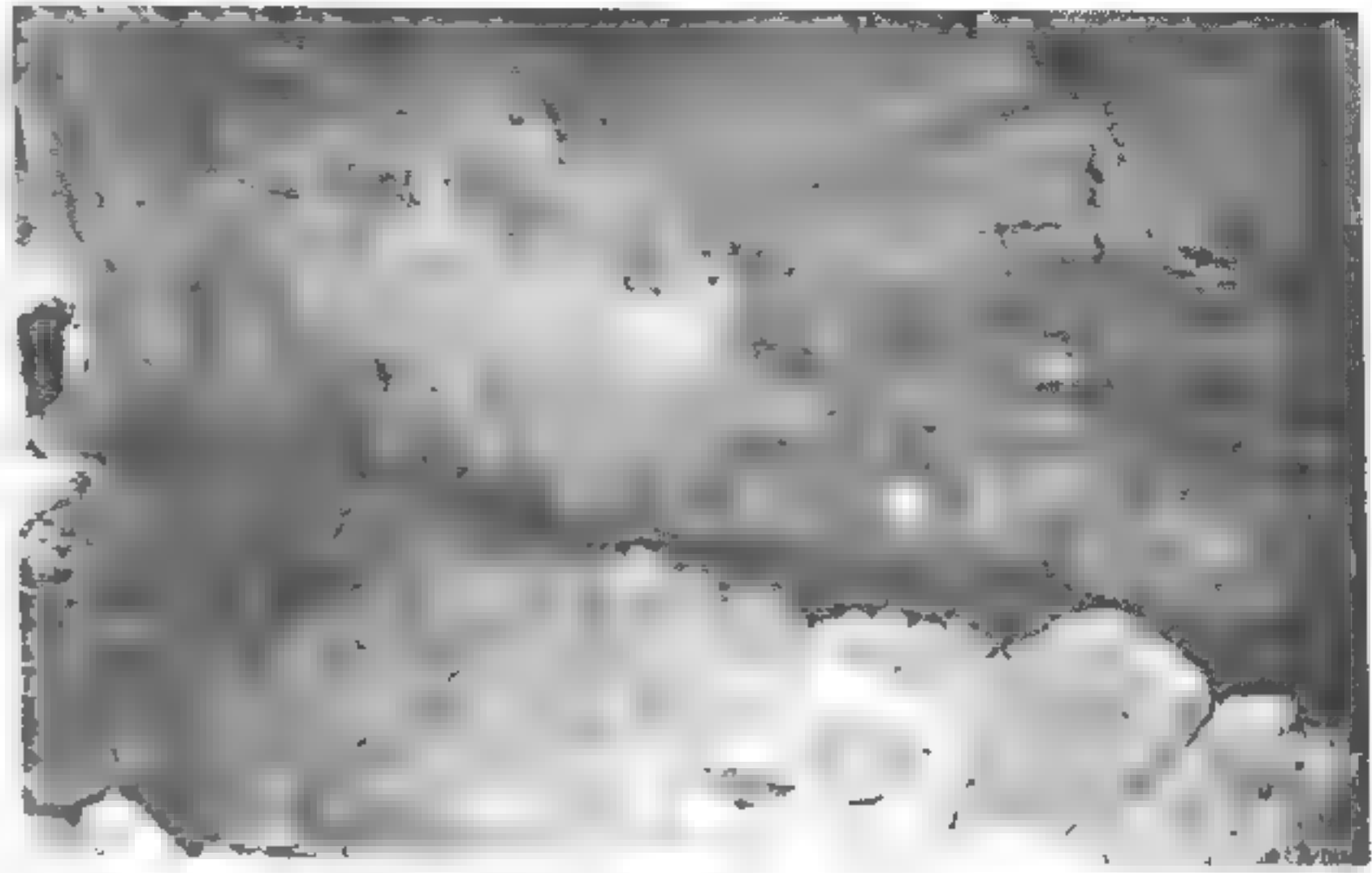
ตัวลายที่ใช้สีลงแล้ว ปราภฏอย่างนี้



ชื่อ บุญ วร ฤๅชี ภู กิร สมาริ กุปด
 ชื่อบุญ พระฤๅชี ถุ่มครอง สมาริ ณ เขา
 พุทธ พัส ๓ ๑ ๔ ๔

พระพุทธรูปองค์ที่ ๒ จารึก (ชื่อ) ทับไทยทอง งามตาเรืองฟ้า

พระพุทธรูปนอนเฝ้าถ้ำ
ศักดิ์กับผนัง หินปูนดำ จะเห็นรอย
เซาะที่ระหว่างแขน พระเจ้าทับไทย
ทอง กระทำให้เป็นอนุสรณ์ แห่งกาล
ปรีณิพพาน พ.ศ. ๑ ถ้ำผาตะไกรเดิม
เวลานี้เรียกถ้ำผาโด ที่พระอุระมีรอย
แตก คือ พวกราชของดีเอาชะแลงแจะ
ส่วนพื้นที่กระเจาขึ้น ถูกขุดทำลาย
ตั้งแต่กรม... พาฝรั่งเข้าไปขุดหา
เครื่องของคนสมัยหิน ประมาณ ปี
พ.ศ. ๒๔๗๗-๒๔๗๘ จำได้ไม่
แน่นอน ภายในปรากฏอย่างนี้ตรง
ซอกใต้พระนาภีนั้น มีลายเส้นยาวเป็นลายสือไทยว่า “พระนอนเฝ้าถ้ำ” ยังไม่ได้ถ่ายรูปมาทำแบบ ร.ว.



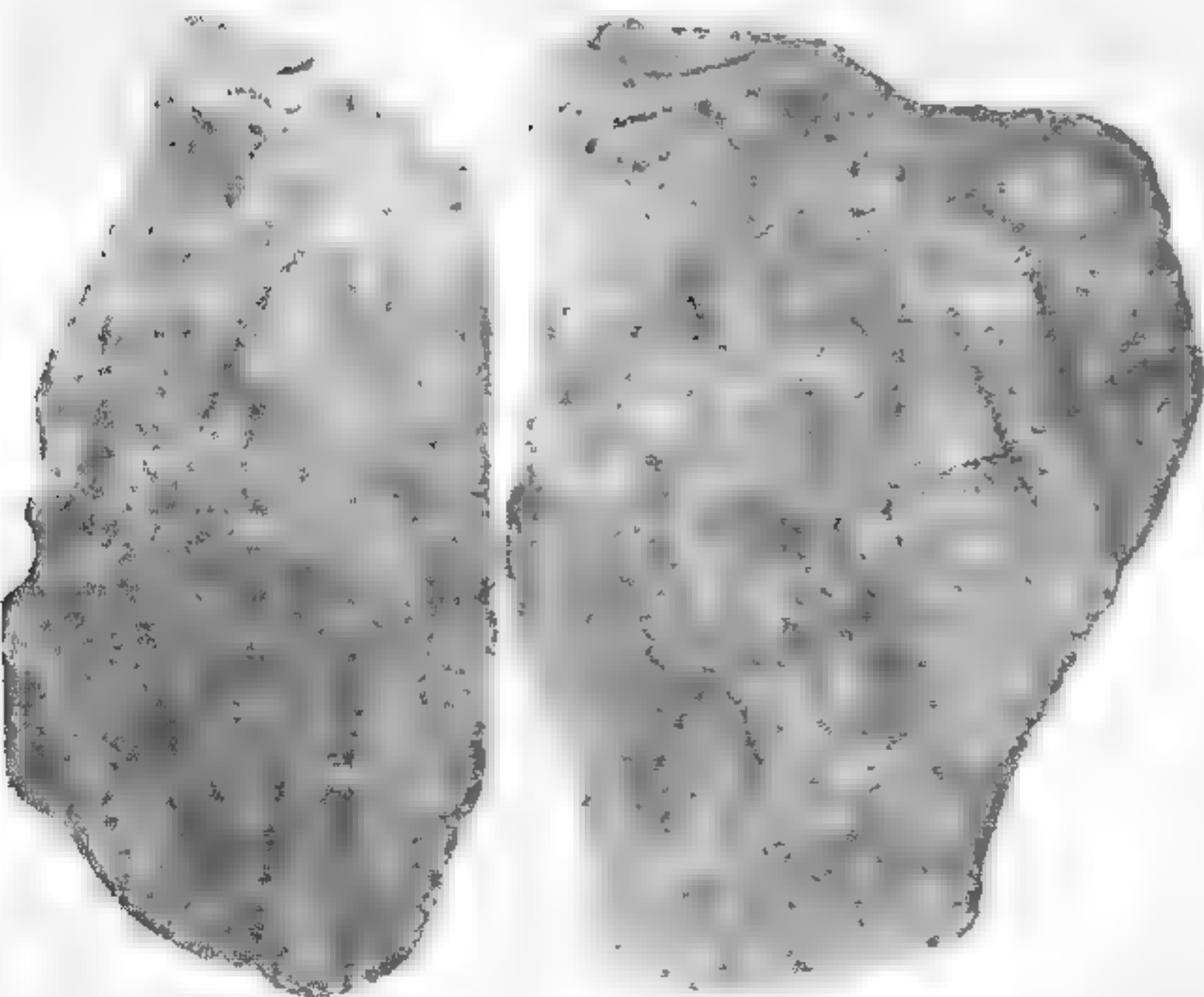
หินปูนจารึกลายสือ “พุทธรูปที่ ๒”
พบปนอยู่กับกองอิฐตรงพระศอ

พุทธเจ้า

หินปูนจารึกชื่อ “ทับไทยทอง” ให้เด็กวัดราชสิงขรเก็บให้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕



ทับไทยทอง



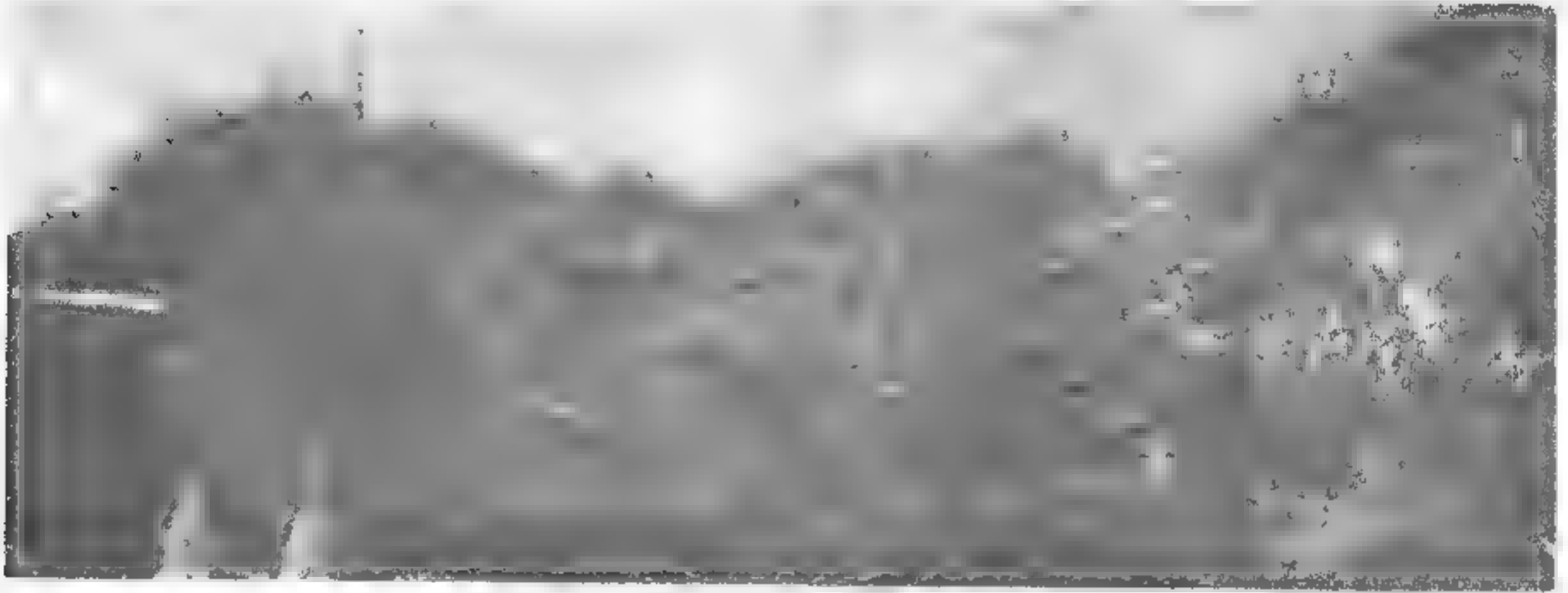
จารึกชื่องามตาเรืองฟ้า
นี้ คุณเจริญ สุวรรณเดมิย
ร่วมกับ คุณนายลมูล (ขอ
โทษจำนามสกุลไม่ได้) ได้
ไปบูรณะพระพุทธรูปและพื้น
ฐาน ทำบันไดขึ้นถ้ำฝาโถ
พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้พบและเก็บ
มาให้ ได้เป็นหลักฐาน คุณ
นายสละทุนทำ ๔ หินกว่า
ทั้งได้เปรย ๆ ไว้ให้รับสร้าง
มณฑป พระพุทธรูปจำลอง
ที่พระปณณเถรทำไว้ ก็ยังไม่

ทันจะได้ทำ พอพวกเขาเริ่มเข้า ก็เข้าคุ้มครองทั้งได้
เขียนคำอ่าน ที่ฝรั่งอ่านผิดไว้ไปประกาศ ประจาน
ไว้อีกด้วย พวกเราต้องถอย เพราะไม่มีเรื่องโกหก
ไปร่วมกับเขาได้ พระราชกวี (อำ ชนมทนต์โต)

งามตา
ฟ้า
ทับ
ไทย
ทอง

พระเจดีย์ เขามู ที่บรรจุอัฐิธาตุ พระมหาปทุมณเถร

ทิวเขามู สุดด้านซ้ายมือคือพระพุทธรูปจำลองทิวคันไม้ที่บกลางเขาด้านขวาเมื่อนั้นคือ ปากถ้ำผาโงที่ราบหน้าเจดีย์ออกมาในบริเวณวัดราชสิงขรเดิมแต่ทั่วไปเขาเรียกกันว่า “วัดราชพลี” องค์เจดีย์ซึ่งพระเจ้าท้ายไทยทรง สร้างก่อน พ.ศ. ๑ นั้น คงสลายลงไปได้ดินแล้ว องค์นี้อาจเสริมตอกกันมาก็ครั้งแล้วไม่รู้ได้ที่มีใบสีมาประดับนั้น คือ ใบสีมาวัดสิงขรหรือวัดราชสิงขรเก่า หรือวัดราชพลี เมื่อวัดร้างแล้วเข้าใจว่า พระครูศรีปัญญาภรณ์ (อ่อน อาสโภ) ได้บูรณะพระเจดีย์แล้วนำใบสีมา มาประดับไว้ประมาณ พ.ศ. ๒๔๓๕-๒๔๕๐ จึงยังเหลืออยู่ให้เห็น ใบสีมาแบบนี้แสดงว่าวัดราชสิงขรเดิมสร้างสมัยราชพลี พ.ศ. ๑๑๐๐-๑๕๐๐ และเรียกกันว่า “วัดราชพลี”



“เขามู” เห็นซุ้มยอดเขาด้านซ้ายตรงวงกลมนั้น เขาพระพุทธรูป ต่อมาเห็นทางขาว ๆ นั้น ถ้ำผาโงพระนอนเผือกขาวสุดศาลและทางขึ้นถ้ำพระ หรือถ้ำฤๅษีเขามู ศาลหน้าสุด คือ ศาลเจ้าพ่อเขามู และ จ้าวแม่เบิกไพร เมื่อก่อนเป็นป่าละเมาะสะแก ที่พื้นมีเครื่องดินเผาปนอิฐกระเจาเกลื่อนก่อกอง มีซากเคาเตี้ยวนี เกลี้ยงอย่างนี้ ศาลเจ้าแม่เบิกไพรเมื่อก่อนอยู่ด้านซ้าย เตี้ยวนีเป็นวัดราชสิงขรใหม่



รูปนี้ สุระ สรณาคมน์ ถ่าย พ.ศ. ๒๔๕๕ ยังมีใบสีมาประดับ อยู่บริบูรณ์



รูปนี้ถ่าย พ.ศ. ๒๕๑๕ ใบสีมาเหลืออยู่เท่านี้ เตี้ยวนี ๒๕๒๕ ไม่มีเหลือแล้ว

บุญวรอิสริ อยู่ (อยู่) ข้างเขา ถ้ำมีงูใหญ่ งูอยู่เป็นเพื่อน ทับไทยทองผู้อำนวย มีฉิ่งผั้นเอื้อปิ่นฯ เสด็จแล้ว
ผั้น (วอนขอ) ให้สลักพุทธ (นิมิต) (๑๒๕/๑)

เห่นคำผั้นดี (° นั้งนี้ก พุทธเล่าว่า อุหาที่พุทธขอเสียมชื่อถ้ำฤๅ คนเชื่อถือมาเคารพข้างหน้า พุทธเงา
ในถ้ำนี้ เมื่อคนทำนิมิตขึ้น จึงอาศัยพุทธเงานั้น) จึงสลักองค์พุทธในถ้ำฤๅเป็นรูปนั่งเทศนาธรรม* (ซึ่งเราเคย) เห่นเมื่อ
อยู่สาวัตถี เมื่อเข้าพุทธพิสดา ๔๐ (๑๒๕/๒)

กระเบื้องจารที่พระปณณเถรจารึกไว้ ณ ถ้ำพระฤๅษีเขานี้ ที่เขียนเป็นลายสือไทยเดิม และตัวชัดเจนจะเห็น
ภิกขุ แต่ที่จารึกเป็นภิกขุ จึงอ่านให้ได้ความว่าภิกขุ ได้ถ้ำเยรูปและนำมาลงเฉพาะหน้า ๒

แผ่นลำดับอ่านที่ ๑๓๗ หน้า ๒

ภิกขุ ผู้คน เรียก (๑)

คำไทย ชื่อว่า ซี เราเป็น (๒)

ภิกขุ ผู้บวชจากคำของ (๓)

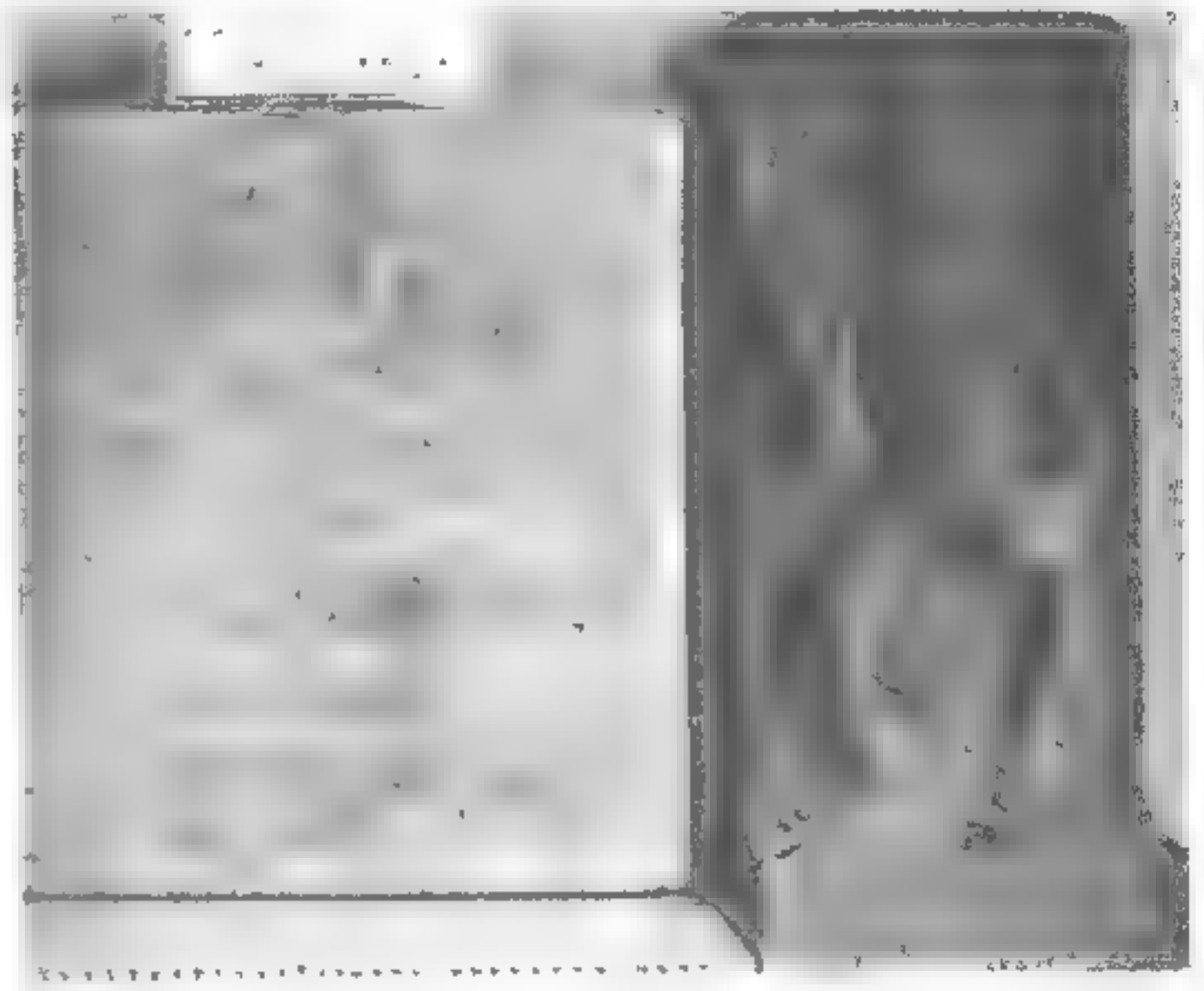
พุทธ เมื่อชาวไทย (๔)

เอ็น ชื่อซี ฟังคล้าย (๕)

ฤๅ เขียน ปณณ (๖)

วรฤๅษีภิกขุสมาธิคุปด (๗)

(วรฤๅษี เห็นชัด)



ขวา พระพุทธรูปนั่งเทศน์ ใช้แผ่นหินทรายทำจำลองจากองค์ในถ้ำ มีจารึกลายสือชนิดเดียวกับองค์ในถ้ำพบ
๑๒ องค์ ในถ้ำอื่นแห่งเทือกเขานี้ เวลานั้นถูกระเบิดหมดไปแล้ว จึงบอกไม่ได้ว่าถ้ำนี้อยู่ตรงไหน และเก็บได้องค์เดียว
นอกนั้นถูกขายไปหมดแล้ว จารึกลายสือไทยอยู่ที่ฐานใต้พระบาททั้งสอง

บุญวรอิสริ อยู่ (ถ้ำ) ข้างพระ ทำร่างพุทธองค์นั่งถ้ำ ต้นที่หนึ่ง ในพุทธสา ๔๔ เราว่าพุทธคันที่หนึ่ง
ในสุวรรณภูมิ ไทยลาว (๑๓๗/๑) ภิกขุผู้คนเรียกคำไทยชื่อว่าซี เราเป็นภิกขุผู้บวชจากคำของพุทธ เมื่อชาวไทยเอ็น
ชื่อว่าซี ฟังคล้ายฤๅ เขียนบุญวรฤๅษีภิกขุสมาธิคุปด (๑๓๗/๒)

ทับไทยทองมาถ้ำพุทธ บุญนุนี้ กริ่งงงหินในตรงถ้ำนั้น บุญ เราเมื่อไปสาวัตถีเห่น ร พุทธผู้ตันปัสเสนอ้าง
(๑๓๘/๑) มา (ช่วย) อ้างพุทธนั่งเทศนา บุญวรนุนี้ เฝ้าทำ ๔ ปี แล้วในวันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๖ (พุทธ) วัสสา ๔๔
เรามาณ (ไหว้กราบและ) ลงทอง (๑๓๘/๒)

* พระพุทธรูปนั่งเทศนาธรรมนี้ ยกพระหัตถ์ขวาทำวัตร พระหัตถ์ซ้ายวาง ห้อยพระบาท มีตัวหนังสือจารึกว่า ชื่อ บุญ วร
ฤๅ ษี ภิกขุ สมาธิ คุปด แปลว่า ชื่อบุญพระฤๅษีภิกขุสมาธิอยู่ ณ เขา ทั้งยังได้พระพุทธรูปแบบนี้ ทำด้วยหินปูนประสมสีคำ มีอักษรจา
ริกข้างล่างเหมือนกัน นายชาญชัยยังบอกว่ามีอยู่อีก ยังไม่ได้นำมาให้ดู แล้วได้ ณ บริเวณถ้ำที่ระเบิดหินมาขายที่เขานี้มานานแล้ว
เหลือที่จะรู้ว่าตรงไหน เพราะถูกระเบิดหมด

๒ อาจเป็นประเพณีตั้งแต่นั้นมา แต่เวลานี้ การไหว้พระที่เขานี้เปลี่ยนเป็นกาลสาดไทย คือ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ทุกปี
เพราะกาลนี้น้ำเหนือนองมาก ณ บริเวณหน้าเขานี้เป็นทะเล ไซ้แรงเรือได้ เวลานั้นมีประคูน้ำและรถยนต์ไปได้ การไปเรือจึงเลื่อนไปมาก ฯ

๑ ท่านผู้มีอายุปุณณได้รู้ชนบทสุนาปรันคแล้ว ได้ยินข่าวว่า ท่านผู้มีอายุปุณณ-อยู่ในชนบทสุนาปรันคนั้น ต่อจากนั้นแล ท่านผู้มีอายุปุณณ โดยพรหมานั้นนั่นเอง ให้อุบาสก ประมาณ ๕๐๐ ปราภฏขึ้นแล้ว โดยระหว่างพรหมานั้นนั่นเอง ให้อุบาสิกาประมาณ ๕๐๐ ปราภฏขึ้นแล้ว โดยระหว่างพรหมานั้นนั่นเอง ได้กระทำให้แจ้งวิชา ๓ แล้ว และต่อมาโดยสมัยกาลอื่นท่านผู้มีอายุปุณณ บรินิพพานแล้ว

ทัฬหายุทธอง ปุณณมุนี นิพพานวันขึ้น (๑ ค่ำ) เดือน ๑๒ ปีมะโรง พุทธพัศสากาล ๔๔ (๒๕๓/๑) ปุณณ อันมี ทัฬหายุทธอง เฝ้า นิพพาน พัสสา ๒๕ ปี ๖๕ (๒๕๓/๒)

๒ ครั้งนั้นแล มีพวกพระภิกษุเป็นอันมาก (ได้ยินข่าวแล้ว) จึงเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงที่ประทับ ครั้นเข้าไปเฝ้าแล้วกราบพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว นั่ง ณ ที่ควรส่วนหนึ่ง พวกพระภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น นั่ง ณ ที่ควรส่วนหนึ่งแล้วแล จึงทูลคำนีกะพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

“พระองค์ผู้เจริญ กุลบุตรชื่อ ปุณณ นั้นใดแล อันพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงโอวาทแล้ว ด้วยพระโอวาทย่อ ๆ ท่านนั้นกระทำกาลเสียแล้ว ท่านมีคดียังไร มีภพหน้าเฉพาะอย่างไร ?”

“ภิกษุทั้งหลาย กุลบุตร ปุณณ เป็นบัณฑิต ได้บรรลุธรรมสมควรแก่ธรรม ทั้งไม่ให้เรอลำบากเพราะเหตุแห่งธรรม ภิกษุทั้งหลาย ปุณณกุลบุตรบรินิพพานแล้ว ดังนี้”

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ครัสพระคำรัสนี้แล้ว พระภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ยินดียิ่งซึ่งพระคำรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว

๓ ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าครัสว่า บรินิพพานแล้วนั้น ได้แก่บรินิพพานแล้วด้วยอนุปาติเสสนิพพานธาตุ^๑ มหาชน กระทำบูชาสรีระร่างของพระเถระตลอด ๗ วัน รวบรวม “ไม้หอมได้เป็นอันมาก แล้วจึงประชุมเพลิงสรีระ เก็บธาตุทั้งหลาย ได้บุญอยู่ในพระเจดีย์^๒”

๑ พระสูตรต่อจากที่แปลไว้แล้ว

๒ พระสูตรต่อจากที่แปลไว้แล้ว

๓ ท่านกงคั้นเคยกับพระภิกษุทั้งหลายเป็นอันมาก เพราะเป็นผู้ได้ทูลเชิญเสด็จพระพุทธเจ้าเสด็จมา กงมีชื่อเสียงมาก พระภิกษุทั้งหลายจึงเข้าเฝ้าทูลถามคคิของท่าน และพระภิกษุเหล่านั้นก็อุกฤถาแล้วว พวกพระภิกษุซึ่งอยู่ในป่าช้าของพระเถระ

๔ อนุปาติเสสนิพพานธาตุ ถำธรรมคาก็คือคาย หัหมคกิเลส หรือพระอรหันต์ทั้งหลายเรียกว่า อนุปาติเสสนิพพานธาตุ คือทางการดับสันไม้เหลือเชื่อให้เกิดอีก

๕ คนรกฏฐานิ-ไม้หอมทั้งหลาย ๑

๖ เจดีย์นี้ ได้ถำรูปพิมพ์ลงมาแล้วและมีเหตุผลเท่าที่ได้อธิบายไว้

และเรื่องพระปุณณมาสุนาปรันค กับอฏฐกถาชื่อ ปญญาสุทนี ได้ถำถึงการที่พระพุทธเจ้า พระอัครสาวกและพระสาวกอื่นทั้งพระสังฆพันธเถร และสังฆพันธภริได้เจอในกัมภีร์ศาสนวงส์ (ศาสนวงศ์) ซึ่งพระปญญาสามีแต่งในพม่าเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๕ ได้กล่าวไว้ว่าเป็นเรื่องในพม่า แต่ก็คัดเรื่องรอยพระพุทธรูปออก เพราะในประเทศพม่าอาจไม่มีหลักฐาน ส่วนในกระเบื้องจารที่พระปุณณเขียนไว้มีเรื่องรอยดินพระพุทธรูปหรือพระพุทธรูปาททั้ง ๒ แห่งพร้อมกับยังสลักพระพุทธรูปไว้ที่ถำณียังจารึกชื่อไว้ด้วย ที่รอยจารึกชื่อนั้น ที่ข้างล่างเลื่อนมาก พอเดา ๆ ได้ว่าพุทธพัศสา ๔๔ ของเราน่าจะมีหลักฐานคิกว่า ทั้งในปุณณโฆวาทสูตร พระพุทธรูปเจ้ายังครัสถึงชาวสุนาปรันคว่า คุร่ายหยาบขัว (จณฺหา โข ฯลฯ ศรฺสา โข ปุณฺณ สุนาปรนคก มนุสฺสา) คนไทยลว้างคั้งคัหลังสวน ปราณ เพชรบุรี บางช้าง ราชบุรี สุพรรณมีชื่อเสียงคั้งคั้งในเรื่องคุร่าย

ทับไทยทอง เมื่อปูนฉาผนังพาดแล้ว ผิววางโรง ๑๕ วัน ใครใจใคร่นำบุญมาไหว้ บนบวงคอมดอกไม้ เทียน รูป ให้อุญทุกคนแล้วเชิญขึ้น (๒๕๘/๑) เรือนยอดหน้าเขางู ชุมเพลิงแล้วด้วยไม้หอม ธาตุปูนเอาใส่เจดีย์ ถัดด้านผสมปูนปั้นตัวร่าง (๒๕๘/๒)

* ทับไทยทอง เสาหาหินโคงทำพุทธรูปจำถ้ำฝาโคงถ เกรบุญทำคัน นางพันญิง คนช่วยจัดข้าวมาเลี้ยงผู้คน แลเป็นเพื่อนช่วยทำหินเจ้า ๒ ปีแล้ว (๑๔๕/๑) ทับไทยทอง ผู้เชิญฝนเข้างานฉลองเงิน ๒ ชั่ง ฉลองพุทธรูปนอนเผ่าถ้ำ เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ พุทธพัสดกาล ๔๕ เดือน ๖ ฉลองงานมีตรงนิพพาน ถึงชุมไฟ (พุทธรสรีระ) ๘ วัน (๑๔๕/๒)

ทองจอมฟ้า เมื่อพ่อทับไทยทองตาย เดือน ๕ ขึ้น ๑ ค่ำ พุทธกาล ๑๒ ขวบ ๑๑๘ ปี เภาผีปีพุทธกาล ๑๓ (๒๕๗/๑) ทองจอมฟ้า^๑ แบ่งสินให้เมีย ๒๒ คน ลูก ๓๕ คน สนมนาง ๕๔ คน เฒ่านาง ๑๐๐ คน (๒๕๗/๒)

* จารึกของพระเจ้าทับไทยทองลงว่า พระปฐมเจดีย์ทำคัน ดอนฉลองไม้ได้ระบุชื่อท่าน ท่านปริณิพพานพุทธพัสด ๔๔ แม้นในพระสูตรก็มีได้กล่าวเมื่อนอน ท่านใช้คำว่า อปรณ สมเชน แปลว่า โดยสมัยอื่น วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘ ข้าพเจ้าและ.....สาม เณรวัดราชสิงขรและเด็ก ๆ ได้ขึ้นไปตรวจดูในถ้ำฝาโคง ห่างถ้ำฤๅมิได้เห็นพระพุทธรูปปางลีลาไสยาสลักติดกับผนังภูเขาในถ้ำนั้น เป็นรอยสลักแบบเดียวกับพระในถ้ำฤๅนี้ ดูพระพักตร์คล้ายคลึงเป็นแบบเดียวกัน และเชื่อกันว่าพระพุทธรูปทั้ง ๒ นี้คงคล้ายคลึงพระพุทธรูปเจ้า เพราะทรงมีพรรษา ๔๐-๔๔ นี้ พระชนมายุก็ ๓๕-๓๘ พระองค์ทรงชรา และพระพุทธรูปนี้ก็มิใช่พระพักตร์ชรา เข้าใจว่าจะเหมือนพระพุทธรูปองค์ทุกคนชื่นใจมากที่พบพระพุทธรูปปางนอนเผ่าถ้ำของพระเจ้าทับไทยทอง และที่ผนังถ้ำยังมีสลักและใช้ปูนขาวทำรูปกษัตริย์และนางกษัตริย์ ถู้ออกบัวและพวงมาลัยยกชูขึ้นแสดงว่าบูชาพระ จึงเข้าใจว่าพระพุทธรูปนี้เป็นปางเสด็จดับขันธปริณิพพาน คือพระเจ้าทับไทยทอง คงได้ข่าวจากที่ใดที่หนึ่ง (อาจทราบเอง เพราะเป็นโสดาบันแล้ว ได้อานและอภิญาพร้อมก็อาจเป็นได้) ถึงการเสด็จดับขันธปริณิพพาน จึงกระทำพระพุทธรูปปางปริณิพพาน ณ ถ้ำนี้ ถ้ำนี้ในกระเบื้องจารเรียกถ้ำฝาโคงถ (ตะไกร) ฝาตะไกร สมัยนี้คงเรียกกันว่าช่องตะไกร เมื่อพิจารณาถ้ำถ้ำไม่ใหญ่เท่าไร กว้างประมาณ ๒ วาเศษ แต่ลึกเข้าไปมากจึงดูลักษณะเป็นช่องยาว คือ ช่องตะไกร เพราะสมัยก่อนทำตะไกรแล้วมักใช้หนัง หรือ ไม้ทำช่องใส่กันสนิม กันเปื้อน แต่เวลานี้ ถ้ำนี้เรียกว่าถ้ำฝาโคง

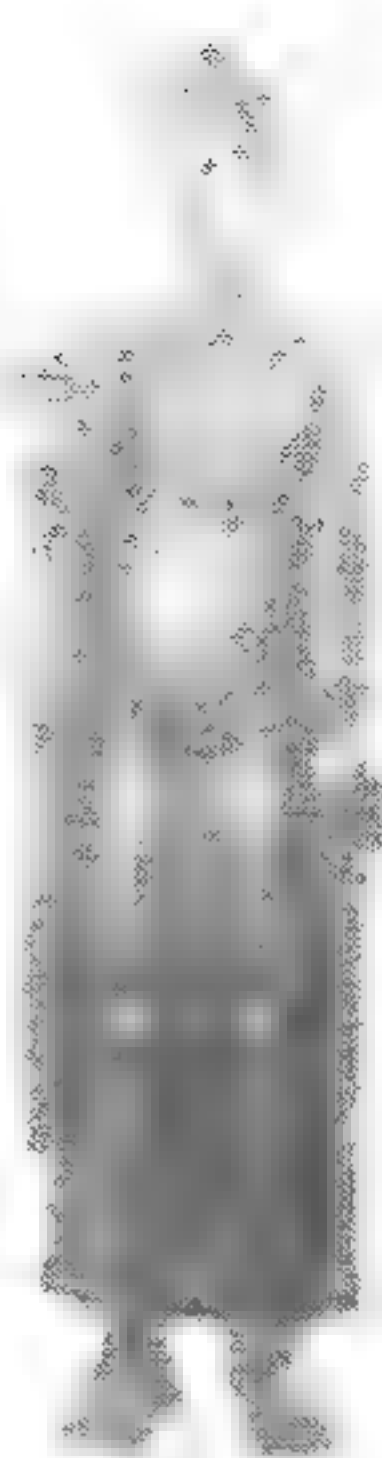
อนึ่ง พระเจ้าทับไทยทอง จากปีประสูติมาถึงกาลพุทธพัสด ๔๔ นี้ มีพระชนมายุได้ ๑๐๐ กว่า แล้วให้ทองจอมฟ้าพระราชโอรสครองเมืองแทน พระองค์จึงเสด็จมาประทับอยู่กับพระปฐม และอาจไปประทับอยู่ ณ ถ้ำฝาโคง ทรงกระทำกัมมัฏฐานหรือเจริญสมณธรรม ณ ที่นั้น เมื่อทรงว่างก็สักพระพุทธรูปนอนเผ่าถ้ำ ฉะนั้น จึงทรงใช้เวลานาน



* จากกฎหมายฉัวมัย ซึ่งพระเจ้าทับไทยทองประกาศใช้ปีโล ๑๑๑๘ เมื่อทองจอมฟ้าครองแทนพ่อแล้วได้แบ่งสินให้ เมีย ลูก สนมนาง เฒ่านาง ต่าง ๆ หลายคน อย่างนี้ อาจเป็นประเพณีของไทยที่เป็น “คบดอก” (มรดก) ตกทอดแล้วต้องแบ่งกันแต่นั้นมา ๒๕๐๐ กว่าปี หรืออาจมีประเพณีมาก่อน ตั้งแต่สมัยขุนลือคั่นไทยและแม่โศบ ซึ่งประกาศใช้กฎหมายนาตั้งแต่ปีอิน ๑๔๑๑ ซึ่งมีคำใช้ว่า “คบดอก” (มรดก) มาแล้ว แต่เพิ่งมีกฎหมายเมื่อครั้งนั้น ๆ ถึงอย่างไร บัดนี้ ไทยก็ยังมีประเพณีแบ่งสมบัติมรดกตกทอดกันอยู่

ราชวงศ์แห่งมคธ ปราบกฏอยู่ในที่ต่าง ๆ กัน ในคัมภีร์อัฐกถาทั้งหลาย คัมภีร์อัฐกถานี้ ในตอนท้ายแห่งวิสุทธิมคค (วิสุทธิมรรค ภาค ๓ หน้า ๓๗๕) พระเวทเถรผู้ปฐมาจารย์ของพระพุทธโฆษาจารย์ได้กล่าวว่า ‘พุทธโฆส ผู้มีอายุ ในชมพูทวีปนี้ มีแต่บาสีใคร่ปฏิภูกเท่านั้น แต่อัฐกถาและเถรวาทคำของพระเถรแห่งพระใคร่ปฏิภูกนั้นไม่มี อัฐกถาสีหลซึ่งขึ้นสู่สังคีติ ๓ ครั้ง อันพระเถรทั้งหลายมีพระสาริบุตร เป็นต้นกระทำไว้แล้ว ทั้งพระมหินทได้ตรวจดูกลาหมักค (ทางแห่งถ้อยคำ) แด่งไว้โดยภาษาสีหล จึงเป็นไปในสีหลทวีป แม้เธอจงไปในสีหลทวีปนั้น ใคร่ตรวจพิจารณาอัฐกถาทั้งหมดแล้ว จงแปลเข้าภาษาของชาวมคธ อัฐกถานั้นจักเป็นของนำมาซึ่งประโยชน์เกื้อกูลแก่ชาวโลกทั้งปวง’ ฉะนั้น คัมภีร์อัฐกถาต่าง ๆ จึงได้กระทำสืบ ๆ กันมา โดยท่านผู้เคยรู้เรื่องและทันเหตุการณ์ได้กระทำไว้และเล่ากันมา (กลาหมักค) จึงมีความจริง อย่างน้อยก็ใกล้เคียงมาก และท่านได้จดไว้ตรง ๆ ฉะนั้น จึงถือได้ว่า มีความจริงมากที่สุด ซึ่งราชวงศ์มคธ ได้กระจัดกระจายอยู่มาก จึงขอรวบรวมไว้ในที่แห่งเดียวกันในหนังสือเรื่องประวัติศาสตร์ของ พระยาประชาภิจักรจักร (แช่ม บุนนาค) หน้า ๓๐ มีว่า

พระเจ้าพิมพิสารนั้นเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าโพธิส ฤา พาทิยะ พระชนมายุอ่อนกว่าพระพุทธเจ้า ๕ พรรษา ได้ครองราชสมบัติกรุงราชคฤห พระชนมายุได้ ๑๕ พรรษา อยู่ในราชสมบัติได้ ๕๒ พรรษา พระพุทธเจ้าตรัสรู้ได้ ๓๗ พรรษา พระเจ้าพิมพิสารทิวมคค (ถูกพระเจ้าอชาตศัตรูปลงประชนม์ จึงเป็นธรรมเนียมพระราชโอรสปลงพระชนม์พระราชบิดาครองราชสมบัติ)

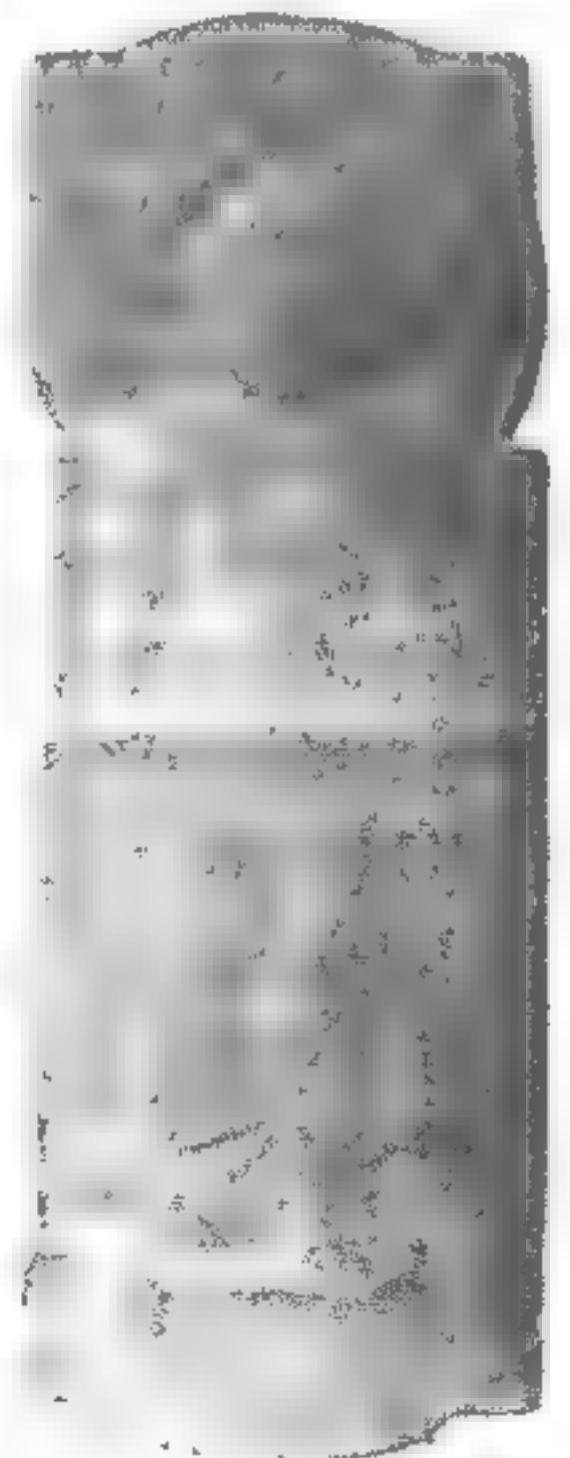


ซ้าย - พระไม้งิ้วแดงที่มีอยู่ ณ วัดช่องลม ราชบุรี และที่ถ่ายรูป
มานี้มี ๓ องค์ องค์กลางนั้นใหญ่ และมีลาบปิดทองมีดอกสลักไม้พอเห็นเค้าได้ จะเป็นองค์เดียวกับที่มีตำนานก็ไม่มีหลักฐาน

กลาง - พระไม้งิ้วทอง จำลองแบบจากองค์เดิมที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ไป
พบที่เซตวัน และพระดังซัมจังกี้ไปเห็น จึงให้ช่างจำลองไป เมื่อจาริกไป พ.ศ.
๑๑๗๒-๑๑๘๖

ขวา - พระไม้งิ้วแดงองค์ที่สถิตอยู่ ณ วัดเพชรพลี เพชรบุรี
นานแล้ว จะเป็นองค์เดียวกับที่มีตำนานก็ไม่มีหลักฐาน

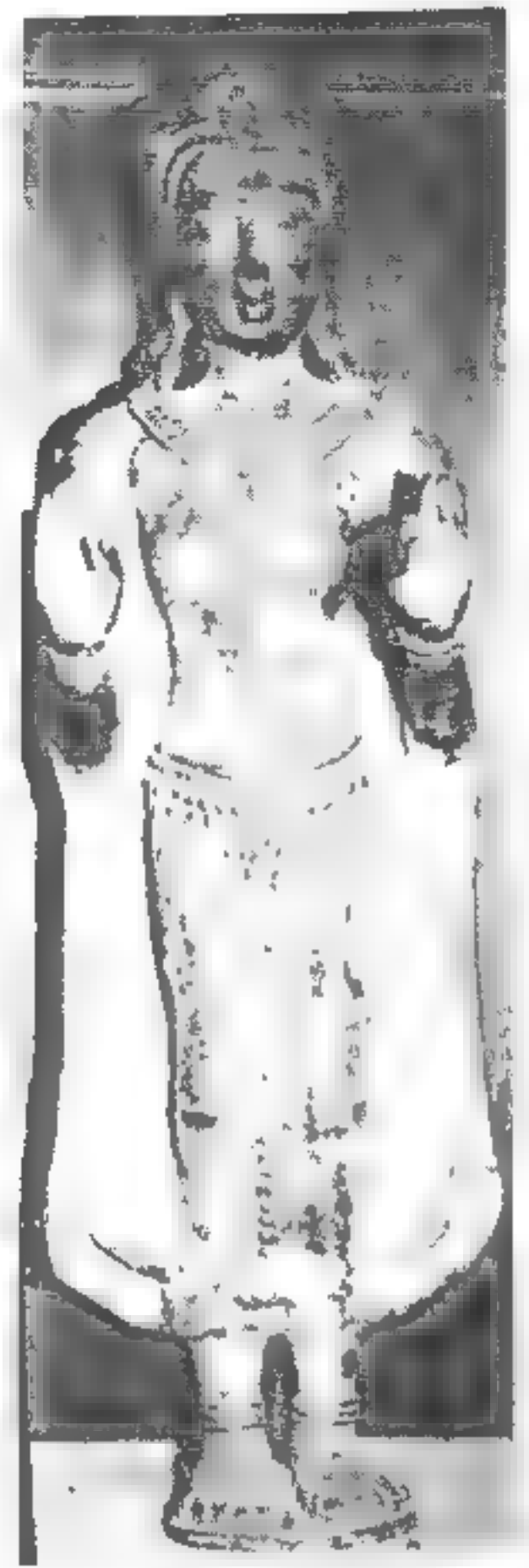
ขวาล่าง - พระจิ๋วกลีบ หินทรายเปิดโลก พระญาณจรณทำ พ.ศ. ๒๕๖
จะเห็นจิ๋วกลีบแบบเดียวกับที่พระดังซัมจังกี้จำลองไปเมืองจีน พระญาณจรณไปก่อน
เกือบพันปี อาจไปเห็นจึงจำลองแบบ



ในอัฐกตตามัญญผลสูตร ชื่อ สุมังคลวิลาสินี ภาคที่ ๑ หน้า ๑๕๓ เล่าไว้ว่า พระเจ้าอชาตศัตรูมาพระเจ้าพิมพิสาร พระ
เจ้าอุททย (บางแห่งว่า อุทัยทัต) มาพระเจ้าอชาตศัตรู พระเจ้ามหายมมชก มาพระเจ้าอุททย พระเจ้านนุทธมาพระเจ้ามหายมมชก พระเจ้า
นาคทาส (บางแห่งว่า นาคทัตส) มาพระเจ้านนุทธ ซึ่งชาวเมืองโกธเคืองว่า พวกราชาศัตตวงศ์เหล่านี้จะทำประโยชน์อะไรให้ จึงมาพระเจ้า
นาคทาส

ทองจอมฟ้าได้ครองแทนพ่อ

จึงย้าย “วัง” หรือเมืองมาสร้างใหม่ที่หนองยาว คือ คูบัว ปัจจุบันนี้ เสร็จปีใด ๑๑๕๕ พ.ศ. ๕



๑. ขุนทองจอมฟ้า ผู้สร้างกรุงคูเมืองทองสุวณภูมิ บอกชื่อไว้ที่สร้อยทำเป็นเม็ด ๆ คือเม็ดทอง และหมายถึงข้อกฎหมายที่พ่อกระทำไว้ นือขวซีแผ่นดิน มีข้อชัยถือหอยยอดเครื่องหมายมหาขุน

๒. ขุนจุน หรือ จุลลปูณ ผู้สืบมาจากขุนมน บอกชื่อไว้ที่สร้อยทำเม็ดเล็ก ๆ คือ จุนหรือจตุ ทรงเครื่องพระร่วงพระไพศักร มีแบบนั้ง ยังไม่ได้ถ่ายรูป หรืออาจเป็นขุนจอมลูกผู้สร้างเมืองพริบพลี เพราะว่ารูปขุนเมืองช่างไทยโบราณออกมาแบบนี้ทุกองค์

ทองจอมฟ้า ผู้ลูกขุนเมือง เมื่อครองเมืองสุวณภูมิ ขวบขึ้นเข้า ๖๕ เมื่อลุมเมียบ ปีใด ๑๒๐๒ (พ.ศ. ๑๒) เมียชื่อทองงมเมืองฟ้า ท้องคลอดลูกหญิงชื่อดวงทองงาม (พ.ศ. ๑๓) เมื่อพุทธกาลได้ ๑๕ ถอดเถียงกับขุนไทยผู้หาย ถอดเถียงเถียงทองจอมหญิงในปี (พุทธกาล) ๑๗ ทองจอม (ฟ้า) ให้ขุนเสมียนเมืองเขียนในพุทธกาล ๓๓ (๑๕/๒)



ในคัมภีร์ญาโณทปกรณ ได้เล่าเรื่องพระพุทธเจ้าเสด็จไปสู่ลังกา สึกขันธ์ทั้งหลายให้สงบพศรัย จึงเสด็จกลับมามีภิกษุขุณ्डิพันธุ์เป็นบริวาร เสด็จสู่กรุงราชคฤห์ เข้าประทับ ณ ลัฏฐิวนุชานสวนศาลาหนุ่ม ในวันเพ็ญเดือนยี่ (ปัสสาส) พุทธพัสดา ๑ ในอัฐฤทธา วินัยชื่อ สมันตปาสาทิกา ภาคที่ ๑ หน้า ๕๐ กล่าวว่า ๔ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เสด็จพระองค์เดียวเพื่อทรงทรมานยักษ์ทั้งหลาย แล้วทรงอธิษฐานว่า เมื่อเราปรินิพพานแล้ว ศาสนาของเราจะประดิษฐานอยู่ในทวีปนี้ ทรงกระทำการรักษาเวียนรอบเกาะ ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๒ เสด็จพระองค์เดียวเพื่อทรงทรมานนาคราชดุลงหลาน ได้ทรมานแล้วเสด็จกลับไป ครั้งที่ ๓ มีภิกษุ ๕๐๐ เป็นบริวาร เสด็จมาประทับนั่งเข้านิโรธสมาบัติ ที่มหาเจดีย์สถาน ที่อุปัฏฐามเจดีย์สถาน ที่มุตติงคเจดีย์สถาน ที่จันทรวิเจดีย์สถาน และที่กัลยาณียเจดีย์สถาน ครั้งที่ ๔ นี่เป็นการมาโดยพระสรีรธาตุ (พระบรมธาตุ สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช)

ทองจอมฟ้า กรุงสุวรรณภูมิ ผู้ได้รับพุทธศาสนาดำเนินตามทัตไทยทองผู้พ่อ ปีพุทธกาลได้ ๒๘ (ให้) ขุนขันทอง (ยก) สึกสู่เมืองเสืองไทอุทอง ขุนหาญผู้ตายในสนามสู้ ฐู (ถึง) ขุนเมือง (และ) เมียทองทองคู่หัวเมีย อวยเงินทอง ดอกไม้ รูป เทียน ขึ้นเมืองทอง หัวเมียมอลอในเมืองไหว้พุทธรูปองค์อยู่ (อุ) โปสธ ออกคำอันจึงคอม กันแล้วให้กลับไปเมืองอุทอง องค์พุทธเมืองทองไม้จันทนหอมบัสเสนทิโกสธเพื่อนพ่อได้เห็นกันมาก่อน ไปดออุทอง พุทธกาล ๒๕ (๒๐/๑) ทองจอมฟ้า ลูกพ่อเมืองทัตไทยทอง สุวรรณภูมิ ผู้คุ้มองค์พุทธรูปไม้จันทนหอม ให้หอม ขอมช่างจำลองออก ๑๒๒ รูป อวยขุนเมืองออกได้เป็นที่พึงตน ตัวขุนเมืองทุกเมืองไทอนสีลธัมม พุทธองคปธาน ในเมืองคนเข้าเวยน ทองจอมฟ้าเขียนไว้ในปี พุทธกาล ๒๕ (๒๐/๒)

เลื่องทัตขุนไทยพ่อเมือง ลูกขุนทองจอมฟ้า (ครองปีพุทธกาล ๔๓) เชื่อนขวบ ๒๘ เข้าเมื่อพุทธกาลล่วงเข้า ๔๔ เมียชื่อดวงขวัญมาทองกลอดเลื่องลือขุนไทยในเดือน ๕ แรม ๕ (ค่ำ) เข้าในลอ (ลดู) หม่อมเมียแม่นางถนอมนวล กลอดลูกหญิงนวลงามถนอมเมือง เข้าปืมเมียดวงขวัญมาดับ มีเมียชื่อเอี่ยมขวัญทอง แม่มีลูก (ชาย) พุทธกาล ๔๓ ชื่อเลื่องลพขุนไทย เมื่อพุทธกาล ๖๐ แม่ถนอมดับ มีเมียชื่อเต็มงามด้ว มีลูกชื่อเลื่องทองขุนไทย ปี ๖๑ (๒๗/๑) เลื่องทัตขุนไทย สุวรรณภูมิ พ่อเมืองไทย กิดความเมืองทองขุนไทยลว่าลูกขุนโลลาย แม่นางโหมมาดี ขุนไทยลว่าขึ้น เมืองทองปีโล ๘๕ เมียทองงามเมือง ลูกขุนหอทองขุนในเมืองนองทองเหนือไทย เมื่อพบกัน ทองงามเมืองเที่ยว คกปลาในท้องน้ำ ขุนไทยยิน (ข่าว) นางเมื่อเที่ยวขุนไปเมืองนองทอง เมื่อเข้มนาง เมื่อดูกองเจามาก ขอนาง ขุนเมือง พ่อแม่ไม่ยอมเกิดศึก ขุนหอทองแพจึงยอมยกให้นางทองงามเมือง ขุนไทยลว่ายิดเมืองนองทองขึ้นเมืองทอง ทองงาม เมืองเปนเมีย มีลูกชื่อขุนไทยเมืองทอง (๒๗/๒) (ผ่านนี้เคยมีมาในสมัยขุนไทยลว่า)

--- ☉ --- ในอัฐกถาวินัยชื่อ สมันคปาทกัฏ ภาคที่ ๑ หน้า ๗๒-๗๓ เถาราชวงศ์มคธและลังกาประสมกันว่าพระเจ้าชาตสัคคครอง ราชสมบัติปีที่ ๘ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน ในปีนั้นพระราชนุครของพระเจ้าสิหกุमार พระนามว่า วิชยกุมาร พระราชาองค์ที่ ๑ ของ คัมภีร์พนมทวิป (ลังกาทวิป) ได้เสด็จมาสู่ทวิปนี้ (พระพุทธโฆษาจารย์ ขณะที่ท่านแปลอัฐกถามาจากภาษาสิงหลเป็นภาษาบาลีนั้น ท่านอยู่สิงหลทวิปจึงใช้สำนวนอย่างนี้) ได้ทรงกระทำที่อยู่ของพวกมนุษย์ ในชมพูทวีป พระเจ้าอุทยภัททครองราชสมบัติได้ปีที่ ๑๔ ในปีนี้ พระเจ้าวิชยกกระทำกาละ พระเจ้าอุทยภัททครองได้ ๑๔ ปี พระเจ้าปณชิวาสูเทว ถึงราชสมบัติในทวิปนี้ ในชมพูทวีปนั้น พระเจ้านาคทส- สกครองได้ ๒๐ ปี ในลังกาทวิปนี้ พระเจ้าปณชิวาสูเทวกระทำกาละ ในปีนั้นนั้นเองราชกุมารพระนามว่า อกข ถึงราชสมบัติในทวิปนี้ สุต- นการชาครองได้ปีที่ ๑๗ ลังกาทวิปนี้พระเจ้าอกขราชครองได้ครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ลำดับนั้นขมภูชื่ออุปคุนทกาทภยได้ขึ้นครองราชสมบัติในปีที่ ๒๐ ในชมพูทวีปนั้นพระเจ้ากาลาโสกราชครองได้ปีที่ ๑๖ ในลังกาทวิปนี้ ปกครองครองได้ครบ ๑๗ ปี จึงเป็น ๑๘ ปี กับอีกปีหนึ่งข้างหลัง ใน ชมพูทวีป พระเจ้าจันทกุดค (ชื่อจันทรคุปคบ้าง) ครองได้ปีที่ ๑๔ ในลังกาทวิปนี้ ปกครองทกาทภยได้กระทำกาละ พระเจ้ามฤติวราชถึง ราชสมบัติ ในชมพูทวีปนั้น พระเจ้าโสภณธรรมราชครองได้ปีที่ ๑๗ ในลังกาทวิปนี้ พระเจ้ามฤติวราชได้กระทำกาละ พระเจ้าเทวานัน- ปิยติสสถึงราชสมบัติ

และเมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว พระเจ้าชาตสัคคครองราชสมบัติได้ ๒๔ ปี (พ.ศ.๑๖) พระเจ้าอุทยภัททครอง ๑๖ ปี (พ.ศ.๓๒) พระเจ้านุทรครอง ๘ ปี (พ.ศ.๔๐) และพระเจ้ามฤตครองได้ ๘ ปี (พ.ศ.๔๘) พระเจ้านาคทสสครองได้ ๒๔ ปี (พ.ศ.๗๒) พระเจ้าสุธนาครองได้ ๑๘ ปี (พ.ศ.๙๐) พระเจ้าโสกราชบุตรของสุธนาครองได้ ๒๘ ปี (พ.ศ.๑๑๘) พระราชาพี่น้อง ๑๐ พระองค์ผู้ราชบุตรของพระเจ้าโสกราชครองได้ ๒๒ ปี (พ.ศ.๑๔๐) หลังจากนั้น นันทครองได้ ๕ องค์ได้ ๒๒ ปี (พ.ศ.๑๖๒) พระเจ้าจันทกุดค ๒๔ ปี (พ.ศ.๑๘๖) พระเจ้าพินทุสาร ๒๘ ปี (พ.ศ.๒๑๔) ถึงพระเจ้าโสภณมหาราช ปรามอยู่ ๔ ปี จึงราชาภิเศกครองอยู่ ๔๑ หรือ ๔๕ ปี พ.ศ.๑๕๕ อย่างที่เขียนกันว่า พระเจ้าโสภณมหาราชครอง พ.ศ.๒๗๐-๓๑๐ ราชวงศ์มคธหายไปในระยะกาล ๖๐ กว่าปี แม้สังคายนาครั้งที่ ๔ ซึ่งท่านกล่าวว่าทำในลังกา พ.ศ.๒๓๘ และทำกันอยู่ ๕ เดือน ทั้งว่าสังคายนาครั้งที่ ๔ จบด้วยกาลไม่แน่นอน (อยู่ สง คีติ อนิมิตตกาเลหิ นิภูติศา) อาจนับกาลที่พระมหินทพร้อมกับพระเถระอื่น ๆ กระทำคัมภีร์ใหญ่ ๆ อีก ๓ ที่เรียกกันว่า อัฐกถา คือแปลพระไตรปิฎกออก เป็นภาษาลังกา โดยเอาบาลีตั้งเป็นศัพท์เรียงแล้วแปลเรื่องที่ไม่มี ในพระไตรปิฎก ก็อาศัยเถรวาทคือคำของพระเถระ เช่น พระสารีบุตรเป็นคัม- และกถามัคค คือทางถ้อยคำล้าลับ ๆ กัน เช่น พงศาวดาร คัมภีร์เดิมได้ความอย่างขาด คัมภีร์ ๓ นี้เรียกว่าอัฐกถา--ซึ่ง ถ้าย้ายพระเจ้าโสภณมหาราชครอง พ.ศ. ๒๗๐-๓๑๐ แล้ว ประวัติก็กลายเป็นไม่มีอีกทั้งหมด



ขุนเลื่องลือล้า

ผู้ส่งพระสุพทุ (สอน) ไปอุปสมบทกับพระอนนทเถร มือ
 ขวาชี้แผ่นดิน มือซ้ายถือหอยสังข์ เครื่องหมายมหาขุน สร้อยศอทำ
 พวงแก้วยอดดง หมายถึงใจแก้ว ใจมีแก้วแสง คือ พุทธรัตนะ ธัมมรัตนะ
 สังฆรัตนะ ประดับ คือ ทรงประพฤดิธรรม

เลื่องลือขุนทองเนนไทย มีลูกแต่เมียใหญ่ชื่อเลื่องลบว่าขุนชาย แม่เอื้อเจ้าเลิมสีขุน (หญิง) เลี้ยงบำรุง เป็นลูกให้ใหญ่องอาจ ว่าเจิงขุน พุดคนได้หลายพ้อง เมื่อเป็นขุนจบทำนขึ้น ๒๘ เข้าปีพุทธกาลได้ ๑๓ กลองลงนั้น ต่อพ่อตน (คลองไค้) ๓๔ ปี ขวบเข้าปีพุทธกาลไทได้ ๔๔ ตัวเลื่องลบว่า (อัน) นางเอื้อเจ้า (เลิมสี) ผู้คลอดให้เป็นใน หล้าแหล่ง พ่อตายในเดือนสาม มาขมาสทำนขึ้นแทนในแผ่นดินถิ่นแดนลว่าโดยธัมมปราชอคติ คนตัดตงเป็น ฎั้วร่วมขงามรุ่มเย็นทั่วแดนดินลว่า พุทธกาล ๗๘ (๗/๑) เลื่องลือลว่า ถึงพุทธ (ธัมมสงฆ์) เป็นที่พึ่งอยู่จบสืลทุกคืนวัน นึกสืลธัมม ภิกขุสุพภู เป็นธัมมปาฐ ข้อในสืลบัญญัติอริยธัมม รู้แจ้งถึงคุณความดี ถูกผิด ทั้งโทษคุณ เป็นอุปัชฌา อาจารย์ใหญ่ ให้เรียนกฎเวทยากรสุดคตสันธิ แปลสุดดข้อธัมมมาสู่คนไทย พุทธกาล ๑๕ เก้นภิกขุได้ไปถึงแดนพาราณสี ราชคห เพื่อพบต้นพระพุทธรเจ้า เก้นเข้านิพานนาน ๑๕ ปี บัดปี จึงพบท่านอานนทเถรราชคห เรียนธัมมวินัยจบปิฎกไตรย ครบ ๑๐ พัสสา แล้วได้มาสู่สุวรรณภูมิให้บวชเรียนธัมมวินัยสอนคนไทยผู้มีใจใฝ่ดีเรียนอุโบสถ และฟังเทศธัมม พระ ภิกขุสุพภูสอน เขียนในพุทธกาล (ลวงหน้า) ๗๘ (๗/๒)

สังคายนาครั้งที่ ๓ (คคิยสังคายนา หรือ คคิยสังคีติ) ตามอัฐกถาวินัย ชื่อสมันตปาสาทิกา ปฐมภาคหน้า ๕๑-๖๑ เล่าไว้ว่า พระเจ้าอโศกมหาราชพระราชโอรสของพระเจ้าพินทุसार ฆ่าราชโอรสของพระเจ้าพินทุसार ๑๐๐ องค์ ทรงเหลือคิยสราชกุมารน้องร่วมพระชนนีไว้พระองค์เดียว ปรานอยู่ ๕ ปี (มาเคนโด จตุตถ วสุตานิ) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๑๕ ตลอด ๕ ปี จึงถึงอภิเสกเป็นเอกราชในชมพูทวีปปี ๒๑๙ แต่พุทธปริณิพพาน (ทวินัน วสุตคานัน อุปริ อญฺฐารสเม วสุเส) ได้พบสามเณรอรหันตนิโครธ แล้วทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ได้ทรงสละราชทรัพย์ ๘๖ โกฏิ (ฉนวนุติโกฏิธน) ให้สร้างวิหารในนครแต่ละแห่ง ๘๔,๐๐๐ นคร เป็นวิหาร ๘๔,๐๐๐ แห่ง ทรงสร้างอโศการามเอง ๓ ปี แล้วฉลองพร้อมกัน ได้ทรงอนุญาตราชโอรสหมั้นและราชธิดาชื่อ สังฆมิตตา ให้บรรพชาอุปสมบท ซึ่งพระองค์อภิเสกได้ ๖ ปี (ฉวสุตาทิสโก โหติ) พ.ศ. ๒๒๔ พระภิกษุมีสภามากมาย พวกเคียรถียปรีพาสกอดัดคอดอยากจึงปลอมบวชกันมากค่อมเก ทำให้พระภิกษุสงฆ์ไม่ยอมกระทำอุโบสถปวารณากับพวกเคียรถียปรีพาสกผู้ปลอมบวชเป็นพระภิกษุเหล่านั้น ในอโศการามขาดอุโบสถไปถึง ๙ ปี (อโศการามะ สดฺดวสุตานิ อุโปสถโถ อุปจฺฉิขฺธิ) จาก พ.ศ. ๒๒๔-๒๓๑ พระเจ้าอโศกจึงทรงทราบ เมื่อทรงทราบแล้ว ทรงร่วมพร้อมกับพระโมกัลลีสืปุตตติสสเถระ ได้ชวนให้สีกหกแสน (เค สพฺเพปิ สญฺญิตฺสทฺสธา อเหตุ) แล้วได้ชวนพระภิกษุสงฆ์อีก ๖ ล้านองค์ แล้วทรงอารขนาพระสงฆ์ได้คร้ว่า ท่านผู้เจริญ บัดนี้พระศาสนาสะอาดแล้ว (สุทฺธํ ท นินฺนเด สาสนํ) ขอพระภิกษุสงฆ์กระทำอุโบสถเถิด (กโรตุ ภิกฺขุสงฺโฆ อุโปสถํ) ในประชุมนั้นมีภิกษุ ๖ ล้าน (คสมิ สนนินฺปาเค สญฺญิภิกฺขุสคฺคทฺสทฺสธา นเหตุ) ฉะนั้นจะต้องใช้เวลาทำกันเป็นจำนวน ๒ ปี เมื่อจะทำสังคายนา ก็คงต้องเตรียมกระทำกันและนัดหมายเป็นแน่นอน ที่ท่านแต่งคำไว้ว่า พ.ศ. ๒๓๕ เป็นกาลเวลาที่พระสงฆ์ได้กระทำสังคายนาครั้งที่ ๓ เสร็จแล้ว ซึ่งเข้าใจว่า กระทำสังคายนาครั้งที่ ๓ เสร็จก่อน วันเข้าพรรษา ปี พ.ศ. ๒๓๕ นั้น พระมหาโมกัลลีสืปุตตติสสเถระจึงมีเวลาเตรียมและเลือกพระสงฆ์เถระส่งออกไปประกาศพระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

เลื่องลบลว่า สุวัณณภูมิ เมื่อคลองเมือง (ทอง) ปีพุทธกาล ๘๖ เมียชื่อนางเรือนทอง เมียน้อย นางงามสง่า
เมื่อปีจอม (จอ พ.ศ.๑๐๑) นางเรือนทองมีลูก (ชื่อ) ลือลบลว่า วันอา เดือน ๕ (๖๓/๑) เลื่องลบล (ลว่า) คลองเมือง
(เมื่อลู) ปี ๑๐๓ นางเมียน้อย งามสง่า ออกลูกหญิง เดือน ๖ ชื่อ งามเรือนใจ นางเจริญงาม ท้องออกลูกหญิง ชื่อ
เจริญงามตา (๖๓/๒)

เลื่องลบลว่า ลูกขุนเลื่องลพลว่า (เลื่องลบล) เมื่อคลองเมือง พุทธกาล ๑๒๕ เมียชื่อเรียงเรือนฟ้า
เมียน้อยดอกไม้ฟ้า เมื่อ พุทธกาล ๑๒๖ (เรียง) เรือนฟ้า มีลูกชายชื่อ (อัน) พ่อให้ว่า (๕๘/๑) เลื่องลบลว่าลูกไทย
ดอกไม้ฟ้า มีลูกหญิง ชื่อ เดือนทับฟ้า เมื่อลูปี ๑๓๑ เรียงเรือนฟ้า มี (ลูกชายชื่อ) ไทยลือฟ้า (๕๘/๒)

เลื่องลบลว่า ลูกขุนเลื่องลบลว่า เมื่อคลองเมือง ลุเข้าปี ๑๕๘ นางเมีย ชื่อ รุ่งแสงฟ้า เมียน้อย ชื่อเรืองแสงทอง
นางรุ่งแสงฟ้า (๕๕/๑) ถอดลูกชาย พุทธกาล ๑๕๕ เดือน ๕ วันขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เมื่อชื่อ ลือเลื่องลว่าเมืองทอง มีงาน
ฉลองเดือน ๖ (มี) งาน ๑๕ วัน เลอ (ลบล) ลว่าเขียน (๕๕/๒)



ในคัมภีร์ญาโณทโยปกรณ์ ท่านแต่งคำไว้ว่า

สมพุทธปรินิพพานา
เทว จ วสุสदानิ จ
ปณจติส วสุตานว
คติยํ สงฺกิติ อกา
สงฺโฆ สมฺมกุโ ทฺควา
คตฺถากาสิ อฺโปสถํ

ในการกระทำสังคายนาครั้งที่ ๓ แล้วนั้น
ศาสนาในต่างประเทศก็ยังแต่งคำยืนยันหลักฐานไว้อย่างนี้

สมพุทธปรินิพพานา
เทว วสุสदानิ จ
ปณจติส วสุตานว
คติยํ สงฺกิติ อกา
เปเสติ กคฺคิเก มาเส

เต เต เถเร คหิ คหิ

มีกล่าวถึงสุวัณณภูมิว่า อตฺตปณฺณเม ภิกฺขุ กเหควา ได้พาพระภิกษุทั้งหลาย มีคนเป็นที่ ๕ ในมหาเวศกกล่าวไว้ว่า

สทฺธิ อุตฺตรคฺคเณน
โสณคฺคเณโร มหิทธิโก
สุวณฺณภูมิ อภนา
คตฺมินฺตุ สมเย ปฺน

แต่กาลพระสัมพุทธปรินิพพาน

สองร้อยปี

และ ๓๕ ปีแท้

พระสงฆ์ได้กระทำสังคายนาครั้งที่ ๓ เสร็จแล้ว

พระสงฆ์เป็นผู้พร้อมเพรียงกันแล้ว

ได้กระทำอุโบสถแล้วอย่างนั้น

ท่านยังได้แต่งคำยืนยันหลักฐานไว้ ทั้งในการส่งพระเถระไปประกาศพระพุทธ

แต่กาลพระสัมพุทธปรินิพพาน

สองร้อยปี

และ สามสิบห้า ปี

พระสงฆ์ได้กระทำสังคายนาครั้งที่ ๓ แล้ว

พระมหาโมคคัลลปุคคตีสสงไปในเดือน

กัฉฉิกมาส (เดือน ๑๒)

ซึ่งพระเถระทั้งหลายเหล่านั้น ๆ ในที่นั้น ๆ

กับด้วยพระอุตฺตรเถร

พระโสณเถร ผู้มีฤทธิ์มาก

ได้ไปสู่สุวัณณภูมิแล้ว

ในสมัยนั้นที่ชาว อิก (ครั้งหนึ่ง)

เมืองทอง สุวันณภูมิ

ต้นหล่งน้ำบอกลิ่นแดน ต้นขุนหญิงเสมียนเมือง

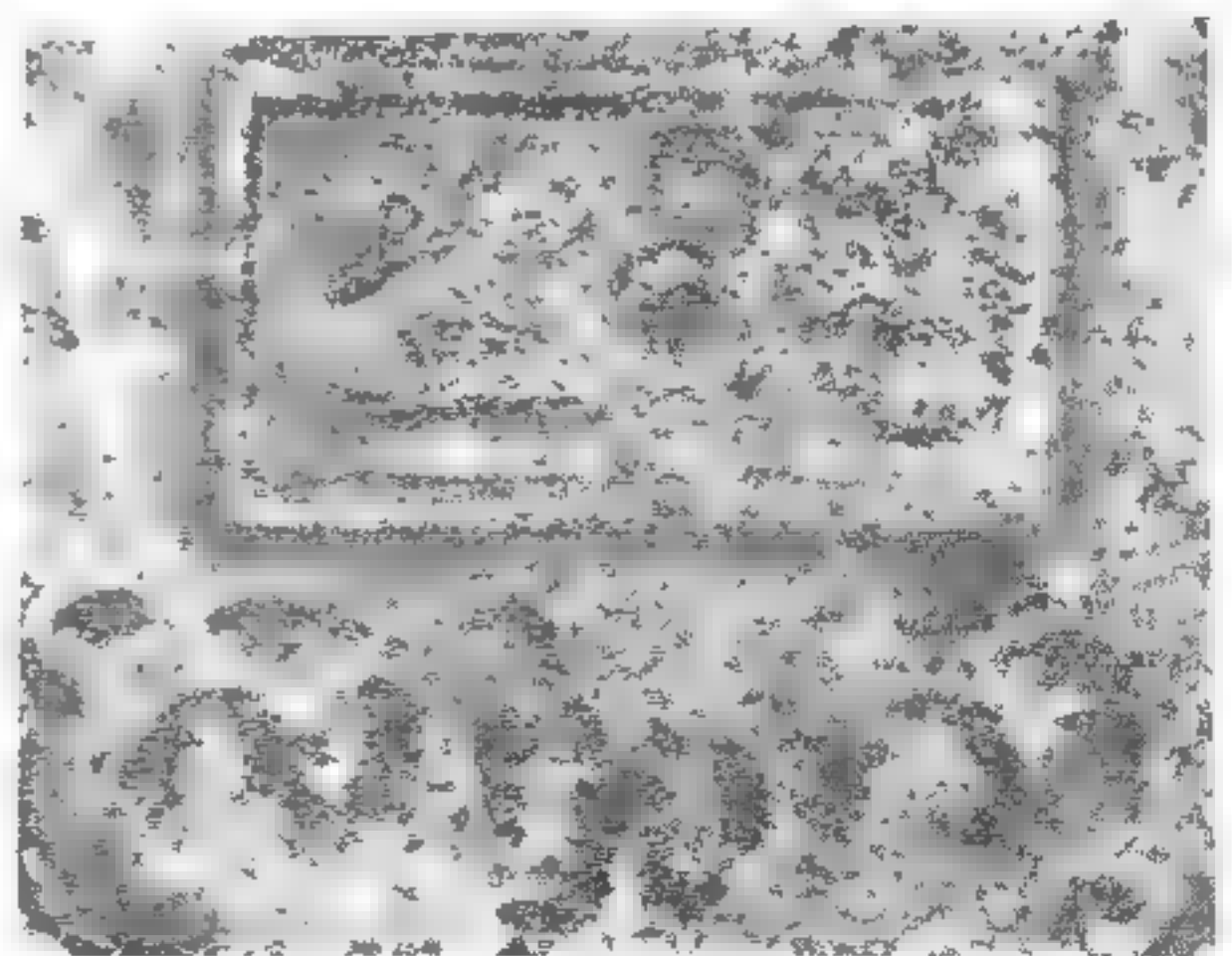


๑ ขุนถือเลอลว่านี้ ทำรูป ณ มือขวาถือลักจั่น มือซ้ายถือจั่น เป็นเครื่องหมายหล่งน้ำประกาศเขตแดน ที่รวบรวมเข้าด้วยกัน จึงขึ้นเป็นต้นแบบต่อมา แม้สมัยพระนเรศวรมหาราชก็ทรงสุวรรณภิงการสืบแบบไทย

ลายสือไทย ว่าเมืองทอง ออกแบบเป็นตราชื่อได้ทำไว้ในงานเชิงห้าสิ ได้พบ ๕ งาน ที่คนอื่นเขามี มืออยู่ลายสิบหรือนับร้อย ต่างว่าเป็นตัวจีน ลายสือไทย ที่ช่างทำหรือจารึกไว้ที่งานเชิงสิ ได้ที่หลุมดินราชบุรี พระครูใบฎีกาทวี ถาวงไว้ลายในรูปสี่เหลี่ยมเป็นตัวขุนอ่านว่า “เมืองทอง” จะเห็น อยู่กลางม ทองเขียนลง ลายล่างเป็นตัวเล็ก อ่านว่า เลอลว่า= ลือเลอลว่า หรือ เลอลือลว่า ลายสือโบราณอ่านบนลง กรองสุวันณภูมิ พ.ศ. ๑๙๘-๒๒๐ ได้ใช้หมึกอินเดียเขียนทับเพื่อถ่ายตัวชัดได้แก่นี้ จึงแน่ใจว่างานเชิงสิ ไทยทำได้มาแต่เนิ่น



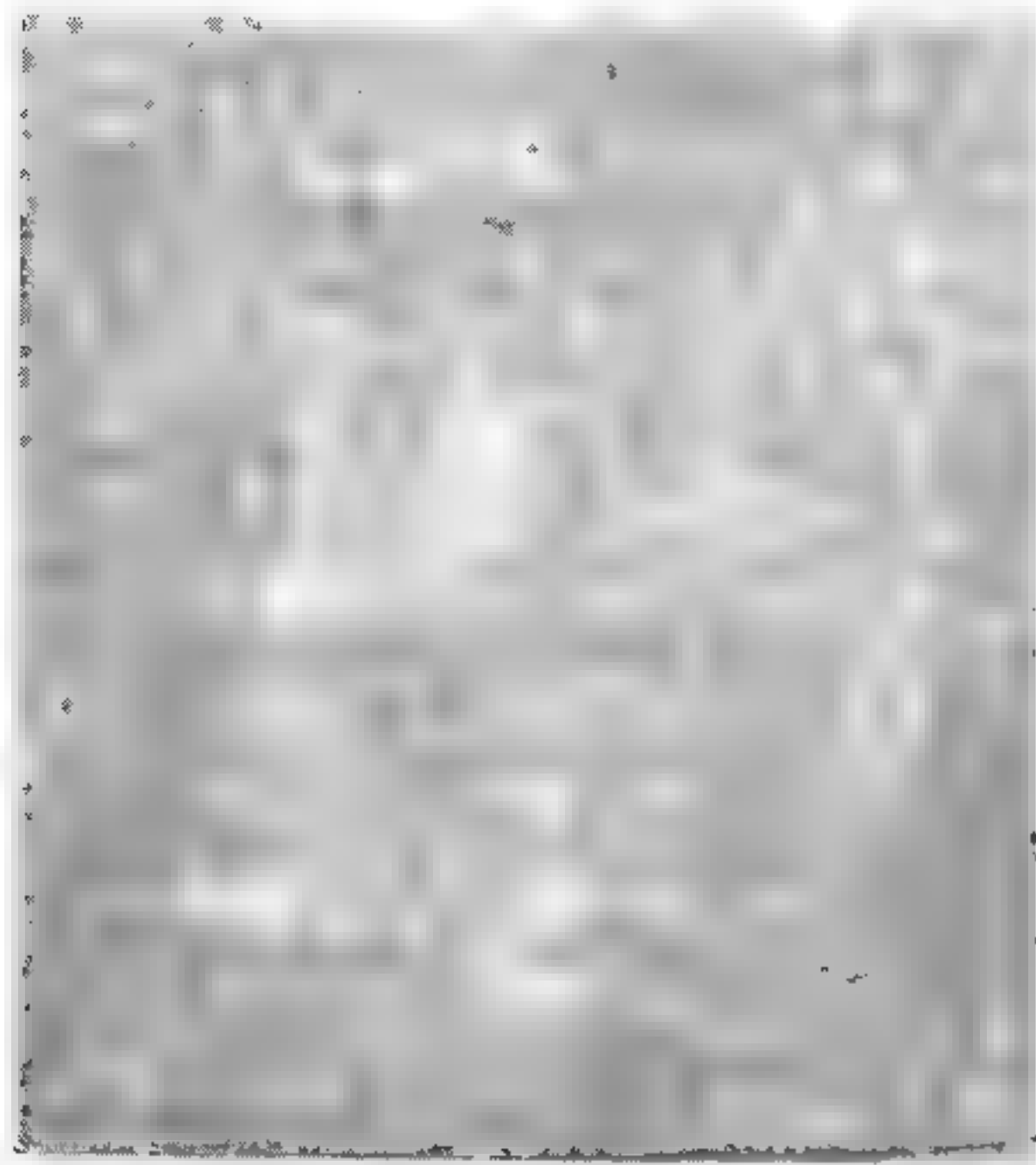
๒ ขุนหญิงขุนเอ็นดู มือขวาถือดินสอหรือเป็นเหล็กจาร มือซ้ายถือเครื่องจารกรึงแผ่น ในหน้าที่ขุนหญิงและเสมียนเมือง ได้เป็นต้นแบบขุนหญิงเสมียนต่อมา แม้สมัยนี้ก็ยังสืบกันอยู่



ลือเลอลว่า เมืองทองขุนไทย เจ้าพญาเมืองสุวันณภูมิ ต้นโปรดเมียน้อย ชื่อ ขุนเอ็นดู เป็นผู้ที่โปรดปานยอดผู้ยิ่ง รู้ในงานสือพุทธอักษร ไทยสือ เล่างานสือหินไว้หลายพุทธกาล ล่วง ๒๙๘ ท้องมีลูกแรก ชื่อว่า โลกळा พุทธบุตรพูนเจริญ ทำนให้จัดงานฉลองควรขุนไทยอย่างดี ให้งานเรื่องกับลวดต่อไป (๖/๑) ลือเลอลว่า ลูกขุนเลอลบลว่าन्हือหัว เมืองไทยळा ลูกแม่รุ่งแสงฟ้า เมื่อเมืองเหนือขอมทว (ทวา) ไทย จึงออกจ้าวทวเมืองเถื่อน

จัดตั้งลูกศึกไทลาวถ้วนนายไพร่ เกียนข้างม้า เสด็จได้พร้อมไพร่อด อยู่เชียงเหล็ก* โลว ธงไช พนมด้า^๒ เถิง เมืองอุหิน
เจริญ โหปลาลว เมืองหัว โชนาง เวียงนัม คักลับสู่เมืองทองแหล่งลว้า (ปี) ๒๑๔ ขึ้น ๘ ค่ำ เดือนอ้าย นางพูนเอ็น
ดูผู้เมียลือเลอลว่าเขียนลือนี้ เมื่อ พุทธกาล ๒๑๗ (๖/๒)

ภาพถ่ายชุดนี้ ตัวชัดเจน มีชื่อขอม หรือ ขอม ชายหญิง ในตำแหน่งครูอาจารย์ เฉพาะแผ่น ๑๑๖
มีทองผงเหลืองอร่ามเต็มหน้า จึงเข้าใจว่าเมืองทองขอมไทย เป็นเจ้าผู้ใหญ่ด้วย แผ่น ๑๑๖ หน้า ๑



- เมือง ทอง ขอม ไทย เมือง เดือน (ทอง)

- มา อยู่ สุวัณ ภูมิ บอก

- ลือ ขอม ไทย (แก่) นาง พูน

- เอน ดู เมีย ลือ เลอ

- ลว้า บอก เมื่อ ปี ขาน

- พุทธกาล ๑๗๗

เมืองทอง ขอมไทยเมืองเดือนมาอยู่สุวัณณภูมิ บอกลือขอมไทย (แก่) นางพูนเอนดู เมียลือ
เลอลว่า บอกเมื่อปีขาน พุทธกาล ๑๗๗ (๑๑๖/๑) เมืองทอง ผู้อาของพูนเอ็นดู ผู้ลือเลอลว่าเอนดูให้ทองเงินเลี้ยงแล
ดูทั้งเมียลูกพร้อม เขียนพุทธกาล ๑๗๗ (๑๑๖/๒)

ลือเลอลว่า ตั้งพูนเอ็นดู เป็นแม่อยู่หัวในเมืองทองไทยลาว (๑๐๑/๑) ตั้งโลกลว่าให้เป็นขุนเมือง
เมื่อวันขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๖^๓ ปีเถาะ พุทธกาล ๒๐๐ (๑๐๑/๒)

* คราวแรกอ่านว่า อโยธยา ผิดไปแล้ว ๔

^๒ ในแผ่นเขียนเป็นรูปช่องปากสูง เขาอ่านว่าพิมาย กรันจอร์จอยู่หินแล้ว และไปเห็นพนมวัน ถ่อหินเป็นถ้ำของลือ เดิม
คงชื่อพนมถ้ำ จึงอ่านตามรูปลักษณะนั้น

^๓ น่าจะปีจอ แต่เขียนอ่านได้ความว่าเถาะ ไม่รู้ว่าปีไทยกับปีแขก นับชวดจตุ ฯลฯ เหมือนกันหรือไม่ .. ไม่รู้ ที่รู้เพราะ
ในปัจจุบัน.เราแก้ไขตรงกับแขก ๔

พระเจ้าโลกกลว้า ราชาริบดี พระนางก้านตาเทวี

ต้นรับพระพุทธศาสนาเถรวาทที่พระเจ้าอโศกมหาราชส่งมา

ทั้งคู่นี้พบในกรุอิฐรางม่วง ถิ่นถ้ำจอมพลราชบุรี มนขอมพิศณุสร้างระหว่าง พ.ศ. ๒๔๐ ๓๐๐

ท่านมนขอมช่าง ผู้ยอดสุดนี้ ได้ออกแบบสร้างปฏิมากรไทย

ทั้งพระพุทธรูปไทยและไทยรูปทั้งหลาย ได้สังเกตสัดส่วนแล้วจะเห็นเป็นแบบสมทรงตลอด ซึ่งเป็นส่วนของไทยเท่านั้น ถึงกระนั้นส่วนต่าง ๆ ก็ยังสั้น แต่ดูแล้วก็สวยงาม ทั้งอ่อนช้อย เฉพาะหน้าแล้วเป็นแบบนุ่มนวล ยลเยิ้ม เบิกบาน และทรงรูปไข่ สำหรับสัดส่วนหน้ายคานั้นสร้างได้แจ่มแจ้งเหมือนตาคนเป็น ๆ ตลอดจนได้ออกแบบ มีความหมายครบพร้อมเกียรติคุณกรรมที่กระทำไว้ แต่ส่วนสัดของสุโขทัยนั้น เป็นแบบช่วงโคมชะลุคก็สวยงาม และ นุ่มนวลอ่อนช้อยตลอด อันตรงกันข้ามจากฐานแรกนั้น ซึ่งผิดแผกกันกับทั้งได้เป็นสัดส่วนประจำสมัยมาแล้ว



๑ พระเจ้าโลกกลว้า ทรงรัดเกล้าขุน สร้อย ทำรูป ขอนับได้ ๒๔ คือ กาดามงคล ๒๔ บาท มือทั้งสองงอ นิ้วกลางเป็นวง- วงล้อมจรจกร (มัชฌิมา ปฏิปทา มัชฌิมา อังคุลี คือ ทางสายกลาง นิ้วกลาง)

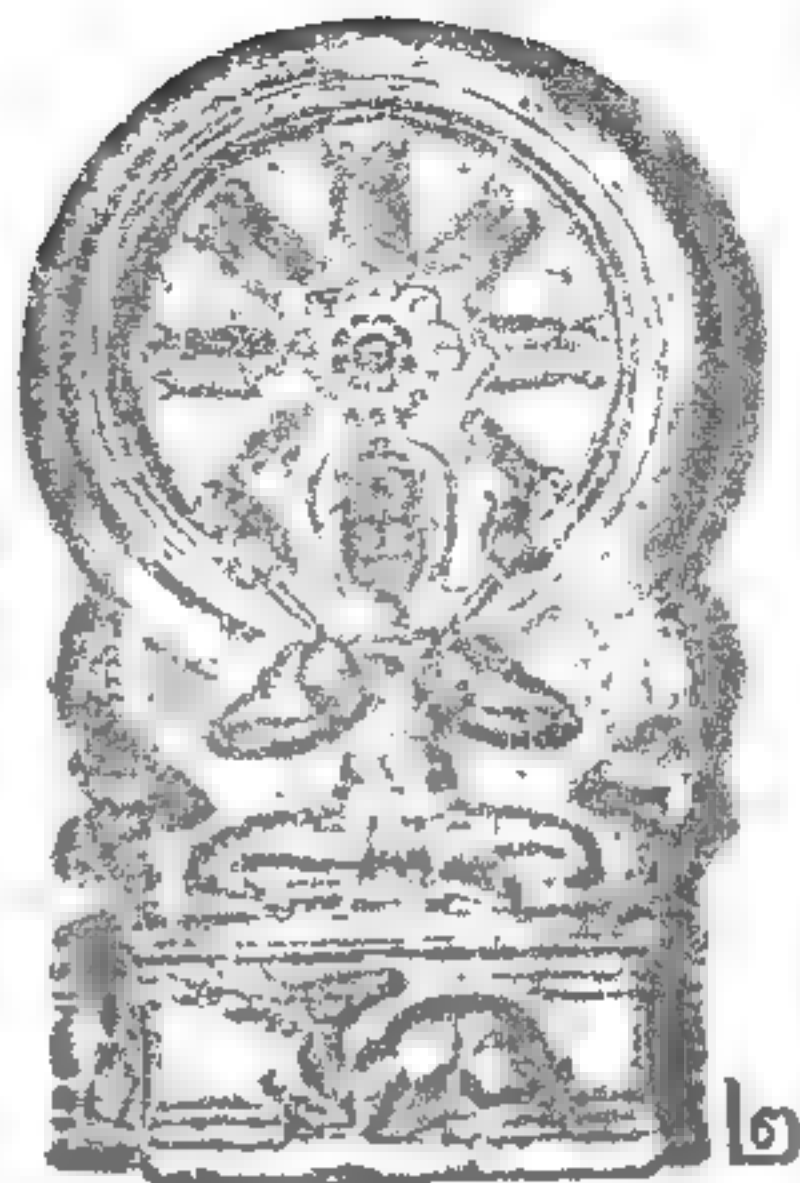


๒ พระนางก้านตาเทวี (ลูกขุนอุทอง) ทรงรัดเกล้าขุนหญิง สร้อยทำรูปข้อเล็กนับได้ ๔๒ คือ มงคล ๓๘ ท้ายอีก ๔ (คือ ๑ กระทำได้, ๒ ไม่แพ้, ๓ ถึงสวัสดิ์, ๔ เป็นอุดมมงคลกว่าเหล่านั้น) มือขวาถือดอกบัว ๓ ดอก คือใจถือพระรัตนะ ๓ มือซ้ายถือ หอยยอดเครื่องยศขุนหญิง



พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์

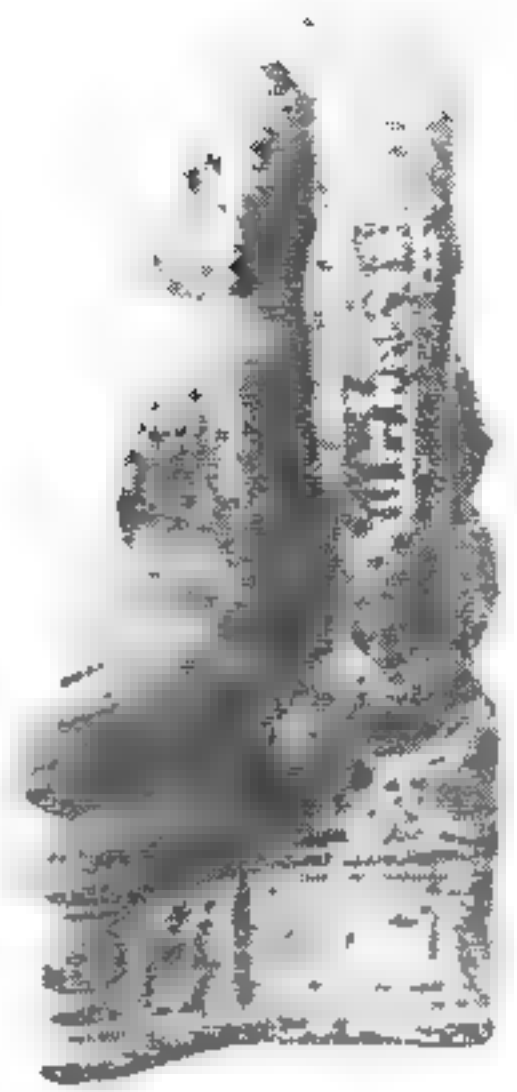
พระพุทธรูปพระองค์นี้ได้บรรยายไว้ ณ ที่นี้ใช้ด้านหน้าและหลัง รูปต่อไปใช้ด้านหน้าและบน ซึ่งบอกชื่อพระเจ้าโลกไว้ ส่วนด้านข้างทั้งสองได้มีรูป และชื่อ โห่มาดีและโลลาย ได้เป็นหลักฐานอ้างปรากฏตอนเมืองทองไทยลวะ หน้า ๑๕๑



๑. พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์ ด้านหน้าซึ่งมนเอนพิศสนุออกแบบสร้างในสมัยพระเจ้าโลกลวะ จึงเนื่องกันตามที่ปรากฏ ๔ สมัยนั้น สองข้างพระพักตร์มีฉัตรฉัตรบอกสมัยประสูติ ณ เสวกฉัตร ขัตติยตระกูล บนเป็นรูปฉัตร คือ ร่ม บอกสมัยครัสรู้ได้ร่มโพธิ์ พระหัตถ์ทั้งสองยกอย่างนั้น พร้อมกับมีวงล้อธรรมจักร ณ ฐานด้วย บอกสมัยแสดงปฐมเทศนา-ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร สองข้างพระอังสา ไหล่มีรูปสถูปเจดีย์บอกสมัยปรินิพพานเป็น ๔ สมัย องค์พระพุทธรูปเป็นพระพุทธรัตตะ รูปวงล้อธรรมจักร ณ ฐาน เป็น พระธรรมรัตนะ รูปพระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ณ ฐานนั้น เป็นพระสังฆรัตนะ กรบพระไตรรัตน์

๒. เบื้องหลังพระพุทธรูปองค์นั้น ได้ออกแบบเล่าเรื่องราวไว้ครบ บนเป็นรูปวงล้อธรรมจักรและเป็นชื่อธัมมจักกัปปวัตตนสูตร มีคำ คือ ซี ๘ ซึ่งเป็นอริยมรรค ๘ มรรค ๘ นั้น รวมเป็นศีล สมาธิ ปัญญา จึงเป็นศาสนธรรมคือพระพุทธศาสนา ซึ่งตั้งอยู่นั้นบอกว่า พระพุทธศาสนาได้ประดิษฐานแล้ว รูปคนนั่งของๆ สองข้างนั้น ก็มนเอนและขอมอื่นๆ ได้รับการธุดงค์ศาสนธรรม จึงเอาตัวเองเป็นเสา และใช้หลังเป็นฐานตั้งศาสนธรรม ตรงกลางมีไทยรูปทรงรัดเกล้าชั้นยอดทรงเครื่อง นั่งขัดตะหมาดไทย คือไม่ซ้อน มือถือดอกไม้วัดตั้ง ถ้าตรงจะปิดหน้าจึงตั้งเฉียงไหล่และหันหลังเข้า หันหน้าเพื่อเห็นได้ว่าพระเจ้าโลกลวะผู้รับพระศาสนา ณ ฐานมีกวางหมอบอยู่ใต้วงล้อธรรมจักรซึ่งอยู่บนก็ธรรมจักรกับกวางหมอบบอกสมัยสุวัณณภูมิ ทั้งหมดจึงเล่าเรื่องบอกตลอดทุกอย่าง

๓. พระพุทธรูป ๔ สมัยไตร
รัตนัน ๓ ฐานด้านขวาและช่วงขวา
สุดจะเห็นรูปหญิงหน้าอกใหญ่นั่งพับ
เพียบมือขวาถือคบไฟชูขึ้นช่วงซ้ายสุดมี
ลายสือเทวนาครีว่าให้ลายสือเทวนาครี
ไม่มีไม้เอก จึงรู้ว่า ขอมได้สร้างรูป
แม่โหมมาดี ให้ปรากฏด้วย จึงขึ้นชื่อ
ได้ว่า พระร่วง พระนางคันไทย



๓ พระพุทธรูปมีรูปโหมมาดี

๔ พระพุทธรูปมีรูปขุนโลลาย

๔. พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์ ๓ ฐานด้านซ้ายจะเห็นรูปสลักนั่งชันเข่า ทำโอโถ่ง มือซ้ายถือคบไฟชูขึ้น
๓ ช่วงขวาสุด มีลายสือเทวนาครีว่า โล จึงรู้ว่า มนขอมพิณสุสร้างรูปขุนโลลายให้ปรากฏด้วย

โลกกนลว่า^๑ ราชานิปีตี สุวณณภูมิ เมื่อครองเมืองพุทธกาล ๒๒๐ ขุนเมืองอุทองให้ลูกเป็นเมีย
ชื่อก้านดาเทวีเมืองทองสาวเข้า ๒๒ เมื่อพ่อให้มาเมืองทอง เดือน ๑๒ แต่งงาน เว้นเอื้อยขุนนางสาว (พ.ศ. ๒๒๑)
แม่คุมนางเดือนหนึ่ง หกคืน^๒ เมื่อสุปีกุน (๒๒๒) ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๕ เมียคลอดลูกตัวหนึ่งเที่ยงตรง มีชื่อตัววัน-
ทับฟ้าขุนเมืองไทย เมื่อเข้าชวด (พ.ศ. ๒๒๓) เมียน้อย มิ่งเมืองทอง ท้องคลอดลูกหญิง ชื่อ งามสายทอง เสมียน
เขียนพุทธนิพพาน ๒๒๓ (๓๓/๑) โลกกนลว่า ทั้งเมียและตัวขึ้นเอาอโศกเป็นเพื่อนผู้มีสืออ้างเป็นสหายเมือง "ศิริยอ
มาตมาเมืองทองส่งสือเล่าเรื่อง มีสงฆ์ปลอมบวชในพุทธจักมาก ให้ขจัดทั่วเมืองแล้ว นิมนโมกคัลลี เป็นหัวหน้าสัง
คายาธัมมวินัย ที่ป่าคัลลีปุต มกธ เชิญร่วมพิธีของอรหันตสงฆ์ในปี ๒๓๔ อมาตยศิริยอกลับ พร้อมส่งขุนอินทรมนตรี
น้อง (ไป) ปี ๒๓๓ (๓๓/๒)

โลกกนลว่า เมืองทอง ผู้มีอโศกราชามครเป็นเพื่อน ขุนอินทรมนตรีเมื่อร่วมสังคายนาที่ ๓ ปี ๒๓๕ แล้ว
กลับพร้อมสือ มีความเมืองมกธ ภิกขุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา มีสือขันธ์งามพร้อม เมืองสุวณณภูมิชวนสงฆ์
ผู้บริสุทธิ์เข้า (ผ่าน) สังคายนา มีความรู้ดีในสุวณณภูมิ จะส่งภิกขุห้าองค์ เดือนกัตติก^๓ คอยรับ โลกกนลว่าเขียน
พุทธกาล ๒๔๐ (๔๒/๒)

^๑ โลกกน (อ่านว่า โลกกะนะ) เป็นชื่อแต่งเปลี่ยนให้เข้าคำมคร กงจะทำเมื่อครอง และเขียนลงจารึก เดิมชื่อโลกกนว่า
พุทธบุตรคุณเจริญ คำไทยลว่าว่าลูกกนว่า (เอา อุ อุ เป็น ออ โอ ได้อย่างขุน เป็น โจน ขอน ถูก เป็น ดิก โดก คำได้และอีสาน)

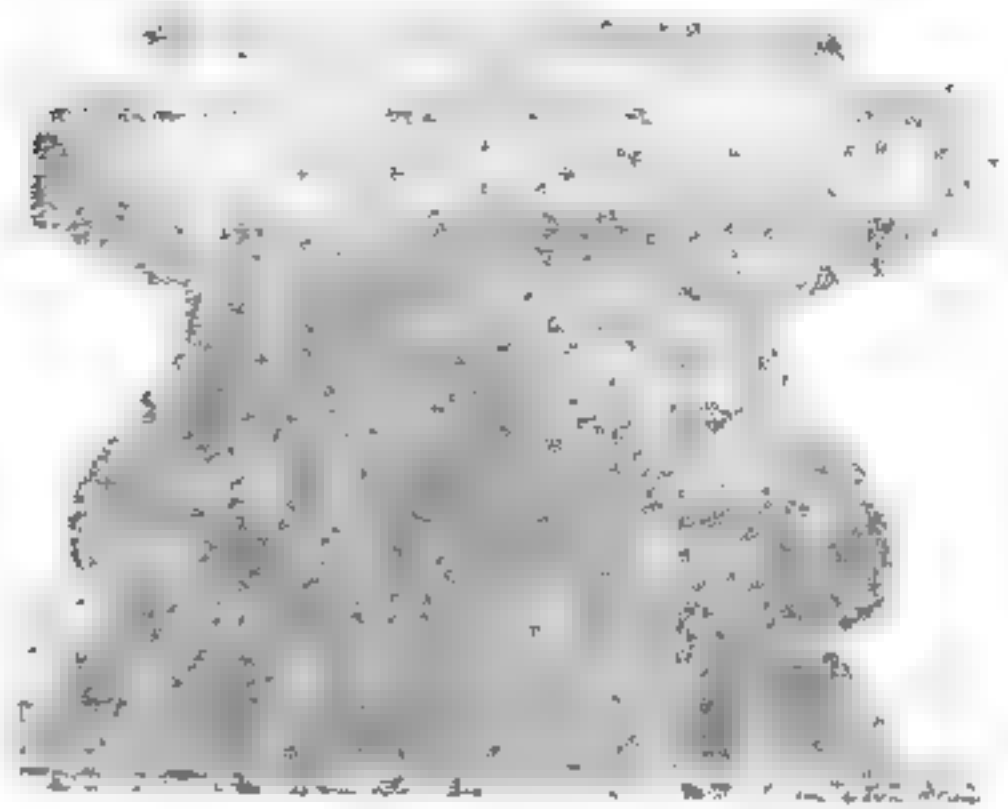
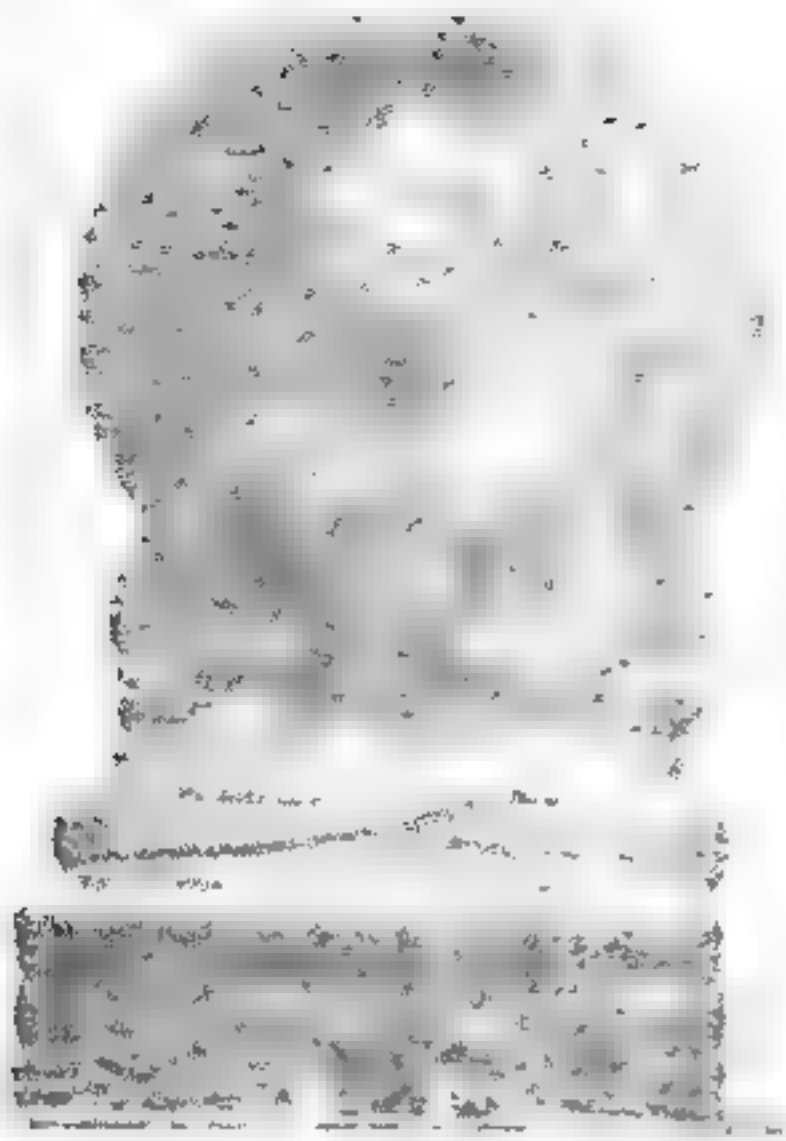
^๒ หกไทยลว่า ลาวเดิม กลับคืน คือ คืนหลัง หรือกลับไป หกหัน

^๓ ในการที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงอุปถัมภ์ และพระมหาโมกคัลลีปุตตคัสสเถร เป็นหัวหน้าพระสงฆ์ร่วมกระทำสังคายนา
ครั้งที่ ๓ นั้น กงต้องตระเตรียมกันมาก และต้องใช้กาลเวลา พระเจ้าอโศกมหาราช จึงทรงส่งศิริยอมาตมา ก็พึงรู้เรื่องอย่างนี้ใน
คราวพบกระเบื้องจารนี้เอง

^๔ กัตติกมาส ตรงกับเดือน ๑๒ ไทย

สุวรรณภูมิ เมืองทอง

สมัยพระโสมเถระพระอุตรเถระ



พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์ ที่ขอมประมาณทศบน มีตัวเทวนาครี ภาษามคธ ระบุชื่อโลกหรือพระเจ้าโลกว่า ที่ปรับให้เข้าคำมครว่า โลกน อ่านตลอดได้ว่า ตริตนา (นิ) ชาโด วาโห จานรว โลกนชาโก อุปนติ แปลว่า โลกทำให้เกิดแล้ว นำให้ผู้มีดทั้ง หลายให้สว่าง ให้เจริญ เข้าไปขอบแล้ว ล.เทวนาครีโบราณที่ โลกน (ตรงตุ๊กตร) เขาเขียนอย่างนั้น

พระเจ้าอโศกมหาราช

พระมหาโมคคัลลีบุตรตติสเถระ

ญาณจรณ^๑ ตวันขอให้เล่าเรื่องโสมมาสสุวรรณภูมิไทยลว่า อันโสมเล่าให้ฟัง อง (ก) โมคคัลลี (บุตร) ตติสสมาเถระ.เลือกเอา (โสม แล) ฉานีย อุตร ภูริย มุณีย พอลณสงฆปัญจ (วัคค) อุปสัมบันน (ได้) เล่า (สาวด) ปาติโมกขได้ (๔๕๕/๑) ให้โสมเลือกหาผู้คนได้ อุดลยอมัจจ แล เมีย ชื่อ อาตุลยา อิศสรพราหมณ เขมก อุปาสก อนินา อุปาสิกา มีคนมาก ใครไปถิ่นปัพพวิเทห มีคนมาก โสมเลือก (เอาเพียง) ๓๘ คน (๔๕๕/๒)

^๑ พระญาณจรณ ตอนนี้อยู่ไม่ได้บวช เมื่อตวันขอให้เขียนเรื่องนั้น พ.ศ. ๒๑๘๘ เห็นเรื่องอยู่ตอนนี จึงนำมาเรียงไว้ตอนนี กระเบื้องชุดนี้ทำแผ่นใหญ่ยาวกว่า เป็นชุดต่างหากจากชุดเดิม.....ออกทุนให้จึงเก็บไว้ได้ ๑๑๔ แผ่น จะบอกให้ละเอียดก็จะต้องยากมาก ได้นำ ขึ้นเรียงเรื่องเพื่อได้ความค่อกัน ฯ

ญาณจรรณ เล่า โสณ อันอโศกนิมนตโมคคัลลีให้มองทางสุวรรณภูมิเป็นอันดี เหนแน่นแล้วรื้อ โมคคัลลีว่า โสณเป็นผู้มีเหมาะ (๕๐๐/๑) โมคคัลลีมหาเถรว่าแก่ตันเถรโสณว่า ก็* ผู้เจริญไปสู่สุวรรณภูมิ จงตั้งพุทธศาสนาให้รุ่งเรือง ให้อุปสัมปन्न ทั้งปัพพชชา หัดผู้คนให้รู้ถึงศีล (แล ฐ) อยู่ (รักษา) อุโปสถ (ศีล) (๕๐๐/๒)

โมคคัลลีพูด (ว่า) โสณ ไปเผยแผ่พุทธศาสนาในสุวรรณภูมิ เมื่อมันในสุวรรณภูมิถิ่นอินท อันชื่อ ชมพูทวีป ถิ่นสุวรรณภูมิ โสณผู้ไปตั้งพุทธศาสนา โสณจะมีชื่อตั้งอยู่ในหมู่ภิกขุ ตามเถร (ว่าเป็นผู้) นำธัมมวินัย (ไปตั้งให้) ได้อุปาสก อุปาสิกา มากแล (๕๐๓/๑) โสณว่า โมคคัลลีเล่าว่า พุทธเล่าแก่ปุณณว่า ถิ่นสุวรรณ (ณ) ภูมิ จะเปนเมืองวรพุทธศาสนา โสณมาก่อนตั้งภิกขุ ตามเถร เอาธัมมศีล พุทธศาสนา (ตั้ง) มันหมื่นปี (๕๐๓/๒)

โมคคัลลี (ลี) กล่าวแก่โสณว่า เมื่อโสณถึงเมือง เมื่อผู้คนพอใจทั่วเมืองเมื่อแล้วอุปสมปทภิกขุ (ปัพพชชา) ตามเถร (บวร) ให้ญิงเปนชี (ชื่อ) อุปาสิกา เว้นบ้านเมืองพักเรือน (ว่าง) เปล่า ถือศีลแปด รับข้าวอันผู้คนเอื้อให้ เอาพรหมจริย (ประพฤติพรหมจรรย์ได้แทนภิกขุนี้) (๕๐๔/๑) โสณว่า โมคคัลลีกล่าววว่า เมื่อคราวหน้า ชื่อ ชี แลแบบอย่าง มีผู้นำเอาไปทำตามได้ เหมือนพุทธ ให้สาภิยานีคอยครุธัมมเพื่อเป็นภิกขุนี้ ค่อไป ชื่อ ชี จะคงอยู่แทนภิกขุนี้เท่าพุทธศาสนาเมืองไทย (๕๐๔/๒)

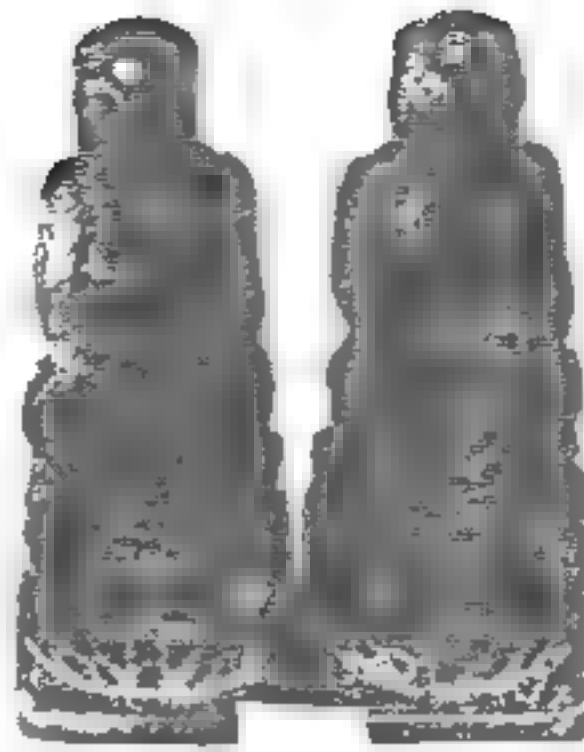
ญาณจรรณ เอาคำอุปมายเขียนไว้ เมื่อก่อนมา^๒ อโศก (มหาราช) เตือนว่าไม่ให้เกี่ยวข้องกับบ้านเมือง แลแล ควรให้เอาใจผู้คนทั้งขุนเมืองให้พอ พราหมณอย่า (เพ่ง) สอน (ลัทธิพราหมณ ให้สอนพุทธศาสนา ก่อน) (๕๐๒/๑) คนเมืองทอง (สุวรรณภูมิ) ดี แด่คิม มีใจดุกินคน แต่มีใจดีมันคง คุมครองตัวเองได้ ป้องกัน นำหมู่ตัวได้ เมื่อทำขึงคงยก (กัน) มาเอาถิ่น (เอา) คนชมพู (ทวีป) กินแท้ (๕๐๒/๒)

* ญาโณทโยปกรณ สังคีตยวงส เล่าตอนนี้ (ชื่อท่านเห็นว่า มหาโมคคัลลีปุตตติสสเถร กระเบื้องจารเขียนไว้ว่า โมคคัลลีปุตตติสสมหาเถร ที่ใช้ตอนต้น ตอนนี้เอาตามญาโณทโยปกรณ ซึ่งเขียน ณ ชมพูทวีป) มีคำซึ่งพระมหาโมคคัลลีปุตตติสสเถรกล่าวยกย่องคณะพระเถรที่มาสุวรรณภูมินี้เพียงคณะเดียวว่า “ผู้เจริญ” ภวนุตตา เอต์ รฏ ฐ์ ธนุตตา พุทธสาสน์ ปติฏฐ เปนุติ ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ไปสู่สุวรรณภูมิรัฐนั้นแล้ว ยังพุทธศาสนาให้ประดิษฐานเิด

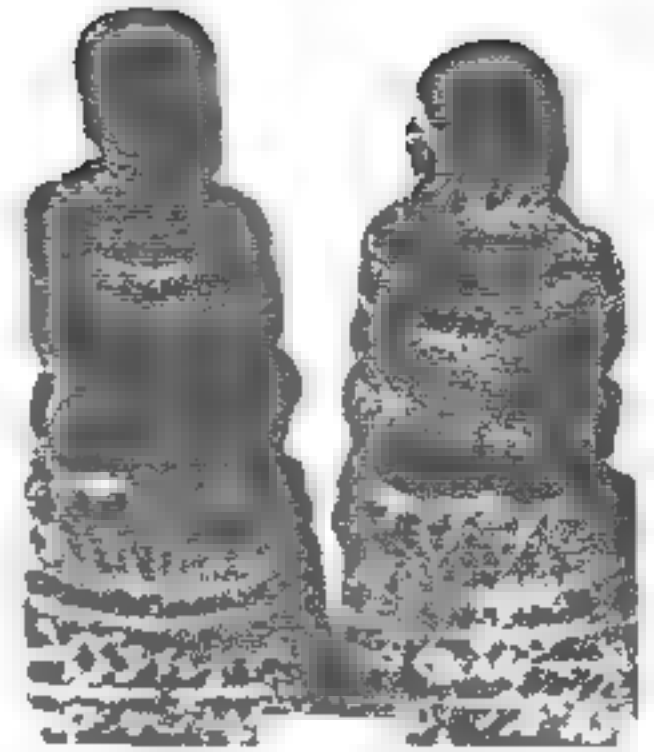
^๒ พระญาณจรรณจดพระคำรัสของพระเจ้าอโศกมหาราชซึ่งตรัสแก่พระโสณอย่างนี้ จึงเห็นการทรงส่งพระเถระ ๕ องค์ นำพระพุทธศาสนาในคราวนั้น เป็นการบริสุทธิ ที่เคยคิดในทางการเมือง (จะมีในหน้าค่อไป) นั้น ถิ่นนิษฐานผิดไปแล้ว ได้คงไว้เพื่อให้รู้ว่ เคยเข้าใจพระเจตนาดีของพระเจ้าอโศกมหาราชผิดไปเหมือนกัน

พระสงฆ์สมัยสุโขทัย

๑ ด้านหน้า พระโสมพะอุดร ได้ทำโลกประดับอิฐ
กบัว ราชบุรี จะเห็นห้อยเท้า ทำมือแบบปฐมเทศนา แต่ทำ
เศียรโล้นแบบพระสงฆ์ พระพุทธรูปทำแบบนี้ แต่มีพระมาลี
และเกตุมาลาอันเป็นเครื่องหมาย



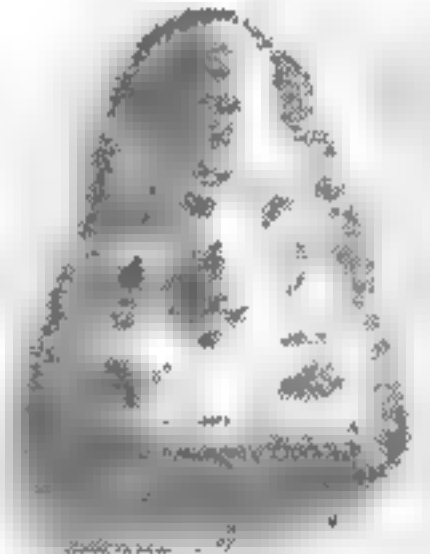
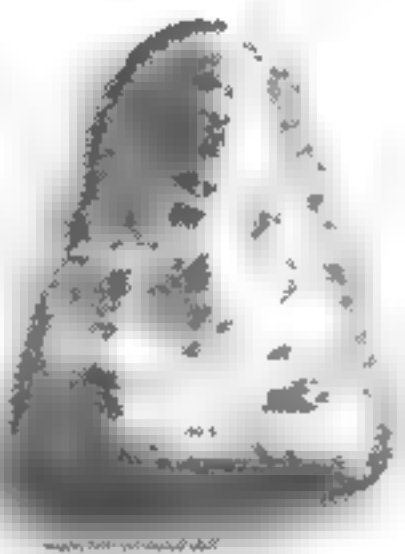
๑ ด้านหน้า



๒ ด้านหลัง

๒ ด้านหลัง เห็นขวานัน เาแปงดูเห็นชั้นชัดเจน
ลายสี่ เขียนว่า โสมเอ (ร.อยู่อีกด้านหนึ่ง) อุดร เอ (ร.
อยู่อีกด้านหนึ่ง) ลายล่างคือสุวัณณภูมิ ชุณนี้มีกรบ ๕ องค์
แต่เจ้าของทาบ.เล่นเสียบ้าง ไม่ทันได้ จึงเก็บไว้เพียง ๒ รูป
แม้จะปรากฏอยู่เพียง ๒ ก็ตาม ก็ได้เป็นหลักฐานยืนยันว่าท่าน

มาอยู่ที่สุวัณณภูมิ ทั้งได้กระทำสังกรรมพระธรรมวินัย หรือวางแบบพระธรรมวินัยไว้ เช่น สระโบสถ์ พระมหาธาตุ นิมิต ลีมา ฯลฯ ที่นั่น ๆ
ปรากฏอยู่ ได้กระทำแผนที่ และถ่ายรูปทำแบบพิมพ์ไว้จะปรากฏในหน้าต่อไป



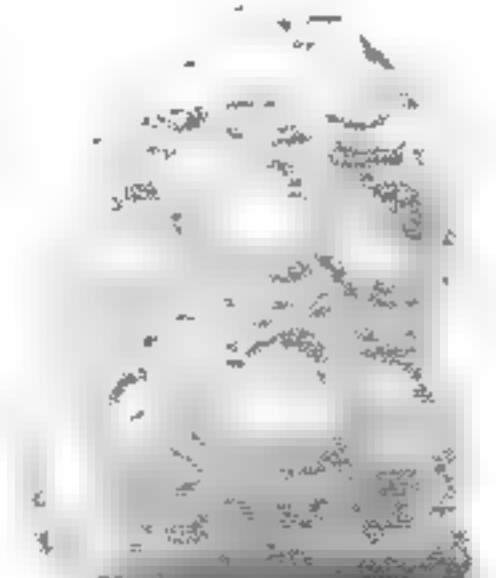
พระอรหันตเถร ๕ องค์ คือ พระโสมเถร พระณานิยเถร พระภูริยเถร พระอุดรเถร พระมุณิยเถร ในทำนัง
แสดงธรรมเป็นเหรียญจีนเหล็ก ได้เห็นรูปใหญ่นั้น ทำเหมือนกันและสมมุติตามชื่อ จึงได้สมมุติตามช่างโบราณ ในท่าปฐมเทศนา ค่อมามี
ช่างทำแบบพระสมเด็จพระเจ้า จึงว่าพระสมเด็จพระเจ้า แต่วัดจุฬินเหล็กนี้ไม่มีช่างทำได้ในสมัยรัตนโกสินทร์

ต้นพระสงฆ์ไทยที่พระโสมเถรอุปสมบท

ซ้ายด้านหน้า ขวาด้านหลัง คือ พระญาณจรรณ ทำรูปเศียร
โล้นแบบพระสงฆ์ และทำแบบนาคปก ๕ เศียร เครื่องหมายถึงเขา
(เดิมเขามือ ๕ ยอด เวลานี้ถูกกระเบิดไป ๒ ยอด) ด้านหน้า ๑ ด้านหลัง
๘ รวมเป็น ๑๐ คือ พระเถรรุ่นแรกที่ไปศึกษาธรรมที่วัดพระญาณจรรณ
(ทองค้ำ) เป็นหัวหน้าจึงทำไว้ข้างหน้า อีก ๘ องค์ เป็นอนุสร หรือ
บวชทีหลัง จึงทำไว้ข้างหลัง และแบบตามหัวหน้า



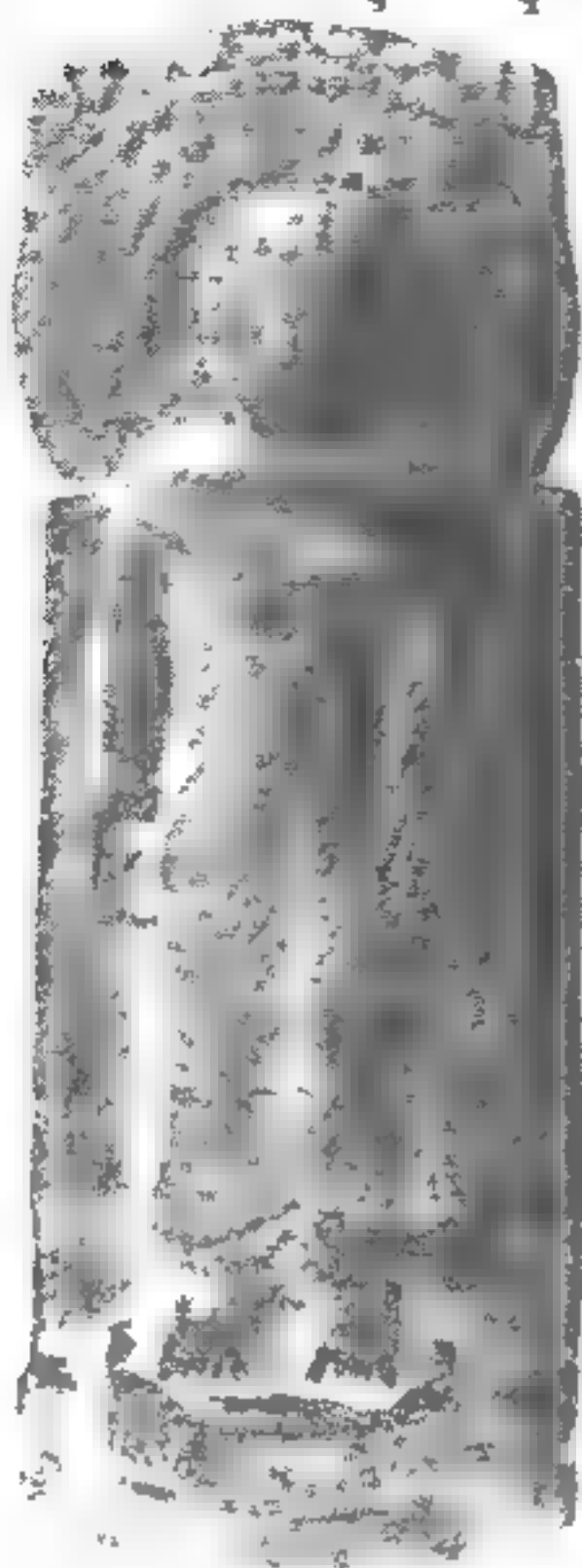
ด้านหน้า



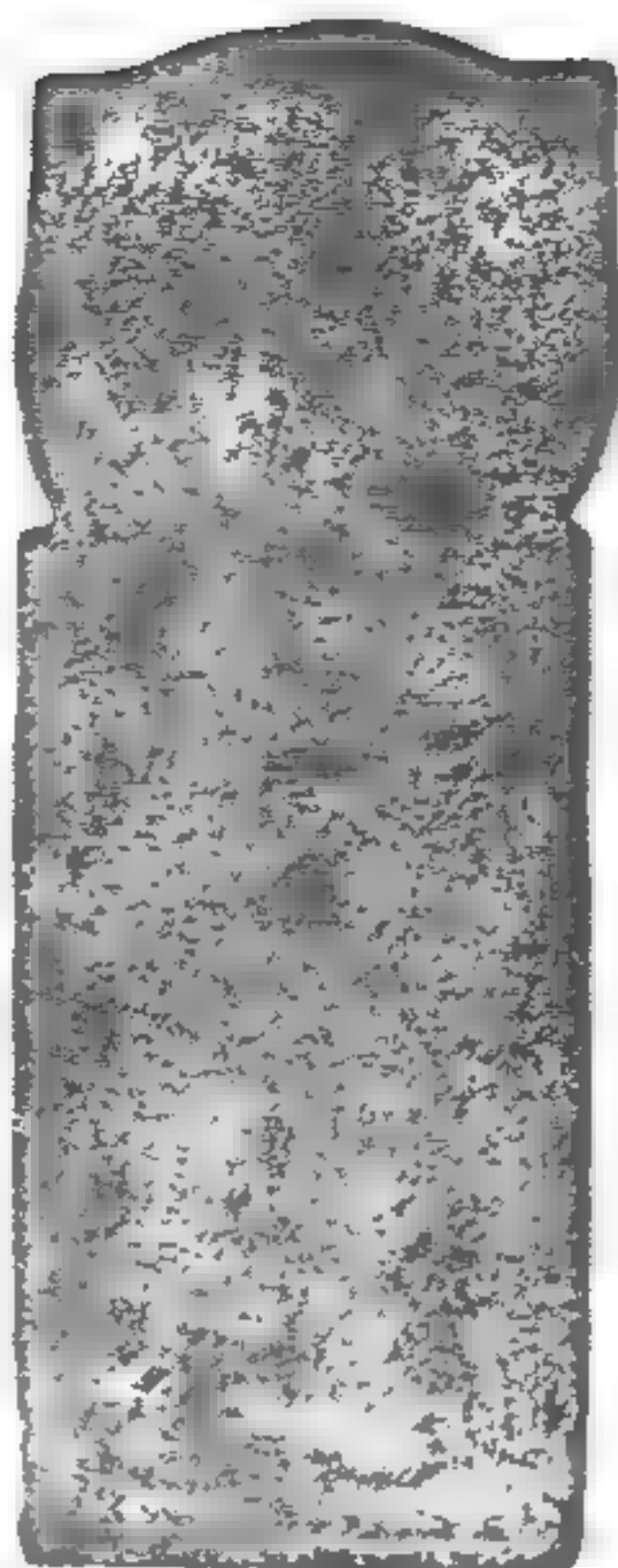
ด้านหลัง

ราชกรุงสุ

ปี ๑๓๕๖
พุทธกาล ๒๕๕
ต้นอริ



พระพุทธรูป
งานตุลาคม
ปี ๑๓๕๖



ญาณจรโณ เดโร

สถาปนาพระ (พุทธ) รูป

องค์นี้บูชา สักการ

อันแทนกายรูป

พระพุทธรูปเจ้า ทั้ง

พระธัมม แล (พระ) สงฆ์

แต่พระพุทธร

ปรีนิพพานกาล ๒๕๕

แลรัชสมัยควันนอิราช

สุวณณภูมิ

พระพุทธรูปชุดนี้ ทำ พ.ศ. ๒๕๕-๖ ที่นำมาลงในตอนนี้ เพื่อดูแบบและลายเซ็น หรือจารึกชื่อไว้เป็นหลักฐาน และที่ปรากฏอยู่นี้เป็นเครื่องยืนยันว่าท่านได้กระทำไว้ และเป็นหลักฐานลายสือไทยลายเลขไทยมีอยู่จึงทราบปีได้แน่นอน ทั้งที่กระทำไว้นี้ ยืนยันว่าท่านเป็นช่างเอกอีกด้วย

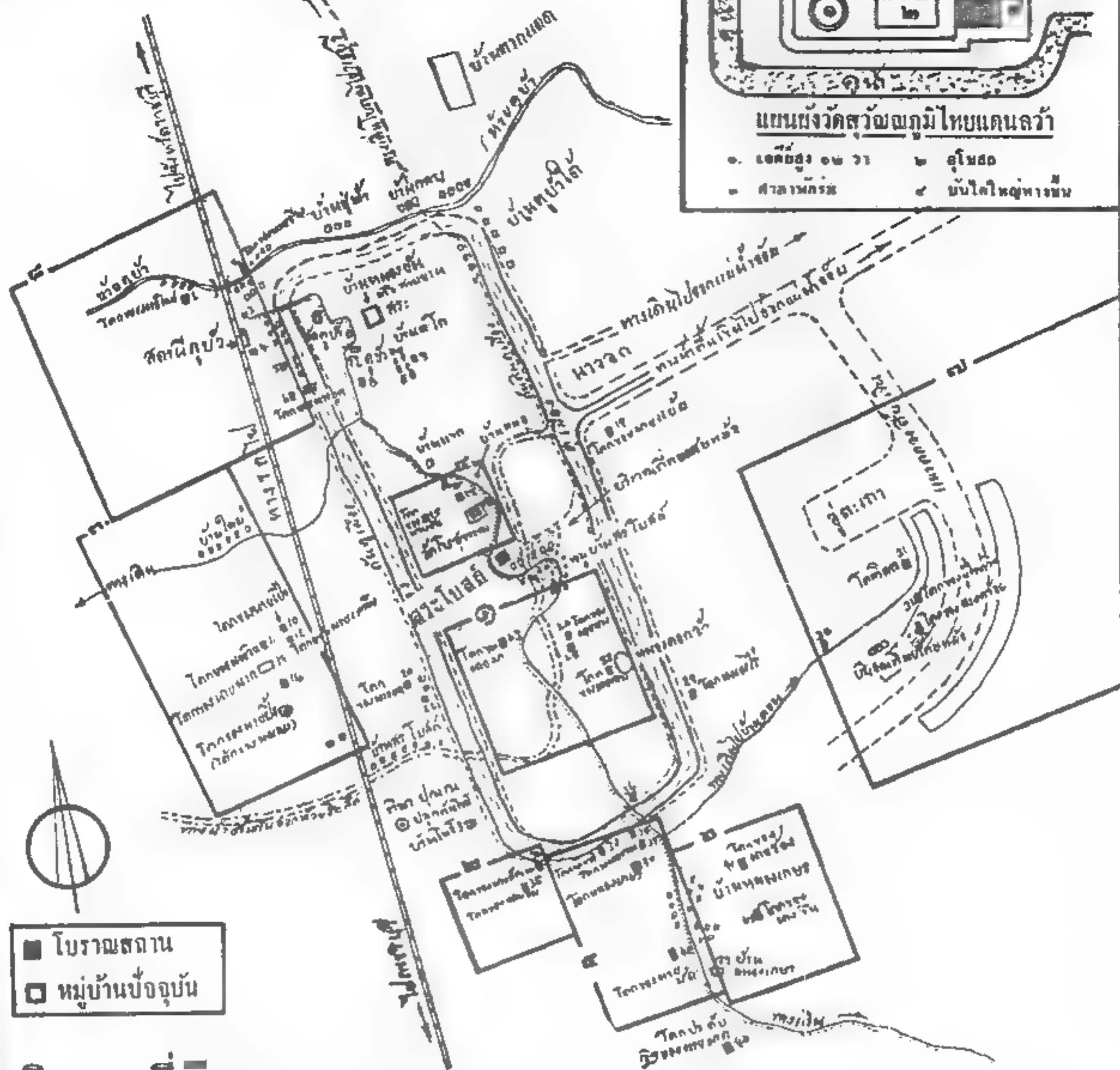
11



มนขอมพิสสณ (เมตเตยยโพธิสัตว์) ทองสำริด

เครื่องหมยถางป่าสร้างวัด ๑๒ วัด คือประมาณพลไชกิ่งมีใบไม้ หมวกใช้รูป.ถาว์สย มีฐานเป็นรูปดอกบัวบาน หมายถึงจะครัสรู้เป็นอรหันตสัมมาสัมพุทธในอนาคต (พระองค์ที่ ๕) ผู้ออกแบบพระพุทธรูป แบบต่าง ๆ ขอมหรืออาจารย์ช่างฝ่ายพระพุทธศาสนา ได้สร้างแบบเป็นอีกอย่างหนึ่ง อย่างที่ปรากฏนี้ ซึ่งพอจะเห็นลักษณะที่ได้ออกแบบไว้แน่นอนว่า ตัวเองคงไม่หล่อรูปตัวเองตามเขียงอย่างไทย คงจะเป็นศิษย์ฝีมือเอกได้ออกแบบสวดบกขึ้นเป็นรูปครูอาจารย์ของตน เท่าที่พบเห็นมี ๒ รูป เข้าใจว่าคงจะมีมากกว่าเหลือมาถึงเพียงรูปเดียวนี้ได้เป็นหลักฐานยืนยันการอธิบายประวัติสถาปัตยกรรมไทย

แผนที่ผังเขตแสดงบริเวณเมืองทองและสุพรรณภูมิ
ที่ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี



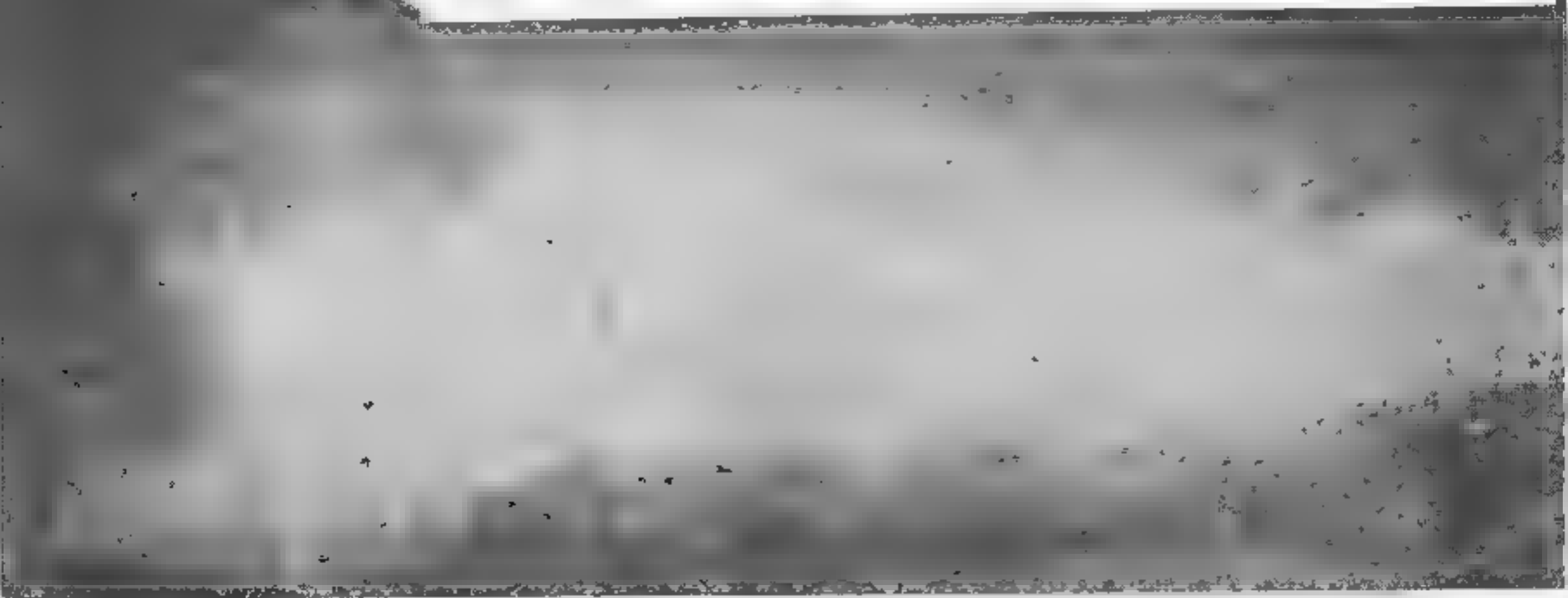
แผนที่วัดสุพรรณภูมิไทยแดนลาว

- ๑. เจดีย์สูง ๑๖ วา ๒. สุโขธ
- ๓. ศาลาการเปรียญ ๔. บันไดใหญ่ทางขึ้น

บริเวณที่มีหมายเลข

๑. บริเวณวัง หรือเรือนหลวงสุพรรณภูมิ พระเจ้าทองจอมฟ้า สร้าง ค.ศ. ๕๔ ร.ศ. ๑๑ ร.ศ. ๑๑๑๑
๒. วัดสุพรรณภูมิ พระเจ้าท้าวไทยทอง สร้าง ก่อน พ.ศ. ๒๐
๓. วัดสุพรรณภูมิ พระเจ้าโลกลวราชราชปิตินทร์ สร้าง พ.ศ. ๒๓๕ - ๒๓๘ ร.ศ. ๑๐๔๐ เศษ ๗
๔. วัดสุพรรณภูมิแดนไทย พระเจ้าท้าวอริราช พระนางสร้างมศว กับคนไทยสร้าง พ.ศ. ๒๕๕ ๓๐๐ เป็นที่บัญชาอยู่ราช พระโสมนเรศวร พระนางนเรศวร พระกษัตริย์ พระอัครมเหศวร พระมุนีบุตร
๕. โสนน้อย บริเวณ "พุทธมามราช" โรงเรือนสือไทย บาท ก่อหมาย และเรือนพระธรรมวิชัย ทิวทองสร้าง พ.ศ. ๓๐๐
๖. โสนใหญ่ บริเวณเรือนหม้อออกใช้ คือ โรงพยาบาลเรือนคนไข้ โรงเรือนหม้อ สร้าง พ.ศ. ๒๕๕ - ๓๐๐
๗. บริเวณเมืองทอง ชุมโคกลาย ชุมหญิงโหม่มาศ สร้าง ก่อน พ.ศ. ๑๑๕๐ ปี พระเจ้าท้าวไทยทองครั้งสุพรรณภูมิเข้าในเมืองทอง เมื่อพระพุทธพรมมากาล ๒๕ ก่อน พ.ศ. ๒๐ ปี และสมัยท้าวอริราชสร้างตลาด ๑,๐๐๐ ห้อง เป็นย่านการค้า
๘. วัดสุพรรณภูมิเมืองไทย พระเจ้าคือนันเตนฟ้า ทรงสร้าง พ.ศ. ๓๐๕ - ๓๒๐ ได้สละราชสมบัติทรงผนวชเป็นพระชินหัตถ์พร สัน พ.ศ. ๓๓๖ พระเจ้าไทยทรงสร้างพระเจดีย์ มัญจุอยู่ คำนวณออกข้ามคูไปหลังวัดคูบัว หมายเลข ๘ เป็นเจดีย์พระ เจ้าคือนันเตนฟ้าสร้างมัญจุอยู่ พระญาณเจระณะ และ พระธรรมสุนันท พ.ศ. ๓๐๕

คูเมือง (คูบัว) ตอนหนึ่ง ซึ่งทองจอมฟ้าชุดเป็นคูเมืองสุวรรณภูมิ ปีโล ๑๑๕๐
พ.ศ. ๑ ทำอยู่ ๕ ปี จเริกฉำว่า คูอันยาว ๒๐๐ เส้น กว้าง ๑๕๐ เส้น คูกว้าง ๒๐ วา ลึก
๑๐ ศอก



บ้านโพธิ์งาม ที่พระปฐมเจดีย์และพระเจ้าทัตไทยทอง นำหน่อโพธิ์มาปลูก
และนี่คือหนองวัดปุณณาราม



ฐานเรือนหลวง หรือคันทน์วัง เหลือแต่ฐานอิฐได้ดินในทิวป่านั่น

สระ ซึ่งขุดเอาดินขึ้นทำพื้นพระอุโบสถ วัดศรีมหาธาตุ แคนลาว พระอาราม
แรกที่มีพระอุโบสถ นิมิตร ชันธุสมา เริ่ม พ.ศ. ๒๓๖ เสร็จ พ.ศ. ๒๓๘

ในดงทึบนั้น มีฐานอิฐยาว ห่างจากอุโบสถสัก • เส้นในวัดศรีมหาธาตุนั้น
คือ บรมมณฑลเสด็จพระไตรปิฎก คณะสังฆนายกศักดิ์ พ.ศ. ๒๓๗

รูปเหล่านี้ต่างกาลกันมาก ได้นำมารวมกันขึ้นบนแผ่นที่ฐานเมืองอีกตอนหนึ่ง คั่นขึ้นมาอย่างนี้

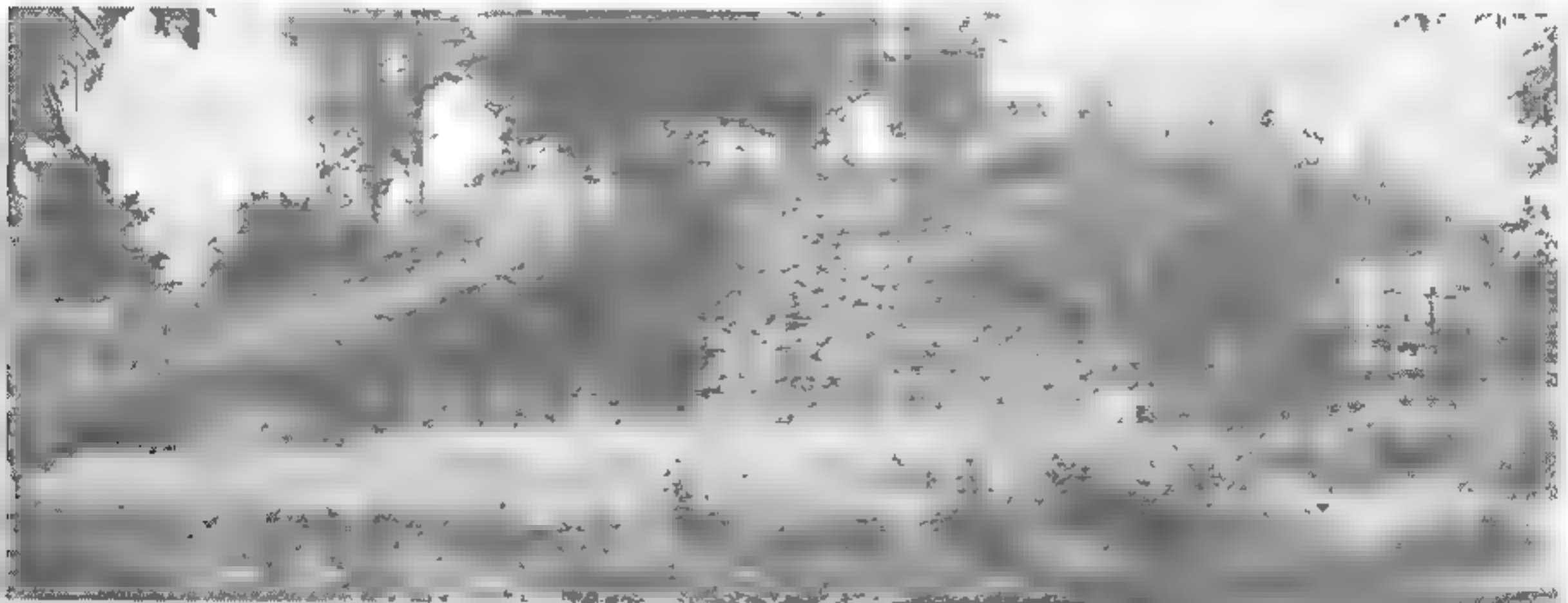
วัดศรีสุวัฒนภูมิ หรือ วัดโฆงสุวัฒนภูมิปัจจุบัน ตัวสร้างเป็นที่บรรจุ
อัฐิธาตุพระโสมน เป็นดิน พ.ศ. ๓๐๐ สูง ๕ วา ยาว ๒๒ วา กว้าง
๑๕ วา ที่เห็นชั้น คือ บันได ไข้แสง ที่เป็นพื้นสูงกว่านั้น คือ ฐานอิฐ
ศาลาพักร้อน

ที่เป็นฐานเตียนนั้น คือ สระโบสถ์ ที่พระโสมน เป็นดิน กระทำสังฆกรรมมี
อุปสมบท เป็นดิน คั้นขึ้นกระทั้งแห้งไปแล้ว

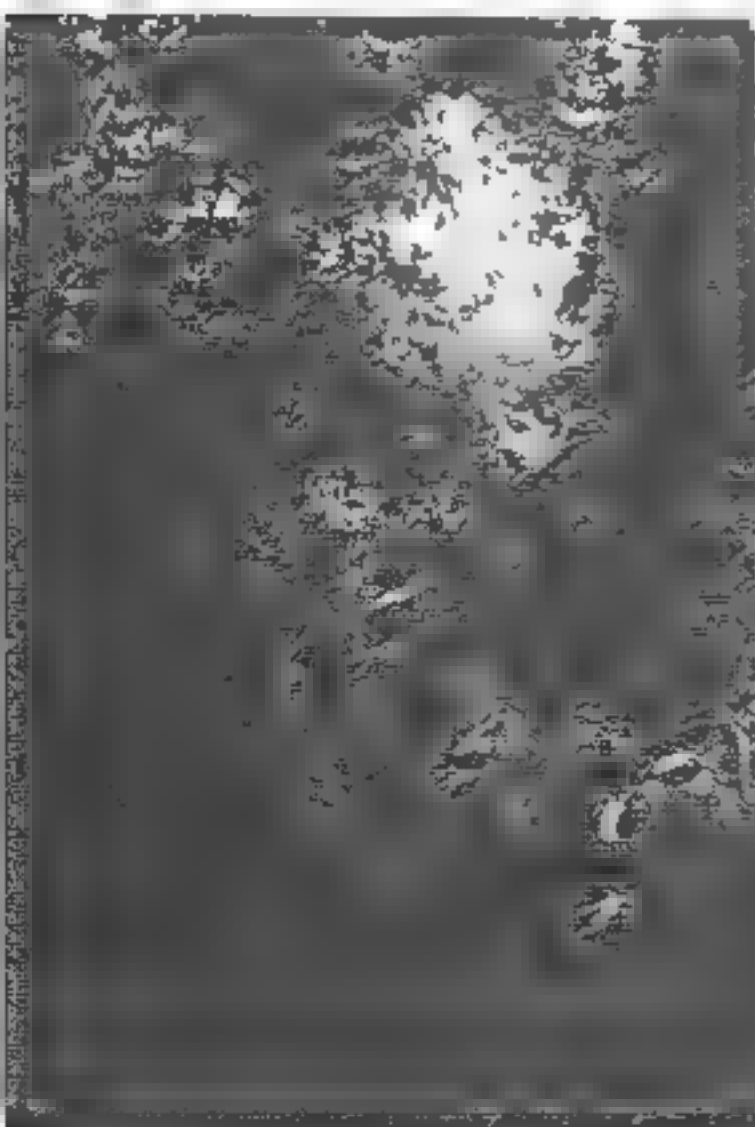
สระโสมนใหญ่ มีศาลแม่ชี เดิมเป็นสำนักชีสาเกยานี ต่อมา พ.ศ. ๓๐๐ ได้สร้างเรือนทมนอยู่ดูใช้คือ โรงพยาบาลแรก
พบหินบดยา และโครงยาที่ดีๆ และแตกหักมาก มีฐานเจดีย์ยังอยู่ใต้ดินอีก ๓ ชั้น ได้พบอิฐชั้นส่วนเลข ๒ และแผ่นอิฐที่ทำ
แบบว่า เมืองทอง สุวัฒนภูมิ และชั้นส่วนอื่นๆ มาก ขวไปจากนี้ คือ โสมนน้อย ที่สร้างโรงเรียนพุทธธรรมราชวิฆ เมืองทอง

สถานีบ้านคูบัว ถือ บริเวณวัดศรีพุทธารามเก่า เคียงเค้นฟ้า สร้างและ
อุปสมบท

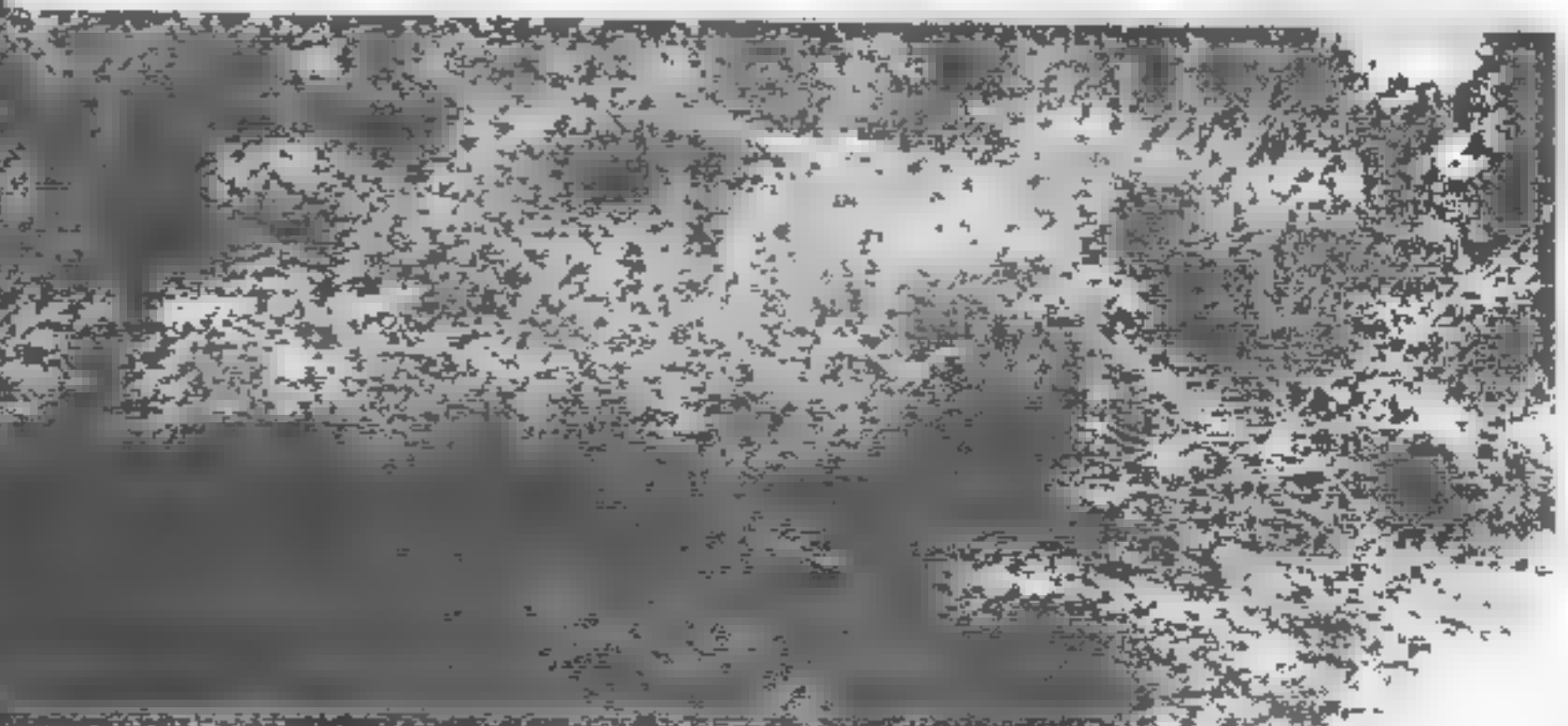
สถานีนี้สร้างบนฐานอิฐเก่า คงเป็นฐานอุโบสถ หลังเข้าไปมีฐานอิฐมาก มี
ร่องยาวๆ กบเบื้องจารอยู่ในร่องอิฐนั้น



ฐานอิฐวัดศรีสุวณภูมิ ก่อน พ.ศ. ๒๕๐๓ ปรากฏเป็นฐานอิฐหักตลอดรอบถึง
คันอิฐ ถนนที่ป่าหญาได้สุคนั้น คือ คูใหญ่ ๔ เหลี่ยมผืนผ้ารอบ ซึ่งขุดสมัยวันอิราช
พ.ศ. ๓๐๐



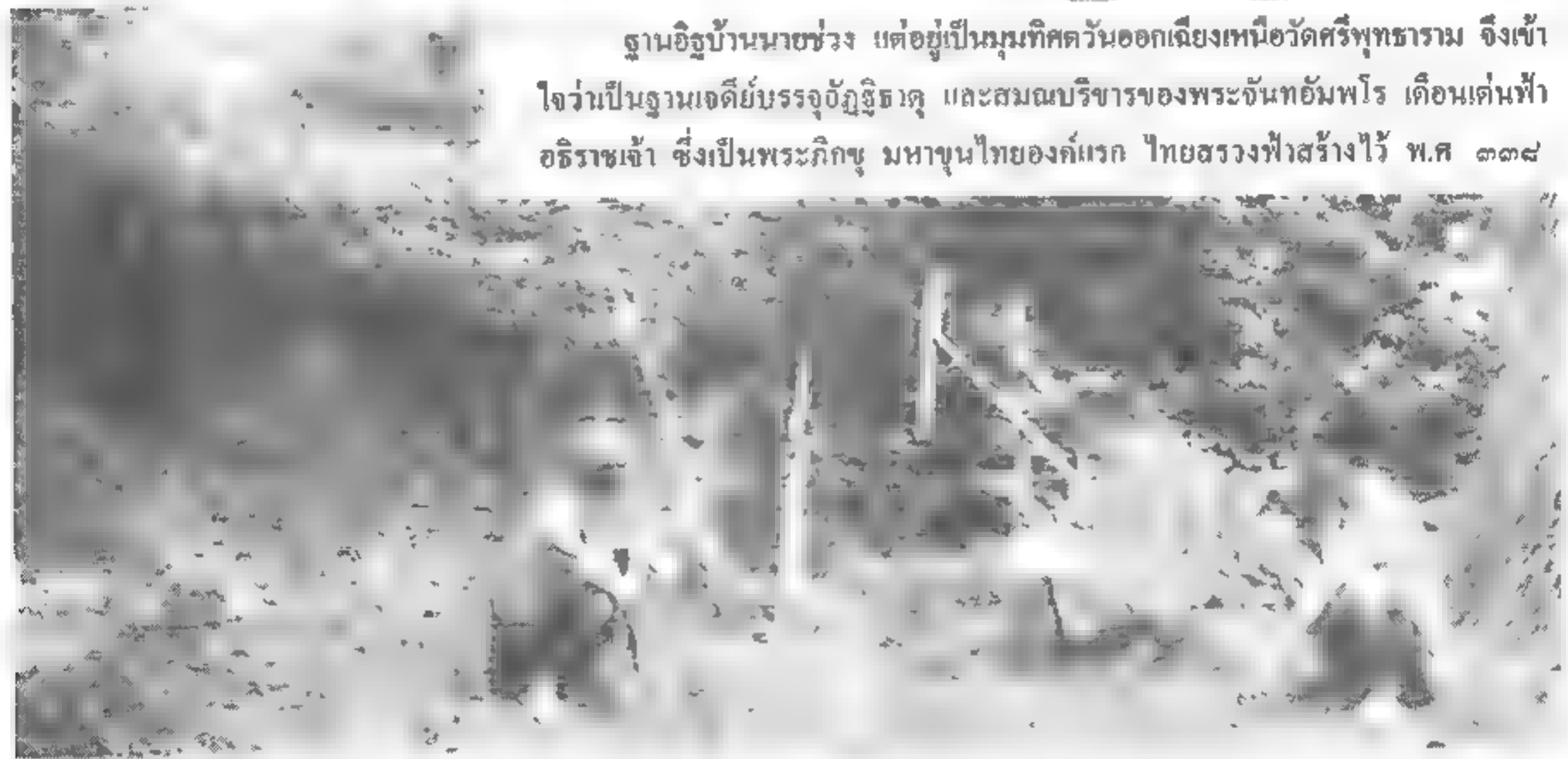
โคกประดับอิฐ อยู่ในป่าทึบด้านซ้ายที่ได้รูปพระโสมนเรฯ ฯลฯ และมีพระพุทธรูป
อยู่มากแบบ บริเวณซ้ายมือออกไป เดิมมีเสาหินสีขาว เป็นเสาหลักเมืองเดิม เวลานั้นมีผู้นำไป
ปักไว้หน้าอำเภอวัดเพลง แต่หักไปครึ่งหนึ่งแล้ว



โลกอิฐหลังวัดคูบัว ฐานเจดีย์ ยอดชั้นแปดซ้ายสุด พ.ศ. ๒๕๐๔ กรม.....กลางชุดค้น
ปรากฏองอิฐเป็นรูปยอดเจดีย์ล้มทอดลง คือ ก่อเจดีย์บรรจุอัฐิพระญาณจรณเถร และ
พระธัมมสุทนต์เถร สมเด็จพระธรรมปาโมกขสังฆมราชองค์ที่ ๑ และ ที่ ๒



ฐานอิฐบ้านนาข่วง แต่อยู่เป็นมณฑปทิศวันออกเฉียงเหนือวัดศรีพุทธาราม จึงเข้าใจ
ว่าเป็นฐานเจดีย์บรรจุอัฐิธาตุ และสมณบริหารของพระจันทอัมพร เดือนเด่นฟ้า
อิทธิราชเจ้า ซึ่งเป็นพระภิกษุ มหาขุนไทยองค์แรก ไทยสรวงฟ้าสร้างไว้ พ.ศ. ๓๓๘



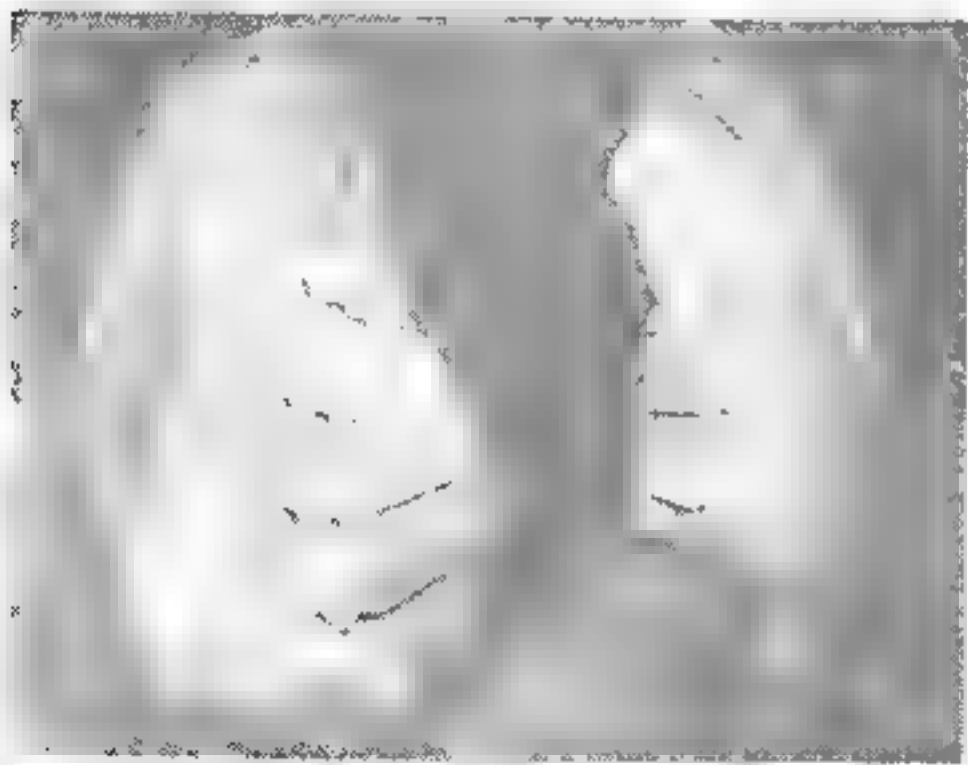
ชิ้นส่วนวงล้อธรรมจักรสมัยสุวรรณภูมิ

ชิ้นส่วนวงล้อธรรมจักรนี้ พบที่บริเวณสระโบสถ์ คูบัว
ล่าง-กว้างหมอบทัวไม่เสร็จ พบที่บริเวณวัดศรีมหาธาตุแดนลัว
(บ้านใหม่คูบัว) สังเกตดูลวดลายวงล้อธรรมจักรจะไม่เหมือนที่อื่นๆ
ที่ดี ๆ พวกชุดค้นเขานำไปขายกันหมดแล้ว ได้พบเศษ ๆ อย่างนี้
(ได้พยายามค้นหาส่วนที่ยังไม่ได้มา เมื่อพบจะได้ถ่ายรูปทำแบบมา
เป็นหลักฐานในคราวต่อไป)

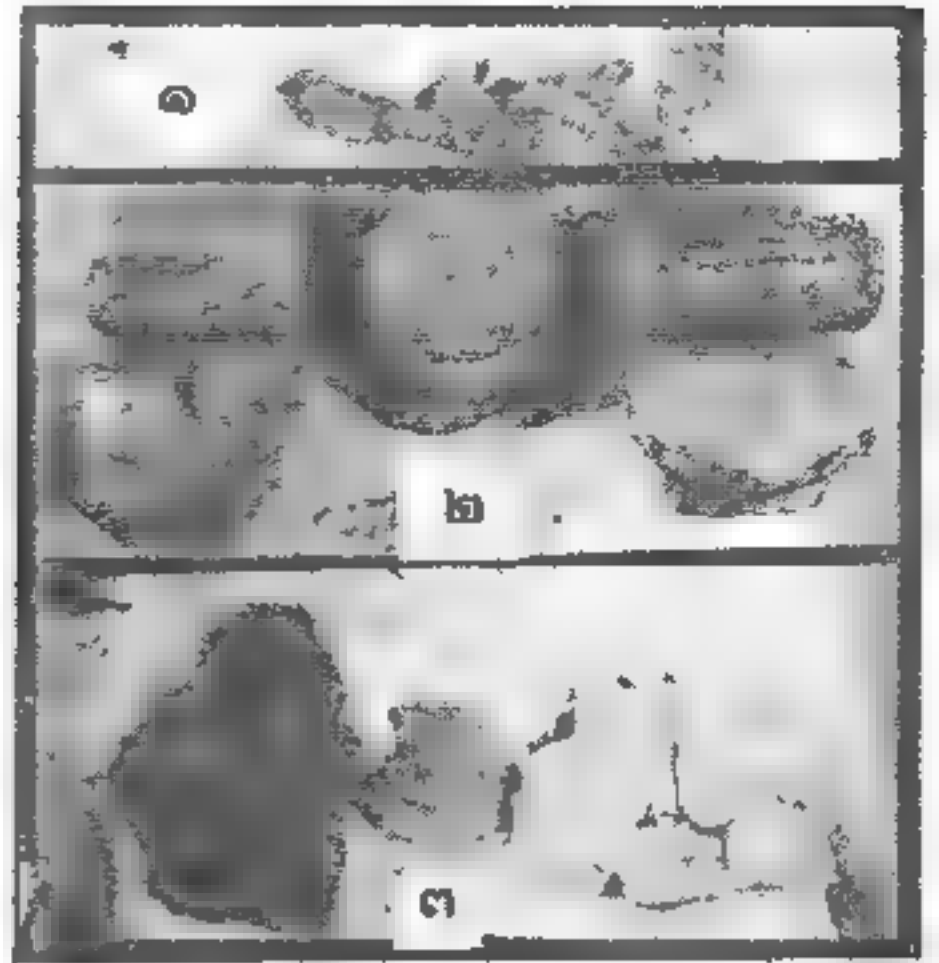




ใบสีมาหินลายไม้ เป็นชุดแรกที่ทำเป็นหลักเขต
ชั้นสีมา วัดมหาธาตุแดนลว้า (บ้านใหม่ภูบัว) พบอัน
เดียวอาจทำส่วนบนเป็นใบสีมา ส่วนล่างซึ่งฝังลงในดิน
อาจเป็นนิมิต ที่วัดเพชรพลี เจาะดูเป็น ๔ เหลี่ยมยาว
อยู่ลึก



ชั้นใหญ่ซ้ายมีสลักสองข้าง ชั้นเล็กขวามีสลักด้านเดียว
ซึ่งยืนยันว่าคนละอัน วงล้อธรรมจักรสัญลักษณ์สุวัณณภูมิ
อยู่วัดเพชรพลีปัจจุบัน ชั้นส่วนหินธรรมจักรหลักเขตวัด
พริบพลี ฝีมือพระญาณจรณ และขอมทองเมือง

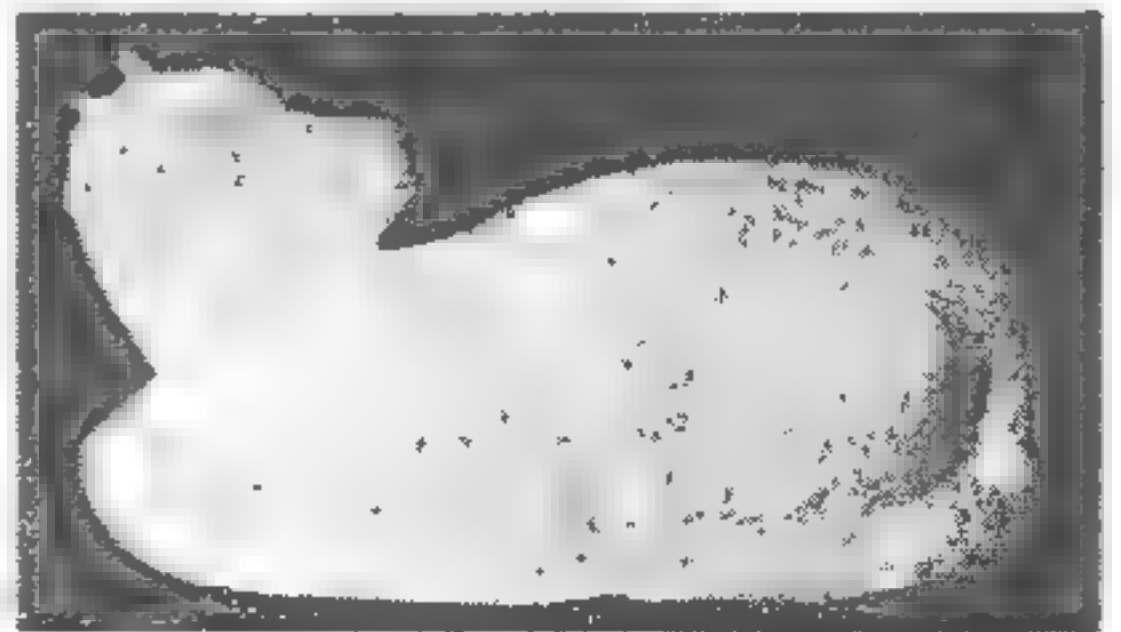


๑. โกร่งราง ดินเผา ซ้ายหอกหิน (อันนี้ไม่ชัดเจน
ชัดเจนอยู่ตอนต้น)

๒. ซ้ายขวา แท่นหิน ลูกหินบดชา กลาง=ยอด
หลักนาฬิกาแดด พบใต้ดิน นายเพิ่ม เกลี้ยงหมตจาด ไถ
นาผานชุดขึ้นมา จึงพบ

๓. ดินเผา ปูนขาว ซ้าย=ขวา หัวสมเส็ด กลาง
เท้าสิงห์

วัสดุสิ่งสร้างทั้งนี้ พบทั่วไปในบริเวณภูบัว แตกหัก
เป็นชิ้นส่วน ที่เก็บมานั้นเลือกเฉพาะที่ดี ๆ เอามาเป็นตัว
อย่าง หินบดชาและลูกหินนั้น ผู้ใหญ่ยาให้เปล่า ๆ



กวาง หรือฟานตัวที่สองได้ขึ้นมาเก็บไว้ที่วัดเพชรพลี หิน
ผิวคางคก ทำลายขวัญหรือลายเวียนขวาไว้ ชัดเรียบ และ
กวางตัวนี้ไม่มีเขา จึงเป็นกวางตัวเมีย ขอมทองเมืองอาจ
เห็นว่าพระนางสิริงามตัวเป็นหญิง จึงสร้างตามเพศหรือ
เป็นนิมิตหมายว่าวัดพริบพลีนี้ผู้หญิงสร้าง

โลกกนลว่า สุวณณภูมิ พบโสณุตตร (พระโสณ พระอุตตร พระณานีย พระภูริย พระมุนีย) ผู้ไปถึงเมืองข้างค่อม เรือเดินทางถึงเมืองทอง เมื่อเดือนอ้าย ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) ปีพุทธกาลล่วง (แล้ว) * ๒๓๕ ปีไทยฉลุเชิญท่านอยู่วัดปุณณารามดำรงอริยสงฆพร้อมกันเข้าเทศน์ พรหมชาลสูตร คนลุ่มคผลถึงสรณ บวชชายเป็นภิกขุพันคน ญิงชีร้อยคน พุทธกาลได้ ๒๓๖ (๒๑/๑) โลกกนลว่า ขุนเมืองพร้อมลูกตัววัน เมื่อกันดาเหวี่ ผู้ต้อนรับโสณ * ๖ ๓ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ โณนีย ภูริย อุตตร มุนีย กับ อมาคย อตุลย หมุกน ๓๘ ผู้มาค่อมกัน ให้อยู่ (บ้านข้าง) ๓ ข้างวัดปุณณาราม (๒๑/๒)

โลกกนลว่า เมื่อเอาใจองค์โสณ อุตตร ๓ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ โณนีย ภูริย อุตตร มุนีย ผู้เพื่อนอโสณส่งพร้อมคน ๓๘ อตุลยหัวหน้า (๕๕/๑) โลกกนลว่า สุวณณภูมิ พร้อมเมียบ ลูกชาย เอื้อนเอาโสณเป็นเพื่อน บ เหนหน้าในอินทรีนั้น ตัววัด-โสณขอตัววัน (เป็นเพื่อน) เมียบ.....รักจิตา ขอกันดาเป็นเพื่อนค่อมกัน (๕๕/๒)

โลกกนลว่า รัชมราชาธิปดินทรต้อนรับอตุลย พร้อม พรหมณ สุธีร มุทุหุตต อีสสร ตัวนางพรหมณี และ (นาง) อาตุลยา ภริยาอตุลย พร้อมภริยาอื่น ๆ (๕๖/๑) สามณณิตตย (สาม) เณรอิสิธข สามเณรคณ พรหมณณนีย พรหมณีสุธีร อุปาสกเขมก อุปาสกาอนีมา ผู้เป็นคนหาอาหารพร้อมแปดสิบ (๕๖/๒)

* ล่วงแล้ว คงหมายถึงปีล่วงไปแล้ว ขณะนั้น ไทยเปลี่ยนปีตั้งแต่เดือนอ้าย และดูที่ท่านเขียนไว้นี้ ไม่เห็นมีเรื่องผีเสื้อน้ำผู้ชายบวชเป็นภิกขุพันหนึ่ง หญิงบวชชีร้อยหนึ่งเป็นได้ ตามกัมภีร์ต่างๆ ว่าบวชภิกขุณีด้วยนั้น ตามนี้ไม่มีภิกขุณีมาด้วยจะบวชไม่ได้ พระโสณเถรทำพิธีบวชหญิงเป็นชีแทนภิกขุณีครั้งนั้นเพราะสะดวก และเป็นการกระทำได้ง่ายกว่าบวชภิกขุณี และผู้หญิงบวชชีนี้เป็นการแทนภิกขุณี ท่านใช้สรพนามว่าภิกขุณี ได้ทั้งอุบาสกา หรือ ชี ยังคงมาจนกระทั่งบัดนี้ ที่ราชบุรีเวลานี้ถึงมีวัดชี ชื่อวัดประขุนนารืออยู่ข้างวัดมหาธาตุ ที่เพชรบุรี ก็มีวัดสนามชี เดิมนักบวชรวม ๆ ว่าเป็นวัดไม่ได้จึงเปลี่ยนเป็นชื่อว่า สำนัก...ไปแล้ว *

ชีหญิง “ชี” ชื่อคำไทย เป็นทั้งชายและหญิง เฉพาะที่พระโสณบวชนี้ ผู้ชายบวชเป็นภิกขุ หญิงบวชเป็นชี หรือ แม่ชีที่พระโสณเถรบวชในคราวนั้น คงอยู่ที่ที่เรียกกันว่า สระบางควายใหญ่ หรือโสณใหญ่ ที่นั่นยังมีที่ที่เรียกกันว่า ศาลแม่ชี คงเรียกกันว่า ศาลแม่ชีแล้วเลื่อนมาเป็นศาลแม่ชี คือ ชีที่บวชกันนานเข้าก็ตาย ผัง หรือ เผลอกันโกส ๆ นั้น คนที่ตายแล้ว ไทยลว่า ลาวเดิม เรียกว่าสาธ ผู้เป็นแม่ชีย่อมเรียกเป็นธรรมเนียมว่า “สาธแม่ชี” แล้วเลื่อนมาเป็น “ศาลแม่ชี”

พรหมชาลสูตร มาในเทวนิกาช สิกขขันธวัคค พระไตรปิฎกเล่ม ๘ หน้า ๑-๖๐ มีใจความคือ จุฬสัส สีลเสกอันได้แก่ศีลห้า มัชฌิมสีล สีลกกลาง อันได้แก่ศีล ๘ และศีล ๑๐ มหาสีล สีลใหญ่อันได้แก่ภิกขุปาติโมกขสังวรสีล และภิกขุณีปาติโมกขสังวรสีล พระโสณเถรได้แสดงธรรมเนียบรักษาศีลและสอนให้กระทำไว้ ฉะนั้น พิธีรักษาศีล ๕ สีล ๘ ประจำวันพระจึงมีปรากฏอยู่ในหมู่คนไทยทั่วไป และไทยทุกชั้นได้รักษาประเพณีนี้ตลอดกระทั่งปัจจุบัน ที่พิเศษเห็นได้ชัดก็คือตั้งธรรมเนียมบวชชีไว้ อย่างคำปรารภของท่านว่า ผู้หญิงไม่ต้องปาราชิกแพ็ดลอสชีพ คือว่าถ้าผู้หญิงจะบวชเป็นภิกขุณีต้องมีพระภิกขุณีเป็นอุปัชฌาย์ และเมื่อบวชแล้วสึกออกไปถือเป็นปาราชิกกลับมาบวชอีกไม่ได้ แต่ถ้าถือบวชเป็นชีแล้ว แม้จะสึกหรือมีศีลขาดก็สมารถบวชใหม่ได้ เพราะไม่ได้บวชตามวินัยจึงไม่เป็นผู้ชื่อว่าพระภิกขุณีตามพระวินัยและสังฆกรรม ทั้งในเวลานั้นก็ไม่มีพระภิกขุณีมาด้วย จึงบวชพระภิกขุณีไม่ได้ ไทยจึงไม่มีพระภิกขุณี กระทั่งถึงปัจจุบันนี้



๒ มีชื่อครบทั้ง ๕ องค์ คัมภีร์ญาโณทัย มีว่า อตุลปณณเม ภิกขุ กเหตุวา แปลว่า นำภิกขุทั้งหลายมีตนเป็นที่ ๕ และมีชื่อเพียง ๒ ในที่นี้มีครบ ดูตามนี้จะเห็นว่า พระเจ้าโสณมหาราช ไม่ใช่ส่งพระมาส่ง ๆ ทรงส่งมาพร้อมทั้งข้าราชการ พรหมณ อุบาสก อุบาสิกา สามเณรพร้อม บังเอิญท่านจดกันไว้ มิฉะนั้น จะไม่รู้รายละเอียดอย่างนี้ ใครว่าข้าพเจ้าเงาะเงี้ยว.....ที่ได้ชื่อหลักฐานอย่างนี้ จึงแน่ใจว่าไทยมีลายลือไทยมาแล้ว และกระเบื้องจารเหล่านี้ไม่มีมนุษย์คนใดในโลกรู้เรื่อง จะเขียนไว้หรือแต่งกันได้ในสมัยนี้ จะขอคิดอย่างการเมืองสักหน่อยเท่าที่พระเจ้าโสณมหาราชทรงส่งมา ทั้งพระภิกขุ พรหมณ ข้าราชการผู้ใหญ่ถึงชั้นอมมาต พร้อมทั้งสามเณร และพลเรือน อุบาสก อุบาสิกา ทรงมีพระราชประสงค์ ดีเหมาะสมสาสนูปถัมภกเอกของโลกต้องการฝึกแบบอย่างทุกชนิดทั้งพุทธจักร พรหมณจักร อาจมีพระราชประสงค์ทางการเมืองเข้ามาด้วย คือ เปลี่ยนระบอบไทยทั้งหมดให้เข้ากับปาตีสบุตรเหมือนลังกา หรือ สิงหลทวีป แต่พระเจ้าโลกกล่าวราชาธิปดินั้น ทรงเข้าพระทัยดี จึงเดินนโยบายพระราชไมตรีอย่างเพื่อน เช่น พระเจ้าทัตไทยทองทรงดำเนินงานมาแล้ว คือ ทั้งพระองค์เมียบลูกถือเป็นเพื่อนกันหมด แต่ไม่ให้พรหมณ หรืออมมาตยพลเรือนเข้ามาเกี่ยวข้องในทางการเมืองภายใน ส่วนอื่น ๆ ทรงทบทวนด้วยดี เช่น สร้างวัดถวายพระโสณุตตรตลอด กระทั่งทรงจัดแจงบ้านค่าง ๆ ให้พรหมณ อมาคย พลเรือนอยู่ ได้ทรงใส่บาตร ทรงจัดกฐิน ต่อไปจะ

โลกว่า พร้อมวัน ก้านดา หม่อมเมียรเข้าออกต่อ โสณ ฌานีย ภูริย อุตตร มุนีย (๒๑๐/๑)

โลกว่า กับ ตัวน ก้านดา ขอโสปีณชา วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนยี่ ปี ๒๓๖ (๒๑๐/๒)

° ญาณจรม เมื่ออุปสมบทวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนยี่ ปี ๒๓๖ โสณอุปัชฌาย อุตตร สวดนัตติจตุตถกัมมจาแรกมี ๑๐ คน ด้วย (ที่) หนึ่ง องฌานีย สอนอนุสาสน ๒ ปี จบ ๓ ปีฏก (๒๖๕/๑) ญาณจรม อุปัชฌายให้อุปสมบท คนพันคน ๓๕ วัน ให้บวชสามเณร ๑๕๕ องค์ ๑ เดือน บวช ฌึงปนช็อุบาสัการ้อย (คน) ภิกขุนี้ไม่ได้มีจึงถือศีลสิกขาบท ๘ อย่าง โสณ สอนว่าง่ายดี ไม่ถือภิกขุนี้ปติโมกข มีต้องปราชิกแพดลอดชีพ (๒๖๕/๒)

ญาณจรม ตัวนให้เขียน คำเล่าของ (โสณ) อันให้ชายผนวชภิกขุแล้ว มีให้นางช็เป็นภิกขุนี้ โสณว่าภิกขุนี้มีได้มาด้วย ให้บวช (เป็นภิกขุนี้) มีได้ (๕๑๑/ด้านข้างทั้ง ๔) ญาณจรม พังโสณ เล่าว่า โมคคัลลีให้โสณบวชช็ไม่มีภิกขุนี้สงฆ บวชไม่เปน ภิกขุนี้ตามวินัยบัญญัติ (หมุ) นางสาเกยานีห้าร้อยที่แต่งผ้ากาสาขครั้งทีหนึ่ง ที่บวชตันช็ทีก่อนเปนภิกขุนี้ยังรอกฐัมม แต่ ๖ เดือนแล้ว มาถึงปามหาวัน ที่ นอกชุมประตุ ภูฎการ ศาลา (๕๑๑/๑) ปชาปติโคตมีตันช็ ยิน ร้องให้ปากแก่อนันท ว่า สัมพุทธไม่ยอมมาตุคามบวชในฐัม (ม) วินัย อานันท.เถรให้คอยเข้าขอกควาไม่ยอมถึง ๓ ครั้ง อานันทขอเพื่อให้มาตุคาม ทำให้แ้งม้คกแลผล พุทธกล่าวครุฐัมมแปดอย่างให้สาเกยานีเป็นภิกขุนี้ เมื่อเป็นนักบวชคอย ครุฐัมม ช็เปนผู้บวชคอยเช่นนั้น (คือคอยภิกขุนี้สงฆเหมือนสาเกยานีคอยครุฐัมมคราวนั้นเช่นเดียวกัน) (๕๑๑/๒)

ญาณจรม พังโสณเล่าช็สาเกยานีนั้น อันเถรอานันท (เรียนครุฐัมมจากพระพุทธเจ้า) ไปบอก (ครุฐัมม) ให้ตัน คือ ช็ (สาเกยานี) ปชาปติโคตมี รับเอา อันเถรอาหุลจ้นำไปว่าให้พิมพ์าแ่มรับเป็นภิกขุนี้ ที่เหลือ เเถอื่น อื่นว่าให้พังเปนภิกขุนี้ ตรงนอกชุมประตุภูฎการศาลา ปชาปติ(โคตมี) พอ (ออก) คำรับครุฐัมม (จาก) อานันท (เถร) เป็นอุปสมบท (ภิกขุนี้) มีเห่นพุทธ (๕๑๒/๑) ต่อมา ภิกขุนี้ (ใจทพระเถรีปชาปติโคตมี) ว่าไม่มีอุปัชฌาย (ไม่มีอาจารย์) พุทธ (รับ) ว่า เรา เป็นอุปัชฌาย อาจารย์ ผู้ บัญญัติ ให้ครุฐัมมแก่ปชาปติโคตมีจึงยอม (ให้รวมภิกขุนี้) สงฆ โสณว่า พุทธแล โมคคัลลีว่า ภิกขุนี้จักสันเมื่อพุทธกาลพันปีกว่า เหล่าสาเกยานีบวชรอเช่นไร ช็บวชรอภิกขุนี้สงฆ เช่นนั้น โมคคัลลีไม่สงภิกขุนี้ (สงฆ) มา ช็คงบวชคู่ภิกขุ (สืบภิกขุนี้) ตลอดไป (๕๑๒/๒)

โลกกนลว่า นางก้านดา กับ ตัวน พร้อมพี่น้อง ต้อนรับ เเถ โสณ ฌานีย ภูริย อุตตร แล มุนีย ให้ (๑๓๕/๑) มนขอมพิสณ^๒ เอ็น ขอมเลข (ขอม) เมืองจุมสังวัตมหาธาตุ^๓ เริ่มปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๓๖ เดือน ๕ ขึ้น ๑๐ ค่ำสงหลักวัด (๑๓๕/๒)

โลกกนลว่า^๔ พร้อม ตัวน ก้านดา เข้าถามโสณ เรื่องพุทธอนุญาตผ้ากฐิน โสณเล่ากฐินวิธี พุทธอนุญาตกาลออกพัสสา หนึ่งเดือน (๒๐๖/๑) กฐินทำ ด้วยผ้าใหม่ ด้วยผ้าไม่เป็นนิสัคคัย ผ้าบังสุกุล ผ้าตลาด ผ้าทำ (คือตัดเสร็จ) ในวันนั้น ผ้าอุตตราสงก อันตราสก สังฆาญี ถวนคินโคคินหนึ่ง อันภิกขุรูปหนึ่งคสองแล ถามเล่า วันขึ้น ๒ (ค่ำ) เดือน ๕ (ปี พ.ศ. ๒๓๖) (๒๐๖/๒)

--- ❖ ---

เห็นทรงประกาศใช้กฎหมายห้ามประทุษร้ายทั้งวัด พระสงฆ์ บุคคลมีโทษถึงตาย มีพระพุทธรูปจเร็กศิลหม.เยสุวัณณภูมิ ในหนังสือเมืองทองมีแปลจเร็กพระเจ้าอโศกระบุคำว่ กัมโพช แปลว่า ทองเหมือนคำว่สุวรรณ อันแปลว่า ทอง เมืองทองสุวัณณภูมิคงเป็นชื่อเดียวกับกัมโพช (นี้ ที่เข้าใจผิดมาอย่างนี้ คงไว้เพื่อยืนยันเข้าใจผิดนั้น)

° แผ่นนี้ พระญาณจรม คี เขียนทีหลัง เห็นเรื่องอยู่ตรงนี้ จึงนำมาใส่ตรงนี้

๒ เอ็น ไทยลว่า ลาวเดิม เรียก ๔

๓ วัดนี้อยู่ที่บ้านใหม่ บริเวณคูบัว พบและเก็บอิฐได้ ๒ แผ่นมีลายใช้นิ้วมือเขียนว่า ศิมหาธาตุจึง.ณใจและได้พบหินลายไม้เป็นรูปใบลิมาที่บ้านใหม่นี้ด้วย เวลานี้ยังเก็บไว้ยืนยันใบลิมาพระอุโบสถครั้งแรกนั้น ๔

๔ อาจมีธรรมเนียมมาแต่ครั้งนี้ กฐินจึงมีการถามวัดมีกฐินหรือไม่ แล้วของกันมา ๔

โลกว่า ว่า ปีนี้ ผ้าไม่มีพอผ้าทำกฐิน ไว้ปีหน้า สั่งให้ ปลุกฝ้ายหมื่นห้าในทุ่งหลวง (๒๐๑/๑) ได้แล้ว^๑ ให้หญิงข้างในหาลืบ หาในฟืมทอผ้า ทำเป็นผืนใหญ่พอกฐินปีหน้า (๒๐๑/๒)

โลกว่า^๒ สุวณณภูมิ ดวัน ก้านดา พร้อมอ้อมผ้าทอดกฐินในหน้าสงฆ ในแพอุโบสถ^๓ สระน้ำ ขึ้น ๑๐ คำ เดือน ๑๒ ปี ๒๓๗ นี้ (๒๐๘/๑) ผ้ากฐิน โสณ ตัดทำอันตรายสกกลองกฐิน ที่ เหลือแจกให้ภิกษุสามเณรว่าให้ใช้เป็นอดีตเรก (จีวร) ท่านว่า ทอดกฐินทุกปี (๒๐๘/๒)

ปฐม สัชฌายสังคีติ สังคายนา ณ สุวณณภูมิ=ไทย

อินทปณฺโณภิกขุ เล่าเมื่อสังคีติครั้งที่หนึ่งในสุวณณภูมิ ดันโลกว่า ให้มนขอมพิสณฺฑกิด้างพุทธรนิมิตเอาไว้ ใช้ปูนขาวส้างนั่งเทศนาอย่างไม้หอม (พระพุทธรูปจันทนสาร) (๕๑๘/๑) (หัน) หน้าคว้นโอก ที่โรงชุมภิกขุ นั้น ท่านโสณลงอุณ มี อิตฺติปิโส (ภควา เป็นต้น) ลงทั่วตัวว่าเป็นที่แทนองควรรพุทธรองค พากิขุกราบ (แล้ว) สัชฌายปาฐ (สวดพระบาลี) (๕๑๘/๒)

(ทนฺตมโน) โทณ เล่าลงตรงพุทธรกาล (ล่องหน้า) ๒๓๕ โสณ ฌานีย ภุริย อุตตร มุณีย (พระเถระ ๕ องค์มาแล้ว) โลกว่า (ให้) ส้างวัดมหาธาตุถวายแล้ว (๕๕๔/๑) (กำลังสร้างอยู่) องค์โสณ ฌานีย สอนวินัยธัมม พุทธวจน Һ้า ภิกขุ สามเณร หัดสัชฌายหมู่ แต่เมื่อพุทธรกาล ๒๓๖ (๕๕๔/๒)

ทนฺตมโน โทณ เล่า โสณ ฌานีย สอนภิกขุ กล่าวเสียงคำมกร ว่า คำช้า (ๆ) ทวน ท่อง จำ ดี ถูก (แล้ว) เอา มังกล (สูตร) รตน (สูตร) กรณิ (ยสูตร) ขันธ (ปริคคสูตร) เอา ธชัคค (สูตร) ครั้นกล่าวรวมกันพร้อมด้วยเสียงเข้า (กันแล้ว) Һ้าซ้อมสวด (พร้อม ๆ กัน) (๕๕๕/๑) องค์โสณ ฌานีย ภุริย อุตตร มุณีย ญาณจรณ Һ้าภิกขุ (ชุด) ดัน ๓๐ นั่ง (ประ) จำที่ในโรง (ชื่อ) ว่าธัมมสภา เมื่อขึ้น ๑๕ คำ เดือน ๓ (ปี) พุทธรกาล ๒๓๖ ทำพิธี (ซ้อม) สัชฌายธัมม^๔ ภิกขุ แล สามเณร ฟัง ๕๕๐ (๕๕๕/๒)

^๑ อาจเป็นประเพณีกฐินไทยอย่างหนึ่ง ที่มีชื่อว่า จุลกฐิน ๑

^๒ อาจเป็นต้นแบบประเพณีทอดกฐินกันมากระทั่งปัจจุบัน และประเพณีทอดกฐินนี้มีทุกชั้นตลอดทั่วทุกคนและทั่วราชอาณาจักรไทย ทราบว่ามีแต่เมืองไทยเท่านั้น ไม่มีในที่อื่นแดนและคนชาติอื่น ๑

^๓ สระนี้ อยู่ระหว่างวัดโง้งกับหนองวัดปัจจุบัน คนยังเรียกกันว่า สระโบสถ์ ขณะนั้นเมื่อพระสงฆ์ชุดนั้น ๆ มาอยู่วัดปุณณารามที่พระเจ้าทัฬหไทยทองสร้างนั้นคงไม่ได้ฝังอุกนิมิตทำสีมา พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติพระวินัยเมื่อพรรษา ๑๐ แล้ว จึงน่าจะยังไม่มีพิธีทำอุกนิมิตสวดผูกสีมา พระเถระชุดนั้น คงเห็นว่าวัดปุณณารามไม่มีนิมิตและสีมา จึงพอ พระราชโองการให้สระน้ำ โดยทำแพใหญ่ หรือเรือขนานหลายลำให้ใหญ่พอปักหลัก เรียกว่า อุทฺตฺเชปฺปสีมา คือสีมาน้ำตามพระพุทธานุญาตให้ใช้ทำสังฆกรรมต่าง ๆ กระทั่งสร้างวัดมหาธาตุสำเร็จ แต่ก็คงใช้กันต่อมา เมื่อพระภิกษุมีมากทำอุโบสถในโรงอุโบสถเดียวไม่หมด ก็แบ่งกันมาทำในสีมาน้ำบ้าง จึงเรียกกันว่า สระโบสถ์ ตลอดมากระทั่งทุกวันนี้

ในที่นี้ท่านเขียน สะ ไม่ใช่ สระ อย่างปัจจุบัน สะคงเป็นคำไทย เช่นคำว่า สะพัง ตะพัง มียืนยันอยู่ เมื่อคำบาลีว่า สร เข้ามาซึ่งมีเสียงใกล้เคียง ๑ กัน นักปราชญ์ไทยเลยเขียน สะ สระน้ำไทยจึงกลายเป็น สร สระ บาลีไปอย่างที่ปรากฏในปัจจุบันนี้

^๔ คลอดมาท่านได้จดเล่าไว้จึงรู้เรื่องได้ ประเพณีสัชฌายนี้ยังคงอยู่ถึงบัดนี้ที่เทศน์และสวด “แจง” เป็นแบบสวดสังโยค สวดช้า ๆ อย่างท่านเขียนเล่าไว้ ในการเทียบเสียงและคำไทยกับคำมกรนั้นคงยากลำบาก เพราะคนละภาษา คนละความ พระเถระชุดนั้นได้พยายามมาก แม้พระไทยซึ่งก็ทรงความอดสาหัสใหญ่ จึง ฟัง จำ ท่อง สวดสัชฌายะ กว่าจะเข้ากันได้กับคำชาวมกรและไทยด้วยตนเอง ถึงกระนั้นก็ยังรับดำรงสืบกันมาได้ ทั้งนี้อยู่ในหมู่พระสงฆ์ไทยเท่านั้น คอนี้ เป็นเพียงจัดทำคณะซ้อมสวด หรือสัชฌายะ เริ่มพิธีจริงกันในปีต่อไป กระนั้นก็ยังก่อนสังคายนาครั้งที่ ๔ ที่สีหล ลังกาทวีป ซึ่งไม่ได้ลงคัมภีร์ต่าง ๆ จึงไม่ปรากฏเรื่อง ปรากฏแต่ในประเพณี “แจง” ของพระสงฆ์ไทย

อินทปณฺณโณ (อิน) เล่า โสณให้ญาณจรณซ้อมภิกขุดีแล้ว* โลกัวให้ล้างศาลาพอลิกขุ (ซึ่งพระ) โสณ (เห็นว่า) พอลคราว (ละ) ๕๐ โสณ ให้เริ่มพิธี (สงฆ) สังคีติ^๑ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๖ พุทธกาล ๒๓๗ (๔๕๖/๑) ญิง ๒,๓๒๔ คน ชาย ๓,๓๖๕ (คน) ญิงหาปิลทถวายเข้า ขุนไทยโลกัว ให้คนชายปจํที่ ๒๐๐ ญิง ๗๕ ทำสวดศาลา (๔๕๖/๒)

อินทปณฺณโณ (เล่า) สังคีติ เณรโสณ อุตตร ฉานีช ภุริย มุนีช มีญาณจรณลัษณายนํ ให้หมู่ภิกขุว่าตาม เมื่อกล่องปากดีแล้ว ให้ว่าหมู่ สวด มา มา ได้ ๑๐ เดือน โสณ (ว่า) เปนดี ภิกขุไทยทำได้ (แล้ว) (๕๑๕/๑) นานมา มี ซี้ถึง ๒ พัน ขอเป็นผู้เข้าสังฆาแลสังคีติพิธี โสณว่าให้ (สวด) ตามภิกขุสงฆ ญิงชายพา (กันมา) ดูว่า พระทอง พระเงิน พนมมือว่า (สวด) (๕๑๕/๒)

* ขอเล่าตอนนี้ เมื่อพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าในกาลที่ทรงบัญญัติกรรม ๘ เป็นอุปสมบทภิกขุแล้วตรัสพยากรณ์ ลัทธิธรรมพระพุทธศาสนาว่า ตั้งอยู่ได้เพียงพันปี เป็นที่รู้กันทั่วตลอดมาถึงกาล พ.ศ. ๑๐๐ เสร็จสังคายนาครั้งที่ ๒ แล้ว พระสงฆ์อรหันตชีนา-สพและอวโลกิตโพธิสัตว์ทั้งหลาย (ผู้จะตรัสรู้ในอนาคต) หวังให้พระพุทธศาสนาดำรงอยู่นานกว่านั้น ได้พิจารณาเห็นร่วมกันว่า ต้องนำไปประดิษฐานไว้ ณ ต่างประเทศ เห็นร่วมกันว่าดินแดนสองแห่ง คือ ลังกาสีหนทวีป และแหลมทองสุวรรณภูมิซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าเคย เสด็จและตรัสถึงแล้ว โดยเฉพาะท่านเมตเตยโพธิสัตว์ได้พิจารณาเห็นว่า แหลมทองสุวรรณภูมิจะยังยืนมากกว่า ได้พินิจถึงภูมิประเทศและ ชาวชนเห็นว่าลังกาใกล้กับชมพูทวีปอาจเป็นไปได้ง่าย ส่วนสุวรรณภูมิคนไทยนั้นห่างกันมาก ซึ่งอาจไม่คุ้นชินกับภาษาพระไตรปิฎก เมื่อ ดิถีสมภาพพรหมรับได้จุติมาเกิดและอุปสมบทเป็นพระมหาโมคคัลลิตตคิธสเถระแล้ว มีโอกาสแน่ จึงตกลงรับภาระธุระมาเกิดรอบคั้งสืบต่อ และสร้างปัญญาบรรพมีทางปฏิภาณกรรม ได้ชวนบวเริวซึ่งเคยทรงจำไตรปิฎกทั้งบาลีและอัฐกถาเป็นนิตยแล้วมารอ ร่วมกัน เพื่อฟังมุขปาฐะ จากพระเถระจะทรงจำได้ง ๒ ท่านคณฺธธรรมวินัย ซึ่งจักไปเป็นพุทธอุปฐากมามีชื่อว่า ทองดี ญาณจรณ กุ้อักคสาวกชา ช้าย มารับสืบเพศ ตามเถรและภิกขุ ออกผยแผ่ต่างถิ่น ชื่อทองวน ธมมฐานท ศิว กชญาณ พร้อมกับองค์อื่น ๆ ส่วนตัวท่าน ซึ่งเขียนไว้ในกระเบื้องจารว่า “ผู้เมตเตยขมาคอบตั้งพุทธศาสนานั้น” ต้องดางไป จักวางแบบวัด อุโบสถ นิमित สภา สลักหิน ทำปูน หลอมแร่ ฯลฯ กระทำกิจนอกจากคณ-ธวิปัสสนาธุระมักต้องคิดวินัย จึงต้องกรองเพศกฤหัสถ์เป็นนมนขอมพิสสณฺ ได้ออกแบบสร้างพระพุทธรูปไว้มากมายตลอดเวลาที่มีเรี่ยวแรงอยู่ (รู้ได้ตาม ความรู้ไทย คือ วิชา หรือ ความรู้สืบอกไมใช่ฝนทั้งหลับและตื่น)

๒ ครั้งนี้เป็นคณะสังฆาเยสังคีติพิธีจริงและเป็นการวางแบบอีกอย่างหนึ่ง เป็น “สวดมนต์” เป็นทั้งในพิธีการไหว้พระสวดมนต์ เจริญพระพุทธมนต์และพิธีการอื่น ๆ เช่น ถวายพรพระ อนุโมทนาวิธี แม้นในพิธีบำเพ็ญกุศลต่าง ๆ เช่น โกนจุก ทำบุญอายุ ตลอดถึงพิธีการศพ เช่น สวดมาติกา สวดอภิธรรม ๑ พระคัมภีร์และสวดหน้าไฟ

ส่วนในลังกาสีหนทวีป พระมหินทเถระ พระอฏฺฐิยะเถระ พระอุคคิยะเถระ พระภักทสาละเถระ พระลัมพลัดเถระ สุนนตาม เณรตูกสังฆมิตตา ทั้ง ๖ มีฤทธิ์มาก มีภิกขุญา ๖ และภักทกะ หรือ กัณทกะ อนาคเนืออุสาถ ณ วันเพ็ญ เดือนเชษฐมาส คือ เดือน ๗ ปี พ.ศ. ๒๓๖ ไปโดยทางอากาศ ลงพัก ณ ภูเขามิ ๘ ถ้า ชื่อ มีสกลบรรพต ได้พบพระเจ้าทมานปิยคิธสซึ่งทรงเล่าเนื้อ ณ ที่นั้น ได้สนทนารู้ เรื่องแล้วทรงอาราธนา ได้แสดงจุลลหัตถิปโทปมสูตรให้ตั้งอยู่ในสรณ ๓ แล้วเชิญเข้ากรุงอนุราธบุรี ถวายปราสาทชื่อ มหาเมฆวันณิยะเป็น สังฆาราม เมื่ออุปสมบทชาวลังกาเป็นพระภิกขุมากแล้ว ได้ทรงสร้างอุปาราม (อารามพระสถูปัญญูพระบรมสารีริกธาตุ) เพื่อทำสังคายนา พระมหินทเถระได้เลือกพระมหาอริฏฐ เป็นผู้อาวุโสเพราะทรงจำพระไตรปิฎกได้แม่นยำ เมื่อภิกขุบริษัท และราชบริษัทประชุมพร้อม ณ มณฑป อุปาราม วันเพ็ญ เดือนกัศคิก คือ เดือน ๑๒ ปี พ.ศ. ๒๓๘ พระมหาอริฏฐได้กล่าวสวดพระไตรปิฎกมุขปาฐ เป็นสังคายนา ครั้งที่ ๔ ซึ่งเป็นแต่การกล่าวหรือสวดเช่นเดียวกัน แต่สวดองค์เดียว ไม่เป็นคณะสาธยาย หรือคณะสังฆาเยสังคีติอย่างไทย และสังคายนาครั้งที่ ๔ นี้ พระ มหาอริฏฐกล่าวสวดเป็นแบบมุขปาฐทั้งบาลีและอัฐกถา จบในระยะเวลา ๕ เดือน บางแห่งว่าไปจบ ๕ เดือน เมื่อจบแล้ว องค์อื่น ๆ ที่จำ ได้ก็ทงสวดสาธยายสืบ ๆ กันต่ออีก ในญโธทยปกรณท่านกล่าววว่า อนนิมิตกาล คือ ไม่กำหนดกาลจบ

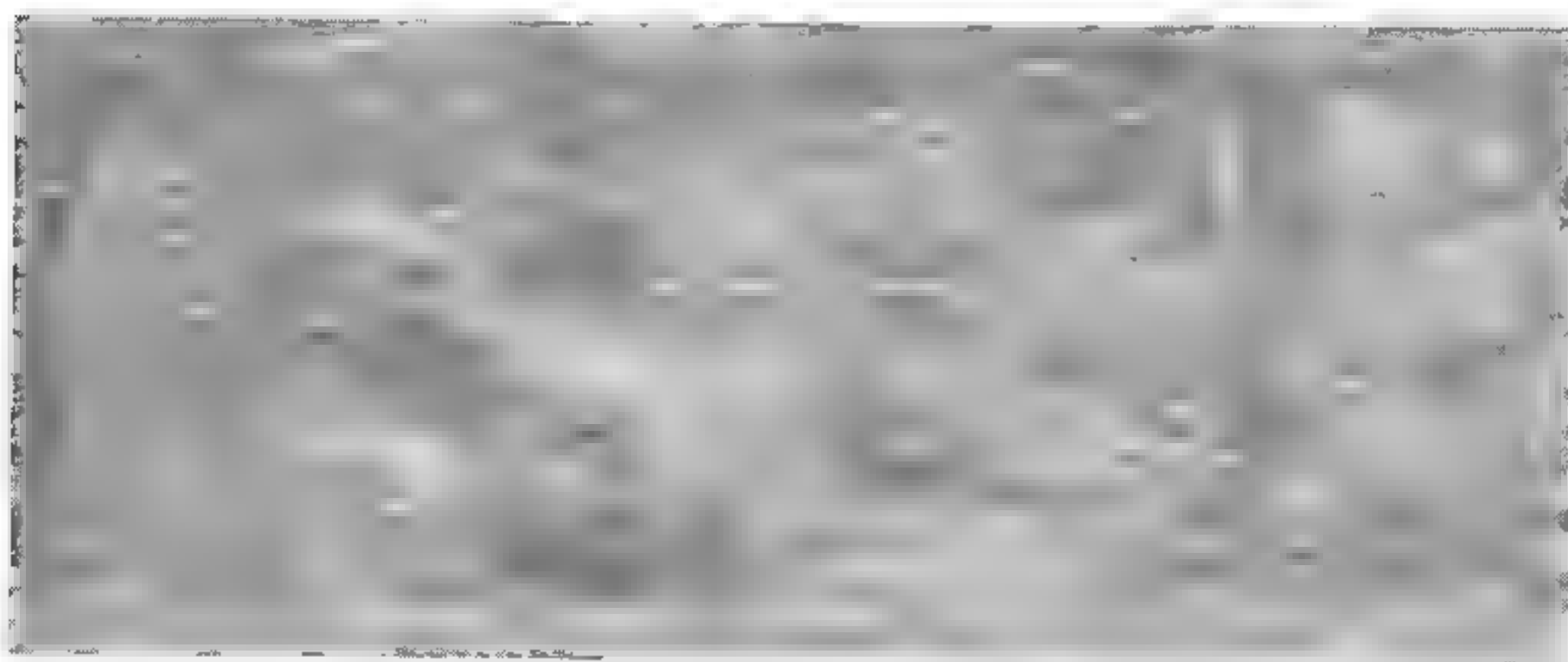
พระมหาอริฏฐกล่าวสวด และเมื่องค์อื่นกล่าวสวดต่อคงกล่าวมุขปาฐพระไตรปิฎกตลอดถึงอัฐกถา ซึ่งชาวลังกาคงฟังไม่รู้ เรื่อง พระมหินทเถระเป็นต้น จึงแปลมหาอฏฺฐกถา มูลภาสา คือ ภาษามคธเดิมเข้าสู่ภาษาลังกา ที่มีชื่อว่า สีหลฎฺฐกถา

จารึกคำไทยประกาศ “วัด” หรือพระราชทานวิสุงคามสีมา ครึ่งแรก

แผ่นประกาศถวายวัดศรีมหาธาตุแดนละโว้ยาว ๒๗ นิ้ว กว้าง ๑๑ นิ้ว ซึ่งพระเจ้าโลกดว้าเขียนระบุชื่อพระอรหันต์ ๕ องค์ คือ โสณ ฌานีย อุดตม มุนี ปี พ.ศ.๒๓๘ อาจเป็นแบบพระราชทานวิสุงคามสีมาในกาลต่อมา ซึ่งถือได้ว่าเป็นแบบพระราชโองการพระราชทานวิสุงคามสีมาฉบับแรก ดีที่สุดก็คือ เหลือและคงอยู่มาให้พบได้กระทั่งกาลบัดนี้ก็ ๒๐๐๐ กว่าปีแล้ว

ส่วนแผ่นประกาศสร้างวัดซึ่งมีชื่อมนขอมพิสณัฏฐเจนและอื่น ๆ นายชัยพร ชูวานนท์ กับนายทหารชุดที่หนังสือพิมพ์ลงว่าเบิกเงินพลาธิการมีเรื่องถึงจับกุมนำไปขาย ร.อ.หลวงอำรุงประชากิจ บอกว่าได้ ๕๐,๐๐๐

แผ่นจารึกพระราชโองการพระราชทานวิสุงคามสีมา



๑. โ ล ก ก น ด ว้า ก้าน คา เทวี ทั้ง สอง ผู้สร้าง วัดศรีมหาธาตุแดนละโว้
๒. กน (ไทย) ละโว้ เมืองไทยให้อรหัน (ด) อง (ค) โสณ (โสณัฎฐเจน)
๓. ฌานีย ภูริย อุดตม มุนี ปี ๒๓๘ เดือน ๕ ขึ้น ๑๕ ค่ำ (ซ้องกัน)
๔. อ้น เป น พุ ท ธ บุ ช า แ ล (หรือ เทอญ)

โลกกนดว้า ก้านคาเทวี ทั้งสองผู้สร้าง วัดศรีมหาธาตุแดนละโว้ กนไทยดว้า เมืองไทยให้อรหัน (ด) อง (ค) โสณ ฌานีย ภูริย อุดตม มุนี ปี ๒๓๘ เดือน ๕ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) อ้นเปนพุทธบูชา เทอญ (๔๕๕/๑) โลกกน ก้านคา มนขอมสพิสณ (ขอม) เจน (ขอม) เมือง (ขอม) สอน กนพันกับหมื่นคน มนขอมต่าง (องคพุทธ) มารแพ้ (องคพุทธนี้) เทสนา (และองคพุทธนี้) สมาธิ องคโสณ ฌานีย ภูริย อุดตม มุนี กำหนด (ส่วนและสาธยายปริตต) (๔๕๕/๒)

โลกนลว เมืองสุวรรณภูมิ ผู้โปรสเห็นหม่อมเมีย (ก้านตาเทวี) ผู้สร้างตัวอุโบสถเสดแล้วเมื่อเดือน ๕
 ส้างเจดีย์ใส่ปรมธาตุพุทธอรหันตสงฆ แล้วขึ้นชื่อวัดศรีมหาธาตุแดนลาว จัมนขอมพิสสนจางวางวรพุทธรูป แล้วหา
 อรหันตสงฆ องคโสมณ ฌานีญ ภูริย อุตตร มุนีญ ให้ผูกอุกนิมิตต ขันธสีมา เสดแล้ว นิมนตทั้งห้าให้เข้าอยู่จำวาสถานแล้ว
 โดยพรหมจริย สุขสราญ สุนันต์ดี สมักดี เว้นชั่ว สงฆชอบโดยดี พุทธศาสนาเผยทั่วดินสุวรรณภูมิ* โสมณ อุตตร
 (เป็นคั่น) สอนธัม เรียนทั่วราชวงศลาวและผู้มั่งธัม ใจมีปรากฏนาโลอุดตตรภูมิ ท่าน (ให้) ลู เหน้จ้งตลอด โลกทั่วให้
 ขุนเสมียนจางวางพุควั พุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๓๘ (๕/๑) โลกนลวราชา สุวรรณภูมิ ออกประกาศกฎหมายลว
 เมืองทอง แม่ทวยไทยลาวผู้ผิดในสงฆ (อุ) โบสถ อาราม วิหาร พระพุทธรูป เจดีย์ วัดอุ้นถาวร ผู้ผิดทุจริตร้าย
 กาดในตัวคน สัตต ช้าง ม้า กวาย จัว สวน ไร่ นา เรือน บ้าน ถิ่นฐาน เรือ แพ สวน ไม้ เผือก มัน ถั่ว งา ข้าว ท่าน
 ให้ถูกขุนพิศุจจริงชี้พยานหลักฐานแล้ว ท่านให้ใช้คำปรับแล้ว แม้มันไซ้ ท่านให้ฆาดโทษไว้แล้ว แม้มันจีนทำชั่ว ท่านให้
 เจียน สักหน้า ว่ามันทุสร้ายของคนอื่น มันผู้ไม่เขตก้ามผิดนั้น เมื่อมันจีนกลับก่อความร้าย ท่านให้ขึงลนไฟกองปวย
 เจบปวดแล้วมัดคนตาก แดด สม ฝน ทรมาณให้สมกับในโทษ (แล้ว) ปล่อยให้มันเป็นอิสระ ผู้ร่วมผิด ผู้อวยวิธีทาง
 ให้ช่วยขวนขวายให้ไปทุสร้ายผู้มีธัมไม่เกรงกลัวข้อร้าย ท่านให้มัดมันฐานรู้ร่วม รัฐสสสงฆ องคอรหันตหัวหน้าหมุกิกขุ
 ในอุโบสถ อาราม ให้เป็นข้าในภิกขุ รับใช้ภิกขุ แม้สามเณรเปนสิส (เปน) คนงาน ทุกอย่างมิให้จ้ดจิ้น แม้มันขัดขืนภิกขุ
 สามเณร โทสมันตายแท้ ขุนเสมียนใหญ่จาง (พุคว) พุทธกาล ๒๓๘ (๕/๒)

* พระเถระ ๕ องค์ ท่านเป็นพระอรหันตข้อมแตกฉานนิรุติปฏิบัติสัมภิตา คือ พุคต่างภาษาได้ โดยเฉพาะคือภาษาไทย ท่าน
 จึงสอนได้ และสอนวิธีไหว้พระสวคมนต์ให้ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ สำหรับวิธีไหว้พระและสวคมนต์ เสียงชาวมคธและเสียงชาวไทย อาจลง
 กันไม่ค่อยได้ เพราะเสียงชาวมคธพูดวิปหรือชาวมคธออกเสียงกล่าวเร็วและเร็ว ส่วนไทยพูดช้าและล้นแข็ง แต่ท่านก็ปรับเข้ากันได้ คือ สวดที่
 เรียกกันว่าแบบลังไก ซึ่งพระมหานิกายยังสวดกันอยู่กระทั่งทุกวันนี้ อนึ่งอาจสอนกันในคอนหัวคำตามเยี่ยงอย่างพระพุทธเจ้าประทานโอ
 วาทแก่พระภิกษุทั้งหลาย ในหัวคำ ซึ่งเป็นธรรมเนียมบอกหนังสือคำกันมา เพิ่งเลิกกันเมื่อสมัยมีการเรียนนักธรรมกันแล้ว นอกจากประ
 ภาศใช้กฎหมายนี้แล้ว ยังทรงประกาศกฎหมายสุวรรณภูมิ เจอจารึกอยู่หลังพระพุทธรูป ๒ องค์ (เท่าที่พบและมีอยู่) คือ คำสม เทนศีล ๕
 ทรงเขียนเอง (หรือให้เสมียนเขียน หรือให้ขอมเขียน) ว่า กฎีสลหมายสุวรรณภูมิ โลกนลวราชาธิบดีพุทธกาล ๒๓๘ ปาณาติปาตา ฯลฯ
 สมายามิ พระพุทธรูปในกาลนี้ เท่าที่พบเห็นมีอยู่หลายแบบ คือ แบบปางบริษัท ๔ แบบปางสมัษ ๔ และแบบปางแสดงธรรมจักร หรือ
 ปฐมเทศนา (อาจมีปางมารผั ซึ่งควันอธิราชได้ทำค้อมมา ปางขอฝนหรือพระพุทธรูปไม้จันทน์ ซึ่งพระเจ้าทับไทยทองได้รับมา ปางสีหไสยา
 ที่พระเจ้าทับไทยทองทำ ณ ถ้ำผาโถ ปางนั่งห้อยพระบาทที่พระป้อนทำในถ้ำฤๅษีและปางเสด็จโปรดสัตว์หรือปางลีลา ซึ่งมีอยู่ในถ้ำฤๅษีเช่น
 เดียวกัน) พระพุทธรูปแบบค้ง ๆ เหล่านี้ เข้าใจว่ามนขอม ขอมเจย ขอมเมือง ออกหัวคิดสร้างแบบและเป็นฝีมือค้ง เพราะพระพุทธรูป
 เหล่านี้ นอกจากมีที่ค้งแล้ว ยังเห็นมีที่พงดึก ซึ่งอาจเป็นหัวคิดและฝีมือของมนขอมพิสสน เพราะมนขอมพิสสนออกจากราชการแล้วไป
 อยู่พงดึก และสร้างวัดคงลัก และได้เจอพระพุทธรูปสมาธิเล็ก ๆ ขนาดพระกริ่ง มีทั้งเนื้อโลหะประสมทอง เงิน ทองแดง ซึ่งประสมอย่างไรไม่รู้
 มีโลหะอยู่เป็นแห่ง ๆ ไม่ปนกัน ที่เชื่อเป็นพระสมัยนี้เพราะลักษณะบอก ทั้งมีพลังแรง ซึ่งคนจับมีแรงดูดคล้ายไฟฟ้า และเคยพบทั้งเนื้อตะกั่ว
 เนื้อดินเผา ซึ่งมีขนาดเท่ากัน

พระพุทธรูปหมายเลขที่ ๔



พระพุทธรูปซึ่งทำสัญลักษณ์บอกพระนามพระเจ้า “โลก” ตาม หลักกรรม โลก คือ วัฏฏะ= วง ๓ คือ กิเลส, กรรม, วิบาก, ได้กระทำวนเป็น ๓ วง ซ้อนกัน ณ ประภาคมณฑลนั้น คือ หมายถึง โลก (โลก=พระ) พระเจ้าโลกว่า (เฉพาะองค์หมายเลขที่ ๔)

๑. พระพุทธรูปปางเอหิภิกขุ (พหูพจน์) ยกสองพระหัตถ์ยกไว้ ที่ฐานข้างพระบาทมีวงล้อธรรมจักร และได้พระบาท คือ กวาง ๓ ขั้ว ๓ ขั้ว

๒. พระพุทธรูปปางขอฝน นั่งค่อ หันทรายแน่น หรือหันลับมิด จะเห็นส่วนเหมือนปางเอหิภิกขุพระมาลีกัน ๓ ขั้ว ๓ ขั้ว

๓. พระพุทธรูปปางขอฝนแบบแสง ไม่ได้จัดเรียบ ดูส่วนพระพักตร์ยาว พระเมาฬีสองข้างและมีพระรัศมีกลมแห่ง แสดง รุ่งต่อมาคือสุวรรณภูมิปลาย ถึงไทยทวารวดี (ทวาร)

๔. พระพุทธรูป ๔ ปรียก ด้านข้างขวาพระ-ภิกขุ ด้านซ้ายพระ-ภิกขุ ด้านหน้าขวาของพระ-อุบาทก ด้านหน้าซ้ายพระ-อุบาทก (๒ ขั้ว อยู่ด้านหน้า)

๕. ด้านหลังที่ประภาคมณฑลแถวบนมีลายจารึกว่า กฐินีสมาชสุวรรณภูมิ และแถวล่างลายจารึกว่าโลกว่าราชาธิปไตย ๔ ขั้ว บนได้วงล้อว่าพุทธกาล ๒๓๘ จากนั้นคือจารึกสีล ๕

พระหินและรูปหินอย่างนี้ ก่อน พ.ศ. ๒๕๐๕ ๘ มีพวกอุบาทว์อ้างว่าเป็นพวกศิลปิน เทียวสำรวจใช้ส่วนจะฐาน หินก็เป็นผองอ้างว่าซีเมนต์ หักคอ เอาหัวเขาฝรั่งควโยกลงแม่น้ำเจ้าพระยามากต่อมาก ว่าของปลอมทุบลันเลืกกันมาก ผู้เขียนเห็น-รู้ได้แต่นั่งสะอื้น

โลกว่า พร้อม ตวัน ก้านดา นำผ้าเกฐินทอดหน้าสงฆ์ในอุโบสถ (วัดศรี) มหาธาตุ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ปี พุทธกาล ๒๓๘ (๑๐๕/๑) โสณ ให้ฉานียกลองผ้า และว่าปี หน้า ภูริย อุดตร มุนีย ตามลำดับพัสดตัว (๑๐๕/๒)

ขุนโลกว่า ขอสิรินทราให้ตวัน เมื่อเดือน ๑๒ ขึ้น ๑ ค่ำ วันอุปัฏ ๒๓๕ มั่นกันปี ๒ (๓๐๐/๑) โลกว่า สุวรรณภูมิไปเถื่อนทอง ตวันไปเที่ยวตองตัวสิริน (ทิดา) เมื่อเล่นเพลงจึงมันก่อน (๓๐๐/๒)

“โลกกน สุวณณภูมิ ผู้เป็นเพื่อนของอโสก ส่งพระดี ญาณจรโณ ไปสู่อินทรรัฏฐ (ให้) ขุนเสมียนเขียนสือฝากเพื่อนผู้พุทธสาวก เดือนสี่ แรม ๒ (ค่ำ) ปีมโรง พุทธกาล ๒๓๕ เพื่อเรียนสุดตันต (ปิฎก) วินัย (ปิฎก) อภิธัมม (ปิฎก) คอมนโคคัลลี พร้อมภิกขุ ๑๐ มีผู้เป็นสัททั้งสามเถรทอง สามเถรวน และสามเถรผิว เป็นเพื่อนในเรือเดินทางไป ขุนเสมียนเขียนคำในพุทธกาล ๒๔๐ (๔๒/๑)

ญาณจรณ ตัววันอธิราชมาหาถึงวัดมหาธาตุ กล่าวถึงเรื่องโสณเถรกล่าวแสนไพล เดือน (ไปเกิด) เป็นภูมิพลราชา เมื่อ (พุทธศาสนา) ๒๕๐๘ ปี สุวณณภูมิพื้นชื่อ เมื่อนั้นไม่มีคนรู้ความไทย ควรเขียนเรื่องให้รู้ตัววันว่า เดือน ๓ ขึ้น ๑ (ค่ำ) ปี ๒๓๘^๒ (๒๖๕/๑) คนพ่อชื่อขุนลือเลอ (ลัว) คนแม่ชื่อนางอินสีทอง เมื่อแม่มีตนเดือน ๑๑ ขึ้น ๑๕ ค่ำ มโรง พุทธกาล ๒๑๕ ขอมเฉยว่า คนผู้ผิดคน หัวใหญ่ผิดคน มือใหญ่ (ยาว) ถึงเข้ากวตเป็นพระขอม ผู้พุทธสาวก (ขึ้น) ขอค (๒๖๕/๒)

ญาณจรณ เมื่ออุปสมบทวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือนยี่ปี ๒๓๖ โสณอุปัชฌาย อุดตรวตญัตติจตุตตถกัมมวาจาแรกมี ๑๐ คน ตัวคนที่หนึ่ง องค์มานิยสอนอนุสาสน ๒ ปี จบ ๓ ปิฎก (๒๖๕/๑) ญาณจรณ อุปัชฌาย ให้อุปสมบทคนคนพันคน ๓๕ วัน ให้บวชสามเณร ๑๕๕ องค์ ๑ เดือน บวชญิงเป็นชีอุบาสิการ้อยคน ภิกขุนี้ไม่ได้มี จึงถือสือสีกขาบท ๘ อย่าง โสณสอนว่าเงาดี ไม่ถือภิกขุนี้ปาดิโมกข มิต้องปาราชิก แพ้ตลอด (ชีพ) (๒๖๕/๒)

ญาณจรโณ เถโร เมื่อพร้อมภิกขุชื่ออ้อม ภิกขุถม ภิกขุเดิมอุ่น แลภิกขุเคลื่อน ภิกขุอิน ภิกขุขุช ภิกขุถน ภิกขุกระต่าย ๑๐ คน (๒๖๑/๑) ญาณจรโณ มี สามเถรทอง (สามเถร) วน (สามเถร) ผิว พร้อมคนอื่น คนงานเป็น ๑๐ คน คำนเรือ พราหมณอิสสรผู้โลกกนลว่าฝากสหายอโสก (๒๖๑/๒)

* พระนามโลกว่าพุทธบุตรพูนเจริญนี้ เห็นที่เสมียนเขียนไว้ว่าโลกกนลว บางทีแต่งเข้าเป็นศัพท์บาลี (ปาสี=โลกกน สว่างเห็น ดู ยาโก ไป เจริญ) เห็นมีจารึกตัวเทวนาครีตามริมวงล้อธรรมจักรพระพุทธรูปมีว่า คิริ รตนา (นิ) ชาโค วาโท จานุชว โลกกนยาโก อุปฉนทิ แปลว่า (โลกกนยาโก โลกสว่า พุทธบุตร พูนเจริญ) ให้ใคร่ครวญเกิดแล้ว และนำคนมืดทั้งหลายให้สว่างให้เจริญ เข้าไปชอบใจแล้ว พระพุทธรูปรุ่นนี้มั่นใจว่า พระโสณ พระมานิย พระภูริช พระอุดต พระมนิย พระญาณจรณ มีส่วนหรือร่วมพิธีการเช่น นั่งแผ่เมตตาอุทิศพระหรืออาจทำอะไรไว้อีกมากตามที่ท่านจะคิดว่าเป็นประโยชน์ พระพุทธรูปรุ่นนี้นั่งขัดตะหมาดเพชร ทรงจีวรกลับไม่มีสังฆาฏี พระศกเส้นข้างเป็นเม็ดบ้างที่หน้าแบบไว้คั่นนี้เรียกว่าปางสมัย ๕ คือ ณ ที่ต่างๆ มีสิ่งแสดงอย่างนี้ คือ พระพุทธรูปพระองค์แข็งทรงแบบของพลูหรือใบทองหลาง ประทับนั่งขัดตะหมาดเพชร ทรงจีวรกลับ ไม่มีสังฆาฏี ณ พนักด้านในมีรูปเศวตฉัตร อันหมายถึงปางประสูติ ด้านนอกมีรูปพระเจดีย์หรือสถูป อันหมายถึงปางปรินิพพาน ข้างบนพระเศียรมีฉัตรหรือร่ม อันหมายถึงร่มโพธิ์ คือ ปางตรัสรู้ ณ ที่ฐานด้านหน้า มีรูปพระเบญจวัคคีย์ห้าองค์ และวงล้อธรรมคือ ปางแสดงธรรมจักกัปปวัตตนสูตร ด้านขวาพระมีรูปผู้หญิงนั่งพับเพียบ มือขวาถือด้ามคมเพลิงชูขึ้น มีตัวหนังสือเทวนาครีว่า โห คือนางโหมาคี ด้านซ้ายพระมีรูปผู้ชายนั่งท่าโง่โง่แบบสุภาพบุรุษไทยโบราณ คือ นั่งขวาพับเท้าซ้ายชั้นใน มือซ้ายถือคมเพลิงชูขึ้น มีตัวหนังสือเทวนาครีเขียนไว้ว่า โล คือ ขุนโลลาย ผู้ตั้งชื่อเมืองทอง ด้านหลังสลักรูปวงล้อธรรมตั้งอยู่บนหลังคนซึ่งทำเป็นแบบนั่งยอง ๆ คู่ คงเป็นรูปมนขอม ขอมเฉย ขอมเมือง ข้างมีมือเอ็กผู้ออกแบบและสร้างไว้ ที่ฐานล่างมีรูปทวารวาทย์ อันหมายถึงสุวณณภูมิ มีทวารวาทย์มีรูปคนผู้ชายนั่งขัดตะหมาดไทย คือนั่งขาทั้งสองข้างไม่ซ้อนแล้วงอขาพับกับพื้นขาซ้ายอยู่ในขาขวายื่นนอก มือทั้งสองถือดอกบัวพาดไปกับไหล่ทั้งสอง หมายถึงประนมดอกไม้อุชฌา แต่ทำตรง ๆ ดอกบัวปิดหน้าจึงแยกไว้ ณ บ่าทั้งสองเศียรมีรัศมีคล้ายอดช้น คั่นมีชายผ้า ที่เรียกว่าชายไหว ชายแครง คือ รูปขุนโลกสว่าผู้ต้อนรับพระพุทธศาสนา (ผ้าชาย ๓ หรือผ้าสามชายนี้ มีคนเถียงมากกว่าของใหม่แบบตัวไขนลิเกแต่ง ตามกเบื้องนี้เล่าว่า เมื่อยังไม่มีผ้า นุ่งใบตอง ถ้าไม่ฉีกออกก็เดินไม่ได้ จึงฉีกชายหนึ่งปิดหน้าชายสองปิดหน้าขาขวา ชายสามปิดหน้าขาซ้าย ชายหนึ่งปิดหลัง เฉพาะด้านหน้าเห็น ๓ ชาย ส่วนตัวเกิดตัวไขนอันมาจากตัวเพลงโบราณซึ่งตัวเพลงเก่ายังรักษารธรรมนิยมไทยโบราณ เมื่อมีผ้านุ่งแล้ว ยังใช้ชายแบบใบตองคลุมผ้านุ่ง ที่เห็นอยู่ ๓ ชายนั้น ได้เรียกกันสมัยต่อมาว่าชายไหวชายแครง)

^๒ พระญาณจรณเขียนที่หลัง แต่เรื่องอยู่ตรงนี้ จึงนำมาใส่ไว้

คนพ่อชื่อขุนอินมณตรี คนแม่นามอร่ามศรีขุนญิง คนที่สี่ชื่ออ้อมอร่ามเพื่อนเกลอขุนทองดี (ขุนทองดี) อ้อมออกอุปสัมปन्न เมื่อนั้น โสณอุปัชฌายให้ชื่อ คำมกร ว่า สรโณ (๒๖๖/๑) เดิมอยู่บ้านอุเรื่อ เกษุมเรือใบคำถึง ถิ่นคนชาวคตปาลา ในขัลลส คนเงาะ คนชาวป่า คนผีกินคน มีผู้ญิงชายไม่นุ่งผ้า ไม่ห่มผ้า อยู่คบไม้ ในโพรงดิน ในถ้ำ พบในปี ๒๓๒ บวคปี ๒๓๖ (๒๖๖/๒)

ทองถม ลูกพ่ออินทอง แม่แสงทอง บ้านคู้งพยอม เพื่อนขุนทองดี ผู้ชวนอยู่เรียนสือ (กับ) ขอม เมืองคอนโดนค แล้วให้เป็นหัวศึกปจําอยู่ในกองศึกสุวรรณภูมิ คู่น้องทองแถมคนซ้าย (๒๘๒/๑) ทองถม เพื่อน ญาณจรณดี เห็นเพื่อนเผ่าท่งสือเห็นว่าดี เข้าหาโลกลาวอนอน^๑ อุปสัมปन्न เอื่อนวอนอนแล้ว จึงค้อมโสณ (พระ-โสณเถร) ให้ชื่อคำมกรว่า สุวรรณภรโณ เข้าบวคพร้อมเพื่อนครั้งต้น (๒๘๒/๒)

พ่อชื่อจเรญ แม่ตัวชื่อนางอุ้นใจ ตูเดิมชื่อเดิม ครั้งป่วยมาก ผลนชื่อ อุ้น ไม่ (มี) ใครชวนชื่ออุ้น เรียก เดิมอุ้น อยู่เดิมบ้านชาวถอ เพื่อนเกลอทองดี เมื่อเที่ยวได้ทั่วแล้วบอกกันจะไปเหนือ ความข่าวมาถึง (๒๖๘/๑) โสณแลอุตตร อุดุลย (อยู่) ช้างค่อม ขุนโลก เอาเพื่อนเกลอชวนขุนตวัน แลดี แลก้านดา ไปเรือขุนอินมณตรี เรือร้อยลำ ออกเดินทาง ขึ้น ๙ ลำ เดือนอ้าย ๒ วันถึง รอโสณพร้อมออกเดิน ถึงสุวรรณภูมิ ตีชวนบวค อุปัชฌายให้ชื่อว่า จูฑากโย (๒๖๘/๒)

คนพ่อชื่อพันโส แม่ชื่อครวน ตัวชื่อเคลื่อนเคยมีสาวรัก เมื่อครองเรือนอยู่บ้านบางใหญ่ ไม่ใจไฟใครเมีย ถมชวนให้ปัพพัชชา (๒๘๘/๑) เคลื่อนเคยไปหาโสณแรกถึงเมืองช้างค่อม อันโสณให้ (สามเณร) อิศิธ สอนธัมมและ วินัย คำมกร โสณให้ชื่อคำมกรว่า สรณคมโน (๒๘๘/๒)

พ่อชื่ออ้อน แม่ชื่อพลวงทอง ตัวชื่ออิน บ้านอยู่คลองช้างสีหมื่น เป็นคนศึกคู่มือชาวชายทองดี ชาย ชวนบวค ในขวบปีที่ ๒๒ (๒๘๙/๑) อินเมื่อเข้ามาหาเถรโสณ เถรออกคำแก่ผู้ขอบวคให้หัดบาติคำ ภูริย อุดตร ภูนิย หัดสอน ฌานีย สอบทานคำ โสณให้คำชื่อมกรว่า อินุทปญโญ บวคพร้อมเพื่อนครั้งแรก (๒๘๙/๒)

คนพ่อ ชื่อสี่ แม่ชื่อนางขม ตัวชื่อขุย เมื่ออยู่บางใหญ่ เคยมาอยู่บ้านเมืองคอนโดนค เรียนสือใน ขอมเจ (๒๙๐/๑) เมื่อเดินทางไปช้างค่อม เมื่อกลับ (กลับ) ขุนเมืองทั้งทองดี เผ่าอ้อนบวครวมกัน โสณว่าชื่อ มกรว่า อนาลโย (๒๙๐/๒)

นโม พุทธสส พ่อชื่อโสณ แม่ชื่อทองก้อน ตัวนั้น ชื่อแกนชาวกาหลงชานเมือง ดวันได้ คน ญาณจรณอ้อนวอน เมื่อออกบวค โสณ (ให้) ชื่อมกรว่า มารชโย บวคในอุโบสถแพน้ำ (๒๖๕/๑) เดือนคั่นฟ้าสร้างเมือง ช้างค่อม ตั้งชื่อแก่เมืองสร้างใหม่ว่าเมืองธัมมราชคังขุนคัมธัมมาโสกราชครองคัมเมือง เชิญภูนิยไปกำหนดนิมิตตรตสิมา วัดมหาธาตุให้เผ้าวัดอยู่ ๖ ปี ให้คนบวค ๒๒๐ (๒๖๕/๒)

โทน พ่อชื่อทวนทอง แม่ชื่อ ขุนญิงฝนน้ำ พ่อคู่ได้ขุนหันออกจัน ๑๑ ลำ เดือนอ้าย ปีพุทธกาล ๒๑๕ เอาญิงปนภรรยา ๒๕ (คน) แต่สุวรรณภูมิรอดชามาก ชาวคตปาลา โปลา คตปาลา (๒๖๗/๑) โทน ผู้ญาณจรณ เพื่อนเกลอชวนว่ชายเมียมากด้วยบาป ขัดว่ามีตฤกค่อมกันไม้ (บาป) เพื่อนดีว่าบาปเพราะให้ (ญิง) ร้องให้ ดี, ถิบ, เตะ, ต่อย, ญิง, เห็นจึงยอมบวช อุปัชฌายให้ชื่อว่า มกรว่า ทนุคมโน (๒๖๗/๒)

พ่อชื่อคุณ แม่ชื่อโพทอง ตัวชื่อกระต่าย ที่อยู่แถวอ้อม ช้างบ้านแดน แดนให้บวคเข้า (ขวบ) ๒๑ แม่ยอม น้องชายคนที่ ๓ เมื่อนำหาโสณ ถวายให้เป็นลูก (๒๘๗/๑) กระต่ายเพื่อนดีเข้าบวคพร้อมให้ชื่อคำมกรว่า สติพิณโท เืองตัวมีดี (๑) ปีจบใครปีฎก อุปัชฌาย ให้ไปอิน โสณว่าอย่า (ให้) ขายหน้าไมคคัลลี (๒๘๗/๒)

ธัมมสุนันโท เล่าว่า พ่อผู้เป็นต้นโลกถนลว้า แม่หวนชื่นใจ เมื่อเชื่อนปี ๑๒ แม่หาโสณอดตร (๓๗๐/๑)

ให้เข้าวัด เป็นสามเณรคนแรกในวันขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๔ ปี ๒๓๖ อุดรให้สืบทอดให้ทองไตรปิฎก จบปี (กัป) ๘ เดือน (๓๗๐/๒)

กัจจายโน ผิวกุณฐินแม่ผ่องใส เกิดขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีมะแม (พุทธกาล ๒๒๖) เอรอุดร ให้ปัฟพัชชา (เป็น) สามเณร ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๔ ปีพุทธกาล ๒๓๖ อุปัชฌา (ย) ให้ชื่อ กัจจายโน ได้อิสสร นิตตย คุณสามเณร (เป็น) เพื่อนสามเณร (๔๗๔/๑) อุดร สอนไตรปิฎก สอนมหาอัฐกถา มุขหุตตพราหมณ สอนไอศวร สอนพราหมิน มหาเถรสอนวินัยสามเณร ฝึก ๓ ปีให้ไปอินทรี เรียนธัมมวินัยต่อ ไปเที่ยวทั่ว กบิลวัตต สิ้น ๕ ปี กลับ (๔๗๔/๒)

บัณฑิตทอง ธัมมสุนันโทว่า ตวันอริราชให้จดเรื่อง เมื่อเดือน ๕ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๗๘ บัณฑิตทองอ้างตัวเป็นบัณฑิต ต้องเป็นผู้เขียน (๔๘๐/๑) บัณฑิตทอง ได้ตั้งเป็นบัณฑิตในปี ๒๕๖ มีเมียชื่อ มาลาทิพพา ตวันอริราชปลุกเร้า (ให้) ข้างวัดมหาธาตุ พระมหาเถร ๕ ไปสาธยาย (พระพุทธรูป) ฉันทะ ปี ๒๖๐ (กัป) พระญาณจรณ (พร้อมองค์อื่น ๆ) (๔๘๐/๒)

ธัมมกาโม ทอง บ้านเกิด กลองบางลัวใหญ่ ไส้ใจเป็นแม่ พ่อไทยไหมทอง เมืองเถื่อนทอง เกิดวัน อาขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๒๑ บวชอายุ ๑๖ กับ สามเณรทองวน อุปัชฌา(ย) ให้ชื่อไว้ (ว่า) (๔๗๕/๑) ธัมมกาโม อุดร สอนทีฆนิกาย ตอนพรหมชาลสูตร สามัญญผลสูตร วินัย จำ ปาติโมกข์ อภิธัมม จำถึงวิภังค อุปัชฌาโยธินว่า ดีกว่าจำไม่ได้ ให้ไปอินทรี อีสสร คุณ (สามเณร) ไปบ้านแล้วสึก (๔๗๕/๒)

ญาณจรณ เมื่อมาอยู่ดินถิ่นนครป่าดงดิบ อีสสรพราหมณคนพาเข้าถึงอโศกมหาราช กรุง ปาด (ตีปุดต) ขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๖ พุทธกาลเดือนเต็ม ๒๓๘ ส่งสือของโลกลัว ถึงมือ (พระเจ้าอโศก) ถวายถึงเมืองทอง โสณ อีสสรว่าสุขสงมสมบุรดี (๒๖๒/๑) ตั้งคันธกุฎย อาตุลยา ให้หกกิน (กลับกิน) สุวณณภูมิ คับคองเพื่อน แลโสณ ฌานีย ภูริย อุดร มุนี และผู้คน คุ่มพระพุทธรูปสาธนาแผ่ให้ทั่วในเมืองทอง ฌิง ชาย คนในเมืองทอง คนคิดมีดี มีสืลใจชอบธัมม เมื่อชอบ จักตั้งใจสืบพุทธศาสนา (๒๖๒/๒)

ญาณจรณ พร้อมภิกษุ ๑๐ ผู้มา ถวายมหาธาตอโศกสอน ญาณจรณ (พร้อมองค์อื่น) ว่า ท่านมานคร ปาดตีปุดต จงตั้งใจเรียนธัมมวินัย พุทธพจ สืบศาสนา ปุณณให้พุทธเถรหัตถ์ ถึงเมืองทอง พุทธเอื้อไทย เกยคุนไทย ๒๖๕ (ปีมาแล้ว) (๒๖๓/๑) ทับไทยทองเคยมานคร พบพิมพิสาร พบพุทธในเวฬุวนาราม พุทธเคยเอื้อไทย โมคคัลลี เคยเล่าเมืองทอง พุทธว่าโสณนำเอาพุทธศาสนาตั้งมั่นอยู่ในเมืองสุวณณภูมิหลายพันปีถึงหมดพุทธศาสนา (๒๖๓/๒)

ญาณจรณ อยู่อโศการาม อโศกฝากโมคคัลลีสอบวินัยปิฎก เรียนสอบสุดคันทปิฎกอภิธัมม ปี ๑ จำหมดแล้ว สอน ๒ ปี อโศกเอาอาหารมาหาทุกวัน (๒๗๐/๑) คนชาวนครดีอันมาก มีคนมาถามข่าว คนอันเมืองอโศก เมีย (ชื่อ) สีสญาณวดี เมีย อันมาถือศีลนี้ คนที่ ๒๒๕ ไม่มีลูกชาย มี (ลูก) ฌิงชื่อ เทวราสินี (๒๗๐/๒)

ญาณจรรยา คัวญาณเมื่ออยู่ในอโศการามใหญ่โค มีอุโบสถ พระพุทธรูป ทั้งล้อมกว้างหมอบ แลตัวลีหู่ อันหมายถึงอโศกดีคู่คู่ อันมีลีหู่กว้าง (และโค) (๒๗๑/๑) อโศการามกว้าง ๑๕๐ เส้น ยาว ๒๐๐ ภูมิภาคสองพัน อยู่ประจำอยู่ทางใต้ป่าตลิ่งปศุศ ภูมิภาคชื่อ ดิสสุตเถร (เป็น) หัวหน้าตลอดราชกกุธ แทนตัวโมคคัลลีอันเข้าอยู่ในสวนหลวงของ (พระเจ้า) อโศก (๒๗๑/๒)

ญาณจรรยา สู่ คัมภีร์ (ลังกาสีหล) อโศกส่งมาดู มหิณฑ อภิภูยิ อุดคดีย สัมพล กัททสาธ พร้อมอริฏฐ สังกายนาครั้งทีสี่ (ที่) ภูปาราม อนุราช (บุรี) ด้วยตั้งถ่มนัแห่งพุทธศาสนาในลังกา (ทวีป) (๒๗๔/๑) คัวพร้อมคณะ ถึง คัมภีร์* ปีพุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๕๐ เทวนัมปิยคิสสเชน (พัก) ในอุโบสถ ฟัง เจ้า เยน (กลาง) คิน ดูคณะแต่ง อัญญกถาวินัย (ปิฎก) สุตคัณคปิฎก อภิธัมมปิฎกอีก (รวม) ปีหนึ่งกลับ (๒๗๔/๒)

ญาณจรรยา มา พาราณสี พร้อมคณะ ปี ๒๕๑ เดือนยี่ ขึ้น ๑ (ค่ำ) พักวิหารมูลคันธนี อันอโศกตั้ง เปนที่ (ระลึก) พุทธได้แสดงธรรมจักกับปวตคนสุคค ให้ปัญจวัคคียคือ โกนธัญญ (โกณทัญญู ฐ) แจ้ง (๒๗๖/๑) เมื่ออโศกสร้างมูลคันธ (วิหาร) สร้างหลัก (หิน) ภู มีสื่อแจ้งอ่าน มีโคยีน (ภู) ลีหู่นอน กว้างหมู่หมอบ ลีอว่า ตรงนี้ พุทธแสดงธรรม ต่อปัญจวัคคีย (ชื่อ) อสิปตนิมิกทายวน อโศกให้ ในอภัยทั่วตัวมิกไนนี้ (๒๗๖/๒)

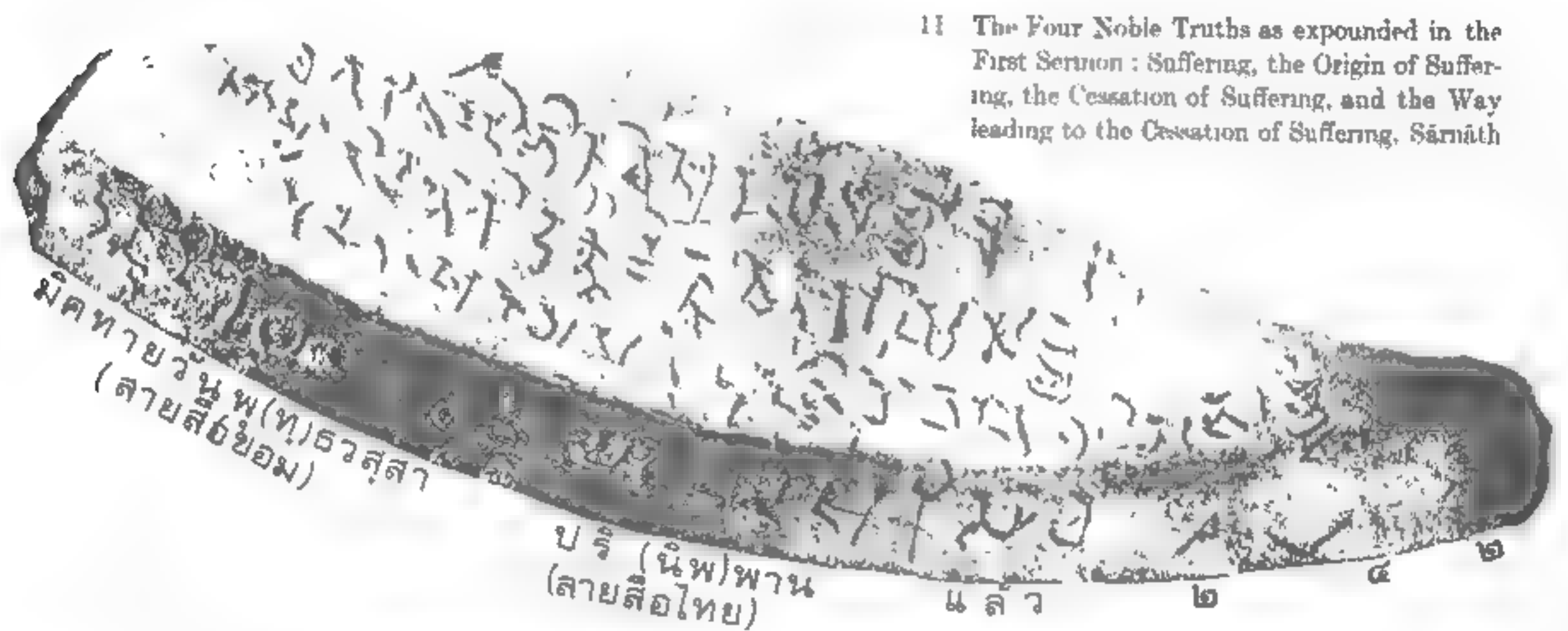
ญาณจรรยา มา คยาสีล ม่อตันโพธิ อัสน (ัตถ) รุกช ที่ (อันพุทธ) นั่งรู้ความจริง มีอุปัชฌาย์ใหญ่ โพธิ ๑๐ หรือ ๑๒ อ้อม ดันแท้ง โสณสั่งให้คอนมาปลุกในเมืองทอง (สุวรรณภูมิ) (๒๗๒/๑) ให้ด้วงมาดูเห่นหน่อไกล่ตัน กวนด้วงไปขอต่อโมคคัลลีคิสสก่อน เมื่อคืนเดือน ๓ พุทธกาล ๒๕๑ หน่อตันอ่อนคันเป็นขึ้น คนกวนเอาตนเอง (๒๗๒/๒)

* ญาณโทยปกรณ์ว่า สังกายนาครั้งที่ ๔ ชื่อ อนิยมิคตกาล คือไม่จำกัดกาลจบ อาจเป็นได้ คือสังคายนาครั้งนี้ ทำเพียงพระเถระนั่งสวด ถึงจบแล้วในระยะ ๕ เดือน อาจมีการสวดซ้อนกันต่อไปทำไรก็ได้จึงไม่กำหนดกาล เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑ ก็ยังกระทำกันอยู่ในทำนองเดียวกันจึงสงเคราะห์เข้ากาลสังคายนาไม่จำกัดคือ ตลอดการก็เป็นได้

ลายสือไทยและเลขไทยไปปรากฏ ณ ชมพูทวีป อินเดีย

ถ้อยคำ หรือ ศิลาเลขา ขึ้นนี้ ได้ถ่ายถอดจากหนังสือ The way of the buddha ซึ่งพระมหาพิจิตรจิตตมโน ป.ธ. ๕ (พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นพระศรีวิสุทธิกวี) วัดโสมนัสวิหาร นำมาจากอินเดีย ข้างบนแยกอ่านได้ เพราะเป็นลายสือพราหมินว่า

(๑) จตุตถา-อิมานิ ภิกขเว อริยสัจจani (๒) กตมานิ [จ]ตุตถาวิ ทุกขนติ[อิ]ภิกขเว อริยสัจจ
(๓) ทุกขสมุท[โย]ย อริยสัจจ ทุกขนิโรธ อริยสัจจ (๔) ทุกขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริ[ย]สัจจ
บรรทัดริมขอบนั้น แยกอ่านไม่ได้ เพราะครึ่งต้นเป็นลายสือขอมไทย ครึ่งท้ายเป็นลายสือไทย ซึ่งคณะพระ
ญาณเจรณ (ทองดี) ไปเขียนไว้ แต่ปีพระพุทธปรินิพพาน ๒๕๒ แต่ในคำอธิบายกล่าวว่า คริสตศตวรรษที่ ๓ พ.ศ. ๘๔๓
ซึ่งยืนยันว่าแยกอ่านเลขไทยไม่ออกอีกด้วย



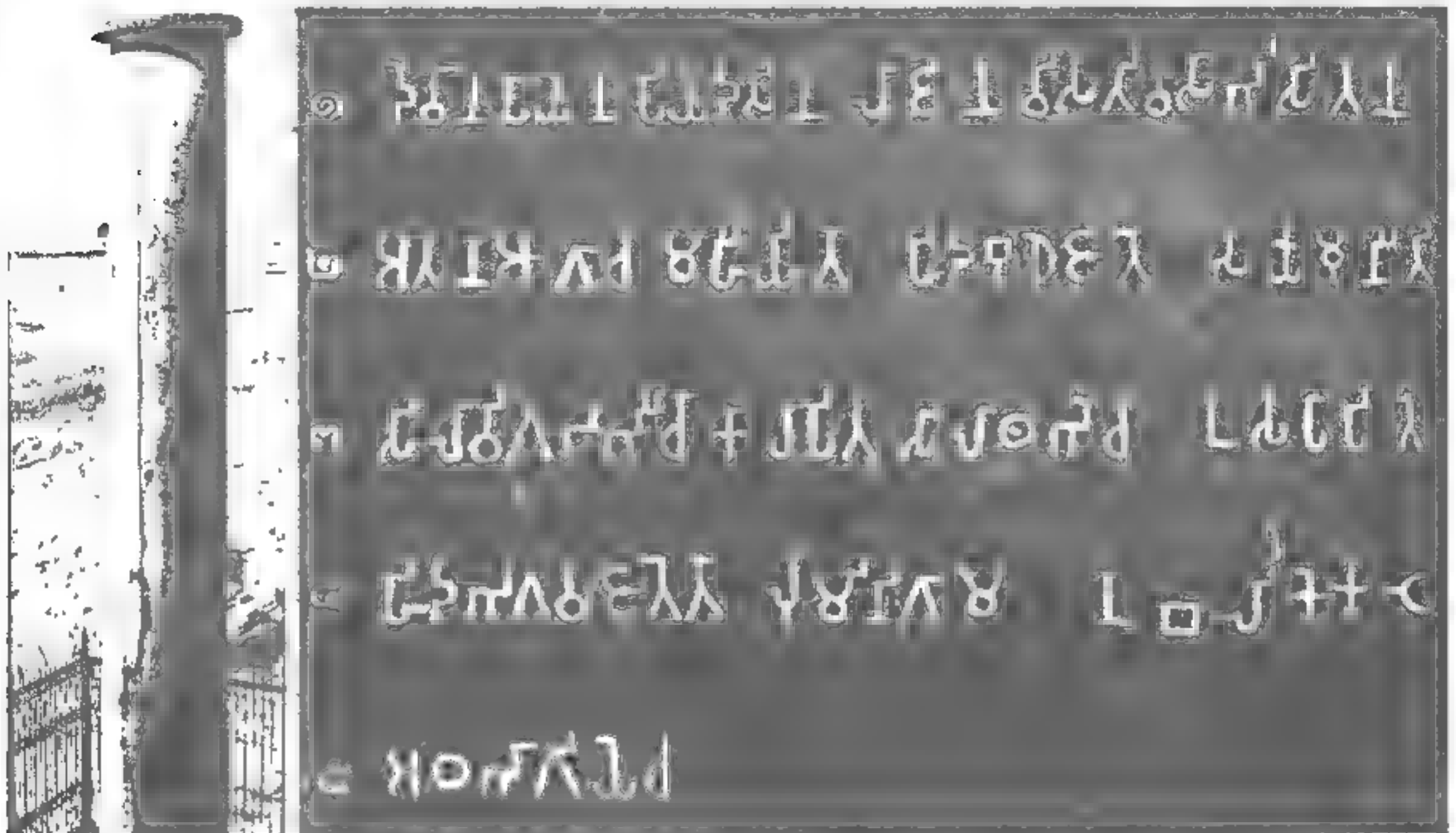
ถ้าสังเกตจะเห็น ๖ เหมือนด้านมิดพทที่ไปอยู่เมืองจีน และ คก “นิพ” ส่วนตัวเลขไทยที่จกริกเส้นหนักก็ชัดเจน เส้นเบาตอนหัวและ ๒ ท้ายนั้น มองเห็นถาง ๆ เท่านั้น



จุ่มประคตญาณจิตอุป จะเห็นรูปสิ่งใด ช้างและชั้น
๓ ชั้น ลายสุดทั้งสองมีลายเวียนกลมซ้าย ลายเวียนซ้าย
ขวา ลายเวียนขวา เครื่องหมายแบบสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช
จุ่มประคต ๓ ชั้น อย่างนี้ที่เมืองไทยทางอีสานมีลายเส้นจะเห็น
ทำแบบนอนหงายมาก แต่มักทำเป็นรูปกลมเรียกกันว่าโขง ที่
วัดโขงสุวรรณภูมิ เดิมคงมีจุ่มอย่างนี้ จึงมีชื่อติดมา

ลายสือพราหมินกลม และเหลี่ยม

สึลาเลขา หินเขียน และเสาหิน ซึ่งพระเจ้าอโศกมหาราชทรงให้สร้าง พ.ศ. ๒๓๘ แม่พระญาณจรม (ทองดี) และคณะได้ไปเห็น มีจารึกตัวพราหมินกลมและเหลี่ยม จึงนำมาเป็นตัวอย่าง และได้้นำรูปเสาหินซึ่งมีตัวจารึกพิมพ์มาด้วย



๑. เทวาน ปิเยน ปิยทสิน ลาซิน วิสติวสาภิสิตเตน.
๒. อตณ อาทาจ มหียิตเนน หิท พุเช ชาเต สกยมนูนีติ.
๓. สึลาวิคทภิจา กาลาปีต ลีลาณเภจ อุสปเปเต.
๔. หิทภทวชาเตติ ลุมินิคาม อุพธิเอกเก.
๕. อถ ภากิเยจ.

๑. พระราชาปิยทสิน ทรงเป็นที่รักของเทพดา อภิเศกแล้วสี่สิบปี
๒. ด้วยพระองค์ได้เสด็จมา ด้วยมหาพยุหยาตรา ณ ที่นี้ พระพุทธเกิดแล้ว ทรงพระนามว่าสักยมุนี
๓. ให้กระทำสึลาจารึก และให้ยกเสาสิลาด้วย
๔. ในเพราะที่นี้ พระผู้มีพระภาคเกิดแล้ว คือ ลุมินิคาม ให้ยกเล็กเก็บภายี
๕. จึงได้เก็บอยู่ หนึ่งใน ๘ ของ ผลได้



ลายสือพราหมิน ได้จารึกเป็นตัวเหลี่ยม
ซึ่งดูแล้วจะเห็นไม่ตรงกับตัวแบบที่ทำกันไว้



พุทฺธิมิตฺโต ตมกิริอมรา อโศกเทวีปฺ รณูปฺ ตรูปิโต
พระพุทฺธิมิตฺโตตม อันคิริอมรา พระเทวีของอโศกประกาศให้รู้ว่ ได้ประดิษฐานแล้ว
ขตีสมกเชอภิสิตอนุมปาปาเจ
ได้สร้างไว้ หลังอภิสก ในมกช ๓๖ ปี
สมสตุ ตาภช ปุณฺย นิธฺ อาดุ มาสุ ม (สุจิตาสตุ)
หมู่สัตว์ผู้สมอกัน คบกัน สร้างขุมบุญ เป็นตัวตน (จึงเป็นสุขตลอดกันเกิด)

สิ่งมหัศจรรย์ที่อยู่ได้ถึง ๒๒๐๐ กว่าปี

ค้นพระศรีมหาโพธิ์และพระเจดีย์มหาโพธิ์ ณ พุทธศาสนสถาน
ที่ศรีสัฏฐ์ พระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้าง พ.ศ. ๒๒๐-๔ ซึ่งไคยีน
ชาวค่อมมาถึงสมัยปัจจุบัน เป็นทั้งหลักฐาน ได้เป็นปาฏิหาริย์มหัศจรรย์
ที่อยู่ได้ ถึง ๒๒๐๐ กว่าปีมาแล้ว อาจมีปาฏิหาริย์น้อย ๆ แต่ไม่ได้
จดไว้ ครั้นกาล พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้เกิดมีปรากฏการณ์ขึ้นบนท้องฟ้า
สูงเหนือพระสถูปเจดีย์ ศรีสัฏฐ์นั้น เป็นรูปองค์พระสถูปเจดีย์นั้น ทั้ง ๔
ทิศ เป็น ๔ องค์ มีแสงสว่างพวยพุ่ง และลักษณะใหญ่กว่าเดิม ๓
เท่าตัว ครั้งที่ ๑ เกิดปรากฏการณ์ วันที่ ๓๐ สิงหาคม เวลา ๒๒-๒๓
น. ครั้งที่ ๒ เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน เวลา ๒๑-๒๒ น. ครั้งที่ ๓
เกิดวันที่ ๑๒ กันยายน เวลา ๑๕.๒๑ น. ครั้งที่ ๔ เกิดวันที่ ๑๔
กันยายน เวลา ๐๓-๐๔.๔๕ น. ครั้งที่ ๕ เกิดวันที่ ๒๓ กันยายน เวลา
๑๕.๐๐ เกิดเพียงทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ครั้งที่ ๖ เกิดวันที่ ๓
ตุลาคม เวลา ๑๕.๔๕-๒๐.๓๕ น. ได้เป็นปรากฏการณ์มหัศจรรย์
ถึงกับมีการวิจารณ์กันว่าเป็นแสงหักเหก็ตาม แต่ก็ยอมรับว่ามีปรากฏ
การณ์เช่นนั้นบังเกิดขึ้นแล้ว



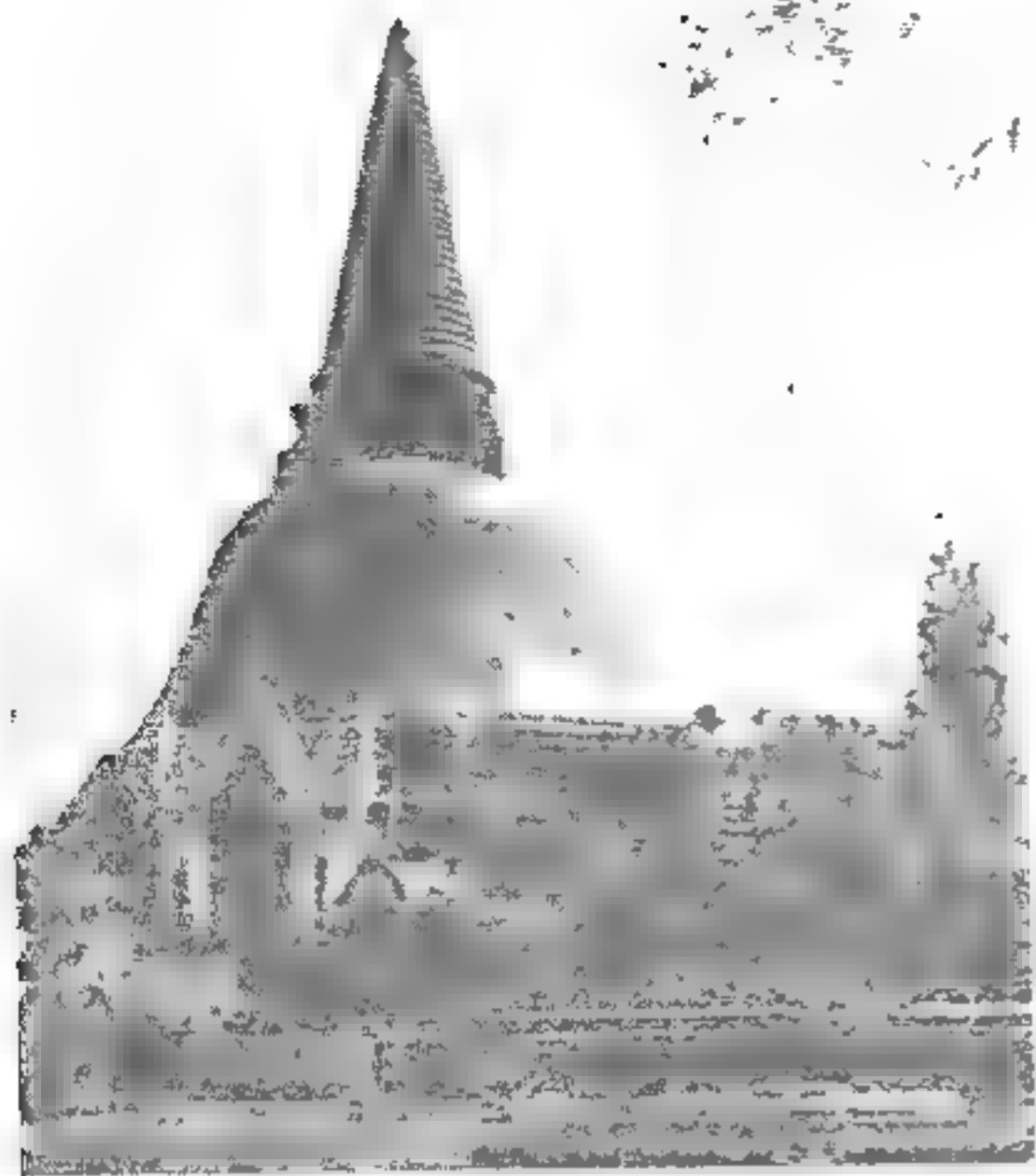
พระพุทธฉาย ซึ่งมีขึ้นเป็นส่วนมนุษยชาติ
ทั้งวงพระรัศมี และ สักส่วน พระพุทธ-
ลักษณะที่เห็นได้



รูปถ่ายนี้ มีคำเล่าว่า-พระ (ไม่ได้ขออนุญาตชื่อ) ไปมนัสการสังเวชนียสถาน เฉพาะที่-พุทธคยา ณ โคนโพธิพฤกษ์ พร้อมกับศิษย์ไวยวัจกรนักรถล้อ ฟิล์มสี ได้ฟังเล่าลือบ่อย ๆ ว่า มีพระพุทธรูปเป็นพระพุทธรองค์พร้อมพระพุทธรัสมี ทรงพระพุทธรลักขณะ มานุ-สิทพุทธรองค์ (มนุษย์ชาติ) ปรากฏให้เห็น ทั้งปรากฏพระอิริยาบถต่าง ๆ ขณะนั้น-ไม่ปรากฏได้กระทำปทักษิณาวัดกระทำบูชาสักการกราบไหว้ และเจริญพระรัตนคุณแล้วได้ตั้งกล้องฟิล์มสี ได้เจริญภาวนา ดีแล้วจึงตั้งสติพล สมาธิพลดีแล้ว จึงตั้งอธิษฐานขอแล้วก็ถ่ายทั้งที่ว่างเปล่านั้น กรันอัดแล้ว-ก็ปรากฏมีอย่างนี้ และควงโคนโพธิพฤกษ์ ที่ไม่บังจะเห็นพูดำตันขาว และ ร่องอ่องลำต้นวงกลมรัสมิ-ด้านขวา ปรากฏชัด ด้านซ้ายเลื่อนทางมาก พระเกตุมาลารูปทรงจอมผลมะตูมดัด พระพักตร์วงเดือนเพ็ญกตมรี พระกรรมยาวรูปกะสวยจดไหล่ บนจีวรกลุม พระศอกกลมขาว พระหัตถ์ และพระองคฺุสีขาว (นี้) เฉพาะพระบาทนั้นตามแบบว่าเรียบเสมอ ที่นี้มีอุ้งปรากฏ แต่ทรงขัด อย่างนี้อาจถูกหนูให้มีอุ้งได้ เฉพาะที่พระทรงช้ายนั้น ปรากฏรูปหัวใจ และมีแสงสว่างด้วย ซึ่งตรงกับปกัสสรจิต-แปลว่าใจสว่าง ที่เป็นขึ้นนั้นปรากฏเป็นมหัศจรรย์ก็ได้ เพราะไม่เคยมีที่ไหนมาก่อน ทั้งนี้ว่าขึ้นเอง

(ได้รูปที่อัดตัน ๆ ปรากฏรูปหัวใจ และ ส่วนสว่าง ที่ปรากฏให้เห็น ซึ่งมีขึ้น นับว่า เป็นส่วนแปลกที่ปรากฏขึ้นได้)

พระปฐมเจดีย์ สมัยสุวรรณภูมิ



องค์ที่ปรากฏนี้ ชั้นนอกได้เสริมสร้างใหม่ พ.ศ. ๒๔๐๓ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงโปรดให้สร้างเสริมองค์ชั้นนอก หุ้มองค์เดิม จึงสูง ๓ เส้น คือ สูง ๖๐ วา ๑ ศอก ๖ นิ้ว องค์เดิมฐานล่างตลอดขึ้นไปถึงองค์ทรงรูปดอกบัวซ้อนกลีบยอดขยายเห็นได้ (ดูรูปเขียน) อยู่ภายในเฉพาะองค์ปรangk สูง ๑๕ วา ๒ ศอก องค์เดิมนี้ ที่สร้างจำลองก็มีอยู่ องค์เดิมนั้นปรากฏในพระราชบันทึกว่า สูง ๔๒ วาเศษ ซึ่งนับทั้งเกาะฐานองค์ด้วย

รูปพระปฐมเจดีย์องค์เดิมสถิตอยู่ภายใน ซึ่งได้เขียนไว้ในสมัยรัชกาลที่ ๖ แสดงให้เห็นพระปฐมเจดีย์องค์เดิม ซึ่งพ่อขุนทองเมือง, เกียมทอง กับพระลูกเจ้า เคือนเค่นฟ้า และชาวเมืองเกียมทองร่วมกันสร้างขึ้น ณ พ.ศ. ๒๖๕ ต่อมา พ.ศ. ๗๖๓ พระลูกเจ้าเลื่องแสงฟ้าได้ทรงบูรณะอีกครั้ง พ.ศ. ๑๑๒๒ พ่อขุนฟ้าเมืองไทยบุรณะ จึงสูง ๑๕ วา ๒ ศอก ตั้งแต่ฐานถึงยอด นับทั้งเกาะฐานองค์ด้วยได้ ๔๒ วา ๒ ศอก

พระปฐมเจดีย์นี้ แต่ครั้งยังเป็นพระองค์เดิม จนถึงเป็น-พระองค์ปัจจุบันนี้ ได้มีการแสดงปาฏิหาริย์เป็นมหัศจรรย์เสมอมา เมื่อครั้งที่ยังเป็นองค์เดิม ณ สมัยรัชกาลที่ ๓ พ.ศ. ๒๓๗๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ยังทรงผนวชเป็น พระวชิรญาณภิกขุประทับอยู่วัดราชาธิวาส ได้เสด็จมากระทำสักการบูชาสวดพระพุทธรูปได้ทรงเห็นจึงเชื่อแน่ว่า มีพระบรมสารีริกธาตุจึงทรงอธิษฐานขอ และ ทรงได้ชนิดปาฏิหาริย์คือ พระบรมสารีริกธาตุ ๒ องค์ได้เสด็จมาให้ได้รับที่วัดบวรนิเวศวิหาร

ครั้งได้เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติเป็น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้ว ณ พ.ศ. ๒๓๙๔ ล่วงไปถึง พ.ศ. ๒๓๙๕ ทรงโปรดให้ลงมือก่อสร้างปฏิสังขรณ์เป็นการใหญ่ตลอดกาลถึง พ.ศ. ๒๔๐๐ ทรงก่อพระปฐมเจดีย์เป็นพระฤกษ์โปรดให้มีการเวียนเทียนสมโภชต่าง ๆ พระราชทานเงิน ๓๐ ซึ่งเป็นพระราชกุศล กับ โปรดเกล้าฯ ให้ชายฉกรรจ์เป็นข้าพระ ๑๒๖ คน และ ทรงตั้งผู้ดูแลได้พระราชทานนามบรรดาศักดิ์ว่า-ขุนพุทธเกษตรรักษ์ ผู้ช่วย พระราชทานนามว่า ขุนพุทธจักรรักษ์ สมุหบัญชี พระราชทานนามว่า หมื่นฐานธินาถ ทรงยกถ่านและสมพัสดุเป็นกัลปนาขึ้นวัด ทรงถวายนิมิตภัตด้วย ได้ทรงพระราชทานตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๐๐ ฉะนั้น จึงได้เสด็จพระราชดำเนินหลายครั้งคราว ได้ทรงเห็นปาฏิหาริย์ของพระบรมสารีริกธาตุ และ มหัศจรรย์ต่าง ๆ มากมาย จะย่อพอได้ความ เช่น

พระบูชาสมัยสุวรรณภูมิ ซึ่งตั้งบูชาได้มีลำแสงปรากฏขึ้น



ถ่ายตามธรรมดาที่นั่น ซึ่งก็จุดรูปเขียนตามธรรมดาอย่างที
ปรากฏ จึงเป็นธรรมดาทั่วไป

รูปที่ถ่ายจะเห็นเป็นสถานที่เดียวกัน ที่พิเศษก็คือ-ปรากฏลำ
แสงพวยพุ่งขึ้นทั้ง ๒ ข้าง ทั้งพุ่งโค้งทั้ง ๒ ลำด้วย เฉพาะลำ
ขวานั้นกระช้ำชัดถึงเป็นลำที่บังองค์พระทั้งซอกอกไม้บูชานั้นด้วย
ส่วนลำแสงซ้าย แม้จะจาง ส่วนที่ต้นลำแสงนั้นชัดเจน จะเห็น
ดวงเปลวที่เกิดลำแสงนั้นเป็นดวงหนึ่งจากดวงเปลวเทียนนั้น ซึ่ง
เห็นได้ และ ลำแสงที่พุ่งขึ้นอย่างนี้มีได้อย่างไร เป็นอันจนปัญญา ู้
เห็นเพียงว่า ปาฏิหาริย์มหัศจรรย์เท่านั้น มีนักเดาอ้างว่าเป็น-นักวิ
ชาศาสตร์โคเคจันเป็นเหตุผลว่า-เป็นลำแสงเลเซอร์ ที่ปล่อยมา
พอดีกันเข้า ก็เพียงแต่พูดเท่านั้น

พระพุทธรูปต่าง ๆ นี้ เฉพาะแถวหน้าต่ำสุดนั้น ทุกองค์มี ธรรมจักร และ กวางหมอบ ซึ่งได้มีเป็นเครื่องหมาย สมัยสุวรรณภูมิ โดย
เฉพาะองค์ด้านซ้ายสุดนั้น ที่ฐานมีรูป ๖ ท้าวราช ไม่มีท้าวอุบาลี ด้านหลังมีธรรมจักร และ กวางหมอบ องค์ขวาสุด ๘ ประการเหมือนจะมีเส้น
ลายสือว่า เดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ แต่ทำลายจนกระทั่งถึงตัดลอกแล้วก็พออ่านได้ ด้านหลังมีธรรมจักร และ กวางหมอบ จึงเป็นสมัยสุ
วรรณภูมิ ที่ได้เก็บรวบรวมไว้แต่ พ.ศ. ๒๕๐๕-๑๐ ที่ถ้ำรูปนี้ก็ตั้งแต่กาลนั้น และ ไม่นานนี้ เป็นที่อื่น พอมีอย่างนี้ ก็ถูกมูลค่ามหาศาลไป
หมดแล้ว ทั้งล่องมาก็คือ ๒๐ ปีแล้ว จึงนำมาเป็นหลักฐานลำแสงอย่างทีปรากฏนั้น

ปาฏิหาริย์มหัศจรรย์แสดงเป็น-ดวงกลมสว่างเท่าผลส้มเกลี้ยงมีรัศมีสว่างขึ้นถึงยอดนภศูล เบื้องต่ำชั้นตึกนิคมเดิมแล้วหายไปก็มี บางทีเดือนมืด ก็ปรากฏเป็นรัศมีขาวสว่างขึ้นเหมือนมีผู้เอาผ้าขาวห่มไว้เดือนกลางแล้วสว่างขึ้นเต็มกำลังตลอดถึง
ยอดนภศูลก็มี บางที สว่างข้างล่างมืดข้างบนแล้วสว่างข้างบนมืดข้างล่างก็มี เมื่อจะสว่างนั้น ก็เป็นรัศมีเรืองจันทีละ
น้อย ๆ สว่างเต็มกำลังตลอดยอดนภศูลแล้วรัศมีก็โรยอ่อนลงทีละน้อย ๆ จนมืดไปทั้งองค์แล้วก็มีรัศมีเรือง ๆ ขึ้นมาอีก
ดังกล่าไปแล้วก็มี บางที เห็นเป็นดวงดาวติดอยู่ปลายยอดนภศูลมีรัศมีแดง และเหลือง เขียว สีต่าง ๆ ก็มี บางที องค์มืด

ตามปกติ แต่ขอบริมนั้นมีรัศมีขาวสว่างรุ่งเรืองขึ้นตลอดก็มี บางที ก็เป็นเวลาพลบ ก็ได้ยินเสียงโห่ร้อง ครั้นขึ้นไปชั้นสุด
ดูก็ไม่เห็นผู้ใดบางที ก็ได้ยินเสียงร้องคล้ายเหมือนบุคคลอยู่ในองค์พระเจดีย์ บางทีไม่ใช่เวลาสักการบูชา มัสการ พวกทำงาน
และ ผู้อื่นก็ได้กลิ่นรูปเทียนดอกไม้ของหอม หอมตลบไป ก็มี

และ ณ ปี พ.ศ. ๒๔๐๘ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานผ้าพระกฐิน
แล้วประทับอยู่ ๒ ราตรี พร้อมกับพระวงศานุวงศ์ และ มุขมนตรีข้าราชการได้ประชุมเฝ้าพร้อมกัน ก็ได้ทอดพระเนตร
เห็นพระปาฏิหาริย์ในที่ประชุมนั้น ซึ่งปรากฏเป็น-เปลวเพลิงลูกสว่างอยู่ในอิฐปูนทั่วทั้งองค์พระเจดีย์ที่โรงสร้างหุ้มที่สูง
๖๐ วา ๑ คืบ ๖ นิ้ว ก็เพียงลูกสว่างโผล่ขึ้นเท่านั้น ไม่ลุกไหม้ลามไป ปรากฏอยู่ ๒ หรือ ๓ ชั่วโมง ถึงกับรับสั่งว่า-
เหมือนผีหลอก ไม่รู้ที่จะว่าอย่างไรได้ เห็นจะเป็นไฟธาตุอยู่ในอิฐปูน ถูกน้ำฝนเข้าก็เกิดเป็นรัศมีขึ้น เพราะได้บันทึก
ไว้จึงคงอยู่ให้ทราบกันได้

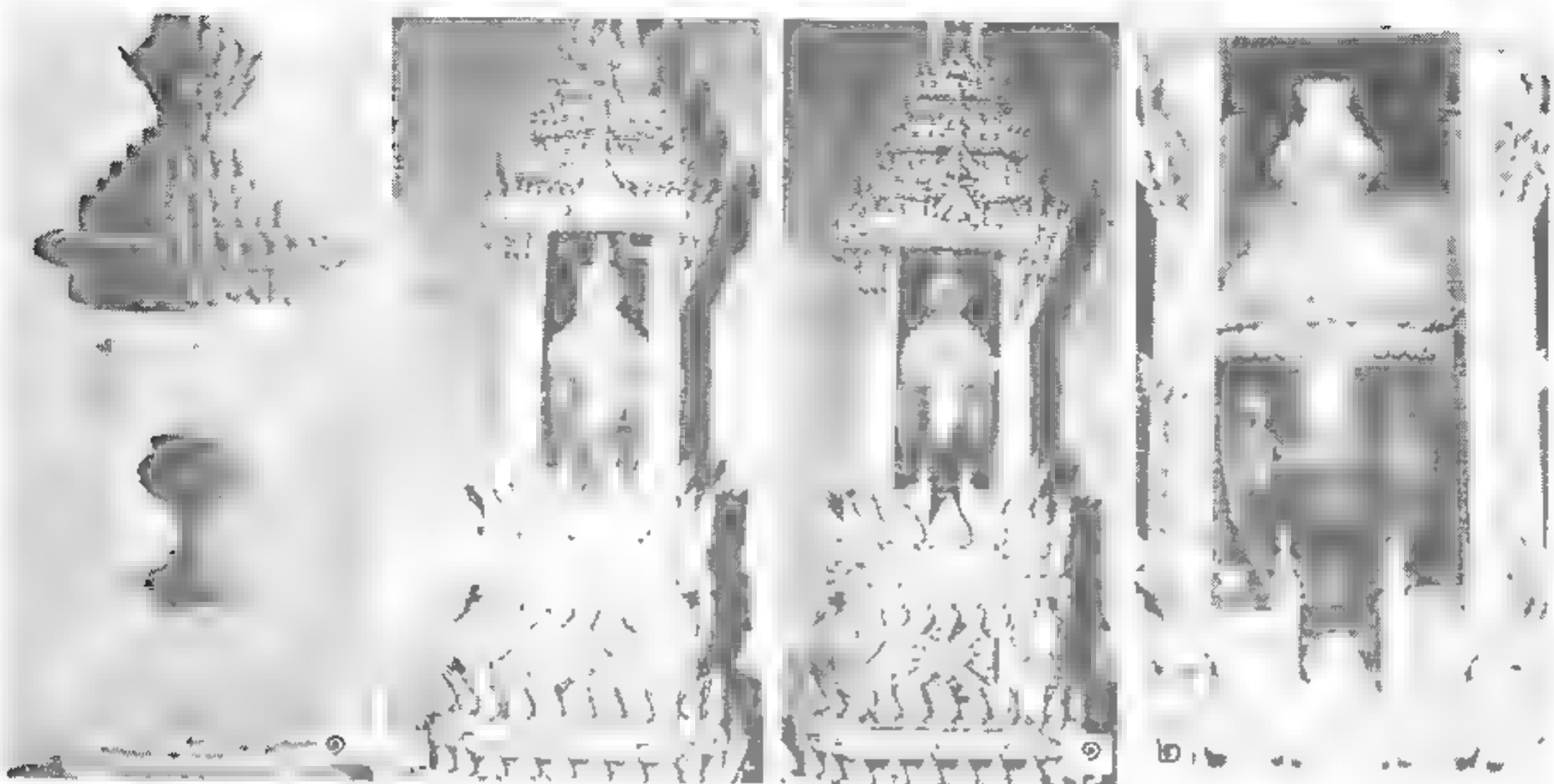
ในรัชกาล-พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ก็ได้ทอดพระเนตรเห็นพระปฐมเจดีย์กระทำปาฏิหาริย์ ๒ ครั้ง
ตามพระราชหัตถเลขาทรงไว้ว่า-ปาฏิหาริย์ตามลักษณะที่กล่าวมานี้ ช่างไม่ผิดกับที่เคยเห็นมา ๒ คราวแต่สักนิดหนึ่งเลย
เวลาที่เห็นนั้น คนมากกว่าที่นับบอกมา

พระราชหัตถเลขา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ แต่ทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช
เจ้าฯ ได้ทรงไว้เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๔๕๒ ทรงเห็นปาฏิหาริย์ วันที่ ๒๔ ตุลาคม เวลาตี ๒ ยาม ๕๕ นาที ทรง
เล่าว่า-ได้เห็นองค์พระปฐมเจดีย์มีรัศมีสว่างพราวออกทั้งองค์ ตั้งแต่ได้ระฆังลงมาหน่อยหนึ่งตลอดขึ้นไปจนยอดมงกุฎ
แล้วยังข้ามเป็นรัศมีพวยพุ่งสูงขึ้นไปอีกประมาณ ๓-๔ วา ปรากฏอยู่อย่างนี้ ๑๗ นาทีแล้ว รัศมีตอนใต้แต่ปล่อง
โคมตลอดจนยอดก็ดับลงไปทันที เหลือสว่างอยู่แค่คอนช่องมะหวดลงมาอีกไม่ถึงถึงนาที ก็ดับหายไปหมดมืดแม้แต่จะ
มององค์พระก็ไม่เห็นถนัด” ทรงเล่าต่อไปว่า-คนที่อยู่ร่วมเห็นพร้อมกันนับได้ ๖๕ คน ยังมีจีนที่รับเหมาก่อสร้างศาลารัฐบาล
และ ชาวตลาดอีกหลายคน ก็ได้เห็นด้วย ทรงเล่าต่อไปว่า-คงไม่ใช่แสงธาตุฟอสฟอรัสแน่ จึงเป็นอันอัศจรรย์ด้วยเกล้าฯ
ที่อ้างว่ารัศมีนั้นเป็นด้วยเหตุไร นอกจากจะเป็น มหัศจรรย์ยิ่ง (เป็นเหตุการณ์มีเมื่อ ๗๖ ปีมาแล้ว พ.ศ. ๒๔๕๒-๒๕๒๘)

ในกาลบัดนี้ วันอาทิตย์ที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๑๕ ตรงกับ-วันอาทิตย์ แรม ๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีมะโรง เป็น
กาลกฐิน ก่อนเทศกาลไหว้ ได้ไปในกาลทอดกฐิน ณ เพชรบุรี เสร็จแล้วจึงไปต่อถึงหัวหิน กลับมาในกลางคืนประมาณ
๒๐-๒๑ น. รถวิ่งช้า เพราะรถมาก ได้มองดูองค์พระปฐมเจดีย์ ได้มองเห็นสว่างแจ่มกระจ่างทั้งองค์ แม้สีกระเบื้องเคลือบ
ประดับ ได้กล่าวขึ้นชวนให้มองดูก็เห็นด้วยกัน มีผู้กล่าวว่า มีไฟฉายทั้ง ๔ ทิศส่องให้สว่าง ก็หมดปัญหา แต่ก็พิจารณา
ดูก็ไม่เห็นลำแสง ทั้งกาลก็เป็นข้างแรม และก่อนเทศกาลไหว้พระปฐมเจดีย์เทศกาลไหว้พระ กำหนดกาลทางจันทรคติ
คือ กลางเดือน ๑๒ เริ่มตั้งแต่วันขึ้น ๘ ค่ำไปถึงวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ และตลอดไปถึงวันแรม ๗ ค่ำ และ แรม ๘ ค่ำ ณ พ.
ศ. ๒๕๑๕ นี้ ก็ตั้งแต่ วันที่ ๓๐ ตุลาคมไปกระทั่งวันที่ ๑๓ ๑๔ พฤศจิกายน ฉะนั้น จึงยังไม่ได้ตั้งไฟฉาย ส่องแน่นอน.

พระบรมสารีริกธาตุ

ก็คือ-พระธาตุอันเป็น-พระบรมสรีระกายของพระพุทธองค์ที่เสด็จอยู่เป็นหลักฐาน



๑. พระเขี้ยวแก้ว (พระทาสุธาตุ) บรรจุในกะโอบ เขี้ยวใน มีพุทฺห้อยทั้งสองข้าง ถ่ายใช้ไฟฟ้บ ไม่ปรากฏสิ่งทึดหมมมก บรกกฏ เทียงแสงลุกขึ้นกด้วยดวงเทียนข้ งขวทปลายยอดนั้นเท่านั้น

๒. พระเขี้ยวแก้วนั้น ถ่ายใช้ไฟฟ้บ ก็ปรากฏแสง สว่างลุก ขึ้นทั้งสองข้าง และ พุทฺห้อยทั้งสองก็ส่องสะท้อนแสง เติมนช่อแสง ทั้งสองพอดเห็นได้ จะว่าป็น ปาฏิหาริย์ หรือ ป็นแสงส่องสะท้อนก็ ไม่ว่าอะไร ซึ่งเป็นปรากฏการณ์มีขึ้นแล้ว

๑. พระบรมสารีริกธาตุ-ฉัพพัณณรังสี ๖ องค์ ๖ สิมิ พุทฺห้อยทั้งสอง ถ่ายใช้ไฟฟ้บ จึงปรากฏมีแสงโพลงอย่าง นั้น แม้พวงพุทฺห้อยก็มีแสงปรากฏสว่างคล้ายพระยืนขมมือทั้งสอง

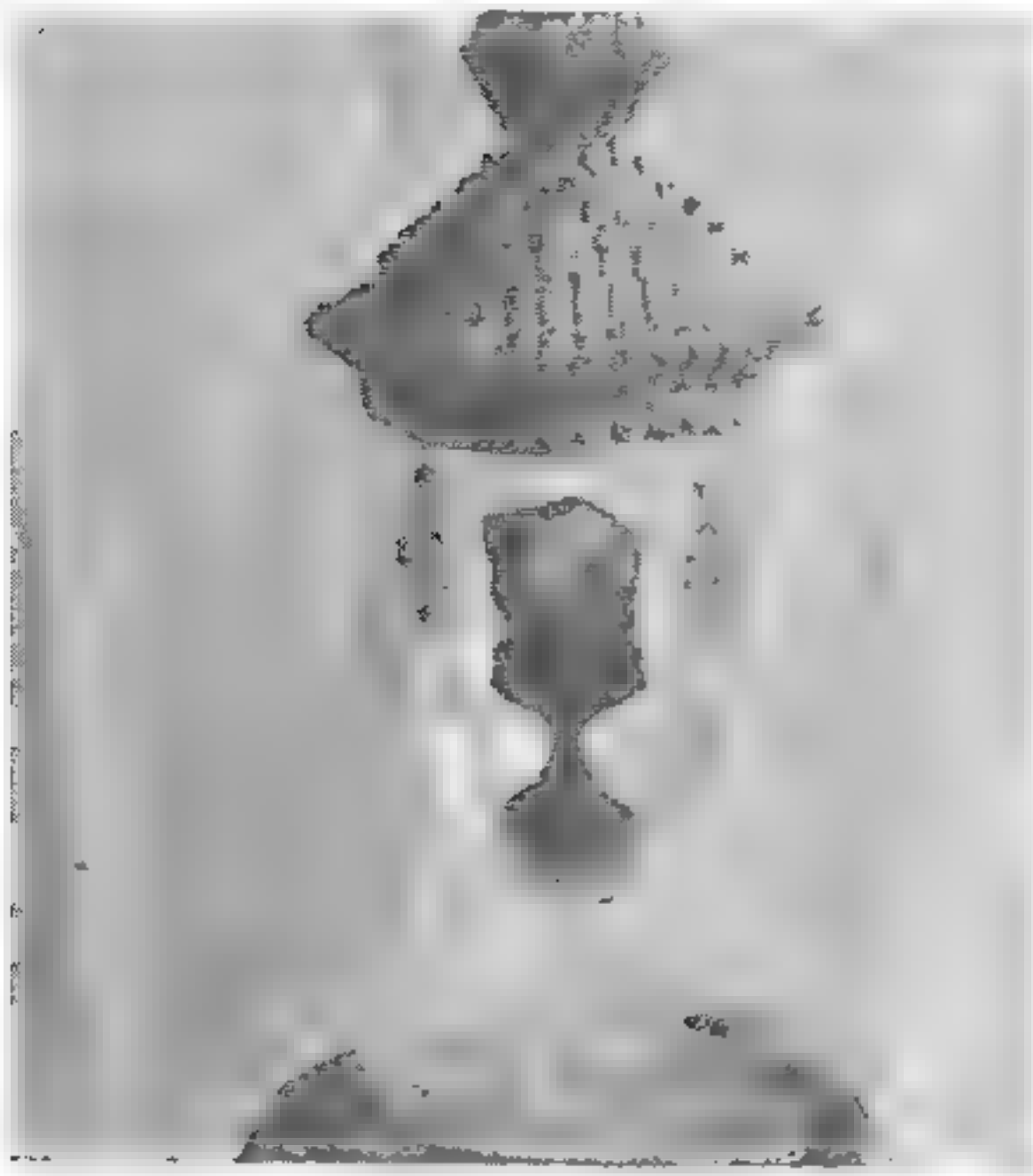
๒. รูป-พระบรมสารีริกธาตุนั้น แคขยายโกสจึงเห็นชัด แม้พวงพุทฺห้อยก็มี สดสว่างขึ้นให้เห็นชัดเจน ที่กลางยอดพุนั้นมีแสง ลุกคล้าย ดวงที นทั้งสองชัดขึ้นด้วย ซึ่งได้ประ เทนุขึ้นในภาพถ่ายแล้ว

ตำนาน-เท่าที่ทราบกันมาแล้ว

พระเขี้ยวแก้ว หรือ พระทาสุธาตุ อันเป็น พระบรมสารีริกธาตุพระองค์นี้ ท่านพระครูพิทยชุตติปาคม (จู๊ด ธมฺมโชโต) ได้เล่าว่า โยมปู่ของท่าน ซึ่งมีที่อยู ณ บ้านท่าช่อง บริเวณกรุงวังมะนน เมืองเพชรบุรีนั้น ประมาณ พ.ศ.๒๔๐๐ กว่า ได้สร้างบ้านเรือนใหญ่ จึงขุดหลุมเสาเรือน ได้พบแผ่นสี่เหลี่ยมใหญ่เป็นฝาปิดหลุมอิฐก่อ ได้รัดขึ้นแล้ว ก็พบกะโอบเคลือบดินเผา เมื่อเปิดออกก็ได้พบพระเขี้ยวแก้วองค์นี้ จึงเก็บบูชาไว้ได้มอบแก่โยมผู้ชาย และ โยมผู้ชาย ได้มอบถวายแก่ท่าน ซึ่งท่านก็ได้เก็บรักษาบูชาไว้ จึงได้คงอยู่มาถึงกาลสมัยนี้ ครั้นได้กะโอบเขี้ยวใน และได้สร้าง มณฑปสำเร็จแล้วจึงได้นำเข้าประดิษฐานอย่างนี้ ความจริงนั้น มักปรากฏแสงสว่างขึ้นอย่างนี้ บางทีปรากฏเหมือน ดวงเทียน บางทีเป็นลำแสงขึ้น ปรากฏเสมอตลอดมา ตั้งแต่สมัยยังไม่มีไฟฟ้า และนี่แล้วแต่ยังไม่ถึงเมือง ก็มีปรากฏ เสมอ และ ในกาลที่พระคัมภีร์พระภาคเจ้าสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ซึ่งได้ถวายพระเพลิงแล้ว นาคราชาได้นำมาบูชา ณ นาคภพ พระราชาองค์นั้นทรงพระนามว่า นาคเรข ได้นำมาบูชา ณ นาคภพ ก็คือ ที่พริบพลี เพชรบุรีนี้

พระบรมธาตุ และ พระธาตุพระอรหันต์

พระบรมธาตุก็คือ พระธาตุพระพุทธรองค์ พระธาตุพระอรหันต์สาวกสงฆ์ของพระองค์



พระบรมธาตุ (พระเศียรพระพุทธรองค์) ที่บรรจุไว้ในตะ
อบเจียรไน มีหูห้อยทั้งสองข้างได้ถ่ายไว้ปรากฏตามปกติ

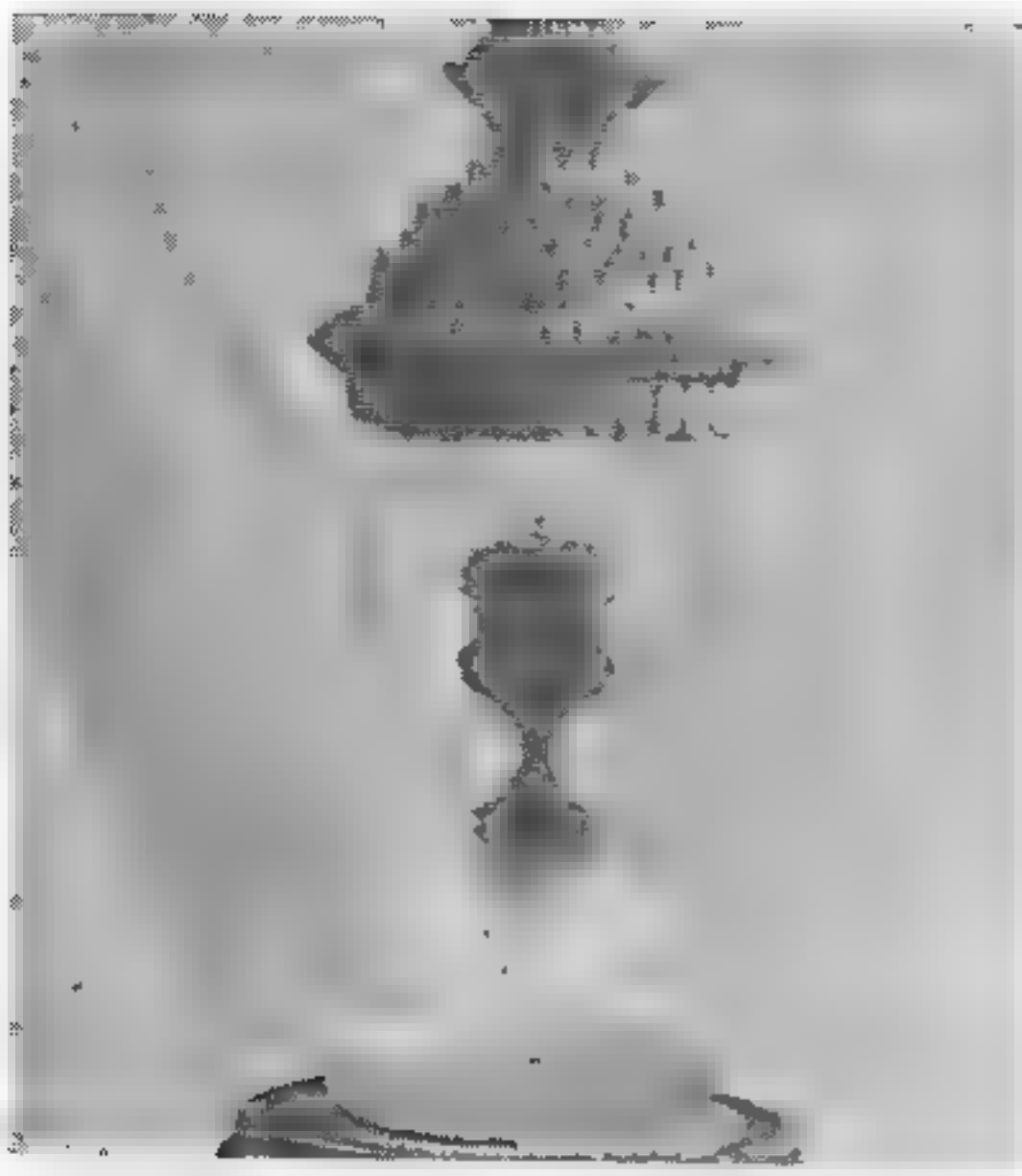


พระธาตุพระอรหันต์ ถ่ายใช้ไฟฟ้บ ปรากฏแสงลูกไฟลงขึ้นนั้น
ไม่ปรก ปรากฏหูห้อย ปรากฏเพียงแสงสะท้อน เล็ก ๆ ทั้งสองเท่านั้น

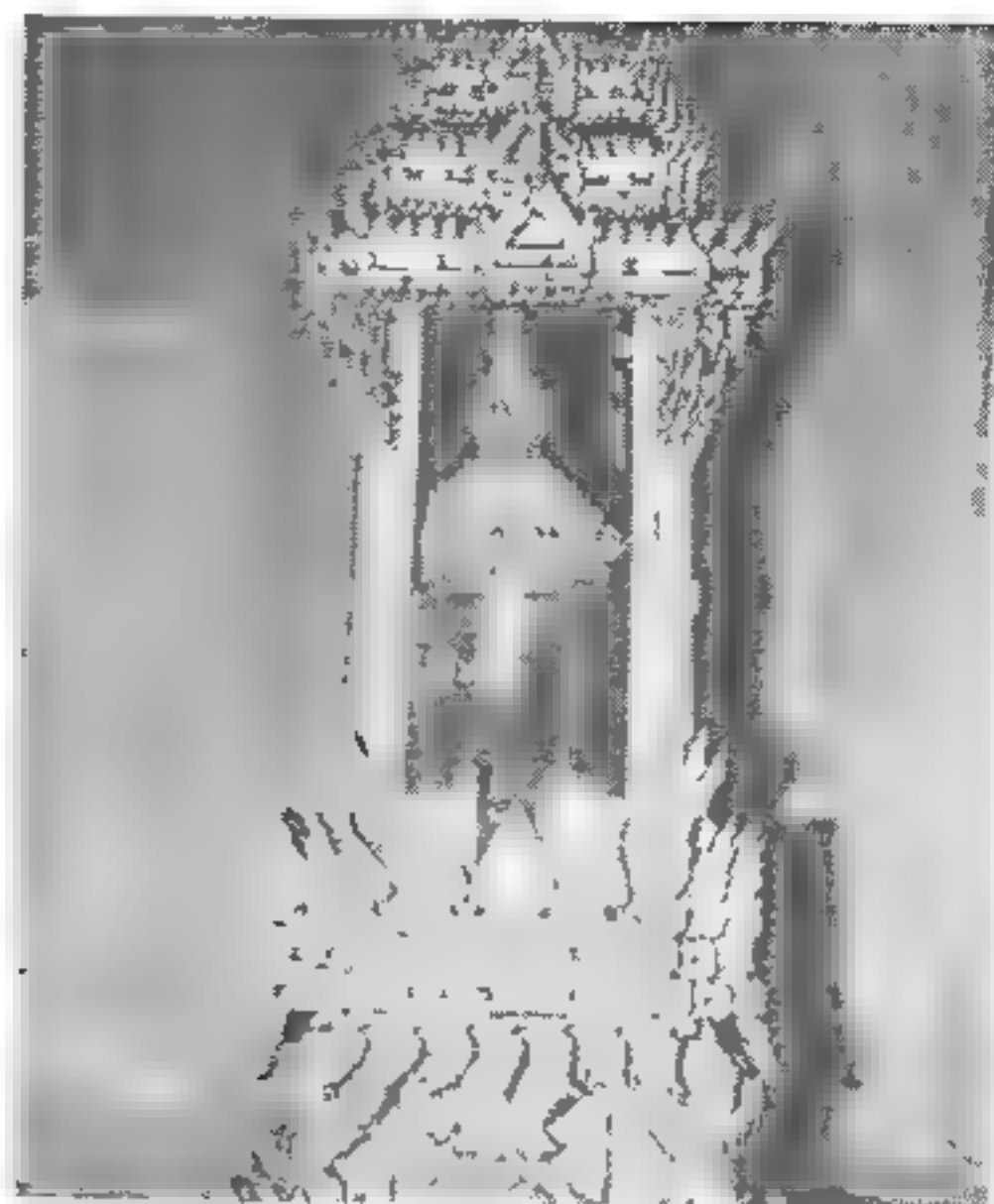
พระบรมสารีริกธาตุ-ฉัพพัณณรังสี ๖ องค์ ๖ สีนี้ นำมาบรรจุเฉพาะ ๖ องค์ ๖ สี คือ ๑. สีฟ้าแก่ (นิลก) ๒. เหลืองอร่าม (ปัดก) ๓. แดงสด (โลหิตก) ๔. ขาวผ่อง (โอทาค) ๕. ฟ้าม่วงแดงหงสบาท (มัญเชฏฐ) ๖. ประภัสสร
เลื่อนพราวพราวแสงแดงเหลือง ได้คัดเอาที่มีสีอย่างทีพระบาลีระบุไว้ ที่อื่นนอกจากนี้ยังมีอีกมาก พระบรมธาตุทั้งนี้
ท่านพระครูพิศิษฐ์อรรถปาถม (จู๊ด ธรรมโชโต) ได้เล่าให้ฟังว่า เมื่ออยู่ประจำวัดมาตั้งแต่เดิม เจ้าอธิการหวาด มาใจ
ท่านรักษาไว้จากกาลที่ท่านเป็นเจ้าอาวาสมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๖ ในกาลต่อมา-ก่อน หรือ หลัง พ.ศ. ๒๔๗๐ ได้บูรณะ
ซ่อมแซม กับใช้กระเบื้องหินอ่อนปูพื้นพระอุโบสถ ในครั้งนี้ ได้เห็นองค์ สุวรรณเจดีย์มีรอยแตกร้าว จึงจะกะเทาะเพื่อ
เอาอิฐ และ ปูนที่ผุกร่อนออก ก็ได้พบมณฑปย่อส่วนเล็กได้นำเอาออกมาจึงได้พบพระบรมสารีริกธาตุ จึงได้กระทำ
สมโภชบูชาแล้วได้ขอแบ่งออก ทั้งได้กระทำมณฑปเหมือนเดิมแบบองค์เดิมนั้น ส่วนมณฑปองค์เดิมนั้นได้นำเข้าบรรจุ
ไว้ตามเดิม ที่แบ่งไว้ก็ได้ใช้พระอบ ยอดบรรจุแล้วนำเข้าสถิตในมณฑปองค์ใหม่นั้นตั้งบูชาไว้ในห้อง บัดนี้นำเข้า
บรรจุเป็นองค์กลางมณฑปเก่าใน-พิพิธภัณฑฯ ซึ่งมีฝีมือ ประณีตวิจิตรศิลป์ได้ปรากฏเหลืออยู่ กับ ยังมีที่ท่านได้สวด
มนตบูชาได้เสด็จมาเองก็มากองค์ได้อัญเชิญเข้าสถิตรวมเข้าด้วยกัน เมื่อได้พระอบเจียรไนมาแล้วจึงนำเข้าบรรจุ ได้นำ
พระนาครปรกโบระขามวัดค้างคาวประดับฝาครอบทั้งหมด เมื่อมีอายุ ๖๐ ณ พ.ศ. ๒๕๑๗ ท่านยังแบ่งถวายมาเกือบ
๑๐๐ องค์ ครั้น พ.ศ. ๒๕๑๕ มีผู้ออกทุนให้ ทั้งช่างฝีมือมีอยู่ด้วย จึงได้สร้างมณฑปย่อส่วนนี้สำเร็จแล้ว จึงได้นำพระ
บรมสารีริกธาตุ และ พระธาตุเข้าบรรจุไว้ แล้วได้นำเข้าสถิตไว้ในพิพิธภัณฑฯ จึงปรากฏอยู่ได้

พระธาตุพระอรหันต์สาวก

ก็คือ-พระธาตุพระอรหันต์สาวกสงฆ์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า



พระธาตุพระสาวลีเถรเอกทัคคในลาภผล แบบเม็ดเลื่อมบุก-
ดาหาร ในครั้ง-ตั้งให้ชาวชนสงฆ์น้ำ จึงเอาพุทฺธยออก ถ่ายรูปจึง
ไม่มีแสงอื่นพิเศษ และ เห็นได้ชัดเจน



พระธาตุพระสาวลีเถร ซึ่งบัญญัติไว้มีพุทฺธย ถ่ายใช้ไฟพิบ
ปรากฏแสงทั้งที่พวงพุทฺธย และ ที่องค์พระธาตุได้ถูกไฟลงขึ้นกระ-
ทั้งของครอบ

พระสมุทธาตุ (พระเสลคพระพุทฺธเจ้า) ซึ่งมีอยู่ประจำวัด มีประวัติเล่ากันว่าเป็นพระสมุทธาตุแต่ครั้งที
พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเสวยเนื้อสุกรอ่อนจึงทรงประหารพระโรคปากคันทิกาพาธ คือ ทรงอาเจียนพระโลหิต และเมือก
สมหประสมกัน ได้ทรงบ้วนลง ณ พื้นผืนดินถูกรังซึ่งมีแร่เหล็กประสมอยู่ จึงเป็นพลังร่วมประสานทั้งหมดให้
เป็นก้อนแข็งที่บดคล้ายหินแดงสนิม พระเถรสงฆ์บริวารร่วมเสด็จได้เก็บไว้ และ ได้มอบกันต่อ ๆ มา กระทั่งมาสถิตอยู่ ณ
วัดนี้ ได้เคยเห็น-ชั้นหมาก ว่าเป็นของสมเด็จพระพุทฺธอาจารย์ และ หลวงพ่ออาจารย์อื่น ๆ ท่านฉันหมากถือเป็นยา-เภสัช
เนื้อหมากมียางเหนียวติดแน่น เนื้อเส้นอ่อน ใบพลู ซึ่งใช้ปูนแดง-ซึ่งปูนนั้นเผาเปลือกหอยบ้าง บางทีใช้หินปูนเผา
ใช้ขมิ้นผงประสมก็เกิดเป็นสีแดง และเมือกในปากได้ประสมประสานกัน เมื่อฉันมีสติเสมอสดเสกว่า ปฏิสัง ขา โยนิโส ฯ
ชั้นเป็นสติพล และ สมาธิพล เป็นพลังร่วมประสานทั้งหมดนั้นให้เป็นแท่งก้อนแข็งแกร่งเท่าหินได้ เช่น เมือกในปากทำ
ให้เกิดเป็นกราบหินปูนได้ เมือกหอยสร้างหินปูนเป็นเปลือก และ ฝ่าได้ เป็นต้น เช่นเดียวกัน

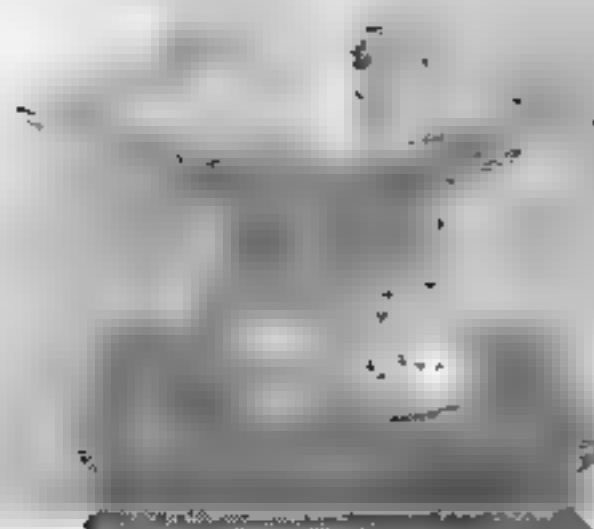
ในกาลถวายพระเพลิงพระพุทฺธสรีระนั้น ในมหาปริณิพพานสูตร พระมหาเถรพระธรรมสังคากาจารย์ทั้ง
หมด อันมีพระอานนทเถรเป็นต้น ผู้เฝ้าพระประหาร กับ ปฏิบัติพระพุทฺธสรีระ และเฝ้าถวายพระเพลิง ได้เล่าไว้ใน
มหาปริณิพพานสูตรนั้นว่า* พระจิตกาธารของพระผู้มีพระภาคเจ้า เพลิงก็ถูกไฟลงขึ้นเองพลันทีเดียว ก็เมื่อพระสรีระของ
พระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งเพลิงกำลังลุกไหม้อยู่ พระส่วนสรีระใด ได้เป็นส่วนมีอยู่แล้ว คือ พระฉวี (หนัง) หรือว่า พระมังส

* มหาปริณิพพานสูตร มหาวัด ทิฆมณิการย ๑๐/๘๕ ๑๕๕ ความนี้ย่อตอนจบ.

(เนื้อ) หรือ พระนหารู (เอ็น) หรือว่า พระลลิกา (ไขข้อ) เต้า เขม่า แห่งพระอวัยวะส่วนนั้น มิได้ปรากฏเหลืออยู่เลย พระสรีระทั้งหลายเท่านั้น (พระบรมสารีริกธาตุ) ได้ยังเหลืออยู่แล้ว สำหรับผ้า ๕๐๐ คู่เหล่านั้น ใหม่ไปเพียง ๒ ผืนเท่านั้น คือ ผืนในสุดทั้งหมด และ ผืนนอกครั้งเมื่อ พระสรีระของพระผู้มีพระภาคเจ้าซึ่งเพลิงลุกไหม้แล้ว ชารน้ำก็ไหลหลังจาก อาภาศดับจิตกาธารของพระผู้มีพระภาคเจ้า กับ น้ำก็พุ่งขึ้นมาจากต้นตาล หลังลงดับจิตกาธารของพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วแล พวกเจ้ามัลลชาวเมืองกุสินาราได้ใช้น้ำหอมล้วน ๆ ดับจิตกาธารของพระผู้มีพระภาคเจ้า ครั้งนั้นแล พวกเจ้ามัลลชาวเมืองกุสินารา ทรงกระทำ-สัตตบิณฑูร (สตูรูปหอกมีช่องหน้าต่าง) ในท้องพระโรง (สัณฐาคาร) ตลอด ๗ วัน สร้างธูปปรากฏ (กำแพงธูป) แวดล้อมอารักขแล้ว จึงสักการะ เคารพ นมัสส บูชา ด้วยการพ้อนรำ ขับร้อง ประโคมเครื่อง ด้วยระเบียบมาลา และเครื่องหอมทั้งหลาย ตลอดกาลนั้น

ภาพถ่ายทั้งนี้ มีลำแสงปรากฏขึ้นอย่างนี้ได้นำมาเป็นข้ออ้างหลักฐาน

เห็นพิมพ์โฆษณาเป็นสาธารณเอกสารแล้ว คงไม่สงวนลิขสิทธิ์ จึงนำมาอ้างว่าได้มีมาแล้ว



๑. พระพุทธรูปปางนาคปรกเป็นเครื่องเนื้อดินแร่ ความจารึกว่า พ.ศ. ๓๔๕ เจ้าอธิการหวาดมาไซ ได้พบ ณ วัดค้างคาว พ.ศ. ๒๔๔๗ ได้นำมาบัญชี ณ วัดเพชรพลี พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้นำขึ้นมาซึ่ง ได้ติดกันเป็นก้อน ได้ใช้ใดกดไว้ เมื่อถ่ายรูปมีลำแสงปรากฏอย่างนั้น

๒. พระพุทธรูปเป็นพระประธาน ณ พระอุโบสถ เป็นพระสร้างใหม่ เห็นพิมพ์ในหนังสือแจกในการประชุมเพลิงศพ ซึ่งภาพถ่ายนี้มีลำแสงพวยพุ่งขึ้นถึง ๒ ลำแสง จึงขออนุญาตนำมาเป็นหลักฐานว่ามีปรากฏมากแห่ง อย่างข้างล่างก็มีหนังสือว่า-ท่านมือกินหาร ของไทยนี้ไม่ต้องตั้งเครื่องถวาย ก็มีแสงขึ้นเองได้

ภาพทั้งนี้มีทั้งรุ่นเก่า-รุ่นใหม่ พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ขณะที่ถ่ายภาพ ทั้งผู้ถ่าย และ ตัวพระคุณท่านต่างไม่รู้ เมื่ออัดออกมาแล้วหลายครั้งก็ปรากฏอย่างนี้ มีผู้รู้ที่อ้างว่า เป็นนักวิทยาศาสตร์ไทย ซึ่งรู้เพียงอ่านตำราจึงทำอะไรไม่เป็นสักอย่าง แสดงความรู้อย่างสมบูรณ์ว่า-เป็น-แสง.ส.เซอร์ ที่ถูกปล่อยออกมา ซึ่งผ่านมาพร้อมกับกบเปิด ลิ้นไว้ จึงคิดมาอย่างนั้น ที่มีภูมิเคยรู้ก็ปรับเป็น-อุตตริมนุสสธัมมที่เดียว แต่ต่างก็รับรองกันว่า มีแน่นอน ที่ว่าเป็น อุตตริมนุสสธัมมนั้น จึงนำพระพุทธรูปในปราชิกศึกษาบทที่ ๔ ต่อกับพระพุทธรูปใน อกรรมยานุสาสนข้อที่ ๔ อันเป็นธรรมที่แท้จากพระโอรสที่ตรัสบัญญัติไว้ ในจุดดอปราชิก มีว่า

โย ปน ภิกขุ อนภิขานํ อุตตริมนุสสธัมมํ
อตุตฺตปณายิกํ อลมรียญาณทสฺสนํ สมฺมทาจเรยฺย
อิติ ขนานมิ อิติ ปสฺสามิตี ตโต อปเรน

อนึ่ง ภิกขุใด ไม่รู้เฉพาะอย่างยิ่ง ฟังกล่าวโอ้อวด
อุตตริมนุสสธัมม อันเป็นความรู้เห็นทั้งประเสริฐทั้ง
สามารถ ซึ่งน้อยเจ้าใจคนว่า เรารู้อย่างนี้ เราเห็น



รูปหลวงปู่-ท่านเจ้าพระคุณ พระราชวุฒาจารย์ (ดูลย์) ซึ่งได้ถ่ายไว้ในงานทำบุญอายุ ๘๖ ปี รูปท่านอยู่ขวาซึ่งลำแสงจ้านนั้น บังแล้ว ด้านขวา-คณะศิษยานุศิษย์เป็นขรราวาสนั่งประชุมกันอยู่ มีลำแสงขาวปรากฏลายขวันแดง คล้ำสลับตลอด พุ่งลงขวาโค้งขึ้นไปประจบกับ-ลำแสงที่มีในทางซ้าย หรือ เหนือนั้นกับ ซีกซ้าย หรือ เหนือ ก็ยังมีพุ่มมอีก ลำแสงหนึ่งประกายชัดเจเน ขณะที่ย่ายนั้น ผู้ถ่ายเล่าว่า-ไม่มีแสงใดอื่นพิเศษอย่างนั้น มีเพียงแสงสว่างสลับอย่างปรากฏเท่านั้น หลวงปู่มรณภาพแล้ว และ พระราชทานเพลิงไปแล้ว ได้นำมาเป็นหลักฐาน

สมเยน สมณุกาหิยาโม วา อสมณุกาหิยา
มาโน วา อาปโน วิสุทฐาเปกฺโข เอว
แล้ววเทยย “อชานเมว อาวุโส อวจํ ชานามิ”
อปัสสํ “ปัสสามิ” ตุจฺจํมุสา วิสปีนฺติ อญฺญตร
อริมาณา อยมปิ ปาราชิกโก โหติ อสฺวาโส

-ก็ใน อกรรมยานุสาสนข้อที่ ๔ มีพระพุทธภเมตตรัสเป็นพระพุทธเชินาโยไว้ว่า

อุปสมฺปนฺเนน ภิกฺขุณา อุตฺตริมฺนุสฺสสมฺโม
มน อุลลปีตพฺโพ อนุตฺมโส สุลฺลญาการอ อภิรมามิติ
โย ภิกฺขุ ปาเปิงโง อิจฺฉาปกโต อสนฺตํ อภุตํ
อุตฺตริมฺนุสฺสสมฺมํ อุลลปฺติ ฌานํ วา วิโมกฺขํ วา
สมาธิ วา สมาปตฺติ วา มคฺคํ วา ผลํ วา

อย่างนี้ ครั้นสมัยอื่นแต่นั้น อันผู้ใดหนึ่ง ถือเอา
ตามก็ตาม ไม่ถือเอาตามก็ตาม เป็นอันต้องอาบัติแล้ว
มุ่งหมายความหมดจด จะพึงกล่าวอย่างนี้ว่า-ณะท่าน
เราไม่รู้อย่างนั้น ไม่กล่าวว่า-รู้ ไม่เห็นอย่างนั้น ได้
กล่าวว่า-เห็นอยู่ ได้พูดพล่อย เป็นเท็จเปล่า ๆ เว้นไว้
แต่สำคัญผิด แม้ภิกษุนี้ ก็เป็นปาราชิก หาสงวนาสมิได้

อันภิกษุผู้อุปสมบทแล้วไม่ควรอวดอุตฺตริมฺนุสฺสสัม
โดยที่สุดว่า-เร เย็นดีในเรือนร่าง
ภิกษุใด มีความอยากอันลามก ถูกความอยากอัน
ลามกครอบงำแล้ว พูดอวดอุตฺตริมฺนุสฺสสัมม อัน
ไม่มีอยู่ อันไม่เป็นจริง คือ ฌานก็ดี วิโมกข์ก็ดี

ครั้งนั้น มหาเถรวัตรีย์ และ พราหมณ์ทั้งหลายได้ไปขอพระบรมสารีริกธาตุทั้งนั้น โทณพราหมณ์ได้ใช้ทะนาน
ทอง (ตุมพ) คว่งแบ่งได้ ๘ ทะนาน ทะนานที่ ๑ พระเจ้าอชาตศัตรูแห่งมคธรัฐได้ทรงกระทำ พระสอุปปัญฺจุ และ มหกรรม



คุณเจริญ สุวรรณเคมี หรือ ที่ในหนังสือเรียกว่า-คุณพ่อเจริญ ได้นำ ๗ แกรในเพิง ขณะทำพิธีบนเทือกเขานางหย่อง จ.ว.ระยอง เวลาบ่ายสองโมงเศษ กลางแสงแดดกล้า ผู้ถ่ายรูปนี้ได้เล่าให้ฟังว่า-ขณะถ่ายไม่มีลำแสงอื่นใดในแสงแดดกล้านั้น ครั้นอัดออกมาที่ปรากฏลำแสงแจ่มจ้าพุ่งขึ้นอย่างนี้ และ แจ่มจ้ายิ่งกว่าแสงแดดกล้านั้น กระทั่งบังทุกสิ่ง เช่น คน และ เสาได้ จะเห็นลำแสงพุ่งออกจากหัวแครง คงไม่มีกล่าววว่า-เอาไฟฉายไปตั้งฉายไว้ หรือว่าเป็นแสงเลเซอร์ ที่มาพอดิกันเข้า จึงขอบันทึกไว้เป็นหลักฐาน-อัสจรรย์ อภินิหาร หรือ ปาฏิหาริย์ และ เป็น-อุตตริมนุสสรัมม ก็ได้ เพราะเป็น-ฆราวาส จึงไม่เป็นอุตตริมนุสสรัมม และรูปขวาทำพิธีที่เขาชะงือก จ.นครนายก

อสุสมโณ โหติ อสกุยปุตติโย

เสยฺยถาปี นาม ตาโล มตุกกจุณโน

อกพุโพ ปุน วิรุฬฺหิยา

เฮวเมว ภิกฺขุ ปาปิจุโธ อิจฺฉาปกโต

อสนฺตํ อภุคฺติ อุตตริมนุสสรัมมํ อุล ลปีตวา

อสุสมโณ โหติ อสกุยปุตติโย

คณฺเฑ ขาวชีวํ อกรณียนฺติ

สมาธิก็ดี สมาบัติก็ดี มัคคก็ดี ผลก็ดี ไม่เป็นสมณะ

ไม่เป็นเชื้อสาย พระศาสดาบุตร

เปรียบเสมือนคันดาล มีขอขาดคั่นแล้ว ไม่อาจ

งอกขึ้นได้อีก

ภิกษุก็เหมือนกัน มีความอยากอันลามก ถูกความอยาก

อันลามกครอบงำแล้ว พุดอวดอุตตริมนุสสรัมม อันไม่มีอยู่

อันไม่เป็นจริง ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายศาสดาบุตร

การนั้น อันเธอไม่พึงทำตลอดชีวิต ดังนี้

ในสิกขาบทตรัสว่า-เป็น-ปาราชิก คือ พ่ายแพ้ หมายความว่า-ขาดจากเป็นภิกษุ อลัมวาโส คือ ไม่มีการร่วมกันด้วยสีก ปาฏิโมกข และ ไม่มีสิทธิอย่างพระภิกษุอื่น ในอนุสาสน จึงเป็นพระพุทธานิพนธ์ว่า-อสุสมโณ ไม่เป็นสมณะ อสกุยปุตติโย ไม่เป็นเชื้อสายพระศาสดาบุตร อุตตริมนุสสรัมม ก็คือ ฌาน ทั้ง ๘ วิโมกข ก็คือ นิพพาน สมาธิ ก็คือ สมาธิพล สมาบัติ มัคค ๔ ผล ๔

ฉลองบูชา ณ พระนครราชคฤห์ ที่ ๒ กษัตริย์ลิจฉวีเมืองเวสาลีได้ทรงกระทำพระสวปุณฺณ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองเวสาลี ที่ ๓ พวกกษัตริย์สาถราชเมืองกบิลพัสดุ์ทรงกระทำพระสวปุณฺณ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองกบิลพัสดุ์ ที่ ๔ พวกกษัตริย์กบิลเมืองอัลลกะปปะได้ทรงกระทำพระสวปุณฺณ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองอัลลกะปปะ ที่ ๕ พวกกษัตริย์โกสิยะ เมืองรามคามได้ทรงกระทำพระสวปุณฺณ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองรามคาม ที่ ๖ พราหมณ์ผู้ปกครองเมืองเวฐฐีปกะได้ทรงกระทำพระสวปุณฺณ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองเวฐฐีปกะ ที่ ๗ พวกเจ้ามัลละเมืองปาวา ได้ทรงกระทำพระสวปุณฺณ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองปาวา ที่ ๘ พวกเจ้ามัลละเมืองกุสินารา ได้ทรงกระทำพระสวปุณฺณ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองกุสินารา ที่ ๙ โทณพราหมณ์ได้กระทำพระสวปุณฺณ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองกุสินารา ที่ ๑๐ พวกกษัตริย์โมริยะเมืองปีปผลิวัน ได้ทรงกระทำพระสวปุณฺณ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองปีปผลิวัน กับ พระเจี๊ยะแก้วอีก ๔ (ทาสฺวา) พระทนต์ (พัน) อีก ๔๐ พระเกสา (ผม) พระโลมา (ขน) สำหรับ-พระเจี๊ยะแก้วนั้น องค์หนึ่ง พวกนาคราชได้บูชาอยู่ ซึ่งอาจเป็นองค์นี้ที่สถิตอยู่ ณ เพชรบุรีไทยนี้ เพราะว่าไทยเมืองทอง หรือ แหลมทองนี้ มีมนุษย์พวก-นาค คือ คนน้ำหรือ ชาวเล มีอยู่มาก ทั้ง ภพนาค หรือ เทพนาค เช่น วิรูปักข ฯลฯ ก็ปรากฏว่ามีอยู่

ส่วนพระบรมสารีริกธาตุ คือ พระอัฐิ (กระดูก) นั้น ที่พระเจ้าอชาตศัตรูทรงนำมา ทั้งได้ทรงกระทำพระสถูปบัญชาไว้ ณ กรุงราชคฤห์นั้น ต่อมา สมัยพระเจ้าอโศกมหาราชเข้าทรงชุดกันพบแล้วได้นำมาเป็นหลักฐานอย่างที่มีประวัติบันทึกไว้ใน พระไตรปิฎก และ ทรงแบ่งแจกไปทำเป็นธาตุสถูปเจดีย์ให้บูชาสักการะในต่างประเทศ ในไทยนี้ พระโสณทัตเถระก็นำมา กระทำเจดีย์บัญชาไว้ เป็นต้น ส่วนที่มาเองก็มีมาก เท่าที่ปรากฏนี้ แม้จะเขียน หรือ จารึกในภายหลัง ก็เป็นที่ยืนยันความมี ณ ครั้งแรกนั้น และ ณ ครั้งแรกนั้น พระธรรมสังคยาจารย์ได้กระทำขึ้น ทุกท่านต่างได้กระทำจึงรู้เห็นทราบตลอด จึง ได้สร้างเป็นคำกล่าว หรือ เป็นคำพูดขึ้นซึ่งเป็น-มุขปาฐะ ณ ปฐม-พุทธ-คดียสังคีตินั้น ก็ได้กระทำตามที่เห็นประจักษ์ มาแล้วอย่างชัดเจน อย่างน้อยก็ที่เป็นผู้กระทำขึ้น ณ ครั้งแรก ก็ ๕๐๐ องค์ตามที่ปรากฏนั้น แม้จะเขียนจารึกเป็นตัวสือ ในภายหลัง ณ พ.ศ.๔๕๐-๔๕๒ ก็เขียนตามที่เป็น-มุขปาฐะ (มุขปาฐะ แปลว่า-กล่าวด้วยปาก) ฉะนั้น จึงถือว่า-แน่นอน- แท้จริงได้ จึงคัดพระบาลีมาด้วย.เพื่อเห็นชัด ในวงเล็บได้เติมให้เต็ม

อิติ อฏฐ สรีรตถูปา
 นวโม ตุมพธูป ทสโม อังการธูป
 เอวเมตํ ภูตปุพฺพนฺติ
 อฏฐโทณํ จกฺขุมโต สรีรํ
 สตฺตโทณํ ชมฺพทีเป มเหฺนฺติ
 เอกธฺ จ โทณํ ปรีสวฺรตฺตมสฺส
 รามคาม นาคราชา มเหฺนฺติ
 (โทณํ ว ตุมพํ นวโม จ ธูป
 อังการธูป ทสโม อโหสิ)
 เอกา หิ ทาฐา ตีทิเวหิ ปุชิตา
 เอกา ปนฺ คณฺฐารปุเร มหิยฺยติ
 กาลิงฺครณฺโณ วิชิตํ ปุเนกํ
 เอกํ ปุณฺ นาคราชา มเหฺนฺติ

ฯลฯ

จตุตาฬีสสมา ทนฺตา เกสา โลมา จ สพุพฺโส
 เทวา หรีสุ เอเกกํ จกฺกฺวาพรมฺปฺราติ

ด้วยประการฉะนี้ พระสถูปบัญชาพระสรีระ จึงมี ๘ แห่ง
 ที่ ๕ พระคุมพธูป ที่ ๑๐ พระอังการธูป
 ด้วยประการทั้งนี้เช่นนี้ จึงเป็นแบบอย่างได้เคยมีมาแล้ว
 พระสรีระของพระพุทธเจ้าผู้ทรงพระจักรมุ มี ๘ ทะนาน
 ๗ ทะนาน บูชากันอยู่ในชมพูทวีป
 ส่วนอีกทะนาน ๑ ของพระวโรดมบุรุษพระพุทธเจ้า
 พวกนาคราชาบูชากันอยู่ ในรามคาม
 (พระคุมพ คือ ทะนาน จึงได้เป็น-พระสถูปที่ ๕ อีกด้วย
 พระอังการธูป ได้เป็นพระสถูปที่ ๑๐ แล้ว)
 พระเขี้ยวแก้วองค์ ๑ พวกเทพไตรทิพบูชากันในสวรรค์แล้ว
 ส่วนอีกองค์ ๑ บูชากันอยู่ ในคันทารบุรี
 อีกองค์ ๑ บูชากันอยู่ในแคว้นของพระเจ้ากาลิงค
 ก็อีกองค์ ๑ พวกพระยานเลขาบูชากันอยู่ ณ นเลภ

พระทนต์ ๔๐ ครอบถ้วน พระเกสา พระโลมา
 พวกเทพได้นำไปองค์ละองค์ ๆ ได้นำต่อ ๆ กันไปในจักรวาล
 ดังนี้แล

ตัวสือเทวนาครี ที่ใช้ในพระพุทธศาสนา ปราภฏในไทย

ได้นำจารึก ณ ขอบประภามณฑล พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์ เป็นหนังสือเทวนาครี แต่จารึกนี้มีในไทย เชื่อว่า พระโสณ ฯลฯ หรือพราหมณ์ใดหนึ่งคงมาสอน มนขอมพิสณฺฑคงเป็นผู้จารึก ได้ทราบในสมัยพระเจ้าอโศก มหาราชนั้น พวกพราหมณ์ไม่ยอมให้ใช้หนังสือเทวนาครีในพระพุทธศาสนา พระเจ้าอโศกจึงให้วิณฺญคุปตพราหมณ์ กิตถายสือพราหมินขึ้น ในการขุดค้นโบราณวัตถุสมัยพระเจ้าอโศก พ.ศ. ๒๑๘-๒๕๕ ไม่พบหนังสือเทวนาครี พบแต่ หนังสือพราหมิน แม้ที่ทรงจารึกเอง แต่ตัวเทวนาครีมาปรากฏในต่างประเทศคือไทย คงถือว่าเป็นแดนอื่นนอกชมพูทวีป ก็พ้นจากอำนาจสิทธิของพราหมณ์ ท่านจึงได้จารึกไว้อย่างที่พบนี้



चिरनकति जाती वा हा चाम्पव ती कन पाकी उप दन्दि

ตริรัตนานิ चातो वा हो जानुव लो कु गन या गो उप दन्ति
โลกกน (โลกละ) ยังไตรรัตน์ ให้เกิดแล้วและนำ ผู้มีตทั้งหลาย ให้สว่าง ให้เจริญ เข้าไปชอบใจแล้ว

ตัวสืออัลฟาเบท คือ ตัวอังกฤษที่ใช้ในพระพุทธศาสนา เหรียญต้นคัมภีร์มิลินทปัญหา



ได้นำเหรียญที่มีลายจารึก เป็นหนังสือที่มีในสมัยนั้น คือ พระนามเมนันเดอร์ หรือพระเจ้า มิลินท ผู้เป็นต้นคัมภีร์มิลินท ปัญหา ประมาณ พ.ศ. ๓๐๐ กับ พระเจ้ากนิษกมหาราช ซึ่งทรง สร้างเหรียญมี พระพุทธรูปและ พระนามว่าโบดโด คือ พุทธ ประมาณ พ.ศ. ๔๒๕

จาก
the way of the Buddha



ธัมมกาโม (ทอง) อยู่อินทในอโศการาม องคโคธัมมราชา.เอาผ้า (ไตร)จีวรมาให้ว่า ตู๋ อิม์ ติจีวร กณฺห อุปสมฺปทํ ตถะยยาตี พุทฺธสาสนเํ (ท่านโปรดรับไตรจีวรนี้ พึงได้อุปสมบทในพระพุทฺธศาสนา) (๔๘๕/๑) ธัมมกาโม อยู่ อินท องคปิยทัสสีธัมมราชาอุ้มอุปถัมภ ปวารณา แลให้เข้า ขอบวชค่อนหาติสสเถร เมื่อปี พุทธกาลล่วงแล้ว ๒๔๑ (๔๘๕/๒)

ธัมมกาโม ทอง อยู่อโศการาม มหาติสสเถรว่า อุปสัมปन्नไทยในอินทไม่มี บัดนี้ให้อุปสัมปन्न ให้ ญาณจรรณสวตัญฺคิ เมื่อ^๑ ปีพุทธกาลล่วงแล้ว ๒๔๑ เดือน ๘ ขึ้น ๒ ค่ำ เวลาบ่าย ๕ โมง (๔๘๖/๑) ธัมมกาโม เมื่อเป็นภิกษุแล้ว อุปัชฌายะมหาติสสว่า ตู๋ อาจริเยน สทฺธิ สุวณฺณภูมิ คจฺจน ปญฺจวสุสกาลเณ อุปฺปชฺช ชิสฺสตี เยน โสโณ กามตี นามํ อากาสี เตเน ตู๋..... เจ้าจงไปสู่สุวณฺณภูมิกับอาจารย์ ในกาล ๕ พรรษา เจ้าจักสึก โสณะ ได้กระทำชื่อว่า กาม เพราะเหตุใด เจ้า (จักสึก) เพราะเหตุนั้น (๔๘๖/๒)

แผ่นลำดับอ่าน ๒๗๓ หน้า ๑ บันทึก ๑ ชื่อ ญาณจรรณ จารไว้ยุ่ง ๆ อย่างนั้นบันทึก ๒ ชื่อลุมพินี เห็นชัดต่อไป อโศกก็เห็นเส้นชัด พอมีทุนจึงทำแบบมาให้ดู



๑ ญาณจรรณ พร้อม ด้วย กณ

๒ เดินออก ลุมพินี อโศก

๓ อธิราช ตั้งวัดโศก

๔ นำ มี สท ภิกษุ คน ๑๒๒

๕ ลุมพินี ที่ คน รู้ ว่า พุทธบังเกิด

๖ มหามายา เทวี พัก พึ่ง สวน รัง

๗ นางออกอุก ตรงนี้ ลุมพินี

^๑ ใช้แบบปัจจุบันเพื่อง่าย ๆ

^๒ เข้าใจว่านับเปลี่ยนปีอย่างไทย คือ นับเดือนอ้ายเป็น ๑ ฉะนั้น เดือน ๔ จึงก่อนเดือน ๘ พระพุทฺธศาสนาเปลี่ยนวันวิสาขะ คือ เพ็ญ ๑๕ ค่ำ เช่นนี้ เดือน ๖ จึงเป็น ๑ เดือน ๔ จึงเป็นเดือนที่ ๑๑ อย่างนี้อายุท่านธัมมกาโมไม่บริบูรณ์ ๒๐ กระนั้น ท่านทศในครรรค์อีก ๘ เดือนก็ได้ ถ้านับอย่างไทย ตั้งแต่ต้นเดือนอ้ายแล้ว พ.ศ. ๒๒๑ ถึงเดือน ๘ พ.ศ. ๒๔๑ ก็บริบูรณ์

ญาณจรโณ พร้อมด้วยคุณ เติมถอลุมพินี อโศกอิธราช สังวัตโสภณคินนำ มีสหภิกขุ คน ๑๒๒ ลุมพินี ที่คนรู้ ว่า พุทธบังเกิด มหามายา (ทวิ) พักพิงสวนรัง นางออกอุกตรงนี้ ลุมพินี (๒๗๓/๑) อโศกสร้างหิน หลักศิลา ดันหนึ่งถ้อยธัมม โคถุ สห มีสืออโศก ชื่อ พราหมิน เขียน ว่า ในที่นี้ อโศกอิธราช ๒๐ ปี พ.ศ.๒๓๘ มาถึง ลุมพินี ที่อันพุทธเกิด พาฝูงคนพันทุก(ข) ญาณ มาปี ๒๔๒ เดือน ๖ (๒๗๓/๒)

ญาณจรณ อยู่ลุมพินี จึงปลุกตันรัง ตันเกิดพุทธ แล้วเข้าเมืองกบิลพัสดุ ไปรดสาทุกเผ่าพุทธ ให้ฉัน อาหารก้อน ก้อน (๒๗๕/๑) เมื่อคู้้น คู้้น คุยคนแก่ เฒ่า คุย กิน ในอัยหนุเอช เมื่อฟังโคขุนอินลากัน เมื่อพัน ห้าร้อยปีปีตลข อิน ตั้งชื่อ อินทรสาทุก ฤณี โทคม ตันโคต (๒๗๕/๒)

ญาณจรณ มากุสินารา เมืองพุทธานิพพาน เดือน ๓ ขึ้น ๑ ค่ำ พุทธกาล ๒๔๓ อโศกผู้มาสร้าง ตรงมกุฏพันธเจดีย์ แลในสวนป่าร้าง มีหลักหินมีสือว่า (๒๘๑/๑) พุทธมานิพพาน ที่นี้ คัวอโศก ผู้มาถึงเนินป่าร้าง ตั้ง สถูปนิพพาน ตั้งสี่แฉโค ถูหิน บนยอดเสา ญาณจรณมาแทน (๒๘๑/๒)

เมื่อญาณจรโณ ดี สิส โสณ ถูก ส่งไปอินทราปาศตีปุด มคธรัฐ อโศกมหาราช ฝากโมกัลลีสเรียน ปิฎกไตร จบ พร้อมบุจจา แปลความครบ ๓ ปี เทียวไปสู่สังเวชนีย อันอโศกส่งไปตลอดอินทรรัฐของอโศก อีกสองปี แล้วมาคัมพปัณณอีกปีหนึ่ง มาเมืองสุวรรณภูมิ

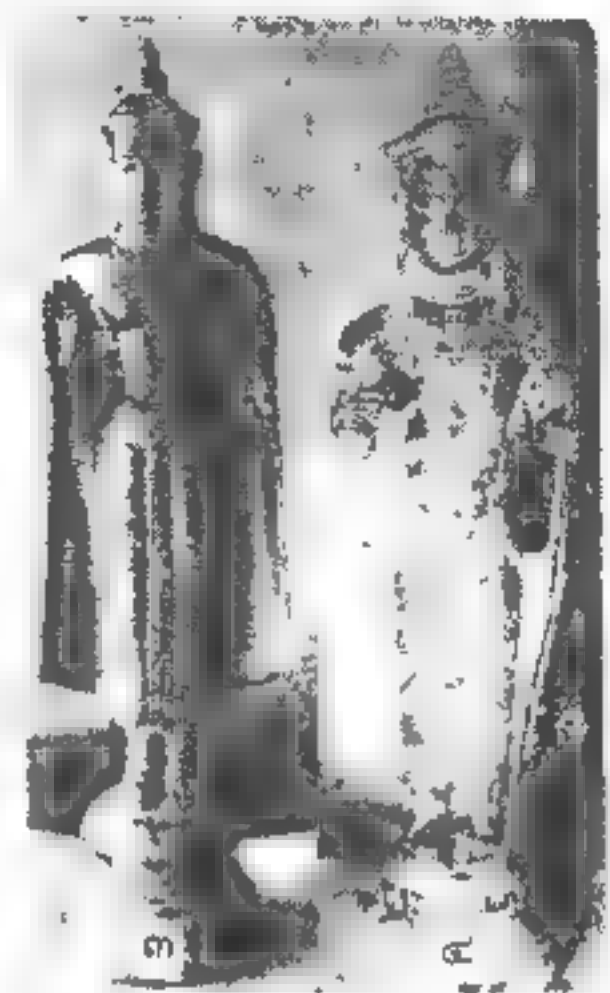
โลกว่า สุวรรณภูมิ ต้อนรับ พระ ดี ญาณจรณ กับภิกขุอื่น ขึ้นวัน ๕ ค่ำ เดือน ๓ ปี ๒๔๔ โสณ ฌานีย ฤทธิย อุดตร มุนีฯ พร้อมตวัน ขบวนช้าง ม้า คน แห่ (จาก) อุเรื่อ เดินเข้าเมืองคอนคำ (๑๗๐/๑) โลกว่า สุวรรณภูมิ เมื่อญาณจรโณ ส่งสารอโศก ผู้เป็นยั้งเมืองมคธนามีว่า เมืองควรมีภิกขุมาก ภิกขุควรเล่าเรียนธัมมวินัย พุทธศาสนา ควรฝึก (ประพฤติ) ทุกคน (๑๗๐/๒)

ตวันทัฬฟ้า ผู้พ่อตั้งให้ไปดูแลเมืองพลิบพรี ขุนศรีเมือง กับ สิริงามตัว แม่นาง ศรีทองอ่อน เมียเฒ่า ผู้ต้อนรับ พาขึ้นเรือนอยู่ ทำงานเรือน อาหาร ผ้านุ่งห่ม (๖๐/๑) เมื่อพุทธกาล ๒๔๓ อยู่เมืองพลิบพรี สาว นางสิริงามตัว ผู้มีความเสนาหาเฝ้าเยี่ยมเชนเข้าพ่อแม่มีห้ามสิรินทรา เทพธิดา นางเมียหลวงว่าตัวไม่มีลูกยอมให้ แต่งงาน เดือน ๕ ปี ๒๔๔ (๖๐/๒)

ตวันทัฬฟ้า สิรินทรา สิริงามตัว เมื่ออยู่เมืองพลิบพรี เข้าปีพุทธกาล ๒๔๕ พ่อโลกว่า ป่วยหนัก (๕๕/๑) พ่อตาย วันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๔ ปีกุน พุทธกาลเข้า ๒๔๕ ชุมไฟวันขึ้น ๑๒ (ค่ำ) เดือน ๖ ปี พุทธกาล ๒๔๖ (๕๕/๒)

สุวรรณภูมิ เมืองทอง

สมัยพระเจ้าตะวันอริราช พระนางสิริงามตัวเทวีสุวรรณภูมิ
ต้นออกแผ้วพรรณธรรมไทย และ พระพุทธศาสนาออกต่างแดน



๑. พระเจ้าตะวันอริราช
(ทั้ง ๒ ได้ที่รางม่วง) สร้อยทำ
เป็นรูปตะวันทรงกรด ช่อรี บอก
พระนาม มือขวา ถือคนโท มือ
ซ้ายถือขัน หมายถึงเกี่ยวหลัก
น้ำอมฤตธรรม

๒. พระนางสิริงามตัว
เทวีสุวรรณภูมิ สร้อยทำรูปงาม
บอกพระนาม มือขวาถือดอกบัว
เดียว หมายถึงใจเดียว ตั้งใจเป็น
เนียบพระโพธิสัตว์ มือซ้ายถือ
หอยขอดทรงรัดเกล้าชาย

เล่าว่าเมื่อตะวันตั้งเป็น
อริราชินี จึงถอดรัดเกล้าอริราช
สวมให้ ตัวจึงไม่มี พระนางมี
รัดเกล้าชาย (เรื่องปรากฏตอน
พ.ศ. ๒๕๘-๒๕๙)

๓. พระเจ้าตะวันทับฟ้า
อริราชเจ้าทรงเครื่องขุนศึกคลุม
เสด็จประพาสและเสด็จพระราช-
สงคราม (อยู่วัดเพชรพลี)

๔. พระนางสิริงามตัว
เทวีสุวรรณภูมิอริราชินี ทรงชุด
พระอริราชินีสุวรรณภูมิ เจ้าแม่
อยู่หัว และสำเร็จราชการกรุง
(อยู่วัดเพชรพลี)

ทั้งคู่สร้างด้วยทองคำประสม รูปพระนางประสมทองแดงมากหน่อยเข้าใจว่าเป็นชุดที่ ขอมทอง
เมือง ขุนทองเมืองช่างชาวพริบพลี สถาปตามคำสั่งของพระเจ้าเดือนเด่นฟ้าอริราชเจ้า พ.ศ. ๒๓๕๕
ได้ระบุดังในพระอุโบสถวัดพริบพลี ที่รู้-พระอริราชเจ้าที่หัวเขมขัด ได้ทำรูปกลมมีรัศมีพุ่งออกนอก
ชื่อตะวัน ที่หมวกยอด จะเห็นรูปยอดเป็นรูปพระสงฆ์หรือพระโสณทรงเครื่องคลุมและทรงผ้าถุงมีลาย
หน้า ยกมือแบป้องกันบ้านเมือง

พระอริราชินี ตลอดเครื่องทรง มีลายสวยงามตลอดบอกชื่อ “งาม” ณ ขอบยอดตรงหน้าจะเห็น
รูปพระ มือซ้ายถือไม้เท้า แสดงถึงกาลมีอายุมาก แม้ดูทั้งสองข้างก็มีลายงามออก ตลอดทั้งตัวนั้นคือ
สิริงามตัวเทวีสุวรรณภูมิอริราชินี (ทั้งคู่และมีอื่น ๆ ได้ที่.....เพชรบุรี)

พระพุทธรูปหล่อรุ่นแรกสมัยสุโขทัย ช่างหรือขอมออกแบบสร้างไว้ แบบราชบุรีสุโขทัย พ.ศ. ๒๔๐-๒๖๐



๑. พระพุทธรูปปางแสดงทาง
สายกลางนี้วางกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา-
มัชฌิมาองกุลี) อุทิศให้พ่อ พระศกเมต
ที่รอบพระศกแสดงทรงจีวรเรียบ ที่ฐาน
มีธรรมจักรวางนิมิตหมายสุโขทัย
มีรูปชายยกมือทั้งสอง คือ ขุน รับพระ-
พุทธองค์หรือพุทธศาสนา มีคันไถนาค
คือบอกรื้อ คอมนาค



๒. พระพุทธรูปปางชี้ธรรม
(นิ้วชี้) อุทิศให้แม่พระศกเส้นที่ฐาน
กลางมีธรรมจักรวางนิมิตหมายสุ-
โขทัย คันไถนาค หมายถึงคอบนาค
มีรูปหญิงมีกระบี่หน้า ยกมือทั้งสอง
คือ ขุนหญิงคอบรับพระพุทธองค์หรือ
พระพุทธศาสนา ทั้งคู่จะเห็นส่วนต่าง ๆ
สองเท่าครึ่ง

คู่นี้ได้ร่างมวง ราชบุรี ที่เป็นจิตรกลีบ
ไม่พบ เมื่อสังเกตจะเห็นพระพักตร์ ส่วนสัดเหมือน
พระเจ้าโลกแล้ว และพระนางก้านดาเทวี พระเจ้าตะวัน-
อริราช และพระนางสิริงามคัวเทวีสุโขทัย มนขอม
พิศมณออกแบบไว้ แบบเพชรบุรีได้พิมพ์ไว้คอบเพชร-
บุรีและนี้เหมือนกันจึงยืนยันว่า ช่างเดียวกัน

แถลงเรื่องดินแดนของกรุงสุโขทัย* เจริญถึงองค์ราชบุรุษ เมหาพิช อินทรพลัน เจริญรัฐ เขม
ไธยล้อง ประจิมณ บ้านเง (เว) เมืองพุ บุนจ (อ) ไห้ปลาลาว เมืองเชียงแก้ว รืออ้ายฝิ ริวนี้ สุเท็งวร อ้ารกัน โปลา
ไนขัลลือ ตปาลา ซาก มลาย นโม ตสส ภควโต มหาการุณิก อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส ข้าชอนอบไหว
พระพุทธเจ้า ทั้งธัมม พระอรหันตสงฆ ทรงมหากรุณาปวงสัตว์คฤคส ข้าขอเอาพระองค์ไว้เปนที่พึ่งอยู่ในจิตแจ้งอริย
ธัมม เป้นอันเข้าถึงโดยพระอริยสัจ อิติปิโส ภควา อรหํ สมมาสมพุทฺธโ วิชชาจรณสมุปบันโน สุคโต โลกวิทู
อนุตฺตโร ปุริสทมมสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺธो ภควาติ สวากขาโต ภควตา ธมฺโม สันทิฏฺฐิ
โก อกาลิโก เอหิปสฺสโก โอปนยิโก ปจฺจุตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิติ ๒ สุปฺปฏิบันโน ภควโต สวากสงฺฆ
อุชฺฐปฏิบันโน ภควโต สวากสงฺฆ ญายปฏิบันโน ภควโต สวากสงฺฆ สามิจิปฏิบันโน ภควโต

* พบพระพุทธรูป มีลายจารึกแบบขอมกลุ่ม คือ เขียนปน ๆ กัน อ่านได้ความว่า นโม สมัยนี้เหมือนกับท่านแปลไว้ว่า
นโม ตสส ภควโต มหาการุณิก อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส และการเขียนด้วยบาลีนี้เขียนอย่างปัจจุบัน ง่าย ๆ ดี ๆ

๒ บท สังฆคณนี้ ที่จารึกไว้ เห็น “สุ” เลื่อน ๆ เท่านั้น และเขียนไว้ไม่หมด ได้ใช้ความจำคัดลงให้จบอย่างนี้ ๆ

ชุดนี้ได้อธิบายอย่างละเอียดทั้งด้านหน้าและด้านหลังในหนังสือของคิวดเพชรวลี



๑. พระพุทธรูป

ปางปฐมเทศนา มีพระ-
บัญญัติ ๕ องค์ ๔ สมัย
ไตรรัตน์ ที่ขอบมีจารึกลาย
สือตัวเทวนาครี ว่า โลกุ
กน บอกระนามพระเจ้า
โลกว

๒. พระพุทธรูป

ปางโปรดสหายพระยศ ๔
รูป ๔ สมัยไตรรัตน์ อีก
เทศนา) มีสังข์เป็นนิมิต-
หมาย

๓. พระพุทธรูป

ปางหลังอมตธรรม (ปฐม-
เทศนา) มีสังข์เป็นนิมิต-
หมาย

๔. พระพุทธรูป

ปางโปรดสหายพระยศ ๔
รูป ด้านหลังมีรูปพระเจ้า-
โลกว

๕. พระพุทธรูป

ปางประทับเรือนยอด ด้าน
หลังมีวงและรูปพระเจ้า
ทัชโศทของยืนยืนอยู่ ชุด
นี้ได้อธิบายอย่างละเอียด
ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง
ในหนังสือของคิวดเพชรว-
ลี

สาวกสงโม ยทิท จตุตถา ปุริสสุคานิ อญฺช ปุริสสุคคลา เอส ภควโต สาวกสงโม อาหุเนยฺโย ปา
หุเนยฺโย ทกฺขิณเนยฺโย อญฺชลิ กรณีย โอนุดตรํ ปุณฺณกุเขตตํ โลกสุสาดิ (๔/๑) ตวันอิราช สุวณฺณภูมิ
กล่าวแก่ทวยลาวไทย ถึงข้อห้ามมกวนกทำ คือ ชาวลาวไทย ควนเ็นดูสัตต เมตตา กรุณา คน ผุ่สัตต (เลือน
มาก) ช่วยเหลือกัน รั้ผลกัน รั้จริยัม ด้วยเจตนาในปาฬิพระพุทธพจน ในพระรั้ม พระสงฆ เปนที่พึ่ง เปน...รั้มไป
เดินตามอริยมัคค ๘ เลือนมาก (อ่านไม่ได้ความ)....(๔/๒)

สวัสดี คนรักองค์กึ่งก้านดาเทวี ราชชนนีแห่งไทย สุภาพ ภคิณญูแท้ เสรอมากหลาย ท่านสู่สง-
เสนสุขแล้ว แม้ว่า ยามเจ็บป่วย เราเข้าค้ำคองภักดิ์ ภายอื่น พระอริยสันติมากซื้อลือแล้ว เจริญด้วย เมตตา กรุณา
มุทิตา (อุเบกขา) อริยรั้ม ด้วยเรื่องราว อุปัช สุกติ พระนฤพาน แฉบสุขสบาย หลายเหล่าอัปสรปลนตนสุขสราญ
หลายสัย เลือยสบายไม่หยุดนิ่งแล้ว พระราชชายาสิรินทราเทพธิดาศรัทธาหลาย สร้างแล้วถึงฟ้าสบสราญ สเริงปรารภ-
ทิพย อาหารรสควนเทพเครื่องเสบถ้วนทุกกีนเวน (วัน) รนรินขึ้นชอบยาวนานถึงอสงขัยกาลกัปปไม่สิ้นผลบุญเลย
แสงโพธิญาณรั้ม ตวันอิราชเจ้าแสงเส็ดรั้ม จบญาณ (ครัส) รั้จริยรั้ม สันกิเลส ดันหา สันชาติ ขาดภพเทอญ
(๑/๑) ตวันอิราชเจ้า กับ เมีย สิริงามตัวเทวีน้อย ผู้สาวชาวลาว ขึ้นชอบ เชื้อสัทธาสุจริรั้ม เจริญในทาง
สัมพุทธภูมิ ผู้หมาย (เป็น) เมียโพธิสัตต สังบารมี ๓๐ เจริญกุศล ทุกกีนวัน บ ได้วัน แม้วังนใด นิลกุศล
สัทธาพร้อมทางใจ กำพุดร่างเลี้ยงดูเอ็นพ่อแม่ต้องจัดเครื่องกิน ผ้าห่มนุ่งแล้วทุกประการเสมอมามิวันว่าง รั้เห็นคุณพ่อแม่
(เป็น) ภูมิรั้ม ถึงปี ๒๔๖ ฤน กลอดลูกอ่อนผู้ชาย ดูขึ้นชื่อให้ (ว่า) เดือนเด่นฟ้า ให้ตัว ญาณจรโณ ดี สิส
ท่านโสณเถรอุตตรเถร มาสวดพุทธมนต เจริญมงคล รตน กรณียสุดต ปาฐพระสูตร มากมายเพื่อป้องกันเหืองร้าย
ห้ามอันตราย เจริญชัยชนะศัตรูตลอดดินแดนโลกมิเสื่อมสิ้นตลอดโน้น สิริงามตัวเทวีราชชายาเอนดูแล้ว เมื่อ ๓๔๘
ฉลุ กลอดชาย ภูให้ชื่อ (ว่า) ดาวเด่นฟ้า ตวันให้กทำเช่นนั้น ปีขาน ๒๔๘ กลอดลูกหญิง ภูให้ชื่อ (ว่า) แสง

สายทอง จานเรื่องนี้ไว้ในพุทธกาล ๒๕๘ (๑/๒)

ถ้วนอธิราชธัมมราชาธิปติ ลูกโลกกนลวศรีอินทราธิปดินทร ผู้ตรงเทิดธัมมได้รับวรพุทธศาสนา สืบทอดจากโศณุตตรได้เผยความรู้ให้ทั่วลวให้เรียนรู้ป่าพิธีรั้ง รู้ทั้งปริยาย บวชแล้วรู้ธัมมอริยสัจจ มักผลโลกุตตรภูมิ พันต์ฉหา ข้าขึ้นคลองแทนท่นผู้พ่อ เมื่อครั้งพุทธกาล ๒๔๕ ดินแดนนี้ เกิดแล้วก่อนโน้น กูตริกแล้ว (เมืองทอง มีมานานได้) ๑๔๘๘ (ปี) แล้วถึงสฤ ๒๔๘ กูเจื่อน ๒๖ มเลือกลูกศึกใหญ่ น้อย เรือ บก ชาญรบ สเบียงเหลือ เมื่อเทือทแก้ว เข้า เชน ลูกขึ้นเดือนอ้าย ปีขาน ๒๔๕ เมิกศึกใหญ่ไป ทวาลาวดี* ได้แล้ว พระยาเมืองมุน แพ้ต้องตาย ข้ากลับสู่เมืองทอง เดือน ๕ บำรุงทแก้วให้พุนเข้มแข็งเหี่ยมหาญศึกตลอดกาล เพื่อศึกภายใน (๓/๑) คนพ่อ ชื่อ โลกกนลว คนแม่ชื่อ ก้านดา.ทวิ ข้าชื่อ ตวัน (มีรูปดวงตะวัน^๒ ส่องแสง) ผู้เป็นราชโอรสท่น โดยปรนนิบัติด้วยธัม ท่นแม่น บ เบียด บ อธัมม อรุณธัมมานุธัมม ท่นช่วยไฟล่สุชีด้วยสิลธัมมิกถา กล่าวสอนอย่างแท้ถูกจริงใน ข้อสิลอุโบสถสมาทาน แลถึงพระสรณคมณ บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ประการ ส้างจริยธัมมไปในนิพพาน เมื่อพุทธปรินิพ- พาน กาล ๒๖๗ ตัวข้ายกกองศึกใหญ่ปราบถึงอ้ารกัน อินทรัฎฐ เมื่อเทง ๒๗๓ แกล่อู่สู่เรือนสบสุขเทือหลาย กรว เมื่อพุทธกาลได้ ๒๘๑ ตัวข้ายกศึกปราบถึงชาวเง้ ชาวภูไท ลัวไล่ให้ปลาว เลือกไกว๊ก โทมินสวน ถึง ทูมา- ยิน นัปี ๒๕๑ กูยกเลิกสู่สุวรรณภูมิ เมื่อเดือนอ้าย แรม(ค่ำ) พอขึ้นเดือน ๑๒ ข้ายกชุมชาวกบ ตปาลา ในชลลช ไปล่า ข้ากลับถึงเมืองทอง (เดือน) สิบ เพง ปี ๒๕๗ ตวัน พระเจ้า จานไว้ (เทอญ) (๓/๒)

*ถ้วนอธิราช สุวณณภูมิ เรียนลายสือ ไทย กับขอมเมืองทอง นางพูนเอนดู ผู้เปนย่าสอนตัวเมือง ตัวบ้าน (ให้) สิริงามตัว ปี ๒๔๕ อ่านเขียนทวนตัวเมืองตัวบ้าน ตวันอธิราชเจ้า (สุวณณภูมิ) เมียใหญ่ สิริ- งามตัวท่ง ออกขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือนเมื่อเพญ เทียงคินเดือนยี่ ปี ๒๔๖ (๒๑๑/๑) ตวันอธิราช ผู้พ่อ ขึ้นชื่อ ว่า เดือนเด่นฟ้า ตามเดือนเพญ (๒๑๑/๒)

ถ้วนอธิราชเจ้า สุวณณภูมิ เป็นผู้สืบขุนอินเขาเขียว ผู้ลูกขุนแผนเมืองสวางผู้ส้างเมืองแผนเมืองอิน เดิมเมืองขุนผู้ส้าง อ้ายขุนเขาเขียว อินางเมือง ชื่อ ขวัญทองมา ลูกชื่อ กวักทองมา ขุนอินเหนนางในด้า ลอบเข้าห้อง (ด้า) ขุนเขาเขียวรู้ จับขุนอินขัง กวักทองเข้าแก้ให้แล้ว มาเมืองแผน ขุนเขาเขียวตามลูก ขุนอินสู่ขุนเขาเขียว ยกเมืองอินให้กวักทอง (มา) คีใจกันแล้ว (๒๔/๒)

ตัวตวัน สุวณณภูมิ คราวอยู่เมืองทอง ผู้ได้ ทองคำมา ลูกสาวขุนเมือง (อู่ทองชื่อ) นลิ มาเปนเมีย มีลูก (ชื่อ) ขุนไวยุทธรง ปี ๒๕๔ (ชื่อ) ขุนเจริญกล้านรง ปี (พุทธกาล) ๒๕๖ เมีย ชาวท ขูลา จาบาก เมืองมดกา มีไม่สวย ไม่มีลูก ส่ง (จิ้น) ยังเมืองตน ตวันผู้จานเรื่องไว้ให้คนหลังรู้ พุทธกาล ๒๕๕ (๒๔/๑)

* ทวาลาวดี จะเป็น ลวาลาวดี คงจะได้ ในครั้งนั้น น่าจะยังไม่ได้ตั้งชื่อว่า ทวาราวดี หรือทวารวดี ได้เขียนไว้แบบนี้ จึงนึกเอาว่า ล กับ ท ใช้แทนกันได้ เช่น ละลาย ทะลาย ทลาย ตลาย ท่นอง ล่นอง ล่าลอง จึงเข้าใจว่า ทวาลาวดี คือ ลวาลาวดี ลวาลาวดี

^๒ แผ่นนี้ ซึ่งมีรูปดวงตราตะวันส่องแสงกระจายตลอดแผ่น นายชัยพร ขวอนนท ขอยืมไปทำหายเสียแล้ว และ ไม่มีโอกาส จะได้เห็นกันอีก

* แผ่นนี้ (จะพบต่อไปในข้างหน้า) ถัดมาลงเพื่อรู้การศึกษาหนังสือของตวัน อาจเรียนการช่างจากนขุนพิสสนุ ขอนเลย ขอนเมือง และ เรียนการเมืองจากเจ้าพ่อเจ้าแม่ สังเกตดูตามที่สอนลูกมีความรู้มาก จะเจอเดือนเด่นฟ้าเขียนเล่าในแผ่นต่อไป

เมื่อดูตามลายเขียนที่ยกกองศึกไปยังเมืองต่าง ๆ คงจะมีความรู้ภาษาเหล่านั้น ๆ เพราะไปอยู่นาน ๆ เข้าก็มีความรู้ ไปได้เอง เฉพาะภาษาชนพทวิปในสมัยนั้น คงนิยมภาษามกกัน เข้าใจว่า ตะวัน คงเรียนจากพระโสณเถร เป็นต้น และ พราหมณ กระทั่งมีความรู้พูดได้ พระโสณเถรจึงสั่งให้ไปช่วยระงับการฆ่า หรือ สงครามชิงแว่นต่าง ๆ เมื่อไปถึงก็ปรากฏว่า เข้าใจเรื่องกันดี และไปได้สะดวกตลอด เพราะเมื่อไป ก็ไม่ได้ชิงบ้างเมือง เป็นเพียงไปเยี่ยม และช่วยกันเมื่อมีศึกเท่านั้น จึงไม่มีขัดขวาง หรือ ทำสงครามกัน เมื่อเจ้าเมืองนั้น ๆ รู้เรื่อง และเข้าใจแล้วต่างออกมาต้อนรับ แม้เมืองที่ขุนเมืองเคย เมียก็ออกมายอมนตัว ยกบ้านเมืองให้ด้วยดี กระนั้น ก็ไม่ทรงรับ จึงเป็นที่ขึ้นชื่อลือท่วไปว่าไม่ได้ทำร้ายอะไร เพียงเยี่ยมเยียนด้วยไมตรีเท่านั้น ฉะนั้น จะไปถึงไหน ๆ ก็ได้ อย่างในบัดนี้ ก็ไป ๆ กันได้ ๆ



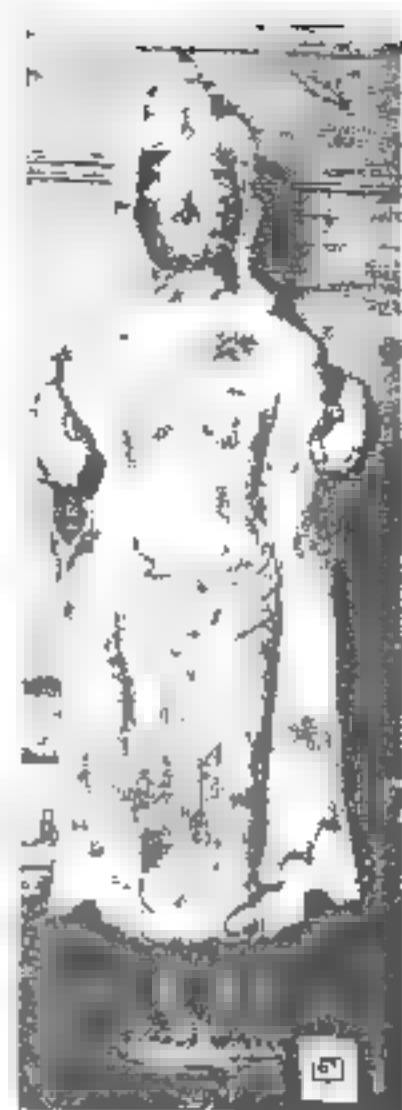
๑. ขุนศรีเมือง หรือ พระร่วงโพธิสัตว์ ด้านหลังมีลาย ลือไทยว่าลีเมือง จะเห็นไล่หมวก ยอดมีผ้าหน้า มีแต่ภาคกลาง



๒. ขุนหญิงศรีทองอ่อน หรือพระนางร่วง ส่วนศีรษะมดัก ทำรูปเล็ก จะเห็นมีด้านมทั้งคู่



๑. ตะวันอริราชเจ้าทรง เครื่องพระโพธิสัตว์แบบพระ- กรองจีวรแหวก



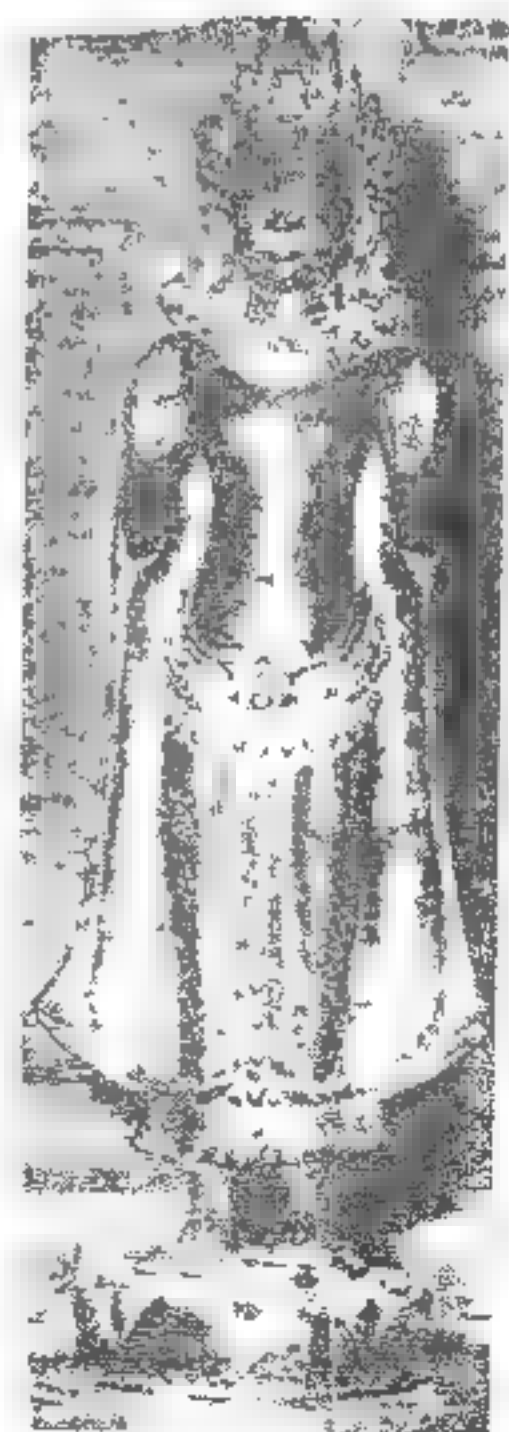
๒. พระชีสาภิยานีไทย สิริหัตถา (งามตัว) กรองแบบ พระกรองผ้าแหวก แต่ทรงรัด เกล้าและเครื่องประดับแบบขุน หญิง



ขอมทองเมือง หรืออาจเป็นขอมเหิมจะเห็น หมวกเจดโบสถ์ขอม ส่วนขอมหญิงแต่งตัวแบบตัวเพลง →

← ขุนขอมทองเมือง จะเห็นไล่หมวกเจดโบสถ์ กลาย ๆ ผู้สร้างวัดพริบพลี และออกแบบพระพุทธรูป แบบเพชรบุรี ที่เรียกว่ากลีบบัวจาวคาล

พระนางสิริงามตัว ขอมทองเมือง เป็นเมียและน้องตวัน เป็น หลานน้ำของมนขอมพิสสนุ กับตามวงเครือต้องเป็นศิษย์วิทยาการอีกด้วย ฉะนั้น เมื่อมีหลักวิชาการก็ย่อมสืบสายกัน กระนั้นยังอาจมีเอกลักษณ์ในทางวิจิตรของตัวเอง จึงกระทำให้เกิดเป็นส่วนสัดของพริบพลีขึ้น และพระนางทรงรับคำพระโศณแล้ว ได้มาชวน น้องชายสร้างวัดพริบพลี และวังฉนวน พ.ศ. ๒๗๒ ๒๘๐ กรัน พ.ศ. ๓๐๐ จึงลาออก บวชเป็นพระชีสาภิยานีไทย ชื่อว่าสิริหัตถา ลัน พ.ศ. ๓๒๕





พระพุทธรูปหล่อทอง
คำประสมรุ่นแรกสมัย
สุวัณณภูมิ เพชรบุรี
ขอมทองเมือง ออก
แบบสร้างไว้เป็นแบบ
พริบพลีเพชรบุรี



พระพุทธรูปปางประจุมาร หรือ ชนะมาร
มารวิชัย อุทิศให้พ่อ พระศกเม็ด หมายถึง พ่อป้องกันอัน-
ตราย (มาร) และมีพระนางชรรณี เป็นแม่ให้เกิดญาณทัส-
นะ รั้นมจักขุเป็นพระพุทธรูป ให้พระสงฆ์เกิดตามพระพุทธรูป
ภามิตว่า พุทฺโธ มาตา ปิตา ธมฺโม พระพุทธรูปเป็นมารดา
พระธรรมเป็นบิดา เป็นชาติ

พระพุทธรูปปางเทศนาโปรดพระเบญ-
จวักคีย์ อุทิศให้แม่ พระศกเส้นชั้นเป็นนิมิต หมายถึง
แม่ผู้เมตตาโปรดเลี้ยงลูก มีวงล้อพระธรรมจักร วงกลม
กลางมีลายขอมจารึกว่า สุวัณณภูมิ มีรูปพระเบญจวัก-
คีย์ มีคันโดนคฤ์ จึงครบพระพุทธรูปเจ้า พระธรรม
พระสงฆ์ สมัยสุวัณณภูมิเพชรบุรี

พระพุทธรูปและโบราณวัตถุสมัยพระเจ้าอโศกกับที่คูบัวเท่าเทียมกัน



๑

๑. พระพุทธรูปหินสลักว่า ภา-
ตุรา แต่รูปสิงโต ๓ ตัวที่ฐานนั้น ยืน
ยันสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชยังมีลาย
สีอิทธิมาหินปรากฏที่ฐานชั้นบนยืนยัน
อีกว่า พุทฺธนิมิตโคดมคิริอมราโศก-
เทวียา ปุณฺณปุต ฐูปิต พุทฺธนิมิต
โคดมคิริอมราเทวียของอโศกประกาศให้
รู้ว่าประดิษฐ์ไว้แล้ว



๒

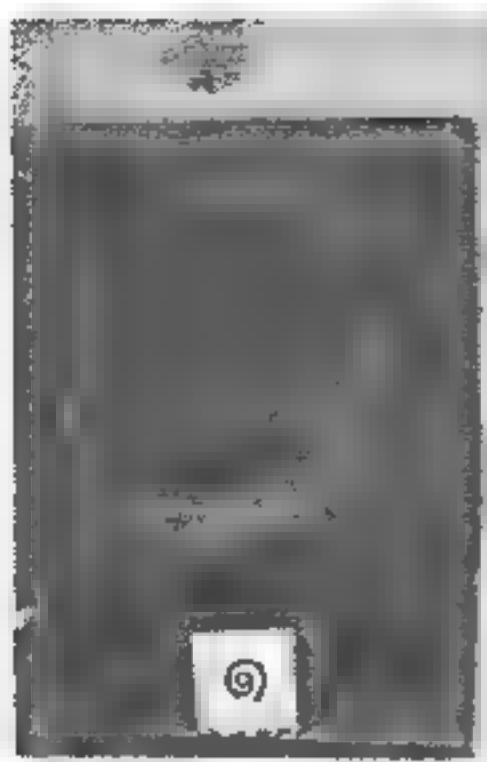
๒. พระพุทธรูปสำริดที่คงลักษณะ
เดียวกัน ที่ข้างขวามือรูปเสื่อทั้งสอง ประกามณฑล
มีรูปดวงตะวันบอกสมัยตะวัน พระเมหาหินละประคด
จะเห็นเหมือนกัน สังเกตหน้า จะเห็นเหมือนมน
ขอม ซึ่งศิษย์ช่างทั้งหลายเมื่อหล่อรูปเคารพได้สถา-
บคเลียนแบบขึ้นเป็นรูป



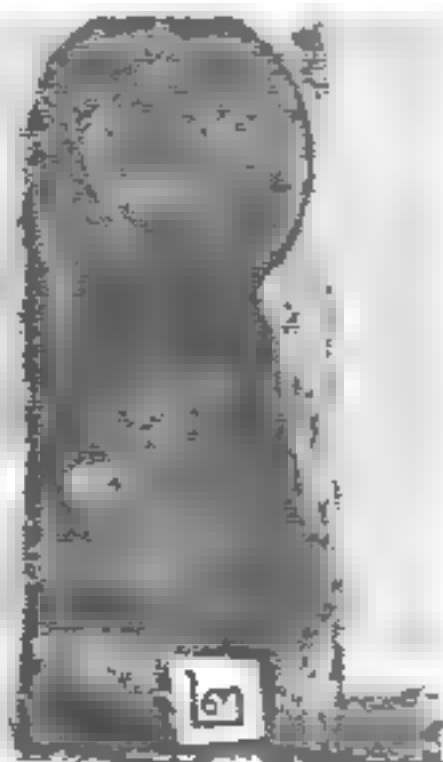
๓

๓. พระพุทธรูปดินเผาคูบัว ชุ่ม
บนนั้นคือโขง คูชุ่มจะเห็นลายปั้นเวียน
ซ้ายเวียนขวา สังเกตส่วนสันสมัยสุ-
วัณณภูมิ ซึ่งซ้าย อ-๖ ขาว ค-๑

ศิลปวัตถุคือแม่พิมพ์ ลายจารึกประภามณฑล และลายสลักแบบสมัยนั้น



๑. แม่พิมพ์กระเบื้องทั้งจารและสลักแม่พิมพ์



๒. พระพุทธรูปประภามณฑลคือรูปพิมพ์

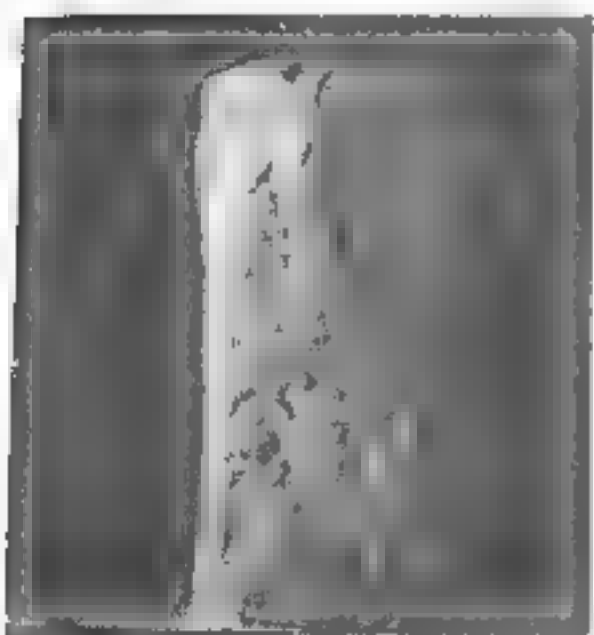


๓. พระพุทธรูปเดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ ที่ประภามณฑลมีรูปเทวดาจร



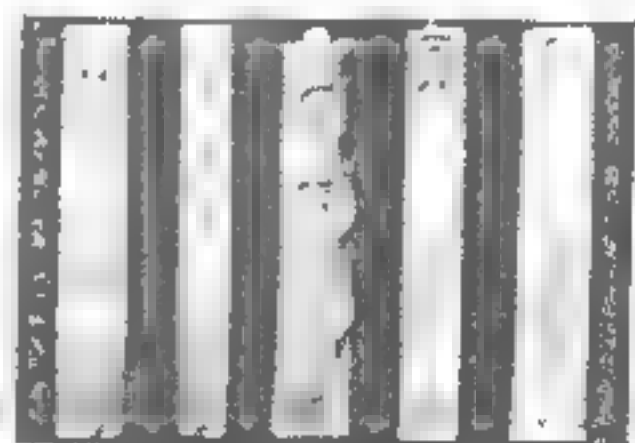
๔. ชิ้นหินปูนสลักเสียเก็บได้ที่อุบลฯ จะเห็นลายสลักเทวดาจร และลายประภามณฑลที่ผิดจึงแน่ใจว่าพระพุทธรูปนี้ทำที่สุวรรณภูมิ อุบลฯ

ชิ้นส่วนลวดลายเดียวกัน อาจเป็นพระหรือพราหมณ์ช่างอินเดียมาทำไว้ในสมัยนั้น



ลายหินดำสลักที่อุบลฯ ซึ่งแตกหักยังเหลืออยู่เพียงเท่านี้

ชิ้นส่วนหินสลักที่อินเดีย เขาถ่ายพิมพ์ไปสกราดขายกันว่าสมัยพระเจ้าอโศกจะเห็นลายและศิลปะเหมือนกับของพบที่อุบลฯ



พระพุทธรูปสมัยวันทที่มีลายสื่อและนิมิตหมายบอก พ.ศ. ๒๔๕-๓๐๔



พุทธกาล ๒๕๖ ๑๑



งามตัวเทวีสุวรรณภูมิ

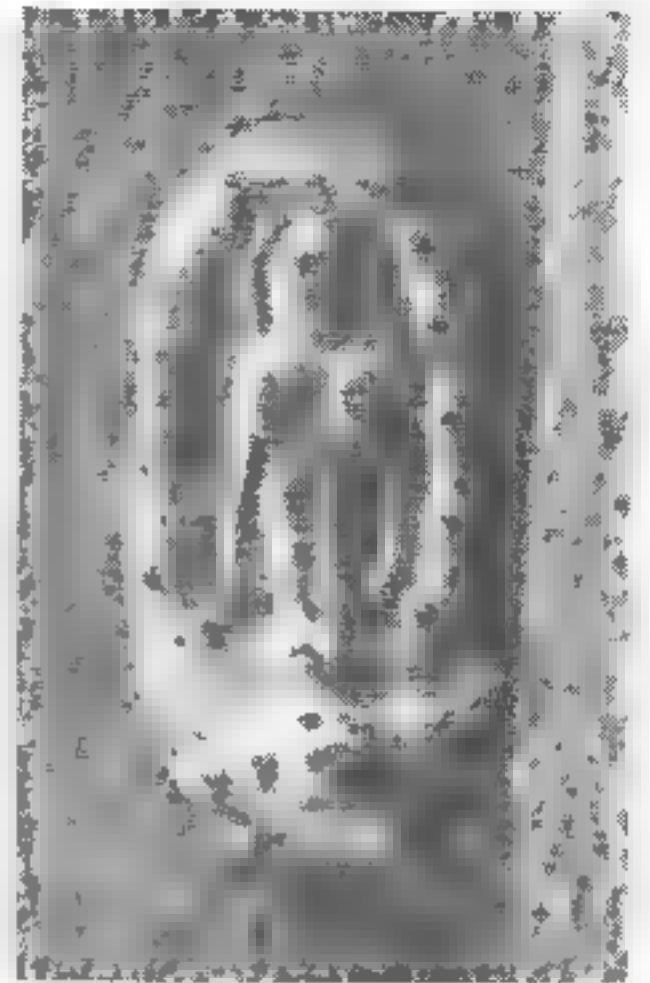
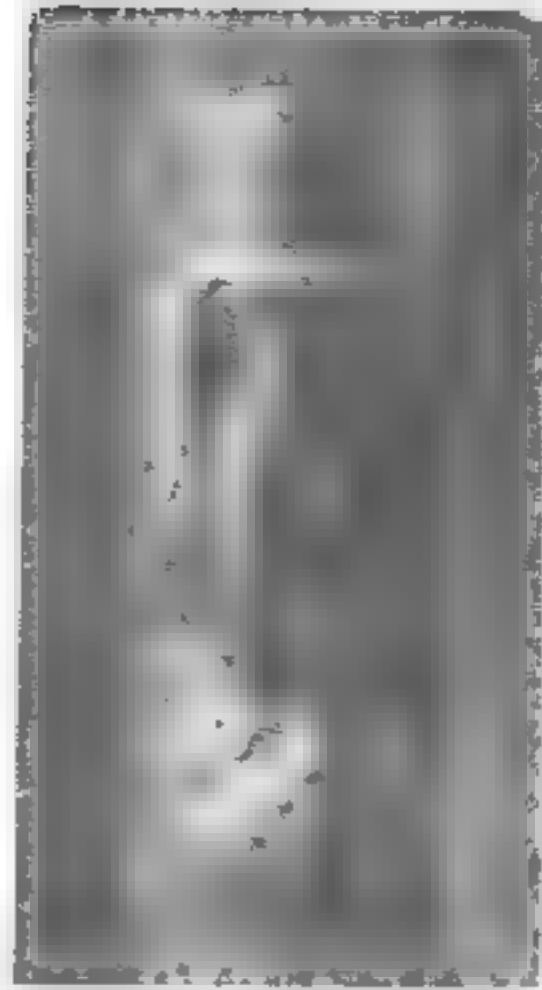
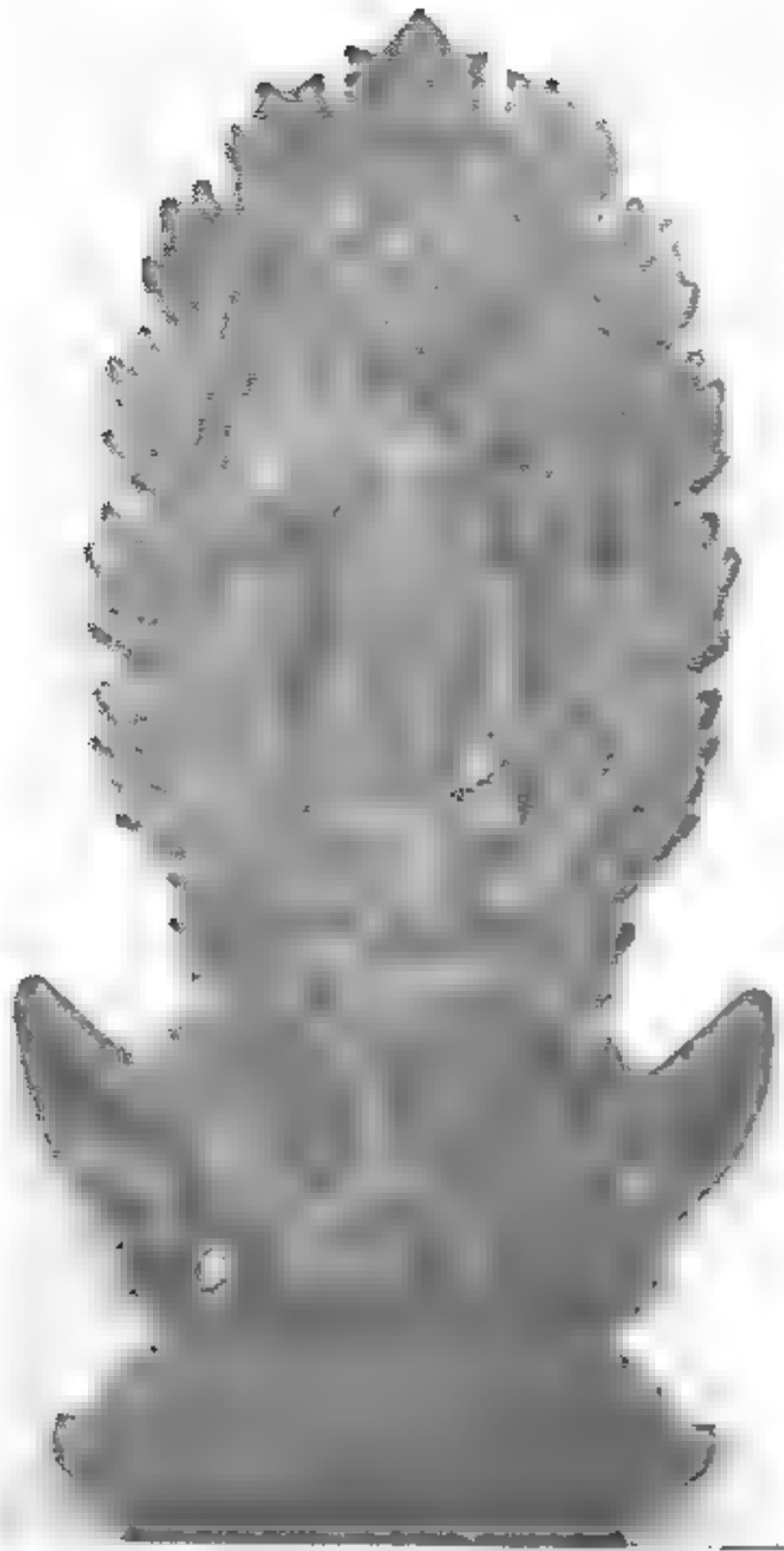


ทองโมราสมัยวันท ทำรูปดวงตะวันส่องแสงไว้ในฝ่าพระหัตถ์ ขวา-ซ้าย

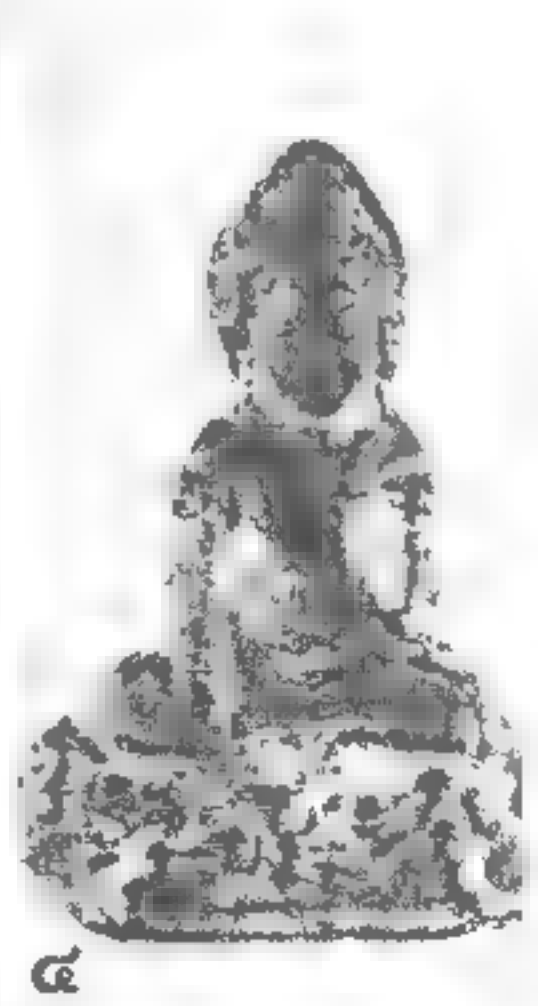
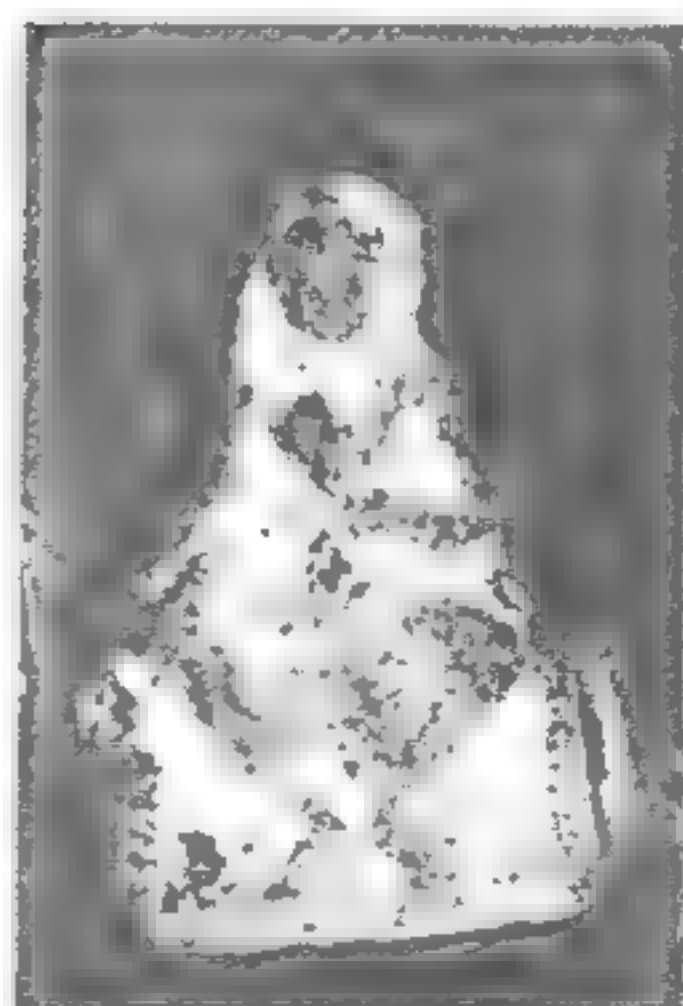
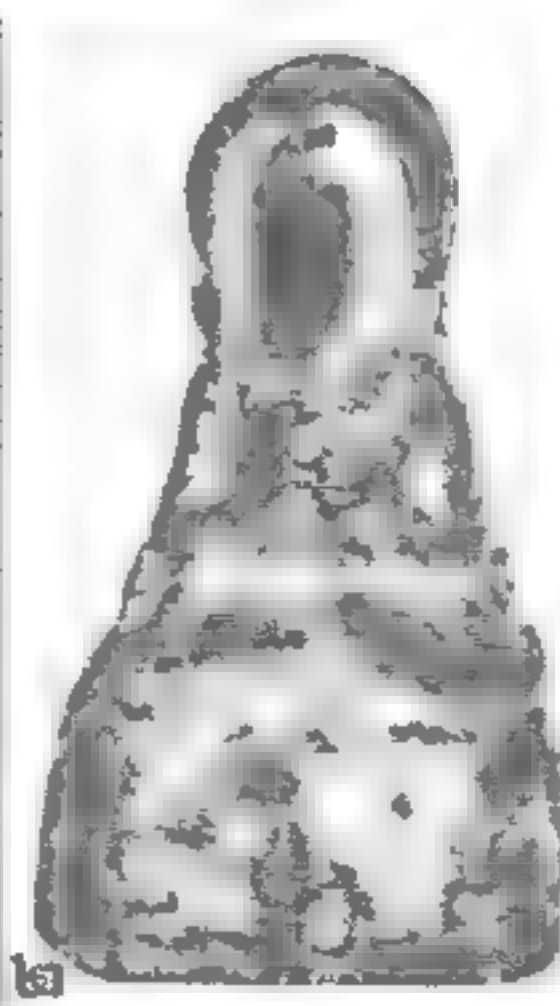
๒. พระพุทธรูปจิวรกลีบ หินทรายแน่น ที่ลายประภามณฑลบอกว่า ควันธริราช กรุงสุวรรณภูมิ พระญาณจรณออกแบบสร้าง พ.ศ. ๒๕๕ แต่องค์นี้ พ.ศ. ๑๕๖

๓. พระพุทธรูปจิวรกลีบ ดินคาน สมัยวันท บอกชื่อไว้ที่ดวงกมลอนุโลมหรือดวงตะวัน

พระพุทธรูปได้สร้างสมัยต่อมา แต่ระบุถึงพระมหาปุลณ



พระพุทธรูปปางเสด็จเรือนยอด ที่ถ่ายรูป
มามี ๓ แบบ เป็นทองสำริด ซึ่งในจารึกระบุว่าทำ
ทรงเรือนยอด ให้เห็นเหมือนนกคางคาง ๑.มีส่วน
สูง ๑๖ นิ้วข้างไม้ ๒ เป็นรูปหล่อประมาณ ๔ นิ้วไทย
๓.ทำแบบเหรียญ ประมาณ ๒ นิ้วไทย



พระพุทธรูปชุดนี้ เป็นทำประทับนั่ง ทรงแสดงพระธรรม

๑. ห้อยพระบาทขวา
ณฐานมี ๓ องค์

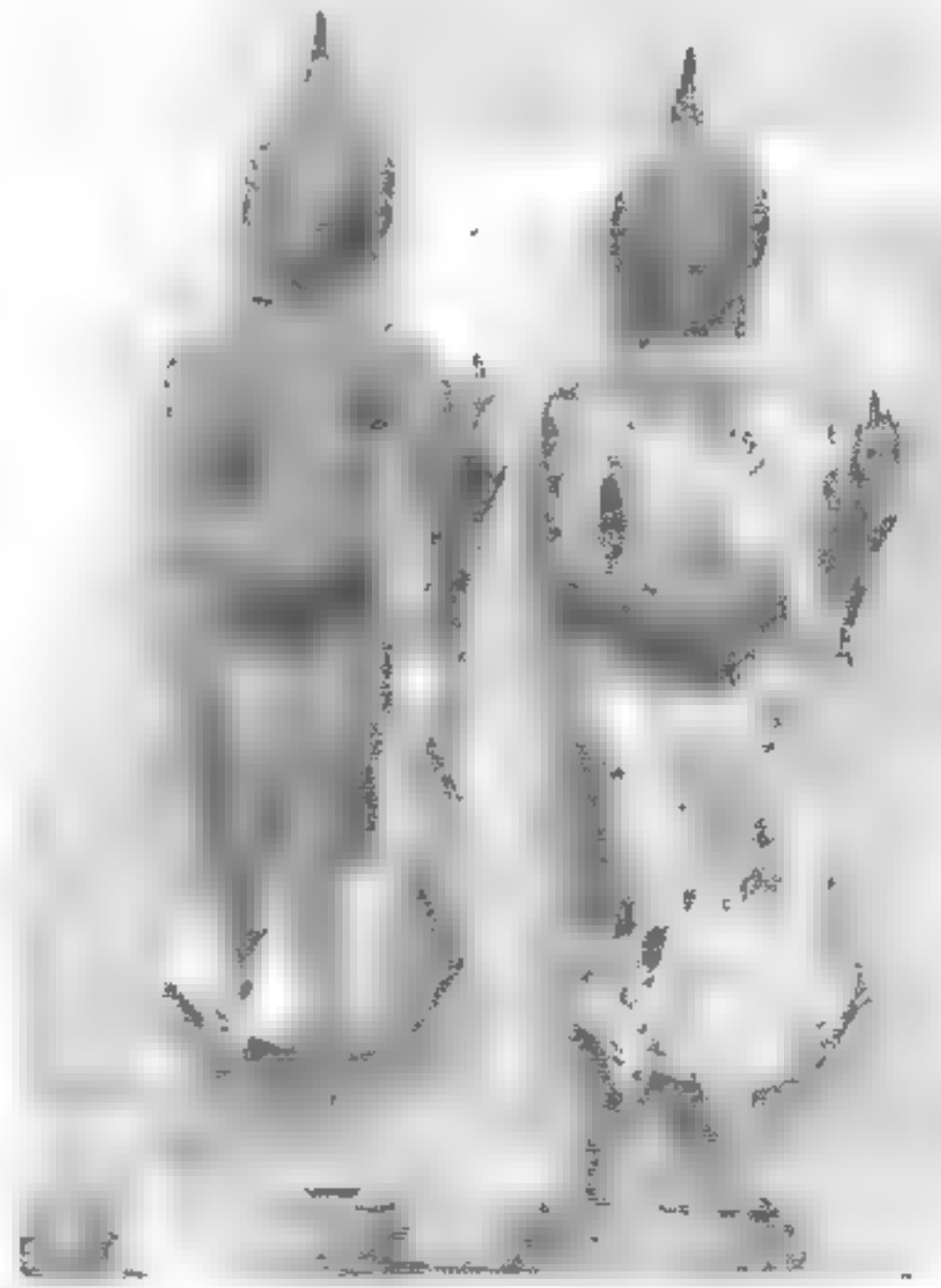
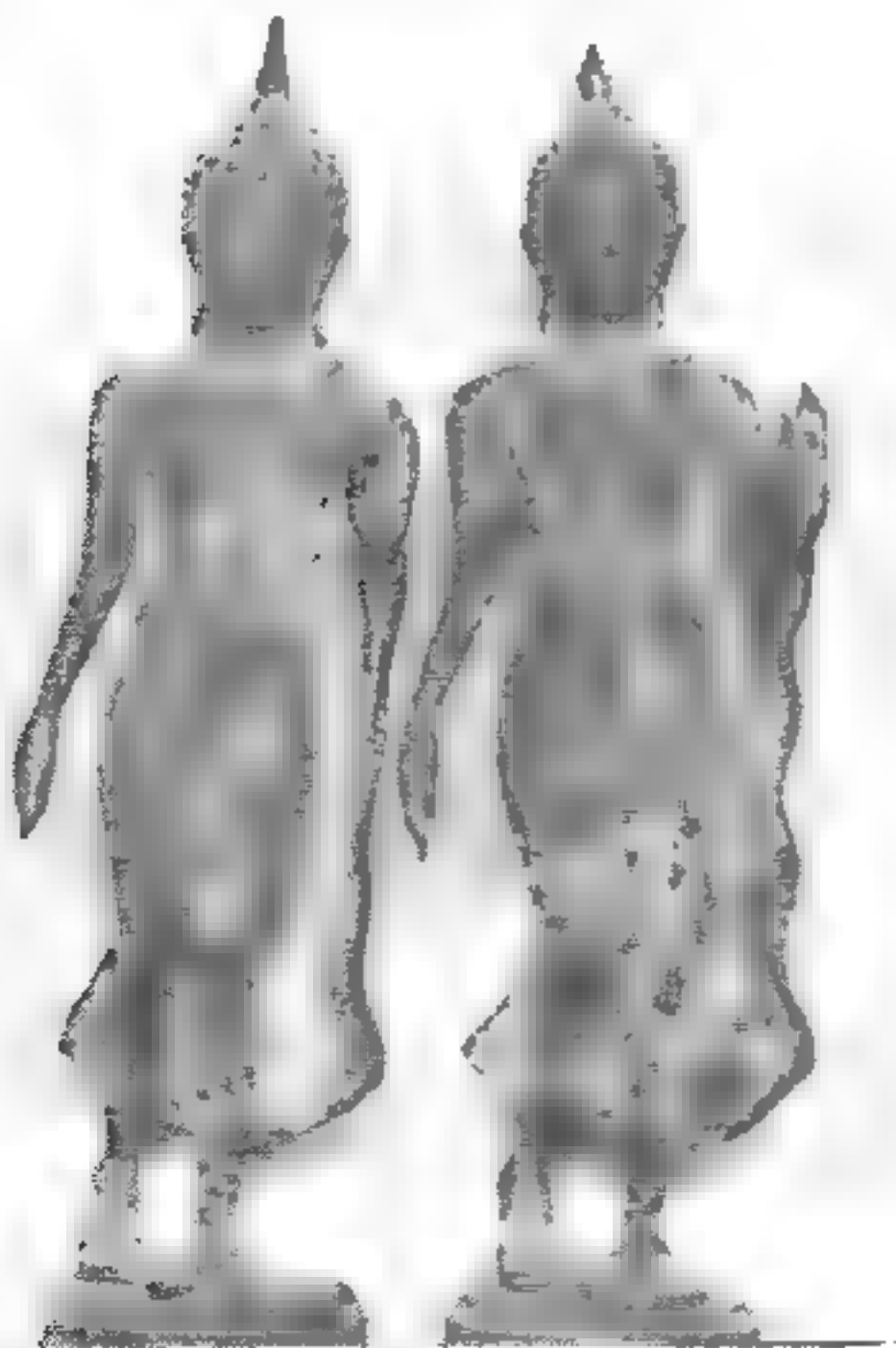
๒. ทรงประทับขัดตะ
หมาค ณฐานมี ๓ องค์ ว่าปาง
โปรดขฤลิ ๓ พืมือ

๓. ประทับห้อยพระ-
บาททั้งสองข้าง แบบถ้ำฤาษี-
เขารู แต่ห้อยพระบาทไม่
เหมือนกัน

๔. ทรงแสดงธรรม
โปรดพระมัญจวักคีย์



พระพุทธรูปทั้ง ๔ นี้เป็นแบบประทับนั่งแสดงพระอิริยาบถต่างกัน ทุกส่วนสั้น จึงเป็นสมัยสุวรรณภูมิต้น สำหรับองค์ที่ ๔ ขวามือ ทั้ง ๒ ข้างองค์พระได้ทำพระพุทธรูปปางลีลา คือเดินหน้าไว้ให้เห็นชัด พ.ศ. ๓๐๐-๖๐๐ ทั้งหมดเป็นพระสร้างด้วยหินสลัก

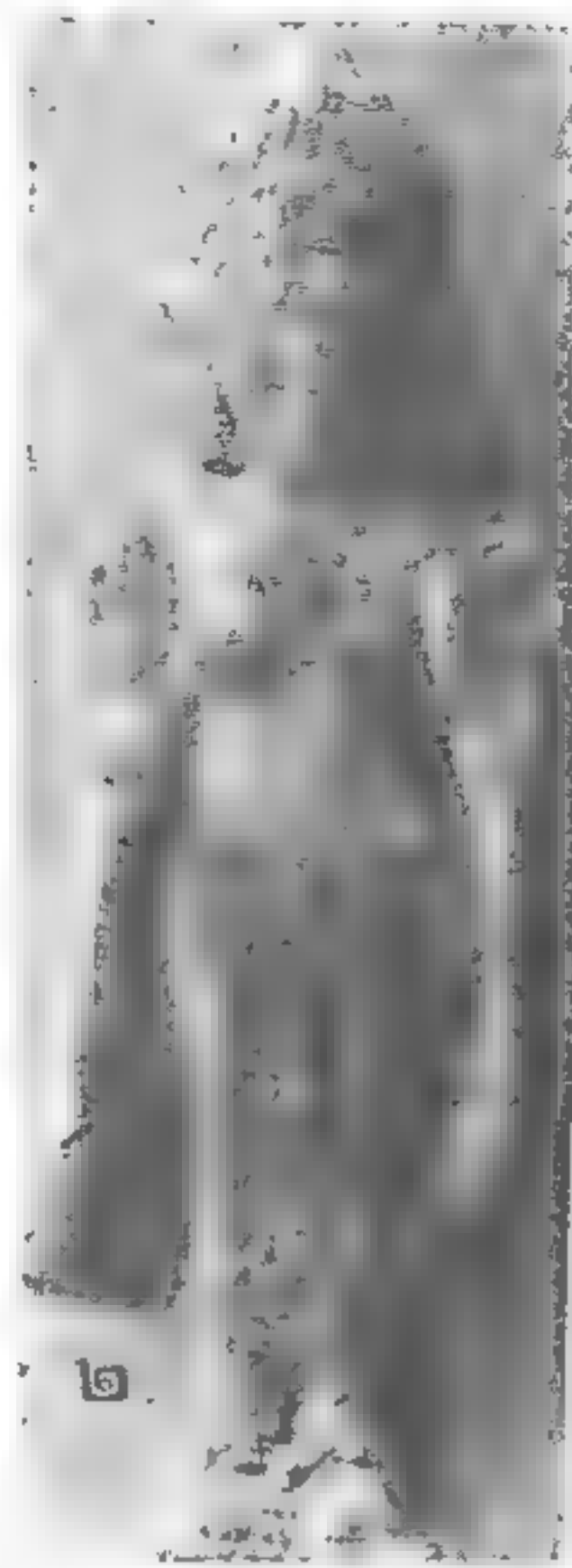


ซ้ายพระพุทธรูปสำริดปางลีลา และขวาปางเสด็จมีขนาด ได้ ณ วัดเพลงร้าง ราชบุรี พ.ศ. ๑๑๕ เพราะก่อนสุโขทัย เกือบ ๑๐๐๐ ปี และปางเสด็จมีขนาดนี้ไม่ปรากฏในสมัยสุโขทัย ได้นำมาแสดง และมีคนขุดพบขึ้นอยู่

ขุนชายและขุนหญิงเหล่านี้ได้ ณ วัดค้างคาว



ขุนดาว.เคนฟ้า ขุนหญิงเหมื่อนขัดลุด



ขุนทอง.เมือง

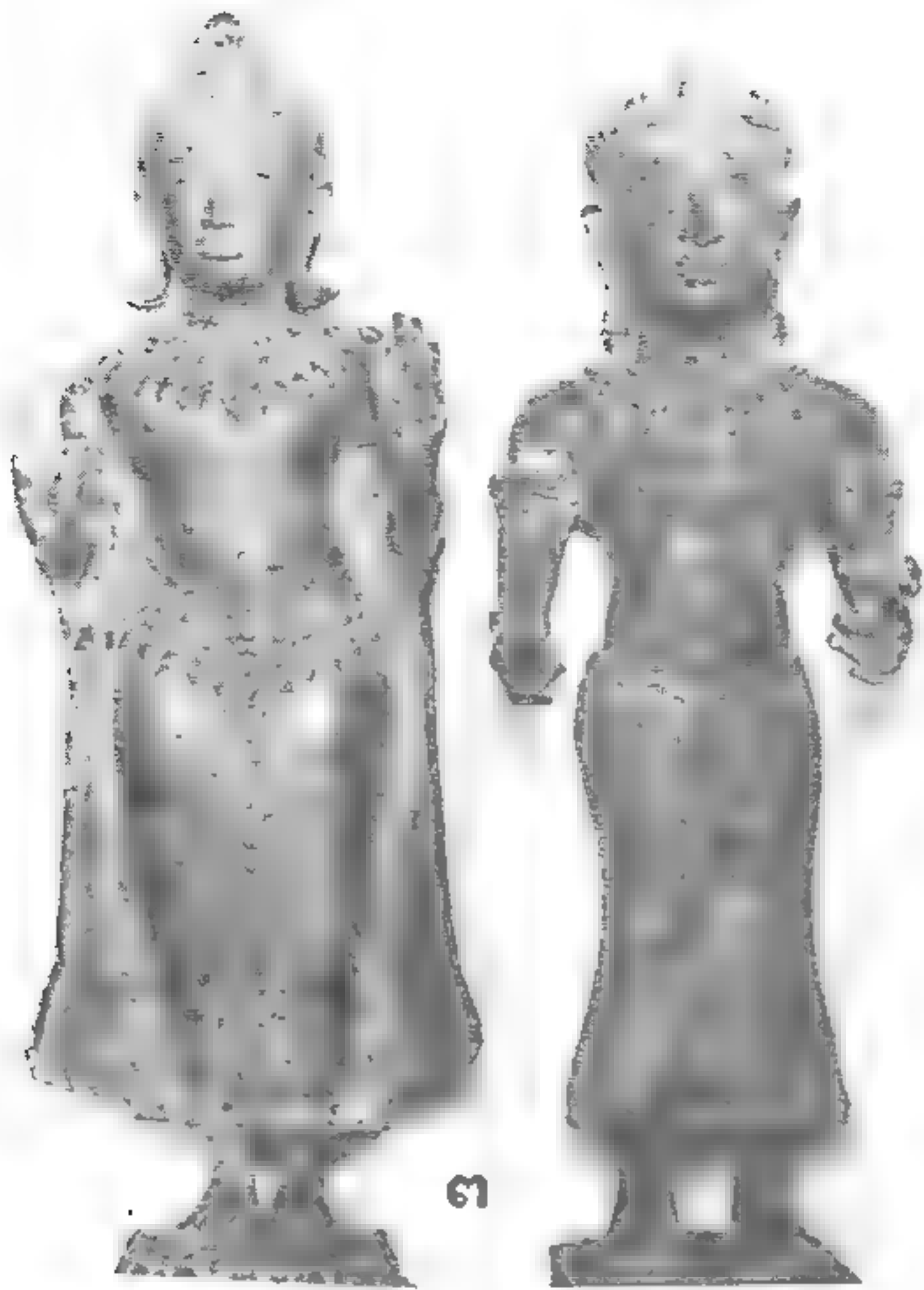


ขุนหญิงบุญ.เรือน

รูปนี้เป็นรูปนั่ง มือขวาถือถุงเงิน
มือซ้าย วางพาดตัก ซึ่งคิดจาก
รูปนางกวัก

๑. ขุนดาวเด่นฟ้ากับขุนหญิงเหมื่อนขัดลุดนี้ เท่าที่รูป
ปรากฏทรงเครื่องขุนแล้ว ก่อนนั้นดาวเด่นฟ้าได้มาอยู่เพชรบุรี
ได้ช่วยสร้างวัดเพชรพลี เมื่อขุนสีเมืองตาย ได้ช่วยงานศพจน
เสร็จ แล้วได้ตั้งขอมทองเมืองเป็นขุนเมืองพริบพลี พร้อมกับ
เจ้าแม่จตุรพักตรพิมานนางบุญเรือน พ.ศ. ๒๕๔ แม้มีลูกและ
ปวายเป็นอำมาตย์ จึงไม่ได้ช่วยในการสงครามชาว ขุนทอง
เมืองตาย พ.ศ. ๓๑๒ ได้ตั้งบุญเรือนเป็นแม่อยู่หัวเมืองเพชร
ได้ไปครองชาว พ.ศ. ๓๒๕ เมื่อเสร็จงานศพพระนางสีริสา
แล้ว พระนางบุญเรือนจึงได้รับสถาปนาเป็นพระนางสีริสา
ภารัตนนาารีเทวี

๒. ขุนทองเมืองและพระนาง
บุญเรือนหรือพระนางสีริสาภารัตน
นาารีเทวี ขุนทองเมืองยกมือทั้งสองทำ
วงล้อและแบป้องกันเมือง พระนางแต่ง
เครื่องขุนหญิง มือถือถุงทรัพย์สิน มือ
ซ้ายวางแสดงท่าปกครองคนที่เป็น
ทิพยกาย มักทรงผ้าสีทับทิม บอกชื่อ
ว่าจ้าวแม่ทับทิม ผู้คิดมาตราเงินทอง
เป็นจ้าวแม่ทรัพย์สิน พ.ศ. ๓๔๕ ได้ทำ
บุญใหญ่สร้างพระ



๓

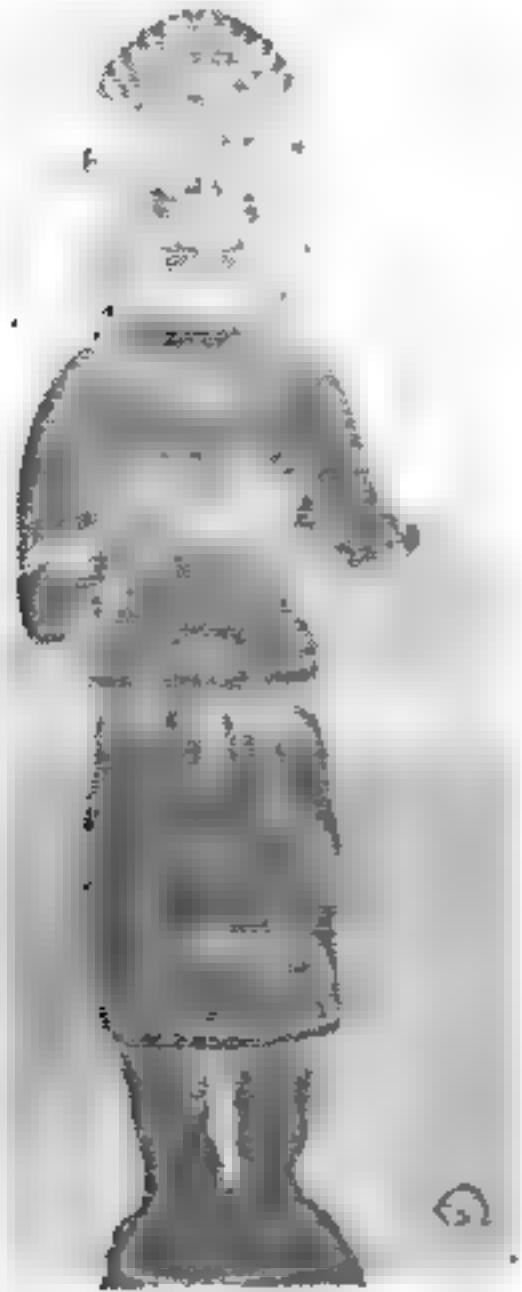
ขุนไทยเรืองเมือง ขุนหญิงบัวบุญทอง



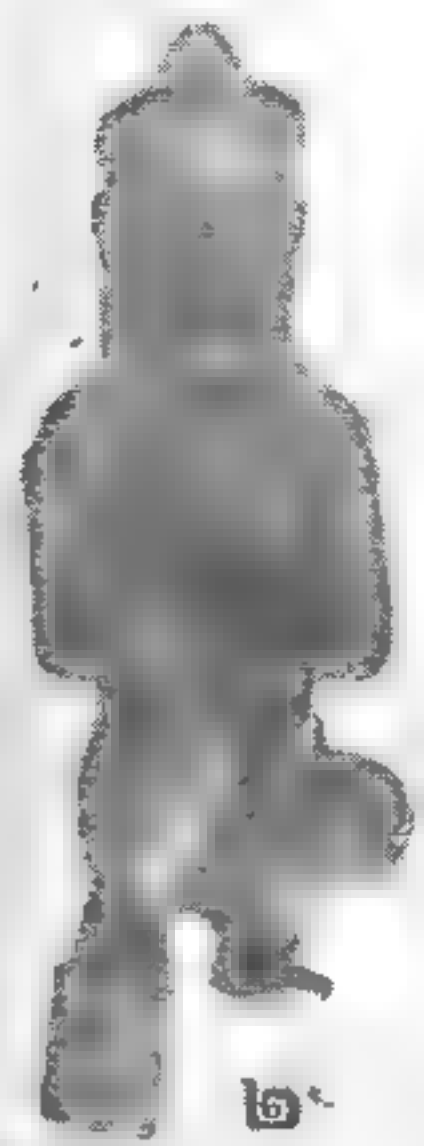
ขุนเพชรเรืองไทย

๓. ขุนไทยเรืองเมือง ทรงเครื่องขุนมีรัดเกล้าช่อดอกอย่างนี้เห็นยังมี
ผดุง เครื่องทรงจึงใหม่หมดทั้งชุด ได้ยืดอกไปถึงบรรลุนิติภาวะ ได้อุปภิเศก
กับพระนางบัวบุญทอง ซึ่งแต่งเครื่องยศและถือดอกบัว ๒ ดอก อันแสดงว่ามีลูก
๒ คน แต่ไม่พบจารึกจึงไม่ทราบชื่อ ได้คิดอ่านตามลายโพธิ์ว่า เพชรเรืองไทย
และมีชื่อเป็นหญิงว่าศรีเพชรฟ้า

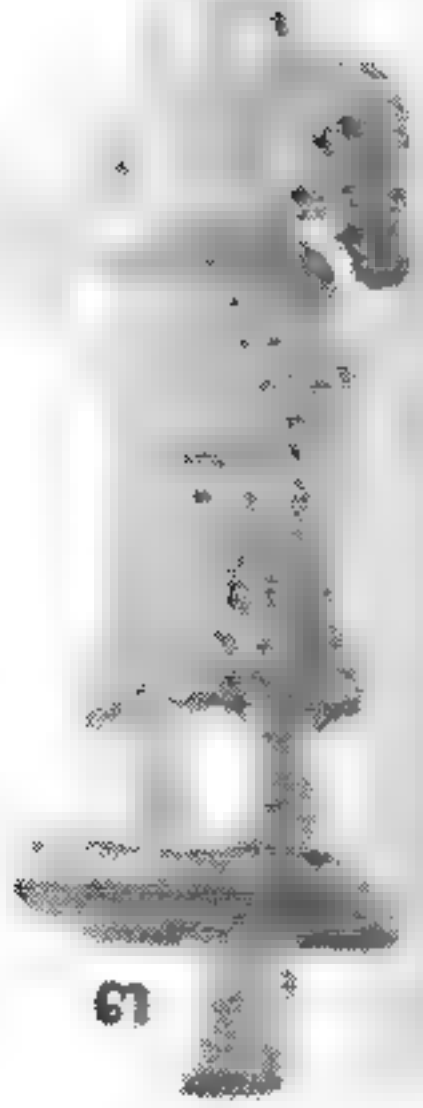
หมูนางข้าหลวงพระนางสิริงามตัว ซึ่งยังเป็นนางฟ้าอยู่ เท่าที่ทราบได้



๑. ท้าวเดือน นางสนองพระโอษฐ์



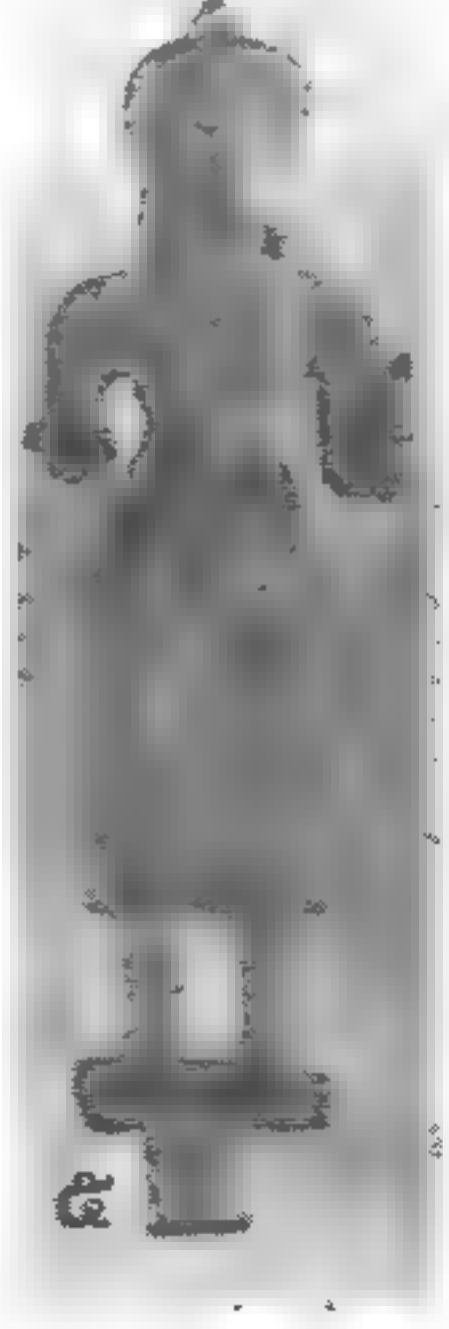
๒. ขอมดวงตะวัน ผู้ร่วมสร้างวัดเพชรพลี



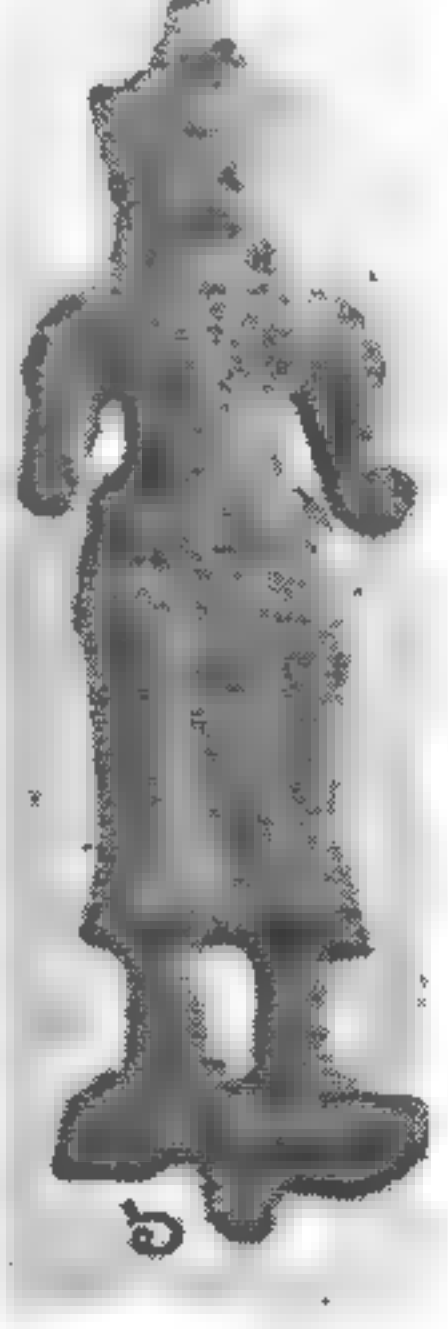
๓. ท้าวจันทร์



๔. ท้าวเพชร



๕. ท้าวทอง



๖. ท้าวนาถ

(๑. ท้าวเงิน ๔. ท้าวเพญ ยังไม่มีรูป) ตามคำเล่าว่า เมื่อตะวันเสด็จเพชร พระนางจะให้ท้าวนางเหล่านี้แต่งตัวแบบ

ท้าวเดือนฟ้อนรำต้อนรับ ต่อมาได้เปลี่ยนแบบขุนหญิง แต่ความจริงไม่ได้เป็น ยังเป็นสาวอยู่ทุกคน

เครื่องสำริดมีลายจารึก ที่ปรากฏ ณ วัดค้างคาว เพชรบุรี

โพล์สำริด หนึ่งในไห ตุ่ม และโอ่ง ซึ่งบรรจุพระวัดค้างคาว และจารึกแผ่นเงิน สำหรับเครื่องดินเผา นั้น เช่น ไหซอง มีจารึกลายสือขอมเต็มนั้นไม่ได้มา เฉพาะโพล์สำริดนี้ มีรอยสลักเป็นรูปคนและสิงโต ที่ถ่าขรูปมา นี้มีลายสือไทยปรากฏอยู่



ลายเส้นบนที่โพล์นั้น เป็นรอยจารึกลายสือไทย ล่วงเป็นลายเส้นที่คุณวิเชียร เจียรณย์ ลงหมึกเพื่อให้ชัดเจน ที่ขาดได้ใช้หมึกลงแทน สำหรับลายสือนั้น เขียนซ้อนกันเป็นสองชื่อ เวลาอ่านต้องคัดเส้น และอ่านได้ชื่อดังนี้

ซ้าย (๑) พ่อขอมทองเมือง
(๒) พระแม่บุญเรือน

ขวา (๑) (ขุนขอม) ไทยเรืองเมือง
(๒) แม่บัวบุญทอง

ได้ชื่อมาอย่างนี้ ทั้งได้สลักจารึกไว้กับโพล์สำริด ได้ตั้งความเพียรอ่าน-ดูเท่าไรวันไม่รู้ ได้มาก็เพียงเท่านี้ และได้แผ่นจารึกลายสือขอมไว้ว่า พุทธศักราช ๓๔๕ ปีกุน เดือน ๔, ๒ (ค่ำ) ข้างขึ้น มีไม้เอก ไม้โทตามแบบลายสือไทย จึงรู้ได้ว่าเป็นจารึกนานมา ถึง ๒๒๐๐ ปีกว่ามาแล้ว จึงต้องเขียนประวัติยืดยาวไว้ เรื่องเชื่อหรือไม่เชื่อเป็นเรื่องของคนทุกสมัย มีคำไทยง่าย ๆ ใช้นั้นมาว่า “ไม่เชื่อ” ทำไมจึงทำได้ “เชื่อ” ทำไมจึงทำใจไม่ได้

หลักฐานสำคัญ ณ วัดค้างคาว เมืองเพชรบุรี

ทั้งลายสือไทย ลายสือขอม ไม้เอก ไม้โท พร้อมกับตัวเลขบอกกาล พ.ศ. ข้างขึ้น ข้างแรม มีชื่อพระสมณศรีธรรมาโศกราช อุธิตาไฟ อุธิตาวั อุธิพิลัย ทั้งพระพุทธรูป พระเครื่อง พระพิมพ์ รูปขุนชาย ขุนหญิง พระเทวี ขอมเมือง ได้พบเป็นหลักฐานตลอด

ณ วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๑ ได้ไปค้าง ณ วัดเพชรพลี มีผู้นำโพล์สำริดอันมีลายคล้ายหนังสือ มาให้อ่านก็อ่านได้ว่า พระแม่บุญเรือน ยังได้นำแผ่นเงินจารึกลายสือขอม เมื่อได้อ่านแล้ว จึงทราบเรื่องราวได้ ได้ถ่ายรูปทำแบบพิมพ์พร้อมกับเรียงคำอ่านไว้ด้วย จึงได้พิมพ์ออก เพื่อให้รู้เรื่องตลอดกัน แต่ก็พบเพียง พ.ศ. ๓๔๕ (จีนอ่าน ๓๖๕) พระนางสีสิริเสาวภารัตนารี เทวี ขอมเมือง ณ ลายโพล์อ่านได้ว่า พระแม่บุญเรือน ได้ทราบเพียงเท่านั้น ส่วนปีเกิด จารึกสถาปนา หรือกาลครอง และสิ้นสุดไม่ได้พบ จึงไม่ทราบเรื่องราวได้แน่นอนเหมือนได้พบจารึก

พระนางสิริงามตัวเทวี เป็นธิดาของขุนสีเมืองและขุนหญิงสีทองอ่อน ประสูติ พ.ศ. ๒๒๔ ขอมทองเมืองประสูติ พ.ศ. ๒๓๕ ครั้น พ.ศ. ๒๕๔ ขุนสีเมืองสิ้น จึงครองเมืองเป็นขุนทองเมืองพริบพลี ได้แต่งงานกับสาวบุญเรือน ลูกแม่หอทอง ซึ่งมีอายุได้ ๒๖ และขุนสามมีมีอายุได้ ๕๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๗๒ มานั้น ขณะที่ยังเป็นขอมเมืองอยู่ได้ตรากตรำสร้างวัด ๒ วัด คือ วัดเพชรพลีและวัดมหาธาตุสุวรรณภูมิ พร้อมกับสร้างวังฉะนนอีกด้วย เข้าใจว่าคงเหน็ดเหนื่อยมาก คงจะมีลูกชายคนเดียวชื่อ ไทยเรืองเมือง ในราว พ.ศ. ๓๐๐ พอมีลูกแล้ว คงป่วยเป็นอัมพาต เพราะสงครามชวา พ.ศ. ๓๐๖ ไม่พบ พบแต่ดาวเด่นฟ้ามาควบคุมอยู่ ป่วยนั้นคงพอจะทำอะไรได้บ้าง จึงยกขุนหญิงบุญเรือนเป็นผู้ว่าราชการแทนให้ดาวเด่นฟ้าเป็นขอมเมือง ครั้นสงบสงครามแล้ว บ้านเมืองเรียบร้อย และขุนทองเมืองพริบพลีอาจสิ้น พ.ศ. ๓๑๒ กับทั้งชาวชวาก็จะมาเจรจาขอพระนางเฝือกกลับไปครองชวา กับทั้งขุนไทยเรืองเมืองมีอายุได้รอบปีแล้ว พระเจ้าเดือนเด่นฟ้ากับพระสากิขานีสิริหัตถา จึงทำพิธีโกนจุก จะได้ยกขึ้นครอง แต่ก็ยังเป็นเด็ก จึงสถาปนาแม่ขึ้นเป็นแม่อยู่หัวแต่ยังไม่ได้สถาปนาชื่อ ครั้น พ.ศ. ๓๒๐ ขุนไทยเรืองเมืองมีอายุได้ ๒๐ จึงทำพิธีครองเมือง ขุนทองร้องไห้แม่ครองต่อไป ตัวเองขอเป็นขอมเมือง และได้แต่งงานกับแม่นางบัวบุญทอง มีลูกชายชื่อเพชรเรืองไทย และมีลูกหญิงชื่อศรีเพชรฟ้า พ.ศ. ๓๒๕ พระนางสิริงามตัวสิ้น จัดงานศพได้มีชื่อ แม่บุญเรือนทอสงจิวง เสร็จแล้วจึงสถาปนาชื่อว่า พระนางสีสิริเสาวภารัตนารี เทวี ครั้น พ.ศ. ๓๔๕ มีอายุ ๗๗ จึงทำบุญเฉลิมชนมาบูชาให้สร้างพระพุทธรูปต่าง ๆ ได้สลักชื่อ ณ โพล์ว่า พระแม่บุญเรือน แต่จารึกในแผ่นเห็นว่าพระนางสีสิริเสาวภารัตนารี เทวี ขุนไทยเรืองเมือง ก็ยังคงถือว่าเป็นขอมเมืองอยู่จึงมีจารึกได้มีบัญชาให้ขอมเมือง อย่างในจารึกนี้

ตัวลายสือขอม และลายสือไทย

ลายสือขอมนี้ถูกจารึก ณ แผ่นเงินได้เล่าเรื่อง ซึ่งพระนางสีสิริเสาวภารัตนารี เทวีได้ทรงบำเพ็ญเฉลิมพระชนม์
สร้างพระพุทธรูปในวาระพระบารมีเกิด เพื่อสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา ได้มีระบุชื่อ พระเครื่อง พระพิมพ์ ระบุเนื้อว่า
เมฆพัตร อุทุมพร (เนื้อดินอบ) สังควานร ชินพร ตะกั่วป่า และนาค เงิน ทอง เท่าพระธรรมชั้นนี้ คือ ๘๔,๐๐๐
องค์ พระนางได้จารึกไว้จึงรู้เรื่องตลอด ได้ด้ายรูปทำแบบ แล้วปรากฏอย่างนี้



คำอ่านตัวจารึก

ได้รวมกันอ่าน ๔ ผู้อ่าน คือ ตัวผู้เขียน ท่านพระครูพิทักษ์จุลศีลปาคม พระครูปลัดยิ้ม จุนโท นายดวง จิตต์พะวงษ์ ตกกลงร่วมกันว่าอ่านถูกต้องตามทำนองลายสือขอม หรือหนังสือใหญ่ไทย

พระพุทธรูปถวัลย์จักราช ๓๔๕ ปีกุน เดือน ๔ ๒ (คำ) ข้างขึ้น พระนางสีสิริ
เสาวภา รัตน นารี เทวี ได้ มี บัญ ชา ให้ขอม เมื(อง)
ง เกน ไพรพล มาสร้าง พระเพื่อเฉลิม (เฉลิม) พระเกีย (ติ)
ย ติ ใน ราช ระ พระ ปร มี เกิด ทั้ง ยัง ต้อง การ
เอา พระเครื่อง ประ จู ไร ไร ได้ ฐาน (ฐาน) เจดิย์
มหา สุ วรรณ เพื่อ สืบ อา ยู พระ สาส นา พระ นาง ได้
นิ มนต์ ฤา สี ดา ไฟ คน หนึ่ง ฤา สี ดา วัว คน หนึ่ง
ฤา สี พิ ลา ลัย คน หนึ่ง มา เป็น ประ ฐาน แก่ สม
น สี ธรร มา ทำ เป็น เมฆมพัตร อุ ทุม พร พร้อม เนื้อ ถัง
ควานร ชินพร ตะกั่วป่า มา ผะสม ทำ เป็น พระ พิมพ์ จึง บัง
คับ ให้ ฤา สี ทั้งปวง หาเงิน สักควานร มา ผะสม หลอม หัพ (อ)
อ เป็น พระพิมพ์ กรัน เสร็จ พิธี จึง ได้ ประจุ ด้าน ทิ (ส)
ส ด้วนออก แห่ง หนึ่ง ด้าน ทิศควน ด้วนคก แห่ง หนึ่ง ทิศเหนือ
แห่ง หนึ่ง ทิศใต้ แห่งหนึ่ง อันหนึ่ง กร้อง เท้า พระ รัชมั่น (ธ)
ธ มีทั้ง ดิน แลชิน นาค เงิน ทอง พระ นาง สีริเสาวภา
รัตน เทวี

เมียบ (ขุน) ทองเมืองพริบพลี สองบรรทัดนี้เขียนซ้อนกัน จะเห็นเมียบกับ

แม่ (ขุน) ไทยเรื่องเมืองพริบพลี แม่นั้น ชัดเจน และ ทองกับไทย ก็พอเห็น

ลายต่อไปเป็นลายสือไทยจะเห็น บุญ , อยู่บน บ เขียน หัวลง และ ญ เขียนอย่างนั้น เขียนตามตัวปรากฏ

ต้นบุญเถรอยู่ที่คำ พระฤาษีเขางู ฆลัง ฆลาพา (พระ) อง(ค์) พุทธอง(ค์) อรหัน(ต) สาวก คัล
(ไล) พืมาพริบพลี พระนางม่ายผัว (ให้) ทำสร้างตัวพระพุทธร (ทรง) เรือนยอด (ให้) เห็นเหมือนนกคัง-
ควาว (กาง) ปีก

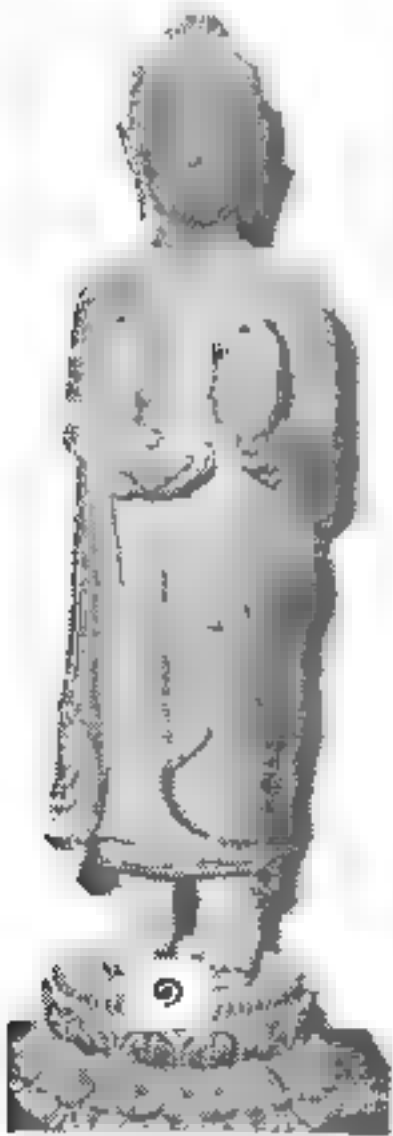
รอยลายสือ และไม้ต่าง ๆ

ลายสือขอมและไทย ซึ่งปรากฏอยู่นี้มี “ไม้” ค่อง ๆ กรบเหมือนบัดนี้ กระทำให้ลงความเห็นกันว่า
เป็นตัวสมัยรัตนโกสินทร์ แต่คำชื่อว่า “ลาย” และไม้นี้เป็นชื่อตัวหนังสือ และสระ มาตั้งแต่ได้คิดสร้าง และตั้งชื่อ
ใช้กันมาก่อนที่จะเปลี่ยนเป็น “พยัญชนะ” และ “สระ” หรือ “อักษร” และ “ภาษา” เหตุนี้ คำชื่อว่า “ไม้”
จึงมีมาเท่ากับคำชื่อว่า “ลาย” ถึงในกาลที่ได้เปลี่ยนไปแล้ว คือในสมัยนี้ในระบบเรียนหนังสือไทย ก็ยังมีคำชื่อว่า “ไม้”
ใช้กันอยู่ เช่น ไม้หน้า ไม้ม้วน ไม้มะไล ไม้ไผ่ เฉพาะที่เป็นชื่อ “ไม้เอก” “ไม้โท” ฯลฯ ซึ่งไม่มีอยู่ในคำเมคร
สันสกฤตซึ่งเรียกชื่อว่า สระ ฉะนั้นจึงยืนยันได้ว่า คำชื่อว่า “ไม้” นี้เป็นชื่อสระมาก่อนที่จะเปลี่ยนชื่อว่า สระ มานานแล้ว

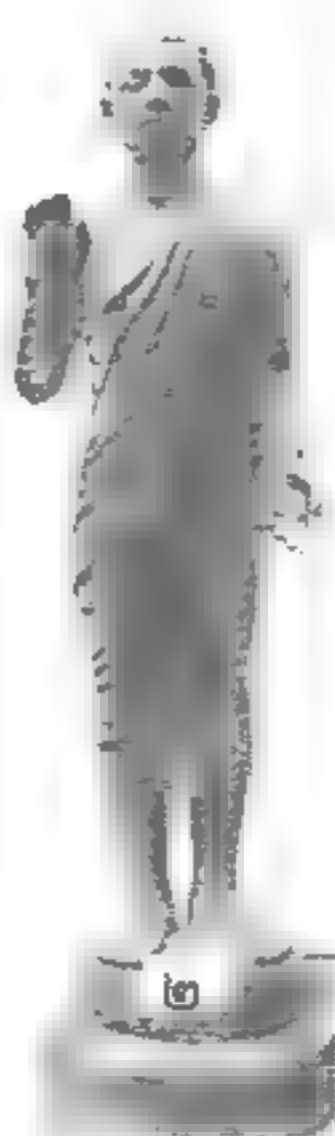
อาจมีมาพร้อมกันชื่อว่า “ตัวบ้าน” และคำชื่อว่า “ไม้” คงใช้เป็นชื่อลายที่เป็นสระแท้ และเป็นลายกำกับเสียง เช่น ไม้เอก ไม้โท

ได้เห็นหนังสือในกลุ่มหนังสือไทย เช่นตัวลานนาไทย ตัวพื้นเวียงเจียง ก็ได้เปลี่ยนเป็นสระไปแล้ว แต่ก็ยังมีที่ใช้ชื่อว่าไม้ เช่น ไม้กั้ง หรือ นิคหิต เฉพาะหนังสือโง่ง ยังไม่ถูกเปลี่ยนเป็นสระทั้งหมด คงเรียกว่า “ไม้” อยู่อย่างดั้งเดิม เช่น อะ อา ยังเรียกเป็น ไม้กะ ไม้กำ ฯลฯ และเรียกเป็น “แม่” ต่าง ๆ เช่น ไม้กั้ง คือ แม่กง ไม้กก คือ แม่กก เป็นต้น ซึ่งยืนยันคำชื่อว่า “ไม้” นี้ เป็นของดั้งเดิมมา ฉะนั้น หนังสือใหญ่ คือ หนังสือขอมที่จารึก ไว้เนี้ มีไม้พร้อม จึงยืนยันว่ามีมาก่อน ตามตัวเลขบอก พ.ศ. ๓๔๕ นั้น เป็นหลักฐานแน่นอนว่า ไม้ ต่าง ๆ เฉพาะ ไม้เอก ไม้โท ฯลฯ เดิมเรียกว่า ไม้หยด ไม้ทุ้ ไม้หันอากาศเรียกว่า ไม้ผัด หรือ ไม้ซัด ฯลฯ ชื่อก็ไทย จึงมีมากับคนไทยได้ เพราะได้จารึกไว้ จึงได้รู้เรื่อง การทำบุญเฉลิมเกียรติ เพื่อสืบทอดอายุพระศาสนา และตัวเองนั้น เมื่อไม้มาก็แจ้งให้รู้ได้ตลอด แม้กาลจะล่วงมาได้ ๒๒๐๐ ปีมาแล้ว ก็ยังรู้ได้แล้ว

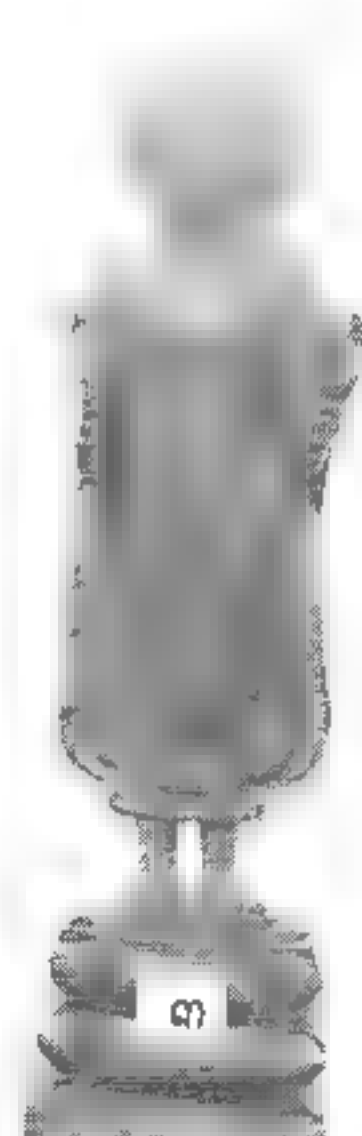
จริงอยู่ จารึกนี้ หลังจากกาลสร้างลายสิมามานาน เท่าที่นำเข้ามาไว้ตรงนี้ ก็เพื่อยืนยันสิ่งของ - ของไทย ซึ่งได้สร้างขึ้น ต่างก็สืบทอดกันมากระทั่งถึงกาล พ.ศ. ๓๔๕ และก็สืบกันมา กระทั่งปัจจุบัน ไทยจึงยังเป็นไทยอยู่อย่างนี้



๑. พระพุทธรูปจิวรกลีบทองสำริด สมัยตะวันตกนี้ทำรูปดอกมะลิบาน อาจหมายว่ามกุฏหรือแม่กุน



๒. พระพุทธรูปจิวรกลีบ ทองสำริด สมัยตะวันตก ที่มีส่วนกายวิภาคเฉพาะที่บำ พระพักตร์ ลำแข้ง ที่อุณาโลม ผิงพระบรมสารีริกธาตุ เอาแก้วหินทำดวงกลมปิดไว้ ได้ใช้กระจกขยายส่องดู ปรากฏพระบรมสารีริกธาตุนานาเม็ดพรรณผกักาด ๓ องค์



๓. พระพุทธรูปจิวรเรียบทองสำริด สมัยตะวันตก บอกรั้วที่ประกายฉกกลเป็นรูปวงกลมดวงตะวันตก มีซี่ทำเป็นวงล้อธรรมจักร อันเป็นเครื่องหมายสมัยสุวรรณภูมิ



พระพุทธรูปสมัยสุวรรณภูมิแบบนั่ง

ควรจะนำที่พบมาลงให้หมด แต่แล้วก็ลงไม่ได้ จึงนำบางแบบมาลงเท่านั้น ปางโปรด ๖ กษัตริย์ มีท่านอุบาลีเป็นที่ ๗ จะเห็นรูปเล็กซ้ายสุดนั้นในชื่อว่า มหาดเล็ก ๗ ประภาคมณฑลในจะเห็นรูปวงกลมดวงตะวัน วงนอกที่เป็นลายนั้น ค่ำสุดด้านซ้าย จะเห็น ค. คือเดือน จากนั้นลายกนกตัดไม่ออก จึงอยู่ลายบอกเดือน แต่ทำในสมัย ตะวัน จึงเห็นว่าสมัยตะวัน

พระพุทธรูปหิน จีวรกลีบ ส่วนต่าง ๆ ล้วน มีประภาคมณฑล ด้านหลัง เป็นรูปธรรมจักร ด้านหน้าชั้นนอกเป็นรูปฟ่อนข้าวเรียง ด้านในรูปกลีบบัวบานหมาย ว่าเมืองข้าวน้ำ รูปฟ่อนข้าว เหมือนลายธรรมจักรอุบล ในสมัยเดือนเด่นฟ้า พ.ศ. ๓๐๘ ยังได้ร่วมกับเมื่อก่อน ๆ สร้าง และยังมีปางโปรดนางสุชาดาหรือรับมธุปายาส ยังไม่ได้แบบมา

พระรูปนันทาเถรี (พระรูปครึ่งองค์ หรือตัวนึ่งทั้งหมด) ทำปางตัดกิเลส คือ พระพุทธเจ้าทรงพานันทคู่ออกในวันแต่งงาน พระนาง จึงหม้ายยังสาวบริสุทธิ์ มนขอมออกแบบ ถึงมีก็เหมือนไม่มี จึงตัดผม แขน ทั้งสอง ด้านมทำพอเห็นเหมือนไม่มี ตัดท่อนล่างหมด เป็นเพียงเปรียบ เทียบเท่านั้น เจอ ๖ รูป ที่เก็บมาเพียง ๒ รูป (พระนันทและพระนางรูปนันทาเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดา คือ พระเจ้า- สุทโธทนมหาราชและพระนางปชาบดีโคตมี แต่งงานกันเอง) เมื่อทรงอภิเสกนั้น พระนันทมีพระชนมายุ ๓๘ พระนาง รูปนันทาก็คง ๓๐ กว่า กาลราชาภิเสกและอุปภิเสก เป็นพระราชาและราชินีแห่งกบิลพัสดุ์ ครั้นทรงพานันท ออกบวชแล้ว พระนางก็ยังทรงเป็นพระราชินีอยู่ในราชสมบัติสมบูรณ์ เมื่อสละออกจึงตัดพระอิสริยยศ อิสริยศศักดิ์หมด มนขอมพิศ- ษณูช่างบรมครูสมัยนั้น จึงออกแบบเช่นนั้นคือตัดทุกชนิดในพระองค์เองซึ่งถือว่าเป็นพระชาติยานิ

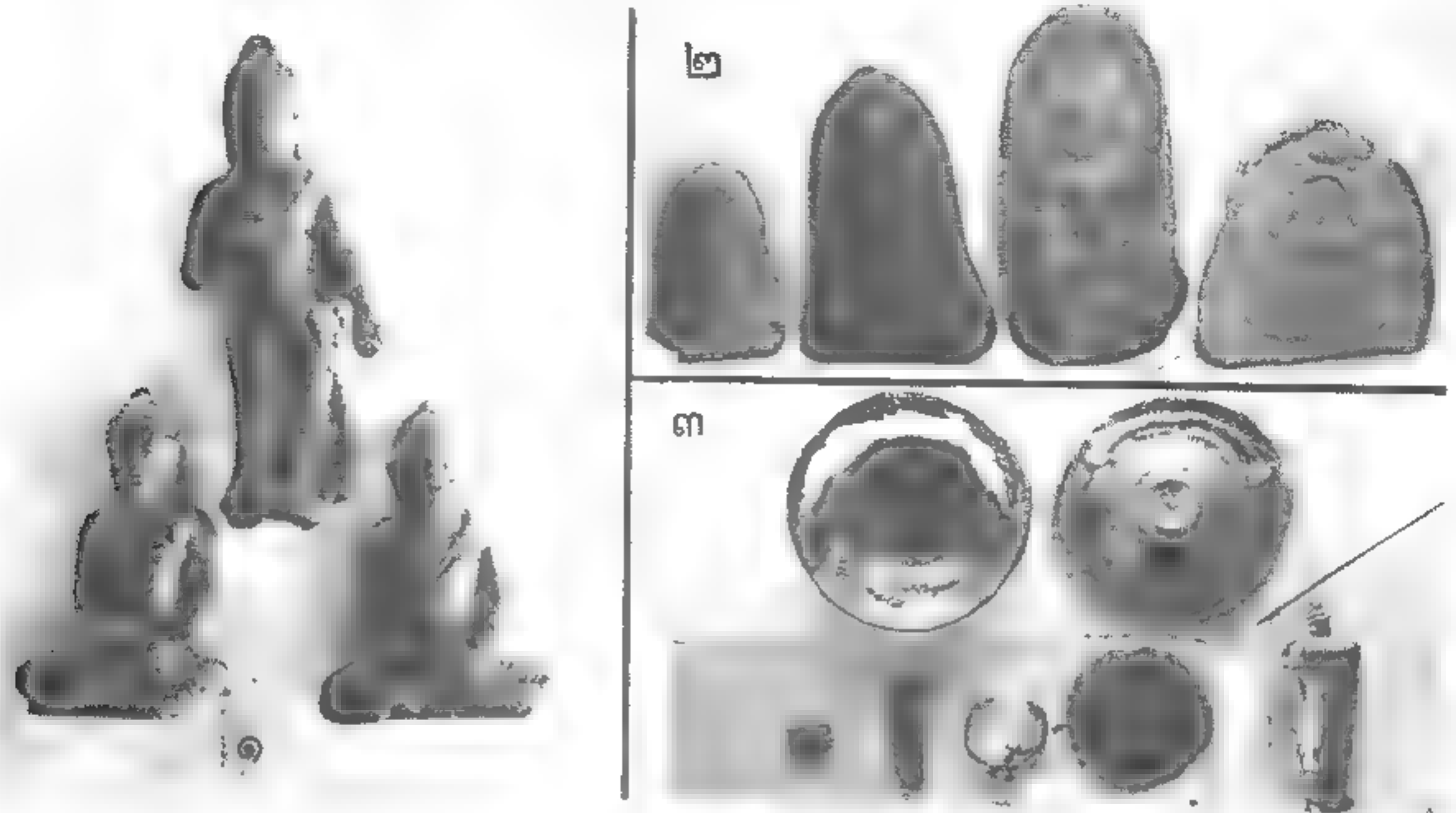


พระแก้วมรกต ที่ยืนยันชื่อแก้วว่าหินใส แก้วนี้คือหินหยก สาเหตุกว่ามีสายจากรัสเซียถึงเปอร์เซีย แต่ส่วนแสดงว่าแบบไทย หยกชนิดนี้ ที่เขาเรียกว่าฟลูโอไลต์ แร่นี้มีสายลงมาจากเชียงราย ถึงปัตตานี ที่เป็นลายสาเหตุนี้คงมีแต่ยังไม่พบหรือพบแล้วไม่รู้



พระแก้วหินหยกหลายขาว-ม่วงดำอยู่ในเจดีย์วัดทุ่งคอกอุทุม- พ์ดี ๆ ๘๒ องค์ ทั้งองค์ใหญ่องค์เล็กถูกน้ำเอาไปขายเมืองนอกเกือบ หมดแล้ว

ถ้าดูสัดส่วนแล้วจะเห็นเหมือนกัน จึงแน่ใจว่า ที่ตะวันจารึกไว้ว่ากลับจากอินทรี ได้แก้วมา ๓ ก้อน สีแดง ขาว เขียว ให้มันขอมและขอมอื่นสลักพระพุทธรูป ๓ องค์ ๑๕ ปี จึงเสร็จ อาจเป็นองค์หินเขียวนี่ก็ได้ถ้าทำที่อื่นที่นั่น คงมีหลายองค์ แต่ที่ภาคกลาง คือทุ่งดอกมีดั่ง ๘๒ องค์ นั้นยืนยันหลักฐานอยู่แล้ว



๑. พระเครื่องทองคำสำริด สมัยสุวรรณภูมิ ยืน เท้าชำรุด และนั่ง มีประมาณ ๒ พันองค์
๒. พระเครื่องดินเผาสมัยสุวรรณภูมิ ราชบุรี ยังมีอีกหลายแบบ เป็นแบบต่าง ๆ กันเท่าที่ปรากฏ
๓. เครื่องทองคำที่อุบลฯ บนผอบพระบรมสารีริกธาตุ ล่างเครื่องประดับต่าง ๆ แหวนเพชร และ แหวนยอดไม้ได้มา ส่วนเครื่องเงิน และเงินตราได้แสดงไว้แล้ว ในสมัยปีอิน เมืองแมน รัชสมัยพระเจ้าอินทรวังไทย และขุนหญิงทับทิมทอง

อุปสมบท ลาลิกขา ลีก

ธัมมสุณันท ทองวน ลูกคนเดียว (ของ) ขุนหญิง แม่หวานชื่นใจ เจ้าพ่อโลกกว่า เกิดขึ้น ๑๕ (ก่ำ) เดือน ๖ พุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๒๕ โสณ อุดคร ให้ปัพพัชชาเป็นสามเณร ขึ้น ๒ ก่ำ เดือน ๔ ปี ๒๓๖ องค์อุดตร สอนปาลี (๔๗๓/๑) อุปัชฌายะ (๒) ให้ชื่อ ธัมมสุณันท เดิมชื่อ ทองวน ท่องจำไตรปิฎก ๑ ปี กับ ๘ เดือน ท่องมหาอฎฐกา ๒ ปี มุณีสอนว่าคำมคธกว่าปี พุคได้ (๔๗๓/๒)

ธัมมสุณันท ทองวน ญาณจรรณ ว่า ปีนีเจ้าครบปีเดม ๒๐ บวดได้ ให้ไปบอกแม่หวานชื่นใจ แลดันตวัน สิริงามตัว เอาผ้าไหม (ให้ภิกขุ) บัณจิตทอง* ทำไตรจีวร ๕ ไตร โสณ ให้ทอด (ที่กระ) ลูกโลกกว่า ให้อรหัน (๓) ห้า (พิจารณา บังสกุล) โสณ ฌานีย ให้ธัมมสุณันท^๒ ว่า เอาไปครองแล้วขอสิลให้ใหม่ กับ ญาณจรรณ (๕๒๘/๑) ธัมม-

* เป็นคุณนามสรร.สริญภิกขุผู้มีสติปัญญาดี ซึ่งเรียนจบสอบธรรมได้ เหมือนเวลานี้นิยมเรียกว่า “เปรียญ” (รู้รอบ) ครั้นต่อมา เป็นชื่อผู้สึกแล้วจึงเลิก หรือเปลี่ยนเป็น บาเร็น และ เปรียญ พระมหา

^๒ ครั้งนี้อาจเป็นครั้งแรก จึงได้จารึกเรื่องไว้ให้ได้พบธรรมเนียมบั้งสกุล และธรรมเนียมทำผ้าไหมให้เป็นผ้าบังสกุล กับ ธรรมเนียมพระอุปัชฌายาจารย์ พระเถระ ให้ใครแก่สังฆวิহারิก คิษฐานุศิษสการครองผ้าแบบเอธิภิกขุอุปสมบท และ ดิสรณคณูปสมบท ครองเองแบบเดียวกับพวกสาิกยานิกขุนี้ ส่วนแบบบัญญัติจตุตถกรรมอุปสมบทในปัจจุบัน พระอุปัชฌายามอบให้และสอน มีพระภิกษุองค์หนึ่งช่วยครองการให้ใครในเมืองไทยอาจมีมาตั้งแต่ครั้งนี้

สุนันท ทองวาน ตวันอุคหนุนแล้ว เข้าอุปสัมบัน โสณ เป็นอุปัชฌาย อุตตร กับ ญาณจรณ คู่ เป็นผู้สาวด (อุตติ จตุตถกัมมวาจา) ตัน ในอุโบสถ (ขันทสีมา) วัดมหาธาตุแดนลว้า ปีพุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๔๕ ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๘ มีอเณ ๕ อัน ๑๕ ผา (พระอุปัชฌาย) โสณ ให้ว่า ใครปฏิภ ๘ เดือนจบ ว่า (จัก) ไปเกิดเป็นภิกขุอัคคสาวก (ของ) เมตเตยย (อรหันตสัมมาสัมพุทธในอนาคตกาล) ๕๒๘/๒)

ธัมมกาโม (ทอง) อยู่ (กับ) อุปัชฌาย (ในอินท) มาอยู่ถิ่นสุวันณภูมิ ตามอุปัชฌายว่า (สั่ง) เคลื่อนับ ๕ ปี ไคล่เมียบ ไคล่ลูก กราเวนลิก โสณ ว่า จะถือเอาเป็นอย่าง มหาตีส (ส) เดือนไว้ว่า บวชแล้ว สิกได้ (๕๗๑/๑) ธัมมกาโม สิกต่อหน้าสงฆ^๑ ปี ๑๔๕ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ตวันอิทธราชเจ้า แล สิริงามคัว (ว่า) ต้องเอาตั้งให้เป็น บัณฑิต^๒ (๕๗๑/๒)

มอบอุปสมบทกรรม

กัจจายน ผิว มีจวบครบ ๒๐ ปี พุทธกาล ๒๔๖ ปี โสณ ว่า ญาณจรณ กวนเป็นอุปัชฌาย โดยมีพัสสาพ ๑๐ รับเอาสืบไป (๕๑๖/๑) (กัจจายน ผิว) โสณ ให้ญาณจรณ ขึ้น (เป็น) เณรอุปัชฌาย ให้อุตตร คู่ ภุริย สวด ญัตติ- จตุตถกัมมวาจา วันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๘ ปี ๒๔๖ โสณ เณรเข้าเป็นต้นสงฆ (ในอุโบสถวัดมหาธาตุแดนลว้า) (๕๑๖/๒)

กัจจายน ผิว อุปสัมบันแล้ว ญาณจรณ ว่า อนุสสาสน เณรโสณ เดือน (ให้) ว่าไทย ญาณจรณ แปลตรง ตวันทัฬฟ้า สิริงามคัว พัง (แล้ว) ว่าเพราะดี แล พังรู้ว่า อย่างไร เณรโสณให้บอกไทย ภิกขุไทยรู้ ทำถูกดี (๕๑๗/๑) พระญาณจรณ พังโสณ ว่า ๕ เรา นำวรพุทธสาสนามาให้คนไทยถ้วนสังกัมม นิमितตสีมา ธัม (ม) วินัย สีลอุโบสถ ถูกตามพุทธบัญญัติ ทินี้ อุปสัมปทา กัม (ม) อีก คนไทยรับได้หมด ภิกขุสายนี้ คงตลอดคู่พุทธสาสนา ถึง (ที่) สุด (๕๑๗/๒)

ต้นสาวดมนต์

ญาณจรณ โสณ ให้คัดสูตรอันมีพ้องทั้งในวินัยปิฎก สุตตันต ปิฎก อภิธัมมปิฎก เพื่อสังคิน้อย ให้คนฟังตามบ้านทั่วแล^๑ (๕๒๕/๑) ได้ นโม(การปาฐ) สรณคมณ (ปาฐ) มังกล (สูตร) รตน (สูตร) กรณีย (เมตตสูตร) ธชัคคสูตร อังคุลิมาล (สูตร) โพชฌังค (สูตร) สุป্পพพันท (สูตร) ลงมารวิชฌาถา เอาเป็นสุดท้าย (๕๒๕/๒)

ญาณจรณ เล่า แก่ โสณ ตวันให้เขียน ตอนโสณหัดภิกขุสังคินิ สัชฌายได้ดีแล้ว อันโสณว่า คัด เอา สูตร ตัน ตัน ดี ดี พอกราฟังได้ ให้ญาณจรณเลือก พอเดือนเด่น (ฟ้า มีอายุ) (๕๐๕/๑) ได้ ๑ เดือน ตวัน ให้สาวดปาฐ ป้อง (กัน) ความร้าย และให้ชนะทั่ว โสณให้ญาณจรณให้สาวดให้ฟัง ๒ คราว (แล้วให้ไปสวด) สดอง เมื่อ เดือน ๓ ข้าง ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๔๖ (๕๐๕/๒)

^๑ พิธีการสีก หรือ ลาสิกขานั้นมีอยู่แล้วในวินัย อาจเป็นครั้งแรก จึงจัดไว้เป็นแบบอย่างการลาสิกขว่าในเมืองไทยนั้นบวชแล้ว มีอนุญาตให้สีกได้แม้ในสมัยพระอรหันตเถระ

^๒ เป็นต้นเหตุครั้งแรกซึ่งอุปสมบทแล้วลาสิกขาได้ และได้รับการยกย่องแต่งตั้งชื่อเป็น “บัณฑิต” จา อ่านเสียง ท. ก็ได้ ค. ก็ได้ บัณฑิตเป็นชื่อคั้ง คนไทยในท้องถิ่นบวชแล้วสีกออกมามีชื่อเรียกกันว่า “ทิด” ซึ่งเป็นที่ยกย่องว่าบวชแล้ว กระทั่งปัจจุบัน

^๓ ดูตามเรื่องแล้ว กาลสลับกัณอยู่ได้นำเอามารวมเป็นส่วนเดียวกัน เพราะเป็นเรื่องเดียวกันความจริงท่านทำพร้อม ๆ กัน ในปีเดียวกัน

ญาณจรณ์ เมื่อวันอิราขมาหา ว่า มนขอมพิสสนุ ว่า งามตัวมีลูก จะครบ ๔ เดือน การเชิญท่าน ผู้เป็นพระสงฆ์มาจำเริญพุทธมนต์ อวษชะ (ชัย) ให้ สวัส (ดี) (๕๘๒/๑) โสณ ให้เอา ปาฐนมนการ สรรณมน (ปาฐ) รัมมจัก (กัปปัตตต) ธัคค (สุดต) กรณีย (เมตตสุดต) รตน (สุดต) มังคล (สุดต) อาภา (นาฎยสุดต) สุนักขัตต (สุปัพพณสุดต) ลงจบ ด้วย พุทธพรคาถา^๑ ภิกขุร้อย (องค์สวด) ขึ้น ๑๕ (คำ) เดือน ๖ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๔๖ (๕๘๒/๒)

บัณฑิต ทอง สีกแล้ว โสณมาหาตอบว่า เจ้าอยู่เป็นคนบ้าน ในถิ่นสุวรรณภูมิไม่มีวิธสวดวัดของ อุบาสก อุบาสิกา เอาคำ นโม ตสฺส...พุทธสรรณมนปาฐ อนุสสรณ (ปาฐ) อริยอุโบสถ (ปาฐ) (๕๘๓/๑) บัณฑิต ทอง เอา (ห) มอ เสมอ พ่อขุนอิน น้องผิวทอง (นาย) ยอดคง แม่ทอง ขุนคนอง ขุนภยา (แมน) (ขุน) แสนไพร งามตัวหัวหญิง มนขอมพิสสนุหัด ปี ๒๔๖ (พระเถร) โสณ ว่า สังโยคสวดมนต์ (๕๘๓/๒)

บัณฑิต ทอง ว่า แปล คำมกรให้คนเข้าใจเรื่องความดี ได้จำแล้ว สอนท่องจำ ได้พร้อมแล้ว ให้สวดซ้ำๆ พร้อม (กัน) ชื่อสังโยค (๕๘๔/๑) ทอง บัณฑิต สอนคำมกร ตาม (พระ) เถรโสณสอนภิกขุ สามเณร ชื่อ พุทธมน (ต) เปนสร (เสียง) คณสัณฆาย เริ่มหนึ่งเดือน แลแล้วคล่องดี (ท่านพระเถร) โสณว่า (หัดสวด) ใช้ได้ (๕๘๔/๒)

ทอง บัณฑิต เรียนเสียง เมื่อ (เปน) ภิกขุ หัดผู้คนเรียน นีมาก (แล้ว) ส่งไป ให้ผู้ยังไม่เคยเรียน กอธัมมราช (๕๘๓/๑) เกียมทอง นองทอง อุทอง ขุนเมืองไพลทอง เมืองพู ทอง พุนพิน พันยอง อ่างทอง มิง ทวี ดงทอง กอกทอง เชื่อนทอง^๒ (๕๘๓/๒)

ญาณ (จรณ์) ตอนปี ๒๕๐ ส่งภิกขุไปอินทอีก ๒๐ เถมี สามเณร ๗ องค์ ทั้งมี สิส ๑๕ คน ไปเรือ เมื่อขึ้น ๓ คำ เดือนอ้าย (๕๐๑/๑)

มี (๑ ภิกขุ) สุรมน เริง (๒ ภิกขุ) ฌานาสนย คี (๓ ภิกขุ) วรรณาน มี (๔ ภิกขุ) อิตฺตฺสมน มน (๕ ภิกขุ) อินฺทริยทม อิน (๖ ภิกขุ) วีรปญญ วิ (๗ ภิกขุ) เมตตจิตฺต มี (๘ ภิกขุ) อิทฺธิญาณ เอี่ยม (๙ ภิกขุ) พุทฺธสร ถนอม (๑๐ ภิกขุ) ธรรมรด พริ้ม (๑๑ ภิกขุ) วีริย วิง (๑๒ ภิกขุ) ปญญาพล พน (๕๐๑/๒)

ญาณจรณ์ กัดเอา (๑๓ ภิกขุ) ชิตมาร ชม (๑๔ ภิกขุ) ปญญาสก ภา (๑๕ ภิกขุ) ถาวร เถา (๑๖ ภิกขุ) กิตฺติก ขาว (๑๗ ภิกขุ) เขมาคม กง (๑๘ ภิกขุ) อาภาสย แจ้ง (๑๙ ภิกขุ) วรุตฺติก หมาย (๒๐ ภิกขุ) คุณาคม คม รวม (๒๐ องค์) ๕๐๖/๑) อุดคร ญาณจรณ์ เอาสามเณรอีก ๗ (๑) สามเณร บุน ปุญญาโส (๒) สามเณร กา กมาสิโก (๓) สามเณร มี เมตฺติโก (๔) สามเณร เจริญ จิตฺมาโน (๕) สามเณร แสง สิลฺโลโร (๖) สามเณรเล็ก โรจายโก (๗) สามเณรสิด สิทธิโก^๓ (๕๐๖/๒)

^๑ ชื่อสูตรต่าง ๆ ไม่ตรงกับเจ็ดตำนาน สิบสองตำนาน และมีในภาณวารบ้าง คงเป็นครั้งแรกในกาลต่อมา ได้มีการคัดเลือก และจัดกันอีก จึงเป็นแบบ เจ็ดตำนาน สิบสองตำนาน ภาณวารต่าง ๆ ในรัชสมัยปัจจุบันนี้ก็ยังมีการคัดเลือกจัดอีก จึงมีสวดมนต์ฉบับหลวงฯ

^๒ ชื่อเมืองเหล่านี้ คงมาถึงปัจจุบันก็มี เช่น อุทอง อ่างทอง บางชื่อ เช่น นองทอง ได้ตั้งกาญจนบุรีทับลงไป นองทองก็หาย และไพลทอง (ไพรทอง) ได้รูปขุนสรวงนางสาว ที่ถ้ำฤๅษี หลังค่ายจิระประวัติ นครสวรรค์ มีจารึกว่า ขุนไพลทอง ขุนผิงพุ่มทอง ทำ ตั้ง เมืองไพลทอง ปี ๗๖๘ จึงรู้ว่านครสวรรค์เดิมชื่อ ไพลทองฯ

^๓ พระภิกขุ สามเณร ขณะนี้ ไม่พบจารึกกลับมา พระเจ้าอโศกมหาราชเจ้าครองอยู่ ๔๐-๔๑ ปี ซึ่งเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๑๘-๒๕๕ พ.ศ. ๒๕๐ จึงยังเป็นรัชสมัยของพระองค์อยู่ ทางสุวรรณภูมิจึงส่งไป

พระพุทธศาสนาสุวรรณภูมิไทยไปได้

ญาณจรณ์ เมื่อ ขุนสุธารสสี ให้ลูก ลตุสุวาเทียม^๑ มาขอเชิญ (พระเถร) โสณ ไปให้รั้งที่เมืองจอกตากอปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๕๕ โสณ ว่า ที่นี้ รั้งมณันท์ (กับกัจจายน) ทำปติฏฐานพุทธศาสนา ลตุสุวาเทียมอุดหนุนให้มีดี ให้รอกอยอายุพัสสาได้ห้า พอที่อาจารย์คุณ คูแสดหมู กิกขุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ได้ (๕๒๖/๑) โสณ ให้เอาปี ๒๕๒ เดือน ๕ ขึ้น ๑ ค่ำ ฌานีย ว่า เฒ่า แล้ว ไม่ฟังไป โสณ ว่า ยังไม่ถึงคราว ตวัน แล งามตัว จัดเสบียงเรือ ๖ (ลำ) มีคน ๓๓ ทอง เปนคันสีสให้ณานียญาณจรณ์อยู่ทันคมน พุด คำชวก ได้ มุนีย อุตตร กัจจายน รั้งมณันท์ไป (ด้วย) เดือน ๕ ขึ้น ๑ (ค่ำ) (๕๒๖/๒)

ตวันอริราช ให้ตัวรั้งมณันท์ เขียนเมื่อตามโสณไปถิ่นชวก เมื่อก่อนปี ๒๕๐ ขุนสุธารสสีมีลายสือแลส่ง ลตุสุวา (เทียม) มาขอเถรไปสอนคนเมืองชวก (พระเถร) โสณรับไป (๕๐๕/ด้านข้างทั้ง ๔)

ตน กัจจายน ผิว แล รั้งมณันท์ ทน พาเถรโสณ ไปวันได้ในปี ๒๕๒ ถอมถัยก่อนปี เทศมังคล (สูตร) เรือ เเดินเถิงมลก อยู่ปี ๑ ขึ้นถึงปี ๒๕๔ เข้าชวก ขุนสุธารสสีแก่ (มาก) ขุนลตุสุวาเทียมค่อน (รับ) เชิญพักเรือนป่าอูยยานสุลาการะจดี รุ่งเช้า เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๕๔ (๕๐๕/๑) ขุน พร้อมผู้ญิง ชาย ให้ปณทเข้า โสณแจ้ง รั้งมแสดง จุล (ล) ถัมมววิ้งคสูตต เอื้อนคำชวก ให้รู้ทั่ว ขุนลตุว่าได้ดวงตา (พบ) อกกพุทธ รั้งม สงฆ ตรงที่ป่านี้ พุทธปรินิพานแล้ว เหลือนิมิตตรั้งม อรหัน (ต) สงฆ อันที่ตรงนี้กวนล้างให้นิมิตตอยู่ มีชื่อว่า พุทธภูมิ (แผ่นดินพระพุทธ) แท้ ๒ (๕๐๕/๒)

รั้งมมณันโท (ทองวน) กัจจายนโน (ผิว) เมื่อเถรโสณ (ให้) อุปสัมปन्नเมื่อก่อนนั้น ขุน สุธารสสีให้ป่าช้าแล้วดับ สุวาเทียม (ขึ้น) ขุนให้อีกครั้ง โสณ นำกำหนดนิมิตตสีมา ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๗ พุทธกาล ๒๕๔ (๕๖๖/๑) รั้งมมณันท์ แล กัจจายน อยู่ที่จอกตากอ ทำพุทธภูมิ ขุนสุวาเทียม ขุนญิงสีอิธูเมียแถ ญิง ชาย มาพุทธภูมิมีช่างสุเปเน (ผู้) วางส่วนกว้างยาวในที่ ห้าพันวา มีนิมิตต แล โสณให้ กัจจายน รั้งมมณันท์ เปนอุชฌาย (เมื่อพรรษาครบ ๑๐ แล้ว) เดือน ๑๒ (แล้วพระโสณเถระ) กลับบ้าน (เมืองสุวรรณภูมิ) เดือน ๑๒ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๕๕ (๕๖๖/๒)

ในปี ๒๕๖ นี้ พระญาณจรณ์ ซึ่งตวันอริราชเจ้าอาราธนา วันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๖ ได้แปลรั้งมจกักปัป-วัดตนสูตร และเขียนลงกเบื้องจารหลายแผ่นไม่ได้นำมาลง จะพิมพ์ในฉบับกเบื้องจาร ในตอนท้าย มีต่อจากเทพก็ได้ลำดับพรหม ๑๖ ชั้นไว้ จึงแยกไปจากสยามรัฐเดปฎกปัจจุบัน และลำดับพรหม ๑๖ ชั้น พระมหานิกายจังหวัดเพชรบุรียังสวดกันอยู่เป็นประจำ จึงแน่ใจว่าพระไตรปิฎกมุขปาฐะที่พระโสณเถรเป็นคณนำมานั้น คงเรียงพรหม ๑๖ ชั้นด้วยส่วนพระไตรปิฎกสยามรัฐปัจจุบัน คงไปนำเอาฉบับสีหลมา ซึ่งพระมหินทเป็นคณนำไปประดิษฐานไว้ที่ลังกา เมื่อเข้าสู่โบราณ ได้ย่อลงเหลือเพียง พรหมกายิกา.จึงไม่ปรากฏอย่างนั้น

^๑ ชื่อ และเสียงชาวทะเลใต้ หรือ แวก นั้น ไทยคงเขียนคำและเสียงไม่ตรงทุกชื่อที่อ่านออกมาคนไทย ก็อ่าน เขียนตามเสียง และคำไทย อาจไม่ถูกต้องคร

^๒ พุทธภูมินี้ คราวแรกเข้าใจว่า เป็นแห่งเดียวกับ บุโร บูโด หรือ บาราบูตเตอร์ (Bara Buddur) หนังสือ Ancient Indonesian Art โดย Dr. A. J. Berner Kempers หน้า ๔๕ ว่า โดยแน่นอน บาราบูตเตอร์ ได้สร้างประมาณ ค.ศ. ๘๐๐ (พ.ศ. ๑๓๔๓) ระหว่างรัชสมัยราชวงศ์ไศเลนทร์ที่หลังจาก ยุคชวากลางแล้วก็ถูกทอดทิ้งไว้ จึงถูกปกคลุมด้วยดินและพืชพรรณไม้..... ตามระยะเวลา จึงที่หลังพุทธภูมิจึงพันกว่าปี และยังห่างจากนี้ ๒๕ ไมล์ ส่วนพุทธภูมิ ที่ท่านจดไว้นี้ก็เป็นที่ป่าช้าของราชวงศ์ชวาในสมัยนั้น คงจะอยู่ในหรือใกล้จอกกาตา ซึ่งบัดนี้ ๒ พันกว่าปีมาแล้ว อาจอยู่ใต้แผ่นดินแล้วสูญไปก็เป็นได้ พุทธภูมิที่กล่าวนี้ ไม่ใช่ บุโร บูโด

เดือนเด่นฟ้า เรียนสื่อไทยในสำนักญาณจรณ ดาวเด่นฟ้า แสงสายทอง สนุกเล่นมากเรียนสื่อได้น้อย
 รั้น้อย มีขอมสอนเป็นผู้สอนอ่าน เขียนสื่อ พอสอนเมืองไทย ดูทั่วผู้คน ชาย หญิง รู้ วัน เดือน ปี เดือนคู่เต็ม คี่
 ขาค เดือน ๘ (มี) ๓๐ วัน เดือนเพิ่ม เดือน ๙ (มี) ๓๐ วัน (เมื่อ) ๔ ปีเพิ่ม (อธิการ) เรียนอินทินทวัน
 เดือน^๑ อันมีในปีไหน พร้อมรู้พาน้อย^๒ ผา อัน (รู้ แดง น้ำ) ลม ฝน น้ำ (ชื่อ) หน้าหนาว^๓ เดือนอ้าย เดือนยี่
 เดือนสาม เมื่อเดือน ๔ ๕ ๖ (นับชื่อ หน้า) ร้อน เดือน เจ็ด แปด เก้า (นับ ชื่อ) หน้าฝน เดือน สิบ สิบเอ็ด สิบสอง
 นับ (ชื่อ) หน้าหนาว ตามของลาวไทย ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๕๖ (๓๑/๑) เดือนเด่นฟ้า ดาวเด่นฟ้า แสงสายทอง
 ขอแม่สิริงามตัวเทวีสุวณณภูมิ ผู้สอนส่วยเมือง กอบเมือง ขนอมเมือง อาญาเมือง ลือชา ส่วนตลอดปีเก็บ
 ๑ คราว แล้วหาเงิน ทำเงิน ชัมจัก (อันตะ) ดำลึง ตวัน อันตะ ๑ ดำรอง (บาท) ดรา (ดาว) ถ่อมเดือน
 ๑ สลึง เดือนเว้า ๑ เฟื้อง เงินตราวางนอนเงยหน้า ๑ อันตัน (สตางค์) เงินตราข้างคู่อันตะซัง กนขุนเมืองทอง
 ๑ ปี เดือนอ้ายได้ ๑๐ ซัง เป็นค่าขวัญ เมียผู้ใหญ่ ๔ ซัง เมียน้อย ๓ ซัง ขุน ๒ ซัง เสมียนเมืองทอง ๖ ดำรอง
 กนศึก ๖ สลึง ผู้ขุนแทนพ่อเมือง ๔ ซัง ลูกเมียน้อยเมื่อเป็นขุนศึกเมือง (หรือ) เสมียนเมือง ๒ ซัง ลูกหญิงเป็นขุนนางเมือง
 ๒ ซัง ลูกหญิงเป็นนางใน ๑ ซัง ลูกหญิงว่างเปล่า ๒ ดำลึง มีขอมอิน ๑ ซัง ทองงามขอมหญิง ๑๐ ดำลึง เบี้ยไพร่หลวง
 หมื่น ดำรอง พันมี ๑๐ คน ร้อยดำลึง ร้อยมี (ร้อยคน) พันดำรอง หม่อมพันคน ๒ พันดำรอง อีกห้าร้อยคน-คนละ
 ดำรองกึ่ง (เพื่อไพร่เมือง) เมียใหญ่พ่อเมืองกุมมิก (ขุน) ผู้คุมคลังหลวงจ่าย พุทธกาล ๒๕๘ (๓๑/๒)

ตวันอริราช พ่อเดือนเด่นฟ้า ตั้งสิริงามตัว (เทวีสุวณณภูมิ) เปน (แม่) อยู่หัวเมือง “เนา
 เมืองสุวณณภูมิ (๘๘/๑) ตั้งวันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๘ พุทธกาล ๒๕๓ จอ^๔ เปนแม่อยู่หัวเมืองทองคนไทยหัว (ไป)
 (๘๘/๒)

ต้นเรื่องข่าวทิพ

ทองบัณฑิต ได้เป็นสัสของโสณ อุดคร เสาะหาวิธีหุงข้าวลือชื่อ มธูปายาสไทย (มธูปายาส=ข้าว
 คั่วน้ำผึ้งน้ำมัน) โดยมี ถั่ว งา น้ำผึ้ง น้ำคั้นอ้อย น้ำคั้นคโคและกะทิ (๔๗๘/๑) ทองบัณฑิต หุงข้าวมธูปายาสทักย
 มีแม่นางทองดี (ลูก) สาวทิพพา หาน้อย ข้าวดอก (ข้าว) ตาก ข้าวเม่า ข้าวฟ่าง ข้าวโพด ข้าวลมาน ถั่ว
 งาเขียว น้ำอ้อย น้ำผึ้ง ผสมนม (จัว) หุง เคี้ยวตลอดคืน เช้า สายเอา (เป็น) ปิณฑถวายตัน-ตันโสณ จันรวมสงฆ
 อนุโมทนาว่า ทองบัณฑิต แล (๔๗๘/๒)

ทองบัณฑิต ปรงมธูปายาสไทย เดือนอ้าย ขึ้น ๑๕ ค่ำ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๕๗ เมื่อปี ๒๕๘ มี
 คนนำถั่วงามามาก หาทิพพามาขั้ว ถั่ว งา ข้าวเม่า ข้าวดอก เคี้ยวน้ำผึ้ง (น้ำ) อ้อย ผสม ชื่อ พุทธคยา (หรือ คยาสาธ)
 (๔๗๙/๑) ทิพพาสาว เอาส่วนมธูปายาส ค้อม (พระ) มหาเถรโสณ ฌานีย ภุริย อุดคร มุนี มหาเถร ๕ ว่า
 “ข้าวสาวทิพพา” “ข้าวสาวทิพ” ต่อมา มีชื่อตามสาวทิพพา (ว่า) ข้าวสาวทิพพา (หรือ “ข้าวทิพ”) (๔๗๙/๒)

^๑ สุริย จันทรคราส หรือ สุริยจันทร

^๒ ผา น้อย วินาศี ผา นาศี อัน ชั่วโมง

^๓ ชื่อเหล่านี้ เคี้ยวนี้ยังเรียกกันอยู่ และเขียนตามตัวปัจจุบัน เพื่อความสะดวกอ่าน

^๔ เนา ไทยลาว ลาวเดิม ใน

^๕ ตามกำหนด น่าจะเป็นปี

ทวันอิธิราช^๑ ให้ทองบัณฑิตมาเว้าข้าวขนมควน (สะ) สมสุทธิเห้าพอ ภายหน้ามีศึกมาทัว (จัก) พร้อมผู้ข้าว (ขนม) นี้ เข่น้ำพองขึ้นได้ กินน้ำปกอบอิมทน กินปน (ได้) ทั้งควา หวาน (๔๘๒/๑) บัณฑิตทอง ตัวทวันอิธิราชพาสิริงามตัวมาหา ให้ดูข้าวมธุ (ปายาส) เอาเตรียม สสมสเบียงไว้เพื่อศึกข้างหน้า ให้ทำพุทธกาล ๒๕๘ งามตัวเอาเข้าห่อทาบไผ่อัดแน่น (๔๘๒/๒)

ทองบัณฑิต อยู่กินกับเมียชื่อทิพพามี ลูกคนึง วันขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๕ พุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๖๑ ปี ให้ชื่อ ทองคำ (บัณฑิตทอง) ว่า มีลูกนึ่งจะได้ (เป็นดอกไม้สวยงาม ประจำบ้านแล้วจะได้) แต่งงาน (๔๘๑/๑) ทองบัณฑิต อยู่กินด้วยทิพพา ทำสวน นา สิ้นได้ มี (ลูก) ผู้ชายเดือน ๖ ขึ้น ๑๑ (ค่ำ) ปี ๒๖๓ มีชื่อว่า ทองสองสี แม่ไปเล่าว่า ไทยทิพ จึงชื่อไทยทิพ บัณฑิต (ทอง) ว่า (มี) ลูกผู้ชายไว้ ปัพพัชชา (ปวัชชา บวช) (๔๘๑/๒)

เดือนเด่นฟ้า ทวันผู้พ่อขุนเมืองสุวรรณภูมิสอนเมืองไทย เมืองอื่นนั้น ข้อกฎหมาย บ้านเมือง ตั้งขุน รั้งรังษม ขุนเมืองคุ้มอยู่ผู้คน ขุนวัง ขุนคลัง ขุนเสมียนลือเมือง ขุนเมืองออก ขุนว่ากฎหมายเมือง เมืองมี หมู่แขวง มีหัวหน้า ผู้ใหญ่หมู่ พันชาหัวหน้าแขวง ขุนเมือง หัวหน้าเมืองออก คนเมือง คนค้า คนสวน คนนา คนป่า คนเรือ อันขุนเมือง (ถวร) ชอบรักเป็นลูกคน (๓๐/๑) เดือนเด่นฟ้า ทวันผู้พ่อเมืองสุวรรณภูมิ (สอน) รู้เรียนศึกต่อเรือทะเล ทางบกกองม้า (กอง) ช้าง กองหน้า มีกองปีก ขวา ซ้าย (กองหลวง) ใหญ่อยู่กลาง กองหลัง ลูกหนุน (สะ) เบียง ตัวขุนศึกผู้รู้ทางศึก ในเขา ท่ง ป่า เมือง กองช้าง ม้า ศึกดเวนหน้า กองเคลื่อน กองรุก ขุนศึกนำ ลูกศึกเข้าโจมตี กองหน้าไม่ยิงเบิกทาง กองขุนลูกทัพผดถุย ขุนศึกจัดบ้านเมืองผู้ชเลยข้าว ของ อย่าเอาหมด (ให้) เหลือคนคุ้มบ้านเมือง อย่าขึ้นเมีย เด็ก ผู้แพ้รู้แพ้ชนะ ล่อแรง ของขวัญ เขียนใน (ปี) พุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๕๕ (๓๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า ผู้ลูกทวันอิธิราชเจ้าเมืองสุวรรณภูมิไทย (เมื่อถึง) ปีมะเมีย (พ.ศ. ๒๖๕) พ่อส่งไปสู่เมืองอยู่ (ทอง) พ่อสอนความเมือง (๑) รั้งน้อมผู้ควนน้อม (๒) ผู้มีดีควนยกขึ้น (๓) ผู้ใหญ่มีศีลมีรั้งมีคำสอน ควนฟังทำตาม (๔) นึ่งใดไม่ควรขึ้นใจผิดธัมมา (๕) อันที่นับ (ถือ) กฎหมายไม่ควรนถอน (๖) เด็กน้อยไม่ควรเอาเปรียบ (๗) ผู้ผิด ควนให้ลงโทษ สมผิด (๘) คนมีชอบ ควนต่อของขวัญ (๙) ขุนเมืองผู้ครองคน ควนเลี้ยงคนสัตตให้ดี (๔๕/๑) ขุนเมือง (ใหญ่) ผู้ควนเป็นหัวขุนเมือง คนเมือง นายบ้านผู้เข้าชุมนุมชน เมื่อมีข้อแย้งให้ขุนชี้ขาด เมื่อมีศึกมา ติด ขุนคุมผู้คน ลูกศึก ผู้ศึก เมื่อมีผิดชุมนุมชี้แทนควน ละคนให้เป็นไท ผู้มีหวังคำ ให้คำ ผู้มีหวังทำงาน ให้นา ให้สวน ผู้เที่ยวเบียงให้จำนังไว้ ทวันสอนพุทธกาล ๒๖๑ (๔๕/๒)

รั้งมสนันโท (ทองวน) เมื่ออยู่ออกกาดอ ช่วยสร้างพุทธภูมิ เกรโสณไปสู่สุวรรณภูมิแล้ว เมื่อมี ปีพัสสาเข้าครบสิบแล้ว เอาภาเรอุปัชฌาย คุ้ กัจจายโน ให้อุสัมบันนชายชาวค (๕๗๕/๑) แม่ (พระเถร) มุณินา มุณียพากัจจนไปดุลงคมิติปิบาลี ให้ไปเป็นพระอุปัชฌาย (กัจจายน) พากิกขุร่วมสิบ (องค์) เดือน ๖ ปีพุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๕๘ อันนี้ รั้งมสนันโท บวคภิกขุพันสี่ (องค์) ฟังโสณป่วย มาหา (๒๖๔) (๕๗๕/๒)

ทวันอิธิราช ตั้งเดือนเด่นฟ้า เป็นขุนเมือง (เมืองทอง สุวรรณภูมิ) (๓๓๕/๑) ตั้งวันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๕ ปีพุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๖๔ (๓๓๕/๒)

พระโสมเฑรพยากรณ์ และ นิพพาน

เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ วัน (ขึ้น) ๑ (ค่ำ) เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๖๕ โสมกับอุตร เรียกหาวัน เดือนเด่นฟ้า (มา) ไกล ให้งานเรื่องสุวัณณภูมิ อรหัน เมื่อถึง (ปี) พุทธกาล ๒๕๐๘ (๑๐๘/๑) * ภูมิพลราชา คลองกรุงเทพ เมื่อนั้น แสนไพล เกิดเป็นภิกษุชื่อว่า คุณธัมม วงสเวทีย เป็นผู้เอ่านอกความ เรื่องปิดท้ายพันห้าร้อยปี (จาก พ.ศ. ๑๐๐๐ กว่าถึง ๒๕๐๘) เผยออกคนรู้เรื่องความของพุทธศาสนา ให้เสมียนจางคำ พุทธกาล ๒๖๕ (๑๐๘/๒)

ตวันอธิราชเจ้า สุวัณณภูมิ พร้อมเดือนเด่นฟ้า งามตัว แสนไพล ภยาแมน อุตรมานีย ภูริช มุณีย ญาณจรณ ธรรมสุนันท พังคำโสม วัน (ขึ้น) ๑ ค่ำ เดือน ๖ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๖๕ (๑๖๒/๑) เดือนเด่นฟ้า พังคำโสมแล้ว ตวันสั่งให้ขุมขุมของอิน (ขอม) มี (ขอม) สอน มนขอม พร้อมลูกมือ ๘ คน เขียนคำวันขึ้น ๕ ค่ำ (เดือน ๖ ปี ๒๖๕) (๑๖๒/๒)

ตวันอธิราชเจ้า ตั้งเดือนเด่นฟ้า เป็นคนคุมเล่า คำเล่าของโสม ให้เขียนตรง (คำ) กล่าว (๑๖๓/๑) เดือนเด่นฟ้า พังแล้ว รับสั่งของตวัน แมงามตัวเลี้ยงคนด้วยข้าว ขนบ คำเล่าตก (เดิม) ให้เต็มในวันขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๖ ปี ๒๖๕ (๑๖๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม (ว่า) เมื่อ เดือน ดาว แล ตวัน งามตัว ส้างกุศลแล้วดี เพราะทนต์บำรุงอรหันตสงฆ ออกคำของพุทธแพร่หลาย ให้ถึงสุคติหมื่นชาติเทียว (๑๗๗/๑) ตวันค่อคำโสม เดือนไปเกิดเป็นภูมิพลเลกราชา กรุงเทพมหานคร เมื่อนั้น สุวัณณภูมิพื้นชื่อ มีคนรู้ทั่ว (๑๗๗/๒)

(แผ่นลำดับอ่านที่ ๑๗๗ หน้า ๒ มีอย่างนี้)

๑. ตวัน ค่อ คำ โสม (โสมชัดเจน)

๒. เดือน ไป เกิด เปน

๓. ภูมิ พล เลก ราช

๔. กรุง เทพมหา น

๕. คร เมื่อ นั้น สุวัณณภูมิ

๖. พื้น ชื่อ มี คน รู้ ทั่ว

* ได้พิจารณา ดูพระปรมาภิไธยแล้ว ไม่เหมือนกัน นิฉะนั้น ตั้งใจจะคัดออก เพราะกลัวจะเป็นการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ อันจะทำให้หวั่นจากบ้าง พระโสมเฑระและท่านทั้ง ๔ มาอยู่ถึง ๒๕ ปี และ ท่านทรงปฏิสัมภิทาญาณ ย่อมรู้คำไทยได้ และระยะเวลาที่นานถึง ๒๕ ปี มากพอที่ท่านจะรู้ภาษาไทยได้อย่างปกติของคนทั่วไป ฉะนั้น ท่านจะเล่าเรื่องไว้ไม่แปลกอะไรเลย ที่แปลกก็คือว่าเรื่องเหล่านี้มีอยู่ใน เมืองไทย แต่เราไม่รู้กันตลอดมา ส่วนพวกไทยลว่ารู้กันมานานแล้ว เพิ่งพบหลักฐานที่เขียนไว้คราวนี้

จากจารึกนี้ คนไทยในเมืองไทย ซึ่งได้ดำรงรักษาพระพุทธศาสนา มาได้ถึงกาลบัดนี้ ในครั้งนั้นขึ้นไปถึงสมัยพุทธกาล มีชื่อขึ้นในมุขปาฐะและพยากรณ์มาแล้ว ได้ปรากฏอยู่ในบัดนี้เป็นหลักฐานการเกิด และผลกุศลกรรมอันส่งให้ซึ่งได้กระทำสืบ ๆ กันมา กระทั่งกาลบัดนี้ ยังกระทำอยู่เพื่อดำรงอยู่ต่อไป คนไทยเราได้กระทำมาแล้ว

แผ่นที่พระโสณพยากรณ์ ที่มีรอยหมึกเขียนไว้จำ แผ่นนี้พร้อมกับพระพุทธรูปที่มีจารึกว่า ‘เดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ’ คราวแรกจะนำขึ้นทูลถวายแต่ต้องหยุด และขอร้องผู้หวังดีไว้ เพราะมีประกาศแถลงข่าววันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๕ ว่า ของปลอม โกหก หลอกหลวง จึงระงับไว้

และแผ่นนี้ เมื่อพิมพ์กเบื้องจารได้ลงบันทึกไว้ว่า “ได้ใช้สติปัญญาพิจารณาดูพระปรมาภิไธยอย่างหนัก เมื่อเห็นว่าไม่เหมือนกันแล้วจึงลงมา แต่ถ้าจริงก็ไม่เสียหายอะไร และจวนจะคัดออกแล้ว แต่เกรงว่าจะเป็นการลบหลู่คำพระอรหันต์”

ก็พบเข้าจริง ๆ จะหาอ่านได้จากประกาศแถลงข่าวสำนักนายกรัฐมนตรี และโบราณคดีในสยามรัฐ บังเอิญมีความรู้ยู่บ้าง จึงไม่ได้เชื่อพวกทรมวิปลาสชนเหล่านั้น ไม่ได้ทุบทิ้งและยังคงอยู่ ได้ทำแบบออกมาให้ดูทั่ว ๆ กัน และตอน พ.ศ. ๓๐๐ มีชื่อสิกมทองของฉุยอีก

สุวรรณภูมิอยู่พันสี่สิบห้าปี ต่อนั้น ชื่อเมืองมีอยู่ ชื่อว่า ภูบัว เมืองมีชื่อว่า ราชพลี (ราชบุรี ณ กาลต่อไป) (๑๗๗/ด้านข้างทั้ง ๔)

เดือนเด่นฟ้า ฟังเรื่องตัว โสณเล่า แม่นาม ตาปนี พราหมณี ปีตา สรเสน พราหมณ หุตุนโถตต เมืองมคธ บ้านสามสี (๑๗๕/๑) เมื่ออุปสัมปन्नมีอายุ ๓๒ เสด็จมีอายุ ๖๕ จบปีฎก ๓ อายุ ๖๕ ไมคลีให้เข้าสังคายนา อายุ ๘๐ (อายุ) ๘๑ มา สุวรรณภูมิ (๑๗๕/๒)

เดียนอายุเข้า ๑๑๐ ปีแล้ว อยู่สุวรรณภูมิ ๒๕ ปี จักเข้านิพพานในวันขึ้น ๑๒ (ค่ำ) จงเผาผีในวันแรม ๘ (ค่ำ เดือน ๖) (๑๗๕/ด้านข้างทั้ง ๔)

*เถรโสณ พัสสา ๗๘ จันทวัชชี อุปัชฌาย สิกขว เปนอาจารย์ (เป็นอาจารย์) สวดญัตติ เดือน (เด่นฟ้า) ฟังคำเล่า (๑๗๖/ด้านข้างทั้ง ๔)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสณ เมื่อพุทธกาล ๕๘๖ เมื่อพุทธโฆส แปลัษมวินัย (และอฏฐกถา) ในสิทล เมื่อนั้น (จัก) เขียนคำว่าย่างนี้ พุทธศาสนาอยู่ ๕ พันปี (จากนั้น) หมดอริย (๑๗๖/๑) เดือนเด่นฟ้า ลงคำ โสณต่อ พันปีต้น พระอรหันตครบ พันปี ๒ (มีพระอรหันต) สุกขวิปัสสก พันปี ๓ (มีพระ) อนาคตามี พันปี ๔ (มีพระ) สกทาคามี พันปี ๕ มีพระโสตาปันน (พันพันปีที่ ๕ พระอริย) หมด (๑๗๖/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสณอรหันต ผู้ทายเมือง (ไทย) สุวรรณภูมิ พันสองพันสี่ร้อย (ปีปลาย) ชื่อเมือง ไทย คนไทย (๑๗๘/๑) พันปี (ที่) ๑ พันปี (ที่) สองยัง (คง อรหันต) สุกขวิปัสสก พันปี (ที่) สามคงอนาคตามี พันปี (ที่) สี่ คงสกทาคามี (๑๗๘/ด้านข้างทั้ง ๔)

* เข้าใจว่าแผ่นก่อนเดือนคงเขียนไม่หมด จึงมาเขียนไว้ในด้านข้างทั้ง ๔ ของแผ่นนี้ เอาขึ้นก่อน เพราะต่อเนื่องกัน และเรื่องพระโสณเถรนี้ เคยเที่ยวถามใครต่อใครมาแล้ว ไม่มีใครรู้ แม้ตัวเองก็ไม่รู้ เพิ่งรู้คราวนี้ ถ้ายังไม่เป็นหลักฐานก็ไม่รู้ว่า จะอ้างอะไรอีก ฯ

ตวัน ต่อคำ (พระโสมเถร) พันปี (ที่) ห้า ยัง (คง) โสดาบัน พันปีหก สันนอริย พันปีเก้า สัน
ภิกขุ (สาม) เณร หมื่นปี สันพุทธพจน^{*} (๑๗๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำ (โสม) ว่า ปุณณุนีมาถึงสุนาปรันต เมืองพริบพรี มาทมน สิริงามตัวควนอ้าง
เมือง เพื่อเมื่อน้ำ คนรลิกปุณณุนี เอาพุทธสาสนามาครั้งก่อน (๑๐๕/๑) เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม งามสร้างเมือง
วัด (แล้ว) ฉานียไปอยู่กำหนดเสมาแลนิมิตค อยู่สอนคน หากนปีพพัชชา อุปสมบท ภิกขุ สามเณร นางชีเป็นแบบ
(๑๐๕/๒)

งามตัวเทวี ฟังคำโสมเล่า เดิมที นายจุน (ชื่อ) มกรจุลปุณณ น้อมมหาปุณณ ผู้นำพุทธสู่
สุนาปรันตพริบพรี เมื่อปีพุทธพัชสา ๒๒ จุลมีลูก (ชื่อ) จอม (๑) สร้างเมืองพริบพรี มีลูก (ชื่อ) สีพริบพรี (๑)
มี (ลูกชื่อ) เตมสี (๑) มีลูกชื่อ ขุนเจริญเมือง (๑ มี) ลูก (ชื่อ) ขุนสีดำรง (๑ มี) ลูก (ชื่อ) ขุนสีนำเมือง (๑)
มีลูก (ชื่อ) ขุนสีคนไทย (๑) มีลูก (ชื่อ) ขุนสีพี่น้อง (๑ มีลูกชื่อ) ขุนสีคนเมือง (๑ มี) ลูกชื่อ ขุนสีเมืองฟ้า
เมยสีทองอ่อน ต่างสืบกันมา (๑๐๘/๑) สิริงามตัว จดคำโสม ให้สร้างเมืองชื่อเพชรพริบพรี สร้างวัด
ที่ (บ้านแม่กุน) มกุน ปุณณุนีนำพุทธมาพัก ๒ วันคืน เมื่อก่อน จุลลปุณณตั้งศาลาห้าย้อยห้อง
ภิกขุ (อรหันต) มาพักเมื่อคราวนั้น เมื่อพุทธพร้อมสงฆ์ไปแล้ว ปุณณอยู่ตั้งชื่อ วัดพริบพรี (๑๐๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม สัจจพันธคีรี พุทธเหยียบ (รอย) ดินบนโนนหินให้สัจจพันธ เณร พร้อม
คนกราบไหว้ เปนพำนักร (ณ เมือง) ลัว่ ดินหนึ่งแขวงเมืองเกาะแก้วใกล้ฝั่งน้ำท่าทะเลใหญ่ (รอย) ดิน (นี้) ให้คนนำ
เคารพ (กราบไหว้) บูชา ภายหน้าดู ๑๑๒๕ (๑๐๗/๑) ปี คนเมืองต่าง (๑) ฟังว่าจะรู้ พวกกันไปเที่ยว กราบ
(ไหว้) บูชา เมื่อปีพุทธกาล ๒๕๐๐ แล้ว แสนไพลอ่านเมืองจันทรูเรื่อง เผยให้คน อ่าน รู้ มีภิกขุชื่อ (พระ) มหา
กอบเมืองอินมาชวนคนซื้อทองคำ (สร้าง) เรือนยอดใหญ่เจริญรุ่งเรือง (๑๐๗/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำเณรโสมว่า เมือง สุวณณภูมินี้ตั้งอยู่ถึงพันสี่สิบ (ห้าปี) จะย้ายไปข้างค่อม ที่
(พวก) เราพักอาศัยในก่อนนั้น อันบุญไปบำรุง เดือนเด่นฟ้า ผู้ก่อเมือง วัดมหาธาตุ กวางหมอบ ล้อซั้ม อุโบสถ
เจดีย์ เมือง (ให้ชื่อเมือง) รัชมราช (๑๐๖/๑) เดือนเด่นฟ้า ฟังคำโสมเอาใส่หัว สร้างเมืองเถื่อนทอง (เมือง) อุทอง
เมืองนองทอง เมืองพริบพรี เมืองข้างค่อม เมืองพุนพิน ตามคำโสมสั่ง (๑๐๖/๒)

^{*} ฉญาโณทยปกรณ์ ซึ่งพระพุทธโสมเถรเขียนไว้เองเล่าว่า พระมหินท.เถรพร้อมกับคณะไปสู่สิหฬ ถังกาทวีป พ.ศ. ๒๓๖ เดือน
เชษฐมาส คือ เดือน ๗ พระเจ้าเทวานัมปิยติสสทรงอุปถัมภ์ ได้กระทำสังคายนาครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๓๘ อันมีชื่อว่าไม่กำหนดกาล ณ อุปาราม
อนุราชบุรี ได้แปลมหาอัฐกถาซึ่งพระมหาเถรทั้งหลายทำไว้ และขึ้นสู่สังคายนาครั้งที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ แล้ว เป็นภาษาลังกามีชื่อว่าสิหฬกถา
พ.ศ. ๒๔๐-๒๔๑ ค่อนั้นพระมหาเถรานุเถรทั้งหลายมีพระมหาเถรเป็นประธานได้ร่วมกันจารึกพระไตรปิฎกลงใบลาน จบ พ.ศ. ๔๕๐ (บาง
ฉบับว่า พ.ศ. ๔๕๒ คือเริ่ม พ.ศ. ๔๕๐ เสร็จเรียบร้อย พ.ศ. ๔๕๒) จากนั้น พ.ศ. ๔๕๖ พระพุทธโสมเถร.เกิดขึ้นที่ใกล้มหาโพธิมณฑล เจริญ
วัยแล้วได้เข้าอุปสมบท พระเรวตเถร.เป็นพระอุปัชฌาย ได้เรียนพระไตรปิฎกจบแล้ว ได้แต่งพระปกรณ์ฉญาโณทย.เป็นต้น พระมหาเรวตเถร
จึงให้ไปกลับสิหฬกถาที่พระมหินท.เถรทำไว้.เข้าสู่ภาษาเดิมคือมคธภาษา จากจารึกพระไตรปิฎก ๔๕๐ ตัวอีก ๕๑๖ ปี จึงได้ พ.ศ. ๘๖๖
พระเจ้ามหายานนราชครองลังกา จึงทรงรับและอุปถัมภ์ พระพุทธโสมเถร.ได้กลับอัฐกถาวิญญ์ให้ชื่อว่า สมันตปาสาทิกา เล่าเรื่องตอนนี
ไว้ในอวสานคาถาว่า เริ่มในปีที่ ๒๐ ถ้วน (สมวิสติเม) จบปี ๒๑ จึงได้ พ.ศ. ๘๘๖ ๘๘๗ ท่านเขียนอธิบายว่า

“แต่คำว่า “พันปี” นั้น พระองค์ตรัสด้วยอำนาจพระขีณาสพผู้ถึงความแตกฉานในปฏิสัมภิทาเท่านั้น แต่เมื่อจะตั้งอยู่ยิ่งกว่า
พันปีนั้นบ้าง จักตั้งอยู่สิ้นพันปี (ที่สอง) ด้วยอำนาจแห่งพระขีณาสพสุขขวิปัสสโก จักตั้งอยู่สิ้นพันปี (ที่สาม) ด้วยอำนาจแห่งพระอนาคามี
จักตั้งอยู่สิ้นพันปี (ที่สี่) ด้วยอำนาจแห่งพระสกทาคามี จักตั้งอยู่สิ้นพันปี (ที่ห้า) ด้วยอำนาจพระโสดาบัน รวมความว่า พระปฏิเวธ-
สัทธรรมจักตั้งอยู่ตลอดห้าพันปีด้วยประการฉะนี้”

“ฝ่ายพระปริยัติสัทธรรม จักตั้งอยู่เช่นนั้นเหมือนกัน เมื่อปริยัติไม่มี ปฏิเวธจะมีไม่ได้เลย เมื่อปริยัติมี ปฏิเวธจะไม่มีก็
ไม่ได้ แต่เมื่อปริยัติ แลเสื่อมสูญไปแล้ว ส่วนพิเศษจะเป็นไปตลอดกาลนาน ฉะนั้นแล (สิงค ปน ปริยัตติยา อนนฺตรหิตายปิ จิรํ ปวตฺติส
สตีติ)”

เดือนเด่นฟ้า จานคำโสณ เมืองนองทอง ตัวนางโหม่มาดีเคยครองเมืองก่อน เมืองนางสู่เมืองแมน
ร่วมสร้างเมืองทอง เราเคยอยู่ เทศนาสอนคนนองทอง กวนสร้างเมือง (แล้วให้ชื่อว่า) กาญจนบุรี (๑๐๘/๑) กวนสร้างพงดึก
บ้านของโหม่มาดี อุ่ทองเขาเขียว เมื่อ (หน้า) นี้ มนขอมพิสดม ตั้งเรือนใหญ่ สร้างเมืองให้ชื่อ กาญจนบุรี กวน อดตระ
ไปร่วมทำวัดมหาธาตุ (และวัดที่) ดงสัก (โกสิน หรือโกสินราย) (๑๐๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวณณภูมินี้ เขียนคำเถรโสณ ว่า เมืองอุ่ทอง เมื่อพุทธกาล ๑๒๗๐ จะเป็นเมืองสองพัน ลู
ขึ้นพุทธกาลอุ่ทอง ๑๕๑๗ ชื่อสุพัฒน์บุรี (สุพัฒน์ภูมิ) เกี่ยวศึกชนะศรีวิชัย (ธรรมราช) (๑๑๐/๑) เดือนเด่นฟ้า
ลงคำโสณค่อ เมืองเถอมทองเป็นเมืองไทยทวาราว (ลาว) ดี พุทธกาล ๑๒๐๒ พ่อฟ้าเมือง ตั้งชื่อใหม่ เมื่อตาย (แล้ว)
ได้ฟ้า ผู้ลูกชายสร้างเรือนยอดชุมไฟพ่อสร้างวัด พระเมรุ มีเจดีย์ อุโบสถ ปี ๑๕๕๐ พานเมืองฟ้า และอุ่ทองร่วม (กัน)
ขับศึกเขมร (๑๑๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า จานคำโสณ เมืองเถอมทอง เมื่อปี ๑๑๐๒ มี ผู้สร้างเมือง ชื่อไทยทวาราว พานเมืองฟ้าตี
ศึกเขมร ปี (พ.ศ.) ๑๕๕๐ หนีที่ปากน้ำแล้ว ให้ชื่อ มหาชัย (๑๑๑/๑) เหนกวมมี (วัด) มหาธาตุ ภูริย พร้อมภิกขุสงฆ
ไปร่วมกำหนด ลูกนิมิต สีมادنให้ถูกต้อง (ตามวินัย) (๑๑๑/๒)

โสณ เล่าสุวณณภูมิ เมื่อหลังสุวณณภูมิ ศรีวิชัยใหญ่ขึ้น ครั้งนั้น เมื่อขุนอินไธเรนทร์ อินเขาเขียว ตั้ง
เป็นต้นไธเรนทร์ พุทธศาสนาอ่อน (๑๑๓/๑) เป็นพราหมณ พุทธกาลเป็นจุลกาล มทรน้อย สังกฤตมากหลาย ไทยน้อย
ภิกขุ สามเณรมาก หมายถึง (เป็น) โพธิ์สัตต ถึงปี ๑๓๕๐ มีดีขึ้นบ้าง (๑๑๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำ (โสณ) เมื่อพุทธกาล ๑๑๔๘ เมื่อ (หลัง) พุทธโฆสเถระแปล คำสืลสู่กาตามครแล้ว
ภิกขุชื่อ ชัมมรดโน แก้ว แปลชัมมวินัยมาสู่คำเมือง พุทธศาสนาเริ่ม (๑๑๔/๑) เจริญ มีคนเรียนชัมมวินัย อินทรภาณ
เป็นผู้เอื้อเพื่อ ให้สอน มีภิกขุต่างเมืองเรียนปาฬี (แต่) ในอินทรรัฐ พุทธพจนเสียม คำคนอื่นมาก สืล ไทย
พุทธพจนกตติ (๑๑๔/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำ (โสณ) เมืองไทยทวาราวดี พุทธกาล ๑๕๕๐ กู่สองพัน ขับ เขมร แล ศรี
วิชัยแตกไป ลโว เป็นเมืองกัมโพช เมื่อเมื่อสุโขทัย-ไทยขุนศรีนาวนำเถอมสร้างปี ๑๗๖๕ แพ้ขุนของกัมโพช (๑๑๕/
๑) เมื่อพระยาฟ้าเมืองราชไทเทวาลาวดี (ไทยทวาราว) ไปนำขุนบางกลางเมืองยางมาสู่ ขุนคำพองเมืองกัมโพช เอา
เมืองกัมแกขุน (แล้วตั้งขึ้นเป็นขุน) ศรีอินทรา (ทิตย) มีลูก (ชื่อ) ร่วงคำแหง (ๆ) มีลูกชื่อ เลอไทย (ๆ) มีลูกชื่อ
(ลือไทย) ชัมมราชา (พุทธศาสนา) เจริญปี ๑๘๒๕ (๑๕๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำของโสณ พุทธกาล (กว่า) ๑๕๐๐ อินทรหมดพุทธศาสนา เมื่อถูกหมู่คนมิจฉา
ทิจฐิครอง สืล เมื่อเสียมในพุทธกาล ๑๗๐๐ เมื่อปี ๔๕๐ จาน ๓ ปีถูก (และ) กัมภีร์อัญฐกตา พุทธโฆส ลอก (๑๑๗/
๑) เมื่อปี ๕๘๕ (๕๘๖-๕๘๗ พระพุทธโฆสเถระ) แปลคำ (อัญฐกตา ภาษา) สืล เข้ามูล (ภาษา) มทร ที่มหินททำ
(แต่) พุทธกาล ๒๔๐ เมื่อพุทธกาล ๑๕๘๘ มี (กัมภีร์ชื่อ) ฎีกา เกิดขึ้น(ปี) ๒๐๒๖ (-๒๐๗๐) มีโยชนา และอนุฎิ-
กา เกิดขึ้นที่นพีส (และ) สุโขทัย ออยุธยา (ปี) ๒๓๑๐ หาย (เกิดกรุงธนแล้ว) กรุงเกิดใหม่ ชื่อ กรุงเทพมหานคร
(พ.ศ. ๒๓๒๕) (๑๑๗/๒)

เดือนเด่นฟ้า จานคำโสณ พุทธกาล ๒๐๐๐ แล้ว เมืองนพีสี เชียงใหม่ พุทธศาสนารุ่งเรือง มีภิกขุ
(สามเณร) เรียนชัมมวินัย แต่งกัมภีร์มูลภาษามาก ภิกขุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา พร้อม (๑๒๑/๑) เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสณ
พุทธกาล ๒๒๗๘ สืลเสียม ภิกขุหมดโคสราชา บรมโกศ กรุงศรีอยุธยา ให้ (พระ) อุบาสิ นำภิกขุสงฆสยามสู่สืล
ตั้งสยามวเสในสืล มี วินัย ชัมม มีภิกขุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา อีกคราว (สยามอุปสัมปทา เรื่องประดิษฐานพระ-
สงฆสย เมวงศ์ในลังกาทวิป เล่าว่า สืลลังกาทวิป พระสงฆวงศ์พระมหินทเถร หมดสิ้น พ.ศ. ๒๐๗๐ วางพระสงฆอยู่ ๑๐๕
ปี จึงนำพระสงฆไปจาเกาะไข่ ก็สุดสิ้นอีก พ.ศ. ๒๒๕๕ พระเจ้าเกียรติศิริราชสิงห ทรงอาราธนาพระสงฆสยาม วงศพระ
โสณไปประดิษฐาน ณ วัด ปุ่ปฟาราม พระนครศิริวัฒนบุรี ประเทศลังกา อุปสมบท พ.ศ. ๒๒๕๖) (๑๒๑/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม เมือง กรุงศรีอยุธยา อยู่ ๔๐๐ กว่าปี (พ.ศ. ๑๘๕๓-๒๓๑๐) ยอดฟ้าราชา
ก่อ สร้างกรุงเทพมหานคร ตั้งขึ้น ๑๕๕๐ ปี ราชฯ ตลอดล้วนมีธรรม (เป็นพุทธศาสนิกตลอด ๒๕๐๐ ปีเศษมา
แล้ว ไม่เคยมีเปลี่ยน) (๑๖๕/๑) เดือนเด่นฟ้าต่อ (คำโสม) เมื่อนั้น พุทธพจนเข้าถึงคนเมืองไทย (อีก) ภิกขุ สามเณร
ดีแปน (ตัว) อย่างคนตลอด (ทั่ว) ทุกเมือง (๑๖๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสมเถร (สั่งว่า) ญาณจรรณ เอมูลธาตุ เปน มูลกจ่าย เปนแบบเรียนปาฬิ
เมื่อนั้น (๑๕๔/๑) โสม กล่าวต่อว่า ธรรมสุนันท (และ) ศิว กัจจายน ช่วยแปลเปน คำไทย เมื่อเรียน. ท่อง. จำ. เปน.
รู้. แปล. ได้ง่าย (๑๕๔/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม พุทธนิพพานกาล ๒๕๓๐ เมื่อมหาสมณ แปลพุทธพจนเอามูลนี้ แก้ใหม่
ชื่อไวยากรณ (๑๕๕/๑) ครั้งนั้น เรียนง่าย ภิกขุสามเณร (ตลอดถึงอุบาสก อุบาสิกา ชี) เรียนพุทธพจนมาก สือ-
ไทยออกนอกเมือง พุทธศาสนาดังในไทยแพร่ทั่วโลก (เช่น เข้าไปในคัมภีร์คนขาว คนดำ) (๑๕๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม พุทธกาล เปน พ.ศ. ๒๕๐๐ ก่อน (นี้ พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๓๓๐) ตั้งราชฯ
(พระพุทธยอดฟ้า) เปน (ต้น) ผู้รวมธรรม มหามกุฏ (ราชฯ) ฟั่นฟูธรรมวินัย (และนิกาย) ธรรมยุต (๑๑๘/
๑) เมื่อพุทธกาล สองพันห้าร้อยปี (แล้ว) พุทธศาสนาออกสู่เมืองคนขาว (ความจริง ถึงก่อน พ.ศ. ๒๕๐๐) เมือง
คนแดง (เมืองคนดำ) ทั่ว (ถึง) แคนคนมัว พุทธธรรมศาสนา ซึ่งอยู่กับคนเหลือง เจริญทั่วถิ่นเมือง มีไทยเด่น (จน) ครอบ
หำพัน (ปี ซึ่งหมดอริย แต่ปุณชนยังประพฤติดูอยู่ถึงหมื่นปี) (๑๑๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสมเล่า พุทธกาล ๒๕๐๐ ปี* ภูมิพล อุปสมบทแล้ว ฟั่นคนหลับ ปลุก
พาเหนพุทธพจน นำคนข้างนอก นับถือมาก (๑๕๘/๑) ในเมื่อ เมื่อ ๒๕๐๘ มีอารามเกิดในอลังการรัฐ แม่นางอลิสเบด
เปนอุปถัม (ภ) ภูมิพลช่วยแนะ อุบาสก อุบาสิกา ภิกขุ สามเณร (๑๕๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสมเล่า เมื่อพุทธกาล ๒๕๑๐^๒ มีอารามในเยอรมนี ภูมิพลอุปถัมภนำ (๑๕๙/
๑) ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๕๑๒ ศีกใหญ่ เมืองเยอรมนีฟั่น เมื่อนั้นพุทธศาสนาแพร่ เข้าในคำคนผิวขาว เจริญ
ถึงคนมากแล (๑๕๙/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม ว่า เมื่อพุทธกาล (ล่วงแล้วกว่า) ๒๕๑๑ เอมุข เปน อเมริกรัฐ (แล้ว) กหปติ
ชื่อ เอสัน^๓ เปนหัวหน้าก่อสร้างอาราม (๒๐๐/๑) หากคนอมริกผู้เข้ามาบวชเป็นภิกขุ สามเณร (ในไทย) อุบาสก อุบาสิ-
กา พร้อมเข้าไปอยู่เป็นอย่าง (๒๐๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม เมื่อ พุทธกาล ๒๕๐๐ มีงานฉลองพุทธนาม ทั้ง อินทร สีหฬ กรุงเทพ (ไทย
พม่า-บรัมม) แปล ๓ คกล้า ปีกุญ แจกทั่วถึงเมืองคนขาว แดง หอด ถิ่นคนมัว (๑๓๒/๑) เดือนเด่นฟ้า ต่อ (คำ) โสม
พุทธกาล ๒๕๒๕^๔ พุทธศาสนาสู่ถิ่น อัศตริก พุทธพจน วัด ภิกขุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา สักกัม ในนั้น (๑๓๒/๒)

* ทรงอุปสมบท พ.ศ. ไทย ๒๔๕๕ ไทยนับล่วงแล้ว ถ้านับกำลังดำเนินอย่างลังกาและชมพูทวีปก็ พ.ศ. ๒๕๐๐

^๒ ตัวเลขเหล่านี้ อ่านยากลำบากมาก อาจอ่านไม่ถูก เมื่อเป็นที่เชื่อถือได้ จะประชุมกันอ่านใหม่นี้เท่ากับอ่านฉบับร่างไปก่อนฯ

^๓ แม้ชื่อนี้ ก็ไม่แน่ว่าจะอ่านถูกกับปรากฏการณ์ต่อไปฯ

^๔ ตัวเลขเหล่านี้ อ่านยากลำบากมาก อาจอ่านไม่ถูก เมื่อเป็นที่เชื่อถือได้ จะประชุมกันอ่านใหม่นี้เท่ากับอ่านฉบับร่างก่อน
ที่ปรากฏไปถึง พ.ศ. ๒๕๑๕ ฯ

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสน (ว่า แต่นี้ระหว่างถึง) พุทธกาล ๒๐๐๐ ปี พุทธศาสนาจะมั่นคงใน
ไทยแท้ ราชตรังมม แม้จะมีเสื่อม (บ้างบางกาล) พุทธศาสนาไม่หมด ภิกขุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา คนทั่ว
มีศีลธัมม ไทยในดิน (แดน) พุทธศาสนา (ตั้งอยู่ดี ตลอด และ ถึง ห้าพันปี และถึงหมื่นปี) (๑๒๒/๑) เดือนเด่นฟ้า
เมื่อฟัง ให้เขียนตรงคำโสนหวังคนหลังอ่าน เห็น เรื่องเมืองสุวรรณภูมิ เมืองทองไทยลว่า จานเมื่อเดือน ๖ ขึ้น ๘ คำ
พุทธกาล ๒๖๕* (๑๒๒/๒)

โสนเถร กล่าว (ก่อนนิพพานว่า) ปวงสัตว์ เกิด และ ตาย คู่กันมาทั่วทั้งหมด อย่าควนปมาท
แล้ว ตายเหมือนสัตว์ตาย (๑๖๔/๒)

เดือนเด่นฟ้า ดาวเด่นฟ้า กัปกองเถรโสนป่วยหนัก แม่จามหายา ข้าว (ทาน) นิพพาน วันขึ้น ๑๒ (คำ
เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๖๕) (๑๖๔/๑)

เดือนเด่นฟ้า ผู้แทนขุนเมืองตะวันเจ้าผู้พ่อ พ่อตั้งเป็นขุนเมืองทอง วันอันขึ้น ๑ คำ เดือน ๕ ปีเมสง
พุทธกาล ๒๖๕ ตัวข้า ขุนเมืองผู้เว้นชั่ว เอาภูมิพุทธธัมม ต้นตัวขุนเมืองผู้พ่อสอนอย่างพุทธธัมมทุกอย่าง ทั้งกฎหมาย
เมือง กลองผู้คน ชาย หญิง คนขึ้น เมื่อลูปี ๒๖๕ เดือน ๖ โสนเถรนิพพานขึ้น ๑๒ (คำ) เข้าแรมเดือน ๖ เรือนยอด
แล้ว เอาว^๒ เข้าชุมไฟ (วันแรม ๘ คำ เดือน ๖ ตามสั่ง) ธาตุ เก็บหน้าพุทธ (รูป) ในอุโบสถ (วัดศรี) มหาธาตุแดนลว่า
(๒๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า ผู้แทนวันสุวรรณภูมิ ฌานีย ให้ภิกขุ ทั้งสามเณรเรียนหลักศีลธัมมให้รู้ปาฬิ
อัญฐกา^๓ วินิจฉัยวัตถุ มีโทษ ปราศโทษ ทางดีชั่ว กวนเข้าใจในพุทธพจน์ รู้เทศธัมม แปล พระสูตร ให้หาตัว
ภิกขุ สรโณ อ้อม ผู้สืสโสน มีความรู้ดี สมัตถ กวนที่เอาธุระสอนปาฬิธัมมวินัยให้มาสอนภิกขุ สามเณร ให้รู้ปาฬิธัมม
ทั้งศีลปาติโมกข สิลอุโบสถ สิลห้า ให้รู้ความ เข้าใจความให้ตรงความจริง ตามข้อพุทธบัญญัติ เขียนในพุทธกาล ๒๖๕
(๒๓/๑)

ตัวนอริราช สุวรรณภูมิไทยลว่าเมืองทอง ผู้สอนให้เป็นเมือง ญาณจรณ ดี ภิกขุแปดผู้ใหญ่ กวนเข้ม
ดูบ้านเมือง ผู้คนทั่วไป สิริงามตัวเทวี แม่อยู่เมืองให้ดูแลทั่วเรือนหลวง ผู้คนงานในเรือนหลวง เมื่อมีเรื่องขึ้นให้เอา
ขอมอ่อนผู้สูงหาหรือให้แท้ จงเดินตามต้นว่าผิดถูก แล้วลงผิดถูกตามกฎหมาย อย่า เทะ ละ เลย ธัมม เดือนให้คุมคน
ศึกทุกเมือง ตัวเขียนพุทธกาล ๒๖๕ (๖๒/๑) ตัว สุวรรณภูมิ พ่อเมือง เมื่อเอ่ยความเมือง แด่นถ้วนไทยขึ้น
๑๐ คำ กวนชุมนุมขุน กวนข้อข่าวเมือง ขุนผู้ค้ำขุนเป็นหัวหน้า คน สอง สาม ลำดับ คนเมือง ขุนเมืองออก ขอมกฎ
เมือง ของกฎหมาย ขุนเสมียนเมือง แม่ผู้อยู่เมือง ผู้ดูแลคุมให้เรียบสงบ ดำเนินโดยดี ตัวขุนศึกชุมนุมเมื่อศึกมาติด
เมือง เดือนเด่นฟ้าบ้องเมือง ตัวเขียนพุทธกาล ๒๖๕ (ดูเป็นระเบียบการ กฤษฎีกา หรือ เป็นคำสอน และสั่งในตัว)
(๖๒/๒)

* เท่าที่อ่านมาแล้ว เจอ.ท่านี อาจยังมีอีก หรือ อาจแตกหักเสียหายสูญไปแล้ว ทราบได้เท่านี้ก็ได้อ่านแล้ว และ ตัว.เลขเหล่านี้
อาจอ่านไม่ถูกต้อง อนึ่ง แผ่นนี้ว่าขึ้น ๘ คำ ส่วนแผ่นก่อนว่าประชุมเขียนวันขึ้น ๕ คำ เข้าใจว่าคงไม่ได้เขียนเสร็จในวันเดียว เฉพาะแผ่นนี้
อาจเขียนวันขึ้น ๘ คำ หรือ เขียนเสร็จเรียบร้อยวันขึ้น ๘ คำ

^๒ ถว บาลี สันสกฤต ศว คือ ศพ

^๓ อัญฐกา แปลว่า กล่าวความ ที่เป็นชื่อคัมภีร์ พระสังคีติการยตั้งชื่อไว้ตั้งแต่ปฐมสังคีติการแล้ว พระมหินทเถรเป็น
หัวหน้ากระทำเป็นภาษาและเขียนด้วยหนังสือลังกา ตั้งชื่อว่าสัทธัญญกา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐ ค่อมมาสมัยพระพุทธไสยาสน์ไปแปลจากภาษา
ลังกาสู่ภาษามคธก็เรียกตามว่า อัญญกา พ.ศ. ๒๔๑ เข้าใจว่า พระภิกษุกล่าวกันไว้ก่อนแล้ว เพราะคำชื่อว่า อัญญกา มีมาตั้งแต่พระพุทธ-
เจ้ายังทรงพระชนม์อยู่

เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ แทนตะวันอิราษ ออกคำกฎหมายคนศึก กราวเมืองมีศึกติด แล คนไปอื่น (๓๔๘/๑) คนชายเข้ากองศึก ญิงแม่เรือน ทั้งคนใหญ่ คนสาว ให้เอาเสบียงส่ง คนหลบหนีให้ฆ่า(ตราไว้) วันขึ้น ๖ (ค่ำ) เดือน ๕ พุทธกาล ๒๖๖* (๓๔๘/๒)

แม่หวานชื่นใจป่วยเป็นไข้ในท้อง หามหมอพูนสงวมาณาม ๓ ปีไม่ทุเลา ให้อำมานิมนต์ถึงหอว่า แม่ใจแน่นึกไผ่เหนแหล่พังรั้ง วณิกขุ ถึงหอนั่งอาบข้างที่นอนว่า แม่จงอย่าฟุ้งซ่าน ปลง (ใจ) กทำ (ใจ) ให้ดี (๔๘๗/๑) รั่มมสุันโท ว่า แม่ พระพุทธกล่าว (ว่า) นามรูปนี้มีเกิดตรงตัน แปรตรงกลาง หายไปในตรงท้าย จงวางใจให้ขาดทั้งหมดด้วยใจ ให้คลาย (ความ) ถือตัวตนในนามรูป ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ตัวคนของเรา รู (ป) แดก นามดับ ตามจริงของมัน ถ้าันตามแล้ว ใจจักผ่องยิดมัน ไม่ถือว่าของเรา เราไม่ใช่เป็นมัน มันไม่เป็นตัวตน ใจคลา (ย) รักหลุดพ้นแล้ว เกิดความรู้ ว่าพ้นแล้ว (๔๘๗/๒)

รั่มมสุันโทว่า ทุกขแท้มีขึ้นแต่เกิด เจบป่วยไข้ แก่ แล ดาย แม่เส้าใจ ร่ำไร กับกัน ขมใจ ชื่นไม่ได้ เสียใจ เป็นทุกข ได้พบเห็น (สิ่ง) ไม่ชอบ เป็นทุกข แม้พรากรักไม่ (มี) สิ่งชอบใจ เป็นทุกข แม้ตั้งหวังสิ่งใดไม่ได้สมหวัง สิ่งนั้น (เป็น) ทุกข แม้ยอขันธห้า เข้าไป (ยึด) ถือเป็นทุกข อันเป็นทุกข ได้มีขึ้นโดยเหื่อง คือ กาม ได้แก่ความรัก กามคุณ ทั้งอยากมี คือ ภวตัณหา ทั้งไม่อยากมีสิ่งไม่ (ต้องการ) คือ แก่ เจบ แล ดาย นี่คือ (๔๘๘/๑) เหื่องเกิดทุกข ทั้งเหื่องนี้ให้มีทุกข ถ้าดับเหื่องได้ ทุกข คือ เส้าใจ ร้องไห้ ฉ้ออัน ข้ำใจ น้อยใจ กับกัน (ใจ) ชื่นจมใจ ไม่มี ฉนี้ เมื่อคัดัดันหาขาดเชื่อไม่เหลือ คือ ปล่อย วาง ละ ไม่ให้มีเชื่อโนใจให้ชอบรักติดแล้ว ใจจักขาด คือ ทุกขนิโรธ คือ ดับทุกขได้ หนทาง นิโรธ คือ มัคค ทางสายกลางมี ๘ สาย คือ เหนอุกเหนชอบ คือ ถิตชอบ คือ คำพูดชอบ คือ ทำชอบ คือ เลียงตัวชอบ* (๔๘๘/๒)

รั่มมสุันโท ทองวน มาเลือน ทำกุศลให้แม่หวานชื่นใจ เอาเรือน ๒ หลังให้ (พระเถร) ฌานีย ให้แจกแบ่งให้น้ำอา ทั้งคนทั่วทุกหน้า (๔๘๖/๑) แม่หวานชื่นใจ ถึงกาลกิริยา ขึ้น ๖ (ค่ำ) เดือน ๓ พุทธกาลล่วงแล้ว ๒๖๖ ตั้งมี ๑๑๗ (วัน) ให้เผาเดือน ๗ ขึ้น ๕ (ค่ำ) ปี ๒๖๖ แล้วเอากดุก เก้า เข้าเจดีย์ โลกกว่า ก้านดา พ่อ (แม่ใหญ่) วัดมหาธาตุ (๔๘๖/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ แทนควัน ขุนเมืองใหญ่เป็นผู้สั่งให้กินเมืองอู่ (ทอง) เมืองเถิม (ทอง) เมืองขแม ต้องชู่ เมืองเจด (ล) เหนือ เจดลนอก มอญ ไช่ เมืองดาวพวน ขวนสองคู่ เหนือได้ เมืองสหลวงสองแคว เมืองอิน เมืองพุล เมืองเงิน เมืองพูไทเวียก (๓๕/๑) เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิแทนควันพ่อเมือง เมื่อปีมะแม ๒๖๖* พ่อ निकเพื่อนอโสภของพ่อ ยินเพื่อนมีทุกขร้อน เตรียมคนศึกหมื่น (คน) เดินทางบก (ทาง) เรือ ไปเมืองอาร์กัน เมาสี ยองคราษฎร เมืองจัมปา ปาคลี เมื่อพร้อม อคูลยอมาตย ผู้เป็นคนนำทาง เมื่อกองศึกออกจากสุวัณณภูมิ เดือนอ้าย ขึ้น ๑ ค่ำ ปีวอก (๒๖๗) (๓๕/๒)

* กาลนี้ล่วงเลข ค้องการเอมเรื่องให้เข้ามาอยู่คอนเดียวกัน เข้าใจว่า เดือนเด่นฟ้าคงไปมาบ่อยเมื่อกลับมาได้ออกกฎหมาย ขอม และขุนรอง ๆ กระทำตามด้วยดี ควันคงอยู่คู่ด้วย เมื่อเห็นเรียบร้อยแล้วก็ป็นอันว่า เรียบร้อย

๒ คูยังไม่จบ เทศนไทยกัมขณที่พระรั่มมสุันทจาริกคงจบ แผ่นจาริกค่อไปคงแตกเสียหายไปแล้วจึงไม่พบ

* พระเจ้าอโศกมหาราช ปราบอยู่ตลอด ๔ ปี จาก พ.ศ. ๒๑๔-๒๑๘ จึงราชภิเศก ว่าครอง ๔๑ ปี บางแห่งว่า ๔๕ ปี อาจนับตั้งแต่ปราบ ๔ ปี นั้นด้วย ถ้านับจากปี ๒๑๘ ครอง ๔๑ ปี จึงถึง พ.ศ. ๒๕๙ ถ้าครองได้ ๔๕ นับแต่ปีปราบถึง พ.ศ. ๒๕๙ เท่ากัน ถ้านับแต่ปีราชภิเศกถึง พ.ศ. ๒๖๓ คงไม่ใช่ เพราะทางไกล อาจจลาจลอยู่จนกระทั่งมีข่าวมาถึงพระโสณเถระ และควันคงฟังข่าวอยู่ เมื่อทรงทราบแน่ว่าจะสงบเรียบร้อยไม่ได้จึงตกลงไปตามพระโสณเถระสั่ง

วัดในเมืองต่าง ๆ

เดือนเด่นฟ้า สุวณณภูมิ แทนวันอิริราชพ่อเมืองทอง ไปเมืองเถมทอง ตั้งวัดบรมธาตุ^{*} เจดีย์ใหญ่ ในเมืองเถมริมทะเล หาชอมใจช่างให้หาหินเขางูจำลองพุทธองค์นั่งขอฝน ไม้จันทน์อยู่ประจำเมืองทอง ขุนทองเมือง กับนางสีเมืองผู้ร่วมช่วยทำกบเมืองหนา^๒ (กระเบื้อง) บางขุนทองคุมก่อองค์อุโบสถ เดือนเด่นฟ้าคุมก่อเจดีย์ ผู้ยิง เมืองเถมเอาข้าวเลี้ยง อุกกนิมนต์ทำเมืองหนา หน้าใส หมายบุญทำสุขหน้า ช่างศิลปะพุทธองค์หมายเอา ๖^๓ ท้าวราช มีอุบาสี ๑ กวางหมอบ รั้งจัก ในพุทธกาล ๒๖๕ (๒๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า แทนวันอิริราช เชิญภุริยไปเมืองเถมทองร่วมภิกขุ ๕ องค์ ผูกลูกนิมิตต ขันธสีมา วัด พุทธบรมธาตุ เจดีย์ พุทธรูป ชาติองค์อานนท องค์อุบาสี รูปพระมหากัสสปใส่ในพระเจดีย์ ต้นโพธิ์ คอนตันเมืองอินทรรัฐ องค์อุณณภูมิปลูกในสุวณณภูมิเมืองทอง ตั้งล้อรั้งจัก กวางหมอบใหญ่ ตั้งหน้าพุทธองค์ในอุโบสถ ตามที่มีอย่าง ในสุวณณภูมิ ในพุทธกาล ๒๖๖ (๒๘/๑)

เดือนเด่นฟ้า สุวณณภูมิแทนวัน เมื่อเมืองอยู่ (ทอง) มีศึกลาวสู่ขุนอยู่ทองเอาผู้คนสู้สิ้นเดือน ผู้เอาศึกเมือง ทองด่อนขนานบศึกลาวหนี เมืองมีสราญ ให้ช่วยก่อเมืองมีสุข จึงก่อวัดมหาธาตุ^{*} ขอนโอ (ขอมโอ) เอาหินเขาช่อง ผาเสด็จพุทธรูป รั้งจัก กวางหมอบ (๔๓/๑) เดือนเด่นฟ้าให้สร้างวัดป่าไร่^๔ นอกเมือง ปั้นพุทธรูป ช้างหมอบ ถึงนั่ง นิมนต์ อุดตกร พร้อม ฌานี ย ภุริย มุนี ย ญาณจรณ ภิกขุ ๑๘ (องค์) กำหนดลูกนิมิต ขันธสีมา ๒ วัด เมือง ชื่อ เมืองอยู่ทอง ขุนอยู่ทอง นางศรีไม้ทอง กลองพุทธกาล ๒๖๘ (๔๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า สู่เมืองอยู่ เหยิงเห่น เมื่อมีแม่เลี้ยงทองกำมา เมื่อเป็นลูกขุนอยู่มลิ นางมาถึงเมืองทอง เมื่อสิรินทราดับ (แล้ว) ควันเอาเป็นเมีย มีลูกชาย ๒ (คน) สึกหาย นางมาเยี่ยมพ่อแม่ (๘๕/๑) ร่วมสร้างวัด (ป่า) ไร่ เมื่อปีพุทธกาล ๒๖๘ ฌรทองเมือง ปัพพชา อุปสมบท ในอุคตรอุปัชฌาย วันขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๖๘ ปีรกา (๘๕/๒)

เดือนเด่นฟ้ามาถึงนองทอง ตั้งเมืองของนางโหมาคี เมืขทวดใหญ่ (ขุนโกลาย) นางเป็น “ขุนนาง” เมืองนองทองคนค้น (๘๖/๑) เมื่อ (ความ) งามมีชื่อมาถึงคน (ขุนโกลาย) หาดัวมาแต่งทำเมีย ร่วมสร้างเมืองทอง (แล้ว) ตั้งนางเป็น (แม่อยู่) หัว เรามาสร้างให้ถึงแม่นาง (๘๖/๒)

* วัดนี้ ชื่อนี้ อาจถูกเปลี่ยนชื่อแล้วก็ได้ เวลานี้ ไม่ได้ยินชื่อฯ

๒ กบเมืองหนา อธิฐ กบเมืองบาง คือ กระเบื้องปูพื้น และมุง ๔๓กระเบื้องมุงสมัยนั้น มักเป็นกระเบื้องรางฯ

๓ ก็ ๖ ท้าวราช หรือ พระราชา ๖ พระองค์ คือ พระกัททิย พระภคุ พระกิมพิล พระอานันท พระอนุรุทธ พระเทวทัต และช่างกลบกรือ อุบาสี ที่ปรากฏทำรูปเล็ก อาจทำในชื่อว่าจุลอุปัชฌาย มหาเถรเล็กอยู่สุดซ้าย และพระพุทธรูปปาง ๖ ท้าวราชนี้ ตามตำรา พระพุทธรูปเรียกว่า ปางปฐมเทศนา ซึ่งปางปฐมเทศนาทรงแสดงแก่พระเบญจวัคคีย์ ๕ รูป แต่ปางนี้มี ๖ และ ๗ ทั้งอุบาสี จึงไม่ใช่ปฐม-เทศนาฯ

๔ วัดมหาธาตุที่ขยลิมหาที่อยู่ทองไม่ปรากฏ อาจถูกเปลี่ยนชื่อแล้วก็ได้ “ขอนแก่น” เขียนไว้อย่างนี้ เขาช่องผาที่อยู่ทองเป็นชื่อ สมัยนั้น อาจเป็นภูเขาวัดศรีเพชราราม ซึ่งมีถ้ำใหญ่ มีพระพุทธรูปสี่ไสยาตอนนั้นอาจเรียกชื่อตามช่องภูเขานั้น จึงเขียนไว้ว่า “เขา ช่องผา” รั้งจักรและกวางหมอบนี้มีที่อยู่ทอง จึงแน่ใจว่าวัดมหาธาตุ คงอยู่ ณ บริเวณนั้น

๕ ไร่ ตามในกระเบื้องอ่านเลโลก็ได้ ส่วนพระพุทธรูปนั้นมีเขียนไว้ว่าเดิมเป็นปางปฐมเทศนาได้เปลี่ยนเป็นปางปาริเลชยะ พิจารณาตามท่าพระกรที่ใหญ่ เมื่อบันพระกรที่ใหญ่ขนาดนั้นยกขึ้น น่าจะทานไม้ไหว คงหัก ในท่าเวงกับพระเพลาจะมีกำลังพระเพลา ทานได้มากกว่า ฉะนั้น เดิมคงเป็นปางปาริเลชยะ ค่อมารำรูด เมื่อซ่อมกำลังนิยมปางปฐมเทศนา ก็เลยเปลี่ยนเป็นปางปฐมเทศนา เมื่อ รำรูดอีกอาจขยายให้ใหญ่เท่าปัจจุบัน จึงเปลี่ยนเข้ารูปเดิม คือ ปางปาริเลชยะฯ

เดือนเด่นฟ้า แทนวันพ่อเมือง ขุนเมืองผู้เพื่อนเมืองนองทอง เชิญอรหัน (ค) ฉานีเย ภริยา มุนีเย
 อุดร ญาณจรม ห้าองค์ กำหนดเขตนิมิต ขันธสีมา^๑ วัดมหาธาตุ นองทอง (๖๘/๑) แล้วเดือน ๖ ขึ้น ๑ (ค่ำ)^๒
 ปีพุทธกาล ๒๖๕ เลยมาดอเมืองมนขอมพงคิก อันแม่โหมมาดีเคยอยู่ ไหมนขอมสร้างวัดคงสักมหาธาตุ^๓ (๖๘/๒)

มนขอมพิสสนุ มาสู่เมืองเดิม ถิ่นอาย (ขุน) เขาเขียว ขวัญทองมา ปาง (ทวด) ขุนหลวง ทวดนาง
 นาง (ถึง) ขุนลูก (ขุนอินและขุนนางกวัก ชื่อ ขุน) อุทองเขาเขียว ถึงพ่อ (ขุนโกลาย และขุนนาง) ญิงโหมมาดีผู้รวม
 โกลายสร้างเมืองทอง แห้วัญมามีลายขวัญไทย พ่อให้ไปเมืองนองทอง ไทยคนองไม่มีชาย มีญิงชื่อ ทองสีสาวสะ
 โกลายขอให้แก่ลายขวัญไทย มีลูกชายชื่อ ไทยหอทอง (๑) มีลูก (หญิง) ชื่อ ทองงามเมือง (๔๔๔/๑) ไทยหอทอง
 มีชายชื่อ หอไทยฟ้า (๑) มีชาย (ชื่อ) เดือนส่องฟ้า (๑) มี ทองฟ้าเด่นเดือน จนถึงเที่ยดฟ้าเรืองครัน ชาวขอนแก่นฟ้า
 ฟูด้วัน ปู่เลื่องเมืองครัน พ่อเมืองแสงทอง แม่ขุนญิงทองสีฟ้า ถึง มนขอมพิสสนุ (๔๔๔/๒)

มนขอมพิสสนุ ผู้พี่ชื่อ ขุนนองทอง เปนขุนเมือง พี่ญิง สรี (ไม้ทอง เปน) เมียขุนอุทอง พี่ญิงชื่อ สีทอง
 (อ่อน เปน) เมียขุนสีเมืองพริบพลี (๔๔๔/ด้านข้างทั้ง ๔)

มนขอมพิสสนุ (มี) เมีย (ชื่อ ขุน) ญิงส้อยหอทอง ลูกขุนเถียมทอง มี (ลูกชาย ชื่อ) มั่นหาญ ญิง
 (ชื่อ) สีสายทองงาม มั่น (กับ) เดือนเด่นฟ้า เมื่อน้อยเรียนทั้งลายสือ ช่าง กับ ขอมพลม ๓ ปี โลกไว้ให้ขึ้นเปนขอม
 พุทธ (กาล) ๒๓๑ ลาออกมาพุทธกาลล่วง ๒๖๘ (มาอยู่พงคิก เมืองเดิม และยังไปทำงานอยู่ พ.ศ. ๒๓๓๓ ครัน
 กลับมาได้หินแก้ว ๓ ก้อน มนขอมยังรับทำพระพุทธรูป ๑๕ ปี) (๔๔๔/๑) เดือนเด่นฟ้า ชวนสร้างเมือง อรหัน
 อุดรให้สร้างวัด เล่าแสนไหลไปเกิดเปน ชัมมทัตคคิกขุ ผู้เจออ่าน ผู้ เมตเตยย^๔ มากอยดั่งพุทธศาสนามั่น (๔๔๔/๒)

เรา-มนขอมพิสสนุ เขียนเดือน ๘ ขึ้น ๖ (ค่ำ) ปี ๒๕๘ เมื่อนี้มีขวบ ๘๘ อยู่ดงสัก พุทธศาสนาดั่ง
 มั่นในสุวัณณภูมิ (ตั้งแต่) พุทธกาล ๒๓๓ เราสร้างอาวาสสงฆ (ถึงวัดมหาธาตุ ได้) ๑๒ วัด (๔๔๔/ด้านข้างทั้ง ๔)

เดือนเด่นฟ้า แทนวัน มาเมืองอุทอง เมื่อขุนอุทองลาบวชในสำนักอุดร วัดป่าเรไร วันขึ้น ๑๐ (ค่ำ)
 เดือน ๖ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๓๓ (๒๐๔/๑) เดือนเด่นฟ้า ตั้งรกรงทองเมือง เปนขุนอุทอง เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ
 เดือน ๘ นี้ (ปี พ.ศ. ๒๓๒๒) (๒๐๔/๒)

^๑ วัดมหาธาตุนองทองกาญจนบุรี เทวสถานและถ้ำยังไม่ได้พบ

^๒ เข้าใจว่าคงทำอะไรไม่มาก อาจเป็นกฎเล็ก ๆ ตามพุทธบัญญัติ พระอุโบสถอาจทำเป็นเรือนไม้บรรจุพระได้เพียง ๒๐ องค์
 ก็ใช้ได้ถูกต้องตามพระพุทธบัญญัติแล้ว จึงสร้างสำเร็จได้เร็ว

^๓ ชื่อยังอยู่ มีพระพุทธรูปฝีมือเดียวกับขุนบัว ราชบุรีที่มีชื่อโด่งดังว่า แบบพุทธคยา เช่น พระปางสี่สมัยโครัตน เป็นหลัก
 ชูานแน่นอนว่า เป็นฝีมือของมนขอมพิสสนุ

^๔ ท่านผู้นี้ ความธรรมดาจะไม่ยอมเปิดเผยชื่อซึ่งยังไม่ได้ถึง นอกจากจะเป็นเรื่องในวงพระพุทธานุภาพแท้ ๆ เท่าที่รู้ ท่าน
 ถือว่า ระงับไม่ดังเอง ถ้าระงับดังเองแล้วก็ผิดปกติ ครั้นนี้ คงเห็นว่าเป็นเรื่องใหญ่ซึ่งต้องรับภาระตัวเอง ตมเชื่อว่า อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ที่
 ต้องมารับและตั้งพระพุทธานุภาพ และด้วยนิยตโพธิสัตว์ญาณอย่างสามัญ ท่านต้องรู้ว่าคงไม่มีใครเชื่อจึงเขียนเรื่องกำกับไว้ และยังเล่าบอก
 ความธรรมดาท่านต้องเกิดเป็นพี่ชายใหญ่ แต่เพราะธรรมเนียมไทยถือว่าน้องคนสุด ย่อมเป็นที่เมตตาการุณยาของวงศ์ตระกูลจึงอธิษฐานเกิด
 เป็นน้องคนเล็ก ตั้งใจแสดงปัญญาบารมีทางศิลปปฏิมากรรม เพราะเหตุนี้ พระพุทธศิลป์แบบยุคสุวัณณภูมิจึงขึ้นชื่อลือนามมาก

ต่อมา เมื่อท่านต้องเกิดเป็นพระพุทธโฆษาจารย์ (พ.ศ. ๕๕๖ ๑๐๐๐) ก็ด้วยเหตุตั้งใจรับหน้าที่กลับอัฐฤกดาซึ่งเป็นภาษาสันสกฤต
 เป็นมูลภาษา หรือ ภาษามครทั้งชุด ทั้งลอกพระไตรปิฎกจากคัมภีร์เป็นคำ (จะเป็นคำ พราหมณ์ หรือ เทวนครีไม่ทราบได้ เชื่อว่าเป็น
 คำเทวนครี เพราะเป็นของพราหมณ์ และแพร่หลาย เช่น จารึก เขมรมา เป็นต้น) ขมพูทวีปอีกทั้งหมด และท่านยังได้นำคำอุทานของพระเถระ
 ทั้งหลาย ซึ่งได้อ่านปกรณพิสด ชื่อ วิสุทธิมคคจบแล้ว เปล่งออกพร้อมกันเข้าในกัมภีร์อุทานไทยปกรณตอนต่อจากเดิมซึ่งได้รจนาคือไว้ใน
 กาลต่อมา มีพระเถระ คือ พระมังคลมหายาน พระเขมจารีเถร (สมเด็จพระวันรัต เสงี่ยมจารี) ได้รจนาประวัติดำลงไว้ในตอนท้ายของวิ
 สุทธิมคคว่า นิสุตสยโย เมตเตยโย โพธิสคคโค อากโค ไม่ต้องสงสัย ท่านนี้ เมตเตยโยโพธิสคคคแท้ มาแล้ว

เดือนเด่นฟ้า สุวัฒนภูมิ แทนท่านวันผู้พ่อเมืองใหญ่* ผู้สั่งให้ขุนเมืองเดือนเด่นฟ้า กินเมืองธัมราช แล้ว นิมนตท่านมุขินิยเป็นผู้ช่วยในห้วงค พร้อมภิกษุสงฆ์ร่วม ๑๐ รูป ไปสร้างวัดมหาธาตุธัมราช ผูกตูกนิมิต ขันธสี-มา (วัดมหาธาตุธัมราช) เมืองธัมราชแล้ว ปีพุทธกาล ได้ ๒๗๒ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ เดือนเด่นฟ้าเขียนพุทธกาล ๒๗๒ (๒๕/๑) เดือนเด่นฟ้าสุวัฒนภูมิ แทนท่านวันผู้พ่อเมืองใหญ่ เป็น (ผู้) สร้างเรือใหญ่ออกทะเลหลวงได้ คนเมือง ให้เรียนเรือ ไร่ ไร่ หัก ลม คลื่น ทางดาว ขุนเดือน เลือกขุนศึกผู้คิดดูรู้ความเมือง ผู้รู้ ทางเหนือ ทางใต้ ออกคก เดินเรือไป-มา ให้สอนออกรบ คุมผู้คนแพ้ คน ชาย หญิง ให้กิน จัดปกกลองเมือง เดือนเด่นฟ้า เขียนพุทธกาล ปีฉลู ๒๗๒ (๒๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ปี ๒๗๐ มาอยู่ ช้างค่อม สร้างที่คินชายเป็นเมืองธัมราช ปี ๒๗๐ (๑๑๘/๑) ตั้งขุนกัมนครธัมราช คนเสมิง คนน้ำ ปี ๒๗๒ กัมนเมือง คนศึก ในเดือน ๓ แรม ๘ (ค่ำ) แม่หญิงดอกไม้หอม แม่หญิงสิ่งมเรือนคู่เมีย (๑๑๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า อยู่ช้างค่อม สร้างวัดมหาธาตุ (ธัมราช) ปี ๒๗๑ เข้าคู่มือเมืองธัมราช (๑๑๘/๑) ช้างกัมนหญิงดอกไม้หอม สิ่งมเรือน หาคมน้ำ คนเขา (มาร่วมทำ) มุขิน เขาแหล่งโสณพักสอนคนน้ำ สร้างอุโบสถ ภิกษุ ๒๘ ทนคมน อินุทปญญู สรณ เอาดินคนขุด ทำเมืองหนาก่อเจดีย์ (๑๑๘/๒)

ตวันอิธิราชเจ้า-ชมพุทวิป อินทร อินเดีย

(ตอนนี้ กราวแรกจะไล่ตามลำดับปี แต่จะลัดกันยุ่งจึงนำมารวมกันได้ความตลอดถึงปีลัดกันบ้างก็เฉพาะปีเท่านั้น)

ตวันอิธิราชเจ้า โสณเมื่ออยู่สุวัฒนภูมิอนป่วยเล่าก่อนนิพพานว่า ชมพุทวิปป็นปวนนัก ต่ออโสกตาย พุทธกาล ๒๕๕ ปวงถูกแย่งกันถึงสงครามทั่ว ฆ่ากันตายทั่วทุกดิน (๕๕๒/๑) (พระโสณเล่าว่า) ตวันเมื่อไปจักห้ามได้ เพื่อหยุดบ้าง โสณ ให้ผืนผ้าคาดพุงว่านี่ (เรา) คิด (ให้) พันร้าย (ด้วย) บุญนี้ เมื่อเข้าคนร้าย ผ้านี้พันคอ หรือหัว ให้พันร้ายไม่อด พุทธเดชธัม ให้ไป (ได้) ทัว ตวันคิดถึงแล้ว เตรียม (กำลัง) ศิก (๕๕๒/๒)

ตวันอิธิราช เขียนเล่าเมื่อไปถึงเมืองอิน เดินทางผ่านช่องเขาผาเมือง ออกซื้ออกทอง ดันแสนไพร เอาช้างร้อยเชือก ทลวงป่าเดินนำคนศึก เดินผ่าน มอน พม่า เมื่อถึงมอน พอพักคนแล้ว พอขุนภยาแมนคุมเรือล่อให้คนพัก ให้คนเหนื่อยหายพร้อมกัน คนครบศึกแล้ว เคลื่อนจากมอน ถึง พม่าแล้ว (ถึง) ยาไทย พักพอเรือขุนภยาแมนถึง

* ประมาณกลางเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้กเบื้องจากราคาบลท่าเรือ จังหวัดนครศรีธรรมราชประมาณ ๑๐๐ แผ่น ในจำนวนประมาณ ๕๐๐ กว่าแผ่น แผ่นหนึ่งมีว่า เดือนเด่นฟ้า (อยู่) ช้างค่อม ฉะนี้ช้างค่อม ที่เป็นเมืองธรรมราชในสมัยนั้น จึงอยู่ ณ บริเวณตำบลท่าเรือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ฯ

พร้อม ไป (เข้าปากแม่น้ำ) คงคา (๔๕๘/๑) ดวันอิธราช ถอจัมปาก^๑ กรุงแห่งอังค เมื่อถอปี ๒๖๗ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๗ ขุนอังกาวิธราชพร้อมคน ขุนเชิญเข้าในเมือง พัก ๑๕ (วัน) ตัวอังกาวิธราช (ว่า) พุทธเมื่อมาอยู่ที่ใกล้ปากบ่อ คัด करा คง (ตัน) จัมปา^๒ แจงศีลให้โสมทัณฑพราหมณพัง อังกาวิธราชคนตีกตลอด อังกาวิธราชจึงพาถึง ปาฏลีปุ (ตต) ตัน วิตโสภนบวช (แปน) พระภิกขุ อันน้องชื่อ ภีรูก คลองปาฏลีปุต (ต มครรัฐ) ดวันเข้าหาเพื่อนภิกขุในเวพวัน เล่า โสมนิพพานปึกว่าแล้ว ฌานีย อุตร ภูริย มุนีย ญาณจรม อยู่ด้วยดี ฌานีย แปนเถรสงฆ ฌานียอยู่สุวรรณภูมิ ให้ลูก เมียบำรุงเลี้ยง (๔๕๘/๒)

ดวันอิธราชเจ้า เดินถึงเมืองปาฏลีปุตต แรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๗ ปี ๒๖๗ นั้น ภีรูกราชา สุนันทาพาเข้าเมือง ตันภีรูกว่า कराเมืองกบิลวัตตนิรพานแปนอิสร เมืองโกสล กัณธาร กูรู อุชเชนี เอา (อิสร) อีก พ่อสั่น น้องจะเอาเมือง ช่วยพิวตโสภนปราบถวนน้องนาน ๒ ปี ออกปราบตลอด ๗ ปี สงบเรียบร้อยแล้ว ๒ เดือน (๕๓๑/๑) ดวันมาอยู่ปาฏลีปุตต ภีรูกว่า พวกตลิ่งค^๓ ไม่อ่อน (น้อม ตัง) แปนอิสร แปนตีกได้ต้องดีให้แตก ขวนตวันเดินถึง ตลิ่งค ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๘ ปี ๒๖๘ ภีรูกตี (ทิก) ได้ ดวัน (ตีทิก) เหนือ อังกาวิธราช (ราชา ตีทิก) ดวันตก อัดตาวีร (ตีทิก) ดวันออก ๑๒ เดือนตีตลิ่งคแตก (๕๓๑/๒)

ดวันอิธราชเจ้า เมื่อร่วมกับภีรูก เอา รั (ภู) ปรีติเสวีชาตรัฐเตลิ่งค ขึ้นปี ๒๖๘ ดวันให้ผู้ตีกทำ หวายดักขุนน้ำมันยางพันตัวกันสรณู (ทั้งคนตีกและช้าง) ช้าง ๕ เชือก ตันประคูปัง เมื่อได้เมืองขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๘ พุทธกาล ๒๖๘ นั้น (๕๒๓/๑) ดวันจับขุนสิทธิธวต (ราชา) ได้ให้รอม่า ขุนภีรูกว่า เ้าร่า ดวันว่า ไม่ควน ให้ยอมแปนเมืองขุนขึ้นคักว่า ภีรูกเหนด้วยกัน คัดมัดปล่อยเมียบัว ขุนมาใกล้กราบแล้วร้องไห้ (๕๒๓/๒)

ดวัน ภีรูก ให้ขน เงิน ทอง คน ชาย หญิง มอบให้มาก ขุนสิทธิธวต พาเมีย (และ) ลูกสาว (ชื่อ) ขุน (หญิง) นราชีวกุมารีว่า เหลือเท่านั้น (แล้ว) รัให้ ดวันว่าหน้าตีก ขุน (หญิงเมียชื่อ) เนสิว่า ว่า ถิ่นนี้ (ฆ่า กันทั้งนั้น) มิฆ่า มิรับ ทำไม ดวันว่า (๕๒๔/๑) เดิมพ้องเราไทยลว่า กินคนมานาน จึงขึ้นชื่อว่า คนดุ ล่วงนาน (มา) ถิ่นทองว่า ถิ่น (กัน) หมดคน (แน่) แน่ คำหมายไมให้ฆ่ากัน (ไม่ให้) กินคน แม้คุณน้าพุทธไปสอนคน ไทยลว่าโสมไปสอน (ให้) เชื้อถือ พุทธ รัมม สงฆ มีศีล พระภิกขุ ถือพรหมจริย (พรหมจรรย) (๕๒๔/๒)

^๑ เขียนไว้ว่า จัมปาก กรุงแห่งอังค ในโสมทัณฑสูตร สิลขันธวัคค ทินนิกาย เล่ม ๘ ว่า จัมปา (เช่น จมปา ตทวสิริ) ใน ที่นี้ เรียกตามภาษาไทยว่า “ปากบ่อ” ในพระสูตรว่า ริมฝั่งสระโบกขรณี คัคครา (คคฺคราย ไปกฺขรณียา ตีร)

อัญชุกตา สุมังคลวิลาสิณี แห่งสูตรนั้น ปฐมภาค อธิบายและระบุว่า ณ ที่ใดใกล้แห่งจัมปานครนั้น สระโบกขรณีได้ชื่อเรียกกันว่า “คัคครา” เพราะเป็นสระ ชื่อพระราชามหาลี พระนามว่า คัคครา ทรงขุด (หรือ ให้ขุดแล้ว) มีอยู่ รอบฝั่งสระนั้น มีป่าจัมปาก (จมปากวน) ใหญ่ ซึ่งประดับด้วยโกศุมมิลีห่าสี มีสีเขียว ฟ้า เป็นคัน นิลาทิพย์จวณณกุสุมปฏิมณชาติ) ฉะนั้น จัมปา จึงเป็นชื่อ กรุง หรือ นคร จัมปาก จึงเป็นชื่อคันไม้ และกุสุม หรือ ไทยว่า โกศุม เข้าใจกันว่า บัว ในที่นี้ก็คือจะแปลความว่า บัว บัวจึงกลันว่ามีสีฟ้าจึงแปลว่า เขียวฟ้า และ จัมปาก นี้แปลว่า คันจัมปา คงจะได้ ดวันคงได้เห็น จึงมาจดไว้ว่า คงคันจัมปา คงจะไม่ผิด

^๒ กลิ่งค คลิ่งค กาลิ่งค ตาลิ่งค เกลิ่งค ไคลิ่งค เป็นชื่อเดียวกัน คนอินเดียออกเสียงเร็ว ไทยฟังแล้วก็อาจได้ยินต่าง ๆ กันได้ เท่าที่ลอกออกมาตามทีถัดตัวอ่านออกมาได้ สำหรับสระขณนั้นเท่าที่ฟัง ๆ แล้วกำหนดยากมาก อะ อา นี่เหมือน ๆ จะเป็นเสียงเดียวกัน เฉพาะที่ที่ชื่อว่า มังค เป็นมังค บังคลา เป็นเบงก เบงกอล เบงค เบงกลี ก็มี พุค (คำไทย) ออกไปเป็นคำอินเดีย ทุกๆ วรรค ก.ค. ไทยออกเสียงแทนกันได้ เช่น กะบอง คะบอง ไกรก ไครก มคร ปราชิก ปราชิด กุล คูล (ที่แปลว่านับเป็นสายเดียวกัน คือ สกุล) คูล (ที่แปลว่านับ ถือ ชั่ง) วรรค พุคค ตรงกับพูค (คำไทย)

คำไทย หรือ ภาษาไทย ที่เข้าไปสู่คำคนอินเดียยังมีอยู่อีกมาก เช่น อิน (ไทย) อินท (อินเดีย) เดิมท ห้าย และออกเสียงเป็น ค จึงเป็น อินค อินเดีย) ชนะ ชน (ไทย เช่น ชนกัน) ชน ชโน (อินเดีย) คือ พวก อิน ไทย บุกลงขณะตลอด พวกพื้นเดิมเรียกพวก นี้ว่า ชนะ ตามเสียงของเขาว่า ชโน ชน และ ทช ในคำว่า ไทยะ นั้น ตามเสียงชั้นสูง (อัศกฤต) เช่น วิทยา ออกเป็น ช เช่น วิชชา วิทฺช เป็น วิชฺช ไทยะ จึงออก ชย ชโย ได้

ตัวนอิราชเจ้า เมื่ออิรุกราชา (พร้อมหมู่ศึก) เข้าเมือง (แล้ว) หมู่ศึกเที่ยวชิงทั่วเอาเมืองไว้ ชาย มั่น มัดตามต้นไม้ มิไป มั่นฆ่าตายทั่วเมือง ผู้หญิง (มัด) ชิงชิง (ด้น) ไม้ เด้น เด้น เอา เอา(จน) ตาย (แล้ว) โยนทิ้ง (๕๘๔/๑) (ตัวน พากิรุกเที่ยวดู) อิรุกราชาว่า ให้มันสนุกกัน ตัวนว่า คนตายหมดทั้งเมือง (เมือง) ร่างส่างคน ไม่ดี เอาไว้ใช้งาน มันมีดีค่า (กว่า) อิรุกรว่า ชอบ สั่งห้ามฆ่า ให้ปล่อยผู้หญิง (๕๘๔/๒)

ตัวนอิราช เมื่ออยู่ (ปริติ) เสรีชาติ ให้สิทธิสวัสดิ (ราชา) ถึง พุทธ ธรรม สงฆ แล้วทั้งเมียลูก อิรุกร ราชให้ยกเมืองคืน แต่ทองเงินไม่คืน ชเลยยกคืนครั้ง (หนึ่ง) หญิงเมียคืนหัว แม่เมียคนศึกให้คืน มีที่สาวเป็นเมียคน ศึก ที่บ่าเรอให้ทั้ง อิรุกรอยู่ได้จัดบ้านเมือง ๒ เดือนแล้ว (กลับไปปฏฐิปุตตให้) ตัวนวันอยู่ดูแล ๖ เดือน พอดีมีศึก คนนาคโจฬ (มา) (๕๓๒/๑) ตัวนให้แจ้งต่ออิรุกร เอามา ๕๑๕ ช้าง ๒๐๐ เชือก อิรุกรว่า คนอุชเชนีปั่นป่วนถึงสินธุ ให้ตัวนป้องกันปี ๒๖๕ ตัวนเอาช้างศึก ๑๖๕ ม้า (๑) พัน ปะทะช้างนาคโจฬ ตัวนชนช้างชัยขุน (นาคโจฬ) หนี แสนไพล ขั้วช้างสลักกล้องตัวจับตัวได้ บังคับให้พาไปนาคโจฬ แล ปันชัย เมื่อพุทธกาล ๒๖๕-๒๗๐ (๕๓๒/๒)

ตัวน ถึงเมืองอุชเชนี (แล้ว) ขุนอุชเชนินทราชาออก (มาหา) เมื่อขึ้น ๑๑ (ค่ำ) เดือน ๗ พุทธ กาล ๒๗๐ พาลูกเมียให้ว่า ฟังว่า ไทยมิฆ่า ไม่ลืบ (รับ) เอา ตัวนว่า ฟัง มาถูก (ให้) เข้าไปเปิดเมือง (๕๓๕/๑) ตัวน เข้ากุมคน แลเมืองอุชเชนี (ขุน) แสนไพล ขุนภยาแมนกุม อิรุกรเข้ามาสั่งให้ฆ่า ตัวนห้ามว่า อุชเชนินทราชายอมเปิด เมืองให้ อย่าฆ่า อย่าลืบ เอาเป็นเมืองเพื่อนอิรุกรยอมให้ (๕๓๕/๒)

ตัวน อิราชเจ้า อยู่เมืองปาฏฐิปุตต ที่เมืองปริติเสรีชาติ อยู่คุมดู (ตลอดถึง) นาคโจฬ ปันชัย ปี (๒๖๕-) ๒๗๐ สอนให้ถึง พุทธ ธรรม สงฆ เชิญภิกขุ (ทั้งหลาย) ให้สอน (ศีลธรรม) (๕๓๗/๑) ตัวน มอบให้ขุนสิทธเอาศิกไปช่วยอิรุกรปราบอุชเชนี สินธุ ปี (กับ) เดือน ให้คนถึง พุทธ ธรรม สงฆ เชิญภิกขุ (ทั้งหลาย) สอนให้อิรุกร (ถือ) เป็นเมืองเพื่อนกัน (ตลอดไป) (๕๓๗/๒)

ตัวนอิราช อยู่อุชเชนี สินธุ ปี ๒๗๑ ถึงสงฆ (สงฆ) เข้าปี ๒๗๒ หมดร้าย (แต่ปี ๒๗๑)ตัวนให้ ขอมปั่นสอนลายสือขอม ลายสือไทย (แก่ชาว) อุชเชนี โกสัมพี สินธุ ถึง ปาดดี ปฏ คติค อิรุกรว่า เราพันละวะ มีเมีย เผ่าพรหมได้ ให้ลูกพรหมณ ชื่อ มั่นคานี (๕๔๓/๑)

ตัวนให้ ขอมฉิม ขอมใส ช่วย อิรุกรว่า พราหมณหวงวิชาสือเทวดา (เทวนาครี พัญชนชาวนครเทพ) สือไทยมากเกินไป ขอมชาวละวะคิดล้าง ของละวะไม่หวง แลสือพราหมิน พ่อโสภ ให้อวิชฌคุปต คิดชื่อ พราหมิน ตามพราหมณวิชฌคุปต เพราะวิชฌคุปตถือตามพุทธสอน ไม่ถือเผ่ามีเมียทุกวณะ พราหมณ (ทั้งหลาย) ไม่นับถือ (ว่าเปน) พราหมณให้เป็นขัตติยวณะ สือขอมลวใช้ทั่วคน ไม่ขัด (ใคร) เอาใช้ (ใน) พุทธศาสนา สอนภิกขุ ตาม เณร อุบาสก อุบาสิกา คนทั่วไป (ได้) สั่งขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๘ ปี ๒๗๒ (๕๔๓/๑)

ตัวนอิราช เมื่ออิรุกรขอขอมปั่น ขอมฉิม ขอมใส ให้ บ้าน เมียพร้อมให้สอน ภิกขุ สามเณร จัณฑาล สุทท ปุกกุสส เวสส กัญญา มุริ (โปริส) ทั่วพุทธปริส (พุทธบริษัท) ทั่ว อิรุกรว่า พราหมณหวงอักษร ขู่ ว่า ผีฟ้าใหญ่ สถาป (แข่ง) ผีฟ้าคนลวผู้ยิ่งกว่า ทำไม (ก็) จงทำ (๕๔๔/๑) อิรุกร (ราชา) ว่า คนพราหมณ ถือมา (จาก) หัวพรหม ไม่เอาอะไรจากชั้นเลว เหนกินข้าว (ที่) กัมกรทำ เอาของสิ่งอันทาสกัมกรทำ ให้ (แต่) ปล่อยพาเขลา องค์กรพุทธสอน ทั่วไปทุกเผ่าหมู่ นำปวงชนเข้าใจชั่วดี คุณโทษทั่ว จงทำดี แต่ไม่มีสือ สือขอม กวนพุทธศาสนา (และ) คนทุกวณะ (ณ) มิใช่ (ของ) พรหมณ เราเผ่าละวะช่วยกันเอง (ได้) (๕๔๔/๒)

ตัวน อิรุกร (ราชา) ให้เอา (เต) ลิงค แล ปันชัย แล มหิสสา สัทธ ตัวนว่า มาช่วยเมืองสงฆ (สงฆ) รียบเรียบร้อยแล้ว ไกรเห่นเมืองตัว ดูดกมอมัจจ (อำมาตย์) ให้ (กระ) ดูกพุทธ (และพระ) อรหัน (ด) (๕๔๕/๑) ตัวน อิราช เข้าลาอิรุกร (ราชา) พอดี สิทธิสวัสดิ (ราชา) มาหา พาลูกเมียพี่น้อง ๖๕๐ คน ผู้ศึกพัน (คนพร้อมลูก) เมีย อิรุกร (ราชา) ขอ (บางคน) ให้ขอม ให้อยู่โหมคาม (บ้านขอม) รวมขอม ตัวน ถึงเมือง ขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๔ ปี (พุทธ กาลล่วงแล้ว) ๒๗๓ (๕๔๕/๒)

ตวัน ฅามราชาสิทธิรสวต ว่า อย่างไร ทั้งคน แล เมือง เข้าถิ่นนี้ สิทธิ (วสวตราชา) ว่า เคยฟังว่า ปุพพิทเทสวร (รค์) ไครมาเหน มาดูว่าเปนแท้ บ้านดี มีสงบ เมืองดี ไม่มีร้อน คนดีมีเอื้อเออาสราน ตันออนถิ่นชาวเราด้วย (๕๔๖/๑) ตวัน ว่า หมู่เรา ทำกินทั่วคน สิทธิ (วสวตราชา) ว่า หมู่เราทำกินมาแต่ตัน ตวันว่า อยู่ด้วยกัน ทำด้วยตัน กินด้วยกัน ไหว้ว ๗๓๘ (ตัว) ข้าวพันเกียน ที่มาบพันไร่ ตั้งเป็น ขุนสิทธิเพื่อนตัน (๕๔๖/๒)

ในลำดับแผ่น ๑๑๐ ตวันได้เขียนไว้เองว่า เมื่อเพง ๒๗๓ แกล่อยู่สู่เรือนสงบสุข เลื่อเทื่อหลาย กลับถึงตันปี เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ แทนตวันผู้พ่อเมืองใหญ่ คนสร้างเมือง สร้างกองเรือศึก เรือหลวงแล้ว มีนายเรือ ขุนผู้คุมลูกเรือ เกนคนเมืองลูกเรือศึก มีขุนเปนนายเรือ ลูกเรือหมื่นคน เรือพันลำเปนหนึ่งอันกองศึกไทย ปี ๒๗๓ (๒๖/๑) เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ แทนตวัน เกนลูกศึกให้ชายขวบ ๒๐ เปนคนเรือศึก สุวัณณภูมิ ลูก เมีย^๑ เลี้ยง เปนคนศึกสุวัณณภูมิทุกคน (ปี ๒๗๓) (๒๖/๒)

เดือนเด่นฟ้า นำแม่งามตัวสูงมนน เมือง^๒ พิบพลีที่เกิด ลูกเดือน ๕ มาสร้างเมือง (และ) วัด พริบพลี หาดินหินแดงเขาแม่มนน มาก่อเจดีย์ พื้นอุโบสถ หาดานีย (๔๖/๑) เมฆโย ค้าง เอสโย มี สัจจมนโน มา อิศุ-สโร ปี ผูกลูกนิมิตต สิม่า ล้อธัมมจักก กวางหมอบ แม่ตั้งชื่อเมืองเพชรพลิบพลี (ตามคำพระโสณเถร) ตาขุนสีเมือง กับเมีย (นางสีทองอ่อน) ก่อชื่อวัดมหาธาตุ ปีพุทธกาลได้ ๒๗๒^๓ (น่าจะมิ พระอุตตร พระภุริย พระมุณี พระญาณจรรณ ด้วย พยายามอ่านชื่อไม่เจอ หรืออาจไม่ได้จดชื่อไว้) (๔๖/๒)

เดือนมทอง ขอแสงสายทองคอดวันอิธิราชมาตัว ให้ทองสองเมือง เดือน ๖ ปี ๒๗๓ ขึ้น ๕ (ค่ำ) (๒๕๕/๑) ขุนเดือนทอง จัดงานแต่ง ขึ้น ๘ (ค่ำ) เดือน ๘ ปี ถ ให้ มิงงานเพลง (เรื่องขุน) อิน (เรื่องขุน) โล (๒๕๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า มาถอบบ้านแม่งามตัวเกิด พ่อตวันมาเที่ยวเมืองพริบพรี เดือน ๕ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) นำ ปรมธาตุพุทธ (และ) อรหันต (อันตุดูกมอำมาตยมอบให้เมื่อไปอินทรรัฐ) เอาใส่ในเจดีย์ (วัด) พริบพรี พร้อมทั้ง วัดตาขุนสี (เมือง) นางสีทองอ่อนเมียเก็น ตา (เปน) แม่ขุน เพ็ชชื่อ (วัด) ศรีมหาธาตุสุวัณณภูมิ เมื่อพุทธกาลปรินิพพาน ๒๗๓ (๕๔/๑) เดือนเด่นฟ้า สืบหาชายมี ๒๐๐ (คน) มีอายุครบวชพระ (ภิกขุ) ผู้หญิงมีอายุ ๑๖ แล้ว บวชชื่อวัดพริบพรี แล้ววัดศรีมหาธาตุ ฅานีย อง (ค) อุปัชฌาย เข้า (ให้) อุปสัมบันน ให้อุโบสถ ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๖ ถึงแรม ๑๔ (ค่ำ) เณร ชี แล้วมิงงานฉลอง เดือน ๘ ขึ้น ๓ ค่ำ ปี ๒๗๓ (๕๔/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ พาแม่งามตัวเทวีสุวัณณภูมิ มาเมืองพลิบพรี เมื่อขอมทอง เมืองสลักล่อธัมม จักรกวางหมอบ พุทธองคั่นขอฟนเมืองทองไม้จันทนหอม เอาหินเขามนนข้างเมืองพริบพรีมาจำลักร่างฅานียผู้มาจำ พัสสาวัดพริบพรี ปี ๒๗๓ (๕๕/๑) เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ เมื่อมาพริบพรี แม่มาสร้างเมืองเพชรพริบพรีดินแดน สุวัณณภูมิแล้ว ให้ฅานียจำพัสสาวสองแล้ว เชิญอยู่จำพัสสาวัดศรีมหาธาตุ อันขุนศรีเมือง ศรีทองอ่อน แม่ขุน แม่งามตัว ทำนุบำรุงพร้อมเขียนปืวอก พุทธกาล ๒๗๓ (๕๕/๒)

ตาขุนศรีเมืองขึ้นขวบ ๗๗ แม่ขุนศรีทองอ่อน ขวบ ๗๓ แม่ขวบ ๔๕- (๕๐) มาสู่เมืองเพชรพริบพรี (เริ่ม) มาเมื่อพุทธกาล ๒๗๒ (๕๕ คำนข้างทั้ง ๔)

ตวันอิธิราชเจ้า อยู่เมืองนครธัมมราช หาไม้พยุง ไม้คเคียน สร้างเรือ กองศึก (๗๒๐/๑) ตวัน เดือน ยัง อยู่ (เมืองนครธัมมราช) มุณีข ขอเดือนไปชวก ว่า เมื่อหน้า สึกมี พ่อพ่อนเบมา มีเช่นคำ (จ่า) เดือนไมไครเมืองชวก

^๑ ธรรมเนียมอย่างนี้ ไทยเรามีมา ๒๐๐๐ กว่าปีแล้ว

^๒ พิบพรี พลิบพลี พลิบพรี พริบพลี ฯลฯ สุดแต่แต่ละจะคิดอ่านตัวได้

^๓ คู่มือแล้วไม่น่าเป็นไปไม่ได้ ธัมมราชกับเพชรบุรีใกล้เคียงกันมาก จะสร้างปีเดียวกัน คงไม่ได้ แต่เดือนคงพาแม่ไปเท่านั้น และคงเป็นคนจดเรื่องราวไว้ เมื่อสังเกตุ ก็ไม่ใช่เป็นผู้สร้าง ขอมทองเมืองเป็นหัวหน้าใหญ่ เป็นผู้สร้าง

แม้หนีไป ทว่า ไป (จะไป) ปี ๒๗๕ (ไปจริง ปี ๒๗๖) (๗๒๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า เจ้าเมืองพริบพรี ผู้นำแม่มาถึงพริบพลี เมื่อแม่คอน ต้นโพธิ์สอง (คัน) มีใบ ปลุก (เมือง) พิบพรีที่บ้านฉนวน เมื่อเช้า ๑๐ (คำ) เดือน ๖ อีกต้นปลุกถิ่น^๑ เมืองพริบพรี ตอนอีกต้นปลุกใน (วัดพริบพลี) (แม้ว่า) เมื่อแก่ บวชเป็นนางชีในเมืองเพชรพลีพรี เมื่ออายุถึงปี พุทธ (๕๒/๑) กาลครบสามร้อยปี (ข้าง) หน้า แม่ช่วยดาดีสร้าง (วัด) มหาธาตุ เจดีย์ ล้อธัมจักก กวางหมอบ พุทธรูปหิน ช้าง สิง ถวายผึ้ง ม่อนน้ำนอบ (ถวาย) (และบรรจุบรม) ธาตุพุทธองค์อรหัน ฌานีย์ (พร้อมสงฆ) ผูกลูกนิมิต (สีมาวัด) มหาธาตุ ปี ๒๗๕ (๕๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวณณภูมิ คนแทนควน เมืองพริบพรี ดัง คาวเด่นฟ้า (เปน) ผู้เข้มแถมงามตัว ดูแล เมือง ให้มีญาณจรณคอย เมื่อมีเหืองเหน^๒ กล่าวสอน เมื่อฌานีย์กลับมาแล้ว (ให้ญาณจรณ) เปนอุปัชฌาย (๗๘/๑) คาวเด่นฟ้า เมื่ออยู่เมืองพริบพรีในพุทธกาล ๒๗๕ ขอมทองเมืองนำล้อธัมกวางหมอบ เข้าสู่มณฑลพริบพรีว่า เสาธารณ เมืองเพชรพริบพรีญาณจรณมาเขียนลือว่า เสาหลักที่ดินวัด ปี (พุทธกาล) ๒๗๕ (๗๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า ผู้พาพ่อตวันมาพริบพรี นำปรมธาดุพุทธ (และ) อรหันตมา (จาก) อินทรรัฐ ดูดกมอ มาดนมอบให้พ่อ เมื่อครั้งไปศึกษาอินทของอโสก พ่อเองนำมาใส่เจดีย์ (ของ) แม่ และ (ของ) ดา (๕๓/๑) งามตัวเทวี (สุวณณภูมิ) อยู่เมืองพริบพรี หาอรหันตฌานีย์ กอบพิธิเอารธาตุเข้าประจำ (บ้าน) ฉนวน เมืองพริบพรี เจดีย์ เมื่อเดือน ๘ ปีมะโรง พุทธปรินิพพานกาล (ล่วงแล้ว) ๒๗๕ (๕๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า มาพริบพรี ขอมทอง (เมือง) หล่อร่างแม่สิริงามตัว กู้ ตวัน วางขวาพุทธมารแพ บ้านฉนวน (๕๖/๑) ทองเมือง หาทองคำ หล่อร่างทวดอิน (เขาเขียว) กวักทอง (มา) โลลาย โหม่มาดี ทับไทยทอง ฟังงามตัว พี่ตวัน วางที่เจดีย์^๓ (๕๖/๒)

ตวัน (คาว) เด่นฟ้า^๔ เมืองเถอม (ทอง) ขุนเถอมทอง ดาข เมื่อขึ้น ๕ (คำ) เดือน ๑๐ ปี ๒๗๗ ขุนไฟวัดพุทธปรมธาดุ (๒๐๕/๑) ตวันอริราช คั้งขุนทองสองเมือง ผัวแสงสายทอง เปน ขุนเถอมทอง ขึ้น ๘ (คำ) เดือน ๑๐ ปี ๒๗๗) (๒๐๕/๒)

พระมุนีเยเถร เดือนเด่นฟ้าไป ขวา-บาลี

เดือนเด่นฟ้า เมื่อตามมุนีเยเข้ามลาย ปี ๒๗๗^๕ ถึงเมืองบุษโดโย ขุนบุษ พาไปบ้านมีผีชอบคน จับคนชายฉูงกิน มุนีเยว่า ไป-หา ดู เดินป่าถึงที่มันนั้น มื่อนั้น มันมีหญิงอัมเดกอ่อน ชายเง้อมิด (จะ) พัน มุนีเยเข้าฉนวนั่งดูชายตัวแขง ทุกคนนั่งนิ่งเงียบ ผู้ห้าว (หน้า) ครานเข้ามาน้อมมุนีเยใกล้คืนขอขมา (๕๓๑/๑) มุนีเย สอนว่า อย่าฆ่า อย่าเบียน อย่ากิน (คน) อย่าแย่งยึดลักชิงปล้นกัน อย่าผิดผัวเมียลูกของกัน อย่ากล่าวคำเทดล่อลวง อย่ากินน้ำของมีนเมา (จง) เอื้อเฟื้อ เพื่อแผ่กันกิน ตามว่า ฉูงนี้ เมียใครให้ผัวเดิม หมู (เรา) นี้ไทยลว่าเหมือนกัน กินกัน (เอง คน) จักหมดไปแน่ หมูเราไปอยู่ชมพุกว๊าน เลิกกินคนแล้ว ขุนบุษว่า เมียลูกข้า (ขอ) เอาไป มุนีเย อยู่ ๓ คืน (อยู่กับ) บุษ ๕ คืน

^๑ เข้าใจว่าจะปลุกที่วัดศรีมหาธาตุสุวณณภูมิ ที่ใช้คำว่าถิ่น อันแสดงว่าไม่ใช่ในเมืองเดิม

^๒ เหืองเหน ไทยสว่า ลาวเดิม เหตุผล ปัจจุบัน เราจะไม่เห็นไม่ได้ยินคำไทยแท้ว่า เหตุผล เหตุผล ว่ามาจากบาลี ไทยคงไม่มีเหตุผล เพราะไม่มีคำใช้ แต่ไทยสว่า หรือ ลาวเดิมเขามี เพราะมีคำพูดว่า “เหืองเหน” อยู่ประจำคำพูดของเขา

^๓ แผ่นนี้ ไม่มีระบุปี เดือน วัน เข้าใจว่าเรื่องตอนสร้างวัดเสร็จแล้ว คือ ทำกันมากระทั่งเสร็จ

^๔ แผ่นนี้ เลิมอ่านว่าเดือน ครั้นมาพบซึ่งอ่านชุดหลังนี้ เดือนเด่นฟ้าตามพระมุนีเยเถรลงไปได้จึงทราบว่าอ่านผิดไป

^๕ ดูตามปีนี้ จะแซกลงคณลำดับก็เห็นจะยุ่ง จึงจัดเข้าเรื่องให้ตลอดได้ความดีกว่า จึงเอาเข้าในตอนนี้

(แล้ว) ไป (๕๓๑/๒)

เดือนเด่นฟ้า ตามมุนีไปอิงเกาะมลก (เข้าใจว่า สุมาตราทางช่องน้ำมะละกา) ถิ่นแดนคนหมูไกวทนน ขุนหมุมลก พาเมียลูกมารับ พาเข้าบ้านตน ขุนหญิงมาเบรี คัมคัวหมู คนหมา เอามาให้ว่า คนไม่มี “ม” (ม ไม่รู้ว่าอะไร หรือจะเป็นชื่อวัวที่เรียกกันว่า มอ ถ้าเช่นนั้น มลก ก็คือ มอระกะ เกาะมอมาก ภาคกลางเกาะแถบตะวันตก มีทุ่งราบใหญ่ กว้างมาก มีชื่อว่า “ปลั่งลัวส” ทุ่งเหล่านี้ อีกจึงสมควรตั้งกันมาก) มุนีว่า หมู่นี้ คือพุทธสาวกมาเผย รัมม สีล อันดี มุนี ว่า คำมลก-ซำคำ ขุนหมุมลกดีกลองเรียกคน (๕๓๓/๑) กราคนชุมนุมแล้ว มุนี กล่าวสีลให้หมุมลกฟัง ให้คนถึง พุทธ รัมม สงฆ เปน สรณ แล เอา สีล เอา รัมม ยึดถือ มุนี มา (ครั้งก่อน เมื่อ) ปี ๒๖๗ พักที่นี้ ๕ ค่ำ ขุนผู้ให้โปณท แล้วไปชวก (๕๓๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า ตามมุนีไปเมืองมลัย ข้ามถึงเกาะ เปรมี มลก ถึง ชวก ไปปี ๒๗๗ พระรัมมสุนันท อยู่ช่วยแรงทำพุทธภูมิ พ่อเมือง ขุนลตุสุวาเทียม ขุนหญิง^๑ มาลกกาสินจอกกาดอ แล หญิง ชาย ก่อเมืองพุทธนิมิตร (๕๒๐/๑) เดือนเด่นฟ้า อยู่ถปี ๒๗๘ ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๖ มุนี พพบขุนสุวาเทียม เชื่อม สุนาขัลลตุเกิด (ขุน) หญิงมาลกกาสิน นิมน (๓) มุนี รัมมสุนันทแล ภิกขุอื่น สัชฌายพุทธพจนอวยให้มีเจริญ มีราสี มีร่างแรง ถึงปรมัตตข้างหน้า (๕๒๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า ไปตามมุนีถึงจอกกาดอ ขุนสุวาเทียม พ่อตาย (แล้วเป็นขุนลตุมาถึง) ปี ๒๗๒ ขึ้นเป็นขุน (ใหญ่) เมีย (ชื่อ) ขุนหญิงมาลกกาสิน อินมุนีมา ให้เชิญไปเวียง เทศน ขุนหญิงดวาเปโณท ข้าว ขนม ฉัน รัมมสุนันท มุนีให้แปล ทานสูตรให้ฟัง (๕๒๗/๑) เดือนเด่นฟ้า มุนีพาไปถึงดุลงคมิปีลี บาลี ขุนดุลงค มิปีลี ขุนหญิงตุนาขหลี รอบรับเมื่อต้นปี^๒ ๒๗๘ ขึ้น ๗ (ค่ำ) เดือน ๖ รุ่ง (เช้า) มุนีเทศจุล (๓) กัมม (วิภังคสูตร) รัมมสุนันท ว่าคำ ดุลง หมู (คนชาวดุลง) ใครมีภิกขุ (เหล่านี้) (๕๒๗/๒)

เดือนเด่นฟ้า อยู่ดุลงคมิปีลี ต้นขุนดุลง ขุน (หญิง) ตุนาขหลี รู้ว่า (ถูก) ตวันผู้เพื่อนกัน ให้ เดือนพักห้อง มุนีว่า ไปพักได้ดี เพื่อนทุกคน ตอน (กลาง) ค่ำ มีสาวพื่อนมือตรงลานหน้า กบไฟจุดทั่ว เกาะนี้ หมุ่มสาวนุ่งสายทองคำ ไม่ใช่ เลื้อ (และผ้าห่ม) พวงดอกไม้คล้องคอ (๕๓๐/๑) เดือนเด่นฟ้า ขุนดุลงคมิปีลี ขุนหญิง ตุนาขหลี พาธุ มีพื่อนสาว ๖ อย่าง มี ๕๕ คน ขุน หญิง ตุนาขหลี พาธุชายหญิง มาด้วย ว่า คนหน้า ขุนหญิงอตา-สะหนี น้องสาวทุกคนนี้ดี เหมือนดอกไม้เอาไปเพาะปลูกไว้ดูเล่นที่เมืองไทย ให้ได้ทุกคน เดือนฟังแล้วนั่งนิ่ง ๑๕ วัน มุนีพากลับ มาจอกกาดอ ชวก (๕๓๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า มุนี เมื่อ พาเข้าเมืองขุนสุวาเทียมว่า เดือนอย่าผลอทำผิดเมีย ถูก เขา กู้ไไทย เมื่อ อยู่ใน เมือง ขุนหญิงสุรยาสี น้อง ขุน สุวาเทียม ให้ดูเรนเมือง ดูขุนหญิง ใช้ จบังคิตตัว ประดับ พริบ พลี พลอย เอนให้ดูนม ดูท้อง เอว ดูคาโปก อันหญิงที่สาว ชาว เกาะ ไม่ทำเลื้อ มีพวงดอกไม้คล้องคอ พัน คล้องเอวไปปิด (๕๒๕/๑) เดือนเด่นฟ้า นึกคำมุนีที่จอกกาดอ ขุนหญิงสุรยาสีว่า เอาคนไหน สาว ๓๕ (คน) เดือนว่า ยังเป็นคน วัด ขุนหญิง ว่า อันนี้ ชื่นใจบังหลุดหมดสิ้น เหลือพวงดอกไม้ (ลง) อาบน้ำ เดือนนึกมุนีได้ ไปหา มุนี (เล่า) ให้ท่านฟัง มุนีว่า ดี ดังตัวได้เอง เข้าสาขุนสุวาเทียม ขุนหญิงมาลกกาสิน มาสุวัณณภูมิ พุทธกาล ๒๗๘ เดือน ๕ ขึ้น ๗ ค่ำ แล (๕๒๕/๒)

เมื่อ ฌานี ย ก่อนนิพพาน กล่าว ว่า มนุสส สัตต ผู้ไม่พ้นตายได้ แม้ฌานีต้องสิ้นเหมือนกัน (๑๗๓/๒) เดือนเด่นฟ้า ดาวเด่นฟ้า ถ้ำคลอง ฌานี ย ป่วยเดือนหนึ่ง นิพพาน เดือน ๘ หลัง ขึ้น ๑ ค่ำ ปี ๒๗๘ อายุ ๘๕ (๑๗๓/๑)

^๑ คงเป็นคนที่ ๒ เพราะคนที่ ๑ ชื่อสีอิฐ ธรรมเนียมขุนชาว คงมีมาก ที่รู้ว่ามี ๔ ฯ

^๒ คงจะรออยู่ ดังแต่ได้ยินข่าวว่าท่านจะไปตั้งแต่ปี ๒๗๗

เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ แทนวันเมืองทอง สุวัณณภูมิ ญาณจรณ อุดตร ย้งอยู่ เมืองอุทอง ฌนีย นิพพาน เดือน ๘ ขึ้น ๑ ค่ำ ปีพุทธกาล ๒๗๘ ชุมไฟฉว ขึ้น ๑๕ ค่ำ ปี ๒๗๘ อุดตร เกบธาตุไว้วัดมหาธาตุ ให้ บุษบา ลักการ หมายบุญ ทั้งเมือง เมื่อวันพ่อเมืองสั่งจะก่อเจดีย์ใส่ธาตุ* (๔๕/๑)

ตวันอริราช ออกตะวันตกเฉียงเหนือ เหนือ

ลำดับแผ่น อานที่ ๓/๒ ตวันเขียนไว้ย่อว่า เมื่อพุทธกาลได้ ๒๘๑ ตัวข้ายกศึก ปราบชาวเงี้ยวลาวไท ลัวไล่ให้ปลิดลาว เลี้ยกโกว๊ก โทมินฮวน ถึงทุมามิน...ได้อ่านพบชุดที่ตวันเขียนเล่ารายละเอียดไว้เท่าที่ได้มา

ตวันอริราช ไคร่เที่ยวต่างถิ่น ชวนกยาแมนแสนไพรไปดอม พอมิฝูงศึกช้าง ๕ ร้อย ม้า ๑ พัน ฝูง หน้าไม้ ฝูงหอก ฝูงดาบ เข้าวรรณ เปนหมื่น หมอพัน ขอม ๒๐ ชุมอยู่ ๑ เดือน (๕๔๘/๑) ตวันตั้งเดือนกุ่มเมือง สิริงามตัวดูเวียง ตาวเด่นฟ้าคุมศึก อุดตร ญาณจรณ เฝือกิขุสงฆ ขอมมัน ขอมเฉย กู่หารือ ตวันตั้งแล้ว ให้เคลื่อน ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๕ ปี ๒๘๑ (๕๔๘/๒)

ตวันอริราชเจ้า เดินผ่านป่าเตมไซ้ มีเมืองป่าเจลด (ป่า^๒ เจลด) ขุนหญิงผัวตาย ชื่อลออพเยีย ลูกชายชื่อ ขุนอุ้มกชอ ขวบน้อย แม่กรองก่อนมาหา (๕๔๕/๑) ลออพเยีย มา มอบคน เปนเมีย ให้ลูกคนให้ไหวพ้อ ใหม่ ตวันว่า ขอให้อยู่ให้ดี สอนให้รู้ พุทธ ธรรม สงฆ ไคร่มีภิกขุสอน ให้ไปหาภุริย ได้ภิกขุมาห้าให้ปจ่า (๕๔๕/๒)

ตวันอริราชเจ้า เมื่ออยู่ในเจลด ปี ๒๘๑ ดูได้ภิกขุ แลให้หมู่ศึกษาทำนาได้ข้าว ๖ พันเกียน ให้ (๑) ลออพเยีย ๑ พัน ที่เหลือธำธูเอาเก็บ.เพื่มีเลี้ยงช้างหน้า (๕๕๐/๑) ลออพเยีย ได้เข้ามาหาเมื่อคำ เว้า (ว่า) เมียออกรอผัวดีร่วม (ได้) ผัวตายมี (มี) ผู้คุ้มหัวใจ ตวันว่า มี ใจฝักใฝ่ผู้ใด พรุก (พรงนี้) เจ้า ทนเลือกเอง ลออพเยียไปแล้ว (๕๕๐/๒)

ตวันให้แสนไพรชุมศึกทั่วขุน เมื่อวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๘ ปี ๒๘๑ (เพื่อ) ให้ลออพเยียเอาผัว ตวันว่า แสนไพร กยาแมนไม่ต้องเลือก ญิงใหม่แม่น (แม่น) ส้อยแต่งตัว เลือกใคร ให้รับ (๕๕๑/๑) ลออพเยีย มีขวบ ๒๕ ผัวตายกว่า (จาก) เมีย ใฝ่ (คู่) ออกมา นุ่งห่มผ้า (ไหมแดงฝาง ดอกคำ) เดินหาญ ถึงขอมดวง เปิดกุ่ม เดินตรงเข้าหา (สอง) มือจับมือ (ขอมดัง) ครมมาที่ห้วนม (ว่า) เมียมา ผัวคนนี้ ญิงอื่นหาผัวเช่นนั้น (๕๕๑/๒)

อุดตร (เปน) พระเถร ภิกขุ ไม้ วิวัฏโธ ภิกขุ อิม อุปวิกาโส ภิกขุ ย้ง กุสโล ภิกขุ (โส) โสธโร ทำเรือนใหญ่ เปน อุโบสถ ผูกนิมิตต สิม่า ขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๘ (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๘๑ (๕๕๓/๑) ตวันอริราชเจ้า ได้รับผ้า (จาก) ลออพเยีย เข้าในอุโบสถวัดเจลด ทานผ้ากฐิน เมื่อวันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๑๒ พุทธกาล ๒๘๑ (รุ่งขึ้น) บวชภิกขุ ๑๕ (องค์) อุดตรให้ วิวัฏโธ เป็นอุปัชฌาย แล้ว กลับลัว (๕๕๓/๒)

ตวัน เดินเข้าดิน (แดน) เมือง แชม (ชะแหม) เคย เดือน ๓ ปี ๒๘๒ ขึ้น ๑ (ค่ำ) พักทเลน้ำ ขุนกระยาแมนให้จับปลาในน้ำขึ้นช้างไป ๓๒ เชือก ไปพนมดิน ขุนเมิลพนม ขุนญิงแขนพโยม ด้อนรับเอาปลา ไป (๕๖๑/๑) ตวันเล่าพุทธศาสนา ขุนว่ามีภิกขุ ตวันให้ไปหาวิวัฏโธ เมลว่า มีภิกขุสง (ง) ว่า ให้ตั้งวัด พนมมหาธาตุ กอยบุญ (บุญ) ว่ามาทางสมณ เมื่อมานำภิกขุตั้งพุทธศาสนาในที่ (อันพระ) โสณสั่งไว้ (๕๖๑/๒)

* แผ่นนี้ หน้า ๒ ท่านเขียนตอนที่พระอุดตรพิพพาน เล่ารวมกัน เมื่อ พ.ศ. ๒๘๗ จึงเว้นไว้

^๒ ปา คำไทยเผ่าหนึ่งว่า พ่อ ไปอยู่ในคำจีน เช่น จัวปา แปลว่า พ่อภูเขา ปาเจลด ปาจิล (ปราชิล) หรือ ปาเจลด จึง หมายว่า พ่อเจริญได้

^๓ แผ่นนี้ก็เช่นเดียวกัน ตวันคงเขียนคราวหลัง ได้เล่าเรื่องราว หรือ เรื่องที่ทำตลอด เช่น ถิ่นที่ทำนาไม่ใช้ทำ วัน หรือ เดือนเดียว แต่ต้องทำตลอดระยะ ส่วนเรื่องที่เล่าความลำดับนี้ทำเป็นคราว ๆ ก็เสร็จ จึงเขียนกระเจมยทีหลัง

ตวันอริราช ใจตรึกถึงภุริยจอน (มา) ใน (นี้) พอยินภุริยถึงขึ้น ๒ (คำ) เดือน ๕ ปีนี้ให้ชายอุปสัมบัน ๒๕ สามเณร ๗๕ ญิงแม่ชี ๑๒๕ (๕๖๒/๑) ตวัน เมืตพนม แลแขนุพโชม ชายญิงขแม รวมสร้าง อุโบสถ พอ (ภิก - ขุ) นั้ ๒๕ หอฉั่น แล เรือนกุฎ เพื่อ ภิกขุ สามเณร อยู่ดี มีภุริยร้อยสี่ห้อง ชี (มี) ๘๕ หลัง ภุริย กำหนด นิมิตต สีมารวันขึ้น ๑๑ (คำ) เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๘๒ (แล้ว) ทำสังฆกรรม ให้บวช ภิกขุ สามเณร ชี เกื้ออาราม (๕๖๒/๒)

ตวัน ถึง วัค (อวด หรือ เวียด) ถิ่นเลือก (เลียด) กวก อิตัวอ่อง ค้อมอมรับ ตวัน ว่า มาหาเพื่อน ยังสราน หรือ ร่อน อิด ว่า พอพ้นจากเลือกกวก ๒ ปี พออยู่ด้วยสราน (๕๕๗/๑) อิตัวอ่อง เซินเข้าเมือง ขึ้น ๑๐ คำ เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๘๔* เมียชื่อฮิวเคื่องซ้อ หาข้าวเลี้ยงศึกทั่ว ตวันให้หางัวป่ามาแบ่งกินพัน (ตัว) หาที่พักฝนให้ (คน ตีก ช้าง ม้า) ทั่วคน (๕๕๗/๒)

ตวันอริราช เข้าเมืองเยากวก ปี ๒๘๕ เดือน ๓ ขึ้น ๒ (คำ) ขุนเสื่อสุฟ้า ขุนญิงทอลำฟ้า ญิงชายพา (กันออก) มารับ พอเข้าเมือง มืงานพ่อนรับผู้เยี่ยม งานมืถึงสว่าง (จึงเลิก) (๕๖๕/๑) ตวัน อยู่เยา (ญ่า) มีข่าวศึก (ขุน) จิน (จิ้นสี่ ฮ่องเต้) ดินนั้มอ่อง (จิวนั้มอ่อง) ได้เมืองหาน (ฮั่น) เมืองจุง เมืองนั้มอ่อง สุมิพัก สุมิเจนศึก ถึงมืพ่ายครั้งนี้ พิงพ่ายข้างหน้า สุ (เสื่อสุฟ้า) ให้กลับ ตวันมืว่า (๕๖๕/๒)

ตวันอริราชเจ้า ถึงให้ป็นนา ลาวไตหย่า ตวันว่า มาหาเข้หมุเรา ปี ๒๘๕ ในเดือน ๕ ขุนเสื่อสุฟ้า เมียชื่อ ฟ้าคู่ดาว คู่กัน พากนมาหา (๕๕๗/๑) คู่ เมียผัว พาเข้าหอ เมียฆ่า จัว ก (ว) าย หมู มีญิงสาวสอง (คน) แสนไพล ห้ามว่า เรานี้ไทยักลว่า กิน (คน) มา (ก่อน) เลิกแล้ว แก่ปล่อย (เมียขุนเสื่อสุฟ้า) ให้แก้ผ้ามาหาว่า (หมุเรา) ไม่ฆ่าเมีย ให้ (เป่น) เมีย (๕๕๗/๒)

ตวัน เมื่ออยู่ให้ปลลาว ฟ้า (คู่ดาว) เมีย (และขุน) ลือ (สุ) ฟ้า เข้ามาหา ว่า อันญิงที่ยังสาว มีทัวตัว ถึงงามมืนถูกแซบสี (เป่น) เมียให้ตีตาย มืฆ่ากิน ต้องให้มืตัว ลอน (ลูกอ่อน) (๕๕๘/๑) ตวัน ให้ล้อมเข้าจับมัด กับ (คั่น) ไม้ ๔ พัน สุมไฟ (แล้ว) ให้โกส (กองไฟ) มั่นกลั้วร้อง (แล้ว) ตวัน ว่า สุเจ้าญานตาย ฉนี้ คนอื่นญานตาย ก็ (อ) กัน อย่ากิน อย่าฆ่า (กันเข้าใจว่า คงให้ปล่อยทั้งหมด และ พวกนั้นคงดีใจกับรับว่า เลิกฆ่าคนกิน แต่กเบื่องมืเท่านั้น รุ้เรื่อง.เพียงเท่านั้น เรื่องอาจขาดหายไปบ้าง) (๕๕๘/๒)

ตวันอริราชเจ้า ถึงลือเชียงหอ ขุนลือหอฟ้า ขุนญิงมุงคำมา เมื่อขึ้น ๑ คำ เดือน ๖ ปี ๒๘๕ พาสู่หอ ว่า เมื่อเพงเดือน มืให้บัวผีฟ้า ดูได้ ตวัน ให้หา กวาช จัว หมูป่ามา ๓ พัน (๕๖๓/๑) เพงเดือน ๖ มืองาย ญิง พันห้าร้อยห้า (สิบ) ห้าคนนุ่งห่มผ้าคล่องคอ ฟอนเปิดผ้า (หน้าอก) เดินหาลือหอฟ้า (ลือหอฟ้าให้) ตีหอรทิก ลือหอฟ้า คลึงหัวนม (ญิงสาว) หน้าแดง ว่า สาวแล้ว ให้ตวันจับคลึง ไฟไหน ให้ตึงเหดเมียได้แล้ว (เข้าใจว่าตวัน คงทำตามประเพณี เพียงจับคลึงหน้าแดงแล้วว่า สาวแล้ว คงปล่อยไปให้หาคู่ที่ชอบเอง อย่างพวกโคหย่า ยังไม่รับ) (๕๖๓/๒)

ตวัน อยู่บ้านลือ เข้มงานให้บัว ลือว่า มืแรงแม มี (เอา) ผัว (แต่งงาน) ผู้สาว ถือบัวเคน คำ ชาย (หนุ่มรืนเริงอินเริง) แฉวแสง (แข่ง) ญิง (ผู้สาว) ดู เดิน หา (เอา) มืจับนม ว่า ผัว (ช้อย) ญิงเป่นเมียสุ (๕๖๔/๑) มืกินเลี้ยง (กัน) จุดไฟ (กลางแสง) เดือนเพง ญิงชายคู่ฟอน ลือหอฟ้า เบ็งเดือน ขึ้นกลางฟ้า เอ็น (ว่า) สุกูได้ผัว.มียไปหอเฮือนม่วนหลายมืลออนเกิด (๕๖๔/๒)

ตวันอริราชเจ้า ถึงเมืองไตพู (ขุน) ลือฟ้าไต (ขุน) ญิงดอกตอง ออกรับเดือน ๔ ขึ้น ๑๑ (คำ) ปี ๒๘๖ ลือ (ฟ้า) ไต ว่า หนาวเน็น (นัก) หนาวน้อย ไช ค่อยเมือ ตวันว่า เต็ดดอมกัน ลือว่า งานบวงสาางผี มีเดือนหน้า (อยู่) ดูด้วยกัน (ก็ไค้) (๕๖๘/๑) ตวันอริราชแล ลือฟ้าไต ถอนขึ้น ๑๕ (คำ) เพญ เดือน ๕ มีญิง ๒๑๐๐ คน มา

* ตามปีที่ระบุไว้นี้ ขาดปี พ.ศ. ๒๘๓ แทนที่ปี ๒๘๓ นี้คงไม่ได้มา อาจไปพักที่เวียดไค้หรือ เวียดนาม เพราะในแผ่นย่อมีระบุ เง้ หรือ เง้ ซึ่งขณะนั้นอาจเป็นญวนไค้อยู่แล้ว แต่ไม่ได้ที่เขียนบันทึกจึงไม่แน่นอน

มีผ้าไหมพันเอวชายห้อยหน้า(ไหมอีกผืนหนึ่งคล้อง) ให้ห้อยหน้า คำนี้มีพ็อนรอนส่องแสง (เหลืองอร่าม) เพียบวงนม (แฉ) ลินสาว (เมื่อคำมิด เดือนเพ็ญขึ้นลอยฟ้า) พ็อนต่อ เดือนเพญฺเคม (ดวง) ขึ้นฟ้า (พ็อน) บวงเดือน (๕๖๘/๒)

ตวัน (อิริราช) อยู่เมืองไตฟู ลือฟ้าใดให้ดูหนุ่มชายฉุยอยู่มีถ้วนแล้วจ่ายผ้า แล เงิน ทอง ทัว เอ็น ชายฉุย ว่า สี่ฟ้าดีใจ (ใจ) ให้พ็อนบวงผี เอาผ้าเมียดดีด้วยกัน (๕๗๖/๑) ชายฉุยเข้าคู่ คู่ (กัน) แล้ว เริ่มพ็อนเว้งผ้า มีตัวแข็ง รัวหรีก ตัวสอง คู่พ็อนยีนแขง (ใน) แสงเสียดฮู้ใหญ่แล้ว ฉุยหันออกวิ่งลงน้ำ ชาย (วิ่ง) ตามลงน้ำชะ (ล้าง) ตัวคอ (ม) กัน ขึ้นมาพ็อน (อีก) แล้ว นอนทับคู่กัน (๕๗๖/๒)

ตวันอิริราช อยู่ไตฟู แล พ็อนบวงตวัน เดือน แล้ว มีศึกฆ่าตายปล้นฉุยเมื่อซังล้อมจับได้ ให้จึงเข้า (กับ) ตัน (ไม้) ก่อไฟว่า จะย่าง (หัวหน้า) กิน มันกล้วย (ต่าง) ร้อง (เสียงลั่นแล้ว) (๕๖๙/๑) ตวันว่า ไตเข้ายุ่น คือ ไต ยังไค (ร) คนอื่น เยียผู้ย่น คือ กัน อย่าง่ากัน (อย่า) กินกัน ฉุยมีลูกให้ชายสรานริน ไม่ควนฆ่ากิน เอา (ไว้) มีลูก ดีกว่า (๕๖๙/๒)

ตวันอิริราชเจ้า อยู่ไตฟู รวม ขุน ลือฟ้าใด ปราบฆ่าตาย หนึ่งเดือน จับได้ ๒ พัน (ขุน) ลือฟ้าใด ให้ย่างเปน สีสับคน ให้มันกิน (กัน) เองแล้ว เมื่อจะย่างคนใดมันร้องกล้วยแล้ว ตวันให้ปล่อยหัวหน้า (๕๗๐/๑) ตนมัน (เปน) ขุนขาน ชื่อ ฆ่าตลาแซ มีเมีย ชื่อ พุดราจา มีลูกฉุย ชื่อ ฟ้าขุจา มี (ลูก) ชายชื่อ ฆ่าตเลปา มันเที่ยว หมอบทุกดินฉุยชายขอตัวตวันว่า จะปล่อย มีที่ลัก (เอาไป) ชังไว้ให้มันนำ (ไป) ถอดำ ให้เอ็นเมียลูกมา ให้ปล่อยที่ ชัง (ไว้) ๕๐ คน พามาถูกร้องให้แล้ว ให้รับว่า เลิกฆ่าคนกิน ปล่อย (ทั้งหมด) (๕๗๐/๒)

ตวันอิริราชเจ้า ถึงสิบสองพัน(นา) ขุนเหลืองเมือง ขุนฉุยแสงฟ้า (พร้อมกับหมู่คน) มารับ วัน ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๕ ปี ๒๘๘ ขุนเหลือง เว้า พุทธศาสนา ถึง สิบสองพัน ปี ๒๓๖ มาแล้ว (๕๕๙/๑) ตวัน เข้าไปหาภิกขุ อินทก (เถระ ๑ ใน ๕) ในคณะมหาธัมมรักจิตต* (เถระ) นิพพาน (หมดแล้ว) เหลืององ (ก) เดียว มาทำ (บวช) ภิกขุได้ ๘๕๕ (องก) (๕๕๙/๒)

ตวันอิริราช ถึงเมืองไทย์เมืองหาน พบขุนไคยดาสิมุง ขุนฉุยตากุนมิง พุทธกาล ๒๘๘ เดือน ๕ เข้าเมือง ขุนไค (ยดาสิมุง) ว่า ที่นี้มีศึก แม้มิภิกขุยาก มีน้อย กราวมีศึกหายหมด (๕๖๐/๑) ตวัน พังขุนไทย (ไคย....) เล่าว่า เมืองเหลืองมี (มา) แต่ (ขุน) เหลืองอินชนะทุกถิ่น หวังน้ำลานเลี้ยงช้าง ตั้งชื่อ ลานช้างหวังใหญ่ ตั้งชื่อ หวังเหลือง เมืองลุ่ม ชื่อสิบสองพันนา รวมถิ่นเหลือง เมื่อพันปี (ชื่อ) เทียน ปุชวดชนะ (ศึก) ตั้งขึ้น (ประมาณ) พันห้าร้อยปีมา (แล้ว) (๕๖๐/๒)

ตวันอิริราช ถึงเมืองมินฉาน ปี ๒๕๐ เดือน ๔ ขึ้น ๕ ค่ำขุนไคฟ้าเมือง ตาย ๕ วัน ตวันเร่งออกเดิน แสนไพรว่า อันไคเกินนัก ตวันว่า จะให้เป็นผ้า (แม่หม้ายผ้าตาย) อีกรึ (๕๗๑/๑) เมื่อนั้น แม่ฉุยเปงแสงนวน พา ลูก (ชายชื่อ) ขุนฟ้ากองแกน (ออกมา) เชิญไปแขกผีผ้า แม่ขอเจ้าผ้า ยังคนเป็นเมียผ้าผี (ยังไม่ได้เผา) อยู่ (๕๗๑/๒)

ตวัน อยู่มินฉาน เมื่อ เปงแสง (นวน) ให้เชื้อ (ให้) ดูอาบนํ้า นุ่ง ห่ม ผ้า ไหม แล้ว คำ ไว (ไหว) ผีผ้า แล้ว นอนเปิดผ้าจุมจมนมลินฉุย มือผ้า (ผ้า) นามนม คอยแล้ง ลินฉุย (แก่) ผ้า (๕๗๒/๑) เปงแสงนวน เล่าว่า เข้า มิดเช่นสาาง (ผีผ้า) เยี่ยงนี้ (๑) ปี (กับ ๑) เดือน ผ้า ๒ ผืนนั้น ลูกป่กมือ คอย มือมักเมีย จ้าลูก ห้ามม นมบวม ถึงลูก ๕ (ก็) มักที่นี้ ส่ง ลินนี้ ทั้ง คน (ทั้ง) ผี (๕๗๒/๒)

ตวัน อยู่มินฉาน เปงแสงนวนเผาผีผ้า เอาดินปั้นฉุย ทำดินเข้าอัดสินนม ตนปั้น ให้ปั้นฉุยพัน คน สึกหัวพัน เปงแสง (นวน) ว่า ผี ว่า ใช้ได้ เมียเอากลิ่น ร่าง แก้ม ดูด ลิน ผม นม มือคิน เผาแทนได้ เมียดีมี

* ทุกถัมภีร์ นิญาไคทยปกรรมเป็นคั่น มีกล่าวเพียงพระมหาธมมรักจิตตเถระองค์เดียว แต่มีคำแต่งว่า อดญฺเฏ อดคปญจโม คเหตุวา-มีคนเป็นที่ ๕ พากิขุเหล่าอื่นไปแล้ว ในที่นี้ได้ชื่ออีกองค์หนึ่ง คือพระอินทกเถระ

ของแท้ให้ ไม่เอา ไปแล้ว ให้ส่วนเส้น (เช่น) เส้นไปถึง (มีผิว) อันเหลือ เดน (ผี) (๕๗๓/๑) เผาะ ขึ้น ๑๕ (คำ) เดือน ๖ ปี ๒๕๐ เปงแสง (นวน) บินร้องให้ข้างเรือนยอดเฝ้าสูง ๓ วา ๒ สอก ศิรวัชรทีก สางามฟ่อนไหว เปงแสง (นวน) หัน (มา) ชิมว่า ส่งขึ้นฟ้า ทั้งสิ้นเมีย เลิงสออนใจแด่แล เมื่ออยู่มักเมียออนซอนใจ เหิงท่า* กำม หม แก้ม บยัง มือตายหายไซ้ ๑๕ มือ จามีนข้าว ปกมกเมียเกิน (ข้าว) หัน เมียเลียง อดหลาย กินญืนญี่เข้ามิดอีก ช้อนจ้ำ แก้มหม นมฟ่อง ท้องหน้า หำเหิม เรียกเนื้อสนุก มื่อายดาอให้อ้มเถิงตาย (๕๗๓/๒)

ตวัน อยู่เมือง (ที่) หอมินฉาน เปงแสงนวนแต่งตัวงามมาหาถึงห้องมื่อคำคิน (ว่า) แก้มหม นม ฟ่อง ท้องหน้า หำเหิม เดนผัวผี มาหาให้เขาหันเหิมมกมา (แต่จบ) ๑๘ (ขึ้น) ๓๘ ปีนี้ แก้วข้างหน้าให้ดู ว่า เมื่อหันเลียงอ้ม คือ ผัวเหิมก่อน ตวันว่าไม่ (เอา) ปิดผ้าให้เปงแสง (นวน) ว่า เขาอินชอบญี่ได้ ตวันว่า มินดอมนั้น แม่นตัวไซ้ (ร) (๕๕๗/๑) เปงแสง (นวน) ว่า ข้อยน้อยเกลียดมูมมก แต่เมื่อเขากินเกิน ห้วนม หัมท่า คำเค็ม เหิมหิม ลิมตัว เมื่อแล้ว จ้างเปอะ หันเหียน ตัวไค่นมป็นหันท่า เมื่อยังต้องจมตมถมกล่า ๒๐ ปี หนี บ หาย ไป บ พันได้ ให้ฟังตัวข้อยน้อย ต้องทำหนหื้อหันได้ ตวันว่า ไปเมืองได้ ญิงบวชชหลาย มา (กับ) ญิง (สาวไซ้) ๑๓๑ (คน) ได้คนศึกหมด (มาบวชชิสากยานี) มุณียให้ชื่อ (ว่า) ปิยราสีบวชขึ้น ๑ (คำ) เดือน ๕ ปี ๒๕๑ อยู่วัดชุมชี่ ข้างวัดปุณณาราม (๕๕๗/๒)

แผ่นลำดับ ๑๐๐ ตวันเขียนย่อไว้ว่า นพปี ๒๕๑ ถูกลับสู่สุวรรณภูมิ เมื่อเดือนอ้าย แรม ๘ คำ ชุดนี้ตวัน จารึกไว้เอง ดูเรื่องรู้ได้ตลอด ซึ่งเป็นแต่เพียงไปเยี่ยมเมืองต่าง ๆ เท่านั้น จึงไปได้ตลอดและไม่มีศัตรู กระนั้นก็จะ ขาดไปแผ่นจารึกคงขาดหายไปแล้ว และเห็นว่าควรเรียงกันให้ตลอด จะได้ไม่สับสนกัน จึงล้าปีกัน ในเมืองทองสุวรรณภูมิ ก็มีจารึกเรื่องที่ทำ จึงนำมาเรียงเข้าตรงนี้ ล้าปีกันอย่างนี้

อุตตร เมื่อจะนิพพานว่า เจ้าสองมิบุญมาก เอาใจเอื้อในตวัอรหันต ไม่ปมาท ไม่ตาย (๒๑๓/๒) เดือนเด่นฟ้า ดาวเด่นฟ้า เข้าปล่อกองอุตตร เมื่อป่วยหนัก ๑๒ วัน นิพพาน (วันขึ้น ๑๑ คำ เดือน ๑๒ พุทธ-กาล ๒๘๗ พัสสา ๕๖ อายุ ๗๘) (๒๑๓/๑)

เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ แทนตวันพ่อเมืองสุวรรณภูมิ อรหันตอุตตร (นิพ) พาน เดือน ๑๒ ขึ้น ๑๑ คำ พุทธกาล ๒๘๗ พัสสา ๕๖ อายุ ๗๘ โสณอายุ ๑๑๐ ปี ฌานียอายุ ๘๕ ปี ชุมไฟฉวอุตตร เดือนอ้าย ขึ้น ๘ (คำ) ฎริบ มุณีย เกบธาตุ (ไว้) วัดศรีมหาธาตุ (๔๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า สร้างเรือนสาងหน้าเมือง แลกขาน ชื่อ (ว่า) โลกวัด เอาเปนชื่อ ไตกวิหาร เพราะผีสา่งอยู่ พุทธกาล ๒๘๗ (๒๕๐/๑) เดือนเด่นฟ้า สร้างตลาดค้าขาย ข้างใต้เมือง มีห้องห้าร้อย คนหันเข้าเช่าอยู่ค้าขาย (สา่ง) เพิ่มพันห้อง แล้วพุทธกาล ๒๕๘* (๒๕๐/๒)

แผ่น ๑๑๐ ตวัน เขียนย่อไว้เองว่า นพปีได้ ๒๕๑ ถูกลับสู่สุวรรณภูมิ เมื่อเดือนอ้าย แรม ๘ (คำ) พอขึ้น ๑๒ ข้ายกศึกชุมชวบาก ตปตา ในขัดลอง โปลา (การเดินทัพทุกคราว ทางบก ขุนแสนไฟล เป็นผู้วางแผนการเดินทาง และการยุทธ ทางน้ำ ขุนภยาแมน เป็นผู้วางแผนการเคลื่อนและการยุทธ เท่าที่ดูลายจารึก ไม่มีการสงคราม เพียงไป เยี่ยมเยียนเท่านั้น ไปถึงไหนก็ได้ การลงล้าเขตแดนในกาลโบราณดูเหมือนไม่มี เพิ่งมีเมื่อฝรั่งออกมาล่าเมืองขึ้น แล้ว ออกก่กัตขึ้นและยึดเอาเป็นของตัวในระยะ ๔๐๐ ๕๐๐ ปีมานี้เอง)

ดรมเด่นฟ้า น้องเดือน อยู่พิบพรี ขุนตาสี่เมือง ตายเดือน ๕ ปีพุทธกาล ๒๕๔ มีอายุ ๑๐๐ พอดี

* ห่า อีสาน ของเพศชายคำสุภาพ เช่น ถันห่า ลาวเดิม ของเพศหญิง ที่นี้ใช้ตรงกับลาวเดิมเป็นคำสุภาพเช่นเดียวกัน แต่มักใช้กับเด็ก

* แผ่นนี้ เวลาห่างกัน ๑๐ กว่าปี เห็นว่าอยู่แผ่นเดียวกัน จึงนำมาไว้รวมกันเพื่อง่ายแก่การค้นหา

(๘๐/๑) คาวเด่นฟ้า ส้างเรือนยอด ญาณจรณ ทำจุลธาตุทอง เหมทอง ชุมไฟ วันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๖ เหา
อัญญิวัคฆมหาธาตุ (สุวรรณภูมิ) (๘๐/๒)

วันงาน มีคนต่าง (๑) มีเพลงสาวเมือง มีนางรำมีอนำหน้า มีพระจุงเหมผีสาธ (ขุนสีเมือง) (๘๐/
ด้านข้างทั้ง ๔)

คาวเด่นฟ้า เมืองเพชรพริบพลี ตั้งขอมทองเมืองเป็นขุนเมือง (เพชรพริบพลี) ตั้งในวันขึ้น ๗
(ค่ำ) เดือน ๘ พุทธกาล ๒๕๔ (๘๑/๑) สิริงามคัว ฟี่หาเมีย (ให้) ขุนทองเมือง ผู้เป็นน้อง หาสาวบุญเรือน ลูก
แม่หอมทอง จัดแต่ง (งาน) เดือน ๘ ขึ้น ๑ ค่ำ (ปี ๒๕๔) (๘๑/๒)

เมื่อเป็นขุนเมืองมีอายุ ๕๔ ขวบปี คนเมียมีอายุ ๒๖ ขวบปี พ่อมีอายุ ๑๐๐ ปี (๘๑/ ด้านข้างทั้ง ๔)

เดือนเด่นฟ้า* แทนวัน ภูริย นิพพาน ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๓ พุทธกาล ๒๕๕ อายุ ๕๕ พัสสา ๖๕
เมื่อเผาฉวขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๕ ธาตุเกบเอาไว้ (รวมกัน ณ วัด) มหาธาตุ (๗๓/๑) มุนีย กล่าวว่ คนนี้ไม่ควร
ตายทั้งหลับ กวนตื่นแล้ว มองดูทั่ว ตายทั้งหมด (๗๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า ค่ำกอง มุนีย เมื่อป่วย ๑๑ (วัน) นิพพาน (๑๗๕/๑) เดือนเด่นฟ้า แทนวัน มุนีย นิพพาน
พุทธกาล ๒๕๘ เดือน ๕ ขึ้น ๔ ค่ำ พัสสา ๖๖ อายุ ๘๖ ชุมไฟ ฉว ขึ้น ๑๒ (ค่ำ) เดือน ๖ เอาธาตุไว้ (วัด) มหาธาตุ
(๑๗๕/๒)

เดือนเด่นฟ้าแทน พ่อกรุงสุวรรณภูมิ ควันผู้พ่อสั่งให้ขุนเจริญกล้าณรงค์ลูกเมียน้อยนางทองคามา เป็น
ขุนในขัลดอ ขุนเมืองไปเดือนปี พุทธกาล ๒๕๖ ขุนไวกุณธร ผู้ลูกคนใหญ่เป็นขุนตปาลา คนคุมเรือ คนไปในขบวน
เรือ คนชายฉิงไปพร้อมเรือ ขุนกยาแมน คนชายฉิงรู้สือไทย พระภิกขุ สามเณร (พระภิกขุ) ออกโย อุ่น สีส รั้มมสนันท
องคพระหัวหน้า พุทธรูปห้ามฝนลมองคลุกยื่นประทานเรือไป (๑๕/๑) ตปาลา ในขัลดอ แบ่งคนเป็น ๒ (พวก)
ตั้งอยู่เมือง เรือนอยู่ ภูน้ำ จัดคนชายหญิงมาเป็นคู่ อยู่อยู่เมือง อยู่คน ทางผู้คนไปมาเมือง ชื่อเมืองปิ่นทอง* หากคนปัว
มาทำมาหากิน ทำอยู่อยู่พระภิกขุ กล่าวรั้มม สอนสือคน ส้างวัดภูมิรั้มม เรือนหมอ อัน ในขัลดอ ชื่อ เมืองภูมิขันทอง
ให้คนปัวอยู่ในพุทธกาล ๒๕๑ (๑๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ถางฉ้าพุทธ อันปุณณ เคยอยู่ ช่อม นิमितต (พุทธรูป) รอยดิน (พระพุทธรบาท อัน) ภูณ (ณ)
ทำไว้ก่อน (๒๓๑/๑) เดือน นิมนค อิติญาโณ ใน เข้าอยู่ (ถ้ำพุทธ) วันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๑ พุทธกาล ๒๕๖
(๒๓๑/๒)

ในแผ่นลำดับที่ ควันเขียนย่อไว้เองว่า นัปี ๒๕๑ กุยกกกลับสู่สุวรรณภูมิเมื่อเดือนอ้าย แรม (๑ ค่ำ) พอ
ขึ้นเดือน ๑๒ ข้ายกจูม ขาวบวค ตปาลา ในขัลดอ ไปล่า ซักกลับถึงเมืองทอง (เดือน) สิบ เพง ปี ๒๕๗ ควัน พระเจ้าเจานไว้

* จารึก ๒ แผ่นนี้ และพระเถร ๒ องค์นี้ ก็นิพพานห่างกันหลายปี แต่จารึกไว้อย่างนี้ ได้นำเข้าเรียงกันอย่างนี้ เพื่อพวง่าย
จะเรียงตามปีก็ไม่ได้ เพราะห่างกัน บางทีท่านอาจเขียนพร้อมกัน จึงสลับกันเท่าที่เห็น พระภริยเถร ไม่ได้กล่าวถึงป่วย และไม่ได้จารึกคำ
กล่าวสุดท้ายขององค์อื่น ๆ

* “ปิ่นทอง” หรือ อ่าน “เนินทอง” ก็ได้ จะได้พิจารณากันอีกครั้ง เข้าใจว่าคงเป็นเกาะมินดาเนา ที่นั่นมีอ่าว ดา.วา DAVAO
อ่านอย่างคำไทยว่า คาวว่าว คงได้ ถ้าอ่านได้ ก็คงเป็นหลักฐานได้ว่ามีชื่อไทยอยู่แล้ว และชื่อไทยนั้น ต้องคนไทยไปตั้งไว้

ตอนนี้ ไม่เจอจารึกที่คว้นจคไว้ จึงไม่พบรายละเอียด ที่ปรากฏนี้ เฉพาะที่เดือนเด่นฟ้าจารึกที่สั่งให้ส่ง ขุนไวกุณธร และ
ขุนเจริญกล้าณรงค์ ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นขุนตปาลา ขุนในขัลดอ พร้อมกับรายการณ์ส่งไป.ท่านั้น และที่ไปคราวนี้ มีพระภิกขุไปด้วย
อาจนำแบบหล่อไทยแบบหล่อสูงทั้งสองข้าง หรือประดับคอกบัวที่ใหญ่ ที่เรียกกันว่า อินทธรู ซึ่งช่างไทยทำแบบไว้ เช่น รูปพระพุทธรูปคาลิ-
ริมหาสมาหาเทวี ได้ไปปรากฏเป็นเครื่องแต่งตัวของหญิงชาวหมู่เกาะนั้น กระทั่งปัจจุบัน

* ขาวบวค บอ.เนียว เสียงจีนเรียกว่า ม่อนี่ อันมีคนเผ่าใหญ่.เผ่าหนึ่ง ชื่อว่า ขาวบวค คือ ขาวบวค ขาวบวค ตปาลา เสียงจีน
แต่ชื่อว่า กปาลา คือ ฟิลิปปินส์ ในขัลดอ จีนว่า จึงกัไลอา คือ นิวกินี โปลา จีนว่า ปอหล่อจิว (เกาะตปริด) คือ ออสเตเรียฯ

พระธัมมสุตฺต (ทองวน) พระกัจจายน (ผิว) พุทธภูมิ พุทธปาตี

“ธัมมสุตฺตโท กัจจายโน อยู่ที่พุทธภูมิ เมื่อเดรสเณ (ป่วยและ) นิพพาน มาหา เฝ้าแล้ว แม่ตาย เมื่อเฝ้าแล้ว เดินไปถึงจอกกาดอ พุทธภูมิ มีภิกษุ สามเณร ผิดวินัยร้าย (๕๗๗/๑) ญิงในเมืองมาร่วมทำพุทธภูมิ ก่อการกัน ให้จับกาย นม (และกระทำ) ถึงอันติม (ภิกษุ สามเณร เหล่านั้น) ขุนสุวาเทียม (อุค) หนูน กัจจายน ตาม (รับสารภาพว่า) จิงแล้ว ว่ามีสีก ให้เขียน ห้าสิบ ไล่ไปแล้ว (๕๗๗/๒)

ธัมมสุตฺต กัจจายน สอบ สามเณร ให้อินทปัญโญสามเณร เล่า ญิงเมืองมา เดินเล่น เปิดจำบังว่า ขอบุน (จับ) เอามือ (ภิกษุ สมณุตเทศ สามเณรใหญ่และสามเณร) คลึงนม กว้าแถม ทิมหิน^๑ แมภิกษุ ทนมิไหว (กล่าวดัง) ว่า ปาราชิกแล้ว ญิงว่าบวชหมด (เอา) ผัวที่ไหน (๕๗๘/๑) อันสามเณรนั้น ผู้ญิงขอดอกไม้ ให้เกบคม ว่าบวชภิกษุ อดเมีย กินเถิด ให้^๒ จุมจำบ่า เหมือนเมีย ธัมมสุตฺตโท ว่ามีสีกพินาส ทำใหม่ (ได้) ปีพุทธกาล ๒๖๘ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๘ (๕๗๘/๒)

ธัมมสุตฺต กัจจายน เมื่อขุนสุวาเทียมรู้ ให้จับอียิง ๘๗๔ คน มัดเปลือยให้เขียนคนละ ๑๕ (ที) พอ หลังกายให้ (เอา) นิ้วไซ (แล้วให้เดินร้องประกาศ) ว่า ข้าให้ภิกษุเอานี้ ข้าให้ภิกษุปาราชิก ข้าเมียภิกษุ (เดินทำ กล่าวประธาน) เวียน (รอบ) พุทธภูมิ ๑๕ วัน (๕๗๙/๑) เมื่อพ้น (โทษ) แล้วสั่งให้เป็นเมียชายผู้ถูกปาราชิกเหล่านั้น เหลือให้ชายอื่นสุวาเทียมว่า เอาทำงาน งานในพุทธภูมิ ธัมมสุตฺตทว่า ธัมมวินัย พุทธศาสนาในถิ่นนี้ ไม่จำเรฎกตทน นาน (เพราะผู้หญิงแผ่การคุณ) (๕๗๙/๒)

ธัมมสุตฺตแลกกัจจายน ไปดุลงคมิสิปี อยู่อารามพุทธปาตี วีราสย เวียน (ภิกษุ) ว่าภิกษุต้องปาราชิก ๑๐๘ สามเณรสิลวิปัต ๔๕๖ เรียกถาม รับ (แล้ว) ให้เล่าเรื่องญิงสาวผีเข้าให้พระเอาแล้วผี (ออก) ไปบอก (พระ) ผี (ยังเข้าสิง) อยู่ (๕๘๐/๑) แม่พ่อ วอนขอให้ภิกษุว่า แม้ถ้าภิกษุปาราชิก ผี (ให้) ไซ (นิ้ว) มือไซไซเซิงดู ภิกษุว่าสีก แล้ว เข้าดำ ผีหนี ผีเข้าญิงบอย ทัวไป คนขอให้ภิกษุช่วย แลขอให้เอานิ้วชี้ไซ..^๓ เบียงจำบัง ถ่างขาให้ใช้นิ้วชี้ไซทัวสาว (ป้องกันผีเข้า) ผู้ผีเข้าไม่ออก ต้องไซ (วัดดู) ปาราชิก (๕๘๐/๒)

ธัมมสุตฺต กัจจายน ยินฟังแล้วให้ผู้หวัง (อยู่) เปนสามเณร มีญิงว่า ผัวเคยเอา เมื่อผิอยู่ ขุนดุลงค (มิสิปี) ให้จับมัดเขียนว่า มึงแกล้งว่า ผีเข้า (ญิงนั้น) รับ (แล้ว) สั่งเผาหินนาบปาก ธัมมสุตฺต กัจจายน ห้ามไม่ให้เผา (๕๘๑/๑) ไล่หมด ที่เอานิ้วไซ ให้อยู่กับ แล้วให้ออก ขุนดุลงคให้เป็นคน (วัด) พุทธปาตี ธัมมสุตฺต นั้งหันใจช้า พอมุนีย.เดินถึงว่า เทอพดุงพุทธศาสนาไว้ได้ (๕๘๑/๒)

^๑ พระธัมมสุตฺต และพระกัจจายน ได้ตั้งธรรมวินัยพระพุทธศาสนา เมื่อคู่ลำดับปีแล้วนานครั้งจะไล่ตามลำดับปี ก็จะต้อง กันยุ่งมาก ได้นำมาไล่ค่อนนี้ ที่ท่านกลั๊บ เป็นนอนเคียงกัน กับทั้งกระเบื้องชุดนี้เป็นชุดที่กระทำจารึก.เรื่องการเมือง การพระศาสนาที่ได้ กระทำกันในที่ต่าง ๆ ได้นำมาเขียนไว้รวมกันที่ได้มา ๑๑๖ แผ่น พอได้เรื่อง ที่หายไปคงมาก ถ้ามีโอกาส จะได้ทำประวัติเฉพาะๆ

^๒ ท่านจดไว้ตรงชื่อ เพราะเป็นวัดดูสงมาทิสเลปารชิก ลาขจารึกยังเป็นสาขอยู่ ได้อ่านออกไปอย่างนั้นเพื่อจะได้ไม่เป็นที่คำ หนีคดีเขียนๆ

^๓ จำบัง ศัพท์นี้คงตรงกับคำชื่อไทยว่า จับบัง ที่นี้จารึกไว้ว่า จำบ่า คงอ่านได้อย่างเดียวกันเฉพาะชื่อวัดดูไม่ถึงครุกันคิ มาบคิ ท่านวนพื้นเมืองคงหมายถึงครุกันคิมวัดดู ท่านจึงปรับสามเณรว่าสิลพินาสถ้าพระภิกษุ ก็ถึงปาราชิกๆ

^๔ ที่.....ไว้ใช้ศัพท์ตรง ครั้นจะไล่เข้ามาอาจเป็นที่คำหนีคดีได้

(ราชกุมาร) คู่ สุปียา (ราชกุมารี) ภรรษา (ราชกุมาร) คู่ (อานันทราชกุมารี) หัตถิณีเกสิ (ราชกุมาร) คู่ วิชิตา (ราชกุมารี) นิรุป (ราชกุมาร) คู่ วิชิตา เสนา (ราชกุมารี) ชื่อว่า ศากย เพราะอาคหาม แล้วร่วมพี่น้องคนสืบเชื้อแถวมา (๕๕๗/๑)

พี่สาว (ใหญ่ชื่อ) ปียา มี (โรค) พุหนาคาปลือมือสั้น พี่น้องทำเรือนให้อยู่บนด้นกเบา เข้า เชน ส่งข้าว เมื่อหลายปี มีขุน (ชาย) พุหนาคาปลือมือสั้น ชื่อ สุปพุทธกฤษ มาสู่โคนกเบา ปียา เหนมีใจไผ่หาเพื่อน หย่อนข้าวให้แล้ว เอ็น (ให้ขึ้น) ไปอยู่ดอม (กัน) ขุนชายตาม รู้ (เปน) ขุนเหมือนกัน ขึ้น (ไป) เปนผัว ต่อ (มา) มีลูก หายป่วย (แล้ว) เพราะพึ่งด้นกเบาอยู่หายป่วย (และ) มีลูก (ที่ด้นกเบา จึงตั้ง) ชื่อว่า โกลีย (ต่อมา ออกจากด้นกเบา ได้สร้างเมืองใหม่ที่ริมฝั่งตะวันตกแม่น้ำโรหิณี ชื่อว่า นครเทวทห ตั้งชื่อว่า โกลียวงศ สืบตลอดมา)* (๕๕๗/๒)

ธัมมสुณันท เล่า เกลือพุทธ ศากย โกฬิย ได้กันสืบเชื้อแถวเหล่ากอมา ผูกพันกัน ถึง ขยเสนลัทย (กับ) มโนหรม มี สีหนุ กับ กัญจน โกฬิยถึง มหินท มี อัญชน กับ ยโสธรา สีหนุ ได้ ยโสธรา มี สุทโชน สุทโกทน อมิโตทน โรโตทน จนิโตทน ปมิตา อมิตา อัญชนาธิป (อัญชน) ได้ กัญจน มี สุปปพุทธ ทัณฑปาณิ สิริมายา ปชาปดีโคตมี ด้นสุทโชน ได้ สิริมายา (เทวี) มี สิทธัตถ (โพธิสัตว์ สัมมาสัมพุทธเจ้า) สิริ (มหามายาเทวี) ดายได้ (ปชาปดี) โคตมี มี นันท (และ รูป) นันทา สุปปพุทธ ได้ อมิตา มี เทวทัต (และ) พิมพาโยธรา (๕๕๐/๑) (สิทธัตถโพธิสัตว์) พุทธ เกิด ปิจอ อัญชน ปี ๖๘ วันศุกร์ (ตรงกับ) วันอุเพญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ เมื่อก่อนพุทธ (ปริ) นิพพาน ๘๐ (ปี= ปีโล ๑๑๑๐) ใน (เขตแดน) กบิลวัตถุ (และ) เทวทห (นคร) ที่ อูยยาน อุมพินิ ร่มคันสาร (รังอินเดช) สิริยโนนียัดถึง ลม (กระ) พือผ้า โพธิสัตตออกยืน มี (มหา) พรหม สี (ขึ้น) สุททวาธอุมอง (ค์) ท่อน้ำพุ่งจากฟ้า อาบทั่วร่าง มหาราชสี เอาผ้าห่มรับแล้ว เทพธิดารับ โพธิสัตตขึ้น (แล้ว) ก้าวเดิน ๗ ก้าว (๕๕๐/๒)

ธัมมสुณันท เล่า เมื่อโพธิสัตตก้าวเดิน ๗ (ก้าว) ออกอาภิสวาทา ว่า อตุโหมสมิ เราเปนยอดโลก เชฏโฐหมสมิ เราเปนใหญ่ของโลก เสฏโฐหมสมิ เราเปนผู้ (ประเสริฐ) สุดของโลก อยมนุติมา ซาติ เกิด นี่เป็นที่สุดของเรา นตติทานิ ปุนพลโวติ ในกาลนี้ การเกิดอีกไม่มี ดังนี้ เมื่อสุทโชนแจ้งแล้วให้เชิญกลับมาเมือง โพธิสัตต เปนอยู่ ๗ วัน สิริมายา ไปสู่คูสัตตวง (สวรรค์) ปชาปดี (โคตมี) มาเปนแม่เลี้ยง* (๕๕๑/๑) สุทโชน มีลูก (กับ ปชาปดีโคตมี) อีก ๒ คือ นันท (ราชกุมาร) รูปนันทา (ราชกุมารี)** ให้ทำปสาทชื่อ รัมมสุข เพื่อให้อยู่ เมื่อ ดาปส ชื่อ กาพเทวิน ผู้ลุมิ ฌาน ๘ รู้ด้วยฟังเทพคุยกันมาหา เท้าคู่โพธิสัตต ขึ้นสี่ส กาพเทวินด้น (ดาปส) ว่า อรหันต (สัมมาสัม) พุทธ ตัวเราไม่ทัน เกิดเสื่อมใหญ่ (จากมรรคผล) ตั้ง นาลก หลาน ให้รอ ครั้งหลัง นาลกดาปส มาฟัง รัม (ม โมนะย เปนอรหันต ไปนิพพานที่ป่าหิมวันตนั่น) (๕๕๑/๒)

* เท่าที่พบ และผ่นต่อไป แสดงว่าขาดไปมาก ถึงจะได้เพียงเท่านี้ ก็เป็นหลักฐานได้ว่า พระธัมมสुณันทและพระเถรอื่นสมัยนั้น ได้เรียนรู้ตลอด จึงรับประคิฐฐานพระพุทธศาสนา และดำรงสืบ ๆ กันมา กระทั่งกาลบัดนี้

** พระนางปชาปดีโคตมี ทรงรับเป็นพระมารดาเลี้ยงนั้น ในภิกขุณีจันทรก และ อัญชกนิบาตอังคตครนิกาย พระอนนทเถรกล่าว พรรณนาพหุประการคุณของพระนางมหาปชาปดีโคตมีทูลว่า “.....เป็นผู้ถวายพระจิรธาร (น้ำนม).....ถวายให้ดื่มพระอัญญรส (จิรสส ทาธิ กา..ถญุ ปาเยสิ) อัญชกธา ชื่อ มโนรตปฐณี ภาคที่ ๑ นี้เล่าว่า พระนางเป็นกนิษฐภคินีของพระนางมหามายา ซึ่งเหล่าพราหมณผู้สาธ ยายมนครนาริลักษณได้พยากรณ์ว่า ทารกผู้มีในครรภ์ของสองพระนางนี้จักเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ในกาลถึงวัย พระเจ้าสุทโชนมหาราชทรง กระทำมงคลทั้งสองพร้อมกันแล้วนำมาสู่พระคันทัก ทรงครรภ์พร้อมกัน พระนางมหามายาประสูติพระโพธิสัตตแล้ว ๗ วัน กระทำกาละไป อุบัติ ณ คูสัตตสวรรค์ พระเจ้าสุทโชนมหาราชได้ทรงตั้งพระนางมหาปชาปดีโคตมีในตำแหน่งพระอัครมเหสี พระนางประสูตินันทราชกุมาร ในวันนั้น ได้พระราชทานแก่นางพระนมทั้งหลาย ทรงบำรุงเลี้ยงพระบรมโพธิสัตตด้วยพระองค์เอง อย่างนี้ ได้ความที่ทรงรับเป็นพระมารดา เลี้ยงสมบูรณ์

ให้ฆ่าให้ตายสลาย แล้วให้เขียนทั้งประชาชนเดือนผู้ได้เที่ยวเห่นตลอดดินด้าวเมืองทองสุวรรณภูมิ ห้ามทุกคนทั้งหญิงชายชาว (ไทย) ลว บ ให้ยัมนันแล้วนับถือเป็นตัวอย่าง แม้นผู้มิได้ทำข้อกฎหมาย กฎหมาย แม้ประกอบความร้ายฆ่าคนให้ตาย ควนฆ่าให้ตายตกตามกันไป แม้นทำให้ เจ็บ หัวแตก แขนหัก บาดแผล ทานให้เจียน นอนด้วยไฟตัวขั้ว ด้วนอธิราชเจ้ากรุงสุวรรณภูมิ จานไว้ในพุทธกาล ๒๕๖ (๒/๑) ด้วนอธิราชเจ้าลาว ผู้เผยข้อวรกฤษฎีกา กล่าวกฎหมายสุวรรณภูมิ แม้ชายหญิงใดใจสามานย หาญลักสิ่งของคนอื่นหมายเอาว่าสมบัติของตน ท่านให้ไปหารให้ตายสมกับโทษผิด ส่วนวัตถุสิ่งทรัพย์ให้คืนไปละเจ้าของรับเปล่าไป ไม่ให้ลวเอามันเป็นเยี่ยงประพฤดิพร้อมใจ ฤว่ามิลบาป ฐานทุจริต ฉ้อ ฉน โกง ของเขาเป็นของตัวไปเลย มันไม่ฉนควนฆ่าเสีย ลงไว้ในพุทธกาล กรุงสุวรรณภูมิ ๒๕๘ (๒/๒)

ด้วน ให้งามตัวทำใบวารวีนี สลักงาช้าง ล้อธรรมมียอด อันควนธัมมปาโมกข (สังฆราช) กวางหมอบควรอาจารย์ (อาจารย์) (๑๒๔/๑) ด้วน ให้ทองคำมา หาสน อ่อน หวายขอบ ควนภิกขุ ตามเถร ผู้สอนแปล (ได้) ให้เป็น “บาเรียน” ถือ (เป็น พระมหา) (๑๒๔/๒)

ด้วนอธิราช ตั้งภิกขุดี ญาณจรม เป็น (พระ) ญาณจรมธัมมปาโมกขสังฆราช วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๕๘ (๑๒๓/๑) ด้วนอธิราช ตั้ง ธัมมสุนันท เป็น (พระ) ธัมมสุนันทพระครูอาจารย์ปริยัติธรรม ขึ้น ๒ (ค่ำ) เดือน ๘ ปี ๒๕๘ (อาจมีองค์อื่น ๆ อีก ยังไม่พบ) (๑๒๓/๒)

ถาวรวัตถุ โรงเรียน โรงพยาบาลไทย

เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ รับสั่งด้วนพ่อเมืองใหญ่เชิญ ญาณจโรธ ดี สิสโสณให้หาสิ่งตั้งสอนสื่อไทย เมื่อญาณจโรธ (ถูก) ส่งไปอินทราปาดลืปุต มครรัฐ อโสกมหาราชฝากโมกคัลลีเรียนปิฎกไตรจบ พร้อมปูนฉาแปลความครบ ๓ ปี อันอโสกส่งไปตลอดดินแดนอินทรรัฐของอโสก อีกสองปี แล้วมาดัมพปณณีกปีหนึ่ง มาเมืองสุวรรณภูมิ ด้วนให้แทนโสณ (เถร) สอนปาลี พุทธกาล ๒๕๑ (๔๗/๑) เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ อันด้วนด้วนให้กุมคนชน * หินเขาชุมทอง ก่อฐานเจดีย์พุทธ (กาล) ๒๕๘ ใน (แดน) เมืองคอนเหนือเมือง เพื่่อระลึกปี (พุทธกาล)

— ๒ —

พุทธรูปนี้ เป็นแบบสมัยด้วนอธิราชเจ้า มีแบบอื่น ๆ เช่น ปางประทานพร (ยกพระหัตถ์ขวาแบออกทาบพระทรวง) ปางรำพึง ปางถวายเนตรลพทรวงจีวรกลีบเหมือนกัน พระศกเป็นเส้นข้าง เป็นเม็ดข้าง ๗ วงประกายมณฑลรัศมี มีหนังสือเขียนไว้อย่างเดียวกัน ซึ่งเขียนเป็นลายสื่อไทยเขียนตัวพราหมิน ตัวลายกนก เมื่อลอกออกมา อ่านได้ความว่า ด้วนอธิราช กรุงสุวรรณภูมิ ด้านขวาพระพุทธรูป มีลายว่า พุทธกาล ๒๕๖ ๗๑ ด้านซ้ายงามด้วนเทวี สุวรรณภูมิ คงเป็นแบบที่พระญาณจรมทำใน พ.ศ. ๒๕๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖ ซึ่งพระราชสวามียังไม่กลับ พระนางสิริงามด้วนเทวีเห็นแบบชอบพระทัยคงให้สร้างเพื่อถวายกุศลแก่พระสวามี จึงลงไว้ว่า พุทธกาล ๒๕๖ และ พุทธกาล ๒๕๗ เมื่อด้วนอธิราชเจ้าเสด็จกลับแล้วคงทรงให้สร้างอีกมาก มีข้างหลังเขียนจำนวนไว้ว่า ๑๐๑ องค์นี้ให้คุณอนนท บุณนาค ไปบูชา) และ ๑๐๒ เจ้าใจว่า เมื่อรวมกันทุกแบบแล้วคงมีจำนวนพัน ๆ มาถึง และได้ไปพบ ไม่ถึง ๓๐ องค์

* คือใจมากที่เห็นท่านเขียนชื่อไว้ ณ เขิงเขาชุมทอง หรือ เวลานั้นเรียกว่าเขาช่องทอง มีหินที่เรียกกันว่า “หินมุ” หรือ “เลง” มาก ชาวพื้นเมืองเรียกว่าหินมุ เลงนี้ขุดลงไปข้างใต้อ่อนชะจะเป็นก้อนหรือเป็นแท่งได้ ท่านนำมาทำเป็นแผ่นยาว ๆ ก่อขึ้นเป็นฐานล่าง ซึ่งเป็นต้นแบบวางพื้นรากสถาปัตยกรรมการใช้เลงนี้มีตลอดมาถึงสุโขทัย ลโว และอยุธยาซึ่งใช้กันอยู่ ที่ว่าของไทยเท่านั้น เพราะมีแหล่งใหญ่และกว้างขวางแห่งเดียวในโลก และมีคนไทยเท่านั้นที่รู้สูตรการกระทำแผ่น เครื่องเคลือบ ทังสีเคลือบ ที่สุโขทัยและศรีสัชนาลัยทำเสาได้ต้นใหญ่ ๆ ซึ่งคงทนมาถึงบัดนี้ ที่นครปฐมและศรีสัชนาลัย เชียงใหม่ เห็นท่านเป็นพระพุทธรูป ที่ศรีสัชนาลัยมีทำเป็นกระถางใหญ่ อย่างนี้ นักสถาปัตยกรรมไทยน่าจะเรียนและรู้ไว้บ้าง แต่ไม่มีเลข แม้ในมหาวิทยาลัยไทยเอง เท่าที่รู้ ไม่มีการสอนและเรียนรู้

ควันอริราช เรียนสือ (ไทย) กับสือขอม(กับ) ขอมเมืองทอง นางพูนเอนดู ผู้เป่นย่า สอนตัวเมือง
ตัวบ้าน (ให้) สิริงามตัว ปี ๒๔๕ อ่านเขียน ทวบ ตัวเมือง (และ) ตัวบ้าน (๒๑๕/๑)

กิน เงิน เข้า สู้ ไม้ ฟ้า รั่ม

น้อง เจริญ รู้ ชื่อ เถลิง ไป

กิน ข้าว ขบ ขาย นาง

กระทบ เคน ชัน กรุง บ้าน เรือน

กิม นัน พา เติม เจริญ

ดู ผิน เทย เริง ผิว เมือง

ตรา ขลับ ถล่า กลุ่ม ขเลย (๒๑๕/๒)

“ควันอริราช สุวัณณภูมิ ตั้ง คาวเค่นฟ้า เป่นเจ้าฟ้าเมืองทองไทยลว่า (๑๒๕/๑) ควันอริราชเจ้า
ตั้ง แสงสายทอง เป่นเจ้าฟ้าเมืองทอง เมื่อเดือน ๗ ขึ้น ๒ (ค่ำ) ปี ๒๕๕ (๑๒๕/๒)

ควันอริราช (สุวัณณภูมิ) ตั้งสิริงามตัวเป่น อริราชินีเทวีศรีสุวัณณภูมิ เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ)
ปีรกา ๓๐๐ (๑๒๘/๑) ควันอริราชเจ้า ตั้ง ทองคำมาเป่น ทองคำมาเทวีสุวัณณภูมิ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ (ปี) พุทธกาล
๓๐๐ (๑๒๘/๒)

ควันอริราช กรุงสุวัณณภูมิ หวังความเจริญดีในเมืองทองให้ก่อสร้าง พระเจดียงค์^๑ สูง ๑๒ วา ฐานสูง
๕ วา^๒ ในด้านวันเหนือเมือง แล้วให้สร้างพระอุโบสถสถาปนา^๓ สลักพระพุทธรูปใหญ่มารแพ^๔ วางเทิงแท่นในหมู่
บูชาสักการองค์พุทธเจ้ารั่มสงฆ สร้างศาลาตอนหน้า เพื่อให้รั่มเป่นทาน เอาปรมธาตุพุทธเจ้าอรหันตสงฆองค์โสณ อุดตร

^๑ แผ่นกเบื้องทุกแผ่น ที่เขียนเรื่อง และจารึกตั้ง ถ้วนมีลงรักประสมทอง แบบเอาทองคำเม็ด หรือทองคำผง ประสมรักทา
ทั้งแผ่นแล้วเขียน เท่าที่สังเกตเห็นมีทองหนาบ้าง บางบ้าง ไม่มีบ้าง อาจเป็นอย่างที่เรียกกันว่าเขียนลงแผ่นทอง หรือ ที่เป็นสุวรรณภูมิต่อมา
แม้แผ่นอื่น ๆ ที่อื่น ๆ ก็มีทองบ้าง ไม่มีบ้าง และมีลงรักอยู่ตลอดทุกแผ่น ทองอาจหลุดหายไปหมด รักที่ลงไปนั้นเข้าใจว่าเป็นหัวน้ำรัก
หรือที่เรียกกันว่า รักน้ำใส ประสมน้ำมัน หรือหัวน้ำมันยาง หัวน้ำมันมะพร้าว ขางโพ ขางมะเกลือ (เพื่อให้ดำ ถ้าขาวใช้น้ำมันสน) เมื่อ
ทาก็เอาทองผงประสมลงไปคน หรือนวดให้ได้ที่แล้วทาผึงให้แห้งสนิท เมื่อจะเขียนก็ชุบน้ำ หรือเช้าน้ำ เพราะกบเบื้องนี้ซึ่งเป็นหินทรายก็
ตาม และเป็นดินดาลก็ตาม เป่นของดิบ เมื่อถูกน้ำจะอ่อนให้เขียนได้ง่าย รักจะเขียนสนิทไม่ลอกไม่ละลาย และคงทนอยู่เป็นพันปี ที่
ประหลาดก็คือ คงทนมากยิ่งขึ้นกว่ารัก ในปัจจุบันนี้ ได้ฟังนักลงรักปิดทองเล่าว่า รักเวลานี้เป็นรักประสม เอาซีเมนต์มาคองประสมลง
ไปจึงเสื่อมคุณภาพเร็วกว่า ของโบราณนั้นใช้กันแท้ ๆ และอย่างดี จึงคงทนได้นับเป็นพันปี ฯ

^๒ เข้าใจว่าจะเป็นเจดีย์แบบรูปดอกบัวกั้นสาขาคุม หรือที่เรียกกันว่า “กรู” คือปรากฏเห็นองค์จำลองที่พระปฐมเจดีย์เป็นรูปดอก
บัวกั้นสาข จึงทำห้องน้อยได้ เจดีย์แบบนี้ คงนิยมทำกันมาก และเป็นทรงแบบไทยล้วนแท้ เพราะไม่มีในประเทศอื่น ไทยสมัยนั้นได้ออก
แบบสร้างไว้เป็นมรดกสถาปัตยกรรมไทยมา นอกจากนี้ ยังมีแบบพานแว่นฟ้าลว่า แบบไม้สิบสอง แบบไม้สิบหก แบบไม้ยี่สิบ แบบชั้นใบสี
ตัน ตลอดจนกระทั่ง แบบรูปประฆัง ดอกบัวกั้นสาขาคุมนั้น เป่เลือกกลีบนอกสุดมีรอยคล้ายสลักตลอด เจดีย์แบบดอกบัวกั้นสาขาคุมนี้ จะสังเกต
เห็นเป็นกลีบตลอดองค์เหมือนกลีบดอกบัวนั้น บัชนิคนี้มีทั่วไปในเมืองไทย ฯ

^๓ เหลือฐานสูง ๕ วาเศษ ฐานกว้างประมาณ ๑๕ วา ยาวสุดเชิงบันไดประมาณ ๒๒ วา มีฐานอิฐรูป ๔ เหลี่ยมที่ฐานบันได
ขึ้น คือ ศาลาให้รั่มเป่นทาน เดียวนี้ เรียกกันว่า วัดโขงสุวรรณภูมิทวาราม ฯ

“ ถูนี้ใหญ่มาก เดียวนี้ดินเป็นนาไปแล้ว เหลือแค่เท้าพื้นดินค้ำเท่านั้น ฯ

^๔ พระพุทธรูปใหญ่มารแพ เข้าใจว่าองค์ที่ทำด้วยหินมีดโกนสีเขียว เห็นท่อนแขนหักขาดเรียบ และส่วนดาทำแบบดาเนื้อ เห็น
เศษอยู่สองชิ้น กะว่าองค์ใหญ่ขนาด ๒ ศอก ที่ถูกนักสู้ฟันทำลายเสียเมื่อ ๔๐ ปี กว่ามาแล้ว พระพุทธรูปมารแพนี้ คือ ปางม รวิชัย หรือที่เรียก
กันว่าเชียงแสนสิงห์ ๑ เพราะหน้าไทยแบบราชบุรี พระพักตร์ยาวกว่า พระองค์ผอมกว่า สังฆาฏิเล็กกว่า พระเมาฬีข้วนและดุมแบบผลพุดชา
ตั้งเอาขั้วลง พระพุทธรูปสมัยนี้มีเนื้อต่าง ๆ มาก และมีปางต่าง ๆ ที่รู้ เพราะมีหนังสือบอกไว้ ฯ

ณานีย ภูริย มุนีย ใส่ในองคเจดีย์ยอดห้องน้อย เพื่อคนนมัสการกราบไหว้บูชาสักการ เป็น (บุญ) เพิ่มกุศลทุกเมื่อ
เพิ่มผลนิพพานสวรรค์นุสสสมบัติ ท่านให้ชื่อ วัดศรีสุวัฒนภูมิแดนไทยลว่าเมืองทองพุทธกาล ๓๐๐ แล้วให้มีงานฉลอง
(พระ) พุทธรูป พระอุโบสถ พระเจดีย์ ๗ วัน เปนพุทธบูชาให้สลักธัมมจักก กวางหมอบ ตามอย่างผู้พ่อ ให้ตั้งหน้า
(พระ) พุทธในอุโบสถ ให้เป็นของเมืองทอง ให้บูชาทั่วดินแดนแห่งพุทธสาวกผู้หวังกุศลเอาบุญไว้เพื่อข้างหน้า ให้เขียน
พุทธพจน์ใส่ในหิน (และ) ใบลาน จบ ๓ ตกกล้าไครปิฎก (เปนหลัก) พุทธศาสนา ญาณจรม จดคำตัววัน พุทธกาล ๓๐๑
(๑๓/๒)

ตวันอิริราชเจ้า กรุงสุวัฒนภูมิผู้ทรงธัมม ถึงพุทธธัมมสงฆมรลิกในทุกคืนวัน เฝ้าเดือน ตัวราชบุตรให้หาตัว
ญาณจรม เลือกล้านน้อย^๑ ทางทิศวันเหนือใกล้ต้นโพธิ์ใหญ่ สร้างโรงเรียนสือไทย สือปาฬี กฎาตุ กฎหมาย พุทธ-
ธัมมให้ลูกไทยในเมืองสุวัฒนภูมิ เมืองขอมไทย เมืองนครธัมมราชพุทธสาวก ทั้งกัณฑ์ดลระรวมในโรงเรียน ด้วยเรือนอยู่พัก
โดยพร้อมด้วยสราญ ให้สร้างอุโรงเรียนณึ่งด้านตะวันออก อยู่ใกล้โพธิ์ ห้องตัวดึกเข้าหน้าพุทธ ให้คนเรียนธัมมวินัยควน
กราบพุทธเจ้าพร้อมธัมมพร้อมสงฆ์ โดยเอาพุทธรูปอันประธานองคกราบไหว้ เรียน ดู อ่าน เขียน ตัวสือ พัยัญชน
วัคค ดอน บันน อักษร ให้ลูกลักสนสือไทย เอก โท ลง กลาง คำ รู้จักพร้อมตัวธาคู ลิงค พจน พหู เอก ไวยากรณ์ ตัว
ไทย ตัวเอศวร เลกไทย บวก กูน ลบ หาน ทั้งตัวขอม พุทธธัมมคาถา ตัวสูตร ล้วนเป็นคำของพระพุทเจ้า อัน
ล้วนควรต้องท่องตรงความคาถาตามคำในข้อธัมมวินัยทุกประการแล้วเรียนแปลความให้รู้ความโดยเข้าใจศัพท์เสียงตัว
ธัมมอัญญปริยาย ดัน (กลาง) ปลาย ต้องตาม ตัวสูตร แล (อ) ภิธัมม ภิกขุ สามเณร เรียนพระวินัยปาติโมกข มหาวิงค
ตลอด บริวาร ธัมมสูตร จบไครปิฎก พระดี ญาณจรม เขียนคำตัววันพุทธกาล ๓๐๑ (๑๓/๑)

— ๒ —

“แคว้นโกสัมพี...ในพระราชวังเก่าแห่งนครหลวง มีวิหารใหญ่ สูงกว่า ๖๐ เฉียะ ประดิษฐานพระพุทธรูปจำหลักด้วยไม้จันทน์
มีฉัตรศิลา แขนงห้อยอยู่เบื้องบน พระเจ้าอุเทนเป็นผู้สถาปนาขึ้น”

“เมื่อครั้งพระตลาคคเจ้าเสด็จจำพรรษา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แสดงพระธรรมเทศนาโปรดพระพุทธรูปมารคานั้น พระเจ้า
อุเทนทรงระลึกถึงพระองค์เป็นอย่างยิ่ง จึงอาราธนาพระมหาโมคคัลลานให้นำช่างจำหลักที่สามารถขึ้นไปยังสวรรค์ เพื่อชมพระพุทธรูปลักษณะ
แล้วลงมาจำหลักจำลองด้วยไม้จันทน์แดงให้เหมือนพระพุทธรูป ครั้นเมื่อพระบรมโลกนาถเสด็จกลับลงมา ปฎิมานี้ ก็ได้สำแดงการวะ
ต้อนรับพระองค์”

“(หน้า ๑๔๐)....เชดวัน...มีพระพุทธรูปทอง ซึ่งพระประเสนชิตราชา (ปัสเสนทิโกศลราชา) ทรงประดิษฐานไว้ด้วยความ
อาลัยในพระพุทธรูป เมื่อครั้งเสด็จไปโปรดพระพุทธรูปมารคายังเทวโลก ประกอบด้วยทรงทราบพระเจ้าอุเทนราชา ทรงสถาปนาพระพุท-
ธูปด้วยไม้จันทน์ จึงได้ทรงสร้างประปฎิมานี้ขึ้นบ้าง”

ในตำนานของไทย คือ ตำนานพระจันทนสารสดี คติ (เล่าว่า พระเถรอรหันต รวบรวมเขียนไว้ราวพุทธศตวรรษที่ ๑) ชิน
กาลมาลีปกรณ์ (พระรตนบัญญัติเถร รจนา พ.ศ. ๒๐๖๐-๒๐๗๑ ที่ นพีสี เชียงใหม่) สังคิตยวงศ์ (สมเด็จพระนพรัตน์ วัดพระ
เชตุพน ฯ รจนา พ.ศ. ๒๓๓๒ กรุงเทพฯ) กล่าวไว้เหมือนกัน ว่าพระเจ้าปัสเสนทิโกศล ทรงสร้างก่อนพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จดับขันธปริ
นิพพาน ๗ ปี ได้ส่งมาให้บูชา ณ สุวัฒนภูมิสมัยพระเจ้าวิสุทธิกษัตริย์ (วิคฤ)

รวมความในหนังสือต่าง ๆ ทั้งในไทย และต่างประเทศเหล่านี้ ชี้ชัดว่า มีพระพุทธรูปตั้งแต่สมัยที่พระผู้มีพระภาคพุทธ
เจ้ายังทรงพระชนม์ชีพอยู่ และเมืองไทยสมัยสุวัฒนภูมิก็ยังได้มา กับทั้งตามกระเบื้องจารนี้ ก็ยังมีเรื่องพระมหาปณณเถรสลัก และพระ
เจ้าทัฬหไทยทองก็ได้ทรงสลักเองตั้งแต่พระพุทเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ มีพระพุทธรูปสลักกับผนังถ้ำฤๅษีกับถ้ำฝ่าโง และมีลายจารึกชื่อ ปิ
ยีนอันอยู่กระทั้งปัจจุบันซึ่งยังเห็นได้ แต่หนังสือที่เขียนในเมืองไทยสมัยใหม่ ๆ (หลัง พ.ศ. ๒๔๖๕) บอกว่าไม่มี มีขึ้นเมื่อหลังพระ-
พุทธปรินิพพานกาล ๖๐๐ ๗๐๐

^๑ โสนน้อย เวลานี้เรียกว่าหนองแสมบ้าง หนองดาดบ้าง สระบางควายน้อยบ้าง ซึ่งชื่อต่างหากกัน แต่อยู่บริเวณเดียวกัน

ความเจริญที่กระทำไว้ในกาลนั้น เพราะเหตุที่ไทยได้คิดสร้างลายสือไทยใช้จดจารึกไว้ได้ใช้กันมา พระเจ้าวัน
อริราชเจ้าทรงเป็นผู้นำที่ประเสริฐสุด มีพระราชโอรสและพระมเหสีกับพระราชบริพารที่ดี จึงได้ร่วมกันกระทำ
ความเจริญ และจดจารึกไว้ จึงทราบถึงเรื่องโรงเรียนและ โรงพยาบาล ตอนนั้น เรียกกันว่า “เรือนหมอ อู่ดูไข่” ถ้าไม่
จดไว้เมื่อไปเห็นกองอิฐและบริเวณซื่อนั้นๆ ก็คงไม่ทราบ ด้วยเหตุที่มีกเบื้องงานเหล่านี้ พร้อมกับจดจารึกไว้ จึงรู้ได้
ทั้งสิ่งเหล่านี้มีอยู่เฉพาะในไทยนี้แห่งเดียวในโลก

(แผ่น ๑๔ หน้า ๒) ภาพถ่ายลายสือไทยในกเบื้องงาน ของจตุดี ๆ พออ่านได้ เอาแปรงชุบ ถ้ำได้ชัดเจน
ดูแล้วจะเห็นเขียนได้ตัวไม่แน่นอนอย่างนี้ คุณาน ๆ จะอ่านได้

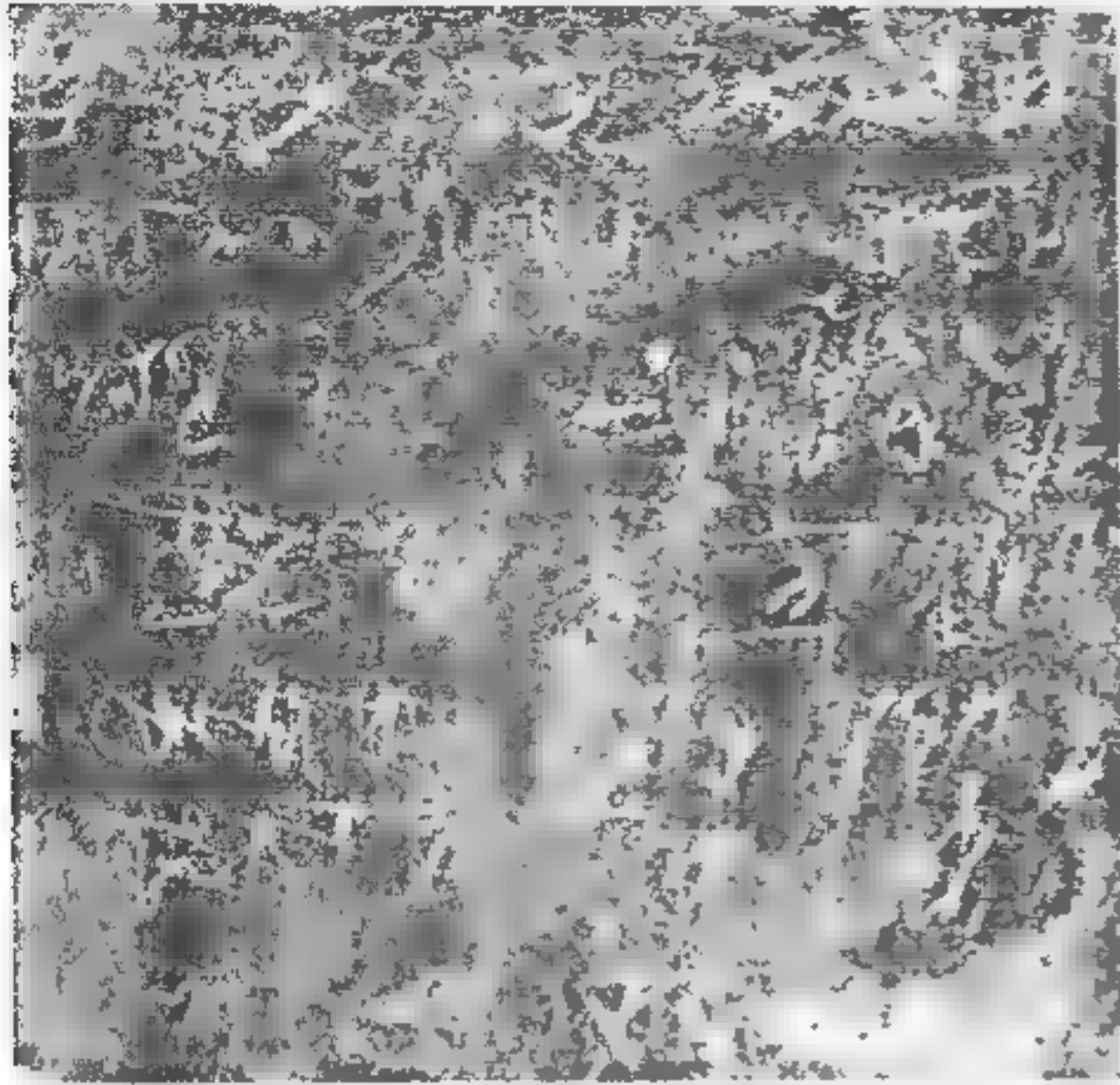


- ควันอริราชเจ้าผู้ตั้งโรงเรียนคนชาย
หญิง
- สะหาโสนใหญ่คอนตวันออก
- ส้างเรือนหมออู่ดูคนเจ็บไข้ ึงห้อง
- กตอดลูกแม้นคนยากจนมีพร้อมผู้ใหญ่
เด็ก
- คตอด ช้าง ม้า ห้า ห่อ เก้ง
กวาง
- เนื้อ (สมัน) หมู แมว หมา ให้
คนเรียนคำราชา
- คนตัดต เจบป่วยพร้อมจึงเปน หมอ
คนตัดต

ควันอริราชเจ้า ผู้ตั้งโรงเรียนสอนคนชายหญิง ให้สะหาโสนใหญ่* คอนตวันออก (ของโรงเรียน) ส้าง
เรือนหมออู่ดูคนเจ็บไข้ ึงห้อง กตอดลูก แม้นคนยากจน คนมีพร้อมผู้ใหญ่ เด็ก คตอด ช้าง ม้า ห้า ห่อ จั
วราย เก้ง กวาง เนื้อ (สมัน) หมู แมว หมา ให้ คนเรียนคำราชา รู้คน ตัดต เจบป่วยพร้อม จึงเปนหมอ
คน ตัดต (๑๔/๒)

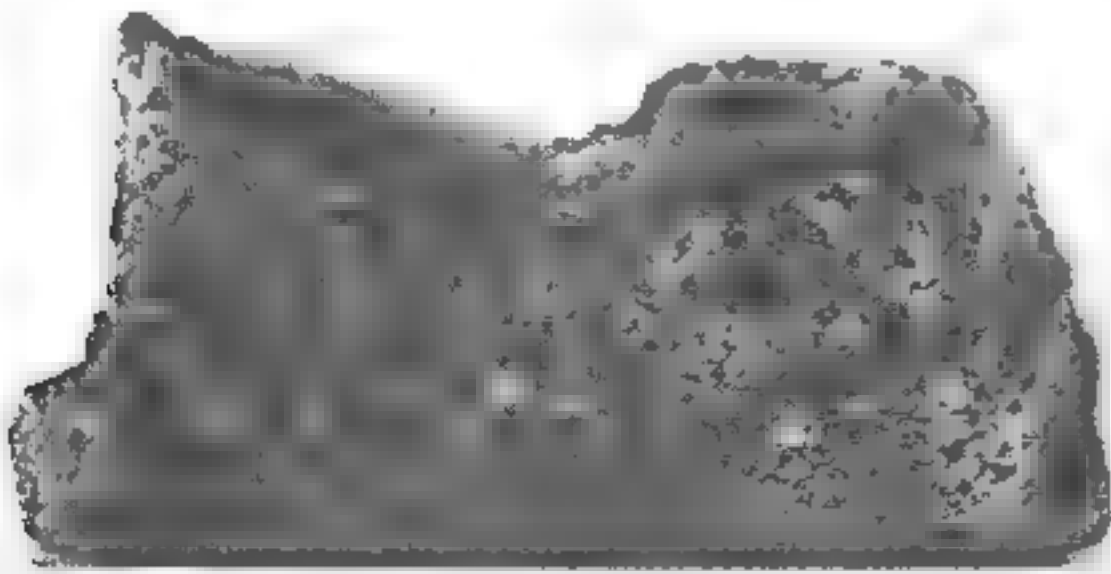
* โสนใหญ่ เวลานั้นเรียกสะบางควายใหญ่บ้าง

แผ่นที่ ๑๕ หน้า ๑ ใช้แบ่งดูด้วยตัวชัดเจนอย่างนี้ ในแผ่นนี้มีระบุโรงเรียนและลายชื่อต่าง ๆ มีระบุปี พ.ศ. ๓๐๐ ด้วย



- แสนไพล ภาษาแมน ขุนสองรับสั่งตะวันอริราช
- กุมก่อโรงเรียนคนฉิ่งคนชายพุทธธัมราชวิช
- เมืองทอง
- หาสิญมทองขอมฉิ่งผู้กล่าวไทยพยัญชนพยัญชน
- ขอมอักขรพราหมณ สันสกฤต ไศสวร
- กฤณณสิทล เปน ปาลี มาศอน
- คนสาวเมืองทองผู้พุทธปริสัท
- สุตคกับอักษรรมปิฎก ให้เรียนในพุทธกาล ๓

ชิ้นส่วนดินเผานี้ เป็นฐานเข้าใจว่าฐานวงล้อธรรมจักร นายบุญมี เกลี้ยงหมดจก ได้ ณ บ้าน สระโบสถ์ มีลายด้วยลายสือไทย แต่ด้วยวงล้อธรรมจักรแตกหมดเหลือแต่ฐาน มีลายอย่างนั้น ในลายนั้นอ่านได้ว่า



ลายเซ็นชื่อ ขุนแสนไพล ได้จารึกไว้ จึงรู้ว่าวงล้อธรรมจักรดินเผาชิ้นนี้ ขุนแสนไพลได้กระทำไว้ เข้าใจว่า คงจะพร้อมกันจารึกข้างบนนั้น มีระบุปี พ.ศ. ๓๐๐

แสนไพล ภาษาแมน ขุนสองรับสั่งตะวันอริราช กุมก่อโรงเรียน คนฉิ่ง คนชาย พุทธธัมราชวิช
เมืองทอง หาสิญมทองขอมฉิ่ง* ผู้กล่าวไทยพยัญชน พยัญชนขอม** อักขรพราหมณ*** สันสกฤต****

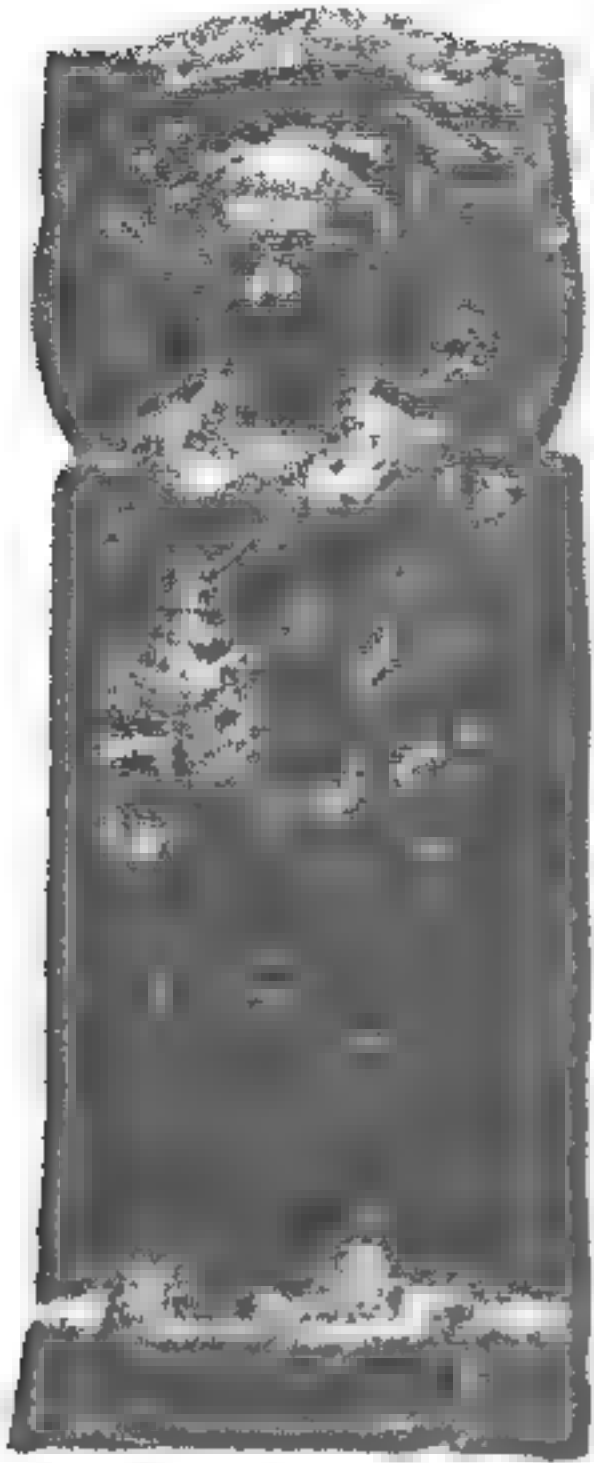
* ชื่อสิญมทองขอมฉิ่ง ในจารึกก็เห็นชัด ขอเล่าเหตุผลประหลาดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ ๐๘ ได้พบกบเมืองจาง ยังไม่ได้อ่านจึงไม่รู้เรื่อง ตอนนั้น รู้จัก บุญส่ง วรรณชนะสาร แล้ว บังเอิญเล่าให้ฟังว่า เคยเกิดเป็นแม่ค้าและได้ออกทุนให้เก็บกบเมืองจางชุดนี้ ชุดไทยทาลาว ชุดขุนสือไทย พออ่านพบสิญมทองขอมฉิ่ง นั้น จึงถามราชให้ดู แล้วบอกว่าเคยเป็น อาจารย์ใหญ่มาแล้วตั้งแต่ พ.ศ. ๓๐๐ ผีฟ้า (ตัวน มนขอม) นิมิตภาพ ให้ดูเป็นแม่ค้าขอมแต่มีความรู้มาก ขุนแสนไพลจึงทูลตวันให้เป็นขอมฉิ่ง เล่าว่าเพราะเคยทำด้วยกันมา จึงเกิดจิตแก่ขึ้นสละทรัพย์ให้เก็บไว้เป็นเหตุปัจจัยอันพอคืออย่างนี้ ๑

๒ พยัญชนขอม คือ หนังสือใหญ่ ซึ่งขอมใช้นำไปใช้ในอินเดียจึงเรียกว่าตัวปัลลวะ หรือ ปันลว่า ๑

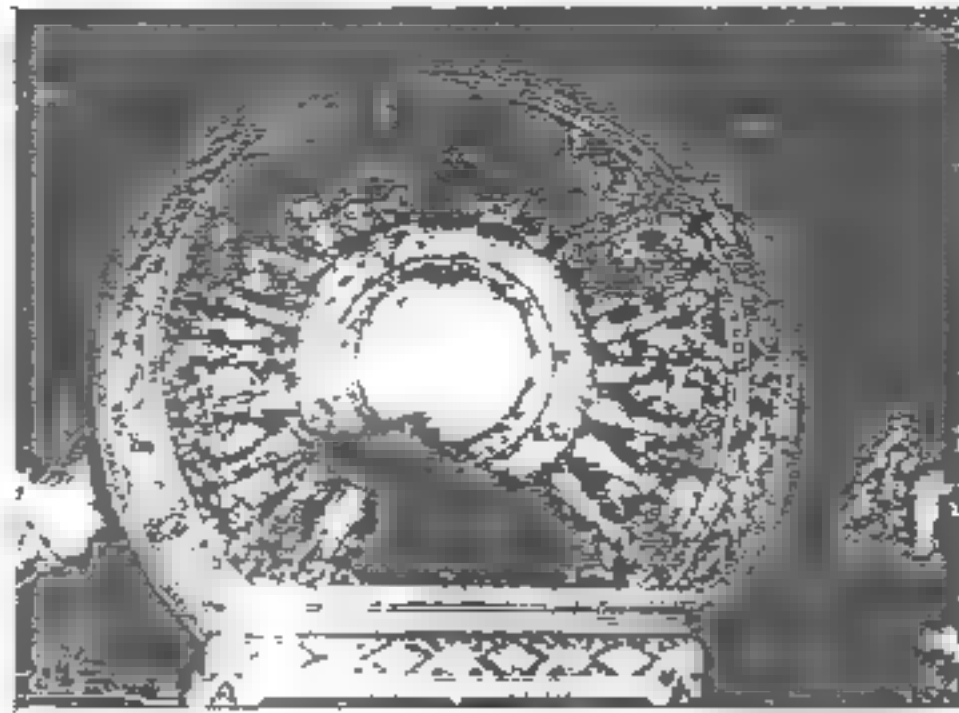
๓ อักขรพราหมณ ตัวพราหมิ หรือ พราหมิน ๑

๔ สันสกฤตคือ เทวนาครี ลายเส้นโค้ง ๑

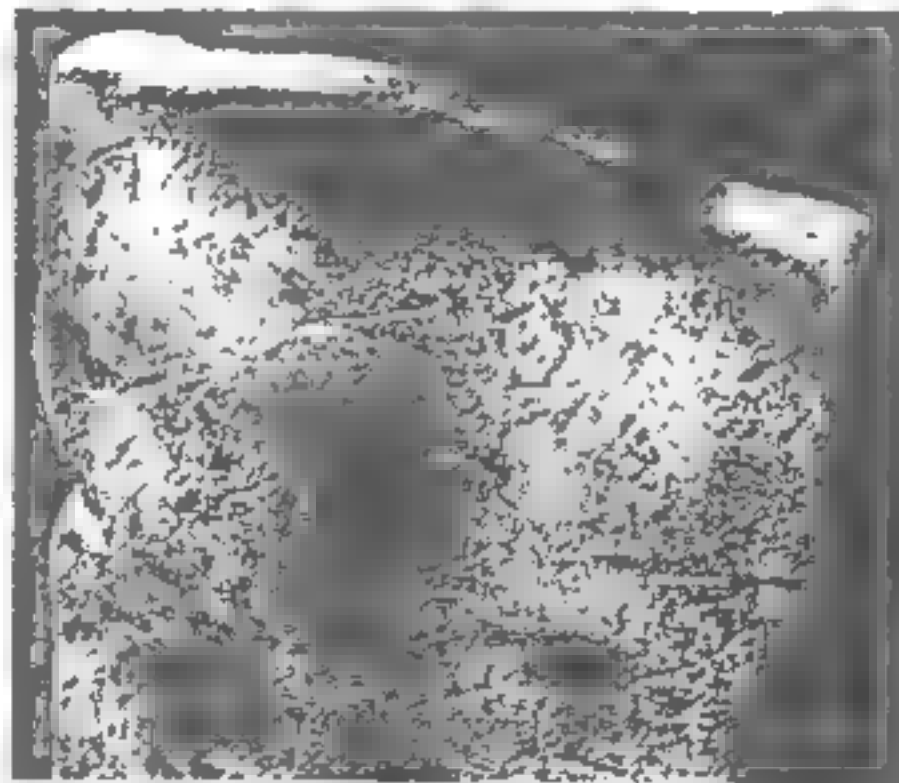
หลัก ๓ คือ พระไตรรัตน์แห่งพระพุทธศาสนา ซึ่งไทยได้ร่วมกันสร้างไว้เป็นมรดกตกทอดมา จึงนำมา
เฉพาะเท่านั้น



พระพุทธรูปประทับยืน และเป็นปางเปิดโลก พระองค์นี้ มีลายชื่อ ณ ประภาคมณฑล เป็นลายชื่อไทย แต่เขียนลายชื่อพราหมินว่า ควันอิราช กรุงสุวรรณภูมิด้านหลังมีจารึกลายชื่อไทย ได้พิมพ์ไว้ด้านซ้าย บอกชื่อว่าญาณจรณะ เถโร บอกปี ๒๕๕ เป็นพระพุทธรูปหลักที่หนึ่ง ที่คนไทยได้ทำไว้



พระธรรมจักรกับกวางหมอบ ซึ่งประดิษฐาน วัดมหาธาตุ เพชรบุรี เค็มได้ ณ บริเวณวัดเพชรพลี จึงแน่ใจว่าเป็นหินวงล้อธรรมจักร หลักวัดพระปรางค์ พระญาณจรณะ เถระ ขอมทองเมือง พระนางสิริงามคำ สร้างขึ้นเป็นพระธรรมรัตน์หลักที่ ๒ ที่คนไทยได้ทำไว้



ด้านหลังพระพุทธรูปปางเปิดโลกนั้น มีลายชื่อว่า ญาณจรณะ เถโร



รูปพระสงฆ์ เฉพาะคือพระญาณจรณะ สร้างด้วยปูนขาว ประสม เล่าว่า ประชุมเพลิงศพท่าน แล้วได้เก็บกระดูก และแกะผ่านประสมทำรูปท่านไว้ บางรูปทำด้วยหิน ณ ได้ฐานมีลายชื่อว่า ทองดี บ้าง ญาณจรณะ บ้าง เป็นพระสงฆ์รัตน หลักที่ ๓ ที่คนไทยทำไว้เฉพาะตัวท่านเอง ได้กระทำไว้ เช่น รูปพระปัญจวัคคีย์ และ ๖ ท้าวราช มีพระอุบาลีเป็นที่ ๗

ไอศวรร^๔ ถณน^๕ สีห^๖ เป่นปาฬิมาสอนคนสาวเมืองทอง ผู้พุทธบริษัท รัฐตต กับ อภิธัมม ให้เรียนในพุทธกาล ๓๐๑ (๑๔/๑)

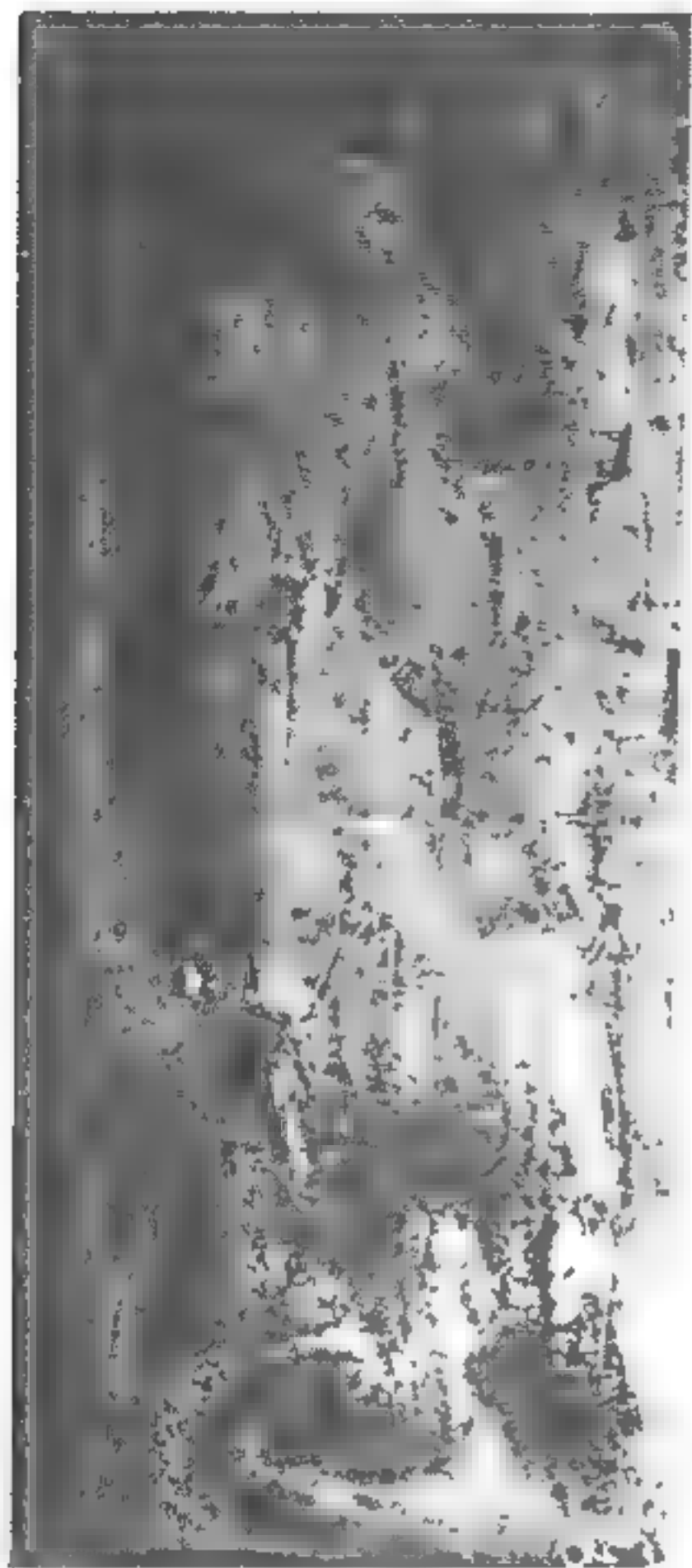
^๔ ไอศวรร ตัวเทวนาครีฝ่ายเหนือ เช่น อีเบต ลายเส้นตัวเหลี่ยม ๑

^๕ ถณน ตัวอินเดยได้คล้ายตัวสีห หรือ ถังกา ๑

^๖ สีห ตัวกลมเหมือนตัวมอญ และมอญคงเอาตัวสีหมาเป็นตัวหนังสือใช้ ถ้าเช่นนั้น ตัวมอญ ก็คงมีภายหลังที่สีหเขียนพระไตรปิฎกแล้ว หลัง พ.ศ. ๔๕๐

ส่วนแผ่นที่จารึกพิธีการสวด หรือ คณ.สังฆายสังคีติ พ.ศ. ๒๓๗ นั้น ยังไม่ได้ถ่ายรูป และเป็นแผ่นอีกชุดหนึ่ง ไม่เหมือนกับชุดนี้ ซึ่งเป็นหลักฐานว่าในเมืองไทยสุวรรณภูมิ ได้กระทำสังคีติกันทั้ง ๒ แบบ คือ แบบมูขปาฐ ซึ่งตกทอดมาถึงปัจจุบันนี้ พิธีเทศน์สังคายนา หรือเทศน์แจ่ง และแบบเขียนจารึกลงตัวลายชื่อ หรือ อักษรซึ่งตกทอดมาถึง คือ อักษรโบราณ (ไปฏฐปาฐ) และหนังสือ สยาม-รัฐเตปิฎก

แผ่นที่ ๔๕๐ นี้ ยาว ๒๗ นิ้วเศษ กว้าง ๑๑ นิ้ว เล่าถึงวันได้หินแก้วก้อนใหญ่สี เขียว ขาว แดง มีชื่อ
มนขอมพิสสณ นำมาเฉพาะหน้า ๑ พ.ศ. ๒๔๘๕ นี้ ก่อนประวัติพระแก้วมรกต ฯ



ตวัน อธิ ราช (กลับ)

จาก เมือง อินท

จัมปา ได้แก้ว สี

แสง เขียว ขาว

แดง ก้อน ใหญ่ (ใหญ่)

เอ็น ทา มน

ขอม พิ ส ส ณ

ตวันอธีราช (กลับ) จากเมืองอินท จัมปา ได้ (หิน) แก้วสีแสง เขียว ขาว แดง ก้อนใหญ่ (ใหญ่) เอ็นหามน
ขอมพิสสณ (๔๕๐/๑) ตวันสัง งามตัว เดือนเด่นฟ้า เดือน นิมนต ญาณจรณเถร มีอุตร ภูมีย นังช่วยมนขอม ขอมเฉย
ขอมเมือง ช่างม้นหาญ รวมทำพุทธสมาธิ แล มารแพ้นังเทศน แล้วขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ปีพุทธศาสนากาล ๒๔๕ (๔๕๐/
๒)

ตวันอธีราช เดือนเด่นฟ้า เมืองทองสุวรรณภูมิ จึงเอา องค์ (พระ) พุทธแก้ว ๓ องค์ (ก) ขึ้นวางทบนหน้า
พระพุทธร (ประธาน) (๔๕๒/๑) ตวัน ต้นตั้ง พุทธแก้ว ๓ องค์ ในอุโบสถ วัดศรีสุวรรณภูมิ (เมืองทอง) เมื่อวันขึ้น
๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีพุทธศาสนากาล (ล่วงแล้ว) ๓๐๐ (๔๕๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า แทนตวัน เมื่อเสาะหาหมอดตามเมือง หมอยา หมอคนไข หมอสักคด ทั้งหมอกลอดลูก
และคนหญิงหมอ (๒๑๒/๑) เดือนเด่นฟ้าเมื่อหาหมอชายหญิงมากแล้ว เอาเข้าเรือนหมอยู่ดูไข้ (ที่ยังรู้ร้อน) ให้เข้า
เรียนในโรงเรียน (ก่อน) (๒๑๒/๒)

แผ่นที่เขียนประกาศเชิญพระญาณจรณกับองค์อื่น ๆ รวม ๒,๕๐๐ องค์ ยาว ๒๗ นิ้วเศษ กว้าง ๑๑ นิ้ว เขียนพระไตรปิฎกลงหินและใบลาน ใบลานคงผูกไปหมด ส่วนที่ลงหินได้เคยถ่ายรูปตัวที่ชัด ๆ แต่ไม่เห็นกระจ่าง กราฟนี้ถ่ายได้บ้างและทำแบบแล้ว (แผ่นที่ ๔๕๗ หน้า ๑)



๑. ต วัน อธิราช เจ้า ไทย กรุง สุ วั ณ ฌ ญ มิ เ มื อ ง ท อ ง
๒. ขอ เชิญ ญาณ จรณ เถร เขียน ลง หิน ทั้ง ใบ
๓. ลาน ประ ดิษฐาน พระ พุทธ ศา สนา เมื่อ พุทธ กาล ๓๐๐ แล

ตวันอธิราชเจ้าไทย กรุงสุวรรณภูมิ เมืองทอง ขอเชิญญาณจรณ เขียนลงหิน ทั้งใบลาน ประดิษฐานพระพุทธรศาสนา เมื่อพุทธกาล ๓๐๐ แล (๔๕๗/๑) ตวัน เชิญญาณจรณ พร้อมภิกษุสงฆ์ ๒๕๐๐ มนขอมพิสดรทำหินด้วยดินดาน ยางบก กุนเดือนหาดันใบลาน บ้านคอนช้างถ้อง เขียนขึ้น ๑๐ (คำ) เดือน ๕ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๓๐๐ (๔๕๗/๒)

สิริงามตัวอธิราชินี กองก่อสร้างวัดสุวรรณภูมิ ตวันผู้พบว่าเมียบ่อบิดต่อบ้านเมือง พุทธศาสนา ให้เงินทอง ทรัพย์พลอยเสมอเมอมลาค แม่งามตัวอาเจ้าเจดีย์สุวรรณภูมิ เงิน ๑๐ อ่าง ทอง ๒ เถ้ง (๑๓๑/๑) งามตัวอธิราชินี มาพริบพรี นำเงินทองพริบ (พลี) พลอย^๑ ๓ อ่าง เข้าฝังฐานเจดีย์วัดพริบพลี เพื่อเป็นพุทธานุชา ธรรมบูชา สงฆบูชา วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ (ปี) พุทธกาล ๓๐๐ (๑๓๑/๒)

^๑ พริบ พลี พลอย พริบ กระพริบ คือ เพชร พริบเป็นคำไทยเดิมก่อนที่ วชิร วชร พัชร เพชร จะเข้ามาสู่คำไทย และได้สูญไปแล้วจากความรู้ของไทย เหมือนชื่อโดนด ซึ่งสูญไปเมื่อเร็ว ๆ นี้พร้อมกับมีชื่อมาดแลเข้ามาสู่แทน พลี คือ ไพธินพลอย บางแห่งก็เรียกพลี แล่พลอยนี้ เป็นจำพวกหินใสทึบแสง หรือ ไม่มีแสงกระจ่าง หรือไม่มีรู้ง พลีไทยก็คือหินเขียวใสกระจ่างแสง แต่ประเจาะหินไม่ได้ เฉพาะน้ำแล้วกระจ่างกว่า พริบ พลี พลอย นี้ ไทยโบราณรู้จักดี จึงตั้งชื่อเรียกไว้ได้

เดือนเด่นฟ้า นำแม่ถึงเมืองเพชรพริบพรี พร้อมวัน (อิธิราช) แสง (สายทอง ดาวเด่นฟ้า) แล
 ญาณจรณ์ สามเณรภูมทาน มาใน (วัน) ขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๗ (ปี) พุทธกาล ๓๐๐ (๘๒/๑) งามด้วเทวี^๑ มาเพชร
 ลาดวัน (แล้ว) ญาณจรณ์ อุปัชฌา ไห้บวชเป็นชี (กงไห้บวชแบบสามเณร คือ ดิสรณคณูปสัมปทา) มีชื่อว่า
 สิริหัสสา^๒ เมื่อเดือน ๘ ขึ้น ๕ ค่ำ ในปี (พุทธกาล) ๓๐๐ (เท่าที่แบบบวชสามเณรปรากฏอยู่บัดนี้ คือ กล่าวคำ
 ขอบวชแล้วครองผ้าตามแบบ เข้ากราบขอสรณและศีล ท่านจะไห้ว่าสรณจบที่ ๓ สำเร็จเพศ จึงไห้รับสิกขาซึ่งชีสากิ
 ยานี้กรับเพียง ๘ แบบของอุโบสถศีลที่ถือเคร่งก็ถือสิกขาบท ๑๐) (๘๒/๒)

ตวันอิธิราชเจ้า ตั้งบาเรียนไห้แก้ภิกขุ ๒๕ (องค์) สามเณร ๑๑ (องค์) วัน ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน
 ๖ พุทธกาล ๓๐๑ (๑๒๖/๑) ตวันอิธิราช ตั้งคนขายไห้เป็นขอมขาย ๓๕๐ (คน) ญิงเป็นขอมญิง ๕๓ คน มีเลื้อกรุย
 หมวกขอด เมื่อเดือน ๖ ขึ้น ๑ (ค่ำ) ปี ๓๐๑ (๑๒๖/๒)

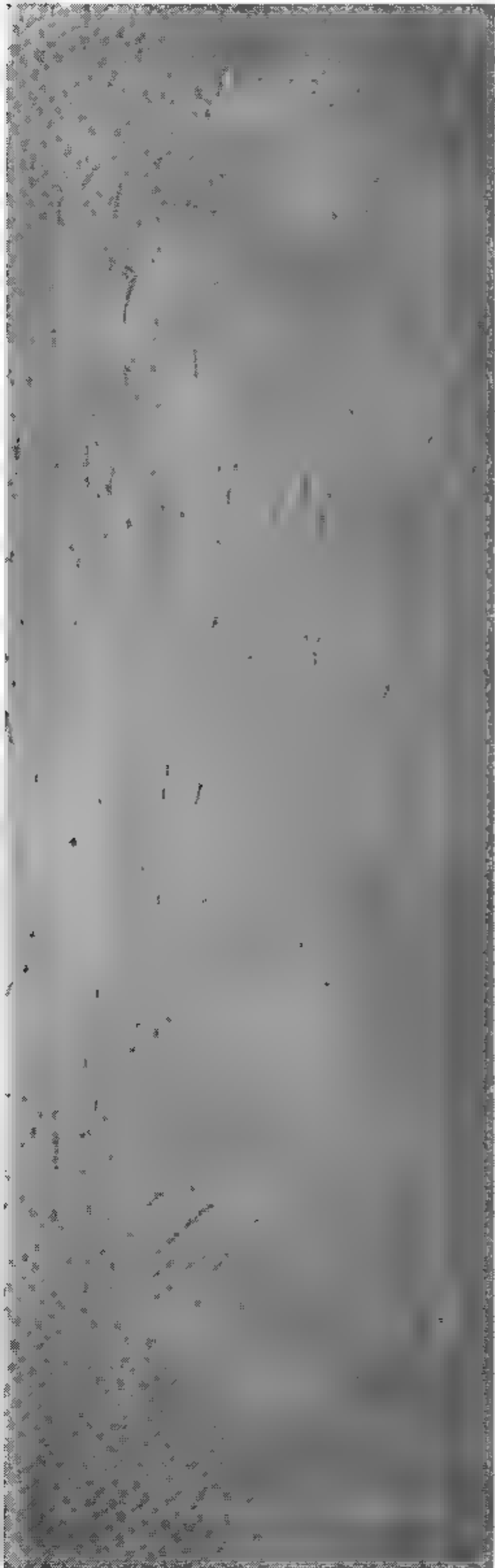
เดือนเด่นฟ้า แทน (ตวัน) คุมคนขาย ญิง ไห้เรียนสือจบ สอบได้เป็นขอม นำมาเป็นเสมียน
 (๑๒๗/๑) จัดแบ่งไห้ลูกศึกผู้กลับ (เอาตัน) โตนด เป็นแดน (หลักเขต) ที่ไม่มี (ตันโตนด) ไห้ปลูกโตนดเป็น
 (หลักเขตแดน) (๒๒๗/๒)

^๑ เข้าใจว่าเสมียนคงแปลอ.เขียนราชทินนามเดิม ฯ

^๒ เป็นที่น่าสังเกตว่า สมัยนั้น บวชชีมีชื่อบาลี หรือนามฉายา เหมือนบวชพระภิกษุ และอาจเป็นธรรมเนียมกันมา ซึ่งกุลธิดา
 ขาวราชบุรี และเพชรบุรี มักนิยมบวชก่อนเข้าพรรษา และนิยมบวชกันก่อนแต่งงานเหมือนผู้ชาย เวลานี้เลื่อมไปมก แต่ก็ยังมีเหลือให้เห็น
 ได้ ฯ

สิกขา สิกขาบท ๑๐ (ข้อต้องศึกษา) ซึ่งอนุสัมปันนเพศสามเณร และชีสากิยานี้ นำมาประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นสมณวรรณะ
 และสมณวรรณินที่คั่นนั้น ยังมีนาสนังอีก ๑๐ อัชฌาจาร ๕ อนนจาร และเสขยวัตร ๑๕ จึงรวมเป็น ๑๐๕ สิกขาบท สำหรับชีสากิยานีไทย
 นำสิกขาบทเหล่านั้นประพฤติปฏิบัติ และยังได้นำกรรม ๘ บางข้อ หรือทุกข้อ เช่น ถามอุโบสถ ฟังเทศน์ซึ่งเท่ากับรับโอวาท เอา
 เป็นข้อประพฤติปฏิบัติเป็นประจำ และยังมีการกระทำที่ไม่สมควร ซึ่งมีพระพุทธบัญญัติอยู่ เช่น พระภิกษุณีไห้เด็กดื่มนม ต้องปาจิตตีย
 ชีได้นำเอาประพฤติปฏิบัติอยู่ การรักษานี้เป็นการสมควรใจกระทำถึงจะล่วงละเมิดก็ไม่เป็นอาบัติ เพราะไม่ใช่พระภิกษุณี แต่ได้นำมาประ
 พุติงในธรรมนิยาม ฉะนั้นสิกขาบทจึงยังไม่สูญจากผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ซึ่งไทยทั้งชายและหญิงได้ดำรงธรรมวินัยของพระบรมศาสดาอรหัน
 ตสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดกาลมานี้

จารึกพระไตรปิฎก รักษากัณฑ์วัดตมสูตร ยาว ๓๕ นิ้ว ฟูต กว้าง ๑๑ นิ้ว (เอวมนเม สุตํ ฯลฯ ไปดูชนนิโก) เขียนไว้ด้านข้าง ไม่ได้ถ่ายรูป และหน้านี้ว่า (๔๔๖) หน้า ๑



- อนริโย อนนฺตสณฺณ จิโน

(ปัจจุบัน อนตฺตสณฺณิโต)

- เอเต ภิกฺขเว อู

- โภ อนฺเต อนุปคมม

- มชฺฌิมา ปฏิปทา ตถาคเตน

- อภิสมฺพุทฺธา จกฺขุกรณิ ญานกร

- ณี อุปสมาย อ

- ภินฺถาย สมฺโพธาย

- นิพฺพานาย สํวตฺตติ

- กตมา จ สา ภิกฺขเว มชฺฌิมา

- ปฏิปทา ตถาคเตน

- อภิสมฺพุทฺธา จกฺขุกรณิ

ญานกรณิ อุปส

มาย อภินฺถาย สมฺโพธเย นิพฺพานาย (สํวตฺตติ)

(๓ บรรทัดนี้ซ้อนกัน)

วินยปิฎก ที่พบเป็นตัวอย่าง

ลายตัวจารยังไม่ได้ถ่าขรูป คราวแรกก็นึกว่าจะไม่ได้เข้ามา จะทำในฉบับกเบื้องจาร แต่ก็นำมาลง ทั้งใช้แบบปัจจุบันเพื่อง่าย และใส่คำแปลมาด้วย

เตน^๑ สมเยน พุทุโธ ภควา

ราชคเห วิหริติ เวฬุวน

กรนุทกนิวาเป^๒

เตน โข ปน สมเยน

ภิกขุ ตโปเท นุหายนุติ

อด โข ราชา มากโธ

เสนียะ พิมพิสาโร

สีส นุหายิสฺสามิติ

ตโปทํ คนฺตฺวา ยาว อญฺญา นุหายนุตฺติ

เอกมฺนํ ปฏฺิมาเนสิ ภิกขุ ยาว

สมนฺธการา นุหายนุติ

อด โข ราชา มากโธ เสนียะ

พิมพิสาโร วิกาเล สีส นุหายิตฺวา

นกรทฺวาเร ธกฺกิตฺเต พหฺนิกเร วตฺติตฺวา

สกาลสฺสเสว อสมฺภินฺเนน (วิเลปนฺน)

เตน^๓ สมเยน พุทุโธ ภควา

อฺรุเวลาบํ วิหริติ นชฺชา เนรณฺชราย

ติเร โพธิรุกขมฺูเล ปฐฺมาภิสฺมพุทุโธ

อด โข ภควา โพธิรุกขมฺูเล

สฺตคฺคาทํ เอกปฺลลฺงฺเกน นิสฺสิทฺติ

วิมฺุตติสฺสขปฺฏิสฺสเวทฺ^๔

อด โข ภควา รคฺคิยา

ปฐฺมํ ยามํ ปฏฺิจฺจสมฺปฺปาทธมฺํ

อนฺุโลมปฺฏิโลมํ มนฺสากาสิ

อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารา

สงฺขารปจฺจยา วิญฺญาณํ

วิญฺญาณปจฺจยา นามรูปํ

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า

ประทับอยู่ใกล้กรุงราชคฤห ณ เวฬุวัน

อันเป็นที่พระราชทานเหยื่อแก่กระแต

ก็ โดย สมัยนั้นแล

ภิกษุทั้งหลาย สรงน้ำอยู่ ณ ชารน้ำคโปทา

ครั้งนั้นแล พระราชาเจ้ามคธ

ทรงพระนามว่า พิมพิสารเสนีย (๔๕๖/๑)

ทรงดำริว่า เราจักสถานศิริระ ดังนี้เสด็จสู่คโปทาแล้ว

ทรงดำริว่า กระทั่งพระคุณเจ้าทั้งหลายจักสรง

แล้ว จึงเสด็จพัก ณ ที่ส่วนหนึ่ง ภิกษุทั้งหลาย

สรงน้ำอยู่กระทั่งมืดพร้อมแล้ว

ครั้งนั้นแล พระราชาเจ้ามคธ พิมพิสารเสนีย

ได้ทรงพระเสีชร ในวิกาลแล้ว ครั้นเมื่อประตุ

พระนครปิดแล้ว ต้องประทับพักนอกพระนคร

ค่อกาลเช้าตรู่ ยังทรงมีเครื่องได้เจือปนอยู่แล้ว

(๔๕๖/๒)

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า

ประทับอยู่ ณ อรุเวลาประเทศ ริมฝั่งแม่น้ำ

เนรัญชรที่ควงโพธิพฤกษ ครั้งแรกตรัสรู้ยิ่งเอง

ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับนั่ง

โดยบัลลังก์เคียวตลอด ๗ วัน

ทรงเสวยพร้อมซึ่งวิมุตติสุขเป็นปกติ

ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาค ทรงกระทำ

ในพระทัยซึ่งปฏิจฺจสมฺปฺปาทธรรม ทั้งตาม

ลำดับและทวนลำดับ ตลอดยามคั่นแห่งคั่น

(ว่า) (๔๕๖/๑)

เพราะอวิชชาเป็นปัจจัย สังขารทั้งหลายจึงมีพร้อม

เพราะสังขารเป็นปัจจัย วิญญาณจึงมีพร้อม

เพราะวิญญาณเป็นปัจจัย นามรูปจึงมีพร้อม

(๔๕๖/๒)

^๑ วินยปิฎก มหาวีถัก เล่ม ๒ หน้า ๑๕๘ ฉบับบัญญัติพระภิกษุสงฆ์ ๑

^๒ มหาวีถัก กลนุทกนิวาเป ๑

^๓ วินยปิฎก มหาวินยถก เล่ม ๔ หน้า ๑ ๑

^๔ ตามจารึก ดูจะตก แต่อ่านทับกัน อด โข ภควา พอเห็นได้ ๑

สุดตันตปิฎก ตอนที่พบเป็นตัวอย่าง

เอวมเม สุตฺติ^๑

เอกั สมัย ภควา

อนตรา จ ราชคห์ อนตรา จ

นาลนทํ อทธานมคคปฏิปนฺโน โหติ

มหตา ภิกขุสงฺฆเณ สทฺธิ

ปณฺณมตฺเตหิ ภิกขุสฺเตหิ

สุปฺปิโยปิ โข ปริพาชโก

อนตรา จ ราชคห์ อนตรา จ

นาลนทํ อทธานมคคปฏิปนฺโน โหติ สทฺธิ

อนฺเดวาสินา พรหมทตฺเตน มาณเวน

ตตร สทฺธํ สุปฺปิโย ปริพาชโก

อนेกปริยาเยน

เอวํ วุตฺเต อายสฺมา

อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทวโจ

อจุจฺริยํ ภนฺเต อพฺภูตํ ภนฺเต

โกนาโม อยํ ภนฺเต ธมฺมปริยาโยติ

ตสฺมาติห ตวํ อานนฺท อิมํ

ธมฺมปริยาเย อตฺถชาตฺตุนฺติปิ นํ ชาเรหิ

ธมฺมชาตฺตุนฺติปิ นํ ชาเรหิ

อิทมวโจ ภควา อตฺตมฺนา เต ภิกขุ

ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทฺตุนฺติ

อิมํสุมี จปฺน เวยฺยากรณสุมี ภณฺณมานเ

ทสฺสทสฺสี โลกธาคู อกฺมปิฏฺฐาติ

อย่างนี้ อันข้าพเจ้า (พระอานนทเถร) ฟัง (มา) แล้ว

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้า

เป็นผู้เสด็จทางไกล ระวังกรุงราชคฤห และ

ระวางนิคมนาลันทา

กับด้วย พระภิกษุสงฆ์ใหญ่ มีพระภิกษุ

ประมาณ ๕๐๐ องค์ (๔๖๔/๑)

แม้สุปปิย ปริพาชก แล

เป็นผู้เดินทางไกล ณ ระวังกรุงราชคฤห และ

ระวางนิคมนาลันทา กับด้วยอันเดวาสิก (ศิษย์) ชื่อ

พรหมทัตต มาณพ

ได้ยินว่า ณ ครั้งนั้น สุปปิย ปริพาชก (ได้กล่าว

ติเตียนพระพุทธ, พระธรรม, พระสงฆ์) โดย

อนेก บรรยาย (๔๖๔/๒)

ครั้งเมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสพระดำรัสแล้วท่านผู้

มีอายุอานนท ได้ทูลคำนึงะพระผู้มีพระภาคเจ้า ว่า

น่าอัศจรรย์ พระเจ้าข้า ประหลาดนัก พระเจ้าข้า

ธรรมปริยายนี้ชื่ออะไร พระเจ้าข้า ดังนี้

เพราะเหตุนั้นแล อานนท เธอจงทรงจำธรรม

ปริยายนี้กันว่า ข่ายแห่งความอึดละ ก็ได้

จงทรงจำธรรมนั้นว่า ข่ายแห่งธรรม ก็ได้ ดังนี้

(๔๖๕/๑)

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสพระดำรัสแล้ว พระภิกษุ

เหล่านั้น มีใจยินดีชื่นชมยิ่ง พระภาสิตของพระผู้มี

พระภาคแล้ว ครั้นพระดำรัสร้อยแก้วนี้ตรัสจบอยู่

หมื่นโลกธาตุดีถ้วนสะเทือนแล้ว ดังนี้แล

(๔๖๕/๒)

^๑ พรหมชาลสูตร เป็นสูตรต้นแห่งสุดตันตปิฎก และนิภาษคัมภีร์ ชื่อ ที่ฉมนิกาย สขานวัฏฏคปิฎก เล่ม ๘ หน้า ๑ ที่พบนี้ จะเห็นว่าเป็นต้น และท้ายสูตร ตรงกลางขาดหายไป จะเติมลงไปเต็มก็ยาวมาก พระสูตรนี้ที่พระโสณเถรแสดงเป็นครั้งแรก ณ สุวันณภูมิ ซึ่งปรกฏเรื่องในกัมภีร์ และปรกฏทุกเล่ม และมีกล่าวถึงจุลลิส มัชฌิมลิส ซึ่งเป็นคัมภีร์ให้เมืองไทยสุวันณภูมิมีการรักษาคือ ๕ คัมภีร์ ๘ หรือ อุโบสถลิส มีพระภิกษุสงฆ์ พระชีลาภิกษุณีไทย อุบาสก อุบาสิกาไทย ตลอดทั้งราชอาณาเขตไทย

อภิธรรมปิฎก ตอนที่พบเป็นตัวอย่าง

พรวีสดินทริยานี^๑

จกขุนทริย์ โสดินทริย์ ฆานินทริย์
 ชิวหินทริย์ กาณินทริย์ มนินทริย์
 อิตฺติณทริย์ ปุริสณทริย์
 ชีวดินทริย์ สุนินทริย์ ทุกุณินทริย์
 โสมนสฺสณทริย์ โทมนสฺสณทริย์
 อุเปกฺขณินทริย์ สทฺธิณทริย์ วิริยณทริย์
 สติณทริย์ สมาริณทริย์ ปญฺญณทริย์
 อนนฺยตณฺณตสฺสณทริย์

อณฺณินทริย์

อณฺญาตาวินทริย์

อิตฺติณทริเยน^๒ เย ธมฺมา
 ปุริสณทริเยน เย ธมฺมา
 สุนินทริเยน เย ธมฺมา
 ทุกุณินทริเยน เย ธมฺมา

โสมนสฺสณทริเยน เย ธมฺมา

โทมนสฺสณทริเยน เย ธมฺมา

อุเปกฺขณินทริเยน เย ธมฺมา

สทฺธิณทริเยน เย ธมฺมา
 วิริยณทริเยน เย ธมฺมา
 สติณทริเยน เย ธมฺมา
 สมาริณทริเยน เย ธมฺมา
 ปญฺญณทริเยน เย ธมฺมา

อินทริยทั้งหลาย ๒๒

อินทริยตา อินทริยหู อินทริยจมูก
 อินทริยลิ้น อินทริยกาย อินทริยใจ
 อินทริยหृณฺหวินฺทริยอินทริยชย (๔๕๑/๑)
 อินทริยชีวิต อินทริยสุข อินทริยทุกข์
 อินทริยโสมนัส อินทริยโทมนัส
 อินทริยอุเบกขา อินทริยสัทธา อินทริยเพียร
 อินทริยสติ อินทริยสมาธิ อินทริยปัญญา
 อนันฺยตณฺณตสฺสณทริย อินทริย-รู้ใหญ่รู้ว่าเรา
 จักรู้สัจจะ ที่ไม่รู้จะได้ละสังโยชน ๓ (อินทริยพระโสดานัน)
 อณฺณินทริย อินทริย รู้ใหญ่รู้ทั่วทั้งละได้กับกระทำ
 การราค พยาบาทให้เบาบางให้ขาดไป (พระสก-
 ทาคามีพระอนาคามี)
 อณฺญาตาวินทริย อินทริย รู้ใหญ่รู้ทั่วหมดแล้วทั้ง
 ละขาดหมด แล้วเป็นตัวกระทำมุ่งเฉพาะอมต
 (พระอรหันต) (๔๕๑/๒)

ธรรมทั้งหลายเหล่าใดสงเคราะห์ด้วยอินทริยหृณฺหวินฺทริย
 ธรรมทั้งหลายเหล่าใดสงเคราะห์ด้วยอินทริยชย
 ธรรมทั้งหลายเหล่าใดสงเคราะห์ด้วยอินทริยสุข
 ธรรมทั้งหลายเหล่าใดสงเคราะห์ด้วยอินทริยทุกข์
 (๔๖๑/๑)

ธรรมทั้งหลายเหล่าใดสงเคราะห์ด้วยอินทริย
 โสมนัสส

ธรรมทั้งหลายเหล่าใดสงเคราะห์ด้วยอินทริย
 โทมนัสส

ธรรมทั้งหลายเหล่าใดสงเคราะห์ด้วยอินทริย
 อุเบกขา

ธรรมทั้งหลายเหล่าใดสงเคราะห์ด้วยอินทริยสัทธา
 ธรรมทั้งหลายเหล่าใดสงเคราะห์ด้วยอินทริยเพียร
 ธรรมทั้งหลายเหล่าใดสงเคราะห์ด้วยอินทริยสติ
 ธรรมทั้งหลายเหล่าใดสงเคราะห์ด้วยอินทริยสมาธิ
 ธรรมทั้งหลายเหล่าใดสงเคราะห์ด้วยอินทริยปัญญา
 (๔๖๑/๒)

^๑ วิกงฺค อภิธมฺมปิฎก เล่ม ๓๕ หน้า ๑๖๑-๑๖๒ ข้อ ๒๓๖

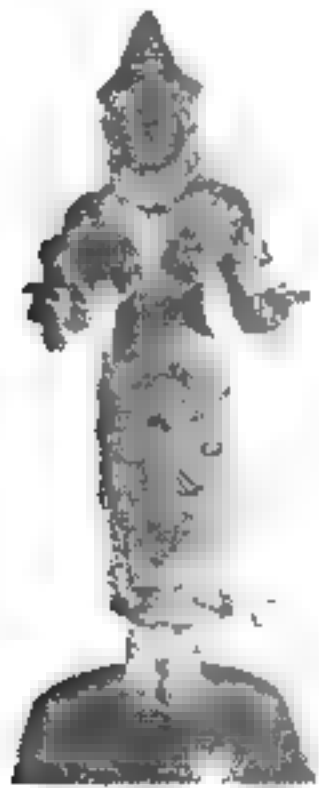
^๒ ชาติกุฎา-อภิธมฺมปิฎก เล่ม ๓๖ หน้า ๓๖ ข้อ ๑๗๘

สุวัณณภูมิ เมืองทอง

สมัยเดือนเด่นฟ้าอิราขเจ้า ถ้าเข้าไปในตวัน พ.ศ. ๒๕๕-๓๓๖

ต้นรับผู้รุกราน และ ต้นยอมตัวกระทำ

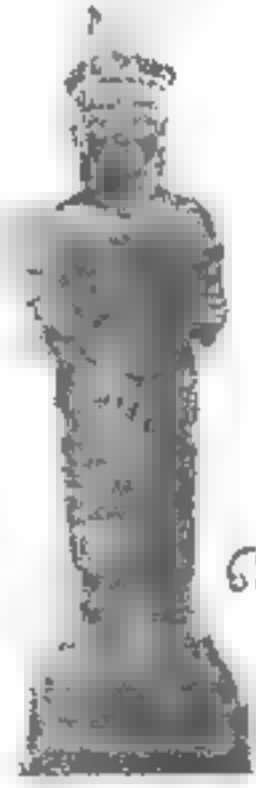
ทั้ง ๓ รูปนี้ ทำด้วยปูนโคลนสอ.เขียว เทา หักง่าย ความจริงจะเป็นคนละชุดซึ่งหาเจออย่างนี้ ๑. ศรีสายทองงามมีตัวหนังสือไทยบอกอยู่ข้างแขนซ้าย ขวา ๒. เดือนเด่นฟ้า มีหนังสือบอกอยู่ที่ฐานขวา ๓. เชื้อมสุมาจัลลตุมีหนังสือบอกอยู่ที่ฐานซ้ายได้ รูปเหล่านี้มีผู้จำกรรมดินแดงและกราบดินขาวนวลได้ว่า ออกจากถ้ำภูเขาบันไดอิฐเพชรบุรیمانแล้ว ที่รู้จักชื่อและเรียกถูกเพราะมีหนังสือบอก ศรีสายทองงามจะเห็นหมวกยอดคืองอบยอด ถีอดอกบัว.เฉียงสองบ่า ผ้าถุงลายหน้านาง เดือนเด่นฟ้าจะเห็นหมวกยอด คือ หมวกฟางคุณยอดสูง และแลเห็นผ้าขาวม้าพาดบ่าทับผ้าห่มเฉียง เชื้อมสุมาจัลลตุ จะเห็นมือขวาถือม้วนหนังสือ มือซ้ายถือดอกบัวกินสายลายผ้าถุงชัดเจนว่าลายขวา ทั้งหมดนี้น่าจะทำตั้งแต่สมัย เดือนเด่นฟ้าอิราขเจ้า พ.ศ. ๓๐๔-๓๓๖ มีธงรัก ธงทองผงและกราบดิน ของอยู่ในถ้ำอับแคด ลม ผ่น เมื่อก่อนเป็นป่าไม่มีใครเข้าไปแผ้วพาน มีโอกาสคงทนอยู่ได้ กับทั้งในสมัยนั้น เมื่อทำนาเข้าไปไถในที่นั้น ๆ ทุกคนทราบว่าเป็นของหลวงดังเป็นที่เคารพบูชา คงไม่มีใครเข้าไปทำอันตรายและกระทำไว้มาก จึงเหลือเศษ ๆ มาให้พบ กระนั้น แดกหักเสียหายไปก็มาก และท่านพระครูพิศนุกิจลปาคม ยังได้มาจากวัดกำแพงแสงอีกหลายรูป-ธ.ว.



ขุนหญิง หรือ พระราชินีเชื้อมสุมาจัลลตุ ทรงเครื่องขุนหญิงไทย ผ้าถุงเป็นลายขวามีขอบคอ ขอบแขนแสดงว่ามีเสื้อ



ขุนหญิงเชื้อมฯ ทรงเครื่องไทยแต่เปลือยอก หมายถึงหาหาเดือนเด่นฟ้าเปิดอุ้งนาง ทั้ง ๒ รูปนี้ มือขวาถือดอกบัวเครื่องยศ มือซ้ายถือสมุดข่อยเขียนสัญญาขอมแพ้ และผ้าถุงลายลง คือผ้าลายสีดาวเดิมกับมีจีบหน้าผ้า ซึ่งเป็นธรรมเนียมมุ่นผ้าจีบหน้าเช่นเดิวกัน



ขุนหญิงเชื้อมฯ ทรงเครื่องพระราชินีขวา มือขวาถือดอกบัวตูม และมือซ้ายถือม้วนกระดาษสัญญาขอมแพ้แต่ดั้งม้วนขึ้น

จะเห็นความคิดของช่าง รูป ๑ แสดงมีเสื้อ ทำเฉพาะขอบคอ ขอบแขน ตัวเสื้อ ถ้าทำจะปิดหมดเหมือนรูป ๓ รูป ๒ แสดงไม่มีเสื้อ จะเห็นไม่มีขอบคอ ขอบแขน พร้อมมุ่นถุงไทยลายดาวเดิมคือลายลง ซึ่งผิดจากเชียงใหม่ ลายขวาง รูป ๓ ทรงเครื่องพระราชินีขวา มีครบจะเห็นหมวกยอด เสื้อทรงปิดตลอด ถุงลายขาว

จารึก “เดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ” ได้เขียนหรือทำแบบไว้ ดูที่เส้นขาว ณ ประภาคมณฑลที่ได้พบ สมัย
สุวรรณภูมิยังมีลายจารึกในอิฐและอื่น ๆ ว่าสุวรรณภูมิเป็นหลักฐานปรากฏ



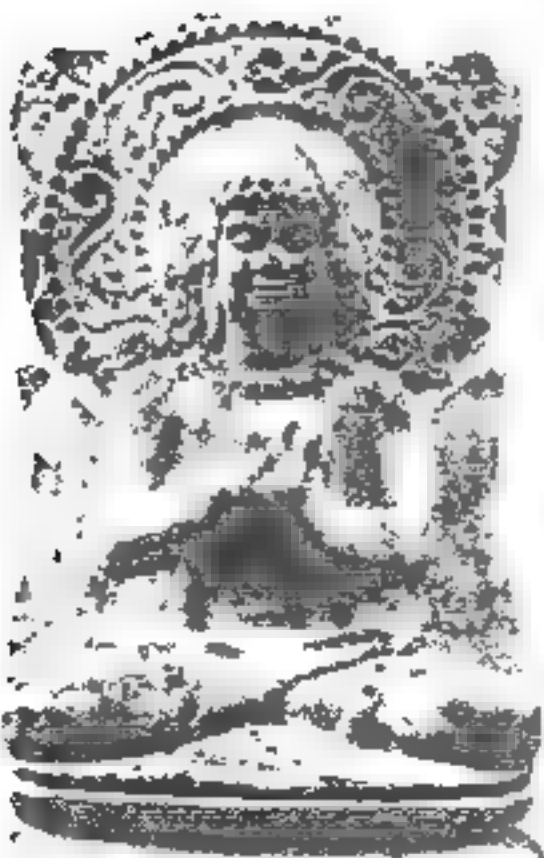
๑ จารึกตัวขอมที่ฐาน ๒

๑. เดือน พส. บง คีล

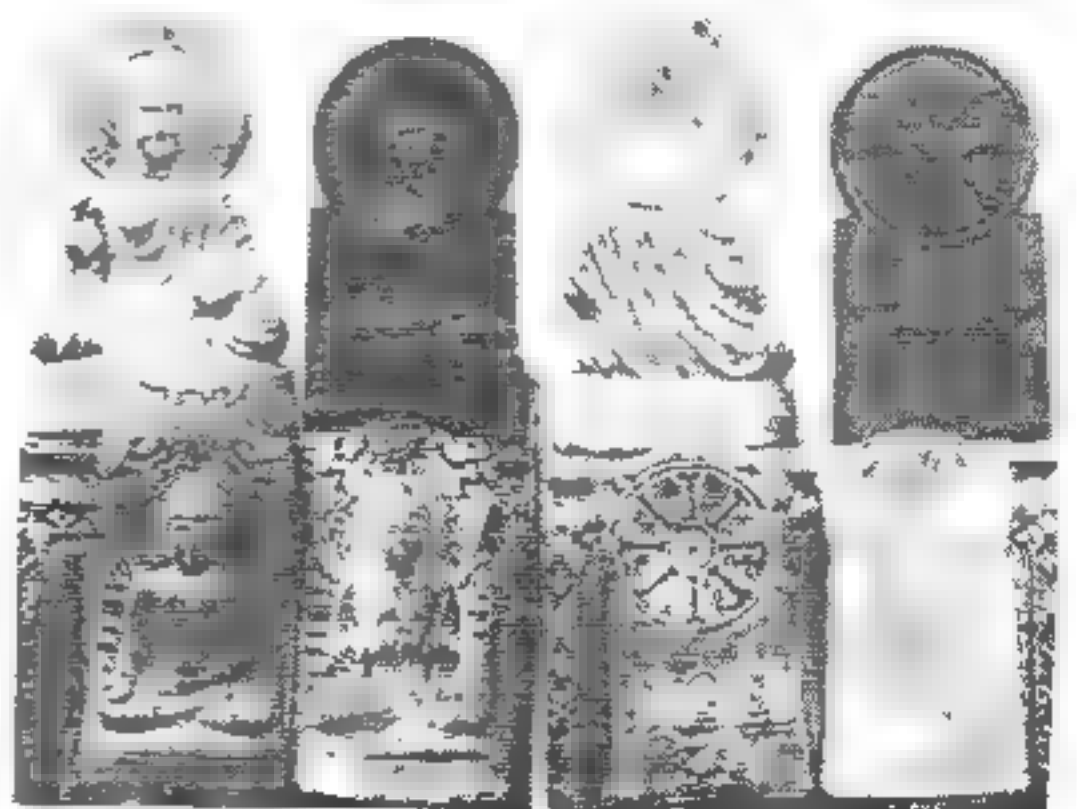
๒. เดือน รัม รุส ปัน คีล

๑. ท่านผู้รู้หลายคนเคยอ่านให้ฟังว่า “เดือนรับบงคีล” ขอเจริญพรท่านผู้รู้ทั้งหลาย ขอโปรดเห็นแก่สิ่งที่
ถูกซึ่งจะได้ช่วยกันกระทำขึ้น เดือน พส ก็คือเดือนกาลพรรษารับศีล ถือศีลอุโบสถ เรียกว่าเดือนพรรษาอย่างเทียบพรรษา
๒. เดือน รัม คือ ธรรม เป็นธรรมฐิติ คือ ฐิติ แปลว่า มีธรรม ธรรม เดือนรัม รุส ปัน คีล คือ เดือนนอกพรรษา พระพุทธองค์
และพระสงฆ์มีฐานะปันศีล เป็นกาลธรรมจาริกเที่ยวไปแสดงธรรมและปันศีลให้ศีล ตัวเดือนทั้ง ๒ เห็นเพียง ๒ เท่านั้น
นอกนั้นอยู่ล่าง ถ้าอ่านตรงตัว ๑. ฐิติน พส บง คีล ๒. ฐิติน รัม รุส ปัน คีล ก็คืออยู่ ๕ ปีได้อย่างนี้จึงอธิบายไว้

พระพุทธรูปที่มีลายไทยเป็นลายสีไทยสมัย “เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ”



ลายเครือวัลย์ที่ประภาคมณฑล
ออกแบบเป็นลายกนกเป็นลายสีไทยว่า
‘เดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ’ ได้ใส่ลายกนก
เข้าไปอย่างนี้ จึงเห็นชามาก ทางขวาม
องค์ขวามัน ก็ใส่ลายกนกเข้าไปมาก กระ
ทั้งที่บ เห็น ค เพียงแค่ ๆ เท่านั้น จึงคิด
ชามาก ขอมทั้งหลายออกแบบไว้ต่าง ๆ
กัน จะเห็นได้ถึง ๕ แบบ

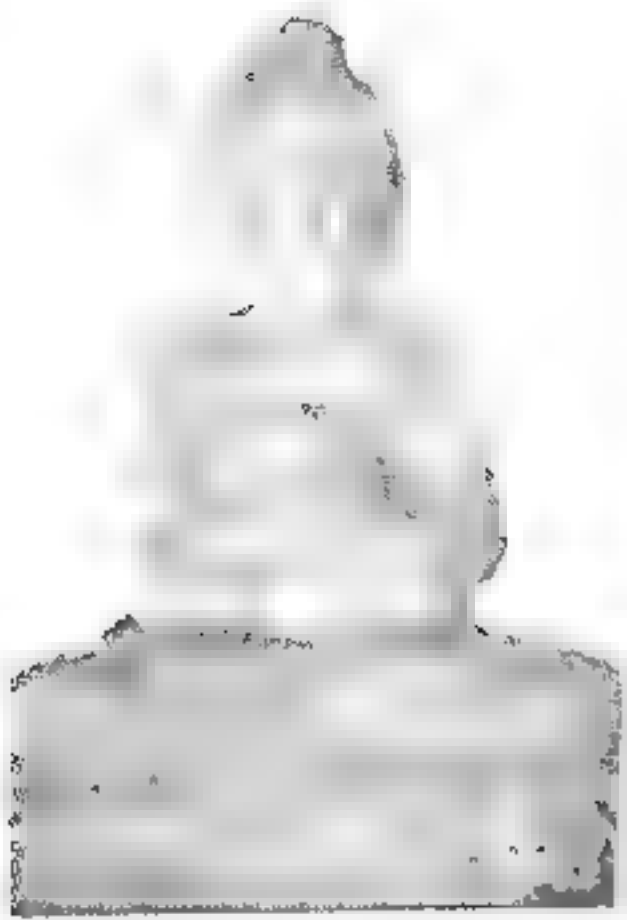


ด้านหน้า

ด้านหลัง

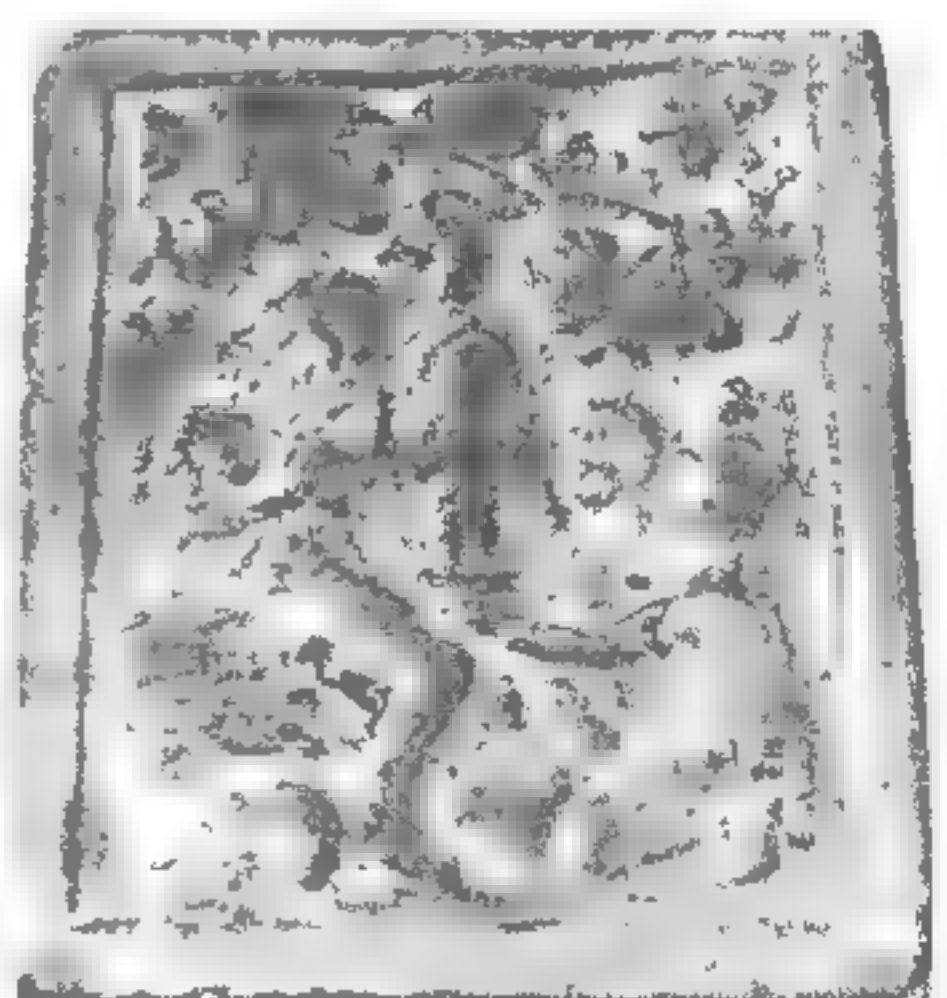
ด้านหลังมีวงล้อและกลาง จะเห็นแบบต่าง ๆ กัน คำ
ขาวเป็นโลหะ

พระพุทธรูปประทับยืน จีวรทັงกลีบและเรียบ สังกะตดูแบบราชบุรี ทำวงนึ่งกลาง (มัชฌิมา)



ปางทรงเทศนาหินทรายละเอียด
จะเห็นวงล้อและกวาง เป็น
เครื่องหมาย และประดับพริบพลี

พระพุทธรูปคอนปลายสมัยเดือนเด่นฟ้า (คุบัว) ชุดที่พบนี้เป็นทองคำสำริด
มีน้ำหนักบอกอยู่ ที่พบและได้มาก็องค์เล็ก ๆ อย่างนี้ ที่ใหญ่ ๆ เก็บไม่ทัน
จึงถูกขายไปแล้ว



๑ พระนางสิริมายาเทวี พระพุทธ
มารดาหินทรายแน่นอนครั้งนี้ได้ฐานมี
เขียนว่า เดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ แบบ
อาจทำก่อน แต่องค์นี้มีเขียน จึงว่าสมัยนี้
ถ้าเขาหาเอก ราชบุรี

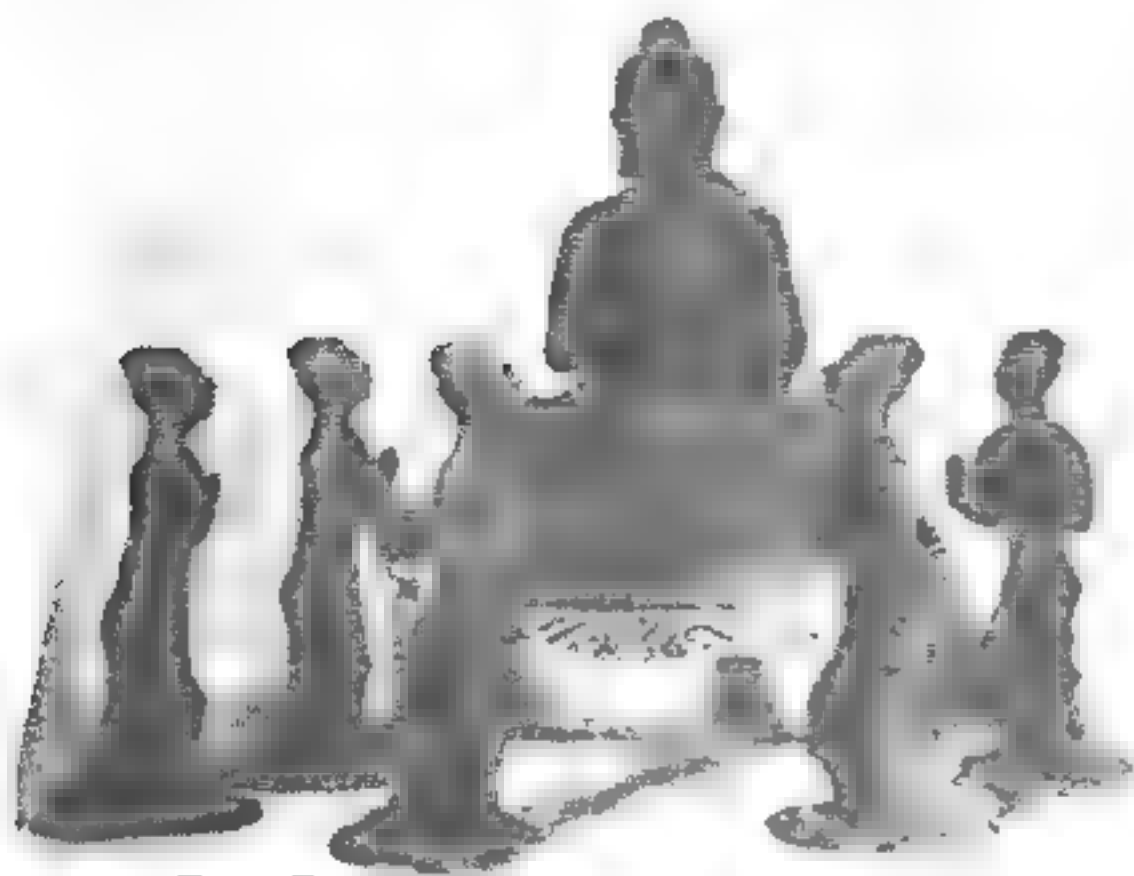
และเครื่องแต่งตัวชุดนี้ ที่เชิง
ป่าทำสูงรูปดอกบัว ที่ตัวนอริราชเจ้ามา
ไปดปลา หรือฟิลลิปป็นส์ ซึ่งหญิง
ชาวฟิลลิปป็นส์ยังใช้เป็นเครื่องแต่งตัว
อยู่กระทั่งเดี๋ยวนี้

๒ พระเจ้าสุทโธทนมหาราช พระ
พุทธบิดาสวรรค ๓ ประภามณฑล คอน
โหล่ซ้ายจะเห็นลาย "พุทธ" เขียนซ้อน
กัน โหล่ขวาเห็น "ปีตา" แต่เขียนนอน
หงายเป็นลายเพชรบุรี

๓ พระพุทธรูปปางประสูติ ณ ร่ม
ไม้สาละ พระพุทธมารดาประสูติแล้ว
ประทับนั่ง พระบรมโพธิสัตว์เสด็จดำเนิน
๑ ก้าว ณ พระแท่นประทับนั่งมีรูป
กวางหมอบเป็นเครื่องหมายสมัยสุวรรณ
ภูมิ

พระพุทธรูปปฐมเทศนาสุวรรณภูมิ เพชรบุรี
ทรงชี้พระองค์เดียว ทางซ้าย
ประทับนั่งฐานบัวหงาย คว่ำ บางองค์เป็นฐานหน้าคา

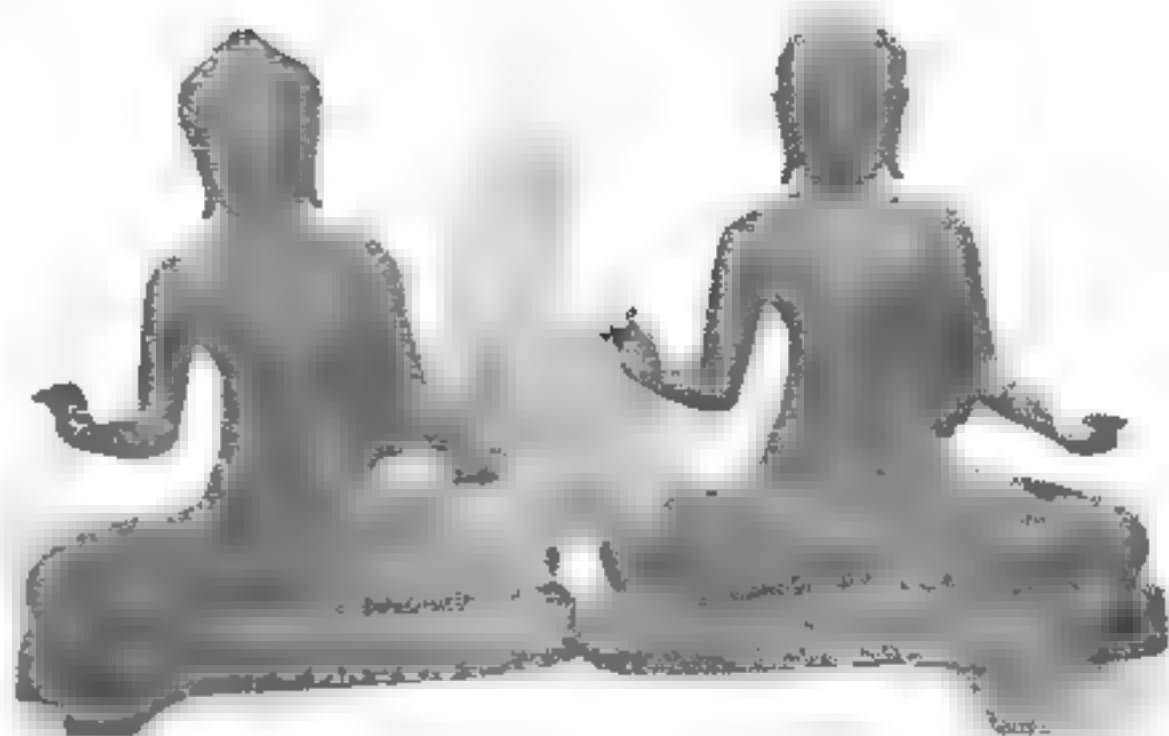
พ.ศ. ๒๔๖๓



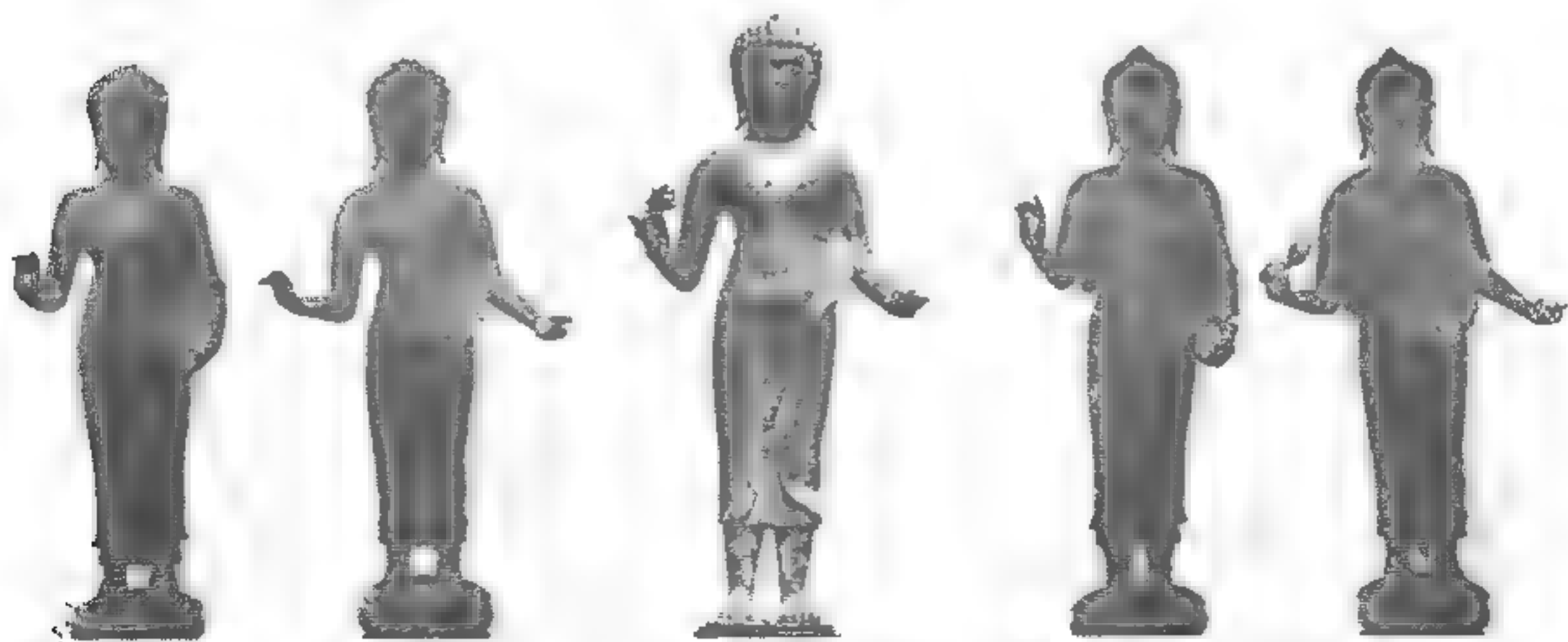
พระเบ็ญจวัคคีย์ ๕ องค์ ทำอิริยาบถต่างกัน ๑ ช้ายใน
สุดพระอัญญาโกณฑัญญะ ประนมมือใกล้สุด ๒ พระวัปปะ
เชือตาม ประนมมือต่ำกว่า ๓ พระภัททิยห้อยสองมือลง
เคารพแต่ยังไม่นับถือ ๔ พระมหานาม ยกมือขวาห้ามข้าง
เดียวเพียงเชือกครึ่งหนึ่ง ๕ พระอัสสชิยกทั้งสองมือ ไม่เคารพ
นับถือเต็มที่ จึงบรรจุในวันที่ ๔ หลังกสุด ทั้งหมดบรรจุ
อรหัตตพร้อมกัน วันแรม ๕ ค่ำ เมื่อฟังอนัตตลักษณะสูตรจบ

พระพุทธรูปสุวรรณภูมิ ราชบุรี
ประทับนั่งขัดตะหมาดเพชร พระหัตถ์ซ้าย ยกซ้อนธรรมชั้น
พระหัตถ์ขวาประทับลงปางแสดงเทศนา

พ.ศ. ๒๕๐๐



อุทิศพ่อพระศกเมตต์ อุทิศแม่พระศกเส็น
พระพุทธรูปชุดนี้ กระทำหน้าสวยและเรียบร้อย จึงเห็นกันว่า
เป็นของใหม่ เมื่อขัดดูแล้วปรากฏว่ามีทองคำประสม มีทอง
แดงมากจึงมีสนิมเขียวมรกตและมีสีดำ จึงแน่ว่ามีเงินประสม
มีสนิมเหล็กแน่ว่ามีเหล็กประสม ทั้งนี้จึงเป็นสำริดไทย และมี
สัดส่วนแบบเดียวกับขุนสีอไทย ไทยงาม ฯลฯ จึงแน่ว่าชุด
เดียวกัน



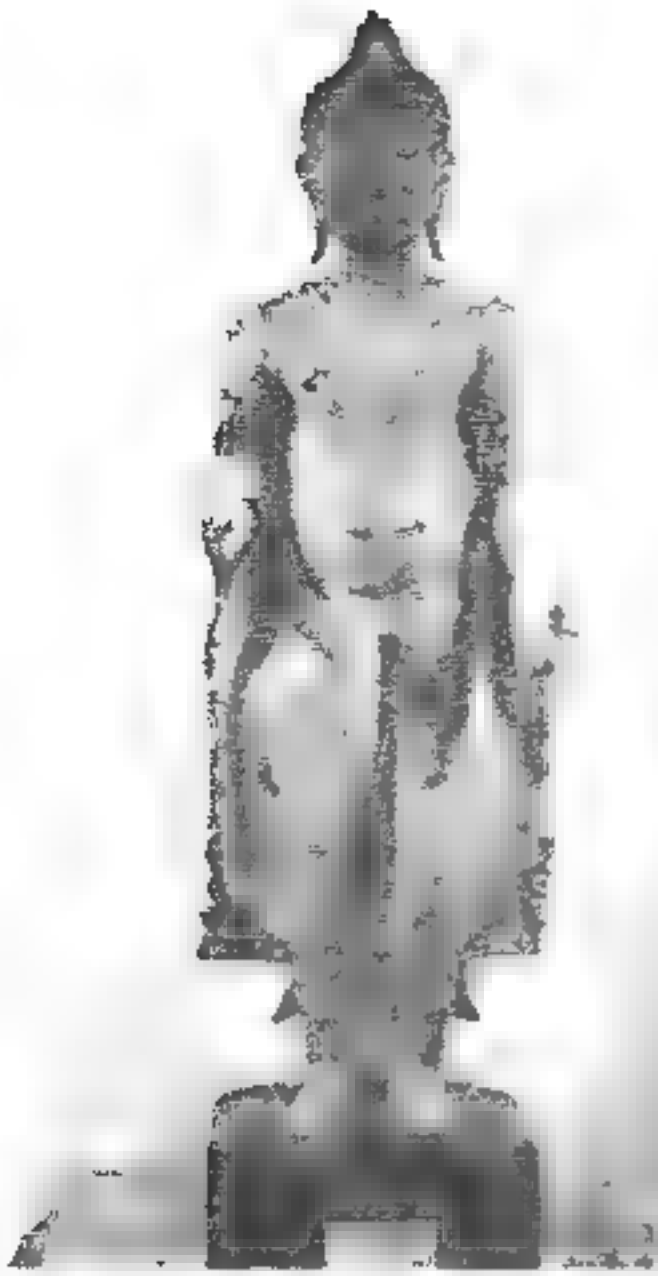
อุทิศพ่อพระศกเมตต์

พระพุทธรูปปางแสดงเทศนาต่างเพียงประทับยืน

อุทิศแม่พระศกเส็น

สำหรับที่อุทิศแม่นั้น องค์ซ้าย เป็นแม่ที่ไม่ใช่ขุนหญิงไม่มีเครื่องยศ องค์ขวา เป็นแม่ที่เป็นขุนหญิง จึงถวายเครื่องยศขุนหญิง
เฉพาะองค์กลางที่อุทิศแก่ขุนหญิงใหม่มาดี พระศกเมตต์ มือขวาถือดอกบัวบาน มือซ้ายถือลูกโคณฑสุก เป็นเครื่องฐานันดร
ศักดิ์เฉพาะ

แบบนี้จะเห็นเหมือนกับรูป ขุนสีอไทย ไทยงาม ฯลฯ ได้ที่ถ้าเทือกเขาแห่งเดียวกัน ยืนย่นข้างชุดเดียวกัน มันหาญขอม
ช่างราชบุรี ขอมเหิน ขอมหญิงคุ้ม ช่างเพชรบุรีร่วมกัน สร้างตามบรมราชโองการเดือน พ.ศ. ๒๕๐๐



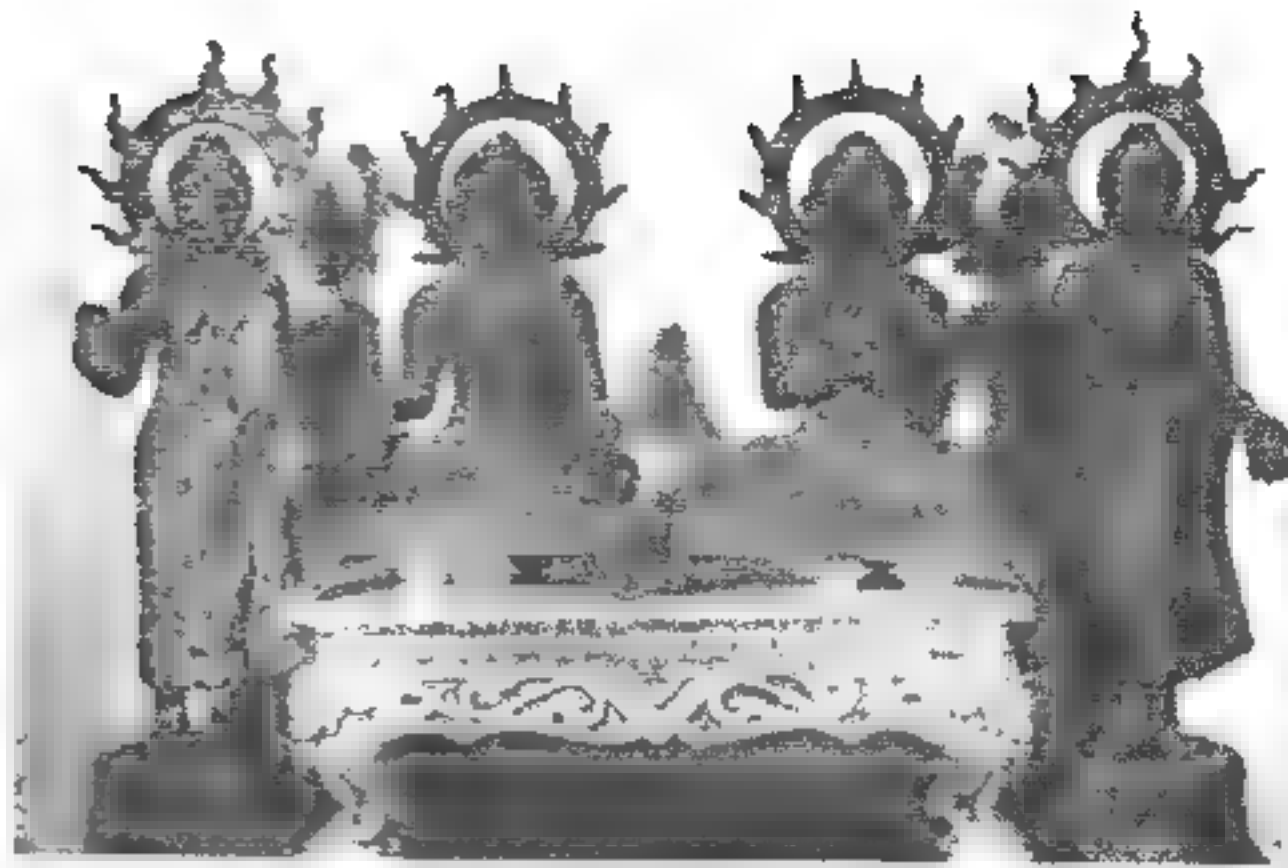
พระพุทธรูปวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์

จิวรกลีบที่เรียกกันว่ากลีบปล้องอ้อย เฉพาะวงพระพักตร์ดูเป็นวงกลม จึงบอกว่าเดือนอันยืนยันทว่าสร้างสมัยเดือนเด่นฟ้าอิราขเจ้า มีน้ำหนักมากอาจตันหรือใช้ทองคำประสมหล่อไว้และพระองค์นี้กับจิวรกลีบอยู่วัดพระปรางค์ มีสนิมขาวเข้าใจว่าหล่อประสมมั่ง (อลูมิเนียม)



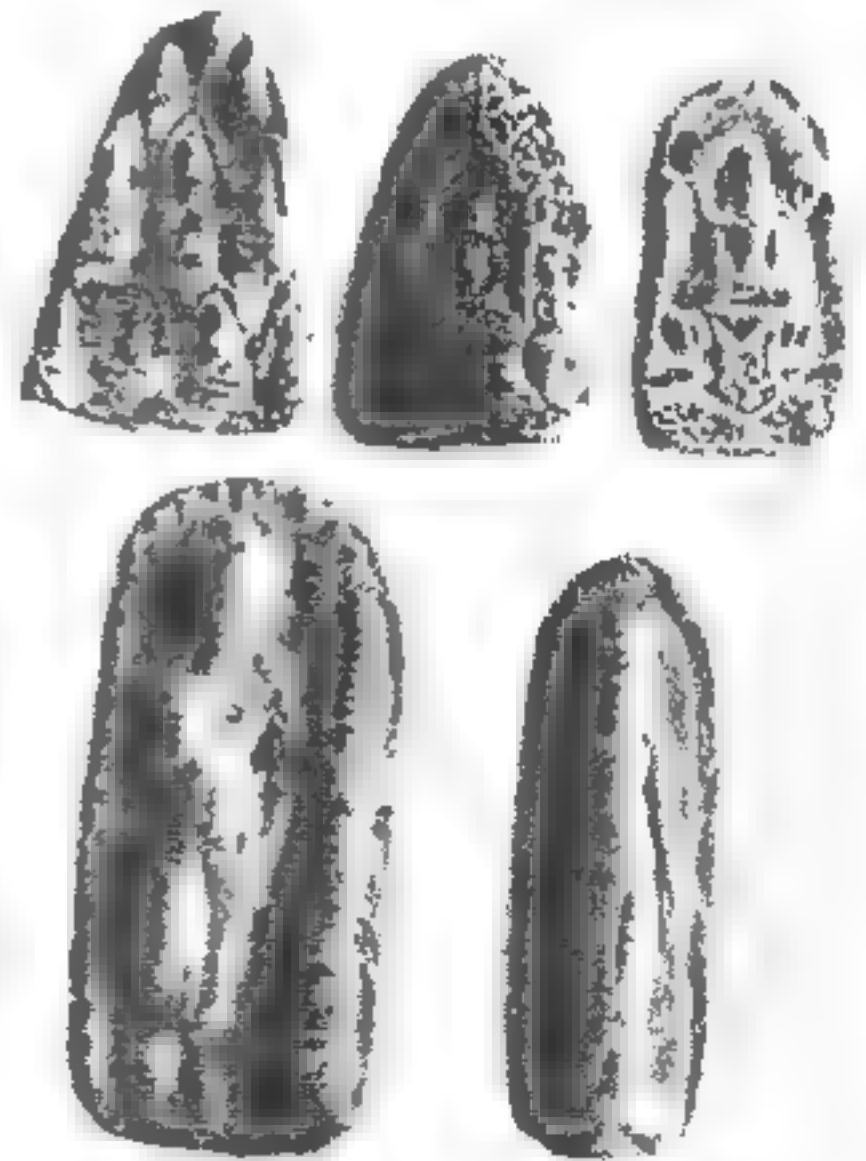
พระพุทธรูปปางลีลาไสยา

ที่หน้าพระปรางค์ ทำเป็นรูปวงกลมมีรัศมีเป็นลายออกเป็นดวงตะวัน หรือ เดือนก็ได้ เฉพาะองค์จิวรกลีบหลังพระเนตร แสดงพระอิริยาบถเสด็จดับขันธปรินิพพาน



พระพุทธรูปโกสินราช

ส่วนมากมีประภาณตล่อ อันแสดงรูปดวงตะวันหรือเดือนทรงกรรค์มีข้อ ที่ทำประภาณตล่อเป็นรัศมีข้ออย่างนี้แสดงเป็นดวงเดือนหรือดวงตะวันก็ได้ และองค์ยืนซ้าย-ขวานั้นที่พวกเขาซุกกันมาได้ จึงแจกองค์ออกไปขายกัน ได้เก็บรักษาจึงอยู่ได้ พอรู้ก็ประกาศว่าของปลอม ของจริงก็ที่แตกต่างกัน ๑ หัก ๑ เหลืออยู่ในกรรมนั้น



พระพุทธรูปแบบพระเครื่อง

บนพระเครื่องดินเผา อาจสมัยต่อมาคือสมัยราชพลี ถ้างพระร่วง คือหมวกยืนยันทอยู่ ดินเผาแบบสุวรรณภูมิ ราชบุรี และพระร่วงนั้นองค์ซ้ายจะเห็นมีรูปสลูหรือเจดีย์ กรุไทยบอกว่า ล้าง คือ ล้างไปแล้ว

เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ อธิราชเจ้าเมืองไทย ผู้ขึ้นครองเมืองทองแทนอธิราชตัวนี้ ผู้พ่อ ตัววันตาย ปีระกา ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๘ พุทธกาล ๓๐๔ ตั้งในเรือนใหญ่ สวดธัมม ๑๐ เดือน เลี้ยงพระ ๑๐๐ องค์ทุกวัน เทสนหน้าผี ในวันปักข ให้มีพ่อนำในกิน หน้าผีพ่อ มีธัมมให้พ่อฟัง ผู้ลูกแทนผู้นับถือพ่อเมืองทอง (๓๕/๑) เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิอธิราชผู้ใคร่สร้างเรื่องยอดเผาผีผู้พ่อ เรือนยอดน้อย^๑ เหม (ไม้หอม)^๒ แทน ล้วนทองปัดบังาม เดือน ๕ ปีจอ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ชุมไฟในที่เรือนยอด หน้าเมือง มีพระพัน(องค์) เข็มบังสกุลขุนเมือง ๑๓๘ เมืองมากราบผีพ่อ ชุมไฟแล้วเอากดุกใส่ฐานเจดีย์วัดสุวรรณ (ภูมิ) (๓๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลูกขุนเมืองดวันธัมมมีราชสุวรรณภูมิไทย ในเดือนอ้าย แรม (ราชาภิเษก) เป็นราชาแล้ว พุทธกาลสามร้อยห้า เป็นอธิราช พุทธกาล ๓๐๕ เมียชื่อ แม่นางศรีสายทองงาม ท้องคลอดลูกชื่อ ไทยสรวงฟ้า ยุพราชพระยาสุวรรณภูมิ ในสุวรรณภูมิราชนเวสน^๓ คงฉลองงานแผ่นดินทอง ๑๐ วัน งานมี กลอง เพลง เมืองเรา แต่คนในราชนเวสนลึกลาเป็นตามสกุล ในวังต้องซ้อม ร้อง เรียน รำ ทุกวัน ทานให้ผู้สาวคุมพื่อนนางตรงที่ท่วงกับ นายโรงชาย งานจบ ราชสกุลชา (วก) หาเล่นในงานสาวกฉั่น ส่งสื่อสารลักขณหาคนเมืองสุวรรณภูมิ ส่งตัวนางภา (ตัว) กวักทองมา เหยียดสื่อ (ไม้) ต้องใจ ผู้นำสานในเพราะสาสนสหาย สงครามเมืองนางสาวก สู้กันในเดือน ๘ ๙ ๑ ๒ ปีพุทธกาล ๓๐๖ แพ้นางเจ้าแล้ว กลับสู้ ได้ตัวนางแม่มาเมืองทอง เมื่อเดือน ๓ ปีพุทธกาล สามร้อยแปด (๓๐๘) (๑๒/๑)

เดิม นางเป็นเมียขุนสวนชาว ก เนากรุงพุทธภูมิ เมื่อขุนเมืองตาย นางขึ้นนั้น พุทธกาล ๓๐๔ เมื่อแม่ นางสู่เมืองทองนั้น แม่ผู้สาว ๒๕ ขวบปี (๑๒/ด้านข้างทั้ง ๔)

เดือนเด่นฟ้าอธิราชเจ้า แห่ง เมืองสุวรรณภูมิ ได้มีนางสาวกผู้เป็น (ใหญ่) เมืองพุทธภูมิ ให้แม่นาง ตั้งอุโบสถวัดเวฬุวัน ในพุทธภูมิ จึงนิมนตภิกษุหม่มสุนนโท ไปเป็นหัวพระกำหนดเขตลูกนิมิตสิมา แล้วสาวกผู้ติดกันม ถูกในพุทธบัญญัติ พร้อมสงฆ์ให้ผู้อุปสมบทชาว ๑๐ เป็นภิกษุในพุทธศาสนาธัมมวินัย ในเวฬุวันชั้นธัมมาพุทธภูมิ ภิกษุ เขมิโย อยู่ (อยู่จำพรรษา) หม่มสุนนโท เขียน พุทธกาล ๓๑๕ (๑๒/๒)

ภิกษุ ผิว กัจจายน ได้ฟังข่าว เมื่อมสนาขัลลตุ ปี ๓๐๕ ธัมมสุนันท์ ไม่ใคร่ไปรบพุ่ง เหน็ดควนย้าย (ไป) บ้านฉนวน เอาถ้ำเขาหลวง ตั้งป้อม (กัน) ได้ (๔๔๕/๑) เดือนเด่นฟ้าแทน (ว่า) ถ้าไป ใครเผ่าเมือง วนว่า เผ่าเมืองได้ เมื่อมกขอมตัวเอง (๔๔๕/๒)

กัจจายน แล ธัมมสุนันท์ ผู้ว่า (กับ) เดือน ว่า คนคงต้องตาย ถัรบกัน ไม่รบกันดีกว่า ทำตัวดังกลัวแพ (๔๕๑/๑) ด้วยไปถ้ำเขาหลวง รอให้เมื่อมเข้าสู่สุวรรณภูมิเอาสีกกาญจน อุทอง เตือนทอง เข้าล้อมไว้ กดไว้แล้ว หมดเสบียง (เมื่อม) ต้อง (ยอมแพ) (๔๕๑/๒)

กัจจายน ธัมมสุนันท์ ว่า เมื่อมสนาขัลลตุ อยู่ฉนวนเข้า แลมีคน ๕ หมีน หมดเสบียงคนไม่มีเรี่ยวแรงรบ คนต้องบังคับเมื่อมให้ยอม ไม่ต้องรบกัน คนไม่ตาย (๔๕๒/๑) (ขอ) เดือนเด่นฟ้า (สั่งให้) ธัมมราช ปราณ เอาศึก เรือออกดักปล้นเอาเสบียงในทะเล ตัดกำลังให้หมดแล้ว ขุนฉิ่งเมื่อมยอม ศีก (อัน) ขุนยอมตัวตนแล้ว คนอื่นคงยอม เหน็ดไม่ต้องรบ ได้ชนะ (๔๕๒/๒)

^๑ เรือนยอดน้อยทอง เปลี่ยนเป็นชื่อ พระเมรุมาศ ที่พบในสมัยอยุธยา

^๒ เหมทอง ค่อยมาเปลี่ยนเป็น โกลทอง เหม เท่าที่เห็นฝีมือช่างชาวราชบุรี เพชรบุรี ทำเป็นแบบโกลไม้ ๑๒ บ้าง โกลโถงบ้าง กลมบ้าง ใช้ไม้ระกำทำซ่อและลาย จริงอยู่ คำชื่อว่า เหม ถ้าเป็นคำมคธ แปลว่า ทอง แต่ “เหม” ไทยเป็นชื่อโกลใส่ศพ จะประดับหรือทา ทองก็ตาม เหมนี้เป็นคำไทยแท้ ถ้าพวกไทยไม่ยอมรับ ซึ่งเป็นคำไทยลว้า หรือลาวเดิม เป็นของข้าพเจ้า

^๓ น่าจะเป็นราชนิเวสน แต่ต่อไปก็เห็นเขียนอย่างนี้ และพระธัมมสุนันท์เรียนจบจากชมพูทวีป น่าจะเขียนไม่ผิด จึงไม่แก้

กัจจายโน ธรรมสุนันโท อยู่เฝ้าเมืองสุวรรณภูมิ คอยนางเจี๋ม (สุณา) จัดลตุ มีสามเณร หาญใจ วีรมโน แด ขุนชนะชาวค เป็นลิส (๕๕๐/๑) เจี๋มสุณาจัดลตุ เคยกันมาแต่เนืองยังเป็นเด็ก เมื่อมุนียไปชาวค ปีพุทธกาล ๒๗๖-๒๗๗ (กลับ) มาธรรมราช ปี ๒๗๘ ขุนลตุสุวาเทียมก่อล้างเมืองพุทธภูมิ ปี ๒๘๗ พ้อดาช นางทำค่อ ผัวดาช เป็นขุนญิง (๕๕๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า ให้ ธรรมสุนันท เขียนเล่า เมื่อเจี๋มสุณาจัดลตุ มาอยู่สุวรรณภูมิ แลตัวเจี๋มได้เห็นธรรมสุนันท กัจจายน ได้พูดเรื่องด้วย (๕๕๐/ด้านข้างทั้ง ๔)

ธรรมสุนันท แล กัจจายน เฝ้าเมือง (สุวรรณภูมิ) เดือนเด่นฟ้าย้าย (ไป) อยู่เมืองพริ (บ) พริย้ายแม่คนญิงชายทั้งสิ้น เมืองว่าง เมื่อเจี๋มมิเห็นคน (นาง) มาหาถึงห้องที่วัดมหาธาตุ ปกตาม ผู้คนไปไหนหมด (ทั้ง) เมือง (๕๕๐/๑) เมื่อเจี๋มว่า (แล้ว) กัจจายนว่า เมื่อคนยนิศถึงเมือง คนมิโค (ใคร) ช่างคน แลโฉเมืองชนน ถ้าเขา (หลวง) แล ก็อยู่ทองมาขนาบ (ที่) คลองแค แล (คลอง) ช้างสีหมื่น เจี๋มทอง (ตั้งอยู่) บ้านบางช้าง (ถึง) นกแฝก กาญจน กุ่มช่องสดี (แลเขา) ช้าง เดือน ดาว กุ่มที่พริบพริ (แล) บางเคม (๕๕๐/๒)

ธรรมสุนันโท กัจจายโน อยู่ เมื่อเจี๋มเข้าหา ว่า คนก็อดหนัก เมื่อได้ข่าวแล้วจะยอมแพ้ กัจจายน ว่า ขาวมีมาก ที่ว่า คงคำไว้ เจี๋ม ว่า มีหมู (อยู่) ในหม้อ (แล้วจะ) กลัวอะไร (๕๕๑/๑) เจี๋มลงคำให้ธรรมสุนันโท หาข่าวให้ (ห) มั่นถัง เจี๋มมาอีกว่า ดุยดะมิเอ (ด้วย) ขอให้เปนมียเดือน ผีว่า อันนั้น (ที่ยังไม่ยอมอาจต้อง) ช่างกันมาก (ขอ) หยุดก่อน (๕๕๑/๒)

ธรรมสุนันโท อันกัจจายน (อยู่ด้วย) เฝ้า (เมืองสุวรรณภูมิ) เอาไฟแสงขึ้น (ยอด) ไม้ ให้รู้ทั่ว ตีกระให้ก็รู้ว่า ฤกษ์ยังอยู่ เจี๋มถาม ธรรมสุนันทว่า แจ้งภิกขุ (ยัง) อยู่ มิฉนั้น ก็ถูกถึงช่างกันมาก (๕๕๒/๑) แจ้งไฟแก่เดือน เมื่อขึ้น ๖ (ค่ำ) เดือน ๔ ปี ๓๐๗ (ว่า) เจี๋มยอม ขุนศึก (ดุยดะยัง) คงสู้ ให้เบิกศึกแต่ง (คำ) ขูให้ยอม (เมื่อ) เจี๋มยอมแล้ว ผู้ขึ้นต้องยอม มิต้องให้ สู้ช่างกัน (๕๕๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า อยู่ถ้าเขาหลวง เมื่อเจี๋มยกศึกเรือคนหมื่นสู่ถิ่นเมืองทอง แม้ผู้ผู้คนตายมาก ย้ายคนไป พริบพริ เมื่อเจี๋มเข้าเมืองร้าง^{*} (๒๕๒/๑) เจี๋มหมดเสบียง เมื่อศึกอยู่ทอง เจี๋มทอง นองทอง ล้อมขนาบ ปราณ ธรรมราช ออกตัดกำลังส่ง เจี๋มจะยอมแพ้เอง (๒๕๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า ถ้าเขาหลวง ให้ดาวเด่นฟ้า เป็นหัวศึก ขุนชนะ ขุนปก เปนมือศึก เดือนแปดขุนศึก (๒๕๓/๑) ให้คนศึกห้าพัน ออกเดินในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๕ ปีพุทธกาล ๓๐๗ ให้คุมเชิงล้อม ให้เจี๋มยอมแพ้ แก่ตัวเอง (๒๕๓/๒)

เดือน ๕ วันเอือย (พฤหัสบดี) อันตัวนางเจี๋มมีสือว่าจะกินเมืองให้ อย่างว่าคนให้คนไปเมืองบ้าน เจี๋มยอมเปนมีย (๒๕๔/๑) เดือน (เด่นฟ้า)^{**} ส่งเจี๋มให้มาหาวันขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๗ พุทธกาล ๓๐๗ เจี๋มไม่ห่มผ้า^๑ เข้าหาอย่างช้า (๒๕๔/๒)

* ๑ แผ่นก่อน และ แผ่นหลังนี้ ท่านเขียนไว้อย่างนี้ ดูสับสนกันอยู่ ครั้นจะตัดต่อก็ยิ่งจะสับสนมากขึ้นกับทั้งจะค้นหาแผ่นไม่พบ จึงไล่ลงตามลำดับแผ่นซึ่งเดิมความอย่างนี้ เพื่อสะดวกแก่การค้นหาแผ่นจเร็กในภายหลัง

** ตามกระเบื้องนี้จะเห็นว่าไม่ได้รับกัน แต่อาจเป็นได้ว่า ให้ทหารอยู่เฝ้าเมืองเล็กน้อย ได้ปะทะกองศึกนางเจี๋มพอเป็นพิธี แล้ว ขอมพัฒตามแผนการของเดือนเด่นฟ้า พระธรรมสุนันท จึงเขียนไว้ว่ายอมแล้วกลับสู่ใหม่ได้ตัว จากแผ่นนี้ไป ๖ แผ่น ท่านพระครูพิศิษฐ์ศิลปาคมว่าได้จากถ้าเขาหลวง และเวลานี้ยังเก็บไว้ที่วัดเพชรพลี

๑ ดูตามหนังสือข่อยย่าศึก กินเวลาเกือบ ๑ เดือน นางอาจไม่แน่นอน กองภูมยาทัพ นายกองคัดค้านอย่างรุนแรงที่ขีดเมืองได้แล้วต้องยอมแพ้ ที่ถูกควรชนะมากกว่า อาจต้องได้ถึงกันอยู่ชาน ฝายกองทัพไทยที่ล้อมอยู่อาจขู่ตะคอก ถ้าไม่ยอมจะรบชิงเมืองกิน เมื่ออดหนักเข้า และเดือนเด่นฟ้าอาจเห็นว่าล่าช้า จึงมีหนังสือบังคับไปอย่างนั้น

๑ อาจเป็นธรรมเนียมในขณะนั้น ที่ผู้หญิงซึ่งนำตัวไปขายไม่ปิดอก เพื่อให้ชายเห็นส่วนสัดแล้วเกิดต้องการ นางเจี๋มเข้าหา

เมื่อ (สุนา) ขัลลตุ เมืองทอง สุวัณณภูมิ ขนเคื่อน (เด่นฟ้า) ให้เขียนขอมก้อมอยู่ (๓๘๑/๑) เมื่อ (สุนา) ขัลล (ตุ) หาขอมเสมียนไทย ทั้งขอมเอื้อน ขอมอ่อน ไทยเขียนปี ๓๑๑ ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๕ แพ้ (แล้วเขียนไว้) (๓๘๑/๒)

เมื่อ (สุนา) ขัลลตุ ลูกขุนลตุสุวเทียม ขุนเมืองจอกกาตอ เมื่อใหม่ชื่อ พุทธภูมิ (๓๘๐/๑) ขอบ ๒๐ โฉว ขอบภูมิ ๒๒ ผัวตาย คลองเมือง เข้าขอบ ๒๘ ผู้ดินทอง มีผัวอีก ขอบ ๓๕ กลับสู่พุทธภูมิ (๓๘๐/๒)

เมื่อ (สุนา) ขัลลตุ ขอมค่อขุนเคื่อน (เด่นฟ้า) (๓๘๒/๑)

เมื่อ (สุนาขัลลตุ)* ต้องทั้ง (ผ้าห่ม) เปิดคู่ดูเผยงาม ให้นายเห็นเท่าดีได้ใจรัก (๓๘๖/๑)

เมื่อ ขอมพ่ายแพ้ เดือน ๕ ขึ้น ๕ ค่ำ (ปีพุทธกาล ๓๐๗) แพ้เรียบร้อยแล้ว ปีพุทธกาล ๓๐๘ (๓๘๒/๒)

เคื่อน (เด่นฟ้า) ตั้ง เมื่อ (สุนาขัลลตุ) ให้เป็น ขุนหญิง ให้ถนอม ผ้าแต่งตัวไทยเท่าต้นขุนหญิง (๓๘๖/๑)

เมื่อ-ขัล (ตุ) ขอมคนอ้อมสี่ดินถนนเมือผู้ที่สอง (๓๘๔/๑) เดือนเด่นฟ้าให้เมื่อขึ้นบนเมือ (๓๘๔/๒)

เมื่อ (สุนาขัลลตุ) วางเงินทอง ๓๕๑๒ (ชั่ง) เมือง (หลวง กรุง) พุทธภูมิ ขวากนากษ บาบะนิง มลง กามแพง กทา (๓๘๕/๑) เมื่อ ต้องก้อมต้นผ้า เพื่อเชือถือใจโนใจ (๓๘๕/๒)

เมื่อ พร้อมตุยตยสี่เลื่อม ทั้งคนศึกครบ ๗๕๑๒๗ (คน) (๓๘๓/๑) เมื่อขัล (ตุ มอบ) เรือกองศึก ตามพันห้าร้อย คาบ นำไม้ กสุน (๓๘๓/๒)

เมื่อ หาเคื่อน ถามว่า ข้าผู้กองคนเรือ (ทั้งหมดเหล่านี้) อันหากินที่ถิ่นควนไหน (๓๘๗/๑) เดือน ว่า คนในกองเรือ มิใช่ข้า ทั้งหมด ควรกลับเมืองบ้าน (๓๘๗/๒)

ขุน (หญิง) เมื่อ (สุนา) ขัลลตุ ค่อมคนฉ้อมตน เทินอัน (ประกัน) (๓๘๘/๑) เมื่อ ออกคำ (สั่งประกาศแก่แม่กองศึก) ตุยตยสี่เลื่อม ให้คุมคน กิน (เมือง) เดือน ๔ ปี ๓๑๐ (๓๘๘/๒)

--- ❁ ---

อย่างข้างนี้ไม่ห่มผ้า เหมือนในชะเม (เขมร) เมื่อนางไม้ไผ่ (Walpolea) หรือ หลิวหย่ คือนรับโคณฑัญญพราหมณ (Kaundalya) อ่านคนตัวว่า “คอนดินยะ” เห็นตามกระเบื้องจารเขียนชื่อไว้ว่าขุนคั่นเทียมไทย คริสตศักราชที่ ๑ พ.ศ. ๕๔๓) ก็ไม่ห่มผ้า (ในเรื่องว่าแก่ผ้าเปลือก) คงถือธรรมเนียมอย่างนี้ซึ่งนักเขียนชาวจีนไม่รู้ก็เลยเขียนว่าอย่างนั้น จนถึงฝรั่งเขียนด้วย อนึ่งได้ทราบข่าว ธรรมเนียมชาวทะเลใต้ หญิงโสด ชายโสด ถือว่าร่างกายบริสุทธิ์จึงปล่อยท่อนบนเพื่อประกาศความบริสุทธิ์ในร่างกาย ถือเป็นธรรมเนียม ถ้าปกปิดก็เท่ากับประกาศตัวเองว่ามีโรค นำรังเกียจจึงปกปิดไว้ ฉะนั้น จึงถือเป็นธรรมเนียมปล่อยออกอย่างสบาย ซึ่งฝรั่งยังให้คุณนามว่า บริสุทธิ์ใจ (Innocence) แปลว่าปราศจากขางอายก็ได้ แต่พวกนี้ยังมีผ้าถุง ส่วนพวกฝรั่งนั้นแก่ผ้าเปลือกอ่อนจ้อน อย่างที่ถำรูปทำปฏิทิน และตามหนังสือนิคมสารต่าง ๆ แต่กล่าวว่า เป็นศิลา

* เท่าที่นางเมื่อสุนาขัลลตุเขียนอธิบายไว้อย่างนี้ จึงเป็นการแจ่มแจ้งถึงธรรมเนียมในขณะนั้น เป็นความนิยมจนกระทั่งเป็นทั่วทั่วไป ทั้งผู้ยอมคน และผู้รับรอง ไม่ต้องนัดหมายกันก็กระทำถูก อย่างทั้งสองฝ่ายได้กระทำและจดอธิบไว้

เดือน (เด่นฟ้า) ต้อนรับเมีย (สุณา) ขัลลตุ ห่มตัวนางด้วยผ้าห่มไหม^๑ เมื่อนมขอรับติดทุกอย่าง เดือนว่า เรานี้ไม่ได้รับกัน คนไม่ตาย ไม่ผิด (อะไรเลย) เชิญพักตามใจ (๒๕๕/๑) เดือนเด่นฟ้า เมื่อนมขัลลตุ ไปดำหนเดือน เหนควัน^๒ ช่วยสร้าง (พระ) พุทธ (รูป) ปางรับมรุตปายาสแต่นางสุชาดา ให้กำลังเพื่อแจ้ง (ตรัสรู้) (๒๕๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า อยู่พริบพรี^๓ เหย่งพ่ายเมียมาตั้งสู้ เมื่อเมื่อนมอดอาหารต้องยอมแพ้ขึ้น ๕ คำ เดือน ๕ ปีพุทธกาล ๓๐๘^๔ ปีฉลู (๒๕๑/๑) เมื่อยอมมอบลูกศึก พร้อมคืนเมืองสุวรรณภูมิ ยอมเปน (เมีย) เดือนว่า ใคร ใครกลับ จงกลับ ใครใครอยู่ จง (อยู่) เมืองทอง (และเมือง) ชววก เปนเมืองผัวเมีย (ทุกขสุขร่วมกัน) (๒๕๑/๒)

เดือน เมื่อนม อยู่ถ้ำ^๕ ทำร่างขุนเดือน คู่ เมื่อนม ให้เรียกคน (ศึก) ของเมื่อนม ทำอุโบสถ คู่ เจดีย์กลาง หาดหินล้างพุทธเจ้า (โปรดรูป) นันทา (๒๕๖/๑) เดือนเด่นฟ้า ชวนศรีสายทอง ทำอุโบสถยอเดชา นิมน (ด) รับมณีนันท พร้อมภิกษุ กำหนดนิมิต สืบมา ขึ้น ๑ คำ เดือน ๕ พุทธกาล ๓๐๘ (๒๕๖/๒)

เดือนเด่นฟ้า สู่เมืองพริบพรี เหย่งพ่ายเมียมาตั้งสู้ เมื่อเมื่อนม (ยอม) แพ้ขุนออกชนะจับเมื่อนมขัลลตุ (ได้) (๑๔๕/๑) เมื่อเมื่อนมมาน้อมเท้า ถอนหัว (ขอ) เข้าอยู่ในเมือง มีข้ารับใช้เทียบถึงเมีย หามีเข้าสู่ห้องสราญ (ไม่)^๖ (๑๔๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ตั้ง เมื่อนมขัลลตุ (๓๗๔/๑) เปนแม่อยู่หัวเมือง ชววก มลก เดือน ๑๒ (คำ) พุทธกาล ๓๐๘ (๓๗๔/๒)

เดือนเด่นฟ้า^๗ ศรีสายทอง ไทยสรวงฟ้า เมื่อนมขัลลตุ รวมถวายผ้ากฐินวัดศรีมหาธาตุ (วัน) ขึ้น ๑๑ (คำ) เดือน ๑๒ ปี ๓๑๑ (๒๑๕/๑) ญาณจรณ ตัดอันตรวาสกกลองเข้า (ตอนกลาง) คืน สงฆ (ภิกษุจำพรรษา วัดศรีมหาธาตุ) ๑๗๔ อนุโมทนาต่อญาณจรณ (๒๑๕/๒)

(แผ่นนี้ พระญาณจรณคงจารึกเอง จึงเล่าเรื่องไว้ จะเห็นว่าได้สืบกฐินัดการกิจพิธีตลอด ตั้งแต่พิธีทอด กะ ตัด เย็บ ย้อม กรวด และอนุโมทนานั้น ถูกต้องตามวินัยกรรม ซึ่งเป็นพระพุทธรูปบัญญัติทุกประการ และ กฐินัดการกิจพิธีการตามพระพุทธรูปบัญญัตินี้ ยังคงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ได้เป็นประเพณีไทยแล้วตลอดกาล ๒๒๐๐ ปีมาแล้ว และในการปัจจุบันยังมีพิธีการจัดหาทุนเป็นค่าหัตถกรรมบูรณะซ่อมแซม ก่อสร้าง เพื่อสืบต่อพระพุทธศาสนา และพระ พุทธสถานให้มีคงอยู่ต่อไป)

^๑ เป็นธรรมเนียมในกาลนั้น เมื่อรับก็ห่มผ้าให้ และรับในฐานะนครศักดิ์เมียบ เดือนเด่นฟ้าจึงประกาศอย่างนั้น

^๒ มีถ้ำชื่อถ้ำเหินเดือนเหินควัน ณ ภูเขาบันไดอิฐ เดือนนี้เรียกถ้ำพระจันทร์ ถ้ำอาทิตย์ ภายในถ้ำมีช่องทะลุกลมเล็ก เมื่อนมมองขึ้นไปเห็นวงกลมขาวคล้ายพระจันทร์เพ็ญ อีกถ้ำหนึ่งมีช่องทะลุใหญ่แสงแดดเข้าได้ จึงดูล้ายพระอาทิตย์ส่องแสง พระพุทธรูปรับ มรุตปายาสและโปรดรูปนันทา เมื่อไปดู ยังไม่รู้ จึงไม่แน่ว่าองค์ไหน แต่ได้ทราบว่าถูกซ่อม ถูกลัก ถูกขโมย ไปมก อาจไม่เหลืออยู่แล้วก็ได้

^๓ พ่ายตอนนั้นอาจแปลได้ว่าหลบหลีก

^๔ กว่าที่จะยอมแพ้กันเสร็จ อาจเป็นเวลาขนาดนั้น

^๕ ถ้ำไม่ได้บอกชื่อว่าที่ไหน แต่สร้างอุโบสถคู่ เข้าใจว่าที่เขายันไดอิฐ เขาเล่าให้ฟังว่า พระอุโบสถคู่ นั้น คือ อุโบสถเมียบหลวง เมียบน้อย แต่อาศัยที่สร้างพระเจดีย์ไว้กลาง คงหมายถึงตกลงกันได้ด้วยนับถือพระพุทธรูปเหมือนกัน จึงสร้างพระพุทธรูปปางโปรดพระ รูปนันทาเถรี เท่ากับว่าเดือนโปรดเมื่อนมให้พันทุกขในการแพ้ศึกส่วนรูปขุนเดือนคู่เมื่อนมเดิม นั้น อาจอยู่หรือหายไปแล้ว ยังไม่ได้สำรวจ

^๖ คงจะจริง เพราะไทยลว่าไม่ชอบมากนัก คือ ไม่ใช่พวกบ้ากามคุณ เช่นชาวชนบทแม่ปล่อยอก และเปลือยอาบน้ำ ก็ไม่มีอะไร จึงมีเกิดน้อยตลอดกาลนานมา

^๗ เมื่อเจอการเมืองจรรยาการอย่างนี้กระทำให้แน่ใจว่า เนื่องจากบ้านเมืองมีศึกสงครามจึงต้องหยุดพระรชพิธีทอดกฐินไปหลายปี เมื่อสงบเรียบร้อยแล้ว จึงเริ่มกันใหม่ ต้องจดเหตุการณ์ไว้ เพราะถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ

แสงสายทองมาหาแม่ (ที่เมืองเพชรพริบพลี) เมื่อก่อน แต่งงานกับ ขุนทองสองเมือง (เมืองเถื่อนทอง) เมื่อขวบ ๒๘ มีลูก ๖ คน คนพี่ (ชาย) ชื่อ ทองไทย (ชายชื่อ) ทองเมือง (หญิงชื่อ) ฟ้ายี่ (หญิงชื่อ) แสงฟ้า (หญิงชื่อ) สายแสงฟ้า (ชายชื่อ) ไทยแสงฟ้า (๕๗/๑) แสงสายทอง มาถึง (เมืองเพชร) พริบพลี แม่หาธัมมสุนันโท ผู้อุปนาย ให้บวชชื่มีชื่อ สุวัณณปภา เมื่อวันขึ้น ๑๑ (ค่ำ) เดือน ๖ ปี ๓๑๒ (๕๗/๒)

ญาณจรณ ทองดี* เมื่อเห็นคนใกล้ตายแน่ ไม่เที่ยง ถึงคนทุกคนตัวสัคต เทำมีเกิดต้องตาย (๓๓๕/๑) สัหาเดือนเด่นฟ้า พร้อม เมีย ลูก แล ขุนศึก ขุนจอม ให้ชุมนุมในวัด สุวัณณภูมิ ในเดือน ๗ แรม ๑ ค่ำ พุทธกาล ๓๑๓ (๓๓๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ไทยสว่างฟ้า กับประคองญาณจรณ เมื่อคราวป่วยแต่ต้นเดือน ๗ ถึงต้นเดือน ๘ (๓๓๘/๑) เดือนเด่นฟ้า ญาณจรณ ดี ธัมมปาโมกขสังฆราช ดย วันขึ้น ๔ (ค่ำ) เดือน ๘ ปีพุทธศาสนกาล ๓๑๓ (อายุ ๕๘) (๓๓๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า* เมื่อเมื่อมสนาขัลลตุ ขอตัวดาวเด่นฟ้าไปครองแทนขุนสวรรยชาวก เมืองพุทธภูมิ (๑๔๖/๑) (ชาว) ชาวก นับถือขุนผัวนาง สู้มาแห่ เมื่อมขอขุนเป็นผัว ตั้งดาวเป็นลเด่นเมืองผัว วันขึ้น ๓ (ค่ำ) เดือน ๒ ปี ๓๑๔ (๑๔๖/๒)

เดือนเด่นฟ้า ส้างเรือนยอดเผ่าผืนญาณจรณสังฆราช (๓๔๒/๑) เผาเดือน ๓ ขึ้น ๑๒ (ค่ำ) ปี ๓๑๔ ลูกเกบ (วัด) มหาธาตุ ถ้ำถ่านปั้น ผสมก่อตัว คามจึง ให้.เหนเหมือน ๒๑๘ (รูป) (๓๔๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ ตั้ง ธัมมสุนันโท (๓๔๑/๑) เปน ธัมมปาโมกขสังฆราช วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ ปีพุทธกาล ๓๑๔ (๓๔๑/๒)

เดือนเด่นฟ้า อริราชเจ้าแห่งเมืองสุวัณณภูมิ ได้เมียนางชาวกผู้เป็นใหญ่ (ใน) เมืองพุทธภูมิ ให้แม่นาง (ไป) สร้างวัดเวฬุวันในพุทธภูมิ จึงนิมนต ภิกขุธัมมสุนันโท ไปเป็นหัวหน้าพระกำหนดเขตลูกนิมิต สี่มา แล้วสวดญัตติ กัมม ลูกพุทธมัญญัตติให้อุปสมบท (ชาย) ชาวก ๑๐ (คน) เป็นภิกขุในพุทธศาสนาธัมมวินัยในเวฬุวัน ขันธสี่มา พุทธภูมิ ภิกขุเขมิโยอยู่ (อยู่ประจำ) ธัมมสุนันโท เขียนพุทธกาล ๓๑๕ (ความนี้ตัดมาจากแผ่น ๑๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า* ครุงสุวัณณภูมิ เอ้อมเอาอย่างผู้ห่อ ให้ดาวเด่นฟ้าอนุชาธิราชคุมผู้คน เดินเรือไปถึง ในเมืองชาวก เมียแม่ผู้น้อย ชื่อ ยิวะเมื่อมสนาขัลลตุ ปีพุทธกาล ๓๑๔ ยอมให้นางผู้น้อย ทั้งขุนเมือง (เปน) รางวัด ชนะศึกคราวเมืองชาวกถึงถิ่นไทย ออกขุนชนะชาวกผู้หัวหน้าหมู่คนไทย โดยคุมคนไปส่งเมืองชาวกพุทธภูมิ (เขียน) ในพุทธนิพนพานกาล ๓๑๕ (๑๖/๑) เดือนเด่นฟ้า ให้ตัวขุนชนะชาวก ขุนปลกเมืองทองคุมคนหญิงชายไทยลวะ (ขวบ) เข้า ๒๐ ผูกฝน ฐาญ ทำ บุค รบ รับ ครบลูกศึก ข้าง (ศึก) ม้าศึก หัวศึกใหญ่ เปนหัวหน้ารวังคนศึก เปนศึกเดิม ข้าง (ศึก) ม้าศึก เรือศึก ให้รู้เคลื่อน ถอยกลับ รู้ค่ายคูศึก ดูตั้งค่ายรอบ หอคอย มองศึก ตั้งตู้ เข้าทลง บุคทำลายให้แตก แล้วขับให้แตกพ่าย คนผู้เจ็บป่วยให้หมอช่วยแผล ผู้ตายทำงานให้บุญ เดือนเด่นฟ้า เขียนในพุทธกาล ๓๑๕ (๑๖/๒)

* พระญาณจรณ (ทองดี) พระธัมมปาโมกขสังฆราชเมื่อใกล้มรณภาพ ท่านมีสติดีจึงเรียกประชุมเยี่ยงอย่างพระอุปัชฌาย แต่ประชุมด้วยเรื่องอะไร ไม่เจอแผ่นกเบื้องจาร กเบื้องจารชุดนี้ เมื่อให้เจานำมา มีผู้ตอบอ้างเป็นเจ้าหน้ที่ยึดเอาไว้ สัหาไม่พบ เป็นอันว่า ต้องสูญเรื่องราวไปเพราะพวกสัปประทุจนอย่างนี้ *

* นางคงอธิบยาว่า ประกาศว่าเป็นเมีย เมื่อถูกหนีไปไม่มีผัวไปด้วย จึงผิดประกาศ เดือนเด่นฟ้า จึงยกนางให้แก่น้อง เช่นนั้น *

* ครุง (กรุง) ซึ่งในแผ่นเป็นคำ ค. คมธรรมดาคำไทย ค. กับ ก ใช้แทนกันได้ เช่น กรอก ครอบ โกรก ไตรก กรอม ครอบ ฉะนั้น กรุง เป็น ครุง ก็ไม่แปลก *

เดือนเด่นฟ้า อธิราช สุวณณภูมิ เมืองทอง เอาอย่างผู้พ่อ ให้ขุนศึกคุมคนล้างเรือน หมออยู่ใช้ต่อเติมเติม ให้ล้างพระอุโบสถ กุฏิสงฆ์ อาราม “พระพุทธรูป ชัมมจัก กวางหมอบ ไหมมนค ภิกขุชัมมสนันโท ทองวน สีสณญาณ จรโณ ดี อานันโท เทียง ฐานีโย โอ ญาณาสโย ขุม คิสสุโร เม่น อาสโก ภู เปนหัวหน้าผูกถูกนิมิตขันธสีมา เดือน ๔ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) จุลพุทธกาล ๓๒๑ (๑๗/๑) ให้ก่อเจดีย์ใส่ธาตุ ญาณจรณ ดี ให้หาปรมธาตุ (พระ) สัมมาสัมพุทธ อนันตสงฆ (บัญญัติ) ให้ชื่อ วัดศรีพุทธาราม เมืองไทย ในตอนเหนือเมือง (ให้) ไทยสงฆ์ฟ้าคลองเมืองไทย เมื่อ พุทธกาล ๓๒๔ มเสง “พุทธกาล ๓๒๖ เดือนเด่นฟ้ามีสัตว์เข้าหาอุปัชฌายชัมมสนันโท เจ้าวัดศรีพุทธาราม อุปสมบท เปนภิกขุ ชื่อ จันทอมพโร (ผู้มีเดือนในฟ้า) ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๖ อยู่วัดศรีพุทธารามเมืองไทยนั้น ไทยสงฆ์ฟ้าจัดงานฉลอง ๑๐ วัน กลองยาวแห่เข้าวังในสวด มนคเยน ถิน เล่นเพลงชายหญิง (เรื่อง) ขุนโล (นาง) โห่มา (ดี) ผู้สร้างเมืองทอง (๑๗/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวณณภูมิ เมื่อมาสู่ถึงบ้านฉนวน ดูเหนืมหิมขอม นางกุ่มเมียรขอม หล่อ (รูป) ขุนอิน (เขาเขียว) กวักทองมา กุมตัวมาสุวณณภูมิ (ให้) ทำตัววันคู่ สิริงามตัว วันขึ้น ๓ (ค่ำ) เดือน ๖ ปี (พุทธกาล) ๓๒๐ (๑๗๒/๑) มนขอมพิศสนุ ดายปี ๓๐๑ จึงตั้ง (มัน) หาน ลูก เปน ขอมแทน หาญขอมหล่อ พุทธปาง ๖ ท้าว (ราช) อุบลี (เป็นที่ ๗) แล้วหล่อขุนอิน (กับ) กวักทองมา โลลาย โห่มาดี ทับไทยทอง (กับ) งามดาเรืองฟ้า) โลกคน (กับ) ก้านดา) (๑๗๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า คลองเมืองแทนวัน เมื่อเมืองพุทธภูมิ เมียขึ้นกินเมืองแล้ว เราให้ดาวเด่นฟ้าคลองแทน (เท่า) เสมอ เมื่อมขัดลตุ เมียสาวมีลูกแฝดชาย (ชื่อ) ลเด่นสวงเลือ (ร เด่นสรวง ร เด่นเลือ) ล เด่นกุ่มเมือง (ล เด่น) กุ่มสอง ดาวเด่นฟ้ากุ่มเมียรเมือมขัดลตุ (๔๔/๑)

เมื่อมผู้สุวณณภูมิ (สันอำนาจ) เดือน ๑๒ พุทธกาล ๓๐๘ ปีฉลุ เมื่อกลับสู่ชาวพุทธกาล ๓๑๔ สร้างวัดเวฬุวัน ปี ๓๑๕ (๔๔/ด้านข้างทั้ง ๔)

เมื่อมกลอดลูก ๒ คู่แล้ว ในปี ๓๒๒ เมื่อมมี ญิง (ชื่อ) ล เด่นฆววงศ แม่ขอมมา สุวณณภูมิ มอบชาวเมืองลูก คลองเมืองคนเมือง พ่อดาวเด่นฟ้า กุมแม่มาเมืองทองให้นางบวชชี ดาวเด่นฟ้า (กลับ) ไปชาวพุทธกาล ๓๒๓ (๔๔/๒)

เมื่อมสุนาขัดลตุ มีลูก ๕ คน อยู่ (อยู่) เมืองพุทธภูมิ เบื่อหน่าย ผัวดาวเด่นฟ้า (นำ) สู่ถึงสุวณณภูมินี้ (๓๐๗/๑) เมื่อม ขึ้น ๘ (ค่ำ) เดือน ๕ ปี ๓๒๒ หารัชมสนันโท บวชชี ชื่อ ฆรณิลดา อยู่ (บ้าน) ฉนวน (เมือง) พลิบพลี (๓๐๗/๒)

เดือนเด่นฟ้า หาแม่ เมื่อแม่ป่วยมาก เดือนหนึ่ง ดาย วันขึ้น ๒ ค่ำ เดือนอ้าย ปี พุทธกาล ๓๒๔ มี ขวบเข้าร้อยปี (๑๓๐/๑) เมื่อจัดงานผีแม่ที่ (วัง) บ้านฉนวน สวด เทศน มีให้ผี (แม่) ฟัง มีนางขับกล่อม ฟ้อน รำ กลอง เพลง ให้แม่ ดู ฟัง ปี ๑ (๑๓๐/๒)

(ตั้งให้) ไทยสรวงฟ้า คลองเมืองไทย (แทน) ปีพุทธกาล ๓๒๔ มเสง ดัดความต่อจากแผ่น (๑๗/๒)

* คำว่า พระ ไทยว่ามาจากคำว่า วร ปาติ โดยเอา ว. เป็น พ. ถ้าเช่นนั้นก็ต้องอ่านว่า พระ จึงไม่ใช่พระ พระ จึงเป็นคำไทยมาแต่โบราณ หมายถึงผู้ที่เคารพนับถือ เช่น พระ (สงฆ์) พระเจ้าแผ่นดิน พระภูมิ พระเคราะห์ ฯลฯ จึงว่าพระเป็นคำไทย เพราะลองพูดให้เชกฟังดูแล้วไม่รู้ความหมาย และเชกไม่มีใช้ จึงว่าเป็นคำไทย ถ้าไทยไม่ยอมรับ ก็เป็นคำไทยแล้ว มีพระพุทธรูปหลายแบบ ณ วรรัตมี มีลายกนก ทำนพระครูพิชิตฐิตปาคม วัดเพชรพลี ซึ่งท่านเป็นช่างฝีมือวาดลาย ว่าหลักวิชาลวดลายไทยมีลายหนังสือ หรือ เขียนตัวหนังสือ เข้าเป็นลวดลายไทยได้ ลายกนกนี้ชื่อ ลายกนกหนังสือไทย ซึ่งเป็นแบบเขียนและสลักของช่างฝีมือไทย ถ้าอ่านเป็นหนังสือจะได้ความว่า เดือนเด่นฟ้าสุวณณภูมิ

* จริงอยู่ ตอนหลัง แต่เรื่องอยู่ในแผ่นเดียวกัน ใส่เต็มตามแผ่นเขียน เพื่อง่ายเวลาค้นหา

เดือนเด่นฟ้าเผาผีแม่มตัว ที่ (วังบ้าน) ชนทอเมืองผู้สร้างเรือนยอดทอง เหมทอง นางบุญเรือนทอผ้าทำจีวร สบงสุ แสงสายทองทำอาหาร (๑๓๕/๑) เผาผีแม่ มีเพลง ฟ้อน รำ กลองยาวแห่น้ำ รั้มมสุนัขเทศนา ภิกขุเดินหน้า ชี ฟี่ น้อง เผาขึ้น ๕ (ถ้ำ) เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๓๒๕ เกบกดูก (บัญญัติเข้าฐาน) เจดีย์วัดพลิบพลี (๑๓๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ เมืองทอง สอนไทสงฟ้า พร้อมคนเมืองทองทั่วหญิงชาย อันว่า คนแปนคนควนเอนดู เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อผู้คนอดอยากอาหาร แลสัคคผู้เมียบคนอันคน เอาใช้งาน เจบ ป่วย ควนกำปอง แม่เมียบลูกตนอันมีมา ไม่ข่มจีนเมียบลูกผัวคนอื่น อย่าเบี่ยนมนุสส สัคคอื่น ความชั่วอย่าใส่ตัว กุศล ควนสั่ง อยู่บ้าน (ท่าน) อย่าดูดาบ ปั่นจัวควายให้ลูกด้นเล่น อุเราเข้าสู่ อุเรนบ้านอน วันคืนขึ้นไม่ได้ให้เล่งหาดี ในวันนี้ (๕๘/๑) เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ ผู้สอนรั้มให้รู้ทั่วข้อรั้มอันจะสขรั้ม อ่านเอง เมื่อตรงใจ จงตั้งตรงรั้มเป็นผู้มีรั้ม ๕ ข้อ คือ สิลห้า มี ไม่ฆ่าสัตต ไม่ลักฉ้อสิ่งของ ไม่ผิดลูกผิดเมียเขา ไม่ว่า มุสา ไม่ดื่ม (เหล้า กระแซ่) สุราและเมรัย* (๕๘/๒)

ขุนไทยอธิราชเจ้าองค์แรกที่สละออกบวชเป็นภิกขุ

พุทธกาล ๓๒๖ เดือนเด่นฟ้า มีสัทธา เจ้าหาอุปัชฌาย รั้มมสุนัขโท เจ้าวัดศรีพุทธาราม อุปสมบทเป็นภิกขุ ชื่อ จันทอัมพโร (ผู้มีเดือนในฟ้า) ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ อยู่วัดศรีพุทธาราม เมืองไทยนั้น ไทยสรวงฟ้า จัดงานฉลอง ๑๐ วัน กลองยาวแห่เข้าวัง สวดมนตเย็น คือ เล่นเพลงขุนโลเมาะ (ดี) ผู้สร้างเมืองทอง (ตัดความตอนจบจากแผ่น ๑๗/๒)

ไทยสรวงฟ้า เจ้ากรุงสุวรรณภูมิ เดือนเด่นฟ้าพ่อให้ขึ้นฉลองเมื่อพุทธกาล ๓๒๖ เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เมื่อปีขาน (๓๓๓) เป็นอธิราชเจ้า เมื่อปี ๓๓๕ เมีย (ชื่อ) ทองขวัญใจมีลูกน้อยหญิงชื่อ ศรีเมืองทอง เมื่อปีมโรง (๓๓๕) เมียคลอดลูกชาย ชื่อ ศรีอาทิตย์เจ้าเดือนเด่นเมืองทองไทย ให้ฉลองทั้งเมืองไทย พระสวามนต มีเพลง (เรื่อง) ขุนโลเมาะเมืองทองรักหญิง (ให้เล่าเรื่องเล่นเพลงอย่างนี้.....) (๒๒/๑) โหมมาดี เมืองนองทอง นางอยู่เดียวฉลองเมืองเหนือขุนโลเมาะนางเมืองให้ขุนเสมียน สือถึงขุนไท (คนอง) น้องไม่ยอมให้พี่สาวตัว พี่ลอบ (มี) สือมาถึงขุนโลผู้รัก เสมียนถึงขุนโล ให้ขุนคนองเปนกองหน้าจุมเมืองนองทอง ขุนไทยคนองยอมแพ้ให้โหมมาดีไปหาขุนโลลายห้าม คนองขุนใหญ่ (ผู้) ให้เผาเมืองผู้คนแล้ว ขุนโลนำโหมมาดีสู่เมืองสร้างเมืองใหม่ ตั้งชื่อเมืองทองไทยลว่า ตั้งตัวสือไทยลว่า ตั้งปีโล ชวด ๑ (ในกาลปีอินเต็มได้ ๔๑๕๐ ปี) (๒๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า เป็นภิกขุ เริ่มป่วยเดือนอ้าย ข้างแรม ให้เรียกขุนนุมน มีไทยสรวงฟ้า ทองขวัญใจ ออกขุนชนะชาว ก ขุนปกเมืองทอง สิริวัชโธรั้มมปาโมกข (สังฆราชมหาเถร) (๒๒๒/๑) จันทอัมพโร ภิกขุ วัดศรีพุทธาราม เดือนเด่นฟ้า ว่า หันเราแล้ว พร้อมกันกุมเมือง บ้าน วัด โรงเรียน โรงหมอ ขุนศึก ขุนเมือง ชาย หญิง เมื่อศึกษาพร้อม (กัน) ตั้ง (ผู้ศึก) (๒๒๒/๒)

ไทยสรวงฟ้า ฟังพ่อเดือน (เล่า) ต่อ เมืองนี้มีคันขุนอิน ชื่อ เมืองแมน ขุนโลลาย (ให้ชื่อ) เมืองทอง ขุนทับไทย (ทอง ให้ชื่อ) สุวรรณภูมิ ยังเป็นเมืองของคนไทย (ถึงพวกเรา) (๒๒๓/๑) เมืองนี้ คงนานทน เมื่อถึงโสมเล่าว่า เมืองตั้งพันกว่าปี (จึง) ล้าง ของไทยไฟเผา จงกุมครองให้ดีแล (๒๒๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า สอนลูกแก้ว สอนขุนสอง ให้เหนไทยสรวงฟ้า เหมือนลูกหลานผิดจงว่ากล่าว เหนควนเดือน (จงเดือน) อย่างทั้ง รั้มมปาโมกขสั่งสอนรั้มม (๒๒๔/๒)

* แผ่นนี้ ไม่มี วัน เดือน ปี เข้าใจว่าคงสอนหลายวัน และเขียนย่อความที่สำคัญ

ไทยสว่างฟ้า พังพ่อเร็ว ในวันแรม ๑๔ (ค่ำ) เดือนอ้าย พุทธกาล (เข้า) ๓๓๖ พ่ออายุ ๕๐ อุปสมบท ๑๐ พัสสา วัดศรีพุทธาราม ให้เขียนวันขึ้น ๕ ค่ำ เดือนยี่ (ปี ๓๓๖) (๒๒๔/๑)

ไทยสว่างฟ้า เมื่อเดือนเด่นฟ้า พ่อตาย รุ่งเช้าขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนยี่ เดือนย่ำฟ้า ปีพุทธศาสนากาล ๓๓๖ (๒๒๑/๑) ไทยสว่างฟ้า ว่า พ่อ (แปน) ภิกขุอิราช ให้ตั้งเหมที่ห้องแทนเฝ้าด้วยภิกขุ ในวัดศรีพุทธาราม เมื่อดังสวด อภิขันม ๑ ปีแล้ว ควนขึ้นชุมไฟ (๒๒๑/๒)

แผ่น ๔๓๔ หน้า ๑ แผ่นนี้ ก็เขียนตัวขนาดนี้ บางทีก็ตะแคง เช่น ที่ไทยสว่างฟ้าจะเห็น ไ ท เอา ย ไว้ต่าง สวง ก็ตะแคง ฟ้า เขียน ฟ อยู่บนลาก ำ และไม้โท อยู่บน ได้ถ่ายตัวที่พอมองเห็นได้ทำแบบและพิมพ์ออกมาอย่างนี้ เพื่อยืนยันของไทยและที่ได้คงทนมาถึงกาลบัดนี้ จะเห็นว่าไทยรู้จักแปลคำไทยเป็นคำเชื่อมครมาแล้ว



- ไทย สวง ฟ้า

- เ ผา จัน ท

- อัม พ โร

- ภิก ขุ

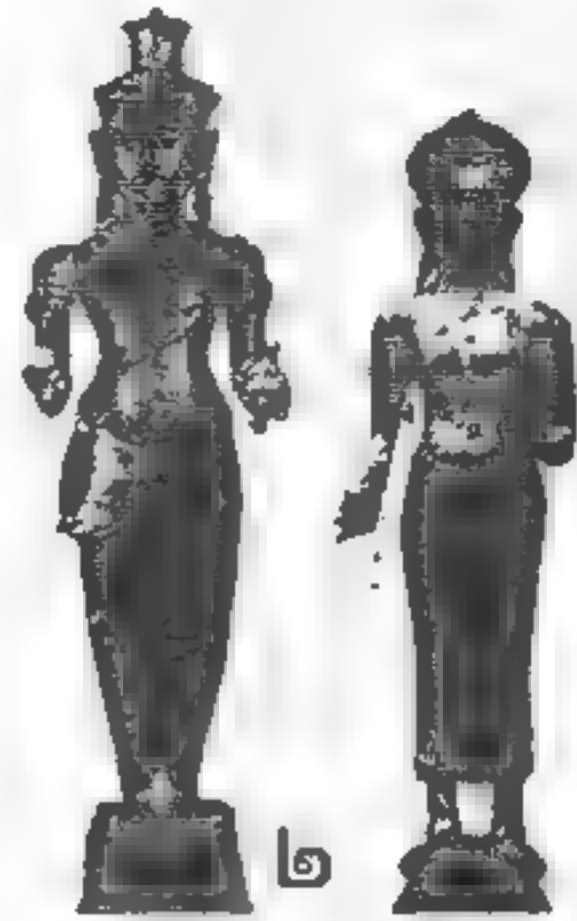
ไทยสว่างฟ้า เผาจันทอัมพโรภิกขุ (๔๓๔/๑) เดือนเด่นฟ้า ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๓๓๘ ° (๔๓๔/๒)

° น่าจะมีแผ่นเก็บกระดูก ทำเจดีย์บรรจุตามแบบไทย ก็ไม่พบ อาจไม่มี หรือ มีอพยพหายไป ได้เดินดูบริเวณวัดศรีพุทธารามที่สร้างไว้แล้วเข้าอุปสมบท มุมวัดคว้นออกเฉียงเหนือ มีฐานอิฐใหญ่อย่างที่ได้ถ่ายรูปมา ซึ่งอยู่ในบริเวณบ้านนาข่วงนั้น แน่ใจว่าพระเจ้าไทยสว่างฟ้าคงจะสร้างพระเจดีย์บรรจุอัฐิสมณบริวารตรงนั้น อันเป็นหลักฐานได้อีกแห่งหนึ่ง

สุวรรณภูมิ เมืองทอง

สมัยศรีอภัยราช บุนตันเทียนไทย พระนางไม้ไผ่

ต้นบันทึกชื่อเมืองอุหิน (พิมาย) และใช้ พ.ศ. ว่าเป็นไทย



ขุนศรีอภัยราชเจ้า ขุนหญิงศรีจอมฟ้าทั้งคู่มีส่วนสั้น
คู่บัว สักส่วนของขอมเฉยซึ่งสั้น ขุนหมวกยอดทำเป็นจอมจะเห็น
เป็นรูปดวงตะวันขึ้น มีรูปพระสงฆ์หรือพระพุทธรูปประทับนั่งสมาธิ
อยู่ ประทับยืน ณ หู มือขวาแบ=เปิด.ผข มือซ้ายคว่ำกุมอุ คือ อุหิน

ขุนหญิง หมวกยอดดวงขอบฟ้า หน้ามีรูปพระยืน มือทั้งสองกำ
ยื่นตรงขึ้นกำบังป้องกันปกครองเมืองแทน

ทั้งคู่แต่งมีฉลององค์ มีขอบคอและขอบแขนชัดเจน
หญิงทำเสื้อจะเห็นปีศาจส่วนหมด กับชุดนี้ เป็นเครื่องชุดทะเลได้ชาว
ซึ่งเข้ามาสมัยขุนหญิงเมือง

ขุนตันเทียนไทย ขุนหญิงไม้ไผ่ ขุนใส่หมวกยอดแหลม
คันด้ามหนึ่งขุนรอง (อุปราช) มือขวาถือลูกและสาบลูกคิง มือซ้าย
ถือคันเหวี่ยง สาบสะพายลูกหน้าไม้ ที่เอาไว้ใส่เกราะแผงเครื่องยศขุน
ศึก

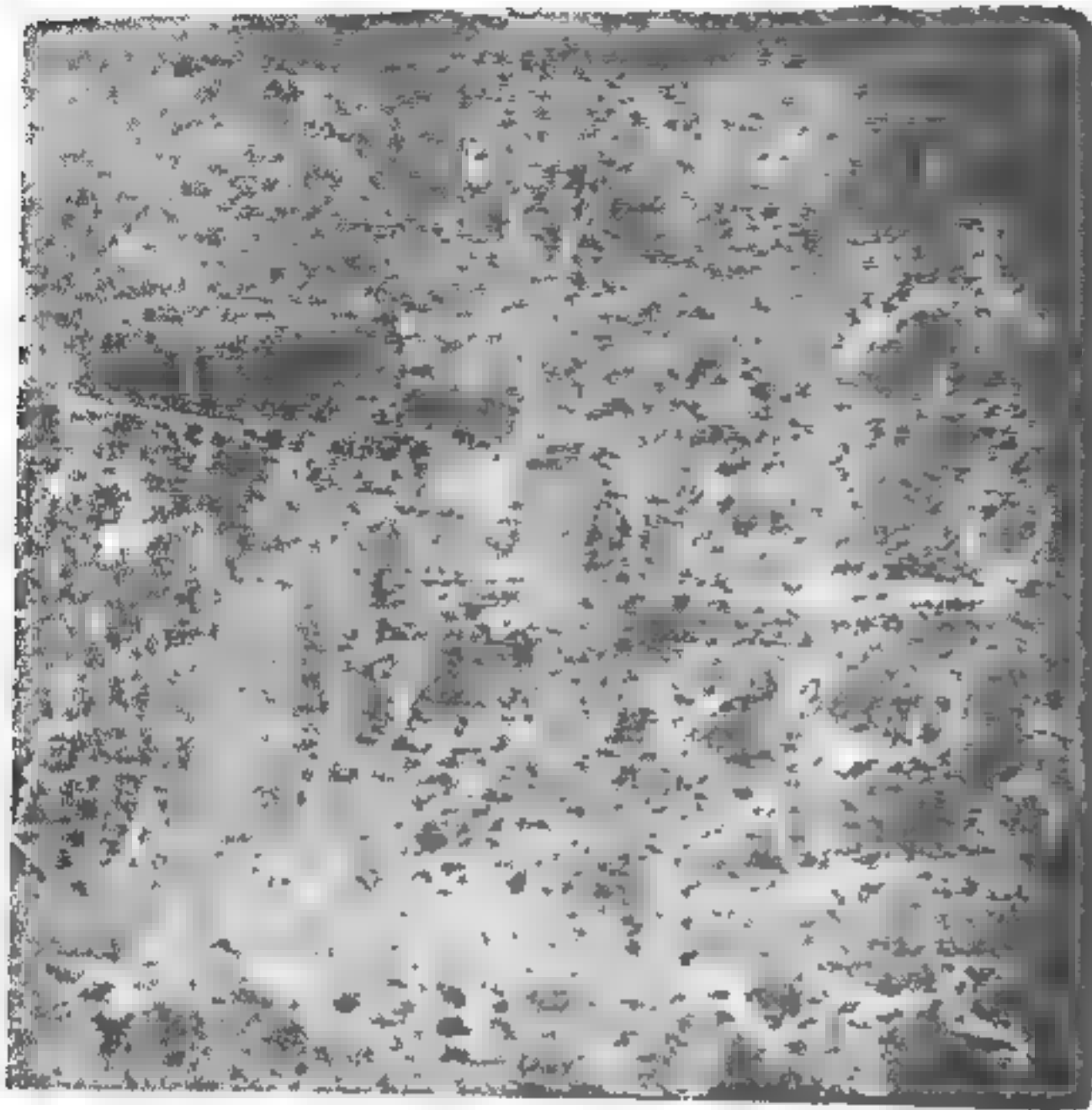
ขุนหญิง งามยอดขุนหญิง ส่วนช่วงบนแสดงตอนผ้าห่มหลุดเปลือย ไม่มีขอบคอขอบแขน
มือขวาถือหอยสังข์ มือซ้ายถือดอกบัวดูมเครื่องยศขุนหญิงต่างเมือง เอวคาดได้ซ่อนถุงถุงลายลง คือ
ไทยลว่าภาคกลาง จะเห็นส่วนล่างขาว

ศรีอภัยราชเจ้า เมืองสุวรรณภูมิ เมืองทองไทย ขึ้นนั่งเมืองปริมเมฆ พุทธกาลอนันตพยาน ๓๓๓
หม่อมนางศรีจอมฟ้า เมียใหญ่ เมียกลาง นางหงสทอง เมียน้อย นางหอทอง มีนางน้องสาว (ชื่อ) ดวงขวัญงาม อีกหนึ่ง
(๔๐/๑) ศรีอภัย ด้วอริราช เมืองทองสุวรรณภูมิ สุพุทธกาล ๓๓๕ เมียใหญ่ มีลูก (ชาย) ชื่อ ไทยฟ้าแสง นางหงส
ทองท้องในปี ๓๓๕ นางหอทอง มี (หญิง ชื่อ) ดวงขวัญใจ (หงสทอง) มีลูกหญิงพร้อม ชื่อ ศรีหงสทอง เมียสาม
ดวงขวัญงาม (มี) ศรีขวัญฟ้า จานเมื่อ ๓๓๕ (๔๐/๒)

ศรีอภัยราช กรุงสุวรรณภูมิ เมื่อปีไทย ๓๕๕ ขุนภูมิตนนั้นเขมน ทุ่มศึกใหญ่กู้ตัว (๓๒๔/๑) ฆ่า
ขุนตายแล้ว ให้ ขุนตันเทียนไทย เอาศึกไปขแม เมื่อยึดได้ให้ทั้งสองอยู่ (ไป) ในปี ๔๑๐ (๓๒๔/๒)

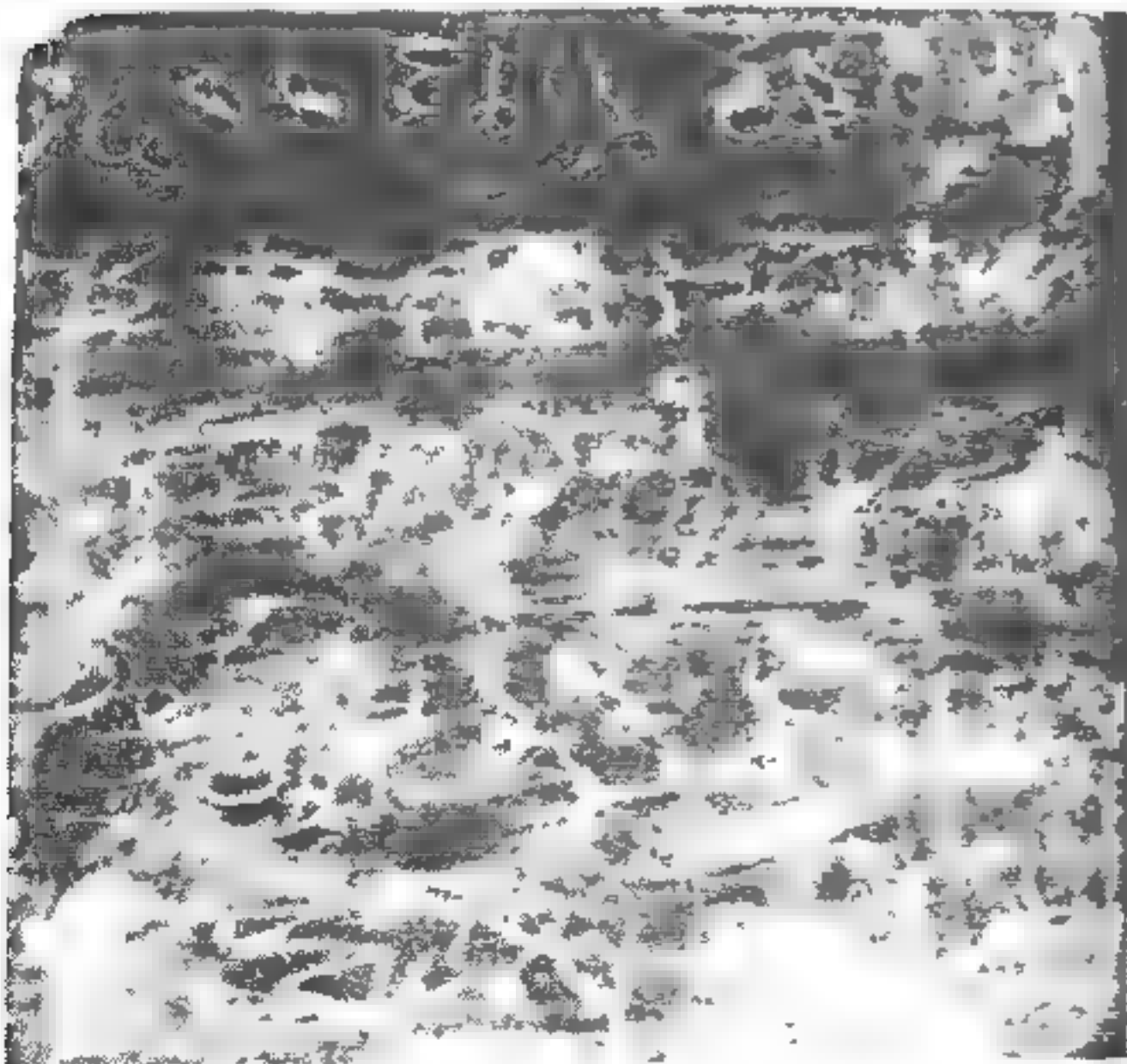
จารึกอีสาน ที่อุหิน พิมาย พนมรุ้ง

จเลด หรือ เจลล ได้ที่พิมาย กรรมกรขุดนำมาบอกว่าพบได้ถนนตะวันออกอยู่ข้างล่าง พวกนั้นว่าไม่ใช่หนังสือจึงทุบทิ้งไปมาก ที่มาถึง ๑๐๐ แผ่นเศษ นำตัวอย่างมาทำแบบดูคล้าย



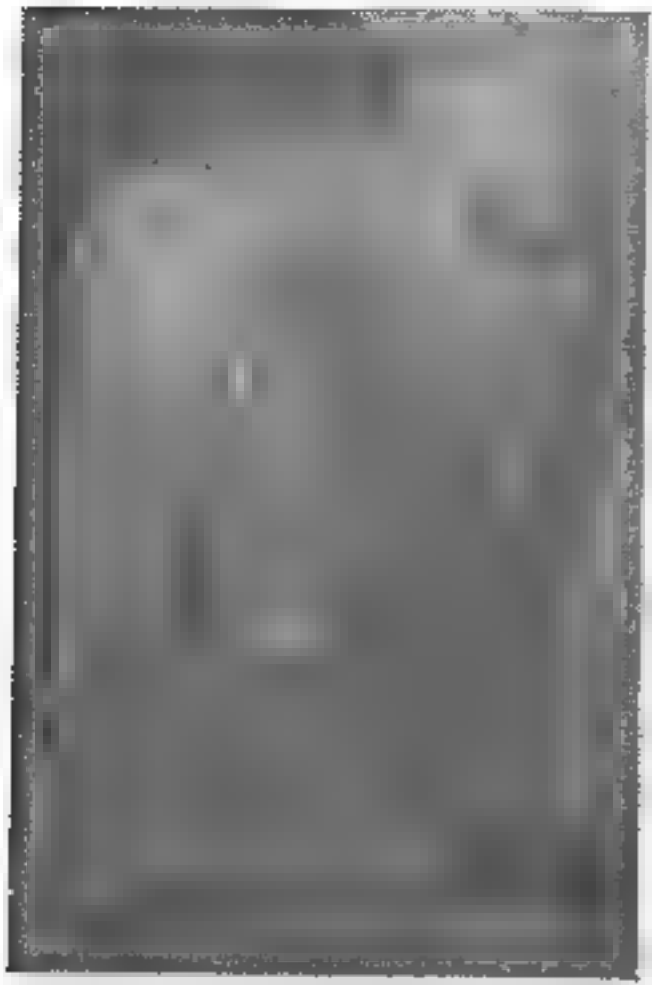
(ทั้งสองแผ่นนี้ นำมาลงเฉพาะหน้า ๑)

- ศรีอาทิตยอธราช
เจ้า
- ถึง เมือง อุ หิน
- เมื่อปีไทย ๓๕๖ วัน
- ขึ้น ๒ (คำ) เดือน ๖ (นี้ ที่รู้ว่า
พิมายแต่ก่อนมีชื่อเมืองอุหิน ชื่อไทย)
- แม่ นาง จำเรญ
- เมีย ใหญ่ เจลลขุน
- ถวายสังฆทานดลสงฆ
- นิรขธัมโม แม่นาย
- ขุนอำนวยอุทิส

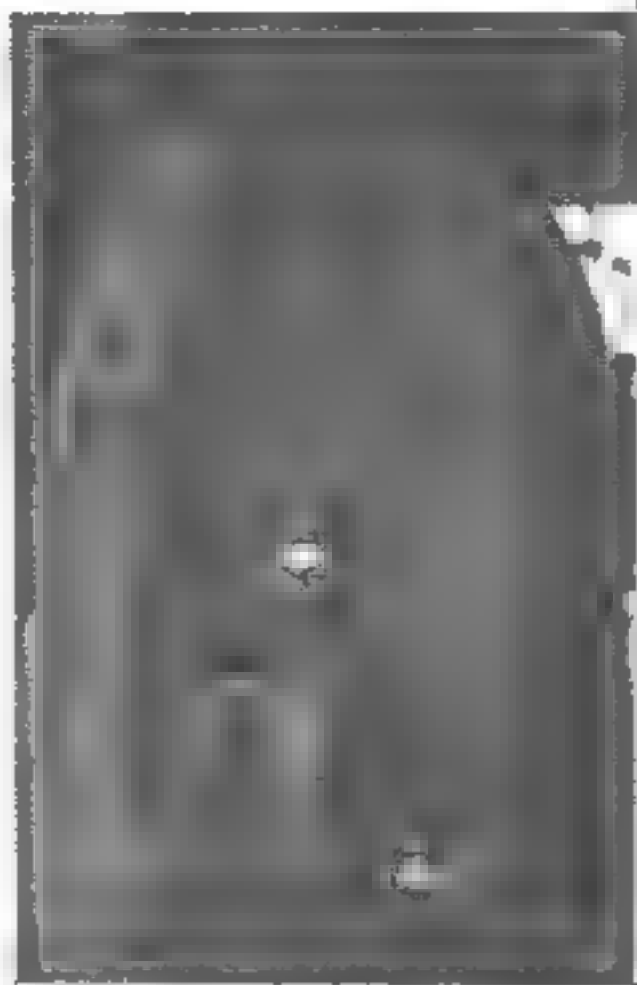


จารึกพิมายไม่ได้ใช้แป้งจึงไม่ค่อยชัด ที่ใช้แป้งลบ (แผ่นล่าง) จันซัดและเห็นชื่อ เมื่อสังเกตรแล้วจะเห็นลายท่านใส่เข้าไป
อย่างนี้ เจลล แต่ที่เขียนว่า “แอลล”

พระพุทธรูป ๒ องค์ กับรูปสิงโตนั่ง อยู่พิพิธภัณฑวัดสุทธจินดา เป็นของเดิมอยู่ที่นั่น ซึ่งมีชื่อเก่าว่า วัดท้อและวัดท่า ซึ่งเจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาวิรรวงศ์ (อ้วน) เก็บไว้จึงเหลือให้พบและมีรูปขุนชายขุนหญิงหรือขอมซึ่งมีบันทึกบอกว่า เดิมจากพิมายเห็นว่าเป็นแถบเดียวกัน จึงนำมาลงไว้เพื่อรู้สิ่งมีของเรา



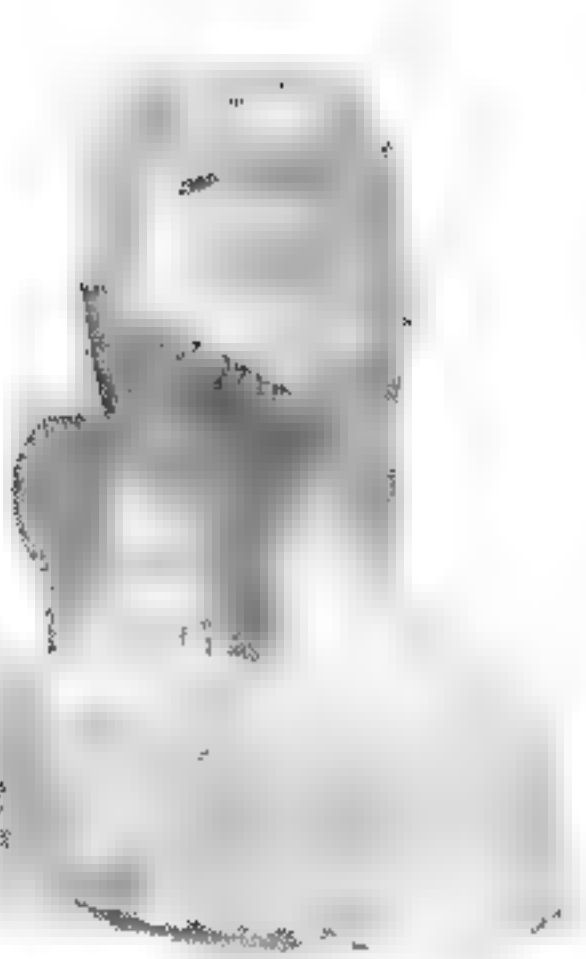
ปางสมาธิประทับเรือนยอด เรือนยอดทำเฉพาะซุ้มหน้า



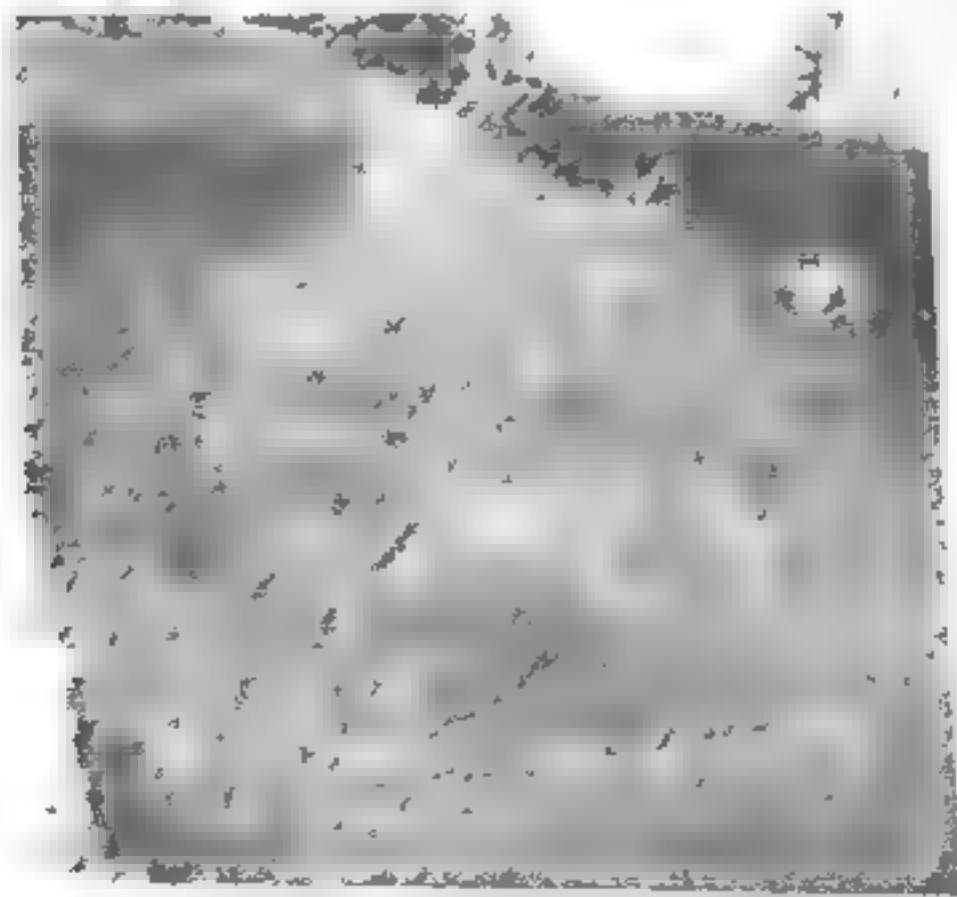
ปางสมาธิประทับเรือนยอด ที่ด้านบนเอนน้ำดูพบเห็นคล้ายสื่อที่ด้านข้างทั้งสองก็มีลายสื่อไม่ได้ใช้น้ำจึงไม่ปรากฏ อ่านนานแล้วจำไม่ได้



พระพุทธรูปมารวิชัยดินแร่ มีจารึกว่าทองผกายเจ้าแม่เมืองฟ้า พุทธลักษณะใกล้เคียงสมัยสุโขทัย ว่าได้จากพิมาย ที่สำคัญคือจารึกและคำเมืองพา (เมืองฟ้า เป็นคำชาวโคราช)



สิงโตหินทรายสลิดในพิพิธภัณฑวัดสุทธจินดา ที่ฐานมีลายสื่อว่าสุวรรณภูมิ



แผ่นหินทรายใหญ่ มีจารึก พนมรุ้ง นั้น คงถูกรื้อลงมา วางไว้ใกล้กำแพงแลงด้านเหนือปราสาทหินพนมรุ้ง อยู่ในที่ร่ม และลายนี้ที่เขียนอย่างนี้ ไม่ใช่วิธีเขียนปัจจุบันและมองเห็นเป็น พ.น.ม. อยู่ล่างรุ้งก็เห็น ร. เส้นขีด บรรทัด และ ง คาบเส้น ทั้ง “รุ้ง” นี้ ถ้าอีสานเขาออก สู้ เมื่อเห็นเขียนจารึก “รุ้ง” จึงแน่ใจว่า ช่างหรือขอมไทยไปทำและจารึกไว้

พนมรุ้ง

ศรีอาทิตย อธิราชเจ้า เมืองอุหิน * เมื่อปีไทย ๓๕๖ วันขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๖

ศรีอาทิตย ตั้งขุนคันทียนไทย เปนขุนคนศึกไทย (๓๒๕/๑) ตั้ง (ณ) วันขึ้น ๑๑ (ค่ำ) เดือน ๘ (ปี)

วอก พุทธศตวรรษกาลล่วงปีไทยนี้ ถึง ๔๐๕ (๓๒๕/๒)

ตั้งขุนศึกใหญ่ ยก (ศึก) เรือ บก ถึงขแม เดือน ๔ ปี ๔๑๐ ลูกสาวขุนภุม ชื่อ ไม้ไผ่ ออกเรือ (มาจะ) ผู้
ขุนศึกจับนางได้ตัว (๓๒๖/๑) เมื่อตั้งขุนจับตัวไม้ไผ่ ไม่ห้ามผ้าแว (ว่า) ฆ่าพ่อ เมีย (พ่อ) ครอบฆ่าลูก (ด้วย) ตั้งขุนว่า
มีน้ำผู้หญิง เอาผ้าห่มให้ (๓๒๖/๒)

ตั้งเทียนไทย ไม้ไผ่ เข้าหาอง (ค์) อธิราช สุวณณภูมิ ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๘ ปี ๒๑๐ อง (ค์) อธิราช
ให้ไม้ไผ่ (แก่) ขุนเทียน (๓๒๗/๑) ขุนคันทียนไทย ขึ้นขุนคันทยานางไม้ไผ่ เมื่อเดือน ๑๐ ขึ้น ๖ (ค่ำ) ปี ๔๑๐
เปนใหญ่ในเมืองพนมดินขแม (๓๒๗/๒)

--- * ---

* แผ่นนี้ เป็นจำนวนแผ่นหนึ่งในประมาณ ๔๐ แผ่น ซึ่งมีตัวอ่านง่ายและอ่านออก ได้จากพิมาย ซึ่งยืนยันชื่อเดิมว่า เมืองอุหิน
และภาษาที่พูด ตัวหนังสือที่ปรากฏล้วนเป็นไทย คงมาถูกเปลี่ยนชื่อเป็นแขกสมัยอีสานวรมัน ซึ่งยกกองทัพเข้ายึดเมืองอุหินประมาณกันว่า
พ.ศ.๑๒๐๐ กว่า ๆ เมืองอุหินจึงถูกเปลี่ยนชื่อว่า พิมาย วิมาชา ทั้งกบเมืองจาร์ที่มีจำนวนอย่างน้อย ๔๐๐ แผ่น ได้มาไม่หมด และยังไม่
ได้อ่านให้หมดมีแผ่นหนึ่งลงรักและทองผง มีลายเขียนไว้อย่างชัดเจนว่า แม่ นางจำเรอ เมียใหญ่ เจลลขุน ถวายสังฆทาน ซึ่งให้รู้อีกว่า เจลล คือ
จเลล เจริญ คือไทยนี้เอง แผ่นกบเมืองเหล่านั้น มีเขียนเล่าเรื่องให้รู้ดังนี้ ขอ ๆ

พระเจ้าศรีอาทิตยอธิราชเจ้า ในปี พ.ศ. ๓๕๖ ทรงยกกองทัพขแม เดินทางไป ช้างทรงเดินพาไปถึงเมืองอุหิน พบขุนใหญ่เจริญ
ได้บอกว่ขแมมีแต่หญิงครองไปรบเสียเรียงแล้วชวนให้อยู่ ได้ช่วยกันสร้างอุหินคือ สร้างวัดเจริญธรรม ขุนใหญ่ชวนให้สร้างคน นำเจ้าหญิงงาม
ไม่มาให้และขอลูก กับ ให้นำหญิงมาให้ทหารช่วยสร้างคนเพื่อเพิ่มพลเมือง เจ้าหญิงงามไม่มีพระธิดาคนหนึ่งชื่อ ศรีเจริญ ได้ให้ทหารช่วยทำนา
ปลูกข้าวให้ขอมสอนหนังสือและทำกบเมืองจาร์เรื่องเก่าตั้งแต่สมัยปู่สังกะสาฆ่าสังกะสี ได้พักอยู่ถึง ๓ ปีกว่า กลับ พ.ศ. ๔๐๕ มาทะนุบำรุง
ทะนุถนอมอาหารเตรียมเสบียงอาหารพร้อมแล้ว จึงทรงตั้งขุนคันทียนไทย ให้ยกกองทัพไป ขุนใหญ่ให้ขุนเจริญเด่นฟ้า ผู้เป็นลูกชายไปช่วย
เสร็จศึกแล้วกลับไปจารึกเรื่องไว้-คู่ ไม่ตรงกัน

แม่นางไม้ไผ่ ยกศึกทั้งเรือบกออกรบศึกไทย แล้วนางขึ้นบก พอกองทัพยกไปถึง ขุนคันทียนไทยขึ้นม้า นางออกด้วยขี่ม้า
เช่นเดียวกัน พอลถึงเขษุมหน้า ขุนคันทียนให้น้ำไม้มือ ธนุมือ ขิงม้า ซึ่งม้ากระโดดสลัดนางตก ผ้าห่มหลุดปลิวไป พระนางจึงตกไปนอน
เปลือยออก ขุนคันทียนกระโจนลงไปตะครุบตัวจับได้ นี้ไม่ตรงกับเลข เมื่อเป็นเช่นนั้น ขุนคันทียนไทยได้ตัวพระนางแล้ว จึงบอกว่า
ให้อยอมแล้วไม่ทำอะไรแล้วนำพระนางมาถวายพระเจ้าอธิราช

ประวัติศาสตร์ของขแม (เขมร) ซึ่งคุณเสกขม รัตนกาญจน ได้แปลและเรียบเรียงจากหนังสือ Angkor by Rt. Hon Malcolm
MacDonald พิมพ์ ค.ศ. ๑๙๕๘ (พ.ศ. ๒๕๐๑) มีว่าดังนี้

ผืนแผ่นดินที่เรียกกันว่าประเทศเขมรในปัจจุบันนี้ ตั้งแต่เดิมเรียกกันว่า แคว้นฟูนัน (Funan) ต่อมาเป็น อาณาจักร เชนละ
(Chenla) และในที่สุด เป็นประเทศกัมพูชา

ประวัติศาสตร์ของเขมร (ขแม) เริ่มต้นก่อนสมัยฟูนันเล็กน้อย คงในราว ๆ ต้นคริสต์ศตวรรษ (พ.ศ. ๕๐๐ เศษ) มีตำ
นานกล่าวไว้ว่า ในสมัยนั้นผืนแผ่นดินแห่งนี้มีชนชาวท้องถิ่นที่ยังป่าเถื่อนอาศัยอยู่ ต่อมา มีพ่อค้า นักเดินเรือชาวอินเดีย แล่นเรือใบ
ข้ามทะเล มาขังฝั่งทะเลด้านตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปเอเชียนี้ ได้นำเอาวัฒนธรรมของอินเดียซึ่งเจริญรุ่งเรืองกว่าเข้ามาเผยแพร่ และสืบทอด
พันธุ์ผสมกับชนท้องถิ่นแถบนี้ จนได้ตั้งตนเป็นเจ้าผู้ครอบครองแคว้นต่าง ๆ

ดำเนินเรื่องว่า มีมาณพชาวอินเดียคนหนึ่งมีนามกรว่า โกณฑัญญ (Kaundinya เขียนตามที่ท่านผู้รู้เขียนในภาษาไทย ตั้งเกิดว่า
ท่านพยายามเขียนให้เป็นแขก แต่ตามปกติ ชาวยุโรปมักมีอักษร และสำเนียงภาษาไม่ตรงกับเสียงจริง ๆ ของชาวเอเชีย จึงอาจจะเป็น ก่อน
จินณะ ขุนดินยะ ขุนเคียนยะ หรือ ขุนเทียนยะ ก็ได้) คืนวันหนึ่ง นอนหลับ เกิดนิมิตฝันว่า ได้ไป ณ เทวาลัยสถานแห่งหนึ่ง เทพยดาที่
สิงสถิตอยู่ที่นี่ได้ประทานอนุญาตให้เป็นอมฤตประจำตัว แล้วบอกให้ลงเรือเดินทางไปทางทิศตะวันออกนั้นเกิดจะได้ประสพโชคลาภอย่างมหาศาล

สุวัณณภูมิ เมืองทอง

สมัยขุนไทยฟ้าสาบ สร้างไชยศึก

ไทยฟ้าสาบ เมื่อนั่งเมือง พุทธกาลล่วง ๔๑๕ เมียชื่อนางปรีดีธิดา เมียน้อย (ชื่อ) นางดารินทรา เมียหลัง (ชื่อ) นางแม่ฉวีช่อฟ้า หลิงเมืองเถื่อนทอง (๖๗/๑) ไทยฟ้าสาบ พุทธกาล ๔๑๖ คำนางปรีดีธิดา (มี) ลูกชาย ชื่อ ไทยเร้งฟ้า นางดารินทรา ถอดฉดิง ชื่อ นารินทรา ปีมโรง ๔๑๗ นางแม่ฉวีช่อฟ้า มีชายชื่อ ไทยช่อฟ้า ขึ้น ๔ (คำ) วันอี (เสาร์) ปี ๔๒๐ (๖๗/๒)

ไทยฟ้าสาบ สุวัณณภูมิ พุทธกาลจุล ๔๒๖ ศีกชวก มลก ถึง (แคน) สุวัณณภูมิคังกองสุที่ (เหนือ) รัมมราช เดือน ๕ ปีพุทธกาล ๔๒๖ เมื่อตั้งสุลิน ๑ ปี ชวก มลก (แตก) หนี (๑๐๐/๑) พุทธกาลปี ๔๒๘ ให้ซ่อม เมืองรัมมราช คังที่ท่าพุมโดนด (เป็นถิ่นที่) ชนะชวก มลก ชื่อ ไทยชนะ (สร้างวัดเผาทหารตาย) มีเจดีย์ กุฎี มีอุโบสถ (คงมี พระพุทธรูป วงล้อ รัมมจักก) ให้ชื่อ * วัดไชยศึก ปีพุทธกาล ๔๒๘ (๑๐๐/๒)

ไทยช่อฟ้า น้องไทยเร้งฟ้าผู้พี่ตนตาย พุทธกาล ๔๒๘ เมื่อพี่ (ไทยเร้งฟ้าอาจได้รับบาดเจ็บในสงคราม นั้นแล้ว) ตาย เราเป็นลูกชายใหญ่แทนพ่อ (๑๘๓/๑) ไทยช่อฟ้า เมื่อครองเมือง พุทธกาล ๔๔๓ ขึ้น ๑๒ คำ เดือน ๗ แทนพ่อเมือง สุวัณณภูมิไทยนี้ (๑๘๓/๒)

ไทยช่อฟ้า สุวัณณภูมิ เมีย (ใหญ่) ชื่อ ยอดกองแก้ว เมียน้อย ชื่อ ศรีสะเมือง ปี ๔๔๕ เดือน ๕ ขึ้น ๑ คำ ยอดกองแก้วออก (๓๐๓/๑) โลก (ลูก) ผู้ชาย (ชื่อ) ไทยยอดฟ้าแล้วนางศรีสะเมืองมีญิง ปี ๔๔๒ เดือน ๖ ขึ้น ๕ คำ ชื่อ ศรีทองงาม (๓๐๓/๒)

--- * ---

เช้าวันรุ่งขึ้น โกณฑัญญะ ยังจดจำเหตุการณ์ความความฝันได้เป็นอย่างดี จึงไปยังเทวสถานที่น่าปรากฏในฝันก็ได้พบคันธนูและกระบองลูกศรพร้อม อยู่ที่ลาน ณ เทวสถานนั้น เขามีความปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง จึงรวบรวมข้าวของลงเรือสำเภากางใบแล่นออกสู่ทะเลหลวง กระแสนลมได้พัดพาเรือแล่นข้ามอ่าวเบงกอลผ่านช่องแคบมะละกาอ้อมเกาะหนึ่ง ซึ่งบัดนี้เรียกว่า สิงคโปร์ คัดข้ามทะเลจีนตอนใต้ ไปถึงยังฝั่ง ผืนแผ่นดินแห่งแหลมอินโดจีน เขาได้พบนางพญาโจรสลัดผู้เป็นใหญ่ปกครองท้องถื่นแถวนั้น มีนามว่า วิลโลสไฟฟ์ (Willolacef คงไม่ใช่ชื่อจริงอาจเขียนสำเนียงไม่ถูก จึงแปลชื่อเป็นความหมายในภาษาของคน วิลโลสไฟฟ์ หมายความว่า ไบไม้ที่มีลักษณะอ่อนไหว เช่นใบไม้) กำลังขับพลโจรสลัดเข้าปล้นสดมภ์ โจมตีพ่อค้าสำเภาวาต่างชาติดูอยู่

โกณฑัญญะ ได้เข้าช่วยเหลือฝ่ายพ่อค้า เขาได้ใช้ลูกธนูอันเป็นสรวิเศษประกาย ยิงเรือโจรสลัดทะลุถึงสองแคว นางพญาโจรสลัดตื่นตระหนกตกใจพาทัพ และยอมรับนับถือพละกำลังอันกล้าแข็งของมาดพทหนุ่มผู้นั้น

อันการดำเนินชีวิตประจำวันของชนชาวท้องถิ่นในยุคนั้น ก็มีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ตามธรรมชาติ สรรสร้างอันงดงามของนางพญาโจรสลัดจึงเปลือยเปล่า เธอไม่นิยมปกปิดร่างกายด้วยใบไม้หรือจับปั้ง โกณฑัญญะเห็นทีทำส่อว่าเป็นคนป่าเถื่อนน่ารังเกียจ ก็แจกจ่ายผ้าผืนอันให้แก่เชลยของเขา และสอนให้รู้จักนุ่งห่มพันกาย ในที่สุด ทั้งสองก็บังเกิดความเสน่หารักใคร่ได้เสกสมรสเป็นคู่ครองกัน สืบสกุลวงศ์เป็นเจ้าผู้ครองแคว้นค่อ ๆ กันมา จนปรากฏเป็นอาณาจักรหนึ่งในแหลมอินโดจีน ชื่อว่าฟูนัน

ที่ฝรั่งเขียนเล่าเรื่องไว้นั้น จะเห็นว่ามิใช่อันกันในตัวเอง เช่น เรียกพวกนั้นว่าป่าเถื่อนไม่รู้กระทั่งนุ่งห่มผ้า แต่ก็เล่าว่า มีเรือใช้ออกทะเลได้ รู้จักควบคุมกำรบ ปล้น รู้จักลิ้นค้า และ ขาวค่างประเทศชาติ ถ้าพวกนั้นเป็นคนป่าเถื่อนแล้วจะรู้จักกระทำได้ หรือ จะเห็นว่าพวกนั้นมีความรู้เจริญถึงต่อเรือใช้ออกทะเลได้ รู้จักวิธีการรบและควบคุมกันเป็นหมู่กำลังรบ รู้จักทิศทางเรือเดินในทะเลหลวง ฯลฯ ถ้าไม่มีความรู้และจะออกเรือเที่ยวปล้นสดมภ์ได้หรือ นั่นแหละ ที่คัดค้านกัน มองเห็นได้ ๆ

* ไทยชนะ กับ ไชยศึก ชื่อคล้ายกับไชยา อาจจะเรียกว่า ไชย ยาวไปหน่อยเลยเป็นไชยาศึก ไปก็ได้ ถ้าจริง ก็เป็นอนุสาวรีย์ชนะศึก หรือไชยศึกอีกแห่งหนึ่งซึ่งมีนามว่า “ไชยา” ส่วนสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ก็สร้างเพิ่มเติมคราวหลังได้ ต่อมา ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๐๕ มีผู้นำอิฐใหญ่และชิ้นส่วนหินปูนคำเขียนเป็นวงล้อธรรมจักร ลวดลายไม่ค่อยสวยงามนัก อันแสดงว่าฝีมือช่างไม่ชำนาญมาจากวัดมหาธาตุไชยา เฉพาะอิฐ มีลายสือไทยลว่าเขียนไว้ว่า “ไชยศึกสุวัณณภูมิ” จึงแน่ใจว่า ไชยศึก คือ ไชยา

ไทยยอดฟ้า เมื่อเดิมอยู่เมืองเถม (ทอง) ไปถึง * เขมร พุไท สิบสองพันตงกก ยูนาน ปิงโป (๑๘๔/๑) ไทยยอดฟ้า มาถึงในพุทธกาลเข้า ๔๖๒ สุวณณภูมิ มาหาพ่อไทยช่อฟ้า เห็นนาง ผิวยีฟ้า(สวยาม) พาไปเป็นเมีย (๑๘๔/๒)

ไทยยอดฟ้า^๒ พาผิวยีฟ้า สู่มืองเถมทอง ปาดารินทรา ตามหาดัวมา พ่อเรียกหาไปหาแม่ (๒๐๓/๑) (พา) เข้าหาพ่อ (พ่อ) ว่า ลูกบ้า ชอบพอรักกันมันไม่แจ้งผู้ใหญ่ (ทำ) อย่างนี้มีชอบ ให้เรียกผิวยีฟ้ามาแต่งงาน ขึ้น ๑๒ (คำ) เดือน ๕ ปี ๔๖๔ (๒๐๓/๒)

ไทยเฟื่องฟ้า สุวณณภูมิ เมื่อครองเมือง ขึ้นพุทธกาล ๔๕๐ นางเมียใหญ่ (ชื่อ) แก้วดวงฟ้า เมียน้อย (ชื่อ) กอรวรฟ้า (๑๗๔/๑) พุทธกาล ๔๕๑ นางแก้วดวงฟ้า ออกลูกชายเมื่อวัน ๑๑ (คำ) เดือน ๖ เมื่อวันแสงส่องให้ชื่อ ไทยร่วงฟ้า (๑๗๔/๒)

ไทยร่วงฟ้า กลองเมืองสุวณณภูมิ พุทธกาล ๕๒๕ เดือนสี่ ขึ้น ๑๕ คำ เมียชื่อว่า ฉายลไม เมียน้อยชื่อ นางทองผกา (๓๓๒/๑) ไทยร่วงฟ้า นางเมียใหญ่ ฉายลไม มีลูกชาย ชื่อ ร่วงจอมฟ้า เมื่อปีพุทธกาล ๕๒๖ เดือน ๗ ขึ้น ๕ คำ (๓๓๒/๒)

ร่วงจอมฟ้า สุวณณภูมิ ครองแทนพ่อขุนไทยร่วงฟ้า พุทธกาลนิพพานได้ ๕๕๒ เมียใหญ่ ชื่อทองขวัญมา ลูกสาวขุนเมืองอิน น้องเมียเป็นเมียกลาง ชื่อ ไม้ทองงาม เมียหลังชื่อ ผ่องผิงงาม ลูกสาวตามีพ่อขุนเมืองเถมทอง มีสาวสนมแม่นางกำนัน ๔๕ (คน) (๖๖/๑) ในปีพุทธกาล ๕๕๓ เมียนางผ่องผิงงามท้อง ออกลูก (ชาย) เมื่อวันขึ้น ๔ (คำ) เดือน ๖ เมื่อวันร่วงขอบฟ้า เมื่อขึ้นชื่อ (จึงให้ชื่อว่า) ร่วงจ่างฟ้า นางไม้ทองงาม มีหญิง ชื่อ พวงไม้ทองทองขวัญมา มีลูกหญิง ชื่อ ขวัญเมืองทอง (เมียใหญ่มีทีหลัง (๖๖/๒)

ร่วงจ่างฟ้า สุวณณภูมิ เมื่อครองเมืองทอง (สุวณณภูมิ) พุทธกาล ๕๘๑ ในปีนั้นเข้มนางเริงรำพา ลูกสาวเมืองเถมทอง (๗๕/๑) เมื่อเดือน ๕ ขึ้น ๑๐ คำ แต่งงานปีกุนนี้ (พ.ศ. ๕๘๒) เริงรำพาหาน้องสาว (ชื่อ) นางบัวงามตามาเป็นเมียน้อย เมื่อปีขาน (พุทธกาล) ๕๘๕^๓ (๗๕/๒)

ร่วงจ่างฟ้า กรุงสุวณณภูมิ เริงรำพากลอดลูกหญิง ขึ้น ๕ คำ เดือน ๖ ปี (พุทธกาล) ๕๘๒ (๒๘๕/๑) ให้ชื่อว่า เรืองสีทอง ท้องอีก มีหญิง ชื่อ เรืองคัวทอง ในเมื่อปี ๕๘๕ (๒๘๕/๒)

ร่วงจ่างฟ้า เป็นคนออกคำสั่งให้ขุนสิพรหมหาญฟ้า เปน ขุนเพชรพริบพริรำรง ผัวนางพร้อมถนอมลี ขุนเมืองผู้ขอมมา (ยัง) สุวณณภูมิ (๑๓๔/๑) ร่วงจ่างฟ้า (คั้ง) สิพรหมหาญฟ้า เป็น ขุนเพชรพริบพริ (รำรง) เมื่อพุทธกาล ๕๘๔ แรม ๑๕ คำ เดือน ๘ ขุนเพชรไปพร้อมคน ๒๐ ในวันขึ้น ๗ คำ เดือน ๕ (ปีพุทธกาล ๕๘๕) (๑๓๔/๒)

ร่วงจ่างฟ้า สุวณณภูมิ เมีย เริงรำพา มีลูกชาย วันขึ้น ๑๕ คำ เดือน ๕ ปีพุทธ (นิพพาน) กาล ๕๘๖ (๒๕๔/๑) ร่วงจ่างฟ้า ให้ชื่อ ร่วงเลื่องฟ้าเมืองไทย มีงานฉลอง ๗ วัน บัวงามตา มีหญิง วันอา (อาทิตย์) เดือน ๓ ขึ้น ๒ (คำ) ปี ๕๕๐ ชื่อ รื่นบัวทอง (๒๕๔/๒)

ร่วงเลื่องฟ้า ลูกขุนร่วงจ่างฟ้าพ่อขุน พ่อเมือง เมื่อครองเมือง พุทธนิพพานกาล ๖๒๕ มีเมีย (ชื่อ) นางเสี้ยมทองงาม เมียน้อย ชื่อ นางพวงทอง เมียหลัง ชื่อ เรืองผกาทอง มีสนมนาง แม่นางสนม ๒๐ คน สาวสนมผู้อยู่คอยงาน มี ๓๕ คน เขียนพุทธ (กาล) (๖๕/๑) ๖๓๖ มเสง เมื่อรกา ๖๒๘ เมียแม่เสี้ยมทองงาม มีลูก (ชาย) ชื่อ

* ชื่อเหล่านี้ อาจต้องอ่านกันใหม่ อ่านได้อาอย่างนี้ อาจอ่านไม่ถูก และชื่อเหล่านี้ ปัจจุบันไม่ปรากฏในประเทศไทย ฯ

^๒ ปีที่ ไทยยอดฟ้า ครองเมืองยังไม่พบ

^๓ ลำดับปี คงเขียนทีหลัง

ร่วงเลอฟ้าสุรั้ม เมื่อออกมามีงูเลื้อยรอบอุ้งแม่เอาลูกบ่าวาง งูเอาคอวางข้างตีนแล้วไปไม่เหนมาอีก เมื่อวันอา (อาทิตย์) ขึ้น ๘ (ค่ำ) เดือน ๕ ปีรกา (พุทธกาลนิพพาน) ๖๒๘ (๖๕/๒)

ร่วงเลอฟ้า สุวัณณภูมิ มาลุปาเจลดนहन เมื่อขุนเมืองเมื่อพกยอมให้เมืองพร้อมกันสร้างเมืองเจลดน วัดเจลดน (๓๐๕/๑) เมื่อขุนเมื่อพกอโยย (สาว) ชื่อ นางทองห้อมด้ว นางทองมีลูก (ชาย) ชื่อ ร่วงห้อมฟ้า ในปี ๖๕๒ (๓๐๕/๒)

ร่วงเลอฟ้า มาอยู่สุวัณณภูมิ ดูหน่อตันโพธิ์ อันปุ่น เอาปลุก (ไว้) นิมนตรัชมานันโท (๓๑๐/๑) ภิกขุ ๕ องค์ ผู้เจลดน เมื่อปลุกโพธิ์แล้ว สงฆกำหนด นิमित สี่มา ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๗ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๖๕๓ (๓๑๐/๒)

ร่วงเลอฟ้า (สุรั้ม) เมื่อคลองเมืองพ่อ ถอปปีพุทธกาล ๖๗๓ เมีย ชื่อ นิมนารดี เพิ่มสุวัณณณณีสาวเมืองอุทอง เมื่อเป็น (เมีย) กลาง ในปีมแม (พุทธกาล) ๖๗๔ นางมาลุดีเป็นเมียน้อย เมื่อปีมโรง เดือน ๕ วันขึ้น ๑๑ ค่ำ (พ.ศ. ๖๘๓ เขียน) เมื่อปีฉลู วันขึ้นนางสาว (วันพฤหัสบดี) พุทธกาล ๖๘๒ (๕๗/๑) ร่วงเลอฟ้า เมื่อปีวอก ๖๗๕ เมียชื่อ นิมนารดีทองกลอดลูก (ชาย) เดือน ๘ ชื่อ ร่วงเมืองฟ้า ในวันอุ้น (ขึ้น) ๑ ค่ำ เมื่อวันที่ ๘ ค่ำ เดือน ๑ ปีรกา (พุทธกาล ๖๗๖) เพิ่มสุวัณณณณณีสาวกลอดคน ชื่อ มณีเอกเมือง มาลุดี เมื่อปีกุน (พุทธกาล ๖๗๘) มีผู้หญิง วันอาจ ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ชื่อ มณีเฟื่องฟ้า เขียนในปีพุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๖๘๔ (๕๗/๒)

ร่วงเลอฟ้าสุรั้ม สุวัณณภูมิ ยินชาวขกศึกมาถึงธัมราช ให้หาขุนแผนหาญชน ขุนพลเชิงไทย เป็นขุนศึก (๒๘๘/๑) (ร่วงเลอฟ้าสุรั้ม) ตั้งนิมนารดี เป็นแม่อยู่หัวเมือง วันขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือนอ้าย ให้น้อง ขุนเลื่องรานณรง (เป็นขุน) กุ่มเมืองทอง ปีพุทธกาล ๖๗๕ (๒๘๘/๒)

ร่วงเลอฟ้าสุรั้ม เมื่อชาวกิดผัดแขง ขุนสุชาขัลลตดู ยกกองศึกตีมลัย ถึงคพานทองว่า มาติสุวัณณภูมิ (๒๘๖/๑) ร่วงเลอฟ้า เอาศึกผู้ที่พูเขา ๓๐๐ (ขอด)^๑ พุทธกาล ๖๗๕ ขึ้น ๓ ค่ำ เดือนปี ผู้กัน ๒ ปี สุชาลตดูหนีไทยชนะคนชาว (๒๘๖/๒)

ร่วงเลอฟ้า สุวัณณภูมิ ยกศึกเข้าไปทวยคนชาวไม้ ตั้งชื่อ แหลมไทย ทลายชาวท้าว เอาขุนสุยามาขังไว้ (๒๘๗/๑) จนถึงปีไทย ๖๗๗ ให้ขุนสุยา เป็นขุนให้นำสู่คนชาวป่าในเกาะในขัลลต ไปถึงโปลา ไนไคลณี (เข้า) ๒ ปี มา (สุวัณณภูมิเมืองทอง ปี) ๖๗๘ (๒๘๘/๒)

ร่วงเลอฟ้า สุวัณณภูมิ เมื่อสุปี พุทธกาล ๖๗๘ มีชาวเมืองตปาลา มาเพื่อนเมืองเว้าว่า ตันขุนไว (รุกณรง) ผู้เป็นต้นเชื้อสืบมา ๓๐๐ ปีกำ^๒ (๘๓/๑) หัวหน้า ชื่อ ไชยอวา^๓ นายเรือ ชื่อ ฮารามินี ขุนเมืองตปาลา (ปัจจุบัน) ชื่อ นนธระ^๔ เขียนสือตอบ (ไป) ปี ๖๗๘ (๘๓/๒)

^๑ เขาสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีชื่อมานานแล้ว และมีบริเวณใหญ่ ทางทะเลมีเกาะ ทางบกเป็นที่ราบ จึงเป็นชัยภูมิเหมาะแก่สงครามทั้งทางบกและทางน้ำ

^๒ จาก พ.ศ. ๒๕๖-๒๗๘ ได้ ๒๘๑ อาณาจากขุนไวรุกณรงเกิด กำ ค่ำพื้นเมือง คือกว่า ๑

^๓ จากชื่อเหล่านี้ อาจอ่านผิดได้ จะได้ประชุมกัน อ่านใหม่ ๑

^๔ คงอ่านว่า นนธระ หนังสือสมัยนั้น ไม่ค่อยมีสระอะ ถ้ามีมักเขียนเป็นซิด ๆ อ่านะ ก็ได้ อ่าน ะ ก็ได้ ๑

ร่วงเลอฟ้า สุวณณภูมิ รับโซ่ข้อวา มือตัน* คปาลา ให้หาขุนอินระย้อย^๒ เอรื่อ ๖ ลำ คน ๖๐ ไปคปาลา ถึง ในซัดล่อ ไปล้ำ ปีพุทธกาล ๖๘๐ (๘๕/๑) เมื่อขุนอิน (ระย้อย) ไปคปาลา เอาเมีย นางเรืองหน (ไปด้วย) ออกเรื่อเดือนยี่ (ปี ๖๘๐) อยู่ (อยู่) คปาลา^๓ ๑ ปี ไป ในซัดล่อ “อยู่ (อยู่) ๑ ปี ไปคดล่อ ไปล้ำ” ๓ ปี รอดหน ในไคลนี^๔ ๒ ปี กลับมา (ปีพุทธกาล) ๖๘๗ (๘๕/๒)

ร่วงเลอฟ้า (สุรัม) สุวณณภูมิ เมื่อกลับถึงเมืองไทย แล ไปถึงในเมืองชำเลียง พบขุนฟ้าเมืองนางหงสศรีเมือง (อยู่ประจำ ครองอยู่) (๒๕๕/๑) ร่วงเลอฟ้า เหนด้ว แก้วกลั่นฟ้า ชอบ ขุนพ้ออวยมอบให้อยู่ช่วยซ่อมวัดมหาธาตุ ๒ ปี มีลูก ชื่อ ร่วงแก้วฟ้า (๒๕๕/๒)

ร่วงเลอฟ้า (สุรัม) สุวณณภูมิ อยู่เมืองแล้ว ไป อยู่ชำเลียง ขุนฟ้าเมืองพ้อ (ตา) ตายปี ๖๘๘ ร่วงแก้วฟ้า ยังเล็ก (๓๐๑/๑) ร่วงเลอฟ้า อยู่ชำเลียง เมืองพ้อเมีย สุวณณภูมิให้ร่วงเมืองฟ้า กลองแทน (คุมอยู่เพื่อเรียบร้อย) (๓๐๑/๒)

ร่วงเลอฟ้า (สุรัม) พุทธกาล ๖๘๘ พา แก้วกลั่นฟ้ามาเที่ยวเมืองทองสุวณณภูมิ ข่าวพ้อนางต้องตายเดือน ๘ (๓๒๕/๑) (ร่วงเลอฟ้าสุรัม) ตั้ง ร่วงเมืองฟ้า เป็น ขุนพ้อเมืองสุวณณภูมิ ตั้งนิมมารดี เป็นแม่อยู่หัวเมืองแต่วันขึ้น ๑๑ (ค่ำ) เดือน ๘ พุทธกาล ๖๘๘ (๓๒๕/๒)

ร่วงเมืองฟ้า สุวณณภูมิ (กลองเมือง) เมื่อขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๘ พุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๖๘๘ เมีย (ใหญ่ ชื่อ) นางมิ่งมาเมือง (และนาง) ถนิมดวงแก้ว เปนเมียน้อย (๑๓๖/๑) ร่วงเมืองฟ้า (สุวณณภูมิ) เมื่อ มิ่งมาเมืองมีห้อง คลอดลูกชาย แม่ขานชื่อลูกว่า ร่วงทรงเมือง เหนด้ พุทธกาล ๗๐๐ (จึงเอาชื่อนั้น ตั้งชื่อลูกชายว่า ร่วงทรงเมือง) (๑๓๖/๒)

ขอมทองเพลง แล เมีย มาลาวดี เมีย ทองใบศรี สร้างวัดตรงหน้า เขาภูลงหลักวัด (วัน)ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๗๑๐ (๒๑๖/๑) ขอมทองเพลง หาหินเขาภู เขาแดง ทำล้อธัมจัก (น่าจะมีกวางหมอบ) พุทธนิมิต^๕ ถู้นั่ง (หัน) หน้า (คว้น) ออก-คก นิมิต มาแล้ว หันกลับไป (๒๑๖/๒)

* มือตัน สมัยนี้ เรียกเอกัศรราชทูตผู้มีอำนาจเต็ม ภาษาจีนว่า คิงชีวล่าช ปัจจุบันชื่อคิตคังได้ส่าย แปลว่า เอกัศรราชทูตผู้มีอำนาจเต็ม โบราณว่า คิงชีวล่าช ตั้ง=กุม=ชีว=มือ=ล่าช=รับใช้ คงรวมความว่า มือรับใช้ควบคุมมา แต่มีคำว่า มือตรงกับคำชื่อ ไทยโบราณ ๑

^๒ ขุนอินระย้อย สมัยนั้น คงเป็นชื่อแม่ทัพเรือ เพราะคู่ชื่อแล้ว คงเป็นชื่อแม่ทัพ ๑

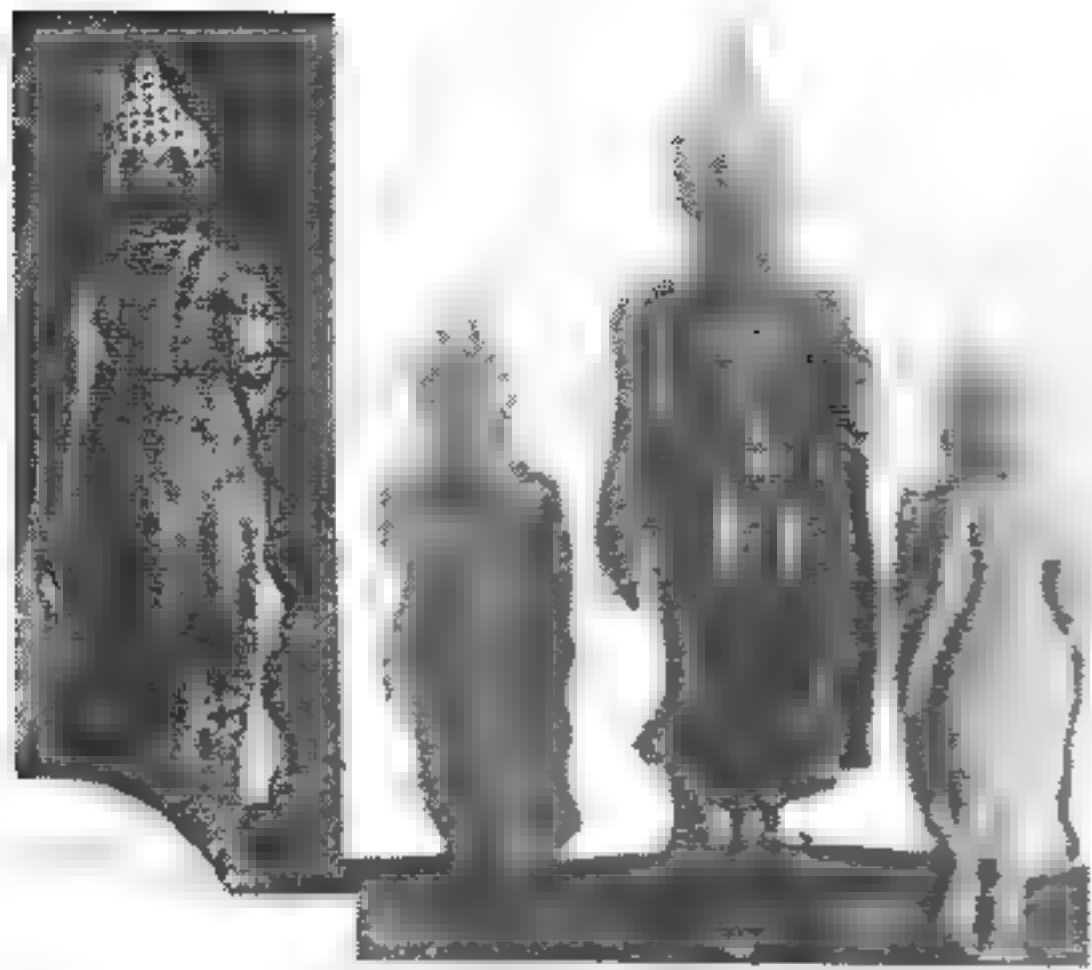
^๓ มินคาเนา ฟิลลิปปีนส์ ๑

^๔ นิวกินี ๑

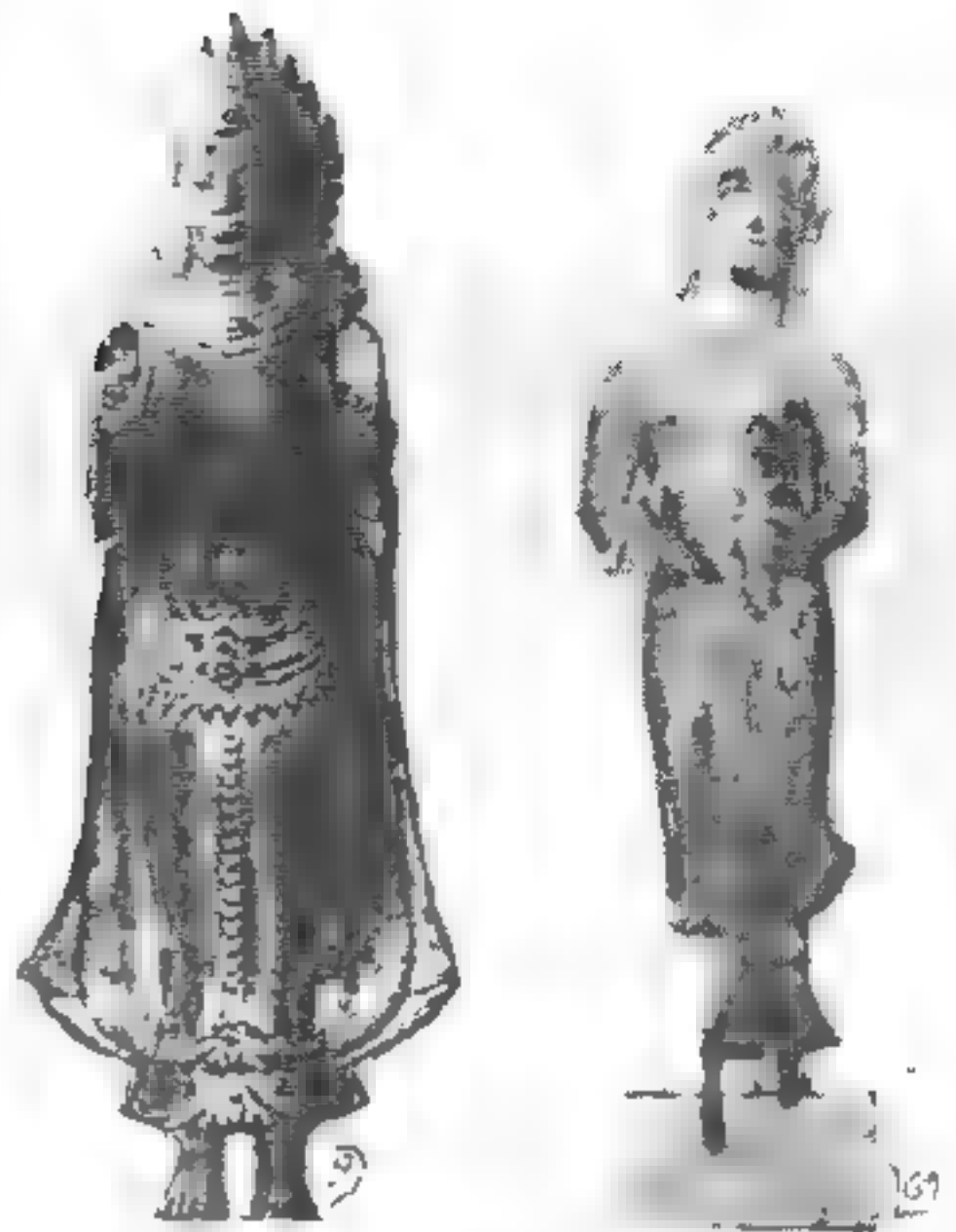
^๕ ไปล้ำ ไปลา ออสตรเลีย ๑

^๖ ไนไคลนี จีนเรียกว่า ไนเซตัง คือ นิวซีแลนด์ ๑

^๗ พุทธนิมิตคู่ หรือ พระพุทธรูปคู่ ประทับนั่งหันพระพักตร์ทางตะวันตกองค์หนึ่ง ทางตะวันออกองค์หนึ่ง หรือประทับหันหลังให้กันนี้ เมื่อก่อน ได้เห็น เทียวถามความหมายไม่มีใครรู้ ทั้งไม่มีในจังหวัดอื่นที่เคยเที่ยวไปดูแล้ว แต่พระพุทธรูปคู่ ณ วัดเพลงมาลาธาตุนี้ เวลาที่ไม่ปรากฏ สืบถามไม่ได้ความว่าอยู่ที่ไหน เมื่อก่อนมหาสงครามครั้งที่ ๒ เคยเห็นปรากฏอยู่กลางคองหล้าปล้องที่วัดเพลงนี้ เมื่อมาพบกบเมืองจารจึงรู้ความหมาย เวลานี้ ยังพอลาพระพุทธรูปนิมิตคู่ได้ ๓ แห่ง คือ ๓-๔ คู่อยู่ที่หน้าพระปรางค์วัดมหาธาตุ จังหวัดราชบุรี ซึ่งเข้าใจว่าขุนหาญบุญไทยสร้างไว้ อีกคู่ ๑ อยู่ในพระอุโบสถวัดเขาน้อยเทียมสวรรค์ ค่ายลอ่างทอง จังหวัดราชบุรี อีกคู่ ๑ อยู่ในพระอุโบสถวัดโคกหม้อ อีกคู่ ๑ ที่วัดหลุมดิน ณ อุโบสถเก่า แต่เวลานี้ องค์หนึ่งถูกย้ายมาอยู่วัดบรมนิวาส ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ย้ายมาว่าอีกองค์หนึ่งนำไป ณ วัดเขาพระงาม จังหวัดลพบุรี อีกคู่หนึ่งเดิมประทับนั่งหันหลังให้กัน องค์ละข้างบนโคกหน้าเขาภู เวลานี้ อยู่ในพระอุโบสถวัดสัตตนาคปริวัดคร เป็นพระประธานองค์หนึ่ง สถิตอยู่ ณ วิหารหน้าพระอุโบสถวัดนั้นองค์หนึ่ง ท่านเจ้าคุณพระพุทธรวิธกร (จิตฉันทโน) นำมาประดิษฐาน และในพระอุโบสถวัดจินดาวัฒนาราม คือ วัดไทยเดิม อำเภอบางคณศรี จังหวัดสมุทรสงคราม ก็มีพระประธานเป็นพระพุทธรูปคู่ประทับนั่งหันหลังให้กัน เวลานี้ องค์หนึ่งถูกย้ายไปสถิตอยู่ ณ วัดก้านเพงใต้ อำเภอยะโฮราวม จังหวัดราชบุรี เท่าที่บันทึกไว้นี้ เพื่อเป็นหลักฐานในกาลต่อไป เพราะได้ถูกโยกย้ายไปบ้าง จนเอาไปขายบ้าง คงจะหมดหลักฐานที่พบเห็นได้ในไม่ช้านี้



พระพุทธรูปปางลีลาวัดเพลงร้าง กลางตระกูล
สุโขทัย วัดเพลง พระปางลีลาชุดแรก พ.ศ. ๗๐๐
นี้ จะเห็นส่วนแข็ง พระรัศมีสั้น พระพักตร์ใหญ่
กางแขน เป็นต้น แบบสุโขทัย ได้พบประมาณ
๕๐-๖๐ ส่วนที่ทำด้วยดินดานเห็นมีตั้งแต่ต้น



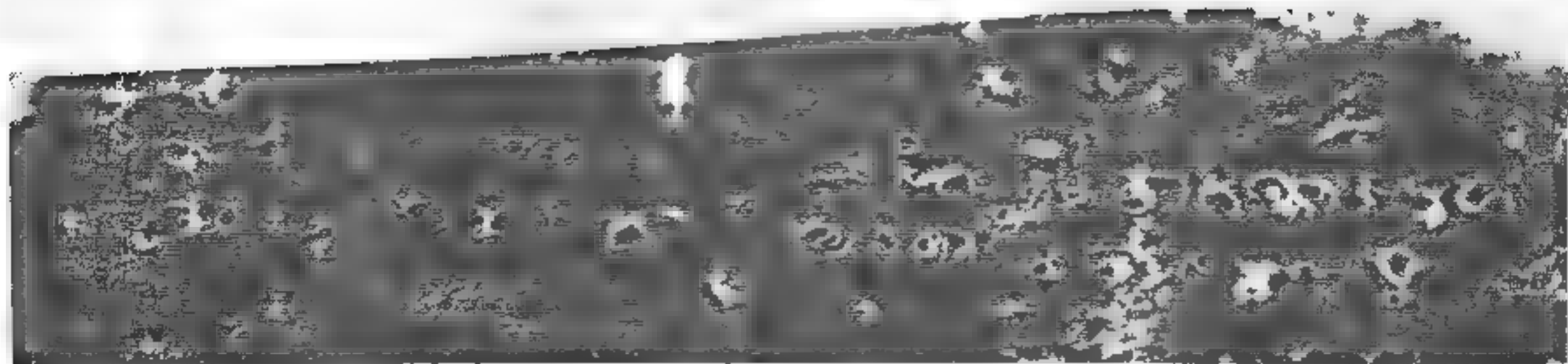
ขอมชายหรือนายเพลง ขอมหญิงหรือนางเพลง ขอมทอง
เพลงคงไม่หล่อรูปตัวและเมีย คงทำแบบสืบมา แต่คงทำแบบที่คิด
ขึ้นเป็นพ่อครู แม่ครู อาจเป็นตัวเองได้

ร่วงเมืองฟ้า ประสูติ พ.ศ. ๖๗๕ ครอง ๖๕๕ มีเมีย ๒ ชื่อ มิ่งมาเมือง อนิมควงแก้ว มิ่งมาเมืองมีลูกชายชื่อ
ร่วงทรงเมือง มีขอมเมืองชื่อ ขอมทองเพลง ได้น้องสาวมิ่งมาเมือง ชื่อมาลาวดี และมีอีกนางชื่อ ทองใบศรี ขอมทองเพลง
เป็นทั้งช่างและเพลง จึงหัดเมียทั้งสอง เป็นตัวพระและตัวนาง และให้สอนลูกเพลงมาก ได้เที่ยวเล่นเพลงกระทั่งมีเงินทองมาก
ได้สร้างวัดที่หน้าเขา ไปทูลขอชื่อพระราชทานว่า วัดเพลงมาลาธาตุ เพราะเป็นช่างและเพลง จึงออกแบบพระพุทธรูปต่าง ๆ
เช่น พระหันหน้าออก-ตก อันหมายความว่าเสด็จมาแล้วหันกลับไป กับสร้างพระพุทธรูปและครูเพลง จะเห็นพระรัศมีและเขตร
ใบสี กับท่าเดิน กับลีลาใกล้เคียงกันลงไว้ว่า พ.ศ. ๗๑๐

ครั้งร่วงทรงเมืองครอง พ.ศ. ๗๒๒ ได้สร้างวัดเขาน้อยเทียมสวรรค์ สร้างอุโบสถวงล้อพุทธองค์คู่ออกตก นิมนต์
เถรธัมมทัตโตกำหนดคณิมิตสีมา พ.ศ. ๗๓๕

จารึกพระคณา เย ธมฺมา ณ พระปณฺธุวาท์พระพุทธรูปหินปูน ซึ่งนายวัน เพิ่มวงศ์ ขุด
ดินทำอิฐพบที่ฐานพระอุโบสถวัดเพลงร้าง หน้าทิวเขา จังหวัดราชบุรี แล้วได้นำไปสลิดไว้ที่พระอุโบสถ
วัดมหาธาตุ จังหวัดราชบุรี เป็นจารึกลายขอม มีลายสือไทยปนอยู่ด้วย วัดเพลงร้างหรือวัดเพลงมาลา
ธาตุนั้นสร้าง พ.ศ. ๗๑๕ ตามจารึกเล่าว่า ขอมทองเพลงและนางมาลาวดีกับทองใบศรีสร้าง และ
สร้างพระพุทธรูปกับไทยรูปไว้มาก

๘๘
หลักที่ ๓๑



อ่านว่า เย ธมฺมา เหตุปฺปภา
 เตสญจ โย นิโรธ

เตสฺ เหตุํ ตถาคโต อาห
 เอวํ วาที มหาสมโนติ

กรรมการอ่านว่า เย ธมฺมา เหตุปฺปภา
 เตสญจ โย นิโรธ

เตสฺ เหตุํ ตถาคโต อาห
 เอวํ วาที มหาสมโนติ

สังเกตดูจะเห็น ท้ายข้างบน นิโรธ นั้น มี จ ตัวไทยจาริกนอนหงาย ท้ายสุด สมโนตินั้น มีจาริกขวางอยู่ ดูเป็นลายสือไทยว่า อุวาจ แสดงว่า กรรมการอ่านนั้นไม่เห็น จึงไม่ปรากฏในคำอ่าน เมื่ออ่านตามตัวเดิมจะได้ดังนี้

 เย ธมฺมา เหตุปฺปภา
 เตสญจ โย นิโรธ จ
พระคาถาที่ปรากฏว่า เย ธมฺมา เหตุปฺปภา
 เตสญจ โย นิโรธ จ

เตสฺ เหตุํ ตถาคโต อาห
 เอวํ วาที มหาสมโนติ อุวาจ
เตสฺ เหตุํ ตถาคโต อาห
 เอวํ วาที มหาสมโน

แปลว่า ธรรมทั้งหลายเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระตถาคตเจ้าตรัสเหตุแห่งธรรมเหล่านั้น และความดับแห่งธรรมเหล่านั้น พระมหาสมณ มีปกติตรัสอย่างนี้ (ได้ตรัสขึ้นแล้ว)

 ร่วงเมืองฟ้า สุวณฺณภูมิ ลุปีไทย* ๑๑๕ ขอมทองเพลง ผัวนางมาลาวดี (ผู้เป็น) น้องหม่อม
 มิ่งมาเมือง เล่นเพลง (มี) เงินทองมากล้น (๑๖๕/๑) มหา (ขอเอาที่) หน้าเขางู คู่สร้างวัด ขอชื่อ วัดเพลงมาลาธาตุ^๑
 เชิญเถรธัมมโสภโณ ผูกนิมิต สี่มา วันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๔ (ปีพุทธกาลล่วงแล้ว ๑๑๕) (๑๖๕/๒)

 ร่วงเมืองฟ้า (สุวณฺณภูมิ) นางถนิมดวงแก้ว ท้องมีลูกดก ชื่อ ทองมณีฉายช่อ เมื่อฉลองนั้น นางมิ่ง
 มาเมืองทอง (มาแล้วจึงครบกำหนด) (๑๕๓/๑) ถอดดหึงวันนั้น จัดทำฉลองชื่อ มิ่งมาไทย (ให้ทำ) ทั่วเมือง แห่กลอง
 นางคนรำ ฟ้อน เพลงวง เรืองกวัททอง (มา) ขุนอิน (เขาเขียว) งาน (มี) ๕ วัน ๕ คืนนั้น ^๓ (๑๕๓/๒)

* ปีไทย เป็นพุทธปรินิพพานกาล พุทธศักราช พ.ศ. ในสมัยพระเจ้าศรีอริยทิตยอริราช เกษไชมาแล้ว ตอนนั้น คงใช้ได้
ในเมืองไทย ที่อื่น ๆ เช่น อินเดีย และ ลังกา ในราชการคงใช้อย่างอื่น

^๑ วัดเพลงมาลาธาตุนี้ เดียวนี้ เรียกวัดเพลงร้าง อยู่เหนือสะพานศิริลักษณ์ เป็นเนื้อที่ของนายวุ่น เพ็ญวงศ์ ช่างทำอิฐขาย
และเคยรับจ้างสอนฝรั่งเผานาปูนขาว ก่อนวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๗ มีพระเจดีย์ทรงไม้ ๑๒ หรือ พานม้วนฟ้าคว่ำ มีพระพุทธรูปหินสมัย
สุวณฺณภูมิหลายองค์ เวลานั้นเก็บไว้ ณ พระอุโบสถวัดมหาธาตุ จังหวัดราชบุรี นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปหินสมัยสุวณฺณภูมิไปลงขอฝน จีวรกลีบ
ห่มคลุม และมีพระพุทธรูปดินเผาข้างหลังมีลือธรรมจักร กวางหมอบ มีอักษรเขียนที่ริมกรอบว่า เย ธมฺมา ฯลฯ มากมาย วัดเพลงนี้ เวลานั้น
เหลือเพียงฐานอิฐ เข้าใจว่าจะเป็นฐานพระอุโบสถ เพราะได้ลูกนิมิตหินทรายแดงมีรอยแบบขีด ๆ ถ้าอ่านแบบหนังสือก็พอได้ว่า สุวณฺณภูมิ
เป็นหลักฐานได้อีกชิ้นหนึ่ง ฯ

^๓ ประหลาดที่แผ่นนี้ ไม่จดวัน เดือน ปีเกิดเลข ฯ

ร่วทรงเมือง สุวรรณภูมิ (คลองเมืองเมื่อ) เดือน ๔ ขึ้น ๑๕ ค่ำ พุทธกาล ๗๒๒ ปีมะเมีย เมีย (ใหญ่ชื่อ) นางจรูญเฟื่องฟ้า เมียน้อย (ชื่อ) เจริญดวงฟ้า เมียกลาง (ชื่อ) แสงฟ้าฉาย (๑๔๑/๑) จรูญเฟื่องฟ้า กลอดลูกชาย ปี ๗๒๓ เดือน ๔ วันเสาร์ แรม ๖ (ค่ำ) ชื่อร่วเลื่องเลอฟ้า ให้มีฉลอง พระสวदनคเจริญพิบูลผลชนะ (๑๔๑/๒)

ร่วทรงเมือง ตั้งตัวหม่อมจรูญเฟื่องฟ้า เปนแม่อยู่หัวเมือง แสงฟ้าฉาย มีหญิงเปนแม่อยู่หัว (กลาง) เจริญดวงฟ้า มี (ลูก) ชาย เปนขุนหญิง (แม่อยู่หัวน้อย) (๒๔๓/๑) ร่วทรงเมือง ตั้งร่วเลื่องเลอฟ้า เปนขุนเมืองแทน ในวันอัน ๒ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๖ ปีพุทธนิพนพานกาล ๗๓๔ (๒๔๓/๒)

ร่วทรงเมือง สุวรรณภูมิ ส้างอุโบสถ มีพุทธองค์ (หัน) หน้าออกดล ไป มา กว้างหมอบ มีล้อรับม พร้อมตัวคู่พุทธสาวก (๒๕๑/๑) เมื่อปี ๗๓๕ เดือน ๕ วันขึ้น ๑ ค่ำ เจริญสงฆ มีเถร รัชมัทธโค (เป็นคันสงฆ) กำหนดนิมิ (ตด) สีมา (และสวดญัตติกันม) ชื่อว่า วัดเขาน้อย (๒๕๑/๒)

ร่วเลื่องเลอฟ้า กลองพุทธกาล ๗๔๑ วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๖ แสงฟ้าส่อง เมียใหญ่คนเดียว น้อย (ชื่อ) แสงฟ้าฉาย เปนเมีย (น้อย) (๑๕๕/๑) เมื่อ ๑ ปี แสงฟ้าส่อง ท้องออกลูกคนชาย เมื่อวันขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๓ ปี (พุทธกาล) ๗๔๒ แสง (ให้) ชื่อ เลื่องแสงฟ้าสุวรรณภูมิ (๑๕๕/๒)

ร่วเลื่องเลอฟ้า สุวรรณภูมิ แสงฟ้าฉายท้อง มีลูกหญิง เมื่อวันขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๗ ชื่อ เฟื่องแสงส่องฟ้า (๑๖๐/๑) ร่วเลื่องเลอฟ้า เมียออกลูกสองแล้ว พ่อ (ดา) เสนอ นางทองรวงเลอห้า แม่กลางอีก รับทำเมียกลาง (๑๖๐/๒)

* เพิ่งเห็นท่านจดไว้ อาจเปลี่ยนกันในรัชสมัยนี้ จึงเห็นใช้ชื่อวันอย่างปัจจุบัน คือ วันอาทิตย์.....วันเสาร์ฯ

๒ วันอัน ยังใช้ แบบเดิม อาจเปลี่ยนใหม่ ๆ แต่ยังชำนาญชื่อเก่าอยู่ ฯ

หลักฐาน พระบาลี อัญชกคา พระปุนณเถร=

ท่านสาธุชนคนพุทธศาสนิกทั้งหลาย เมื่อได้แปลเรื่องพระมหาปุนณเถร อันมีอยู่ในอัญชกคา(อัญชกคานี้ยังไม่มีเคยมีใครแปลจบก่อน) กับปุนณโฆวาทสูตรลงในหนังสือวัดเมืองพริบพลี เพชรบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ มีนักรู้มาแสดงถึงประวัติศาสตร์โกหกมาก หลายครั้งที่ได้หยิบกันก็รั้อัญชกคา (ชื่อที่พิมพ์เรียกว่าวณณนาบ้าง) บัญญัติฐานีภาษาบาลีตัวหนังสือไทยมาเปิดให้ดู เขาบอกหน้าคาเฉยว่าแปลไม่ออกอย่างนี้ เขายังมาโกหกสอน แล้วยังได้ไปลุ่มหัวกันประกาศแถลงออกว่าโกหกหลอกลวง และกล่าวลับหลังต่าง ๆ

เมื่อได้คำแปลไทย และเทวนาครี และรูปปรากฏทั้งหลายลงในหนังสือของวัดเมืองพริบพลี แล้วก็สืบกริบกันไปกว่าปีแล้ว แต่กระซิบบันเบา ๆ เป็นส่วนตัวว่า อัญชกคา และพระไตรปิฎกนั้น พระลังกาเขียนขึ้น เฉพาะอัญชกคานั้น พระพุทธโฆสเถรเขียนเอาเมื่อ พ.ศ. ๑๐๐๐ คือหลังมาตั้งพันปี ทำท่าว่าจะประนามว่ากูเรื่องเขียนขึ้น จะหาอ่านได้จากหนังสือต่าง ๆ ของนักสันนิษฐาน (ไม่ระบุชื่อในที่นี้ เพราะแต่ละท่านใหญ่โตทั้งนั้น) เชนนี้แหละที่ต้องเขียนค่านานที่ได้พบมาให้พวกเราได้รับรู้กัน พระไตรปิฎกและมหาอัญชกคาซึ่งพระมหินทเถรเป็นต้นนำไปฝากไว้ที่ลังกาเป็นมุขปาฐะ ชาวลังกาได้เรียนรู้และก็เขียนยืนยันบอกไว้ ท่านเขียนไว้ตามที่พระมหินทเถรเป็นต้นสอน และรักษากันมาถึงสมัยพระพุทธโฆสเถรก็เป็นชาวชมพูทวีป ไปกลับสู่ภาษามคธจะเห็นว่าพระลังกานั้นเก็บสงวนไว้มาก ไม่ยอมให้มีแปลปลอมเข้าปะปน และพระลังกา ท่านไม่รู้เรื่องของชมพูทวีปและภาษามคธ กับสันสกฤตก็พอจึงไม่สามารถที่จะแต่ง หรือ เขียนเรื่องล่อย ๆ ขึ้นได้ ที่ท่านรู้และเขียนกันไว้ก็ตามที่พระมหินทเถรเป็นต้นไปสอนจึงรู้และเขียนได้ พร้อมกับรักษาที่นำไปฝากไว้ได้ตลอดมา พระชาวชมพูทวีปทั้งหลายที่เป็นเจ้าของภาษามคธและสันสกฤตมีโอกาสนี้จะเปลี่ยนแปลงมุขปาฐะได้ เช่น มหายานใช้ภาษาสันสกฤตและแก้จนกระทั่งภิกษุสหเมณฑได้

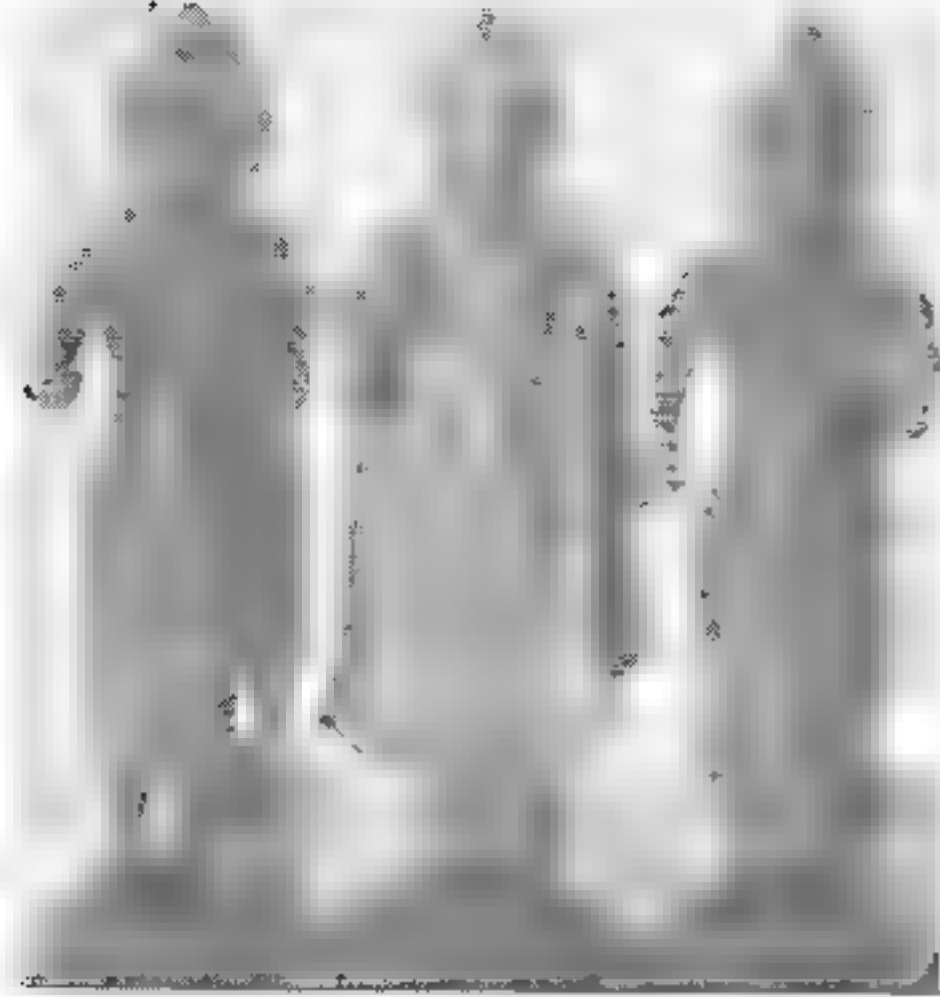
พระมหาปุนณ มาที่มฤพการาม และเป็นเหตุมิชุนเขาสัจจพันธ์และรอยพระบาทที่ภูเขาสัจจพันธ์ และที่นิมมทานที มีอยู่ในอัญชกคาบัญญัติ อย่างที่แปลไว้แล้วในหนังสือวัดเมืองพริบพลี

๓ วัดนี้ เวลานี้ เรียกวัดเขาน้อยเทียมสวรรค์ คำแปลอย่างทอง อำเภอเมืองราชบุรี พระพุทธรูปคู่ยังอยู่ ณ พระอุโบสถบนเขาน้อยนั้น ฯ

สุวัณณภูมิ เมืองทอง

สมัยเลื่องแสงฟ้าสุวัณณภูมิ (พ.ศ. ๗๔๒-๘๒๕)

ต้นสร้างดินระเบิด พระพุทธรูปฐานช้างล้อม



ขุนเลื่องแสงฟ้า (กลาง) ทำสองมือยกขึ้นแบ
หมายถึง ป้องกันบ้านเมือง นิ้วชี้อง หมายถึงวงล้อ
ธรรมจักร คือ สร้างวัดสืบศาสนา

ขุนหญิงทั้งคู่ (ขวาใหญ่ทำเงยหน้า ซ้ายน้อยทำ
ก้มหน้า) มือขวาถือหอยสังข์ มือซ้ายถือดอกบัว ๓ ดอก
หมายถึงใจ ๓ ถือพระไตรรัตน์ เวียงบุญทอง เลื่องแสงฟ้า
บัวดวงแก้ว

เลื่องแสงฟ้า สุวัณณภูมิ เมื่ออยู่เถื่อนทอง เมื่อปราบศึกคนคิดแวง (เมือง) ขุนเถื่อน (ขับ) ช้างชน
ช้างคัวแพ หนี (ไป) ทางเมืองอุทอง (๑๖๖/๑) เลื่องแสงฟ้า ไปตามจับตัวได้ พามาหาถูกเมีย มอมเมือง (ให้) พุทธกาล
๗๖๓ วันขึ้น ๑๓ (ค่ำ) เดือน ๑๒ (๑๖๖/๒)

✱ —

เพชรบุรี กับได้ถ่ายรูปลายสือชื่อ บุญพระฤๅมิ บุญมุนี และ บุญภิกษุ เป็นหลักฐาน พร้อมกับอธิบายไว้ในหนังสือของวัดเพชรพลีแล้ว
คราวแรกได้ถูกกล่าวหาว่าโกหกหลอกลวงและเป็นบ้า เมื่อพิมพ์หลักฐานออกไปในหนังสือของวัดเพชรพลีแล้ว ก็เงียบหายไป กระนั้นก็
มีคำหาเหตุขึ้นอีกคือประนามคำกิริยาคำ ๗ เป็นนิทานบ้าง และพระลังกาเขียนขึ้นบ้าง จึงเป็นเหตุให้ต้องหาหลักฐาน ขอได้มาเรียนรู้ประวัติ
ที่พระเถระทั้งหลายกระทำไว้ และทุก ๆ ครั้งทำกันมาก็เป็นทั้งทางราชการ (การกระทำของพระราชา) และสังฆกรรม (การกระทำของสงฆ์)
อย่างรัชกาลที่ ๕ กับสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ลอกพระไตรปิฎก
จากตัวขอมได้พิมพ์เป็นตัวหนังสือไทย และเป็นเล่มหนังสือซึ่งเปลี่ยนชื่อจากไปฎฐปาฐ (พระบาลีโบราณ) มาเป็นหนังสือบาลี หรือ
สยามรัฐคฤปิฎก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๖ ต่อมาได้พิมพ์อัฐฐกถา และฎีกากับขึ้น ๆ เรื่องนี้ปรากฏหลักฐานมาแล้วทั้งเล่มหนังสือและกาล
เวลาได้เกือบร้อยปี (พ.ศ. ๒๔๑๖) และทำตามเดิมที่มีอยู่แล้วไม่ได้แต่งกันใหม่ด้วยประการใด ๆ อย่างในการชำระเพื่อตีพิมพ์ใหม่ พ.ศ.
๒๕๐๐ ข้าพเจ้า=พระธรรมวงศาเวทีได้เป็นอนุกรรมการชำระ ได้ตรวจอ่านทั้งฉบับตัวขอมตัวโรมันของยุโรป ตัวพม่าและไทย ก็เห็นตรง
กันตลอด แม้เห็นว่าผิดชัด ๆ คือ สระตก เช่น สนฺตํ เป็น สนฺตํ ก็ต้องเปิดอัฐฐกถา ฎีกาก่อน เห็นว่าสระติดแน่นจึงเติมเข้า
ไป บางศัพท์ไม่เหมือนกัน เช่น สุโร...พม่าเป็น ไสโร...ยังไม่แก้ เพียงบันทึกข้างล่าง หรือหมายเหตุไว้เท่านั้น เราเคารพต้นฉบับกัน
มาอย่างนี้หมายเหตุกันว่า มรณไปฎฐเก ไสโร...ในคำกิริยพม่าว่า ไสโร...

การเป็นมาแห่งพระไตรปิฎก กับ อัฐฐกถา และคำกิริยต่าง ๆ นั้น เมื่อเอาคำกิริยพระพุทธศาสนาคำ ๆ มาอ่านจะทราบเหตุ-
การณ์แจ่มชัด เช่น คำกิริยาโทยปกรรม ซึ่งพระพุทธโฆสเถระได้เขียนระหว่างปี พ.ศ. ๕๘๐-๕๘๕ (ท่านไม่ได้ใส่ พ.ศ. ไว้) ในคำกิริย
พระพุทธโฆสเถระได้เล่าว่าพระพุทธเจ้าเสด็จประทับที่ไหน ครัสธรรม หรือสูระอะไร ตลอด ๔๕ พรรษาอยู่ ๆ เล่าถึงสังคายนา ๕ ครั้งก่อน
และเหตุการณ์สำคัญย่อ ๆ มีชื่อเสียงมากและอยู่คงมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ เจ้าพระคุณสมเด็จพระวันรัตน์ (ฉิม) วัดพระเชตุพนฯ ยัง
ลอกข้อเขียนของท่านลงในหนังสือสังคีตยวงศ์ (พ.ศ. ๒๓๓๒) เมื่อจะพิมพ์หนังสือปกรณวิเสสชื่อวิสุทธิมคค เจ้าพระคุณสมเด็จพระ
วันรัต (เฮง เขมจารี) วัดมหาธาตุฯ ซึ่งแต่งประวัติของท่าน ยังได้นำมาลงไว้ (พ.ศ. ๒๔๖๕) และพระเดชพระคุณเจ้าพระคุณสมเด็จพระ
พระสังฆราช (อยู่ ญาโณทโย) วัดสระเกษ ซึ่งเจ้าพระคุณสมเด็จพระวันรัต (แดง) ถวายในการอุปสมบท ท่านเก็บคำกิริยาโทยปกรรมนี้ไว้ถึง
๗๐ ปี จึงได้พิมพ์ในการฉลองพระชนมายุครบ ๕๐ พ.ศ. ๑๕๐๖ ในหนังสือเล่มนี้ มีคำสั่งซึ่งกระทำให้รู้เรื่องของบาลีและอัฐฐกถาและ เป็น



๑. พระพุทธรูปปางเปิด
เมฆอริยสัจ ๔ ฐานข้างล้อม
ทองสำริดเข้าใจว่าเมืองแสง
ฟ้าทรงระลึกช้างที่ใช้กระทำ
พุทธหัตถ์



๒. พระพนมมาร
ฐานข้างล้อมองค์นี้สมัย
อยุธยาจะเห็นพระเมาฬี
สูง พระองค์ยาวกว่าเข้าใจว่าสร้างสมัยพระนเร-
ศวรมหาราชเจ้า



๓. รูปพระโพธิสัตว์
หรือ พระร่วง อาจเป็นพระ
เจ้าเมืองแสงฟ้า แต่เครื่อง
อย่างนี้ อาจเป็นพระร่วง
อุททองพระองค์ใดพระองค์
หนึ่ง

—*—

หลักฐานปรากฏแล้ว ฉะฉานโดยปรกม ซึ่งพุทธโฆสเถระพึงเอง เขียนเอง คงไม่ผิด กับมีศีลธรรมและสติปัญญาขนาดจำพระไตรปิฎก
ได้จะไม่รู้ผิดถูก และกล้าเขียนเรื่องขึ้นเอง ขอคัดภาษามคธมาด้วยเพื่อเป็นหลักฐานแจ่มชัด

อถ โข เตโร ตํ ทิสวา

เอวมาท อธิวโส
พุทธโฆส ชมพุทฺธิเป
ปิฎกคตยปาลิมคตเมว อคฺคิ
ตสฺส อฏฺฐกถา จ
เอรวาโท จ น วิหฺขณฺติ
สิหฺลฏฺฐกถา ปน สงฺกตฺติคย
มารุพฺพา สาริปฺพุตฺตาทีหิ
กตา มหินฺนุทน กถามคฺคํ
โอโลเกตฺวา สิหฺลภาสาย
กตา สิหฺลทีเป ปวตฺตติ
คฺวมปี คตฺร กนฺตฺวา
สพฺพํ อุปฺปริกฺขจิตฺวา
มากธาย นิสฺสคฺคิยา ปรีวตฺเตหิ
สา อฏฺฐกถา สพฺพโลก
หิตาวหา ภวิสฺสติ

ครั้งนั้นแล พระเถระ (เรวตมหาภิณาสพ) เห็นฉะฉานโดยปรกมนั้น
แล้วกล่าวอย่างนี้ว่า อาวุโส พุทธโฆส ในชมพูทวีปนี้ เพียงบาลี
ไตรปิฎกเท่านั้นมีอยู่ อฏฐกถาแห่งพระไตรปิฎกนั้นและเถรวาท
(คำกล่าวของพระเถระ) ไม่มี แต่ว่าสิหลฏฐกถา (อฏฐกถาสีหล)
ขึ้นสู่สังคีติ ๓ ครั้งแล้ว พระสารีบุตรเป็นต้นกระทำไว้แล้ว พระ-
มหินทได้ตรวจทางด้อยคำ กระทำไว้ด้วยภาษาสีหล เป็นไปในสิหล-
ทวีป แม้เธอจงไป ณ สีหลทวีปนั้นแล้ว จงตรวจดูทั้งหมดแล้วกลับ
สู่ภาษาเดิมอันเป็นของมีอยู่ของชาวมคธ (ภาษามคธ) อฏฐกถานั้น
จักเป็นของนำมาซึ่งประโยชน์เกื้อกูลแก่ชาวโลกทั้งปวง (ตลอด
กาล)

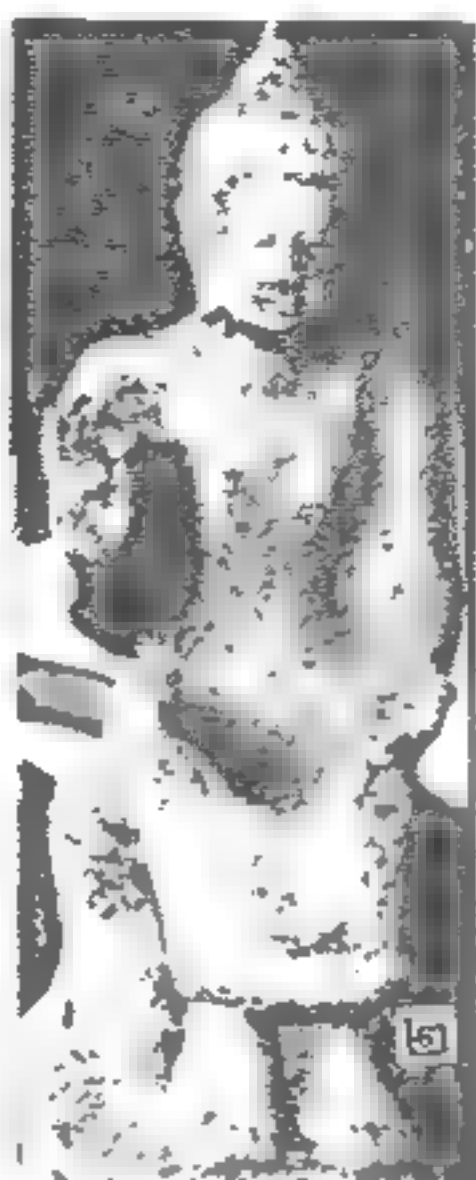
คำสั่งนี้ สำคัญมาก พระพุทธโฆสเถระจึงจดและส่อให้เห็นฐานะอฏฐกถาได้ว่ามีอายุเท่าพระไตรปิฎก จึงเป็นวรรณนิบาธ
ของพระไตรปิฎก และมีระบุชื่อพระเถระทั้งหลายมีพระสารีบุตรเถระเป็นต้นได้กระทำไว้

พระพุทธเจ้า เมื่อได้ตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้วได้เสด็จไปเทศนาโปรดเวณยชนบุคคลตลอด ๔๕ พรรษาพระ
ธรรมวินัยที่ทรงแสดงและบัญญัติแล้ว มีเนื้อความยากๆ พระเถระทั้งหลายมีพระสารีบุตรเถระเป็นต้นได้อธิบายสอนศิษยานุศิษย์ไว้มาก เมื่อ
เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ถวายพระเพลิงแล้วพระมหากัสสปเถระเป็นประธานได้ชวนพระเถระทั้งหลายผู้แตกฉานธรรมวินัยรวมเป็น ๕๐๐
มี พระอุบาลีเถระ และ พระอานนทเถระ รวมอยู่ด้วย พระเจ้าอชาตศัตรูทรงอุปถัมภ์ ที่เรียกกันว่าสังคายนา หรือ สังคีติกระทำ
กันที่ถ้ำสัตตบงกชอุทฺทา เริงภูเขาวงการบรรพต

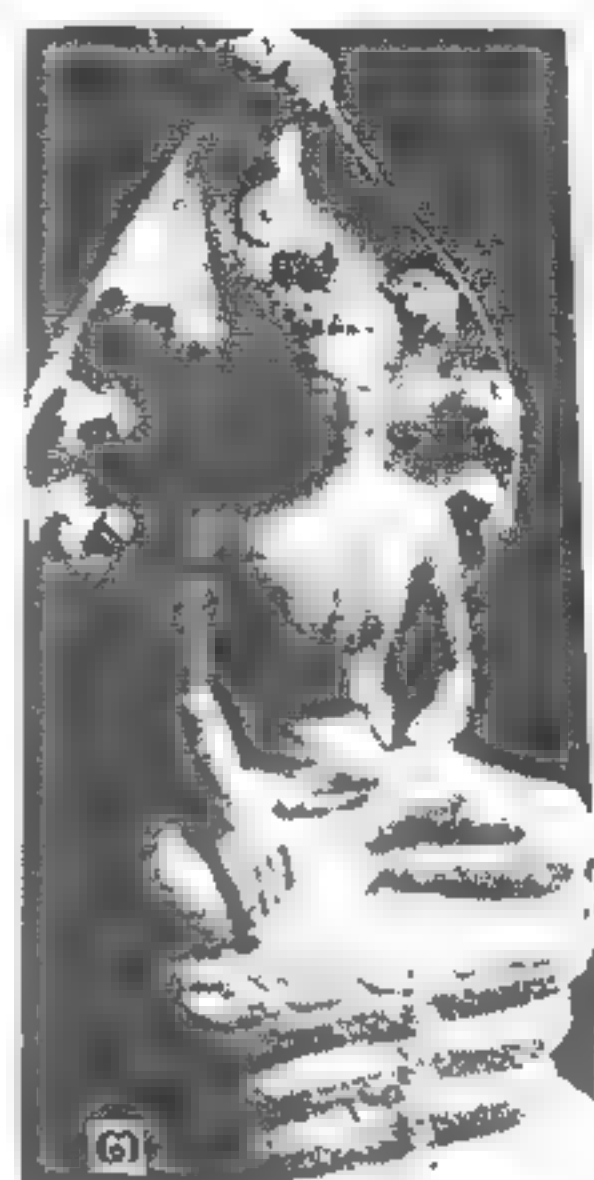
พระพุทธรูปสุวัณณภูมิก่อนปลาย สมัยเรืองแสงฟ้า หรือเพชรบุรีสุวัณณภูมิ
สมัยขุนทองสะเมือง



๑. พระพุทธรูปมารแพสุวัณณภูมิด้านเชียงแสน จะเห็นพระเมาฬีสัน ชายสังฆาฏิแฉกตรง พระองค์ยังสัน แต่พระทรงสูงขึ้น นำมาเพื่อเห็นส่วนลัดพระมารแพสุวัณณภูมิ



๒. พระพุทธรูปห้อยพระบาท ปางเทศนาหรือนั่งคอกหินสลัก สังกศพระเมาฬีสันและพระองค์ยาว พ.ศ. ๗๐๐-๘๐๐ ค้นแบบพระสมัยศรีวิชัย และเชียงแสน



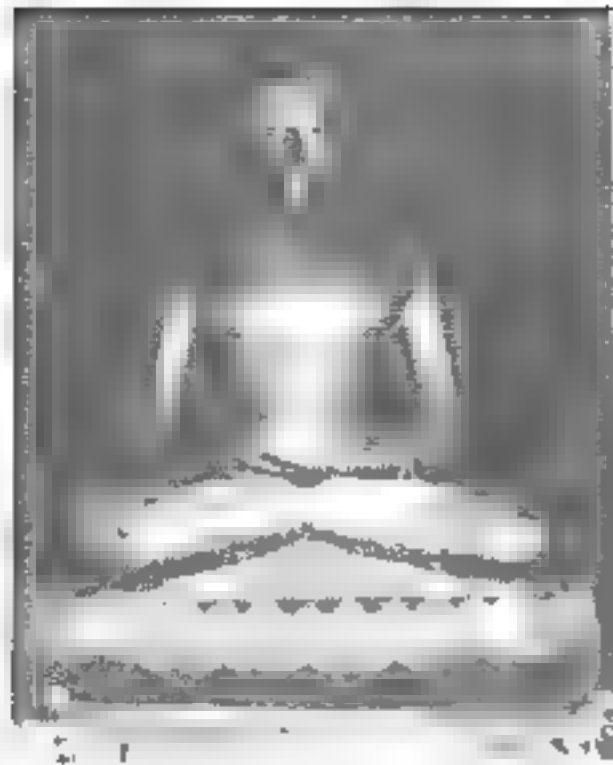
๓. พระพุทธรูปนาคปกมเรวิชัย หรืออนาคปกใบโพธิ์ มีเศษข้างหลัง ๗๗๘ ตรงกับรัชสมัยเรืองแสงฟ้าขุนทองสะเมือง และตัวทอง ได้สร้างด้วยทองคำแท้ริด มีมากในกรุวัดสรรเพชญ์ ก่อนศรีชัยเกือบพันปี

✱

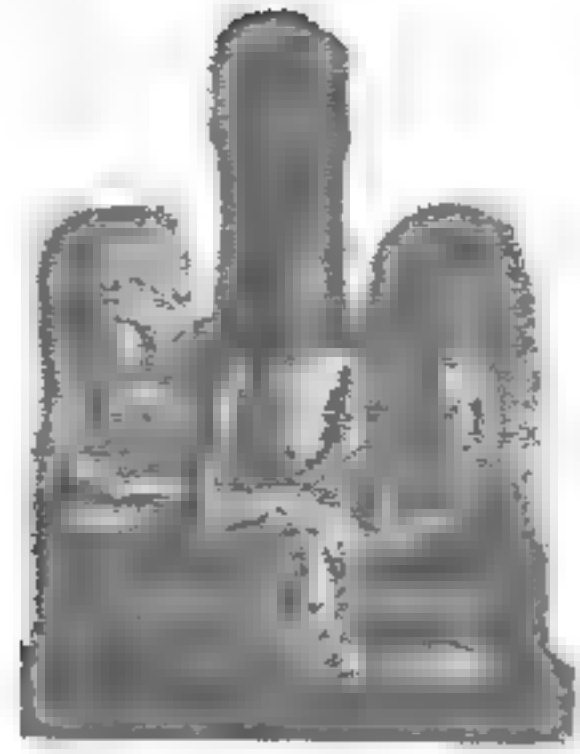
ในการสังคายนาที่ ท่านร่วมกันจัดเป็นบาลีไตรปิฎก คือเลือกคัดเอาพระพุทธรูปที่เป็นกฏข้อบังคับ ตลอดถึงต้นเรื่อง โดยขึ้นต้นว่า เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าพุทธเจ้าพระพุทธรูปความ ซึ่งถือเป็นกฏข้อบังคับ เช่น พระนาถโมกข ดันบัญญัติได้นำพุทธรูปมาชำระด้วยที่เรียกว่าปัทมาสน์ ได้แยกเรื่องที่ไม่สำคัญ หรือไม่เป็นกฏข้อบังคับออก เช่น ตรัสบุรพกรรมของพระภิกษุซึ่งมีสำนวนต่าง ๆ กันอันเป็นแต่คำเล่าเท่านั้น แต่จัดเป็นสำนวนอย่างเดียวกันเรียกว่า อัญญุตถา แปลว่ากล่าวความครั้งนั้น เรียกว่ามหาอัญญุตถารวมกันตลอดทั้ง ๓ ปิฎก จึงตั้งชื่อว่า มหาอัญญุตถา แปลว่า กล่าวความมากหรือกล่าวความใหญ่ ครั้งนี้ พระมหากัสสปเถระมอบให้พระอุบาลีเถระ จัด ที่เป็นพระบาลี เรียก วินัยปิฎก เมื่อเรียบร้อยแล้ว ที่เป็นบาลีก็ให้สาธยายเป็นแบบเดียวกัน และสาธยายคำอธิบายด้วย ฉะนั้นจึงชื่อ มุขปาฐะ แปลว่ากล่าวด้วยปาก สำหรับอัญญุตถานั้น ครั้งพระพุทธเจ้าทรงพระชนม์อยู่ปรากฏชื่อว่า ปริปุจฉา แปลว่าข้อซักถาม เมื่อท่านนำมาสังคายนาได้ตั้งชื่อว่า มหาอัญญุตถา และมหาอัญญุตถานี้ ฉาโยทกปกรณระบุไว้ว่าชื่อมหาอัญญุตถา ขึ้นสู่ปฐมมหาสังคีติแล้ว พระเถระทั้งหลายมีพระมหากัสสปเป็นประมุขประชุม กระทำไว้แล้ว พระมหานันทเป็นต้น นำมากระทำไว้โดยสหภาษา จึงเกิดมีชื่อว่า สหพัญญุตถา (มหาอัญญุตถา นาม ปฐมมหาสังคีติมารุพุทฺธ มหาคัสสปมุขเอหิ เถเรหิกตา ฯ มหามหินเทน อาเนตฺวา สหภาษาสย กตา สหพัญญุตถา นาม ชวตา ในคำกล่าว ซึ่งพระเถระได้เถระระบุว่าขึ้นสู่สังคายนา ๓ ครั้ง สหพัญญุตถา ปณ สงคีติตฺตมารุพุทฺธ) มหาอัญญุตถานี้ปรากฏชื่อในสมันตปาสาทิกา พระพุทธโฆสเถระระบุชื่อไว้ในอรัมภกถาวาตสุตา มหาอัญญุตถ์ สิริ...กระทำมหาอัญญุตถาให้เป็นโครงเรื่องของสังวรณานัน ถึงแม้ว่าพระพุทธโฆสเถระจะเขียนเมื่อ พ.ศ. ๕๘๖ ๕๘๗ ก็จริง ถึงกระนั้นท่านก็นำมาจากสหพัญญุตถา ซึ่งพระมหินทเถระเป็นต้น กระทำไว้แล้ว พ.ศ. ๒๔๐ และพระมหินทเป็นผู้ได้นำมหาอัญญุตถาที่มิได้แต่ปฐมสังคีติมากระทำไว้

ตอนที่ ๒ คือ สุตตันตปิฎก พระมหากัสสปเถระให้พระอานนทเถระ จัดศาสนธรรมที่พระพุทธเจ้าเป็นต้นแสดงเป็นพระสูตรขึ้นต้นว่า เอวเมว สุตํ เอคํ สมยํ ภควา ข้าพเจ้าได้ฟังแล้วอย่างนี้สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า...เช่นประทับอยู่ ณ เขตวันโคถักรุง

พระสมัยเพชรบุรีสุวรรณภูมิ

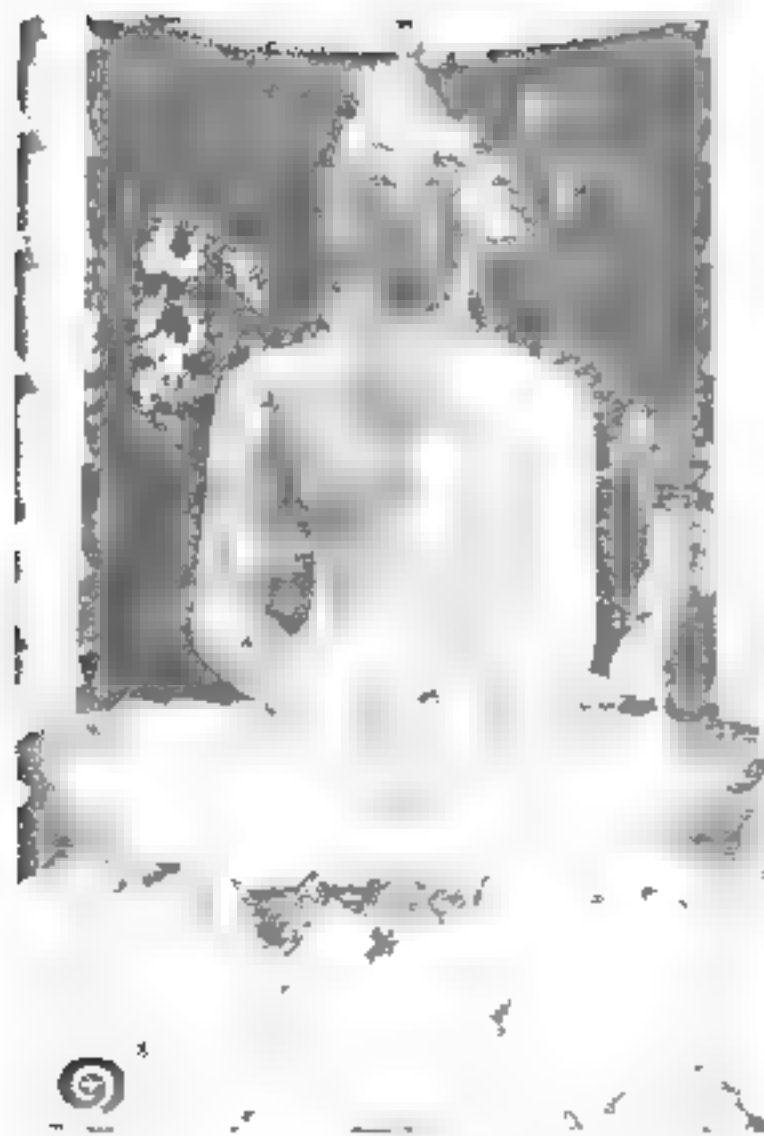


พระพุทธรูปมารวิชัย พระสิงห์องค์หนึ่งของเพชรบุรี ส่วน
ต้น มีจอมสูง ทองโมรา พ.ศ. ๒๐๐-๒๐๐ สมัยเดียวกับพระนาคปรก
ฝีมือช่าง สมัยขุนทองเสมียง เพชรบุรี



พระพุทธรูปทองคำสร้างสมัยต้น พ.ศ. ๒๑๘ มีพระองค์ยาว
พระเมาฬี และพระวิมล ฯลฯ ซึ่งกระทำให้ไม่แน่นอน พุทธลักษณะ
ก็คล้าย เป็น คือส่วนมาก ไม่ใช่ทั้งหมด

สุวรรณภูมิตอนปลาย สมัยพระเจ้าธัมมราชา ต้นมหาสังฆบรมจักรพรรดิ
หลังอมตธรรม หลังน้ำสังข์



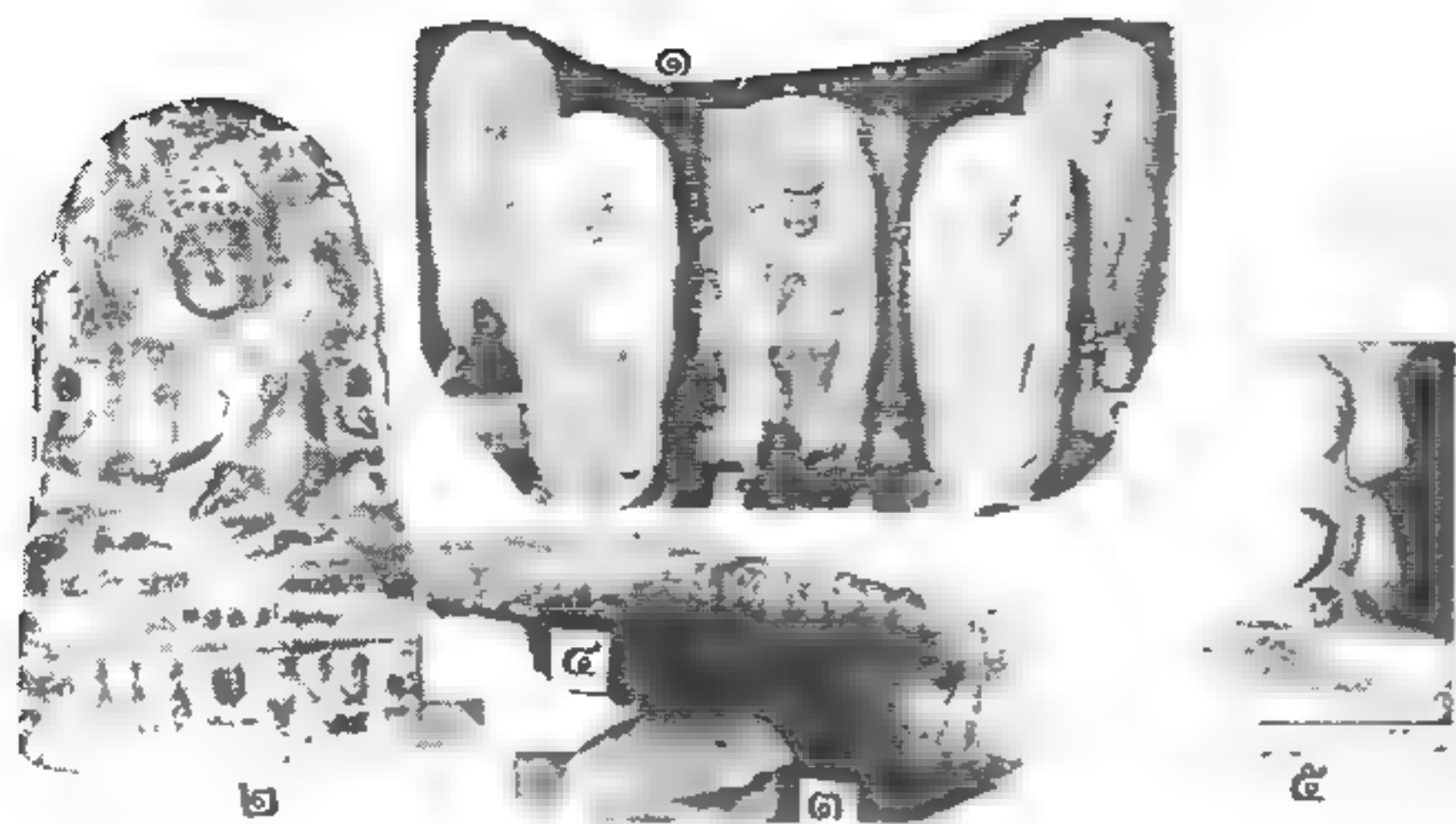
(๑) พระพุทธรูปหลวงพ่อเพชร
หินปูน พระเมาฬีชั้นจอมสูง พระองค์ยาว
จัดเรียงว่าพระสมัยปัสสวะ นี้อยู่ในเพชรบุรี
ไทย จึงว่าสมัยสุวรรณภูมิปลาย พ.ศ. ๒๐๐
๑๐๐๐



(๒) พระพุทธรูปทองเทสน. พนักหลัง
มีลักษณะรูปอุษอม หน้าเข้าพระคือ ๕ ขวพระคือ
๖ ทองคำสำริด สังเกตพระเมาฬีจอมสูงเหมือน
กับหลวงพ่อเพชร ที่ชาวท. เหมือนกันแต่เป็นหิน
จึงแน่ใจว่าช่างไทย



(๓) พระพุทธรูปมารวิชัยเชียง
แสน แต่พระเมาฬีจอมดอกบัว นิ้วพระ-
หัตถ์ที่วางไม้ไข่เชียงแสน นี้ก็คือพระมาร
แท้สุวรรณภูมิปลาย พ.ศ. ๒๐๐



ชุดนี้ได้บริเวณวัง
ฉนวนว่าอยู่ใต้ดิน ได้แล้ว
เลี้ยงหมูหมูคั้นและตายจึง
ชุดพบในฐานอิฐ และอิฐ
รอง คือ ชั้นนั้นเก็บมาเป็น
ตัวอย่าง

✱

สาววัดจึงมีต่อไปว่า สาวศุภย์ วิหริติ เขตวน อนาคตปิณฑุส อาราม... ที่จัดอย่างนี้ แม้พระสารีบุตรเถรเคยจักมาแล้ว เช่น ทศตรสูตร สังคหิสูตร แม้คำอธิบาย หรือ ปรีปะชา จัดให้เข้าในพระสูตรคัมภีร์ก็มี เช่น คำอธิบายของพระสารีบุตรเถรเป็นจุลลนิเทศมหา นิเทศได้แยกคำบรรยาย และเรื่องเล่าเช่นชาดกแม้เป็นพระพุทธรูปจนครัสแล้ว ซึ่งเป็นคำเล่าต่าง ๆ กัน ออกเป็นอัฐกถา หรือ มหาอัฐกถา เช่น ชาดก จักแคลา^๑ ไว้ในพระไตรปิฎก เรื่องเล่าเป็นอัฐกถาพร้อมกับใส่กาถาเหล่านั้นเข้าไปด้วย เฉพาะกาถาจึงมีในพระไตรปิฎกและเรื่องไม่มี อ่านพระไตรปิฎกอย่างเดียวจะไม่รู้เรื่อง ฉะนั้น ในชาดกจึงมีชื่อว่าชาดกัฏฐกถา มีพระพุทธรูปยืนยืนอยู่ เช่น อดีตเท ภิกขว คำอาลปะว่า “ภิกขเว” นี้ พระพุทธเจ้าพระองค์เดียว ครัสเรียกพระภิกษุทั้งหลาย สาวกอื่นมีพระสารีบุตรเถรเป็นต้นใช้คำอาลปะว่า อาวุโส เมื่อสังคายนาถันก็สวดพระบาลีเป็นถำนวนเดียวกัน และสวดอัฐกถาหรือมหาอัฐกถาเป็นบรรยายบังคับความรู้ไว้อีกด้วย นี่เป็นสูตรคัมภีร์ เป็นมุขปาฐ

อภิธรรมปิฎกนั้น พระอนนทเถร ได้จัดไว้อีก เล่าเรื่องในอัฐกถาว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จขึ้นไปเทศนาโปรดพระมารดา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เมื่อถึงกาลนิมิตบาท ได้ทรงนิมิต พระพุทธนิมิตให้แสดงธรรมแทน เฉพาะพระองค์ได้เสด็จลงมเบนิมิตบาทที่อุตรกฏ พระสารีบุตรเถรไปกระทำพุทธอุปฐากครัสแสดงแก่พระสารีบุตร ซึ่งท่านได้นำมาสอนศิษย์ประมาณ ๕๐๐ ที่เลื่อมใสในขมกปฎิหาริย์แล้วได้เข้าอุปสมบท ฉะนั้น อภิธรรมปิฎกจึงไม่มีเรื่องเพราะครัสตลอด๓ เดือนโดยตั้งหัวข้อชื่อว่ามาติกา แม้บทแล้วทรงจำแนกหรือกระจายให้พระพุทธรูปมารดาฟัง ที่เป็นปทกษณี คือกระจายบท เป็นพระพุทธรูปจนตลอดเกือบไม่ต้องมีอัฐกถา แม้คำขึ้นต้นว่า ยสฺมี สมเย ในสมัยใด หรือ ตสฺมี สมเย ในสมัยนั้น...ถึงกระนั้นก็มีปรีปะชา หรือ อัฐกถา เป็นคำแปลความหมาย ได้จัดเข้าในมหาอัฐกถา เช่นเดียวกัน อภิธรรมปิฎกและอัฐกถานี้เป็นมุขปาฐ

พระอภิธรรมปิฎกนี้ ในกาลนี้มีการวิจารณ์กันมาก บางท่านถึงกับไม่เชื่อ และแปลชื่อ “อภิธรรม” ว่า “ธรรมอันเกิน” อันมีชื่อไว้แต่เดิมว่าสัตตปกรณ หรือ ๗ ปกรณ คือ ๑ จัมมสังคณีปกรณ ๒ วิภังคปกรณ ๓ ธาตุกถาปกรณ ๔ บุคคลบัญญัติปกรณ ๕ กถาวัตตูปกกรณ ๖ ยมกปกรณ ๗ มหาปิฎฐานปกรณเฉพาะกถาวัตตูปกกรณที่๕ นั้น มีคณาจารย์นำไปบรรยายว่าเป็น “ธรรม” ที่เดินเข้าไปในภายหลัง เมื่อเป็นเช่นนั้นอภิธรรมก็จะมีเพียง ๖ ปกรณ ก็เหมือนกับพระไตรปิฎกที่วางเป็น ปาทก ๒ คือ ธรรม

^๑ กาถาคือพระพุทธรูปครัส และผู้อื่นกล่าว เป็นคำกลอนไม่มีสัมผัสมีคำหนักคำเบา เรียกว่าฉันท แบบฉันทไทย มีมากในวินัยปิฎกและสูตรคัมภีร์ ในปัจจุบันมีนักรู้มากกล่าวว่าเป็นคำแต่งใหม่ โดยไม่เชื่อว่าท่านผู้กล่าวมีพระพุทธเจ้าเป็นต้นจะมีปฏิภาณกล่าวได้ ถ้าฟังเพลง ลำตัด แหม่ ฯลฯ จะได้ฟังทั้งชายและหญิงกล่าวกลอนปฏิภาณกันทั้งคืนยันรุ่ง ยังปรากฏมีอยู่ นักภาษาไม่เห็นต้องมีปฏิสัมภิทาญาณก็ยังไม่รู้ภาษาอื่น ๆ ได้ พระพุทธทาสภิกขุ ถึงพร้อมด้วยญาณต่าง ๆ อย่างที่ปรากฏขึ้นที่นั่น ๆ อย่างนั้น มีอะไรหรือที่มิไม่ได้ ทุกคนทำได้ ทุกคนที่พิเศษถึงขั้นสข (ศึกษา) และอเสขะ (ไม่ต้องศึกษาคือจบแล้ว) ย่อมมีความชำนาญมาก ยิ่งกระทำได้ดีตลอด

อุทอง สุพัฒน์ณภูมิ สุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๓๕-๑๘๐๐

ยังไม่เคยมีนักรู้คนใดกำหนดอายุกาลเวลาได้ ได้เก็บเอียงจารที่อุทองมา ๑๖๐ กว่า ยังไม่ได้อ่าน เพราะต้องระวังพวกปลอกกระบี่ดักขังหลัง ก็ไม่ต้องรู้ ทำได้ตามสบาย

ได้พบพระพุทธรูปแบบอุทองสุพัฒน์ณภูมิ ได้นำมาใส่รวมไว้ด้วย เพื่อให้ทราบของไทยๆ เรามีอยู่ทุกจังหวัด

← พระพุทธรูปอุทองสุพัฒน์ณภูมิหินทรายแน่น รุ่นสุพัฒน์ณภูมิ ฐานกลีบบัวหงาย



พระพุทธรูปอุทองสุพัฒน์
ณภูมิ หินปูนดำ รุ่นสุพัฒน์
ณภูมิ ที่ช่องแขวนซ้าย มี
จารึกณรงทองเมือง พ.ศ.
๒๓๗๒ แฉ่งคม ฐานกลีบ
บัวหงาย ลอกกราบเก่า
หมดจิ้งจัดเจน →

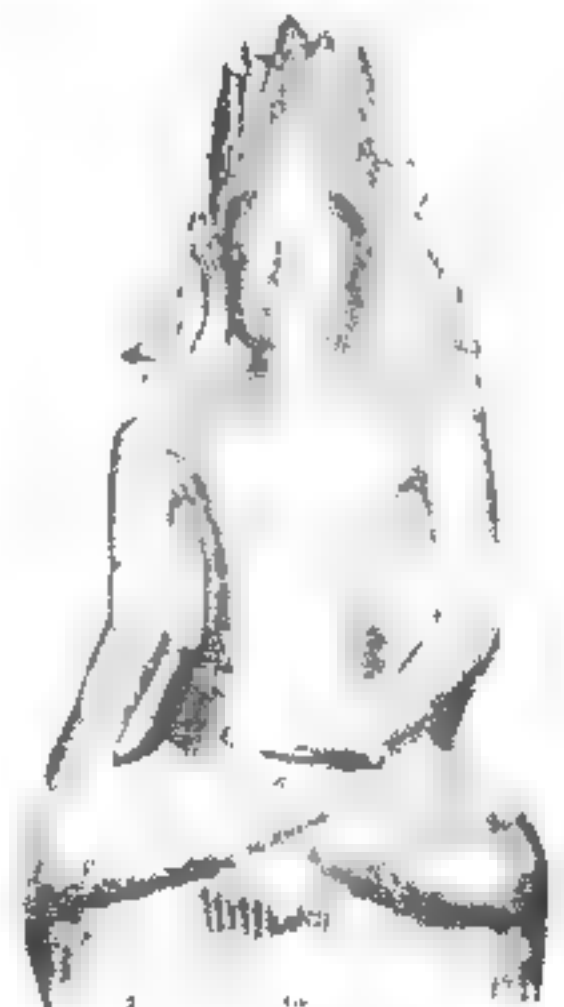


ขอม ไม้สักสลักอยู่ในถ้ำพระปากท่อ ราชบุรี อาจเป็นขอมดี ขอม
อิน สมัยหาญบุญไทยสร้างราชพลี ศิษย์ทำรูปไว้ในถ้ำนั้น สังเกตเชิดใบสืขอม หน้า
คักแคบเหมือนพระอุทอง จัดเป็นสมัยราชพลี อุทอง สุพัฒน์ณภูมิ พ.ศ. ๑๑๐๐-
๑๗๐๐ →



← ช้าง ขุนถิอคันไทยอุทองหิน ข้อ
สังเกตคักแคบ และลายกลีบบัว เหมือนพระ-
อุทองสุพัฒน์ณภูมิ กับ มีลายลือที่ฐานได้คักกว่า ลือ
คันไทยทอง

← ขวา เจ้าแม่โศภนสำริด มือขวา
ถือรวงข้าวรูปหญิงชาวอุทองไม่ได้มาจึงนำลงมา
เพื่อยืนยันเครื่องทรงขุนหญิงอุทอง และหญิง
อุทองมีผ้าห่ม



✱

และวินัย ได้มีการบรรยายเป็นธรรมวินัย ไม่ปรากฏชื่อ อภิธรรม เมื่อพระสังคีตึกาจารย์ท่านจัดเป็นปาเพจน์ ๒ แต่แยกธรรมที่ยาวออกเป็น
อีกตอนหนึ่ง จึงจัดเป็นปิฎก ๓ คือ ไตรปิฎกนี้ไม่ได้บรรยายให้รู้จึงเกิดเป็นปิฎก ๒ นี้ผู้ไม่ได้เรียนบาลีได้ประดังคำถามนี้จำว่าทำไมไม่
เรียน “ทวิปิฎก” และเรียกกันว่าไตรปิฎก ก็ไม่รู้จะว่าอย่างไร กถาวัตถุก็เช่นเดียวกัน เมื่อเขาสอนกันว่าใส่เข้าไปคราวหลัง เมื่อมีผู้อ่านรู้
มาก ๆ เข้าจึงถามมาเช่นนั้นจึงบอกเล่าในที่นี้จะได้ตอบเขาได้ ถ้าต้องการละเอียด จงเปิดดูอัฐกถา และ สยามรัฐ.คปิฎก (สยามรัฐ-



พระพุทธรูปสมาธิ ปางเสด็จเรือ
ขบวนทั้งโคโรหนสาคน. แบบ อุทองสุพรรณภูมิ
จะเห็นพระพุทธรูปไม่มีเครื่องประดับ และฐาน
เรือนี้. จะเห็นช. วงออกแบบให้ผิดจากพระร่วง
โพธิสัตว์



พระร่วงโพธิสัตว์อุทองลำริด รูปสร้อยจะเห็น
แบบสุพรรณภูมิ ฐานเรือ ล่างลายกลีบบัวคว่ำหงาย ผู้ออก
แบบสร้างพระฐานเรือ ซึ่งสมมุติอุทองเป็นเมืองเวสาลีตาม
ประวัติว่าเสด็จเรือไประงับอหิวาตกโรค



พระอุทอง ทองลำริด รุ่นเชียง
แสน พ.ศ. ๑๙๐๐-๒๐๐๐ คัด
แบบ ฐานชั้นอุทอง (สังเกตจะ
เห็นแบบหล่อที่หลังมาก แต่
แบบเป็นแบบเชียงแสนสิงห์๒)



พระร่วงโพธิสัตว์ขุนอุทอง สมัย
เชียงแสน เครื่องและกลีบหมวก
บอกอุทองสุพรรณภูมิ พ.ศ.
๑๙๐๐-๒๐๐๐ หน้าคักแคบ
ฐานชั้นอุทอง ผู้คิดออกแบบ
พระอุทองฐานชั้นอุทอง

✦

เตปีฏกเล่ม ๓๗ ปัญชอปกรณฎฐกถา ชื่อ ปรมัตถทีปนี หน้า ๑๔๑-๓๒๖ ปรมัตถทีปนีเล่าว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจำพรรษา
ณ ปัทมกัมพลลิลิตา ทรงกระทำพระนารคเป็นกษัตริย์ คือ พยานตรัสอธิธรรมกถาแก่เทวบริษัททรงแสดงธัมมสังคณี วิภังค ธาตุกถา
บุคคอปัญญัติติปกรณ ครั้นถึงวาระแสดง กถาวัคค (เรื่องของถ้อยคำ) ทรงดำริว่า ในอนาคตสาวกของเรา ผู้มีปัญญามาก ชื่อโมคคลี-
ปุตตติสสเถร ขำระมอหินศาสนาที่เกิดขึ้นแล้ว กระทำสัจจิตครั้งที่ ๓ นั้น ณ ท่ามกลางภิกษุสงฆ์ จะรวบรวมถือในสภาวะ (วาทะของตน)

เลื่องแสงฟ้า สุวรรณภูมิ ถูกขุนร่วงเลื่องเลอฟ้า เมื่อครองเมืองเถื่อนทองซ่อมอุโบสถเจดีย์ ล้อรั้งจักก
กวางนอน ในปี ๗๖๖ เมืองลโว้ สือมาข่าวแจ้งความมอมเมืองสเท็มวรทวาขมาด่อนคนลโว้ อันตัวเรา (ชก) คีค
จุมมอม (แตก) พ่ายไป (๗๗/๑) เมื่ออยู่เมืองลโว้เริ่มสร้างคูเมืองนี้มีขุนอุสี่เมือง พร้อมลูกสาวนางเวียงบุญทอง ล้างเจดีย์
อุโบสถ หน้าเมือง เห็นนิมน พระนิโครธ (เถร และ พระ) สุรั้มเถร (เป็นต้น) ทำนิมิต เสมอ (ให้ชื่อว่า) วัดหน้า
เมือง° (๗๗/๒)

เลื่องแสงฟ้า เมืองสุวรรณภูมิ เมื่อขึ้นนั่งที่เมืองนี้ พุทธกาล ๗๖๘ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๓ เมื่อนั้น ผู้ยังไม่มีเมีย
เมืองลโว้ แฉงเมืองขึ้น (๗๖/๑) เลื่องแสงฟ้า ไปปรบเรียบสงบ ขุน (อู่) สี่เมือง แล เมีย ให้ลูก (ชื่อ) เวียงบุญทอง
(แปน) เมีย เมื่อมาเมือง นางเมียอ่อน (ขอเข้า) กราบรอยดินพุทธ (ที่) เขา (เขาตั้งพันศิริ ปัจจุบันอยู่ที่จังหวัด
สระบุรี) (๗๖/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) หา ช้าง ม้า เสบียงพอ ช้าง ๑ พัน ม้าพันห้า เกณคนชายฝึกฝนศึกหมื่น
ห้าพัน เรือพันห้าร้อย (๑๕๗/๑) เลื่องแสงฟ้า เมื่อให้บำรุง (โรงเรียน) เรือนหมอ อุไซ้ คนท้อง กอดลูก ช้าง ม้า
กวาง เก้ง หมา แมว (จัว กวาย) อันหมอ กวนเข้าใจ ไช้ เจบ แล ยา (๑๕๗/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) ตัวนางเวียงบุญทอง มาร่วม (อยู่) ไม่มีลูก ๓ ปี คิดหานางเมียน้อยมา
ให้ (๑๖๗/๑) เวียงบุญทอง หากคนสาว บัวดวงแก้ว ผู้น้องสาว เปนเมียน้อย (วัน) ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๘ ปี (พุทธกาล) ๗๗๒
(๑๖๗/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ อัน) เวียงบุญทอง บัวดวงแก้ว ขอพบดินพุทธทางเชิงเขาขอลูกชาย (แล้ว
เดินทาง) ๕ วัน ถึงสุวรรณภูมิ เวียงบุญทอง (ได้มี) ท้อง (๒๐๑/๑) เมื่อพุทธกาล ๗๗๓ เดือน ๗ ขึ้น ๑๓ ค่ำ นาง
เวียงบุญทองออกคนชาย วันางสาว (อังคาร) ให้ชื่อ ดิลกธัมมราชา มังงานแลอง ๗ วัน (๒๐๑/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) เวียงบุญทอง บัวดวงแก้ว ดิลกธัมมราชา มาพริบพรี ขุนทองสะเมื่อง
นางตัวทองต่างต้อนรับ พาขึ้นเรือนพัก (๒๐๒/๑) ซ่อมวัดพริบพรี เถรอุทัยธัมม อยู่แล้ว (ซ่อม) วันมหาธาตุ
(สุวรรณภูมิ) เจดีย์หัก แล้ว เมื่อปี ๗๘๖ (๒๐๒/๒)

เลื่องแสงฟ้า สุวรรณภูมิ เอาดินถ้างคาวชี้ เอาผสมถ่านไม้ คนดินปน เอาหินก้อนดอกไฟเกิดตัน
แรงส่งหินไกล (๓๐๔/๑) เลื่องแสง (ฟ้า) หักลูกศึก ช่างหล่อ ส้างปืนคาบหินด้ว (ปืน) ลูก (ปืน หิน ให้) คนใช้ใน
ศึก (๓๐๔/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) ผู้เฒ่า ช่างสนมา เอาเหล็กเข้าสุ่ม ๗ วัน ถลาย (แล้ว) เทเข้าแบบตัวปืน
(๓๐๖/๑) เลื่อง (แสงฟ้า) เมื่อ (ปืนเรียบเนียนสนิทไม่มีรอยแตกร้าว) ลองปืนวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนห้า ปีขาน ๗๗๗
ไปถึง ๒๖ วา ๑ คืบ (๓๐๖/๒)

✱

๕๐๐ สูตร ในปรรวาท (วาทะผู้อื่น) ๕๐๐ สูตร รวมเป็น ๑,๐๐๐ สูตร จะจำแนกปกรณ์นี้ได้ดังนี้ จึงกระทำโอกาสไว้แก่ท่าน หัว
ข้อกล่าวขุดติวาทะบุคคลนี้ใด มีหัวข้อ ๘ คมอ่านา ๒ หมวด ๕ ในปัญหา ๔ เพียงนั้นวาทะขุดติ (วาทะเป็นข้อขุดติ) นั้น
ทรงกระทำให้เป็นต้นแล้ว จึงทรงตั้งแม่บทเป็นแบบแผนไว้เพียงกามวาร (วาระการกล่าว) อันไม่สมบูรณ์ในทางถ้อยคำทั้งหมด (...วาทะขุดติ
ต์ อาทิ สัพพกถามกุเลส อสมุปฺพณ กณวารมตฺตาย คนฺติยา มาติภํ ฐเปสิ ฯ) พ.ศ. ๒๓๔-๒๓๕ พระมหาโมคคัลลิตฺตคตฺตสเถร
พระเจ้าอโศกมหาราชาทรงอาราธนาแล้ว พระเถรสอนลัทธิสมัย ได้นำสหัสสูตร (พันสูตร) นี้ เป็นเครื่องสงบปรปฺปวาทะ (ถ้อยคำ
ผู้อื่น) เป็นลักษณะการสืบต่อธรรมวินัยแล้ว ได้กล่าววาทะขุดติปกรณ์ จากนั้นจึงคัดเลือกพระภิกษุผู้ทรงจำพระปริยัติพระไตรปิฎกถ้วน
แตกฉาน ปฏิสันนิทาญาณได้ ๑ พัน ได้สังคายนาชำระมลทินพระศาสนาให้บริสุทธิ์แล้ว ได้กระทำคดียสังคีติจบแล้ว

ยังไม่ได้ไปดูแล้วบอกให้แน่นอน คงเป็นวัคที่เชื่อว่านครโกษา เพราะเมืองกับนครอาจเป็นอันเดียวกันได้ กับได้เห็นพระ
พุทธรูปทองผสมซึ่งคนนำมาให้ ดูลักษณะเป็นอย่างเดียวกับพระสมัยสุวรรณภูมิ คือ มีรอยจีวรรอบพระศอ พระเมาฬีสั้น พระศกเม็ด
ประทับขัดตะหมาดเพชร ณ ที่ฐานมีลึงเป็นเครื่องหมายลโว้โบราณฯ

เลื่องแสงฟ้า เมืองสุวรรณภูมิ หาช่างไม่ให้ทำคันทน้าไม้ทั้งลูก หมื่นห้าพัน เตรียมศึกใหญ่ ในปี ๗๗๗ (๓๓๐/๑) เลื่องแสงฟ้า ใฝ่ใคร่ศึกสามก๊ก เกนกองศึกพร้อม ทัน (ที่) มี งอ-กก มี มือคัน ข่าวท่อเมือง เมื่อขึ้น เดือนสี่ ปี ๗๗๘ (๓๓๐/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) เมื่อรับรอง คงได้ มือคัน มี เงินให้หลาย มือสอง โง่วเงงอ มือสาม ของงอโก้วก ทรงกวง* เมื่อกว้างดั่ง ให้มาเว้าขอ (คือ ขอเจริญสัมพันธไมตรี) (๗๕/๑) เมืองเพื่อนเมือง ผู้คน คิดต่อค้าขายได้ตลอดไป แต่พุทธกาล ๗๘๘ เลื่อง (แสง) ฟ้า ให้เสมือนเมืองเขียนคำลงแผ่นทองส่งมือคัน คงได้ปีพุทธ กาล (ล่วงแล้ว) ๗๘๘ (๗๕/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) ให้คงไถ่ เล่า ซึ่งกวง ขงเบ้ง ผู้เล่าฟ้าให้ปราบดินน่าน (ล่างใต้) ถิ่นหัว หกปลาดาว เหนือดินอนัน (๓๓๑/๑) เลื่องแสงฟ้า คิดถึง ขุนเจิมฟ้า เพื่อนมีร่อนรวาน อันขงเบ้งต้องโทษลว่า เลื่องแสงฟ้าว่า เลื่อง แล ไทย ผู้ได้แท้ (๓๓๑/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) เมื่อมือคัน คงได้ เงินให้หลาย โง่วเงงอ กลับไปกั้ตั้งผ่านแดนขแม (๔๒๑/๑) เลื่องแสงฟ้า ให้ออกขุนคันไทยผู้ขุนชูไทยชนะ เอาคนศึกหามปืนหัวศึก หัวแล่น หัวขอม (และลูกศึก) หมื่นห้า (พันคน) (๔๒๑/๒)

เลื่องแสงฟ้า สุวรรณภูมิ ตั้ง ดิลกธัมม (ราชา) ให้นั่งเปน ขุนสุวรรณภูมิ (วัน) ขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๕ พุทธกาล ๗๙๐ (๓๕๐/๑) ตั้ง เวียงบุญทอง เปน แม่อยู่หัวเมือง แลบัวดวงแก้ว เปน เทวีสุวรรณภูมิ (วันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๕ ปี ๗๙๐) (๓๕๐/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) เมื่อศึกพร้อม ให้ ดิลกธัมม (ราชา) เวียงบุญทอง บัวดวงแก้ว (รับ) มอบดาบ (อาญาสิทธิ์) ไว้ เมียลูกพวก (๔๒๒/๑) เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) หวังจับขุนเมืองเจากอเลื่อง^๒ เข้ามา (ถึง) น่าน ให้ออกกองศึก ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๓ พุทธกาล ๗๙๑ (๔๒๒/๒)

เลื่องแสงฟ้า เดิน (ทาง) ถึง ดงเกาจิ้ว กอหล้า ลังหลง กังดั่ง หองเต้ ทรงกวง (จุ่นกวน) ออกต้อนรับ (๔๒๓/๑) เลื่องแสงฟ้า อยู่เมืองกังดั่ง ปีพุทธกาล ๗๙๒ พังดงกวก (แยก) ออก ๓ คี (คือ) รวยกวก จกกวก โง่วกวก (๔๒๓/๒)

เลื่องแสงฟ้า ลุเข้าปี ๗๙๒ เดือนยี่ เข้าหอทรงกวงคี เพื่อนแฉง ไม่มีร้าย บ้านเมืองดี (๔๒๔/๑) เลื่อง (แสงฟ้า) ว่า ชื่นชมดีใจ เพื่อนมีดี ทรงห้องเคดี พา พัก ชวนเที่ยวเมือง ตั้งให้ข้าวกนศึก ลูกศึก ให้ผ้าทุกคนตนทั่ว (๔๒๔/๒)

เลื่องแสงฟ้า อยู่กังดั่ง ทรงกวง (จุ่นกวน)* พาตุ กังแห ปาจิ้ว เป็กเต อีเหลง เฉาเฉา หนี เจียวยี่ เล่าฟ้า หนีลกขุน ไปตาย (๔๒๔/๑) เลื่องแสงฟ้า ทรงกวง (จุ่นกวน) พาตุแม่น้ำอิ้ง ที่ทรงอุยอินโดดกนน้ำตายเมื่อก่อน ขุนเมืองเจากอเลื่อง ตาย ๑๕ ปี (แล้ว) (๔๒๔/๒)

* ชื่อเหล่านี้ จะประชุมอ่านกันใหม่ เพิ่งเจอ ทร ที่แทน ช ที่นี้ แต่อาจอ่านว่าซึ่งกวงได้ทราบวาทาภาษาวางดั่ง เข้าไปเป็น ภาษากลางมาก และกว้างดั่ง นี้ จีนเล่งเซ้งบอกว่า กวาง ตรงกับคำไทยว่า กว้าง ดั่ง ตรงกับคำไทยว่า ท่ง แต่จีนใช้เป็นชื่อ มณฑล ด้วย ตามก๊ก ภาคผนวกมีว่า พระเจ้าจุ่นกวน เสวยราชย์องค์ที่ พ.ศ. ๗๗๒ สิ้นพระชนม์ พ.ศ. ๗๙๕ ฯ

^๒ ไทยเรียกชื่อ เจากอเลื่อง หรือ เจ้ากอเหลียง ลูกโต๊ะเหลียง คือ ขงเบ้ง

^๓ แผ่นที่เลื่องแสงฟ้ากลับ ไม่พบ คูณานปีที่ดิลกธัมมราชาครองสุวรรณภูมิ เห็นปี พ.ศ. ๘๒๕ ซึ่งนับจากปีที่อยู่กังดั่ง พ.ศ. ๗๙๒ ก็เป็นเวลาถึง ๓๓ ปี จึงเข้าใจว่าเลื่องแสงฟ้าต้องกลับมาครองค้อ แต่ยังไม่พบเรื่องจึงไม่รู้

เลื่องแสงฟ้า ประสูติ พ.ศ. ๗๔๒ ไปครองเมืองเถื่อนทอง พ.ศ. ๗๖๓ ครองสุวรรณภูมิ พ.ศ. ๗๖๖ และ สิ้น พ.ศ. ๘๒๕ พระชนมายุ ๘๓ ครองอยู่ (ทั้งเถื่อนทองด้วย) ๖๒ ปี เฉพาะสุวรรณภูมิ ๕๕ ๖๐ ปี

ปลาย สุวณณภูมิ เมืองทอง

คิลกัธมม (ราชา) สุวณณภูมิ ขึ้นครองแทนพ่อขุนเมืองปี (พุทธกาล) ๘๒๕ เมีย (ขวาชื่อ) นางเลื่อม-
สีทอง นางมณีแดง (เป็น) เมียซ้าย น้องนางเมียขวา ชื่อ ทองผ่องผิว (เป็น) เมียหลัง (๑๔๘/๑) เมื่อนางเลื่อมสีทอง
(เมียขวา) ตั้งท้อง ออกชาย วันขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๖ ปี (พุทธกาล) ๘๒๕ ขวาชื่อ รัชมราชาสุวณณภูมิ ให้หา พุทธสร-
โณ มาสวดมนตฉลอง (เพื่อวิบุลวัฒนสวัสดิมีชัยชนะตลอดกาล) (๑๔๘/๒)

รัชมราชา สุวณณภูมิ ลูกพ่อคิลกัธมมราชา เมื่อขึ้นสู่พุทธกาล ๘๖๕ (ครอง) เมืองทอง เมีย (ใหญ่)
หม่อมลูกอิน เมียกลาง กำนดองเมืองเดือนทอง เมียน้อย (ชื่อ) นางมิ่งมาเมือง เจ้า (ปีพุทธกาล) ๘๖๕ ลูกอิน (ให้อีก)
๒ น้อง มี ๕ เมียพร้อม ๘ คน อันไม่มีลูกเลย คนหมั้นลูกว่า ให้ฆ่า ไม่มีแล้ว ฆ่าไม่ลง ไม่ต้องตาย เมื่อมัน (คนใดคน
หนึ่ง) มี พันผิด เมื่อนางเมีย ๘ หมั้นต้องผิด ลู ๘๘๖ มีเพิ่ม ๑๒ คน เปนเมีย (๓๔/๑) รัชมราชา ขุนเมืองไทย ลว้า
สุวณณภูมิ เจอพระ (พุทธรูป) * สมาธิในดินสวน สุนาปรันต กวนเอาบูชาในอุโบสถวัดสุวณณภูมิแดนไทย เพื่อขอลูก

* ในสมัยนี้ เข้าใจว่าคงเชื่อว่ามีลูกเพราะได้พระพุทธรูปปางสมาธิ คล้ายได้ประทาน อมต คือ ไม่ตาย แก่พระนพเสีทั้งหลาย
ผู้ขึ้นอาสามีลูก ถึงแม้ว่าถ้าไม่มีลูก จะต้องโทษถึงตายก็รับอาสาเมื่อไม่มี จึงมีโทษถึงตายกระนั้น ก็ยังไม่ต้องถึงตายแท้ เมื่อได้พระ-
พุทธรูปนี้ และขุนรัชมราชามีลูกก็อภัยโทษให้หมด อาจเป็นเหืองเห็นเช่นนี้ จึงสร้างพระพุทธรูปกันมากและหลายปาง ที่แปลก ก็คือ มี
พระพิฆเนศวรประดับสวยงามมาก พระพิฆเนศวรเป็นเครื่องประดับนี้ อาจมีมาก่อนแล้วนาน ก็เพราะเหตุว่า อาณานิคมยี่สิบ และ อาณ
หินขัด ก็ตั้งแต่ ๔ พันปีขึ้นไปถึง ๕-๖ หมื่นปี ก็มีลูกปัดและพระพิฆเนศวรมาแล้ว มีพระปางแปลกปางหนึ่ง ขอเรียกว่า ปางทรงหลัง
อมตธรรม (ธรรมที่ไม่ตาย) พระปางนี้อาจมีมาก่อน ที่พบลายหนังสือเขียนในสมัยนี้ คือ ประทับนั่งสมาธิเพชร พระศกเม็ด ไม่มีพระ-
ภคมาลา มีสังฆาฏีปลายแฉก พระหัตถ์ขวายกแบออก ณ พระอุระ พระหัตถ์ซ้ายวางหงาย ณ พระเพลา มีหอยสังข์ในพระหัตถ์ซ้าย ณ
ฐานมีรูป ๖ รูป เป็นรูป ๖ กษัตริย์ มีท้าวภักทียเป็นต้น ไม่มีรูปพระอุบาสิ ด้านขวาพระมี ๓ รูป นั่งคุกเข่าระนมมือ ด้านซ้ายพระมี
๓ รูป นั่งพับเพียบระนมมือ ตรงกลางมีลัทธิธรรมจักร ด้านหลังมีขุมไม้โพน มีวงลัทธิธรรมจักรวางบนแท่น มีกวาง หรือ แกะ หรือ วัว-
เมีย ไม่ชัดจนนัก (กวางไม่มีเขา กวางตัวเมีย) นอนอยู่ ณ ฐานข้างล่าง ข้างขวา (วงล้อ) มีรูปคนนั่งคุกเข่าระนมมือจะกราบพระ-
ธรรม (จักร) ข้างซ้าย (วงล้อ) มีรูปพระสงฆ์นั่งสมาธิ ข้างบน มีพระพุทธรูปปางมารวิชัย ๓ องค์บ้าง องค์เดียวบ้าง ประทับนั่งในขุม
วิมาน ถ้า ๓ องค์ ก็หมายถึงที่ล่วงลับไปแล้ว ถ้าองค์เดียว ก็หมายถึงพระพุทธโคดมนี้ ก็ล่วงลับ (ลับหลัง) ไปแล้ว

เฉพาะองค์พระพุทธรูปที่มีหอยสังข์ในพระหัตถ์นั้น มีนักรู้ส่งจดคำหนังสือหลายคน แต่แบบนี้ที่เรียกว่าปางหลังอมตธรรม ก็
ด้วยเข้าใจว่า หอยสังข์ คำไทยลว้า หรือ ลาวเดิม เรียกว่า หอยยอด คงถือว่าเป็นของมีศักดิ์สูงม นานแล้ว ทำที่เห็นรูปขุนพ่อเมือง และ
รูปแม่อยู่หัวเมืองโบราณที่สร้างกันไว้มักมีหอยสังข์ในมือขวา มือซ้ายถือดอกบัว ทำที่เห็น ก็เป็นอันแสดงหลักฐาน ว่าไทยนิยมนับถือ
หอยยอดและดอกบัวหลวงเป็นของประจำศักดิ์ศรีไทยมานานแล้ว และคงหมายถึงว่าหอยยอดนี้เป็นเครื่องหมายไม่ตาย ไทยจึงนับถือกันมา
แม้เวลานี้ เมื่อหลังน้ำในมณฑลแต่งงาน ก็ยังใช้กันอยู่

เมื่อไทยได้รับพระพุทธศาสนา คงรู้เรื่องและทราบว่ พระเจ้าจักรพรรดินั้นมีสอง คือ มหาปนาทบรมจักรพรรดิ มีพระ-
สัตรตนชุตบพ มีมหาททา เป็นเครื่องหมาย มหาสังขบรมจักรพรรดิ มีพระสัตรตนชุตบพมีมหาสังข์ เป็นเครื่องหมาย เมื่อมีเหตุ
มาตรงกันเข้าอย่างนี้ ก็ยิ่งกระทำให้เป็นของพิเศษสุดยิ่งขึ้น

แต่เวลานี้ ไทยถือกันว่าหอยสังข์เป็นเครื่องทรงของนารายณ์ในลัทธิพราหมณ์ แต่พิธีแต่งงานของพราหมณ์ในโบราณและ
ในเวลานี้ ไม่มีพิธีหลังน้ำสังข์อย่างไทย ในครั้งโบราณ เห็นพิธีแต่งงานของพราหมณ์สมัยพระพุทธกาล คือนางสารีพราหมณ์มารดา
พระสารีบุตรเถรจัดพิธีแต่งงานเรวดลูกชายคนเล็ก กระทำพิธีเสก คือ รดน้ำ ใช้ถาดทองให้คู่แต่งงาน (ไม่เรียกบ่าวสาว เพราะทั้งคู่มีอายุ
๗ ขวบเท่านั้น) เามีอวาลในถาด พ่อแม่ญาติพี่น้องทั้งพราหมณ์ผู้ใหญ่หลังน้ำ คือ เอาหม้อทองใส่น้ำเทลงไปพร้อมกับให้พร นี่คือพิธีเสก
(ปลววารรดน้ำ) แต่งงานของพราหมณ์สมัยโบราณ ไม่ได้หลังน้ำสังข์ เหตุนี้พิธีหลังน้ำสังข์จึงเป็นของไทย ไม่ใช่ของแขก เรื่องในอัฐก
ถนี้ พระพุทธโฆษาจารย์เดิมท่านเป็นพราหมณ์ มันใจว่า ท่านเขียนไม่ผิด

มีเดิมลูกอินถ้วนเดือน ไม่มีลูก เอาลูกอินลงเป็นน้อย กำนคองเมืงกลางขึ้นถ้วนปีไทย (กับ) ๖ เดือน ไม่มี (ลูก) นึ่งมาเมืองเป็นใหญ่ ท้อง หานางมิ่งมามิ่งขวัญลูกเมืองทอง ปีพุทธกาล ๘๘๘ ปี ๖ เพญเดือน ๒ (ปีมะเส็ง นางมิ่งมาเมืองคลอดลูกชาย) ชื่อ รัมมมาเมือง หมายถึง (มี) เพลงเมือง ๑๐ คื่น เรื่อง (ขุน) ไถ นางโหม่มาดี ฉลอง (ทุกคนที่นั่น ยกให้พันผัด และให้พริบพลีพลอยเป็นรางวัล) (๓๔/๒)

“รัมมราชา สุวณณภูมิ นึ่งมาเมือง ออกคนชายแล้ว หม่อมนาง ๕๕ (คน) พันผัดคำให้ พร้อม (กัน) หาภิกขุรัมม (๓๓๖/๑) ปาโมกขสังฆราชชื่อ อริยวังโส มีขอพระ (ปาง) ให้ไม่ตาย (พระรัมมาปาโมกขสังฆราช) เล่าว่า พระให้ไม่ตาย คือ อมตรัมม ควนช่างทำ คนแปน (๓๓๖/๒)

รัมมมาเมือง^๒ (สุวณณภูมิ) กลองแทนพ่อ ปีพุทธกาล ๕๐๘ ขึ้น ๑๔ (ค่ำ) เดือน ๖ เมีย (ใหญ่ ชื่อ) นางเดือนค้างฟ้า เมียน้อย (ชื่อ) นางดวงขวัญฟ้า (๑๕๒/๑) เดือนค้างฟ้าท้อง มีลูก เมื่อวันขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๑๑ ปีพุทธกาล ๕๐๘ ชื่อ เลอรัมมราชา (๑๕๒/๒)

เลอรัมมราชา กลองเมือง (ทอง สุวณณภูมิ) มีเมีย (ใหญ่ชื่อ) เลื่องแสงฟ้า เมืงกลาง (ชื่อนาง) นิ่มเนื้อทอง เมียน้อย (ชื่อ นาง) ทองพูลศรี (๑๕๖/๑) เมื่อลุปปี ๕๑๗ เลื่องแสงฟ้าออกลูกชาย ขึ้น ๘ (ค่ำ) เดือน ๖ ชื่อว่า ลือรัมมราชา (๑๕๖/๒)

ลือรัมมราชา^๓ สุวณณภูมิ เมื่อกลองเมือง พุทธกาล ๕๓๖ พ่อเลอรัมม (ราชา) อุปสมบท วัดมหาธาตุ เมื่อขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๔ (ปี ๕๓๖ กลางสงขอันมี พระ) เกรมหา.....(๑๕๓/๑) รัมมปาโมกขสังฆราช ชื่อ ฉ่อง เปนอุปัชฌาย บุนณ (และ) โสภณ เปน อาจารย์ ชื่อ รัมมวิโรจโน (๑๕๓/๒)

เลื่องรัมมราชา สุวณณภูมิ ลูกขุนเมืองลือรัมมราชาขึ้นกลองเมืองแทนพ่อมีเมีย (ใหญ่ชื่อ) จอมสรวงฟ้า มีเมียรอง (ชื่อ) หอมทอง เมียน้อย (ชื่อ) ศรีเมืองฟ้า มีเมีย พร้อมกลองเมือง เมื่อ (ปี) มโรง เดือน ๔ วันอา ขึ้น ๑๔ ค่ำ เข้าปีไทย พุทธกาลปรินิพพานได้ ๕๗๒ (๔๘/๒)

เลื่องรัมม (ราชา) สุวณณภูมิ มีเมียจอมสรวงฟ้า เมื่อปีมเมีย พุทธกาล ๕๗๓ ออกลูกชาย ชื่อ จันทรภาณุ (เมื่อ) เดือนขึ้นฟ้า ควันลอนฟ้า วันขึ้น ๑๒ (ค่ำ) เดือน ๕ วันเอือย (พฤษศมปี) ให้ชื่อ (ว่า จันทรภาณุ) ตาม จันทรอาทิตย์ ขึ้นลอน นั้น แม่รักถนอมลูกด้วยใจอันดี (๔๘/๑)

^๑ เข้าใจว่าในสมัยพระเจ้ารัมมราชนี้ เมื่อมีลูกทั้งหม่อมนางทั้งหลายพันผัด ทุกคนคงดีใจกันมาก คงเข้าใจกันว่าพระประทานความไม่ตายให้ จึงคิดสร้างพระพุทธรูปที่ประทานความไม่ตาย ช่างและพระคงบอกปางหลังอมตธรรม เมื่อจะสร้างพระปางนี้ ก็ไม่รู้จะเอาอะไรเป็นเครื่องหมาย ช่างเห็นว่าหอยยอด เป็นเครื่องหมายพระเจ้าบรมจักรพรรดิและอยู่ในความนับถือเป็นศักดิ์ศรีไม่เสื่อมคลายมานาน จึงตกลงเอาหอยยอดเป็นเครื่องหมายไม่ตายแล้วก็ทำรูปหอยสังข์ไว้ในพระหัตถ์อย่างอธิบายมา

ด้วยประการฉะนี้ พระพุทธรูปปางหลังอมตธรรม จึงปรากฏมีอยู่ และเราก็ยังถือกันมาในเวลานี้ในเครื่องหมายไม่ตาย เช่น พิธีแต่งงาน คือ รักอมต ก็ยังใช้หอยยอด หรือ หอยสังข์กันอยู่ ที่ทราบแน่ว่ามีสมัยนี้ ก็เพราะมีลายตัวหนังสือเขียนไว้ จะลอกตัวอย่างเฉพาะลายลือว่า “รัมมราชา กรุง สุวณณภูมิ” เขียนไว้อย่างนี้

^๒ สังเกตตามปีที่เกิด และครอง-ในสมัยนี้ ครองกันน้อย ๆ ปีและยังเป็นเด็ก ๆ อาจไปครองเมืองอื่นต่อ หรือ สละออกบวชกัน แต่แผ่นเขียนเรื่อง ยังไม่เจอ หรืออาจไม่ได้เขียนไว้ หรืออาจมีอายุน้อย ก็อาจเป็นได้ แผ่นนี้ที่พบเรื่องสละออกบวช หรือ บางที อาจสละออกบวชแล้ว ภายหลังสึกออกแล้วเป็นอยู่อย่างสามัญชน ซึ่งเป็นธรรมเนียมประเพณีบวชแล้วสึก อันปรากฏในไทยตลอดมาถึง สุโขทัย อยุธยา และ รัตนโกสินทร์

^๓ ลือรัมมราชา แผ่นที่จารึกชื่อเมียและลูก ยังไม่พบ ในระยะต่อไปเห็นชื่อเลื่องรัมมราชา ท่านจึงว่าเป็นลูกขุนเมืองลือรัมมราชา จึงแน่ว่าท่านมี

เลื่องลือมหาราช สุวรรณภูมิ จันทรภาณุ (มีอายุได้) ๓ ปี (พ.ศ. ๒๓๖๖ เมื่อขึ้น) ศรีเมืองฟ้า (มี) ลูกหญิง (ชื่อ) แก้วเมืองทอง เรือจีนเอาผ้าแพรจีนเมืองตงจิ้น^๑ เมื่อพัววู เตมเจียเป็นมือหัวหน้า เอาสือห้องเตี้ย ช้องเจ้า^๒ เอื้อน (ว่า พวก) ช้องชาวไทย^๓ อยู่เมืองเหนือพ่อทวดเล่ามา ๘๐๐ ปีแล้ว (๕๑/๑) เลื่องลือมหาราช สุวรรณภูมิเมืองทอง รู้ลายสือเพื่อนช้องชาวจีน เมืองตงจิ้นผู้ไช่เถียงหนเหนือ เมืองทองไทลว่า ถิ่นขอตัวเป็นเพื่อนเมือง ด้วยถ้าข้าของต่อกัน เมืองสอง เมื่อเป็นเพื่อนกันแล้ว ผู้คนชายหญิงอยู่อันดีคอบกัน เลื่องลือมหาราชให้เขียนสือไทลว่าตอบเพื่อน ให้ขุนไทย ไปปี ๒๓๘ (๕๑/๒)

เลื่องลือมหาราช สุวรรณภูมิ เมื่อกลาง หอมทอง มีลูก (ชาย) วันขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๓ ปี (พุทธกาล) ๒๔๑ ชื่อ หาญบุญไทย (๑๕๐/๑) หาญบุญไทย เกิดเมื่อคนทำบุญไหว้พระวัดสุวรรณภูมิ (วัด) มหาธาตุ วันมาฆ (บูชา) จึงให้ชื่อ หาญบุญไทย ตามที่ไทยทำบุญนั้น (๑๕๐/๒)

สุวรรณภูมิ เมืองทอง อวสาน เริ่ม

ศรีวิชัยธัมมราช ราชพลี

จันทรภาณุ ผู้เอาเชียงตวัน เมื่อได้เมืองสุวรรณภูมิ พุทธกาลพันปี (๑๐๐๐) จัดลูกศึก ขุนศึก ช้าง ม้า เมื่อมีข ชื่อ สีมาทอง มีลูก ชื่อ อินโสรเรนทร เมีย (ชื่อ) หม่อมน้อย มีลูกชายชื่อ อินเขาเขียว พ้องปู่ทวดโพ้น พุทธกาล ๑๐๐๗ เดือน ๕ ขึ้น ๑๕ ค่ำให้ธัมมเสวีเข้าดำรงหัวหน้าโรงเรียนชายหญิง โพธิญาณ ไหว้หน้าภิกขุสงฆ์ให้แม่หอมทอง ดำรงหัวหน้าหม่อหญิง ให้หม่อเหิม เป็นหัวหน้า หม่อชาย พุทธกาล ๑๐๐๗ (๕๐/๑) จันทรภาณุ เมืองสุวรรณภูมิ ผู้ (เอา) อย่างตวันพ่อทวดโพ้น เมื่อพุทธกาล ๑๐๑๘ ให้หาขุนหาญบุญไทย ผู้คุ้มเมืองสุวรรณภูมิดั้งแทนเป็นพ่อเมือง ผู้ปองเมือง แม่ แลสองเมีย เป็นผู้ช่วย แล (เป็น) แม่อยู่เมือง ปีพุทธกาล ๑๐๒๐ หา ขุนคนองศึก ขุนคนองฟ้า กุ๊กศึก ชุมขุน (และ) ลูกศึก หมื่นคน ยกไปชมพุทธวิป (๕๐/๒)

^๑ จะอ่านแน่นอนกันใหม่

^๒ ในสมัยช้องเถียว จีนเล่าแข่งเล่าว่า ตอนนั้น เรียกคนจีนว่าตงจ้วน แต่ตอนที่เขียนกเบื้องจารนี้พวกช้องเพิ่งครองเมือง เป็นตงเตใหม่ ๆ อาจยังเรียกชื่อที่จีนสือของเค้าตั้งไว้ว่า ตงจิ้น ต่อมา จึงเปลี่ยนเป็นออกพระบรมราชโองการว่า “ตงจ้วน” ราชวงศ์ช้องนี้ สานกัก ภาคผนวกเรียกไว้ว่า ช้องไค้ (น้ำช้อง) กรอง พ.ศ. ๒๖๓ ๑๐๒๑ ช้องเหนือ (ปักช้อง) กรอง พ.ศ. ๑๕๐๓ ๑๘๑๕ เล่า แข่ง เล่าว่า ตอนนี พงศาวดารจีนยุ่งยากสลับซับซ้อนกันมาก ถึงกับมีคำว่า ไ่ว่ค่อซ่งทั้งเจงฮังจิ๋ว (หัววงศ์...)

เล่าแข่ง เล่าว่าช้อง (ไช่) นี้พี่ชายชื่อ เคียกฮึงเหลียง น้องชายชื่อ เคียกฮึง ร่วมกัน พี่ชายปราบจลาจลเรียบร้อยแล้ว ขึ้นครองนครปราบดาภิเษกเป็นช้องเกาโจย้องเค้ ปฐมจักรพรรดิ ต่อมา ประหาร เคียกฮึง น้องชายเข้าเยี่ยมไช่ป็นเสียบหม่ออันทำด้วยขนแฉน ปักลงตรงสะดือ เคียกฮึงเหลียงสิ้นพระชนม์ แล้วยี่ดอานเจขึ้นครองนครปราบดาภิเษกเป็นช้องไทโจ้ว ปฐมจักรพรรดิเช่นเดียวกันและมีอายุยืน นานครองราชย์ได้ ๓๐ กว่าปี ฉะนี้ เรื่องจึงต่างจากของไทยหลายร้อยปี และช้องเจ้าที่ปรากฏในกเบื้องจารคงเป็นช้องไทโจ้ว เพราะโจ้ว กับ เจ้าก็เสียงใกล้เคียง ๆ กัน หรืออย่างไร เป็นเรื่องที่จะค้นหากันต่อไป

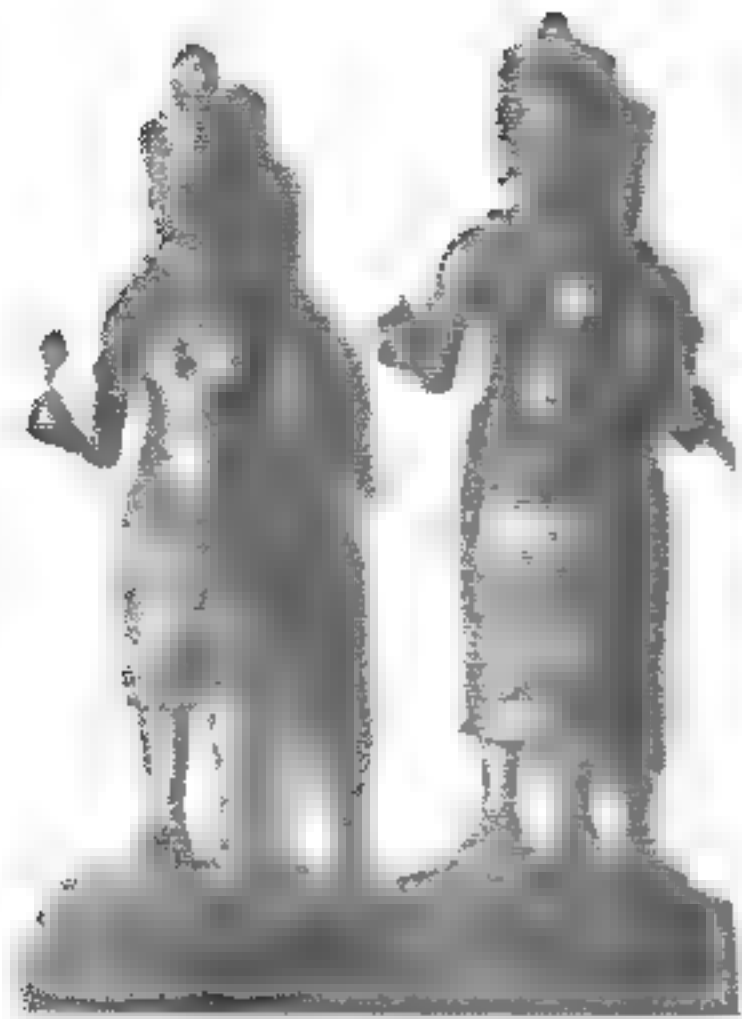
^๓ ช้อง หรือ ไช่ เมาในเมืองไทยในบางแห่ง เช่น ที่บ้านม ราชบุรี ยังใช้แซ่ กระทั่งมีการเปลี่ยนเป็นนามสกุลเมื่อเร็ว ๆ นี้ ในทางเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ ไช่ หรือ ช้องนี้ ยังมีชื่อเรียกอีกว่าภูไท หรือ พูไทย และ ผู้ไทย คงเป็นเผ่าเดียวกับเคียกฮึงเหลียง เคียกฮึง

ราชพลี ศรีวิชัยสุวณณภูมิ ไทยทวาลาว [พ.ศ. ๑๐๐๐]

พบในควนอิฐ วัดนางกรา วัดนางพระยาร่วมกับกเบื้องจเร็ก

ศรีวิชัยสุวณณภูมิ ทำเรือ นครศรีธรรมราชแบบศรีวิชัย

ฉันทราณ สีมาทอง (ทองพอง) ทั้งคู่มีขาถือดอกบัว มือซ้าย
ถือสังข์ ถ้วนของน้ำอาจหมายถึงอาณาจักรทะเล ไสเรนทรวงศ์ปทุมวงศ์
จะเห็นขุนหญิงร่างสูงกว่าอาจเป็นเชื้อชาวชมพูทวีป คือ พราหมณ์ และ
อำมาตย์อตุลย ทั้งหมดจะเห็นผ้าหน้าต่าง ๆ กัน มีแต่ภาคกลาง



หาญบุญไทย เฝ้าเมืองสุวณณภูมิ อินไสรเรน (ทร) เป็นผู้แทนเมืองฉัมมราชดีพร้อมทั้งน้ำ (และ) ฝน
ใจชอบเมืองนั้น (ทุกประการ) (๑๕๘/๑) หาญบุญ ถ้วน (ว่า) ไม่ควร อิน (ไสรเรนทร) หาเรื่อง (ว่า) ควรย้ายเมือง
สุวณณภูมิ (ไป) อยู่เมืองฉัมมราช พร้อมคน ๒ พัน สร้างฉัมมราชใหม่ (๑๕๘/๒)

พระพุทธรูป จารึกสมัยศรีวิชัย ไสรเรนทร

(ไสรเรนทร = สิริ + อินทร - อิ ที่ สิ เป็น ไ - - อิ ที่ ริ
และอินทรเป็น ๑ ปรางค์ศัพท์ไสรเรนทร)

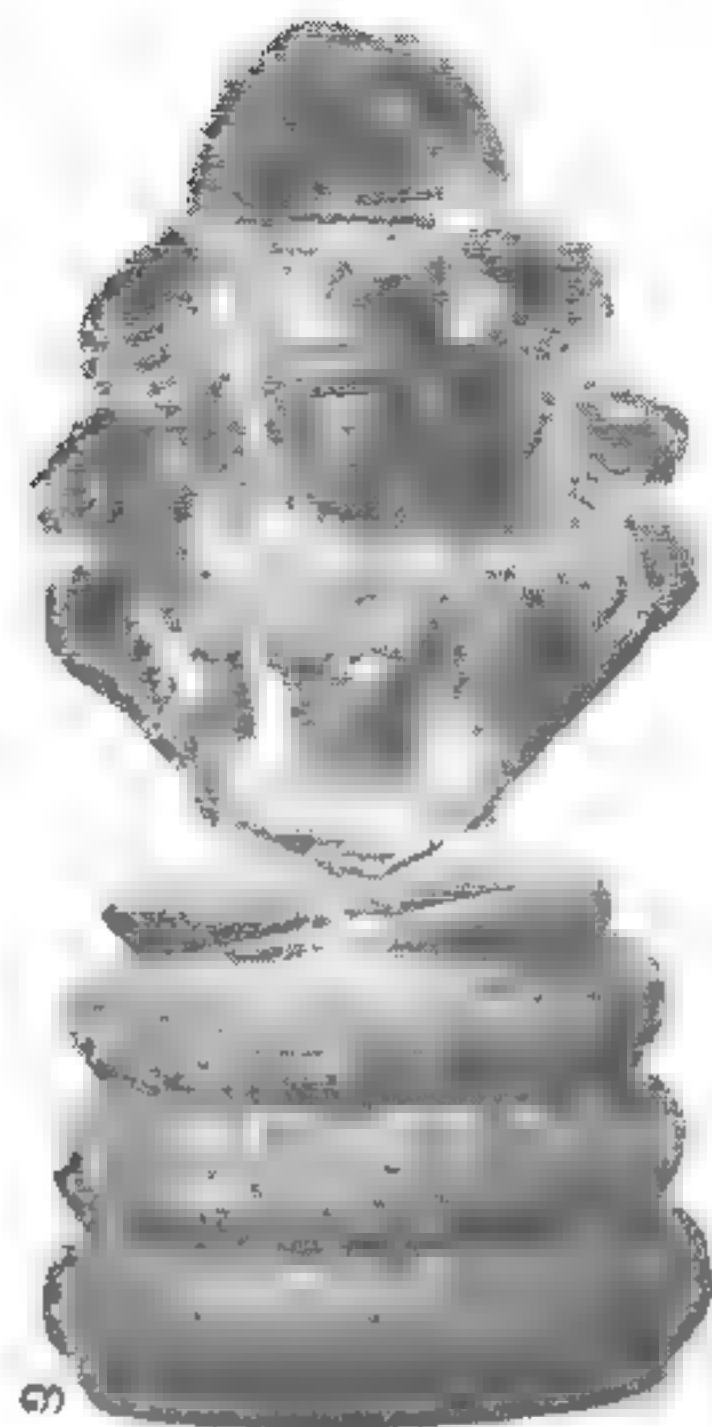
(พ.ศ. 1000-1700)

ลายวงรอบกลางประภามณฑล เขียนลายสื่อ
แบบลายขอมประสมไทยว่า พระเจ้าศรีหวิไชยไสรเรนทร
รอบนอกได้ ลายเลขว่า (ปี) ๑๒๖๔ ใช้ชื่อศรีเป็นสิท ซึ่ง
ที่ฐานจะเห็นรูปราชสีห์ไทยสองตัวรับรองชื่ออยู่ เหตุนี้
พระเจ้าสิทหวิไชยไสรเรนทร อาจเป็นพระนามพระพุทธรูป
ประจำเป็นสัญลักษณ์กรุงศรีวิชัย

ด้านซ้าย (พระ) มีรูปขุนชาย ด้านขวา (พระ)
มีรูปขุนหญิง ในท่าเดินยกเท้าสูง ทั้งคู่มุ่งถึงเพื่อหลีกมา
เข้าข้างตรงพระพักตร์ พระองค์นี้ของพระครูพิพัฒน์วรคุณ
ธนาการกรุงศรีอยุธยานำมาโฆษณาปฏิทิน ดูตามภาพ ถ้าย
สติเป็นเนื้อทองคำมีเงามันเห็นชัดทั่วไป พวกเขาจึงว่า
'พระผืน' จึงขอนำมาเป็นหลักฐานที่พวกปากลิ้นตะ
หวัดว่า ทำให้พวกนี้ออกใบอนุญาตขายไปนอก

ดูกันแบบเรา ๆ ว่าลายสื่อและลายตัวเลขที่
ประดิษฐ์เป็นลายทั้งสอง รูปแบบออกความคิดและเนื้อ
โลหะจะเป็นทองคำหรือทองพอง หรือหุบก็ตาม มีนักฝัน
นักศิลป์ ต่อให้ถึงขั้นศาสตราจารย์ก็ไม่เห็นทำได้





๑. พระจิวกลับที่เรียกกันว่าอมราวดี ได้เข้าสองออกจากพระจิวกลับสมัยตะวันตกวัน มีดวงตะวันแปดรัศมี ณ ผ้าพระหัตถ์
๒. พระสุวรรณภูมิแบบเชียงแสน ทองคำริด ฐานมีกลีบบัว
๓. พระนาคปรกสุวรรณภูมิ แบบลโว่ ดินลูกรังแข็งแกร่งมาก

๔. รูปพระญาณจรณะ (ทองดี) สักกวิหาริกพระโสมนัส และเป็นพระอัครมโหมกข สังฆราชองค์แรกของไทย (ทั่วไปเรียกว่า พระสังกัจจาย) เป็นเจ้าอาวาสวัดเพชรพลีต่อจากพระญาณเมธีเถร

ท่านได้ปกครอง และให้อุปสมบทพระภิกษุ และบวชพระสาวกนิชิไทยไว้หลายองค์ เช่น พระนางสิริหัตถา และอื่น ๆ อีก บังเอิญท่านจดไว้ในแผ่นกล.นี้จึงรู้ได้

✽

ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๑๐๐ ปี ปราบปรามวัด ๑๐ พระยาสถาได้ว่าผิด จึงชักชวนกันชำระเรื่อง ๑๐ นั้นมากมาย เลือกลัดเพียง ๑๐๐ รูป ขกย่องพระเรวตเถรเป็นผู้ถาม พระสัพพการมีผู้เฒ่ามากเป็นผู้ตอบ ทำอย่างเดียวกัน แยกแต่ต้น คือ ทานถามกันว่าควรไหม ตอบไม่ควรเป็นอาบัติ มีพระพุทธรูปอันใดนั้น ๆ แล้วสวดอุทิศประกาศว่า นอกธรรม นอกวินัย ปราศจากคำสั่งสอนของพระศาสดา (อุทุมมม อุตุนิย อปคตสตุตสาสน...) เมื่อวินิจฉัยชำระเสร็จ ร้อย ก็สังคีติธรรมวินัยตามแบบครั้งที่ ๑ ครั้งนี้พระเจ้ากาฬโลกราชทรงอุปถัมภ์ ทำ ณ เวสาลี ยังเป็นมุขปาฐ และเป็นผู้สั่งการ

ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๓๕ ที่ป่าดงสุทธร มณฑลรัฐ ปราบปรามอัญญเดียรฎีปริพาชกปลอมบวช พระเจ้าอโศกมหาราชทรงทราบ อาณาพระโมคคัลลีสัทธสเถรเป็นประธาน ทรงเรียนพระพุทธพจน์เอง ได้สวนด้วยพระองค์เอง ทรงทราบว่าไม่ใช่ภิกษุ ได้พระราชทานผ้าขาวไล่ออก แล้วทรงได้สวนพระภิกษุ เรียบร้อยแล้ว พระโมคคัลลีเลือกคัดพระอรหันตนิมิตตได้ ๑๐๐๐ รูปรวมกันสังคีติ ๕ เดือนจบเป็นราชการ และสังฆกรรม ยังเป็นมุขปาฐ

ครั้งนี้ คัมภีร์สยามแปลปทา ซึ่งพระสิทธิธรรมาภิกษุ (คัมภีร์สยามแปลปทาใช้ชื่อภาษาสันสกฤตว่า สิทธารถ พุทธฤค นิติ แต่เขียนตามตัวฝรั่งอย่างนี้ คือ ปนๆ กันว่า สิทธารถ พุทธฤคิเดตามตัวฝรั่งที่เขียนอย่างนี้ Siddhartha Baddharakkhita Thero) เขียนไว้แล้วว่าในจำนวนที่ไล่ออกไวศัลยพราหมณ์ว่าปลอมบวชถูกไล่ออกด้วย ได้ไปรวบรวมกันขึ้นในฝ่ายเหนือ ได้กระทำกันที่เรียกว่า “มหาสังฆิก” หรือมหายาน ประกาศที่พระเจ้าอโศกมหาราชและพระโมคคัลลีกระทำนั้นผิด ของตัวถูก นับว่าถอนปฐมาปราชิก จึงสพมณฑลกันได้ และมีพวกมากเพราะสะดวกสบาย พรหมจรรย์สิ้นสุดลงแล้ว ซึ่งพวกมหายานรู้ตลอด จึงเปลี่ยนชื่อจากภิกษุเป็น สิทธ

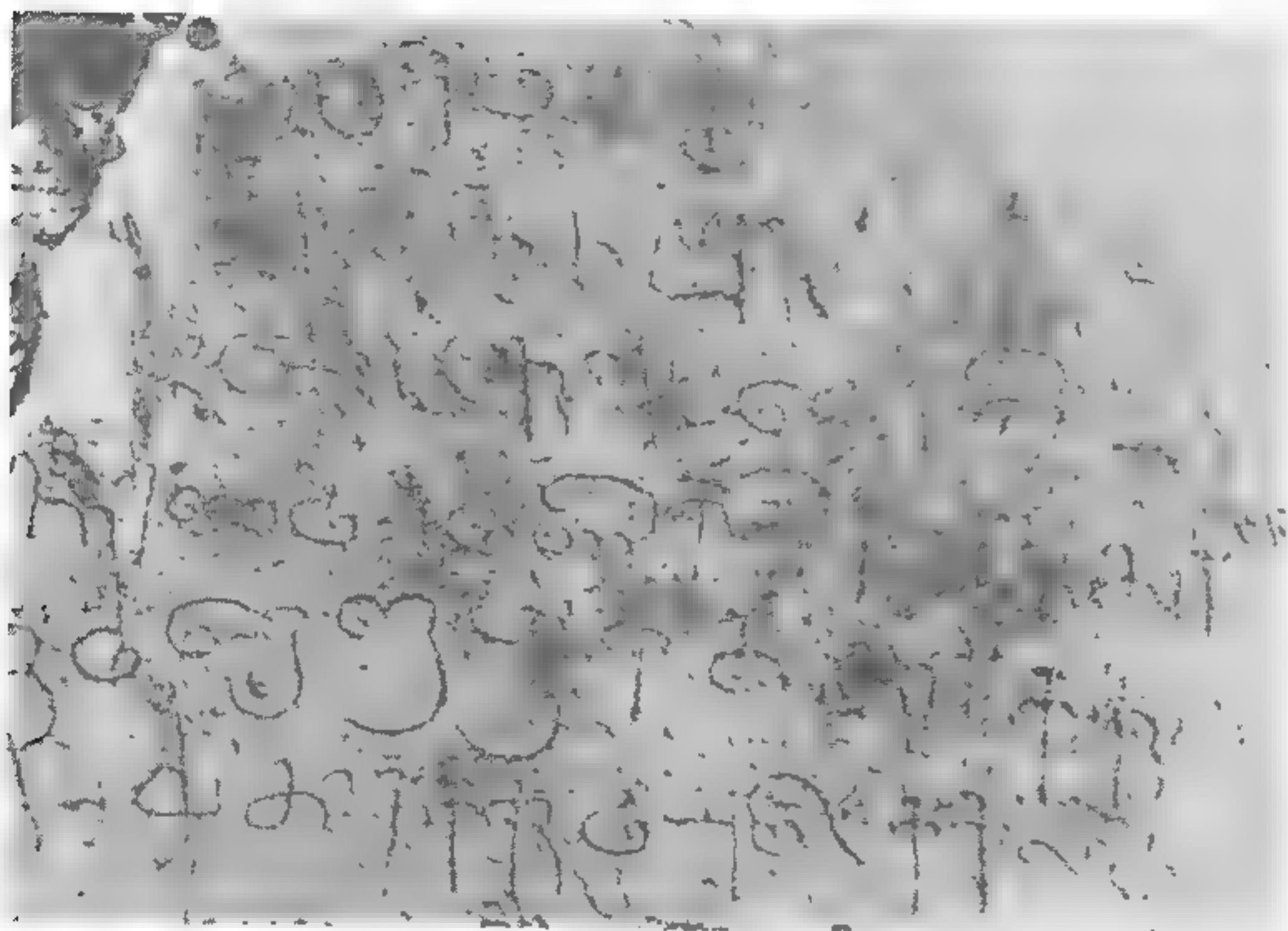
จารึกศรีวิชัย ที่อ่านผิดไว้

จารึกหลักที่ ๒๖ นี้ ปรากฏตัวแบบอยู่ใน ประชุมศิลาจารึกสยาม ภาคที่ ๒ ชื่อว่าศิลาจารึกเขาพระ-
นารายณ์ เมืองตะกั่วป่า ลายสือไทยนี้ ไม่บอกว่าหนังสืออะไร แต่ยกคำไทยนั้นให้ไปเป็นภาษาทมิฬ ซึ่งฝรั่งนั้นๆ ไม่
รู้หนังสือไทย ภาษาไทย จึงยกให้อินเดียได้คือพวก ทมิฬ ในฐานะคนไทยมีสิทธิ์จะอ่านเป็นลายสือและคำไทย(เพื่อแจ้ง
ให้ทราบว่า คนไทยทั้ง ๓๕-๔๐ ล้านคน ไม่ใช่บังคับอ่านหนังสือและคำไทยไม่ออกทั้งหมด ยังเหลืออยู่คนหนึ่งี่อ่าน
ได้และรู้คำไทย)

ตามที่ปรากฏนี้ ถ้าดูแล้วจะเห็นตัวเลขไทย และลายสือไทยชัด ที่ขาดอยู่ คือ บอกแต่ขึ้น ๑๐ คำ ไม่บอก
เดือนไทยไว้

หลักที่ ๒๖

Inscription XXVI



- ๑ ค วันอริราช
- ๒ จาน พระเป็นเจ้า นี้
- ๓ ที่ตะกั่วป่า เมื่อ (ปี) ๒๖๑ (หรือ ๔) มาลุดึง
- ๔ ถ้าสุดทาง ข้างคั่นกตัง ที่ริมมาบ

- ๕ ตัว ข่า ชุน ผู้เดินมามือขึ้น ๑๐ คำ
- ๖ ครวัน มา พัก ถิ่น ตกัว ป่า
- ๗ (ที่เห็น "ตา")

—*—

แปลว่าสำเร็จแล้ว ภิกขุณี เป็น โยคินี แปลว่าผู้ประกอบความเพียร ร่วมกันบำเพ็ญการเสพเมถุนธรรมเป็นธุรกิจ ระงับคณหาราคะตาม
ลัทธิโลกายตะที่ ๔ ของฮินดูซึ่งเขาถือว่า เป็นนิพพาน เป็นโมกขธรรม คือ ดับราคะและพันราคะทุกข

กัมภีร์ชินกาลมาลีปกรณ์เล่าว่า ทำกัน พ.ศ. ๒๓๔๔ จบ พ.ศ. ๒๓๔๕ ก่อนเจ้าพรหม ในพรรษาพระเจ้าอโศกมหาราชได้ทรงทราบ
ข่าวนั้น จึงปรึกษาร่วมกับพระโมคคัลลิกกลงส่งพระอรไปประกาศ และตั้งพระพุทธศาสนาในต่างประเทศ ๔ คณะ ว่าส่งไปเดือน ๑๒ ปีนั้น

ทั้ง ๔ คณะนี้ ดูความกัมภีร์สมันตปาสาทิกาเล่าเรื่องไว้ ในทางใต้และตะวันออก มีเพียง ๒ คณะที่กล่าวถึง พระ-
ราชานคร นั้น ๆ คือ ลังกาและสุวรรณภูมิ

จารึกศรีวิชัย

จารึกศรีวิชัย พบแต่ พ.ศ. ๑๑๕๑ มีอยู่ในสวนอิฐวัดนางพระยากับวัดนางกรา คำแปลทำวัธ ทำเรือ นครศรีธรรมราช จึงแน่ใจว่า ศรีวิชัย อยู่ที่นี่

ศรีวิชัยนี้ยังไม่ได้อ่าน พอเลาๆ ได้ความ ดูที่ต้นแผ่นจะเห็นศรีวิชัยชัดเจน



๑

๒

๓

๔

๕

๖

๗

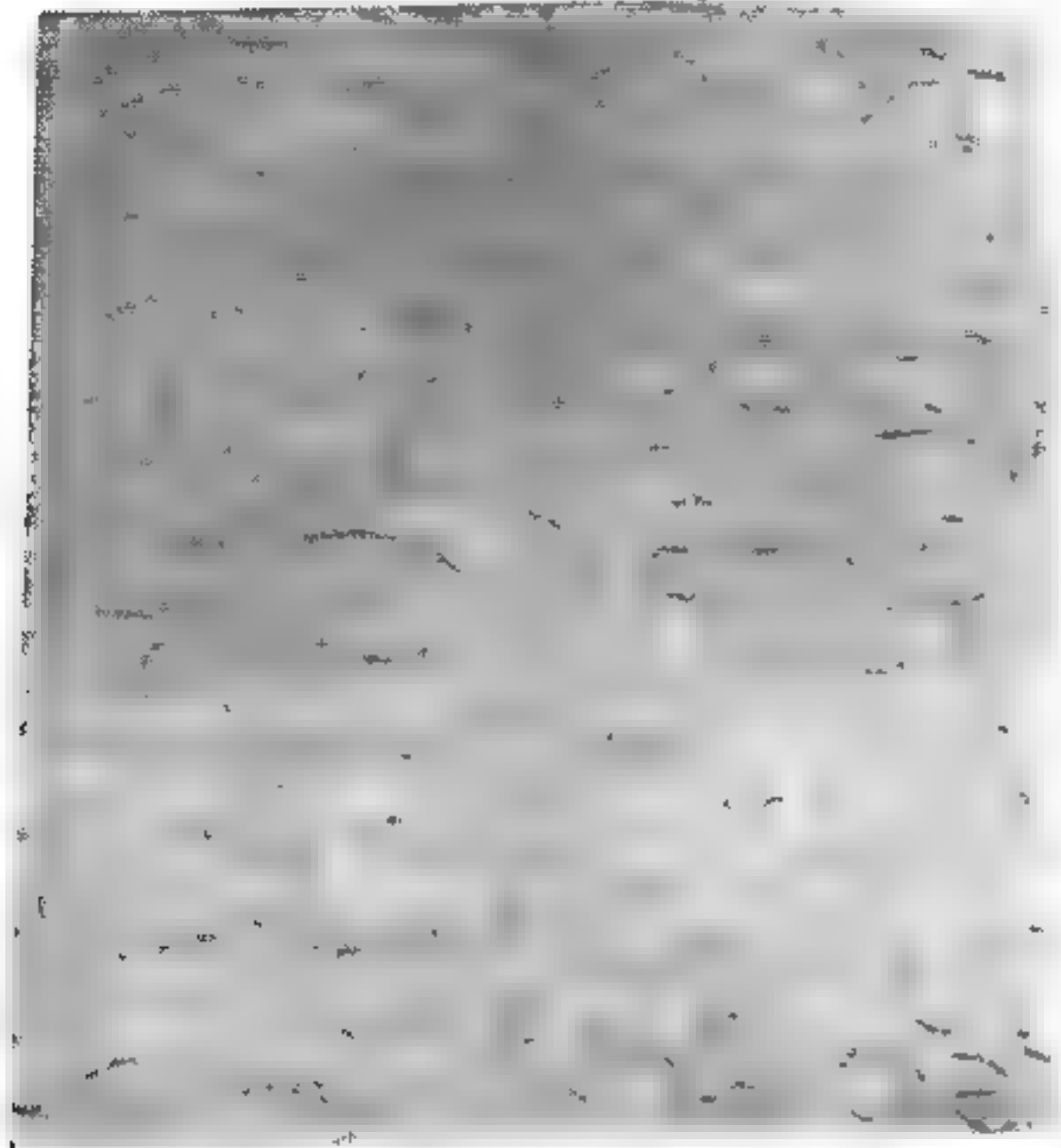
๘

- ๑ ศรีวิชัย สุวรรณ
- ๒ ภูมิ พุทธกาล ๑๑๕๑
- ๓ ชุนถันไฮเรนทรครอง
- ๔ ไท* เมียไธ ชื่อ บุ(ญ)
- ๕ ญ คา

- ๖ คนกลาง ชื่อ บัวทอง
- ๗ อีกคนชื่อ นาง
- ๘ พวงร้อไทล

* ชื่อไทย ถ้าเป็นเรื่องท้องถิ่น ชื่อท้องถิ่น ก็เขียนตามที่ปรากฏ เช่น นครศรีธรรมราช เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม ถ้าเขียนเป็นดินแดนถิ่นที่พระเถรทั้งหลายนำพระพุทธรูปเข้ามาเผยแพร่ตลอดไปทุกเมือง เมื่อบันทึกหรือจารึกก็ออกชื่อว่า สุวรรณภูมิ

ศรีวิชัย พ.ศ. ๑๔๑๐ ตัวชัดเจน ที่สี่ไธเรนทรจะเห็นเขียน “ส” ตัวเดียวกัน อยู่บน ๒ อยู่ล่าง
๑ เลื่อนไม้ขีดใหญ่ ที่เห็นจารึก ญ



ศรี วิ ไชย สุ

วัน ภูมิ ครั่งพุทธ

กาล ๑๔๑๐ ชุน

สี่ ไธ เรนทร

ครองไท เมียใหญ่

ชื่อ ดวงดาว

เมียน้อย ชื่อ พุ่มวิลัย

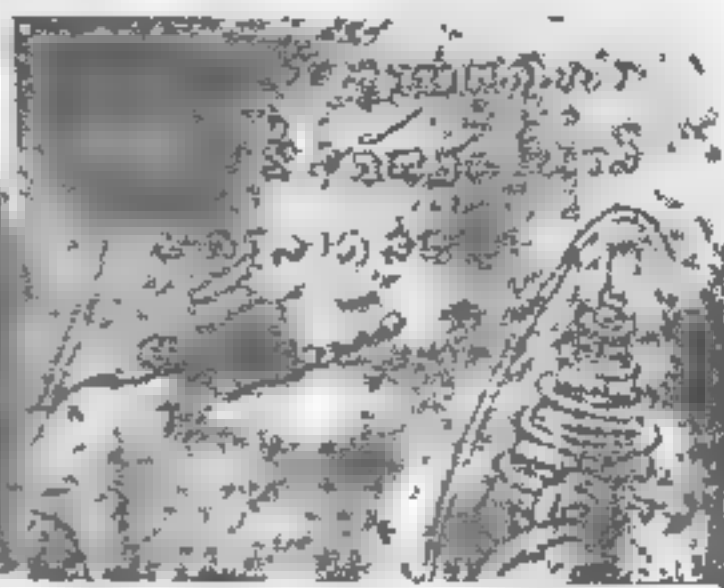
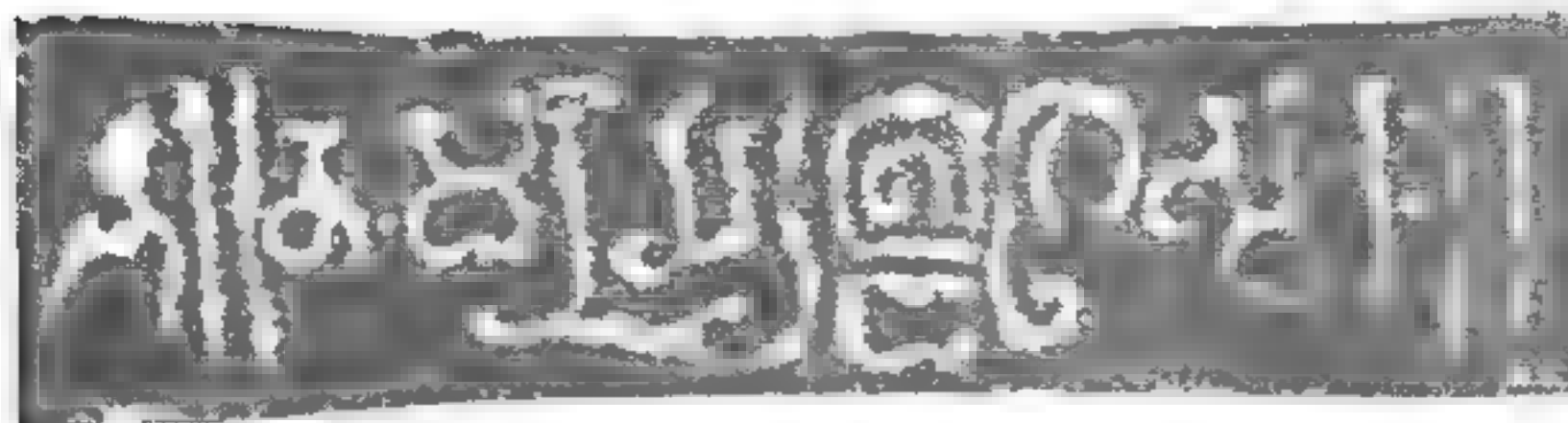
* ชื่อ สุวณณภูมิ ซึ่งปรากฏในสมัยพระพุทธกาล คือมหานกชาดก ในมโนรปฎิ ภาค ๑ ประวัติพระพาหิยัคเธร หลัง
มาประมาณ ๔๐๐ ปี ชัมมปัทฐกถา เรื่องสุกกรปติกา มีบันทึกเอาไว้ว่า พระสุนาเถรีเคยมาเกิด ณ สุวณณภูมิในดินแดนไทยนี้ปรากฏตั้ง
แต่สมัยพระปุลณเถระและพระเจ้าทัฬหีทองนำมาตั้งไว้ในสมัยพระพุทธพรรษา ๒๕ ก่อน พ.ศ. ๒๐ ปี สมัยพระโสณ พระอุตตร กัมา
พ.ศ. ๒๓๕ ตามตำนานพระไม้แก่นจันทน์ ปรากฏตั้งแต่ก่อน พ.ศ. ๙ ปี ตลอดถึง พ.ศ. ๑๕๐๐ ตามที่ทำแบบตัวลายสือไทยที่จารึกไว้
ในที่ต่าง ๆ ที่ปรากฏอย่างเห็นได้ว่า ศรีวิชัย สุวณณภูมิ พ.ศ. ๑๑๕๑-๑๔๑๐ ถึงสมัยสุโขทัย จารึกหลัก ๑ พ.ศ. ๑๘๒๖ ปรากฏชื่อ สุพรรณภูมิ
สุวณณภูมิ ชินกาลมาลีปกรณ์ ซึ่งรจนา พ.ศ. ๒๐๖๑ มีระบুদ্ধิเชษฐอำมาตย์ หรือขุนหลวงพะงั่ว พระบรมราชา ก็อยู่ในสุวณณภูมิ
(สุพรรณ=อุทอง) ในสมัยอยุธยา ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ สังคีตยวงศ์ แต่งเมื่อ พ.ศ. ๒๓๓๒ มีระบুদ্ধิสุวณณภูมิ พ.ศ. ๒๓๘๕ พระวชิร-
ญาณมหาเถร (พระจอมเกล้า) ทรงพระราชนิพนธ์พระสมณสาสน หรือสมณสาสนเทศน์ ฉบับที่ ๖ ทรงเล่าแก่พระเถรลังกาทวีปถึงเรื่อง
พระเจ้าตากสินทรงรวบรวมมหาชนไว้ในอำนาจของตน ปราบปรามพวกที่ไม่ยอมอยู่ในอำนาจ ได้แคว้นสยามไทยทั้งเหนือใต้ แคว้น
สุพรรณภูมิ แคว้นโคราชบุรี และบางส่วนแห่ง ไชยรัฐ ลาวรัฐ เขมรรัฐ (โดยมูลภาษา=สหพันธรัฐสยามรัฐญะว สุวณณภูมิรัฐญะว
โคราชญะว ไชยรัฐญะวเขมรรัฐญะว เอกเทศาณิ ลกิตวา...) และ ร.ศ. ๑๒๕ พ.ศ. ๒๔๕๐ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ทรงชำระให้พิมพ์สังคิ-
ตกถา ก็ทรงว่า สุวณณภูมิ จึงรวมได้ว่าในเมืองไทยนี้มีกล่าว “สุวณณภูมิ” ตลอดมา ในกาลก่อนสุโขทัยขึ้นไปมีกล่าวชื่อสุวณณภูมิตลอด
เพียงจะมีกล่าว “ทวารวดี” ก็เมื่อ ยอรัช เษเคสเขียนและพิมพ์เผยแพร่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ นี้เอง โดยอ้างจดหมายเหตุท่านถึงชั้นจ้ง และท่านจ้ง
ระบู้ชื่อ สู้ล้อปิงคี่ ภาษากลางว่า จูล้อพัคคี่ (ได้นำตัวจีนมาลงแยกไว้อยู่ตอนไทยทวารวดี) ซึ่งปรากฏในประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๒ คำ
อธิบาย ว่าด้วยกรุงทวารวดีว่า “ในสมัยนั้นนักปราชญ์จีนมี เขียนจงและหวังจิง เป็นคั่น ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า ในตอนแหลมระหว่าง
เมืองศรีเกษตร (พม่า) และเมืองอิสานบุรี มีราชอาณาจักร จูล้อพัคคี่ คือ “ทวารวดี” จึ่งอยู่ ถ้าวว่า “ทวารวดี” ที่ปรากฏว่าเป็นชื่อ
กรุงศรีอยุธยา อันสมเด็จพระเจ้าอู่ทองทรงสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๕๓ แต่เข้าใจว่าพระเจ้าอู่ทองคงจะได้เอานามเก่ามาขนานนามพระนครที่
สร้างใหม่ กรุงทวารวดี. กำนันบางที่จะอยู่ที่เมืองสุพรรณบุรีหรือเมืองนครปฐมบัดนี้ ถ้าเป็นเช่นนั้น ข้าพเจ้าเข้าใจว่าพระพุทธรูปลักณะ
อย่างอื่นเดียวกับบรรดาศิลาจารึกที่กล่าวมานี้ จะต้องเป็นฝีมือของชนชาวกรุงทวารวดี แต่เดิมกรุงทวารวดีนี้ได้ยินแต่ชื่อและภูมิประเทศ
เท่านั้น เวลานี้ได้เผยแพร่เรื่องพงศาวดารตำนานเมืองให้ทราบว่าเป็นประเทศที่ได้รับความเจริญมาจากประเทศอินเดีย นับถือพระพุทธ
ศาสนาได้วิชาป็นแกะสลักมาจากศิลปศาสตร์ของอินเดียสมัยราชวงศ์คุปตะ”

เพียงการเขียนเท่านั้นและกาล พ.ศ. ๒๔๗๒ แล่นกับที่ทำแผนที่โลก ซึ่งกระทำชื่อแหลมทองไทยนี้เป็น อินโดจีน กับที่ยกจารึก
เช่น จารึกถ้ำฤๅณิ เขาสูง ไปให้อินเดียได้ ไทยทั้งหมดก็ไม่มีปรากฏทุกอย่าง และในบัดนี้ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๒ มานี้ จึงปรากฏอินเดีย

หลักที่ ๒๘ นี้ ก็มีในประชุมจารึกสยามภาคที่ ๒ นั้น บอกเพียงติดกับชั้นบันไดหน้าประตูคลังวัดมหาธาตุ นครศรีธรรมราช บอกเพียงว่าเป็นภาษาอะไรไม่ทราบแน่ อีกหลักหนึ่งที่อ่านผิดไว้

จารึกแผ่นที่ ๒๗ สมัยสุโขทัย
สุขวิหารีชาดก จากหนังสือประชุมศิลา
จารึกภาค ๕ เอามาเพื่อแสดง ร สมัย
สุโขทัย ซึ่งปรากฏอยู่

หลักที่ ๒๘
Inscription XXVI



ลายสือไทยอ่านว่า

ภ ร ะ ย า รัมม ตี ล เ ก สสร ะ ||

ฝรั่งชั้นศาสตราจารย์อ่านไว้ก่อนชนิดไม่รู้เรื่องว่า

ภ คมายุบไอเศสปล (หรือ ไอครสุณะ)

ตั้งเกตุ ร. ที่รัมมา กับ ร สมัยสุโขทัย ที่พระโพธิ=จะเห็นว่าเขียนหรือกระทำแบบเดียวกัน จึงมั่นใจว่าอ่านผิดไว้

อ่านกันว่า สุขวิหารี ชาดก พระ
โพธิสัตว์ เป็น รสี
ชื่อครูสาตสดา
อันคำรบสิบ

คงเป็นที่ทราบอยู่แล้ว ท่านผู้ทำนั้นมีภูมิรู้ถึงเขียนหนังสือได้ มีฐานันดรศักดิ์และฐานะพอ มีศรัทธาถึงไปสร้างสิ่งถาวรไว้ในวัดมหาธาตุนั้นจะจารึกไว้ไม่รู้เรื่องอย่างไรสมัคถภาพและภูมิวิทยา จึงเห็นได้ชัดว่า ท่านพระยา-รัมมตีสกลเสสรราชเจ้า เพราะกาลนั้น กษัตริยาธิราชทรงสถาปนาพระปรมาภิไธย ว่าพระยาได้ ได้ทรงจารึกพระนามไว้เป็นหลักฐาน

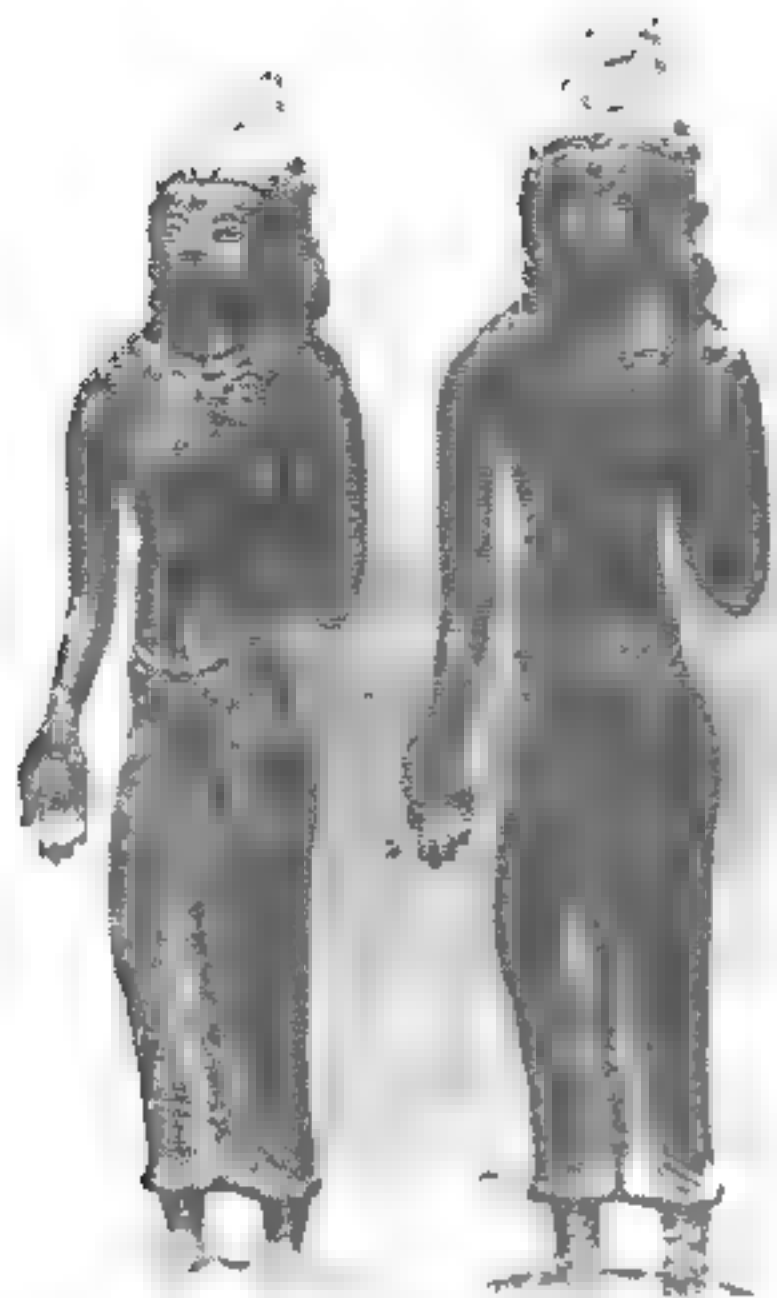
—*—

ที่มาสุวรรณภูมิระบุชื่อไว้ ๒ คือพระโสมเดระและพระอุตรเดระ แต่ใช้ชื่อว่าปัญจวักคคือ ๕ องค์ได้มาพบชื่อใน กเมืองจางอีก ๓ คือ พระฉวนนิยเดระ พระภูริยะเดระ พระมุนิยะเดระ และสามเดระ คุณ, อธิราช, นิตตย, เขมกอุบาสก อนินชาอุบาสิกา พรหมณ ๔ อุดลยอำมาคย คุณหญิงอาตุลยา พร้อมกับคนร่วมอีก ๓๘ คน พระเจ้าโลกว้า หรือ โลกนราชา หรือ สุวณณภูมิราชา พร้อมพระเทวีพระราชโอรสกับข้าราชการประชาชนได้ต้อนรับ และสร้างวัดมหาธาตุแด่นะว้าถวายเป็นพุทธบูชา ซึ่งผลิตจากที่ลังกาชื่อวัด “อุปาราม” ท่านมาวางธรรมวินัยแล้ว ก่อนจะนิพพาน ได้สั่งพระนางสิริงามตัวไปสร้างวัดที่ระอิกพระมหาปูณณเถรทูลเชิญเสด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พร้อมกับพระอรหันตทั้งหลายมาประทับตรงที่วัดพริบพริบนี้ พระนางได้รับคำสั่งมาสร้างวัดพริบพริ วัดพริบพริจึงมีขึ้น พ.ศ. ๒๔๗๒ ว่ากำหนดถูกนิมิตสิมาเดือน ๔ ปี ๒๔๗๓ ในการเขียนหนังสือโบราณนั้น ถ้าตัวเลขซ้ำกันท่านไม่เขียนเป็นที่รู้กันได้ จึงแน่ใจว่า ขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๔ ปี พ.ศ. ๒๔๗๓

พระเถระ ๕ องค์ ครบปัญจวักคมาที่สุวรรณภูมิ พระโสมเดระแสดงพรหมชาลสูตรมีประชาชนเลื่อมใส ทั้งชายหญิงขอบวช

และจีนตามทีฝรั่งเขียนไว้

ชื่อไทย ได้เป็นเรื่องไทยก็ปรากฏ เช่น ราชบุรี เพชรบุรี นครปฐม ฯลฯ ได้เขียนเป็นดินแดนที่พระพุทธศาสนาเข้ามา ก็เขียนชื่อว่าสุวรรณภูมิ อันปรากฏตามจารึกพระคณา เข ธมมา ฯลฯ และวงศ์ธรรมจักร กว้างหมอบ เฉพาะในไทยนี้ก็ปรากฏตั้งแต่ปัตตานีถึงเชียงใหม่ ตลอดไปจนถึงนครพนม อุบลราชธานี ปราจีนบุรี เข้าไปในดินแดนขอม และลงไปตลอดถึงอินโดจีนเชีย เหตุนี้ชื่อเมืองทองสุวรรณภูมิจึงโด่งดังอยู่ในจารึก และการเขียนตลอดมา เพิ่งจะถูกฝรั่งเปลี่ยนเป็นทวารวดี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ นี้เอง ชื่อสุวรรณภูมิก็หายไปถึงกับไม่มีการกล่าวถึง ตั้งแต่สมัยนั้นมา เพิ่งจะถูกอ้างขึ้น ก็มีเพียงคนเดียวเท่านั้น ยังไม่เชื่อถือกันทั้ง ๆ ที่ความเป็นจริงก็ปรากฏอย่างนี้อ้างมาตลอดนั้น



อินโสรเรนทร อยู่สุวรรณภูมิ เมื่อพ่อจันทรรภาณยกศึกไป
ชมพู่ (ทวีป) หาญบุญไทยเฝ้าเมือง แม่อยู่เมือง เมื่อพุทธกาล ๑๐๒๓
สร้างเมืองรัชมราช (ตั้งชื่อเป็น) ศรีวิชัยรัชมราชพุทธไทย* (๗๔/๑)
อินโสรเรนทร มาถึงสุวรรณภูมิ ตาม (น้อง) อินเขาเขียว แม่ (และอา) แก้ว-
เมืองทอง พวกคนชาวเมืองหมื่นห้าพันไฟเมืองศรีวิชัยรัชมราชพุทธไท
(ไป) พร้อมกัน ปี (พุทธปรินิพพานล่วงแล้ว) ๑๐๒๖ (๗๔/๒)

หาญบุญไทย (เฝ้าเมืองสุวรรณภูมิ) ดอนรับ พี่จันทรรภาณ
มาเยี่ยม กับนางสีมทอง (และ หม่อม) น้อย (๒๑๔/๑) หาญ (บุญไทย)
พาพี่แย้มเมือง ชื่อ สุวรรณภูมิ (เมืองทอง) ร่าง เมื่อขึ้น ๑๐ (คำ) เดือน ๖
ปี (พุทธกาล) ๑๐๒๗ (๒๑๔/๒)

ขุนอินโสรเรนทร์และขุนอินเขาเขียว ผู้นำสุวรรณ-
ภูมิไปชื่อว่า “ศรีวิชัยสุวรรณภูมิ”

ได้มา ๒ องค์พอดี จะว่าองค์ไหนชื่อนั้น ๆ ก็ได้ เพราะ
ทำไว้เหมือนกัน ทั้งมีชื่อว่า อินโสรเรนทร์ เป็นคัน โสรเรนทร์ อันไม่เหมือน

ที่เขียน ณ ชมพูทวีปว่า โสรเรนทร์ ซึ่งแปลว่าจอมศิลาหรือจอมภูเขา ส่วนโสรเรนทร์นี้แปลว่า จอมสิริ และ สิริ
นี้สันสกฤตใช้ว่า ศรี ตรงกับศรีวิชัยสุวรรณภูมิ กับทั้งโสรเรนทร์นี้ปรากฏในจารึกกเบื่องานที่พิมพ์ไว้ทั้ง ๒ แผ่น

อนึ่งทั้งคู่นี้ ใช้หมวกยอดคอดังนี้ ณ มือซ้ายถือดอกบัวหลวงทำนองแบก มือขวาแบลง มีรูปหอยสังข์
อันเป็นเครื่องหมายน้ำและทะเล และดอกบัวนี้เป็นเครื่องหมายศรี จึงเป็นปทุมวงศ์ และโสรเรนทร์วงศ์ เข้าใจอย่างนี้
จึงได้นำมาเป็นหลักฐาน อินโสรเรนทร์และอินเขาเขียว ซึ่งทางใต้ยังถือเป็นต้นครุโนรา และมีร่องรำไหว้กันมากระ-
ทั่งบัดนี้

— * —

ผู้ชาย พระโสม ได้ให้อุปสมบทที่แพในสระอันมีชื่อว่า อุทกุเขปัสมา หรือ สีมาน้ำ และเรียกกันว่าสระโบสถ์ อยู่ที่คูบัวราชบุรี มี
พระญาณจรม (ทองดี) เป็นคัน สามเณร มีสามเณรรัชมราชันท์ (ทองวัน) ผู้หญิงไม่มีพระภิกษุณเณมา ท่านจึงให้บวชแบบพระสาทิยานี
หรือ ซี เมื่อมีพระสงฆ์ไทยแล้ว ท่านสอนให้สาธยายพระไตรปิฎก ๒ ปีจบ จึงซ่อมวิธืสาธข่า ๆ ที่เรียกว่าสวดสังโยค พร้อมกันแล้วได้
จัดให้ปั้นพระพุทธรูปตั้งเป็นประธาน ณ ศาลาหน้าวิหารพระ ค้างโมแล้วให้นั่งเรียงแถว ๕๐ องค์ สวดสาธยายพระไตรปิฎกพร้อมกันที่
เป็นธรรมเนียมเทศน์และสวดแจ้งในปัจจุบันนี้ ครั้งนั้น ทำกัน พ.ศ. ๒๓๗ ตามกเบื่องจารเรียกว่าคณะสังฆนายกสังคีติ คือ สังคีติสาธยาย
เป็นคณะ มีผู้ฟังมาก ทั้งพระเจ้าโลกก็ยังไม่รู้เรื่อง ในกเบื่องจารเห็นมีพระเจ้าตะวันอริราชอาราธนาให้พระญาณจรมแปลรัชมราชกัปป-
วัดตนสูตรลงกเบื่องจารยังปรากฏอยู่ และต่อมาพระเจ้าตะวันอริราชได้อุปถัมภ์ให้พระสงฆ์ไทย ๒๕๐๐ องค์ จารึกพระไตรปิฎกลงกเบื่อง
จาร พ.ศ. ๓๐๐ ได้พบที่ยังเหลืออยู่ประมาณ ๒๕ แผ่น เจอทั้งวินัยปิฎก สุตตันตปิฎก อภิธัมมปิฎกแต่บางตอนเท่านั้น และแน่นอนว่า
พระธรรมวินัยมามีอยู่แล้ว

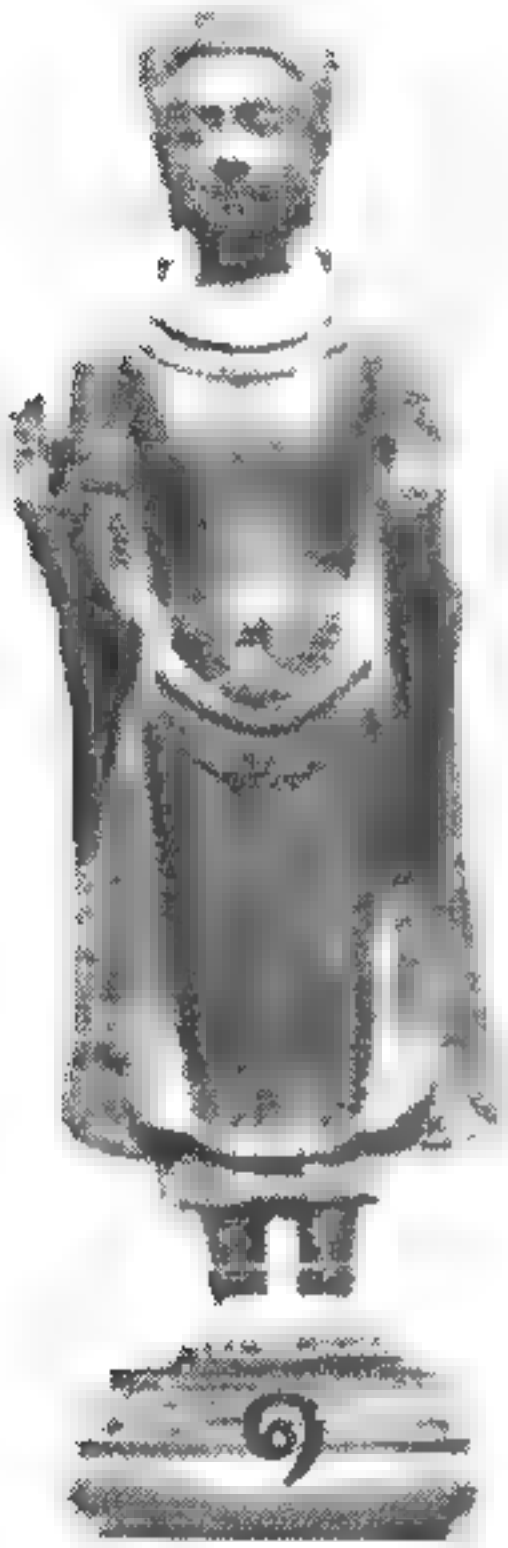
คณะพระเถรปัญจจกไปสู่ลังกาไปเดือน ๗ ปี ๒๓๖ มีระบุชื่อ คือ พระมหินทเถร พระอัญญเถร พระอุตตยเถร พระสัมพลเถร
พระภัททสาธเถร สุนนสามเณร ภิกษุจากอุบาสก ไปทางอากาศได้พบพระเจ้าเทวานัมปิยติสสแสดงธรรมให้ทรงเลื่อมใสแล้ว ทรงสร้างวัดอุป-
ารามถวาย มีประชาชนขอบวช ท่านอุปสมบทชาวลังกาเป็นภิกษุมามาก มีองค์หนึ่ง ชื่อมหาอริยฐทรงจำพระไตรปิฎกได้ตลอดทั้งมหาอัญญฎกา
พ.ศ. ๒๓๘ ได้กระทำสังคีติครั้งที่ ๔ เพื่อวางรากแก้วพระพุทธศาสนาในลังกา เป็นแต่เพียงสวดสาธยายรูปเดียวมีพระสงฆ์ประชุมฟัง ๖๘

* ชื่อยาว ชาวไดนิคมคัดให้สั้น จะเห็นคัดทั้ง กลาง และ หลัง ฉะนั้น ชื่อ ศรีวิชัยรัชมราชพุทธไทยจึงเหลือเพียง “ศรีธรรม-
ราช” ได้เห็นพระหินเขียวคำองค์หนึ่ง ปางสีหไสยา ว่า ได้ขึ้นครศรีธรรมราช มีตัวเลขเขียนข้างหลังว่า ๓๐๑ เป็นลายเลขแบบสุวรรณภูมิ

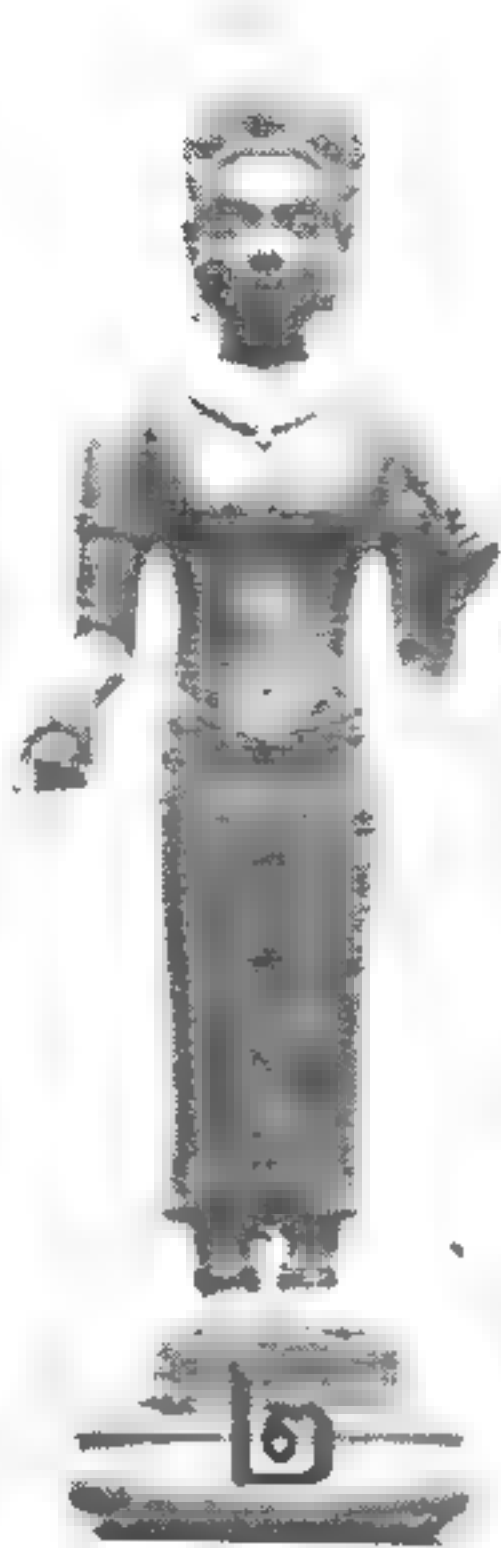
ราวเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้มีคนนำกเบื่องจาร ว่า ได้พบในถ้ำฐานอิฐ วัดนางกรา เมืองนครศรีธรรมราช ประมาณ
๑๐๐ แผ่น ในจำนวนประมาณ ๕๐๐ แผ่น หลายแผ่นมีเขียนว่าศรีวิชัยสุวรรณภูมิ จึงแน่ใจว่า ศรีวิชัย อยู่ นครศรีธรรมราช

เริ่ม ราชพิธี หน้าเขาภู

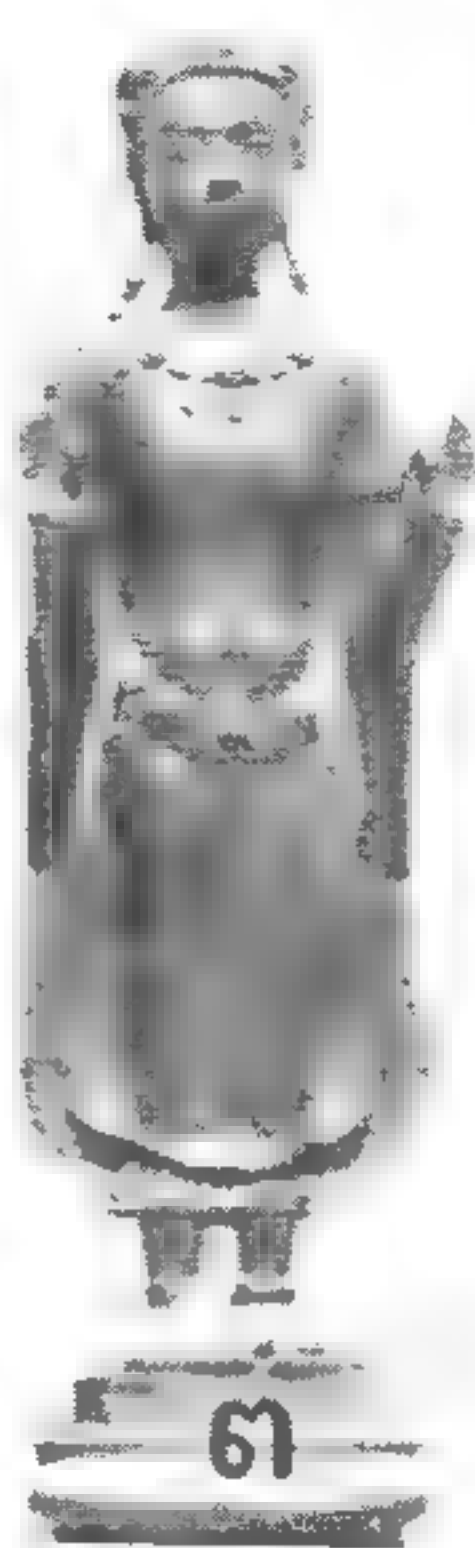
หาญบุญไทย ผู้แทนจันทรภาณุสุวัณณภูมิ อยู่เฝ้าเมืองทองแทนจันทรภาณุ เมื่อพุทธกาล ๑๐๒๖ อินโสรณ ผู้พาเอาอินเขาเขียวผู้น้อง แลแม่ แลนางน้อง แก้วเมืองทอง ออกเดินลงไปสู่แดนเมืองธรรมราช อยู่คอยพ่อ จัดตั้งเมืองใหม่ ลาม ชื่อ (ว่า) ศรีวิชัยธรรมราช (พุทธไทย) (๖๑/๑) หาญบุญไทย เฝ้าอยู่ (อยู่) เมือง เมื่ออินโสรณ (ทร) เอาผู้ญิงชายออก แล้วยื้อห้องน้อย เจตีย (เอา) ปรมธาตุ (และ ธาตุ) อรหันโสรณ ฌานีย ภูริย อุดคร มุนีย ปีลาง (พ.ศ. ๑๐๒๖ จนถึงปีพุทธกาล) ๑๐๓๐ หาญบุญไทย ย้ายเมืองมา (ตั้งใหม่ที่) หน้าผาเขาภู (๖๑/๒)



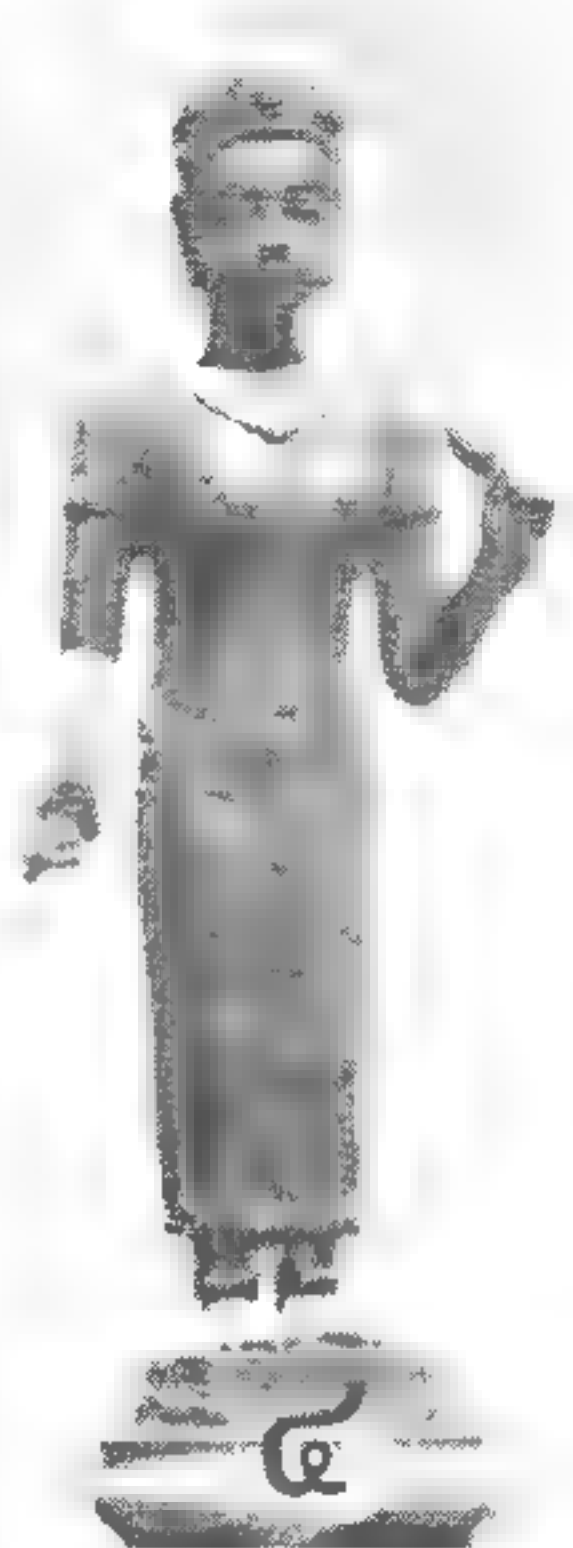
๑ จันทรภาณุ



๒ ดวงขวัญใจ



๓ หาญบุญไทย



๔ กองแก้วฟ้า

จันทรภาณุ รูปสร้อยพระศอกทำเป็นรูปวงพระจันทร์ทรงกรคบอกพระนาม มือทั้งสองยกแบหมายป้องกันบ้านเมือง นิ้วซึ่งอวบนับถือพระธรรม

หาญบุญไทย สร้อยทำรูปวงประดับแก้วบอกไทยแก้ว มือทั้งสองงอนิ้วชี้วง หมายถึงนับถือพระธรรม ดวงขวัญใจเมียบลวงทำเงยหน้า กองแก้วฟ้าเมียน้อยทำก้มหน้า มือขวาถือก้อนกลมลูกนิมิต มือซ้ายถือดอกบัวเครื่องยศขุนหญิง ทั้งหมดมีขอบคอแขนแสดงมีเสื้อ

พบในฐานอิฐใต้ดิน หลังพระปรางค์ วัดมหาธาตุ ราชบุรี อยู่เป็นชุดพระพุทธรูปต่างๆ ไม่ได้มาและถูกขายไปแล้ว แบบราชพิธี และไทยทวาสา (คือ ทวา ซึ่งคัดหน้าและหลัง)

จารึกกเบื้องจาร วัดอรุณญิก หน้าเขาภู ราชบุรี

แผ่นจารึกชุดนี้มีขนาดต่าง ๆ กัน เฉพาะแผ่นนี้ ยาวประมาณ ๑๖ นิ้ว กว้าง ๑๒ นิ้ว ซึ่งขุนหาญบุญ-ไทยกระทำไว้ ได้จารึกเล่าเรื่องสร้างเมืองราชพลี ปี พ.ศ. ๑๐๓๐-๑๐๓๕ แผ่นมี พ.ศ. ยังไม่ได้ถ่ายรูป เอาที่มีชื่อราชพลี และมีชื่อพริบพลีอยู่ด้วย เพราะพบจารึกนี้ จึงรู้ว่าขุนหาญบุญไทยสร้างเมืองราชพลี ปีพ.ศ. ๑๐๓๐ พร้อมกับมีชื่อวัดมหาธาตุและวัดอรุณญิก ที่มีลายตัวหมึกนั้น เขียนไว้ตรงรอยจารึกเดิม เพื่อจำและรู้ในคราวหลัง

แผ่นลำดับที่ ๑๐๒ หน้า ๑ นี้ ได้ถ่ายรูปทำแบบมาพอมองเห็นได้ นอกจากจะให้อ่านว่า หาญบุญไทยสร้างแล้ว ยังพอเห็นตัวลายลือ และระเบียบการจารึกในสมัยนั้นอีก ด้วยเหตุนี้ที่จะให้รู้เรื่องได้ จึงได้จัดพิมพ์ไว้ให้เป็นหลักฐาน



หาญบุญไทย สร้างเมือง (หน้า)

(ไทย ท.ย. อยู่ล่าง ใ อยู่หลัง)

เขา ภู ให้ ชื่อ ว่า ราชพลี

(ราชอยู่บน พลีอยู่ล่าง)

ไทยลว่า คู่ พริบ (บ. อยู่ล่าง)

พลี สร้าง วัด มหา

ธาตุ วัด อรุณญิก

หาญบุญไทย* สร้างเมือง (หน้า) เขา ภู ให้ชื่อว่า ราชพลีไทยลว่า คู่พริบพลี สร้างวัดมหาธาตุ วัดอรุณญิก (๑๐๒/๑) ดวงขวัญใจ น้องนางผู้ชื่อ กองแก้วฟ้า ช่วยคุมก่อสร้างเมือง (ทั้งคู่) เอาเป็นเมีย (ใหญ่ และ เป็นเมียน้อย) (๑๐๒/๒)

— * —

คณะ ประชาชนชาวลังกา มีพระเจ้าเทวานัมปิยสิสส ทรงเป็นประมุข ประชุมฟังที่อุปัธย อมราชนบุรี ดังภาพวิป ยังเป็นมุขปาฐะ และเป็น ตั้งฆกรรม เป็นราชการ

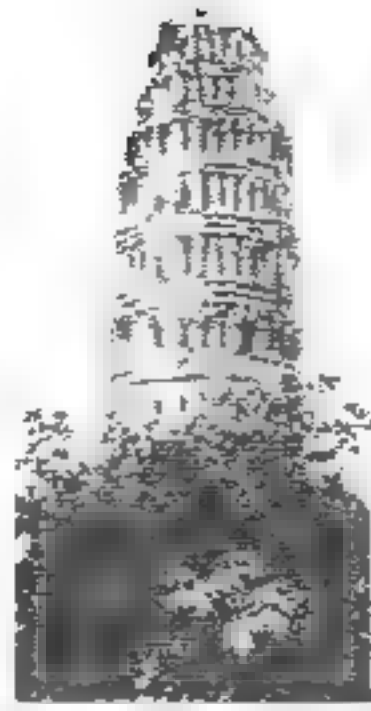
ชาวลังกาและภิกษุลังกาซึ่งยังไม่ได้เรียนรู้ภาษามคธ เมื่อเข้าประชุมฟังในคราวนั้นฟังไม่รู้เรื่องด้วยเหตุนี้ พระมหินทเถรรวม กับพระเถรอื่น ได้แปลมหาอัฐกถานั้นเป็นภาษาลังกา ใน พ.ศ. ๒๓๕-๒๔๒ ฉายาโณทยปกรณอธิบายว่า เพราะกระทำด้วยภาษาสิงหล จึงชื่อ สัทอัฐกถา แยกออกเป็น ๓ ตอน อัฐกถาพระวินัยปิฎกกระทำกันที่วิหารปาไมไผ่ ซึ่งภาษาสิงหลว่า อุมมที จึงชื่อ อุมมที อัฐกถาพระ-สุตตันตปิฎกกระทำกันที่อุปัธย และคงชื่อเดิมไว้ ชื่อว่า มหาอัฐกถา อัฐกถาภิธัมมปิฎก กระทำกันที่สพซึ่งภาษาสิงหลว่า ปัจจรี

* แต่แผ่นนี้ไป ๓ แผ่น ทำแผ่นยาวใหญ่กว่า และมีลายเขียนตัวใด ๆ อาจทำเป็นจารึกประกาศความนั้น ๆ



๔. เมืองราชบุรี - สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ ทรงเปิดและทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ อาคารเรียนรวมและอำนวยการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๕ จังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ และ พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นมณฑลราชบุรี

วัดธัญญิกาวาส หน้าเขาทำพระปรางค์ ๑ องค์ ตรงกลาง ทำพระเจดีย์ ๔ องค์ สถิต ๔ มุมบนฐานแล่ง เป็น ๕ องค์ ทั้งปรางค์เป็นเครื่องหมายพระเจ้า ๕ พระองค์ กับทำพระพุทธรูปไสยาใหญ่ เป็นเครื่องหมายทิศตะวันตก อันเป็นนิมิตตรงกับพระปรางค์ตะวันออก

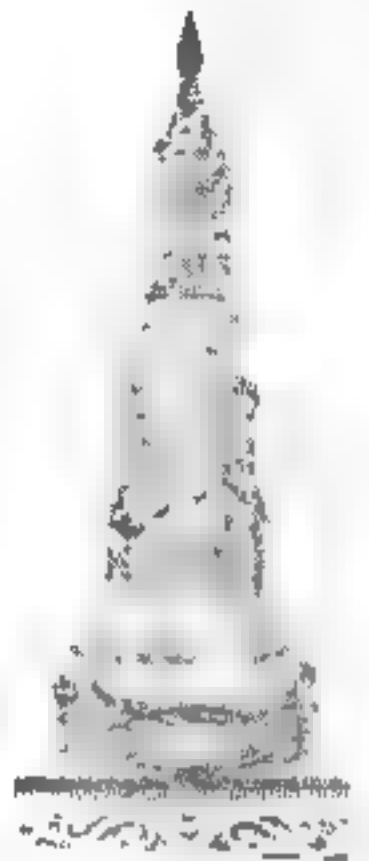


พระปรางค์แบบบัวผัน ซึ่งขุนหาญบุญไทย สร้างเป็น วัดทิศตะวันตก เมืองราชพลี และอยู่หน้าเขา พ.ศ. ๑๐๓๐ ๗ พุทธาวาสได้สร้างปรางค์บนฐานแล่ง และมีเจดีย์ ๔ มุม จึงรวมเป็น ๕ องค์ เท่ากับพระเจ้าห้าพระองค์

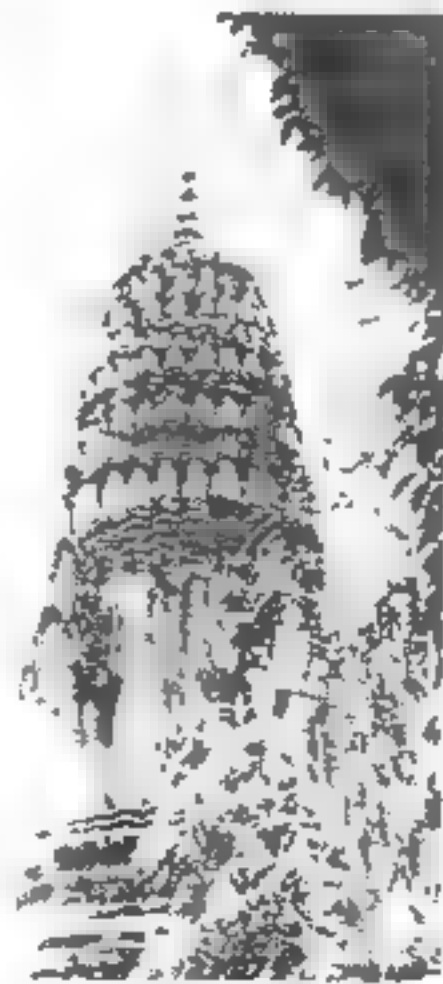


วัดพระธรรมเจดีย์ วัดทิศเหนือ พระเจดีย์บัวเผื่อนหล่อองค์นี้ได้จากโหลง พระเจดีย์วัดเจดีย์หักนั้นได้นำมาใส่แทนวัดธรรมเจดีย์ หรือ วัดท่าโขลง ได้ให้ถ่ายด้านที่มีพระพุทธรูปประนมพระหัตถ์เคารพธรรม เป็นปางทรงเคารพธรรม (สพฺเพสพฺหมมกรฺโน) และวัดธรรมเจดีย์นี้ขุนหาญบุญไทย สร้างเป็นวัดทิศเหนือ กรุงราชพลี

← วัดพระพุทธเจดีย์ วัดทิศใต้ห้วยอน พระเจดีย์วัดเจดีย์หักมีจุบันเหลือเท่านี้ พอมีเค้ารูปพระเจดีย์รูปบัวเผื่อนอย่างองค์หลัง และท้องค้ำหล่อทำเป็นกรุเป็นที่ประทับ พระพุทธรูปหลายปาง เป็นนิมิตชื่อวัดพุทธเจดีย์ ซึ่งขุนหาญบุญไทย สร้างเป็นวัดทิศใต้ กรุงราชพลี พ.ศ. ๑๐๓๐ ๗ หรือ ตรงกับวัดธรรมเจดีย์ทิศเหนือ



พระปรางค์แบบบัวผัน ซึ่งขุนหาญบุญไทยสร้าง ๗ เขต พุทธาวาสวัดมหาธาตุ เป็นวัดทิศตะวันออก กรุงราชพลี ปรางค์นี้สร้างบนฐานแล่ง ๔ เหลี่ยมผืนผ้าใหญ่ และสูงจากพื้นประมาณ ๓ วา ได้สร้างปรางค์ย่อมเป็นแถวหลัง ๓ องค์ แถวกลางเป็น องค์ย่อม ๒ องค์ ขวาซ้ายเป็น ๓ องค์ใหญ่กลาง แถวตะวันออก ขวาซ้ายทำเป็นเจดีย์ กลางทำจุบันโคขึ้นเข้าปรางค์จุ้มหลัง คานี้เดิมเข้าใจว่าคงทำเจดีย์แบบวัดเกล้าจึงเป็น ๕ องค์ เป็นอนุ-ปูพพิหารธรรม ๕ สังเกตดูเห็นว่า วัดทิศตะวันออกตรงไปวัด ทิศตะวันตกทำเป็นปรางค์เหมือนกัน



วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ วัดทิศ ตะวันออก เมืองราชพลีมีพระปรางค์ ๕ เป็นเครื่องหมายอนุปูพพิหารธรรม ๕ คือ ถ้าวหน้า หรือ รอยเจิมเป็นเครื่องหมาย ที่หน้าตะวันออก และพระปรางค์นี้เป็น องค์กลาง ส่วนองค์ย่อมที่ล้อมนั้นเวลานี้ เหลือแต่ฐาน ยังเหลืออยู่บ้างได้ถ่ายรูป มาทำแบบอยู่หน้าต่อไป

ได้เห็นจดหมายเหตุซึ่งท่านพระครูวินัยธรรม (อินทร์) บันทึกถวษาฯ เล่าว่า เป็นที่อยู่ของสมเด็จพระวันรัตน์คงจะเป็นสม-เด็จพระวันรัต (ทับ) วัดโสมนัส ท่านรุดงค์มาพักอยู่ ถิ่นเช่นนี้ก็คงสมัยรัชกาลที่ ๔ หรือที่ ๓ ซึ่งท่านเจ้าคุณพระสมุทรมุนี (หน้าย ขมโก) ได้ บรมะ (พ.ศ. ๒๔๒๕) เพราะสม.คังนั้นเป็นพระอุปฆาตกับโคให้ท่านเจ้าคุณพระมหาสมณวงศ์ (แท่น โสมทศโค) ไปอยู่เป็นเจ้าอาวาสและ บรมะให้เป็นวัดขึ้นคงมาถึงปัจจุบัน

และได้พบในประวัติท่านเจ้าคุณพระราชนันทมุนี (ชิน เขมิโย) ว่า ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณรที่พระปรางค์วัด มหาธาตุนี้ พระครูสิริปัญญาามุนี (อ่อน อาสโร) ซึ่งท่านได้เป็นเจ้าอาวาสวัดศรีสุริยวงศ์ พ.ศ. ๒๔๔๐-๒๔๕๐ ได้มา พักซ่อมพระปรางค์วัดมหาธาตุนี้ ได้เป็นพระอุปฆาตบรรพชาสามเณร ชิน เขมิโย ๗ พระปรางค์วัดมหาธาตุนี้ พ.ศ. ๒๔๕๐ ท่านพระครูสิริปัญญาามุนีจึงซ่อมพระปรางค์นี้ในคราวนั้น คงใช้เวลาหลายปี

ปี พุทธกาล ๑๐๓๕ หาญบุญไทย ขึ้นครองราชพลี เดือน ๓ ขึ้น ๑๕ ค่ำ (ขึ้นชื่อเมืองว่า กรุงไทยราชพลี) (๑๐๓/๑) ให้ ดวงขวัญใจ (เป็น) เมื่อก่อน กองแก้วฟ้า (เป็น) เมียน้อย (๑๐๓/๒)

หาญบุญไทย เมียใหญ่ ดวงขวัญใจ คลอดลูกชาย (วัน) ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๐ ปี พุทธกาล ๑๐๓๕ ชื่อหาญขวัญไทย (๒๕๕/๑) หาญบุญไทย กองแก้วฟ้า หักหญิงเล่นเพลงเรื่อง ขุนอิน (เขาเขี้ยวนาง) กวัก (ทองมา) เติรมผลอง ลูก (และ) ถู (๒๕๕/๒)

ดวงขวัญใจ แด กองแก้วฟ้า คุมขอมอิน ส้างมหาธาตุ (ในวัดมหาธาตุ ราชพลี) ส้างพุทธรองค์คู่ หันหน้าออกตก เจดีย์ ล้อธัมม กวางหมอบ กำแพงแสงหิน (กับ หินทรายทำพระพุทธรูป ใบสีมา สลักพระ กับ รูป) (๒๕๘/๑) แล้วส้าง (วัด) ธรรมัญญิก* อุโบสถแล้วพุทธกาล ๑๐๔๕ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๖ เอาปรมาธาตุ (พระพุทธรเจ้า ธาตุอรหัน (ค) ๕ องค์ใส่ (พระโสณเถร พระณานิยเถร พระภูริยเถร พระอุตรเถร พระภูนิยเถร ทีเหล็ก หรือแบ่งไว้) (๒๕๘/๒)

หาญบุญไทย ดวงขวัญใจและกองแก้วฟ้า ขอมดี (ขอม) อิน ชายหญิงพันคนร่วมทำวัด (๓๐๓/๑) หาญบุญไทย ให้ชื่อว่า วัดธรรมัญญิก ส้างพุทธรนอน (ด้วย) หินแดง ปีพุทธนิพานกาล (ล่วงแล้ว ๑๐๔๒^๒) (๓๐๓/๒)

— * —

จึงมีชื่อว่า มหาปัจจวรี

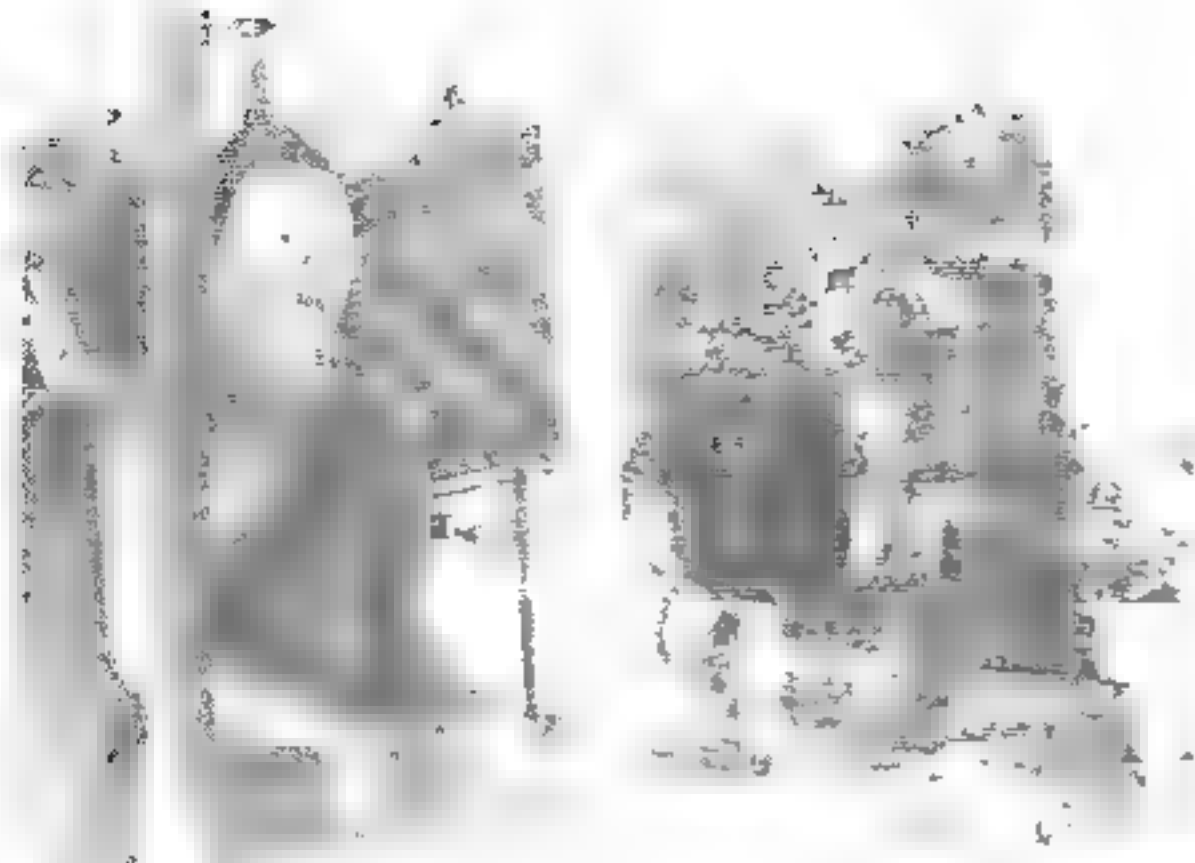
สีหัญฐกถา^๑ นี้ ได้เห็นแบบแผนที่พระพุทธรูปและพระพุทธรูปกระทำเป็นภาษามคธแล้ว ท่านใช้คำบาลีตั้งแล้วแปลออกเป็นภาษาล้านนา จึงเหมือนพจนานุกรมและสารานุกรม แต่พจนานุกรม สารานุกรมนั้นตั้งคำตามตัวหนังสือ ส่วนอัญญกถา ท่านใช้พระบาลีตั้ง เช่น เตน สมยณ โดยสมัยนั้น พุทธ ท่านก็รำพันพุทธรูปคุณกถา ก็รำพันว่ามีธรรมเป็นส่วนแบ่ง เช่นนี้ จึงอ่านพอรู้เรื่อง และยืนยันคำนั้นซึ่งมีในพระไตรปิฎก ท่านผู้กระทำ เรียกว่าอัญญกถาจารย์ ซึ่งหมายถึงพระสารีบุตรเถรและพระมหินทเถรได้ เป็นต้น แม้กระทำที่ลังกาก็กระทำตาม หรือพระเถรชาวชมพูทวีปกระทำไว้แล้ว

ต่อมา พ.ศ. ๔๕๐ พระเจ้าวิสุทธิกษัตริย์ครอง ตามอัญญกถาสมันตปาสาทิกาและญาโณทโยปกรณ์แล้วว่าพระองค์ทรงอุปถัมภ์คือ ได้ครองปี พ.ศ. ๔๓๓ ถูกทมิฬแย่งราชสมบัติจึงเสด็จไปหลบภัยที่มัลลประเทศกลางเกาะถึง ๑๕ ปี ๙ เดือน พระมหาคิสสเถรทนะบุรารุณ ได้ทรงยกพลยึดอนุราชบุรีคืนได้ พ.ศ. ๔๔๘ ได้ทรงสร้างอภัยคีรีวิหาร แล้วอาราธนาพระมหาคิสสเถรมาอยู่ แต่พระสงฆ์ในมหาวิหารคิดเคียดว่าถูกกลืนด้วยสกุล จึงขับไล่ออกไปอยู่อภัยคีรีวิหาร สยามอุปสัมปทาแล้วว่า ท่านกับลูกศิษย์ชื่อมหาเทลิยติสส (องค์นี้ในสังกัศคิกถาว่าชื่อพหลมัสสุติสสเถร มีฉายาว่า พระคิสสเถรมีหนวดคด) ได้พบลัทธิไวศัลยชื่อธรรมจริยาจารย์ได้ยอมรับ และธรรมจริยาก็แพร่ไปถึงลังกาค่อน मुखปาฐทั้งบาลีและอัญญกถาคงจะสับสนกันอยู่ พระเถรทั้งหลายจึงร่วมกัน ๗๐๐-๑๐๐๐ รูป อันมีพระมหาคิสสเถรเป็นต้นได้รู้แน่ชัดจึงได้

* เท่าที่พบ ได้เห็นจารึกสร้างวัดมหาธาตุ และ วัดธรรมัญญิก เท่านั้น แม้รายการ ก็เพียงรายการย่อ ๆ จะเห็นมีกล่าวมาตั้งแต่ พ.ศ. ๑๐๓๐-๑๐๔๕ ในระยะเวลา และ หลักฐานสถาปนา แม้เพียงแต่ พระปรางค์มหาธาตุ ซึ่งมีปรางค์ใหญ่อยู่ตรงกลาง มีปรางค์แถวหลัง ๓ แถวกลางอีก ๒ เป็น ๓ ทั้งปรางค์กลางแถวหน้าเป็นเจดีย์ ๒ จึงรวมเป็น ๕ ถึงจะหักหายไปบ้าง แต่ฐานองค์ซึ่งตั้งอยู่บนฐานใหญ่ยังเหลืออยู่พอเห็นได้ ถ้านับยอดข้อฟ้า จั้วหน้าเข็วอีก ก็เป็น ๕ ยอด หรือ ๕ องค์ กับมี พระพุทธรูปหินทรายเรียงแถวในคดเหลี่ยมทั้ง ๔ อีก จึงเห็นว่าเป็นงานที่มาก และ ระยะ ๑๕ ปี คงทำไม่สำเร็จ อาจทำกันสืบ ๆ มา และ กาล ๑๕๐๐ ปี ก็คงจะชำรุดต้องซ่อมเสริมกันสืบ ๆ มา จึงคงทนอยู่มาได้ถึงกาลปัจจุบัน

อีก ๒ วัด คือ วัดพุทธเจดีย์ หรือ วัดเจดีย์หัก (ปัจจุบัน) อันเป็นวัดทิศใต้ และ วัดธรรมเจดีย์ หรือ วัดท่าและวัดหลุมดิน (ปัจจุบัน) คุณลักษณะพระพุทธรูปหินทรายจะเห็นว่าเป็นสมัยเดียวกัน เวลานี้เหลือเพียงของชำรุดและสิ่งสร้างใหม่ ๆ เช่นที่วัดหลุมดิน ได้ถูกสร้างใหม่ และ เปลี่ยนชื่อว่า วัดสุทธาธาราม

^๒ ตามที่ปรากฏในวัดธรรมัญญิกที่ยังคงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ไม่ใช่มีเท่านั้น ยังมีพระปรางค์เจดีย์แบบดอกบัวผัน มีพระเจดีย์กลม ๔ มุม ซึ่งในปัจจุบัน เหลือในทิศใต้เพียงองค์เดียว นอกนั้นหักหายสลายไปหมด แม้องค์ปรางค์นั้นก็ชำรุดโดยหินทรายแตกหักไปมาก วัดนี้เคยร้างไปทีหนึ่งแล้ว ประมาณ พ.ศ. ๒๔๒๕ - ๒๔๔๐ ท่านเจ้าคุณพระมหาสมณวงศ์ (แท่น) ไปอยู่ซึ่งในกาลนั้น วัดนี้เป็นพงป่าละเมาะ พระพุทธรูปหินทรายแดงแตกหักเสียหายมาก ท่านเจ้าคุณรวบรวมคือ ใช้นักขาวประสานและฉาบนอก จึงเหลืออยู่มาได้ถึงปัจจุบัน ฯ



๑. พระพุทธรูปประทับนั่งหันหลังให้กันหน้าพระ-
ปรางค์ มีอยู่ ๔-๕ คู่ ข้างในเป็นหินทรายแดง แต่นี้และอื่น
ถูกซ่อมแล้ว ที่ทำหน้าที่ทำดาอย่างนี้แสดงว่าช่างซ่อมเป็นจีน
๒. พระปรางค์แถวหลังองค์หนึ่งที่ยังเหลืออยู่ที่ถ้ำขี้
เฉพาะฐานองค์นี้ฐานไม่ได้คิดมา และนี่ที่เป็นแบบเหมกุดัน
แบบหนึ่ง

๓. ปรางค์แบบวัดเกล้า ๕ ชั้น ไม้ ๑๒ จะว่าใหม่
หรือก็ไม่เชิง คูที่ฐานข้างเคียงปรากภูมิแดงตลอด และนี่
เป็นแบบเหมกุดันอีกแบบหนึ่ง

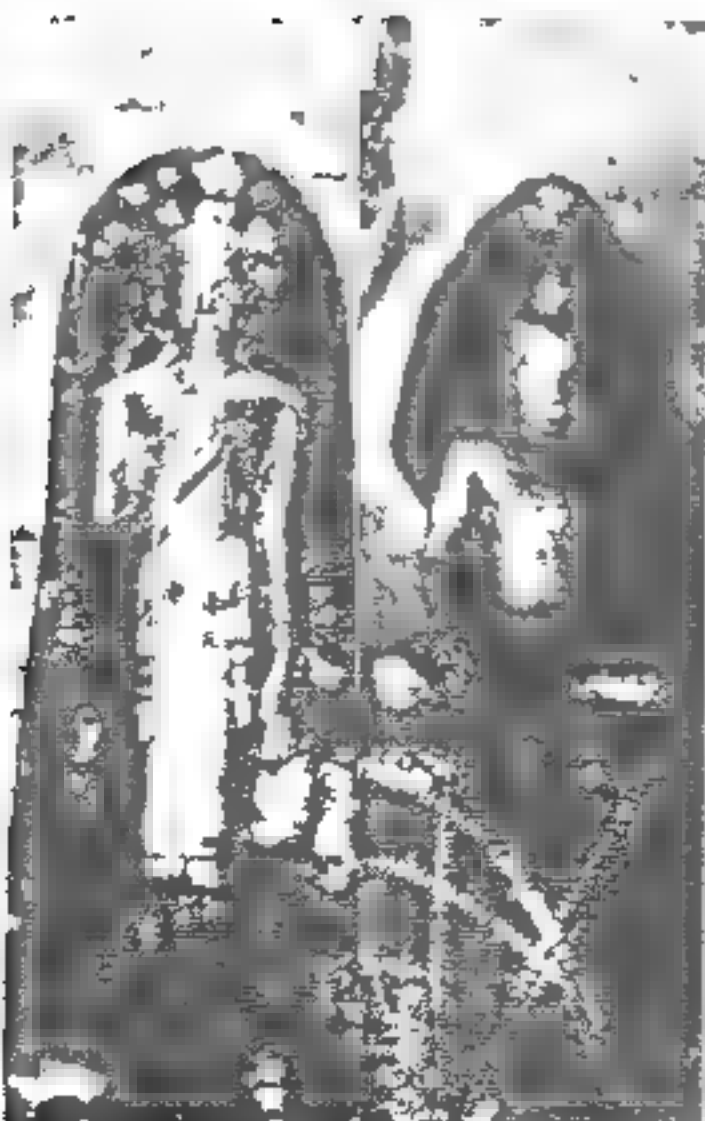
๔. ปรางค์แบบมณฑปยอดหายไปอาจเป็นยอด
แบบวัดเกล้าไม้ ๒๐ หรือ ๒๐ เหลี่ยม อาจเป็นมณฑป
บรรจุพระโคตรปิณฑุโกลาน หรือที่บรรจุอัฐิของพระภิก-
ษุสรวุฒิ์ หาดบุญไทยผู้สร้างกรุงราชพลี

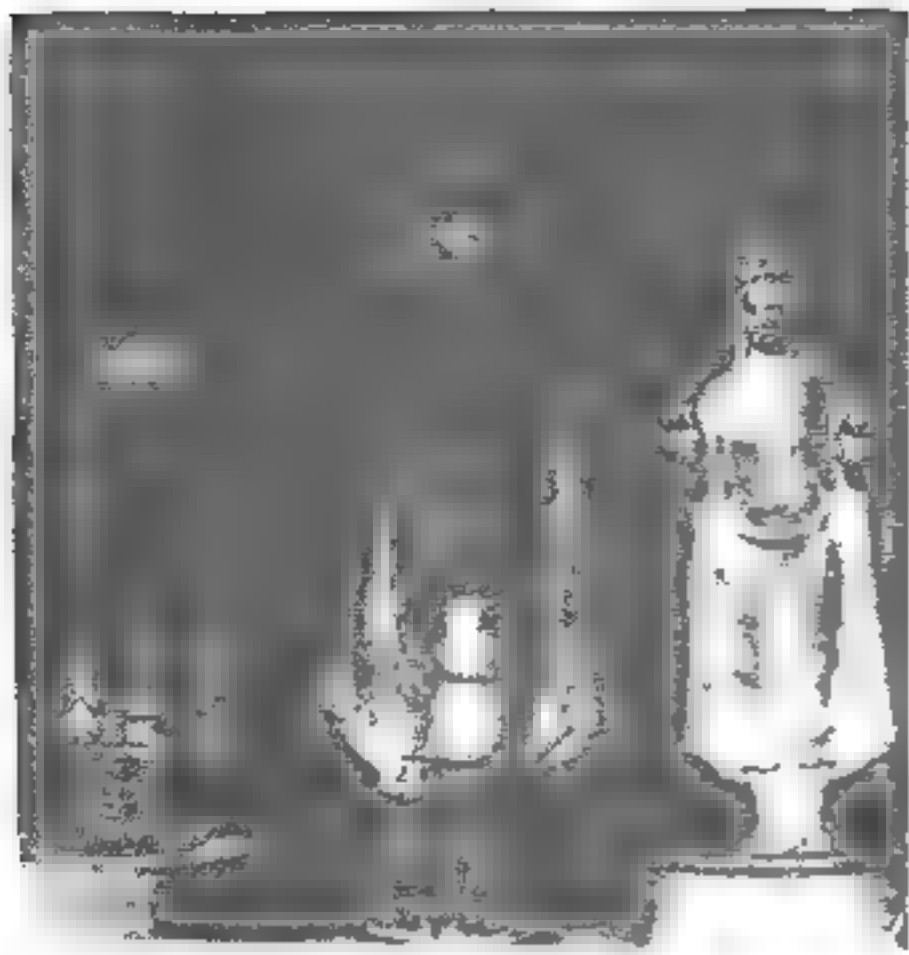


ราชพลี คู่พริบพลี-ใช้ตัวจารึกไทยทวาลาว สมัยหาญบุญไทย ไทยทวาลาว (พ.ศ. ๑๐๐๐-๑๗๐๐)

๑ พระพุทธรูปประทับยืนโปรดหินทรายมีอยู่ ๓ พระปรางค์วัดมหาธาตุ
ราชบุรี พระองค์ยาว ยกพระหัตถ์เปิดพระธรรม พระเม้าพจน์เล็กมีพระรัศมีขึ้น สูงขึ้นยืน
ยันสมัยราชพลี ไทยทวาลาว บังเอิญพระเศียรพระพุทธรูปสมัยนี้เหมือนพระเศียรสมัยรัชกาลที่
๔ (แต่มีปรากภูซ่อมใหม่)

๒ พระพุทธรูปนาคปรกมารวิชัย หินทรายสลิด ๓ พระปรางค์วัดมหาธาตุ
พระองค์แข็งแรง พระเม้าพจน์ พระรัศมีขึ้นสูงขึ้น นาคปรกแบบโมโห้ สมัยราชพลีไทยทวาลาว
พระนาคปรกมารวิชัยหิน ได้นำมาเป็นหลักฐาน ขอพรานเครื่องแบบอย่าจิกเอาไปขาย เหลือ
ไว้เป็นหลักฐานบ้าง





พระพุทธรูปทองสำริด พบทั่วไป เฉพาะที่บริเวณทุ่ง
เจดีย์หัก วัดอรุณฯ คลอดไปถึงเขมรยังมีมาก ที่เพชรบุรีก็เคยพบ

ดูเฉพาะแบบจิวรครองเห็นเหมือนกัน พระเมષีและรัศมี
สูงขึ้น องค์กลางสูงมาก พระโอษฐ์ใหญ่ พระหัตถ์ใหญ่ มีลายพระหัตถ์
ปรากฏ เฉพาะองค์กลางมีรูปดวงตะวัน เข้าใจว่าหาญบุญไทยเมื่อ
อุปสมบทเป็นภิกษุมีชื่อ สรรพบุญ สรรพพลว่ากล้าหาญ ว่าตะวันก็ได้

จารึกวัดอรุณฯ (หาญบุญไทยทำไว้ที่พระนอน) หาญ
บุญไทย ดวงขวัญใจ กองแก้วฟ้า ครองราชพลี ได้สร้างวัดมหาธาตุ
เป็นวัดบูรพา หน้าเมืองมีปรากฏ วัดอรุณฯ เป็นวัดปัจฉิมหลังเมืองมี
ปรากฏ วัดพุทธเจดีย์ (เจดีย์หัก) เป็นทักษิณ ขวาใต้มีเจดีย์ วัดธัมมเจดีย์
(วัดท่าถึงวัดหลุมดิน) เป็นอุดร ซ้าย เหนือ มีเจดีย์เอาอุฏฐิธาตุพระ-

โสณะ ฯลฯ บรรจุพระปรารักษ์วัดมหาธาตุ พ.ศ. ๑๐๕๕ สร้างวัดชุมพระชิตีดิน วัดมหาธาตุ ขกหาญขวัญไทยครองราชพลี
พ.ศ. ๑๐๖๑ และหาญบุญไทยเข้าอุปสมบทกับพระพุทธสรณ วัดมหาธาตุ มีชื่อสรรพบุญ แม้กองแก้วฟ้าก็ขอบวช
เป็นพระชีสาภิยานี มีชื่อซึ่งพระพุทธสรณะให้ว่า รตนนารี ปี ๑๐๖๓ มีขุนปลกครองถึงฟ้าเมืองรัต (ราช) พ.ศ. ๑๓๒๒
ราชพลีได้เปลี่ยนเป็นชื่อว่า ราชบุรี ตามจารึกปราสาทพระขรรค์ในชะแม พ.ศ. ๑๙๓๔ และตามจารึกพ่อขุนรามคำ
แหงมหาราชเมื่อ พ.ศ. ๑๙๒๖

หาญบุญไทย พร้อม ดวงขวัญใจ กองแก้วฟ้า หาญขวัญไทย ทำผ้ากฐิน (นำไป) ทอด (ณ) วัดอรุณฯ
(๒๖๐/๑) แล้วไปทอด วัดมหาธาตุ ก็น้ำว (กลางวัน) แล้ว ไป วัด (ศรี) พุทธาราม วัดศรีมหาธาตุ (สุวรรณภูมิ)
(วัน) ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ปี ๑๐๕๖ (๒๖๐/๒)

ดวงขวัญใจ ดาย ปีพุทธกาล ๑๐๕๕ เฝ้าวัดมหาธาตุ (๔๓๕/๑) หาญบุญไทย หาญขวัญไทย ส้างเจดีย์
ใหญ่^๑ หน้า อุโบสถ (ในเชิงเหนือ) แล้ว ปี ๑๐๖๒ (เพื่อบัญญัติอุฏฐิเจ้าแม่ดวงขวัญใจ) (๔๓๕/๒)

✱

เขียนพระบาลีใครปิฎก และสัทธรรมาลงใบลานจะได้เป็นหลักฐานได้ กล่าวไว้สำเร็จคือเขียนจบปี พ.ศ. ๔๕๐ เป็นราชการคือพระเจ้า-
วัญญูคามนีอุปถัมภ์และเป็นสังฆกรรม แต่กาลนั้นชื่อ มุขปาฐ ก็เปลี่ยนเป็นไปฎฐปาฐ คือ บาลีในใบลานหรือกล่าวในใบลาน สัทธิดาวตล
ยาน ชื่อธรรมจินันแพร่หลายเข้าสู่ลังกา และคงแพร่หลายไปตลอดชมพูทวีป ธรรมวินัยจึงไม่เป็นที่แน่นอนว่าอะไรถูกผิด แต่ยังมีหลักฐาน
ไปฎฐปาฐนั้นพออ้างได้ ครั้นนี้ว่าเสร็จ พ.ศ. ๔๕๐ (บางแห่งว่า พ.ศ. ๔๕๒ คือเริ่มปี ๔๕๐ จบเรียบร้อยปี ๔๕๒)

ญาโณทฆปรณว่าทำที่อภัยศิริวิหาร^{*} อนุราธบุรี พระภิกษุ ๑๐๐๐ กว่า สังคิตยวงศ์อ้างคัมภีร์สารสังคหะว่าทำที่อาโลกเลนวิหาร
มลัยประเทศ พระภิกษุ ๙๐๐ สังคิตติกา พระเดชพระคุณเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช (ตา ปุสฺสเทว) เล่าว่าทำกันที่ติสสมหาวิหาร พระ

^{*} อนุราธบุรี กับ มลัยประเทศ ดูตามระยะทางที่พระเจ้าวัญญูคามนีอภัยเสด็จหลบพวกทมิฬไปนั้นห่างกันมาก อาจเป็นได้
คือ ขณะที่สวดหรือกล่าวต่างประชุมกันมาที่อภัยศิริวิหาร ขณะที่เขียนลงใบลาน พวกกันไปเขียนที่มลัยประเทศเพียง ๙๐๐ ในสังคิตยวงศ์มี
เล่าว่าได้จัดการอารักขาให้ ได้จารพระธรรมลงในใบลาน...ดังนี้มิได้กล่าวถึงการสวดสาธยาย และมลัยประเทศอาจเป็นที่สงัด พระสงฆ์ห่างไกล
จากกรุงอนุราธบุรี เหมาะแก่การจารึกกับทั้งพระเจ้าวัญญูคามนีอภัย พระมหาติสสก็เคยอยู่ถึง ๑๔ ปีเศษ ก็จัดกันได้

^๑ เจดีย์นี้ที่วัดมหาธาตุ ยังเหลืออยู่อีกองค์หนึ่ง ทำแบบมณฑปกลม ยอดหักหายไป ฐานเป็นแล่งแผ่นแผ่น เข้าใจว่าในเวลานั้น
ทำเจดีย์ หรือ กรุ๊ปอุฏฐิธาตุคนผู้ไม่ใช่พระ อาจออกแบบไว้อีกอย่างหนึ่ง จึงทำเป็นรูปกลม หรือโกศโล ซึ่งเป็นแบบหมศพของเดิม
ชนิดหนึ่ง จุ่มหม่นนี้จึงเข้าใจว่าเป็นที่อุฏฐิธาตุของพระนางดวงขวัญใจ ผู้สร้างวัด หรือ อาจให้เป็นประโยชน์ในพระพุทธศาสนา คือ ให้
เป็นหอระฆัง หรือ หอกลอง อีกด้วยก็ได้

หาญขวัญไทย พ่อให้กลองเมืองราชพลี พุทธกาล ๑๐๖๑ (วัน) ขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๖ ปีจอ(๕๓๖/๑) น้ำ
 กองแก้วฟ้า หา สีหอทอง ลูกขุนอุททอง (และหา นง) ทองผ่องด้วลูกขุนเถียมทอง เปนเมีย (ขวา และ ซ้าย) (๕๓๖/๒)

หาญขวัญไทย (ราชพลี) พุทธกาล ๑๐๖๒ สีหอทอง มีลูก (ชาย) เดือน ๗ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) ชื่อ หาญ
 หนไทย (๕๓๗/๑) ขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๘ (ปีพุทธกาล ๑๐๖๒) ทองผ่องด้ว มีหญิง (ชื่อ) หอมเทียนทอง มีเพลงกลอง
 (๕๓๗/๒)

หาญบุญไทย* ให้ตั้งเรือนคนหญิงชื่อ ที่ดิน (บริเวณ) วัดมหาธาตุ ปีพุทธกาล ๑๐๕๕ (๕๔๒/๑) กอง
 แก้วฟ้า เข้าหา พุทธสรโณ บวชชี ชื่อ รตนนารี (วัน) ขึ้น ๑๐ (ค่ำ) เดือน ๘ ปี ๑๐๖๓ อยู่ (วัด) ชุมพระชี (๕๔๒/
 ๒)

หาญบุญไทย หาพระอุปัชฌาย พุทธสรโณ ตั้งฆราวาส (วัดมหาธาตุราชพลี) ขอรูปสมบท (เป็นพระภิกษุ)
 (๕๓๘/๑) ขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๘ (ปี) พุทธกาล ๑๐๖๓ ชื่อ สุรบุญโณ อยู่ประจำ วัดมหาธาตุ (ราชพลี) (๕๓๘/๒)

ภิกษุ สุรบุญโณ (หาญบุญไทย) ตาย (วัน) ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ปี (พุทธกาล) ๑๐๗๕ ตั้งสวด ๑ ปี แล้ว
 เพา (ที่) วัดมหาธาตุ (๕๔๓/๑) หาญขวัญไทย ให้ ขอมทองคำหล่อร่าง ภิกษุ สุรบุญโณ (ขุนหญิง) ดวงขวัญใจ (ขุน
 หญิง) กองแก้วฟ้า ตั้ง (ใน) อุโบสถ (วัดมหาธาตุ) เอา (กะ) ลูกเข้าเจดีย์ รวมแม่ (และ) น้ำ (๕๔๓/๒)

หาญหนไทย (ราชพลี) กลองเมืองราชพลี ปีระกา พุทธกาล ๑๑๐๘ (เมื่อนั้น ยังไม่มีเมีย) (๕๓๕/๑)
 หาญหนไทย (ราชพลี เมื่อ) หาเมีย ได้ นาง งามด้วทอง ลูกขุนพริบพลี (เป็นเมียขวา) ทองขวัญงาม ลูกขุนอุททอง
 (เป็นเมียซ้าย) (๕๓๕/๒)

หาญหนไทย (ราชพลี) ปีพุทธกาล ๑๑๑๑ งามด้ว (ทอง เมียขวา) มีชายชื่อ หาญตรงไทย
 (๕๔๐/๑) ปีพุทธกาล ๑๑๑๔ (งามด้วทอง) มี คนหาญไทย ทองขวัญงาม มีหญิง ปี ๑๑๑๒ (ชื่อ) หอทองงาม ปี
 ๑๑๑๗ มี (ชายชื่อ) หาญถิ่นไทย (๕๔๐/๒)

● หาญตรงไทยครองยังไม่พบ และ ขาดไป ๑๐๐ ปีกว่า ●

* สังเกตดูตามเชิงอย่างการสร้างวัด ที่ขุนไทยทำมาตั้งแต่สมัยเดือนเด่นฟ้าอธิราชเจ้าสร้างวัดศรีพุทธารามนั้น คงคิดว่า
 จะบวชเหมือนพระนางสิริงามด้วผู้เป็นแม่มีปารกแต่ครั้งสร้างวัดพริบพลีแล้ว และได้กราบทูลลาออกทรงผนวชเป็นพระชีสาภิยานีในปี ๓๐๐
 เมื่อถึงกาลทรงชรา และพระราชโอรสซึ่งทรงให้ครองแทนมิปรีชาสามารถปกครองได้แน่นอนแล้ว เดือนเด่นฟ้าอธิราชก็ทรงสละราชสมบัติออก
 เข้าอุปสมบทเป็นภิกษุ พ.ศ. ๓๒๖ แม้นต่อมา จะไม่พบทุกท่าน เห็นแต่พระเจ้านลธรรมราชาที่จริง กระนั้น ในธรรมเนียมไทย เมื่อแก่ก็
 นิยมบวชพักผ่อนในวัยชรา เมื่อเห็นหาญบุญไทยสละออกทรงผนวช แม้พระนางกองแก้วฟ้าก็สละออกทรงผนวชเป็นพระนางชี ฉะนั้น
 เมืองไทยมีวัดมาก จึงเป็นถาวรวัตถุยืนยันทนหลักฐานธรรมเนียมบวชเมื่อคั่นบรรลุนิติภาวะและเมื่อตอนปลาย หรือ ในวัยชรา ถึงกาลบัดนี้ ฯ

เฉพาะจารึกราชพลีนี้ ได้มาเท่านี้ มีแผ่นหนึ่งซึ่งลงรักทองผงไว้แล้ว แต่ไม่มีลายเขียน กับ ในสมัยพระโสณมีแผ่นหนึ่งแตก
 หักเหลือน้อยกว่า อรหันต์ และ อีกแผ่นหนึ่ง เป็นแบบพิมพ์กับลายเขียนแต่ไม่ได้อ่านจึงเป็น ๓ แผ่น ในสมัยพระเจ้าท้ายไทยทอง เป็นแผ่น
 ใหญ่ ๆ อ่านได้ตลอดทั้ง ๗ แผ่น แผ่นที่ ๗ มีรูปร่างประหลาดยังไม่ได้อ่าน และอีก ๓ แผ่นเป็นชนิดเดียวกับที่จารึกพระไตรปิฎกยังไม่ได้อ่าน
 กับอีกแผ่นหนึ่งมีรอยปาดเลี้ยวไว้ ที่ยังเหลืออยู่ ๑๑ แผ่น รวมกับที่อ่านแล้ว ได้นำมาเรียงเรื่องไว้มีจำนวน แผ่น จึงได้จำนวนทั้งหมด
 เท่าที่สังเกตแล้วเห็นว่า ที่พบนี้เป็นจารึกในสมัยนั้น ๆ แต่มีจารึกในสมัยต่อมา ท่านมักใส่ชื่อไว้เช่นจารึกในสมัยขุนโลทยาย มีลายเขียนว่า
 โลทยายเล่า ขุน....แมในสมัยของท่านก็เขียนชื่อไว้ต้นเหมือนกัน เช่น ครวัน ต่อคำโสณ ฉะนั้น จึงรู้ได้

จารึกขุนบัวได้มาเพียง พ.ศ. ๑๒๕๒ จึงยังขาดกาลเวลาอยู่ประมาณ ๔๐๐ ปี จึงถึงสมัย หรือจารึกสุโขทัย ก็ได้จารึกชุดหนึ่ง
 ๓๕ แผ่น เป็นแผ่นเล็ก แต่ทำเนื้อแน่น มีรักและทองผง ชัดเจน เมื่อได้อ่านแล้วจึงรู้ว่าจารึกนี้อยู่วัดไผ่ล้อม นครปฐม ได้เห็นชื่อ ไทยทวาราว
 จากกาล พ.ศ. ๑๐๕๘ ถึง พ.ศ. ๑๗๒๒ และ พ.ศ. ๑๗๘๘ ซึ่งพ่อขุนฟ้าเมืองราชได้จารึกไว้จึงทอดิได้นำเข้ามาต่อ กับได้เรื่องสมัยไทยทวาราว
 หรือสมัยทวา พอเป็นเรื่องแน่นอนได้ ถึงแม้จะไม่รู้จัก สมัยไทยทวาราวทั้งหมด กระนั้น ก็พอมีหลักฐานให้รู้ได้แล้ว



แผ่นลำดับอ่านที่ ๒๕๗ หน้า ๑ เลขภายในวงเล็บ
ดำรงถิ่น กรอง ราช

พลี จัน พุทธกาล

๑ ๒ ๒ ๓

(ตัวเลขนี้ในจารึกเห็นชัด)

จัน ๑ คำ เดือน อ้าย

(เขียน ช้อน หรือทับกัน)

ดำรงถิ่น (ราชพลี) กรองราชพลี จันพุทธกาล ๑๒๒๗ (วัน) จัน ๑ (คำ) เดือนอ้าย (๒๕๗/๑) เมียใหญ่ (ชื่อ) ขวัญดวงใจ เมียน้อย (ชื่อ) แสงฟ้าส่อง เมียใหญ่มีลูก (ชาย) ชื่อ ดำรงไทย (วัน) จัน ๗ คำ เดือน ๑๐ พุทธกาลจัน ๑๒๒๘ (๒๕๗/๒)

ดำรงไทย กลองเมืองราชพลี จัน ๕ (คำ เดือน ๕) ปีพุทธกาล ๑๒๕๑ เมีย (ใหญ่) ชื่อ เรื่องขวัญมา (๔๔๑/๑) เมียน้อยชื่อ ขุนหญิงทิพเมืองฟ้า ปี ๑๒๕๓ ขุนหญิง (ทิพเมืองฟ้า) มีลูกชายชื่อ ไทยเมืองฟ้า เรื่องขวัญมา มีหญิง ชื่อ ขวัญเรือนไทย (๔๔๑/๒)

✱

๑๐๐๐ องค์ ได้เล่าวิธีเหมือนสังคีตทุกครั้ง ครั้งที่ ๕ นี้ พระพุทธทศเดวเป็นประธานตาม พระดิศตมหาเถรวิสัยนา ได้ยกขึ้นสู่โถงลาน อาจเป็นได้คือพระที่กล่าวสวดฟังและจารโปลาณพร้อมกับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เช่นจัดสถานที่ จัดโปลาณ เก็บรวบรวมเข้าที่ รวมกันเข้ามีจำนวน ๑๐๐๐ ได้

ในพุทธโฆสประวัติ เล่าว่า พระพุทธโฆสเถรเกิด พ.ศ. ๕๕๖ พระเวรคเถรนำเข้าอุปสมบทเป็นภิกษุไม่ได้กล่าว เมื่อท่านเรียนพระไตรปิฎกจบแล้ว ได้แต่งอุบายโพธิกรรมเอาไปให้พระเวรคผู้พระอุปัชฌาย์ดู พระเวรคเถรเห็นแล้วจึงสั่งให้ไปปริวรรตคือกลับอักษรจากภาษาสิงหลเข้าสู่ภาษาเดิม คือ มคธ อย่างได้ลอกคำส่งมาลงไว้ต้นบทนี้แล้ว

กัมภีร์อุบายโพธิกรรมกล่าวว่า พระพุทธโฆสเถรไปในรัชสมัยพระเจ้ามหายานา ซึ่งพระองค์ครองราชสมบัติจากกาลจารึก พระไตรปิฎกแล้ว ๕๑๖ ปี รวมเข้ากับกาลนั้น ๔๕๐ ปี จึงเป็น พ.ศ. ๙๖๖ เมื่อไปถึงลังกาและเข้าไปหาพระสังฆปาตเถรคงจะเป็นที่ระแวงไม่แน่ว่าเป็นภิกษุเถรวาท หรือ ไวสุลยมหายานจึงได้ให้ท่านได้ซักถามจนกระทั่งแน่ใจ ฝ่ายพระสงฆ์ลังกาก็คงไม่แน่ใจจึงให้คาถา ซึ่งท่านรับเอาขยายแต่งอธิบายลิลลสมาธิปัญญา และให้ชื่อกัมภีร์นี้ว่าปกรณวิเสส ชื่อ วิสุทธิมรรค ได้นำไปถวายให้อ่าน พระสงฆ์ทั้งนั้นอ่านแล้วจึงเชื่อ ถึงกับเปล่งอุทานว่า ไม่ต้องสงสัย ท่านนี้ เป็นเมตเตยโยโพธิสัตว์แน่ มาแล้ว (นิสฺสํสณฺณเมตฺเตยโย โพธิ สตุโตว อาคโต) จึงมอบกัมภีร์โปลาณทั้งพระไตรปิฎกและลิลลสิกฺขณาท่านนำไปกระทำที่ปธานชมรมในมหาวิหารนั้น และพระเจ้ามหายานาพระราชพร้อม กับราชบริพารเสด็จไปปารณาอุปถัมภ์แล้ว พระไตรปิฎกไม่ต้องกลับเพราะเป็นภาษาเดิมอยู่แล้ว จึงเริ่มปริวรรต คือ กลับภาษาสิงหลเข้าสู่ภาษามคธ กับได้เขียนไว้ในคำอารัมภกถาค้นสมันตปาสาทิกาว่า “ไม่ละเนื้อความที่ควรทั้งวินิจฉัยที่ได้กล่าวไว้ในอรรถกถาทั้งหลาย” (วินิจฺฉน โย อรรถกถาสฺว ตฺวโต โย ยุตตมตฺตํ อปริจฺจขณฺโต) “เว้นซึ่งคำนั้นที่เขียนด้วยพลังเผละ” (คำ วรฺชยิตฺวานปมาทเสช) แต่เปลี่ยนชื่ออรรถกถานั้น พระ

เถื่อนทอง อมทอง ซื่อนี้ เวลานี้ไม่มีใครเรียกแล้ว ด้วยคำเรียกปรากฏชื่อว่าเมืองประถม ซึ่งมาเป็นชื่อปทุม หรือพระปทุมเจดีย์ในปัจจุบัน สำหรับพื้นที่ก็คือ ดิน และทราย อันเป็นสิ่งมีมาพร้อมโลกเป็นของใหญ่และ นานมาที่ธรรมชาติให้มีขึ้น ซึ่งได้ไหลลงมา “ถม” จึงเรียกกันว่า อม ชาวพื้นเมืองเขาเรียกว่า “เถื่อน” เมื่อเป็น ชั้นบนอีกจึงเป็นที่ “ปะ” เป็นประถม และมีทองคำธรรมชาติเป็นผงหรือก้อนประสมตลอดจึงเรียกกันว่า อมทอง เถื่อนทอง ซึ่งมีมาก่อน นานกระทั่งพระพุทธกาลเชื่อกันแล้ว ชาวพื้นเมืองจึงเล่าสืบ ๆ กันมาว่า พระพุทธเจ้าเสด็จ มาบรรมมอยู่ที่นี่ ซึ่งปรากฏในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ที่มีเขียนไว้ในพระราชพงศาวดารว่า “ท่านทั้งหลายว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมาบรรมมอยู่ที่นี่ แต่เห็นว่าจะไม่ถูก”

ชื่อเถื่อนทอง อมทอง และประถม ซึ่งต่อมาได้เป็นชื่อพระปทุมเจดีย์หรือเรียกกันว่าพระปทุมนั้น ปฐมะ คำมกร แปลว่าที่ ๑ เมื่อเป็นชื่อพระเจดีย์จึงเป็นนิมิตหมายรู้ว่า พระเจดีย์ที่ ๑ ก็คือแรก เป็นองค์ต้นก่อนองค์อื่น คำว่าปฐมนั้น ซึ่งไทยกล่าวว่า ปทุม ตรงกับคำไทยว่า ประถม แต่ความหมายนั้นต่างกัน ถึงกระนั้นก็เป็นชื่อรวมกันอยู่ แล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ ทั้งประถมและปทุมได้เป็นชื่อพระเจดีย์คือองค์พระปทุมเจดีย์อยู่แล้ว ในพระราชพงศาวดารกรุงรัตน-โกสินทร์มีว่า “ทรงพระราชดำริว่า...พระสถูปเจดีย์ซึ่งจะใหญ่โตกว่าพระปทุมเจดีย์ไม่มี พิศุทธหัตถ์เห็นจะเป็นของเก่า มาช้านานก่อนพระเจดีย์ในประเทศสยาม จึงเรียกว่าพระปทุมเจดีย์ ทอดพระเนตรดูฝีมือทำอิฐและก่อ เห็นจะเป็นของทำ แล้วเก่าแก่มากหลายครั้งหลายครา....” และที่พระปทุมเจดีย์นี้ ทรงพบจารึกพระกาลา เข รมมา ที่นำมาลงพิมพ์แบบไว้ แล้วนั้น และโบราณวัตถุ เช่นลัทธิธรรมจักรกว้างหมอบอีกมากมาย ซึ่งเป็นเหตุทรงเชื่อว่าท่านสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ณ ชมพูทวีป และพระปทุมเจดีย์นี้ เป็นของยืนยันว่าคนทำหรือชาวพื้นเมืองทำ อันเป็นหลักฐานยืนยันแล้ว ทั้งเป็นที่ บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ จึงยืนยันว่ามีขึ้นหลังพระพุทธปรินิพพานมาแล้ว เมื่อท่านสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช จึงได้กาลปี พ.ศ. ๒๑๘ กรองอยู่ ๕๑ ปี จึงเป็น พ.ศ. ๒๕๙ ซึ่งอยู่ในชื่อและสมัยสุวรรณภูมิ อันปรากฏในคัมภีร์และตำนานพระ-พุทธศาสนาทุกเล่มว่าได้ไปสู่สุวรรณภูมิ (สุวรรณภูมิ อคมา) กับมีจารึกพระ ตาลาลัทธิธรรมจักร และกว้างกับโบราณ วัตถุ ทั้งสิ่งก่อสร้างและ พระพุทธรูป ยืนยันหลักฐานว่าเป็นดินแดนสุวรรณภูมิอีก

— * —

ในทำวัตรอุทิศมรรคเผด็จ มีพุทธโฆสนิทาน ซึ่งพระมิ่งมงคลมหาดรณ ไปได้เล่าว่า พระพุทธโฆสเถระ เมื่อกระทำเสร็จได้ชนคัม-ภีร์ที่พระมหินท์กระทำไว้กองสูงท่วมหลังช้างถึง ๙ กอง และเผาหมอดอกเป็นโบราณที่เขียนเก็บไว้นานถึง ๗๐๐ ปี (พ.ศ. ๒๔๐-๕๔๗) อาจสุแล้ว หรือ อาจไม่ใช่ คือ ท่านเห็นว่าไม่ใช่พุทธพจน์ เป็นคำพวกโง่เขลากระทำไว้เข้ามาปะปนกันอยู่ จึงเก็บเผาทิ้ง

ที่ลังกามีการเผาคัมภีร์ไว้อุทิศหรือเผาไหม้ ซึ่งมีชื่อธรรมจุเป็นต้นมาหลายครั้ง คัมภีร์สยามอุปสัมปทาเล่าว่า พ.ศ. ๘๑๕ สมัยพระเจ้ามหาเสน พระสังฆมิตต ว่าเป็นมิจฉาทิฏฐิวัช มาบวชในลัทธิไว้อุทิศได้ทำลายวัด ๓๖๕ วัด ต่อมาถูกพระนางเลณีนีจ้างคนไป คัดหัวแล้วเรียกคัมภีร์ต่าง ๆ มาเผาทั้ง พระโกณฑิสสรบัต ต่อมาถูกจับได้ว่าผิด (เมถุนธรรม) ถึงขาดจากภิกษุจึงถูกสังลัก ถึงกระ-นั้น ก็ไม่หมด อาจมาถูกเผา อีกครั้งหนึ่งในสมัยพระพุทธโฆสเถระอีก ในสมัยพระเจ้าหรรษราชา ปราบภาคได้อินเดียได้ตลอด ในลังกา ตรงกับสมัยพระเจ้ามุนดเสน พ.ศ. ๑๓๖๒ ได้เผาพระภิกษุหม่มผัวเสกกรม เสพสุราเมรัย เสพเมถุนธรรมคัมภีร์หาคะคบหาโสเภณีมาก มาย เผาคัมภีร์ของนิกายนั้น ถึงกระนั้นก็ยังไม่หมด และคัมภีร์ต่าง ๆ ก็ปะปนกันมาก

จาก พ.ศ. ๑๓๖๒ ล่วงมาถึงก่อน พ.ศ. ๑๕๔๗ คัมภีร์สังคีตยวงศ์กล่าวว่า พระเจ้าปรักกมพาหุครองลังกา ทรงปราศ-นาความเจริญและพระพุทธศาสนาที่แท้ จึงอาราธนาพระมหากัสสปเถระลำนัจจุกรมพรตวิวิหารพร้อมภิกษุทั้งหลายร่วมกันกำจัดอสังขออก แล้วจึงร่วมกันแต่งคัมภีร์ยืนยันพระบาลีไตรปิฎกและอัฐชฎาเดิมขึ้นอีกชุดหนึ่งที่เรียกชื่อว่า “ฎีกา” แต่งชื่อเฉพาะ ๆ ไว้ เช่น วัณณา แห่งวินัยปิฎกและสมันตปาสาทิกา ท่านตั้งชื่อว่าสารัตถทีปนีเป็นต้น กระทำเป็นภาษามคธ เป็นหลักฐานยืนยันกาลนั้น สเสร็จ พ.ศ. ๑๕๔๗ พระคัมภีร์ชุดนี้ทั้งบาลี อัฐชฎา และฎีกา ได้แพร่หลายออกไปทั่วทุกดินแดน และ ปรากฏชื่อในคัมภีร์ไตรภูมิกลาทั้งตอนต้นและตอนท้าย และถึงไปเชียงใหม่ ยังมีพระเถระเขียนคัมภีร์ยืนยันและอธิบาย เช่น คัมภีร์ชื่อโยชนาต่าง ๆ และคัมภีร์พิเศษต่าง ๆ เช่น มังคลัตถทีปนี ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ที่แต่งเป็นภาษาไทย เช่นมหาจันทรก ปุพพลักษาวัณณนา วินัยมุข ที่แต่งเป็นภาษามคธ เช่น คัมภีร์สังคีตยวงศ์ และ คัมภีร์สุกตวิพัตติวิธาน

เพราะคัมภีร์ต่าง ๆ เกิดปะปนกัน เป็นเหตุให้พระลังกานคกมและถือแยกกันจึงมีเมถุนธรรมและมนุสสวิคค (คือฆ่าคน) พร้อมกับการเมืองคือราชวงศ์ ๒ คือ ถึงกับพาหุทำสงครามกัน พอพาหุไปออกนอกเมืองขึ้นมีโปรตุเกสเป็นต้น เป็นคริสตังยัคบริ

พระปฐมเจดีย์ องค์ฐานเดิม ตามจารึกกเบื้องจารว่าสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๖๕ ในกาลนั้น บริเวณลุ่มน้ำนคร-
ไชยสิทธิ์ทั้งสองฝั่งมีบริเวณลุ่มน้ำหลายพันตารางเส้น เป็นเมืองชื่อเถื่อนทองหรือถมทองอยู่แล้ว มีการปกครอง และมี
ประชาชนอยู่คับคั่ง ถึงมีขุนเถื่อนทองเป็นประมุขแบบกษัตริยราชจึงมีธิดาชื่อสิรินทราเทพธิดา ก่อนนั้น พ.ศ. ๒๓๕
เดือนกัตติกมาส คือ เดือน ๑๒ ไทย พระโมคคัลลิตตสเถระและพระเจ้าโศกมหาราชได้ส่งพระอรหันตเถระปัญจวัคคมา
ประดิษฐานพระพุทธศาสนา ณ สุวันณภูมิ คือ พระโสณเถระ พระฉานียเถระ พระภูริยเถระ พระอุตตรเถระ และพระมนียเถระ
มีสามเถระ อุบาสก อุบาสิกา พราหมณ์และพราหมณี คณะอมาตย์อตุลย ท่านผู้หญิงอาตุลยกับประชาชนพุทธบริษัท
อีก ๓๘ คน พระเจ้าสุวันณภูมิราชา คือ พระเจ้าโลกลวากับพระนางเจ้าก้านดาเทวี พระราชโอรสวันทัฬฟ้า พร้อม
ทั้งพระราชบริพารกับประชาชนไทยได้ต้อนรับที่สุวันณภูมิ คือ ที่ภูบัว ราชบุรี จึงประดิษฐาน ณ ที่นั้นก่อน เมื่อตั้ง
ประดิษฐานจุดแรกเป็นแหล่งสวัสดิแล้ว จากนั้นได้ออกไปเมืองใกล้เคียง กาลนั้น การปกครองยังอยู่ในระบอบไทยลว้า คือ
เป็นขุนเท่า ๆ กัน ถือเป็นเมืองญาติพี่น้องตลอด เช่น พระเจ้าโลกลว้า พระบิดาคือพระเจ้าลือเลอลว้า พระมารดา
คือพระนางพูนเอ็นดูก็เป็นธิดาของขุนเถื่อนทอง และยังมีขอมเมืองทองขาวเถื่อนทองผู้เป็นอาของพระนางมารับราช-
การอยู่ด้วย และพระเทวีคือพระนางก้านดาเทวีก็เป็นธิดาของขุนอู่ทอง ฉะนั้นจึงแผ่ออกไปไม่ยาก ทั้งพื้นที่จากสุวันณ-
ภูมิเมืองทองออกมาถึงแม่น้ำอ้อมขึ้นมาหลังบางศรีเพชรลงแม่น้ำแม่กลองขึ้นจากนั้นเรื่อยมาถึงพระปฐมเจดีย์มีลำธาร
เป็นร่องรอยคลองเดิมติดต่อกันอยู่ พระโสณเถระและพระเถระอื่นได้มาถึงเถื่อนทอง พระเจ้าโลกลว้าทรงส่งวันทัฬฟ้า
พระราชโอรสองค์ใหญ่ให้เป็นศิษย์มาด้วย ทางเถื่อนทองมีพิธีพืชมร่ำสมโภชต้อนรับอย่างครั่งเมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัส-
รู้ มีพวกเทพยดาทั้งหลายมาพืชมร่ำกระทำพุทธบูชาในกาลนี้มีเรื่องขึ้นคือ วันทัฬฟ้ากับสิรินทราเทพธิดาธิดาขุนเถื่อน-
ทองร่วมพืชมร่ำด้วย ตะวันทัฬฟ้าได้จับถูกต้องสิรินทราเทพธิดาเป็นที่เล้าลือกัน พระเจ้าโลกลว้าจึงต้องขอสิรินทราเทพ-
ธิดาให้แต่งงานกับวันทัฬฟ้า แต่พระนางมีชนมาขุนน้อย ครั้นปี พ.ศ. ๒๔๓ พระบิดาได้ส่งวันทัฬฟ้าและสิรินทราเทพ-
ธิดาไปพริบพลี.พชรบุรี ได้พบสิริงามตัวธิดาขุนพริบพลีศรีเมือง และขุนหญิงศรีทองอ่อน พระนางอนุญาตให้วันทัฬ-
ฟ้าแต่งงานอีก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕ พระเจ้าโลกลว้าสิ้นวันทัฬฟ้าจึงกลับมาครองสุวันณภูมิ สิรินทราเทพธิดาสิ้นเสียแล้ว
พระนางสิริงามตัวจึงขึ้นเป็นพระเทวีแทน พ.ศ. ๒๔๖ มีพระราชโอรสเดือนเด่นฟ้า พ.ศ. ๒๔๘ มีดาวเด่นฟ้า พ.ศ. ๒๔๙
มีหญิงชื่อแสงสายทอง และได้เข้าเป็นศิษย์พระโสณเป็นคณันต์ตลอดถึง พ.ศ. ๒๖๔ ซึ่งเดือนเด่นฟ้ามีอายุได้ ๑๘
พระโสณเถระมีอายุได้ ๑๑๐ ปี พิจารณาเห็นว่าจะนิพพานจึงเรียกประชุมทั้งพระและภคฤหัสถ์ ตั้งให้เขียนประวัติ ท่านขอ

* —

ฉนวนรอบเกาะลังกา ได้ทำลายวัดและทั้งพระและฆราวาสหมด เหลืออยู่ในร่วมใน ซึ่งเป็นราชวงศ์สิงห์ และพระเจ้าราชสิงห์ที่ ๑ คราวแรกก็
ร่วมพระราชบิดา ผู้สงครามไปรบกุเส ต่อมาได้ปลงพระชนม์พระราชบิดาแล้วครอง เจ้าผู้สงครามบังเอิญมีชัยชนะ นิมนต์พระมาฉันมากแล้ว
ถามวิธีแก้ปัญหาด พระว่าแก้ไม่ได้ จึงพิโรธและกลับไปนับถือศาสนาพราหมณ์ แล้วได้ทำลายล้างหมดพระพุทธศาสนาทั้งทำลายวัดและพระ
ภิกษุสงฆ์ พ.ศ. ๒๐๗๐ วางอยู่ถึง ๑๐๕ จึงนำพระยาไปก็ไม่มียั้ง พ.ศ. ๒๒๘๖ พระสงฆ์ไทยมีท่านเจ้าคุณพระบาลีและพระอริยมุนีเป็นต้น
ออกไปอุปสมบทกันใหม่ วัดวาอารามที่ถูกทำลาย และเผาไปแล้วได้ก่อสร้างกำหนดนิมิตสืบกันใหม่ ศรีลังกาจึงมีพระพุทธศาสนา ขึ้นอีกครั้ง
หนึ่งถึงปัจจุบัน

พระพุทธศาสนาในชมพูทวีปนั้น เริ่มเสื่อมตั้งแต่สมัยที่คณะมหาสังฆิกประกาศถอนปฐมปารชิก พ.ศ. ๒๓๕ พระ
ไตรปิฎกก็แตกกันใหม่ มุขปาฐะชุดเดิมก็ขาดสบกพร่อง พ.ศ. ๕๘๖ พระมหาเวทเถระต้องให้พระพุทธโฆสเถระไปกลับจากลังกาเอา
ปฐมบทปฏิป พ.ศ. ๑๓๐๐ ก็เริ่มสลายลงไป ประมาณ พ.ศ. ๑๕๕๕ อาหรับบุกเข้าไปยึดและทำลายล้างหมดพระภิกษุสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๓๕
ถึง พ.ศ. ๒๔๕๐ มีอนาจาริธัมมปาโลได้ออกไปรื้อฟื้นกันขึ้นมาใหม่ ค่อยมีพระสงฆ์ขึ้นบ้าง กระทั่งบัดนี้

เฉพาะในไทย หรือ สุวันณภูมิ มีขุน หรือ กษัตริยราช ณ เมืองต่าง ๆ ได้รับนับถือกันมาตั้งแต่สมัยพระปฐมเถระตลอดถึง
สมัยพระโสณเถระและเชื่อมมาถึงปัจจุบัน ยังไม่เคยมีขุนกษัตริยราชพระองค์ใดเปลี่ยนเป็นศาสนาอื่น ได้รับทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา หลาย
พระองค์ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุสงฆ์ ฉะนั้นจึงได้ชื่อว่า เรายังรักษาธรรมวินัย แบบแผนเพศภิกษุภาวะและพรหมจรรย์ อันพร้อมด้วย
อัศดลปัญชนะมาตลอด และเวลานี้ยังสถิตอยู่ทุกชั้น ทุกสถานที่ และทุกกาล

ให้ตัวนอริราชเสด็จไปบรรเทาสงครามในชมพูทวีป สั่งพระนางสิริงามตัวไปสร้างวัดและเมืองพริบพลีเป็นที่ระลึกที่พระ
บุญณเดรนำเสด็จพระพุทธเจ้าและอรหันต์ ๕๐๐ องค์มาพัก สั่งเดือนเด่นฟ้าให้ไปสร้างวัด ณ เมืองทอง สั่งพระภูริย
ไปทำนิมิตพัทธสีมา และพยากรณ์ไทยว่าจะรักษาพระพุทธศาสนาอยู่ได้ตลอด ๕,๐๐๐ ปี แล้วจึงนิพนธ์ขึ้น ๑๒ คำ
เดือน ๖ ประชุมเพลิง แรม ๘ คำ เดือน ๖ นั้น และพระเจ้าเดือนเด่นฟ้าอริราชเจ้าได้จารึกงานขึ้นไว้ในกเบื้องจารจึงรู้
ได้ ได้พบ และอ่านเป็นลำดับที่ ๒๘ อย่างนี้

(หน้า ๒) เดือนเด่นฟ้า สุวณณภูมิ แทนตัวนอริราชพ่อเมืองทองไปเมืองเถื่อนทองสร้างวัดบรมธาตุ^๑
เจดีย์ใหญ่ ในเมืองเถื่อนริมทะเล หาชอมใจช่างให้หาหินเขางจำลองพุทธองค์นั่งขอฝนไม้จันทน์อยู่ประจำในเมืองทอง
ขุนทองเมืองกับนางสีเมืองผู้ร่วมช่วยทำกเบื้องหนา (อิฐ กเบื้อง) บาง ขุนทองคุมก่อองค์อุโบสถ เดือนเด่นฟ้าคุมก่อ
เจดีย์ ผู้หญิงเมืองเถื่อนเอาข้าวเลี้ยง ลูกกินนมทำเบื้องหนา-หน้าใส หมาบุญทำสุนัขหน้า ช่างดีสลักพุทธองค์หมายเอา
๖ ท้าวราช^๒ มีอุปาสี ๑ กวางหมอบธัมจัก^๓ ในพุทธกาล ๒๖๕

(หน้า ๑) เดือนเด่นฟ้า แทนตัวนอริราช เชิญภูริยไปเมืองเถื่อนทองร่วมภิกขุ ๕ องค์ ผูกผูกนิมิต-
ขันธสีมา วัดพุทธบรมธาตุ เจดีย์ พุทธรูป (ลงมีพระบรมสารีริกธาตุด้วย) ธาตุองค์อาณนท องค์อุปาสี รูปมหากัสสป
ใส่ในห่องพระเจดีย์ ดันโพธิ์ ดอนดันเมืองอินทร์รัฐองค์บุญณนิปลุกในสุวณณภูมิเมืองทอง สร้างล้อธัมมจักรกวางหมอบ
ใหญ่ ตั้ง (คำ) หน้าพุทธองค์ในอุโบสถ ตามที่มีอย่างในสุวณณภูมิ ในพุทธกาล ๒๖๖

พระเจดีย์ และวัดพุทธบรมธาตุ ที่ปรากฏในกเบื้องจารนั้น เป็นองค์แรกและครั้งแรกที่เถื่อนทอง จริง
อยู่ท่านบันทึกว่าริมทะเล อาจห่างมาก แต่เป็นบริเวณริมทะเล ทั้งบันทึกว่าขุนและขุนหญิง พร้อมทั้งประชาชนชาวหญิง
ชาวเถื่อนทองร่วมใจกันทำในกาลนั้นถึง ๒ ปี ได้สร้างพระพุทธรูป มีพระบรมสารีริกธาตุด้วยจึงใช้ชื่อว่าวัดพุทธบรม
ธาตุ เป็นองค์แรกและเป็นวัดแรกในเถื่อนทอง หรือถมทอง หรือปะถมก็ตาม จึงเรียกว่า พระปะถม วัดปะถมก็ได้
เรียกว่าพระปฐมเจดีย์และวัดพระปฐมก็ได้ มีชื่อมาแล้วว่า พระปฐม

จากปี พ.ศ. ๒๖๕-๒๖๖ ไม่พบจารึกก่อสร้างหรือซ่อมแซมอีก และอาจมีการสร้างวัดอื่น ๆ ด้วย แต่ไม่พบ
จารึกจึงไม่ทราบ กระทั่งล่วงมาได้ ๔๘๗ ปี ๕๐๐ ปี ถึงกาลพระเจ้าเลื่องแสงฟ้า ครั้งเป็นพระลูกหลวงอยู่ พ่อส่งมาเป็น
ผู้ดูแลเถื่อนทอง จึงปรากฏเรื่องขึ้นในกเบื้องจารจารึกว่า พ.ศ. ๙๖๓ ได้มีการสร้างต่อและบูรณะพระปฐมเจดีย์และวัด
พุทธบรมธาตุหรือวัดพระปฐมในกเบื้องจารเล่าไว้นั้น แสดงว่าพระเจ้ารุ่งเรืองฟ้า คงทราบอยู่แล้วว่า ขุนเถื่อนทองคิด
แข็งเมือง จึงส่งพระราชโอรสผู้มีฝีมือเข้มแข็งไปดูแล กเบื้องจารลำดับอ่าน (มีเลขอยู่ในวงเล็บ)

(อ่านที่ ๑๖๖ หน้า ๑) เลื่องแสงฟ้า สุวณณภูมิ เมื่ออยู่เถื่อนทอง เมื่อปราบศึกคนคิดแข็ง (เมือง)
ขุนเมืองเถื่อน (ขับ) ช้างชน ช้างตัวแพหนีไปทางเมืองอุทอง (หน้า ๒) เลื่องแสงฟ้าไปตามจับตัวได้ พามาหาเมียลูก

^๑ วัดปรมาธาตุ ต่อไปมีชื่อว่าวัดพุทธบรมธาตุ จะเป็นวัดพระปฐมเคียวนี้หรือไม่ ไม่ทราบได้ อาจใช้ก็ได้ ได้เปลี่ยนชื่อใหม่แล้ว

^๒ หกท้าวราช คือ ภัททิยราชา ภค กิมพิล เทวทัตต อาณันท อนุรุธ และนายช่างกลบกชื่ออุปาสีเป็นที่ ๗ ออกบวชพร้อม
กัน ในกาลปริณิพพานแล้ว พระมหากัสสปเถระได้ให้พระอุปาสีเถระสังคายนา พระวินัยปิฎก พระอาณนทเถระสังคายนาพระสุตตันตปิฎกและ
พระอภิธรรมปิฎก เป็นแบบธรรมวินัยสืบกันมา

^๓ ในตอนนั้น และก่อน ยังไม่มีการจารึกในใบลานเป็นไปฎฐปาฐะ อันเป็นพระธรรม พระธรรมจึงปรากฏเพียงเสียงสวดและ
คำกล่าวไม่มีปรากฏรูปสัญลักษณ์หมายรู้ว่าพระธรรม พระพุทธองค์มีพระพุทธรูปเป็นเครื่องปรากฏ พระสงฆ์ก็มีรูปพระเบญจวัคคีย์ และ
๖ ท้าวราชกับพระภิกษุอื่น ๆ ปรากฏ เมื่อต้องการให้ครบไตรรัตน์ ช่างจึงเอววงล้อเกวียนประดิษฐ์ขึ้นในชื่อว่าจักกแห่งธัมมหรือธรรมจักร
และได้สร้างรูปกวางให้รู้อีกชั้นในชื่อว่า “มิก” พร้อมกับสลักลายงามเจ้าที่ถงและกำแพงเป็นเครื่องแสดงธรรมคุณว่างามในเบื้องต้น (อาทิ กัลยาณ)
งามในท่ามกลาง (มัชฌิม กัลยาณ) งามในที่สุด (ปรีโยสาน กัลยาณ) เป็นพระธรรมตามชื่อพระธัมมจักกัปปวัตตนสูตรก็ครบนิมิตพระไตรรัตน์
และมีกวางเป็นนิมิตหมายสมัยสุวณณภูมิอีก ต่อมามีการจารึกใบลานจึงมีรูปผูกใบลานเป็นนิมิตหรือเป็นพระธรรม วงล้อธัมมจักกัจึงหายไป

มอบเมืองให้พุทธกาล ๗๖๓ วันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๒

(ที่ ๗๗ หน้า ๒) เลื่องแสงฟ้า สุวณณภูมิ ลูกขุนร่วงเลอฟ้า เมื่อครองเมืองเถื่อนทอง ซ่อน (วัดพุทธบรมธาตุ) อุโบสถ เจดีย์ ล้อธัมจัก กวางนอน ในปี ๗๖๖ เมืองลโว้สื่อมาข่าวแจ้งความมอญเมืองสเทิมวรทวาย มาต้อนคนลโว้ อันตัวเรายกศึกจุมมอญพ่ายไป (หน้า ๑) เมื่ออยู่เมืองลโว้ เริ่มสร้างคูเมืองนี้ มีขุนอุสืเมือง พร้อมลูกสาวชื่อนางเวียงบุญทองสร้างเจดีย์ อุโบสถ หน้าเมือง ให้มีมนต์พระนิโครธเถร และพระสุธัมมเถร (เป็นคั่น) ทำนิมิตเสนาแล้วให้ชื่อว่า วัดหน้าเมือง

ที่ระบุชื่อพระเถระไว้ ๒ องค์นั้น แสดงว่าลโว้มีพระพุทธศาสนาอยู่แล้ว อาจมีมาตั้งแต่สมัยที่พระสังฆปัทมเถรรับพระพุทธพจน์ให้อยู่ และบวชกันสืบ ๆ มา เมื่อสมัยพระโสณเถรเป็นต้นอาจมาสร้างวัดและอุปสมบทพระภิกษุสงฆ์แล้ว จึงมีพระเถระอยู่

วัดหน้าเมืองนี้ ยังไม่ได้ไปดูแล้วเดาให้แน่นอน คงจะเป็นวัดที่ชื่อว่าวัดนครโกษาเพราะเมืองกับนครอาจเป็นอันเดียวกันได้ ทั้งได้เห็นคนนำพระพุทธรูปทองผสมมาให้ดูลักษณะอย่างเดียวกับพระสมัยสุวณณภูมิคือ มีรอยจีวรรอบพระศอ พระเมาฬีสัน พระศกเม็ด ประทับขัดตมมาดเพชร ณ ที่ฐานมีลึงเป็นเครื่องหมายละโว้ ซึ่งคงจะเป็นวัดหน้าเมืองและเปลี่ยนชื่อใหม่ว่าวัดนครโกษา

(ที่ ๗๖ หน้า ๑) เลื่องแสงฟ้า เมืองสุวณณภูมิ เมื่อขึ้นนั่งเมืองนี้ พุทธกาล ๖๗๘ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๓ เมื่อนั้นผู้ยังไม่มีเมีย เมืองลโว้แจ้งเมืองขึ้น (หน้า ๒) เลื่องแสงฟ้าไปปราชญ์เรียบสงบ ขุนอุสืเมืองและเมียให้ลูกชื่อเวียงบุญทองเป็นเมีย เมื่อมาเมืองทอง นางเมียอันขอรบรอบคั้นพระพุทธ เขาพระพุทธบาท (มาอยู่ ๓ ปีไม่มีลูก จึงกลับไปนำน้องสาวชื่อบัวดวงแก้ว ขากลับเข้ากราบขอลูกต่อพระพุทธบาท เวียงบุญทองตั้งครรภ์ ประสูติชายชื่อคิลกกรรมราชา)

เท่าที่นำตอนนี้ใส่เข้ามาก็เพื่อเป็นหลักฐานว่ามีอยู่ก่อนแล้ว ได้ซ่อมสืบ ๆ กันมาอย่างพระราชดำริ ซึ่งต่อกับจารึกวัดไผ่ล้อม อันมีปรากฏชื่อ “ไทยทวาลาว” ได้พอดีกันแล้ว

กเบื้องจาร จารึก ชื่อ ไทยทวาลาว

ลายสือไทยจารึกเรื่องไทยภาคกลางที่ราชบุรี มีมาถึง พ.ศ. ๑๒๕๓ กเบื้องจารจารึกพบที่วัดไผ่ล้อม มีบอกชื่อไทยทวาลาว ตั้งแต่ พ.ศ. ๑๐๕๘ ถึง พ.ศ. ๑๗๒๒ ก็ต่อกันได้ถึงสุโขทัยจารึกหลัก ๒ ว่าเริ่ม พ.ศ. ๑๗๒๑ หลัก ๑ ว่า พ.ศ. ๑๘๒๖ ต่อกันได้แล้ว

ฟ้าเมืองไทย อยู่เมืองเถื่อนทอง แม่สิ้น เดือนสี่ เดือนเก้า ขุนพ่อม้วยอีก ข้าเฝ้าคู่พ่อแม่ตั้งเรือน ๑ ปี ๑ เดือน เชิญเอาภิกขุสัณณายสุตตายปีพุทธกาล ๑๐๕๕ เมื่อครบปีจะเผา (๗๓๒/๑)

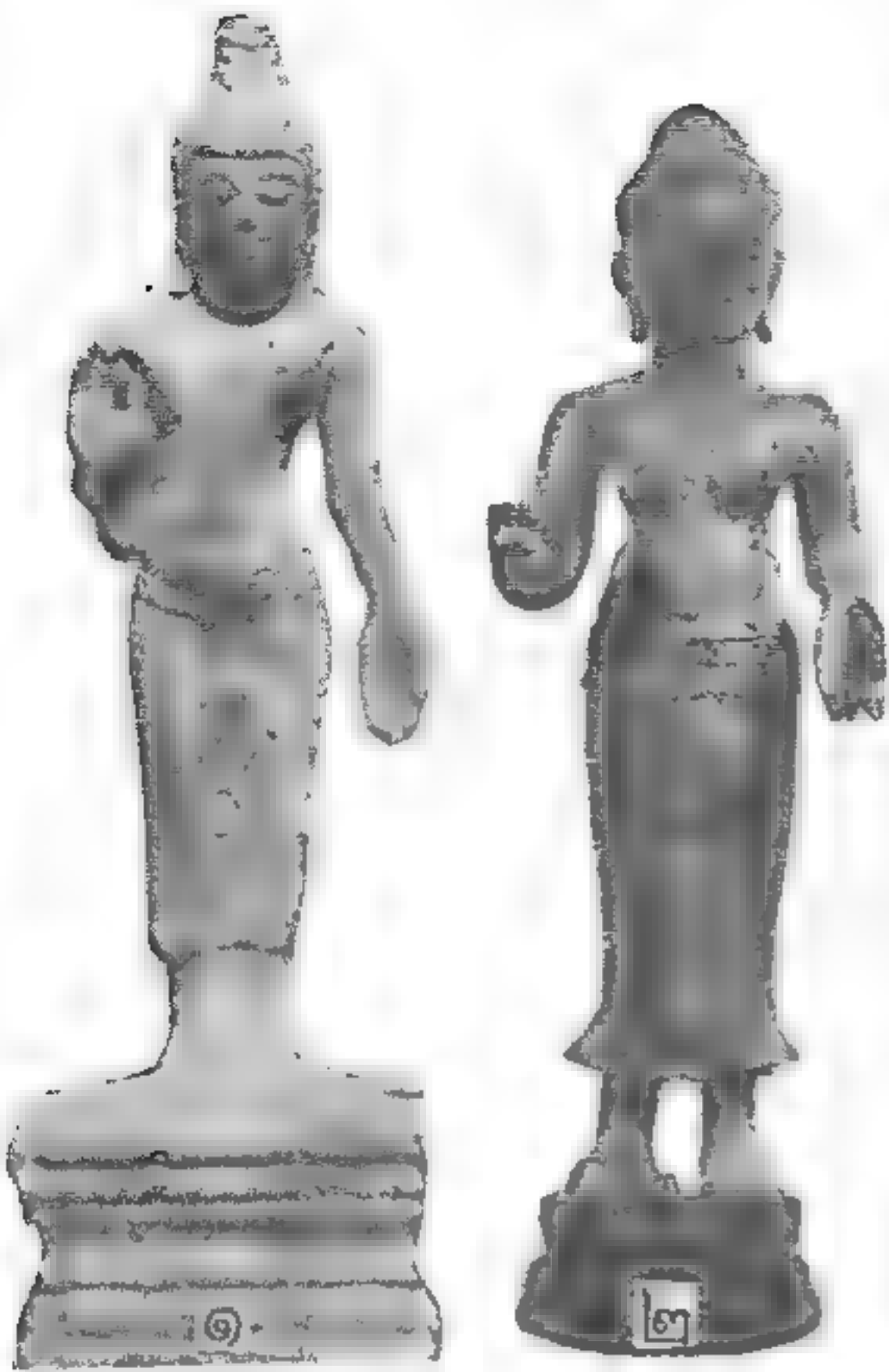
พ่อ (แม่) เมื่อดังเหมผิ ข้าดู เอื้อเฝ้าผิ.เมื่อนี้ว่าใจใคร่บวช ปาเล่า (เลิมสิริรัก เลิมสิริรักมาร่วมเฝ้าผิ) เลิมสิริเข้าทอด ข้าเฝ้าข้างผิว่า เราผิเหนได้ผิ้วเมีย ข้าว่าเผลอมิไซ้ (แท้) เลิมว่า สองแล้ว เทื่อเข้าทอดอีก มีเมีย มีบวชพระ (๗๓๒/๒)

ขุนฟ้าเมืองไทยสร้างเรือน (ยอด) เมรุใหญ่ เฝ้าผิขุนพ่อแม่ เมื่อปี ๑๑๐๒ ตั้งเหมกู่ ๑ เดือน (แล้วจะ) ชุมไฟ ขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๕ เลิมสิริว่าควรเลื่อน ลูกจะมี ข้าว่ามีเลื่อน มีลูก (พร้อม) ชุม (ไฟยิ่งดี) (๗๓๕/๑)

เข้ามีด ขึ้น ๑๐ (ค่ำ) เดือน ๕ ปีมะเส็ง ๑๑๐๒ เลิมสิริออกชาย ชื่อ ไค้ฟ้าเมืองและยังขุนพี่น้องเพื่อนเมือง อยู่ชุมไฟ เข้าดูว่าดี ดู เกิดแล้ว (ดู) ตาย มือนี่พร้อม (๗๓๕/๒)

ฟ้าเมืองไทย เชื้อเชิญขุน พี่ น้อง เพื่อนเมือง ๑๘ เมือง คน ๗ ร้อย (เมือง) เดือน มี (คน) ๑๘ หมื่น เลี้ยงทั่ว มีเพลงเมือง ฟ้อนหญิง ช่อไฟ พลุ (๗๓๖/๑)

ดไล พลาว.นียง มื่อเผา เชิญผิขึ้นเลื่อน รื้อฉิงฟ้อน กลองยาว ปี่วง หอระทึกแห่เวียนเรือนยอด อริย-



๑. ขุนฟ้าเมืองไทย ผู้สร้างและตั้งชื่อเมืองว่ากรุงไทยทวาลาว แต่รูปนี้คือรูปท้าวมหาพรหมได้ตัดมาจกพระพุทธรูปปางเสด็จลงจากดาวดึงส์แทน ส่วนรูปขุนฟ้าเมืองไทย คู่กับขุนหญิงเสริมสิริ ยังไม่ได้มา

๒. ขุนหญิงเสริมสิริ เงินสำริด ได้จากมหาชัย ที่เคียรจะเห็นรูปรัดเกล้าลายทอง ที่เอวคาดสายทอง ผ้านุ่งลายลาวเดิมลายลงอย่างนี้และเปลือยทรวงอกหมายตอนนอนเฝ้าหม และเพื่อแสดงส่วนให้ขุนฟ้าเมืองไทยรักด้วย ดูท่าแล้วเหมือนรูปท้าวมหาพรหม จึงเข้าใจว่าขุนสมัยไทยทวาลาวคงทรงเครื่องอย่างนี้ จึงนำมาเป็นคู่แทน

ตั้งอาจารย์เถรขึ้นคานหามอ่านธัมม์ ชุมไฟแล้วเอาอัฐิเข้าเจดีย์วัดปรมธาตุ (๗๓๖/๒)

ฟ้าเมืองไทย เถื่อนทอง สร้างเมืองเถื่อนใหม่ พุทธกาล ๑๑๑๒ ถึงฉลูปี ๑๑๒๒ ชื่อ เมืองไทยทวาลาว* เมื่อเดือน ๕ ขึ้น ๑ ค่ำ หนอง ๑ เดือน (๗๐๓/๑)

ขุนฟ้าเมืองไทย กรุงไทยทวาลาว (ตั้ง) ชื่อเมือง เมื่อกำหนดเฉลิมกรุง อันจีนเพื่อน พี่น้อง ผู้ขุน เมืองร้อยหนึ่ง อารามพระสงฆ์หมื่น^๑ เลี้ยง เข้า เพล เพลมิ (หนึ่ง) เดือน ถวายใครภิกขุ ทัว (๗๐๓/๒)

ฟ้าเมืองไทย สร้าง (เมืองเถื่อนทองใหม่) พุทธกาล ๑๑๒๒ ขึ้นชื่อไทยทวาลาว คือ ไทย มอน ลาว ปี ๑๑๒๒ ปีถอ เดือน ๕ วันขึ้น ๑ ค่ำ (๗๓๓/๑)

* ชื่อนี้มีจารึกอยู่ในแผ่นกระเบื้อง แต่แผ่นนี้ไม่ชัดเจน ที่ชัดเจนมีในคอนค่อไป แผ่นลำดับเรียงที่ ๖ ได้ถาดตัวและทำแบบพิมพ์ให้เห็นแจ้งแล้ว ชื่อเมืองหรือวังนี้ ในพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ ๔ มีว่า “แล้วโปรดฯ ให้สร้างพระราชวังไว้คู่กันกับวัด ชื่อว่า วังนครปฐม เพราะเหตุด้วยที่เมืองนั้นแต่โบราณเป็นเมืองหลวงของชาวสยามแต่เดิมมา ชื่อว่า เมืองนครชัยศิริ สังกัดได้ที่พระเจดีย์ใหญ่ ยังปรากฏอยู่ในป่าเป็นหลายตำบล แล้วที่วัดสังกัดได้ติดเนื่องกันไม่ขาดระยะยิ่งกว่ากรุงเก่า ที่วังเดิมนั้นอยู่ข้างตะวันตก พระปฐมเจดีย์ห่างประมาณ ๓๐ เส้น มีฐานปราสาทและท้องพระโรงโบสถ์พราหมณ์ สระน้ำกำแพงชั้นในชั้นนอกก็ยังปรากฏอยู่บ้าง แต่เดี๋ยวนี้พวกจีนไปตั้งทำไร่ รือทลายที่ต่ำเลี้ยเป็นอันมาก” ในหนังสือ ๗๐ จังหวัด จังหวัดนครปฐมมีว่า “ร่องรอยพอจะสันนิษฐานได้ คือตรงบ้านเนินปราสาทอันเป็นที่ตั้งพระราชวังสนามจันทร์ปัจจุบันนี้มีเนินดินและลำคูเก่าล้อมรอบ”

๒ ในที่นี้มนต์ได้หมื่นองค์ แสดงว่ามีพระสงฆ์กับคั้งแล้ว ในตอนก่อนนั้น ๒๐ กว่าปีที่นำหมื่นระบู้ชื่อว่า พระอริยสังฆาจารย์ คูชื่อคล้ายพระนามสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชปัจจุบันจารึกวัดมหาธาตุ จังหวัดยโสธร มีระบุว่า จ.ศ. ๑๔๕ พ.ศ. ๑๓๓๐ ปรากฏชื่อพระอริยสังฆเจ้า เจ้าสังฆราชา จารึกราชพลี พ.ศ. ๑๐๖๓ หมายเหตุไทยเข้าอุปสมบทในสำนักพระพุทธสรโฆสังฆราช ก่อนนี้ จารึกอุบาสกพระเจ้าธัมมราชา พ.ศ. ๘๘๘ ปรากฏชื่อ พระธัมมปาโมกขสังฆราช อริยวังโส จึงแน่ว่าชื่อ พระอริยวงศนี้เป็นตำแหน่งสังฆราชเมืองนั้น ๆ ทั้งเวลานี้ก็หลังจาก พ.ศ. ๒๔๖๖-๒๔๗๗ ซึ่งพระพุทธโฆสเถระไปกลับสี่ลัญจกถาสุภาษามคร คงแพร่หลายไปถึงต่างประเทศ สมัยไทยทวาลาวนี้คงมีการส่งพระภิกษุไทยไปเรียนจารทั้งพระไตรปิฎก และอัฐิธาตุที่ชมพูทวีปเหมือนกัน แต่ไม่พบจารึก ถึงกระนั้นก็มีชื่อสมณ

แผ่น ๗๕๓ หน้า ๑ นี้ มีชื่อเมืองเถียงทอง ไทขทวาลาว ปี่ตำเรียงแล้ว ชัดเจน จารึกไว้ดังนี้



๑

๒

๓

๔

๕

๖

๗

วัดพุทธปรมาตุ^๑ พระพุทธบรมธาตุ ชื่อใหม่ตั้งชื่อ วัดใหญ่ ถวายภิกษุทั่วถิ่น (มี) งาน (ทั้ง) เมือง วัด (๗๓๓/๒)

ขุนฟ้าเมืองไทย ส้างเถื่อนทอง อารามใหญ่ ปรมาตุ เมืองกรุงไทยทวาลาวแล้วปี ๑๑๒๘ ปีมเสง เอาเกาะอีหอมส้างวัด (๗๔๓/๑)

อารามพุทธมนตสุคันธาวาส เชิญเถร อัครสุนันโท กำหนดนิมิตตและขันธสีมา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ปี พุทธปรินิพพานล่วงได้ ๑๑๓๐ (๗๔๓/๒)

ตัวจาร คือ ตัวลายจารึกหน้าซ้ายนั้น ดูตามสายเส้นจะเห็นเป็นตัวหนังสือไทยชัดเจน จึงอ่านได้เช่นที่ปรากฏ ตัวปัจจุบัน ณ ข้างล่างนี้แล้ว จากที่ได้พบอย่างนี้จึงทราบชัดสมัย “ไทยทวาลาว” เพราะปรากฏตัวแจ่มแจ้งชัดเจน.

๑. ขุน ฟ้า เมือง ไทย ส้าง
๒. เเถื่อน ทอง อา ราม
๓. ใหญ่ ปรม ธาตุ เมือง
๔. กรุง ไทย ทวา ลาวั แล้ว
๕. ปี ๑๑๒๒ เข้า ปี
๖. ๑๑๒๘ ปี ม เสง เอา
๗. เกาะ อี หอม ส้าง วัด

ศักดิ์อยู่ เช่น อริยสังฆาจารย์ เทพมณี อัครสุนันท์ เป็นต้น คงออกไปศึกษา จาร และนำมาจึงปรากฏมีอยู่แล้ว

ณ นครปฐม หรือ ไทยทวาลาวนี้ ระบุกาลตั้งแต่ พ.ศ. ๑๐๐๐ ถึง พ.ศ. ๑๗๐๐ มีจารึกพระกาธา เย ธมฺมา ฯลฯ และ ปจฺจุยยาการ เป็นตัวสือขอมปนตัวสือไทยเป็นอันมาก ได้พบเห็นมากกว่า ๑๕๐ ปีแล้ว ในหน้าต่อไปมีจารึก-กาธา ซึ่งย่อธัมมจักกฯ ทั้ง สูตรลงในกาธา ๒ บทเท่านั้น เมื่อแปลแล้วเห็นใจความส่องแสดงใจความธัมมจักกฯ เป็นชื่อว่า ธัมมจักกัตถทีปนี เข้าใจว่าคงจะเป็นคัมภีร์ หรือ ปกรณ์ ซึ่งแสดงอัญญูแห่งธัมมจักกฯ นั้นเท่าที่ปรากฏ ท่านผู้แต่งกาธานั้น ทรงความรู้ทั้งภาษาขอม และไวยากรณ์ดีตลอด เป็นหลักฐานว่าคงไปเรียน ณ ชมพูทวีปมานานแน่นอน จึงแต่งกาธาย่อธัมมจักกฯ ได้ดีขนาดนั้น กับที่นครปฐมก็มีวัดธัมมจักกรฯ ปรากฏอยู่ด้วย ทั้งได้ยืมชื่อคัมภีร์แสดงอัญญูแห่งธัมมจักกฯ ชื่อว่า ธมฺมจกฺกุตฺตทีปนี แต่ไม่เคยเห็น และ จึงไม่ได้อ่าน

^๑ วัดพุทธปรมาตุนี้ คือวัดพระปฐมเจดีย์ ในแผ่นดินต่อไปมีจารึกว่าสร้าง ครุฑของเก่าออกแล้วสร้างวัดใหม่ หรือเสริมซ้อน เข้าไป ที่พบมาก็เป็นวาระที่ ๓ อย่างพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ว่าเห็นจะเป็นของเก่าเก่าทำมาแล้วหลายครั้งหลายครา ที่พบครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๓

^๒ ไทยทวาลาว ที่จารึกไว้ชัดเจน ไท ทำแต่สายข้อยพุงซ้าย ท ชัดเจน ที่เป็นท้ายลงไปกับมีขีดเส้นล่างอ่านเป็น ย. หรือจะไม่อ่าน อ่านเพียง “ไท” เฉยๆ ก็ได้ ตัวปีและเลขชัดเจนเพียงเท่านั้น ถึงกระนั้นก็พอมองเห็นได้เป็นหลักฐานชื่อไทยทวาลาวที่ ๒

ใต้ฟ้าเมือง

กับ

โบราณวัตถุ โบราณสถาน (คือวัดยังไม่ได้ถ่ายรูป)

พระพุทธรูปองค์นี้ เนื้อสำริด พบที่วัดพระเมรุ พระศกเส้นทำอย่างนี้ ถ้าอายุรูปคงคล้ายใบสี
ทรงจีวรกลีบและมืองคัพพัชณ คือ ผ้า คาคอก ยืนยันว่าใช้ผ้าคาคอกกันมาตั้งแต่สมัยนั้น หรือตั้งแต่สมัยพระ
โสณเถรมาสอนไว้

องค์นี้สูง ๘ ซม. ได้มาสององค์ ถวายท่านพระครูพิบูลย์สุริยาภิบาล เอาเข้าไว้ในพิพิธภัณฑ์ ๑ องค์
เพื่อเป็นแบบขึ้นขันผ้าคาคอก



เทวโรหน-คือเสด็จลงจากเทว
โลกดาวดึงส์ เนื้อเงินชวงหนักเท่า
ปรอด และมีสนิมตลอด แม้ขัดก็ขึ้นอีก
ปรากฏที่วัดพระเมรุ

๑ ขวาทระ-ท้าวมหาพรหม ๒
กลาง-พระพุทธรูปยกสองพระหัตถ์รับ
มหาสมาคม ๓ ซ้ายพระท้าวสักกเทว-
ราช ข้อสังเกตในสมัยไทยทวาลาว พระพักตร์ใหญ่และยาว พระ-
หัตถ์ใหญ่ ซึ่งแตกต่างสมัยสุโขทัย

เนื่องจาก รูปขุนหรือพระร่วง ไม่ได้มา เอารูปท้าวทั้งสองนี้เป็น
สมัย “ทวา” ชุดนี้เป็นชุดเล็ก สูงประมาณ ๖ นิ้ว ชุดใหญ่สูง ๒๔
นิ้วหนัก ๒ กนหาม ถูกขายไปแล้ว คงไม่มีโอกาสได้พบ



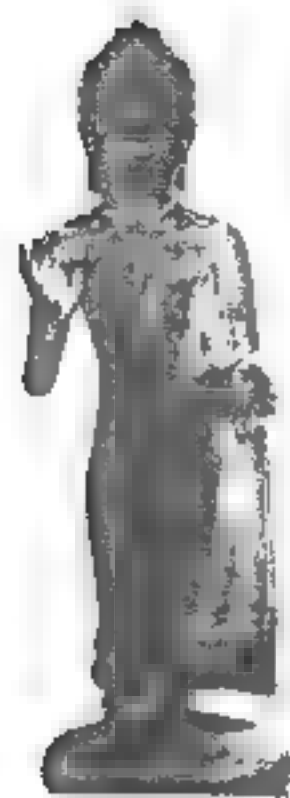
ใต้ฟ้าเมือง คลองกรุงไทยทวาลาว พุทธกาล ๑๑๓๔ มเหสีชื่อ พระนางสีแลลัมไทย ชายาน้อยชื่อ
ช่อแสงฟ้า เทวีกนางชื่อ สุรางฟ้า เมื่ออภิเษกแล้ว (๑๔๔/๑) ให้สร้างเรือนยอดชุมไฟผิพ้อ (เรือนยอด) ใหญ่ ๑๐
วา เอาเดเกียนขึ้นเสา ชื่อ แล พัน ใจ ไกร เอาขึ้นวัดพระเมรุ เมาเมื่อ ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ปี ๑๑๓๕ สร้างอุโบสถ พุทธองค์-
เทศสร้างกงล้อธัม ชื่อ วัดพระเมรุ” (๑๔๔/๒)

☆

ชื่อ “เกาะอีหอม” ก็ชัดเจน เวลานี้เรียกคอนยายหอม หนังสือจังหวัดนครปฐมมีว่า เป็นโบราณสถานเก่าแก่มาสมัย
พ.ศ. ๒๔๗๕ พระธรรมวาทิกมหาจารย์ (เวลานี้เป็นพระราชธรรมาภรณ์ (เงิน) เจ้าอาวาสวัดคอนยายหอม) ได้ขุดเอาอิฐที่หักพังแถวขานเนิน
ไปสร้างอุโบสถ เมื่อขุดลงไปลึกเล็กน้อยก็พบเสาหินเหลี่ยมสี่เหลี่ยม ๒ ต้น สูง ๔ เมตร มีลายจำหลักที่ปลายเสาคล้ายกับประตูลัญจิ-
เจติย์ของพระเจ้าอโศกมหาราช กับวางหมอบทำด้วยศิลา ๑ ตัว พระพุทธรูปสมัยทวารวดี ๑ องค์ พระเสมาธรรมจักรทำด้วยหินแต่หัก
พัง ๑ ก้อน

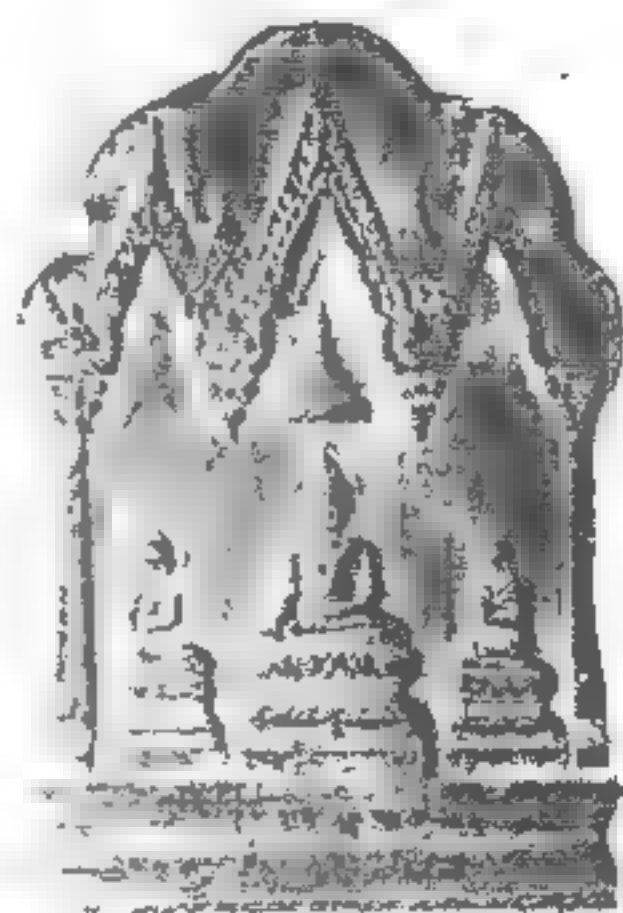
“วัดพระเมรุ หนังสือจังหวัดนครปฐมมีว่า ตั้งอยู่ที่สวนอนันตอุทยาน ตำบลห้วยจรเข้ม่ดอดติดต่อกับพระปฐมเจดีย์ ห่างไป
ทางทิศใต้ไม่กี่กิโลเมตร สันนิษฐานกันว่า สร้างตั้งแต่สมัยทวารวดี มีอายุเท่ากับพระปฐมเจดีย์องค์เดิม ไม่น้อยกว่าพันปีขึ้นไป

แผ่นจารึกสมัยนั้น ทำหน้าหนึ่งเป็นพระพุทธรูป อีกหน้าหนึ่งเป็นลายสือจารึก เฉพาะด้านหน้าเท่านั้นได้ใส่
ลายจารึกบอกชื่อ กาลเวลาคือ พ.ศ. จึงทราบได้ตลอด



← พระพุทธรูปองค์นี้พบที่วัดพระเมรุเช่นเดียวกัน จะเห็น
พระเนตรพระโอษฐ์อย่างนี้ จึงแยกไปจากสุวัฒน์ภูมิ

พระพุทธรูป ปางมารวิชัยประทับเรือนยอดมีกู่พระอัค-
กสาวก ดินเผาข้างหลังเป็นจารึกพบที่ฐานเจดีย์วัดพระเมรุ →



ลายสือว่า ไทยทวาลเวไตฟ้าเมืองสังปี ๑๑๓๘ ตัวรูปพระคงไม่มีใครเชื่อว่า “ทวา” ชุ่มจะเห็นลายขอมชุดนี้
มี ๑๒๐ แผ่น เป็นจารึกของไตฟ้าเมือง เก็บไม่ทัน พอมีประกาศว่าปลอมเขาเลยขายไปพม่า เหลือที่เขานำมาเป็นตัวอย่าง
แผ่นเดียวเท่านั้น ลายสือที่ฐานได้ขยายไว้ข้างล่าง



ไ ท ย ท ว (ทวา) ลาว ไตฟ้า เมือง สัง เมื่อ ปี ๑ ๑ ๓ ๘

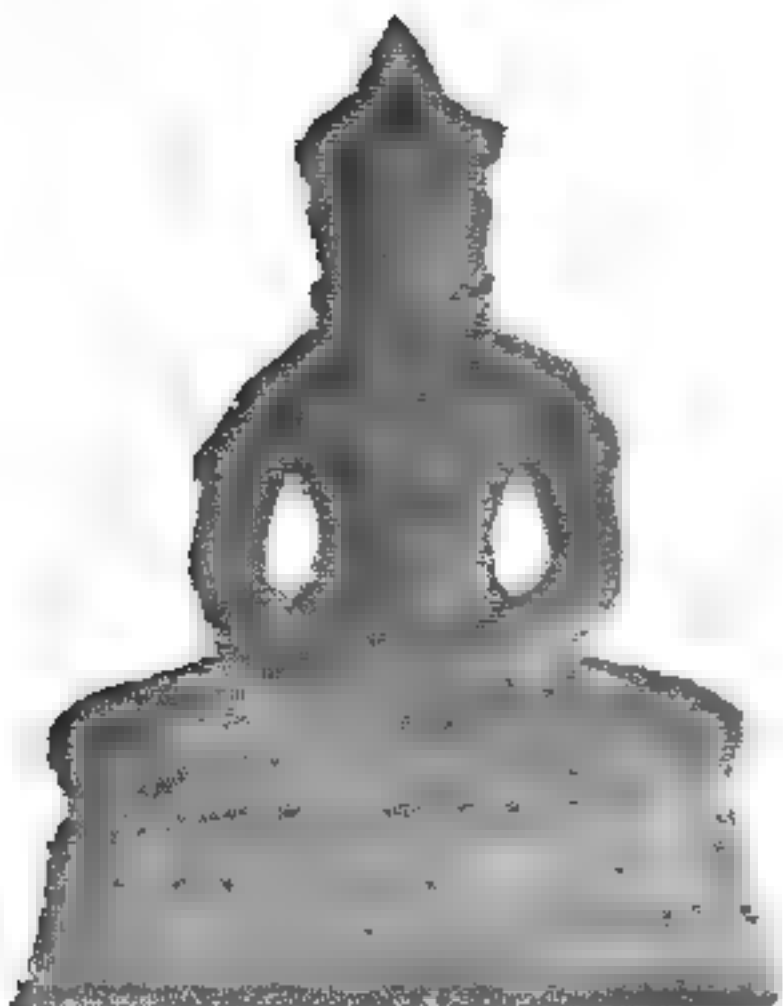
“ไตฟ้าเมือง” ผู้สร้างวัดพระเมรุแล้วปี ๑๑๓๘ เมื่อมเหสี สีนเจดัมไทย มีหญิงชื่อ เณลิ้มเมรุฟ้า เดือน
๗ ขึ้น ๑ ค่ำ พุทธศักราช ๑๑๓๕ (๗๔๗/๑) ช่อแสงฟ้า มีผู้ชายเดือน ๕ แรม ๑ (ค่ำ) ปี ๑๑๓๖ ชื่อ ฉกัณฟ้าไทย
สุรางฟ้า มีหญิงปีนี้ เดือน ๔ ชื่อ ศรีสวรรค์ไทย ภูให้ช่อ (แสงฟ้า) ขึ้น (ที่) อักคมเหสี แม่ผู้ใดติ จะบันหวัมนผู้นั้น
(๗๔๗/๒)

“ไตฟ้าเมือง” ทำมาในกาลนี้ ซึ่งพ่อขุนพ่อและแม่ได้จเร็กร้องไว้ จึงปรากฏให้รู้ เริ่มด้วยความต้องการของจ้าวพ่อจ้าวแม่
แต่ต่อหน้าต้นผี เป็นผลยอดสุดของความรักและปรารถนา เมื่อเกิดในงานบูชาสักการะเคารพ กราบไหว้ ซึ่งเป็นต้นประมุขเพลิง จึงมีชื่อ
ว่า ไตฟ้าเมือง ในกาลต่อมาก็ให้สถาปนาบ้านเมืองขึ้นเป็นกรุงไทยทวาลาว เล่าว่าเป็นที่อยู่ของไทย มอญ ลาว ครั้นได้สืบต่อก็คือสร้าง
เรือนยอด ให้ชื่อว่าพระเมรุ เมื่อเป็นวัดก็ให้ชื่อว่า วัดพระเมรุได้กระทำถึงเป็นแบบไทยไว้ เช่น ใช้เงินหล่อรูปจ้าวพ่อ จ้าวแม่ ใช้เงินขวง
หล่อพระพุทธรูป สร้างกงล้อธรรมจักร ได้สร้างแผ่นกเบื้อง มีพระพุทธรูปและสาวก รูป อีกด้านหนึ่ง ก็อด้านหลังได้จารึกเป็นลาย พออ่าน
ได้จึงเป็นเหตุให้รู้เรื่อง สิ่งเหล่านี้ได้หลืออยู่มาให้พบเห็นและทราบเรื่องได้ นับได้ว่าเป็นเครื่องยืนยันแบบอย่างไทยมา สำหรับวัดพระเมรุนี้
ก็ยังคงชื่ออยู่ เฉพาะสถานที่ ๆ เป็นพระเมรุและวัด เวลานี้เหลือเป็นป่าและมีกองอิฐหักกระจายทั่วไป นับว่าพอเป็นหลักฐานได้

ไทยทวาลาว เพชรบุรี

ขุนพริบพรี และ จกัณฟ้าไทย

ผู้ รับ สู้ ขับ ศึกศรีวิชัย พ.ศ. ๑๑๕๗



รูปนี้ ๑ และอีก ๒ รูปอื่น ซึ่งอยู่ในหน้าขวามือนั้น พบ ณ ๓ วิหาร ๕ วิหาร ได้เก็บไว้ที่วัดเพชรพลี จากเครื่องแต่งตัวอย่างนี้ แสดงว่าเป็นขุนผู้ครองเมืองเพชรในสมัยนั้น ๆ แต่ก็ไม่รู้ว่ามีชื่ออะไร ครองเมื่อไร ได้นำมาใส่ตรงนี้ ตามที่ได้พบเรื่องและชื่อ ในภวนั้น ขุนพริบพรี ผู้รับศึกศรีวิชัย ในแผ่นจารึก ไม่ได้ระบุชื่อเมียแต่คงมีเพราะปรากฏมีลูกถึง ๒ คน ซึ่งจารึกอาจไม่ได้จดชื่อเมียไว้จึงไม่ปรากฏ และรูปนี้ก็ได้นำมาเดี่ยวไม่มีรูปหญิงคู่จึงพดกันได้นำมาเป็นขุนพริบพรี ผู้ศึกศรีวิชัย ณ พ.ศ. ๑๑๕๗ ตามจารึกนี้

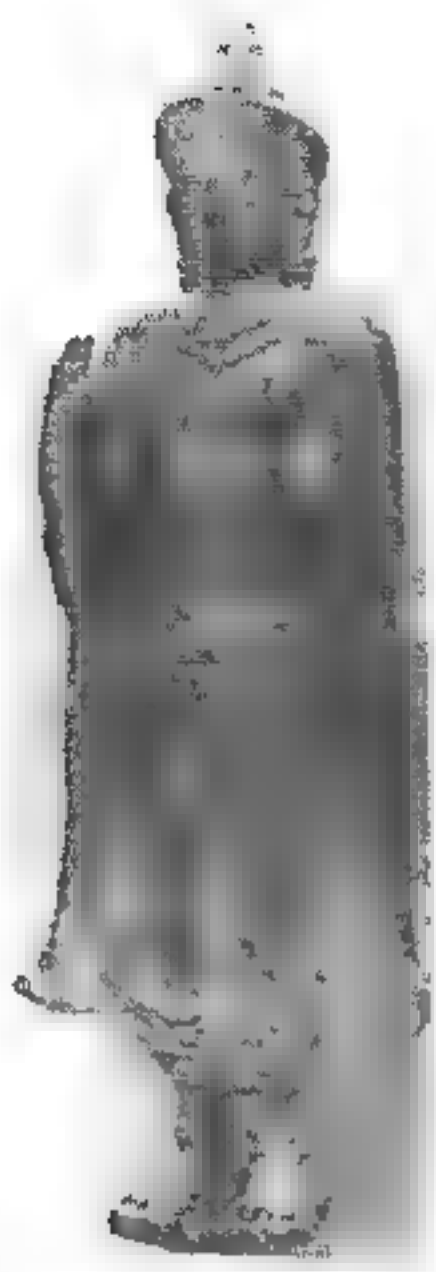
จกัณฟ้าไทย พ่อสิน พี่เฉลิมเมรุฟ้า พาเอาน้องครองไทย (ทวาลาว) ๑๑๕๗ ปี ขุนไฟพ่อแก้ว ขุนขาว ศึกศรีวิชัยเข้าพริบพรี ขุนสู้จะไม่อยู่ ให้พี่น้องแทน ได้คนพันคนไปช่วยสู้ปี ๑๑๕๘ (๗๔๘/๑) ภูเข้าหาลุงขุนพริบพรี ขอช่วย ไปตั้งรับสู้เขาทโมน ขุนราชพลีตั้งที่ใกล้แม่น้ำเพชร พี่ขุนกาญจนตั้งคอยหนุนที่เขาย้อย ข้อยดีศึกศรีวิชัยหนี เดือน ๗ ปี ๑๑๖๐ เมื่อขับถึงไชยา ลุงขุนเพชรว่า พี่น้อง (กัน กลับเกิด) (๗๔๘/๒)

จกัณฟ้าไทย เมื่อชนะศึกขุนไสเรนทร พี่เฉลิมเมรุ (ฟ้า)* เอาเสบียงส่งให้ (กองทัพ) ขอบลูกขุนพริบพรีชื่อ ขุนเพชรพลีฟ้า พี่ว่าพี่ผิด คำพี่ (เกิด) พาพี่เข้าหาขุน (ว่า) ไม่เอา ยึดเมือง (พริบพรี) ขุน (ว่า) ช่วยศึกให้พี่ ดิฉัน (เหลือ) (๗๕๒/๑) อันน้องหญิงศรีเพชรไทย ขำขอให้เจ้า เอามีเอา จัดงานแต่งงาน ๕ (คำ) เดือน ๖ ปี ๑๑๖๓ ขึ้น ปี ๑๑๖๔ ศรีเพชรไทยมีลูกชายชื่อ กอเพชรไทย มีลูกหญิงชื่อ แก้วเพชรฟ้า ปี ๑๑๖๕ (๗๕๒/๒)

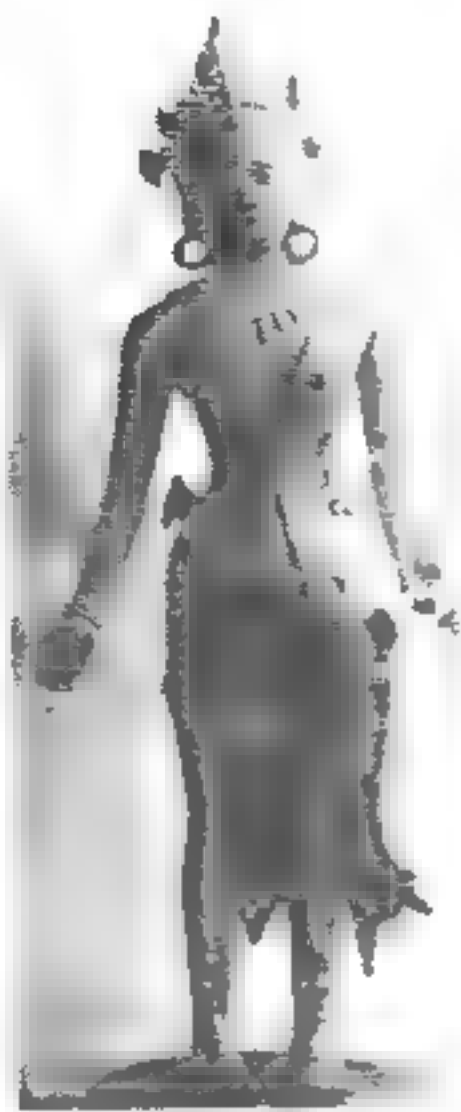
* ที่ปรากฏในจารึกสันเท้านี้ อักษรเพี้ยน จึงเรียงไว้ในหนังสือที่ระลึกว่า ขณะสู้กันและไล่ตีขนาบกันนั้น เฉลิมเมรุฟ้าคุมเสบียงไปส่งไว้ที่ลูกชายของลุงชื่อขุนเพชรพลีฟ้าถึงได้กัน (คงมีครรภ์) ครั้นน้องชายกลับมาแล้ว นางร้องไห้บอกน้องว่า ผิดไปแล้ว ให้น้องมาได้สมกับโทษผิด น้องชายกลับบอกว่า พี่จงมือน้องขึ้นนั่งเมืองได้ เท่านั้นต้องทำได้ ขุนมือพี่สามเข้าหาลุงแจ้งเรื่องให้ทราบแล้วบอกว่า จะเอาหรือไม่เอา ถ้าไม่ จะยึดเมือง ลุงกลับบอกว่า ช่วยศึกแล้วยังแถมพี่ให้อีกดิฉันเหลือ ลุงให้ศรีเพชรไทยแก่เจ้าเป็นรางวัล เลยแต่งงานพร้อมกัน พ.ศ. ๑๑๖๓ (ไปตั้งแต่ ๑๑๕๘ สู้กันถึง ๕ ปีทีเดียว) จกัณฟ้าไทยกับศรีเพชรไทยมีลูกชายชื่อ กอเพชรไทย มีลูกหญิงชื่อ แก้วเพชรฟ้า กอเพชรไทยอุปสมบทที่วัดใหญ่ ๑ พรรษา ลาสิกขาแล้ว พ่อให้ครองเมือง พ.ศ. ๑๑๘๘ แล้วขุนจกัณฟ้าไทยได้เข้าอุปสมบทเป็นภิกษุที่วัดใหญ่นั้น ขุนกอเพชรไทยจึงสร้างวัดมหาธาตุกำแพงแสนถวายพระภิกษุพ่อ พ.ศ. ๑๑๘๘ ๑๑๘๙ และทำวรรณจักรที่มีจารึกถวายเป็นกุศล ฯลฯ รม มจกัณ มเหสิน ซึ่งได้ทำแบบพิมพ์ไว้นั้น

ได้นำมาเล่าอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแสดงขุนจกัณฟ้าไทย แม้ซึกเทิมเก่งกล้าก็ไปแสดงกันในสงครามใน วงเครือมีจิตใจเป็นไทยแท้ กัดัญญาคเวที่สมคนไทย รู้คุณพ่อแม่ คุณพี่ แก้วเพชรพลีต่าง ๆ เรียบร้อยหมด รู้การพพี่ เทิดทูลพี่ แม่ในจารึกหลัก ๑ พ่อขุนราม- คำแหงยังจารึกไว้ว่า ‘ภูพราบ่าเรอแก่พี่ภูดังบารอแก่พ่อภู พี่ภูตาย จึงได้เมืองแก่ภูทั้งกลม’

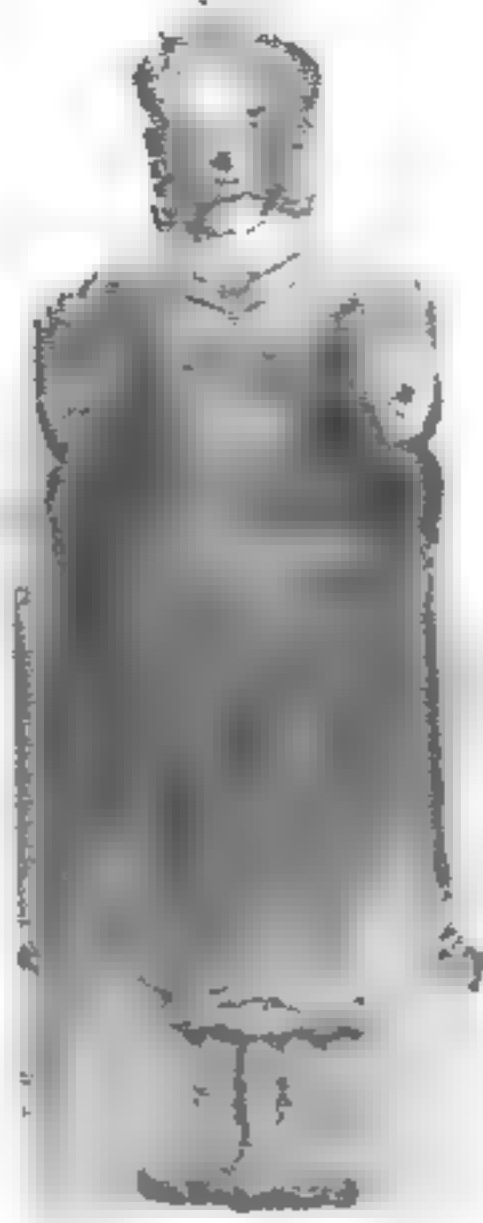
สองคู่เท่าที่เรียงอย่างนี้ เพราะเหตุที่ฉกัณฟ้าไทย เคารพนับถือที่เฉลิมเมรุฟ้ามาก พร้อมกับให้พี่น้องเมืองแทนด้วย คงให้พี่ออกหน้า ตัวถือว่าเป็นน้องที่พี่งมมือให้ครองไทยทวาลาว ทั้งยกย่องพี่เช่นนั้น เพื่อให้ประจักษ์ทั่วไป คงกระทำอย่างนี้ จึงได้จัดเรียงไว้อย่างนี้



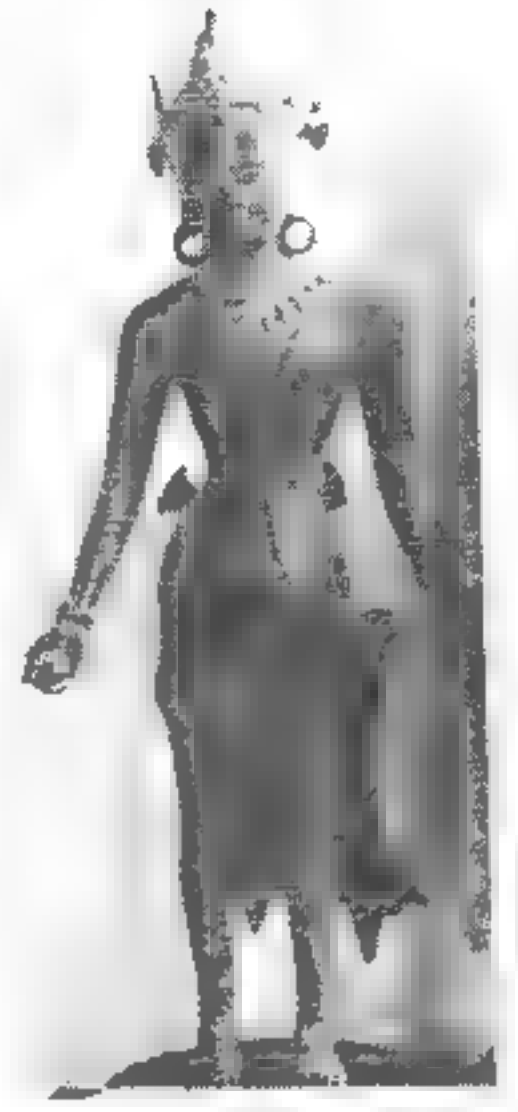
ขุนเพชรพลีฟ้า



ขุนหญิงเฉลิมเมรุฟ้า



ขุนฉกัณฟ้าไทย



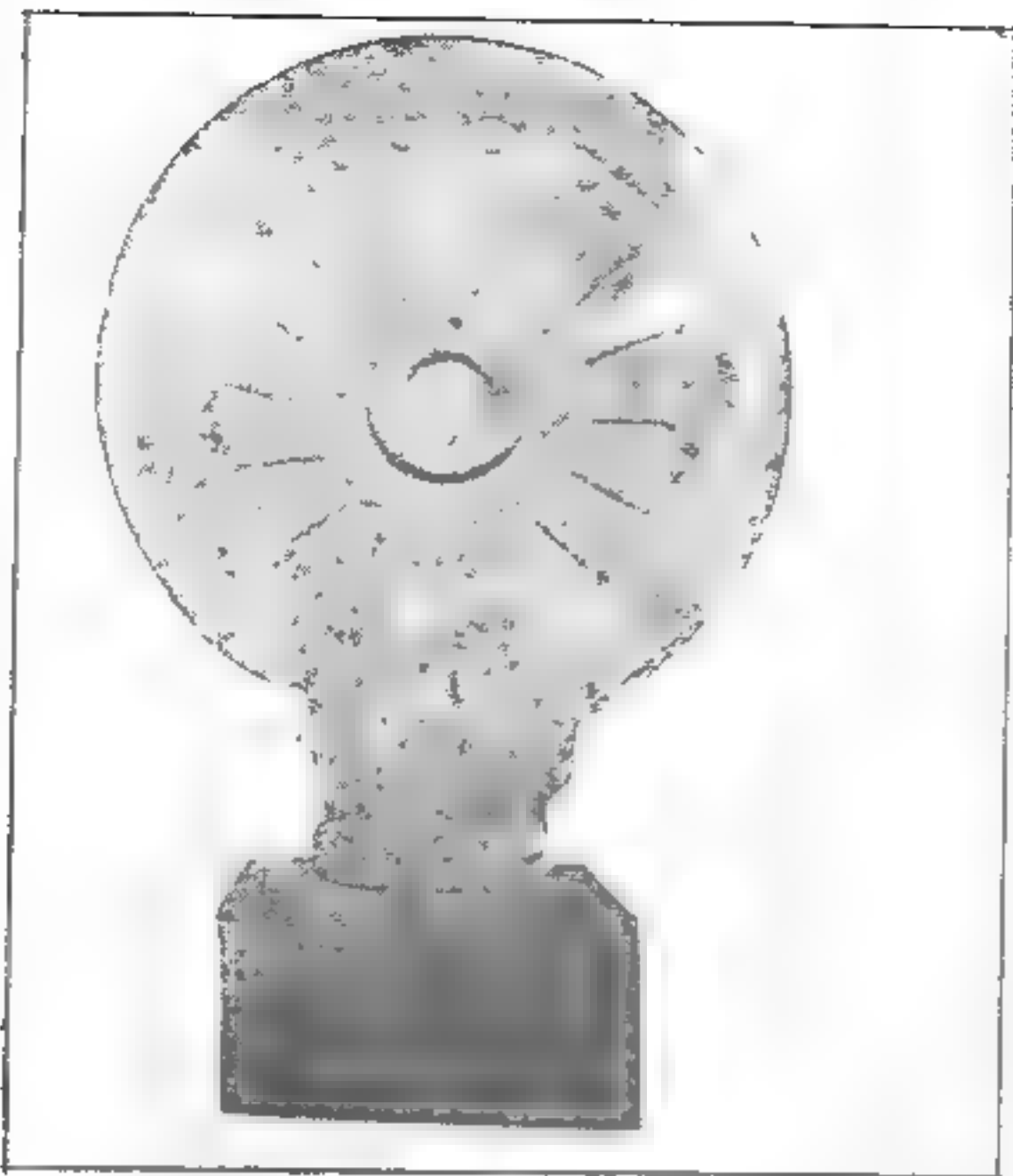
ขุนหญิงศรีเพชรไทย

สำหรับ รูปขุนชายทั้งคู่ นั้น แดงตัวแบบออกศึกสงคราม ณ มือทั้ง ๒ ยกขึ้นแสดงป้องกันบ้านเมือง ในฝ่ามือยังได้ใส่รูปดอกมะลิบานไว้ด้วย เป็นเครื่องหมาย มกุลการาม เพชรบุรี โดยเฉพาะขุนเพชรพลีนั้น เข้าใจว่าขุนพ่อจัดแต่งงานคงพร้อมกับให้เป็นขุนเพชรพลีด้วย ส่วนขุนฉกัณฟ้าไทยนั้น เป็นขุนครองกรุงไทยทวาลาวอยู่แล้ว ฉะนั้นจึงทำทรงเครื่องขุนเมือง

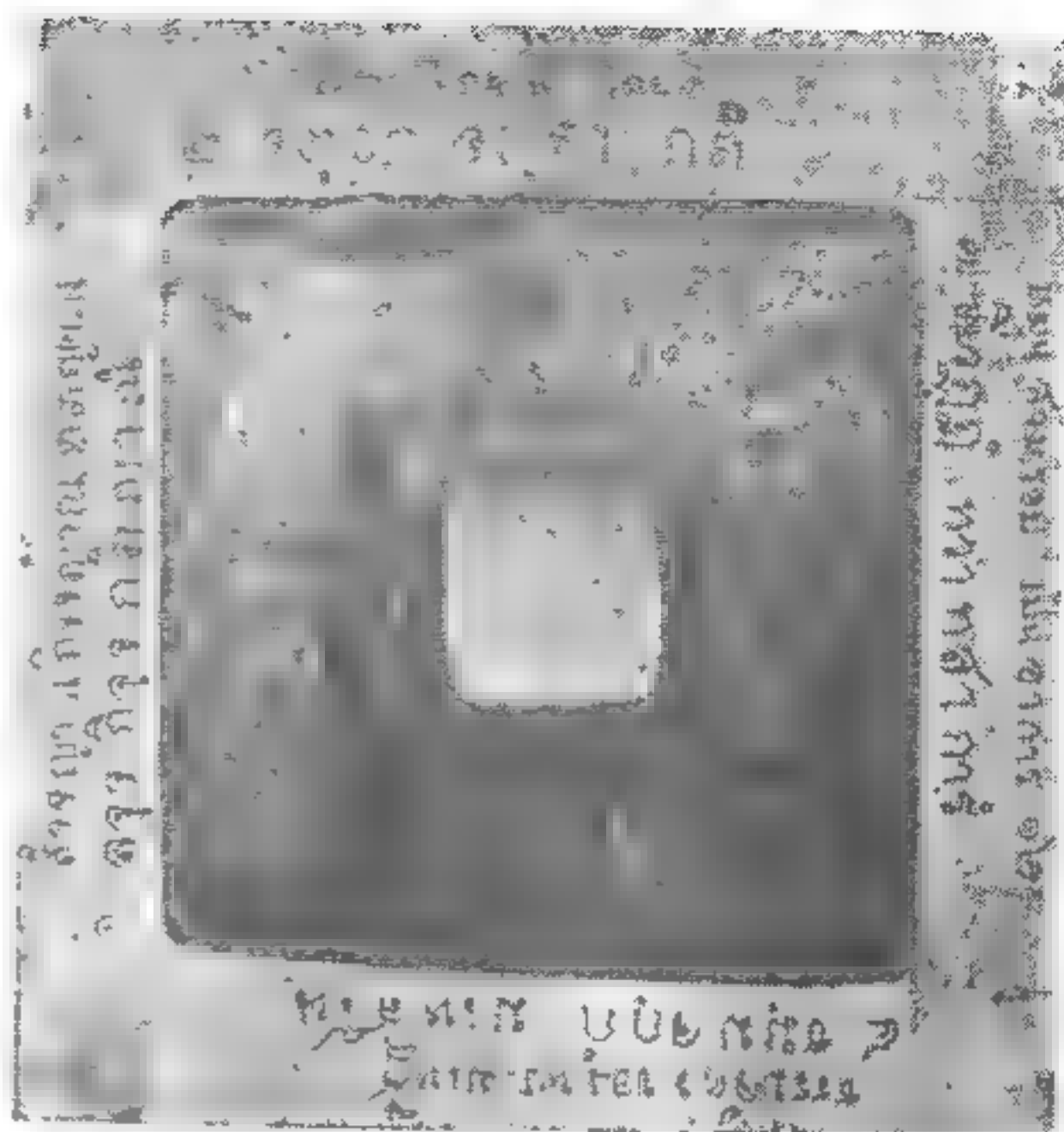
ส่วน ขุนหญิง ทั้งคู่ นี้ ได้ที่ถ้าเขาหลวง เพชรบุรี สำหรับเครื่องทรงขุนหญิงในสมัยไทยทวาลาวนั้นคงคิดกันขึ้นใหม่ตามสมัยนิยม จะเห็นงอบยอดหรือรัศมีเกล้าเป็นอีกแบบหนึ่ง มีกลีบบัวและขลุ่ยทั้ง ๒ กับที่สะเอว เครื่องทรงรัศมีสร้อยสะพาย นุ่งพาดชายหน้ากับกะดุกชายห้อยด้านซ้ายอย่างนั้น คงเป็นชุดแต่งงานที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ในสมัยนั้นมือขวาถือลูกกลม คือครองโลกมือซ้ายถือดอกบัว ฐานันดรศักดิ์ขุนหญิงทั้งคู่ แต่งงานพร้อมกัน และรูปนี้เป็นคนละชุดที่เป็นคู่ชุดเดียวกันนั้นไม่ได้มา

ฉกัณฟ้าไทย อยู่มาจนถึงปีพุทธกาลล่วง ๑๑๘๖ กอเพชรไทยเข้าอายุปี ๒๒ ให้ อุปสมบทขึ้นภิกขุวัดใหญ่ ๑ พระสา ลาสิล (แล้วให้) ครองไทยทวาลาว ตัว (ข้า) บวชเมื่อขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๘ (ปี) ๑๑๘๘ ชื่อ ฉกัณจโน (๑๕๔/๑)

กอเพชรไทย สร้างวัดถวายเป็นเมื่อปี ๑๑๘๘ อุโบสถ กงล้อรับ แล้วปี ๑๑๘๙ เดือน ๔ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) ผูกนิมิตสิมาแล้ว พ่อตั้งชื่อ วัดพระมหาธาตุกำแพงแสนแล้ว (๑๕๔/๒)



ธรรมจักรหินปูน ขุดพบในโบราณสถาน อำเภอคำแพง
แสน จังหวัดนครปฐม ที่ฐานจำลองเป็นรูปเทวคา หรือกษัตริย์
โผล่บนัญชรหัตถ์ทั้งสองเกาะราวกลีบบัว ที่ฐานรองรับสี่เหลี่ยม
มีจารึกคาถาภาษาบาลี



จารึกขอมสมัยไทยทวารวดี พ.ศ. ๑๑๘๘ สังเกต
จจ ที่ สจจ และ กิจจ จะเห็นเป็น จ ไทยเขียนนอน
หงาย ขอมเขียนกลับหลัง จ พระเจ้าอโศกไทย สร้าง
วัดมหาธาตุกำแพงแสน พ.ศ. ๑๑๘๘-๑๑๘๙ แผ่น ลำดับ
เรียงที่ ๑๑

จารึกนี้อยู่กับฐานล้อธรรมจักรว่าพบที่กำแพงแสน นครปฐม มีปรากฏในหนังสือธรรมจักร=กรมศิลปากรรูปที่ ๒๕

สมัยไทยทวารวดี วัดไผ่ล้อม นครปฐม ที่มาอยู่วัดเพชรพลี (พ.ศ. ๑๒๐๐-๑๓๐๐)



ซ้าย ปางประสูติ จะเห็นพระเตียรนถน
พระพุทธรูปคาอินยันรูปขุนหญิง

กลาง ปางเสด็จออกมหาภิเนษกรรม แต่รูป
นี้แสดงภาพพระนางพิมพาโยธรา ขบร้าถึงถึงภาพ
ทรงเป็นบรรพชิตเสด็จดำเนิน

ขวา พระปางลีลาสมัยสุโขทัย ดินเผาทำลือ
จะเห็นท่าหญิงกับพระผิดกัน รูปโง่งหรือขุมอินยัน
แบบสุโขทัยไปจากไทยทวารวดี

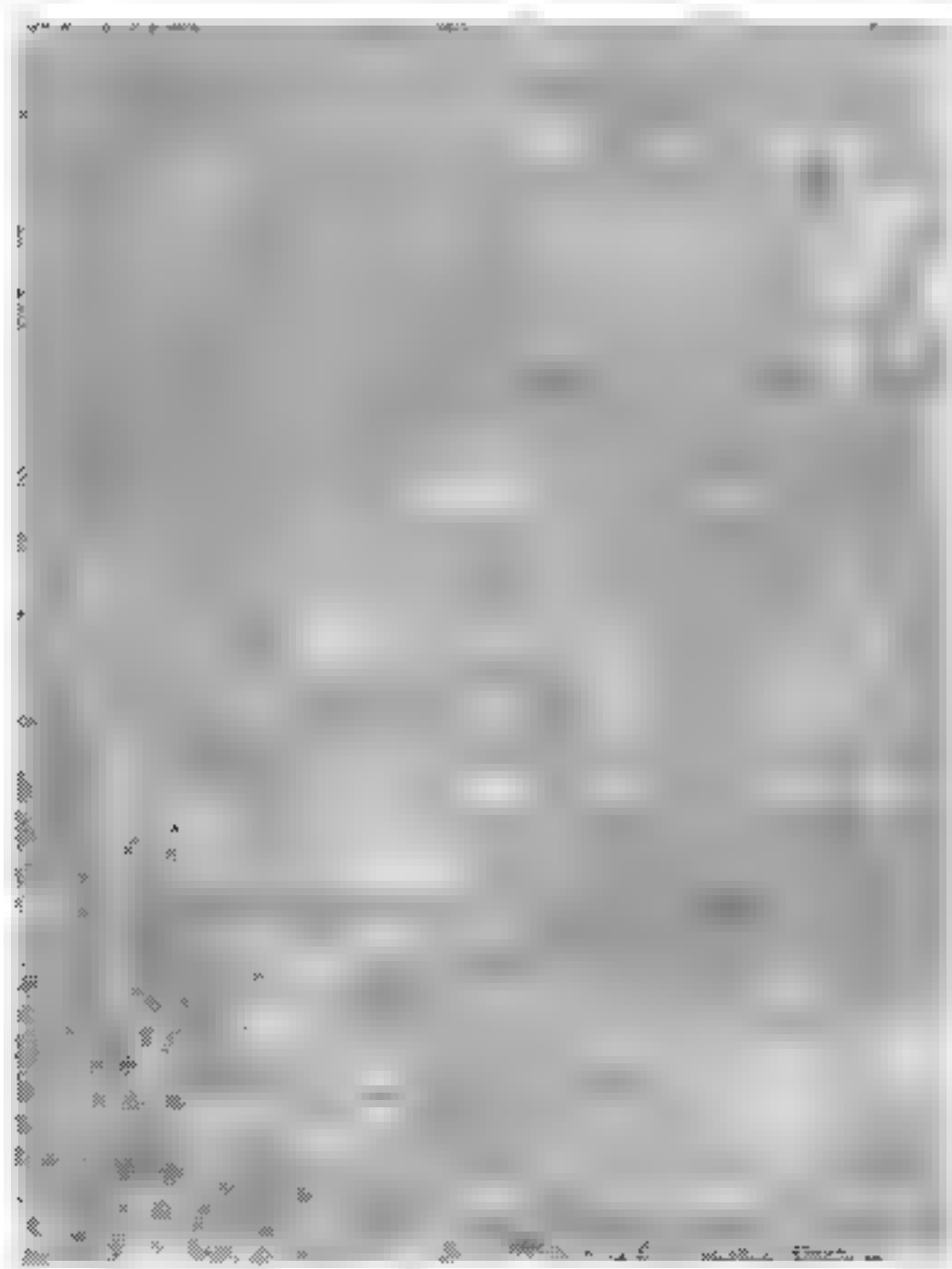
แผ่น ๗๒๑ หน้า ๑ ปราบภูชื้อไทยทวาลาวที่จารึกไว้ชัดเจน



- ไทย เมือง ฟา กลอง
- กรุง นคร ไทย ทวา ลาว
- เมื่อ พุทธ กาล ปี
- ๑ ๒ ๒ ๕ เมีย ขุน
- (หญิง) ใหญ่ ชื้อ ฟา ผกาย ดา
- เมีย กลาง ชื้อ สี มิ่ง เมือง
- เมีย น้อย (ชื้อ) ฟาฉายแสง

ไทยเมืองฟา ครองกรุงนครไทยทวาลาว เมื่อพุทธกาลปี ๑๒๒๕ เมียขุน (หญิง) ใหญ่ชื้อ ฟาผกายดา เมียกลางชื้อสีมิ่งเมือง เมียน้อย (ชื้อ) ฟาฉายแสง (๗๒๑/๑) ฟาผกายดา มีชายชื้อ ฟาก่องเคื่อน เคื่อน ๕ ขึ้น ๑๒ คำ ปี ๑๒๒๖ สีมิ่งเมืองมีหญิงหาบปีนี้ ฟาฉายแสงมีหญิง เคื่อน ๕ ขึ้น ๑๔ คำ ปี ๑๒๒๗ ชื้อ แสงเสริมสี สีมิ่งเมืองมีชายชื้อ ฟาเมืองทอง (๗๒๑/๒)

แผ่น ๗๒๒ หน้า ๑ นี้มีชื่อวัดไผ่ล้อม ชัดเจนบันทึกสุดท้าย เอมาริเญงเข้าตรงนี้ เพื่อยืนยันชื่อวัดไผ่ล้อม เฉพาะปีหลังแผ่นต่อไป



ไผ่ล้อมเห็นชัด

- แม่ ไท มิ่ง เมือง
- พ่อ ไทย เมือง ฟา
- เผา ที่ ผัง แม่ น้ำ แม่
- ไทย ลว่า ใน เมื่อ
- เพน (แล้ว) มือ บ่าย
- เรือนยอด ที่ ไผ่ ล้อม
- แล้ว สร้าง วัด (มี) อุโบสถ
- ชี (อ) วัด ไผ่ ล้อม ปี ๑๒๔๗

แม่ไทยมิ่งเมือง* พ่อไทยเมืองฟ้า เมาที่ฝั่งแม่น้ำไทยลาวในเมื่อเพนแล้ว มื้อบ่าย เรือนยอด
ที่ไผ่ล้อม^๒ แล้วสร้างวัด (มี) อุโบสถ ชี (อ) วัดไผ่ล้อม ปี ๑๒๔๗ (๗๒๒/๑) ขุนพ่อไทยเมืองฟ้า ขุนแม่ไทยมิ่งเมือง
ทั้งคู่แลผีห้าเข้ากินตาย เดือน ๖ แรม ๑๒ ค่ำ ปี ๑๒๔๕ ผิงป่าไม้ไผ่ พอปี ขุดผีขึ้นเผาเพื่อไปเกิด ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๘
ขุนเถิงหลาย พระเถรเทพมุนีช่วยเผาแล้วสร้างอารามสงฆ์อุทิศชื่อวัดไผ่ล้อม ปี ๑๒๔๗ ทำนินมิตสีมาขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๓
(๗๒๒/๒)

ฟ้าก่อมเดือน กลองกรุงไทยทวาลาว เดือน ๖ แรม ๑๕ (ค่ำ) ปี ๑๒๔๕ เมียชื่อเรืองแสงทอง เมียกลางชื่อ
อ้มลออ เมียน้อยชื่อ เดือนฉายฟ้า (๗๔๕/๑) เรืองแสงทอง มีชาย ปี ๑๒๔๗ เดือน ๖ ขึ้น ๗ (ค่ำ ชื่อ) แจ่มฟ้าเมือง
เดือนฉายฟ้ามีหาย อ้มลออ (มี) ชื่อหอมเมืองฟ้า ปีนี้ เดือน ๑๐ ขึ้น ๕ ค่ำ (๗๔๕/๒)

แจ่มฟ้าเมือง เมื่อ (ปี) ๑๒๖๒ กลองเมืองไทยทวาลาว เดือน ๘ ขึ้น ๑๐ ค่ำ เมียชื่อก้อนแก้วฟ้า เมีย
กลางชื่อสีฟ้าส่อง เมียน้อยชื่อแสงเดือนฉาย ขึ้น (๗๓๗/๑) เข้าปี ๑๒๖๓ ก้อนแก้วฟ้ามีลูกชายขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๖
ชื่อเจิมแสงฟ้า สีฟ้าส่องมีหญิง ปีนี้เดือน ๑๐ แรม ๗ (ค่ำ) ชื่อแสงแจ้งฟ้า แสงเดือนฉาย มีชาย ปี ๑๒๖๔ ชื่อ เดือน-
แจ่มฟ้า เดือน ๕ ขึ้น ๕ (ค่ำ) (๗๓๗/๒)

(ตอนนี้ ขาดไป ๑๑๓ ปี แผ่นเจิมแสงฟ้าครองหายไป ถ้าอยู่จนได้ครองกงจะ พ.ศ. ๑๒๕๐ มีลูกชื่อ
จอมฟ้าไทยและครอง พ.ศ. ๑๓๒๕ มีลูกชายชื่อรุ่งฟ้าไทยและได้ครอง พ.ศ. ๑๓๕๐ กับมเหสีชื่อ แสงสีฟ้า มีลูกชื่อ
ฟ้าเรืองแสง พอดต่อกันได้ผีท่านบอก จริงหรือไม่ ไม่พบจารึก)

ฟ้าเรืองแสง ครองกรุงไทยทวาลาว พุทธกาลปี ๑๓๗๗ เมียใหญ่ชื่อใสศรีเมือง เมียกลางชื่อ ขม้นรวรเย็น
เมียน้อยชื่อมิ่งสินหอ แลบ้านาง ๒๐ คน ผู้มีลูกสาวเอามาให้อีกร้อยสิบแปด แลขึ้นสาว (แก้ว) (๗๒๓/๑) เมียใหญ่
ใสศรีเมือง เกิดชายชื่อฟ้าเฉลิมเมืองทอง เดือน ๕ ขึ้น ๑๑ (ค่ำ) พุทธกาล ๑๓๗๘ ปีนี้ขม้นรวรเย็น (มี) หญิง ชื่อฟ้า
เรือนทอง เดือน ๑๐ ขึ้น ๕ (ค่ำ) มิ่งสินหอเกิดหญิง ชื่อ แสงส้อยรยา เดือน ๕ แรม ๑๐ (ค่ำ) ปี ๑๓๗๕ (๗๒๓/๒)

เฉลิมเมืองทอง กลองกรุงไทยทวาลาว (ปี) ชดู เมื่อพุทธกาลล่วง ๑๔๐๐ แลได้เมีย (ขวาชื่อ) เดือน
เด่นฉาย เมียกลาง (ชื่อ) ฉายฟ้าทอง (เมีย) ช้าย (ชื่อ) เสริงฟ้าทอง (๗๔๖/๑) เดือนเด่นฉาย ออกลูกชายปีขาน
๑๔๐๑ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๕ ชื่อกรุงเรืองฟ้า ฉายฟ้าทองมีชายปีนี้ชื่อ ก้องเริงฟ้า เสริงฟ้าทองมีลูกชายชื่อ กล้าแรงฟ้า
(๗๔๖/๒)



คำชื่อที่ปรากฏว่า ไทยลาว ชื่อแม่น้ำว่าแม่น้ำไทยลาว และไทยทว ในชื่อว่ากรุงไทยทวาลาว ลว และทว นั้นว่าออก
เสียงกล่าวก็ใกล้เคียงกันมาก ยิ่งพวกชาวต่างประเทศโดยเฉพาะคือจีน อาจออกคำเป็นอย่างเดียวกัน ทั้งลาวและทว กระทำลายสื่อเป็นเสียง
“ลือ” ສູ້ຍິງ ยิ่งผลออกไป ซึ่งไทยฟังแล้วถึงไม่รู้แม่น้ำไทยเอง ท. กับ ล. นี้ใช้แทนได้ เช่น ทะลาย ละลาย ทำนอง ลำนอง เหมือน
น. กับ ล. ใช้แทนได้ เช่น ช่วยเหลือ ช่วยเหลือ ลพบุรี นพบุรี ฉะนั้น ไทยลาว กับ ไทยทว อาจเป็นชื่อเดียวกันได้ และอาจารย์จำรูญ
มณีวัตรว่า ไทยทว เป็น ไทยท้าว ได้

เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า หลักฐานที่พระเถรทั้งหลายได้นำพระพุทธศาสนาออกไปประดิษฐานนอกชมพูทวีปนั้น พ.ศ. ๒๓๕-
๒๓๖ หรือพุทธศตวรรษที่ ๓ ในระยะเวลาศตวรรษที่ ๕ ถึงที่ ๑๖ มีพระภิกษุสมณต่างประเทศเดินทางจาริกไปชมพูทวีปกันมาก พ.ศ.
๕๔๒ ถึง ๕๕๗ พระฟ้าเทียนได้เดินทางไปชมพูทวีปและสัท พ.ศ. ๕๕๖ พระพุทธโฆสเถร หรือพระพุทธโฆษาจารย์อุปถัมภ์ได้เพียง ๑
ขวบเท่านั้นเมื่อท่านเข้าอุปสมบทเป็นภิกษุในสำนักพระเวศเดรแล้ว พ.ศ. ๕๕๖-๕๕๗ ท่านเดินทางไปที่สัทได้กลับอัญญาตาสัทเป็นภิกษุมาคร
ได้มีชื่อเสียงไปสู่ต่างประเทศมาก เมื่อท่านรจนานาฏโณทยปกรรม ยังกล่าวถึงสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นพระพุทธพจน์ได้ตรัสในมหาชนกชาดก เป็นต้น

* เดิมชื่อฟ้าผกายดาว ที่ตั้งชื่อใหม่ว่า ไทยมิ่งเมืองนั้น ไม่ได้พบแผ่นสถาปนา และแผ่นนี้ฟ้าก่อเดือนเขียนในภายหลัง

* วัดไผ่ล้อม ซึ่งเป็นที่ปรากฏในจารึก และมีแผ่นกเบื้องจารอยู่ เวลานั้นอยู่ใกล้ ๆ องค์พระปฐมเจดีย์ในที่นี้ยังว่าฝั่งแม่น้ำไทยลาว
ลำบาบบริเวณนั้นเดิมคงลึกมีน้ำขึ้นลงได้ตลอดปี จึงเรียกกันว่าแม่น้ำไทยลาว ที่มีชื่อยืนยันก็มีบางหัวใหญ่ น้อย ว่าเดิมเรียกบางว่า แคก็
อยู่ใกล้ลงไป และริมฝั่งแม่น้ำนครไชยสิทธิ์ อาจเรียกแม่น้ำว่าก่อน และตอนลำบาบนี้ เมื่อเป็นแม่น้ำ คงเป็นแกว้อ้อมมาจคริมวัดก็ได้

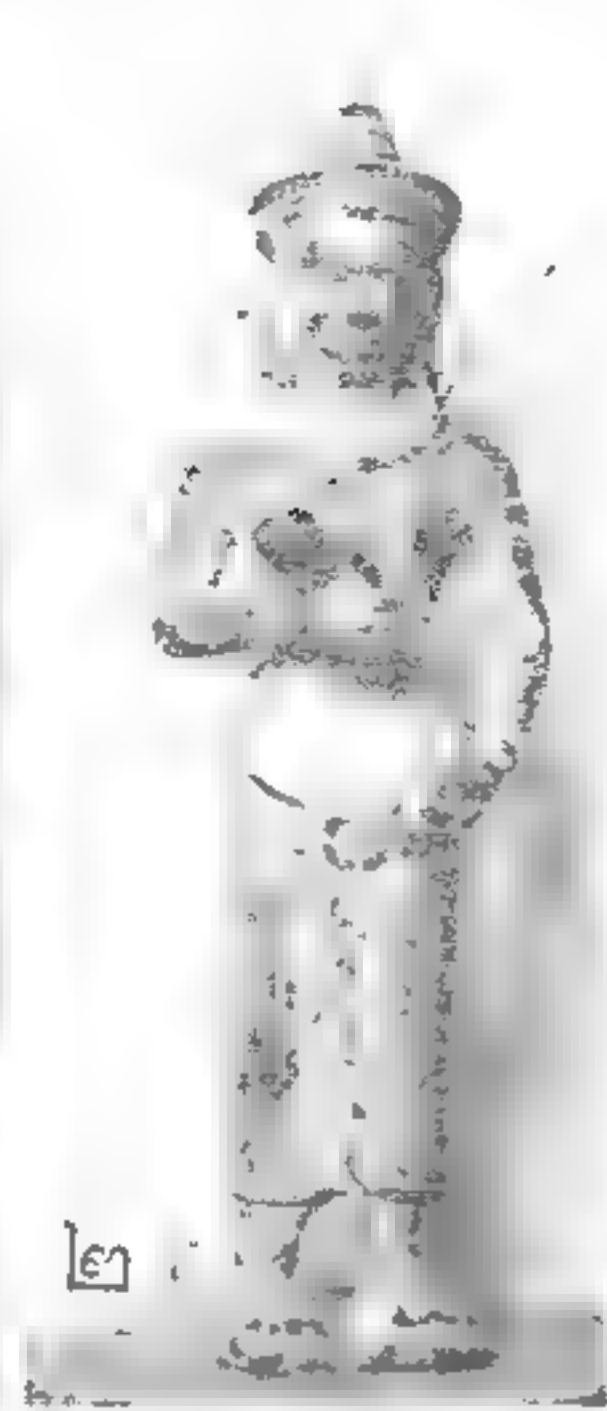
ไทยทวาลาว

กรุงเรืองฟ้ากับขุนอุทอง

รับศึกขแมร์ ขับออกจากกลไว้ เอาอุ๋นหินพิมายกินจเลด



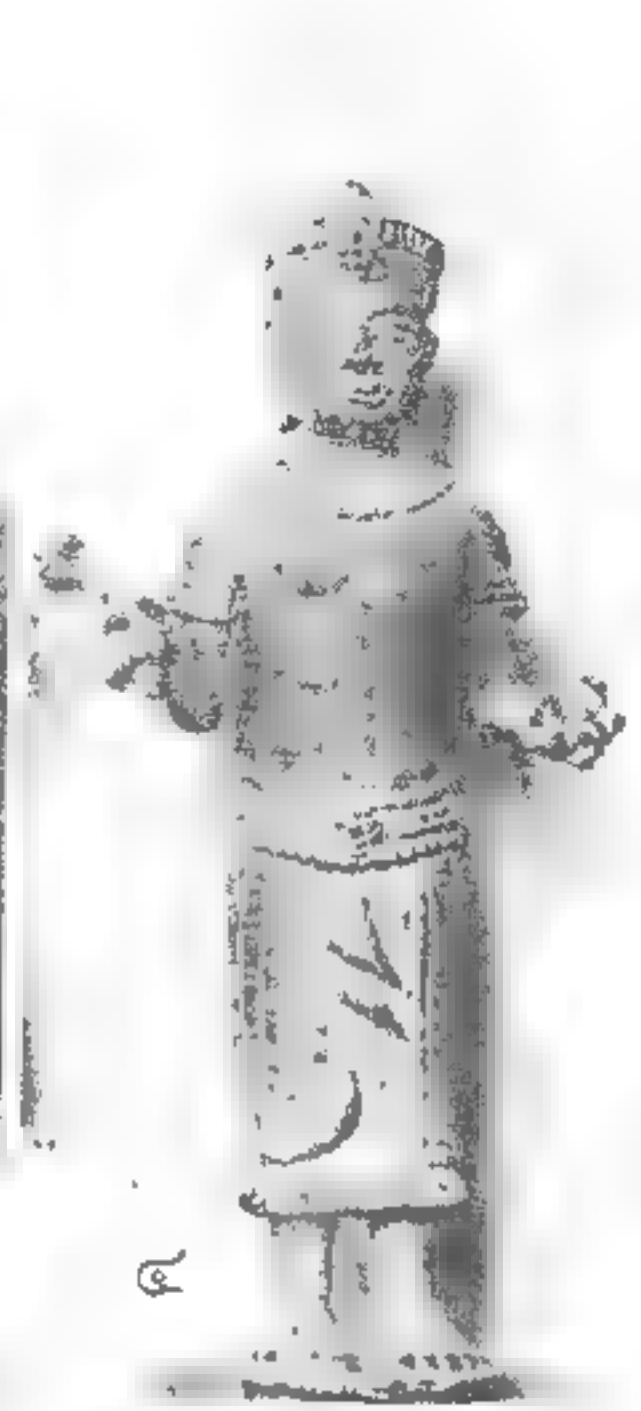
๑



๒



๓



๔

๑. ขุนกรุงเรืองฟ้า เมื่อ
ได้เป็นขุนครองไทยทวาลาวมี
อายุได้ ๒๘ เดือนเข้า ๒๘ มีชื่อว่า
ถือคอกบัว มีชัยถือหอยสังข์
เครื่องยศขุนใหญ่

๒. ขุนหญิงอ่อนแสงฟ้า
มีชื่อว่าถือคอกบัว มีชัยถือหอย
สังข์ เป็นเครื่องยศขุนใหญ่ ซึ่งดำรง
ตำแหน่งขวอยู่แล้ว

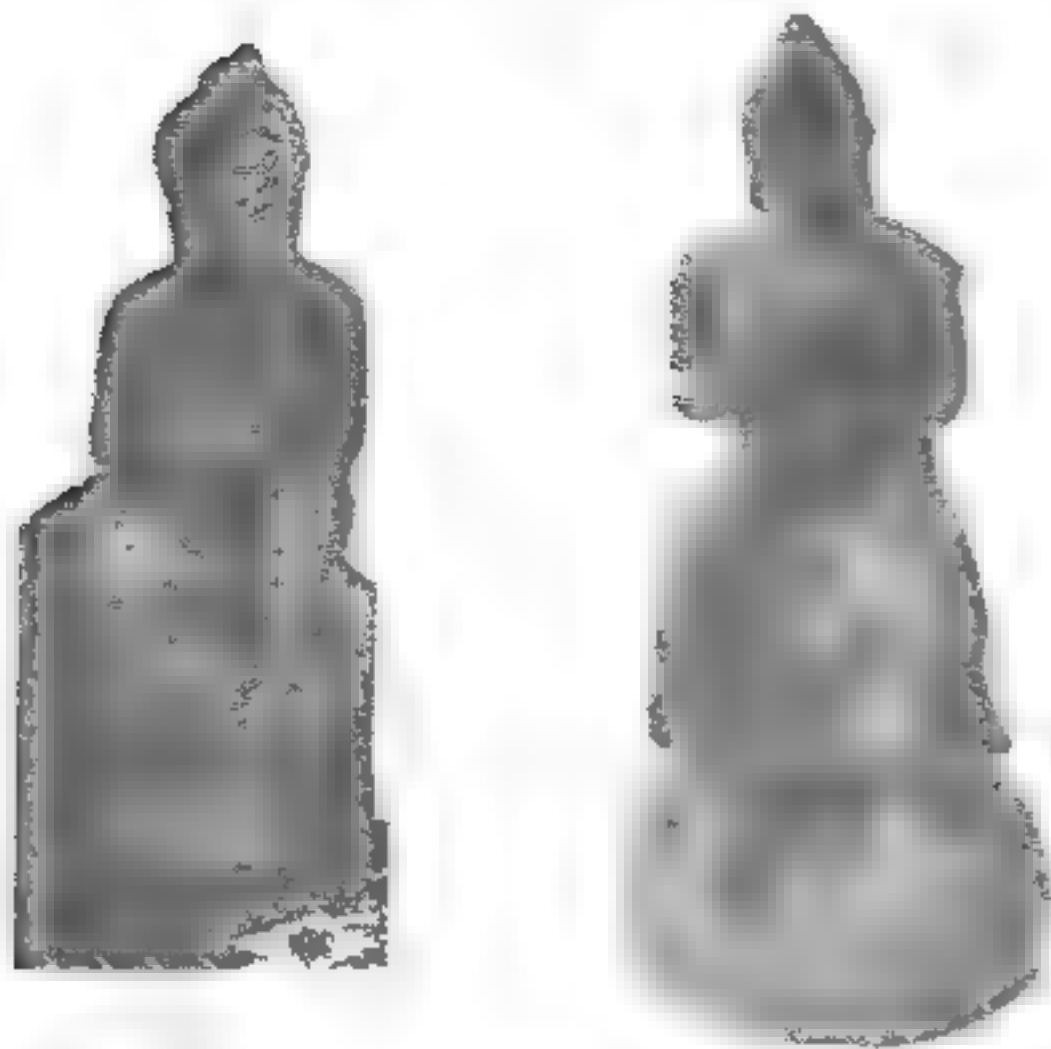
๓. ขุนอุทอง ใน
กเมืองจัน เรียกลุงขุนอุทอง
ปรากฏขึ้นเพราะได้นำลูกสาว
ชื่ออุทองไปให้และได้ผ่อง
ขวัญฟ้า กับสิ่งามฟ้าแก่ลูก
ชายชื่อขุนหาญอุทอง ทำรูปนี้
ยกมือทั้งสองป้องกันบ้าน
เมือง มีตาขมะถิบันณ ผา
มือ หมายถึงชื่อเสียงทุ่งขจร

๔. ขุนหญิงอุทองเป็น
ถูกสาวนำมาให้แต่งงานแก่ขุนกรุง-
เรืองฟ้า มีชื่อว่าถือคอกบัว มีชัย
ถือหอยสังข์

และพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พระดังซัมจึงได้จารึกไปสู่สมพุทธวิป ท่านยังกล่าวไว้ในจดหมายเหตุ ซึ่งภาษาแล้จิวออกว่า“สุยล่อปิงตี้ หรือ
ตุยลอปาดี้” ซึ่งฝรั่งได้นำไปกล่าวไว้และไทยแปลสู่ภาษาไทยว่าทวารวดี เป็นทั้งชื่อและสมัยทวารวดี อันฝรั่งอ้างจดหมายเหตุพระจีน ๒
ท่าน คือ พระดังซัมจึง และพระอิจีน หรือพระเจ้าเจ่ง

พระดังซัมจึง (พ.ศ. ๑๑๗๒-๑๑๘๘) เขียนไว้ในจดหมายเหตุของท่านว่า เดินทางไปถึงบริเวณลุ่มน้ำคงคาทางทิศตะวันออก
ออกเข้าแคว้น สมตฤ ได้เขียนไว้ว่า ทิศตะวันออกเฉียงเหนือจากนี้...มีแคว้น ซี้ลีชาตอลล (ศรีเกษศร พม่า)....แคว้น ตุยลอปาดี้ หนังสือ
เมืองทองอ่านว่า สุยล่อปิงตี้ ภาษากลางอ่านกันว่า จุยล่อพัคตี้ ฝรั่งนิยามว่าโตโลโปติ (TO-LO-PO-TI) ถ้าอ่าน ตุลอปิตี จะใกล้เคียงว่า

พระพุทธรูปนั่งตอ ห้อยพระบาท สมัยไทยทวาลาว



ซ้าย-พระพุทธรูปหินแดง

ขวา -พระพุทธรูปทองสำริด

พระทั้งสององค์นี้ จะเห็นส่วนขาอ้อม
พระเมตลีก็สูงขึ้น จริงอยู่ในจารึกสมัยขุนกรุงเรืองฟ้า
นี้ไม่มีระบุสร้างพระพุทธรูป ถึงกระนั้นเข้าใจว่าคงสร้าง
ขึ้นแต่ไม่ได้จารึกและใช้พระพุทธรูปแบบนี้ เป็นแบบ
ไทยทวาลาวเพราะลักษณะที่ยาวกว่าสมัยสุพรรณภูมิ
นั้น

พ่อชื่อเฉลิมเมืองทอง แม่ชื่อเดือนเด่นฉาย เราชื่อกรุงเรืองฟ้า พี่หญิงชื่อผ่องขวัญฟ้า มีน้องหญิง
ชื่อสีงามฟ้า มีน้องชายชื่อภูธรฐานฟ้า มีน้องแม่มกลางชื่อ ก้องเรืองฟ้า หญิงชื่ออ่อนแสงฟ้า แม่น้อย กล้าแรงฟ้า พ่อสิ้น
ปี ๑๔๒๕ ภูธรองค์ขึ้น (ขวา) ๒๔ มีเมีย เมื่อร้อนทำไร่ ถูนา ทำนา เกบข้าว เข้าน้ำ เอาถุง ปลา เมื่อเย็น
หัดดาบ หน้าไม้ หัดมวย หัดศึกสู้ (๗๒๖/๑) กรุงเรืองฟ้า กรุงไทยทวาลาว ลูกขุนอยู่ทองนำลูกสาวชื่ออุ่หอทอง
ให้ทำเมียให้อ่อนแสงฟ้า แล สีงามฟ้า สีงาม (ฟ้า) ว่ามีเอา เอาขุนหาญอยู่ทอง พี่ผ่องขวัญฟ้าว่าเอาคู่ข้า



ดุษฎีปาตี) ไทยกลับมาว่าทวารวดี ก็ไม่ตรงกับกรุง.ทพทวารวดี คือ ทวารวดี หรือ ไทยทวาลาว

สมณะเจ้าเงาะ เดินทางไปชมพุทธรูป พ.ศ. ๑๒๓๒-๑๒๓๕ เขียนเล่าเรื่องพระมหายานประทีป ว่าเมื่อเขาวิจัยคิดตามไขม
ผู้ขายมีอาชีพทางเดินเรือไปถึงแคว้น สู้ส้อ ปิงดี (ทวารวดี นครปฐม) ได้บรรพชาเป็นสามเณร ได้กลับไปอุปสมบทกับพระถึงชั้นจิ่ง ณ
เมืองจีน และในจดหมายเหตุของท่านได้บันทึกพระสมณทูตไว้ ๔๔ องค์ ในจำนวนนี้มีองค์หนึ่งได้ขึ้นชื่อ พระพุทธรูป หรืออาจได้มาไหว้
จึงไปสร้างคัวหนังสือจีนเป็นลายว่า พ่อบาก 抱木 ซึ่งลายสื่อนั้นแสดงถึงยังเป็นป่า คั้นไม้ ภูเขา อยู่ ซึ่งยืนยันสมัยก่อนการสร้าง

คำชื่อและเสียงอ่านจีนแต่จิวว่า สู้ส้อปิงดี ซึ่งไทยนำมาในชื่อว่า ทวารวดี (สันสกฤต ว่า ทวารวดี แปลว่า เมืองมีประตู
เป็นชื่อเมืองพระรามก่อน พ.ศ. ประมาณ ๑,๕๐๐ ปี และอยู่ในชมพูทวีป) ตามเสียงอ่านใกล้เคียงกับเสียงกล่าวชื่อสุวรรณภูมิในเสียงสันสกฤต
ว่า สุวรรณภูมิ พระถังซำจั๋งเป็นต้น คงได้ขึ้นชื่อสุวรรณภูมิซึ่งเป็นชื่อที่มีกล่าวในเรื่องพระพุทธรูปศาสนามาก และเฉพาะที่พระโสณอุตตมา
พระถังซำจั๋งรู้ทั้งภาษามคธและภาษาสันสกฤตดี จึงรู้ความหมายของสุวรรณภูมิดีว่า ดินทอง หรือ เมืองทอง อันเคยมีชื่อเป็นที่รู้จักกัน
ในหมู่ชาวจีนแล้วว่า กิมหลิน กิมคัง กิมจิ๋ว กับรู้ว่าดินนี้เป็นที่อยู่ของพวกกลัวะ ลัว ซึ่งในชื่อชาวจีนเขาเรียกว่าลื้อ หรือ หลอ

ฉะนั้น พระถังซำจั๋งตั้งคำในเสียงและลายสือจีนซึ่งอ่านตามคำจีนแต่จิวว่า "สู้ส้อปิงดี" 誰羅本地 ลายสือจีนเขาอ่านเป็น
เสียงและมีความหมายอยู่ในลายเส้น สู้ส คุย 誰對 ถิ่นทาง ลื้อ 羅 คนไทยละ ปิง ปิง 方本 ขาว, บิณฑบาต, พระดี ดี
弟弟 ที่ราบสวขงาม เมื่ออ่านลายเส้นแล้ว 誰對 สู้ส คุย แยกออกเป็น ๔ คำหมาย คือ กู้ หึ 誤戲 พู่วขาว
คือแหลมไขง่อนคล้ายหูว่า อยู่ขาวมือเวลาเข้ามา ไซ ซ้าย 獅洒 มือซ้าย ทางซ้ายมี ถ้วย 月 พระจันทร์ เดือน คือแหลมทอง
ถึงมลายูมีรูปคล้ายพระพระจันทร์แรมแก้ว ไท่ว 土 ที่ดิน ตามความหมายนี้จะมองเห็นที่ดินอ่าวแหลมส่วนนี้ตลอด ลื้อ หลอ 羅
แยกเป็นสองคำ ซี่ 四 คือสี่ ยู้ย อูย 維為 คุณธรรม ของอยู่นานประจำ คือพวกกลัวะ ไทยลัวไปเป็นชาวจีน คือพวกแซ่ลื้อ
และหลอ ซึ่งแยกเป็น ซี่ยู้ย ในหนังสือประวัติการล้มพันธ์ฯ ท่านลิจิต อนุตระกูล แยกคุณธรรม ๔ ประการไว้ดังนี้ (๑) รักคุณธรรม 禮 อ่าน
ว่า โล้ย (๒) รักสัจจะ 義 อ่านว่าจี (๓) มีมรรยาท 廉 อ่านว่า เลี่ยม (๔) รู้จักละอาย 耻 อ่านว่า จี รวมความว่า

ถูกต้องซึ่งจ้อดาบ ลุงจับห้ามว่า เมื่อดี ให้ทั้ง (ลูก) ฉึง ชาย ฎร้องว่า ไทโยให้ฮัวหาผ้าให้พี่น้องร่วมแม่ได้แล้ว เมื่อลุงให้เรียกหาขุนหาญอยู่ทองเถิง (แล้ว) ว่า ไทฮานบ้า บ้า จะหาผ้าให้พี่น้องมิบอกฎ แล้วแต่งฎ (กับ) อยู่ (หอ) ทอง ขึ้น ๑๑ คำ เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๑๔๓๑ (๗๒๖/๒)

กรุงเรืองฟ้า คุวัด (พุทธ) บรรณาตุ มืองค์เจดีย์ร้าง อุโบสถแตก ฎพิพัง ไฟเผาพ้อเผาเมื่อเพงเดือน ๕ เมื่อพุทธกาล ๑๔๓๐ แม่สิ้นอีก เอาเข้าเผาที่เรือนยอดเดียว (กัน) ในวัดนี้ช่วยซ่อม หานแสง เผาอิฐ เผาเบ้อง ขนหิน เผาปูน สร้างอุโบสถ (๗๒๗/๑) หินล่อรับจักก บินแตก เอาหินอุ้ทอง ราชพลี เอ็นช่างเจริญไทย ที่ขอมไทย ช่วยกุสลัก ดอก (คาถา) เข รัมมาเหตุปัฟภา เข้าลายกง เอาหมายรับ กับ กวง เข้าสีมุนอุโบสถ แลสีมุนข้างเจดีย์ครบ เอาถวายตันสงฆ์ ชื่อ เกรธัมมวิชัย ช่วยชวนสงฆ์ ๒๑ ผูกนิมิต สี่มา ขึ้น ๓ (คำ) เดือน ๔ ปีพุทธกาล ๑๔๓๓ (๗๒๗/๒)

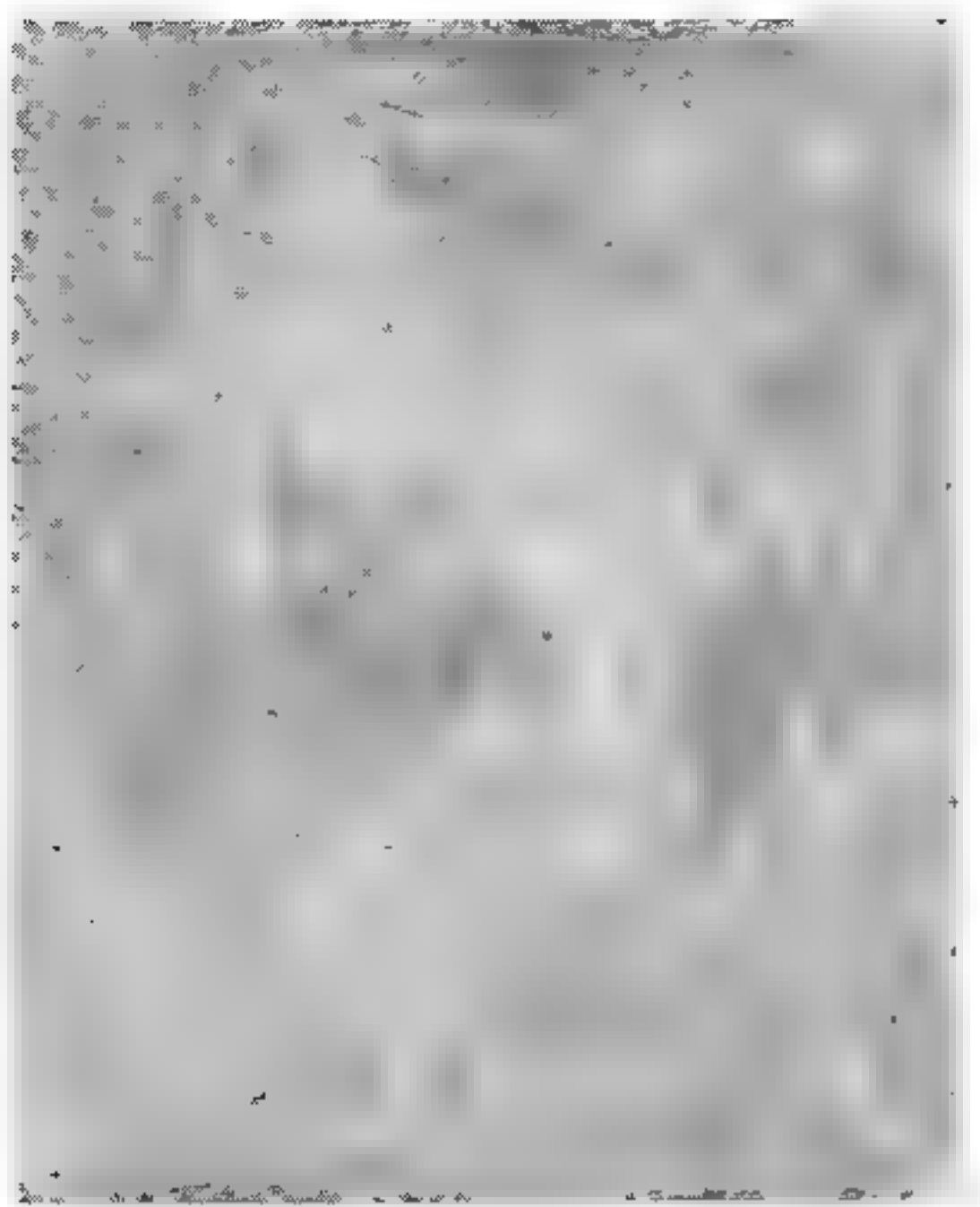
กรุงเรืองฟ้า กรุงไทยทวาลาว เมื่อสร้างกงล่อรับ เมียชื่ออ่อนแสงฟ้า ออกลูกชายชื่อ กงล่อฟ้า เมื่อขึ้น ๑ คำ เดือน ๘ ปีขุน พระพุทธกาล ๑๔๓๒ แม่ลุงอุ้ทองมาช่วยสอน (ว่า) อย่านอนเปล่า เอากันไว้บ้าง มีสินเชื่อสายตอบว่า ลูกลุง (ลุง) ว่า เมื่อแท้ ใช้ชีมีผ้า คือ เอาเชื้อเก่า เฒ่า คือ หนองตายอยาก เมื่อสาวหนุ่ม คือ อ้อย แห้วหวานมัน เมียผ้าเอากิน เมื่อยังฝัน (๗๒๘/๑) ก่อนปี ๑๔๓๒ อุ้ทองมีหญิงชื่อไสห่อฟ้า เดือน ๑๒ เข้าพรรษา (เมื่อ) ออกพรรษาข้าหาจิรวเพร ไหมกฐินญิบร้อย ไกรเรือแข่ง ผ้าไหมยี่สิบพัน ไปถึงเพชรพลี ราชปริ กาญจนบุรี อุ้ทองถึงเขื่อนขันธ์ มกอก เมืองฉอ ลัว แต่เมื่อแรม ๑ (คำ) เดือน ๑๑ ปี ๑๔๓๓ เมื่อถึงเรือน ขึ้น ๑๒ คำ เดือน ๑๒ อ่อนแสงฟ้า อุ้ทอง ออกลูกขึ้น ๑๕ คำ ถึงกู เอาชื่อ เฉลิมเรือนทอง ฉลองหอฟ้า แจ่มฟ้า อีลูกป้าว่ามีทอง ข้าเถียงมันว่ายี่ห้าพัน (แจ่มฟ้าว่า) สี (สิบ) สี่มี (แล้ว) ฎ (เลย) รับ (๗๒๘/๒)

กรุงเรืองฟ้า ผังฝากกรุงไทยลาวลาวให้เมียใหญ่ ขุนหญิงอ่อนแสงฟ้าแล้ว ให้หาขุนฆ่าศึกพ่าย ขุนทลายศึกพังให้ขุนหมู่ศึกสี่หมื่น ขุนเพชรห้าพัน ขุนปรานสี่พัน (ขุน) ราชพลีห้าพัน สากอไทยห้าพัน เมืองขวัญเก้าร้อย เมืองผดงสองพันห้าร้อย (๗๒๙/๑) ยโสธรมันคลองอุ้พินาย ลัวปี ๑๔๔๒ เดือน ๔ ขุนพวนออกขอบให้ ยโสใคร่เอา อโยธยา และอุ้ทอง ฎจัดศึกพร้อมผู้สี่หมื่นเข้า (หา) ขุนอุ้ทองผู้ลุงเอาแม่น้ำสองพี่น้องกำแพงตู้ แม่ดินพันร้อยแสน ศึกกำปโปเอาหนีบเมื่อข้ามน้ำ (๗๒๙/๒)



ทางน้ำคอน จึงระบุและดั่งลายสือจีนตามชื่อว่าเขียนในลายเส้นความจึงหมายถึงจะวันขึ้น คือตะวันออก คำชื่อหมายถึงเผ่าคนนี้ ยังนำไปเป็นชื่อคนเนปาล ภูฐาน และอัสสัมอีกว่า เขียนเขียนกัก หรือสาน สานโกววะ และยังไปเรียกผ้าไทยว่า สาน ฉาน ชาน อีก เฉพาะในดินไทยนี้เมื่อเป็นชื่อเดิมว่าเขียนล่อกัก จึงแปลได้ความว่าพวก เขียน เขียนมั่ง เขม้ง ล้อ หลอ ลัวะ ลวะ ลัว ลู ไทยลวะ ลาว

เขียนล่อกัก ในหนังสือประวัติการสัมพันธ์ระหว่างชาติไทยกับชาติจีน ท่านลิขิต สุนตระกูล ให้ลายสือจีนไว้อย่างนี้ 暹羅國 เขียน ลาม ล้อ คือ พวกโมญธรรม ๔ ประการ กัก คือ พวก ประเทศ รวมทั่วประเทศเขียนและลัวะ เขียน ขะแม ออกว่าเขียน มอญออกว่าขม อันหมายถึงพวกเขม้ง เขียนงอย่างว่ามาแล้ว ในเสียงและลายสือจีน ซึ่งมีความในลายเส้นจึงแปลว่าพระอาทิตย์ ดวงตะวันขึ้นส่องแสง 暹 เขียนแยกออกเป็นสี่ตัว คือ H อ่านว่า ฮี้ก ตะวัน 光 อ่านว่า กวง แสง 升 อ่านว่า เช้ง-ขึ้น 也 อ่านว่า เยื่อก ส่องรวมว่าตะวันขึ้นส่องแสง จึงหมายความว่าตะวันออก คำว่าเขียนนี้ ถ้าเขียนอย่างนี้ 來 อ่านว่าเขียน หมายถึงคนผู้ขาย ถ้าเขียนอย่างนี้ 來 อ่านว่าเขียนหรือลี แปลว่า คนผู้หญิง ลูกหญิง ท่านผู้หญิง ฉะนี้ ถ้าเสียงว่าเขียนจึงหมายถึงคนตะวันออก คือ พวกเขม้งและลัวะ หลอ ●



- กรุง เรือง ฟ้า พุทธกาล ๑๔
- ๔๒ เมื่อ สีก ข แม่ ย โส วรร (ยโสชัดเจน)
- มัน ถึง นคร ไทย ทวาลา (ว)
- กู ยิน สู้ ที่ สู้ อยู่ ทอง เมื่อ
- เดือนสี่ เข้าสี่เดือน ยโส
- เมื่อ ลัว (ขุน) อยู่ ทอง กู เดิน ถึงลัว
- เอาลัว ให้ ขอม ฟ้า พวน
- แล้ว อยู่ หิน พิมาย เกี่ยวสู้สิบเดือน
- เอา อยู่ พิมาย กิน ลาว

กรุงเรืองฟ้า พุทธกาล ๑๔๔๒ เมื่อสีกขแมยโสวรรณมันถึง นครไทยทวาลา กูอิน (ข่าวแล้วไป) สู้ ที่สู้ อยู่ทอง เมื่อเดือนสี่ เข้าสี่เดือนยโสวรรณมันเมื่อลัว (ขุน) อยู่ทอง (และ) กูเดินถึงลัวเอาลัวให้ขอมฟ้าพวน แล้ว (ไปเอา) อยู่หินพิมายเกี่ยวสู้สิบเดือนเอาอยู่พิมายกินลาว (๗๒๔/๑) เมื่อยโสวรรณมันไปเข้าขแม กูเอาส่วยคือข้าลาว จดล ผู้ไม่ขอม กูเอาฆ่ามิยัง เอาคนตันอยู่หิน ชื่อเจริญฟ้า เมียชื่อแม่ผกายดาว ถูกชื่อขุนเมืองอยู่หินเจดลฟ้าขึ้นขุน ลูกสาวสอง (คน) ใหญ่ชื่อ ฟ้าผกายแสง (น้องชื่อ) เรืองลีฟ้า พีบก (ให้) กู น้อง เอาให้อยู่ทอง (๗๒๔/๒)

กงล้อฟ้า กรองไทยทวาลา ปี ๑๔๖๑ ขุนฉิ่งเมียชื่อ แสงช่อฟ้า (เมีย) กลางชื่อ สอึงทองฟ้า เมียน้อย ชื่อ ก่องแก้วแสง มีสาวเชิดชื่อ สนมกำนัลอีก ๒๕ (๗๓๑/๑) แสงช่อฟ้า มีชายชื่อเกริ่นฟ้าไทย เมื่อเดือน ๔ แรม ๑๒ ค่ำ ปี ๑๔๖๒ ก่องแก้วแสงมีชาย ปี ๑๔๖๓ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๘^๒ ชื่อแกนฟ้าไทย สอึงทองฟ้า เกิดถึงปี ๑๔๖๕ แรม ๑๑ เดือนสาม ชื่อกรองสร้อยสวาง (๗๓๑/๒)

เกริ่นฟ้าไทย คลองนครไทยทวาลา ปีพุทธกาล ๑๔๘๑ เมียชื่อ สุลีลา เมียกลาง ชื่อช่อฟ้าทอง เมียน้อย ชื่อเวียงหอฟ้า (๗๓๔/๑) เมื่อพุทธกาล ๑๔๘๒ เดือน ๕ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) สุลีลา ออกชายคนที่เคียงนั่งฟ้า (ชื่อ) ใต้เมืองฟ้า ช่อฟ้าทองมีฉิ่งชื่อ ขึ้นช่อฟ้า ขึ้น ๑๑ เดือน ๑๑ ปี ๑๔๘๔ (๗๓๔/๒)

^๑ พระเจ้ายโสวรรณ พ.ศ. ๑๔๓๑-พ.ศ. ๑๔๕๓ ตามที่ท่านเสฐียรโกเศศกล่าวไว้ในหนังสือมหมอินโดจีนสมัยโบราณ เห็นมีอยู่เท่านี้ ส่วนที่ยกกองทัพมาตีนี้ ไม่ปรากฏ

ในหนังสือ The history of the khmers ANGKOR Page ๔๕ กล่าวว่า มีราชอาณาจักรชื่อยโสธรปุระ จะเป็นที่เดียวกันกับจังหวัดยโสธรหรือไม่ ไม่ทราบแน่ ที่จังหวัดยโสธรมีวัดมหาธาตุ พระอานนท ซึ่งเจดศานูวิน จินดาขานุ สร้างพระธาตุบรรจจุธาตุ พระอานนทเถร ซึ่งไปได้มาจากเทวทหนคร ได้เขียนประวัติไว้ลงว่า พ.ศ. ๑๒๑๘ ที่พระธาตุมีจารึกหินทรายบอกว่า จ.ศ. ๑๔๕ พ.ศ. ๑๓๓๐ ถ้าจริงแล้วความจารึกนี้ยืนยันจังหวัดยโสธรมีก่อน ยโสธรปุระ

^๒ อ่านตัวทับชื่อตรงกับ ๑๕ (ค่ำ)

ใต้เมืองฟ้า กรุงไทยทวาลว เมื่อปี ๑๕๐๑ เมียชื่อ เพญจันทรดาบ เมียกลางชื่อ สิรินทรเรืองฟ้า เมียน้อยชื่อ เพ็ญแสงฟ้า แม่พี่น้องให้สาวเพื่อใช้งาน ไขญิง ขอมสืสอนลายสือ (๗๒๕/๑) ขึ้น ๓ (คำ) เดือน ๕ พุทธกาล ๑๕๐๒ เพญจันทรดาบ มีชายชื่อตรง (กรุง) เมืองฟ้า สิรินทรเรืองฟ้า มีชายขึ้น ๑๕ คำ เดือน ๑๐ ชื่อตรงฟ้าไทย เพ็ญแสงฟ้า มีญิงชื่อฟ้าใสแสง เดือน ๗ ขึ้น ๕ (คำ) ปี ๑๕๐๓ (๗๒๕/๒)

กงจักรฟ้า^๑ กรุงกรุงไทยทวาลว เมื่อปีพุทธศก ๑๕๒๕ พี่ตลุงเมืองฟ้าตายมีมียูก เมียชื่อนางแก้วขวัญฟ้า เมียน้อยชื่อลออสีฟ้า เมียพี่ ๓ คนเข้าเลี้ยง (๗๔๐/๑) แม่แก้วขวัญฟ้ามีลูกชายชื่อว่าพานเมืองฟ้า ปี ๑๕๒๖ ขึ้น ๑ คำ เดือนเก้า ลออสีฟ้ามีชายชื่อปิ่นฟ้าเพ็ญ แรม ๕ คำ เดือน ๕ ปี ๑๕๒๕ มีญิงปี ๑๕๓๐ เดือนสี่ ชื่อแสงเอี่ยมฟ้า (๗๔๐/๒)

พระยาภ สมัยไทยทวาลว เป็นตำนานพิเศษแซกเข้าไทยทวาลวตอนนี้

พระยาภ ตามพงศาวดารเหนือไม่มีบอกกาล พ.ศ. ไว้ ได้ครองเมืองกาญจนบุรี กับ พระอรรคมเหสี บางแห่งระบุชื่อว่า พระนางปทุมเทวี ได้ทรงครรภ์โหราจารย์ ได้พิเคราะห์ทราบว่าเป็นชายใจฉกรรจ์ มีบุญมากนัก จะฆ่าพระราชบิดามันคง กรันประสูติใช้พานรับพระนลาตกระทบขอบพานเป็นรอยอยู่เป็นสำคัญจึงให้ฆ่า พระมารดาทรงพระกรุณาจึงเบี่ยงบ่ายมอบให้ชายหอมนำไปเลี้ยง และได้นำไปให้พระยาราชนบุรีเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม กระทั่งเจริญวัยตอน

^๑ กงจักรฟ้า อาจเป็นพระองค์เดียวกับพระยาภ ทั้งมีลูกชื่อพานเมืองฟ้าก็เกือบเหมือนกับพระยาพาน หรือชื่อหน้าเป็นชื่อเดียวกัน แต่ในประจักษ์พงศาวดารภาคที่ ๑ ปี พ.ศ. ห่างกันมาก ทั้งกงจักรฟ้าก็คงเป็นลูกของใต้เมืองฟ้า ในจารึกไม่มีชื่อในทำเนียบ เพราะทำเนียบจารึก พ.ศ. ๑๕๐๓ ฉะนั้น อาจเกิดหลัง พ.ศ. ๑๕๐๓ เท่าที่จารึกไว้ว่าพี่ตลุงเมืองฟ้าตาย ไม่ได้ระบุถึงตรงฟ้าไทย อาจตายหรืออย่างไรไม่ปรากฏ ในกาลใต้ครองนี้มีอายุน้อย ๆ กงจักรฟ้านี้ก็มีอายุน้อย ขณะกาลครองอาจมีอายุเพียง ๒๐ หรือไม่ถึง และมีลูกพานเมืองฟ้าในปีต่อมานั้น

ในสมัยต่อมาจากสุวัณณภูมิ คือ ไทยทวาลว เมื่อฉลองกรุงไทยทวาลวยังนิมนต์พระได้ถึงหมื่นองค์ ก่อนหน้าในการเสด็จมีระบุชื่อพระอริยสงฆาจารย์เถระ เมื่อสร้างวัดที่ดอนยาเขหอม มีชื่อพระเถระอัครคุณันโท เมื่อนกกันฟ้าไทย ให้ลูกบวชพระ ๑ พรรษาแล้วลาสิกขา จึงได้บวชและกอลเพชรไทยใต้ครอง ได้สร้างวัดมหาธาตุกำแพงแสน มีท่านองค์หนึ่งสลักวงล้อธรรมจักรหิน ได้จารึกพระคาถาย่อธรรมจักรไว้ แต่ไม่ได้จารึกชื่อ สมัยฟ้าก่องเคลื่อนสร้างเมรุ ณ ป่าไผ่ล้อม เสด็จพ่อแม่แล้วยกขึ้นเป็นวัดไผ่ล้อม มีระบุชื่อพระเทพมุนี ในสมัยพระยาภ เมื่อพระยาพานชนช้างได้ประหารพ่อแล้ว จึงนิมนต์พระมาตาม มีระบุชื่อว่า พระศิริมานนท และพระองค์อุติมาล ทั้งนี้เข้าใจว่าเป็นชื่อสมณศักดิ์ เช่น พระอุบาลีในปัจจุบัน กับทั้งเล่าว่า พระสังฆราชมาจากเมืองหงสาวดี จะมาตามถึงอัครกต และผู้ทรงจำพระไตรปิฎกได้ไปอยู่วัดโพธิ์หอม ได้ลง จ.ศ. ไว้ว่า ๕๕๒ พ.ศ. ๑๑๓๓/ จ.ศ. ๖๖๕/พ.ศ. ๑๘๕๐/จ.ศ. ๕๐๖ พ.ศ. ๒๐๘๗ ครั้นพระราชบัณฑิตใต้ครองเปลี่ยน จ.ศ. เป็น พ.ศ. ว่า ๕๕๕ ที่สุโขทรหัน=พม่าได้ตั้งจุลศักราชนั้น พ.ศ. ๑๑๘๑ ฉะนั้น จึงคลาดเคลื่อนหรืออาจตก ๑ ไป ถ้ามี ๑ ก็คงเป็น ๑๕๕๕ ก็เป็นสมัยอยุธยา

สาระสำคัญคือมีระบุถึงอัครกต และผู้ทรงจำพระไตรปิฎกได้ อันยืนยันว่ามีพระไปเรียนและคัดลอกนำมาเป็นแบบแผน เพราะพุทธโฆสเถระไปกลับจากภาษาลังกาเข้าสู่ภาษาเดิมหรือมูลภาษานั้น พ.ศ. ๕๘๖ ๕๘๗ ก็คงไปกันในระยะกาลนี้ ท่านมีชื่ออยู่ในจารึกนี้ คงเป็นพระที่ไปนำมา จึงมีชื่อในจารึก ครั้นอัครกต หรือ อัครกต ได้กินเข้าสู่คำมกช เป็นมูลภาษาแล้ว พระสงฆ์ก็คงได้ข่าว คงพากันไปเรียนเขียนคัดลอกกันมา แต่ว่าไม่ได้มีปกครองหรือคัมภีร์เขียนไว้ หรืออาจมีแต่สูญหายไป จึงไม่ปรากฏชื่อ ปรากฏเพียงจารึก เช่น เบ ฌมม ฯลฯ อวิชาปจยา ถึงกระนั้นก็ยังเห็นมีชื่อพระเถระต่าง ๆ ในสังฆกรรม เช่น กระทำพัทธสนา หรือ ขันตสนา อย่างที่จารึกไว้

นั้นพระยาราชบุรีต้องถวายราชบรรณาการแก่พระยาทรงสุรเดช พระยาทรงสุรเดชเห็นว่า เป็นขบถ จึงเกณฑ์พลทัพเพื่อจะจับพระยาราชบุตรและพระยาราชบุรีจึงเกณฑ์พลประจำหน้าที่ พระยาราชบุรีจัดช้างพลายงามอนสูงหกศอก ให้บุตรบุญธรรมเป็นนายทัพ ได้ออกออกกระทำยุทธหัตถี ได้ทำเชิงช้างฟันพระยาทรงสุรเดชตายกับคอช้าง จึงเข้ายึดเมืองกาญจนบุรีได้ โหราจารย์โปรยหินจึงยกขึ้นครอง ทรงพระนามชื่อว่า พระยาพาน

พระยาพาน ได้ครองเมืองแล้ว^๑ ในเรื่องนี้ไม่มีบอกกาลเวลาได้ข่าวอยู่ก่อนแล้วว่าพระอรรคมเหสี คือ พระนางปทุมเทวีนนั้นมีพระศิริโฉมสวยงามนัก ความจริงก็พระมารดาของพระองค์ ตั้งใจหมายจะสังวาสด้วย ในประณมยามจะเข้าไปข้างใน ไดยนิวิพาร (แมว) ซึ่งลูกร้องจะกินนม แม่ห้ามว่าอย่าร้อง ลูกจะเข้าหาแม่ ก็สะดุ้งใจ ครั้นทุติยยามจะเข้าไปอีก ก็ได้ยินแม่แมวพูดห้ามลูกว่า อย่าเพ่อกินนมก่อน ลูกจะเข้าหาแม่ ก็ตกใจและถอยออก ครั้นตติยยามก็ย้อนเข้าไปอีก มารดาถามได้ฟังตอบว่าเป็นลูกพระยาราชบุรี จึงเล่าบอกว่า เป็นลูก เมื่อประสูติพระบิดาเอาพานทองรับกระหม่อมลาดเป็นรอยปรากฏอยู่ เพราะใครทำนายว่ามีบุญหนักจะฆ่าพ่อ บิดาจึงให้เอาไปฆ่า แม่จึงเอาไปฝากยายหอมจึงนำไปให้พระยาราชบุรี ทรงทราบแล้ว ก็กรรแสงว่าได้ผิดไปแล้ว ทรงพิโรธว่ายายหอมไม่บอก จึงให้ประหารชีวิตก่อนจะประหารยายหอมขอรับเพื่อให้ศพแก่แรงกิน ที่นั่นจึงเรียกว่า ท่านางรำ ทำแรง

ต่อมา ทรงรู้สึกเป็นเวร ทรงทำบุญแจกทานเสมอ ได้ทรงอภิเษกกับพระอรรคมเหสี พระนางทรงครรภ์ ประสูติพระราชโอรส ทรงเสนาหาเป็นกำลังยิ่งนัก ทรงดำริถึงพระราชบิดากับทั้งยายหอมผู้เลี้ยง ได้ทรงเสียพระทัยสลดลง ทรงปรึกษากันว่าจะลบล้างบาปกรรมเวรนี้ได้อย่างไร จึงให้ไปอาราธนาพระมหาเถรทั้ง ๒ คือ พระศิริมานนท และ พระองค์ฤมาล ซึ่งได้พระอรหันตตรัสรู้ธรรมพิเศษให้มารับอาหารบิณฑบาต แล้วได้ตรัสถาม พระมหาเถรทั้งสองถวายพระพรว่าทรงรู้สึกตัวจะบำบัตให้บาปบางลงได้ ๑๐ ส่วนเท่า ให้ก่อพระเจดีย์สูงช้วนกเขาเหินสร้างวัด ประธม (หรือพระโพน) ทำพระวิหาร ๕ ทิศ สร้างพระเจดกรม พระสมาธิทั้ง ๓ ด้าน บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระเขี้ยวแก้ว แล้วให้มีมหรสพฉลอง ๗ วัน ๗ คืน

พระแท่นดงรัง พระแท่นประสูติ (และปรินิพพาน) พระพุทธเจ้า ๓ เมืองโกสินาราย ก็ทรงให้บูรณะให้ดีขึ้นชื่อสืบมา พระแท่นดงรัง ในพงศาวดารเหนือกล่าวว่า “พระแท่นประสูติ” แต่ในสมัยนี้เรียกว่า “พระแท่นปรินิพพาน” และมีเขาถวายพระเพลิงอยู่ด้วย จะอย่างไรก็ตามสิ่งทั้งนี้ก็มิอยู่และปรากฏมานานแล้ว ก่อนจะสันนิษฐานกันหลายร้อยปี

พระยาพาน ลูกพุทธศักราช ๑๗๓๓ (จ.ศ. ๕๕๒) ได้อพยพกองทัพขึ้นไปเมืองลำพูน ไปนมัสการพระบรมธาตุ พระพุทธเจ้าถึง ๓ ปี แล้วยกทัพกลับลงมาเมืองได้ จึงปรายเงินทองต่างข้าวดอกดอกไม้ ถวายพระบรมธาตุมาทุก ๆ ตำบล มาแต่เมืองลำพูน ลำปาง ลงมาทางเดิมบางนางบวช จนถึงเมืองนครไชยศรีสิ้น ๕ ปี รู้กันทั่วว่า พระยาราชบุรีเป็นบิดาเลี้ยงจะมาจับก็ยกทัพขึ้นไปยังประเทศราช^๒ เสนาบดีจึงเชิญขึ้นครองราชสมบัติ ๔๗ ปี สวรรคต จ.ศ. ๖๖๕ พ.ศ. ๑๘๕๐

^๑ ในประชุมพงศาวดารไม่ได้บอกว่าเมืองอะไร เข้าใจว่าคงเป็นเมืองกาญจนบุรี แต่สถานที่ ๆ ระบุชื่อ เช่น คอนยายหอม ทำแรง พระประธม เว้นพระแท่นดงรัง อยู่ ณ นครปฐม ตอนนั้น ถึงแม้จะตั้งชื่อว่า กรุงไทยทวาลาว แล้วผู้เขียนพงศาวดารคงใช้ชื่อเดิมคือ เดือนทอง เป็นชื่อศัพท์ว่ากาญจนบุรีได้ เช่น กรุงเทพา เมื่อสัก ๕๐ ปี มาแล้ว (พ.ศ. ๒๔๗๐) ชาวชนบทยังเรียกว่า บางกอกอยุธยา ก็ยังเรียกว่า กรุงเก่า ดังนี้ ตอนนั้น กรุงเทพและอยุธยา ฯลฯ ก็เรียกกันเป็นราชการเท่านั้น

^๒ คงจะเป็นที่ชื่อ อำเภอ นครหลวง ในชื่อว่า กรุงไทยทวาลาวนี้ได้เห็นในจารึกว่า กรุงนคร ก็มี เช่น ที่อ้างไว้ในหนังสือนี้ แผ่นที่ ๒ ลำดับอ่านที่ ๗๒๑ จะเห็นชัดว่า กรุงนครไทยทวาลาว จึงนำชื่อไปตั้งที่นั่นว่ากรุงนครหลวงพระยาพาน

พระพรหม ทรงเป็นพระราชโอรสของพระองค์ เสนาบดีขุนมนตรีทั้งหลาย ยกพระราชมารชขึ้นเสวยราชสวรวรยาธิปัตติ ได้ถวายพระนามว่า พระพรหม ราชบุตรเป็นสุขยิ่งนัก ตั้งแต่นั้นมาได้ ๕๐ ปี สร้างวัดศรีสรรเพชญ์ วัดสวนหลวง เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๐๘๘ (จ.ศ. ๕๐๖)

พระรามบัณฑิตย์ ได้เสวยราชสมบัติถวายพระนาม สมเด็จพระรามพงษ์บัณฑิตย์อุดมราชาเป็นเกล้าพระเจ้าอยู่หัว เสด็จยังพระที่นั่งจตุรมุขเบ้องบูรพา จึงมีพระราชโองการให้ยกจุลศักราชออกเสีย ให้ตั้งพระพุทธศักราชไว้เป็นกำหนดสืบไป พระพุทธศักราชล่วงได้ ๕๕๕ พรรษา ศรีธัญไชย* (ในเรื่องปรากฏว่า พระเจ้ากรุงทวละ อาจเป็นชื่อเดียวกับไทยทวาลา) สร้างวัด โลกสุทธ พระโอราย พระพุทธศักราชได้ ๕๕๗ พระสังฆราชาแต่เมืองหงสาวดีจะลงมาตามถึง อัดถกกา^๑ จะเสื่อมสูญหรือยัง ผู้ใดจะทรงไว้ได้ทั้งพระไตรปิฎก อยู่วัดโพธิ์หอม

ในที่นี้มีกล่าวว่ามีผู้ทรงจำพระไตรปิฎก และอัฐกถา ยืนยันว่า ณ เมืองไทยนี้มีผู้สืบศาสนา มีพระไตรปิฎกและอัฐกถากันมาแล้วจึงมีชื่อเสียงตลอดไป ครั้งแรกก็คือพระมหาปุณณเถระ ก็คงไม่สมบูรณ์นัก เพราะทรงบัญญัติพระวินัยยังไม่ตลอด พ.ศ. ๒๓๕-๕๐๐ พระอรหันต์ปัญจวัคค มีพระโสมปัตเถระเป็นต้น ได้นำมาครบทั้งธรรมวินัยอันเป็นพระไตรปิฎกและอัฐกถา แม้กระทำเป็นสี่อัฐกถา พระญาณจรณัตเถระเป็นต้น ก็ได้ไปเห็นได้นำมาเป็นแบบฉบับเผยแพร่นานไป และตั้งให้เป็นพระธรรมปาโมกขสังฆราช คงดำรงชื่อนี้มานาน แม้ พ.ศ. ๗๐๐-๘๐๐ สมัยเลื่องแสงฟ้าทะนุบำรุงบ้านเมืองต่างๆ ก็มีระบุพระนิโครธเถระ พระสุขัมมเถระ ณ ลพบุรี และเพชบุรี มีระบุพระอุทัยขัมมเถระ ณ สุวณณภูมิคงมีชื่อพระธัมมปาโมกขสังฆราช พ.ศ. ๘๘๘ สมัยพระเจ้าธรรมราชา มีการสร้างพระปางหลังอมตธรรม มีระบุพระธัมมปาโมกขสังฆราชอริวงค์ พ.ศ. ๑๐๐๐ สมัยจันทราภาณุ มีระบุชื่อพระธัมมปาโมกขสังฆราชโพธิญาณ พ.ศ. ๑๐๓๐ ขุนหาญบุญไทยสร้างเมืองกรุงราชพลีและวัดหลายวัดไม่ได้ระบุชื่อพระ พ.ศ. ๑๐๖๓ เข้าอุปสมบทระบุชื่อพระอุปฌาย์ชื่อพระพุทธสรโณสังฆราช พ.ศ. ๑๑๐๒ ประชุมเพลิง มีระบุพระอริยสังฆาจารย์เถระได้สร้างกรุงไทยทวาลาเสร็จแล้วฉลอง พ.ศ. ๑๑๒๒ นิมนต์พระได้ถึงหมื่นองค์ ในกาลนี้พระพุทธโฆสเถระได้กลับอัฐกถาสู่ภูมิลำเนาแล้ว คงจะส่งไปเรียน เมื่อกลับมาจึงได้รับสมณศักดิ์ เช่น พระอริยสังฆาจารย์ พระเทพมุนี พระกิริमानนท์ พระองคุลิมาล ได้สืบกันมา แล้วตั้งชื่อสมณศักดิ์ว่า พระอริยวงค์กับพระอริยสังฆ.จำนี้มีไปถึงจังหวัดยโสธร ตามจารึกว่า พ.ศ. ๑๓๓๐ ได้สืบๆ กันมาแล้วถึงสมัยไทยทวาลา สุโขทัยและอยุธยาอย่างที่มีอยู่

* ศรีธัญไชย ว่าเป็นมหาดเล็กของพระเจ้ากรุงทวละและที่ราชบุรีมีวัดโลกหม้อ เล่ากันว่า ศรีธัญไชยสร้างแข่งกัน จึงคงเป็นวัดโลกสุทธารามนั้น

^๒ มีระบุชื่ออัฐกถา ซึ่งพระไทยคงไปคัดลอกนำมาเป็นแบบมาแล้ว ที่ไปทำมานั้นยืนยันว่าพระไทยไปกันมาจึงมีอยู่ได้ในสมัยสุโขทัยก็มีสมเด็จพระศรีสวรินทราธิราชจุลามาณีเข้าใจว่าจะไป พ.ศ. ๑๘๐๐ ในชินกาลบาติปกรณ์เล่าว่า พ.ศ. ๑๘๖๗ พระมหาเถร.เชียงใหม่ ๒๕ กับพระเถรลพบุรี ๘ ได้ไปพบพระโฆณิยาเถรกลางมหาสมุทรอีก ได้ไปศึกษาพระบาลีอัฐกถาและนำมา ที่ได้ทราบก็เพราะท่านได้จดไว้ในสมัยไทยทวาลา พ.ศ. ๑๐๐๐ ๑๗๐๐ ไม่พบที่ท่านจดไว้จึงไม่ทราบ พบแต่ที่ดำรงสมณศักดิ์แล้ว จึงเข้าใจว่าเป็นแนวทางไว้ก่อนว่าท่านผู้นั้น ๆ ได้ดำรงพระธรรมวินัยพระพุทธศาสนาและกระทำถาวรวัตถุไว้ให้ทราบ

ขุนพานเมืองฟ้า หรือ พระยาพาน ตามจารึกสมัยไทยทวารวดี

ตามที่พบเรื่อง อันปรากฏในจารึก ณ กบเชิงจาน มีบอกปี เรื่องเล่า เหตุที่มีเรื่องกับพระยาราชนบุรี รับศึก
สุริยวรมัน พิธีทำลายล้าง เหตุที่สร้างนครไชยศรี กับเหตุที่ต้องละทิ้งเมืองย้ายไปตลอดจนถึงไปอยู่ที่เมืองใหม่ อาจเป็น
นครหลวงที่อยู่ระยะสมัยอยุธยา



๑. ขุนพานเมืองฟ้า* ผู้สู้ศึก
สุริยวรมัน ตั้งชื่อมหาชัยและสร้าง
นครไชยศรี รูปขุนพานแท้ไม่ได้มา
ใช้รูปนี้ คือ รูปท้าวสักกเทวราชอยู่
ซ้าย พระพุทธรูป ปางเสด็จลงจาก
ดาวดึงส์ ซึ่งขุนสมัยนั้นคงแต่งอย่าง
นี้จึงนำมาแทน

๒. ขุนหญิงประทุมมา รัศ
เกล้าพุ่มทำกลีบปทุม ไวบันเคียร
เกล้าและที่นาภิเษกชื่อ มีสร้อยคอ
และเป็นขอบคอเสื้อและขอบแขน
แสดงว่าทรงเสื้อรัด ทำเด้าถันอย่าง
นี้ชัดว่าทรงครรรค์ จึงตามขุนพาน
เมืองฟ้า หัดถ์ซ้าย ซี่หัวใจ แสดงถึง
ความรักและวิตกกังวล

* เรื่องนี้ ไม่มีชื่อ กงจักรฟ้า และ พานเมืองฟ้า ตรงกันเพียงคำหน้า และเรื่องไม่เหมือนกับตำนานพื้นเมือง เรื่อง พระยา
พระยาพาน จึงเชื่อว่าเป็นเรื่องบันทึกไว้จริง ทั้งรู้ว่าพานเมืองฟ้านี้ เป็นผู้สร้างนครไชยศรี หรือนครไชยสิทธิ์ ตั้งชื่อแม่น้ำนครไชยศรี ตั้งชื่อ
โคกกรากว่า มหาชัย จึงเรียกกันว่า โคกกรากมหาชัย เป็นที่ระลึกการได้ชัยชนะสงครามสุริยวรมัน นับว่าเป็นสงครามใหญ่มากขึ้นเป็น
ไทย หรือเป็นทาสจะแหม เมื่อชนะ และได้เมืองคืนจากพม่า คือเสียคำขวัญเมืองอีก ที่ไม่ทำอะไรพระยาราชนบุรีก็เนื่องจากรักเมีย และ
ได้อพยพชาวไทยทวารวดีไปครั้งหนึ่ง ซึ่งต่อมา ขุนศรีนาวนำถมก็อพยพไปหมด ไทยทวารวดีจึงร้างและสูญชื่อ และขุนศรีนาวนำถม
เมื่อออกจากเมืองไปแล้ว ได้ไปอยู่เป็นสุขด้วยพ้นจากคำขวัญเมือง และนำชื่อไทยไปด้วย จึงตั้งชื่อว่า สุโขไทย หรือเขียนว่าสุโขทัย ส่วนเรื่อง
พื้นเมืองนั้น คงมีนักเล่นเล่าเรื่องเพื่อสนุกและเพลิดเพลิน และเข้ากับสถานที่ต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องขึ้น และอย่างนี้ พอรู้ผู้สร้างและตั้งชื่อนคร
ไชยสิทธิ์ แม่น้ำนครไชยสิทธิ์ มหาชัย ฯลฯ แล้ว และพ้นจากเรื่องถูกฆ่าพ่อครองราชย์ ทั้งจะเอาแหมเป็นเมียอันคิดเยี่ยงอย่างไทย และขึ้นขึ้น

พานเมืองฟ้า กลองไทยทวาลาว พุทธกาล ๑๕๔๘ และมีขบ ๒๒ เมื่อรักลูกขุนลงราชพลี ชื่อขุนหญิง ปทุมมา ได้กัน พามาไทย พ่อคงรู้ตกใจสิ้นแล้ว ข้ากลองไทย เมื่อขุนแม่แก้วขวัญฟ้าราศีเมืองไปหาถึง (๗๓๘/๑) ราชพลี ขอขุนไทยทัฬฟ้า (ขุนไทยทัฬฟ้า) ว่าน้องขอพี่ให้ ขอเขียนมันพอกแล้ว (พอ) ยินศึกแซม ถึงเกาะช้าง ข้าว่าผิดนี้ เอา ไว้มือหลัง เกี้ยวศึกก่อน คนศึกห้าหมื่นคอยโกรกกราก เชื้อนขัน แม่กลอง ถึงเพชรพลี (๗๓๘/๒)

พานเมืองฟ้า คอยเขม่น (ที่) เมืองโกรกกราก สุริยวรมัน เถลิงปี ๑๕๔๕ เดือน ๕ เรือมาศึกพันลำ คน ศึก ๕๑,๑๖๐ คน เข้าปากอ่าว ๓ หมื่นคน เข้าผแดง ๑ หมื่น เข้มแม่กลอง ๑ หมื่น ๑ พัน ข่าวดึงกู ให้ปล่อยเข้าถึง (๗๓๘/๑) ในอ่าวคงป่าได้โกรกกรากเรือศึกเต็มป่าพันกว่าลำ เมื่อจอดลอยลำคนศึก (ไทย) ดำน้ำเจาะด้วยส่วน เรือจม เมื่อน้ำแห้งเรือติดเลนจุดดินไปเผา น้ำมันก แอบกอไม้ ยิงนำไม้ มื้อมืด เอา (ชะ) ดานดิบเมื่อเลน (และ) หาดินไฟ เตรียมพอเผา ๒ เดือน ใส่เรือมาด ใส่ (กะ) บุงเหล็กซ่อนป่าหมื่นถึง ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๗ บอกจุดไฟพร้อมเผา ป่า เผาศึก จุดดินไฟ ปล่อยเรือ ลงเผาเรือศึก (๗๓๘/๒)

พานเมืองฟ้า เมื่อเผาศึกขุนสุริยวรมันยังมีสิ้นไฟดับ ล้นไม้ดับ ขุนสุริยวรมันถึงถิ่นว่าใหญ่ เมื่อนั้นขุนราชพลี ยึดไทยทวาลาว กู้นำสองพันขอเคี้ยวรบขันขแมแม่สองน้ำหลาน ขุนพริบพลี (ขุน) กาญจน (ขุน) อ่างทองว่าช่วยกัน ข้าเอาตัวออกหน้า สุริยตั้งค่ายมิแล้ว ข้าว่า (๗๔๑/๑) เอาคน ๒ พันตีค่ายคืนนี้ เข้าขอช่วย (ให้) ตีสุริยแพ้ข้อยขอตีขแม แยกศึก ๕ กอง น้ำสองพัน (และ) ลูก (คนละ) พัน อุทอง เพชร อุทองเข้าฝั่งตะวันออก น้องปิ่นฟ้ากุมเข้าตะวันตก กูเข้าว่าใหญ่ ร้องไทยเข้าค่ายยังมีแล้ว ตีค่ายฆ่าทั้งคืน เช้าลุมมาช่วย ช้างบุกค่ายพังวันนั้น (๗๔๒/๑)

เมื่อสุริยวรมัน^๑ ออกจากว่าใหญ่ (ไปตั้งที่) โกรกกราก จำเลย แลลงว่ามีผู้รู้ว่าพ่อสูง ยึดไทยทวา (ลาว) อยู่ มีมีบ้านเมือง สู้เปล่า มิได้อะไร สูงเชือกินไทยทวาลาว ข้าขอตีขแมเอาคนแม่นปิ่นเผาศึก พลุ ดไล กรวดยิง (๗๔๒/๑) เมื่อวันขึ้น ๑๒ (ค่ำ) เดือน ๖ ปี ๑๕๕๑ ข้อยตีทัพบสุริยวรมันสลาย (แล้วตั้งชื่อ) โกรกกราก ชื่อมหาชัย แม่น้ำคอนลว่า ชื่อ ชัยสิสุริยไปแม่กลอง สองพัน ราชพลี (ไปปราบ) ข้าไปผแดงเผา จับฆ่ามิไว้ (ให้) เปลือง เผาสิ้น (แล้ว) ไปบางปกง หมู่ขแมเอาสุริยหนีไป ราชพลี พริบพลี ได้อ่าว (แม่กลองคืนตลอด) (ไทยเมืองต่าง ๆ ร่วมช่วยกันอย่างนี้ จึงรักษาไทย มาได้ตลอดกาล) (๗๔๒/๒)

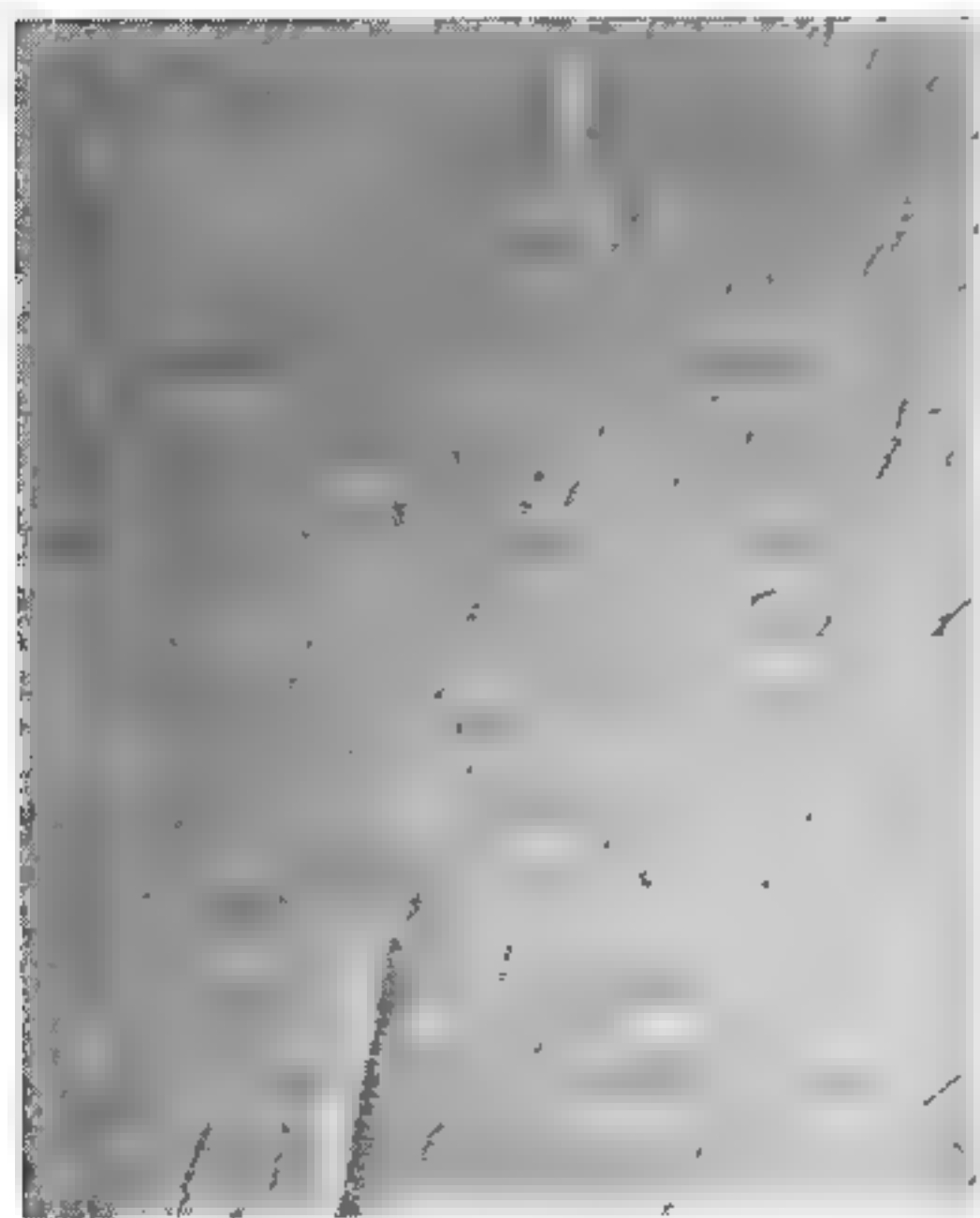
ต้นพานเมืองฟ้า เมื่อไล่สุริยขแมหมดสิ้น ขึ้นพานเมืองฟ้า ขุนลงไทยทัฬฟ้านำขุนสองพัน อุทองว่าหลาน สู้ขุนขแมได้ กรองไทย (เกิด) (๗๔๕/๑) พ่อสิ้น กูทำเหม สร้างเมรุเอาเผาสาบผี ผีพ่อ ไกรเผาพุทธกาล ๑๕๕๓ ก่อ เจดีย์ นกเขาเหิน อุทิศกุศลให้พ่อแม่ ชื่อวัดพระโตน (ขุนพานเมืองฟ้า คงเป็นลูกโตน จึงตั้งชื่อวัดว่า วัดพระโตน) (๗๔๕/๒)

ขุนพานเมืองฟ้า ขุนพ่อ (สูง) ไทยทัฬฟ้าว่าเจ้าบุกศึกหมดแล้ว กรองเมืองไทยทวาลาว แลพอปทุมมา (มีลูก) ชายชื่อ พันธุพัตสิน (ทร) (๗๕๐/๑) พุทธกาล ๑๕๕๒ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๕ พ่อว่า บ้านเมืองข้า (และ) หลาน

ข้อยว่าพ่อสังเค่า ใครจะฆ่าดีค่า เมียวว่าไม่ควรทำพ่อ (กูว่า คุณน) ล้างทั้งเมืองวัด ใครจะเอาขึ้นมา (เอา) (๗๕๐/๒)
 พันธุพัสสินทร พ่อล้างเมืองอยู่(อยู่)ใหม่ในที่เคียงน้ำให้ชื่อกรุงไทยชัยสีหข้า (และ) แม่อยู่(อยู่) ไทยทวาลาวนี้
 ปี ๑๕๖๖* (๗๕๑/๑) แม่ปทุมมา นำพ่อคุณเข้าในอุไทยแล้ว (ไปอยู่) ชัยสีห พ่อเที่ยวไหว้ (พระ) ธาตุ ปี ๑๕๗๐
 กลับถิ่น พ่อเว้า ไทยหย่าทำกัน พาไปล้างเมืองอื่น (๗๕๑/๒)

ศรีอมไทย^๒ กรองไทยทวาลาว ปีพุทธกาล ๑๖๗๗ เมียแฉล้มผิวทอง เมียน้อยประโลมใจ แฉเมียสามชื่อ
 แจ่มใสศรี แม่ไทย (ทวาลาว) นี้ต้องเสียขวัญเมืองปี (ละ) พัดคำถึง (๗๕๓/๑) ข้ากรองไม่ให้ขวัญขึ้นใช้ พ่อแฉล้ม-

แผ่น ๑๕๕ หน้า ๑



- ขุน ฟ้า เมือง ราช เข้า พัก
- ไทย ทวา ลาว ไป นคร
- ไชย สีห แฉ สากอ ไทย
- เมือง ว่าง ไม่ มี คน
- ขุน ศรี นำ อม พา
- เมื่อ ล้าง สุ ขา ไทย ศรี
- สัชช นา ลัย ปี ๑๗๒๑

* แผ่นนี้ มีบอกปี พ.ศ. ๑๕๖๖ กับแผ่นต่อไปว่า ปี ๑๖๗๗ ระยะเวลาห่างกัน ๑๑๑ ปี จึงเห็นว่าพ่อขุนพานเมืองฟ้าพา
 เมียลูกและข้าบริวารออกไปแล้ว วงศ์เครือครองไทยทวาลาวต่อมา คงใช้ชื่อประจำวงศ์ ซึ่งมี “ศรี” นำ เช่นแผ่นต่อไป ศรีอมไทย มีลูกชื่อ
 ศรีเจลินฟ้า และศรีสาวนำถม หรือศรีนาวนำถม (ไทย ล.น. ใช้กันได้ ช่วยเหนือ ช่วยเหลือ นพบุรี ลพบุรี)

ประชุมพงษาวดารภาคที่ ๑ พระราชพงษาวดารเหนือ เรื่องพระยาแกงเล่าว่า “รู้ทั่วกันว่าพระยาราชนบุรีเป็นบิดาเลี้ยงจะมาจับ
 กีบคัทพหนีขึ้นไปยังประเทศราช เสนาบดีจึงเชิญขึ้นครองราชสมบัติ ๔๕ ปี สวรรคตจุลศักราช ๖๖๕ (พ.ศ. ๑๘๕๐) พระราชบุตร
 ได้ครองต่อ ทรงพระนามว่าพระพรหม สร้างวัดสรเพชร วัดสวนหลวง สวรรคตพระชนม์ ๕๐ จุลศักราช ๕๐๖ (พ.ศ. ๒๐๘๗)” ว่า
 กันง่าย ๆ คือเป็นคนละองค์ แต่ชื่อพระนามเดียวกัน หรือว่า เพื่อให้ได้กาลกับพระพรหมวสา ขุนหลวงพะงั่วก็อาจเป็นได้

^๒ จากแผ่นนี้ซึ่งบอก ปี พ.ศ. ไว้ว่า ขุนศรีอมไทย กรองไทยทวาลาวนั้น พ.ศ. ๑๖๗๗ มีขุนศรีเจลินฟ้า พ.ศ. ๑๖๗๕
 อาจได้ครอง พ.ศ. ๑๗๐๐ และมีลูกชื่อศรีนำถม หรือศรีนาวนำถม พ่ออาจให้ครองหรือมีศึก เช่น ราชบุรีมาทวงค่าขวัญเมือง เมื่อไม่ยอม
 ก็ต้องสู้ อาจเสียท่า ลี้หนีวัดในสงคราม พ่อขุนศรีนำถมผู้เป็นลูกยังเด็กอยู่ มุขมนตรีทั้งหลายก็ไม่ยอมอยู่ จึงรวมกันทั้งหมดหนีขึ้นไปตามที
 ขุนฟ้าเมืองราชลงไว้ว่า พ.ศ. ๑๗๒๑ ไทยทวาลาวจึงร้างและสูญชื่อตั้งแต่นั้นมากกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๐๘๖ พระราชพงษาวดารกรุงศรี-
 ออยุธยาแผ่นดินพระมหาจักรพรรดิ ครัสว่า ให้แบ่งเอาแขวงเมืองราชบุรี แขวงเมืองสุพรรณบุรี ตั้งเป็นเมืองนครไชยศรี ละนี้ จึงเห็นว่า
 ไทยทวาลาวและนครไชยสีห เดิมคงจมเข้าไปในชื่อราชบุรี สุพรรณบุรี และสากอไทย ก็เปลี่ยนไปเป็นบ้านท่าจีน เมื่อตรัสตั้งใหม่ก็ตรัสตั้ง
 ว่า สาคบุรี แทน สากอไทย จึงหายไป

ผิวทองปัสตุนายชื่อ ศรีเฉลิมฟ้า ปี ๑๖๗๕ เดือน ๕ เอาเมือง ไร่ร้าง ย้ายไปอยู่ชัยสิทธิ์ ว่าว่างก็มีเอาขวัญ ข้อยว่าปีหน้าจะเข้าอยู่ (๗๕๓/๒)

ขุนฟ้าเมืองราช เข้าพักไทยทวาลาว ไปนครไชยสิทธิ์ และ สากอไทย เมืองว่างไม่มีคนขุนศรี (นาว) นำคนพา (คนพลเมือง) เมื่อตั้งสุขโขทัยศรีสังขนาถ ปี ๑๗๒๑ (๗๕๕/๑) คนกูเอาคน (ศึก) ไปช่วยเพื่อนขุนศรีอินทราทิตย เอาสุขโขทัย ศรีสังขนาถ พ่อเพื่อน ขุนบางกลางท้าวเมืองยาง เมื่อปี ๑๗๕๖ ให้ขึ้นชื่อ ศรีอินทราทิตย (มาถึงพักไทยทวาลาวได้พบจารึกให้รวมแล้ว) ให้จารึกเรื่องเมื่อปี ๑๗๕๘ (๗๕๕/๒)

กรุงไทยทวาลาว สุดสิ้น

พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔ มีเล่าว่า “ที่เมืองนั้นแต่โบราณเป็นเมืองหลวงของชาวสยามแต่เดิมมา ชื่อว่านครชัยศิริ สังเกตได้ที่พระเจดีย์ใหญ่ปรากฏอยู่ในป่าเป็นหลายตำบล แล้วที่วัดสังเกตได้ติดเนื่องกันไปไม่ขาดระยะยิ่งกว่ากรุงเก่า ที่วังเดิมนั้นอยู่ข้างตะวันตกพระปฐมเจดีย์ ห่างประมาณ ๓๐ เส้น มีฐานปราสาท และท้องพระโรง โบสถ์ พราหมณ์ สระน้ำ กำแพงชั้นในชั้นนอกก็ยังปรากฏอยู่บ้าง” ตามที่ปรากฏนี้ และตามจารึกจะมีระยะกาลที่เป็นกรุงหรือเมืองมาถึง ๗๐๐ ปี ก็ตั้งแต่ พ.ศ. ๑๑๐๐-๑๗๐๐ นับว่านานกว่า อโยธยา และ สุโขทัย เหตุนี้ก็มีสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างที่ทรงพบเห็นและทรงให้บันทึกหลักฐานในพระราชพงศาวดาร กรันเจริญมาขนาดนี้แล้วจะเสื่อมถึงสิ้นสุดไปได้อย่างไร แต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ก็ทราบได้ว่า เพราะแพ้สงครามพม่า พ.ศ. ๒๓๑๐ ขึ้นไปถึงสมัยสุขโขทัย พระเจ้าไชยสิริไทยมีสงครามกับกรุงศรีอยุธยา ได้เสด็จออกถวายบังคม และเสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๕๔๖* ขึ้นไปถึง “ไทยทวาลาว” คือ นครปฐม นั้น ก็ไม่ทราบเรื่อง พบเรื่องพระยาทอง และพระยาพาน ก็บอกว่าเมือง กาญจนบุรีมีเมืองและพระยาราชนบุรีบ้าง ก็ไม่ชัดเจนนักเมื่อได้จารึกมาแล้วจึงได้ทราบ พอได้เค้าความ แต่ก็ไม่ตรงกัน

ในเรื่อง พระยาทองพระยาพาน มีเรื่องกันด้วยราชบรรณาการ ก็คงเป็นคำขวัญเมือง คือ กามิ ในเรื่องว่าพระยาราชนบุรีต้องส่งราชบรรณาการแก่พระยาทองเป็นประจำ ครั้นไม่ส่งก็เป็นเหตุเกิดขบถ และเป็นสงคราม กระทั่งพ่ายแพ้ เมื่อพระยาราชนบุรีซึ่งเป็นพ่อเลี้ยงพระยาพาน ครั้นพระยาพานได้ครองราชสมบัติแล้ว จึงจะไปจับ พระยาพาน จึงยกทัพหนีไปอยู่ ณ ประเทศราช พระยาราชนบุรีจึงได้แต่เมือง ตอนที่พระยาทองยังอยู่ คงมือจับโดยแม่ไปถึงราชบุรี พระยาราชนบุรีจึงต้องส่งราชบรรณาการเป็นประจำ ครั้นพระยาพานชนะได้ครองแล้ว พระยาราชนบุรี คงต้องการราชบรรณาการเป็นคำขวัญเมือง จึงจะไปจับ พระยาพานจึงหนีไป เมืองจึงร้าง

ส่วนตามจารึกกเมืองจันเล่าว่า ขุนกงจักรฟ้า กรองไทยทวาลาวไป ได้แก้วขวัญฟ้าราศีเมือง ซึ่งเป็นน้องของขุนไทยทัตฟ้าพระยาราชนบุรีมาเป็นเมีย และมีพานเมืองฟ้า เมื่อการปกครองเป็นเมืองพี่น้องกันอย่างนี้ คงจะไม่เก็บคำขวัญเมืองกัน พานเมืองฟ้า เมื่อขึ้นเป็นหนุ่มฉกรรจ์ได้ไปราชบุรีพบเกิดชอบพอรักใคร่ถึงได้กันกับปทุมมาลูกสาวของลุงขุนไทยทัตฟ้า นางถึงมีครรภ์จึงได้หนีตามกัน พอกงจักรฟ้าได้ทราบถึงตกใจตาย แม้ขุนไทยทัตฟ้าพระยา-

* พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา จ.ศ. ๗๖๕ พ.ศ. ๑๕๔๖ ฉบับพระราชหัตถเลขา จ.ศ. ๗๔๔ (พ.ศ. ๑๕๒๕) ฉบับหลวงประเสริฐว่า จ.ศ. ๗๔๑ (พ.ศ. ๑๕๖๒)

ราชบุรีก็พิโรธนัก เมื่อน้องสาวแก้วขวัญฟ้าไปขอก็กักไว้ แต่จะขอทำโทษเพื่อเช็ดหราบ จึงไปไทยทวาลาว พ่อได้ข่าวก็สุริยวรมันยกกองทัพมา ขุนพานเมืองฟ้าได้ครองต่อ ตกลงจะสู้ศึกสงครามก่อน กระทั่งได้ชัยชนะจึงครองได้สมบูรณ์ แต่ลุงขุนไทยหับฟ้าได้เรียกเก็บค่าขวัญเมืองถึง ๑,๐๐๐ ตำลึง ซึ่งเป็นเหตุให้พานเมืองฟ้าไปสร้าง “อุใหม่” หรือ “เมืองใหม่” ให้ชื่อว่า “นครไชยสีห์” หรือ “นครไชยศรี” ได้ย้ายไปอยู่ แต่เมียและลูกยังอยู่ที่เดิม กระนั้นก็ยังเอื่อมไปถึง อันเป็นเหตุให้พานเมืองฟ้ายกกองทัพไปนมัสการพระถึงลำพูน ลำปาง กลับมาก็จะเก็บอีก จึงหนีไปยังประเทศราช ราชวงศ์ “ศรี” ได้ครองต่อ ก็ยังถูกค่าขวัญเมืองปีละ ๑,๐๐๐ ตำลึง ถึงพ่อขุนศรีถมไทย พ.ศ. ๑๖๗๗ กับพระมเหสีแลลัมผิวทอง ประสูติชายชื่อศรีเฉลิมฟ้า ศรีเฉลิมฟ้าอาจครอง พ.ศ. ๑๗๐๐ ไม่ทราบชื่อพระมเหสี อาจมีศรีนาวนำถม พ.ศ. ๑๗๐๑ ครั้น พ.ศ. ๑๗๒๐ กองคไม่ยอมให้ค่าขวัญเมือง จึงเกิดสงครามในปี ๑๗๒๐ พ่อขุนศรีเฉลิมฟ้าคงปราชัยและสิ้นในสมรภูมิ พ่อขุนศรีนาวนำถมได้ครอง พ่อเตรียมพร้อมแล้ว จึงยกพลเมืองจากไทยทวาลาวไปสู่สระหลวง สองแคว ฉะนั้นไทยทวาลาวจึงสูญสิ้นทั้งคนพลเมือง และชื่อ เหลืออยู่เพียงสถานโบราณ ร่องรอยที่ชาวเถือมทองได้ทำไว้ ในพระราชพงศาวดาร ทรงให้บันทึกไว้ว่า “แต่เดี๋ยวนี้นักจีนไปตั้งทำไร้อทลายสำเสียเป็นอันมาก”

ไทยทวาลาว ซึ่งมีขึ้นยืนยาวมาได้ ๗๐๐ ปี ได้สูญสิ้นลงแล้ว ชื่อเหลือเพียง “ทวา” และได้จมลงไปในราชบุรีและสุพรรณบุรีกับสากอ หรือ สากร จาก พ.ศ. ๑๗๒๑ จนถึง พ.ศ. ๒๐๘๖ แผ่นดินพระมหาจักรพรรดิอูษยาตรัสว่า “เอาแขวงเมืองราชบุรี แขวงเมืองสุพรรณบุรี ตั้งเป็นเมืองนครไชยศรี” นครไชยศรีจึงขึ้นมาแทนที่ซึ่งยังเป็นไทยอยู่

เถือมทอง ถมทอง ไทยทวาลาวกับทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ซึ่งยืนยันถึงชาวเมืองได้สร้างขึ้นจึงมีอยู่ โดยเฉพาะพระปฐมเจดีย์ ซึ่งยืนหยัดอยู่ได้ชาวเมืองใกล้เคียงจึงเรียกชื่อกันติดประจำมาว่าพระปฐม แม้ชาวไทยหรือพวกจีนที่ไปอยู่ก็ยังเรียกว่า พระปฐม จีนเขาออกเสียงว่า สุดทัม ก็คงไปจากคำว่าพระปฐมนั้น ถ้าชื่อว่าพระปฐมนี้ได้ขึ้นชื่อมาแทนชื่อที่จมหายไปนั้น สมัยที่รัชกาลที่ ๔ ได้เสด็จไปทอดพระเนตร ได้ทรงระบุขึ้นว่า พระปฐมเจดีย์ พ.ศ. ๒๓๕๘ ทรงปฏิสังขรณ์พระปฐมเจดีย์ และทรงสร้างพระราชวังนครปฐมจึงตั้งชื่อว่า เมืองนครปฐม ครั้นประกาศระบบการปกครองจึงเรียกกันว่า จังหวัดนครปฐม นครปฐมจึงได้ปรากฏอยู่กระทั่งปัจจุบัน

สมัยกรุงสุโขทัย

จากกเมืองจารซึ่งพบที่วัดไผ่ล้อม นครปฐมนั้น ในแผ่นที่ ๓๕ นี้ เล่าถึงพ่อขุนฟ้าเมืองราชยกไปช่วยพ่อขุนบางกลางท่าวเมืองยางนั้น พ.ศ. ๑๗๘๖ กลับลงมาลงเข้าไปดูเมืองไทยทวาลาจนครไชยสิทธิ์ สากอไทย ซึ่งร้างไปแล้ว คงพักอยู่นานวันได้พบจารึก หรือกเมืองจารในราชสำนักจึงเก็บรวมไว้ และในแผ่นที่ ๓๕ นั้น คงให้เขียนเติมลงไป หรืออาจให้ขอมเสมียนจารึกขึ้นใหม่เก็บไว้ ที่ขาดหายไป ก็คงแตกหักในเมืองมีช้างม้าวัวควายป่าสมันั้น หรือที่ชาวไทยทวาลาทิ้งไว้ ไม่พาไป ก็คงเที่ยวหากินอยู่ในที่นั้น ๆ เข้าเหยียบแตกหักเสียหาย หรือผู้เก็บมไม่หมด และอาจมีคนอื่น ๆ นำไปบ้าง จึงได้มาไม่ครบ จะขาดหายไปเท่าไรไม่ทราบได้ ถึงกระนั้น ก็เป็นอุดมเหตุที่กระทำไว้ ถ้ามีฉะนั้นจะไม่มีโอกาสได้รู้เรื่องนครปฐมหรือไทยทวาลาเลย ได้เพียงเท่านี้ก็พอมีประวัติไทย พ.ศ. ๑๐๐๐ ถึง ๑๗๐๐ ติดต่อกับสุโขทัยพอดี จึงพอรู้เรื่องและประวัติไทยได้

ในแผ่นที่ ๓๕ นี้ พ่อขุนฟ้าเมืองราช ก็ไม่ได้บอกว่าครองเมืองอะไร ในจารึกสุโขทัยจารึกว่า ขุนผาเมืองราด และว่าพระยาผาเมืองราด ซึ่งปรากฏว่าอยู่ในจารึกหลัก ๒ นั้น ชื่อ 'เมืองราด' จึงไม่แน่ว่าเมืองไหน ในกเมืองจารวัดไผ่ล้อมนี้จารึกว่า 'เมืองราช' พอมีคำว่าราชพลีหรือราชบุรี ฉะนี้ ถ้าชื่อเมืองราด เอา ช สะกดแทน ด ก็ทราบชัด เมืองราชพลี ราชบุรี เมืองราชพลีใน พ.ศ. ๑๗๘๖ ยังมีผู้คนบริบูรณ์ มีขุนผู้มีฝีมือเข้มแข็งจะยกพลทัพไปช่วยพ่อขุนบางกลางท่าวเมืองยาง ได้กระทำยุทธหัตถีกับขุนขอมสมาดโศลญล่ำพงรบ ขอมสมาดโศลญพ่ายแพ้ได้สุโขทัยคืน ในจารึกหลัก ๑ มีว่าเมืองห้วนอนรอด...ราชบุรี พ.ศ. ๑๘๒๖ ในหลัก ๒ มีว่า...พ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองราดนั้น ให้สร้างเจดีย์มีคุณแก่ท้าวพระยา... มีหลานพ่อขุนผาเมืองผู้หนึ่งชื่อสมเด็จพระมหาเถรศรีศรัทธา ราชจุลมานีหลานพ่อขุนผาเมืองนั้น...ดังนี้ ซึ่งแสดงว่า ตัวขุนและวานเครือขุนอาจเป็นส่วนมาก ได้ย้ายไปอยู่สุโขทัยกันแล้ว ที่ราชพลีหรือราชบุรีอาจยังเหลือแต่ชาวพื้นเมืองเดิม จารึกพระบรมราชโองการพ่อขุนรามคำแหงพระปรีวิชานมหาราชเจ้าจึงปรากฏในหลัก ๑ ว่า "เมืองห้วนอนรอดคนที่พระบางแพรก สุพรรณภูมิ ราชบุรี เพชรบุรี ศรีธรรมราช ผังสมุทรเป็นที่แล้ว" ที่เล่ามาเป็นเรื่องของไทยทวาลาที่ร้างไป และราชพลี ราชบุรีหมดขุนและขอมไป

จารึกขุนฟ้าเมืองราช วัดไผ่ล้อม จารึกพระนามไว้ว่าขุนฟ้าเมือง แต่ในจารึกสุโขทัยจารึกว่า 'ขุนผาเมืองเจ้าเมืองราด' ถ้ากล่าวว่าผาและฟ้านี้ไทยรุ่นนี้ไม่จำกัด คำออกเสียงเช่นเดียวกันได้ เช่น เมืองฟ้าออกว่าเมียงผา เมืองผา จอมฟ้า จอมผา ในสมัยจำกัดเสียงแล้ว ผา หมายถึงหินผา ฟ้า หมายถึงฟ้า ในเสียงกล่าวยังออกอย่างเดียวกันได้ จารึกระบุไว้ว่า พ่อขุนศรีนาวนำถมย้ายไป พ.ศ. ๑๗๒๑ ปรากฏในจารึกหลัก ๒ ว่า (ในวงเล็บเติมเข้าให้เต็ม) "ในนครสระหลวงสองแคว ปู่ชื่อพระยาศรีนาวนัถม (เมื่อแต่ได้ไทยทวาลา) เป็นพ่อ (ขุนพระยา) สร้างในนครสองอัน อันหนึ่งชื่อนครสุโขทัย อันหนึ่งชื่อนครศรีสังขาลย์" และมีอีกว่า "ลูกพ่อขุนศรีนาวนัถมผู้หนึ่งชื่อพระยาผาเมือง เป็นขุนในเมืองราด" ซึ่งเป็นหลักฐานว่ากาลนั้นราชพลี ราชบุรี หมดขุนแล้ว ขุนศรีนาวนัถมจึงส่งขุนฟ้าเมืองมาเป็นเจ้าเมืองราชพลี จารึกวัดไผ่ล้อมว่า "เมื่อปี (พ.ศ.) ๑๗๘๖" ขึ้นไปถึง พ.ศ. ๑๗๒๑ เป็นเวลาห่างกัน ๖๕ ปี พ่อขุนศรีนาวนำถมขึ้นไป พ.ศ. ๑๗๒๑ อาจมีพระราชโอรสก่อนแล้ว หรืออาจไปมีเมื่อครองสุโขทัยศรีสังขาลย์แล้ว เมื่อไปสร้างและครองเป็นรัชกาลที่ ๑ ของสุโขทัย ศรีสังขาลย์ จารึกหลัก ๒ นั้นต่อไปมีว่า-เป็นขุนยี่จารึกตอนนี้ลบเลือน จึงไม่ปรากฏชื่อ แต่ระบุว่าเป็นขุนยี่ คือที่สอง ในชื่อรูปพระร่วง มีชื่อว่า พระร่วง พระเลื่อง พระลือ พระราม และสระหลวง สองแคว พ่อขุนศรีนาวนำถมมีพระราชโอรสพระองค์ใหญ่ชื่อ ขุนร่วงนำไทย องค์ที่ ๒ คือ ขุนฟ้าเมือง ซึ่งอาจมีอายุห่างจากพระเจ้าฟ้าง ๑๐ ปี หรือกว่า ขุนศรีนาวนำถมเห็นว่าพระราชโอรสองค์ใหญ่มีชนมายุ ๒๐ หรือกว่า จึงให้ไปครองศรีสังขาลย์ พ.ศ. ๑๗๔๐ ส่งขุนผาเมืองซึ่งเปลี่ยนว่า "ฟ้าเมือง" ไปเป็นขุนพระยาเมืองราช (ราชพลี=ราชบุรี) ขุนร่วง ขุนพระยาร่วงคงมีลูกอยู่ก่อนหรืออาจไปมีที่นั่น ซึ่งชื่อขุนบางกลางทาว ขุนพระ-

เขาเห็นว่าเมื่ออายุ ๒๐ จึงส่งไปครองเป็นเจ้าเมืองบางยาง พ.ศ. ๑๗๖๐ หรือกว่า ฉะนั้นเมื่อกลับมายึดเมืองคืน ขุนบางกลางทาวรัชคว่ศรีสัตนาแลยเป็นเมืองพ่อ สุโขทัยเป็นเมืองปู่ ขุนศรีนาวนำถม จึงแยกกันจารึกหลัก ๒ ว่า “พ่อขุนบางกลางทาวได้เมืองศรีสัตนาแลย” จึงเรียงได้ว่า

ขุนศรีนาวนำถม เมื่อขึ้นมาพระชนมายุ ๒๑ จึงประสูติ พ.ศ. ๑๗๐๐ ครองสุโขทัยถึง พ.ศ. ๑๗๖๘ สวรรคตพระชนมายุ ๖๘ พรรษา

เมื่อได้เค้าเรื่องมาอย่างนี้ จึงควรมีพงศาวดารกรุงสุโขทัย จริงอยู่ ดินแดนย่านสุโขทัยนี้มีอยู่ก่อนแล้ว แต่ยังไม่ได้ก่อสร้างสถาปนาเป็นเมืองหลวงระดับชั้น “กรุง” อย่างจารึกหลัก ๒ มีเล่าถึงว่า สระหลวง สองแคว ซึ่งก็คงมีอยู่อย่างนั้น ครั้นได้ก่อสร้างขึ้นแล้ว จึงตั้งชื่อตรงสร้างนั้นเป็นสุโขทัย และศรีสัตนาแลย เฉพาะตรงนั้น ส่วนตรงที่เป็นสระหลวง และสองแควก็คงเป็นชื่ออยู่อย่างนั้น เมื่อได้ความอย่างนี้จึงนำจารึกนั้นเป็นหลักเรียงเป็นพงศาวดารสำหรับกาล พ.ศ. เมื่อยังไม่พบจะใช้กะ ๆ เอาก่อน ก็ชื่อปรากฏก่อน ครั้นสถาปนาชื่อใหม่ขึ้นทับลงไป ชื่อใหม่ขึ้นทับชื่อเก่าก็จะจางหายไป แต่จะไปปรากฏอยู่ที่อื่น ๆ อย่างกรุงเทพมหานคร สถาปนาขึ้นในบางกอกก็จะตระหง่านขึ้น ชื่อบางกอกซึ่งมีอยู่ก่อนนั้นได้ขจรไปสู่ที่อื่น ก็ปรากฏอยู่ เช่น ในแผนที่ต่างประเทศและประวัติชื่อจะเห็นบางกอก (Bangkok) ตลอด กรุงเทพฯไม่ปรากฏเลย

พระราชพงศาวดาร กรุงสุโขทัย

ตามจารึกสมัยไทยทวาลาวเล่าว่า ขุนศรีถมไทยครองไทยทวาลาว พ.ศ. ๑๖๗๗ มีพระมเหสี ซึ่งสถาปนาพระนามว่า แฉล้มผิวทอง ในกาลนั้น กรุงไทยทวาลาว (นครปฐม) ต้องเสียค่าขวัญเมืองแก่พระยาราชบุรีปีละพัน ตำลึง พ.ศ. ๑๖๗๘ พระนางแฉล้มผิวทองประสูติพระราชโอรสสถาปนาพระนามว่า ศรีเฉลิมฟ้า

อุทุมพรศักราชได้ ๑๖๘๘ ขุนศรีถมไทยเสด็จสวรรคต พระราชโอรสซึ่งทรงพระนามว่า ศรีเฉลิมฟ้า ได้ขึ้นครองไทยทวาลาว ได้อุปภิเศกพระนางศรีธนมงามเป็นพระมเหสี ซึ่งได้ทรงครรภ์ ครบกำหนดแล้วได้ประสูติพระราชโอรส พ.ศ. ๑๗๐๑ ได้ทรงตั้งชื่อว่า ศรีนาวนำถม แม้ในกาลนี้ ก็ยังต้องเสียค่าขวัญเมืองแก่ราชบุรีอยู่ปีละ ๑,๐๐๐ ตำลึงตามเดิม เมื่อเก็บบ่อข ๑ พระเจ้ากรุงไทยทวาลาวพิจารณาเห็นว่ากำลังพอแล้ว กระทำตามที่มีมาก่อน ๆ เช่น สมัยพ่อขุนพานเมืองฟ้า ก็ได้หลบไปสร้างกรุงนครไชยศรี ในสมัยขุนศรีถมไทยก็ย้ายไป ก็หยุดเก็บ ครั้นกลับมาอยู่อีก ก็ได้เก็บค่าขวัญเมืองอีก ฉะนั้น พ่อขุนศรีเฉลิมฟ้าจึงตกลงพระทัยได้งดส่งค่าขวัญเมือง พ.ศ. ๑๗๑๘ ได้มีการต่อว่าต่อขาน ขุนศรีเฉลิมฟ้า เห็นว่าไม่แข็งแรงเท่าไรจึงงด เมื่อแน่ใจแล้วพระยาราชบุรีก็ตกลงพระทัย เถินจัพลทัพครบแล้วได้ยกขึ้นมาเข้าเขตไทยทวาลาว ขุนศรีเฉลิมฟ้าทราบข่าว จึงเตรียมพลทัพรับ ทั้งคู่ได้ทรงช้างออกกระทำยุทธหัตถีกัน ขุนศรีเฉลิมฟ้าคงเสียท่าจึงถูกประหารสิ้นพระชนม์ในพระราชสงครามนั้น

พระยาราชบุรี ครั้นกระทำยุทธหัตถีชนะแล้ว ได้เข้ากรุงไทยทวาลาว เนื่องจากพ่อขุนพระยาไทยทวาลาว ได้สืบทอดเป็นพระญาติพี่น้องกันมานาน จึงได้ยกพระเจ้าหลานเธอพระนามว่าขุนศรีนาวนำถมขึ้นครองกรุงไทยทวาลาว เป็นประเทศราชแทนขุนศรีเฉลิมฟ้าซึ่งได้สิ้นไปแล้ว ๓ ปี พ.ศ. ๑๗๒๐ นั้น เมื่อขุนศรีนาวนำถมได้ครองและสงบเรียบร้อยแล้ว แต่ในฐานะประเทศราชนั้น ไม่เป็นที่ต้องพระทัย จึงชักชวนพรรคพวกญาติพี่น้องพลเมืองย้ายไปหาที่อยู่ใหม่ ครั้นพร้อมแล้วจึงเคลื่อนย้ายทั้งกรุงไทยทวาลาวไป พ.ศ. ๑๗๒๐ นั้น แลแล้วประชาชนพลเมืองก็ติดตามไปหมด ไทยทวาลาวจึงร้างสร้างคนมา เหลือแต่แผ่นดิน และโบราณวัตถุสถานกับซากสลักหักพังนั้น

พ่อขุนศรีนาวนำถม รัชกาลที่ ๑

พ่อขุนศรีนาวนำถม พร้อมกับพลทัพได้เดินทางมาถึงถิ่นแดนสระหลวง ได้อาศัยลำแม่น้ำสมพายหรือปัจจุบันเรียกว่า แม่น้ำลำพัน และสระหลวงนั้นเป็นถิ่นแดนดีมีชัยภูมิมากพอ จึงพักพลทัพได้อาศัยคนพลพรรคประจำท้องถิ่นด้วยดี จึงถางป่าละเมาะไม้ปลูกสร้างโรงเรียนพลับพลาเป็นที่พักพิงไปก่อน ทรงดำริว่าครั้งมีโรงเรียนพลับพลาพอพักได้แล้ว จึงค่อยสร้างบ้านปรุงเมืองต่อไป เมื่อมีพอแล้ว ประชาชนพลทัพก็ได้ยกขึ้นเป็นขุนพ่อบ้านเมืองตามเดิม ขุนศรีนาวนำถมจึงนำขุนหญิงพระญาติสาวชื่อ รวยรินใจ เป็นพระอรรคมเหสี เมื่อเป็นปีกแผ่นดีแล้ว ทั้งหลุดพ้นจากคำขู่ขู่เมือง และข้าทาสแล้ว ก็เป็นสุขจิตสนิทใจ จึงให้ชื่อที่ใหม่นั้นว่า สุโขทัย หรือ สุโขไทย ต้น พ.ศ. ๑๗๒๑ นั้น พร้อมกับพระนางรวยรินใจทรงครรภ์ครบถ้วน จึงประสูติพระราชโอรสได้พระราชทานชื่อว่า ขุนร่วงนำไทย ต่อมาอีกหลายปีพระนางก็ประสูติพระราชโอรสอีกองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า ขุนผาเมือง พ.ศ. ๑๗๓๑ จากนั้นก็ทรงสร้างพระเรือนต้น พระที่นั่ง และวัด ทั้ง ๓ นี้ เพื่อให้มีสมกับสถานะเมืองกรุงสุโขทัย ได้ทำถนน ทาง ตรอก สร้าง นา ไร่ สวน ทำร้าน ตลาด และโรงเตาเผาเครื่องปั้นดินเผา สร้างเรือนแพ และเรือกำซาย ตลอดจนจับช้างม้าวัวควายมาใช้งาน กรุงสุโขทัยจึงมีความเจริญงอกงามคับคั่งด้วยหมู่ชนชายหญิง ทั้งพระภิกษุ สามเณร พลเมือง พลทัพ ได้ชักชวนสร้างบ้านปรุงเมืองตลอดระยะเวลา ๑๐ ปีนั้น

ครั้น พ.ศ. ๑๗๓๕ พ่อขุนศรีนาวนำถมได้ขึ้นถึงสองแควเห็นชัยภูมิเหมาะสมดี จึงวางแผนสร้างเป็นเมืองขึ้นอีก ได้ประทับอยู่ เมื่อว่างสร้างการทำนาสวน ก็สร้างบ้านปรุงเมืองต่อไปมีทั้ง วัด ร้าน ตลาด ตรอก ถนน เรือน บ้าน นา สวน เรือนแพ เรือกำซาย ในกาลนั้น ขุนร่วงนำไทยมีอายุจะเข้า ๒๐ พ่อขุนศรีนาวนำถมจึงให้ครองและได้ตั้งชื่อว่า ศรีสังขาลย์ ตามชื่อ ฤๅษีสังขาลย์ ได้สถาปนาเป็นนครลูกหลวงทั้งให้เป็นเมืองป้องกันหน้าด่านทิศเหนือด้วย ครั้นขุนร่วงนำไทยอายุครบ ๒๐ แล้ว จึงทรงให้เป็นพ่อเมืองเต็มทีพร้อมกับได้จัดให้แต่งงานกับแม่นางผิวนทอง ได้สถาปนาชื่อใหม่ว่าพระนางพระยาผิวนทอง ได้ทรงครรภ์ประสูติพระราชโอรสพระนามว่า บางกลางทาว พ.ศ. ๑๗๔๒ ต่อมา พระนางพระยาได้ประสูติพระราชโอรสอีกพระองค์หนึ่งสถาปนาพระนามว่า ศรีจุลารัตน (คิดตัดจากพระราชทินนามว่า สมเด็จพระศรีสัทรนารีราชจุลามาณีสรีรัตนลัทธิภักดีปมมหาสามีเป็นเจ้า) พ่อขุนร่วงนำไทยได้ครองแล้วได้สร้างเสริมปรุงเมืองขึ้นอีกมาก *

พ่อขุนศรีนาวนำถมได้กลับลงมาครองสุโขทัยตามเดิม เมื่ออายุมากก็ได้พักการงานบ้างกับลูกคนเล็กชื่อ ขุนผาเมือง ได้ช่วยราชการตลอด ต่อมาได้สถาปนาเป็นพระยาฟ้าเมืองส่งไปครองเมืองราช ฉะนั้น ขุนร่วงนำไทยจึงได้มาช่วยราชการกรุงสุโขทัยเป็นประจำ พ่อขุนศรีนาวนำถมได้เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๗๖๘ มีพระชนมายุได้ ๖๘ ครองกรุงไทยทวาลาวได้ ๑ พรรษา ไปครองสุโขทัยได้ ๔๘ พรรษา

* ตลอดมานั้นเรียบเรียงตามจารึกหลัก ๒ ว่า ปู่ชื่อพระยาศรีนาวนำถม.....เป็นพ่อ....สร้างในนครสองอัน อันหนึ่งชื่อนครสุโขทัย อันหนึ่งชื่อนครศรีสังขาลย์ ได้เรียงไว้อย่างนั้น ถ้าเจอหลักฐาน จะได้แก้ในโอกาสต่อไป

ขุนร่ว่งนำไทย รัชกาลที่ ๒

จารึกหลัก ๒ ว่า* ปู่ชื่อพระยาศรีนาวนัถม ขุนร่ว่งนำไทย เป็นพ่อ.....เป็นขุนยี่ขุนนางนัก.....เมืองขลียง
.....พ่อขุนนัถม

ขุนร่ว่งนำไทย ซึ่งพระราชบิดาขุนศรีนาวนัถมได้ราชาภิเศกให้ครองกรุงนครศรีธรรมราชเป็นขุนยี่ที่สอง พ.ศ. ๑๗๔๐ เมื่อพระชนมายุได้ ๑๘ พรรษา ครั้นพระราชบิดาเสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๗๖๘ จึงได้เสด็จขึ้นครองกรุงสุโขทัย เป็นขุนยี่ที่ ๒ จึงเป็นขุนทั้ง ๒ กรุงนคร พระชนมายุได้ ๔๖ พรรษา เมื่อทรงครองทั้ง ๒ พระนครนั้น ก็คงไป ๆ มา ๆ และคงทรงสร้างปรุงบ้าน ปรุงเมือง ปรุงวัดเพิ่มเติม และขยายกรุงให้ใหญ่ตามจารึกหลัก ๒ นี้ ในสมัยพ่อขุนศรีนาวนัถมนั้นก็มิได้เหตุการณ์ หรืออาจเป็นศึกสงครามก็ได้ เพราะจารึกกลบเลือนจึงไม่รู้เรื่องเหตุการณ์อะไร เข้าใจว่าคงมีเหตุการณ์ทั้งทางนอกพระราชอาณาเขต แม้ในภายในก็คงมีการไม่ปรองดองกัน แต่ส่วนมากคงสงบเรียบร้อยหรือแก้ไขได้ ก็ปกครองด้วยความร่มเย็นเป็นสุข

พ.ศ. ๑๗๖๘ ขุนร่ว่งนำไทย ได้เป็นขุนพระเจ้ากรุงสุโขทัย ศรีธรรมราช ทรงอุปภิเศกและมีพระราชโอรสแล้ว ๒ พระองค์ เมื่อทรงเป็นขุนพระยา ก็อาจมีอีก แต่ไม่ได้จดจารึกไว้จึงไม่ทราบได้ที่ปรากฏตามจารึกแล้วก็มี ๒ พระองค์คือ ขุนบางกลางทาว และขุนศรีจุลารัตน์ซึ่งทรงมีมาก่อนแต่จะได้เป็นขุนพระยา หรือพระเจ้ากรุงสุโขทัย ศรีธรรมราช พระราชโอรสทั้ง ๒ พระองค์ทรงเจริญวัยแล้ว ทรงให้ศึกษาศิลปวิทยาต่าง ๆ ซึ่งมีปรากฏอยู่ในตำรา นพมาศและในจารึกต่าง ๆ นั้น เมื่อทุกสิ่งสมควรแล้ว จึงทรงส่งขุนบางกลางทาวไปเป็นเจ้าเมืองบางยาง พระองค์เล็กคือ ขุนศรีจุลารัตน์คงฝึกฝนในพระศาสนา เช่นนี้จึงอาจมีพระองค์อื่น ๆ อีกที่อยู่ช่วยราชการพระราชบิดา ที่อยู่ใกล้ชิดนี้ คงจะก่อเรื่องให้วุ่นวาย หรืออาจประพฤติไม่เป็นธรรม จึงมีเรื่องอย่างปรากฏในจารึกหลัก ๒ นั้น แต่จารึกกลบเลือนจึงไม่สามารถกำหนดได้ว่าเรื่องอะไร แต่ก็ได้มีแล้ว ตลอดระยะเวลา ๑๐ ปี นั้น คงมีหลายอย่าง

ตอนนี้ พ่อขุนศรีจุลารัตน์คงมีอายุครบ หรืออาจทรงผนวชตั้งแต่เป็นสามเณร เพราะในจารึกเล่าถึงทรงปรารถนาพระสัมมาสัมโพธิญาณจึงทรงกระทำสักกิริยาเสี่ยงพระบารมี และบูรณะพระพุทธรูปต่าง ๆ ด้วยประการฉะนี้ อุปนิสัยบารมีดักเตือน จึงทรงผนวชไม่ได้จารึกไว้จึงไม่รู้กาลเวลา อุปัชฌายาจารย์และวัด เมื่อทรงผนวชแล้ว ด้วยอาศัยที่พระราชบิดาเป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัยศรีธรรมราช จึงเป็นการง่ายที่พระองค์จะเสด็จชมพรวีปและลังกา จึงได้มีระบู่ไว้ในจารึกถึงสังเวชนียสถาน ตลอดถึง ราชบูรณมหานคร ถือนุราธมนุราธนคร ซึ่งเป็นพระราชธานีของลังกาทวีป

* จารึกวัดศรีชุม (หลักที่ ๒) นี้ ตามคำอธิบายเล่าว่า เป็นจารึกสมัยพระธรรมราชาที่ ๑ คือพระเจ้าลิไทย ซึ่งในจารึกระบุว่า หลานพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ผู้หนึ่งชื่อธรรมราชา พ่อขุนบุญธรรมนิยมมีปริชา ซึ่งเป็นพระบิดาพระเจ้าลิไทยตามจารึกปรากฏเป็นท่านองจารึกที่ สมเด็จพระมหาเถรศรีศรัทธาธรรมาธิบดีทรงกระทำขึ้น สมเด็จพระศรีศรัทธาธรรมาธิบดีพระองค์นี้ ตามจารึกเป็นหลานปู่พระยาศรีนาวนัถม ก็เข้าใจว่าเป็นพระราชโอรสของพระยาผาเมืองราช ความจริงไม่ใช่ ความจารึกต่อไปนี้ถือว่า “มีหลานพ่อขุนผาเมืองผู้หนึ่งชื่อ สมเด็จพระมหาเถรศรีศรัทธาธรรมาธิบดี” ดังนี้ จึงเป็นพระราชโอรสของพ่อขุนร่ว่งนำไทย ครั้นคิด พ.ศ. แล้วตั้งแต่เกิดถึงจารึก มีระยะเวลา ๑๐๐ กว่าปี จึงเข้าใจว่าผู้อื่นกระทำจารึกในคราวหลัง แต่เล่าเรื่องของท่านได้ ตลอดทุกกระบวนความ หรือว่าจะมีอายุยืนยาวถึงกาลจารึกก็ได้ คือจารึกนี้ กะว่าจารึกในราว พ.ศ. ๑๘๗๕ รัชสมัยพระเจ้าลิไทยธรรมราชาที่ ๑ นั้น ท่านประสูติประมาณ พ.ศ. ๑๗๔๕ ถึง พ.ศ. ๑๘๗๕ ก็มีระยะเวลา ๑๓๐ ปี อย่างนี้ ก็มากเกินไปที่จะเชื่อกันแล้ว

และได้นำจารึกลงมาเป็นข้อนำนั้น เพื่อเป็นหลักฐานแต่ตรงพระนามก็กลบเลือนไป เจ้าหน้าที่ไม่ได้อ่านไว้ จึงใส่เข้ามอย่างนั้น ถ้าพบชื่อเมื่อไรจะได้แก้ไขต่อไป ก็การเรียงพงศาวดารไทยนั้น เรียงกันตามความรู้ไทยจึงสำเร็จรูปได้ และชื่อบางแห่งใช้ว่า ขุน และ พระยา เข้าใจว่าครั้งต้น ๆ คงใช้พระนามว่า “ขุน” ครั้นต่อมาหรือรัชกาลหลัง ๆ สถาปนาว่า พระยา ในกาลจารึก จึงใช้แบบเดิมบ้าง ใช้แบบสถาปนาใหม่บ้าง จึงเป็นอย่างนั้น

แต่จะไปกับใครมีพระอื่น ๆ อีกหรือไม่ ไม่ทราบได้ แต่เข้าใจว่าคงมีไปกันหลายท่าน ก็คงเป็นแบบธุดงค์ และคณะอื่น ๆ ก็อาจมี เมื่อกลับมาจึงได้ทรงรับสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระมหาเถรวิชฌมหาสามี อันเป็นตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชของลังกาทวีป มีพระนามเดิมว่า สมเด็จพระมหาเถรศรีสุทธาราชจุลามาณีศรีรัตนลังกาที่ปมหาสามี เป็นเจ้า เพราะไม่ได้ลงมาได้ จึงไม่ทราบ อาจได้รับสมณศักดิ์ในกาลภายหลังนานมาก็ได้

ในระหว่างนี้ คือ ตอนขุนพระยาร่วงนำไทยครองนี้ อาจมีการไม่ปรองดองกันเสมอหรือขุนร่วงนำไทยอาจไม่เป็นที่เกรงของแคว้นอื่น ขุนขอมสมาดโขลญลัมพรบแห่งลโว^๑ ลพบุรี ก็กรีธาพลทัพพลไวนาประชิดทั้งสุโขทัยและศรีสัชนาลัย คงมาปี พ.ศ. ๑๗๘๒-๑๗๘๔ ขุนพระยาร่วงนำไทยคงตั้งสู้เข้มแข็ง ป้องกันบ้านเมือง ทั้งขุนผาเมืองเจ้าเมืองราดและขุนบางกลางทาวเจ้าเมืองบางยางก็คงมาช่วย แต่เนื่องจากศึกยืดยาว ย่อมต้องสิ้นเปลือง สองขุนต้องออกไปเที่ยวเสาะหาคนพลทัพ และเสบียงอาหาร ณ ต่างเมือง และเมืองของคนจึงต้องใช้กาลนาน

ตอนนี้ ขอมสมาดโขลญลัมพรบ จึงโหมกำลังทัพโจมตีทั้งสุโขทัยและศรีสัชนาลัย ในฐานะขุนพระยาเมืองกรุง ขุนร่วงนำไทยทรงสู้สงครามประชิด ได้ทรงกษัตราออกกระทำยุทธหัตถีถึงเสียท่า ถูกขอมจ้วงฟันสิ้นพระชนม์กลางสมรภูมิ ขอมจึงเข้าครองสุโขทัย และศรีสัชนาลัยได้

ขุนร่วงนำไทย ได้ครองสุโขทัยและศรีสัชนาลัยอยู่ ๔๔ ปี สิ้นพระชนม์ พระชนมายุได้ ๗๒ ปี

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ รัชกาลที่ ๓

(ขุนบางกลางทาว เจ้าเมืองบางยาง)

พ่อขุนบางกลางทาว หรือ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ หรือ ศรีอินทราธิบดีอินทราทิตย์ ทรงเป็นพระราชโอรสพระองค์ใหญ่ของพ่อขุนร่วงนำไทย และพระนางพระยาฉิวทอง ประสูติ ณ นครศรีสัชนาลัย ประมาณ พ.ศ. ๑๗๕๒-พ.ศ. ๑๗๘๔ จึงมีอายุได้ ๔๒ ณ สงครามขอมลโว^๑ ได้ร่วมกับพระเจ้าอาขุนฟ้าเมืองราดช่วยสงครามพระราชบิดา ครั้นพลทัพบกกับสะเบียงขาดแคลนต้องออกไปเสาะแสวงหาว่าจะได้ พระราชบิดาต้องสิ้น กรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัยต้องเสียแก่ขอม พ.ศ. ๑๗๘๔ สองขุนออกไปหาพลทัพและเสบียงกว่าจะได้ก็กรุงแตกเสียแล้ว เมื่อพร้อมสรรพพอจึงยกไปกู้คืนในจารึกหลัก ๒ จึงมีว่า (ภายในวงเล็บเดิมให้เดิม)

“.....เมื่อก่อน พ่อขุนบางกลางทาว (ทาวะ หรือ ทวา)เป็นเจ้าเมืองบางยางให้เอา (พลมาผสม) พลพ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองราด พาพ่อขุนผาเมืองผดจ (แยก) กันแลกัน พ่อขุนบางกลางทาวได้เมืองศรีสัชนาลัย (คืนแล้ว) พ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองราดเอาพลมา (รอดพ่อขุนบางกลางทาวที่) บางขลัง (พ่อขุนบางกลางทาว) เวนบางขลังแก่พ่อขุนผาเมือง แล้วพ่อขุนผาเมืองเอาพลเมื่อ (ไปยัง) เมืองราด เมืองสากอโค (พร้อมแล้วไปยัง) ศรีสัชนาลัย สุโขทัย ขอม สมาดโขลญลัมพรบ (ออกตั้งพลรับสู้) แล้ว พ่อขุนบางกลางทาวไป (ร่วมผสมกับ) พลพ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองราดมา (ด้วยกันพร้อมแล้ว) ให้ประชุมพล พ่อขุนบางกลางทาว และพ่อขุนผาเมืองชี้ช้าง (ชื่อศรพระยา หัตถิ) พระยาผสมกัน (ตัวช้างสองคู่) คืนให้ชี้ด้วยกันเหนือหัวช้างประคนแล้วพ่อขุนบางกลางทาวแลขอมสมาดโขลญ

^๑ ในจารึกไม่ได้บอก เท่าที่ใช้อย่างนี้ ตามจดหมายเหตุจีนมีระบุว่า เขียมก๊ก และหลอฮกก๊ก คือสยามและลโว^๑ และ พ.ศ. ก็ไม่มีในจารึก จึงกะและใส่เอาเอง เมื่อพบหลักฐานแล้วจะได้แก้ในคราวต่อไป ถ้าไม่พบก็ต้องอย่างนี้ไปก่อนถึงจะผิดก็คงไม่มากนัก ดีกว่าไม่รู้เลย

ลำพองรบกัน พ่อขุนบางกลางทาวให้ไปบอกแก่ขุนผาเมือง พ่อขุนผาเมือง (เอาพลมาช่วยรบ) ขอมสมาดโบลญลำพองรบ (รบด้วยช้าง) พ่ายพั้ง พ่อขุนผาเมืองจึงยังเมืองสุโขทัยเข้าได้ เวณเมืองแก่พ่อขุนบางกลางทาว พ่อขุนบางกลางทาว มีผู้เข้า เพื่อเกรงแก่มิตรสหาย พ่อขุนผาเมืองจึงเอาพลออก พ่อขุนบางกลางทาวจึงเข้าเมือง พ่อขุนผาเมืองจึงอภิเศก พ่อขุนบางกลางทาวเจ้าเมืองสุโขทัย ให้ชื่อคนแก่พระสหาย เรียกชื่อศรีอินทราธิบดีนทราทิตย นามเดิมกมรเตงอัญ (พระเจ้ากรุงพระยา) ผาเมือง เมื่อก่อนคือฟ้า (จ้าวฟ้า) เจ้าเมืองยโสธรปุระ (เมืองยส จังหวัดยโสธร ตามจารึกหินทรายว่า จ.ศ. ๑๔๕ คือ พ.ศ. ๑๓๓๐ จารึกชื่อพระอริยลังคมเจ้า ในวัดบ้านท่า มีมหาราชเจ้าทั้งสองเป็นเค้า มีเจ้าสังฆราชาวัด วชิรปัญญา ซึ่งมีมหาราชเจ้าและพระสังฆราชเจ้าเป็นฐานะกรุงเมืองหลวงเอกราชอยู่แล้วตั้งแต่ พ.ศ. ๑๓๓๐) ให้ลูกสาวชื่อนางลิขรมาหาเทวีกับขันไชยศรี ให้นามเกียรติแก่ขุนผาเมือง เขียม (เหตุ) พ่อขุนบางกลางทาวได้ชื่ออินทราธิบดีนทราทิตย เมื่อพ่อขุนผาเมืองเอาชื่อตนให้แก่พระสหาย (เมื่ออภิเศกเป็นเจ้า) เมืองสุโขทัยพ่อขุนศรีอินทราธิบดีนทราทิตย และพ่อขุนผาเมืองเอาพลตอบกันพาทั่ว (เมืองสุโขทัย ศรีสังขนาถ) แต่เมื่อเพรง (ก่อน) เตรงลาคลาทุกแห่งทุกหน ต่างคนต่าง เมื่อเมืองดั่งเก่า ลูกพ่อขุนศรีอินทราทิตยคนหนึ่งชื่อพ่อขุนรามราชปราชญ์รัฐธรรมนูญ.....หลานพ่อขุนศรีอินทราทิตยคนหนึ่งชื่อ ธรรมราชา พ่อขุนรัฐธรรมนูญเนื้อมีปรีชาแก่ม (ที่สุด) บ่มิกล่าว (ถ้วน) ถี่เลย พ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองรานั้นให้สร้างเจดีย์มีคุณแก่ฝูงท้าวพระยา เป็นอาจารย์ พรณิบาล (พระอภิบาล) แก่ฝูงกษัตริราชทั้งหลายมา (รวม) อยู่ในศรีสังขนาถ

ที่ยกจารึกมานั้นไม่มีปีอภิเศก จารึกขุนพันเมืองว่า พ.ศ. ๑๗๘๖ จึงเรียงได้ว่าเสร็จสงครามแล้วต้องเตรียมกันบูรณะซ่อมแซมจึงอาจล่วงไปปีหรือกว่า พ่อขุนศรีอินทราทิตย ได้ปราบดาภิเศกเป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัยและศรีสังขนาถ พ.ศ. ๑๗๘๖ พร้อมกับได้ทรงอุปภิเศก พระนางเลื่อง ทรงมีพระราชโอรสพระราชธิดา ๕ พระองค์ ผู้ชายสาม ผู้หญิงสอง เจ้าพี่ผู้ใหญ่ตายจากแต่ยังเล็ก จึงเหลือปรากฏพระนามคือขุนบานเมือง อาจประสูติ พ.ศ. ๑๗๘๑ พ่อขุนพระรามคำแหง อาจประสูติ พ.ศ. ๑๗๘๒ ส่วนผู้หญิงสองไม่ปรากฏชื่อ ทั้งนี้อาจมีตั้งแต่สมัยไปเป็นเจ้าเมืองบาง อาจ เมื่อได้เป็นขุนพระยากรุงสุโขทัยแล้ว จึงกระทำพระราชพิธีอุปภิเศกในกาลนั้น

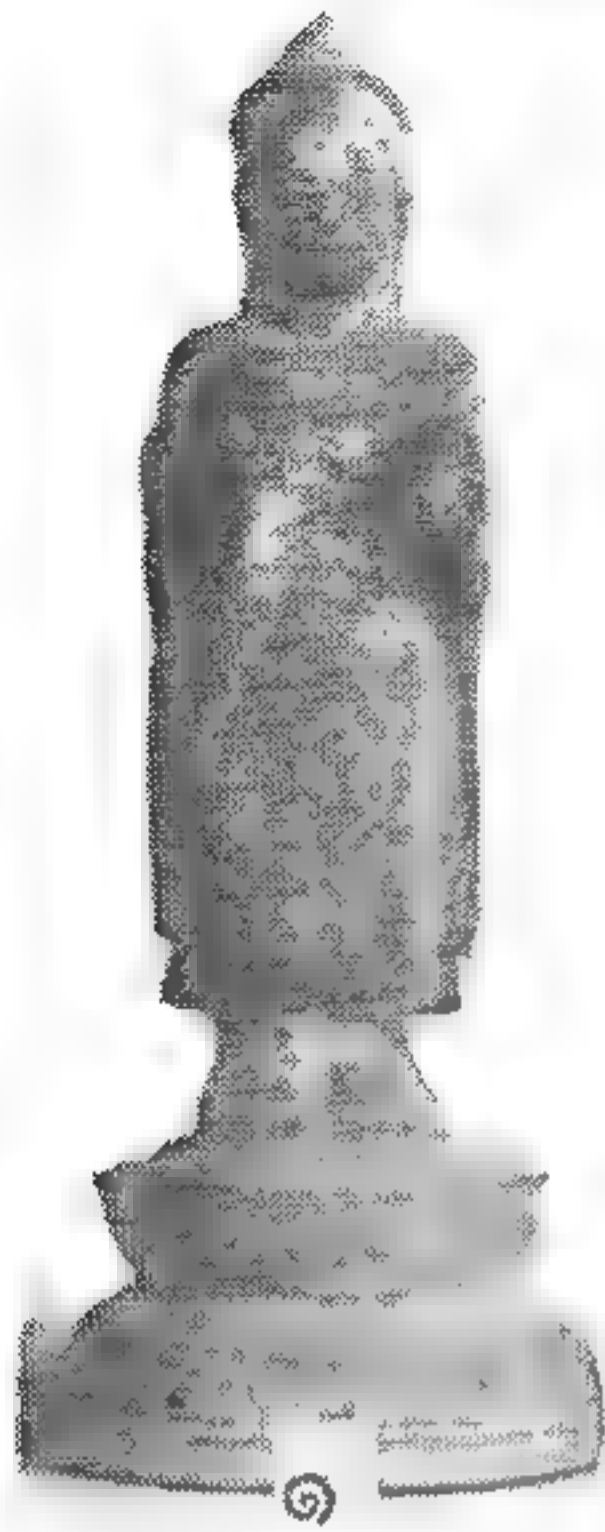
พ่อขุนศรีอินทราทิตย ได้ครองเป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัย ศรีสังขนาถแล้ว ได้จัดการทะนุบำรุงบ้านเมือง ซึ่งถูกภัยสงครามมาเป็นแรมปีนั้นให้ฟื้นคืนสภาพและส่งเสริมก่อสร้างให้เจริญยิ่งขึ้น พร้อมกับได้ทะนุบำรุงทะเลทั่วทหารให้ชำนาญศึก เมื่อพร้อมสรรพด้วยกำลังช้างม้าเสบียงอาหารบริบูรณ์แล้ว จึงกรีธาทัพไปกรุงลโว้ พ.ศ. ๑๗๘๔ ปิดกรุงลโว้ได้ * ได้นำมาขึ้นแก่กรุงสุโขทัย

พ.ศ. ๑๗๘๗ ได้ทรงยกกองทัพขึ้นไปถึงเจดลในลงไปเจดลนอก* คือพิมายลงไปปาเจดล (พ่อเจริญ=ปาปา คือพ่อ เจดล=คือเจริญ=พ่อเจริญ) หรือปราจีน ได้ทรงรวบรวมขึ้นแก่กรุงสุโขทัยส่วนทางใต้คือ อโยธยา ไทยทวาลวนั้นมีพระยาพาน และญาติพี่น้องบางส่วนยังอยู่ก็ไม่ได้รบกวาน ฉะนั้นดินแดนทางนี้ จึงไม่มีระบุในจารึก

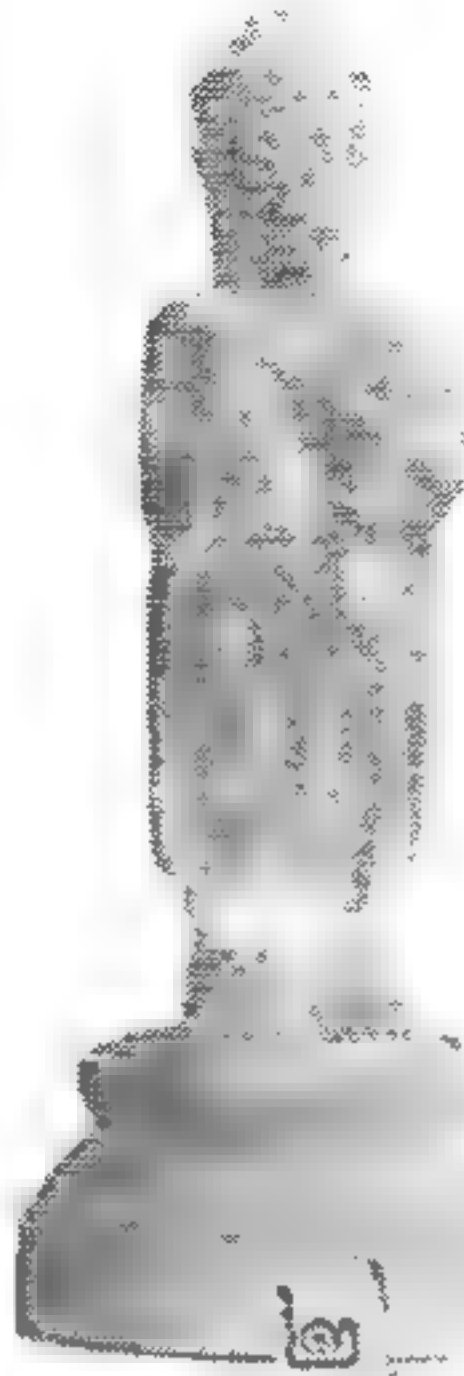
* ตามจดหมายเหตุจีนที่เล่าว่า เขียมล่อถักได้ร่วมกับลกชกกัถ เป็นเขียมล่อถักแล้ว

๒ ตามที่ปรากฏชื่อ ณ แผนที่ประเทศชาวโบราณว่า ลว สุข เจ-ลา คือลโว้ สุโขทัย จเลด ซึ่งเป็นชื่อที่รวมกันทั้ง ๓ ชื่อ ได้พิมพ์แผนที่ไว้หน้า ๖๑๘

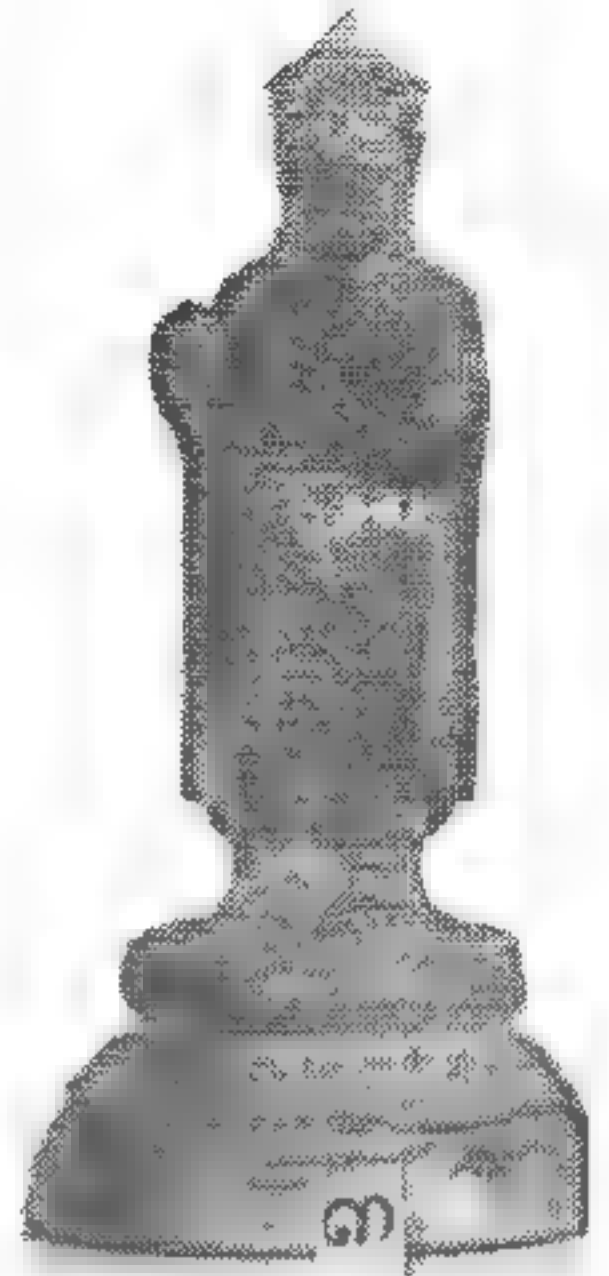
พระร่วงสมัยสุโขทัย วัดร้างร้าง หินแก้วสี เหลือง เขียวอ่อน บุสราคำไทย



๑. ขุนศรีอินทรมคินทราทิตย

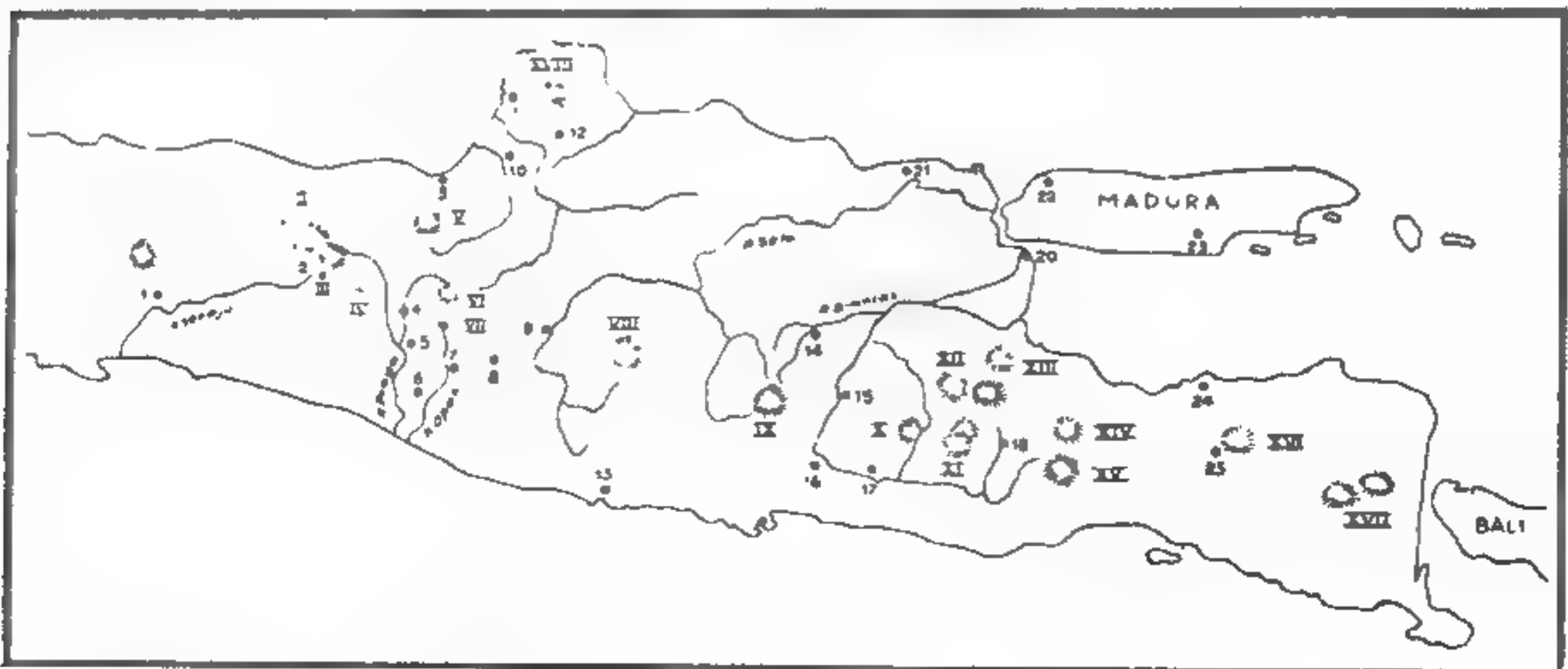


๒. พระนางเลื่อง มีสังเกดเพียงหน้า
อกใหญ่เท่านั้น



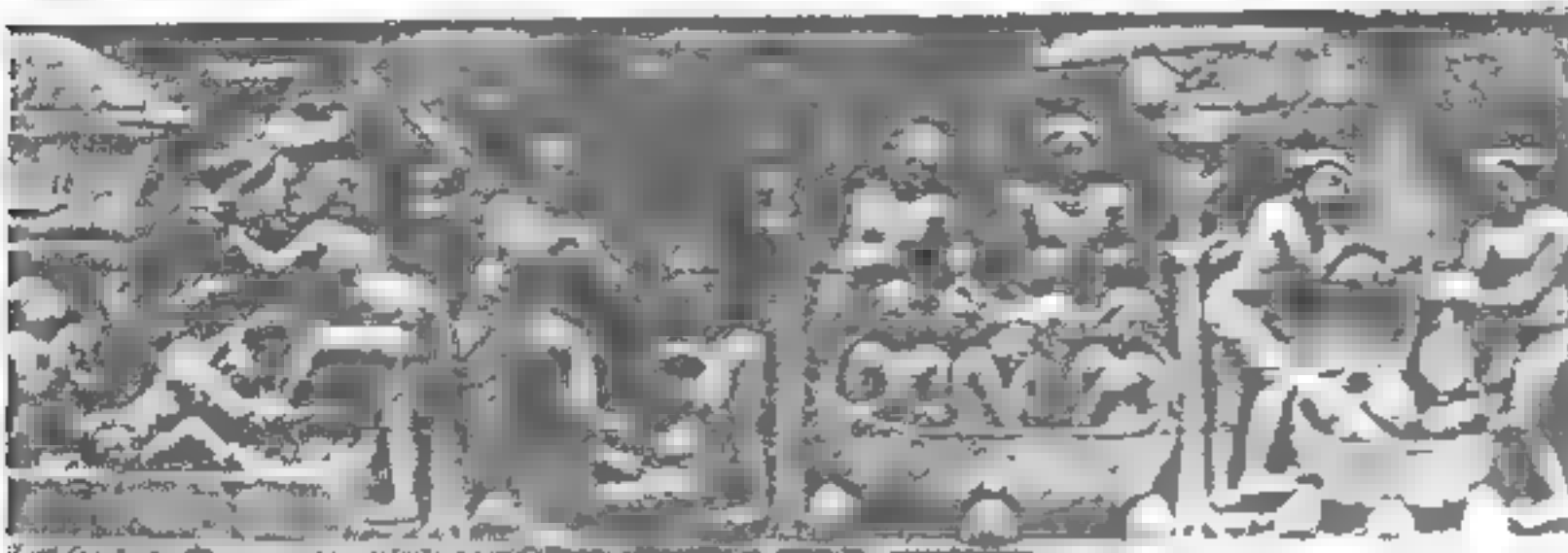
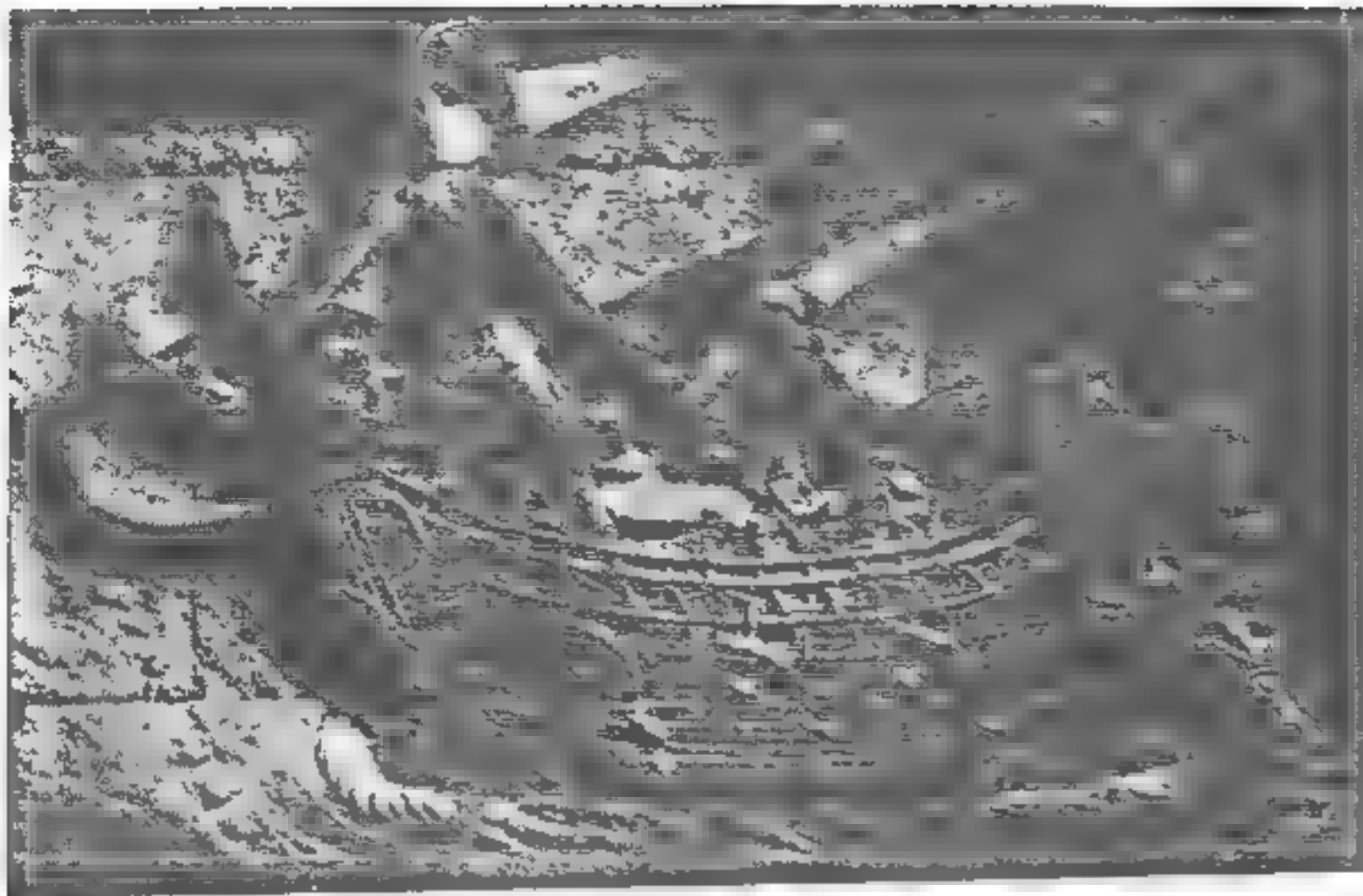
๓. ขุนบานเมือง ที่รู้จักพระนางจ้าว
(ผิฟ้า) เล่าเพียงว่า ทำแล้วสมมติเท่านั้น ไซ้
บุสราคำเพราะเป็น เครื่องทรงแล้วทรงหมวก
ยอด พระเครื่องคลุมฐานกลีบบัวคว่ำ

แผนที่ประเทศชวาโบราณ ได้ใส่ชื่อไว้ และมีชื่อไทยปรากฏอยู่ ซึ่งยืนยันว่าคนไทยไปตั้งชื่อ และอาจไปอยู่
ซึ่งยืนยัน ได้ยัก คือ ไทย



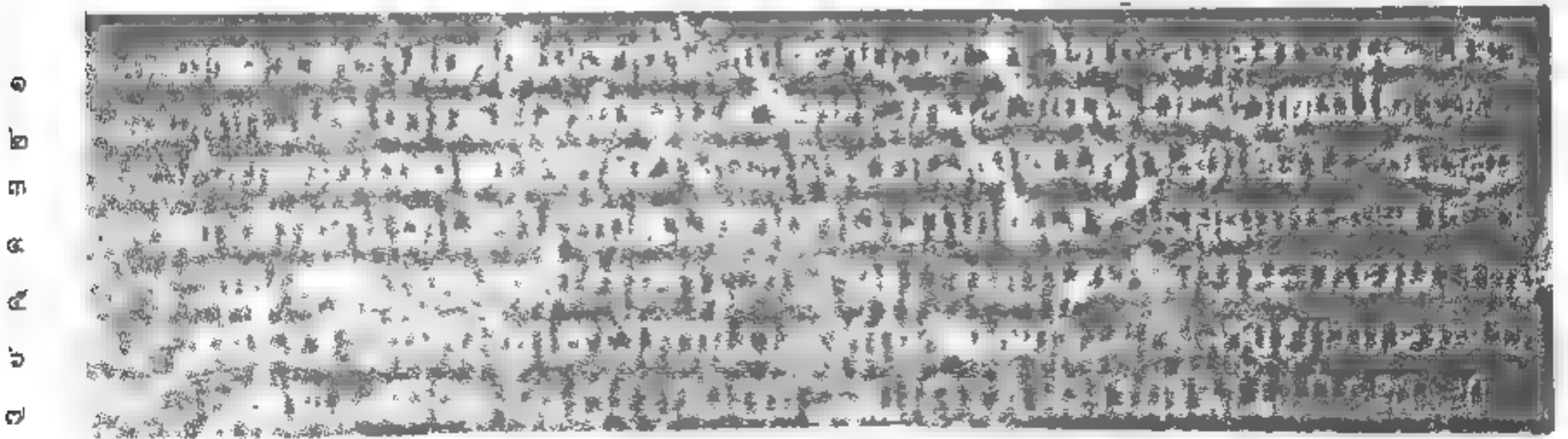
MOUNTAINS AND MONUMENTS

I	Staher	VI	Meranu	XI	Butak. Kaw	XIV	Tenger Dharma
II	Prahu Dieng	VII	Merapi	XII	Andjasmara Ardjuna.	XV	Smeru
III	Sendara Pringapus	VIII	Lanu Sakuk Tjeja		Wehrang Djawi	XVI	Yang
IV	Sumbing	IX	Wido	XIII	Pranggunan. Belahan.	XVII	Raung Merapi
V	Ungaran Gedung Sango	X	Ketul Panutaran		Dialerneda	XVIII	Mura



มหाराชทรงจารึกเล่าไว้ว่าเมื่ออายุเข้า ๑๕ ได้สู้สงครามพ่อขุนสามชนเจ้าเมืองนอด เหตุนี้สุโขทัยจึงถูกสงครามอีกครั้งหนึ่ง ครั้งสู้กันที่เมืองตาก เพราะทรงจารึกว่าอายุย่าง ๑๕ จึงประสูติ พ.ศ. ๑๗๘๒ สงครามคราวนี้เกิด พ.ศ. ๑๘๐๑ ตามจารึกหลัก ๑ มีอย่างนี้

จารึกหลัก ๑



๑. พ่อ กู ชื่อ ศรีอินทราทิตย แม่ กู ชื่อ นาง เสือ พ่อ กู ชื่อ บ้านเมือง
๒. กู พี่น้อง หองเตียวห้าคน ผู้ชายสาม ผู้หญิงสอง พี่เมีย
๓. ผู้ อ้าย ตาย จาก เมื่อ เตียม แต่ ยัง เล็ก เมื่อ กู ขึ้น
๔. สิบเก้า เข้า ขุนสามชน เจ้าเมืองนอด มาที่เมืองตาก พ่อ กู ไปรบ
๕. ขุนสามชน หัวซ้าย ขุนสามชน ขั้บมาหัวขวา ขุนสามชน
๖. เคลื่อนเข้าไพร่ฟ้าหน้าใส พ่อ กู หนีญ ฝ่าย ฝ่าย จะ แจ้น
๗. กู บ่อ หนี กู ชี ข้าง เบก พล กู ขั้บ เข้า ก่อน พ่อ กู กู ต่อ....

ภูเขาและอนุสาวรีย์ถาวร ลำดับเลขโรมันที่ ๘ ปรากฏ ๓ ชื่อ มีชื่อ ถู สุข ตูเจลา คือ ละโว้ สุโขทัย จเลด หรือ เจริญ ลำดับที่ ๑๗ ร่วง เมรบี ภูเขาพระร่วงเหนือบาหลี่

หลักฐาน “ไทย” ปรากฏที่ชาวและที่อื่น ๆ

เรือเดินทะเลจะเห็นคนถือท้ายเรือไล่หมวกยอดไทยและมีนมใหญ่ เห็นว่าเป็นขุนหญิงเมื่อเหมือนสุนาขัลลดู ที่กลับลงไปครองชาว

รูปลางนี้ดูดาบที่เงือจะพันคอ คือ ดาบไทยและหญิงคนนั้นก็นั่งพับเพียบท้าวแขนแบบหญิงไทย

พ่อขุนศรีอินทราทิตยได้ทรงรวบรวมดินแดนเมืองต่าง ๆ เข้ากับสุโขทัย อาจไปถึงเมืองนอด เมืองแกงซึ่งมีระบุอยู่ในจารึกหลัก ๒ จากจารึกหลัก ๑ ซึ่งพ่อขุนรามคำแหง-

พระลูกเจ้า พ่อขุนรามคำแหงทรงร่วมกับพระราชบิดาเข้าสงครามตั้งแต่พระชนมายุ ๑๕ ได้ชัยชนะ กระทำให้
สุโขทัยแข็งแกร่งยิ่งขึ้น กองทัพเมืองลพดลล่าถอยไป พระราชบิดาพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ทรงโปรดพระราชทานชื่อว่า
พระรามคำแหง ยังทรงแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองแห่งคือดกนั้นตามที่ปรากฏพระนามจารึกไว้หลังพระพุทธรูปอย่างนี้

จารึกพระนาม ณ ฐานพระพุทธรูปไพลิน ซึ่งเป็นหินสีครามหนัก ๕ ก.ก.



พ่อ ขุน ราม คำ แห ง พ่อ เมือง แห ง

ด้านหน้ามีเลขไทย (มหาศักราช ๑๒๐๘ พ.ศ. ๑๘๒๘ ดูแล้วจะเห็นว่าลายจารึกนี้ ไม่เหมือนจารึกหลัก ๑

ในจารึกระบุว่า พ่อขุนนี้ขณะอายุห้าจะเจ้าน ซึ่งอาจทรงดราครำและถูกอาวุธบ้าง และทรงมีพระชน-
มายุเกิน ๖๓ ด้วย เมื่อเสร็จสงครามแล้ว กองอาจประชวนกะเสาะกะสะและหนัก จึงเสด็จสวรรคต พ.ศ. นั้น หรือต่อ
ไปอีก ๑ ปี คือ พ.ศ. ๑๘๐๒ พระชนมายุได้ ๖๑ ทรงครองสุโขทัยได้ ๒๐ ปี ขณะนั้นพ่อขุนบานเมืองได้ทรงเป็น
ผู้สำเร็จแทนอยู่ พ่อขุนรามคำแหงนั้นไปเป็นเจ้าเมืองแห่งแล้ว แต่ก็คงมา จึงได้ร่วมกันเชิญเจ้าฟ้าขึ้นครอง

ขุนบานเมือง รัชกาลที่ ๔

พ่อขุนบานเมือง เมื่อพ่อขุนพระราชบิดาเสด็จสวรรคตแล้ว ในฐานะพระลูกเจ้าพระองค์ใหญ่ก็ถึงวาระ พระ
ประยูรญาติพร้อมประชาชนพลเมืองมีพระรามคำแหงเป็นประธาน ทั้งสมณชีพราหมณ์ อันมีสมเด็จพระมหาเถรศรีสุรธา
ราชจุลมนี ฯลฯ เป็นต้น พร้อมใจกันอันเชิญขึ้นครองสุโขทัยศรีสุคนธาชัยสืบต่อ ณ พ.ศ. ๑๘๐๒ นั้น ทรงครองสุโขทัย
ศรีสุคนธาชัยได้ ๑๐ ปี ไม่ปรากฏว่าทรงมีพระมเหสีและพระราชโอรสธิดา ทั้งไม่ทรงทำอะไรเป็นพิเศษ หรือทำไว้ แต่
ไม่มีการจารึกจึงไม่ปรากฏพระองค์ ปรากฏพระนามในจารึกของพ่อขุนรามว่าฟ้ากูชื่อบานเมือง และทรงจารึกไว้ว่า ภูเขา
มาเวนแก่พ่อกู พ่อกูตาย ยังฟ้ากู กูพรว้นำเรอแก่ฟ้ากู ดังนำเรอแก่พ่อกู ฟ้ากูตายจึงได้เมืองแก่กูทั้งกลม

พ่อขุนบานเมืองได้ครองสุโขทัยประมาณ ๑๐ ปี จึงเสด็จสวรรคต พ่อขุนรามไม่ทรงจารึกปีไว้ จึง
คาดว่าคงจะเป็นปี พ.ศ. ๑๘๑๒ ซึ่งพ่อขุนรามทรงจารึกไว้ว่า ฟ้ากูตายจึงได้เมืองแก่กูทั้งกลม

จากปีพระราชสมภพ พ.ศ. ๑๗๘๐ ถึงปี ๑๘๑๒ จึงมีพระชนมายุได้ ๓๒ พรรษา หรืออาจประสูติก่อน
พ.ศ. นี้ก็ได้ กระทำไว้เพียงเท่า ๆ ก่อน

พระเจ้ารามคำแหงมหาราช รัชกาลที่ ๕

(เป็นพ่อขุนพระเจ้ากรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัย)

ผู้ทรงรับ ตู๊ ปราบ ๔ ทิศ รวบรวมไทย ทรงสร้างแบบลายสือไทยระบบสุโขทัย ทรงสร้างกระดิ่งร้องทุกข์ ทรงทำขดานหินบรรยายธรรม สร้างพระธาตุหรือวัด ขยายไปถึงขวา มีชื่อ ลว ลุข เจลา และพระร่วงไปปรากฏ ณ ขวา



๑. พ่อขุนรามคำแหง พระปรีชาญาณมหาราชเจ้า ทรงรัดเกล้า ยอด มีผ้าคาดพระพาหุ (แขน) พระหัตถ์ทั้งสองมีลูกกลม พระหัตถ์ขวาถือลูกนิมิตสร้างวัด พระหัตถ์ซ้ายถือรูปลูกโลก โลกกลม สร้างบูรณเมือง ถือท่า ทางโลก



๒. พระนางเรืองราศี ยกขึ้นไปเป็นพระนางลักษมีแล้ว ทรงรัดเกล้าชั้นผดโป่ง ทรงสะไบเปิดพระอุระขวา พระหัตถ์ซ้าย ยกมาถือลูก เพื่อให้ผดรูปเคารพนางกวัก พระหัตถ์ขวาแบขึ้น

พ่อขุนรามคำแหง เมื่อทรงเข้าสงครามกับพระราชนิเวศน์ได้ทรงกระทำยุทธหัตถีกับขุนสามชนกระทั้งขุนสามชนหนีไป จึงขึ้นชื่อลือพระนามเป็นที่เกรงขามอยู่ ครั้นพ่อขุนบานเมืองเสด็จสวรรคตทั้งไม่มีพระเชโอรสธิดาด้วย ก็ถึงวาระสมบูรณ ฉะนั้น ทั้งพระประยูรญาติข้าราชการทั้งทหารและพลเรือนตลอดประชาชนสมณชีพราหมณ์ได้พร้อมใจกันอัญเชิญขึ้นครองสุโขทัยศรีสัชนาลัย ณ พ.ศ. ๑๘๑๒ ได้กระทำราชาภิเศกเป็นกระบวนครบทุกประการ ได้อุปภิเศกพระนางเรืองราศีกัลยาณีเป็นเอกอรรคมเหณี เป็นพระนางพระยามมอยู่หัว หรือ พระราชินีนาถ ทรงมีพระราช

โอรสและพระราชธิดาที่ปรากฏเพียง ๒ พระองค์ คือ พระเจ้าธรรมราชาธิไทย ซึ่งประสูติ พ.ศ. ๑๘๑๓ พระนางเทพสุดาสร้อยดาว (พระมเหสีพระเจ้าฟ้ารั่วหรือมะกะโท) ประสูติ พ.ศ. ๑๘๑๔

พระราชอาณาจักรที่ปรากฏในจารึกหลัก ๑ มีว่า ปราบเมืองตะวันออกจรดสระหลวง สองแคว ลุมบาจายศกาเท้าฝั่งของ ถึงเวียงจันทน์เวียงคำเป็นที่แล้ว เมืองห่วนอน (ใต้) รอดคนที่พระบางแพรก สุพรรณภูมิ ราชบุรี เพชรบุรี ศรีธรรมราช ฝั่งทะเลสมุทรเป็นที่แล้ว เมืองตะวันตกจรดเมืองจอด เมืองหงสาวดี สมุทรทำเป็นแดน เมืองดินนอน (เหนือ) รอดเมืองแพร์ เมืองน่าน เมือง....^๑ เมืองพลัวพันฝั่งของ ^๒ เมืองชวาเป็นที่แล้ว

พ่อขุนพระรามคำแหง เป็นขุนเมืองกรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัยในระบะกาล ๑๐ ปีจาก พ.ศ. ๑๘๑๖ ถึง ๑๘๒๕ คงได้เสด็จปราบตะวันออก และห่วนอน คือ ทิศใต้ เมืองดินนอน คือ ทิศเหนือและตะวันตก กะไม่ถูกว่าเสด็จที่ไหน พ.ศ. เท่าไร รวมความว่าเสด็จทั่วไป ตลอดถิ่นแดนมีชื่อนั้น ๆ แล้ว

ในกาลก่อนถึงกาลนั้น ๆ พระองค์คงศึกษาทั้งการปกครอง การพระศาสนา และ ประวัติ ตลอดจนกระทั่งพิชัยสงครามปรากฏในจารึกว่า ถูกพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ผู้หนึ่งชื่อพ่อขุนรามราชปราชญ์รู้ธรรม เมื่อดูตามโอวาทที่ชื่อว่า สุภาษิตพระร่วงนั้น มีว่า “อย่าริรานแก่ความ” เล่นความ หรือ เป็นความนั้น คงมีตั้งแต่นั้นและคงจะตรากฎหมายอันเป็นเครื่องเจริญแก่บ้านเมืองไว้ แต่ไม่พบ จะเรียงเรื่องย่อ ๆ

พ.ศ. ๑๘๑๖ พ่อขุนพระรามคำแหง ได้เป็นขุนในเมืองสุโขทัยศรีสัชนาลัย จึงแขวนกระดิ่งไว้อันหนึ่ง อนุญาตประตูเมืองนั้น ไฟฟ้าหน้าปากกลางบ้านกลางเมือง ไปสั่นกระดิ่งอันท่านแขวนไว้ พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองได้ยินเรียก เมื่อถามสวนแก่มั่นด้วยชื่อ ไฟร์เมืองสุโขทัยนี้จึงชม สร้างป่าหมากป่าพลู ฯลฯ ทั่วเมืองทุกแห่ง

เมืองห่วนอนเมืองสุโขทัยนี้ มีกฤทิหารปูกรอยู่ มีสิริดกงส (ทำนบ) มีป่าพร้าว ป่าลาบ มีป่าม่วง ป่าขาม มีน้ำโคก (น้ำตก) มีพระชะพุงผี เทพดาในเขื่อนนั้น เป็นใหญ่กว่าทุกผีในเมืองนี้ ขุนผู้ใดถือเมืองสุโขทัยนี้แล้ ไหว้ดีพลีถูก เมืองนี้เพียง เมืองนี้ดี ผีไหว้ดีพลีถูก ผีในเขื่อนจับกุมบ่เกรง เมืองนี้หาย

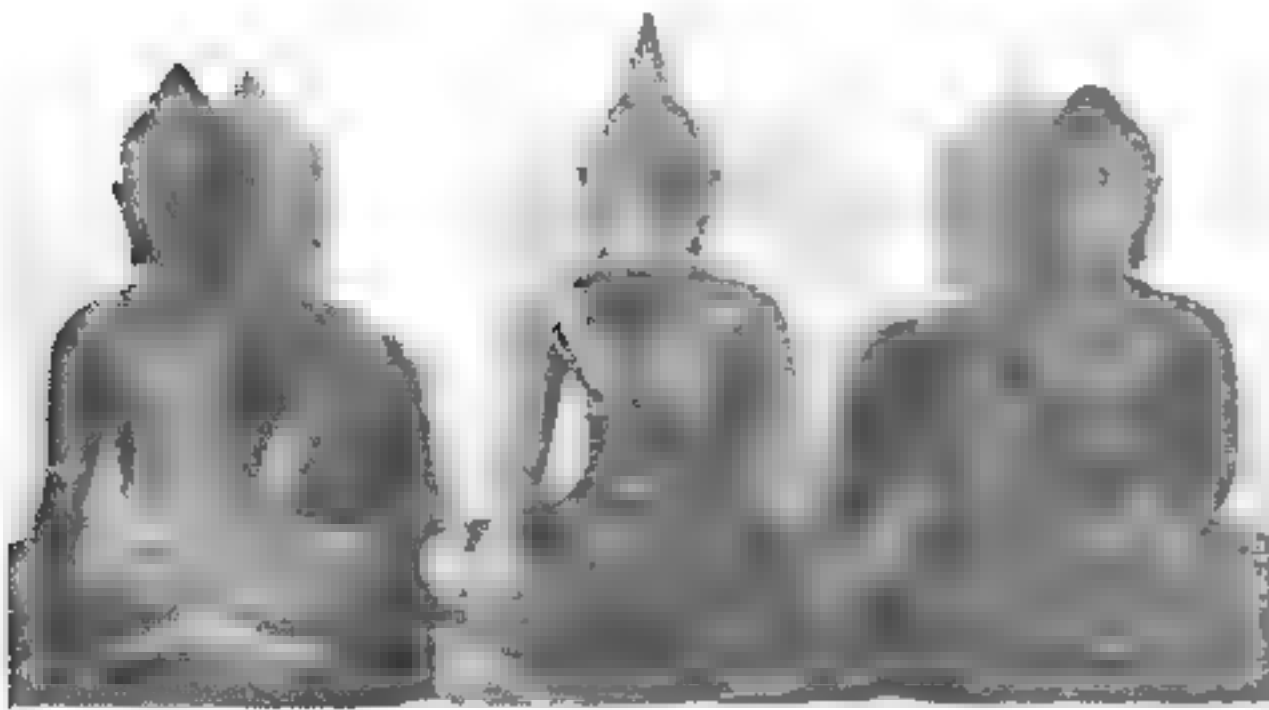
พ.ศ. ๑๘๒๑ ทรงปลูกไม้ดาล (ไม้โดนด) ได้ ๑๔ เจ้า จารึกลงว่า พ.ศ. ๑๘๓๕ (มหาศักราช ๑๒๑๔) ต้นตาลมีอายุได้ ๑๔ ปี จึงทรงปลูกมาใน พ.ศ. นี้

^๑ เมืองพลัวนี้ คือ เมืองชื่อเดิมที่แปลงเป็น กัมพูชา และ ละแวก คือ พ. จาก พู และ ล.ว. คือ สะแก และขเม หรือ เขมร คือ เขมร จึงอยู่พันฝั่งของ ตามเรื่องเล่ากันและเป็นที่เชื่อถือกันแล้วว่าเวลานั้นเขมรลงไป หรือเดินทางไปอยู่ชวามาก จึงมีปราสาทหินของเขมรอยู่ทั่วไป

^๒ เมืองชวาก็มีชื่ออยู่แล้ว สมัยนั้น เจ้าใจว่าคงจะมีอาณาเขตเป็นอันเดียวกัน จึงมีชื่ออยู่เช่นนั้น



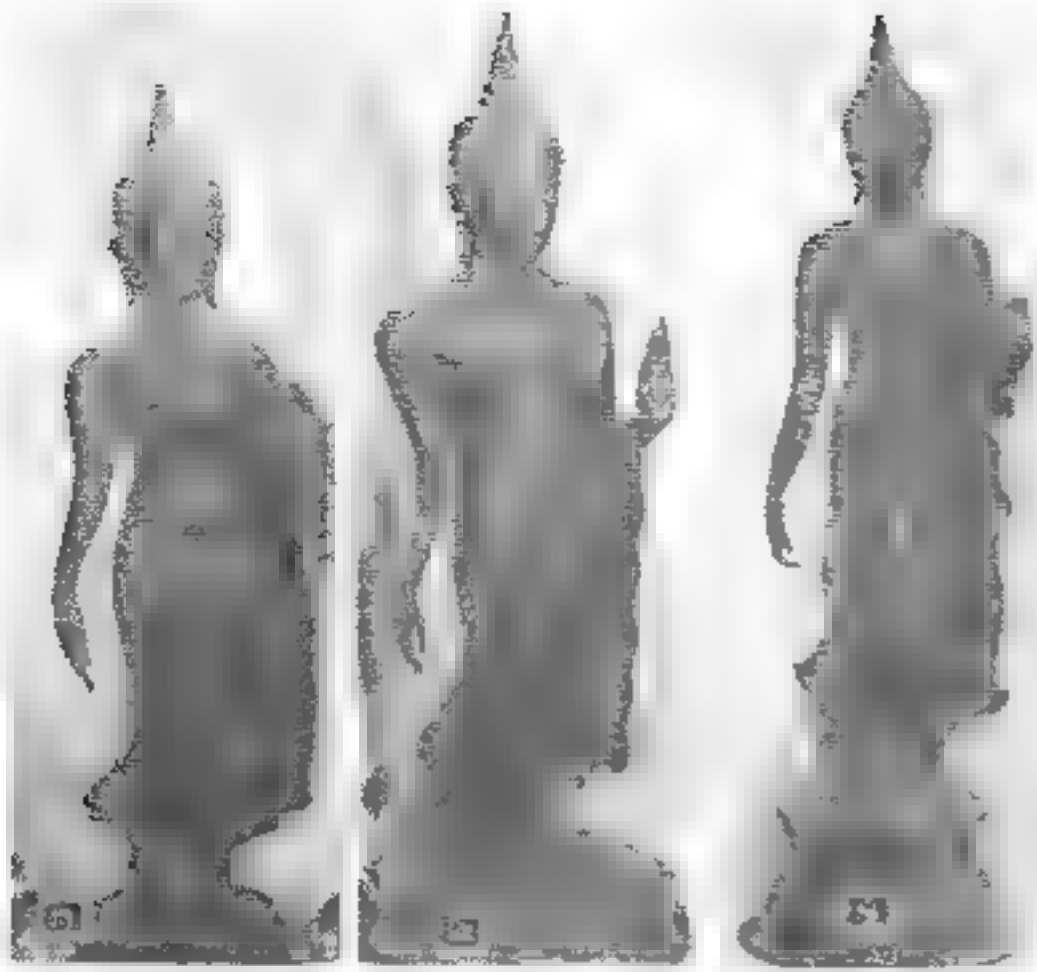
พระพุทธรูปหินโพลิน ลีกราม ทำอย่างนี้ได้มา ๖ องค์ สีขาว ๓ ลีกราม ๓ ค้างเพียงพระเมหาพี องค์ซ้ายทำชั้นเดียว มีจารึกมหาศักราช ๑๒๐๗ พ.ศ. ๑๘๒๘ ข้างหลังมีจารึกว่า พ่อขุนรามคำแหง พ่อเมืองหลวง จารึกนี้ทำแบบพิมพ์แล้วอยู่ตอนจารึก พระเมหาพี ๒ ชั้น ได้ฐานมีลายสือว่า อุทิศขุนศรีอินทราทิตย์ องค์ขวามีเมหาพี ๓ ชั้น จารึกว่า อุทิศแม่นางเลื่อง



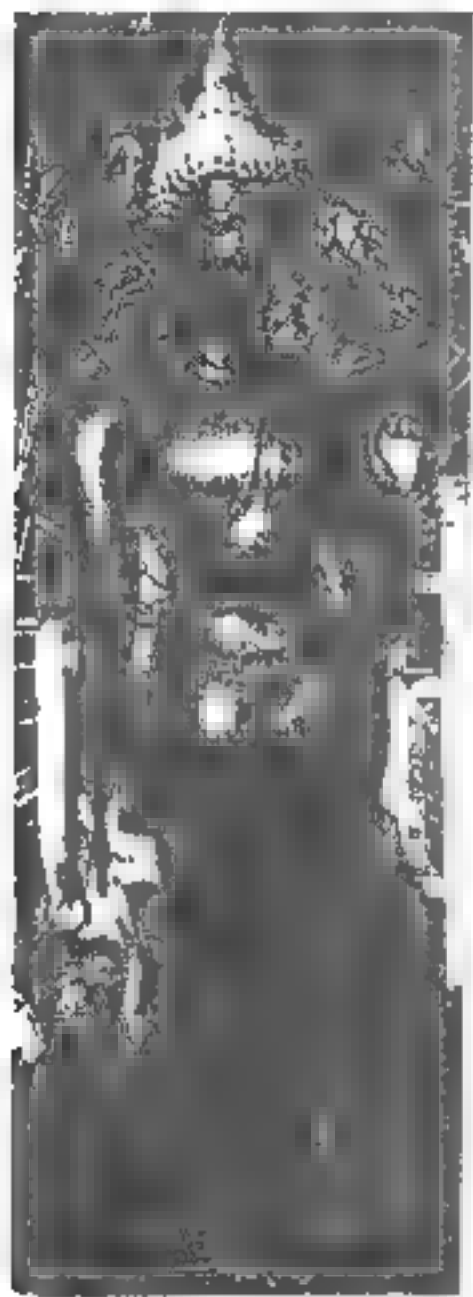
พระพุทธรูป ๓ องค์นี้ เป็นหยกเขียวขาว ที่เห็นเป็นรอยด่างนั้นคือขาว จะเห็นว่ามีแก้วหินประดับอันแสดงว่าเป็นของหลวงสมัยนั้น มีองค์หนึ่งจารึกว่า อุทิศเสนาไทยอีกองค์หนึ่ง (ไม่ได้ถ่ายรูป) สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ แชนด์ จึงเข้าใจว่า องค์นี้คงรวบรวมและสร้างสมัยนั้น มีองค์เล็ก ๆ อีก ไม่ทราบว่าเป็นอะไร และรูปพระร่วงอีก ๓ องค์ บุศราคัมมันั้นจะพบต่อไปและอยู่ในชุดเดียวกันนี้ เล่ากันว่าเมื่อพระเจ้าอโศกมรณภูมิเสด็จที่สุโขทัยได้รวบรวมและสร้างใหม่ครั้งแรก ๑๐๘ องค์ และสร้างอีกชุดหนึ่งอีก ๑๑๕ องค์



พระพุทธรูปหินสีต่าง ๆ สมัยสุโขทัย จะเห็นพระแม่เมหาพี ๓ ชั้น ๒ ชั้น ชั้นเดียวเฉพาะองค์ซ้ายสุดจะเห็นทำจีวรกลีบอีกแบบหนึ่ง และหนักมาก แบบนี้อาจถึงสมัยสุโขทัย ซึ่งถูกเก็บไปรวมไว้ว่าบรรจุไว้ในโถงใต้ทลายใต้ ผังไว้ได้ฐานอิฐพระอุโบสถหรือโบสถ์สร้างวัดวังแร่ ที่พบ ๑๑๕ องค์ ยังมีปรangkอีก ๓๕ ปรangk เก็บได้เพียง ๘๐ เหลืออยู่ ๕๕ องค์ นอกนั้นถูกขายไปนอกทั้งองค์บ้าง หักเป็นท่อน ๆ ขายออกไปบ้าง ที่เหลืออยู่นี้เพียงเศษ ๆ เท่านั้น



๑. ข้ายสุด พระพุทธรูปปางลีลาตระกวดสุโขทัย
๒. พระพุทธรูปปางลีลาสุโขทัย ทรงใช้หน้าทองคำเปลว ปิดเป็นดอก ๆ
๓. พระพุทธรูปปางลีลาสุโขทัย แต่ทำที่ราชนูรีพบได้กองอิฐคันโพธิ์เกาะพลับพลา สังเกตจะเห็นพระพาหาเล็กกว่า ที่นาถิไม่มีกระพุ้งยื่น



สุโขทัย อาจมีอยู่ก่อนแล้ว ตามจารึกว่าสก ๑๒๐๕ คือมหาศักราช (พ.ศ. ๑๗๒๒-๒๐๐๐)

ข้าย พระพุทธรูปปางลีลาสมัยสุโขทัยว่าพบที่สุโขทัย คัดออกจากหนังสือประมวลภาพประติมากรรมของ ม.ร.ว. ทนพงศ์ กฤดากร จะเห็นส่วนทั้งหมดเป็นผู้ชาย คือแขนงวงช้าง นิ้วลำเทียน ทุกส่วนเต็ม อัมหมัดและผ้าห่ม ผ้าห่ม คือ มุ่งแบบสะบงไม่มีม้วนหน้าผ้าห่มแบบจิ๋วก็ไม่มีลูกบวบ ส่วนต่าง ๆ ผิดหมด นี่แหละชิ้นอันของไทย

ขวา พระพุทธรูปปางลีลาว่าสมัยพระธาตุไทย หรือ ลือไทย ช่วงภาพถ่ายแสงจับส่วนพระทรงขึ้นชัดเจนจะเห็นเป็นส่วนผู้หญิงชัด



ได้เคยไปดูรูปพระนางเบญจกัลยาณี ณ วัดมหาธาตุ ศรีสังฆนาลัย ได้เห็นพระพุทธรูปปางลีลาเนืองค้อมคองชำรุดไปจึงถูกดกแต่งใหม่ตลอด ที่สังเกตได้เพียงหน้าอกคลุมด้วยจีวรนั้น ใหญ่กว่าเท่านั้น เมื่อเห็นรูปนี้แล้วจึงแน่ใจว่าพระรูปซีหรือพระสากิยานีในสมัยสุโขทัยนั้น ทำเป็นพระพุทธรูปเพียงใส่อกให้ใหญ่พอหมากรู้เท่านั้น ถ้าดูแล้วจะปรากฏไทยนารัตลักษณ์ว่าคือต่อคอปด้อง น่องกลม นมตั้ง หลังแบน แขนงวงช้าง ร่างผ่องผิว นิ้วลำเทียน ฯลฯ ชัดเจน

พ.ศ. ๑๘๒๕-๖ (ม.ศ. ๑๒๐๕) พ่อขุนพระรามคำแหงทรงดำริจาริก จึงให้หาหินทำเป็นเสาสี่เหลี่ยม ๓ อัน ยังไม่ทันจะพร้อม ก็พอดีมีศึกอิสลามมลายู ยกขึ้นมาปิดครองทางได้ รุกขึ้นมา จึงทรงเกณฑ์กองทัพทั้งบกและเรือ ทรงให้ออกญาคเไซชัย (ชิด) เป็นแม่ทัพบกให้ออกญานาวาบุตร (ชวน) เป็นแม่ทัพเรือ ได้เสด็จลงไปตั้งพลับพลาบัญชาการรับและดำเนินศึกครั้งนั้น ณ กลองกระแจะเพชรบุรี ที่นี้ ค่อยมาให้ยกขึ้นเป็นวัดพลับพลาชัย ที่นั่นยังมีเจดีย์และศิลปสุโขทัย

สถิตอยู่บ้าง สงครามครั้งนี้มีระยะกาลถึง ๖ ปี

และปี พ.ศ. ๑๘๒๕ นี้^๑ ตามจดหมายเหตุจีนเล่าว่า พระเจ้าหงวนซีโจ้ว ปฐมกษัตริย์จักรพรรดิแห่งราชวงศ์หงวน ได้ส่งราชทูตชื่อ โฮจื่อจิ มาสู่โขทัย ต้องเดินทางไปฝ่า ณ เพชรบุรีในการส่งราชทูตมาครั้งนี้ พวกมลายูอิสลามยังกล่าวฟ้องว่าไทยขี้ขลาด ส่วนไทยก็แจ้งว่า พวกนั้นรุกรานขึ้นมาปิดครองต้องต่อสู้และขับไล่ ราชทูตจึงต้องกลับ เมื่อคณะทูตเหินหวนกลับไปแล้ว ไทยได้ทุ่มกำลังตีแตกทำลายให้ถอยกลับไป และ ออกญาเดโชชัย กับออกญานาวายุทธได้ยกตามลงไปถึงขวา และบาทลี จึงมีชื่อไปปรากฏอยู่ ณ ขวา ทั้งส่วนกลาง และ ตรงเหนือเกาะบาทลี ณ ส่วนกลางนั้นมีชื่อ ลุ สุขุ เจ-ล่า ส่วนใต้ ตอนเหนือบาทลี มีชื่อ ร่วงเมรปี คือ กูเขา หรือถาวรวัตถุพระร่วง พ่อขุนพระรามคำแหงได้เสด็จไปด้วยจึงไปตั้งชื่อว่า ลุ สุขุ เจ ล่า คือ ลโว้สุโขทัย จเลศ ซึ่งหมายความว่า พระองค์ทรงรวบรวมไว้ได้แล้ว และได้นำชื่อลงตั้งไว้ว่าร่วงเมรปีนั้นด้วย เพราะพระราชสงครามครั้งนี้มีเขตแดนยาวไกลไปหลายประเทศ จึงได้ใช้เวลาอยู่ถึง ๖ ปี พระองค์จึงเสด็จกลับสุโขทัย พ.ศ. ๑๘๓๐

และในปี พ.ศ. ๑๘๓๐ นี้^๒ พ่อขุนพระรามคำแหงได้เสด็จกลับมานั้น ขุนวัง คือนะกะโทได้เป็นสนาบดีว่าการวังมานาน ได้รักกับพระนางเทพสุดาสร้อยดาว อีกชื่อหนึ่งว่า นางสุวรรณเทวี ได้พาพรรคพวกญาติพี่น้องมีนางอุ่นเรือนเป็นน้องสาวและพระนางเทพสุดาสร้อยดาว พระราชธิดาพ่อขุนพระรามคำแหงไปด้วย ได้ทราบข่าวเสด็จกลับ จึงทำหนังสือปักไว้ ณ เขตแดน ขอพระราชทานอภัยโทษไว้ด้วย และกราบทูลว่ายังชื่อสัตย์สวามิภักดิ์ตลอดไป เมื่อทรงทราบแล้วจึงยกกองทัพติดตามไปได้พบหนังสือเช่นนั้น ทรงนึกถึงความดีความชอบของขุนวัง จึงเสด็จกลับ ขุนวังได้ไปพักกับอติมา นาง ณ เมืองเมาะตะมะได้ยกนางอุ่นเรือนผู้น้องสาวให้ จึงสนิทสนมกันมากขึ้นต่อมาเกิดวิวาทกัน ขุนวังจึงฆ่าเสียแล้วตั้งตัวเป็นกษัตริย์ครองเมืองเมาะตะมะเป็นราชธานี ได้ขอพระราชทานนามและเป็นเมืองออก พ่อขุนพระรามคำแหงจึงทรงพระราชทานนามไปว่าพระเจ้าฟ้ารั่วในจารึกจึงมีว่า รอดเมืองหงสาวดี

พ่อขุนพระรามคำแหงเสด็จกลับประทับ ณ กรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัยแล้วจากปี ๑๘๓๐ ได้ทรงจารึกเรื่องเป็นจำนวน ๓ หลัก อันหนึ่ง มีในเมืองขุขันธ์ อันหนึ่งมีในถ้ำพระราม อันหนึ่งมีในถ้ำรัตนธารในกลางป่าตาล และป่าตาลทรงปลูกได้ ๑๔ เข้า จาก พ.ศ. ๑๘๒๑ ถึงปี ๑๘๓๕^๓ จึงให้ช่างพันขดารหินตั้งหว่างกลางไม้ตาลนี้ ขดารหินนี้ชื่อมนังสีลาบาตร์ คือไปทรงเล่าว่าก่อน พ.ศ. ๑๘๒๖ (ม.ศ. ๑๒๐๕) ยังไม่มีลายสือไทย จึงทรงดำริสร้างมาแต่นั้น และได้ทรงจารึกทั้งให้ช่างต่อจนเต็ม ทั้งยังได้ให้ช่างพันขดารหินไว้อีก ได้ขุดพระบรมธาตุสร้างพระธาตุบรรจุให้ชาวชนได้บูชาสักการะกันทั้ง ๒ กรุง ตอนพระธาตุทรงให้จารึกไว้ว่า

พ.ศ. ๑๘๒๘^๔ (๑๒๐๗ ศกปีกุน) ให้ขุดเอาพระธาตุออก ทั้งหลายเห็น กระทำบูชาบำเรอแก่พระธาตุได้เดือนหกวัน จึงเอาลงฝังในกลางเมืองศรีสัชนาลัย ก่อพระเจดีย์เหนือหูกเข้าจึงแล้ว ตั้งเวียงผาล้อมพระมหาธาตุตามเข้าจึงแล้ว

^๑ที่อ้างมานั้นตามประวัติการสัมพันธ์ระหว่างชาติไทยกับชาติจีน โดยลิจิต ชุนตระกูล ตามประชุมพงศาวดารภาคที่ ๑๕ ว่า พ.ศ. ๑๘๓๘ เข้าใจว่าคงจะคลาดเคลื่อน เพราะปรากฏในจารึกวัดเชียงมั่นว่าปี พ.ศ. ๑๘๓๘ มีการประชุมกระทำสัตย์เชิยงมั่น ปรากฏพระเจ้ารามคำแหงฯ เสด็จไปด้วย ทั้งในจารึกก็ทรงระบุเมืองขวาด้วย

^๒ตามหนังสือพระราชพงศาวดารว่า พ.ศ. ๑๘๒๔ (จ.ศ. ๖๔๓) ในเรื่องเดิมเล่าว่า นะกะโท พาไปนั้น พระเจ้ารามคำแหงเสด็จพระราชสงคราม จึงกล่าวหอบไป ครั้นเสด็จกลับ ทรงทราบแล้วจึงยกกองทัพตามไปได้พบหนังสือ จึงเสด็จกลับ จึงแน่ใจว่า ในการสงครามครั้งนี้ พ่อขุนพระรามเสด็จไปถึง ๖ ปี ขุนวังจึงมีเวลาพอและรู้เป็นโอกาสดีทุกประการ

^๓เพราะได้เห็นตัวเลขปีอย่างนี้ จึงแน่ใจว่าทรงจารึกในกาลนี้

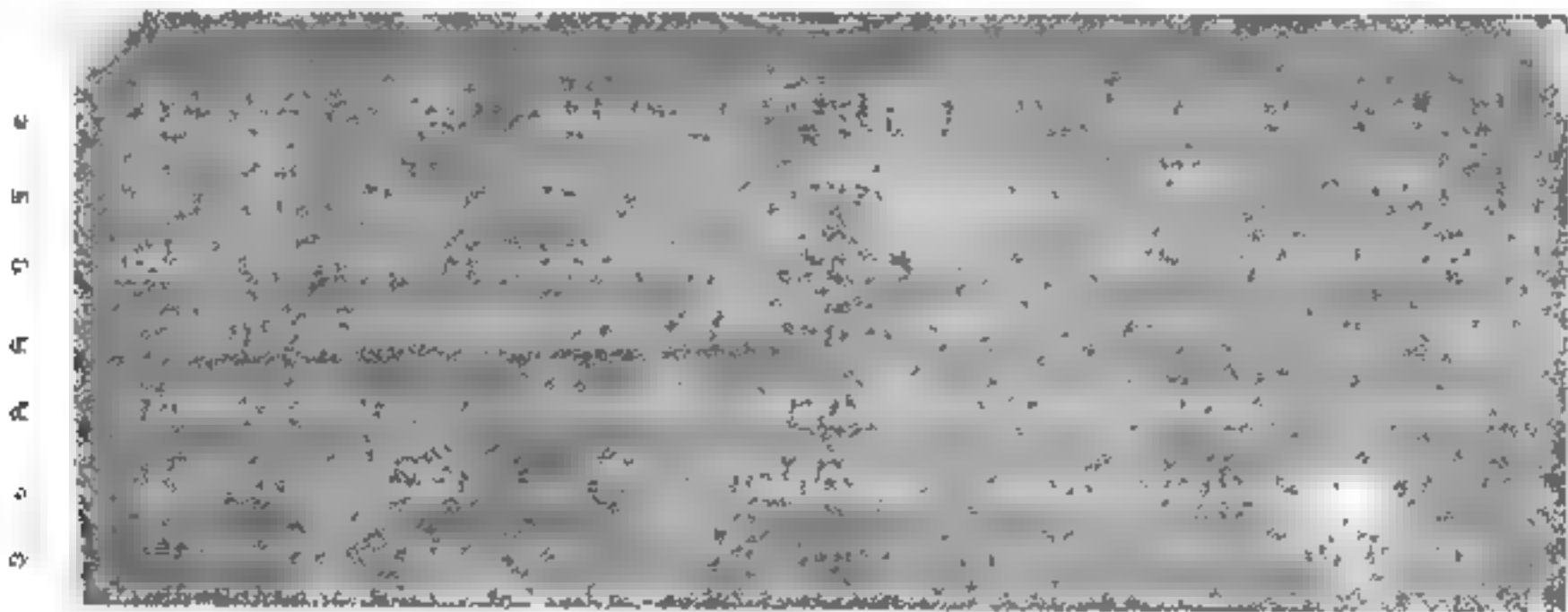
^๔ปรากฏอย่างนั้น ตอนนี้คนอื่นจารึก ยังไม่เสด็จกลับ อาจมีพระราชโองการให้กระทำก่อน ครั้นเสด็จกลับจึงทรงกระทำต่อหรืออาจเสด็จกลับไปชั่วคราวแล้วทรงสั่งไว้ให้บันทึกไว้ก่อน

ขदारหินนี้ ทรงจารึกความสำคัญไว้ว่า ๑๒๑๔ ศกปีมะโรง (พ.ศ. ๑๘๓๕) พ่อขุนพระรามคำแหง เจ้าเมืองสุโขทัยศรีสัชนาลัย ปลุกไม้ตาลนี้ได้ ๑๕ เข้า จึงให้ช่างพันขदारหินตั้งหว่างกลางไม้ตาลนี้ วันเดือนดับ เดือนออก (ข้างแรม ข้างขึ้น) แแปวัน วันเดือนเต็ม เดือนข้าง (วันเพ็ญ วันดับแรม) แแปวัน ผูกบูธเถรมหาเถรขึ้นนั่งเหนือขदारหินนี้สวดธรรมแก่อุบาสกท่วยจำศีล ผิใช้วันสวดธรรม พ่อขุนพระรามคำแหงเจ้าเมืองสุโขทัยศรีสัชนาลัย ขึ้นนั่งเหนือขदारหินให้ผูกท่วยลูกเจ้าลูกขุน ผูกท่วยถือบ้านถือเมืองกัน วันเดือนดับเดือนเต็ม ทานแด่ช่างเผือกกระพัดลาย (สายรัดกุมภุ่ประดับ) เทียมญ่อมทองงา...ชาวชื่อรจาสรี พ่อขุนพระรามคำแหง ขึ้นจีไปนบพระ....อรัญญิกแล้วเข้ามา

พ.ศ. ๑๘๓๕ จ.ศ. ๖๕๘ พ่อขุนพระรามคำแหงได้เสด็จไปนพีสี่เชียงใหม่ เข้าประชุมกับพระญาเมงราย พระยงำเมือง พระนามพระองค์มีจารึกระบุว่า พระญาร่วง ได้เข้าประทับร่วมกันกระทำสัตยสาบาลเพื่อให้เชียงมั่งคงตลอดไปนั้น ต่างได้กินได้นอนร่วมกัน ณ บ้านเชียงมั่งนั้น ค่อมได้ยกขึ้นเป็นวัดเชียงมั่ง ทั้งได้กระทำจารึกไว้ด้วย จึงทราบเรื่องได้

หลักที่ ๗๖ สมัยอยุธยา

ศิลาจารึก วัดเชียงมั่ง จังหวัดเชียงใหม่ คอนตันเล่าความ พ.ศ. ๑๘๓๕ คอนปลายหน้า ๒ มี จ.ศ. ๕๔๓ พ.ศ. ๒๑๒๔ จ.ศ. นี้ พระนเรศวรมหาราชเจ้าเสด็จไปสะแวก จึงว่าจารึกเมื่อสมัยอยุธยา นำมาเป็นตัวอย่างลายตัวจารึกตัดคอนดวงฤกษ์ออก แต่เรื่องอยู่ตอนนี้จึงได้อะมาลงไว้เพื่อเป็นหลักฐาน (ประชุมจารึกภาคที่ ๓ หน้าที่ ๔๓ ก. หน้า ๒๐๕)



๑. สกราช ๖๕๘ ปี รวาชันเดือนวิสาออก ๘ ค่ำ วัน ๕ ไทยเมิงเปลวยาม
๒. แตรรุ่งแล้วสองอุกนาทิมลายสองบาคนวลักกนาเสวียนวางปรหัสไนมี
๓. นบราสีพรณามังรายเจ้าเลพรณางำเมืองพรณาร่วงทั้งสามคนตั้งหอนอ (น)
๔. นไนที่ไชยภูมิราชนทพรชุดคือก่อตริบูนทั้งสี่ด้านแลก่อพรเจดีย์ทักที่
๕. หอนอนบ้านเชียงมั่งในขณขณเดียนั้นที่นั้นลวดสร้างเป็นวัด ที่ ทานแก่
๖. แก้วทั้งสามใส่ชื่อว่าวัดเชียงมั่งค่อมบัดนี้ตั้งแต่วันสร้างมาถึงปีรวงเหมา
๗. ได้ ๑๗๕ ปี สกราช ๘๓๓ พรคิลกราชเจ้าก่อพรเจดีย์ด้วยหินแลง เป

แต่ในที่นี้ระบุชื่อว่าพระญาร่วง ฉะนั้น เมื่อก่อน ๑๕ เข้า คงจะมีพระนามว่า “พระร่วง” ครั้นกระทำยุทธหัตถีชนะแล้ว จึงได้รับพระราชทานนามใหม่ว่า พระรามคำแหง หรือว่าตอนนี้ยังนิยมกล่าวพระนามกันว่าพระร่วงเหมือนสมัยปัจจุบันนี้ นิยมกล่าวกันว่า “ในหลวง” กาล พ.ศ. ยังบอกในรัชกาลของพ่อขุนพระรามคำแหง จึงแน่ใจกันตลอดมา และทั้งยังมีเรื่องเล่าว่า พระร่วงพันหินที่ไซก (ชอก) พระร่วง เพื่อให้น้ำไหลผ่านได้

พ.ศ. ๑๘๔๓^๑ ได้ส่งราชทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับจีน เพื่อใกล้ชิดติดต่อกัน ซึ่งโฮจือจี ได้มาติดต่อแล้ว จึงได้มีการส่งทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกันเสมอมา

^๑ ความพงศาวดารฉบับพระราชหัตเลขา เห็นมีพระนามและเรื่องตามที่ปรากฏและกาล พ.ศ. ด้วย จึงนำมาลงเพื่อให้ได้ความ



๑. พระเจ้าสุทโธทนมหาราช พระพุทธรูปในพระอิริยาบถประทับพระแท่น เบื้องพระพักตร์ทอดพระเนตรว่าราชการ



๒. พระนางสิริมหามายาเทวี พระพุทธรูปในพระอิริยาบถประทับนั่งจะเสด็จลง



๓. พระบรมโพธิสัตว์ สิทธิคต พระราชโอรส ในพระอิริยาบถทรงกระจับปีหรือ จิ้ง ทรงแสดงศิลป ๑๘ ประการ สมัยสุโขทัย สร้าง หรือ ปรางภูมิเพชรบุรี ทองคำประสม ซึ่งยืนยันศิลปไทยนอกสุโขทัย และช่างพริบพลีแท้

เท่าที่สังเกตเป็นรูป ทั้งเป็นขุนและนักเพลงกับนักเครื่อง แลจะหล่อรูปตัวเองก็เกรงว่าจะไม่เป็นที่เคารพทั่วไป จึงทำเป็นรูปเคารพที่ระบุนามมาแล้ว ตัวนายโรง แลเครื่องชุดนั้นแสดงว่าเป็นขุน ขัตติยราชในสมัยนั้นจะเป็นรัศเกล้ายอด สร้อยพวงระย้าและสายทิ้งแขนซ้ายจะเห็นต้นและดอกมะลิซ้อนดูมบอกลมกุล (มะลิ) พระนาง คือ ตัวนาง แลเครื่องนาง จะเห็นรัศเกล้า จิตไบสัซ ยอดเลข ๕ และ ๖ คือสายเวียนขวา-ซ้าย แลขดสายเส้นรวมกันขึ้นทางเป็นยอด มีสร้อยพวงคอ สะไบ ขกทรง เอาไปเป็นประภามณฑลหลังหักพุ่มยอดลง จะเห็นเป็นทับทรวง พุ่มคู่จะเป็นขอบเต้า เท้าขวาเลื่อนจากพับเพียบลงจะย่าง คู่มือจับนิ้วโน้ตจะลูก ฯลฯ ตัว นัก (นักดนตรี นักเพลง คือ ทำเครื่องรับ) นั่งท่าโอโงง ถือกระจับปี แลเครื่องแบบนักดนตรีสมัยนั้น รัศเกล้าทอง ลายยอดบัวตูมทั้งเสื้อและผ้ามีลายทอง แลงขอบอกฐานะว่าเป็นลูก กล่าวไม่หมดเพราะยังเหลือศิลปลักษณะอีกมากซึ่งไม่ได้กล่าว

พ.ศ. ๑๘๔๕^๑ พระเจ้าฟ้ารั่วมะกะโทครองเมืองเมะตะมะ ได้ถูกลูกชาย ๒ คนของดยาพระยาที่ถูกเจ้าฟ้ารั่วจับประหารชีวิตนั้นได้ลอบไปปลงพระชนม์ จึงเสด็จสวรรคต มะกะดา คือ ขุนลือเป็นอนุชาได้ราชสมบัติให้เข้ามาทูลให้พระร่วงตั้งนาม ได้รับพระนามว่า พระเจ้ารามประดิศ (เสียงไทยว่ารามประดิษฐ์) พระเจ้ารามประดิศมีพระราชโอรสองค์หนึ่ง พระนามว่า สออ ในกาลนั้นอาณาจักรล้านนาได้ส่งกองทัพมารบกว่นหัวเมืองมอญ พระเจ้ารามประดิศไม่คิดต่อสู้ป้องกัน^๒ พวกอำมาตย์โกรธแค้น จึงฆ่าพระเจ้ารามประดิศ จึงยกสออขึ้นครอง ได้เข้ามาทูลขอพระนามต่อพระร่วงเจ้า พระราชทานนามว่า พระเจ้าแสนเมืองมิ่ง พ.ศ. ๑๘๕๓^๓ และพระเจ้าขุนรามคำแหงได้พระราชทานพระราชธิดาพระองค์หนึ่ง ให้อุปภิเศกกับพระเจ้าแสนเมืองมิ่ง

พ.ศ. ๑๘๖๐ พ่อขุนพระรามคำแหงประหาร และทรงชราภาพจึงเสด็จสวรรคต ประสูติ พ.ศ. ๑๘๘๒ พระชนมายุได้ ๘๘ พรรษา ทรงครองสุโขทัยศรีสัชนาลัยได้ ๔๘ พรรษา

^๑พงสาวดารไทย พงสาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาว่า ๑๘๔๖ ตรงกับ จ.ศ. ๖๑๕

^๒พงสาวดารไทยฉบับฯ ว่า พระเจ้ารามประดิศครองได้ปีหนึ่ง สมิงมังละพี่เขยปลงพระชนม์พระเจ้ารามประดิศเสีย ยกเจ้าอาวบุตรใหญ่ของคนซึ่งเป็นหลานของพระเจ้าฟ้ารั่วขึ้นครองราชปิณฑ พ.ศ. ๑๘๕๑ ได้เข้ามาทูลขอพระนามได้รับพระราชทานนามว่าพระเจ้าแสนเมืองมิ่ง

^๓ฉบับพระราชหัตถเลขาว่า ๑๘๕๑

พระเจ้าลือไทย รัชกาลที่ ๖

พระเจ้าลือไทย หรือ เลือไทย หรือ เลอไทย หรือ อุทัยชัยเชษฐ หรือ พระเจ้าธรรมราชาที่ ๑ พระราชโอรส ครั้นพ่อขุนพระรามคำแหงมหาราช พระราชบิดาเสด็จสวรรคตแล้วได้ครองเป็นพระเจ้าลือไทยชัยเชษฐธรรมราชา พระเจ้ากรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัย พ.ศ. ๑๘๖๐ นั้นทรงมีพระชนมายุได้ ๔๗ ได้ทรงอุปภิเษกพระนางพระยารุ่งสุริยารัตน^๑ เป็นพระอรรคมเหสีได้ประสูติพระราชโอรสพระองค์แรก ทรงพระนามว่า ลือไทย พ.ศ. ๑๘๖๒

พ.ศ. ๑๘๖๑ พระเจ้าแสนเมืองมิ่ง พระเจ้ากรุงเมาะตะมะ ซึ่งเดิมชื่อ สอออ หรือเจ้าอ่าว ได้เข้ามาทูลขอพระนาม พ่อขุนพระรามคำแหง พระราชทานนามว่าพระเจ้าแสนเมืองมิ่ง และได้พระราชทานพระราชธิดาให้อีกพระองค์หนึ่ง ได้ครองมาแต่ พ.ศ. ๑๘๕๗ (พ.ศ. ๑๘๕๓ บ้าง) ครั้นทราบข่าวพ่อขุนพระรามคำแหงเสด็จสวรรคตแล้ว ได้ทรงยกกองทัพมาตีเอาเมืองทวาย (ท่าหวาย) และเมืองตะนาวศรี เอาคือไปจากไทย พ.ศ. ๑๘๖๑ นั้น ซึ่งต่อเหตุว่าพระเจ้าลือไทยชัยเชษฐ ไม่ทรงยินดีแม่พระเดชาอนุภาพแม่ในแคว้นแคว้นแดนพระราชอาณาจักรของพระราชบิดา ซึ่งตกทอดมาถึงนั้น เมื่อเสร็จการศึกษาแล้ว ก็สงบเรียบร้อยตลอดกาล ๑๐ ปีนั้น

พระเจ้าลือไทยชัยเชษฐ ได้ทรงสืบพระจริยาวัตรมา ได้ทรงสร้างพระพุทธรูปพระพุทธรศาสนา ทรงเรียนศึกษาทั้งพระปริยัติปฏิบัติ และอาจถึงปฏิเวธด้านโลกียธรรม หรืออาจถึงโลกุตตรธรรมก็ได้ พระองค์ทรงพระนามว่า รุ่งสุโขทัยและศรีสัชนาลัย จึงทรงปฏิบัติได้ผลแล้วจึงทรงเชื่อเป็นอจลัตถา เมื่อได้ผล ในครั้งสุดท้าย จึงทรงเปิดเผยให้ปรากฏ โดยทรงสำแดงให้ปรากฏอันตรายหายไปในตัว อันเป็นพระเกียรตินามกระฉ่อนถึงเชียงใหม่และปัจจุบัน

พระนางเรืองราศรีกัลยาณี อรรคมเหสีพ่อขุนรามคำแหง พระมารดาพระเจ้าลือไทย หรือเลอไทย ผู้เป็นต้นชื่อนางพระยา หรือนางพระยาร่วง ได้อุปภิเษกเป็นพระนางพระยา และมีพระราชโอรสคือพระเจ้าลือไทยแล้ว มีพระราชธิดาเทพสุดาสร้อยดาว (ที่ไปเป็นเมียมะกะโทหรือพระเจ้าฟ้ารั่ว) ได้ร่วมไปบูรณะวัดมหาธาตุศรีสัชนาลัย และสร้างวัดนางพระยาแล้วสมัยโอบนุรีกระทบวิบโยคนั้น จึงเมื่อ ทรงลาพระราชสวามีอยู่นานจึงได้รับอนุญาต ได้เข้าถึงเพศพระสาภิยามณีชไทยต่อหน้าสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (แช่ม) วัดวังแร่ ท่านทวายชื่อมอญว่าปญจกัลยาณี ออกเสียงใหม่ว่า เบญจกัลยาณี กราวแรกปลุกคำหนักอยู่วัดนางพระยา ภายหลังไปปลุกคำหนักอยู่ที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุศรีสัชนาลัย ครั้นล่วงไป พ.ศ. ๑๘๖๕ พระเจ้าลือไทยจึงสร้างพระรูปขึ้นเป็นพระรูปลักษณะพระพุทธรูป แล้วเฉลิมพระนามให้คงอยู่ว่าพระพุทธรเบญจกัลยาณี เรื่องราศรีพระยาบรมมหาราช

ในกาลที่พระเจ้าลือไทยชัยเชษฐทรงทำนุบำรุงนี้ ได้ทรงสร้าง ณ วัดศรีชุม หรือ วัดฤๅษณ์เดิม นั้น ซึ่งได้มีพระอนันตติดอยู่แล้ว พระองค์อาจให้จารึกเรื่องความ หรือ สมเด็จพระมหาเถรศรีสุทธาราชจุลามาให้จารึก หรือ อาจทรงให้บาธรรม หรือ บาเรียนกระทำจารึกเล่าเรื่องตั้งแต่พ่อขุนศรีนาวนำถมสร้างนครสองอัน อันหนึ่งชื่อ สุโขทัย อันหนึ่งชื่อ ศรีสัชนาลัย ตลอดมาถึงหลานพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ผู้หนึ่งชื่อ ธรรมราชา คือ พระเจ้าลือไทยธรรมราชา และเล่าถึงประวัติกันทั้งการกระทำถาวรวัตถุต่าง ๆ ซึ่งสมเด็จพระศรีสุทธาราชจุลามา ฯลฯ ให้รู้ได้จึงเป็นหลักฐานว่า ทรงจารึก-จารึกวัดศรีชุม คือจารึกหลักที่ ๒ ใน พ.ศ. ๑๘๖๕-๑๘๗๕ นี้

พ.ศ. ๑๘๗๓ พระเจ้าแสนเมืองมิ่ง กรุงเมาะตะมะสวรรคตแล้ว พระยารามได้อนุชาได้เสวยราชสมบัติ ได้ย้ายราชธานีจากเมาะตะมะถอยเข้ามาตั้งที่กรุงหงสาวดี ประกาศแข็งเมืองเป็นอิสระเอกราช และตอนนี้ ไทยแคว้นใต้ที่เมืองเทพนครชัยศิริได้โอกาส จึงยกกองทัพไปตีเอาเมืองทวายและเมืองตะนาวศรี ซึ่งเสียไปแต่ พ.ศ. ๑๘๖๑ นั้น ได้กลับคืนมาเป็นพระราชอาณาจักรไทยอีก

^๑พระนามนี้ ได้คิดเอาตามที่จะเป็นเสียงพระนามพระลูกเจ้า จะอย่างไรก็ตาม พอเป็นคำ ๆ เมื่อพบชื่อเมื่อไรจะได้แก้ให้ตรงกับที่เป็นจริง แนใจว่าคงมีจารึกไว้

และพระอารามโดยมอญทั้งหลายได้เห็นพม่าในเวลานั้นมีกษัตริย์เป็นไทยใหญ่ปกครองอ่อนแอ เห็นได้
โอกาสจึงยกกองทัพขึ้นไปตีเมืองแปร หรือ ปรม ซึ่งเป็นราชธานีที่พม่าตั้งขึ้นใหม่ จึงถูกต่อสู้ด้านทานเข้มแข็ง กอง
ทัพพระอารามโดยต้องถอยกลับ พระอารามโดยเลยถูกปลงพระชนม์ พวกข้าราชการจึงยกอายุกำกอง พระราช-
โอรสพระเจ้าแสนเมืองมิ่ง ซึ่งเกิดด้วยพระราชธิดาพ่อขุนพระรามคำแหงมหาราชขึ้นครองราชสมบัติ แต่พระนางจันท-
รังละมเหสีพระอารามโดยได้วางยาพิษปลงพระชนม์เสีย ยึดอำนาจให้เจ้าอายลาวครองราชสมบัติและยอมเป็นมเหสี
ของเจ้าอายลาวด้วยตามพระราชประเพณีมอญพม่าว่า พระนางจันทรมังคละเป็นพระมเหสีกษัตริย์องค์เก่าจะต้องเป็น
พระมเหสีกษัตริย์องค์ใหม่ด้วย เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ เป็นข่าวมาถึงพระเจ้าลือไทยชัยเชษฐธรรมราชา กรุงสุโขทัย-
ศรีสัชนาลัยแล้ว เพราะพระเจ้าอายกำกองทรงเป็นเชื้อพระราชวงศ์ของพระองค์ จึงส่งกองทัพสุโขทัยออกไปปราบ
ถูกต่อสู้ป้องกันเข้มแข็ง จึงไม่สำเร็จและถอยกลับ

พ.ศ. ๑๘๘๓ พระเจ้าลือไทยชัยเชษฐได้ทรงตั้งพระราชโอรสไทย เป็นพระศรีธรรมราช เป็นพระมหา-
อุปราชไปครองเมืองศรีสัชนาลัย พระศรีธรรมราชไทยทรงปกครองได้เรียบร้อยตลอดกาล ๗ ปี พระเจ้าลือไทยชัย-
เชษฐธรรมราชาได้ทรงสร้างพระที่นั่ง ณ ถ้ำบาดาลได้น้ำ ความจริงนั้น พระเจ้าลือไทยนี้ทรงกระทำสมณธรรมมานาน
อาจได้โลกียธรรมญาณหรืออาจถึงโลกุตตรธรรมญาณก็ได้ ครั้นทรงนั่งมีแสงสว่างนำให้มองเห็นถ้ำบาดาล ณ ผังน้ำ
ช่องปากถ้ำมีน้ำท่วมเต็ม ถ้ำธรรมดาแล้วจะมุดน้ำเอ็ดใจไม่ทันจึงเข้าไม่ได้ เมื่อได้ธรรมะเปิดน้ำเป็นช่องอาย (อากาศ)
ได้ หรือหยุดหายใจได้ จึงเข้าไปได้ พระองค์ทรงได้คุณพิเศษนั้นแล้วจึงใช้ธรรมนั้นเป็นกำลังระเบิดผนังกั้นเสร็จเข้า
ไปในถ้ำนั้นได้ ทรงพบเห็นตามความเป็นจริงถ้ำนั้นกว้างใหญ่ มีแสงสว่างทั้งสะท้อนและทะลุชอกกับระแหงเข้าไปได้
กระทั่งสว่างมองเห็นชัดได้ทั่วทั้งถ้ำ ได้ทอดพระเนตรเห็นพระพุทธรูป และรูปพระร่วงกับทั้งพระนางพระยา ซึ่งทำด้วย
โลหะสำริดและหินมีขนาดต่าง ๆ กัน มีทั้งเคียง ค้าง แท่น หิน จึงทรงทราบว่ ณ ที่นี้เคยมีพระภิกษุปะขาว แม่พ่อแม่ชี
กับ ทั้งบาตรรรมาอยู่และสร้างสิ่งนั้น ๆ ไว้มากและนานมาแล้วทั้งได้พบพระร่วง (เจ้าผู้ล่วงลับไปแล้ว) ตลอดถึง
พระเถระานุเถระ บาตรรรมา ปะขาว พระองค์ทรงชอบถ้ำวิเวกสถานเช่นนั้น และทรงคุ้นกับท่านคั่น ๆ ทั้งหลาย จึงเสด็จ
เข้าประทับเสมอมาหลายปีแล้ว

ครั้น พ.ศ. ๑๘๘๐ พระเจ้าลือไทยชัยเชษฐธรรมราชา ทรงมีพระชนมายุได้ ๗๗ พรรษา ทรงประชวรเสมอ
แต่ก็ทรงระงับได้ด้วยผลของสมณธรรมนั้น ครั้นนี้ทรงพิจารณาเห็นและทรงทราบชัดว่าทรงหมดอายุสังขารแล้ว จึง
ทรงตกลงพระทัยว่าจะเสด็จไป ณ ถ้ำบาดาลได้น้ำนั้น ครั้นทอดพระเนตรเห็นพระมหาอุปราชพระศรีธรรมราช พระ-
เจ้ากรุงศรีสัชนาลัยซึ่งได้เสด็จลงมาเยี่ยมและเฝ้าพระอาการประชวร ได้ทรงปลอบพระทัยให้กลับโดยตรัสว่า ทรงประชวร
ไม่หนักหนาอะไรนัก ครั้นทรงทราบว่า พระมหาอุปราชพระศรีธรรมราชเสด็จกลับไปศรีสัชนาลัยแล้ว จึงเสด็จไปยัง
ตำหนักพระอรรคมเหสี และท้าวนางกับพระสนมทั้งหลายต่างได้ถวายบังคมแล้ว ก็ทรงเปลื้องพระอาการจากพระองค์
และ^๑ เจ้าพสุตกุมาณพระราชโอรสของท้าวศรีสัจจาพรรณ ได้เสด็จเข้ามาถวายบังคม จึงมีพระราชโองการตรัสสั่ง
เจ้าพสุตกุมารว่า กูจะไปอาบน้ำมิเห็นกูมา เจ้าเป็นพระยาแทนที่เถิด เจ้าพสุตกุมารไม่รู้สำคัญว่า ๆ เล่น ๆ ครั้น
พระองค์ลงไปอาบน้ำ ณ ทำหน้าเมือง ได้อันตรธานหายไปไม่ปรากฏกลับมา ได้เสด็จเข้าไป ณ ถ้ำบาดาลได้น้ำนั้น
ได้ประทับอยู่ ณ ถ้ำนั้น จะทรงพระชนม์ชีพอยู่ได้อีกกี่วันก็ไม่ทราบได้ และเสด็จสวรรคต ณ ถ้ำนั้น ปี พ.ศ. ๑๘๘๐
ในกาลหลังต่อมามีพระและนักสิทธิ์มีโอกาเข้าไป ณ ถ้ำบาดาลนั้น ได้ไปพบพระอัฐิและพระร่วงทั้งหลาย กลับออก
มาเล่าว่า ยังอยู่ตลอด บางท่านยังขอพระเล็ก ๆ มาเป็นพยานหลักฐานก็มี

^๑ที่เล่า นั้น พระนามนี้ปรากฏในพระราชนิพนธ์เที่ยวเมืองพระร่วง ข้อ ๘ หน้า ๒๑๒ ส่วนพระมารดาติดตามชื่อพสุตเป็น
ศรีสัจจาพรรณ และในนั้นผิดจากที่เล่านี้ ปรากฏเป็น พ.ศ. ๑๒๐๐ และว่า พระร่วงขึ้นเมืองมาถึงเมืองศรีสัชนาลัย และเจ้าพสุตกุมารก็เข้า
ไปกราบบังคม จึงมีพระราชโองการ ฯลฯ ครั้นพระองค์ลงไปอาบน้ำที่แก่งกลางเมือง ก็อันตรธานหายไปไม่ปรากฏ ในพระพุทธรักษา ๑๒๐๐
พระร่วงสัน “ทิวคด” ต่อจากนั้นเป็นพระราชนิพนธ์อธิบายความที่ขัดกัน และทรงลงพระมดินั้น ๆ ถ้าต้องการก็ค้นดูเถิดจะได้ความละเอียด

ถ้าบาดาลนี้ ว่าอยู่ ณ ผังแม่น้ำศรีสาขณลย์ พระเจ้าลือไทยชัยเชษฐธรรมราชทรงระเบิดน้ำเสด็จไปได้น้ำ และด้วยเรื่องมีนึ่งเอง พระองค์จึงทรงมีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า พระร่วงจมน้ำ ซึ่งในจีนกลาเลบาตีปกรณได้แต่งชื่อเป็นบาลี ว่า “อุทกโชตอทธราช” อันแปลว่า พระราชจมน้ำซึ่งเป็นพระเกียรติคุณลือลือสมพระนามว่าลือไทยมาแล้ว พร้อมทั้ง ถ้าบาดาลได้น้ำนั้น ก็มีผู้พบเห็นแล้ว ซึ่งยืนยันปฎิหารย์ หรือเรื่องมหัศจรรย์นั้นก็มีมาแล้ว พระองค์ประสูติ พ.ศ. ๑๘๑๓ ได้เสวยราชสมบัติ พ.ศ. ๑๘๖๐ มีพระชนมายุได้ ๔๗ พรรษา ทรงครองได้ ๓๐ พรรษา จึงมีพระชนมายุ ๗๗ พรรษา ได้เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๘๙๐ แต่พระเกียรติคุณนั้นได้ลือลือมาจึงสมพระนามอีกโดยเดิมว่า “ลือไทย” ซึ่งยังลือลือกัน อยู่ตลอดมาถึงกาลนี้

พระเจ้าศรีสุริยพงศราม มหาธรรมราชาธิราช พระเจ้าลือไทย พระศรีธรรมราช รัชกาลที่ ๗

(ทรงใช้พระนามพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และพ่อขุนพระราม มาสถาปนาพระนามว่า พระเจ้าศรีสุริยพงศราม มหาธรรมราชาธิราช เป็นพระองค์แรกและพระองค์ทรงปรีชาญาณเรียนจบพระไตรปิฎก เป็นโหร เป็นนักคำนวณ ตลอดกระทั่งทรงผนวช และปรารถนาพระโพธิญาณ ทรงแสดงมหัศจรรย์ได้)



๑. พระพุทธรูป ซึ่งสร้าง ณ ราชบุรี จะเห็นแบบไม่ใช่สุโขทัย แต่ทั้งนี้ หมายค่อนที่พระภิกษุไทยได้ทรงผนวช และทรงปรารถนาพระสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระสัมมาสัมพุทธจึงทรงสร้างเป็น พระพุทธรูป

๒. พระรูปพระเจ้าลือไทย ซึ่งทำแต่ทางศาสนา คือ ทรงสร้างพระบารมี ๑๐ และทรงจารึกเรื่องไว้ จึงหล่อพระรูปวางพระหัตถ์ ชาวท่าชนะมาร พระหัตถ์ซ้ายทอดมีลูกกลม จึงทรงถือลูกนิมิตเครื่อง หมายสร้างวัด เสริมสร้างสืบต่อพระพุทธศาสนา

ด้วยพระราชโองการครั้นว่า “กูจะไปอบน้ำ มิเห็นกูมา เจ้าเป็นพระยาแทนที่เถิด” พระเจ้าลือไทย พระราชบิดาได้อันตรธานหายไปไม่นานแล้ว เจ้าพสุถกุมารได้สดับพระราชโองการนั้น จึงทรงปฏิบัติตามพระราชโองการสั่ง ได้เตรียมจะขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัย ปี พ.ศ. ๑๘๙๐ นั้น

ฝ่ายพระเจ้าลิไทย ซึ่งยังดำรงพระนามพระศรีธรรมราช เจ้ามืองศรีสัชนาลัย เมื่อพระราชบิดาได้สั่งให้กลับ ก็ได้เสด็จกลับไปและฟังข่าวอยู่ ครั้นสดับข่าวพระราชบิดาอันตรธานไปในแม่น้ำแล้ว ทั้งได้สดับข่าวที่เจ้าพสุธกุมาร กำลังจะครองราชสมบัติตามพระราชโองการนั้น ดังนั้น พระศรีธรรมราชทรงใช้เวลาเตรียมพลทัพเสร็จ กรุงศรี- สัชนาลัยและกรุงสุโขทัยนั้นมีระยะทางประมาณ ๓๐๐๐ เส้น จึงทรงเดินทัพ ๑๑ วัน ถึงสุโขทัย เมื่อวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ พ.ศ. ๑๘๕๐ ได้เสด็จทางประตูเมืองทิศพายัพ เจ้าพสุธกุมาร^๑ ทรงแต่งพวกทัพออกต่อสู้ทรงช้างออกกระทำยุทธหัตถี พระศรีธรรมราชมีพระบัญชาพลเสนาทั้งหลายให้โอบล้อมแล้วทรงไล่ช้างเข้าบุกทะลวงถึงเจ้าพสุธกุมาร จึงทรงใช้วาน^๒ ประหารอริราชศัตรูทั้งหลายแล้วจึงเสด็จเข้ากรุงสุโขทัย ได้ปราบดาภิเษก และสถาปนามาว่า พระเจ้าศรีสุริยพงษ์- รามมหารธรรมราชาธิราช พระเจ้ากรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัย พ.ศ. ๑๘๕๐

พระเจ้าลิไทยมหารธรรมราชา ได้ทรงศึกษาวิทยาการมาก ทั้งลายลือไทยและขอมกระทั่งจบพระไตรปิฎก และอัญชุกถาฎีกาคัมภีร์ต่าง ๆ ชำนาญทั้งทางไสยศาสตร์ สถาปัตยกรรม ศิลปศาสตร์ คณิตศาสตร์และโหราศาสตร์ ทรงอาจ ถอดถอน จะยกลดปีเดือน ถ้วนวลได้มีคลาดเคลื่อน แม้ในทางไสยศาสตร์สืบสายประเพณี เช่นจารึกหลัก ๑ มีว่า พระชะพุงผี เทพดาในเขอันใหญ่กว่าทุกผีในเมืองนี้ เมื่อได้ไหว้ผีพลีลูก จะกระทำให้เมืองเที่ยง แม้ในทางพระศาสนา ก็ ทรงสืบ พิธีวิสาขบูชา พิธีลอยกระทง ได้ทรงวางแผนสร้างกรุงสุโขทัย ทั้งวัง วัด ศาลา พระธาตุ พระเจดีย์

ครั้นได้ครองเป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัยแล้ว ได้ทรงพบ ‘นพมาศ’ ซึ่งได้ศึกษามีความรู้มาก จึงทรง นำมาตั้งเป็นท้าว ครั้นต่อมาได้ทรงตั้งเป็น พระนางพระยาศรีจุฬาลักษณ์^๓ และได้ประสูติพระราชโอรส พระนามว่า ‘ไสยลือไทย พ.ศ. ๑๘๕๑ พระนางได้เขียนหนังสือชื่อ ‘นางนพมาศ’ จจริงอยู่หนังสือนี้เขียนในกาลหลัง แต่เล่าเรื่อง ตอนนี้จะนำเอามาเล่า เล่าถึงพิธีวิสาขบูชา พิธีลอยกระทง และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ในประเพณีนั้น ๆ

สถานที่ต่าง ๆ ในกรุงสุโขทัย พระนางได้บันทึกไว้ว่า มีโรงช้าง โรงม้า โรงรถ โรงเรือ ฉางข้าว ฉางเกลือ ฯลฯ และสถานเทวาลัย เช่น พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง คลอดคลังปิ่น กระสุน ฯลฯ พระที่นั่งต่าง ๆ พระที่นั่งอินทราภิเษก พระที่นั่งอดิเรกภิรมย์ พระที่นั่งอุดมราชศักดิ์ พระที่นั่งชัยชุมพล พระที่นั่งชลพิमान พระที่นั่งพิศาล เสาवरส พระปรัศร์दनาริและปรัศศรีอัมพร และว่าทรงสร้างปราสาทราชมณเฑียรแล้ว ได้จัดให้มีพระสงฆ์เรียนพระไตรปิฎก และให้มีพวกพราหมณ์เรียนศิลปศาสตร์ แม้พวกชาวไทยก็ให้เรียน เช่น โหราศาสตร์ และหนังสือทั้งไทยขอม และเรียน ภาษาต่าง ๆ ในเรื่องนางนพมาศได้ระบุภาษาไว้ถึง ๖๐ กว่าภาษา ทั้งวิชาเลข ก่อสร้าง ทำอิฐ ทำปูน ทำสวน การประมง การป่าไม้ ตลอดถึงขนบธรรมเนียม พระราชประเพณี พระราชพิธี กฎหมาย ระเบียบการ กิริยามารยาท ฯลฯ และเรียน ถึงวิชาช่างต่าง ๆ วิชาเครื่องปั้นดินเผา เครื่องเคลือบ ตลอดวิชาแพทย์ทั้งป่วยไข้ และยากับนวด จับ ปีบ เส้นเอ็น ถึง หมอคลอด หมอปลัดรังควาน ฉะนี้ กรุงสุโขทัย และศรีสัชนาลัยจึงเจริญมากมาจนถึงสุดขีด

พ.ศ. ๑๘๕๓^๔ พระเจ้าลิไทยมหารธรรมราชาธิราช ครองสุโขทัยศรีสัชนาลัยได้ ๒ ปี เกิดทุพภิกขภัยข้าวขาด หมดแพงในเมืองเหนือออกอวยกระส่ำระสาย พระเจ้าอู่ทอง หรือ พระรามาธิบดีที่ ๑ ซึ่งได้สร้างกรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา ณ หนองโสนแล้ว ณ พ.ศ. ๑๘๕๓ ทรงเห็นได้โอกาสด้วยเหตุนี้ จึงทรงให้พระบรมราชาขุนหลวงพะงั่วยกกองทัพ ไปยึดชัยนาทเป็นเมืองชายแดนเข้ามาเป็นของอยุธยา แม้ครั้งนี้ พระเจ้าลิไทยธรรมราชาไม่ทรงสามารถปราบปราม

^๑ตามจารึกไม่มีระบุชื่อ ที่นำมาจากพระราชนิพนธ์ที่ทรงไว้ในเทวียงเมืองพระร่วง ตอนเมืองสวรรค์โลกในพงศาวดารเหนือ ทรง ระบุชื่อไว้

^๒คนที่ปรากฏในจารึกหลักที่ ๔

^๓ตามโคลงบานแผนกว่า นพมาศนามแม่ณี เดิมมา
โปรดเปลี่ยนศรีจุฬาลักษณ์แล้ว

^๔ในเรื่องพระร่วง ทรงอ้างเรื่องพงศาวดารในรัชกาลพระมหารธรรมราชาที่ ๑

ได้กระนั้น ก็ทรงเจราจาขอคืนโดยยอมให้กรุงศรีอยุธยาเป็นอิสระเท่าเทียมกรุงสุโขทัย ซึ่งพระเจ้าอู่ทองก็ทรงตกลงยอมคืนและรับสัมพันธไมตรีนั้น ตลอดกาล จึงมีความสัมพันธ์ไมตรีอันดีตลอด

พ.ศ. ๑๘๘๖^๑ ทรงพระราชนิพนธ์ เญภูมิภดา คือไตรภูมิพระร่วง คัมภีร์นี้ทรงอ้างพระคัมภีร์ต่าง ๆ ทั้งพระไตรปิฎก อัญญาภา ฎีกา อนุฎีกา ปกรณ์ต่าง ๆ กระทำให้รู้ได้ว่าคัมภีร์ตำรานั้น ๆ มาถึงแล้ว พระองค์ได้ระบุพระเจราเจราย และราชบัณฑิต เช่น อุปเสนราชบัณฑิตย์ ทรายราชบัณฑิต กับทั้งยังระบุถึงพระศรีอารียไมตรีเจ้าด้วย

พ.ศ. ๑๘๐๐ (ม.ศ. ๑๒๗๕) ทรงจารึก-จารึก นครชุม หลักที่ ๓ ทรงเล่าเรื่องได้นำพระบรมสารีริกธาตุมาจากลังกา ได้สร้างพระศรีรัตนมหาธาตุ คือ พระเจดีย์เป็นที่บรรจุพระศรีรัตนมหาธาตุ และทรงเล่าเรื่องพระศาสนา พระศาสนาอันครุฑนทรงลงมหาศักราชไว้ พระศรีรัตนมหาธาตุพระองค์นี้สถิตอยู่ ณ เมืองนครชุม (เมืองเก่าอยู่หลังเมืองกำแพงเพชรเดี๋ยวนี้) และได้สร้างเป็นวัดมหาธาตุ หรือ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

พ.ศ. ๑๘๐๔^๒ (ม.ศ. ๑๒๘๓) พระเจ้าลิไทยมหารัชมหาราชธิราชบพิตรครัสให้ราชบัณฑิตไปอาราธนาพระมหาสามีสังฆราช อังกอบด้วยศีล ทรงเรียนพระไตรปิฎกจบ อันสถิตอยู่ในลังกาทวีป มาอยู่ที่วัดป่ามะม่วง ให้ชื่อว่า วัดอัมพวันาราม ให้ปลูกกุฎิพิหาร กางพิดานงามพิจิตร แล้วจึงอาราธนามหาสามีสังฆราชจำพรรษาสิ้นไตรมาส กรันออกพรรษาแล้ว เสด็จทรงทำมหาทาน ถววงพระพุทธรูปสัมฤทธิ์ เท่ากับพระองค์พระพุทธรูปเป็นเจ้า ซึ่งประดิษฐานไว้กลางเมืองสุโขทัย (พระพุทธรูปสำริดองค์นี้ คือ พระศรีสัคนุมณี ที่เรียกกันว่าพระโต เสด็จสถิตอยู่ ณ พระอุโบสถวัดสุทัศน์)

พ.ศ. ๑๘๐๔ นั้น พระเจ้าลิไทยมหารัชมหาราชธิราช ทรงพระราชสังฆสมานทานศีลเป็นดาบสเฉพาะพระเนตรพระสุวรรณปฏิมากร อันประดิษฐานบนพระราชมณเฑียร ได้อาราธนาพระมหาสามีสังฆราช และพระสงฆ์เถรานุเถรทั้งปวงขึ้นบนมณเฑียรพระองค์ออกบรรพชาเป็นสามเณรแล้วทรงตั้งสัตย์อธิษฐานปรารถนาเป็นองค์พระพุทธรูปเจ้า แล้วจึงรับสรณคมน์ แล้วเสด็จพระราชดำเนินไปกับพระสงฆ์ ไปรับอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ วัดป่ามะม่วง ทรงอุปสมบทนานเท่าไรไม่บอกไว้ เสนาข้าราชการได้ทูลอัญเชิญเสด็จ จึงทรงลาผนวชออกมาราชภิเษกใหม่ทรงพระนามว่า พระเจ้าศรีมหารัชมหาราชธิราช และยังมีพระนามอีกว่า พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก ตลอดกาลนี้พวกนักปราชญ์บัณฑิตได้จดเรื่องราวลงจารึกในหิน จึงเป็นจารึกหลัก ๔ ที่ยังตั้งอยู่นั้นเล่าเรื่องละเอียดที่ชำระสูญหายไป ก็เป็นธรรมดาว่าสูญหายไปจารึกวัดป่ามะม่วงนี้ มีที่พบแล้วปรากฏถึง ๔ หลัก คือ หลักที่ ๔ ถึงหลักที่ ๗

พ.ศ. ๑๘๐๕ เป็นต้นไป พระเจ้าลิไทยมหารัชมหาราชธิราช ได้มีพระราชโองการให้ขุดคลอง ทำถนน แต่เมืองสุโขทัยไปจนถึงเมืองศรีสัชนาลัย และเมืองน้อยใหญ่ เป็นการพระราชกุศลสนองพระราชบิดา ถนนที่ขุดนี้ทุกวันนี้เรียกว่า ทางพระร่วง แต่กำแพงเพชรถึงสุโขทัย ตลอดถึงสวรรคโลก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวแต่ยังดำรงพระเกียรติยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ได้เสด็จพระราชดำเนินตลอด และทรงพระราชนิพนธ์เรื่องเมืองเหล่านั้นไว้อย่างละเอียดพิศดาร

จากนั้น ศิลจารึกประกาศความเจริญสุขสำราญของสุโขทัย ศรีสัชนาลัย ตั้งแต่กาลนั้น ๆ ตลอดไปถึง พ.ศ. ๑๘๑๓ ได้พบจารึกวัดพระยืนว่า พระสุนนเถรได้กระทำไว้

^๑ ในบานแผ่นคติมว่าศักราชได้ ๒๓ ในคอนท้าวว่ากินเมืองได้ ๖ เจ้า คิดได้เท่านั้น สำหรับศักราชที่ทรงอ้างว่า ๒๓ นั้นยังไม่ทราบว่าจะหมายถึงศักราชอะไร อาจหมายถึงพระองค์ทรงกระทำอะไรสักอย่างหนึ่งจึงตั้งเป็นศักราชหรืออาจเป็นปีประสูติดำรงจาก พ.ศ. ๑๘๖๓ ๑๘๘๖ นี้ เป็น ๒๓ ปี ก็ยังไม่ได้อาศัย แต่จะพอเป็นเค้าได้ คืออาจลอกคัดผิด เพราะ ๒.๓. นั้นเขียนกลับกันได้ง่าย จึงเข้าใจว่าเป็นศักราชประสูติคือปีเกิด จึงพระชนมายุย่าง ๓๓ เต็ม ๓๒

^๒ จารึกหลัก ๔

“พระสุนทรนี้เป็นชาวเมืองสุโขทัย ได้ไปอโยธยปุระ (อโยธยาเดิม) ได้เล่าเรียนพระธรรมในสำนักครูหลายครูอาจารย์ สำเร็จแล้วกลับไปสุโขทัย ได้ทราบพระมหาสามีอุทุมพรมาจากลังกาผู้รั้งมนประเทศ (มอญ-พม่า) จึงได้ร่วมกับพระภิกษุสหายไปบวชอุปสมบทอีกครั้งหนึ่งในสำนักของพระมหาสามีอุทุมพร และได้เล่าเรียนพระธรรมต่อครั้งนั้น พระเจ้ามหาธรรมราชาที่ ๑ คือพระเจ้าลิไทยมีประสงค์ใครได้พระภิกษุผู้สามารถกระทำสังฆกรรมได้ทุกอย่าง จึงทรงส่งทูตไปขอพระภิกษุผู้มีคุณสมบัติเช่นนั้น พระมหาสามีจึงส่งพระสุนทรพร้อมด้วยสหายจึงมา พระเจ้ามหาธรรมราชาที่ ๑ จึงทรงโปรดให้สร้างวัดอัมพวันาราม แล้วนิมนต์ให้อยู่ในวัดนั้น พ.ศ. ๑๘๘๘ ซึ่งเวลานั้นพระเจ้าลิไทยยังทรงเป็นพระมหาอุปราชพระศรีธรรมราชเจ้าเมืองศรีสัชนาลัยอยู่

อยู่มาวันหนึ่ง พระสุนทรไปเมืองศรีสัชนาลัย ถึงป่านามนที (แม่น้ำฝางกระดาน) เพื่อตรวจดูสถานที่พระเจดีย์ร้าง ณ เมืองบางจาก่านนั้น จึงอยู่ ณ ที่นั้น ณ วิหารเก่าแห่งหนึ่งทีนั้น มีพระธาตุองค์หนึ่งแสดงปาฏิหารย์ในเวลากลางคืน ซึ่งมหาชนมักได้เห็น แลรุกข.เทพได้แปลงเป็นพราหมณ์มาบอกในเวลากลางคืน พระเถระได้ไปและขุดลงไปก็ได้พบพระบรมสารีริกธาตุพร้อมทั้งพระอัฐม พระเถระได้เชิญพระบรมสารีริกธาตุนั้นไปเมืองศรีสัชนาลัย

พระเจ้าลิไทย ยังเป็นพระมหาอุปราชพระศรีธรรมราชครองเมืองศรีสัชนาลัยอยู่ ทรงทราบจึงเสด็จไปและอันเชิญไปสถิตวัดป่าแดงหลวงใกล้สิรินทรพต หรือ ภูเขาพระศรี ได้ทอดพระเนตรเห็นพระบรมสารีริกธาตุแสดงปาฏิหารย์เป็นอัศจรรย์ ได้ทราบไปถึงพระกรณพระเจ้าลิไทยมหาธรรมราชาได้เสด็จไปทรงกระทำบูชาสักการ เพื่อทอดพระเนตรแต่มีได้เห็น พระบรมสารีริกธาตุดังแสดงปาฏิหารย์

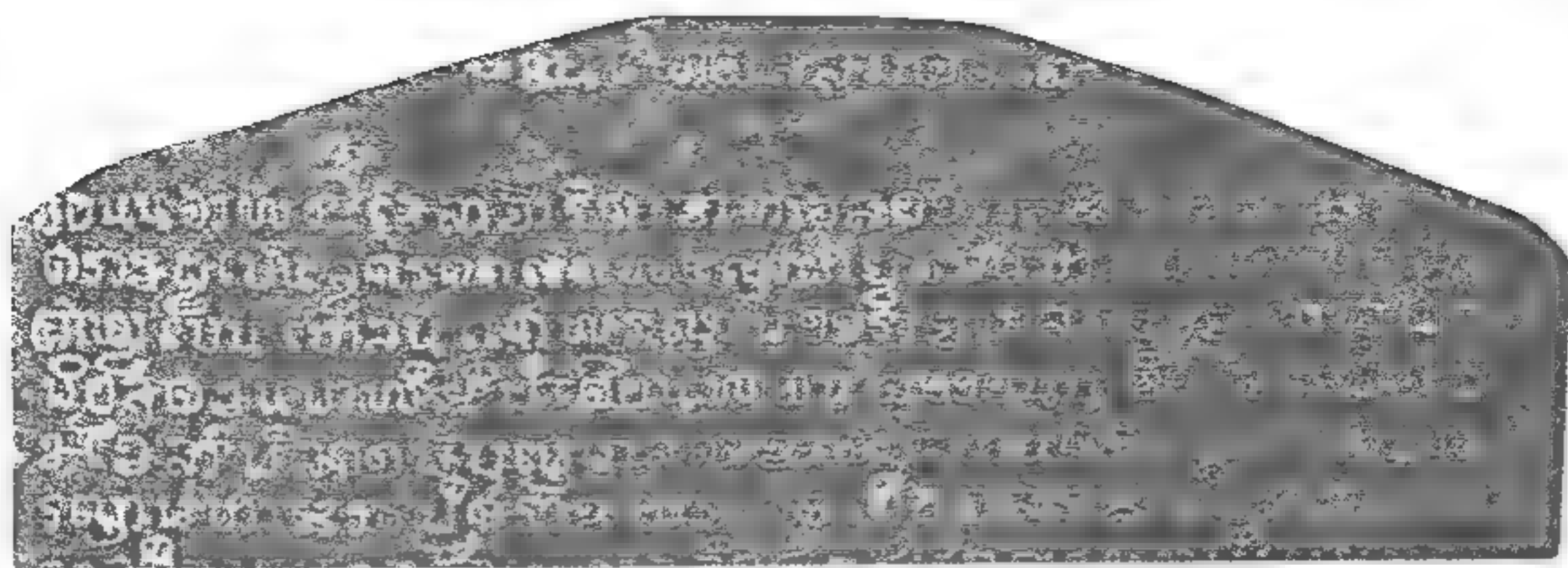
กาลนั้น พระเจ้ากือนาประสูติ พ.ศ. ๑๘๘๓ มีพระชนมายุได้ ๑๑ ทรงครองนพิตี.เชียงใหม่ พ.ศ. ๑๘๘๕ ทรงเลื่อมใสในพระศาสนา มีประสงค์จะให้พระภิกษุอยู่ญวาสีมาอยู่ในพระนคร และทรงปรารถนาพระภิกษุผู้กระทำสังฆกรรมได้ทุกอย่างมาอยู่ จึงส่งทูตไปสำนักพระมหาสามีอุทุมพรได้พระอานนทเถระไป ได้แจ้งว่ายังไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้กระทำสังฆกรรม จึงได้ถวายพระพรแนะนำพระสุนทร ณ ศรีสัชนาลัย ทรงทราบจึงส่งทูตมา ครั้งแรกท่านไม่ได้ไป ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๑๘๐๘-๐๙ ราชทูตได้เข้าทูลขอต่อพระเจ้าลิไทยมหาธรรมราชา ซึ่งทรงปรารถนาให้พระศาสนาเจริญรุ่งเรือง จึงทรงเป็นพระราชนุญาต พระเถระได้ถวายพระพรทูลลาแล้ว ได้นำพระบรมสารีริกธาตุออกเดินทางไปกับราชทูตถึงเมือง.เชียงใหม่ พระบรมสารีริกธาตุได้แสดงปาฏิหารย์ต่าง ๆ พระเจ้ากือนาทรงอาราธนาให้อยู่วัดพระยืน ได้ทอดพระเนตรปาฏิหารย์ต่าง ๆ จึงโปรดให้สร้างพระพุทธรูปเพิ่มเติม พระสุนทรได้กระทำจารึกหิน เป็นศิลาจารึกหลักที่ ๖๓ ปรากฏในประชุมศิลาจารึกภาคที่ ๓ จารึกนี้ลงว่า พ.ศ. ๑๘๑๓

ลายสือไทยสุโขทัยที่เหนือ คือ ถิ่นลานนาไทย

พยายามหาตัวเก่าได้แต่ พ.ศ. ๑๘๑๓ ดำราเรียนหนังสือลานนาไทย ก็ปรากฏว่าเขียนลายแบบวงกลม แสดงว่าเลียนจากลายมอญ และสืบล เจอจารึกพระพุทธรูปปางประจัญช้านาพาศีร์ที่วัดเชียงมั่น คือ จารึกพระควดาเย ธมฺมา ก็เขียนตัวเทวนาครีโบราณ ที่สังเกตได้ คือ ธ เทวนาครีโบราณเขียนวงเดือนครึ่งซ้าย พราหมณ์เขียนวงเดือนครึ่งขวา นำมาเป็นตัวอย่างเท่านั้นประชุมศิลาจารึกภาคที่ ๓ หลักที่ ๖๒ ศิลาจารึกวัดพระยืน จังหวัดลำพูน

พ.ศ. ๑๘๑๔-๑๘๑๕ (จ.ศ. ๗๓๓) พระเจ้ากือนา โปรดให้สร้างพระราชอุทยานของพระองค์เป็นวัดบุปผารามมหาวิหาร เสร็จแล้ว จึงนิมนต์พระสุนทรมาบวชวัดแต่ท่านแล้ว พระเถระได้พระเจ้ากือนาทรงอุปถัมภ์ได้ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุนั้นที่ได้เชิญมาจากสุโขทัยไว้ ณ วัดบุปผารามมหาวิหารนั้น เมื่อวันพุธ เดือน ๘ พ.ศ. ๑๘๑๗

พ.ศ. ๑๘๒๖ พระเจ้ากือนา ทรงโปรดให้สร้างพระเจดีย์แบบเชียงใหม่บนยอดดอยสุเทพ และสร้างวัดเสร็จแล้ว จึงทรงอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งพระมหาสุนทรนำมาจากสุโขทัยนั้น บรรจุประดิษฐาน ณ พระเจดีย์ซึ่งมีชื่อ



๑. นโม ทสส ภควโต

๒. อนนว่า พระเสลาจารึกเจ้าท้าวสีทองแสนนาอนนธัมมิ
๓. ก ราชผู้เป็นสุกรัก ก แก่พระญาผายุเป็นหลานแก่พระญา
๔. คำฟู เป็นเหตุนแก่พระญาเมงรายหลวงเจ้าท้าวนี้
๕. มีอสุกชนมาพิธีปีเดือน พ่ ทนตงงอนนจึงได้เสวยรา
๖. ชไชสรี มีสักก มีบุญกุศลเทศบะหนักกหนาเป็นพ
๗. รณามหาธัมมิก ราชอาจบังเกิดสร้าในศาสนาพาล

ว่า พระธาตุคุดอยสุเทพ พ.ศ. ๑๕๒๖ นั้น

พระเจ้าอโณน ทรงแกรงราชสมบัติได้ ๓๐ ปี จึงมีพระชนมายุได้ ๔๖ ปี เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๕๒๕

พระเจ้าลิไทยมหารัชมราชา ทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองทั้งสุโขทัย และศรีสัชนาลัยตลอดถึงที่อื่น ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. ๑๕๐๕ ถึง พ.ศ. ๑๕๐๘ ทรงทำสำเร็จไปแล้ว จึงเริ่มสร้างเมืองสละหลวงใหม่ โดยที่ทรงระลึกได้ในตอนนั้นว่า เคยอยู่ ณ นิมนานรติภพ หรือ พิชณนภพมาแล้ว เมื่อทรงสร้างสละหลวงเป็นเมืองขึ้น จึงพระราชทานชื่อว่า พิชณโลก

เรื่องสร้างเมืองพิชณโลกนี้ เล่าว่า จ่านกร้อง จ่าการบูรณ ถัดอ่านกันว่า พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกใช้รามานี ขรอยจะเป็นปริณนาให้สร้างเมือง จึงร่วมกับคนประมาณ ๒,๐๐๐ ทำอิฐสร้างเมืองทั้ง ๒ ฝั่ง ทำอยู่ ๑ ปีกับ ๗ เดือน เสร็จแล้วจึงไปกราบทูล พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก จึงเสด็จไปเข้าประทับแล้ว จึงครัสถามว่าจะให้ชื่อเมืองอะไรดี ได้สดับคำทูลว่า พระองค์เจ้ามาถึงวันนี้ได้ยามพิชณ พระองค์จึงได้ชื่อว่า เมืองพิชณโลก

พระองค์ได้ใช้พระนามว่า พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก ยังได้ทรงสร้างหล่อพระพุทธรูปอีก ๓ องค์ คือ พระศรีศาสดา พระชินสีห์ และ พระชินราช ได้สถิตไว้ในสถานสามแห่ง ณ เมืองพิชณโลกนั้น พ.ศ. ๑๕๐๕^๒ เมื่อ ทรงทำการฉลองทั้งวัด และพระพุทธรูปทั้ง ๓ ตลอด ๗ วัน จึงทรงยกเป็นเมืองลูกหลวง พระองค์ได้ประทับอยู่ ทรงตั้ง เจ้าไกรสรราชและเจ้าเชเตศากร ประสูติแต่พระนางประทุมเทวี เป็นเจ้าเมืองพิชณโลกนั้น แต่แล้วเจ้าไกรสรราชก็ทรง ช่มเหงราชการ จึงให้เอาเจ้าสุลเทวีลูกพระยาลัชนาโลยมาแล้ว พระองค์จึงให้ราชภิกษุเจ้าไกรสรราช ณ เมืองลโว

^๑ ย่อจากพระราชพงศาวดารเหนือฯ

^๒ พระราชพงศาวดารเหนือฯ

และให้ครองเมืองนั้น จึงเสด็จออกไปสร้างเสนาราชนคร และทรงตั้งเจ้าชาติสาครไปกินเมืองเชียงราย พ.ศ. ๑๕๑๒

พ.ศ. ๑๕๑๓ พระเจ้าลิไทยมหาธรรมราชาทรงประชวร และเสด็จสวรรคต พระองค์ประสูติ พ.ศ. ๑๕๖๒ พ.ศ. ๑๕๘๓ ทรงเป็นพระศรีธรรมราช พระมหาอุปราชเจ้าเมืองศรีสัชนาลัย พ.ศ. ๑๕๙๐ พระชนมายุได้ ๓๘ ได้ปราบดาภิเษกเป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัย ศรีสัชนาลัย พ.ศ. ๑๕๑๓ พระชนมายุได้ ๕๑ เสด็จสวรรคต จึงครองราชสมบัติได้ ๒๓ พรรษา

พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราช เมืองพิษณุโลก พระเจ้าไสยลือไทย รัชกาลที่ ๘

พระเจ้าไสยลือไทย ครั้นพระราชบิดา พระเจ้าลิไทยมหาธรรมราชาธิราชเสด็จสวรรคตแล้ว ได้ครองราชสมบัติต่อ เมื่อพระราชบิดาทรงสร้างเมืองพิษณุโลก และทรงสร้างพระพุทธรูปกับทั้งได้สถาปนาเมืองเป็นเมืองลูกหลวง ซึ่งต่อมาได้เป็นเมืองหลวงอีกเมืองหนึ่ง จึงได้เสด็จมาประทับเป็นระยะกาลนาน แม้สุโขทัย ศรีสัชนาลัยก็ยังอยู่ แต่พระยาชัยแก้ว พระยากำแหงได้ดูแลแทน กระนั้นก็ไปครองอยู่ ณ ชากังราว ทั้งพระองค์ก็ทรงกระทำราชาภิเษก ณ เมืองพิษณุโลกด้วย จึงสถาปนาพระนามว่า พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชพิษณุโลก หรือ พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราช เมืองพิษณุโลก พ.ศ. ๑๕๑๓

พ.ศ. ๑๕๑๓ นั้น ได้ทรงพบแล้ว ซึ่งกุสธิดา ชื่อว่า แก้วกัลยา จึงทรงนำมาอุปภิเษก และกระทำมงคลภิเษกเป็นพระอรรคมเหสี สถาปนาพระนามว่า พระนางพระยาศรีพิษณุภา ต่อมาพระนางพระยาทรงครรภ์ประสูติพระราชโอรส ได้สถาปนาพระนามว่า *ขุนสามแก้ว ตามพระนามว่าไสย และศรีกับแก้วนั้น ในกาล พ.ศ. ๑๕๑๔ หัวเมืองฝ่ายเหนือกำลังถูกสมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าเสด็จไปรวบรวมขึ้นแก่กรุงศรีอยุธยา ได้ทรงอาศัยคุณพระไตรรัตน์ พิษณุโลก สุโขทัย ศรีสัชนาลัย หรือชากังราวปลอดภัยได้ จึงพระราชทานพระราชโอรสว่า ขุนสามแก้ว

ทางฝ่ายกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าอู่ทองครองเป็นสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ แต่ พ.ศ. ๑๕๕๓ แล้ว ทรงครองได้ ๒๑ ปี เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๕๑๒ สมเด็จพระรามเมศวร พระราชโอรสได้ทรงครองต่อ สมเด็จพระบรมราชาเจ้าขุนหลวงพะงั่ว แห่งอู่ทองได้เสด็จเข้ามา สมเด็จพระรามเมศวรได้เสด็จออกไปถวายบังคมแล้วอัญเชิญเสด็จเข้าพระนคร ถวายราชสมบัติแล้วถวายบังคมลาไปลพบุรีดังกล่าว สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ จึงได้เสวยราชสมบัติ พ.ศ. ๑๕๑๓ ครั้นทรงทราบพระเจ้าลิไทยธรรมราชาธิราช ผู้ได้เคยกระทำสัตย์สัมพันธ์ไมตรีกันมาแต่ก่อนนั้น เสด็จสวรรคตแล้ว ทั้ง

* คอนนี้ และชื่อทั้งนี้ ไม่ปรากฏในที่ใด ๆ ได้อาศัยชื่อขุนสามแก้ว ซึ่งระบุไว้ในพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ รัชสังกราม พ.ศ. ๑๕๑๔ และชื่อวัดนางพระยา ซึ่งอยู่ ณ เมืองพิษณุโลก และชื่อแก้วนี้ เป็นที่นิยมของชาวถิ่นแดนสุโขทัย พร้อมกับชื่อ พระไตรรัตน์ ด้วย จึงได้ใช้ชื่อว่า ไสย ศรี แก้ว เป็นชื่อ ขุนสามแก้ว เจ้าเมืองพิษณุโลก พ.ศ. ๑๕๑๔ ซึ่งก็มีอายุเพียง ๘ ขวบ ฉะนั้น อาจได้แต่งงานกันก่อน ตั้งแต่ทรงสถาปนาเมืองพิษณุโลกเป็นเมืองลูกหลวง ได้ทรงตั้งพระลูกเจ้าไสยลือไทย เป็นเจ้าเมืองพิษณุโลก พ.ศ. ๑๕๑๓ ๘ นั้น ถึงกระนั้น ก็มีอายุเพียง ๑๐ ขวบ คงอาจมีเสนาอำมาตย์มนตรีอื่นอีก ในพงศาวดาร จึงบันทึกว่า ครว้อพหุพมาก จะอย่างไรก็ดี อาจเป็นนโยบายครั้งนั้น ซึ่งให้พระลูกเจ้าซึ่งยังเป็นเด็กนั้น จะได้ทรงเอ็นดู แต่ก็ทรงนำเอาไปเป็นตัวประกัน ผลก็คือไม่ทรงยึดและประทับปกครอง ได้ปล่อยไว้จากนั้นได้เสด็จไปอีกหลายครั้ง กระทั่งประชวรและเสด็จสวรรคต

ส่วนพระนางพระยา ซึ่งเป็นพระนามพระบรมราชินีในสมัยนั้น เห็นมีวัดนางพระยา และเมืองพิษณุโลกซึ่งพระพิษณุโลกนี้มีพระเทวีชื่อ ศรีลักขมี หรือ เจ้าแม่ทับทิมไทย จึงใช้ชื่อว่า ศรีพิษณุภา เมื่อพิษณุโลกว่างสงคราม พ.ศ. ๑๕๒๒-๑๕๒๕ และ พ.ศ. ๑๕๓๑ ถึง พ.ศ. ๑๕๖๐ พระนางอาจสร้างวัดนี้ในสมัยนั้น เมื่อสร้างแล้วก็ได้ใช้ชื่อเป็นอนุสาวรีย์ว่าวัดนางพระยา

และเมื่อพระเจ้ามหาธรรมราชาไสยลือไทยสวรรคต พ.ศ. ๑๕๖๒ ทางกรุงศรีอยุธยาได้ตั้ง พระยาบาลเมืองเป็นพระสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช ไปครองพิษณุโลก คราวนี้ จึงเป็นประเทศราชกรุงศรีอยุธยาแต่นั้นมา

พระมหากษัตริย์ไทยก็ประทับอยู่ ณ พินธุโลกพร้อมกับ เมืองชากังราวก็มีเรื่องระหองระแหงกันขึ้น กับทั้ง พระเจ้ามหาธรรมราชาพระองค์นี้ก็มิได้มีสัณฐานสัมพันธ์ไมตรีกันมาเหมือนพระองค์ก่อน

พ.ศ. ๑๕๑๔ เมืองฝ่ายเหนือทั้งปวง สมเด็จพระบรมราชาจึงเสด็จไปเอาได้ตลอด ทางสุโขทัย พินธุโลกมิได้ไปช่วยเหลือป้องกันแต่ประการใด

พ.ศ. ๑๕๑๖ พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชได้สดับข่าวสงคราม จึงเสด็จไปประทับสุโขทัย ทรงสมัคสมานตามักคึกกับ “พระยาไสแก้วและพระยาคำแหง” คกลงร่วมกันต่อสู้ป้องกัน สมเด็จพระบรมราชาธิราชเองได้เสด็จไปเอาเมืองชากังราว พระยาไสแก้วและพระยาคำแหงเจ้าเมืองชากังราวออกต้อนรับท่าน ๆ ได้ฆ่าพระยาไสแก้วตาย แต่พระยาคำแหงแลไพร่พลทั้งปวงหนีเข้าเมืองได้ ทัพพลวงก็เสด็จกลับคืนพระนคร

พ.ศ. ๑๕๑๘ พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชมิได้ประทับอยู่ ณ เมืองพินธุโลก สมเด็จพระบรมราชาธิราชจึงเสด็จไปเอาเมืองพินธุโลก และได้ตัวขุนสามแก้ว เจ้าเมือง แลกวาดล้อมครอบครัวยุพยพครั้งนั้นมาก ทรงได้นำไปเป็นประกัน ณ อุทยานตลอดพระชนม์ชีพ และอาจเป็นขุนสามแก้วนี้ ที่ประทับเป็นตัวประกันอยู่ อาจเป็นต้นวงศ์ขุนจนกระทั่งถึงขุนพิเรนทรเทพ คือ พระมหากษัตริย์หรือพระศรีสรรเพชญ์ที่ ๑ นั้น

พ.ศ. ๑๕๑๙ พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชเมืองพินธุโลกยังประทับอยู่สุโขทัย ศรีสัชนาลัย สมเด็จพระบรมราชาธิราชได้เสด็จไปเอาเมืองชากังราว ครั้งนั้นพระยาคำแหงและ “ท้าวผากองคิดด้วยกันว่าจะยกกองทัพหลวงและจะทำมิได้แล ท้าวผากองคิดจะเลิกทัพหนี จึงเสด็จยกทัพหลวงไปตามตีทัพท้าวผากองแตก แลจับได้ตัวท้าวพระยาแลเสนาขุนหมื่นครั้งนั้นมากและทัพหลวงเสด็จกลับคืนพระนคร

พ.ศ. ๑๕๒๑ พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชพินธุโลกเสด็จประทับอยู่เมืองชากังราวสมเด็จพระบรมราชาธิราชได้เสด็จไปเอาเมืองชากังราว ครั้งนั้น พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราช พินธุโลกออกรบทัพหลวงเป็นสามารภ แลเห็นว่า จะต่อสู้ด้วยทัพหลวงมิได้ พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชพินธุโลกได้เสด็จออกถวายบังคมแล้วอำลาศึกทัพ จึงยังมีเสียเมืองชากังราว-สุโขทัยศรีสัชนาลัย

พ.ศ. ๑๕๓๑ พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชพินธุโลกยังประทับอยู่ ณ ชากังราว สมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าเสด็จไปเอาเมืองชากังราวอีกเล่า ครั้นนั้น สมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าทรงพระประชวรหนัก แลเสด็จกลับคืน ครั้นถึงกลางทางสมเด็จพระบรมราชาเจ้าอนุพนาเมืองชากังราวจึงยังไม่เสีย

คราวแรก เข้าใจกันว่าราชอาณาจักรเอกราชมหาอำนาจสุโขทัยศรีสัชนาลัยได้สูญสิ้นลงแต่ครั้งที่พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชพินธุโลกเสด็จออกถวายบังคม ณ ปี พ.ศ. ๑๕๒๑ นั้นแล้วความจริงก็เพียงขอย่ำทัพเท่านั้น ถ้ามีเช่นนั้น สมเด็จพระบรมราชาฯ คงไม่เสด็จไปในปี พ.ศ. ๑๕๓๑ นี้อีก และเสด็จไปครั้งนี้ คงได้ตั้งพระราชหฤทัยจะเอาให้ได้ แต่ทรงพระประชวรหนักจึงต้องถอยทัพและเสด็จสวรรคต สุโขทัยศรีสัชนาลัยจึงยังคงอยู่ได้

พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชพินธุโลกไทยนี้ ทรงมีพระอรรคมเหสี และพระราชโอรสอย่างที่ได้เล่ามาแล้ว เมื่อทรงมีทั้งพระอรรคมเหสีและพระราชโอรส อย่างในปี พ.ศ. ๑๕๑๘ ซึ่งสมเด็จพระบรมราชาฯ ได้เสด็จไปเอาเมืองพินธุโลก ปราบกษัตริย์สามแก้วเจ้าเมืองก็เมืองพินธุโลกนี้ ตั้งแต่สมัยพระเจ้าลิไทยได้สถาปนาเป็นเมืองลูกหลวง และพระราชทานพระลูกเจ้าเป็นมหาอุปราชครองเป็นเจ้าเมืองพินธุโลกมาแล้ว และขุนสามแก้วนี้ระบุชื่อว่าเป็นเจ้าเมือง จึงแน่ใจได้ว่าเป็นลูกหลวง คือ พระราชโอรสจึงมีพระนามว่า ขุนสามแก้ว เหมือน ขุนร่วง ขุนราม ฯลฯ และพระมเหสีก็อาจเป็นเชื้อสายเมืองนี้ แก้วกัลยา คงรับสถาปนาพระนามว่า ศรีพินธุภา เป็นพระนางพระยาศรีพินธุภา เป็นผู้ทรงสร้าง

* พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาว่าพระยาชัยแก้วฯ

๒ ฉบับพระหลวงประเสริฐว่า ท้าวผาคอง

* พงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ ในที่นี้ไม่ได้คัดเจ้าทองถัน และสมเด็จพระรามศวรฯ

วัดนางพระยาเมืองพิษณุโลกนั้นเป็นแน่ ดูหลักฐานวัดแล้ว ถ้าไม่ใช่พระนางพระยาแล้วคงไม่สามารถสร้างได้ ทั้งนี้ไม่ได้พบหลักฐานและจารึกจึงไม่ทราบแน่นอน

พ.ศ. ๑๕๓๑ พระเจ้ามหาธรรมราชาพิษณุโลก ได้กลับมาประทับที่เมืองพิษณุโลกตั้งแต่ก่อนนั้น เมืองชาแก้ง ราว สมเด็จพระบรมราชาฯ ได้เสด็จไปเอาไม้ทันทจะได้ ต้องทรงประชวรหนักและเสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๕๓๑ นั้นแล้ว ก็ทรงกลายพระทัย ครั้นสมเด็จพระรามศวรผ่านขึ้นเป็นพระเจ้ากรุงศรีอยุธยาแล้ว ทรงมีพระนามว่าสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้า มิได้ทรงรบกวนแต่ประการใด

พระนางพระยาศรีพิษณุกาจึงทรงเริ่มสร้างวัดต่อ พระนางทรงสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. ๑๕๒๕ แม้พระลูกเจ้าขุนสามแก้วจะประทับอยู่อยุธยา แต่ก็มิได้ทรงหวงห้ามแต่ประการใด ได้เสด็จไปมาเสมอ เมื่อไม่มีเหตุการณ์อะไร พระนางได้สร้างต่อดังแต่ พ.ศ. ๑๕๒๓ นั้นตลอดไปวัดนั้นจึงมีชื่อว่า วัดนางพระยา

พ.ศ. ๑๕๔๕ (จารึก จ.ศ. ๗๖๘) สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชเจ้า ได้เสด็จชำระงับอธิกรณ์ ซึ่งพระมหาเถรทั้งหลายใจทักไส่กัน ได้ประชุมกันในอุโบสถอันอยู่ในทะเลจาง (ทะเลสาบ) ในวัดกัลยาณวนาวาส ในการประชุมครั้งนี้ในจารึกได้จารึกชื่อพระมหาเถระและพระเถรผู้มีสมณศักดิ์และนักปราชญ์ ปรัชญา บาธรรม มี สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชผู้หลาน ศรีธรรมราชมาดา ตอนหลังเป็นศรีราชมาดา พอประณมยามได้มีพระราชโองการตั้งพระบรมครูดีโลกดิลกศิริตนสีลคนชนวนวาสีธรรม กิตติสังฆราชามหาสวามีเจ้า เป็นสังฆปริณายกสิทธิและภิกษุสงฆ์ผู้ใด หนอรัญญวาสีและกระทำบ่อชอบธรรม ฯลฯ บรมครูปรญาปติอันใดไซ้ร มิอาจจะละเมอสล้างอีกได้เลย พระบรมครูดีโลกฯ ได้สอบสวนระงับได้ตลอด ได้ตั้งพระมงคลวิลาสมหาเถร เป็นเจ้าอาวาส ถ้าสิ้นให้สงฆ์ประชุมพร้อมกันเลือกภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ก็ดี เมื่อเสร็จแล้วจึงกลับไปวัดป่าแดง ได้กระทำจารึกไว้ ณ วัดป่าแดงนั้น (หลักที่ ๕)

พ.ศ. ๑๕๖๒^๒ (จ.ศ. ๗๘๑) พระมหาธรรมราชาธิราชเจ้าเมืองพิษณุโลก คือ พระเจ้าไสยลือไทยนฤพาน (กรุงศรีฯ และพระราชหัตถฯ ใช้สวรรคตเป็นศัพท์เฉพาะพระเจ้าอยู่หัว) ครั้นเสด็จสวรรคตแล้วและเมืองเหนือทั้งปวงเป็นจลาจล เมืองพระบาง พระยาบาลเมือง พระยาราม ไม่ปรองดองกัน จึงเกิดเป็นจลาจลไม่มีใครปราบปรามได้ สมเด็จพระอินทราชาธิราชจึงเสด็จขึ้นไปถึงเมืองพระบาง พระยาบาลเมือง พระยาราม ออกมาถวายบังคม พระเจ้าอยู่หัวก็เสด็จกลับพระนคร

^๑ สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชผู้หลาน คงเป็นหลานของพระบรมครูฯ ดังราชชนนั้น หรืออาจจะบุเป็นหลานพ่อขุนพระรามคำแหง

ศรีธรรมราชมาดา คงหมายถึงพระมารดาของพระองค์คือ พระนางพระยาศรีจุลาลักษณ์ ถ้าเป็นจริงเพราะพระนางประพฤติธรรมเป็นปกติ จึงอาจสถาปนาพระนามใหม่ว่า พระศรีธรรมราชมาดา

ศรีราชมาดา ถ้าหมายถึงพระมารดาของพระราชโอรส คือ ขุนสามแก้วแล้ว เป็นหลักฐานชื่อ ศรีพิษณุกา ด้วยอาศัยจารึกนี้จึงเดาเอาอย่างนั้น ไปก่อน พบหลักฐานที่ผิดกว่าแล้วจะได้เปลี่ยนไปตามที่ถูก

กัลยาณวนาวาส ตามศัพท์แปลว่าอาวาสในป่ากัลยาณ คือ คิงาม คงเป็นชื่อ วัดนางพระยา ซึ่งอาศรมอยู่ในทะเลจาง หรือทะเลสาบมาก ถ้าเป็นจริง กัลยาณ คงคัดหน้าหลัง เหลือ ยา จึงเป็นชื่อว่า นางพระยา หรือว่าเอาพละยานั้นเข้าไปเป็น กัลยาณะ ก็เป็นได้ ซึ่งก็พอได้ความและอาจเป็นอีกวัดหนึ่งจาก วัดนางพระยานั้น ซึ่งทรงสร้างขึ้นอีกเพราะกัลยาณวนาวาส แปลว่า วัดป่าไม้ขานางได้อีก (อสทิสถาน ทานวตฺถุ ธมมปทญฺฐกถา ภาค ๖ ใช้ศัพท์ว่า กุลยาณิปรท=กระดาน ไม้ขานาง) ณ ที่นั้นคงเป็นป่าไม้ขานาง จึงตั้งชื่ออย่างนั้นกับคำศัพท์ว่า กุลยาณิ แปลว่ามีข้อกำหนด สวยงาม เป็นนางพระยา และมี ยา อยู่ด้วย แก้วกัลยาจึงอาจปรับเข้าศัพท์เป็น กัลยาณวนาวาส ได้ จะอย่างไรก็ตามเพราะยังไม่ได้สำรวจ

^๒ ตัวเลขนี้ได้ตามฉบับหลวงประเสริฐ ซึ่งรวบรวมจากจดหมายเหตุและเรื่องพงศาวดาร พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา และฉบับพระราชหัตถเลขาว่า จ.ศ. ๗๖๕ พ.ศ. ๑๕๔๖ แต่ตัวปรกฏในจารึกหลัก ๕ นั้นว่า มีเรื่อง จ.ศ. ๗๖๘ พ.ศ. ๑๕๔๕ ปรากฏชื่อพระมหาธรรมราชาธิราชพิษณุโลกไสยลือไทยยังได้เข้าประชุมมีพระบรมราชโองการตั้ง พระครูบาฯ ให้เป็นผู้ชำระระงับอธิกรณ์นั้น ทั้งนี้ ขอท่านผู้ทั้งหลายช่วยกันพิจารณาด้วยกัน

ได้พบชื่อพระยาบาลเมืองและพระยารามคำแหง เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าไสยลือไทย แม้ในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาถึงทรงเล่าไว้อย่างนั้น เมื่อขุนสามแก้วต้องไปเป็นตัวประกันแล้ว ต่อมาพระนางพระยาศรีพิณุกา อาจมีพระราชโอรสต่อมาอีก จารึกหลักที่ ๑๒ เล่าว่า พ.ศ. ๑๕๓๐ ทรงพระราชสมภพได้ ๓๖ พรรษา จึงประสูติ พ.ศ. ๑๕๓๕ และพระยารามคำแหงอาจประสูติ พ.ศ. ๑๕๓๖ หรืออาจเป็นพระมารดาอื่น

พ.ศ. ๑๕๖๓ สมเด็จพระอินทราชาธิราชได้ทรงโปรดแต่งตั้งพระยาบาลเมือง เป็น^๑ พระมหาธรรมราชาธิราชพิณโลกไปครองพิณโลกและสุโขทัย ทรงโปรดแต่งตั้งพระยารามคำแหงเป็นพระเจ้าศรีสังฆาลย์รามวงศ์บรมราชาธิราช ครองศรีสังฆาลย์ตามจารึกหลักที่ ๑๒ ลงไว้ว่าพุทธศักราช ๑๕๗๐ มีจารึกระบุพระนามว่า พระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราชผู้มีญาณอันเจริญและมีสิริเป็นคุณอันไพศาล เป็นพระราชโอรสแห่งพระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้า ผู้ประเสริฐ ทรงไว้ซึ่งกาล คือ เดชอันกล้า ได้จารึกรอยพระบาททั้งคู่แห่งพระสุกต.....นำมายังสุโขทัยบุรี โดยราชานุเคราะห์แห่งพระเจ้ามหาธรรมราชผู้เป็นชนกนาถ แห่งพระเจ้าบรมपालาธิราชผู้เป็นใหญ่กว่านรชน

พระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช พระยาบาลเมือง รัชกาลที่ ๕

(เป็นรัชกาลที่ ๑ ราชอาณาจักรสุโขทัยในศักดิ์ประเทศราช)

พระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช ก็เพราะพ่อขุนสามแก้วได้ถูกสมเด็จพระบรมราชาธิราชขุนหลวงพะงั่วได้ตัวไป พ.ศ. ๑๕๑๘ ไปเป็นตัวประกันในกรุงศรีอยุธยาตลอดกาล ครั้นสมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าสวรรคต พ.ศ. ๑๕๓๑ สมเด็จพระราเมศวรได้ครองราชสมบัติไม่ทรงกระทำอย่างแต่ก่อน กรุงสุโขทัยจึงดำรงอิสระเอกราชอยู่ได้ตลอดรัชกาล ครั้นถึงสมเด็จพระอินทราชาธิราชเจ้า ก็ไม่ได้ทรงกระทำอะไรเป็นเรื่องเดือนร้อน ครั้นพระเจ้าไสยลือไทยมหาธรรมราชาธิราชพิณโลกเสด็จสวรรคตแล้ว พ.ศ. ๑๕๖๒ พระเจ้ากรุงศรีอยุธยาสมเด็จพระอินทราชาธิราช จึงสถาปนาและราชาภิเษก พระยาบาลเมือง เป็นพระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช^๒ ไปครองพิณโลกตลอดถึงสุโขทัยศรีสังฆาลย์ ในขณะนั้นทรงยกเมืองพิณโลกขึ้นเป็นเมืองลูกหลวง และเป็นเมืองหลวงชั้นกรุงแล้ว พระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราชได้เสด็จประทับ ณ เมืองกรุงพิณโลกนั้น ณ พ.ศ. ๑๕๖๓ เพราะได้เสด็จไปประทับอยู่ ณ กรุงศรีอยุธยา และพระเจ้ากรุงศรีอยุธยาได้ทรงทำราชาภิเษกให้ ครองจึงเป็นประเทศราช

^๑ ไม่ปรากฏ แต่ไม่ได้คำในจารึกหลัก ๑๐ ด้านที่ ๒ มีว่าเป็นภาษาบาลีว่า ธรรมราชาธิราช คือ ธรรมราชาธิราช

จารึกหลัก ๑๐ นี้ ด้านที่ ๑ เลข ๑ และ ๒ ว่า “ได้ ๗๖๖” พ.ศ. ๑๕๔๗ เลข ๑๐ ว่า “ได้ ๒๘ ปี” จึงได้ พ.ศ. ๑๕๗๕ จึงอยู่จารึกหลักนี้ลบเลือนมาก มีตัวเลขพอเป็นเค้าให้ทราบได้ดังนี้ เมื่อพบฐานใหม่จะได้แก้ไขต่อไป

และจารึกหลักที่ ๑๒ ซึ่งลงไว้ว่า (พุทธ) ศักราช ๑๕๗๐ บรรทัดที่ ๒ นับขึ้น มีระบุพระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช

^๒ ได้จากพระนาม ภิโษสถาปนาว่า “บรมपालะ” นั้นคงจะทรงใช้พระนามภิโษเดิมรวมเข้าไปด้วยจึงปรากฏว่าบรมपालอันเป็นหลักฐานพระยาบาลเมือง และจารึกหลักที่ ๑๒ นี้ พระมหาสมณเจ้าสุเมธังกร พระสังฆราชทรงจารึกว่าได้อาศัยราชกำลังแห่งพระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช ผู้มีญาณอันเจริญและมีสิริเป็นคุณอันไพศาล ทั้งในจารึกหลักที่ ๑๓ และหลักที่ ๑๔ มีระบุ “เจ้าพระยาศรีธรรมมาโสกราช” จึงแน่ใจว่ามีพระมหาเถียรทรงพระนามว่า “สิริรัฐาเทวี” มีพระราชโอรสพระองค์ใหญ่พระนามว่า เจ้าพระยาศรีธรรมมาโสกราช (เดิมอาจมีพระนามว่าขุนศรีธรรมราชา) อาจมีพระองค์อื่น ๆ อีก

ของกรุงศรีอยุธยาแต่ขึ้น

จะทรงมีพระอรรคมเหสี และพระราชโอรส พระราชธิดาหรือไม่ ไม่ทราบได้ เข้าใจว่าคงมีจึงมีพระลูกพระหลานสืบต่อกันเรื่อยมา กระทั่งถึงขุนพิเรนทรเทพได้สถาปนาเป็นสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช และได้เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ ณ กรุงศรีอยุธยา เป็นสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๑ ที่ ๒ คือ สมเด็จพระนเรศวร ที่ ๓ คือ สมเด็จพระเอกาทศรถ ที่ ๔ คือ เจ้าฟ้าศรีเสาวภาค

แต่ก็ได้พบจารึกหลักที่ ๑๒ ที่ ๑๓ ที่ ๑๔ และมีเรื่องอยู่ในพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ เมื่อพิจารณาแล้วพอทราบเค้าความได้ จึงได้เรียงไว้ตามที่คิดเอาเดาเมื่อนั้น ส่วนพระนามก็อาศัยเค้าเรื่องพอจะมองเห็นได้

พระยาบาลเมือง เมื่อทรงราชาภิเษกสถาปนาเป็นพระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช เจ้าเมืองกรุงพิษณุโลก สุโขทัย ศรีสัชนาลัยแล้ว พ.ศ. ๑๕๖๒ จึงทรงอุปภิเษกพระนางสิริรัชฎาเทวีขึ้นเป็นพระนางพระยาสิริรัชฎาเทวีและเป็นพระอรรคมเหสี อาจยังไม่มีพระราชโอรสในกาลนั้น และทรงสถาปนาพระสังฆราชพระนามว่า พระมหาสมณเจ้า พระสุเมธังกรสังฆราช

ส่วนพระยารามคำแหงได้รับราชาภิเษก และสถาปนาเป็นพระเจ้าศรีสัชนาลัยรามวงศ์บรมราชาธิราชครองศรีสัชนาลัย ชะเลียงและชากังราว (ฉกรรจ์ลาว) ได้อุปภิเษกพระนางพระยาชำเลียง ได้มีพระราชโอรสปรากฏนามว่า พระยาชะเลียง อาจมีองค์อื่น ๆ อีก อาศัยเรื่องเดิมอยู่ พระเจ้าศรีสัชนาลัยรามวงศ์บรมราชาธิราชคงไม่ลงรอยกับพระเจ้าฟั่นัก แต่คงเกรงกรุงศรีอยุธยาอยู่จึงไม่มีเรื่องร้ายแรงเกิดขึ้นในระยะกาล ๑๐ ปีนั้น แต่ก็คงจะมีข่าวขึ้นบ้าง

พ.ศ. ๑๕๗๐ พระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชา^๑ มีพระราชสมภพบริบูรณ์ ๓๖ พรรษา พระมหาสมณเจ้าสุเมธังกรสังฆราชได้ให้พระวิทยาวงศ์มหาเถรผู้ฉลาดในจิตรกรรมจารึกรอยพระบาททั้งคู่ครบมงคล ๑๐๘ ประการ ได้นำมาสุโขทัย ถวายเป็นพระราชนาฏเคราะห์ประดิษฐาน ณ กรุงสุโขทัย

พ.ศ. ๑๕๘๐ อาจมีพระราชโอรส พ.ศ. นี้ เมื่อประสูติแล้ว สถาปนาพระนามว่าขุนศรีธรรมราชา ซึ่งมีปรากฏพระนามในจารึกหลักที่ ๑๓, ๑๔, ๑๕ ว่า เจ้าพระยาศรีธรรมมาโสกราชขึ้นย่นว่าเป็นทั้ง “เจ้า” และ “พระยาเมือง” เป็นเช่นนี้จึงอาจมีข่าวขึ้น เป็นเหตุให้ต้องเสด็จพิษณุโลก

พ.ศ. ๑๕๘๑^๒ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ แลยังเป็นสมเด็จพระรามศวรเจ้าผู้เป็นพระราชกุมารเสด็จไปเมืองพิษณุโลก ครั้งนั้นเห็นน้ำพระเนตรพระพุทธรเจ้าพระชินราชคดออกมาเป็นพระโลหิต ได้เสด็จกลับมาเสวยราชสมบัติกรุงศรีอยุธยาเป็นสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้า พ.ศ. ๑๕๘๑

พระยารามคำแหงได้สถาปนาเป็นพระเจ้าศรีสัชนาลัยรามวงศ์บรมราชาธิราช พระยาเมืองศรีสัชนาลัย-สวรรคโลก ฯลฯ พ.ศ. ๑๕๖๒ แล้ว พระนางพระยาชำเลียงประสูติพระราชโอรสประมาณปี ๑๕๖๕ พระเจ้าศรีสัชนาลัยรามวงศ์ฯ เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๕๘๕ พระราชโอรสได้สืบต่อ เพราะอยู่เมืองชะเลียง จึงได้เป็นพระยาชะเลียง ทั้งไม่ลงรอยกับพระเจ้าสุริยวงศ์ฯ ผู้เป็นพระเจ้าลุงตามพระราชบิดาแล้ว พยายามที่จะฟื้นฟูกรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัยอีกด้วย แต่เกรงกรุงศรีอยุธยา กาลนั้นมหาราชเจ้าเมืองเชียงใหม่ทรงมีพระเดชานุภาพมาก อาจติดต่อกันตลอดมา ครั้น พ.ศ. ๑๕๘๑ สมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าเสด็จสวรรคต สมเด็จพระรามศวรได้เสวยราชสมบัติกรุงศรีอยุธยาเป็นสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้าแล้ว ทรงปรับปรุงทั้งภายในภายนอกจึงเป็นโอกาสดี พระยาชะเลียงจึงติดต่อกับพระมหाराชเจ้าได้ตลอดมา เมื่อพร้อมสรรพแล้ว

^๑จารึกหลักที่ ๑๒ ระบุว่าอายุ ๓๖ ครบ ๓ รอบ มีระบุพระนามพระมหาสมณเจ้าและสังฆราชยังไม่มีชื่อ “สมเด็จพระ”

^๒พงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ

พ.ศ. ๑๕๕๕^๑ (จ.ศ. ๘๑๓ มะแมศก) ครั้นนั้นพระมหाराชเจ้าเชียงใหม่เสด็จลงมาเอาเมืองชากังราวได้ เพราะพระยาชะเลียงออกต้อนรับแล้วได้นำมาเอาสุโขทัย พระเจ้าสุริยวงศ์ฯ พร้อมกับชาวสุโขทัยและพระราชโอรสท่าน ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นพระมหาอุปราช ในกาลนั้น เป็นพระกลาโหมมีพระชนมายุเข้า ๑๕ กำลังเจริญพระกำลังได้ทรง กุมพลทัพต่อสู้เข้มแข็งจึงปล้นเมืองสุโขทัยมิได้ ก็เลิกทัพกลับคืนเชียงใหม่ ครั้งนี้มีความชอบพระกลาโหมจึงเป็น มหาอุปราชครองกรุงสุโขทัยได้ตลอดมาถึงพิษณุโลก

เจ้าพระยาศรีธรรมมาโคกราช รัชกาลที่ ๑๐

เจ้าพระยาศรีธรรมมาโคกราช เป็นพระองค์แรกที่มีพระนามว่า เจ้าพระยา เมื่อสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้า เสด็จมาเสวยราชสมบัติ ณ พิษณุโลกแล้ว พร้อมกับความดีที่พระยากลาโหม ได้ต่อสู้ป้องกัน และไปเอาสุโขทัยคืน จึงทรงแบ่งพระราชทานให้ครึ่งหนึ่ง คือสุโขทัยและศรีสัชนาลัยตลอด ถึงกำแพงเพชร

พ.ศ. ๒๐๐๑ พระเจ้าสุริยวงศ์บรมปาลมหาธรรมราชาธิราชเสด็จสวรรคต พระกลาโหมได้ครองสืบต่อมา

พ.ศ. ๒๐๐๓ พระยาชะเลียงคิดเป็นขบถพาเอาครอบครัวทั้งปวงไปออกแก่พระมหाराชเจ้า เพราะพระ- เจ้าสุริยวงศ์ฯ เสด็จสวรรคตแล้ว และพระกลาโหมผู้ครองก็มีอายุน้อยพระยาชะเลียงจึงนำสุโขทัยไปออกแก่พระมหाराช- เจ้าด้วย พระกลาโหมได้ทราบจึงมาอยู่พิษณุโลก

พ.ศ. ๒๐๐๔ พระยาชะเลียงนำเสด็จพระมหाराชเจ้ามาเอาเมืองพิษณุโลก พระกลาโหมกุมพลทัพต่อสู้เข้มแข็ง แม้เข้าปล้นเมืองเป็นสามารภก็มีได้เมือง จึงยกทัพแปรไปเอาเมืองกำแพงเพชร และเข้าปล้นเมืองถึง ๗ วันมิได้เมือง เพราะพระยากำแพงเพชรต่อสู้ป้องกันเข้มแข็ง จึงมิได้ พระมหाराชเจ้าจึงเลิกทัพเสด็จกลับเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๐๐๕ เมืองนครไทยพาเอาครัวอพยพไปเมืองน่านแล สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้าให้พระ- กลาโหมไปตามไต่คืบมาแล้ว พระกลาโหมยกพลคุมไปเอาเมืองสุโขทัยได้คืนดุจดั่งเก่า ด้วยความชอบนั้นจึงทรงสถา- ปนาเป็นเจ้าพระยาศรีธรรมมาโคกราชเจ้าเมืองสุโขทัยศรีสัชนาลัย

พ.ศ. ๒๐๐๖^๒ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้าไปเสวยราชสมบัติเมืองพิษณุโลก แลตรัสให้พระเจ้าแผ่นดินเสวยราชสมบัติพระนครศรีอยุธยา ทรงพระนามว่าสมเด็จพระบรมราชา ครั้นนั้น พระมหाराชท้าวลูกยกทัพมาเอา เมืองสุโขทัย จึงสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้าแลสมเด็จพระอินทราชาเจ้าเสด็จไปกันเมือง แลสมเด็จพระบรมราชา ตีทัพพระยาเกียรติ^๓ แดก แลทัพท่านมเปะทัพหมื่นนคร ท่านได้ชนช้างด้วยหมื่นนคร แลข้าศึกทั้งสี่ข้างรุมเอาช้าง พระที่นั่งช้างเตียวนั้น ครั้นนั้นสมเด็จพระอินทราชาขับช้างเข้าช่วยต่อสู้ป้องกันจึงต้องปืน ณ พระพักตร์ แต่มิได้เป็น อันตรายเป็นมหัศจรรย์ เป็นเหตุให้พระมหาเชท้าวลูกเลิกทัพกลับไป ได้ทรงราชภิเษกเจ้าพระยาศรีธรรมมาโคกราช เป็นพระยาเมืองสุโขทัยศรีสัชนาลัยแล้วเสด็จกลับไปประทับพิษณุโลก

^๑พงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐเล่าไว้ พระราชพงศาวดารกรุงศรีฯ และฉบับพระราชหัตถเลขาไม่มีทั้ง จ.ศ. ก็ต่างกัน ๑๗ ปี คือ ฉบับหลวงประเสริฐหลังกว่า ๑๗ ปี และระบุพระนามว่า มหาราช ตามลำดับกษัตริย์วงศ์เชียงใหม่ ทรงพระนามว่า พระเจ้าพิพัฒมหาราช- เจ้าได้เสวยราชสมบัติ พ.ศ. ๑๕๘๕-๒๐๓๑

^๒พงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐตลอดถึงคั้วเศษ พ.ศ. ๑

^๓พระราชพงศาวดาร กรุงศรีและฉบับพระราชหัตถเลขา

พ.ศ. ๒๐๐๑ ทรงสร้างพระวิหาร พระอุโบสถ วัดจุฬามณี และทรงผนวช ณ วัดจุฬามณีนั้น พ.ศ. ๒๐๐๘ ได้ ๘ เดือน ทรงลาพระผนวช

พ.ศ. ๒๐๑๘ พระมหाराชนาเสด็จใหม่มาขอเป็นโมดรี

พ.ศ. ๒๐๒๕ ให้เล่นการมหรสพ ๑๕ วันฉลองพระศรีรัตนมหาธาตุ แล้วจึงพระราชนิพนธ์มหาชาติคำ-หลวงจบบริบูรณ์

พ.ศ. ๒๐๓๑^๑ ทรงให้สมเด็จพระบรมราชาไปเอาเมืองทวาย และสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้าเสด็จนฤพาน ณ เมืองพิษณุโลก ทรงเสวยราชสมบัติเมืองพิษณุโลก ๑๖ ปี ณ อยุธยาอีก ๑๕ ปี จึงรวมเป็น ๓๑ ปี

ตอนนี้เจ้าพระยาศรีธรรมมาโคกราช พระยาเมืองสุโขทัยศรีสังขาลย์ ไม่มีศัตรูเป็นเครื่องเดือนร้อน มีอายุมากเข้าก็สร้างบุญกุศลตลอด

พ.ศ. ๒๐๕๓^๒ เจ้าพระยาศรีธรรมมาโคกราชสุโขทัยไปประดิษฐานพระอิสวรร ณ เมืองกำแพงเพชร ช่วยยกย่องพระพุทธศาสนา ไสยศาสตร์ พระเทพกรรม

พ.ศ. ๒๐๕๕^๓ เจ้าพระยาศรีธรรมมาโคกราช ไปร่วมธรรมสรรค์พัทธสีมาอุโบสถ มีสมเด็จพระสังฆราชจุฬามณีศรีสังฆปริณายกธรรมดิลกกับเจ้าขุนหลวงมหาเพียรประญา และ พ.ศ. ๒๐๕๘^๔ ไปร่วมกุศลสร้างแท่นหินจารึกแก่พระมหาเถระหลายท่าน (จารึกลบเลือนจึงอ่านไม่ได้)

สุโขทัย ศรีสังขาลย์ สวรรคโลก พิษณุโลก ยังมีชื่ออยู่แล้วแม้ว่าจะเป็นเมือง และจังหวัดก็ตาม ก็ยังปรากฏอยู่กระทั่งปัจจุบัน

^๑ฉบับหลวงประเสริฐ อื่นว่า พ.ศ. ๑๕๕๒๑

^๒จารึกหลักที่ ๑๓๑

^๓จารึกหลักที่ ๑๕๑

^๔จารึกหลักที่ ๑๔๑ มีจารึกหลักที่ ๘๖ อีกไม่ได้ใส่มา

สุโขทัย-อนุสรณ์

สุโขทัยยสร้างเรื่อง

เริงนาน นักเอย

ไทยบอกไทย-ไทยกาล

เด่นด้าว

ชาติศาสน์กษัตริย์ไทยชาญ

ชื่อบ่ง ไทยแซ

ขึ้นสุดยอดเกือก้าว

เกริกไทยกรุงไทย

ไทยสุขเล็กล้นแล้ว

เหล็กรอย ระลึกภา

เศกสุโขทัย-ไทยไซ

จับครั้น

ชื่อถิ่นเกริ่นเกียรติคอย

คงทุก เมื่อแซ

ยังร่วงรุ่งฟุ้งพื้น

เฟื่องไทยพุ่มไทย

พ่อขุนศรีฯ ขกย้าย

ยุรพล ไทยแซ

หนึ่งเจ็ดยี่สิบไป

ปลูกสร้าง

พันทุกซ์-สุขใจยล

ยอคยศ

คังสุโขทัยเอือนอ้าง

อุไทยอาวไทย

ศรีนำพลเพิ่มพื้น

ปฐพินทร ไทยนอ

stumเลือดเนื้อเชื้อไซ

จับหน้า

สายไทยเกิดธรณินทร์

นับหน่อ เนื้อเทอญ

สืบต่อหล่อหล้าฟ้า

พักไทยฟูไทย

ยิดค่อสองร้อยสี่

สิบสอง ปีแซ

อธิปัตย์ราชปราชัย

ชีพม้วย

สุขไทยชื่อไทยครอง

คงอยู่ ตลอดนา

ไทยสุข-อยุรย์ค้ำค้วย

ดกไทยคลไทย

ไทยอยู่ชั่วคั่นสืบ

แสงสรวง-สาางเอย

ไทยแก่น ไทยทองไซ

ขอคคลัง

ไทยสุขและแก้วดวง

แดนรัตน

ไทยค่อไทยพร้อมพร้อม

พรั่งไทยพรุไทย

สมัยกรุงศรีอยุธยา

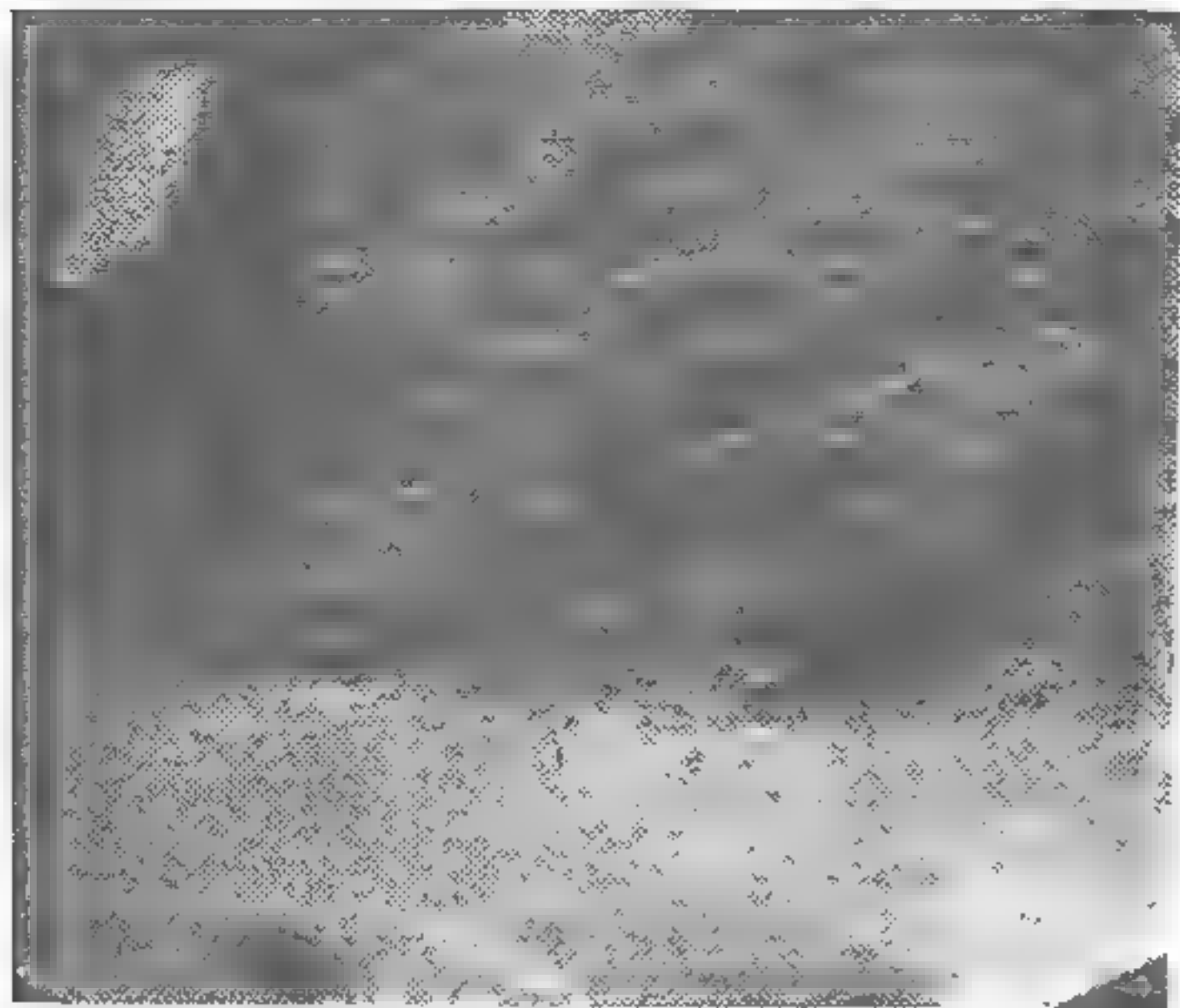
อยุธยา หรือ กรุงเทพมหานครศรีอยุธยา บันทึกลงในพงสาวดารแล้ว และ มี การเขียน จดจารึกไว้ตลอด จึงรู้จักกันแล้ว และ มีพฤติการณ์อันทั้งรัฐประศาสน์ และพระพุทธานุภาพได้ดำเนินควบคู่กันมากระทั่งแยกกันไม่ออก

ในการเรียงพระราชพงสาวดารกรุงเก่า นั้น คอนตันมีคำเริ่มว่า “สุภมัสตุ ๑๐๘๒ สกวกอนักษัตร์ (พ.ศ. ๒๒๒๓ รัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช) ณ วัน ๑๒ ค่ำ ทรงพระกรุณาตรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่าให้เอากฎหมายเหตุของพระโหรเขียนไว้แต่ก่อน แลกฎหมายเหตุซึ่งหาได้แต่หอหนังสือแลเหตุซึ่งมีในพระราชพงสาวดารนั้น ให้คัดเข้าด้วยกันเป็นแห่งเดียวให้ระดับศักราชกันมาลงเท่าบัดนี้” อันยืนยันว่านำเอาเหตุการณ์ที่มีบันทึกไว้ในปุมโหรและในพระราชพงสาวดารมาเรียงใหม่ ไม่ใช่เป็นการแต่ง หรือเรียบเรียงใด ๆ เรื่องในระหว่างประเทศ ซึ่งมีสงคราม เกิด ดาญ เหตุการณ์สำคัญ เช่นไฟไหม้ ซึ่งได้มีขึ้นแล้วหรืออาจได้จดบันทึกไว้ อาจมีจารึกไว้ในแผ่นโลหะหรือหินก็เอามาเรียงกันเข้า ใช้ลำดับศักราชให้เลื่อนไปตามกาลที่ล่วงไปมานานมาแล้ว เรื่องทั้งนี้ ถ้าเป็นเรื่องในศาสนาก็กลายเป็นศาสนา ถ้าเป็นเรื่องของบ้านเมืองประเทศชาติศาสน์กษัตริย์ ก็เป็นพงสาวดารหรือพระราชพงสาวดาร เมื่อเป็นเรื่องไทย ก็เป็นของไทยได้ ฉะนั้นจะได้เล่าเรื่องอยุธยาที่เป็นเรื่องของไทยและคนไทย กับทั้งจะอธิบายถึงชื่อไทยกับคำไทยด้วย เพื่อเป็นของไทย

สมัยอยุธยา ก่อน ฉบับหลวงประเสริฐว่า พ.ศ. ๑๘๖๗ แรกสถาปนาพระพุทธเจ้าเจ้าแห่งเชิง พ.ศ. ๑๘๕๓ แรกสถาปนากรุงพระนครศรีอยุธยา ก่อนอยุธยานั้น มีเมืองอยู่แล้วคือเมืองเจ้าแก้ว เจ้าไทย พระเจ้าอุทอง และปรากฏชื่อเวียงเหล็ก ซึ่งต่อมามีชื่อว่าวัดพุทไธสวรรย์ เมือง เมียง เม็ง มุง (เช่นมุงลุม เมืองหลวง) เวียง วัง มีชื่อว่าเชียง (เช่นเชียงราก เชียงใหม่) เชียง บางที ออกเป็นเจียง เช่น ช้าง จ้าง เป็น จุง จ. ก็ออกเป็น ก. ได้ เช่น จรวดเป็นกรวด จราวเป็นกราว จุงจึงเป็นกง กรุง เวียงเหล็กจึงเป็นกรุงเหล็ก ได้ เหล็ก มคธว่า อโย อโย ต่อกับเชียง เเชิง หรือ เชิญ จึงเป็นอโยธยา อยุธยา คำชื่อว่า ไทย ตรงกับเสียงสันสกฤตว่า ไทว (มคธ=เทว) สมณชีพราหมณ์จึงเอาเวียงเหล็ก มาตั้งชื่อว่า กรุงเทพมหานครบวรทวารวดี ศรีอยุธยา สมัยอยุธยาจึงอาจมีมาก่อน พ.ศ. ๑๘๕๓-๒๓๑๐

เมื่อหลายพันปีมาแล้ว ดินแดนอยุธยามีแล้ว และมีคนอยู่ อาจมีการปกครองกันมาแต่ไม่พบลายเขียน ได้ทราบเพียงว่าเมืองเมืองทองก็ไม่ว่าจะจริงจังอะไร ครั้น พ.ศ. ๒๕๑๐ ไปดูแผ่นหินทรายกระจายอยู่ข้างพระเจดีย์ชัยมงคล เห็นมีลายฉะอันแสดงว่าคนทำ มอง ๆ ดูก็พบลายชื่อไทยตัวแบบฉะหิน ตามท่านพระครูภาวนารังสี ท่านว่า จม ๆ อยู่ วานคนช่วยขุดขึ้นได้ความว่าอยู่ใต้แผ่นดิน อาจเป็นหินที่นำมาสร้างวัดใหญ่ชัยมงคล แต่ครั้งยังเป็นวัดป่าแก้ว ก่อนอยุธยาอาจขึ้นไปถึงสุโขทัยหรือไทยทวาลวอาจถึงสมัยสุพรรณภูมิ ตอนนั้นที่นี้มีชื่อว่า “เมืองเนืองทอง” คนหรือช่างตอนนั้นรู้จักชื่อ เมื่อนำหินทรายก้อนมาทำฐานวัตถุสถาน จึงฉะเล่น ๆ ซึ่งกลายมาเป็นหลักฐาน

เมืองเนืองทอง มีชื่อมาตั้งแต่สมัยขุนขวคอินสิบสองพัน คือ เมื่อ ๑๘๐๐ ปีมาแล้วซึ่งลึกเกินกว่าความรู้ปัจจุบัน คงเป็นชื่อที่เรียกถิ่นรวมตลอดมาตั้งแต่สมัยเมืองแมน เมืองทองสุพรรณภูมิ ในสมัยไทยทวาลว คงจะเป็นเมืองพี่เมืองน้อง หรือ ลูกหลานสืบ ๆ กันมา กระทั่งปรากฏชื่อ “เวียงเหล็ก” ซึ่งแต่งเข้าเชื่อมครว่า อโยธยา หรือ อโยธยา และที่นี้ปัจจุบันมีวัดพุทไธสวรรย์ปรากฏยืนยันอยู่ แต่อยู่ทางใต้ หรือ ใต้ตะวันออก ในทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือมีนครหลวง หรือ อำเภอนครหลวงอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งอาจมีอาณาเขตไปถึงที่นั่น จึงมีชื่อว่า “นครหลวง” ซึ่งตั้งชื่อเรียกว่าไทยทวาลว ประชุมพงสาวดารภาคที่ ๑ เรื่องพระยาหงษ์พระยาพาน รู้กันทั่วว่า พระยาราชบุริบิดาเลี้ยงจะมาจับ พระยาพานก็ยกทัพหนีขึ้นไปยังประเทศราช เสนาบดีจึงเชิญขึ้นครองราชสมบัติ ๔๕ ปี สวรรคต พระ-



บน เส้นน้ำรอยแตก เส้น ๒ คือ รอย
เฉาะเมืองเนื่อง จะเห็น ม.น. เจียนซ้อนกันใน
เมือง ล่างรอยหน้าแตกจากนั้นคือ ทอง เฉาะไว้อย่าง
นี้จึงรู้ว่า เมืองเนื่องทองอยู่ตรงนี้ จากนั้นลงมาจะมี
วัดพนัญเชิง วัดพุทไธสวรรย์คือเวียงเหล็กเก่า เหล็ก
ในคำมครว่า อโย ต่อกับ เชียง ข. นี้เอาเป็น ณ.
จึงเป็นอโยมิยาแล้วมาเป็นอยุธยา และตัวที่ติดกัน
อย่างนี้มีมานานเช่น ญ. ว่า ถ. กับ น. เดิมเท่า ณ. ว่า
ถ. กับ ม. ท. ว่า ช. กับ ท. ณ. ว่า ต. กับ ม. ณ. ว่า
ถ. กับ น.

หินลายเฉาะว่า เมืองเนื่องทอง อยู่วัดใหญ่ชัยมงคล

ราชบุตรได้ครองค่อ ทรงพระนามว่าพรยาสร้างวัดสรเพชญ์ วัดสวนหลวง สวรรคต พระชนม์ ๕๐ ลงจุลศักราชไว้ว่า
๖๖๕ ถึง ๕๐๖ พ.ศ. ๑๘๕๐ ถึง ๒๐๘๗ ระยะเวลาห่างกัน ๒๒๗ และ พ.ศ. ๑๘๕๐ ปีนั้น ก็ก่อนกรุงศรีอยุธยาที่
ว่าเริ่ม พ.ศ. ๑๘๕๓ แต่จารึกวัดไผ่ล้อม ซึ่งพันธุพิสัยสันทร หรือพรรยา พระยาพานเมืองฟ้าพามาเมื่อยถูกพลทัพออก
จากไทยทวาลาว นครไชยสีห์ไป พ.ศ. ๑๕๖๖ เมื่อครองราชสมบัติ ณ ประเทศราชแล้ว คงตั้งชื่อว่า พระนคร-
หลวงไทยทวาลาว หรือ เรียกสั้น ๆ ว่า กรุงทวารวดี ซึ่งต่อมาพระเจ้าอู่ทองรามาริบัติที่ ๑ สร้างพระราชวังใหม่ที่
หนองโสนแล้ว เอาคำว่าไทยทวาลาวย่อลงเหลือว่าไทว อันตรงกับภาษาสันสกฤตว่า ไทวรกนิศา ซึ่งภาษามครว่า
เทว เทพ จึงตั้งชื่อว่า กรุงเทพทวารวดี ศรีอยุธยา ฯลฯ

เมื่อได้ความอย่างนี้แล้ว พอเข้ากับประวัติที่ผู้ว่าฯ และคณะกรรมการเขียนไว้ในหนังสือจังหวัดพระ-
นครศรีอยุธยา ถึงแม้ว่า แผ่นที่ระบุไว้ในที่นั้นจะแยกไปคือ ละแวกได้อยู่ในแผ่นมอญ ขอมได้ไปเป็นพวกขะแม โดยที่ผู้
เขียนเดิมฟัง คำและเสียงละแวกและขอมเดิมเขมรลาวเดิม ซึ่งเป็นคำและเสียงของพระนางนาค (สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี)
ที่กล่าวคำไทยเดิมมักขึ้นเสียงสูง เช่น กระจาด ออกว่า กระจาด สุบยา ว่าซูบยา ได้ดูว่า เต้ล้ง (ได้ล้ง) เคย
เขียนส่งพวกนี้ไปเข้าเป็น “มอญ” และ “ขะแม” ในประวัตินั้น ยังใช้อย่างนั้นอยู่ ได้ลอกมาและเติมเข้าไปแก้ไข
ภายในวงเล็บ

“ประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยานี้ มีโดยย่อเป็นสามสมัย ดังต่อไปนี้”

สมัยที่ ๑ พระนครศรีอยุธยาเป็นราชธานี พื้นดิน อันเป็นที่ตั้งพระนครศรีอยุธยานี้ ว่า แคว้นเดิมเป็นที่
ต่ำมาก เพราะอยู่ใกล้ทะเล (ไม่ได้ประมาณกาล ตามอายุซากหินสหารายทะเลที่บางว่า นครปฐมว่าก่อน ๒๐๐ ล้านปี)
เป็นสบนน้ำ ๓ สายคือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก และ แม่น้ำลพบุรี ต่อมา ด้วยการทับถมของดินซึ่งตามน้ำมาใน
ฤดูน้ำหลากทำให้ที่ดินดอนขึ้น เป็นดินที่มีผู้เข้าครองก่อน ดังนี้

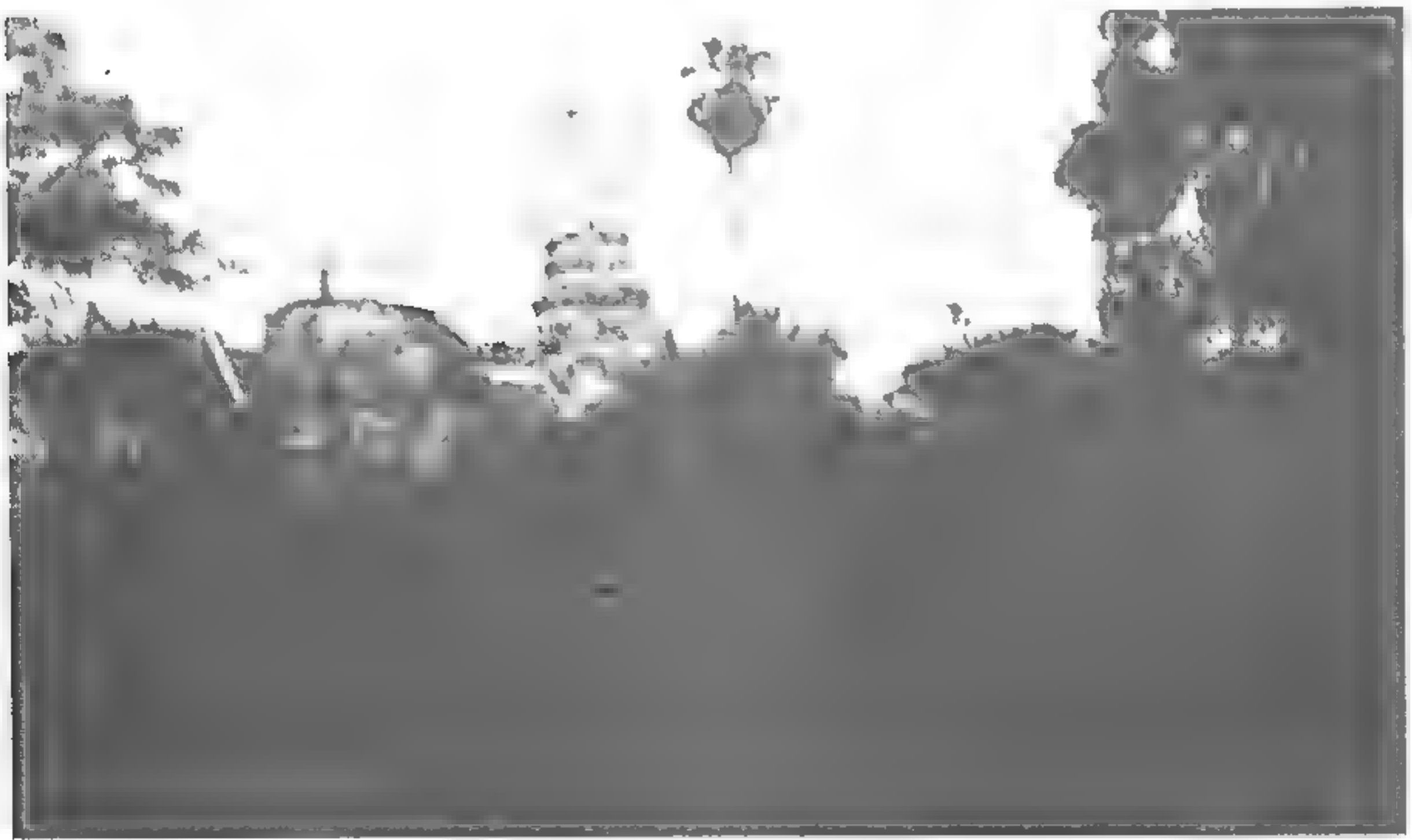
๑. สมัย (ไทย) ละว้า มีอำนาจ แต่เดิมมาดินแดนนี้ผนวกอยู่ในอาณาจักรทวารวดีของ (ไทยทวาลาว)
ละว้า ซึ่งแบ่งการปกครองอาณาจักรนี้ออกเป็น ๓ เมืองใหญ่ ๆ คือ นครปฐม ลโว (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นลพบุรี และ
จารึกปราสาทพระขรรค์ศิลกที่ ๑๑๖ มีว่า ลโวทพบุรี ลโวไทยบุรี) แลเมืองสยาม (สุโขทัย) ดินแดนอยุธยา

กรรวมอยู่กับเมืองละโว้ ซึ่งอยู่ใกล้กัน

๒. สมัยขอมเรืองอำนาจ เมื่อพวกละโว้เสื่อมอำนาจ ขอมก็เข้ามาแทนที่ เริ่มแต่ราวปี พ.ศ. ๑๓๒๕ หรือ พ.ศ. ๑๔๐๐ เป็นต้นมา ให้ระยะนี้ ขอมได้ปกครองอาณาจักรทวารวดีเป็นสองมณฑลใหญ่ ๆ คือ ฝ่ายเหนือ มี สุโขทัย หรือ สยาม เป็นศูนย์กลาง ฝ่ายใต้มีมณฑลละโว้ ซึ่งเปลี่ยนชื่อเป็นลพบุรี เป็นศูนย์กลาง โดยที่ตรงที่ตั้ง เมืองพระนครศรีอยุธยาเป็นที่ปากทางออกทะเล และเป็นสกลแม่น้ำ ๓ สาย และอุดมสมบูรณ์ ขอมจึงตั้งเมืองด่านขึ้น เมืองหนึ่งให้ชื่อว่า “อโยธยา” น่าใจกันว่า คือ บริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งวัดอโยธยา (เดิม) ในฝั่งคลองหันตราเดิมนี่

๓. สมัยไทยมีอำนาจ ในหนังสือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้นำเรื่องที่ฝรั่งเขียนไว้ จึงไม่ลอกเอามา เพราะรู้ว่าฝรั่งกล่าวผิดไว้ ได้พบจดหมายเหตุจีน พ.ศ. ๑๒๓๕ ปี ระบุว่าลื้อและชื่อสถานที่ที่ชื่อว่า ลู สุขุ ต.จ. ลา คือ ลโว้ สุโขทัย จ.ลพ. พ.ศ. ๑๗๘๒ กับจารึกปราสาทพระพรหมในขะแม พ.ศ. ๑๗๓๔ โสลกที่ ๑๑๖ มีระบุว่า ลโวทขปุรี ลโวไทยบุรีแล้ว ที่อยุธยาเมื่อก่อนไทยอยู่มาแล้วยังน้อยก็ก่อน พ.ศ. ๑๗๓๔ ในชื่อว่าไทยทวารวดี และ ชื่อเวียงเหล็ก ชื่อปรากฏ คือ เจ้านแก้ว เจ้าไทย ซึ่งพระเจ้าอยู่หัวทรงนามาธิดที่ ๑ ได้ทรงพระกรุณาโปรดให้ขุดขึ้นเผาเสีย ที่ปลงศพนั้นให้สถาปนาพระเจดีย์ แล พระวิหาร เป็นพระอารามแล้ว ให้นามชื่อว่า วัดป่าแก้วในปี พ.ศ. ๑๕๐๖

ตำหนักเวียงเหล็ก หรือพระราชวังเวียงเหล็ก



บริเวณนี้เป็นท้องพระโรงเดิม เป็นปรางค์ พอบึงเก่า ขว.เข้าไปเป็นป่านั้นเดิมเป็นสำนักคาบพุทไสวธรรม ทั้งนี้คงจะตั้ง สมัยที่เวียงเหล็กเป็นวัดพุทไสวธรรมแล้วจึงมีชื่ออย่างนั้น ท้องพระโรงนี้ ด้านซ้ายยังมีพระพุทธรูปไสวอีก ๑ องค์ พระราชสถานขนาดนี้ ยืนยันว่า “เวียงเหล็ก” นั้นเป็นพระราชวังแน่ เมื่อกิจการมากเจริญขึ้น จึงถือกลับเดิมไม่ได้ เสด็จไปสร้างใหม่ที่หนองโสน ทั้งนี้ ยืนยันว่าเดิมเป็นกรุงเวียงเหล็กอยู่แล้ว ยังมีสถาปัตยกรรมก่อสร้างเล่าเรื่องไว้อีกจะมีในรูปต่อไป



พระอุโบสถวัดพุทธโรศวรย์ปัจจุบัน สถานที่ซึ่งแปลงเป็นพระอุโบสถนี้ เดิมว่า เป็นที่เสด็จประทับอยู่ (ตำนานว่าทรงพักอยู่ ๖ ปี) จึง ไปสร้างที่หนองโสน คงจะว่าไปตามที่พ่อค้าเขียนไว้ว่ามาจากเมืองจีน ในสร้างที่เพชรบุรีก่อนจึงมาสร้างเวียงเหล็กพักชั่วคราวแล้วจึงเสด็จไปสร้างที่หนองโสนเป็น “กรุงเทพมหานครราชธานีศรีอยุธยา” ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะระยะ ๓-๖ ปีนั้น ทำขนาดนี้คงไม่สำเร็จเหมือนกับที่นักประวัติศาสตร์เล่าว่า พ่อขุนศรีนาวนำถมถูกกบฏไชยนาโถ้วิงหนีลงมาสร้างกรุงสุโขทัยเพียง ๒๖ ปี เท่านั้นก็สำเร็จทั้งกรุงทั้งลายสือไทยได้เรียบร้อยแล้ว



ในพระราชพงศาวดารเล่าว่าที่คำหนักเวียงเหล็กนั้น ในสถาปนาพระวิหาร (คด) และพระมหาธาตุ เป็นพระอารามแล้วให้นามชื่อ วัดพุทธโรศวรย์ พระมหาธาตุ คือ พระปรางค์นี้ จึงเป็นที่บรรจุพระบรมธาตุ มีชุนยืนยาวออกไปนั้น ภายในมีมณฑปและพระพุทธไสยาเล่าว่าประสูติแล้วสวรรคต ได้นำบรมอัฐิและอังคารมาบรรจุไว้



ชุนยืนยาวนั้น นอกชุนปรากฏ ที่ถ้ายรูปมานี้ ณ ภาย ในชุนนั้น จะเห็นรูปผู้หญิงนอนตะแคงขวา ต่ำลงมาจะเห็นรูปพระร่วงประทับยืน ซึ่งสถาปติยกรรมปูนขาวเล่าเรื่องประวัติ ประสูติ

ภายในขยายใหญ่เพื่อเห็นชัด รูปปรากฏปรากฏ
หญิงนอนตะแคงขวา มีพระเศ้านมคืดใหญ่ และท้อง
ใหญ่กำลังทรงครรภ์ ทรงประจวร ประสูติ คือ พระ-
นางไทยทองงาม พระมหาลีพ่อนขุนเวียงเหล็กซึ่งพระ-
นามสถาปนาว่า “พระเจ้าชินเสน” ได้ประสูติพระโอรส
ณ ที่นี้ คือ พระร่วงประทับยืนนั้น เมื่อประสูติแล้วจึง
ให้ชื่อตามชื่อ เมลปิดทอง อันมีนามว่า “อู่ทอง” หรือ
พระเจ้าอู่ทอง เมื่อทรงสถาปนาตำแหน่งเวียงเหล็กเป็น
พระอารามแล้วได้ให้สร้างพระมหาธาตุ และสถาปนา
กรรมปูนขาว กับปฏิมากร เล่าพระประวัติไว้จึงทราบ
เรื่องได้ส่วนชื่อพระนามปรากฏขึ้นนั้นจะเชื่อหรือไม่เชื่อ
ก็ไม่ประหลาดอะไร แต่มีชื่อไว้ดีกว่าไม่มี



พระเจ้าอู่ทอง สถาปนา สถานดินทางทิศเหนือแห่งหนองโสนในเกาะสัก หรือสักธรรมโคตม เป็นกรุง-
เทพทวารวดีศรีอยุธยา ณ พ.ศ. ๑๘๕๓ แล้วได้ครองราชสมบัติ ทรงพระนามว่าพระรามธิบดี ที่ ๑ แล้ว ทรงมี
พระราชโอรสกับพระอัครมเหสี ทรงพระนามว่า พระรามศวร ซึ่งไปครองลพบุรีอยู่แล้ว ครั้นให้ไปปราบกรุงกัน-
พูชธิบดี และส่งสมเด็จพระบรมราชาธิราชแห่งอู่ทองสุพรรณภูมิไปช่วยเรียบร้อยแล้ว พ.ศ. ๑๘๕๖ ครั้นให้สถาปนาที่
ตำแหน่งเวียงเหล็กมีพระวิหาร พระมหาธาตุ เป็นพระอารามให้นามชื่อ วัดพุทธไสยาสน์ ณ พระมหาธาตุซึ่งเป็นปรากฏบัวผัน
ชุมทางแม่น้ำมีรูปพระร่วง ผนังชั้นหลังสูงขึ้น มีพระรูปพระนางร่วง บรรทมลีลาไสยา พระเศ้านมคืดใหญ่ และพระนาภีใหญ่
จึงเป็นพระอิริยาบถประสูติ เล่าเรื่องราวประสูติที่นั่น พ.ศ. ๑๘๖๖ ให้ขุนศพลเจ้าแก้วและเจ้าไทยขึ้นเผา ให้สถาปนา
พระเจดีย์พระวิหาร เป็นพระอารามให้ชื่อ วัดป่าแก้ว เมื่อสวรรคตแล้ว พระรามศวรได้อัญเชิญสมเด็จพระบรมราชาธิ-
ราชครองต่อ

สมเด็จพระบรมราชาธิราช ครอง พ.ศ. ๑๘๑๓ เสด็จไปเมืองต่าง ๆ พ.ศ. ๑๘๑๗ สถาปนา วัดพระ-
ศรีรัตนมหาธาตุ พ.ศ. ๑๘๒๑ สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชไสยลือไทยแห่งพิษณุโลกเสด็จออกมณเฑียรบาลมังคม
จากนั้นพระเจ้าทองหล่อ และพระเจ้ารามศวร เสด็จไปเชียงใหม่และกลับมา ได้ทอดพระเนตรเห็นพระบรมสารีริกธาตุ จึง
ทรงสร้างพระมหาธาตุสูง ๑๕ วา ยอดนภศูล ๓ วา ให้ชื่อวัดมหาธาตุ พ.ศ. ๑๘๒๗ สถาปนาวัดภูเขาทอง พ.ศ. ๑๘๓๐
จากนั้น พระเจ้าพระยามาร และสมเด็จพระอินทราชา พ.ศ. ๑๘๔๖ สมเด็จพระมหาธรรมราชาไสยลือไทย เจ้า
เมืองพิษณุโลกสวรรคต ทางเหนือเกิดจลาจลเสด็จไปปราบ จึงให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าอ้ายพระยาไปครองสุพรรณบุรี
เจ้าอีพระยาไปครองเมืองเพชรบุรี เจ้าสามพระยาไปครองชัยนาท พ.ศ. ๑๘๖๑ สวรรคต เจ้าอ้ายพระยา เจ้าอีพระยา
ยกพลทัพบกแย่งราชสมบัติกัน ช้างทรงคันมาปะทะกันเข้าที่เชิงสะพานป่าถ่าน ทั้งสองพระองค์ทรงพระแสงของ้าวต้อง
พระศอกขาดพร้อมกัน มุขมนตรีออกไปทูลเชิญเจ้าสามพระยามาครอง ทรงพระนามว่าพระบรมราชาที่ ๒ ครั้นให้ขุน
พระศพนันทายพระเพลิง ให้สถาปนาพระมหาธาตุและพระวิหารแล้วให้นามชื่อวัดราชบูรณะ เสด็จไปพระนครหลวง

พระรูปพระร่วง คือ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้า ซึ่งสมเด็จพระรามาธิบดี ที่ ๒ ทรงโปรดให้หล่อสถาปนาขึ้น เวลานั้นสถิตอยู่ ณ วัดดอนตูม



พ.ศ. ๑๕๖๗ สถาปนาวัดมเหยงคณ์ (ม.ม-ยงคณ-มเหยงคณ=มเหยงคณ์) สวรรคต พ.ศ. ๑๕๗๗

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถครองตอ กบวังทำเป็น วัดพระศรีสรรเพชญ์ เสด็จลงมาประทับอยู่ริมน้ำสร้างพระที่นั่งเบญจรัตนมหาปราสาท และพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ทรงอภัพพระราชมัญเญติ และตั้งตำแหน่งให้เอาทหารเป็นพระสมุหกลาโหม เอาพลเรือนเป็นพระสมุหนายก เอาขุนวังเป็นพระธรรมธการ เอาขุนนางเป็นพระเกษตรการ เอาขุนคลังเป็นพระโกษาธิบดี และที่ถวายเป็นพระเพลิงสมเด็จพระรามาธิบดีพระองค์ทรงสร้างกรุงนั้น ให้สถาปนาพระธาตุ พระวิหาร เป็นพระอาราม ให้เปลี่ยนชื่อวัดพระราม เสด็จไปมะละกา และเสด็จไปสี่สหมืองเถิน พ.ศ. ๑๕๘๖ - ๑๕๘๗ บำรุงพระพุทธศาสนา ปลูกและแต่งมหาชาติเวสสันดรชาดกหล่อรูปพระโพธิสัตว์ ๕๐๐ ซาติ เสด็จไปปราบพระยาเสถียรนันทมหาดเลขาแผ่นดินเมืองพระพิษณุโลก พ.ศ. ๑๕๙๑-๑๕๙๒ ทรงสร้างวัดจุฬามณีแล้ว ทรงผนวช ณ วัดจุฬามณี ๘ เดือน ทรงต ผนวช พ.ศ. ๒๐๐๐ - ๑ แรกตั้ง เมืองนครไทย พ.ศ. ๒๐๑๕ ก่อทำแพงเมืองพิษัย

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ทรงต พ.ศ. ๒๐๑๗ เสด็จขึ้นฐาน พระอัญญาธุสมเด็จพะบรมไตรโลกนาถเจ้าในพระมหาสถูป และหล่อพระร่วงสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้า เวลานั้นสถิตอยู่ ณ วัดดอนตูม พ.ศ. ๒๐๒๒ แรกสร้างพระวิหารวัดพระศรีสรรเพชญ์ แรกหล่อพระพุทธรูปเจ้าพระศรีสรรเพชญ์ สูงแปดพระบาทขยดพระรัศมี ๘ วา พระพักตร์ยาวได้ ๔ ศอก กว้าง ๓ ศอก ทองเหลืองหนักห้าหมื่นสามพันซั่ง ทองคำทำหุ้มหนักสองร้อยแปดสิบหกซั่ง พ.ศ. ๒๐๒๖ สำเร็จและฉลอง พ.ศ. ๒๐๔๑ ให้ทำตำราพิษัยสงคราม ทำสารบัญชี่ และจุดกลอง สวรรคตแล้ว สมเด็จพระบรมราชาหน่อพุทธางกูร แล้วสมเด็จพระวันวาริราช และ สมเด็จพระชัยราชาธิราชกับพระนางศรีสุตาจันทร์ มีพระราชโอรส พระยอดฟ้า และพระศรีศิลป์ เมื่อสวรรคตแล้ว พระยอดฟ้าครอง นางพระยาแม่อยู่หัวศรีสุตาจันทร์ พระเจี๊ยะราชาอุปสมบท ณ วัดราชประดิษฐาณ นางพระยาได้ขุน รวงษ์ ระทั้งทรงครรถ์จึงสถาปนาเป็น พระเจ้า-ขุนรวงษ์ราชาธิราชให้ประหารพระยอดฟ้าแล้ว ขุนพิเรนทรเทพ หมื่นราชเสนาหา หลวงศรียศ กับพระภิกษุพระเจี๊ยะราชาไปสี่งเถียน ณ วัดป่าแก้วแล้ว รวมพวกกันไ้จับขุน รวงษ์ราชาและนางพระยาศรีสุตาจันทร์กับบุตรประหารแล้ว เลียบประจานศพไว้ที่วัดแจ้ง กระทำราบดาภิเษกพระเจ้าบรมราชา เป็นสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พ.ศ. ๒๐๗๒

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชเจ้า ทรงสถาปนาขุนพิเรนทรเทพ เป็นสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช พระราชทานพระอุกยาเธอพระศรีสุริโยทัย พระนามว่าพระวิสุทธิกษัตริย์และสถาปนาตำแหน่งเป็นพระอุโบสถ สร้างพระวิหาร ให้นามชื่อวัดวัง เจ้าอริการให้ชื่อพระนิกรม พ.ศ. ๒๐๘๕ เสด็จกรุงกับพญาธิบตี พ.ศ. ๒๐๘๖ ครอบครองกรมพระเจ้ากรุงหงสาวดี เลี้ยงสมเด็จพระนางเจ้าศรีสุริโยทัย ครั้งที่สอง เลี้ยงช้างเผือก และพระราเมศวร และทหารเอกกับพระเทพกษัตริย์ พ.ศ. ๒๐๘๑ พ.ศ. ๒๐๘๕ มอบราชสมบัติแก่พระมหินทราธิราช เสด็จไปลพบุรีซ่อมพระศรีรัตนมหาธาตุ แต่งผ้าขาว และปี ๒๐๐ ให้รักษาพระมหาธาตุ พระมหินทราธิราชทูลอ้อนวอน ก็ทรงลาผนวชแล้ว พอมีสงครามหงสาวดีติดพระนคร ประชวรแล้วสวรรคต พ.ศ. ๒๐๘๘ พระมหินทราธิราชเจ้าครองต่อ และเสียดกรุงศรีอยุธยาครั้งแรก พ.ศ. ๒๐๘๘

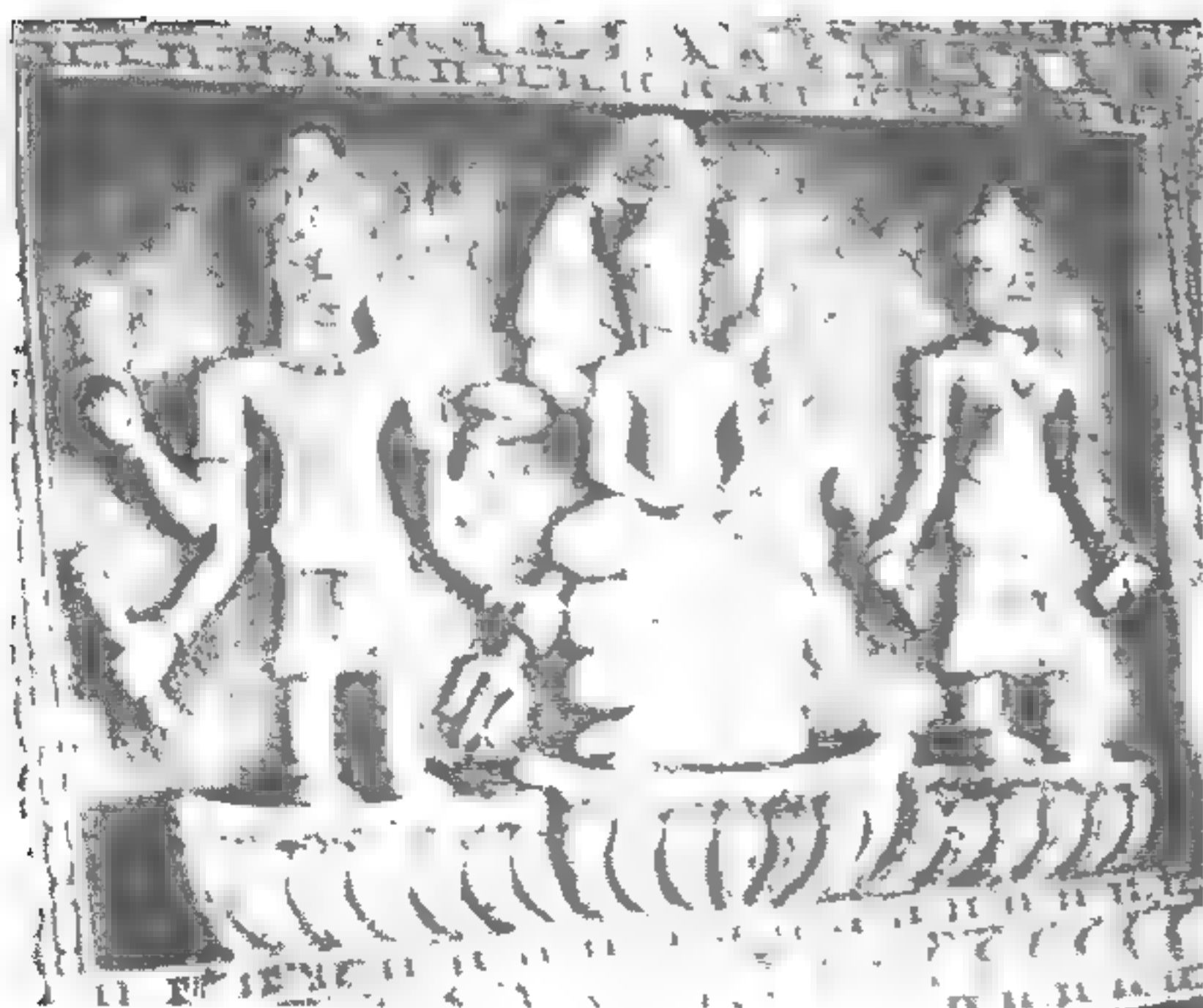
สมเด็จพระสรรเพชญ์มหาธรรมราชาธิราชเจ้าที่ ๑ ซึ่งพระเจ้าหงสาวดีทรงแต่งการพระราชพิธีปราบดาภิเษกให้ครองต่อ กับพระวิสุทธิกษัตริย์มีพระราชธิดาชื่อพระศรีสุพรรณราชเสด็จไปเป็นพระเทวี พระองค์ดำพระนเรศวร และพระองค์ขาวพระเอกาทศรถ พ.ศ. ๒๑๐๐ ทรงรับศึกละแวก พ.ศ. ๒๑๐๑ ทรงตั้งพระนเรศวรพระชนม์ ๑๖ พรรษา ขึ้นไปเสวยราชสมบัติเมืองพิษณุโลก และกับพระราชบิดาต้องเสด็จร่วมกับพระเจ้าหงสาวดีไปล้านช้าง ทรงประชวรทรพิษจึงเสด็จกลับ ต้องทรงรับสงครามพระเจ้าละแวก พ.ศ. ๒๑๐๒ พ.ศ. ๒๑๐๓ เลี้ยงเมืองเพชรแก่พระเจ้าละแวก พ.ศ. ๒๑๐๗ พระเจ้าหงสาวดีสิ้น พระเจ้าหงสาวดีพระองค์ใหม่ เมืองรุม เมืองก่ง เมืองเชียงเมือง พระนเรศวรเป็นเจ้าเสด็จไปช่วยทรงเป็นวาระที่ ๓ เสด็จขึ้นหลังเขาเข้าเมืองจับตัวเจ้าเมืองรุมเจ้าเมืองก่งได้ พ.ศ. ๒๑๐๘ เสด็จไปพัก ณ เมืองแครง ทรงทราบซึ่งพระมหาเถรคันฉ่อง พระยาเกียรติ พระยารามแล้วว่า พระเจ้าหงสาวดีให้เสด็จมาต้องการจับประหารจึงทรงสุวรรณภิงคารหลังลงประกาศอิสรภาพโดยเอกราชแล้ว เสด็จไปยึดกำแพงเพชรและปราบพระยาพิชัยและพระยาสุวรรณโลก พ.ศ. ๒๑๑๑ รับทำลายทัพเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๑๑๓ รับและทำลายกองทัพพระเจ้าหงสาวดี พ.ศ. ๒๑๒๑ สมเด็จพระสรรเพชญ์ธรรมราชาที่ ๑ สวรรคต

สมเด็จพระนเรศวรพระมหาวีรราชเจ้า พระสรรเพชญ์ที่ ๒ ครองต่อทรงรับศึกหงสาวดีพลทัพ ๕ แสน ซึ่งทรงช้าง และมีสมเด็จพระอนุชาธิราช สมเด็จพระเอกาทศรถดลยกองทัพนั้น ทรงกระทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา ทรงประหารได้ และสมเด็จพระเอกาทศรถทรงประหารมาจระไรได้ พ.ศ. ๒๑๒๒ และ พ.ศ. ๒๑๒๕-๒๑๒๖ เสด็จไปกรุงกัมพูชา ทรงกระทำปฐมกรรมแล้ว จากทรงมีชัยชนะสงครามและทรงได้อิสรภาพโดยเอกราชกลับคืนมานั้น ทั้งในกาลนั้นตลอด พระสงฆ์ไทยแต่งชัยมงคลคาถาสวดชัยมงคลถวายพระพร จึงทรงชนะแล้ว เมื่อว่างจากถูกรุกราน ก็ทรงสร้างวัดป่าแก้วใหม่ ทรงนำชัยมงคลนั้นตั้งเป็นนามว่า วัดใหญ่ชัยมงคล และทรงสร้างพระบรมรูปกับพระธาตุแล้ว พ.ศ. ๒๑๓๒ เสด็จประทับเพชรบุรีแต่เดือน ๘ พ.ศ. ๒๑๓๓ ถึงเดือน ๓ พ.ศ. ๒๑๓๔ เสด็จไปมะตะมะหงสาวดี พ.ศ. ๒๑๓๕ ได้เสด็จสงครามหงสาวดีครั้งที่ ๒ แต่สวรรคตก่อน พ.ศ. ๒๑๓๕

สมเด็จพระเอกาทศรถ พระสรรเพชญ์ที่ ๓ ทรงครองต่อ พ.ศ. ๒๑๓๖ ถึง พ.ศ. ๒๑๔๔ ทรงสร้างวัดวรเชษฐาราม สร้างพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา คัมภีร์ ทรงสร้างพระที่นั่ง ทรงสร้างพระรฆกำหนดกฎพระอัยการ ส่วนสมพัตสรอภรณ์อนตลาด และพระกัลปนา เสด็จสวรรคตแล้ว เจ้าฟ้าศรีเสาวภาค และพระเจ้าทรงธรรม พ.ศ. ๒๑๔๕ ถึง ๒๑๗๐ เมื่อ พ.ศ. ๒๑๔๖ ให้ชักพระมงคลบพิตรมาคะวันคก ให้ก่อพระมณฑป พ.ศ. ๒๑๔๘ เมืองสระบุรีทูลว่าพรานบุญพบรอยพระพุทธรูป พ.ศ. ๒๑๗๐ แต่งมหาชาติคำหลวง และสร้างพระไตรปิฎกธรรมจบบริบูรณ์เมื่อสวรรคตแล้ว พระเจ้าเชษฐาธิราช และพระเจ้าอาทิตย์วงษ์ พ.ศ. ๒๑๗๐ ๒๑๗๓

พระพุทธรูปหินละเอียดยานี้ ท่าน
พระครูพบได้ดินในวัด พระเคียรพระหัดถ์หาย
ไปทำใหม่ ตามลักษณะบอกชื่อว่าสุวรรณภูมิและได้อีก
๒ องค์ กับอื่น ๆ อีก ได้เอาปูนแดงเรียบสติดไว้
เป็นพระประธาน

ด้านหลังปรากฏรอยแสงขรุขระอย่างนี้
ตรง ได้พระศอมิลาอ่านได้ว่า สุวรรณภูมิ ช้ายลง
มามีลายคำ ๆ นั้น เงามแสงในที่สลัวคือปี ๒๒๕ ซึ่ให้
ท่านพระครูดูก็อ่านได้ พระมหาวิโรจประนมมือขอ
ถ่ายในที่สลัวได้ชัดเจน

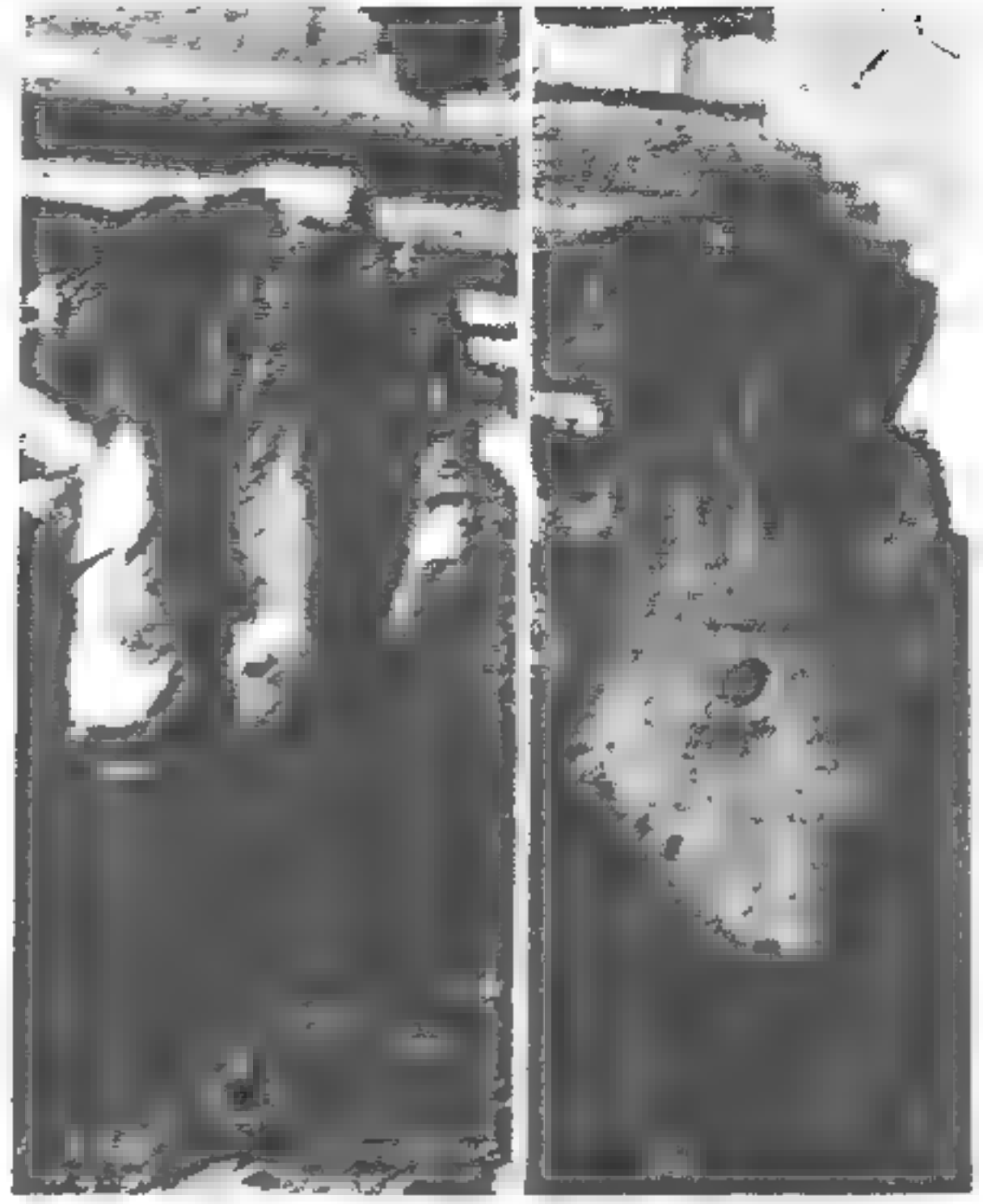


สมัยลโว- ลพบุรี

พ.ศ. ๑๗๐๐-๒๑๐๐ ช้าย-นา-
ราชณ์ กลาง พระนาคปรกรูปใบ
โพธิ์ โพธิ์สัตว์ ขวา-ลักษณะมี จะ
เห็นว่าท่านนำเทวรูปเหล่านี้มาเป็น
ทหารชายหญิงพิทักษ์พระพุทธ-
ศาสนา หรือพระร่วงโพธิ์สัตว์
แผ่นนี้และอื่น ๆ พบได้ดินในวัด
ใหญ่ชัยมงคลนั้น

แผ่นหินหรือแผ่นดินหินลูกรังนี้ ท่านพระครู-มีเจ้าพระ และ เจ้าพลเมืองและอื่นมาแฝงแม่ชี แล้วบอกว่า
ขุดลงไปก็พบ ท่านนี้ เมื่อไปมีอาจารย์.....เป็นต้น เข้าไปคุยกันในโบสถ์ อยู่ข้างนอกโบสถ์มีโอกาสดงบจึงได้ตรวจทราบ
ว่าเป็นพระภิกษุสูงอายุห่มจีวรคล้ำ จึงใช้ใจคุย พอถาม (ไม่มีใครได้ยิน) ถนแฝงนั้นพูดเสียงดังลั่นทุกตอน จึงทราบว่า
สมเด็จพระพนรัตน์องค์ที่เทศน์โปรดสมเด็จพระนเรศวรมหาจักรีให้ทรงพระราชทานอภัยแก่นายทัพพญายกกองทัพ

วัดป่าแก้วและวัดใหญ่ชัยมงคล



พระเจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล ตามพระราชพงศาวดาร-
แผ่นดินพระเจ้าอู่ทองเล่าว่า พ.ศ. ๑๕๐๖ ครั้นเจ้าแก้ว เจ้าไทย
ออกอหิวาตกโรคตายให้ขุดขึ้นเผาเสีย ที่ปลงศพนั้นให้สถาปนาพระ-
เจดีย์และพระวิหารเป็นพระอารามแล้ว ให้นามชื่อว่า วัดป่าแก้วครั้น
พ.ศ. ๒๑๒๒ สมเด็จพระนเรศวร พระมหาวิรรฆเจ้าได้ทรงชำระ
พระอริราชศัตรู ครั้นพระราชสงครามทรงกู้เอกราชไทยได้ -
ได้ทรงระลึกถึงวัดป่าแก้ว ซึ่งเกี่ยวข้องกับสมเด็จพระอริราชเจ้า
จึงทรงสถาปนาพระอาราม เสริมพระมหาเจดีย์ขึ้นเฉลิม พระชัย-
มงคลครั้งนั้น จึงพระราชทานนามชื่อว่าวัดใหญ่ชัยมงคล

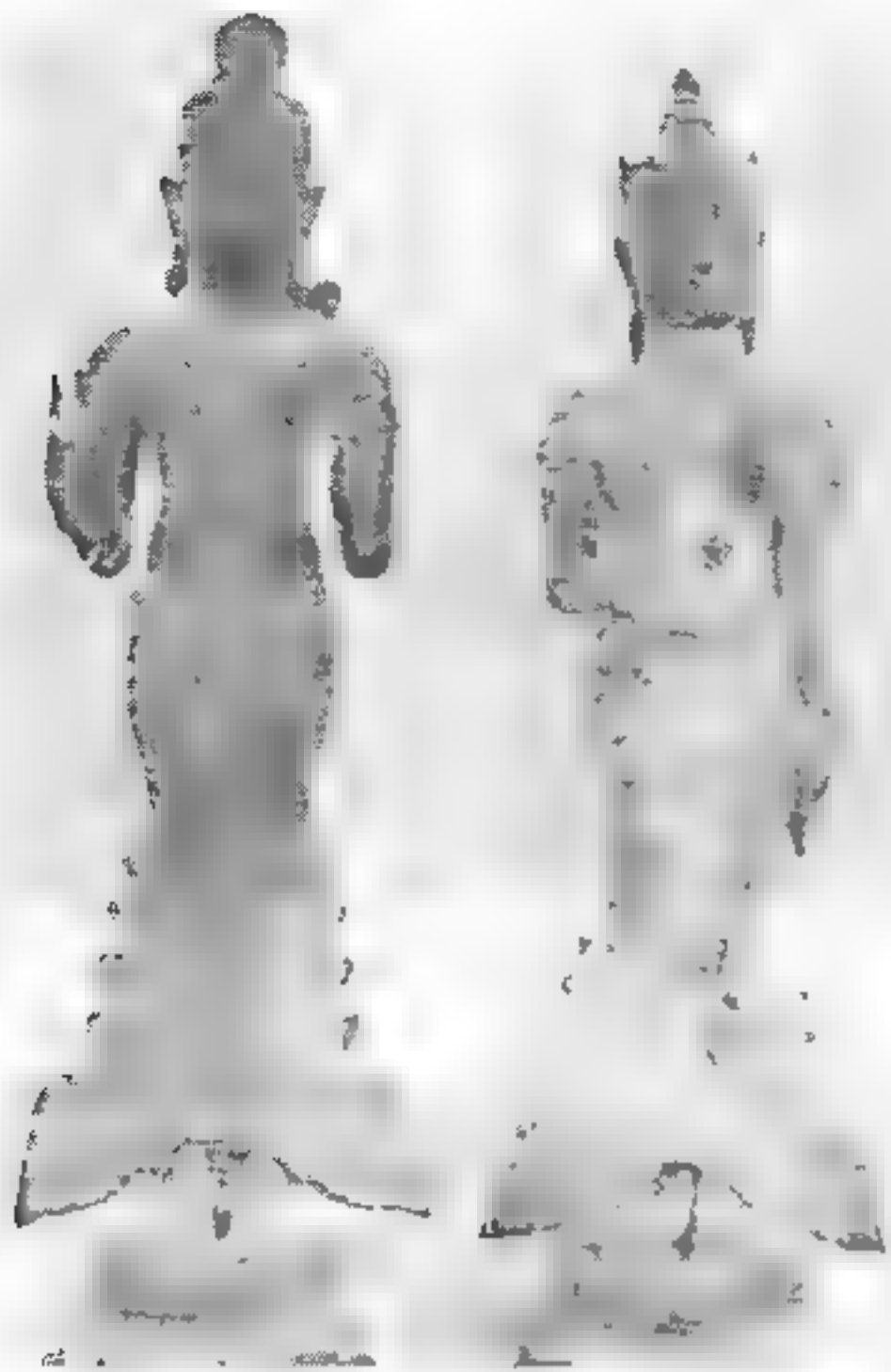
เจ้า-พระบรมรูปพระเจ้าจักรพรรดิ ซึ่งสถิตหน้า
พระเจดีย์ ถ้าสังเกตจะเห็นท่าประทับนั่งห้อยพระบาท ที่เหลือ
จากนักหาของดีทำลายเสียไป ยังดีพอมีเค้าให้ทราบได้ พระนเรศวร
ทรงสร้างพระมหาเจดีย์ชัยมงคลจึงสร้างเป็นอนุสาวรีย์เป็นที่ระลึกใน
กาลนั้น

ขวา-พระรูปสมเด็จพระนางศรีสุริโยทัย พระเจ้า-
อันทองอินทร์เห็นได้ ช้างหน้าจะเห็นแบบประทับขัดตะหมาด ช้าง
หลังมีเค้าอูฐก่อท่าประทับนั่งคุกเข่า ท่านพระครูภาวนารังสีเล่าว่า
เมื่อซ่อมสมัยพระเจ้าบรมโกศช่างได้แก้ท่าประทับและเปลี่ยนเป็น
พระพุทธรูป

วัดป่าแก้ว เป็นที่พระเชียรราชา ขุนพิเรนทรเทพ กับพวกได้ไปเสี่ยงทายนาคพระพุทธรูปนิมิต ได้
ครองราชสมบัติเป็นพระมหาจักรพรรดิราชาธิราช สถาปนาขุนพิเรนทรเทพเป็นสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชเจ้า และ
พระราชทานพระสวสดีราช สมเด็จพระเจ้าลูกเธอสมเด็จพระศรีสุริโยทัย สถาปนาพระนามว่า พระวิสุทธิกษัตริย์ พ.ศ.
๒๐๗๒ เมื่อปี พ.ศ. ๒๐๘๑ ทรงรับผู้สงครามหงสาวดี เสียพระนางศรีสุริโยทัยซึ่งแต่งพระองค์เป็นพระยามหาอุปราช
พ.ศ. ๒๐๘๕ เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งแรก สมเด็จพระมหาธรรมราชาเป็นสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๑ พ.ศ. ๒๑๐๘ สมเด็จพระ
นเรศวรเป็นเจ้าประกาศเอกราช ณ เมืองแครง อาจมีพระองค์เดียวในโลกที่ประกาศเอกราชในแดนมหาอำนาจอริราช-
ศัตรู พ.ศ. ๒๑๒๑ ได้ครองราชสมบัติเป็นพระสรรเพชญ์ที่ ๒ พ.ศ. ๒๑๒๒ เสด็จจะลุยกองทัพ ๕ แสนกระทำ
ยุทธหัตถีประหารพระมหาอุปราชพม่าได้

เมื่อทรงมีชัยชนะแล้ว ทรงระลึกถึงวัดป่าแก้ว ซึ่งเป็นวัดที่พระอภัยมณีเสี่ยงเทียนสำเร็จกระทั่งได้ผู้สงครามเสีย พระอภัยมณี ก็เฉลิมชัยมงคล จึงทรงบูรณะสร้างพระเจดีย์ใหญ่ ได้ทรงให้สร้างพระอนุสาวรีย์สถานและพระบรมรูปสมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิในท่าชาย ประทับนั่งห้อยพระบาท สมเด็จพระศรีสุริโยทัย ในท่าหญิงประทับคุกเข่าไหว้พระ ณ หน้าพระมหาเจดีย์สถานอาจเป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิ สถาปนามาวัดป่าแก้วใหม่ว่า วัดใหญ่ชัยมงคล

เมื่อเสด็จปราบหัวทิศแล้ว ทรงสนทนากับพระยาเพชรบุรีสมัยนั้น เพราะเคยร่วมพระราชสงครามเท่ากับ



สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ สมเด็จพระนางเจ้าศรีสุริโยทัย ทั้งสองพระองค์ทรงเครื่องเสด็จสนามรบ ที่เป็นชายบานมีกลีบว่าเกราะทรงกษาธาร พระเจ้าจักรพรรดิ ทรงสะพายพระแสงดาบ พระนางเจ้าพระหัตถ์ขวาทรงถือดอกบัว

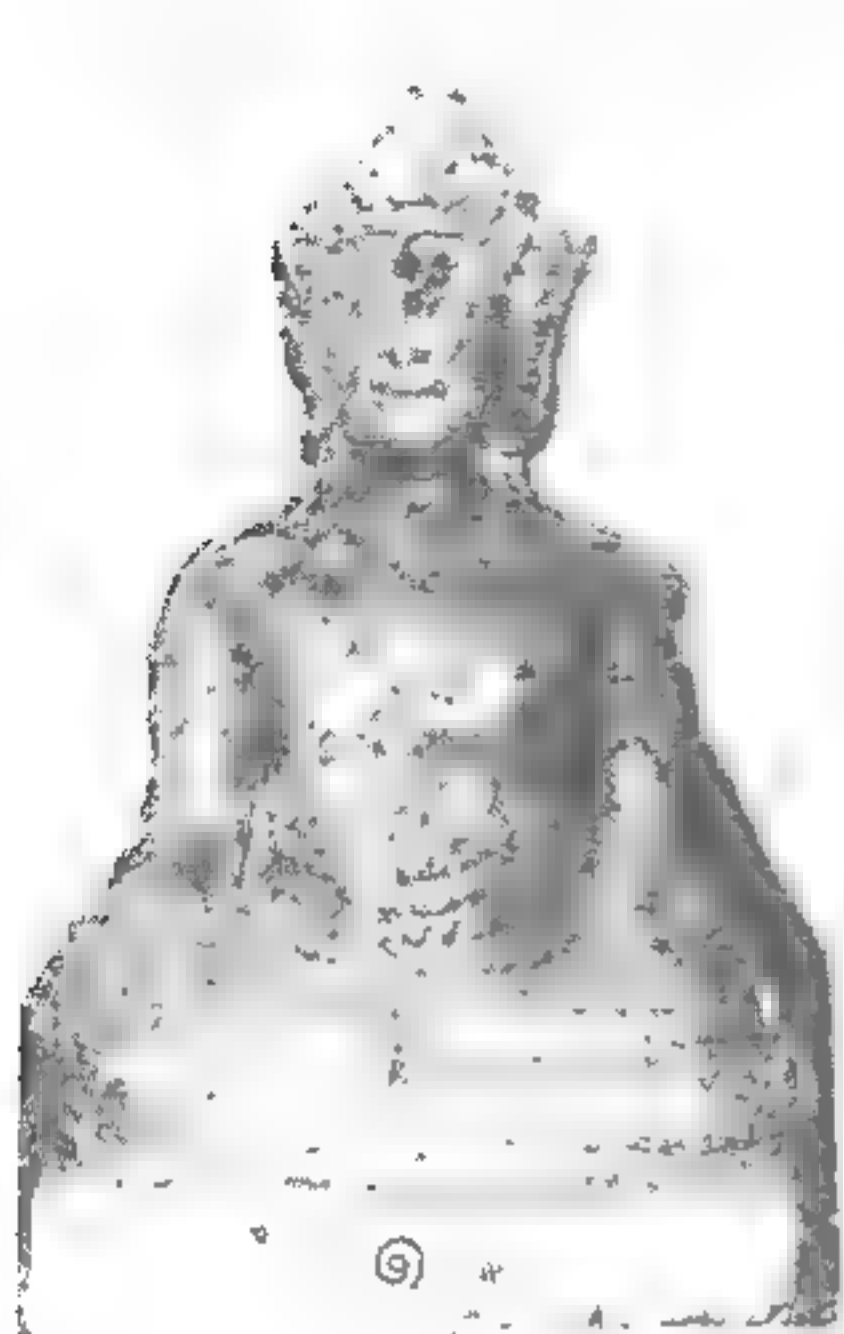
ทั้งคู่นี้ออกทองคำ เล่าว่าพบที่วัดใหญ่ชัยมงคล วัดพระยาครุฑ ที่เห็น ๑๕ คู่ ถูกขายไปนอกโดยมีเจ้าหน้าที่ลงชื่อถูกต้อง ๘ คู่

ได้ทรงระลึกถึงชาวเพชรบุรี มีพระยาสุรินทภักไชย เป็นต้น ซึ่งเสียชีวิตในสงครามปี ๒๑๐๒ และ ๒๑๐๓ ทรงกระทำพระราชกุศลอุทิศ ทรงเรียโรพานทอง ๑๐๐๐ หล่อพระพุทธรูปใหญ่ชื่อ พระศรีสรรเพชญ์ตัดพัน-พาน หรือพระศรีสรรเพชญ์สุรพาพาน อาจพระราชทานหรือขอพระราชทานเป็นเกียรติที่เสด็จประทับเมืองเพชร จึงได้หล่อเจ้าพ่อสรพรเพชญ์เป็นพระทรงเมือง เจ้าแม่อยู่เมือง พระเลื้อเมือง (พระไทยเทวาริราช พระศรีไทยเทวี (พระมิ่งเมือง) พระไทยเทพารักษ์)

สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๕ พระเจ้าปราสาททอง ครอง พ.ศ. ๒๑๗๓-๒๑๙๙ ในปีทรงครอง ได้เอาบ้านพระพันปีหลวง สร้างวัดไชยวัฒนาราม ตั้งเจ้าอธิการเป็นพระอริยวงศการสร้างปราสาท สถาปนาวัดพระศรีสรรเพชญ์ สร้างตำหนักธารทองแดง สวรรคตแล้ว เจ้าฟ้าชาย และ พระศรีสุธรรมราชา

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๓ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ครองต่อ พ.ศ. ๒๑๙๙-๒๒๒๕ ในกาลต้น ๆ ทรงระงับปราบปรามเรียบร้อย พ.ศ. ๒๒๐๑ ทรงให้หล่อพระพุทธรูปและเทวรูปหลายพระองค์ พ.ศ. ๒๒๐๑ ทรงให้พระวิสุตรสุนทรพานไปฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๒๐๓ ให้เจ้าพระยาโกษาธิบดี (ขุนเหล็ก) ยกพลทัพ ประมาณ ๘ หมื่นเศษ ไปตีได้เมืองหงสาวดี ตลอดไปถึงอังวะ แต่มีได้ต้องถอย ได้ส่งพระยากำแพงเพชรและพระยาราม-เดโชไปตีเชียงใหม่ไม่ได้ต้องถอยกลับ และเจ้าพระยาโกษาธิบดี (ขุนเหล็ก) ถึงอนิจกรรม พ.ศ. ๒๒๐๔ พอดีพระ-วิสุตรสุนทรพานกลับจากฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๒๐๔ จึงโปรดตั้งให้เป็นเจ้าพระยาโกษาธิบดี ให้ยกกองทัพไปก่อน แล้วเสด็จ

ตามไปได้เชียงใหม่ แล้วทรงได้พระราชธิดาพระเจ้าเชียงใหม่ กระทั่งมีภรรยาก็พระราชนัดดาแห่งพระเพทราชาจางวางกรมช่าง
ประณีตปั้นงาน ณ ร่มมะเดื่อ ตำบลโพธิ์ประทับช้าง จึงชื่อ เสือ บ้าง เตือบ้าง ต่อมาได้เป็นหลวงสรศักดิ์ สมเด็จพระ-
นารายณ์สวรรคต พ.ศ. ๒๒๒๕ เจ้าแม่ดุสิตซึ่งเป็นมารดาของเจ้าพระยาโกษาธิบดี (เหล็ก) และเจ้าพระยาโกษาธิบดี
(ปาน) ไปบวชเป็นพระสาภิยานีพระรูปซีไทยอยู่ ณ ตำหนัก ข้างวัดดุสิต



๑. สมเด็จพระนางสุริโย-
ทัย จะเห็นทรงเครื่องกษัตริย์ มีพระเต้าตัน
และที่พระนาภีทำวงกลมมนูน คือดวงตะวัน
สุริยอุทัย ประทับขัดตะหมาด ๒ ชั้น ทำ
ทรงอยู่เมือง คือพระเจ้าแม่อยู่หัวเมือง



๒. พระสรเพชญ์ สม-
เด็จพระนเรศวรมหาจักรีเจ้า ในพระ
นามพระสรเพชญ์พระไทยเทวธิดา ทรง
เครื่องพระมหากษัตริย์ราช ประทับขัด-
ตะหมาด ๒ ชั้น ทำปกครองเมืองคือ
พระทรงเมือง



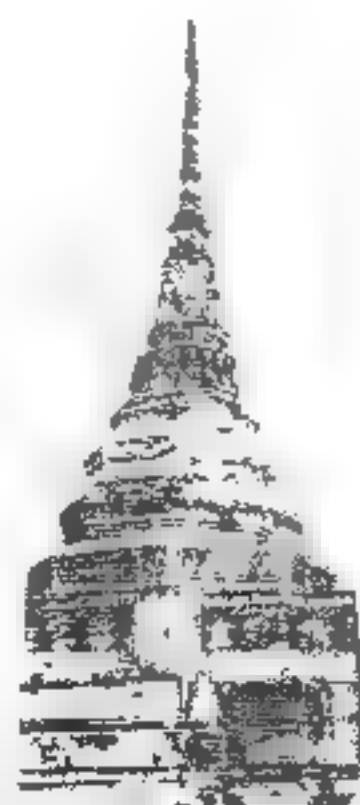
๓. สมเด็จพระเอกาทศ-
ราช ทรงเครื่องกษัตริย์ชุดสมเด็จพระ
อนุชาธิราช ในท่าก้าวเสด็จเที่ยวอารักข
ตามชื่อไทยว่าพระล้อมเมือง พระไทยเทพา-
รักษ์ (๑-๓ ขยาย ๒ เท่าเพื่อให้ชัดเจน)



พระเจดีย์องค์นี้อยู่วัดเขมร ๙ ขวบ ในฐานมีแสง จึงเป็นของเก่า
มาก องค์นี้เสริมใหม่ประมาณสัก ๕๐ ปีมาแล้ว เหลี่ยม ๑๖ ถ้ารูปมองไม่เห็น
ล่งเห็นล่างได้ จะเห็นมุมละ ๔ เหลี่ยม พระเจดีย์ไม้หรือเหลี่ยม ๑๖ เป็นแบบ
โสฬสเจดีย์คือ ๑๖ เหลี่ยม

พระพุทธรูปต่าง ๆ สมัยอยุธยา

พระพุทธรูปเนื้อตะกั่ว ปางโพธิ มีเรือนแก้วขึ้นลายหล่อแบบ
ค.อ.๑.๖. หรือ อ.ค. หรือ ๖,๑, มีขอด ดูพิมพ์แล้ววิจิตรมากจะเห็นพระองค์
ยาว



สมเด็จพระมหาบุรุษ สมเด็จพระเทพราชาธิราช ทรงครองต่อ พ.ศ. ๒๒๒๕-๒๒๔๐ หลวงสรศักดิ์ ทรงดำรงกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ทรงตั้งพระราชกัลยาณิ เจ้าฟ้าศรีสุวรรณเป็นกรมหลวงโยธาเทพ พระอัครมเหสี ขวาว ทรงตั้งพระราชธิดาสมเด็จพระนารายณ์เป็นกรมหลวงโยธาเทพพระอัครมเหสีซ้าย กราวแรกทรงปราบเรียบร้อยแล้ว พ.ศ. ๒๒๒๖ ทรงให้กองทัพไปได้นครราชสีมา พ.ศ. ๒๒๒๖ ทรงสร้างวัดที่บ้านหลวงตำบลป่าตอง ให้ชื่อวัดบรม-พุทธารามมีพระอุโบสถ วิหาร การเปรียญ พระเจดีย์ฐานกำแพงแก้ว ตั้งเจ้าอธิการชื่อพระญาณสมโพธิ พ.ศ. ๒๒๒๕ ให้กองทัพไปได้นครศรีธรรมราช พ.ศ. ๒๒๓๐ ทรงสร้างปราสาทพระที่นั่งหลายชื่อ พ.ศ. ๒๒๓๑ ทรงให้ต่อเรือออกไปเจริญพระราชไมตรี ณ กรุงฝรั่งเศส แต่ปีมะเส็ง ๓ ปี ทรงให้บูรณะสร้างวัดพระยาแมน ตำเริงปีมะแม พ.ศ. ๒๒๓๔ ทรงตั้งพระอาจารย์เป็นพระศรีสังฆญาณมุนี สวรรคต พ.ศ. ๒๒๔๐

สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๘ พระพุทธเจ้าเสือหลวงสรศักดิ์ ครองต่อ พ.ศ. ๒๒๔๐-๒๒๔๕ ฤดูปี พ.ศ. ๒๒๔๒ สร้างพระอาราม ณ ตำบลบ้านโพธิ์ประทับช้าง มีพระอุโบสถ วิหาร มหาธาตุ เจดีย์ ศาลาการเปรียญ พร้อมเสร็จ เรียกว่า วัดโพธิ์ประทับช้าง ตั้งเจ้าอธิการชื่อพระครูธรรมฐิติราชมุนี พ.ศ. ๒๒๔๓ ทรงบูรณะพระสุนทรกลบพิตร และสร้างพระวิหารสูงใหญ่ยาวเส้นเศษ แล้วเจ้าแม่ดูลิต ซึ่งปลูกตำหนักประทับบวชอยู่วัดดูลิต ทรงตั้งเป็นกรมพระเทพา-มาตย์ และกรมหลวงโยธาเทพ กรมหลวงโยธาเทพ ทูลลาพาพระราชบุตรครุสนัยไปปลูกตำหนักอยู่ใกล้พระอารามวัด พุทธโศภาราม พ.ศ. ๒๒๔๕ ทรงยกเครื่องบนมณฑปพระพุทธบาท สมเด็จพระสังฆราชเสด็จไปเป็นแม่กองด้วย พ.ศ. ๒๒๔๗ ประพาสรือเอกชัย พันท้ายนรสิงห์ ถือท้าย เรือพระที่นั่งกระโทบกิ่งไม้หักที่โคกขาม พันท้ายนรสิงห์ถวาย ชีวิตให้ประหารแล้ว ทรงสร้างศาลพลีกรรมศรีระพันท้ายกับศรีระเรือด้วยกัน จึงให้ขุดคลองโคกขามตัดลัดให้ตรง สวรรคต พ.ศ. ๒๒๔๘

สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๘ พระเจ้าท้ายสระครองต่อ พ.ศ. ๒๒๔๘-๒๒๗๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๒๕๕ ให้พระยาจักรีรองมองยกพลทัพไปช่วยพระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดีกรมราชวังกะดาน พ.ศ. ๒๒๕๗ ค่อยำปั่นใหญ่ ยาวสิบ-แปดวา สองสอก ปากกว้างหกวาสอกสอง เอาออกไปเมืองมะริด บรรทุกช้างได้ ๓๐ ตัวเศษไปขายต่างประเทศ พ.ศ. ๒๒๖๕ ชะลอพระพุทธไสยาสน์ วัดป่าโมกข์ สวรรคต พ.ศ. ๒๒๗๕ เจ้าฟ้าอภัยครองต่อไม่สำเร็จ

สมเด็จพระบรมราชาที่ ๓ พระเจ้าบรมโกศ ธรรมิกราชาครองต่อ พ.ศ. ๒๒๗๕-๒๓๐๑ ทรงปราบ-ปราบเรียบร้อย ได้เสด็จทำนุบำรุงและมิ่งงานสมโภชฉลองทั่วไป เช่นเสด็จวัดป่าโมกข์ ฉลองวัดหันตรา สมโภชพระ พุทธบาท สมโภชพระชินราช พระชินสีห์ ทำทองที่บางสะพาน และทรงทะนุบำรุงพระปริยัติธรรมศึกษา มีพระมหา เปรียญมาก พ.ศ. ๒๒๘๓

พระสงฆ์ไทยไปตั้ง ณ สีหลังกา พ.ศ. ๒๒๘๖



พระพุทธรูปหินโคลนสอ สมัยอยุธยาปลาย หินและ ฝีมือทำชนิดเดียวกับรูปกรมพระเทพามาตย์ และ พระรูปชีสาเกยานีไทย

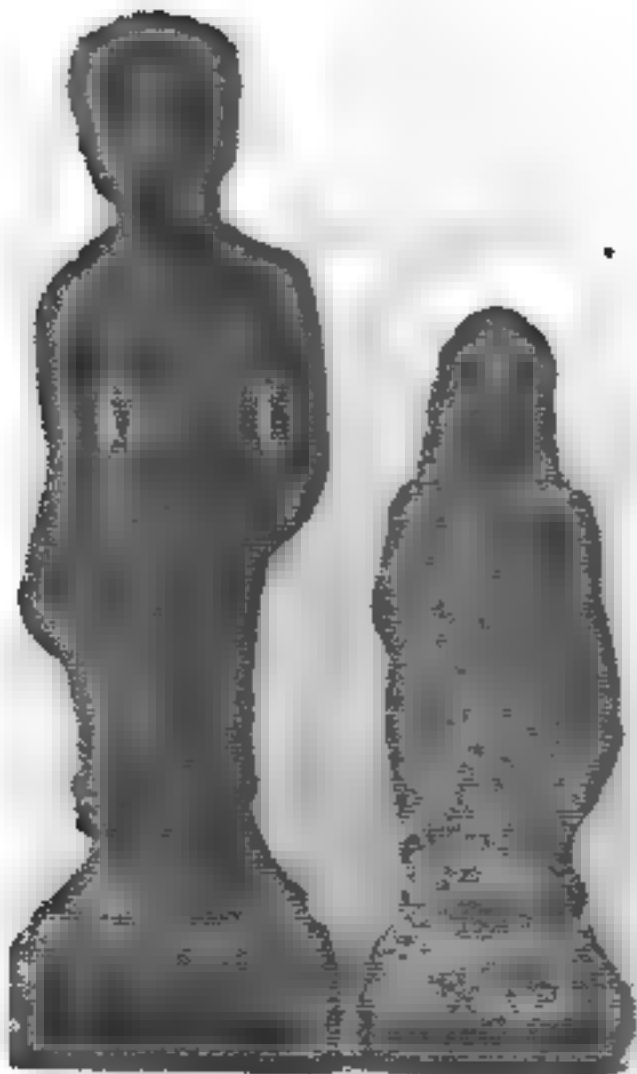
พระเจ้าเกียรติศิริราชสิงห์ กรุงสิงขรณ์ ถิ่นลัทธิเทพี ทรงแต่งตั้งวัดนันทามาศเป็นราชทูต กับอุปทูต ศรีทูต จำทูตพระราชสาส์น คุ่มเครื่องมงคลบรรณาการ มีพระบรมสารีริกธาตุเป็นอาทิ มากับกำปั่นโถ่ล้นชา พณิข วิลังดา เข้ามาจำเริญทางพระราชไมตรี ณ กรุงเทพมหานคร ขอพระภิกษุสงฆ์ออกไปให้อุปสมบทบวชกุลบุตรสืบพระพุทธศาสนาในลังกาทวีปได้เข้ามาถึง พ.ศ. ๒๒๕๓ ทรงพระกรุณาจารย์สั่งให้จัดรับทูตานุทูตตามธรรมเนียมแล้ว ให้เบิกทูตเข้าเฝ้ากราบถวายบังคม เสด็จออกแขกเมือง ณ มุขเด็จ พระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ครั้นพระราชปฏิสันถารสามัคคีตามขัดติยราชประเพณี แล้วพระราชทานรางวัลแก่ทูตานุทูตโดยสมควรจึงทรงพระกรุณาโปรดให้แต่งข้าหลวงเป็นทูตานุทูต จำทูตพระราชสาส์นคุ่มเครื่องพระราชบรรณาการไปถึงพระเจ้าลังกา แล้วโปรดให้อารามนา



พระร่วง หรือ พระโพธิสัตว์ หรือพระทรงเครื่องสมัยอยุธยา มีเรือนแก้วเป็นแบบหนึ่ง ต่างหากจากพระกำแพงศอก กีบ และนิ้ว ฉายผ้าทำสูงขึ้นนอกเนื้อเพื่อเห็นชัด จึงจัดเป็นเรือนแก้วอีกแบบหนึ่ง



รูปพระสงฆ์หินทรายแดง อยู่วัดกำแพงแดง จะเห็นวิธีนุ่งสะบง หินทรายแดงนี้ไม่มีทำกันในสมัยรัตนโกสินทร์ และนิยมกันว่าสมัยอยุธยา ท่านพระครูพิศิษฐศิลปาคมเล่าว่าท่านเห็นรูปเณร ๙ ขวบ ณ วัดเณร ๙ ขวบ ทำรูปเหมือนกัน ต่อมาล้มและแตกเพราะนักขุดกันทำ



ซ้าย รูปเจ้าแม่จุลิตทรงเครื่องยศ อาจเป็นคอนได้รับสถาปนาเป็นกรมพระเทพามาตย์ที่ไคร้ฐานมีลายสีทองจารึกว่า แม่ศรี

ขวา ทรงเพศพระสาทิยานีชีไทย ถ้าสังเกตจะเห็นครองผ้าแบบพระครองจีวรลูกบวบ พระทรงคันซ้ายมีรูปพระคันไ้ปรากฏจึงเป็นพระหญิง เมื่อทรงผนวชพระอุปถัมภ์ (อุปัชฌาย) คงให้ชื่อ จุลิตาภา จึงได้รับสถาปนาพระนามว่า กรมพระเทพามาตย์ จึงเป็นชื่อพระสมบุรณ์ แม่เจ้าฟ้าศรีสุวรรณ พระราชกัลยาณี กรมหลวงโยชเทพพระอัครมเหสีขวา พระราชธิดาสมเด็จพระนารายณ์มหาราช กรมหลวงโยชเทพ พระอัครมเหสีซ้าย ก็เสด็จไปปลุกคำหนังก้อยู่ใกล้พระอารามวัดพุทธไสยวรรย์คือเทศสาทิยานีจึงมีชื่อพระชีไทยได้สมบุรณ์

พระอุบาลี พระอริยมุนี พระราชาคณะ ๒ พระองค์ กับพระสงฆ์อันดับอีก ๑๒ รูป ตามสยามบุสสันนทา ว่า ๑๘ รูป สามเณร ๘ รูป และให้สมเด็จพระสังฆราชแต่งสมณสาส์นออกไปด้วยอีกฉบับหนึ่ง แล้วให้แต่งกำปั่น ลำหนึ่งให้ทูตานุทูตไทยกับพระสงฆ์ ๑๔ รูป และพระราชาสาส์นเครื่องราชบรรณาการลงกำปั่นนั้น ไปกับกำปั่นทูตานุทูต อันมาแต่งลังกานั้น ครั้นนี้ว่าออกวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑ ค่ำ เดือนยี่ พ.ศ. ๒๒๕๔ ไปไม่ถึงลังกา เรือถูกคลื่นใหญ่ เสากระโดงหัก ๒ เสา เข้าเกยหาดนครศรีธรรมราช ปราศจออันตราย และได้กลับยังกรุงเทพมหานครศรีอยุธยา

ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๒๕๕ ไปถึงเปลี่ยนเป็น ปี พ.ศ. ๒๒๕๖ สมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าทรงอาราธนา พระอุบาลี และพระอริยมุนีกับพระสงฆ์อันดับ ๑๕ รูป สยามบุสสันนทาว่า ๑๘ รูป พระอุบาลี และพระอริยมุนี พระราชาคณะ ๒ รูป พระมหาเปรียญไปเป็นพระกรรมวาจาจารย์ ๕ รูป พระสงฆ์อันดับ ๑๓ รูป มีพระราชาสาส์น เครื่องมงคลราชบรรณาการ พระพุทธรูป หีบพระธรรม พระสงฆ์ทั้งนั้นออกไปวันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือนอ้าย พ.ศ. ๒๒๕๕ ถึงลังกาตะวันออกเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ซึ่งเปลี่ยนเป็นปี พ.ศ. ๒๒๕๖ ไปถึงวัดบุปผาราม กรุงศรีวิพัฒน์บุรี วันศุกร์ เดือน ๘ ขึ้น ๗ ค่ำ ๒๒๕๖ พระพุทธเจ้า (คือพระพุทธรูป) พระธรรม และพระสงฆ์ ซึ่งพระเจ้าเกียรติศิริราชสิงห พระเจ้ากรุงลังกาให้เชิญ พระเจ้าธรรมิกราชเจ้าบรมโกศ พระเจ้ากรุงเทพส่งไป และได้ไปประดิษฐานแล้ว

พระอุบาลีให้อุปสมบทสามเณรไทย ๑ รูป ในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๘ ในวันรุ่งขึ้นพระเจ้ากรุงลังกาจึงอาราธนา คณะสงฆ์ไทยสยาม มีพระอุบาลีเป็นประธาน ให้อุปสมบทแก่สามเณรสิงหล ซึ่งเป็นสังฆนายก ๖ รูป มีสามเณรสรณังกรเป็นต้น อุปสมบทในวัดบุปผารามนั้น แต่ตอนนั้น ท่านเจ้าคุณอุบาลี ไม่แน่ว่า นิमितสีมาจะบริสุทธิดี จึงใช้เป็นวิสุงคามสีมาหรือเป็นคามสีมา พออุปสมบทเสร็จแล้ว ชาวลังกา ซึ่งพระเจ้ากรุงลังกาเกียรติศิริราชสิงห เป็นประธาน ได้ชรัองสาธุการขึ้นพร้อมกัน ให้ประโคมเครื่องดุริยางคดนตรีขึ้นพร้อมกัน แลยิงปืนใหญ่ให้ปรากฏความปีติปราโมทย์แก่ประชาชนชาวลังกา ว่า ศาสนวงศ์ซึ่งได้เสื่อมสูญมาช้านาน ได้กลับตั้งหยั่งลงในลังกาทวีปแล้ว และได้ทรงอาราธนาให้อริยฐานจำพรรษา ณ วัดบุปผารามนั้น ทรงอาราธนาให้ผูกพัทธสีมาใหม่ โดยพระสงฆ์ไทยร่วมกับพระสงฆ์ลังกาที่อุปสมบทแล้วนั้น และพระสงฆ์สยามวงศ์นั้น ได้ปฏิบัติสังฆกรรมเป็นราชการอยู่ ๓ ปี พระเจ้าธรรมิกราช ทรงจัดคณะที่ ๒ ไป มี พระวิสุงคามจารย์ พระวรญาณมุนี พระสงฆ์อันดับ ๒๐ รูป และสามเณร ๒๐ รูปไปครั้งนี้ พ.ศ. ๒๒๕๘ ครั้นนี้ไปเรือแตก มีมรณภาพ พอไปถึงกรุงศรีวิพัฒน์บุรี ท่านเจ้าคุณ พระอุบาลีป่วยอยู่แล้ว ถึงมรณภาพจึงต้องจำอยู่ ณ วัดบุปผารามนั้น

สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๔ เจ้าฟ้าดอกมะเดื่อ กรมขุนพรพินิต กรองค้อ พ.ศ. ๒๓๐๑ ทรงกำจัดเรียบร้อยแล้ว ได้ถวายราชสมบัติแด่พระเชษฐาธิราช จึงได้กรองค้อ ทรงพระนามว่า สมเด็จพระบรมราชาที่ ๓ กรมขุนพรพินิตจึงเสด็จทรงเรือพระที่นั่งไปทรงผนวช ณ วัดเดิม แล้วเสด็จมาอยู่วัดประดู่ พ.ศ. ๒๓๐๒ พระเจ้าอลองพญา ญี่ม่งลอง กับมังระราชบุตรยกกองทัพเข้ามาล้อมกรุง และตั้งปืนใหญ่ยิงปราสาทราชวัง ปืนแตกต้องพระองค์แล้วทิวศตพม่าถอยกลับไป ในกาลนั้น พระเจ้าบรมราชาที่ ๔ ทรงลาผนวชออกมา เมื่อพม่าถอยกลับแล้ว ได้เสด็จกลับไปทรงผนวช ณ วัดโพธิทองคำหยาดแล้วกลับมาประทับวัดประดู่ พ.ศ. ๒๓๐๓ พระเจ้ามังระให้มังมหานรธาเป็นแม่ทัพใหญ่ยกกองทัพให้แะทางเหนือ มุ่งตรงเข้าล้อมกรุง ๓ ปี กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าเป็นครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๓๑๐ พม่าเข้าทำลายและขนเอาทรัพย์สินสมบัติจับพระองค์ขุนหลวงหาวัดได้ให้ลี้ภัยไปพม่า กรุงเทพพวรวรวิชัยศรีอยุธยาถึงสิ้นสุดลงดังนี้

อุดมมหาวีรเกียรติกรรมคุณพิเศษไทย

อันมีในท่ามกลางกาลจะอวสาน

กรุงเทพทวารวดี ศรีอยุธยา

(สถาปนา พ.ศ. ๑๘๕๓-พ.ศ. ๒๓๑๐ มี ณ พ.ศ. ๒๓๑๐ นี้)



อนุสาวรีย์ค่ายบ้านบางระจัน

อุดมมหาวีรชนไทยเหล่านี้ พงศาวดารฉบับพระหัตถเลขา เล่าว่า ชาวเมืองวิเศษชัยชาญเมืองสิงห์ เมืองสรรค์เข้าเกลี้ยกล่อมของพม่า ครั้นถูกเร่งรัดเอาทรัพย์สินเงินทองและลูกสาว นายแท่น นายโช (โชติ) นายอิน นายเมือง ชาวบ้านบัวทองแขวงเมืองสิงห์ นายคอกชาวบ้านครัว นายทองแก้วชาวบ้านโพทะเลบอกลักชวนกัน ทุกบ้าน กรวบรวมนายโชคุมสมัครพรรคพวกเข้าฆ่าพม่าตาย ๒๐ เศษ จึงพากันไปหาพระอาจารย์ธรรมโชติ วัดนางบวช มีความรู้วิชาการดี มาอยู่วัดโพธิ์เก้าต้นในบ้านระจันเอาเป็นที่พึ่ง ชักชวนชาวบ้านได้ ๕๐๐-๕๐๐ คนกัน ตั้งเป็นค่ายมั่นสองค่าย พวกชาวบ้านได้พากันมาร่วมด้วยอีกมากเป็นพันเศษ ปราบกฏชื่อ นายจัน หนวดเขียว นายทองเหม็น พันเรือง ขุนสันแม่นปืน ครั้งแรก ๆ นายแท่นเป็นนายค่ายและเป็นนายทัพ ได้ต่อสู้พม่ารวมกับ ที่นายโชนำครั้งต้นนั้นได้ชัยชนะถึง ๘ ครั้ง ครั้งแรกที่บ้านบางระจันนั้น พม่าจะไปจับพันเรือง นายแท่นนายค่ายนำสู้รบตะลุมบอนฆ่าตายร้อยเศษ ครั้งที่ ๖ สุรินทร์จ่อช่องเป็นนายทัพ ครั้งนี้จึงจัดเป็นทัพ นายแท่นเป็นนายทัพ นายทองเหม็นเป็นปีกขวา พันเรืองเป็นปีกซ้ายถือพลคนละสองร้อยเป็นทหารร้อยที่เหลื่อรักษาค่าย ครั้งนี้มีปืนใหญ่มาเข้ารบถึง

ตะลุมบอน นายแท่นนายทัพวิ่งเข้ากลางพม่าฆ่าฟันตายไปมากและถูกปืนที่เข้าล้มลง ถูกทหารนำกลับค่าย ครั้งที่ ๗ นายแท่นซึ่งป่วยอยู่ นายจัน หนวดเขี้ยวอาจทำการแทนก็ได้ชัยชนะอีก ครั้งที่ ๘ จึงแต่งให้นายจัน หนวดเขี้ยว เป็นนายทัพใหญ่คุมทหารพันเศษเข้าล้อมค่ายพม่า ซึ่งตั้งค่ายไม่ทันแล้ว ค่ายแตก ยิงฟันฆ่าตายถึงพันเศษ อากา- ปันญ์ตายในค่าย ครั้งที่ ๙ นี้ คราวแรกก็ชนะเพียงดีให้ถอยกลับเข้าค่าย ไม่สามารถดีให้แตกได้ เพราะเหตุที่มอญ ในไทย หรือไทยมอญมีฝีมือเข้มแข็งได้เข้ากับพม่า พม่าแต่งตั้งให้เป็นพระนายกองรับอาสาตีค่ายบ้านระจัน มีปืนใหญ่ หนักด้วย ตั้งค่ายประชิด ให้ปืนใหญ่ซึ่งยิงได้ไกลกว่าระคมยิงค่าย นายแท่นก็ตาย นายทองเหม็นจับกระบือ ฆ่าตาย นายจัน หนวดเขี้ยว ขุนสันทาย พันเรือง นายแสงใหญ่เห็นเหลือกำลังก็อพยพบ้าง ที่เหลืออยู่ในค่ายทั้งเด็กผู้ใหญ่ คนชรา เมื่อค่ายแตกวันจันทร์แรม ๒ ค่ำ เดือน ๘ ปีจอ พ.ศ. ๒๓๐๕ ค่ายแตกก็มาถูกกวาดต้อนเป็นเชลยหมด ถูกระคมยิงตาย ท้าวชาวบ้านบางระจันนี้ขึ้นชื่อลือนามขึ้นถึงชั้นอุดมหาวิรรชน ซึ่งกระทำไปโดยไม่ได้มีใครช่วยเหลือ ไม่มี สิ่งตอบแทน ก็กระทำกันได้ อุดมวีรเกียรติประวัตินี้คงทนตลอดกาลได้ ๒๐๐ กว่าปี กรัณพ.ศ. ๒๕๑๗-๑๕ ได้ สร้างอนุสาวรีย์ขึ้นเป็นที่ระลึก เสด็จพระราชดำเนินเปิด ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๑๕

เกียรติไทย-เกริ่นเกริกกล้า	เกรียงไกร
ไทยระจัน-เจิดใจ	แจ่มรู้
เนื้อกระดูกทับดินไทย	เลือดท่วม หล้าๆ
ไทยกอบเกียรติ-ไทยสู้	เกียรติภูไทย-ไทย

ตัวตายไทยอยู่ยัง	ยืนยง
เลือดหลังไว้ไทยคง	คู่เชื้อ
ไทยสู้อยู่ไทยตรง	ตรูตลอด มานา
ไทยเพื่อไทย ไทยเกื้อ	ก่อไว้ไทยเจริญ

สมัยกรุงธนบุรี

สมเด็จพระบรมราชา พระอิสสระมหาราชเจ้า

พ.ศ. ๒๓๑๐ ถึง พ.ศ. ๒๓๒๕

ทรงเป็นเพียงพระองค์เดียว และกรุงธนบุรีก็มีระยะเวลาเพียง ๑๕ ปีเท่านั้น กับทั้งสร้างบ้านป้อมกรุงก็ยากลำบากตลอดกาล มีแต่พระราชสงครามทั้งต่อสู้ป้องกันและปราบปรามตลอด ไทยจึงรอดมาได้



สมเด็จพระบรมราชาเจ้า

ทรงจิตกายไทยชิน
อยู่คราววิกฤติธรณิน
ทรงมหิทธิพลพร้อมเมื่อ

ตากสิน ไทยเอย

ชาติเชื้อ
นองพินาส แล้วแฮ
มุ่งไทยสร่งไทย

พระอิสสระมหาราชเจ้า

ภูพินาสกลับเกริกไกร
ไทยชาติศาสน์กษัตริย์ไชย
เกริ่นเกียรติไทยฟุ้งฟ้า

เจิมไทย ไว้เทอญ

กลั่นกล้า
แจ่มชาติ ไทยแล
เฟื่องไทยฟูไทย

สมเด็จพระมหาราชเจ้าพระองค์นี้ พระนามเดิมชื่อ สิน ว่าเป็นบุตรเจ้าพระยาจักรี คิดครรถ์เมื่อให้แก่ เจ้าภามืออากร เมื่อประสูติมีงูใหญ่เข้ามาขดจนควมรอบที่นอน เห็นกันว่าเป็นเรื่องร้าย เจ้าภามืออากรจะฆ่าก็เกรงใจ จึงนำไปมอบให้บิดาเดิม ซึ่งได้นำไปฝากเป็นศิษย์วัดร่วมกับ นายด้วง และ นายมา เมื่อถูกอาจารย์ทำโทษนำไปมัดแช่น้ำ แล้วลืมน้ำขึ้น ก็ทำให้มันไคลหลุดลอยขึ้นมาได้ ได้เรียนวิชาดาบและยุทธวิธี กับ อาจารย์อิน เจริญวัยขึ้น บิดาได้นำไปถวายเป็นข้าหลวงพระเจ้าบรมโกศ เป็นพระยาตากเจ้าเมืองตาก ต่อมา ได้เป็นพระกำแพงเพชร มีราชทินนามว่า พระยาวชิรปราการ แต่ยังเรียกกันว่าพระยาตาก คิดต่อกับนามเดิมว่าสิน จึงเป็น 'ตากสิน' ก่อนวันกรุงจะแตก ได้ชุมนุมพรรคพวกทหารแล้ว ชวนกันฟันฝ่าพม่า หนีออกมาได้ เสียกรุงแล้ว จึงลงไปตะวันออกตั้งแคว้นเดือน ๔ ได้เกลี้ยกล่อมได้เมืองชล เมืองระยอง ยกเข้ายึดเมืองจันท เมืองตราด ได้ประกาศพระองค์ขึ้นเป็น 'พระเจ้าตากสิน' ได้ติดต่อกับองเชียงจูน ญวน เป็นพระยาราชเศรษฐีครองเมืองพุทไธมาศ ทรงมีข้าราชการและพระวงศานุวงศ์ มาสมัครด้วย ได้ทหารฝีมือเอก ๒ ท่านคือ นายทองดี พระพิชัยราชา และนายสุดจินดา พระมหามนตรี ทรงต่อเรือได้พอแล้ว เดือน ๑๑ ปีกุน พ.ศ. ๒๓๑๐ นั้น ได้ยกขึ้นมาสมุทรปราการ ถึงธนบุรี เข้าใจมดีเจ้าทองอินแตกแล้ว ถึงเดือน ๑๒ จึงขึ้นไปตีค่ายโพธิ์สามต้นแตกตลอดทุกค่ายแล้ว ยাত্রากองทัพเข้ากรุงศรีอยุธยา ซึ่งถูกเผา

ถูกทำลายพินาศหมด ชุคพระบรมศพขึ้นถวายพระเพลิงแล้ว ดำริว่าจะทรงสถาปนาใหม่ ทรงสุบินนิมิตว่าถูกจับไต่ จึงเคลื่อนลงมาสร้างกรุงธนบุรี และ หลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี (ด้วง) เคยเป็นเพื่อนกันมา และ อุปสมบทร่วมกัน ในกาลก่อนได้มาถวายตัว ทรงรับและตั้งเป็นพระราชวรินทร์ พ.ศ. ๒๓๑๑ ทรงให้พระมหามนตรียกกองทัพไปจับพม่า ที่สมุทรสงคราม ได้ทะนุ บำรุงพระพุทธศาสนา เสาะหาพระภิกษุที่เรียนธรรมวินัยมาตั้งสมณศักดิ์ ณ วัดบางวัวใหญ่ ตั้งพระอาจารย์วัดประดู่เป็นสมเด็จพระสังฆราช เป็นต้น และได้เสด็จขึ้นไปตีเมืองพิษณุโลก แล้วเสด็จไปตีเมืองนครราชสีมาได้แล้ว พ.ศ. ๒๓๑๒ เสด็จไปปราบนครศรีธรรมราช ตลอดภาคใต้ ทรงบูรณะและทำบุญ และแจกเงินบรรเทาทุกข์ มีมหรสพสมโภชเวียนพระเทียนพระมหาธาตุเจดีย์ใหญ่ พบพระไตรปิฎกให้นำมาเสด็จกลับกรุงธนแล้ว ตั้งพระอาจารย์ศรีเป็นสมเด็จพระสังฆราช ให้จางช้างจารึกพระไตรปิฎก ทั้งหมด พ.ศ. ๒๓๑๓ เสด็จไปปราบพระฝางฝ่ายเหนือ ทรงชักฟอกพระภิกษุสงฆ์ฝ่ายเหนือให้ดำน้าสามกลั่น ถ้าแพ้ให้สีกห้ามบวช ชนะทรงตั้งให้มีสมณศักดิ์ พ.ศ. ๒๓๑๔ ยกไปตีเชียงใหม่ไม่ได้ถอยกลับ สร้างกรุงธนบุรีต่อ และยกกองทัพไปปราบขะแม พ.ศ. ๒๓๑๕ พระยาพิชัยและเจ้าพระยาสุรสีห์ตีกองทัพพม่าแตกกลับไปเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๓๑๖ เจ้าพระยาสุรสีห์และพระยาพิชัยตีกองทัพพม่า พระยาพิชัยไล่พม่าแตกกลับไปแล้ว เหนื่อยเอาดาบปักยันตัวหักลงจึงมีชื่อว่า พระยาพิชัยดาบหัก พ.ศ. ๒๓๑๗ เสด็จไปได้เชียงใหม่ พ.ศ. ๒๓๑๘ เจ้าพระยาจักรี เจ้าพระยาสุรสีห์จับเกี่ยวกับอแซห่วนก็เมืองพิษณุโลก และทรงกวาดล้างพม่าตลอดดินแดนไทยตลอด ๓ ปี พ.ศ. ๒๓๒๐-๒๑ ให้สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก เจ้าพระยาสุรสีห์ยกไปเวียงจันทน์หลวงพระบางได้แล้ว เชิญพระแก้วมรกตมาสถิตกรุงธนบุรี พ.ศ. ๒๓๒๓ กัมพูชประเทศเกิดจลาจล ต้องส่งไปปราบ ก่อนนั้น พระยาราชเสนาซึ่งเคยช่วยให้ทุนทรัพย์ครั้งกู้กรุงอ้างว่าเงินนั้นขอยืมจากพระเจ้าจักรพรรดิจีน ทรงทวงมา จึงต้องนำไปคืนจำนวนแสนคำลึงต้องทรงใช้จ่ายในขณะทำสงครามหมด จึงรับสั่งลับกับสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึกพระสหายคู่ชีวิตร่วมเป็นตายกันมาถึงเรื่องนั้น ให้รับปฏิญาณว่าเป็นที่พึ่งของไทยต่อไป จะทรงกระทำ พิภพพิการแล้วหลบไปอยู่ในถ้ำเมืองนครศรีธรรมราช คราวแรกไม่ทรงรับดรัสว่ามีเจ้าอยู่คนเดียวที่ทรงไวใจเท่าชีวิต และ ทรงให้เป็นที่พึ่งแก่ไทยต่อไป ได้ตรัสตั้งพระนามบรมนาถบพิตรและคาดกันให้กระทำสัตยปฏิญาณรับพระบรมราช-โองการนั้น ทรงหลังอัสสุรารกราบรับแล้ว จึงสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึกกับ เจ้าพระยาสุรสีห์ได้ยกกองทัพไปกัมพูชประเทศ

ประทับอยู่ พ.ศ. ๒๓๒๔ ทรงแต่งทูตานุทูตจำทูลพระราชสาส์นและราชบรรณาการไปเมืองจีนก่อนเพื่อผ่อนคลายเหตุการณ์ เริ่มด้วยทรงสำคัญพระองค์ว่าเป็นโสดาบัน ให้พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์กราบไว้ พระองค์ใดไม่ยอมก็ถอด กระทำโทษ ที่ยอมก็แต่งตั้งเลื่อนขึ้น ทรงสงฆ์คนร้ายลักฉ้อพระราชทรัพย์ ลงโทษโบยของจำ แล้วประหาร พระยาราชเสนาผู้อื่น ๆ เป็นจำนวนมาก กระทั่งมีข่าวทูลยุคลเชิญทั่วไปแล้ว นายบุญนาทกับขุนสุระจึงคิดการร่วมกันเข้าปล้นจวนจับพระพิชิตณรงค์ประหาร เมื่อสั่งพระยาสุรสีห์ไปร่วมกันยกลงมา ทรงยอมแพ้และทรงเสด็จอุปสมบทวัดแจ้ง พอปลดคนก็เสด็จหลบออก พระยาสุรสีห์จัดเรือคอยรับแล้ว พาไปประทับ ณ ถ้ำพระยานคร นครศรีธรรมราช กรุงธนก็สิ้นสุด พ.ศ. ๒๓๒๕

ที่ยังเหลืออยู่ ก็คือ พระเกียรติคุณมหาอิสรภาพ และสิ่งต่าง ๆ ทั้งประวัติพระราชสงครามตลอด ที่ประจักษ์แล้ว ก็คือไทยอยู่แก่ไทย พระพุทธศาสนายังปรากฏรุ่งเรืองอยู่แก่ไทยทั้งนี้ได้บันทึกตามนิทานที่เล่ากันมา และพระปรมาภิไธยว่า พระอิสริยมหาราชเจ้านั้น ยังดำรงอยู่ตลอดกาลบัดนี้



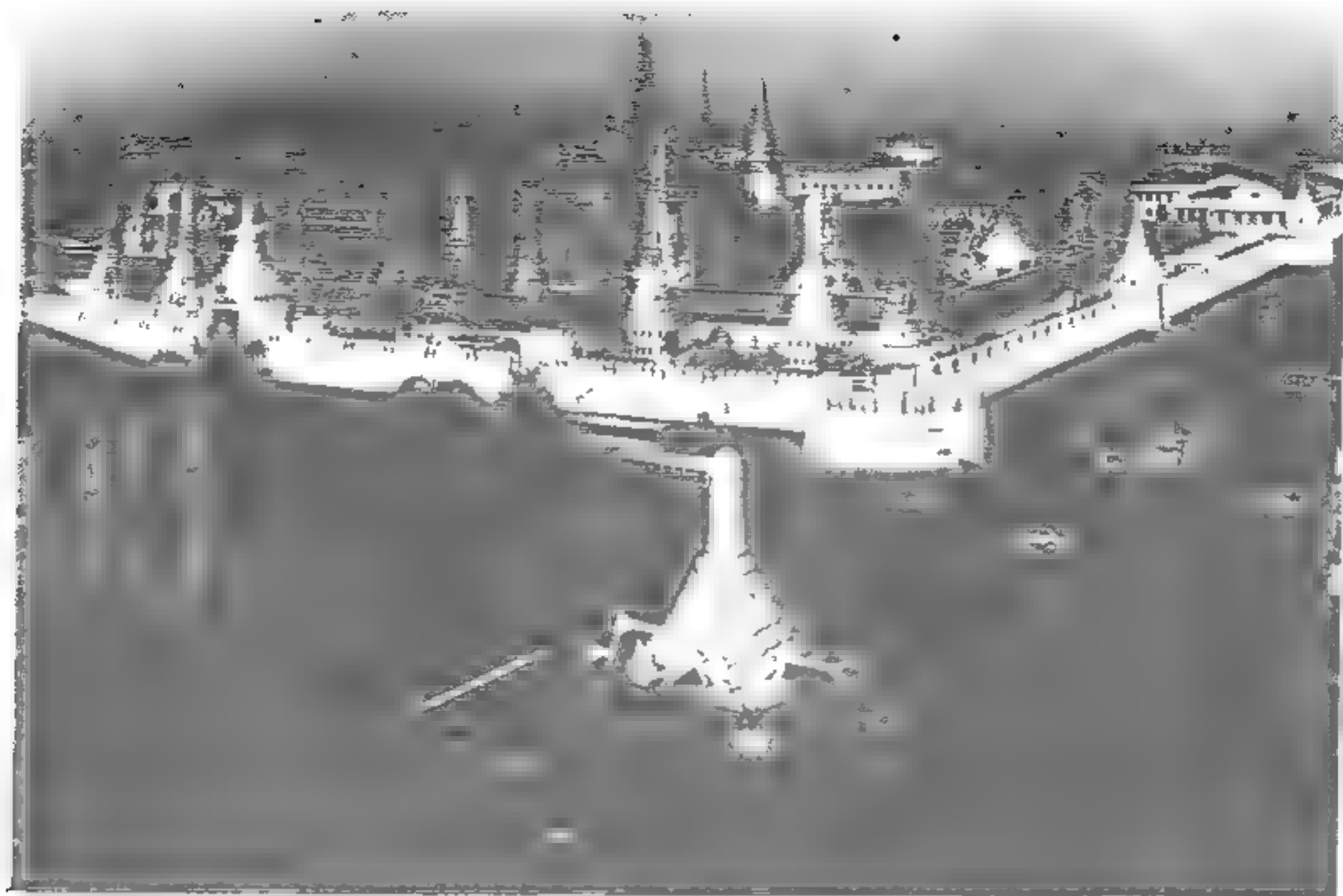
พระพุทธรูปนามฉัฏฐนปฏิมากร แก้วมรกต ได้
สถิตอยู่อยุธยา สวรรค์ กำแพงเพชร จึงไปสถิตที่ถ้ำนาคี ค้างพระราชนิ
สงคราม พ.ศ. ๒๓๒๑ ได้อัญเชิญมา ณ กรุงธนแล้วสถิตกรุงเทพมหานคร
เดิมชื่ออมรคต แปลว่า อมรเทพกระทำ จึงได้เป็นชื่ออมรรัตน
โกสินทร์

พระบาทสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกปิตร พระ
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก สมัยอยุธยาประมาณ พ.ศ. ๒๓๐๓ ได้เป็น
หลวงขุนบัตรเมืองราชบุรี จึงอยู่ ณ ราชบุรี ทรงแต่งงานกับ นก
มีพระพุทธรูปเลศหลานภักย์ ต่อมาได้เข้ารับราชการ ณ กรุงธนแล้ว
สถาปนากรุงเทพ ได้เสด็จถึงถ้ำนาคีปราบดาภิเษก

กรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกปิตรมหาราชเจ้า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑ พ.ศ. ๒๓๒๕ ถึง พ.ศ. ๒๓๕๒ และปัจจุบัน

คนไทยทุกชั้น ทั้งสมณชีพราหมณ์ และ ทหารพลเรือนทั้งหลายร่วมกันรู้เอาไทยะ ทเวะ หรือ
ไทยทวาลาว ซึ่งเมื่อปรับเข้าสันสกฤตจะได้เป็นไทว เช่น ไทวฤชิตาเป็น เทพ เช่นเดียวกับเวียงเหล็ก เอาเหล็ก
เป็นคำมครว่า อย อโย ต่อกับเชียง เป็นอโยธยา อยุธยา กรุงไทยทวาลาว หรือไทยดะ เป็น กรุงเทพ
ซึ่งเป็นคำเชื้อไทยแท้ที่ 'เทพ' นี้ ถ้าเป็นคำมครจะต้องว่า เตะเว เสี่ยงแท้ แยกว่า เทวะ (เทพ พยางค์เดียว
เทวะ สองพยางค์) ฉะนั้นกรุงเทพ ก็คือ กรุงไทย อันสืบเนื่องมาจากคำเชื้อ ไทยทวาลาว และคำเชื้อ
ไทยดะดั้งเดิมมานั้นได้สถาปนาบางกอกขึ้นเป็นกรุงเทพมหานครเป็นหลักฐานประเทศชาติไทย และ
ทรงสถาปนาวัด

พระศรีรัตนศาสดาราม เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนามฉัฏฐนปฏิมากร พระแก้วมรกตเป็นหลักฐานพระพุทธรูป
ศาสนา



พระพุทธรูปอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเจ้า กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๓๐

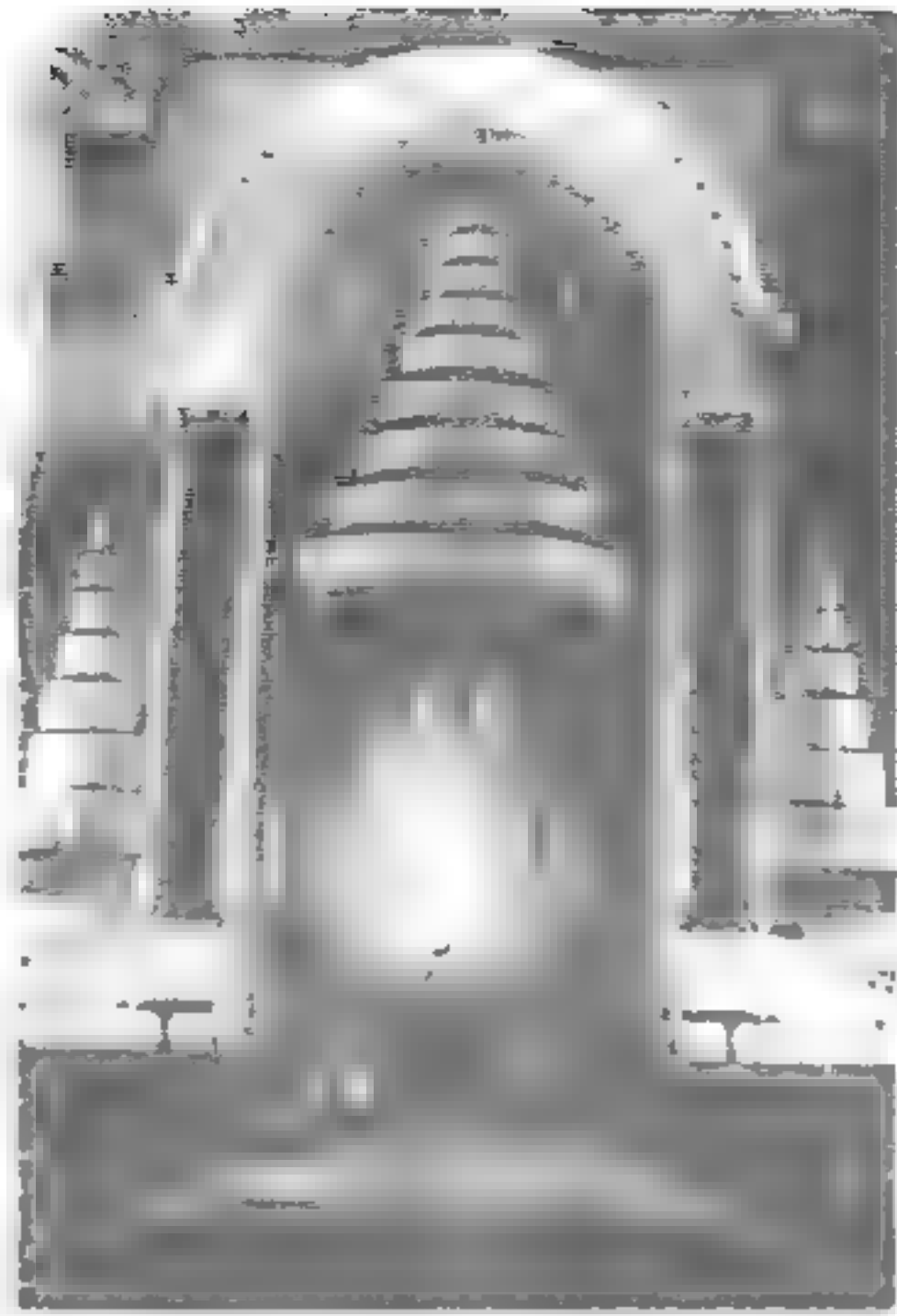
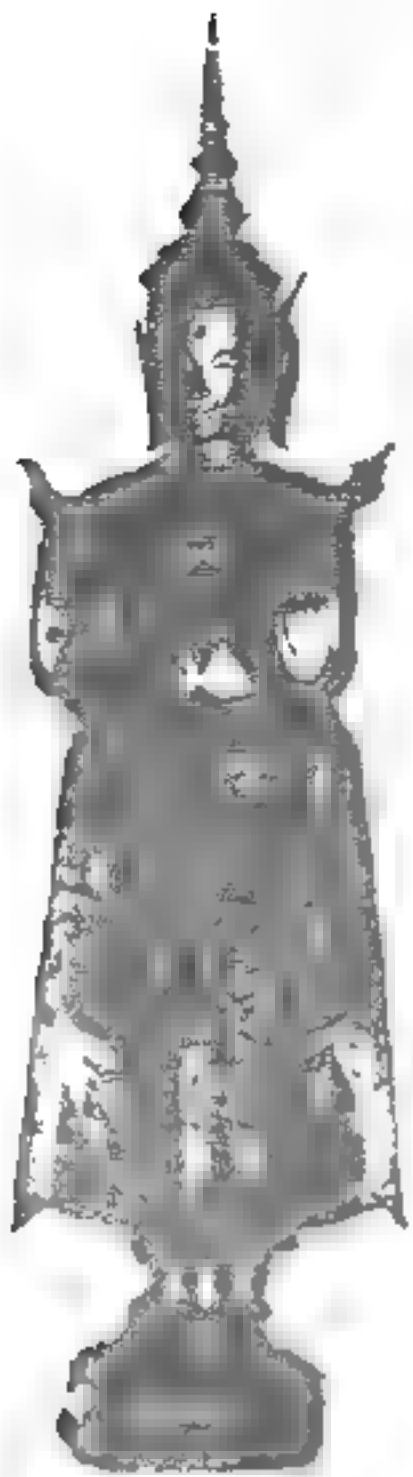
“ตั้งใจจะอุปถัมภ์
ป้องกันขอบขัณฑสีมา

ขอยกพระพุทธศาสนา
รักษาประชาชน และ มนตรี”

ปณิธานประธานจิตประสิทธิ์ผล

วิญญานไทยป้องแดนไทยไว้ได้ดี
พระพุทธรูปอดฟ้าจุฬาโลก
ทรงปรับปรุงกรุงโกสินทร์-สินพิณแพง
ปลูกให้ดินฟ้าจากร้ายหายย่อยยับ
ทั้งกอบกู้สู้กันดารงานยี่ดียว
เสกสร้างกรุงปรุงสร้างสร้างแบบไทย
วัดพระแก้วแผ้วจรัสหลักศาสนาตรง
วางแบบไทยไว้-ยอดลักษณะเป็นหลักแหลม
ทั้งย่อมุมประชุมเหลี่ยมเพี้ยนระเมียร
ลวดลายพลิ้วปลิวเปลวไฟไหวรวงข้าว
ทองประเทืองเหลืองอร่ามงามทรวดทรวง
หลักศิลาปักไทยได้แจ้งลักษณะศักดิ์ไทยแท้
ทั้งเคลือบเงินเงินลักษณะประจักษ์ใจ
ทรงสวมไทยไว้ทุกชั้นโกสินทร์ศักดิ์
ทรงปลูกสร้างอย่างไทยไว้พร้อมกัน
อุปถัมภ์-กกลไทยไว้คุณค่า
ป้องกันเขตประเทศไทยไว้เป็นแดน

สัญญาคลเฝ้าไทยไว้ศักดิ์ศรี
สัญญาตมียเอกราชชาติดำรง
ชุดสมโยคยอดฟ้าหลักหล้าแหล่ง
ได้คดเคี้ยวพระราชวังสระพร้งพราว
และพร้อมสรรพสู่สงครามข้ามแกร่งกร้าว
จนจวบคราวเถลิงถวัลย์สวราชย์วงศ์
หลักเมือง-ไว้หน้าเห็น-เด่นบอปกป้อง
แล้วขึ้นองค์พระที่นั่งวังมณเฑียร
ลวดลายแจ่มทองวิจิตรสถิตเสถียร
ใจจำเนียรศิลป์ไทยไว้ยืนยง
ประจักษ์พราวกระจกแก้วแพรพรายส่ง
แจ่มประจักษ์อ่อนสลายช่วยขึ้นไทย
รวงข้าวเหลืองเรืองทองแผ่แพร่สดใส
ไทยทำไว้จึงเป็นคราคำสำคัญ
ปลูกเสกหลักฐานไทยในดินสวรรค์
ชุบชูพันธุ์ไทยอยู่คู่ดินแดน
ยกศาสนาคู่ชาติไทย-ได้พูนแผน
รักษาแกนประชาชน และ มนตรี



๑. พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

เจ้าพระสัมพุทธพรรณีปฏิมากรองค์นี้ ประทับยืนสถิต ณ ทิศเหนือในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ที่ได้มีพระนามอย่างนี้ ปี พ.ศ. ๒๓๕๑ วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๔ วันเสาร์ ที่ ๔ เดือนมีนาคม รัชกาลที่ ๓ ทรงสถาปนาพระนาม-สมเด็จพระจักรพรรดินาถบพิตร แต่เดิมนั้น รัชกาลที่ ๑ ทรงมีพระปรมาภิไธยในพระสุพรรณบัฏว่า-พระบาทสมเด็จพระบรมราชาธิราชรามาธิบดี ฯลฯ พระพุทธเจ้าอยู่หัว แผ่นดินด้าน และแผ่นดินกลาง จึงทรงมีพระราชประสงค์เปลี่ยนได้ทรงหล่อพระพุทธรูปสูง ๖ ศอก ๒ องค์ แล้วหุ้มด้วยทองคำเนื้อ ๘ องค์ ๑ หน้า ๖๓ ชั่ง ๑๕ ตำลึง รวม ๒ องค์เป็นทองหนัก ๑๒๗ ชั่ง ๘ ตำลึง ทรงเครื่องคั่นอย่างบรมกษัตริย์ ลงราชาวดี ทรงโปรดฯ ให้หาฤกษ์ได้แล้ว ได้ทรงตั้งพระราชพิธีฉลอง เมื่อทรมบรรจุพระบรมสารีริกธาตุแล้ว จึงทรงจารึกพระนามแล้ว จึงมีพระราชโองการตรัสสั่งให้ใช้บัตรหมายว่า-อัญมณตามพระปฏิมากร นั้นว่า-พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑ ฯลฯ จากนั้นมา รัชกาลที่ ๑ จึงทรงมีพระนาม-พระเจ้าจักรพรรดินาถบพิตรว่า ...พระ-พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ในกาลเฉลิมฉลองสมโภชครบ ๒๐๐ ปี กรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๕๒๕ ประชาชนชาวไทยพร้อมกันถวายพระนาม-มหาราชเจ้าแล้วจึงปรากฏว่า-พระ-พุทธยอดฟ้ามหาราชเจ้า (บันทึก-พ.ศ. ๒๕๓๐)

๒. พระบรมรูป

จักรี พระรูปสถาปนาเป็น-พระบรมจักรี ซึ่งทรงสถาปนาจาก-จักรรัตน หรือ จักรแก้วองค์ ๑ ใน ๗ รัตน หรือ สัปดาห์รัตนของพระเจ้าบรมจักรพรรดิราชเจ้า อันมีกำหนด-สี่หรือ ก้าอันมีถึง ๑,๐๐๐ สี่ ซึ่งเป็น-รัตนสมบัติของพระ-โพธิสัตว์ซึ่งทรงบำเพ็ญบารมี ๑๐ หรือ ๓๐ ทศเต็มแล้วจึงได้บรรลุลोकีย-สมบัติอันสูงสุดยอดเป็นสมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิราชบพิตรนั้น ยังมี อีกพระนามหนึ่งว่า-สมเด็จพระเจ้าธรรมิกราชบพิตร จึงได้ทรงสถาปนาเป็นพระบรมรูปจักรีบรมราชวงศ์ซึ่งสถิต-พระแท่น พุค-คานถม ภายใต้ฉัตรพญาลมทา-เศวตจักร พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

๓. ตราพระราชลัญ-

จกร ดวงตราพระราชลัญจกรนี้ ซึ่งทรงสถาปนาขึ้นจากพระนาม-คินว่า-ด้วง จึงทรงใช้-ด้วงขด หรือ อีกชื่อหนึ่งว่า-พลด้วง จึงเป็น-เลข ๑ ก็ได้ ก็เลข ๑ นี้ เมื่อใส่ยอดเข้าไปจึงเป็นรูป-ดวงอุณาโลม ยังใช้เป็นรอยเข็มอันศักดิ์สิทธิ์อีกด้วย ทั้ง ๓ องค์สถาปนามัน ยังปรากฏเป็น-อุดมนิยมสำคัญยิ่งยอด ได้สถิตอยู่เป็นประจำตามที่มีอยู่ตลอดกาล ได้นำมาเป็นหลักฐานสิ่งประดิษฐ์สถาปนาขึ้นเป็นสิ่งสำคัญปรากฏอยู่ ที่ช่างไทยได้วางฝีมือช่างไว้แล้วนั้น อย่างน้อยก็มีอายุกาลได้ ๒๐๕ ปีมาแล้ว และ นี่ก็เป็น อุดมวรลักษณ์ ศักดิ์ศรีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. ๒๕๓๐)



สมเด็จพระสังฆราช (สี) เป็นที่เคารพเชื่อถือพระองค์ที่ ๒ กรุงธน ที่ ๑ กรุงเทพฯ ในพระประวัติทรงมีคุณธรรมสูง แดกจนพระธรรมวินัยสืบทอดมา สำนักวัดพนัญเชิงเรียกขานกันว่า พระอาจารย์สี ได้หลบภัยสงครามไปอยู่นครศรีธรรมราช ใจมาอยู่ วัดบางว่า สมัยกรุงธนได้เป็นสมเด็จพระสังฆราชต่อจากพระอาจารย์ทองดีแล้วถูกถอดนํ้าในลงโทษที่วัดหงสาวดาร พร้อมกับสมเด็จพระพุฒาจารย์วัดบางว่าน้อย พระพิมพ์ลธรรมวัดโพธารามรัชกาลที่ ๑ ได้ทรงคืนให้เป็นสมเด็จพระสังฆราช พ.ศ. ๒๓๓๑ ทรงรับเป็นพระองค์ประธานและแม่กองชำระ และรวบรวมจารึกพระไตรปิฎก สักทาวีเสส ตลอด ด้วยลายสือขอมเป็นฉบับทองใหญ่ พ.ศ. ๒๔๓๖ รัชกาลที่ ๕ พร้อมคณะสงฆ์ได้เปลี่ยนเป็นหนังสือไทย จัดพิมพ์เป็น ๔๕ เล่ม เป็นสยามรัฐไตรปิฎก พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้แปลพระไตรปิฎกนั้นเป็นคำไทยและพิมพ์เป็นหนังสือ ๔๐ เล่ม ครั้งที่ ๒ จัดเป็น ๔๕ เล่ม ตามสยามรัฐเจดีย์ปิฎก

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส เป็นพระราชโอรส พระองค์ที่ ๒๘ (พระองค์เจ้าวสุทิ) ทรงเป็น (สมเด็จพระสังฆราช) พระองค์ที่ ๓ กรุงเทพฯ วัดนโกสินทร์ ทรงเป็นพระราชโอรสพระองค์เจ้าประสูติ พ.ศ. ๒๓๓๓ พระชนมายุ ๑๒ ทรงผนวชเป็นสามเณร พ.ศ. ๒๓๔๕ ประทับวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พระชนมายุ ๒๐ พ.ศ. ๒๓๕๓ อุสมบท สมเด็จพระสังฆราช (สุก) เป็นพระอุปัชฌาย์ สมเด็จพระพนรัตน์ (พระพิมพ์ลธรรมนิม) เป็นพระอาจารย์ในรัชกาลที่ ๒ ทรงเป็นกรมหมื่นอนุชิตชิโนรส รัชกาลที่ ๓ โปรดให้ซ่อมพระอุโบสถวัดพระเชตุพนฯ ใหม่ โปรดให้ทรงรับเป็นการธุระจึงทรงปรับปรุงให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งสรรพวิทยาการ มีจารึกศิลาและนิทรรศการพระพุทธศาสนา วรรณคดี แพทยศาสตร์ ประวัติพงศาวดาร เทศมณฑลชาติ ลิลิตตะเลงพ่าย และพระราชพิธีต่างๆ ดำราพิชัยสงคราม ไทโรศาสตร์ ได้จัดส่งพระสงฆ์ไทยไปลังกาได้ทรงเป็นกรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส ศรีสุกคชัตติยวงศ์สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ต่อมาได้สถาปนาเป็นสมเด็จพระมหาสมณเจ้า พระองค์ที่ ๑

รัชกาลที่ ๑ สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เมื่อทรงได้สถาปนาเป็นสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ฯ นั้น เท่ากับว่าทรงพระกรุณาให้เป็นพระมหากษัตริย์โดยพระราชทินนามนั้นแล้ว กรันได้รับพระราชทินนามลับว่า บรมนาถบพิตร เมื่อทรงสดับข่าวพฤตกรรมนั้นจริงอย่างนั้นแล้ว ต้องทรงรับเหตุการณ์ต่อ ได้เสด็จกลับมา ทรงกระทำทุกอย่าง อย่างพระราชปฏิญาณ ได้เกลี้ยกลัวยบรมนาถบพิตร พ.ศ. ๒๓๒๕ และให้ตั้งการพระราชพิธียกหลักเมืองวันอาทิตย์ ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๖ ปีชวด พ.ศ. ๒๓๒๕ นั้น วันจันทร์ เดือน ๖ แรม ๑๐ ค่ำ ตั้งพระราชวังใหม่ ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๘ ตั้งการพระราชพิธีปราบดาภิเศกสังเขป วันพฤหัสบดี ขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๘ ได้เสด็จข้ามมหาคงคา มา ณฝั่งตะวันออก เสด็จขึ้นยังพระราชมณเฑียรสถานเสด็จขึ้นปราบดาภิเศกถูกต้องตามพระราชประเพณี ทรงแต่งตั้งเรียบร้อยแล้วจึงทรงปรับปรุงและจัดพระสงฆ์พระพุทธานุภาพ ดำรัสให้สมเด็จพระสังฆราช พระพุฒาจารย์ พระพิมพ์ลธรรม



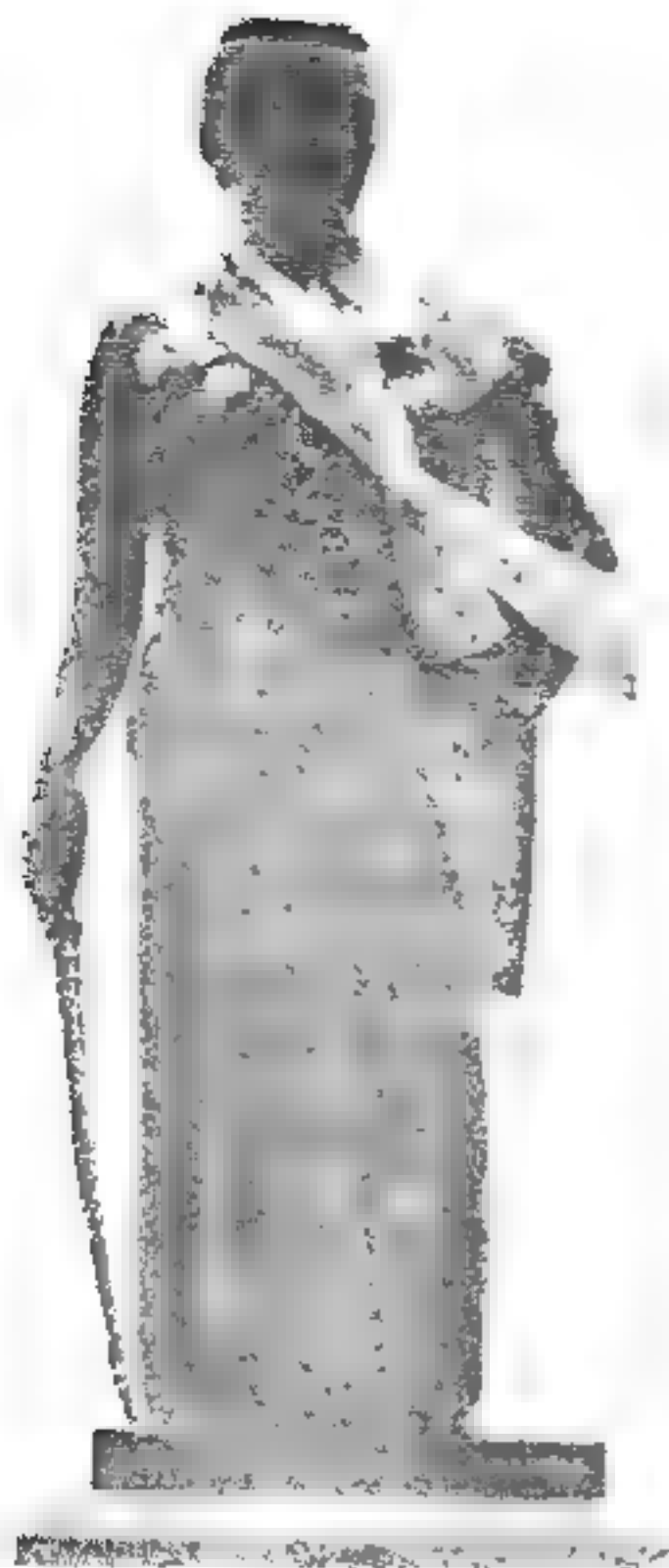
ท้าวเทพกษัตรี ท้าวศรีสุนทร (ภูเกิด)

ท่านท้าวทั้งสอง พร้อมกับหญิงชาวกลาง (ภูเกิด) อีกประมาณ ๕๐๐ กับชายในครั้งนั้น ได้กระทำอุคมวิริยคุณกรรมไว้แล้ว พ.ศ. ๒๓๒๘ ไทยถูกสงครามพม่าถึง ๕ กองทัพ ก่อนนั้น พระยาพิมลฯ พระยาตลาดฯ ตามีได้กลับไปเป็นพระยาเจ้าเมืองอีกครั้งหนึ่ง พ.ศ. ๒๓๒๐ ได้เป็นจากกัปตันบังเกน ๔๕๐ กระบอก ๘ ปี พม่ายกทัพเข้าชุมพร พระยาตลาดฯป่วยอยู่แล้วถึงอสัญกรรม พระ-

ยาศรรณไตรโลกได้เกณฑ์คุณหญิงจันทร์พร้อมกับชายฉกรรจ์ทั้งหมด ไปตั้งรับที่ปากพระและถูกพม่าตีแตก ซึ่งพระยาศรรณไตรโลกตาย ข่าวนั้นแพร่ไปถึงกลางผู้คนแตกตื่น ขนทรัพย์สินหนี้ แม้ของท่านก็ถูก คุณหญิงจันทร์ไม่คายรีบกลับสู่กลางพร้อมกับคุณมุกน้องสาว และบุตร ซึ่งเป็นพระยาทุกขราษฎร์ ได้รวบรวมหญิงชาย เฉพาะหญิงประมาณ ๕๐๐ แ่่งตัวเป็นชายอยู่ในบังคับบัญชาของคุณหญิงจันทร์และคุณมุก ชายอยู่ในบังคับบัญชาของพระยาทุกขราษฎร์ ผู้หญิงซึ่งแ่่งตัวเป็นทหารชายนั้น กลางคืนออกเหาทางมะพร้าวทำเป็นปืนถือ กลางวันก็เข้าทำเป็นกองหนุนเข้าสมทบในค่าย ส่วนพลรบแท้ก็ใช้ปืน ๔๕๐ กระบอกหรือกว่านั้นยิงกระหน่ำพม่า พม่าเข้าตีหลายครั้งก็ถูกกระหน่ำด้านดอยกลับทุกครั้งครั้งสุดท้าย ได้ส่งทหารหญิงออกไป โดยทำเป็นหาเสบียงอาหารส่งค่าย ถูกจับได้ต่างใช้กลมรยาให้พวกนั้นกินเหล้าเมา อาหารว่าใส่กัญชาพอได้ก็พวกทหารแท้ทั้งชายและหญิง ซึ่งมีคุณหญิงจันทร์กับคุณมุก และพระยาทุกขราษฎร์เป็นผู้บัญชาการ ได้ยิงกระหน่ำกรูออกโจมตี กองทัพพม่าได้ถอยออกห่าง และลงเรือแล่นหนีออกไป ทั้งได้ถูกกองทัพ ซึ่งกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท ทรงเป็นแม่ทัพ ได้ตีกองทัพที่ปากแพรก กาญจนบุรีแตกแล้ว จึงเสด็จลงไปโจมตี ให้แตกกลับไปตลอดภาคใต้ อุคมวิริยคุณกรรมของหญิงไทยชาวกลางจำนวน ๕๐๐ ซึ่งมีคุณหญิงจันทร์และคุณมุกเป็นแม่ทัพ ได้ขึ้นชื่อถึงเมืองพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก จึงทรงสถาปนา คุณหญิงจันทร์เป็นท้าวเทพกษัตรี คุณมุกเป็นท้าวศรีสุนทร ต่อมาชาวภูเกิดได้สร้างอนุสาวรีย์อุคมวิริยคุณกรรมที่เมืองขึ้นถือดาบอย่างที่เห็นนั้น

ซึ่งพระเจ้าตากให้ถอดนั้น โปรดให้กองที่สมณฐานันดรศักดิ์ให้กินไปอยู่ครองพระอารามเดิม ให้นิมนต์พระอาจารย์สุกวัดท่าหอย คลองตะเคียนกรุงเก่า ลงมาครองวัดพลับ ให้เป็นพระญาณสังวรเถร ทรงสร้างพระราชวัง และ วัด มี วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพระเชตุพนฯ กรมพระราชวังบวร ทรงปฏิสังขรณ์วัดสลักแล้ว ตั้งนามว่า วัดนิพพานาราม คือ วัดมหาธาตุฯฯ ได้ส่งกองทัพไปปราบญวน พ.ศ. ๒๓๒๘ ทรงรับกองทัพพม่า ยกเข้ามาทั้งเหนือ กลาง และได้ พ.ศ. ๒๓๒๙ ทรงรับศึกสงครามพม่า ๒๓๓๑ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร กับ อื่นๆ ได้อุปสมบทในพระพุทธศาสนา ได้ทรงรำลึกถึงพระไตรปิฎก อัญชุกถา ภิกขา คันถ ปกรณ์ ที่กระจัดกระจาย และคัดลอกกันมาจะวิปัลลาศกลาดเคลื่อน ครั้งก่อน พ.ศ. ๒๐๒๖ พระรัชมัทนินเถร แห่ง นพิสี เชียงใหม่ พิจารณาเห็นจึงถวายพระพรแด่พระเจ้าดิศกราชาธิราช ทรงอุปถัมภ์และได้ชำระกันมากระทำเป็นสังคายนาครั้งที่ ๘ จึงอาราธนาสมเด็จพระสังฆราชให้จัดเป็นหมวด กอง ชำระ สอบสวน ทั้ง อักษรลาว รมัญ ขอม แล้วจารเป็นตัวขอมลงใบลาน ได้ลงรักปิดทองกระทำเป็นสังคายนาเป็นครั้งที่ ๙ กระทำในวัดนิพพานาราม เรียกว่าฉบับทองใหญ่ คู่ กับ ฉบับครุเดิม แล้วนำมา ถวหมพระมณเฑียรธรรม ครั้งนี้ พระพิมพ์ธรรมได้รจนากัมภีร์สังคีตยวงศ์ เล่าเรื่องไว้ตลอด พ.ศ. ๒๓๓๘ ทรงรับศึกสงครามพม่าที่เชียงใหม่ พ.ศ. ๒๓๔๕ ทรงรับศึกสงครามที่เชียงใหม่ สวรรคต พ.ศ. ๒๓๕๒ พระราชกรณียกิจทั้งหมดนี้ อันสั่งให้มีและเป็นพระบรมนาถบพิตรมหาราชเจ้า

พระปรมาภิไธยว่าสมเด็จพระบรมนาถบพิตรมหาราชเจ้านั้นจะเป็นของลับ สถาปนาภาพและประสิทธิ์กรรมกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ยังเด่นตระหง่านยังยืนอยู่ ส่งให้ปรากฏพร้อมตลอด รับรองและแจ่มแจ้งตลอดกาลแล้ว



ท้าวสุรนารี (คุณหญิงโม) นครราชสีมา

ท่านท้าวพร้อมกับหญิงประมาณ ๑,๐๐๐ คน และชายในครั้งนั้น ได้ถูกกวาดต้อนเป็นชะเลยสงครามแล้ว จึงอยู่ในฐานะกบฏขึ้นสุดขีด กระนั้นก็ได้กระทำอุดมวีรเกียรติกรรมสำเร็จได้

รัชกาลที่ ๓ พ.ศ. ๒๓๖๕ พระเจ้าอนุวงศ์ หรือพระเจ้าอนุรุทธมหาราช ได้ทรงเป็นพระเจ้ามหาชีวิตแห่งเวียงจันทน์ ล้นช้างแล้ว ทรงยกกองทัพ ๘๐,๐๐๐ ทรงให้เจ้าราชวงศ์คุม พลทัพ ๓,๐๐๐ เป็นทัพหน้าเข้ายึดนครราชสีมา แล้วลงมายึดสระบุรี

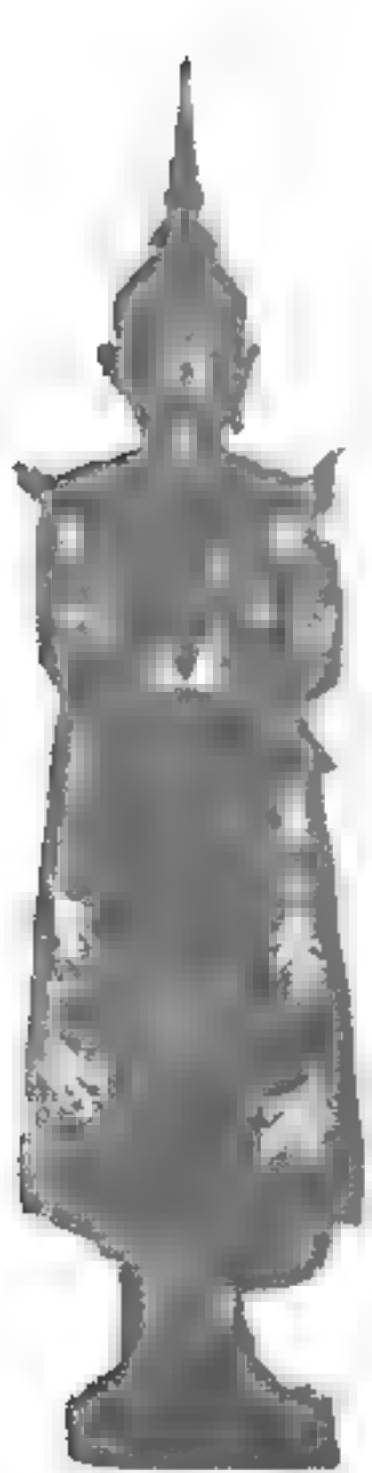
ในกาลนั้น เจ้าพระยานครราชสีมากับพระยาปลัด

เมือง พร้อมกับกรมการเมืองได้ทรงโปรดให้ไปรับพระยาไกรสงครามเจ้าเมืองสุโขทัย ซึ่งวิวาทกับหลวงยกกระบัตรน้องถึงรบกัน เหลือพระยาพรหมยกกระบัตรเมือง เจ้าราชวงศ์จึงยึดได้ง่าย เมื่อเจ้าอนุวงศ์ถึงแล้ว พระยาพรหมยกกระบัตรจัดผู้หญิงลูกหลวงนา และหญิงอื่น ๆ หลายคนถวาย สั่งให้กวาดต้อนครอบครัวคนชรา และเด็กพร้อมกับคุณหญิงโม กรรยาพระยาปลัดเมืองและหญิงครอบครัวประมาณ ๑๐๐๐ คน เพี้ยรามพิชัยคุมเดินทางไปถึงทุ่งสัมฤทธิ์ คุณหญิงโมได้เตรียม กิจจัดผู้หญิงทำอาหารไปเลี้ยงพวกทหารผู้ควบคุม พอตีพระยาปลัดเมืองได้ข่าว จึงกลับมาเข้าเฝ้าเจ้าอนุวงศ์ สนักใจไป ได้ขอร้อง ๕-๑๐ กระบอก เพื่อยิงสัตว์ป่ามาเลี้ยงกันได้เข้าไปสมทบในกองเลี้ยง ได้จัดมัด เสียม จอบ ทำไม้พลองเป็นอาวุธ จัดครอบครัวนั้นเป็นทหาร พวกผู้หญิงที่เข้าไปเลี้ยงปรนเปรอทหารผู้คุมให้หลับหมดแล้ว คุณหญิงกุมเด็ก คนชราอยู่กองหลัง และคุมทหารครอบครัวเข้าโจมตี นิตานเล่าว่า สาวบุญเหลือหลานได้อุบัติกับเพี้ยรามพิชัย ได้นำเพี้ยและจับคันทันในกองไฟจึงเข้าไปจุดกระสุนดินปืนได้ดะในเพลิงนั้นทหารครอบครัวได้เข้าทำลายทหารเหล่านั้นแตกพ่ายกระจัดกระจาย เจ้าอนุวงศ์ทราบ ได้ส่งกองทหารมาอีก พระยาปลัดเมือง พระยาพรหมยกกระบัตร คุณหญิงได้ควบคุมกองทัพครอบครัวต่อสู้ทำลายให้แตกไปได้อีก กิจคิดศัพท์นี้ชาวเมืองที่หลบหนีไปได้ยินก็ได้กลับมาสมทบด้วยอีกเป็นจำนวนมากขึ้น พงสาวการเมืองว่า คุณหญิงโมควบคุมกองทัพครอบครัวเดิมนั้นต่อสู้ได้ชัยชนะทุกคราว กระทั่งเจ้าอนุวงศ์ต้องถอยทัพกลับเวียงจันทน์ ก่อนจะถอยได้เผาเมืองนครราชสีมาและค่ายของตนแล้วจึงถอย คุณหญิงพร้อมกับกองทัพที่เหลือถอยกลับเมือง ได้จัดกองทัพทหารติดตามกองทัพหลวงไปกระทั่งเสร็จสงคราม (ในประวัติว่าเกิด พ.ศ. ๒๓๑๔-๒๓๑๕ จึงน่าจะจริง)

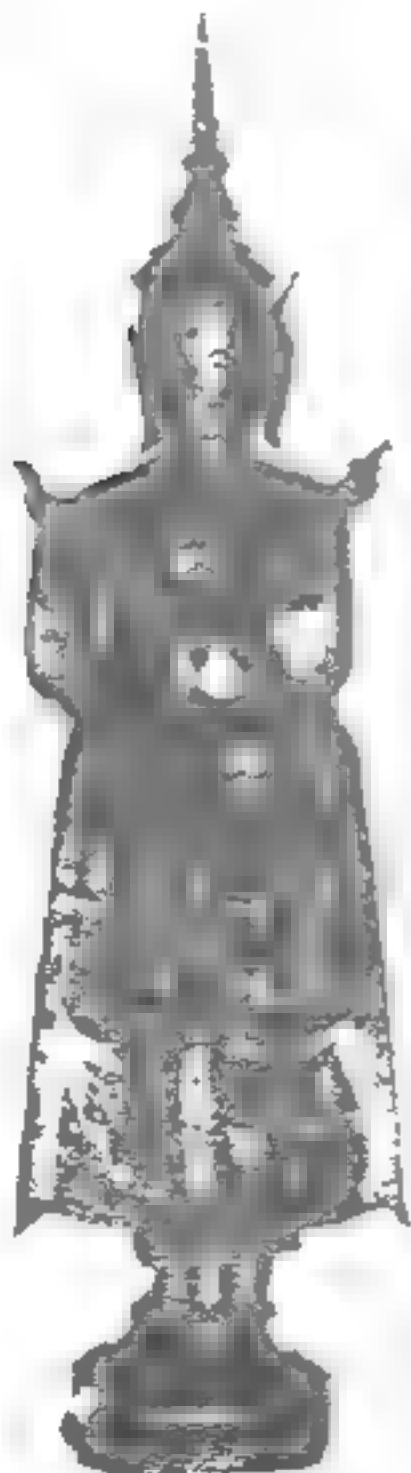
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ได้สถาปนาคุณหญิงเป็นท้าวสุรนารี และพระยาปลัดเมืองเป็น “เจ้าพระยามหิธรธิดา” ต่อมา พ.ศ. ๒๔๖๖ ประชาชนชาวนครราชสีมา ทุกระดับชั้นได้สร้างอนุสาวรีย์ขึ้นเป็นรูปหญิงไทย มือขวาถือดาบ ห้อยลงอย่างเห็นนั้น

ทุกสถานบ้านวังและทั้งวัด
 ทองประเทืองเรืองลวดลายหมายไทยมี
 เป็นชาติเดียวเชี่ยวชาญบันดาลเกิด
 เอาทองคำดวดวงแก้วแนวไทยใช้
 รู้จักแะกะสลักปักฐานบัน
 ทั้งลาย 'อ่าน' ดาลเส้นเป็น 'นับ' เดิน
 พระพุทธรูปอดฟ้าจุฬาโลก
 เป็นเกียรติไทยไว้เป็นค้ำหัวเป็นตรา
 ไทยรอบค้ำหัวพร้อมทุกยอมยัง
 ไทยสร้างไว้ได้เป็นหลักประจักษ์ดี
 ตั้งใจนำทำชาติไทยให้เลิศล้ำ
 บำรุงเขตประเทศไทยให้วัฒนา

แจ่มจรัสศิลป์ไทยใสแสงศรี
 ทุกวิถีเอกลักษณ์ศักดิ์คนไทย
 ซึ่งชูเชิดมีปัญญาว่าทำได้
 ส่องคนไทยถ้วนที่มีเจริญ
 คิดตรึงมั่นประสานสัจทั้งเคลือบเงิน
 รู้เกิดเห็นไทยไว้ได้เป็นมา
 เฉลิมโชคไทยนี้-มีคุณค่า
 ได้เชิดหน้าชูไทยหมายไทยมี
 ไทยสะพรั่งพร้อมเจริญเห็นศักดิ์ศรี
 ไทยมีที่อ้างได้เป็นไทยมา
 ขอยกธรรมเป็นจุดพุทธศาสนา
 และรักษาสรรพศิลป์วิญญานไทย.



พระสัมพุทธพรมณี



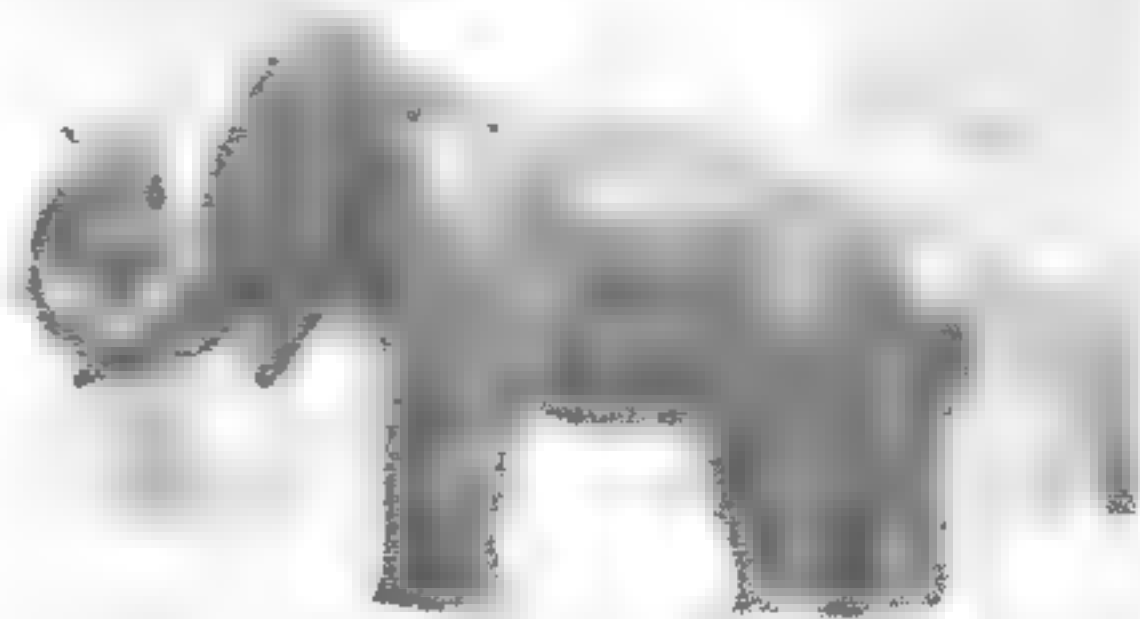
พระพุทธรูปอดฟ้าจุฬาโลก



พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พระพุทธรูปเลิศหล้านภาลัย

พระพุทธปฏิมากรูปอย่างนี้ ซึ่งทรงเครื่องสมเด็จพระเจ้าบรมจักรพรรดิ จะเห็นได้ที่พระมหาพิชัยมงกุฎ ทั้งที่ทรงพระปฏิมากรรูปและที่วางไว้ ณ พระแท่นข้างพระหัตถ์ขวานั้นเป็นแบบเดียวกัน มีพระนามว่า พระสัมพุทธพรรณี แปลว่ามีเพชรพรรณแทนพระพุทธองค์ ซึ่งยังทรงเป็นพระโพธิสัตว์ คือ คอนยังไม่ได้ทรงมหาภิเนษกรรมทรงผนวช และทรงนิรมิตเป็นพระเจ้าจักรพรรดิทรงต้อนรับท้าวมหาชมพูราชญ์อยู่ทั้ง ๒ พระรูปนั้น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ได้ทรงหล่อสูง ๖ ศอก ประดิษฐานในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามแล้วหุ้มด้วยทองคำเนื้อ ๘ องค์หนึ่งทองหนัก ๖๓ ชั่ง ๑๔ ตำลึง รวม ๒ พระองค์ หนัก ๑๒๗ ชั่ง ๘ ตำลึง ทรงเครื่องต้นอย่างบรมกษัตริย์ ลงยาราชาวดี ประดับด้วยเนาวรัตน์ ได้อุดมฤกษ์บรรจุพระบรมธาตุ วันเสาร์ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๔ ปีวอก ได้โปรดให้สวดมนต์ฉลอง รุ่งขึ้นวันอาทิตย์ขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๔ เป็นวันที่ ๔ มีนคม ปีวอก พ.ศ. ๒๓๕๑ นั้น เวลาเช้าทรงถวายพระกระยาหาร พระสงฆ์แล้วได้บรรจุพระบรมธาตุ จารึกพระนามพระองค์เหนือว่า พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงพระราชอุทิศถวายรัชกาลที่ ๑ พระองค์ได้จารึกพระนามว่า พระพุทธเลิศหล้านภาลัย (ต่อมาเปลี่ยนเป็น พระพุทธเลิศหล้านภาลัย อย่างปัจจุบัน) ทรงพระราชอุทิศถวายรัชกาลที่ ๒ ครั้งนั้นยังนิยมพระเจ้าบรมจักรพรรดิจึงสถาปนาอย่างนั้น ต่อมาเป็นแบบฝรั่งจึงเปลี่ยนเป็น “มหाराชา” ฉะนั้น จึงสถาปนาเป็นพระพุทธเจ้าบรมจักรพรรดิราชแต่นั้นมา รัชกาลที่ ๑ จึงมีพระปรมาภิไธยว่า พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๒ จึงมีพระปรมาภิไธยว่า พระพุทธเลิศหล้านภาลัย ต่อมาพระจอมเกล้าฯ ได้ทรงสร้างวัดโสมนัสวิหารแล้ว ทรงสร้างลายรดน้ำเป็น ลัคนรัตน์-สมบัติจักรพรรดิ ๗ อย่าง อันมีลัคนรัตน์ คือ นางแก้ว เป็นต้น อีกอย่างหนึ่ง ซึ่งทรงสถาปนาเป็นสมเด็จพระจักรพรรดินี จะพบในหน้าต่อไป



สมเด็จพระสังฆราชโก่งเถื่อน เดิมชื่อ สุก ทรงคุณธรรมพิเศษ แผ่นดินจาเงนโก่งเถื่อน จึงมีชื่อว่าโก่งเถื่อนได้มาอยู่วัดพลับ วัดราชสีห์ธรรม เป็นพระญาณสังวร เป็นสมเด็จพระญาณสังวร เป็นสมเด็จพระสังฆราชในรัชกาลที่ ๒ ทรงเป็นพระกรรมวาจาจารย์

ในรัชสมัยรัชกาลที่ ๒ นี้ ทรงได้ช้างเผือกหลายเชือก ฉะนั้นรัชกาลที่ ๒ จึงมีพระปรมาภิไธยอีกอย่างหนึ่งว่า พระเจ้าช้างเผือก และพระองค์ได้ทรงสถาปนาเป็นพระยาเสวตกุญชร อิศรประเสริฐศักดิ์เผือกอัครไอยราฯ ถูกลักษณะเลิศฟ้า

สมเด็จพระบรมรัตนกวีมหाराชเจ้า

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒

พ.ศ. ๒๓๕๒ - พ.ศ. ๒๓๖๗

รัชกาลที่ ๒ สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สมเด็จพระเจ้าฟ้าอิสสรสุนทร และพระเกียรติกรรม
 ส่งให้มีเฉลิมพระปรมาภิไธยว่า พระบรมรัตนกวีมหाराชเจ้า เมื่อพระราชนิพนธ์เสด็จดำรงพระยศเป็นหลวงยกกบัตรเมือง
 ราชบุรี ครั้งแรกยังมีเคหสถานอยู่ ณ เมืองราชบุรี ตรงที่มีวัดตาล-วัดอมรินทรวิหาร ครั้นทรงแต่งงานกับ “นาค”
 ซึ่งเป็นชาวบ้านอัมพวา จึงมีนิवासสถานอยู่ที่นั่น จึงประสูติ ปีกุน ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ พ.ศ. ๒๓๑๐ ก่อนกรุงเก่า
 เสีย ๑ เดือน เมื่อพระเจ้าตากสินกู้คืนแล้ว สร้างกรุงธน จึงมารับราชการและตั้งเคหสถานอยู่ได้วัดระฆังดอนนั้น
 ยังมีชื่อว่าวัดบางว่าใหญ่ จึงทรงเป็นศิษย์วัดและเรียนหนังสือ อักษรสมัย วรรณคดี ประวัติ นิทาน ชาดกต่าง ๆ ในวัดนั้น
 ครั้นพระชนมายุ ๘ ขวบได้เสด็จตามพระราชนิคาไปสงครามตลอด จึงทรงชำนาญ ป่าเขา ลำเนาไม้ ภูมิประเทศ
 และเผ่าพันธุ์ชนตลอดไป ขวบนทัพยุทธวิธี พิชัยสงครามและทรงชำนาญศิลปกรรมทุกชนิด โดยเฉพาะพระ-
 ราชนิพนธ์วรรณคดีไทยและฝีพระหัตถ์ศิลปะแกะสลัก พ.ศ. ๒๓๓๑ ทรงอุปสมบท ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม แล้ว
 เสด็จไปทรงจำพรรษา ณ วัดสมอราย ได้ครองราชสมบัติ พ.ศ. ๒๓๕๒ แล้ว ทรงจัดภายในให้เรียบร้อยแล้ว พวก
 พม่ายกกองทัพเข้ามาตีภาคใต้ ภูเก็ต พังงา ชุมพร ฯลฯ ให้ยกกองทัพออกไปตีขับไล่ได้ตลอด พ.ศ. ๒๓๕๕ ให้กองทัพ
 ไปสงบเรื่องร้าย ณ กัมพูชาประเทศ และได้ให้นำพระพุทธรูปยวรัตน์เข้ามาสถิตในพระมหรานกร พ.ศ. ๒๓๕๖
 ทรงสร้างมณฑปพระพุทธบาท พ.ศ. ๒๓๕๗ สร้างนครเขื่อนขันธ์ พ.ศ. ๒๓๕๗-๒๓๕๘ ส่งสมณทูตไปลังกา
 พ.ศ. ๒๓๕๘ ทรงชำระพระสมณศักดิ์ ค้องอิทธิพลหลายองค์ ทรงให้แต่งโอวาทานุสาสนี พ.ศ. ๒๓๖๐ ทรงให้ทำ
 พิธีวิสาขบูชา เป็นครั้งแรกในสมัยรัตนโกสินทร์ ทรงสืบต่อปรับปรุง สร้างเพลง ทั้งทางเรื่อง เครื่องรับ ทางรำ
 และทางร้อง เช่นกลอนอนนเป็นทำนองเรื่องก็ได้ ร้องเป็นทำนองเพลงก็ได้ ชั้นเดียว สองชั้น สามชั้น ทำเครื่องรับ
 และทำรำ เช่น ที่เรียกกันว่า โขน ละคอน ร้องส่งคำพากย์ จัดเรื่องไว้ในความหมาย เช่น เสภาขุนช้างขุนแผน โขน
 รามเกียรติ์ ละคอน อิเหนา เทศน์มหาชาติ และเรื่องพื้นเมือง เช่น หุ่นกระบอก และทรงสร้างวัดท้ายตลาด
 พระราชทานนามว่า วัดพุทธไสวรรย์ แล้วเปลี่ยนว่าวัดโมลีโลก ส่วนวัดแจ้ง ทรงสร้างพระอุโบสถใหม่ มีระเบียบ
 รอบพระประธานในพระอุโบสถ ซึ่งทรงปั้นด้วยฝีพระหัตถ์ ส่วนพระปรางค์ใหญ่ทรงกะที่ไว้ยังไม่ได้ทรงสร้าง พระราช
 ทานวัดแจ้งเปลี่ยนว่า วัดอรุณราชวราราม ให้ฉลองในปีมะโรง พ.ศ. ๒๓๖๓ มีละครหลวงเรื่องรามเกียรติ์คอนบุคลพ
 และทรงสร้างวัดสุทัศน์ พระวิหารใหญ่เป็นที่สร้างพระโต ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกเชิญลงมาจากวัด
 มหาธาตุเมืองสุโขทัย บานประตูพระวิหารนั้นโปรดให้สลักลายชุดด้วยไม้แผ่นเดียว กรมหมื่นจิตรภักดีเป็นนางงาน เมื่อ
 คิดอย่างสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ยกเข้าไปในท้องพระโรง ทรงสลักด้วยฝีพระหัตถ์ก่อน แล้วจึงใช้ช่างทำต่อไปในปีมะเมีย
 พ.ศ. ๒๓๖๕ และในปีมะโรง พ.ศ. ๒๓๖๓ นั้น อหิวาตกโรคระบาดจึงมีพระราชพิธีอาพาธพินาศ ได้มีพิธีสังคายนาสวดมนต์
 ให้แปลสวดมนต์ทุกสูตรตลอดภาณวารและภาณยักษ์ ทรงให้ฝ่ายในสวด พระเจ้าน้องนางเธอพระองค์เจ้าศศิธรเป็นหัวหน้า
 ได้สวดมนต์ตลอดไป นอกจากนี้ ได้จัดคอกับชาวต่างประเทศตลอดไปถึงยุโรป และเสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๓๖๗
 พระชนมายุ ๕๘ พรรษา

สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย นี้ ในระหว่างพระชนมายุ ๕๘ ปีนั้น ทรงวางพระหัตถ์ศิลปะ และพระ
 ราชนิพนธ์กวีกาพย์กลอนโคลงฉันท์ไว้ โดยรวมหลักเข้าด้วยกัน เช่นพระราชนิพนธ์กลอนนั้นตลอดเรื่อง ได้ทรงนำ
 เข้าเป็นบทร้อง กับให้มีทำรำแสดงกิริยาอาการ ทั้งมีเครื่องแต่งและเครื่องรับ (เช่นปี่พาทย์และเครื่องสาย บางเพลงใช้
 เดี่ยวและรำประกอบ) เหล่านี้ส่งให้มีพระเกียรติปรมาภิไธยว่า พระบรมรัตนกวีมหाराชเจ้า คงอยู่ตลอดกาลมาแล้ว



รูปสตรี หรือ อิตถิรัตน คือ พระนางแก้ว ทั้งคู่เป็นรูปลายรดน้ำ ณ บานประตูพระวิหารด้านนอก วัดโสมนัสวิหาร รัชกาลที่ ๓ ทรงสถาปนาพระพุทธรูปเป็นพระพุทธรูปลักษณะคล้ายเป็นพระพุทธรูปจักรพรรดิราชแล้ว รัชกาลที่ ๔ สถาปนาพระพุทธรูปเป็นเจ้าจักรพรรดิราชได้ทรงให้เขียนลัปรัตน คือ แก้ว ๙ ประการ ณ บานประตู และหน้าต่าง อิตถิรัตน หรือพระนางแก้วนี้เป็นรัตนหนึ่งใน ๙ นั้น จึงเท่ากับสถาปนาสมเด็จพระศรีสุริเยนทรามาตุเป็นอิตถิรัตน คือพระนางแก้ว เป็นพระเจ้าจักรพรรดินี ทรงสถาปนาเป็นศิลปวิทยาอย่างปรากฏนั้น รูปนี้ทำเลียนลายเส้นคือถ่ายของแก้วไว้

กุลสตรี พระรูปชีสาเกยานี ขราภาพ ได้ถูกเขียนไว้ ณ บานประตูพระวิหารด้านใน วัดโสมนัสวิหาร เขียนด้วยสีไทยอย่างปรากฏนั้น ได้สังเกตเค้าหน้าเห็นเค้าใกล้เคียงพระจอมเกล้าฯ จึงเข้าใจว่าจะโปรดให้เขียนไว้ ผู้อื่นคงไม่เป็นพระราชนัดต แต่ใจว่าเป็นสมเด็จพระศรีสุริเยนทรามาตุ คือ เจ้าฟ้าหญิงบุญรอด พระราชชนนีของพระองค์ ตอนนีทรวงขราภาพแล้ว ทรงโปรดให้เขียนเป็นบุษยารักษาศิล ทรวงเพศพระสาเกยานีสีไทย ได้นำมาลงด้วย จึงมีพระนามว่า แม่พระหรือพระเจ้าแม่ หรือ พระเงินคู่พระทอง คือรูปลายรดน้ำนั้น



รูปจินตนาภาพแสดงท่า

นางเมณฑาเยาะขึ้นตามควันไฟ หนุมานทะลึ่งโดดโคดตามข้าม อักคีซึ่งปรากฏในหนังสือชุด วรรณคดี-พระราชนิพนธ์รามเกียรติ์ ขอนำมาเป็นหลักฐานทำรำตามพระราชนิพนธ์ และเพลงเดี่ยวเชิดนอก

พระบรมรัตนกวีมหाराชเจ้า - จุดเด่น

จุดเด่น ณอุดมวรรณคดี ซึ่งทรงเสกสรรค์ขึ้น และเด่นตระหง่านอยู่มา ซึ่งยังไม่มีมีการกระทำขึ้นเทียมเท่าได้ หรือ ทับได้ แม้เพียงเลียนแบบ ก็ยังไม่ถึง

พระราชนิพนธ์กลอน ได้เป็นแบบโน โบน แบบเสภา แบบละครนอก แบบเพลง และเครื่อง ได้ทรงพระราชนิพนธ์แล้ว จัดเข้าเสียงร้องเป็นเพลง กับ จัดเข้าในทำร่ำทั้งทำชาย และ หญิง ตลอดถึงทำสัตว์ จัดเข้าในเครื่อง เช่น ปี่พาทย์ เครื่องสายมโหรี ปี่มวง แคนววง เช่น รามเกียรติ์ หรือ โขน จัดเป็นเพลงเชิดนอก ในทางเดี่ยว ปี่ระนาด ซอด้วง กระจับปี่ ซึ่ง มีทำร่ำทั้งทำชาย และหญิง ในระยะกาลที่มีเครื่องบินแล้ว ได้ฟังเดี่ยวกระทำเสียงเหมือนเครื่องบินที่ถูกยิงเครื่องชนิดนั้น ถึงจะไม่ทรงทั้งหมด ก็คงทรงพระดำริ และแก้ไข ได้อ่านฟังดูแล้วก็เห็นเป็นอัศจรรย์ กลอนนี้ดูในรามเกียรติ์ว่า พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๑ ซึ่งไม่เหมือนกัน บทนี้เข้าใจว่าแก้ไขให้เข้ากับท่า และการรำ

สำหรับที่แต่งเป็นเพลงเชิดนอก กับ จัดเข้าเป็นเสียงเครื่อง และจัดขึ้นทำร่ำก็ตามอาจเป็นที่หลัง เท่าที่คิดดูแล้ว ท่านที่คิดเป็นแบบ คงได้ดูจากกลอนบรรยายไว้ก็จัดเข้าในทำชายและหญิง ก็ได้ชื่อว่านำมาจากพระราชนิพนธ์นั้น

เนื้อ - เพลงเชิดนอก

เมื่อนั้น	ถูกลมมุ้งเขม้นเห็นยักษ์
ทะลึ่งโลดโผนตามข้ามอักษิ	ขุนกระบี่จับไล่ไขว่คว้า
สะกดกันกันนางกลางโพยม	เข้าจู่โจมจับเป็นไม่เข่นฆ่า
แล้วเหาะลงตรงยังพสุธา	พามาเฝ้าองค์พระหริรักษ์

เพลง - กราวโน

อีกบทหนึ่งในเรื่อง ขุนช้าง-ขุนแผน ได้เอาเข้าเป็นบทร้องเพลงกราวโนทางเดี่ยว ซอด้วงบ้าง ซออู้บ้าง ระนาดบ้าง จะเข้บ้าง กระจับปี่บ้าง ซอสามสายบ้างคงมีทำร่ำ ได้เคยเห็น

เนื้อ - เพลงกราวโน

ยักษ์รับกราบลาทะลึ่งโลด	ข้ามโขดเขาเงินศิรีศรี
บุงยางหักลงเป็นผงกลี	เหยียบเสื่อช้างบีด้วยบาทา

ด้นนก

เพลงนี้ เป็นเพลงขมุกในป่า เป็นพระดำรัสตรัสถามและตั้งคำถามระดาทูลตอบ ได้เคยเห็นมีแต่งและ ใช้หัวนกชื่อนั้น ๆ รำออกมา คงจะมีแต่เดิม และแก้ไขเปลี่ยนแปลงกันมา ซึ่งยืนยันว่า - เรื่อง, กลอน, เพลง, เครื่อง, ทำร่ำ, เนื้อร้องมีเสียงนกไพเราะดก, นกกาเหว่า, ไก่ขัน, นกประหลาด, นกกางเขน, นกลั้งโคลง, นกเอี้ยงสาธิตา, ที่จำได้ก็เพียงนกไพเราะดก บทเดียว

เนื้อ - เพลงด้นนก

เสียงนกไพเราะดก มันร้องไฮกโป๊ก ไฮกโป๊ก อยู่หนไหน
พระพุทธรเจ้าข้า จับกิ่งเพกานั้นเป็นไร คั้วมันเขียวๆ บินเลี้ยวไป เข้าอยู่โพลงไม้ ทางโน้น-เอย

เพลง-พระอาทิตย์ชิงดวง เป็นเพลง-ดอกสร้อย

เพลงนี้ เป็นเพลงเชยชม ทั้งธรรมชาติ และ สัตว์เที่ยวไป มีบทดอกสร้อยว่า-ดอกสาวาท, ดอกจิก, ดอกรัก, ดอกช่อนกลั่น ผู้แสดงเป็นสุริยเทพ, จันทรเทวี, ดารา, เทพธิดา มีสวนอุทยานดอกไม้ มีแต่งเป็นหิ้งห้อยกระพือปีก และเป็นแมลงทับบินไปมา จำได้เพียงบทเดียว คือ บทพระราชนิพนธ์ สำหรับ -บทดอกสร้อย คงแต่งเข้าไปใหม่ ส่วนบทร้องต่อไป คงแต่งในภายหลังเช่นเดียวกัน

เนื้อ-เพลงเชิดจีน

ท่อน ๑

ว่าพลางทางจงสีหมอกม้า
ดังจะปลิวลี้วลอยไปตามลม

ท่อน ๒

ปลอบพลางทางกอดกระซิบบอก
เนื้ออ่อนงอนจ้อขอมะมา

ท่อน ๓

วันทองสองมือประณมนั้น
พี่สีหมอกของน้องอย่าจองภัย

ท่อน ๔

ขุนแผนจงนางมาใกล้ม้า
หยิบมือลูบม้าว่าปลอบเมีย

เบาะฮานพานหน้าคางามสม
อย่าปรารมภ์เลยนะเจ้ามาขี่ม้า

ม้าสีหมอกตัวนี้มีสง่า
อย่าให้สีหมอกม้ากระเดื่องใจ

พริ้น-พริ้น กลัวม้าไม่เข้าใกล้
จะขอขี่พี่ไปทั้งผิวเมีย

ลูบหลังอาชาให้เชื่องเสีย
ม้าเลียมือหวัดประหวั้นกลัว



พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้ราชสมบัติครองอยู่
๒๗ พรรษา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๖๗ ถึง พ.ศ. ๒๓๙๔ ได้ทรงสร้างไทย
ไว้มาก ตลอดรัชกาล

รูปฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาที่ ณ หน้าพระวิหารวัดโสมนัสวิหาร
เป็นภาพเขียนด้วยสีไทย ในแม่น้ำเจ้าพระยา มีเรือกลไฟสมัยโบจาร์
หรือล้อจักรอยู่ข้าง เลี้ยว พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้า และสมเด็จพระ
เจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ได้ศึกษาวิศวกรรม กระทั่งสร้าง
ได้ในรัชกาลที่ ๓ นั้น ได้วาดภาพไว้จึงทราบได้

สมเด็จพระหลักบันทิตมหาราชเจ้า

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓

พ.ศ. ๒๓๖๗ - พ.ศ. ๒๓๙๔

รัชกาลที่ ๓ สมเด็จพระนั่งเกล้าฯ กรมเจษฎาบดีนทร ทรงครองต่อ เมื่อทรงดำรงเป็นพระองค์เจ้าชายทับนั้น เป็นพระราชโอรสของรัชกาลที่ ๒ และจอมมารดาเรียบ สมเด็จพระศรีสุทาลัย เสด็จอุบัติ พ.ศ. ๒๓๓๐ และพระราชบิดาได้เข้าฟ้าหญิงบุญรอดพระธิดาสมเด็จพระศรีสุทวารักษ์ ทรงสถาปนาเป็นสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ประสูติพระบรมราชโอรสพระองค์แรกขึ้น และพระองค์ที่ ๒ คือสมเด็จพระเจ้าฟ้าชายมงกุฎ พ.ศ. ๒๓๔๗ และสมเด็จพระเจ้าฟ้าชายจุฑามณี พ.ศ. ๒๓๕๑ พระชันษาจึงต่างกันมาก พระองค์เจ้าชายทับ ทรงชำระกรมขุนแล้วได้เลื่อนขึ้นเป็นกรมหมื่น ทรงจัดการแต่งสำเนาไปค้าขายต่างประเทศ ทรงกำกับการทุกอย่าง ทรงยกกองทัพไปรับพม่าที่กาญจนบุรี ทรงมีอำนาจสิทธิ์ขาดทุกประการ พระราชบิดาทรงประจักษ์การณื ทรงระลึกเหตุการณ์อันอาจจะมิ จึงทรงจัดให้สมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎทรงผนวชเป็นพระภิกษุ พ.ศ. ๒๓๖๗ ทรงผนวชแล้ว มีพระนามว่า วชิรญาณ มีญาณเหมือนเพชร ทรงศึกษาสอบได้ ๕ ประโยค ทรงศึกษาภาษาต่างๆ ได้ ๕ ภาษา ทรงศึกษาพระไตรปิฎก อัฐกถา ฎีกา และโหราศาสตร์ตลอดถึงเที่ยวไปศึกษาโบราณสถาน และทรงอ่านจารึกต่างๆ เช่น จารึก เข ชมูมา และจารึกสุโขทัย เมื่อพระราชบิดาสวรรคตแล้ว กรมหมื่นเจษฎาบดีนทรเสด็จเถลิงถวัลราชสมบัติเป็นรัชกาลที่ ๓ ทรงจัดภายในเรียบร้อย



รูปภูเขาทอง วัดสระเกษ หรือสุวรรณบรรพตนี้ ความจริงเป็นภูเขาอิฐ ซึ่งรัชกาลที่ ๓ โปรดให้สร้างใช้อิฐก่อ ถึงจะพังทะลายไม่สำเร็จ ก็ได้ ชื่อ" ทรงสร้าง มาถึงรัชกาลที่ ๔ ได้รวมเป็นกองอิฐก่อทำเจดีย์บนยอดก็สำเร็จได้อย่างนี้ ยังสถิตอยู่ถึงบัดนี้

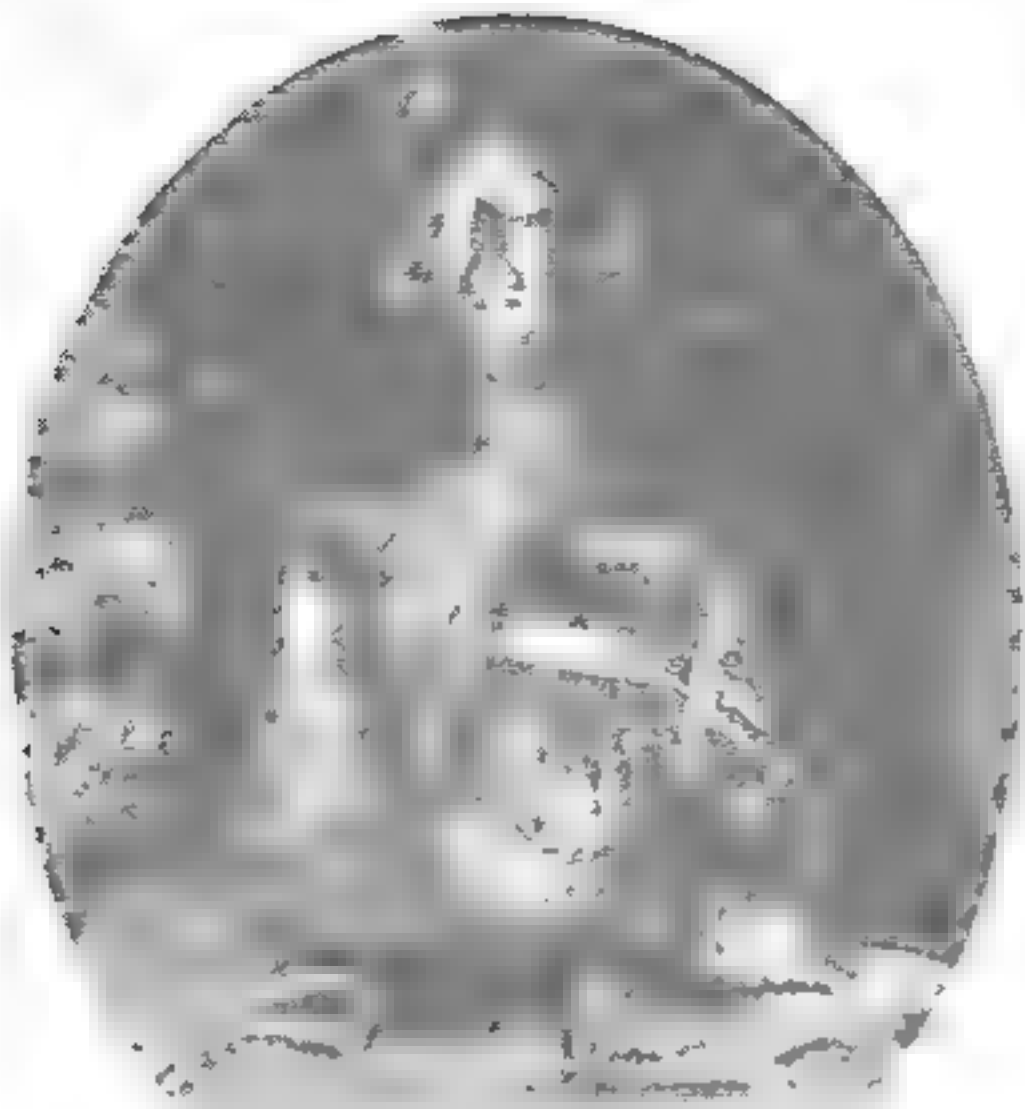
โลหะปราสาท วัดราชบพิธราชม เป็นปราสาททองคำที่ ๓ ในโลก รัชกาลที่ ๓ โปรดให้สร้างไว้ ณ วัดราชบพิธราชมคู่กับวัดเทพธิดารามนั้น แต่โลหะปราสาทนี้สร้างไว้ในวัดจึงเป็นอีกชิ้นหนึ่ง ซึ่งมีเฉพาะกรุงเทพเท่านั้น และเป็นแห่งเดียวและชื่อเดียวที่ยังปรากฏอยู่เป็นหลักฐาน

แต่งตั้งกรมพระราชวังบวรสถานมงคลแล้ว พ.ศ. ๒๓๖๕ พระเจ้าอนุรุทธเวียงจันทย์ยกกองทัพลงมากวาดต้อนคนไป จึงให้กรมพระราชวังบวรมหาคัศ์พลเสพ ยกทัพขึ้นไปปราบได้ไม่เรียบร้อย เป็นสงครามยืดเยื้อถึง พ.ศ. ๒๓๗๒ และ พ.ศ. ๒๓๗๖ โปรดให้เจ้าพระยาบดินทร์เดชาอนุชิตยกกองทัพไปปราบและกวาดล้างญวนให้ออกไปจากชะแม และปกครองชะแม พ.ศ. ๒๓๗๒ กองทัพไทยยกไปเชียงตุง แต่ไม่ได้ พ.ศ. ๒๓๗๖ กองทัพไทยภาคใต้ได้เมืองมลายูหลายเมือง พ.ศ. ๒๓๘๕ ปราบจีนฟ้าใหญ่ (ตัวเสีย) สมุทราสาร พ.ศ. ๒๓๘๘ ปราบจีนฟ้าใหญ่ตั้งแต่ปรานลงไปถึงหลังสวน พ.ศ. ๒๓๙๐ ปราบจีนฟ้าใหญ่ที่สมุทราสาร และฉะเชิงเทรา และเหตุการณ์ทั้งหมดนั้นอยู่รอบนอกพระนคร

ในภายในพระนคร ทั้งฝ่ายอาณาจักรและพุทธจักร ทรงทะนุบำรุงทั่วไป พระเจ้าอวกรรมพระปรมาณูชิตชิโรธ และพระเจ้าน้อย คือเจ้าฟ้ามงกุฏ และพระองค์เจ้าฤกษ์ ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ต่างทรงปรีชาในภาษาต่างๆ ตอนนี้มีพวกยุโรปมาค้าขายและยึดเมืองต่างๆ มาก ใช้ภาษาของตัวเอง เมื่อใช้หนังสือและภาษาเข้ามา ทรงให้พระภิกษุวชิรญาณแปลถวายและเจรจาแทนด้วยความไว้วางพระราชหฤทัย และทรงเกรงว่าฝรั่งจะยึดไทย จึงให้สร้างป้อมปราการต่างๆ ให้ต่อเรือตลอดถึงเรือกำปั่น ยกบ้านเป็นเมืองต่างๆ ขึ้น ให้ตั้งกลองวินิจฉัยเกร์ให้ราษฎรมาตีร้องฎีกา ทั้งมีภายในกรมมากขึ้น มีใช้จ่ายบำรุงสุข และซ่อมแซมพระที่นั่งต่างๆ ทรงสร้างพระอารามต่าง ๆ ๔ พระอาราม ปฏิสังขรณ์ ๓๔ พระอาราม มีวัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามนั้น ทรงทราบว่า พระเจ้าอวกรรมหมื่นอนุชิตชิโรธ ทรงเป็นนมหารัตนปราชญ์ ทรงแรชานาให้ ทรงรจนากาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ และให้จารึกเป็นตำราให้หมอไทยนำตำรามาจารึกเขียนไว้ พระองค์พร้อมกวีทั้งหลาย ทรงแต่งกลอนกลบท โคลงกลบทจารึกไว้ และจารึกตำนาน ชาดก โลก ๓ เป็นตำรา ฯลฯ วัดพระเชตุพนฯ จึงเป็นห้องสมุดและมหาวิทยาลัยแห่งสรรพศาสตร์วิทยาการตลอดมาถึงกาลปัจจุบันนี้

ส่วนพระวชิรญาณเจ้าฟ้ามงกุฏ และ พระปัญญาอัคค พระองค์เจ้าฤกษ์นั้น ทรงศึกษาภาษามคธและสันสกฤตแตกฉาน พระวชิรญาณทรงแต่งคำมคธเป็นสวดมนตร์ และ พงสาวดารสมณสาส์น ฯลฯ พระปัญญาอัคคทรงแต่งกัมภีร์สุกตวิหัตติวิธานไว้ได้ร่วมกันปรับปรุงการประพฤติปฏิบัติพระธรรมวินัยและแบบแผนสิกขาสาธิพงษ์ขึ้น วางแบบเทศน์ธรรมวัตร และ วัตรปฏิบัติ ตลอดถึงสวดมนต์ทั้งเช้า-ค่ำ ที่วัดมหาธาตุ พ.ศ. ๒๓๖๕ และเสด็จไปวัดสมอราย (ราชาธิวาส) พ.ศ. ๒๓๗๒ ทรงตั้งคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย ได้ทรงทราบและสนับสนุน ครั้นกรมพระราชวังบวรมหาคัศ์พลเสพ ทรงสร้างวัดใหม่แต่ พ.ศ. ๒๓๓๗ ได้ไปเชิญพระพุทธศรีสรรเพชญ์สัสดพันธ์พานจากเพชรบุรี มาสถิตเป็นพระประธาน ณ วัดใหม่ เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๓๗๕ ได้ทรงสร้างต่อ พระราชทานนามใหม่ว่า วัดบวรนิเวศวิหาร ทรงอาราธนาและจัดกระบวนแห่เหมือนอย่างแห่พระมหาอุปราช กรมพระราชวังบวร และ ทรงเลื่อนสมณศักดิ์เสมอเจ้าคณะรอง ทรงตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร พ.ศ. ๒๓๗๘ (ในประวัติเล่าว่า พระจอมเกล้าฯ มีพระชนมายุ ๑๔ ทรงผนวชเป็นสามเณร ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม สมเด็จพระสังฆราช (มี) เป็นพระอุปัชฌาย์ สมเด็จพระญาณสังวร (สุก) เป็นพระอาจารย์ถวายศีล พ.ศ. ๒๓๖๐ พระชนมายุครบ ๒๐ พ.ศ. ๒๓๖๗ ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ พระนามว่า วชิรญาณ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม สมเด็จพระสังฆราช (ค่อน) ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ ที่ว่า อุปสมบทใหม่ ทรงกระทำทัฬหีอุปสมบทกรรมเท่านั้น ไม่ได้สึก ฉะนั้น เมื่อเสด็จมาวัดบวรนิเวศน์ จึงนับพรรษา ๑๒ พรรษาว่า จึงได้รับตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์และเจ้าอาวาส และประวัติว่าทรงเลื่อนสมณศักดิ์ขึ้นเป็นเจ้าคณะรอง)

ส่วนพระองค์ทรงปรับปรุงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ทรงสร้างพระอารามต่างๆ ให้วิจิตรด้วยฝีมือช่างต่างๆ ทรงสร้างพระปฏิมากรหุ้มทองคำ มีพระสัมพุทธพรรณี แล้วทรงเฉลิมพระนามว่า พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นต้น และให้หล่อพระพุทธรูปองค์ใหญ่ เช่น พระประธานในวัดสุทัศนเทพวราราม และวัดราชโอรหาราม ทรงสร้างพระปริยัติธรรมฉบับเอก ๔ ฉบับ โทษ ๔ ฉบับ กรอบเทพชุมนุมฉบับ ๔ ฉบับ กรอบลายก้ามแมลงฉบับ ๒ ฉบับ และทรงอุดหนุนพระภิกษุสงฆ์ให้เล่าเรียนพระปริยัติธรรม ในกาลนั้นพระสงฆ์ซึ่งรู้พระไตรปิฎกไพศาลสมบูรณ์ขึ้นกว่าแต่ก่อนเป็นอันมาก และทรงเป็นห่วงพระสงฆ์ไทย จึงทูลกรมสมเด็จพระปรมาณูชิตและพระวชิรญาณเถระ ทรงบัญญัติ



สมเด็จพระสังฆราช (ด่อน) ทรงเป็นพระองค์ที่ ๕ ในกรุงเทพมหานครนี้ ในพระประวัติได้รับสถาปนา พ.ศ. ๒๓๖๕ ถึง พ.ศ. ๒๓๘๕ ทรงดำรงได้ ๒๐ ปี ได้ทรงดำรงพระสมณเพศพรหมจรรย์และทรงสืบต่อสมณเพศพรหมจรรย์ไว้โดยเฉพาะ ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ พระวชิรญาณมหาเถร (คือสมเด็จพระจอมเกล้าฯ) และสมเด็จพระสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์

ในด้านการปกครองพระพุทธจักร พระองค์ทรงจัดทั้งฝ่ายคามวาสี และอรัญญวาสี โดยแบ่งเป็นคณะ คณะคามวาสี ทรงจัดเป็นคณะได้ คณะกลาง คณะเหนือ ฝ่ายอรัญญวาสี ทรงจัดเป็นคณะอรัญญวาสี ซึ่งต่อมาได้จัดเป็นเจ้าคณะใหญ่ และเจ้าคณะหน คือหนเหนือ หนกลาง หนใต้ หนอีสาน สมเด็จพระสังฆราช (ด่อน) นี้ ได้ประทับอยู่ ณ วัดสระเกษฯ ได้ทรงจัดระบบปกครองคณะสงฆ์เป็นเจ้าคณะหน พ.ศ. ๒๕๐๔ สมเด็จพระสังฆราช (อยู่ญาโณทโย) ได้ทรงเปลี่ยนลักษณะปกครองฯ เป็นคณะพระมหาเถรสมาคมฯ อีก

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ ทรงเป็นพระองค์ที่ ๘ กรุงเทพฯ ทรงได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช พ.ศ. ๒๓๘๖ ถึง พ.ศ. ๒๔๓๕ ทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้า เจ้าคณะใหญ่ ทรงดำรงอยู่ ๓๙ ปี

ทรงดำรงสมณเพศพรหมจรรย์และทรงสืบต่อสมณเพศพรหมจรรย์ได้โดยทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ ทรงบรรพชาเป็นสามเณร และเป็นพระภิกษุของพระจอมเกล้าฯ ได้เป็นพระอุปัชฌาย์ สมเด็จพระสังฆราช (สา) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ และสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ในทางด้านพระพุทธจักร ทรงสืบแบบพระธรรมยุติกนิกาย เช่นพิธีสวดมนต์ไหว้พระทรงนิพนธ์สุคตวิทัตถวิธาน เป็นมุลภาสา คือ มคธ ทรงเป็นประธานสังคายนาคัดลอกพระไตรปิฎก อัญชุกถา ฎีกา จากอักษรขอม พระจุลจอมเกล้าฯ ทรงมีพระบรมราชโองการให้พิมพ์เป็นหนังสือไทย ชื่อสยามรัฐสุเดปิฎก ทรงเป็นประธานสร้างเสริมพระปฐมเจดีย์ นอกจากนี้ยังทรงกระทำพระกริ่งอันมีชื่อเสียงโด่งดังคือพระกริ่งปว.รศฯ

ตามพระราชดำริ ทรงอาราธนารับพระราชดำรัส ทรงขมาพระภิกษุสงฆ์แล้ว เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๓๙๔ (ตาม พ.ศ. ขึ้น ๒๓๙๔ แล้ว)

สมเด็จพระหลักบันฑิตมหาราชเจ้า ได้ทรงกระทำทุกอย่างไว้เป็นประวัติการณ์และปรากฏการณ์ให้เด่นชัดอยู่ และสงบเงียบลงในกาลเสด็จสวรรคตแล้ว ถึงกระนั้น ก็ยังพระเกียรติคุณหลักบันฑิตให้ประจักษ์อยู่แจ่มชัดพระปรมาภิไธยว่า “พระหลักบันฑิตมหาราชเจ้า”



พระประธานในพระอุโบสถ
วัดเทพธิดาราม
“พระศิลาขาวลี้ดังสำลี”

“ทั้งพระทองสององค์ล้วนทรงเครื่อง
แลเลื่อมเหลืองจรัสเรืองระมี”

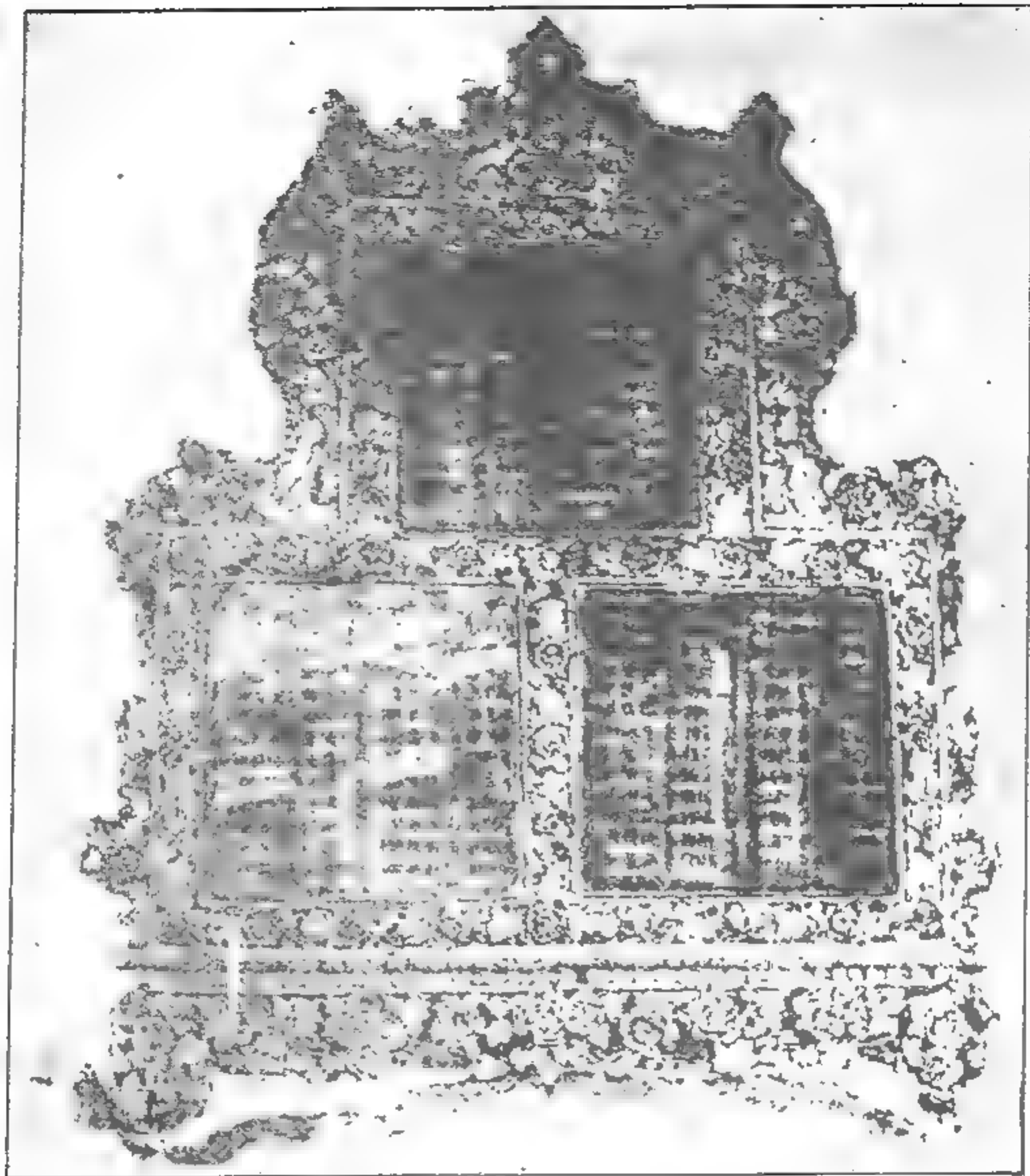
ส่วนรูป ถายรดน้ำปรากฏ ณ บานประตูพระอุโบสถ ได้คัดเอามาแทบไว้นั้น เพื่อขึ้นยันหลักฐาน ตอนล่างซ้าย-ยังมีรูปหญิงนอนทรงเครื่องทวิ ขวามีรูปราชกุมารี ทรงเครื่องคันอีกด้วย ทุกอย่างก็เล่าอย่างย่อๆ นั้น เป็นหลักฐานสถาปัตยกรรม และศิลปกรรมแบบวัดผู้หญิง เช่น นัตตาคิดัด-ร่มซ้อนร่ม มงกุฎยอด ฯลฯ เป็นเครื่องทรง เทพธิดาตลอด

พระราชปรรณ และ พระราชกรณียะผลประโยชน์

“ซึ่งทรงพระราชอุทิศประดิษฐานประดับ

จะได้เห็นเช่นภิปรายแยกคายความ
ด้วยก่อนเก่าเหล่าลูกตระกูลปราชญ์
ย่อมหัดฝึกศึกษาข้างอาลักษณ์
ทุกวันนี้มีแต่พาลสันดานหยวน
จะหาปราชญ์เจียนจะขาดพระนคร
อันกุศลบุตรจะสืบสายไปกายหน้า
ให้ฝึกไฝในกุศลผลบุญ
พึงสั่งเสพลัปรัสสุจริต
สดับเรื่องเรื่องปัญญาปรีชาชาญ

ประสงค์สำหรับผู้รักลอนอักษรสยาม
พยายามลอกเขียนรำเรียนรัก
ทั้งเชื้อชาติชนผู้คัมภีร์ศักดิ์
ล้วนรู้หลักพากย์พจน์กลบทกลอน
ประพฤติบาปไปเสียสิ้นแผ่นดินกระฉ่อน
จึงขอพรพุทธ ไตรยาคุณ
จงปรีชาเข้มแข็งทุกหมื่นขุน
อย่ามัวมุ่นฝันกัญชาสุราบาน
รู้ชั่วชอบประกอบกิจเป็นแก่นสาร
สุกามิตพิศตรหมั่นอ่านเรียน”



ศาลาจารึก

ซึ่งได้ทรงพระราชนิพนธ์ โปรดให้จารึกในหินอ่อนและได้ทรงโปรดให้ทำซุ้มกรอบปรากฏลายสวชอย่างนั้น
จึงนำมาเป็นตัวอย่าง ด้วยเหตุนี้ วัดพระเชตุพนฯ จึงขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย

พระราชนิพนธ์ดลนี้ชี้ความหมาย

ทรงปลูกปล้ำทำไว้ได้พากเพียร

ทุก ทุก ถ้อยร้อยกรองส่งถึงจิต

ทุกกลอนนี้มีสินวิญญาณคา

กลอนทรงภาษาศาสตร์ชาติไทยผลิต

วิชาสินวิญญาณไทยไว้ภูมิคน

ทรงบรรยายตั้งวิชาดำราเขียน

ถ่องเสถียรอนุชนปรนวิทยา

ทุกความคิดส่งใจให้คุณค่า

ทุกภาษากวีศิลป์วิญญาณคน

สุภาษิตบ่งไทยรู้ฟุ้งเฟื่องตัน

ผลิตคำค้นสือเลขไทยได้สร้างเดิม



ด้านหน้าวัดเทพธิดาราม

ซ้าย-พระวิหาร-ปราสาท กลาง-พระอุโบสถ ขวา-ศาลาการเปรียญ-ปราสาท

สถาปัตยกรรมแบบผู้หญิงทรงโฉมแลลัม สำหรับ-ปราสาทเจดีย์ทั้ง ๔ ทิศ จะเห็นช่วงล่างโปร่ง ทั้งหมดนั้นจะเห็นเป็นทรงผู้หญิงตลอด สมกับนามชื่อว่า “วัดเทพธิดาราม”

ทรงสมองส่องมือสื่อดวงจิต
เป็นคำคล้องร้องเพลงได้ไวจวงเจิม
คำกลอนปลุกสุขจิตชีวิตชื่น
กลอนนิมนวลอวลอ่อนหวานซาบซ่านใจ
นักกลอนไทยไว้คุณค่าภาษาชาติ
นักธรรมยึดประเพณีได้สดใสดี
ทรงแต่งตั้งรังหล้ามหาวีร-
วัดประธานบ้านเมืองเรืองเจือจุน
ใจไทยผ่องของไทยให้ขึ้นชื่อ
ปรับปรุงชาติศาสน์กษัตริย์ไทยให้รุ่งเรือง
ไทยเป็นชาติศาสน์ผู้รู้ครูผู้นำ
ไทยทุกอย่างอ้างเป็นไทย ไทยเกิดขึ้น
ไทยคงไทยได้อยู่รู้ว่าไทย
ไทยปกครองของไทยได้ธรรมเนียม
ชาติเป็นไทยได้คงอยู่คู่คงชาติ
ขุนขอมไทยได้ปลูกไทยไว้พยาน

เจ็ดความคิดลงความได้ใสสงเสริม
สื่อเลขเพิ่มคุณค่าภาษาไทย
กลอนกรีกกรั่นสนุกสนานประสานใส่
จึงสดไสหุบชีวิตจิตเปรมปรี
ส่องภูมิปราชญ์ในคนคลศักดิ์ศรี
ส่วนไทยมีปลอดกิเลสพิเศษคุณ
ยาลัษผลิตคำรวิชาทูน
คนชูขุน-ขุนคุ้มคนเป็นพลเมือง
เทิดรัฐือสรรพวิชาตราฟูเฟื่อง
คนและเมืองก้าวหน้ากตาเจริญ
ไทยจึงล้ำเลิศไทย-ได้สรรเสริญ
ไทยก้าวเดินศิลป์ไทย-มิใครเทียม
ไทยเป็นได้ทุกอย่าง-อ้างเอกเอี่ยม
ไทยมีเหลี่ยมอย่างไทยในทุกกาล
ศิลปศาสตร์เป็นไทยไปต์หลักฐาน
คนไทยดาลไทยอยู่คู่คนไทย-ตลอดเทอญ

สมเด็จพระบรมธีรมหाराชเจ้า

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔

พ.ศ. ๒๓๙๔ - พ.ศ. ๒๔๑๑



พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า พระบรมฉายาลักษณ์ทรงสีล หรือพระสีไทย ถ้าไม่มีพระตำระรงค์แล้วจะเห็นเหมือนพระภิกษุ เพราะพระองค์ทรงดำรงพระภิกษุชริตญ์ ณมหาเถร ๒๗ ปี ได้ทรงศึกษาพระพุทธศาสนา ๖ เช่นนคร สันสกฤต อังกฤษ สดุดี แดกฉาน ได้แปลธรรมวินัยมาเป็นคำไทย ได้ตั้งโรงพิมพ์ สร้างพระนครคีรี ณ เขาวิ้ง และทรงกระทำหลายอย่าง ณ เขาหลวงที่เพชรบุรี

พระบรมรูป ร. ๔ และ สมเด็จพระพุทธอาจารย์ (โต พุทฺทมรสี) ในนี้จะเห็นทรงเรียนภาษาบาลี คือ ธรรมวินัยอันมีพระคัมภีร์โบราณ มีพระพุทธรูป และพระสงฆ์ ครั้นพระรัตนไตร สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ก่อนเป็นอมตไว้ คือ พระพุทธรูปส่วนพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า ได้แตกฉานภาษามคธ สันสกฤต อังกฤษ เยอรมัน ฯลฯ ได้แปลพระธรรมปิฎกทั้งชาติและศาสนาได้ ทรงพิมพ์พระไตรปิฎกเป็นหนังสือไทย ได้มาสร้างพระที่นั่ง หรือ วังบ้านเนิน ที่เพชรบุรี ได้ทรงย้ายเมืองเพชรมาตั้งที่ปัจจุบันนี้ ซึ่งนับว่าทรงสร้างเมืองเพชรบุรีกับทรงสร้างพระราชวัง ณ เขาวิ้ง ราชบุรี ทรงชื่อว่า เมืองเพชรเคยเป็นเมืองหลวงหรือกรุงโบราณจึงนำชื่อไปสถาปนา พระนามพระเจ้าลูกยาเธอ สมเด็จพระเจ้าฟ้าว่า กรมหลวงเพชรบุรี

รัชกาลที่ ๔ สมเด็จพระจอมเกล้าฯ เจ้าฟ้ามงกุฎ พระวชิรญาณบรมธีรมหाराชเจ้า ทรงรับและทรงกล่าวเตือนตักขาทรงครองคือ พ.ศ. ๒๓๙๔ ทรงบรมราชาภิเศกเป็น พระจอมเกล้าฯ และทรงบวรภิเศกเจ้าฟ้าชายจุฬามณีเป็น พระปิ่นเกล้าฯ ซึ่งพระองค์ทรงต่อเรือกำปั่นได้กับสมเด็จพระยาฯ ทรงให้เจ้าพระยาบรมราช ยกกองทัพไปเชียงตุง พ.ศ. ๒๓๙๕ ไม่สำเร็จ พ.ศ. ๒๓๙๖ ยกไปอีกก็ไม่สำเร็จ.เรียบร้อย ทรงเซ็นสัญญาสนธิสัญญากับอังกฤษและอื่นๆ และในปีที่ทรงบรมราชาภิเศกแล้วนั้น ทรงอุปภิเศก สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสสวัสดนาวดี เป็น เอกอัครมเหสี พระนางทรงครรภ์ได้ประสูติพระบรมราชโอรส ซึ่งได้รับสถาปนาพระนามว่า สมเด็จพระเจ้าฟ้าโสมนัสราชกุมาร ได้เสด็จสวรรคตทั้ง ๒ พระองค์ จึงนำพระราชทรัพย์มรดกนั้นสร้างวัดโสมนัสวิหารแต่ครั้งรัชกาลที่ ๓ ทรงสร้างวัด



สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
สมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์ที่ ๑๐ ทรงเป็นพระราชโอรส พระ-

ราชนัดดารามวัดหนึ่งแล้ว ได้สร้างวัดนี้อีก พ.ศ. ๒๓๕๖ และมีพระสงฆ์มาประจำ พ.ศ. ๒๓๕๕ พ.ศ. ๒๔๐๓ ทรง
สถาปนา เขมร พ.ศ. ๒๔๐๖ เสียเขมรให้แก่ฝรั่งเศส

ในด้านพระนครประเทศชาติ พระองค์ทรงจัดทหารบก ทหารเรือ ทรงมีความรู้ภาษาต่างประเทศ ทราบ
ชัดว่าต้องเปลี่ยนระบบปกครองทั้งฝ่ายอาณาจักรและพุทธจักร มีพระราชโอรสสืบต่อประศาสนภาพ ๒ พระองค์ คือ พระ-
จุลจอมเกล้า และพระองค์เจ้ามุนีนุสาคมานพ ทรงสร้างพระนครคีรีที่เพชรบุรี ทรงบูรณะวัดต่างๆ และทรงสร้างวัด
ราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม วัดมกุฏกษัตริยาราม พระพุทธรูปที่ทรงสร้างในสมัยนี้ ทรงประดิษฐ์ไม่มีพระเมหาพิ มี
แต่กลุ่มพระฉัพพรรณรังสี ทรงบูรณะ คือ สร้างพระเจดีย์ใหญ่ครอบองค์เดิม ที่เรียกกันว่า “พระปฐมเจดีย์” กระทั่งบัดนี้
ทรงตั้งโรงพิมพ์-พิมพ์หนังสือราชการ ทรงตั้งหนังสือ “อริยิก” ในกาลนี้ พระคณะธรรมยุติกนิกายได้แพร่ออกไปมาก
ตลอดมาถึงราชบุรี ทรงตั้งและยกย่องโหราศาสตร์ จะเปลี่ยนคำราสุรย์จันทร์หรือสุริยุปราคาและจันทรุปราคา ให้เป็นไป
ตามดาราศาสตร์อันถูกแน่นอน แต่ไม่สำเร็จเสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๔๑๑

สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี เสด็จปรากฏอุทิสสมานรูปกาย พระอิริยาบถพับเพียบบนพระแท่น
ทิพยอาสน ๗ อัมภิกาสนหน้าพระสัมพุทธเจ้าประธาน ค่ำลงมาแค่ฐานสุดพระสะไบและฉลองพระองค์เขียวใบไม้แก่ พระ
สะไบมีลายดอกพิกันกลีบทอง (พิกันคั่นดอกใหญ่กลีบละเอียดยาวกว่าพิกุล) พระสะไบรองในเหลืองทอง พระฉลองทรง
ไหมลายทอดด้วยทองซึ่งจะกระทำให้เป็นลายเส้นได้อย่างไร วันนั้น เป็นวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นวันประสูติได้ทรงสืวนุพระ
จากนั้นไม่ทรงพระเครื่องประดับอื่น จึงเอาใจทูลถาม ทรงตอบเป็นสำนึกว่า มาฟังเทศน์เครื่องแต่ตัวมีอยู่อย่างนี้รูปร่าง
คิดถึงจึงให้เห็นเฉพาะในคราวที่มีท้องได้ ๕ เดือน ก่อนป่วย จึงสมบูรณอย่างนี้.....ในพระราชบันทึกมีว่า “พระ
นางทรงอวบพระองค์ผิพรรณดาราวิซึ่งมีวัยเสมอพระนาง” และทรงพระราชทานให้ได้กลิ่นมะลิสดระคนกลิ่นขมิ้น
สด มีพระราชดำรัสทิพยค่อว่าพวกสาวพนักงานพระสุคนธ์เอาอาบให้เช้าทุกวัน ผิวจึงเหลืองทองและมีกลิ่นมะลิ-ขมิ้น
อย่างนี้

บาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงศึกษาหนังสือไทย หนังสือขอม
และภาษาบาลีกับภาษาอังกฤษเชี่ยวชาญแล้ว ประสูติ พ.ศ. ๒๔๐๓
พระชนมายุ ๒๐ พ.ศ. ๒๔๒๓ ได้ทรงอุปสมบท สมเด็จพระ-
มหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ ทรงเป็นอุปัชฌาย์
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงเป็นอุปถัมภ์ ทรงสอบได้
เปรียญ ๕ ประโยก ทรงชำระหนังสือหลักสูตรเปรียญตั้งแต่วิชากรรม
ถึงประโยค ๕ ทรงจัดลักษณะปกครองคณะสงฆ์ และมีพระราช-
บัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ ออกมา ทรงรจ-
นาหลักสูตรนักธรรมตรี โท เอก พร้อมกับตั้งเป็นแบบเรียนกันมา
ถึงบัดนี้ ทรงใช้แบบระบบสมณวินัยฉัยธิกรณ์ ตามพระวินัยแม่
ทางพระราชอาณาจักรก็รับรองและมอบให้คณะสงฆ์กระทำกันเอง
ทรงทูลบำรุงการศึกษาทั้งพุทธจักร และราชอาณาจักร คือ ทรงให้
เจ้าคณะจังหวัดทั่วราชอาณาจักร ตั้งสำนักเรียนประจำและให้อุปถัมภ์
พระราชอาณาจักร ให้กิจกรรมโรงเรียนประจำเปิดสอนกุลบุตรกุล-
ธิดา ตั้งแต่ประถมศึกษาถึงประถมศึกษาและมัธยมศึกษา



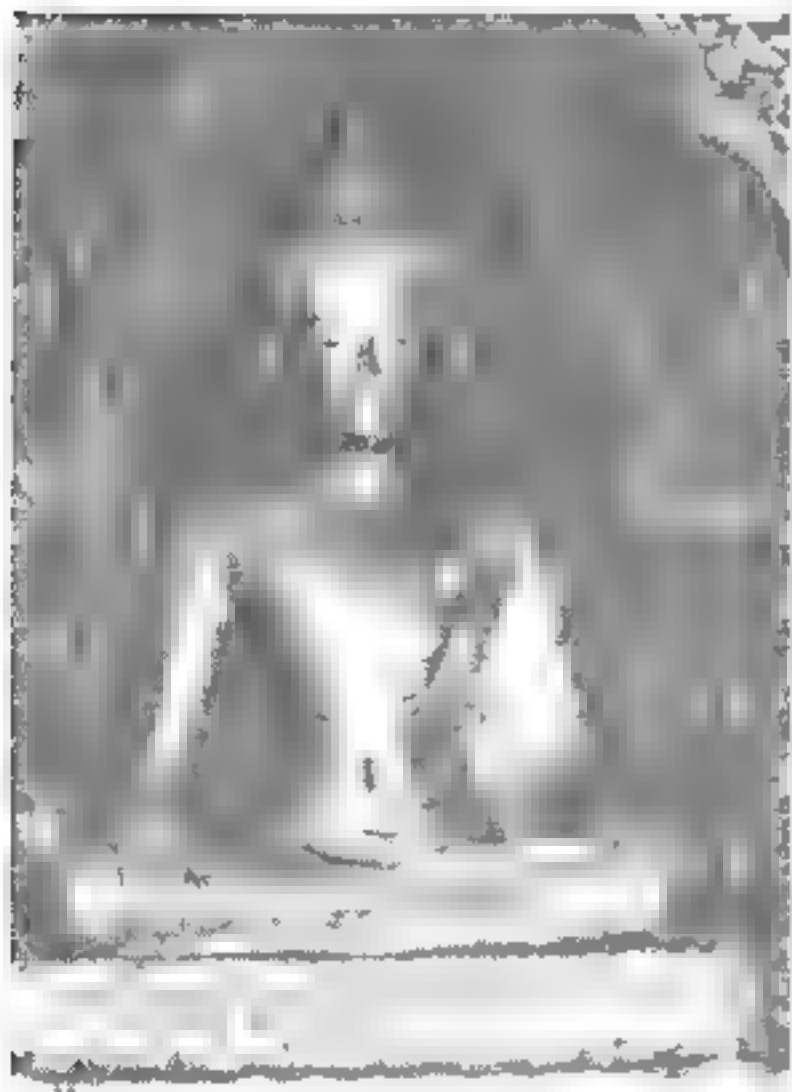
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช(สา)
พระองค์ที่ ๕ กรุงรัตนโกสินทร์ เป็นพระสหายพรหมจรรย์รุ่น

แรกพระองค์ที่ ๕ หนังสือราชประคัมชานูสรณ์เล่าว่า รกรากเดิมอยู่
ราชบุรี บริเวณวัดโรงช้าง ทรงเป็นสัทธวัหาริก สมเด็จพระมหา-
สมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ อุปสมบทครั้งแรก มีนาม
มกรว่า ปุสุโส สอบได้ ๕ ประโยค แต่เป็นสามเณร อายุ ๑๘ ครั้น
อุปสมบทแล้ว เป็นพระราชาคณะที่ พระอมรโมลี แล้วลาสิกขา
กลับเข้าอุปสมบทใหม่เป็นสัทธวัหาริก ของสมเด็จพระปวเรศวรฯ พระ
อุปัชฌาย์ประทานชื่อเดิมอีกว่า ปุสุส เทโว ได้ทรงสืบต่อสมณเพศ
พรหมจรรย์ และสืบต่อการศึกษาพระปริยัติธรรมดำรงสมญา ได้ทรง
เป็นคณธี "สา" เข้าไปเป็นพระราชทินนามว่า พระสาสนโสภณ
สมเด็จพระราชาคณะเดิมว่าอริยวงศญาณ เมื่อได้รับสถาปนา พระ-
บาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงสถาปนาให้มี "สา" ด้วยจึง
เป็นสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ ได้ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ ได้ทรง
เป็นประธานสังคายนาพระไตรปิฎก อัญฎกถา ฎีกา ฯลฯ คือคัด
ลอกจากตัวขอม พิมพ์เป็นตัวไทย ชื่อ สยามรัฐเรขปิฎก ทรงแปล
และรจนานหนังสือไว้มาก เช่น ปฐมสมโพธิกถา เรียบเรียงมหาปริ-
นิพพานสูตร และสังคายนา หรือสังคีตกถา ส่วนในด้านการ
ปกครอง ทรงเป็นเจ้าคณะหนเหนือ และทรงบัญชาการคณะสงฆ์
แบบเจ้าคณะทั้ง ๔ นั้น ตลอดกาลมาถึง พ.ศ. ๒๔๔๒

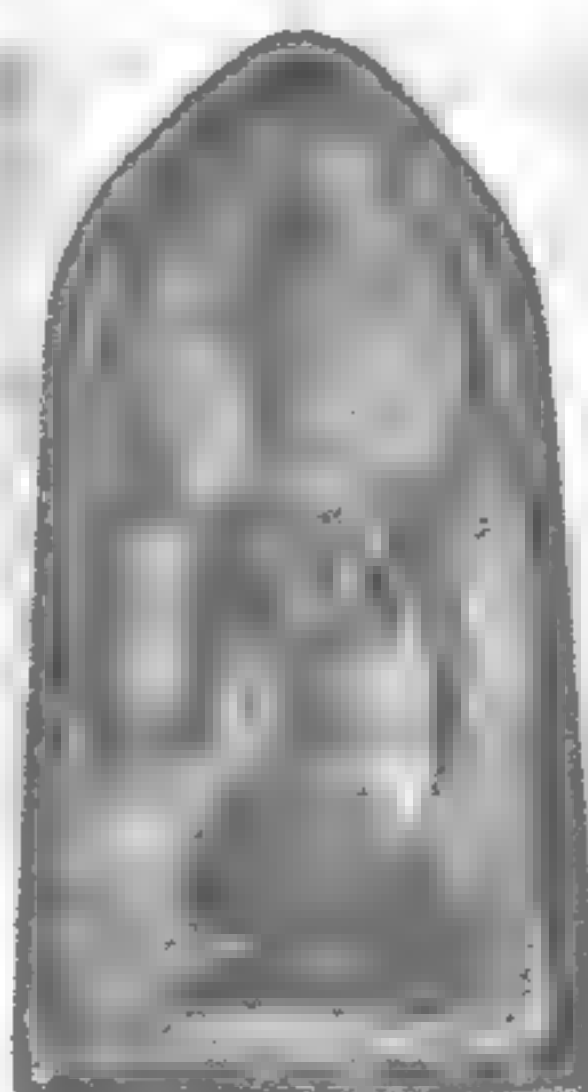
ในพระราชสกุลวงศ์เล่าว่า พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ กับเจ้าจอมมารดาบาง มีพระราชธิดาพระนาม
พระองค์เจ้าหญิงวิลาส ต่อมาได้สถาปนาเป็นกรมหมื่น-กรมขุนอัสสรสุดาเทพ สิ้นพระชนม์ พ.ศ. ๒๓๘๘ และพระ
ราชโอรสพระนามว่า พระองค์เจ้าลักขณานุคุณ ทั้งสองพระองค์ทรงเป็นพระปิยราชธิดาพระปิยราชโอรส พระนาม
เมื่อรวมกันแล้วจะทรงพระสิริวิลาสลักษณ์ พระองค์เจ้าลักขณานุคุณทรงเสกสมรสกับหม่อมจ้าว ภายหลังได้สถาปนาเป็น
เจ้าจอมมารดาจ้าว มีพระราชธิดาพระองค์เดียวคือ หม่อมเจ้าโสมนัสแล้วสิ้นพระชนม์ พ.ศ. ๒๓๗๘ หม่อมเจ้าหญิง
โสมนัสประสูติวันอาทิตย์ที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๗๗ มีพระชนมายุไม่เต็มขวบต้องทรงกำพร้า จึงเป็นพระปิยราชนัดดา
ทรงโปรดให้รับเข้ามาเลี้ยงในพระราชวัง พระราชทานพระสุพรรณบัฏเป็นพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าโสมนัสวัฒนาวดี
ต่อมาเสด็จป่าก็สิ้นอีก พระราชทานให้รับมรดกแด่ผู้เดียว ทั้งได้ทรงพระกรุณาให้โสกันต์ มีพระราชพิธีเทียบเท่าเจ้าฟ้า
แต่ไม่มีเขากองและมยุรฉัตร พ.ศ. ๒๓๘๕ เพราะได้รับพระมรดกมาก จึงทรงโปรดให้สร้าง วัดเทพธิดาราม พระ-
ราชทาน พระปิยราชธิดาพระองค์เจ้าวิลาส กรมขุนอัสสรสุดาเทพ โปรดให้สร้างวัดราชนัคดาราม พระราชทาน
พระปิยราชนัดดา พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าโสมนัสวัฒนาวดี พ.ศ. ๒๓๘๕ - ๕๐ ครั้นล่วงมาถึง พ.ศ. ๒๓๕๔
ณ วันอาทิตย์ที่ ๒ มกราคม พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงตั้งมังคลาภิเษกสถาปนาเป็น สมเด็จพระนาง
เจ้าโสมนัสวัฒนาวดีเอกอัครมเหสีได้ทรงครองได้ ๗ เดือน ทรงประสูติพระบรมราชโอรสสมเด็จพระเจ้าฟ้าโสมนัส
ราชกุมาร ตามพระราชบันทึกว่า วันเสาร์ที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๓๕๕ พระบรมราชโอรสทรงพระชนม์ได้ ๓ ชั่วโมง
ก็หยุดไป พระนางเจ้าทรงประสูติทรงประสูติทุกข์ทรมานมากกระทั่งพระยอดแดกตรงศูนย์พระนาภีและเสด็จสวรรคตวัน
ที่ ๑๑ ตุลาคม พระราชทานเพลิงเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๓๕๕ พระบรมราชสวามีทรงรวบรวมพระมรดกพระราชทรัพย์
โปรดให้สร้างพระอารามเป็นที่ระลึกถึง ได้พระราชทานนามว่า วัดโสมนัสวิหาร ณ ทิศตะวันออกเฉียงเหนือแห่งพระ
บรมมหาราชวัง ทรงวางศิลาฤกษ์ ณ วันอาทิตย์ที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๓๕๕ ได้ทรงรวบรวมพระเครื่องทรงพระเครื่องต้น
ได้ทรงออกแบบถ่ายเทพระสิริลักษณะพระวรกายแปลงเป็นพระพุทธรูป ทรงกระทำหุ่นแล้วได้โปรดให้หลอมทองเทหล่อ
ทั้งพระพุทธรูปและพระอัครสาวกทั้งสอง ได้ทรงนำมาประดิษฐานไว้ในพระวิหารนี้ และทรงอาราธนาพระสงฆ์หลาย

พรหมจรรย์มาสถิต ณ วัดโสมนัสวิหารนี้ พ.ศ. ๒๓๕๕

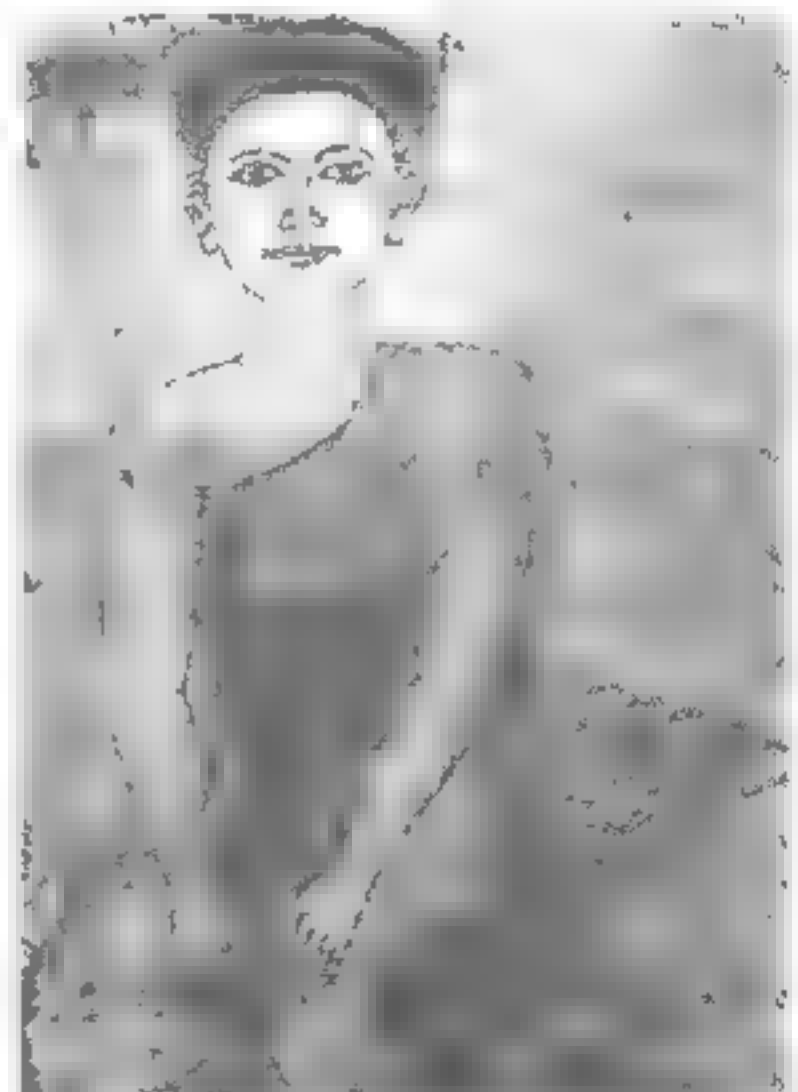
ณ บริเวณนี้ เมื่อดำริดูแล้วจึงทราบอนุสาวรีย์ ๒๔ พุทธศตวรรษ สมเด็จพระบรมกษัตริย์ราชเจ้าทรงกระทำไว้คือ รัชกาลที่ ๑ ทรงสถาปนาวัดสระเกษแล้ว รัชกาลที่ ๓ ทรงสร้างภูเขาทองด้วยอิฐแต่ก็พังทะลายลง รัชกาลที่ ๔ ทรงโปรดให้แปลงเป็นภูเขาอิฐและทรงให้ก่อพระเจดีย์ไว้บนยอด รัชกาลที่ ๓ โปรดให้สร้างวัดเทพธิดารามให้ช่างสลักหินเป็นรูปเทพสตรีนั่งพับเพียบท้าวแขนตามลาน โปรดให้สร้างวัดราชนัคดารามและทรงโปรดให้วางแปลนสร้างโลหปราสาทองค์ที่ ๓ ในโลก พ.ศ. ๒๓๘๕-๒๓๙๐ รัชกาลที่ ๔ โปรดให้สร้างวัดโสมนัสวิหาร มีพระเจดีย์สูง ๒๗ วา พ.ศ. ๒๓๙๕-๒๔๐๐ และ พ.ศ. ๒๔๐๕-๑๐ โปรดให้สร้างวัดมกุฏกษัตริยาราม พ.ศ. ๒๔๒๑ รัชกาลที่ ๕ โปรดให้สร้างวัดเทพศิรินทราวาส และในกาล พ.ศ. ๒๔๐๐ ทั้งหย่อนและเกิน มีพระเจดีย์สูง ๒๗ วา และภูเขาทองโลหปราสาท จึงล้วนเป็นอนุสาวรีย์ ๒๔ พุทธศตวรรษตลอดบริเวณนี้



พระสัมพุทธโสมนัสวัฒนนาถบรมบพิตร พระพุทธประธานในพระวิหารวัดโสมนัสวิหาร เป็นฝีพระหัตถ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงถ่ายแบบพระรูปลักษณะสถาปนาเป็นพระพุทธรูปแบบอมรรัตนโกสินทร์ ไม่มีพระจอมเกล้าได้ถวายพระนามเรียกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๕ คราวแรก ไม่มีสมัญญานาไมยจึงถวายสำหรับจะเรียกท่านดูและทำเป็น เสนภาพรมาภิไชยด้วย



รูปสมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี ทรงพระเครื่องคันทำเจ้าฟ้าในพระราชพิธีโสกันต์ พ.ศ. ๒๓๘๕ รูปนี้ทำในแผ่นกระเบื้องดินเผาได้จากพระเจดีย์วัดราชนัคดาราม พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ทรงสร้างพระราชทานแก่พระปอ-ราชันคดา จึงทรงพระราชทานนามเป็นที่ระลึกค่อนกัน ทรงพระสิริลักษณะทางศิลปะปรังบาง เช่น พระรูปนี้และรูปนี้ด้านหลังมีลายหนังสือว่า “โสมนัส” ได้ให้ลงลายเส้นขึ้นได้ชัดเจนเพียงเท่านั้นพอเป็นคำได้



สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี พระอภิสमानรูป เจ้าของพระนามวัดโสมนัสนี้ เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๓๙๕ พระชนมายุย่าง ๑๕ พระพรรษา ณ วันมาฆปุณณมีอาทิตย์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๑๕ มีนางบุชากกลางวัน เวลา ๑๔ น. ได้นั่งฟัง พระธรรมเทศนาพร้อมกับมองดูพระสัมพุทธเจ้า พระองค์ประธานนั้นว่า มีพระลักษณะเหมือนพระนางเจ้า ขณะนั้นกำลังเรียบเรียงพระประวัติได้ระลึกถึงอยู่ตลอด ก็ปรากฏพระอภิสमानรูป ณ อัฟโลกาส นอกพระนุชบก พระสัมพุทธประธานนั้น

สมเด็จพระนางเจ้าทรงปรากฏและรับสั่ง ไม่ได้เห็นและไม่ได้ยินด้วยเหตุนี้ แม้ผู้อื่นที่ประชุมกันอยู่ก็ไม่ได้เห็นไม่ได้ยิน พระทิพยกายพระนางเจ้าทรงพระวรรณฉวีเหลืองอ่อนผ่องใสคล้ายมีแสงระเรื่อเรืองเหลืองอ่อน จึงไม่ปรากฏส่วส่วนพระสัมพุทธรูปที่ถ่ายมานั้น ทรงให้ลงรักปิดทองคำเปลวเมื่อถ่ายใช้ไฟพิบจึงสะท้อนเงาสว่างส่วนโค้ง ส่วนเล็กปรากฏเพียงเงาสลัว จึงเห็นเล็กและบาง คราวแรกนึกถึงพระวินัย ครั้นนึกถึงว่าเป็นทิพยกายหรือผีฟ้า ทั้งส่วนนั้นก็ เป็นเพียงลายเส้นเท่านั้น ซึ่งปรากฏขึ้นแบบทิพยกาย พระศิริลักษณะสมบูรณ์พระวรกายได้ทรงถ่ายสถาบกขึ้นเป็นพระ-สัมพุทธรูปแล้ว จึงขึ้นเป็นพระพุทธรูปตามพระพุทธรูปนิมิตว่า พุทธโท มาดา ปิตา ธมโม พระพุทธรูปเป็นมารดา พระ-ธรรมเป็นบิดา ทั้งสมเด็จพระนางเจ้าได้ทรงผจญทุกข์ทรมานกระทั่งเสด็จสวรรคตและให้มีวัดโสมนัสวิหารนี้ จึงการปรากฏเพื่อเป็นที่รู้จัก จึงได้สร้างลายเส้นเป็นส่วนทิพยกายตลอด เมื่อกำลังสร้างลายเส้นอยู่นั้น ทรงปรากฏพระพักตร์สดชื่นระรื่นเรืองอันเย็นอันบุญญาภิสงฆาร-สัทธินทรีย์ โลภียธรรม ทิพยสมบัติตลอด

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้า เป็นพระปรมาภิไธย ที่ปรากฏแล้ว ทั้งพระราชกรณียะเช่น พระราชนิพนธ์ภาษามคธ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย แม้หลักการอ่านศิลาจารึกไทยโบราณทั้งขอมและไทยก็ได้ทรงกระทำไว้ ระเบียบการและประเพณีต่างๆ ได้ทรงกระทำขึ้น ยังใช้และปรากฏอยู่แม้คณะธรรมยุติกนิกายก็ปรากฏ อันส่งพระปรมาภิไธยว่า “พระบรมโอรสาธิราชเจ้า” ให้คงอยู่ได้ตลอดกาล



พระนิรันตราย

พระพุทธรูปปางสมาธิ ทองสัมฤทธิ์

ศิลปลักษณะรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔ ทรงออกแบบไว้ จะเห็นไม่มีจอมเกล้า พระกรรมทั้งสองเป็นแบบคน ฯลฯ และพระพุทธรูป พระสงฆ์รูปมีจำนวน นิยมกันคือ สร้าง ๘๕,๐๐๐ ในระยะ ๒๕๐๐ ปีกว่านี้ ทั้งหมดจึงมีค่านวมปริมาณกันว่าประมาณ ๕๐ ล้านบาท

พระรัตนไตร พระศาสนา
รัชสมัย-พระจอมเกล้า ซึ่งได้มีแล้ว
และเป็นจุดเด่น

พระราชนิพนธ์เป็นภาษามคธ เป็นภาษาอังกฤษ และ เป็นภาษาไทย ที่เป็นภาษามคธทรงเป็นปฐยา-วัตรฉันท ได้แปลเป็นปฐยาวัตรฉันทไทย อันเป็นจุดเด่น ซึ่งได้ทรงจรโลงขึ้น และ ยังเด่นตระหง่านอยู่แก่ไทย

พระพุทธศาสนา เป็น พระรัตนไตร

อรหํ สมมาสัมพุทโธ
มหาสงฆ์ ปิโฬเรติ
พุทโธ ธมฺโม สงฺโฆ จาคิ
อณฺณมณฺญาวิโยกา
พุทโธ ธมฺมสฺส โปเธตา
สงฺโฆ จ สาวโก พุทฺธสฺส

พระอรหันต์สัมมาสัมพุทธ์
พระสงฆ์ให้ตื่น ลู ขึ้นชื่นชม
พระพุทธ, พระธรรม, พระสงฆ์, เช่นนี้
ไม่พราจากกันกะลักกันไป
พระพุทธตรัสรู้พระธรรมได้แล้ว
พระสงฆ์สาวกพระพุทธสอนตาม

อุตฺตมํ ธมฺมมชฺฌกา
อิหฺเจตํ รัตนคฺคยํ
นํนาโหนฺตมปิ วตฺตุโค
เอภิกฺกมฺปนคฺคโค
ธมฺโม สงฺเขน ธารีโต
อิหฺเจกาพฺพุตเมวํ
ลฺลึงโลกุตฺตรํพระธรรมอุดม
เช่นนี้นิยม - พระรัตนไตร
ต่างกันแม้มี เพราะอรรถไช
ไฉนอันเดียวก็โดย ณ ความ
พระธรรมแนวสงฆ์จฺทรง ขุขาม
จะนี้เนื่องเดียว-เกาะเกี่ยวกะกัน

เขียนและอ่านแบบปัจจุบัน

พุทฺธหรืออินทราภิตย แม่ภูื่อนางเลื่อง
ที่ภูื่อนางเมือง คูพี่น้องท้องเดียวห้าคน ผู้ชาย
สาม ผู้หญิงสอง ที่เมื่อผู้เฒ่าตายจากเมื่อแต่ยัง
เล็กเมื่อภูื่อนางใหญ่ได้สืบเก่าเข้า ขุนสามชนเจ้า
เมืองจอด
มาต่อเมืองจาดพอกไปรบขุนสามชนหัวข้ายขุน

Dear brother) i.e. my dear brother
mine
father) i.e. my father
mine
mother) i.e. my mother
mine
name
Lady
"Sung"
พระพุทฺธหรืออินทราภิตย แม่ภูื่อนางเลื่อง
ที่ภูื่อนางเมือง คูพี่น้องท้องเดียวห้าคน ผู้ชาย
สาม ผู้หญิงสอง ที่เมื่อผู้เฒ่าตายจากเมื่อแต่ยัง
เล็กเมื่อภูื่อนางใหญ่ได้สืบเก่าเข้า ขุนสามชนเจ้า
เมืองจอด
มาต่อเมืองจาดพอกไปรบขุนสามชนหัวข้ายขุน

สามชน

ลายพระหัตถ์ที่ปรากฏนี้ มีพิมพ์ในจารึกสุโขทัย หลักที่ ๑ มีบันทึกว่า “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า-
เจ้าอยู่หัว พระราชทาน เซอร์ ยอห์น โบวริง มีลายพระหัตถ์คำแปลเป็นภาษาอังกฤษ...” ได้นำมาอ้างเพื่อเป็นหลักฐานประ-
จักษ์แจ้ง ด้วยมีนักรู้ไทยชั้น ดร. ศจ. ได้บรรยายว่า จารึกหลักที่ ๑ นี้ ทรงกระทำขึ้นเพื่อให้มีประวัติสุโขทัย ขุดหลุมในวัง
เข้ามิดยกลงซ่อนในหลุม เข้ากลางคืนก็ยกขึ้นมาจารึก โกลัสดวงก็ยกลงฝัง... ที่ทรงกระทำนั้น ได้ลอกเลียนตัวลายสื่อ
อย่างนี้ ทรงแปลเป็นภาษาอังกฤษอย่างนี้ ได้พระราชทานไปมีหลักฐานอย่างนี้ นักรู้ผู้นั้น ทำไมจึงบรรยายโกหกอย่าง
หน้าขึ้นเช่นนั้น ก็ไม่รู้เหมือนกัน

คนชาติไทย และ โลกไทย

วิสุทธิ อุดม เสฏฐิ
 สัตตคติ ปณฺณานํ
 สมนุปปฏิปชฺชนฺดานํ
 วิสุทธิ สัพพกุเลเสหิ
 นิพพานํ ปรมํ สุขญํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน

วิสุทธิ อุดม ประเสริฐสุดนี้
 เป็นไปแก่เหล่า อุ เลื่อมใสพลัน
 สมนุปปัตติจะจัดชั่วหยาม
 วิสุทธิสรรพกิเลสหลุดพ้น
 นิพพานดับเกลสบรมสุขญฺ์
 ด้วยกล่าวคำสัจ-ปรมัตถ์นิพพาน

โลกสมบัติ รตนคตย์
 อุดฺดโน สุทฺธิกามินํ
 ปรมาย วิสฺสุทฺธิยา
 โหติ ทฺวเกหิ นิพฺพุติ
 นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ
 สฺวตฺถิ โหตุ สัพพทา-คิ
 ณ โลกมีตาม พระรัตนขวัญ
 ต้องการสุขสันต์สะอาดกะตน
 บรมสมภาพวิสุทธิผล
 ดับทุกข์ได้-ตนเกษมสราญ
 นิพพานสิ้นทุกข์บรมสุขสานต์
 บันดาลสวัสดิ์ ณ สรรพกาล ตลอดเทอญ



สมเด็จพระบรมปิยมหาราชเจ้า พระบาทสมเด็จพระมหาจุฬาลงกรณ์ฯ พระจุลจอมเกล้าฯ รัชกาลที่ ๕

อะเรยฺยอย่าเยาะเย้ย
 พริก-ถัฟริกเม็ดเล็ก
 ไครเล่าจะกินหลัก
 โคแก่จนคอง้า

หยามเด็ก
 เม็ดล้า
 บ่อล้า ธุรา
 เด็กขึ้นขี้คอ

พระราชนิพนธ์ ร.๕

พระปิยมหาราชเจ้า
 ปิยราชกรณิ
 ปิยราชธรรมิ
 ปิยภาพไท้ท้าว

จอมปรี-ยภาพแฮ
 ก่องก้าว
 มาคร้ชาติ รัฐเทญ
 ท้าวหล้า ราชฤทธิ์ไทย

รัชกาลที่ ๕ สมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ พระปิยมหาราชเจ้า ทรงครองต่อ ทรงรับพระราชภาระทั้ง
 พระราชอาณาจักรและพระพุทธจักรสืบต่อจากสมเด็จพระราชบิดา คราวแรกพระองค์ยังไม่อุทิศภาวะ พระองค์ประสูติ
 พ.ศ. ๒๓๕๖ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๖ ทรงบรรลุนิติภาวะและทรงผนวชเป็นพระภิกษุแล้ว ได้ทรงรับและดำเนินรัฐภาระ และ
 ศาสนภาระ พ.ศ. ๒๔๒๒ พระองค์เจ้านุชนาถมาฉนพ ทรงผนวชได้เป็นพระองค์รับภาระธุระพระพุทธศาสนาต่อมา
 ในตอนแรก แต่ครั้งรัชกาลที่ ๔ กรมพระปรมาณูชิตทรงรับพระพุทธศาสนาแล้ว เมื่อรัชกาลที่ ๕ ครอง กรมพระยา-
 ปวเรศริยาตงกรณ์ ทรงร่วมรับต่อมา เมื่อทรงบรรลुพระบรมราชาภิเศกสมบุรณ์แล้ว ได้เข้าราชการและพระเจ้า้องๆ
 ช่วยพระราชภาระนั้นครั้นประสบเรื่องระบอบการปกครองจึงทรงแก้ไข ชัดด้วยหาผู้รู้ไม่ได้พอ จึงต้องส่งพระเจ้าลูกเธอ-

ทั้งหลายไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ในภายในทรงเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๑๗ ก่อเปลี่ยนแปลงจากจุดศมภ์ซึ่งมีที่ปรึกษา พ.ศ. ๒๔๒๗ ได้มีการร่างธรรมนูญการปกครอง เปลี่ยนเป็นกรณมีเจ้ากรมและต้องทรงประทับพวกฝรั่งยึดดินแดน พ.ศ. ๒๔๑๐ ครั้งหนึ่ง พ.ศ. ๒๔๓๑ เสียลาว พ.ศ. ๒๔๓๖ ทหารไทยถูกขับออกจากเขมร พ.ศ. ๒๔๓๖ ถึง พ.ศ. ๑๓๔๗ ถูกยึด จันทบุรี ต้องเอาดินแดนเขมรแลกคืนได้ พ.ศ. ๒๔๔๗ และ พ.ศ. ๒๔๕๐ ต้องยกอาณาเขตหลวงพระบางให้ฝรั่งเศส ซึ่งพระองค์ต้องเสด็จประพาสยุโรปถึง ๒ ครั้ง คือ พ.ศ. ๒๔๓๕-๒๔๔๐ ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๕๐ ๒๔๕๑ ได้ส่งพระราชโอรสไปศึกษาจบมาเป็นอันมาก

ทรงสร้างพระราชวัง ณ เขาวัง และทรงสร้างวัดสัคนารณปริวรรต จังหวัดราชบุรีและทรงสร้างพระราชวัง บ้านปืน จังหวัดเพชรบุรี ทรงพระราชดำริว่าจะทรงสละราชสมบัติให้พระบรมราชโอรสธิดาแล้ว จะเสด็จมาประทับอยู่แต่ไม่ทัน



พระบรมรูปทรงม้า ม้านี้ มีคำเล่าว่า คู่ราช นักทำร้าย ได้ทรงรับ และ ทรงเสกหญ้าตามคำหรับไทย ครั้นป้อนแล้วก็เชื่องยอมให้ประทับด้วยดี เป็นหลักฐานว่า ทรงมีพระเวทมนต์ขลัง ศักดิ์สิทธิ์

พระที่นั่ง-เรือนยอดไทย พระที่นั่งไอศวรรย์ทิพยอาสน์ องค์นี้ทรงสร้างไว้อย่างสวยงามสุดยอด ขึ้นยันสติปัญญา ฝีมือ และแบบไทย ที่ได้ทรงโปรดให้สร้าง ทรงจัดช่างผู้มีฝีมือเอก จึงปรากฏขึ้นได้

ในภายในประเทศ ได้ทรงเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ทะนุบำรุง ทรงเริ่มให้มีสภาเสนาบดี พ.ศ. ๒๔๓๖ และค่อย ๆ เปลี่ยนจนกระทั่งเป็นคณะเสนาบดี ทรงจัดหาเรือกลไฟ สร้างรถไฟ ทรงเปิดการศึกษาถึงมหาวิทยาลัย ทรงนำกาชาด ในทางพระพุทธศาสนา และ ประเพณี ทรงสร้างเจดีย์ และสร้างพระบรมรูปพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ และพระราชธิดา ทรงสร้างวัดเบญจทั้งวัดแล้ว พระราชทานชื่อว่า วัดเบญจมบพิตร วัดราชบพิตร วัดนิเวศธรรมประวัติ ทรงจำลองพระชินราชเมืองพิษณุโลกลงมาประดิษฐาน ณ วัดเบญจมบพิตร พ.ศ. ๒๔๓๑ ทรงอาราธนาพระเถรานุเถรให้สอบสวนชำระพระบาติ ใครมีถูกทั้งอภัยภูถาและคัมภีร์ต่าง ๆ แล้ว ทรงร่วมกับสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ลอกคัดพระบาติในใบลานตัวหนังสือขอม ใช้ตัวหนังสือไทย แล้วพิมพ์เป็นเล่มหนังสือชื่อ สยามมฤตเตปิฎก เป็นครั้งแรกในพระราชพิธีรัชฎาภิเษก พ.ศ. ๒๔๓๖ จากนั้น ได้เปลี่ยน

หนังสือขอมเป็นหนังสือไทย แล้วพิมพ์คัมภีร์ต่าง ๆ ที่เป็นหลักสูตรเปรียญแพร่หลายออก พระภิกษุสามเณร และอุบาสกอุบาสิกาได้หาเรียนงูยขึ้น และมีพระที่มีความรู้ได้แปลและพิมพ์ธรรมวินัยออกเป็นเครื่องประพาศปฏิบัติ เช่น พระนิกรมุนี วัดบพิตรพิมุข รจนา มหาชนธกัณณนาเป็นภาษาไทย พระอมราภิกษิต(เกิด) วัดบรมนิวาส รจนา ปุพพลิกขาวัณณนา เป็นภาษาไทย สมเด็จพระวันรัต (ทับ) รจนา สังฆิตโตวาท และแปล ภิกษุปติโมกข เป็นภาษาไทย ส่วนสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ทรงรจนาคัมภีร์สุกตวิทติวิธาน เป็น มูลภาษา



พระบรมฉายาลักษณ์คู่ พระปิยมหาราชเจ้า พระเจ้าราชวรวงศ์ฯ ทั้งนี้เป็นหลักฐานว่า พระมหากษัตริย์ไทย ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเจริญพระราชสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ อาจเป็นกษัตริย์พระองค์แรกในโลกที่เสด็จต่างประเทศแบบพระราชอิสริยยศไมตรี



ศาลาไทย ก็ศาลาไทยหลังนี้ ปราบภู ณ อัมบุรุษเขมรนี้ ประเทศ ในหนังสือ ๑๐๐ ปี แห่งมิดรภาพไทยเขมรนั้น เล่าว่า พระบาทสมเด็จพระมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าฯ ทรงสร้าง ค.ศ. ๑๙๐๗ พ.ศ. ๒๔๕๐ ได้ทรงเผยแผ่ไทยทั้งทางสถาปัตยกรรม และวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศด้วย

คือ กำปาลิมคร สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงคิดตัวหนังสือไทยใช้ในภาษามคธอย่างทีปรากฏทุกวันนี้ ทรงจัดมูลกัจจายน คัมภีร์ไวยากรณ์เดิม เป็น บาลีไวยากรณ์ เป็นการเรียนง่ายเข้า ทรงรจนาลัทธิสูตรนิกธรรมตั้งแต่ชั้นตรีถึงชั้นเอก ให้ศึกษาเข้าใจได้ง่าย ทางฉรวาสทรงแให้ชื่อว่าธรรมศึกษา เปิดสอนทั่วราชอาณาจักรตลอดไปถึงต่างประเทศ พ.ศ. ๒๔๔๕ มีประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ จัดเป็นมหาเถรสมาคมเจ้าคณะใหญ่มหานิกาย-ธรรมยุติก เจ้าคณะหน เจ้าคณะเมือง หรือ จังหวัด เจ้าคณะแขวง หรือ อำเภอ เจ้าคณะหมวด หรือ ตำบล เจ้าอาวาส ทรงจัดลำดับสมณศักดิ์เป็นสัญญาบัตร หิรัญบัตร สุพรรณบัตร และทรงเลิกทาสตลอดราชอาณาจักรไทย เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๔๕๓ ทรงครองอยู่ ๔๓ ปีเศษ เป็นบรมบุญญาภิสังขารของไทยแท้

พระปิยมหาราชเจ้า พระพุทธเจ้าหลวง ได้ทรงนำทั้งอาณาจักรและพระพุทธจักร อันมีประชาชนไทยทุกลำดับชั้น ซึ่งเชิดชูพระเกียรติคุณพระปรมาภิไธยนั้นได้เด่นตระหง่านอยู่ตลอดกาล



พระเอกอัศวมเหสี สมเด็จพระนางเจ้าสุทนต์มหาริศจัน
อีกพระนามหนึ่งว่า พระนางเรือล่ม พระเอกอัศวมเหสี ได้เสด็จ
สวรรคตพร้อมกับ พระราชโอรสธิดา โดยเรือพระที่นั่งล่มที่บางพูด
ซึ่งทรงเสด็จเสวยพระราชฤทัยมาก ถึงทรงโปรดให้สร้างอนุสาวรีย์
ไว้ถึง ๓ แห่ง แม้พระราชวังเป็นพระที่ประทับอันมีชื่อเดิมว่า “วัง
สุทนต์มหาริศจัน” ก็ได้เป็นวิทยาลัย และ มีสร้างพระบรมรูปเหมือนแล้ว
ไทยได้ยกขึ้นเป็น “จ้าวแม่ไทย” แล้ว

พระบรมอนุสาวรีย์พระยาโศก พระบรมอนุสาวรีย์ มี
พระบรมรูปสมเด็จพระนางเจ้า พระราชโอรสว่ายังอยู่ในพระครรภ์
พระราชธิดาประสูติแล้ว ยังให้ทรงจารึกพระราชดำรัสประกาศว่า “อุ-
พาลองกรณ์ บรมราชผู้เป็นสามีอันได้รับความเศร้าโศกเพราะ
ทุกข์อันแรงกล้าในเวลานั้นแทบจะถึงแก่ชีวิต ถึงกระนั้นก็ยัง
มิได้หักทลาย”

และยังทรงโปรดเกล้าให้แต่งเพลงเป็นที่ระลึกทั้งทางร้อง
ทางเครื่อง และ ทางเคียว ได้ทรงโปรดเกล้าพระราชทานชื่อเป็นที่
ระลึกว่า “เพลงพระยาโศก” พระราชทานไว้ให้เป็นศิลปสมบัติไทย
อันยังคงอยู่

สมเด็จพระปิยมหาราชเจ้า

จุดเด่น เป็นพระพรพระราชสุดดี

(โคลง ๔ สุภาพ)

ไทยอยู่รุ่มร่ามยับยั้ง
เริ่มรัตนโกสินทร์
นอกในเกริกไพรีนทร
แม่เด็กเล็กภาคพื้น

เลียบดิน ด้าวเอ
ศักดิ์พื้น
รอบคูก คามแฮ
ผ่านพ้นพองภัย



ไทยสืบเริ่มค่อยพร้อม

เวียงวัดอุบติจรง
บ้านเมืองเนื่องปรับปรุง
บัญญัติธรรมรสจ้าว

ปกครองเปลี่ยนโปรดตั้ง

ทำเนียบกระทรวงทบวงปรา-
พลเรือนทหารดา
ไทยทั่วจึงพร้อมล้อม

ถนนเดินรางล้อแล่น

ล่อมแหล่งทอดสะพานไป
เรือเครื่องท่อน้ำโคล
ยังรถยนต์ลือล้ำ

ไฟฟ้าคลแสงฉาย

น้ำท่อประปาบวง
โทรทัศน์คลื่นเห็นจวง
วิทยุส่งคลื่นสะท้อน

ทุกถ้วนทรงระงับร้าย

ไทยทุกทั่วก้าวเดิน
กุมคนกวบเหิดเหิน
ไทยจึงเป็นไทยก้าว

พราวกรุง

จรัสเหล่า
คลองคู ถนนนา
แจ่มแจ้งครรลอง

เสนา-บดีเอย

กฎพร้อม
คนพระ พร้อมแ
ร่วมร่วมเจริญ

รถไฟ

ป้างน้ำ
คลองสมุทร ท้วน
แล่นล้วนทางถนน

แจ่มดวง

ทั่วบ้าน
แจ่มกระจ่าง
ถูกถ้อยทุกกระบวน

รมเจริญ

เด่นด้าว
ทุก-ทุก ถนน
กอบด้วยคนไทย



ใต้ทรงนำก่อขึ้น

มีวัดทุกนิคมคาม
โรงเรียนปลูกร้างาม
โรงพยาบาลโอบอ้อม

ทุกธานีพรั่งพร้อม

ทุกเกษตรข้าวพร้อมพูน
ทุกน้ำมีฉลากุล
ทุกวัดพระสงฆ์ล้วน

พระคู่ปลัดมภ์ดำรงสร้าง

พระลูกต่างศึกษาชาญ
พระญาศิริร่วมชำนาญ
พระราชบริพารรับใช้

ผลเพรงพระก่อสร้าง

สัมฤทธิ์สัมฤทธิ์จรรย
ค้ำราชโสดสุขสันต์
ไทยรุ่งเรืองก้าวหน้า

คนตาม

พระพร้อม
แก่ลูก ไทยแฮ
ป่วยใช้รักษา

พัฒนบุรณ

โคกถ้วน
กับประโยชน์
ประเพณีพร้อมศีลธรรม

สาธารณ ประโยชน์เอย
ช่วยได้
นำประโยชน์ ไทยนา
ช่วยพร้อมชีพชนม์

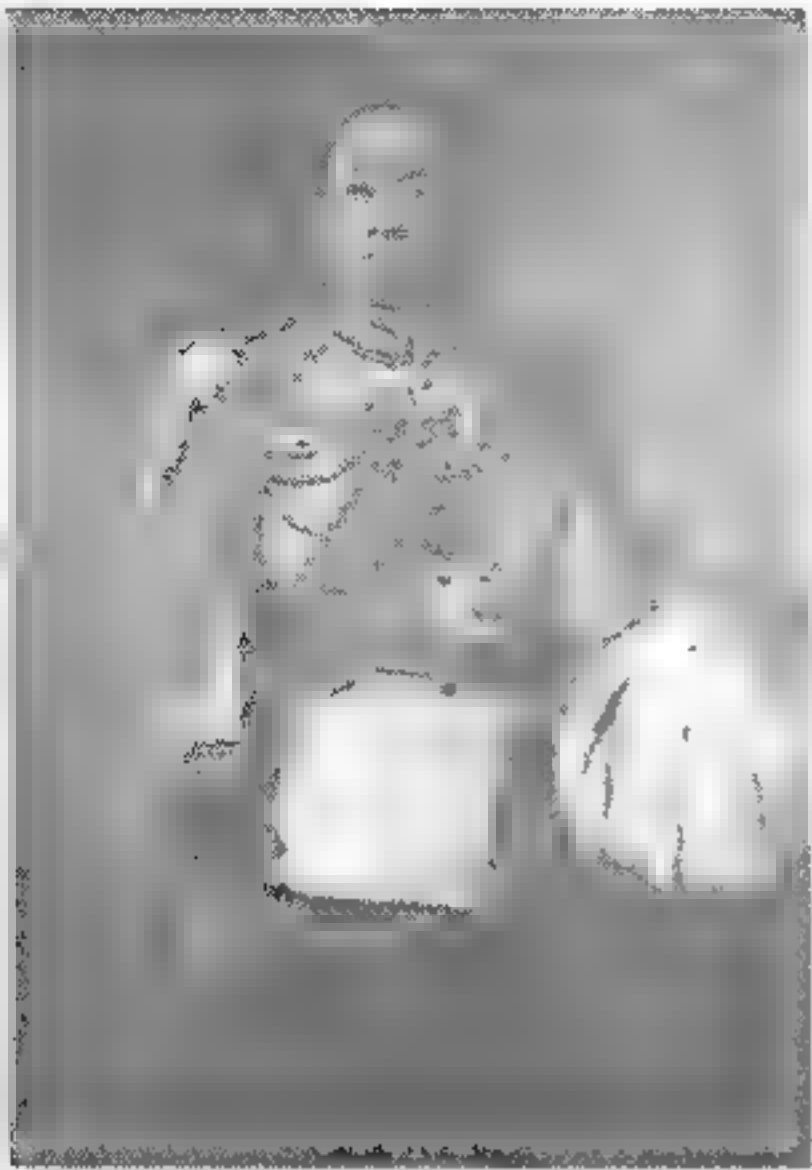
เสกสรรค์

เจ็ดห้า
สินประเสริฐ อุดมเอย
คู่ฟ้าดินไทย

สมเด็จพระวชิรภิกขุมหาธีรราชเจ้า

พระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิฯ พระมณเฑียรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖

พ.ศ. ๒๔๕๓-พ.ศ. ๒๔๖๘



ทรงตั้งชื่อหลักไทยว่า

ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชาติ. ไทยได้ทรงบ่งตั้งจุด

ศาสนา. พุทธทรงตั้งรังหลักเห็น

กษัตริย์. จุดสุดยอดตลอดเป็น

ไทย. ชัดเจนรู้คนเป็นคนไทย

รัชกาลที่ ๖ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิฯ พระมณเฑียรเกล้าฯ ทรงครองต่อ พระองค์สำเร็จการศึกษาจากอังกฤษ พ.ศ. ๒๔๕๓ และ พ.ศ. ๒๔๖๑ ทรงส่งกองทัพไทยไปยุโรป ร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร

พระราชปณิธานทรงมีอย่างพระราชนิพนธ์นี้ บทชวนให้รักชาติ

เรานี้เกิดมาแล้วชาติหนึ่ง

ไม่ควรให้เสียที่ที่เกิดมา

แม้ใครตั้งจิตคิดรักตัว

ควรจะร้อนนอกร้อนใจ

ชาติใดไว้รักสมัครสมาน

แม้ชาติย่อยยับอัปจน

ใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง

เคี้ยวเชื้ญเย็นคำกรำไป

เขาจะเห็นแก่หน้าคำชื่อ

ไหนจะต้องเหนื่อยยากลำบากกาย

เพราะฉะนั้นชวนกันสวามิภักดิ์

ยอมตายไม่เสียตายชีวา

สมานตามักคืให้คืออยู่

ควรคิดจำนงจงใจ

ควรคำนึงถึงชาติศาสนา

ในหมู่ประชาชนชาวไทย

จะม่วนอนนึ่งอยู่ไหน

เพื่อให้พรั่งพร้อมทั่วตน

จะทำการสิ่งใดก็ไร้ผล

บุคคลจะสุขอยู่อย่างไร

คงจะต้องบึงกับจับใส่

ตามวิสัยเชิงเช่นผู้เป็นนาย

จะนับถือพงศ์พันธุ์นั้นอย่าหมาย

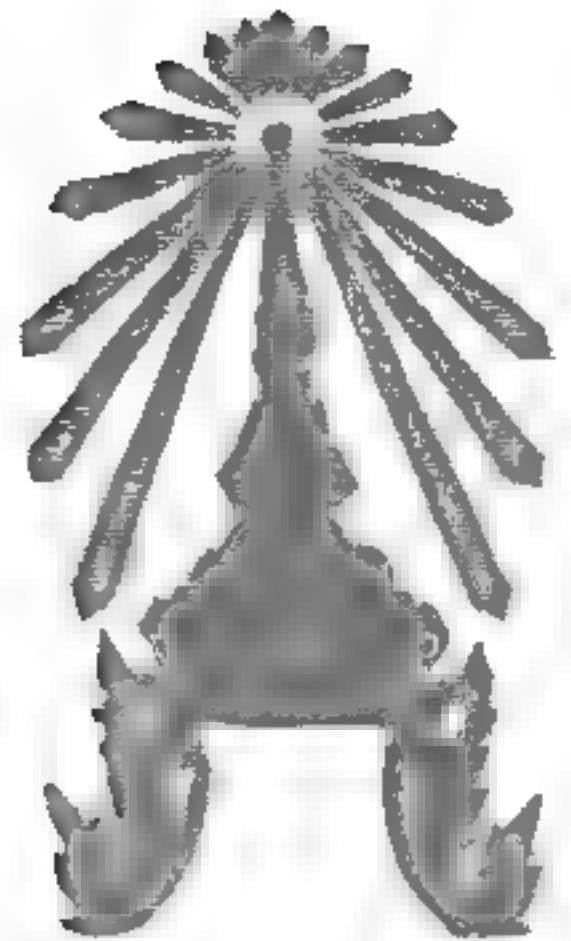
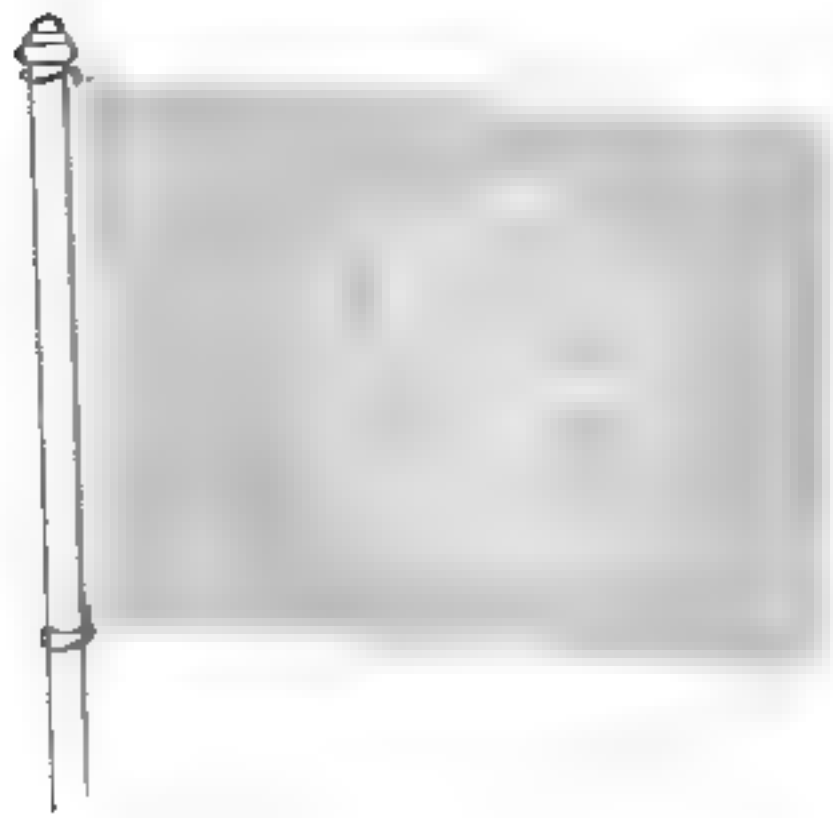
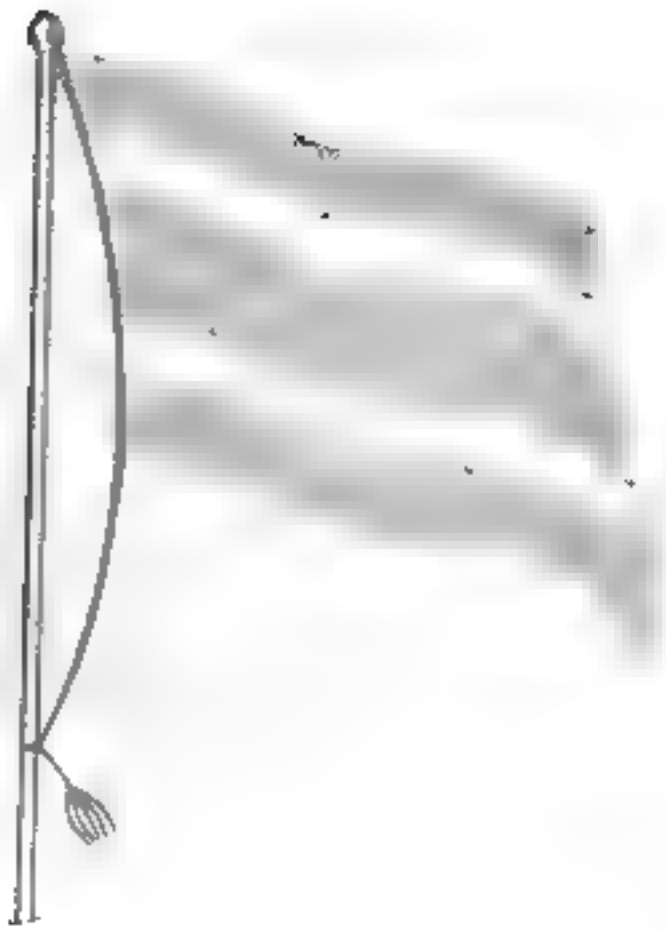
ไหนจะอาชว่ทั่วทั้งโลกา

จงรักร่วมชาติศาสนา

เพื่อรักษาอิสระคณะไทย

จะสู้ศึกศัตรูทั้งหลายได้

เป็นไทยจนสิ้นดินฟ้า



ธงชาติ-ไตรรงค์ ๓ สี คำว่ารงค์-สีนี้
ไทยใช้คำว่า - ชาติก็ได้เมื่อนำคำมกรว่า
ชา-ติ เข้ามาใช้ แต่ก็อ่าน-ชาติ เช่น
เดียวกัน ฉะนั้น ธงชาติ-จึงเป็นเอกลักษณ์
ประจำชาติไทยมาแล้ว

ธงธรรมจักร ซึ่งเป็นสีเหลือง และ มี
รูปวงล้อธรรมจักรปรากฏอยู่ ทั้งสี่ และ
ธรรมจักร จึงเป็น-เอกลักษณ์ประจำพระ-
พุทธศาสนาไทยมาแล้ว อาจนานเป็น-
พัน ๆ ปีทีเดียว

พระมหาพิชัยมงกุฎทรงรัสมิ์พ่อนี้ทรง
สถาปนาขึ้นเป็นเทริดทรงพระปรมาภิไธย
ทุกรัชกาลมาแล้ว จึงเป็น-เอกลักษณ์
ประจำพระมหากษัตริย์ไทยได้นานมาแล้ว
แต่ พ.ศ. ๒๔๗๕

ทรงจัดระบบปกครองสืบต่อ สร้างกองทัพบก กองทัพเรือ และทรงตั้งกองทัพอากาศ ทรงชำนาญทั้งคำร้อยแก้ว
และร้อยกรอง ได้ทรงรจนาวรรณนิยายและวรรณคดีไว้มาก ทั้งเป็นบทละครและเรื่องเป็น กาพย์, กลอน, โคลง,
ฉันท, ลิลิต เช่นมัทนพาราช ทรงพระราชนิพนธ์เป็นฉันทบทละครนอกตลอด และนารายณ์สิบปาง ทรงพระ-
ราชนิพนธ์เป็นลิลิต ทรงสร้างมหาวิทยาลัย โรงเรียนวชิราวุธ ทรงสร้างโรงพยาบาล เช่น วชิรพยาบาล

เครื่องหมายแห่งไตรรงค์

ขอรำรำพรรณบรรยาย
แห่งสีทั้งสามตามถนัด
ขาวคือบริสุทธิ์ศรีสวัสดิ์
และธรรมะคุ้มจิตไทย
แดงคือโลหิตเราชาวไทย
เพื่อรักษาชาติศาสนา
น้ำเงินคือสีโสภณ
ธโปรดเป็นของส่วนองค์
จักรีเข้าเป็นไตรรงค์
ที่รักแห่งเราชาวไทย
ทหารอดทนนำไป
วิจิตรก็ชูเกียรติสยาม

ความคิดเครื่องหมาย

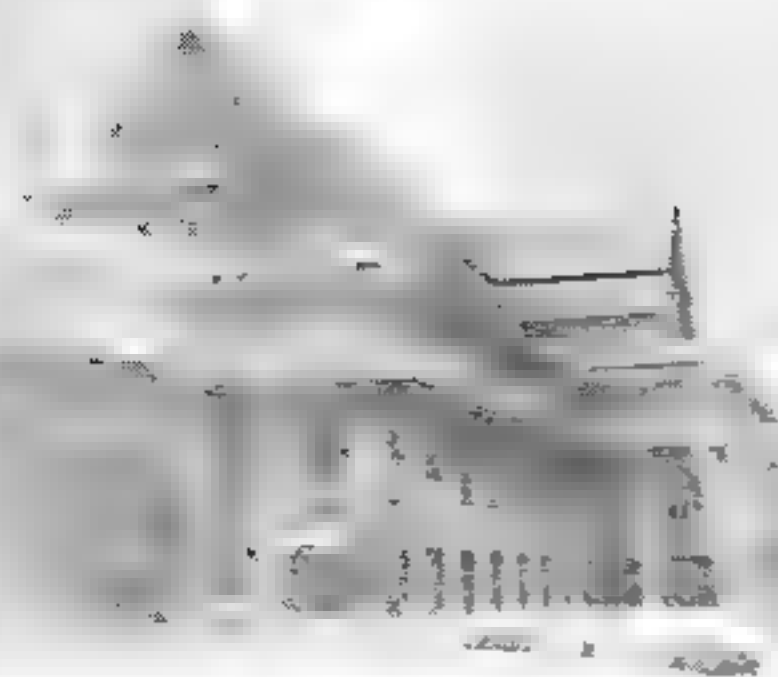
หมายพระไตรรัตน์

จึงยอมสละได้

อันจอมประชา

จึงเป็นสีธง

ยังยุทธวิชัย



ทรงให้ร่างและออกพระราชบัญญัติแพ่งพาณิชย์ ทรงตั้งโรงเรียนและเนติบัณฑิตสภา ทรงแก้สนธิสัญญาระหว่างประเทศ ยังไม่เสร็จเรียบร้อย

ในทางพระพุทธศาสนา ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ๑ พรรษา ทรงอุปถัมภ์นักธรรมโปรดให้พระภิกษุสามเณรผู้สอบนักธรรมได้ ได้ฝึกสอนเกณฑ์ทหาร ทรงอุปถัมภ์การพิมพ์คัมภีร์อัฐกถาต่าง ๆ ซึ่งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระพนปี สมเด็จพระพนวัสสา ทรงออกทุนพระราชทรัพย์พิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๒ และทรงใคร่พิมพ์สยามรัฐเดปฏิก ซึ่งพิมพ์แล้วไม่จบ ให้จบ ๔๕ เล่ม และเริ่ม

ช่วยกัน

(พึงจำได้ไม่เห็นสิ่งพิมพ์ จะใช้หรือไม่-ไม่แน่)

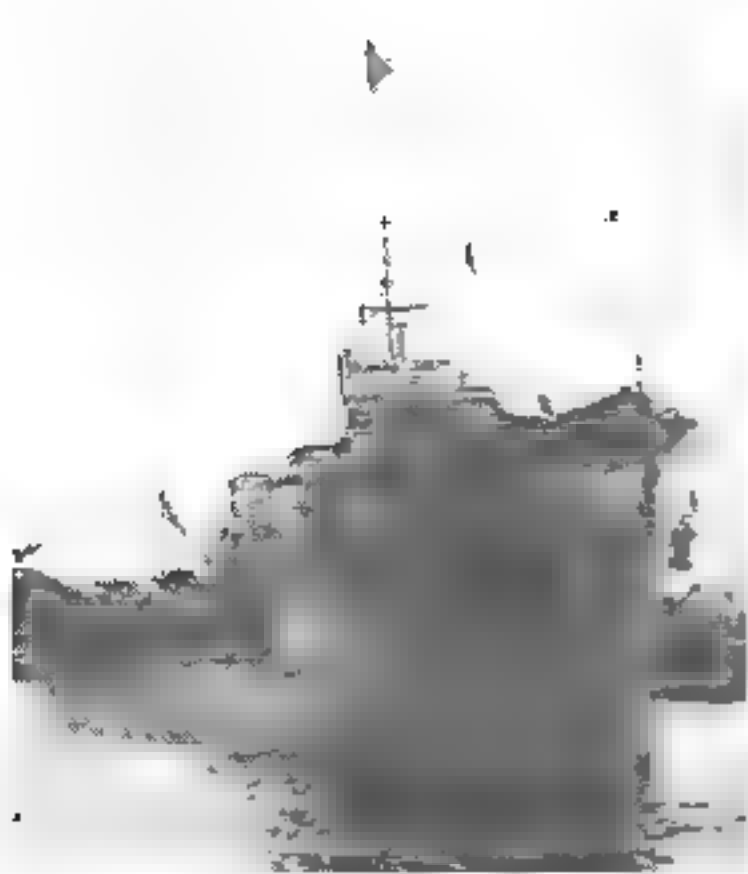
ช่วย. กันเกิดพี่น้อง
ทำ. สิ่งซึ่งยังขาด
รู้. กันศัตรูอาจ
บ้าน. แดกย่อยยับแล้ว

ร่วมชาติ
อยู่แท้
จรเหี่ยยบ
อยู่ได้ฉันท

(โครงการสหประชาชาติ ๑ โด่ง)

ประเทศ. ที่สถิตถ้วน
เป็นบ้าน. สุขทุกคน
ทหาร. สะพรั่งอำพน
เป็นรู้. ล้อมโอบอุ้ม
พลเรือน. ทั่วทุกชั้น
เป็นสิริมล. อำไพ
ชาวชน. ทั่วทั่วยไทย
เป็นเกียรติพันธุ์. ไทยล้อม
หากหวัง. ไทยอยู่พัน
ตั้งสงบ. ชาตินาไทย
เตรียมรบ. สบสิ่งชัย
พร้อมสรรพ. เป็นเกียรติผู้

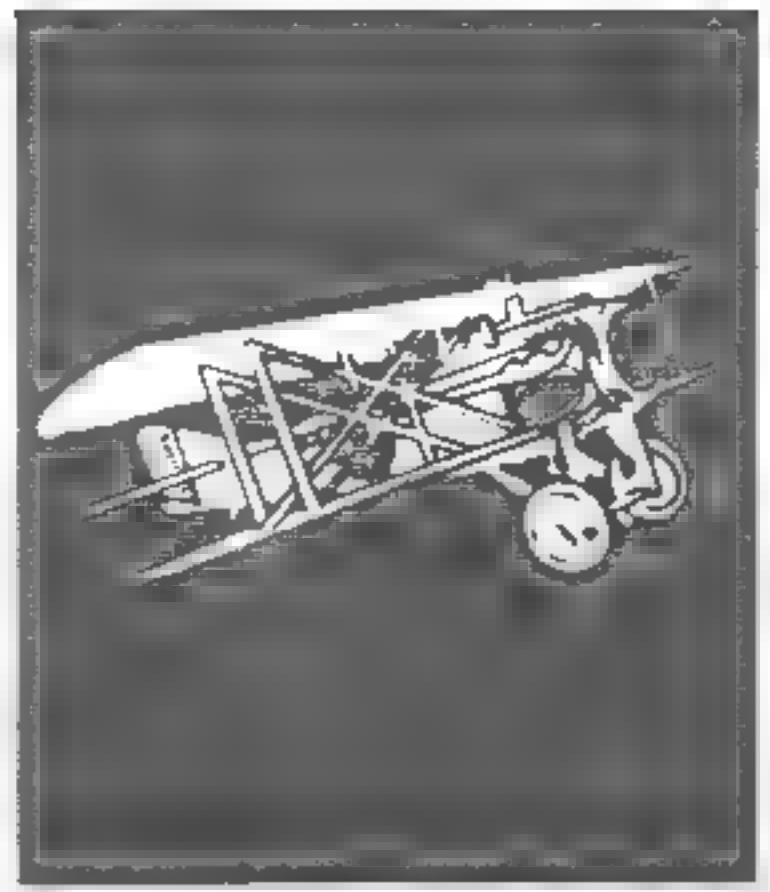
อิสรชน
ครบคุ้ม
ปราบ-ปก ป้องแ
อยู่ยังยืนนาน
ชุมไทย
เผด็จพร้อม
ทำเนียบ
เลิศล้วนไทยเจริญ
พาลภัย
ทั่วผู้
ชนะศักดิ์-รุษ
ศึกได้ตลอดกาล



เรือพระร่วง-กองทัพเรือไทย



ทหาร-กองทัพบกไทย



เรือบิน-กองทัพอากาศไทย

พิมพ์ พ.ศ. ๒๔๖๘ หลังจากเสด็จสวรรคต และเสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๔๖๘

พระมหากษัตริราชเจ้า ซึ่งมีพระปรมาภิไธยปรากฏขึ้น พระราชกรณียกิจทั้งหมดยังปรากฏอยู่เชิดชูพระ-
ปรมาภิไธยนั้นให้เด่นตระหง่านตลอดกาล

และพระราชนิพนธ์ “สยามานุสสติ” แปลว่าระลึกถึง คน-ประเทศสยาม ทั้งเวลานี้ มีผู้ทำเป็นเพลงร้องขึ้นจึง
ก็กก้องไปทั่ว “ไทย” พระราชนิพนธ์คำโคลงว่า

สยามานุสสติ

รักราช. จงจิตน้อม
รักชาติ. กอบกรณีย์
รักศาสน์. กอบบุญศรี
รักศักดิ์. จงจิตให้

ยามเดินยืนนั่งน้อม
รำลึกถึงเทศตน
เป็นรัฐมะณฑล
ควรถนอมแน่นตั้ง

ไกรรานไกรรุกดาว
ไทยรบจนสุดใจ
เสียเลือดเนื้อหลังไหล
เสียชีพไปเสียสิ้น

หากสยามยังอยู่ยัง
ไทยก็เหมือนอยู่คง
หากสยามพินาศลง
เราก็เหมือนมอดม้วย

ภักดี ท่านนา
แน่วไว้
สุจริต ถ้วนเทอญ
โลกขรื่องสรรเสริญ
กะมล
อยู่ยัง
ไทยอยู่ สราญฮา
อยู่เพียงอวสาน
แดนไทย
ขาดคั่น
ขอมสละ สิ้นแล
ซื่อก้องเกียรติงาม
ยืนยง
ชีพด้วย
ไทยอยู่ ได้ฤา
หมดสิ้นสกุลไทย

สมเด็จพระปราชิปปโตยมหาราชเจ้า
พระบาทสมเด็จพระมหาปราชิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗
 ระบบสมบูรณาญาสิทธิราช เปลี่ยนเป็นระบอบปรมาญาสิทธิราช

พ.ศ. ๒๔๖๘-พ.ศ. ๒๔๗๗



อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย - ไทย

รัชกาลที่ ๗ สมเด็จพระปรมินทรมหาปราชิปก กรมขุน
 สุโขทัยธรรมราชา ทรงต่อทรงสำเร็จการศึกษาจากประเทศอังกฤษ
 เริ่มแรกพระองค์ทรงตั้งอภิรัฐมนตรีและให้พิมพ์พระไตรปิฎก ทรงบูรณ
 วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงสร้างสะพานและพระปฐมบรมราชานุสรณ์
 เสร็จให้มีการสมโภช พ.ศ. ๒๔๗๕ ครบ ๑๕๐ ปี แห่งกรุงรัตนโก-

สินทร์ วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ นั้น มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.
 ๒๔๗๗ มีการปฏิวัติและต่อสู้จึงไม่สำเร็จ และทรงสละราชสมบัตินี้ แต่ระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีขึ้นนั้นไม่มีการเสีย
 หายอะไร จึงขึ้นชื่อลือนามว่าระบอบสันติภาพ ซึ่งปรากฏเป็นไทย คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ
 รัฐธรรมนูญ อันเป็นระบอบประชาธิปไตยตลอดมา ซึ่งเป็นไปตามพระปรมาภิไธยว่า ปราชิปกสุโขทัยธรรมราชา
 พระประชาธิปไตยมหาราชเจ้า จึงเป็นพระปรมาภิไธยของผู้ทรงให้กำเนิดด้วยการสันติภาพและคุณธรรม
 เมตตานี้ ยังยืนอยู่ในปรากฏการณ์ตลอดมาว่า ประชาธิปไตย ประชาธิปไตยไทย



พระปฐมบรมราชานุสรณ์-สะพานพระพุทธยอดฟ้า

พระปฐมบรมราชานุสรณ์ และ สะพานพระพุทธยอดฟ้านี้ ได้ทรงนำคนไทยสร้างเป็น
ตราเจิมกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งมีอายุกาลได้ครบ ๑๕๐ ปี ทรงโปรดให้เฉลิม
ฉลองสมโภชน์เป็นตราเจิมกรุงรัตนโกสินทร์ระบอบราชาธิปไตยทรงทศพิธราชธรรมเป็นปฐมกาล

พระปกเกล้า

พระราชสดุดี ขอถวายพระพรชัยมงคลพระราชกรณีย

(กาพย์ เจิมไทย ๑๒)

ประชาธิปก พระปกเกล้า
เจิมปฐมบรมยอดฟ้า
ร้อยห้าสิบทิพพรรมา
สะพานอมกมณาคม
ปฐมเทศชาติศาสน์ทรงยก
สุโขทัย - ไทยกุมกวม
เสกสรรค์ทรงองค์อภีรัฐ
รุ่งเรืองรัฐวิวัฒนไชย
ได้ทรงรับดับทุกข์เข็ญ
พ้นภัยโหดเป็นโปรดปราน

เจ้าจอมไทยโสสงห์หล้า
ตราโกสินทร์ปิ่นพระบรม
บรมราชานุสรณ์สม
สมคบพ้องสองกรุงรวม
ปิฎกไตรไตรทรงสรวม
ร่วมรวมอยู่ชูชาวไทย
มนตรัชดรัฐไทยใหญ่
ไทยร่มเย็นเป็นขึ้นบาน
เป็นองค์ประกันพ้นภัยผ่าน
กรานบรมวงศ์ทรงปลอดภัย



พระบรมรูป และ สภาชาติไทย

พระบรมรูป กับ สภาชาติไทยนี้ ได้สร้างขึ้นแล้ว จึงได้สร้างพระบรมรูปขึ้นอีก ได้เชิญ มาสถิตประทับก่อน พ.ศ. ๒๕๒๕ กรัณมีการเฉลิมฉลองสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ - มีอายุครบ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จึงทรงประทับเป็นองค์ประธาน ณ สภาชาติไทย ซึ่งคงจะประทับอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ทั้ง-พระบรมรูป และ สภาชาติไทย สถาบันไทยได้ร่วมกันเฉลิมฉลองสมโภชน์เป็นตราเฉลิมกรุงรัตน-โกสินทร์ระบอบประชาธิปไตยทรงทศพิชราชธรรมอีกด้วย

จลาจลหนาหนาขบฏ

คนไทยว่า - ว่าคนไทย

พระราชอำนาจประกาศให้

อุกฤษฏ์โทษโปรดลงมา

ประชาธิปไตย พระปกเกล้า

สันติสุข ทุกไทยดี

ขึ้นชื่อครบระบบสุขสันต์

ชื่อว่าประชาธิปไตย

สุโขทัยธรรมราชา

พระปกเกล้า เจ้าธานี

ถึงบทบาทพิฆาตชัย

ไม่ทรงโปรด - โปรดเมตตา

ประชาไทย - ไทยทั่วหน้า

ไทยมาไทย จึงไม่มี

เผ่าไทยรัก เป็นศักดิ์ศรี

มีทั่วกันสรรค์สุขไทย

ไทยทั่วกันขึ้นขึ้นใหม่

ไทยสันติภาพทราบกันดี

ประชาธิปไตย ปกสุขศรี

ศรีปกเกล้าชาวไทยทอง

พระรูปแกร่ง-แข็งแกร่งจิต
 จอมเจ้าหล้ากล้าขึ้นครอง
 คุ่มไทยได้ทั้งในนอก
 ไทยรอดภัยในนอกมี
 ประชาธิปกพระปกเกล้า
 รอดปลอดภัยในทุกวัน
 น้อยแต่ชื่อ หรือ ร้างแรง
 จึงขอยกปกไทยได้
 พระบรมรูปสถูปประดิษฐ์
 เชิญตั้งหน้าสภาชาติไทย
 อนุสาวรีย์ มีทั้งสอง
 พระปกเกล้า เก้าประชา
 หนึ่งสร้างกรุงรุ่งเรืองมา
 จึงประทับนั่งบัลลังก์รอง
 ที่ระบ-อนุสาวรีย์
 หลักฐานสองกองเกรียงไกร
 สองร้อยปีที่โกสินทร์
 ราชูปไตย - ไทยได้มี
 รัตนโกสินทร์ถิ่นไทยนี้
 ราชูป๑๑ ประชาธิปไตย
 ยศโกสินทรียนเฟื่องฟู
 รัตนโกสินทร์-สินอยู่มี
 ที่หนึ่งตรา-คำเจิมแจ่ม
 ดวงตราเจิมเฉลิมกรุงไทย
 ไทยจึงเจิมเสริมสร้างแล้ว
 เจิมตราไทยไว้เวียง
 ไทยอยู่ดีมีแบบตัว
 ไทยคงไทยได้อย่างไทย

ทรงน้อยนิตยพิศเนตรหมอง
 ผ่องภัยปลอดภัยสวัสดิ
 ออกได้สุขทุกวิถี
 นี้รอดได้-ได้เช่นกัน
 พาไทยเข้าเนาสุขสันต์
 สิบไทยบรรพ์นั้นปลูกไทย
 แกร่งจิตกร้านญาณยิ่งใหญ่
 ให้สุขสันต์รางวัลไทย
 สถิตประทับนั่งบัลลังก์ให้
 ได้พระราชทานกาลก่อนมา
 กรองโกสินทรปิณชอดฟ้า
 ทำประทับนั่งบัลลังก์ทอง
 เจ็ดสร้างสภาประชาครอง
 ครองไทยสืบสืบคงไทย
 ที่ขึ้นหยัคชดยอดใหญ่
 ได้เฉลิมฉลองสองร้อยปี
 สิบไทยทองผ่องศักดิ์ศรี
 คิเด่นตราประชไทย
 สองร้อยปีที่ครบได้
 จึงฉลองไทย ใจเปรมปรีดิ์
 รุ่งอรุณย์ยศถาภคชัย
 สิบศักดิ์ดี-ศรีกรุงไทย
 เจ็ดแค้นคราคำเจิมใหญ่
 ไทยแจ่มเจ็ดเกิดทั่วทาง
 แห้วทางเสริมเจิมแจ่มกระจ่าง
 สร้างแล้วเสริมเจิมตราไทย
 ไทยทุกทั่วรู้ตัวไทย
 ไทยเป็นไทยคงไทยมา ตลอดเทอญ



สมเด็จพระมหายุราชเจ้า
พระบาทสมเด็จพระ
พระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
รัชกาลที่ ๘

พ.ศ. ๒๔๗๗ - พ.ศ. ๒๔๘๘

รัชกาลที่ ๘ สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล ทรงรับทูลอันเชิญให้ครองต่อ พระองค์
ทรงศึกษา ณ สวิสประเทศ ทรงมีผู้สำเร็จ และคณะรัฐมนตรีดำเนินการตลอด พ.ศ. ๒๔๗๘ แก่สนธิสัญญา
ได้ตลอด พ.ศ. ๒๔๘๒ กองทัพไทยเข้ายึดดินแดนคืน และ พ.ศ. ๒๔๘๔ เข้ามหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไปถึงเชียงตุง
และพม่าสงคราม พ.ศ. ๒๔๘๗ จึงต้องเสียดินแดนเหล่านั้นหมด เนื่องจากวัดวาอารามมีมากอยู่แล้ว เเง่กระนั้นก็มี
วัดพระศรีมหาธาตุเกิดขึ้น เมื่อมหาสงครามสงบแล้วเสด็จกลับ พ.ศ. ๒๔๘๘ และทรงมีพระราชปรารภว่าจะทรง
อุปสมบท ทรงอาราธนาสมเด็จพระสังฆราชเจ้าให้รงนาบรรพชาในสงฆ์ แต่ไม่ได้ทรงผนวช เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๔๘๘

พระรุ่มเกล้า สมเด็จพระจอมไทยที่ ๘
พระราชสุดี ถวายพระพรไชยพระชนม์ชีพมงคลอุดมคุณ
ลิลิต-พระราชสุดี

(ร่าย)

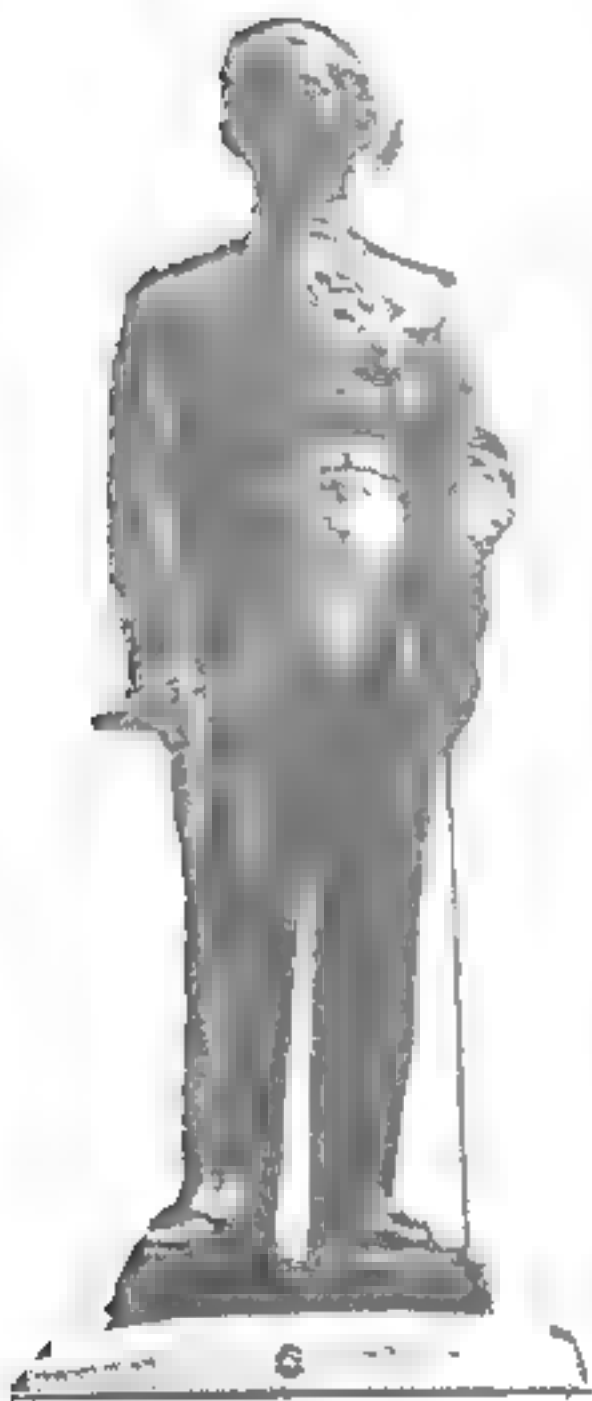
ศรีสิทธิสมฤทธิพระ

อดุลผลพระราชสมภพ
พลันพระปกสละพระราชธิปไตย
จึงสืบศิริไอสวรรยาธิปไตย
บรมชนกนพยากรณ์ยุคทมิฬ
เอื้อวอารยกล่อมแกร่งกร้าว
แต่งเผด็จประชาธิปไตยพร้อม
ทรงตั้งนายกคณะมนตรี
แก้สัญญาต่างค้ำกฏหมาย

ปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
สมมhidลพลอานันท
พระราชสมบัติสถาปนา
ครองไทยรัฐสยามมณฑล
สินคนไทยคดโกงเคี้ยว
ไทยหาญหัวก้าวหน้าแข่ง
ล้อมคังผู้สำเร็จฯ แทนพระองค์
มีสภาชาติบริหารบัญชา
ภานิภายใน นอกพร้อมพลัน

กอกน้ำมันสารโบทแร่ธาตุ
 เกียรติก้าวหน้าพร้อมสัพ
 จึงกลืนดินถิ่นฟ้าแผ้ว
 เวียดนามกรรมสิทธิ์ชอบธรรม
 ชัด “อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ” จึงสร้าง
 มิทันไร - มหาสงครามโลก
 ไทยชอกช้ำผลแพ้พ่าย
 จึงยากแก่นอิทธิฤทธิ์สิทธิผล
 ร่วมกันโพงผลผลิตเผด็จ

เพิ่มพลชาติไทยแกร่งกล้า
 ทัพไทยเข้าคุ้มแคว้นแดนคิน
 จุนทะเกล้าตะวันออกไกลเกลี่ย
 ประสิทธิภาพสมบูรณ์ไชยวัฒน์
 สร้างเกียรติประวัติทะเลไทย
 ชุมโชคไทยทั้งหล้าฟ้า น้ำ
 ต้องจ่ายค่าปรับพร้อมคินแคว้น
 ไทยทุกคนพร้อมจรโลง
 ผลสำเร็จไทยนำไทยได้



พระไท่ปรีชานแจ่มประจักษ์

เสด็จมาสอนพสุจน์สัจยสภาพ
 จงสมภาพประชาธิปไตยแท้
 หนแรกจะทรงธรรมพรหมจรรย์
 จะสมคล้องสมาชิกภาพนายก
 หล้าฟ้าพื้นทั่วชนทุกชั้น
 ไท่สังนายกนำพร้อม
 จึงอุกอาจชนทรพิษ
 คิวักกว้างขว้างชัยพนม
 เหลือพระเกียรติคุณก่องแก้ว



ศักดิ์ประชาธิปไตยระบอบ
 ทรงทราบระบอบวิปฏิรูประบบ
 จะแก้โดยทรงนำประชาชน
 แล้วมอบไอศวรรย์พระเจ้าน้อง
 ปกไทยประชาธิปไตยก้าวหน้า
 ปลุกปั้นชาติศาสน์กษัตริย์ได้
 น้อมใจเพื่อประชาชาติ
 วิกฤตคติไทยลอบล้าง
 ต้มฤทธิ์ผลสิ้นสุดแล้ว
 เกริกก้อง ฤทธไทย

(โคลง ๔ สุภาพ)

พระไทยธิดาเจ้า
เพื่อชาติประชาธิปไตย
มอบไทยกะไทยไชย
คุณพระเกียรติคุณคร่อม
“พระร่มเกล้า” ไทยชาติพร้อม
เถลิงราชย์ผ่านสงคราม
ทรงพิทักษ์ไทยยาม
รอดพิบัติ - ท้าวไท

จอมไทย
ต่อพร้อม
ราชิด ชาติภา
จับกรั้นคุณพรม
พรมพระนาม ถวายเทอญ
เคลื่อนได้
ยาตรยาก อยู่เอย
ธิดาผู้มหิตล

(โคลง ๓ สุภาพ)

ทรงพระชนม์มั่งมอ
ไทยชาติปัตย์นั้นแม่
ประชาธิปไตยเคิบครา
ขึ้นศักดิ์ทองก่องแก้ว

ระบอบไทยที่แท้
มาตรถ้วน ทวยไทย
เป็นธรรมาธิปัตย์แผ้ว
ก่อเกื้อ - แก่กัน

(โคลง ๒ สุภาพ)

เข้มนั้นเจิมจิตแผ้ว
จึงต้อง เสด็จสวรรค
สัญญาณใจถ่องแท้
ทั่วพื้น พรรณนา ตลอดแฮ

มุ่งเพื่อไทยแน่วแล้ว

เป็นเกียรติศักดิ์แก่นแท้

(ร่ายสุภาพ)

บุญพระบารมีเสก
ออกอวยอ้างเป็นเอง
เสด็จมาสยามพระศรี
ฐาติไทยสยามพิเศษ
พยากรณ์พากย์ยุคทมิฬ
จึงปรากฏเรื่องร้าย
พราวกระพริบพล่างพล้อย
ยังกล่อมกล่าวรำล้วน

เอกอุดมก่อสร้าง
ผลพวงพลังผลิตเผด็จ
มีพระชาติสยามภู
ปรเมศวร์อุดมสยามพร
ด้าวแดนดินทวยยศ
ถึงสุดท้ายดับดับ
เรียบร้อยลงทั่วถ้วน
ร่วมเกล้า ทศธรรม

(โคลง ๒ สุภาพ)

กิตติกรรมโลกศรีร้อย
ลับเร้น แรมมา

แม้ว่าเรื่องเล็กน้อย

(โคลง ๓ สุภาพ)

ได้ปรากฏเป็นสภาพ
เป็นลิลิตผ่องแผ้ว

ได้ทราบผลเกิดแล้ว
พางสั้น สิบสาสั้น

(โคลง ๔ สุภาพ)

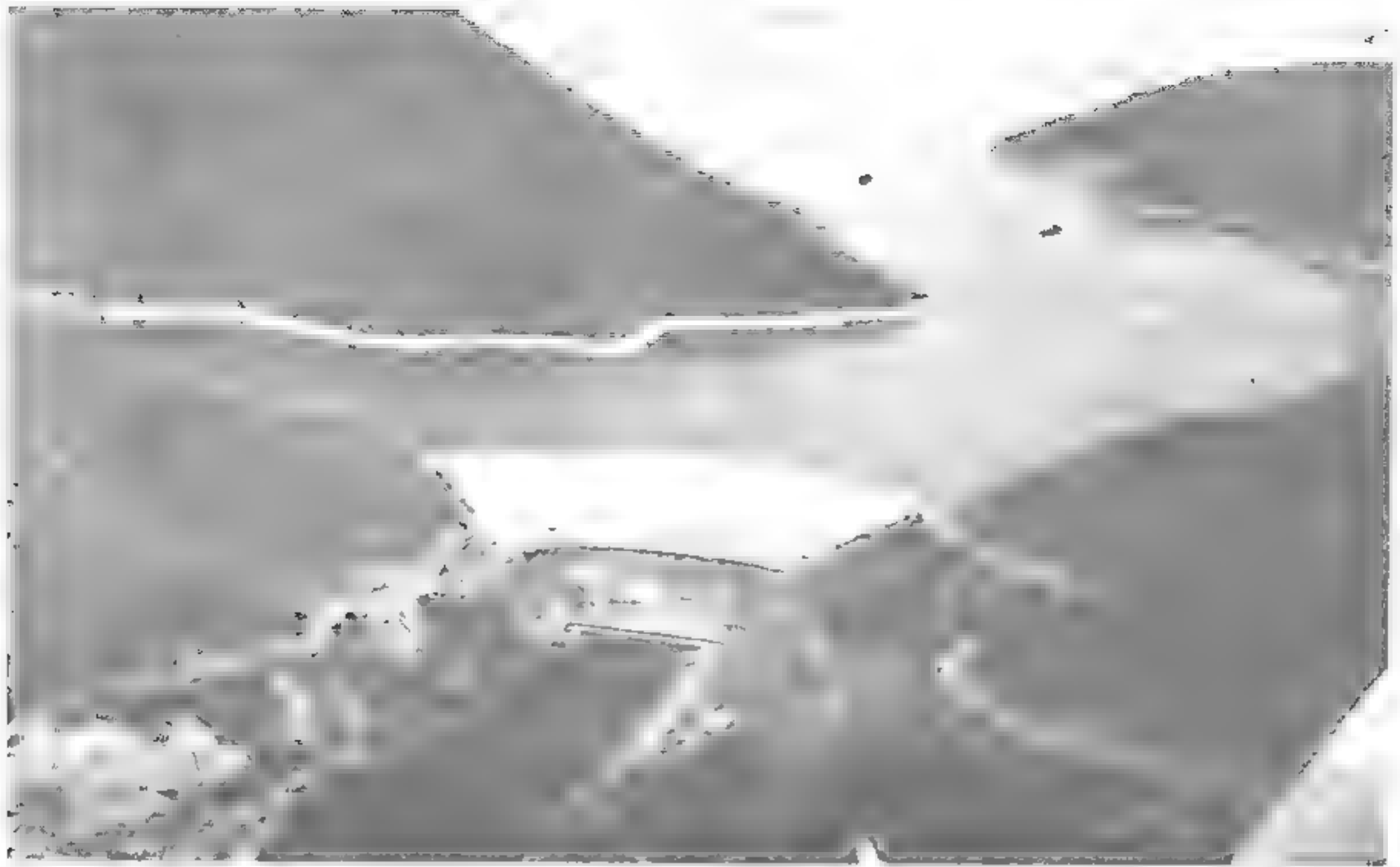
ละครการกลอนลิลิตนี้
 เฉลิมพระเกียรติพระจอมบุญ
 ถิ่นสุดลิลิตสกุล
 จงเจ็ดแจ่มเจิมหล้า
 ได้ดลสองร้อยรัตน
 ดงลิลิตรำระบิล
 ไทยครองผ่องไทยริน
 ยี่แปดมกรสองห้า

นั้บพระคุณ
 เบิกฟ้า
 กลอนกล่อม
 หล่อเลี้ยงเลือดไทย
 โกสินทร
 ร่มฟ้า
 รศลิลิต ดลละลือ
 จบพร้อมสวัสดิ

สมเด็จพระบรมวรเกียรติมหाराชเจ้า
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙
พ.ศ. ๒๕๔๘



รัชกาลที่ ๙ สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงต่อ พระองค์ทรงศึกษาสำเร็จจากสวิส-
 ประเทศ ทรงชำนาญหลายอย่าง ทรงอุปสมบทเป็นพระภิกษุ พ.ศ. ๒๕๕๕ และ พ.ศ. ๒๕๐๐ กิ่งพระพุทธปรินิพพาน
 กาล ๕,๐๐๐ ปี มีการฉลอง ๒๕ พระพุทธศตวรรษ คณะสงฆ์ได้แปลสยามรัฐไตรปิฎกออกเป็นภาษาไทย พิมพ์เป็น
 หนังสือ ๘๐ เล่ม ที่พิมพ์เป็นภาษามคธ ตัวหนังสือไทยเท่าพระชนมายุพระพุทธพรรษา ๕๕ ที่พิมพ์เป็นภาษาไทยและ
 เป็นหนังสือไทย ๘๐ เล่ม เท่ากับพระชนมายุ ๘๐ ปี สำเร็จเรียบร้อย ได้เสด็จประพาสต่างประเทศตลอด จาก



เจือนภูมิพลทรงพระปรมาภิไธย เป็นอนุกปรเสงศ์คต - พลไทย

พ.ศ. ๒๕๐๐ นั้น มีคณะสงฆ์ไทยออกไปประดิษฐาน ณ ต่างประเทศหลายประเทศ เช่น ชนบททวีป อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐา อินโดนีเซีย และออสเตรเลีย

กาลล่วงมาถึง พ.ศ. ๒๕๑๕ วันที่ ๒๔ ธันวาคม มีพระราชพิธีสถาปนาพระนามภิไธยดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีเหตุการณ์ขึ้น ขบวนการอาหรับ บิดสถานทูต จับตัวประกัน และมีคำขู่ ได้ทรงอาราธนาและขอร้องให้แผ่เมตตาเหตุการณ์ร้อนระอุร้ายก็เบ็นเย็นระริน พระราชพิธีดำเนินไปได้ตลอดปลอดภัย และเหตุการณ์นั้นก็สงบลงอย่างมหัศจรรย์ เพียงให้ส่งกลับเท่านั้น และไทยได้ร่วมไปในการเดินทางกลับด้วย

พ.ศ. ๒๕๑๖ ตุลาคม มีเหตุการณ์มหาวิปโยค ก่อนกาลนี้ก็มีข่าว และมีโฆษณากันอยู่แล้ว ทรงพระปรีชาญาณทราบประจักษ์การณ์ตลอด ค่อยเคลื่อนขบวนการอาปาล้อมบ้านเมือง จึงทรงรับลูกเสือชาวบ้านเมืองและอาสาสมัคร ทรงปลุกเสกธูปกล่าผ้าพันคอ ยกขึ้นเป็นลูกเสือชาวบ้านเมืองมาหลายปีแล้ว ปี ๒๕๑๖ นี้ เดือนตุลาคม วันที่ ๑๕-๑๖ ได้มีกลุ่มศูนย์มหาพิทยาลัยทั้งหลายกล่าวเรียกร้องขึ้นได้จับไล่คณะรัฐมนตรีให้ลาออกไป มีการชุมนุมและเคลื่อนขบวน กลุ่มศูนย์ จึงมีการปะทะกันบ้าง และมีเสียงร้องตะโกนออกมาว่า คำรวจ ทหาร รังแก ทำลาย ฆ่าประชาชน ในกาลและการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ ทรงออกพระฉายาลักษณ์ทางโทรทัศน์ ทรงประกาศและทรงขอร้องให้มีเมตตาและแผ่เมตตาต่อกัน เหตุการณ์ค่อยคลี่คลายและสงบเรียบร้อยได้ ทรงแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีได้ กลุ่มศูนย์นี้ได้ตั้งต่อไปใช้อำนาจนอกกฎหมายบังคับให้เป็นไปในอำนาจของตน ได้ตั้งการโฆษณาต้อนรับสังคมนิยมและชาวป่า และแล้วก็มีกรแสดงภาพล้อถึงกระทบกระเทือนหลักไทยทั้ง ๓ สถาบัน กลุ่มชาวบ้านทุกระดับชั้น และทุกเชื้อชาวนั้นๆ ได้รวมรวมกันเป็นละลอกคลื่นเคลื่อนเข้าปะทะกลุ่มศูนย์ในจุดใหญ่ และ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ คณะทหารทั้ง ๓ เหล่าทัพได้ยึดอำนาจเป็นปฏิรูปได้เรียบร้อย ในกลางคืนได้สั่งให้ตั้งกองป้องกัน ณ จุดต่างๆ เป็น ๓ ชั้น วิทยุและโทรทัศน์ประกาศว่า ชาติบ้านเมืองไทยเป็นของคนไทยทุกคน ไทยทุกคนต้องรักษาคุ้มครองป้องกันของไทยไว้ ละลอกคลื่นชาวบ้านทุกระดับชั้นชุมนุมกันกระทั่งรุ่งเช้า แม้ชาวบ้านทุกจังหวัดเคลื่อนเข้ามา ในกรุงก็รวมกลุ่มกันขึ้น ทหาร คำรวจ

เพียงรักษาการณ์ ชาวกลุ่มศูนย์ก็ประชุมกันเช่นเดียวกัน พอรุ่งเช้าวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๕ พอสายๆ คลื่นชาวบ้านควบคุมกันเอง ได้ใช้รถ ๑๐ ล้อบุกพังประตูเข้าไปในบริเวณศูนย์ แยกย้ายไปตามจุดต่างๆ ได้มีการปะทะกันและจับได้ ที่ปรากฏก็คือคลื่นกลุ่มชาวบ้านเมืองมื่อเป่ล่ากรูเข้าจับผู้ตั้งตัวมีเครื่องหมาย และแต่งเครื่องลายไหมขาวป่า เตะ ถีบ กระทืบ เอาเชือกคล้องคอแขวนถึงมะขาม ทั้งมีชาวบ้านกระโชนตีบักมี และแล้ว ทุกที่ก็ถูกชำระกระจ่างแจ้งและหมดกลุ่มศูนย์ไป คลื่นทุกละลอกชาวบ้านเมืองได้ร่วมประชุมกัน ณ ลานพระบรมรูปต่างล้าลากันแล้วก็สลายตัว พร้อมกับถึงจุดสงบเรียบร้อย

เป็นครั้งหนึ่ง ที่ชาวบ้านเมืองสามัญธรรมดาทุกระดั้ชั้นได้มีโอกาสรวมร่วมกันขจัดศูนย์ปัญญาชนชั้นมันสมอง เข้าระงับจลาจล จัดทรงชนให้กระเด็นออกไป ได้เข้าควบคุมสถานการณ์ไว้ได้-ได้นำสิทธิอันชอบธรรมต่อหลักไทย ทั้ง ๓ สถาบันให้กลับเข้ารูปเดิม ซึ่งมีความจงรักภักดีเป็นจุดรวมร่วมกัน ชาวบ้านไทยทุกคนเชื่อว่าได้รักษาไทยและของไทยไว้กับไทยได้ตลอดมาแล้ว ซึ่งคุณเกียรติกรรมครั้งนี้ปรากฏแก่ไทยตลอดทุกคนที่เป็นไทย และได้จารึกลงในชาติและใจของทุกคนที่เป็นคนไทย

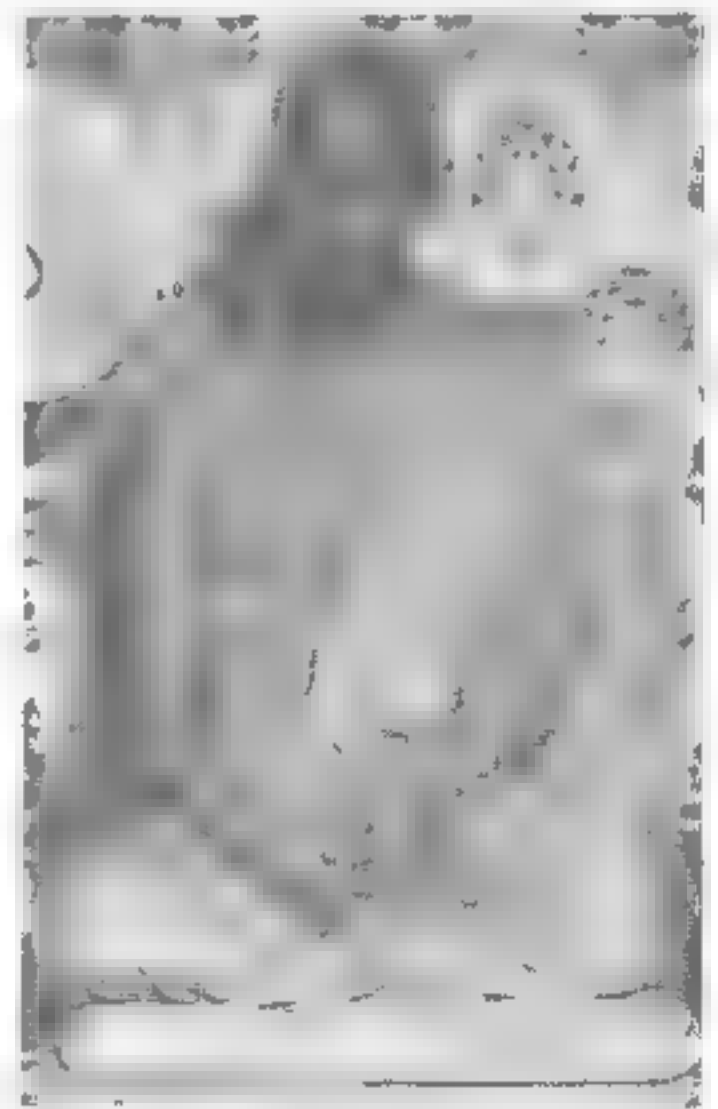
คนไทย เป็นที่รู้จักของชาวต่างประเทศ และต่างประเทศก็รู้จักไทย ต่างไปมาหาสู่กันได้ตลอดโลก และตลอดโลกก็มาสู่เมืองไทย ต่างมีความร่มเย็นเป็นสุข เมืองไทย เมืองทอง จึงเหลืออร่ามด้วยไตรจักรและสี่เป็ดอก ข้าวตลอดจนกระทั่งกลดลาบทองคำ คือสุวรรณภูมิ อันประจักษ์ชัดเจนอยู่ด้วยสีหน้าอันสงบสุขและรอยมิตรภาพแบบไทย-ชาติไทย ตลอดกาล



พระพุทธรูปกรมพระไตรรัตน์ ซึ่งสร้างในไทย รูปองค์ทรงนั้นเป็นพระพุทธรูป วงล้อ ๓ ฐานเป็นพระธรรม พระปัญจวัคคีย์ เป็นพระสงฆ์ และมีในไทย จึงเชื่อว่าของไทยและแบบไทย



พระมหาปุนณะเฮอร์ รูปพระสงฆ์ซึ่งสร้างกรมไตรรัตน์ รูปดอกบัว ๕ กลีบ เป็นพระพุทธรูป มือขวา ทำชนะมาร เป็นพระธรรม ตัวท่านเป็นพระสงฆ์ เป็นคนไทยจึงเป็นชาติไทย



ภูมิพลโลกขุ พระสงฆ์ไทย กรมหลักไทย ๓ สถาบัน โดยพระชาติประสูติ เป็นชาติไทย ทรงผนวช ณ พุทธศาสนาเป็นศาสนา ทรงเป็นรัชกาลที่ ๙ เป็นพระมหากษัตริย์

ความฝันอันสูงสุด

พระราชนิพนธ์ พระราชชนโยบายชาติไทย

ขอฝันใฝ่ในฝันอันเหลือเชื่อ
 ขอทนทุกข์รุกรโรมโหมมกายใจ
 จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด
 จะยอมตายหมายให้เกียรติดำรง
 ไม่ทอดอวยคอยสร้างสิ่งที่ควร
 ไม่เคืองแก่นน้อยใจในโชคชะตา
 นี่คือปณิธานที่หาญมุ่ง
 ถึงทนทุกข์ทรมานนานเท่าใด
 โลกมนุษย์ย่อมจะดีกว่านี้แน่
 คงยืนหยัดสู้ไปใฝ่ประจัญ

ขอสู้ศึกทุกเมื่อไม่หวั่นไหว
 ขอฝ่าฟันผองภัยด้วยใจทะนงฯ
 จะรักษาจิณชีวิตเป็นสุขผอง
 จะปิดทองหลังองค์พระปฐมฯ
 ไม่เรรวนพะว้าพะวังคิดกังขา
 ไม่เสียดายชีวาถ้าสิ้นไปฯ
 หมายผลบุญคุณธรรมอันสกลไส
 ยังมั่นใจรักษาตองอาจครั้นฯ
 เพราะมีผู้ไม่ยอมแพ้แม่ถูกหยัน
 ขอมอสาัญก็เพราะป้องเทิดผองไทยฯ

เราสู้

พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

บรรพบุรุษ ของไทย แต่โบราณ
 เสียเลือด เสียเนื้อ มิใช่เบา
 ลูกหลาน เล่นโหล่น ภายหน้า
 อนาคต จะต้องมิ ประเทศไทย
 ถึงขู่ฆ่า ล้างโคตร ก็ไม่หวั่น
 สู้ตรงนี้ สู้ที่นี่ สู้จนตาย
 บ้านเมืองเรา เราต้อง รักษา
 เกียรติศักดิ์ ของเรา เราเชิดชู

ปลกบ้าน ป้องเมือง คู่บ่เหย้า
 หน้าที่เรา รักษา สืบไป
 จะได้มี พสุธา อาศัย
 มิยอมให้ ผู้ใด มาทำลาย
 จะสู้กัน ไม่หลบ หนีหาย
 ถึงเป็นคน สุดท้าย ก็ลองดู
 อยากรทำลาย เจริญมา เราสู้
 เราสู้ ไม่ถอย จนก้าวเดียว

เนื่องจากความฝันอันสูงสุด

พระราชนิพนธ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ

และ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ

เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์

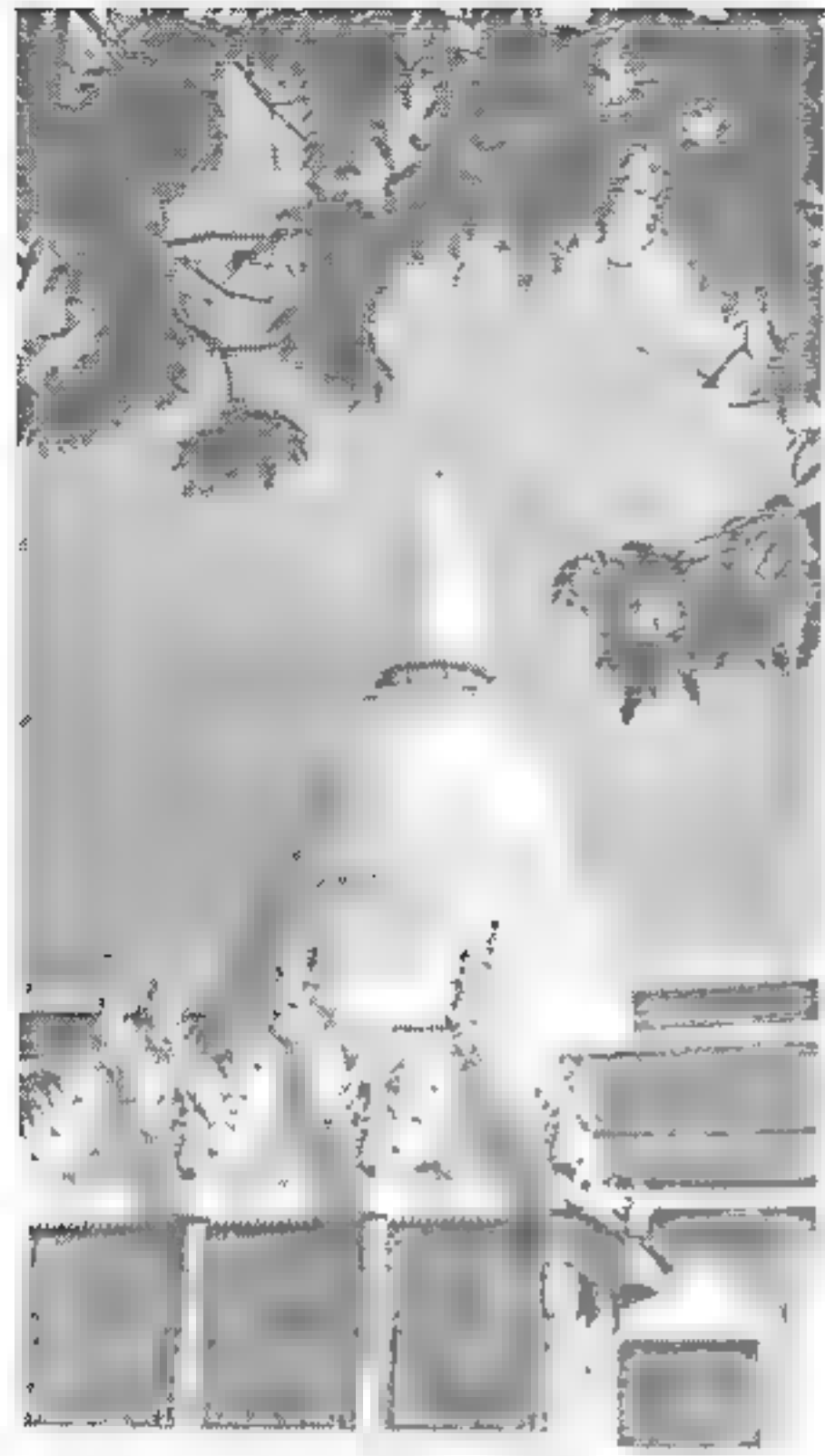
ยอค - รัตนรัตเกล้า ๕ ชั้น ขอควาจิระปราสาท ซึ่งชั้นยอดสุด
ชื่อภักคยอคภพ เป็นไตรรัตน์
มีแก้วรัตนะ ๓ สี คือ ขาว เขียว
มรกต และ แดง จึงเป็นชื่อเต็ม
ว่ายอครัตนรัตนเกล้า ๕ ชั้น

ฝันจะทำความดีนี้แสนยาก
ยอมนำข้าสำหรับผู้อยู่สบาย
พบศึกหนักสักเท่าไรไม่ไหวหวั่น
ถึงหนักหน่วงสู้แน่แม้ยากเย็น

ยามมีทุกข์มาประจัญจะทนสู้
ถูกทอดทิ้งเดียวดายหมายชีวัน
แม้จะมีภัยอันตรายมากกล้า
จะฝ่าฟันเสี่ยงชีวิตพิชิตพาล

เราเป็นเพียงปุถุชนธรรมดา
เคยหวาดหวั่นพรั่นจิตติดกลัวกลาย
แม้ชีวิตเป็นสิ่งยิ่งแหวนหวาง
รักฝันแผ่นดินแม่แน่นอนครัน

ต้องลำบากกว่าจะรู้ถึงจุดหมาย
ไม่เคยกรายไกลระก้าน้ำตากระเด็น
สู้กับใจคนนั้นแสนยากเข็ญ
เลือดกระเซ็นเพราะห่วงหวงแผ่นดิน
ถึงมีผู้กล่าวหยาบประณามสิ้น
เขียนพังกินท์ยอมสู้ผู้รุกราน
ศักรู้อ้าไหมหนักเจ้าหักหาญ
ให้ชาติผ่านพองทุกข์ยุคเข็ญกลาย
ใช้เทวาเพราะร่างยังเสื่อมสลาย
ถึงชีพมลายขอสู้ให้รู้กัน
แต่ความรักอันใหญ่หลวงใช้ความฝัน
ยอมสละชีวันไม่หวั่นภัย



วชิระประสาท มียอดเป็นพระเจดีย์
ยอดสุด คือ ยอดรัตนรัตเกล้า ๕ ชั้น

ยอมสูญเสียชีวารักษาสัตย์
ดีกว่าสูญชนนิตินชาติไทย
ไฉ่เพื่อนไทยใจเพื่อนเดือนถึงชาติ
นอนเหน็บหนาวราวฤดูในดงคอน
ตั้งจิตมั่นในพระธรรมอันล้ำเลิศ
แน่นตระหนักสัจใจใฝ่ความดี
เราก็มีเลือดเนื้อที่ปวดเจ็บ
จะมุงมั่นฝ่าฟันทุกวันวาร

นึกว่าได้เกิดมาทำหน้าที่
ไม่น้อยใจในโชคชะตาถลำผจญ
มอบเลือดเนื้อกายใจพลีให้ชาติ
ถึงสิ้นชีพไว้ตายอย่างชายชาญ



สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
กำลังทรงสายพระวิศุดยกยอด
วันอาทิตย์ที่ ๑๓ พ.ค. ๒๕๒๒

รักษารัฐสีมาที่อาศัย
ถิ่นธงชัยจะชักคู่ทิมัมพร
จึงนิราศสละสุขทุกข์ทอดถอน
ไม้อาทรพองภัยไถลชีวิ
ขอทูนเทิดคุณธรรมนำวิถี
พร้อมยอมพลีชีพให้หากภัยพาล
แค่ต้องเก็บความรู้สึกอย่างกล้าหาญ
ปณิธานตั้งไว้ให้อดทน
เพื่อศักดิ์ศรีเลือดไทยไม่หมองหม่น
เคยสุาถันยอมสละละตำราญ
อย่างแกล้วกล้าสามารถ อดอาจหาญ
ทั้งวิญญาณเลือดเนื้อเพื่อบ้านเมือง



๑. สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ วัดบวรนิเวศ ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ ทรงเป็นผู้นำและเป็นนายกมหามกุฏราชวิทยาลัย ทรงแต่งบรรพชาภิสังสัจจ์ ทรงตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ ซึ่งเรียกกันว่า สภาการ

๒. สมเด็จพระสังฆราช (ปลด) วัดเบญจมบพิตร ทรงเป็นพระอนุสาสนาจารย์ ทรงเป็นผู้นำระบอบปกครองระบบสังฆนายก ฯลฯ ทรงเป็นผู้เริ่มและดำเนินการแปลสยามรัฐคฤปิฎกเป็นภาษาไทย ทรงร่วมฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ เริ่มจะทรงสร้างสังฆสภา

๓. สมเด็จพระสังฆราช (อยู่) วัดสระเกษ ทรงนำไทธศาสตร์ไทย ทรงบูรณะภูเขาทอง ทรงนำระบบปกครองแบบมหาเถรสมาคมมาใช้ตามที่คณะรัฐบาลเห็นชอบ ได้รับความและพิมพ์ญาโณทยปกรณ์ และทรงเป็นประมุขมูลนิธิภูมิพล จัดพิมพ์พระไตรปิฎก อัฐกถา ฎีกา อนุฎีกา กับปกรณ์ต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนาให้ตลอด

๔. สมเด็จพระสังฆราช (จวน) วัดมกุฏกษัตริยาราม ทรงเป็นพระกรรมวาจารย์ ทรงเป็นสังฆนายกและถูกปฏิรูป เป็นนายกมหามกุฏ เป็นผู้เริ่มและวางแผนดำเนินการสร้างวิทยาลัยสงฆ์วังน้อย แต่ทรงสิ้นก่อนจะพร้อมสมบูรณ์

๕. สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น) วัดพระเชตุพนฯ ทรงเป็นผู้ดำเนินบูรณะวัดพระเชตุพนฯ ได้ทรงเริ่มสร้างพุทธมณฑล ณ ศาเลาชา นครปฐม แต่ครั้งยังเป็นสมเด็จพระวันรัต ทรงจัดระบบการปกครองคณะสงฆ์ให้กว้างขวางขึ้น ทรงขยายสมณศักดิ์มากขึ้น ทรงอุปถัมภ์การสร้างวัดในต่างประเทศ และเสด็จประพาสรอบโลก

พระราชสดุดี ขอถวายพระพร

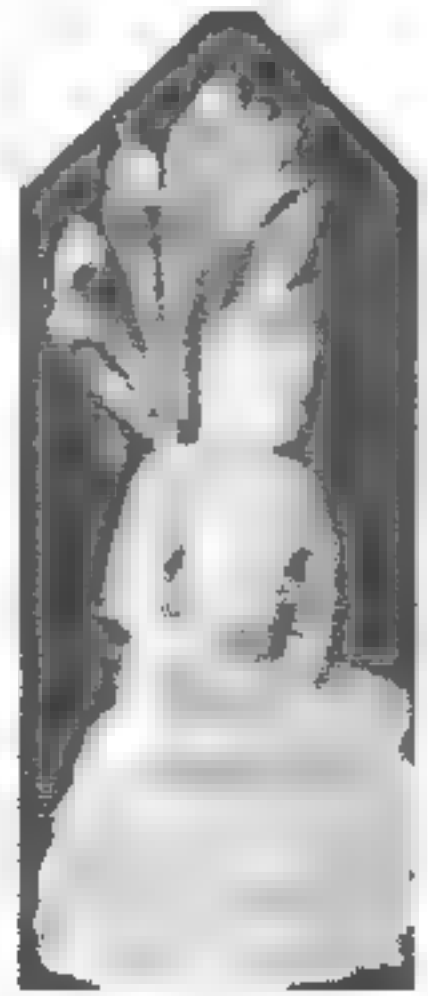
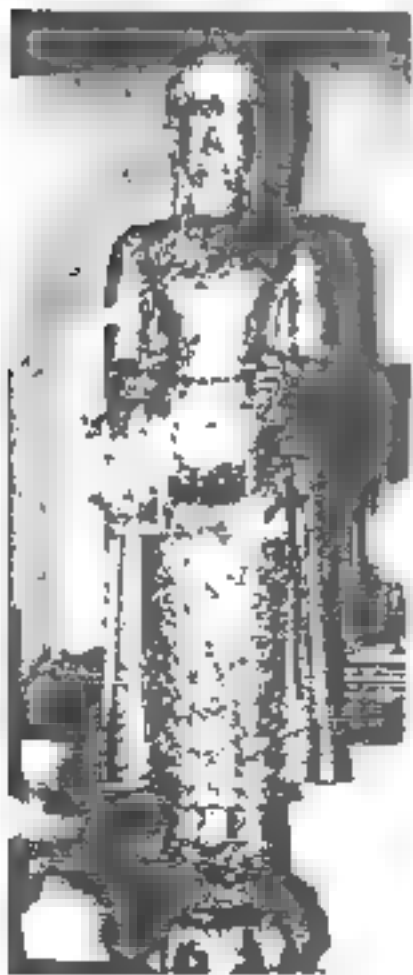
อุเปนทรวสันตดิลกฉันท ๑๔

พระภูมิพลอดุลยเดช
 ประสิทธิ์พระฤทธิบรมบรรพ์
 พระศรีชูลีพระสิริภิต
 ประสาท ณ ชาติพิพิชคณ
 พระพิระท้าวชिरเพสิด
 ประจัญพหลประลุวิไชย
 พระเทพรัตน์ คิลปศรี
 ประดับประทับพระวิทยา
 จุฬามณิกพิชโชติ
 ประกัสรูประภาพิชประพาพ
 ประคณพระพลวชิรรัตน์
 สะพรั่งอลังกรศิริมดี
 พระองค์พระราชชนนินทร์
 กะตุกและหลานสกุลไทย
 พระพล ณ ชาติสิริประชา
 กษัตริย์กัไทยสุรชเวง
 ก็พลชาติวรประสิทธิ์
 พระศาสนาพระธรรมไทย
 เจริญกะไทยจิรจิรัง
 ภิสกก็ขลังอุดมทรง
 สวัสดิ์วิวัฒน์และนิรภัย
 เจริญจรัสสุรประภา
 ประสิทธิ-ธิไทยอุดมโยค
 ประสาทพิลาสมบรมการ

สุพิเศษพระพลสรรพ
 ผลพร้อมพระจอมพล
 สุประสิทธิ์ประสาทผล
 สิริผล ณ หนไทย
 พระเกราะเพชรพระพลใหญ่
 พลทัพประดับมา
 กวินีประคุณค่า
 กวิศิลป์พระวิญญาณ
 รสโรจอรุณฉาน
 สสุคุณภกคุณฉิ
 ทิพชัคสมบศรี
 ปริษานดระการไทย
 นครินทร์พระแม่ใหญ่
 ทะนุท้าวกะคัวเอง
 วรศาสนาแปลง
 คุณเกียรติพระพรไชย
 ผลผลิตประสาทได้
 บริรักษ์พิทักษ์คง
 สุพลังกะเศกส่ง
 สิริใสกะไทยมา
 ทะนุไทยก็ก้าวหน้า
 ประดุจรอดตลอดกาล
 สุขโขกประเสริฐสาร
 ชยวัฒน์สวัสดิ์พร-ตลอดเทอญ.

รัตนโกสินทร์ และสิ่งมี

ส่วนปรากฏการณ์ สมัยรัตนโกสินทร์ และสิ่งมีนี้ เป็นความหมายมาตั้งแต่กรุงธน รัชสมัยพระเจ้าตากสินมหาราชนั้น กำลังมีศึกสงครามตลอด จึงไม่มีเวลาทำอะไรได้มากนัก และมีอายุกาลเพียง ๑๕ ปี ถ้าไม่นับจะขาดกาลเวลา ได้นับมาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาสร้าง-เริ่มกรุงธนและกรุงเทพฯ สิ่งมีได้ตกทอดมาถึงจึงเหลืออยู่ คือ เคารพนับถือ ผี หรือ เกิด-ตาย โลกนี้โลกหน้า ได้สืบกันมาตั้งแต่สมัย สรวง-สาาง ถึงสมัย แถน แพน แมน อันมีขุนอิน-นางกวัก ผู้ตั้งวัน เดือน ปี และกาลเวลา ขุนสือไทย-ไทยงาม ขอมฟ้าไทยผู้ตั้งลายสือ ลายไทย ประเพณีไทยไหว้ครู บาอาจารย์ ขุนเล็กไทย และงามคนได้สร้างลายตัวเลข และจำนวนชื่อเลขนับไว้ ขุนตัน-โพลบ ผู้ตั้งระบบนาและชื่อข้าว ขุนอินร่างและสีไพล ผู้ตั้งชื่อไม้บกไม้น้ำ ขุนร่างเมืองและย่าชื่อนางผู้ตั้งระบบทารกสงเคราะห์ หรือเลี้ยงลูกเลี้ยง ขุนอินร่างและทับทิมตั้งระบบมาตราเงินทองและค้าขายตลอดมาถึงเมืองทอง และสุวรรณภูมิ ซึ่งพระพุทธศาสนาเข้ามาให้มีพระพุทธรูป พระธรรมจักรและพระสงฆ์ และวัดวาอาราม โบราณวัตถุเกิดขึ้นตลอดมาถึงไทยทวาลาว สุโขทัย และอยุธยาสิ่งมีทั้งหลายตกทอดมาถึง และมีเกลื่อนกลาดแผ่นดิน ตลอดทั้งทุกคนไทยที่เกิดมาในดินแดนนี้ ไทยจึงมีคำพูดมีวัฒนธรรม ประดิษฐ์กรรมต่างๆ และวิทยารัษฎาได้นำมาทำประดิษฐ์ใช้กัน ผู้สงครามป้องกันบ้านเมือง และอิสรภาพแห่งความเป็นไทยมาตลอดไทยทุกอย่างจึงยังคงอยู่ในความรู้จักของไทยทุกคน



พระไม้จันทน์องค์อยู่ประจำเมืองเพชรมานานแล้วซึ่งมักมีผีเสื้อตัวใหญ่ ๆ วัดปีกทั้งสองประมาณสิบมาเกาะตายเสมอ ท่านผู้รู้ว่าเป็นผีเสื้อพันธุ์หิมพานต์

พระนาคปรกองค์นี้เป็นหินทรายอยู่ประจำวิหารวัดมหาธาตุวรวิหารมานานแล้ว เข้าใจว่าสร้างตั้งแต่ พ.ศ. ๑,๑๐๐

พระนาคปรกองค์นี้เป็นพระนาคปรกแบบใหม่ ซึ่งมีตั้งแต่สมัยลพบุรีรุ่นหลัง อยุธยา และรัตนโกสินทร์ ทั้งได้เป็นแบบสถาปัตยกรรม ๗ มา



ซ้าย-สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี ๔ ประโยค) ในอิริยาบถ.ดินรุดงค์ อันเป็นสมณธุระกิจวัตรของท่านจะเห็นถือ กาน้ำ เบกกรด สะพายบาตร พระคุณท่านอาจไปถึงไหนๆ ก็ได้ (กลาง) ครั้งจุดได้เข้าพระบรมมหาราชวัง ที่ฐานลงไว้ว่า พ.ศ.๒๔๑๑ ชุดประดับอย่างเดียวกันนี้ องค์อื่นมีเขียนว่าได้เลื่อนสมณศักดิ์ เป็นสมเด็จพระพุฒาจารย์ พ.ศ. ๒๔๑๑

ขวา-พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ กำลังทรงศีล ทรงฉลองพระองค์อย่างพระอุบาสกไทย ได้นำมาเป็นคู่มือ และ พระบรมรูปที่ทำจะมีหรือไม่-ไม่พบ จึงนำพระบรมรูปนี้มาประกอบแทน

เรื่องได้ปรากฏเป็นคำเล่ากันมาแล้ว ที่ได้รูปสมเด็จพระอย่างนี้ เป็นหลักฐานว่าเป็นประวัติการมาแล้ว ได้นำมาเป็นหลักฐานยืนยัน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงสถาปนาสมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี เป็นเอกอัครมเหสีแล้ว ทรงพระกรุณาฯ ว่าเป็นเจ้ากำพร้า และเป็นพระราชปิ่นดาดทรงพระเยาว์มีพระชนมายุได้ย่าง ๑๘ เท่านั้น ครั้น ทรงทราบว่าทรงครรภ์แล้วจึงเสด็จเยี่ยมและทรงดูแลพระกระยาหารพระภูษาทรงสุขภาพพลานามัยตลอดกาล จึงเป็นข่าวแพร่สะพัดออกไปกระทั่งถึงสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และได้ทราบ พ.ศ.๑๓๕๕ นั้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวดำรงสมณศักดิ์เป็นพระธรรมกิติ จึงกระทำปริศนาธรรมทูลความนั้น วันหนึ่งได้จุดได้ไฟลูกโพลงเดินเข้าสู่พระราชมณเฑียรในเวลาเที่ยงเศษๆ พร้อมกับเปล่งสมณวาจาตลอดทางว่า “ฟ้ามีดจริง...ฟ้ามีดจริง...ฟ้ามีดจริง”

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหाराชาธิราชเจ้าทรงทราบแล้วเสด็จออกต้อนรับครั้นมนต์ให้นั่งแล้ว ทรงประนมพระหัตถ์คร่ำว่า “ฟ้ายังไม่มิด...ฟ้ายังไม่มิด...ฟ้ายังไม่มิด”

ค่อนจากนั้น ไม่เกิน ๕ เดือน ที่จุดได้นี้ก็ทรงราวเดือน ๕ ปีนั้น สมเด็จพระนางเจ้าทรงพระครรภ์แล้ว ได้ประสูติตลอด ครั้นพระครรภ์ได้ ๓ เดือน ก็ประสูติพระบรมราชโอรสซึ่งทรงพระชนมายุได้เพียง ๓ ชั่วโมงก็หยดไปเฉย ๆ สมเด็จพระนางเจ้าได้ประสูติหนักกระทั่งเสด็จสวรรคตตามพระบรมราชโอรส

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) นี้ พระคุณท่านทรงความรู้และมีปฏิภาณเฉียบแหลมนักเป็นเปรียญ ๔ ประโยค เป็นคู่เล่นปริศนาธรรมกับพระจอมเกล้าฯ มีความเป็นเอกอุคตมปราชญ์เท่าเทียมกันจึงถือเป็นแบบอย่างเฉพาะ และก็มีเฉพาะเท่านั้น เพราะต่อมา ยังไม่ปรากฏว่ามีอีกจึงถือเป็นอนุสรณ์คณิชาตประวัติที่ควรยกขึ้นเป็นแบบฉบับระบบ พระสมณะและพระมหากษัตริย์ไทย เมื่อครั้งยังทรงผนวชอยู่ครั้งเรียกว่า “ขรัวโต” แม้ทรงลาออกแล้วก็ครั้งเรียกอย่างนั้น สมเด็จพระนางเจ้าพระนามว่าทูลกระหม่อมพระ เมื่อทรงลาสมณเพศออกแล้ว จึงเปลี่ยนเป็นราชาศัพท์ตามพระราชนิยม ซึ่งยืนยันถึงการทรงคุณเคยกันมาก

สกกระเบือออกดอก เล่ากันว่า ครั้งหนึ่ง เจ้าพระคุณท่านยังเป็นขรัวโศกอยู่วัดอินทวิหาร เรียนบาลีแปลได้มากแล้ว แต่ยังไม่ได้อสอบ พระจอมเกล้าฯ ยังทรงผนวชอยู่ เสด็จไปเยี่ยมถึงห้อง ทรงเห็นท่านวางคัมภีร์ใบลานไว้เกลื่อนห้อง ครัสถามว่า “ขรัวโศกทำอะไร” เมื่อกระทำวัตรปฏิวัตรค้อมันแล้ว พระคุณท่านจึงทูลว่า “กำลังเรียนพระไตรปิฎก” ทรงพระสรวลแล้วครัสว่า “ขรัวโศกเรียนพระไตรปิฎกจบ สกกระเบือออกดอก” ที่ครัสอย่างนี้ คงจะทรงเห็นว่า พระคุณท่านคงมีแต่จะทำพระ คงไม่มีเวลาจะเล่าเรียน หรือดู อ่านพระไตรปิฎก กรันเสด็จครองราชสมบัติแล้ว ทรงอาราธนาให้รับสมณศักดิ์เป็นพระธรรมกิตติเจ้าอาวาสวัดระฆังฯ ได้กำหนดพระราชทานพระกฐิน พระคุณท่านได้เกณฑ์ชาวบ้านให้นำสกกระเบือมามากพอ แล้วเอาไม้ไผ่ทำคั้น เอาสกกระเบือปักยอด ให้ทำพวงมาลัยดอกมะลิสดคล้องหัวตลอดทางเสด็จทั้งสองข้าง พระจอมเกล้าฯ เสด็จทอดพระเนตรเห็นตลอด กรันเสด็จเข้าพระอุโบสถแล้ว ยกพระหัตถ์ประนมครัสว่า “ขรัวโศกเรียนพระไตรปิฎกจบแล้ว...ขรัวโศกเรียนพระไตรปิฎกจบแล้ว..” ไม่ทรงลืมและทรงทราบตลอดจึงครัสให้ทราบ

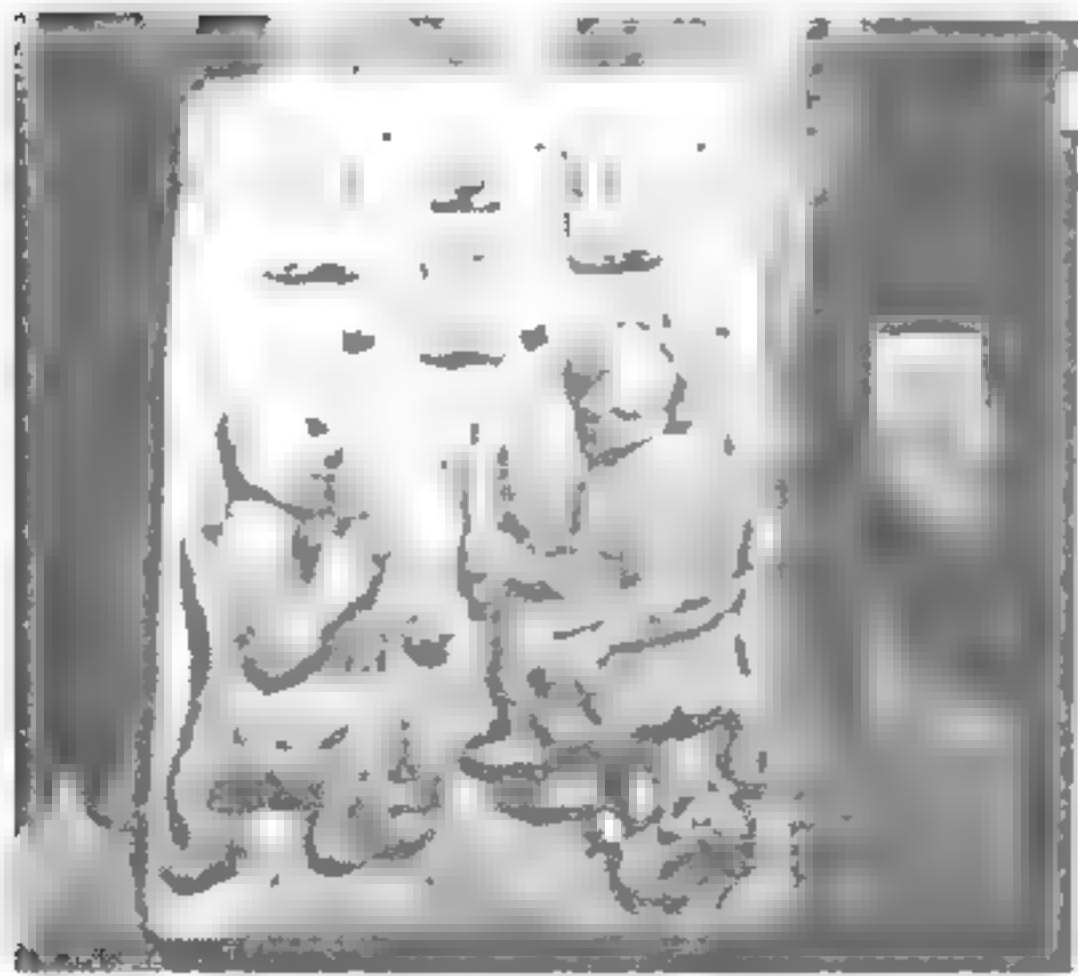
เจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน เจ้าพระคุณแต่เป็นขรัวโศกนั้น เรียนบาลีมากแล้ว ได้เข้าสอบสนามหลวงสมัยรัชกาลที่ ๓ แปลไปได้ ๔ ประโยค กรันแปลประโยค ๕ ได้เปลี่ยนสดาที่แปลเป็นปกติแล้วว่า อันว่าพระศาสดานั้น แต่ท่านแปลว่าอันว่าพระสดา เพราะเป็นภาษามคธ ไม่ต้องเปลี่ยนเป็นภาษาสันสกฤตไทยว่า พระศาสดา พระกรรมการสอบทักท่านก็ขึ้นขึ้นแปลตามของท่าน จึงให้ตก ตอนนั้นถ้าแปลประโยคสูงตก ประโยคคั้น ๆ ที่แปลได้แล้วก็พลอยตกไปด้วย แต่พระจอมเกล้าฯ ทรงถือว่าได้แล้วจึงให้เป็นเปรียญ ๔ ประโยค เป็นพระมหาโศ เมื่อทรงตั้งเป็นพระธรรมกิตติแล้ว ครัสถามว่า “ขรัวโศก เมื่อรัชกาลที่ ๓ จะทรงตั้ง ทำไมขรัวโศกจึงหนีไม่ยอมรับ กราวนี้ได้รับ” พระคุณท่านได้ถวายพระพรว่า “รัชกาลที่ ๓ ทรงเป็นแต่พระเจ้าแผ่นดินหนิได้ ส่วนพระมหากษัตริย์พระราชสมภารเจ้าทรงเป็น ทั้งเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินถึงจะเหาะหนีก็นกไม่พ้น”

รับว่าเป็น ‘นักปราชญ์’ (อาจมีองค์เดียวที่รับคำและชื่อบอก) เมื่อเป็นพระเทพกวีแล้วมีคณะสอนศาสนาหรือคณะมิชชันนารี ได้ศึกษาภาษาไทยและธรรมวินัยในพระพุทธศาสนามาถึงชำนาญแล้ว ต่างมีความสงสัยว่า จะมีผู้รู้และประพฤติปฏิบัติได้หรือไม่ จึงเข้าเฝ้าพระจอมเกล้าฯ ได้กราบทูลถาม ครัสรับว่า “มี ขรัวโศกวัดระฆัง เป็นนักปราชญ์ มีความรู้มากสามารถสนทนาได้ตอบได้ตลอด” ครัสให้พระกรรมการบดนำไปวัดระฆัง เมื่อคณะไปถึงแล้วเข้าหากกราบไหว้แล้ว ก็ออกคำถาม “ในหลวงรับสั่งว่าท่านเป็นนักปราชญ์ พระคุณเจ้าไซ้ไหม” พระคุณท่านคล้ายกับจะทราบล่วงหน้าถึงพระราชดำรัสแล้ว จึงออกสมณวาจารับว่า “ไซ้ ฉันเป็นนักปราชญ์จะ” “ท่านเป็นนักปราชญ์ ผมจะถามอะไร คงตอบได้หมด” “จะ ฉันตอบได้หมด” จากนั้นก็ยกข้อธรรมวินัยขึ้นถาม เจ้าพระคุณตอบได้คั่งตลอดทุกข้อความ หัวหน้าคณะฯ จึงกล่าวว่า “พระคุณเจ้าคงรู้แต่ทางธรรม ทางโลกคงไม่รู้อย่างพวกกระผม” พระคุณท่านกล่าวว่า “อันว่ารู้แบบโลกวิทู แปลว่ารู้แจ้งโลก เป็นของพระพุทธเจ้านั้น ฉันไม่ใช่เป็นพระพุทธเจ้า จึงไม่รู้ ฉันเป็นนักปราชญ์ จึงรู้แก่นักปราชญ์” หัวหน้าได้กล่าวว่า “เช่นเรื่องโลกนี้ว่ากลมหมุนเวียนไปรอบดวงอาทิตย์จึงมีกลางวันกลางคืน” พระคุณท่านกล่าวว่า “ภูมินักปราชญ์นั้นฉันเป็นอยู่แล้วจึงรู้ และรู้ถึงตรงกลางโลกว่าอยู่ตรงไหน” คณะนั้นสงสัยจึงขอให้พาไปดู พระคุณท่านจึงถือไม้เท้าลงจากกุฏิเดินมายืน ณ พื้นดินหน้ากุฏิฉันปักไม้เท้าลงแล้วบอกว่า “กลางโลกอยู่ตรงนี้” พวกนั้นสงสัยกล่าวกันว่า “กลางโลกอยู่ที่ขั้วโลกต่างหาก” พระคุณท่านอธิบายว่า “เมื่อถนัดว่าโลกกลม ก็วัดวงรอบไปจะมาถึงตรงนี้ กลางโลกจึงอยู่ตรงนี้” คณะนั้นยกมือขึ้นประนมหัวเราะแล้วรับว่า “จริงขอรับ กลางโลกอยู่ตรงนี้แน่ พระคุณเจ้าเป็นนักปราชญ์จริง” คณะนั้นมนัสการลากลับ พระกรรมการบดี ได้กลับมากาบทูลให้ทรงทราบความนั้นตลอด ก็ทรงเข้าพระทัยตลอดว่าพวกฝรั่งเขาชอบปฏิภาณตอบได้เป็นสำคัญ จึงครัสรับรองว่า “ขรัวโศกพูดจริงแล้ว ขรัวโศกพูดจริงแล้วสมกับที่ว่า ขรัวโศกเป็นนักปราชญ์”

เหล็กดี หินดี ดินดี ดินดีดี เดียวก็ติด เล่ากันว่าในคราวนั้น ทรงโปรดมาก ได้พระราชทานสมณศักดิ์ มีพระราชดำรัสราชทินนามว่านักปราชญ์ แปลว่าผู้รู้ และชื่อว่าพุทธก็แปลว่าผู้รู้ จึงทรงโปรดให้จารึกในหิรัญญบัตรว่า

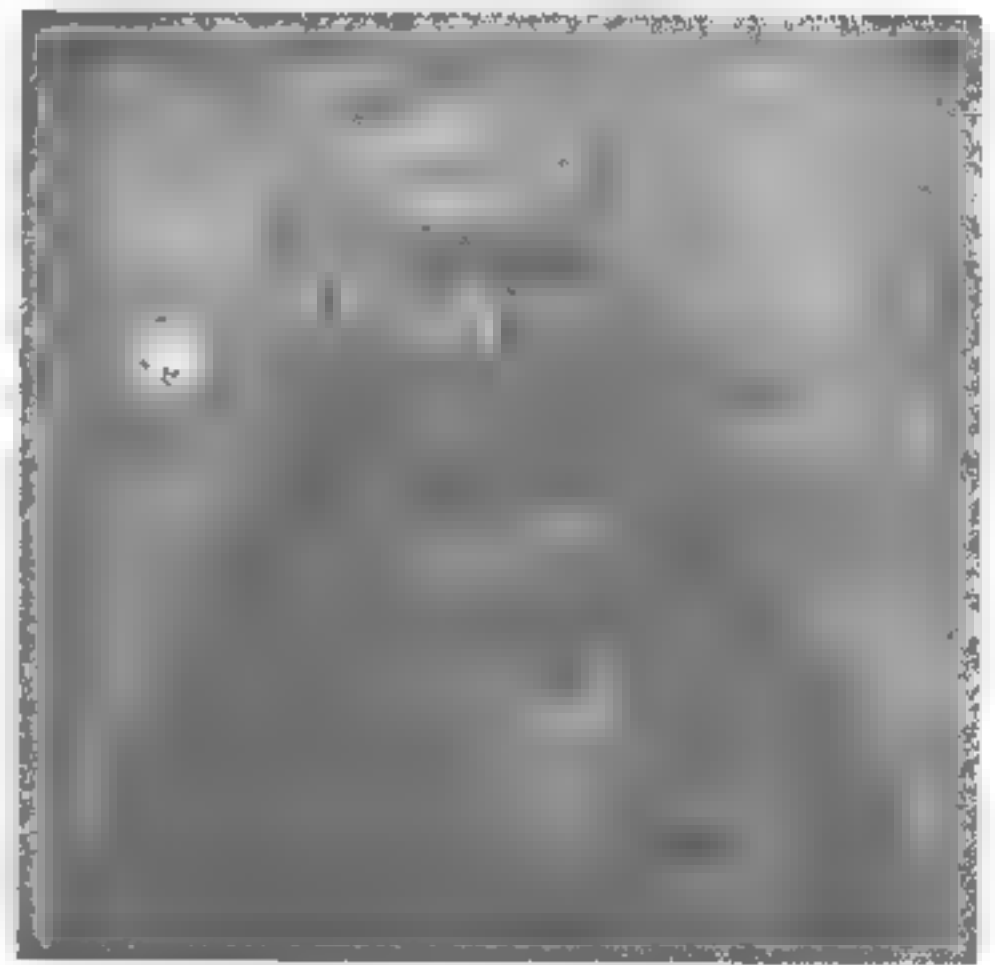
‘พระพุทธรูปอาจารย์ อเนกสถานปริชา’ โปรดให้เป็นเจ้าคณะรอง (ยังไม่ได้เป็นสมเด็จ) ที่พิเศษมาแต่แรก คือ พระราชทานพัดใบลานฝ่ายวิปัสสนา ซึ่งเป็นพระบรมราชานุญาตให้เข้าเฝ้าทุกสถานที่และทุกเวลา ในคราวหนึ่ง เจ้าจอมมารดาพระสนมเอกได้ประสูติพระราชกุมารแล้วทรงเกิดสงสัย เพราะเสด็จครั้งเดียวได้ทรงซักถามและได้สวนความนั้น พร้อมกันนั้น พระคุณท่านก็มาปรากฏเฉยๆ ไม่มีใครทราบว่ามีมาได้อย่างไร พระคุณท่านถือพัดพระราชทานพระบรมราชานุญาตนั้นเข้าไปถึงฝ่ายในด้วย ครั้นปรากฏเข้าไปแล้วก็นั่ง ณ ที่สมควรวางพัดแล้วตั้งหีบชุดหินเหล็กไฟขึ้นมาจากย่ามพร้อมแล้วตบั้งเอิญที่เดียวก็ติดชุดทันที พระคุณท่านกล่าวสมณวาจาว่า “เหล็กดี หินดี ดีทีเดียวก็ติด” เล่ากันต่อมาว่า ทรงพระสรวลตรัสรับว่า “ขรัวโตพูด จริงแล้ว เหล็กดี หินดี ดีทีเดียวก็ติด” ทรงหมกสงสัย ขอมรับเป็นพระราชกุมารเป็นอันว่า พระคุณท่านได้ช่วยและทำปริศนาธรรมแก่พระราชวิคกักจวลได้ด้วยพระเกษมสำราญพระราชหทัยได้

“ขรัวโตทำบ้าก็ว่า ขรัวโตทำดี ขรัวโตทำดีก็ว่าขรัวโตทำบ้า” คำพังเพยอุทานนี้พยายามค้นมีผู้กล่าวในกาลที่พระคุณท่านทำอะไร ยังไม่พบ แต่สิ่งที่พระคุณท่านกระทำได้ขึ้นเป็นอนุตรอมคประวัติ และเป็นทีที่เคารพนับถือบูชา รักนิยมนักตลอดแล้ว แต่คำพังเพยนี้ข้างเป็นคั่นของปัจจุบันนี้ ซึ่งมีว่า “คนทำดีเป็นบ้าก็ว่าทำดี คนทำดี ๆ ก็มีว่าเป็นบ้า แล้วก็แข่งขันกันเป็นบ้า พร้อมกันว่าเป็นคนทำดี”



ขวา-สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ถือไม้เท้าจุดลูกไฟลงขันนั้น

ซ้าย รูปสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ประณมหัตถ์แต่สมเด็จ



สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) พบในหนังสือพงศาวดารชาติไทย ซึ่งได้พิมพ์จำหน่ายแล้ว ได้นำมาเป็นหลักฐาน-เกียรติคุณอันดีงามของท่าน

เฉพาะรูปที่เป็นแผ่นผงนี้ ข้างหลังมีรอยเขียนหนังสือไทยไว้ว่า ขรัวโตปู่เสก พุทธเกล้าถวาย ร.๕ เนื่องในวาระเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นสมเด็จพุฒาจารย์ พ.ศ. ๒๔๑๑---๑ ในสยาม ลาภผล พูนทวี มีดวงชะตา คู่ ช้าย-ขาว ตรงกลางระหว่างคู่ดวงมีเขียนว่า หินเศษ

รูปแสดงเหตุการณ์ประวัตินี้มีมาแล้ว เจ้าพระคุณสมเด็จได้ให้กระทำหรือกระทำเองถวายเป็นหลักฐานกับเคยได้เห็นมีเขียนเล่าในหนังสือ ทั้งได้ยื่นเล่าทางโทรทัศน์ จึงนึกว่าเป็นเกียรติประวัติถึงกับมีอนุสาวรีย์แล้ว

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ เสด็จสวรรคตวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ ได้ทรงประชวรมา ๓๗ วัน พระบรมราชโอรสสมเด็จเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ก็ทรงประชวรหนักกระทั่งต้องเสด็จพระเก้าอี้หามในการถวายพระสุคันธธารสรงพระบรมศพ เมื่อเสด็จผ่าน ท่านผู้หญิงพันภรรยาเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ พุดขึ้นว่า “พ่อคุณนี่พ่อจะอยู่ได้สักกี่วัน” ทรงได้ยิน ครัสทีไปว่า “ถ้าข้าตายก่อนไปเผาศพข้าด้วย ถ้าแก่ตายก่อน ข้าต้องไปเผา”

ในกาลนั้น สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีครั้นได้เป็นเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์วิวัฒน์พระสมุหกลาโหมได้รับพระบรมราชโองการให้เป็นประธานพระบรมวงศานุวงศ์และมุขมนตรีทูลอัญเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจดิงถวัลย์ราชสมบัติกระทำพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษก เพราะทรงประชวรหนักและตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์แล้ว ก็ต้องเชิญเสด็จ-กราบทูลเชิญเสด็จออกราชการ และยังมีอีกหลายเรื่อง นี่เป็นเหตุให้มีข่าวลือขึ้นมากมาย แม้จะเป็นข่าวอภินิหารก็มีคนเชื่อกันมาก กระทั่งถึงสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ เจ้าพระยาสมเด็จเจ้าพระยาจะทรงกล่าวและให้ปฏิญาณในที่ชุมนุมเพื่อระงับข่าวอภินิหารนั้น ครั้นถึงวันดีเวลาเที่ยง เจ้าพระยาสมเด็จเจ้าพระยาได้จุดได้ลูกไฟลง เดินเข้าตำหนักประสาธน์พร้อมกับเปล่งสมณวาจาว่า “โลกมีจริง...โลกมีจริง...” ท่านเจ้าพระยาพระสมุหกลาโหมผู้สำเร็จราชการได้ออกต้อนรับ อาราธนาให้นั่ง ณ เก้าอี้พระนั่งได้นั่งลง ณ เก้าอี้พระนั่งแล้วได้ประนมมือกราบเรียนสัจวาจาว่า “โลกยังไม่มีดฟ้าสว่างแล้วชีวิตเกล้ากระหม่อมอยู่ตราบใด โลกไม่มีดฟ้าสว่างตลอดตรานั้น เกล้ากระหม่อมเอาชีวิตเป็นประกัน” ต่อจากนั้น สมเด็จ (ตอนนั้นยังเทียบที่สถาปนา พ.ศ. ๒๔๑๖) ทั้งสองได้สนทนากันอย่างสบายใจ เจ้าพระยาได้กล่าวบรมมหาวาจาว่า “พระคุณเจ้า ก็โลกนี้แจ้งมาตลอดทุกแผ่นดิน แผ่นดินสว่างมาตั้งแต่ที่ ๓ กระทั่งแผ่นดินนี้ ทำไมพระคุณเจ้าจึงเปลี่ยนคำว่า “โลกมีจริง...” สมเด็จได้กล่าวสมณวาจาว่า “อาตมาภาพได้ยินข่าวว่าทุกวันนี้แผ่นดินมืดมัวนัก เพราะมีคนคิดร้ายจะเอาแผ่นดินไม่ทราบว่าจะเท็จจริงประการใด ถ้าแม้เป็นความจริง อาตมาใคร่ขอขมาบิดาบาตเขาเสียสักครั้งหนึ่ง” เจ้าพระยาได้กล่าวเป็นบรมมหาวาจาว่า “พระคุณเจ้าอย่าได้วิตกเลย ตราบใดที่กระหม่อมยังมีชีวิตอยู่ จะไม่ให้แผ่นดินมืดมัวลงด้วยผู้ใดแย่งแผ่นดินเป็นอันขาด” ถ้ากล่าวนั้น ๆ ได้ยินกันทั่วทุกท่านที่ชุมนุมอยู่นั้นต่างได้นำออกไปแพร่หลายเป็นเหตุให้สงบระงับข่าวอภินิหารนั้นได้ ทั้งนี้เข้าใจว่าจะเป็นระยะเวลา พ.ศ. ๒๔๑๑ ปลาย ๆ เดือนตุลาคมนั้น อาจเพราะเหตุนี้ จึงย้ายออกไปพักแรมที่ ราชบุรี พ.ศ. ๒๔๑๒

สมเด็จพระเจ้าพระยา (ช่วง บุนนาค) นี้ สืบมาจากเจ้าพระยามหาอรรคเสนา บุนนาค ท่านบุนนาคนี้เป็นเพื่อนกับรัชกาลที่ ๑ สมัยเป็นนายด้วงศิษย์วัด เมื่อด้วงเป็นหลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี ได้มาอยู่และแต่งงานกับนาง (สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี) ท่านบุนนาคมีน้องสาวชื่อนวล ครั้นรัชกาลที่ ๑ เข้ารับราชการในสมัยพระเจ้าตากสิน บุนนาคได้มาหาเสมอและมักไปในพระราชสงครามด้วย จึงมีโอกาสรู้จักกับนวลและได้แต่งงาน เมื่อรัชกาลที่ ๑ เสด็จปราบดาภิเษกแล้วทรงตั้งบุนนาคเป็นข้าราชการมียศบรรดาศักดิ์กระทั้งเป็นเจ้าพระยามหาอรรคเสนา นวลจึงขึ้นชื่อเป็นเจ้าคุณนวล บัดนี้เรียกกันว่าท่านผู้หญิง แด่เจ้าคุณนี้มีลูกหลานเป็นสมเด็จพระ คือ สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาพิชัยญาติ และสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์

สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ฯ (ช่วง บุนนาค) ได้รับราชการตั้งแต่รัชกาลที่ ๓ ได้เป็นพระยา-ศรีสุริยวงศ์ ในกาลทรงประชวรหนักได้เข้าเฝ้าใกล้ชิดและได้รับพระบรมราชโองการให้ทูลเชิญผู้สมควรครองสืบต่อไป จึงตกลงร่วมกันทูลอัญเชิญรัชกาลที่ ๔ เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติสืบต่อได้เป็นเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์วิวัฒน์และเป็นพระสมุ-หกลาโหม ได้นำเสด็จประพาสราชบุรี กาญจนบุรี ได้ทรงพระกรุณาโปรดให้สร้างพระนครคีรี-เพชรบุรี ได้สละทรัพย์ส่วนตัว ๑,๐๐๐ ชั่ง ซึ่งร่วมกับพระราชทรัพย์ ๔๐๐ ชั่ง ขุดคลองดำเนินสะดวก เปิดใช้ พ.ศ. ๒๔๑๑ ครั้นวันที่ ๑ ตุลาคมปีนี้ได้ใกล้เสด็จสวรรคตได้รับพระบรมราชโองการฝากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้า ครั้นเสด็จสวรรคตแล้ว ได้เป็นประธานตกลงร่วมกันกราบทูลอัญเชิญเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติแล้ว เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ขึ้นเทียบที่สมเด็จพระเจ้าพระยาพระประสาธน์ พ.ศ. ๒๔๑๒ ได้ย้ายครอบครัวและข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยมาตั้งทำเนียบที่ริมบ้านสุค (ต่อมาเป็นศาลากลางมณฑลราชบุรี) ได้สร้างเมืองราชบุรี เกณฑ์คนมาถางป่า ตัดถนนปราบพื้นที่เพื่อสร้างพระราชวังเป็นที่เสด็จประพาส ณ เมืองราชบุรีเหมือนพระนครคีรี เพชรบุรีนั้น ได้สร้างค่ายหลวงรับเสด็จประพาส พ.ศ. ๒๔๑๔ ครั้งที่ ๒ สร้าง ณ บริเวณเด่นกระต่ายคอนตะโก ครั้งที่ ๓ สร้าง ณ เขาแก่นจันทน์ ครั้งที่ ๔ ตกลงแน่นอนว่าสร้าง ณ เขาวัง คือเขาตัดคนารอดเดิม ได้ย้ายเป็นวัดตัดคนารอดปริวรรต (ปัจจุบัน) พระสงฆ์ได้ย้ายไปอยู่วัดห้วยหมู (ปัจจุบัน)

พระราชวังนี้ ต่อมาได้เป็นวัดเขาวัง ครั้น พ.ศ. ๒๔๑๖ ได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ฯ พระประสาธน์สำเร็จสรรพอาณัติพิธีประหารชีวิตคนที่ถึงแก่อกุศลโทษได้ ผู้ดำรงมหิศวรรศักดิ์วรเดชาภาพให้ตั้งจางวางทนายเป็นหลวงบำรุงวรามาตย์ ให้ตั้งปลัดจางวางทนายเป็นขุนประสาธน์กัณฑ์ ให้ตั้งสมุหบัญชีทนายเป็นหมื่นศรีพยุหรัักษ์ พ.ศ. ๒๔๒๐ - ๒๔ ได้สร้างวัดศรีสุริยวงศ์ พ.ศ. ๒๔๓๘ ได้ให้ตักทำเนียบเป็นศาลากลางมณฑลราชบุรี

สมเด็จพระเจ้าพระยา ได้ออกมาสร้างเมืองราชบุรี ได้นำเสด็จพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ มาประทับ ทั้งได้สร้างเขาสัตตนาครเป็นพระราชวัง ได้นำเสด็จมาประทับหลายครั้งได้สร้าง “ราชบุรี” ให้กลับฟื้นขึ้นมามาก เมืองราชบุรีเดิมซึ่งรัชกาลที่ ๒ สร้างไว้ก็มีได้ทั้งให้ทำเป็นมณฑลทหารบก ถึงจะย้ายมาอยู่ฝั่งตะวันตกก็ตาม จึงเป็นเมืองทั้งพลเรือน และทหารอยู่ด้วยกัน เมืองราชบุรี เป็นจังหวัดราชบุรี และ มณฑลราชบุรี จึงเจริญงอกงามขึ้นปรากฏอยู่ถึงปัจจุบัน



สมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสสเทว ป. ๕) วัดราชประดิษฐ์ฯ เดิมว่าเป็นชาวเมืองราชบุรี ข้างวัดโรงช้าง อันเป็นเขตเมืองราชพลีและสุวรรณภูมิเมืองทอง อาจเป็นองค์แรกที่สอบจบประโยค ๕ ถึง ๒ ครั้ง คือ ท่านอุปสมบทครั้งแรกเป็นพระเถรร่วมคณะ ๑๐ องค์ สอบรวดเดียวได้ ๕ ประโยคแต่เป็นสามเณร ต่อมาได้ลาสิกขาออกไปเมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าทรงผนวแล้ว ได้เข้าอุปสมบทอีก เพื่อไม่ให้เป็นที่สงสัยจึงสอบอีกครั้ง เสร็จได้จบประโยค ๕ เพราะนามเดิมว่า “สา” พระจอมเกล้าจึงทรงพระราชนิพนธ์นามตั้งว่าพระสาสนโสภณและพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงนำไปไว้ ณ ตำแหน่งว่าสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

สมเด็จพระวันรัต (ทับ พุทฺธสิริ ป.๕) วัดโสมนัสวิหาร ท่านเป็นพระเถรองค์ที่ ๔ ในพระเถร ๑๐ องค์รุ่นแรกนั้น ในประวัติเล่าว่าเมื่อครั้งบวชเป็นสามเณรอยู่วัดสังเวชฯ นั้น ได้เล่าเรียนบาลีและสอบเป็นเปรียญได้ในสำนักหรือสนามวังหน้าแล้ว แต่สอบตกในสนามหลวง ครั้นได้อุปสมบทเป็นอุปสัมบันภิกขุ ณ วัดเทวราชฯ ได้ถูกพระพี่เลี้ยง (ทับ) นำไปถวายตัวเป็นศิษย์เรียนในสมเด็จพระจอมเกล้าฯ แต่ยังไม่ทรงผนวชเป็นพระวชิรญาณอยู่ ท่านได้ศึกษาจนกระทั่งจบประโยค ๕ ในตอนนั้น ท่านชอบเดินรุดงค์และเข้าป่าช้ากับทั้งเข้าอยู่ป่าช้าเสมอ ท่านได้เดินรุดงค์ไปอยู่ที่นครปฐมกระทั่งตั้งใจเป็นอุทิศบรรพชาครั้งที่ ๗ และได้รุดงค์มาพักอยู่ ณ วัดอรุณญิกาวาส ราชบุรีนี้ ซึ่งในกาลนั้นยังเป็นป่ารกชัฏเป็นประจำ กระทั่งคุ้นเคยกับท่านเจ้าคุณพระสมุทรมุนี ซึ่งในกาลนั้นเป็นพระหน้ายอยู่ ณ วัดมหาธาตุและชอบกรรมฐานด้วยกัน แม้ในกาลสอบพระปริยัติธรรม ในประวัติเล่าว่า ครั้นถึงกาลสอบไล่พระไตรปิฎก

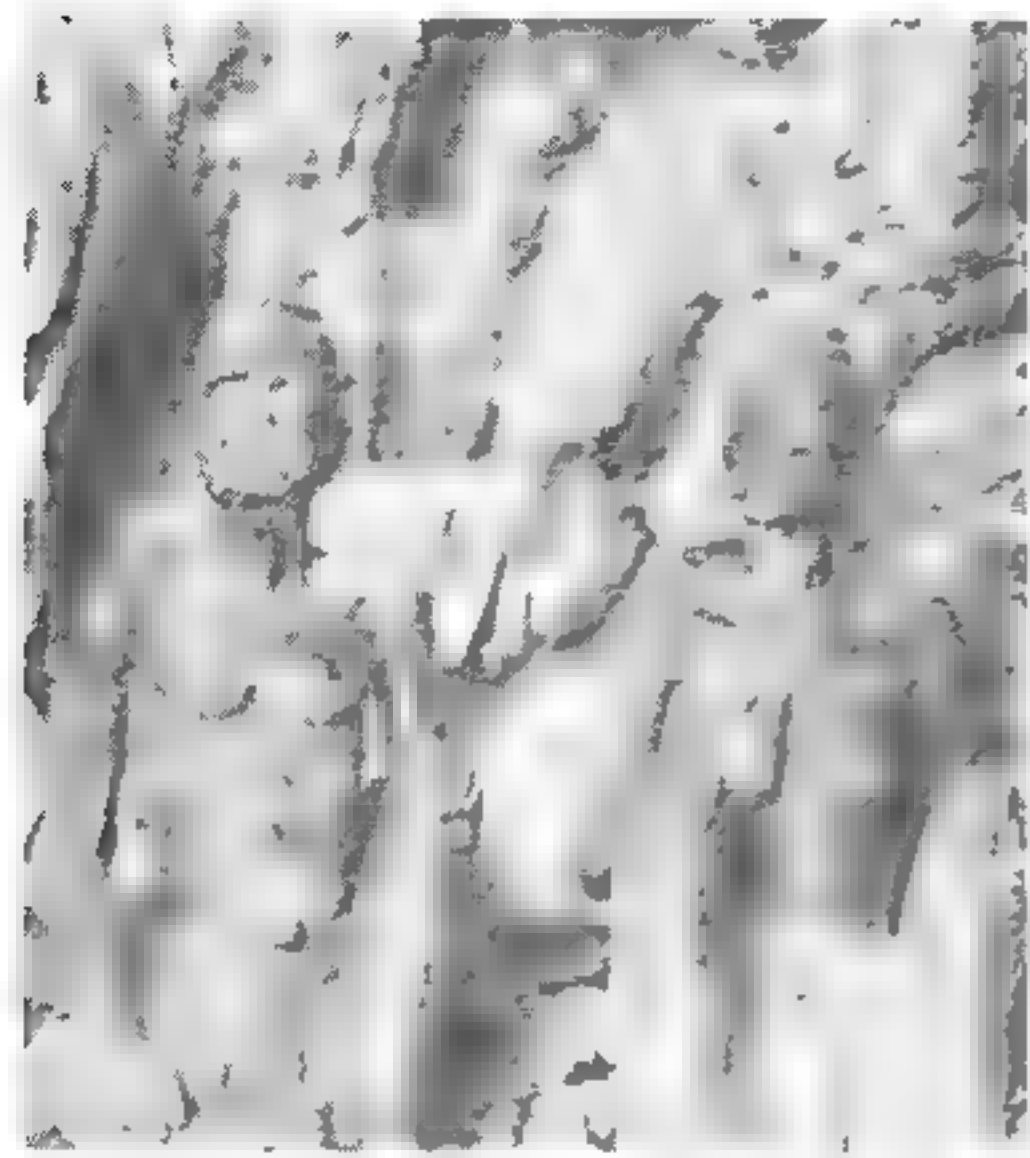


เวลานั้น ท่านไปเที่ยวธุดงค์วัดตามสมณกิจ พอกลับมาถึงก็มีรับสั่งให้เข้าแปลหนังสือ ในครั้งนั้น พ.ศ. ๒๓๗๕ อายุ ๓๑ พรรษา ๑๑ ท่านแปลได้ ๗ ประโยค ต่อมาจึงแปลได้อีก ๒ ประโยค เป็น ๙ ประโยค พ.ศ. ๒๓๘๑ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ที่พระอริยมุนีได้มาครองเป็นเจ้าอาวาสวัดโสมนัสวิหาร พ.ศ. ๒๓๘๕ พ.ศ. ๒๔๐๐ ได้เลื่อนเป็นพระพรหมมุนี พ.ศ. ๒๔๑๕ ได้เลื่อนเป็นพระพิมลธรรม พ.ศ. ๒๔๒๒ ได้สถาปนาเป็นสมเด็จพระวันรัต ในกาลมรณภาพ พ.ศ. ๒๔๓๔ ในกาล พ.ศ. ๒๔๐๐ ถึง พ.ศ. ๒๔๒๐ ได้เป็นพระอุปัชฌายอุปสมบทพระหน้อย ขมโก (พระสมุทรมุนี) ณ พระอุโบสถวัดโสมนัส ซึ่งสาเหตุให้พระหน้อย ขมโกได้มีความคิดรื้อฟื้น วัดอรัญญิกาวาสขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๒๐ ตามที่พระครูวินัยธรรม (อิน) ได้บันทึกไว้ ในประวัติวัดสัตตนารถได้เล่าประวัติไว้ว่า ท่านเจ้าคุณพระสมุทรมุนี (หน้อย) มรณภาพ พ.ศ. ๒๔๓๖ อายุ ๖๐ เศษ พรรษา ๓๗ ฉะนั้น ท่านจึงเกิด พ.ศ. ๒๓๗๖ ขณะที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชท่านนั้น จึงมีอายุได้ ๔-๕ ขวบ ตามชนบทเมื่อมีพระธุดงค์ไปพัก มักนำอาหารและลูกหลานไปหากัน เมื่อได้เป็นเปรียญและเป็นพระราชคณะแล้ว อาจเดินธุดงค์ไปอีกกระทั่งคุ้นเคยกัน หรืออาจไปเจริญสมณธรรมด้วยกัน เมื่อพระหน้อยอุปสมบท ณ วัดมหาธาตุแล้ว จึงได้ลาเพศออกมาอุปสมบทกับเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ที่วัดโสมนัส พ.ศ. ๒๔๐๑ ซึ่งตอนนั้นเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชได้เลื่อนเป็นพระพรหมมุนีแล้ว เมื่อพระหน้อย ขมโก มีพรรษา ๑๐ ได้ออกมาอยู่วัดศาล ซึ่งต่อมาได้ตั้งชื่อใหม่ว่าวัดอมรินทราราม พ.ศ. ๒๔๑๑ เป็นพระอนุสาวนาจารย์อุปสมบทท่านเจ้าคุณพระพุทธรวิริยากร (จิต ฉนโน) เมื่อท่านเจ้าคุณพระมหาสมณวงศ์ (แท่น โสมทศโค) อุปสมบทได้ ๕ พรรษามาอยู่กับท่านที่วัดอมรินทรารามแล้ว เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๒๑ ท่านได้รับเป็นพระครูขันตยาคม เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช พ.ศ. ๒๔๒๒ ในบรรดิกท่านพระครูวินัยธรรมว่ายังเป็นเจ้าอธิการอยู่ถึง พ.ศ. ๒๔๒๐ เช่นนี้จึงเห็นกันว่าอาจไม่ใช่ ตอนนั้น สมเด็จพระวันรัต (สมบุรณ์) มรณภาพ พ.ศ. ๒๔๑๕ อาจเทียบที่ไว้แล้ว และการเรียบเรียงนี้ท่านพระครูเรียบเรียงถวายพระราชคณะปลัด พ.ศ. ๒๔๕๘ เป็นเวลาที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชได้รับสถาปนาแล้ว จึงระบุได้ตามที่เห็น กับทั้ง ในกาลนั้น พระที่รับสมณศักดิ์ขึ้นพระราชคณะขึ้นไป ชาวชนบทเรียกสมเด็จพระเจ้าทั้งนั้น ด้วยประการฉะนี้ ท่านพระครูวินัยธรรม (อิน) จึงเรียบเรียงเรื่องถวายพระราชคณะปลัดมหาสังฆปริณายกว่า “เจ้าคุณพระมหาสมณวงศ์ (แท่น โสมทศโค) วัดเขมมหาสวรรค์ พระอารามหลวง เพชรบุรี ยังเป็นเจ้าอธิการอยู่วัดเมืง บางน้อย นั้งกัมมัญฐานเห็นสมเด็จพระวันรัต (ทับ) ได้ถามท่าน โสป่าโก (ปาน) เจ้าอาวาสวัดบางคณที่ท่านเล่าบอกให้รู้จักแล้ว เกิดเลื่อมใสจึงลาสิกขาออกมาอุปสมบทใหม่ ณ วัดบางคณที่ ได้ห้าพรรษาจึงขึ้นมาพักอยู่วัดศาลอมรินทร์ ท่านเจ้าคุณพระสมุทรมุนีเมื่อท่านเป็นเจ้าอธิการ (เจ้าอาวาส) อยู่วัดอมรินทร์ได้เล่าบอกว่ามีวัดร้างอยู่วัดหนึ่งที่ทุ่งหน้าเขา เป็นวัดเก่าแก่ร้างมาช้านาน จะเรียกว่าวัดอะไรก็ไม่ทราบ... ได้ยินแต่เมื่อครั้งก่อนเป็นวัดอยู่นอกเมือง เป็นวัดเป็นที่อยู่ของ สมเด็จพระวันรัต ดูท่าทางท่าเลชอบกลอยู่ ถ้าได้ไปปฏิสังขรณ์ขึ้นได้จะเป็นการดีทีเดียว ไว้สำหรับเป็นที่พักอาศัยของภิกษุผู้อยู่ปริวาสกรรม และจะได้เป็นที่อาศัยอยู่ธุดงค์ และเจริญกรรมฐานดีนัก เพราะเป็นที่เงียบสงัดดี ถ้าฉันไปปฏิสังขรณ์ขึ้นแล้ว จะนิมนต์ให้ท่านเป็นสมภารเป็นเจ้าอธิการอยู่รักษาวัดนั้นจะได้ถามได้ ท่านรับว่าได้ ณ ปีวอกนักษัตรจัตวา (พ.ศ. ๒๔๒๕) ได้พาสาธุศิษย์และอุปฐากไปแผ้วถางป่าไม้ไผ่ และป่าหนามที่รกชัฏให้สะอาดเตียนดีแล้ว ได้ปฏิสังขรณ์ก่อสร้างกุฏิหลายหลัง สร้างศาลา ปฏิสังขรณ์สระเก่า พระแท่นโสมทศโคได้เป็นพระอธิการอยู่ท่านเริ่มปฏิสังขรณ์พระเจดีย์ หรือพระปรางค์ พระพุทธรูปไสยาของเก่า ปฏิสังขรณ์อุโบสถเก่ายาว ๑๐ วา กว้าง ๕ วา แต่ชำรุดชำรุดมาก จึงชวนพระยาธรรมจรรยาคุณมนตรีให้สร้างพระอุโบสถขึ้นอีกหลังหนึ่ง แล้วได้เรียกกันว่าวัดอรัญญิกาวาสต่อมา

พระเดชพระคุณสมเด็จพระวันรัต (ทับ พุทฺธสิริ ป.ธ) เจ้าอาวาสวัดโสมนัส เจ้าคณะหนใต้ เป็นพระอุปัชฌายของท่านพระอุปัชฌายปาน โสป่าโก และท่านเจ้าคุณพระสมุทรมุนี (หน้อย ขมโก) ท่านพระอุปัชฌายปานได้มาเป็นเจ้าอาวาสวัดบางคณที่ ได้เป็นพระอุปัชฌายของท่านเจ้าคุณพระพุทธรวิริยากร (จิต ฉนโน) และท่านเจ้าคุณพระมหาสมณวงศ์ (แท่น โสมทศโค) ท่านเจ้าคุณพระพุทธรวิริยากรได้เป็นพระอุปัชฌายอุปสมบทอีกหลายท่าน เช่น พระครูเมธีธรรมานุยุต ท่านเจ้าคุณพระพรหมมุนี (ผิน) ท่านเจ้าคุณพระเทพเจดีย์อาจารย์ เพราะท่านเจ้าพระคุณสมเด็จพระ

เคยรุดงค์มาพักอยู่ ณ วัดอรุณยูงาวาส เป็นเหตุให้ลัทธิวิหาริกและอันเตวาลิก คือท่านเจ้าคุณพระสมุทรมุนี (หน้าย) และท่านเจ้าคุณพระมหาสมณวงศ์ (แท่น) ได้บูรณะปฏิสังขรณ์แล้ว วัดอรุณยูงาวาส จึงกลับฟื้นคืนสภาพขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๒๕ ยั่วยืนมากระทั่งถึงปัจจุบัน ถ้านับจากขุนหาญบุญไทยสถาปนา พ.ศ. ๑๐๓๐ มาก็คงยืนมากกว่า ๑๕๐๐ ปี เพราะพระพุทธรูปไสยาและพระปรางค์เดิมได้สถิตอยู่นั้นยืนยันทมาแล้ว

ถ้าเขาทะเมน เพชรบุรี ขอขมาเปลื้องเครื่องใหม่ออกเพื่อถ่ายสดส่วน (กายวิภาค) ฝีมือ ช่าง ช่าง-พระยาแกรก พงศาวดารเหนือเล่าว่า พระยาโคตมตระบองครองกำแพงเพชร ไทรเล่าเรื่องผู้มีบุญ จึงสั่งให้จับทารกกรอกไฟ

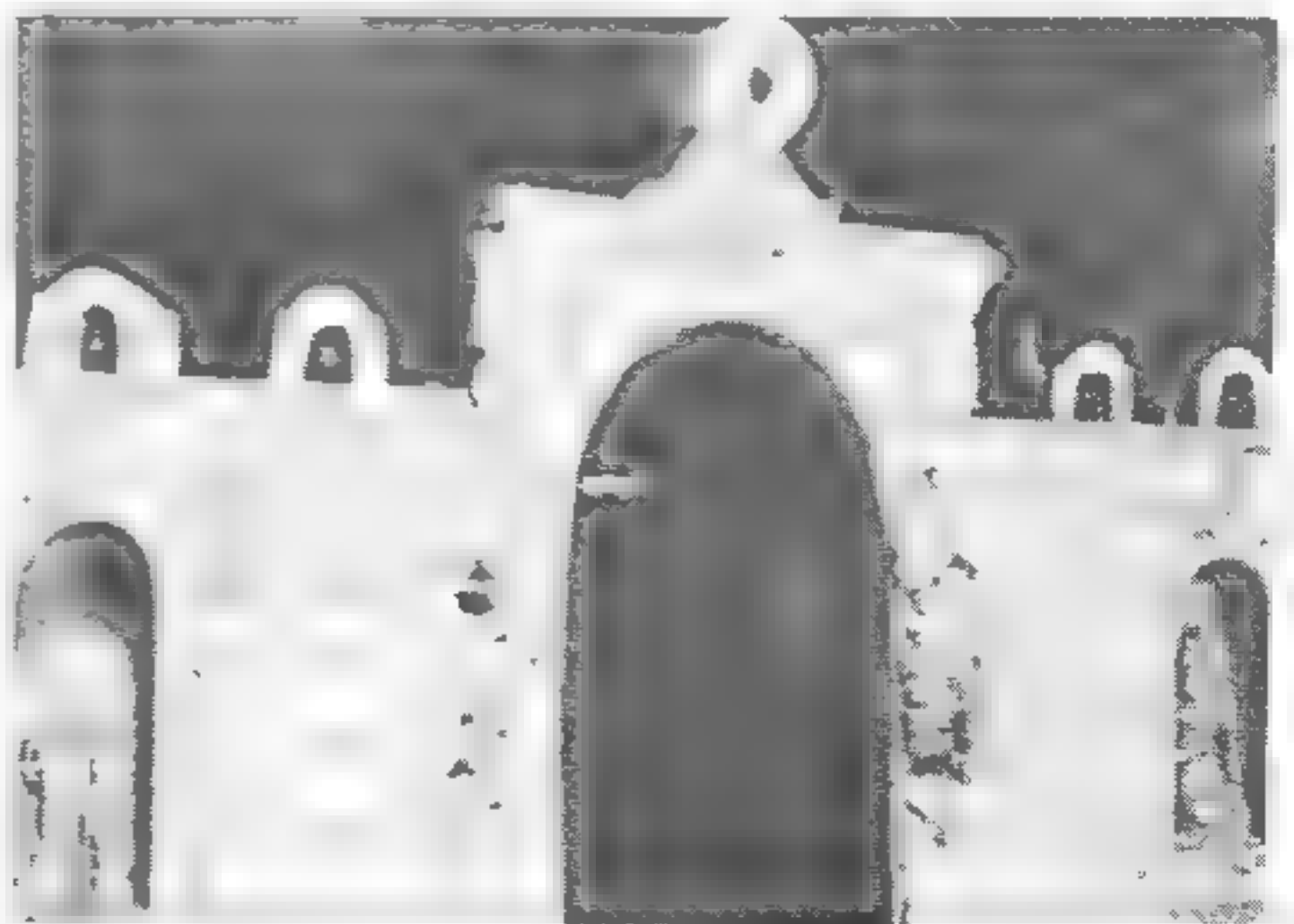


พระยาแกรกถูกกรอกไม่ตาย แต่พิการ ตลอดตัว นำ พระนาง ไปอยู่วัดโพธิ์มี มีข่าวลือว่า ผู้มีบุญจะขี่ม้าขาวเหาะมาจึงถัดดู พระอินทร์จึงม้าและนำเครื่องของทิพย์มาให้กิน บำบัดพิการหมด ลิ่น จึงขี่ม้าเหาะไป พระยาโคตมตระบองมองเห็นคกพระทัยกลัว จึงพาถูกเมียหนี พระยาแกรกจึงได้ครองมีพระนามว่าพระยาแกรก หรือพระเจ้าสินธพอมรินทร์

ขวา-พระนางร่วง อาจชื่อ 'มี' ตามพงศาวดารเหนือ กล่าว เพียงว่า ยกนางเผ่าพันธุ์ โคตมเทวราช โคตมตระบอง จึงใช้ชื่อ ให้เข้ากับ 'มี' ว่า โคตมีเทวี ทั้งคู่ดูแล้วสดส่วนงามมากสังเกต ผมหักัดทรงมหาดไทย จะยกขึ้นไปถึงอูษุขาก็ไม่ได้ผมหักัดนี้ถือ กันว่าสมัยรัชกาลที่ ๓ ทั้งคู่นี้เมื่อขึ้นเป็นจ้าวพ่อจ้าวแม่ศักดิ์สิทธิ์ มีคนเคารพมาก ไหล่ช่วงนอก เป็นแบบไทย นอกจากนั้นมิ

กายวิภาคตลอดกระทั่งสดส่วนชายหญิงไทยแก่ชัดเจนทั่วไป โดยเฉพาะหน้าปากซึ่งแสดงถึงส่วนชาย-หญิงแก่พันหลุด หมดแล้ว และพระยาแกรกนี้ว่าครองอินทปัตถนคร ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน รูปปรากฏที่เขาทะเมน เพชรบุรีนี้ เมื่อตั้งตัวได้ก็ ตั้งชื่อใหม่ เพราะระยะกาลสิ้นเมื่อร้าง ชื่อจึงสูญไป

กลองอินทเทรี ของท้าวแสนปมในถ้ำ เขาหลวง และกลองที่อยู่เหนือชุมประคุด เคยมีอยู่ที่วัดเพชรพลี แต่แตกไปแล้ว ตามที่ เชื่อถือกันมา ทั้งพระยาแกรกและท้าวแสนปม มีถิ่นฐานอยู่เพชรบุรี จึงกระทำรูปเคารพและ กลองอินทเทรีกันไว้อย่างที่ปรากฏนั้น ๆ นำขึ้น ใจที่ช่างชาวเพชรบุรีได้ลงแรงทั้งทรัพย์และกำลังทั้งฝีมือกระทำกันไว้ให้ได้เห็นมาจนถึงปัจจุบัน



คลองที่มีรอยตะลุมถุนั้น เจ้าของอาจเป็นขุนเจ้าเมืองเพชรก่อน ๆ ก็ได้ เอาทรัพย์สินเงินทองใส่ไว้ ไม่ไว้ว่า อินทเกร็ดดั้งบังเกิดทรัพย์ มีผู้รู้เจาะล้วงเอาไปแล้ว เหลือคลอง และรอยตะลุมถุนั้นเรื่องอยู่อย่างที่เราเห็น

รูปในชั้นขวา เป็นรูปชายพระร่วง อาจเป็นรูปผู้สร้าง หรือรูปท้าวแสนปม เจ้าของอินทเกร็ด

รูปในชั้นซ้าย เป็นหญิงแต่งตัวนางละคอน เป็นรูปเมียเจ้าของหรือรูปพระมเหสีท้าวแสนปม พงศาวดารเหนือเล่าว่าเป็นราชบุตรของพระเจ้ากรุงไครศรีชัยไม่บอกกว่าชื่ออะไร อาจชื่อรุ่งเรือง หรือพระนางร่วงในพระราชนิพนธ์เรื่องท้าวแสนปม พระราชนิพนธ์ชื่อว่า อุษา แปลว่ารุ่งสาง

ท้าวแสนปมมีรูปขรุขระ มีปมดั่งแสนอยู่กระหนาบปลุกผัก อยู่ใกล้วังกรุงไครศรีชัย พระราชธิดาเสวยผลมะเขือที่แสนปมปลุกใช้ปัสสาวะรดมีครรภ์ มีลูกชายแล้วประกาศหาพ่อแสนปมถือก้อนข้าวเย็นไปให้-เด็กนั้นรับกิน จึงถูกขับออกไปอยู่ป่าล้ามากยากแค้นมาก พระอินทร์แปลงเป็นลิงนำกลองศักดิ์สิทธิ์อินทเกร็ด เมื่อตีแล้วปมหาย เกิดทรัพย์ และมีเมืองเทพนครเกิดขึ้น จึงมีพระนามว่าสิริชัยเชิงแสน มีพระราชโอรสชื่อ อุทอง คือ พระรามธิบดีที่ ๑ ผู้สร้างอยุธยา เทพนครไม่บอกว่ายู่ที่ไหน อาจอยู่ที่เพชรบุรีก็ได้ เพราะหลักฐานมีอยู่



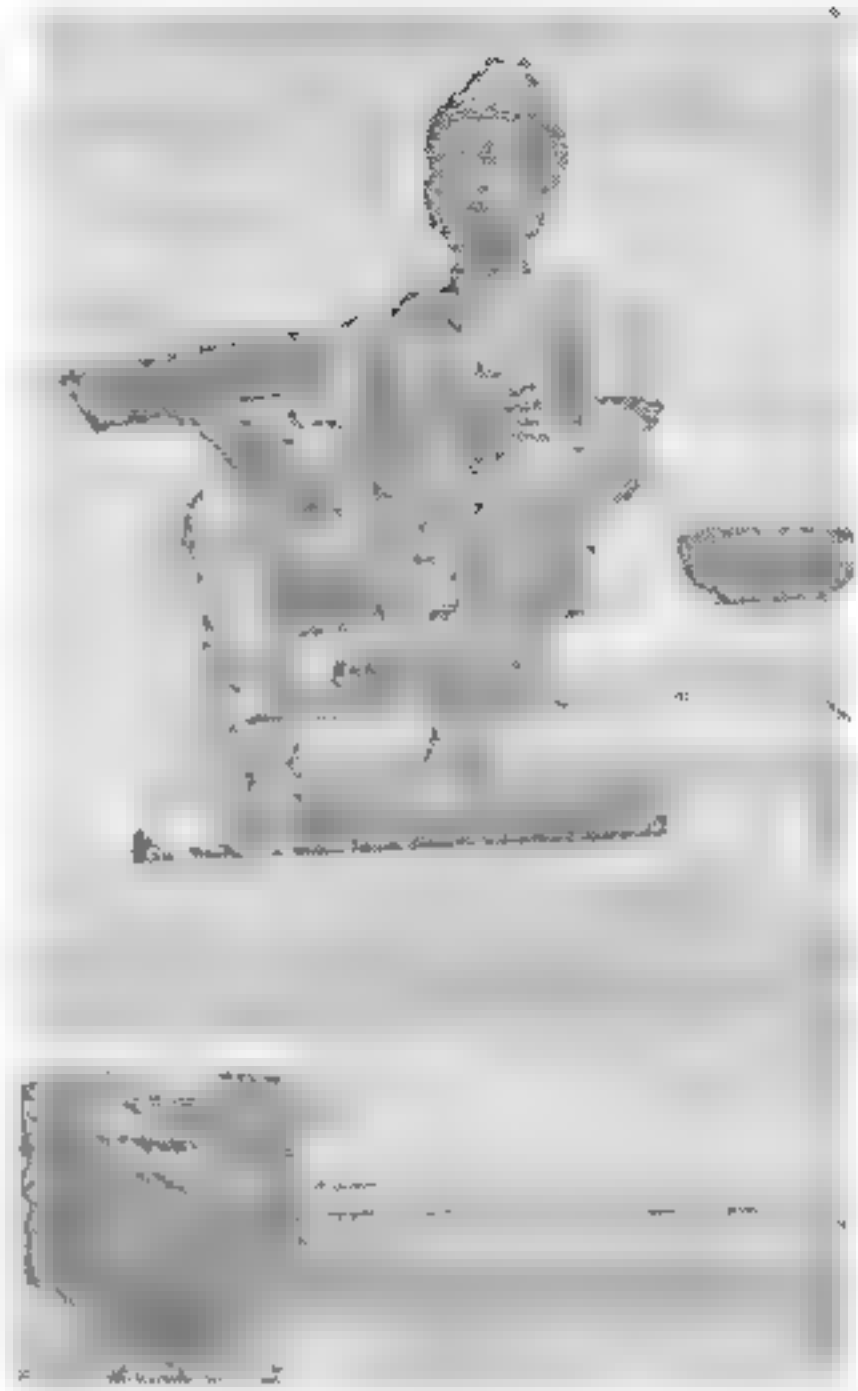
รุ่นใหม่สมัยล่วง ๒๕๐๐ แล้ว จะเห็นจิวรกลีบที่ทับแบบพาดซ้ายขวาหน้า ช่วงคอซ้ายขวานั้นจะต้องพาดขึ้นไปบนไหล่ซ้าย นี่ไม่ได้พาดจะอยู่ได้อย่างไรทั้งนี้ว่า หน้า ช่วงคอ กับสืบบอกว่าคนจึงไม่มีสัญลักษณ์เป็นพระพุทธรูป เป็นรูปคนแบบตุ๊กตาปากแดงแบบทาลิปสติก ของผู้หญิงกวนให้เกิดโรคเกาต์ ดาปรือแบบนี้คือ ดาคนสูบกัญชา ตามีเมตตาแบบสำรวมนั้นดูพระชินราชองค์เดิมที่พิษณุโลกจะเห็นชัด องค์นี้จึงเป็นแบบคนมีกิเลส ไม่ใช่แบบประดิษฐ์พระพุทธรูป “พระอรหันต์ลั้มนมา สัมพุทธเจ้า” ผู้ทรงเมตตา กรุณา และหมดกิเลส (ธรรมวงศ์)

ชุดนี้ พบตีพิมพ์ในหนังสือวารสารเยาวชนสัมพันธ์ ท่าน พล.อ.ค. เรื่อง วิศวกรรม นำเรื่องประวัติศาสตร์ ของชนชาติไทยโบราณ และลายกเบื้องจารไปลงนำมาถวายได้เป็นหลักฐาน จึงคัดมาจากนั้น เป็นหลักฐานและพยานว่า ผู้เขียนไม่ได้แกล้งโดยประการใด ๆ และหลักฐานนี้มีอยู่แล้ว มีวารสารเยาวชนสัมพันธ์ประกาศไว้ยืนยันอยู่ จะทำเองก็ได้ ก็คงถูกกล่าวว่ายแกล้ง มาพูดกันถึงความจริงและหลักฐานที่ปรากฏขึ้นนี้ยืนยันอยู่

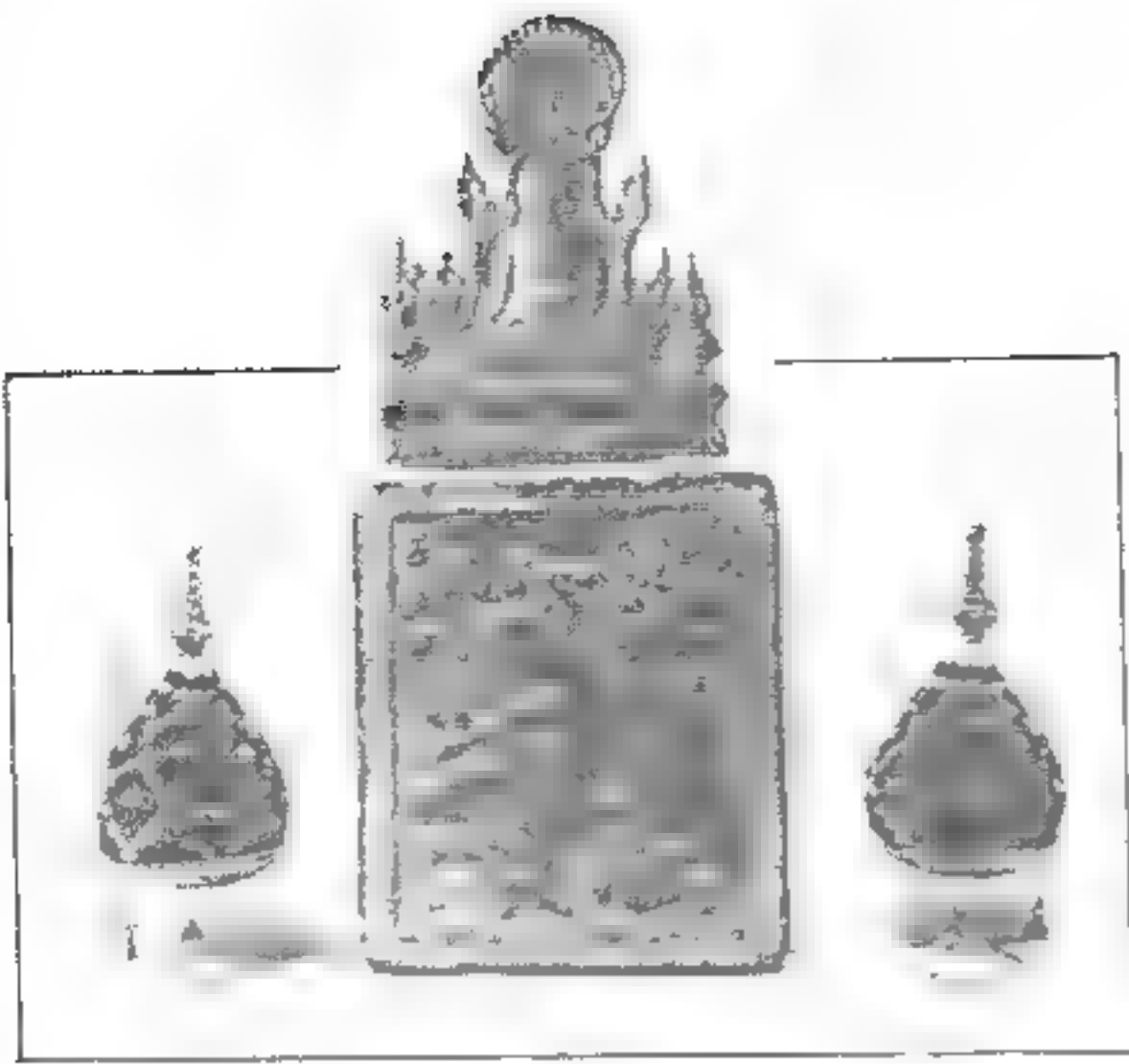
พระบรมรูปพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ผู้ทรงจารึกหินลายสือไทยแบบสุโขทัย (ขอโทษ ขอใช้คำไทยอย่างพระราชดำรัสจารึก) มือขวาถือสมุดข่อย ซึ่งไม่ใช่หินจารึก ผู้เขียนสมุดข่อย คือ พระเจ้าลิไทย หรือลือไทย ผู้เขียนไตรภูมิพระร่วง ซึ่งไม่ปรากฏว่าจารึกไตรภูมิพระร่วงลงในหิน มือซ้ายถือดินสอเดิมของไทย ซึ่งใช้จารึกหินไม่ได้ทั้งจับมือซ้ายแสดงว่าพ่อขุนเขียน จารึก จาร มือซ้าย ลูกดาล็่มอย่างนี้ก็ไม่ใช้ใช้ดาอ่านหนังสือ อาจออกแบบให้มองน้องนักศึกษาสาววิศดารที่นุ่งสั้นแบบบัตเลต์และพวกถือลัทธิลึงรุงรังทั้งผมหนวดสกปรกชุมนุมชนไทย

สัญลักษณ์เหล่านี้ ฯลฯ จึงไม่ใช่รูป พระปรีวิชานมหาราชเจ้าผู้สูงสงคราม จรรโลงบ้านเมือง ทรงสร้างวัดในพระพุทธศาสนา ประดิษฐ์ลายสือไทย แบบสุโขทัย และจารึกศิลา แขนงกระดิ่งร้องทุกข์ ณ ประตู ตั้งขดาร์หินหว่างกลางไม้ตาลพระองค์นั้น

ถ้าใช่ (ไม่มีลายสือไทยบอก) และประดิษฐ์ไว้ที่หน้ามหาวิทยาลัย...ก็เท่ากับว่าเอามหาราชไทยแกล้งประดิษฐ์ให้เป็นตัวตลกผิดเขียงอย่างน่าอัปยศอดสูตลอดไป ซึ่งพวกคนครึ่ง ๆ ขนวด คร. ศจ. ได้กระทำไว้ และกระทำบัดนี้บัดเถลิงตามกาลสมัย แล้วยังนำเอาคนไทยที่ตายไปตั้ง ๖-๗ ร้อยปี มาร่วมด้วยอีก ขอให้บัดชบเฉพาเถิด



ต้นไทย วัฒนธรรม ไทยท้าย



บน พระพุทธรูปปางมารวิชัย ชะเนนาร ครัสรู้ได้รับโพธิ คือ
เกิดจักขุ ธรรมจักขุ

ล่าง พระพุทธรูปปางประสูติ เป็น เกิด ที่เป็นสัญลักษณ์
เป็นไทย คือ เกิดเป็นไทยชาติไทย ทั้งบนและล่างมี
คั้งพุ่มดอกไม้ไทย คือ ชาติไทย บำบวง บูชาไทย
มาตั้งแต่เกิดแม้กระทั่งตายไปแล้ว ก็ยังเคารพนับถือกัน
อยู่ ควรจะให้รูปเคารพไทยแต่หาสัญลักษณ์เคารพนับถือ
ไม่ได้ ได้ใช้รูปนี้ซึ่งเป็นรูปพระกัณฐะบุตรของพระ
และอ่าเป็นรูปพระที่อุบาสกสมัยสุวรรณภูมิ มีต้นโพธิเป็น
ต้นไม้ที่เคารพนับถือทั้งพระ และชาวราช ไม่นานนี้ใน
เมืองไทยก็มีทั้งชื่อไทยว่าไม้อ้อ หน้าโพ ซึ่งเสียงเรียกไม่
ตรงกับคนที่เรียกว่าโพธิ ทั้งทำด้วยวัสดุไม้ในไทย ช่าง
และหัวคิดไทย มีอยู่ในไทย จึงถือว่าของไทย กับมี
ร่วมโพธิ์ ไทรหมายว่าร่วมเย็นเป็นสุข เขาเป็นสัญลักษณ์
ชาติไทย

ไทยอ่านไทย ไทยวางความรู้ไว้ด้วยลายสือให้อ่านรู้ได้ บนลายเส้นประภาณณจตรอบนั้น ยอดแหลมบน
คือ ยอดหัวเสา ลงมาถึงไหล่ และล่าง ช้ายนอก ลายเลข ๑ ขึ้นยอดเป็นเลข ๕ และ ๖ ลาย ค.อ. ขวากลับกันคือ
๖,๑ และ อ.ค. โดยเฉพาะ ๑,๖ ถือเป็น โสฬส และ ๖,๑ ขึ้นเขาร่านขวาไปซ้ายจึงเป็น ๑๖ เป็นเลขศักดิ์สิทธิ์ ช้าย ๕
ถือเป็นรอยเจ็มนวพรุณ และ ๖ ยอดเป็น น-พรรณรังสี เมื่ออ่านลายเส้น ลายขวาเป็น ไ องค์กรพระพุทธรูปจากอังกา
(ใหญ่) ช้ายไปอ่าน ท และลายเส้นขวา อ่านจากครึ่งพุ่มโพธิจะเป็น ย ชัดเจน รวมได้ว่า ไทย มี เกิด คือ ชาติ
จึงรวมได้ว่าชาติไทย ลายรูปหัวเสา หรือ ป้านลมนี้ รู้กันว่าลายไทย มีเครื่องคั้ง หมายความว่า บำบวง บูชา
กันตั้งแต่เกิดถึงล่วงลับแล้ว (พระพุทธรเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว) และคนที่ตายแล้วชาวไทยเรียกว่า “ผี” ตลอดมา
วัฒนธรรมต้นก่อนพระพุทธศาสนาเกิดมีการเคารพนับถือ ผี-วิญญาณรูปอยู่แล้ว เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามา ไทยได้ยอม
รับเคารพนับถือเชื่อฟังกัน ถึงกระนั้น ก็ไม่ได้ขัดอะไร เพราะพระพุทธศาสนาก็สรรเสริญกตัญญูกตเวทีกับทั้งมีพระ
พุทธพจน์ ให้กระทำบุพเพศและกระทำบุญอุทิศคือ ทักขิณาทาน ฉะนั้น ไทยจึงสักการะเคารพนับถือ บูชาผี ทั้ง
วิญญาณรูป และผีคนที่ตายแล้ว ซึ่งเป็นวัฒนธรรมมีการบูชา โค้ะหมู่บูชาและจัดระเบียบบดดอกไม้บูชา ตลอดจนกระทั่ง
สร้างศาสนสถาน และ สถานสาธารณประโยชน์อุทิศให้แก่ผู้ตาย แม้กาลเกิดก็มี เช่นกระทำมงคลวันเกิดตั้งแต่เกิดเป็นประจำ
ซึ่งล้วนแต่ถือการบูชาบำบวงทั้งหลายว่า เป็นอุดมมงคลและการจัดที่ เครื่องบูชา กับบริจาตลอดทุกชั้นมีอยู่เพียงใน
หมู่คนไทยในไทยนี้เท่านั้น แม้บัดนี้ ก็ยังกระทำอยู่ตลอดทุกชั้น และมีชาติอื่น ๆ กระทำตามหรือเอาอย่างไปมากแล้ว

ทวยไทยร่วมชาติสาธุชนทั้งหลาย ได้บรรยายวัฒนธรรมตั้งแต่ต้นมีเรื่องปรากฏ มีรูปเป็นหลักฐาน และ
มี ประเพณีเฉพาะในหมู่คนไทยนี้ตลอดมาถึงกาลปัจจุบัน ถือเป็นสุดท้ายของอดีตอันยาวนานมานั้น บัดนี้ ถือเป็น
กาลปัจจุบันเฉพาะหน้า เป็นเบื้องต้นของอนาคต กาลอันไม่มีกำหนดโน้น จากระยะกาลอันยาวถึง ๘ พันปี และ
มีถิ่นแดนอยู่ตลอด ส่วนพวกไทยลัว ซึ่งไปอยู่ ณ ประเทศจีนอันมีนามว่า ลื้อ และ เล้า ขึ้นไปอยู่ใกล้ขั้วโลกเหนือ
มีชื่อว่า ลัว ไปอยู่ในชมพูทวีป มีชื่อว่า ลาก และ ปลวะ ลงไปอยู่ทะเลใต้ มีชื่อว่า ลว ลว และ ไคยัก กับได้พบไทยไปอยู่
ณ อเมริกากลางและใต้มีชื่อว่า แม่ญ่า คือ มายา และ อินคา นำไปทั้งคำ ชื่อไทยและหนังสือไทยไปสติดไว้ ราชอาณาจักร
ไทยซึ่งกว้างขวางเกินกว่าที่จะรู้ได้หมด ถึงกระนั้นรู้ได้แค่นี้ก็พอแก่ความเข้าใจ และได้รู้แล้ว พวกเราไทยลัวได้
ก่อสร้างสืบต่อรักษากันมากระทั่งถึงปัจจุบัน เรา-ไทยจึงยังมีอยู่ ซึ่งยืนยันชาติไทยนี้ไม่ใช่ “ได้” ที่โง่เขลาเที่ยววิ่งหนีตะ
พิดตะพือ และทำอย่างไรไม่เป็นเลย แต่มีพวกหนึ่งเขาส่งจดสงวนเข้าคุ้มครองนักหนา ผู้เขียน-ไม่ได้ทำเพื่อได้เหล่านั้น

แต่ทำให้แก่พวกไทยที่อยู่กันในประเทศไทยตั้งแต่มีโลกและมีชาติคน ทำอะไรต่าง ๆ เป็นตลอดซึ่งเป็นวัฒนธรรมไทย อันได้เขียนหาถ่ายรูปยืนยันแล้ว ค่อจากนี้ เรา-ไทยจะไม่ต้องถูกพวกสบัดช่อโกหกอย่างสบายหน้าคนเลย ถ้าขึ้นมาโกหก-เราก็รู้ และได้มาทำมงคล่ร่วมกัน คือ พูดถึงเรื่องจริง ๆ กันบ้าง สมกับที่มีศีลสัตย์ทุก ๆ คน ไทยจะได้เป็นผู้ถือว่าเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรืองมาแล้ว ถ่มครองปกป้อง ยังกระทำกันอย่างคนไทย ซึ่งยังเป็นชาติอยู่ในปัจจุบัน และตลอดไปในอนาคต

ไทยและของไทย ที่ยังเหลืออยู่ และเป็นมรดกตกทอดมาถึงปัจจุบันนี้ ยังอยู่ครบทุกประการ อันเป็น 'คบดอก' ไทย ซึ่งให้ไทยรู้จักไทยและของไทยทุก ๆ ชนิด สิ่งนั้น ๆ ก็คือรูปโครงสร้างที่เป็นแบบไทย และคำไทย ที่ไทยได้ตั้งไว้และไทยใช้กันมา เช่น การเรียงคำชื่อไว้หน้า และเรียงคำคุณไว้หลัง แม้ข้อความคำถาม ก็เรียงคำถามไว้หลัง ภาษาอื่น-เขาเรียงคำคุณไว้หน้า แ่คำถามก็เอาไว้หน้า ที่เอาไว้หลัง-ดูจะมีแต่ไทยชาติเดียวเท่านั้น ไทยจึงเป็นของไทยอย่างบริสุทธิ์กับทั้งการนับถือ บำบวง เสน่สรวงคัน หรือผี เช่นการประชุมเพลิง การไหว้ บูชา ครูบาอาจารย์ การตั้งใช้สวดสลาย-สลายอ่าน คือ สลายสือไทย สายนับ คือ สลายเลขไทย ด้นทำเช่น แรกนา และแม่ข้าว ด้นสร้างระบบเงินทอง ถ้าขาย แลกเปลี่ยน ด้นเลี้ยงดูแลรักษา ด้นสร้างเมือง เรือน บ้าน คือ ผีเรือน ด้นคุณค่า เช่น สีนหนุ่มสาว สิ่งต่าง ๆ ทั้งหลายเหล่านี้ ไทยได้ทำไว้แก่ไทย และไทยได้รักษาเป็นมรดกตกทอดกันมาอย่างน้อยก็ ๘,๐๐๐ ปีมาแล้ว ทั้งนี้เป็นเครื่องยืนยันว่าคนไทยตลอดกาลนั้นมีสมองสติปัญญาเป็นของตัวเอง จึงทำและตั้งไว้ใช้ในพวกของตัวเอง และไทยได้รักษาของไทยมาแก่ตัวเองของไทยทุกคน ฉะนี้ ไทยจึงรู้จักของตัวเองดีกว่าใคร ๆ อันทั้งหมด เช่น คำว่า เพื่อนเกลอ ทรง ซาบซึ้ง ผู้ดี-ซี้ข้า หนุ่มสาว เด็ก ผู้ใหญ่ ไทยเข้าใจความหมายของไทยได้ดีกว่าใครอื่น เพราะไทยเป็นตัวของไทยมาตั้งแต่มีคนไทยมานั้น เช่น รูปร่าง หน้าตา พอเห็นกันเข้าก็รู้ว่า ไทย ยิ่ง-ถ้าพูดขึ้นเป็นคำไทยด้วยแล้ว ก็ยังรู้กันว่าคำไทยแท้ คำไทยมีเสียงสูง เสียงกลาง เสียงต่ำ เป็นความหมายในตัวเอง เช่น เสือ เสือ เสือ หรือ หล่อ หล่อ ล่อ ล่อ ล้อ ก็ยังรู้และเข้าใจได้ แม้เขียนเป็นตัวหนังสือแล้ว พอเห็นก็รู้ได้ว่าหนังสือไทย-คำไทย แม้เวลานั่ง ถ้านั่งพับเพียบ นั่งโอบอ้อม แล้วก็รู้ว่าแบบไทย เพราะมีอยู่ชาติเดียว คือ ไทย จึงรู้กันได้ว่าไทย นี่แหละ ไทยท้องถิ่นได้เป็นไทยอยู่มาตลอดกาล ส่วนไทยชั้นปัญญาชนสมัยนี้ ทำอะไรไม่เป็นสักอย่าง เป็นแต่ไปลอกเขามาทั้งนั้น

ที่เล่ามานั้น เพื่อยืนยันของไทย สัญลักษณ์ เอกลักษณ์ เป็นไทยชัดเจน เพราะมีอยู่แก่ไทยและไทยได้รักษา และประพฤติกั้บทั้งยังกระทำกันอยู่ โดยเฉพาะแล้วก็คือไทยประจำท้องถิ่น จะเป็นลำดับขั้นชั้นไหนก็ตาม ซึ่งยังรักษาสัญลักษณ์ของไทยไว้ที่ตัวเอง เช่น บำบวง หรือ ทำเซพ การขึ้น-ขึ้นครู ครอบ ไหว้ครู อันไทยยังทำกันอยู่ และมีไทยชาติเดียวที่มีและทำเป็นสายเลือด จึงเป็นวัฒนธรรมและเป็นประเพณีไทยแท้จึงตลอดกาลมาแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ พวกเรา-ไทยท้องถิ่นจึงเป็นไทยแท้ ได้ยอมรับความเป็นไทยของคนอยู่ พร้อมกับต้องรักษากันต่อไป ไทยจึงยังเป็นไทยครบเท่าที่โครงสร้างไทย หนังสือไทย แบบไทย ระบบไทย ยังเป็นของไทย-ไทยทั้งชายและหญิง เป็นชื่อไทย จึงเป็นเจ้าของไทยทั้งชาติและประเทศไทย พร้อมกับของไทยทุก ๆ อย่าง

คำไทย-ชาติไทย

เกิดได้พบครบสิทธิ์จิตรร่างตน

ยังเป็นอยู่รู้ทำได้ไว้ชีวิน

ชาติเป็นไทย-ใจรู้ถือว่าไทย

ไทยสร้างไทยไว้แก่โลก-โลกชาติคน

เกิดเป็นคนชาติไทย

ขันแค้นเข้มข้มอย่างเกลือก

ยอดทุนผลคุณค่าวิชาศิลป์

ถึงชีพสิ้นคุณค่าเหลือตราคน

รู้ทำได้-ไทยจึงเป็นชนไทยคัน

ไทยเป็นคนชาติไทย-ไทยคงเชื่อ

ไว้เวลาอย่างเสื่อ

คงชาติเชื่อย่างร้าง

คำไทย - หญิงไทย

ต้นหญิงไทยไว้คุณค่า ครอบครองผล
สรสร้างไว้ให้ผลเพิ่มเริ่มไว้วาง
หญิงไทยมีดีแล้วแหวาควไว้
จ้าวแม่จ้าว จ้าวแม่สิน แม่เชื้อเป็น
หญิงไทยไว้คำว่าชาติเพชร
อ่อนหวาน-หวานเย็นเป็นเอง

ยอดคำต้นคือเป็นแม่แม่เลี้ยงสร้าง
ผลเป็นอย่างสร้างโลกใจเกษมเป็น
ซึ่งทำได้ คุณแม่ จ้าวแม่เห็น
จ้าวแม่เส้นสาย แม่จ้าวแม่เพลง
ใจเด็ดคมแหลมแจ่มเปล่ง
บุญเพ็งกายใจ-ไทยจริง

คำไทย - ลูกไทย

ลูกไทยสืบ, งามจบ - ครอบครองสร้าง
สืบเชื้อไข ไทยจากคั่น ผลแจ้งจริง
ลูกไทยที่มีธาตุแท้ - แด่หย่อนกว่า
เตะ ค่อย เป็น เข่นเข้าศอก - บอกท่าไทย
เด็กไทยไว้จุก - จุกจอมไทย
แบบพวยช่วยคน - คนไทยแท้

รูปไข่วาง, ส่วนสมทรง องค์ชายหญิง
เลือดไทยสิง - ธาตุสร - พันธุ์พิมพ์ไทย
ยังเฉยท่า - ไว้เชิงเช่น - เห็นทำได้
ลูกไทยใช้เป็นแต่เกิด - เกิดไทยแท้
หลักแหลมแถมไว - ไทยแท้แน่
ธาตุไทยใส่แม่ - แด่คั่นคอ

คำไทย - คู่ไทย

หญิงชายไทย - ได้ร่วมร่วมเป็นคู่
ช่วยกันสร้าง, วางไทย - ไว้เหล่ากอ
เช่นสรวางวาง ธาตุเลี้ยง ก็เคียงคู่
ร่วมช่วยกัน - สรรไว้ให้ทุกทาง
ไทยมีที่ไทย - บอกไทยแน่
มีไทยไว้ท่า - ว่าแท้ไทย

ได้ร่วมรู้จักกันสรรพค่อ
มีพร้อมพอ - ยินยัน สรรขึ้นวาง
สื่อไทยรู้อ่านลาย - หมายไทยสร้าง
ไทยจึงสร้างไทยผอง - พร้อมของไทย
ไทยแท้ทุกอย่าง - ทั้งเก่าใหม่
กายใจไทยด้ว - ทั่วทุกคน

คำไทย - ไทยช่วยกัน

ต้นชายหญิง, สิ่งสร้างไทย, ได้โครงสร้าง,
ช่วยกันทำ, นำหมู่ไทย, ไว้ของคน
ไทยเป็นไทย, ในทุกอย่าง, ไทยสร้างไว้
ไทยทำไว้, ได้คบคอก, กอถาวร
คนได้อยู่, รับอบเขต, ประเทศไทย
ทำชื่อเสียงเป็นไทย, ในครอบครั
ไทยล้อมรับ, นับเป็นไทย, ไทยทุกอย่าง
ไทยช่วยด้ว, ทั่วป้องกัน, สรรเกียรติไทย

ลูกหลานต่างสืบสายอยู่ฟูพืชผล
ไทยเป็นต้น, สืบคกทอด, ตลอดกาล
ไทยเป็นไทย, ตั้งแต่ต้น, จนลูกหลาน
ไทยสัญญา, เป็นด้วไทย, ได้เป็นด้ว
คนสร้างโลก - โลกชาติไทย เป็นไทยทั่ว
ไทยเป็นด้ว, ไทยแท้ๆ แท้กายใจ
ไทยสู้สร้าง, ไทยสืบส่ง, ทรงไทยได้
ไทยเป็นไทย, ไทยเป็นด้ว, ทั่วไทยเป็น

ตำนานคติแห่งพระจันทร์พระพุทธปฏิมากร

หรือ เดิมว่า

ตำนานพระจันทร์นสติ-คติฯ ฉบับ วัดโสมนัสวิหาร

(ตำนานนี้ เป็นพิมพ์ดีดสมิทพลีเมียร์ ท่านพระปลัดกรเถร (พระพร้อม ปภังกรโร พ.ศ.๒๔๑๕-๒๕๐๕) วัดโสมนัสวิหาร อายุราว พ.ศ.๒๔๖๐-๒๔๗๐ ก่อนจะมรณภาพท่านมอบให้แก่เสถียร และเขาได้นำมาถวายไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ ตามจำนวนคงจะพิมพ์จากฉบับเทศนาที่เรียบเรียงไว้แล้ว เมื่อพบชินกาลมาลีปกรณ์ พ.ศ. ๒๐๖๕-๒๐๗๑ เห็นท่านเรียบเรียงไว้ในนั้น จึงแน่ใจว่ามีมาก่อน ยังได้เห็นในจดหมายเหตุของพระจีนแล้ว จึงทราบว่า มีมาก่อน พ.ศ. ๒๔๔ ในตำนานนี้ว่า ก่อน พ.ศ. ๗ ปี ในจดหมายเหตุว่า พระพรรษาที่ ๗ ก่อน พ.ศ. ๓๘ ปี เรื่องมีมา และได้บันทึกไว้แล้ว-พระราชกวี)

ในครั้งก่อน ได้บันทึกไว้อย่างนั้น ในภายหลังได้อ่านอีก ก็ไม่ได้ว่าท่านเล่าไว้อย่างไร เพราะนำมาเรียงไว้ในที่ห่างกัน ในคราวนี้ได้นำมาลงไว้ในที่นี้อีก เพื่อต้องการจะได้พบเห็นได้ง่าย พระภิกษุ ฟาเหียน บันทึกไว้อย่างนี้

พรรษาที่ ๗ แด่กาลตรัสรู้แล้ว เมื่อครั้ง พระพุทธองค์เสด็จขึ้นไปประทับอยู่บนสวรรค์ (ชั้นดาวดึงส์) และทรงแสดงพระธรรมเทศนา (อภิธรรมโปรด พระพุทธมารดาสิริมหาเมตตาเทวีเทพกัญญา) เพื่อเป็นคุณประโยชน์แก่ พระพุทธมารดาอยู่ ๕๐ วันนั้น (ในระหว่างที่พระพุทธองค์ไม่อยู่) พระเจ้าปัสเสนชิค มีความปรารถนาใคร่จะได้เห็น พระพุทธองค์ (อยู่เสมอ) จึงเป็นมูลเหตุให้พระองค์แกะสลักด้วยโกศศิระจันทร์ และประดิษฐานไว้ในสถานที่ที่พระองค์ประทับนั่งอยู่เสมอ ๆ นั้น เมื่อพระพุทธองค์ เสด็จกลับจากดาวดึงส์แล้วเสด็จกลับเข้าไปในพระวิหาร ในทันที่นั้น พระพุทธปฏิมา (กร) ก็ละที่เดิมเข้าไปบรรจบกับพระองค์ พระองค์จึงตรัสกับพระปฏิมาว่า ให้กลับไปยังที่นั่งเดิม ภายหลัง เมื่อเราบรรลุปริณิพพานแล้วจะเป็นตัวอย่างแก่บริษัท ๔ ซึ่งเป็นศิษย์ของเรา ดังนั้นแล้ว พระปฏิมาก็เลื่อนกลับไปสู่ที่นั่งเดิม พระปฏิมาองค์นี้ เป็นพระพุทธรูปปฏิมาองค์แรกของพระพุทธปฏิมาทั้งหมด และซึ่งบุคคลสืบต่อมาได้ถือเอาเป็นตัวอย่าง พระพุทธองค์ได้เสด็จเลื่อนไปประทับอยู่ในวิหารเล็กทางด้านใต้หลังค่างจากสถานที่ประดิษฐาน พระพุทธรูปนั้น ซึ่งห่างจากกัน ๒๐ ก้าว

ทางทิศใต้ของเมืองนี้(แคว้นแคว้นนการ)ต่อไปครั้งโยชนมีดำหินแห่งหนึ่งอยู่ภายในเนินใหญ่ของภูเขา หันหน้าลงทางตะวันตกเฉียงใต้ ในถ้ำแห่งนี้ พระพุทธองค์ได้ทรงฉายพระฉายา (เงา) ไว้ หากยืนแลดูอยู่ในระยะห่างกว่า ๒๐ ก้าว จะได้เห็นเหมือนพระพุทธรูปอันแท้จริง ซึ่งมีพระฉวีเป็นสีทองกับเครื่องหมายแห่งพระพุทธลักษณะทั้งหลาย ด้วยความประณีตแจ่มแจ้งสุกใสซึ่งสำแดงออกให้เห็น

พระกัมมัจจ์ (พระทั้งเจ็ด ในไซอิ๋ว) ได้บันทึกไว้ในจดหมายเหตุ ซึ่งปรากฏในประวัติพระกัมมัจจ์ ได้ถูกแปลไว้แล้วอย่างนี้

“แคว้นโกสัมพี...ในพระราชวังเก่าแห่งนครหลวง มีวิหารใหญ่สูงกว่า ๖๐ เฉื่อยะ ประดิษฐานพระพุทธรูปจำหลักด้วยไม้จันทร์ มีฉัตรศิลา แขนงห้อยอยู่เบื้องบน พระเจ้าอุเทนเป็นผู้สถาปนาขึ้น”

“เมื่อครั้งพระคตาคเจ้าเสด็จอำพรรษา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แสดงพระธรรมเทศนาโปรดพระพุทธรูปนั้น พระเจ้าอุเทนทรงระลึกถึงพระองค์เป็นอย่างยิ่ง จึงอาราธนาพระมหาโมคคัลลานให้นำช่างจำหลักที่สามารถขึ้นไปยังสวรรค์เพื่อชมพระพุทธรูปลักษณะแล้วกลับลงมาจำหลักจำลองด้วยไม้จันทร์แดงให้เหมือนพระพุทธรูป ครั้นเมื่อพระบรมโลกนาถเสด็จกลับลงมา ปฏิมานี้ก็ได้สำแดงควรวะต้อนรับพระองค์”

“(หน้า ๑๔๐)....เชตวัน....มีพระพุทธรูปทอง ซึ่งพระประเสนชิตราชา (ปัสเสนทิโกศลราชา) ทรงประดิษฐานไว้ด้วยความอาลัยในพระพุทธองค์ เมื่อครั้งเสด็จไปโปรดพระพุทธมารดาบังเทวโลก ประกอบด้วยทรงทราบว่าพระเจ้าอุเทนราชา ทรงสถาปนาพระพุทธรูปด้วยไม้จันทน์ จึงได้ทรงสร้างพระปฏิมาขึ้นบ้าง”

ในกาลเสด็จขึ้นไปโปรดพระพุทธมารดาครั้งนั้น พระมหาโมคคัลลันต์เถระได้ขึ้นไปนั้น ชัมปปัทฐฐกถา ภาค ๖ เรื่องยมกปาฏิหารย์ มีเล่าไว้ว่า

มีบริษัทประชุมเป็นปริมณฑลประมาณ ๓๖ โยชน์ (จุดติ สโยชนปริมณฑล ปรีสา) วงรอบประมาณ ๑๔,๕๐๐ เส้น ๕๗๖ ก.ม. ประชุมเป็นมหาสมาคมตลอดอีก ๗ วัน จะเป็นวันมหาปวารณา จึงเข้าไปเรียนพระมหาโมคคัลลันต์เถระถึงวันเสด็จลง พระเถระได้ฟังแล้ว จึงดำนิ ฌ ตรงที่นั่นนั่นเอง อธิฐานว่า “บริษัทของเห็นเราตลอดจนขึ้นไปสู่เชิงภูเขาสิเนรุ” ดังนี้ ท่านจึงมีรูปปรากฏเหมือนเส้นด้ายกับพลสีเหลืองอ่อน ซึ่งร้อยในมณีรัตนขึ้นไปโดย ท่าม กลางภูเขาสิเนรุปรากฏ ๑ โยชน์ ๒ โยชน์ ฯลฯ ได้ขึ้นไปเช่นกับให้ศีรษะทูนพระบาททั้ง ๒ แล้วได้ทูลถามทราบแล้ว จึงกลับลงมาบอก....

เท่าที่ได้คัดข้อความซึ่งได้นิพนธ์ไว้ในที่และกาลต่างกัน แม้จะปรากฏในเรื่องเดียวกัน ถึงกระนั้น ก็มีแตกต่างกัน ยิ่งในตำนานของไทยก็แตกต่างออกไปอีก คือ กาล ในที่อื่นระบุมกปาฏิหารย์กาลว่าพุทธพรรษา ๗ ในตำนานไทยระบุ-ก่อนพุทธปรินิพพานกาล ๗ ปี ท่านคงได้ฟังมาต่างกัน ฟังมาอย่างไรก็จดไว้อย่างนั้น พระฟ้าเหียนได้เล่าเสด็จขึ้นไปโปรดพระพุทธมารดา พระถังซำจั๋งได้ฟังเป็นพระเจ้าอุเทน และพระโมคคัลลันต์เถระได้นำช่างขึ้นไปสวรรค์ให้ได้ชมพระพุทธลักษณะ ส่วนในธรรมบทเล่าว่า พระสารีบุตรเถระได้จดจำเล่าเหตุการณ์ยมกปาฏิหารย์ และเสด็จขึ้นไปโปรดกับทั้งเรื่องปรากฏซึ่งพระมหาโมคคัลลันได้แสดงอิทธิปาฏิหารย์ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ในครั้งนั้น แม้พระสารีบุตรก็ได้ฟังพระอภิธรรมได้มาแสดงแก่ศิษย์ ๕๐๐ องค์ให้ได้บรรลุอรหัตผลตลอดสมกับฐานะเขตทัคคทางปัญญาและทางอิทธิฤทธิ์ ส่วนในตำนานไทยนั้น คงได้ฟังกาลที่สร้างจำลองขึ้นในภายหลัง จึงระบุไว้อย่างนั้น ถูกผิดอย่างไร-ก็มีข้อความประจักษ์อยู่แล้ว

เริ่มตำนานไทย

รัตนดัย สุกตัม นรมทวน

ปเสนราชภาริต

จนทน พุทธสญลว

พุทธพิมพ์ นมามิห ๑

บัดนี้ จักกล่าวตำนานพระพุทธปฏิมากรแก่นจันทน์ ซึ่งมีประวัติการณดังจักแสดงต่อไปนี้

เมื่อพระศากยตเจ้ายังทรงมานพระชนม์ ได้เสด็จประทับอยู่ ณ พระเชตวันารามใกล้กรุงสาวัตถี ทรงเล็งเห็นสัตว์โลกที่อยู่ไกลควรจะได้บรรลุธรรมวิเศษ พระองค์ก็เสด็จดำเนินไปครัสสอนฯ ครั้งนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลราชา* ทรงดำริว่าพระผู้มีพระภาคเจ้าคงยังประทับอยู่ในพระเชตวันาราม จึงตกแต่งเครื่องสักการบูชาเสด็จไปโดยกระบวนพยุหยาตราเพื่อจะถวายบังคมบูชาพระผู้มีพระภาคเจ้า แต่มิได้ทรงพบพระองค์ ทรงทอดพระเนตรเห็นแต่พระเชตวันอันว่างเปล่าฯ ท้าวเธอทรงสลดพระทัย แม้นกทั้งหลายก็โศกสันตยีนกฯ ท้าวเธอจึงทรงรำพึงว่าพระผู้มีพระภาคเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ แต่เพียงไม่เห็นวันเดียวเท่านั้น หมู่นยังมีความน้อยใจประหนึ่งว่า หาทิฟังมิได้ฯ ผิดว่า พระองค์

* ชินกาลมาลีปกรณ์ และ สังคีตฉวงค์ ว่า พระเจ้าปเสนทิโกศล

เสด็จปรินิพพานไปแล้ว ขนทั้งหลายจักได้ที่พึ่งที่ไถนหนอฯ ทรงรำพึงดังนี้แล้ว จึงน้อมนมัสการบูชาแต่ที่ประทับแห่ง
 พระผู้มีพระภาคเจ้าเสร็จแล้วก็เสด็จกลับพระราชมณเฑียรฯ ครั้นรุ่งขึ้นวันหลัง พระผู้มีพระภาคเจ้าได้เสด็จกลับมาถึงพระ
 เชตวันฯ พระเจ้าโกศลทรงทราบข่าวเสด็จมาถึง จึงเสด็จมาถวายบังคมทูลว่าข้าแต่พระองค์ผู้ทรงพระเจริญ วันวานนี้
 ข้าพระองค์ทั้งหลายมาเพื่อจะถวายบังคม แต่มิได้เห็นพระองค์เห็นแต่พระเชตวันอันว่างเปล่าเกิดสังเวชสลดใจมากนัก
 ด้วยหาที่พึ่งมิได้ฯ ข้าพระองค์ทั้งหลายจึงมารำพึงว่าพระผู้มีพระภาคพระองค์ยังทรงพระชนม์อยู่ แม้เพียงไม่เห็นวันเดียว
 เท่านั้น ปวงชนยังแสดงอาการโศกเศร้าถึงเพียงนี้เป็นประการหนึ่งว่าหาที่พึ่งอาศัยมิได้ ถ้าแม้ว่าพระองค์เสด็จปรินิพพาน
 เสียแล้ว เรายังได้อะไรมาเป็นที่พึ่งหนอพระเจ้าข้าฯ และข้าพระองค์ควรจะได้อนุญาตแต่สำนักพระองค์เพื่อจะได้
 สร้างพระพุทธรูปไว้ให้เพื่อเป็นที่พึ่งกราบไหว้แก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายพระเจ้าข้าฯ พระองค์ทรงสดับถ้อยคำของ พระ
 เจ้าโกศลกราบทูลประวัติการจักเป็นประโยชน์แก่สัตว์โลกในอนาคตกาล ฉะนี้ จึงทรงอนุญาตแก่ท้าวเธอว่า ดินนัก ดินมาก
 มหาราชบพิตรฯ ขอมหาบพิตรจงให้กระทำเถิด การสร้างพระพุทธรูปนี้มีอานิสงส์มากนัก มีอภิญญาให้สิ้นสุดได้ดังนี้ฯ
 พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงสดับพระพุทธรูปจะมีพระมนัสปริดาทูลลากลับไปพระราชวัง ครั้นแล้วท้าวเธอก็ดำรัสสั่งราชทูต
 ให้ไปเอาไม้แก่นจันทน์จากพระเจ้าสุวรรณภูมิ ท้าวเธอก็ประทาน ไม้แก่นจันทน์แดงถึง ๕ พัน* น้ำหนัก มี
 ค่าได้แสนตำลึงทองแก่ราชทูตให้นำมาถวายพระเจ้าปเสนทิโกศลแล้ว พระองค์จึงทรงดำรัสให้หาช่างผู้มีฝีมือฉลาดมาให้
 แกะสลักไม้นั้นให้เป็นพระพุทธรูป ๑ องค์ แทนสูง ๘ องคุลี องค์สูง ๒๒ องคุลี วัดสองไหล่กว้าง ๒๓ องคุลีเศษครึ่งนิ้ว
 แต่งพระศกให้งาม พาดผ้าสังฆาฏิประมาณศิระษะแม่มือ พระจันทร์ เมื่อเสร็จแล้วมีน้ำหนักได้ ๘ พัน* พระ
 เจ้าปเสนทิก็จเชิญเสด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าไป เพื่อให้พระองค์ทอดพระเนตร พระพุทธรูปฯ ที่นั้นพระพุทธรูปเจ้าก็เป็น
 ประหนึ่งว่ามีพระชนม์แสดงอาการจักเคารพต่อพระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งพระองค์กำลังทรงดำเนินจะเข้ามาประทับนั่ง ก็
 เขยิบพระบาททั้งสองมากระทำบังจุมนนการรับเสด็จ พระองค์ได้ทอดพระเนตรเห็นพระพุทธรูปไม้จันทน์แดงมีอาการ
 อย่างนั้นแล้วจึงตรัสห้ามว่าดูกรอาวุโสท่านอย่าลงมาจากอาสนะเลย จงนั่งอยู่นั่นเถิดฯ มินานเท่าไรนักหรรษ เราตวาด
 ก็จักปรินิพพาน ท่านนั้นแล จักอยู่รักษาพระศาสนาจนกว่าจะสิ้นเขต ๕๐๐๐ พรรษาฯ ขณะนั้นพระจันทร์เจ้าจึงอู่
 พระบาททั้งสองขึ้นนั่งอยู่เหนืออาสนะตามเคยฯ ครั้นนั้น ส่วนพระเจ้าปเสนทิก็จรับสั่งให้ถวายภัตตาหารแก่พระศาสดาฯ
 ครั้นพระองค์ทรงทำภัตตาหารเสร็จแล้วพระเจ้าปเสนทิก็จกราบทูลถามถึงอานิสงส์แห่งการสร้างพระพุทธรูปฯ พระองค์จึง
 ทรง แสดงวัดคังคุลีชาดกให้ท้าวเธอทรงทราบว่ามิอานิสงส์มากแล้ว ก็เสด็จกลับพระเชตวันารามจำเดิมแต่การสร้างพระ
 พุทธรูปจันทร์เจ้าแล้วได้ ๗ ปี พระสมณะโคดมเจ้าก็เสด็จปรินิพพาน ณะกาลภายหลังพระเจ้าปเสนทิโกศลก็เสด็จสวรรคต
 พระโอรสทรงนามว่าวัดคุกะ* ก็ได้ครองราชย์แทนพระราชาบิดาฯ ครั้นนั้น ส่วนพระเจ้าสุวรรณภูมิก็ผูกพระราชม
 ตรีกับพระเจ้าวัดคุกะ พระองค์มาทรงรำพึงว่าเราไม่ให้พระพุทธรูปจันทร์เจ้าไปไซ้ร ก็จักเสียทางพระราชมตรีมิบังควร
 เลย ถ้ากระไรเราจักหาอุบายแก้ ดังนี้แล้วก็รับสั่งให้หาแก่นจันทน์ให้ช่างมาแกะสลักเป็นพระพุทธรูป ๒ พระองค์
 มีน้ำหนักกว้างใหญ่และคล้ายพระพุทธรูปจันทร์เจ้าแล้ว ก็ประดิษฐานไว้เหนือแท่นอันเดียวกันฯ องค์หนึ่งตั้งไว้ข้างขวา
 อีกองค์หนึ่งตั้งไว้ข้างซ้ายแห่งพระพุทธรูปจันทร์เจ้าเสร็จแล้ว ลำดับนั้นพระเจ้าวัดคุกะก็ทรงรับสั่งให้ราชบุรุษไปแจ้ง
 แก่พวกทูตของพระเจ้าสุวรรณภูมิว่า พระพุทธรูป ๒ องค์ พร้อมทั้งพระจันทร์นี้ท่านพอใจองค์ใด ก็จงถือเอาองค์นั้น
 เถิดฯ ฝ่ายทูตของพระเจ้าสุวรรณภูมิก็รู้สึกอดอัดใจเต็มทนมิอาจรู้จักพระจันทร์เจ้าที่ พระเจ้าปเสนทิทรงสร้างนั้นว่าเป็น
 พระองค์ไหนแน่ฯ จึงถามผู้อภิบาล พระจันทร์ดูฯ อันผู้อภิบาลพระจันทร์ก็หาได้บอกอย่างไรไม่ฯ เมื่อทูตกราบ
 บังคมทูลถาม ท้าวเธอก็ตรัสบอกว่าทั้งสามพระองค์นั้นก็ล้วนแต่เป็นพระจันทร์เจ้าทุก ๆ พระองค์เทียว ก็ท่าน
 ทั้งหลายชอบใจในองค์ใดจงถือพระองค์นั้นเถิดฯ ทูตที่มารู้สึกหนักอกเหลือทนเหตุมิรู้พระจันทร์แม่ตระหนักจึงทูลลาออก

* พัน=ช่าง

* ชินกาลมณีปกรณ เวียง วิภูฏกฯ สังคีตยวงค์เรียกวิศุศุภราช รัมปปัทฐกถา ว่า วิ จู ท ก

ไปวิหารสอบถามศิษย์วัดว่าพระพุทธรูปทั้งสามนั้น องค์ไหนเป็นพระจันทรองค์เก่าๆ ขอพ่อนุญน้อยเจ้าจงบอกให้จะแจ้งเกิด พวกข้าพเจ้าจะให้สร้อยมุกอันร้อยด้วยลวดทองเป็นรางวัลแก่เจ้าพร้อมทั้งเสื้อผ้า ศิษย์วัดนั้นจะบอกตรง ๆ ที่เดียวก็เกรงพระราชาอาญา ใครจะบอกเป็นอุบายจึงพูดว่าข้าพเจ้าจักขึ้นไปดูแทนพระจันทร ข้าพเจ้าจักเอาปูนป้ายแทนไว้จักลงมา แล้วท่านนั้นจึงขึ้นไปเอาพระจันทรลงมาเกิดฯ พวกทูตจึงบอกอีกว่า เมื่อเจ้าขึ้นไปดูพระจันทรแล้วจงเอาปูนป้ายพระจันทรองค์เก่านั้นไว้ก่อนแล้วจึงลงมานะฯ ศิษย์วัดไปตามคำสั่งแล้วก็กลับลงมารับของรางวัลนั้นไปฯ จึงพากันขึ้นไปดูแทนพระจันทรนั้น เห็นมีปูนป้ายไว้ก็มีความชื่นอกชื่นใจนักจึงยกขึ้นทูลเหนือศีรษะแล้วก็นำลงสู่บาททอง กราบทูลถวายบังคมลาพระเจ้าวัดคุระแล้ว เชิญพระจันทรเจ้ากลับคืนสู่เมืองสุวรรณภูมิฯ ฝ่ายพระเจ้าสุวรรณภูมิเมื่อได้พระจันทรมาก็ทรงโสมนัสเป็นอันมาก จึงทรงอุปฐากบำรุงพระจันทรโดยเคารพยิ่งนัก กรุงสุวรรณภูมิก็รุ่งเรืองนิราศกัณฑ์ทั้งปวงฯ พระโอรสพระนัดดา ซึ่งได้ครองราชสืบๆ กันมาก็ได้ทรงบำรุงรักษาพระจันทรเป็นอันดีเหมือนกันฯ ครั้งนั้น พระเจ้าสุวรรณภูมิเสด็จไปทรงพุทธแก่ข้าศึกซึ่งยกทัพมาตีพระนคร พระองค์เสียทีแก่ข้าศึกซึ่งยกทัพมาตีพระนคร ก็เสด็จสวรรคตในสมรภูมิตั้งนั้นเอง เหตุข้าศึกมีกำลังมากกว่าฯ แต่พระเจ้าสุวรรณภูมิมีพระโอรส ๒ พระองค์ คือ องค์หนึ่งมีพระนามว่า พระอาทิตย์ราช* อีกพระองค์หนึ่งมีพระนามว่า จันทรราชฯ อาทิตย์ราชกุมารผู้ที่ฉวยได้พระจันทรเจ้าแล้วก็เสด็จหนีไปฯ ส่วนจันทรราชกุมารผู้น้อยฉวยได้พระศกกับพระธาตุพระพุทธรูปเจ้าแล้วก็เสด็จหนีไปฯ ราชบุตรผู้น้อยได้นำพระศกกับพระธาตุไปล่าปลิงฯ ราชบุตรผู้พี่ได้นำพระจันทรเจ้าไปไว้ เมืองแซดา** และได้ครองราชย์ในเวียงนั้นฯ ราชบุตรทั้งสองพี่น้องครองราชย์ในเวียงนั้น ๆ จนสิ้นพระชนม์แห่งพระองค์แล้ว พระจันทรเจ้าอยู่ในเมืองแซดาได้ ๓๐๐ ปี เมื่อเมืองเกิดโกลาหลขณะกาลนั้น ได้มี พระมหาเถระองค์ หนึ่ง ได้พาพระจันทรเจ้าหนีไป เมืองแซง ได้นำไปพักไว้ในสวนอุทยานของ พระเจ้าคำแดง แล้วจึงแถลงเหตุให้พระเจ้าคำแดงทราบ พระองค์ก็ทรงโสมนัสยินดีมาก มั่นสการพระมหาเถระก็แจ้งว่าพระจันทรเจ้าองค์นี้มีฤทธิ์มีเดชมากนักหนา ท้าวเธอก็ทรงเลื่อมใสศรัทธาบำรุงรักษาพระจันทรเจ้าโดยเคารพยิ่งตลอดพระชนม์ฯ ต่อจากนั้นไม่นานเท่าไรนัก พระเจ้าคำแดงก็สวรรคตไปตามยถากรรมฯ พระโอรสของพระองค์ได้ครองราชย์แทน พระจันทรเจ้าอยู่ในเมืองนั้นนานประมาณได้ ๑๐ ปีฯ แล้วยังมีมหาเถระเจ้ารูปหนึ่งนามว่า สีโวหะ ได้นำเอาพระจันทรเจ้านั้นออกไปไว้บ้านแขวงเมืองแซดาพระมหาเถระอยู่ที่บ้านนั้นได้ ๑๓ วัน จึงให้สร้างหอไว้พระจันทรเจ้าฯ และได้เรียกนายพรานคนหนึ่งมา พระมหาเถระก็สั่งว่าเราจะไปล่าปลิง ฯ

พระพุทธรูปแก่นจันทน์ (สังคีติยฯ-จันทนพิมพ์) จันทนสารพุทธรพิมพ์ ดำนานปรากฏในชินกาลมาลีปกรณ์ พระรัตนปัญญาเถร ชาวลันนาไทยได้รจนาเป็นมูลภาษาคือภาษามคธเดิมเมื่อ พ.ศ. ๒๐๖๕-๒๐๗๑ ปรากฏคล้ายกัน แต่ไม่เหมือนกันตลอด ได้ปรากฏในสังคีติยวงศ์ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระพนรัตน์ (ฉิม) วัดพระเชตุพนฯ ได้รจนาเมื่อ พ.ศ. ๒๓๓๒ ที่แพร่กันก็คือชื่อ พลิมนคร พลิปนคร คือ พลิบพลีนคร หรือ เมืองพริบพลี ซึ่งเสียงมอญในไทยออกว่า เปริบเปริ โนด พริบพลีน้อย คู่กับ เปริบเปริโตด พริบพลีใหญ่ได้คัดย่อจาก ชินกาลมาลีปกรณ์ จะนำในสังคีติยวงศ์ในวงเล็บ เพื่อเห็นพร้อมกัน และได้แทรกตรงนี้ กับทั้งตำนานฉบับพิมพ์ไม่ปรากฏ ชื่อนี้อาจตกขาดหายไป ได้ใส่เข้ามาให้เต็มตามที่ปรากฏนั้น

พระราชอาสน์เสนาทิโกศล โปรดให้สร้างพระพุทธรูปแก่นจันทน์ เมื่อปีใด ต่อจากนั้นมาอีก ๗ ปี พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ปรินิพพาน กษัตริย์ในเมืองสุวรรณภูมิได้บูชาสืบทอดกันมาจนพุทธศาสนาล่วงได้ ๑,๐๐๐ ปี (สังฯ พระเจ้าสุวรรณภูมิราชทั้งหลายได้บูชามาถึงพุทธปรินิพพานได้พันปีล่วงไป)

* อุทโยทยปกรณ์ ชินกาลมาลีปกรณ์เรียก พระเจ้าอาทิตย์ ฯ

๒ เมืองซาแด หรือวิเชตนครฯ

พระเจ้าอาทิจจ์ เกิดในวงศ์ของกษัตริย์เมืองสุวรรณภูมิ เป็นพระราชโอรสของพระเจ้านรบดี ทรงอันเชิญพระพุทธรูปแก่นจันทน์นั้นมาแต่เมืองสุวรรณภูมิแล้วสร้างนครขึ้นบนยอดเขาวิเชตในชนบทวิเชต (บันทึกว่า แจ้ตาก หรือเมืองตาก เมื่อสร้างนครขึ้นแล้วก็กลายเป็นวิเชตนคร ในประเทศสยาม ซึ่งเป็นคนละประเทศกับเมืองสุวรรณภูมิ (บันทึกว่า-ข้อความตอนที่ว่า “เป็นคนละประเทศกับเมืองสุวรรณภูมิ” นั้น ท่านใช้ศัพท์บาลีว่า วิเทเส ข้อความดังกล่าวนี้ไม่มีในต้นฉบับโบราณเดิม) ทรงบูชาพระพุทธรูปแก่นจันทน์ในชนบทวิเชตนครนั้นช้านาน

กล่าวกันมาว่า พระพุทธรูปแก่นจันทน์ประดิษฐานในวิเชตนครนั้น เป็นเวลานานประมาณ ๕๓๐ ปี (รวมได้ ๑๕๓๐ ปี) ฝ่าย พระพุทธรักจิตเถร ได้อัญเชิญพระพุทธรูปแก่นจันทน์นั้น มาให้แก่ พระเจ้าสุวรรณสาม ในวิเชตนคร นับว่า พระเจ้าสุวรรณสามนั้น ทรงบูชาอยู่ ๑๐ ปี (สังฯ-ถวายเป็นพระเจ้าสุวรรณภูมิราชในวิเชตนครทรงสักการะบูชา ๑๐ ปี จึงได้ พ.ศ. ๑๕๕๐ ปี) ต่อจากนั้นมา ฝ่าย พระราชามุททิกเนตร ทรงอัญเชิญพระพุทธรูปแก่นจันทน์นั้นมาบูชาในโสตุสนคร ๑๐ ปี (สังฯ-เบื้องหลังมา พระเจ้าสุทริกเนตรราช ได้เชิญเอาพระจันทน์พิมพ์มาบูชาไว้ในสุทริกนคร ๑๐ ปี ได้ ๑๕๕๐ ปี) ต่อจากนั้น พระสิวลเถรได้อัญเชิญพระพุทธรูปองค์นั้น มาให้แก่พรานผู้หนึ่งในตำบลบ้านพลู แก้ววิเชต พรานผู้นั้นบูชามา ๑๓ ปี (สังฯ-พระสิวลเถร ได้เชิญพระจันทน์พิมพ์ ไปให้แก่ลุตทก (พราน) ผู้หนึ่ง ชาวบ้านพลูนามคาม ในแคว้นแก้ววิเชตรัฐ ได้บูชามา ๑๓ ปี รวมได้ ๑๕๖๓ ปี) ต่อจากนั้น พระอภัยเถรได้อัญเชิญพระพุทธรูปองค์นั้นมาบูชาใน “นครพลิม” แต่ไม่นานเท่าไรพรานผู้นั้นก็อัญเชิญจากนครพลิมกลับไปบูชาในตำบล บ้านพลูอีก (สังฯ-ต่อมา พระอภัยเถร ได้พระจันทน์พิมพ์นั้นมาบูชาอยู่ใน “พลิปนคร” ไม่ช้านานนัก นายลุตทกก็ไปเชิญพระจันทน์พิมพ์นั้นไปบูชาในบ้าน พลูคาม จากนั้นมา ยังมีอุบาสก ผู้หนึ่งชื่อ โมลี เป็นคนอยู่ในแคว้นพะเยาได้เชิญพระพุทธรูปองค์นั้น มาบูชาใน วัดปทุมมาราม ๖๐ ปี (รวมได้ พ.ศ. ๒๐๒๓ *) ต่อจากนั้นเจ้านครพะเยา พระนามว่า ยุทธสัณฐิระ^๒ ทรงอัญเชิญพระพุทธรูปแก่นจันทน์องค์นั้นมาประดิษฐานในวิหารวัดดอนชัย^๓ พระศาสดาปรินิพพานแล้วได้ ๒๐๐๐ ปี พระพุทธรูปแก่นจันทน์ประดิษฐานอยู่ในวัดดอนชัย ๒๒ ปีแล้ว (สังฯ-ถัดจากนั้นมา พระเจ้าพุกาณคราธิบดี ทรงพระนามว่า ยุทธสัณฐิระ ได้เชิญเอาพระจันทน์พิมพ์นั้นไปประดิษฐานบูชาสักการไว้ในวัดวิชัยวิหาร)

ต่อ่นั้นมา พระมหาเถรธรรมเสนาบดี อัญเชิญพระพุทธรูปแก่นจันทน์นั้นมาประดิษฐานบูชาในวัดโอโสการาม (วัดศรีภูมิ) นอกกำแพงเมือง ด้านทิศตะวันออก นครเชียงใหม่ จ.ศ. ๘๕๐ (พ.ศ. ๒๐๒๑-๒) อยู่ได้ ๕๐ ปี (สังฯ-พระเสนาบดีมหาเถร....บุพพทิศแห่งนพพิสนคร)

ต่อจากนั้นมา มหาอำมาตย์ผู้หนึ่งชื่อ ปาเทป^๔ ได้อัญเชิญพระพุทธรูปแก่นจันทน์องค์นั้นมาประดิษฐานบูชา ใน วิหารวัดดอนชัย แคว้นพะเยา จ.ศ. ๘๕๕ (พ.ศ. ๒๐๓๖-๗) อยู่ได้ ๒๘ ปี

* คำนวณจำนวนปีบวกเอาตามที่ท่านลงไว้ได้อย่างนั้น เมื่อถึง พ.ศ. ๒๐๐๐ ว่าประดิษฐานอยู่แล้ว ๒๒ ปี ซึ่งเกินไป ๔๕ ปี อาจคิดของท่านไม่ถูก ขอคิดอย่างนี้ คอนันต์ว่า อยู่ในวิเชตนครนานประมาณ ๕๓๐ ปี ที่แยกไป ๓๓ ปี ก็รวมอยู่ ๕๓๐ ปีนั้น ท่านผู้เล่าไม่ทราบว่าเป็นอยู่ในที่นั้น ๆ พ.ศ. เท่าไร จึงเรียงเรื่องไว้ในตอนหลังตามจำนวนปีที่รู้มา ถ้าอย่างนี้รวมกับที่วัดปทุมมารามอีกได้ ๕๕๐ ก็ยังเกินไปอีก ๑๒ ปี นับปีที่จาก และ ปีที่ไปสถิตมีกันนับซ้อนกัน ๕ แห่ง ๖ ทั้งเดิม จึงเป็น ๑๒ ปี ได้ พ.ศ. ๑๕๗๘ กับในวัดดอนชัยอีก ๒๒ ปี พอดี ๆ

^๒ เชิงความว่า “ยุทธสัณฐิระ” สามแห่งเรียกว่า ยุทธสิริ สามแห่งเรียกว่า พระยาเชลียง ฯ

^๓ ท่านผูกศัพท์บาลีว่า วิชัยวิหาร แปลว่า วัดดอนชัย คือ วัดบ้านคงหลวมดอนชัย อำเภอพะเยา จังหวัดเชียงราย

^๔ มหาอำมาตย์ ชื่อ ปาเทป ใช้ศัพท์บาลีว่า ปาเทโป นาม มหามธุโจ หมายว่าเรียกตามชื่อพื้นเมืองว่าป่าเดบ เพราะลำเนียง ท ออกเสียงเป็น ด ผู้ใหญ่เรียกผู้น้อยมักใช้คำว่า ป่า นำหน้าชื่อเสมอ ดังนั้น คำว่า ป่าเดบ ก็คือ อ้ายเดบ หรือเจ้าเดบ ตรงกับคำว่า นายเทพ สอบค้นฉบับโบราณเดิมเป็น ปาเทโว นาม มหามธุโจ แปลว่า มหาอำมาตย์ ชื่อ ปาเทพฯ

ต่อมา พระเจ้าฟิลิปนัสดาธิราช (พระเมืองแก้ว) ครัสให้ให้มหาอำมาตย์ผู้ใหญ่อัญเชิญพระพุทธรูปองค์นั้น มาประดิษฐานไว้ในวัดบุพพาราม เมื่อวันที่ ๘ ค่ำ เดือน ๓ พระพุทธรูปแก่นจันทน์มาถึงเชียงใหม่ เมื่อปีมะเส็ง จ.ศ. ๘๘๓ (พ.ศ. ๒๐๖๔-๕ ตามที่ใช้ในจีนฯ คือ ๑๑๘๒ บวศ) ในกาลต่อมา ได้นำพระพุทธรูปแก่นจันทน์องค์นี้ มาประดิษฐานไว้ใน วัดเจติยเจ็ดยอด คือ วัดโพธาราม เมืองเชียงใหม่

สังคีตยวงศ์ เล่าตอนนี้ไว้อย่างนี้ ในกาลแรก พระจันทน์พิมพ์มาถึงพระเจ้าติโลกราชราชผู้ประเสริฐ ได้สร้างอโศการามอยู่ ๑๕ ปี

ถัดแต่นั้นมา ปาเทวมหาอำมาตย์ได้เชิญเอาพระจันทน์พิมพ์นั้นไปประดิษฐานบูชาไว้ใน วัดวิชัยวิหาร ในแคว้น พุยาวรรฐ ในปีศักราช ๘๕๕ พระจันทน์พิมพ์นั้นอยู่ในวัดวิชัยวิหาร ๒๘ ปี

ถัดแต่นั้นมา พระเจ้าติโลกนัสดาธิราช รับสั่งให้ มณิกาทิศาอำมาตย์ เชิญไปประดิษฐานไว้ในวัดบุพพาราม ณ วันอัฐมี เดือน ๓

พระเจ้านราธิปราช ได้ใช้ ทูตจิรายุทธผู้มีตรธรรม เชิญพระจันทน์พิมพ์นั้นมาไว้ใน พระบุพพาราม ตั้งแต่ศักราช ๘๘๓ ปีมะเส็ง พระจันทน์พิมพ์ได้มาสู่เมืองนพพิสัยโดยกาลที่พระจันทน์พิมพ์เสด็จมา แต่กาลพุทธปรินิพพานล่วงแล้ว ๒๐๖๕ ปี

ได้ยินว่าพระพุทธรูปจันทน์เจ้านี้ ท่านผู้เฒ่ากล่าวกันว่า พระเจ้าปเสนทิให้สร้างขึ้นเมื่อครั้งพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ฯ ทราบว่าตำนานพระจันทน์เจ้านี้ พระอรหันต์ทั้งหลาย มีพระนาคเสนเถระเจ้าเป็นต้น ได้แต่งตำนานนี้ไว้ในเมืองราชคฤห์ เราจักไปเมืองนั้นเมื่อได้ตำนานนั้นแล้วเราจักไปเมืองลำปาง หากเรายังมีชีวิตอยู่ เราก็จะกลับมาหาพระของเราหรือหากเราแก่เราชราภาพมาไม่ได้ไซ้ฯ ถ้าพวกแก่คนไรไปเมืองลำปางแลกลับมา เราจักฝากตำนานมา พวกเจ้าจงรักษาไว้ให้ดีอย่าให้ใครเลขฯ พระมหาเถระเจ้าสีโวหะสังฆะนี้แล้ว ก็ลี้กไปสู่เมืองราชคฤห์ ตรวจกันดูก็ได้เห็นตำนานพระจันทน์ ๒ พระองค์นั้น พระเถระก็เขียนเอาตำนานพระทั้งสอง พระจันทน์เรานี้เป็นองค์ถ้วนสามแล้ว พระมหาเถระก็เลยไปลังกาฯ ครั้งนั้น มีพระเถระอีกรูปหนึ่งอยู่หงสาวดีนครไปสู่ลังกาเหมือนกัน แม้ท่านก็เขียนจดเอาตำนานพระจันทน์ไว้ แล้วไปตามหาพระจันทน์ยังเมืองแสดาอันมีกายขุนน้ำ (คำว่ากายขุนน้ำเป็นศัพท์ลาวเชียงใหม่ แปลเป็นคำไทยว่าเกาะกลางน้ำ) ก็พบพระจันทน์จึงบอกแก่คนทั้งหลายให้รู้ว่าพระจันทน์เจ้าองค์นี้ พระเจ้าปเสนทิให้สร้างมีฤทธิเดชมาก พระมหาเถระเจ้าหงสาวดีก็มาสร้างพิฆมิน เป็นอารามจึงปรากฏนามว่า พระมหาเถระเจ้าพิฆมินฯ คนทั้งหลายก็พลอยรู้ตำนานพระจันทน์ด้วย ก็อาศัยเหตุที่พระมหาเถระพิฆมินนำตำนานจากเมืองลังกาฯ พระจันทน์เจ้าอยู่บ้านพุได้ ๗๓ ปีฯ ครั้งนั้นมีบุโอมอยู่บ้าน หนองประทุมมา มันไปรบศึกซึ่งมาคิดเมืองแสดา ได้ไปถึงที่นั้นก็รู้ว่าข้าศึกถอยหนีแล้ว คืบมาพักบ้านพุ มองเห็นพระจันทน์เจ้าอยู่ในหอพระแก้วแห่งหนึ่ง มันก็กล่าวว่เจ้าจงให้พระจันทน์เจ้าองค์นี้แก่ข้าพเจ้าไปไว้ณวัดหนองบัวเถิด ข้าพเจ้าได้ไหว้ ก็เป็นดังเจ้ากูได้ไหว้ทุกวันเหมือนกัน ชนทั้งหลายที่รักษาพระจันทน์นั้นตอบว่า ดี ๆ ทั้งบัดนี้บ้านเมืองก็กำลังเกิดสงครามอยู่ สหายจงเอาพระจันทน์เจ้าไปรักษาไว้ให้ดีเถิดฯ บัดนั้นบุโอมก็นำเอาพระจันทน์เจ้าไปไว้ที่บ้านหนองบัวในแคว้นดอนแปง อันเป็นลูกกึ่งเมืองพะเยาแลฯ ยังมีคน ๑ เป็นบุตรบุโอม ชื่อว่าปะขาวพิง เป็นคนรักษาพระจันทน์เจ้า วันหนึ่ง ปะขาวพิง จะชำระพระจันทน์เจ้าด้วยคิดว่าจะปิดทองใหม่ เห็นรอยปลวกลงมาแท่นพระจันทน์ออกมาตามพระบาทตั้งใจจะชำระให้ดีจริง ๆ ครั้งนั้นมี สามเณรรูปหนึ่ง มาเห็นท่านเจ้าก็เอาผ้าสังฆาฏิรองแท่นพระจันทน์ไว้ ก็บอกให้ปะขาวพิง ชำระพระจันทน์เสียฯ ภายหลังท่านมาเชียงใหม่ ได้อุปสมบทเป็นภิกษุภาพใน วัดสวนดอกไม้แสดฯ เจ้าของสวนกับทั้งชาวเจ้าทั้งหลายพลางหอมแก่นจันทน์นัก ให้คันหาพบสามเณรนั้นจึงถามว่าท่านเสพหาจันทน์หอมมาจากไหนฯ สามเณรนั้นตอบว่าข้าพเจ้ามิได้หาเสพจันทน์อันหอมเลย แต่ข้าพเจ้าไปพักวัดหนองบัวพะเยาเห็นคนชำระพระจันทน์จึงเอาผ้าสังฆาฏิผืนนี้รองพระจันทน์ถันชำระแล้ว ผ้านี้ก็มีกลิ่นหอมไม่ระเหยฯ มหาสวามี สวนดอกก็ใช้ให้คนไปสอบดูเมืองพะเยา ก็ทราบแน่ว่า

พระจันทร์ที่พระเจ้าปเสนทิทรงสร้างฯ มาถึง ปีถัดปี^๑ พระจันทร์เจ้าก็กระทำปาฏิหารย์เปล่งฉัพพรรณรังสีรุ่งเรืองงามมากให้ปรากฏครั้งหนึ่งฯ พระจันทร์เจ้าอยู่บ้านหนองบัวได้ ๖๐ ปีฯ พระเจ้าพุทธสี ซึ่ง พระเจ้าไตรยพระโอรสพระเจ้าเมืองแคว้นให้มาเป็น ข้าพระเจ้าติโลกราช^๒ฯ ก็ให้มาถิ่นเมืองสุโขทัยคั่นกัฯ ก็ทรงโสมนัสเป็นอย่างยิ่ง แลให้ตกแต่งเครื่องบูชามากเป็นคั่นว่าเข้าดอกดอกไม้รูปเทียนสิ่งของธงและศุริยคนดรีทุกวัน ส่วนพระเจ้าแผ่นดินผู้ครองราชย์ ณ เมืองพะเยาทั้งชาวบ้านชาวเมือง แลพระเถรานุเถรมากหลาย เสด็จไปถึงวิหารบ้านหนองบัวแล้วก็กราบไหว้บูชาพระจันทร์เสร็จแล้ว ก็อาราธนาเชิญพระจันทร์เจ้าเข้าสู่ วิหารวัดป่าแดงหลวงดอนไชย ได้ ๖ เดือนก็เลื่องลือมาถึงเมืองเชียงใหม่ว่าพระจันทร์เจ้าพระองค์หนึ่งอยู่เมืองพะเยาประเสริฐนัก มีเดชมาก ในตำนานซึ่งได้มาจากลังกา กล่าวว่พระพุทธรูปองค์นี้พระเจ้าปเสนทิทูลขออนุญาตจากพระพุทธรเจ้าแล้วให้สร้าง เมื่อครั้งพระพุทธรเจ้ายังพระชนม์อยู่คั้งนี้ฯ มหาธรรมเสนาบดี ผู้เป็นราชจาริกรีบไปนครเชียงใหม่ครั้นทราบข่าวว่าพระจันทร์เจ้ามาแล้ว จึงแจ้งเหตุทูลขอราชาอนุญาตไปเอาพระจันทร์เจ้าฯ ท้าวเธอก็ทรงอนุญาตแล้วแต่งศุริยคนดรี เป็นต้นว่าฆ้องกลองปีแตรสังข์ธงช้างธงม้าแลเด็กชาเยนายร้อย ทั้งหลายถือศาสตราวุธไป ครั้นถึงที่อยู่แห่งพระจันทร์ ก็ทูลราชาผู้ครองเมืองให้ทรงทราบพระราชอาญาอันให้มาทูลขออาราธนาพระจันทร์เจ้าไปเมืองเชียงใหม่แล้ว ก็ยกเอาพระจันทร์ขึ้นสู่ พวงช้างอันประดับเสร็จพรรณแล้ว ครานั้นพระราชผู้ครองเมืองพะเยาพร้อมทั้งนายหนังสือกินเมืองแลชาวพะเยาก็มานำแห่พระจันทร์ไปจอดใน อาคันตุการาม แหมกระทำเบิกหนแล้วชนทั้งหลายก็ชวนกันไปไหว้บูชาที่นั่นมากนัก มีอาจพรรณาได้ฯ ลำดับนั้น เขาก็นำพระจันทร์เจ้าไปทางเมืองน่าน ครั้นถึงเมืองน่านแล้ว พระจันทร์เจ้าก็กระทำปาฏิหารย์เปล่งพระรัศมีรุ่งเรืองงามมากนัก ชาวเมืองท่านก็มาไหว้บูชามากมาย พระจันทร์เจ้าพักอยู่ที่นั่น ๔ วันจึงไปถึงเมือง แต่พระจันทร์กระทำปาฏิหารย์เปล่งรัศมีออกจากพระเมวลี ดุจหิ่งห้อยบินไป ชาวราชและคนทั้งปวงบังเกิดปสาทะลัทธิการกระทำบูชา ด้วยข้าวดอกดอกไม้เงินทองแลแก้วแหวนเป็นอันมากฯ พระจันทร์เจ้าพักที่นั่นคืนเดียว มหาธรรมเสนาบดีแลเด็กชายทั้งปวงจึงนำพระจันทร์มาถึงเมืองแพร่ ชาวราชกับ หมื่นแพ แลชาวนครต่างก็มีปสาทะ ครั้นนั้นฝนตกไม่ขาดสายทั่วทั้งเมืองเป็นอกาลเมฆหมุ่นยนิดิบุษามิขาดสาย ต่างก็พากันพูดชมเชยว่าพระจันทร์เจ้าองค์นี้มีเดชมากผู้ใดมีบุญจึงจักได้เห็นได้สักการะบูชา จึงนำมาถึงเมืองหริภุญชัยท่านมหาเสนาบดีก็ได้มาทูลพระเจ้าเมืองพิงทรงพระนามว่าติโลกะติลกราช ท้าวเธอก็ทรงให้แต่งเรือประดับให้ค้งามแล้วจึงส่งเสนาริบัติขุนหมื่นเป็นคั่นว่าหมื่นพญาไปรับพระจันทร์แต่ได้ันมาถึงเรือเทียบท่าหมื่นค้งฯ พระเถรานุเถระขุนหมื่นขุนพันทั้งชาวเมืองยนิดิไปไหว้สักการะบูชา ด้วยข้าวดอกดอกไม้เป็นคั่นแล้วก็ประโคมศุริยคนดรี จึงอัญเชิญพระจันทร์ออกจากเรือแล้วยกขึ้นสู่หลังช้างแก้วด้วประเสริฐนำมาไว้ในโอโสการามจายหาย อันมีภายได้ประดุเวียงเชียงเล็กเป็นที่สักการะแห่งท้าวพระยาเสนามาดย์ สมณะพราหมณ์, กฤหบดี เศรษฐีแลชาวเมืองทุก ๆ เมือง พระจันทร์มาถึงเชียงใหม่ประดิษฐานไว้ในโอโสการามในปีล่วงเป้า^๓ เดือน ๓ ขึ้น ๘ ค่ำวันพุทธ ไทยเดาสางฯ เมื่อพระจันทร์เจ้าพรากเมืองพะเยามาเชียงใหม่สาธนาถ่วงได้ ๒๐๒๕ พรรษาฯ จำเดิมแต่นั้นมา เมื่อพระเจ้าติโลกะติลกราชสวรรคตแล้ว พระเจ้ายอดเชียงรายได้ครองราชย์แทนฯ หมื่นเทพครูได้นำเอาพระจันทร์คืนไปเมืองพะเยาสุโขทัยสมฤทธิทุกแห่งเหตุพระจันทร์ อยู่ในเมืองนั้นฯ บัดนี้บ้านเมืองพะเยาดังก่อนเพื่อให้สุโขทัยแก่บ้านเมืองพระเป็นเจ้าฯ เมื่อนั้นเจ้าเมืองพะเยาก็อนุญาตแก่หมื่นหมอเทพครูให้นำเอาพระจันทร์กลับคืนเมืองพะเยาไว้ในวัดป่าแดงหลวงดอนไชยฯ ชาวเมืองก็ยนิดิพร้อมกันสักการะบูชา แลคั่นมาเมืองพะเยาก็มีความเกษม

^๑ ชื่อศกและชื่อปีของไทยฝ่ายเหนือ เป้า=ฉลุ กค=สัปตศก

^๒ ชินกาลมาลีปกรณ์เรียก พระเจ้าพิลก สังคีตยวงศ์เรียก พระเจ้าติลกราชาราช

^๓ ปีฉลุ อัญญศก, สังคีตยวงศ์ ว่า พระจันทร์พิมพ์มาสู่โอโสการาม จุลศักราช ๘๔๐ นพพิสนทร ในปีจอ ชินกาลมาลีปกรณ์ พระพุทธรูปแก่นจันทร์ มาประดิษฐานบูชาในวัดโอโสการาม คือวัดศรีภูมิ เมืองเชียงใหม่ เมื่อปีจอ จุลศักราช ๘๔๐ (พ.ศ. ๒๐๒๒)

ทุกแห่งฯ ครั้นกาลภายหลังท้าวพันคำคือพระเจ้าแก้วได้ครองราชย์แทนสิ้นกาลนานถึงปีศักราชล่วงได้ ๘๘๓ ฯ แยกเมืองได้^๑ นำราชบรรณาการมาถวายพระเจ้าแก้วเชียงใหม่เพื่อทูลพระราชนิพนธ์ติดต่อกัน แยกเมืองได้รู้ตำนานพระจันทร์เจ้า ที่พระเจ้าปเสนทิทรงสร้างแต่ครั้งพระพุทธเจ้าทรงพระชนมายุอยู่ได้ประดิษฐาน ณ เชียงใหม่ ที่ไกรจะไหวบูชา จึงแต่งเครื่องสักการะบูชา ๓ ประการว่า ข้าพเจ้าได้แต่งเครื่องมาเพื่อจกนมัสการบูชาพระจันทร์อันมีเดช ๓ พระองค์ คือพระจันทร์อันพระเจ้าปเสนทิทรงสร้างแต่เมื่อพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ และพระสีหะ พระแก้วฯ ลำดับนั้น ท้าวเชอทรงทราบว่ายกเมืองปรารถนามัสการจึงรับสั่งให้มื่นหนังสือคึกขปัญญะไปอาราธนาพระจันทร์เจ้ามาพักไว้ ณ วัดหมื่นก่อน พระองค์จึงตรัสว่าศรีภูมินี้ก็เป็นศรีแก่เมืองเชียงใหม่ เราจักเอาพระจันทร์อันมีเดชประเสริฐมาประดิษฐานในวัดพระศรีภูมิเพื่อความเจริญสุขแก่บ้านเมือง แต่ทว่าบัดนี้แยกเมือง ได้ไคร่นมัสการบูชาเพื่อจะให้เข้าหาพระจันทร์ไปไว้วัดบุพผาฯ เมื่อใดแยกได้นมัสการวิหารแลพระศรีภูมิปิดทองทุกๆ แห่งแล้ว เมื่อนั้น จึงเชิญพระจันทร์มาสำนักไว้ในวัดพระศรีภูมิดังนี้ จึงให้เชิญไปไว้วัดบุพผารามให้แยกได้ได้นมัสการบูชา วันนั้นแล^๒

คดีตำนานพระพุทธปฏิมากรจันทร์เจ้าจบเพียงเท่านี้ฯ

^๑ ชินกาลมาลีปกรณ์ สันนิษฐานว่า คงหมายถึงกรุงศรีอยุธยา ในรัชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ (พ.ศ. ๒๐๓๔-๒๐๗๒)

^๒ ชินกาลมาลีปกรณ์ พระพุทธรูปแก่นจันทร์มาเชียงใหม่ เพื่อให้ราชทูตเมืองได้ไปนมัสการเมื่อปีมะเส็ง จุลศักราช ๘๘๓

คำท้าย พวกเราอาจถูกต้ม

คนไทยทั้งหลาย

พวกเราพบหลักฐานสุวรรณภูมิประเทศ จารึก ศิลปวัตถุเป็นอันมาก โดยเฉพาะกเบื้องจารและพระพุทธรูปไทยรูปต่างๆ มีหลายผู้อ้างว่า เป็นผู้ไ้ร่ช่วยเหลือโดยนำเสนองการบ้านเมืองและสถาบัน พวกเราได้เห็นเพียงเศษกระดาษพิมพ์ดีด และนำเรื่องลงหนังสือพิมพ์บางฉบับดังปรากฏข่าวมาแล้ว ได้ขอยืมวัตถุต่าง ๆ ไปมากขึ้น เช่นกเบื้องจารทั้งที่ราชบุรีและเพชรบุรี อิฐที่มีหนังสือเขียน “คว้นอิทธิราช สุวรรณภูมิ” และรูปคว้นซึ่งมีหนังสือเขียนอยู่เต็มฐานด้านหลัง ซึ่งเขาบอกว่า “ปลอม” ตลอดจนกระทั่งชิ้นส่วนลัทธิธรรมจักรและวัตถุรูปโบราณต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นหลักฐาน และพวกนี้ได้เที่ยวประกาศว่าปลอม ทำใหม่ด้วยปูนซีเมนต์ครั้นทวงคืนก็ไม่นำมาคืนโดยอ้างว่าท่านผู้ใหญ่ให้นำไปพิสูจน์ยังต่างประเทศ และหายเงิบไปหมด แต่บัญชียังอยู่ในความจำของพวกเราเป็นอย่างดี ทั้งในส่วนสถาบันและบุคคลที่นำเงิบหายไ้ไปนั้นขอให้นำมาคืนให้หมด ถ้าเงิบหายไ้ไปในคราวต่อไป จะได้ประกาศแจ้งชื่อให้ตลอด

พวกเราเห็นว่า มีคนไทยเครื่องแบบมีผู้ใช้นามสกุลอย่างเดียวกันมีหน้าที่เบิกเงินเดือนอยู่ในสถาบัน ได้ร่วมกันใช้ฝีมือทำของปลอมออกกระจายไปมาก ได้อาศัยนามสถาบันเที่ยวกระจายแจ้งของเทียม ถ้าจริงอย่างลือกันแล้ว ก็ทำได้จริง ๆ แล้ว ก็เป็นอันว่าของที่ตั้ง ๆ ไว้สมจริงอย่างกลือกันแพร่หลายแล้วว่าทำของปลอมดั่งแทนไว้ จึงเที่ยวกล่าวหिनทรายหिनปูนว่าซีเมนต์ โดยอ้างถึงห้อมคว้นประจำสถาบันทำได้

เรายังไม่มั่นใจต่อสถานะการณ์เหล่านั้น จึงขอให้ทั้งส่วนบุคคลและผู้อยู่ในสถาบันที่นำสิ่งของ ๆ พวกเราไปนั้นได้นำมาคืน ก่อนที่สถานะการณ์จะเกินและสายเกินไป

อย่างสถานะประวัติไทย ที่ได้พยายามสร้างขึ้นในท่ามกลางของความไม่มีที่ประจักษ์ชัดเช่นชื่อทวาราวดีซึ่งไม่รู้ว่าจะอยู่ที่ไหน มีเมื่อไร ของใคร และอะไร เท่าที่ปรากฏหลักฐานก็คือารุงเทพทวาราวดีศรีอยุธยาถึแก่งสมัยอยุธยาเท่านั้น แต่ก็พยายามจะทำให้มีขึ้นกระทั่งเป็นที่ย่ออ้างของผู้ที่ไม่รู้ว่าจะเอาอะไร และได้เป็นมาแล้ว พร้อมกับเห็นว่าความที่ไทยไม่มีอะไรเลยนั้นเป็นของมีเกียรติอันสูงส่ง ครั้นเจอของจริงเท่าที่มีอยู่แล้วย่างเพียงพอที่จะยอมตลาดได้พยายามทำให้หายไป และทำของเทียมขึ้นลบล้างของเดิม จึงสร้างสถานะการณ์ขึ้นแล้วหลอกด้วยคำเพราะ ๆ ซึ่งลื่น ๆ เหมือนฟองสบู่ที่ฟอกแล้วก็ล้างให้ไปอยู่ในความสกปรกเพื่อความสมบูรณ์.... เพื่อเกียรติของ....แต่แล้วก็นำสิ่งนั้น ๆ ที่พอจะเป็นหลักฐานได้ไปทำลายหรือขายเพื่อความสมบูรณ์ และเพื่อเกียรติอันสกปรกนั้น

จริงอยู่ เราย่อมรู้ว่าที่สิ่งของ ของไทยต้องจากไทยไปนั้น มีฝรั่งมั่งคั่งหรือเจ๊กจีนใด ๆ เป็นที่เชื่อได้ว่าไทยนี้เอง และไทยชั้นเรียนพูดฝรั่งจึงขายได้ ส่วนพวกเราชั้นสามัญนี้ไม่มีภูมิพอจะพูด พอจะทำเทียมได้ พอจะเข้าใจอะไรได้อย่างพวกมีเกียรติเหล่านั้น ฉะนั้นพวกเขามีไ้จะทำลายเท่านั้น ยังเอาเกียรติของไทยรู้จักรักษาดนเองมาได้ รู้จักทำอะไร ๆ เป็นอย่างคน รู้จักสร้างกฎหมาย และศีลธรรม รู้จักสถาปนายกรรมและประดิษฐกรรมต่าง ๆ ฯลฯ กระทั่งเป็นไทยอย่างสมบูรณ์ถึงทุกวันนี้ เอาเกียรติไปทำให้ไม่มี ด้วยจงเจตนาปิดบังความจริง ยกย่องสิ่งเลื่อนลอยอย่างประวัติไทย

ปรากฏการณ์ในบัดนี้ก็คือ ความเป็นอย่างนี้ สิ่งมีกำลังถูกทำลาย ถูกขาย ถูกปิดบังแม้ผู้มีเศษ ๆ เหลืออยู่ก็ยังมีมาหลอกเอาไป เช่นนี้ นอกจากจะเป็นการทำลายของไทยให้สูญสิ้นไ้แล้วยังเชื่อว่าเท่ากับยุ้งลายผู้นำเชื้อไข้นอนหลับตายนมาเพาะไว้ในไทย ด้วยจงเจตนาให้ไทยหลับอยู่ด้วยความโง่ และไม่รู้อะไรแม้ชาติของตัวเอง อันควรจะกล่าวคำอะไรที่เหมาะสมว่าร่วมกันทำลายมรดกอันตกทอดมาถึงตัว ตลอดจนกระทั่งทำลายตัวอีกด้วย

อย่างที่เราลือกันและศิษย์เป็นผู้บรรจุหีบห่อ เมื่อได้วัตถุเก่ามาแล้วก็ทำเทียมขึ้นเอาของเทียมแสดงหลักฐานของจริงส่งออกนอก ที่จะส่งของเทียมนั้น ฝรั่งเขามีคำดีมีเครื่องตรวจรังสีบีและซี ที่จะหลอกเขานั้นไม่มีทางเลย ถ้าคำ

เล่าลือกันนั้นจริง ของไทยที่เรามีอยู่และตั้งแสดงไว้คงเป็นของเทียมที่ทำขึ้นนั่นเอง อย่างนี้ผู้บรรจุหีบห่อเขาเล่าบอก จริงหรือไม่จริงไม่ทราบได้

และมีอีก เมื่อหนังสือนิคยสารฉบับหนึ่งมาขอถ่ายรูปพระพุทธรูปประวัติปางประสูติสมัยสุวรรณภูมิ เมื่อเห็นกล้องถ่ายรูปทั้งคิดดูฝีมือทำแบบไทยแล้วแน่ใจว่าไม่ละเอียดยพอ จึงยอมให้ถ่ายไปลงหนังสือพิมพ์ มีศิลปินแผ่นโหลจำลองแบบออกแล้วอ้างว่าเป็นความคิดของตัวเองและอ้างสถาบันด้วย พอพวกเรา-พระครูพิสิษฐ์ศิลปาคมและข้าพเจ้าเห็นเข้าก็ทราบทันที ถ้าจะสืบภูมิว่าพวกเรานี้มีชั้นไหนก็ดูราชทินนามพิสิษฐ์ศิลปาคมและธรรมวงศ์เวที ซึ่งคณะกรรมการและพระประมุขไม่ตั้งให้ศิลปินโหลแน่ ขอไว้ลายศิลปาคมกับเวทีบ้างที่คงว่าอย่างนั้น ก็เพราะพวกเรามีศีลธรรมพอที่จะยกย่องเกียรติไทยโบราณ เรารู้ร่วมกันอย่างนี้-ที่เราว่าจำลองนั้น ก็ศิลปกายวิภาคและศิลปปูนปลาสเตอร์ปรากฏการณ์ชัด ส่วนระยะเวลาทำก็เร็ว ๆ นี้ (คงไม่ต่ำกว่า พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งเวลานั้น ศิลปวัตถุโบราณที่อุบลฯ กระจายออกมาแล้ว ที่แท้ อย่างสามัญไม่ใช่ทางสถาบันกระจายออกประมาณ ๕๐ ปี หรืออาจตั้งแต่สมัยสุวรรณภูมิสุดสิ้น พ.ศ. ๑๐๓๐ และยังจำพร้อมกับลอกแบบไปไม่หมด ถ้าศิลปินโหลไม่รู้ก็จะบอกให้ วัตถุที่ทำ ท่านเอ็ม มาซิดะ (M. Machida) ให้คำอธิบายว่า เป็นหินทรายประกาย ภายในเนื้อหินทราย ที่ใช้กล้องอิเล็กโทรอนิกและกระเจกษายาส่องดูมีแร่ไพไรท์ (Pyrite) เศษซากเปลือกหอย (Micas) เกล็ดแก้ว (Silica หรือ Calcite) แร่แม่เหล็ก (Magnetite) และทองคำเม็ดเนื้อ ๕ ครั้ง สันแรมมีอายุประมาณ ๒ ร้อยล้านปี (Silicatic) Sand Stone Kanchana Buri Series about ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ years ศิลปินโหล ถ้าไม่รู้ก็หาหนังสือ Rocks and minerals by HERBERT S.ZIM PAUL R.SHEFFER Professor of Geology University of Illinois อ่านบ้างเถิด แล้วจงหาสิ่งนั้นมาทำเทียม

ลักษณะประณีตศิลปที่ปรากฏ เมื่อรูปปรากฏว่าสูงกว่าขอบ แสดงว่าสลักหินก่อรูปขึ้น พระนางกำลังประสูติพระโอรสแล้วนั่งลง ผ่าสะไบหลุด ผ่านุ่งเปิดหมด ด้วยความฉลาดรอบคอบของศิลปินไทยโบราณได้แสดงพระรูปพระโพธิสัตว์ประสูติใหม่ ๆ ออกมาเหยียดแขนขาจึงปิดส่วนควรระอายหมด พระदैชวาทที่สะไบหลุดเปิดให้เห็นนั้นกำลังคัดค้านจนกลมซึ่งเห็นได้ว่าไม่ใช่กายวิภาคนมแท้ แขนซ้ายพระนางยกขึ้นเหนียวถึงรังนั้นดูจะโค้งซึ่งเห็นแล้วทราบชัดว่าไม่มีกายวิภาค ฯลฯ และมีลงรักใช้ทองผงโรย ที่รักทำไมจึงทนได้เป็นพันปี ก็เพราะประสมยางไม้ชนิดหนึ่ง (ซึ่งไม่กล่าวในที่นี้) พร้อมกับมีกวางหมอบตัวเมียปรากฏอยู่อันยืนยันว่าเป็นศิลปไทยสมัยสุวรรณภูมิ (ศิลปอินเดียสมัยอโศก ที่ทำกวางตัวเมียไม่เคยเห็น ของจริงดูว่ากวางตัวเมียไม่มีเขา ถ้าไม่รู้ก็ไปตามคนป่า) ขอบอกเพียงเท่านี้ ถ้าจะพูดให้หมดสิ้นแล้วเกรงว่าศิลปินโหลจะจำเอาไปแล้วทำปลอมขึ้นหลอกลวงคนอื่น ๆ ได้ ท่านเอ็ม มาซิดะ กล่าวแก่ข้าพเจ้าว่าผู้เห็นหินทรายประกายเป็นซีเมนต์และปลาสเตอร์ก็คาบอด ซึ่งข้าพเจ้าเห็นด้วยจึงใช้สรรพนามว่าศิลปินโหล ความจริงอยากจะใช้ว่าศิลปินสวะมากกว่า

นี่แหละคือเจตนาของผู้ทำอย่างดี และทำไว้อาจต้องสันหลักฐาน ซึ่งเมื่อไม่มีอะไรอ้างก็ว่างเปล่าเหมือนกับประเพณีนักรู้ไทยได้กระทำขึ้นไว้ให้เป็นสมบัติของไทย ก็สิ่งทั้งหลายที่ถูกขอยืมไปนั้น อาจถูกขายหรือทำลายไปแล้ว และนี่คือพวกเราเองถูกดัมและถูกดัมด้วยผู้ตีประดิษฐ์ทั้งหลายเหล่านี้ ซึ่งแต่ละล้วนมีแพะประดับบ่า มีรตเก่งไซ้ มีภูมิพูดฝรั่งได้ ขอเพื่อนคนไทยแท้ทั้งหลายร่วมกันรับรู้ไว้และรู้สิ่งที่เขาสรรเสริญกัน แต่การกระทำได้ประกาศ เป็นตราบาปเกียรติอยู่แล้ว บาปเกียรติย่อมแห่งสถาปนาอยู่ทุกเมื่อ และพวกเราทั้งหลายยังมีพอ....และมีที่จะอ้างได้ว่ายังมีพอ

พระครูพิสิษฐ์ศิลปาคม (จืด ธรรมโชโต)

พระธรรมวงศ์เวที (อ่ำ ธรรมทศโต)



ตามระลึก

ขอเชิญชวนศิษยานุศิษย์และท่านที่เคารพนับถือในพระราชาวี่ (อ้า สมมตตุโต)
ในวันที่ ๑๕ มกราคม ของทุกปี เชิญมาร่วมทำบุญอุทิศส่วนกุศล
ถวายท่านที่ วัดโสมนัสวิหาร คณะ ๒





แม่ นาง จำเริญ

เมีย ใหญ่ เจดลขุน

ถวายสังฆทานตลสงฆ

นิรชัมโม แม่นาย

ขุนอำนวยอุทิสส

จารึกชื่อ จเลด หรือ
เจดล ที่จารึกนี้ว่า
เจดล ปรากฏใน ก-
เมืองจาร จารึก พินายนี้
แผ่นล่างปกหลังมีบอก
ปีไทย ๓๕๖ (ปรากฏ
ในหนังสือนี้หน้า ๕๔๕)



ขุน ฟา เมือง ไทย ล้าง

เดือน ทอง อา ราม

ใหญ่ ปรม ธาตุ เมือง

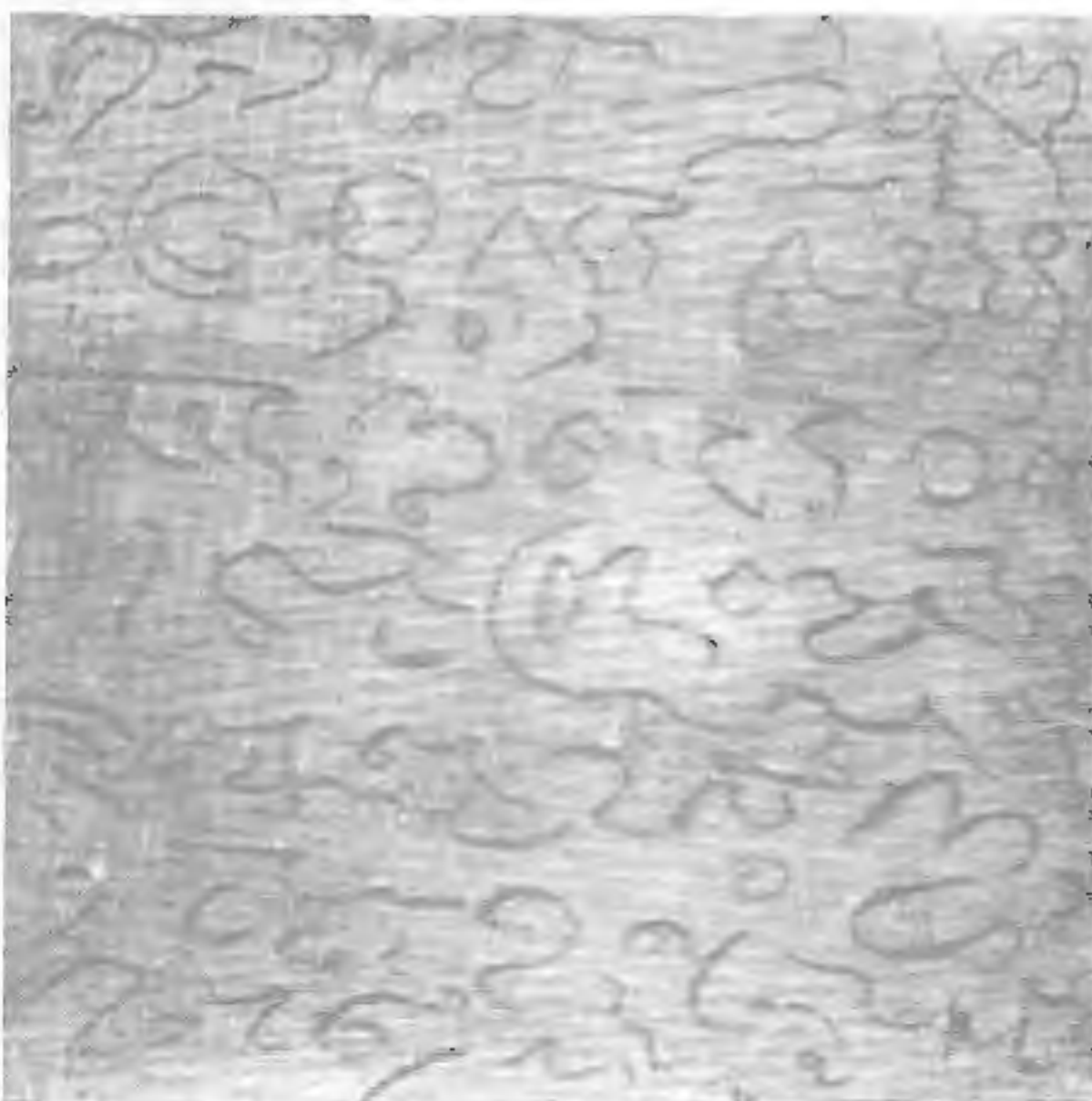
กรุง ไทย ทวา ลาว แล้ว

ปี ๑๑๒๒ เข้า ปี

๑๑๒๘ ปี ม เสง เหา

เกาะ อี หอม ล้าง วัด

จารึกชื่อ ไทยทวาทวา
อยู่บันทัดที่ ๔ นับลง
(ปรากฏในหนังสือนี้
หน้า ๕๕๐)



ศรีวิไชย สุวัณ

ภูมิ พุทธกาล ๑๑๕๑

ขุนฉั่นไธเรนทรครอง

ไท เมีย ไญ ชื่อ บุ(ญ)

ญ ตา

คนกลางชื่อบัวทอง

อีกคนชื่อ นาง

พวงช่อไฟ

จารึก ศรีวิชัยสุวัณภูมิ
และ พุทธกาลที่ไทยใช้
มาถึงสมัย อยุธา
(ปรากฏในหนังสือนี้
หน้า ๕๗๐)



แม่ นาง จำเริญ

เมีย ไหญ่ เจตขุน

ถวายสังฆทานตลสงฆ

นิรชัมโม แม่นาย

ขุนอำนวยอุทิสส

จารึกชื่อ จเลต หรือ
เจตล ที่จารึกนี้ว่า
แจลล ปรากฎใน ก-
เมืองจาร จารึก พินายนี้
แผ่นล่างปกหลังมีบอก
ปีไทย ๓๕๖ (ปรากฏ
ในหนังสือนี้หน้า ๕๔๔)

ขุน ฟา เมือง ไทย ส้าง

เลื่อม ทอง อา ราม

ไหญ่ ปรม ราชู เมือง

กรุง ไทย ทวา ลาว แล้ว

ปี ๑๑๒๒ เข้า ปี

๑๑๒๘ ปี ม เสง เอา

เกาะ อี หอม ส้าง วัด

จารึกชื่อ ไทยทวาตาว
อยู่บันทัดที่ ๔ นับลง
(ปรากฏในหนังสือนี้
หน้า ๕๕๐)



ศรีวิไชย สุวัน

ภูมิ พุทธกาล ๑๑๕๑


ขุนฉั่นไสเรนทรครอง
ไท เมีย ไญ ชื่อ บุ(ญ)
ญ ตา

คนกลางชื่อบัวทอง
อีกคนชื่อ นาง

พวงช่อไพล

จารึก ศรีวิชัยสุวรรณภูมิ
และ พุทธกาลที่ไทยใช้
มาถึงสมัย อยุธยา
(ปรากฏในหนังสือนี้
หน้า ๕๗๐)





จารึกปีอินและเมืองแมน (คำอธิบายอยู่หน้า ๑๖๑)

โลลาย เล่า ขุนอินกวัก ทอง (มา)

ปี อิน ๑๐๗๓

สี่ เหลือง ไทยคลอง
(ที่เห็น ๑, ๓, อยู่ใน ย อยู่ล่าง)

เมือง ลว ไทยแมน (จะเห็นตัวซ้อนกัน)
อ่านสั้น ๆ ว่า เมืองแมน




จารึกปีโลสมัยเมืองทอง (คำอธิบายอยู่หน้า ๓๗๓)

เรื่อง กคหมาย ทับไทย

ทอง ปีโล ๑๑๑๘ (๑๑๑๘ เดือน)

เดือนอ้าย ขึ้น ๑๒ ค่ำ

คนผัวเมีย ผู้ใด.....




จารึกปีไทยคือ พ.ศ. และอุ๋หิน (อธิบายอยู่หน้า ๕๕๕)
ศรีอาทิตย์ยอริราช

เจ้า

ถึง เมือง อุ๋ หิน

เมื่อปีไทย ๓๕๖ วัน

ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๖ (นี้ ที่รู้ว่าพินาย
แต่ก่อนมีชื่อเมืองอุ๋หิน ชื่อไทย)



จารึกปีอินและเมืองแมน (คำอธิบายอยู่หน้า ๑๖๑)

โลลาย เล่า ขุนอินกวัก ทอง (มา)

ปี อิน ๑๐๘๓

สี เหลือง ไทยกลอง
(ที่เห็น ๒, ๓, อยู่ใน ย อยู่ล่าง)

เมือง ลว ไทยแมน (จะเห็นตัวซ้อนกัน)
อ่านสั้น ๆ ว่า เมืองแมน



จารึกปีโลสมัยเมืองทอง (คำอธิบายอยู่หน้า ๓๗๓)

เรื่อง ถดหมาย ทับไทย

ทอง ปีโล ๑๑ (๑๑๑๘ เดือน)

เดือนอ้าย ขึ้น ๑๒ ค่ำ

คนหัวเมีย ผู้ใด.....



จารึกปีไทยคือ พ.ศ. และอุหิน (อธิบายอยู่หน้า ๕๔๕)

ศรีอาทิตย์อริราช

เจ้า

ถึง เมือง อุ หิน

เมื่อปีไทย ๓๕๖ วัน

ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๖ (นี้ ที่รู้ว่าพินาย
แต่ก่อนมีชื่อเมืองอุหิน ชื่อไทย)